

Holy Bible

Aionian Edition®

وهشانی یبهرامبهری کوردی سۆرانی ستاندهر

Kurdish Sorani Bible

AionianBible.org

The world's first Holy Bible untranslation

100% free to copy and print

also known as "The Purple Bible"

Holy Bible Aionian Edition ®

وهشانی بییه رامبهری کوردی سۆرانی ستاندهر
Kurdish Sorani Bible

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 8/25/2024

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0

Biblica, Inc., 1998, 2011, 2016, 2020

Original work available for free at www.biblica.com and open.bible

Formatted by Speedata Publisher 4.19.20 (Pro) on 8/31/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

کوردی سۆرانی at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

History

کوردی سۆرانی at AionianBible.org/History

- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 377 translations now available in 166 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

OLD TESTAMENT

1485 ..... مەتا

1543 ..... مەرقۇس

1579 ..... لۇقا

1640 ..... يۇحەنا

1687 ..... كىرەك

1747 ..... رۇما

1773 ..... يەكەم كۆرۈنۈش

1798 ..... دوۋەم كۆرۈنۈش

1814 ..... گەلانىا

1823 ..... ئەفەسسۇس

1832 ..... فىلىپپى

1838 ..... كۆلۈمى

1844 ..... يەكەم سائۇنىكى

1850 ..... دوۋەم سائۇنىكى

1853 ..... يەكەم تىمۇسائۇس

1860 ..... دوۋەم تىمۇسائۇس

1865 ..... تىتۇس

1868 ..... فىلجۇن

1870 ..... عىبرانىيەكان

1889 ..... ياقوب

1896 ..... يەكەم بەترۇس

1903 ..... دوۋەم بەترۇس

1908 ..... يەكەم يۇحەنا

1915 ..... دوۋەم يۇحەنا

1916 ..... سىيەم يۇحەنا

1917 ..... بەھوزا

1919 ..... ئاشىكرا كىرەن

11 ..... پەيدا بولۇش

102 ..... دەرىجىسى

177 ..... ئىشەنچ

233 ..... سەرئۆزۈمبىرى

310 ..... داۋاتار

376 ..... بەشۇع

421 ..... رابەران

466 ..... پائۇس

472 ..... يەكەم ساموئىل

532 ..... دوۋەم ساموئىل

582 ..... يەكەم پاشايان

641 ..... دوۋەم پاشايان

697 ..... يەكەم پوختەى مېژوو

750 ..... دوۋەم پوختەى مېژوو

815 ..... عەزرا

833 ..... نەھەميا

860 ..... ئەستىر

875 ..... ئەيۈب

921 ..... زەبورەكان

1031 ..... پەندەكانى سالىمان

1069 ..... زىرەمەندى

1083 ..... گۇرانى گۇرانىيەكان

1090 ..... ئىشايان

1177 ..... يەرميا

1276 ..... شىنەكانى يەرميا

1285 ..... حىزقىئىل

1377 ..... دانىال

1405 ..... ھۇشەع

1418 ..... يۇئىل

1423 ..... ئامۇس

1434 ..... عۆبەدىا

1436 ..... يونس

1440 ..... مېخا

1448 ..... ناحوم

1452 ..... حەبەقۇق

1456 ..... سەفەنىا

1460 ..... حەگەى

1463 ..... زەكەرىيا

1478 ..... مەلاخى

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

OLD TESTAMENT

دوای شوی مرؤی دهرکرد، بۆ پاسهوانی پینگای درهختی ژبان له دیوی رۆژهه‌لانی بانچهی عه‌ده‌ن کهرۆبه‌کانی دانا، له گه‌ل شمشیری گه‌دار که به هه‌موو لایه‌که‌دا

ده‌سوورایه‌وه.

په‌یدا‌بوون 3:24

پهیدا بوون

1 له سهره تادا خودا ئاسمان و زه وینی به دیننا. 2 زه ویش بی شیوه و به تال بوو، تاریکیش له سهر پرووی قولایه کان بوو. رۆحی خوداش له سهر پرووی ئاوه کان ده جولایه وه. 3 خودا فهرمووی: «با پروونا کی بییت.» ئینجا پروونا کی بوو. 4 خوداش بینی که پروونا کییه که باش بوو. ئیتر خودا پروونا کییه که ی له تاریکی جیا کرده وه. 5 خودا پروونا کییه که ی ناو نا «رۆژ» و تاریکیه که ی ناو نا «شه و.» عیواره بوو، بووه به یانی، ئەمه رۆژی یه که م بوو. 6 خودا فهرمووی: «با بۆشاییه که له تیوان ئاوه کاندایه بییت، بۆ جیابونه وه ی ئاو له ئاو.» 7 جا ئاوا بوو. خودا بۆشاییه که ی دروستکرد و ئاوه که ی ژیر بۆشاییه که ی له ئاوه که ی سهر بۆشاییه کراوه که جیا کرده وه. 8 خودا بۆشاییه که ی ناونا «ئاسمان.» جا عیواره بوو، بووه به یانی، ئەمه رۆژی دووهم بوو. 9 خودا فهرمووی: «با ئاوه کانی ژیر ئاسمان له یه که شوین کۆبینه وه و وشکانی دهر بکه ویت.» جا ئاوا بوو. 10 خودا وشکانییه که ی ناونا «زه وی.» ئاوه کۆبووه وه که شی ناونا «دهریا.» خوداش بینی که ئەمه باش بوو. 11 ئینجا خودا فهرمووی: «با زه وی سه وزایی به رهه م بهینیت: پرووه کی توودار و داری بهردار له سهر زه وی، ئەوه ی تووه که ی له ناو خۆیه تی، له جۆری خۆی.» جا ئاوا بوو. 12 زه وی سه وزایی به رهه م هینا: پرووه کی توودار له جۆری خۆی و دار که بهر دروستبکات و تووه که ی تیدا بییت له جۆری خۆی. خوداش بینی که ئەمه باش بوو. 13 جا عیواره بوو، بووه به یانی، ئەمه رۆژی سییه م بوو. 14 ئینجا خودا فهرمووی: «با له بۆشایی ئاسماندا پروونا کییه کان هه بن بۆ جیا کردنه وه ی رۆژ له شه و، ههروه ها بۆ نیشانکردنی وهرز و رۆژ و سال. 15 با پروونا کییه کان له بۆشایی ئاسماندا بین، تا کو سهر زه وی پروونا کی بکه نه وه.» جا ئاوا بوو. 16 ههروه ها خودا دوو پروونا کییه مه زنه که ی دروستکرد، پروونا کییه که وه که یان بۆ فهرمان په وایه تی رۆژ، پروونا کییه بچوکه که شیان بۆ فهرمان په وایه تی شه و، ههروه ها ته ستیره کانیش. 17 خودا له بۆشایی ئاسماندا بۆ پروونا ککرده وه ی سهر زه وی دایان، 18 بۆ فهرمان په وایه تی رۆژ و شه و و جیا کردنه وه ی پروونا کی له تاریکی. خوداش بینی که ئەمه باش بوو. 19 جا عیواره بوو، بووه به یانی، ئەمه رۆژی چواره م بوو. 20 ئینجا خودا فهرمووی: «با ئاوه کان

پر بن له ئاپۆره‌ی بوونه‌وه‌ری زیندوو، با بالنده‌ش له بۆشایی ئاسماندا به‌سه‌ر
 زه‌ویدا بفرییت.» 21 ئیتر خودا بوونه‌وه‌ره مه‌زنه‌کانی ده‌ریای به‌دیپینا،
 له‌گه‌ڵ هه‌موو زینده‌وه‌ره جولاوه‌کانی ناوئاوه‌کان که لێی پرپوون، به‌پێی
 جۆره‌کانیان، له‌گه‌ڵ هه‌موو بالنده‌یه‌کی بالداریش به‌پێی جۆره‌کانیان. خوداش
 بینی که ئەمه باش بوو. 22 خودا به‌ره‌که‌تداری کردن و فه‌رمووی: «به‌ردار
 بن و زۆر بن و ئاوی ده‌ریا کان پر بکه‌ن، با بالنده‌کانیش له‌سه‌ر زه‌وی زۆر
 بین.» 23 جا ئیواره‌ بوو، بووه‌ به‌یانی، ئەمه‌ پرۆژی پینجه‌م بوو. 24 خودا
 فه‌رمووی: «با زه‌وی بوونه‌وه‌ره زیندوووه‌کان له‌ جۆری خۆیان به‌ره‌م
 به‌پینیت. ئازهلێ مایی و خشۆکی زه‌وی و ئازهلێ کیتی، هه‌ریه‌که‌یان له
 جۆری خۆی.» جا ئاوا بوو. 25 خودا ئازهلێ کیتی به‌پێی جۆری خۆیان
 دروستکرد، ئازهلێ ماییش به‌پێی جۆری خۆیان و هه‌موو خشۆکی‌کیش
 له‌سه‌ر زه‌وی به‌پێی جۆری خۆیان. خوداش بینی که ئەمه باش بوو. 26
 ئینجا خودا فه‌رمووی: «با مرۆف له‌سه‌ر وینه‌ی خۆمان دروستبکه‌ین و له
 خۆمان بچیت. با ده‌سه‌لاتدار بن به‌سه‌ر ماسی ده‌ریا و بالنده‌ی ئاسمان و
 ئازهلێ مایی و به‌سه‌ر هه‌موو زه‌ویدا، هه‌روه‌ها به‌سه‌ر هه‌موو ئه‌و بوونه‌وه‌ره
 خشۆکانه‌ی به‌سه‌ر زه‌ویدا ده‌خشین.» 27 خودا مرۆفی له‌سه‌ر وینه‌ی خۆی
 به‌دیپینا، له‌سه‌ر وینه‌ی خودی خۆی به‌دیپینا، به‌نێر و می به‌دیپینا. 28
 خودا به‌ره‌که‌تداری کردن و پێی فه‌رموون: «به‌ردار بن و زۆر بن و زه‌وی
 پر بکه‌ن و بیخه‌نه ژێر رکیفتانه‌وه. ده‌سه‌لاتدار بن به‌سه‌ر ماسی ده‌ریا و
 بالنده‌ی ئاسمان و به‌سه‌ر هه‌موو بوونه‌وه‌ریکی زیندوویدا که له‌سه‌ر زه‌وی
 ده‌جولیته‌وه.» 29 ئینجا خودا فه‌رمووی: «هه‌موو پرووه‌کی تۆدار که له
 سه‌رتاسه‌ری پرووی زه‌وییه‌ داومه‌ به‌ ئیوه، له‌گه‌ڵ هه‌موو دارپکیش که
 به‌ری هه‌یه و تۆوی خۆی تیدا‌یه. بۆ ئیوه ده‌بنه‌ خۆراک. 30 بۆ هه‌موو
 گیانه‌به‌رانی زه‌وی و هه‌موو بالنده‌کانی ئاسمان و هه‌موو بوونه‌وه‌ریکی خشۆکی
 سه‌ر زه‌وی، هه‌موو بوونه‌وه‌ریک که هه‌ناسه‌ی ژیا‌نی تیدا‌یه، هه‌موو
 پرووه‌کی سه‌وزم بۆ خۆراک پێداون.» جا ئاوا بوو. 31 خودا بینی هه‌موو
 ئه‌وه‌ی که دروستی کردبوو زۆر باش بوو. جا ئیواره‌ بوو، بووه‌ به‌یانی، ئەمه
 پرۆژی شه‌شه‌م بوو.

2 بهم شیوهیه ئاسمان و زهوی و هه‌رچی تێیاندا رێکخراوو ته‌واو کران. 2 تێتر خودا له‌ پرۆژی هه‌وته‌م له‌و کاره‌ی که‌ کردبووی ته‌واو ببوو. خودا له‌ پرۆژی هه‌وته‌م له‌ هه‌موو کاره‌کانی پشوویدا. 3 خودا پرۆژی هه‌وته‌می به‌ره‌که‌تدار و پیرۆز کرد، چونکه‌ تێیدا کۆتایی به‌ هه‌موو کارێکی به‌دیهێنان هێنا. 4 ته‌مانه‌ش رێکخسته‌کانی ئاسمان و زه‌وین کاتییک به‌دی هێتران، له‌و پرۆژه‌ی یه‌زدانی په‌روه‌ردگار زه‌وی و ئاسمانی دروستکرد. 5 هه‌یچ ده‌وه‌تێکی کێلگه‌ له‌سه‌ر زه‌وی نه‌بوو، هه‌روه‌ها هه‌یچ پرۆوه‌کیکی کێلگه‌ش سه‌ری ده‌رنه‌کردبوو، چونکه‌ هه‌یشتا یه‌زدانی په‌روه‌ردگار بارانی به‌سه‌ر زه‌ویدا نه‌باراندبوو. هه‌یچ مرۆفیکیش نه‌بوو ئێشی جوتیاری بکات. 6 به‌لام ته‌م له‌ زه‌وییه‌وه‌ سه‌رده‌که‌وت و هه‌موو پرۆوی زه‌وی ئاو ده‌دا. 7 جا یه‌زدانی په‌روه‌ردگار پیاوی له‌ خۆی زه‌وی دروستکرد و هه‌ناسه‌ی ژیا‌نی فوو‌کرده‌ کونه‌ لووتی. به‌مه‌ش پیاوه‌که‌ بووه‌ گیا‌تێکی زیندوو. 8 ئینجا یه‌زدانی په‌روه‌ردگار بانچه‌یه‌کی له‌عه‌دن، له‌ پرۆژه‌لاتدا چاند. له‌وێش پیاوه‌که‌ی دانا که‌ دروستی کردبوو. 9 یه‌زدانی په‌روه‌ردگار هه‌موو ئه‌و جووره‌ دره‌ختانه‌ی که‌ له‌به‌رچاو جوان بوون و بۆ خواردن خۆش بوون له‌ زه‌ویدا گه‌شه‌ی پێکرد. دره‌ختی ژیا‌نیش له‌ناوه‌راستی بانچه‌که‌دا بوو، هه‌روه‌ها دره‌ختی زانی‌نی چا که‌ و خراپه‌. 10 رووباریک له‌عه‌دنه‌وه‌ سه‌رچاوه‌ ده‌گریت و له‌به‌ری ده‌روات بۆ ئاودانی بانچه‌که‌، له‌وێه‌ ده‌بیت به‌ چوار لقه‌وه‌: 11 ناوی یه‌که‌میان پێشونه‌ که‌ به‌ هه‌ر چوار لای هه‌موو زه‌وی هه‌فیلا‌دایه‌، که‌ زێری لێیه‌. 12 زێری ئه‌و زه‌وییه‌ چا که‌، هه‌روه‌ها سریشی داری بۆن خۆش و به‌ردی عاشقه‌ندیشی لێیه‌. 13 ناوی رووباری دووه‌میان گیحۆنه‌، که‌ به‌ شیوه‌ی پێچاو پێچ به‌ هه‌موو خاکی کوشدا ده‌روات. 14 ناوی رووباری سێیه‌م دجله‌یه‌، ته‌میش به‌ پرۆژه‌لاتی شاری ته‌شووردا ده‌روات. رووباری چواره‌میش فوراته‌. 15 یه‌زدانی په‌روه‌ردگار پیاوه‌که‌ی هێنا و له‌ بانچه‌ی عه‌دن داینا، بۆ ئێشی جوتیاری و بایه‌خ پێدانی. 16 یه‌زدانی په‌روه‌ردگار فه‌رمانی به‌ پیاوه‌که‌ دا و فه‌رمووی: «تۆ ئازادیت له‌ هه‌موو دره‌خته‌کانی بانچه‌که‌ بختیت، 17 به‌لام بۆت نییه‌ له‌ دره‌ختی زانی‌نی چا که‌ و خراپه‌ بختیت، چونکه‌ ئه‌و پرۆژه‌ی لێی بختیت پێگومان ده‌مریت.» 18 یه‌زدانی په‌روه‌ردگار فه‌رمووی: «باش نییه‌ بۆ پیاو به‌ ته‌نها

بیت. یاریده ریکی هاوشانی بۆ دروستده که م.» 19 یه زدانی پهروه ردگار هر له خوئی زهوی هه موو ئاژه لی کئیوی و هه موو بالنده کانی ئاسمانی دروستکرد. ئینجا بۆ پیاوه که ی هینا بۆ ئه وه ی بینیت چ ناویکیان لی ده نیت، هر ناویک که پیاوه که له هه ریه ک له م بوونه وه ره زیندوووانه ی نا، ئه وه ناوه که ی بوو. 20 پیاوه که ناوی له هه موو ئاژه لی مالی و بالنده ی ئاسمان و ئاژه لی کئیوی نا. به لام بۆ پیاوه که هیچ یاریده ریکی هاوشان نه دوزرایه وه. 21 له ئه نجامدا یه زدانی پهروه ردگار پیاوه که ی خسته خه وریکی قووله وه. کاتیکی خه وتبوو، یه کیک له په راسوه کانی ده رهینا و شوینه که ی به گوشت بۆ پرکرده وه. 22 ئینجا یه زدانی پهروه ردگار ئافره تیکی له و په راسوه دروستکرد که له پیاوه که ی وه رگرتبوو، جا هینای بۆ لای پیاوه که. 23 پیاوه که گوئی: «ئیسنا ئه مه ئیسکیکه له ئیسقانه کانم و گوشته له گوشتم. ئه مه ناوده بردریت به «ئافره ت» چونکه له پیاوه وه وه رگیراوه.» 24 له بهر ئه وه پیاو دایک و باوکی خوئی به جیده هیلیت و به ژنه که یه وه ده نووسیت، ئیتر ده بنه یه ک جه سته. 25 پیاوه که و ژنه که ی هه ردووکیان پرووت بوون، شه رمیشیان نه ده کرد.

3 مار له هه موو ئاژه لی کئیوی سه ر زهوی، ئه وانه ی یه زدانی پهروه ردگار دروستی کرد بوون زورزانتر و ته له که بازر بوو. به ئافره ته که ی گوئی: «ئایا راسته خودا فه رموویه تی: «بۆتان نییه له هیچ دره ختیکی باخچه که بخۆن؟»» 2 ئافره ته که ش به ماره که ی گوئی: «بۆمان هه به له بهری دره خته کانی باخچه که بخۆن، 3 به لام خودا فه رمووی: «بۆتان نییه له بهری ئه و دره خته بخۆن، که له ناوه راستی باخچه که یه، ههروه ها بۆتان نییه ده سقی لی بدهن، ئه گینا ده مرن.»» 4 ماره که به ئافره ته که ی گوئی: «نا به راستی نامرن، 5 چونکه خودا ده زانیت ئه و پرۆزه ی که ده بخۆن چاوتان ده کریته وه و ئیتر وه ک خوداتان لیدیت و چاکه و خراپه ده زان.» 6 کاتیکی ئافره ته که یینی بهری دره خته که بۆ خواردن باشه، چاوتاره زووی ده کات و وای لی ده کات دانا بیت، له بهره که ی کرده وه و خواردی، دایه میرده که شی که له گه لی بوو، ئه ویش خواردی. 7 پاشان هه ردووکیان چاویان کرایه وه و زانیان که پرووتن، ئیتر گه لای هه نجیریان لیک دووری و پۆشایان بۆ خوئیان دروستکرد. 8 ئینجا پیاوه که و ژنه که ی گوئیان له دهنگی یه زدانی پهروه ردگار بوو که له کاتی هه لکردنی شنه بای پرۆژدا له باخچه که دا

هاتوچۆی ده کرد، ئەوانیش لە تێو دره خسته کانی بانچه که خۆيان له يەزدانی پەروەردگاریان شاردهوه. 9 بەلام يەزدانی پەروەردگاریش پیاوه که ی بانگ کرد و فەرمووی: «لەکوئیت؟» 10 ئەویش وەلامی دایهوه: «لە بانچه که گویم لە دەنگت بوو، بەلام لەبەر ئەوهی که پرووت بووم، ترسام؛ ئیتر خۆم شاردهوه.» 11 ئەویش فەرمووی: «کێ به تۆی گوت که پرووتیت؟ لەو دره خسته نه خواردییت که فەرمانم پێ کردبووت لێ نه خۆیت؟» 12 پیاوه کهش گوئی: «ئەو ئافره تهی پیت دام لەگەلم پیت، ئەو له بهری ئەو دره خسته ی پیدام، منیش خواردم.» 13 ئینجا يەزدانی پەروەردگار به ئافره ته کهی فەرموو: «ئەمه چیه تۆ کردووته؟» ئافره ته کهش گوئی: «ماره که فریوی دام و منیش خواردم.» 14 يەزدانی پەروەردگار به ماره کهی فەرموو: «لەبەر ئەوهی ئەمهت کرد،» تۆ له هه موو ئازە لێکی مالی و کێوی نه فرە تێکراوتر ده بیت. هه موو ته مه نیش له سه ر سکت ده خشییت و خۆل ده خۆیت. 15 دوژمنایه تیش ده خه مه تیان تۆ و ئافره ته که، تیان نه وهی تۆ و نه وهی ئەوه وه. نه وهی ئەو سه رت پان ده کاته وه و تۆش پاژنه ی پێی ده کویت.» 16 به ئافره ته کهشی فەرموو: «ئازاری سکه پیت زۆر زیاتر ده کهم، به ژانه وه مندالت ده بیت. ئاره زووت بۆ پیاوه کهت ده بیت و ئەویش به سه رتدا زال ده بیت.» 17 ئینجا به پیاوه کهشی فەرموو: «لەبەر ئەوهی تۆش گویت لە ژنه کهت گرت و لەو دره خسته خوارد که فەرمانم پێ کردبووت،» ناییت لێ بخۆیت، «ئەوا زه ویش به هۆی توه نه فرە لێکراوه. به ره نه کیشانیش هه موو روژانی ژیان ت لێ ده خۆیت. 18 درکو دالت بۆ به ره هم دینیت و پرووه کی کێگه ده خۆیت. 19 به ئاره قه ی ناوچه و انت نان ده خۆیت، هه تا ده گه ریته وه بۆ زه وی، که لیه وه وه رگیراویت، لەبەر ئەوهی تۆ خۆیت و بۆ خۆلێش ده گه ریته وه.» 20 ئاده م ناوی ژنه که ی نا هه وا، چونکه ده بیته دایکی هه موو زیندوووان. 21 يەزدانی پەروەردگار بۆ ئاده م و ژنه که ی جلی له پیت دروستکرد و لەبه ری کردن. 22 ئینجا يەزدانی پەروەردگار فەرمووی: «ئیتسا مرؤف بووه به یه کیکی وه ک خۆمان، چا که و خراپه ده زانیت، ئیتسا ش ریگه ی پێ نادریت ده ستی درێژ بکات و له دره ختی ژبانیش بکاته وه و بیخوات و بۆ هه تاهه تابه برییت.» 23 ئیتر يەزدانی پەروەردگار له بانچه ی عه دن

دهر یکرد، بۆ ئهوهی له وزه و بیه ئیش بکات که لیهی وه رگیراوه. 24
دوای ئهوهی مرؤقی ده رکرد، بۆ پاسهوانی رینگای درهختی ژیان له دیوی
رؤژه لاتی بانچهی عهدهن که روبه کانی دانا، له گهڵ شمشیری گپدار که به
هه موو لایه کدا ده سوورایه وه.

4 ئاده م له گهڵ حه وای ژنی جووت بوو، ئه ویش سکی پر بوو، قایینی
بوو. گوئی: «له لایه ن یه زدانه وه پیاوینک بووه به ره هه م.» 2 پاشان هابیلی
برای بوو. ئیتر هابیل بووه شوانی میگه ل و قایینیش جو تیار بوو. 3 دوای
ماوه یه ک قایین هه ندینک به رو بوومی زه وی پێشکه ش به یه زدان کرد. 4
هه روه ها هابیل له چه وری باشتین تۆ به ره ی میگه له که ی پێشکه ش کرد.
جا هابیل و قوربانیه که ی جی پ ره زامه ندی یه زدان بوون، 5 به لام قایین
و پێشکه شکراوه که ی جی پ ره زامه ندی یه زدان نه بوون، بۆ یه قایین زۆر
توره بوو و پرووی خۆی گرز کرد. 6 یه زدان به قایینی فه رموو: «بۆ توره
بوویت و پرووی خۆت گرز کردووه؟ 7 ئایا ئه گه ر ئه وه ی چا که ئه نجای
به ده ی، قبول نا کریت؟ خۆ ئه گه ر ئه وه ی چا که ئه نجای نه ده ی ت ئه وا
گونه له به رده رگا خۆی مات کردووه و ئاره زووت ده کات، به لام تو
ده ییت به سه ریدا زال بیت.» 8 جا قایین به هابیلی برای گوئ: «با چینه
کێگه که.» کاتیک هه ردووکیان له کێگه بوون، قایین په لاماری هابیلی برای
دا و کوشتی. 9 یه زدان به قایینی فه رموو: «کوا هابیلی برات؟» ئه ویش
گوئی: «نازانم، ئایا من پاسه وانی برا که مم؟» 10 جا یه زدان فه رموی:
«چیت کردووه؟ گوئی بگره! ده نگی خوینی برا که ت له زه و بیه وه هاوارم بۆ
ده کات. 11 ئیستاش تو نه فره تلێکراویت له وزه و بیه ی که ده می بۆ وه رگرتی
خوینی برا که ت کرده وه له ده ستی تو. 12 کاتیک ئیش له زه و بیه که دا
ده که ی، چیت به ری خۆیت ناداتی. له سه ر زه وی ده ره ده ر و بی تۆقره
ده ییت.» 13 قایین به یه زدانی گوئ: «سزا که م له وه گه و ره تره که بتوانم
به رگه ی بگرم. 14 ئه مرؤ له سه ر زه وی ده رتکردم، له به ر ئاماده بوونی تو و ن
ده م و ده ره ده ر و بی تۆقره ده م له سه ر زه وی. هه رکه سیکیش تووشم بیت
ده مکوژیت.» 15 به لام یه زدان یی فه رموو: «نا کریت واییت، هه رکه سیک
قایین بکوژیت ئه وا حه وت ئه و نه ده تۆ له ی لی ده سیکنریته وه.» ئینجا یه زدان
نیشانه یه کی به قایینه وه کرد تا کو هه رکه سیک تووشی بیت نه یکوژیت. 16

ئىتر قاين له بهرده مى يەزدان چووه دەرەوہ و له خاکی تۆد له پۆژەه لاتی
 عەدەن نېشتە جی بوو. 17 قاين له گەل ژنە کەى جووت بوو، ئەویش سکی
 پڕ بوو و حەتۆخی بوو. ئەو کاتە شارێکی بنیاد دەنا، شارە کەى بە ناوی
 کورە کە یەوہ ناونا حەتۆخ. 18 حەتۆخ عیرادی بوو، عیرادیش مەحويائیلی
 بوو، مەحويائیلیش مەتوشائیلی بوو، مەتوشائیلیش لامەخی بوو. 19 لامەخ
 دوو ژنی هینا، یەکیکیان ناوی عادا بوو، ئەوی دیکەشیان ناوی چيلا بوو. 20
 له عاداوه یابال بوو کە باوکی چادرئشینان و خاوەن مەروما لاتەکان بوون.
 21 برا کەشی ناوی یوبال بوو کە باوکی هەموو ئەوانە بوو کە قیسارەیان
 دەژەند و شمشالیان لیدەدا. 22 چيلاش کورێکی بوو بە ناوی توبەل قەین،
 کە وەستای هەموو ئەو جۆرە ئامپیرانە بوو کە له پۆژو و ئاسن دروست
 دەکران. نەعماش خوشکی توبەل قەین بوو. 23 لامەخ بە هەردوو ژنە کەى
 گوت: «عادا و چيلا، گویتان لیم بیئت، ئەى هەردوو ژنە کەى لامەخ،
 گوی یۆ قسە کانم شل بکەن. پیاویکم کوشتووہ لەسەر ئەوہی برینداری
 کردم، لاویکیش لەسەر ئەوہی زامداری کردم. 24 ئەو یۆ قاين حەوت
 جار تۆلە دەستینیتەوہ، بە لام یۆ لامەخ، حەفتا و حەوت جار.» 25 جارێکی
 دیکە ئادەم له گەل ژنە کەى جووت بوو، کورێکی بوو و ناوی لینا شیت.
 ئینجا گوتی: «له جیاتی هابیل کە قاين کوشتی، خودا کورێکی دیکەى
 پێبەخشیم.» 26 هەرۆهەها شیت کورێکی بوو ناوی لینا ئەتۆش. لەو کاتەدا
 بوو کە خەلکی دەستیان کرد بە نزاکردن بە ناوی یەزدانەوہ.

5 ئەمە تۆماری نەوہ کانی ئادەمە. ئەو پۆژەى خودا مەرۆفی بەدیهینا،
 لەسەر شیوہى خودا دروستی کرد. 2 بە نیر و می بەدیهینان و بەرە کەتداری
 کردن. ئەو پۆژەى بەدیهینان ناوی لینان «مەرۆف». 3 کاتیکی ئادەم
 تەمەنی سەد و سی سالی بوو، کورێکی بوو له وینەى خۆی و له خۆی
 دەچوو، ناوی لینا شیت. 4 دواى لەدایکبوونی شیت، ئادەم هەشت سەد
 سالی ژیا، کور و کچی دیکەشی بوو. 5 هەموو تەمەنی ئادەم تۆ سەد و سی
 سالی بوو، ئیتر مرد. 6 کاتیکی شیت تەمەنی سەد و پینج سالی بوو، ئەتۆش
 له نەوہى ئەو لەدایکبوو. 7 دواى لەدایکبوونی ئەتۆش، شیت هەشت سەد
 و حەوت سالی ژیا، کور و کچی دیکەشی بوو. 8 هەموو تەمەنی شیت تۆ
 سەد و دوازدە سالی بوو، ئیتر مرد. 9 کاتیکی ئەتۆش تەمەنی نەوہد سالی

بوو، قینان له دایکبوو. 10 دواى له دایکبوونى قینان، نه توش ههشت سهد و
 پازده سال ژیا، کور و کچی دیکه شى بوو. 11 هه موو ته مه نى نه توش تو سهد
 و پینج سال بوو، ئیتر مرد. 12 کاتیک قینان ته مه نى هه فتا سال بوو،
 مه هله لئیل له نه وهى نه وه له دایکبوو. 13 دواى له دایکبوونى مه هله لئیل،
 قینان ههشت سهد و چل سال ژیا، کور و کچی دیکه شى بوو. 14 هه موو
 ته مه نى قینان تو سهد و ده سال بوو، ئیتر مرد. 15 کاتیک مه هله لئیل
 ته مه نى شهست و پینج سال بوو، یاره له نه وهى نه وه له دایکبوو. 16 دواى
 له دایکبوونى یاره، مه هله لئیل ههشت سهد و سى سال ژیا، کور و کچی
 دیکه شى بوو. 17 هه موو ته مه نى مه هله لئیل ههشت سهد و نه وه و پینج
 سال بوو، ئیتر مرد. 18 کاتیک یاره ته مه نى سهد و شهست و دوو سال
 بوو، هه توخ له نه وهى نه وه له دایکبوو. 19 دواى له دایکبوونى هه توخ، یاره
 ههشت سهد سال ژیا، کور و کچی دیکه شى بوو. 20 هه موو ته مه نى یاره تو
 سهد و شهست و دوو سال بوو، ئیتر مرد. 21 کاتیک هه توخ ته مه نى
 شهست و پینج سال بوو، مه توشال له نه وهى نه وه له دایکبوو. 22 دواى
 نه وهى هه توخ مه توشال بوو، سى سهد سال دوستایه تی خودای کرد،
 ههروه ها کور و کچی دیکه شى بوو. 23 ئیتر هه موو ماوهى ژیا نى هه توخ
 سى سهد و شهست و پینج سال بوو. 24 هه توخ دوستى خودا بوو، ئیتر
 کهس نه ییبنیه وه، چونکه خودا بردى بولاى خوئى. 25 کاتیک مه توشال
 ته مه نى سهد و هه شتا و ههوت سال بوو، لامهخ له نه وهى نه وه له دایکبوو.
 26 دواى له دایکبوونى لامهخ، مه توشال ههوت سهد و هه شتا و دوو
 سال ژیا، کور و کچی دیکه شى بوو. 27 هه موو ته مه نى مه توشال تو سهد و
 شهست و تو سال بوو، ئیتر مرد. 28 کاتیک لامهخ ته مه نى سهد و هه شتا و
 دوو سال بوو، کوریکى بوو. 29 ناوى لئینا نوح و گوئى: «ئه مه له کار و
 ماندوو بوونى ده ستمان دلنه وایمان ده کات، که له وزه ویه ده پچیزین یه زدان
 نه فره تی لی کردوو.» 30 دواى له دایکبوونى نوح، لامهخ پینج سهد و
 نه وه و پینج سال ژیا، کور و کچی دیکه شى بوو. 31 هه موو ته مه نى لامهخ
 ههوت سهد و هه فتا و ههوت سال بوو، ئیتر مرد. 32 دواى نه وهى نوح
 ته مه نى پینج سهد سال بوو، سام و حام و یافه تی بوو.

6 کاتییک مرۆفه‌کان له‌سه‌ر زه‌وی ده‌ستیان به زۆر بوون کرد و کچیان بوو، 2 کورانی خودا بینیان کچانی مرۆف جوانن. جا له هه‌موو ته‌وانه‌ی هه‌لیان بژاردن ژنیان هینا. 3 ئینجا به‌زدان فه‌رمووی: «رۆحی من هه‌تاسه‌ر مەملانی له‌گه‌ڵ مرۆف ناکات، چونکه مه‌رگدارن؛ رۆژانی ژنیان ده‌بیته سه‌د و بیست ساڵ.» 4 له‌و رۆژانه‌دا له‌سه‌ر زه‌وی نه‌فیلیم هه‌بوون. له‌دوای ته‌وه‌ی کورانی خودا چوونه‌ لای کچانی مرۆف مندالیان لیان بوو، منداله‌کان بوونه‌ ته‌و پالنه‌وانانه‌ی که له‌کۆنه‌وه ناوبانگیان هه‌یه. 5 به‌زدان بینی که خراپه‌کاری مرۆف له‌سه‌ر زه‌وی زۆر بووه، هه‌روه‌ها هه‌موو بیروبووچوونه‌کانی دلێشی به‌ درێژایی رۆژ ته‌نها له‌لای خراپه‌یه. 6 به‌زدان خه‌فه‌تیار بوو که مرۆفی له‌سه‌ر زه‌وی دروستکردبوو، هه‌روه‌ها دلگراڤیش بوو. 7 ئیتر به‌زدان فه‌رمووی: «مرۆف ده‌سپه‌مه‌وه، ته‌وه‌ی له‌سه‌ر پرووی زه‌وی دروستم کرد، مرۆف و ئاژده‌ و بوونه‌وه‌ری خشۆک و بالنده‌ی ئاسمان، چونکه خه‌فه‌ت ده‌خۆم له‌وانه‌ی که دروستم کردوون.» 8 به‌لام نوح له‌به‌رچاوی به‌زدان په‌رامه‌ندی به‌ده‌سه‌تینا بوو. 9 ته‌مانه‌ش نه‌وه‌کانی نوحن. نوح پیاوچاک و بێ که‌موکۆری تیو خه‌لکانی سه‌رده‌می خۆی بوو، دۆستی خودا بوو. 10 نوح سێ کۆری بوو: سام و حام و یافه‌ت. 11 زه‌ویش له‌به‌رده‌م خودا گه‌نده‌ل بوو و پریش بوو له‌ توندوتیژی. 12 خودا بینی زه‌وی چه‌ند گه‌نده‌ل بووه، چونکه هه‌موو مرۆفیک ژیانی خۆی له‌سه‌ر زه‌وی گه‌نده‌ل کردبوو. 13 ئیتر خودا به‌ نوحی فه‌رمووی: «من کۆتایی به‌ بوونی هه‌موو ئاده‌میزاد ده‌هینم، چونکه به‌هۆی ته‌وانه‌وه زه‌وی پر بووه له‌ توندوتیژی. وا له‌گه‌ڵ زه‌وی له‌ناویان ده‌به‌م. 14 که‌شتیه‌ک بۆ خۆت له‌ ته‌خته‌ی دار سه‌روو دروستبکه‌ و بیکه‌ به‌ لانه‌ و به‌ قیر دیوی ناوه‌وه و ده‌ره‌وه‌ی سواخ بده. 15 به‌م شیوه‌یه‌ش دروستی بکه: درێژیه‌که‌ی سێ سه‌د بال و پانییه‌که‌ی په‌نج بال و به‌رزیه‌که‌ی سێ بال بێت. 16 له‌ به‌شی سه‌ره‌وه‌ی که‌شتیه‌که‌ به‌ ته‌ندازه‌ی بالیک بۆشایی به‌جی به‌یله، ئینجا سه‌رباتیکی بۆ دروست بکه. ده‌رگای که‌شتیه‌که‌ش له‌ته‌نێشته‌وه‌ دابجی. با سێ نهۆم بێت، خواره‌وه و ناوه‌پراست و سه‌ره‌وه. 17 من وا ئاوی لافاو به‌سه‌ر زه‌ویدا ده‌هینم، بۆ له‌ناو بردنی هه‌موو ژیا تیک له‌ژێر ئاسمان، هه‌روه‌ها هه‌موو زینده‌وه‌ریک که هه‌ناسه‌ی ژیا تیکه‌ تیدا، هه‌رچییه‌ک له‌سه‌ر زه‌وییه

له ناو ده چیت. 18 به لام من په یمانی خۆم له گه ل تۆ ده چه سپیتم. تۆ ده چیته ناو که شتییه که وه، خۆت و کوربه کانت و ژنه که ت و بوو که کانیشت له گه ل ت. 19 له هه موو بوونه وه ریکی زیندوو، نیر و می، جووتیک له گه ل خۆت ده هیئیته ناو که شتییه که وه، بۆ هیشتنه وه یان به زیندوو پتی. 20 جووتیک له هه موو جوړه کانی بالنده و ئازهل و بوونه وه ره خشو که کانی زه وی دینه لات، بۆ ته وه ی به زیندوو بیئنه وه. 21 توش بۆ خۆت له هه موو جوړه خوار دنیکی گونجاو بیه و له لای خۆت کوی بکه ره وه، تا کو بیئته خوار دنی خۆت و ته وان.» 22 جا نوح هه موو ته وه ی خودا فرمانی پی کرد بوو، ته نجاهی دا.

7 ئینجا یه زدان به نوحی فهرموو: «خۆت و خاوو خیزانه که ت برۆنه ناو که شتییه که وه، چونکه له م نه وه یه دا ته نها تۆم به راستودروست بینوه له به رده م. 2 له هه موو جوړیکي ئازهل پا که کان، نیر و می، هه وت جووت له گه ل خۆت ده به یت، له و ئازهل لانه ی پاک نین، نیر و می، جووتیک ده به یت. 3 له بالنده کانی ئاسمانیش هه وت جووت، له نیر و مییان، بۆ هیشتنه وه ی ره گه زه کانیان له سه رتاسه ری پرووی زه وی. 4 دوا ی هه وت پرۆزی دیکه، چل شه و و چل پرۆز باران به سه ر زه ویدا ده بار تیم. هه موو ته و بوونه وه ره زیندوو انه له سه ر پرووی زه وی ده سه رمه وه که دروستم کردوون.» 5 نوح هه موو شتیکی به پیی فرمانی یه زدان ته انجام دا. 6 نوح ته مه نی شه ش سه د سال بوو که لافاو له سه ر زه وی هه ستا. 7 نوح خوی و کوربه کانی و ژنه که ی و بوو که کانی پیش ئاوی لافاو که چوونه ناو که شتییه که. 8 له ئازهل پا ک و ئازهل ناپا که کان، له بالنده و هه موو ته و بوونه وه رانه ی له سه ر زه وی ده خشین، 9 جووت جووت له نیر و می، هاته لای نوح و چوونه ناو که شتییه که، هه روه ک چۆن خودا فرمانی به نوح دابوو. 10 دوا ی هه وت پرۆزه که ئاوی لافاو که هاته سه ر زه وی. 11 کاتیک نوح ته مه نی شه ش سه د سال بوو، له هه قده مین پرۆزی مانگی دووه م، له و پرۆزه دا هه موو سه رچاوه کانی ده ریا گه وره که ی ژیر زه وی ته قینه وه و ده روازه کانی ئاسمانیش کرانه وه. 12 چل شه و و چل پرۆزیش له سه ر زه وی باران باری. 13 هه ر له هه مان پرۆزدا نوح و کوربه کانی، سام و حام و یافه ت، پیکه وه له گه ل ژنه که ی و هه ر سی بوو که که ی چوونه ناو که شتییه که وه. 14 له گه لیان هه موو ئازهل کیوییه کان به پیی جوړیان، هه موو

تازه له مالیه کان به پی جوریان، هه موو بوونه وهره خشوکه کان به پی جوریان، هه موو بالنده بهک به پی جوریان و هه موو بالداریک. 15 جوت جوت له هه موو بوونه وهریک که هه ناسه ی ژیانان تیدا بوو، چوونه ناو که شتیبه که بۆ لای نوح. 16 ته وانه ی ده هاتنه ناوه وه له نیر و می هه موو گیانداریکی زیندوو بوون، وهک چۆن خودا فه رمانی به نوح دابوو. ئینجا یه زدان له دوایه وه ده رگای که شتیبه که ی داخست. 17 لافاوه که بۆ ماوه ی چل رۆژ له سه ر زه وی به رده وام بوو. کاتیک ناو زۆر بوو که شتیبه که ی هه لگرت، ئیتر که شتیبه که له زه وی به رزبووه وه. 18 ناو له سه ر زه وی به رزبووه وه و که لیک زۆر بوو، که شتیبه که ش له سه ر پرووی ناوه که ده رپوشت. 19 ناو له سه ر زه وی زۆر به رزبووه وه هه تا هه موو شاخه به رزه کانی ژیر هه موو ئاسمان دا پوشران. 20 به به رزی پا زده بال ناو له سه ر شاخه کان به رزبووه وه، شاخه کانی ش دا پوشران. 21 ئیتر هه موو شتیکی زیندوو که له سه ر زه وی ده جولایه وه له ناو چوو، له بالنده و تازه لی مالی و تازه لی کیوی و هه موو ئه کۆمه له زینده وه رانه ی له سه ر زه وی ده جولانه وه، هه موو ئاده میزادیش. 22 هه ر شتیکی له سه ر وشکانی که هه ناسه ی ژیان له لووتیدا بوو، مرد. 23 هه موو شتیکی زیندوو له سه ر پرووی زه وی سه رابه وه، مروف و تازه ل و بوونه وهره خشوکه کان و هه موو بالنده کانی ئاسمانیش، له سه ر زه وی سه رانه وه. ته نها نوح و ته وانه مانه وه که له که شتیبه که له گه لی بوون. 24 ناوی لافاویش سه د و په نجا رۆژ له سه ر زه وی بوو.

8 ئینجا خودا نوحی به سه ر کرده وه، له گه ل هه موو تازه له کیویبه کان و هه موو تازه له مالیه کان که له که شتیبه که دا له گه لی بوون. ئیتر خودا بایه کی به سه ر زه وی دا هه لکرد و ناو که م بووه وه. 2 سه رچاوه کانی قوولایی و ده روازه کانی ئاسمان داخران. بارانیش له ئاسمانه وه وه ستا. 3 ناو به ره به ره له زه وی به ره و دواوه گه رابه وه. دوا ی سه د و په نجا رۆژ ناو که م بووه وه. 4 له حه فده مین رۆژی مانگی حه وته م که شتیبه که له سه ر چیا کانی ئارات گیر سایه وه. 5 هه تا مانگی ده یه م هه تا ده هات ناو که می ده کرد. له یه که م رۆژی مانگی ده یه م لووتکه ی شاخه کان ده رکه وتن. 6 دوا ی چل رۆژ، نوح ته و په نجه ره بچوو که ی کرده وه که له که شتیبه که دا دروستی کرد بوو. 7 ئینجا قه له ره شیکی نارد. ته ویش ده هات و ده چوو هه تا ناو له سه ر پرووی زه وی

وشک بوووه. 8 پاشان کۆتړیکې نارد بۆ ئه وهی بېنیت ئایا ئاوه که له سهر
 پرووی زهوی که می کردووه. 9 به لام کۆتړه که شوین پښه کی بۆ خوی
 نه دوزییه وه، چونکه ئاوه له سهر هه موو پرووی زهوی بوو، ئیتر گه پرایه وه لای
 نوح بۆ ناو که شتییه که. ئه ویش دهستی بۆ پراگرت و گرتی، بر دپییه وه لای
 خوی، بۆ ناو که شتییه که. 10 ههوت پوژی دیکه چاوه پړی کرد و دیسان
 کۆتړه که ی له که شتییه که وه ره وانه کرد. 11 کۆتړه که سیاره گه پرایه وه بۆ
 لای، ئه م جاره گه لایه کی تهر و تازه ی زهیتوونی به دهنو که وه بوو. نوح
 زانی که ئاوه له سهر پرووی زهوی که می کردووه. 12 ههوت پوژی دیکه
 چاوه پړی کرد و جاریکې دیکه کۆتړه که ی نارد وه، به لام ئه م جاره یان
 کۆتړه که نه گه پرایه وه لای. 13 نوح له یه کی مانگی یه که می شهش سه د و
 یه که مین سالیدا بوو، که ئاوه له زهوی وشک بوووه. نوح پۆشهری سهر
 که شتییه که ی لارد و بینی و پرووی زهوی وشک بوووه. 14 له بیست و
 هونی مانگی دووه م، زهوی به ته وای وشک بوووه. 15 ئینجا خودا به
 نوحی فرموو: 16 «خۆت و ژنه کهت و کور و بوو که کانت، له که شتییه که
 وه رنه دهر وه. 17 هه موو ئه و گیاندارانه ی له گه لئن، له بالنده و ئاژهل و
 هه موو ئه و بوونه و هره خشو کانه ی له سهر زهوی ده خشین، له گه ل خۆت
 بهینه دهر وه، تا کو زهوی پر بکه نه وه و به ردار بین و له سهر زهوی زور
 بین.» 18 جا نوح خوی و کوره کانی و ژنه که ی و بوو که کانی له گه ل هاتنه
 دهر وه. 19 هه موو گیانداره کانی به هه موو بوونه و هره خشو که کان و هه موو
 بالنده کان و هه موو ئه وانه ی له سهر زهوی ده بزوین، به پچی جوره کانیان له
 که شتییه که هاتنه دهر وه. 20 نوح قوربانگیه کی بۆ یه زدان دروست کرد، له
 هه موو ئاژهل پا که کان و له هه موو بالنده پا که کانی هینا و له سهر قوربانگا که
 کردنی به قوربانی سووتاندن. 21 جا یه زدان که بۆنه که ی به لاهه خۆش
 بوو، له دلی خۆیدا فرمووی: «جاریکې دیکه به هوی مرو فقه وه نه فرته له
 زهوی نا که م، چونکه مرو ف هه ر له مندالییه وه دلی مه یلی خراپه کاری
 هه یه. جاریکې دیکه نایه م هه رچی بوونه و هری زیندوو هه یه له ناوی بیه م،
 وه ک چون کردم. 22 «هه تا زهوی بېنیت، چاندن و دروینه، ساردی و
 گهرمی، هاوین و زستان، شه و و پوژ، هه رگیز ناوه ستیت.»

9 ئىتر خودا نوح و كوره كاني بهره كەتدار كرد و پىي فەرمون: «بەردار بن و زۆر بن و زەوى پربكەن. 2 با ترس و سامتان هەيىت لەسەر هەموو گيانلەبەرانى زەوى و هەموو بالئەدە كاني ئاسمان و هەموو ئەو بوونە وەرانهى كە لەسەر زەوى دەجولئەنەو، هەروەها لەسەر هەموو ماسىيە كاني دەرياش؛ ئەوان خراونەتە بەردەستى ئىو. 3 هەموو ئەوانەى گياندارن و دەبزوين دەبنە خۆراك بۆتان. هەروەك چۆن پروو كى سەوزم پىداون، ئىستا هەموو شتىگان دەدەمى. 4 «بەلام نايىت گۆشتىك بجۆن كە هىشتا خوئىنە كەى گەرمە. 5 پىگومان داواى خوئىنە ئەو كەسە دەكەم كە خوئىنە كەسىكى دىكەى رشتوو. ئەگەر گياندارىك كەسىك بكوژىت، دەيىت بكوژىتەو. هەروەها ئەگەر كەسىك كەسىكى دىكە بكوژىت، ئەوا ئەويش دەكوژىتەو. 6 «هەركەسىك خوئىنە مروف بپىژىت، بە دەستى مروف خوئىنە دەپىژىتەو، چونكە خودا لەسەر وئەهى خۆى مروفى دروستكردوو. 7 ئىو ش بەردار بن و زۆر بن، زەوى پربكەن و تىيدا زۆر بن.» 8 خودا بە نوح و كوره كاني فەرموو كە لەگەيدا بوون: 9 «من پەيمانى خۆم لەگەل ئىو و نەوى دواى ئىو دەچەسپىنم، 10 لەگەل هەموو ئەو گياندارانهى كە لەگەل ئىو، بالئەدە و ئازەلە مالىيە كان و هەموو ئازەلە كىويە كان، هەموو ئەو گياندارانهى لەگەلتانان و لەكەشتىيە كە هاتوونەتە دەرهو، هەروەها هەرچى گياندارى سەر زەويش هەيە. 11 من پەيمانى خۆم لەگەل ئىو دەچەسپىنم: هەرگىز جارىكى دىكە، هەموو گيانلەبەران بە ئاوى لافاو لەناو ناچن، هەرگىز جارىكى دىكە لافاو و نايىت زەوى بە تەواوى ويران بكات.» 12 ئىنجا خودا فەرموى: «ئەمە نىشانەى ئەو پەيمانهى لەتتوان خۆم و ئىو و هەموو ئەو گياندارانهى لەگەلتانان دەيەسەم، پەيمانىكە بۆ هەموو نەو كاني داهاوو. 13 وا پەلكەزىپىنەى خۆم لەناو هەورەكاندا داناو، كە دەيىتە نىشانەى پەيمانه كەى تىوان من و زەوى. 14 ئىنجا هەركاتىك هەورم بەسەر زەويدا هينا و پەلكەزىپىنە لە هەورەكاندا دەر كەوت، 15 من پەيوەست دەبم بە پەيمانه كەم لەتتوان خۆم و ئىو و هەموو گيانىكى زىندوو لە هەموو جۆرىك. هەرگىز جارىكى دىكە ئاو لافاوىكى و دروستناكات كە هەموو ژيانىك لەناو ببات. 16 هەركاتىك پەلكەزىپىنە لە هەورەكاندا يىت، دەيىنم پەيوەست دەبم بە

په پیماننه هه تاهه تاییه که وه، که له تیوان خودا و هه موو جوړه گیاتیکی زیندووی سهر زه و پیه.» 17 ئینجا خودا به نوحی فرموو: «ئهمه نیشانه ی ته و په پیماننه به که له تیوان خووم و هه موو ژیا تیکی له سهر زه ویدا به ستوومه.» 18 جا کورانی نوح که سام و حام و یافهت بوون، له که شتییه که هاتنه دهره وه. حام باوکی که نعان بوو. 19 ئه مانه سی کوره که ی نوح بوون که له مانه وه خه لکی له سهرتاسه ری زه ویدا بلا و بوونه وه. 20 نوح دهستی به ئیشی جوتیاری کرد و پره میوکی چاند. 21 ئینجا که له شهربانی میوه که ی خوارده وه، سهرخوش بوو و له ناو چادره که ویدا به پروتی راکشا. 22 حامی باوکی که نعان، باوکی به پروتی بینی و له دهره وه به ههر دوو برا که ی را گه یاند. 23 به لام سام و یافهت پوشا کیکیان هینا و خستیانه سهر شانیان، ئینجا پشتا و پشت چوون و پروتییه که ی باوکیان داپوشی، پروشیان به ره و دواوه بوو، ئیتر پروتییه که ی باوکیان نه بینی. 24 کاتیک نوح له سهرخوشییه که ی به ناگا هاته وه، زانی کوره بچو که که ی چی پیکردووه. 25 ئینجا گوئی: «نه فرهت لیکراو بیت که نعان! ده بیته کویله ی کویله کان، بو برا کانی.» 26 ههروه ها گوئی: «ستایش بو یه زدان، په روه ردگاری سام! با که نعان بیته کویله ی سام. 27 با خودا دهرگا بو یافهت بکاته وه و له چادره کانی سام جینشین بیت. با که نعان بیته کویله ی ته و.» 28 دوا ی لافاوه که نوح سی سه د و په نجا سال ژیا. 29 هه موو ته مه نی نوح تو سه د و په نجا سال بوو، ئیتر مرد.

10 ئه مانه ش نه وه کانی نوحن، سام و حام و یافهت که دوا ی لافاوه که ئه و انیش کوربان بوو. 2 کوره کانی یافهت: گوهر، ماگوگ، ماده ی، یاقان، توبال، مه شهک و تیراس. 3 کوره کانی گوهر: ئه شه که نه ز، ریفهت و توگرما. 4 کوره کانی یاقان: ئه لیشا، تهر شیش، کیتیم و پرودانیم. 5 له مانه وه نه ته وه کانی که نار ئاوه کان به تیو خا که کانیاندا بلا و بوونه وه، هه ریه که یان به پیی زمان و هوژ و نه ته وه ی خوی. 6 کوره کانی حام: کوش، میسر، پووت و که نعان. 7 کوره کانی کوش: سه با، سه فیلا، سه فتا، ره عما و سه به به کا. کوره کانی ره عما: شه با و دیدان. 8 نه مرود له نه وه ی کوش له دایکبوو، که بووه جه نگوهریکی مه زن له سهر زه وی. 9 ئه و له به رده م یه زدان بووه پراوچییه کی به توانا. له بهر ئه مه یه ده گو تریت: «وهک نه مرودیت، پراوچییه کی

به توانا له بهردهم یه زدان.» 10 سهره تاي شانشینه که ی بابل، ئه رکه، ئه که د و که لئی بوو له خاکی شینعار. 11 لهو خا که وه چوو بو ئاشور، له وی نهینه وا، په خو پوت عیر و که له حی بنیاد نا، 12 ههروه ها پره سه ن که شاره گه وره که یه ده که ویتنه نیوان نهینه وا و که له ح. 13 میسر باوکی لوودی، عه نامی، له هابی، نه فتوحی، 14 پاتروسی و که فتوری بوو، ههروه ها باوکی که سلو حیه کانیش بوو که فه له ستیه کانیا ن لی که و تنه وه. 15 که نعان باوکی سه یدا بوو، که توبه ره که ی بوو، له گه ل حی تیه کان، 16 ههروه ها یه بوسی، ئه موری، گرگاشی، 17 حیقی، عه رقی، سینی، 18 ئه رفادی، چیماری و حه ماتیه کانیشی بوو. له دوای ئه وه هۆزه کانی که نعانیه کان بلا و بوونه وه. 19 سنووری که نعانیه کان له سه یدا وه به گاردا ده پو ریش هه تا ده گه یشته غه زه، پاشان به سه دو م، عه مورا، ئه دما و چه بو ئیدا ده پو ریش هه تا له شع. 20 ئه مانه نه وه ی حامن، به پی هۆز و زمانیا ن، له خاک و نه ته وه کانیا ن. 21 سامیش کوپری بوو که یافه ت برای گه وره ی بوو. سام باپره گه وره ی هه موو کوپرا نی عیبه ر بوو. 22 کوپره کانی سام: ئیلام، ئه شوور، ئه ربه کشاد، لوود و ئارام. 23 کوپره کانی ئارام: عوچ، حوول، گه تهر و مه شه ک. 24 ئه ربه کشاد باوکی شاله ح بوو، شاله حی ش باوکی عیبه ر بوو. 25 عیبه ریش دوو کوپری بوو، یه کیکیان ناوی په له گ بوو، چونکه له سه رده می ئه ودا زه وی دابه ش کرا. برا که شی ناوی یو قتان بوو. 26 یو قتان ئه م کوپرا نه ی هه بوو: ئه لمو داد، شه له ف، حه چه رما فه ت، یاره ح، 27 هه دو رام، ئوزال، دیقله، 28 عو بال، ئه بیامیل، شه با، 29 تو فیر، حه فیلا و یو قاف. هه موو ئه مانه کوپرا نی یو قتان بوون. 30 نشینگه کانیا ن له می شا وه ده ستی پی ده کرد هه تا ده گه یشته سفاری ناوچه شاخا و یه کانی رو ژه ه لات. 31 ئه مانه ن نه وه ی سام، به پی هۆزیا ن و زمانیا ن، له خاکیان و به پی نه ته وه کانیا ن. 32 ئه مانه ن هۆزه کانی نه وه ی نوح به پی نه وه کانیا ن له تیو نه ته وه کانیا ن. له ئه وانی شه وه له دوای لافا وه که نه ته وه کان به سه ر زه ویدا بلا و بوونه وه.

11 هه موو جیهان یه ک زمان و یه ک جو ر قسه کردنیا ن هه بوو. 2 ئینجا کاتیک بو رو ژه ه لات کوچیا ن کرد، ده شتا یه کیان له خاکی شینعار دو زییه وه و له وی نیشته جی بوون. 3 ئینجا به یه کتریان گو ت: «وه رن، با خشت دروستبکه ی ن و ته وا و سووری بکه ی نه وه.» ئیتر له جیا تی به رد

خشتیان به کارهینا، قیریش له جیاتی قور. 4 ههروه ها گوتیان: «وهرن، با شاریک بو خویمان دروستبکین له گهل قوللهیهک که سهری له ئاسمان بدات. ناویکیش بو خویمان دروستده کهین، تاکو به سهر هه موو پرووی زه ویدا پهرت نه بین.» 5 به لام یه زدان بو بینینی ئه و شار و قوللهیهی که ئاده میزاد دروستی ده کرد هاته خواره وه. 6 یه زدان فه رمووی: «ئه گهر هه موویان یهک گهل و یهک زمان بن، ئه وه سهره تای ده ستپیکردنیانه، هیچ شتیک له لایان مه حال نایت، له وهی مه به ستیانه بیکه ن. 7 وهرن با بچینه خواره وه و له ویی زمانیان بشیوینین، بو ئه وهی که سیان له زمانی ئه وی دیکه یان نه گات.» 8 ئینجا یه زدان له ویوه به سهر هه موو زه ویدا پهرتی کردن. ئیتر وازیان له بنیادنانی شاره که هینا. 9 له بهر ئه مه ناوئرا بابل، چونکه له ویدا یه زدان زمانی هه موو زه وی شیواند. ههر له ویشه وه یه زدان به سهر هه موو پرووی زه ویدا پهرتی کردن. 10 ئه مانهش نه وه کانی سامن. دوو سال له دوای لافاوه که، کاتییک سام ته مه نی سه د سال بوو، ئه رپه کشاد له نه وهی ئه و له دایکبوو. 11 دوای له دایکبوونی ئه رپه کشاد، سام پینج سه د سال ژیا، کوپ و کچی دیکه شی بوو. 12 ئه رپه کشاد له ته مه نی سی و پینج سالییدا بووه باوکی شاله ح. 13 دوای له دایکبوونی شاله ح، ئه رپه کشاد چوار سه د و سی سال ژیا، کوپ و کچی دیکه شی بوو. 14 شاله ح له ته مه نی سی سالییدا بووه باوکی عیبهر. 15 دوای له دایکبوونی عیبهر، شاله ح چوار سه د و سی سال ژیا، کوپ و کچی دیکه شی بوو. 16 عیبهر له ته مه نی سی و چوار سالییدا بووه باوکی په له گ. 17 له دوای له دایکبوونی په له گ، عیبهر چوار سه د و سی سال ژیا، کوپ و کچی دیکه شی بوو. 18 په له گ له ته مه نی سی سالییدا بووه باوکی ره عو. 19 دوای له دایکبوونی ره عو، په له گ دوو سه د و تو سال ژیا، کوپ و کچی دیکه شی بوو. 20 ره عو له ته مه نی سی و دوو سالییدا بووه باوکی سه روگ. 21 دوای له دایکبوونی سه روگ، ره عو دوو سه د و سه وت سال ژیا، کوپ و کچی دیکه شی بوو. 22 سه روگ له ته مه نی سی سالییدا بووه باوکی ناحور. 23 دوای له دایکبوونی ناحور، سه روگ دوو سه د سال ژیا، کوپ و کچی دیکه شی بوو. 24 ناحور له ته مه نی بیست و تو سالییدا بووه باوکی تاره ح. 25 دوای له دایکبوونی تاره ح، ناحور سه د و تو زده سال ژیا، کوپ و کچی دیکه شی بوو. 26 تاره ح له ته مه نی حه فتا سالییدا بووه باوکی

ئه‌برام و ناخۆر و هاران. 27 ئه‌مانه‌ش نه‌وه‌کانی تاره‌حن. تاره‌ح ئه‌برام و ناخۆر و هارانی بوو. هارانیش لوتی بوو. 28 هاران پێش تاره‌حی باوکی له ئووری کلدانییه‌کان مرد، له‌و خاکه‌ی تێیدا له‌دایک ببوو. 29 ئه‌برام و ناخۆر هه‌ردووکیان ژنیان هینا. ژنه‌که‌ی ئه‌برام ناوی سارای بوو، ژنه‌که‌ی ناخۆریش ناوی میلیکه‌ی کچی هاران بوو، که هاران باوکی میلیکه و یه‌سکه بوو. 30 سارای نه‌زۆک بوو، مندالی نه‌بوو. 31 تاره‌ح ئه‌برامی کوپری و لوتی کوپه‌زای، که کوپری هاران بوو، له‌گه‌ڵ سارایی بووکی، که ژنی ئه‌برامی کوپری بوو، برد و پێکه‌وه له‌ ئووری کلدانییه‌کانه‌وه به‌رپێکه‌وتن تا کو بچنه‌ خاکی که‌نعان. به‌لام کاتیک هاتنه‌ حه‌ران، له‌وی نیشته‌جی بوون. 32 ئینجا تاره‌ح له‌ ته‌مه‌نی دوو سه‌د و پینج سالی‌دا له‌ حه‌ران مرد.

12 یه‌زدان به‌ ئه‌برامی فهرموو: «خاک و که‌سوکار و مالی باوکت به‌جێپێله‌ و برۆ بۆ ئه‌و خاکه‌ی پیشانت ده‌ده‌م. 2 «جا ده‌تکه‌مه‌ نه‌ته‌وه‌یه‌کی مه‌زن، به‌ره‌که‌تداری ده‌که‌م، ناوت مه‌زن ده‌که‌م، ده‌بیته‌ به‌ره‌که‌ت. 3 ئه‌وانه‌ی داوای به‌ره‌که‌تت بۆ ده‌که‌ن به‌ره‌که‌تداریان ده‌که‌م، نه‌فهره‌تیش له‌ نه‌فهره‌تکارانت ده‌که‌م. هه‌موو نه‌ته‌وه‌کانی سه‌ر زه‌ویش له‌ پێگه‌ی تۆوه به‌ره‌که‌تدار ده‌بن.» 4 ئیتر ئه‌برام رو‌یشت، هه‌روه‌ک یه‌زدان پێی فهرموو، لوتیش له‌گه‌ڵی چوو. ئه‌برام له‌ ته‌مه‌نی هه‌فتا و پینج سالی‌دا بوو که حه‌رانی به‌جێپێشت. 5 ئه‌برام سارایی ژنی و لوتی برازای و هه‌موو ئه‌وه‌ ده‌ستکه‌وتانه‌ی ده‌ستیان که‌وتوو، له‌گه‌ڵ ئه‌و که‌سانه‌ی له‌ حه‌ران به‌ده‌ستیان هینابوو، له‌گه‌ڵ خۆیدا بردنی و به‌ره‌و خاکی که‌نعان چوون و گه‌یشته‌ ئه‌وی. 6 ئه‌برام به‌ خاکی که‌دا تێپه‌ری هه‌تا گه‌یشته‌ دار به‌رووه‌که‌ی مۆره‌ له‌ شه‌خه‌م. له‌و کاته‌دا که‌نعانییه‌کان له‌ خاکی که‌دا بوون. 7 یه‌زدان بۆ ئه‌برام ده‌رکه‌وت و فهرمووی: «ئهم خاکه‌ ده‌ده‌مه‌ نه‌وه‌ی تۆ.» ئه‌ویش له‌وی قوربانگیه‌کی بۆ یه‌زدان دروستکرد که‌ بۆی ده‌رکه‌وتوو. 8 له‌وێشه‌وه‌ گواستییه‌وه‌ بۆ چیا که‌ی رۆژه‌لاقی بێت ئیل و چادره‌که‌ی خۆی هه‌لدا. بێت ئیل که‌وتوووه‌ رۆژئاوایه‌وه‌ و عای له‌ رۆژه‌لاقییه‌وه‌ بوو. له‌وی قوربانگیه‌کی بۆ یه‌زدان دروستکرد و به‌ ناوی یه‌زدانه‌وه‌ نزای کرد. 9 پاشان ئه‌برام رووه‌و نه‌قه‌ب به‌رده‌وام بوو له‌ کۆچکردن. 10 له‌و کاته‌دا قاتوقیری له‌ خاکی که‌دا هه‌بوو، جا ئه‌برام چوو بۆ میسر، تا کو بۆ ماوه‌یه‌ک له‌وی بژییت، چونکه‌

قاتوقرپیه که زور بوو. 11 کاتیکیش نریک بوو بچیته ناو میسر، به سارایی
 ژنی گوت: «به راستی من ده زانم که تو ژنیکی روخسار جوانیت. 12
 کاتیک میسرپیه کان ده تبین، ده لاین: «ئمه ژنه که به تی،» ئه و کاته من ده کوژن
 به لام تو ده هیله وه. 13 بلێ که تو خوشکی منیت، بو ئه وهی به هوی تووه به
 چاکی ره فتارم له گه ل بکن، له بهر توش گیانم به زیندووی ده مینیتته وه.» 14
 کاتیک ئه برام هاته میسر، میسرپیه کان بینیان که سارای زور جوانه. 15
 که کار به ده ستانی فیرعه ون بینیان، له لای فیرعه ون ستایشان کرد، ئیتر
 ژنه که یان برده مالی فیرعه ون. 16 ئه ویش به هوی ژنه که به باشی ره فتاری
 له گه ل ئه برام کرد. ئیتر بووه خاوه نی مه پر و مانگا و نیره کهر و ما کهر و
 خزمه تکار و که نیره و وشتر. 17 به لام یه زدان به هوی سارایی ژنی ئه برامه وه
 فیرعه ون و ماله که ی تووشی ده ردی گران کرد. 18 ئیتر فیرعه ون به دوای
 ئه برامدا ناردی و گوتی: «ئمه چیه تو به منت کرد؟ بوچی پلته پانه گیاندم
 که ئه و ژنی تو یه؟ 19 بوچی گوت «ئهو خوشکه،» تا کو بیهم بو ئه وهی
 بیته ژتم؟ ئیستاش ئه وه تا ژنه که ت. بیبه و برؤ!» 20 ئینجا فیرعه ون هه ندیک
 پیای پاسپارد بو به پرئیکردنی ئه برام و ژنه که ی و ههرچیبه کی هه یانبوو.

13 ئیتر ئه برام خوی و ژنه که ی و ههرچیبه کی هه بوو، له گه ل لوت له
 میسره وه چوونه نه قه ب. 2 ئه برام له مه رومالات و له زیو و زیر زور
 ده و له مه ند بوو. 3 قوناغ به قوناغ کوچی کرد، له نه قه به وه هه تا بیت ئیل،
 هه تا ئه و شوینه ی یه که م جار چادره که ی ئه وی لیبوو، له تیوان بیت ئیل و
 عای، 4 بو شوینی قوربانگا که ی که یه که م جار دروستی کرد، له ویدا
 ئه برام به ناوی یه زدان وه نرای کرد. 5 ههروه ها لوتیش که له گه ل ئه برام
 ده رۆیشت، مه پر و مانگا و چادری هه بوو. 6 به لام خا که که له وه پرگی
 پیویستی بو مه رومالاتی هه ردووکیان نه بوو، له بهر ئه وهی ده سته که ته کانیا
 هینده زور ببوو که نه توان پیکه وه بمیننه وه. 7 نا کوچی له تیوان شوانه کانی
 مه رومالاتی ئه برام و شوانه کانی مه رومالاتی لوت روویدا، له و کاته شدا
 که نعانیه کان و پرزیه کان نیشته جی خا که که بوون. 8 ئینجا ئه برام به لوتی
 گوت: «با هیچ نا کوکیه ک نه که ویتته تیوان من و تو و تیوان شوانه کانم
 و شوانه کانتته وه، چونکه ئیه مام و برازین. 9 ئه وه نیبه هه موو خا که که
 له بهر ده مته؟ که واته له من جیا بیه وه. ئه گه ر به لای چه پدا برۆیت، من

به لای راستدا ده رۆم و نه گهر به لای راستدا برۆیت، من به لای چه پدا ده رۆم»، 10 لوت چاوی هه لېری و بیفی هه موو ده ورره بری پرووباری ئوردون ئاوداره. وهک به هه شتی یه زدانه، وهک خاکی میسر که به ره و رۆعه ر ده رۆیت. نه مه پېش نه وهی یه زدان سه دۆم و عه مۆرا و یران بکات. 11 لوت هه موو ده ورره بری پرووباری ئوردونی بو خۆی هه لېژارد و به ره و رۆژ هه لات کۆچی کرد. به و شیوه به له یه کتری جیا بوونه وه. 12 نه برام له خاکی که نعان نیشته جی بوو، لوتیش له شارۆچکه کانی ده ورره بر نیشته جی بوو و له نزیک سه دۆم چادره کانی هه لدا. 13 خه لکی سه دۆم له راده به دهر به دکار بوون و گونا هیان دژی یه زدان ده کرد. 14 دوای جیا بوونه وهی لوت له نه برام، یه زدان به نه برامی فهرموو: «چاوت هه لېره و له و شۆینهی که لیت، سه یری باکور و باشور و رۆژ هه لات و رۆژئاوا بکه، 15 چونکه هه موو نه و خاکی ده بیینیت بو هه تاهه تایه ده یده مه خۆت و نه وه کانت. 16 نه وه شت وهک خۆی زه وی لی ده کم، تا کو نه گهر یه کیک توانی خۆی زه وی بژمیریت، نه و نه وهی توش بژمیرد ریت. 17 برۆ، به در یرایی و پانی خا که که دا هاتو چۆ بکه، چونکه ده یده مه تو.» 18 ئیتر نه برام چادره کانی گواسته وه و هات له لای دار به پرووه کانی مه مرئ له حه برۆن نیشته جی بوو، له وی قوربانگایه کی بو یه زدان دروست کرد.

14 له و سه رده مهی که نه مرافه لی پاشای شینعار و نه ریوکی پاشای نه لاسار و کدار لاعۆمه ری پاشای ئیلام و تیدعالی پاشای گوئیم بوو، 2 نه م پاشایانه دژی به ره عی پاشای سه دۆم و بیر شه عی پاشای عه مۆرا و شینتابی پاشای نه دما و شه میفه ری پاشای چه بوئیم، له گه ل پاشای به له ع که شاری زۆعه ره به رپا کرد. 3 هه موو نه مانه له دۆلی سیدیم هیزه کانیان یه نکست، که ئیستا پی ده گوت ریت ده ریای مردوو. 4 بو ماوهی دوازه سال ژیرده ستهی کدار لاعۆمه ر بوون، به لام له سالی سیزده مین لینی یاخی بوون. 5 له سالی چوارده مین، کدار لاعۆمه ر خۆی و پاشا هاو په یمانه کانی هاتن و له عه شت رۆت قه رنه یم رفائییه کان و له هام زوزیه کان و له شافی قیریاته یم ئییه کانیان به زاند. 6 هه روه ها خۆریه کانیان له ناوچه شاخاوییه کانی سیعیر به زاند و هه تا ئیل پاران له نزیک بیابان رۆیشتن. 7 ئینجا گه رانه وه و چوونه کانی میسپات که قادیشه و به سه ر هه موو هه ریعی عه مائیقیه کاند زال

بوون، ههروهه ئه مۆرييه كائيش كه نيشته جيئي حه چه چۆن تامار بوون. 8 ئينجا پاشا كاني سه دۆم، عه مۆرا، ئه دما، چه بۆئيم و به له ع كه شاري زوعه ره، هاته دهره وه وه له دۆلي سيديم بۆ جهنگ پريزيان به ست، 9 له دۆلي كدارلا عۆمهري پاشاي ئيلام و تيدعالي پاشاي گۆئيم و ته مراهلي پاشاي شينعار و ئه ريوكي پاشاي ئه لاسار. چوار پاشا به رامبه ر به پينج. 10 دۆلي سيديم پر بوو له چاله قير، بۆيه هه ر دوو پاشاي سه دۆم و عه مۆرا له كاتي هه لاتندا كه وتته تيو چاله كانه وه، به لام پاشا كاني ديكه بۆ چيا كان هه لاتن. 11 ئيتر چوار پاشا كه هه موو شتومه ك و خۆرا كه كاني سه دۆم و عه مۆرايان برد و رۆيشتن. 12 ههروهه ها لوتي برازاي ئه براميان له گه ل هه موو شتومه كه كيان برد كه له سه دۆم نيشته جي بوو. 13 يه كييك له دهر باز بووان هات و به ئه برام عيراني را گه ياند. ئه و كاته له لاي دار به پرووه كاني مه مرئي ئه مۆري، برا كه ي ئه شكۆل و عانيير، نيشته جي بوو. ئه مانيش له گه ل ئه برام هاوپه يمان بوون. 14 كاتييك ئه برام بيستي كه برازا كه ي را پينج كراوه، بانگه وازي بۆ خزمه تكاره مه شقپيكراره كاني دهر كرد كه له دايكيبوي ماله كه ي بوون و سي سه د و هه ژده كه س بوون، ئيتر هه تا شاري دان به دوايان كه وت. 15 كه شه و داها ت خۆي و پياوه كاني دابه ش بوون و هيرشي برده سهريان و ته فروتو ناي كردن و هه تا خۆفا دهر پيه راندن، كه له باكووري ديمه شقه. 16 جا هه موو شتومه كه كان و ههروهه ها لوتي برازاي و شتومه كه كاني و ژنه كان و خه لكه كه ي هينا يه وه. 17 دواي گه پرانه وه ي ئه برام له به زاندني كدارلا عۆمه ر و پاشا كاني ديكه ي هاوپه يماني، پاشاي سه دۆم له دۆلي شافي كه دۆلي پاشايه بۆ پيشوازي كردني هاته دهره وه. 18 مه لكيسادقي پاشاي شاليه يش كه كاهيني خوداي هه ره به رز بوو، نان و شه رابي بۆ ئه برام هينا. 19 ئينجا داواي به ره كه تي بۆ كرد و گو تي: «با خوداي هه ره به رز، دروستكه ري ئاسمان و زه وي، ئه برام به ره كه تدار بكات. 20 ستايش بۆ خوداي هه ره به رز كه دوژمنه كاني دايه ده ستت.» ئه براميش ده يه كي هه موو شتيكي پيدا. 21 ئينجا پاشاي سه دۆم به ئه برام گو ت: «خه لكه كه بده من و شتومه كه كائيش بۆ خۆت بيه.» 22 به لام ئه برام به پاشاي سه دۆمي گو ت: «سوئيدم خوار دووه بۆ يه زنداني پهروه ردا گاري هه ره به رز، دروستكه ري ئاسمان و زه وي، 23 كه له مال و ساماني تو هيج شتيك نه به م، ته نانه ت تاله

ده زوویک یان ئاوزه نگیکی پپلاو، بو ئه وهی هه رگیز نه لئیت: "من ئه برامم ده و له مه ند کرد." 24 ته نها ئه وه نه ییت که هه رزه کاره کان خوار دوویانه، به شه که ی ئه و پپاوانه ش که له گه لم هاتن، عانیو و ئه شکۆل و مه مرئ. با ئه وانیش به شی خوړیان وه ر بگرن.»

15 له دوای ئه م پرووداوانه، له بینینیکا فهرمایشتی یه زدان بو ئه برام هات و فهرمووی: «مه ترسه ئه ی ئه برام، من قه لغاتم بو، پاداشت زور گه وره یه.» 2 به لام ئه برام گوئی: «ئه ی یه زدانی بالاده ست، چیم ده ده یی که من هه روا وه جاخکو یو ب. و میراتگری مالم ئه لیه زه ری دیمه شقییه؟» 3 هه روه ها ئه برام گوئی: «هیچ وه جاخیکت نه داومه تی، ئه وه ی له ماله کم له دایک بووه وا ده بیته میراتگرم.» 4 له و کاته دا فهرمایشتی یه زدانی بو هات و فهرمووی: «ئه مه نایبته میراتگرت، به لکو ئه وه ی له پشتی تووه دیت، ئه وه ده بیته میراتگرت.» 5 ئینجا بر دیه ده ره وه و فهرمووی: «سه یری ئاسمان بکه و ئه ستیره کان بژمیره، ئه گه ده توانیت.» هه روه ها یی فهرموو: «نه وه که ت ئاوا ده ییت.» 6 جا ئه برام باوه ری به یه زدان هینا و ئه ویش ئه مه ی به راستو دروستی بو دانا. 7 هه روه ها یه زدان یی فهرموو: «من یه زدانم، ئه وه ی له ئووری کلدانییه کانه وه تو ی هینا یه ده ره وه، تا کو ئه م زه وییه ت به میرات پئ بیه خشیت.» 8 به لام ئه برام گوئی: «ئه ی یه زدانی بالاده ست، چۆن بزاتم که من ده بمه میراتگری ئه م زه وییه؟» 9 یه زدانی یی فهرموو: «گویره که به کی مینه ی سی ساله و بزیتیکی سی ساله و به راتیکی سی ساله و قومریه ک و کو تریکم بو بهینه.» 10 ئه مانه ی هه موو بو هینا و له ناوه راسته وه له تی کردن، له تی هه ری که شیا نی به رام به ر ئه وه دیکه دانا، به لام بالنده کانی له ت نه کرد. 11 ئینجا سیسار که که چه له کان بو سه ر که لا که کان هاتمه خواره وه، به لام ئه برام دووری خسته وه. 12 که خور به ره و ئاوابون ده چوو، ئه برام که وته خه ویکی قووله وه و له نا کاو تاریکیه کی ترسناک و سه ختی به سه ردا هات. 13 ئینجا یه زدان به ئه برامی فهرموو: «به دلنیا یه وه بزانه که نه وه کانت له خاکیک نامۆ ده بن که هی خوړیان نییه، ده بته کو یله یان و چوار سه د سال ده یا نچه وسینته وه. 14 به لام سزای ئه و نه ته وه یه ش ده ده م، که ئه وان وه ک کو یله خزمه تیان ده کن. له دوای ئه وه به ده سته که وتیکی زوره وه دینه ده ره وه. 15 به لام تو به سه لامه تی ده چیته

لای باو پیرانت و له ته مه تیکی باشی پیریدا ده نئیریت. 16 له نه وهی چواره میشدا، نه وه کانت ده گه ریته وه ئیره، چونکه هیشتا تاوانی نه موریه کان نه گه یشتوو ته راده ی خوی.» 17 ئینجا کاتیکی خور ئاوابوو و تاریکی داها، له نا کو ته نوور ئیکی پر دوو کهل و مه شخه ئیکی داگیرساو ده رکوت و به تیوان ئازه له دووله تکراره کاندایه پیره ی. 18 له ورؤزه دا یه زدان په یما تیکی له گهل ته برامدا به ست و پئی فهرموو: «ئهم خاکه ده ده مه نه وه کانی تو، له پرووباری میسره وه هه تا پرووباره گوره که، پرووباری فورات، 19 خاکی قینی و قه نیزی، قه دمونی، 20 حیتی، پریزی، رفائی، 21 نه موری، که نغانی، گرگاشی و یه بوسییه کان.»

16 سارایی ژنی ته برام هیچ مندالی بو ته برام نه بوو، به لام که نیزیه کی میسری هه بوو ناوی هاجهر بوو. 2 سارای به ته برامی گوت: «یه زدان ری مندالبوونی لی گرتووم. له گهل که نیزیه کم سه رجیئی بکه، به لکو له وه وه مندالم بو بییت.» ته برامیش به قسه ی سارایی کرد. 3 ئینجا پاش ده سال له نیشته جیووونی ته برام له خاکی که نغان، سارایی ژنی ته برام هاجهری که نیزیه میسریه که ی هیئا و دایه ته برامی میردی تا کو بیته ژنی. 4 ئیتر له گهل هاجهر سه رجیئی کرد و ته ویش سکی پر بوو. کاتیکی که زانی سکی هه یه، خانمه که ی خوی له بهر چاو سووک بوو. 5 ئینجا سارای به ته برامی گوت: «تو بهر پرسی له و سووکایه تیبه ی به من ده کریت. من که نیزیه که ی خومم خسته باو هشی تو، ئیستاش که زانی سکی هه یه، له بهر چاویدا سووک بووم. بایه زدان دادوهری تیوان من و تو بکات.» 6 ته برامیش به سارایی گوت: «وا که نیزیه که ت له بهر دهستی خو تدا یه، چیت پی باشه وای لی بکه.» ئیتر سارای ته وه نده به دره فتاری له گهل هاجهر کرد، هه تا له دهستی هه لات. 7 ئینجا فریشته ی یه زدان له چۆله وانی هاجهری له سه ر کانییه ک دوزیه وه، ته و کانییه ی که له سه ر ریگی شووره. 8 فهرمووی: «ته ی هاجهری که نیزیه ی سارای، له کو یوه هاتوویت و بو کوی ده چیت؟» ته ویش گوتی: «له ده ست سارایی خانم رامکردوو.» 9 فریشته که ی یه زدان پئی فهرموو: «بکه ریوه لای خانمه که ت و ژر ده سته ی به.» 10 ههروه ها پئی فهرموو: «وه چه کانت بی ته ندازه زور ده کم که له بهر زور بیان له ژماردن نه یه.» 11 دیسان فریشته که ی یه زدان پئی فهرموو: «ئیستا سکت پره، کورپکت

ده بیټ، ناوی ده نیټ ئیسماعیل، چونکه یه زدان گوږی له زه لیلی تو بوو. 12 ټه ده بیټه مرؤفیک وهک که ره کیوی لی دیت. دهستی له دژی هه موو که سیک ده بیټ و دهستی هه موو که سیکیش له دژی ټه. ده بیټه نه یاری هه موو برا کانیسی.» 13 ټینجا ټم ناوهی له یه زدان نا که له گه لیدا دوا، «تو ټه و خودایه ی که ده بینیت،» چونکه هاجهر گوږی: «ئا لیره شدا ټه وم بینی که ده مبینیت.» 14 له بهر ټه مه شه که ټه و بیر به «بیری له حه ی پرؤئی» ناونراوه، ئیستاش وا له تیوان قادیش و به ره ده. 15 ټیر هاجهر کوریککی بو ټه برام بوو، ټه برامیش ټه و کوره ی ناو نا ئیسماعیل. 16 ټه برام ته مه نی هه شتا و شه ش سال بوو کاتیک هاجهر ئیسماعیلی بو ټه برام بوو.

17 کاتیک ټه برام ته مه نی نه وه د و تو سال بوو، یه زدان بو ټه برام ده رکوت و یی فهرموو: «من خودای هه ره به توانام. دوستانه تی من بکه و بی که موکوری به. 2 په یمانی خوُم له تیوان خوُم و تودا ده به ستم و زور زورت ده که م.» 3 ټه برام خوی به زه ویدا دا، خوداش یی فهرموو: 4 «له لایهن منه وه، ټه مه په یمانی منه له گه ل ټو: تو ده بیټه باوکی چه ندین نه ته وه. 5 ټیر له مه و دواش ناوت به ټه برام ناهینریت، به لکو ناوت ده بیټه ئیبراهیم، چونکه من تو م کردوو به باوکی چه ندین نه ته وه. 6 زور زوریش به ردارت ده که م و چه ندین نه ته وه تی دروست ده که م و پاشایانت لی ده که و یته وه. 7 په یمانه که م که په یمانیکی هه تاهه تایه له تیوان خوُم و تو و نه وه ی تودا ده چه سپنم، که بجه خودای تو و نه وه کانی تو. 8 هه موو خاکی که نعان، که ئیستا وهک ییگانه یه ک ټیلدا نیشته جی، بو هه تاهه تایه به مولکی دهیده مه تو و نه وه کانی تو؛ منیش ده بجه خودایان.» 9 ټینجا خودا به ئیبراهیمی فهرموو: «توش له لای خوُته وه ده بیټ په یمانه که م به جیبینیت، خوُت و نه وه له دوا ی نه وه شت. 10 ټه مه ش په یمانه که م که به جی ده هین له تیوان من و ئیوه و نه وه ی دوا ی خوُت: هه موو ئیرینه یه یگان خه ته نه ده که ن. 11 خوُتان خه ته نه ده که ن، که ده بیټه نیشانه ی په یمانه که ی تیوان من و ئیوه. 12 هه موو ئیرینه یه کی هه شت پرؤرش له ئیوه ده بیټ خه ته نه بکریت، له نه وه کانتان، ټه وه ی له ماله کت له دایک بووه، یان ټه وه ی به زیو له بیانی کراوه و نه وه ی خوُت نییه. 13 ده بیټ ټه وه ی له ماله کت له دایک بووه یان به زیو کراوه به ته واوی خه ته نه بکریت، جا په یمانه که م له ئیوه دا په یمانیکی

هه تاهه تایی ده بیته. 14 هه ر نیرینه یه کی خه ته نه نه کراویش، که خه ته نه نه کرایت، نه وه له نه ته وه که ی داده بریت، چونکه په یمانی منی شکاندووه.»

15 هه روه ها خودا به ئیبراهیمی فهرموو: «سارایی ژینشت، ئیتر به سارای ناوی مه هیته، به لکو ناوی ده بیته سارا. 16 به ره که تدارای ده که م و له وه وه کوریکت پی ده به خشم. به ره که تدارای ده که م و چه ندین نه ته وه و چه ندین پاشای نه ته وه کان له وه وه ده بن.» 17 ئیبراهیم به سهر پرویدا که وت و پیکه نی، له دلی خویدا گوتی: «تایا پیاویکی سه د ساله مندالی ده بیته؟ تایا سارا له ته مه نی نه وه د سالیدا مندالی ده بیته؟» 18 ئیبراهیم به خودای گوت: «خۆزگه ئیسماعیل له ژیر سایه ی به ره که تی تودا ژبانی به سهر ده برد.» 19 خوداش فهرمووی: «به ئی، به لام له سارای ژنت کوریکت ده بیته، ناوی ده بیته ئیسحاق. په یمانی خومی له که لدا ده چه سپنیم، په یمانی هه تاهه تایی بو نه وه که ی دوا ی خوی. 20 بو ئیسماعیلش، گویم لیت بوو، پیگومان به ره که تدارای ده که م، به ردارای ده که م و زور زوری ده که م. ده بیته باوکی دوازه سه روک، ده یکه مه نه ته وه یه کی مه زن. 21 به لام په یمانه که م له که ل ئیسماعیل ده چه سپنیم، که سالیکی دیکه هم کاته سارا بو توی ده بیته.»

22 کاتیک خودا له قسه کانی بووه وه له که ل ئیبراهیم، له لای رویشته و به رزیووه وه. 23 له هه مان پرژدا ئیبراهیم، ئیسماعیلی کوری و هه موو نه وانهی له ماله که یدا له دایک بیوون یان به زیوی خوی کرابوون، هه موو نیرینه کانی ماله که ی خوی هیئا و خه ته نه ی کردن، وه ک چون خودا پیی فهرموو بوو. 24 ئیبراهیم ته مه نی نه وه د و تو سال بوو کاتیک خه ته نه کرا، 25 ئیسماعیلی کوریشی ته مه نی سیزده سال بوو کاتیک خه ته نه کرا. 26 له هه مان پرژدا ئیبراهیم و ئیسماعیلی کوری خه ته نه کران. 27 هه موو پیاوه کانی ماله که ی، نه وانهی له ماله که ی له دایک بیوون و نه وانهی له بیانی به زیو کردرابوون له که ل نه ودا خه ته نه کران.

18 ئینجا یه زدان له لای دار به پرووه کانی مه مرئ بو ئیبراهیم ده رکوت، که له گه رمای پرژدا له بهر ده رگای چادره که یدا دایشتبوو. 2 ئیبراهیم سه ری هه لپری و بینی وای سی پیاو له نزیکي وه ستاون. کاتیک نه وانی بینی، له ده رگای چادره که یه وه به ره و پروویان پرایکرد و کپتوشی برد و سه ری خسته سه ر زه وی. 3 ئینجا گوتی: «گوره م، نه گه ر جی په زامه ندیتم،

به سهر خزمه تکاره که تدا تيمه پوره. 4 با توژنیک ئاو بهینریت و پیتان بشون،
 ئینجا له ژیر داره که پال بده نه وه. 5 پاروووه نانیکیشتان بو دینم تا کو بهری
 دلئانی پی بگرن و پاشان تیپه پرن، چونکه عیوه بولای خزمه تکاره که تان
 هاتون،» ته وائیش فهرموویان: «ئه وه ی گوتت بیکه.» 6 ئیتر ئیبراهیم به به له
 چوو بو ئاو چادره که بولای سارا و پی گوت: «خیرا سی پپوانه له باشتین
 ئارد بهینه و بیشیله و بیکه به نان.» 7 ههروه ها ئیبراهیم بولای میگه له که
 پرایکرد و گویره که به کی ناسک و چاکی هینا و دایه ده ست خزمه تکاریکه وه،
 ته ویش خیرا که وته ئاماده کردنی. 8 ئینجا ده له مه و شیر و ته و گویره که به یه
 ئاماده کرابوو، هینای و له بهرده میان داینا. خوئی له ژیر داره که له سهریان
 پراوه ستا، کاتییک ته وان نانه که یان ده خوارد. 9 پاشان پپیان فهرموو: «کوا
 سارای زنت؟» ته ویش گوئی: «ئه وه تا، له ناو چادره که به.» 10 ئینجا به زدان
 فهرمووی: «بیگومان سالیکی دیکه ته م کاتانه دیمه وه لات و سارای ژنیش
 کورنکی بووه.» ساراش له پشته وه و له بهر ده رگای چادره که دا گوئی
 له وان گرتوو. 11 ئیبراهیم و سارا دوو که سی پیر و به سالد اچوو بوون.
 ساراش ته مه نی مندالبوونی به سه رچوو بوو. 12 بویه سارا له دلی خویدا
 پیکه نی و گوئی: «ئایا ئیستا که ته واو پیر بووم و میرده که شم پیر بووه، خو شیم
 بو ده بیئت؟» 13 ئینجا به زدان به ئیبراهیمی فهرموو: «بوچی سارا پیکه نی و
 گوئی: «ئایا به راستی به م پیر بیه وه مندالم ده بیئت؟» 14 هیچ شتیک هه یه بو
 به زدان ته سته م بیئت؟ سالی داهاتوو له کاتی دیاریکراو دیمه وه لات و ساراش
 کورنکی بووه.» 15 سارا له ترسا دروی کرد و گوئی: «پینه که نیم.» به لام
 ته و فهرمووی: «به لی، پیکه نیت.» 16 ئینجا پیاوه کان له وی هه ستان و پروویان
 له سه دو م کرد، ئیبراهیمیش له گه لیان رویشت، تا کو به رپیان بکات. 17
 به زدانیش فهرمووی: «ئایا ته وه ی که به ته مام ته نجامی بده م له ئیبراهیمی
 بشارمه وه؟» 18 بیگومان ئیبراهیم ده بیئه نه ته وه به کی مه زن و به هیز و هه موو
 نه ته وه کانی سه ر زه ویش له ریگه ی ته وه وه به ره که تدار ده بن. 19 له بهر
 ته وه ی هه لمبژاردوو که منداله کانی و ماله که ی له دوای خوئی پراسپیریت
 ریچکه ی به زدان بگرنه بهر، بو ته وه ی راستو دروستی و دادپهروه ری په ره و
 بکه ن، تا کو به زدان ته و به لینه بهینیه دی که به ئیبراهیمی دا بوو.» 20 ئینجا
 به زدان فهرمووی: «هاوار له دژی سه دو م و عه مورا زور بووه و تووشی

گوناهى زۆر گهوره هاتون. 21 ئەوا ديمه خواروه بو ئەوهى بزاتم ئاخۆ ئەو كارهى كه كردوو يانه بهو پراديه خراپه كه بيستومه. ئەگەر نا، ئەوا دەزاتم.» 22 ئينجا پياوه كان پرويان كرده سه دوّم و رۆيشتن، به لام ئيبراهيم هيشتا له بهردهم يەزدان وه ستابوو. 23 ئيبراهيم چوو پيشه وه و گوئى: «ئايا له گەل خراپه كاردا راستدروستيش له ناوده بهيت؟» 24 ئەى ئەگەر شارە كه په نجا كهسى راستدروستى تيدايت، ئايا هەر له ناوى ده بهيت و له پيناوى ئەو په نجا راستدروستهى كه تيدايه نايه خشيت؟ 25 حاشا، شتى وا له تو ناوه شيته وه كه راستدروستيش له گەل خراپه كاردا بكوژيت و وه كو يهك هه لسوكه وتيان له گەل بكهيت! دوور ييت له تو! ئايا دادوهى هه موو زهوى دادپهروه ر ناييت؟» 26 يەزدانيش فەرمووى: «ئەگەر له شارى سه دوّم په نجا كهسى راستدروست بينمه وه، ئەوا له پيناوى ئەوان هه موو شارە كه ده به خشم.» 27 ئيبراهيم وه لامى دايه وه: «ئىستا منيك كه خوّل و خوّلە ميشم، بوئى ئەوه م هه بووه له گەل پهروه ر دگاردا قسه بكم، 28 ئەى ئەگەر له و په نجا كه سه راستدروسته پينجى كه م بوو؟ ئايا بو پينج كه س هه موو شارە كه ويران ده كهيت؟» فەرمووى: «وئيرانى نا كه م، ئەگەر چل و پينج له وئى بينمه وه.» 29 ديسان كه وته وه قسه له گەل و گوئى: «ئەى ئەگەر له وئى چل ليوو؟» فەرمووى: «له بهر خاترى ئەو چله، نايكه م.» 30 ئينجا گوئى: «با پهروه ر دگار تووره نه ييت و قسه بكم، ئەى ئەگەر هه ر سى ليوو؟» فەرمووى: «نايكه م، ئەگەر له وئى سى بينمه وه.» 31 ئيبراهيم گوئى: «ئيتروا وئيرام قسه له گەل پهروه ر دگار بكم، ئەى ئەگەر بيستى ليوو؟» فەرمووى: «له بهر ئەو بيسته وئيرانى نا كه م.» 32 ئينجا گوئى: «با پهروه ر دگار تووره نه ييت و هه ر ئەم جاره قسه بكم. ئەى ئەگەر دهى ليوو؟» فەرمووى: «له بهر ئەو دهيه وئيرانى نا كه م.» 33 ئينجا دواى ئەوهى يەزدان له گەل ئيبراهيم له قسه كردن بووه وه، رۆيشت، ئيبراهيميش گه رايه وه شوئى خوئى.

19 ههردوو فرشته كه كاتى عواره گهيشته سه دوّم، لوتيش له دهروازه كهى سه دوّم دانشتبوو. كاتيك لوت ئەوانى بينى، ههستا بو پيشوازيان و كرتوشى برد و سهرى خسته سه ر زهوى. 2 ئينجا گوئى: «گهوره كانم، تكايه لابه نه مالى خزمه تكارى خوئان. شهو به سه ر بهرن و

پیتان بشون، سەر له بهیانیش به پئی خۆتاندا برۆن.» فەرموویان: «نا، بە لکو له گۆرەپانە که شەو دە بهینه سەر.» 3 بە لام ئەم زۆری لیکردن. ئیتر لایندایه لای و چوونه ماله کە ی. ئەویش خوان و نانی فەتیره ی بۆ ئاماده کردن و خواردیان. 4 پێش ئەوهی بخهون، هه موو پیاوانی شاری سه دووم له هه موو لایه که وه، له گه نجیانه وه هه تا پیریان، ده وری ماله که یان دا. 5 ئینجا لوتیان بانگکرد و لیبیان پرسى: «کوا ئەو دوو پیاوه ی ئەمشه و هاتنه لات؟ بیانهینه ده ره وه بۆمان تا کو لاقه یان بکه ین.» 6 لوت هاته ده ره وه بۆ لایان و ده رگا که ی له پشت خۆیه وه داخست. 7 گوئی: «نا، برا کامم. خراپه ی وا مه که ن. 8 من دوو چکم هه یه که ده ستی پیاویان به رنه که وتوه. بۆتان ده هینه ده ره وه، ئەوه ی پیتان باشه پیبانی بکه ن. بە لام هه یچ له م دوو پیاوه مه که ن، چونکه ئەوان هاتونه ته مالى من.» 9 ئەوانیش گوئیان: «وه ره ئەم لاوه!» ئینجا گوئیان: «ئەم پیاوه خۆی وه ک پینگانه یه ک هاتوه ته نیومه انه وه، که چی ده یه ویت بیته دادوه به سه رمانه وه. ئیستاش له وان خراپتر به سه رده هین.» ئیتر فشاریان بۆ لوت هینا و هاته پێشه وه تا کو ده رگا که بشکین. 10 بە لام دوو پیاوه که ده ستیان درێژکرد و لوتیان راکیشایه لای خۆیان بۆ ناو ماله که و ده رگا که شیان داخست. 11 ئەو پیاوانه شیان کویر کرد که له به رده رگای ماله که دا بوون، له بچووکیانه وه هه تا گه وره یان، ئیتر په یکان که وت و نه یان توانی ده رگا که بدۆزنه وه. 12 ئینجا دوو پیاوه که به لوتیان فەرموو: «کچی دیکه ت لیره هه یه؟ زاواکانت و کوپه کانت و کچه کانت و هه رکه سیکی دیکه ت له م شاره دا هه یه، بیانه ده ره وه، 13 چونکه ئیبه ئەم شوینه ویران ده که ین. له به ر ئەوه ی له به رده م یه زدان هاوار له دژی خه لکه که ی گه لشتوه ته ئەو په ری خۆی، بۆیه ئیبه ی ناردوه تا کو ویرانی بکه ین.» 14 ئیتر لوت چوه ده ره وه و قسه ی له گه ل ده ستگیرانی کچه کانی کرد و گوئی: «هه ستن و له م شوینه برۆنه ده ره وه، چونکه هینده ی نه ماوه یه زدان شاره که ویران بکات.» بە لام وه ک گالته چی هاته به رچاوی ده ستگیرانی کچه کانی. 15 له به ره به یان، هه ردوو فریشته که په له یان له لوت کرد و پیبیان فەرموو: «خپرا بکه! ژنه که ت و هه ردوو کچه که ت که لیره ن بیانه، نه وه ک توش به گوناھی شاره که له نا و بچیت.» 16 بە لام ئەو خه م ساردی لیکرد، جا هه ردوو پیاوه که له به ر به زه یی یه زدان له سه ریان، ده ستی

خۆی و ژنه که ی و ههردوو کچه که ی ئەویان گرت و له دهرهوهی شاره که دایانان. 17 هه رکه هینایانه دهرهوهی شاره که، یه کیکان فهرمووی: «فریای خۆت بکهوه! ئاور له دواوت مه دهوه و له م ده ور و به ره پانه وه ستیت. پرابکه بۆ چیا که بۆ ئه وه ی له ناونه چیت!» 18 به لام لوت پی گوتن: «نا، گه وره م! 19 خزمه تکاره که ت وا په زامه ندی له چاوه کانت به دی کردووه، خۆشه و لستیه که ت گه وره یه که به رام به رم کردووته، به هیشته وه ی گیانم به زیندوویتی. به لام من ناتوانم پرابکه م بۆ چیا که. نه وه ک ئه م به لایه پی بگات و به رم. 20 ته ماشای ئه و شارۆچکه نزیکه بکه، بچوکه، با بۆ ئه وئ ه لپی م. مه گه ر بچووک نییه؟ ئیتر گیانم به زیندوویتی ده مینیتته وه.» 21 ئه ویش پی فهرموو: «باشه، له م شته ش ناتومیدت نا که م، ئه و شارۆچکه یه ی با ست کرد سه ره و ژیری نا که م. 22 به لام به په له به ره و ئه وئ پرابکه، چونکه هه تا تو نه گه یته ئه وئ، من ناتوانم هیچ شتیک بکه م.» له بهر ئه وه شه که شارۆچکه که ناو نرا به زۆعه ر. 23 کاتیک خۆر به سه ر زه ویدا هه له ات، لوت گه یشته ناو زۆعه ر. 24 ئینجا په زدان له ئاسمانه وه گوگرد و ئاگری به سه ر سه دۆم و عه مۆرادا باراند. 25 هه موو ئه و شارانه، ده ور و به ره که یان و هه موو دانیشتووای شارۆچکه کان و پرووه کی زه وویه که شی له گه لدا سه ره و ژیر کرد. 26 به لام ژنی لوت سه یری دواوه ی کرد، جا بووه ستوویتی خۆی. 27 بۆ سه بی ئیبراهیم به یانی زوو له خه وه هه ستا و گه راپه وه بۆ ئه و شوینه ی که ئییدا له به رده م په زدان وه ستابوو. 28 ته ماشای سه دۆم و عه مۆرا و هه موو ده شته که ی ده ور و به ری کرد و بینی وا دووکه لی زه وویه که وه ک دووکه لی کووره به رز ده بیته وه. 29 کاتیک خودا شارۆچکه کانی ده شته که ی ویران کرد، ئیبراهیمی هاته وه یاد و لوتی له و کاره ساته هینایه دهره وه که به سه ر ئه و شارانه دا هینای که ئه وئ تیدا ده ژیا. 30 ئینجا لوت و هه ردوو کچه که ی زۆعه ریان به جیه پشست و له چیا نیشته جئ بوون، چونکه ترسا له زۆعه ر دانیشت. خۆی و هه ردوو کچه که ی له ئه شکه وت نیشته جئ بوون. 31 کچه گه وره که ی لوت به بچوکه که ی گوت: «باوکان پیر بووه و هیچ پیاوئیکیش له م ناوه دا نییه که له گه لیدا هاوسه رگیری بکه ین و مندالمآن بییت، وه ک چۆن دابونه رتی هه موو زه وویه، 32 بۆیه وه ره با شه راب دهر خواردی باوکان به دین و سه رجیی له گه ل بکه ین، له باوکانه وه وه چه بخره یه وه.»

33 ئەو شەو شەراپیان دەرخواردی باویکان دا، ئینجا چکە گەورە که چوو زوورەو و لەگەڵ باوکی پراکشە، ئەویش نە بە پراکشانەکی زانی و نە بە هەستانەووەکی. 34 بۆ پرۆژی دواتر چکە گەورە که بە بچووەکی گوت: «دوینی من شەو لەگەڵ باوکم سەرچینم کرد. ئەمشەویش شەراپیان دەرخوارد دەدەین، ئینجا تۆ پرۆ زوورەو و سەرچینی لەگەڵ بکە. جا لە باوکی خۆمانەووە وەچە دەخەینەووە.» 35 ئەو شەو شەو شەراپیان دەرخواردی باویکان دا، ئینجا چکە بچووەکی هەستا و سەرچینی لەگەڵ کرد. ئەویش نە بە سەرچینیەکی زانی و نە بە هەستانەووەکی. 36 ئیتر هەردوو چکەکی لوت سکیان لە باویکان پر بوو. 37 گەورەکیان کورپکی بوو ناوی لینا مۆتاب. ئەو باوکی هەموو مۆتابیەکانە هەتا ئەمڕۆ. 38 هەروەها بچووەکی شیان کورپکی بوو ناوی لینا بەنەمی. ئەویش باوکی نەوێ عەمۆنە هەتا ئەمڕۆ.

20 ئیبراهیم لەوێوە بەرەو زەوی نەقەب کۆچی کرد و لەتیوان قادیس و شووردا نیشتهی بوو. بۆ ماوەیەک لە گرار مایەووە. 2 ئیبراهیم سەبارەت بە سارای ژنی گوتی: «ئەو خوشکەم.» ئینجا ئەبیمەلەخی پاشای گرار ناردی و سارای برد. 3 ئینجا خودا ھاتە خەوی ئەبیمەلەخ و پێی فەرموو: «ئەوا تۆ بەھۆی ئەو ژنە ی بردووتە دەمریت، چونکە ئەو ژنیکی بە مێردە.» 4 ئەبیمەلەخ که هیشتا لە سارای نزیک نەکووتبوو، گوتی: «ئەو پەرەردگار، ئایا نەتەووەکی بیئاوان دەکوژیت؟ 5 ئەو ئیبراهیم پێی نەگوتم "ئەو خوشکەم"، ساراش خۆی نەگوت "ئەو برامە"؟ من ئەمەم بە دلسافی و دەستی پاکووە کردووە.» 6 خوداش لە خەونەکیدا پێی فەرموو: «منیش دەزانم تۆ ئەمەت بە دلسافیەووە کردووە، هەر خۆشم پڕیگام لی گرتیت که گوناھم بەرامبەر بکەیت. لەبەر ئەوە بوو که نەمپشت دەستی بۆ بەیت. 7 ئیستاش ژنی پیاووە که بگەرێنەو، ئەو پێغەمبەرە، لە پیناوی تۆ نزا دەکات و دەژیت. بەلام ئەگەر نەبگەرێنیتەو، ئەوا بزانی که بیگومان خۆت و هەموو ئەوانە هی تۆن دەمرن.» 8 ئەبیمەلەخ بەرەبەیان پڕۆژی دواتر لە خەو هەستا و هەموو خەزەتکارەکانی بانگکرد و هەموو ئەو شتانە پێ گوتن که پرویاندا بوو، ئەوانیش زۆر ترسان. 9 ئینجا ئەبیمەلەخ ئیبراهیمی بانگکرد و پێی گوت: «ئەمە چییە بە ئیمەت کرد؟ چ گوناھیکم بەرامبەرت کردووە تا کو خۆم و شانشینەکم تووشی تاوانیکی وا گەورە بکەیت؟ ئەو

کاره‌ی که نایب بکریت، به منت کرد.» 10 نه‌بیمه‌لخ به ئیبراهیمی گوت: «بۆچی ئەم کاره‌ت کرد؟» 11 ئیبراهیمیش گوتی: «له‌به‌ر ئەوه‌ی به‌خۆمم گوت: "هیچ له‌خواتر سیک له‌م شوینەدا بوونی نییه و له‌به‌ر ژنه‌که‌م من ده‌کوژن." 12 له‌گه‌ڵ ئەوه‌شدا له‌ راستیدا ئەو خوشککه، کچی باوکمه، به‌لام کچی دایکم نییه. ئیتر بووه ژنم. 13 کاتیکیش خودا له‌ مالی باوکمه‌وه ئاواره‌ی کردم، به‌ ژنه‌که‌مم گوت: "به‌م شیوه‌یه ده‌توانیت خۆشه‌ویستی خۆتم نیشان بده‌یت: چووینه هه‌ر شوینیک، سه‌باره‌ت به‌ من یان: ئەو برامه." 14 ئیتر نه‌بیمه‌لخ مه‌ر و مانگا و خزمه‌تکار و که‌نیزه‌ی هینا و دایه ئیبراهیم، سارای ژنی یۆ گه‌رانده‌وه. 15 ئینجا نه‌بیمه‌لخ گوتی: «وا زه‌وبیه‌که‌م له‌به‌رده‌م تویه، کویت پی باشه له‌وی دابنیشه.» 16 به‌ ساراشی گوت: «من ئیستا هه‌زار شاقل زیو ده‌ده‌مه‌هه‌را که‌ت. ئەمه‌ بۆ قه‌ره‌بووکرده‌وه‌ی ئەو ئابروو بردنه‌یه که‌ به‌رامه‌ر تو له‌به‌رده‌م هه‌موو ئەوانه‌ی له‌گه‌ڵتن ئەنجام دا؛ ئیتر تو ته‌واو رووسپیت.» 17 ئینجا ئیبراهیم له‌ خودا پارایه‌وه، خوداش نه‌بیمه‌لخ و ژنه‌که‌ی و که‌نیزه‌کانی چاککرده‌وه و مندالیان بوو، 18 چونکه‌ یه‌زدان به‌هۆی سارای ژنی ئیبراهیمه‌وه، هه‌رچی مندالانی مالی نه‌بیمه‌لخ هه‌بوو، به‌ته‌واوی به‌ستبوی.

21 یه‌زدان به‌و شیوه‌یه‌ی فهرمووی سارای به‌سه‌رکرده‌وه و یه‌زدان چۆنی فهرموو ئاوا یۆ سارا کرد. 2 ئینجا سارا سکی پر بوو؛ له‌ته‌مه‌نی پیری ئیبراهیمدا و له‌هه‌مان ئەو کاته‌ی که‌ خودا پیتی فهرموو بوو، مندالیکی بوو. 3 ئیبراهیم ئەو کوره‌ی ناو نا ئیسحاق، که‌ سارا بۆی ببوو. 4 کاتیک ئیسحاقی کوری بووه هه‌شت رۆژ، ئیبراهیم خه‌ته‌نه‌ی کرد، هه‌روه‌ک چۆن خودا رایسپارد بوو. 5 ته‌مه‌نی ئیبراهیم سه‌د ساڵ بوو کاتیک ئیسحاق کوری له‌دایک بوو. 6 سارا گوتی: «خودا منی خستوه‌ته‌ پیکه‌نین، هه‌رکه‌سیکیش ئەمه‌ بیستیت له‌گه‌ڵ من پنده‌که‌نیت.» 7 هه‌روه‌ها گوتی: «کی به‌ ئیبراهیمی ده‌گوت سارا شیر ده‌داته‌ مندالان؟ له‌گه‌ڵ ئەوه‌شدا له‌ پیری ئەودا کوریکم بوو.» 8 کوره‌گه‌وره‌بوو و له‌ شیر برایه‌وه. له‌و رۆژه‌ی ئیسحاق له‌ شیر برایه‌وه، ئیبراهیم خواتیکی گه‌وره‌ی ساز کرد. 9 به‌لام سارا کوره‌که‌ی هاجه‌ری میسری بینی که‌ له‌ ئیبراهیم بوو، گالته‌ی ده‌کرد. 10 جا به‌ ئیبراهیمی گوت: «ئەم که‌نیزه‌یه و کوره‌که‌ی ده‌ربکه، چونکه‌ کوری ئەم

که نیزه به له گه‌ل ئیسحاقی کوری من نایته میراتکر.» 11 ئەم بابەتە ئیبراهیمی
 زۆر ناره‌حه‌ت کرد، چونکه په‌یوه‌ندی به کوره‌که‌ی ئه‌وه‌وه هه‌بوو. 12
 به‌لام خودا به ئیبراهیمی فرموو: «ناره‌حه‌تی کوره‌که‌ی و که‌نیزه‌که‌ت مه‌به،
 هه‌رچی سارا پیت ده‌ئیت به‌ قسه‌ی بکه، چونکه نه‌وه‌ی تۆ له‌ ریگه‌ی
 ئیسحاقه‌وه‌ ناوده‌بردیت. 13 هه‌روه‌ها له‌ کوری که‌نیزه‌که‌شه‌وه‌ نه‌ته‌وه‌یه‌که
 دروست ده‌که‌م، چونکه وه‌چه‌ی تۆیه.» 14 ئیبراهیم به‌یانی زوو له‌ خه‌و
 هه‌ستا و نان و مه‌شکه‌یه‌که‌ی ئاوی هینا و خستیه‌ سه‌ر شانی هاجه‌ر و
 له‌گه‌ل کوره‌که‌ به‌رپێ کرد. ته‌ویش رویشت و له‌ چۆله‌وانی بیری شابه‌ع
 سه‌رگه‌ردان بوو. 15 که‌ مه‌شکه‌که‌ی ئاوی تیدا نه‌ما، کوره‌که‌ی له‌ ژیر
 ده‌وه‌تیک دانا. 16 ئینجا رویشت و له‌ دووره‌وه‌ له‌ دووری تیرهاوێژیک
 به‌رامبه‌ری دانیشت، چونکه‌ گوتی: «نا‌توانم به‌ چاوی خۆم مه‌رگی کوره‌که‌م
 ببینم.» ئیتر به‌رامبه‌ری دانیشت و به‌ ده‌نگی به‌رز ده‌ستی کرد به‌ گریان. 17
 خودا ده‌نگی کوره‌که‌ی بیست و فریشته‌ی خودا له‌ ئاسمانه‌وه‌ هاجه‌ری
 بانگکرد و پێی فرموو: «چیته‌ هاجه‌ر؟ مه‌ترسه، خودا ده‌نگی کوره‌که‌ی
 بیست له‌و شوینه‌ی لێی دانراوه. 18 هه‌سته، کوره‌که‌ هه‌ل‌بگه‌ر و ده‌ستی
 بگه‌ر، چونکه ده‌یکه‌مه‌ نه‌ته‌وه‌یه‌کی مه‌زن.» 19 ئینجا خودا هه‌ردوو چاوی
 هاجه‌ری کرده‌وه، ته‌ویش بیرێکی ئاوی به‌دی کرد. ئیتر چوو مه‌شکه‌که‌ی
 پرکرد له‌ ئاو و ئاوی دایه‌ کوره‌که‌. 20 خودا له‌ کاتی گه‌وره‌بوونی کوره‌که‌دا،
 له‌گه‌لی بوو. له‌ چۆله‌وانیدا ژیا و بووه‌ تیرهاوێژ. 21 کاتییک که‌ ئیسماعیل له
 چۆله‌وانی پاران ده‌ژیا، دایکی ژینیکی میسرێی بو‌ هینا. 22 له‌وه‌سه‌رده‌مه‌دا
 ئه‌بیمه‌له‌خ له‌گه‌ل فیکۆل که‌ فرمانده‌ی گشتی سوپا‌که‌ی بوو، به‌ ئیبراهیمیان
 گوت: «له‌ هه‌موو ئه‌وه‌ی ده‌یکه‌یت خودات له‌گه‌ل‌دایه. 23 ئیستاش لێره‌دا
 سویندم بو‌ بخۆ به‌ خودا که‌ ناپاکی له‌ خۆم و مندال و نه‌وه‌کانم ناکه‌یت. من
 چ چا‌که‌یه‌کم له‌گه‌ل تۆدا کرد، تۆش هه‌مان چا‌که‌ له‌گه‌ل من و له‌گه‌ل
 ئه‌و خا‌که‌دا ده‌که‌یت که‌ تێیدا ئاواره‌ بویت.» 24 ئیبراهیمیش گوتی:
 «سویند ده‌خۆم.» 25 ئینجا ئیبراهیم گه‌لی له‌ ئه‌بیمه‌له‌خ کرد سه‌باره‌ت
 به‌و بیره‌ ئاوه‌ی که‌ خزمه‌تکاره‌کانی ئه‌بیمه‌له‌خ داگیریان کردبوو. 26 به‌لام
 ئه‌بیمه‌له‌خ گوتی: «ئاگادار نیم‌ کێ ئەم شته‌ی کردووه. هه‌روه‌ها تۆ پیت
 پانه‌گه‌یان‌دووم، منیش ته‌م‌رۆ نه‌ پیت نه‌ مبیستوه‌.» 27 ئیتر ئیبراهیم مه‌ر

و مانگای هیئا و دایه ته بجه لهخ، ئیتر ههردووکیان په یمانیان بهست. 28
 ئیبراهیم له میگه له که ههوت کاوړه میی به تهنها پراگرت. 29 ته بجه له خیش به
 ئیبراهیمی گوت: «ئهم ههوت کاوړه مییه چییه که به تهنها پراگرتوون؟» 30
 تهویش گوتی: «ئهم ههوت کاوړه مییه له دهستی من وهرده گرت بۆ تهوهی
 بیته شایه تیه ک بۆم که من ئهم بیرهم هه لکه ندووه.» 31 له بهر تهوه تهو
 شوینهی ناونا به بیرى شابهع، چونکه ههردووکیان لهوی سونیدیان خوارد.
 32 له دواى تهوهی له بیرى شابهع په یمانیان بهست، ته بجه لهخ و فیکوولی
 فه رماندهی گشتی سوپا کهی ههستان و گه پرا نهوه خاکی فه له ستیه کان.
 33 ئینجا ئیبراهیم داری گهزی له بیرى شابهع چاند، لهویش به ناوی
 یهزدانی پهروهردگاری هه تاهه تاپیه وه نژای کرد. 34 ئیتر ئیبراهیم له خاکی
 فه له ستیه کان ماوهیه کی زۆری به ئاواره نی به سه ربرد.

22 له دواى ماوهیه ک خودا ئیبراهیمی تاقیکرده وه. پئی فه رموو:
 «ئیبراهیم!» تهویش گوتی: «ئه وه تام.» 2 ئینجا خودا فه رمویی: «ئیسحاق
 کوره تاقانهت، تهوهی که خوشت دهویت، به و پړو بۆ خاکی مۆریا.
 لهوی له سه ریه کینک له کیه کان که خۆم پیت ده لیم، بیکه به قوربانی
 سووتاندن.» 3 بۆ به یانی ئیبراهیم زوو له خه وه ههستا و گویدر ئیژه کهی
 کورتان کرد. له گه ل خۆیدا دووان له خزمه تکاره کانی و ئیسحاق کوری
 برد. دواى برینه وهی دار بۆ قوربانی سووتاندن، ههستا و به ره وه تهو شوینه
 چوو که خودا پئی فه رموو بوو. 4 له رۆزی سییه م ئیبراهیم چاوی هه لپری و
 له دووره وه شوینه کهی به دی کرد. 5 ئیتر به دوو خزمه تکاره کهی گوت:
 «ئیه لیره له گه ل گویدر ئیژه که دانیشن، من و کوره کهش هه تا تهوی
 ده چین، کړنوش ده بهین و ده گه رینه وه لاتان.» 6 ئیبراهیم داری قوربانی
 سووتاندنه کهی هه لگرت و خستیه سه ر پشتی ئیسحاق کوری، خوشی ئاگر
 و چه قوکهی هه لگرت. کاتیک ههردووکیان پیکه وه رۆشتن، 7 ئیسحاق به
 ئیبراهیمی باوکی گوت: «باوکه!» تهویش وه لای دایه وه: «ها کورم؟»
 ئیسحاق گوتی: «ئه وه تا ئاگره که و داری سووتاندنه که، ئهی کوا به رخه که
 که بۆ قوربانی سووتاندنه کهیه؟» 8 ئیبراهیم وه لای دایه وه: «خودا خوی
 به رخی قوربانی سووتاندنه که دابین ده کات، کورم.» ئیتر ههردووکیان پیکه وه
 رۆشتن. 9 کاتیک گه لیشتنه تهو شوینهی که خودا پئی فه رموو بوو، ئیبراهیم

قوربانگایه کی دروستکرد و داره کانی له سه رپرئیکه خست. ئینجا ئیسحاق کوری بهسته وه و خستیه سه ر داره کانی سه ر قوربانگا که. 10 ئیتر ئیبراهیم دهستی درئزکرد و چه قوکه کی هه لگرت تا کو کوره که کی خوی سه ر بیریت. 11 به لام فریشته ی یه زدان له ئاسمانه وه بانگی کرد و گوتی: «ئیبراهیم! ئیبراهیم!» ئه ویش وه لامی دایه وه: «ئه وه تام.» 12 یی گوت: «دهست بو کوره که مه به و هیچی لی مه که. ئیستا ده زانم تو له خودا ده ترسیت، چونکه له پیناوی من دهستت به کوره تا قانه که ته وه نه گرت.» 13 ئیبراهیم چاوی هه لپری و بیی وا به راتیک له دوایه وه له ناو ده وه نه که به هه ردوو قوچی گیر بووه. ئیبراهیم چوو و به رانه که کی گرت و له جیاتی کوره که کی کردیه قوربانی سووتاندن. 14 ئیتر ئیبراهیم ئه و شوئینه ی ناونا، «یه زدان دایینی ده کات»، هه تا ئه مرپوش ده گوتریت، «له سه ر کیوی یه زدان، دایین ده کریت.» 15 فریشته که کی یه زدان جارئیکی دیکه له ئاسمانه وه ئیبراهیمی بانگکرد و 16 گوتی: «یه زدان ده فهرمویت سوئیدییت به خوم، له بهر ئه وه ی تو ئه مه ت کرد و دهستت به کوره تا قانه که ته وه نه گرت، 17 پیگومان بهر که تدارت ده که م و نه وه که ت وه ک ژماره ی ئه ستیره کانی ئاسمان و وه ک لی سه ر که ناری ده ریا زور ده که م. نه وه ت ده بیته میراتگری ده رگی دوژمنه کانی. 18 له ریگی نه وه ی توشه وه هه موو نه ته وه کانی سه ر زه وی بهر که تدار ده بن، چونکه تو گوپرایه لی فهرماشته که کی من بوویت.» 19 ئینجا ئیبراهیم گه پرایه وه لای دوو نخمه تکاره که کی. ئیتر هه ستان و پیکه وه چونه بیری شابه ع. ئیبراهیم له بیری شابه ع نیشته جئ بوو. 20 دوای ماوه یه ک به ئیبراهیم گوترا: «وا میلکه کی براژنیشته چهند کورئیکی بو ناحوری برات بووه، 21 عوچ که توبه ره که یه تی و بووزی برای، ههروه ها قه موئیلیش که باوکی ئارامه. 22 ههروه ها که سه د و چه زو و پیلداش و یدلاف و بتوئیل.» 23 بتوئیلیش رفته ی بوو. میلکه ئه م هه شت کوره ی بو ناحوری برای ئیبراهیم بوو. 24 که نیه که شی که ناوی ره ئومه بوو، ئه ویش ته فه ح و گه هم و ته حه ش و مه عکای بوو.

23 هه موو ته مه نی سارا سه د و بیست و حه وت سال بوو. 2 ئینجا سارا له قبریته ئه ربه ع مرد، که حه برۆنه له خاکی که نعان. ئیبراهیمیش هات بو ئه وه ی بو سارا بلاوئینه وه و به سه ریدا بگرییت. 3 ئیبراهیم له بهرده م

مردووه که ی ههستا و له گه ل حیتییه کان قسه ی کرد و گوتی: 4 «من له تیو
 میوه نامۆ و میوانم. له لای خۆتان گۆریمکم به مولک بدهنی، تا کو بتوانم
 مردووه کم بنێزم.» 5 حیتییه کان وه لای ئیبراهیمیان دایه وه و بییان گوت:
 6 «گه وره م، گویمان ل بگره، تو له تیوانمان میرێکی به توانیت. مردووه که ی
 خۆت له باشتترین گۆری ئیمه بنێزه. هیچ پیاوینکیش له ئیمه دهست به و
 گۆزه وه ناگریت که تو مردووه که تی تیدا ده نێزیت.» 7 ئیبراهیمیش ههستا
 و کپتۆشی بو حیتییه کان برد که خه لکی خا که که بوون. 8 ئینجا قسه ی
 له گه ل کردن و گوتی: «ئه گه ر پازین به وه ی مردووه کم بنێزم، ئه وا گویم
 ل بگرن و داوا له عه فرۆنی کوری چۆهر بکه ن که 9 ئه شکه و ته که ی
 مه خپله م پنی بفرۆشیت که هی ئه وه و ده که و ئیمه که نار یگه که که ی. با به
 زخی ته وای خۆشی بمانی، بو ئه وه ی له تیو ئیمه دا بو گۆر بیته مولکم.»
 10 عه فرۆنی حیتی له تیو حیتییه کان دانیشتبوو، له بهرچاوی هه موو حیتییه کان،
 هه موو ئه وانیه ی هاتبوونه ناو ده روزه ی شاره که ی، وه لای ئیبراهیمی
 دایه وه: 11 «نا گه وره م، گویت لیم بیت، یگه که که تی پنی ده به خشم به
 ئه شکه و ته که ی ناویشییه وه. له بهرچاوی گه له کم پیم به خشیت. مردووه که ی
 خۆت بنێزه.» 12 ئیبراهیمیش له بهرده م خه لکی خا که که کپتۆشی برد و 13
 له بهرچاوی خه لکی خا که که به عه فرۆنی گوت: «به لام ئه گه ر تو پرازیت،
 ئه وا چه ز ده کم گویشم ل بگریت: زخی یگه که که تی ده ده می. له منی
 وه بگره، ئینجا مردووه که ی خۆم له وی ده نێزم.» 14 عه فرۆنیش وه لای
 ئیبراهیمی دایه وه: 15 «گویم ل بگره گه وره م، زه و بیه که بانی چوار سه د
 شافل زیوه، به لام ئه وه له تیوان من و تو چیه! مردووه که ی خۆت بنێزه.»
 16 ئیبراهیمیش گوتی له عه فرۆن گرت و له بهرچاوی حیتییه کان ئه و بره
 زیوه ی بو عه فرۆن کیشا. چوار سه د شافل زیو، به و کیشانه ی له لای
 بازرگانه کان باو بوو. 17 ئیتر یگه که که ی عه فرۆن، ئه وه ی له مه خپله یه،
 ئه وه ی له بهرده م مه مر ئیه، یگه که که و ئه شکه و ته که که له ناو بیه تی، هه روه ها
 هه موو ئه و دارانه ی له ناو یگه که که یه و له سنووری ده ورو به ریته تی، بووه 18
 مولکی ئیبراهیم، له بهرچاوی هه موو حیتییه کان، هه موو ئه وانیه ی هاتبوونه ناو
 ده روزه ی شاره که. 19 دوا ی ئه وه ئیبراهیم سارای ژنی له ناو ئه شکه و ته که ی
 یگه که ی مه خپله ناشت که له بهرده م مه مر ئیه، ئه وه ش چه برۆنه له خاکی

که نعان. 20 ئیتر حیثیه کان کچککه که و ئەشکه و تەکه ی ناویان بە مولک دا
بە ئیبراهیم، بۆ ئەوەی بیته گۆرستان.

24 ئیبراهیم پیر بوو و چووہ سالہوہ. یەزدانیش ئیبراهیمی لە ھەموو
شائیکدا بەرە کە تدار کرد. 2 ئینجا ئیبراهیم بە خزمە تکاری گەورە ی مالە کە ی
گوت کە ھەموو شائیکی ئەوی لە ژیر دەستدا بوو: «دەست بخەرە ژیر پانم.
3 سویندت دە دەم بە یەزدان، خودای ئاسمان و خودای زەوی، کە ھیچ
ژئیک لە کچانی کەنعانییەکان بۆ کورە کەم ناخوازیت، کە خۆم نیشته چئی
تیوانیانم. 4 بە لکو دە چیتە خا کە کەم بۆ لای کە سوکارە کەم و لەوی ژئیک
بۆ ئیسحاق کورم دە ھینیت.» 5 خزمە تکارە کەش پئی گوت: «ئە ی ئەگەر
ئافرە تە کە نە یو یست دوام بکە ویت بۆ ئەم زەوی یە؟ ئایا کورە کە ت بگەر یئەوہ
ئە و خا کە ی لیوہ ی ھاتوویت؟» 6 ئیبراهیمیش پئی گوت: «ئا گادار بە
کورە کەم نە گەر یئیتەوہ ئەوی. 7 یەزدانی پەرورە دگاری ئاسمان، ئەوہ ی لە
مالی باوکم و لە خاکی لە دایکبوونمەوہ منی ھینایە دەرەوہ، ئەوہ ی قسە ی
لە گەل کردم و سویندی بۆ خواردم و فەر مووی: «ئەم زەوی یە بە نەوہ ی
تو دە بە خشم.» ئە و فریشتە ی خۆ ی لە پشستەوہ دە نیریت و لەوی ژئیک بۆ
کورە کەم دە ھینیت. 8 خۆ ئەگەر ئافرە تە کەش نە یو یست لە گەل ت یئەوہ،
ئە و گەردنت ئازاد دە ییت لەم سویندە ی من. تەنھا نە کە ییت کورە کەم
بە یئەوہ ئەوی.» 9 ئینجا خزمە تکارە کە دەستی خستە ژیر پانی ئیبراهیمی
گەورە ی و لە سەر ئەمە سویندی بۆ خوارد. 10 ئیتر خزمە تکارە کە دە
وشتری لە و شترە کانی گەورە کە ی و ھەموو شتە باشە کانی ئەوی لە گەل خۆ ی
برد و چوو بۆ میسۆ پۆتامیا بۆ شارۆ چکە کە ی ناخۆر. 11 دە مە و ئیوارە ئە و
کاتە ی کچە کان دە ھاتنە دەرەوہ بۆ ئاو کیشان، لە دەرەوہ ی شارۆ چکە کە،
لە لای بیریک و شترە کانی خست. 12 ئینجا گوتی: «ئە ی یەزدان، خودای
ئیبراهیمی گەورە م، ئە مرۆم بۆ ئاسان بکە و چا کە لە گەل ئیبراهیمی گەورە م
بکە. 13 من وا لە لای ئە م کانییە پراوہ ستاوم و کچانی خە لکی شارۆ چکە کە
دینە دەرەوہ بۆ ئاو کیشان. 14 با ئە و کچە ی کە پئی دە لیم: «گۆزە کە تەم بۆ لار
بکەرەوہ با ئاو بخۆ مەوہ،» ئە ویش بلیت: «بخۆرەوہ، ھەرەوہا و شترە کانیشت ئاو
دە دەم،» با ئەوت بۆ ئیسحاق خزمە تکار ت ھە لپژارد ییت. بە مەش دە زانم کە
چا کە ت لە گەل گەورە کە م کردووە.» 15 پئیش ئەوہ ی لە داوا کارییە کە ی

بیته وه، رفته به گوزه که ی سه رشانیه وه هاته دهر وه. رفته کچی بتوئیلی کوری میلکه بوو، که ژنی ناحوری برای ئیبراهیم بوو. 16 کچی زور جوان بوو، پاکیزه بوو، دهستی هیچ پیانوئیکی بهرنه که وتبوو. هاته خواره وه بولای کانیه که و گوزه که ی پرکرد و سه رکه وته وه. 17 خزمه تکاره که ش پراکرد بولای و گوتی: «توزیک تاوم له گوزه که ت بده ری.» 18 نه ویش گوتی: «بخوره وه گه وره م.» ئیتر به پهله گوزه که ی له سه ر دهستی داگرت و تاوی دایی. 19 دوا ی نه وه ی تاوی دایی و گوتی: «هروه ها وشتره کانیش ت تاو ده دم، هه تا ئیر ده خونه وه.» 20 ئینجا به پهله گوزه که ی به تال کرده ناو ناخوره که و به پراکردن گه پرایه وه لای بیره که تا کو تاو هه لیکیشیه وه، ئیتر تاوی دایه هه موو وشتره کان. 21 پیاره که ش به بندهنگی لئی ورد ده بوو وه تا کو بزائیت ناخویه زدان ریگا که ی سه رکه وتوو کردوو یان نا. 22 کاتیک وشتره کان له تاو خوار دنه وه بوونه وه، پیاره که خه زئییکی زیری هینا که کیشه که ی نیو شافل بوو له گه ل دوو بازنی زیر که کیشیان ده شافل بوو. 23 ئینجا لئی پرسی: «تو کچی کییت؟ ده توانیت پیم بلئی تا یا له مالی باوکت شوین هه یه بومان که شه و ئیندا بمینینه وه؟» 24 نه ویش وه لامی دایه وه: «من کچی بتوئیلی کوری میلکه و ناخورم.» 25 پدیشی گوت: «کا و ئالیکی زورمان له لایه، هروه ها شوئیش بو مانه وه.» 26 ئیتر پیاره که چوکی دادا و کرتوشی بویه زدان برد، 27 ئینجا گوتی: «ستایش بویه زدان، خودای ئیبراهیمی گه وره م که وازی له خوشه و بستیه نه گور و دلسوزیه که ی له گه ل ئیبراهیمی گه وره م نه هینا. یه زدان له گه شته که مدا به ره و مالی برا کانی گه وره که م ریئای کردم.» 28 کچه ش پراکرد و ئه م شتانه ی به مالی دایکی پرا گه یاند. 29 رفته برایه کی هه بوو به ناوی لابان، ئیتر لابان پرا کرده دهر وه بولای پیاره که، که له لای کانیه که بوو. 30 هه رکه خه زیم و بازنه کانی دهستی خوشکه که ی بینی و گوئی له قسه کانی رفته ی خوشکی بوو که گوتی: «پیاره که تاوا قسه ی له گه ل کردم،» هاته دهر وه بولای پیاره که، بینی و لای وشتره کان له سه ر کانیه که پراوه ستاوه. 31 ئینجا گوتی: «فه رموو، نه ی نه وه ی یه زدان به ره که تدار ی کردوویت، بو له دهر وه پراوه ستاویت؟ من مالم بو تو و شوئیشم بو وشتره کان تاماده کردوو.» 32 ئیتر پیاره که هاته ماله وه، باری وشتره کانی کرده وه و کا و

ئالیکى دایه و شتره کان، ئاوبۇ شوشتنى پىي و پىي ئەو پىاوانەى لە گەلى بوون.
 33 ئىنجانان خرايه بەردەمى بۇ ئەوہى پىخوات، بەلام گوتى: «نان ناخۆم
 ھەتا قسەى خۆم نەگەم.» لابانىش گوتى: «قسە بگە.» 34 ئىنجانا گوتى:
 «من خزمەتکارى ئىبراھىمىم. 35 يەزدان گەورەگەمى زۆر بەرەگەتدار
 کردووه و دەولەمەند بووه. ئەو مەر و مانگا و زىر و زىو و خزمەتکار و
 گەنیزە و و شتر و گویدرېژى پى بەخشىوہ. 36 سارای ژنى گەورەگەم
 لە کاتى پىرىدا کورپىكى بۇ گەورەم بووه، گە ھەرچىبەكى ھەبە داوہە تىبە
 ئەو. 37 گەورەشم سويندى دام و گوتى: «ھىچ ژنىک بۇ کورەگەم لە
 چکانى گەنعانىبەکان نەخوازىت، گە خۆم نىشتەجىي خاگەگە يانم. 38 بەلکو
 دەچىتە مالى باوگم بۇ لای گەسوکارەگەم و ژن بۇ کورەگەم دەخوازىت.»
 39 «منیش بە گەورەمم گوت: «ئەى ئەگەر ئافرەتەگە لەگەل من نەبەتەوہ؟»
 40 «ئەویش پىي گوتم: «يەزدان، ئەوہى دۇستايەتى دەگەم، فرىشتەى
 خۆيت لەگەل دەنېرىت و رېگاگەت سەرگەوتوو دەگات، بۇ ئەوہى لە
 گەسوکارەگەم و مالى باوگم ژنىک بۇ کورەگەم بخوازىت. 41 ئەگەر يىتو
 پچىتە لای گەسوکارەگەم و ئەوان ژنت نەدەنى، ئەوا سويندەگەم بەتال
 دەبىتەوہ. ئىنجانا گەردنت ئازاد دەبىت لە سويندەگەم.» 42 «جا ئەمرو گە
 ھاتمە لای کانىبەگە، گوتم: «ئەى يەزدان، خودای ئىبراھىمى گەورەم،
 ئەگەر رېگاگەم سەرگەوتوو دەگەيت گە لەسەرى دەرۆم، 43 ئەوہتا من
 لەسەر ئەم کانیاوہ راوہستام، با ئەو کچەى گە دىتە دەروہ بوئاوکىشان و
 پىي دەلیم: «تۆزىک ئاوم لە گۆزەگەت بدەرى.» 44 ئەویش پىم دەلېت: «تۆ
 بخۆرەوہ، ھەروہا بۇ و شترەکانىشت ئاودەگىشم. ئەوہ ئەو کچە بىت گە
 يەزدان بۇ کورى گەورەگەمى ھەلېژاردووه.» 45 «ئەوہ بوو ھىشتا قسەگەم
 لە دلى خۆمدا تەواو نەکردبوو گە پرقە ھاتە دەرى و گۆزەگەى لەسەر
 شانى بوو. ئىتر ھاتە خواری بۇ لای کانىبەگە و گۆزەگەى پىرکرد. منیش پىم
 گوت: «ئاوم بدەرى.» 46 «ئەویش بە پەلە گۆزەگەى سەر شانى خۆى
 داگرت و گوتى: «تۆ بخۆرەوہ، ھەروہا و شترەکانىشت ئاودەدەم.» منیش
 خواردمەوہ، ھەروہا و شترەکانىشى ئاودا. 47 «پىسىارم لىکرد و گوتم: «تۆ
 کچى کىنیت؟» «ئەویش گوتى: «کچى بتوئىلى کورى ناخۆرم، ئەوہى لە
 مىلکەبە.» «خەزىمەگەم لە لووتى کرد و باز نەکانىشم لە دەستى کرد. 48

منیش چۆم دادا و کپتوشم بۆ یه زدان برد. ستایشی یه زدانم کرد، خودای
 ئیبراهیمی گه وره م، که پینایی کردم بۆ سه ر پینگای راست بۆ ئه وه ی
 کچه زای برا که ی گه وره که م بۆ کوره که ی بهینم. 49 ئیستاش ئه گه ر چا که
 و وه فاداری له گه ل گه وره که م ده که ن، ئه واپیم بلین، ئه گه ر ناشیکه ن،
 هه ر پیم بلین، بۆ ئه وه ی بزانه م پروو له راست یان له چه پ بکه م.» 50
 لابان و بتوئیل وه لامیان دایه وه: «ئهم کاره له یه زدانه وه یه، ناتوانین نه به
 خراب و نه به چاک هیچت پنی بلین. 51 ئه وه رفته له به رده مه، بیبه
 و برۆ، با بیته ژنی کوری گه وره که ت، هه روه ک یه زدان فهرمووی.»
 52 ئیتر که خزمه تکاره که ی ئیبراهیم گوئی له قسه کانیا ن بوو، کپتوشی بۆ
 یه زدان برد. 53 ئینجا خزمه تکاره که قاپی زیو و قاپی زپ و جلو به رگی
 ده رهینا و پیشکشی رفته ی کرد، هه روه ها دیاری گرانبه های پیشکشی
 دایک و برا که ی کرد. 54 ئیتر خۆی و ئه و پیاوانه ی که له گه لی بوون
 خوار دیا ن و خوار دیا نه وه و شه و له وی مانه وه. که به یانی له خه و هه ستان،
 خزمه تکاره که گوئی: «بنیز نه وه بۆ لای گه وره که م.» 55 به لام دایک و
 برای رفته گوئی: «با کچه که به لایه نی که مه وه ده رۆژ له لامان بمینته وه،
 پاشان به رپئ بکه ویت.» 56 ئه ویش پنی گوئن: «دوام مه خه ن که یه زدان
 پینگای بۆ سه ر که وتوو کردووم. بنیز نه وه و ده چه وه لای گه وره که م.» 57
 ئه وایش گوئی: «کچه که بانگ ده که ی و پرسیا ری لی ده که ی.» 58 ئیتر
 رفته یان بانگ کرد و لییان پرسی: «له گه ل ئه م پیاوه ده رۆیت؟» ئه ویش گوئی:
 «ده رۆم.» 59 ئیتر رفته ی خوشکیان و دایه نه که ی و خزمه تکاره که ی ئیبراهیم
 و پیاوه کانیا ن به رپکرد. 60 داوای به ره که تیا ن بۆ رفته ش کرد و پینان
 گوت: «خوشکان، پتر بن هه زار له سه ر هه زار، با نه وه کانیش بینه میراتگری
 ده روازه ی ناحه زانیا ن.» 61 ئینجا رفته و که نیزه کانی هه ستان و سواری
 وشتره کان بوون و داوای پیاوه که که وتن. ئیتر خزمه تکاره که رفته ی برد و
 رۆیشت. 62 ئیسحاق که له خاکی نه قه ب نیشته جی بوو، له رینگای بیری
 له حه ی رۆئییه وه هاتبو وه. 63 ئیسحاق ده مه و ئیواره چوه ده ره وه بۆ ناو
 کچکه که و نوقومی بیر کرد نه وه بوو، که چاوی هه لپری، بینی وا هه ندیک
 وشتر به ره و رووی دین. 64 رفته ش چاوی هه لپری و ئیسحاق بینی. ئیتر له
 وشتره که دابه زی. 65 به خزمه تکاره که ی گوت: «ئهم پیاوه کییه وا له

کینگه که دا بۆلامان دیت؟» خزمه تکاره کهش گوتی: «ئهوه گه وره که مه.»
 ئه ویش به روو پۆشه کهی خۆی دا پۆشی. 66 ئیتر خزمه تکاره که هه رچی
 کرد بوو بۆ ئیسه قیاسی گێرا به وه. 67 ئیسه قیاسی رفقهی برده ناو چادره کهی
 سارای دایکی و هاوسه رگیری له گه ل کرد. ئیتر بوو به ژنی و خۆشی و یست
 و بووه مایه ی دلنه وایی ئیسه قیاسی له دوای مردنی دایکی.

25 ئیبراهیم ژنیکی دیکه ی هینا که ناوی قه توره بوو. 2 له ویش زیران،
 یۆقشان، مه دان، میدیان، یه شباق و شوه جی بوو. 3 یۆقشان باوکی شه با
 و دیدان بوو. وه چه کانی دیدانیش، ئه شووری و له توشی و له ئومیه کان
 بوون. 4 کوره کانی میدیانیش عینفا، عینفر، چه تۆک، ئه بیداع و ئه لداعه
 بوون. هه موو ئه مانه نه وه ی قه توره بوون. 5 ئیبراهیم هه رچی مالمولکی
 هه بوو دایه ئیسه قیاسی، 6 به لام کاتیک هیشتا له ژیاندا بوو، دیاری به و
 کورانه ی دا که له که نپزه کانی بوون و به ره و خاکی رۆژه لات ناردنی،
 دوور له ئیسه قیاسی کوری. 7 ئیبراهیم سه د و چه فتا و پینج سال ژیا. 8 ئینجا
 ئیبراهیم له ته مه تیکی باشی پیریدا، دوا هه ناسه ی دا و مرد، پیره میردیکی
 تیر له ژیان خوار دوو، ئیتر چوه وه پال گه له کهی خۆی. 9 هه ردوو
 کوره که شی، ئیسه قیاسی و ئیسماعیل، باوکیان له ئه شکه وته که ی مه خپه له که
 به رامبه ر مه مرپیه و له کینگه که ی عه فرونی کوری چۆحه ری حیثیاده،
 به خاک سپارد. 10 ئیبراهیم ئه و کینگه به ی له حیثیه کان کړی بوو. له و ی
 ئیبراهیم له گه ل سارای ژنی به خاک سپێردرا. 11 دوای مردنی ئیبراهیم،
 خودا ئیسه قیاسی کوری به ره که تدار کرد. ئیسه قیاسی له لای بیری له چه ی
 رۆژییه وه نیشته جی بوو. 12 ئه مانه ش نه وه کانی ئیسماعیل کوری ئیبراهیم
 که هاجه ری میسری، که نپزه که ی سارا، بۆ ئیبراهیمی بوو. 13 ئه مانه ش
 ناوی کوره کانی ئیسماعیلن، ناویان به یی له دایکبوونیان: نه بایۆت که
 تۆبه ره ی ئیسماعیل بوو، هه روه ها قیدار، ئه دبئه ئیل، میسام، 14 میشماع،
 دوما، مه سسا، 15 چه ده د، تیا، یه تور، نافیش و قیدما. 16 ئه مانه کوره کانی
 ئیسماعیل بوون، هه روه ها ناوی دوا زده میره خپه له کییه کن به یی هه وار
 و خپوه تگا کانیان. 17 ئیسماعیل سه د و سی و چه وت سال ژیا، ئینجا
 دوا هه ناسه ی دا و مرد و چوه وه پال گه له کهی خۆی. 18 نه وه کانی
 ئیسماعیل له چه قیلاوه هه تا شوور نیشته جی بوون، له نزیک سنووری میسر

له سهر پړنگای ته شوور. نه وان دژى هه موو برا کانیان بوون. 19 نه مانه ش نه وه کانی ئیسحاق کورى ئیبراهیمن. ئیبراهیم ئیسحاق بوو. 20 ئیسحاق ته مه نى چل سال بوو کاتیک رفته ی کچی بتوئیلی نارامی که خوشکی لابانى نارامی بوو له پهدان نارامه وه هینای تا کو بیته ژنى. 21 ئیسحاق له پیناو ژنه که ی له یه زدان پارایه وه، چونکه نه زوک بوو. یه زدانیش وه لای دایه وه و رفته ی ژنى سکپر بوو. 22 هه ردوو کوره که له سکیدا مله لانی یه کترین ده کرد، نه ویش گوتی: «بۆچی نه مه له من پرووده دات؟» ئیتر چوو هه تا پرسیار له یه زدان بکات. 23 یه زدانیش پی فهرموو: «دوو نه ته وه له مندالانتن، دوو گهل له هه ناوته وه له یه ک جیا ده بنه وه، گهلکیان له گهل که ی دیکه به هیزتر ده بیته، گه وره که خزمه تی بچووه که ده کات.» 24 که رۆژانى خۆی ته واو کرد و هاته سهر مندالبون، بیگومان دووانه یه ک له مندالانى بوو. 25 نه وه یان که یه کم جار له دایک بوو سوور بوو، هه موو له شی وه ک که ولکی توکن و ابوو، بویه ناویان لینا عیسو. 26 دواى نه م برا که ی له دایک بوو، که به ده ستی پاژنه پی عیسوی گرتوو، بویه ناویان لینا یاقوب. ئیسحاق له ته مه نى شه ست سالیدا بوو کاتیک رفته نه مانى بوو. 27 هه ردوو کوره که گه وره بوون. عیسو بووه راوکه ریکی شاره زا و پیاوی ده شتوده ر، به لام یاقوب پیاویکی له سه رخو و چادر نشین بوو. 28 ئیسحاق عیسوی زیاتر خو شده و یست، چونکه حه زى له گوشتی نیچیر بوو، به لام رفته یاقوبی زیاتر خو شده و یست. 29 رۆژیک یاقوب چیشتی لینده نا، عیسو له ده شتوده ر هاته وه و په کی که وتوو. 30 عیسو به یاقوبی گوت: «هه ندیکم له و چیشته سووره بده ری! په کم که وتوو.» له بهر نه مه یه ناوی لینا نه دووم. 31 یاقوبیش گوتی: «توش نه مرۆ توبه رایه تیه که ی خۆتم پى بفرۆشه.» 32 عیسو گوتی: «من وا خه ریکه ده مره م، ئیتر توبه رایه تیم بۆ چییه؟» 33 به لام یاقوب گوتی: «ئاده ی نه مرۆ سویندم بۆ بچۆ.» نه ویش سویندی بۆ خوارد و توبه رایه تیه که ی خۆی فرۆشته یاقوب. 34 ئینجا یاقوب نان و نیسکی دایه عیسو. ئیتر عیسو خواردی و خواردیه وه، پاشان هه ستا و پرۆیشته. به و شیوه یه عیسو سووکایه تی به توبه رایه تی کرد.

26 ئینجا جیا له و قاتو قریه ی که یه کم جار له سه رده می ئیبراهیمدا پروویدا، قاتو قریه کی دیکه له خا که که سه ره به لدا. ئیسحاقیش چوو بۆ لای

ئەبىمەلىخى پاشاى فەلەستىيەكان لە گرار. 2 يەزدان بۇ ئىسحاق دەركەوت و
 فەرمووی: «مەچووه میسر، بەلام لەو خا که نیشته جی به که خۆم پیت
 دەلیم. 3 بۆ ماوهیهک لەم خا که بینهوه، خۆم لەگەلت دەبم و بەرەکهتداریت
 دەکەم، چونکه هەموو ئەم خاكانه دەدەمه خۆت و نەوه کەت، ئەو
 سونیدەش دەچەسپینم که بۆ ئیبراهیمی باوکتەم خواردوووه. 4 نەوشت زۆر
 دەکەم، وەک ئەستێرەکانی ئاسمان، هەموو ئەم خا که شەم داووتە نەوه کەت، لە
 پریگەى نەوهى تۆوه هەموو نەتەوهکانى سەر زەوى بەرەکهتدار دەبن. 5 لەبەر
 ئەوهى ئیبراهیم گۆپرايه لى فەرمایشتە کەم بوو، داواکاری و فەرمان و فەرز و
 فێرکردنى منى بەجێنا». 6 ئیتر ئىسحاق لە گرار نیشته جی بوو. 7 پیاوانى ئەو
 شوپنە دەربارەى ژنە کەى پرسىاریان لیکرد، ئەویش گوتى: «ئەو خوشکەه». 8
 ئىسحاق ترسا لەوهى پێیان بلت «ژنە»، چونکه گوتى، «نەوهک پیاوانى
 شوپنە که لەبەر رفته بکۆژن، چونکه جوانه». 8 کاتیک ماوهیهکى زۆر لەوئى
 ماوهوه، ئەبىمەلىخى پاشاى فەلەستىيەكان لە پەنجەرە کەوه سەرى خواروهى
 دەکرد، بىنى وا ئىسحاق لەگەل رفتهى ژنى خەرىکی دەستبازىيه. 9 ئینجا
 ئەبىمەلىخ بەدواى ئىسحاقدا ناردى و گوتى: «کەواتە ئەو ژنتە! ئەى چۆن
 گوتت: "ئەو خوشکەه"؟» ئىسحاقیش پى گوت: «چونکه پىم وابوو که
 لەوانەیه بەهۆى ئەوهوه بمرم». 10 ئەبىمەلىخیش گوتى: «ئەمە چىیه بە ئیمەت
 کرد؟ لەوانەیه یەکیک لەم پیاوانه لەگەل ژنە کەت سەر جی بکەدا، ئەو کاتە
 ئیمەت تووشى تاوان دەکرد». 11 ئیتر ئەبىمەلىخ فەرمانى بە هەموو خەلکە که
 کرد و گوتى: «هەرکە سیک دەست ببات بۆ ئەم پیاوه یان ژنە کەى بیگومان
 دەکوژیت». 12 ئىسحاق لەو زەوییه دا کشتوکالى کرد و هەر ئەو ساله
 سەد ئەوهندهى دەست کەوت، چونکه یەزدان بەرەکهتداری کرد. 13 ئیتر
 ئىسحاق دەولەمەند بوو، بەر دەوام سامانە کەى زیادى دەکرد، هەتا وای
 لێهات زۆر دەولەمەند بوو. 14 ئینجا بەهۆى ئەوهى که بووه خاوهن مەر
 و مانگا و خزمەتکارىکی زۆریش، فەلەستىيەکانیش بە غیلییان پى برد. 15
 هەموو ئەو بیرانەش که خزمەتکارەکانى باوکی لە سەردەمى ئیبراهیمی باوکی
 هەلپانکەندبوو، فەلەستىيەکان بە خۆل پریان کردبووهوه و دایانخستبوو. 16
 ئینجا ئەبىمەلىخ بە ئىسحاق گوت: «لەلای ئیمە برۆ، چونکه زۆر لە ئیمە بەهیزتر
 بوویت». 17 ئیتر ئىسحاق لەوئى رۆیشت و لە دۆلى گرار چادری هەلدا و

لهوی نیشته جی بوو. 18 ئیسحاق جاریکی دیکه تهو بیرانهی هه‌لدایه‌وه که له سه‌رده می ئیبراهیمی باوکی هه‌لکه‌نرابوون و فه‌له‌ستییه‌کان دوا‌ی مردنی ئیبراهیم دایانخستبوو، هه‌ر هه‌مان ناویشی لینان که باوکی لینابوون. 19 خزمه‌تکاره‌کانی ئیسحاق له دۆله‌که که وتته هه‌لکه‌ندن و کاریزکی ئاوی سازگاریان له‌وی دۆزییه‌وه. 20 به‌لام شوانه‌کانی گرار له‌گه‌ل شوانه‌کانی ئیسحاق بوو به‌ناکوکیان و گو‌تیا‌ن: «ئاوه‌که هی ئیبه‌یه.» ئیتر بیره‌که‌ی ناونا عیسه‌ق، چونکه له‌سه‌ری کردیا‌نه‌ناکوکی. 21 ئینجا بیریکی دیکه‌یان هه‌لکه‌ند، به‌لام دیسان له‌سه‌ر ته‌مه‌ش بوو به‌ناکوکیان، له‌به‌ر ته‌وه‌ناوی له‌مه‌ش ناسیتنا. 22 ئیتر له‌وی گواستییه‌وه و بیریکی دیکه‌ی هه‌لکه‌ند، که ناکوک نه‌بوون له‌سه‌ری. بۆیه‌ناوی له‌مه‌نا‌په‌حۆبۆت و گو‌تی: «ئیس‌تایه‌زدان شو‌ئینکی فراوانی پێ به‌خشیوین و له‌زه‌ویه‌که‌دا به‌به‌روبووم ده‌بین.» 23 ئینجا له‌ویوه‌بو‌بیری شابه‌ع چوو. 24 جا له‌وشه‌وه‌دا یه‌زدان بو‌ی ده‌رکه‌وت و فه‌رمووی: «من خودای ئیبراهیمی باوکت‌م. مه‌ترسه، چونکه له‌گه‌تم. له‌به‌ر ئیبراهیمی به‌نده‌م، به‌ره‌که‌تداری ده‌که‌م و نه‌وه‌ت زۆر ده‌که‌م.» 25 ئیتر ئیسحاق له‌وی قوربانگیه‌کی بنیادنا، به‌ناوی یه‌زدانه‌وه‌زای کرد. له‌وی چادره‌که‌ی هه‌لدا، خزمه‌تکاره‌کانیشی له‌وی بیرنجان هه‌لکه‌ند. 26 هه‌ر له‌وکاته‌دا ته‌بمه‌له‌خ له‌گه‌ل ته‌حوزه‌تی راویژکاری و فیکۆلی فه‌رمانده‌ی گشتی له‌گه‌ره‌وه‌هاته‌لای. 27 ئیسحاقیش لێ پرسین: «بۆچی هاتوون بۆلام، له‌کاتی‌که‌دا پرتان لێم بوو و له‌لای خۆتان ده‌رتانکردم؟» 28 ته‌وانیش گو‌تیا‌ن: «ئیه‌به‌ته‌واوی بینیمان که یه‌زدان له‌گه‌ل تو‌بوو، ئیتر گو‌تمان: "با له‌تیوانمان سو‌ئید هه‌بیت،" له‌تیوان ئیه‌و تو‌. با په‌یمانته‌له‌گه‌ل به‌ستین، 29 که خراپه‌مان له‌گه‌ل نه‌که‌یت، وه‌ک چۆن ئیه‌ده‌ستمان بۆت نه‌برد و له‌چا‌که به‌ولاوه‌هیچی دیکه‌مان له‌گه‌ل نه‌کردیت و به‌سه‌لامه‌تی به‌ریمان کردیت. ئیس‌تاش تو‌به‌ره‌که‌تداری یه‌زدانیت.» 30 ئینجا ئیسحاق خوانی بۆسازکردن، ئیتر خواریان و خواریانه‌وه. 31 بۆسه‌ی به‌یانی زوو له‌خه‌وه‌هه‌ستان و هه‌ریه‌که و سو‌ئیدی بۆته‌وی دیکه‌یان خوارد. ئینجا ئیسحاق به‌رپێ کردن، ته‌وانیش به‌سه‌لامه‌تی له‌لای پو‌شتن. 32 ته‌وه‌بوو هه‌ر له‌و پو‌ژه‌دا خزمه‌تکاره‌کانی ئیسحاق هاتن و ده‌رباره‌ی ته‌ویه‌ی که هه‌لیانکه‌ندبوو پێیان را‌گه‌یاند و گو‌تیا‌ن: «ئاومان دۆزییه‌وه.» 33 ته‌ویش

ناوی لئینا شیبعا، له بهر نه و په هه تا نه مړوش ناوی شاروچکه که بیری شابه عه. 34 کاتیک عیسو ته مه نی بووه چل سال، په هودیتی کچی بئیری حیتی و باسمه تی کچی ئیلونی حیتی هینا. 35 نه وان ببوونه مایه ی خه م و خه فه تی ئیسحاق و رفته.

27 کاتیک ئیسحاق پیر بوو و چاوه کانی نهیده بینی، عیسوی کوره گه وره ی خوی بانگ کرد و پی گوت: «کوری خوم». نه ویش وه لامی دایه وه: «نه وه تام». 2 ئیسحاق گوتی: «نه واپیر بووم و روضی مردنی خوم نازانم. 3 ئیستاش چه که کت و تیردانه کت و که وانه کت هه لگره و بروله ده شتوده ر نیچیرنکم بو راو بکه. 4 نه و خواردنه ی هه زم لیه تی بوم ناماده بکه و بیینه تا کو بیخوم، بو نه وه ی بهر له وه ی بمرم داوای بهر که ت بو بکه م.» 5 رفته گوتی لیبو کاتیک ئیسحاق قسه ی له گه ل عیسو ده کرد. ئینجا عیسو چوو بو ده شتوده ر تا کو نیچیرنکم راو بکات و بیینه وه. 6 رفته له گه ل یاقوبی کوری قسه ی کرد و گوتی: «گویم له باوکت بوو قسه ی له گه ل عیسوی برات ده کرد و گوتی: 7 نیچیرنکم بو بیینه و خواردم بو ناماده بکه، بهر له مردنم ده بیخوم و له بهر ده م یه زدان داوای بهر که ت بو ده که م.» 8 ئیستاش، کوری خوم، باش گویم لی بگره و نه وه بکه که پیته ده لیم: 9 بروله لای میگه له که دوو گیسکی ناسکم بو بیینه، تا کو به و جوړه بو باوکتی ناماده بکه م که هه زی لیه تی. 10 ئینجا بو باوکتی ده بهیت و ده یخوات، بو نه وه ی بهر له مردنی داوای بهر که ت بو بکات.» 11 یاقوبیش به رفته ی دایکی گوت: «به لام عیسوی برام پیاوینکی تووکنه و منیش پیاوینکی کو سه م. 12 نه ی نه گه ر باو کم ده ستم لی بدات؟ نه و کاته له بهر چاوی ده به فیلباز و ئیتر له جینگه ی بهر که ت، نه فره ت به سه ر خومدا ده هینم.» 13 دایکیشی پی گوت: «کوری خوم، با نه فره ته که ت له من بکه ویت. ته نها گوتی له من بگره و برؤ بیانیه نه بوم.» 14 ئیتر نه ویش چوو کار یله کانی گرت و هینانی بو دایکی. دایکیشی خواردنی دروست کرد، به و جوړه ی که باوکی هه زی لی ده کرد. 15 ئینجا رفته جلوه رگه باشه که ی عیسوی کوره گه وره ی هینا، که له ماله وه له لای خوی بوو، له بهر یاقوبی کوره بچووکي کرد. 16 ده سته کانی و نه و به شه ی ملی که لووسه به پیستی گیسکه کان داپوشی. 17 ئینجا نه و نان و خواردنه ی که دروستی کرد بوون،

دایه دەست یاقوبی کوری. 18 یاقوب هاته لای باوکی و گوتی: «باوکه.»
 ئەویش گوتی: «ئەووە تام، تۆ کییت کورم؟» 19 یاقوبیش بە باوکی گوت:
 «من عیسوی تۆ بەرەتم. ئەوەی پیت گوتم کردم. هەستە، دابنیشە و لە
 پراوە کەم بخۆ، بۆ ئەوەی داوای بەرە کەتم بۆ بکەیت.» 20 ئیسحاقیش بە
 کورە کەمی گوت: «ئەووە چۆن وا خێرا پەیدات کرد، کوری خۆم؟» ئەویش
 گوتی: «یەزدانی پەرورەدگارت بۆی هینام.» 21 ئینجا ئیسحاق بە یاقوبی
 گوت: «وەرە پێشەووە با دەستت لی بدەم، کوری خۆم، بۆ ئەوەی بزاتم ئایا
 تۆ عیسوی کوری منیت یان نا.» 22 یاقوبیش لە ئیسحاق باوکی چوو
 پێشەووە، ئەویش دەستی لیدا و گوتی: «دەنگە کە دەنگی یاقوبە، بەلام
 دەستەکان دەستی عیسۆن.» 23 ئیتر نەیناسیبیەووە، چونکە دەستەکانی وەک
 دەستەکانی عیسوی برای تووکن بوون، کاتیک کە ویستی داوای بەرە کەتی
 بۆ بکات، 24 پێی گوت: «ئایا تۆ عیسوی کوری منی؟» ئەویش گوتی:
 «مەن.» 25 ئینجا گوتی: «بەینە پێشم با لە راوی کورە کەم بخۆم، بۆ ئەوەی
 داوای بەرە کەتت بۆ بکەم.» ئیتر یاقوب هینایە پێشی و خواردی، ئینجا
 شەرابی بۆ هینا و خواردیەووە. 26 ئیسحاق باوکی پێی گوت: «وەرە پێشەووە
 و ماچم بکە، کوری خۆم.» 27 ئەویش چوو پێشەووە و ماچی کرد. ئیتر
 ئیسحاق بۆنی جەلەکانی کرد، داوای بەرە کەتی بۆ کرد و گوتی: «پروانە، بۆنی
 کورە کەم وەک بۆنی دەشتودەرە کە یەزدان بەرە کەتداری کردووە. 28 با
 خودا لە شەوئمی ئاسمان و لە چەوری زەویت بداتی، هەر وەها دانەویڵە
 زۆر و شەرابی نوێ. 29 با گەلان بێنە خزمەتکارت، نەتەووە کائیش کپتۆشت
 بۆ بیەن. بیه بە سەرورەری براکانت، کورانی دایکت کپتۆشت بۆ بیەن. با
 ئەوانەیی نەفرەتت لی دەکەن نەفرەت لیکراو بن و ئەوانەیی داوای بەرە کەتت
 بۆ دەکەن بەرە کەتدار دەبن.» 30 پاش ئەوەی ئیسحاق لە داوا کردنی
 بەرە کەت بوووە بۆ یاقوب، یاقوب لە لای ئیسحاق باوکی چوو دەرهووە،
 عیسوی برای لە پراوە کەمی هاتەووە. 31 ئەویش خواردنی ئامادە کرد و بردیە
 ژوورەووە بۆ باوکی و پێی گوت: «باوکه، هەستە لە پراوی کورە کەت بخۆ،
 تا کو داوای بەرە کەتم بۆ بکەیت.» 32 ئیسحاق باوکی پێی گوت: «تۆ
 کییت؟» ئەویش گوتی: «من کورە تۆ بەرە کەمی خۆم، عیسۆ.» 33 ئیتر
 ئیسحاق زۆر توند لەرزى و گوتی: «ئەیی کى بوو ئەوەی کە نیچیریکی

پراوکردبوو و بۆی هینام؟ منیش له هه موویم خوارد، پێش ئه وهی تو بییت
 داوای به ره که تیشم بۆ کرد، ههروه ها به ره که تداریش ده بیته. 34 عیسو که
 قسه کانی باوکی بیست، به دهنگیکی زۆر بهرز و به خه مباریه وه هاواری کرد
 و به باوکی گوت: «باوکه، ده داوای به ره که ت بۆ منیش بکه!» 35 به لام
 ئیسحاق گوتی: «ئاخر برا که ت به فیلبازی هات و به ره که تی توی برد.» 36
 عیسو گوتی: «ئایا له جی خۆیدا نییه که ناونزوه "یاقوب"؟ ئه وه دوو جاره
 فیلم لی ده کات، تۆ به رایه تیه که ی منی برد، وا ئیستاش به ره که ته که ی منی
 برد.» ئینجا گوتی: «ئه ی هیچ به ره که تیکت بۆ من نه هیشتوه ته وه؟» 37
 ئیسحاق وه لامی دایه وه و به عیسوی گوت: «وا ئه وم کردووه به سهروه ری
 تۆ و هه موو که سوکاریشیم داوه تی بۆ ئه وه ی بینه خزمه تکاری ئه وه، به
 دانه و نیله و شه رابی نوێ پشتگیریم کردووه. ئیتر بۆ تۆ چی بکه م، کورم؟» 38
 عیسوش به باوکی گوت: «ئایا ته نها یه ک به ره که ت هه یه؟ باوکه، داوای
 به ره که ت بۆ منیش بکه.» ئیتر عیسو دهنگی هه لپری و گریا. 39 ئیسحاق
 باوکی وه لامی دایه وه: «ئشینگه که ت دوور له ده وله مهندی زه ویه وه ده بیته،
 دوور له شه ونی ئاسمان له سه ره وه. 40 له سه ر شمشیره که ت ده ژیت و
 ده بیته خزمه تکاری برا که ت. به لام کاتیک سه رکیش بوویت، نیره که ی
 ده شکینیت که به ملته وه یه.» 41 ئیتر عیسو رقی له یاقوب هه لگرت، به هوی
 ئه و به ره که تداریه ی که باوکی داوای به ره که تی بۆ کردبوو. عیسو له دلی
 خۆیدا گوتی: «پۆزانی پرسه ی باوکم نزیکه، ئینجا یاقوبی برام ده کوژم.» 42
 پرقه ش له م قسانه ی عیسوی کوره گه وریه ئاگادار کرایه وه، ئیتر ناردی
 به داوای یاقوبی کوره بچووکیدا و پئی گوت: «عیسوی برات وا دئخوشی
 خۆی به وه ده داته وه که تۆ ده کوژیت. 43 ئیستاش کوری خۆم، گوئی له
 قسه ی من بگره و پابکه بۆ لای لابانی برام له هه ران. 44 بۆ ماوه یه ک
 له لای ئه و بمینه وه هه تا رقی برا که ت هیور ده بیته وه. 45 کاتیکیش تووریه ی
 برا که ت به رامه ر به تۆ هیور ده بیته وه و ئه وه ی له بیر کرد که پیت کردووه،
 ئه وا ده نیرم و له وی ده ته نیمه وه. ئیتر بۆ به یه ک پۆز هه ردووگان له ده ست
 بده م؟» 46 ئینجا پرقه به ئیسحاق گوت: «له به ر چکانی حیثیه کان له ژبانی
 خۆم بیزارم، خۆ ئه گه ر یاقویش ژتیکی وه ک ئه مانه له چکانی حیثیه کانی ئه م
 خا که به نییت، ئیتر ژبانم بۆ چیه؟»

ئیسحاق یاقوبی بانگکرد و داوای بهره که تی بو کرد. ئینجا فهرمانی پندا و یی گوت: «له گهل کچی که نعانیه کان هاوسه رگیری مه که. 2 ههسته برؤ بو پهدان ئارام بو مالی بتوئیلی باوکی دایکت، له وئی له کچه کافی لابانی برای دایکت ژتیک بو خۆت بخوازه. 3 با خودای هه ره به توانا بهره که تدار و بهردار و زۆرت بکات، هه تا ده بیته کۆمه ئیک گهل. 4 با خودا بهره که تی ئیبراهیم به خۆت و نه وه کانت بدات، تا کو بیته میراتگری ته و خاکه کی که خودا دابوویه ئیبراهیم و ئیستا تو وه کو بیگانه له سه ری ده ژیت.» 5 ئیتر ئیسحاق یاقوبی نارد، ته ویش چوو بو پهدان ئارام بو لای لابانی کوری بتوئیلی ئارامی، برای رفقه ی دایکی یاقوب و عیسو. 6 عیسو بوی ده رکه وت که ئیسحاق داوای بهره که تی بو یاقوب کردوو و ناردوو یه تی بو پهدان ئارام تا کو له وئی ژن بهینیت، ئینجا کاتیک داوای بهره که تی بو کردوو، فهرمانی پنداوه و گوتوو یه تی: «له کچانی که نعان ژن نه خوازیت.» 7 ئیتر یاقوبیش گو پراهی دایک و باوکی بووه و چوو بو پهدان ئارام. 8 کاتیک که عیسو زانی کچه که نعانیه کان جی په سه ندی ئیسحاق باوکی نین و له لای ته و خرابن، 9 چوو بو لای ئیسماعیل و ماحه له تی خوشکی نه بایوت و کچی ئیسماعیلی کوری ئیبراهیمی به سه ر ژنه کانی دیکه یدا خواست. 10 یاقوب بیری شابه عی به جی پشست و به ره و حه پران رویشت. 11 ئیتر رپی که وته شو پنییک و له بهر خۆرئاوا بوون له وئی مایه وه. ئینجا به ردیکی له بهرده کانی ته و شوینه هینا و خستیه ژیر سه ری و پراکشا. 12 یاقوب خه وتیکی بینی که تیدا پیللیکانه یه که له سه ر زه وی پراگیراوه که سه ری له ئاسمان ده دات و فریشته کانی خودا پیدا سه رده که ون و دینه خواره وه. 13 وایه زدان وه ستاوه و ده فه رمویت: «من یه زدانم، خودای ئیبراهیمی باوکت و خودای ئیسحاق. ته و خاکه کی له سه ری پراکشاویت ده یده مه خۆت و نه وه کانت. 14 نه وه که ت وه ک خۆلی زه وی ده بیئت، به ره و پرۆژئاوا و پرۆژه لات و باکوور و باشوور بلا و ده بیته وه. هه موو هۆزه کانی زه ویش له رینگه ی تو و نه وه ی تو وه بهره که تدار ده بن. 15 من له گه لئدام و بو هه ر لایه ک بچیت ده تیاریم، ده شتگه رینه وه بو ته م خاکه، چونکه وازت لی ناهینم هه تا ته وه نه نجام نه ده م که پیم فه رموویت.» 16 کاتیک یاقوب خه به ری بووه وه، گوتی: «بیگومان یه زدان له م شوینه یه، منیش نه مزانی!»

17 ترسیش دایگرت و گوتی: «ئەم شوینە چەند ترسناکە! ئەمە هیچی دیکە نییە مالی خودا نه بیته، ئیرهش دهروازهی ئاسمانه.» 18 یاقوب بهیانی زوو له خهوهستا و ئهوه بهردهی هینا که له ژیر سهری خوی داینا بوو به ستوونی پراگیری کرد و زهیتی به سهردا کرد. 19 ئهوه شوینەشی ناونا بیته ئیل، هه چهنده پیشتر شاره که ناوی لوز بوو. 20 یاقوب نهزریکی کرد و گوتی: «ئەگەر خودا له گەڵ من بیته و له م پرینگایه بمپاریزیت که پیدایا ده برۆم و نانی دای یخۆم و جلو به رگیش بیخۆشم، 21 به سهلامه تیش گه پامه وه لای مالی باوکم، ئهوا بهزدان ده بیته خودای من. 22 ئەم بهردهش که به ستوونی پراگیرم کردووه، ده بیته مالی خودا و هه رچییه کیشم پی به خشیت ئهوا ده یه کی لی ده به خشم.»

29 ئینجا یاقوب پی هه لگرت و به ره و خاکی گهلانی پرۆزه لآت پرۆیشت. 2 بینی وا بیریک له ده شتوده ره که هه یه و سی پانه مه بر له وی پراکشاون، چونکه شوانه کان له و بیره وه مه پره کانیاں ئاو ده دا. به ردیکی گه ورهش له سه ره ده می بیره که بوو. 3 کاتیک هه موو میگه له کان له وی کۆده بوونه وه، شوانه کان به ردی سه ره ده می بیره که یان گلۆر ده کرده وه و مه پره کانیاں ئاو ده دا. پاشان بهرده که یان ده گه رانده وه سه ره ده می بیره که، بو شوینی خوی. 4 یاقوب بانگی کردن: «برایان، ئیوه خه لکی کوین؟» ته وانیش گوتیان: «ئیه خه لکی چه رانین.» 5 پی گوتن: «لابانی کوره زای ناخۆر ده ناسن؟» گوتیان: «ده یناسین.» 6 ئینجا یاقوب گوتی: «خۆ سه لامه ته؟» گوتیان: «به لی سه لامه ته، ئه وهش پراخیلی کچیه تی که مه پره کان به ره و ئیره دینیت.» 7 گوتی: «وا هیشتا پرۆر زوری ماوه، کاتی کۆکردنه وی مه پره کان نییه. مه پره کان ئاو بدهن و برۆنه وه بیانله وه رین.» 8 ته وانیش گوتیان: «ناتوانین، هه تا هه موو مه پره کان کۆنه بنه وه و به ردی سه ره ده می بیره که تل نه دریت. ئه و کاته مه پره کان ئاو ده درین.» 9 هیشتا خه ریکی قسه کردن بوو له گه لیان، پراخیل هات و مه پره کانی باوکیشتی له گه ل بوو، چونکه پراخیل شوان بوو. 10 کاتیک یاقوب پراخیلی کچی لابانی خالی و مه پره کانی لابانی خالی بینی، چوه پیشه وه و به ردی سه ره بیره که ی تل دا و مه پره کانی ئاو دا. 11 یاقوب پراخیلی ماچ کرد و دهنگی بهرز کرده وه و گریا. 12 ئیتر یاقوب به پراخیلی گوت که ئه و خزمی باوکیه تی و کوری رفته یه.

ئەویش راپکرد و بە باوکی راگەیاندا. 13 ھەرکە لابان ئەم ھەوالە یاقوینی
 خوشکەزای بیست، بە راکردن چوو بو دیدەنی. باوہشی پێدا کرد و ماچی
 کرد و ھینایە مالاھەکی خۆی. ئینجا یاقوب باسی ھەموو ئەو شتانە ی بو
 لابان کرد کہ پروویان داوو. 14 لابانیش پێی گوت: «تۆ لە گۆشت و
 خوینی منیت.» لەدوای ئەو ی یاقوب مانگیک لەلای مایەو، 15 لابان
 پێی گوت: «ھەر لەبەر ئەو ی کہ سی خۆمیت، ئایا ئیتر دەبیت بەخۆراپی
 کارم بو بکەیت؟ پێم بێ دەبیت کرێبە کہت چی بێت؟» 16 لابان دوو
 کچی ھەبوو، گەورەکیان ناوی لێتە بوو، بچوو کہ کەشیان ناوی راحیل
 بوو. 17 چاوەکانی لێتە کز بوون، بەلام راحیل ناسک و جوان بوو. 18
 یاقوب کہ راحیلی خۆشەوێست، گوتی: «ھەوت ساڵ کارت بو دەکەم
 بەرامبەر راحیلی کچە بچوکت.» 19 لابانیش گوتی: «بیدەمە تۆ باسترە
 لەو ی بیدەمە پیاوێکی دیکە. لێرە لەلای خۆم بمینەو.» 20 ئیتر یاقوب
 لەبەر راحیل ھەوت ساڵ کاری کرد، بەلام لەبەر خۆشەوێستیە کہ ی
 بەرامبەر بە راحیل، لەلای ئەو و ھەک چەند رۆژیکی کەم وابوو. 21 ئینجا
 یاقوب بە لابانی گوت: «ژنە کەم بدەرئ، چونکە ماوە کەم تەواو کرد،
 دەشمەوێت بیگوازمەو.» 22 لابانیش خەلکی شوینە کہ ی کۆکردەو و
 ئاھەنگیکی ساز کرد. 23 بەلام کاتیک ئیوارە داھات، پەلی لێتە ی کچی
 گرت و ھینای بو یاقوب. ئەویش سەرچینی لەگەڵی کرد. 24 ھەر وہا
 لابان زیلپە ی کہ نێزە ی خۆی کردە کہ نێزە ی لێتە ی کچی. 25 کہ رۆژ
 بوو، لێتە لەو ی بوو! یاقوینیش بە لابانی گوت: «ئەمە چییە بە منت کرد؟
 مەگەر بو راحیل نەبوو کہ کارم بو کردیت؟ ئە ی بوچی فیلت لیکردم؟» 26
 لابانیش گوتی: «ئەو دابونەریتی ئیە نێبە کہ کچە بچوو کہ کە پێش گەورە کہ
 بە شوو بدەین. 27 ھەفتە ی بوو کینی ئەم تەواو بکە، ئەو ی دیکەشیان
 بەرامبەر بە ھەوت ساڵی دیکە ی کارکردن دەدەینی.» 28 یاقوینیش بەم
 جۆرە ی کرد. ھەوت رۆژە کہ ی لەگەڵ لێتە تەواو کرد، لابانیش راحیلی
 کچی پێدا ھەتا ببیتە ژنی. 29 ھەر وہا لابان بیلھە ی کہ نێزە ی خۆی کردە
 کہ نێزە ی راحیلی کچی. 30 یاقوب لەگەڵ راحیلش سەرچینی کرد، ئەو
 راحیلی لە لێتە زیاتر خۆشەوێست. ھەوت ساڵی دیکە ش کاری بو لابان
 کرد. 31 کاتیک یەزدان بینی کہ لێتە خۆشەوێست نێبە، توانای مندالبوونی

پنی به خشی، به لام راحیل نه زۆک بوو. 32 لیته سکی پر بوو، کوریکي بوو ناوی لینا ره ئوبین، له بهر ته وهی گوئی: «یه زدان نه گبهتی منی به دی کردوو، ییگومان ئیستا میرده کم منی خو شده وی.» 33 دیسان سکی پر بوو، کوریکي دیکه ی بوو و گوئی: «یه زدان بیستوویهتی خو شه ویست نیم، بویه ته مه شی پیدام.» ناوی لینا شیمۆن. 34 جاریکي دیکه ش سکی پر بوو، کوریکي بوو و گوئی: «وا ته م جار ه ئیتر میرده کم پیه وه په یه وست ده بیته، چونکه سی کورم بوی بووه.» له بهر ته وه ناوی لینا لیثی. 35 دیسان سکی پر بوو، کوریکي بوو و گوئی: «ته م جار ه ستایشی یه زدان ده کم.» له بهر ته وه ناوی لینا یه هودا. ئیتر له سکر کردن وه ستا.

30 کاتیک راحیل بینی هیچ مندالیکي بۆ یاقوب نه بوو، به غیلی به خوشکه که ی خوی برد، به یاقوبی گوت: «مندالم پیدیه، ته گینا ده مرم!» 2 یاقوب له راحیل تووره بوو و گوئی: «تایا من له جیی خودام که له به ره می سک ییبه شی کردوویت؟» 3 ته ویش گوئی: «ته وه تا بیله می که نیزه م. سه رجیی له گه ل بکه هه تا له سه ر چۆم مندالی بیته، ئیتر له وه وه منیش کورم ده بیته.» 4 جا بیله می که نیزه ی خوی دایی تا کو بیته ژنی. یاقوبیش سه رجیی له گه ل کرد. 5 بیله ش سکی پر بوو، کوریکي بۆ یاقوب بوو. 6 راحیل گوئی: «خودا پشتگیری کردم و گوئی له داوا کم گرت، هه ره ها گوئی له ده نگم بوو و کوریکي پیدام.» له بهر ته وه ناوی لینا دان. 7 دیسان بیله، که نیزه که ی راحیل سکی کرد و کوری دووه می بۆ یاقوب بوو. 8 ئینجا راحیل گوئی: «به زۆرانبازی خودا، زۆرانبازیم له گه ل خوشکه کم کرد و بردیسه وه.» له بهر ته وه ناوی لینا نه فتالی. 9 کاتیک لیته بینی وا له سکر کردن وه ستاوه، په لی زیله ی که نیزه که ی خوی گرت و دایه یاقوب هه تا بیته ژنی. 10 زیله ی که نیزه ی لیته کوریکي بۆ یاقوب بوو. 11 لیته گوئی: «به ختیکی باش!» ئیتر ناوی لینا گاد. 12 زیله ی که نیزه ی لیته کوری دووه می بۆ یاقوب بوو. 13 لیته ش گوئی: «خۆزگه به من ده خواز ریت! له بهر ته وه ی کچان خۆزگه م پنی ده خوازن.» ئیتر ناوی لینا تاشیر. 14 له پورژانی دروینه ی گه نمدا، ره ئوبین چوو هه ندیک گیاناده مه ی له چکگه بینیه وه و بۆ لیته ی دایکی هیتایه وه. راحیلش به لیته ی گوت: «هه ندیک له گیاناده مه ی کوره که تم بده ری.» 15 به لام لیته گوئی: «تایا به لاته وه که مه میرده که کت

بردووم؟ ئايا گيئادەمەي كۆرەكەشم دەبەيت؟» راحيلىش گوتى: «دەي
 باشە با لە جياتى گيئادەمەي كۆرەكەت ئەمشەو لەلاي تۆ بېت.» 16
 كاتىك ياقوب دەمەو ئىوارە لە كىلگە گەرايەو، لىئە بۆ پېشوازىكردنى چووه
 دەرەو و گوتى: «دەبېت ئەمشەو بېتە لاي من، چونكە بە گيئادەمەي
 كۆرەكەم بە كرېم گرتوويت.» ئەوئىش ئەو شەو سەرچىيى لەگەلى كرد. 17
 خودا گوتى لە لىئە بوو، ئىتر سكى پىر بوو، كورى پىنجەمى بۆ ياقوب بوو. 18
 ئىنجا لىئە گوتى: «خودا پاداشتى ئەوئى دامەو كە كەنيزەكەي خۆم دايە
 پياو كەم.» ئىتر ناوى لىئا يەساخار. 19 ديسان لىئە سكى كرد و كورى
 شەشەمىنى بۆ ياقوب بوو. 20 ئىنجا لىئە گوتى: «خودا خەلاىكى باشى كردم.
 ئىستا مېردەكەم رېزم لى دەگرت، چونكە شەش كورم بۆ بوو.» ناوى لە
 كۆرەكەش نازەبولون. 21 دواي ئەمە چىكىشى بوو، ناوى لىئا دىنە. 22
 خودا راحيلى هاتەو ياد؛ گوتى لى گرت و مندالدىنى كردەو. 23 ئىتر
 سكى پىر بوو، كورنىكى بوو و گوتى: «خودا سووكايە تىيەكەي لەسەر لاردم.»
 24 ناوى لىئا يوسف، چونكە گوتى: «يەزدان كورنىكى دىكەشم بۆ زياد
 دەكات.» 25 لەدواي ئەوئى راحيلى يوسفى بوو، ياقوب بە لابانى گوت:
 «بمىزەو دەگەرىمەو شوين و زەوى خۆم. 26 ژنەكەم و مندالەكەيشم بە
 دەستم كە لە پىناوياندا خزمەتم كردوويت، ئىتر دەپرۆم. خۆشت دەزانىت
 چەندە خزمەتم كردوويت.» 27 بەلام لابان پىي گوت: «خۆزگە پەسەند
 دەبووم لەبەرچاوت. فالم گرتووتەو كە يەزدان لەبەر تۆ بەرەكەتدارى
 كردووم.» 28 ئىنجا گوتى: «كرى خۆتم بۆ ديارى بگە تاكو پىت بەدم.»
 29 ياقوبىش پىي گوت: «تۆ خۆت دەزانىت چۆن خزمەتم كردوويت
 و مەرومالاتەكەت لەلاي من چۆن بوو، 30 چونكە پىش هاتنى من
 ئەوئى هەتبوو كەم بوو، بەلام دواي هاتم زۆر زيادى كرد و يەزدانىش
 بەرەكەتدارى كردىت. بەلام ئىستا كەي كار بۆ مالەكەي خۆشم بگەم؟» 31
 ئەوئىش گوتى: «چىت بەمى؟» ياقوبىش گوتى: «هېچم مەدەرى، بەلام
 ئەگەر تەنھا ئەم كارەم لەگەل بگەيت، ئەو سەرلەنوئى شوانى و پاسەوانى
 مەرەكانت دەكەم. 32 ئەمرو لىنگەرى بەناو هەموو مىگەلەكانتدا تىيەرم،
 هەرچى مەر و بزنى خالدار و بەلەك و هەرچى بەرخى رەش لەناوياندا هەيە
 جىاي دەكەمەو. ئەوانە كرېيەكەي من دەبن. 33 سبە يىش راستدروستى

من دهسه لمینیت، کاتیک بۆ کرپیه کم دپمه پښت، ههرچی خالدار و بهلهک نه بیټ له ناو بزنه کان و رهش نه بیټ له ناو بهرخه کان، له لای من به دزراو داده نریت.» 34 لابانیش گوتی: «باشه، تو چۆن ده لئیت، با وایټ.» 35 ههر هه مان پرۆژ هه موو ته گه خه تدار و بهلهک کان و هه موو بزنه خالدار و بهلهک کانیا جیا کرده وه، هه موو ته وانه ی سپینتیان تیدا هه بوو، له گه ل هه موو ره شه کان له تیوان بهرخه کان دایه ده ست کوره کانیا. 36 ئینجا ماوه ی سی پرۆژه رپی خسته تیوان خوئی و یاقوبه وه، له کاتیکدا یاقوب چاودیری مه ره کانیا دیکه ی لابانی ده کرد. 37 یاقوب چلی سه وزی له دار بی و باده م و چنار هینا و له شوینی هیله کان تو یکه کانیا پاکی کرد و سپینتییه که ی ژیریانی ده رخست و خه تی سپی له سه ر کیشان. 38 ئینجا چله داره پاکراوه کانیا له ناو ئاخوره کانیا ئاو خوار دنه وه دانا، به جوریک که کاتیک مه ره کان بۆ ئاو خوار دنه وه ده هاتن، ریک له بهرده میدا بوو، ته مه ش بۆ ته وه بوو هه تا له کاتی هاتنیان بۆ ئاو خوار دنه وه به به ران بین، 39 مه ره کان له لای چله کان به رانیان گرت و به رخی خه تدار و خالدار و بهلهکیان بوو. 40 ئینجا یاقوب بهرخه کانیا جیا کرده وه، به لام پرووی مه ره کانیا خوئی له مه ره خه تدار و ره شه کانیا لابان کرد. به م شیوه بۆ خوئی میگه لی دانا و له گه ل مه ره کانیا لابان دایه نان. 41 ههر کاتیک مه ره به هیزه کان ده هاتنه ته وه ی به ران بگرن، یاقوب له پښ چاویان چله داره کانیا له ناو حه وزه کان داده نا بۆ ته وه ی له ناو چله داره کاندایه ران بگرن. 42 به لام کاتیک مه ره کان لاواز ده بوون چله داره کانیا دانه دنا. به و شیوه یه لاوازه کان بۆ لابان بوون و به هیزه کانیش بۆ یاقوب. 43 ئینجا پیاوه که ته واو ده وله مه مند بوو. بووه خاوه نی مه ریکی زور، له گه ل که نیزه و خزمه تکار و وشتر و گویدریر.

31 یاقوب گوتی له کوره کانیا لابان بوو که ده یانگوت: «هه موو ته وه ی هی باوکان بوو یاقوب بردی و له ریگه ی مال و سامانی باوکانه وه ته م هه موو سامانه ی پیکه وه نا.» 2 هه روه ها یاقوب بینی که هه لسوکه وتی لابان به رامبه ری گۆراوه و وه ک جارن نه ماوه. 3 یه زدان به یاقوبی فه رموو: «بگه ریوه بۆ خاکی باوکانت و بۆ لای که سوکاره که ت، منیش له گه لت ده بم.» 4 یاقوبیش به دوای پراحتیل و لیته دا ناردی که بین بۆ لای بۆ ته و له وه پرگایه ی مه رومالاته که ی لئیه. 5 یچی گوتن: «ده بینم

باوگان بهرامبهر به من گۆراوه و وهک جارن نه ماوه، به لام خودای باوگم
 له گهڙ من بووه. 6 خۆتان ده زانن که من به هه موو توانامه وه خزمه تی
 باوگانم کردووه، 7 که چی باوگان هه لیخه له تاندم و ده جار کرێبه که ی
 منی گۆری. به لام خودا ری پینه دا که خراپه م له گهڙ بکات. 8 کاتیگ
 ده یگوت: «بزنه خالداره کان کرێ تو ده بن،» نه و هه موو بزنه کان کار یله ی
 خالداریان ده بوو. به لام کاتیگ رای خۆی ده گۆری و ده یگوت: «بزنه
 خه تداره کان کرێ تو ده بن،» نه و هه موو بزنه کان کار یله ی خه تداریان ده بوو.
 9 خودا مه رومالاتی باوگانی برد و دایه من. 10 «له کاتی په ریخی ناژه له کاندای
 خه وتیکم دیت که تیدا چاوم هه لپری و بینیم که نه و ته گانه ی که له بزنه کان
 ده په رن خه تدار و خالدار و به له کن. 11 فریشته ی خوداش له خه ونه که
 پی فهرمووم: «یاقوب.» منیش گوتم: «نه وه تام.» 12 نه ویش فهرمووی: «چاو
 هه لپره و پروانه، وا هه موو نه و ته گانه ی له گهڙ بزنه کان جووت ده بن خه تدار
 و خالدار و به له کن. هه موو نه وه م بینوه که لابان به تو ی کردووه. 13 من
 خودای بیتم ئیلم، نه و شوینه ی تیدا به ردیکت به ستوونی راگیر کرد و
 زه بیتت به سه ریدا کرد، له وی نه زرت بو کردم. ئیستاش هه سته و له م
 خا که پرۆ ده ره وه و بگه ریوه بو خاکی له دایکبوونه کت.» 14 ئینجا راخیل
 و لینه وه لامیان دایه وه و پیمان گوت: «ئایا له مالی باوگان به ش و میراتمان
 هه یه؟ 15 مه گه ر لای نه و به بیگانه دانه تراوین؟ نه ته نها ئیمه ی فرۆشت،
 به لکو نه و پاره یه شی خوارد که پیمان درابوو. 16 هه موو نه و سامانه ی خودا
 له باوگانی برد بو ئیمه و منداله کاتمانه. ئیستاش هه رچی خودا پی فهرموویت
 بیکه.» 17 ئیتر یاقوب هه سته و منداله کانی و ژنه کانی سواری و شتره کان
 کرد. 18 هه موو مه رومالات و نه و شتانه ی له په دان تارام ده سته ی که وتیوو
 دایه پیش خۆی و به ره و خاکی که نعان بو لای ئیسحاقی باوکی که وته
 ری. 19 کاتیگ لابان بو برینه وه ی مه ره کانی چوو بوو، راخیل به کانی
 باوکی دزی. 20 هه ره وه ها یاقوبیش لابانی تارامی هه لئه له تاند، چونکه پی
 رانه گه یاند که راده کات. 21 ئیتر به هه موو نه و شتانه وه که هه یوو هه لات،
 له رووباری فورات په ریبه وه و پرووی کرده ناوچه شاخاویه کانی گلعاد.
 22 روژی سییه م به لابان را گه یه ترا که یاقوب هه لاتووه. 23 نه ویش
 پیاوه کانی له گهڙ خۆی برد و بو ماوه ی حه وت روژ دوا ی که وت، هه تا

له ناوچه شاخاوییه کانی گلعاد پیی گه‌بشته‌وه. 24 خودا له شه‌ودا هاته
خه‌ونی لابانی ئارامی و پیی گوت: «وریا به! نه به چاک و نه به خراب هیچ
به یاقوب نه‌ئیت.» 25 کاتیک لابان گه‌بشته یاقوب، یاقوب له چیا که
چادره‌که‌ی هه‌لدا‌بوو، لابانیش له‌گه‌ل پیاوه‌کانی له ناوچه شاخاوییه‌کانی
گلعاد چادریان هه‌لدا. 26 لابان به یاقوبی گوت: «ئه‌مه چیه‌ه کردووته؟
هه‌لتخه‌له‌تاندووم و کچه‌کانی منیشت وه‌ک راپنجکراو داوه‌ته پیش خۆت. 27
بوچی به‌دزییه‌وه راتکرد و هه‌لتخه‌له‌تاندم؟ بوچی ئاگادارت نه‌کردمه‌وه بو
ئه‌وه‌ی به‌شادی و گۆرانیه‌وه، به‌ده‌ف و به‌قیساره‌وه به‌ریت بکه‌م؟
28 ته‌نانه‌ت ریگات پینه‌دام که‌نه‌وه و کچه‌کانم ماچ بکه‌م. تو‌ره‌فتاریکی
گیلانته کرد. 29 له‌ده‌سه‌لامتدایه خراپتان پی بکه‌م، به‌لام خودای باوگان
دوخی پی گوتم: «وریا به! نه به چاک و نه به خراب هیچ به یاقوب
نه‌ئیت.» 30 ئیستاش وا‌رۆیشتی، چونکه‌تاهه‌زرۆی مالی باوکتی، به‌لام
بوچی به‌کانی منت دزی؟» 31 یاقوبیش وه‌لامی دایه‌وه و به‌لابانی گوت:
«ترسام نه‌وه‌ک به‌زۆره‌ملی کچه‌کانم لی‌بستینه‌ته‌وه. 32 به‌لام ئه‌وه‌ی که
به‌کانتی له‌لا‌ده‌بینیه‌وه، ناییت برییت. له‌به‌رده‌م که‌سوکاریشماندا بینه‌چی
تۆم له‌لایه، بیه‌بو خۆت.» به‌لام یاقوب نه‌یده‌زانی که‌راخیل به‌کانی
دزیوه. 33 ئیتر لابان چووه‌ناو هه‌ریه‌ک له‌چادره‌کانی یاقوب و لیته‌و
هه‌ردوو که‌نیزه‌که‌وه، به‌لام هیچی نه‌دۆزییه‌وه. ئینجا له‌چادره‌که‌ی لیته
هاته‌ده‌ره‌وه و چووه‌ناو چادره‌که‌ی راخیل. 34 راخیل به‌کانی بردبوو
و خستبویه‌ناو کورتانی و شتره‌که‌وه و له‌سه‌ریان دانیشتبوو. لابان به
ته‌واوی ناو چادره‌که‌ی پشکنی، به‌لام هیچی نه‌دۆزییه‌وه. 35 راخیل به
باوکی گوت: «گه‌وره‌م، تو‌وره‌مه‌به‌که‌ ناتوانم له‌به‌رده‌مت هه‌ستم، چونکه
خوینلی‌چوونی ژنان و سووری مانگانه‌م هه‌یه.» ئه‌ویش پشکنینی خۆی کرد،
به‌لام به‌کانی نه‌دۆزییه‌وه. 36 یاقوب تو‌وره‌بوو، بویه‌به‌گه‌لاباندا چوو
و پیی گوت: «تاوانم چیه‌ه؟ چ‌گونا‌هیکم کردووه‌که‌ئاوا گرت گرت و
به‌دوامدا هاتیت؟ 37 ئه‌وا هه‌موو شته‌کانم گه‌رایت، چ‌شیتیکی ماله‌که‌ی
خۆت تیدا دۆزییه‌وه؟ ئالیره‌یخه‌ره‌به‌رده‌م پیاوه‌کانم و پیاوه‌کانت، با‌ئه‌وان
دادوهری تیوان هه‌ردوو‌کان بکه‌ن. 38 «ئه‌وه بیست‌ساله‌من له‌گه‌ل تۆم، نه
مه‌ره‌کانت به‌ریان خست، نه‌بزنه‌کانیشت، نه‌منیش له‌به‌رانی می‌گه‌له‌که‌ی

تۆم خوارد. 39 ئەوانەى دەبوونە نىچىرى ئازەل بۆم نەدە ھىنايەتە، بەلگە
 لەسەر مەن دەگەتەن. لە منت داوا دەکرەو، ئەگەر بە پۆز بەرزابوونايە يان
 بە شەو. 40 بە پۆز گەرما دەبخواردم و بە شەویش سەرما. خەویش لە
 چاوم پراپوو. 41 ئەوا يەست سالاھ لە مالاھەى تۆم، چواردە سال لەبرى دوو
 كچەكەت خزمەتم بۆ كەردىت و شەش سالیس لەبرى مەپرەكانت، دە جاریش
 كرنیەكەى منت گۆرى. 42 ئەگەر خودا كەى باوكم، خودای ئىبراھىم
 و ئەوھى ئىسحاق لى دە ترسا لەگەل مەن نەبووايە، ئەوا بە دلنیايەو بە
 دەستى بەتال بەریت دەكردم. بەلام خودا روانیە رەنجكیشیم و ماندوووونى
 دەستم، دوینی شەو سەرزەنشتى كەردىت.» 43 لا بانیش وەلامى ياقوبى
 دایەو و گوتى: «كچەكان كچى خۆمەن و مندالەكانیشيان مندالى خۆمەن،
 مەپرەكانیش مەپرى خۆمەن، ھەرچىيەكیش تۆ دە بيینیت ھى مەنە. بەلام
 ئەمرۆ چى بكەم لە كچەكانم و لەو مندالانەى بوویانە؟ 44 ئىستاش وەرە با
 مەن و تۆ پەيمانىك بەستەن تاكو بيیتە شاھەتیبەك لە تىوانماندا.» 45 ياقوبىش
 بەردىكى ھىنا و بە ستوونى داینا. 46 ئىنجا ياقوب بە پیاوھەكانى خۆى گوت:
 «بەرد كۆبەنەو.» ئەوانیش بەردیان ھىنا و كەلەكەيان كەرد و لە تەنیش
 كەلەكە بەردەكە نانیان خوارد. 47 لا بان ئەوینی ناونا «یەگەر ساھەدوتا»،
 ياقوبىش ناوى لىنا گەلەيد. 48 لا بان گوتى: «ئەمرۆ ئەم كۆمەلە بەردە
 شاھەتى تىوان مەن و تۆن.» بۆیە ناونرا گەلەيد. 49 ھەرۆھە ناویش نرا
 مەچچا، چونكە لا بان گوتى: «با يەزدان چاودىرى تىوان مەن و تۆبكات،
 كاتىك لەبەرچاوى يەكترەن دەبين. 50 ئەگەر بەدەرەفتارى لەگەل كچەكانم
 بكەيت يان زنیان بەسەر بيینیت، ھەرچەندە كەسمان لەگەل نىيە، بەلام خودا
 شاھەتى تىوان مەن و تۆیە.» 51 ھەرۆھە لا بان بە ياقوبى گوت: «تەماشای
 ئەم كۆمەلە بەرد و ستوونە بكە كە لە تىوان خۆم و خۆت دامنا. 52 ئەم
 كەلەكە بەرد و ستوونە شاھەتەن كە مەن لەم كەلەكە بەردە تىناپەرم بۆ ئەوھى
 خراپەت لەگەل بكەم، تۆش لەم كەلەكە بەرد و ستوونە تىناپەرىت بۆ ئەوھى
 خراپەم لەگەل بكەيت. 53 با خودای ئىبراھىم و ناخۆر و باوكان دادوھرى
 لە تىوانمان بكات.» ئىتر ياقوب بە ناوى ئەو خودایە سویدی خوارد كە
 ئىسحاقى باوكى لى دە ترسا. 54 ئىنجا ياقوب لەو ناوچە شاخاوپەدا قوربانى
 سەرىرى و كەسوكارى بانگەپشتى ناخواردن كەرد. ئەوانیش نانیان خوارد

و له کټیوه که شه ویان به سهر برید. 55 لایان به ره به بیان له خه و هه ستا و کچه زا کانی و کچه کانی ماچکرد و داوای به ره که تی بو کردن. ئیتر لایان به ره و شویخی خوی گه پرایه وه.

32 یاقوبیش به رینگای خویدا رۆنشت و فریشته کانی خودا به ره و پیری هاتن. 2 کاتیک یاقوب ته وانی بینی، گوتی: «ئه مه له شکرى خودایه.» ئیتر ته و شویینه ی نا و نا مه حه نه یم. 3 یاقوب له پیش خویه وه نیردراوی نارده لای عیسوی برای بو خاکی سیعیر له ولاتی ته دووم. 4 فه رمانی پیدان و گوتی: «ئاوا به عیسوی گه وره م راده گه یه نن:» یاقوبی خزمه تکارته ده لیت ئاواره ی لای لایان بووم و هه تا ئیستاش له لای ته و نیشته چی بووم. 5 بووشم به خاوه نی گا و گویدرئیز، مه پر و بز، خزمه تکار و که نیزه. ته و نار دیشمه لای گه وره ی خوم هه تا یی پرایه گه یه نم، بو ته وه ی له به رچاوی تو په سه ند بم.» 6 نیردراوه کان گه پرا نه وه لای یاقوب و گوتیان: «چووینه لای عیسوی برات. وا به چوار سه د پیا وه وه دیت بولات.» 7 به مه یاقوب ترسیکی گه وره ی لی نیشته و په ریشان بوو. ته و که سانه ی له گه لی بوون له گه ل مه پر و مانگا و وشتره کان دابه شی کردن بو دوو له شکره. 8 گوتی: «ئه گه ر عیسو هاته سه ر له شکرینکان و لئیدا، ته و له شکره که ی دیکه ده مینیتته وه بو ده ر باز بوون.» 9 ئینجا یاقوب له خودا پرایه وه و گوتی: «ئه ی خودای ئیبراهیم و ئیسحاق باو کم، ته و یه زدانه ی که یی فه رمووم:» بگه ریوه خاکی خوت و بولای که سوکاره که ت، باش ده بم له گه لت. 10 من شایسته ی ته و هه مووه خوشه و یستیه نه گور و دلسوزیه نیم که له گه ل خزمه تکاره که ی خوتدا کردووته. به خوم و گوچانه که مه وه له م روو باری ئوردونه په ریمه وه، به لام ئیستا بوومه ته دوو له شکره. 11 له چنگی عیسوی برام فریام بکه وه، چونکه ده ترسم بیته و هیرش بکاته سه ر من و دایک و منداله کان. 12 به لام تو خوت فه رمووت: «باش ده بم له گه لت و نه وه که ت وه ک لی ده ریا لی ده که م، که له به ر زوری له ژماردن نه بیته.» 13 ئیتر ته و شه وه ی له وی به سه ر برد، له وه شی له گه ل ده ستی خویدا هینابوی، ته م دیار بیانه ی بو عیسوی برای هه لبارد: 14 دوو سه د بز و بیست ته گه، دوو سه د مه پر و بیست به ران، 15 سی وشتری مپی شیرده ر به به چکه کانیانه وه، چل مانگا و ده گا له گه ل بیست ما که ر و ده نیره که ر. 16 هه موو ته مانه ی

میگه‌ل میگه‌ل به جیا دایه ده‌ست نخرمه‌تکاره‌کانی و یی گوتن: «پیشم بکه‌ون و بواریش بخرنه تیوان میگه‌له‌کانه‌وه.» 17 فهرانیشی به‌وه‌ی یه‌که‌میان دا و گوتی: «ته‌گه‌ر عیسوی برام پی‌ت گه‌بشت و لپی پرسیت:» سه‌ر به‌کینیت و بو کوی ده‌چیت، ته‌وه‌ی له‌پیشته‌وه‌یه هی کینه؟» 18 ده‌لئیت: «هی یاقوبی نخرمه‌تکارتن. دیارییه و نیردراوه بو عیسوی گه‌وره‌م، خوی له‌دوای ئیه‌وه دیت.» 19 هه‌روه‌ها فهرانی دا به‌دوو‌ه‌میان و سییه‌میان و هه‌موو ته‌وانه‌ی به‌دوای میگه‌ل و گا‌گه‌له‌کاندا ده‌رویشتن، یی گوتن: «ئیه‌وش کاتیک عیسوتان بینی، هه‌مان شتی پی بلین. 20 هه‌روه‌ها بیرتان نه‌چیت بلین:» یاقوبی نخرمه‌تکارت له‌دوای ئیه‌وه دیت.» یاقوب بیرى کرده‌وه و گوتی: «به‌م دیارییه‌ی که له‌پیش خۆمه‌وه ده‌نیرم ناشتی ده‌که‌مه‌وه، دوای ته‌مه‌ پرووبه‌رووی ده‌به‌وه، به‌لکو قبولم بکات.» 21 ئیتر دیارییه‌کان پیش خوی که‌وتن، به‌لام خوی ته‌وشه‌وه‌ی له‌توردوگا که به‌سه‌ربرد. 22 یاقوب ته‌وشه‌وه‌هه‌ستا و هه‌ردوو ژنه‌که‌ی و هه‌ردوو که‌نیزه‌که‌ی و هه‌ریازده کوره‌که‌ی هه‌لگرت و له‌ته‌نکاپه‌که‌ی پرووباری یه‌بوق په‌ریه‌وه. 23 دوای ته‌وه‌ی که‌ته‌وانی له‌جۆکه‌که‌په‌راندوه، هه‌موو ته‌وه‌شی که‌هه‌ییو ناره‌ئه‌وبه‌روه. 24 ئیتر یاقوب هه‌ر خوی مایه‌وه، پیاویکیش هه‌تا به‌ره‌به‌یان زۆرانبازی له‌گه‌ل کرد. 25 که‌بینی ده‌ره‌قه‌تی نایه‌ت، له‌لای سه‌ره‌وه‌ی ئیسکی رانی دا و رانی یاقوب له‌زۆرانبازی که‌دا له‌جی چوو. 26 ئینجا فه‌رمووی: «به‌رمده، وا به‌ره‌به‌یان ده‌رکه‌وت.» به‌لام یاقوب گوتی: «ته‌گه‌ر به‌ره‌که‌تدارم نه‌که‌یت به‌رت ناده‌م.» 27 پیاوه‌که‌لپی پرسى: «ناوت چییه؟» یاقوب وه‌لامی دایه‌وه: «یاقوب.» 28 ئینجا پیاوه‌که‌ی فهرانی: «له‌مه‌ودوا ئیتر ناوت به‌یاقوب ناهینریت، به‌لکو به‌ئیسرائیل، چونکه‌له‌گه‌ل خودا و مرؤفدا تیکۆشایت و سه‌رکه‌وتیت.» 29 یاقوبیش یی گوت: «تکایه، ناوی خۆتم پی بلین.» به‌لام ته‌وه‌رمانی: «بۆچی پرسیار له‌ناوم ده‌که‌یت؟» ئیتر له‌وی به‌ره‌که‌تداری کرد. 30 ئیتر یاقوب ناوی له‌وشوینه‌نا په‌نییل، چونکه‌گوتی: «پرووبه‌روو خودام بینی و گیانیشم ده‌رباز بوو.» 31 کاتیک له‌په‌نییل ده‌په‌ریه‌وه خۆری لی هه‌له‌تات، له‌به‌ر رانی ده‌شلی. 32 هه‌ر له‌به‌ر ته‌وه‌شه‌که‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل هه‌تا ته‌مرؤش ته‌ماسوولکه‌ژیه‌ناخۆن که‌له‌لامی

سهره وهی ئیسی پانه و گرز ده بیته وه، چونکه سهره وهی ئیسی رانی یاقوب، نزیك له و ماسوولكه ژیهی گرز ده بیته وه تازاری پی گه بشت.

33 یاقوب چاوی هه لبری و بینی وا عیسو و چوار سه د پیاو دین، ئیتر منداله کانی به سه رلیته و راحیل و هه ردوو که نزه که پدا دابه ش کرد. 2 هه ردوو که نزه که ی و منداله کانی خسته پیشه وه، ئینجا لیته و منداله کانی له پشتیانه وه، راحیل و یوسفیشی خسته دواوه. 3 خۆشی پیشیان که وت و هه تا له برا که ی نزیك بووه وه هه وت جار کرتوشی برد. 4 به لام عیسو به پراکردن به ره و پرووی یاقوب هات و باوه شی پدا کرد، ماچی کرد و پیکه وه گریان. 5 ئینجا عیسو سه ری هه لبری و چاوی به ژن و منداله کان که وت، پرسى: «ئه مانه چی تۆن؟» یاقوبیش گوئی: «ئه و مندالانه که نعه مته تی خودان بو خزمه تکاره که ت.» 6 ئیتر هه ردوو که نزه که و منداله کانیان هاتنه پیشه وه و کرتوشیان برد، 7 دواى ئه وان لیته و منداله کانی هاتنه پیشه وه و کرتوشیان برد، پاشان یوسف و راحیلیش هاتنه پیشه وه و کرتوشیان برد. 8 عیسو له یاقوبی پرسى: «ئه و هه موو مه رومالاته ی یم گه بشتن بو چیت بو؟» ئه ویش گوئی: «بو ئه وه ی له به رچاوت په سه ند بم، گه وره م.» 9 به لام عیسو گوئی: «برام من زورم هه به، ئه وه ی هه ته بو خۆتی هه لگره.» 10 یاقوب گوئی: «نه خیر، ئه گه ر جی ره زامه ندیم، ئه وا دیار بیه که م لی وه ربرگه. ئیستا که لیم رازیت، بینینی پرووی تۆ وه ک بینینی پرووی خودا وایه. 11 دیار بیه که شم وه ربرگه که بۆت هینراوه، خودا له گه لم میهره بان بووه و هه موو شتیکم هه به.» له به ر ئه وه ی یاقوب پدا گری کرد، عیسو دیار بیه کانی قبول کرد. 12 ئینجا عیسو گوئی: «با بکه وینه ری و برۆن، خۆشم پیشت ده که وم.» 13 به لام یاقوب پی گوئی: «گه وره ی خۆم ده زانیت که منداله کان ناسکن، ئه و مه ر و مانگایانه شم که پییه شیر ده دهنه به چکه کانیان. ئه گه ر بۆیه ک رۆژیش ئازه له کان ماندوو بکه م، ئه وا هه موویان ده مرن. 14 بۆیه با گه وره م پیش خزمه تکاره که ی بیه ریته وه، منیش به پی مه رومالاته که و منداله کان له سه رخۆ ده که ومه ری، هه تا ده که مه لای گه وره م له سیعیر.» 15 عیسوش گوئی: «که وایت هه ندیک له و خه لکه ی له گه لمن له لات به جیده هیلم.» یاقوبیش گوئی: «ئاخر چ پتویست ده کات؟ هه ر ئه وه نده م به سه جی ره زامه ندی گه وره م بم.» 16 ئیتر هه ر ئه و رۆزه عیسو به ری

خویدا گه پرایه وه بو سیعیر. 17 یاقویش که وته ری بو سوکوت. له وی خانوو یکی بو خوی بنیاد نا و سایه بانیشی بو مهرومالات دروستکرد. هه ره له بهر نه وه ش نه و شوینه ناوزا سوکوت. 18 داوی هاتی له پهدان ئارامه وه، یاقوب به سه لامه تی گه یشته شاری شه خه م که له خاکی که نعه انه. ئیتر له بهر ده م شاره که چادری هه لدا. 19 نه و پارچه زه ویه شی که چادره که ی تیدا هه لدا، به سه د پارچه زیو له کورانی هه موری باوکی شه خه می کری. 20 هه ره له ویس قوربانگایه کی بنیاد نا و ناوی لینا «ئیل ئیلوهی ئیسرائیل».

34 دینه ی کچی یاقوب که له لیته بوو، چوو ده ره وه بو نه وه ی چاوی به کچانی نه و ناوچه یه بکه ویته. 2 کاتییک شه خه می کوری هه موری حیثی، که میری نه و ناوچه یه بوو، چاوی پی که وت، گرتی و لاقه ی کرد. 3 دلیشی چوو سه ر دینه ی کچی یاقوب، نه و کچه ی خوشویست و به نه رمی قسه ی له گه ل کرد. 4 شه خه م له گه ل هه موری باوکی قسه ی کرد و پی گوت: «نه م کچه م بو بخوازه تا کو بیته ژنم». 5 یاقوب بیستی که داوینی دینه ی کچی پیسکراوه، له و کاته دا کوره کانی له گه ل مهرومالاته که ی له ده شتوده ر بوون. ئیتر یاقویش هه تا هاتنه وه ده نگی نه کرد. 6 هه موری باوکی شه خه م چوو ده ره وه بو لای یاقوب بو نه وه ی قسه ی له گه ل بکات. 7 کاتییک کوره کانی یاقوب بیستیه وه چی پرویداوه، یه کسه ره له ده شتوده ر هاتنه وه. زور ناره هت و تووره بوون، چونکه شه خه م به لاقه کردنی کچی یاقوب، کاریکی ئابروو به رانه ی له گه ل ئیسرائیل کردبوو، کاریکی نه شیاو بوو. 8 به لام هه موری قسه ی له گه ل کردن و گوتی: «شه خه می کورم دلئ به کچه که تانه وه یه. تکایه بیده ئی بیته ژنی. 9 ژن و ژنخوازیمان له گه ل بکه ن، کچه کانی خوتانمان بده ئی و کچه کانی ئیه بو خوتان ببه ن. 10 ده توان له ناومان نیسته جی بن؛ خا که که مان له بهر ده متانه. تیدا نیسته جی بن و کین و فروشتنی تیدا بکه ن و مولگان تیدا هه بیته». 11 ئینجا شه خه م به باوک و برا کانی دینه ی گوت: «لیم رازی بن، نه وه ی پیم ده لئین ده یده م. 12 ماره بی و دیار یه کان هه رچه ند بیته، نه وه ی داوای بکه ن ده یده م. ته نها کچه که م بده ئی با بیته ژنم». 13 کورانی یاقوب به فیلبازی وه لامی شه خه م و هه موری باویکان دایه وه و قسه یان کرد، چونکه داوینی دینه ی خوشکیان پیسکراوو. 14 پیمان گوتن: «ئیه ناتوانین کاری واکه بن، خوشکه که ی

خۆمان بدەینە پیاویکی خەتەنە نە کراو، چونکە بۆ ئێمە ریسواییە. 15 تەنە بەم مەرجه لە گەلێتان رێک دەکەوین: دەبێت وەک ئێمەتان لیبیت، ئەوێش بە خەتەنە کردنی هەموو نێرینە کانتان. 16 ئێتر کچی خۆمان دەدەینە ئێو و کچی ئێوێش دەبەین. لە ئێوێشتان نیشته جی دەبین و پێکەوێ دەبینە یەک گەل. 17 بەلام ئەگەر ئێو بە قسەتان نە کردین و خۆتان خەتەنە نە کرد، ئەوا کچە کەمی خۆمان دەبەین و دەپۆین.» 18 قسەکانیان جینگەمی پەسەندی حەمۆر و شەخەمی کوری بوو. 19 کورە لاوە کە کە لە مالی باوکی لە هەمووان ریزدارتر بوو، لە ئەنجامدانی کارە کە دوا نەکەوت، چونکە کچە کەمی یاقوبی خۆشدەوێست. 20 ئێتر حەمۆر و شەخەمی کوری هاتنە بەر دەروازەیی شارەکیان و قسەیان بۆ خەلکی شارە کەمی خۆیان کرد و گوتیان: 21 «ئەم پیاوانە ئاشتیخوازان لە گەلێمان، بە لە خاکە کەمان نیشته جی بن و کپین و فرۆشتنی تیدا بکەن، زەویەکی پانوبەرین لە بەردەمیانه. کچیان ببنە ژمان و کچی خۆمانیان دەدەین. 22 بەلام ئەم پیاوانە تەنە بەم مەرجه لە گەلێمان رێک دەکەون کە لەناومان نیشته جی بن و وەکو یەک گەل پێکەوێ بژین، ئەگەر ئێتو هەموو نێرینە کانتان خەتەنە بکپین، هەر وەک چۆن خۆیان خەتەنە کراون. 23 تایا ئەگەر لە گەلێان رێک بکەوین و لە ئێومان نیشته جی بن، مال و سامان و هەموو ئازەل و مالاکەکانیان نابن بە هی ئێمە؟» 24 هەموو ئەوانەیی لە دەروازەیی شارە کەمی هاتنە دەروە بە گوێی حەمۆر و شەخەمی کوریان کرد. ئێتر هەموو نێرینە یەک لە شارە کە خەتەنە کرا. 25 لە رۆژی سێیەمدا، لە کاتی کە ئەوان هێشتا ئازاریان ماوو، هەردوو کورە کەمی یاقوب، شیمۆن و لیثی، دوو برا کەمی دینە، دەستیان دایە شمشیرەکانیان و بە نهنی هێرشیان کردە سەر شارە کە و هەرچی نێرینە هەبوو، کوشیان. 26 بە شمشیرەکیان حەمۆر و شەخەمی کوریان کوشت. دینەیی خوشکیشیان لە مالی شەخەم هەلگرت و پۆشتن. 27 ئێتر کورانی یاقوب هاتنە سەر کوژراوەکان و شارەکیان تالان کرد، چونکە داوینی خوشکە کەیان پێس کردبوو. 28 هەرچی مەر و مانگا و گویدریژیان هەبوو لە گەل هەموو ئەو شتانەیی لە شار و دەشتودەر هەیانبوو، هەموویان برد. 29 هەرچی سامانیان هەبوو بە تالان بردیان، تیکرای ژن و مندالیان پاپیچ کرد، هەرچیش لە مالەکان بوو بردیان. 30 ئینجا یاقوب بە شیمۆن و لیثی گوت: «ئێوێ تووشی گۆبەندتان

کردم به وهی که منتان له لای که نعانیه کان و پرزیه کان ناحهز کرد که خه لکی ئەم خا کەن. ئێه ژماره یهکی که مین، ئەگەر گه له کۆمه م لی بکه ن و لیم بدەن، خۆم و ماله که م له ناوده چین.» 31 به لام ئەوان گوتیان: «ئەوی دە بیته خوشکه که مان وه ک له شفرۆ شیک هه لسوکه وتی له گه ل بکری؟»

35 ئینجا خودا به یاقوبی فەرموو: «ههسته و پرۆ بۆ بیته ئیل و له وی نیهته جی به. هه ر له ویش قوربانگیه ک بۆ خودا دروستبکه، که بۆت ده رکه وت کاتی که له ده ست عیسوی برات هه لده هاتی.» 2 ئیتر یاقوب به خا ووخیزانه که ی و هه موو ئەوانه ی له گه لی بوون گوت: «هه موو ئەو خودا وه نده بیگانانه له خۆتان دا بمان که پیتانه، ئینجا خۆتان پاک بکه نه وه و جله کانیشتان بگۆرن. 3 با هه ستین و به ره و بیته ئیل سه ر بکه وین، له وی قوربانگیه ک بۆ خودا دروسته که م که له پرۆی ته نگانه مدا به ده نگه وه هات و له ورینگیه ی گرتیومه به ر له گه لم بوو.» 4 ئەوانیش هه موو ئەو خودا وه نده بیگانانه ی که پیتان بوو له گه ل گواره کانی گویچه کیه یان دایانه یاقوب، یاقوبیش له ژیر دار به پرووه که که له لای شه خه مه له ژیر گل شار دیه وه. 5 ئینجا به پرینکه وتن و ترسی خوداش بالی کیشا به سه ر شارۆچکه کانی ده ور به ریان، ئیتر که س دوا ی کورانی یاقوب نه که وت. 6 یاقوب خۆی و هه موو ئەو خه لکه ی له گه لی بوو هاته لوز که بیته ئیل له خا کی که نعان. 7 له وی قوربانگیه کی بنیاد نا، شوینه که شی ناونا ئیل بیته ئیل، چونکه له و شوینه دا و له کاتی هه لاتنی له ده ست برا که ی، خودای بۆ ده رکه وت. 8 ده قورای دایه نی رفته مرد، له ژیر دار به پرووه که ی خوار بیته ئیل نێرا. ئەو شوینه ش ناونا ئەلۆن با کوت. 9 کاتی که له په دان ئارام گه رایه وه، دیسان خودا بۆ یاقوب ده رکه وت و به ره که تدار ی کرد. 10 خودا پیتی فەرموو: «ناوت یاقوبه، به لام له ئیستا به دوا وه به یاقوب ناو نابریته، به لکو ناوت ده بیته ئیسرا ئیل.» ئیتر ناوی لینا ئیسرا ئیل. 11 ئینجا خودا پیتی فەرموو: «من خودای هه ره به توانام، به ردار به و زۆر به. نه ته وه یه ک و کۆمه ئیک نه ته وه له تۆوه ده بن، پاشایانیش له پشتی تۆوه ده رده چن. 12 ئەو خا که ش که دام به ئیبراهیم و ئیسحاق، هه روه ها ده یه مه تۆ و نه وه که ت له دوا ی خۆت.» 13 ئیتر خودا له و شوینه به رز بووه وه که قسه ی له گه ل یاقوب کرد. 14 یاقوبیش ستووتیکی به ردینی

له و شوینه راگیر کرد که خودا قسه‌ی له گه‌ل کردبوو، ئینجا شه‌رابی پښکه‌شکراو و زه‌یتی به‌سهردا کرد. 15 یاقوب نه و شوینه‌ی ناونا بیټ میل که تییدا خودا قسه‌ی له گه‌لدا کرد. 16 ئینجا هه‌موویان له بیټ میله‌وه به‌رښکه‌وتن. کاتیک ماوه‌یه‌کی که میان ماوو بگه‌نه ته‌فرات، راحیل که‌وته سهر مندالبون، مندالبوتیکی دژوار. 17 له‌بهر ته‌وه‌ی مندالبوته‌که‌ی دژوار بوو، مامانه‌که‌ی پی گوت: «مه‌ترسه، چونکه‌ ته‌م منداله‌شت کوره.» 18 ته‌وه‌ بوو له‌گه‌ل دواهه‌ناسه‌ی، له‌بهر ته‌وه‌ی ده‌مرد، کوره‌که‌ی ناونا به‌ن‌تونی. به‌لام باوکی ناوی لینا بنیامین. 19 ئیتر راحیل مرد و له‌ ری ئه‌فرات نژرا که بیټ له‌حه. 20 یاقوب ستوتیکی له‌سهر گوره‌که‌ی راگیر کرد، که هه‌تا ته‌م‌روش ته‌وه‌ ستوونی گوره‌که‌ی راحیل. 21 ئیسرائیل به‌رښکه‌وته‌وه و چادره‌که‌ی له‌ پشت مگده‌ل عیده‌روه‌ه‌لدا. 22 کاتیک ئیسرائیل له‌و ناوچه‌یه‌دا ده‌ژبا، ره‌توبین چوو له‌گه‌ل بیله‌هی که‌نیزه‌ی باوکی سه‌رجیی کرد. ته‌مه‌ش به‌رگویی ئیسرائیل که‌وته‌وه. یاقوب دوازده‌کوری هه‌بوو: 23 کوره‌کانی لیئه: ره‌توبین، توبه‌ره‌که‌ی یاقوب. شیمون، لیثی، یه‌هودا، یه‌ساحار و زه‌بولون. 24 کوره‌کانی راحیل: یوسف و بنیامین 25 کوره‌کانی بیله‌هی که‌نیزه‌ی راحیل: دان و نه‌فتالی. 26 کوره‌کانی زلیپه‌ی که‌نیزه‌ی لیئه: گاد و ئاشیر. ته‌مانه‌ کوره‌کانی یاقوب، که له‌ په‌دان تارام له‌دایک بوون. 27 یاقوب هاته‌ مه‌مری بۆ لای ئیسحاق باوکی له‌ نزدیک قیریته‌ ته‌ربه‌ع، که‌ حه‌برونه، ته‌و شوینه‌ی که‌ ئیبراهیم و ئیسحاق تییدا تاواره‌ بوون. 28 ئیسحاق سه‌د و هه‌شتا سال ژبا. 29 ئینجا دواهه‌ناسه‌ی دا و مرد، به‌ پیری و تیر له‌ زیان خواردوو چوو‌وه‌ه‌ پال گه‌له‌که‌ی خوی. عیسو و یاقوبی کوری ناشتیان.

36 ته‌مانه‌ش نه‌وه‌کانی عیسون که‌ ته‌دومه. 2 ته‌مانه‌ ژنه‌کانی عیسون که‌ له‌ که‌نعانییه‌کانی خواست: عادای کچی ئیلونی حیثی و توه‌لیبامه‌ی که‌ کچی عه‌نای و کچه‌زای چیبغونی حیثی بوو، 3 هه‌روه‌ها باسه‌مت که‌ کچی ئیسماعیل و خوشکی نه‌بایوت بوو. 4 عادا ته‌لیفازای بۆ عیسو بوو. باسه‌متیش ره‌عوتیلی بوو. 5 توه‌لیبامه‌ش یه‌عوش و یه‌علام و قوره‌حی بوو. ته‌مانه‌ن کورانی عیسو که‌ له‌ خاکی که‌نعان له‌دایک بوون. 6 ئینجا عیسو ژن و کور و کچه‌کانی هه‌لگرت له‌گه‌ل هه‌موو که‌سانی ماله‌که‌ی و

ئازەلى مالى و ھەموو ئازەلەكانى دىكە و ھەرچىيەكى ھەبوو، ئەوھى لە خاكي
 كەنعان دەستى كەوتىوو، چوۋە زەوييەكى دىكە، دوور لە ياقوبى براى.
 7 سامانە كەيان ئەوئەندە زۆر بوو كە نەتوانن پىكەوھ نىشتە جى بن؛ لەبەر
 زۆرى مەرۇمالا تيان، ئەو خاكي تىيدا ئاوارە بوون نەيدەتوانى بيانگرىتە
 خۆى. 8 ئىتر عىسۆ كە ئەدۆمە، لە ناوچە شاخاوييەكانى سىعير نىشتە جى
 بوو. 9 ئەمانە نەوھەكانى عىسۆن لە ناوچە شاخاوييەكانى سىعير كە باوكى
 ئەدۆمىيەكانە: 10 ئەمانەش ناوى كۆرەكانى عىسۆن: ئەلىفازى كۆرى عادى
 ژنى عىسۆ پرەعوئىلى كۆرى باسەتى ژنى عىسۆ. 11 كۆرەكانى ئەلىفاز:
 تىيان، تومار، چەفۆ، گەعتام و قەنەز. 12 تىنەع كەنيزەى ئەلىفازى كۆرى
 عىسۆ بوو، لە ئەلىفازەوھە مالىقى بوو. ئەوانە كۆرەزاي عادى ژنى عىسۆ
 بوون. 13 كۆرەكانى پرەعوئىل: نەحەت، زەرەح، شەمما و مىزا. ئەمانە
 كۆرەزاي باسەتى ژنى عىسۆ بوون. 14 ئەمانەش كۆرەكانى تۆھۇلبىامەى
 ژنى عىسۆن كە كچى عەناى كۆرى چىيەوئە و بۆ عىسۆى بىوون: يەعوش،
 يەعلام و قۆرەح. 15 ئەمانەش مىراني نەوھى عىسۆن: كوراني ئەلىفازى
 تۆبەرەى عىسۆ: مىر تىيان، مىر تومار، مىر چەفۆ، مىر قەنەز، 16 مىر قۆرەح،
 مىر گەعتام و مىر مالىقى. ئەوانە مىراني نەوھى ئەلىفاز لە خاكي ئەدۆم و
 كۆرەزاي عادى بوون. 17 كۆرەكانى پرەعوئىلى كۆرى عىسۆ: مىر نەحەت،
 مىر زەرەح، مىر شەمما و مىر مىزا. ئەوانە مىراني نەوھى پرەعوئىل لە خاكي
 ئەدۆم و كۆرەزاي باسەتى ژنى عىسۆ بوون. 18 كۆرەكانى تۆھۇلبىامەى
 ژنى عىسۆ: مىر يەعوش، مىر يەعلام و مىر قۆرەح. ئەوانە مىراني نەوھى
 تۆھۇلبىامەى ژنى عىسۆى كچى عەنا بوون. 19 ئەوانە بوون كوراني عىسۆ كە
 خۆى ئەدۆمە، ئەوانەش مىرەكانيان بوون. 20 ئەمانەش كۆرەكانى سىعيرى
 حۆرىن كە خەلكى ناوچەكە بوون: لوتان، شۇفال، چىيەوئە، 21
 دىشۆن، ئىچەر و دىشان. ئەمانەش مىراني حۆرىيەكانن، كوراني سىعير لە
 خاكي ئەدۆم. 22 كۆرەكانى لوتان: حۆرى و ھۆمام. تىنەعەش خوشكى
 لوتان بوو. 23 كۆرەكانى شۇفال: عەلقان، مانەحەت، عىيال، شەفۆ و تونام.
 24 كۆرەكانى چىيەوئە: ئەبىيا و عەنا. ئەمە ئەو عەنايەيە كە لە چۆلەوانىدا
 كانىاوى گەرمى دۆزىيەوھە، كاتىك خەرىكى لەوھەراندى گۆيدىرئەكانى
 چىيەوئە باوكى بوو. 25 نەوھەكانى عەنا: دىشۆن لەگەل تۆھۇلبىامەى كچى عەنا.

26 كورەكانى ديشون: حەمدان، ئەشبان، يەتران و كران. 27 كورەكانى ئىچەر: بلهان، زەعەقان و عەقان. 28 كورەكانى ديشان: عوچ و ئەران. 29 ئەمانەش مېرەكانى حۆرىيەكان: مېر لوتان، مېر شوقال، مېر چىيغون، مېر عەنا، 30 مېر ديشون، مېر ئىچەر و مېر ديشان. ئەوانە بوون مېرەكانى حۆرىيەكان، بەگۆرەي خىلەكانيان، لە خاكي سىيەر. 31 ئەمانەش ئەو پاشايانەن كە لە خاكي ئەدۆم پاشايەتتيان دەكرد، پېش ئەوئى هېچ پاشايەكى ئيسرائىلى پاشايەتى بكات. 32 بەلەئى كورى بەعور بوو بە پاشاي ئەدۆم. ناوى شارەكەشى دىنباھە بوو. 33 كە بەلەع مرد، يۇفافي كورى زەرەحى خەلكى بوزرا وەك پاشا جىگەي گرتەو. 34 كە يۇفافي مرد، حوشامى خەلكى خاكي تىمانىيەكان وەك پاشا جىگەي گرتەو. 35 كە حوشام مرد، ھەدەدى كورى بەدەد كە لە ولاتى مۇتاب شكستى بە ميديان ھىنا، وەك پاشا جىگەي گرتەو. ناوى شارەكەشى عەفیت بوو. 36 كە ھەدەد مرد، سەملەي خەلكى مەسرىقە وەك پاشا جىگەي گرتەو. 37 كە سەملە مرد، شائولى خەلكى پەحۆبوت، ئەو شارەي لە كەنارى پروبار بوو، وەك پاشا جىگەي گرتەو. 38 كە شائول مرد، بەل حانانى كورى عەكبور وەك پاشا جىگەي گرتەو. 39 كە بەل حانانى كورى عەكبور مرد، ھەدەد وەك پاشا جىگەي گرتەو. ناوى شارەكەشى پاعوو بوو، ژنەكەشى ناوى مېھتەبىل بوو، كچى مەترىدى كچى مېزاهاب بوو. 40 ئەمانەش ناوى مېرەكانى نەوئى عىسون، بەيى خىل و ناوچە و ناوكانيان: تىنەع، عەلقا، يەتت، 41 تۆھوليامە، ئىلە، پىنۇن، 42 قەنەز، تىمان، مېسار، 43 مەگدئىل و عىرام. ئەمانە مېرەكانى ئەدۆم بوون، بەيى نشىنگەكانيان لە خاكي مولكى خۆيان. ئەو عىسوى باوكى ئەدۆمىيەكان بوو.

37 ياقوب لە خاكي ئاوارەيى باوكى، لە خاكي كەنعان نىشتەجى بوو. 2 ئەمە چىرۇكى نەوئەكانى ياقوبە. يوسف كە ھەرزەكارىكى تەمەن حەقدە سالان بوو، لەگەل براكانى كە دەكەتە كورەكانى بېلەھ و زىلپەي دووژنەكەي باوكى، شوانايەتى مەرەكانى دەكرد. يوسف ھەلسوكەوتە خراپەكانى ئەمانى بە باوكى راگەياند. 3 ئيسرائىلىش يوسفى لە ھەموو كورەكانى دىكەي خۆشتر دەولست، چونكە ئەو مندالەي لە پىرىدا بوو، كەوايەكى درىژى پەنگاوپرەنگىشى بۆ دروستكرد. 4 كە براكانى بىننىان باوكيان ئەوى لە

5 هه موویان خوشتەر دهووت، رقیان لئی ده بووه وه و سلاویان لئی نه ده کرد. 5
 یوسف خه وتیکی بینی و بو برا کانی گێرپایه وه، ئیتر زیاتر رقیان لئی بووه وه. 6
 پئی گوتن: «گویی له م خه ونه بگرن که بینومه: 7 له خه ونه که م له ناو کێلگه
 خه ریکی مه لئو کۆکردنه وه بووین، له نا کاو مه لئو به که ی من راست بووه وه و
 وه ستا، مه لئو به کانی ئیوه ش ده وریان دا و کپتوشیان بو برد.» 8 برا کانی پئیان
 گوت: «ئایا هه ز ده که یت بیته پاشامان؟ ئایا فه رمانزه وایه تیمان ده که یت؟»
 ئیتر له بهر قسه و خه ونه کانی، زیاتر رقیان لئی بووه وه. 9 ئینجا خه وتیکی
 دیکه ی بینی و بو برا کانی گێرپایه وه و گوتی: «گویی بگرن، خه وتیکی دیکه م
 بینوه، بینیم خۆر و مانگ و یازده ئه ستیره کپتوشیان بۆم بردوه.» 10
 که ئه مه ی بو باوکی و برا کانی گێرپایه وه، باوکی سه رزه نشتی کرد و پئی
 گوت: «ئه مه چ خه وتیکه که تو بینوته؟ ئایا من و دایکت و برا کانت بین
 و کپتوشت بو به یین؟» 11 برا کانی به غیلییان پئی برد، به لام باوکی ئه م
 شته ی له دلی خویدا هیشته وه. 12 برا کانی یوسف بو له وه پراندنی مه ره کانی
 باوکیان، چون بو ده ورو به ری شه خه م. 13 ئیسرا ئیلیش به یوسفی گوت:
 «تو ده زانیت که برا کانت له ده ورو به ری شه خه م خه ریکی له وه پراندن.
 وه ره با بتی زمه لایان.» ئه ویش گوتی: «باشه.» 14 ئینجا پئی گوت: «برو و
 بزانه برا کانت سه لامه تن و مه ره کانی سه لامه تن، ئینجا وه ره وه و هه والم
 به ری.» ئیتر یوسفی له دۆلی هه برۆنه وه نارد. که یوسف چوو بو شه خه م،
 15 پیاویک بینیه وه و بینی و له چۆله وانی ون بووه، پرساری لیکرد:
 «ئه وه به دوای چیدا ده که رییت؟» 16 ئه ویش گوتی: «به دوای برا کانتدا
 ده که پریم. پیم بلێ له کوئی خه ریکی له وه پراندنی مه ره کان؟» 17 پیاوه که ش
 گوتی: «لیره رویشتن، چونکه گویم لئیان بوو گوتیان: «با بچینه دوسان.»»
 یوسفیش به دوای برا کانییدا چوو، ئه وانی له دوسان بینیه وه. 18 به لام له
 دووره وه بینیان و پیش ئه وه ی لئیان نزیک بیته وه، پیلانیان بۆی دانا
 بو ئه وه ی بیکوژن. 19 ئیتر به یه کتریان گوت: «وا خاوه نی خه ونه کان
 دیت! 20 ده ی با ئیستا بیکوژین و فریبده یه یه کیک له م ئه مباراوانه
 و ده لئین گیانداریکی درنده خواردی. ئینجا با بینین خه ونه کانی چیان
 لیدیت.» 21 که ره ئوبین گوتی له مه بوو، هه ولی دا له ده ستیان پرزگاری
 بکات. بۆیه گوتی: «با نه یکوژین!» 22 ئینجا ره ئوبین پئی گوتن: «خوین

مهريژن. فریبده نه ناو ته م مباراوه که له چۆله وانیه به لام دهستی لی مهدهن.» ره ئوبین ته م می گوت بو ته وهی له دهستیان فریای بکه ویت و بیگه ریخته وه لای باوکی. 23 ئیتر که یوسف هاته لای براکانی، که وا دریزه ره نگینه که یان له بهری دادراند، 24 ئینجا بردیان و فریاندایه ناو ته مباراوه که، که به تال بوو و ئای تیدا نه بوو. 25 دواي ته وهی که دانیشن بو ناخواردن، چاویان هه لپری و بینیان و کاروانی ئیسماعیلیه کان له گلعه وه دیت، که وشتره کانیاں باری به هارات و هه توان و موریاں پییه و به ره و میسر دهرون. 26 ئینجا یه هودا به براکانی گوت: «چ سوودیکی هه یه برا که ی خۆمان بکوژین و خوینه که ی بشارینه وه؟ 27 وهرن با به ئیسماعیلیه کان بفرۆشین و دهستی لی نه دهین، چونکه برامانه و له گوشت و خوینمانه.» براکانیشی به قسه یان کرد. 28 کاتیکی بازرگانه میدیانییه کان گه یشتن، براکانی یوسفیان له ته مباراوه که هینایه دهره وه و به بیست شاقل زیو به ئیسماعیلیه کانیاں فرۆشت. ته وانیش یوسفیان بو میسر برد. 29 ئینجا ره ئوبین گه رایه وه لای ته مباراوه که و سهیری کرد یوسف له ته مباراوه که نه بوو، ئیتر جله کانی بهری خۆی دادری. 30 گه رایه وه لای براکانی و گوتی: «کوربه که له وی نه ماوه! من بو کوی بچم؟» 31 ته وانیش گیسکیکیان سه رپری و که وا که ی یوسفیان هینا و له خوینیاں هه لکیشا. 32 ئینجا که وا ره نگینه که یان بو باویکان هینایه وه و گوتیان: «ته مه مان دۆزیوه ته وه، لی وردبه ره وه و بزانه که وای کوربه که ته یان نا؟» 33 ته ویش لی ورد بووه وه و گوتی: «که وای کوربه که مه! گیانداریکی درنده خواردوو یه تی، یوسفی پارچه پارچه کردوه.» 34 ئیتر یاقوب جله کانی بهری خۆی دادری و جلوه رگی گوشی پۆشی و ماوه یه کی زور شیوه نی بو کوربه که ی گپرا. 35 ئینجا هه موو کور و کچه کانی هه ستان چونه لای بو دلدا نه وهی، به لام ته وره تی کرده وه دل بدریته وه و گوتی: «به لاواندنه وه داده به زمه لای کوربه که م بو ناو جیهانی مردووان.» ئیتر باوکی دایه پر مه ی گریان بوی.

(Sheol h7585) 36 هه ر له و ماوه یه دا میدیانییه کان له میسر یوسفیان فرۆشت به پۆتی فه ر، که کار به دهستی فیرعه ون و سه روکی پاسه وانه کان بوو.

38 یه هودا له و سه رده مه دا براکانی به جیپشت و چوو بو لای پیاوکی عه دولامی که ناوی حیره بوو. 2 له وی یه هودا چاوی به چکی پیاوکی

که نغانی کهوت به ناوی شووع. ئیتر ته و کچهی خواست و له گه لئى نوست. 3 ته ویش سکی پر بوو، کورپنکی بوو ناوی لئینا ئیتر. 4 جارینکی دیکه سکی پر بوو وه، کورپنکی دیکه ی بوو ناوی لئینا ئونان. 5 دیسان سکی پر بوو وه، کورپنکی دیکه ی بوو ناوی لئینا شاله ح. کاتیک یه هودا له که زیب بوو، ته م کورپه ی بوو. 6 یه هودا ژنیکی بۆ ئیتر کورپه تۆبه ره ی خوی هیئا، ناوی تامار بوو. 7 به لام ئیتر کورپه تۆبه ره ی یه هودا له به رده م یه زدان به دکار بوو، یه زدانیش له ناوی برد. 8 ئینجا یه هودا به ئونانی گوت: «ژنی برا کت بخوازه وه و سهرجینی له گه ل بکه، به ئه رکی برایه تی ههسته و نه وه بۆ برا کت بخه ره وه.» 9 به لام ئونان ده زانی که منداله که نابینه هی خوی، بۆیه هه ر کاتیک سهرجینی له گه ل ژنی برا که ی ده کرد، تۆوه که ی خوی ده پزانده سهر زه وی، بۆ ته وه ی نه وه بۆ برا که ی نه خاته وه. 10 ته م کرداره ی ته و به لای یه زدان وه کارینکی خراب بوو، ئیتر ته ویشی مراند. 11 یه هودا به تاماری بووکی خوی گوت: «له مالی باوکت به بیوه ژنی دابیشه، هه تا شاله حی کورم گه وره ده بیته.» له بهر ته وه ی بیرى کرده وه و گوتی: «نه وه ک ته میشیان وه ک دوو برا که ی بمریت.» تاماریش چوو له مالی باوکی دانیشته. 12 دواى ماوه یه کی زۆر کچه که ی شووع که ژنی یه هودا بوو مرد. پاش ته وه ی خه م و په ژاره یی له دلئى یه هودا په ویه وه، له گه ل حیره ی عه دولامی چوو بۆ تینا، بۆ لای ته وانه ی خوری مه ره کانیان بۆ ده بریه وه. 13 کاتیک به تاماریان را گه یاند: «وا خه زوورت هاتوه بۆ تینا، بۆ برینه وه ی خوری مه ره کانی.» 14 ته ویش جلوه برگی بیوه ژنی دا که ند و پرووی خوی داپۆشی و خوی پیچایه وه. پاشان له بهر ده روازه ی عینیه م دانیشته، که له سه ر رینگای تینایه، چونکه بینی وا شاله ح گه وره بوو، که چی ته میان نه دایئى بیته ژنی. 15 که یه هودا تاماری بینی، ویزانی له شفرۆشه، چونکه پرووی خوی داپۆشیبوو. 16 ئیتر له سه ر رینگا که لایدا به لای ته ودا و پئی گوت: «وه ره با سهرجینیته له گه ل بکه م.» چونکه نه زانی ته وه بوو که که یه تی. ته ویش پئی گوت: «چیم پنده ده یته بۆ ته وه ی سهرجینیته له گه ل بکه یته؟» 17 ته ویش گوتی: «له مالاته که م گیسکیکت بۆ ده نیرم.» ته میش گوتی: «ئه ی شتیکم وه ک بارمته ده ده یته هه تا ده نیریت؟» 18 ته ویش گوتی: «چ بارمته یه کت بده می؟» ته میش گوتی: «مۆر و قه یتان و

گۆچانه كەي دەستت.» ئەويش ئەمانەي دايى و سەرچىيى لەگەلى كرد، ئىتر سىكى لىي پربوو. 19 ئىنجا هەستا و رۆيشت، روو پۆشه كەي لە خۆي كرده وە و جلوبەرگى بيوەژنى لە بەر كرده وە. 20 ھەر لە و ماوە بەدا يە ھودا گيسكە كەي بە ھاوړى عە دولامبىيە كەيدا نارد بۆ ئەو ھى بارمته كە لە دەست ژنە كە وەر بگرېته وە. بە لام ئە و نە بىننېيە وە. 21 ئىتر پرسىارى لە خەلكى ئە و ناوہ كرد و گوتى: «ئەرى ئە و ئافرەتە لە شفرۆشەي لە نزرگە لە كە نارى رېنى عىننە يم بوو لە كوئىيە؟» ئە وانېش گوتيان: «ئەم ناوہ ھېچ ئافرەتېكى لە شفرۆشى لى نە بوو.» 22 ئە وېش گەرايە وە لای يە ھودا و پىي گوت: «نە بىننېيە وە. خەلكە كەي ئە و ناوہ ش گوتيان: «ھېچ ئافرەتى لە شفرۆش لە و ناوہ دا نىيە.» 23 يە ھوداش گوتى: «با بۆ خۆي ھەلئان بگرېت نە وەك رېسو بىن. ئە و تا ئەم گيسكەم بۆ ناردوو، بە لام تۆ ئەوت نە بىننېيە وە.» 24 نزيكەي سى مانگ دواي ئە وە بە يە ھودا را گەيە نزا و گوترا: «تامارى بووكت لە شفرۆشى كردوو، بە ھۆي ئە و لە شفرۆشېيە وە سكىشى پره.» يە ھوداش گوتى: «بىننېنە دەر وە بۆ ئە و ھى بسوو تىترېت!» 25 ئە وە بوو كە ھىترايە دەر وە، ناردىيە لای خە زوورى و گوتى: «سكەم لە و پياوہ پره كە خاوەنى ئە مانە يە.» ھەر وە ھا گوتى: «ورد بەر وە و بزانه ئەم مۆر و قە يتان و گۆچانە ھى كىيە؟» 26 يە ھوداش ئە وانى ناسىيە وە و گوتى: «ئە و لە من راستو دروستترە، لە بەر ئە و ھى نە مداوہ بە شالە حى كورم.» دواي ئە مە ئىتر سەرچىيى لە گەلى نە كرده وە. 27 كە ھاتە سەر مندالبون، دووانە بەك لە سىكى بوو. 28 لە كاتى مندالبونى يە كىيان دەستى ھىنايە دەر وە، مامانە كەش دە زوونكى سوورى لە دەستى بەست و گوتى: «ئە مە يان يە كەم جار ھاتە دەر وە.» 29 بە لام كە دەستى كىشايە وە دواوہ، برا كەي ھاتە دەر وە، مامانە كەش گوتى: «ئە وە بۆ ھەلتكوتا، دەك ھەلبكوترېتە سەرت!» ئە مە يان ناو نزا پېرېز. 30 لە دواي برا كەي، كە دە زووہ سوورە كە بە دەستىيە وە بوو، ھاتە دەر وە. ئە مە شىيان ناو نزا زەرەح.

39 يوسف بەرە و خوار بردرا بۆ مىسر. لە وى پياوونكى مىسرى بە ناوى پوتى فەر كە كار بە دەستى فیرعەون و سەرۆكى پاسە وانە كانى بوو، لە ئىسماعىلييە كانى كرى كە ھىنا بوويان بۆ مىسر. 2 يە زدان لە گەل يوسف بوو، بۆ يە بوو پياوونكى سەر كە وتوو. ئە و لە مالى گەرە مىسرىيە كەيدا دە ژيا.

3 کاتیک گوره که ی بینی که یه زدانی له گه لدايه و ده ست بداته هر کاریکیش یه زدان سه رکه وتوی ده کات، 4 یوسف له بهر چاوی په سه ند بوو و خزمه تی کرد. پۆتی فه ریش کردی به گوره لپرسراوی ماله که ی و هه رچییه کی هه بوو دایه ده ست ئەم. 5 ئیتر له و کاته وه که ئەمی کرد به گوره لپرسراوی ماله که ی و هه رچی که هه یوو، یه زدان له بهر یوسف مالی ئەو میسر بیه ی به ره که تدار کرد. به ره که ته که ی یه زدانیش بو هه موو ئەو شتانه بوو که هی پۆتی فه ر بوو، چ له ناو ماله که ی و چ له ده شتوده ر. 6 ئیتر هه رچییه کی هه بوو بو یوسفی به جیپشت، ئاگاداری هیچی خو شتی نه بوو، ته نها ئەو نانه نه ییت که ده یخوارد. یوسفیش رو خسار جوان و به ژن رینک بوو. 7 دوا ی ماوه یه ک ژنی گوره که ی چاوی برپیه یوسف و یپی گوت: «وه ره سه رجییم له گه ل بکه.» 8 به لام ئەو په رتی کرده وه و به ژنی گوره که ی گوت: «ته ماشا بکه، گوره م ئاگای له هیچ شتیکی ماله که ی نییه، هه رچییه کیشی هه یه به منی سپاردوه. 9 که سیش له ماله که دا له من گوره تر نییه. هیچی لئ قه ده غه نه کردووم، ته نها تو نه ییت، چونکه تو ژنی ئەویت. ئیتر چون ده ییت به دکارییه کی ئاوا گوره بکه م و گونا به رامبه ر به خودا بکه م؟» 10 هه رچه نده رۆژانه ئەم داوا یه ی له یوسف ده کرد، به لام ئەو په رتی ده کرده وه که له گه لی سه رجی بکات یان له گه لی ییت. 11 رۆژیکان یوسف بو ئەنجامدانی کاره کانی هاته ناو ماله که، له کاتیکدا هیچ کام له خزمه تکاران له مال نه بوون. 12 ژنه که که وا که ی یوسف گرت و گوتی: «سه رجییم له گه ل بکه!» به لام یوسف که وا که ی له ده ستی ئەو به جیپشت و هه لات و چوو ده ره وه. 13 که بینی وا که وا که ی له ده ستی ئەم به جیپشت و هه لات ده ره وه، 14 بانگی که سانی ماله که ی کرد و یپی گوتن: «سه ر بکه ن، پیاویکی عیرانی بو هیناوین ده ستبازیمان له گه ل بکات. بۆم هاتوه ته ژووره وه هه تا لاقه م بکات، به لام من به ده نگی به رز قیراندم. 15 ئیتر که گوئی لیوو ده نگم هه لپری و قیراندم، که وا که ی له لام به جیپشت و هه لات و چوو ده ره وه.» 16 که وا که ی ئەوی له لای خزی دانا هه تا گوره که ی گه رایه وه ماله وه. 17 ئیتر هه مان قسه ی بو ئەویش گه رایه وه و یپی گوت: «ئهو خزمه تکاره عیرانییه ی که تو بۆت هینان، بۆم هاته ژووره وه بو ئەوه ی ده ستبازیم له گه ل بکات. 18

به لام که ده نگم هه لپری و قیراندم، که واکه ی له لام به جی پشست و هه لاته
 دهره وه.» 19 کاتیک گه وره که ی ته و قسه یه ی له ژنه که ی خوی بیست
 که پی گوت: «نزمه تکاره که ت ناوای پیکردم»، تو وره پی جوشا. 20 ئینجا
 گه وره که ی یوسفی هینا و خستییه زیندانه وه، ته و شوینه ی زیندانییه کانی
 پاشای لی به ند کرابوون. ئیتر له وی له زیندان مایه وه. 21 به لام به زندان
 له گه ل یوسف بوو و خو شه ویستییه نه گزیره که ی خوی به سهردا کیشا و
 له به رچاو کارگپری زیندانه که په سندی کرد. 22 ئیتر کارگپری زیندانه که
 هه موو ته و زیندانیانه ی خسته ژیر دهستی یوسف که له زیندانه که دا بوون،
 کردیشی به لپرسراوی هه موو کاره کانی ته وی. 23 کارگپری زیندانه که ش
 سهیری هیچ شتیکی نه ده کرد که به دهست یوسف بووایه، چونکه به زندان
 له گه ل یوسف بوو و هه موو کاره کانیسی سهرده خست.

40 دوای ماوه یه ک ساقی پاشای میسر و نانه واکه ی هه لایان
 به رامبه ر به پاشای میسری گه وره یان کرد. 2 جا فیرعه ون له دوو
 کاربه دهسته که ی، واته له سه روکی ساقیه کان و سه روکی نانه واکان تو وره
 بوو. 3 ئیتر هه ردووکیانی خسته ته و زیندانه ی که له ناو مالی سه روکی
 پاسه وانه کان بوو، هه مان ته و شوینه ی که یوسفی تیدا زیندانی کرابوو.
 4 سه روکی پاسه وانه کانیس کاروباری ته وانی به یوسف سپارد، ته ویش
 نزمه تی کردن. ئیتر ماوه یه ک له زیندانه که دا مانه وه. 5 ئینجا ساقی
 پاشای میسر و نانه واکه ی که زیندانی کرابوون، هه ردووکیان له یه ک
 شه ودا خه و نیان بینی. خه وی هه ریه که یان لیکدانه وه به کی تایه ت به خوی
 هه بوو. 6 کاتیک به یانی یوسف هاته لایان، هه ردووکیانی به ماتومه لولوی
 بینی. 7 ته ویش پرسپاری له هه ردوو کاربه دهسته که ی فیرعه ون کرد که
 له گه ل خوی له زیندانی مالی گه وره که یان، گوتی: «بؤچی ته مرؤ پرووتان
 خه مگینه؟» 8 وه لامیان دایه وه: «هه ردووکیان خه و نمان بینیه، به لام
 که س نییه بومان لیکداته وه.» یوسفیش پی گوتن: «تایا لیکدانه وه هی
 خودا نییه؟ خه ونه کانتانم بؤ بگپنه وه.» 9 سه روکی ساقیه کان خه ونه که ی
 بؤ یوسف گپرایه وه و گوتی: «له خه و نمان دار میونک له به رده مم بوو.
 10 سی چل به دار میوه که وه بوو، هه رکه چرویان کرد، گولیان گرت و
 هیشووه کانیان پیکه یشتن و بوونه تی. 11 جامه که ی فیرعه ونیشم به دهسته وه

بوو، ترييه کم هينا و گوشيمه ناو جامه که ی فیرعون و جامه کم دایه
 دهستی.» 12 یوسفیش پی گوت: «ئمه لیکدانه وه که یه تی: سی چله که
 سی رۆژن. 13 له ماوه ی سی رۆژیشدا، فیرعون سهرت بهرز ده کات
 و ده تگه پر بئیته وه شوینه که ی خۆت. جامه که ی فیرعونیش ده ده یته وه
 ده ست خۆی، ههروهک جاری جاران که ساقی بوویت. 14 به لام کاتیک
 هه موو شتیکت به باشی به ره و پیش چوو، منت بئته وه یاد، چا که یه کم
 له گه ل بکه و له لای فیرعون ناوم بهینه و له م زیندانه ده رم بهینه. 15
 من له خاکی عیبرانییه کانه وه دزراوم و لیره ش بی ته وه ی هیچم کرد بیت
 خراومه ته زیندانه وه.» 16 که سه رۆکی نانه واکان بیی باشی لیکدایه وه، به
 یوسفی گوت: «منیش له خه و نمدا سی سه به ته نانی سپی له سه ر سه رم بوو.
 17 سه به ته که ی سه ره وه یان هه موو جو ره خوار دتیکی فیرعونی تیدا بوو
 له وانهی نانه واکان دروستیان ده کات، به لام بالنده کان له سه ر سه به ته که ی سه ر
 سه رمه وه ده یان خوار د.» 18 یوسفیش وه لامی دایه وه: «ئمه لیکدانه وه که یه تی:
 سی سه به ته که سی رۆژن. 19 له ماوه ی سی رۆژیشدا، فیرعون سهرت
 لیده کاته وه و ته رمه کت له داردا ده دات و بالنده ش گوشته کت ده خۆن.»
 20 ته وه بوو له رۆژی سییه م که رۆژی له دایکبوونی فیرعون بوو، فیرعون
 خواتیکی بو هه موو ده ستو پیوه نده کانی ساز کرد. سه ری سه رۆکی ساقیه کان و
 سه ری سه رۆکی نانه واکانی له تیو ده ستو پیوه نده کانی بلند کرد. 21 سه رۆکی
 ساقیه کانی گه رانده وه بو مه یگپریه که ی خۆی، ته ویش جامی دایه وه
 ده ستی فیرعون. 22 به لام سه رۆکی نانه واکانی له دار دا، وهک چۆن
 یوسف بوی لیکدایه وه. 23 سه رۆکی ساقیه کانیش یوسفی بیر نه که وته وه،
 به لکو له یادی کرد.

41 ته وه بوو له دوا ی دوو سال، فیرعون خه و نی بیی، که له لای
 پروباری نیل راوه ستاوه، 2 له پروباره که وه ههوت مانگی جوان و
 گوشتن هاتنه دهره وه و له مێرگه که دا که و تنه له وه پران. 3 له دوا ی ته وان
 ههوت مانگی دیکه ی له رولاواز و ناشیرین له پروباره که هاتنه دهره وه و
 له لای ته و مانگیان له که ناری پروباره که راوه ستان. 4 ئینجا مانگا له رولاواز
 و ناشیرینه کان ههوت مانگا جوان و گوشته کانیا خوار د. فیرعون به ناگا
 هاته وه. 5 له دوا ی ته وه نوسته وه و دیسان خه و نی بیییه وه. له خه ونیدا

6. حهوت گوله گه نگی قه له و جوانی بینی که له لاسکیکه وه ده رها تون. 6
 له دوای ته مانه وه حهوت گوله گه نگی باریک و سووتاو به بای رۆژ هه لات
 پرواون. 7 ئینجا گوله گه نگی باریکه کان حهوت گوله گه نگی قه له و و پره کانیا
 قووت دا. ئیتر فیرعه ون به ئاگا هاته وه و زانی که خه ونه. 8 بۆ به یانییه که ی
 فیرعه ون دلگران بوو، ئیتر ناردی به دوای هه موو جادوو گهران و دانایانی
 میسر دا و خه ونه که ی خۆی بۆ گپرا نه وه، به لام هیچیان نه یان توانی بۆی
 لیکبده نه وه. 9 ئینجا سه رۆکی ساقییه کان قسه ی له گه ل فیرعه ون کرد و
 گوئی: «من ته مرپۆ هه له کانی خۆم دیته وه یاد. 10 جاریک فیرعه ون له
 دوو خزمه تکاره که ی خۆی توو پره بوو، من و سه رۆکی نانه واکانی خسته
 زیندانی مالی سه رۆکی پاسه وانه کان. 11 من و ته و له یه ک شه ودا خه وئمان
 بینی، خه ونی هه ریه که مان لیکدانه وه یه کی جیا وازی هه بوو له گه ل ته وی
 دیکه مان. 12 له ویش کوریک عیبرانیان له گه ل بوو که خزمه تکاری
 سه رۆکی پاسه وانه کان بوو. خه ونه کائمان بۆ ته و گپرایه وه، ته ویش هه ردوو
 خه ونه که ی بۆ لیکدایه وه. 13 ئیتر ته و چۆنی بۆ لیکدایه وه ئاوا روویدا. ته وه
 بوو من گه رامه وه شوینه که ی خۆم و ته ویش کوژرا.» 14 بۆیه فیرعه ون
 ناردی به دوای یوسفدا و خیرا له زیندانه وه هینایان. له دوای ته وه ی تراشی
 کرد و جله کانی گۆری، هاته به رده م فیرعه ون. 15 فیرعه ون به یوسفی
 گوئی: «خه و تیکم بینیه و که س نییه لیک بداته وه. هه روه ها ده رباره ی تو
 بیستومه که کاتیک خه و تیکت بۆ ده گپرا نه وه، ده توانیت لیک بدیه ته وه.»
 16 یوسف له وه لامی فیرعه وندا گوئی: «ته وه من نیم، به لکو خودایه
 که وه لامی دلتیا که ره وه ده داته فیرعه ون.» 17 ئینجا فیرعه ون به یوسفی
 گوئی: «له خه وئندا له سه ر که ناری رووباری نیل پراوه ستا بووم، 18 بینیم له
 رووباره که وه حهوت مانگای گۆشتن و جوان هاته ده ره وه و له میز که کدا
 که و ته له وه پان. 19 له دوای ته وان حهوت مانگای دیکه هاته ده ره وه که
 زۆر له پرولا واز و ناشیرین بوون. له هه موو خاکی میسر مانگای ناشیرینی
 وه ک ته واتم نه بینیه وو. 20 ئینجا مانگا له پرولا واز و ناشیرینه کان، حهوت
 مانگا قه له وه که ی یه که م جاریان خوارد. 21 به لام ته نانه ت دوای ته وه ی
 ته وانیا ن خوارد، پئیانه وه دیار نه بوو که شتی وایان خواردوو، به لکو
 هه روه ک یه که م جار پوخساریان ناشیرین بوو. ئیتر به ئاگا هاتم. 22 «دیسان

له خه وندا بینیم هوت گوله گه نئی پر و جوان له لاسکیکه وه دهرهاتون.
 23 له دواى تهوان هوت گوله گه نئی وشک و باریک و سووتاو به باى
 پرژه لات پرواوان. 24 گوله گه نئی باریکه کان هوت گوله گه نئی جوانه که یان
 قوت دا، ته مەم به جادوو گه ره کان گوت، به لام که سیان نه یان توانی بوم
 لیکبده نه وه.» 25 یوسفیش به فیرعه ونی گوت: «خه ونه کانی فیرعه ون یه که و
 له یه که ده چن. ته وه ی خودا به ته مایه بیکات به فیرعه ونی را گه یاند. 26
 هوت مانگا جوانه که هوت سالن. هوت گوله گه نئی جوانه که ش هه
 هوت سالن. یه که خه ونه. 27 هوت مانگا له پرولاواز و ناشیرینه کان
 که دووهم جار هاتنه دهره وه، ته وه هوت سالن. هوت گوله گه نئی
 باریک و سووتاو که به باى پرژه لات، دهنه هوت سالی قاتوقری. 28
 «ته مهش ته وه یه که به فیرعه ونم گوت: خودا به فیرعه ونی نشان داوه که به
 ته مایه چی بکات. 29 هوت سالن تیروته سه لیه کی مه زن له هه موو خاکی
 میسر ده بیت. 30 به لام به دواى ته ودا هوت سالی قاتوقری دیت که
 هه موو ته و تیروته سه لیه له بیر ده با ته وه که له خاکی میسر بووه. قاتوقری
 خا که که ده فه و تینیت. 31 تیر تیروته سه لی خا که که له بیر ده چیت وه، چونکه
 ته و قاتوقری به دوایدا دیت زور سه خت ده بیت. 32 هوکاری ته وه ش
 که خه ونه که به دوو شیوه بو فیرعه ون دوو باره کراوه ته وه، ته وه یه که ته و
 کاره له لای خوداوه بریاری له سه ر دراوه و به زوونی ته نجامی ده دات. 33
 «تیشاش با فیرعه ون پیاویکی وردبین و دانا بدوزیته وه و به سه ر خاکی
 میسر وه دا بیت. 34 با فیرعه ون چهند سه ره رشتیاریک له سه ر زه وی
 دا بیت بو وه رگرتی پینج یه کی دانه و نله ی خاکی میسر له هه ر هوت
 سالی تیروته سه لیه که. 35 پیوسته هه موو خواردنی ته و ساله باشانه ی که
 دین کو بکه نه وه و له ژیر ده سه لاتی فیرعه وندا گه نم له ته مبار بکن و بو
 مه به ستی خواردن له شارو چکه کان هه لیا نگرن. 36 ته م خورا که ده بیته
 تازو و قه ی خا که که بو ته و هوت ساله قاتوقری به ی که له خاکی میسر دا
 ده بیت. به و شیوه یه خا که که به قاتوقری له ناو ناچیت.» 37 فیرعه ون
 و هه موو ده ستو پیوه نده که ی ته م قسانه یان پی باش بوو. 38 فیرعه ون به
 ده ستو پیوه نده که ی گوت: «تایا که سیکی وه ک ته م پیاوه مان ده ست
 ده که ویت که رچی خودای تیدا بیت؟» 39 تینجا فیرعه ون به یوسفی

گوت: «له بهر ئه وهی خودا هه موو ئه مانه ی بو تو ئاشکرا کردووه، له تو ورد بینتر و داناتر بوونی نییه. 40 تو ده بیته لیپسراوی کۆشکه که ی من، ههروه ها هه موو گه له که شم له ده می تووه پاسپارده وه رده گرن. من ته نها له ته ختی پاشایه تی له تو گه وره تر ده بم.» 41 ئیتر فیرعه ون به یوسفی گوت: «ئه وا تو م کرده لیپسراوی هه موو خاکی میسر.» 42 ئینجا فیرعه ون ئه و ئه نگوستیله یه ی له ده ستی خۆی دا که ند که مۆری شاهانه ی پتوه بو و له ده ستی یوسفی کرد، ههروه ها جلوبه رگی که تانی ناسکی له به ری کرد و ته و قیکی زیڕیشتی له ملی کرد. 43 پاشان سواری گالیسکه ی جیگره که ی کرد و له پیشیه وه بانگه وازیان کرد: «به چۆکدا بین!» ئیتر کردیه لیپسراوی هه موو خاکی میسر. 44 ئینجا فیرعه ون به یوسفی گوت: «من فیرعه ونم، به لام به بی قسه ی تو که س له هه موو خاکی میسر، نه ده ستی و نه پیی به رز نا کاته وه.» 45 فیرعه ون ناوی له یوسف نا سافنه ت په عتیج، ههروه ها ئاسنه تی کچی پۆتی فه ره عی کاهینی تۆنی کچی پیدا هه تا بیته ژنی. ئیتر یوسف چوو ه ده ره وه بو سه ر خاکی میسر. 46 یوسف ته مه نی سی سالی بوو کاتییک ده ستی کرد به خزمه تکردنی فیرعه ونی پاشای میسر. یوسف له لای فیرعه ون چوو ه ده ره وه و به هه موو خاکی میسر دا تپه پری. 47 زه وی له حه وت سالی تیرو ته سه لیه که دا، به رو بوو میکی زۆری دا. 48 یوسف هه موو خۆرا کی ئه و حه وت سالی خاکی میسری کۆکرده وه. له هه موو شاریکدا ئه و خۆرا کانه ی دانا که له کێلگه کانی ده وره به ری کۆ ده کرده وه. 49 یوسف وه ک لمی ده ریا گه نمی کۆکرده وه، ئه وه نده زۆر بوو که ئیتر وازی له هه ژمار کردنیان هینا، چونکه له ژماردن نه ده هاتن. 50 پیش هاتی سالیانی قاتوقرییه که، یوسف له ئاسنه تی کچی پۆتی فه ره عی کاهینی تۆن دوو کوری بوو. 51 یوسف کوره تۆ به ره که ی ناونا مه نه شه و گوتی: «ئه م ناوهم لینا، چونکه خودا هه موو ماندوو بوونم و هه موو مالی باوکی له بیر بردمه وه.» 52 دووه میشیانی ناونا ئه فرایم و گوتی: «ئه م ناوهم لینا، چونکه خودا له خاکی زه لیلیمدا به ردارای کردم.» 53 حه وت سالی تیرو ته سه لیه که ی خاکی میسر، کۆتایی پیهات. 54 ئینجا ههروه ک یوسف گوتبووی، حه وت سالی قاتوقرییه که ده ستی پیکرد. قاتوقری هه موو زه وی گرتبووه، به لام له هه موو خاکی میسر دا نان هه بوو. 55 کاتییک قاتوقرییه که کاریگه ری له هه موو میسر

کرد، خه لکه که هاواریان بۆ فیرعه ون برد بۆ نان. فیرعه ونیش به هه موو میسر یه کانی گوت: «برۆنه لای یوسف، ئه وهی ئه و پێتان ده لیت بیکه ن.» 56 قاتوقریبه که ته واوی پرووی خا که که ی گرته وه، ئینجا یوسف هه موو ته مباره کانی کرده وه و به میسر یه کانی فرۆشت. قاتوقریبه که له خاکی میسر دا توند تر بوو. 57 خه لکی له هه موو لایه کی جیهانه وه هاتن بۆ میسر تا کو گه نم له یوسف بکرن، چونکه قاتوقریبه که له هه موو شو بئیکدا توند بوو.

42 کاتیک یاقوب زانی که له میسر گه نم هه یه، به کوره کانی خۆی گوت: «بۆ سهیری یه کتری ده که ن؟» 2 گوتی: «بیستومه له میسر گه نم هه یه. برۆن و له وئ بۆمان بکرن، بۆ ئه وهی بزین و نه مرین.» 3 ئیتر ده برای یوسف به ره و خوار چون بۆ کپینی گه نم له میسر. 4 به لام یاقوب بنیامینی برای یوسفی له گه ل برا کانی نه نارد، چونکه گوتی نه وه ک تووشی به لایه ک بیټ. 5 ئیتر کورانی ئیسرا ئیل هاتن بۆ کپینی گه نم له گه ل ئه و خه لکه ی که ده هاتن، چونکه له خاکی که نعان قاتوقری به بوو. 6 یوسف خۆی ده سه لاتداری خاکی میسر بوو، هه ر خۆشی گه ئمی به هه موو گه ل ده فرۆشت. بۆ یه کاتیک برا کانی یوسف گه ئشته میسر، کپوشیان بۆ برد و سه ریان خسته سه ر زه وی. 7 هه رکه یوسف ته ماشای برا کانی کرد، یه که سه ر ئه وانی ناسییه وه، به لام خۆی لی گۆرین و به ره قی قسه ی له گه ل کردن و لپی پرسین: «له کو یوه هاتون؟» ئه وانیش وه لامیان دایه وه: «له خاکی که نعان وه بۆ خۆراک کپین.» 8 هه رچه نده یوسف برا کانی خۆی ناسییه وه، به لام ئه وان ته میان نه ناسییه وه. 9 ئینجا یوسف ئه و خه وانه ی هاته وه یاد که به ئه وانییه وه ی بینبوو، یی گوتن: «ئیه سیخوړن! بۆ ئه وه هاتون تا کو خالی لاوازی خا که که ببین.» 10 ئه وانیش وه لامیان دایه وه: «نه خپر گه وره م، به لکو خزمه تکاره کانت بۆ ئه وه هاتون خۆراک بکرن. 11 ئیه هه موومان کوړی پیاوئیکین، که ساتیکی سه ر راستین، خزمه تکاره کانت سیخوړن.» 12 ئه ویش یی گوتن: «نه خپر، به لکو هاتون تا کو خالی لاوازی خا که که ببین.» 13 به لام ئه وان گوتیان: «خزمه تکاره کانت دوا زده بران. ئیه کوړی پیاوئیکین له خاکی که نعان. ئه مرۆ بچو که که مان له لای باوکانه، یه کیکی شمان بی سه روشوئنه.» 14 یوسفیش یی گوتن: «ئیه وه که ییم گوتن، ئیه سیخوړن. 15 به مه تاقی ده کرینه وه: به گیانی فیرعه ون،

لیره ناچنه دهره وه هه تا برا بچوکه که تان نه یه ت بۆ ئیره. 16 یه کیک له خۆتان بنیرن تا کو برا که تان بهینیت. عیوهش لیره بهند ده کرین بۆ ئه وهی قسه که تان تاقی بکریته وه و بزانیته تاخو راستان گوتوه. ئه گهر نا، ئه واه به گیانی فیرعه ون عیوه سیخورن.» 17 ئیتر هه موویانی بۆ ماوه ی سئ رۆژ زیندانی کرد. 18 له رۆژی سییه م یوسف پی گوتن: «ئمه بکه ن و برین، من که سیکی له خواترسم. 19 ئه گهر عیوه سه رراستن، با یه کیک له برا کانتان لیره زیندانی بکریت و ئه وانی دیکه شتان پرۆن و گهنم به نه وه بۆ مال و خیزانه برسینه کانتان. 20 به لام ده ییت برا بچوکه که تانم بۆ بهینن، ئینجا راستی قسه کانتان دهره که ویت و نامرن.» ئه وانیش به م جوره یان کرد. 21 به یه کتریشیان گوت: «به راستی ئیبه به هوی برا که مانه وه یه وا ئیستا سزا ده درین. کاتییک ئیمان پارایه وه بینیمان چه ند په ریشان بوو، به لام گویمان لپی نه گرت، له بهر ئه وه شه ئه م ته نگانه یه مان به سه رهاتوه.» 22 په ئوینیش وه لامی دانه وه: «ئهی پیم نه گوتن گونا به رامهر به و کوره مه که ن؟ به لام عیوه گویمان نه گرت! ئیستا داوی خوینه که ی ده کریت.» 23 ئه وان نه یانده زانی که یوسف له قسه کانیا تیده گات، چونکه له ریگه ی وه رگیره وه قسه ی له گه ل ده کردن. 24 ئیتر لیمان جیا بووه وه و دهستی به گریان کرد، به لام دوا ی ئه وه گه رایه وه لایان و که وته وه قسه کردن له گه لیان. ئینجا شیمونی لیسندن و له پیش چاویان به ستیه وه. 25 دوا ی ئه وه یوسف فره مانی دا جه واه کانیا ن پر بکریت له گهنم و زیوی هه ریبه که شیان بخریته وه هه گبه که ی خوی و تازو و قه شیان پیدریت بۆ ریگا. ئیتر وایان بۆ کرا. 26 گه ئه که یان له گویدریره کانیا ن بارکرد و له وی رۆیشتن. 27 له و شوینه ی بۆ مانه وه ی شه ولی راوه ستان، یه کیکان هه گبه که ی خوی کرده وه بۆ ئه وه ی ئالیک بداته گویدریره که ی، بینی زیوه که ی وا له ده می هه گبه که یه تی. 28 به برا کانی خوی گوت: «زیوه که م بۆ گه ریتراوه ته وه، وا له هه گبه که مدایه.» ئه وانیش دله کوتییا ن تیکه وت و به ترس و له رزه وه به یه کتریان گوت: «ئمه چه یبه خودا به ئیبه ی کردوه؟» 29 ئینجا هاتنه لای یاقوبی باویکان له خاکی که نعان، هه رچه یبه کان به سه رهاتبوو بۆ یان گه رایه وه و گوتیان: 30 «ئه و پیاوه ی گه وره ی خا که که یه به ره قیه وه قسه ی له گه ل کردین و وای ده زانی ئیبه سیخوری به سه ر خا که که وه ده که ین. 31 به لام

ئیمه پیمان گوت: «ئیمه سه پر استین و سیخور نین. 32 ئیمه دوازده برای کوری باو کیکیکن. یه کیکیکن نه ماوه و بچووکه که شمان نه مرؤ له لای باو کانه له خا کی که نعان.» 33 «ئه و پیاوه ش که گه وری خا که که یه پی گوتین: «به مه دا ده زانم ئیمه سه پر استن: با یه کیکی که برا کانتان له لای من بمینیتته وه و ئه وه ی بو مال و خیزانه برسینه کانتان پویسته بیبه ن و پرؤن. 34 ئینجا برا بچووکه که تانم بو بهینن. ئیتر به وه دا ده زانم که ئیمه سیخور نین و که سانیکی سه پر استن. ئه و کات برا که تان پیده ده مه وه و ده شتوان له خا که که دا بازرگانی بکن.» 35 کاتیکی که گبه کانیان به تال ده کرد، کیسه ی زیوی هه ریه که یان له هه گبه که ی خویدا بوو! ئیتر خویمان و باویکان که کیسه ی زیوه کانیان بینی، ترسیان لی نیشته. 36 یاقوبی باو کیشیان پی گوتن: «منتان له منداله کانم بیبه ش کرد. یوسف نه ما و شیمنیش نه ما، ئیستاش بنیامین ده بن. هه مووی به سه ر مندا شکاوه ته وه.» 37 ره ئوبین به باوکی گوت: «ئه گه ر بوم نه هینایتته وه هه ردوو کوره که م بکوژه. بیده ده ستی من، خوم بۆتی ده هینمه وه.» 38 به لام یاقوب گوتی: «کوری من له گه ل ئیمه نایه ت، چونکه برا که ی مردووه و ئه ویش به تنها ماوه ته وه. ئه گه ر له و ریگیایه ی پیدایا ده رؤن تووشی شتیکی بیته، ئه و سه ری سپیم به خه مه وه ده ئینه ناو جیهانی مردووانه وه.» (Sheol h7585)

43 قاتوقری له خا که که دریره ی کیشا و هه ر سه خت بوو. 2 کاتیکی له خواردنی گه ئمه که بوونه وه که له میسه وه هینا بوویان، باویکان پی گوتن: «بگه ریته وه و هه ندیک خورا کان بو بکرن.» 3 به لام یه هودا پی گوت: «ئه و پیاوه به ته وای تا گاداری کردینه وه و گوتی: «ئه گه ر برا که تان له گه ل نه بیته، چاوتان به چاوم ناکه ویت.» 4 ئه گه ر برا که مان له گه ل بنیریت ئه و به ره و خوار ده چین و خورا کت بو ده کړین. 5 به لام ئه گه ر ناینیریت ئه و به ره و خوار ناچین، چونکه پیاوه که پی گوتین: «چاوتان به چاوم ناکه ویت، ئه گه ر برا که تان له گه ل نه بیته.» 6 ئیسرا ئیلش لی پرسین: «بۆچی خراپه تان له گه ل کردم به وه ی به پیاوه که تان را گه یاند براهه کی دیکه شتان هه به؟» 7 ئه وانیش وه لامیان دایه وه: «پیاوه که ده باره ی خویمان و که سوکارمان پرسیا ری لیکردین و گوتی: «ئایا باویکان ماوه؟ برای دیکه تان هه به؟» ئیمه ش به پی ئه م قسانه پیمان را گه یاند. ئایا ده مانزانی که پیمان ده لیت: «برا که تان بو

ئېرە بەيىن؟» 8 يەھودا بە ئىسرائىلى باوكى گوت: «كوره كه له گەل من
 بېرە، هەل دەستين و دەروين، ئىتر ئيمە و تو و منداله كانمان دەژين و نامرين. 9
 خۆم دەستە بەرى سەلامەتى دەبم، له دەستی من داواى دە كه يته وه. ئە گەر
 بۆم نە هينايته وه و له بەردەمت پام نە گرت ئەوا هەتاهەتايە بەرامبەر بە تو
 تاوانبارم، 10 چونكه ئە گەر ئاوا دوانه كه وتباين، ئىستا ئەمه دووهم جار بوو
 هاتبوو ينه وه.» 11 ئىسرائىلى باوكيشيان پى گوتن: «ئە گەر وايه، ئەوا ئەمه
 بكەن: له باشترين بەرھەمى زەوى بخەنە ناو جەواله كانتان و بە ديارى بۆ
 پياوه كهى بېن، وەك هەندىك هەتوان، هەنگوين، بەھارات، مور، بستە
 و بادەم. 12 دوو هيندەش زيوله گەل دەستتان بېن، ئەو زيوش كه له
 دەمى هەگبە كانتان گەر پىرا بوو وه له گەل دەستی خۆتان بېبەن وه، له وانه يه
 هەلەيان كەرد يىت. 13 برا كه تان بېن و هەستن بگەر يته وه لای پياوه كه.
 14 خوداى هەرە بەتوانا و بکات ئەو پياوه بەزەپى هە يىت بەرامبەرتان،
 تاكو واز له برا كهى دىكه تان و بنيامين بەيىت. منيش ئە گەر له مندالان
 بېبەش بووم، ئەوا لىيان بېبەشم.» 15 پياوه كانيش ئەو ديار پيانە و دوو هيندە
 زيوشيان له گەل دەستی خۆيان هەلگرت و بنيامينيان برد و بەرە و خوار
 چوون بۆ مىسر و له بەردەم يوسف راوهستان. 16 كاتىك يوسف بنياميني
 له گەل يان بېنى، بە سەر كارى ماله كهى گوت: «ئەم پياوانە بېه ماله وه و
 ئاژە ئىكيش سەر بېرە و ئامادهى بكە، چونكه بۆ نيوەرۆ له گەل خۆم نان
 دەخۆن.» 17 ئىتر سەر كارە كه بە و جۆرى كه يوسف فەرمانى پى كەرد بوو،
 پياوه كانى برده وه بۆ مالى يوسف. 18 پياوه كان ترسان كاتىك برانە مالى
 يوسف و گوتيان: «ئيمەيان بەهۆى ئەو زيوى جارى يە كه م خرابووه و ناو
 هەگبە كانمان هيناو هە ژووره وه. دەيه و يىت پەلامارمان بدات و بكه و يته
 سەرمان و بمانكاته كۆيله و گويدر ئىژە كانمان بيات.» 19 ئىتر له سەر كارى
 ماله كهى يوسف چوونه پىشە وه و له ناو دەرگای ماله كه قسه يان له گەل
 كەرد. 20 پىيان گوت: «ئەى گەرهم، تكايه، ئيمە يە كه م جار بۆ كرىنى
 خۆراك هاتينه ئېرە. 21 بەلام كه له شوپى شەومان وه كه مان راوهستين،
 هەگبە كانمان كرده وه، بينيمان زيوى هەريه كه مان له دەمى هەگبە كهى
 بوو، بە كيشى ته و اوى خۆى، ئيمەش له گەل دەستی خۆمان هينامانه وه.
 22 هەر وه ها زيوى دىكه شمان له گەل دەستی خۆمان هيناو بۆ ئە وهى

خۆراک بکړین. ناشرانین کي زیوه کاڼماني خستبووه ناو هه گبه کاڼمان.» 23
 ته ویش پي گوتن: «نیگه ران مه بن، مه ترسن. خودا که ی میوه و خودا که ی
 باوگان هه گبه کاڼماني کرده گه نجینه، من زیوه کاڼی میوم وهر گرتووه.» ټینجا
 شیخونی بو هینانه دهره وه. 24 پیاوه که ته وانی هینایه ژوروره وه بو ماله که ی
 یوسف و تاوی دانی هه تا پیمان بشون و تالیکی دایه گویدر یژه کاڼیان. 25
 ته وایش دیاریه که یان تاماده کرد بو کاتی گه یشتی یوسف له دهمه و نیوه رو،
 چونکه بیستبوویان ته وان له وی نان ده خون. 26 که یوسف گه پرایه وه
 مال، کړتوشیان بو برد و ته و دیاریه یان پيشکesh کرد که له گه ل دهستی
 خویان هینابوویان بو ماله که. 27 ته ویش هه والی پرسین و گوتی: «باوکه
 پیره که تان چونه که بوتان باسکردم؟ آیا هیشتا ماوه؟» 28 ته وایش وه لا میان
 دایه وه: «خزمه تکاری خوت باوکی ئیبه باشه و هیشتاش زیندووه.» ټیتر
 بوی نوشتانه وه و کړتوشیان بوی برد. 29 ته ویش چاوی هه لبری و سهیری
 بنیامینی برای کوری دایکی خوی کرد و گوتی: «ته مه یه برا بچو که که تان
 که بوتان باسکردم؟» ټینجا گوتی: «کورم، خودا میهره بان بیت له گه ل.»
 30 ټیتر یوسف به په له ته وی به جیپشت، چونکه هه ناوی گری گرت بو
 برا که ی و داوای شونینکی کرد که ټییدا بگرییت. ټینجا چووه ژوروره که ی
 خوی و له وی گریا. 31 پاشان ده موچاوی شوست و هاته دهره وه، دانی
 به خویدا گرت و گوتی: «نان بهین.» 32 ته وایش به جیا خوار دنیان بو ته م
 هینا و بو برا کانیسی به جیا، هه روه ها بو میسر یه کانیسیان به جیا هینا که لای
 ته و نانیان ده خوارد. میسر یه کان نه یانده توانی له گه ل عیبرانییه کان پیکه وه نان
 بخون، چونکه له لای میسر یه کان کاریکی قیزه ون بووه. 33 پیاوه کان به پي
 ته مه نیان له برده می دانیشتبوون، له توبه ره که یانه وه هه تا بچو که که یان، به
 سه رسامیشه وه ده یانروانییه یه کتری. 34 کاتی که له سه ر خوانه که ی یوسف
 خواردن دابه ش کرا، به شه که ی بنیامین پینج ته و نده ی به شی هه ر یه کینی
 دیکه یان بووه. ټیتر له گه لی خوار دیانه وه و که یف خوش بوون.

44 ټینجا یوسف فرمانی دا به سه ر کاری ماله که ی خوی و گوتی:
 «هه گبه ی پیاوه کان پر بکن له خوراک، ته و نده ی له توانایاندا یه هه لیگرن،
 زیوی هه ر یه که شیان بخه وه ده می هه گبه که ی. 2 جامه که ی خوشم، جامه
 زیوه که، له ده می هه گبه ی بچو که که یان دابن له گه ل زخی گه غمه که ی.»

ئەویش بە یېڭى قەسە كەي يوسىف كارە كەي ئەنجام دا. 3 كە رۆژ بوو،
 پياوھە كان خۇيان و گویدر یژە كانیان رۆیشتن. 4 هېشتا زۆر لە شار دوور
 ئە كە وتبوونەوه، كە يوسىف بە سەر كارى ماله كەي خۆى گوت: «هەستە و
 دواى ئە و پياوانە بكەوه، كە پېيان گەبشتیت، پېيان یل: «بۆچى بە خراپە
 پاداشتی چا كە تان دایەوه؟ 5 ئایا ئە مە ئە و جامە نېیە كە گەورە كەم تېیدا
 دە خواتەوه و فالى پى دە گریتهوه؟ كارىكى خراپان كردووه.» 6 ئەویش
 پېيان گەبشتەوه و ئەم قسانەى پى گوتن. 7 بە لام ئەوان پېيان گوت:
 «بۆچى گەورە مان قەسەى وا دەكات؟ دوور بېت لە خزمە تكارە كانت شتی وا
 بكەن. 8 ئیە تە نانەت ئە و زیوہى لە دەمى هەگبە كانمان دۆزىبوومانەوه،
 لە خاكى كەنعانەوه بۆمان هینايتەوه. ئیتەر چۆن لە مالى گەورە كەت زیو
 یان زېر دە دزىن؟ 9 لە لای هەر كام لە خزمە تكارە كانت دۆزراپەوه، ئەوه
 دە مریت. ئیەش دە بېنە كۆیلەى گەورەى خۆمان.» 10 ئەویش گوتى:
 «باشە، ئیستا بە یېڭى قەسە كەي خۆتان دە بېت. ئەوهى لە لای دە دۆزىتەوه
 دە بېتە كۆیلەى من. ئیوہش بېتاوان دە بن.» 11 ئیتەر هەر یە كەيان خېرا
 هەگبە كەي خۆى دا گرتە سەر زەوى و هەر یە كەيان هەگبە كەي خۆى
 كردەوه. 12 ئەویش كەوتە پشكین، لە گەورە كەيانەوه دەستى پىكرد و لە
 بچووكە كەيان تەواو بوو. ئیتەر جامە كەي لە هەگبە كەي بنیامین دۆزىپەوه! 13
 ئەوانیش جەلە كانى بەرى خۇيان دادرى و گویدر یژە كانیان بار كردهوه و
 گەرانەوه بۆ شارە كە. 14 كاتىك یەهودا و براكانى هاتنە ناو ماله كەي
 يوسىف، هېشتا يوسىف لەوى بوو، ئیتەر كرتوشیان بۆ برد. 15 يوسفیش یېڭى
 گوتن: «ئەم كارە چىیە ئیوہ كردووتانە؟ ئایا نە تان دە زانى پياویكى وەك من
 فال دە گریتهوه؟» 16 یەهوداش وەلامى دایەوه: «چى بە گەورەى خۆم
 بلیین؟ قەسەى چى بكەین و بە چى پاكانەى خۆمان بكەین؟ خودا تاوانى
 خزمە تكارە كاتى دەرخستووه. ئیستاش ئیە كۆیلەى گەورەى خۆمانین، ئیە
 و ئەوهى جامە كەش لە دەستى گیراوه.» 17 بە لام يوسىف گوتى: «لە من
 دوور بېت شتی وا بكەم! ئە و پياوہى جامە كەي لە دەست گیراوه ئەو
 دە بېتە كۆیلەم. ئیوہش بە سەلامەتى سەر بكەونەوه بۆ لای باوكان.» 18
 ئینجا یەهودا لې چووه پېشەوه و گوتى: «گەورەم، تكایە، با خزمە تكارى
 خۆت قەسە یەك بۆ گەورە كەي بكات. لە خزمە تكارى خۆت توپرە مەبە،

هه‌رچه‌نده تۆه‌ک خودی فیرعه‌ونیت. 19 گه‌وره‌م له‌خزمه‌تکارانی خۆی
 پرسى: «ئایا باوک یان براتان هه‌یه؟» 20 ئێه‌ش به‌گه‌وره‌مان گوت: «باوکێکی
 پیرمان هه‌یه له‌گه‌ڵ کۆره‌ بچوکه‌که‌ی که‌ له‌ ته‌مه‌نی پیریدا بۆی بووه‌. برای
 ئه‌و کۆره‌ مردوووه‌ و ئێستا خۆی به‌ ته‌نها بۆ داکی ماوه‌ته‌وه‌. باوکێشی
 خۆشی ده‌وێت.» 21 «تۆش به‌خزمه‌تکارانی خۆت گوت: «بۆم به‌پێن تا‌کو
 به‌چاوی خۆم بپینم.» 22 ئێه‌ش به‌گه‌وره‌مان گوت: «کۆره‌که‌ ناتوانیت
 باوکی به‌جیبه‌پێیت، چونکه‌ ئه‌گه‌ر باوکی به‌جیبه‌پێیت باوکی ده‌مریت.» 23
 به‌لام تۆ به‌خزمه‌تکاره‌کانی خۆت گوت: «ئه‌گه‌ر برا بچوکه‌که‌تان له‌گه‌ڵتان
 به‌ره‌و خوار نه‌یه‌ت، ئه‌وا چاوتان به‌چاوم نا‌که‌وێته‌وه‌.» 24 ئه‌وه‌ بوو
 کاتیک گه‌راینه‌وه‌ لای خزمه‌تکاره‌که‌ی ئیوه‌، باوکان، قسه‌کانی گه‌وره‌ی
 خۆمان پێی را‌گه‌یانده‌. 25 «باشان باوکان پێی گوتین: «بگه‌رێته‌وه‌ و هه‌ندیک
 خواردمان بۆ بکرن.» 26 به‌لام ئێه‌ گوتمان: «ناتوانین به‌ره‌و خوار بچین. ته‌نها
 مه‌گه‌ر ئه‌و کاته‌ی برا بچوکه‌که‌مان له‌گه‌ڵ بێت، ئینجا به‌ره‌و خوار ده‌چین،
 چونکه‌ ناتوانین چاومان به‌پاوه‌که‌ بکه‌وێت ئه‌گه‌ر برا بچوکه‌که‌مان له‌گه‌ڵ
 نه‌بێت.» 27 «خزمه‌تکاره‌که‌ت، باوکان پێی گوتین: «ئیوه‌ ده‌زانن ژنه‌که‌م دوو
 کۆری بۆم بووه‌، 28 یه‌کیان له‌لای من روێشت، گوتم، هه‌ بێت و نه‌بێت
 پارچه‌پارچه‌ کراوه‌، هه‌تا ئێستاش چاوم پێ نه‌که‌وتوه‌ته‌وه‌. 29 خۆ ئه‌گه‌ر
 ئه‌مه‌شیان له‌به‌رده‌مم به‌ن و به‌لایه‌کی به‌سه‌ر بێت، ئه‌وا مووه‌ سپییه‌که‌م به‌
 خه‌م و په‌ژاره‌وه‌ ده‌نێنه‌ ناو جیهانی مردووانه‌وه‌.» (Sheol h7585) 30 «ئێستا
 ئه‌گه‌ر به‌پێی کۆره‌که‌ بچمه‌وه‌ بۆ لای باوکم که‌ خزمه‌تکاری ئیوه‌یه‌ و گیانی
 په‌یوه‌سته‌ به‌گیانی ئه‌مه‌وه‌، 31 بپینیت کۆره‌که‌ دیار نییه‌، بۆ خۆی ده‌مریت.
 ئێه‌ی خزمه‌تکارانیش سه‌ری سپی باوکان که‌ خزمه‌تکاری ئیوه‌یه‌ به‌خه‌م
 و په‌ژاره‌وه‌ داده‌گرینه‌ ناو جیهانی مردووانه‌وه‌، (Sheol h7585) 32 چونکه‌
 خزمه‌تکاره‌که‌ی ئیوه‌ ده‌سته‌به‌ری سه‌لامه‌تی کۆره‌که‌ی کردوووه‌ له‌لای
 باوکم. گوتومه‌: «ئه‌گه‌ر بۆم نه‌هینایه‌وه‌ ئه‌وا هه‌تا هه‌تایه‌ تاوانبارم به‌رامبه‌ر به‌
 باوکم!» 33 «ئێستا با خزمه‌تکاری خۆت له‌جیاتی کۆره‌که‌ بمپینته‌وه‌ و
 بپینته‌ کۆیله‌ی گه‌وره‌ی خۆم، کۆره‌که‌ش له‌گه‌ڵ برا‌کانی بگه‌رێته‌وه‌. 34
 چۆن بگه‌رێته‌وه‌ لای باوکم ئه‌گه‌ر کۆره‌که‌م له‌گه‌ڵ نه‌بێت؟ تکایه‌ مه‌هێله‌ ئه‌م
 مه‌ینه‌تییه‌ بپینم که‌ به‌سه‌ر باوکمدا دێت.»

45 ئیتیر یوسف نه یوانی خۆی پابگریت له بهردهم هه موو ته وانهی له لای پراوه ستابوون، هاواری کرد: «هه مووان له لام برۆنه دهره وه!» ئیتیر که سی لی نه مابوو کاتیک خۆی به براکانی ناساند. 2 به ده نگیکی وا بهرز گریا که میسر ییه کان گوپیان لیبوو، مالی فیرعه ونیش ته مه ی بیست. 3 یوسف به براکانی گوت: «من یوسفم. ئایا باوکم هیشتا ماوه؟» به لام براکانی نه یان توانی وه لامی بده نه وه، چونکه له یوسف توقیبوون. 4 ئینجا یوسف به براکانی گوت: «لیم وه رنه پیشه وه.» ته وانیش هاتنه پیشه وه، ته میس گوتی: «من یوسفی براتنم که به میسر تان فرۆشت. 5 ئیستاش نه نیگه ران بن و نه لومه ی خۆتان بکه ن که منتان به ئیره فرۆشتوو، چونکه بۆ رزگار کردنی ژبانی خه لکی بوو که خودا منی پیش ئیوه نارد. 6 ته مه دوو ساله له خا که که قاتوقری هه یه، بۆ پینج سالی دیکه ش نه کچلان ده بیت و نه دروینه. 7 به لام خودا منی پیش ئیوه نارد بۆ دا بینکردنی پاشه رۆژتان له زه وی، بۆ ژبان بۆتان، بۆ دهر باز بووتیکی مه زن. 8 «ئیستاش ئیوه نین که منتان بۆ ئیره نارد، به لکو خودایه منی کردوو ته باوک بۆ فیرعه ون و گهره ی هه موو ماله که ی و فهرمان په وای هه موو خا کی میسر. 9 په له بکه ن و برۆنه لای باوکم و پچی بلین:» یوسفی کورت ده لیت خودا منی کردوو به گهره ی هه موو میسر. به ره و خوار وه ره بۆ لام و پامه وه سه ته. 10 له ناوچه ی گو شه ن نیشه جی ده بیت و له من نزیک ده بیت، خۆت و کوره کانت و کوری کوره کانت و پرانه مه ره که ت و گا گه له که ت و ههر چیه که هه یه. 11 له وی خۆم به خۆت ده که م، چونکه قاتوقریه که هیشتا پینج سالی ماوه. ته گینا خۆت و ماله که ت و ههر چیه که هه یه هه ژار ده بن.» 12 «وا به چاوی خۆتان ده بین و بنیامینی براشم ده مبینیت که به راستی ته وه منم قسه تان له گه ل ده که م. 13 به باوکم پابگه یه ن که من له میسر خاوه نی چ شکۆ و ده سه لاتیکم، هه ره ها باسی هه موو ته و شتانه شی بۆ بکه ن که بینوتانه. به په له ش باوکم بۆ ئیره بهین.» 14 ئینجا باوه شی به بنیامیندا کرد و گریا. بنیامینیش ته وی له ئامیز گرت و گریا. 15 ئینجا هه موو براکانی ماچکرد و له گه لیان گریا. له دوای ته وه براکانی قسه یان له گه لی کرد. 16 کاتیک مالی فیرعه ون هه والی هاتی براکانی یوسفیان بیست، فیرعه ون و ده ستو پیوه نده که ی دلخۆش بوون. 17 فیرعه ون به یوسفی گوت: «به برا کانت یلی:» ته مه بکه ن: و لاخه کانتان بار بکه ن و

برۆن بۆ خاکی کهنعان. 18 باوگان و خانه واده کانتان هه لېگرن و وهرن بۆ لای من. منیش باشتیرین خاکی میسرتان ده ده می و ده توان له پیت و فه پری زه و ییه که بخۆن. 19 «ههروه ها فه رمانت پیکراوه که پێیان بلی،» ته مه بکه ن: له خاکی میسهروه عه ره بانه بیهن بۆ ژن و منداله کانتان، باوکیشتان سه ر بجنه ن و وهرن. 20 با چاویشتان له دوای که لوه په له کانتان نه پیت، چونکه چاکی هه موو خاکی میسر بۆ یوه ده پیت. 21 کوره کانی ئیسرایلیش به م جوړه یان کرد. یوسفیش له سه ر فه رمانی فه رعه ون، عه ره بانه ی پێ دان، ههروه ها تازو و قه شی بۆ ریگا پێ دان. 22 قاتییک جلی به هه ریه که یان دا، به لام سی سه د شافل زیو و پینج قات جلی به بنیامین دا. 23 ته مانه شی بۆ باوکی نارد: ده گویدر یژی بارکراو له خیر و ییری میسر، له گه ل ده ما که ری بارکراو له گه نم و نان و خزراک بۆ گه شته که ی باوکی. 24 ئینجا برا کانی به ری کرد و پینش رویشتیان پێ گوتن: «له ریگا به گریه کدا مه چن!» 25 ته وانیش له میسهروه چون و هاته وه خاکی کهنعان بۆ لای یاقوبی باوکیان. 26 پێیان را گه یاند و گوتیان: «یوسف هیشتا زیندووه، خۆی فه رمانزه وای هه موو خاکی میسه ره!» یاقوبیش بوورایه وه، چونکه پروای پێ نه کردن. 27 به لام کاتییک هه موو ته و قسانه ی یوسفیان پێ گوت که پێ گوتیون، ههروه ها چاویشی به و عه ره بانانه که وت که یوسف نارد بوونی بۆ ته وه ی بیپینه میسر، روچی یاقوبی باوکیان ژیا یه وه. 28 ئیسراییل گوتی: «به سه! یوسفی کورم هیشتا ماوه، ده چم و پینش ته وه ی برم ده بیبم.»

46 ئیتر ئیسراییل به هه رچییه که وه که هه بیو و کۆچی کرد، هاته بیری شابه ع و قوربانی بۆ خودای ئیسحاقی باوکی سه ر بیری. 2 خودا به شه و له بینیکدا به ئیسراییلی فه رموو: «یاقوب! یاقوب!» ته ویش گوتی: «ته وه تام.» 3 فه رموی: «من خودام، خودای باوکت م. مه ترسه له چونت بۆ میسر، چونکه له وێ ده تکه مه نه ته وه یه کی مه زن. 4 من له گه ل تو دپمه میسر، بیگومان خۆشم ده تکه رینه وه. یوسفیش ده ستی خۆی ده نپته سه ر چاوه کانت.» 5 ئیتر یاقوب بیری شابه عی به جیه پینشت، کوره کانی ئیسراییلیش یاقوبی باوکیان و منداله کانیان و ژنه کانیان هه لگرت و سواری ته و عه ره بانانه یان کردن که فه رعه ون بۆ هه لگرتی ته و نارد بووی. 6 ههروه ها یاقوب و هه موو نه وه کانی، له گه ل خۆیان مه رومالاته که یان و ته و که لوه په لانه ی له خاکی

که نعان ده ستیان که وتیوو، هه لگرت و هاتنه میسر. 7 کور و کوره زا و چ
 و کچه زا کانی، هه موو نه وه که ی له گه ل خوی هینایه میسر. 8 نه مانه ش ناوی
 کوره کانی ئیسرا ئیلن که هاتنه میسر، واته یاقوب و نه وه کانی: ره ئوبین کوره
 توبه ره ی یاقوب. 9 کوره کانی ره ئوبین: هه تۆک، په لو، هه سرۆن و که رمی.
 10 کوره کانی شیمۆن: یه موئیل، یامین، تۆهد، یاکین و چۆهر، هه ره وه ها
 شائوول که له ژتیکی که نعان بوو. 11 کوره کانی لیثی: گێرشۆن، قه هات و
 مه راری. 12 کوره کانی یه هودا: ئیر، تۆنان، شاله ح، پیریز و زه ره ح، به لام ئیر
 و تۆنان له خاکی که نعان مردن. کوره کانی پیریزیش نه مانه بوون: هه سرۆن
 و حامول. 13 کوره کانی یه ساخار: تۆلاع، پوئه، یاشوف و شیمۆن. 14
 کوره کانی زه بولون: سه ره د، ئیلۆن و یه حلییل. 15 نه مانه کوره کانی لیئهن
 که بۆ یاقوبی بوون له په دان ئارام، له گه ل دینه ی کچیشی. هه موو کور و
 کچه کانی سی و سی که س بوون. 16 کوره کانی گاد: چیفۆن، هه گی، شونی،
 نه چبۆن، عیری، ئه رۆدی و ئه رعیلی. 17 کوره کانی ئاشیر: یینه، یه شفه،
 یه شقی و به ریه له گه ل سه ره حی خوشکیان. کوره کانی به ریه: هه فهر و
 مه لکییل. 18 نه مانه ش کوره کانی زیله بوون که لابان دابووی به لیئهی
 کچی. ئه ویش نه مانه ی بۆ یاقوب خسته وه که شازده که س بوون. 19 دوو
 کوره که ی راحییل ژنی یاقوب: یوسف و بنیامین. 20 له خاکی میسریش،
 مه نه شه و ئه فرایم بۆ یوسف له دایک بوون له ئاسنه تی کچی پۆتی فه ره عی
 کاهینی تۆن. 21 کوره کانی بنیامین: به له ع، به که ر، ئه شبیل، گێرا، نه عمان،
 ئیخی، رۆش، مویم، حویم و ئه رد. 22 نه مانه کوره کانی راحییلن که بۆ
 یاقوبی بوون. هه موویان چوارده که س بوون. 23 کوره که ی دان: حوشیم.
 24 کوره کانی نه فتالی: یه حزئیل، گۆنی، بیچهر و شلیم. 25 نه مانه کوره کانی
 بیله بوون که لابان دابووی به راحییل کچی. ئه ویش نه مانه ی بۆ یاقوب بوو.
 هه موویان هه وت که س بوون. 26 هه موو نه وانه ی له گه ل یاقوب هاتنه
 میسر و له پشتی نه وه وه ده رچوو بوون، جگه له ژنانی کوره کانی، شه ست و
 شه ش که س بوون. 27 به هه ردوو کوره که ی یوسف وه که له میسر له دایک
 ببوون، سه رجه می که سانی مالی یاقوب که هاتنه میسر، هه فتا که س بوون.
 28 یاقوب یه هودای له پدیش خۆیه وه نارد بۆ لای یوسف هه تا به ره و گۆشن
 ریننایی بکات. ئینجا هاتنه ناوچه ی گۆشن. 29 یوسف گالیسکه که ی خۆی

به سته وه و به ره و گوڤه ن هه لکشا بۆ پيشوازيکردنی ئيسرائيلي باوکی. که
 بينی دهستی له ملی کرد و بۆ ماوه يهک گریا. 30 ئيسرائيل به يوسفی گوت:
 «ئيستا با بمرم، له دواي ئه وهی پرووی توم بينی وزانيم هيشتا زیندوویت.»
 31 ئینجا یوسف به براکانی و مالی باوکی گوت: «ده چم و به فیرعه ون
 پراده گه یه نم، یچی ده لیم:» براکام و مالی باوکم که له خاکی که نعان بوون،
 هاته لام. 32 پیاوه کانی شوانی مه رن، چونکه خاوه ن مالان، جا مه ر و
 مانگا کانیان و هه رچیيان هه یه هیناویانه. 33 ئینجا ئه گه ر فیرعه ون بانگی
 کردن و گوتی: «کارتان چیه؟» 34 ده لاین: «خزمه تکارانت خاوه ن مالان،
 له مندالمانه وه هه تا ئيستا، خومان و باوبایرمان،» بۆ ئه وهی له ناوچهی
 گوڤه ن نیشه جی بن، چونکه میسر یه کان قیزیان له هه موو شوانیکی مه ر
 ده بیته وه.»

47 یوسف چوو و به فیرعه ونی گوت: «باوکم و براکام، به پانه مه ر و
 مانگیان و هه رچی هه یانه، له خاکی که نعه انه وه هاتون، ئيستا ئه وان له خاکی
 گوڤه ن.» 2 له تيو براکانی پینج پیاوی برد و له به رده م فیرعه ون رایگرتن. 3
 فیرعه ونیش له براکانی پرسی: «کارتان چیه؟» ئه وانیش به فیرعه ونیان گوت:
 «خزمه تکارانت شوانی مه رن، خوڤمان و باوبایرانیڤرمان.» 4 هه روه ها به
 فیرعه ونیان گوت: «هاتوین بۆ ئه وهی ماوه يهک له م خا که نیشه جی بین،
 چونکه له وه رگا نه ماوه بۆ مه ره کانی خزمه تکارانت، له به ر ئه وهی قاتوقریه که
 له خاکی که نعان سه خته، ئيستاش ریگا بده با خزمه تکارانت له خاکی
 گوڤه ن نیشه جی بن.» 5 فیرعه ون له گه ل یوسف قسه ی کرد و یچی گوت:
 «باوکت و براکانت هاتون بۆ لای تو. 6 خاکی میسر له به رده مته، باوکت
 و براکانت له باشتین خاک نیشه جی بکه. با له خاکی گوڤه ن نیشه جی
 بن. ئه گه ر زانیشت له تیویان که سانی به توانا هه یه، ئه وایانکه به سه رکاری
 ئه و مالاته ی هی خو من.» 7 ئینجا یوسف یاقوبی باوکی هینایه ژووره وه
 و به فیرعه ونی ناساند. یاقوبیش داوای به ره که تی بۆ فیرعه ون کرد. 8
 فیرعه ون به یاقوبی گوت: «ته مه نت چند ساله؟» 9 یاقوبیش به فیرعه ونی
 گوت: «سه د و سی ساله گه رۆکم. ته مه نم که م و سه خت بووه، هیشتا
 ته مه نم ته مه نی گه رۆکی باوبایرانی تینه په راندوو.» 10 تیتیر یاقوب داوای
 به ره که تی بۆ فیرعه ون کرد و له لای فیرعه ون هاته ده ره وه. 11 ئینجا یوسف

به پي فەرمانی فیرعهون باوکی و براکافی له خاکی میسر نیشته چی کرد و له باشتین زهوی له خاکی میسر، که دهکاته خاکی ره عسیس، مولکی پیدان. 12 ههروه ها یوسف خوراکی بو باوک و براکافی و هه موو مالی باوکیشی به پي ژمارهی مندا له کانیاں دابین کرد. 13 له هه موو خا که که دا نان نه بوو، چونکه قاتوقرییه که زور سهخت بوو. خاکی میسر و کهنعان به هوی قاتوقرییه که وه له که لک که وتیوون. 14 یوسف هه موو ته و زیوهی کوکرده وه که خه لکی میسر و کهنعان که نمیان پی ده کری، ئینجا زیوه کی هینایه مالی فیرعهون. 15 کاتیک که زیوله خاکی میسر و له خاکی کهنعان نه ما، هه موو میسر یه کان هاتنه لای یوسف و گوتیان: «ناغان بو پییده! بوچی له بهر ده مت بمرین؟ زیوه کان ته واو بوو.» 16 یوسفیش پي گوتن: «ته گهر زیو ته واو بووه، مالاته کانتان بهینن. له جیاتی مالاته کانتان، نانتان ده ده می.» 17 ئینجا مالاته کانیاں بو یوسف هینا. ته ویش له بهرامبه ره سهپ، مه ره، بز، چیل و گویدر ژه کانیاں نانی پیدان. ئیتر به در ژایی ته و ساله له بهرامبه ره هه موو مالاته کانیاں نانی دان. 18 که ته و ساله ته واو بوو، بو سالی دووه هه موو هاتنه وه بو لای و پییان گوت: «له گوره مالی ناشارینه وه زیوه کاغان ته واو بوون، مالاته کانیشمان له لای گوره مانه، ئیتر هیچ له پیش گوره مان نه ماوه ته نها له شمان و زه و ییه که مان نه بیت. 19 بوچی خومان و زه و ییه که شمان له پیش چاوت بمرین؟ به نان خومان و زه و ییه که مان بکره، ئیتر خومان و زه و ییه که شمان ده بینه کو یله ی فیرعهون. توویشمان بده ری بو ته وهی برین و نه مرین، با زه و ییه که شمان نه بیته چوله وانی.» 20 یوسفیش هه موو خاکی میسری بو فیرعهون کری. خه لکی میسر ته واوی کیکه کانیاں فروشت، له بهر ته وهی قاتوقرییه که زور سهخت بوو له سهریان. ئیتر خا که که بووه هی فیرعهون. 21 یوسف خه لکه که شی له م سهری میسره وه هه تا ته و سهری کرده کو یله. 22 ته نها زهوی کاهینه کانی نه کری، چونکه کاهینه کان له لایه ن فیرعهون وه به شه خوراکیان هه بوو، ئیتر به شه خورا که کی خویان ده خوارد که فیرعهون ده دانی. له بهر ته وه زه و ییه که کی خویان نه فروشت. 23 ئینجا یوسف به خه لکه که کی گوت: «ئبستا که خوتان و زه و ییه که تانم بو فیرعهون کپیوه، ته وه توو، برؤن و له زهوی بیچینن. 24 به لام له کاتی خه رماندا پینج یه کی خه رمانه که تان ده ده نه فیرعهون. چوار به شه که کی دیکه

بۇ خۇتان دە يىت، بۇ بىنە تۆ و بۇ خۇرا كى خۇتان و ئەوانەى لە مائە كاتنان و بۇ خۇرا كى مندالە كاتنان.» 25 ئە وائىش گوتيان: «تۆ ئىمەت بە زىندو وىيى هېشتە وە. ئە گەر گە وەرە مان لئمان پازى يىت، ئىمە كۆيلەى فیرە وىن.» 26 ئىتر یوسف ئە مەى لە سەر خا كى میسر كرده یاسا، كە هە تا ئە مەرۆش پىنج یە كى بە رە مەى كشتوكال بۇ فیرە وە نە. ئە م یاسایە تە نە زە وى كاهینە كانی نە گرتە وە، چونكە نە بوو هە فیرە وە ن. 27 نە وەى ئیسرائیل لە خا كى میسر لە ناوچەى گۆشەن نىشتە جى بوون. لە وى بوونە خا وەن مولك و گە شە یان كرده، زۆریش زیادیان كرده. 28 یاقوب حە قە دە سال لە خا كى میسر ژيانى برده سەر. هە موو تە مە نى یاقوب بوو سە د و چل و حە وە ت سال. 29 كە كاتى مردنى ئیسرائیل نزیك بوو وە، یوسفى كورى بانگ كرده و پى گوت: «ئە گەر جى پە زامە ندىم ئە و دە ستت بخرە ژىر پانمە وە و چا كە و وە فادارىم لە گە ل بگە، لە میسر مە منىزە، 30 بە لكو كاتىك لە گە ل با و با پیرانم پادە كشىم، لە میسر وە هە لىگرە و لە گورستانى ئە و اندا بمنىزە.» ئە مېش گوتى: «دا و كار پىه كە ت جىبە جى دە كە م.» 31 ئە و یش پى گوت: «سوئىدە م بۇ بچۆ.» یوسفىش سوئىدى بۇ خوارده. ئیسرائیلیش لە سەر قەرە و ئیله كەى كرتوشى برده.

48 ئە وە بوو دواى ئە مانە بە یوسف گوترا: «با وكت نە خۇشە.» ئە و یش مە نە شە و ئە فرايمى كورى لە گە ل خۇى برده. 2 بە یاقوب را گە یە نزا و گوترا: «وا یوسفى كورپت هاتو وە بۇ لات.» ئیسرائیلیش هیزى دایە بە ر خۇى و لە سەر قەرە و ئیله كە دانىشت. 3 ئىنجا یاقوب بە یوسفى گوت: «خوداى هەرە بە توانام لە لوزى خا كى كە نعان بۇ دەر كە وە ت و بە رە كە تدارى كرده م. 4 پى فەر موموم: "وا من بە ردارت دە كە م و ژمارە ت زۆر دە كە م و دە تگە مە چە ندىن نە تە وە. ئە م خا كە ش بە مولكى هە تا هە تاپى لە دواى خۇت دە دە مە نە وە كە ت." 5 «ئىستاش دوو كورپە كە ت كە پىش هاتنى من بۇ لات بۇ خا كى میسر پوت لە دایك بوون، بۇ من دە بن. واتە ئە فرايم و مە نە شە وە ك پە ئوبىن و شیمون دە بن بوم. 6 بە لام مندالە كانی دىكە ت كە لە دواى ئە مانە وە لە دایك دە بن، دە بنە هەى تۆ و لە ژىر ناوى دوو برا كە یان بە شە میراتیان دە یىت. 7 كاتىك لە پە دان دە گە رامە وە، لە رىنگا لە خا كى كە نعان كە هیندە م نە ما بوو بگە مە ئە فرات، پرا حیل مرد، هەر لە وى

له سەر ڕێگای ئە فرات ناشتم،» واتە لە بیٲ له حم. 8 ئینجا ئیسرائیل دوو کۆرە کە یوسفی بینی و گوتی: «ئە مانە کێن؟» 9 یوسفیش بە باوکی گوت: «ئەوانە دوو کۆرە کە من کە خودا لێرە ێی بە خشیوم.» ئە مێش گوتی: «بەنێنە لام تا کو داوای بەرە کە تیان بو بکەم.» 10 هەردوو چاوی ئیسرائیل بە هۆی پیریە و کز ببون و پەکی بینیان کە وتبوو. بۆ یە یوسف هەردووکیانی هینایە لای، ئە ویش ماچی کردن و باوەشی پندا کردن. 11 ئینجا ئیسرائیل بە یوسفی گوت: «چاوە پروان نە بووم پرووی تو ببینم، کە چی ئیستا خودا نە وە کە ی تۆشی نیشان دام.» 12 یوسف هەردووکیانی لە تیوان ئە ژتۆی دەر هینا و لە بەر دە می کړتۆشی برد و سەری خستە سەر زەوی. 13 ئینجا یوسف دەستی دایە هەردووکیان، ئە فرایمی لە لای راستی خۆی بە رامبەر دەستی چەپی ئیسرائیل و مەنە شەشی لە لای چەپی خۆی بە رامبەر دەستی راستی ئیسرائیل و لی نزیك کردنە وە. 14 بە لام ئیسرائیل دەستی راستی خۆی در ئێز کرد و خستیە سەر سەری ئە فرایم، کە بچوو کە کە یان بوو، دەستی چە پیشی خستە سەر سەری مەنە شە، دەستە کانی ژیرانە دانا، چونکە مەنە شە تۆ بەرە کە بوو. 15 ئینجا داوای بەرە کە تی بو یوسف کرد و گوتی: «ئە و خودایە کە باوانم دۆستایە تییان لە گە لی کرد، ئیبراهیم و ئیسحاق، ئە و خودایە کە شوانایە تی کردووم لە بو و ئە و هە تا ئە مێر،» 16 ئە و فریشتە یە لە هە موو خراپە یە ک منی کړیە وە، ئە م دوو کۆرە بەرە کە تدار بکات. با بە ناوی خۆم و بە ناوی باوانم ئیبراهیم و ئیسحاق وە ناو پیرین، با لە ناو خا کە کەش زۆر زیاد بن.» 17 کە یوسف بینی باوکی دەستی راستی خستو و تە سەر سەری ئە فرایم، ئە وە ی پێ ناخۆش بوو، ئیتر دەستی باوکی گرت تا کو لە سەر سەری ئە فرایم وە یخاتە سەر سەری مەنە شە. 18 یوسف بە باوکی گوت: «ئاوانا، باوکە، چونکە ئە مە تۆ بەرە کە یە، دەستی راستی خۆت بخەرە سەر سەری.» 19 بە لام باوکی رازی نە بوو و گوتی: «دە زانم کۆری خۆم، دە زانم. هەروە ها ئە ویش دە بیته نە تە وە یە ک و مە زنیش دە بیته. بە لام برا بچوو کە کە ی لە و مە زنتر دە بیته و نە وە شی دە بیته چە ندین نە تە وە.» 20 ئیتر لە و پۆزە دا داوای بەرە کە تی بو کردن و گوتی: «بە ناوی تۆ وە نە وە ی ئیسرائیل داوای ئە م بەرە کە تە دە کات:» خودا وە ک ئە فرایم و مەنە شە ت لی بکات.» بە و شی وە یە ئە فرایمی خستە پیش

مه‌نه‌شه. 21 ئيسرائيل به يوسفي گوت: «ئه‌وا ده‌مرم، به‌لام خودا له‌گه‌لتان ده‌بيت و ده‌تانگه‌پرئيتته‌وه خاكي باوباپيرانتان. 22 منيش به‌شيك زياتر له به‌شي براكانت ده‌ده‌مه‌تو، ئه‌وه‌ي به‌شمشيره‌كه‌م و كه‌وانه‌كه‌م له‌چنگي ئه‌مؤرپيه‌كان وه‌رمگرت.»

49 ئينجا ياقوب كوره‌كاني خوي بانگكرد و گوتي: «كۆبينه‌وه تاكو پيتان بليم كه له‌رؤژاني داها‌تودا چيتان به‌سه‌رديت. 2 «ئه‌ي كوراني ياقوب، كۆبينه‌وه و گوي بگرن، گوي له‌ئيسرائيلي باوگان بگرن. 3 «ره‌ئوبين، تو تۆبه‌ره‌كه‌ي منيت، هيزي منيت و به‌كه‌م تواناميت، سه‌ري شانازي و سه‌ري هيزي. 4 هه‌لچوو وه‌ك ئاو، بالا‌ده‌ست ناييت، چونكه‌ چوو پته‌ سه‌ر پيخه‌فه‌كه‌ي باوكت، گلاوت كرد، سه‌ره‌كه‌وتيه‌ سه‌ر نوينه‌كه‌م. 5 «شيمون و ليثي بران، به‌چه‌كي توندوتيزي چه‌كدارن. 6 من ناچه‌ناو كۆري راويزيان، سه‌نگيني من يه‌ك ناگرپته‌وه له‌گه‌ل كۆمه‌له‌كه‌يان، چونكه‌ له‌كاتي تووره‌بوونياندا مروفيان كوشت و له‌خوشيشياندا گيان له‌پي خست. 7 نه‌فرت له‌تووره‌بيان كه‌وا تونده، له‌هه‌لچوونيان كه‌وا سه‌خته. له‌ناو ياقوب به‌شيان ده‌كه‌م و له‌ناو ئيسرائيل بلاوه‌يان پي ده‌كه‌م. 8 «يه‌هودا، براكانت ستايشي تو ده‌كه‌ن، ده‌سنت له‌سه‌ر پشته‌ملي دوژمنانت ده‌بيت، كوراني باوكيشت كرتوشت بو ده‌به‌ن. 9 به‌چه‌كه‌شيره‌يه‌هودا، له‌سه‌ر نيچير كه‌رايته‌وه، كوري خۆم. خوي نوشتانده‌وه، خوي مات دا، وه‌ك شير، وه‌ك شيره‌م، كي هه‌ليده‌ستينيت؟ 10 دارده‌سته‌كه‌ له‌يه‌هودا دانا‌بريت، گوچاني فه‌رمانكردنيس له‌تيوان قاچه‌كاني، هه‌تا ئه‌و كه‌سه‌ ديت كه‌ خاوه‌نيه‌تي، گه‌لان هه‌ر بو ئه‌و ملكه‌چ ده‌بن. 11 نيره‌كه‌ره‌كه‌ي به‌دار ميؤ ده‌به‌ستيه‌وه و ما كه‌ره‌كه‌ي به‌باشترين لقه‌ميؤ وه‌ه. جله‌كاني له‌ناو شه‌راب ده‌شوات و پوشا كه‌كه‌ي له‌ناو خويني تري. 12 چاوه‌كاني له‌شه‌راب توخترن و ددانه‌كاني له‌شير سپيترن. 13 «زه‌بولون له‌كه‌ناري ده‌ريا نيشته‌جي ده‌بيت، ده‌بيته‌به‌نده‌ري كه‌شتيه‌كان، سنووريشي هه‌تا سه‌يدا ده‌بيت. 14 «يه‌ساخار نيره‌كه‌ريكي زه‌به‌لاحه‌ و له‌تيوان دوو هه‌گبه‌ مات بووه. 15 بيني شوينيكي باشه‌ بو پشودان و زه‌ويه‌كه‌ي دلگيره‌، شاني ده‌چه‌ميته‌وه بو بار و ده‌بيته‌كۆيله‌ي كاري زۆره‌ملي. 16 «دان دادوه‌ري گه‌له‌كه‌ي خوي ده‌كات، وه‌ك يه‌كيك له‌هۆزه‌كاني ئيسرائيل.»

17 دان ماریک ده بیت له سهر ریڼگا، ماریکی ژه هراوی له سهر ریڼه، به پاژنه ی ته سپه وه ده دات و سواره که ی به ره و دواوه به رده بیته وه. 18 «ته ی یه زدان، چاوه ریڼی پرزگاری توم. 19 «چه ته په لاماری گاد ده دن، به لام ته و ده گاته پاژنه ی پیان و په لاماریان ده دات. 20 «له ناشیر نانی چه ور ده بیت، ته و خواردنی چه ور و به تام ده داته پاشایان. 21 «نه فتالی ناسکیکی ده په ریوه و به چکه ی جوانی ده بیت. 22 «یوسف میونکی به رداره، میونکی به رداره له سهر کانیاو، چله کانی به سهر دیوار نکدا هه لگه پراون. 23 تیرته ندازان درندانه په لاماریان دا و رمیان تیگرت و هه راسانیان کرد. 24 به لام که وانه که ی به توندوتولی مایه وه، بازووه کانی دهستی لیزان بوون، به دهستی تواناداره که ی یاقوب، به ناوی شوانه که، تاشه به رده که ی ئیسراییل، 25 به هوی خودا که ی باوخته وه که یارمه تیت ده دات، به هوی هه ره به تواناوه که به ره که تدارت ده کات، به به ره که ته کانی ناسمان له سهر وه و به ره که ته کانی ته و قوولاییه ی ماته له ژیره وه، به ره که ته کانی هه ردوو مه مک و مندالان. 26 به ره که ته کانی باوکت مه زترن له به ره که ته کانی چپای هه تاهه تایی، له به خشنده یی گرده دیرینه کان. با به سهر سهری یوسفه وه بن، به سهر ناوچه وانی جیا کراوه له برا کانی. 27 «بنیامین گورگیکی درنده یه، به یانیان نیچیر ده خوات و ئیوارانیش ده سته که وت دابهش ده کات.» 28 هه موو ته مانه دوازده هوزه که ی ئیسراییلن. ته مهش ته وه بوو که باویکان یچی گوتن و داوای به ره که تی بو کردن، هه ریبه کیان به یچی به ره که ته که ی خوی داوای به ره که تی بو کردن. 29 ئینجا فه رمانی پندان و یچی گوتن: «من ده چه پال گه له که ی خوم. له لای باوایپیرانم بنیزن، له و ته شکه و ته ی له ناو کیلگه که ی عه فرونی حیثیه، 30 که له کیلگه که ی مه خپله یه و پرووه و مه مرپیه له خاکی که نعان، ته وه ی ئیبراهیم له گه ل کیلگه که دا له عه فرونی حیثی کری تا کو بیکات به گورستان. 31 ئیبراهیم و سارای ژنی له وی نیراون، ئیسحاق و رفقه ی ژنیشی له وی نیراون، هه ره له ویش لیته م ناشت. 32 کیلگه که و ته شکه و ته که ی ناوی له حیثیه کان کردرابوون.» 33 کاتیک یاقوب له راسپاردنی کوره کانی ته و او بوو، هه ردوو یچی خوی خسته وه سهر قه ره ویله که و دوا هه ناسه ی دا و چووه وه پال گه له که ی خوی.

50 یوسف خۆی دا به سه رووی باوکیدا و به سه ریدا گریا و ماچی کرد. 2 ئینجا یوسف فه رمانی دا به خزمه تکاره پزیشکه کانی که باوکی مؤمیا بکه ن. پزیشکه کانیش ئیسرائیلیان مؤمیا کرد. 3 مؤمیا کردنه که چل پرۆزی پیچوو، چونکه به وه نده پرۆزه کاره که ته واو ده بوو. میسر یه کانیش حه فتا پرۆز بۆی گریان. 4 که پرۆزانی گریان به سه رچوو، یوسف له گه ل مائی فیرعه ون قسه ی کرد و گوئی: «ئه گه ر جیی ره زامه ندیتانم، ئه وا قسه له گه ل فیرعه ون بکه ن و ییی بلین، 5 که باوکم سویندی داوم و گو توو یه تی: «وا من ده مر، له و گۆره دا بمنیزن که له خاکی که نعان بۆ خۆم هه لکه ندوو.» ئیستاش پرینگام بده که بچم باوکم بنیزم و بگه ریمه وه.» 6 فیرعه ونیش ییی گوئی: «پرۆ و به و جۆره ی سویندی داویت، باوکت بنیزه.» 7 ئیتر یوسف بۆ ناشتی باوکی چوو. له گه ل هه موو خزمه تکارانی فیرعه ون، پیرانی ماله که ی و هه موو پیرانی خاکی میسر چوون، 8 له گه ل تیکرای مائی یوسف و براکانی و مائی باوکی. ته نها منداله کان و رانه مه ر و گا گه لیان له خاکی گۆشه ن به جیپشت. 9 کۆمه لکی زۆر گالیسکه و ته سپ سواریش له گه ل چوون. 10 ئینجا گه یشتنه سه ر جۆخینه که ی ئاتاد، که له وه بری پرووباری ئوردونه، له وی شیوه تیکی زۆر گه وره و توندیان گپرا. یوسف حه وت پرۆز ماتهمی بۆ باوکی دانا. 11 کاتیک که نعان یه کانی دانیشتوو ی ئه و خا که ئه م ماتهمه یان له سه ر جۆخینه که ی ئاتاد یینی، گوئیان: «ئه مه ماتهمیکی گه وره ی میسر یه کانه.» له به ر ئه وه ناوزا ئاییل میسر ایم که له وه بری پرووباری ئوردونه. 12 کوره کانی یاقو بیش چۆنی راسپارد بوون ئاوا یان بۆ کرد. 13 جا کوره کانی هه لیانگرت و بردیان بۆ خاکی که نعان و له ته شکه وه ته که ی ئه و کیکگه یه ی له مه خپه له ناشتیان، ئه وه ی که پرووه و مه مر یه و ئیبراهیم له گه ل کیکگه که له عه فرونی حیقی کری تا کو بیکات به گۆرستان. 14 ئیتر یوسف و براکانی و هه موو ئه وانه ی له گه ل بۆ ناشتی باوکی چوون، دوا ی ناشتی باوکی گه رانه وه بۆ میسر. 15 کاتیک براکانی یوسف بینیان باوکیان مرد، گوئیان: «نه کات یوسف قینمان لی هه لگرت و هه موو ئه و خراپه یه ی به رامبه ری کرد و و مانه به سه رمانی به یئینه وه.» 16 ئیتر په یامیان بۆ یوسف نارد و گوئیان: «باوکت پدش مردنی راسپاردووین و گو توو یه تی: 17 «ئاوا به یوسف ده لین: داوا کارم لیت له تاوانی براکانت و گونا هه که یان ببوریت،

چونکه خراپه‌یان له‌گه‌لت كرد، ئیستاش له تاوانی به‌نده‌كانی خودای باوكت
خۆشبه،» كاتیك په‌یامه‌كه‌یان گه‌یشت، یوسف ده‌ستی به‌گریان كرد. 18
دوای ئه‌وه برا‌كانی هاتن و له‌به‌رده‌میدا كه‌وتن و گوتیان: «ئه‌وه‌تاین، ئییه
كۆیله‌ی تۆین.» 19 به‌لام یوسف پێی گوتن: «مه‌ترسن. ئایا من له‌جپێ
خودام؟ 20 مه‌به‌ستی ئیوه خراپه‌ بوو بۆم، به‌لام خودا كردی به‌چا‌كه‌ تاكو
وه‌ك ئه‌مرۆبكات، بۆ به‌زیندوو هێشتنه‌وه‌ی خه‌لكیكی زۆر. 21 ئیستاش
مه‌ترسن. من خۆتان و منداله‌كانتان به‌خپۆ ده‌كه‌م.» ئیتر دانه‌وایی كردن و
قسه‌ی دنگۆشكه‌ره‌ی بۆ كردن. 22 یوسف خۆی و مایی باوکی له‌میسر
نیه‌شته‌جی بوون. یوسف سه‌د و ده‌ ساڵ ژیا 23 و منداله‌كانی ئه‌فرایمیسی بیینی،
كه‌ ده‌كاتنه‌وه‌ی سییه‌م. هه‌روه‌ها ئه‌وه‌نده ژیا كه‌ منداله‌كانی ما‌كیری
كوپری مه‌نه‌شه‌ی بیینی ناوی ئه‌ویان وه‌رگرتوه‌. 24 ئینجا یوسف به‌ برا‌كانی
گوت: «من ده‌مرم، به‌لام خودا خۆی به‌سه‌رتان ده‌كاتوه‌ و له‌م خا‌كه‌وه
ده‌تانباته‌وه‌ ئه‌و خا‌كه‌ی كه‌ به‌ سویند به‌ئینی داوه‌ بیداته‌ ئیبراهیم و ئیسه‌حاق و
یاقوب.» 25 ئیتر یوسف نه‌وه‌ی ئیسرائیلی سویند دا و گوتی: «پینگومان
خودا به‌سه‌رتان ده‌كاتوه‌، ده‌بیت ئیوه‌ش لێه‌وه‌ ئیسه‌قانه‌كانم بیه‌نه‌وه‌.» 26
دوای ئه‌وه‌ یوسف له‌ ته‌مه‌نی سه‌د و ده‌ ساڵیدا مرد. ئیتر مؤمیایان كرد و له
میسر خراپه‌ تابووته‌وه‌.

دهرچوون

1 ئەمانە ناوی كورەكانى ئىسرائىلن كە لەگەڵ ياقوب چوونە ميسر، هەريەك لەگەڵ خێزانەكەى: 2 پەتووين، شيمون، ليثى و يەهودا، 3 يەساخار، زەبولون و بنيامين، 4 دان و نەفتالى، گاد و ئاشير. 5 هەموو وەچەكانى ياقوب حەفتا كەس بوون، ييجگە لە يوسف كە لە ميسر بوو. 6 يوسف و هەموو براكانى و هەموو ئەو نەووەيه مردن، 7 بەلام نەووى ئىسرائىل بەردار بوون، زۆر زياد بوون و زۆر و تواندار تر بوون، خاكەكە پەربو لەوان. 8 ئينجا لە ميسر پاشايەكى نووى ھاتە سەر تەخت كە يوسفى نەدەناسى. 9 بەگەلەكەى گوت: «تەماشابكەن، نەووى ئىسرائىل گەلێكن لە ئيمه زۆرتر و بەتواناترن. 10 وەرن با دانا بين، نەووك زۆر تریش بين، كاتيك بگەوينە جەنگەو، ئەوان بچنە پال دوزمنەكانمان و لە دژمان بچەنگن و ئەم خاكە بەجيبهين.» 11 بۆيە سەركارى بيگار بيان لەسەر دانان، بۆ ئەووى بە بارگرانيه كەيان زەليليان بگەن، ئيتير شارەكانى پيتۆم و پەرمسيسيان بۆ ئەمباركردن بۆ فیرعەون بنياد نا. 12 بەلام هەرچەندە زەليليان دەكردن ئەو نەدەگەشەيان دەكرد و بەربلاو دەبوون، ئيتير لەبەر ئەو ميسر بيهكان بەرامبەر بە نەووى ئىسرائىل ترسيان لى نيشت. 13 ميسر بيهكان بە زەبرەو كۆيلايه تيبان بە نەووى ئىسرائىل دەكرد. 14 ژيانيان تال كردن بە كۆيلايه تيبهكى سەخت، بە قوركارى و خشت دروستكردن و هەموو جوړەكارى كێگە، هەموو كارىك كە پيبان دەكردن بە زەبرەو بوو. 15 پاشاى ميسر بە دوو مامانى ژنە عيبرانيه كانى گوت، كە ناوى يەكيسان شيفره و ئەوى ديكەيان پوعە بوو، 16 گوتى: «كاتيك مامانى بۆ ژنە عيبرانيه كان دەكەن لە شوونى مندالبوون، تەماشايان بگەن، ئەگەر كور بيت بيكوژن، بەلام ئەگەر سچ بيت با برييت.» 17 بەلام مامانەكان لەخودا ترسان و ئەوويان نەكرد كە پاشاى ميسر پي گوتيوون، هيشتيان كورەكان برين. 18 دواتر پاشاى ميسر مامانەكانى بانگكرد و لپي پرسين: «بۆچى ئەمەتان كروو؟ بۆ هيشتتان كورەكان برين؟» 19 مامانەكانيش وەلامى فیرعەونيان دا يەو: «لەبەر ئەووى ژنە عيبرانيه كان وەك ژنە ميسر بيهكان نين، ئەوان گورجوگۆلن و پيش گەيشتنى مامان منداليان دەبيت.» 20 ئيتير خودا لەگەڵ مامانەكان باش بوو، گەليش زۆر و بەتوانا بوون. 21 ئەو بوو كە

مامانه‌کان له خودا ترسان، خوداش خیزانی پټ به‌خشین. 22 ټینجا فیرعه‌ون
 فه‌رمانی به‌هه‌موو گه‌له‌که‌ی دا و گوتی: «هه‌ر کورپټکی عیبرانی که له
 دایک ده‌یټ، فرییدنه‌ه ناو‌رووباری نیل، به‌لام با‌هه‌موو کچه‌کان برین.»

2 پیاوټیک له‌بنه‌ماله‌ی لیفی کچیک‌ی لیفی هینا. 2 ژنه‌که سکی پر‌بوو و
 کورپټکی بوو، که‌بینی منداله‌که‌جوانه، سټ مانگ شار‌دیه‌وه. 3 به‌لام
 کاتیک نه‌یتوانی له‌وه زیاتر بیشار‌یته‌وه، سه‌به‌ته‌یه‌کی له‌زه‌ل دروست‌کراوی
 هینا و به‌قیر و زفت سواخی دا و کوره‌که‌ی له‌ناو دانا، ټینجا له‌که‌ناری نیل
 له‌ناو قامیشه‌لان داینا. 4 خوشکی منداله‌که‌ش له‌دوره‌وه وه‌ستا بو‌ئه‌وه‌ی
 بزانیټ چی لیدیت. 5 کچی فیرعه‌ونیش که‌بو‌خوشوشتن هاته‌خواره‌وه
 بو‌سه‌ر رووباری نیل و که‌نیزه‌کانیشی له‌سه‌ر که‌ناری نیل هاتو‌چو‌یان
 ده‌کرد، سه‌به‌ته‌که‌ی له‌ناو قامیشه‌لانه‌که‌بینی و کچه‌خزمه‌تکاره‌که‌ی نارد
 تا‌کو بی‌پټیت. 6 ټه‌ویش کردیه‌وه و ته‌ماشای منداله‌که‌ی کرد، بیني
 کورپټکه و ده‌گریټ، به‌زه‌پی پندا هاته‌وه و گوتی: «ټه‌مه‌یه‌کټکه له‌مندالی
 عیبرانییه‌کان.» 7 خوشکی منداله‌که‌ش له‌کچی فیرعه‌ونی پرسی: «ټایا بچم
 ژټیک‌ی شیرده‌ری عیبرانیټ بو‌بانگ بکه‌م بو‌ئه‌وه‌ی شیر به‌منداله‌که‌بدات؟»
 8 کچی فیرعه‌ونیش وه‌لامی دایه‌وه: «پرؤ.» کچه‌عازه‌به‌که‌ش چوو دایکی
 منداله‌که‌ی بانگ‌کرد. 9 کچی فیرعه‌ونیش پی‌گوت: «ټه‌م منداله‌به‌و شیری
 بده‌بوم، منیش کریه‌که‌ت ده‌ده‌می.» ژنه‌ش منداله‌که‌ی برد و شیری
 دایټ. 10 کاتیک منداله‌که‌گوره‌بوو، بو‌کچی فیرعه‌ونی هینایه‌وه، ټیتر
 بوو به‌کورپی‌ټه‌و و ناوی لینا «موسا» و گوتی: «له‌به‌ر ټه‌وه‌ی له‌ناو‌ټاو
 هه‌لم‌گرتووه‌ته‌وه.» 11 کاتیک موسا گوره‌بوو، رُوژنیکان چوو ده‌روه‌وه بو
 لای برا‌کانی و سه‌یری بار‌گرانییه‌کانی کرد و بیني پیاوټکی میسری له‌پیاوټکی
 عیبرانیی برای ده‌دات. 12 ټه‌ویش ته‌ماشای ټه‌م لا و ټه‌ولای کرد و بیني
 که‌سی لی‌نییه، ټیتر میسریه‌که‌ی کوشت و له‌ناو لم شار‌دیه‌وه. 13 بو
 رُوژی دووه‌م چوو ده‌روه‌وه و بیني دوو‌پیاوی عیبرانی شه‌ر ده‌که‌ن. له
 خه‌تاباره‌که‌ی پرسی: «بو‌چی له‌هاوه‌له‌که‌ت ده‌ده‌یت؟» 14 ټه‌ویش گوتی:
 «کی‌توی کردووه به‌گوره و دادوهر به‌سه‌رمانه‌وه؟ ټایا ده‌ته‌ویټ بم‌کوژیت
 هه‌روه‌ک میسریه‌که‌ت کوشت؟» جا موسا ترسا و گوتی: «پینگومان ټه‌م
 کاره‌زانراوه!» 15 کاتیک فیرعه‌ون گوتی له‌مه‌بوو، هه‌ولی دا موسا

بکوژیت، به لام موسا له دهست فیرعهون هه لات و له خاکی میدیان جیگیر بوو، له لای بیریک دانیشته. 16 کاهینی میدیانیش ههوت کچی هه بوو، هاتن و ئاویان هه لکیشا، ئاخویره کانیاں پرکرد بۆ ئاودانی مه پره کانی باوکیان. 17 له و کاته دا شوان هاتن و ده ریا نکردن، به لام موسا هه ستا و فریا یان کهوت و مه پره کانی ئاودان. 18 کچه کانیش هاتنه لای په عوئیلی باوکیان، ئه ویش لی پرسین: «بۆچی ئه مرۆ زوو هاتنه وه؟» 19 ئه وانیش وه لامیان دایه وه: «پیاویکی میسری فریامان کهوت له دهست شوانه کان، ههروه ها ئاوی بۆ کیشاین و مه پره کانیشی ئاودا.» 20 ئه ویش به کچه کانی گوت: «ئهی له کوئیه؟ بۆ پیاوه که تان به جیپیشته؟ بانگهیشتی بکه ن با نان بخوات.» 21 موسا رازی بوو له گه ل ئه و پیاوه بمینیتته وه. ئه ویش چیپوره ی کچی دایه موسا. 22 چیپوره ش کوریکی بوو، موساس ناوی لینا گیر شووم، چونکه گوتی: «نامۆ بووم له خاکی بیگانه.» 23 ئه وه بوو له و ماوه درێزه، پاشای میسر مرد. نه وه ی ئیسرا ئیلیش ئاهیان هه لکیشا له دهست کۆیلا یه تی و هاواریان کرد بۆ یارمه تی، گریانه که یان به هۆی کۆیلا یه تیه وه بۆ خودا به رزبووه وه. 24 خوداش گوئی له ناله یان بوو و په یمانه که ی خزی له یاد بوو له گه ل ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب. 25 ئیتر خودا روانیه نه وه ی ئیسرا ئیل و بایه خی پیدان.

3 موسا بووه شوانی مه پره کانی یه ترۆی خه زووری، که کاهینی میدیان بوو. مه پره کانی برده ئه و په پری ده شتوده ره که هه تا گه یشته کیوی خودا، خوژیف. 2 له وی له ناو گری ئاگریک له ده وه تیک فریشته ی یه زدانی بۆ ده رکهوت. که موسا ته ماشای کرد بینی وا ده وه نه که گری گرتوه، که چی ناسووتیت. 3 موسا گوئی: «لاده دم و ته ماشای ئه و دیمه نه مه زنه ده کم. بۆچی ده وه نه که ناسووتیت؟» 4 کاتیک یه زدان بینی که موسا لایدا بۆ ئه وه ی ته ماشا بکات، خودا له ناو ده وه نه که وه بانگی کرد و فه رمووی: «موسا. موسا.» ئه ویش گوئی: «ئه وه تام.» 5 فه رمووی: «نزیکی ئیره مه که وه. پێلا وه کانت له پیت دابکه نه، چونکه ئه و شوینه ی تۆ له سه ری وه ستاویت خاکیکی پیروزه.» 6 ئینجا فه رمووی: «من خودای باوکت، خودای ئیبراهیم و خودای ئیسحاق و خودای یاقوب.» موسا پرووی خۆی دا پۆشی، چونکه ده ترسا ته ماشای خودا بکات. 7 یه زدان فه رمووی:

«به‌پرستی من زه‌لیلی گه‌له‌که‌مم له‌ میسر بینی، هه‌روه‌ها گویم له‌ هاواریان بو‌له‌به‌ر سه‌رکاره‌کانیان، چونکه‌ به‌ نازاره‌کانیانم زانی. 8 ئەوا هاتمه‌ خواره‌وه بو‌ئه‌وه‌ی فریایان بکه‌وم له‌ ده‌ست میسر‌یه‌کان و له‌و‌خا‌که‌وه‌ بیانهم بو‌خا‌کیکی باش و فراوان، بو‌خا‌کیک شیر و هه‌نگوینی لی ده‌رژیت، بو‌شوینی که‌نعانی، حیقی، ئەمۆری، پرزی، حیقی و یه‌بوسیه‌کان. 9 ئیستا هاواری نه‌وه‌ی ئیسرائیل گه‌یشته‌ لام و هه‌روه‌ها ئەو‌چه‌وسانه‌وه‌یه‌م بینی که‌ به‌ ده‌ست میسر‌یه‌کان ده‌یچیزن. 10 ئیستا ش پرو و ده‌تیرم بو‌لای فیرعه‌ون و گه‌له‌که‌ی خووم، نه‌وه‌ی ئیسرائیل له‌ میسر به‌ینه‌ ده‌روه‌وه.»

11 به‌لام موسا به‌ خودای گوت: «من کیم هه‌تا بچه‌ لای فیرعه‌ون و نه‌وه‌ی ئیسرائیل له‌ میسر به‌ینه‌ ده‌روه‌وه؟» 12 ئەویش فهرمووی: «من له‌گه‌لت ده‌بم، ئەمه‌ش ده‌ینه‌ نیشانه‌ بو‌ت که‌ من تو‌م ناردووه، کاتییک گه‌ل له‌ میسر‌وه‌ ده‌رده‌هینیت، ئیوه‌ له‌سه‌ر ئەم کپوه‌ خودا ده‌په‌رستن.»

13 موساش به‌ خودای گوت: «من وا ده‌چه‌ لای نه‌وه‌ی ئیسرائیل و پینان ده‌لیم» خودای باپیرانتان منی بو‌ئیه‌ ناردووه. «ته‌گه‌ر پیم بلین: ناوی چییه‌، بلیم چی؟» 14 خوداش به‌ موسای فهرموو: «من هه‌م ئەوه‌ی که‌ هه‌م.» هه‌روه‌ها فهرمووی: «ئاوا به‌ نه‌وه‌ی ئیسرائیل ده‌لینیت: ”هه‌م منی بو‌ئیه‌ ناردووه.”» 15 هه‌روه‌ها خودا به‌ موسای فهرموو: «ئاوا به‌ نه‌وه‌ی ئیسرائیل ده‌لینیت: ”یه‌زدان، په‌روه‌ردگاری باوکانتان، خودای ئیبراهیم و خودای ئیسحاق و خودای یاقوب منی بو‌ئیه‌ ناردووه.” هه‌تاهه‌تایه‌ ئەمه‌ ناومه‌ و ئەمه‌ش دینه‌وه‌ یادتان، نه‌وه‌ دوای نه‌وه‌. 16 «پرو و پیرانی ئیسرائیل کۆبکه‌روه‌وه و پینان بلین: ”یه‌زدان، په‌روه‌ردگاری باوکانتان، خودای ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب بۆم ده‌رکه‌وت، فهرمووی، به‌پرستی ئیوه‌ و ئەوه‌ی له‌ میسر‌دا به‌سه‌رتان هاتووه‌ به‌سه‌رم کردووه‌ته‌وه‌. 17 هه‌روه‌ها به‌لینم داوه‌، له‌ زه‌لیلی میسر سه‌رتان بجه‌م و بتانه‌م بو‌خا‌کی که‌نعانی، حیقی، ئەمۆری، پرزی، حیقی و یه‌بوسیه‌کان، بو‌خا‌کیک شیر و هه‌نگوینی لی ده‌رژیت.»

18 «پیرانی ئیسرائیل گوئی له‌ قسه‌کانت ده‌گرن. ئەو کاته‌ تو و پیرانی ئیسرائیل ده‌چه‌ لای پاشای میسر و پینان ده‌لین: ”یه‌زدان، په‌روه‌ردگاری عیبرانییه‌کان به‌سه‌ریکردینه‌وه، ئیستا ش سنی رۆژه‌ری ده‌رۆین له‌ ده‌شتوهر قوربانی بو‌یه‌زدانی په‌روه‌ردگارمان سه‌رده‌پین.» 19 به‌لام ده‌زانم پاشای میسر

ناهیلت پرون، تاوه کو به ده سئیکې به هیژ ناچار نه کړیت. 20 تیر من ده ستم دریز ده کم و به هم مو کاره سه سوړهینه ره کاتم که له ناویاندا ده یکم، له میسر ده دم، دواى ته وه ده هیلت پرون. 21 «ته م گه له ش له بهر چاوی میسر یه کان ریزدار ده کم، هه تا کاتی رویشتن به ده سته تالی نه رون. 22 به لکو هه ر ژنیک له دراوسیکه ی یاخود له وهی له ماله که پیدا ده ژینت، داواى که لوپه لی زیر و زیو و جلو به رگ ده کات و له بهر کوړ و کچه کانتانی ده کهن و میسر یه کان تالان ده کهن.»

4 موسا وه لامی دایه وه و گوئی: «ته ی ته گهر بروایان پی نه کردم و گوپیان له قسه کاتم نه گرت و گو تیان "یه زدان بوت دهر نه که وتوه"؟» 2 یه زدانیش پی فرموو: «ته وه چیه له ده ست؟» ته ویش گوئی: «گوچان» 3 فرمووی: «فرییده سه زه وی.» ته ویش فرییدایه سه زه وی و بو به مار. تیر موسا له بهری هه لات. 4 ینجا یه زدان به موسای فرموو: «ده ست دریز بکه و کلکی بگره.» جا ده ستی دریز کرد و گرتی و بو وه به گوچان له ده ستیدا. 5 «بو ته وهی پروا بکن که یه زدان بوت دهر که وتوه، خودای باو کتیا، خودای ئیبراهیم و خودای ئیسحاق و خودای یاقوب.» 6 هه روه ها یه زدان پی فرموو: «ده ست بخه ره ناو باخه لت.» ته ویش ده ستی خسته ناو باخه لی و دهر یه پنایه وه، بینی ده ستی گول بووه و وهک به فری لپهاتوه. 7 ینجا فرمووی: «ده ست بخه ره وه ناو باخه لت.» ته ویش ده ستی خسته وه ناو باخه لی، ینجا له ناو باخه لی دهر یه پنایه وه، بینی وهک هه موو به شه کانی له شی لپهاتوه ته وه. 8 «به م شیوه یه ته گهر بروایان پی نه کړیت و گرنکی به نیشانه ی یه کم نه دا، ته وا گرنکی به نیشانه ی دووه م ده دن. 9 به لام ته گهر بروایان به و دوو نیشانه یه نه کرد و گوپیان له قسه کانت نه گرت، ته وا تو هه ندیک له ناوی نیل ده بهیت و له سه ر وشکانی دهر پر ژیت، تیر ته و ناوه ی له نیله وه ده بهیت، له سه ر وشکانی ده بیته خوین.» 10 موسا به یه زدانی گوئی: «ته ی په روه ردگار، من پیاوی قسه نیم، نه له پاربدوو و نه له و کاته وهی له گه ل خزمه تکاره کت دوایت. به لکو من دم گران و زمان گرانم.» 11 یه زدانیش پی فرموو: «کی ده می بو مرؤف دروست کردوه، یان کی لال یان کهر، ینا یان ناینا ی دروست کردوه، آیا منی یه زدان نیم؟» 12 ئیستا پرو، منیش له گه ل زمانت ده بم و ته وهت فیر ده کم که پی

ده دوییت» 13 به لام ئەو گوتی: «ئەئە پەرور دگار ببورە، کەسیکی دیکە
 بنێرە» 14 توورەنی یەزدان بەسەر موسادا جۆشا و فەرمووی: «ئایا هارونی
 لیئەئە برات نییە، دەزانم ئەو قەسەزانە، هەر وەها ئەو ئیستا و لە رینگایە بۆ
 پێشوازی، کاتیکی دەتبیئیت دنجۆش دەبێت. 15 لە گەلێ دە دوییت و
 وەکان دەخەیتە سەر زمانی، منیش لە گەلێ زمانی تۆ زمانی ئەو دەبم و
 فێرتان دە کەم چی بکەن. 16 ئەو لە جیاتی تۆ لە گەلێ گەل دە دوییت، ئەو
 بۆ تۆ وەک دەم دەبێت و تۆش بۆ ئەو وەک خودا. 17 ئەم گۆچانەش
 کە نیشانەکانی پێدە کەیت، لە دەستت دەبگیرت.» 18 ئینجا موسا چوو و
 گەرایەو لە لای یە ترووی خەزوری، یی گوت: «من دە پرۆم و دە گەریئەو
 لە لای براکانی خۆم کە لە میسرن، بۆ ئەو ی بیئیم ئایا هیشتا زیندوون.»
 یە ترووش بە موسای گوت: «پرۆ بە سەلامەتی.» 19 یەزدان لە میدیان بە
 موسای فەرمووی: «پرۆ و بگەریئەو بۆ میسر، چونکە هەموو ئەوانە ی بە دوای
 کوشنتندا دە گەران مردن.» 20 ئیتر موسا ژنە کە ی و مندالەکانی هەلگرت
 و سواری گۆیدریژی کردن و بردنی و گەرایەو بۆ خاکی میسر. موسا
 گۆچانە کە ی خوداشی لە دەستی گرت. 21 یەزدان بە موسای فەرموو:
 «کاتیکی دە گەریئەو میسر، سەرنجی هەموو ئەو پەر جوانە بە دە کە لە سەر
 دەستی تۆ بە دەم فیرعە وندا دە کرین، بە لام من دلی پەق دە کەم بۆ ئەو ی
 نە هیئیت گەلە کە برۆن. 22 بە فیرعە و ن دە لیت: «یەزدان ئەمە دە فەرمووت:
 ئەو ی ئیسرائیل کورە تۆ بەرە مە، 23 پیم فەرمووی، بێئە کورە کەم بچیت
 بۆ ئەو ی بمپەرسیت، بە لام تۆ رازی نە بویت بێئیت بروات، من و
 کورە کەت، تۆ بەرە کەت دە کوژم.» 24 ئەو بوو لە رینگا، لە و شوینە ی
 بۆ شە ومانە وە لێ وەستان، یەزدان تووشی هات و ویستی بیکوژیت. 25
 بە لام چیپۆرە بەر دە ئەستییەکی هەلگرت و کورە کە ی خەتە نە کرد و پارچە
 گۆشتە کە ی لە پێهەکانی دا و گوتی: «بێگومان تۆ زاوای خوینی بۆ من.» 26
 ئیتر یەزدان وازی لێ هینا، لە و کاتەش چیپۆرە گوتی، «زاوای خوین»،
 لە بەر خەتە نە کردنە کە. 27 یەزدان بە هارونی فەرموو: «پرۆ چۆلە وانی بۆ
 پێشوازی موسا، ئەویش چوو و لە کێوی خودا تووشی بوو و ماچی کرد.
 28 ئیتر موسا هەموو فەرماشتهکانی یەزدانی بە هارون را گەیاند کە موسای
 ناردبوو بۆی، هەر وەها هەموو ئەو نیشانانە ی فەرمانی ئەنجامدانی پێدا بوو.

29 موسا و هارون چوون و هه موو پیرانی نه وهی ئیسرائیلیان کۆکرده وه. 30 هارون هه موو فه رمایشته کانی یه زدان که به موسای فه رموو بوو پی پرا گه یاندن و له بهرچاوی گهل نیشانه کانی کرد. 31 ئیتر گهل باوه پریان هینا، کاتیک گوپیان لیبوو یه زدان نه وهی ئیسرائیلی به سه رکردوه ته وه و ته ماشای زه لیلیبه که یانی کردوه، دانه وینه وه و کپنوشیان برد.

5 دواتر موسا و هارون هاتن و به فیرعه و نیان گوت: «یه زدانی پهروه ردگاری ئیسرائیل وا ده فه رمویت: «بهیلله گه له کم برۆن، بو ته وهی له چۆله وانی جه ژنم بو بگپرن.»» 2 فیرعه و نیش گوتی: «یه زدان کییه هه تا گوئی له قسه ی بگرم و بهیللم ئیسرائیل برۆن؟ یه زدان نانا سم و ههروه ها ناهیللم نه وهی ئیسرائیل برۆن.» 3 ئه وانیش گوتیان: «خودای عیبرانییه کان به سه ری کردینه وه، سی رۆژه ری له چۆله وانی ده رۆین و قوربانی بو یه زدانی پهروه ردگارمان سه رده برین، نه وهک تووشی ده رد یان شمشیرمان بکات.» 4 به لام پاشای میسر پی گوتن: «موسا و هارون، بوچی گهل له ئیش ده کن؟ برۆن به لای بارگرنییه که تانه وه.» 5 ههروه ها فیرعه ون گوتی: «ئه وه تا ئیستا گه لی خا که که زۆرن و ئیوه له بارگرنییه که یان ده یانحه سیننه وه.» 6 هه ره له و رۆژه فیرعه ون فه رمانی دا به وانیه ی پیگاری به گهل ده کن و به وانیه ش که سه رکارن و گوتی: 7 «ئیتروک پیشتر کا مه ده نه گهل بو خشت دروستکردن، با خۆیان بچن و کا بو خۆیان کۆبکه نه وه. 8 به لام ته وه نده خشته ی که پیشتر دروستیان ده کرد با هه ره له سه ریان بیته، که می مه که نه وه، چونکه ئه وانه ته مه لێن، له بهر ئه وه یه هاوار ده کن: «بهیلله با برۆین و قوربانی بو خودامان سه ربهرین.» 9 با کاره که قورستر بیته له سه ره خه لکه که، هه تا پی سه رقال بن و ئاور له قسه ی درۆ نه ده نه وه.» 10 ئیتر ئه وانه ی پیگاریان پی ده کردن و سه رکاره کانی خه لک چوونه ده ره وه و به گه لیان گوت: «فیرعه ون ئاوا ده لیت: «ئیتروکاتان ناده می، 11 برۆن بو خۆتان له کوئی کا په یدا ده کن په یدای بکه ن، به لام هه یچ له کاره کانیشتان که م ناکریته وه.»» 12 ئیتر خه لکه که له هه موو خاکی میسر بلاو بوونه وه بو پووش کۆکردنه وه له جیاتی کا. 13 سه رکارانیش په له یان لی ده کردن و ده یانگوت: «کاری رۆژانه که تان ته واو بکه ن، هه ره رۆژه به شی خۆی، ههروهک پیشتر کاتیک کا هه بوو.» 14 ئیتر سه رکاره کانی نه وهی ئیسرائیل لیبان درا،

ئەوانەى كە سەركارەكانى فیرعەون لەسەریان دایانناپوون، لییان پرسین: «بۆچی ئەركى خۆتان لە خشت دروستکردن تەواو نەکردوو وەك پێشتر، دوینی و ھەروەھا ئەمرۆش؟» 15 سەركارەكانى نەوھى ئیسرائیلیش ھاتن ھاواریان بۆ فیرعەون ھینا و گوتیان: «بۆچی وا لە خزمەتکارەكانت دەكەیت؟» 16 كا نادریتە خزمەتکارەكانت و لەگەڵ ئەو شدا پێیان دەگوتیت "خشت دروستبکەن!" ئەو تەخزمەتکارەكانت لییان دراو، بەلام ھەلەكە لەگەڵی خۆتەو ھەو،» 17 ئەویش گوتی: «تەمبەلن! ئیو تەمبەلن، لەبەر ئەو ھەو دەلین: "دەچین و قوربانی بۆ یەزدان سەردەبرین."» 18 ئیستاش پرۆن کار بکەن، کاشتان نادریتی و لەگەڵ ئەو شدا پێویستە ژمارەى خشتە قورەكان وەك جارێک بێت.» 19 سەرکارەكانى نەوھى ئیسرائیل بێنیان تیکەوتوون، چونکە پێیان گوترا: «لەخشتەكەتان كەم ناکریتەو، ھەر پرۆژە و بەشى خۆى.» 20 كە لەلای فیرعەون ھاتتە دەرەو توشى موسا و ھارون بوون چاوەرێیان دەکردن. 21 پێیان گوتن: «ھەوالەى یەزدانتان دەكەین با خۆى حوكم بدات، چونکە ئیو ئیسک گراتان کردین لەبەرچاوى فیرعەون و خزمەتکارەكانى، شمشیرتان دایە دەستى بۆ كوشتنمان.» 22 موسا گەپرا ھەو لەلای یەزدان و گوتی: «پەرورەدگار بۆ خراپەت لەگەڵ ئەم گەلە کرد؟ بۆچی منت نارد؟» 23 لەو كاتەو ھى چومە لەلای فیرعەون بە ناوى تۆو بدویم، ئەو خراپەى لەگەڵ ئەم گەلە کرد، توش فریای گەلەكەت نەكەوتیت.»

6 یەزدانیش بە موسای فەرموو: «ئیستا دەبینیت چى بە فیرعەون دەكەم، بە دەستیكى بەھیز ناچارى دەكەم بەرەلایان بكات، ناچارى دەكەم لە خاكي خۆى دەریانبكات.» 2 ھەروەھا خودا لەگەڵ موسا دوا و پێى فەرموو: «من یەزدانم، 3 بۆ ئیبراھیم و ئیسحاق و یاقوب وەك "خودای ھەرە بەتوانا" دەرکەوتم، بەلام بە ناوى خۆم كە "یەزدان" ھەلەلای ئەوان خۆم نەناساند. 4 ھەروەھا پەیمانى خۆم لەگەڵیان چەسپاند، كە خاكي كەنعانیان بەدەمى، خاكي نامۆیان كە تێیدا نامۆ بوون. 5 ھەروەھا گویم لە نالەى نەوھى ئیسرائیل بوو، ئەوانەى میسرێیەكان كۆیلایەتیان پێ دەكەن، منیش پەيوەستم بە پەیمانەكەى خۆم. 6 «بۆیە بە نەوھى ئیسرائیل بلی: "من یەزدانم، لەژێر بارگرانی میسرێیەكان دەرتان دەھێم، لەكۆیلایەتى ئەوان فریانتان دەكەوم و بە دەستیكى بەھیز و دادپەرورەییەكى مەزن دەتان كۆمەو. 7 ھەروەھا

ده تانکه م به گه لی خوّم و ده به خودای ئیوه، ئیتر ئیوه ده زانن که من
 یه زدانی په روه ردگار تانم ته وهی له ژیر بارگرانی میسر بیه کان ده رتانه هیئت.
 8 ده شتابه م بوّ ته و خاکه کی سویندم خوارد بیده مه ئیبراهیم و ئیسحاق و
 یاقوب، وهک میرات ده بیده مه ئیوه، من یه زدانم،» 9 موسا به م شیوه یه
 له گه لّ نه وهی ئیسرائیل قسه ی کرد، به لام گوینان لّ نه گرت، له بهر بّ
 وره یی و کوزیلا یه تی سه خت. 10 ئینجا یه زدان به موسای فهرموو: 11
 «پرو و به فیرعه ونی پاشای میسر لّ، با پرّی به نه وهی ئیسرائیل بدات
 خاکه کی به جیپیلن.» 12 به لام موسا به یه زدانی گوت: «ته گهر نه وهی
 ئیسرائیل گویم لّ نه گرن، ئیتر چوّن فیرعه ون گویم لّ ده گرت، که من
 زمانم به ستراوه؟» 13 یه زدان سه باره ت به نه وهی ئیسرائیل و فیرعه ونی
 پاشای میسر له گه لّ موسا و هارون دوا و فهرمانی پیدان نه وهی ئیسرائیل له
 خاکه کی میسر بیه نه ده ره وه. 14 ته مانه ش گه وره ی بیه ماله کانیا ن: نه وهی
 په توبین که توبه ره ی ئیسرائیله، چه توک و په لو و چه سرّون و که رمی،
 له مانیشه وه خیله کانی په توبین دروستبوون. 15 نه وهی شیوخو نیش یه موئیل و
 یامین و توهه د و یا کین چوهر، هه روه ها شائول که له ژتیکی که نعانی
 بوو، له مانیشه وه خیله کانی شیخو ن دروستبوون. 16 ته مانه ش ناوه کانی نه وهی
 لیثین به گویره ی له دایکبوونیا ن: گیشو ن و قه هات و مه راری. ته مه نی
 لیثیش سه د و سی و چه وت سالّ بوو. 17 کورانی گیشو ن، لیبی و شیعی
 به گویره ی خیله کانیا ن. 18 نه وهی قه هاتیش، عه مرام و یه سه ار و چه برّون
 و عوزیل. ته مه نی قه هاتیش سه د و سی و سی سالّ بوو. 19 کورانی
 مه راریش، مه حلّی و موشی. ته مانه ش خیله کانی لیثیه کانن به گویره ی
 نه وه کانیا ن. 20 عه مرام یو خه قه دی خوشکی باوکی بوّ خو ی خواست.
 ته ویش هارون و موسای لّ بوو. ته مه نی عه مرامیش سه د و سی و چه وت
 سالّ بوو. 21 نه وهی یه سه اریش: قوره ح و نه فهگ و زکری. 22 نه وهی
 عوزیلیش: میسائیل و ئه لسا فان و سیتی. 23 هارونیش ئه لیشه فه عی کچی
 عه مینادابی خوشکی نه حشو نی خواست، ته ویش ناداب و ئه بیبو و ئه لعازار
 و ئیتاماری بوو. 24 نه وهی قوره حیش: ئه سسیر و ئه لقانه و ئه بیئاساف.
 ته مانه ش خیله کانی قوره حیه کانه. 25 ئه لعازاری کوری هارونیش یه کیکی له
 کچانی پووتیل خواست، ته ویش فینه حاسی بوو. ته مانه گه وره ی بیه ماله کانی

لَيْشِيه كانن به گویره ی خیله کانیان. 26 نه مانه هارون و موسان که یه زدان پیی فهرموون: «نه وهی ئیسراییل له سه ره شیوهی له شکره کانیان له خاکی میسر ده ره پینن.» 27 نه وان بوون له گه ل فیرعه ونی پاشای میسر دوان بو ده ره پینانی نه وهی ئیسراییل له میسر، موسا و هارون بوون. 28 نه وه بوو نه و پرژه ی یه زدان له خاکی میسر له گه ل موسا دوا، 29 یه زدان پیی فهرموو: «من یه زدانم، له گه ل فیرعه ونی پاشای میسر بدوی سه باره ت به هه موو نه وهی پیت ده لیم.» 30 به لام موسا به یه زدانی گوت: «نه وه تا من زمانم به ستراره، چۆن فیرعه ون گویم لی ده گریت؟»

7 یه زدان به موسای فهرموو: «پروانه، توم وهک خودای فیرعه ون لیکردوه و هارونی براشت وهک پیغه مبه ری تو ده بیته. 2 تو ده دو بیته به هه موو نه وهی فهرمانت پی ده که م، هارونی براشت له گه ل فیرعه ون ده دو بیته بو نه وهی ریگا به نه وهی ئیسراییل بدات خا که که ی به جیب پیلن. 3 به لام من دلی فیرعه ون ره ق ده که م و نیشانه و په رجوه کانم زیاتر ده که م له خاکی میسر. 4 فیرعه ون گویتان لی نا گریته، منیش ده ستم ده خه مه سه ره میسر، له شکره کانیشم که نه وهی ئیسراییل گه له که من به چه ند حوکیکی داد په روه رانه ی مه زن له خاکی میسر ده رده هیتم. 5 ئیتر میسر یه کانیش ده زانن که من یه زدانم، کاتیک ده ست بو میسر دریز ده که م و نه وهی ئیسراییل له تیویان ده رده هیتم.» 6 موسا و هارونیش هه روهک یه زدان فهرمانی پی کرد بوون، تاوایان کرد. 7 موسا ته مه نی هه شتا سال بوو، هارونیش هه شتا و سی سال بوو، کاتیک له گه ل فیرعه ون قسه یان کرد. 8 یه زدان به موسا و هارونی فهرموو: 9 «کاتیک فیرعه ون له گه ل تان ده دو بیته و ده لیت: "په رجوه بکه ن،" تو به هارون ده لیت: "گوچانه که ت بگره به ده سته وه و فریبده پیش فیرعه ون،" ئیتر ده بیته ماریکی شاخدار.» 10 ئیتر موسا و هارون هاتنه لای فیرعه ون، چۆن یه زدان فهرمانی پی کرد بوون تاوایان کرد، هارون گوچانه که ی فریاده به رده م فیرعه ون و خزمه تکاران، بووه ماریکی شاخدار. 11 فیرعه ونیش بانگی دانایان و سحر بازانی کرد، ئیتر جادوو گهرانی میسریش به نه فسونه کانیان هه مان شتیان کرد. 12 هه ریبه که گوچانی خوی فریادا و گوچانه کانیان بوونه ماری شاخدار، به لام گوچانه که ی هارون گوچانه کانی نه وانی هه لלוوشی. 13 ئیتر فیرعه ون دلی

رهق بوو و گوئی لی نه گرتن، ههروهک یه زدان فهرمووی. 14 دواتر یه زدان به موسای فهرموو: «دلی فیرعهون رهقه، رازی نییه ری به گهله که بدات. 15 بهیانی برؤ لای فیرعهون، نهو ده چپته لای ئاوه که، له که ناری نیل بوئی پراوه سته و نهو گۆچانهش که بووه ماری شاخدار له ده سته بگره. 16 یچی ده لئیت: "یه زدانی پهروه ردگاری عیبرانییه کان منی بو لای تو نارد و فهرمووی، ری به گهله که کم بده با برؤن و له چۆله وانی بمپه رستن، به لام ههتا ئیستا گوئی ناگرت. 17 یه زدان نه مه ده فهرمویت: به مه ده زانیت که من یه زدام، نه وهتا من به و گۆچانهی به ده سته وهیه له ئاوی نیل ده دم و ده یگۆریت بو خوین. 18 نهو ماسیانهش که له ناو نیلن ده مرن و نیل بۆگه ن ده بیته، میسریه کان قیزیان ده بیته وه له ئاوی نیل بختونه وه.» 19 یه زدان به موسای فهرموو: «به هارون یلی: "گۆچانه کت له ده ست بگره و ده سته بو سهر ئاوی میسریه کان دریز بکه، بو سهر جۆگه و توکه ند و گۆماو و هه موو حه وزه کانیا ن" بو نه وهی بینه خوین. ئیتر خوین له هه موو خاکی میسر ده بیته، ته نانهت له سه تلی دارین و له گۆزه ی به ردین.» 20 موسا و هارونیش ئاویان کرد، وهک نه وهی یه زدان فهرمانی پی کردن. گۆچانه که ی به رز کرده وه و ئاوی نیلی گۆری، له به رچاوی فیرعهون و خزمه تکاره کان. هه موو ئاوی نیل گۆرا و بوو به خوین. 21 ماسییه کان ی ناو نیلش مردن و نیل بۆگه ن بوو، میسریه کانیش نه یان توانی له ئاوی نیل بختونه وه، خوینیش هه موو خاکی میسری گرتنه وه. 22 جادوو گره میسریه کانیش به نه فسونه کانیا ن هه مان شتیا ن کرد، دلی فیرعهونیش رهق بوو و گوئی له موسا و هارون نه گرت، ههروهک یه زدان فهرمووی. 23 ئینجا فیرعهون رووی وه رگپرا و چوه وه ماله که ی خوی و نه مه ی له دل نه گرت. 24 هه موو میسریه کانیش ده ورو به ری نیلیان هه لدری بو ئاوه هتا یختونه وه، چونکه نه یان توانی له ئاوی نیل بختونه وه. 25 حهوت رۆژ ته و او بوو دوا ی نه وهی یه زدان ئاوی نیلی گۆری.

8 یه زدان به موسای فهرموو: «برؤ لای فیرعهون و یچی یلی: "یه زدان نه مه ده فهرمویت: ری به گهله که کم بده برؤن بو نه وهی بمپه رستن. 2 نه گهر رازی نه بیت و رپیان نه دهیت، هه موو خا که کت پرده بیته له بوق. 3 پرووباری نیل پرده بیته له بوق، سه رده کهون و دینه ناو ماله کت و ژووری

نوستنه کت و سهر قهره وینله کت، ههروه ها ده چنه مالی خزمه تکاره کانت
 و سهر گهله کت و ناو ته نووره کانت و ته شته هه ویره کانت. 4 بوق دینه
 سهر خوت و گهله کت و خزمه تکاره کانت. « 5 ئینجا یه زدان به موسای
 فهرموو: «به هارون یلی:» به گۆچانه کت ده ست در یژ بکه بوسهر جۆگه و
 تۆکند و گۆماوه کان، بوق سهر بجه بوسهر خاکی میسر. « 6 هارونیش
 ده ستی در یژ کرده سهر ئاوی میسر، بوق سهر که وتن و خاکی میسر یان
 دا پۆشی. 7 جادوو گره کانیش به ئه فسونه کانیاں هه مان شتیان کرد، بوقیان
 هینایه سهر خاکی میسر. 8 فیرعه ون بانگی موسا و هارونی کرد و گوتی:
 «له یه زدان بیارینه وه بۆ ئه وهی بوق له خۆم و گهله کم دوور بخاته وه،
 منیش ری به گهله که ده دم برۆن قوربانی بۆ یه زدان سهر بیرن. « 9 موساش
 به فیرعه ونی گوت: « کاتیکم پی بفرموو که بیارینه وه له پیناوی خوت
 و خزمه تکاره کانت و گهله کت، بۆ برانه وهی بوق له تو و له ماله کانت،
 به لام بوق له پروباری نیل ده میننه وه. « 10 ئه ویش گوتی: «به یانی.»
 موساش گوتی: «وهک ئه وه ده بیئت که گوت، بۆ ئه وهی بزانیئت که هیچ
 خودایه ک نییه وهک یه زدانی پهروه ردگارمان. 11 بوقه کانیش له خوت
 و ماله کانت و خزمه تکاره کانت و گهله کت دوور ده که ونه وه، به لام له
 پروباری نیل ده میننه وه. « 12 له دوا ی ئه وهی موسا و هارون له لای
 فیرعه ون هاتنه دهره وه، موسا هاواری بۆ یه زدان کرد له بهر ئه و بوقانه ی
 که وهک به لا به سهر فیرعه ونی هینابوو. 13 یه زدانیش به قسه ی موسای
 کرد، بوقه کان له مال و حه وشه و کیکه کان مردن. 14 کۆمه ل کۆمه ل
 کۆیان کردنه وه و خا که که گنده ل بوو. 15 به لام کاتیک فیرعه ون بینی
 خاموشی هاته کایه وه، دلّی ره ق کرده وه و گوتی له موسا و هارون نه گرت،
 ههروه ک یه زدان فهرمووی. 16 ئینجا یه زدان به موسای فهرموو: «به
 هارون یلی:» گۆچانه کت در یژ بکه و له خۆلی زهوی بده، «جا خۆلی زهوی
 له هه موو خاکی میسر ده بیته میشووله. « 17 ئیتر ئاویان کرد، هارون به
 گۆچانه کی ده ستی در یژ کرد و له خۆلی زهوی به کی دا، میشووله هاته سهر
 خه لک و سهر ئازه له کان، له هه موو خاکی میسر هه موو خۆلی زهوی به که
 بوو به میشووله. 18 جادوو گره کانیش به ئه فسونه کانیاں هه مان شتیان
 کرد بۆ په یدا بوونی میشووله، به لام نه یانتوانی. له بهر ئه وهی میشووله له سهر

خه لک و له سه ر ئاژهل مايه وه، 19 جادوو گه ره کان به فيرعه ونيان گوت:

«ئهمه په نجه ي خودايه.» به لام فيرعه ون دلي ره ق بوو و گوئي لي نه گرتن، ههروهک يه زدان فهرمووي. 20 ئينجا يه زدان به موساي فهرموو: «به ياني زوو ههسته و که فيرعه ون به ره و تاوه که ده چيټ له به رده مي رابوهسته و يئي يئي: «يه زدان ئهمه ده فهرمويټ: ري به گه له کم بده با پرؤن بمپه رستن. 21 ته گه ر ري به گه له کم نه ده هيت پرؤن، ته وا منيش ميشومه گه زنيکی زور ده نيرمه سه ر خوټ و خزمه تکاره کانت و گه له کت و ماله کانت، ئيتر مالي ميسر يه کان پر ده بيت له ميش، ته نانهت زه وييه کهش به ميش داده پوشر يټ. 22 «به لام له و پرؤزه دا خا کي گوښه ن جيا ده که مه وه که گه له که مي له سه ر ده ژين، بو ته وه ي ميش له و پدا نه بيت، هه تا بزانيت من يه زدانم له ناوه راستي خا که که دا. 23 جيا واز ييه که له تيوان گه له کم و گه له کت داده نيم، به ياني ته م نيشانه يه ده بيت.» 24 يه زدان يش تاواي کرد و ميشومه گه زنيکی زور هاتنه ناو مالي فيرعه ون و مالي خزمه تکاراني، له هه موو خا کي ميسر يش زه وييه که له بهر ميش ويران بوو. 25 ئينجا فيرعه ون بانگي موسا و هاروني کرد و گوئي: «پرؤن له م خا که قورباني بو خوداتان سه ر بيرن.» 26 به لام موسا گوئي: «راست نيه ئيمه وا بکه ين، چونکه ته و ئاژه لانه ي که ئيمه بو يه زداني پهروه ردگارمان سه ري ده برين له لاي ميسر يه کان قيزه ونه، ته گه ر ته وه ي له لاي ميسر يه کان قيزه ونه له بهر چاويان سه ري بيرن، ئايا به ردبارانمان ناکه ن؟ 27 سي پرؤزه ري له چوله واني ده روين و قورباني بو يه زداني پهروه ردگارمان سه رده برين، وه ک پيمان ده لئيت.» 28 فيرعه ون يش گوئي: «من ريمان ده دهم پرؤن و له چوله واني قورباني بو يه زداني پهروه ردگارمان سه ر بيرن، به لام دوور مه پرؤن و بوم پيارينه وه.» 29 موساش وه لامي دايه وه: «من له لاي تو چه ده وه وه وه له يه زدان ده پاريمه وه، ئيتر بو به ياني ميش له فيرعه ون و له خزمه تکاره کاني و له گه له که ي دوور ده که ونه وه، به لام ئيتر نايټ فيرعه ون فيل بکات، هه تا ري به گه له که نه دات پرؤن بو قورباني سه ر بيرن بو يه زدان.» 30 جا موسا له لاي فيرعه ون هاته ده وه وه وه له يه زدان پارايه وه. 31 يه زدان يش به قسه ي موساي کرد، ئيتر ميش له فيرعه ون و له خزمه تکاره کاني و له گه له که ي

دوورکه و تنه وه و هیچیان نه ما. 32 به لآم فیرعه ون ئەم جارەش دلی ره فکرد و رپی به گه له که نه دا برۆن.

9 یه زدان به موسای فەرموو: «پرۆ لای فیرعه ون و یپی بلێ که یه زدانی پهروه ردگاری عیبرانییه کان ئەمه ده فەرمویت:» رپی به گه له کهم بده با برۆن بمپه رستن. 2 ئە گەر رپیان نه دهیت و بهرده وام نه هیلیت برۆن، 3 ئەوا یه زدان دهر دیکێ زۆر گران ده هیلیته سەر مه پرومالا ته کانت که له پیکلگن، بۆ سەر ئەسپ و گویدر یژ و وشتر و گا و مانگا و مهر و بز. 4 به لآم یه زدان جیاوازی ده کات له تیوان مه پرومالا تی نه وهی ئیسرائیل و مه پرومالا تی میسر ییه کان، هیچ ناژه ئینکی نه وهی ئیسرائیل ناهیت. 5 یه زدان کاتیکی دیاری کرد و فەرموو، «به یانی یه زدان ئەم کاره له زه وییه که دا ده کات.» 6 بۆ به یانی یه زدان ئەم کاره ی کرد و هه موو مه پرومالا تی میسر ییه کان مردن، به لآم له ناژه لی نه وهی ئیسرائیل یه کیکیشیان نه مرد. 7 فیرعه ونیش ناردی و بینیان ته نانهت یه ک ناژه لی نه وهی ئیسرائیل نه مردوه، به لآم هیشتا دلی فیرعه ون ره ق بوو و رپی به گه له که نه دا برۆن. 8 ئینجا یه زدان به موسا و هارونی فەرموو: «به پری ده سته کانتان خو له میشی ته نوور بۆ خو تان بیهن و با موسا له بهر چاوی فیرعه ون به ره و ئاسمان به بای بکات. 9 ده بیته تو زوبا له هه موو خاکی میسر، ده بیته دو مه لی کیم دهر په ریو له هه موو خاکی میسر بۆ مرۆف و ناژه ل.» 10 ئیتر خو له میشی ته نووریان برد و له به رامبه ر فیرعه ون وه ستان، موسا به ره و ئاسمان به بای کرد و بووه دو مه لی کیمی دهر په ریو له مرۆف و له ناژه ل. 11 جادوو گه ره کانیس نه یان تانی له به رامبه ر موسا بوه ستن له بهر دو مه له کان، چونکه دو مه له کان له جادوو گه ره کان و له هه موو میسر ییه کانی دا. 12 به لآم یه زدان دلی فیرعه ونی ره فکرد و گوئی له موسا و هارون نه گرت، ههروهک یه زدان به موسای فەرموو. 13 یه زدان به موسای فەرموو: «به یانی زوو هه سته و له به رامبه ر فیرعه ون بوه سته و یپی بلێ:» یه زدانی پهروه ردگاری عیبرانییه کان ئەمه ده فەرمویت: رپی به گه له کهم بده بچن بمپه رستن. 14 ئە گینا ئەم جارە هه موو گورزه کاتم بۆ دلت و بۆ سەر خز مه تکاره کانت و بۆ سەر گه له که ت ده ئیرم، بۆ ئە وهی بزانت له هه موو زه وی هیچ که سیک وه ک من نییه. 15 ده متوانی ده ستم در یژ بکه م و خو ت و گه له که ت تووشی دهر د بکه م و له سەر پرووی زه وی بتانسر مه وه.

16 به لّام له بهر ته وه توم هیشتووه ته وه بو ته وه ی توانای خۆمت پیشان بدهم تا کوله هه موو زه ویدا ناوم پرابگه به نریت. 17 تو هیشتا خۆت به زل ده زانیت له سه ر گه له که م و پریان نادهیت برۆن. 18 له بهر ته وه به یانی ئەم کاته ته رزه یه کی زۆر مه زن ده بارینم که له میسر هاوتای نه بوو بیت، له پوژی دامه زران دنییه وه هه تا ئیستا. 19 ئیستاش بنیره و مه پومالا ته که ت و هه موو ته و شتانه ی که هه ته و له کێگه یه بیان پارێزه، هه موو خه لک و ئازه ئیک که له کێگه ده مینه وه ته گه ر له ماله وه کو نه کرینه وه ئەوا ته رزه که به سه ریان ده که ویت و ده مرن.» 20 ئیتر ده ستو پێوه نده کانی فیرعه ون، ئەوانه ی که له فه رمایشی یه زدان ترسان، به کزیله و ئازه له ماییه کانیانه وه به ره و ماله کان هه لاتن. 21 به لّام ته وه ی فه رمایشی یه زدانی پشتگو ی خست، ئەوا خزمه تکاران و ئازه له ماییه که ی له کێگه به جی پێشت. 22 ئینجا یه زدان به موسای فه رموو: «ده ستت به ره و ئاسمان درێژ بکه و له هه موو خاکی میسر ته رزه به سه ر خه لک و ئازه ل و هه موو شتی کدا ده باریت که له کێگه کانی خاکی میسر گه شه ده کات.» 23 ئیتر موسا گوچانه که ی به ره و ئاسمان درێژ کرد، یه زدانیش هه و ره تریشقه ی لیدا و ئاگر به ره و زه وی هات، یه زدان ته رزه ی باران ده سه ر خاکی میسر. 24 بووه ته رزه و ئاگریش له ناو ته رزه که بریسه که ی ده دایه وه. ته رزه که ئەوه نده مه زن بوو که له هه موو خاکی میسر وه ک ئەوه نه بووه، له و کاته وه ی بوونه ته نه ته وه. 25 ته رزه له هه موو خاکی میسر ی دا، له هه موو ته وه ی له کێگه دا بوو له مرۆفه وه هه تا ئازه ل، ته رزه هه موو سه وزایی و رووه کی کێگه ی کو تابه وه و هه موو داری کێگه شی شکاند. 26 ته نها له خاکی گو شه ن که نه وه ی ئیسرائیلی لیبوو، ته رزه نه بوو. 27 فیرعه ون ناردی و بانگی موسا و هارونی کرد، پئی گوتن: «ئهم جاره گونا هم کرد، یه زدان راستو دروسته و من و گه له که م تاوانبارین. 28 له یه زدان پیا رینه وه، چونکه له هه و ره تریشقه و ته رزه تیر بووین، منیش پریان ده ده م برۆن، ئیتر پانا گیرین.» 29 موساش وه لای دایه وه: «به چوونه ده ره وه م له شاره که ده ستم به ره و یه زدان به رزه که مه وه و نزا ده که م، ئیتر هه و ره تریشقه ده وه ستییت و ته رزه ناییت، بو ته وه ی بزانیته زه وی هی یه زدان ه. 30 به لّام سه باره ت به خۆت و خزمه تکاره کانت، من ده زانم هیشتا له یه زدانی په ره ردگار نه ترسا ون.» 31 که تان و جو

تووشی ئافات هاتن، چونکه جۆله گولکردن و که تائیش له تووکردن بوو. 32 به لام گه نم و ماش تووشی ئافات نه بوون، چونکه دره ننگ پنده گهن. 33 موسا فیرعه ونی به جیپشت و له شاره کهش پویشت، دهستی به ره و یه زدان بهرز کرده وه و نزی کرد، ئیتر هه وره تریشقه و ته رزه وه ستان و باران نه بارییه سه رزه وی. 34 کاتیک فیرعه ون بینی باران و ته رزه و هه وره تریشقه وه ستاوه، گه رایه وه سه ر گونا و خوی و خزمه تکارانی دلان ره فکرد. 35 ئیتر دلی فیرعه ون ره ق بوو و پری به نه وه ی ئیسرائیل نه دا برۆن، ههروهک یه زدان له ریگی موسا وه فهرمووی.

10 یه زدان به موسای فهرموو: «برۆ لای فیرعه ون، چونکه من دلی نه وو دلی خزمه تکارانی نه وم ره ق کرده وه، بۆ نه وه ی نه م نیشانانه م له تیویان نه نجام بده م. 2 ههروه ها بۆ نه وه ی بۆ مندال و نه وه کانت باسی نه وه بکه ی ت چون میسرم کرده گالته جار به و نیشانانه ی له تیویاندا نه نجام داوه، ئیتر ئیوه ده زانن که من یه زدانم.» 3 جا موسا و هارون چوونه لای فیرعه ون و پینان گوت: «یه زدانی پهروه ردگاری عیبرانییه کان نه مه ده فهرمویت:» هه تا که ی مل ناده ی ت و له بهرده مم ملکه چ ناییت؟ پری به گه له که م بده با برۆن و بمپه رستن، 4 چونکه نه گه ر پری به گه له که م نه ده ی ت، نه وا من به یانی کولله ده هیئمه سه ر خا که که ت. 5 پرووی زه وی داده پوشریت و ناتوانریت ته ماشای زه وی بکریت، نه وه ی له ته رزه که بۆتان ماوه ته وه و ده ر باز بووه ده یخوات، ههروه ها هه موو داریکیش که له کیلگه کانتان گه شه بکات ده یخوات. 6 ماله کانت و مالی هه موو خزمه تکاره کانت و هه موو میسریه کان پر ده کات، نه و شته ی که نه باوک و نه باپیرانت بینویانه، له و پوژه وه ی له سه ر زه وی په یدا بوون هه تا نه مرۆ.» ئینجا پرووی وه رگپرا و له لای فیرعه ون هاته ده ره وه. 7 خزمه تکارانی فیرعه ونیش پینان گوت: «هه تا که ی نه مه بیته ته له بۆمان؟ پری به و پیاوانه بده با برۆن و یه زدانی پهروه ردگاریان په رستن، ئایا هیشتا نازانیت که میسر ویران بووه؟» 8 ئینجا موسا و هارونیان برده وه لای فیرعه ون، نه ویش پنی گوتن: «برۆن یه زدانی پهروه ردگارتان په رستن، به لام کی و کی ده چن؟» 9 موساس وه لای دایه وه: «به گه نچ و پیرمانه وه ده چین، به کور و سچ و مهرومالات و ره شه و لانه وه ده چین، چونکه پئویسته جهژن بۆ یه زدان بگپرن.» 10

فیرعه ونیش پی گوتن: «یهزدان له گه لئان ییت! ته گهر بهیلم له گه ل ژن و منداله کانتان برؤن! دیاره عیوه نیازتان خراپه. 11 نه خیر! ته نها پیاوان برؤن یهزدان پهرستن، ههروهک خوتان داواتان کردوه.» تیر موسا و هارون له بهردهم فیرعهون دهراکان. 12 یهزدان به موسای فیرموو: «دهستت بوسه خاکی میسر دریز بکه بوسه کولله، بوسه وهی ییته سهه خاکی میسر و هه موو سهوزایی زه و بیه که بخوات، ته وهی له تهرزه که ماوه ته وه.» 13 تیر موسا گوچانه کهی به سهه خاکی میسر دا دریز کرد، به دریزایی ته و پرؤژ و شه وه یهزدان بایه کی پرؤژه لاتی هینا، کاتیک بووه به یانی بایه کهی پرؤژه لات کوللهی هه لگرت. 14 کولله هاته سهه هه موو خاکی میسر و له سهه هه موو سنوره کانی میسر نیشته وه، ته وهنده گران بوو که له وه و پیش کوللهی وا نه بووه و ناشیبت. 15 پرووی هه موو خاکی کهی داپوشی و خاکی که تاریک بوو، هه موو سهوزاییه کی زه وی و هه موو به روبومی داره کان که تهرزه لپی نه دابوو خواردی، هیچ سهوزایی له خاکی میسر نه هیشته وه، به دار و پرووه کی کینگه وه. 16 فیرعهون به خیرایی بانگی موسا و هارونی کرد و گوتی: «گوناهم سهه بارت به یهزدانی پهروه دگارتان و سهه بارت به عیوه ش کرد. 17 ئیستاش ته نها ته م جار هه م گوناهم خوشبن، له یهزدانی پهروه دگارتان پاریته وه با ته نها ته م کاره ساته کوشنده یه م له سهه لابات.» 18 موساش له لای فیرعهون هاته دهروه وه و له یهزدان پارایه وه. 19 یهزدانیش بایه پرؤژه لاتییه کهی گوپی به بایه کی پرؤژا وایی زور به هیز و کولله کهی هه لگرت و فرییدایه ناو ده ریای سوور و یهک کولله نه ما له هه موو خاکی میسر دا. 20 به لام یهزدان دلی فیرعهونی ره فکرد و پری نه دا به نه وهی ئیسرائیل برؤن. 21 ئینجا یهزدان به موسای فیرموو: «دهستت بوسه ئاسمان دریز بکه با تاریکی بال به سهه خاکی میسر دا بکیشیبت، که چاو چاو نه بینیت.» 22 تیر موسا دهستی بوسه ئاسمان دریز کرد و تاریکاییه کی سههخت بوسه ماوهی سی پرؤژ بالی به سهه خاکی میسر دا کیشا. 23 بوسه ماوهی سی پرؤژ کهس کهسی نه بینی و کهس له شوپی خوی هه لئه ستا، به لام هه موو نه وهی ئیسرائیل له نشینگه کانیاں پرووناکییان هه بوو. 24 ئینجا فیرعهون بانگی موسای کرد و گوتی: «برؤن یهزدان پهرستن، ته نها مه پرومالات و ره شه ولاخه کانتان بمینیت، ههروه ها ژن و منداله کانیشتان با له گه لئان برؤن.»

25 به لām موساش گوتی: «پۆیسته ریگمان پیدیهیت بۆ ئەوهی قوربانی و قوربانی سووتاندن پێشکەش بکەین بۆ یەزدانی پەرودەر دگارمان. 26 بە لکو مەروما لا تیشمان لە گەلمان دەروێژ تەنھا سمیکیش بە جینامینیت، چونکە لەوان هەلده گرین بۆ پەرستنی یەزدانی پەرودەر دگارمان، ئیە نازانین بە چی یەزدان پەرستین، هەتا نە گەینە ئەوی.» 27 بە لām یەزدان دلی فیرعهونی رەفکرد و رپی نەدا برۆن. 28 فیرعهونیش پئی گوت: «لەلام برۆ، ئاگاداری خۆت بە نەیهیتهوه بەرچاوم، چونکە ئەو رۆژە ی پروم بینیت دەمریت.» 29 موساش وەلامی دایهوه: «هەرۆک گوت! جارێکی دیکە ناتینمەوه.»

11 یەزدان بە موسای فەرموو: «کارەساتیکی دیکە بەسەر فیرعهون و میسر دا دەهێم، دوای ئەمە ریتان دەدات برۆن، کاتیکی ریتان دەدات برۆن هەمووان لێرە بە تەواوی دەر دەکات. 2 بە گەل بلی با هەر پیاویک یان ژنیکی داوای خشی زبیر و زیو لە دراوسێ میسر بیهکە ی بکات.» 3 یەزدانیش گەلی لە بەرچاوی میسر بیهکان ریزدار کرد، هەرۆهە کار بە دەستانی فیرعهون و گەلی میسر بە چاوی ریزهوه سەیری موسایان دەکرد. 4 موسا گوتی: «یەزدان ئەمە دەفەر مویت:”من لە دەورو بەری نیوه شەودا دێمە ناو میسر. 5 هەموو کورە تۆ بەرەبەک لە خاکی میسر دەمریت، لە تۆ بەری فیرعهونەوه کە لەسەر تەختەکی دانیشتوو هەتا تۆ بەری ئەو کە نێزەیهی لە پشت دەستارە، تۆ بەری هەموو ئازە لێکی مألش. 6 هاوارێکی مەزنیش لە هەموو خاکی میسر دا دەبیت کە وەک ئەوه نەبووه و جارێکی دیکەش ناییت. 7 بە لām بۆ هەموو ئەوهی ئیسرائیل تەنانت سەگیش پێیان ناوەریت، نە بە خەلک و نە بە ئازەل،” بۆ ئەوهی بزانی یەزدان جیاوازی لەتوان گەلی میسر و ئیسرائیل دەکات. 8 ئیتر هەموو خزمەتکارانت دینە لام و کپتۆشم بۆ دەبەن و دەلین برۆن، خۆت و هەموو ئەو گەلە ی لە دوای تۆن،” ئیتر لە پاش ئەوه ئیرە بە جیدە هیلم و دەرۆم.» ئینجا موسا بە توورە بیهوه لە لای فیرعهون هاتە دەرەوه. 9 یەزدان بە موسای فەرموو: «فیرعهون گویتان لی ناگریت، بۆ ئەوهی پەرچوو کاتم لە خاکی میسر دا زیاد بیت.» 10 موسا و هارون هەموو ئەم پەرچووانەیان لە بەردەم فیرعهون کرد، بە لām یەزدان دلی فیرعهونی رەفکرد و رپی بە ئەوهی ئیسرائیل نەدا لە خاکی کە ی برۆن.

12 یەزدان لە خاکی میسر بە موسا و ھارونی فەرموو: «ئەم مانگە بۆتان دەبێتە سەری مانگەکان، بۆ ئیوہ یەکەمی مانگەکانی ساڵە. 3 لەگەڵ ھەموو کۆمەڵی ئیسرائیل بدوین و بلین، لە دەی ئەم مانگە با ھەر پیاویەک لەبری بنەمالەکەمی بەرخێک ببات، بەرخێک بۆ ھەر مائیک. 4 ئەگەر مائیک بچووک بوو و توانای خواردنی بەرخێکی نەبوو، ئەوا با لەگەڵ نزیکترین دراوسێیدا بەشی بکات بەگۆرەمی ژمارەمی کەسەکان؛ بەگۆرەمی ئەو بەری کە ھەرکەسێک دەتوانێت لە بەرخە کە بخوات. 5 دەبێت ئازەلیکی نیرینەمی ساغی یەک ساڵە بۆ خۆتان دانین و لە بەرخ یان گیسک ھەلیاندەبژێرن. 6 ھەتا رۆژی چوار دەمی ئەم مانگە لەلای خۆتان چاودێریان دەکەن، ئینجا ھەموو کۆری کۆمەڵی ئیسرائیل لە کاتی خۆرتاواوون سەریان دەپرن. 7 لە خوینەکەش ھەلدەگرن و لە ھەردوو لای دەرگاکان و سەری دەرگاکانی ئەو مالانەشی دەدەن کە تێیدا دەبێت. 8 گۆشتەکەش لەو شەویدا بە ئاگر دەبژێتێت و لەگەڵ نانی فەتیرە و گجای تال دەبێت. 9 نەکەن بە خاوی یان کولای بێت، بەلکو دەبێت بژاوی بێت، لەگەڵ سەر و پێ و ھەناوی. 10 لێشی مەھیلنەوہ بۆ بەیانی، ئەوہمی لێ دەمێنیتەوہ ھەتا بەیانی، بە ئاگر بێسووتین. 11 ئاواش دەبێت: ناوقەداتان بەسترا بێت و پێلاوہ کانتان لە پێتان بێت و گۆچانە کانتان بە دەستەوہ بێت. بە پەلە دەبێت؛ ئەوہ پەسخەییە بۆ یەزدان. 12 «من ئەمشەو بە خاکی میسر دا تێدەپەرم و ھەموو تۆبەرە یەک لە خاکی میسر دەکوژم، لە مرفوہەوہ ھەتا ئازەل، حوکیش بەسەر ھەموو خوداوەندەکانی میسر دا دەدەم، من یەزدانم. 13 خوینەکەش بۆتان دەبێتە نیشانە لەسەر ئەو مالانەمی ئیوہ تێدان، کاتیکی خوینەکە دەبێم، بەسەر تاندا تێدەپەرم. ئێتر کارەساتی لەناوچوون ئیوہ ناگریتەوہ کاتیکی لە خاکی میسر دەدەم. 14 «ئەو رۆژەش دەبێتە یادگاری بۆتان و دەیکەنە جەژن بۆ یەزدان، فەرزێکی ھەتاھەتاییە و نەوہ دوای نەوہ بەردەوام دەبێت. 15 ھەوت رۆژ نانی فەتیرە دەخۆن. لە رۆژی یەکەمەوہ ھەویرترش لە مالە کانتان ناھیلن، چونکە ھەر یەکیکی شتیکی بە ھەویرترش بخوات لە رۆژی یەکەمەوہ ھەتا رۆژی ھەوتەم، ئەوا ئەو کەسە لە ئیسرائیل دادەپەردێت. 16 لە رۆژی یەکەم کۆبوونەوہمی پێرۆزبوون بەستن، ھەر ھەوہا لە رۆژی ھەوتەمیش. ھێچ کارێک لەو رۆژانەدا مەکەن، تەنھا خواردن ئامادەکردن نەبێت کە

هه موو که سییک ده یخوات. ته نها ته وه ده کهن. 17 «ئهم جه ژنی فه تیره ش بگپرن، چونکه له هه مان ئهم رۆژه دا له شکره کانتانم له خاکی میسر ده رهینا. نه وه دواى نه وه ئهم جه ژنه بگپرن و با وهک فهرزیکی هه تاهه تایی به رده وام بیئت. 18 له چواردهی مانگی یه کدا، له عیواره نانی فه تیره بخۆن هه تا عیواره ی رۆژی بیست و یه کی مانگ. 19 هه وت رۆژ ناییت هه ویرترش له ماله کانتان هه بیئت. هه رکه سییک به نامۆ و هاو لا تیشه وه شتییک بخوات که هه ویرترشی تیدا بیئت، له کومه لی ئیسرائیل داده پردریت. 20 شتی به هه ویرترش مه خۆن، ده بیئت له هه موو نشینگه کانتان نانی فه تیره بخۆن.» 21 ئینجا موسا هه موو پیرانی ئیسرائیلی بانگ کرد و پیتی گوتن: «پرۆن بو خۆتان مه پرومالات بیهن، به گویره ی هۆزه کانتان به رخی په سخه سه ربهرن. 22 ده سکییک زوفا هه لبرگن و له و خوینه ی وه ربه ن که له ته شتدایه و سه ره وه ی ده رگا و هه ردوو لایه که ی پی خویناوی بکه ن، عیوه ش هه تا به یانی که ستان له ده رگای ماله که ی ناچیتته ده ره وه. 23 یه زدان تیده په پریت بو ته وه ی له میسر بیه کان بدات، کاتییک خوینه که ده بینیت که له سه ر ده رگا و هه ردوو لایه که ی دراوه ئیتر یه زدان به سه ر ده رگا که تیده په پریت و ناهیلیت له ناو به ر بیته ماله کانتان بو لیدانتان. 24 «ئهم رپوه ره سمه بو هه تاهه تابه وهک فهرزییک بو خۆتان و نه وه کانتان به جیده هینن. 25 نه وه ده بیئت کاتییک دینه ناو ته و خا که ی یه زدان ده تانداتی هه ره وهک فه رموی، ئهم ئه رکه ده پاریزن. 26 ئیتر کاتییک مندالانتان پیتان ده لئین: «ئهم ئه رکه چیه بو عیوه؟» 27 عیوه ش ده لئین: «ئه وه قوربانی په سخه یه بو یه زدان، که له میسر به سه ر ماله کانی نه وه ی ئیسرائیلدا تپه پری، کاتییک له میسر بیه کانی دا و ماله کانی ئیمه ی پاراست.» ئیتر گهل دانهوین و کرۆشیان برد. 28 نه وه ی ئیسرائیل چوون و به م جوړه یان کرد، وهک ته وه ی یه زدان فه رمانی به موسا و هارون کرد. 29 ته وه بوو یه زدان له نیوه شه ودا له هه موو تۆبه ره یه کی خاکی میسری دا، له تۆبه ره ی فیرعه ونه وه که له سه ر ته خت دانیشتوه هه تا تۆبه ره ی ته و دیله ی له به ندیخانیه و هه موو تۆبه ره کانی مه پرومالاتیش. 30 فیرعه ون شه و هه ستا، خوی و هه موو خزمه تکاره کانی و هه موو میسر بیه کان، هاواریکی مه زن له میسر په یدا بوو، چونکه هیچ مالیک نه بوو مردووی نه بیئت. 31 به و شه وه فیرعه ون موسا و هارونی بانگ کرد و گوتی: «هه ستن! له نیو گه له کم پرۆنه

دەرەو، ئیو و ھەموو نەوێ ئیسرائیل، برۆن یەزدان پەرستەن وەک خۆتان داواتان کرد. 32 مەرۆمالا و گارانە کەشتان بێن وەک گوتتان، برۆن و ھەرەو ھا بو مینیش داوای بەرە کەت بکەن. 33 میسرێیە کانیش زۆریان لە گەلە کە کرد تا کو پەلە بکەن لە برۆشنتیان لە خا کە کە، چونکە گوتیان: «ئەگینا ئیو ھەموومان دەمرین.» 34 گەلێش ھەویرە کانیان ھەلگرت پێش ئەوێ ھەویر ترشی تی بکەن، تەشتە ھەویرە شیلراو ھەویرە کانیان لە جەلە کانیان پێچا پەو و لەسەر شانیان دانا. 35 ھەرەو ھا نەوێ ئیسرائیل بەو جۆریان کرد کە موسا پێی گوتن و داوای خشی زو و زێر و جلو بەرگان لە میسرێیە کان کرد. 36 یەزدانیش گەلی لە بەرچاوی میسرێیە کان ریزدار کرد، ئیتر ئەوێ داوایان کردبوو پێیان دان و بەم شێوێیە میسرێیە کان تالان کرد. 37 نەوێ ئیسرائیل کە نزیکە ی شەش سەد ھەزار پادە ی پیاو دەبوون پێچە لە ئافرەت و مندال، لە پرە عمسیسەو کۆچیان کرد بەرەو سوکووت. 38 ھەرەو ھا کۆمە لە خەلکیکی زۆر لە گەلیان سەرکەوتن، ھەرەو ھا ئازە لێکی زۆریش کە لە مەرۆمالا و گاوگۆتال پێکھاتبوون. 39 ئەو ھەویرە ی لە میسرەو ھینابوویان کردیانە کولێرە ی فەتیرە. ھەویرە کە بی ھەویر ترش بوو، لە بەر ئەوێ لە میسر دەرکان و نەدە کرا دوا بکەون، ھەرەو ھا خواردیان بو خۆیان دروستنە کردبوو. 40 نەوێ ئیسرائیلیش چوار سەد و سی سال لە میسر دا نیشتە جی بوون. 41 ئەو بو لە کۆتایی چوار سەد و سی سالە کە، لە ھەمان ئەو پرۆژە دا، ھەموو لە شکر ی یەزدان لە خاکی میسر چونە دەرەو. 42 لە بەر ئەوێ ئەو شەو یەزدان ئیشکی گرت بو دەر ھیتانی گەلی ئیسرائیل لە خاکی میسر، لەم شەو دا ھەموو نەوێ ئیسرائیل وەک ریزلینا ئیک بو یەزدان ئیشک دەگرن بو نەو ھەویرە کانیان. 43 یەزدان بە موسا و ھارونی فەرموو: «ئەمە فەرزی پەسخە یە: «ھیچ بیانێیە ک لێ ناخوات. 44 ھەر کۆیلە یەکی پیاوی بە زیو کراو ئەوێ خەتە نە دە کریت ئینجا لێ دەخوات. 45 بەلام نیشتە جی کاتی و کرێگرتە لێ ناخۆن. 46 «لە یەک مالد لە گۆشتە کە دەخوریت و لە مالدە کە ناچیتە دەرەو، ھیچ ئیسکیکی لی ناشکینریت. 47 ھەموو کۆمە لی ئیسرائیل پێویستە یاد ی بکە نەو. 48 «ئەگەر نامۆ یە ک لە ئیوتاندا برییت و بیویت پەسخە بو یەزدان بکات، پێویستە ھەموو نیرینە یەکی مالدە کە ی خەتە نە بکریت. ئینجا وەک لە دا ی ک بو یکی خا کە کە ی

لیدیت، به لام خه ته نه نه کراولئی ناخوات. 49 یهک یاسا په پرهو ده کریت بۆ
هاولاتی و بۆ ته و نامۆیهی که له نیوتان ده ژیت. 50 ئیتر هه موو نه وهی
ئیسرائیل به م جزریان کرد وهک ته وهی یه زدان فه رمانی به موسا و هارون
کرد. 51 ته وه بو له هه مان ته و پرۆده دا یه زدان نه وهی ئیسرائیلی له شیوهی
له شکر له خاکی میسر هینایه ده ره وه.

13 یه زدان به موسای فه رموو: 2 «هه موو نیرینه یه کی تۆ به ره بۆ من
ته رخان بکه ن. یه که م به ری سک له نه وهی ئیسرائیل له مروف و له
نازه ل، ته وه بۆ منه.» 3 موسا به گه لی گوت: «یادی ته م پرۆده بکه نه وه
که له میسر هاتنه ده ره وه، له خاکی کۆیلا یه تی، که به ده ستیکی به هیژ
یه زدان لۆره ده ری پتان، هیچ شتیکی به هه ویر ترش مه خۆن. 4 ئیستا، که
مانگی ئافیقه، ئیوه میسر به جیده هیلن. 5 کاتیک یه زدان ده تانه پینته خاکی
که نعان و حیقی و ته مۆری و حیقی و یه بوسییه کان، ته و خاکی که
سویندی بۆ باو پیرانتان خوارد بتاندائی که شیر و هه نگوینی لی ده پرژیت،
ته و له و مانگه دا ئیوه ته و ته رکه به جیده گه یه نن. 6 حه وت پرۆژ نانی فه تیره
ده خۆن و له پرۆژی حه وته م جه ژنه بۆ یه زدان. 7 له و حه وت پرۆژه دا نانی
فه تیره ده خوریت و هیچ شتیکی به هه ویر ترش له لاتان نه بینریت، هیچ
هه ویر ترشیک له هه موو سنووره کانتان نه بینریت. 8 له و پرۆژه دا به کوره که ت
پاده گه یه نیت و ده لیت: «من ته مه ده که م له بهر ته و کاره ی که یه زدان
بۆ منی کرد کاتیک له میسر هاتنه ده ره وه.» 9 بۆت ده بیته نیشانه یه ک
له سه ر ده ست و یادگار یه ک له نیوچه وان، بۆ ته وهی فیر کردنی یه زدان
له ده مت ییت، چونکه به ده ستیکی به هیژ یه زدان له میسر ده ری پینتایت.
10 ته و فه رزه ش سال له دوای سال له کاتی خۆیدا به جیده هیپیت. 11
«کاتیک یه زدان ده تانه پینته خاکی که نعانیه کان و ده یداته ئیوه، هه ره وک
سویندی خوارد بۆ ئیوه و بۆ باو کانتان، 12 ته و ئیوه هه موو به ری یه که می
سک و هه موو تۆ به ره یه کی نیرینه له به ری مالاته که تان که بۆتان ده ییت،
ده بیته پدشکه شی یه زدانی بکه ن، ته وانه بۆ یه زدان. 13 هه موو تۆ به ره یه کی
گویدریش به به رخیک ده کپنه وه، ته گه ر نه یکر نه وه، ملی ده شکینن.
هه موو تۆ به ره یه کیش له کورانتان ده کپنه وه. 14 «له پرۆژانی دا هاتوو که
کوره که ت لیت ده پرسیت و ده لیت: «ته مه چییه؟» یی ده لیت: «به ده ستیکی

به هیزه زدان له میسر دهریپناین، له خاکی کویلایه تی. 15 نهوه بوو کاتیک
 فیرعه ون کله لهره ق بوو له ریپیدامان بو تهوه ی برؤن، یه زدان هه موو
 توبه ره یه کی له خاکی میسر کوشت، له توبه ره ی مرؤفه وه هه تا توبه ره ی
 نازهل. له بهر ته مه یه من هه موو نیژیکی توبه ره ی سک بو یه زدان سه رده برم
 و ههر توبه ره یه ک له منداله کام ده کرمه وه. 16 ته مه ش ده بیته نیشانه له سه ر
 ده سنت و هیما له سه ر تیوچه وانت، چونکه به ده ستیکی به هیزه زدان له
 میسر دهریپناین. 17 نهوه بوو که فیرعه ون ری دا گه له که برؤن، خودا
 ریتمای نه کردن بو ریگی خاکی فه له ستیه کان، له گه له تهوه ی نریکیش
 بوو، چونکه خودا فه رموی: «نهوه ک گه له په شیمان بینه وه کاتیک شه ر
 بیین و بگه ری نه وه بو میسر.» 18 تیتر خودا گه لی سوورانه وه بو ریگی
 چۆله وانی دهریای سوور. نهوه ی ئیسرائیل به ریز چه کدار بوون بو جه ننگ و
 له خاکی میسر وه سه رکه وتن. 19 موساش ئیسقانه کانی یوسفی له گه له خوی
 برد، چونکه یوسف نهوه ی ئیسرائیلی سویند دابوو و گوتیوی: «بیگومان
 خودا به سه رتان ده کاته وه، ده بیته عیوه ش لیره وه ئیسقانه کام له گه له خوتان
 بیه نه وه.» 20 دوا ی نهوه ی له سوکو ته وه کوچیان کرد، له ئیتام له قه راغی
 چۆله وانی چادریان هه لدا. 21 یه زدانیش له پیشیانه وه ده رویشت، به روژ له
 ستووتیکی هه وردا له ریگا رابه رایه تی ده کردن، به شه ویش له ستووتیکی
 ناگر هه تا رووناکیان بو بیته، بو تهوه ی به شه و روژ برؤن. 22 ستونه
 هه وره که به روژ و ستونه ناگره که به شه و له به رده م گه لدا لانه ده چون.

14 یه زدان به موسای فه رموو: 2 «به نهوه ی ئیسرائیل یی: «با بگه ری نه وه
 و به رامبه رپی هه حیرو ت چادر هه لبدن، له تیوان مگدول و دهریا. له لای
 دهریا وه چادر هه لبدن، به رامبه ر به به عل چیفون. 3 فیرعه ون دهریا ره ی
 نهوه ی ئیسرائیل ده لیت: سه رلیشیواون له خا که که، له تیوان دهریا و
 چۆله وانی گیریان خوار دووه؛ 4 دلی فیرعه ونیش ره ق ده که م بو تهوه ی
 به دوا یان بکه ویت. به لام به هوی فیرعه ون و هه موو سوپا که یه وه شکومه ند
 ده بم، میسر یه کانیش ده زانن که من یه زدانم.» تیتر به م جو ره یان کرد.
 5 کاتیک به پاشای میسر را گه یه ترا که گه له که له ده ستی هه لاتن، دلی
 فیرعه ون و خزمه تکارانی سه باره ت به گه لی ئیسرائیل گوپا و گوتیان، «ته مه
 چی بوو کردمان، که وا ریمان دا به نهوه ی ئیسرائیل له خزمه تکردنمان

برؤن؟» 6 ئیتر گالیسکه که ی پئ ئاماده کردن و سوپایه که شی له گه ل خوی
 برد، 7 شهش سهد گالیسکه ی هه لئزدر او و هه موو گالیسکه کانی میسر
 و هه موو ته فسه ره سوار بووه کانیانی برد. 8 یه زدان دلی فیرعه ونی پاشای
 میسری ره فکرد، ئیتر به دوای نه وه ی ئیسرا ئیل که وت، نه وه ی ئیسرا ئیلیش
 ئازایانه به ره و پیش ده چون. 9 میسریه کان دوایان که وتن. هه موو ته سپ
 و گالیسکه کانی فیرعه ون و سواره کانی و سوپا که ی دوایان که وتن و پئیان
 که یشتن، کاتیگ له لای ده ریا چادریان هه لدا بوو، له لای پی هه حیروت
 به رامبه ره به عل چیفون. 10 کاتیگ فیرعه ون نزیک بووه وه، نه وه ی ئیسرا ئیل
 چاوایان هه لپری و بینیان میسریه کان به دوایانه وهن، ئیتر زور ترسان و
 هاواریان بو یه زدان کرد. 11 به موسایان گوت: «تایا له به ره ته وه ی له میسر
 گور نییه وایمه ت هینایه چوله وانی بو ته وه ی بمرین؟ ته مه چی بوو پیئت
 کردین که ئیته ت له میسر هینایه ده ره وه؟ 12 ته مه ته و قسه یه نییه که له میسر
 پئیان گوتی: «ئیمانگه ری با خزمه تی میسریه کان بکه ین،» چونکه بو ئیته باشتره
 خزمه تی میسریه کان بکه ین وه ک له وه ی له چوله وانی بمرین؟» 13 موساش
 وه لای گه لی دایه وه: «مه ترسن، چه سپا وین و پروانته رزگاری یه زدان که
 ته مرپو بو ئیوه ی ده کات، چونکه ته و میسریانه ی که ته مرپو ده یابینن، ئیتر بو
 هه تاهه تایه نایانیننه وه. 14 یه زدان بوتان ده جه نگیت و ئیوه ش بیده نگ
 ده بن.» 15 یه زدان به موسای فهرموو: «چییه هاوارم بو ده که یته؟ به نه وه ی
 ئیسرا ئیل یلی با کوچ بکه ن. 16 توش گوچانه که ت به رز بکه ره وه و ده ستت
 بو سه ره ریا که در یژ بکه و لئکی بکه ره وه، بو ته وه ی نه وه ی ئیسرا ئیل
 به ناوه راستی ده ریا که دا و به سه ره زه و بیه کی وشکدا بیه رنه وه. 17 ته وه تا
 منیش دلی میسریه کان ره ق ده که م، ته وانیش به دوایاندا دین، منیش
 شکومه ند ده بم بو فیرعه ون و بو هه موو سوپا که ی و گالیسکه و سواره کانی.
 18 میسریه کانیش ده زانن که من یه زدانم، کاتیگ شکومه ند ده بم بو
 فیرعه ون و گالیسکه و سواره کانی.» 19 ئینجا فریشته که ی خودا که له پیش
 سوپای ئیسرا ئیلیه کانه وه ده رپوشت شوئنه که ی گواسته وه و له دوایانه وه
 رپوشت، ستونه هه وره که ش له پیشیانه وه گواستییه وه و له دوایان وه ستا.
 20 هاته تیوان له شکری میسریه کان و سوپای ئیسرا ئیلیه کان، ئیتر هه وره که
 به در یژایی شه و تاریکی بو لایه ک هینا و پروناکی بو لایه کی دیکه. بو یه

به دريژاي شوه هيچيان نزيكي يه كتر نه بوونه وه. 21 موساش دهستي بو سهر دهريا كه دريژكرد، يه زدان به دريژاي شوه و به بايهكي روزهه لاتي توند دهريا كه ي پامالي، دهريا كه ي كرده زهوي وشك و تاوه كه شق بوو. 22 ئيتر نه وه ي ئيسرائيل چوونه ناو دهريا كه بو سهر وشكاني ژيره وه ي، تاو بووه ديوار بويان له راست و چه پيانه وه. 23 ميسريه كانيش دويان كه وتن، هه موو ئه سپه كاني فيرعون و گاليسكه و سواره كاني له دويان هاتنه ناوه ندي دهريا كه. 24 ته وه بوو له چاوهرواني به ره به يان، يه زدان له ستوني تاگر و هه وره وه به ره و خوار ته ماشاي له شكري ميسريه كاني كرد و سهر ي له له شكري ميسريه كان شيواند. 25 چه رخي گاليسكه كانيان ليك ترازاند له بهر ته وه به قورسي لبيانده خوري. ميسريه كان گوتيان: «با له بهر دم نه وه ي ئيسرائيل هه لبيين، چونكه يه زدان بويان ده جه نكيته له دزي ميسريه كان.» 26 يه زدان به موساي فهرموو: «دهستت بو سهر دهريا دريژ بكه و تاوه كه بو سهر ميسريه كان و گاليسكه و سواره كان ده گه رپته وه.» 27 موساش دهستي بو سهر دهريا كه دريژكرد و ده مه و به يان دهريا كه گه رپته وه باري جاران، ميسريه كانيش لي هه لده هاتن، يه زدان ميسريه كاني داته كانده ناو دهريا كه. 28 ئيتر تاوه كه گه رپته وه سهر گاليسكه و سواره كاني و هه موو سوپا كه ي فيرعون و دايوشين. ته وانهي به دوياندا هاتيوونه ناو دهريا كه، كه سيان لي نه ما. 29 به لام نه وه ي ئيسرائيل به سهر زه ويه كي وشكدا به ناوه راستي دهريا كه دا رويشتن و تاويش له راست و چه پيانه وه بوو به ديوار بويان. 30 يه زدان له ور روزه دا ئيسرائيلي له دهستي ميسريه كان رزگار كرد، ئيسرائيليش ميسريه كانيان بيني له كه ناري دهريا كه مردوون. 31 ئيسرائيل ته و كاره مه زنه ي بيني كه يه زدان له دزي ميسريه كان به كار پيئنا، ئيتر گه ل له يه زدان ترسان و باوه ريان به يه زدان و به موساي بنده ي هينا.

15 ئينجا موسا و نه وه ي ئيسرائيل ته م سرووده يان بو يه زدان گوت: «سروود بو يه زدان ده ليم، چونكه شكومه ندانه سهر كه وت، ته سپ و سواره كه ي فرپدايه ناو ده ريا. 2 «هيز و سروودم يه زدانه، بووه به رزگاري بوم. ته مه خودامه و شكوداري ده كه م، خوداي باوكه و به گه وره ي ده زانم. 3 يه زدان پالنه وانه، ناوي يه زدانه. 4 گاليسكه كاني فيرعون و سوپا كه ي فرپدايه ناو ده ريا، هه لبرارده ي ته فسه ره كاني له ده رايي سوور

نو قوم بوون، 5 قوللایی دایوشین، کهوتنه بنه وهک بهرد. 6 دهستی راستت، ئەهی یەزدان، به توانایه بۆ شکۆمەندیت. دهستی راستت، ئەهی یەزدان، دوژمن تیکده شکینیت. 7 «به مهزنی و پایه بهرزی به رهه لسته کانت پئشیل ده کهیت، جۆشی تووره بیت ده بارینیت وهک پووش ده یانخوات. 8 به بای لووت تاوه کان گرد بوونه وه، تاوه پۆکان وهک گرد وهستان، قوللایه کان له ناو ده ریا به ستیان. 9 دوژمن گوئی: «دوایان ده کهوم، پئیان ده کهم، تالان دابهش ده کهم، گیانم لیان تیر ده بیت، شمشیره کهم پراده کیشم، ده ستم له ناویان ده بات.» 10 به لام به بای خۆت فووت کرد، ده ریا دایوشین، رۆچوون وهک قورقوشم، له تاوینکی مهزن. 11 ئەهی یەزدان، کچی له تئو خوداوه نده کان وهک تویه؟ کچی وهک تۆ پایه بهرزه له پیروزی، سامناک له شکۆمەندی، دروستکاری کاری سه سوهرینه ر؟ 12 «دهستی راستت دریزکرد، زهوی قووتی دان. 13 ئەو گهلهی کرپته وه، به خوشه و بستیه نه گۆره کهت رابه رایه تی ده کهیت، به هیزی خۆت رینمایی ده کهیت، بۆ نشینگه ی پیروزت. 14 گه لان گوئیان لی ده بیت و ده له رزن، دانیشتووانی فهله ستیه ژان ده یانگریت. 15 سه رکرده کانی ئەدۆم سه رسام ده بن، رابه ره کانی مؤتاب له رز ده یانگریت، هه موو دانیشتووانی که نعان ده توینه وه. 16 سامناکی و تۆقین دینه سه ریان. ئەهی یەزدان، به هیزی بازووت وهک بهرد له شوینی خۆیان ده چه قن، هه تا ئەوهی گه له کهت ده په رپته وه، هه تا ئەو گه له ی کرپوته ده په رپته وه. 17 ئەهی یەزدان، ده یانپینیت و ده یانچینیت له کیوی میرات، ئەو شوینه ی بۆ نیشته جیی خۆت دروستت کرد، ئەهی په روه ردگار، ئەو پیروزی گه ی که ده سته کانت دایه زراند. 18 «یهزدان پاشایه تی ده کات بۆ هه تاهه تایه.» 19 کاتیک ئەسپی فیرعه ون به گالیسکه و سواره کانیه وه بۆ ناو ده ریا هات، یهزدانیش تاوی ده ریا ی هینایه وه سه ریان، به لام نه وهی ئیسرائیل به سه ر وشکانیدا به ناوه ندی ده ریا دا رۆشتن. 20 ئینجا مریه می پیغه مبه ر که خوشکی هارون بوو، دهستی دایه ده ف و هه موو تافره ته کانیش به ده ف و سه ماوه به دوایه وه رۆشتن. 21 مریه میش سه روودی بۆ گوتن: «سه روود بۆ یهزدان لی، چونکه شکۆمەندانه سه رکهوت، ئەسپ و سواره کانی فریدایه ناو ده ریا.» 22 ئینجا موسا کۆچی به نه وهی ئیسرائیل کرد و له ده ریا ی سه وره وه په رپته وه بۆ

چۆلەوانى شوور، سى رۇژ بە چۆلەوانىدا پۇشتن و ئاويان نەدۇزىيەو. 23 كاتىك ھاتتە مارا، نەياتتوانى ئاوەكەى ئەوئى بىخۆنەو، چونكە تال بوو، ھەر لەبەر ئەم ھۆيەشە ناوزاوە مارا. 24 جا گەل بۆلەبۇليان لەسەر موسا کرد و گوتيان: «چى بىخۆنەو؟» 25 موساش ھاوارى بۆيەزدان کرد، يەزدانىش دارىكى پيشان دا و ئەويش فرىدايە ناو ئاوەكە، ئىتر ئاوەكە سازگار بوو. لەوئى يەزدان فەرز و ياساى بۇ دانان و لەويش تاقى کردنەو. 26 فەرموى: «ئەگەر بە باشى گوئى لە دەنگى يەزدانى پەرورەدگار ت بگريت و ئەوئى راستە لەبەرچاوى بىكەيت و گوئى بۆ فەرمانەکانى شل بکەيت و ھەموو فەرزەکانى بە جىبىنيت، ھىچ نەخۇشيبەك لەوانەى خستە سەر ميسرىيەکان ناىخەمە سەر تۆ، چونكە من يەزداتم، ئەوئى چاكت دەگاتەو.» 27 ئىنجا ھاتتە ئىليم، لەوئى دوازە کانباو و ھەفتا دار خورماى لىبوو، ئىتر لەوئى لەلاى ئاوەکان لاينادا.

16 لەدواى ئەوئە لە ئىليم كۆچيان کرد و ھەموو كۆمەلى نەوئى ئيسرائىل ھاتتە چۆلەوانى سين كە لەتوان ئىليم و سيناى، لە رۇژى پازدەى مانگى دووھم لەدواى كۆچکردنيان لە خاكي ميسر. 2 ھەموو كۆمەلى نەوئى ئيسرائىل لە چۆلەوانىدا بۆلەبۇليان لەسەر موسا و ھارون کرد. 3 نەوئى ئيسرائىل پىيان گوتن: «خۆزگە بە دەستى يەزدان لە خاكي ميسردا بمردبويناى، بۇ خۆمان لاي مەنجەلى گۆشت دانىشتبووين و بە تىرى نامان دەخوارد، بەلام ئىتەتان دەرھىنا بۆ ئەم چۆلەوانىيە ھەتا ھەموو ئەم كۆمەلە بە برسيتتى بكوژن.» 4 يەزدانىش بە موساى فەرموو: «من لە ئاسمانەو نانتان بۆ دەبارتيم، گەلبش دەبىت بچنە دەرەو و ھەر رۇژە و پۆيىستى ئەو رۇژە ھەلبگرنەو. بەم شىوئە تاقىيان دەكەمەو ئاخۆ بەگوئىرەى فېرکردنەكەم دەرۆن يان نا. 5 ئەوئە دەبىت لە رۇژى شەشەم ئەوئە دەبىنن نامادەى بگەن، ئىتر دەبىتە دوو ئەوئەندەى ئەوئەى رۇژانە ھەلیدەگرنەو.» 6 جا موسا و ھارون بە ھەموو نەوئەى ئيسرائىليان گوت: «ئىوارە دەزانن كە يەزدان ئىوئەى لە خاكي ميسر دەرھىنا. 7 بەيانىش شكۆى يەزدان دەبىنن لە گوئىگرتى لە بۆلەبۇلتان لە دژى يەزدان، بەلام ئىتە چىن تاكو لە دژمان بۆلەبۆل بگەن؟» 8 موسا گوئى: «ئىوئە بەو دەزانن كە يەزدانە كاتىك ئىواران گۆشتان دەداتى و بەيانيان نانتان دەداتى بىخۆن، چونكە گوئى لە بۆلەبۇلتان

بوولە دژی. بەلام ئیە کین؟ بۆلەبۆلتان لە دژی ئیە نییە، بەلکو لە دژی
 یەزدانە. 9 موسا بە ھارونی گوت: «بە ھەموو کۆمەڵی نەوہی ئیسرائیل
 یلی:» نزیك ببنەوہ بۆ بەردەم یەزدان، چونکە گوئی لە بۆلەبۆلتان بوو.»
 10 ئەوہ بوولەو کاتە ی ھارون لەگەڵ ھەموو کۆمەڵی نەوہی ئیسرائیل
 دەدوا، ئاوریان دایەوہ بەرەو چۆلەوانی و بینیان شکۆمەندی یەزدان لەناو
 ھەور دەبیریت. 11 یەزدانیش بە موسای فەرموو: 12 «گویم لە بۆلەبۆلی
 نەوہی ئیسرائیل بوو، لەگەڵیان بدوی و یلی:» ئیواران گوشت دەخۆن و
 بەیانی تیرنان دەبن، ئیتر ئیوہ دەزانن کە من یەزدانی پەروردار تانم.» 13
 ئەوہ بوولە ئیوارە سوئسکە بەرز بوونەوہ و توردوگا کەیان داپوشی، بەیانیش
 شەوئم لە دەوروبەری توردوگا کەوتیوو. 14 کاتیک شەوئم کەوتووہ کەش
 بەرزبووہوہ، بینیان و لەسەر پرووی چۆلەوانییە کە شتیکی وردی وەک
 توئکل، ورد وەک زوقم لەسەر زەویە کە یە. 15 کاتیک نەوہی ئیسرائیل
 ئەمەیان بینی بە یەکتریان گوت: «ئەوہ چییە؟» چونکە نەیان دەزانن چییە.
 موساش یی گوتن: «ئەوہ ئەو نانە یە کە یەزدان بە ئیوہی داوہ بۆ ئەوہی
 یخۆن. 16 ئەمە ئەو شتە یە کە یەزدان فەرمانی کردووہ:» با ھەریە کە و
 بەگوێرە ی خواردنی لی ھەلگرتەوہ، تومر یک بۆ ھەریە کیک بەگوێرە ی
 ژمارە ی کەسە کان ھەریە کە بۆ ئەوانە ی لە چادرە کە ی ئەون دەبیاتەوہ.»
 17 نەوہی ئیسرائیلیش بەم جۆرە یان کرد و زۆر و کەم ھەلگرتەوہ. 18
 بەلام کاتیک بە تومر پێویان، نە ئەوہی زۆری کۆکردووہ تەوہ زیاد ی
 کردووہ و نە ئەوہی کەمی کۆکردووہ تەوہ کەمی کردووہ، ھەریە کە و
 بەگوێرە ی خواردنی ھەلگرتەوہ. 19 موسا یی گوتن: «ھیچ کەس لی
 نەمیتێتەوہ بۆ بەیانی.» 20 بەلام گوئیان لە موسا نەگرت، بەلکو ھەندیک
 خەلک لییان ھێشتەوہ بۆ بەیانی، جا کرم لییدا و کە پرووی کرد، موساش
 لییان توورە بوو. 21 ئیتر ھەموو بەیانییە ک ھەلگرتەوہ، ھەرکەسە
 بەگوێرە ی خواردنی، کە خۆریش گەرم دادەھات دەتوایەوہ. 22 ئەوہ
 بوولە رۆژی شەشەمدا دوو ئەوہ نەندە نانیان ھەلگرتەوہ، دوو تومر بۆ ھەر
 یەکیک، ئیتر ھەموو پابەرە کانی کۆمەل ھاتن و بە موسایان راگەیاندا. 23
 ئەویش یی گوتن: «ئەمە ئەوہ یە کە یەزدان فەرموو یەتی:» بەیانی پشوو دانە،
 شەممە ی پیرۆزە بۆ یەزدان، ئەوہی دەیکەن بە نان بیکەن و ئەوہ ی لی

دەنن لى بىن، ھەرچى دەمىننئەوھش لەلای خۆتانى دابىن ھەتا بۆ بەيانى ھەلگىردىت.» 24 جا داياننا بۆ بەيانى ھەرۆھک موسا فەرمانى دا، ئىتر نە كە پرووى كرد و نە كرم تىيدا پەيدا بوو. 25 موسا گوتى: «ئەمرو پىخۆن، چونكە ئەمرو شەممەيە بۆ يەزدان، لە دەشتودەر نايدۆزەنەوھ. 26 شەش رۆژ ھەلیدەگرنەوھ، بەلام لە رۆژى ھەوتەم شەممەيە و تىيدا نىيە.» 27 ئەوھ بوو لە رۆژى ھەوتەم ھەندىك لە خەلكەكە چونە دەرەوھ بۆ ئەوھى ھەلگىرگرنەوھ، بەلام نەياندۆزىيەوھ. 28 يەزدانىش بە موساى فەرموو: «ھەتا كەى ئىوھ رەتى دەكەنەوھ فەرمان و فۆرگرنەكەم پيارىزن؟ 29 پروان، يەزدان شەممەيە پىداون، بۆيە لە رۆژى شەشەمدا نانى دوو رۆژتان پىدەدات، با ھەريەكە لە شوپى خۆى دابىشيت، با كەس لە رۆژى ھەوتەم شوپى خۆى بەجىنە ھىلت.» 30 ئىتر گەل لە رۆژى ھەوتەم پشويان دا. 31 بنەمالەى ئىسرائىلىش ناويان لە نانەكە نامەن. وەك توى گىنيز سىپىيە و تامىشى وەك ناسكە نانى بە ھەنگوينە. 32 موسا گوتى: «ئەمە ئەو شتەيە كە يەزدان فەرمانى كرووھ: «تومرىكى لى پرېكەن و با بۆ نەوھكانتان پيارىزىت، بۆ ئەوھى ئەو نانە بىنن كە لە چۆلەوانى دەرخواردم دان كاتىك لە خاكى مىسر دەرھىنان.» 33 ئىنجا موسا بە ھارونى گوت: «گۆزە بىە و پر بە تومرىك مەنى تىكە. ئىنجا لە بەردەم يەزدانى دابىخ تاكو بۆ نەوھكانتان پيارىزىت.» 34 ھەرۆھك يەزدان فەرمانى بە موسا دا، لە دوپىدا ھارون مەنەكەى لەناو سندوقەكەى پەيمان دانا بۆ پاراستنى. 35 نەوھى ئىسرائىل چل سال مەنيان خوارد ھەتا ھاتنە خاكى ئاوەدانى، مەنيان خوارد ھەتا ھاتنە سنورى خاكى كەنعان. 36 تومرىش دەيەكى ئىفەيە.

17 ھەموو كۆمەلى نەوھى ئىسرائىل لە چۆلەوانى سىنەوھ كۆچيان كرد، بەگۆرەى كۆچەكانيان كاتىك يەزدان فەرمانى پى دەكردن، لە پەفەيدىم لايندا، بەلام ئاوەبوو بۆ خواردنەوھ بۆ گەل. 2 جا گەل كەرديان بە دەمەقالى لەگەل موسا و گوتيان: «ئاومان بەدى پىخۆينەوھ.» موساش وەلامى دانەوھ: «بۆچى دەمەقالىم لەگەل دەكەن؟ بۆچى يەزدان تاقى دەكەنەوھ؟» 3 بەلام گەل لەوى تىنوويان بوو و كەوتنە بۆلەبۆل لەسەر موسا. گوتيان: «بۆچى ئىتە لە مىسرەوھ ھىنايە دەرەوھ، ھەتا خۆمان و مندال و مەروماالتمان بە تىنوويتى بمرىن؟» 4 ئىتر موسا ھاوارى بۆ

یه زدان کرد و گوئی: «چی له م گه له بکه م؟ پاش که میکی دیکه به ردبارانم ده کن.» 5 یه زدانیش به موسای فہرموو: «له پیش گه لدا برؤ و هہ ندیک پیری ئیسرائیل له گه ل خوت ببه و ئه و گوچانہش کہ یی له پروباری نیلت دا له گه ل دستت بیبه و برؤ. 6 من له پیشت له وی له سہر ئه و تاشہ به ردہ له حورئف وه ستاوم. له تاشہ به ردہ کہ دہ دیت، ناوی لی ہلده قولیت و گه ل دہ یخونہ وه.» موساش به م جوڑہی کرد له به رچاوی پیرانی ئیسرائیل. 7 ئه و شوینہ یان ناونا مہسا و مہریا، له بهر دہ مہ قالیئ نہ وهی ئیسرائیل و له بهر ئه وهی یه زدانیان تاقی کردہ وه و گوئیان «ٹایا یه زدان له تیوانمانہ یان نا؟» 8 عہ مالئقیہ کان ہاتن و شہریان له گه ل ئیسرائیل کرد له رہ فیدیم. 9 موساش به یه شوعی گوئی: «چہند پیاویچکان بؤ ہہ لبرہ و برؤ له دژی عہ مالئقیہ کان شہر بکہ، من به یانی له سہر سہری گردہ کہ دہ وه ستم و گوچانہ کہی خوداش له دہ ستم دہ بیٹ.» 10 یه شوعیش به قسہی موسای کرد، له دژی عہ مالئقیہ کان جہنگا، موسا و ہارون و حووریش سہر کہ وتنہ سہر گردہ کہ. 11 ئه وه بوو کاتیک موسا دہستی بہرز دہ کردہ وه، نہ وهی ئیسرائیل سہردہ کہ وتن، بہ لام کاتیک دہستی دہ ہینایہ خوارہ وه، عہ مالئقیہ کان سہردہ کہ وتن. 12 کاتیک دہستہ کانی موسا قورس بوون، بہر دیکان ہینا و خستیانہ ژیری و ئه ویش له سہری دانیشت. ٹینجا ہارون و حوور یه کیچکان له م لاوہ و ئه وی دیکہ له ولاوہ دہستیان گرت، ئیتر ہہ تا ئاوابوونی خور دہستہ کانی بہ بہرز کراوہ یی مایہ وه. 13 یه شوعیش به شمشیر عہ مالئق و له شکرہ کہی بہزاند. 14 یه زدانیش به موسای فہرموو: «ئہ مہ وه ک یاداشتیک له پہرہ یه ک بنووسہ و بؤ یه شوعی بخونہ وه، چونکہ بہ تہ واوی یادگاری عہ مالئق له ژیر ئاسمان دہ سپر مہ وه.» 15 موساش قوربانگاہ کی دروستکرد و ناوی لینا «یہ زدان ٹالای منہ» و 16 گوئی: «له بهر ئه وهی عہ مالئق دہستی بہرز کردو وه تہ وه له دژی تہ ختی یه زدان، یه زدان نہ وه له دواوی نہ وه له دژی عہ مالئق له جہنگدا دہ بیٹ.»

18 یه ترؤی خہزووری موسا کہ کاہینی میدیان بوو، ہہ موو ئه و شتانہی بیستہ وه کہ خودا له گه ل موسا و ئیسرائیلی گه له کہی کردبووی، کہ یه زدان ئیسرائیلی له میسرہ وه دہرہیناوه. 2 له دواوی ئه وهی موسا چیپوڑہی ژنی ناردبووہ وه یه ترؤی خہزووری ہینایہ وه، 3 له گه ل ہہردوو

کورپه که ی. ناوی یه کیکیان گئیر شوومه، چونکه موسا گوئی: «نامو بووم له خاکی بیگانه.» 4 ناوی ته وهی دیکه شیان ته لیه زهر بوو، چونکه گوئی: «خودای باو کم یارمه تیده رم بوو و فریام کهوت له شمشیری فیرعه ون.» 5 یه ترۆی خه زووری موسا و کورپه کانی و ژنه که ی هاتنه لای موسا بو ته و چۆله وانیه ی ته وه وی له لای کیوی خودا لایدا بوو. 6 یه ترۆ هه والی بو موسا نارد: «من یه ترۆم، له گه ل ژنه کهت و دوو کورپه که ی بو لای تو هاتووم.» 7 موساش هاته دهره وه بو پیشوازی خه زووری، کپتوشی برد و ماچی کرد، له هه والی یه کتریان پرسی و چوونه ناو چادره که. 8 موساش هه موو ته و شتانه ی بو خه زووری گئیراپه وه که یه زدان به فیرعه ون و میسر یه کانی کرد له پیناوی گه لی ئیسرا ئیل و هه موو ته و ناخوشیانه ی له ریگا تووشیان هات و یه زدان فریایان کهوت. 9 یه ترۆش دنخۆش بوو به وه موو چا که یه ی که یه زدان له گه ل نه وه ی ئیسرا ئیل کردی، که فریایان کهوت بو له دهستی میسر یه کانی. 10 یه ترۆ گوئی: «ستایش بو یه زدان ته وه ی له دهستی میسر یه کانی و له دهستی فیرعه ون فریایان کهوت، ته وه ی فریای گه ل کهوت له ژیر دهستی میسر یه کانی. 11 کاتیک به و شتانه لووتبه رز بوون له سه ر ئیسرا ئیلیه کانی، ئیستا زانیم که یه زدان له هه موو خودا وه نده کانی مه زنتره.» 12 جا یه ترۆی خه زووری موسا قوربانی سووتاندن و چه ند قوربانیه کی دیکه ی بو خودا هینا، هارون و هه موو پیرانی ئیسرا ئیلیش هاتن بو ته وه ی له گه ل خه زووری موسا به ئاماده بوونی خودا نان بخۆن. 13 ته وه بوو به یانی موسا دانیشته بو ته وه ی دادوه ری بو گه ل بکات، ئیتر گه ل له به یانیه وه هه تا عیواره له لای موسا راهه ستان. 14 کاتیک خه زووری موسا هه موو ته و شتانه ی بینی که موسا بو گه ل ده بکات، لپی پرسی: «ئهم شته چییه تو بو گه ل ده کهیت؟ له به رچی به ته نها دانیشتوویت و له به یانیه وه هه تا عیواره هه موو گه ل له لات راهه ستان؟» 15 موساش وه لامی خه زووری دایه وه: «له به ر ته وه ی گه ل دینه لام هه تا خواستی خودا بزانی. 16 ههروه ها کاتیک کیشه به کیان هه بیته دینه لام، منیش دادوه ری تیوان پیاو و براده ره که ی ده کهم و فه رز و فیترکردنی خودایان پنی ده ناسیتم.» 17 خه زووری موساش پنی گوئی: «ته وه ی تو ده بکهیت باش نییه. 18 خۆت و ته م گه له ش ماندوو ده کهیت که له گه ل تن، چونکه

کاره که له تو مه زنتره، ناتوانیت به تنها بیکهیت. 19 ئیستاش گویم لی بگره و ئاموژگاریت ده کهم، با خودات له گهل بیت، تو نویه ری گهل به له به رامبه ر خودا و داوا کاریه کانیان پیشککش به خودا بکه. 20 فیری فهرز و فیرکردنیان بکه و ته ورینگایه یان پی بناسینه که ده بیت بیگره بهر و ته و ته رکانه ی که ده بیت بیانکه ن. 21 به لام له ناو هه موو گهلدا پیاوی به توانا و له خواترس هه لده بریریت، پیاوانی دلسوز که رقیان له ده سته که وتی نارپه وایه، ده یانکه یته کار به ده سته به سهر هه زاران و سه دان و په نجایان و ده یان. 22 هه موو کاتیک دادوهری بو گهل ده کهن و ههر داوایه کی گه وره هه بیت ده یهیننه لای تو، ههر داوایه کیش بچووک بیت خویمان بریاری له سهر ده دن. ته وه بارت سووک ده کات، چونکه ته وان له گهلته هه لده گرن. 23 ته گهر ته م کاره ت کرد و خوداش فهرمانی پی کردیت، ته وا ده توانیت خوت پرابگریت و ههروه ها هه موو ته م گهلش به ره زامه ندی ده گهنه شوینی خویمان.» 24 موساش گوئی له قسه کانی خه زووری گرت و هه موو ته و شتانه شی کرد که گوئی. 25 موسا پیاوی به توانای له هه موو ئیسرائیل هه لبارد و کردنی به پابه ر بو گهل، کار به ده سته به سهر هه زاران و سه دان و په نجایان و ده یان. 26 ئیتر هه موو کاتیک دادوهریان بو گهل ده کرد و داوای گرانیشیان ده هینایه لای موسا. به لام هه موو داوایه کی بچووک خویمان دادوهریان تیدا ده کرد. 27 ئینجا موسا خه زووری به بریکرد و یه ترؤش گه پرایه وه خاکی خوی.

19 دواى نه وه ی نه وه ی ئیسرائیل میسریان به جیپشت، رینک له سه ره تای مانگی سییه مدا گه یشتنه چۆله وانی سینا. 2 له ره فیدیمه وه کوچیان کرد و هاتنه چۆله وانی سینا و له وی له به رده م کیوه که لایندا. 3 موساش سه رکه وت بو لای خودا، یه زدان له کیوه که وه بانگی کرد و فهرمووی: «ئاوا به بنه ماله ی یاقوب ده ئییت و ئاوا به نه وه ی ئیسرائیل راده گه یه نیت: 4 ”خوتان ته وه تان یینی که به میسریه کانم کرد، ئیوه شم له سهر بالی هه لوکان هه لگرت و ئیوه م بو لای خۆم هینا. 5 ئیستاش ته گهر ئیوه به ته و او ی گویم لی بگرن و په یمانه که م پیارین، ته وا گه نجینه یه کی تابه ت ده بن بو من له ئیوه هه موو گهلان. هه رچه نده هه موو زه وی هی منه، 6 به لام ئیوه بو م ده بنه پاشایه تی کاهینان و نه ته وه یه کی پیروژ،” ته مانه ته و وشانه ن که به

نهوهی ئیسرائیلی ده‌ئییته. 7 موساش هات و هه‌موو پیرانی گه‌لی بانگکرد و هه‌موو ته‌ووشانه‌ی له‌به‌رده‌میان دانا که یه‌زدان فه‌رمانی پێ کردبوو. 8 هه‌موو گه‌لیش پیکه‌وه‌وه‌لامیان دایه‌وه‌و گوتیان: «هه‌موو ته‌وه‌ی یه‌زدان فه‌رموویه‌تی ده‌یکه‌ین.» موساش قسه‌کانی گه‌لی بۆ یه‌زدان گێڕایه‌وه‌وه. 9 یه‌زدانیش به‌ موسای فه‌رموو: «من له‌ چرپی هه‌وردا دێمه‌ لات، بۆ ته‌وه‌ی گه‌ل گوێی ئییته‌ کاتیکی له‌ گه‌لت ده‌دویم و هه‌تاهه‌تایه‌ باوه‌رت پێ بکه‌ن.» موساش وته‌کانی گه‌لی به‌ یه‌زدان را‌گه‌یانده‌. 10 هه‌روه‌ها یه‌زدان به‌ موسای فه‌رموو: «برۆ لای گه‌ل و ته‌مرپۆ و به‌یانی ته‌رخانیان بکه‌. با جله‌کانیان بشۆن و 11 ئاماده‌ بن بۆ پرۆژی سییه‌م، چونکه‌ له‌ پرۆژی سییه‌م یه‌زدان له‌ به‌رچاوی هه‌موو گه‌ل دێته‌ خواره‌وه‌ بۆ سه‌ر شاخی سینا. 12 به‌ چواره‌وری کێوه‌ که‌دا سنوور بۆ گه‌ل داده‌ئییته‌ و ده‌ئییته‌: «ئاگاداری خۆتان بن، نه‌ نزیک کێوه‌ که‌ بکه‌ونه‌وه‌، نه‌ ده‌ست له‌ بناره‌ که‌ی بدن، چونکه‌ هه‌ر که‌سیک ده‌ست له‌ کێوه‌ که‌ بدات ده‌یته‌ بکوژریت. 13 ئاژه‌ل ییت یان مرۆف، ناییته‌ بریته‌، ده‌یته‌ به‌ر دباران یان تیرباران بکریته‌، به‌بێ ته‌وه‌ی که‌س ده‌ستی پێ بکه‌ویت.» به‌لام له‌ کاتی فوکر دتیکی به‌هێز به‌ که‌ره‌نادا، ته‌وان له‌ کێوه‌ که‌ نزیک ده‌بنه‌وه‌.» 14 موساش له‌ کێوه‌ که‌ هاته‌ خواره‌وه‌ بۆ لای گه‌ل و ته‌رخانی کردن، ته‌وانیش جله‌کانیان شوشته‌. 15 به‌ گه‌لی گوت: «ئاماده‌ بن بۆ پرۆژی سییه‌م، له‌ ئافره‌ت نزیک مه‌که‌ونه‌وه‌.» 16 ته‌وه‌ بوو سه‌ر له‌ به‌یانی پرۆژی سییه‌م، بووه‌ هه‌وره‌ تریشقه‌ و بروسک و ته‌میکی چر له‌ سه‌ر کێوه‌ که‌، ده‌نگی که‌ره‌نا زۆر به‌رز بووه‌وه‌، هه‌موو گه‌ل ته‌وانه‌ی له‌ تۆردوگا که‌ بوون که‌وتنه‌ له‌رزین. 17 ئینجا موسا گه‌لی له‌ تۆردوگا که‌وه‌ ده‌ره‌ئینا بۆ دیداری خودا، جا له‌ بناری کێوه‌ که‌ پراوه‌ستان. 18 هه‌موو شاخی سیناش دووکه‌لی ده‌کرد له‌ به‌ر ته‌وه‌ی یه‌زدان به‌ ئاگره‌وه‌ هاته‌ خواره‌وه‌ بۆ سه‌ری و دووکه‌لیش وه‌ک دووکه‌لی کوره‌ به‌رز بووه‌وه‌ و هه‌موو کێوه‌ که‌ش به‌ توندی له‌رزى. 19 ده‌نگی که‌ره‌ناش جار له‌ دواى جار به‌رزتر ده‌بوو. موسا ده‌دوا و خوداش به‌ ده‌نگ وه‌لامی ده‌دایه‌وه‌. 20 یه‌زدان هاته‌ خواره‌وه‌ بۆ سه‌ر شاخی سینا و موسای بۆ سه‌ر کێوه‌ که‌ بانگکرد. موساش سه‌رکه‌وت. 21 یه‌زدان به‌ موسای فه‌رموو: «برۆ خواره‌وه‌ و گه‌ل ئاگادار بکه‌ره‌وه‌، نه‌وه‌ک پێشیلی بکه‌ن بۆ بینینی یه‌زدان و زۆریان

له ناوېچن. 22 ههروهه ها ته و کاهینهانهش که له یهزدان نریک ده بنه وه، با خوځیان ته رخان بکه، نه وه که یهزدان به پرویاندا هه لېشاخیت. 23 موساش به یهزدانی گوت: «گه ل ناتوانیت بو شاخی سینا سه ربکه ویت، چونکه تو تا گادارت کردینه وه و فهرمووت: «سنور بو کینو دابخی و ته رخانی بکه.» 24 یهزدانیش یی فهرموو: «پرو خواره وه، پاشان له گه ل هارون سه ربکه وه، به لام با کاهینه کان و گه ل هه وئی سه رکه و تن نه دن بو لای یهزدان، نه وه که به پرویاندا هه لېشاخیت.» 25 ئیتر موسا بو لای گه ل چوو خواره وه و یی گوتن.

20 خودا هه موو ته م فهرمایشتانه ی به گه ل فهرموو: 2 «من یهزدانی پهروه ردگار تانم که له خاکی میسهروه ده رمېنان، له خاکی کویلا په تیبه وه. 3 «هیچ که سینگان خودای دیکه ی بیجگه له منتان نه بیت. 4 په یکه ر بو خو تان دروستمه کن، نه له هیچ شیوه په کی ته وانه ی له ئاسمان له سهروه، نه ته وانه ی له سه ر زه وین له خواره وه، نه ته وانه ی له ناو ئاون له ژر زه ویه وه. 5 کرتوشیان بو مه بن و مه یانپه رستن، چونکه منی یهزدانی پهروه ردگار تان خودایه کی ئیره دارم، له جیاتی گوناھی باوکان سزای مندالان ده دم، هه تا نه وه ی سییه م و چواره می ناحه زه کانم، 6 به لام خو شه ویستی نه گور بو هه زاران له خو شه ویستانم ده رده خه م، ته وانه ی گو پرایه ئی راسپارده کانم ده بن. 7 ناوی یهزدانی پهروه ردگار تان بو شتی پووچ مه هینن، چونکه ته و که سانه له لای یهزدان ته ستوپاک نابن که بو شتی پوچهل ناوی ده هینن. 8 پروژی شه ممه تان له یاد بیت، تا کو به پیروزی رایبگرن. 9 شه ش پروژی ئیش ده کن و هه موو کاره که تان ده کن، 10 به لام پروژی حه و ته م شه ممه یه بو یهزدانی پهروه ردگار تان، هیچ کاریک مه کن. خو تان و کوپ و چ و خزمه تکار و کاره کهر و ئاژه له کاتنان و ته و نامویه ی له ناو ده روزه ی شاره که تانه هیچ کاریک مه کن، 11 چونکه یهزدان له شه ش پروژدا ئاسمان و زه وی و ده ریا و هه موو ته و شتانه ی تیئاندا یه دروستی کردن، به لام له پروژی حه و ته مدا پشوی دا، له بهر ته مه یهزدان پروژی شه ممه ی بهر که تدار و پیروز کرد. 12 ریزی دایک و باوگان بگرن، بو ته وه ی ته مهن دریز بن له و خا که ی یهزدانی پهروه ردگار تان پئتان ده دات. 13 مه کوژن. 14 داو ئینپسی مه کن. 15 دزی مه کن. 16 به درو شایه تی له سه ر که س

مه‌دهن. 17 چاو مه‌پرنه ژنی که‌س. چاو مه‌پرنه مال و خزمه‌تکار و کاره‌کەر و گا و مانگا و گویدریژی هیچ که‌سیک و ههر شتییک که هی که‌سیکی دیکه بیټ.» 18 کاتییک هه‌موو گهل بروسک و کیوه‌که‌یان بینی دووکه‌لی ده‌کرد، گوپیان له هه‌وره‌تریشقه و ده‌نگی که‌په‌نا بوو، له‌رزین و له دووره‌وه وه‌ستان. 19 به موساشیان گوت: «تو له‌گه‌لمان بدوی و گوی ده‌گرین. با خودا له‌گه‌لمان نه‌دویټ، نه‌وه‌ک بمرین.» 20 موساش به‌گه‌لی گوت: «مه‌ترسن. خودا هاتووه بو‌ئه‌وه‌ی تاقیتان بکاته‌وه، تا‌کو ترسی ئه‌وتان له‌به‌رچاو بیټ و گونا‌ه نه‌کن.» 21 گهل له دووره‌وه وه‌ستان و موساش له ته‌مه‌چه‌که‌ نزیک بووه‌وه، که خودای لی بوو. 22 یه‌زدان به‌موسای فه‌رموو: «ئاوا به‌نه‌وه‌ی ئیسرائیل ده‌لیټ: «عیوه بینیتان که له تاسمانه‌وه له‌گه‌لتان دوام. 23 هیچ خوداوه‌ندیک دروسمه‌کن له‌ته‌نیشت من بیټ، بتی زیو و بتی زیو بو‌خوتان دروسمه‌کن. 24 «به‌خول قوربانگام بو دروسمه‌که‌یت و قوربانی سووتاندنه‌کان و قوربانییه‌کانی هاوبه‌شیت له‌مه‌ر و بز و گا‌گه‌له‌که‌ت له‌سه‌ری سه‌رده‌پریت، له هه‌موو ئه‌و شوینانه‌وا ده‌که‌م ناوم بیټه‌وه‌یاد، دی‌مه‌لات و به‌ره‌که‌تداریت ده‌که‌م. 25 ئه‌گه‌ر به‌به‌رد قوربانگات بو دروستکردم، با به‌رده‌کان تاشراو نه‌بن، چونکه هه‌ر قه‌له‌م و چه‌کوشیکی بجه‌یه‌سه‌ر ئه‌وا گلاوی ده‌که‌یت. 26 به‌په‌یره سه‌رمه‌که‌وه سه‌ر قوربانگا که‌م نه‌وه‌ک پرووتیت له‌سه‌ری ده‌ر بکه‌ویټ.»

21 «ئه‌مانه‌ش ئه‌و یاسایانه‌به‌که له‌به‌رده‌میان دا‌یده‌نیټ: 2 «ئه‌گه‌ر کۆیله‌که‌ی عیبرانیان کپی ئه‌وا شه‌ش سال خزمه‌ت ده‌کات و سالی حه‌وته‌م به‌خۆرای ئازاد ده‌بیټ. 3 ئه‌گه‌ر به‌ته‌نها هاتبوو ئه‌وا به‌ته‌نها ئازاد ده‌بیټ، به‌لام ئه‌گه‌ر می‌ردی ژتییک بوو ئه‌وا ژنه‌که‌شی له‌گه‌لی ئازاد ده‌بیټ. 4 ئه‌گه‌ر گه‌وره‌که‌ی ژتیکی پندا‌ییټ و ژنه‌که‌ کوربان کچی بو‌ی بو‌ویټ، ئه‌وا ژن و منداله‌کان بو‌گه‌وره‌که‌ی ده‌بن و ئه‌و به‌ته‌نها ئازاد ده‌بیټ. 5 «به‌لام ئه‌گه‌ر کۆیله‌که‌ به‌راستی بیټ: «گه‌وره‌که‌م و ژنه‌که‌م و منداله‌کانم خۆشده‌ویټ و ئازاد نابم،» 6 ئه‌وا گه‌وره‌که‌ی پپو‌سته‌بیاته‌ پێش خودا، ئینجا نزیکی ده‌کاته‌وه له‌ده‌رگا که‌یان له‌لایه‌کی چوارچیوه‌ی ده‌رگا که، گه‌وره‌که‌ی به‌دریشه‌گویی کون ده‌کات، ئه‌ویش هه‌تاهه‌تایه‌خزمه‌تی ده‌کات. 7 «ئه‌گه‌ر پیاویک کچه‌که‌ی خوی فرۆشت وه‌ک کۆیله، ئه‌وا

وهک پياويکي کؤيله ئازاد ناييت. 8 ئه گەر کچه که نه يئته جي ره زامه ندى
 گوره کهى، که نيشانى کردووه بؤ خؤى، ئهوا ده يئت رى به کچه که
 بدات بکردريته وه. ئير ماني فرؤشتنى نيه به خه لکيکي بيگانه، چونکه له گه ل
 کچه که بيوه فا بووه. 9 ئه گەر کچه کهى نيشان کرد بؤ کوره کهى ئهوا پئويسته
 وهک کچى خؤى هه لسوکه وتى له گه ل بکات. 10 ئه گەر ژتيکي ديه کهى هينا،
 ئهوا پئويسته خواردن و بهرگ و جووتوونى له گه ل ئهوا کم نه کاته وه.
 11 ئه گەر يه کيک له و سنيانهى بؤ نه کرد، ئهوا که نيزه که به خورايى ئازاد
 ده يئت. 12 «ئوهى له که سيک بدات و بمریت، ئهوا ده يئت بکوژریت.
 13 به لام ئه وهى مه به ستي نه بوو، به لکو خودا هيشتى روو بدات، ئهوا
 من شو يئيکت بؤ ديارى ده کم هه تا هه ليئت بؤ ئه وى. 14 به لام ئه گەر
 يه کيک قیل له براده ره کهى بکات و به ئه نقه ست بيکوژریت، ئهوا له لای
 قوربانگا که مه وه ده بيه يت بؤ کوشتن. 15 «ئوهى له دايک و باوکى بدات،
 ئهوا ده يئت بکوژریت. 16 «ئوهى که سيک برفينيت و بيفرؤشيت يان
 له لای بييينه وه، ئهوا ده يئت بکوژریت. 17 «ئوهى نه فره ت له باوکى يان
 دايکى بکات، ده يئت بکوژریت. 18 «کاتيک دوو پياو ناکو کيان ده يئت
 ويه کيکيان به بهرد يان به مست له براده ره کهى بدات و نه مرد به لکو له
 جيگا که وت، 19 ئه گەر هه ستايه وه و له دهره وه به گوچانه کهى رؤيشت،
 ئهوا ئه وهى لييداوه يئاوان ده يئت، ته نها قهره بووى ئهوا کاتهى بؤ بکاته وه و
 خه رجى چاره سه ريه کهى بدات، هه تا به ته واوى چاک ده يئته وه. 20
 «ئه گەر که سيک به دار له کؤيله کهى يان کاره که ره کهى بدات و له ژير
 ده ستيدا بمریت، ئهوا سزا ده دریت، 21 به لام ئه گەر له دواى رؤژيک
 يان دووان چاک بووه وه، ئهوا سزا نادریت، چونکه مولکى خؤيه تى. 22
 «ئه گەر چه ند پياويک شهريان کرد و به ريککه وت له ژتيکي سکپريان
 دا و به هؤيه وه منداله کهى پيش کاتى خؤى له دايک بوو، به لام زياني
 کوشندهى نه بوو، ئهوا بيگومان به گويزه ي دادگا سزاي ماددى ده درين،
 به پي ئه وهى ميژدى ژنه که له سهريان داده نيئت. 23 به لام ئه گەر زياني
 کوشندهى هه يئت، ئهوا گيان له جي گيان ده يئت، 24 چاو به چاو، ددان
 به ددان، ده ست به ده ست، پي به پي، 25 سووتان له جي سووتان، برين له
 جي برين و ليدان له جي ليدان. 26 «کاتيک يه کيک له چاوى کؤيله کهى

یان چاوی کاره کهره کە ی دا و کویری کرد، ئەوا ئازادی دەکات لە جیاتی چاوی. 27 ئەگەر ددانی کۆیلە کە ی یان کاره کهره کە ی کەوت، ئەوا ئازادی دەکات لە جیاتی ددانی. 28 «ئەگەر گایە ک قوچی لە پیاویک یان لە ژنیکی دا و مرد، ئەوا گایە ک بەردباران دە کریت و گۆشته کەشی ناخوری، بەلام خاوەنی گایە ک بێتاوان دە بێت. 29 بەلام ئەگەر گایە ک پێشتر قوچو شین بێت، خاوەنە کە ی ئاگادار کرایتەوه بەلام لە پشتیره کە بەندی نە کرد بێت، پیاویک یان ژنیکی کوشت، ئەوا گایە ک بەردباران دە کریت و خاوەنە کەشی دە کوژریت. 30 ئەگەر نرخ بخریتە سەری، ئەوا بۆ کرینەوه ی ژبانی خۆی هەرحی بکە ویتە سەر دە بێت بیدات. 31 ئەگەر قوچ لە کویریکی یان لە چینیکی بدات، ئەوا هەمان ئەو حوکمە ی لە سەر جیبە جی دە کریت. 32 ئەگەر گایە ک قوچ لە کۆیلە یە ک یان کاره کهره ییکی بدات، ئەوا گەوره کە ی سی شافل زیو دە دات و گایە کەش بەردباران دە کریت. 33 «کاتیکی کە سیکی سەری بییریکی دە کاتەوه یان بییریکی لیدە دات و سەرە کە ی دانە پۆشیت، گایە ک یان گویدر یژیکی بکە ویتە ناوی، 34 ئەوا خاوەن بیره کە قەرە بوو دە داتەوه و زیو دە داتە خاوەنە کە ی، ئازە له مرداره وه بووه کەش یان توپیوه کە بۆ ئەو دە بێت. 35 «ئەگەر گای کە سیکی لە گای برادەرە کە ی دا و کوشتی، ئەوا گایە زیندوو کە دە فروشن و نرخە کە ی بەش دە کەن، هەر وه ها گایە مرداره وه بووه کەش دابەش دە کەن. 36 ئەگەر زانراش کە گایە کە پێشتر قوچو شین بووه و خاوەنە کە ی لە پشتیره کە بەندی نە کردوو، ئەوا خاوەن گا قوچو شینە کە دە بێت گایە ک لە جی گایە ک بدات و تەنها گایە مرداره وه بووه کەش وەر بگریت.

22 «کاتیکی کە سیکی گایە ک یان بەرخینک دە دزیت، سەری پری یان فروشتی، ئەوا پینج مانگا لە جی گایە کە و چوار مە پریس لە جی بەرخە کە دە داتەوه. 2 «ئەگەر دزه کە بە شه و بینرا خەریکی برین بوو و لپی درا و مرد، ئەوا مافی خوینی نییه، 3 بەلام ئەگەر دوا ی خۆر هە لاتن بوو ئەوا مافی خوینی هە یه. «دزینک دە بێت قەرە بوو بداتەوه، ئەگەر نە بوو نیش بوو ئەوا دە فروشیت. 4 ئەگەر ئازە له دزراوه کە ی بە زیندوو یی لە دەستی گیرا، لە گایە کە وه هە تا گویدر یژیکی و بەرخینک، ئەوا دووان لە جیان دە داتەوه. 5 «ئەگەر کە سیکی مالاتی خۆی لە ناو چنگە یان پەزه میوینکا

بلهوه پرینیت و پرینگا بدات بچنه ناو کچلگه کی که سیکی دیکه بلهوه پرین، ئەوا
 له باشتربینی بهری کچلگه که یان پره زه میوه که ی قهره بوو ده داته وه. 6
 «ئەگەر ئاگر دهر پهریت و دوهون بگریته وه و خهرمانکراو یان ده غل یان
 کچلگه بسوو تینیت، ئەوا ئەوه ی ئاگره که ی کردوو ته وه ده بیت قهره بوو
 بدات. 7 «ئەگەر یه کیکی زیو یان شتومه ک له لای که سیکی دابنیت
 بو ئەوه ی چاوی لپی بیت و له مالی ئەو که سه دزرا که ئاماناته که ی
 له لایه، ئەگەر دزه که گیرا ئەوا دوو ئەوه نده قهره بوو ده داته وه. 8 به لام
 ئەگەر دزه که نه گیرا ئەوا خاوهن مال ده هینریت به ردوم دادوه ره کان، هه تا
 بزازیت ئاخو دهستی بو مولکی براده ره که ی دریز نه کردوو. 9 له هه موو
 داوا یه کی تاوان له سه رگا، گویدریژ، به رخ، جلو به رگ یان هه ر شتیکی
 ونبوو که بگوتریت: «ئهمه هی منه،» ئەوا داوای هه ردووکیان ده هینریت لای
 دادوه ره کان، ئەوه ی دادوه ر تاوانباری بکات، ئەوا دوو ئەوه نده قهره بوو بو
 نزیکه که ی ده داته وه. 10 «ئەگەر یه کیکی گویدریژیک یان گایه ک یان
 بهرخیکی یان هه ر ئازهلکی بداته دراوسیکه ی بو ئەوه ی چاوی لپی بیت،
 مردار بووه وه یان بریندار بوو یان تالان کرا و که س نه بیننی، 11 ئەوا
 سویند خواردن به یه زدان له تیوانیان ده بیت، ئاخو دراوسیکه دهستی بو
 مالی که سه که ی دیکه دریز نه کردوو، خاوه نه که شی ده بیت پازی بیت،
 ئیتر قهره بوو نادات. 12 به لام ئەگەر ئازهل که له لای دراوسیکه ی دزرا،
 ئەوا قهره بووی خاوه نه که ی ده داته وه. 13 ئەگەر بووه نیچیری ئازهل وه ک
 شایه تی ده پینیت وه، ئیتر قهره بووی نیچیر ناداته وه. 14 «ئەگەر که سیکی
 داوای ئازهلکی له دراوسیکه ی بکات و له لای بریندار بیت یان بهریت و
 خاوه نه که ی له گه لی نه بیت، ئەوا ده بیت قهره بوو بداته وه، 15 به لام ئەگەر
 خاوه نه که ی له گه لی بوو، ئەوا قهره بوو ناداته وه، ئەگەر به کری بوو بیت ئەوا
 کریه که ی ده دات. 16 «ئەگەر پیاوینک کچیکی نیشان نه کراو هه لبخه له تینیت
 و له گه لی جووت بیت، ئەوا بو خزی ماره ی ده کات و ماره بیش ده دات.
 17 ئەگەر باوکیشی رازی نه بوو بیداتی، ئەوا زیوی بو ده کیشتیت وه ک
 ماره بی کچ. 18 «ناهیلیت جادووگه ری ئافره ت بریت. 19 «ئەوه ی له گه ل
 ئازهلکی جووت بیت ده بیت بکوژریت. 20 «ئەوه ی قوربانی بو هه ر
 خودایه کی جیا له یه زدان سه ر بهریت، ئەوا پیوسته قر بکریت. 21 «سته م له

نامۆ مه كه و مه پچه وسپنه وه، چونكه خوشتان له خاكي ميسر نامۆ بوون. 22 «هيچ بيوه ژن و هه تيويك زهليل مه كه. 23 ته گهر به ههر شيويهك زهليلت كردن و ته گهر ته نها هاوار يكم بۆ بكن، ئەوا بئىگومان گوئى له هاواريان ده گرم. 24 تووره ييم هه لده ستيت و به شمشير ده تانكوژم و ژنه كاتنان ده بنه بيوه ژن و منداله كاتنان ده بنه هه تيوي. 25 «ته گهر پارهت به قهرز دا به ههر هه ژاريك له گه له كه م ته وانهى له لاتن، بۆى مه به به سووخۆر، سوودى مه خه ره سه ر. 26 ته گهر كه وای دراوسپه كه ت به بارمه گرت، هه تا ئاوا بوونى خۆر، بۆى ده گه ر ئينيه وه، 27 چونكه ته وه تا كه پۆشا كه كه دراوسپه كه ت هه يه تى. چى ديكه ي هه يه بۆ نوستن؟ ئيتير كاتيك هاوارم بۆ ده كات، گوئده گرم، چونكه من ميه ره بانم. 28 «سووكايه تى به خودا مه كه و نه فره ت له هيچ سه ر كرده يه كى گه له كه ت مه كه. 29 «پيشكه شكردنى پرى خه رمانه كه ت و دلۆپى گوشه ره كه ت دوا مه خه. «تۆ به ره ي كوره كانه ت ده ده يته من. 30 هه مان شت ده كه يت به گا و به ر خه كانه ت، حه وت رۆژ له گه ل دا يكي ده يته ت، به لام له رۆژى هه شته م ده يده يته من. 31 «ئيوه ده بنه گه ليكى پيرۆز بۆ من، بۆيه گوشتيك له ده شتوده ر بوويته به نيچير مه يخۆن، بۆ سه گى فرپيده ن.

23 «هه والى درۆ بلا و مه كه ره وه، ده ست له گه ل به دكار تيكه ل مه كه بۆ ته وه ي بيه ته شا يه تى زۆردارى. 2 «دواى كۆمه ل مه كه وه بۆ كارى خراب و له سكاللا كردندا به خواري شا يه تى مه ده. 3 لايه نگرى بۆ هه ژار ده ر مه خه له سكاللا كه ي. 4 «ته گهر تووشى گا يان گوئدر يژى دوژمه كه ت بووى كه به ره لا بوويته ت، بۆى بگه ر پنه ره وه. 5 ته گهر گوئدر يژى ناحه زه كه ت بينى له ژير باره كه يدا كه وتوه، به جئى مه هئله، به لكو په له بكه بۆ يارمه تيدانى. 6 «ما فى هه ژار په ت مه كه ره وه له سكاللا كه ي. 7 له قسه ي درۆ دوور بكه وه. بيتاوان و راستودروست مه كوژه، چونكه تاوانبار بيتاوان نا كه م. 8 «به رتيل وه ر مه گره، چونكه به رتيل چاوساغان كويز ده كات و قسه ي راستودروستان خوار ده كات. 9 «نامۆ مه چه وسپنه وه، ئيوه خو تان ده زانن نامۆ چۆن هه ست ده كات، چونكه خوشتان له خاكي ميسر نامۆ بوون. 10 «شه ش سال زه وويه كه ت ده چينيت و به ره كه ي هه لده گرته وه، 11 به لام له حه وته ميندا ده يچه سپينه وه و لئى ده گه ر ئيت، هه ژاراني گه له كه ت لئى

ده خون و بهرماوه که شیان ناژه لی کیوی ده یخوات. هه مان شت ده کهیت له
 رهزه میوه کهت و له زه تیوونه کهت. 12 «شهش پرۆژ کاره کهت ده کهیت،
 به لام پرۆزی هه وته م پشوو ده دهیت بو ئه وهی گا و گویدریژه که شت
 بجه سیننه وه و کوری کاره که ره کهت و ئه وهی له لاشت نامۆیه هه ناسه یه یک
 بدهن. 13 «ئاگادارین له وهی ریگ ئه وه بکه ن که پیم فرمومون و ناوی
 خودایه کی دیکه مه هینن، له ده متانه وه نه بیستریت. 14 «سئی جار له سائییکا
 جه ژنم بو ده گپریت. 15 «ههروهک فرمانم پیکردن جه ژنی فه تیره بگپرن،
 ههوت پرۆژ نانی فه تیره بخۆن. ئه م جه ژنه له کاتی خودیدا بگپرن، له مانگی
 ئاقیف، چونکه ئیوه له و مانگه دا له میسر هاتنه ده ره وه. «ناییت به ده سته تالی
 له بهرده مم ئاماده بن. 16 «ههروه ها جه ژنی دروینه، یه که مین به ره هه می
 په نجتان، ئه وهی له کیکه ده یچینن. «ههروه ها جه ژنی کوکردنه وه له کوتایی
 سالد کاتیک په نجه که تان له کیکه کو ده که نه وه. 17 «سئی جار له سائییکا
 هه موو نیرینه کانتان له بهرده م یه زدانی بالاده ست ئاماده ده بن. 18 «خوینی
 قوربانیم له گه ل شتی به هه ویرترش پێشکهش مه که ن. «پهوی قوربانی جه ژنم
 هه تا به یانی نه مینیتته وه. 19 «باشتری یه که مین به ره هه می زه و بیه که تان بو
 مالی یه زدانی پهروه ردگارتان بهینن. «هیچ کار یه یه یک به شیر ی دایکی
 ئیمه نین. 20 «بینن، من فریشته یه یک له پێشخانه وه ده نیرم بو ئه وهی له ریگا
 بتانپاریزیت و بتانیهینیتته ئه و شوینه ی ئاماده م کردووه. 21 لئی ئاگادارین
 و گوئی له فرمایشتی بگرن و توو په ی مه که ن، چونکه له یاخیوو نتان
 نابوو ری، له بهر ئه وهی ناوی منی تیدایه. 22 به لام ته گه ر گویتان له
 فرمایشتی گرت و هه موو ئه وانه ی ده یلم جییه جی بکه ن، ئه وا دزایه تی
 دوژمنه کانتان ده که م و ته نگ هه لده چم به ته نگ پیه لچنان تان. 23 فریشته که م
 له پێشخانه وه ده پروات و ده تانباته خاکی ئه موری و حیق و پریری و که نعی
 و حیقی و یه بوسییه کان، ئه وان له ناوده به م. 24 کرتوش بو خودا وه نده کانیان
 مه به ن و مه یان په رستن و وهک نه ریته کافی ئه وان مه که ن، به لکو به ته واوی
 وردوخاشیان بکه ن و بهرده ته رخانکراوه کانیان به ته واوی بشکینن. 25
 یه زدانی پهروه دگارتان ده په رستن، ئه ویش نان و ئاوتان به ره که تدار ده کات.
 ده رد له نیوتان ناهیلیم. 26 له بارچوو و نه زوک له خا که که تان ناییت، ههروه ها
 ته مه تان دریز ده که م. 27 «سامنا کی خۆم له پێشخانه وه ده نیرم و هه موو

ئەو نەتەوانەى دەچنە سەريان، سەريان لى دەشيوئىم و وا دەكەم ھەموو دوژمنەكاتبان ھەلبىن. 28 زەردەوالەش لەپىشتانەو دەنېرم و حىقى و كەنعانى و حىتتەكان لەپىشتان رابمالن. 29 بەلام لە ماوھى يەك سال لەپىشتان راياننامالم، نەوھك خاكەكە ويران بىت و ئاژەلى كىوى لەسەرتان زياد بكات. 30 ھىواش ھىواش لەپىشتان رايانەمالم، ھەتائەوھى بەردار دەبن و دەست بەسەر خاكەكەدا دەگرن. 31 «سنوورەكەشتان دادەنېم، لە دەرياي سوورەوھەتادەرياي سې ناوھراست و لەچۆلەوانىيەوھەتادەرياي فورات، چونكە دانىشتوانى خاكەكە دەدەمە دەستتان و ھىوھش لەپىش خوتان رايانەمالن. 32 نەلەگەل ئەوان نەلەگەل خوداوەندەكانيان پەيمان مەبەستن. 33 با لە خاكەكەتاندان نىشتەجى نەبن، نەوھك واتان لى بكن گوناھ سەبارەت بە من بكن، چونكە ئەگەر خوداوەندى ئەوان پەرسن ئەوا دەبىتەتەلە بۆتان.»

24 ئىنجا بە موساي فەرموو: «سەربكەوھ بۆ لاي يەزدان، خوت و ھارون و ناداب و تەبىو و ھەفتا لە پىراني ئىسرائىل، لە دوورەوھ كرتوشى بۆ بىن. 2 بەلام تەنھا موسا لە يەزدان نىك دەبىتەوھ و ئەوانى دىكە نىك ناكەوھەوھ، خەلكەكەش لەگەلى سەرناكەون.» 3 موساش ھات و ھەموو وشەكانى يەزدان و ھەموو ياساكانى بۆ خەلكەكە گىرپاھەوھ، ھەموو گەلەش بە يەك دەنگ وەلاميان داھەوھ و گوتيان: «ھەموو ئەو وشانەى يەزدان فەرموويەتى دەبىكەن.» 4 موساش ھەموو وشەكانى يەزدانى نووسى. بەيانى زوو ھەستا و قوربانگايەكى لەبن كىوھ كە بنىاد نا لەگەل دوازە ستون بۆ دوازە ھۆزەكەى ئىسرائىل. 5 لاوانى نەوھى ئىسرائىلىشى نارد و قوربانى سووتاندن و قوربانى ھاوھەشيان لە جوانەگان بۆ يەزدان پىشكەش كرد. 6 موسا نىوھى خوئىنەكەى لە ناو جامىك كرد و نىوھەكەى دىكەشى بەسەر قوربانگا كەدا پرژاند. 7 ئىنجا پەرتووكى پەيمانەكەى ھەلگرت و بۆ گەلى خوئىدەوھ، ئەوانىش گوتيان: «ھەموو ئەوھى يەزدان فەرموويەتى دەبىكەن و گويى لى دەگرن.» 8 ئىنجا موسا خوئىنەكەى ھەلگرت و بەسەر گەلدا پرژاندى و گوتى: «ئەمە خوئىنە ئەو پەيمانەكەى يەزدان لەگەلتانى بەستوھ بەگويەھى ئەم وشانە.» 9 دواتر موسا و ھارون و ناداب و تەبىو و ھەفتا لە پىراني ئىسرائىل سەركەوتن و 10 خوداي ئىسرائىليان بىنى، لەژىر پىيەكانى

شئیکى وەك بەردەر ئىكراویان بینی بە بەردى یاقوونى شین و وەك ئاسمانى سامال لە بیگەردى. 11 بەلام دەستى بۆ پیاوماقولاتى نەوهى ئیسرائیل درێژ نەکرد. خودایان بینی، ئینجا خواردیان و خواردیانەوه. 12 یەزدان بە موسای فەرموو: «سەر بکەوه بۆ لام بۆ کێوه کە و لەوى بە، دوو تەختە بەردت دەدەم، پارسپار دەکانى تەورات و فەرمانەکانى تێدایە کە بۆ فێرکردنیان نووسیموه.» 13 ئینجا موسا و یەشوعى یاریدەدەرى هەستان، موسا بۆ کێوى خودا سەرکەوت. 14 بە پیرانىشى گوت: «لێرە چاوەرمان بەکن هەتا دەگەرێنەوه لاتان، ئەوه تا هارون و حووریش لەگەڵتان، ئەگەر یەکیک داواکاری یاخود ناکۆکی هەبوو با بچیتە لایان.» 15 ئیتر موسا بەسەر کێوه کە کەوت و هەور کێوه کەى داپۆشى. 16 شکۆمەندى یەزدانىش لەسەر شاخی سینا نیشتهوه. بۆ ماوهى شەش رۆژ هەور کێوه کەى داپۆشى، لە رۆژى حەوتەم لەتێو هەورهوه موسای بانگکرد. 17 دیمەنى شکۆمەندى یەزدانىش وەك ئاگرێكى بى ئامان بوو لەسەر کێو، لەبەرچاوى نەوهى ئیسرائیل. 18 ئینجا موسا هاتە ناو هەورهوه و بۆ سەر کێوه کە سەرکەوت. موسا چل شەو و چل رۆژى بچوو لە کێوه کە.

25 یەزدان بە موسای فەرموو: 2 «بە نەوهى ئیسرائیل بێ با بەخشیم پێشکەش بەکن، هەر یەکیک کە لەسەر دلى پێت ببەخشیت. 3 «ئەمانەش ئەو پێشکەشکراوانەن کە لێیان وەردهگرن: «زێر و زیو و برۆنز؛ 4 پرسی جوان و باریک بە پەنگى مۆر و ئەرخەوانى و سوورى ئال، کەتانی ناسک و مووى بز؛ 5 پێستى بەران کە بە پەنگى سوور پەنگرا بوو و پێستى مانگای دەریا و دارى ئەکاسیا؛ 6 زەبى زەیتون بۆ چرا؛ بۆنوبەرام بۆ زەبى دەستىشانکردن و بۆ بخورى بۆنخۆش؛ 7 بەردى عاشقەبەند و بەردى گرانبەهای دیکە بۆ عیفود و بۆ بەرسینە. 8 «پێرۆزگایە کیشم بۆ دروستدەکن بۆ ئەوهى لەتێواندا نیشتهجى بم، 9 وەك هەموو ئەوهى پێشانت دەدەم لە نمونەى چادری پەرستن و نمونەى هەموو کەلۆپەلەکانى، بەم شێوه دروستى بەکن. 10 «سندوقیکیش لە دارى ئەکاسیا دروستبکریت، درێژبێه کەى دوو بال و نیو و پانێیه کەى بال و نیویک و بەرزبێه کەى بال و نیویک بێت، 11 رووى ناوهوه و دەرەوهى بە تەواوى بە زێرى بیگەرد پروکەش بکریت و بە چواردەوریشیدا چوارچێوهى زێرى بۆ دروستبکریت. 12

چوار بازنه‌ی زیرینیشی بۆ داپرئیریت و له‌سه‌ر چوار پایه‌که‌ی دابنریت،
 دوو بازنه له‌لایه‌ک و دوو بازنه‌ش له‌لایه‌که‌ی دیکه‌ی. 13 دوو داریش له
 داری ئه‌کاسیا دروستبکریت و به زیر پروکesh بکرین. 14 داره‌کانیش
 بخزیته ناو بازنه‌کانی سه‌ر هه‌ردوو لای سندوقه‌که، بۆ هه‌لگرتی سندوقه‌که
 پیمان. 15 داره‌کان له‌ناو بازنه‌کانی سندوقه‌که ده‌بن، لییان ده‌رناهیترین. 16
 له‌ناو سندوقه‌که‌ش ئه‌و دوو ته‌خته‌ی په‌یمان داده‌نییت که پیت ده‌ده‌م. 17
 «قه‌پاغی که‌فاره‌تیش له‌ زیری بیگه‌رد دروستبکریت که دوو بال و نیو
 درئیه‌که‌ی و بال و نیویک پانییه‌که‌ی پیت. 18 دوو که‌روب له‌ زیری
 کوتراو دروستبکریت، به هه‌ردوو لای قه‌پاغی که‌فاره‌ته‌که‌وه بکریت. 19
 که‌روبییک له‌لایه‌ک دروستبکریت و که‌روبه‌که‌ی دیکه‌ش له‌لایه‌که‌ی
 دیکه، هه‌ردوو که‌روبه‌کان له‌گه‌ل قه‌پاغه‌که‌ی که‌فاره‌ت یه‌ک پارچه‌بن.
 20 ده‌پیت که‌روبه‌کانیش بالیان بۆ سه‌روهه‌ لیک کرد‌بیته‌وه و به‌ باله‌کانیان
 سییه‌ریان به‌سه‌ر قه‌پاغی که‌فاره‌ته‌که‌ کرد‌بیت. که‌روبه‌کان رووبه‌پروو بن
 و پروویان له‌ قه‌پاغی که‌فاره‌ته‌که‌ پیت. 21 قه‌پاغی که‌فاره‌ته‌که‌ له‌سه‌ر
 سندوقه‌که و له‌لای سه‌روهه دابنریت، له‌ناو سندوقه‌که‌ش ئه‌و دوو ته‌خته‌ی
 په‌یمان داده‌نییت که من پیت ده‌ده‌م. 22 له‌وی له‌گه‌لت کۆده‌بمه‌وه و
 له‌گه‌لت ده‌دویم، له‌سه‌ر قه‌پاغی که‌فاره‌ته‌که‌ له‌تیوان دوو که‌روبه‌که‌ی
 سه‌ر سندوقی په‌یمان، سه‌باره‌ت به هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی فه‌رمانت پیده‌ده‌م بۆ
 نه‌وه‌ی ئیسرائیل. 23 «هه‌روه‌ها میزیک له‌ داری ئه‌کاسیا دروستبکریت،
 که درئیه‌که‌ی دوو بال و پانییه‌که‌ی بالیک و به‌رزیه‌که‌ی بال و نیویک
 پیت. 24 به زیری بیگه‌ردیش پروکesh بکریت و چوار چیوه‌که‌ی زیرینیشی
 له‌ چوارده‌وری بۆ دروستبکریت. 25 لیواریکیشی به‌ پانی چوار په‌نجه
 له‌ چوارده‌وری دروستبکریت و چوار چیوه‌یه‌کی زیرینیش بۆ لیواره‌که‌ له
 ده‌وری دابنریت. 26 چوار بازنه‌ی زیرینیشی بۆ دروستبکریت، بازنه‌کان
 له‌سه‌ر هه‌ر چوار گۆشه‌که‌ی چوار پایه‌که‌ی دابنریت. 27 بازنه‌کان له‌لای
 لیواره‌که‌وه ده‌بن به‌گیره بۆ دوو دار بۆ هه‌لگرتی میزه‌که. 28 دوو داره‌که‌ش
 له‌ داری ئه‌کاسیا دروستبکرین، به زیر پروکesh بکرین، به‌وان میزه‌که
 هه‌لده‌گریت. 29 له‌گه‌ن و قابه‌کانی له‌ زیری بیگه‌رد دروستبکریت، هه‌روه‌ها
 دۆلکه و تاسه‌کانیش که پیشکه‌شکراوه‌کانی پنی ده‌رئیریت. 30 له‌سه‌ر

میژه که ش نانی تهر خانکراو برده وام له پیشم داده نریت. 31 «هروه ها چراداتیک له زپری بیگهرد دروستبکریت، ژیر چرادانه که و قهده که ی له زپری کوتراو دروستبکریت، کاسه کانی و گریه کانی و خونچه کانی له خوی ده بیت. 32 شه ش لقیش له هردوو لایه وه درده چیت، سی لق چرادان له لایه ک و سی لق چرادان له لایه که ی دیکه. 33 سی کاسه ی باده می له لقیک به گری و خونچه وه و سی کاسه ی باده می له لقیکی دیکه به گری و خونچه وه، ئاوا هه تا لقی شه شه م که له چرادانه که وه درده چن. 34 هروه ها له چرادانه که چوار کاسه ی باده می به گری و خونچه کانیانه وه هیه. 35 هه ر جووتیک لق له شه ش لقه که گریه کانی له ژیر بوو، هه تا شه شه م لق که له چرادانه که درده چن. 36 گری و لقه کان له خوی دهن، هه مووشیان له زپری بیگهردی کوتراو ده بیت. 37 «حهوت چراشی بو دروستبکریت و چرا کانی به رز ده که یته وه هه تا پیشی پرووناک بکاته وه. 38 مه قاش و مه قه لیه کانی له زپری بیگهرد دهن. 39 چرادانه که و هه موو که لوپه له کانی له تالنتیک زپری بیگهرد دروستبکریت. 40 پروانه ئه و شتانه له سه ر ئه و نمونه یه دروستبکه ی که له سه ر کیوه که پیشانت دراوه.

26 «چادری په رستنیش له پلاسی که تانی پرستراو دروستبکه، هروه ها به رسی مؤر و ئه ر خه وانی و سووری ئال و به ده ستردی جولا یه کی شاره زا وینه ی که ربه کانی له سه ر بکه. 2 دریزایی هه ر پلاسیک بیست و هه شت بال و پانییه که ی چوار بال بیت، یه که ئه اندازه ش بو هه موو پلاسه کان. 3 پینج پلاس پیکه وه به سه ته و پینجه که ی دیکه ش پیکه وه. 4 ئه لقه له رسی مؤر له سه ر لیواری پلاسه لاهه کییه کانی پارچه ی یه که م دروستبکه، هه مان شت بو لیواری پلاسه لاهه کییه کانی پارچه ی دووه م بکه. 5 په نجا ئه لقه بو پلاسی یه که م دروستده که یت و په نجا ئه لقه ی دیکه ش بو لای ئه و پلاسه ی که له پارچه که ی دووه مه، ئه لقه کانی ش به رامبه ر یه کتری بن. 6 په نجا فاقی زپرش دروستبکه. به فاقه کان پلاسه کان هه ر یه که و له وه ی ته نیشی به سه ته وه. یتیر چادری په رستن ده بیت یه که پارچه. 7 «ره شمائیک له یازده پلاس له مووی بز دروستبکه و سه ری چادری په رستی پی بگره، 8 دریزایی هه ر پلاسیک سی بال و پانی چوار بال بیت، یه که ئه اندازه ش بو هه ر یازده پلاسه که. 9 پینج له پلاسه کان پیکه وه به سه ته وه و شه شه که ی

دیکه ش پیکه وه، پلاسی شه شه میش به پرووی چادره که دا بنووشتیته وه. 10 په نجا ته لقه له سهر لیواری پلاسی کۆتایی پارچه یی که م دروستبکه، په نجا ته لقه ش له سهر لیواری پلاسی کۆتایی پارچه یی دوو م. 11 په نجا فاقی برؤنزیس دروستبکه و فاقه کان بخه ناو ته لقه کان، چادره که پیکه وه به سته وه و ده یته یهک پارچه. 12 ته وه ش که شۆرده یته وه و له پلاسه کانی چادره که ده میئیتته وه، نیوه یی ته و پلاسه یی ده میئیتته وه به سهر کۆتایی چادره که یی په رستندا شۆری بکه وه. 13 بالیک له م لا، بالیک له و لا له وه یی ده میئیتته وه له دریزایی پلاسی چادره که شۆر بکریته وه به سهر دوو لای چادره که یی په رستندا، له م لا و له و لا و بۆ دا پۆشینیی. 14 پۆشه ریکیش له پیستی به رانی رهنگکراو به رهنگی سوور بۆ چادره که دروستبکه، پۆشه ریکیش له پیستی مانگای ده ریا له سهر وه. 15 «چارچیوه ش له داری ته کاسیا به ستوونی بۆ چادره که یی په رستن دروستبکه. 16 دریزایی ههر چوارچیوه یهک ده بال و پانی بال و نیویک ییت. 17 دوو زمانه ش بۆ ههر چوارچیوه یهک دروستبکه بۆ جووتکردنی له گه ل چوارچیوه که یی ته نیشتی، بۆ ههر یهک له چوارچیوه کانی چادره که یی په رستن ئاوا بکه. 18 چوارچیوه کانی چادره که یی په رستنیس، بیستیان له لای باشوور دروستبکه، 19 چل بنکه یی زیویش له ژیر بیست چوارچیوه که دروستبکه، دوو بنکه له ژیر ههر چوارچیوه یهک بۆ دوو پیکه که یی. 20 بیست چوارچیوه بۆ لای باکووری چادره که یی په رستن دروستبکه. 21 چل بنکه یی زیویشی هه ییت، دوو بنکه له ژیر چوارچیوه یهک و دوو بنکه له ژیر چوارچیوه یهکی دیکه. 22 بۆ پشتی چادره که یی په رستنیس به ره و رۆژئاوا شه ش چوارچیوه، 23 دوو چوارچیوه ش بۆ گوشه کانی دواوه یی چادره که یی په رستن دروستبکه. 24 ده ییت له خواره وه جووت بن و هه تا سهر وه یهک بن، هه تا بازنه که یی سهر وه، بۆ ههر دوو گوشه که ئاوا بن. 25 ئینجا ده ییتته هه شت چوارچیوه و بنکه زیوه کانیسیان شازده ده ییت، ههر دوو بنکه له ژیر چوارچیوه یهک و دوو بنکه یی دیکه ش له ژیر چوارچیوه یهکی دیکه. 26 «ههروه ها پینج کاریتته له داری ته کاسیا بۆ چوارچیوه کانی لایه کی چادره که یی په رستن دروستبکه، 27 پینج کاریتته ش بۆ چوارچیوه کانی لایه که یی دیکه یی چادره که یی په رستن، پینج کاریتته ش بۆ چوارچیوه کانی لای دواوه یی چادره که یی په رستن له لای رۆژئاوا. 28

کاریتە کە ی ناوہ پراستیش بە تیو چوار چۆوہ کاندای تیبپەریت لەم سەرەوہ بو
 ئەو سەر. 29 چوار چۆوہ کانی بە زێر پرووکەش بکە و باز نە کانی بە
 کاریتە کانی دە چە ناو لە زێر دروستبکە، کاریتە کانی بە زێر پرووکەش بکە.
 30 «چادەرە کە ی پەرستیش لە سەر ئەو نە خەشە یە هەلبەدە کە لە کێوہ کە
 پیشانت دراوہ. 31 «پەردە یە کیش لە پرسی مۆر و ئەرخەوانی و سووری ئال
 و کە تانی رستراو دروستبکە، بە دەستکردی جۆلایەکی شارەزاش وینە ی
 کە پروہ کانی لە سەر دروستبکە. 32 یخە سەر چوار کۆلە کە ی لە داری
 ئە کاسیا دروستکراو و بە زێر پرووکەشکراو، قولا پە کانی شیان لە زێر ییت، لە سەر
 چوار بنکە ی زیو بن. 33 چەند فاقیکیش بە لای سەرەوہ ی پەردە کەوہ بکە
 و سندوقی پە یمانیش بەینە ئەو ی بو دیوی ژوورەوہ ی پەردە کە. پەردە کە
 شوینی پیروز و شوینی هەرە پیروز لە یە کتری جیا دە کاتەوہ بو تان. 34 قە پاغی
 کە فارە تیش لە سەر سندوقی پە یمان لە شوینی هەرە پیروز دا بێ. 35 مێزە کەش
 لە دەرەوہ ی پەردە کە دا بێ و چرادانە کەش بە رامبەر مێزە کە لە لایەکی
 چادەرە کە ی پەرستن لە لای باشوور دا بێ و مێزە کەش لە لای باکوور. 36
 «پەردە ی دەروازەش بو دەرگای چادەرە کە لە پرسی مۆر و ئەرخەوانی و
 سووری ئال و کە تانی رستراو دروستبکە، چنراو بە دەستکردی جۆلایەک.
 37 بو پەردە ی دەروازە کەش پینج ستونی لە داری ئە کاسیا و بە زێر
 پرووکەشکراو دروستبکە، قولا پە کانی شیان لە زێر بن و پینج بنکە ی برۆنزی شیان
 بو دا بێژە.

27 «قوربانگاش لە داری ئە کاسیا دروستبکە، درێژ یە کە ی پینج بال و
 پانییە کە ی پینج بال ییت، قوربانگا کە چوار گۆشە ییت، بەرزاییە کە شی سێ
 بال ییت. 2 قوچە کانی لە سەر هەر چوار گۆشە کە ی ییت، قوچە کان
 لە خۆ ی ییت و بە برۆنز پرووکەشی بکە. 3 تە شتە کانی کە بو هە لگرتنی
 خۆلە مێشە کە ی و هەر وە ها خا کە ناز، تاس، چەنگال، مە قە لێ و هە موو
 قاپو قاچاغە کە ی لە برۆنز دروستبکە. 4 کە تیبە یەکی وە ک تۆریشی بو دروستبکە
 لە برۆنز، لە سەر تۆرە کەش چوار ئە لقعە ی برۆنز لە سەر هەر چوار لایە کە ی
 دروستبکە. 5 یخە ژێر لیواری قوربانگا کە و تۆرە کەش هە تا ناوہ پراستی
 قوربانگا کە ییت. 6 دوو داریش بو قوربانگا کە لە داری ئە کاسیا دروستبکە
 و بە برۆنز پرووکەشیان بکە. 7 دوو دارە کەش بخرە ناو ئە لقعە کانەوہ،

ئيتىر دارەكان بە ھەردوو لای قوربانگا كەوھ دەبن لە كاتی ھەلگرتنی . 8
 قوربانگا كەش لە تەختە دروستبکە و ناوھ كەى بۆش يیت . ھەروەك لە
 كێوھ كە پيشانت درا ئاواى دروستبکە . 9 «ھەوشەى چادەر كەى پەرسنیش
 لە لای باشوور دروستبکە ، بۆ ھەوشە كە چەند پەردە يەك دە يیت لە كەتانی
 پستراو بە دريژی سەد بال بۆ يەك لا ، 10 كۆلە كە كانیشى بيست دانە
 و بيست بنگەى پرۆنیشى ھە يیت . قولاپى كۆلە كە كان و ئەلقە كانیشى لە
 زيو بن . 11 ئاواش بۆ لای باكوور لە دريژیدا پەردە كان سەد بال دريژ
 بن ، كۆلە كە كانیشى بيست دانە بن و بيست بنگەى پرۆنیشى ھە يیت .
 قولاپى كۆلە كە كان و ئەلقە كانیشى لە زيو بن . 12 «لە پانی ھەوشە كەش
 بەرھەو پرۆژئاوا چەند پەردە يەك بە دريژاى پەنجابال و كۆلە كە كانى دە
 دانە و بنگە كانیشى دە . 13 لە پانی ھەوشە كەش لە لای پرۆژھەلات و
 پرووھ و خۆر ھەلاتن پەنجابال . 14 چەند پەردە يەكیش بۆ لایەكى بە دريژی
 پازدە بال ، كۆلە كە كانى سى و بنگە كانیشى سى بن . 15 بۆ لایەكى دیکەش
 چەند پەردە يەك بە دريژاى پازدە بال ، كۆلە كە كانى سى و بنگە كانیشى سى
 بن . 16 «بۆ دەروازەى ھەوشە كەش پەردە يەك كە بيست بال دريژ و
 لە ريسى مۆر و ئەرخەوانى و سوورى ئال و كەتانی پستراو ، چنراو بە
 دەستكردى جۆلايەك و كۆلە كە كانى چوار و بنگە كانیشى چوار بن . 17
 ھەموو كۆلە كە كانى ھەوشە كەش ئەلقەى زيويان ھە يیت بە دەوربان و
 قولاپە كانى لە زيو و بنگە كانى لە پرۆن بن . 18 دريژاى ھەوشە كە سەد بال
 يیت و پانییە كەى پەنجابە بە پەنجايە و بەرزايە كەشى پینج بال و لە كەتانی
 پستراو و بنگە كانیشى لە پرۆن بن . 19 ھەموو ئەو قاپوقاچاغانەى دیکە كە لە
 خزمەتى چادەر كەى پەرستن بە كاردە ھینرین ، بە ھەر شپۆ يەك بە كاردیت ،
 لە گەل ھەموو سنگە كانى چادەر كەى پەرستن و ھەوشە كە ، دە يیت لە پرۆن
 دروستكرابن . 20 «تۆش فەرمان بە نەوھى ئيسرائيل بکە با زەبتي زەيتوونى
 سادە و گوشراوت بۆ پرووناكى بۆ بھینن ، ھەتا چرا بەردەوام داگیرساو
 يیت . 21 لە ناو چادری چاوپنكەوتن لە دەرەوھى پەردە كە ئەوھى لە بەردەم
 سندوقى پەیمانە ، ھارون و كورە كانى لە ئيواروھ ھەتا بە يانی لە بەردەم يەزدان
 رينكى بجنەن ، فەرزینكى ھەتا ھەتايە بۆ نەوھە كانیان لە تيو نەوھى ئيسرائيل .

28 «توش له تيو نه وهی ئیسرائیل هارونی برات له خۆت نزیک بکه وه، له گه‌ل ناداب و ئه‌بیهو و ئه‌لعازار و ئیتامار، کورانی هارون، بۆ ئه‌وهی کاهینیټیم بۆ بکه‌ن. 2 جلوبه‌رگی پیروزیس بۆ هارونی برات دروستبکه بۆ شکۆمه‌ندی و ریژگرتن. 3 توش له گه‌ل به‌هره‌مه‌نده‌کان قسه بکه، ئه‌وانه‌ی پرمرکدوون له رۆحی دانایی، بۆ ئه‌وهی جلوبه‌رگه‌که‌ی هارون دروستبکه‌ن بۆ ته‌رخانکردنی هه‌تا کاهینیټیم بۆ بکات. 4 ئه‌مانه‌ش ئه‌و جلوبه‌رگه‌ن که دروستی ده‌که‌ن، به‌رسینه و ئیفۆد و که‌وا و کراسی دامین درژی چنراو و میزه‌ر و که‌مه‌ربه‌ند. ئینجا جلوبه‌رگی پیروزیس بۆ هارونی برات و کوره‌کانی دروستبکه‌ن، هه‌تا کاهینیټیم بۆ بکه‌ن. 5 ئه‌وانیش زی‌ر و پرسی مۆر و ئه‌رخه‌وانی و سووری ئال و که‌تانی ناسک وه‌رده‌گرن. 6 «ئیفۆده‌که‌ش له زی‌ر و پرسی مۆر و ئه‌رخه‌وانی و سووری ئال و که‌تانی رستراو به‌جۆلایه‌کی شاره‌زا دروستبکه‌ن. 7 دوو شانیشی هه‌ییت به‌هه‌ردوو لایه‌وه‌ پیه‌ی به‌سترابن. 8 پشتبه‌ستی ئیفۆده‌که‌ که‌ له‌سه‌ریه‌تی، ده‌ییت له‌هه‌مان پارچه و هه‌مان ده‌ستکرد ییت، له‌ زی‌ر و پرسی مۆر و ئه‌رخه‌وانی و سووری ئال و که‌تانی رستراو ییت. 9 «دوو به‌ردی عاشقه‌ندیش به‌ینه و ناوی کوره‌کانی ئیسراییلیان له‌سه‌ر هه‌لبکه‌نه. 10 ناوی شه‌شیان له‌سه‌ر به‌ردیک و ناوی شه‌شه‌که‌ی ماوه‌ته‌وه له‌سه‌ر به‌ردی دووهم هه‌لبکه‌نه به‌گۆیره‌ی له‌دایکبوونیان. 11 ناوی کوره‌کانی ئیسراییل له‌سه‌ر هه‌ردوو به‌رده‌که هه‌لبکه‌نه، وه‌ک چۆن نه‌قاریک مۆر هه‌لده‌که‌نیت. ئینجا به‌چارچیوه‌ی زی‌رینی ده‌وردراو بیانچه‌سپینه. 12 دوو به‌رده‌که‌ش بخره‌سه‌ر دوو شانی ئیفۆده‌که‌، دوو به‌ردی یادگاری بۆ نه‌وه‌ی ئیسراییل. هارون له‌به‌رده‌م یه‌زدان وه‌ک یاده‌وه‌ری ناوه‌کانیان له‌سه‌ر هه‌ردوو شانی هه‌لده‌گریت. 13 چوارچیوه‌ی زی‌رینیش دروستبکه و 14 دوو زنجیری هۆنراوه له‌ زی‌ری پیکه‌رد، وه‌ک گوریس، له‌سه‌ر چوارچیوه‌کان داچن. 15 «هه‌روه‌ها به‌رسینه‌ی دادوه‌ری دروستبکه، وه‌ک ئیفۆده‌که به‌ده‌ستکردی جۆلایه‌کی شاره‌زا، له‌ زی‌ر و پرسی مۆر و ئه‌رخه‌وانی و سووری ئال و که‌تانی رستراو. 16 به‌رسینه‌که‌ش چوارگۆشه و دوو به‌ر ییت، درژییه‌که‌ی بستیک و پانییه‌که‌ی بستیک. 17 به‌چار ریز به‌رد بپرا‌زینه‌وه، له‌ ریزی یه‌که‌م یاقووت له‌گه‌ل یاقووتی زه‌رد و زمروودی سه‌وز؛ 18 ریزی دووهم به‌رده‌

پېرۆزه و ياقووتی شین و زمرود؛ 19 پیزی سېیه م یاقووتی زه عفه رانی
 و کریستالی هه ورین و جه مشت؛ 20 پیزی چواره میش زه به رجهد و
 به ردی عاشق به ند و یه شب. له پازانه وه یاندا به زیر دهر بدرین. 21
 به رده کانیس دوازده بن وهک ناوی کوره کانی ئیسرائیل به پی ناوه کانیان،
 وهک نه خشی نه نگوستیله هه ریه که به پی ناوه که ی بوی ده بیت بو دوازده
 هوز. 22 «بو به رسینه کهش زنجیره ی هوزراوه له زیری پیگه رد دروستبکه،
 وهک گوریس. 23 له سهر به رسینه کهش دوو نه لقه ی زیرین دروستبکه،
 دوو نه لقه که له سهر هه ردوو لای به رسینه که داخی. 24 دوو زنجیره
 زیرینه کهش بجه ناو دوو نه لقه که ی سهر هه ردوو لای به رسینه که. 25
 هه ردوو سهره که ی دیکه ی دوو زنجیره کهش بجه ناو دوو چوارچنوه که و
 له سهر شاننه کانی ئیفوده که ی داخی بو پیشه وه ی. 26 دوو نه لقه ی زیرینیش
 دروستبکه و له سهر هه ردوو لای به رسینه که دایانینی، له سهر لیواره که ی
 که به دیوی ئیفوده که یه بو ژوره وه. 27 هه روه ها دوو نه لقه ی زیرین
 دروستبکه و له سهر هه ردوو شانی ئیفوده که دایانینی، له خواره وه به دیوی
 پروه که ی، له نزدیک به یه که به ستنه وه که ی له سهرووی پشتبه سستی ئیفوده که.
 28 به رسینه کهش به دوو نه لقه که یه وه له دوو نه لقه ی ئیفوده که به داویک
 ده به ستریت له رسی موز، بو نه وه ی له سهر پشتبه سستی ئیفوده که بیت،
 تاوه کو به رسینه کهش له ئیفوده که نه کریته وه. 29 «ئیر هارون ناوی نه وه کانی
 ئیسرائیل له به رسینه که ی دادوه ری له سهر دلی خوی هه لده گریت کاتیک
 دیته ژوره وه بو شوینه پېرۆزه که وهک یادکردنه وه به به رده وای له به رده م
 یه زدان. 30 هه روه ها له سهر به رسینه که ی دادوه ری ئوریم و تومیم داخی و
 له سهر دلی هارون ده بن کاتیک دیته ژوره وه بو به رده م یه زدان، هارونی
 دادوه ری نه وه ی ئیسرائیل به به رده وای له به رده م یه زدان له سهر دلی
 هه لده گریت. 31 «که وای ئیفوده کهش هه مووی له رسی موز دروستبکه.
 32 کونی سه ریشی له ناوه پراستی ده بیت و لیواریش ده بیت بو کونه که ی
 به ده وریدا به ده ستردی جولا، وهک کونی سپه ر یه خه ی هه بیت بو
 نه وه ی نه دریت. 33 له سهر دامینی که واکه گولینگی موز و نه رخنه وانی
 و سووری ئال دروستبکه، له گه ل زه نگوله ی زیرین له تیوانیان. 34 له تیو
 هه ردوو گولینگیک زه نگوله یه کی زیر له سهر دامینی که واکه به ده وریدا

بیت. 35 ده بیت هارون بۆ خزمه تکردن له بهری بکات بۆ ئەوهی کاتیک ده چینه ژووره وهی شوینه پیرۆزه که بۆ لای یهزدان و کاتیک دینه دره وه دهنگی زهنگوله کان بیستریت، نه وهک بمریت. 36 «پلینتیکیش له زیپی بیگهرد دروستبکه و وهک نه خشی نهنگوستیله له سهری ههلبکه نه» پیرۆزی بۆ یهزدان. 37 یخه سهرداویکی مۆر بۆ ئەوهی له سهردمیزره که بیت، له لای پێشه وهی میزه ره که بیت. 38 له سهرداویکی هارون بیت، به م شیهیه هارون توبالی ههرداویکی نه وهی ئیسرائیل هه لده گریت که په یوه ندی هه بیت به و قوربانیا نهی بۆ یهزدانیا نه تهرخان کردوه، بهرده و امیش له سهرداویکی ده بیت بۆ ئەوهی قوربانیه کان له بهرده م یهزدان په سه ند بن. 39 «کراسه دامین درپژه چنراوه کهش له که تانی ناسک بیت و میزه ره کهش له که تانی ناسک دروستبکه. که مه ربه نده کهش به ده ستردی جۆلایه ک بچنه. 40 بۆ کورانی هارونیش کراسی دامین درپژه دروستبکه، ههروه ها که مه ربه ند و سه رپچیان بۆ دروستبکه، بۆ شکومه ندی و پیرگرتن. 41 دواي ئەوهی ئەو جلوه رگانه ت له بهر هارونی برات و کوره کانی کرد، ده ستنیشانیان بکه و ئه رکیان پێ بسپیره و تهرخانیان بکه بۆ ئەوهی خزمه تی کاهینیتیم بۆ بکه ن. 42 «ههروه ها ده رپیی که تانیان بۆ دروستبکه بۆ پۆشینی پرووتیان، له ناوقه ده وه هه تا هه ردوو پان بیت. 43 هارون و کوره کانی له بهری بکه ن له هاتنه ژووره وه یان بۆ چادری چاوپیکه وتن، یان له نزیکبونه وه یان له قوربانگا بۆ خزمه تکردن له شوینی پیرۆز، نه وهک تاوان هه لبگرن و بمرن. «ئهمه فه رزیکی هه تاهه تابه بۆ هارون و بۆ نه وه که ی دواي خۆی.

29 «بۆ تهرخانکردنیا نه هه تا کاهینیتیم بۆ بکه ن ئەمه یان بۆ بکه: یه ک جوانه گا و دوو به رانی ساغ بیه. 2 ههروه ها له ئاردی گه ئمی باش نانی بێ هه ویرترش و کولیره ی به زهیت شیلراو و ناسکه نانی به زهیت چه ورکراو دروستبکه. 3 بیانخه ناو سه به ته یه ک و به سه به ته که وه له گه ل جوانه گا که و دوو به رانه که پێشکه شیان بکه. 4 هارون و کوره کانی بهینه پێش ده روازه ی چادری چاوپیکه وتن و به ئاو بیانشو. 5 ئینجا جلله کان بیه و له بهر هارونی بکه، کراسه دامین درپژه که، که وای ئیفۆده که، ئیفۆده و به رسینه که، ئینجا به پشته ستی ئیفۆده که بوی به سه وه. 6 پاشان میزه ره که بجه سه ری و

تاجه گولینه ی پیروزیس بخه سهر میزهره که. 7 زهیتی دهستنیشانکردن بهینه و
 بهسهریدا بکه، بهوه دهستنیشانی بکه. 8 کوره کانیسی بهینه پینشوه و کراسی
 دامین درئیان له بهر بکه و 9 که مهربه ندیان له ناوقه د بهسته. سه ریچه کان
 بو هارون و کوره کانی توند بکه. «کاهینیتی ده بیته فهرزیکه هه تاهه تایی
 بویان و ئه رک به هارون و کوره کانی ده سپیریت. 10 «جوانه گا که بهینه
 پیش چادری چاوپیکه وتن و هارون و کوره کانی ده ستیان له سهر سهری
 جوانه گا که دابنن. 11 توش له لای دهروازه ی چادری چاوپیکه وتن
 جوانه گا که له بهردهم یه زدان سهر بیره. 12 له خوینی جوانه گا که هه لبره و
 به په نجهت له سهر قوچه کانی قوربانگا که ی بده، هه موو خوینه که ی دیکه ش
 برژینه بنکه ی قوربانگا که. 13 هه موو ته و پیوه ش که هه ناوی داپوشیوه
 له گه ل ته وه ی له سهر جگهر و گورچیله کانه و هه ردوو گورچیله که بهینه و
 له سهر قوربانگا که بیانسو تیته، 14 به لام گوشتی جوانه گا که و پیسته که ی
 و ریخوله که ی له دهره وه ی توردوگا که به ئاگر بسو تیته، ته وه قوربانی
 گونا هه. 15 «یه کیکیش له بهرانه کان بهینه و هارون و کوره کانی ده ستیان
 له سهر سهری بهرانه که دابنن. 16 بهرانه که سهر بیره و خوینه که ی هه لبره و
 به سهر هه موو لایه کی قوربانگا که دا بیپرژینه. 17 بهرانه که ش پارچه پارچه بکه
 و هه ناو و قاچه کانی بشو و یخه سهر پارچه کانی و سهره که ی. 18 هه موو
 بهرانه که له سهر قوربانگا که بسو تیته، ته مه قوربانی سووتاندنه بو یه زدان،
 بوئی خو شیبیه، قوربانی به ئاگره بو یه زدان. 19 «بهرانه که ی دیکه بهینه و
 هارون و کوره کانی ده ستیان له سهر سهری بهرانه که دابنن. 20 بهرانه که
 سهر بیره و له خوینه که ی بیه و له شلکه ی گوئی راستی هارون و کوره کانی
 بده، هه روه ها له په نجه گه وره ی دهستی راست و په نجه گه وره ی پی
 راستیان بده، پاشان خوین به سهر هه موو لایه کی قوربانگا که دا بیپرژینه. 21
 ئینجا له خوینی سهر قوربانگا که و له زهیتی دهستنیشانکردنه که هه لبره و
 بیپرژینه به سهر هارون و جله کانی و به سهر کوره کانی و جلی کوره کانی.
 ئینجا خوئی و جله کانی و کوره کانی و جلی کوره کانی پیروز ده بن. 22
 «له بهرانه که ته مانه بیه، پیو و دوگ و پیوه که ی هه ناوی و سهر جگهر و
 گورچیله کان و هه ردوو گورچیله و رانی راستی، چونکه ته مه بهرانی ئه رک
 پی سپاردنه که یه. 23 هه روه ها له سه به ته ی فه تیره که، ته وه ی له بهردهم

يەزدانە، نائىك و كۆلپەيەك لەوھى بە زەيتە و ناسكە نائىك بىە. 24
 ھەمووى بىخە سەر دەستى ھارون و كۆرەكانى و لەبەردەم يەزدان وەك
 قوربانى بەرزكردنەو بەرزى بىكەنەو. 25 دواتر لە دەستيان وەربىگرەو و
 لەگەل قوربانى سووتاندنەكە لەسەر قوربانگا كە بىسووتىنە، بۇنى خۆشپىيە
 لەبەردەم يەزدان، قوربانى بە ئاگرە بۇ يەزدان. 26 لەدوای ئەوھى سنگى
 بەرانەكەى دىكە بۇ ئەرك پى سپاردنى كاهىنىقتى ھارون بىە، وەك قوربانى
 بەرزكردنەو لەبەردەم يەزدان بەرزى بىكەو، ئەمەش دەپتە بەش بۇ تۆ. 27
 «بەشەكانى بەرانى ئەرك پى سپاردنەكە كە ھى ھارون و كۆرەكانىيەتى، سنگە
 بەرزكراو كە و رانە پىشكەشكراو كە، تەرخان بىكە. 28 ئەمەش دەپتە بەشىكى
 چەسپا و بۇ ھارون و كۆرەكانى لەلايەن نەوھى ئىسرائىلەو، چونكە پىوستە
 نەوھى ئىسرائىل ئەم بەشە پىتا كە لە قوربانى ھاو بەشپانەو بەدەنە يەزدان.
 29 «جلوبەرگە پىرۆزەكانى ھارونىش لەدوای مردنى خۆى بۇ نەوھىكانى
 دەپتە، تاكو بە و جلا نەوھى دەستىشان بىكىن و ئەركان پى بسپىردىت. 30
 كۆرەكەى، ئەوھى وەك كاهىن جىنى دەگرىتەو ھەوت پۆژ لەبەرى
 دەكات، كاتىك دىتە ناو چادىرى چاوپىكەوتن بۇ ئەوھى لە شوئى پىرۆز
 خزمەت بىكات. 31 «بەرانى ئەرك پى سپاردنەكەش بىە و گۆشتەكەى لە
 شوئىكى پىرۆز لىئىن. 32 ھارون و كۆرەكانى گۆشتى بەرانەكە و نانى ناو
 سەبەتەكە لەلاى دەروازەكەى چادىرى چاوپىكەوتن بىخۆن. 33 ئەوانە ئەم
 قوربانىيانە دەخۆن كە بۇ كەفارەتبان كراون بۇ ئەرك پى سپاردىيان و بۇ
 تەرخانكردىيان، بەلام ھىچ كەسىكى دىكە لىيان ناخوات، چونكە پىرۆز.
 34 ئەگەر لەگۆشتى بەرانى ئەرك پى سپاردنەكەش يان لە نانەكە ھەتا بەيانى
 ماپەو، ئەوا ئەوھى ماو تەو بە ئاگر بىسووتىنە و ناخورىت، چونكە پىرۆزە.
 35 «ئاوا بۇ ھارون و كۆرەكانى بىكە، وەكو ھەموو ئەوھى فەرمانم پىكردىت،
 ھەوت پۆژ ئەركان پى بسپىرە. 36 ھەموو پۆژىك جوانەگايەك پىشكەش
 بىكە وەك قوربانى گوناه بۇ كەفارەت، ھەروھە قوربانگا كەش پاك
 بىكەرەو بەوھى كەفارەتى بۇ دەكەيت، ھەروھە بە زەيت تەرخانى بىكە.
 37 ھەوت پۆژ لەسەر قوربانگا كە كەفارەتى بۇ بىكە و تەرخانى بىكە، جا
 قوربانگا كە دەپتە ھەرەپىرۆز، ھەموو ئەوھى بەر قوربانگا كە بىكەوئىت پىرۆز
 دەپتە. 38 «ئەمەش ئەوھى كە لەسەر قوربانگا كە پىشكەشى دەكەيت،

39 ھەموو پۈرۈژىك بە بەردەوامى دوو بەرخى نېرى يەك سالە. ھەيەككە لە بەرخەكان لە بەيانى پېشكەش بکە و بەرخى دووھمىش لە كاتى خۆرتاواپوون. 40 لەگەل دەيەكى ئىفەيەك لە باشتىن ئارد بە چارەكە ھە ينىك زەيتى زەيتوونى گوشراو شىلرايىت و لە شەرابى پېشكەشكراوئىش چارەكە ھە ينىك شەراب، ئەمە بۇ بەرخى يەكەم. 41 ھەروھە بەرخى دووھمىش لە كاتى خۆرتاواپووندا پېشكەش بکە، لەگەل پېشكەشكراوى دانەوئەكەى و شەرابە پېشكەشكراوھەكەى، وەك ئەوھى لە بەيانىدا كرووتە، بۇتېكى خۆشە و قوربانى بە ئاگرە بۇ يەزدان. 42 «قوربانى سووتاندنى بەردەوامە بۇ نەوھەكانتەن لەلای دەروازەى چادى چاوپېكەوتن لە بەردەم يەزدان، كە لەوئى لەگەلتان ژوان دەبەستەم بۇ ئەوھى لەگەلت بدوئىم. 43 ھەروھە ژوان لەگەل نەوھى ئىسرائىلىش دەبەستەم، جا بە شكوى من شوئەكە پېرۆز دەيىت. 44 «ھەروھە چادى چاوپېكەوتن و قوربانگا كە تەرخان دەكەم، ھارون و كورەكانىشى تەرخان دەكەم بۇ ئەوھى كەھىنئىتىم بۇ بکەن. 45 لەتئو نەوھى ئىسرائىلدا نېشتەجى دەبەم و بۇيان دەبە خودا. 46 جا دەزانن كە من يەزدانى پەروەردگارى خۇيانم، كە لە خاكى ميسرەوھە دەرمېنان ھەتا لەتئوئان نېشتەجى بىم. من يەزدانى پەروەردگارى خۇيانم.

30 «قوربانگاى بخور سووتاندنىش لە دارى ئەكاسيا دروستبەكە. 2 درىزىپەكەى بائىك و پانپەكەى بائىك، چوار گوشە يىت، بەرزايەكەشى دوو بال، قۇچەكانىش لە خوى يىت. 3 بە زىرى يىگەردىش پروكەشى بکە، سەرەوھى و دیوارەكانى بە چواردەوریدا لەگەل قۇچەكانى، ھەروھە چوارچىوھەكى زىرىنىشى بە چواردەوردا بۇ دروستبەكە. 4 دوو ئەلقەى زىرىنىشى بۇ دروستبەكە، لەژىر چوارچىوھەكەيەوھە، لەسەر ھەردوولایەكەى دروستى بکە، بۇ ئەوھى بېنەگېرە بۇ دوو دار بۇ ئەوھى پېئان ھەلبگېرىت. 5 دوو دارەكەش لە دارى ئەكاسيا دروستبەكە و بە زىر پروكەشيان بکە. 6 قوربانگا كە لە پېش ئەو پەردەيە دادەنئىت كە لە بەردەم سندوقى پەيمانە، لە بەردەم قەپاغى كە فارەت كە لەسەر ئەو دوو تەختەى پەيمانە، ئەوھى لەوئى چاوپېكەوتنت لەگەل دەكەم. 7 «ھارون ھەموو بەيانپەك بخورى بۇنخۆشى لەسەر بسووتئىت، كاتىك چراكان تامادە دەكات بېسووتئىت. 8 ھەروھە كاتىك ھارون ئىواران چراكان سەردەخات بېسووتئىت،

بخوړيکي بهرده وامه له بهردهم يه زدان بو نه وه کانتان. 9 هيچ بخوړی دیکه ی مه خه نه سهر، ههروه ها قوربانی سووتاندن و دانه وپلای پيشکه شکراو، هيچ شهرايکي پيشکه شکراویشی به سهر دا مه پړژن. 10 هارونیش سالی جاريک که فارهت له سهر قوچه کانی بکات، له خوینی قوربانی گونا که بو که فارهت، سالی جاريک که فارهتی له سهر ده کریت بو نه وه کانتان، هه ره پيروزه بو يه زدان.» 11 يه زدان به موسای فهرموو: 12 «کاتیک سهر ژمپری نه وه ی ئيسرائیل ده که يت، له کاتی تومار کړدنيان هه ريه که و نرخی ژيانی خوی ده داته يه زدان، ئيتر کاره ساتيان تينا که ویت کاتیک ده يان ژمپريت. 13 هه رکه سيک له سهر ژمپريکراوه کان پيوسته نيو شاقله به شاقلي پيروژگا بدات، که هه ر شاقليکيش بيست گپرايه. ئه م نيو شاقله به پيشکه شکراو بو يه زدان داده نريت. 14 هه موو ته وانه ی ده ژمپردرين له گنجی بيست سال به ره و سهر وه، پيشکه شکراو ده دهنه يه زدان. 15 ده وله مند زياتر نادات و هه ژاريش له نيو شاقل که متر نادات، کاتیک پيشکه شکراوه که ی يه زدان بو که فارهتی خوټان ده دن. 16 زيوی که فارهته که ش له نه وه ی ئيسرائیل و هره گريت و بو خزمه تی چادری چاوپکه وتن دايده نييت. بو نه وه ی ئيسرائیل ده بيته ياده وه ری له بهردهم يه زدان بو که فارهتی گيانتان.» 17 ههروه ها يه زدان به موسای فهرموو: 18 «حه وزیک له پروز دروستبکه و ژيره که شی له پروژ بيت بو شوشتن، له تيوان چادری چاوپکه وتن و قوربانگا که ی داجی و ئاوی تپیکه. 19 هارون و کوره کانی ده ست و پيانی لی بشون، 20 له کاتی چوونه ژووره وه يان بو چادری چاوپکه وتن به ئاو بيشون نه وه ک بمرن. ههروه ها کاتیک له قوربانگا که نزيک ده بته وه بو خزمهت بو سووتاندنی قوربانی به ئاگر بو يه زدان، 21 ده ست و پيانی بشون نه وه ک بمرن. ئه مه ش ده بيته فهرزيکی هه تاهه تاي بو هارون و بو وه چه که ی له نه وه کانيان.» 22 ههروه ها يه زدان به موسای فهرموو: 23 «توش بو خوټ باشرين بون بيه، پينج سه د شاقل ئاوی مور و نيوه ی ته وه دوو سه د و په نجا شاقل دارچینی بوټخوش و دوو سه د و په نجا شاقل قاميشی بوټخوش، 24 کاسياش پينج سه د شاقل، هه مووی به گویره ی شاقلي پيروژگا بيت، ههروه ها له زه يتی زه يتوونيش هه ينيک. 25 به مانه زه يتی پيروژ بو ده ستينشان کړدن دروستبکه، تپیکه ل وه ک ده ستکردی عه تار، ده بيته زه يتی

پېرۆز بۇ دەستېنېشانكردن. 26 ئىنجا چادىرى چاوپېكەوتن و سندوقى پەيمان، 27 لەگەل مېزەكە و ھەموو قاپوقاچاغەكانى و چرادانەكە و قاپوقاچاغەكانى و قوربانگاكەى بخوور و 28 قوربانگاكەى قوربانى سووتاندن و ھەموو قاپوقاچاغەكانى و ھەوزەكە و ژىرەكەى پى چەور دەكەيت. 29 تەرخانىان بىكە و دەبنە ھەرەپېرۆز، ھەر شىتىك پىيان بىكە وىت پېرۆز دەبىت. 30 «ھارون و كورەكانىشى دەستېنېشان بىكە و تەرخانىان بىكە بۇ ئەوھى كاهىنىيىم بۇ بىكەن. 31 لەگەل نەوھى ئىسرائىلىش قسە بىكە و پىل: «ئەمە بۇ من دەبىتە زەبىتىكى پېرۆز بۇ دەستېنېشانكردى كەسانىك لە نەوھەكانتان. 32 نايىت بەسەر لەشى كەسدا بىكرىت و نايىت بە پىوانەكانى وەك ئەو دروستىكرىت. ئەم زەبىتە پېرۆزە، دەبىت لەلاتان پېرۆز بىت. 33 ھەرەكەسىك وەك ئەوھەتارى بىكات و ئەو زەبىتە لەكەسانى دىكە بدات، لەتئوگەلەكەيدا دادەبردرىت.» 34 ھەرەوھە يەزدان بە موساى فەرموو: «بۇنوبەرام بۇ خۆت بىبە، مەستەكى و بۇنى گويچكە ماسى و مورى بۇنخۆش و بخوورى سادە، بەشى يەكسان بن، 35 بىانكە بە بخوورى بۇنخۆش، دەستكردى عەتار، سوپىركراوى بىگەرد و پېرۆز. 36 ھەندىكى لى ورد بىكە وەك تۆز و لەبەردەم سندوقى پەيمان دا بىننى لەناو چادىرى چاوپېكەوتن، ئەوھى لەوئى چاوپېكەوتنت لەگەل دەكەم، دەبىتە ھەرەپېرۆز بۇتان. 37 ئەو بخوورەى بە پىوانەى ئەو دروستى دەكەن نايىت بۇ خۆتانى دروستىكەن، لەلاتان پېرۆز دەبىت بۇ يەزدان، 38 ھەرەكەسىك وەك ئەوھە دروستىكات ھەتا بۇنى بىكات، لەتئوگەلەكەيدا دادەبردرىت.»

31 ھەرەوھە يەزدان بە موساى فەرموو: 2 «پروانە، ئەوا من بەسەلئىلى كورى ئورى كورى خوورم لە ھۆزى يەھودا ھەلېژاردووه، 3 لە پۇجى خوداشەوھە پىم كىدووه لە داناپى و تىگەبىشتن و زانىارى لە ھەموو جۆرە پىشەگەرىيەك. 4 بۇ داھىتانى داھىتانهكان، بۇ كاركردن لە زىر و زىو و پىرۆز، 5 بۇ تاشىن و پازاندنەوھى بەرد، بۇ دارتاشى و بۇ كاركردن لە ھەموو پىشەيەك. 6 من تۆھۆلئىبى كورى ئەھىساماك كە لە ھۆزى دانە، لەگەل ئەوم داناوھە. «توانام داوھە بە ھەموو پىاويكى پىشەوھە تاكو ھەموو ئەو كارانە بىكەن كە فەرمانم پىكرىت: 7 «چادىرى چاوپېكەوتن، سندوقى پەيمان، قەباغەكەى كە فارەت كە لەسەرىەتى، ھەموو كەلوپەلەكانى چادىرەكە كە

پئیکهاتوو له 8 میزه که، قابوقاچاغه کانی، چرادانه که که له زیړی بیگه رده و هه موو قابوقاچاغه کانی، قوربانگا که ی بخوور، 9 قوربانگا که ی قوربانی سووتاندن و هه موو قابوقاچاغه کانی، حه وزه که و ژیره که ی، 10 ههروه ها جلوبه رگه چنراوه کان، جلوبه رگه پیروزه کان بۆ هارونی کاهین و جلوبه رگی کوره کانی بۆ نه نجامدانی کاهینییی، 11 زه یته که ی ده ستیشانکردن، بخووری بۆنخۆش بۆ شوینی پیروزه. «ههروه ک هه موو نه وه ی فه رمانم پیکردیت، ده یکه ن.» 12 ههروه ها یه زدان به موسای فه رموو: 13 «تۆ له گه ل نه وه ی ئیسرائیل بدوی و یلی:» ده ییت شه ممه کانی من یپاریزن، چونکه نیشانه یه له تیوان من و ئیوه بۆ نه وه کاتبان هه تا بزنان که من یه زدانم نه وه ی پیروزان ده که م. 14 «شه ممه یپاریزن، چونکه پیروزه بۆتان، نه وه ی گلاوی بکات ده ییت بکوژریت، چونکه هه رکه سیک له و پشووه دا کاریک بکات نه و له تیو گه له که یدا داده بردریت. 15 شه ش رۆژ کار ده کریت، به لام له رۆژی حه وته م پشوودانی شه ممه یه، پیروزه بۆ یه زدان، هه رکه سیک له رۆژی شه ممه کار بکات ده ییت بکوژریت. 16 نه وه ی ئیسرائیل شه ممه یپاریزن، بۆ نه وه ی نه وه کانبان وه ک په یمایتیکی هه تاهه تایی په یوه ست بن به شه ممه وه. 17 له تیوان من و نه وه ی ئیسرائیل نیشانه یه که بۆ هه تاهه تابه، چونکه له شه ش رۆژدا یه زدان ئاسمان و زه ویی دروستکرد و له رۆژی حه وته م له کارکردن وه ستا و پشووی دا.» 18 کاتییک که له شاخی سینا له قسه کانی بووه وه له گه ل موسا، دوو ته خته که ی په یمانی دایه موسا، ته خته ی به رد بوون و به په نجه ی خودا نووسرا بوون.

32 کاتییک گه ل یینی موسا دوا کهوت له هاتنه خواره وه له کیوه که، له سه ر هارون کۆبوونه وه و پینان گوت: «وهه را! چه ند خودا وه ند پیکان بۆ دروستبکه له پشمانه وه برۆن، چونکه ته م موسایه، ته و پیاوه ی ئیمه ی له خاکی میسه ره وه ده ره ینا نازانین چی لیات.» 2 هارونیش وه لامی دانه وه: «ته و گواره زیړانه ی له گوئی ژن و کوپ و کچه کاتبانه لیی بکه نه وه و بۆ منی به یین.» 3 جا هه موو گه ل ته و گوارانه ی له گوپیان بوون لییان کردنه وه و بۆ هارونیان هیئا. 4 ته ویش له ده ستیانی وه رگرت و به قالب شیوه ی گویره که یه کی دارشت و به قه له م و چه کوش ریکبخست، ئینجا گوپیان: «ته ی ئیسرائیل، ته مه خودا وه نده که تانه، ته وه ی ئیوه ی له خاکی میسه ر

ده رهینا.» 5 کاتیک هارون ئەمە یینی، قوربانگیه کی له پێش گوێره که که
 دروستکرد، بانگه وازی دا و گوئی: «به یانی جهژنه بۆ یه زدان.» 6 ئینجا
 به یانی زوو ههستان و قوربانی سوتاندنیان سه رخست و قوربانی هاوبه شییان
 پێشکەش کرد، ئینجا گه ل بۆ خواردن و خواردنه وه دانیشتن، پاشان بۆ
 پابواردن ههستانه وه. 7 جا یه زدان به موسای فەرموو: «پۆ خواره وه،
 چونکه گه له که ت گه نده ل بوو، ئەوه ی له خاکی میسه ره وه هیناته ده ره وه. 8
 زوو لایاندا له ورینگیه ی که فەرمانم پیکردن، گوێره که یه کی له قالدراویان
 بۆ خۆیان دروستکردوه و کپتوشی بۆ ده به ن و قوربانی بۆ سه ره دهرن و
 ده لێن:» ئە ی ئیسرائیل، ئە مه خودا وه نده که تانه، ئە وه ی عیوه ی له خاکی
 میسر ده رهینا.» 9 ههروه ها یه زدان به موسای فەرموو: «ته ماشای ئە م
 گه له م کرد، ئە وان گه لیکه که لله ره قن. 10 ئیستاش ئینگه ری با تووره ییم
 به سه ریاندا بیته جۆش و کۆتاییان پێ به یتم، تۆش ده که مه گه لیکه مه زن.»
 11 به لام موسا له یه زدانی پهروه ردگاری خۆی پارایه وه و گوئی: «یه زدان،
 بۆچی تووره ییت به سه ره گه له که تدا دیته جۆش، که له خاکی میسه ره وه به
 توانیه کی مه زن و ده ستیکه به هیزه وه ده ره تینا؟ 12 بۆچی میسه رییه کان بلێن:» به
 نیازخراپی ده ره یینان هه تا له کیه وه کان بیانکوژیت و له سه ره رووی زه وی
 نه یانه ییت؟» جۆشی تووره ییت دا به رکینه وه و ئە و سزایه ره ت بکه ره وه
 که فەرمووت به سه ره گه له که تدا ده یسه یینیت. 13 ئیبراهیم و ئیسحاق و
 ئیسرائیلی نخرمه تکارانت به بیر ییته وه که به گیانی خۆت سویندت بۆیان
 خوارد و پیت فەرموون، «نه وه کانتان زۆر ده که م وه ک ئە ستیره کانی ئاسمان و
 هه مو ئە م خاکه ش که باسم کرد، ده یده مه نه وه کانتان و ده یته مولچیان بۆ
 هه تاهه تایه.» 14 ئینجا یه زدان پاشگه ز بووه وه له و کاره ساته ی فەرمووی،
 که ویستی به گه له که ی بکات. 15 موسا رووی وه رگپرا و له کیه وه که هاته
 خواره وه، دوو ته خته که ی په یمانیشی له ده ست بوو، ئە و ته ختانه ی له
 هه ردوو رووه که ی نووسرابوون، له م لا و له و لاوه نووسرابوون. 16 ته خته کان
 ده ستکردی خودان و نووسینه که ش نووسینی خودایه له سه ره ته خته کان
 نه خشینراوه. 17 کاتیک یه شوع گوئی له ده نگی گه ل بوو که هاواریان
 ده کرد، به موسای گوئی: «ده نگی جهنگه له تۆردوگا که!» 18 ئە ویش
 گوئی: «نه ده نگی هاواری سه ره که وتته، نه ده نگی هاواری دۆراندنه، به لکو

دهنگی گورانیه، نهوهی گویم لیه.» 19 نهوه بوو کاتیک له توردوگا که
 نزدیک کهوتتهوه، چاوی به گویره که و سه ما کهوت، توورپی موسا جو شا
 و هردوو تهخته کهی له دهستیهوه فریدا و له خوار کیوه که شکاندنی. 20
 ههروه ها تهو گویره کهیهی دروستیان کردبوو بردی و سووتاندی، هاری
 ههتا بووه تۆز، بهسه رئاوه کهدا بهبای کرد وئاوه کهی به نهوهی ئیسرائیل
 خواردهوه. 21 موسا به هارونی گوت: «ئه م گهله چییان لیکردوویت ههتا
 تهو گونا هه گه وره یان بهسه ره بئیت؟» 22 هارونیش گوتی: «با توورپی
 گه وره م نه جو شیت، خوت ده زانیت چۆن دلئ ئه م گهله مهیلی خراپه کاری
 هه یه. 23 پئیان گوتم: «چهند خوداوه ندیکان بو دروستبکه له پئشمانه وه
 برۆن، چونکه ئه م موسایه، تهو پیاوهی ئیهی له خاکی میسهروه ده رهینا،
 نازانین چی لیها ت.» 24 منیش پیم گوتن: «کی زیری پیوه به با لپی بکاته وه
 و بمداتی.» ئینجا فرمدا به ناوئاگر و ئه م گویره کهیهی لی ده رچووا! 25
 موسا بینی گهله به رلا کراوه، چونکه هارون به رلا ی کردبوون ههتا بینه
 گالته جار له تیو به ره له ستکاران یان. 26 ئینجا موسا له ده روازه ی توردوگا که
 وهستا و گوتی: «کی بو یه زدانه با بیته لام.» ئیتر هه موو نهوهی لیقی لی
 کۆبوونه وه. 27 نهویش پی گوتن: «یه زدانی پهروه دگاری ئیسرائیل ئه مه
 ده فره مویت: «با هه ریه که شمشیره کهی له لارانییه وه بیه ستیت، ده روازه به
 ده روازه به توردوگا کهدا تیپه رن و بگه رینه وه، با هه ریه که بکوژیت، جا
 برای بیت یان هاوپی یان دراوسی.» 28 نهوهی لیقیش به م جو ره یان کرد،
 ههروه ک موسا گوتی، تهو رۆژه نزیکه ی سی هه زار پیاو له گهله کوتن.
 29 موسا گوتی: «ئه مرپۆ ئیوه ته رخان کراون بو یه زدان، له بهر نهوهی ئیوه له
 دژی کوپ و برا کاتان بوون، ئیتر ئه مرپۆ به ره که تدار ی کردن.» 30 نهوه بوو
 بو به یانی موسا به گهلی گوت: «ئیهو گونا هیکی گه وره تان کردووه، به لام
 ئیستا سه رده کهوم بو لای یه زدان، به لکو که فاره ق گونا هه که تان بکه م.»
 31 ئیتر موسا گه راپه وه لای یه زدان و گوتی: «ئای که ئه م گهله گونا هیکی
 گه وره ی کرد و خوداوه ندی زیرین یان بو خو یان دروست کرد، 32 به لام
 ئیستا له گونا هیان خو شبه، ته گه ر نا، له په رتو وکه کهی خوت بمسپه وه که
 نووسیوته.» 33 یه زدانیش به موسای فره موو: «ئه وهی گونا هی سه باره ت به
 من کرد بیت له په رتو وکی خو م ده سپر مه وه. 34 ئیستا ش برپۆ پیشره وی گهله

بکه بۆ ئەو شوینە ی پیم گویت، فریشتە کەم و لە پێشت دەروات، بەلام کاتیک رۆژی سزادان هات، لەسەر گوناھەکانیان سزایان دەدم.» 35 ئیتر یەزدان گەلی تووشی دەرد کرد لەسەر ئەوێ لە گەل گوێرە کە کردیان کە هارون دروستی کردبوو.

33 یەزدان بە موسای فەرموو: «لێرە پرۆ، خۆت و ئەو گەلێ لە خاکی میسرەووە هینتە دەرهووە، پرۆنە ئەو خاکی سویندم بۆ ئیبراھیم و ئیسحاق و یاقوب خوارد و فەرمووم: "دەیدەمە ئەو کەت." 2 فریشتە یەکیش لە پێشتەووە دەنیرم و کەنعانی و ئەمۆری و حیتی و پریزی و حیثی و یەبوسیەکان رادەمالم. 3 بۆ خاکیک کە شیر و هەنگوینی لێ دەپژیت، بەلام من لەناو نەت سەرنا کەوم، چونکە تۆ گەلیکی کەللەرە قیت و ئەو کە لە رینگا کۆتاییت پێ بەنیم.» 4 کاتیک گەل گوێیان لەم هەوالبە ناخۆشە بوو، شینیان گێرا و کەس خۆی نەرازاندهووە. 5 یەزدانیش بە موسای فەرموو بوو: «بە ئەوێ ئیسرائیل بێ: "ئێو گەلیکی کەللەرە قن، ئەگەر تەنھا بۆ ساتیک سەرکەومە ناوتان، کۆتاییتان پێ دەهینم. ئیستاش جوانکارییە کەت دابکەنە و دەزانم چیت پێ دەکەم.» 6 ئینجا ئەوێ ئیسرائیل لە کینوی خۆرئیف بابەتە کانی جوانکارییان لە خۆیان کردووە. 7 موساش چادریکی دەهینا و لە دەرهووەی تۆردوگا کە، دوور لە تۆردوگا کە هەلیدەدا و ناوی لێنا بوو «چادری چاوپێکەوتن». هەرکە سیک داوای پراوێزی لە یەزدان دەکرد، دەچوو بۆ ئەم چادری چاوپێکەوتن، ئەوێ لە دەرهووەی تۆردوگا کە بوو. 8 هەر وەها هەر کاتیک موسا بۆ چادری کە دەپۆشت، هەموو گەل هەلیدەستان و هەریە کە لە دەروازە ی چادری کە ی خۆی رادەووەستا، دەپروانییە داوای موسا هەتا دەچوو ناو چادری کەووە. 9 کاتیک موسا دەچوو ناو چادری کە ستوونیک هەور دادەبەزی و لەبەر دەروازە ی چادری کە رادەووەستا، ئینجا یەزدان لە گەل موسا دەدوا. 10 گەلیش هەموویان ستوونی هەورە کە یان دەبینی لەبەر دەروازە ی چادری کە پراوێستاو، هەموو گەل هەلیدەستان و کۆتوشیان دەبرد، هەریە کە و لەبەر دەروازە ی چادری کە ی خۆی. 11 یەزدانیش پڕووبەر و لە گەل موسا دەدوا، هەر وە کە یەکیک لە گەل برادەرە کە ی بدویت. کاتیکیش موسا دەگەرایە و تۆردوگا کە، گەنجە خزمەتکارە کە ی کە یەشوعی کۆری نون

بووله ناو چادره که دهرنه ده چوو. 12 موسا به یه زدانی گوت: «پروانه،
 تو به منت فهرموو: «ثم گه له سه ربخه»، به لام تو پیت نه ناساندم که کی
 له گه لم ده نیریت، ههروه ها تو فهرمووت: «ده تناسم و ناویشته ده زانم و
 په سه ندیت له بهرچاوم». 13 ئیستاش ته گه ره له بهرچاوت په سه ندیم، ریڼگی
 خوتم فیږ بکه، بو ته وهی بتناسم، هه تا له بهرچاوت په سه ندیم. ههروه ها
 له بیرت پیت که ثم نه ته وهیه گه لی خو ته». 14 یه زدان فهرمووی: «من
 خو م له گه لت ده بم و ده تخه سینمه وه». 15 موساش یی گوت: «ته گه ره تو
 له گه لم ان نه بیت و له گه لم ان نه رویت، لیره وه سه رمان مه خه. 16 به چیش
 ده زانریت که من و گه له کت له بهرچاوت په سه ندین، ته گه ره تو له گه لم ان
 نه رویشیتیت؟ به مه له هه موو گه لانی سه ر رووی زه وی جیا ده کریښه وه.»
 17 یه زدانیش به موسای فهرموو: «ههروه ها ثم شته ش ده کم که باست
 کرد، چونکه له بهرچاوم په سه ند بوویت و به ناوت تو م ناسی». 18 ئینجا
 موسا گوتی: «شکو مه ندی خو تم پیشان بده». 19 ته ویش فهرمووی: «هه موو
 چاکیم له پیت تیده په ریتم. من که ناوم یه زدانه، له بهر ده می تو ناوی خو م
 پرا ده گه یه نم. می ره بان ده بم له گه ل ته وهی می ره بان ده بم و به به زه یی ده بم
 له گه ل ته وهی به زه ییم پلیدا دینه وه». 20 ههروه ها فهرمووی: «نا توانیت
 رووم ببینیت، چونکه هیچ مرؤفیک نییه بمبینیت و برییت». 21 ههروه ها
 یه زدان فهرمووی: «ته وه تا شو ئیکم هه یه و له سه ره ته و تاشه بهر ده بوه سته.
 22 کاتیک شکو مه ندیم تیده په ریتم، ته وا ده تخه مه که لینیکی بهر ده که و هه تا
 تیده په یرم به ده ستم داتده پو شم، 23 دواتر ده ستم هه لده گرم و تو له دواوه
 ده بمبینیت، به لام رووم نابیریت.»

34 یه زدان به موسای فهرموو: «دوو ته خته بهر دی وهک ته وانهی
 یه کم بو خو ت بتاشه، منیش له سه ره دوو ته خته که ته و وشانه ده نوو سمه وه
 که له سه ره دوو ته خته که ی یه کم جار بوون و تو شکاندت. 2 بو به یانیش
 ناماده به و له به یانیدا سه ربکه وه بو سه ر شاخی سینا. له وی له سه ره لووتکه ی
 کیوه که بو م پراوه سته. 3 که س له گه لت سه رنه که ویت و له هه موو کیوه که
 که س نه پیریت، ههروه ها مه رو مالایش له لای کیوه که نه له وه پریریت.»
 4 ئینجا موسا دوو ته خته بهر دی وهک ته وانهی یه کم جاری تاشی و
 به یانی زوو هه سته و بو شاخی سینا سه رکه وت، ههروه که یه زدان فهرمانی

پى كىرد، له گەل دەستىشى دوو تەختە بەردە كەى ھەلگرت. 5 يەزدان له ھەورەو دەبەزى و لەوى لەلای راوہستا و ناوى خوى پرا گەياند كە يەزدانە. 6 ئىنجا يەزدان لە بەردەمى ئىپەرى و پرايگەياند: «يەزدان، يەزدان، خودايەكى بە بەزەبى و مېرەبانە، پشوو دريژە و خوشە وىستى نەگۆر و دلسۆزى زۆرە. 7 خوشە وىستى نەگۆر دە پاريزيت بۆ ھەزاران، له تاوان و ياخيبيون و گوناخوشدە بيت، بەلام تاوانباران ئەستۆپاك ناكات، بەلكو لەسەر تاوانى باوكان سزاي نەوەكان دەدات ھەتا نەوى سىيەم و چوارەم.» 8 موسا خيرا سەرى دانەواند و كرتوشى برد، 9 گوئى: «ئەى پەرەردگار، ئەگەر لە بەرچاوت پەسەندم، با پەرەردگار لە گەلمان پروات، چونكە گەلىكى كەللە پرەقە، توش لە تاوان و گوناھمان خوشبە و بمانكە بە مولكى خۆت.» 10 ئەویش فەر مووى: «گوئى بگرن، پەيمانتيگان لە گەل دە بەستم. لە بەرامبەر ھەموو گەلەكەتان كارى سەرسۆرھينەرى وا دەكەم كە لە ھەموو زەويدا و لە ناو ھەموو نەتەوەكاندا نەكرايبت، ھەموو ئەو گەلەش كە ئىوہ لە تيوياندا كەردارى يەزدان دەبين، چونكە ئەوہى من لە گەل ئىوہ دەيكەم سامنا كە. 11 ئەوہى ئەمرۆ فەرمانتان پيدە دەم بە جىي بەين. من ئەمۆرى و كەنعانى و حىتى و پريزى و حىفى و يەبوسىيەكان لە پيشتان دەردەكەم. 12 ئاگادار بن ھىچ پەيمانتيك لە گەل دانىشتووانى ئەو خا كە مەبەستن كە دینە سەرى، نەوەك ببنە تەلە لە ناوەندتان. 13 بەلكو دە بيت ئىوہ قوربانگا كانيان پرووخين و بەردە تەرخانكراوہ كانيان بشكين و ستوونە ئەشيرا كانيان بېرنەوہ. 14 كرتوش بۆ خودايەكى ديكە نەبەن، چونكە يەزدان ناوى ئيرە دارە، خودايەكى ئيرە دارە. 15 «ئاگادار بن لەوہى پەيمان لە گەل دانىشتووانى خا كە كە ببەستن، چونكە ھەر وەك لە شفرۆش لە گەل چەندىن كەس پادە بويزيت، خەلكى خا كە كەش لە جياتى پەرسىتى من، بت دە پەرسىتى، قوربانى بۆ خودا وەندە كانيان سەردەپرن، داوہ تمان دەكەن و ئىوہش لە قوربانىيە كەيان دەخۆن. 16 كاتىك كچيان بۆ كورتان دەخوازن و ئەو كچانەى وەك لە شفرۆش بەدواى خودا وەندە كاني خويان دەكەون، وا دەكەن كورى ئىوہش وەك لە شفرۆش بەدواى خودا وەندە كاني ئەوان بكەون. 17 «خودا وەندى لە قالبدراو دروستەكەن. 18 «وەك فەرمانم پيكر دوون، جەژنى فەتيرە بگيرن، لە مانگى ئاقيف حەوت رۆژ نانى فەتيرە

بڄون، چونڪه ٿيوه له مانگي ٿاڻيف له ميسر هاتنه دهره وه. 19 «هه موو
 توبه رهي سڪيڪ بونمه، ههروهه ها هه ر توبه ريه كي نير له ٿاڙه له ماليه كهشت
 له گا و بهران، 20 توبه رهي گوڍريڙ به بهرخيڪ بکرنه وه، به لام ٿه گهر
 نه يکرنه وه، ده بيت ملي بشكينن، هه موو توبه ريه يك له كوره کانتان بکرنه وه.
 «به به تالي له به رده مم ٿاماده نابن. 21 «شهش رڙوڙ كار بڪن، به لام له
 رڙوڙي هه وته م شه ميه، له کاتي وه رزي ڪيلان و له کاتي درويتهش پشوو
 بدن. 22 «جهڙني هه فته کان بو خوتان بگيرن، يه كه م به رهه مي درويتهي
 گهنم و جهڙني ڪوڙدنه وه له ڪوتايي سال. 23 سي جار له سائڪدا هه موو
 نيريته کانتان له به رده م يه زداني بالادهستي خوداي ٿيسرائيل ٿاماده ده بن. 24
 گه لان له به رده متان دهره ده كه م و سنوره کانتان فراوان ده كه م، كه سيش
 چاوناپريته خا كه كه تان، ڪاتيڪ له سائڪدا سي جار دين بو ته وه ي له به رده م
 يه زداني پهروه ردگار تان ٿاماده بن. 25 «خويئي قوربانيم له گه ل شتي به
 هه وير ترش پيشڪهش مه کن، قورباني جهڙني په سخه بو به ياني نه مينتيته وه. 26
 «باشتريني يه كه مين به رهه مي زه وييه كه تان بو مالي يه زداني پهروه ردگار تان
 بهينن. «هيچ ڪاريله يك به شيري دا يڪي ٿيمه نين.» 27 ههروهه ها يه زدان به
 موساي فهرموو: «ٿه م وتانه بنووسه وه، چونڪه به گوڙه ي ٿه و وتانه په يمانم
 له گه ل ٿو و له گه ل نه وه ي ٿيسرائيل به ستوه.» 28 موسا چل شه و و چل
 رڙوڙ له وي بو له لاي يه زدان، ناني نه خوارد و ٿاوي نه خوارد وه، له سهر
 دوو ته خته كهش وته کاني په يمانی نووسي، ده پاسپارده كه. 29 ڪاتيڪ موسا
 له شاخي سينا ده هاته خواره وه، هه ردوو ته خته كه ي په يمانی له ده ست
 بوو، له هاتنه خواره وه ي له ڪيوه كه موسا نه يزاني كه پيستي ده موچاوي
 ده دره وشپته وه، له بهر قسه كردني له گه ل يه زدان. 30 ڪاتيڪ هارون و
 هه موو نه وه ي ٿيسرائيل بينيان موسا وا ده موچاوي ده دره وشپته وه، ٿيتر
 ترسان لڀي نزيڪ بينه وه. 31 به لام موسا بانگي كردن، ٿيتر هارون و
 هه موو رابه ره کاني ڪومه ل گه پانه وه لاي، موساس له گه ليان دوا. 32
 دواتر هه موو نه وه ي ٿيسرائيل نزيڪ كه وته وه، ٿه وپش فهرمانی پيدان به
 هه موو ٿه وه ي كه يه زدان له شاخي سينا له گه ل دوا بوو. 33 ڪاتيڪ موسا له
 قسه کاني بووه وه له گه ليان، روو پو شيني له سهر ده موچاوي دانا. 34 به لام
 موسا له کاتي چوونه ژوره وه ي بو به رده م يه زدان بو قسه كردن له گه ل،

ههتا دههاته دهرهوه پروپوشه که ی لا ددها، کاتیکیش دههاته دهرهوه، سهبارت بهوهی فرمانی پیکرابوو له گه ل نهوهی ئیسرائیل ددهوا. 35 ههر کاتیک نهوهی ئیسرائیل دهموچاوی موسایان ده بینی که دهرهوشایهوه، موسا پروپوشه که ی دهخستهوه سه ر دهموچاوی ههتا دهچوه ژوروهوه بو ئهوهی له گه ل یه زدان بدویت.

35 موسا ههموو کومه لی نهوهی ئیسرائیلی کۆکردهوه و پئی گوتن: «ئهمانه ئه و وشانه ن که یه زدان فرمانی کردوه بکرین، 2 شهس پرۆژ کار ده کریت، به لام له پرۆژی هه وته م بوتان ده بیته پیرۆز، پشودانی شه ممه به بو یه زدان، ئه وهی کاری تیدا بکات ده بیته بکوژریت. 3 له ههموو نشینگه کانتان ناییت له پرۆژی شه ممه ئاگر بکریته وه.» 4 ههروه ها موسا به ههموو کومه لی نهوهی ئیسرائیلی گوت: «ئهمه ئه و شته به که یه زدان فرمانی پئی کردوه: 5 له لای خۆتانه وه پێشکه شکراو بو یه زدان به ن، هه رکه سیک به خواستی دئی خۆی با پێشکه شکراو بو یه زدان به نیت: «له زپر و زیو و پرۆز، 6 ریبسی مۆر و ئه رخه وانی و سووری ئال، که تانی ناسک و مووی بز، 7 پیبستی به ران که به رهنگی سوور ره ننگرابوو و پیبستی مانگی ده ریا و داری ئه کاسیا، 8 زه بیته زه بیتهون بو چرا، بونوبه رام بو زه بیته ده ستنبشانکردن و بو بخووری بونخوش، 9 به ردی عاشقه بند و به ردی گرانبه های دیکه بو ئیفود و بو به رسینه. 10 «با ههموو به هره مه ندیکیش له تیوتان بیته و ئه وه بکات که یه زدان فرمانی پئی کردوه: 11 «چادری په رستن و ره شماله که ی و پوشه ر و فاق و چوارچنیه و کاربته و کۆله که و بنکه کانی، 12 سندوقه که و داره کانی و قه پاغی که فارهت و په رده که ی شوینی هه ره پیرۆز، 13 میزه که و داره کانی و ههموو قاپوقاچاغه کانی و نانی ته رخانکراو بو خودا، 14 چرادانه که ی پرووناکی و قاپوقاچاغ و چرا کانی و زه یته بو پرووناکی، 15 قوربانگا که ی بخوور و دوو داره که ی و زه بیته ده ستنبشانکردن و بخووری بونخوش، په رده که ی ده روازه بو ده روازه ی چادره که ی په رستن، 16 قوربانگا که ی قوربانی سووتاندن و که تبه برۆزیه که ی، دوو داره که ی و ههموو قاپوقاچاغه که ی و هه وزه که و ژیره که ی، 17 په رده کانی هه وشه و کۆله که و بنکه کانی و په رده ی ده روازه ی هه وشه که، 18 سنگه کانی چادره که ی په رستن و سنگه کانی هه وشه که و گوربسه کانیان، 19 جلوه رگه چناره کانی نزمه تکردن

له پیرۆزگا، جلو بهرگه پیرۆزه که ی هارونی کاهین و جلو بهرگی کوره کانی
بۆ کاهینیستی،» 20 ئینجا هه موو کۆمه ئی نه وه ی ئیسرائیل له بهرده م موسا
کشانه وه. 21 دواتر هه موو نه وانه ی له دلێاندا بوو و پۆحیان خواستی، هاتن
و پیتاکی یه زدانیان هینا بۆ دروستکردنی چادری چاوپنجه وتن بۆ هه موو
خزمه ته که و بۆ جلو بهرگه پیرۆزه کان. 22 هه موو پیاوان و ژنان هاتن، هه موو
به خواستی دلێان خه زیم و گواره و نه نگوستیله و ملوانکه و هه موو خشاییکی
زیریان هینا، هه رکه سیک زیری خوی وه ک قوربانی بهر زکردنه وه بۆ یه زدان
بهر زکرده وه. 23 هه رکه سیکیش که ریسى مۆر و نه رخه وانى و سوورى ئال،
که تانی ناسک، مووی بز، پستی بهران که به رهنگی سوور رهنگکرا بوو،
یان پستی مانگای ده ریاى هه بوو هیناى. 24 که ساتیک هه بوون پیتاکی زیو
و پۆزبان پشکه شی یه زدان کرد، که ساتیکیش هه بوون داری نه کاسیایان
هینا بۆ به کارهینانی له هه ر خزمه تیکدا. 25 هه موو ژتیکی به هه ره مه ندیش ریسى
به ده ست رست و ریسه که ی هینا، ریسى مۆر و نه رخه وانى و سوورى ئال و
که تانی ناسک. 26 هه موو نه و ئافره تانه ش که له سه ر دلێان بوو به دانایه وه
مووی بزبان رست. 27 سه رکرده کانیش به ردی عاشقه به ند و به رده کانی
پازاندنه وه ی عیفۆد و به رسینه که یان هینا. 28 هه روه ها بۆن و زهیت بۆ
پرووناکی و بۆ زهتی ده ستنیشانکردن و بخووری بۆنخۆش. 29 هه موو نه و پیاو
و ئافره تانه ی ئیسرائیلیش که له سه ر دلێان بوو دیارپیه ک پشکه ش بکه ن،
هاتن و به خشینیان هینا بۆ راپه راندنی هه موو نه و کارانه ی یه زدان که له
رینگه ی موسا فه رمانی پیکردبوون. 30 موساش به نه وه ی ئیسرائیلی گوت:
«پروان، یه زدان به سه لئیلی کورپی ئوری کورپی حووری له هۆزی یه هودا
هه لپژاردووه، 31 له رۆحی خوداشه وه پری کردووه له دانایی و تیگه یشتن
و زانیاری له هه موو جۆره پیشه گه ربیه ک، 32 بۆ داهینانی داهینانه کان،
بۆ کارکردن له زیر و زیو و پۆز، 33 بۆ تاشین و پازاندنه وه ی به رد، بۆ
دارتاشی و بۆ کارکردن له هه موو جۆره پیشه و داهیناتیک. 34 فیرکردنیشی
له دلی داناوه، نه و و توهۆلیتایی کورپی نه حیساماک که له هۆزی دانه. 35
پری کردوون له به هه ره مه ندی بۆ نه نجامدانی هه موو جۆره کاریک، تاشین و
داهینان، چنین له ریسى مۆر و نه رخه وانى و سوورى ئال، که تانی ناسک و
هه موو کاریکی رستن، وه ستای هه موو کاریک و داهینه ری داهینانه کان.

36 ئىتر بەسەلئىل و تۆھۇلىئاب و ھەموو پىاويكى بەھرەمەند كە يەزدان دانايى و تىگەيشتى پىداين ھەتا بزىن چۆن كار بىكەن لە ھەموو كارى خزمەتكردنە كە لە پىرۇزگا، دەيىت بەگويىرى ھەموو ئەوئەي يەزدان فەرمانى پى كىر دوون بىكەن.» 2 ئىنجا موسا بەسەلئىل و تۆھۇلىئاب و ھەموو كەسىكى كارامە كە يەزدان تواناي پىدابوو و خواستى ئەوئەي ھەبوو يىت بۇ كار كىردن بانگى كىردن. 3 ھەموو ئەو پىتا كەيان لە موسا وەرگرت، ئەوئەي ئەوئەي ئىسرائىل ھىنابوويان بۇ كارى خزمەتكىردن لە بنىادنانى پىرۇزگا، ئەوانىش بە خواستى خۆيان ھەموو بەيانىيەك بەخشىنيان بۇي دەھىنا. 4 ئىنجا ھەموو ئەو پىشەوئەره كارامانەي كە لە پىرۇزگا كارىان دە كىرد، كارە كەيان بەجىيىشت و ھاتتە لاي موسا 5 و پىيان گوت: «گەل زىاد لە پىويست دەھىن بۇ ئەو كارەي كە يەزدان فەرمانى بە كىردنى كىر دووئە.» 6 ئىتر موسا فەرمانى دا و لە توردوگا كە بانگەواز كرا و گوترا: «با ھىچ پىاويكى يان ژىتىك ئىتر شت بۇ پىتاكى پىرۇزگا دروست نەكات.» جا گەل لە ھىنان وەستان، 7 چونكە ئەو كەرەستانەي كە پىشتر ھىترابوون بەشى ھەموو كارەكانى دە كىرد و زىاترىش بوو. 8 ھەموو بەھرەمەندىك لەوانەي كارىان لە دروستكىردنى چادىرە كەي پەرىستن دە كىرد، دە پلاسىان لە كەتانى رىستراو و رىسى مۇر و ئەرخەوانى و سوورى ئال دروستكىرد، لەگەل وىنەي كەرۇبەكان بە دەستكىردى جۇلايەكى شارهزا دروستيان كىردن. 9 درىژايى ھەر پلاسىك بىست و ھەشت بال و پانىيە كەي چوار بال بوو، يەك ئەندازەش بۇ ھەموو پلاسىكان. 10 پىنج پلاس پىكەوئە بەستىران و پىنجە كەي دىكەش پىكەوئە. 11 ئەلقەشيان لە رىسى مۇر لەسەر لىوارى پلاسى لاوئەكىيەكانى پارچەي يەكەم دروستكىرد، ھەمان شتىان بۇ لىوارى پلاسى لاوئەكىيەكانى پارچەي دووئەم كىرد. 12 پەنجا ئەلقەشيان بۇ پلاسى يەكەم دروستكىرد و پەنجا ئەلقەي دىكەش بۇ لاي ئەو پلاسى كە لە پارچە كەي دووئەمە، ئەلقەكائىش بەرامبەر يەكترى بوون. 13 پەنجا فاقى زىرپىشيان دروستكىرد. بە فاقەكان پلاسىكانى ھەرىكە و لەوئەي تەنىشتى بەستەوئە، ئىتر چادىرى پەرىستن بوو يەك پارچە. 14 ھەروەھا رەشمايىكان لە يازدە پلاس لە مووى بزىن دروستكىرد و سەرى چادىرى پەرىستيان پى گرت. 15 درىژايى ھەر پلاسىك سى بال و پانى چوار بال بوو، يەك ئەندازەش بۇ ھەر يازدە پلاسىكە. 16 پىنجيان لە پلاسىكان پىكەوئە بەستەوئە

و شه شه که ی دیکه ش پیکه وه. 17 په نجا ته لقه یان له سهر لیواری پلاسی
 کو تایی پارچه ی یه که م دروستکرد، په نجا ته لقه ش له سهر لیواری پلاسی
 کو تایی پارچه ی دووه م. 18 په نجا فاقی پروژنیشیان دروستکرد بو به یه که وه
 به ستنه وه ی چادره که هه تا بیته یه ک پارچه. 19 پوشه ریکیشیان له پیستی
 به رانی په ننگراو به په نگی سوور بو چادره که دروستکرد، پوشه ریکیش له
 پیستی مانگای ده ریا له سهر وه. 20 چوارچیوه شیان له داری ته کاسیا به
 ستونی بو چادره که ی په رستن دروستکرد. 21 درژیانی هه ر چوارچیوه یه ک
 ده بال و پانی بال و نیونک بو. 22 دوو زمانه شیان بو هه ر چوارچیوه یه ک
 دروستکرد بو جووتکردنی له گه ل چوارچیوه که ی ته نیستی، بو هه ر یه ک
 له چوارچیوه کانی چادره که ی په رستن ئاویان کرد. 23 چوارچیوه کانی
 چادره که ی په رستنیش، بیستیان له لای باشوور دروستکرد، 24 چل
 بنکه ی زیویشیان له ژیر بیست چوارچیوه که دروستکرد، دوو بنکه له ژیر
 هه ر چوارچیوه یه ک بو دوو پیچکه که ی. 25 بیست چوارچیوه یان بو لای
 باکووری چادره که ی په رستن دروستکرد. 26 چل بنکه ی زیویشیان هه بو،
 دوو بنکه له ژیر چوارچیوه یه ک و دوو بنکه له ژیر چوارچیوه یه کی دیکه. 27
 بو پشتی چادره که ی په رستنیش به ره و پروژئاوا شه ش چوارچیوه، 28 دوو
 چوارچیوه شیان بو گوشه کانی دواوه ی چادره که ی په رستن دروستکرد.
 29 له خواره وه جووت بوون و هه تا سهر وه یه ک بوون، هه تا بازنه که ی
 سهر وه، بو هه ر دوو گوشه که ئاویان کرد. 30 ئینجا هه شت چوارچیوه
 بوون و بنکه زیوه کانی شیان شازده، هه ر دوو بنکه له ژیر چوارچیوه یه ک. 31
 پینج کاریته شیان له داری ته کاسیا بو چوارچیوه کانی لایه کی چادره که ی
 په رستن دروستکرد، 32 پینج کاریته ش بو چوارچیوه کانی لایه که ی دیکه ی
 چادره که ی په رستن، پینج کاریته ش بو چوارچیوه کانی لای دواوه ی
 چادره که ی په رستن له لای پروژئاوا. 33 کاریته که ی ناوه راستیشیان وا
 دروستکرد به نیو چوارچیوه کاندای تپه پریت، له م سهر وه بو ته و سهر. 34
 چوارچیوه کانی شیان به زیر پروکesh کرد و بازنه کانی شیان له زیر دروست
 کرد که کاریته کانی ده چنه ناو، کاریته کانی شیان به زیر پروکesh کرد. 35
 په رده یه کیشیان له رسی مؤر و ته رخه وانی و سووری ئال و که تانی رستراو
 دروستکرد، به ده ستردی جولایه کی شاره زاش وینه ی که ربه کانیان له سهر

دروستکرد. 36 چوار کۆله که شیان له داری ئەکاسیا دروستکرد و به زێر پرووکه شیان کردن، قولاپه کاینیشیان له زێر بوون. چوار بنکه ی زیویشیان بو دارشتن. 37 په رده ی دهروازه شیان بو ده رگای چادره که له پرسی مۆر و ئه رخه وانی و سووری ئال و که تانی رستراو دروستکرد، چنراو به ده ستکردی جۆلایه ک، 38 پینج کۆله که که ی و قولاپه کاینیشیان، سه ره کانی و ئه لقه کاینیشیان به زێر پرووکه ش کرد، پینج بنکه که شی له برۆتزر بوون.

37 به سه لئیلش له داری ئەکاسیا سندوقه که ی دروستکرد، درێژیه که ی دوو بال و نیو و پانییه که ی بال و نیویک و به رزیه که ی بال و نیویک. 2 پرووی ناوه وه و ده ره وه ی به ته واوی به زێری پیگه رد پرووکه ش کرد و به چوارده وریشیدا چوارچیوه ی زێرینی بو دروستکرد. 3 چوار بازنه ی زێرینیشی بو دارشت و له سه ر چوار پایه که ی دانا، دوو بازنه له لایه ک و دوو بازنه ش له لایه که ی دیکه ی. 4 دوو داریشی له داری ئەکاسیا دروستکرد و به زێر پرووکه شی کردن. 5 دوو داره که شی خسته ناو بازنه کانی سه ر هه ردوو لای سندوقه که، بو هه لگرتنی سندوقه که. 6 قه پاغی که فاره تیشی له زێری پیگه رد دروستکرد که دوو بال و نیو درێژیه که ی و بال و نیویک پانییه که ی بوو. 7 دوو که پروی له زێری کوتراو دروستکرد و کردی به هه ردوو لای قه پاغی که فاره ته وه. 8 که پرویگی له لایه ک دروستکرد و که روبه که ی دیکه ش له لایه که ی دیکه، له گه ل قه پاغه که ی که فاره ت یه ک پارچه بوون. 9 که روبه کانی ش بالیان بو سه ره وه لیک کردبووه وه، به باله کانیان سییه ریان به سه ر قه پاغی که فاره ته که وه کردبوو. که روبه کان پرووبه پروو بوون و پروویان له قه پاغی که فاره ته که بوو. 10 میزه که یان له داری ئەکاسیا دروستکرد، درێژیه که ی دوو بال و پانییه که ی بالیک و به رزیه که ی بال و نیویک بوو. 11 به زێری پیگه ردیش پرووکه شیان کرد و چوارچیوه ی کی زێرینیشیان له چوارده وری دروستکرد. 12 لیواریکیشیان به پانی چوار په نجه له چوارده وری دروستکرد و چوارچیوه ی کی زێرینیشیان بو لیواره که له ده وری دانا. 13 چوار بازنه ی زێرینیشیان بو دارشت، بازنه کانیان له سه ر هه ر چوار گوشه که ی چوار پایه که ی دانا. 14 بازنه کان له لای لیواره که بوونه گیره بو دوو دار بو هه لگرتنی میزه که. 15 دوو داره که شیان له داری ئەکاسیا دروستکرد و به زێر پرووکه شیان کردن بو

هه لگرتی میزه که. 16 قاپوقاچاغه کانی سه میزه کهش، له گن و قاپه کانی، ههروه ها تاس و دۆلکه کانی که شهرانی پیشکه شکر او یان پی ده برژیتیریت له زیپی بیگهرد دروستیان کردن. 17 چرادانه کهشیان له زیپی بیگهرد دروستکرد، ژیر چرادانه که و قهده کهیان له زیپی کوتراو دروستکرد، کاسه کانی و گریه کانی و خونچه کانی له خوی بوون. 18 شهش لقیش له ههردوو لایه وه ده رچووبوو، سی لقا چرادان له لایه ک و سی لقا چرادان له لایه کهی دیکه. 19 سی کاسه ی باده می له لقییک به گری و خونچه وه و سی کاسه ی باده می له لقییک دیکه به گری و خونچه وه، تاوا هه تا لقی شه شم که له چرادانه که وه ده رچووبوو. 20 ههروه ها له چرادانه که چوار کاسه ی باده می به گری و خونچه کانیانه وه هه بوو. 21 هه ر جووتیک لقا له شهش لقه که گریه کیان له ژیر بوو، هه تا شه شم لقا که له چرادانه که ده رچووبوو. 22 گری و لقه کان له خوی بوون، هه مووشیان له زیپی بیگهردی کوتراو بوون. 23 ههوت چراشیان بو دروستکرد، مه قاش و مه قه لیه کانیشیان له زیپی بیگهرد بوون. 24 چرادانه که و هه موو که لوپه له کانیان له تالنتیک زیپی بیگهرد دروستکرد. 25 قوربانگا کهی بخوریشیان له داری ته کاسیا دروستکرد، درژییه کهی بالئیک و پانییه کهی بالئیک، چوار گوشه بوو، به رزاییه کهشی دوو بال بوو، قوچه کانییش له خوی بوون. 26 به زیپی بیگهردیش روو کهشیان کرد، سه ره وهی و دیواره کانی به چوارده وریدا له گه ل قوچه کانی، ههروه ها چوارچیوهی کی زیپینیشیان به چوارده وردا بو دروستکرد. 27 دوو ته لقه ی زیپینیشیان بو دروستکرد، له ژیر چوارچیوهی که یه وه، له سه ر ههردوو لایه کهی، بوونه گیره بو دوو دار بو ته وهی پیان هه لگیریت. 28 دوو داره کهشیان له داری ته کاسیا دروستکرد و به زیپ روو کهشیان کردن. 29 زه یقی پیروزیان بو ده ستینیشان کردن دروستکرد، بخوره کهشیان بو نخوش و بیگهرد دروستکرد، که ده ستکردی عه تار بوون.

38 قوربانگا کهی قوربانی سووتاندنیشیان له داری ته کاسیا دروستکرد، درژییه کهی پینج بال و پانییه کهی پینج بال بوو، قوربانگا که چوار گوشه بوو، به رزاییه کهشی سی بال بوو. 2 قوچه کانییشی له سه ر هه ر چوار گوشه کهی بوون، قوچه کان له خوی بوون و به پرونز روو کهشیان کرد. 3 هه موو

قاپوقاچاغی قوربانگا که شیان دروستکرد، تهشت و خا که ناز و تاس و چه نگال و مه قه لیه کان، هه موو قاپوقاچاغه که یان له برؤنز دروستکرد. 4 که تیه به کیشیان بؤ قوربانگا که دروستکرد، وهک تۆرئیکی برؤنز، له ژیر لیواره که دایاننا، له خواره وه هه تا ناوه راست. 5 چوار ته لقه شیان له هه چوار لای که تیه برؤنزیه که دارشت، وهک گیره بؤ دوو دار. 6 دوو داره که شیان له داری ته کاسیا دروستکرد و به برؤنز پروو که شیان کردن. 7 دوو داره که یان خسته ناو ته لقه کانه وه، له هه ردوو لای قوربانگا که وه، بؤ ته وهی به وان هه لیگرن، قوربانگا که شیان له ته خسته دروستکرد و ناوه که ی بوش بوو. 8 هه وزه که شیان له برؤنز دروستکرد و ژیره که شی له برؤنز بوو، له تاوینه برؤنزیه کانی ته و تافره ته خزمه تکارانه ی له لای ده روزه که ی چادری چاوپیکه وتن خزمه تیان ده کرد. 9 هه وشه ی چادره که ی په رستیشیان له لای باشوور دروستکرد، په رده کانی هه وشه که ش له که تانی رستراو بوون به درئی سهد بال. 10 کۆله که کانی شی بیست دانه و بیست بنکه ی برؤنزیی هه بوو. قولاپی کۆله که کان و ته لقه کانی شی له زیو بوون. 11 به لای باکووریش سهد بال، کۆله که کانی شی بیست دانه و بیست بنکه ی برؤنزیی هه بوو. قولاپی کۆله که کان و ته لقه کانی شی له زیو بوون. 12 به لای رۆژئاواش په رده کان په نجا بال بوون، کۆله که کانی شی ده دانه و بنکه کانی شی ده، قولاپی کۆله که کان و ته لقه کانی له زیو بوون. 13 له لای رۆژهه لاتی ش پرووه و خۆر هه لات په نجا بال. 14 چهند په رده به کیش بؤ لایه کی جیگای چونه ژووره وهی هه وشه که به درئی پازده بال، کۆله که کانی شی و بنکه کانی شی بوون. 15 بؤ لایه که ی دیکه ی چونه ژووره وهی هه وشه که ش چهند په رده به ک به درئی پازده بال، کۆله که کانی شی و بنکه کانی شی بوون. 16 هه موو په رده کانی هه وشه که ش به چوارده وریدا له که تانی رستراو بوون. 17 هه موو بنکه کانی کۆله که کانی شی له برؤنز بوون، قولاپی کۆله که و ته لقه کانیان له زیو بوون، سه ره کانیان به زیو پروو که ش کرابوون، هه موو کۆله که کانی هه وشه که به ته لقه ی زیو پیکه وه به سترابوون. 18 په رده ی ده روزه ش بؤ ده رگای هه وشه که، له رسی مۆر و ته رخنه وان و سووری ئال و که تانی رستراو به ده ستردی جۆلایه ک چنرابوو، درئییه که ی بیست بال و به رزیه که ی به پانی پینج بال هه روک په رده کانی هه وشه که. 19 کۆله که کانی شی چوار و

بنکه کانیچی چوار بوون که ئەوانیش لە پرۆنز بوون، قولاپه کانی لە زیو بوون، سه ره کانی پرووکه ش کرابوون، ئەلقه کانی لە زیو بوون. 20 هه موو سنگه کانی چادره که ی په رستن و هه وشه که به چوارده وریدا له پرۆنز بوون. 21 ئەمه ش بری کازا کانی چادره که ی په رستنه، چادری په یمان، به یپی فه رمانی موسا له لایه ن لیقییه کان تۆمارکرا، به سه ره په رشتی ئیتاماری کۆری هارونی کاهین. 22 به سه له ئیلی کۆری ئوری کۆری حووریش که له هۆزی به هودایه، هه موو ئەو شتانه ی یه زدان فه رمانی به موسا کرد جییه چی کرد، 23 توهو لیئابی کۆری ئەهیساماکي له گه ل بوو که له هۆزی دانه، نه خشینهر و داهینهر و جۆلا له رسی مۆر و ئه رخه وانی و سووری ئال و که تانی ناسک. 24 هه موو ئەو زیپه ی به کارهینرا بو هه موو کاره کانی پرۆزگا، زیپی به خشراو بوو وهک قوربانی به رزکردنه وه، بیست و تۆ تالنت و حهوت سه د و سی شاقل به شاقلی پرۆزگا. 25 زیوی سه رزمیرکراوه کانی کۆمه له کهش، سه د تالنت و هه زار و حهوت سه د و حهفتا و پینج شاقل به شاقلی پرۆزگا. 26 نیوه بو هه ر سه ریک، نیو شاقل به شاقلی پرۆزگا بو هه رکه سیک له گه نجی بیست سا ل به ره و سه ره وه سه رزمیر کرایت، بو شه ش سه د و سی هه زار و پینج سه د و په نجا که س. 27 سه د تالنتیش له زیوه که بو دارشتنی بنکه کانی پرۆزگا و بنکه کانی په رده که به کارهات، سه د بنکه بو سه د کیش، کیشیک بو بنکه یه ک. 28 هه زار و حهوت سه د و حهفتا و پینج شاقله کهش قولاپی لی دروستکرا و سه ری کۆله که کانی پی پرووکه ش کرا، هه روه ها ئەلقه ی پیکه وه به ستنی لی دروستکرا. 29 پرۆزه به خشراوه کهش وهک قوربانی به رزکردنه وه، حهفتا تالنت و دوو هه زار و چوار سه د شاقل بوو، 30 به ویش بنکه کانی ده روازه ی چادری چاوپیکه وتن و قوربانگا پرۆزیه که و که تیه به پرۆزیه که ی و هه موو قاپوقاچاغه کانی قوربانگا که دروستکران، 31 هه روه ها بنکه کانی هه وشه که به چوارده وریدا و بنکه کانی ده روازه ی هه وشه که و هه موو سنگه کانی چادره که ی په رستن و هه موو سنگه کانی هه وشه که به چوارده وریدا.

39 له رسی مۆر و ئه رخه وانی و سووری ئال جلوه به رگی چنراویان دروستکرد بو خزمهت له پرۆزگا، جلوه به رگه پرۆزه که شیان بو هارون دروستکرد، هه روهک یه زدان فه رمانی به موسا کرد. 2 ئیفۆده که یان له زیپ

و پرسی مۆر و ئەر خەوانی و سووری ئال و کەتانی پستراو دروستکرد. 3 پارچە زێڕیشیان کوتی هەتا باریکیان کردەووە و وەک داو بر بیان بۆ ئەوێ لە ناو پرسی مۆر و ئەر خەوانی و سووری ئال و کەتانی ناسک بە دەستکردی داھینەر بە کار یەپتەن. 4 دوو شانی لە یەک بە ستراویشیان بۆ دروستکرد، بە هەردوو لایەو بە ستراوون. 5 پشتبەستی ئیفۆدە کە لە سەر یەتی، لە هەمان پارچە و هەمان دەستکرد بوو، لە زێر و پرسی مۆر و ئەر خەوانی و سووری ئال و کەتانی پستراو بوو، هەر وەک یەزدان فەرمانی بە موسا کرد. 6 دوو بەردی عاشقەبەندیشیان چەسپ کرد، دەووردراو بە چوار چۆیە زێڕین، نەخشینراو وەک نەخشی ئەنگوستیلە بە پێی ناوی کورەکانی ئیسرائیل. 7 دوو بەردە کەشیان خستە سەر دوو شانی ئیفۆدە کە، دوو بەردی یادگاری بۆ ئەوێ ئیسرائیل، هەر وەک یەزدان فەرمانی بە موسا کرد. 8 بەرسینە کەشیان وەک دەستکردی ئیفۆدە کە بە دەستی وەستای کارامە دروستکرد، لە زێر و پرسی مۆر و ئەر خەوانی و سووری ئال و کەتانی پستراو. 9 بەرسینە کەیان چوار گۆشە و دوو بەر دروستکرد، درێژبە کە ی بستیک و پانیبە کە ی بستیک. 10 بە چوار ریز بەرد پازاندیانەو، لە ریزی یە کەم یاقوت لە گەل یاقوتی زەرد و زمروددی سەوز؛ 11 ریزی دوو بەرد بەردە پیرۆزە و یاقوتی شین و زمرود؛ 12 ریزی سێبەم یاقوتی زە عفرانی و کریستالی هەورین و جەمشت؛ 13 ریزی چوارەمیش زە بەر جەد و بەردی عاشقەبەند و یەشب. بە چوار چۆیە زێڕینیش پازاندبوویانەو. 14 بەردە کانیبش دوازە بوون وەک ناوی کورەکانی ئیسرائیل بە پێی ناوەکانیان، وەک نەخشی ئەنگوستیلە هەریە کە بە پێی ناوە کە ی بوو بۆ دوازە هۆز. 15 بۆ بەرسینە کەش زنجیرە ی هۆزاوێان لە زێری بێگەرد دروستکرد، وەک گورس. 16 دوو چوار چۆیە زێڕین و دوو ئەلقە ی زێڕینیشیان دروستکرد، ئەلقەکانیان لە سەر هەردوو لای بەرسینە کە دانا. 17 دوو زنجیرە زێڕینە کەشیان خستە ناو دوو ئەلقە کە ی سەر هەردوو لای بەرسینە کە. 18 هەردوو سەرە کە ی دیکە ی دوو زنجیرە کەشیان خستە ناو دوو چوار چۆیە کە و لە سەر شانەکانی ئیفۆدە کەیان دانا بۆ پێشەوێ. 19 دوو ئەلقە ی زێڕینیشیان دروستکرد و لە سەر هەردوو لای بەرسینە کەیان دانا، لە سەر لیوارە کە ی کە بە دیوی ئیفۆدە کە یە بۆ ژوورەو. 20 دوو

ئەلقەى زېرىنېشيان دروستکرد و لەسەر ھەردوو شانى ئىفۆدە کە دايانان، لە
 خوارەو بە دیوی پروو کەى، لە نزیك بەیە کبە ستنەو کەى لە سەرووی
 پشتبەستى ئىفۆدە کە. 21 بەرسینە کەشیان بە دوو ئەلقە کەبەو لە دوو ئەلقەى
 ئىفۆدە کە بەست، بە داویک لە رېسى مۆر، بۆ ئەوئەى لەسەر پشتبەستى
 ئىفۆدە کە بێت تاو کە بەرسینە کەش لە ئىفۆدە کە نە کریتەو، ھەرەك
 یەزدان فەرمانى بە موسا کرد. 22 کەواى ئىفۆدە کەش دەستکردى چنراو
 بوو، ھەموویان لە رېسى مۆر دروستکرد. 23 کونى سەرىشى لەناو پراستى
 کەوا کەدا بوو ھەك کونى یەخەى کراس، بەتیکیش بە دەروولپشتى
 کونە کەدا بۆ ئەوئەى نەدریت. 24 لەسەر دامینى کەوا کەش گولینگى مۆر و
 ئەرخەوانى و سوورى ئال و کەتانى رستراویان دروستکرد، 25 زەنگولەشیان
 لە زېرى بېگەرد دروستکرد. زەنگولەکانیان خستە تیوان گولینگەکانى سەر
 دامینى کەوا کە. 26 لەتیو ھەردوو گولینگىک زەنگولە یەك لەسەر دامینى
 کەوا کە بە دەوریدا بوو کە بۆ خزمەتکردن لەبەر دەکریت، ھەرەك یەزدان
 فەرمانى بە موسا کرد. 27 ھەرەو ھا کراسیان لە کەتانى ناسک بۆ ھارون و
 کورەکانى دروستکرد، بە دەستکردى چنراو. 28 مېزەرە کەش لە کەتانى
 ناسک بوو، گولینگەکانى سەر پېچەکانیش لە کەتان ناسک، دەر پېچانېشيان
 لە کەتانى ناسكى رستراو بوون. 29 کەمەر بەندە کەش لە کەتانى رستراو
 و رېسى مۆر و ئەرخەوانى و سوورى ئال بە دەستکردى جۆلا چنراو،
 ھەرەك یەزدان فەرمانى بە موسا کرد. 30 پلېتى تاجە گولینە پېرۆزە کەشیان
 لە زېرى بېگەرد دروستکرد و ھەك نەخشی ئەنگوستیلە لەسەرى ھەلیانکەند:
 «پېرۆزى بۆ یەزدان.» 31 ھەرەو ھا خستیانە سەر داویكى مۆر بۆ ئەوئەى
 لەسەر مېزەرە کە دابزیت، ھەرەك یەزدان فەرمانى بە موسا کرد. 32 ئېتر
 ھەموو کارى چادری پەرستن کە چادری چاوپېکەوتنە تەواو بوو، نەوئەى
 ئیسرائیل بەو شێوئەیان کرد کە یەزدان فەرمانى بە موسا کرد بوو. 33
 ئېنجا چادەرە کەى پەرستیان ھینایە لای موسا کە پېکھاتبوو لە: چادەرە کە و
 ھەموو کەلوپەلەکانى و فاق و چوارچېو و کاریتە و کۆلە کە و بنکەکانى؛ 34
 پۆشەرىک لە پېستى بەران کە بە پەنگى سوور پەنگراو و پۆشەرىكى
 دیکە لە پېستى مانگای دەریا، لەگەل پەردە کەى شوئېنى ھەرە پېرۆز؛ 35
 سندوقى پەیمان و دارەکانى و قەپاغى کەفارت؛ 36 مېزەرە کە و ھەموو

قاپوقاچاغه کانی و نانی تهرخانکراو بو خودا؛ 37 چرادانه کەش که له زيری بېگەرد بوو له گەل چرا کانی که له سهري بوون و هه موو قاپوقاچاغه کانی و زه يت بوو و ناکي؛ 38 قوربانگا زيرينه که و زه يتی ده ستينشانکردن و بخووری بۆنخۆش و په رده ی ده روازه ی چادره که؛ 39 قوربانگا برۆزیه که و که تیه برۆزیه که ی، دوو داره که ی و هه موو قاپوقاچاغه که ی و حه وزه که و ژیره که ی؛ 40 په رده کانی حه وشه و کۆله که و بنکه کانی و په رده ی ده روازه ی حه وشه که و گوريس و سنگه کانی و هه موو که لوپه لی خزمه تی چادری په رستن که چادری چاوپیکه و تنه؛ 41 جلوه رگه چنراوه کانی خزمه تکردن له پيرۆزگا، جلوه رگه پيرۆزه که ی هارونی کاهين و جلوه رگی کوره کانی بۆ کاهينیتی. 42 وهک هه موو ئه وه ی په زدان فه رمانی به موسا کرد، نه وه ی ئيسرائیل ئاوا هه موو کاره که یان کرد. 43 موسا ته ماشای هه موو کاره که ی کرد و بينی وا وهک ئه وه ی په زدان فه رمانی دا ئاویان کردوه، ئیتر موسا داوای به ره که تی بۆ کردن.

40 په زدان به موسای فه رموو: 2 «له یه کی مانگی یه که م، چادری په رستن که چادری چاوپیکه و تنه هه لبده. 3 سندوقی په یمانی تیدا دابخی، سندوقه که به په رده که دا پۆشه. 4 میزه که ش ببه ژووره وه و به جوانی پریکی بجه، هه روه ها چرادانه که ش ببه ژووره وه و چرا کانی به رز بکه وه. 5 قوربانگا زيرينه که ش که بۆ بخووره له به رده م سندوقی په یمان دابخی، په رده ی ده روازه بۆ چادره که ی په رستن دابخی. 6 «قوربانگا که ی قوربانی سووتانديش له به رده م ده روازه ی چادری چاوپیکه و تن دابخی له ناو چادری په رستن. 7 حه وزه که ش له تیوان چادری چاوپیکه و تن و قوربانگا که دابخی و ئاوی تیبکه. 8 حه وشه که له چوارده وری دابخی و په رده ی ده روازه ی حه وشه که ش دابخی. 9 «زه يتی ده ستينشانکردنه که ببه و چادره که ی په رستن و هه موو ئه وه ی تیدایه پیی ده ستينشان بکه، خۆی و هه موو که لوپه له کانی تهرخان بکه و پيرۆز ده بیت. 10 پاشان قوربانگا که ی قوربانی سووتاندين و هه موو قاپوقاچاغه که ی ده ستينشان بکه، قوربانگا که تهرخان بکه و ده بیته هه ره پيرۆز. 11 حه وزه که ش له گەل ژیره که ی ده ستينشان بکه و تهرخانی بکه. 12 «هارون و کوره کانیشی به یته پيشه وه بۆ ده روازه ی چادری چاوپیکه و تن و به ئاو بیانشو. 13 ئینجا جلوه رگه پيرۆزه که له بهر هارون

بکه، دهستنیسانی بکه و تهرخانی بکه بۆ ئەو هی کاهینییتیم بۆ بکات. 14
 کورەکانیشی بیهینه پێشهوه و کراسهکانیان له بهر بکه، 15 دهستنیسانیان بکه
 ههروهک چۆن باوکیانت دهستنیشان کرد بۆ ئەو هی کاهینییتیم بۆ بکهن،
 ئەمەش بۆ ئەو ده ییت ههتا دهستنیشان کردنه که یان بۆ یان بیهته کاهینییتی
 ههتا ههتایی له نهوهکانیان.» 16 موساش بهم جۆرهی کرد ههروهک هه موو
 ئەو هی یهزدان فهرمانی پێ کرد، ئاواي کرد. 17 له یهکی مانگی یه که مینی
 سالی دووهم چادره که ی پرستن هه لدا. 18 موسا چادره که ی پرستنی
 هه لدا، بنکه کانی دانا و چوارچیوه کانی دانا، کاریته کانی دانا و کۆله که کانی
 پراگرت. 19 په شماله که ی به سه ر چادری پرستندا هه لدا و له سه ره وه
 پۆشه ری چادره که ی به سه ریدا دا، ههروهک یهزدان فهرمانی پێ کرد.
 20 ته خته کانی په یمانی برد و خستییه ناو سندوقه که، داره کانی خسته سه ر
 سندوقه که و قه پاغی که فاره تی له سه ر سندوقه که دانا. 21 ئینجا سندوقه که ی
 هینایه ناو چادره که ی پرستن و په رده که ی شوینی هه ره پیرۆزی دانا و
 سندوقی په یمانی دا پۆشی، ههروهک یهزدان فهرمانی به موسا کرد. 22
 میزه که ی له ناو چادری چاوپیکه وتن دانا، له لای باکووری چادره که ی
 پرستن له ده ره وه ی په رده که. 23 نانی به رده م یه زدایشی به پرنکی له سه ری
 پرنکخست، ههروهک یهزدان فهرمانی به موسا کرد. 24 چرادانه که شی له ناو
 چادری چاوپیکه وتن دانا له به رامبه ر میزه که له لای باشووری چادره که ی
 پرستن. 25 چرا کانی به رز کرده وه بۆ به رده م یه زدان، ههروهک یهزدان
 فهرمانی به موسا کرد. 26 قوربانگا زبیرینه که شی له ناو چادری چاوپیکه وتن
 له به رده م په رده که دانا و 27 بخووری بۆختوشی له سه ر سووتاند، ههروهک
 یهزدان فهرمانی به موسا کرد. 28 په رده ی ده روازه شی بۆ چادره که ی
 پرستن دانا. 29 قوربانگا که ی قوربانی سووتاندیشی له لای ده رگای
 چادری چاوپیکه وتن دانا، که ده کاته چادری پرستن، قوربانی سووتاندن و
 پێشکه شکرای دانه و ئله ی سه رخسته سه ری، ههروهک یهزدان فهرمانی به
 موسا کرد. 30 سه وهزه که شی له تیوان چادری چاوپیکه وتن و قوربانگا که دا
 دانا و ئاوی تیکرد بۆ شوشتن، 31 بۆ ئەو هی موسا و هارون و کورەکانی
 دهست و پێیانی لی بشۆن. 32 له کاتی چوونه ژووره وه یان بۆ ناو چادری
 چاوپیکه وتن و له نزیکبونه وه یان له قوربانگا که ده بشۆن، ههروهک یهزدان

فهرمانی به موسا کرد. 33 حه وشه کەشی له دهوری چادره کەی په رستن و قوربانگا که دامه زانند و په ردهی دهروازهی حه وشه کەی دانا. ئیتر موسا کاره کەی ته واو کرد. 34 ئینجا هه ورئیک چادری چاوپیکه وتنی داپۆشی و شکۆمه ندی یه زدان چادره کەی په رستن پڕکرد. 35 له بهر ئه وه موسا نه یوانی بچیته ژووره وه بۆ ناو چادری چاوپیکه وتن، چونکه هه ور هاته سه ری و شکۆمه ندی یه زدان چادره کەی په رستن پڕکرد. 36 به در یزایی ماوهی کۆچه کەیان، هه ر کاتییک هه وره که له سه ر چادره که به رز ده بووه وه، نه وهی ئیسراییل به ر ئی ده که وتن. 37 به لام ئه گه ر هه وره که به رز نه بوایه وه، کۆچیان نه ده کرد هه تا رۆژی به رز بوونه وهی، 38 چونکه هه وری یه زدان به رۆژ له سه ر چادره کەی په رستن بوو، به شه ویش ئاگری تیدا بوو، له بهر چاوی هه موو بنه مالهی ئیسراییل له هه موو کۆچه کانیان.

لیقییه کان

1 بهزدان موسای بانگکرد و له چادری چاوپیکه وتن قسهی له گه‌ل کرد و فهرمووی: 2 «له گه‌ل نه وهی ئیسرائیل بدوی و پیمان یلی:» کاتیک یه کیک له عیوه قوربانیه کی له نازهل بۆ یهزدان پیشکش کرد، له گا گه‌ل و له میگه‌ل قوربانیه کاتنان پیشکش بکن. 3 «ئه گه‌ر قوربانیه که ی قوربانی سووتاندن له گا گه‌ل بیټ، ئەوا نیری ساخ پیشکش ده کات و ده هیئیت لای دهروازهی چادری چاوپیکه وتن، بۆ ئەوهی مایه‌ی ره‌زامه‌ندی یهزدان بیټ، 4 دهستی له‌سه‌ر سه‌ری قوربانی سووتاندنه که داده‌نیټ و بۆ که‌فاره‌تی لپی وه‌رده‌گیریت. 5 جوانه‌گا که‌ش له‌به‌رده‌م یهزدان سه‌رده‌بریت، نه‌وهی هارون که کاهینه‌کانن، خوینه‌که ده‌هینن و به‌سه‌ر هه‌موو لایه‌کی ئەو قوربانگایه‌دا ده‌په‌رژینن که له‌لای ده‌روازه‌کی چادری چاوپیکه‌وته. 6 قوربانی سووتاندنه که که‌ول ده‌کات و پارچه‌پارچه‌ی ده‌کات، 7 نه‌وهی هارونی کاهین ئاگریک له‌سه‌ر قوربانگا که ده‌که‌نه‌وه و دار له‌سه‌ر ئاگره‌که ریک ده‌خه‌ن. 8 نه‌وهی هارونیش که کاهینه‌کانن پارچه‌کانی له‌گه‌ل سه‌ره‌که‌ی و ئەو پیه‌ی له‌سه‌ر داره‌کانی سه‌ر ئاگری سه‌ر قوربانگا که یه‌ریکی ده‌خه‌ن. 9 هه‌ناو و قاچه‌کانی به‌ئاو ده‌شۆن و کاهینه‌که هه‌موویان له‌سه‌ر قوربانگا که ده‌سووتینیت. قوربانی سووتاندنه، قوربانی به‌ئاگره، ئەو بۆنه‌ی یهزدان یی خۆشه. 10 «ئه‌گه‌ر قوربانیه‌که‌ی له‌مالات بوو، به‌ران یان گیسک، قوربانی سووتاندن بوو، ئەوا نیر و ساخ پیشکش ده‌کات. 11 له‌لای قوربانگا که ئەوه‌ی به‌لای باکووره له‌به‌رده‌م یهزدان سه‌ری ده‌بریت. نه‌وهی هارونیش که کاهینه‌کانن خوینه‌که‌ی به‌سه‌ر هه‌موو لایه‌کی قوربانگا که‌دا ده‌په‌رژینن. 12 پارچه‌پارچه‌ی ده‌کات و له‌گه‌ل سه‌ره‌که‌ی و پیه‌که‌ی، کاهینه‌که‌ش له‌سه‌ر داره‌کانی سه‌ر ئاگری سه‌ر قوربانگا که ریکی ده‌خات. 13 هه‌ناو و قاچه‌کانی به‌ئاو ده‌شوات و کاهینه‌که هه‌موویان پیشکش ده‌کات و له‌سه‌ر قوربانگا که ئاگریان تیه‌رده‌دات. ئەوه‌ش قوربانی سووتاندنه، قوربانی به‌ئاگره، ئەو بۆنه‌ی یهزدان یی خۆشه. 14 «ئه‌گه‌ر قوربانیه‌که‌شی بۆ یهزدان له‌بالنده بیټ و قوربانی سووتاندن بیټ، ئەوا قوربانیه‌که‌ی له‌کوکوختی یان له‌یچووه کوتر پیشکش ده‌کات. 15 کاهینه‌که‌ش بۆ قوربانگا که‌ی ده‌هیئیت و سه‌ری

ده قرتينيت، له سهر قوربانگا كه تاگر ده كاته وه، خوينه كه ي له سهر ليواري قوربانگا كه ده گوشيت. 16 چيكلدانه كه ي به وهش كه له ناويه تي لييده كاته وه و فرييده داته لاي روزه لاتي قوربانگا كه بو شويني خوله ميشه كه. 17 له تيوان باله كانيه وه كه رتي ده كات، ته واو ليكي ناكاته وه، ئينجا كاهينه كه له سهر قوربانگا له سهر ته و دارانه ي له سهر تاگره كه يه ده يسووتينيت، قورباني سووتانده، قورباني به تاگره، ته و بونه ي يه زدان يي خوشه.

2 «ته گه ريه كيگ پيشكه شكاوي دانه ويله ي بويه زدان هينا، ده بيت پيشكه شكاوه كه ي له باشترين تارد بيت و زه يتي به سهردا ده كات و بخوري ساده شي ده خاته سهر و 2 بونه وي هارون ده بيت كه كاهينه كانن. كاهينه كه ش پر به مستي خوي مستيك له تارده كه و زه يته كه ي له گه ل هه موو بخوره كه ي ده بات. كاهينه كه وهك ياده وهري له سهر قوربانگا كه ده يسووتينيت، قورباني به تاگره، ته و بونه ي يه زدان يي خوشه، 3 ته وه ي له دانه ويله كه ش ده مينتته وه بو هارون و كوره كانيه تي، ته وه به شي هه ره پيروزه له قورباني به تاگر بو يه زدان. 4 «ته گه ر پيشكه شكاويكي دانه ويله ي به ته نوور برزاوت هينا، ده بيت كولپره ي فه تيره ي به زه يت شيلراو و ناسكه ناني فه تيره ي به زه يت چه وركراو بيت. 5 ته گه ر پيشكه شكاوه كه ت دانه ويله ي سهر ساج بيت، ده بيت له باشترين تارد ي به زه يت شيلراوي فه تيره بيت، 6 پارچه پارچه ي ده كه يت و زه يتي به سهردا ده كه يت، ته وه پيشكه شكاوي دانه ويله يه. 7 ته گه ر پيشكه شكاوه كه ت دانه ويله ي ناو تاوه بيت، له باشترين تارد ي به زه يت شيلراو ده يكه يت. 8 پيشكه شكاوي دانه ويله كه ت له مانه دروسته كر ي و بويه زدان ده بيت، ده يده يته كاهينه كه و ته ويش بولا ي قوربانگا كه ي ده هينيت. 9 كاهينه كه ش له پيشكه شكاوه دانه ويله كه به شي ياده وه ريه كه ي ده بات و له سهر قوربانگا كه ده يسووتينيت، قورباني به تاگره، ته و بونه ي يه زدان يي خوشه. 10 ته وه ي له دانه ويله كه ش ده مينتته وه بو هارون و كوره كانيه تي، ته وه به شي هه ره پيروزه له قورباني به تاگر بو يه زدان. 11 «هه موو ته و دانه ويله پيشكه شكاوانه ي بو يه زداني ده بن، ناييت به هه ويرترش بيت، چونكه هيچ شتيكي به هه ويرترش و هيچ هه نگوينيك وهك قورباني به تاگر بو يه زدان ناييت بسووتينن. 12 ده توانن وهك يه كه مين به ره همتان پيشكه ش به يه زداني

بکەن، بەلام لەسەر قوربانگا کە پێشکەش ناکریت وەک بۆنی خوشی. 13
 ھەموو پێشکەشکراوە کانت لە دانەوێڵە بە خوی سویری دەکەیت و با ھیچ
 دانەوێڵە یەکت بەبێ خوی پەیمانی خودات نەیت. بۆ ھەموو قوربانییە کانت
 خوی پێوە دەکەیت. 14 «ئەگەر دانەوێڵەت بۆ یەزدان پێشکەش کرد،
 دانەوێڵە یە کە مین بەرھەمە کانت پێشکەش دەکەیت، دەیت گولە کە ی
 ییت و برژا ییت، کوتراوە و پاککراوە ییت. 15 زەبیتی بەسەردا دەکەیت و
 بخووری سادە ی لەسەر دادە نیت، ئەو پێشکەشکراوی دانەوێڵە یە. 16
 کاهینیش بەشی یادە وەرپە کە ی لە کوتراوە کە ی و زەبیتە کە ی و ھەموو
 بخوورە کە ی دەسووتینیت وەک قوربانی بە ئاگر بۆ یەزدان.

3 «ئەگەر قوربانییە کە ی قوربانی ھاوبەشی بوو، لە گاکەل پێشکەشی کرد،
 نیریان می دەیت ساخ ییت و بیینیت بەردەم یەزدان. 2 دەستی لەسەر
 سەری قوربانییە کە ی دادە نیت و لەلای دەروازە ی چادری چاوپیکە و تن
 سەری دەپریت. ئەو ی ھارون کە کاهینە کانت، خۆنە کە ی بەسەر ھەموو
 لایەکی قوربانگا کە دا دەپرژین. 3 لە قوربانی ھاوبەشی، بەم جۆرە قوربانی
 بە ئاگر پێشکەشی یەزدان دەکەیت: ھەموو ھەناوی و ئەو پێوە ی ھەناوی
 داپۆشیو، 4 ھەر دوو گورچیلە کە و ئەو پێوە ی لەسەریانە، ئەو ی لەسەر
 ناوقە دە، ھەر وەھا ئەو پێوە ی لەسەر جگەرە کە یە کە لە گەل دوو گورچیلە کە
 لی دەکەیتە وە. 5 ئەو ی ھارونیش لەسەر قوربانگا کە دەسووتین، لەسەر
 ئەو قوربانی سووتاندنە ی لەسەر دارە کانی سەر ئاگرە کە ی، قوربانی بە ئاگرە،
 ئەو بۆنە ی یەزدان یی خوشە. 6 «ئەگەر قوربانییە کە ی لە مەرۆمالات
 بوو، قوربانی ھاوبەشی بۆ یەزدان، نیریان می ساخ پێشکەش دەکات.
 7 ئەگەر قوربانییە کە ی بەرخ بوو، لە بەردەم یەزدان پێشکەشی دەکات.
 8 دەستی لەسەر سەری قوربانییە کە ی دادە نیت و لە بەردەم چادری
 چاوپیکە و تن سەری دەپریت و ئەو ی ھارون خۆنە کە ی بەسەر ھەموو
 لایەکی قوربانگا کە دا دەپرژین. 9 لە قوربانی ھاوبەشییە کە ی پێوە کە ی
 وەک قوربانی بە ئاگر بۆ یەزدان پێشکەش دەکەیت. دووگە کە ی بە تەواوی
 لەلای دوا برپە ی پستە وە لی دەکاتە وە لە گەل ئەو پێوە ی ھەناوی داپۆشیو
 و ھەموو ئەو پێوە ی بەسەر ھەناوی وە یە، 10 لە گەل دوو گورچیلە کە و
 ئەو پێوە ی لەسەریانە، ئەو ی لەسەر ناوقە دە و ئەو پێوە ی لەسەر جگەر و

گورچیله‌کانه لپی ده‌کاته‌وه. 11 کاهینه‌کش وهک خواردن له‌سهر قوربانگا ده‌یانسووتینیت، قوربانی به‌ئاگره بویه‌زدان. 12 «ته‌گهر قوربانیه‌کشی گیسک بوو، نیریان می، له‌به‌رده‌م یه‌زدان پیشک‌شی ده‌کات، 13 ده‌ستی له‌سهر سه‌ری داده‌نیت و له‌به‌رده‌م چادری چاوپیکه‌وتن سه‌ری ده‌پریت. نه‌وه‌ی هارون خوینه‌ک‌ی به‌سه‌ر هه‌موو لایه‌کی قوربانگا که‌دا ده‌پرژین، 14 له‌وه‌وه قوربانی به‌ئاگره‌ک‌ی بویه‌زدان پیشک‌ش ده‌کریت. ته‌و پیوه‌ی هه‌ناوی داپوشیوه و هه‌موو ته‌و پیوه‌ی له‌سهر هه‌ناوه‌ک‌یه، 15 له‌گه‌ل دوو گورچیله‌ک‌ه و ته‌و پیوه‌ی له‌سه‌ریانه، ته‌وه‌ی له‌سهر ناوقه‌ده و ته‌و پیوه‌ی له‌سهر جگهر و گورچیله‌کانه لپی ده‌کاته‌وه، 16 کاهینه‌کش وهک خواردن له‌سهر قوربانگا ده‌یانسووتینیت. قوربانی به‌ئاگره، بونی خوشییه، هه‌موو پیوه‌ک‌ه هی یه‌زدانه. 17 «ته‌مه‌ فهرزیک‌ی هه‌تاهه‌تاییه نه‌وه‌ دوا‌ی نه‌وه له‌ هه‌موو نشینگه‌کانتاندا، نه‌ پیو و نه‌ خوین مه‌خون.»

4 هه‌روه‌ها یه‌زدان به‌موسای فهرموو: 2 «له‌گه‌ل نه‌وه‌ی ئیسرائیل بدوی و بلی:» ته‌گهر یه‌کیک به‌بی‌ته‌نقه‌ست گونا‌هی کرد له‌یه‌کیک له‌وه‌ فهرمانانه‌ی یه‌زدان که‌ ناپیت بکریت و یه‌کیکی له‌وانه‌کرد، ته‌مه‌ ده‌پیت: 3 «ته‌گهر کاهینی ده‌ستیشانکراو گونا‌هی کرد و گه‌لی تووشی تاوان کرد، ده‌پیت جوانه‌گایه‌کی ساغ بویه‌زدان پیشک‌ش بکات له‌به‌ر ته‌و گونا‌هی که‌ کردوو‌یه‌تی، قوربانی گونا‌هه. 4 جوانه‌گا که‌ ده‌باته‌ لای ده‌روازه‌ی چادری چاوپیکه‌وتن له‌به‌رده‌م یه‌زدان و ده‌ستی له‌سهر جوانه‌گا که‌ داده‌نیت و جوانه‌گا که‌ له‌به‌رده‌م یه‌زدان سه‌رده‌پریت. 5 ئینجا کاهینه‌ ده‌ستیشانکراوه‌که‌ له‌ خوینی جوانه‌گا که‌ ده‌بات و ده‌بیاته‌ ناو چادری چاوپیکه‌وتن. 6 کاهینه‌که‌ په‌نجه‌ی ده‌کاته‌ ناو خوینه‌ک‌ه و هه‌وت جار له‌به‌رده‌م یه‌زدان لپی ده‌پرژینیت له‌لای په‌رده‌ی پیروزگا. 7 کاهینه‌که‌ هه‌ندیک‌یش له‌ خوینه‌ک‌ه له‌ قوچه‌کانی قوربانگای بخوره‌ بونخوشه‌که‌ ده‌دات، ته‌وه‌ی له‌ چادری چاوپیکه‌وته‌ له‌به‌رده‌م یه‌زدان، پاشماوه‌ی خوینی جوانه‌گا که‌ش ده‌پرژینیتته‌ بنکه‌ی قوربانگای قوربانی سووتاندن که‌ له‌لای ده‌روازه‌ی چادری چاوپیکه‌وته‌. 8 هه‌موو پیوی جوانه‌گای قوربانی بویه‌گونا‌هه‌که‌ ده‌رده‌هینیت، ته‌و پیوه‌ی هه‌ناوی داپوشیوه و هه‌موو ته‌و پیوه‌ی له‌سهر هه‌ناوه‌ک‌یه، 9 له‌گه‌ل دوو گورچیله‌ک‌ه و ته‌و پیوه‌ی له‌سه‌ریانه، ته‌وه‌ی له‌سهر ناوقه‌ده و ته‌و پیوه‌ی

لهسەر جگەر و گورچیلەکانە لێ دەکاتەو. 10 هەرۆک ئەو پپووەی له گاقوربانی هاوبەشی دەکرێتەو و کاهینە که لهسەر قوربانگا کهی قوربانی سووتاندن دەیانسووتینیت. 11 بەلام پستی جوانگا که و هه موو گوشته کهی و سەر و قاچه کهی و هه ناوی و ریخۆله کهی، 12 هه موو پاشماوی جوانگا که دهباته دهروهی توردوگا که بوشوینیکی پاک بهی پپوره سم، که بوشوینی فریدانی خۆله میس بیت و لهسەر دار دهیانسووتینیت، لهسەر شوینی فریدانی خۆله میس دهسووتینری. 13 «ئەگەر هه موو کۆمه لی ئیسراییل بهی ئەنقهست گوناھیکان کرد و یه کیک له و شتانهیان کرد که یزدان فهرمانی داوه نه کریت، ته نانهت ئەگەر گوناھه که له بهرچاوی ئەنجومەن شاردراره بوو، ئەوا کاتیک دریکان کرد به و تاوان و 14 دواتر گوناھه که زانرا که کردوو یانه، ده بیت ئەنجومەن جوانه گایهک وهک قوربانی گوناھ پيشکهش بکات و ده پپینه بهردهم چادری چاوپیکه وتن. 15 پیرانی کۆمه له که له بهردهم یزدان دهستیان لهسەر سهری جوانگا که داده نین و جوانگا که له بهردهم یزدان سهرده پردریت. 16 ئینجا کاهینی دهستیشانکراو له خوینی جوانگا که دهباته ناو چادری چاوپیکه وتن، 17 پهنجهی دهخاته ناو خوینیه که و ههوت جار له لای پرده که له بهردهم یزدان ده پپرژینیت. 18 هه ندیک له خوینیه که له قۆچهکانی قوربانگا که ده دات که له بهردهم یزدانه له چادری چاوپیکه وتن و پاشماوی خوینیه کهش له بنکهی قوربانگا کهی قوربانی سووتاندن ده پپرژیت که له لای دهروازهی چادری چاوپیکه وتته. 19 هه موو پپووە کهی لی دهکاتهو و لهسەر قوربانگا که دهسووتینیت. 20 چی له جوانه گای قوربانی گوناھ کرد ئاواش له و جوانه گایه ده کات. کاهینه که که فاره تیان بۆ ده کات و لێخۆشبوونیان بۆ ده بیت. 21 پاشان جوانگا که دهباته دهروهی توردوگا که و دهسووتینیت ههروهک جوانه گای یه که می سووتاند، ئەوه قوربانی گوناھ کۆمه له. 22 «ئەگەر ده سه لاتداریک گوناھ کرد و بهی ئەنقهست یه کیک له وانهی کرد که یزدانی پهروه ردگاری فهرمانی داوه نه کریت و تاوانبار بوو، 23 پاشان له گوناھه کهی ئاگدار کرایه وه که کردوو یه تی، ده بیت قوربانیه کهی بهینیت که گیسکیکی نیری ساغ بیت. 24 دهستی لهسەر سهری گیسکه که دابنیت و سهری بپریت لهو شوینیه که قوربانی سووتاندنی لی سهرده پردریت له بهردهم یزدان. ئەوه

قوربانی گوناوه، 25 کاهینه کەش بە پەنجەیی له خوینی قوربانییه کەیی گوناوه دهبات و له قۆچه کانی قوربانگا کەیی قوربانی سووتاندنی دهبات، پاشماوهی خوینی کەیی دەرپژێته بنکەیی قوربانگا کەیی قوربانی سووتاندن. 26 هه موو پیوه کەشی له سەر قوربانگا کە ده سووتینیت وه ک پیوی قوربانی هاوبه شی. کاهینه کە له گوناوه کەیی که فاره تی بو ده کات و لیخۆشبوونی بو ده بیئت. 27 «ته گەر یه کینک له کۆمه لگا به بی ته نقه ست گوناھی کرد، به وهی یه کینک له وانهی کرد که یه زدان فرمانی داوه نه کریت و تاوانبار بوو، 28 پاشان له گوناوه کەیی ئاگادار کرایه وه که کردوویه تی، ده بیئت قوربانییه کەیی بهینیت که بزتیکی ساغ بیئت، له بهر گوناوه کەیی که کردوویه تی. 29 له شوینی قوربانی سووتاندن دهستی له سەر سه ری قوربانییه کەیی گوناوه داده نیئت و سه ری ده پریت. 30 کاهینه کەش بە پەنجەیی له خوینی کەیی ده بات و له سەر قۆچه کانی قوربانگا کەیی قوربانی سووتاندنی ده بات، پاشماوهی خوینی کەشی دەرپژێته بنکەیی قوربانگا کە. 31 هه موو پیوه کەشی لی ده کاته وه، وه ک چۆن ته و پیوهی له قوربانی هاوبه شی کرده وه و کاهینه کە له سەر قوربانگا کە ده بسووتینیت. ته و بۆنه ی یه زدان پیی خو شه. کاهینه کە که فاره تی بو ده کات و لیخۆشبوونی بو ده بیئت. 32 «ته گەر قوربانییه کەیی به رخ بوو بو قوربانی گوناوه، ده بیئت میننه و ساغ بیئت. 33 دهستی له سەر سه ری قوربانییه کەیی گوناوه داده نیئت و وه ک قوربانی گوناوه سه ری ده پریت، له و شوینی قوربانی سووتاندنی تیدا سه رده پردریت. 34 کاهینه کە به پەنجەیی له خوینی قوربانییه کەیی گوناوه ده بات و له سه ری قۆچه کانی قوربانگا کەیی قوربانی سووتاندنی ده بات و هه موو خوینی کەش دەرپژێته بنکەیی قوربانگا کە. 35 هه موو پیوه کەشی لی ده کاته وه ههروه ک ته و پیوهی له بهرخی قوربانی هاوبه شی ده کریته وه، کاهینه کە له سەر قوربانگا کە له سەر قوربانییه به ئاگره کانی بو یه زدان ده بسووتینیت. به م شیوه یه کاهینه کە که فاره تی بو ده کات له گوناوه کەیی که کردوویه تی و لیخۆشبوونی بو ده بیئت.

5 «کاتیک که سیک گوئی له بانگه وازی ئاشکرا ده بیئت بو شایه تیدان که شایه تی بدات، بیده نگ بوو له وهی بینبووی یان زانیبووی، ته واته و که سه گوناوهی کردووه و تاوانی خۆی له ته ستۆ ده گریت. 2 «یان ته گەر یه کینک بهر شتیکی گلاو کهوت، وه ک که لاکێ ئازه لیکێ کپوی گلاویان

که لاکى ئازەلئىكى مالى گلاويان که لاکى خشوکیكى گلاو، ئەگەر ئاگای
 لى نەبوو و پاشان زانى، ئەوا تاوانبارە. 3 یان ئەگەر دەستی لە شتە گلاوکانى
 که سىک دالە ھەموو گلاویەکانى که پى گلاو دەبیت، ئاگای لى نەبوو و
 پاشان زانى، ئەوا تاوانبارە. 4 یان یەکیک ھەلەشە بوو لە سویندخواردن، بۆ
 خراپە یان چاکە، لە ھەموو ئەو ەى مرؤف لە کاتى سویندخواردن پەلەى لى
 دەکات، بى ئەو ەى بزائیت و پاشان زانى، ئەوا ئەو کەسە لەو شتە تاوانبارە.
 5 ئەگەر یەکیک تاوانبار بوو بە شکاندنى پرگەيەكى ئەو یاسایانەى که ئامازەى
 پىکرا، ئەوا دان بە گوناھە کەى دەنیت و 6 بە قوربانىیە کە یەو ە کە مى بیت،
 بەرخ یان گىسک، بۆ تاوانە کەى دیتە لای یەزدان لەبەر ئەو گوناھەى
 که کردوو یەتى، قوربانى گوناھ، کاهینە کەش که فارەت بۆ گوناھە کەى
 دەکات. 7 «ئەگەر دەستکورت بوو بۆ بەرخیک، با دوو کوکوختى یان
 دوو پچوو کۆتر وەک قوربانى بۆ یەزدان بەینیت لەبەر تاوانە کەى که گوناھى
 پىکردوو، یەکیک یان قوربانى گوناھ و ئەو ەى دیکە قوربانى سووتاندن. 8
 دەیانەینیت بۆ کاهینە کە و ئەویش یە کەم جار ئەو ەى بۆ گوناھ پىشکەشى
 دەکات، سەرى لەلای پشەو ە دەقربینیت بەلام بە تەواوى لى ناکتەو ە. 9
 لە خوینى قوربانى گوناھە کە بە لاتەنیشتى قوربانگا کە دا دەکات، ئەو ەشى
 لە خوینە کە دەمینتەو ە، دەگوشریتە بنکەى قوربانگا کە، ئەو ە قوربانى
 گوناھە. 10 ئەو ەى دیکە بە پى رپورەسم دەکاتە قوربانى سووتاندن، ئینجا
 کاهینە کە کە فارەتى بۆ دەکات لە گوناھە کەى که کردوو یەتى و لىخوشبوونى
 بۆ دەبیت. 11 «ئەگەر دەستکورت بوو دوو کوکوختى یان دوو پچوو
 کۆتر بەینیت، قوربانىیە کەى لەبەر ئەو گوناھەى که کردوو یەتى دە یەکی
 ئیغە یەک لە باشترین ئارد دەبیتە قوربانى گوناھ. زەبى بەسەردا ناکت و
 بخوورى سادەى لەسەر دانائیت، چونکە قوربانى گوناھە. 12 دە یەینیتە لای
 کاهینە کە و ئەویش پر بە مستى لى دەبات، بەشى یادەو ەریە کەى و لەسەر
 قوربانگا کە لەسەر قوربانىیە بە ئاگرەکانى بۆ یەزدان دەیسووتینیت، ئەو ە
 قوربانى گوناھە. 13 بەم شێو ە یە کاهینە کە کە فارەتى بۆ دەکات لە گوناھە کەى
 که کردوو یەتى لە ھەر یەکیک لەوانە و لىخوشبوونى بۆ دەبیت، ئەو ەى
 دە شىینتەو ە بۆ کاهینە کە دەبیت، وەک چۆن پاشماو ەى پىشکەشکراوى
 دانەوئلە بە کاهینە کە دەدریت.» 14 ھەر ەها یەزدان بە موسای فەرموو:

15 «ئەگەر يەككە سەرپىچىيەكى كىرد و سەبارەت بە شتە پىرۇزكراوھە كانى يەزدان بەئى ئەنقەست گوناھى كىرد، دەئىت لەبەر تاوانەكەى قوربانىيەك بۇ يەزدان بەئىت، بەرائىكى ساغى مىگەل يىت و بە و نرەخەى بۇى دادەئىت بە شاقلى زىو بەئى شاقلى پىرۇزگا، ئەوھ قوربانى تاوانە. 16 ھەررەھە قەرەبوى ئەو گوناھەش دەكاتەوھە كە سەبارەت بە شتە پىرۇزكراوھە كان كىردوويەتى و پىنج يەككىشى لەسەر دادەئىت و دەئىداتە كاهىنە كە. كاهىنە كە بە بەرانەكەى قوربانى تاوان كە فارەتى بۇ دەكات و لىخۇشبوونى بۇ دەئىت. 17 «ئەگەر يەككە گوناھى كىرد و يەككە لەوانەى كىرد كە يەزدان فەرمانى داوھ نەكرىن و نەزىانى، ئەو تاوانبارە و تاوانى خۇى لە ئەستۇ دەگىت. 18 بە بەرائىكى ساغى مىگەل و بە و نرەخەى بۇى دادەئىت، بە قوربانى تاوانەوھ بۇ لای كاهىنە كە دىت، كاهىنەكەش لەو ھەلەبەى كە بەئى ئەنقەست كىردوويەتى كە فارەتى بۇ دەكات و لىخۇشبوونى بۇ دەئىت. 19 ئەوھ قوربانى تاوانە، چونكە تاوانىكى سەبارەت بە يەزدان كىردووه.»

6 ھەررەھە يەزدان بە موساى فەرموو: 2 «ئەگەر يەككە گوناھى كىرد و ناپاكى لە يەزدان كىرد، بەوھى قىلى لە كەسىك كىرد، لە شتىك كە لەلای دانرايىت يان ئەمانەتتىك يان دزىنىك يان دەست بەسەرداگرتى شتىكى نرىكەكەى، 3 يان شتىكى بزرىبوى دۇزىبەوھە و سەبارەت بەوھە نكۆلى كىرد، يان بە درۆ سوئىدى لەسەر ئەمانە خوارىد يان ھەر شتىك كە مرؤف گوناھى تىدا بكات، 4 ئەگەر گوناھى كىرد و تاوانبار بوو، پىرەستە شتەكان بگەر پىتتەوھە، ئەو ئەوھى دزىبەتتى يان ئەوھى دەستى بەسەردا گرتوھە يان ئەوھى لەلای دانراوھە يان ئەوھى بزرىبوو و دۇزىبەوھە، 5 يان ھەر شتىك كە بە درۆ سوئىدى لەسەر خوارىد يىت. سەر بەسەر قەرەبوى دەكاتەوھە و پىنج يەككىشى بۇ زیاد دەكات. لە پۇژى قوربانى تاوانەكەى دەئىداتەوھە دەست خاوەنەكەى. 6 لەبرى تاوانەكە دەئىت قوربانىيەك بۇ كاهىن بەئىت، ئەمە بۇ يەزدانە، قوربانى تاوانەكە بەرائىكى ساغى مىگەل يىت، بە و نرەخەى بۇى دادەئىت، 7 كاهىنەكە لەبەردەم يەزدان كە فارەتى بۇ دەكات و لىخۇشبوونى بۇ دەئىت لە ھەر شتىك كە كىردوويەتى و پى تاوانبارە.» 8 ھەررەھە يەزدان بە موساى فەرموو: 9 «ئەم فەرمانە بە ھارون و كورەكانى رابگەبەنە: «ئەمانە رىئىبەكانن دەر بارەى قوربانى سووتاندن.

قوربانی سووتاندن ده بیټ به درټزایی شه و هه تا به یانی له سهر ئاگر دانه که
 بیټ له سهر قوربانگا که. پیوسته ئاگری قوربانگا که ش به داگیرساوی
 بمینیتته وه. 10 کاهینه که جله کانی و ده رپیکه ی که له که تانن له بهر ده کات و
 خو له میشی ته و قوربانی سووتاندنه ی که ئاگره که هه لیلووشی هه لده گریټ
 و له ته نیشټ قوربانگا که دایده نیټ. 11 ئینجا جله کانی داده که نیټ و
 جلی دیکه له بهر ده کات و خو له میسه که ده باته ده ره وه ی ئوردوگا که بو
 شوینیک به یی رپوره سم پاک بیټ. 12 پیوسته ئاگری سهر قوربانگا که ش
 به داگیرساوی بمینیتته وه و نه کوژیتته وه. کاهینه که ش هه موو به یانییه ک
 داری له سهر ده سوو تینیت و قوربانی سووتاندنی له سهر رپیک ده خات و
 پیوی قوربانیه کانی هاو به شی له سهر ده سوو تینیت. 13 ئاگریکی به رده وامه
 له سهر قوربانگا که کراوه ته وه و نا کوژیتته وه. 14 «ئه مانه ش رینماییه کانن
 ده باره ی پیشکه شکر اوی دانه وئله، کورانی هارون له بهر دم یه زدان
 پیشکه شی ده که ن بو پیش قوربانگا که. 15 به مستی هه ندیک ئاردی
 پیشکه شکر اوی دانه وئله که زه پته که ی و هه موو بخوره ساده که ی که
 له سهر پیشکه شکر اوه خورا که که یه لی ده بات و به شی یاده وه ریه که له سهر
 قوربانگا که ده سوو تینیت، ئه مه ش وه ک بونی خو شیه بو یه زدان. 16
 نه وه ی لیشی ده مینیتته وه هارون و کورانی ده یخون. به لام به بی هه ویر ترش
 له شوینیکی پیروز ده خوریت. له حه وشه ی چادری چاوپیکه وتن ده یخون.
 17 به هه ویر ترش نا کریت به نان. کردوومه به به شی ئه وان له قوربانیه
 به ئاگره کانم، نه وه هه ره پیروزه وه ک قوربانی گونا و قوربانی تاوان. 18
 هه موو نیرینه یه ک له نه وه ی هارون لی ده خوات، به شیکی چه سپاوه بو
 نه وه کانتان له قوربانیه به ئاگره کان بو یه زدان، هه ر شتیک بهر بکه ویت
 پیروز ده بیټ.» 19 هه روه ها یه زدان به موسای فهرموو: 20 «ئه مه قوربانی
 هارون و کوره کانییه تی که له رژی ده ستیشانکردن بو یه زدانی ده هینن:
 ده یه کی ئیفه یه ک له باشتین ئارد له پیشکه شکر اوی دانه وئله، به به رده وای
 نیوه ی له به یانیان و نیوه ی له حیوانان. 21 له سهر ساج دروستکرا و به
 زهیت شیلرا و ساز ده که یت و ده پینیت، به پارچه پارچه کراوی پیشکه شکر اوه
 دانه وئله که پیشکه ش ده که یت، نه و بو نه ی یه زدان پی خو شه. 22 نه و
 کوره ی جیکه ی ده گریته وه وه ک کاهینی ده ستیشانکرا و هه لده ستیت به و

کاره، به شیکي چه سپاوه بویه زدان، به ته و اوی ده سووتینری. 23 هه موو پښکه شکر او پکی دانه ویله ی کاهین به ته و اوی ده سووتینری و ناخوریټ.»

24 هه روه ها یه زدان به موسای فهرموو: 25 «له گه ل هارون و کوره کانی بدوی و بلی:» ته مانه ریئماییه کانن ده باره ی قوربانی گونا، له و شوینه ی قوربانی سووتاندن سهرده پردریټ له ویش قوربانی گونا له به رده م یه زدان سهرده بریت، نه وه هه ره پیرۆزه. 26 نه و کاهینه ی قوربانیه که بۆ که فاره تی گونا ده کات لپی ده خوات، له شوینیکی پیرۆز ده خوریټ، له هه وشه ی چادری چاوپکه وتن. 27 هه ر شتیک به ر که لا که که بکه ویت نه و پیرۆز ده بیټ، نه گه ر پرژه یه ک له خوینه که به ر جلیک که وت، نه و پیرۆسته جله که له شوینیکی پیرۆز بشویت. 28 به لام نه و مه نجه له گلینه ی تییدا لئراوه، نه و ده شکینریټ، نه گه ر له مه نجه لیکي پرونز لئرا، نه و اسپ ده کریته وه و تاوی پیدا ده کریت. 29 هه موو نیرینه یه ک له کاهینه کان لپی ده خوات، نه وه هه ره پیرۆزه. 30 به لام هه موو قوربانیه کی گونا له خوینه کی ده بردریټه ناو چادری چاوپکه وتن و بۆ که فاره تکردن له شوینی پیرۆز، ناخوریټ به لکو به تاگر ده سووتینری.

7 «ته مانه ش ریئماییه کانن ده باره ی قوربانی تاوان. ته مه هه ره پیرۆزه. 2 له و شوینه ی قوربانی سووتاندن سهرده پردریټ هه ر له وی قوربانی تاوانیش سهرده پردریټ. خوینه که شی به سه ر هه موو لایه کی قوربانگا که دا ده رژیټریټ. 3 هه موو پپوه که شی پښکه ش ده کریت، دوگه کی و نه و پپوه ی هه ناوی داپوشیوه، 4 له گه ل دوو گورچيله که و نه و پپوه ی له سه ر یانه، نه وه ی له سه ر ناوقه ده و نه و پپوه ی له سه ر جگه ر و گورچيله کانه لپی ده کاته وه، 5 کاهینه که له سه ر قوربانگا که ده یانسووتینریټ. قوربانی به تاگره بویه زدان، ته مه قوربانی تاوانه. 6 هه موو نیرینه یه ک له کاهینه کان لپی ده خوات، به لام له شوینیکی پیرۆز ده خوریټ، ته مه هه ره پیرۆزه. 7 «قوربانی تاوان وه ک قوربانی گونا، یه ک قیرکردن هه به ده باره یان، نه و کاهینه ی که فاره تیان پنی ده کات بۆ نه و ده بیټ، 8 نه و کاهینه ش که قوربانیه کی سووتاندن بۆ که سپک ده کات، نه و پښتی نه و قوربانیه ی سووتاندن که ده کات بۆ نه و ده بیټ. 9 هه موو پښکه شکر او پکی دانه ویله ش به ته نوور کرابیته نان و هه موو نه وه ی له ناو تاوه دروستکرایټ یان له سه ر ساج بۆ نه و کاهینه ده بیټ

که پيشكەشى دەكات، 10 ھەروەھا ھەموو پيشكەشكراوئىكى دانە وئىلەي
 بە زەيت شىلراو يان وشك، بۆ ھەموو كورانى ھارون دەبىت، ھەريەكە
 وەك براكەي. 11 «ئەمانەش رېئىمىيەكانن دەربارەي قوربانى ھاوبەشى،
 ئەوئەي كەسىك دەتوانىت بۆ يەزدانى بەئىت. 12 «ئەگەر بۆ سوپاسكردن
 ھىناي، ئەوا بۆ قوربانى سوپاسگوزارى كولپرەي فەتيرەي بە زەيت شىلراو و
 ناسكە نانى فەتيرەي بە زەيت چەوركراو و باشترىن ئاردى شىلراو، كرايئە
 كولپرەي بە زەيت شىلراو. 13 لەگەل كولپرەي بە ھەويرترش، قوربانىيەكەي
 لەسەر قوربانى سوپاسگوزارى بۆ ژيانە ھاوبەشىيەكەي پيشكەش دەكات.
 14 لە ھەر جۆرئىكان يەككە وەك پيشكەشكراوئىك دەھىئىت، وەك
 بەخشىنئىك بۆ يەزدان، بۆ ئەو كاهىنە دەبىت كە خوئى قوربانى ھاوبەشى
 دەپرژىئىت. 15 گۆشتى قوربانى سوپاسگوزارى بۆ ژيانى ھاوبەشىيەكەي لە
 پوژى قوربانىيەكەي دەخورىت، ھىچى لى ناھىئىتەو بۆ بەيانى. 16 «ئەگەر
 قوربانىيەكەي نەزر بوو يان بە خواستى خۆي بوو، ئەوا پوژى پيشكەشكردنى
 قوربانىيەكە دەخورىت و بۆ سبە يئىش ئەوئەي لى ماوئەتەو دەخورىت.
 17 بەلام بەرماوئەي گۆشتى قوربانىيەكە لە پوژى سىيەم دەسووتىنئى.
 18 ئەگەر لە پوژى سىيەم لە گۆشتى قوربانى ھاوبەشىيەكە خواردرا، ئەوا
 قوربانىيەكە قبول نىيە، ئەوئەي پيشكەشى كرد بە چاك بۆي دانانزىت،
 چونكە قوربانىيەكە گلاو بوو. ئەوئەي لى بخوات ئەوا تاوانى خۆي لە ئەستو
 دەگرىت. 19 «ئەو گۆشتەش كە بەر شتىكى گلاو بىكەوئە ئەوا بەيئى
 پوژرەسم ناخورىت، بە ئاگر دەسووتىنئى. بەلام ئەو گۆشتەي كە گلاو
 نىيە، ھەموو كەسىكى پاك بەيئى پوژرەسم دەتوانىت لى بخوات. 20
 ھەروەھا ئەگەر كەسىك بە شتىكى گلاو بووئەي و لە گۆشتى قوربانى
 ھاوبەشى يەزدان بخوات، ئەوا دەبىت ئەو كەسە لەگەلەكەي بېردرئەو.
 21 ئەگەر ھەركەسىك دەست لە شتىكى گلاو بدات يان بەر شتىكى گلاو
 بىكەوئە، گلاوئى مروفىك يان ئازەلئىكى گلاو يان ھەر شتىكى قىزەونى
 گلاو، ئىنجا لە گۆشتى قوربانى ھاوبەشى يەزدان بخوات، ئەوا ئەو كەسە
 لەتئوگەلەكەيدا دەپدرئەو.» 22 ھەروەھا يەزدان بە موساى فەرموو: 23
 «لەگەل ئەوئەي ئىسرائىل بدوئى و بلى: «پوي ئازەلى مىگەل و گاوگوتال
 مەخون. 24 پوي ئازەلى مردارەو بوو و پوي ئەو ئازەلەي بوو بە نىچىر ئەوا

بۆ ھەموو کارئیک بە کار دیت، بە لام ناخوری. 25 ھەریەکیک لە پپوی ئەو ئازە لانی خوارد که بۆ یەزدان وەک قوربانی بە ئاگر لئیان پئشکەش دە کریت، ئەو کەسە لە تیو گەلە کەیدا دە پردریتەو. 26 ھیچ خوینیکیش مەخۆن لە ھەموو نشینگە کانتان، ئەو کەر ھی بالندە بیت یان ئازەل. 27 ھەرکەسیک خوین بخوات، ئەو کەسە لە تیو گەلە کەیدا دە پردریتەو. «28 ھەروەھا یەزدان بە موسای فرموو: 29 «لە گەل ئەو ھی ئیسرائیل بدوی و یلی: «ئەو ھی قوربانی ھاوبەشی بۆ یەزدان پئشکەش دە کات، لە قوربانی ھاوبەشی پئشکەشکراوە کە ی بۆ یەزدان دە ھینیت. 30 کەسە کە بە دەستی خۆی قوربانییە بە ئاگرە کانی بۆ یەزدان دە ھینیت. پپو کە لە گەل سنگە کە دە ھینیت. لە بەردەم یەزدان سنگە کە وەک قوربانی بەرز کردنەو بەرز دە کاتەو. 31 کاهینە کە پپو کە لە سەر قوربانگا کە دە سووتینیت، بە لام سنگە کە بۆ ھارون و کورە کانی دە بیت. 32 پانی راستەش لە قوربانییە کانی ھاوبەشیتان وەک پیتاک دە دەنە کاهینە کە. 33 ئەو ھی خوینی قوربانی ھاوبەشی و پپو کە پئشکەش دە کات لە کورانی ھارون، پانە راستە کە دە بیتە بەشی ئەو، 34 چونکە من لە قوربانییە کانی ھاوبەشیان سنگی بەرزکراوە و پانە پئشکەشکراوە کەم لە ئەو ھی ئیسرائیل وەرگرتوو، بە ھارونی کاهین و بە کورە کانیم داو. بە شیکێ چە سپاو بۆ ئەو ھی ئیسرائیل.» 35 ئەو ھی پشکی ھارون و کورە کانییەتی لە قوربانییە بە ئاگرە کانی بۆ یەزدان، پوژی پئشکەشکردنیان ھەتا کاهینیتی بۆ یەزدان بکەن، 36 لە و پوژی دەستیشان کران یەزدان فرمانی بە ئەو ھی ئیسرائیل دا بیان دەنی، وەک بە شیکێ چە سپاو بۆ ئەو کانیان. 37 ئەو ھی پئشکەشکراوە بۆ قوربانی سووتاندن و پئشکەشکراوی دانەوێلە و قوربانی گوناھ و قوربانی تاوان و قوربانی ئەرک پئ سپاردن و قوربانی ھاوبەشی، 38 کە یەزدان لە شاخی سینا دا بە موسا، بۆ ئەو ھی فرمان بە ئەو ھی ئیسرائیل بکات ھەتا لە چۆلەوانی سینا قوربانییە کانیان بۆ یەزدان پئشکەش بکەن.

8 ھەروەھا یەزدان بە موسای فرموو: 2 «ھارون و کورە کانی ببە، لە گەل جەلکان و زەبیتی دەستیشانکردنە کە و جوانە گا کە ی قوربانی گوناھ و دوو بەرانە کە و سەبەتە نازە فەتیرە کە. 3 ھەموو کۆمەلئیش لە لای دەروازە ی چادری چاوپیکەوتن کۆبکەرەو. 4 موساس وەک یەزدان فرمانی پئ

کرد، تاوای کرد، ئیتر کۆمه له که له لای دهروازهی چادری چاوپیکه وتن
 کۆبوونه وه. 5 موسا به کۆمه له کهی گوت: «یهزدان فرمانی داوه ته مه
 بکریت.» 6 ئینجا موسا هارون و کوره کانی هینایه پیشه وه و به تاو شوشنی.
 7 کراسه کهی له بهر هارون کرد و که مه ربه نده کهی بۆ به ست، که وا کهی
 له بهری کرد، ئیفۆده کهی خسته سه ر و به پشت به ستی ئیفۆده که به ستی و
 توندی کرد. 8 به رسینه کهی له بهری کرد و ئوریم و تومیمه کهی خسته ناو
 به رسینه که. 9 میزه ره که شی خسته سه ر سه ری هارون. له سه ر میزه ره که
 به لای پیشه وه پلیته زی ره کهی دانا که تاجه گولینه ی پیروزه، ههروهک
 یهزدان فرمانی به موسا کرد. 10 ئینجا موسا زه یتی ده ستیشا نکرده کهی هینا
 و چادره کهی په رستن و هه رچی تییدا بوو ده ستیشانی کرد و ته رخانای کرد.
 11 هه وت جاریش به سه ر قوربانگا که دا پرژاندی و قوربانگا که و هه موو
 قاپوقا چاغه کانی و هه وزه که و بنکه کهی ده ستیشا ن کرد بۆ ته رخانکردنیا ن.
 12 هه ندیک له زه یتی ده ستیشا نکرده که شی له سه ری هارون دا و
 ده ستیشانی کرد بۆ ته رخانکردنی. 13 موسا کوره کانی هارونی هینایه پیشه وه
 و کراسی له بهر کردن و که مه ربه نده ی بۆ به ستن و سه ریچه کانی بۆ توند
 کردنه وه، ههروهک یهزدان فرمانی به موسا کرد. 14 ئینجا جوانه گا کهی
 قوربانی گونا هی هینایه پیشه وه و هارون و کوره کانی ده ستیا ن له سه ر سه ری
 جوانه گا کهی گونا ه دانا. 15 موسا سه ری بری و هه ندیک له خوینه کهی
 برد و به په نجه ی ده ستی خوینه کهی له هه موو قوچه کانی قوربانگا که دا بۆ
 ته وه ی قوربانگا که پاک بکاته وه. ئینجا پاشما وه ی خوینه کهی رسته بنکه ی
 قوربانگا که. ئیتر ته رخانای کرد بۆ که فاره تکردن بۆی. 16 موسا هه موو ته و
 پیوه ی که هه ناوی دا پۆشیوه له گه ل ته وه ی له سه ر جگه ر و گورچیله کانه
 و هه ردوو گورچیله کهی برد و له سه ر قوربانگا که سووتاندنی. 17 به لام
 جوانه گا کهی به پیست و گوشت و ریخۆله که یه وه له ده ره وه ی ئوردوگا که
 به ئاگر سووتاند، ههروهک یهزدان فرمانی به موسا کرد. 18 ئینجا
 بهرانه کهی قوربانی سووتاندنی هینایه پیشه وه و هارون و کوره کانی ده ستیا ن
 له سه ر سه ری بهرانه که دانا. 19 دوا ی ته وه موسا سه ری بری و خوینه کهی
 به سه ر هه موو لایه کی قوربانگا که دا پرژاند. 20 بهرانه کهی پارچه پارچه کرد و
 موسا سه ره که و پارچه کان و پیوه کهی سووتاند. 21 به لام هه ناو و قاچه کانی

به ئاو شوشت، موسا هه موو بهرانه که ی له سهر قوربانگا که دا سووتاند، وهک قوربانی به ئاگر، بۆنی خوڤشی، قوربانی به ئاگر بۆ یه زدان، ههروهک یه زدان فهرمانی به موسا کرد. 22 ئینجا بهرانی دووهم، بهرانی ئهرک پێ سپاردنه که ی هینایه پێشهوه، هارون و کوره کانی دهستیان له سهر سهری بهرانه که دانا. 23 موسا سهری پری و له خوینه که ی برد و له شلکه ی گوێ راستی هارونی دا، ههروه ها له پهنجه گوره ی دهستی راست و پهنجه گوره ی پێ راستی. 24 ههروه ها کوره کانی هارونی هینایه پێشهوه و له خوینه که ی هه لگرت و له شلکه ی گوێ راستیان و پهنجه گوره ی دهستی راستیان و پهنجه گوره ی پێ راستیانی دا، پاشان خوینی به سهر هه موو لایهکی قوربانگا که دا پرژاند. 25 له دوا ی ته وه پوو و دوگ و هه موو پپوه که ی هه ناوی و سهر جگهر و گورچيله کان و ههردوو گورچيله و پانی راستی برد. 26 ههروه ها له سه به ته ی فه تیره که، ته وه ی له بهردهم یه زدان، ناتیگ و کولیره یهک له وه ی به زه یته و ناسکه ناتیکی برد و له سهر پپوه که و له سهر پانه راسته که ی دانا. 27 هه مووی خسته سهر دهستی هارون و کوره کانی و له بهردهم یه زدان وهک قوربانی بهرز کردنه وه بهر زیان کرده وه. 28 ئینجا موسا له دهستیانی وهرگرت و له گه ل قوربانی سووتاندنه که له سهر قوربانگا که سووتاندی، ته وه قوربانی ئهرک پێ سپاردنه، بۆنی خوڤشیه، قوربانی به ئاگره بۆ یه زدان. 29 ههروه ها موسا سنگی بهرانی ئهرک سپاردنه که ی برد که به شی موسا بوو، وهک قوربانی بهرز کردنه وه له بهردهم یه زدانی بهرزی کرده وه، ههروهک یه زدان فهرمانی به موسا کرد. 30 پاشان موسا له زه یی دهستیشا نکرده که و له خوینه که ی سهر قوربانگا که ی برد و به سهر هارون و جله کانی و به سهر کوره کانی و جلی کوره کانی پرژاند. هارون و جله کانی و کوره کانی و جلی کوره کانی پێ ته رخا ن کردن. 31 ئینجا موسا به هارون و کوره کانی گوت: «گۆشته که له بهردهم دهروازه ی چادری چاوپیکه وتن لیبین و هه ر له ویش یخۆن، له گه ل ته و نانه ی ناو سه به ته که ش، قوربانی ئهرک سپاردن، وهک فهرمانم کرد و گوتم: ”هارون و کوره کانی یخۆن.“ 32 ته وه ی له گۆشت و نانه که ش ده مینیتته وه به ئاگر بیسووتین، 33 له لای دهروازه ی چادری چاوپیکه و تنیش دوور نه که ونه وه، ههوت پرۆژ هه تا ته واوی پرۆژه کانی ئهرک سپاردنتان، چونکه ههوت پرۆژ ئهرکمان

پى دەسپىردىت. 34 ھەروەك لەم رۆژەدا كرا، يەزدان فەرمانى داوھ كە بىكرىت بۇ كەفارەتكردن بۇتان. 35 ھەوت شەو و ھەوت رۆژ لەلاى دەروازەى چادى چاوپىكەوتن دەمىننەوھ و وريابن بۇ پارىزگارى لە ئەر كەكانى يەزدان، ئىتر نامرن، چونكە ئاوا فەرمانم پىكراوھ.» 36 جا ھارون و كورەكانى ھەموو ئەو شتانەى يەزدان لە رىگەى موسا فەرمانى پى كرىبوو، كرىدان.

9 لە رۆژى ھەشتەم، موسا ھارون و كورەكانى و پىرانى ئىسرائىلى بانگكرد و 2 بە ھارونى گوت: «جوانەگايەك بۇ خۆت، بۇ قوربانى گوناھ و بەراتىك بۇ قوربانى سووتاندن بىھ، ھەردوو پىكان ساغ بن و لەبەردەم يەزدان پىشكەشيان بىكە. 3 لەگەل نەوھى ئىسرائىلىش بدوى و بلى: «گىسكىكى نىرىنە بۇ قوربانى گوناھ و جوانەگايەك و بەرخىكى يەك سالەى ساغ بۇ قوربانى سووتاندن و 4 گايەك و بەراتىك بۇ قوربانى ھاوبەشى بۇ سەرىپىن لەبەردەم يەزدان بىھن، ھەروھە پىشكەشكراوى دانەوئىلەى بە زەيت شىلراو، چونكە ئەمرؤ يەزدان بۇتان دەردەكە وىت.» 5 ئەوھى موسا فەرمانى پى كرىبوو بردىانە پىش چادى چاوپىكەوتن و ھەموو كۆمەلەكە چوونە پىشەوھ و لەبەردەم يەزدان و ھەستان. 6 موسا گوتى: «يەزدان فەرمانى ئەمەى داوھ، دەيكەن، ئىنجا شكۆمەندى يەزدانتان بۇ دەردەكە وىت.» 7 پاشان موسا بە ھارونى گوت: «پرو پىشەوھ بۇلاى قوربانگا كە و قوربانى گوناھت و قوربانى سووتاندنەكەت بىكە و كەفارەت بۇ خۆت و گەل بىكە و قوربانى گەل بىكە و كەفارەت يان بۇ بىكە، ھەروھە يەزدان فەرمانى دا.» 8 ئىتر ھارون چووھ پىشەوھ بۇلاى قوربانگا كە و جوانەگا كەى قوربانى گوناھى سەرىپى كە بۇ خۆى بوو. 9 كورەكانى ھارونىش خوينەكەيان بۇ ھىنا و ئەوئىش پەنجەى كرىدە ناو خوينەكە و لەسەرى قۇچەكانى قوربانگا كەى دا و خوينەكەى رىشە بىكەى قوربانگا كە. 10 پىوھەكە و گورچىلەكان و ئەو پىوھەى لەسەرى جگەرى قوربانىيەكەى گوناھ بوو لەسەرى قوربانگا كە سووتاندى، ھەروھەك يەزدان فەرمانى بە موسا كرىد، 11 بەلام كەلاك و پىستەكەى لە دەروھەى ئوردوگا كە سووتاند. 12 ئىنجا قوربانى سووتاندنەكەى سەرىپى و كورەكانى ھارون خوينەكەيان داپى، ئەوئىش بەسەرى ھەموو لايەكى قوربانگا كەدا پىژاندى. 13 پاشان قوربانى

سووتاندنه که ی ئەوانی دایێ به پارچه کانی و سه ره که یه وه، ئەویش له سه ره قوربانگا که سووتاندی. 14 هه ناو و قاچه کانی شوش و له سه ره قوربانی سووتاندنه که له سه ره قوربانگا که سووتاندی. 15 ئینجا هارون قوربانیه که ی گه لی پیشکەش کرد، گیسکه که ی برد که قوربانی بوو بۆ گوناھی گه ل، سه ری بری و بۆ گونا ه کردی وه ک ئەوه ی یه که م. 16 هارون به یچی مه راسیم قوربانی سووتاندنه که ی پیشکەش کرد. 17 هه روه ها پیشکەشکراوه که ی دانه ویله ی هینا و مستی لی پرکرد و له سه ره قوربانگا که سووتاندی، ییچکه له قوربانی سووتاندنی به یانی. 18 گایه که و به رانه که ی سه ره بری، قوربانی هاوبه شی که بۆ گه له و کوره کانی هارون خوینه که یان پیندا، ئەویش به سه ره هه موو لایه کی قوربانگا که دا پرژاندی. 19 هه روه ها پیوه که له گایه که و دوکه که له به رانه که، ئەو پیوه ش که هه ناو داده پوشت و گورچیله کان و ئەو پیوه ی له سه ره جگه ره، 20 ئەم پیوانه یان خسته سه ره دوو سنه که که. ئینجا هارون پیوه که ی له سه ره قوربانگا که سووتاند، 21 به لام هه روه ک موسا فه رمانی دا، بۆ قوربانی به رزکردنه وه له به رده م به زدان، دوو سنه که که و رانی پراستی به رز کرده وه. 22 ئینجا هارون ده ستی به ره وه گه ل به رز کرده وه و داوای به ره که تی بۆ کردن و له پیشکەشکردنی قوربانی گونا ه و قوربانی سووتاندن و قوربانی هاوبه شی، ها ته خواره وه. 23 ئینجا موسا و هارون چوونه ناو چادری چاوپیکه وتن و پاشان ها ته ده ره وه و داوای به ره که تیان بۆ گه ل کرد. ئیتر شکۆمندی یه زدان بۆ هه موو گه ل ده ره که وت. 24 ئاگرێک له لایه ن یه زدانه وه کلپه ی کرد، ها ت و له سه ره قوربانگا که قوربانی سووتاندنه که و پیوه که ی سووتاند. هه موو گه لیش بینیان و هاواریان کرد و به سه ره روویاندا که وتن.

10 دوو کوری هارون، ناداب و ئەبیو، هه ری هه که و بخووردانه که ی خۆی برد و ئاگریان تیدا کرده وه و بخووریان به سه ردا کرد. له به رده م یه زدان ئاگرێکی نامۆیان پیشکەش کرد، که ئەو فه رمانی پینان نه دا بوو. 2 ئیتر ئاگرێک له لایه ن یه زدانه وه کلپه ی کرد، ها ت و ئەوانی هه لלוوشی و له به رده م یه زدان مردن. 3 موساش به هارونی گوت: «ئەمه بوو مه به ستی یه زدان کاتیک فه رمووی: «له تێوه وانه ی لیم نزیک ده بنه وه پیروزی خۆم ده رده خه م و له به رده م هه موو گه ل شکۆدار ده بم.» هارون پیده نگ

بوو. 4 موسا بانگی میثائیل و ئەلسافانی کرد، دوو کورە کە ی عوزیئیلی مامی هارون و ییی گوتن: «وەرنه پێش، ئامۆزا کاتنان لە بەردەم پیرۆزگا هەلگیرن بۆ دەرەووی ئوردوگا کە.» 5 ئەوانیش هاتە پێش و بە کراسە کانیان هەلیانگرتن بۆ دەرەووی ئوردوگا کە، هەرەو ک موسا گوتی. 6 هەرەو هە موسا بە هارون و ئەلعازار و ئیتاماری کورە کانی هارونی گوت: «سەرتان پرووت مە کەن و جلە کاتنان مە درێنن، نەو هە ک بمرن و توورە یی یە زدان یی تە سەر هە موو کۆمە ل. بە لام کە سوکارتان، هە موو بە ماله ی ئیسرائیل بۆ ئەوانە بگریین کە یە زدان بە ئاگر لە ناوی بردوون. 7 لە دەرەوای چادری چاوپێکە و تیش دەرمە چن، نەو هە ک بمرن، چونکە زە یی دەستینشان کردنی یە زدان لە سەرتانە.» ئەوانیش بە گوێرە ی قسە کە ی موسایان کرد. 8 هەرەو هە یە زدان بە هارونی فەرموو: 9 «شەراب و مە ی مە خۆرەو، خۆت و کورە کانیشت، لە کاتی چوونە ژوورە وە تان بۆ ناو چادری چاوپێکە و تە ن، نەو هە ک بمرن. ئە مە فەرزێکی هە تاهە تاییە نەو هە دوای نەو، 10 بۆ ئەو ی بتوانن لە تیوان پیرۆز و پیرۆزە کراو و لە تیوان پاک و گلاو جیا کاری بکەن، 11 هەرەو هە بۆ ئەو ی نەو هە ی ئیسرائیل دەر بارە ی هە موو فەرزە کان فیر بکەن کە یە زدان لە رینگە ی موساوە لە گە لیاندا دا.» 12 موساش بە هارونی برای و دوو کورە کە ی هارون، ئەلعازار و ئیتامار کە مابوونەو گوتی: «ئەو پێشکە شکر او و دانە و ئێلە یە ی لە قوربانییە بە ئاگرە کانی بۆ یە زدان ماو و تەو، بیەن و لە تە نیش ت قوربانگا کە بە بی هە و یر ترش ییخۆن، چونکە هەرە پیرۆزە. 13 لە شو ئینیکی پیرۆز ییخۆن، چونکە بە شی تۆ و بە شی کورە کانتە لە قوربانییە بە ئاگرە کانی بۆ یە زدان، چونکە مە و شیو یە فەرمام داو. 14 بە لام سنگی بەر زکراو و رانی پێشکە شکر او لە شو ئینیکی پاک دە خۆن، خۆت و کورە کانت و کچە کانت، چونکە کراون بە بە شی تۆ و بە شی کورە کانت لە قوربانییە کانی هاو بە شی نەو هە ی ئیسرائیل. 15 رانی پێشکە شکر او و سنگی بەر زکراو لە گە ل پێو کانی قوربانی بە ئاگر دە هیین، هە تا لە بەردەم یە زدان و هە ک قوربانی بەر زکردنەو بەر ز بکری نەو هە. ئە مانە بۆ تۆ و بۆ کورە کانت دە بن کە لە گە لئە دان، بە شیکی چە سپاوە، هەرەو ک یە زدان فەرمانی دا.» 16 کاتیکی موسا داوای گیسکە کە ی قوربانی گوناھی کرد و بۆی دەر کەوت کە سووتینراو، لە ئەلعازار و ئیتامار کە دوو کورە کە ی هارون بوون

و مابونەو، توورە بوو و گوئی: 17 «بۆچی قوربانیه کە ی گوناھتان لە پیرۆزگادا نەخوارد؟ بیگومان کە هەرە پیرۆزە و پێتان دراوہ بۆ ئەوہی تاوانی کۆمەلە کە ھەلبەگرن بۆ کە فارەت بۆیان لە بەردەم یەزدان، 18 لەو کاتەوہ خوینە کە ی بۆ ژوورەوہی شوئیی پیرۆز نەھینرا، بیگومان دەبوایە لە پیرۆزگا بیخۆن، ھەرە ک فەرمانم داوہ.» 19 ھارون وەلامی موسای دایەوہ: «ئەوان ئەمرۆ قوربانی گوناھە و قوربانی سووتاندنیان لە بەردەم یەزدان پێشکەش کرد و شتیکی وام تووش بوو. ئەگەر ئەمرۆ من لە قوربانی گوناھم بخواردایە، ئایا لە بەرچاوی یەزدان ئەمە پەسەند دەبوو؟» 20 کە موسا گوئی لەمە بوو، لە بەرچاوی پەسەند بوو.

11 ھەرەوہا یەزدان لە گەل موسا و ھارون دوا و پێی فەرموون: 2 «لە گەل نەوہی ئیسرائیل بدوین و بلین: ئەوانە ئەو گیانلە بەرانەن کە دەیانخۆن، لە ھەموو ئازەلە کانی سەر زەوی: 3 ھەر ئازە ئێک کە سەمی دوو کەرت بیٹ و کاویژ بکات، ئەوہ دەخۆن. 4 «لەوانە ی تەنھا کاویژ دە کەن یان تەنھا سمیان دوو کەرتە، ئەمانە ناخۆن: و شتر، چونکە کاویژ دە کات بەلام سەمی دوو کەرت نییە، بۆیە گلاوہ بۆتان؛ 5 ھەرەوہا گۆرھەلکەنە، چونکە کاویژ دە کات، بەلام سەمی کەرت نییە، گلاوہ بۆتان؛ 6 کەرۆشک، چونکە کاویژ دە کات بەلام سەمی دوو کەرت نییە، بۆیە گلاوہ بۆتان؛ 7 بەراز، چونکە سەمی کەرت کراوہ، بەلام کاویژ ناکات، بۆیە گلاوہ بۆتان. 8 نە گۆشتیان بخۆن و نە دەست لە کە لایان بەن، چونکە گلاوہ بۆتان. 9 «لە ھەموو ئەوانە ی لەناو ئاوە کانیشن ئەمانە دەخۆن، ھەموو ئەوانە ی بەل و پوولە کە یان ھە بیٹ لەناو ئاوە کان، لەناو دەریا کان و لەناو پرووبارە کان، ئەوانە دەخۆن. 10 بەلام ھەموو ئەوہی بەل و پوولە کە ی نە بیٹ لەناو دەریا کان و پرووبارە کان، لە ھەموو خشۆکە کانی ناو ئاوە کان و ھەموو زیندەوہ رێکی ناو ئاوە کان، قیزەوہنە بۆتان. 11 بۆتان قیزەوہن دە بیٹ، لە گۆشتە کە ی ناخۆن و قیزتان لە کە لاکە کە ی دە بیٹەوہ. 12 ھەموو ئەوہی بەل و پوولە کە ی نە بیٹ لەناو ئاوە کان، بۆتان قیزەوہنە. 13 «لە بەلندە کانیش، قیزتان لەمانە دە بیٹەوہ، ناخوین، قیزەوہن، ھەلۆ و سیسارکە کە چەل و دالاش، 14 واشە ی سوور و ھەموو جۆرە کانی واشە ی رەش، 15 ھەموو جۆرە کانی قەلەرەش، 16 کوندە پەپووی شاخدار و بایە قووش، مەلی دەریا، ھەموو جۆرە کانی باز،

17 کونده په پووی بچوک، مهلی ماسیگره، کونده په پووی گوره، 18 کونده په پووی سپی و کونده په پووی بیابان، واشهی ماسیگر، 19 له قلهق و هه موو جوړه کانی شاهو و په پوسلیمانکه و شه مشه مه کویره. 20 «هه موو میروویکی بالدار که له سر چوار پی پروات بوئیوه قیزه ونه. 21 له تیو هه موو میروویکی بالدار که له سر چوار پی د پروات ته نه مانه ده خون، ته وهی دوو لاقی نوشتاوهی هه یه له سر قچه کانی و پیدان هه لده بزیته وه له سر زهوی، 22 نه مه به هه موو جوړه کانیه وه ده خون: کولله و سولام و بیوکه و پیکوره. 23 به لام ته وانی دیکه هه میروویکی بالدار که چوار پی هه بیت قیزه ونه بوتان. 24 «به مانه گلاو دهن، هه رکه سیک ده ست له که لایکان بدات یان بهر که لایکان بکه ویت، ته واهه تا عیواره گلاو ده بیت، 25 هه رکه یه کیک که لایکان هه لبرگیت، ده بیت جله کانی بشوات و هه تا عیواره گلاو ده بیت. 26 «هه موو ته و نازه لانه ش که سمیان به ته واری شه ق نه بیت، یان کویژ نه کات، ته واهه گلاوه بوتان و هه رکه سیک ده ست له که لایکی هه رکه یه کیکان بدات یان بهر که لایکی هه رکه یه کیکان بکه ویت ته واهه گلاو ده بیت. 27 هه رکه نازه لیکیش له چوار پییه کان که له سر ناوله پی پروات، گلاوه بوتان و هه رکه سیک ده ست له که لایکان بدات یان بهر که لایکان بکه ویت، هه تا عیواره گلاو ده بیت، 28 هه رکه سیک که لایکان هه لبرگیت، ده بیت جله کانی بشوات و هه تا عیواره گلاو ده بیت، ته وهه گلاوه بوتان. 29 «ته مه ش گلاوه بوتان له وانهی له سر زهوی ده خشین، پاسو، جرج، مارمیلکه به هه موو جوړه کانیه وه، 30 قومقموکه، بزمنژ، شه وگردد، مارمیلکه ی خشوک و کامیلون. 31 نه مانه گلاوه کان بوتان له هه موو خشوکه کان، هه رکه سیک ده ستیان لی بدات یان بهریان بکه ویت دواي مردار بوونیان، ته واهه تا عیواره گلاو ده بیت. 32 هه رکه شتیکیش یه کیک له وانهی که وته سهری که مردبوو، ته و شته گلاو ده بیت، له هه رکه شتیک، دار بیت یان قوماش یان پیست یان گوش، هه رکه شتیک که کاری پی بکریت، ده خریته ناو تاوه وه و هه تا عیواره گلاو ده بیت و پاشان پاک ده بیته وه. 33 هه رکه فریکی گلینیش نه مانه ی بکه ویته ناوی، هه رچی تیندایه گلاو ده بیت و ده فره که ش ده شکینن. 34 هه رکه خوار دتیکیش که بخوریت، له وه ده فریه ناوی به سهردا بکریت، گلاو ده بیت. هه رکه خوار دنه وه یه کیش که له وه ده فریه بخوریته وه،

گلاو ده بیټ. 35 هه ر شټیک که لا کی یه کییک له وانه ی تییکه ویت، گلاو ده بیټ، ته گه ر ته نوور بیټ یان تاگردان، ده بیټ تییکبدریت، ته وه گلاوه و بوئیوه گلاو ده بیټ. 36 ته نها کانی و ته مباراو که تاویان تیدا کۆده بیته وه، ته وان پاک ده بن، به لام هه ر که سینک ده ست له که لا کی هه ر یه کییکان بدات یان بهر که لا کی هه ر یه کییکان بکه ویت، ته وا گلاو ده بیټ. 37 ته گه ر که لا کی یه کییکان که وته سه ر هه ر تووینک که بچینریت، ته وا تووه که پاک، 38 به لام ته گه ر تاو له سه ر تووه که هه بوو و که لا کی یه کییکانی که وته سه ر، گلاوه بوټان. 39 «ته گه ر یه کییک له و تاژه لانه ی که خواردنه بوټان مرد، هه ر که سینک ده ست له که لا کی بدات یان بهر که لا کی بکه ویت، ته وا هه تا میواره گلاو ده بیټ. 40 هه ر یه کییکیش له که لا که هی بخوات، ته وا جله کانی ده شوات و هه تا میواره گلاو ده بیټ، هه ر یه کییکیش که لا که هی هه لگریت، ته وا جله کانی ده شوات و هه تا میواره گلاو ده بیټ. 41 «هه موو خشوکییکیش که له سه ر زه وی ده خشیت، ته وه قیزه ونه و ناخوریټ. 42 هه رچی له سه ر سکی پروات و هه رچی له سه ر چوارپی پروات له گه ل هه موو ته وه ی پی زیاتره، له هه موو خشوکه کان که له سه ر زه وی ده خشین مه یخون، چونکه قیزه ونه بوټان. 43 خوټان پيس مه که ن به خشوکییک که ده خشیت، خوټانی پی گلاو مه که ن و پی گلاو مه بن. 44 من یه زدانی پهروه ر دگار تانم، خوټان ته رخان بکه ن و پیروژ بن، چونکه من پیروژم. خوټان به خشوکییک که له سه ر زه وی ده خشیت گلاو مه که ن. 45 من یه زدانم ته وه ی که له خاکی میسهروه ده ریپنهان بو ته وه ی بیته خوداتان، که واته پیروژ بن، چونکه من پیروژم. 46 «ته مانه ریتماییه کانن ده رباره ی تاژه ل و بالنده کان و هه موو گیانله بهرینک که له ناو تاو ده جوئیت و هه موو گیاتیک که له سه ر زه وی ده خشیت. 47 پیوسته گلاو و پاک و ته و زینده وه رانه ی ده خورین و ته و زینده وه رانه ی ناخورین لیک جیا بکه نه وه.»

12 ههروه ها یه زدان به موسای فهرموو: 2 «له گه ل نه وه ی ئیسرائیل بدوی و بی:» ته گه ر ژتیک سکی پر بوو و کورینکی بوو، ته وا به پی پیروژه سم بو حهوت روژ گلاو ده بیټ، ههروه که له روژانی خوئیلیچوونی مانگانه ی گلاو ده بیټ. 3 له روژی هه شته مدا کوربه که خه ته نه ده کریت، 4 ئینجا دایکه که سی و سی روژی دیکه ده مینیتته وه هه تا له خوین لیچونه که ی پاک

بیتته وه، بهر هیچ شتیکی پیروز ناکه ویت و بو پیروزگاناچیت، ههتا پرۆزانی پاکبونه وهی تهواو ده بیټ. 5 ته گهر چکی بوو، ئەوا دوو ههفته پاک نابیت، ههروهک له خوینلیچوونی بیټ، ئینجا شهست و شهس پرۆزی دیکه ده مینیتته وه، ههتا له زهستانیه که ی پاک بیتته وه. 6 «کاتیکی پرۆزانی پاکبونه وهی تهواو بوو، ته گهر کوری بو بیټ یان چ، ئەوا بهرخیکی یهک ساله وهک قوربانی سووتاندن و پیچوه کۆتریک یان کوکوختیهک وهک قوربانی گونا ده هینیتته بهر ده رازه ی چادری چاوپیکه وتن بو کاهینه که. 7 ته ویش له بهردهم یهزدان پیشکهشی دهکات و کهفارهتی بو دهکات، ئینجا به پیی ریوره سم له خوین لیچوونه که ی پاک ده بیتته وه. «ته وه ریتمایه بو ته و ژنه ی کور یان چکی ده بیټ. 8 به لام ته گهر ده ستکورت بوو بهرخیکی بهینیت، ئەوا دوو کوکوختی یان دوو پیچوه کۆتر، یه کیکیان بو قوربانی سووتاندن و تهوی دیکه بو قوربانی گونا، بهم شیوه یه کاهینه که کهفارهتی بو دهکات و پاک ده بیتته وه.»

13 ههروه ها یهزدان به موسا و هارونی فرموو: 2 «ته گهر که سیکی ئاوساتیکی، یان لیریک یان له که یه کی بریقه دار له سه ر پیستی له شی هه بوو، که گومانی نه خویشی گواستراوه ی پیستی لی بکریټ، ئەوا ته و که سه ده هینریتته لای هارونی کاهین، یان یه کیکی له کوره کاهینه کانی. 3 ته گهر کاهینه که پشکنی زامه که له پیستی له شه و ته و مووانه ی له ناو زامه کن سپین و زامه که له پیستی له ش قوولتره، ته وه نه خویشی گواستراوه ی پیسته. کاتیکی کاهینه که پشکنی، به پیی ریوره سم رایده که یه بیټ که گلاوه. 4 به لام ته گهر له که یه کی بریقه داری سپی بوو له پیستی له ش و له پیست قوولتر نه بوو و ته و مووانه ی له ناو له که کن سپی نه بیون، ئەوا کاهینه که که سی توشبوو حهوت پرۆز له خه لک جیا ده کاته وه. 5 ته گهر کاهینه که له پرۆزی حه و ته م پشکنینی بو ته نجام دا و بینی زامه که وهک خو یه تی و له پیستی ته شه نه ی نه کردوو، ئەوا کاهینه که حهوت پرۆزی دیکه ش جیای ده کاته وه. 6 ته گهر کاهینه که دووباره له پرۆزی حه و ته م پشکنینی بو ته نجام دا و بینیه وه زامه که کال بووه ته وه و له پیستی ته شه نه ی نه کردوو، ئەوا کاهینه که رایده که یه بیټ که پاک، واته ته وه لیره. ته و که سه جله کانی ده شوات و پاک ده بیټ. 7 به لام ته گهر لیره که له پیستی ته شه نه ی کرد له دوا ی ته وه ی

پیشانی کاهینه که در ا بؤ پا ککر دنه وهی، ده بیٔ دیسان پیشانی کاهینه که بدریته وه. 8 ته گهر کاهینه که پشکنی لیره که له پیستی ته شه نه ی کردووه، تهوا کاهینه که رایده گه یه نیٔ که تهو که سه گلاو بووه، تهوه نه خوشییه کی گواستراوه یه. 9 «ته گهر که سیک نه خوشی گواستراوه ی پیستی هه بیٔ، تهوا ده هیتر یته لای کاهین. 10 ته گهر کاهینه که پشکنی بؤ ته نجام دا و بینی ئاوساتیکی سپی له پیست هه یه و مووی سپی کردووه و له شوینی ئاوسانه که گوشتی پرووت به دهر وه یه، 11 تهوا نه خوشی پیستی در یر خایه نه له پیستی له شی، ئیتر کاهینه که رایده گه یه نیٔ که گلاوه، دووره په ریزی ناکات، چونکه گلاوه. 12 «به لام ته گهر نه خوشییه که ته شه نه ی کرد بیٔ و هه موو پیستی دا گرتوو، له سه ریبه وه هه تا پیبه کانی، به گویره ی هه موو ته وه ی چاوی کاهینه که ده بیٔ، 13 کاهینه که پشکنی بؤ ته نجام دا و بینی و نه خوشییه که هه موو له شی دا گرتوو، تهوا رایده گه یه نیٔ که توشبووه که پا که، له و کاته وه هه مووی سپی بووه، تهوه پا که. 14 به لام هه ر کاتیک گوشتی پرووتی تیدا بینی، تهوا گلاو ده بیٔ. 15 کاتیک کاهینه که گوشته پرووته کی بینی، رایده گه یه نیٔ که گلاوه. گوشتی پرووت گلاوه، تهوا که سه که نه خوشییه کی گواستراوه ی هه یه. 16 ته گهر گوشته پرووته که جار یکی دیکه سپی بو بیته وه، تهوا دیته وه لای کاهینه که. 17 ئینجا که کاهینه که پشکنی و شوینه توشبووه که سپی بووه، کاهینه که رایده گه یه نیٔ که توشبووه که پا که، تهوا که سه که پا که. 18 «ته گهر که سیک له پیسته کی دومه لیک بو بیٔ و چاک بو بیته وه، 19 له شوینی دومه له که ش ئاوساتیکی سپی یان له که یه کی بریقه داری سپی سوور باو هه بیٔ، تهوا پیشانی کاهینه که ده در پت. 20 ته گهر کاهینه که پشکنی له پیست قوولتره و مووه کانی سپی بووه، تهوا کاهینه که رایده گه یه نیٔ که گلاوه. تهوه نه خوشی گواستراوه ی پیسته که له دومه له که بلا و بووه ته وه. 21 به لام ته گهر کاهینه که پشکنی مووی سپی تیدا نییه و له پیست قوولتر نییه و رهنگی ئاسایه، تهوا کاهینه که حهوت رۆژ جیای ده کاته وه، 22 به لام ته گهر له پیست ته شه نه ی کرد بیٔ، تهوا کاهینه که رایده گه یه نیٔ که گلاوه، تهوه گواستراوه یه. 23 به لام ته گهر له که بریقه داره که له شوینی خوی مایه وه و ته شه نه ی نه کردووه، تهوه شوینه واری دومه له که یه و کاهینه که رایده گه یه نیٔ

که پاکه. 24 «ته گهر که سیک له پیستیدا شوینیکی سووتای به تاگر هه بیټ، گۆشته پرووته که ی شوینه سووتاه که له که یه کی بریقه داری سپی سوورباویان سپی هه بیټ، 25 کاهینه که پشکنی وا مووی له که بریقه داره که سپی بووه و له پیست قولتره، ته وه نه خو شیه کی گواستراویه و له شوینه سووتاه که بلا بووه ته وه. کاهینه که رایده گه یه بیټ که گلاوه، ته وه نه خو شی گواستراویه پیسته. 26 به لام ته گهر کاهینه که پشکنی له له که بریقه داره که مووی سپی نییه و له پیست قولتر نییه و رهنگی ئاساییه، ته وا کاهینه که حهوت رۆژ جیای ده کاته وه. 27 کاهینه که له رۆژی حهوتهم ده بیټ، ته گهر به پیستدا ته شه نه ی کرد بیټ، ته وا کاهینه که رایده گه یه بیټ که گلاوه، ته وه نه خو شی گواستراویه پیسته. 28 به لام ته گهر له که بریقه داره که له شوینی خو ی مایه وه و له پیست ته شه نه ی نه کرد بیټ و رهنگی ئاسایی بوو، ته وا ئاوسانی سووتانه که یه، کاهینه که رایده گه یه بیټ که پاکه، چونکه شوینه واری سووتانه که یه. 29 «ههروه ها ته گهر ئافره تیک یان پیاویک زامیک له سه ری یان له چه ناگی هه بیټ، 30 کاهینه که زامه که ی پشکنی وا له پیست قولتره و مووی زردی وردی تیدایه، ته وا کاهینه که رایده گه یه بیټ که گلاوه، ته وه که چه لییه، ته وه نه خو شی گواستراویه سه ری یان چه ناگیه. 31 به لام ته گهر کاهینه که پشکنی تووشبوون به که چه لییه که له پیست قولتر نییه، به لام مووی ره شی تیدا نییه، ته وا کاهینه که حهوت رۆژ که سی تووشبوو جیا ده کاته وه. 32 ته گهر کاهینه که له رۆژی حهوتهم که چه لییه که ی پشکنی، وا ته شه نه ی نه کردوو و مووی زردی تیدا نییه و که چه لییه که له پیست قولتر نییه، 33 با بتاشریت، به لام که چه لییه که نا، کاهینه که ش حهوت رۆژی دیکه که سی تووشبوو جیا ده کاته وه. 34 ته گهر کاهینه که له رۆژی حهوتهم که چه لییه که ی پشکنی، وا که چه لییه که له پیستدا ته شه نه ی نه کردوو و له پیست قولتر نییه، ته وا کاهینه که رایده گه یه بیټ که که سی تووشبوو پاکه، جا جله کانی ده شوات و پاک ده بیټ. 35 به لام ته گهر که چه لییه که له پیستدا ته شه نه ی کرد بیټ له دوای ته وه ی را گه یه ترا که پاکه، 36 کاهینه که ش پشکنی وا که چه لییه که له پیست ته شه نه ی کردوو، ته وا کاهینه که له دوای مووی زرد نا گه ریټ، ته وه گلاوه. 37 به لام ته گهر وه ک خو ی مایه وه و مووی ره شی تیدا روا،

ئەوا كەچەلئيه كە چاك بوو تەو، ئەو پاكە و كاهينه كە رايدە گەيە نيت كە
 پاكە. 38 «ئەگەر پياويك يان ئافره تيك لە پئستيدا لە كەي سەي هەبوو، 39
 كاهينه كەش پشكني ئەوا لە پئستي لە شئ لە كەي رەنگ ئاساي سەي هەيە،
 ئەو ليري بئ زيانە، لە پئستدا تەشەنەي كروو، ئەوا كەسە كە پاكە. 40
 «ئەگەر كەسيك مووي سەري پرووتايەو، ئەو كەچەلئە، ئەو پاكە. 41
 ئەگەر مووي سەري لە لاي پئشەو پرووتايەو، ئەو سەر پرووتاو، ئەو
 پاكە. 42 بەلام ئەگەر لە كەچەلئيه كە يان پرووتايەو كە لە كەي سەي سوورباو
 هەبوو، ئەوا نەخۆشي گواستراو يە و لە كەچەلئيه كە يان پرووتايەو كەي
 تەشەنەي كروو. 43 ئەگەر كاهينه كە ئەو ي پشكني و بيني و ئاوساوي
 تووشبوونە كە سەي سوورباو لە كەچەلئيه كە يان لە پرووتايەو كەي وەك
 نەخۆشي گواستراو ي پئست، 44 ئەو كەسيك نەخۆش و گلاو. 45
 كاهينه كەش رايدە گەيە نيت كە گلاو، سەري تووش بوو. 45 «ئەو كەسە
 تووش بوو، جلي دراو لە بەر دەكات و سەري دانە پۆشراو دەيئت و سميئلي
 دادە پۆشيت و هاوار دەكات: «گلاو! گلاو!» 46 هەموو ئەو رۆژانەي
 نەخۆشيبە كەي پئو يە گلاو دەيئت، گلاو و بە تەنەا دەيئت، دەرەو ي
 توردوگا دەيئتە جئ مانەو ي. 47 «بەلام ئەگەر جلوبەرگي كە پروو
 لي دابوو، جلوبەرگي خوري يان كەتان، 48 ئەو ي رستراو يئت يان
 چنراو، لە كەتان و لە خوري، يان لە چەرم، يان لە هەر دروستكراويك
 لە چەرم، 49 ليدانە كەش سەوزباو يان سوورباو بوو، لە جله كە يان لە
 چەرمە كە، لە رستراو يان لە چنراو يان لە هەر شتيك لە چەرم يئت، ئەو
 ليداني كە پروو، جا پيشاني كاهين دەريئت. 50 كاهينه كەش كە پروو كە
 دەپشكنيئت و ليدراو تووشبوو كە حەوت رۆژ جيا دەكاتەو. 51 جا كە لە
 رۆژي حەوتەم ليدانە كەي پشكني و لە جله كە بلاو بوو تەو، لە رستراو
 يان لە چنراو يان لە چەرم، لە هەموو ئەوانەي لە چەرم دروستدە كريت بۆ
 بە كارهينان، ئەوا ليدانە كە كە پروو و زيان بەخشە، گلاو. 52 جا جله كە يان
 رستراو كە يان چنراو كە لە خوري يئت يان كەتان يان لە هەر شتيك چەرم
 دەپسووتنيئت، ئەو ي ليدانە كەي تيدايە، چونكە كە پروو زيان بەخشە بە
 ئاگر دەسووتينيئت. 53 «بەلام ئەگەر كاهينه كە پشكني و كە پروو كە لە
 جله كە يان رستراو كە يان چنراو كە يان شتە چەرمە كە بلاو بوو تەو، 54

ئەوا كاهىنە كە فەرمان دەدات ئەو ھى لىدانە كە ھى تىدايە بشۆن و ھەوت
 رۇژى دىكە جىباي دەكاتەو ھە. 55 ئەگەر كاهىنە كە دواي شوشتنى لىدانە كە
 پشكىنى كە پروو كە دىمەنى نەگۇراو ھە و بلاونە بوو تەو ھە، ئەوا گلاو ھە. دە يىت
 بە ئاگر بىسووتىنەت، جا لە ناو ھە وى يىت يان لە دەر ھە وى. 56 بە لام ئەگەر
 كاهىنە كە پشكىنى شوينى كە پروو كە پەنگى ئاسايە پاش شوشتنى، ئەوا لە
 جە كە يان چەرمە كە، رستراو كە يان چنراو كە دە يىر بىنەت. 57 بە لام ئەگەر
 لە جە كە، لە رستراو كە يان چنراو كە يان لە شتە چەرمە كە دەر كە تەو ھە،
 ئەوا بلاو بوو تەو ھە، ئەو ھى كە پروو كە ھى تىدايە بە ئاگر دە بىسووتىنەت.
 58 بە لام ھەر جلىك، رستراو يان چنراو، يان شتىكى چەرم، ئەو ھى
 دە بشۆت و كە پروو كە ھى تىدا نامىنەت، ئەوا دوو بارە دە شوردرىتەو ھە و
 پاك دە يىتەو ھە.» 59 ئەوانە رىنمايە كان بوون دەر بارە ھى كە پروو لىدان، لە
 جلى خورى يان لە كە تان، لە رستراو يان لە چنراو يان ھەر شتىكى چەرم، بۇ
 راگە ياندن كە پاكە يان گلاو ھە.

14 ھەرو ھە يەزدان بە موساى فەرمو: 2 «ئەمانە رىنمايە كان دەر بارە ھى
 رىپورە سمى پاك بوونەو ھە. كاتىك نە خۇشە كە دە ھىنرە يە لاي كاهىن، 3
 كاهىنە كە ش دە چىتە دەر ھە وى توردوگا كە، جا ئەگەر كاهىنە كە پشكىنى
 كە سە كە چاك بوو تەو ھە لە نە خۇشى گواستراو ھى يىست، 4 كاهىنە كە
 فەرمان دەدات كە دوو چۆلە كە ھى زىندووى پاك بۇ ئەو كە سە ھى كە
 پاك دە يىتەو ھە بىن لە گەل پارچە دارىكى ئورز و بەنى سوورى ئال و زوفا.
 5 ئىنجا كاهىنە كە فەرمان دەدات كە يە كىك لە چۆلە كە كان لە گۆزە يە كى
 گلەن لە سەر ئاوىكى سازگار سەر بىر دىرەت. 6 بە لام چۆلە كە زىندوو كە
 لە گەل پارچە دارە ئورزە كە و بە نە سوورە ئالە كە و زوفا كە دە بات و دە يانخاتە
 ناو خوينى چۆلە كە سەر بىر دراو كە ھى سەر ئاو سازگارە كە. 7 ھەوت
 جار بە سەر ئەو كە سە دا دە بىر ژىنەت كە لە نە خۇشە گواستراو كە پاك
 دە يىتەو ھە و پاكى دەكاتەو ھە، ئىنجا چۆلە كە زىندوو كە پروو ھە دە شتودەر
 بەرە لا دەكات. 8 «جا ئەو كە سە ھى كە پاك دە يىتەو ھە بىو ىستە جە كانى
 بشوات و ھە موو مووى لە شى بتاشىت و بە ئاو خۇرى بشوات. ئەو كاتە بە يى
 رىپورە سم پاك دە يىتەو ھە، ئىنجا دىتە ناو توردوگا كەو ھە، بە لام ھەوت رۇژ
 لە دەر ھە وى چادرە كە ھى نىشتە جى دە يىت. 9 لە رۇژى ھەوتە م سەرى و

ریشی و برؤکانی و همومو مووه‌کانی ده‌تاشیت، پیوسته جله‌کانشی بشوات و
 خوی به‌تاو بشوات، جا پاک ده‌بیته‌وه. 10 «ئینجا له‌رؤژی هه‌شته‌مدا دوو
 به‌رنی نیری ساغ و به‌رخیکی مییه‌ی یه‌ک ساله‌ی ساغ ده‌هینیت، له‌گه‌ل
 سی له‌ده‌ی میفه‌یه‌ک له‌باشترین ئاردی پیشکه‌شکراوی دانه‌وئله‌که به‌زیت
 شیراییت و هه‌روه‌ها لؤگیک زه‌یت. 11 جا‌ئه‌و کاهینه‌ی به‌پاک‌کردنه‌وه‌که
 هه‌لده‌ستیت، که‌سه‌پاک‌بووه‌وه‌که له‌گه‌ل قوربانی و پیشکه‌شکراوه‌کانی
 له‌به‌رده‌م‌یه‌زدان، له‌لای ده‌روازه‌ی چادری چاوپیکه‌وتن راده‌گریت. 12
 «ئینجا کاهینه‌که‌یه‌کیک له‌به‌رخه‌نیره‌کان ده‌بات و وه‌ک قوربانی تاوان
 پیشکه‌شی ده‌کات له‌گه‌ل لؤگه‌ زه‌یت‌که، له‌به‌رده‌م‌یه‌زدان به‌رنی ده‌کاته‌وه،
 وه‌ک قوربانی به‌رزکردنه‌وه. 13 به‌رخه‌کش له‌وشوینه‌سه‌رده‌پریت که
 قوربانی گونا و قوربانی سووتاندنی تیدا سه‌رده‌پریت، له‌پروژگا،
 چونکه قوربانی تاوان وه‌ک قوربانی گونا بۆ کاهینه و هه‌ره‌پروژه. 14
 ئینجا کاهینه‌که له‌خوینی قوربانیه‌که‌ی تاوان ده‌بات و له‌شلکه‌ی گوئی
 راسته و په‌نجه‌گه‌وره‌ی ده‌ستی راست و په‌نجه‌گه‌وره‌ی پی راسته‌ی
 ئه‌و که‌سه‌ی ده‌دات که پاک ده‌بیته‌وه. 15 پاشان کاهینه‌که له‌لؤگه
 زه‌یت‌که هه‌ندیک ده‌بات و ده‌یکاته‌ناو له‌پی ده‌ستی چه‌پی خوی، 16 ئینجا
 کاهینه‌که په‌نجه‌یه‌کی ده‌ستی راستی ده‌کاته‌ناو ئه‌و زه‌یت‌ه‌ی ناو له‌پی ده‌ستی
 چه‌پیه‌تی و هه‌وت جار به‌په‌نجه‌ی زه‌یت‌ه‌که له‌به‌رده‌م‌یه‌زدان ده‌پرژیتیت.
 17 ئه‌وه‌ی ده‌مینیته‌وه له‌و زه‌یت‌ه‌ی ناو له‌پی ده‌ستی، کاهینه‌که له‌شلکه‌ی
 گوئی راسته و په‌نجه‌گه‌وره‌ی ده‌ستی راست و په‌نجه‌گه‌وره‌ی پی راستی
 ئه‌و که‌سه‌ی ده‌دات که پاک ده‌بیته‌وه، له‌سه‌ر خوینه‌که‌ی قوربانی تاوان.
 18 ئه‌وه‌ی ده‌شمینیته‌وه له‌و زه‌یت‌ه‌ی ناو له‌پی ده‌ستی، ده‌یکات به‌سه‌ر
 سه‌ری ئه‌و که‌سه‌ی که پاک ده‌بیته‌وه و کاهینه‌که له‌به‌رده‌م‌یه‌زدان
 که‌فاره‌تی بۆ ده‌کات. 19 «ئینجا کاهینه‌که قوربانی گونا ده‌کات و بۆ ئه‌و
 که‌سه‌ی که له‌گلاویه‌که‌ی پاک ده‌بیته‌وه که‌فاره‌ت ده‌کات و پاشان
 قوربانی سووتاندنه‌که سه‌رده‌پریت. 20 دواتر کاهینه‌که قوربانی سووتاندنه‌که
 و پیشکه‌شکراوی دانه‌وئله‌ بۆ سه‌ر قوربانگا که سه‌رده‌خات و که‌فاره‌تی
 بۆ ده‌کات، جا پاک ده‌بیته‌وه. 21 «به‌لام ئه‌گر هه‌زار و ده‌ستکورت
 بوو، ئه‌وا یه‌ک به‌رنی نیر ده‌بات وه‌ک قوربانی تاوان راده‌وه‌شینریت،

بۆ كه فاره تگردن بۆي، له گه‌ل ده‌يه كيكى ئيفه‌يه ك له باشتين ئاردى به زه‌يت شيلراو بۆ پيشكه شىراوى دانه وئله و لۆگيك زه‌يت، 22 هه‌روه‌ها دوو كو كوختى يان دوو پىچوه كووتر، به پى تاناي ده‌ستى، جا به كيكان ده‌بته قوربانى گونا و نه‌وه‌ى ديكه قوربانى سووتاندن. 23 «له رۆژى هه‌شته‌مدا ده‌بته لاي كاهينه كه بۆ پاكبونه‌وه‌ى، بۆ لاي ده‌روازه‌ى چادري چاوپكه‌وتن له‌به‌رده‌م يه‌زدان. 24 جا كاهينه كه به‌رخه‌كه‌ى بۆ قوربانى تاوان و لۆگه زه‌يته كه ده‌بات و له‌به‌رده‌م يه‌زدان به‌رزى ده‌كاته‌وه وهك قوربانى به‌رزكردنه‌وه. 25 ئينجا به‌رخه‌كه بۆ قوربانى تاوان سه‌رده‌بريت و كاهينه كه له خوئى قوربانى كه‌ى تاوان له شلكه‌ى گويى راسته و په‌نجه گه‌وره‌ى ده‌ستى راست و په‌نجه گه‌وره‌ى پى راستى ته و كه‌سه‌ى ده‌دات كه پاك ده‌بته‌وه. 26 ئينجا كاهينه كه هه‌ندىك له زه‌يته كه له‌ناو له‌پى ده‌ستى چه‌پى خۆى ده‌كات، 27 كاهينه كه به په‌نجه‌يه‌كى ده‌ستى راستى له‌وه‌يه‌ى له‌پى ده‌ستى چه‌پدايه‌هوت جار له‌به‌رده‌م يه‌زدان ده‌بهرژنيت. 28 هه‌روه‌ها كاهينه كه له‌وه‌يه‌ى له‌ناو له‌په‌تى، له شلكه‌ى گويى راست و په‌نجه گه‌وره‌ى ده‌ستى راست و په‌نجه گه‌وره‌ى پى راستى ته و كه‌سه‌ى ده‌دات كه پاك ده‌بته‌وه، له شوئى خوئيه‌كه‌ى قوربانى تاوان. 29 نه‌وه‌ى ده‌مبته‌وه له‌وه‌يه‌ى ناو له‌پى كاهينه كه، به‌سه‌ر سه‌رى ته و كه‌سه‌ى داده‌كات كه پاك ده‌بته‌وه بۆ كه‌فاره‌تگردن بۆي له‌به‌رده‌م يه‌زدان. 30 ئينجا به‌كيك له دوو كو كوختيه كه يان به‌كيك له دوو پىچوه كووتره‌كان، نه‌وه‌ى له تاناي ده‌ستيه‌تى، 31 به‌كيكان ده‌كاته قوربانى گونا و نه‌وه‌ى ديكه قوربانى سووتاندن له گه‌ل پيشكه شىراوه‌كه‌ى دانه وئله، كاهينه كه له‌به‌رده‌م يه‌زدان كه‌فاره‌ت بۆ ته و كه‌سه ده‌كات كه پاك ده‌بته‌وه.» 32 نه‌وه رينمايه بۆ ته و كه‌سه‌ى نه‌خۆشى گواستراوه‌ى پىستى هه‌بته، نه‌وه‌ى ده‌ستكورت بيت بۆ پاكبونه‌وه‌كه‌ى. 33 هه‌روه‌ها يه‌زدان به‌موسا و هارونى فه‌رموو: 34 «له‌وه‌كه‌ته‌ى كه ده‌چنه‌خاكي كه‌نعان، كه من ده‌تانه‌مى وهك موئكى خۆتان، وام كرد ما ئيك له‌وه‌خا كه تووشى كه‌پروو بيت، 35 نه‌وه‌ى خاوه‌نى ماله‌كه‌يه ده‌چيت و به كاهينه كه ده‌لئت:» و بزائم كه‌پروو له ماله‌كه‌ى داوم. 36 كاهينه كه‌ش فه‌رمان ده‌دات ماله‌كه‌ چۆل بكرت، پيش چوونه ژووره‌وه‌ى كاهينه كه بۆ پشكنينى ليدانه‌كه، نه‌وه‌كه

هه موو شته کانی ماله که گلاو بیټ، پاش ته وه کاهینه که بۆ پشکنینی ماله که
 ده چټته ژووره وه. 37 جا ته گهر پشکنی لیدانه که له دیواره کانی ماله که یه
 وه لکراویکی سهوزباویان سوورباوه، له دیواره که ش قوولتره، 38 ته وا
 کاهینه که له ماله که دټته دهره وه و بۆ حهوت پرۆژ ماله که داده خات.
 39 ته گهر کاهینه که له پرۆژی حهوتهم گه رایه وه و پشکنی و لیدانه که له
 دیواره کانی ماله که بلا و بووه ته وه، 40 کاهینه که فه رمان ده دات، ته و بهردانه
 دهره بټین که لیدانه که ی تیدایه و فریابنده نه دهره وه ی شارۆچکه که له
 شوینیکی گلاو. 41 ماله که ش له ههر چوارده وری دیوی ژووره وه دهرن،
 ته و خو له ش که دهرنه وه، فریاده دهنه دهره وه ی شارۆچکه که له شوینیکی
 گلاو. 42 بهردی دیکه ده هټین و له شوینی بهرده کان دایانده نټین و خو لی
 دیکه دټین و ماله که ی پټ سواخ ده دهنه وه. 43 «جا ته گهر لیدانه که گه رایه وه
 و له ماله که بلا و بووه وه، له دوا ی دهره ټانی بهرده کان و رټینی ماله که
 و سواخانه وه ی، 44 کاهینه که هات و پشکنی و لیدانه که له ماله که دا
 بلا و بووه ته وه، ته وا که روویکی گه نده له له ماله که، ته وه گلاو. 45 جا
 ماله که تیکه دات، بهرد و داره کانی و هه موو خو لی ماله که ده باته دهره وه ی
 شارۆچکه که بۆ شوینیکی گلاو. 46 «ته وه ی له هه موو پرۆژانی داخستنی
 ماله که بچټته ناوی، ته وا هه تا عیواره گلاو ده بیټ، 47 ته وه ی له ماله که
 خه و تټیت، ته وا ده بیټ جله کانی بشوات و ته وه ی له ماله که نانی خوارد بیټ
 ته وا ده بیټ جله کانی بشوات. 48 «به لام ته گهر کاهینه که هات و پشکنی
 لیدانه که له ماله که بلا و نه بووه ته وه دوا ی سواخانه وه که ی، ته وا کاهینه که
 پرایده گه یه نټ ماله که پاکه، چونکه لیدانه که نه ماوه. 49 بۆ پاکبوونه وه ی
 ماله که دوو چۆله که له گه ل پارچه داریکی ئورز و به نی سووری ئال و زوفا
 ده بات. 50 یه کټیک له چۆله که کان له گۆزه یه کی گلین سه ر ده پټیت، له سه ر
 ئاو یکی سازگار. 51 ئینجا پارچه داره ئورزه که و زوفا که و به نه سووره ئاله که
 و چۆله که زیندوووه که ده بات و ده یخاته ناو خوینی چۆله که سه ر پر دراوه که و
 ئاوه سازگار که، حهوت جار به سه ر ماله که دا ده یپرژ نټیت. 52 به م شیویه
 به خوینی چۆله که که، ئاوه سازگار که، چۆله که زیندوووه که، پارچه داره
 ئورزه که، زوفا که و به نه سووره ئاله که ماله که پاک ده کاته وه. 53 ئینجا
 چۆله که زیندوووه که بۆ دهره وه ی شارۆچکه که رووه ده شتوده ر به پره لای

ده کات و که فارهت بۆ مالّه که ده کات، ئیتر پاک ده بیته وه.» 54 ته وه
 رینماییه بۆ هه موو جۆره نه خوشییه کی گواستراوه ی پیست و که چه لی، 55
 که پرووی جلوه به رگ و مال، 56 ئاوسان و لیر و له که ی بریقه دار، 57 بۆ
 یه کلا پیکردنه وه ی شتیک که پاک بیته یان گلاو. ته وه رینماییه بۆ نه خوشی
 گواستراوه ی پیست و که پروو.

15 ههروه ها یه زدان به موسا و هارونی فهرموو: 2 «له گه ل نه وه ی
 ئیسرائیل بدوین و پیمان بلین:» هه ر پیاوئیک لئچوونی هه بیته له ته ندای
 نیرینه ی، ته وا لئچوونه که ی گلاوه، 3 ته م لئچوونه شی ده بیته هوی
 گلاو بوونی. ته گه ر ته ندای نیرینه ی لئچوونه که ی به رده وام بیته یان
 پرایگرتوو، ته وا گلاوه. 4 «ته وه ی لئچوونه که ی هه یه له سه ر هه ر نو ئینیک
 پرابکشیت، گلاو ده بیته، له سه ر هه ر شتیکیش دانیشیت، گلاو ده بیته.
 5 ته وه ی ده ست له نوینه که ی بدات، ده بیته جله کانی بشوات و به ئاو
 خوی بشوات و هه تا ئیواره گلاو ده بیته، 6 هه رکه سییک له سه ر شتیک
 دانیشیت که کابرای لئچوو له سه ری دانیشتوو، ده بیته جله کانی بشوات و
 به ئاو خوی بشوات، هه تا ئیواره ش گلاو ده بیته. 7 «هه رکه سییک ده ستی
 به ر له شی کابرای لئچوو بکه ویت، ده بیته جله کانی بشوات و خوی به ئاو
 بشوات و هه تا ئیواره گلاو ده بیته. 8 «ته گه ر کابرای لئچوو تفی له یه کیکی
 پاک کرد، ده بیته ته و که سه ی که پیشترا پاک بووه جله کانی بشوات و به
 ئاو خوی بشوات و هه تا ئیواره ش گلاو ده بیته. 9 «له کاتی سواریدا
 زینه که ی ژیری گلاو ده بیته، 10 هه رکه سییکیش ده ستی لی بدات، هه تا
 ئیواره گلاو ده بیته، ته وه ی هه لیانگریته، ده بیته جله کانی بشوات و به
 ئاو خوی بشوات و هه تا ئیواره ش گلاو ده بیته. 11 «هه رکه سییکیش
 کابرای لئچوو ده ستی لی بدات، بی ته وه ی ده ستی به ئاو بشوات، ده بیته
 جله کانی بشوات و به ئاو خوی بشوات و هه تا ئیواره ش گلاو ده بیته.
 12 «هه ر ده فرینکی گلین کابرای لئچوو ده ستی لی بدات ده شکینریت،
 ههروه ها هه ر ئامرازیکێ داریش به ئاو ده شوردریت. 13 «ته گه ر کابرای
 لئچوو له لئچوونه که ی پاک بووه وه، ته وا هه وت پرۆژی بۆ داده نریت بۆ
 پاکبوونه وه ی و جله کانی ده شوات و به ئاوی سازگار خوی ده شوات، جا
 پاک ده بیته وه. 14 جا له پرۆژی هه شته مدا دوو کوکوختی یان دوو یچوووه

کۆتر ده هیئت بۆ بهردهم یه زدان بۆ لای دهروازهی چادری چاوپیکه وتن
 و ده یاندا ت به کاهینه که. 15 کاهینه که یه کیکیان ده کاته قوربانی گونا و
 ئەوی دیکهش قوربانی سوتاندن، کاهینه که له بهردهم یه زدان که فاره تی
 بۆ ده کات له لیچوونه که ی. 16 «ئەگەر پیاویک تۆوی لئ هاته دهره وه،
 ئەوا هه موو له شی به ئاو ده شوات و هه تا ئیواره گلاو ده ییت، 17 هه ر
 جلیک یان چه رمیک تۆوی بکه و یته سه ر، ده ییت به ئاو بشۆردریت و
 هه تا ئیواره گلاو ده ییت. 18 هه روه ها ئەو پیاوه ی که له گه ل ژنه که ی
 رابکشیت و پیاوه که تۆوی لیچوو، ئەوا ده ییت هه ردوویان خۆیان به ئاو
 بشۆن و هه تا ئیواره ش گلاو ده بن. 19 «ئەگەر ژنیکی خویلیچوونی هه بوو،
 ئەوا هه وت رۆژ له خویلیچوونی مانگانه ی ده مییته وه و هه رکه سیکی
 ده ستی لئ بدات هه تا ئیواره گلاو ده ییت. 20 «هه موو ئەو شته ی له سه ری
 راده کشیت یان داده نیشیت له کاتی خویلیچوونی مانگانه ی، گلاو ده ییت.
 21 هه رکه سیکیش ده ست له نوینه که ی بدات، ده ییت جله کانی بشوات و
 به ئاو خۆی بشوات و هه تا ئیواره گلاو ده ییت. 22 هه رکه سیکیش ده ست
 له شتیکی بدات که ئەو له سه ری دانیشیت، ده ییت جله کانی بشوات و به
 ئاو خۆی بشوات و هه تا ئیواره گلاو ده ییت؛ 23 ئەگەر نوین بیت یان هه ر
 شتیکی که له سه ری دانیشتوه، هه ر کاتیکی که سیکیش ده ستی لئ بدات،
 ئەوا هه تا ئیواره گلاو ده ییت. 24 «ئەگەر پیاویکیش له گه لی رابکشیت،
 جا له خۆین لیچوونه که به ر پیاوه که بکه ویت، ئەوا پیاوه که هه وت رۆژ
 گلاو ده ییت و له سه ر هه ر نوینیکیش رابکشیت، گلاو ده ییت. 25
 «ئەگەر ئافره تیک ماوه یه کی دریز خۆینی لیچوو، بیجگه له کاتی خویلیچوونی
 مانگانه ی، یان ئەگەر دوا ی کاتی خۆین لیچوونه که ی هه ر به رده وام بوو،
 ئەوا هه موو رۆژانی خۆین لیچوونه که ی وه ک کاتی خویلیچوونی مانگانه ی،
 گلاو ده ییت. 26 هه موو نوینه که ش که له سه ری راده کشیت له رۆژانی
 خویلیچوونی وه ک نوینی رۆژانی خویلیچوونی مانگانه یه تی، هه موو ئەو
 شتانه ش که له سه ری داده نیشیت، ئەوا گلاوه وه ک گلاوی خویلیچوونی
 مانگانه ی. 27 هه رکه سیکیش ده ستیان لئ بدات، گلاو ده ییت و پیرسته
 جله کانی بشوات و به ئاو خۆی بشوات و هه تا ئیواره گلاو ده ییت. 28
 «ئەگەر له خۆین لیچوونه که ی پاک بووه وه، ئەوا هه وت رۆژ ده ژمیریت،

ئىنجا بەيى رېۋرەسم پاك دەيىتەۋە، 29 لە رۆزى ھەشتەم دوو كوكوختى يان دوو ئىچوۋە كۆتر دەبات و دەيانىيىتە لاي كاهىنەكە، بۇ لاي دەروازەى چادرى چاۋپىكەۋتن. 30 ئىنجا كاهىنەكەش يەككىچان دەكاتە قوربانى گوناھ و ئەۋى دىكەش قوربانى سووتاندن. كاهىنەكە لەبەردەم يەزدان كە فارەتى بۇ دەكات لە گلاۋى خوين لىچوۋنەكەى. 31 «جا نەۋى ئىسرائىل جيا بگەنەۋە لەۋ شتانهى گلاۋيان دەكات، با لە گلاۋيدا نەمرن و نىشىگەكەم كە لە ئىۋياندايە گلاۋى نەكەن.» 32 ئەۋە رېئىمايە بۇ ئەمانە: ئەۋە پىاۋەى كە لىچوۋنى ھەيىت، ئەۋەى تۆۋى لى دىتە دەرەۋە و پىي گلاۋ دەيىت، 33 ئەۋە ئافرەتەى خوينلىچوۋنى مانگانەى ھەيە، ئەۋە پىاۋەى يان ئەۋە ئافرەتەى لىچوۋنىكى ھەيە، ئەۋە پىاۋەش كە لەگەل ژىتىك كە گلاۋ بوۋيىت رابكشىت.

16 لەدۋاى مردنى دوو كۆرەكەى ھارون، كاتىك لەبەردەم يەزدان نىك بىۋنەۋە و مردبوون، يەزدان لەگەل موسا دوا و 2 پىي فەرموۋ: «بە ھارونى برات بىل با ھەموو كاتىك نەيەتە ناۋ شوپى ھەرەپىرۆز لە پشت پەردەكەى پىش قەپاغى كە فارەتەكە كە لەسەر سندوقەكەيە، نەۋەك بىرىت، چونكە من لە ھەۋردا لەسەر قەپاغى كە فارەتەكە دەبىرىم. 3 «ھارون بەم شىۋەيە بىچىتە ناۋ پىرۆزگا كە: جوانەگايەك بۇ قوربانى گوناھ و بەراتىك بۇ قوربانى سووتاندن بېنىت. 4 كراسىكى كەتان و پىرۆز لەبەر بكات و دەرىپى كەتانى لەبەرىت و بە كەمەربەندى كەتان پشتى بەستىت و مېزەرى كەتانى لەسەر يىت، ئەۋە جلوبەرگىكى پىرۆزە، خۆى بە ئاۋ بشوات و جەكان لەبەر بكات. 5 لە كۆمەلى ئىسرائىلىش دوو گىسكى نېرىنە ببات بۇ قوربانى گوناھ و بەراتىك بۇ قوربانى سووتاندن. 6 «ھارون جوانەگا كە پىشكەش بكات بۇ قوربانى گوناھى خۆى و كە فارەت بۇ خۆى و بۇ مائەكەى بكات، 7 ئىنجا دوو گىسكە نېرىنەكەش ببات و لەبەردەم يەزدان لە لاي دەروازەى چادرى چاۋپىكەۋتن پرايىنگرېت. 8 ھارون تىروپشك بۇ دوو گىسكە كە بكات، يەككىچان بۇ يەزدان و ئەۋى دىكە بۇ لابرذنى گوناھ لەسەر كۆمەلگا. 9 ئەۋە گىسكەى لە تىروپشك بۇ يەزدان دەرچوۋ، ئەۋە ھارون پىشكەشى بكات و بىكاتە قوربانى گوناھ. 10 بەلام ئەۋە گىسكەى بە تىروپشك بۇ لابرذنى گوناھ لەسەر كۆمەلگا دەرچوۋ، ئەۋە بە

زیندوویی له بهردهم یه زدان رایبگریټ بۆ که فاره تکریدن له سهری، بۆ تهوهی
 بۆ عه زازنلی بنیترینه چۆله وانی. 11 «پتویسته هارون جوانه گاکه ی قوربانی
 گونا بهینیت و سهری بپریت، که فارهت بۆ خوی و ماله که ی بکات.
 12 هارون به پری بخوردانه که بشکوی تاگر له سهر قوربانگا که له بهردهم
 یه زدان بیات، به پری دهسته کاینشی بخوری بۆنخوشی باش کوتراوه بیات و
 بیانابه پشت په رده که. 13 ته و له بهردهم یه زدان بخوره که به سهر تاگره که دا
 بکات، ههروه ها دوو که لی بخوره که قه پاغه که ی که فارهت داپوشیت که
 له سهر سندوقی په یمانه، ئیتر نامریت. 14 ئینجا له خوینی جوانه گاکه بیات
 و به په نجهی به سهر رووی قه پاغه که ی که فارهت، به لای رۆژه لآت
 بیپرژینیت، له لای پیشه وهی قه پاغه که ی که فاره تیش، حهوت جار به
 په نجهی خوینه که بیپرژینیت. 15 «ئینجا گیسکه که ی قوربانی گونا که بۆ
 گه ل سهری بپریت و به خوینه که یه وه بچیتته پشت په رده که، چی به خوینی
 جوانه گاکه کرد، تاواش به خوینه که ی ئه م بکات و به سهر قه پاغه که ی
 که فارهت و لای پیشه وهی بیپرژینیت. 16 به م شیویه که فارهت بۆ شوینی
 هه ره پیرۆز بکات له گلا و بیه کانی نه وهی ئیسرائیل و له یاخیوون و هه موو
 گونا هه کانیان. بۆ چادری چاوپیکه و تیش که له تیویانه تاوا بکات، له ناوه ندی
 گلا و بیه کانیان. 17 ناییت هیچ که سیکیش له چادری چاوپیکه و تن بیت،
 له کاتی چوونه ژووره وهی هارون بۆ که فاره تکریدن له شوینی هه ره پیرۆز هه تا
 کاتی هاتنه دهره وهی، که فارهت بۆ خوی و ماله که ی و هه موو کۆمه لی
 ئیسرائیل بکات. 18 «ئینجا بچیتته دهره وه بۆ لای قوربانگا که ی بهردهم
 یه زدان و که فاره تی بۆ بکات، له خوینی جوانه گاکه و خوینی گیسکه که
 بیات و به سهر قۆچه کانی قوربانگا که پدا بکات. 19 به په نجهی حهوت
 جار له خوینه که به سهر پدا بیپرژینیت و له گلا و بیه کانی نه وهی ئیسرائیل
 پاکی بکاته وه و ته رخانی بکات. 20 «کاتیک هارون له که فاره تکریدن بۆ
 شوینی هه ره پیرۆز و چادری چاوپیکه و تن و قوربانگا که ته واو بوو، گیسکه
 زیندووه که پیشکه ش بکات. 21 هارون هه ردوو دهستی له سهر سهری
 گیسکه زیندووه که دابنیت و له سهری دان به هه موو تاوان و هه موو
 یاخیوونه کان و هه موو گونا هه کانی نه وهی ئیسرائیلدا بنیت، به مه گونا هه کان
 ده خاته سهر گیسکه که. هارون له ژیر چاودیری ته و که سه ی هه لبریراوه

بۆ ئەم ئېشە گېسكە كە بئىرىتە چۆلەوانى. 22 گېسكە كە ھەموو تاوانە كانيان ھەلدە گرېت بۆ خاكيكى چۆل، ئىنجا كە سە كە گېسكە كە لە چۆلەوانى بەرە لا بكات. 23 «ئىنجا ھارون بچىتە ناو چادرى چاوپىكەوتن و جەلە كە تانە كانى دابكە نېت كە لە چوونە ژوورە ھەى بۆ شوپى ھەرە پىرۆز لە بەرى كىرە بو، لەوى داينىت. 24 لە شوپىكى پىرۆز بە ئا و خۆى بشوات. ئىنجا جەلە كانى لە بەر بكات و بچىتە دەرە ھە و قوربانى سووتاندن بۆ خۆى و قوربانى سووتاندن بۆ گەل بكات، كە فارەت بۆ خۆى و بۆ گەل بكات. 25 پىوى قوربانىيە كەى گوناھىش لە سەر قوربانگا كە بسووتىت. 26 «ئە و كە سەى گېسكە كە شى بەرە و عەزائىل بەرە لا كىرە، جەلە كانى بشوات و خۆى بە ئا و بشوات، پاشان بچىتە ناو توردوگا كە. 27 جوانە گا كەى قوربانى گوناھ و گېسكە كەى قوربانى گوناھىش، ئەوانەى خويىنە كەيان بردرا بۆ كە فارەت كىرە لە شوپى ھەرە پىرۆز، ئەوا بىانباتە دەرە ھەى توردوگا كە و پىست و گوشت و پىخۆلە كەيان بە ئاگر بسووتىن. 28 ئە ھەى دە شىانسووتىت، جەلە كانى بشوات و خۆى بە ئا و بشوات، پاشان بچىتە ناو توردوگا كە. 29 «ئە مەش دە بىتە فەرزىكى ھەتاهە تاى بۆتان، كە ئىوہ لە دەى مانگى ھەوت گىانى خۆتان زەلېل دە كەن و ھىچ كارىك نا كەن، نە ھاوالاتى و نە ئەو نامۆبەى لە تىوتانە، 30 چونكە لەم پۆزە دا كە فارەتتان بۆ دە كرېت بۆ پاكبوتە ھەوتان، لە ھەموو گوناھە كانتان لە بەردەم بەزدان پاك دە بنە ھە. 31 ئە مە شە مەبە، پشودانە بۆتان، فەرزىكى ھەتاهە تايشە كە گىانى خۆتان زەلېل بكەن. 32 ئە و كەھىنەش كە بە زەيت دەستىشان دە كرېت و ئەركى پى دە سپىردىت بۆ ئە ھەى لە جىاتى باوكى بىتە سەرۆك كەھىن كە فارەت بكات، جەلە كە تانە كان لە بەر بكات، جەلە پىرۆزە كان، 33 كە فارەت بۆ شوپى ھەرە پىرۆز و چادرى چاوپىكەوتن و قوربانگا كە بكات. ھەرە ھا كە فارەت بۆ كەھىنە كان و ھەموو كۆمەلى گەل بكات. 34 «ئە مەش دە بىتە فەرزىكى ھەتاهە تاى بۆتان بۆ كە فارەت كىرە بۆ نە ھەى ئىسرائىل لە ھەموو گوناھە كانيان، سالى جارىك.» ئىتر ئاوا كرا، ھەك بەزدان فەرمانى بە موسا كىرە.

17 ھەرە ھا بەزدان بە موساى فەرموو: 2 «لە گەل ھارون و كورە كانى و ھەموو نە ھەى ئىسرائىل بدوى و پىيان بلى: «ئە مە ئەو فەرمانەبە كە بەزدان فەرمانى پىدە دات و دە فەرمووت، 3 ھەر كە سىك لە گەلى ئىسرائىل

گایهک یان بهرخیک یان گیسکیک له توردوگا که یان له دهرهوهی توردوگا که سهربرپیت و 4 نهیهینیتته لای دهرهوهی چادری چاوپیکهوتن ههتا له بهردهم چادری په رستنی یهزدان قوربانی بویهزدان پیشککش بکات، ئەوا ئەو کهسه تاوانباره له خوینترشتن، خوینی رشتووه، جا ده بیت ئەو کهسه له گهله کهی بپردریتته وه. 5 ئەمهش بۆ ئەوهی نهوهی ئیسرائیل چیت قوربانیه کانیان له دهشتوهر سهر نه برن و بیانین بۆ بهردهم دهرهوهی چادری چاوپیکهوتن و له لای کاهین پیشککشی یهزدان بکهن، وهک قوربانی هاوبهشی بویهزدانیان سهر برن. 6 کاهینه کهش خوینه که به سهر قوربانگا کهی یهزداندا دهکات له لای دهرهوهی چادری چاوپیکهوتن و پوه کهی بۆ ئەو بۆ نهی یهزدان پئی خوشه دهسووتینیت. 7 پووسته له مه و دوا قوربانیه کان بۆ ئەو بتانه پیشککش نه کن که له شیوهی ته که دروستکراون و له شفرۆشی رۆحییان بۆ ده کن. ئەمه ده بیتته فهرزیکی ههتا ههتایی بۆ یان له نهوه کانیان؛ 8 «ههروهها بیان ده لیت:» هه رکه سیک له گهلی ئیسرائیل و ئەو نامۆ یانهی له توتاندان ته گهر قوربانی سووتاندن یان قوربانی بکات و 9 نهیهینیتته لای دهرهوهی چادری چاوپیکهوتن، بۆ ئەوهی بویهزدانی بکات، ئەوا ئەو کهسه له گهله کهی دهردریتته وه. 10 «ههروهها هه رکه سیک له گهلی ئیسرائیل و ئەو نامۆ یانهی له توتاندان، ته گهر خوین بخوات، ئەوا پرووم لهو کهسه وهرده گهریم که خوین ده خوات و له گهله کهی ریشه کیشی ده کهم، 11 چونکه ژبانی بوونه وهر له خویندایه و من له سهر قوربانگا به ئیوهی ده دم بۆ که فاره تکردن بۆ گیانتان، چونکه خوین که فارهت بۆ ژبان دهکات، 12 بویه به نهوهی ئیسرائیل ده لیم؛ کهس له ئیوه خوین نه خوات و ئەو نامۆ یهش که له توتاندایه خوین نه خوات؛ 13 «هه رکه سیک له نهوهی ئیسرائیل و ئەو نامۆ یانهی له توتاندان، که نیچیریکي راوکرد، ئازهلکی کپوی یان بالنده یهک له وانهی ده خورین، خوینه کهی دهریزیت و به خۆل دایه پۆشیت، 14 چونکه ژبانی ههر بوونه وهریک خوینه که به تی، جا به نهوهی ئیسرائیل گوت:» خوینی هیچ بوونه وهریک مه خۆنه وه، چونکه ژبانی ههر بوونه وهریک خوینه که به تی، هه رکه سیک بخوات دهردریتته وه؛ 15 «هه رکه سیکیش ئازهلکی مردار بووه وه یان نیچیریک بخوات، هاوالاتی بیت یان نامۆ، ده بیت جله کانی بشوات و خوی به ئاوبشوات و ههتا ئیواره

گلاو ده بیټ، ټینجا پاک ده بیټه وه. 16 به لام ته گهر جله کانی نه شوات و
خوی نه شوات، تاوانی خوی له ته ستو ده گریټ.“

18 ههروه ها یه زدان به موسای فهرموو: 2 «له گه ل نه وهی ئیسرائیل
بدوئ و پیمان یل: ”من یه زدانی پهروه ردگار تانم. 3 وهک نه ریتی خاکی میسر
مه کن که تیدا نیشته جی بوون و وهک نه ریتی خاکی که نعان مه کن که
ئیه ده هینم بوی و نه ریته کانیان به جیمه هینن. 4 پیوسته ملکه چی یاسا کانی
من بن و فهرزه کانم به جیبهینن بو ته وهی پهیره ویان بکن، من یه زدانی
پهروه ردگار تانم. 5 فهرز و یاسا کانم پهیره و بکن، چونکه ته و که سهی
پهیره ویان بکات، به هویانه وه ده ژیت، من یه زدانم. 6 «هیچ که سیک له
که سوکاری خوی نریک نه بیټه وه، بو جوت بوون له گه ل، من یه زدانم. 7
«ناموسی باوکت مه به و ناموسی دایکت مه به، له گه ل دایکت جوت
مه به، چونکه دایکتته. 8 «له گه ل باوه ژنت جوت مه به، ته وه ناموسی
باوکتته. 9 «له گه ل خوشکت، کچی باوکت یان کچی دایکت جوت
مه به، ته گهر له مالتان له دایک بوویت یان له دهره وه. 10 «له گه ل کچی
کورکه کت یان کچی کچه کت جوت مه به، ته وه ناموسی تویه. 11 «له گه ل
کچی ژنی باوکت که له باوکتته وه بووه، جوت مه به، چونکه خوشکتته.
12 «له گه ل خوشکی باوکت جوت مه به، چونکه پورته. 13 «له گه ل
خوشکی دایکت جوت مه به، چونکه پورته. 14 «ناموسی مامت مه به،
له ژنه که ی نریک مه که وه و له گه ل جوت مه به، چونکه ماموژنته. 15
«له گه ل بووکه کت جوت مه به، ژنی کورته، له گه ل جوت مه به. 16
«له گه ل براژنه کت جوت مه به، ته وه ناموسی براته. 17 «له گه ل ژتیک و
کچه که ی جوت مه به، له گه ل کچی کورکه که ی یان کچی کچه که ی جوت
مه به، ته وان نریکی ژنه کن و ته وه ته و په پری به دره و شتییه. 18 «هیچ
ژتیکیش به سهر خوشکه که ی مه خوازه هه تا بیټ به هه وئی، هه تا له گه ل
جوت بیت، کاتیک ژنه کت له ژیاندایه. 19 «له هیچ ژتیکیش نریک
مه که وه له ماوهی گلاوی خوینلیچوونی مانگانه ی بو ته وهی له گه ل جوت
بیت. 20 «له گه ل ژنی که سیکی دیکه جوت مه به، پی گلاو ده بیت. 21
«منداله کانت وهک قوربانی مه سووئینه بو مؤله خ، نه وهک ناوی خودای
خوت بزرنیت، من یه زدانم. 22 «له گه ل نیریک جوت مه به وهک

جووتیونت له گه ل ژن، نه وه قیزه ونه. 23 «له گه ل هیچ نازه لیکیش جووت مه به، پئی گلاو ده بیت، هیچ نافرہ تیک له بهردهم نازه ل ناماده نه بیت بو جووتیون، نه وه نه وپه پری به دره وشتیبه. 24 «به هیچ یه کییک له وپه فتارانه خو تان گلاو مه کن، چونکه نه و نه ته وانہی وا من راویان ده نیم له بهرده متان به هه موو نه مانه گلاو بوون. 25 ته نانه ت خا که که گلاو بوو، منیش سزای تاوانه که ی دهدهم و خا که که ش دانیشتاوانه که ی ده رشینیتته وه. 26 به لام ئیوه فهرزه کان به جیده هینن و یاسا کانم په پره وه ده کن. هیچ کاریک له هه موو نه و کرده وه قیزه ونانه نا کن، نه هاوالاتی و نه نه و نامو یه ی له تیوتاندا یه. 27 پیش ئیوه خه لکی خا که که هه موو نه و کرده وه قیزه ونانه یان کردووه، هه ر بویه خا که که گلاو بوو. 28 نه گه ر خا که که گلاو بکن، نه و ئیوه ده رشینیتته وه، وه ک چون نه و نه ته وانہی پیش ئیوه ی رشانده وه. 29 «به لکو هه ر که سیک کاریک له هه موو نه و کرده وه قیزه ونانه نه نجام بدات، نه و که سه ی نه وه ده کات له گه له که ی ده بردریته وه. 30 جا فرزه کانم به جیبین هه تا هیچ له و نه ریته قیزه ونانه نه کن و پئی گلاو نه بن که پیش ئیوه کراون، من یه زدانی په روه ردگار تانم.»

19 هه روه ها یه زدان به موسای فرموو: 2 «له گه ل هه موو کومه لی نه وه ی ئیسرائیل بدوی و پیمان یی: «ده بیت پیروژ بن، چونکه من پیروژم، یه زدانی په روه ردگار تانم. 3 «هه ر یه کییک له ئیوه، ده بیت ریژی دایک و باوکی خوی بگریت و شه ممانم پیاریژن، من یه زدانی په روه ردگار تانم. 4 «ناور له بت مه ده نه وه و خودا وه ندی له قالب دراو بو خو تان دروسته کن، من یه زدانی په روه ردگار تانم. 5 «کاتیک قوربانیه کی هاو به شی بو یه زدان سه رده برن، با به شیوه یه ک بیت له بهردهم یه زدان قبول بیت، 6 نه و پرؤژی سه ری ده برن ده یخون له گه ل پرؤژی پاشتر. نه وه ی لپی ده مینیتته وه بو پرؤژی سیبه م، ده بیت به ناگر بسووتینریت. 7 نه گه ر له پرؤژی سیبه مدا بخوریت، نه وه گلاوه و قبول نیبه. 8 نه وه ی لپی بخوات نه و تاوانی خوی له ته ستو ده گریت، چونکه شتیکی پیروژی یه زدانی گلاو کردووه، جا نه و که سه له گه له که ی ده بردریته وه. 9 «کاتیک دروینه ی زه و یبه کاتان ده کن، لپواره کانی کیگه که ت مه دوره وه، نه وه ی له دروینه که ده که ویت، هه لیمه گره وه، 10 پاشماوه ی هبشووه تریه کان له میوه که ت مه که ره وه و نه وه ی ده که ویت

11 هه ئه گره وه، بۆ هه ژار و نامۆی به جییه ئه له. من یه زدانی پهروه ردگار تانم. «مه دزن. «درۆ مه کن. «فیل له یه کتری مه کن. 12 «به درۆ سویند به ناوی من مه خۆن، چونکه ناوی خودا کت ده زپینیت، من یه زدانم. 13 «نزیکه کت فریومه ده و تالانی مه که. «کرپی کرپگرتش له لای خۆت بۆ به یانی مه هیله وه. 14 «نه فرهت له که پر مه که و کۆسپ مه خه ره بهرده م نابینا، به لکو له خودات بترسه، من یه زدانم. 15 «له دادوه ریدا سته م مه کن، نه لایه نگری هه ژار بکن و نه پشتی که سی مه زن بگرن، به لکو به دادپهروه ری حوکی به رامبه ره کت بده. 16 «له تیوان خه لکی قسه مه هینه و مه به. «مه به هۆی گیان له ده ستدانی نزیکه کت، من یه زدانم. 17 «له دلوه رقت له برا کت نه بیته وه، راشکاوانه دراوسپه کت سه رزه نشت بکه، بۆ ئه وه ی به شداری له گوناھی نه که یه ت. 18 «تۆله مه ستینه وه و قین له دل مه به به رامبه ر کوری که له کت، به لکو نزیکه کت وه ک خۆت خۆشبویت. من یه زدانم. 19 «فه رزه کانم به جییه ئن. «دوو جووری جیا له ئازله کانت پیکه وه جووت مه که. «دوو جوور تۆ له کیکه کت مه روینه. «با جلیکت له بهر نه بیته که دوو جوور بیته. 20 «ته گه ر پیاویک له گه ل ئافره تیک جووت بوو، ئه ویش که نیه یه کی ماره پر بوو بۆ پیاویکی دیکه، به لام نه کرابوه وه و ئازاد نه کرابوو، پیوسته سزایه کی گونجاو بدریت. که سیان نا کوژریت، چونکه ئافره ته که ئازاد نه کراوه. 21 ده بیته پیاوه که قوربانیه ک بۆ تاوانه که ی بۆ لای یه زدان به ئینته ده روازه ی چادری چاوپیکه وتن، به راتییک وه ک قوربانی تاوان. 22 جا کاهینه که به به رانی قوربانی تاوانه که له بهرده م یه زدان که فره تی بۆ ده کات له گوناهه که ی که کردوو یه تی، جا له و گوناهه ی کردوو یه تی لیخۆشبوونی بۆ ده بیته. 23 «کاتییک چوونه ناو خا که که و هه ر دارینگان بۆ خواردن روانه، ئه وا به ره که ی به قه ده غه کراو بزائن. سی سال بۆتان قه ده غه کراوه و لپی ناخواریت، 24 له سالی چواره میش هه موو به رو بوومه که ی ته رخانکراو ده بیته بۆ شکۆدار کردنی یه زدان، 25 به لام له سالی پینجه مدا به ره که ی بخۆن، هه تا داهاقی بۆتان زیاد بکات، من یه زدانی پهروه ردگار تانم. 26 «هه ر گۆشتیک به خوینه وه بوو مه بخۆن. «فال مه گره وه و جادوو گه ری مه کن. 27 «لاته نیشته کانی سه رتان مه تاشن و ده ستکاری دوو لای ریشان مه کن.

28 «بۆ مردوو خۆتان بریندار مه کهن، نه خخش له لهشی خۆتان مه کوتن، من یه زدانم. 29 «کچه کهت سووک مه که، بهوهی بیکهیت به له شفرۆش، نه وهک خاکه که پر ییت له له شفرۆشی و به دره وشتی. 30 «شه مه کامم پیاریژن و ریژ له پیروژگا کهم بگرن، من یه زدانم. 31 «مه گه ریته وه بۆ لای تیوانگر و به دوای رۆح ئاماده کاردا مه گه ریژن، پییان گلاو ده بن، من یه زدانی پهروه ردگار تانم. 32 «له بهر پش سپی ههسته و ریژی پیر بگره و له خودات بترسه، من یه زدانم. 33 «ئه گه نامۆیهک هاته خاکه که تان، سته می لی مه کهن، 34 وهک هاو لا تیهک ره فتاری له گه ل بکهن، وهک خۆت خۆشبویت، چونکه ئیوهش له خاکی میسر نامۆ بوون، من یه زدانی پهروه ردگار تانم. 35 «ساخته کاری مه کهن، نه له ئه ندازه ی پیوانه و نه له کیش و نه له پر، 36 ده ییت ته رازووی راست و کیشانه ی راست و ئیفه ی راست و هه بی راستان هه ییت، من یه زدانی پهروه ردگار تانم که له خاکی میسر ده ریته بن. 37 «هه موو فره زه کامم به جیبه یین و یاسا کامم په پره و بکهن و جیبه جییان بکهن، من یه زدانم.»

20 ههروه ها یه زدان به موسای فهرموو: 2 «به نهوهی ئیسرائیل یان: «هه رکه سیک له نهوهی ئیسرائیل و له و نامۆیانه ی له ئیسرائیلن، ئه گه ره منداله کانی به مۆله خی به خشی، ده ییت بکوژریت. ده ییت خه لکی ناوچه که به ردبارانی بکهن. 3 منیش رووم له و کهسه وهرده گپرم و له گه له که ی ریشه کیشی ده کهم، چونکه له منداله کانی خۆی به مۆله خی به خشی، بۆ نهوهی پیروژگا کهم گلاو بکات و ناوی پیروژم بزپینیت. 4 ئه گه ره خه لکی ناوچه که چاوپوشییان له و کهسه کرد، کاتیک یه کیک له منداله کانی خۆی به مۆله خ به خشی، ئینجا نه یانکوشت، 5 ئه و من رووی خۆم له و کهسه و له ماله که ی وهرده گپرم و له تیو گه له که یان ده یان برمه وه. هه مان شت به وان هه ش ده کهم که له ریگی په رستی مۆله خه وه، له شفرۆشی رۆحی ده کهن. 6 «من رووم له و کهسه وهرده گپرم که ده گه ریته وه بۆ لای تیوانگر و رۆح ئاماده کار تا کو به شوینکه و تیان له شفرۆشی رۆحی بکات، ئه و من ئه و کهسه له گه له که ی ریشه کیش ده کهم. 7 «خۆتان ته رخان بکهن و پیروژ بن، چونکه من یه زدانی پهروه ردگار تانم، 8 فره زه کامم به جیبه یین و جیبه جییان بکهن، من یه زدانم که پیروژتان ده کات. 9 «هه رکه سیک نه فره ت له

باوکی یان دایکی بکات، ده بیټ بکوژریت، نه فره تی له باوکی یان دایکی
 کردووه، خوینی له ته ستوی خوینه تی. 10 «ته گهر پیاویک داوینپیسی
 له گهل ژنی که سیکی دیکه دا کرد، که ژنی نریکه که یه تی، نه وا پیاوه که و
 ژنه که ش ده بیټ بکوژرین. 11 «ته گهر پیاویک له گهل باوه ژنی خوئی
 جووت بوو، نه وا ناموسی باوکی بردووه، ههر دوویکان ده بیټ بکوژرین،
 خوینیان له ته ستوی خوینه. 12 «ته گهر پیاویک له گهل ژنی کوره که ی
 جووت بوو، نه وا ههر دوویکان ده بیټ بکوژرین، نه وپه ری به دپره وشتیان
 کردووه، خوینیان له ته ستوی خوینه. 13 «ته گهر پیاویک وه ک ژن
 له گهل نیریک پاکشا بوو، نه وا ههر دوویکان شتیکی قیزه وینان کردووه
 و ده بیټ بکوژرین، خوینیان له ته ستوی خوینه. 14 «ته گهر پیاویک
 ثافره تیک له گهل دایکه که ی بخوازیټ، نه وه به دکاریه، پیاوه که و ههر دوو
 ژنه که ده بیټ به تاگر بسووینرین، هه تا به دکاری له توتاندا نه بیټ. 15
 «ته گهر پیاویک له گهل ناژه لیکدا جووت بوو، ده بیټ پیاوه که بکوژریت و
 ناژه له که ش بکوژریت. 16 «ته گهر ثافره تیک له ناژه لیک نریک بووه وه
 بو جووتوون، نه وا ثافره ته که و ناژه له که ش بکوژن، خوینیان له ته ستوی
 خوینه. 17 «ته گهر پیاویک خوشکی خوئی هیټا، کچی باوکی یان کچی
 دایکی و له گهل یه ک جووت بوون، نه وا ریسواییه، ده بیټ له به رچاوی
 گه له که یان بپردرینه وه، ناموسی خوشکی خوئی بردووه، تاوانی خوئی له
 ته ستو ده گریټ. 18 «ته گهر پیاویک له گهل ژتیک جووت بوو له پوژانی
 خوینلیچوونی مانگانه ی، نه وا ده بیټ ههر دوویکان له گه له که یان بپردرینه وه،
 چونکه پیاوه که خوینلیچوونی ثافره ته که ی ناشکرا کردووه و ثافره ته که ش
 خوینلیچوونی خوئی ناشکرا کردووه. 19 «له گهل خوشکی باوکت یان
 خوشکی دایکت جووت مه به، نه وه ی وا بکات، نه وا ههر دوویکان تاوانی
 خوئی له ته ستو ده گرن، چونکه ناموسی که سوکاری خوئی بردووه. 20
 «ته گهر پیاویک له گهل ماموژنی خوئی جووت بوو، نه وا ناموسی مامی خوئی
 بردووه، ههر دوویکان تاوانیان له ته ستو ده بیټ، ده بیټ به وه جاخکویری
 بمرن. 21 «ته گهر پیاویک براژنی خوئی هیټا نه وا گلاوییه، ناموسی برا که ی
 بردووه، ده بیټ ههر دوویکان وه جاخکویر بن. 22 «هه موو فره زه کانم
 به جیټینن و یاسا کانم په پره و بکن و جیټه جیټان بکن، بوټه وه ی نه و خا که

نه تاز شینیتته وه که بو نیشته جیبون ده تانینمه ناوی. 23 به رتی نه ریتی
 نه و نه ته وانه دا مهرؤن که من له پښتانه وه ده ریاندنه کهم، چونکه هه موو
 نه م شتانه یان کرد، جا رقم لئیان بووه وه. 24 به لام به میوه م فرموو که
 ده بته خاوه نی خا که کیهان، من ده یده مه میوه هه تا بینه میراتگری، خاکیک
 شیر و هه نگوینی لی برژیت، من یه زدانی پهروه ردگار تانم که له تیو گه لان
 جیای کردنه وه. 25 «له بهر نه وه میوه ش ئاژه لی پاک و گلاو له یه کتر جیا
 بکه نه وه، ههروه ها بالنده ی گلاو و پاکیش، جا خوتان گلاو مه کن به
 ئاژه ل و بالنده و هه موو نه وه ی له سه رزه وی ده خشیت، له وانه ی بوم جیا
 کردنه وه، گوتم، گلاون. 26 ده بیته بو من پیروز بن، چونکه من پیروزم،
 من یه زداتم، میوه م له تیو گه لان جیا کرده وه هه تا بو من بن. 27 «ته گه
 پیاوئیک یان ئافره تیک تیوانگریان روج ئاماده کار بوو، ده بیته بکوژریت،
 به ردبارانیان بکن، خوئیان له ته ستوی خوئیانه.»

21 ههروه ها یه زدان به موسای فرموو: «له گه ل کاهینه کان بدوی که
 نه وه ی هارون و پییان بی: «نایته به پیی ریوره سم که ستان به مردوونکی
 هوزه که ی خوی گلاو بکات، 2 ته نها بو نه وانه نه بیته که زور نزیکن
 لی، دایکی و باوکی و کوپی و کچی و برای و 3 خوشکه پاکیزه که ی
 که لی نزیکه، نه وه ی شووی نه کردووه، ده شیت له پیناویدا گلاو بیته.
 4 نایته خوی گلاو بکات به وانه ی له ریگه ی ژهنینه نه وه بوونه ته خرمی
 نه و. 5 «کاهینه کان نایته سه ریان سفر بکن و هه ردوو لای ریشیان
 بتاشن و خوئیان بریندار بکن. 6 ده بیته بو خودا که یان پیروز بن و ناوی
 خودایان نه زرتین، چونکه قوربانیه به ئاگره کان وه ک نانی خودایان بو
 یه زدان پیشکه ش ده کن، جا ده بیته پیروز بن. 7 «نایته کاهینه کان
 ئافره تی له شفرؤشی بی ئابروو و ته لاقدر او بخوازن، چونکه کاهین پیروز کراوه
 بو خودا که ی، 8 جا به پیروزی دابین، چونکه نانی خوداتان پیشکه ش
 ده کات، پیروز کراوه ده بیته له لاتان، چونکه من پیروزم. من یه زداتم نه وه ی
 پیروزتان ده کات. 9 «ته گه کچی کاهین به له شفرؤشی گلاو بوو، نه و باوکی
 گلاو کردووه، ده بیته کچه که به ئاگر بسووتینریت. 10 «سه روکی کاهینان،
 نه وه ی له تیو برا کانی زه یتی ده ستیشان کردنی به سه ریدا کراوه و ئه رک
 پی سپردراوه بو له بهر کردنی جله کانی کاهینیتی، پیوسته سه ری پرووت

نهکات و جله کانی له بهر خۆی دانه درپیت. 11 پۆلسته نهیه ته نه و شوینهی لاشهی مردووی لیه، ناییت خۆی بۆ دایک و باوکیشی گلا و بکات. 12 ناییت له پیروزگا ده ربجیت، نه وهک پیروزگای خودا که ی گلا و بکات، چونکه به زهیتی ده ستیشانکردنی خودا نه زکراوه، من یه زدانم. 13 «تهم ده ییت کچیکی پاکیزه بخوازیت. 14 ناییت بیوه ژن و ته لاقدراو و بی ئاپرووی له شفرۆش بخوازیت، به لکو ده ییت کچیکی پاکیزه له خزمه کانی بخوازیت، 15 بۆ ئه وهی وه چه که ی له تیو گه له که ی گلا و نه کات. من یه زدانم، ئه وم پیروز کردووه.» 16 ههروه ها یه زدان به موسای فهرموو: 17 «له گه ل هارون بدوی و یلی:» ته گه ر پیاویک له وه چه ی تو له نه وه کانیان که موکوپیه کی تیدا بوو، با نه یه ته پیشه وه بۆ پیشکه شکردنی نانی خودا که ی. 18 هه ر پیاویک که موکوری تیدا ییت، ناییت ییته پیشه وه، نه پیاوی نایینا و نه شهل و نه ده موچاو خوار و نه شیوه تیکچوو، 19 نه پیاوی ده ست یان پێ گۆج، 20 نه قه مبور، نه کورته بالا، نه ئه وه ی که که موکوری له چاویدا هه یه یان زام و برینیکی به رده وامی هه یه و نه قۆر. 21 هه ر پیاویک له نه وه ی هارونی کاهین که موکوری تیدا ییت، ناییت ییته پیشه وه بۆ پیشکه شکردنی قوربانیه به ئاگره کان بۆ یه زدان؛ له بهر ئه وه ی که موکوری تیدایه، پۆلسته نه یه ته پیشه وه بۆ پیشکه شکردنی نانی خودا که ی. 22 ده توانیت له نانی خودا که ی بخوات، له پیشکه شکراوه پیروزه که و له خوار دنه هه ره پیروزه کانی؛ 23 به لام ناییت ییته لای په رده که و له قوربانگا که ش نزیک بکه و یته وه، چونکه که موکوری تیدایه، نه وهک پیروزگام گلا و بکات، چونکه من یه زدانم، که پیروزیان ده که م.» 24 ئینجا موسا له گه ل هارون و کوره کانی و هه موو نه وه ی ئیسرا ئیلا دوا.

22 ههروه ها یه زدان به موسای فهرموو: 2 «به هارون و کوره کانی یلی:» با ئاگاداری خۆیان بن له قوربانیه پیروزه کانی نه وه ی ئیسرا ئیل و ناوی پیروزی من نه زپین، ئه وانه ی بۆ منی ته رخان ده که ن، من یه زدانم. 3 «پیان یلی:» نه وه له دوا ی نه وه، ته گه ر هه رکه سییک له نه وه کانتان به یی پیروپه سم گلا و ییت و له قوربانیه پیروزه کان نزیک بووه وه که نه وه ی ئیسرا ئیل بۆ یه زدانی ته رخان ده که ن، ئه و ئه و که سه له به رده مم ده بردر یته وه. من یه زدانم. 4 «هه رکه سییک له نه وه ی هارون که نه خوشتی گواسترا وه ی

پښت يان ليجوونی هه ښت، هه تا پاک ده ښته وه له قوربانیه پروژه کان نه خوات. هه ریه کیکیش ده ست له شتیکی گلاوی مردوویک بدات، يان که سیک توی ليجووبوو، 5 يان ده ستی له خشوکیک داییت که پی گلاو ښت، يان له مرؤفیک که پی گلاو ښت له بهر هه ر گلاو ښه که که هه یه تی، 6 ته وهی ده ست له هه ریه که له و شتانه بدات ته و هه تا میواره گلاو ده ښت و ناییت له قوربانیه پروژه کان بخوات هه تا خوی به تاو نه شوات. 7 کاتیک خور تاوا ده ښت، پاک ده ښته وه و پاشان له قوربانیه پروژه کان بخوات، چونکه خورا کی ته وه. 8 ناییت تاژه لی مرداره وه بوو و نیخیر بخوات، چونکه پی گلاو ده ښت. من یه زدانم. 9 «کاهینه کان ده ښت خواسته کاتم پاریزن، نه وه ک گوناهییک هه لبرگن که پی برن، ته گه ر به سووی ره فتاری له گه ل بکن. من یه زدانم که پروزیان ده که م. 10 «ناییت که س له قوربانی پروزکراو بخوات جگه له که سوکاری کاهینه که. میوان و کریگرتی کاهینیش ناییت له قوربانی پروزکراو بخون، 11 به لام ته گه ر کاهین کویله کی به زیو کری، يان کویله یه که له ماله که ی له دایک ښت، ته و ته و کویله یه ده توانیت لپی بخوات، ته وان له خورا که که ی ده خون. 12 ته گه ر کچی کاهین شووی به پیاویکی جگه له کاهین کرد، ته و ناییت له به خشینه پروژه کان بخوات. 13 به لام ته گه ر کچی کاهین بوو به بیوه ژن يان ته لاق درا و هیچ وه چه ی نه بوو و هاته وه مالی باوکی، وه ک کاتی کچینی، ته و ده توانیت له خورا کی باوکی بخوات. به لام ناییت که سیک دیکه لپی بخوات، جگه له که سوکاری کاهینه که. 14 «ته گه ر که سیک به هه له قوربانیه کی پیشکه شکرای خوارد، ته و ده ښت پینجیه کی زیاد بخاته سه ر و قوربانیه پروژه که بداته کاهینه که. 15 کاهینه کان ناییت قوربانیه پروژه کانی نه وه ی ئیسرایل گلاو بکن که له به رده م یه زدان دایده نین، 16 ته گه ر ریان پیدهن قوربانیه پروژه کانیان بخون ته و گوناهیان ده خه نه ته ستو، چونکه من یه زدانم که پروزیان ده که م.» 17 هه روه ها یه زدان به موسای فهرموو: 18 «له گه ل هارون و کوره کانی و هه موو نه وه ی ئیسرایل بدوی و پیمان یلی: «ته گه ر هه ر یه کیگان، ئیسرایلی ښت يان بیانیه که له ئیسرایل نیشته جینه، به خشینیک پیشکه ش به یه زدان بکات وه ک قوربانی سووتاندن بو ته نجامدانی نه زريان به خشینیک که به خواستی خوی ښت،

19 بۆ ئەو ھەي لیتان وەر بگيریت، دە بیئت نیرئکی ساغ بیئت، لە گاگەل یان مالات. 20 ھەرچیھەک کەموکوری تیدا بیئت پښکەشی مە کەن، چونکە لیتان وەر ناگیریت. 21 ئەگەر کەسیک قوربانی ھاوبەشی پښکەشی یەزدان کرد، بۆ بە جیھتانی نەزرئکی تایبەت یان بە خشینئکی بە خواستی خۆی، لە گاگەل یان لە میگەل، دە بیئت ساغ بیئت بۆ ئەو ھەي قبول بکیریت. ناییت هیچ کەموکوریھەکی تیدا بیئت. 22 کویر و بریندار و پەلشکاو و بالوکەدار و گەر و زامداری بەردەوام، ئەمانە پښکەش بە یەزدان مە کەن و لیتان مە کەن بە قوربانی بە ئاگر لەسەر قوربانگا کە یەزدان. 23 بە لام گا و بەرانی شیوہ تیکچوو و کورتەبالا دەتوانیت بکەیت بە بە خشینئکی بە خواستی خۆت، بە لام بۆ تەواو بوونی نەزر قبول ناییت. 24 پښکەشی ئازە ئێک نە کەنە قوربانی بۆ یەزدان کە گونی قور بیئت یان خەساییت یان گونی لیکرا بیئەو ھەي یانیش برا بیئت، لە خا کە کەشتان مە بکەن. 25 لە ھەموو ئەمانەش پښکەشی ناکات بە ھەر ئازە ئێکی دەستی بیانی رازی بین و پښکەشیان بکەن و ھەک خواردنی خوداتان. لیتان وەر ناگیریت، چونکە ئەو ئازە لانی نەتەواون و کەموکوری بیان تیدا یە.» 26 ھەر ھەو ھە یەزدان بە موسای فەرموو: 27 «کاتییک گویرە کە یەک یان بەرخئیک یان گیسکئیک لەدایک دە بیئت، ئەو ھەوت رۆژ لە ژیر دایکی دە بیئت و لە رۆژی ھەشتەم بەدواو، و ھەک قوربانی بە ئاگر بۆ یەزدان قبول دە بیئت. 28 مانگا و مەریش لە یەک رۆژدا لە گەل بە چکە کە ی سەر مە برن. 29 «کاتییک قوربانی سوپاسگوزار یان بۆ یەزدان سەر بری، بە شیوہ یەک سەری بپرن کە لیتان وەر بگيریت، 30 دە بیئت لە و رۆژەدا بخوریت، بۆ بەیانی لیتی مە ھیلنەو، مە یەزدانم. 31 «فەرمانە کاتم پارێزن و جیھە جیھان بکەن، مە یەزدانم. 32 ناوی پیرۆزیشم مە زپرن، دە بیئت نەو ھەي ئیسرائیل دان بە پیرۆزی مندائین. مە یەزدانم کە پیرۆزیان دە کەم، 33 ئەو ھەي لە خاکی میسر دەریھێنان، تاکو بیئتە خوداتان، مە یەزدانم.»

23 ھەر ھەو ھە یەزدان بە موسای فەرموو: 2 «لە گەل نەو ھەي ئیسرائیل بدوی و پینان یان: «ئەمانە جەژنە کانی من، جەژنە کانی یەزدان کە تیدا بانگەوازی کۆبوونەو ھەي پیرۆزبوون دە کەن. 3 «شەش رۆژ کار بکەن بە لام رۆژی ھەوتەم شەممە یە، پشودانە و کۆبوونەو ھەي پیرۆزبوونە، هیچ

کارئیک مەکن، لە ھەموو نیشینگە کانتان شەممە یە بۆ یەزدان. 4 «تەمانە
 جەژنەکانی یەزدان، کۆبوونەووی پرۆزبوونەکان کە دەیت لە کاتی خۆیدا
 بانگەوازی بۆ بکەن. 5 لە ئیوارەو لە چوار دەی مانگی یەک، جەژنی
 پەسخە بۆ یەزدان دەستپێدەکات. 6 لە پرۆژی پاز دەی ئەم مانگەدا جەژنی
 فەتیرە بۆ یەزدان دەستپێدەکات، دەیت حەوت پرۆژ نانی فەتیرە بۆ. 7
 لە پرۆژی یەکم کۆبوونەووی پرۆزبوون بەستن، ھیچ کارئیکی ئاسایی
 مەکن. 8 حەوت پرۆژ قوربانی بە ئاگر بۆ یەزدان پێشکەش بکەن، لە
 پرۆژی حەوتەمیشدا کۆبوونەووی پرۆزبوون بەستن، ھیچ کارئیکی ئاسایی
 مەکن.» 9 ھەر ھەوا یەزدان بە موسای فەرموو: 10 «لەگەڵ نەووی
 ئیسرائیل بدوێ و پێیان بێ:» کاتیک ھاتنە ئەو خاکە ی من پێتانی دەدەم
 و دەغلتن دورییەو، ئەوا یەکم مەلۆی دروینەتان بۆ کاهین بھێن. 11
 ئەویش دەیت مەلۆیە کە لە بەردەم یەزدان بەرز بکاتەو، بۆ ئەووی لیتان
 وەر بگێریت، پرۆژی پاش شەممە کاهین دەیت بەرز بکاتەو. 12 لە
 پرۆژی بەرزکردنەووی مەلۆیە کە، بەرخێکی ساغی یەک ساڵ بکەنە قوربانی
 سووتاندن بۆ یەزدان، 13 پێشکەشکراوی دانەوێڵەشی دوو دەیەکی ئیفەییە کە
 لە باشترین ئاردی بە زەیت شیلراو بکە بە قوربانی بە ئاگر بۆ یەزدان، ئەو
 بۆنە یەزدان پێی خوشە، شەرابە پێشکەشکراوە کەشی، چارە کە ھە پێیک
 شەرابە. 14 نان و قەرەخەرمان و گەنمی تازە مەخۆن، ھەتا ئەو پرۆژە ی
 قوربانییە کە ی خوداتان دەھێن، فەرزێکی ھەتاھەتاییە لە نەوکانی ئیوہ لە
 ھەموو نیشینگە کانتان. 15 «ئینجا لە پرۆژی دوای شەممەو، لەو پرۆژەووی
 کە مەلۆیە کە وەک قوربانی بەرزکردنەو دەھێن، حەوت ھەفتە ی تەواو
 بژمێرن، 16 ھەتا پرۆژی دوای شەممە ی حەوتەم بژمێرن کە پەنج پرۆژە،
 ئینجا پێشکەشکراوی دانەوێڵە ی نوێ بۆ یەزدان پێشکەش بکەن. 17 لە
 نیشینگە کانتانەو دوو نانی وەک قوربانی بەرزکردنەو دەھێن، لە دوو دەیەکی
 ئیفەییە کە لە باشترین ئارد ییت و بە ھەویرترشەو کرابنە نان، یە کەمین
 بەرھەمە بۆ یەزدان. 18 لەگەڵ نانەکان حەوت بەرخێ نێری یەک ساڵی
 ساغ و جوانە گایە ک و دوو بەران بکەنە قوربانی سووتاندن بۆ یەزدان.
 لەگەڵ پێشکەشکراوە دانەوێڵە کە یان و شەرابە پێشکەشکراوە کە یان، قوربانی
 بە ئاگر، ئەو بۆنە یەزدان پێی خوشە. 19 گیسکیکی نێرینەش بکەنە

قوربانی گوناھ و دوو بەرنی یەک سالەش بکەنە قوربانی ھاوبەشی. 20 جا
 کاهینە کە دە بیئت دوو بەرخە کە لە گەل نانی یە کە مین بەرھە مە کە لە بەردەم
 یە زدان بەرز بکاتە وە. ئە مانە پێشکەشکراویکی پیروژن بۆ یە زدان، جا دە بیئت
 بۆ کاهینە کە بن. 21 لە ھەمان ئە و پرۆژە دا بانگەواز بکەن و کۆبوونە وە ی
 پیروژبوونە بۆتان، ھیچ کاریکی ئاسایی مە کەن، فەرزیکێ ھە تاهە تاییە لە
 ھە موو نشینگە کانتان لە نە وە کانتان. 22 «کاتیکی دروینە ی زە و ییە کانتان
 دە کەن، لیواری کانی کێلگە کە ت مە دورە وە، ئە وە ی لە دروینە کە دە کە ویت،
 ھە ئیە گرە وە، بۆ ھە ژار و نامۆ بە جی بێئە، من یە زدانی پەرەردگار تانم.»
 23 ھە روە ھا یە زدان بە موسای فەر موو: 24 «لە گەل نە وە ی ئیسرا ئیل بدوی
 و بلی: «یە کە م پرۆژی مانگی ھە و ت دە بیئت پشوو بیئت بۆتان، یاد ی دە نگی
 کە پرە نایە، کۆبوونە وە ی پیروژبوونە. 25 ھیچ کاریکی ئاسایی مە کەن، بە لام
 قوربانی بە ئاگر بۆ یە زدان پێشکەش بکەن.» 26 ھە روە ھا یە زدان بە موسای
 فەر موو: 27 «بە لام پرۆژی دە یە می ئە م مانگی ھە و تە، پرۆژی کە فارە تە،
 کۆبوونە وە ی پیروژبوون بە ستن، گیانی خۆتان زە لیل بکەن و قوربانی بە ئاگر
 بۆ یە زدان پێشکەش بکەن. 28 لە و پرۆژە دا ھیچ کاریک مە کەن، چونکە
 پرۆژی کە فارە تە بۆ کە فارە تکردن بۆتان لە بەردەم یە زدانی پەرەردگار تان.
 29 ھە رکە سییک لە م پرۆژە دا خۆی زە لیل نە کات لە گە لە کە ی دادە پردریت،
 30 ھە رکە سییکیش لە م پرۆژە دا ھەر کاریک بکات، ئە و ئە و کە سە لە تییو
 گە لە کە ی لە نا و دە بە م. 31 ھیچ کاریک مە کەن، فەرزیکێ ھە تاهە تاییە بۆ
 نە وە کانتان لە ھە موو نشینگە کانتان. 32 شە م مە یە، پشوو بۆتان، دە بیئت گیانی
 خۆتان زە لیل بکەن. دە بیئت لە کاتی ئیواری توی مانگدا ھە تا ئیواری
 دواتر پشوو دانی شە م مە تان بیئت.» 33 ھە روە ھا یە زدان بە موسای فەر موو:
 34 «لە گەل نە وە ی ئیسرا ئیل بدوی و بلی: «لە پرۆژی پاز دە یە می ئە م مانگی
 ھە و تە، ھە و ت پرۆژ جە ژنی کە پرە شینە یە بۆ یە زدان. 35 لە پرۆژی یە کە مدا
 کۆبوونە وە ی پیروژبوونە، ھیچ کاریکی ئاسایی مە کەن، 36 ھە و ت پرۆژ
 قوربانی بە ئاگر بۆ یە زدان پێشکەش بکەن. لە پرۆژی ھە شتە مدا کۆبوونە وە ی
 پیروژبوون بە ستن و قوربانی بە ئاگر بۆ یە زدان پێشکەش بکەن، تاهە نگی
 کۆتایی پێننە، ھیچ کاریکی ئاسایی مە کەن. 37 «دە بیئت لە جە ژنە کانتان
 ئە مانە پێشکەشی یە زدان بکەن کە تیندا بانگەوازی کۆبوونە وە ی پیروژبوون

ده كهن، بۇ پېشكە شكر دنى قوربانى به تاگر بۇ يەزدان، قوربانى سوتاندن و پېشكە شكر اوى دانه و ئېله و قوربانى سهر پراو و شەرابى پېشكە شكر اوا، هەر رۇژە و هى خۇى. 38 جيا له شه مەكانى يەزدان و جيا له ديار يە كاتنان و هەموو نەزەرە كاتنان و هەموو بەخشينە ئازادە كاتنان كه به يەزدانى دەدەن. 39 «رۇژى پازدەى مانگى حەوت، پاش ئەوەى بەروبوومى زەو يە كەتان كۆكردەو، حەوت رۇژ جەژن بۇ يەزدان بگپرن، له رۇژى يە كەمدا شه مە يە و له رۇژى هەشە مېشدا شه مە يە. 40 له رۇژى يە كەمدا بەروبوومى دارەكانى ميوه و پەلكى دار خورما و لقەدارى پر گەلا و شۆرەبى ناو چە مەكان بۇ خۆتان بېن و حەوت رۇژ لە بەردەم يەزدانى پەرورەدگار تان خوشى بگپرن. 41 حەوت رۇژ لە سائىكدا بۇ يەزدان بگەن به جەژن، فەرزىكى هەتا هەتايە بۇ نەو كاتنان، له مانگى حەوت بېكەن به جەژن. 42 حەوت رۇژ لە كەپرەدا نېشە جى بن، هەموو هاو لا تايەكانى ئيسرائيل دە يىت له كەپرەدا نېشە جى بن، 43 بۇ ئەوەى نەو كاتنان بزەن كه من نەوەى ئيسرائيل له كەپرەدا نېشە جى كرد، كاتىك له خاكى ميسرم دەر هيتان، من يەزدانى پەرورەدگار تانم.» 44 جا موسا سەبارەت به جەژنەكانى يەزدان به نەوەى ئيسرائيل پراگە ياند.

24 هەرورەها يەزدان به موساى فەرموو: 2 «فەرمان به نەوەى ئيسرائيل بگە با زەبىتى زەيتونى سادە و گوشراوت بۇ پرووناكى بۇ بېپن، هەتا چرا بەردەوام داگيرساو يىت. 3 له ناو چادرى چاوپنكەوتن، له دەرەوەى پەردەى شوئىنى هەرەپيرۆز، هارون له ئىوارەو هەتا بەيانى به بەردەوامى چرادانە كه له بەردەم يەزدان رىك دەخات. فەرزىكى هەتا هەتايە بۇ نەو كاتنان. 4 چرا كه لەسەر چرادانە كەى كه له زىرى بېگەردە پىوستە به بەردەوامى له بەردەم يەزدان رىك بخرىت. 5 «باشترىن ئارديش دەبەيت و دەپكەپتە دوازده كۆلپەر، بۇ هەر كۆلپەرەك دوو دەپەكى ئىفە يەك بەكار دەهينىت، 6 دەيانكەيت به دوو ريز، هەر ريزە و شەش كۆلپەر، لەسەر مېزە زېرپنە بېگەردە كه له بەردەم يەزدان. 7 لەسەر هەر ريزىكىش بىخورى سادەى بېگەرد دادە نىت، جا له گەل كۆلپەرەك دە يىتە يادەوەرى قوربانى به تاگر بۇ يەزدان. 8 ئەم كۆلپەرەش به بەردەوامى هەموو رۇژىكى شه مە له بەردەم يەزدان رىكە خرىت، پەيمانىكى هەتا هەتايە له پىناو نەوەى ئيسرائيل. 9 ئەمە بۇ هارون و كۆرەكانى دە يىت و له شوئىنىكى پيرۆز

دهیخون، چونکه هه‌ره‌په‌رۆزه له قوربانیه به ئاگره‌کان بۆ یه‌زدان، به‌شیکه
 چه‌سه‌پاوه.» 10 کوریک که دایکی ئیسرائیلی و باوکی میسری بوو چوه تیر
 نه‌وه‌ی ئیسرائیل و له تۆردوگا که له‌گه‌ڵ پیاویکی ئیسرائیلی بووه شه‌ریان.
 11 کوری ژنه ئیسرائیلیه که کفر و نه‌فره‌تی سه‌باره‌ت به ناوی یه‌زدان
 کرد، هینایانه لای موسا، دایکیشی ناوی شه‌لومیچی کچی دبری بوو، له
 هۆزی دان. 12 له شوینیکان دانا له ژیر چاودیری پاسه‌وان، هه‌تا بریاری
 یه‌زدانیاں پێ رابگه‌یه‌نریت. 13 جا یه‌زدان به موسای فه‌رموو: 14 «ئه‌وه‌ی
 نه‌فره‌تی کردووه، بیه‌ ده‌ره‌وه‌ی تۆردوگا که، هه‌موو ئه‌وانه‌ی گوینان
 لێ بوو ده‌ستیان له‌سه‌ر سه‌ری داده‌نێن و هه‌موو کۆمه‌له‌ که به‌ردبارانی
 ده‌که‌ن. 15 له‌گه‌ڵ نه‌وه‌ی ئیسرائیلیش بدوێ و بێ: «ئه‌وه‌ی نه‌فره‌ت له
 خودای خۆی بکات، ئه‌وا تاوانی له‌ ته‌ستۆی خۆی ده‌ییت. 16 ئه‌وه‌ی
 کفر سه‌باره‌ت به ناوی یه‌زدان بکات، ئه‌وا ده‌کوژریت، هه‌موو کۆمه‌له‌ که
 به‌ردبارانی ده‌که‌ن، بیانی و هاوالاتی وه‌ک یه‌ک، کاتیکی کفر سه‌باره‌ت
 به ناوی یه‌زدان بکات، ده‌کوژریت. 17 «ئه‌گه‌ر که‌سیک که‌سیکی
 کوشت ئه‌وا ده‌کوژریت. 18 ئه‌وه‌ی ئاژه‌لی که‌سیکی دیکه‌ بکوژیت، ئه‌وا
 قه‌ره‌بووی ده‌کاته‌وه، گیان به‌ گیان. 19 ئه‌گه‌ر یه‌کیک شتیکی له‌ که‌سیک
 کرد، چی کردووه ئاواي لێ ده‌کرێته‌وه، 20 شکان به‌ شکان و چاو به‌ چاو و
 ددان به‌ ددان، چی له‌و که‌سه‌ کردووه ئاواي لێ ده‌کرێته‌وه. 21 ئه‌وه‌ی
 ئاژه‌لێکی بکوژیت، قه‌ره‌بووی ده‌کاته‌وه، به‌لام ئه‌وه‌ی که‌سیک بکوژیت
 ده‌کوژرێته‌وه. 22 یه‌ک یاساتان ده‌ییت، بیانی وه‌ک هاوالاتی ده‌ییت، من
 یه‌زدانی په‌روه‌ردگار تانم.» 23 جا موسا به‌ نه‌وه‌ی ئیسرائیلی گوت، ئه‌وه‌ی
 نه‌فره‌تی کردووه، بیه‌نه‌ ده‌ره‌وه‌ی تۆردوگا که و به‌ردبارانی بکه‌ن. نه‌وه‌ی
 ئیسرائیلیش ئاوايان کرد، هه‌روه‌ک یه‌زدان فه‌رمانی به‌ موسا کرد.

25 هه‌روه‌ها یه‌زدان له‌ شاخی سینا به‌ موسای فه‌رموو: 2 «له‌گه‌ڵ نه‌وه‌ی
 ئیسرائیل بدوێ و پێیان بێ: «کاتیکی هاتنه‌ ئه‌و خاکی من پێتان ده‌ده‌م، با
 خا که‌که‌ شه‌مه‌ بۆ یه‌زدان پیاوییت. 3 شه‌ش ساڵ کێکه‌ که‌ت ده‌روینیت و
 شه‌ش ساڵ په‌زه‌ که‌ت په‌رچ ده‌که‌یت و به‌روبووی کۆده‌که‌یته‌وه. 4 به‌لام
 له‌ سالی چه‌وته‌م ده‌یته‌ پشوی خاک، شه‌مه‌یه‌ بۆ یه‌زدان، کێکه‌ که‌ت
 مه‌روینه‌ و په‌زه‌ که‌ت په‌رچ مه‌که‌. 5 ئه‌وه‌ی له‌ دروینه‌ لیت که‌وتوووه

و ئیستا رواوه ته وه، دروینه ی مه که، ترئی پره زه که شت، هی نه و لقانه ی پهرچ نه کراون، لی مه که ره وه. سالی پشوودان ده بیټ بو خا که که. 6 ههر شتیک خا که که له سالی پشوودا به خوړستی به ره می ده هیټیت، نه و ده بیټه خوړاکان، بو تو و کویله که ت و که نپزه که ت یان کریگرتنه که ت و نیشته جی کاتی که له لای تو ده ژییټ، 7 ههروه ها بو نازه له مالییه کانت و بو نه و نازه له کوییه ده بیټ که له خا که که ته. هه موو به روبوومی خا که که ده بیټه خوړاک. 8 «حهوت پشووی سالانه بو خوت ده ژمیټیت، حهوت جار حهوت سال، جا روژانی حهوت پشووه سالانه که بو تو ده بیټه چل و تو سال، 9 ینجا له روژی ده ی مانگی حهوت، که پره نا لی ده ده یت له روژی که فارهت، که پره نا به هه موو خا که که تان ده گپرن. 10 سالی په نجایه مین ته رخان ده که ن و بانگه وازی نازاد کردن له زه و ییه که دا راده که یه نن بو هه موو دانیش توهانه که ی، بوتان ده بیټه یوبیل و هه ریه که و بو مولکی خو ی ده که پریته وه و هه ریه که و بو خیله که ی خو ی ده که پریته وه. 11 سالی په نجایه مین یوبیل، ناروین و نه وه ی خوړسکه نایدروونه وه و پره ی پهرچ نه کراو نارن. 12 نه وه یوبیل و پیروز ده بیټ بوتان، نه و ساله ته نه ا نه وه بخون که راسته و خو له چلگه وه ده ستان ده که ویت. 13 «لم سالی یوبیله هه رکه سه ده که پریته وه سهر مولکی خو ی. 14 «جا کاتیک زه وی و زارت به هاو نیش تیمانیت فروشت یان لیت کری، با که ستان ستم له وی دیکه تان نه کات. 15 به گویره ی ژماره ی ساله کانی دوا ی یوبیل له هاو نیش تیمانیه که ت ده کریټ و به گویره ی ساله کانی که ماوه ته وه بو خه رمانان پیټ ده فروشیټ. 16 به گویره ی زوری ساله کان زخی زیاد ده که یت و به گویره ی که می ساله کان زخی که م ده که یته وه، چونکه ژماره ی به روبوومه که ت پیټ ده فروشیټ. 17 جا ستم له یه کتری مه که ن، به لکو له خوداتان بترسن، من یه زدانی په روه ردگار تاتم. 18 «فهرزه کانم به جیبین و ناگاداری نه وه بن که گوپرایه لی یاسا کانم بن و کاریان پیټ بکن، بو نه وه ی به تاسووده پی له خا که که نیشته جی بن. 19 زه و ییه که ش به روبوومه که ی ده دات، جا هه تا تیر ده بن لیټ ده خو ن و به تاسووده پی تییدا نیشته جی ده بن. 20 نه گه ر بلین: له سالی حه و ته م چی بخون، نه گه ر نه چینین و به روبوومان کونه که یه وه؟» 21 نه و من فهرمانی

بهر هه که تی خۆم ده ده م بۆتان له سالی شه شه مدا، جا بهر بوومی سی سالی
 ده دات. 22 سالی هه شته م ده چینی و له بهر بوومی که کۆنه که ده خۆن، هه تا
 سالی تۆیه م بهر بوومی که ده دات له کۆنه که ده خۆن. 23 «زوه و بیه که ش
 هه میشه هه تاسهر نافرۆش ریت، چونکه زه و بیه که هی منه و بیه نامۆ و
 کریگرتی من، 24 به لکو له هه موو ئه و خا که ی ئه و زه و بیه ی مولگان
 بووه، پۆلسته کریته وه بۆ زه و بیه که دابنن. 25 «ئه گهر هاو نیشتمانیکت
 هه ژار بوو و له مولکه که ی خۆی فرۆشت، ئه و نزیکتین خزمی دیت و
 فرۆشراوی هاو لاتییه که ی ده کریته وه. 26 ئه گهر که سیکیش خزمی نه بیته
 زه و بیه که ی بۆ بکریته وه، به لام ئه گهر خۆی توانی و ئه وه نده ی ده سته و ته وه
 که به شی کریته وه که بکات، 27 ئه و زخی ئه و سالانه ده ژمیریت له کاتی
 فرۆشته که وه و ئه وه نده ی ده میئیتته وه بۆ هاوسه نگر دنی زرخه که ده داته وه
 ئه و که سه که پی فرۆشتوه، ئینجا ده گهر پیتته وه بۆ مولکه که ی. 28 به لام
 ئه گهر ئه وه نده ی له ده ست نه بیته که بۆی بگهر پیتته وه، ئه و له ده ستی
 کریار ده بیته هه تا سالی یوبیل. ئینجا له یوبیلا ده گهر پیتته وه، ئه و کاته
 خاوه نه که ی ده توانیت بگهر پیتته وه بۆ مولکه که ی. 29 «ئه گهر له شاریکی
 شوورابه ند یه کیکی خانوی نیشته جیبونی فرۆشت، ئه و مافی کریته وه که ی
 هه تا ته وای سالییک ده بیته له کاتی فرۆشته وه، له ماوه ی ئه و کاته دا
 ده توانیت بیکریته وه. 30 ئه گهر هه تا ته وای بوونی ئه و ساله نه بیکریته وه، ئه و
 ئه و خانووه ی له شاره شوورابه نده که یه به هه میشه یی هه تاسهر بۆ کریاره که
 ده بیته، بۆ نه وه کانی و له یوبیلا نا گهر پیتته وه. 31 به لام خانو له لادی
 شوورابه ند نه بیته، ئه و وه ک کیکه هه ژمارد ده کریته، کریته وه ی هه یه
 و له یوبیلا ده گهر پیتته وه. 32 «له شارۆچکه کانی لیقییه کان، لیقییه کان
 هه میشه مافی کریته وه ی ماله کانیان هه یه، که مولکی خۆیانه. 33 ماله کانی
 لیقییه کان مافی کریته وه و گهرانه وه ی هه یه، له سالی یوبیل، چونکه خانوی
 شارۆچکه کانی لیقییه کان مولکی ئه وانه له تیو نه وه ی ئیسراییل. 34 به لام
 له وه رگای ده وروبه ری شارۆچکه کانیان نافرۆش ریت، چونکه مولکیکی
 هه تاهه تاییه بۆیان. 35 «ئه گهر یه کیکی له هاو لاتیان هه ژار و ده سته ورت
 بوو له تیوتان، پشته گیری بکه، هه ره ک چۆن پشته گیری نامۆیان نیشته چی
 کاتی ده که یته، با له تیوتان بریته. 36 نه سووی لی وه رگه و نه قازانج،

به لکو له خودا کهت بترسه و با هاو نیشتمانیت له تیوتان بژییت، 37 نه
 پاره کهتی به سوو پییده و نه خورا که کهتی به قازانچ پییده. 38 من یه زدانی
 په روه ردگار تانم که له خاکی میسر دهره پینان هه تا خاکی که نعاتان بداتی و
 بییت به خوداتان. 39 «ته گهر هاو لا تیه کت له تیوتان هه ژار بوو و خوی
 فروشته تو، وهک کویله کویلا یه تی پی مه که، 40 به لکو وهک کریگرته و
 نیشته جی کاتی له تیوتان ده بییت، هه تا سالی یو بیل له لات کار ده کات. 41
 ئینجا خوی و کوره کانی له لات نازاد دهن و بو خیله کهی خوی و بو مولکی
 باو پیرانی ده گهر یته وه. 42 له بهر ته وهی گه لی ئیسرا ئیل به نده ی من،
 ته وانهی له خاکی میسر وه دهره پینان، بو یه ناییت وهک کویله بفروشین.
 43 به توندوتیژی به سه ریاند زال مه به، به لکو له خودات بترسه. 44
 «به لام کویله کانت و که نیزه کانت ته وانهی دهنه هی تو، ته وا له و گه لانه ی
 ده ورره برتان دهن، له وان کویله و که نیزه بو خوتان په یدا ده کن. 45
 هه روه ها له نه وهی ته وانهی لای ئیوه نیشته جی کاتین و له خیله کانیا ن
 که له تیوتان په یدای ده کن، ته وانهی له خاکی ئیوه له دایک دهن،
 ته وان دهنه مولکی ئیوه. 46 ده یانکه نه مولکی کور اتان له دوا ی خوتان
 وهک میرات بو یان، هه تا سه ر ده یانکه نه کویله، به لام برا کانتان له نه وهی
 ئیسرا ئیل، ته وا هیچ که سیک به توندوتیژی به سه ر برا که یدا زال ناییت. 47
 «ته گهر نامۆیه ک یان نیشته جیه کی کاتی له تیوتان ده و له مه ند بوو، یه کییک له
 هاو لا تیانتان هه ژار بوو و خوی به و نامۆیه فروشت که له تیوتان ده ژری، یان
 به نه نامی خیلی نامۆکه، 48 ته وا دوا ی فروشته کهی کپینه وهی بو ده بییت،
 یه کییک له خزمه کانی ده یکر یته وه. 49 ما می یان نامۆزای ده یکر یته وه، یه کییک
 له خزمه کانی له خیله کهی ده یکر یته وه، یان ته گهر توانای ماددی هه بوو ته وا
 خوی ده کپینه وه. 50 له گه ل کپاره کهی له سالی فروشته ییه وه هه تا سالی
 یو بیل ده ژمیریت و زخی نازاد بوونی به پی زخی پیدانی کریگرته یه ک ده بییت
 له ماوه ی ته و چه ند ساله دا. 51 ته گهر سالانیکی زور ماییت، ته وا پپو ریسته
 ته و پاره یه بگه ر یتیه وه له زخی کپینه کهی به پی ژماره ی ته و سالانه ی که
 ماوه ته وه. 52 ته گهر سالانیکی که م مایته وه هه تا سالی یو بیل، ته وا پپو ریسته
 ته و پاره یه بگه ر یتیه وه له زخی کپینه کهی به پی ژماره ی ته و سالانه ی که
 ماوه ته وه، 53 وهک کریگرته یه ک هه لسو که وتی له گه ل ده کپیت، له سالی که وه

بۆ سالیکی دیکه. پیویسته ئاگادارین خاوه نه که ی به توندوتیژی به سه ریدا زال نه بیته. 54 «ته گهر به و شیوازانه ی پیشوو نه کرد ریته وه، تهوا له سالی یوبیل خوی و منداله کانی نازاد ده کرین، 55 چونکه نه وه ی ئیسرا ئیل به ندهن بۆ من، تهوان به نده ی منن، تهوانه ی له خاکی میسه وه ده رمه پینان، من یه زدانی پهروه ردگار تانم.

26 «بت بۆ خوتان دروسمه کدن و په یکه ری تاشراو و به ردی ته رخانکراو دامه مه زریتن، له خا که که تان به ردی وینه له سه ر کیشر او دامه نین، هه تا کپتوشی بۆ بیهن، چونکه من یه زدانی پهروه ردگار تانم. 2 «شه مه کام ده پار یزن و پر یز له پیروژگا که م ده گرن، من یه زدانه م. 3 «ته گهر فه رزه کام به جیه پین و فه رمانه کام به جیه که یه نن و کاری پێ بکن، 4 تهوا له کاتی خوی بارانتان ده ده می و زه ویش به ری خوی ده دات و دره خسته کانی کیکگه ش به رو بووم ده دات. 5 گیره کردنتان به رده وام ده بیته هه تا چینه وه ی تری و چینه وه ی تری به رده وام ده بیته هه تا چاندن، جا هه ر خوار دتیگن چه ز لیوو، ده یخۆن و به ئاسوده یی له خا که که تان نیشته جی ده بن. 6 «تاشتیش له خا که که دا ده نیمه وه، جا ده خهون و که س ناتا تر سینیت، گیکاله به ره درنده کانیش له خا که که دا لاده به م و شم شیر به خا که که تاندا تینا په ریت. 7 دوژمنه کانتان راوده نین و له به رده متان به شم شیر ده کوژرین. 8 پینج له عیوه سه د راوده نین و سه د له عیوه راوی ده هه زار ده نین و دوژمنه کانتان له به رده متان به شم شیر ده کوژرین. 9 «ئاو پرتان لی ده ده مه وه و به به رو بوومتان ده که م و زیادتان ده که م و په یمانم له گه لتان ده به مه سه ر، 10 جا له به رو بوومی دروینه ی سالی پیشوو ده خۆن و بۆ ته مبار کردنی به رو بوومی نوی، کۆنه که ده رده هیین. 11 نشینگه که م له توتان داده نیم و قیزتان لی نا که مه وه، 12 له توتان ها توچۆ ده که م و ده بم به خودای عیوه و عیوه ش ده بن به گه لی من. 13 من یه زدانی پهروه ردگار تانم که له خاکی میسه ده رمه پینان، له وه ی که کۆیله ی تهوان بوون و کۆتی نیری عیوه ی شکاند و به سه ره رزییه وه به پری کردن. 14 «بۆ لام ته گهر گویم لی نه گرن و هه موو ته م فه رمانانه جیه جی نه کهن، 15 ته گهر فه رزه کام په رت بکه نه وه و قیزتان له یاسا کام بیته وه و فه رمانه کام به جینه هیین، به لکو په یمانه که م بشکینن، 16 تهوا من ته مه تان پێ ده که م، ترس و توقین

و نه خوشی سیل و تایهگان دههینمه سهر که چاوتان کویر بکات و گیانتان بشیونیت، بیووده کشتوکاله که تان ده چین، چونکه دوژمنه کانتان ده یخون. 17 من پروتان لی وهرده گپرم، جا دوژمنه کانتان ده تانشکینن و ناحه زه کانتان به سهر تاندا زال دهن و که سیش به دواتانه وه نه بیت هر هلدین. 18 «ته گهر له گهل نه وهش هر گویم لی نه گرن، نه واهوت قات بو گوناوه کانتان سزاتان ده دم. 19 جا له خوبایی که لهره قیتان ده شکینم و تاسمانتان وهک ئاسن لی ده کم و زه ویتان وهک پرؤنز، 20 بیووده ماندوو دهن و زه ویتان بهری خوی نادات و دره ختی زهوی به رو بوومی نادات. 21 «ته گهر به پیچه وانه له گهل جولانه وه و نه تانویست گویم لی بگرن، نه واهوت قات دیکه که تان له سهر زیاده کم، به گویره ی گوناوه کانتان. 22 درنده ی کیتان بو بهرله ده کم و بی مندالتان ده کات و مهرومالا تان قرده کات و که متان ده کاته وه، جا ریگانتان چول ده بیت. 23 «ته گهر به وهش ته مپی نه بوون و به لکو به پیچه وانه وه له گهل جولانه وه، 24 ئینجا منیش به پیچه وانه وه له گهل تان ده جوئمه وه و هوت قات بو گوناوه کانتان تازارتان ده دم. 25 شمشیر یگان دههینمه سهر، تولی تووریه ی په یمانه که تان لی ده کاته وه، جا له شاروچکه کانتان کوده بنه وه و دهرده نیرمه تیتان و دهرینه ده ست دوژمن. 26 که نان پراوتان ده کم، هه موو نانه که تان به ده ژن و له یهک ته نوور ده کیت، به پیوانهش به شی ده کن و ده یخون، به لام تیر نابن. 27 «ته گهر به وهش گویم لی نه گرن، به لکو به پیچه وانه وه له گهل جولانه وه، 28 نه واهوت قات بو گوناوه کانتان سزاتان ده دم. 29 جا گوشتی کوپر و کچه کانتان ده خون. 30 نزرگه کانی سهر بهر زاییتان ویران ده کم و قوربانگا کانی بخوورتان ته سخت ده کم، لاشه کانتان فریده ده مه سهر لاشه ی بته کانتان و قیزتان لی ده کمه وه. 31 شاروچکه کانتان ویران ده کم و شوینه پیروزه کانتان ده کمه چوله وانی، بونه کانی خوشی قوربانی میوه دلخوشم ناکات. 32 خا که که ده کمه چوله وانی و دوژمنه کانتان که تیدا نیشته جی دهن، سهر سام دهن. 33 به ناو نه ته وه کاندایه شو بلاوتان ده کمه وه و شمشیره کم هلده کیشم و راوتان ده نیم. جا خا که که تان ده بیت چوله وانی و شاروچکه کانتان ویران ده بیت. 34 پاشان هه موو پرؤزانی

چۆلبونى، زه وييه كه پشوى ساله كانى خۆى وهرده گريت، ئيوه ش له خاكي
 دوژمنه كاتنان ده بن؛ ئەوسا زه وييه كه پشوو دەدات و سوود له پشوو كانى
 وهرده گريت. 35 هه موو رۆژانى چۆلبونى پشوو دەدات، ئەو پشوانه ي
 كه ئيوه پيتان نه ده دا، كاتيك تيدا نيشته جي بوون. 36 «ئوانه ي لپتان
 ده ميئيه وه، ئەوا ترسنۆكي ده خه مه دلان له خاكي دوژمنانان و ده نكي
 كه لايه كي هه لوه ريو ده يانبه ز پيت، جا وهك له شمشير هه لپن ئاوا هه لپن
 و بي ئه وه ي كه س راويان بنيت ده كه ون. 37 به سه ريه كترا ده كه ون
 هه روهك له شمشير هه لپن و بي ئه وه ي كه س راويان بنيت، له به رده م
 دوژمنه كاتنان هه ستانه وه تان ناپيت، 38 جا له تيو گه لان له ناوده چن و
 خاكي دوژمنانان ده تانخوات. 39 ئوانه ي لپتان ده ميئيه وه ئەوا له خاكي
 دوژمنانان به گونا هه كانيانه وه له ناوده چن، هه روه ها به گونا ه ي باوكانيشيانه وه
 له ناوده چن. 40 «به لام ته گه ر دانيان به گونا هه كاني خۆيان و باوك و
 باپيراناندا نا، له و ناپاكيه ي له گه ل من كرديان كه به پيچه وانه وه له گه لم
 جولانه وه، 41 له به ر ئه وه منيش به پيچه وانه وه له گه لئاندا جولامه وه و ئه وانم
 برده خاكي دوژمنانان هه تا دلّه خه ته نه نه كراوه كانيان بيفيز بيت و باجي
 گونا هه كانيان بده نه وه، 42 ئەوا په يمانه كه م له گه ل ياقوب به بير ديه وه.
 هه روه ها په يمانه كه م له گه ل ئيسحاق و په يمانه كه م له گه ل ئيبراهيم و خا كه كه شم
 به بير ديه وه. 43 خا كه كه ش له لايه ن ئه وانه وه چۆل ده گريت و سوود له
 پشوو كاني وهرده گريت كاتيك به بي ئه وان چۆله وانويه. ئەوانيش باجي
 گونا هه كانيان ده ده نه وه، چونكه ياسا كاني منيان ره تکرده وه و له ناخه وه
 قيزيان له فه رزه كامم بووه وه. 44 به لام له گه ل ئه وه شدا كاتيك له خاكي
 دوژمنانان بوون، ره تم نه كردنه وه و قيزم لپيان نه كردنه وه، هه تا به ته واوي
 له ناويان بيه م و په يمانم له گه لپان بشكيتم، چونكه من يه زداني په روه ردگار يانم.
 45 به لكو له پناويان يادي ئه و په يمانه يان بو ده كه مه وه كه له گه ل باو باپيرانان
 به ستم، ئه وانه ي له به رچاوي نه ته وه كان له خاكي ميسره وه ده ره پينان هه تا
 بيه خوداي خۆيان. من يه زدانم.» 46 ئه وانه فه رز و ياسا و ريمانيه كانن
 كه يه زدان له تيوان خۆى و نه وه ي ئيسرائيلا دينا، له شاخي سينا له سه ر
 ده ستي موسا.

27 ههروهه ها به زدان به موسای فەرموو 2 «له گەل نەوێ ئیسرائیل بدوێ و پێیان بێ:» ئەگەر کەسیک کەسیکی بۆ یەزدان نەزر کرد، ئەوا ئاواي دەخەملینیت، 3 ئەگەر خەمڵاندنە کەت بۆ نێرێکی تەمەن بیست هەتا شەست ساڵ بوو، ئەوا خەمڵاندنە کەت پەنج شاقل زیو بەگوێرە ی شاقلی پیروزگا دەبێت. 4 ئەگەر مینەش بوو، ئەوا خەمڵاندنە کەت سی شاقل دەبێت. 5 ئەگەر تەمەنی پێنج هەتا بیست ساڵ بوو، ئەوا خەمڵاندنە کەت بیست شاقل بۆ نێر و دە شاقل بۆ مێ دەبێت. 6 ئەگەر تەمەنی مانگیک هەتا پێنج ساڵ بوو، ئەوا خەمڵاندنە کەت پێنج شاقل زیو بۆ نێر و سی شاقل زیو بۆ مێ دەبێت. 7 ئەگەر تەمەنی شەست ساڵ و بەرەو سەرەو بوو، ئەوا خەمڵاندنە کەت پازدە شاقل بۆ نێر و دە شاقل بۆ مێ دەبێت. 8 ئەگەر کەسیک نەزری کرد و ئەو کەسە هەزار بوو و ئەو خەمڵاندنە ی له توانادا نەبوو، ئەوا نەزەرە کە دەهینیتە بەردەم کاهین و کاهینە کەش بۆی دەخەملینیت. بەگوێرە ی توانای ئەو کەسە ی نەزەرە کە ی کردوو کاهینە کە بۆی دەخەملینیت. 9 «ئەگەر نەزەرە کە ئازەل بێت، له وانە ی پەسەندە وەک قوربانی بۆ یەزدان، ئەوا هەموو ئەو ی لێ دەدریت به یەزدان، پیروز دەبێت. 10 پێویستە نە یگۆریت و ئالوگۆری پێ نەکات، باش به خراب یان خراب به باش، ئەگەر ئازە لێکی به ئازە لێکی دیکە ئالوگۆر کرد، ئەوا هەردوو ئازە له کە پیروز دەبن. 11 ئەگەر نەزەرە کە به پێی رێبەرە سم ئازە لێکی گلاو بوو، له وانە ی کە قبول نییە وەک قوربانی بۆ یەزدان، ئەوا پێویستە ئازە له کە به پێریتە بەردەم کاهین. 12 جا زرخە کە ی دەخەملینیت، هەر چۆنیک بێت باش یان خراب، ئەو زرخە ی کاهین دەخەملینیت، هەر ئەو دەبێت. 13 جا ئەگەر خاوەنە کە ی وستی ئازە له کە بکڕیتە وە، ئەوا پێویستە پێنج یەک بختە سەر خەمڵاندنە کە. 14 «ئەگەر یەکیک ماله کە ی تەرخان کرد هەتا بۆ یەزدان پیروزکراو بێت، ئەوا کاهینە کە دەخەملینیت باش بێت یان خراب، کاهینە کە چۆنی بختە ملینیت ئاوا دەبێت. 15 ئەگەر ئەو کەسە وستی ماله تەرخانکراو کە ی بکڕیتە وە ئەوا پێنج یەکی زخی خەمڵاندنە کە دەخاتە سەری و دەبێتە وە هی خۆی. 16 «ئەگەر کەسیک به شێکی له کێگە کە ی مولکی خێزانی خۆی بۆ یەزدان تەرخان کرد، ئەوا خەمڵاندنە کە به گوێرە ی تووکردن تێیدا دەبێت، جێی حۆمەرێک تووی جۆ به پەنج شاقل زیو

ده بیټ. 17 ته گهر له سالی یو بیلدا کچلگه که ی تهرخان کرد، ئەوا به گویری
 ئەو خه ملاندنه ی که دانراوه ده میټته وه. 18 به لام ته گهر له دوای سالی
 یو بیل کچلگه که ی تهرخان کرد، ئەوا کاهینه که به گویری ئەو سالانه ی
 ماوه ته وه بو سالی ټاینده ی یو بیل، نرخه که ی بو ده ژمیریت. له خه ملاندنه که
 کم ده کاته وه. 19 ته گهر ئەو که سه ی کچلگه که ی تهرخان کرد وه ویستی
 کچلگه که بکریته وه، ئەوا پینج یه کی زخی خه ملاندنه که ده خاته سه ری و
 کچلگه که بو ئەو ده بیټ. 20 به لام ته گهر کچلگه که ی نه کریه وه یان کچلگه که ی
 به که سینی دیکه فروشت، ئەوا ټیر نا کرد ریته وه، 21 به لکو کچلگه که له سالی
 یو بیل نازاد ده کریت، پیروز ده بیټ، وه ک کچلگه ی راگیرا بو یه زدان. ئەو
 کاته ده بیته مولکی کاهینه کان. 22 «ته گهر کچلگه یه کی کراوی بو یه زدان
 تهرخان کرد، که له کچلگه کانی مولکی خیزانی نه بو، 23 ئەوا کاهینه که پری
 خه ملاندنه که ی بو ده ژمیریت هه تا سالی یو بیل، جا که سه که له و پرژه زخی
 خه ملاندنه که ده دات، وه ک تهرخان کراوی پیروز بو یه زدان. 24 له سالی
 یو بیلش کچلگه که ده گه ریته وه بو ئەوه ی لپی کریه، بو خاوه نی ره سه نی
 زه ویه که. 25 هه موو خه ملاندنه که ش به یی شاقلی پیروزگا ده بیټ، هه ر
 شاقلیک بیست گیره ده بیټ. 26 «به لام هه ر توبه ره یه کی نازه ل که وه ک
 توبه ره بو یه زدان جیا ده کریته وه، با که س تهرخانی نه کات، گا بیټ یان
 به ران ئەوا بو یه زدان؛ 27 ته گهر له نازه له گلاوه کان بو، ئەوا به گویری
 خه ملاندنه که ده یگریته وه و پینج یه کیشی ده خاته سه ر. ته گهر نه یگریه وه ئەوا
 به گویری خه ملاندنه که ده فروشریت. 28 «به لام هه موو راگیرا ویک که
 مروف بو یه زدان تهرخان ده کات له هه موو ئەوانه ی هه یه تی، له خه لک و
 نازه ل و کچلگه کانی مولکی خوی، ئەوا نافروشریت و نا کرد ریته وه، هه موو
 راگیرا ویک هه ره پیروزه بو یه زدان. 29 «هه رکه سیک تهرخان کراو بیټ بو
 قهرکردن به بارمته نا کرد ریته وه، ده بیټ بکوژریت. 30 «هه موو ده یه کی
 زه وی له دانه ویله ی زه وی و به رو بومی دره خته کان بو یه زدان، پیروزه بو
 یه زدان. 31 ته گهر که سیک هه ندیک له ده یه که که ی خوی کریه وه، ئەوا
 پینجیه کی ده خاته سه ر، 32 به لام گا گه ل و میگه ل ده یه می هه ر نازه لیک
 به ژیر گوجانی شواندا تیپه ریټ، ئەوا پیروز ده بیټ بو یه زدان. 33 نایټ
 ته ماشا بکریټ ناخو باشه یان خراب و ئالو گوری پی ناکات، ته گهر ئالو گوری

پیکرد، ئەوا هەردوو ئازە لە کە و ئالوگۆرکراوە کە پیروز دە بن بۆ یەزدان،
ناکردینەو.» 34 ئەمانە ئەو فەرمانانەن کە یەزدان فەرمانی بە موسا کرد
بۆ نەوێ ئیسرائیل لە شاخی سینا.

سەرژمىرى

1 لە يەك مانگى دووى سالى دووهى هاتنەدەرەوى گەلى ئىسرائىل لە خاكي مىسر، لە چادى چاوپىكەوتندا لە چۆلەوانى سينا، يەزدان بە موساى فەرموو: 2 «سەرژمىرى ھەموو كۆمەلى نەوى ئىسرائىل بگەن، بە خىلەكانيان و بنەمالەكانيانەوه، بە لىستى ناوى نۆرىنەكان يەك بە يەك. 3 لە گەنجى بىست سالى بەرەو سەرەوه، ھەموو ئەوانەى دەتوانن لە ئىسرائىل خزمەت بگەن لە سويا، تو ھارون بەگوڤرەى لەشكەرەكانيان تۆماریان بگەن. 4 بۆ ھەر ھۆزىك پياوڤىگان لە گەلدا بىت، پياوڤىك گەورەى بنەمالەكەى بىت. 5 «ئەمەش ناوى ئەو پياوانەى كە يارمەتتان دەدەن: «لە ھۆزى رەئوبىن، ئەلسورى كورى شەدېغور؛ 6 لە ھۆزى شىمۆن، شەلومىئىل كورى چووريشەداى؛ 7 لە ھۆزى يەھودا، نەحشۇنى كورى عەمىناداب؛ 8 لە ھۆزى يەساخار، نەتەئىل كورى چوعەر؛ 9 لە ھۆزى زەبولون، ئەليابى كورى خىلون؛ 10 لە كورەكانى يوسف: لە ھۆزى ئەفرايم، ئەلېشاماعى كورى عەمىھود؛ لە ھۆزى مەنەشە، گەمالائىل كورى بەدائىچوور؛ 11 لە ھۆزى بنىامين، ئەبىدانى كورى گدەونى، 12 لە ھۆزى دان، ئەجىعەزەرى كورى عەمىشەداى؛ 13 لە ھۆزى ئاشېر، پەگىئىل كورى عۆخران؛ 14 لە ھۆزى گاد، ئەلياسافى كورى دەعوتىل؛ 15 لە ھۆزى نەفتالى، ئەحېرەعى كورى عىينان.» 16 ئەوانە ھەلبۇزىردراوانى كۆمەلەكەن، سەركدەى ھۆزى باوكانيان، سەرۇك خىلەكانى ئىسرائىلن. 17 جا موسا و ھارون ھەموو ئەو پياوانەيان برد كە باس كران، 18 ھەموو كۆمەليان لە يەك مانگى دوو كۆكدەوه. لە گەنجانى بىست سالى بەرەو سەرەوه بەگوڤرەى رەچەلەيكان خزانەوه سەر خىل و بنەمالەكانيان، يەك بە يەك ناوہكانيان تۆمار كرا، 19 ھەرەك يەزدان فەرمانى بە موسا كرد. ئىنجا لە چۆلەوانى سىنادا تۆمارى كردن. 20 لە نەوى رەئوبىن كە تۆبەرەى ئىسرائىلە، ھەموو نۆرىنەيەك لە گەنجى بىست سالى بەرەو سەرەوه، ھەموو ئەوانەى دەتوانن خزمەت بگەن لە سوپادا، يەك بە يەك بەپى ناوہكان رىكخران، بەگوڤرەى تۆماركردنى خىلەكانيان و بنەمالەكانيان. 21 تۆماركراوان لە ھۆزى رەئوبىن چل و شەش ھەزار و پىنج سەد كەس بوون. 22 لە نەوى شىمۆن، ھەموو نۆرىنەيەك لە گەنجى بىست سالى بەرەو سەرەوه، ھەموو ئەوانەى دەتوانن خزمەت بگەن

له سوپادا، يه که به يه که ژمېردران و به يې ناوه کان پړيکخران، به گوړه ي
 تومارکردنی خيټله کانيان و بنه ماله کانيان. 23 تومارکراوان له هوزی شيمون
 په نجا و تو هه زار و سي سده کس بوون. 24 له نه وه ي گاد، هه موو
 نيرينه يه که له گه نجي بيست سال به ره و سه ره وه، هه موو ته وانه ي ده توان
 خزمه ت بکه ن له سوپادا، به يې ناوه کان پړيکخران، به گوړه ي تومارکردنی
 خيټله کانيان و بنه ماله کانيان. 25 تومارکراوان له هوزی گاد چل و پينج هه زار
 و شه ش سده و په نجا کس بوون. 26 له نه وه ي يهودا، هه موو نيرينه يه که
 له گه نجي بيست سال به ره و سه ره وه، هه موو ته وانه ي ده توان خزمه ت
 بکه ن له سوپادا، به يې ناوه کان پړيکخران، به گوړه ي تومارکردنی خيټله کانيان
 و بنه ماله کانيان. 27 تومارکراوان له هوزی يهودا حه فتا و چوار هه زار و
 شه ش سده کس بوون. 28 له نه وه ي يه ساخار، هه موو نيرينه يه که له
 گه نجي بيست سال به ره و سه ره وه، هه موو ته وانه ي ده توان خزمه ت بکه ن
 له سوپادا، به يې ناوه کان پړيکخران، به گوړه ي تومارکردنی خيټله کانيان
 و بنه ماله کانيان. 29 تومارکراوان له هوزی يه ساخار په نجا و چوار هه زار
 و چوار سده کس بوون. 30 له نه وه ي زه بولون، هه موو نيرينه يه که له
 گه نجي بيست سال به ره و سه ره وه، هه موو ته وانه ي ده توان خزمه ت بکه ن
 له سوپادا، به يې ناوه کان پړيکخران، به گوړه ي تومارکردنی خيټله کانيان و
 بنه ماله کانيان. 31 تومارکراوان له هوزی زه بولون په نجا و حه وت هه زار و
 چوار سده کس بوون. 32 له نه وه ي يوسف، له نه وه ي ته فرايم، هه موو
 نيرينه يه که له گه نجي بيست سال به ره و سه ره وه، هه موو ته وانه ي ده توان
 خزمه ت بکه ن له سوپادا، به يې ناوه کان پړيکخران، به گوړه ي تومارکردنی
 خيټله کانيان و بنه ماله کانيان. 33 تومارکراوان له هوزی ته فرايم چل هه زار
 و پينج سده کس بوون. 34 له نه وه ي مهنه شه، هه موو نيرينه يه که له
 گه نجي بيست سال به ره و سه ره وه، هه موو ته وانه ي ده توان خزمه ت بکه ن
 له سوپادا، به يې ناوه کان پړيکخران، به گوړه ي تومارکردنی خيټله کانيان و
 بنه ماله کانيان. 35 تومارکراوان له هوزی مهنه شه سي و دوو هه زار و دوو
 سده کس بوون. 36 له نه وه ي بنيامين، هه موو نيرينه يه که له گه نجي بيست
 سال به ره و سه ره وه، هه موو ته وانه ي ده توان خزمه ت بکه ن له سوپادا،
 به يې ناوه کان پړيکخران، به گوړه ي تومارکردنی خيټله کانيان و بنه ماله کانيان.

37 تۆمارکراوان له هۆزی بنیامین سی و پینج ههزار و چوار سهد کهس بوون. 38 له نهوهی دان، هه موو نیرینه یهک له گهنجی بیست سال به رهو سه ره وه، هه موو نه وانه ی ده توان خزمهت بکهن له سوپادا، به یی ناوه کان رینکخران، به گویره ی تۆمارکردنی خینله کانیان و بنه ماله کانیان. 39 تۆمارکراوان له هۆزی دان شهست و دوو ههزار و چهوت سهد کهس بوون. 40 له نهوهی ئاشیر، هه موو نیرینه یهک له گهنجی بیست سال به رهو سه ره وه، هه موو نه وانه ی ده توان خزمهت بکهن له سوپادا، به یی ناوه کان رینکخران، به گویره ی تۆمارکردنی خینله کانیان و بنه ماله کانیان. 41 تۆمارکراوان له هۆزی ئاشیر چل و یهک ههزار و پینج سهد کهس بوون. 42 له نهوهی نه فتالی، هه موو نیرینه یهک له گهنجی بیست سال به رهو سه ره وه، هه موو نه وانه ی ده توان خزمهت بکهن له سوپادا، به یی ناوه کان رینکخران، به گویره ی تۆمارکردنی خینله کانیان و بنه ماله کانیان. 43 تۆمارکراوان له هۆزی نه فتالی په بنجا و سی ههزار و چوار سهد کهس بوون. 44 نه وانه تۆمارکراوه کانن، نه وانه ی موسا و هارون و دوازده سه رۆک هۆزه کانی ئیسرائیل تۆماریان کردن، هه ر پیاویک له تۆمارکراوه کان نوینه ر بوو بو بنه ماله که ی. 45 جا هه موو نه وه ی ئیسرائیل، به گویره ی بنه ماله کانیان له گهنجی بیست سال به رهو سه ره وه، هه موو نه وانه ی ده توان خزمهت بکهن له سوپای ئیسرائیلدا تۆمار کران، 46 هه موو تۆمارکراوه کان شهش سهد و سی ههزار و پینج سهد و په بنجا کهس بوون. 47 به لام هۆزی لیثی بنه ماله کانیان له گه ل نه وان تۆمار نه کران، 48 چونکه یه زدان به موسای فه رموو: 49 «هۆزی لیثی تۆمار مه که و له تیوان نه وه ی ئیسرائیلدا سه ر ژمیریان مه که. 50 به لکو لیثیه کان له سه ر چادری په یمان و هه موو قاپوقاچاغه که ی و هه موو نه وه ی هه یه تی دا جی، نه وان چادره که ی په رستن به هه موو قاپوقاچاغه کانیه وه هه لده گرن و نه وان خزمه تی ده کهن، له چوارده وری چادره که ی په رستنیش چادر هه لده دن. 51 له کاتی گواستننه وه ی چادره که ی په رستن لیثیه کان هه لیده گرنه وه و له کاتی هه لدانی چادره که ی په رستنیش لیثیه کان دایده مه زریننه وه. هه رکه سیکی دیکه جگه له لیثیه کان لی نزیک بیته وه ده کوژریت. 52 نه وه ی ئیسرائیل هه ری که له توردوگی خوی له ژیر بهیداخه که ی خوی به یی له شکره کانیان چادر هه لده دن. 53 به لام لیثیه کان له چوارده وری چادره که ی په یمان

چادر ھەلدەدەن، ھەتا توورەیی نەپتە سەر كۆمەلئى نەوھى ئىسرائىل، جا لىقىيەكان بەرپرسيار دەبن لە پاريزگارى چادري پەيمان.» 54 نەوھى ئىسرائىلئيش ئاوايان كرد، بەگويزەى ھەموو نەوھى يەزدان فەرمانى بە موسا كرد.

2 ھەروھە يەزدان بە موسا و ھارونى فەرموو: 2 «با نەوھى ئىسرائىل، ھەريەكە لە ژيڕ بەيداخەكەى خۆى، بە لافيتەكانى بنەمالەكانيانەوھ چادر ھەلدەن، پرووھو چادري چاوپيەكەوتن و دەورووبەرى.» 3 لەلای پرۆژھەلات، ھۆزى يەھودا پرووھو خۆر ھەلاتن لە ژيڕ بەيداخى توردوگا كەيان بەگويزەى لە شكرەكانيان چادر ھەلدەدەن، سەرۆكى نەوھى يەھوداش نەحشۆنى كورى عەمىنادابە. 4 ژمارەى سەربازە تۆماركراوھ كانيش حەفتا و چوار ھەزار و شەش سەد كەسە. 5 پاشان ھۆزى يەساخار لە تەنیشتيانەوھ چادر ھەلدەدەن، سەرۆكى نەوھى يەساخارئيش نەتەنئىلى كورى چوعەر. 6 ژمارەى سەربازە تۆماركراوھ كانيش پەنج و چوار ھەزار و چوار سەد كەسە. 7 پاشان ھۆزى زەبولون ديت، سەرۆكى نەوھى زەبولونئيش ئەليانى كورى حيلۆنە. 8 ژمارەى سەربازە تۆماركراوھ كانيش پەنج و حەوت ھەزار و چوار سەد كەسە. 9 ھەموو پياوانى دانراوئيش لە توردوگای يەھودا، بەگويزەى لە شكرەكانيان سەد و ھەشتا و شەش ھەزار و چوار سەد كەسن، يەكەمن لە بەرپيەكتەوتندا. 10 لەلای باشوور، ھۆزى رەئويين لە ژيڕ بەيداخى توردوگا كەيان بەگويزەى لە شكرەكانيان چادر ھەلدەدەن، سەرۆكى نەوھى رەئويينئيش ئەليسورى كورى شەديغورە. 11 ژمارەى سەربازە تۆماركراوھ كانيش چل و شەش ھەزار و پينج سەد كەسە. 12 پاشان ھۆزى شيمۆن لە تەنیشتيانەوھ چادر ھەلدەدەن، سەرۆكى نەوھى شيمۆنئيش شەلومئىلى كورى چووريشەدايە. 13 ژمارەى سەربازە تۆماركراوھ كاني پەنج و نۆ ھەزار و سئ سەد كەسە. 14 پاشان ھۆزى گاد ديت، سەرۆكى نەوھى گادئيش ئەلياسافى كورى دەعويئە. 15 ژمارەى سەربازە تۆماركراوھ كانيش چل و پينج ھەزار و شەش سەد و پەنج كەسە. 16 ھەموو پياوانى دانراوئيش لە توردوگای رەئويين، بەگويزەى لە شكرەكانيان سەد و پەنج و يەك ھەزار و چوار سەد و پەنج كەسن، دووھەمن لە بەرپيەكتەوتندا. 17 ئينجا چادري چاوپيەكەوتن، توردوگای لىقىيەكان لە ناوھندى توردوگاكان

به پری ده که ویت، چون چادر هه لده ده ن به هه مان شیوه به پری ده که ون،
 هه ریه که و له شوینی خوی له ژیر به یداخه که ی. 18 له لای پوژتاوا،
 هوزی ئە فرایم له ژیر به یداخه توردوگا که یان به گویره ی له شکره کانیا ن چادر
 هه لده ده ن، سه روکی نه وه ی ئە فرایمیش ئە لیشاماعی کوری عه میه وده .
 19 ژماره ی سه رباره تومارکراوه کانی چل هه زار و پینج سه د که سه . 20
 پاشان هوزی مه نه شه له ته نیشتیانه وه دیت، سه روکی نه وه ی مه نه شه ش
 که مالائیلی کوری په دا هچوره . 21 ژماره ی سه رباره تومارکراوه کانی سی و
 دوو هه زار و دوو سه د که سه . 22 پاشان هوزی بنیامین دیت، سه روک
 بو نه وه ی بنیامینیش ئە بیدانی کوری گد عۆنییه . 23 ژماره ی سه رباره
 تومارکراوه کانیش سی و پینج هه زار و چوار سه د که سه . 24 هه موو
 پیاوانی دانراویش له توردوگای ئە فرایم، به گویره ی له شکره کانیا ن سه د و
 هه شت هه زار و سه د که سن، سییه من له به ریکه وتندا . 25 له لای باکور،
 هوزی دان له ژیر به یداخه توردوگا که یان به گویره ی له شکره کانیا ن چادر
 هه لده ده ن، سه روکی نه وه ی دانیش ئە حیه زه ری کوری عه میسه دایه . 26
 ژماره ی سه رباره تومارکراوه کانیش شه ست و دوو هه زار و سه د
 که سه . 27 پاشان هوزی ئاشیر دیت، له ته نیشتیانه وه چادر هه لده ده ن،
 سه روکی نه وه ی ئاشیریش په گعیلی کوری عۆخرانه . 28 ژماره ی سه رباره
 تومارکراوه کانیش چل و یه ک هه زار و پینج سه د که سه . 29 پاشان هوزی
 نه فتالیش دیت، سه روکی نه وه ی نه فتالیش ئە حیره عی کوری عیینه نه . 30
 ژماره ی سه رباره تومارکراوه کانیش په نجا و سی هه زار و چوار سه د که سه .
 31 هه موو پیاوانی دانراویش له توردوگای دان سه د و په نجا و سه د هه زار
 و شه ش سه د که سن، له ژیر به یداخه کانیا ن له کو تاپیدا به پری ده که ون.
 32 ئە وانه تومارکراوه کانی نه وه ی ئیسرا ئیلن به گویره ی بنه ماله کانیا ن. هه موو
 تومارکراوان له توردوگا کان به له شکره کانیا نه وه شه ش سه د و سی هه زار و
 پینج سه د و په نجا که سن . 33 به لام لیقییه کان له تیوان نه وه ی ئیسرا ئیلدا
 تومار نه کران، هه روه ک یه زدان فه رمانی به موسا کرد . 34 جا نه وه ی
 ئیسرا ئیل به گویره ی هه موو ئە وه ی یه زدان فه رمانی به موسا کرد، ئاویان
 کرد، ئاوا له ژیر به یداخه کانیا ن چادریان هه لدا و ئاوا به ریکه وتن، هه ریه که
 به گویره ی خیله که ی خوی له بنه ماله که ی.

3 ئەمەش نەوہی ہارون و موسایہ، ئەو پرۆژہی یەزدان لەگەڵ موسادا لە شاخی سینا دوا. 2 ئەمەش ناوی کورہکانی ہارونہ، نادابی تۆبەرہ و ئەبیو و ئەلعازار و ئیتامار. 3 ئەمەش ناوی نەوہکانی ہارونہ، کاہینہ دەستینشانکراوہکان ئەوانہی ئەرکی کاہینیتیان پنی سپردراوہ. 4 ناداب و ئەبیو لە بەردەم یەزدان مردن، کاتیک لە چۆلہوانی سینا ئاگرکی نامۆیان لە بەردەم یەزدان پیشکش کرد. لە بەر ئەوہی هیچ کوربان نەبوو، ئەلعازار و ئیتامار لە بەردەم ہارونی باوکیان نزمەتی کاہینیتیان کرد. 5 ھەر وہا یەزدان بە موسای فەرموو: 6 «ہۆزی لئی بہینہ پیش و لە بەردەم ہارونی کاہین پرایانبگرہ و با یاریدە دەری بن، 7 جا ھەلدەستن بە پاریزگاری بۆ ئەو و لە جیاتی ھەموو کۆمەڵ لە بەردەم چادری چاوپۆکەوتن، بە ھۆی کارکردنیان لە چادری کە ی پەرستن. 8 پاریزگاری لە ھەموو قابوچاغا کانی چادری چاوپۆکەوتن دەکەن و بە کارکردنیان لە چادری کە ی پەرستن کار بۆ نەوہی ئیسرائیل دەکەن. 9 لئی کانی دەدەیتە ہارون و کورہکانی، لە تیو نەوہی ئیسرائیلدا ئەوان بە تەواوہتی پیشکش شکران بۆ. 10 ہارون و کورہکانی دادەمەزرینیت و کاہینیتییە کە یان دە پاریزن و ھەر کە سیک دیکە لە پیرۆزگا نزیک ببیتەوہ دە کوژریت.» 11 یەزدان بە موسای فەرموو: 12 «ئێستا من لئی کانی دەبەم، لە تیو نەوہی ئیسرائیل لە جیاتی ھەر تۆبەرہی کە نیر لە سکی ئافرەت کە لە نەوہی ئیسرائیل ییت. ئیت لئی کانی دەبنە ھی من، 13 چونکە ھەموو تۆبەرہی کە بۆ منہ، ئەو پرۆژہی لە خاکی میسردا لە ھەموو تۆبەرہی کە دا، ئەوا ھەموو تۆبەرہی کە لە ئیسرائیلدا لە خەلک و لە ئازەل بۆ خۆم تەرخان کرد، بۆ من دەبن، من یەزدانم.» 14 ھەر وہا یەزدان لە چۆلہوانی سینادا بە موسای فەرموو: 15 «نەوہی لئی بەگوێرہی بنەمالہ کانیان و خیلہ کانیان تۆمار بکە، ھەموو نیرینە یەک لە کۆرپە یەک مانگ بەرہو سەرہوہ تۆمار دەکەیت.» 16 موساش بەگوێرہی فەرماشتی یەزدان ھەر وہک فەرمانی کردبوو، تۆماری کردن. 17 ئەمانە ناوی نەوہکانی لئی بوو: گێرشۆن و قەھات و مەراری. 18 ئەوہش ناوی دوو کورہ کە ی گێرشۆنە بەگوێرہی خیلہ کانیان: لیبنی و شیمی. 19 نەوہی قەھاتیش بەگوێرہی خیلہ کانیان: عەمرام و یەسہار و ھەرؤن و عوزییل. 20 دوو کورہ کە ی مەراریش بەگوێرہی خیلہ کانیان: مەحلی و موشی. ئەمە

خټلې لټمبیه کانه به گوړه ی بڼه ماله کانیان. 21 بؤ گټر شون خټلې لټمبیه کانه
 و خټلې شمعییه کانه. 22 ټمه خټله کانی گټر شونیه کانه، 22 ژماره ی هه موو
 نیرینه یه کی کوری یه ک مانگ به ره و سه ره وه، ټومار کراوان لیان حه وت
 هه زار و پینج سه د که س بوون. 23 خټله کانی گټر شونیه کانه له پشت
 چادری په رسته وه به لای پوژتاوا چادر هه لده دهن، 24 گه وره ی بڼه ماله ی
 گټر شونیه کانیس ته لیا سافی کوری لایمل بوو. 25 نه وه ی گټر شون له چادری
 چاوپکه وتن به رپر سیار بوون له پاریزگاری چادره که ی په رستن و چادره که
 و پوژسه ره که ی، په رده ی دهر وازه ی چادری چاوپکه وتن، 26 په رده کانی
 حه وشه که و په رده ی دهر وازه ی حه وشه که که له دهر وری چادره که ی
 په رسته و له دهر وری قوربانگا کهن به چوارده وری و گورسه کانی،
 له گه ل هه موو ټه و خزمه ته ی په یوه ست بوو پنیانه وه. 27 بؤ هه اتیش خټلې
 عه مرامبیه کانه، خټلې یه سهاریه کانه، خټلې حه برنویه کانه و خټلې عوزینلییه کانه
 بوون. ټمه خټله کانی قه هاتیه کانه 28 ژماره ی هه موو نیرینه یه کی کوری یه ک
 مانگ به ره و سه ره وه هه شت هه زار و شه ش سه د که س بوون. قه هاتیه کانه
 به رپر سیار بوون له پاریزگاری پیروژگا. 29 خټله کانی نه وه ی قه هات له لای
 باشووری چادره که ی په رستن چادر هه لده دهن. 30 گه وره ی بڼه ماله کانی
 خټله کانی قه هاتیه کانیس ته لیچافانی کوری عوزینل بوو. 31 به رپر سیار بوون
 له پاریزگاری سندو قه که، میزه که، چرادانه که، قوربانگا کانه، قاپوقاچاغی
 پیروژگا که که خزمه تی پئ ده کهن، په رده ی شوینی هه ره پیروژ و هه موو
 ټه وه ی له گه لی به کارده هیتریت. 32 بؤ سه روکی سه رکرده کانی لټمبیه کانیس
 ټه لعازاری کوری هارونی کاهین، سه ره رشتیار بوو به سه ره ټه و که سانه ی
 که به رپر سیار بوون له پاریزگاری پیروژگا. 33 بؤ مه راری، خټلې مه حلییه کانه
 و خټلې موشیه کانه، ټمه خټله کانی مه راریه. 34 ټومار کراوان لیان به پئی
 ژماره ی هه موو نیرینه یه کی کوری یه ک مانگ به ره و سه ره وه شه ش هه زار
 و دوو سه د که س بوون. 35 گه وره ی بڼه ماله ی خټله کانی مه راریس
 چوورینلی کوری ټه یخه یله، له لای باکووری چادره که ی په رستن چادر
 هه لده دهن. 36 نه وه ی مه راریس سه ره رشتیاری پاریزگار یکردن بوون له
 چوارچنیه کانی چادره که ی په رستن، هه روه ها کاریته، کوله که، بناغه،
 هه موو که لوبه له کانی و هه موو ټه وه ی له گه لیدا به کارده هیتریت، 37 هه روه ها

کۆله که کانی حه وشه که له چوارده وری و بنکه و سنگ و گورسه کانی. 38
 موسا و هارون و کوره کانی له لای رۆژه لاتی چادره که ی پهرستن، پرووه و
 رۆژه لات له بهردهم چادری چاوپیکه وتن چادره هله دهه. بهرپرسيار
 بوون له پاريزگاری پيرۆزگا له جياتی نهوهی ئيسرائیل، ههرکه سيکی دیکه ش
 که له پيرۆزگا نزیک بکه و تبايه وه ده کوژرا. 39 هه موو تۆمار کراوانی لئيشيه کان
 نه وانهی موسا و هارون به پيی فه رمایشتی یه زدان به گویره ی خياله کانیان
 تۆماریان کردن، هه موو نیرینه یه کی کوری یه ک مانگ به ره و سه ره وه
 بیست و دوو هه زار که س بوون. 40 هه ره وه یه زدان به موسای فه رموو:
 «هه موو نیرینه یه کی تۆبه ره له نه وهی ئيسرائیل له کۆرپه ی یه ک مانگ به ره و
 سه ره وه تۆمار بکه و لیستی ناوه کانیان وه برگره. 41 من یه زدانم، لئيشيه کان له
 جياتی هه موو تۆبه ره یه کی نه وهی ئيسرائیل و مه رومالاتی لئيشيه کانیش له
 جياتی هه موو تۆبه ره یه ک له مه رومالاتی نه وهی ئيسرائیل بۆ من داده نيیت.»
 42 جا موسا وه ک یه زدان فه رمانی پيی کرد هه موو تۆبه ره یه کی له نه وهی
 ئيسرائیل تۆمار کرد، 43 هه موو کۆرپه یه کی تۆبه ره ی نیرینه له ته مه نی یه ک
 مانگ به ره و سه ره وه له لیستی ناوه کان تۆمار کران، بیست و دوو هه زار
 و دوو سه د و حه فتا و سی که س بوون. 44 یه زدان به موسای فه رموو:
 45 «لئيشيه کان له جياتی هه موو تۆبه ره یه ک له نه وهی ئيسرائیل دا بچ و
 مه رومالاتی لئيشيه کانیش له جياتی مه رومالاته کانیان، جا لئيشيه کان بۆ من
 ده بن. من یه زدانم. 46 بۆ کپینه وهی ته و دوو سه د و حه فتا و سییه ش
 له تۆبه ره کانی نه وهی ئيسرائیل که له لئيشيه کان زیاترن، 47 پینچ شاقل
 بۆ ههر سه ریک وه رده گريت، به گویره ی شاقلی پيرۆزگا وه ریده گريت.
 ههر شاقلیک بیست گپرايه. 48 زیوه که ش ده ده یته هارون و کوره کانی،
 کپینه وهی نه وانه یه که لییان زیادن.» 49 جا موسا زیوی کپینه وه یانی
 وه رگرت، له وانه ی له کپینه وهی لئيشيه کان زیاد بوون، 50 له تۆبه ره کانی
 نه وهی ئيسرائیل هه زار و سی سه د و شه ست و پینچ زیوی به گویره ی شاقلی
 پيرۆزگا وه رگرت. 51 موساش زیوی کپینه وه که ی به هارون و کوره کانی دا
 به گویره ی فه رمایشتی یه زدان، هه ره وه ک یه زدان فه رمانی به موسا کرد بوو.

4 یه زدان به موسا و هارونی فه رموو: 2 «سه ر ژمیروی نه وهی قه هات له تیو
 نه وهی لئيشيه کان بکه ن، به گویره ی خياله کانیان و بنه ماله کانیان، 3 له پیاوی

سی سال بهر و سهره وه هه تا په نجا سال، هه موو ئه وانهی ده توان بچن بو خزمهت هه تا له چادری چاوپیکه وتن کار بکن. 4 «نه وهی قه هات خزمهتی شته هه ره پیرۆزه کانی ناو چادری چاوپیکه وتن ده کهن. 5 هارون و کوره کانی له کاتی کۆچکردنی توردوگا دین و په رده کهی شوینی هه ره پیرۆز هه لده گرنه وه و سندوقی شایه تی پنی داده پۆشن. 6 ئینجا پۆشه ره کهی له پیستی مانگای ده ریا به سهردا ده دن و له سهر ئه وه شه وه قوماشیک هه مووی رپسی مۆر بیته پرایده خهن و داره کانیشتی ده خه نه شوینی خوی. 7 «له سهر میزی نانی ته رخانکراو بو خودا قوماشیکی له رپسی مۆر راده خهن و له گهن و قاپ و تاس و دۆلکه کانی شه رابی پیشکه شکرایی له سهری داده نین و به رده وام نانه کهی له سهر ده بیته. 8 قوماشیکی سووری ئالیشتی له سهر راده خهن و به پۆشه ریک له پیستی مانگای ده ریا دای ده پۆشن و داره کانی ده خه نه شوینی خوی. 9 «قوماشیک له رپسی مۆر ده بن و چرادانه کهی پروناکی و چرا کانی و مه قاش و مه قه لی و هه موو قاپوقاچاغه کانی زه یته کهی که خزمه تی پنی ده کهن داده پۆشن. 10 له گه ل هه موو قاپوقاچاغه کهی ده یخه نه ناو پۆشه ریک له پیستی مانگای ده ریا و ده یخه نه سهر هه لگریک. 11 «له سهر قوربانگا زیرینه کهش قوماشیکی رپسی مۆر راده خهن و به پۆشه ریک له پیستی مانگای ده ریا دایده پۆشن و داره کانی ده خه نه شوینی خوی. 12 «هه موو قاپوقاچاغه کانی خزمه تکردن که خزمه تی پنی ده کهن له پیرۆزگا ده یبه ن و له ناو قوماشیکی رپسی مۆر دایده نین و به پۆشه ریک له پیستی مانگای ده ریا دای ده پۆشن و ده یخه نه سهر هه لگریک. 13 «خۆله میشتی قوربانگا پرونزیه کهش هه لده گرن و قوماشیکی ئه رخه وانی له سهر راده خهن. 14 هه موو قاپوقاچاغه کانی که له قوربانگا که بو خزمهت به کاریده هینن ده یخه نه سهری، مه قه لیه کان، چه نگاله کان، خاکه نازه کان و تاسه کان، هه موو قاپوقاچاگی قوربانگا که، پۆشه ریک له پیستی مانگای ده ریاشی به سهردا راده خهن و داره کانی ده خه نه شوینی خوی. 15 «کاتییک هارون و کوره کانی له پۆشینی پیرۆزگا که و هه موو قاپوقاچاگی پیرۆزگا که ده بنه وه، له کاتی کۆچکردنی توردوگا که، ئینجا نه وهی قه هات بو هه لگرتن دین، به لام ده ست له شته پیرۆزکراوه کان ناده ن نه وه ک بمرن، ئه وه باره لگرتتی نه وهی قه هاته له چادری چاوپیکه وتن. 16 «ئه لعازاری کوری هارونی کاهینیش

سه‌ره‌رشتی زه‌یتی پروناکی، بخوره بۆنخۆشه‌که، پێشکه‌شکراوی دانه‌وینله‌ی
 به‌رده‌وام و زه‌یتی ده‌ست‌نیش‌ان‌کردن ده‌کات. هه‌روه‌ها سه‌ره‌رشتی هه‌موو
 چادره‌که‌ی په‌رستن ده‌کات، هه‌موو ئه‌وه‌ی تێیدا‌یه، به‌ شتومه‌که‌ پیرۆزه‌کانی
 و قابوقا‌چا‌غه‌کانییه‌وه.» 17 هه‌روه‌ها یه‌زدان به‌ موسا و هارونی فه‌رموو:
 18 «خێله‌کانی قه‌هاتییه‌کان له‌ تێو لیثییه‌کان دامه‌پرن، 19 به‌لکو ئه‌مه‌یان بۆ
 بکه‌ن، جا ده‌ژین و له‌ کاتی نزیکه‌وتنه‌وه‌یان له‌ شته‌ هه‌ره‌پیرۆزه‌کان نامرن،
 هارون و کوره‌کانی ده‌چنه ژووره‌وه‌ی پیرۆزگا‌که و هه‌ره‌که‌سیک له‌سه‌ر
 خزمه‌ته‌که‌ی و باره‌که‌ی داده‌نێن. 20 به‌لام بۆ ساتیک قه‌هاتییه‌کان نا‌چنه
 ژووره‌وه بۆ ئه‌وه‌ی شته‌ پیرۆزکراوه‌کان بیه‌ن نه‌وه‌ک بمرن.» 21 یه‌زدان به‌
 موسای فه‌رموو: 22 «سه‌رژمیری نه‌وه‌ی گێرشۆنییه‌ بکه‌ به‌گویره‌ی بنه‌ماله‌ و
 خێله‌کانیان. 23 له‌ پیاوی سی سال‌ به‌ره‌و سه‌ره‌وه هه‌تا په‌نجاسال‌ تۆمار بکه،
 هه‌موو ئه‌وانه‌ی که‌ دین بۆ ئه‌وه‌ی له‌ چادری چاوپێکه‌وتندا خزمه‌ت بکه‌ن.
 24 «ئه‌مه‌ش خزمه‌تی خێله‌کانی گێرشۆنییه‌کانه‌ له‌ خزمه‌ت و له‌ باره‌لگرتن،
 25 پلاسه‌کانی چادره‌که‌ی په‌رستن و چادری چاوپێکه‌وتن و پۆشه‌ره‌که‌ی و
 پۆشه‌ره‌ پێست مانگای ده‌ریا که‌ که‌ له‌ سه‌ره‌وه له‌سه‌ریه‌تی و په‌رده‌که‌ی
 ده‌روازه‌ی چادری چاوپێکه‌وتن هه‌لده‌گرن. 26 هه‌روه‌ها په‌رده‌کانی
 چه‌وشه‌که، ئه‌وانه‌ی له‌ ده‌وری چادری په‌رستن و له‌ ده‌وری قوربانگا‌که‌ن
 به‌ چوارده‌وریدا، په‌رده‌ی ده‌روازه‌ی چه‌وشه‌که، له‌ گه‌ل گوربسه‌کانی
 و هه‌موو ئه‌وه‌ی له‌ گه‌لیدا بۆ خزمه‌ت به‌کارده‌هێنریت، هه‌موو ئه‌وه‌ی
 بۆیان دیاری ده‌کریت، گێرشۆنییه‌کان ده‌یکه‌ن. 27 هه‌موو خزمه‌تی نه‌وه‌ی
 گێرشۆنییه‌کان چ له‌ باره‌لگرتن یان هه‌ر کارێکی دیکه‌ به‌ سه‌ره‌رشتی هارون
 و کوره‌کانی ده‌بیت، تۆش دیاریکردنی به‌رپرسیاریتی هه‌موو باره‌کانی خۆیان
 پێ ده‌سپیریت، 28 ئه‌مه‌ خزمه‌تی خێله‌کانی نه‌وه‌ی گێرشۆنییه‌کانه‌ له‌ چادری
 چاوپێکه‌وتن و ئیتاماری کوری هارونی کاهین سه‌ره‌رشتییه‌کان ده‌کات. 29
 «نه‌وه‌ی مه‌راری به‌گویره‌ی خێل و بنه‌ماله‌کانیان تۆمار بکه. 30 له‌ پیاوی
 سی سال‌ به‌ره‌و سه‌ره‌وه هه‌تا په‌نجاسال‌ تۆمار بکه، هه‌موو ئه‌وانه‌ی ده‌چنه
 خزمه‌ت هه‌تا خزمه‌ته‌که‌ی چادری چاوپێکه‌وتن بکه‌ن. 31 به‌رپرسیاریتی
 خزمه‌ته‌که‌شیان له‌ چادری چاوپێکه‌وتن، بریتییه‌ له‌ هه‌لگرتنی چوارچۆیه‌کانی
 چادره‌که‌ی په‌رستن و کاریته‌کانی، کۆله‌که‌کانی، بناغه‌کانی، 32 کۆله‌که‌کانی

حه وشه كه به چوارده وریدا، بناغه كانی، سنگه كانی و گورسه كانی له گه‌ل
 هه موو قابوقاچاغ و هه موو نهوهی له گه‌لیدا به كارد هینریت. به ناویش هه
 پیاویك دیاری بکه بوئه و شتهی پیوسته هه‌لیبگریت. 33 ته مه خزمه‌تی
 خیله كانی نهوهی مه‌رارییه، هه موو خزمه‌ته كیان له چادری چاوپیکه‌وتن
 به سه‌ره‌رشتی ئیتامار کوری هارونی کاهینه. 34 جا موسا و هارون و
 رابه‌ره كانی کومه‌ل نهوهی قه‌هاتییه کانیان تومار کرد، به‌گویره‌ی خیله کانیان
 و بنه‌ماله کانیان، 35 له پیاوی سی سال به‌ره و سه‌ره‌وه هه‌تا په‌نجا سال،
 هه موو نه‌وانه‌ی ده‌چنه خزمه‌ته‌وه بو خزمه‌تکردن له چادری چاوپیکه‌وتن.
 36 جا تومارکراوه کانیان به‌گویره‌ی خیله کانیان دوو هه‌زار و حه‌وت سه‌د و
 په‌نجا کهس بوون. 37 نه‌وانه تومارکراوه کانیان له خیله کانی قه‌هاتییه‌کان، هه موو
 نه‌وانه‌ی له چادری چاوپیکه‌وتندا خزمه‌ت ده‌کن، نه‌وانه‌ی موسا و هارون
 به‌گویره‌ی فه‌رمایشتی یه‌زدان له‌سه‌ر ده‌ستی موسا توماریان کردن. 38
 تومارکراوه کانی نهوهی گپ‌شونیش به‌گویره‌ی خیله کانیان و بنه‌ماله کانیان، 39
 له پیاوی سی سال به‌ره و سه‌ره‌وه هه‌تا په‌نجا سال، هه موو نه‌وانه‌ی ده‌چنه
 خزمه‌ته‌وه بو خزمه‌تکردن له چادری چاوپیکه‌وتن، 40 تومارکراوه کانیان
 به‌گویره‌ی خیله کانیان و بنه‌ماله کانیان دوو هه‌زار و شه‌ش سه‌د و سی
 کهس بوون. 41 نه‌وانه تومارکراوه کانیان له خیله کانی نهوهی گپ‌شون، هه موو
 نه‌وانه‌ی له چادری چاوپیکه‌وتندا خزمه‌ت ده‌کن، نه‌وانه‌ی موسا و هارون
 به‌گویره‌ی فه‌رمایشتی یه‌زدان توماریان کردن. 42 تومارکراوان له خیله کانی
 نهوهی مه‌رارییه به‌گویره‌ی خیله کانیان و بنه‌ماله کانیان 43 له پیاوی سی
 سال به‌ره و سه‌ره‌وه هه‌تا په‌نجا سال، هه موو نه‌وانه‌ی ده‌چنه خزمه‌ته‌وه
 بو خزمه‌تکردن له چادری چاوپیکه‌وتندا، 44 تومارکراوه کانیان به‌گویره‌ی
 خیله کانیان سی هه‌زار و دوو سه‌د کهس بوون. 45 نه‌وانه تومارکراوه کانیان له
 خیله کانی نهوهی مه‌رارییه که موسا و هارون به‌گویره‌ی فه‌رمایشتی یه‌زدان
 له‌سه‌ر ده‌ستی موسا توماریان کردن. 46 هه موو تومارکراوه کانی لیثیه‌کان
 که موسا و هارون و سه‌رکرده کانی ئیسرائیل توماریان کردن به‌گویره‌ی
 خیله کانیان و بنه‌ماله کانیان، 47 له پیاوی سی سال به‌ره و سه‌ره‌وه هه‌تا
 په‌نجا سال، هه موو نه‌وانه‌ی ده‌چنه خزمه‌ته‌وه بو کاری خزمه‌ت و کاری
 باره‌لگرتن له چادری چاوپیکه‌وتندا، 48 تومارکراوان لییان هه‌شت هه‌زار و

پینج سەد و هەشتا کەس بوون. 49 بە پێی فەرمايشتی یەزدان لەسەر دەستی موسا، هەرکە سێک بە گوێزە خزمەتە کە و بارهه لگرتە کە ی تۆمار کرا. بەم شێوە یە موسا تۆماری کردن وەک چۆن یەزدان فەرمانی پێ کرد.

5 یەزدان بە موسای فەرموو: 2 «فەرمان بە نەوێ ئیسرائیل بکە کە هەرکە سێک نەخۆشی گواستراوە ی پێست یان ئەوێ لێچوونی گلاوی هەبێت، یان ئەوێ بە مردوو گلاو بووبێت، لە تۆردوگا کە دووریان بێخەنەو. 3 نێر و مێ دوور دەخەنەو، بۆ دەرەوێ تۆردوگا دووریان دەخەنەو هەتا تۆردوگا کانیان گلاو نەکن کە من لە ئیواندا نیشته چیم.» 4 جا نەوێ ئیسرائیل ئاویان کرد و بۆ دەرەوێ تۆردوگا کە دووریان خستەو، هەر وەک چۆن یەزدان لە گەل موسادا دوا، نەوێ ئیسرائیل ئاویان کرد. 5 یەزدان بە موسای فەرموو: 6 «بە نەوێ ئیسرائیل بێ:» ئەگەر پیاویک یان ئافرەتێک گوناھێک لە گوناھەکانی مەژو بکات، واتە ناپاکی لە گەل یەزدان کرد، ئەوا ئەو کەسە تاوانی کردوو، 7 با دان بە گوناھە کەیدا بنیست کە کردووێتی و ئەوێ پێ تاوانبار بوو بە تەواوی بێگەر ئینتەو، پینج یەکیشی بۆ زیاد بکات و بیداتە ئەوێ تاوانە کە لە دژی کردوو. 8 بەلام ئەگەر ئەو کەسە مردوو بوو و خزمی نزیک نەبوو هەتا وەر بێگەر ئینتەو، ئەوا ئەوێ پێ تاوانبار بوو دەگەر ئینتەو بۆ یەزدان و بۆ کاهین دەبێت، لە گەل بەراتیک کە کە فارەتی پێ دەکات بۆ. 9 هەموو پیتاکیک و دیاریه کی پیرۆزی نەوێ ئیسرائیل کە پێشکەشی کاهینی دەکن بۆ ئەو دەبێت. 10 هەموو دیاریه پیرۆز کراوەکانی مەژویش بۆ خۆی دەبێت، بەلام ئەگەر کە سێک شتیکی دا بە کاهین ئەوا بۆ کاهین دەبێت.» 11 یەزدان بە موسای فەرموو: 12 «لە گەل نەوێ ئیسرائیل بدوێ و پێیان بێ:» ئەگەر ژنی پیاویک لەرێ لایدا و ناپاکی لە گەل کرد، 13 لە گەل پیاویک جووت بوو، ئەوێش لە چاوانی پیاوێ کە شاردراو بوو و داو ئینیسیه کە ئاشکرا نەبوو، هیچ شایه تیکیشی بەسەرەو نەبوو، چونکە لەسەر کردارە کە نەگیرا بوو، 14 کابراش پوچی دلپێسی دایگرت و لە ژنە کە بە گومان بوو کە داو ئینیسە، یان پوچی دلپێسی دایگرت و لە ژنە کە بە گومان بوو کە داو ئینیس نییە، 15 ئەوا پیاوێ کە ژنە کە دەهینتە لای کاهین و پێشکەش کراوە کەشی لە گەلدا دەهینت، دەبەکی ئینفەبەک ئاردی جوێ زەبیتی

به سهردا ده کات و نه بخور، چونکه پیشکه شکرای دانه و نیله ی دلپسییه و
 قوربانی یادگار ییه، یادی تاوان ده کاته وه. 16 «کاهینه که ژنه که ده هیئته
 پیش و له بهردهم یه زدان پرایده گریٔ. 17 کاهینه که له گوزیه کی گلین
 تاویکی پرورز ده بات و له توزی سهر زوی چادره که ی په رستن هه لده گریٔ
 و له ناو تاوه که ی ده کات. 18 کاهینه که ژنه که له بهردهم یه زدان پراده گریٔ
 و سهری رووت ده کاته وه، پیشکه شکرای دانه و نیله ی یاده وه ریبه که که
 پیشکه شکرای دانه و نیله ی دلپسییه ده کاته ناو ده سټی ژنه که و تاوه تاله که ی
 نه فره تیش له ده سټی کاهینه که ده بیټ. 19 ټینجا کاهینه که ژنه که سویند
 ده دات و پیٔ ده لیت: ټه گهر هیچ پیاویک له گه لټ جووت نه بووه و به
 دزی پیاوه که ت به ره و داو ټنپسی له ریٔ لات نه داوه، له کاتیکدا ژنی
 پیاوه که تی ټه و ا بیټاوان به له م تاوه ی نه فره ت که تاله. 20 به لام ټه گهر
 به دزی پیاوه که ت له ریٔ لات داوه و گلاو بوویت و پیاویکی دیکه جیا له
 میړده که ت له گه لټ جووت بووه، 21 لیره کاهینه که ژنه که به سویندی
 نه فره ت سویند ده دات، کاهینه که به ژنه که ده لیت، ټه زدان ده تختاه بهر
 نه فره ت و سویند له تیو گه له که ت به وه ی که یه زدان پانت لاواز ده کات و
 سکت ده تاوسینټ. 22 ټه م تاوه ی نه فره ت ده چټه ناو هه ناوت بو تاوسانی
 سک و لاوازی ران، «ژنه ش ده لیت، ټامین، ټامین؛ 23 «کاهینیش ټه م
 نه فره تانه له په ریبه که ده نووسیت، ټینجا له ناو تاوه تاله که ده شواته وه. 24
 تاوه تاله که ی نه فره تیش ده رخرادی ژنه که ده دات، تاوه که ی نه فره تیش
 ده چټه ناوی و ده بیټه تازاری تالی. 25 کاهینه که پیشکه شکرای دانه و نیله ی
 دلپسییه که له ده سټی ژنه که و رده گریٔ و پیشکه شکراره که له بهردهم یه زدان
 بهرز ده کاته وه، ټینجا ده بیاته لای قوربانگا که. 26 کاهینه که چنگیک
 بو یاده وه ری له دانه و نیله پیشکه شکراره که ده بات و له سهر قوربانگا که
 ده بسو و ټینټ، له دوا ی ټه وه تاوه که ده رخرادی ژنه که ده دات. 27 ټه گهر
 ژنه که گلاو بوویت و ناپاکی له پیاوه که ی کرد بیټ، کاتیک تاوه که ی
 ده رخراد دا، ټه و تاوه نه فره ته که ده بیټه تازاری تالی، ده چټه ناوی، سکی
 ده تاوسیت و رانی ده که ویت، ژنه که له تیو گه له که ی ده بیټه نه فره ت. 28
 ټه گهر ژنه که ش گلاو نه بوو به لکو پاک بو، ټه و ا بیټاوان ده بیټ و سکی پر
 ده بیټ. 29 «ټه مه فیرکردنه که یه سه باره ت به دلپسی، ټه گهر ژتیک به

دزی پیاوه که ی له پری لایدا و گلاو بوو، له کاتیکدا ژنی پیاوه که یه تی، 30 یان ته گهر پیاویک پوخی دلپسی دایگرت، جا دلی له ژنه که ی پیس کرد، ژنه که له به رده م یه زدان پاده گیریت و کاهینه که هه موو ته م فیرکردنه ی بو ده کات. 31 جا پیاوه که له هه ر هه له یه ک بیتاوان ده بیت، به لام ته و ژنه تاوانی گوناھی له ته ستوی خوی هه لده گرت.“»

6 به زدان به موسای فهرموو: 2 «له گهل نه وه ی ئیسرائیل بدوی و پنیان بلی:» ته گهر پیاویک یان ژتیک سویندیکی تایه تی خوارد به وه ی نه زر بکات، خوی بو به زدان تهرخان بکات. 3 له شهراب و مه ی خوی دوور ده خاته وه و سرکه ی شهراب و سرکه ی مه ی ناخواته وه و خوشاوی تری ناخواته وه و تری و کشمیش ناخوات. 4 هه موو پوژانی خوته رخانکردنه که ی هیچ شتیک له هه موو ته وه ی له به ری میو دروسته کریت ناخوات، ته نانه ت توو و تویکلیش. 5 «هه موو پوژانی نه زر و خوته رخانکردنه که ی گوژان به سه ریدا ناهینریت، پیویسته هه تا ته واوی ته و پوژانه ی خوی تهرخان کردووه بو به زدان، پیروژ بیت و قژی به یلیته وه. 6 «هه موو پوژانی خوته رخانکردنه که ی بو به زدان له لاشه ی مردوو نریک نا که و پته وه، 7 بو دایک و باوک و برا و خوشکیشی، خوی گلاو ناکات له کاتی مردنیان، چونکه خوته رخانکردنی بو خودای خوی به سه ر سه ره وه یه. 8 هه موو پوژانی خوته رخانکردنه که ی بو به زدان پیروژ ده بیت. 9 «ته گهر یه کیکیش کتوپر له لای مرد و قژه تهرخانکراوه که ی گلاو کرد، ته وا له پوژی پاکبونه وه که ی سه ری ده تاشیت، له پوژی هه وته م ده پتاشیت. 10 له پوژی هه شته میس دوو کوکوختی یان دوو پیچووه کوتر ده هینیتته لای کاهین بو ده روازه ی چادری چاوپیکه وتن. 11 کاهینیش یه کیکیان ده کاته قوربانی گونا ه و ته وه ی دیکه قوربانی سووتاندن و که فاره تی بو ده کات له و گونا هه ی به هوی ته و مردووه وه کردووه تی و له و پوژده دا سه ری تهرخان ده کاته وه. 12 کاتیک پوژانی خوته رخانکردنه که ی بو به زدان تهرخان کرده وه، ته وا به رخیکی نبری به ک ساله وه ک قوربانی تاوان ده هینیت، به لام پوژه کانی پیشتری هه ژمارد ناکریت، چونکه خوته رخانکردنه که ی گلاو کردووه. 13 «ته مه ش فیرکردنه که به ده رباره ی ته وه ی خوی تهرخان ده کات، ته و پوژه ی پوژانی خوته رخانکردنه که ی ته واو ده بیت ده هینریتته لای

دەروازەى چادری چاوپنەكەوتن. 14 جا قوربانىيەكەى بۆيەزدان پېشكەش دەكات، بەرخىكى نېرى يەك سالى سايغ بۆ قوربانى سووتاندن، بەرخىكى مېيەى يەك سالى سايغ بۆ قوربانى گوناھ، بەراتىكى بۆ كەموكۆرى بۆ قوربانى ھاوبەشى، 15 سەبەتەيەك نان بەبۆ ھەويرترش، كۆلپرە بە باشترين ئارد، زەيت شيلراو و ناسكە نانى بە زەيت چەوركراو، لەگەل پېشكەشكراوى دانەوئەلبان و شەرابى پېشكەشكراويان. 16 «جا كاهين لەبەردەم يەزدان پېشكەشى دەكات، قوربانى گوناھەكە و قوربانى سووتاندنەكەى دەكات، 17 كاهينەكە سەبەتە نانە فەتيرەكە و بەرانەكەش دەكاتە قوربانى ھاوبەشى بۆ يەزدان، لەگەل پېشكەشكراوى دانەوئەلبان و شەرابى پېشكەشكراو. 18 «لەدواى ئەو لەلاى دەروازەى چادری چاوپنەكەوتن خۆتەرخانكەرەكە سەرە تەرخانكراو كەى دەتاشىت و مووى سەرە تەرخانكراو كەى دەبات و دەيكاتە سەر ئەو ئاگرەى لەژىر قوربانىيەكەى ھاوبەشپە. 19 «پاش ئەوئەى خۆتەرخانكەرەكە قژى خۆتەرخانكردنەكەى دەتاشىت، كاهينەكە شانى بەرانەكە بە كولاوى و كۆلپرەيەكى فەتيرە لە سەبەتەكە لەگەل ناسكە نائىكى فەتيرە دەبات و دەيانخاتە ناو دەستى خۆتەرخانكەرەكە. 20 كاهينيش لەبەردەم يەزدان وەك قوربانى بەرزكردنەو بەرزيان دەكاتەو، ئەو بەشە بۆ كاهين پېرۆزكراو لەگەل سنگى بەرزكراو و رانەكەى كە پېشكەشكراو، ئىنچا ئەوئەى خۆى تەرخان كردووە شەراب دەخواتەو. 21 «ئەمە فېركردنەكەيە دەربارەى خۆتەرخانكەر كە نەز دەكات، قوربانىيەكەى بۆ يەزدانە سەربارى خۆتەرخانكردنەكەى، بەگوئەرى ئەو نەزەرى كە كردى، ئاوا دەكات بەگوئەرى فېركردنى خۆتەرخانكردنەكەى،» 22 يەزدان بە موساى فەرموو: 23 «لەگەل ھارون و كۆرەكانى بدوى و بلى: بەم شېوئە داواى بەرەكەت دەكەن بۆ نەوئەى ئيسرائيل. پېيان دەئىن: 24 «با يەزدان بەرەكەتدارت بكات و بپاريزىت. 25 با پرووى يەزدان بەسەرتدا بدرەوشىتەو و لەگەل مېرەبان بىت. 26 با يەزدان ئاورت لى بداتەو و تاشىت بۆ بېخشىت،» 27 «جا ناوم لەسەر نەوئەى ئيسرائيل دادەئىن و منيش بەرەكەتداريان دەكەم.»

7 ئەو پرۆزەى كە موسا لە دانانى چادەرەكەى پەرسىن تەواو بوو، دەستپىشنى كرد و تەرخانى كرد لەگەل ھەموو كەلوپەلەكانى، ھەروەھا

قوربانگا کهش و هه موو قاپوقاچاغه کانی ده ستنبشان کرد و تهرخانی کرد. 2
 ئینجا سه روکه کانی ئیسرائیل، گهره ی بنه ماله کانیان که سه روکی هوزه کان
 بوون، بهر پرسیار بوون له سهه تومارکراوه کان، پیشکه شکراره کانیان به خشی. 3
 دیاریه کانیان هینایه بهردهم بهزدان، شهش عهره بانه ی داپوشراو و دوازده
 گای خه ساو، هه عهره بانه یهک بو دوو سه روک و بو هه ره یه کیکیان گایه کی
 خه ساو، که هینایان بو بهردهم چادره که ی په رستن. 4 جا بهزدان به
 موسای فهرموو: 5 «لئیان وه ر بگره بو کاری خزمه تی چادری چاوپکه وتن
 ده بن و بیده به لیقییه کان، بو هه ره یه کیکی به گویره ی خزمه ته که ی.» 6
 موساش عهره بانه کان و گایه خه ساوه کانی وه رگرت و به لیقییه کانی دا.
 7 دووان له عهره بانه کان و چوار گای خه ساوی به نه وه ی گپوشون دا
 به گویره ی خزمه تیان، 8 چوار له عهره بانه کان و هه شت گای خه ساوی
 به نه وه ی مه راری دا به گویره ی خزمه تیان له ژیر سهه ره رشتی ئیتاماری
 کوری هارونی کاهین. 9 به لام موسا هیچی نه دا به نه وه ی قه هات،
 چونکه خزمه تی شته پیروزکراوه کان له نه ستوی نه وان بوو، له سهه شاننه کانیان
 هه لیانده گرت. 10 سه روکه کانیس بو تهرخانکردنی قوربانگا که له پوژانی
 ده ستنبشانکردنی دیارییان ده هینا و له بهردهم قوربانگا که پیشکه شیان
 ده کرد. 11 بهزدانیش به موسای فهرموو بوو: «هه موو پوژیک یه کیکی له
 سه روکه کان پیشکه شکراره که ی ده هینیت بو تهرخانکردنی قوربانگا که.» 12
 نه وه ی پوژی یه که م پیشکه شکراره که ی هینا نه حشونی کوری عه میناداب
 بوو له هوزی یه هودا. 13 پیشکه شکراره که شی له گه تیک بوو له زیو که
 کیسه که ی سه د و سی شاقل بوو، تاسیک له زیو کیسه که ی هه فتا شاقل بوو
 به شاقلی پیروزگا، هه ردووکیان پر بوون له باشترین ئاردی به زهیت شیلراو
 وهک پیشکه شکراری دانه ویله؛ 14 قاپیکی زیر کیسه که ی ده شاقل و پر
 له بخوور؛ 15 یهک جوانه گا و به راتیک و به رخیکی نیری یهک ساله بو
 قوربانی سووتاندن؛ 16 گیسکیکی نیرینه بو قوربانی گونا؛ 17 بو قوربانی
 هاوبه شیش دوو گا و پینج به ران و پینج ته گه و پینج به رخی نیری یهک
 ساله. نه مه پیشکه شکراری نه حشونی کوری عه مینادابه. 18 له پوژی
 دووه مدا نه ته نیلی کوری چوعه ره سه روکی یه ساخار پیشکه شکراره که ی هینا.
 19 پیشکه شکراره که ی که هینا بووی له گه تیک بوو له زیو که کیسه که ی

سەد و سى شاقىل بوو، تاسىك له زىو كيشه كهى حەفتا شاقىل بوو به شاقلى پىرۆزگا، هەردووگان پر بوون له باشترین ئاردى به زەيت شىلراو وەك پيشكه شىكراوى دانە و ئېلە؛ 20 قاپىكى زىر كيشه كهى دە شاقىل و پر له بخوور؛ 21 يەك جوانەگا و بەراتىك و بەرخىكى نىرى يەك سالە بو قوربانى سووتاندن؛ 22 گىسكىكى نىرىنە بو قوربانى گوناھ؛ 23 بو قوربانى هاوبە شىش دوو گا و پىنج بەران و پىنج تەگە و پىنج بەرخى نىرى يەك سالە. ئەمە پيشكه شىكراوى نە تە تىلى كورى چوعەرە. 24 له رۆزى سىيەمدا سەرۆكى نەوھى زەبولون، ئەلبابى كورى حىلون، پيشكه شىكراوھ كهى هىنا. 25 پيشكه شىكراوھ كهى له گە تىك بوو له زىو كه كيشه كهى سەد و سى شاقىل بوو، تاسىك له زىو كيشه كهى حەفتا شاقىل بوو به شاقلى پىرۆزگا، هەردووگان پر بوون له باشترین ئاردى به زەيت شىلراو وەك پيشكه شىكراوى دانە و ئېلە؛ 26 قاپىكى زىر كيشه كهى دە شاقىل و پر له بخوور؛ 27 يەك جوانەگا و بەراتىك و بەرخىكى نىرى يەك سالە بو قوربانى سووتاندن؛ 28 گىسكىكى نىرىنە بو قوربانى گوناھ؛ 29 بو قوربانى هاوبە شىش دوو گا و پىنج بەران و پىنج تەگە و پىنج بەرخى نىرى يەك سالە. ئەمە پيشكه شىكراوى ئەلبابى كورى حىلونە. 30 له رۆزى چوارەمدا سەرۆكى نەوھى رەئوبىن، ئەلباسورى كورى شەديئور، پيشكه شىكراوھ كهى هىنا. 31 پيشكه شىكراوھ كهى له گە تىك بوو له زىو كه كيشه كهى سەد و سى شاقىل بوو، تاسىك له زىو كيشه كهى حەفتا شاقىل بوو به شاقلى پىرۆزگا، هەردووگان پر بوون له باشترین ئاردى به زەيت شىلراو وەك پيشكه شىكراوى دانە و ئېلە؛ 32 قاپىكى زىر كيشه كهى دە شاقىل و پر له بخوور؛ 33 يەك جوانەگا و بەراتىك و بەرخىكى نىرى يەك سالە بو قوربانى سووتاندن؛ 34 گىسكىكى نىرىنە بو قوربانى گوناھ؛ 35 بو قوربانى هاوبە شىش دوو گا و پىنج بەران و پىنج تەگە و پىنج بەرخى نىرى يەك سالە. ئەمە پيشكه شىكراوى ئەلباسورى كورى شەديئورە. 36 له رۆزى پىنجەمدا سەرۆكى نەوھى شىمۆن، شەلومىيل كورى چووريشەداى، پيشكه شىكراوھ كهى هىنا. 37 پيشكه شىكراوھ كهى له گە تىك بوو له زىو كه كيشه كهى سەد و سى شاقىل بوو، تاسىك له زىو كيشه كهى حەفتا شاقىل بوو به شاقلى پىرۆزگا، هەردووگان پر بوون له باشترین ئاردى به زەيت شىلراو وەك پيشكه شىكراوى دانە و ئېلە؛ 38 قاپىكى

زېړ كېشه كې ده شافل و پر له بخور؛ 39 يهك جوانه گا و بهراتيک و
 بهرخيكي نېرى يهك ساله بو قورباني سووتاندن؛ 40 گيسكيكي نېرينه بو
 قورباني گونا؛ 41 بو قورباني هاوبه شيش دوو گا و پېنج بهران و پېنج
 تهگه و پېنج بهرخي نېرى يهك ساله. تهمه پېشكه شڪراوى شه لومبيل كورى
 چوريشه دايه. 42 له رۇژى شه شه مدا سه رۇكى نه وهى گاد، ته لياسافى
 كورى ده عويل، پېشكه شڪراوه كې هينا. 43 پېشكه شڪراوه كې له گه تيک
 بوو له زيو كه كېشه كې سه د و سى شافل بوو، تاسيک له زيو كېشه كې
 حه فتا شافل بوو به شافل پېرۇزگا، ههردوو يكان پر بوون له باشتري ناردى به
 زهيت شيلراوهك پېشكه شڪراوى دانه ويله؛ 44 قاپيكي زېړ كېشه كې ده
 شافل و پر له بخور؛ 45 يهك جوانه گا و بهراتيک و بهرخيكي نېرى يهك
 ساله بو قورباني سووتاندن؛ 46 گيسكيكي نېرينه بو قورباني گونا؛ 47 بو
 قورباني هاوبه شيش دوو گا و پېنج بهران و پېنج تهگه و پېنج بهرخي
 نېرى يهك ساله. تهمه پېشكه شڪراوى ته لياسافى كورى ده عويله. 48 له
 رۇژى حه و ته م سه رۇكى نه وهى ته فرايم، ته ليشاماعى كورى عه مېهود،
 پېشكه شڪراوه كې هينا. 49 پېشكه شڪراوه كې له گه تيک بوو له زيو كه
 كېشه كې سه د و سى شافل بوو، تاسيک له زيو كېشه كې حه فتا شافل بوو
 به شافل پېرۇزگا، ههردوو يكان پر بوون له باشتري ناردى به زهيت شيلراو
 وهك پېشكه شڪراوى دانه ويله؛ 50 قاپيكي زېړ كېشه كې ده شافل و پر له
 بخور؛ 51 يهك جوانه گا و بهراتيک و بهرخيكي نېرى يهك ساله بو قورباني
 سووتاندن؛ 52 گيسكيكي نېرينه بو قورباني گونا؛ 53 بو قورباني هاوبه شيش
 دوو گا و پېنج بهران و پېنج تهگه و پېنج بهرخي نېرى يهك ساله. تهمه
 پېشكه شڪراوى ته ليشاماع كورى عه مېهوده. 54 له رۇژى هه شته مدا سه رۇكى
 نه وهى مه نه شه، گه مالائيل كورى په داچچور، پېشكه شڪراوه كې هينا.
 55 پېشكه شڪراوه كې له گه تيک بوو له زيو كه كېشه كې سه د و سى
 شافل بوو، تاسيک له زيو كېشه كې حه فتا شافل بوو به شافل پېرۇزگا،
 ههردوو يكان پر بوون له باشتري ناردى به زهيت شيلراوهك پېشكه شڪراوى
 دانه ويله؛ 56 قاپيكي زېړ كېشه كې ده شافل و پر له بخور؛ 57 يهك
 جوانه گا و بهراتيک و بهرخيكي نېرى يهك ساله بو قورباني سووتاندن؛ 58
 گيسكيكي نېرينه بو قورباني گونا؛ 59 بو قورباني هاوبه شيش دوو گا و

پېنج بهران و پېنج ته گه و پېنج بهرخی نېرى يهك ساله. ئەمه پېشكه شكراوى
 گه مالا ئېلى كورى په داهچووره. 60 له رۆزى تويهم سهرۆكى نه وهى بنيامين،
 ئە بيدانى كورى گدغونى، پېشكه شكراوه كهى هينا. 61 پېشكه شكراوه كه شى
 له گه تېك بوو له زيو كه كېشه كهى سهد و سى شاقل بوو، تاسيىك له
 زيو كېشه كهى حه فتا شاقل بوو به شاقلى پېرؤزگا، ههر دوويكان پر بوون له
 باشتري ناردى به زهيت شيلراو وهك پېشكه شكراوى دانه وئله؛ 62 قاپىكى
 زپر كېشه كهى ده شاقل وپر له بخوور؛ 63 يهك جوانه گا و بهراتيىك و
 بهر خيىكى نېرى يهك ساله بو قوربانى سووتاندن؛ 64 گيسكيىكى نېرينه بو
 قوربانى گونا، 65 بو قوربانى هاوبه شيش دوو گا و پېنج بهران و پېنج
 ته گه و پېنج بهرخی نېرى يهك ساله. ئەمه پېشكه شكراوى ئە بيدانى كورى
 گدغونيه. 66 له رۆزى ده يه مدا سهرۆكى نه وهى دان، ئە حيه زهرى
 كورى عه ميشه داي، پېشكه شكراوه كهى هينا. 67 پېشكه شكراوه كه شى
 له گه تېك بوو له زيو كه كېشه كهى سهد و سى شاقل بوو، تاسيىك له
 زيو كېشه كهى حه فتا شاقل بوو به شاقلى پېرؤزگا، ههر دوويكان پر بوون له
 باشتري ناردى به زهيت شيلراو وهك پېشكه شكراوى دانه وئله؛ 68 قاپىكى
 زپر كېشه كهى ده شاقل وپر له بخوور؛ 69 يهك جوانه گا و بهراتيىك و
 بهر خيىكى نېرى يهك ساله بو قوربانى سووتاندن؛ 70 گيسكيىكى نېرينه بو
 قوربانى گونا، 71 بو قوربانى هاوبه شيش دوو گا و پېنج بهران و پېنج
 ته گه و پېنج بهرخی نېرى يهك ساله. ئەمه پېشكه شكراوى ئە حيه زهرى
 كورى عه ميشه دايه. 72 له رۆزى يازده يه م سهرۆكى نه وهى ئاشير، په گعيللى
 كورى عؤخران، پېشكه شكراوه كهى هينا. 73 پېشكه شكراوه كه شى له گه تېك
 بوو له زيو كه كېشه كهى سهد و سى شاقل بوو، تاسيىك له زيو كېشه كهى
 حه فتا شاقل بوو به شاقلى پېرؤزگا، ههر دوويكان پر بوون له باشتري ناردى به
 زهيت شيلراو وهك پېشكه شكراوى دانه وئله؛ 74 قاپىكى زپر كېشه كهى
 ده شاقل وپر له بخوور؛ 75 يهك جوانه گا و بهراتيىك و بهر خيىكى نېرى
 يهك ساله بو قوربانى سووتاندن؛ 76 گيسكيىكى نېرينه بو قوربانى گونا،
 77 بو قوربانى هاوبه شيش دوو گا و پېنج بهران و پېنج ته گه و پېنج
 بهرخی نېرى يهك ساله. ئەمه پېشكه شكراوى په گعيللى كورى عؤخرانه.
 78 له رۆزى دوازده يه مدا سهرۆكى نه وهى نه فتالى، ئە حيره عى كورى

عینان، پیشکه شکاروه که ی هینا. 79 پیشکه شکاروه که شی له گه تیک بو له زیو که کیسه که ی سهد و سی شافل بوو، تاسیک له زیو کیسه که ی حه فتا شافل بوو به شافلی پیروزگا، هردووکیان پر بوون له باشرین ناردی به زهیت شیراوهک پیشکه شکاروی دانه ویله؛ 80 قاپکی زیر کیسه که ی ده شافل و پر له بخور؛ 81 یهک جوانه گا و به راتیک و به رخیکی نیری یهک ساله بو قوربانی سووتاندن؛ 82 گیسکیکی نیرینه بو قوربانی گونا، 83 بو قوربانی هاو به شیش دوو گا و پینج بهران و پینج ته گه و پینج به رخی نیری یهک ساله. ته مه پیشکه شکاروی ته حیره عی کوری عینانه. 84 ته مه پیشکه شکاروی سه روکه کانی ئیسرائیل بوو، بو ته رخانکردنی قوربانگا که له کاتی ده ستیشانکردنی: دوازده له گه نی زیو و دوازده تاسی زیو و دوازده قاپی زیر. 85 هه ر له گه تیک سهد و سی شافل زیو و هه ر تاسیک حه فتا شافل بوو، هه موو زیوی قاپو قاچاغه کان دوو هه زار و چوار سهد بوون به شافلی پیروزگا. 86 قاپه زیره کانیس دوازده ی پر له بخور، هه ر قاپیک ده شافل بوو به شافلی پیروزگا، هه موو زیری قاپه کان سهد و بیست شافل بوو. 87 هه موو گایه کانی قوربانی سووتاندن دوازده جوانه گا بوو، به رانه کانیس دوازده و به رخی نیره یهک ساله کانیس دوازده له گه ل پیشکه شکاروی دانه ویله یان، گیسکه نیره کانیس دوازده بوون بو قوربانی گونا، 88 هه موو گایه کانی قوربانی هاو به شیش بیست و چوار گا بوون، به رانه کانیس شهست و ته گه کانیس شهست و به رخی نیره یهک ساله کانیس شهست. ته مه پیشکه شکاروه کان بوو بو ته رخانکردنی قوربانگا که له دوا ی ده ستیشانکردنی. 89 جا کاتیک موسا چروه ناو چادری چاوپیکه و ته وه تا کو قسه له گه ل یه زدان بکات، گوئی له ده نگه که ده بوو که له گه لی ده دوا له قه پاغی که فاره ته وه که له سه ر سندوقی شایه تی بوو، له تیوان دوو که رو به که وه، به م شیوه به خودا قسه ی له گه ل کرد.

8 یه زدان به موسای فهرموو: 2 «له گه ل هارون بدوی و پی بلی:» کاتیک چرا کانت به رز کرده وه، با پروناکی حه وت چرا که بو پیش چرادانه که ییت.» 3 هارون چرا کانی وا به رز کرده وه هه تا پروناکی به پیشی چرادانه که بدات وهک یه زدان فهرمانی به موسا کرد. 4 ته مه ش دروستکردنی چرادانه که به، له زیری کوتراو، له قه ده که به وه هه تا خونچه کانی کوتران،

چرادانه که ی به گویری نه و شیوه دروستکرد که یه زدان پیشانی موسای دا. 5 یه زدان قسه ی بۆ موسا کرد و فەرمووی: 6 «لیقییه کان له تیو نه وه ی ئیسرایلدا ببه و به یچی ریورەسم پاکیان بکەرەوه. 7 ئاواش دە کهیت بۆ پاککردنه وه یان: ئاوی پاککردنه وه یان به سه ردا پیرژینه، با هه موو له شیان بتاشن و جله کانیاں بشۆن. به م شیوه یه خوین پاک بکه نه وه. 8 ئینجا جوانه گایه ک له گه ل پیشکه شکرایی دانه و ئیله که ی که با شترین ئاردی به زهیت شیلراوه ببه ن و جوانه گایه کی دیکه ش بۆ قوربانی گونا هه. 9 جا لیقییه کان ده به یته پدش چادری چاوپیکه وتن و هه موو کۆمه لی ئیسراییل کۆده که یته وه، 10 لیقییه کان ده به یته به رده م یه زدان و نه وه ی ئیسراییل ده ستیا ن ده خه نه سه ر. 11 جا هارون لیقییه کان له به رده م یه زدان پیشکه ش ده کات وه ک قوربانی به رزکردنه وه له لایه ن نه وه ی ئیسراییله وه بۆ نه وه ی ئاماده بن بۆ په رستنی یه زدان. 12 «ئینجا لیقییه کان ده ستیا ن ده خه نه سه ر دوو جوانه گا که، یه کیکیان وه ک قوربانی گونا هه پیشکه ش ده کریت و نه وه ی دیکه قوربانی سووتاندن بۆ یه زدان، بۆ که فاره تکردن بۆ لیقییه کان. 13 جا لیقییه کان له به رده م هارون و کوره کانی راده گریت و وه ک قوربانی به رزکردنه وه بۆ یه زدان پیشکه شیان ده که یته. 14 به م شیوه یه لیقییه کان له تیو نه وه ی ئیسراییل جیا ده که یته وه، لیقییه کان بۆ من ده بن. 15 «له دوا ی نه وه ی لیقییه کانت پاک کرده وه و وه ک قوربانی به رزکردنه وه پیشکه شت کردن، دین بۆ نه وه ی خزمه تی چادری چاوپیکه وتن بکه ن، 16 چونکه نه وان له تیو نه وه ی ئیسراییله وه به ته واوی به من دراون، له جیا تی هه موو تۆ به ریه کی نیری سک له نه وه ی ئیسراییلدا من بۆ خوّم دانا ون. 17 هه موو تۆ به ریه کی نیر، خه لک یان ئاژهل له نه وه ی ئیسراییلدا بۆ من ه. نه و پوژهی له هه موو تۆ به ریه کم دا له خا کی میسر، بۆ خوّم ته رخان کردن. 18 ئینجا لیقییه کانم بۆ خوّم دانا له جیا تی هه موو تۆ به ریه ک له نه وه ی ئیسراییل. 19 لیقییه کانم به ته واوی به هارون و کوره کانی به خشیوه له تیو نه وه ی ئیسراییل، هه تا له چادری چاوپیکه وتندا له جیا تی نه وه ی ئیسراییل خزمه ت بکه ن، هه روه ها بۆ که فاره تکردن بۆ نه وه ی ئیسراییل تا کو نه وه ی ئیسراییل تووشی هه یچ ده ردنک نه بیلت له کاتی تریکه وته وه یان له پیرۆزگا،» 20 موسا و هارون و هه موو کۆمه لی نه وه ی ئیسراییل ئاویان بۆ لیقییه کان

کرد، به گوییهی همو و نهوهی یه زدان فرمانی به موسا کرد سه بارهت به لیثیه کان. 21 جا لیثیه کان خویان پاک کرده وه و جله کانیان شوست، هارون له بهردهم یه زدان وهک قوربانی بهر زکرنه وه پیشکشی کردن، هارون که فارهتی بو کردن بو پاکبونه وه یان. 22 له دوای نه وه لیثیه کان هاتن هه تا له چادری چاوپنکه وتندا له بهردهم هارون و له بهردهم کوره کانی خزمه ته که یان بکن، وهک چۆن یه زدان فرمانی به موسا کرد سه بارهت به لیثیه کان، ئاویان له گه لدا کردن. 23 یه زدان به موسای فهرمو: 24 «نه مه بو لیثیه کانه، له گنجی بیست و پینج سال بهره و سه ره وه دینه ناو خزمه ته وه بو خزمه تی چادری چاوپنکه وتن. 25 له تمه نی په نجا ساله شه وه دهست له خزمهت هه لده گرن و ئیتر خزمهت نا کن. 26 یارمه تی برا کانیان ده دن له چادری چاوپنکه وتن له پاریزگاری، به لام هیچ خزمه تیک نا کن. ئاوا بو لیثیه کان ده که یت له پاریزگاریه کانیان.»

9 له سالی دووه می هاتنه ده ره وه یان له خاکی میسر له مانگی یهک له چۆله وانی سینا یه زدان به موسای فهرمو: 2 «با نه وهی ئیسرائیل جه ژنی په سخه له کاتی خۆیدا بکن، 3 له رۆژی چواردهی ئه م مانگه له زه رده په پردا، له کاتی خۆیدا ده یکن، به گوییهی همو و فهرز و پاسپارده کان.» 4 موساش له گه ل نه وهی ئیسرائیل دوا بو نه وهی جه ژنی په سخه بکن، 5 جا له چواردهی مانگی یهک له زه رده په پردا له چۆله وانی سینا جه ژنی په سخه یان کرد، به گوییهی همو و نه وهی یه زدان فرمانی به موسا کرد، نه وهی ئیسرائیل ئاویان کرد. 6 به لام هه ندیک که س به هوی مردوو ئیکه وه به پیی رپوره سم گلاو بیون و دروست نه بوو بویان له و رۆژه دا جه ژنی په سخه بکن، جا له و رۆژه دا هاتنه بهردهم موسا و هارون. 7 نه و خه لکه پییان گوت: «ئیه به هوی که سیکی مردوو وه گلاوین، بوچی له کاتی خۆیدا له تیو نه وهی ئیسرائیلدا وه لای بنرین و قوربانی بو یه زدان پیشکشی نه کین؟» 8 موساش وه لاهی دانه وه: «بوهستن با گویم لی بیت یه زدان سه بارهت به ئیوه چی فرمان ده کات.» 9 جا یه زدان به موسای فهرمو: 10 «له گه ل نه وهی ئیسرائیل بدوی و پییان بی: «هه رکه سیک له ئیوه یان له نه وه کانتان، ته گه ر به مردوو ئیک گلاو بیویان له گه شتیکی دوور بوو، با جه ژنی په سخه بو یه زدان بکات. 11 له رۆژی چواردهی مانگی دوو له زه رده په پردا ده یکن، به رخه که

به نانی فه تیره و به گیای تالده ده خون. 12 هیچی بو به یانی ناهیلنه وه و
 هیچ ئیسقائیکی لی ناشکینریت. به گویره ی هموو فوزه کانی جه ژنی په سخه
 ده یکن. 13 به لام ته گهر یه کیچ پاک بو و له گه شت نه بوو، جه ژنی
 په سخه ی نه کرد، ته و گیانه له گه له که ی داده بردریت، چونکه له کانی خویدا
 قوربانی یه زدانی پیشکش نه کردوه، ته و که سه توبالی گونا که ی خوی
 هه لده گریت. 14 «ته گهر نامویه ک له تیو میوه دا برییت و ویستی جه ژنی
 په سخه بو یه زدان بگپریت، به گویره ی فوزه یه سخه و یاسا کانی تاوا ده کات،
 یه ک فوزه ده بیت بوتان، بو نامو و بو هاو لاتی خا که که.» 15 له رۆژی
 دامه زاندنی چادره که ی پرستن که به چادری په یمان ناسراوه، هه ورپک
 چادره که ی پرستنی داپوشی. هه ر له میواره وه هه تا به یانی هه وره که له سه ر
 چادره که ی پرستن وه ک دیمه نی تاگر بوو. 16 به به رده واهی تاوا بوو،
 هه ور دایده پوشی و به شه ویش هه وره که دیمه نی تاگری هه بوو. 17 هه ر
 کاتیکیش هه وره که له سه ر چادره که به رز ده بووه وه، ته و نه وه ی ئیسرائیل
 له دوا ی ته وه به ری ده که وتن. له و شوینه ی هه وره که بنیشتابیه وه ته و نه وه ی
 ئیسرائیل له وی چادریان هه لده دا. 18 به فرمانی یه زدان نه وه ی ئیسرائیل
 به ری ده که وتن و به فرمانی یه زدان چادریان هه لده دا، هه موو رۆژی
 نیشتنی هه وره که به سه ر چادره که ی پرستندا ته وان له چادره کانی خو یان
 ده مانه وه. 19 هه ر کاتیک هه وره که چهن د رۆژیکی زور له سه ر چادره که ی
 پرستن ده مایه وه، ته و نه وه ی ئیسرائیل گو پرایه لی یه زدان ده بوون و به ری
 نه ده که وتن. 20 هه ر کاتیک هه وره که چهن د رۆژیکی که م له سه ر چادری
 پرستن ده مایه وه، ته و به گویره ی فرمانی یه زدان چادریان هه لده دا و
 به گویره ی فرمانی یه زدان به ری ده که وتن. 21 هه ندیک جار هه وره که
 له میواره وه هه تا به یانی ده مایه وه و له به یانیدا به رز ده بووه وه، ته و کاته
 به ری ده که وتن. یان شه و و رۆژیکی بمابایه وه و به رز بووایه وه، ته و به ری
 ده که وتن. 22 به م جو ره هه وره که دوو رۆژیان مانگیکی یان سالیکی،
 هه رچه ندیک له سه ر چادره که ی پرستن بمابایه وه و بنیشتابیه وه، ته و نه وه ی
 ئیسرائیل له چادره کانیان ده مانه وه و به ری نه ده که وتن، هه ر کاتیکیش به رز
 بووایه وه ته و به ری ده که وتن. 23 به فرمانی یه زدان چادریان هه لده دا و به

فەرمانى يەزدان بەرى دەكەوتن و ئەركى يەزدانىان دەپاراست، بەگویره
فەرمانى يەزدان لەسەر دەستى موسا.

10 يەزدان بە موساى فەرموو: 2 «دوو كەرەنا لە زىوى كوتراو بو
خۆت دروستبەكە، بۇ بانگکردنى كۆمەل و بۇ بەرىكەوتنى تۆردوگاگان.
3 ئەگەر ھەردووگان لیدران ئەوا ھەموو كۆمەل بۇ لای دەروازەى
چادری چاوپكەوتن لەلات كۆدەبنەو، 4 ئەگەر تەنھا يەكپچان لیدرا
ئەوا سەرکردەگان لەلات كۆدەبنەو، كە سەرۆك خێلەكانى ئیسرائیل.
5 ئەگەر وەك نیشانەى ئاگاداركدنەو لیتاندا ئەوا ئەو تۆردوگایانەى
لەلای پۆزھەلات چادریان ھەلداو بەرى دەكەون، 6 ئەگەر دووبارە
وەك نیشانەى ئاگاداركدنەو لیتاندا ئەوا ئەو تۆردوگایانەى لەلای باشوور
چادریان ھەلداو بەرى دەكەون، بۇ بەرىكەوتنەكانیان وەك نیشانەى
ئاگاداركدنەو لیدەدەن. 7 كاتىك كۆمەل كۆدەكەنەو ئەوا كەرەنا
لیدەدەن، بەلام وەك نیشانەى ئاگاداركدنەو ناكەن. 8 «كۆرانی ھارونى
كاهین كەرەناكان لیدەدەن، جا بۇتان دەبیتە فەرزىكى ھەتاھەتایی بو
نەوكانتان. 9 ئەگەر لە خاكى خۆتان بۇ جەنگ چوونە سەر دوژمنىك
كە ستەمتان لیدەكات، ئەوا كەرەناكان وەك نیشانەى ئاگاداركدنەو
لیدەدەن و لەبەردەم يەزدانى پەروەردگارتان یاد دەكرینەو و لە دوژمنەكانتان
پرزگارتان دەبیت. 10 ھەروەھا لە پۆزى خۆشیتان و لە جەژن و لە
دەستپىكى مانگی نوپیان كەرەناكان لیدەدەن، لەسەر قوربانى سوتاندنەكانتان
و قوربانىھەكانى ھاوبەشیتان، جا دەبیتە یادەو ھەرىتان لەبەردەم خودا كەتان.
من يەزدانى پەروەردگارتانم.» 11 لە بیستی مانگی دووى سالى دووھەمدا
ھەورە كە لەسەر چادری پەیمان بەرزبووھە. 12 جا نەوھى ئیسرائیل
لە قۇتاغەكەیان لە چۆلەوانى سیناوە بەرىكەوتن و ھەورە كە لە چۆلەوانى
پاران نیشتەو. 13 بەپى فەرمانى يەزدان و لە رىگەى موساوە بۇ يەكەمین
جار دەستیان بە كۆچەكەیان كرد. 14 لە ژىر بەیداخەكەیان تۆردوگای
نەوھى يەھودا بەگویرهى لە شکرەكانیان يەكەم جار بەرىكەوتن و نەحشۆنى
كۆرى عەمیناداب سوپاسالاریان بوو. 15 سەرلەشكرى ھۆزى نەوھى
يەساخاریش نەتەتیلی كۆرى چوعەر بوو، 16 سەرلەشكرى ھۆزى نەوھى
زەبولونیش ئەلیابى كۆرى حیلون بوو. 17 ئینجا چادەرەكەى پەرسن

ھەلگىرايەۋە نەۋەي گىر شۆن و نەۋەي مەرارى چادىرە كەي پەرسىتىيان
 ھەلگرت و بەرىكەۋتن. 18 لەدۋاي ئەوان لەژىر بەيداخە كەيان توردوگاي
 پەئوئىن بەگوئىرەي لەشكەرە كانيان بەرىكەۋتن، ئەلىسورى كورى شەدىئور
 سوپاسالارىيان بوو. 19 سەرلەشكەرى ھۆزى نەۋەي شىمۆنىش شەلومىيلى
 كورى چوورلشەدای بوو، 20 سەرلەشكەرى ھۆزى نەۋەي گادىش ئەلىياسافى
 كورى دەعوئىل بوو. 21 ئىنجا قەھاتىيەكان شتە پىرۇزكراۋە كانيان ھەلگرت
 و بەرىكەۋتن، ھەتا گەيشتن چادىرە كەي پەرسىتىيان ھەلدرابوو. 22 ئىنجا
 لەژىر بەيداخە كەيان نەۋەي ئەفرايم بەگوئىرەي لەشكەرە كانيان بەرىكەۋتن و
 ئەلىشاماعى كورى عەمىھود سوپاسالارىيان بوو، 23 سەرلەشكەرى ھۆزى
 نەۋەي مەنەشەش گەمالائىلى كورى پەداھچوور بوو، 24 سەرلەشكەرى
 ھۆزى نەۋەي بنىامينىش ئەبىدانى كورى گدعوئى بوو. 25 لەكوتائىدا
 لەژىر بەيداخە كەيان توردوگاي نەۋەي دان بەرىكەۋت و پاشەرە و پاسەۋانى
 ھەموو توردوگايان بوو، بەگوئىرەي لەشكەرە كانيان، ئەحىيەزەرى كورى
 عەمىشەدای سوپاسالارىيان بوو. 26 سەرلەشكەرى ھۆزى نەۋەي ئاشىرىش
 پەگىئىلى كورى عۇخران بوو. 27 سەرلەشكەرى ھۆزى نەۋەي نەقتالىش
 ئەحىيەرى كورى عىننان بوو. 28 ئەمەرىكەخستى نەۋەي ئىسرائىلە بە
 لەشكەرە كانيانەۋە كاتىك بەرىكەۋتن. 29 موسا بە حۇفائى كورى پەعوئىلى
 مېدىيانى گوت، كە پەعوئىل خەزۋورى موسا بوو: «ئىمە دەچىن بۇئەۋ
 شۋىتەي يەزدان فەرموۋى: "پىتائى دەدەم." لەگەلمان ۋەرە و بۆت باش
 دەيىن، چونكە يەزدان بەئىنى داۋە بۇ ئىسرائىل چاك دەيىت.» 30 ئەۋىش
 پىي گوت: «نارۆم، بەلكو بۇ لاي خاكى خۆم و گەلى خۆم دەچم.»
 31 جا موسا گوتى: «تكاىە بەجىمان مەھىئە، لەبەر ئەۋەي شارەزائىت لە
 چۆلەۋانى لەكۆي چادىرە ھەلبەدىن، بىبە بە چاۋ بۆمان. 32 ئەگەر لەگەلمان
 بىيىت، ئەۋا بەۋ چاكەيەي يەزدان لەگەل ئىمەي دەكات، ئىمەش چاكەت
 لەگەلدا دەكەين.» 33 جا لەكۆي يەزدانەۋە بۇ سى پۇژە رى بەرىكەۋتن و
 سندوقى پەيمانى يەزدانىش سى پۇژە رى پىشيان كەوتىۋە، ھەتا بۇ پىشودان
 ئىشنىگە يەكەن بۇ بدۇزىتەۋە. 34 ھەۋرى يەزدانىش بە پۇژ بەسەريانەۋە بوو،
 كاتىك لە توردوگاۋە بەرىكەۋتن. 35 لەكاتى بەرىكەۋتنى سندوقە كەش
 موسا دەيگوت: «ھەستە يەزدان! با دوژمنانت پەرتەۋازە بن و ناخەزانت

لەبەردەمت ھەلێن.» 36 لە کاتی چادەرھەلدانیش دەیگوت: «ئەم یەزدان، بگەڕێو ھەزاران ھەزاران ئیسرائیل.»

11 گەل دەر بارەم ناخۆشیان بۆلەبۆلیان کرد، گەیشتە لای یەزدان. یەزدان کە ئەمەم ییست یی خراب بوو، توورەبی جۆشا، ئیتەر تاگری یەزدان تیئاندا گری گرت و قەراغی توردوگا کەم سووتاند. 2 لەبەر ئەو گەل ھاواریان بۆ موسا کرد، موساش لە یەزدان پارایەو و ئاگرە کە کوژایەو. 3 ئەو شوینەش ناوژا تەبعیرە، چونکە تاگری یەزدان تیئاندا گری گرت. 4 ئەو ئاژاوەگێرانی لە تیویان دەژیان ئارەزووی گوشتیان دەکرد، جا ئەو ئیسرائیلیش گەرانەو و گریان و گوشتیان: «کێ گۆشتمان دەر خوارد دەدات. 5 ئەو ماسیەم لە میسر بەخۆراپی دەمانخوارد بە بیرمان ھاو، لە گەل خەیار و شووتی و کەوەر و پیاز و سیر. 6 ئیستاش وا گیئمان وشک بوو، هیچ شتیکی نییە و ھەر چاومان لەسەر ئەو مەنەبە!» 7 مەنیش وەک تۆم گرتی و ابوو، دیمەنی وەک دیمەنی سرتی دار درەوشاوە بوو. 8 گەیش دەسوورانەو ھەتا ھەلیگرنەو، ئینجا بە دەستار دەیانپاری یان لە ھاو دەیانکوئایەو و لە مەنجەل ئیان دەنا و دەیانکردە کوئیرە، تامەکەشی وەک تامی کوئیرە برژاوی بە زەیت بوو. 9 ھەر کاتیک بە شەو شەوئم بەسەر توردوگا کەدا دەھاو خوارەو، ئەوا مەنیش لە گەلیدا دەھاو خوارەو. 10 کاتیک موسا گوئی ئیبوو ھەموو گەل دەگرین، ھەریە کە بەخۆی و بنەمالە کە یەو لەبەر دەر وازەم چادەر کەم راووستاوە، توورەبی یەزدان زۆر زیادی کرد، موسا بەمە دلگران بوو. 11 جا موسا بە یەزدانی گوت: «بۆچی لە گەل خزمەتکارە کەت خراب بوویت؟ بۆچی لەلات پەسەند نەبووم، تەنانەت باری ھەموو ئەم گەلەت خستە سەر من؟ 12 ئایا سکم بەم ھەموو خەلکە پر بوو یان لە منووە لەدایک بوونە؟ بۆچی پیم دەلی بە باووش ھەلیانگەر، ھەر وەک چۆن دایەن مندالی ساوا ھەلدەگرت، بیانە ئەو خاکەم سویندت بۆ باوانیان خوارد؟ 13 گۆشتم لەکوئ بوو تا کو بە ھەموو ئەم گەلەم بەسەر مەو دەگرین و دەلین: «گۆشتمان بەدەرئ پیتین!» 14 من بە تەنھا ناتوانم ھەموو ئەم گەلە ھەلگرم، چونکە بۆ من گرانە. 15 جا ئەگەر وام پیدە کەیت، بکوژە ئەگەر لەلات پەسەندم، با تووشی بەلای خۆم نەبم.» 16 یەزدانیش بە موسای فەرموو: «لە پیرانی ئیسرائیل ھەفتا پیاوم بۆ

کۆبکه ره وه، ئەوانە ی دەزانیت که ریش سپی و کویخای گەلن و بیانپێنە
 لای چادری چاوپێکەوتن و با لەوێ لەگەڵتدا پراوەستن. 17 جا من دێمە
 خوارەوه و لەوێ لەگەڵتدا دەدویم و لەو پڕۆحە ی بەسەر تەوه یە دەبەم و
 دەبخەمە سەریان، جا لەگەڵتدا بارگرانی گەلە که هەلەگەرن، ئیتر تۆ بە تەنھا
 هەلینا گریت. 18 «بە گەلیش دەئیت:» «بۆ بەیانی خۆتان تەرخان بکەن ئینجا
 گۆشت دەخۆن، چونکە یەزدان گوێ لیبوو که گریان و گوتتان، 'کی
 گۆشتمان دەر خوارد دەدات؟' لە میسر حالممان خۆشتر بوو! ئیستا یەزدان
 گۆشتمان دەدات و دەبخۆن. 19 نە رۆژێک، نە دوو پڕۆژ، نە پێنج پڕۆژ،
 نە دە پڕۆژ و نە بیست پڕۆژ، 20 بەلکو ماوه ی مانگیکی تەواو دەبخۆن،
 هەتا لە کونی لووتمان دێتە دەرەوه و رقتان لێ دەپێتەوه، چونکە یەزدانتان
 پەتکردەوه که لە تێوتاندا یە و لە بەردەمیدا گریان و گوتتان: 'بۆچی ئەمەمان
 کرد و لە میسر هاتینە دەرەوه؟'» 21 بەلام موسا گوئی: «ئەو گەلە ی من
 لە تێویانم شەش سەد هەزار پیادە یە، تۆش فەرمووت: "گۆشتیان دەدەم لێ
 بخۆن بۆ ماوه ی مانگیک!"» 22 ئایا مەر و مانگیان بۆ سەردەبردیت هەتا
 بەشیان بکات، یان هەموو ماسی دەریایان بۆ کۆدەکریتەوه هەتا بەشیان
 بکات؟» 23 یەزدانیش بە موسای فەرموو: «ئایا یەزدان بێ دەسەلاتە؟ ئیستا
 دەبینیت ئاخۆ قسەکانم دێتە دی یان نا.» 24 موساش چوو دەرەوه و
 بە فەرموودە ی یەزدان لە گەل گەلدا دوا. حەفتا پیاوی لە پیرانی گەل
 کۆکردەوه، لە دەورووبەری چادەرە که رابگرتن. 25 یەزدانیش لە هەوردا هاتە
 خوارەوه و لە گەلیدا دوا و لەو پڕۆحە پیرۆزە ی که لەسەری بوو بردی و
 خستییە سەر حەفتا ریش سپییە که. کاتییک پڕۆحە که هاتە سەریان ئیتر
 پەیمای خودایان را گەیاندا، بەلام یەک جار و زیاتر نا. 26 دوو پیاویش لە
 تۆردوگا که مانەوه، ناوی یەکیان ئەلداد و ناوی ئەوه ی دیکە میداد بوو،
 پڕۆحی خودا لەسەریان نیشتهوه، ئەوانیش لە ریش سپییەکان بوون، بەلام
 نە چوو بوونە لای چادەرە که، جا لە تۆردوگا که پەیمای خودایان را گەیاندا،
 27 لاویکیش رابکرد و هەوایی دایە موسا و گوئی: «ئەلداد و میداد لە
 تۆردوگا که پەیمای خودا پادە گەینن!» 28 یەشوعی کۆری نوینش که
 لە گەنجییەوه خزمەتکاری موسا بوو و لەلامی دایەوه و گوئی: «موسای
 گەورەم رێیان لێ بگره!» 29 موساش پێی گوئی: «ئایا لە جیاتی من ئیرەیی

ده به يت؟ خۇزگه ھەموو گەلى يەزدان پېغەمبەر بونايە، كە يەزدان رۆحى خۆى دەخستە سەريان!»، 30 ئىنجا موسا و پىرانى ئىسرائىل گەرانەو ھە بۇ توردوگا كە. 31 بايەكيش لەلايەن يەزدانەو ھەلىكرد و سوئسكەى لە دەرياو ھىنا بۇ توردوگا كە. بۇ ماوھى رۆزە رېيەك لەم لا و رۆزە رېيەك لەو لا لە چوار دەورى توردوگا كە و بە بەرزى دوو بال لەسەر پرووى زەويپەو ھە بۇلاوى كەردنەو. 32 گەلېش ھەستان و بە درىژاى ئەو رۆزە و بە درىژاى شەو و رۆزى دواترېش سوئسكەيان كۆكردەو، كە مەترىنيان دە ھۆمەرى كۆكردەو و بۇ خۆيان بە چوار دەورى توردوگا كە رايانخست. 33 لەو كاتەشدا كە ھېشتا گوشت لەژىر دانەكانيان بوو پېش ئەوھى پىچوون، توورەينى يەزدان بەسەر گەلدا جۆشا و يەزدان گەلى تووشى دەردىكى گران كەرد، 34 جا ئەو شوپنە ناونزا قىرۆت ھەتەفا، چونكە لەوئ ئەو خەلكانەيان ناشت كە نەوسيان ھەستا. 35 لە قىرۆت ھەتەفاشەو گەل بۇ ھەچىرۆت بەرپەكەوتن، جا لەوئ چادريان ھەلدا.

12 مەريەم و ھارون لە دژى موسا قەسيان كەرد، لەبەر ئەو ژنە كوشىبەى كە خواستى، چونكە ژىتېكى كوشى خواستبوو. 2 جا گوتيان: «ئايانە يەزدان تەنھا لەگەل موسادا داو، باشە لەگەل ئېھش قەسى نەكەرد؟» يەزدانېش گوئى لېبوو. 3 (موساش لە ھەموو خەلكى سەر پرووى زەوى پىفېزتر بوو.) 4 جا يەزدان دەستبەجى بە موسا و ھارون و مەريەمى فەرموو: «ئەو سىبەتان و ھەرنە دەروەو بۇلاى چادرى چاوپەكەوتن.» ئىنجا ھەرسىپكان ھاتنە دەروەو. 5 يەزدانېش لە ستوونى ھەوردا دا بەزى و لە دەروازەى چادەرە كە و ھەستا، بانگى ھارون و مەريەمى كەرد، ھەردووكان بەرەو پېشەو چوون. 6 جا فەرمووى: «باش گوئى لە قەسەم بگرن:» كاتېك پېغەمبەرى يەزدان لە تىوتانە، ئەوا بە بىنين خۆمى بۇ ئاشكرا دەكەم، لە خەندا لەگەل دەدوئىم. 7 بەلام موساى بەندەم ئاوا نىبە، بەلكو بەو ھەفایە لە ھەموو مالا كەم، 8 پروو بە پروو لەگەل دەدوئىم، بە پروونى نەك بە مەتەل، شىوھى يەزدان دە بىنئىت. ئىتر بۆچى نەترسان كە لە دژى موساى بەندەم دوان؟»، 9 جا توورەينى يەزدان لىيان جۆشا و رۇبىشت. 10 كاتېك ھەورە كە لەسەر چادەرە كە بەرزبوو ھەم مەريەم گەروگول بوو، وەك بە فرسپى ھەلگەرا، جا ھارون ئاوپرى لە مەريەم دا بەو ھەمى و بىنى گەروگول بوو. 11 ھارون بە

موسای گوت: «گه ورم داوات لیده کم ئەو سزایه مان نه خه یته سەر که گیلایه تیمان کرد و گوناھمان پی کرد، 12 تکایه با وەک ئەو کۆرپە لەبارچووہ نه بیت که پووکاوە تەوہ.» 13 موساش ھاواری بۆ یەزدان کرد و گوتی: «خودایه، تکایه چاکی بکەوہ.» 14 یەزدانیش بە موسای فەرموو: «ئەگەر باوکی تفی لە چاره ی دە کرد، ئایا حەوت پرۆژ شەرمەزار نە دە بوو؟ با حەوت پرۆژ لە دەرەوہ ی تۆردوگا که دەستبەسەر بیت و ئینجا بیتەوہ.» 15 جا مریەم حەوت پرۆژ لە دەرەوہ ی تۆردوگا که دەستبەسەر بوو و گەلێش بەرێ نە کەوتن هەتا مریەم نە هاتەوہ. 16 پاش ئەمە گەل لە حە چیرۆتەوہ بەرێکەوتن و لە چۆلەوانی پاران چادریان هەلدا.

13 ئینجا یەزدان بە موسای فەرموو: 2 «چەند پیاویک بنێرە بۆ سیخوڕیکردن لە خاکی کەنعان که من بە نەوہ ی ئیسرائیل داوہ، لە هەر هۆزیک لە باوکانیان پیاویک دەنێرن، هەر یەکیکیان سەرکردە بیت لە ناویاندا.» 3 بە پێی فەرمانی یەزدان موسا لە چۆلەوانی پارانەوہ ئەوانی نارد. هەموویان لە نەوہ ی ئیسرائیل رابەر بوون. 4 ئەمەش ناوہ کانیانە: لە هۆزی رەئوبین شەمعی کۆری زە کور، 5 لە هۆزی شیمۆن شافاتی کۆری حۆری، 6 لە هۆزی یەھودا کالیتی کۆری یەفونە، 7 لە هۆزی یەساخار یەگالی کۆری یوسف، 8 لە هۆزی ئەفرایم هۆشییەعی کۆری نون، 9 لە هۆزی بنیامین پەلتی کۆری رافو، 10 لە هۆزی زەبولون گەدیتی کۆری سوڈی، 11 لە هۆزی یوسف، لە هۆزی مەنەشە گەدی کۆری سوسی، 12 لە هۆزی دان عەمیئیل کۆری گەمەلی، 13 لە هۆزی ئاشیر سەتوری کۆری میکائیل، 14 لە هۆزی نەفتالی نەحیی کۆری فوسفی، 15 لە هۆزی گاد گوئیلی کۆری ماکی. 16 ئەوہ ناوی ئەو پیاوانە بوو که موسا ناردنی بۆ سیخوڕی خاکی کە. موساش هۆشییەعی کۆری نونی ناونا یەشوع. 17 جا موسا ناردنی بۆ سیخوڕی خاکی کەنعان و پێی گوتن: «لێرەوہ بەناو نەقەبدا برۆن و بۆ ناوچە شاخاویە کە سەربەکەون و 18 پروانن خاکی کە چۆنە، ئەو گەلەش تێیدا دەژیت بە هیزە یان لاوازە؟ کەمن یان زۆرن؟ 19 ئەو خاکی تێیدا نیشته جین چۆنە، باشە یان خراپە؟ ئەو شاروچکانە چین کە تێیدا نیشته جین، خێوہ تگان یان قەلابەندن؟ 20 هەر وەها ئەو خاکی چۆنە، بە پیتە یان بێپیتە؟ داری لێیە یان نا؟ چاوانە ترس بن و هەندێک لە بەروبوومی

خا که که بهین» و پرورانهش پرورانی به کم بهری تری بوو. 21 ته وانیش
 سه رکه وتن و سیخوری خا که که بیان کرد، له چوله وانی چنه وه هه تا ره خوڤ
 له نریک دهر وازهی حه مات. 22 به ناو نه قه بدا سه رکه وتن و هاتنه هه برؤن.
 له ویش ته حیمه ن و شیشهی و ته لمه ی نه وهی عه ناق لیبوو، هه برؤنیش پدیش
 چۆعه نی میسر به هه وت سال بنیاد نرابوو. 23 تیر هاتنه دۆلی ته شکۆل
 و له وی لقیکیان به هیشووه تریه که وه لیکرده وه و به دارنیک هه لیا نگر
 له تیوان دووانیان و له گه ل هه ندیک هه نار و هه نجیر. 24 جا ته و شوینه
 ناو نرا دۆلی ته شکۆل به هوی ته و هیشووهی نه وهی ئیسرا ئیل له وی لیان
 کرده وه. 25 ئینجا له دوا ی چل پرور له سیخوری ته خا که که هاتنه وه. 26
 سیخوره کان هاتنه لای موسا و هارون و هه موو کۆمه لی نه وهی ئیسرا ئیل له
 چۆله وانی پاران، له قادیش، هه والیان بو ته وان و بو هه موو کۆمه ل هینایه وه
 و به رو بوومی خا که که بیان پیشان دان. 27 هه والیان پیدایا و گوتیان: «بو
 ته و خا که چوین که تو ئیمه ت بو ی نارد و به راستی شیر و هه نگوینی
 لی دهر ژیت! ته مه ش به ره که یه تی. 28 به لام ته و گه له ی له خا که که دا
 نیشته جین به هیزن و شاره کان قه لابه ند و زور مه زن، هه روه ها نه وهی
 عه ناقیشمان له وی بینی. 29 عه مایقییه کان له خا کی نه قه بدا نیشته جین، حیقی
 و یه بوسی و ته موریه کان له ناوچه شاخاوییه که دا نیشته جین، که نعانیه کانیش
 له لای دهر یا و له سه ر که ناری رووباری ئوردون نیشته جین.» 30 به لام
 کالیب گه لی بو موسا بیده نگ کرد و گوتی: «با سه ر بکه وین و دهستی
 به سه ر دا بگرین، چونکه توانمان به سه ریدا هه یه.» 31 به لام ته و پیاوانه ی
 له گه لیدا چووبون، گوتیان: «ناتوانین سه ر بکه وین و دژایه تی ته و گه له
 بکه ین، چونکه له ئیمه به هیز ترن.» 32 جا هه والیکی خراپان له تیو نه وهی
 ئیسرا ئیلدا بلا و کرده وه سه باره ت به و خا که ی سیخوریان تیدا کردبوو و
 گوتیان: «ته و خا که ی پیدایا چوین هه تا سیخوری بکه ین، خا کیکه که
 دانیشتوانه که ی قوت ده دات. هه موو ته و گه له ی تیدایا بینیمان بالا به رز
 بوون. 33 هه روه ها له وی نه فیلیمان بینی، نه وهی عه ناق که له ره گه زی
 نه فیلیمن، له چاوی خو ماندا وه ک پیکوره و ابوین، به هه مان شیوه ش
 له چاو ته وان.»

14 کۆمەل ھەموو دەنگیان بەرز کردەووە و ھاواریان کرد و ئەو شەووە گەل گریان. 2 ھەموو نەووەی ئیسرائیل دەستیان بە بۆلەبۆل کرد بەسەر موسا و ھارون و ھەموو کۆمەل، پێیان گوتن: «خۆزگە لە میسر دەمردین! خۆزگە لە چۆلەوانیدا دەمردین! 3 بۆچی یەزدان ئێمە دەھینیتە ئەم خاکە بۆ ئەووەی بە شمشیر بکوژین و ژن و مندالمان بە تالان ببردین؟ ئایا باشتەر نییە بگەرێننەووە میسر؟» 4 جا بە یەکتریان گوت، «سەرۆکیەک بۆ خۆمان دادەنێن و دەگەرێننەووە میسر.» 5 ئینجا موسا و ھارون بەسەر پروویاندا کەوتن لەبەردەم ھەموو کۆمەلێ ئەووەی ئیسرائیل کە لەوێ کۆبیوونەووە. 6 بەشوعی کوری نون و کالیبی کوری یەفونەش لەوانە بوون کە سیخووری خاکە کەیان کردبوو، جلەکانی خۆیان دراند و 7 لەگەڵ ھەموو کۆمەلێ ئەووەی ئیسرائیلدا دوان و گوتیان: «ئەو خاکە ی پێیدا چووین ھەتا سیخووری بکەین خاکیکی زۆر زۆر باشە، 8 ئەگەر یەزدان پێمان دلشاد بێت ئەوا دەمانباتە ناو ئەو خاکە ی پێمان دەدات، خاکیکی کە شیر و ھەنگوینی لێ دەپرژیت. 9 بەلام لە یەزدان یاخی مەبن و لە گەلی ئەو خاکە مەترسن، چونکە ئیجیری ئێمە، ئەووەتا سیبەریان نەماوە و یەزدان لەگەلمانە، لێیان مەترسن.» 10 بەلام ھەموو کۆمەل گوتیان، «بائەو دووانە بەردباران بکرین.» ئینجا شکۆمەندی یەزدان لە چادری چاوپێکەوتندا بۆ ھەموو ئەووەی ئیسرائیل دەرکەوت. 11 یەزدانیش بە موسای فەرموو: «ھەتا کە ی ئەم گەلە سووکایەتیم پێ دەکەن و ھەتا کە ی باوەرم پێ ناکەن، سەرباری ئەو ھەموو نیشانانە ی لەتێواندا کردم؟ 12 من تووشی دەردیان دەکەم و لەناویان دەبەم، بەلام تۆ دەکەمە گەلیکی گەورەتر و مەزتەر لەوان.» 13 موساش بە یەزدانی گوت: «ئینجا میسر پێکان کە تۆ بە دەسەلاتی خۆت ئەم گەلەت لەتێوان دەرھینا گوێیان لێ دەبیت و 14 بە دانیشتوانی ئەم خاکە ی دەلێن. ئە ی یەزدان، ئەوانە ی گوێیان لیبوووە تۆ لەتێو ئەم گەلە دایت. ئە ی یەزدان، تۆ پروو بە پروو بۆیان دەرکەوتیت و ھەورە کەت لەسەریان وەستاوە و تۆش بە ستوونی ھەور بە پرۆژ و بە ستوونی ئاگر بە شەو پێشیان دەکەویت. 15 ئەگەر ئەم گەلە لە ھەمان کاتدا بکوژیت، ئەوا نەتەووەکان کە گوێیان لە ھەوالت بوو، دەلێن، 16 چونکە یەزدان نەیتوانی بیانباتە ئەو خاکە ی کە سوێندی بۆیان خواردبوو،

ئىتر لە چۆلەوانى كوشتنى. 17 «ئىستاش با تواناي پەروەردگار مەزن يىت
 ھەروەك فەرمووت: 18 "يەزدان پشوو دريژە و خۆشەويستى نەگۆرى زۆرە،
 لە گوناھ و ياخيبيون خۆشەويىت، بەلام تاوانبار ئەستۆپاك ناكات، بەلكو
 لەسەر تاوانى باوكان سزاي نەوەكان دەدات ھەتا نەوھى سېيەم و چوارەم." 19
 تەكايە لە گوناھى ئەم گەلە خۆشە، ئەو نەوھى مەزنى خۆشەويستىيە
 نەگۆرەكت، وەك چۆن لەم گەلە خۆشەويستىيە لە ميسرەوھە تا ئېرە. 20
 يەزدان يىش فەرمووى: «لەسەر داواكەت لىيان خۆشەويوم. 21 بەلام بەگىانى
 خۆم و بەو شكۆمەندييەى يەزدان يىش كە ھەموو جىيان پەردەكەتەو، 22
 تەنھايەكيكيش لەو پياوانەى شكۆمەنديى من و ئەو نيشانانەى يىنييت كە لە
 ميسرولە چۆلەوانى كردم و ھەتا ئىستا دە جار تاقىيان كردمەوھە و گونيان
 لە قسەكانم نەگرت، 23 تەنھايەكيكيش لەوانە ئەو خاكە نايىيت كە سوپىندم
 بۆ باوكان يان خوارد. ھەموو ئەوانەى سووكايەت يان پى كردووم نايىين.
 24 بەلام كالىپى بەندەم لەبەر ئەوھى رۆحىكى دىكەى لەگەلدا بوو و بە
 تەواوى دوام كەوت، ئەوا دەيەمە ناو ئەو خاكەى بۆى چوو و دەيىتە
 ميرات بۆ نەوھەكى. 25 لەبەر ئەوھى عەمالىيەتەى كان و كەنعانىيەكان لە دۆل
 نىشتەجىن، ئىوھەياني لە رىنگاى دەرياي سوورەوھە برون و بەرەو چۆلەوانى
 بەرپى بگەون.» 26 ھەروھە يەزدان بە موسا و ھارونى فەرمووت: 27 «ھەتا
 كەى ئەم كۆمەلە بەدكارە بۆلەبۆلە كەرە لە دژم دەوھەستن؟ من گويم لە
 بۆلەبۆلى نەوھى ئىسرائىل بوو كە لەسەر من دەيكەن. 28 پىيان بلى: "يەزدان
 دەفەرمووت: بەگىانى خۆم، وەك ئەوھى كە لە ئىوھە گويم لى بوو، ئاواتان
 لىدەكەم. 29 لەم چۆلەوانىيە لاشەكانتان دەكەويت، ھەموو تۆماركراوھەكانتان
 بەگوپرەى سەرژمىرتان لە گەنجى يىست سالى بەرەو سەرەوھە لەوانەى
 بۆلەبۆلىان لە دژم كرد، 30 ناچنە ناو ئەو خاكەى كە سوپىندم خوارد تىيدا
 نىشتەجىتان بگەم، تەنھايە كالىپى كورى يەفونە و يەشوعى كورى نون نەيىت.
 31 بەلام مندالەكانتان كە گوتتان دەبنە نىچىر، ئەوا من دەيانبەمە ناوى و
 شارەزاي ئەو خاكە دەبن كە ئىوھە رەتتان كردەوھە. 32 جا لاشەكانى
 ئىوھە لەم چۆلەوانىيە دەكەويت. 33 مندالەكانىشتان بۆ ماوھى چل سالى
 لە چۆلەوانى دەبنە شوان و تازار دەچىژن بۆ بىوھەفائىتان ھەتا دواھەمىن
 لاشەكانتان لە چۆلەوانىدا كۆتايى پىديت. 34 وەك ژمارەى ئەو پروزانەى

سیخوری خا که که تان کرد که چل رۆژ بوو، بۆ ههر رۆژ نیک سالیکی، چل سال گونا هه کاتنان هه لده گرن و تیده گن دژایه تیکردنی من چۆنه». 35 من یه زدانم و فه رمانم کرد، ده ییت ئاوا له هه موو ئه م کۆمه له به دکاره رینکه و تووه ی له دژی خۆم بکه م، له م چۆله وانیه له ناوده چن و ده مرن»، 36 به لام ئه و پیاوانه ی موسا ناردنی بۆ سیخوری خا که که، هاته وه و هه موو کۆمه لیان لی هاندا به وه ی هه والی خراپان له سه ر خا که که بلا و کرده وه، 37 ئه و پیاوانه له به رده م یه زدان به ده رد مردن، له به ر بلا و کرده وه ی هه والیکه خراپ له سه ر خا که که. 38 به لام یه شوعی کوری نون و کالیی کوری یه فونه له و پیاوانه بوون که بۆ سیخوری خا که که چوو بوون و ژیان. 39 کاتیک موسا باسی ئه م قسانه ی بۆ هه موو نه وه ی ئیسرا ئیل کرد، گه ل ده ستیان به شیوه ن کرد. 40 ئینجا به یانی زوو هه ستان و چونه سه ره وه به ره و به رزایه کانی ناوچه شاخاوییه که و گوتیان: «ئه وه تا ئیه ده چینه ئه شوینه ی یه زدان به لینی داوه، چونکه ئیه گونا همان کرد.» 41 موساش گوتی: «بۆچی له فه رمانی یه زدان ده رده چن، ئه مه سه ر نا گریت! 42 مه رۆن، چونکه یه زدان له تیتاندا نییه، نه وه ک له به رده م دوژمنتان به زن، 43 چونکه عه مالیقییه کان و که نعانیه کان له وین، له پشنتان و به شمشر ده کوژرین، ئیه له یه زدان هه لگه رانه وه و یه زدان له گه ئاندا ناییت.» 44 به لام ئه وان خویان هه لکیشا و به ره و به رزایه کانی ناوچه شاخاوییه که سه رکه وتن، نه سندوقی په یمانی یه زدان و نه موساش له ناوه راستی توردوگا که ده رنه چون. 45 جا عه مالیقییه کان و که نعانیه کانی دانیشتوی ئه و ناوچه شاخاوییه هاته خواره وه و هه تا حۆرما لیانان و تیجان شکاندن.

15 یه زدان به موسای فه رموو: 2 «له گه ل نه وه ی ئیسرا ئیل بدوی و پیمان بلی:» کاتیک هاته ناو خاکی نیشته جیبووتان که من پیتانی ده ده م و 3 قوربانی به ئاگرتان بۆ یه زدان کرد له گایان به ران، جا قوربانی سووتاندن یان قوربانی سه ربراو بۆ به جیبینانی نه زریکی تایبه ت یان به خشین تازاد یان له جه ژنه کاتنان بۆ ئه و بۆنه ی که یه زدان پئی خوشه، 4 ئه وه ی قوربانیه که ی بۆ یه زدان پیشکه ش کرد، پیشکه شکرای دانه و ئله ش له باشرین ئارد ده یه کی عیفه یه ک شیلراو به چاره که هه ینیک له زه یت پیشکه ش ده کات. 5 شه راییش بۆ شه رانی پیشکه شکر او چاره که هه ینیک ئاماده بکه،

له سەر قوربانی سووتاندنە کە یان قوربانیه سەر بردراوه کە بۆ یەک بەرخ. 6
 «بەلام له گەڵ بەران، پێشکه شکرای دانەوێڵە له باشتەین ئارد دوو دەیه کی
 عیفه یه یک شیلراو به سییه کی هه یه نیک له زهیت ده کهیت و 7 شه راییش بۆ
 شه رانی پێشکه شکرای سییه کی هه یه نیک، وه ک ئه و بۆنه ی یه زدان پێ خۆشه
 پێشکه ش ده کریت. 8» «ئەگەر جوانه گایه کت کرده قوربانی سووتاندن یان
 قوربانی سەر پراو بۆ به جیهانی نه زریان قوربانی هاو به شی بۆ یه زدان، 9
 ئه و له گەڵ جوانه گا که پێشکه شکرای دانەوێڵە سی ده یه کی عیفه یه یک له
 باشتەین ئاردی شیلراو به نیو ههین زهیت پێشکه ش ده کهیت و 10 نیو ههین
 شه راییش بۆ شه رانی پێشکه شکرای پێشکه ش ده کهیت، قوربانی به ئاگره،
 ئه و بۆنه ی یه زدان پێ خۆشه. 11 ئاوا بۆ گایه ک یان به راتیک یان به رخ یان
 کاره زن ده کریت، 12 ئاوا ده کەن به گویره ی ژماره یان، بۆ هه ره یه کییک
 به گویره ی ژماره یان. 13» «هه ر هاو لا تیه ک بۆ پێشکه شکرانی قوربانی به
 ئاگر ئه و بۆنه ی یه زدان پێ خۆشه ئاوا ده کات. 14 ئەگەر نامۆیه ک له تیوتان
 نیه ته جی بوو، یان هه ر که سیکی دیکه له تیوتان نیه ته جیه، نه وه دوای نه وه
 ویستی قوربانی به ئاگر بکات، ئه و بۆنه ی یه زدان پێ خۆشه، ده بیته وه ک
 عیوه بیکات. 15 کۆمه ل بۆ عیوه و بۆ ئه و نامۆیه ی له تیوتاندا برییت، یه ک
 فه رزی هه تاهه تاییه نه وه دوای نه وه. نامۆکه ش وه ک عیوه ده بیته له به رده م
 یه زدان، 16 یه ک فیرکردن و یه ک یاسا ده بیته بۆ عیوه و بۆ ئه و نامۆیه ی
 له تیوتاندا ده ژییته.» 17 هه روه ها یه زدان به موسای فه رموو: 18 «له گەڵ
 نه وه ی ئیسراییل بدوی و پێیان یلی: «کاتیک چوونه ناو ئه و خاکه ی که من
 عیوه ی بۆ ده به م، 19 جا کاتیک له نانی خاکه که ده خۆن ئه و پێشکه شکرای
 بۆ یه زدان ده به خشن. 20 له یه که م ئاردی ها رواتان کولیره یه ک ده که نه
 پیتاک وه ک پێشکه شکرای جۆخین ده یه خشن. 21 نه وه له دوای نه وه له
 یه که م ئاردی ها رواتان به خشین بۆ یه زدان پێشکه ش ده کەن. 22» «ئەگەر
 به بێ ئه نقه ست هه موو ئه م فه رمانانه تان به جینه هینا که یه زدان به موسای
 سپارد، 23 هه موو ئه وه ی یه زدان له سەر ده ستی موسا فه رمانی پێ کردوون،
 له و پرۆژه وه ی یه زدان فه رمانی پێ کردووه و به رده وام نه وه دوای نه وه،
 24 ئەگەر به بێ ئه نقه ست و بێ بوونی زانیاری کۆمه ل ئه مه ئه نجام درا،
 ئه و به پێی فه رزه کان هه موو کۆمه ل جوانه گایه ک له گەڵ پێشکه شکرای

دانه و نیله و شهرابی پیشکه شکر او ده که نه قوربانی سووتاندن، وهک تهو بونه یه زدان پی خۆشه، له گه ل گیسکیکی نیرینه وهک قوربانی گوناوه. 25 جا کاهین که فارهت بو هه موو کۆمه لی ئیسرائیل ده کات و لئینخۆشبوونیان بو ده بیته، چونکه به بی ته نقهست بووه. جا ته گهر قوربانیه که یان وهک قوربانی به ئاگر بو یه زدان هینا و قوربانیه که ی گوناهیان بو بهردهم یه زدان هینا له بهر بیئا گایه که یان، 26 تهوا هه موو کۆمه لی نهوهی ئیسرائیل و تهو نامۆیهش که له تیویان ده ژیت لئینخۆشبوونی بو ده بیته، چونکه هه موو گه ل به بی ته نقهست تیوه گلاون. 27 «ته گهر یهک کهس به بی ته نقهست گوناهی کرد، تهوا بزیتیکی یهک ساله پیشکهش ده کات وهک قوربانی گوناوه. 28 کاهین له بهردهم یه زدان که فارهت بو تهو کهسه ده کات که بیئا گا بوو کاتیک گوناهی به بی ته نقهست کرد، که فارهتی بو ده کات و لئینخۆشبوونی بو ده بیته. 29 بو هاوالاتی له نهوهی ئیسرائیل و بو تهو نامۆیهش که له تیویان ده ژیت، یهک یاسا ده بیته بو تهوهی به بی ته نقهست گوناهی کردیته. 30 «به لام تهو کهسهی هاوالاتی بیته یان نامۆ به دهستی ته نقهست گوناوه بکات، تهو کهسه کفری بهرامبهر به یه زدان کردووه، تهو کهسه له تیو گه له که ی داده پردیته، 31 چونکه سووکایهتی به فرهمایشتی یه زدان کردووه و فرهمانی تهوی شکاندووه، بیگومان تهو کهسه داده پردیته و توبالی خۆی له ملی خۆی.» 32 کاتیک نهوهی ئیسرائیل له چۆلهوانی بوون پیاویکیان بینی له رۆژی شه ممه دا داری کۆده کردهوه، 33 جا تهوانه ی بینیان دار کۆده کاتهوه بردیانه بهردهم موسا و هارون و هه موو کۆمه ل. 34 ئینجا له بهندیخانه یان دانا، چونکه ئاشکرا نه بوو بوو چی لی ده کریت. 35 جا یه زدان به موسای فره موو: «تهو پیاوه ده بیته بکوژریت، له دهره وهی توردوگا هه موو کۆمه ل بهردبارانی ده کهن.» 36 جا هه موو کۆمه ل بردیانه دهره وهی توردوگا و بهردبارانیان کرد و مرد، وهک یه زدان فرهمانی به موسا کرد. 37 ههروه ها یه زدان به موسای فره موو: 38 «له گه ل نهوهی ئیسرائیل بدوی و پینان بی:» با گولنگ له لچکی جله کاتتان دروستبکهن، نهوه دوا ی نهوه و له سه ر لچکه کانی خواره وه گولنگی مۆر دابنن. 39 کاتیک ته م گولنگانه ده بین هه موو فره مانه کانی یه زداتتان به بیر دپتهوه و جیبه جی ده کهن و به دوا ی ئاره زووی دل و چاوتان ناکهون هه تا به دوا یاندا به دپه وشتی بکهن،

40 هه تا به بیرتان بیتهوه و هه موو فه رمانه کانی یه زدان جییه جی بکه ن و بو خوداتان پیروژ بن. 41 من یه زدانی پهروه ردگار تانم که له خاکی میسر ده ریپینان هه تا بییت به خوداتان، من یه زدانی پهروه ردگار تانم.»

16 قوره جی کوری یه سهار کوری قه هات کوری لیثی و داتان و ته بیرامی کورانی ته لیاب و تونی کوری په له ت له نه وه ی ره توبین 2 له دژی موسا هه ستانه وه. چهند که سیکیش له نه وه ی ئیسرائیل له گه لیان بوون، دوو سه د و په نجا که س له رابه ره کانی کومه له له نه نجومه ن هه لبر ژیردرا بوون، که زور ناسراو بوون، 3 جا له سه ر موسا و هارون کوبوونه وه و پینان گوتن: «ئیوه زیاده رو بییتان کردوه! هه موو کومه له پیروژن و یه زدانیش له تیوانیاندایه، ئیتر بوچی خوتان له سه ر کومه لی یه زدان به رز ده که نه وه؟» 4 جا موسا گوئی لیبوو و به سه ر روودا که وت. 5 ئینجا به قوره ح و هه موو کومه له که ی گوت: «به یانی یه زدان پیشانی ده دات کنی بو ته وه و کنی پیروژه تا کوله خوی نزیک بکاته وه، جا هه رکه سیک هه لبر ژیریت ته و له خوی نزیک ده کاته وه. 6 ته مه بکه ن، بخوردان بو خوتان به ن، قوره ح و هه موو کومه له که ی، 7 به یانی ئاگری له ناو دابنن و له به رده م یه زدان بخووری به سه ردا بکه ن، جا ته و پیاوه ی یه زدان هه لیده بر ژیریت ته و پیروژه، ئیتر ته ی نه وه ی لیثی ته مه تان به س بیت!» 8 هه روه ها موسا به قوره جی گوت: «ته ی نه وه ی لیثی گوئی بگرن، 9 ئایا به که می ده زانن که خودای ئیسرائیل له تیو کومه لی ئیسرائیل جیای کردنه وه بو ته وه ی له خوی نزیکان بکاته وه، تا کو خزمه تی چادری په رستی یه زدان بکه ن و له به رده م کومه له بوه ستن بو خزمه تکردنی؟ 10 جا تو و هه موو برا کانت له نه وه ی لیثی له خوی نزیک کرده وه و داوای کاهینییتیش ده که ن؟ 11 که واته تو و هه موو کومه له که ت له سه ر دژابه تیکردنی یه زدان رینک که وتوون، به لام هارون کینی هه تا بوله بوئی له سه ر بکه ن؟» 12 جا موسا ناردی هه تا بانگی داتان و ته بیرامی کورانی ته لیاب بکه ن، به لام ته وان گوتیان: «نایه ن! 13 ئایا ته مه به س نییه که تو له خا کینک ده رته پینان که شیر و هه نگوینی لی ده ر ژیریت هه تا له چوله وانی بمائرنیت و ئیستاش خوت بکه یت به میر به سه رمانه وه، 14 هه روه ها ئیته نه هینا وه ته خا کینک شیر و هه نگوینی لی پر ژیریت و کینگه و ره زت به میرات پینه داین. ئایا چاوی ته و که سانه ده رده هینیت؟

تيمه نايهين! 15 جا موسا زور توپره بوو و به يه زداني گوت: «تاوړ له قوربانتيه كه يان مه ده وه. نه گوئدر يژيكم لي بردوون و نه خراپه م له گه ل كه سيان كړدووه.» 16 ئينجا موسا به قوره جي گوت: «به ياني تو و هه موو كومه له كه ت له بهرده م يه زدان بن، تو و ته وان و هارونيش. 17 هه ريه كه بخوردانه كه ي بيات و بخوري تيبكات و له بهرده م يه زدان بخوردانه كه ي پيشكش بكات، دوو سه د و په نجا بخوردان، تو و هارونيش هه ريه كه و بخورداني خوتان.» 18 جا هه ريه كه بخوردانه كه ي خزي برد و تاگريان تيكرد و بخوريان به سه ردا كرد و له گه ل موسا و هارون له لاي دهر وازه ي چادري چاوپيكه وتن راوه ستان. 19 قوره حيش هه موو كومه لي له دزي ته وان له لاي دهر وازه ي چادري چاوپيكه وتن كوكرده وه، جا شكومه ندي يه زدان بو هه موو كومه ل دهر كه وت. 20 ئينجا يه زدان به موسا و هاروني فهرموو: 21 «خوتان له م كومه له جيا بكه نه وه، وا من ده سته جي له ناويان ده به م.» 22 به لام موسا و هارون به سه ر پروياندا كه وتن و گوتيان: «خودايه، ته ي ته و خودايه ي ژيان به تاده ميزاد ده به خشيت، تايا يه ك پياو گونا به كات، تو له هه موو كومه ل توپره ده بيت؟» 23 جا يه زدان به موسا فهرموو: 24 «له گه ل كومه ل بدوي و بلي:» له دهر و به ري چادره كاني قوره ح و داتان و ته بيرام دوور بكه ونه وه.» 25 موسا هه ستا و چو بو لاي داتان و ته بيرام، پيره كاني ئيسراييليش دواي كه وتن، 26 ئينجا موسا به كومه له كه ي گوت: «له چادره كاني ته و كه سه به دكارانه دوور بكه ونه وه و ده ست له هيچ شتيكي ته وان مه دن، نه وه ك به هه موو گونا هه كاني ته وان هه وه له ناويچن.» 27 تير ته وانيش له دهر و به ري چادره كاني قوره ح و داتان و ته بيرام دوور كه وتنه وه و داتان و ته بيراميش هاتنه دهر وه و له گه ل ژن و كور و منداله كانيان له دهر گاي چادره كانيان وه ستان. 28 ئينجا موسا گوتي: «به مه ده زانن كه يه زدان ناردووي بو ته وه ي ته م هه موو كارانه بكه م و ته مه ش له خومه وه نيه. 29 ته گه ر ته م پياوانه وه ك مرد تيكي سروشتي بمرن و وه ك هه موو مروفنيك به مهرگي تاسايي مردن، ته وا يه زدان مني نه ناردووه. 30 به لام ته گه ر يه زدان شتيكي نوي دا هينا زه وي ده ي كرده وه و قووتي دان له گه ل هه موو ته وه ي هه يانه و به زيندووي چوونه خواره وه بو ناو جيهاني مردووان، ته وا ده زانن كه ته و كومه له سووكايه تبيان

به یه زدان کردووه.» (Sheol h7585) 31 کاتیک له هه موو ئه م قسانه بووه وه،
 زه ویه که ی ژیریان شه ق بوو و 32 زه وی ده می کرده وه و قووتی دان
 له گه ل ماله کانیا و هه موو پیاوه کانی قوره ح و له گه ل هه موو سامانه کانیا.
 33 جا خویان و هه موو ئه وه ی هه یان بوو به زیندووی چونه خواره وه بو
 ناو جیهانی مردووان و زه وی به سه ریاندا هاته وه یه ک و له تیو کومه لدا
 له ناو چون. (Sheol h7585) 34 هه موو ئیسرا ئیلیش که له چواره دوریا ن
 بوون له هاواریا ن هه لاتن و گوتیا ن: «نه وه ک زه وی قووتمان بدات!» 35
 تا گریکیش له لایه ن یه زدان هه هات و دوو سه د و په نجا پیاوه که ی هه لئووشی
 که بخووریا ن پیشکه ش کرد. 36 ئینجا یه زدان به موسای فه رموو: 37
 «به ته لعازاری کوری هارونی کاهین بلی، با بخووردانه کان له ناو تا گره که
 هه لگریت و پاشماوه ی تا گره که له دوور و به فراوانی بلا و بکاته وه، 38
 چونکه بخووردانه کانی ته وانه ی له دژی زخی ژیا نی خویان گونا هبارن
 پیرو زکراون. با بخووردانه کان بکوتن و بیکه نه چه ند پلیتیک و قوربانگا که ی
 پی داپوشری ت، چونکه له به رده م یه زدان پیشکه شیان کرد و پیرو ز بوو. با
 نه وه ی ئیسرا ئیل په ند له مه وه ر بگرن.» 39 ئینجا ته لعازاری کاهین بخووردانه
 برؤنزیه کانی برد که ته وانه ی سووتی ترا بوون پیشکه شیان کرد بوو و کوتیا ن و
 کردیا نه پؤشه ر بو قوربانگا که، 40 وه ک یه زدان پی فه رموو له سه ر ده ستی
 موسا. ئه مه وه ک به بیر هینانه وه یه ک بوو بو نه وه ی ئیسرا ئیل، نه گه ر پیاو ئیکی
 پی گانه که له نه وه ی هارون نه ییت له به رده م یه زدان بو بخوور سووتان دن
 تزیک بکه و ئینه وه، نه وا وه ک قوره ح و کومه له که ی لیدی ت. 41 جا هه موو
 کومه لی نه وه ی ئیسرا ئیل بو به یانی ده ستیا ن به بؤ له بؤ ل کرد له سه ر موسا و
 هارون و گوتیا ن: «ئیه گه لی یه زدان تان کوشت.» 42 کاتیک کومه ل له
 دژی موسا و هارون کؤ بوونه وه ته وان چونه لای چادری چاوپیکه وتن،
 له پر هه وریک داپوشی و شکومه ندی یه زدان ده رکه وت. 43 جا موسا
 و هارون هاته به رده م چادری چاوپیکه وتن. 44 یه زدانیش به موسای
 فه رموو: 45 «له تیو ئه م کومه له بچنه ده ره وه، من به ساتیک له ناویان
 ده به م.» جا به سه ر پرویا ندا که وتن. 46 ئینجا موسا به هارونی گوت:
 «بخووردانه که ببه و له سه ر قوربانگا که وه تا گری تییکه، بخووری له سه ر
 داخی، به خیرایی بیبه لای کومه ل و که فاره تیا ن بو بکه. له به ر نه وه ی

تورپه یی یه زدان جو شاره، وا درده که دهستی پیکرد.» 47 تیر هارون له سهر قسه ی موسا رایکرد بو ناو کۆمه ل، به لام درده که له تیر گه لدا دهستی پیکردبو، ته ویش بخوره که ی پیکش که ش کرد و که فاره تی بو گه ل کرد. 48 هارون له ناوه ندی مردووان و زیندوواندا پاره وستا، درده که ش وهستا، 49 جا ته وانه ی به درده که مردن چوارده هزار و ههوت سه د بوون، پیچکه له وانه ی به هوی قوره حه وه مردن. 50 ئینجا هارون گه پاره وه لای موسا بو لای دهروازه ی چادری چاوپیکه وتن، له بهر ته وه ی درده که وه ستا بوو.

17 یه زدان به موسای فهرموو: 2 «له گه ل نه وه ی ئیسرائیل بدوی و گۆچانیان لی وه ر بگره، بو ههر هۆزیک گۆچاتییک، له هه موو سه رۆکه کانیان به گویره ی هۆزه کانیان دوازه گۆچان و ناوی هه ره که یان له سه ر گۆچانه که ی ده نووسیت و 3 ناوی هارونیش له سه ر گۆچانی لیقی ده نووسیت، چونکه بو ههر سه رۆک هۆزیک یه ک گۆچانه. 4 له چادری چاوپیکه وتن له بهرده م سندوقی په یمان دایینی، له و شوینه ی له گه لئان کۆ ده به وه. 5 جا ته و پاره ی هه لیده بژیم گۆچانه که ی چه که ره ده کات، ته وسای ته و بۆله بۆله ی نه وه ی ئیسرائیل له سه ر خۆم کپ ده کم که له دری ئیه ده یکه ن.» 6 ئینجا موسا قسه ی له گه ل نه وه ی ئیسرائیل کرد، هه موو سه رکرده کان هه ره که گۆچاتییکان داینی، دوازه گۆچان به گویره ی ژماره ی سه رۆک هۆزه کان، گۆچانه که ی هارونیش له تیر گۆچانه کانی ته وان بوو. 7 جا موسا گۆچانه کانی له ناو چادری په یمان له بهرده م یه زدان دانا. 8 بو به یانیش موسا چوه ناو چادری شایه تی و بینی گۆچانه که ی هارون که سه ر به بنه ماله ی لیقییه چه که ره ی کردووه، خونه ی کردووه و گولی کردووه و باده می گرتووه و پیکه یشتووه. 9 جا موسا هه موو گۆچانه کانی له بهرده م یه زدان برده دره وه بو هه موو نه وه ی ئیسرائیل، ته ماشایان کرد و هه ره که گۆچانی خۆی برده وه. 10 یه زدانیش به موسای فهرموو: «گۆچانه که ی هارون بگره ی نه وه بهرده م سندوقی په یمان، بو ته وه ی پیاریزیت و یاخیبووان په ندی لی وه ر بگرن. به و شیوه یه چیر بۆله بۆلم به سه ردا نا کن، تا کو نه مرن.» 11 موساش ئاوا ی کرد، هه ره که یه زدان فهرمانی پی کرد. 12 ئینجا نه وه ی ئیسرائیل به موسایان گوت: «ئیه له ناو چووین و ون بووین، هه موومان ون

بوین! 13 هه موو ئەوانەى له چادری پەرستى یەزدان نزیک دەبنەوه
دەمرن، ئایا هه موومان لەناودەچین؟»

18 یەزدان بە هارونى فەرموو: «تۆ و کورەکانت و بنەمالە کەت تۆبالی ئەو
گوناهانە هەلەگرن کە لە پیرۆزگا دەکریت، تۆ و کورەکانت تۆبالی ئەو
گوناهانە هەلەگرن کە لە کاهینییەتێه کەتان دەکریت. 2 ههروهه براكانت،
هۆزى لیثى، هۆزى باوكت، له خۆت نزیک بکەوه، ئینجا به تۆوه پابه‌ند
دەبن و پالېشتى تۆ و کورەکانت دەکەن لە بەردەم چادری پەیمان. 3
ئەوان بەردەستی خۆت و هه موو کاروبارى چادره کە دەکەن، بەلام له
قابوچاچاغى پیرۆزگا کە و لە قوربانگا کە نزیک ناکەونەوه، نهوهک ئەوان
و ئیوه‌ش، هه مووتان بمرن. 4 پابه‌ندت دەبن و به‌رپرسيارىش دەبن له
پارێزگارى چادری چاوپێکه‌وتن له‌گەڵ هه موو خزمەتى چادره کە، هیچ
کەسێكى دیکەش لیتان نزیک ناکەویتەوه. 5 «بەلکۆ ئیوه به‌رپرسيارى
دەبن له پارێزگارى پیرۆزگا کە و قوربانگا کە، تاكو جارىكى دیکە توورەبى
نەه‌ته سەر نهوهى ئیسرائیل. 6 من خۆم لیثیه‌کانى براتانم له‌تیو نهوهى
ئیسرائیل هه‌لبارد و دامه‌وه ئیوه، بۆ یەزدان ته‌رخانکراون تاكو خزمه‌ته‌کەى
چادری چاوپێکه‌وتن به‌جیبه‌گه‌یه‌ن. 7 ته‌نها تۆ و کورەکانت له‌گەلت خزمەتى
کاهینییەتێ ده‌کەن، له‌گەڵ هه موو ئەوهى پەيوه‌ندى به‌ قوربانگا کە هه‌یه
و ئەوهى له‌ناو پەردە کەیه ده‌بارێن. کاهینییەتێ پێدراویكى تايه‌ت به
ئیوه‌یه و پێداون و هه‌رکەسێكى دیکە ئەوهى له‌ پیرۆزگا نزیک بکەویتەوه
ده‌کوژریت.» 8 یەزدان به‌ هارونى فەرموو: «ئېستا من به‌رپرسيارىتێ
پێشکه‌شکراوه‌کان که بۆ منى به‌رز ده‌کەنه‌وه داومه‌ته‌تۆ، هه موو پێشکه‌شکراوه
پیرۆزه‌کانى نهوهى ئیسرائیل، ده‌یده‌مه‌ خۆت و کورەکانت وه‌ک به‌شه
کاهینییەتێتان و به‌شێكى چه‌سپاوه. 9 ئەم به‌شه بۆ تۆ ده‌بێت له‌ پێشکه‌شکراوه
هه‌ره‌پیرۆزه‌کان ئەوهى له‌ ئاگر ده‌بارێزیت. له‌ هه‌موو قوربانیه‌کانیان و
هه‌موو پێشکه‌شکراوه‌کانى دانه‌ویلەیان و هه‌موو قوربانیه‌کانى گوناھیان و
هه‌موو قوربانیه‌کانى تاوانیان که بۆ منى ده‌هێنن، ئەو به‌شه هه‌ره‌پیرۆزه بۆ تۆ
و بۆ کورەکانتە. 10 وه‌ک شێكى هه‌ره‌پیرۆز ده‌یحۆیت، هه‌موو نېرینه‌یه‌ک
لێ ده‌خوات، بۆ تۆ پیرۆز ده‌بێت. 11 «ئەوهى له‌ به‌خشین و قوربانى
به‌رزکردنه‌وهى ئیسرائیلیه‌کان به‌لاوه‌ده‌نریت، بۆ تۆیه. به‌شێكى چه‌سپاوه

داومه ته تۆ و کور و کچه کانت، ئیتر هه موو که سیک له ماله کت که به پئی
 ریوره سم پا که لئی ده خوات. 12 «باشترین زهیت و باشترین شه راب و
 باشترین دانه ویله، یه که مین به ره هه مه کانیاں که به یه زدانی ده دهن، من
 هه موویم داومه ته تۆ، 13 یه که مین به ره هه می هه موو شتیکی زه وییه که یان که
 بۆ یه زدانی پیشکش ده که ن بۆ تۆ ده بیئت، هه موو که سیک له ماله کت
 نه وهی به پئی ریوره سم پا که لئی ده خوات. 14 «هه موو ته رخانکراویک بۆ
 یه زدان له ئیسرائیل بۆ تۆ ده بیئت، 15 هه ر تۆ به ره یه کی سک که پیشکشی
 یه زدانی ده که ن له مرؤف و له نازه ل، بۆ تۆ ده بیئت، به لام پیوسته کوره
 تۆ به ره ی مرؤف و تۆ به ره نیرینه ی نازه لی گلاویش بکریته وه. 16 پیوسته له
 ته مه نی یه ک مانگیه وه بیان کریته وه، نرخی کرینه وه ش پینج شاقل له زیو
 به گویره ی خه ملاندنی شاقلی پیروزگا، که بیست گیرابه. 17 «به لام پیوسته
 تۆ به ره ی مانگا و مه ر و بز ن نه کریته وه، نه وان پیروزن و خوینه که یان به سه ر
 قوربانگا که دا ده رزینیت و پیوه که یان ده سوو تینیت، قوربانی به ناگره،
 نه و بونه ی یه زدان پئی خو شه. 18 گو شته که شی بۆ تۆ ده بیئت وه ک سنگی
 قوربانی به رزکردنه وه و رانی راسته. 19 هه رچییه ک که به لاه ده نریت
 له پیشکش شکاره و پیروزه کانی نه وهی ئیسرائیل که بۆ یه زدانی پیشکش
 ده که ن وه ک به شیکی چه سپاو داومه به تۆ و کور و کچه کانت، ده بیته په یمانی
 نمه ک بۆ تۆ و نه وه کت که هه تاهه تایه له به رده م یه زدان ده چه سپیت.»
 20 هه روه ها یه زدان به هارونی فهرموو: «له زه وییه که یان هیچ میرات
 به رنا که ویت و له تیویان به شت ناییت، له تیو نه وهی ئیسرائیل من به ش و
 میراتی توم. 21 «به لام نه وهی لیثی له بری نه و خزمه ته ی ده یکن، خزمه تی
 چادری چاوپیکه وتن، نه وا من له ئیسرائیل وه ک میرات هه موو ده یه کیکم
 پیداون. 22 له ئیستا به دواوه نه وهی ئیسرائیل له چادری چاوپیکه وتن نزیک
 نا که ونه وه، هه تا گونا هیک هه لگرن که بۆ مردن بیئت، 23 به لکو لیثیه کان
 خزمه تی چادری چاوپیکه وتن ده که ن، نه وان به رپر سیاریتی هه لده گرن وه ک
 فهرزینکی هه تاهه تایی نه وه دوا ی نه وه، له تیو نه وهی ئیسرائیلدا هیچ میراتیان
 به رنا که ویت. 24 ده یه که کانی نه وهی ئیسرائیل که بۆ یه زدانی پیشکش
 ده که ن وه ک به خشینی به رزکراوه، من داومه به لیثیه کان، میراتی نه وان،
 بۆ یه پیانم فهرموو که له تیو نه وهی ئیسرائیلدا هیچ میراتیان به رنا که ویت.»

25 یەزدان بە موسای فەرموو: 26 «لەگەڵ لیثییەکان دەدوینیت و پێیان دەلییت:» کاتیەک دەیه که که وەرده گرن له نهوهی ئیسرائیل که من وهک میرات به ئیوهم داوه، به خشین بهرزکراوهی یەزدانی لی پێشکەش ده کهن، دهیه که له دهیهک. 27 جا به به خشین بهرزکراوهتان داده نریت، وهک دانه ویلهی جوخین و پری بهرهمی گوشه ره که. 28 بهم شیوهیه ئیوهش به خشین بهرزکراوهی یەزدان له هه موو دهیه که کاتان پێشکەش ده کهن که له نهوهی ئیسرائیلی وەرده گرن، له وه به خشین بهرزکراوهی یەزدان به هارونی کاهین ده دهن. 29 له هه موو به خشین کاتان هه موو بهرزکراوهیه که بۆ یەزدان پێشکەش ده کهن که له هه ره باشتین و پیرۆزترین بیت:» 30 «پێیان ده لییت:» کاتیەک باشتینه کهی پێشکەش ده کهن، وهک بهرهمی جوخین و گوشه ر بۆ لیثییەکان هه ژمارد ده کریت. 31 ئیوه و ماله کاتان له هه موو شوینیک ده یخۆن، چونکه کرپی ئیوهیه له بری خزمه تان له چادری چاوپیکه وتن. 32 به هۆیه وه گونا هباریش نابن نه گه ر له باشتینه کهی پێشکەش بکهن، به لام پێشکەشکراوه پیرۆزه کانی نه وهی ئیسرائیل گلاو مه کهن نه وهک بمرن.»

19 یەزدان به موسا و هارونی فەرموو: 2 «ئەمە فەرزێ فێرکردنە کهیه که یەزدان فەرمانی پی کردوو و ده فەرمویت، به نهوهی ئیسرائیل لی با نوینگینیکی سووری ساخت بۆ بهینن که که موکوری تیدا نه بیت و نبری نه خراپته سه ر. 3 بدریته ئه لعازاری کاهین و ده بدریته ده ره وهی تۆردوگا و له بهرده می سه رده پردریت. 4 ئه لعازاری کاهینیش به په نجهی له خوینه کهی ده بات و به ره و پرووی چادری چاوپیکه وتن حه وت جار ده پیرژینیت. 5 نوینگینه کهش له بهر چاوی ده سووتینریت، پستی و گوشتی و خوینی و ریخۆله کهی ده سووتینریت. 6 کاهینیش پارچه داریکی ئورز و به نی سووری ئال و زوفا ده بات و هه لیانده داته ناو ئاگری نوینگینه که. 7 ئینجا کاهین جله کانی ده شوات و خۆی به ئاو ده شوات و له دوای ئه وه دیته ناو تۆردوگا که وه، هه تا عیوارهش گلاو ده بیت. 8 ئه وهش که سووتاندى جله کانی به ئاو ده شوات و خۆی به ئاو ده شوات و هه تا عیوارهش گلاو ده بیت. 9 «پاویکی پاکیش خۆله میشی نوینگینه که کۆده کاته وه و له ده ره وهی تۆردوگا که له شوینیکی پاک به پیی رپۆره سم دایده نیت. پپوسته

كۆمەلى نەوۋى ئىسرائىل بىپارىزىن و بۇ ئاۋى پاكىردنەۋە بەكاربېنىن؛ بۇ
 پاكبۈۋنەۋە لە گوناۋە. 10 ئەۋەى خۆلەمىشى نۆيىگىنەكەشى كۆكردەۋە
 جەلكانى دەشۋات و ھەتائىۋارە گلاۋ دەيىت، جا بۇ نەۋەى ئىسرائىل و ئەۋ
 نامۇيەش كە لە تيۋيانە، دەيىت بە فەرزىكى ھەتاهەتايى. 11 «ئەۋەى دەست
 لە لاشەى كەسىكى مردوۋ بىدات ئەۋا ھەۋت پۇژ گلاۋ دەيىت. 12
 پىۋىستە لە پۇژى سىيەمدا خۆى پى پاك بىكەتەۋە و لە پۇژى ھەۋتەم
 پاك دەيىت، بەلام ئەگەر لە پۇژى سىيەمدا خۆى پاك نەكەتەۋە ئەۋا لە
 پۇژى ھەۋتەم پاك نايىت. 13 ھەركەسىك دەست لە لاشەى كەسىكى
 مردوۋ بىدات و خۆى پاك نەكەتەۋە ئەۋا چادىرى پەرىستى يەزدان گلاۋ
 دەكات، ئەۋ كەسە لە ئىسرائىل دادەبىرىت، چۈنكە ئاۋى پاكىردنەۋەى
 بەسەردا نەپرىتۋارە و گلاۋە، گلاۋىيەكەى ھىشتا تىدا ماۋە. 14 «ئەۋە
 فېركدەكەيە، ئەگەر كەسىك لە ناۋ چادىرىكدا مرد ئەۋا ھەرىكەكە يىتە
 ناۋ چادىرەكە و ھەموۋ ئەۋانەى لە ناۋ چادىرەكە بۈۋن ھەۋت پۇژ گلاۋ
 دەن، 15 ھەموۋ دەفرىكى كراۋەش كە بە باشى سەرى دانەخرايىت ئەۋا
 گلاۋە. 16 «ھەركەسىك لە دەشتودەر دەست لە كوزراۋىكى بە شمشىرىان
 مردوۋىك يان ئىسكى مرۇفېك يان گۆرىك بىدات، ئەۋا ھەۋت پۇژ
 گلاۋ دەيىت. 17 «جا بۇ گلاۋ لە خۆلەمىشى ئاگرى قوربانى پاكبۈۋنەۋە
 دەبەن و لە گۆزەيەكدا ئاۋىكى سازگارى بەسەردا دەكەن. 18 پىۋىكى
 پاكىش بەيى پىۋىرەسم زوفايەك دەبات و نوقومى ناۋئاۋەكەى دەكات و
 بەسەر چادىر و ھەموۋ شتومەكەكانىدا دەپرىت، بەسەر ئەۋا كەسانەشدا
 دەپرىت كە لەۋى بۈۋن، ھەروەھا ئەۋەش كە دەستى لە ئىسكى يان
 كوزراۋىان مردوۋىان گۆر داۋە. 19 كەسە پاكەكەش لە پۇژى سىيەم و
 پۇژى ھەۋتەم ئاۋەكە بەسەر كەسە گلاۋەكەدا دەپرىت، لە پۇژى
 ھەۋتەم پاكى دەكەتەۋە. ئەۋىش جەلكانى دەشۋات و خۆى بە ئاۋ دەشۋات
 و بۇ ئىۋارە پاك دەيىت. 20 بەلام ئەۋا كەسەى گلاۋ دەيىت و خۆى
 پاك نەكەتەۋە، ئەۋا ئەۋا گىانە لە تيۋى كۆمەلدا دادەبىرىت، چۈنكە پىۋىرەگى
 يەزدانى گلاۋ كىدوۋە، ئاۋى پاكىردنەۋەى بەسەردا نەپرىتۋارە، گلاۋە.
 21 جا بۇيان دەيىتە فەرزىكى ھەتاهەتايى. «ئەۋەى ئاۋى پاكىردنەۋەى
 پىرئاندىۋە جەلكانى دەشۋات، ئەۋەى دەستى لە ئاۋى پاكىردنەۋە داۋە،

هه تا ئىوارە گلاو دەيىت، 22 هەرچىيەك ئەو گلاو دەستى لى بدات گلاو دەيىت و ئەو كەسەش كە دەستى لى بدات هه تا ئىوارە گلاو دەيىت.»

20 ئىنجا نەوہى ئىسرائىل، هەموو كۆمەلە كە هاتنە چۆلەوانى چن لە مانگى يەكدا و گەل لە قاديئش چادريان هەلدا و لەويدا مريمەم مرد و لەوئش نىژرا. 2 ئاوەبوو بۆ كۆمەل، جا لە دژى موسا و هارون كۆبوونەوہ و 3 گەل كرديان بە دەمەقائى لەگەل موسا و گوتيان: «خۆزگە وەك براكائمان لەبەردەم يەزدان لەناو بچوونىيە! 4 بۆچى كۆمەل يەزدانتان هينايە ئەم چۆلەوانىيە هەتا تىيدا خۆمان و مەروما لا تمان بمرين؟ 5 بۆچى ئيمەتان لە ميسرەوہ هينايە دەرەوہ تاكو بمانئين بۆ ئەم شوينە خراپە؟ ئەم شوينە دانەوئەلە و هەنجير و ميو و هەنارى لى نىيە، ئاوى خواردنەوہشى لى نىيە!» 6 جا موسا و هارون لەبەردەم كۆمەلەوہ هاتنە لای دەرەوہى چادري چاوپكەوتن و بەسەر پروياندا كەوتن و شكۆمەندى يەزدانيان بۆ دەرکەوت. 7 يەزدانىئش بە موساى فەرموو: 8 «گۆچانەكە ببە و كۆمەل كۆبكەرەوہ، تۆ و هارونى برات لەبەرچاوياندا بەو تاشەبەردە بلين هەتا ئاوەكەى بدات، جا لە تاشەبەردەكەوہ ئاويان بۆ هەلدەقوئيت و كۆمەل و مەروما لا تەكانيان ئاوە دەدەيت.» 9 موساش گۆچانەكەى لەبەردەم يەزدانەوہ برد وەك فەرمانى لى كرد. 10 موسا و هارون جەماوەريان لە پئش تاشەبەردەكە كۆكردەوہ، موسا لى گوتن: «ئەى ياخييووان گوى بگرن، ئايا لەم بەردەوہ ئاوتان بۆ دەرئين؟» 11 موسا دەستى بەرزكردەوہ و بە گۆچانەكەى دوو جار لە تاشەبەردەكەى دا، جا ئاويكى زۆر هەلقولا و كۆمەل و مەروما لا تەكانيشيان لئيان خواردەوہ. 12 بەلام يەزدان بە موسا و هارونى فەرموو: «لەبەر ئەوہى متمانەتان لى نەكردم، تاكو لەبەرچاوى گەلى ئىسرائىل من بە پيرۆز نيشان بدەن، هەر لەبەر ئەوہ ئەم كۆمەلە نابەنە ناوئەو خاكەى پيم داو.» 13 ئەمە مېرگى مەريابىيە كە نەوہى ئىسرائىل لەگەل يەزداندا دەمەقائىيان كرد و ئەوئش لە تيوياندا پيرۆزى خوى نيشان دان. 14 ئىنجا موسا لە قاديئشەوہ چەند نيرداويكى بۆ لای پاشاى ئەدۆم نارد: «ئىسرائىلى برات ئاوا دەلييت: تۆ بە هەموو ناخوشىيەكانت زانى كە تووشمان هات. 15 باوكائمان چوونە ميسر و پۆزائىكى زۆر لە ميسر ماينەوہ. ميسرىيەكان ئيمە و باوكانى ئيمەيان زەليل كرد، 16 بەلام هاوارمان بۆ يەزدان

کرد و گوئی له دهنگان بوو، فریشته یه کی نارد و له میسر دهر پینلین. «ئپستا ئیه له قادیشین که شاروچکه یه که له نزیکی سنووری خا که کت. 17 تکایه ریمان بده به خا که کتدا تیپه پرین، نه به کیکه یه کدا دهر پون و نه به ره زیکدا و نه ئاوی بیرنک ده خوینه وه، له شار یگی پاشاوه دهر پون، نه به لای راست لاده دهرین و نه به لای چهپ هه تا له خا که کت ده چینه دهره وه.» 18 به لام ته دووم وه لامی دانه وه: «به خا که کت ماندا نارون، ته گینا به شمشیره وه په لامارتان ده دم.» 19 نه وهی ئیسرایلیش گوتیان: «به راسته پریدا دهر پون، ته گهر خویمان و مهرومالا ته کاغمان له ئاوی تویمان خوارده وه ته ووا نرخی که ی ده دهرین، هیچی دیکه ناکهین ته نها به پییه کاغمان تیده پرین.» 20 دیسان ته دووم وه لامی دانه وه: «تینا پرین.» تینجا ته دووم به سوپا یه کی گه وره و ده سئیکی تونده وه بۆ به ره نگار بوونه وهی دهر چوو. 21 ته دووم رازی نه بوو ئیسراییل به خا کی ته ودا تیپه پریت، ئیسراییلیش لپی لادا. 22 هه موو کۆمه لی نه وهی ئیسراییل له قادیشه وه کۆچیان کرد و هاتنه کیوی هور، 23 یه زدانیش له کیوی هور له سه ر سنووری خا کی ته دووم به موسا و هارونی فه رموو: 24 «هارون ده چیته پال گه له که ی، چونکه ناچیته ناو ته و خا که ی به نه وهی ئیسراییل داوه، چونکه ئیوه له لای میرگی مه ربیا له فه رمانم یاخی بوون. 25 هارون و ته لعازاری کوری بیه سه ر کیوی هور و 26 جله کان له بهر هارون دابکه نه و له بهر ته لعازاری کوری بکه، جا هارونیش ده چیته پال گه له که ی و له ویی ده مریت.» 27 موساش ئاوا ی کرد وه ک یه زدان فه رمانی دا و له بهر چاوی هه موو کۆمه ل به سه ر کیوی هور که وتن. 28 تینجا موسا جله کانی له بهر هارون دا که ند و له بهر ته لعازاری کوری کرد، هارونیش له ویی له سه ر لووتکه ی کیوه که مرد. تینجا موسا و ته لعازار له کیوه که هاتنه خواره وه. 29 کاتیک هه موو کۆمه ل بینیان هارون مرد، هه موو بنه ماله ی ئیسراییل سی رۆژ بۆ هارون گریان.

21 کاتیک که نعانیه که ی پاشای عه راد که له نه قه ب نیشه جی بوو بیستی نه وهی ئیسراییل له رینگای ته تاریمه وه هاتووه، شه ری له گه ل ئیسراییلیه کاند کرد و هه ندیکی لیان به دیل گرت. 2 نه وهی ئیسراییلیش نه زریکیان بۆ یه زدان کرد و گوتیان، «ته گهر ته و نه ته وه یه بخیته ژیر ده ستمان، ته ووا شاره کانی به ته ووا ی ویران ده که ی.» 3 یه زدانیش گوئی

له هاواری ئیسرائیل گرت و کهنعانییه کانی دایه دهست و خویان و شارۆچکه کانیان به ته واوی و یران کردن، ئیتر ته و شوینه ناونرا خۆرما. 4 ئینجا له کیوی هۆروه به ریگی دهریای سوور کۆچیان کرد هه تا به خاکی ته دۆمدا بسورینه وه، جا گهل له ریگادا ئارامییان لی برا. 5 گهل له دژی خودا و موسا قسه یان کرد و گوتیان: «بۆچی له میسر دهر تانهینان هه تا له چۆله وانی بمرین؟ نه نان هه یه و نه ئاوا! ته م خوار دته بی تامه مان له بهر چاو که وتوو.» 6 یه زدانیس ماری ژه هراوی بۆ سه ر گهل نارد و به گه لیانه وه دا و خه لکیکی زۆر له ئیسرائیل مردن. 7 ئینجا گهل هاتنه لای موسا و گوتیان: «گونا همان کرد له دژی یه زدان و له دژی تۆش قسه مان کرد. له بهر ته وه نزا بۆ یه زدان بکه هه تا ته و مارانه مان له سه ر هه لگریت.» موساس له پیناوی گهل نزی کرد. 8 یه زدانیس به موسای فه رموو: «مارێکی ژه هراوی دروست بکه و له سه ر ستووتیک هه لیبواسه، جا هه ر یه کیک پیه وه درا و ته ماشای کرد ده ژیت.» 9 موساس مارێکی له برۆز دروست کرد و له سه ر ستووتیک هه لیبواسی، ته وه بو هه ر کاتییک که سییک مار پیه ی ده دا و ته ماشای ماره برۆز پیه که ی ده کرد، ده ژیا. 10 ئینجا نه وه ی ئیسرائیل کۆچیان کرد و له تۆفوت چادریان هه لدا، 11 له تۆفوت وه ش کۆچیان کرد و له عیبی عه فاریم له چۆله وانی به رامبه ر مۆتاب پرووه و خۆر هه لاتن چادریان هه لدا. 12 له ویشه وه کۆچیان کرد و له دۆلی زه رد چادریان هه لدا، 13 له ویشه وه کۆچیان کرد و له قه راغی باکووری پرووباری ته رتۆن چادریان هه لدا که له چۆله وانییه له ده ره وه ی سنووری ته مۆریه کانه، چونکه ته رتۆن سنووری مۆتابه له تیوان مۆتاب و ته مۆریه کانه، 14 له بهر ته وه په رتووکێ جه نگه کانی یه زدان ده لیت: «شاری واهیف له سوفه و شیوه کانی، ته رتۆن و 15 نشیوی شیوه کانه، ته وه ی هه تا نشینگه ی عار شۆر بووه ته وه، پشتی به سنووری مۆتابه وه داوه.» 16 له ویشه وه بۆ بیتر به رده وام بوون، ته وه ش ته و بیره یه که له وی یه زدان به موسای فه رموو، «گهل کۆبکه ره وه ئاویان ده ده می.» 17 ته وسای ئیسرائیل ته م گۆرانیه یان چپی: «ته ی بیر هه لبقولی، گۆرانی له باره وه بلین، 18 بیریک میره کان لییان داوه، پیاوماقولا نی گهل هه لیانکه ندوو، ته و پیاوماقولا نه به دارده ست و گۆچانه کانیان.» له چۆله وانییه وه هه تا مه تانه چوون، 19 له

مه تانوه هه تا نه حه لیبیل و له نه حه لیبیلوه هه تا بامۆت، 20 له بامۆتوه هه تا
 دۆلیک که له مۆتابه و له لووتکهی چیاى پسگه که ده پروایتیه سهر پرووی
 چۆله وانی. 21 ئینجا ئیسرائیل نیردراوی بۆ سیحۆنی پاشای ئەمۆرییه کان نارد
 و گوئی: 22 «ریمان بده به خا که کهدا تیپه رین، نه به لای کینگه یه ک و نه
 به لای رهزه میویک لانا دهین و ئاو له بیر ناخۆینه وه، هه تا له خا که کهدت
 ده چینه دهره وه به شار یگادا دهرۆین.» 23 به لام سیحۆن نه یه پدشت
 ئیسرائیل به خا که کهدا تیپه ریت، به لکو هه موو سوپا که ی کۆ کردوه
 و بۆ به ره نگار بوونه وه ی ئیسرائیل بۆ چۆله وانی دهر چوو، هاته یه هه چ و
 شه ری له گه ل ئیسرائیل کرد. 24 ئیسرائیلیش به شمشیر لیبیدا و دهستی
 به سه ر خا که کهدا گرت، له ئه رتۆنه وه هه تا یه بۆق و هه تا نه وه ی عه مۆن،
 چونکه سنووری عه مۆنییه کان به هیز بوو. 25 ئیسرائیل هه موو ئەم شارانه ی
 گرت، ئیسرائیل له هه موو شاره کانى ئەمۆرییه کان نیشته جی بوو، له حه شبۆن
 و له هه موو گونده کانى. 26 له بهر ئەوه ی حه شبۆن شارى سیحۆنی پاشای
 ئەمۆرییه کان بوو، شه ری له گه ل پاشای پيشووی مۆتاب کردبوو و هه موو
 خا که که ی له دهستی سه ندبوو هه تا ئه رتۆن. 27 له بهر ئەوه شیعه کان ده لێن:
 «وه رنه حه شبۆن بنیاد ده نریته وه، شارى سیحۆن تۆژنه ده کریته وه. 28
 «ئاگرێک له حه شبۆنه وه کلپه ی کرد، گرێک له شارى سیحۆنه وه، عارى
 مۆتابی هه لלוوشی، پیاوانی به رزاییه کانى ئه رتۆن. 29 قوربه سه رت مۆتاب!
 ئە ی گه لی که مۆش له ناوچوویت! کوره کانى ئاواره کرد و کچه کانى پاپیچ
 کرد بۆ سیحۆنی پاشای ئەمۆرییه کان. 30 «به لام وا ئە وانمان پرووخاند،
 حه شبۆن له ناوچوو هه تا دیقۆن، تیکان دا هه تا تۆفه که هه تا ماده با درێژ
 ده بیته وه.» 31 جا ئیسرائیل له خا کی ئەمۆرییه کاندایه وه. 32 ئینجا موسا
 هه ندیک که سی نارد بۆ سیخو ریکردن له یه عزیز، تیرر گونده کانیان گرت و
 ئە و ئەمۆرییه یان دهر کرد که له وی بوون. 33 ئینجا پروویان وه رگپرا و به
 رینگای باشاندا سه رکه وتن، جا عۆگی پاشای باشان له گه ل هه موو سوپا که ی
 بۆ به ره نگار بوونه وه یان گه یشته ئە دره عی. 34 یه زدانیش به موسای فه رموو:
 «لێ مه ترسه، چونکه خۆی و هه موو سوپا که ی و خا که که ییم داوه ته
 ده ستت، ئە وه ی پێ ده که یت که به سیحۆنی پاشای ئەمۆرییه کانت کرد

که له حه شیبون فەرمانزەوا بوو.» 35 جا له خۆی و کورەکانی و هه موو سوپایه کهیان دا و کەس دەرباز نەبوو، بوونه خاوهنی خا که کهی.

22 ئینجا نهوهی ئیسراییل کۆچیان کرد و له دهشتایه کانی مۆتاب له لای که ناری پرووباری ئوردون به رامبه ر ئه ریحا چادریان هه لدا. 2 کاتیک بالاقی کورپی چیپور هه موو ئه و شتانهی بینی که ئیسراییل به ئه مۆریه کانی کرد، 3 مۆتاب له گه له که تۆقی، چونکه زۆر بوون، مۆتاب به هۆی نهوهی ئیسراییل ترسی ئی نیشته. 4 مۆتابیه کانی به پیره کانی میدیانیان گوت: «ئێستا ئه م ئاپۆرهی خه لکه هه موو چوارده ورمان ده لێسنه وه وه ک چۆن گا سه وزایی کێلگه ده لێسنه وه.» له و سه رده مه بالاقی کورپی چیپور پاشای مۆتاب بوو. 5 چه ند ئێردراویکی بۆ لای به لعامی کورپی به عۆر نارد بۆ په تور که نزیک پرووباری فوراته له خا کی نهوهی گه له که ی، بۆ ئه وهی بانگی بکات و بلیت: «وا گه لیک له میسر هاتوه و پرووی زه وی داپۆشیوه و له ته نیشتم نیشته جیهه. 6 ئیستاش وه ره و نه فره ت له م گه له بکه بۆم، چونکه له من مه زترن. به لکو بتوانم بیانشکینم و له خا که که ده ریان بکه م، چونکه زانیومه ئه وهی داوای به ره که تی بۆ بکه ییت به ره که تدار کراوه و ئه وهی نه فره تی ئی بکه ییت نه فره ت لیکراوه.» 7 پیرانی مۆتاب و پیرانی میدیان به کرپی فالگرتنه وه به ریکه وتن و هاتنه لای به لعام و به وته کانی بالاق له گه لیدا دوان. 8 ئه ویش یی گوتن: «ئه مشه و لیره بمیننه وه، به زدان چیم ئی بلیت، ئاوا وه لامتان ده ده مه وه.» ئینجا پیاوه گه وره کانی مۆتاب له لای به لعام مانه وه. 9 ئینجا خودا هاته لای به لعام و فهرمووی: «ئه و پیاوانه کین که له لاتن؟» 10 به لعامیش به خودای گوت: «بالاقی کورپی چیپوری پاشای مۆتاب به دوامدا ناردوویه تی و ده لیت، 11 ئه و گه له ی له میسه ره هاتوه پرووی زه وی داپۆشیوه. ئیستا وه ره و نه فره تیان ئی بکه بۆم، تا کو بتوانم له گه لێاندا بجه نگم و ده ریان بکه م.» 12 به لام خودا به به لعامی فهرموو: «له گه لێاندا مه رۆ و نه فره ت له گه له که مه که، چونکه به ره که تدارن.» 13 به لعام به یانی هه ستا و به پیاوه گه وره کانی بالاقی گوت: «بۆ خا که که تان بگه رینه وه، چونکه به زدان پازی نه بوو ریم بدات له گه لتان بیم.» 14 پیاوه گه وره کانی مۆتابیش هه ستان و هاتنه لای بالاق و گوتیان: «به لعام پازی نه بوو له گه لماندا ییت.» 15 ئینجا بالاق دووباره پیاوی گه وره ی زۆرتر و به رپزتری له وانیه ی پێشووتر

نارد. 16 تهوانيش هاتنه لای به لعام و پييان گوت: «بالاقی کوری چپور تاوا ده لیت: با هیچ شتیکی ریت لی نه گریت بییت بۆ لام، 17 چونکه پاداشتیکی گهورت ده کم، نه وهی پیم بلیی ده یکم، ئیستا وهره و نه فرهت له م گه له بکه بۆم.» 18 به لام به لعام وه لای دایه وه و به خزمه تکارانی بالاقی گوت: «ته گهر بالاق به پری کۆشکه که ی زیړ و زیوم پییدات ناتوانم له فرمانی یه زدانی پهروه ردگارم دهر بچم، بۆ نه وهی شتیکی بچوک یان گهوره بکه م. 19 ئیوه ش ئیستا نه مشه و لیره بیینه وه، هه تا بزایم یه زدان نه م جار ه چیم پی ده لیت.» 20 خودا له شه ودا هاتنه لای به لعام و پیی فرموو: «له بهر نه وهی نه و پیاوانه هاتون هه تا بانگت بکن، هه سته و له گه لیاندا پرۆ، به لام ته نه ا نه و قسه یه ی که من پییت ده لیم نه وه ده که ی ت.» 21 به لعامیش به یانی هه سته و ما که ره که ی کورتان کرد و له گه ل پیاوه گهوره کانی مؤتاب به ریگه و ت. 22 به لام کاتیکی به ریگه و ت تووره پی خودا جۆشا، ئینجا فریشته ی یه زدان له سه ر ریگا بوی وه سته، هه تا به ره ره کانی بکات. له و کاته ی به لعام سواری ما که ره که ی ببوو و هه ردوو خزمه تکاره که شی له گه لی بوون. 23 که ما که ره که فریشته ی یه زدانی بیی له سه ر ریگا که وه سته و شمشیره که ی هه لکیشاوه و به ده سته وه یه، ما که ره که له ریگا که لایدا و دایه وه ناو کیلگه، به لعامیش له ما که ره که ی دا هه تا بیگه ر نییته وه سه ر ریگا که. 24 ئینجا فریشته ی یه زدان له ریچکه یه کی باریکا له تیوان دوو په زدا وه سته که له ملا و نه ولا دیواری هه بوو، 25 کاتیکی ما که ره که فریشته ی یه زدانی بیی ملی دا به دیواره که و پیی به لعام بهر دیواره که که و ت. ئینجا دیسان له ما که ره که ی دایه وه. 26 دواتر فریشته ی یه زدان پیشیان که و ته وه و له شو ئیکی ته نگه بهر وه سته که هیچ ریگا نه بوو بۆ سوورانه وه، نه به لای راست و نه به لای چه پدا. 27 که ما که ره که فریشته ی یه زدانی بیی، له ژیر به لعامدا خوی کیشایه وه، تووره پی به لعام جۆشا و به گۆچانه که ی له ما که ره که ی دا، 28 ئینجا یه زدان ده می ما که ره که ی کرده وه و به به لعامی گوت: «چیم لیکر دوویت که سی جار لیت دام؟» 29 به لعامیش به ما که ره که ی گوت: «له بهر نه وهی سوو کایه تیم پی ده که ی ت، ته گهر شمشیرم له ده ست بووا یه ئیستا ده مکوشیت.» 30 ما که ره که ی به به لعامی گوت: «باشه من ما که ره که ی تو نیم که له و کاته وهی هه ی سوورم ده بیت هه تا

ئەمە، ئايا من لېراھاتووم وات لى بکەم؟» ئەوئىش گوتى: «نا.» 31 ئىنجا يەزدان چاوى بەلعمى كرده وە فرىشتەى يەزدانى بىنى لەسەر پىنگا كە وە ستا وە شمشىرى ھەل كىشاو و بە دەستى وە يە، جا بەسەر پرويدا كەوت و كرتوشى برد. 32 فرىشتەى يەزدانىش پىنى فرمومو: «بۇچى ھەتا ئىستا سى جار لە ما كەرە كەى خۇت داو؟ ئەو تا من بۇ بەر بەرە كانىت ھاتووم، چونكە لە بەر چاوى من پىنگا كەت لاسارى كەرنە. 33 ما كەرە كە مى بىنى ھەتا ئىستا سى جار لە بەر مەرم خۇى لادا، ئەگەر لە بەر مەرم خۇى لانە دەدا، ئىستا من توم دە كوشت و ئەوم دە ھىشتە وە.» 34 بەلعم بە فرىشتەى يەزدانى گوت: «گونام كەرد، من نە مزانى كە تۇ بووت ئەوئىش لەسەر پىنگا لە پىشم وە ستاوت بۇ بەر بەرە كانىت، ئىستاش ئەگەر پىت ناخۇشە من دە گەر پىمە وە.» 35 فرىشتەى يەزدانىش بە بەلعمى فرمومو: «لە گەل پىاو كەندا پىرو، بەلام تەنبا ئەو قسە يەى كە من پىت دەلیم ئەو دە كەيت.» ئىتر بەلعم لە گەل پىاو گە و رە كانى بالاق بەر پىكەوت. 36 كاتىك بالاق بىستى كە بەلعم ھاتو وە، چو بۇ پىشوازى كەرنى بۇ ئەو شارو چكە يەى مۇتاب كە لەسەر سنورى ئەرتو نە، لە و پەرى خا كە كەى. 37 بالاق بە بەلعمى گوت: «ئايا بەدواى تومدا نە نارد، ھەتا بانگت بکەم، ئىتر بۇ نە ھاتى؟ ئايا بە پراستى من ناتوام پاداشتت بکەم؟» 38 بەلعمىش بە بالاقى گوت: «ئەو تا ئىستا ھاتم بۇ لات، ئايا ئىستا ھىچ توانايە كم ھە يە كە خۇم شتىك بلیم؟ ئەو وشە يەى خودا دە پىخاتە دە مەم ئەو دەلیم.» 39 بەلعم و بالاق بەر پىكەوتن و ھاتنە قىرەت حوچۆت، 40 ئىنجا بالاق مەر و مانگى سەر پىرى و بەدواى بەلعم و ئەو پىاو گە و رانەى نارد كە لە گەلى بوون. 41 بۇ بە يانى بالاق بەلعمى بر دە سەر وە بۇ بامۆت بە عل و لە و پو ئە و پەرى گەلى بىنى.

23 بەلعم بە بالاقى گوت: «لېرە ھەوت قوربانگام بۇ دروستبەكە و ھەر لېرە ھەوت گا و ھەوت بەر انم بۇ تامادە بکە.» 2 بالاقىش بەم جۆرەى كەرد، وەك بەلعم گوتى. ئىتر بالاق و بەلعم بۇ سەر ھەر قوربانگى بەك گایەك و بەراتىكەن سەر خست. 3 ئىنجا بەلعم بە بالاقى گوت: «تۆ لە لای قوربانى سووتاندە كەت بوە ستە و من دە پىروم، لە وانە يە يەزدان بۇ بىنىم پىت و ھەر چى پىشانم بدات پىت دەلیم.» ئىنجا بۇ شو پىنىكى بەرز و چۆل چو. 4 خودا ھاتە لای بەلعم، بەلعمىش پىنى گوت: «ھەوت قوربانگام

ناماده کرد و گایهک و بهراتیکم خسته سهر هر قوربانگایهک.» 5 یه زدان
 وشه ی خسته ده می به لعم و فه رموی: «بۆ لای بالاق بگه ریوه و تاوا
 یلی.» 6 ته ویش گه رایه وه لای و بینی وا له گه ل هه موو پیاوه گه وره کانی
 مؤتاب له لای قوربانی سووتاندنه که ی وه ستاوه. 7 ئیتر به لعم په یامه که ی
 پرا گه یاند و گوئی: «له ئارامه وه بالاق پاشای مؤتاب منی هینا، له چیا کانی
 پرۆژه لاته وه، گوئی «وه ره نه فرهت له یاقوب بکه بۆم، وه ره جنیو به
 ئیسرائیل بده.» 8 چون نه فرهت بکه م که خودا نه فرهتی لییان نه کردییت،
 چون جنیو بده م که یه زدان جنیوی پییان نه داییت؟ 9 له سهر تاویره کانه وه
 ده بیبیم، له گرده کانه وه ته ماشای ده که م، گه لیک وا به ته نها نیشته جی
 بووه، خوی به یه کینک له نه ته وه کان داناییت. 10 کی خۆلی یاقوبی هه ژمار
 کردووه، کی چاره کی ئیسرائیلی ژماردووه؟ با وه ک مردنی سهر پرستان
 بمرم و کۆتاییم وه ک ته وان ییت!» 11 بالاق به به لعمی گوئی: «چیت
 پیکردم! بۆ نه فرهت کردن له دوژمنانم تۆم هینا، که چی وا داوای به ره که تیان بۆ
 ده که ییت!» 12 ته ویش وه لای دایه وه و گوئی: «ئایا ته وه نه لیم، ته وه ی
 که یه زدان ده یخاته سهر زارم تا کو بیلم؟» 13 ئینجا بالاق یی گوئی:
 «له گه لم وه ره بۆ شو ئینکی دیکه هه تا بیانینیت، به لام ته نها به شیکه ده بینیت
 و هه مووی ناینیت، له ویوه نه فره تیان لی بکه.» 14 جا بر دیه کیکه ی چۆفیم
 بۆ سهری پسگه و ههوت قوربانگای بنیاد نا و هه ر قوربانگایه ک گایه ک و
 بهراتیکی سهر خسته سهری. 15 به لعم به بالاق گوئی: «لیره له لای قوربانی
 سووتاندنه که ت بوه سته و من ده چه ته وی بۆ گه یشتن به یه زدان.» 16
 یه زدان به به لعم گه یشت و وشه ی خسته ده می و فه رموی: «بگه ریوه لای
 بالاق و تاوا یلی.» 17 ته ویش هاته لای و بینی وا له گه ل پیاوه گه وره کانی
 مؤتاب له لای قوربانی سووتاندنه که ی وه ستاوه. بالاق لی پرسی: «یه زدان
 چی فه رموو؟» 18 ئیتر په یامه که ی پرا گه یاند و گوئی: «ئه ی بالاق، هه سته و
 گوئی بگه، ئه ی کوری چیپور، گویم بۆ شل بکه، 19 خودا مرؤف نییه که
 درؤ بکات، کوری مرؤفیش نییه که بریاری بگۆریت. ئایا قسه ده کات و
 ته نجامی نه دات؟ یان به لاین ده دات و نایبته سهر؟ 20 فه رمانم پندراوه
 داوای به ره که ت بکه م، ته و به ره که تدار ی کردووه و من ناتوانم بیگۆرم. 21
 «له یاقوبدا به دبه ختی به رچاو نه که وتوو، له ئیسرائیلدا مه راتی نه بینیه،

یه زدانی په روه ردگاریان له گه لیاندایه، هوتافی پاشا له تیوندایه. 22 خودا له میسر دهریپینان، نه وانه هیزی گای کیویان هه یه. 23 جادووگوری له دژی یاقوب به که لک نایهت، فالگرته وهش له دژی ئیسرائیل بئ سووده. ئیستا دهر باره ی یاقوب و ئیسرائیل ده گوتیت، "سیر بکه خودا چی کردوه!" 24 گه لیک وهک شیر می هه لده ستیت، وهک نه پره شیر بهرز ده بیته وه، ناخه ویت هه تا نیچیریک نه خوات و خوینی کوزراوان نه خواته وه.» 25 ئینجا بالاق به به لعامی گوت: «نه نه فره تی لی بکه و نه داوای به ره که تی بو بکه.» 26 به لعامیش وه لای دایه وه: «پیم نه گوتیت نه وه ی یه زدان بیلیت، نه وه ده کم؟» 27 بالاقیش به به لعامی گوت: «وهره بته مه شو نیکی دیکه، به لکوله بهر چاوی خودا باش بیته و له وپوه بو من نه فره تیان لی بکه.» 28 ئینجا بالاق به لعامی برده سهر لووتکه ی په عور که دهر وانیته سهر چوله وانی. 29 به لعامیش به بالاقی گوت: «لیره حهوت قوربانگام بو دروستبکه و ههر لیره حهوت گا و حهوت به رانم بو ثاماده بکه.» 30 بالاقیش وهک به لعام چی گوت تاوای کرد، بو سهر ههر قوربانگیه ک گایهک و به راتیکی خسته سهری.

24 کاتیک به لعام بینی له بهر چاوی یه زدان په سنده که ئیسرائیل به ره که تدار بکات، وهک جاری یه کم و دووم بهر ی نه کهوت بو جادووگوری، به لکورووی له چوله وانی کرد. 2 کاتیک به لعام چاوی هه لپری نه وه ی ئیسرائیلی بینی هوز له ته نیشته هوز چادریان هه لداوه، روچی خوداش هاته سهری، 3 ئیتر په یامه که ی پرا گه یاند و گوتی: «په یامه که ی به لعامی کوری به عور، په یامه که ی نه و پیاوه ی چاوی کراوه یه، 4 په یامی نه وه ی گوپی له وشه کانی خودایه، نه وه ی خودای هره به توانا بینینی بو تاشکرا ده کات، نه وه ی به سهر پروودا ده که ویت، به لام چاو کراوه یه: 5 «نه ی یاقوب، چادره کانت چه ند جوان، نه ی ئیسرائیل، نشینگه کانت چه ند خو شن! 6 «وهک نه و دولا نه ی دریز بوونه ته وه، وهک بانچه ی که ناری پرووبار، وهک نه و دره خته نه لویانه ی که یه زدان چاندییتی، وهک ئورزی قهراغی تاو، 7 گوزه کانی تاویان لی دهر ژیت و تووی نه وان له سهر تاوی زور ده بیته. «پاشای له نه گاگ بالاتر ده بیته و شانشینه که ی پایه دار ده بیته. 8 «خودا له میسر دهریپینان، وهک شاخی گای کیویه بویان، نه و

نه ته وانهی ناحهزی ده کهن ده یانخون و ئیسکیان تیکده شکینن و به تیره کانیان
 ده یانپرن. 9 خوځیان وهک شیر ماتداوه و راکشاون، وهک شیره می، کئی
 هه لیانده ستینیت؟ «بهره که تدار بن ته وانهی بهره که تدارتان ده کهن، نه فرته
 لیکراو بن ته وانهی نه فره تمان لی ده کهن.» 10 ئینجا توورپنی بالاق به سهر
 به لعامه وه گری گرت، چه پلهی لیدا و به به لعامی گوت: «بو نه فره تکر دن
 له دوژمنه کانم بانگم کردوویت، که چی تو سی جار داوای بهره که تت بو
 کردن، 11 ئیستاش بگه ریوه شوینی خوژت، گوتم پاداشتیکی گوره ت
 ده کهم، به لام یه زدان ریگری لی کردیت که پاداشته کهت وهر بگریت.»
 12 به لعامیش به بالاقی گوت: «تهی من به نیردراوه کانم نه گوت که
 بو لای منت نارد بوون، 13 «ته گهر بالاق به پری خانووه کهی زیرو
 زیوم پییدات ناتوانم له فره مانی یه زدان دهر بجم، بو ته وهی له خو مه وه
 چا که یه ک یان خراپه یه ک بکه م، ته وهی یه زدان بیلیت ته وه ده لیم؟» 14
 ئیستاش وا من بو لای گه له کهم به ری ده کهوم، به لام وهره با پیت بلیم
 که تم گه له له دواروژدا چی له گه له کهت ده کات.» 15 ئیتر په یامه کهی
 پرا گه یاند و گوتی: «په یامی به لعامی کوری به عور، په یامی ته و پیامه ی چاوی
 کراوه یه، 16 په یامی ته وهی گوتی له وشه کانی خودایه، که زانیی هه یه
 له هره به رزه وه، ته وهی خودای هره به توانا بینینی بو ئاشکرا ده کات،
 ته وهی به سهر پروودا ده که ویت، به لام چاوی کراوه یه: 17 «ده بیبیم،
 به لام ئیستا نا، چاوم پی ده که ویت، به لام به م نریکانه نا. ته ستیره یه ک له
 یاقوب دهرده که ویت و دارده ستیک له ئیسرائیل هه لده ستیت. ناوچه وانی
 مؤتاب ده شکینیت، کاسه سهری هه موو نه وهی شیت تیکده شکینیت.
 18 ته دویم داگیر ده کریت، سیعیری دوژمنیشی ده بیته خاوه ندار، به لام
 ئیسرائیل قاره مانیتی ده نوینیت. 19 ته وهی له یاقوبه وهی ده سه لاتدار
 ده بیته، به جیماره کان له شار له ناوده بات.» 20 ئینجا به لعام عه مالیتی
 بینی و په یامه کهی پرا گه یاند و گوتی: «عه مالیتی یه کهمی نه ته وه کان بوو،
 به لام کو تاپیه کهی له ناوچوونه.» 21 ئینجا قینییه کانی بینی و په یامه کهی پی
 پرا گه یاندن و گوتی: «نشینگه که تان پته وه و هیلانته که تان له ناو تاشه به رده، 22
 به لام تهی قینییه کان، میوه ویران دهن، کاتیک ته شور پیه کان به ديلتان
 ده گرن.» 23 ئیتر په یامه کهی پرا گه یاند و گوتی: «ئای کئی ده ژیت کاتیک

خودا ئاوا دەكات، 24 لەلای کەنارەکانی کیتیەمەو کەشتیەکان دین و ئەشور و عیبر ژێردەستە دەكات، بەلام ئەوانیش بۆ لەناوچوون.» 25 ئینجا بەلەم هەستا و بەرێکەوت و گەرایەو شۆینی خۆی، بالاقیش بە رینگای خۆیدا رۆیشت.

25 کاتیک ئیسرائیل لە شەتیم چادریان هەلدا و گەل دەستیان بە بەدەرەوشتی کرد لەگەڵ چکانی مۆتاب، 2 ئەوانیش گەلیان بانگهێشت کرد بۆ قوربانییە سەر بردراوەکانی خوداوەندەکانیان. گەلیش خواردی و کپۆشی بۆ خوداوەندەکانیان برد. 3 ئیسرائیل پەییوەست بوو بە بەعلی پەعۆرەو، توورەیی یەزدانیش بەسەر ئیسرائیلدا جۆشا. 4 یەزدان بە موسای فەرموو: «هەموو رابەرائی گەل ببە و بۆ یەزدان بەرامبەر بە خۆر هەلیانواسە، ئەوسا کۆلی توورەیی یەزدان لەسەر ئیسرائیل دادەمرکیتەو.» 5 موساش بە دادوورانی ئیسرائیلی گوت: «هەر یەک لە ئیو ئەو پیاوانەیی خۆی بکوژیت کە پەییوەست بوونە بە بەعلی پەعۆرەو.» 6 لەو کاتەدا پیاویک هات کە لە نەوێ ئیسرائیل بوو و چێکی میدیانی هینایە ناو کەسوکارەکی، لەبەرچاوی موسا و هەموو کۆمەڵی نەوێ ئیسرائیل کە لەلای دەروازەیی چادری چاوپێکەوتن دەگریان. 7 کاتیک فینەحاسی کۆری ئەلعازاری کۆری هارونی کاهین ئەمەیی، لەتیو کۆمەڵە کە هەستا و دەستی دایە رەمیک، 8 بەدوای پیاوێ ئیسرائیلییە کەدا چوو ناو چادەرە کە، بەر مەکی بە یەک جار سکی پیاوێ ئیسرائیلییە کە و کچە کەشی بری. ئینجا دەردە کە لە نەوێ ئیسرائیل برایەو. 9 بەلام ئەوانەیی بە دەردە کە مردن بیست و چوار هەزار بوون. 10 هەر وەها یەزدان بە موسای فەرموو: 11 «فینەحاسی کۆری ئەلعازاری کۆری هارونی کاهین، توورەیی منی لەسەر نەوێ ئیسرائیل رەواندەو. لەبەر نەوێ دڵگەرم بوو بۆ شکۆمەندی من لەتیویان بەو جۆرە کە من بۆ شکۆمەندی خۆم دڵگەرمم، نەوێ ئیسرائیل بە دڵگەرمی خۆم لەناو نەبرد. 12 لەبەر نەوێ پێی یلی ئەو تا من پەیمانی ئاشتی خۆمی لەگەڵ دەبەستم. 13 بۆ خۆی و بۆ نەوێ کەیی دواي خۆی دەبیتە پەیمانی کاهینیتی هەتا هەتایی، لەبەر نەوێ دڵگەرم بوو بۆ خودا و کەفارەتی بۆ نەوێ ئیسرائیل کرد.» 14 ناوی ئەو پیاوێ ئیسرائیلییە کە لەگەڵ کچە میدیانییە کە کۆژا زیمیری کۆری سالو بوو، گەورەیی بنەمالەیک بوو لە

شیمۆنییه کان، 15 ناوی کچه میدیانییه کوژراوه کهش کۆزبێ کچی چوور بوو، ئەویش سەرۆکی هۆزیک بوو له بنه ماله یهکی میدیانی. 16 یهزدان به موسای فەرموو: 17 «تەنگ بە میدیانییه کان هەلچن و لیبان بدەن، 18 چونکە ئەوان بە فریودانەکانیان تەنگیان پێ هەلچن، سەبارەت بە پەعۆر و کۆزبێ خوشکیان، کچی سەرۆکی میدیان که له رۆژی دەرده که به هۆی پەعۆره وه کوژرا.»

26 له دوای دەرده که، یهزدان به موسا و ئەلغازاری کۆری هارونی کاهینی فەرموو: 2 «ژماره ی هه موو کۆمه لی نه وه ی ئیسراییل وەرگره، له گه نچی بیست سال به ره و سه ره وه، به گویره ی بنه ماله کانیان، هه موو ئەوانه ی له ئیسراییلدا ده توان بجه نگن.» 3 ئینجا موسا و ئەلغازاری کاهین له ده شتی مؤتاب له سه ر پوو باری ئوردون به رامبه ر ئه ریحا له گه لیاندا دوان و گو تیان: 4 «سه ر ژمیری له گه نچی بیست سال به ره و سه ره وه بکه ن، وه ک چۆن یهزدان فەرمانی به موسا کرد.» نه وه ی ئیسراییلیش ئەوانه ی له خاکی میسر هاته ده ره وه ئەمانه ن: 5 نه وه ی ره ئوبینی تۆ به ره ی ئیسراییل: بو حه تۆک خێلی حه تۆکییه کان، بو په لو خێلی په لووییه کان، 6 بو حه سرۆن خێلی حه سرۆنییه کان، بو که رمی خێلی که رمیه کان. 7 ئەمانه خێله کانی ره ئوبینییه کان، ژماره کراوه کانیان چل و سی هه زار و حه وت سه د و سی که س بوون. 8 ئەلیابیش کۆری په لو بوو، 9 نه وه ی ئەلیابیش نه موئیل و داتان و ئەبیرام، داتان و ئەبیرامیش ئەوانه ن که کۆمه له که یان بانگ کرد بو به ره کانی موسا و هارون، له کۆمه لی قۆره ح کاتیک به ره کانی یهزدانیا ن کرد. 10 زه وی ده می کرده وه و له گه ل قۆره ح هه لیلووشین، کاتیک ئەو کۆمه له مردن، دوو سه د و په نجا پیاو سووتان، ئەوان بوون به په ند. 11 به لام نه وه ی قۆره ح نه فه وتان. 12 نه وه ی شیمۆن به گویره ی خێله کانیا ن: له نه موئیل خێلی نه موئیلییه کان، له یامین خێلی یامینییه کان، له یاکین خێلی یاکینییه کان، 13 له زه ره ح خێلی زه ره حیه کان، له شائوول خێلی شائوولییه کان. 14 ئەمانه خێله کانی شیمۆنییه کان، بیست و دوو هه زار و دوو سه د که س بوون. 15 نه وه ی گاد به گویره ی خێله کانیا ن: له چیفۆن خێلی چیفۆنییه کان، له هه گی خێلی هه گییه کان، له شونی خێلی شونییه کان، 16 له تۆزنی خێلی تۆزنییه کان، له عیری خێلی عیرییه کان، 17 له ئەرۆدی

خٲی ئەرۆدییەکان، لە ئەرئیلی خٲی ئەرعیلییەکان. 18 ئەمانە خٲلەکانی نەوہی گادن، بەگوێرہی ژمارەیان چل ھەزار و پٲنج سەد کەس بوون. 19 ئیر و ئونان کورانی یەھودا بوون، بەلام لە خاکی کەنعان مردن. 20 نەوہی یەھودا بەگوێرہی خٲلەکانیان: لە شالەح خٲی شالەحییەکان، لە پٲریر خٲی پٲریرییەکان، لە زەرەح خٲی زەرەحییەکان، 21 نەوہکانی پٲریریش: لە ھەسرۆن خٲی ھەسرۆنییەکان، لە ھامول خٲی ھامولییەکان. 22 ئەمانە خٲلەکانی یەھودان، بەگوێرہی ژمارەیان ھەفتا و شەش ھەزار و پٲنج سەد کەس بوون. 23 نەوہی یەساخار بەگوێرہی خٲلەکانیان: لە تولاع خٲی تولاعییەکان، لە پوفە خٲی پوفەییەکان، 24 لە یاشوف خٲی یاشوفییەکان، لە شیمرون خٲی شیمرونییەکان. 25 ئەمانە خٲلەکانی یەساخارن، بەگوێرہی ژمارەیان شەست و چوار ھەزار و سٲ سەد کەس بوون. 26 نەوہی زەبولون بەگوێرہی خٲلەکانیان: لە سەرەد خٲی سەرەدیەکان، لە ئیلون خٲی ئیلونییەکان، لە ھەلئیل خٲی ھەلئیلییەکان. 27 ئەمانە خٲلەکانی زەبولونییەکان، بەگوێرہی ژمارەیان شەست ھەزار و پٲنج سەد کەس بوون. 28 کورانی یوسف بەگوێرہی خٲلەکانی مەنەشە و ئەفرایم: 29 نەوہی مەنەشە: لە ماکیب خٲی ماکیبیەکان، ماکیب باوکی گلعاد بوو، لە گلعاد خٲی گلعادییەکان. 30 ئەمانە نەوہی گلعادن: لە ئیعەزەر خٲی ئیعەزەرییەکان؛ لە خٲلەق خٲی خٲلەقییەکان؛ 31 لە ئەسرئیل خٲی ئەسرئیلییەکان؛ لە شەخەم خٲی شەخەمییەکان؛ 32 لە شەمیداع خٲی شەمیداعییەکان؛ لە خٲفەر خٲی خٲفەرییەکان. 33 بەلام سەلوفخادی کوری خٲفەر کوری نەبوو، تەنھا کچ و ناوی کچەکانی سەلوفخاد مەحلە و توعا و خوگلە و میلکە و تیرزە بوو. 34 ئەمانە خٲلەکانی مەنەشەن و تۆمارکراوہکانیان پەنج و دوو ھەزار و ھەوت سەد کەس بوون. 35 ئەمانەش نەوہی ئەفرایم بەگوێرہی خٲلەکانیان: لە شوتەلەح خٲی شوتەلەحییەکان، لە بەکەر خٲی بەکەرییەکان، لە تەحەن خٲی تەحەنییەکان، 36 ئەمانەش نەوہی شوتەلەح: لە عیران خٲی عیرانییەکان. 37 ئەمانە خٲلەکانی نەوہی ئەفرایم، بەگوێرہی ژمارەیان سی و دوو ھەزار و پٲنج سەد کەس بوون. ئەمانە نەوہی یوسفن بەگوێرہی خٲلەکانیان. 38 نەوہی بنیامین بەگوێرہی خٲلەکانیان: لە بەلەح خٲی بەلەحییەکان، لە ئەشئیل خٲی ئەشئیلییەکان، لە ئەحیرام خٲی ئەحیرامییەکان. 39 لە شوفام خٲی

شوفامییه کان، له حوفام خێلی حوفامییه کان. 40 نهوهی به له عیش ئهرد و نه عمان بوون: له ئهرد خێلی ئهردیه کان و له نه عمان خێلی نه عمانیه کان. 41 ئه مانه نهوهی بنیامینن به گویرهی خێله کانیا و تومارکراوه کانیا چل و پینج هزار و شهس سهد کهس بوون. 42 ئه مانه نهوهی دانن به گویرهی خێله کانیا: له شوحام خێلی شوحامییه کان. ئه مه خێله کانی دانه به گویرهی خێله کانیا، 43 هه موو خێله کانی شوحامییه کان به گویرهی ژماره یان شهست و چوار هزار و چوار سهد کهس بوون. 44 نهوهی ئاشیر به گویرهی خێله کانیا: له یمنه خێلی یمنیه کان، له یه شقی خێلی یه شقییه کان، له به ریه خێلی بریعییه کان، 45 له نهوهی به ریه: له حه قهر خێلی حه قهریه کان، له مه لکییل خێلی مه لکییلیه کان، 46 کچه کهی ئاشیریش ناوی سه رح بوو. 47 ئه مانه خێله کانی نهوهی ئاشیرن، به گویرهی ژماره یان په نجا و سی هزار و چوار سهد کهس بوون. 48 نهوهی نه فتالی به گویرهی خێله کانیا: له یه حزئیل خێلی یه حزئیلیه کان، له گونی خێلی گونیه کان، 49 له پیچهر خێلی پیچهریه کان، له شلیم خێلی شلیمییه کان. 50 ئه مانه خێله کانی نه فتالین به گویرهی خێله کانیا و تومارکراوه کانیا چل و پینج هزار و چوار سهد کهس بوون. 51 ئه مانه تومارکراوه کانت له نهوهی ئیسراییل، شهس سهد و یهک هزار و حهوت سهد و سی. 52 یهزدان به موسای فهرموو: 53 «خاکه که بۆ ئه مانه به گویرهی ژماره ی ناوه کان به میرات دابهش ده کهیت. 54 بۆ هۆزه گه وره کان میراتیا زۆر ده کهیت و بۆ هۆزه بچوکه کان میراتیا کهم ده کهیت، هه ریه که به گویرهی تومارکراوه کانی میراتی ده دریتی، 55 به لام خاکه که به تیروپشک دابهش ده کهیت، به گویرهی ناوی هۆزه کانی باوکانیا به میراتی ده گرن، 56 له نئو کۆمه له ی گه وره و بچووک به گویرهی تیروپشک میراته که یان بۆ دابهش ده کړیت.» 57 ئه مانهش تومارکراوه کانت له لیقییه کان، به گویرهی خێله کانیا: بۆ گېرشون خێلی گېرشونیه کان، بۆ قه هات خێلی قه هاتیه کان، بۆ مه راری خێلی مه رارییه کان. 58 ئه مه خێله کانی لیقییه: خێلی لینیه کان، خێلی حه برۆنیه کان، خێلی مه حلییه کان، خێلی موشیه کان، خێلی قوره حیه کان. عه مرام له ره چه له کی قه هات بوو. 59 ژنه کهی عه مرامیش ناوی یۆخه قهد بوو، له نهوهی لیقی بوو، له خېزانی لیقییه کیش له میسر له دایک بوو. له عه مرام هارون و موسا و مریه می

خوشچکانی بوو. 60 هارونیش باوکی ناداب و ئه بیبو و ئه لعازار و ئیتامار بوو. 61 به لام ناداب و ئه بیبو کاتیک تاگرینکی نامویان له بهردهم یه زدان پدشکesh کرد مردن. 62 تومارکراوه کانی لیثیه کان بیست و سئ ههزار کهس بوون، هه موو نیرینه یه که له کۆرپه ی یه که مانگی به ره و سه ره وه، چونکه له گه ل نه وه ی ئیسرا ئیلدا تومار نه کران، له بهر نه وه ی له تیو نه وه ی ئیسرا ئیلدا میراتیان پینه درا. 63 ئه مانه بوون که موسا و ئه لعازاری کاهین توماریان کردن، کاتیک نه وه ی ئیسرا ئیلیان له ده شتی مؤتاب له سه ر پرووباری ئوردون به رامبه ر ئه ریحا تومار کرد. 64 ئه مانه ش که سیان تیدا نه بوو له وانه ی موسا و هارونی کاهین توماریان کردن، کاتیک نه وه ی ئیسرا ئیلیان له چۆله وانی سینادا تومار کرد. 65 له بهر نه وه ی یه زدان پئی فهرموون، «له چۆله وانیدا ده مرن،» ئیتر که سیان لی نه مایه وه، ته نها کالیپی کوری یه فونه و یه شوعی کوری نون نه بیئت.

27 چکانی سه لوخادی کوری حنیفه ر کوری گلعاد کوری ما کیر کوری مه نه شه له خیله کانی مه نه شه ی کوری یوسف هاتنه پیش. ئه مه ش ناوی کچه کانیه تی: مه حله و توعا و خوگله و میلکه و تبرزه، 2 له بهردهم موسا و ئه لعازاری کاهین و سه روکه کان و هه موو کۆمه ل له لای ده روازه ی چادری چاوپیکه وتن وه ستان و گو تیان: 3 «باوکان له بیابان مرد و له و کۆمه له دا نه بوو که له گه ل قوره ح له دژی یه زدان کۆبوونه وه، به لکو به گوناھی خۆی مرد و هیچ کوری نه بوو. 4 بۆچی ناوی باوکان له تیو خیله که ی بسرپته وه له بهر نه وه ی کوری نییه؟ له تیو برایانی باوکان مولکان بده ری.» 5 موساش داوا کارپه که ی ئه وانی برده بهردهم یه زدان. 6 جا یه زدان به موسای فهرموو: 7 «چکانی سه لوخاد راست ده لین. توش له تیو برایانی باوکیان مولکی میراتیان ده ده بیی و میراتی باوکیان ده درپته ئه وان. 8 «به نه وه ی ئیسرا ئیلیش ده ئییت: «هه ر پیاوئیک مرد و کوری نه بوو میراته که ی بۆچی ده بییت، 9 ئه گه ر چکیشی نه بوو، میراته که ی ده ده نه برا کانی، 10 ئه گه ر براشی نه بوو ئه و میراته که ی ده ده نه برایانی باوکی، 11 ئه گه ر باوکیشی برای نه بوو ئه و میراته که ی ده ده نه نزیکترین که سی له خیله که ی و ئه و ده بیته میراتگری. ئه مه بۆ نه وه ی ئیسرا ئیل بووه فهرزینکی یاسایی، ههروهک یه زدان فهرمانی به موسا کرد.» 12 ئینجا یه زدان به

موسای فەرموو: «پرۆسەر ئەم چیا به له زنجیره چیاى عەقاریم و تەماشای ئەو خا که بکه که به نهوهی ئیسرائیل داوه. 13 کاتیک تەماشات کرد تۆش دەچیتە ریزی گەله کەت، وەک هارونی برات چووه ریزه وه، 14 چونکه له چۆلهوانی چن کاتیک کۆمهله که یاخی بوون، میوه هەردووگان قسەتان شکاندم و منتان له لای ئەوان پیروز نیشان نەدا.» (ئەو شوینە ئاوی مەریای قادیشه له چۆلهوانی چن بوو.) 15 موسا به یەزدانی گوت: 16 «ئەى یەزدان، ئەى ئەو خودایەى ژیان به ئادەمیزاد دەبەخشیت، پیاویک له سەر کۆمهله که داخی 17 بەرپۆهیان بیات و له شەردا رابەراییەتیان بکات، هەتا کۆمهلی یەزدان وەک مەری بی شوانیان لی نەییەت.» 18 یەزدانیش به موسای فەرموو: «یەشوعی کوری نون ببه، پیاویکه رۆحی تیدایه و دەستی له سەر داخی. 19 له بەردەم ئەلعازاری کاهین و هەموو کۆمهله که پای بگره و له بەرچاویان ئەرکی پی بسپیره. 20 هەندیک له دەسهلاتی خۆتی بەدری هەتا هەموو کۆمهلی ئیسرائیل گوپرایه لی بن. 21 ئەو له بەردەم ئەلعازاری کاهین رادەوه سئیت، له بەردەم یەزدان به پی حوکی ئوریم بوی دەپرسیت. به قسەى ئەو دەردەچن و به قسەى ئەو دینه ژووره وه، ئەو و هەموو کۆمهلی ئیسرائیل له گەلی.» 22 موسا هەروەک یەزدان فەرمانی پی کرد، ئاواى کرد. یەشوعی برد و له بەردەم ئەلعازاری کاهین و له بەردەم هەموو کۆمهله که رایگرت، 23 دەستی له سەر دانا و ئەرکی پی سپارد، هەروەک یەزدان له ریگەى موساوه فەرمانی دا.

28 هەروەها یەزدان به موسای فەرموو: 2 «فەرمان به نهوهی ئیسرائیل بکه و پینان بی: «قوربانی من، ئەو بۆنهى پیم خۆشه، ئاگادار بن که له کاتی خۆی خۆراکم به قوربانی به ئاگر پیشکەش بکن.» 3 پیشیان بی: «ئەمه ئەو قوربانی به ئاگره به که پوژانه بۆ یەزدان پیشکەشی دەکن: دوو بەرنی نیری یەک ساله ی ساخ، قوربانی سووتاندنی بەردەوام. 4 یەکیک له بەرخەکان له بهیانی پیشکەش بکه و بەرنی دووه میس له کاتی خۆرئاوا بوون. 5 له گەل دەیهکی میفه یەک له باشتین ئارد بۆ پیشکەشکراوی دانەویله به چاره که هەینیک زەیتی زەیتونی گوشراو شیراییت، 6 قوربانی سووتاندنی بەردەوام، ئەوهی له شاخی سینا کراوه، بۆتیکی خۆشه و قوربانی به ئاگره بۆ یەزدان، 7 له گەل شەرابه پیشکەشکراوه که شی،

چاره که هه ینیک مه ی بۆ به رخی یه که م، له پیرۆزگا بۆ یه زدان پێشکەشی بکه. 8 ههروهها به رخی دووه مېش له کاتی خۆرتاوا بووندا پێشکەش بکه، له گەل پێشکەشە کرابی دانە وێڵە که ی و شەرابه پێشکەشکراوه که ی، وهک ئەوهی له به یانیدا کردووته، قوربانی به ئاگره، ئەو بۆنه ی یه زدان پێ خۆشه. 9 «له رۆژی شه ممه دوو به رخی یهک ساله ی ساغ پێشکەش بکه ن له گەل دوو ده یه کی ئیغه یه ک له باشتین ئاردی به زه یت شیلراو وهک پێشکەشکراویکی دانە وێڵە له گەل شەرابه پێشکەشکراوه که ی، که ئەمه ش 10 قوربانی سووتاندنی هه موو رۆژیک شە ممه یه، سه ره رای قوربانی سووتاندنی به رده وام و شەرابه پێشکەشکراوه که ی. 11 «له ده ستپیک هه موو مانگیکا قوربانی سووتاندن بۆ یه زدان بکه ن، دوو جوانه گا و به راتیک و حه وت به رخی نیری یهک ساله ی ساغ، 12 له گەل سی ده یه کی ئیغه یه ک له باشتین ئاردی به زه یت شیلراو، پێشکەشکراویکی دانە وێڵە یه بۆ هه ر جوانه گایه ک و دوو ده یه کی ئیغه یه ک له باشتین ئاردی به زه یت شیلراو، پێشکەشکراویکی دانە وێڵە یه بۆ هه ر به راتیک. 13 یه ک ده یه کی ئیغه یه ک له باشتین ئاردی به زه یت شیلراو، پێشکەشکراویکی دانە وێڵە یه بۆ هه ر به رخیک، قوربانی سووتاندنه، ئەو بۆنه ی یه زدان پێ خۆشه، قوربانی به ئاگره بۆ یه زدان. 14 شەرابه پێشکەشکراوه که شیان نیو هه ن بۆ جوانه گا و سێیه کی هه ن بۆ به ران و چاره که هه ینیک بۆ به رخ. ئەمه قوربانی سووتاندنه له ده ستپیک هه موو مانگه کانی سال. 15 سه ره رای قوربانی سووتاندنی به رده وام له گەل شەرابه پێشکەشکراوه که ی، ههروهها گیسکیکی نیریش بۆ قوربانی گونا ه بۆ یه زدان پێشکەش بکریت. 16 «له چوارده ی مانگی یه ک، جه ژنی په سخه یه بۆ یه زدان، 17 له رۆژی پازده ی ئەم مانگه دا جه ژنه، حه وت رۆژ نانی فه تیره بۆن. 18 له رۆژی یه که م کۆبوونه وه ی پیرۆزبوون به ستن، هه یج کاریکی ئاسایی مه که ن. 19 قوربانی به ئاگر، قوربانی سووتاندن بۆ یه زدان پێشکەش بکه ن، دوو جوانه گا و به راتیک و حه وت به رخی نیری یهک ساله ی ساغ له لایه ن عیوه وه بیته. 20 پێشکەشکراوی دانە وێڵە شیان له باشتین ئاردی به زه یت شیلراو، سی ده یه کی ئیغه یه ک بۆ هه ر جوانه گایه ک، دوو ده یه ک بۆ هه ر به راتیک، 21 ده یه کیکی بۆ هه ر به رخیک له حه وت به رخه که بکه. 22 گیسکیکی نیریش قوربانی گونا بیته بۆ که فاره تکردن بۆتان، 23 سه ره رای

قوربانی سوتاندنی به یانیان که بۇ قوربانی سوتاندنی بەردەوام دەیکەن. 24 به هه مان شیواز بۇ ماوهی حەوت رۆژ هه موو رۆژیک ئاوا بکەن، خۆراک پێشکەش بکەن، قوربانی به ئاگرە، ئەو بۆنە یە زدان پێی خۆشە، سەرەپای قوربانی سوتاندنی بەردەوام لە گەل شەرابە پێشکەشکراوه کە ی. 25 لە رۆژی حەوتە مەیش کۆبوونەوهی پیرۆزبوون بەستەن، هێچ کارێکی ئاسایی مە کەن. 26 «لە رۆژی یە کە مەین بەر هەم، کاتییک پێشکەشکراویکی دانە و ئێلە بی نوێ بۆ یە زدان پێشکەش دە کەن، لە جەژنی هەفتە کاتان کۆبوونەوهی پیرۆزبوون بەستەن، هێچ کارێکی ئاسایی مە کەن. 27 قوربانی سوتاندنی پێشکەش بکەن، بۆ ئەو بۆنە یە زدان پێی خۆشە، دوو جوانە گا و بەرانییک و حەوت بەرخی نێری یە ک سالا، 28 هەر و هە پێشکەشکراوی دانە و ئێلە شیان لە باشترین ئاردی به زەیت شیلراو، سێ دە یە کی عیڤە یە ک بۆ جوانە گا، دوو دە یە ک بۆ بەران، 29 دە یە کییک بۆ هەر بەرخییک لە حەوت بەر خە کە. 30 گیسکیکی نیریش بۆ کە فارە تکر دن بۆتان. 31 سەرەپای قوربانی سوتاندنی بەردەوام و پێشکەشکراوی دانە و ئێلە کە بیکەن، دلتیا بن لە وهی ئاژە لە کان ساغ و لە گەل شەرابە پێشکەشکراوه کە یان بیکەن.

29 «لە یە کی مانگی حەوت، کۆبوونەوهی پیرۆزبوون دە بەستەن، هێچ کارێکی ئاسایی نا کەن، بۆتان دە پێتە رۆژی دەنگی کە پەنا. 2 قوربانی سوتاندنییک دە کەن بۆ ئەو بۆنە یە زدان پێی خۆشە، یە ک جوانە گا و یە ک بەران و حەوت بەرخی نێری یە ک سالا ی ساغ، 3 هەر و هە پێشکەشکراوی دانە و ئێلە شیان لە باشترین ئاردی به زەیت شیلراو، سێ دە یە کی عیڤە یە ک بۆ جوانە گا کە و دوو دە یە ک بۆ بەرانە کە و 4 دە یە کییک بۆ هەر بەرخییک لە حەوت بەر خە کە. 5 گیسکیکی نیریش بۆ قوربانی گوناو بۆ کە فارە تکر دن بۆتان، 6 سەرەپای قوربانی سوتاندنی سەرە مانگان و رۆژانە، لە گەل پێشکەشکراوی دانە و ئێلە کە یان و شەرابە پێشکەشکراوه کە یان وە ک نە ریتە کە یان، قوربانی به ئاگر بۆ یە زدان، ئەو بۆنە یە کە یە زدان پێی خۆشە. 7 «لە رۆژی دە یە می ئەم مانگی حەوتە دا کۆبوونەوهی پیرۆزبوون دە بەستەن و گجانی خۆتان زە لیل دە کەن، هێچ کارێک نا کەن. 8 قوربانی سوتاندنی بۆ یە زدان پێشکەش دە کەن، ئەو بۆنە یە پێی خۆشە، یە ک جوانە گا و یە ک بەران و حەوت بەرخی نێری یە ک سالا ی ساغ بن،

له لایه ن میوه ده بیت. 9 پښکه شکر اوی دانه ویله شیان له باشرین ناردی به زهیت شیلراو، سی دیه کی میفه یهک بو جوانه گا و دوو دیهک بو بهران و 10 دیه کیک بو ههر بهرخیک له هوت بهر خه که. 11 گیسکیکی نیریش بو قوربانی گونا، سه ره پای قوربانی گونا بو که فاره تکردن و قوربانی سووتاندنی بهرده وام و پښکه شکر اوی دانه ویله که ی له گه ل شه رابه پښکه شکر اوه که یان. 12 «له رژی پازده ی مانگی هه وتیش کو بوونه وه ی پیرو بوون ده به ستن، هیچ کاریکی ناسای ناکه ن و هوت رژی بو یه زدان دیه کن به جه زن. 13 قوربانی سووتاندنیش پښکه ش ده که ن، قوربانی به ناگر، نهو بو نه ی یه زدان پی خوشه، سیزده جوانه گا و دوو بهران و چوارده بهرخی نیری یهک ساله ی ساغ له لایه ن میوه ده بیت. 14 پښکه شکر اوی دانه ویله شیان له باشرین ناردی به زهیت شیلراو، سی دیه کی میفه یهک بو ههر یهک له سیزده جوانه گا که و دوو دیهک بو ههر یهک له دوو بهرانه که. 15 دیه کیک بو ههر یهک له چوارده بهر خه که. 16 ههروه ها گیسکیکی نیر بو قوربانی گونا، سه ره پای قوربانی سووتاندنی بهرده وام له گه ل پښکه شکر اوی دانه ویله که ی و شه رابه پښکه شکر اوه که ی. 17 «له رژی دووهم دوازده جوانه گا و دوو بهران و چوارده بهرخی نیری یهک ساله ی ساغ تاماده بکه ن. 18 له گه ل جوانه گا کان و بهرانه کان و بهر خه کان، پښکه شکر اوی دانه ویله یان و شه رابی پښکه شکر اویان تاماده بکه ن، به گویره ی ژماره یان وهک نه ریته که یان. 19 گیسکیکی نیریش بو قوربانی گونا، سه ره پای قوربانی سووتاندنی بهرده وام و پښکه شکر اوی دانه ویله که ی له گه ل شه رابه پښکه شکر اوه که یان. 20 «له رژی سییه م یازده جوانه گا و دوو بهران و چوارده بهرخی نیری یهک ساله ی ساغ تاماده بکه ن. 21 له گه ل جوانه گا کان و بهرانه کان و بهر خه کان، پښکه شکر اوی دانه ویله یان و شه رابی پښکه شکر اویان تاماده بکه ن، به گویره ی ژماره یان وهک نه ریته که یان. 22 ههروه ها گیسکیکی نیریش بو قوربانی گونا، سه ره پای قوربانی سووتاندنی بهرده وام له گه ل پښکه شکر اوی دانه ویله که ی و شه رابه پښکه شکر اوه که ی. 23 «له رژی چواره م ده جوانه گا و دوو بهران و چوارده بهرخی نیری یهک ساله ی ساغ تاماده بکه ن. 24 له گه ل جوانه گا کان و بهرانه کان و بهر خه کان، پښکه شکر اوی دانه ویله یان و شه رابی

پیشکە شکر اویان نامادە بکەن، بە گۆیژە ی ژمارە یان وە ک نە ریتە کە یان. 25
 ھەر وە ھا گیسکیکی نیریش بۆ قوربانی گوناه، سەرە پرای قوربانی سووتاندنی
 بەردە وام لە گە ل پیشکە شکر اوی دانە و ئێلە کە ی و شە رابە پیشکە شکر اوە کە ی.
 26 «لە رۆژی پینجە م تۆ جوانە گا و دوو بە ران و چوار دە بە رخی نیری
 یە ک سالی سە ساغ نامادە بکەن. 27 لە گە ل جوانە گا کان و بە رانە کان و
 بە رخی کان، پیشکە شکر اوی دانە و ئێلە یان و شە رابی پیشکە شکر اویان نامادە
 بکەن، بە گۆیژە ی ژمارە یان ھەر وە ک نە ریتە کە یان. 28 گیسکیکی نیریش بۆ
 قوربانی گوناه، سەرە پرای قوربانی سووتاندنی بەردە وام لە گە ل پیشکە شکر اوی
 دانە و ئێلە کە ی و شە رابە پیشکە شکر اوە کە ی. 29 «لە رۆژی شە شە م ھە شت
 جوانە گا و دوو بە ران و چوار دە بە رخی نیری یە ک سالی ساغ نامادە
 بکەن. 30 لە گە ل جوانە گا کان و بە رانە کان و بە رخی کان، پیشکە شکر اوی
 دانە و ئێلە یان و شە رابی پیشکە شکر اویان نامادە بکەن، بە گۆیژە ی ژمارە یان
 وە ک نە ریتە کە یان. 31 ھەر وە ھا گیسکیکی نیریش بۆ قوربانی گوناه،
 سەرە پرای قوربانی سووتاندنی بەردە وام لە گە ل پیشکە شکر اوی دانە و ئێلە کە ی
 و شە رابە پیشکە شکر اوە کە ی. 32 «لە رۆژی ھە و تە م ھە و ت جوانە گا و
 دوو بە ران و چوار دە بە رخی نیری یە ک سالی ساغ نامادە بکەن. 33 لە گە ل
 جوانە گا کان و بە رانە کان و بە رخی کان، پیشکە شکر اوی دانە و ئێلە یان و شە رابی
 پیشکە شکر اویان نامادە بکەن، بە گۆیژە ی ژمارە یان وە ک نە ریتە کە یان. 34
 ھەر وە ھا گیسکیکی نیریش بۆ قوربانی گوناه، سەرە پرای قوربانی سووتاندنی
 بەردە وام لە گە ل پیشکە شکر اوی دانە و ئێلە کە ی و شە رابە پیشکە شکر اوە کە ی.
 35 «لە رۆژی ھە شتە م ئاھە نگی کۆ تایی دە گیژن، ھێچ کاریکی ئاسایی
 نا کەن. 36 قوربانی سووتاندن پیشکە ش دە کەن، قوربانی بە ئاگر، ئە و
 بۆ نە ی یە زدان یی خۆ شە، یە ک جوانە گا و یە ک بە ران و ھە و ت بە رخی
 نیری یە ک سالی ساغ، 37 پیشکە شکر اوی دانە و ئێلە شیان و شە رابی
 پیشکە شکر اویان بۆ جوانە گا و بە ران و بە رخی کان بە گۆیژە ی ژمارە یان
 وە ک نە ریتە کە یان، 38 ھەر وە ھا یە ک گیسکی نیریش بۆ قوربانی گوناه،
 سەرە پرای قوربانی سووتاندنی بەردە وام لە گە ل پیشکە شکر اوی دانە و ئێلە کە ی
 و شە رابە پیشکە شکر اوە کە ی. 39 «لە جە ژنە کاتتان، سەرە پرای نە زر و
 بە خشینە ئازادە کاتبان، ئە مانە بۆ یە زدان پیشکە ش دە کەن: قوربانی سووتاندن

و پیشکه شکرای دانه و نله و شهرابی پیشکه شکر او و قوربانی ها و به شیء 40
موسا به گویره ی هه موو ته وه ی یه زدان فرمانی پئ کرد، له گه ل نه وه ی
ئیسرایلدا دوا.

30 ههروه ها موسا به سه روک هوزه کانی نه وه ی ئیسرایلی گوت: «ئمه
ئه و شته به که یه زدان فرمانی پئ کردووه، 2 ته گه ر پیاویک نه زریکی بو
یه زدان کرد یان سویندی خوارد بو پابه ندبوون به شتیک، با قسه ی خوی
نه شکینیت و به گویره ی هه موو ته وه ی گوتوویه تی ئاوا بکات. 3 «به لام
تافره ت ته گه ر نه زریکی بو یه زدان کرد و به شتیک خوی پابه ند کرد، له
مالی باوکی، له کاتی بکینی و 4 باوکی گویی له نه زره که ی و ئه و شته بوو
که خوی پئ پابه ند کردووه، ته گه ر خوی لی پیده نگ کرد، ئه و هه موو
نه زره کانی و هه موو ئه و شتانه ی خوی پئ پابه ند کردووه ده چه سپیت. 5
به لام ته گه ر باوکی له پرۆزی بیستنی نه پیه شت، ئه و هه موو نه زر و ئه و
شتانه ی خوی پئ پابه ند کردووه ناچه سپیت، یه زدانیش لی خوشده بیئت،
چونکه باوکی نه پیه شتووه. 6 «ته گه ر شووی کرد دوا ی ته وه ی نه زریکی کرد
یان شتیک به ده مدا هات که خوی پئ پابه ند ده کات و 7 میرده که ی
بیستی و له پرۆزی بیستنه که ی پیده نگ بوو، ئه و نه زره کانی ده چه سپیت و
ئه و شتانه ش که خوی پئ پابه ند کردووه ده چه سپیت. 8 به لام ته گه ر
میرده که ی له کاتی بیستنی ته وه دا ریگی نه دا، ئه و نه زره که ی به تال
ده بیته وه، ههروه ها ئه و شته ش به تال ده بیته وه که به ده میدا هاتووه و
خوی پئ پابه ند کردبوو، یه زدانیش لی خوشده بیئت. 9 «به لام نه زری
پیوه ژن یان ته لافدراو، ئه و هه موو ته وه ی خوی پئ پابه ند ده کات له سه ری
ده چه سپیت. 10 «به لام ته گه ر ژتیک له مالی میردی نه زری کرد و خوی
به سویند به شتیکه وه پابه ند کرد، 11 میرده که ی بیستی و پیده نگ بوو، ری
لی نه گرت، ئه و هه موو نه زره کانی ده چه سپین و هه موو ئه و شتانه ی خوی پئ
پابه ند کردووه ده چه سپیت. 12 به لام ته گه ر میرده که ی له پرۆزی بیستنی
به تالی کرده وه، ئه و هه رچی گوتوویه تی له نه زر و پابه ندبوونه کانی ناچه سپین،
چونکه میرده که ی به تالی کرده وه ته وه، یه زدانیش لی خوشده بیئت. 13
هه موو نه زریک و هه موو سویندیک پابه ندبوون بو زه لیلکردنی گیان،
میرده که ی ده یچه سپینیت و میرده که ی به تالی ده کاته وه. 14 ته گه ر میرده که ی

رؤژ له دوای رۆژ لئی بیده نگ بوو، ئەوا هه موو نه زره کانی یان هه موو ئەو پابه ندبوونانە ی له سه ریه تی ده چه سپین، چه سپاندوو یه تی چونکه له و رۆژ ه ی بیستوو یه تی لئی بیده نگ بوو، 15 جا ئە گه ر له دوای بیستی به تالی کرده وه، ئەوا تاوانه که ی ده که و یته ئە ستۆی ئە و.» 16 ئە مه ئە و فه رزان ه یه که یه زدان فه رمانی به موسا کرد له تیوان میرد و ژنه که ی و له تیوان باوک و کچه که ی له کاتی کچینیدا له مالی باوکی.

31 هه روه ها یه زدان به موسای فه رموو: 2 «به ته واوی تۆله بۆ نه وه ی ئیسرا ئیل له میدیانییه کان بکه ره وه، ئینجا ده چیه پال گه له کت.» 3 موساش به گه لی گوت: «له تیو خۆتان هه ندیک پیاو چه کدار بکه ن بۆ جه ننگ، هه تا بچه سه ر میدیان و تۆله ی یه زدان له میدیان بکه نه وه، 4 له هه ر هۆزیک هه زار که س له هه موو هۆزه کانی ئیسرا ئیل بۆ جه ننگ ده ئیرن.» 5 ئینجا له خێله کانی ئیسرا ئیلا له هه ر هۆزیک هه زار که س هه لبرێردرا، دوا زده هه زار که س بۆ جه ننگ چه کدار کران. 6 ئینجا موسا ناردنی بۆ جه ننگ، له هه ر هۆزیک هه زار، له گه ل فینه حاسی کور ی ئە له عازاری کاهین، قابو قاچاغی پیروژگا و که ره نا کانی هوتا فیشی به ده سه ته وه بوو. 7 ئە وان له دژی میدیانییه کان جه نگان، وه ک یه زدان فه رمانی به موسا کرد، هه موو نیرینه یه بجان کوشت. 8 پاشا کانی میدیانییشان له گه ل کوزرا وه کانیاندا کوشت، ئافی و راقه م و چوور و حوور و ریفه ع، پینج پاشای میدیان، به لعامی کور ی به عۆریشیان به شمشیر کوشت. 9 هه روه ها نه وه ی ئیسرا ئیل ژن و مندالی میدیانیان راپینچ کرد و هه موو ئازه ل و مه ر و مانگا و هه موو مولکیانیان تالان کردن. 10 هه موو ئە و شارو چکانه ش که میدیانییه کان تییدا نیشته جی بوون و خێوه تگا کانیان سووتاند. 11 له ده سه که وت و تالانییه که ش له مرو ف و ئازه ل هه موویان برد. 12 ئینجا به راپینچکراوان و تالان و ده سه که وته وه هاته لای موسا و ئە له عازاری کاهین، کۆمه لی نه وه ی ئیسرا ئیل له توردوگا که له ده شتی مؤتاب که له سه ر پرووباری توردون بوو به رامبه ر ئە ریحا. 13 موسا و ئە له عازاری کاهین و هه موو رابه رانی کۆمه ل بۆ پینشوازیان چوونه ده ره وه ی توردوگا که. 14 به لام موسا له سه ر کرده کانی سوپا تووره بوو، که فه رمانده کانی هه زاران و سه دان بوون و له جه نکه وه هاتبوونه وه. 15 موسا لئی پرسین: «تایا هه موو

ئافره تېڭان بە زىندوۋىي ھېشتوۋەتەۋە؟ 16 ئەۋانە بوون بە قسەى بە لەمىيان
 کرد و بوونە ھۆى ناپاكى نەۋەى ئىسرائىل لە گەل يەزدان لە كېشە كەى
 پەغۇر، جا دەرد لە ناو كۆمەل يەزدان بلا و بوۋەۋە. 17 ئېستاش ھەموو
 مندالە نېرىنە كان بكوژن لە گەل ھەر ژىتىك كە لە گەل نېر سەر جېيى كەدوۋە،
 18 بە لام ھەموو ئەو چكانەى لە گەل پياو سەر جېيان نە كەدوۋە بۇ خۆتان بە
 زىندوۋىي بىانېلنەۋە. 19 «ئىۋەش حەوت رۆژ لە دەرهۋەى توردوگا كە
 چادر ھەلبدەن و خۆتان پاك بکەنەۋە، ھەر كە سېك يە كېكى كوشتوۋە يان
 دەستى لە كوژراۋىك داۋە، با لە رۆژى سېيەم و حەوتەم خۆى پاك
 بکاتەۋە، ئىۋە و رايچىكراۋانتان. 20 ھەرۋەھا ھەر بەرگىك يان شتىك لە
 پېست يان لە موۋى بزن دروستكرايىت و ھەر شتىك لە دار دروستكرايىت،
 پاكى دە كەنەۋە.» 21 ئەلغازارى كاهىنىش بە پياۋانى سوپا كەى گوت كە
 چوۋبوون بۇ جەنگ: «ئەمە فەرزى فېر كەدە كە يە كە يەزدان فەرمانى بە
 موسا كەد، 22 زېر و زىو و برۆنز و ئاسن و تەنە كە و قورقوشم، 23 ھەموو
 ئەو شتانەى بەرگەى ئاگر دە گرېت، بە ناو ئاگر دا تېپەرى دە كەن و پاشان
 بە ئاۋى پاك كەدەۋە خاۋىن دە يىتەۋە. ھەموو ئەو شتانەش كە بەرگەى
 ئاگر ناگرېت، ئەۋا بە ناو ئاۋدا تېپەرى دە كەن. 24 لە رۆژى حەوتەمىش
 جەلە كاتتان دە شۆن و ئىۋە پاك دە بنەۋە، ئىنجا دېنەۋە ناو توردوگا كە.» 25
 ھەرۋەھا يەزدان بە موساى فەرموۋ: 26 «تو ئەلغازارى كاهىن و گەۋرەى
 بنە مالە كانى كۆمەل تالانە رايچىكراۋە كە لە خەلك و لە ئاژەل برىمېرن. 27
 تالانېيە كە بە يەكسانى دابەش بکە لە تىۋان ئەو سەر بازانەى كە لە جەنگ
 بە شداريان كەد و ھەرۋەھا ھەموو كۆمەل. 28 بە شى يەزدانىش دەر بېنە
 لە بە شى ئەۋانەى بە شداريان لە جەنگ كەدوۋە، يەك لە پېنج سەدى
 خەلك و گاۋگوتال و گوپدريژ. 29 لە نىۋە كەى ئەۋان و ھەرىدە گرن و
 دەيدەنە ئەلغازارى كاهىن، بە خشىنى بەر زكراۋە بۇ يەزدان. 30 لە نىۋە كەى
 نەۋەى ئىسرائىلېش يەك لە پەنجا لە خەلك و گاۋگوتال و گوپدريژ و مەر
 يان لە ھەر ئاژەلېكى دېكە دە بەيت و دەيدە يتە ئىقىيە كان كە بەر پرسیارن لە
 بايە خدان بە چادرى پەرستنى يەزدان.» 31 جا موسا و ئەلغازارى كاهىن
 ۋەك يەزدان فەرمانى بە موسا كەد، ئاۋايان كەد. 32 كۆى تالانېيە كەش
 كە دەستكەۋتى پياۋانى سوپا كە بوو، شەش سەد و حەفتا و پېنج ھەزار مەر

و 33 حهفتا و دوو هزار مانگا و 34 شهست و يهک هزار گوڤدريژ بوون،
 35 له مرؤفیش لهو ثافره تانهی که له گه ل پپاو سه رجیبيان نه کردبوو سی و
 دوو هزار کهس بوون. 36 جا نیوه کهی که بهشی تهوانه بوو بوجهنگ
 چوو بوون: سی سهد و سی و حهوت هزار و پینج سهد مهر بوو، 37 بهشی
 یهزدانیش له مهره کان شهس سهد و حهفتا و پینج بوو، 38 مانگا کانیش سی
 و شهس هزار بوو و بهشی یهزدانیش حهفتا و دوو بوو، 39 گوڤدريژیش
 سی هزار و پینج سهد بوو، بهشی یهزدانیش شهست و يهک بوو. 40
 مرؤفیش شازده هزار بوو، بهشی یهزدانیش سی و دوو بوو. 41 جا به شه که
 که بهخشینی بهرزکراوه بوو بویهزدان، موسا دایه تهلعازاری کاهین، وهک
 یهزدان فهرمانی به موسا کرد. 42 به لام نیوه کهی ئیسرائیل که موسا له
 پپاوانی سوپا کهی جیا کردبووه، 43 نیوه کهی کومه ل سی سهد و سی و
 حهوت هزار و پینج سهد مهر بوو، 44 مانگاش سی و شهس هزار بوو،
 45 گوڤدريژیش سی هزار و پینج سهد بوو، 46 له مرؤفیش شازده هزار
 بوو. 47 جا موسا له نیوه کهی نهوهی ئیسرائیل یهک له پهنجای خه لک و
 ئاره لی برد و دایه لیقییه کان که بهرر سیار بوون له بایه خدان به چادری
 پهرستنی یهزدان، وهک یهزدان فهرمانی به موسا کرد. 48 ئینجا سه رکدهی
 یه که کانی سوپا که هاتنه پیش بؤ لای موسا، فهرمانده کانی هزاران و
 سهدان، 49 به موسایان گوت: «ئیمه ی خزمه تکارانت ژماره ی تهو پپاوانه ی
 جه نگان وهرگرت که له ژیر فهرمانان بوون و که سمان له دهست نه داوه. 50
 تهوه تا قوربانی یهزدانمان پیشکش کرد، ههریه که ههرچی که لوپه لی زیری
 دهست که وتوو له خرخال و بازن و نهنگوستیله و گواره و ملوانکه، بؤ
 که فاره تکردن بؤمان له بهردهم یهزدان.» 51 جا موسا و تهلعازاری کاهین
 هه موو که لوپه لیکی له زیر دروستکراویان لی وهرگرتن. 52 هه موو زیره کهی
 بهخشینی بهرزکراوه که له لایه ن فهرمانده کانی هزاران و سهدان بویهزدان
 بهرز کرایه وه، شازده هزار و حهوت سهد و پهنج شاقل بوو. 53 به لام
 پپاوانی سوپا که تهوه ی دهستیان که وتوو بؤ خویان بوو. 54 جا موسا و
 تهلعازاری کاهین زیره کهیان له فهرمانده کانی هزاران و سهدان وهرگرت و
 هینایانه ناو چادری چاوپنکه وتته وه، وهک یادگاری بؤ نهوهی ئیسرائیل
 له بهردهم یهزدان.

32 به لام نهوهی په ئوبین و نهوهی گاد گاوگوتالی زوریان هه بوو، کاتیک بینیان خاکی یه عزیز و خاکی گلعاد شوینی مهرومالاته، 2 یتیر نهوهی گاد و نهوهی په ئوبین هاتن و به موسا و ئهلعازاری کاهین و پابه ره کانی کومه لیان گوت: 3 «عه ته روت و دیقون و یه عزیز و نیرا و حه شبون و ئه لعالی و سه قام و نیبو و به عون، 4 ته و خاکی یه زدان له به رده م کومه لی ئیسرائیل به زاندى، ته وه خاکی مهرومالاته و خزمه تکاره کانیشته مهرومالاتیان هه یه.» 5 ههروه ها گوتیان: «ئه گهر له به رچاوت په سه ندين، با ته و خا که بدریت به خزمه تکاره کانت و بییت به مولکان و له پرووباری ئوردون مه مانپه رینه وه.» 6 موساش به نهوهی گاد و په ئوبینی گوت: «ئایا ده بییت برا کانتان بۆ جه ننگ برۆن و ئیوه ش لیره دانیشن؟ 7 بۆچی دلی نهوهی ئیسرائیل سارد ده که نه وه له په رینه وه یان بۆ ته و خاکی یه زدان پییداون؟ 8 باوکانتان ئاویان کرد کاتیک له قادیش به رتیعه وه ئه وانم نارد بۆ نهوهی ته ماشای خا که که بکه ن، 9 به دۆلی ته شکولدا سه رکه وتن و ته ماشای خا که که یان کرد و دلی نهوهی ئیسرائیلیان سارد کرده وه له چوونه ناو ته و خاکی یه زدان پییداون. 10 له ورۆژه دا تووره یی یه زدان جو شا و سویندی خوارد و فهرمووی: 11 «ته و خه لکه ی که له میسر هاتنه دهره وه، له گه نجی بیست سال به ره و سه ره وه، ناچنه ناو ته و خاکی سویندم له سه ری خوارد بۆ ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب، چونکه به هه موو دلپانه وه دوام نه که وتن، 12 ته نها کالپی کوری یه فونه ی قه نیزی و یه شوعی کوری نون نه بییت، چونکه به هه موو دلپانه وه دوا ی یه زدان که وتن.» 13 تووره یی یه زدان به سه ر ئیسرائیلدا جو شا و چل سال له چۆله وانی و نیل کردن، هه تا هه موو ته و نه وه یه له ناوچوون که له به رچاوی یه زدان خراپه یان کرد. 14 «ئه وه تا ئیوه ش له جیاتی باوکانتان هه ستاون، کومه له خه لکیکی گونا هبارن، تا کو کوئی تووره یی یه زدان له سه ر ئیسرائیل زیاتر بکه ن. 15 ته گهر لی هه لگه رینه وه، ته وایسان له م چۆله وانییه وازیان لی ده هیئیت، ئیتر ده بنه هو ی له ناوچوونی هه موو ته م گه له.» 16 ته وانیش لی هاتنه پیش و گوتیان: «لیره پشتیر بۆ مالاته کائمان و چه ند شاریک بۆ ژن و منداله کائمان بنیاد ده تیین، 17 به لام خو مان چه ک هه لده گرین و به خیرانی پیش نهوهی ئیسرائیل ده که وین هه تا ده یانبه یه شوینه که یان. ههروه ها ژن و منداله کانیشمان له بهر دانیشتووانی ته م

خاکه له شاری قه لابه ند ده بن. 18 نا گه پرینه وه ماله کاتمان هه تا نه وهی ئیسراییل هه ریه که میراتگری میراته کهی خوی نه بیته، 19 ئیمه له پشتی پرووباری ئوردون و به و لاهه میراتمان له گه لیان نابیته، چونکه میراتی خویمان له بهری پرۆژه لاتی پرووباری ئوردون وه رگرت.» 20 موساش پی گوتن: «ئه گه ر ئه مه تان کرد، ئه گه ر له بهردهم یه زدان چه گان بۆ جه ننگ هه لگرت و 21 هه موو چه کداره کاتمان له پرووباری ئوردون په ری نه وه، هه تا هه موو دوژمنه کانی له بهردهمی خوی ده رکرد و 22 خاکه که له بهردهم یه زدان ژیره سته کرا و له دوای ئه مه گه رانه وه، ئه واه سه بارهت به یه زدان و به ئیسراییل ئازاد ده بن له پابه ندیه که تان و له بهردهم یه زدان ئه م خاکه ده بیته مولکمان. 23 «به لام ئه گه ر وا نه کن، ئه واه گونا له دژی یه زدان ده که ن و باش ده زانن که گونا هه که تان چیتان به سه رده هی نیته. 24 بۆ خو تان چه ند شاریک بۆ ژن و منداله کاتمان و پشتیر بۆ مالاته کاتمان بنیاد بین، ئه وهی به لیئتان دا بیکه ن.» 25 نه وهی گاد و نه وهی ره ئوبین به موسایان گوت: «خزمه تکاره کانت ئاوا ده که ن، وهک گه وره م فره مانى دا، 26 ژن و مندال و گاوگوتاله کاتمان له وى له شاره کانی گلعاد ده بن. 27 به لام خزمه تکاره کانت، هه موو چهک هه لگه ره کان له بهردهم یه زدان بۆ جه ننگ ده په رنه وه، وهک گه وره مان گوتی.» 28 موساش له باره ی ئه وانه وه فره مانى به ئه لعازاری کاهین و یه شوعی کوری نون و گه وره ی بنه ماله کانی هۆزه کانی نه وهی ئیسراییل کرد و 29 پی گوتن: «ئه گه ر نه وهی گاد و نه وهی ره ئوبین، هه موو چهک هه لگه ره کان بۆ جه ننگ، له بهردهم یه زدان له گه لئان له پرووباری ئوردون په ری نه وه، کاتیک خاکه که که وه ته ژیره ده ستان، ئه واه ده بیته خاکی گلعادیان وهک مولک پییده ن. 30 به لام ئه گه ر به چه که وه له گه لئان نه په ری نه وه، ئه واه له تیوتان له خاکی که نعان مولکمان ده بیته.» 31 نه وهی گاد و نه وهی ره ئوبین وه لامیان دایه وه و گوتیان: «ئه وهی یه زدان سه بارهت به خزمه تکاره کانت فره مووی، ئاوا ده که ن. 32 ئیمه به چه که وه له بهردهم یه زدان بۆ خاکی که نعان ده په ری نه وه، به لام له پرۆژه لاتی پرووباری ئوردون به شه میراتمان ده دریتی.» 33 ئینجا موسا پاشایه تیبه کهی سیحونی پاشای ئه مؤریبه کان و پاشایه تیبه کهی عوگی پاشای باشان، ته وای خاکه که له گه ل شاره کانی و به سنوره کانی ده ورو به ری وه دایه نه وهی گاد و نه وهی

په توبین و نیوهی هۆزی مهنه شهی کوری یوسف. 34 نهوهی گاد دیشۆن و عه ته رۆت، عه رۆعیر، 35 عه ترۆت شۆفان، به عزیز، یۆگبه ها، 36 بیته نیرا و بیته هارانیان کرده شاری قه لابه ند، پشتیری مه ریشیان بنیاد نا، 37 نهوهی په توبینیش هه شۆن و ته لعالی و قیریاتهیم و 38 نیبو و به عل مه عۆن که ناوه که یان گۆریوه و ههروه ها سیقما، ناویشیان له و شارانه نا که بنیادیان ناوه. 39 نهوهی ما کیری کوری مهنه شهش چوونه گلعاد و گرتیان، ته و ته مۆریانه یان ده رکرد که تییدا بوون. 40 ئینجا موساش گلعادی دا به ما کیرییه کان، که نهوهی مهنه شهش، ته وایش تییدا نیشته جی بوون. 41 یائیری نهوهی مهنه شهش چوو و دهستی به سه رئاوه دانیه کانیا دا گرت و ناوی لیتان هه قوت یائیر. 42 تۆفه حییش چوو و دهستی به سه ر قهنات و ئاوه دانیه کانیا دا گرت و به ناوی خۆیه وه ناوی لیتا تۆفه ح.

33 ته مانه قۆناغه کانی کۆچی نهوهی ئیسرا ئیلن که به له شکره کانیا نه وه له سه ر دهستی موسا و هارون له خاکی میسه ره وه هاتنه ده ره وه. 2 موساش به یی فەرمانی به زدان قۆناغی کۆچه کانیا نی تۆمار کرد. ته مهش کۆچه کانیا نه، قۆناغ به قۆناغ: 3 له رۆژی پاردهی مانگی یهک، له رۆژی دوا ی جه رژی په سخته له په عمسیسه وه کۆچیان کرد. نهوهی ئیسرا ئیل بویرانه له به رچاوی هه موو میسه ریه کان چوونه ده ره وه. 4 له و کاته دا میسه ریه کان هه موو تۆبه ره کانی خۆیا نیان ده ناشت که به زدان لییدا بوون، چونکه به زدان حوکی خودا وه نده کانی ته وانی دا بوو. 5 نهوهی ئیسرا ئیل له ره عمسیسه وه کۆچیان کرد و له سوکۆت چادریان هه لدا. 6 ئینجا له سوکۆته وه کۆچیان کرد و له ئیتام چادریان هه لدا که له قه راغی چۆله وانییه. 7 پاشان له ئیتامه وه کۆچیان کرد و گه رانه وه لای پی هه حیرۆت، که له رۆژه لاتی به عل چیفۆنه و به رامبه ر مگدۆل چادریان هه لدا. 8 پاشان له پی هه حیرۆته وه کۆچیان کرد و به ناو ده ریادا په رینه وه بۆ چۆله وانی و سی رۆژه ری له چۆله وانی ئیتامدا رۆیشتن، له مارا چادریان هه لدا. 9 پاشان له مارا وه کۆچیان کرد و هاتنه ئیلم، له ئیلمیش دوا زده کانیا و هه فتا دار خورمای لیبوو، له وی چادریان هه لدا. 10 پاشان له ئیلمه وه کۆچیان کرد و له لای ده ریای سوور چادریان هه لدا. 11 پاشان له لای ده ریای سووره وه کۆچیان کرد و له چۆله وانی سین چادریان هه لدا. 12 پاشان له چۆله وانی سین هه وه کۆچیان کرد و له

دۆفقە چادريان هەلدا. 13 پاشان لە دۆفقەو کۆچیان کرد و لە ئالوش
 چادريان هەلدا. 14 پاشان لە ئالوشەو کۆچیان کرد و لە رەفیدیم چادريان
 هەلدا، لەوئى هېچ ئاوەبوو تا کو گەل بچۆنەو. 15 پاشان لە رەفیدیمەو
 کۆچیان کرد و لە چۆلەوانى سینا چادريان هەلدا. 16 پاشان لە چۆلەوانى
 سیناوە کۆچیان کرد و لە قیبرۆت هەتەفا چادريان هەلدا. 17 پاشان لە
 قیبرۆت هەتەفایەو کۆچیان کرد و لە حەچیرۆت چادريان هەلدا. 18
 پاشان لە حەچیرۆتەو کۆچیان کرد و لە رېتە چادريان هەلدا. 19 پاشان
 لە رېتەو کۆچیان کرد و لە ریمۆن پېرېز چادريان هەلدا. 20 پاشان لە
 ریمۆن پېرېزەو کۆچیان کرد و لە لیفنا چادريان هەلدا. 21 پاشان لە لیفناو
 کۆچیان کرد و لە رېسە چادريان هەلدا. 22 پاشان لە رېسەو کۆچیان کرد
 و لە قەهیلانە چادريان هەلدا. 23 پاشان لە قەهیلانەو کۆچیان کرد و لە
 کئیوى شافەر چادريان هەلدا. 24 پاشان لە کئیوى شافەرەو کۆچیان کرد و
 لە حەراده چادريان هەلدا. 25 پاشان لە حەرادهو کۆچیان کرد و لە
 مەقھیلۆت چادريان هەلدا. 26 پاشان لە مەقھیلۆتەو کۆچیان کرد و لە
 تاحەت چادريان هەلدا. 27 پاشان لە تاحەتەو کۆچیان کرد و لە تارەح
 چادريان هەلدا. 28 پاشان لە تارەحەو کۆچیان کرد و لە میتقە چادريان
 هەلدا. 29 پاشان لە میتقەو کۆچیان کرد و لە حەشمۆنە چادريان هەلدا. 30
 پاشان لە حەشمۆنەو کۆچیان کرد و لە مۆسیرۆت چادريان هەلدا. 31 پاشان
 لە مۆسیرۆتەو کۆچیان کرد و لە بەنى یەعقان چادريان هەلدا. 32 پاشان لە
 بەنى یەعقانەو کۆچیان کرد و لە حۆر هەگیدگاد چادريان هەلدا. 33 پاشان
 لە حۆر هەگیدگادەو کۆچیان کرد و لە یۆتباتە چادريان هەلدا. 34 پاشان
 لە یۆتباتەو کۆچیان کرد و لە عەفرۆنە چادريان هەلدا. 35 پاشان لە
 عەفرۆنەو کۆچیان کرد و لە عەچيۆن گەفەر چادريان هەلدا. 36 پاشان لە
 عەچيۆن گەفەرەو کۆچیان کرد و لە چۆلەوانى چن کە قادېشە چادريان
 هەلدا. 37 پاشان لە قادېشەو کۆچیان کرد و لە کئیوى هۆر چادريان هەلدا
 کە لە نزیکى سنوورى خاکی ئەدۆمە. 38 لە یەکی مانگی پېنجى چەلەمین
 سالى هاتەدەرەوئى نەوئى ئیسرائیل لە خاکی میسر، هارونى کاهین بەیخی
 فەرمانى یەزدان بۆ سەر کئیوى هۆر سەرکەوت و لەوئى مرد. 39 هارون
 تەمەنى سەد و بیست و سێ سال بوو کاتیک لە کئیوى هۆر مرد. 40 پاشای

عه راديش كه كه نعانى بوو و له نه قهه ب له خا كى كه نعان نيشته جى بوو،
 هاتى نه وهى ئيسرائيلى بيست. 41 ئينجا له كئوى هوره وه كوچيان كرد و له
 چه لمونا چادريان هه لدا. 42 پاشان له چه لمونايه وه كوچيان كرد و له پونون
 چادريان هه لدا. 43 پاشان له پوتونه وه كوچيان كرد و له توفوت چادريان
 هه لدا. 44 پاشان له توفوته وه كوچيان كرد و له عيبى عه فاريم چادريان
 هه لدا، كه له سنورى مؤتابه. 45 پاشان له عيبى عه فاريم كوچيان كرد و له
 ديقون گاد چادريان هه لدا. 46 پاشان له ديقون گاده وه كوچيان كرد و له
 عملون ديقلا تيم چادريان هه لدا. 47 پاشان له عملون ديقلا تيم وه كوچيان
 كرد و له زنجيره چيائى عه فاريم رووبه رووى نيبو چادريان هه لدا. 48
 پاشان له زنجيره چيائى عه فاريم وه كوچيان كرد و له ده شتى مؤتاب له سهر
 كه نارى رووبارى ئوردون به رامبه ر ئه رى چادريان هه لدا، 49 له كه نارى
 رووبارى ئوردون له بيت يه شيموته وه هه تا تايل شيتيم له ده شتى مؤتاب
 چادريان هه لدا. 50 يه زدان له ده شتى مؤتاب له سهر كه نارى رووبارى
 ئوردون به رامبه ر ئه رى چا به موساى فهرموو: 51 «له گه له نه وهى ئيسرائيل
 بدوى و پييان بلى:» كاتيك ئيوه له رووبارى ئوردون ده په رنه وه بو خا كى
 كه نعان، 52 هه موو دانيشتوانى خا كه كه له پيش خوتان ده ر بكن. هه موو
 په يكه ره تاشراو و به دار ئه راره كانيان له ناو بيه ن، هه موو نزرگه كانى سهر
 به رزايان تيك بده ن. 53 خا كه كه دا گير بكن و تيدا نيشته جى بن، چونكه
 من خا كه كه م پيداوون بو ئه وهى بينه خاوه نى و 54 خا كه كه ش به گوڤره
 خيله كاتنان به تير و پشك دابه ش بكن، ميراتى زور بده نه زوره كان و ميراتى
 كه م بده نه كه مه كان، له كوى تير و پشكى بو ده ر چوو ئه وى بو ئه و بيت،
 به گوڤره ي هوزه كانى باو كاتنان ميراتگرى بكن. 55 «ئه گه ر دانيشتوانى
 خا كه كه ش له پيش خوتان ده ر نه كهن، ئه و ئه وانه ي ده يان پيلنه وه ده بيه
 چقل له چاوتان و درك له كه له كه تان و له و خا كه ي تيدا نيشته جين ته نگان
 پى هه لده چنن، 56 ئينجا به ئيوه ده كه م، ئه وهى به ته مام به وانى بكه م.»

34 هه روه ها يه زدان به موساى فهرموو: 2 «فهرمان به نه وهى ئيسرائيل
 بكه و پييان بلى:» كاتيك ئيوه ده چنه ناو خا كى كه نعان وه، ئه مه ئه و خا كه يه
 كه ده بيته ميراتنان، خا كى كه نعان به سنوره كان بيه وه: 3 «له لاي باشورى
 ئيوه له چوله وانى چنه وه له لاي ئه دووم ده بيت، سنورى باشورتان له

پۇژھەلەت لە كۆتايى دەرياي مردووه دەستپىدەكات. 4 ھەروھە
 سنوورە كە لە باشوورى ھەورازى دووېشكەوھ بۆتان دەسوورپتەوھ و
 بەردەوام دەيىت ھەتا چن و لە باشوورى قاديىش بەرتىعەوھ ھەتا ھەچەر
 ئەدار دەچىت و تىدەپەرىت بۆ ھەچمۆن، 5 لە ھەچمۆنىش دەسوورپتەوھ و
 دەگاتە دۆلى مىسر، كۆتايەكەى لە لاي دەرياي سپى ناوھراست دەيىت.
 6 بەلام سنوورى پۇژئاوا، ئەوا دەرياي سپى ناوھراست دەيىت. ئەمەيە
 سنوورى پۇژئاواتان. 7 بۆ ديارىكردنى سنوورى باكوورتان، ھىلىك بكيىش
 لە دەرياي سپى ناوھراستەوھ ھەتا كىوى ھۆر، 8 ھەروھە لە كىوى
 ھۆرەوھ ھەتا دەروازەى ھەمات. پاشان سنوورە كە دەچىت بۆ چەداد، 9
 بەردەوام دەيىت بۆ زىفرۆن و كۆتايەكەى لە ھەچەر عىنان دەيىت.
 ئەمە دەيىتە سنوورى باكوورتان. 10 ھەروھە سنوور بۆ خۆتان دەكيىش
 بۆ پۇژھەلەت، لە ھەچەر عىنانەوھ ھەتا شەفام. 11 لە شەفامەوھ بەرەو
 خوارەوھ دەچىت ھەتا رىقلە لە پۇژھەلەت عەين. ئىنجا سنوورە كە بەرەو
 خوارەوھ دەچىت لە بنارى كىوھكانى دەرياچەى جەليل دەدات بە لاي
 پۇژھەلەتدا، 12 پاشان سنوورە كە بە دىژايى كەنارى پروبارى ئوردون
 بەرەو خوارەوھ دەچىت و كۆتايەكەى لە لاي دەرياي مردوودەيىت.
 «ئەم خا كە بە سنوورەكانى و چواردەوريشىيەوھ بۆ ئىوھ دەيىت.» 13
 موساش فەرمانى بە نەوھى ئىسرائىل كرد و گوئى: «ئەمە ئەو خا كەيە كە بە
 تىروپشك مىراتگرى دەكەن، كە يەزدان فەرمانى دا بە تۆ ھۆز و نىوھ كە
 بدرىت، 14 چونكە ھۆزى نەوھى رەئوبىن بەگۆرەى بنەمالەكانىان و ھۆزى
 نەوھى گاد بەگۆرەى بنەمالەكانىان و نىوھى ھۆزى مەنەشە مىراتى خۆيان
 وەرگرت. 15 دوو ھۆز و نىوھ كە مىراتى خۆيان لە پۇژھەلەت پروبارى
 ئوردون لە لاي ئەريحا بەرەو پۇژھەلەت وەرگرت.» 16 ھەروھە يەزدان بە
 موساى فەرموو: 17 «ئەمە ناوى ئەو دوو پياوھەيە كە خا كەتەن بۆ دابەش
 دەكەن، ئەلغازارى كاهىن و يەشوعى كورى نون، 18 لە ھەر ھۆزىكىش
 رابەرىك دەبەن بۆ بەمىراتكردنى خا كەكە. 19 «ئەمەش ناوى پياوھەكانە:
 «كالىبى كورى يەفونە لە ھۆزى يەھودا، 20 شەموئىلى كورى عەمىيود لە
 ھۆزى نەوھى شىمۆن، 21 ئەلدادى كورى كىسلۆن لە ھۆزى بنىامين،
 22 بوئى كورى يۇگلى، رابەر لە ھۆزى نەوھى دان، 23 ھەنئىلى كورى

ئىفئود، رابەر لە ھۆزى نەوھى مەنەشە، كۆرى يوسىف؛ 24 قە موعىلى كۆرى شىفتان، رابەر لە ھۆزى نەوھى ئەفرايم، كۆرى يوسىف؛ 25 ئەلچافانى كۆرى پەرناخ، رابەر لە ھۆزى نەوھى زەبولون؛ 26 پەلتىلى كۆرى عەزان، رابەر لە ھۆزى نەوھى يەساخار؛ 27 ئەھىودى كۆرى شەلۇمى، رابەر لە ھۆزى نەوھى ئاشىر؛ 28 پەدەھەئىلى كۆرى عەمىھود، رابەر لە ھۆزى نەوھى نەفتالى. 29 ئەمانە ئەو كەسانەن كە يەزدان فەرمانى پى كەردن، ھەتا مىراتگىرى خاكى كەنعان بۇ نەوھى ئىسرائىل دا بەش بىكەن.

35 ئىنجا يەزدان لە دەشتى مۇتاب لەسەر پرووبارى ئوردون بەرامبەر ئەرىحا بە موساى فەرموو: 2 «فەرمان بە نەوھى ئىسرائىل بىكە، بە لە مولىكى مىراتيان چەند شارۆچكە يەك بۇ نىشتە جىببون و لەو ھەرگاش لە چوار دەورى شارۆچكە كان بە لىقىيە كان بەدەن. 3 ئىنجا شارۆچكە كان بۇ نىشتە جىببونيان دەيىت و لەو ھەرگا كانىش بۇ گاگوتال و ھەموو مەرومالا تىكى دىكەيان دەيىت. 4 «ئەو لەو ھەرگانەش كە دەيدەنە لىقىيە كان، لە شووراي شارۆچكە كانەو بە لەي دەروو، ھەزار بال بە چوار دەورىدا دەيىت. 5 لە دەروو ھەي شار بە لەي پۇژھەلاتدا دوو ھەزار بال دەزمىن، بە لەي باشووردا دوو ھەزار بال، بە لەي پۇژھەلاتدا دوو ھەزار بال، بە لەي باكووردا دوو ھەزار بال و شارۆچكە كەش لەناو ھەر پاست دەيىت. ئەمە دەيىتە لەو ھەرگاي شارۆچكە كان بۇيان. 6 «شەش لەو شارۆچكەنەش كە بە لىقىيە كانى دەدەن دەبە شارى پەناگا، بۇ نەوھى ھەر كەسىك كەسىكى دىكە بكوژىت بۇ ئەوئى ھەللىت. سەربارى ئەمانەش چل و دوو شارۆچكەي دىكە دەدەنە لىقىيە كان. 7 ھەموو ئەو شارۆچكەنەي دەياندەنە لىقىيە كان، چل و ھەشت شارۆچكەن بە لەو ھەرگانەو. 8 ئەو شارۆچكەنەش كە لە مولىكى نەوھى ئىسرائىل دەيدەنە لىقىيە كان، ھەريە كە بەگوئىرى مىراتى ھەر ھۆزىك. لەو ھۆزانەي كە شارۆچكەيان زۆرە، زۆر و ھەردەگن و لەو ھۆزانەش كە كەمە، كەم و ھەردەگن.» 9 ھەروھە يەزدان بە موساى فەرموو: 10 «لەگەل نەوھى ئىسرائىل بدوى و پىيان بلى: «كاتىك عىوھ لە پرووبارى ئوردون دەپەرنەو بۇ خاكى كەنعان، 11 چەند شارۆچكە يەك بۇ خۇتان دەستىشان دەكەن و دەبە شارى پەناگا، تاكو ئەو كەسەي كە بەبى ئەنقەست كەسىك بكوژىت بۇ ئەوئى ھەللىت. 12 ئەو شارانە

بۆتان دەبنه پەناگا لە دەست خوینگر، بۆ ئەوەی تۆمە تبارکراو بە کوشتن،
 نەکوژریت هەتا لە بەردەم ئەنجومەن دەووستیت بۆ دادوەری. 13 ئەو
 شەش شارۆچکەکانەش کە ئێوە دەیدەن دەبنه شاری پەناگا بۆتان. 14 سێ لە
 شارۆچکەکان لەوبەری پرووباری ئوردون دەدەن و سێ شارۆچکەش لە
 خاکی کەنعان دەدەن، دەبنه شاری پەناگا، 15 بۆ ئەوەی ئیسرائیل و
 نامۆ و ئەوەی لە تیواندا نیشته جێیه. ئەم شەش شارە بۆ پەناگا دەبن، هەتا
 هەرکەسێک کە بەبێ ئەنقەست کەسێک بکوژیت بۆ ئەوی هەلیت. 16
 «ئەگەر یەکیک بە ئامرازێکی ئاسن لە کەسێکی دا و مرد، ئەوا بە بکوژ
 دادەنریت، دەبیت بکوژ بکوژریتەو. 17 ئەگەر کەسێک بەردیگی بە
 دەستەو بوو کە بکوژیت و بەو بەردە لە کەسێکی دا و مرد، ئەوا بە بکوژ
 دادەنریت، دەبیت بکوژ بکوژریتەو. 18 یان ئەگەر کەسێک هەر شتیکی
 لە دار دروستکراوی بە دەستەو بوو کە بکوژیت، لە کەسێکی دیکە دا،
 ئەوا بە بکوژ دادەنریت، دەبیت بکوژ بکوژریتەو. 19 خوینگرە کە بکوژ
 دەکوژیت، هەر کاتیک تووشی بێت دەیکوژیتەو. 20 یان ئەگەر کەسێک
 بە رقهو پالی بە کەسێکی دیکەو نا یان بە ئەنقەست شتیکی بۆ هاویشت
 و مرد، 21 یان ئەگەر بە دوژمنایەتیەو بە مستەکوڵە لێیدا و مرد، ئەوا
 دەستدریژیکەر دەبیت بکوژریتەو، چونکە بکوژە، خوینگرە تۆلەسینەرە کە
 هەر کاتیک تووشی بکوژ بێت دەیکوژیتەو. 22 «بەلام ئەگەر کەسێک
 لەناکاو پالی بە کەسێکی دیکەو نا بەبێ دوژمنایەتی یان بەبێ ئەنقەست شتیکی
 بۆ هاویشت، 23 یان بێ ئەوەی ببینیت، بەردیگی گەورە بەسەریدا
 بەردایەو و مرد، ئەگەر چی دوژمنیشی نییه و خراپە ئەوی ناویت، 24
 ئەوا ئەنجومەن بەگۆرە ئەم یاسایانە دادوەری لەتیوان تۆمە تبارکراو کە
 و خوینگرە تۆلەسینەرە کە دەکات. 25 ئەنجومەن فریای تۆمە تبارکراو کە
 دەکوژت لە دەست خوینگرە تۆلەسینەرە کە دەیکەر پێتەو بۆ ئەو شاری
 پەناگا کە بۆی هەلاتوو. لەوی دەمینیتەو هەتا سەرۆکی کاهین دەمریت
 کە بە زەیتی پرۆز دەستنیشان کراو. 26 «بەلام ئەگەر تۆمە تبارکراو کە لە
 سنووری شاری پەناگای کە بۆی هەلاتوو، چوو دەرهو و 27 خوینگری
 تۆلەسینەر ئەوی لە دەرهوێ سنووری شاری پەناگا بینیهو و خوینگرە
 تۆلەسینەرە کە تۆمە تبارکراو کە کوشت، ئەوا مافی تاوانبارکردنی خوینی

نییه، 28 چونکه ده بیټ هه تا مردنی سەرۆکی کاهین ئەو کەسە لە شاری پەناگا بیټ، بەلام لەدوای مردنی سەرۆکی کاهین، دەگەریتەوه مۆلکە کە ی خۆی. 29 «ئەمە بۆتان دە بیټه فەرزێکی یاسایی بۆ ئەوه کانتان لە هه موو نشینگە کانتان. 30» «هەرکە سێک کە سێکی دیکە بکوژیت، ئەوا لەسەر دەمی چەند شایه تیک بە بکوژ دادە نریت و دە بیټ بکوژیتەوه، یەک شایه ت بەس نییه بۆ شایه تیدان لەسەر کە سێک بۆ مردن. 31» «خوینبایی وەر مه گره بۆ بکوژیک کە شایانی سزای مردنه، بەلکو دە بیټ بکوژیتەوه. 32» «ههروه ها خوینبایی وەر مه گرن بۆ ئەو کەسە ی بۆ شاری پەناگا هه لیټ، تاوه کو پیش مردنی سەرۆکی کاهین بگەریتەوه و لە زهوی خۆی نیشته جی بیټ. 33» «ئەو خاکە ی ئیوه تیدان گلاوی مه کەن، چونکه خوین خاک گلاو ده کات، هه یچ شتیک کە فاره تی ئەو خوینه ناکات کە لە خاکه کە پرژاوه، ته نه ا خوینی خوینپرێژه کە نه بیټ. 34» کەواته ئەو خاکە ی کە ئیوه تیدان نیشته جین و من لە ناوه راستیدا نیشته جیم گلاوی مه کەن، چونکه من کە یه زدام له تیو نه وه ی ئیسرائیلدا نیشته جیم.»

36 گه و ره ی بنه ماله کانی خینی نه وه ی گلعهادی کوری ما کیر کوری مه نه شه کە له خینله کانی نه وه ی یوسفن، هاتنه پیش و له بهردهم موسا و بهردهم گه و ره ی بنه ماله کانی نه وه ی ئیسرائیل دوان و 2 گوتیان: «کاتیک یه زدان فه رمانی به گه و ره م کرد، کە خاکه کە به میرات به تیر و پیشک بداته نه وه ی ئیسرائیل، ههروه ها فه رمانی پنی کردیت کە میراته کە ی سه لوفخادی برامان به یته چکه کانی. 3 جا ئە گەر گریمان بوونه ژنی پیاویک له هۆزه کانی نه وه ی ئیسرائیل، ئەوا میراته کە یان له میراتی باوکامان ده بردریت و ده خریته سه ر میراتی ئەو هۆزه کە بۆ ئەوان بوون، جا به شیک له تیر و پیشکی میراته کە مان ده بردریت. 4 کاتیک بووه سالی یوبیل بۆ نه وه ی ئیسرائیل، ئەوا میراته کە یان ده چیته سه ر میراتی ئەو هۆزه ی کە بۆ یان بوون و له میراتی هۆزی باوکامان میراتیان ده بردریت.» 5 جا موسا به گویره ی فه رمایشتی یه زدان فه رمانی به نه وه ی ئیسرائیل کرد و گوئی: «هۆزی نه وه ی یوسف راستیان گوت. 6 یه زدان فه رمانی ئە مه ی کرد سه باره ت به چکانی سه لوفخاد و فه رمووی، ئەوه ی ئەوان پینان خوشه با شووی پنی بکن، به مه رجیک له خینی هۆزی باوکانیان بیټ. 7 میراتی نه وه ی ئیسرائیل له هۆزیکه وه بۆ

هۆزیکى دیکه ناگوازیتهوه، به لکو نهوهی ئیسرائیل ههریه که پابهندی میراتی هۆزی باوکانی ده بیته. 8 ههر چکیکیش له هۆزهکانی نهوهی ئیسرائیل میراتی وه رگرت، نهوا ده بیته ژنی یه کییک له خیل هۆزی باوکی، ههتا نهوهی ئیسرائیل ههریه که بیته میراتگری میراتی باوکانی. 9 هیچ میراتییک له هۆزیکه وه بو هۆزیکى دیکه ناگوازیتهوه، به لکو هۆزهکانی نهوهی ئیسرائیل ههریه که پابهندی میراتی خۆی ده بیته.» 10 وهک یه زدان فهرمانی به موسا کرد، چکانی سه لوفخاد ئاویان کرد. 11 مه حله و تیرزه و خوگله و میلکه و توعا که چکانی سه لوفخاد بوونه ژنی ئاموزا کانیان؛ 12 بوونه ژن له خیلهکانی نهوهی مه نه شهی کوری یوسف، ئیتر میراته کانیان له خیل و هۆزی باوکانیان مایه وه. 13 نه مه نه وه فهرمان و ریسایانهیه که یه زدان فهرمانی به نهوهی ئیسرائیل کرد، به دهستی موسا له دهستی مؤتاب له سه ر پرووباری ئوردون به رامبه ر ئه ریحا.

دواوتار

1 ئەمە ئەو وتانەنە بە موسا بە ئەو ئەسرا ئیلی گوت، لە بەری
پوژھە لاتی رووباری ئوردون، لە دەشتودەر لە عەرافا، بەرامبەر بە سوف
لە تیوان پاران و توفەل و لافان و حەچیرۆت و دی زاهاف. 2 لە حۆرئەو
لە سەر پریگای کئیوی سیعیر بۆ قادیش بەرئەگە شتیکی یازدە پوژە. 3
لە یەکی مانگی یازدە سالی چلەمین، موسا وەک هەموو ئەو ئەو یەزدان
فەرمانی پێ کردبوو لە گەل ئەو ئەسرا ئیلدا دوا. 4 ئەمە ئەو ئەو بوو
کە سیحۆنی پاشای ئەمۆرییەکانی بەزاند کە لە حەشبۆن فەرمانرەوا بوو،
عۆگی پاشای باشانی شکاند کە لە عەشتارۆت فەرمانرەوا بوو لە ئەدرەعی.
5 موسا لە بەری پوژھە لاتی رووباری ئوردون لە خاکی مۆتابدا دەستی بە
پوونکردنە ئەو ئەم فێرکردنە کرد و گوتی: 6 یەزدانی پەرورددگارمان لە
حۆرئەف پێی فەرموین: «ئێتر بەسە! ماوێهەکی زۆرە لەم کێو دانیشتون، 7
پووتان وەر بگێرن و کوچ بکەن و بڕۆن بۆ ناوچە شاخاویەکانی ئەمۆرییەکان
و دەرودراسیەکانی لە عەرافا و چیا و زوورگەکانی حۆرئاوا و نەقەب و
کەناری دەریای خاکی کەنعان و لوبنان هەتا رووباری گەورە، واتە
پووباری فورات. 8 بڕوان ئەو خاکی کەم لە پێش داناون، بڕۆنە ناوی و
دەست بەسەر ئەو خاکی بەگن کە یەزدان سویندی بۆ ئیبراھیم و ئیسحاق
و یاقوبی باوباپیرانتان خوارد کە بەوان و ئەو ئەو کانی دواتریان بدات.»
9 لەو کاتەدا لە گەلئاندا دوام و گوتم، «ناتوانم بە تەنھا بارتان هەلبگرم،
10 یەزدانی پەرورددگارتان زۆری کردوون و ئەو تەمەرۆ ئیو وەک
ئەستێرە ئاسمان لە زۆریدا. 11 با یەزدانی پەرورددگاری باوباپیرانتان
هەزار قات زیاتر بکات و بەرە کە تدارتان بکات، هەر وەک بە ئینی پێدان،
12 بەلام چۆن بە تەنھا قورسای و بارگرانی و نا کۆکییە کانتان هەلبگرم؟
13 لە هۆزە کانتان پیاوی دانا و تیگەیشتوو و پڕیزدار هەلبژێرن و لە سەرتان
دایاندەنیم.» 14 ئیو ش وەلامتان دامەو و گوتتان، «ئەو ئەو گوتت
باشە، با بیکەین.» 15 جا پیاوێ گەورەکانی هۆزەکانی ئیو بەرد، پیاوانی
دانا و پڕیزدار، ئەوانم کرد بە سەرۆک بە سەرتانەو، کار بە دەست بە سەر
هەزاران و سەدان و پەنجایان و دەیان و کویخا کان بۆ هۆزە کانتان. 16
لەو کاتەدا فەرمانم بە دادوهرە کانتان کرد و گوتم: «گۆی لە داوا و

سكالاى گه له كه تان بگرن و به راستودروستی دادوه ريبان بگن، جا چ داوا كه له تيوان دوو ئيسراييليدا ييت يان له تيوان ئيسراييليهك و نامويه كدا ييت. 17 له دادوه ريدا لايه نگرى مه كهن، گويى له بچووك بگرن وهك گه وره، له كه س مه ترسن، دادوه ريكردن هى خودايه و نه و داوايانه ي بوتان زه حمت ييت، نه و بو منى ده هينن هه تا گويم لى ييت.» 18 له و كاته شدا فرمانم پيكردن سه باره ت به هه موو نه و شتانه ي كه ده يكه ن. 19 ئينجا له خوڙيف كوچمان كرد و نه و چوله وانويه مه زنه ترسنا كه مان گرته بهر كه له ريگاي ناوچه شاخاوييه كاني نه مؤرييه كان بينيتان، هه ووهك يه زداني په ووه ردگارمان فرماني پي كردن و هاتين هه تا قاديش به رتيهه. 20 پيم گوتن: «نه و هاتنه ناوچه شاخاوييه كاني نه مؤرييه كان كه يه زداني په ووه ردگارمان پيمان ده دات. 21 پروان! يه زداني په ووه ردگارمان خا كه كه ي له بهرده متان داناوه، سه ربكه ون و ده ستي به سه ردا بگرن، هه ووهك يه زداني په ووه ردگاري باو باپير اتان پي فرمون. مه ترسن و ووه بهر مه ده ن.» 22 جا هه مووتان هاتنه لاي من و گوتان: «با چه ند پياويك له پيش خو مان بئيرن بو نه ووه ي سيخوريه تي خا كه كه مان بو بگن و هه والي نه و ريگايه مان بو بهيننه وه كه پيدا ده روين و نه و شاروچكانه ي بوي ده چين.» 23 نه و قسه يه م به لاوه باش بو، دوازه پياوم لي ده رهينان، له هه هوزيك پياويك. 24 جا چوون و سه ركه وتنه سه ر ناوچه شاخاوييه كه و هاتنه دو لي نه شكول و سيخوريان كرد و 25 له گه ل ده ستيان له بهر بوومي خا كه كه يان بو هيتاينه وه و هه واليان پي را گه ياندينه وه و گوتيان: «نه و خا كه كه ي يه زداني په ووه ردگارمان پيمان ده دات، باشه.» 26 به لام ئيوه پازي نه بوون سه ربكه ون و له فرماني يه زداني په ووه ردگارمان ياخي بوون و 27 له ناو چادره كاتنان كه وتنه بوله بول و گوتان: «يه زدان رقي له ئيمه يه له بهر نه ووه ئيمه ي له خاكي ميسر ده رهينا هه تا بمانداته ده ستي نه مؤرييه كان و له ناومان بيه ن. 28 بو كوي سه رده كه وين؟ برا كاتمان و ره يان پرووخاندين و گوتيان: «گه ليكي له ئيمه مه زتر و بالا بهر زترن، شاره كان مه زن و شوورادارن هه تا ئاسمان، هه ووه ها له وي نه ووه ي عه ناقان بيني.» 29 منيش پيم گوتن: «مه تو قن و لبيان مه ترسن. 30 يه زداني په ووه ردگارمان كه له پيشتانه وه ده روا ت، نه و بوتان ده جه نكي ت، به گويزه ي هه موو نه ووه ي له پيش چاوتان

له میسر بۆی کردن، 31 ههروهه ها له دهشتودهر که بینیتان چۆن یهزدانی پهروهردگارتان ههلیگرتن ههروههک باوک کوره کهی ههلهگرت، له هه موو ئه ورینگایه ی گرتانه بهر ههتا هاته ئه م شوینه.» 32 له گه له ئه وه شدا پرواتان به یهزدانی پهروهردگارتان نه بوو، 33 ئه وه ی له رینگا له پیشتانه وه چوو ههتا شوینگان بۆ بدوزیه وه بۆ چادره له داتان، له شهودا له ناو ئاگردا بۆ ئه وه ی ئه ورینگایه تان پیشان بدات که پیدایا ده رۆن و له رۆژیشدا له ناو هه ور. 34 جاییه زدان گوئی له دهنگی قسه کاتتان بوو، تووره بوو و سویدی خوارد و فهرمووی: 35 «هیچ که سیک له م خه لکه له م نه وه به دکاره ئه و خا که چا که نابینت که سویدم خوارد بیده م به باو باپیراتان، 36 ته نها کالیی کوری یه فونه نه ییت، ئه و ده بینیت و ئه و خا که ده ده مه ئه و که پئی لیتاوه و ده یده مه کوره کانیشتی، چونکه به هه موو دلیه وه به دوای یهزدان که وت.» 37 به هوی ئیوه وه یهزدان له منیش تووره بوو و فهرمووی: «توش بۆ ئه وئی ناچیت. 38 یه شوعی کوری نون که له به رده مت وه ستاوه ده چیته ئه وئی، هانی بده، چونکه خا که که وه ک میرات بۆ ئیسرائیل دابهش ده کات، 39 به لام منداله کاتان که گوتمان ده بنه دیل و کوره کاتان ئه وانیه ههتا ئه مرپۆ چا که و خراپه یان نه زانیوه، ئه وان ده چنه ئه وئی و ده یده مه ئه وان و ئه وان ده سقی به سه ردا ده گرن، 40 به لام ئیوه پرووتان وه ربگپن و کوچ بکن بۆ دهشتودهر، له سه ر رینگای ده ریای سوور.» 41 جاییه لامتان دایه وه و به منتان گوت: «گوناهمان سه باره ت به یهزدان کرد، ئیبه ده چین و ده جه نگی ههروههک یهزدانی پهروهردگارمان فهرمانی به ئیبه کردووه.» بۆیه هه ریه که تان خۆی به چهک و تفاق جهنگ به ست، واتانزانی سه رکه وتن بۆ ناوچه ی شاخاوییه که ئاسانه! 42 به لام یهزدان پئی فهرمووم، «پیان یلی: مه رۆن و مه جه نگی، چونکه من له گه لتان نايم، نه وه که له به رده م دوژمنتان به زن.» 43 جاییه قسه م له گه ل کردن و گویتان نه گرت، به لکوله فهرمانی یهزدان یاخی بوون و لووت به رز بوون و بۆ ناوچه ی شاخاوییه که سه رکه وتن. 44 جاییه مؤریه کانی دانیشتوی ئه و شاخانه په لاماریان دان و ده ریانه پراندن، ههروههک پوره ههنگی کیوی ده یکات و له سیعیره وه تیجان شکاندن ههتا خۆرما. 45 ئینجا گه رانه وه و گریان له به رده م یهزدان،

به لّام يه زدان گوئی له دهنگان نه گرت و گوئی بوشل نه كردن. 46 ماوه يه كى دريژ له قاديښ دانيشتن به قه د ته ورپوژانه ي تپيدا مانه وه.

2 ئينجا پروومان وه رگيږا و كوچمان كرد بۇ ده شتودره له سهر ريڼگاي ده رايى سوور، ههروهك يه زدان يي گوتم، رپوژاتيكي زور به ده وري ناوچه شاخاويه كاني سيغيردا سوورايينه وه. 2 ئينجا يه زدان يي فهرمووم: 3 «به سه ئيتر به ده وري تم ناوچه شاخاوييانه مه سوورپينه وه، به ره و باكوور پرووتان وه ربيگيږن و 4 فهرمان به گهل بده و بئى: «ئيه خه ريكن به سنوورى نه وه ي عيسوي براياتان تيده پهن كه له سيغير نيشته جيڻ و لئتان ده ترسن، به لّام زور تا گادارين، 5 هيرشيان مه كه نه سهر، چونكه شويڻ پييه گان له خاكي ته وان ناده مي، چونكه ناوچه شاخاويه كاني سيغيرم به ميراث به عيسو داوه. 6 خوراكيان به زيولى ده كرن هه تا بيخون و تاويان به زيولى وه رده گرن هه تا بيخونه وه.» 7 يه زداني پهروه ردگارتان به ره كه تدارى كردوون له هه موو كاريكي ده سته كاتنان، رى و شويئتان ده زانيت له م چوله وانويه مهنه، تم چل ساله يه زداني پهروه ردگارتان له گه لتاندا بووه و له هيچ شتيگان كه م نه بووه. 8 ئينجا به سهر نه وه ي عيسوي برايمان تپه پرن كه له چيائى سيغير نيشته جيڻ. ريڼگاي عه راقامان به جيږيشت كه له ئيلت و عه چيون گه فهره وه ديټ، ئينجا سوورايينه وه و به ريڼگاي چوله وانوي مؤتابدا رپوئشتين. 9 يه زدان يي فهرمووم: «مؤتاب هه راسان مه كه و جهنگ له دزيان به رپا مه كه، چونكه هيچ به شينك له خا كه كهيان به ميراث به تو ناده م، چونكه عارم به ميراث به نه وه ي لوت داوه.» 10 پيشتري ئيميه كان تپيدا نيشته جي بوون، گه ليكي به هيز و زور بوون، وهك عه ناقبيه كان بالا به رز بوون. 11 وهك عه ناقبيه كان، ته وانيش به رفاثيه كان ناسراو بوون، به لّام مؤتابيه كان هه ر به ئيميه كان بانگان ده كردن. 12 پيشتري خوږيه كان له سيغير نيشته جي بوون، به لّام نه وه ي عيسو له به رده م خوږيان ده ريانه پانندن و له ناويان بردن و له شويئيان نيشته جي بوون، وهك نه وه ي ئيسرائيل كرديان به خاكي ميراثيان كه يه زدان پييدا بوون. 13 يه زدانيش يي فهرمووم: «ئيسا هه ستن و له دوئي زهره د پهرنه وه،» ئيمه ش له دوئي زهره د پهرينه وه. 14 له و كاته وه كه قاديښ به رتيعمان به جيږيشت هه تا له دوئي زهره د پهرينه وه سى و هه شت سال بوو، هه تا هيچ له و نه وه يه له پياواني جهنگ له ناو تور دوگا كه

نه مان، ههروهك يه زدان سوئیدی بۆ خواردن، 15 يه زدانیش له دژيان
 بوو، بۆ له ناو بردنیا له ناو توردوگا كه ههتا له ناو چوون. 16 جا كاتيك هه موو
 پياواني جهنگ له تيو گهله به مردن له ناو چوون، 17 يه زدان پي فهرمووم:
 18 «تو ته مرۆ تیده په ریت له عار كه له سنووری مۆتابه، 19 كاتيك له لای
 عه مۆنییه كان نزیك كه ویتته وه هه راسانیا مه كه و هیرشیا مه كه سه ر،
 چونكه هیچت له خاكي عه مۆنییه كان به میرات ناده می، چونكه به میرات
 به نه وه ی لوتم داوه.» 20 ته ویش به خاكي رفاثیه كان داده نریت، پيشتر
 رفاثیه كان تیدا نیشه جی بوون، به لام عه مۆنییه كان به زه مزومیه كان ناویان
 ده بردن، 21 گه لیکي به هیز و زور بوون و وهك عه ناقیه كان بالا به رز بوون،
 به لام يه زدان له به رده م عه مۆنییه كاندا له ناوی بردن، جا ده ریا نكردن و له
 شوینیا نیشه جی بوون. 22 يه زدان وهك نه وه ی بۆ نه وه ی عیسوی كرد
 كه له سیعیردا نیشه جین، كاتيك خۆریه كانی له به رامبه ریا ن تیکشكاندا،
 جا ده ریا نكردن و ههتا ته مرۆ له شوینیا نیشه جین. 23 ههروه ها عه فیه كان
 كه له گونده كان نیشه جی بوون ههتا غهزه، كه فتۆریه كان كه له كه فتۆره وه
 هاتبوون له ناویان بردن و له شوینیا نیشه جی بوون. 24 «ههستن، كوچ بكن
 و له ده ربه ندی ته رتۆن په رنه وه. پروانه، ته وا سیحونی پاشای حه شبۆنی
 ته موری و خا كه كه يم به ده سته وه داوه، ده ستی به سه ردا بگه ر و له دژی
 ته و جهنگ به رپا بكه. 25 ته مرۆ ده سته پیده كه م، ترس و سامت ده خه مه
 به رچاوی ته و گه لانه ی له ژیر هه موو ئاسمان، ته وانه گوینیا له هه وائت
 ده بیئت ده ترسن و له بهر تو ده له رزن.» 26 جا نیردرا وانم له چۆله وانی
 قه دیمۆته وه بۆ لای سیحونی پاشای حه شبۆن نارد به وشه ی ئاشتییه وه و
 گوتم: 27 «ریمان بده به خا كه كه تدا تپه رین و ته نها به ریگای سه ره كیدا
 ده رۆن، لانه دین نه به لای راست و نه به لای چه پدا، 28 به زیو خۆرا كان
 پي ده فروشیت هه تا بیخۆن و به زیو ئاومان ده ده پي هه تا بیخۆینه وه، ته نها به
 پیه كانمان تیده په رین، 29 ههروهك نه وه ی نه وه ی عیسۆ كه له سیعیردا
 نیشه جین و مۆتابیه كان كه له عاردا نیشه جین بۆیا ن كردوون، ههتا له
 پرووباری توردون ده په رینه وه بۆ ته و خا كه ی يه زدانی په روه ردگارمان پي
 به خشیوین.» 30 به لام سیحونی پاشای حه شبۆن رازی نه بوو ریگمان بدات
 پیددا برۆن، چونكه يه زدانی په روه ردگارتان وای لیکرد كه لله ره ق بیئت

و دلی توند کرد تا کو بیداته دهستان، ههروهک چۆن ئەمرۆ بووه. 31
 یەزدان پێی فەرمووم: «بروانه، ئەوا دەستم پێکرد سیحۆن و خا که کە ی بدەمه
 دەست، ئیستا دەستیپیکه و دەست بەسەر خا که کە ییدا بگره.» 32 کاتیک
 سیحۆن و هه موو سوپا کە ی له یهههچ بۆ جهنگ له دژمان هاتنه دەر وه،
 33 یەزدانی پەروردگارمان ئەوانی دا بە دەستمان و ئیەش ئیمان دان له گەل
 کورەکانی و هه موو سوپا کە ی. 34 له و کاتەدا هه موو شارۆچکه کاتیان
 گرت و له هه موو شارۆچکه یهک پیاو و ژن و مندالمان به تهواوی قەرکرد،
 نه مانپشت کەس دەر باز بیست، 35 بەلام ئاژە له ماییه کانیان بۆ خوومان
 تالان کرد و دەستکهوتی شارۆچکه کانیان برد. 36 له عەرۆ عێره وه که له سەر
 لیواری دەر بەندی ئەرتۆنه و ئەو شارۆچکه یه ی له دۆله که یه هه تا گلگاد،
 هیچ شاریک نه بوو له پێشمان بوهستیت، یەزدانی پەروردگارمان هه مووی
 دا بە دەستمان، 37 بەلام له خاکی عەمۆنییه کان نزیک نه که وتینه وه، هه موو
 لایهکی دۆلی یه بۆق و شارۆچکه کانی ناوچه شاخاوییه که و هه موو ئەوهی
 یەزدانی پەروردگارمان فەرمانی پێدا.

3 ئینجا روومان وەرگیرا و بە ریگی باشاندا سەرکهوتین، جا عۆگی پاشای
 باشان له گەل هه موو سوپا کە ی هاتنه دەر وه بۆ بەرەنگار بوونه وه مان له
 ئەدره عی. 2 یەزدانیش پێی فەرمووم، «لێ مه ترسه، چونکه خۆی و هه موو
 سوپا کە ی و خا که کە ییم داوه ته دەست، ئەوهی پێ دەکەیت که به سیحۆنی
 پاشای ئەمۆرییه کانت کرد که له حەشبوون فەرمانزەر وا بوو.» 3 جا یەزدانی
 پەروردگارمان، عۆگی پاشای باشان و هه موو سوپا کە ی دایه دەستمان و
 ئیماندا و نه مانپشت کەس دەر باز بیست. 4 له و کاتەشدا دەستمان بەسەر
 هه موو شارەکانیدا گرت. هیچ شاریک له وشهست شارە نه مایه وه که ئینان
 نهستین، واته هه موو هه ریمی ئەرگۆف شانشینی عۆگ له باشان. 5 هه موو
 ئەو شارانه شوورابه ند بوون به شوورای بەرز و دەر وازه و شم شیرەیان هه بوو،
 له گەل ئەوه شدا چه ند گوندیکی زۆر شوورایان نه بوو. 6 جا به تهواوی
 قرمان کرد، وهک ئەوهی به سیحۆنی پاشای حەشبوومان کرد، له هه موو
 شاریکدا پیاو و ژن و منداله کانیان به تهواوی قەرکرد. 7 بەلام هه موو ئاژە له
 ماییه کان و دەستکهوتی شارەکانیان بۆ خوومان تالان کرد. 8 له و کاتەدا ئەو
 خا کە ی که له بەری رۆژ هه لاتی رووباری ئوردون له دەر بەندی ئەرتۆنه وه

هه تا چيای حهرمۆنمان له دهستی ئەم دوو پاشایە ی ئەمۆریەکان دەرھینا. 9 سەیدائییەکان بە حهرمۆن دەلێن سیریۆن و ئەمۆریەکانیش یێ دەلێن سنیر. 10 هەموو شارۆچکەکانی دەشت و هەموو گلعاد و هەموو باشان هەتا سەتخە و ئەدرەعی، دوو شارەکە ی شانشینی عۆگ لە باشاندا دەستمان بەسەردا گرت. 11 عۆگی پاشای باشان بە تەنھا مابوو و هەتا پاشماوی پرفائییەکان، قەرەوێلەکە ی لە ئاسن دروستکرا بوو، هەتا ئیستا لە شاری پەبە ی ئەمۆنیەکانە، درێژیەکە ی تۆبال و پانییەکە ی چوار بالە بە بالی پیاو. 12 لەو کاتە ی دەستمان بەسەر ئەو خا کەدا گرت، هەر یێک دایە پەتوینییەکان و گادییەکان، لە سەر و ی عەرۆعیروو کە لەسەر دەر بەندی ئەرتۆنە و نیو ی ناوچە شاخاویەکانی گلعاد و شارۆچکەکانی لە هەر یێ کەدا بوو. 13 ئەو شە ی لە گلعاد مایوو و هەموو باشانی شانشینی عۆگ دامە نیو ی هۆزی مەنەشە. هەموو هەر یێ ئەرگۆف لە گەل هەموو باشان بوو، کە بە خاکی پرفائییەکان ناودەبردا. 14 یائیری نەو ی مەنەشە دەستی بەسەر هەموو هەر یێ ئەرگۆفدا گرت هەتا سنووری گەشوورییەکان و مەعکاتییەکان و بە ناوی خۆیەو ناوی لێنا، هەتا ئەمرۆش باشان بە حەقوت یائیر ناودەبرد ی. 15 گلعادیشم دا بە ماگیر. 16 لە گلعادیشەو هەتا دەر بەندی ئەرتۆن ناوەرستی دۆلە کە سنوور بوو، هەتا پرووباری یەبۆق سنووری ئەمۆنیەکان دامە پەتوینییەکان و گادییەکان. 17 عەرافا و پرووباری ئوردونیش سنووری پوژئاواییەکە ی بوو، لە کینەرەتەو هەتا دەریای عەرافا، دەریای مردوو، لە ژێر بناڕەکانی پسگە. 18 ئەو کاتە فەرمانم پیکردن و گوتم، «یەزدانی پەرورەدگارتان ئەم خا کە ی پیداون هەتا دەستی بەسەردا بگرن، هەموو پالەوانەکان بە چە کەو لە پێش نەو ی ئیسرائیلی برایتان دەپەرنەو، 19 بەلام ژن و مندال و ئازەلە مالییە کانتان، زانیومە ئازەلی مالی زورتان هەبە، ئەو لە شارۆچکە کانتان دەمینەو کە پیم داو، 20 هەتا یەزدان برا کانیشتان وەک ئیو بە سینیتەو، ئەوانیش دەست بەسەر ئەو خا کە ی پشتی پرووباری ئوردوندا بگرن کە یەزدانی پەرورەدگارتان دەیاندا ی، ئینجا هەر کەسە دە گەریتەو لای مولکی خزی کە پیم دان.» 21 لەو کاتە شدا فەرمانم بە یەشوع کرد و گوتم، «چاوە کانت هەموو ئەو یان بینی کە یەزدانی پەرورەدگارتان بەم دوو پاشایە ی کرد، یەزدان هەمان شت دەکات بە

هه موو ئه و پاشايه تيبانه ي تو بويان ده په ريته وه. 22 لبيان مه ترسن، چونكه يه زداني په روه ردگارتان بوتان ده جه نكيت.» 23 له و كاتدا له يه زدان پارامه وه و گوتم: 24 «ته ي يه زداني بالاده ست، تو ده ست پي كرد مه زني و ده ستی به هيزت به خزمه تكاره كت پيشان بده يت، چونكه چ خودايه ك له تاسمان و له سهر زه وي وه ك كرده وه كان و توانا كاني تو ده كات؟ 25 تكيه لنگه رې با پهرمه وه و ته و خا كه چا كه ي له به ري روظاواي پرووباري نوردونه، ته و ناوچه شاخاوييه جوانه و لوبنان، بينم.» 26 به لام يه زدان به هوي ئيوه وه ليم هه لچوو و گوئي لي نه گرتم، به لكو يه زدان پي فهرمووم: «به سه! ئيتر له باره ي تم بابه ته وه له كه لم مه دوي، 27 سهر بكه وه بو لوتكه ي پسگه و به ره و روظاوا و باكوور و باشوور و روظه لات سهر بلند بكه و به چاوه كات خا كه كه بينه، به لام له م پرووباري نوردونه مه په ره وه، 28 نركيش به يه شوع بسپره و به هيزي بكه و هاني بده، چونكه ته و له پيش تم كه له ده په ريته وه و ته و خا كه كه يان بو دابه ش ده كات كه تو ده بينيت.» 29 جا له دوله كه به رامبه ر بيت په عور مائه وه.

4 ئيستاش ته ي ئيسرائيل، گوئي له م فهرز و ياسايانه بگره كه من فترتان ده كم هه تا به جي بهين و برين و بچنه ناو ته و خا كه و ده ستی به سهردا بگرن كه يه زداني په روه ردگاري باوباپيرانتان ده تاندا تي. 2 ته و قسانه ي من فهرمانتان پي ده كم هيجي لي زياد و كم مه كهن، هه تا فرمانه كاني يه زداني په روه ردگارتان پاريزن كه من فهرمانتان پي ده كم. 3 چاوه كاتتان بينيان يه زدان چي له به عل په عوردا كرد، هه رچي دواي به علي په عور كه وت يه زداني په روه ردگارتان له توتاندا به ته و اوي له ناوي برد، 4 به لام ئيوه كه خو تان به يه زداني په روه ردگارتانه وه گرتوه ته و ا هه مووتان ته مړو زيندوون. 5 پروانه، فهرز و ياسا كاتم فتر كردن هه روه ك يه زداني په روه ردگارم فهرمان پي كردم بو ته وه ي تاوا بكن له و خا كه ي كه ده چنه ناوي هه تا ده ستی به سهردا بگرن، 6 ئيتر بيان پاريزن و جي به جيان بكن، چونكه ته وه دانايي و تيگه يشتويي ئيوه به له به رچاوي ته و گه لانه ي كه گو بيان له و هه موو فهرزانه ده بيت و ده ليزن، «تم گه له مه زنه گه ليكي دانا و تيگه يشتوون.» 7 چ گه ليكي مه زن هه به، خودا وه نديكي نزيكي هه بيت وه ك يه زداني په روه ردگارمان له هه موو داوا كاريه كانمان؟ 8 هه روه ها چ

گەلئیک مەزەنە و ئەو فەرز و یاسا راستدروستانەى ھەبە وەک ئەو ھەموو
 فێرکردنەى من ئەمڕۆ لە بەردەمتان دا ئیدەنئیم؟ 9 بەلام ئاگادار بە و باش
 خۆت پياريزه ههتا ئەو شتانە لەبیر نەکەیت کە بە چاوەکانت بینیت، بۆ
 ئەوێ ھەموو پڕۆژانی ژيانت لە دلت دەرنەچیت و مندالەکانت و مندالی
 مندالەکانتی پێ فێر بکە. 10 ئەو پڕۆژەت لە یاد بێت کە لە بەرامبەر یەزدانی
 پەرورەدگارت راوەستایت لە خۆریف، کە یەزدان پێ فەر موم: «گەلم بۆ
 کۆبکەرەو و وشەکانی منیان بخەرە بەر گوێ، بۆ ئەوێ فێر بن ھەموو ئەو
 پڕۆژانەى کە لەسەر زەوی زیندوون لیم بترسن و مندالەکانیان فێر بکەن»،
 11 ئیوێش ھاتە پێش و لە خوارەوێ کێو کە راوەستان و کێو کە ھەتا
 ناو جەرگەى ئاسمان بە ئاگر داگیرسا بوو، بە تاریکی و تەمى چر، 12 جا
 یەزدان لە تێو ئاگرە کەو لە گەلئاندا دوا و ئیوێ گویتان لە دەنگى وشەکان
 دەگرت، بەلام ھېچ شێوێھەکی ئەوتان نەبینی، تەنھا دەنگ نەبیت. 13
 ئەویش پەیمانە کەى خۆى پێ راگەیاندن کە فەرمانى پێ کردن کارى
 پێ بکەن، دە راسپاردە کە لەسەر دوو تەختەى بەردى نووسى. 14
 لەو کاتەدا یەزدان فەرمانى بە منیش کرد، بۆ ئەوێ فەرز و یاسا کانتان
 فێر بکەم ھەتا لەو خاکەدا کارى پێ بکەن کە لە رووبارى ئوردون بۆى
 دەپەرنەو ھەتا دەستى بەسەردا بگرن. 15 ئەو پڕۆژەى یەزدان لە خۆریف
 لە تێو ئاگرە کەو لە گەلئاندا دوا، ئیوێ ھېچ وینەبەگان نەبینی، بۆیە باش خۆتان
 پياريزن 16 نەوێک گەندەل بن و پەیکەرێکی تاشراو بۆ خۆتان دروستبکەن،
 وینەى ئمۆنەبەک لە شێوێ نیرینەبەک یان مینەبەک، 17 یان لە شێوێ
 ئازەلئیک لەوانەى لەسەر زەوین یان لە شێوێ بالندەبەکى بالدار لەوانەى لە
 ئاسمان دەفرن، 18 یان لە شێوێ خشۆکێک لەوانەى لەسەر زەویبە، یان لە
 شێوێ ماسیبەک لەوانەى لەناو ئاو لەژێر زەوى. 19 ھەرۆھانەوێک چاوا
 بۆ ئاسمان بەرز بکەیتەو و تەماشای خۆر و مانگ و ئەستێرەکان و ھەموو ئەو
 شتانەى کە لە ئاسماندا رێکخراون بکەیت، کە یەزدانى پەرورەدگارت بە
 ھەموو گەلانی داوێ کە لەژێر ھەموو ئاسمان و ھەلبخەلەتێ و کپۆتوشى
 بۆبەیت و بیبەستیت. 20 یەزدان ئیوێ برد و لە کورەى ئاسنەو لە
 ميسرهوه دەریپێتان ھەتا وەک ئەمڕۆ ببەگەلێ میراتی ئەو. 21 بەھۆى
 ئیوێشەو یەزدان لیم توورە بوو و سویندى خوارد کە من لە رووبارى

ئوردون ناپېرمه‌وه و ناچمه ناو خا که باشه که ی که یه‌زدانی په‌روه‌دگار تان
 وهک میرات پیتان ده‌دات، 22 جا من له‌م خا که‌دا ده‌مرم و له‌ پرووباری
 ئوردون ناپېرمه‌وه، به‌لام ئیوه ده‌په‌رنه‌وه و ده‌ست به‌سه‌ر ته‌و زه‌وییه
 باشه‌دا ده‌گرن. 23 ئا‌گدار بن، نه‌وهک په‌یمانی یه‌زدانی په‌روه‌دگار تان له‌بیر
 بکن که له‌گه‌ل ئیوه‌ی به‌ست و په‌یکه‌ریکی تاشراو بو‌خوتان دروستیکه‌ن له
 وینه‌ی هه‌ر شتییک له‌وانه‌ی یه‌زدانی په‌روه‌دگار تان لی‌ قه‌ده‌غه‌ کردن، 24
 چونکه یه‌زدانی په‌روه‌دگار تان ئا‌گریکی بی‌ ئامانه، خودایه‌کی ئیره‌داره. 25
 ته‌گه‌ر مندال و مندالی مندالتان بوو و کاتبان دریژه‌ی کی‌شا له‌ خا که‌دا و
 گه‌نده‌ل بوون و په‌یکه‌ری تاشراوتان دروستکرد، وینه‌ی هه‌ر شتییک و
 خراپه‌تان کرد له‌به‌رچاوی یه‌زدانی په‌روه‌دگار تان و په‌ستان کرد، 26 ته‌م‌رپو
 ئاسمان و زه‌وی ده‌که‌م به‌ شایه‌ت به‌سه‌رتانه‌وه که ئیوه به‌ خیرانی له‌ناوده‌چن
 له‌و خا که‌ی له‌ پرووباری ئوردونه‌وه بو‌ی ده‌په‌رنه‌وه هه‌تا ده‌ستی به‌سه‌ردا
 بگرن، دریژه‌ به‌ پروژانتان ناده‌ن له‌سه‌ری و بیگومان له‌ناوده‌چن. 27 یه‌زدان
 په‌رشوبلاوتان ده‌کاته‌وه له‌تیو گه‌لاندا، جا ژماره‌یه‌کی که‌متان لی‌ ده‌مینیه‌وه
 له‌تیو ته‌و نه‌ته‌وانه‌ی یه‌زدان ده‌تانباته‌ ناویان، 28 له‌وی بت ده‌په‌رستن
 دروستکراوی ده‌ستی خه‌لکه‌ له‌ دار و له‌ به‌رد که‌ نابین و نابیستن و ناخون
 و بون‌ناکه‌ن. 29 به‌لام ته‌گه‌ر له‌ویوه پرووتان له‌ یه‌زدان کرد، خودای
 خوتان، ته‌وا بوتان ده‌رده‌که‌ویت، ته‌گه‌ر به‌ هه‌موو دل و له‌ ناخه‌وه به‌دوایدا
 گه‌پان. 30 کاتییک ته‌نگانه‌تان هاته‌سه‌ر و له‌ پروژانی دواتر که‌ هه‌موو ته‌و
 شتانه‌تان به‌سه‌ره‌ات، ته‌وا بولای یه‌زدانی په‌روه‌دگار تان ده‌گه‌رینه‌وه
 و گوپراه‌لی ته‌و ده‌بن، 31 چونکه یه‌زدانی په‌روه‌دگار تان خودایه‌کی به
 به‌زه‌ویه، به‌جیتان ناهیلیت و له‌ناوتان نابات و په‌یمانی باو‌پیرانتان له‌بیر ناکات
 که‌ سویندی بویان خوارد. 32 جا سه‌بارت به‌ پروژانی پیشوو‌پرسیار
 بکه‌ که‌ پیش تو‌بووه، له‌و پروژه‌وه‌ی خودا مرو‌فی له‌سه‌ر زه‌وی به‌دیپه‌نا
 و له‌مپه‌ری ئاسمان هه‌تا ته‌وپه‌ری، ئایا وهک ته‌م شته‌مه‌زنه‌یان هاوتای
 بیستراوه؟ 33 ئایا هیچ گه‌لیک گوپیان له‌ ده‌نگی خودا بووه له‌تیو ئا‌گه‌وه
 قسه‌بکات، وهک تو‌گویت لی‌ بوو و ژیاپیت؟ 34 ئایا هیچ خودایه‌ک
 هه‌یه‌ که‌ هه‌ولی داییت به‌ تاقیکردنه‌وه و به‌ نیشانه‌ و په‌رجوو، به‌ جه‌نگ و
 ده‌ستیکی بولایین، به‌ بازوویکی به‌هیز و کاری سامناک، نه‌ته‌وه‌یه‌ک له‌تیو

نەتەوئەيەكى دىكەدا بۇ خۆي تەرخان بىكات، وەك ھەموو ئەوئەي يەزدانى
 پەرورەدگار تان لە بەرچاوتان لە ميسر بۇ ئىوئەي كەد؟ 35 ئەم شتەنەت پيشان
 درا بۇ ئەوئەي بزانت كە يەزدان خۆي خودايە، يىچگە لە وئەيەكىكى دىكە نىيە،
 36 لە تاسمانەوئە بەم جۆرەي كەد گويىستى بن، تاكو تەمبىت بىكات،
 لەسەر زەوئەيش ئاگرى مەزنى خۆي پيشان دايت و لەئىوئاگرەوئە گويت لە
 وشەكانى بوو، 37 ھەرورەھا لەبەر ئەوئەي باوباپىرانی توى خۆشويست و
 ئەوئەي ئەوانى ھەلپارد لە دوایان، بە ئامادەبوونى خۆي و بە ھىزە مەزەنەكەي
 خۆي توى لە ميسرەوئە دەرھىتا، 38 بۇ ئەوئەي گەلى مەزتر و بە ھىزتر لە
 خۆت لەبەردەمت دەر بىكات و بىئىت و وەك ئەمروئاخا كە كىيات وەك
 ميرات بداتى. 39 جا ئەمروئەزانە و لە دلەوئە لى و رد بىنەوئە، يەزدان خۆي
 خودايە لە تاسمان لە سەرەوئە و لەسەر زەوئە لە خوارەوئە و كەسى دىكە
 نىيە، 40 فەرزەكان و فەرمانەكانى بە جىبىنە كە من ئەمروئە فەرمانت پىدە دەم،
 ھەتا چا كە لە گەل خۆت و مندالەكانت بىكات لە دوای خۆت و تەمەن
 درىزىت لەسەر ئەوئاخا كەي يەزدانى پەرورەدگار ت بۇ ھەتاهەتايە پىت
 دەدات. 41 ئىتر موسا لە بەرى پۆژھەلاتى پرووبارى ئوردون سى شارى
 جيا كەدەوئە، 42 بۇ ئەوئەي ئەو كەسەي كە بەنى ئەنقەست دراوسىكەي
 خۆي دەكوژىت بۇ ئەوئەي پابىكات، كە پىشتر رقى لى نەبووئەوئە، جا
 بۇ يەككىك لەو شارانە ھەلدەيت و دەژىپت. 43 ئەمە ئەو شارانە بوون:
 شارى بەچەر لە دەشتودەر لە زەوئە دەشتاي بۇ رەئوئەيىنەكان و راموت لە
 گلعاد بۇ گادىيەكان و گۆلان لە باشان بۇ مەنەشەيەكان. 44 ئەمەش ئەو
 فىركردنەيە كە موسا لەبەردەم ئەوئەي ئىسرائىلدا داينا. 45 ئەمە ئەو ياسا و
 فەرز و حوكمانەيە كە موسا بە ئەوئەي ئىسرائىلى گوت كاتىك لە ميسر ھاتنە
 دەرەوئە، 46 لە بەرى پۆژھەلاتى پرووبارى ئوردون لە دۆلە كە بەرامبەر
 پىت پەئور لە خاكي سىحونى پاشاي ئەمۆرىيەكان كە لە ھەشبون فەرمانزەوا
 بوو، ئەوئەي موسا و ئەوئەي ئىسرائىل شكاندىان لە كاتى ھاتنە دەرەوئەيان لە
 ميسر. 47 دەستيان بەسەر خا كە كەيدا گرت لە گەل خاكي عۆگى پاشاي
 باشان، ھەردوو پاشا كەي ئەمۆرىيەكان كە لە بەرى پۆژھەلاتى پرووبارى
 ئوردون بوون. 48 لە عەرۆئەوئەوئە كە لەسەر لىواری دەر بەندى ئەرتۆنە ھەتا

چيای سيون که حەرمۇنە، 49 ھەرەھا ھەموو ھەراڤا لە بەری پوژھەلاتی
پرووباری ئوردونەو ھەتا دەریای مردوو لە ژێر بناڕەکانی پەسگە.

5 موسا ھەموو ئیسرائیلی بانگکرد و پێی گوتن: ئەي نەوہی ئیسرائیل،
گوئی لەو فەرز و یاسایانە بگرن کہ ئەمرۆ دەبخوینەو ھە و گویتان لیبە و فیری
بن و ئاگادار بن ھەتا کاری پێ بکەن. 2 یەزدانی پەرورددگارمان پەیمانیکێ لە
خۆرئیف لەگەڵ بەستین، 3 ئەو پەیمانەي لەگەڵ باو باپیرانمان نەبەست، بەلکو
لەگەڵ ئیمە کہ ئەمرۆ لیرەین و ھەموومان زیندوون. 4 یەزدان پرووبەرولە
کێوہ کہ لەتێو ئاگرەو ھەگەلتاندا دوا، 5 لەو کاتەدا من لەتێوان یەزدان و
ئێوہدا پراوہستا بووم ھەتا فەرمايشتی یەزدانتان پێ رابگەيەنم، چونکہ لەبەر
ئاگرە کہ ترسان و سەرنەکەوتن بۆ کێوہ کە. فەرمووی: 6 «من یەزدانی
پەرورددگارنام کہ لە خاکی میسرەو ھەرمینان، لە خاکی کۆیلایەتیبەوہ.
7 «ھیچ کەسێگان خودای دیکەي نیگە لە منتان نەبیت. 8 پەیکەر بۆ
خۆتان دروستەکەن، نە لە ھیچ شێوہەکی ئەوانەي لە ئاسمان لە سەرەوہ، نە
ئەوانەي لە سەرزەوین لە خوارەوہ، نە ئەوانەي لە ناو ئاوان لە ژێر زەوہیوہ.
9 کپووشیان بۆ مەبەن و مەیانپەرستن، چونکہ منی یەزدانی پەرورددگارتان
خودایەکی ئیرەدارم، لە جیاتی گوناھی باوکان سزای مندا لان دەدەم، ھەتا
نەوہی سینیەم و چوارەمی ناحەزەکانم، 10 بەلام خۆشەو یستی نەگۆر بۆ
ھەزاران لە خۆشەو یستانم دەردەخەم، ئەوانەي گویرايەلی راسپاردەکانم
دەبن. 11 ناوی یەزدانی پەرورددگارتان بۆ شتی پووج مەهینن، چونکہ
ئەو کەسانە لەلای یەزدان ئەستۆپاک نابن کہ بۆ شتی پوچەل ناوی
دەهینن. 12 پوژی شەممە پارێزن، تاکو بە پیرۆزی راییگرن، ھەرەک
یەزدانی پەرورددگارتان فەرمانی پێ کردن. 13 شەش پوژی شەش دەکەن و
ھەموو کارەکەتان دەکەن، 14 بەلام پوژی حەوتەم شەممە یە بۆ یەزدانی
پەرورددگارتان، ھیچ کاریک مەکەن، خۆتان و کور و سچ و خزمەتکار
و کارەکەر و گا و مانگا و گویدریژ و ھەر ئازەلینگان و ئەو نامۆیەي
لەناو دەروازەي شارەکەتانە ھیچ کاریک مەکەن، بۆ ئەوہی خزمەتکار و
کارەکەرە کەشتان و ھەک ئێوہ بھەسینەوہ. 15 لە یادتان بیت کہ ئێوہش
کۆیلە بوون لە خاکی میسر و یەزدانی پەرورددگارتان بە دەستیکی پۆلایین
و بازوویکی بەھیز لەوی دەریهینان، لەبەر ئەوہ یەزدانی پەرورددگارتان

فەرمانى پى كۆردن رۆزى شەممە پارىزن. 16 رىزى دايك و باوگان بگرن
 ھەروەك يەزدانى پەروەردگار تان فەرمانى پى كۆردن، بۆ ئەوھى تەمەن
 درىژبن و چا كە يىتە رىتان لەو خاكەى يەزدانى پەروەردگار تان پىتان
 دەدات. 17 مەكوژن. 18 داو نىپسى مەكەن. 19 دزى مەكەن. 20
 بە درۆ شاھەتى لەسەر كەس مەدەن. 21 چا مەپرنە ژنى كەس. چا
 مەپرنە ماڻ و يىگە و خزمە تكار و كارە كەر و گا و مانگا و گویدر يژى
 ھىچ كەسىك و ھەر شتىك كە ھى كەسىكى دىكە يىتە. 22 يەزدان
 بەم راسپاردانە لەگەل ھەموو كۆمە لە كە تاندا دوا، لە كىوھ كە لە ناو تاگر و
 ھەور و تارىكى چر و دەنگىكى بەزر، ھىچى زىاد نە كۆرد و لەسەر دوو
 تەختەى بەرد نووسى و پىدەم. 23 كاتىك گويمان لە دەنگە كە بوو لە ناو
 تارىكىيەوھ و كىوھ كە بە تاگر گرى گرتىو، ھەموو سەرۆك ھۆزە كاتنان
 و پىرە كاتنان ھاتن بۆ لام. لىم ھاتنە پىش و 24 گويمان، «ئەوھ تا يەزدانى
 پەروەردگار مان شكۆمەندى و مەزنى خۆى پىشان دابن و گويمان لە
 دەنگى بوو لە ناو تاگرەوھ، ئەمرو پىنيمان خودا لەگەل مرؤف دەدو پىت
 و مرؤفە كەش دەژىت، 25 بە لام ئىستا بۆچى بمرىن؟ ئەو تاگرە مەزەنە
 دەمانخوات. ئەگەر لەوھ زىاتر گويمان لە دەنگى يەزدانى پەروەردگار مان بوو
 ئەو دەمرىن، 26 چونكە كى وەك ئىمە لە ھەموو ئادەمىزاد گوئى لە دەنگى
 خوداى زىندوو بووھ لە ناو تاگرەوھ بدو پىت و ژىا پىت؟ 27 تۆر پۆ پىشەوھ و
 گوئى لە ھەموو ئەوھ بگرە كە يەزدانى پەروەردگار مان دە پىت و ھەموو
 ئەوھى يەزدانى پەروەردگار مان پىت دە پىت، پىمانى پى، جا گوئى دەگرىن و
 كارى پىدە كەين.» 28 يەزدانىش گوئى لە قسە كاتنان بوو كاتىك قسە تان
 لەگەل كۆردم و يەزدان پى فەرمووم، «گوئىم لە دەنگى قسەى ئەم گەلە
 بوو كە لەگەل تاندا دوان. لە ھەموو ئەوھى گوئىان باش بوو، 29 خۆزگە
 ھەمىشە دلىان تاوا دەبوو ھەتا لىم بترسن و ھەموو فەرمانە كام پارىزن، تاكو
 بۆ ھەتا ھەتايە چا كە يىتە سەر رىگى خويان و كورە كاتنان. 30 «پۆ پىيان
 پى: «بگەر پىئەوھ چادەرە كانى خۆتان،» 31 بە لام تۆ لىرە لەگەل مە بوەستە، باسى
 ھەموو فەرمان و فەرز و ياسا كات بۆ دەكەم كە قىريان دەكەيت و ئەوان
 لەو خاكە دا پەپەروھى دەكەن كە من پىيان دەدەم ھەتا دەستى بەسەردا
 بگرن.» 32 ئىتر تا گاداربن بۆ ئەوھى ھەموو ئەوھ بگەن ھەروەك يەزدانى

پهروه ردگارتان فەرمانی پنی کردن، به لای راست و چه پدا لامه دهن، 33
هه موو ئه و ریگایه ی یه زدانی پهروه ردگارتان فەرمانی پنی کردن ده یگرته بهر،
هه تا بژین و چا که بیته ریگاتان و دریژه به پروژانتان بدن له و خاکه ی
دهستی به سهردا ده گرن.

6 ئه مه ئه و فەرمان و فەررز و یاسایانه یه که یه زدانی پهروه ردگارتان
فەرمانی دا فیرتانی بکه م، هه تا له و خاکه دا په پره وی بکه ن که له رووباری
ئوردونه وه بوی ده په پرنه وه هه تا دهستی به سهردا بگرن، 2 هه تا له یه زدانی
پهروه ردگارتان بترسن و هه موو فەررز و فەرمانه کانی به جیه پینن که من به
ئیوه و مندال و نه وه کانتان فەرمانیان پیده دم هه موو پروژانی ژبانتان، هه تا
پروژانتان دریژ بیته. 3 جا ئه ی ئیسرائیل، گوی بگرن و ئاگادارین به
گوپراه لیتان، هه تا چا که بیته ریگاتان و زور زورتر بین، هه روه ک یه زدانی
پهروه ردگاری باو پیرانتان به لینی پیدان له و خاکه ی شیر و هه نگوینی لی
ده پرژیت. 4 ئه ی ئیسرائیل گوی بگرن، یه زدانی پهروه ردگارتان یه ک
یه زدانه، 5 جا به هه موو دل و به هه موو گیان و به هه موو تواناته وه یه زدانی
پهروه ردگارتان خو شبوی. 6 با ئه م پاسپاردانه ی من ئه مرؤ فەرمانتان
پنی ده که م له سهر دلئان بیته و 7 بو منداله کانتانی بگپرته وه و باسی بکه ن
کاتیک له مال داده نیشن و کاتیک به ریگادا ده پرؤن و کاتیک ده خه ون
و کاتیک هه لده ستن، 8 وه ک نیشانه یه کیش له سهر ده سستان بیبه ستن و با
گوئنگ بیته به ناوچه واتانه وه و 9 له سهر چوارچیوه ی ده رگای مال و
حه وشه کانتان بینوسن. 10 کاتیکیش یه زدانی پهروه ردگارتان ئیوه ی هینا
بو ئه و خاکه ی که سویندی بو ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوبی باو پیرانتان
خوارد که بتانداتی، بو شاری مه زن و چاک که ئیوه بنیادتان نه ناوه، 11
مالی پر له خیروبیر که ئیوه پرتان نه کردووه، بیری لیدراو که ئیوه لیتان
نه داوه، میو و زه یتوون که ئیوه نه تازرواندووه، که کاتیک خواردتان
تیر بوون، 12 جا ئاگادارین نه وه ک یه زدان له بیر بکه ن که له خاکی
میسر له مالی کوپله یی ده ریه پینان. 13 له یه زدانی پهروه ردگارتان ده ترسن
و ته نها ئه و ده په رستن و به ناوی ئه وه وه سویند ده خون. 14 به دوا ی
خودای دیکه دا مه رؤن، له خودا وه نده کانی ئه و نه ته وانه ی له ده وره به رتان،
15 چونکه یه زدانی پهروه ردگارتان خودایه کی ئیره داره له تیوتان، نه وه ک

توورەیی یەزدانی پەرورەدگارتان بچۆشیت بەسەرتان و لەسەر پرووی ئەم خاکە لەناوتان ببات. 16 یەزدانی پەرورەدگارتان تاقی مەکەنەووە وەک لە مەسا تاقیتان کردەووە. 17 بە تەواوی فەرمان و یاسا و فەرزەکانی یەزدانی پەرورەدگارتان بەجیبینن کە فەرمانی پێ کردوون. 18 ئەوێ راستە و باشە لەبەرچاوی یەزدانی پەرورەدگارتان بیکەن، هەتا چاکە بێتە رینگان و بچنە ناوێ و دەست بەسەر ئەو خاکە چاکەدا بگرن کە یەزدان سویندی بۆ باوبایراتان خوارد، 19 کە هەموو دوژمنانتان لەبەردەم رابمالت، وەک یەزدان فەرمووی. 20 ئەگەر لە داهاوودا مندالە کانتان لێیان پرسین و گووتیان: «ئەو یاسا و فەرز و حوکمانە چین کە یەزدانی پەرورەدگارتان فەرمانی پێ کردن؟» 21 بە مندالە کانتان دەلێن: «لە میسر کۆیلە ی فیرعەون بوون و یەزدان بە دەستیکی بەهێز لە میسرەووە دەریبێنن و 22 یەزدان لەبەرچاومان نیشانە و پەرچووی مەزن و سامناکی بەسەر میسر و فیرعەون و هەموو مالمەکی نارد و 23 لەوێ دەریبێنن هەتا بمانبێت و ئەو خاکەمان بداتی کە بۆ باوبایراتمان سویندی خواردبوو. 24 جا یەزدان فەرمانی پێ کردین هەموو ئەو فەرزانە بەجیبینن و لە یەزدانی پەرورەدگارتان بترسین، هەتا هەموو رۆژان چاکەمان بێتە رێ و بمانبێتەووە وەک ئەمرۆ، 25 راستو دروستیشمان بۆ دەبێت ئەگەر هەموو ئەو فەرمانانەمان پاراست هەتا لەبەردەم یەزدانی پەرورەدگارتان بیکەن، هەرۆک فەرمانی پێ کردین.»

7 کاتیک یەزدانی پەرورەدگارتان ئێوێ هینایە ئەو خاکە کە دەچنە ناوی هەتا دەستی بەسەردا بگرن و گەلانی زۆری لەبەردەمتان دەرکرد، حیتی و گرگاشی و ئەمۆری و کەنعانی و پریزی و حیثی و یەبوسییەکان، حەوت گەلی لە خۆتان مەزتر و بەهێزتر، 2 کاتیک یەزدانی پەرورەدگارتان ئەوانی دایە دەستتان و ئێوێش لێتان دان، دەبێت بە تەواوی قریان بکەن، پەیمانیاں لەگەڵ مەبەستن و بەزە بیتان پێاندا نەبەتەووە. 3 ژن و ژنخواریان لەگەڵ مەکەن، بکێتان مەدەنە کوریاں و کچیاں بۆ کورتان مەهینن، 4 چونکە کورە کانتان لە من هەڵدەگیرنەووە و خودای دیکە دەپەرستن، جا توورەیی یەزدان لێتان دەجۆشیت و خێرا لەناوتان دەبات. 5 بەلام دەبێت ئاویان پێ بکەن، قوربانگا کانیان پرۆوئینن و بەردە تەرخانکراوە کانیان بشکینن و ستوونە ئەشیرا کانیان بپرنەووە و بتە کانیان بە ئاگر بسووتینن، 6 چونکە ئێوێ گەلێکی

پيروژن بۇ يەزدانى پەروەردگارتان. لە تىو ھەموو گەلانى سەر پرووى زەوى يەزدانى پەروەردگارتان ھەلبەرد تاكو بۇى بىن بە گەلى ئەو، بىنە گەنجىنە يەكى تايەت. 7 يەزدان دلى پىتانهو بەند بوو و ھەلبەرداردن، نەك لە بەر ئەو ھەموو گەلان زۆرتن، چونكە لە راستىدا ھەموو گەلان كە مترن. 8 بەلام لە خۆشەويستى يەزدان بوو بۆتان و پاراستنى ئەو سوئىدەى بۆ باو باپىرانى ھەموو خوارد، يەزدان بە دەستىكى بە ھەيز دەرىپىتان و ھەموو لە خاكي كۆبلايەتى كرىپەو، لە دەستى فیرعەونى پاشای مىسر. 9 جا بزانی كە يەزدانى پەروەردگارتان خۆى خودايە، خودای و ھەفادارىپە، ئەو ھەموو پەيمانى خۆشەويستىيە كە ھەتا ھەزار نەو دەباتەسەر، بۆ ئەوانەى خۆشيان دەوئىت و ھەرمەنەكانى دەپارزىن. 10 بەلام سزای ئەوانە دەدات كە رقیان لى دەپتەو و دەستبەجى لە ناویان دەبات، ئەو ھەموو رقى لى پىتەو ھەموو نەسەرى ناو سىتیت و تۆلەى لى دەكەتەو. 11 جا ھەرمان و ھەرز و ياساكان بە جىپىپىن كە من ئەم ھەموو ھەرمەتەن پىدە دەم بۆ ئەو ھەموو جىپەجى بکەن. 12 ئەگەر ھەموو گوى لە وياساينە بگرن و بىپارزىن و جىپەجى بکەن، ئەو يەزدانى پەروەردگارتان پەيمانى خۆشەويستىيە كە بۆ ھەموو دەباتەسەر، ھەك چۆن سوئىدى بۆ باو باپىرانى خوارد. 13 ھەموو خۆشەويستى، بەرەكەتدارتان دەكات و زۆرتان دەكات و بەروبوومى سىگان و بەروبوومى زەويپەكەتان، دانەوئە و شەرابى نوئى و زەپىتان، بەروبوومى گوئە كەى گاگەلەكەتان و مەپ و بزەكانتان بەرەكەتدار دەكات لەسەر ئەو خاكەى كە سوئىدى بۆ باو باپىرانى خوارد كە بە ھەموو دەدات. 14 ھەموو بەرەكەتدار دەبن لە سەررووى ھەموو گەلان، وەجاخكوئىر و نەزۆك نە لە ھەموو و نە لە ناو ئازەلە مالىيەكانتەندا نايت، 15 يەزدان ھەموو نەخۆشپىيەگان لى دوور دەخاتەو و ھەموو دەردە خراپەكانى مىسر كە ھەموو زانىتان ناخاتە سەرتان، بەلكو دەپتە سەر ھەموو ناخەزانتان، 16 ھەموو ئەو گەلانەش لە ناودەبەن كە يەزدانى پەروەردگارتان دەيانداتە دەستەن، بەزەپىتان پىيان نایەتەو و خوداوەندە كەيان ناپەرسەن، چونكە ئەو تەلەپە بۆ ھەموو. 17 ئەگەر لە دلى خۆتاندا گوتتان، «ئەو گەلانە لە ھەموو بە ھەيزەرتن، چۆن دەتوانىن دەريان بکەن؟» 18 لىيان مەترسەن، ئەو ھەموو بە پىر پىتەو يەزدانى پەروەردگارتان چى بە فیرعەون و بە ھەموو مىسرىپەكان كەرد، 19 ئەو

ئەزمونە مەزنانەى چاوەكەتتان بېنەيان و ئەو نەشانە و پەرەجوانە، ھەرەھا ئەو دەستە پۆلايەن و بازووە بەھەزەى كە يەزدانى پەرەردگارتان مەيوەى پى دەھەتتا. يەزدانى پەرەردگارتان ئاوا لە ھەموو ئەو گەلانە دەكات كە مەيوە لىيان دەترەن. 20 ھەرەھا يەزدانى پەرەردگارتان زەرەدەواللە دەنەرتە سەر ئەو گەلانە تاوەكو تەنەت ئەو بەجەماوانەش لەناو ببات كە خۆيان لە مەيوە شارەدووەتەو. 21 لىيان مەترەن، چونكە يەزدانى پەرەردگارتان لەتەتەنە و خودايەكى مەزن و سامنا كە. 22 بەلام يەزدانى پەرەردگارتان كەمە كەمە ئەو گەلانە لەبەرەمتان دەردەكات، ناتوان دەستبەجى لەناويان بېن نەوەك دەرەدى كەوتەيان بەسەرەو زۆر بىت. 23 بەلام يەزدانى پەرەردگارتان دەياندا تە دەست و سەرلەيشەوتەكى مەزەيان دەكەوتە ناو، ھەتا لەناو دەچن. 24 پاشا كەنەشان دەخاتە ناو دەستان، جا لەژىر ئاسمان ناويان دەسەرەو، كەس نەبەتتە بىتوانەت لە دژتان بوەستەت ھەتا لەناويان دەبەن. 25 وەتەى خوداوەندەكانيان بە ئاگر دەسووتەن، چاوە مەبەنە ئەو زۆر و زىوەى كە لەسەريانە ھەتا بو خۆتانی بېن، نەوەك پى بەكەونە داووە، چونكە لەلای يەزدانى پەرەردگارتان قەزەونە. 26 ھەچ قەزەوتەكەش مەھەتە ناو مائەكانتەو نەوەك مەيوەش وەك ئەو بو قەرەردن تەرخان بەرەن، بەلكو وەكو شەتەكى قەزەون تەماشای بەكن و پەقتان لى بېتەو، چونكە بو قەرەردن تەرخان كراو.

8 ئاگادارەن بە جەبەجەردنى ھەموو ئەو فەرمانانەى مە مەرۆ فەرمانتان پى دەكەم ھەتا بىرەن و زۆرەن و ئەو خاكەى يەزدان سووتەدى خواردووە بو باوباپەراتتان بچنە ناوى و دەستى بەسەردا بەرەن. 2 ھەموو ئەو پەنگايانەشتان لە ياد بىت، كە يەزدانى پەرەردگارتان لە ماوەى ئەم چل سائە لە چۆلەوانيدا مەيوە پەيدا بەرەتتا بىفەرتان بەكات و ھەلتانەسەنگەتەت تاكو ئەوەى لەناو دلتانە بىزائەت، ئاخۆ فەرمانەكانى پەبەرەو دەكەن يان نا. 3 جا بىفەرتى كردن و بەرى كردن و مەنى دەرخوارد دان، كە پەشتەر نەتاندەزانى و باوباپەراتەشتان نەياندەزانى تاكو فەرتان بەكات كە مەرۆف تەتەبا بە نان نازەت، بەلكو بە ھەر وشەبەك كە لە دەمى يەزدانەو دەتە دەروە. 4 جەكەتتان بەبەرتانەو كۆن نەبوون و پەتتان نەتاوسا لەم چل سائەدا، 5 جا لە دلتانەو بەزان وەك چۆن مەرۆف كورەكەى تەمەى دەكات، ئاوا يەزدانى پەرەردگارتان

ته مپیی کردن. 6 فه رمانه کانی یه زدانی په روه ردگار یشتان په پره و بکن هه تا
 رینگا کانی بگر نه بهر و لپی بترسن، 7 چونکه یه زدانی په روه ردگار تان ده تانه پینته
 خاکیکی باش، خاکی جوگه کان و گو ماوه کان و سه رچاوه ی کانی او کان
 له ناو دۆل و چیا کان، 8 خاکی گه نم و جو و میو و هه نجیر و هه نار، خاکی
 زه پتی زه بیوون و هه نگوین. 9 خاکیکه نانی که می تیدا ناخون و تیدا
 پیوستیتان به هیچ شتیک ناپیت، خاکیک به رده کانی ناسنه و له چیا کانی
 مس هه لده کوئن. 10 جا کاتیک خوار دتان و تیر بوون، ستایشی یه زدانی
 په روه ردگار تان ده کهن له بهر نه و خا که باشه ی پیدان. 11 ناگادارین
 نه وه ک یه زدانی په روه ردگار تان له بیر بکن و فه رمان و یاسا و فه رزه کانی
 به جینه هینن، نه وه ی من نه مرپو فه رمانتان پیده ده م، 12 نه وه ک کاتیک
 خوار دتان و تیر بوون و خانووی خوشتان دروستکرد و نیشته چی بوون و 13
 مانگا و مه رتان زیاد ی کرد و زیر و زیوتان بو زیاد بوو، هه موو نه وه ی
 هه تانه زیاد بوو، 14 لوو تمان بهر زیوت و یه زدانی په روه ردگار تان له بیر بچیت
 که له خاکی میسر له مالی کو یله یی ده ریپینان. 15 نه وه ی به چوله وانی
 مه زن و ترسنا کدا نیوه ی برد، شوینی ماری زه هراوی و دوو پشک و خاکی
 تینوویتی و بی ناو، نه وه ی له به رده نه سستی ناوی بو ده رهینان. 16 نه وه ی له
 چوله وانی مه نی ده ر خوار دان که باو باپیر اتان نه یانده زانی، هه تا بیفیزتان
 بکات و هه لتان بسه نگی نیت تا کو نه وه ی له ناو دل تانه بی زانیت، بو نه وه ی له
 کو تایدان چا که تان له گه لدا بکات. 17 هه روه ها نه وه ک له دلی خوتاندا بلین،
 «هیزی خو مان و توانای ده ستمان نه م سامانه ی بو دروستکردین»، 18
 به لکو یه زدانی په روه ردگار تان له یاد ییت، نه وه هیزتان ده داتی بو سامان
 دروستکردن، هه تا نه و په یمانه ی خوی به جی بگه یه نیت که سویندی بو
 باو باپیر اتان خوارد وه ک نه مرپو. 19 نه گه ر یه زدانی په روه ردگار تان له بیر
 کرد و به دوا ی خودا وه ندانی دیکه که و تن و په رستان و کرتوشتان بو بردن،
 نه و نه مرپو شایه تیتان له سه ر ده ده م که بیگومان له ناو ده چن، 20 وه ک نه و
 گه لانه ی یه زدان له به رده متان له ناویان ده بات، میوه ش له ناو ده بردرین
 له بهر نه وه ی نیوه گو پرایه لی یه زدانی په روه ردگار تان نه بوون.

9 نه ی ئیسرائیل گوئی بگرن، نه مرپو نیوه خه ریکن له روو باری ئوردون
 ده په رنه وه هه تا بچنه ناو وه و گه له کانی ناوی ده ربکن، نه وان له نیوه مه زتر

و به هیژترن، شاره کانیان گه وره و شوورادارن هه تا ئاسمان. 2 نه ته وه یه کی مهزن و بالا بهرز، نه وه ی عهناق، که به واتتان زانیوه و بیستوتانه که گوتراوه: «کئی له پرووی نه وه ی عهناق ده وه سئیت؟» 3 جا ئه مرؤ بزنان که یهزدانی پهروه ردگارتان له پښتانه وه ده په ریته وه وهک ئاگریکی سووتینه ر، ئه و له بهرده متاندا له ناویان ده بات و زه لیلیان ده کات و ئیوهش ده ریانده کن و به خیرایی له ناویان ده بن، ههروهک یهزدان به ئینی پیدان. 4 کاتیک یهزدانی پهروه ردگارتان له بهرده متاندا لایان ده بات، له دلی خوتاندا مه لئین، «له بهر راستودروستیمان یهزدان ئیبه ی هینایه ئیره هه تا ده ست به سه ر ئه م خا که دا بگرین»، به لکو له بهر به دکاری ئه و گه لانه یه، یهزدان له بهرده متاندا ده ریانده کات. 5 له بهر راستودروستی و دلپاکیتان نیبه که ده چنه ناوه وه تا کو ده ست به سه ر زه و بیبه که یاندا بگرین، به لکو له بهر به دکاری ئه و گه لانه یه که یهزدانی پهروه ردگارتان له بهرده متان ده ریانده کات و هه تا ئه و به ئینهش جیبه جی بکات که یهزدان سویندی له سه ر خوارد بو باو پیرانتان، ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب. 6 جا بزنان له بهر راستودروستیمان نیبه یهزدانی پهروه ردگارتان ئه و خا که باشه تان پیده دات هه تا دهستی به سه ردا بگرین، چونکه ئیوه گه لئیکی که لله ره قن. 7 له یادتان بیٔ و له بیری مه کن چوئن له ده شتوده ری یهزدانی پهروه ردگارتان تووره کرد. له و پرؤژه وه ی له خاکی میسه ره وه هاتنه ده ره وه و هه تا هاتنه ئه م شوینه ئیوه له یهزدان یاخین. 8 ته نانه ت له خوړئیش یهزدانتان تووره کرد و جا یهزدان لیتان تووره بوو هه تا راده یهک ئاماده بوو له ناوتان بیات. 9 کاتیک بو کئیوه که سه رکه وتم بو ئه وه ی دوو ته خته به رده که، دوو ته خته که ی په یمان که یهزدان له گه لئانی به ست وه ر بگرم، چل شه و و چل پرؤژ له کئیوه که مامه وه و نانم نه خوارد و ئاوم نه خوارده وه. 10 یهزدانیش دوو ته خته به رده که ی پیدام که به په نجه ی خودا نووسرا بوون و هه موو ئه و پاسپاردانه ی له سه ر بوو که یهزدان له کئیوه که له ناو ئاگره وه له پرؤژی کو بوونه وه که له گه لئاندا پی دوا. 11 له کو تایی چل شه و و چل پرؤژه که، کاتیک یهزدان دوو ته خته به رده که، دوو ته خته که ی په یمانی دامی، 12 یهزدان پی فهرمووم: «ههسته به خیرایی لیره برؤ خواره وه، چونکه گه له کت ئه وه ی تو له میسه ره وه ده رتپینان گهنده ل بوون، به زووی له و ریگایه لایاندا که فهرمانم پیکردن، بتیکی له قالدراویان

بۆ خۆيان دروستکرد.» 13 ههروهه يه زدان پي فەرموم: «ئەم گەلەم بېني،
 بە راستی گەلێکی کەللەرەقن، 14 ئینگەرێ لەناویان دەبەم و ناویان لەژێر
 ئاسمان دەسپرمهوه و دەتکەمە گەلێکی بەهێزتر و زۆرتر لەوان.» 15 منیش
 پرووم وەرگێرا و لە کێوه کە هاتمە خوارەوه، کێوه کە بە تاگر گری گرتیوو،
 دوو تەختە کە ی پەیمانیشم بە دەستەوه بوو. 16 جا روانیم ئیوه سەبارەت بە
 یەزدانی پەرورەدگار تان گوناھتان کردبوو، بێکی دارپێژراوتان لە شێوهی
 گوێرە کە یەک بۆ خۆتان دروستکردبوو، بە زووی لە و پێگایە لاتان دابوو کە
 یەزدان فەرمانی پێ کردبوون. 17 منیش دوو تەختە کەم گرت و لە دەستم
 فەرمێدان و لە بەرچاوتان شکاندم. 18 پاشان وەک یە کەم جار چل شەو و
 چل رۆژ لە بەردەم یەزدان کە وتم و نامم نەخوارد و تاوم نەخواردەوه لە بەر
 هەموو ئەو گوناھانی ئەنجامتان داوه، بەوهی لە بەردەم یەزدان خراپەتان
 کرد و پەستتان کرد. 19 لە و توورەبی و جۆشانه ترسام کە یەزدان لیتان
 پەست ببوو بە رادە یەک کە ئامادە بوو لە ناوتان بیات، بەلام یەزدان ئەو
 جارەش گوێی لی گرتم. 20 یەزدان لە هارونیش زۆر توورە بوو هەتا
 لە ناوی بیات، جا لە و کاتەدا لە پیناوی هارونیش نزام کرد. 21 ههروهه
 گوناھە کە تان، واتە ئەو گوێرە کە یە کە دروستتان کردبوو، من بردم و
 سووتاندم و کوتام و باش هاریم هەتا وەک تۆز نەرم بوو، ئینجا تۆزە کە یم
 هەلدا یە ناو ئەو جۆگە یە لە کێوه کە وه دیتە خوارەوه. 22 ههروهه لە تەبعیرە
 و مەسا و قیبرۆت هەتەفا یە زدان تان توورە کرد. 23 کاتی کیش یەزدان لە
 قادیش بەر تیغەوه ئیوهی نارد، فەرمووی: «سەر بکەون و دەست بە سەر ئەو
 خا کە دا بگرن کە پیم داو.» بەلام ئیوه لە فەرمانی یەزدانی پەرورەدگار تان
 یاخی بوون و پرواتان پێ نەکرد و گوێرایە لی ئەو نەبوون، 24 لە و پۆژە وهی
 ئیوه م ناسیوه، ئیوه لە دژی یەزدان یاخین. 25 ئەو چل شەو و چل پۆژە
 لە بەردەم یەزدان کە وتم، چونکە یەزدان فەرموو بووی لە ناوتان دەبات. 26
 نوێژم بۆ یەزدان کرد و گوتم، «ئە ی یەزدانی بالادەست، گەلە کەت و
 میراتە کەت لە ناو مەبە کە بە توانای خۆت کپیتەوه، ئەوهی بە دەستیکی
 بەهێز لە میسر دەرتینا. 27 خزمە تکارە کانت بە بیر بێتەوه، ئیبراھیم و ئیسحاق
 و یاقوب، تاوڕ لە کەللەرەقی ئەم گەلە مەدەوه یان لە بەدکاریه کە یان یان لە
 گوناھە کە یان، 28 نەوه ک خەلکی ئەو ولاتە ی لیت دەرھینان بلیت: «لە بەر

ئەوئەي يەزدان نەيتوانى بيانباتە ناوئەو خاكەي كە بەلئىنى پئىدا بون و لەبەر ئەوئەي رقى لئيان بوو، دەرئەپئان هەتا لە چۆلەوانيدا بياغمرئەيت. 29 بەلام ئەوان گەلى تۆن و ميراى تۆن كە بە توانا مەزنەكت و دەستە بەهيزەكت دەرئەپئان.»

10 لەو كاتەدا يەزدان پئى فەر مووم: «دوو تەختە بەردى وەك ئەوانەي يەكەم بۆ خۆت بتاشە و سەربكەو سەر كئيوە كە بۆ لاي من، سندوقئىكئيش لە دار بۆ خۆت دروستبەكە، 2 جا لەسەر دوو تەختە كە ئەو وشانە دەنووسمەو كە لەسەر دوو تەختە كەي يەكەم جار بون و توشكاندت و بياخە ناو سندوقە كە.» 3 منيش سندوقئىكەم لە دارى ئەكاسيا دروستكرد، دوو تەختە بەردى وەك ئەوانەي يەكەم جارم تاشى و بۆ شاخە كە سەر كەوتم و دوو تەختە كەشم لە دەست بوو. 4 ئەوئەيش لەسەر دوو تەختە كە وەك نووسراوى يەكەم جارى نووسيبەو، دە راسپارده كە كە يەزدان لە گەلئاندا پئى دوا لە كئيوە كە لە ناوئاگرەو لە رۆزى كۆبوونەو كە و ئينجا پئىدام. 5 ئيتەر گەرامەو و لە كئيوە كە هاتمە خوارەو و دوو تەختە بەردە كەم لە ناو سندوقە كە دانا كە دروستم كردبوو، جا هئيشتا لەوئەين وەك يەزدان فەرمانى پئى كردم. 6 ئەوئەي ئيسرائئيلئيش لە بىرەكانى ئەوئەي يەعقانهو كۆچيان كرد بۆ مۆسئەرە. لەوئەي هارون مرد و هەر لەوئەيش نئئرا. ئيتەر ئەلغازارى كورپى لە جئى ئەو بوو بە كاهين. 7 لەوئەيشەو كۆچيان كرد بۆ گودگۆدە، لە گودگۆدەشەو بۆ يۆتباتە كە خاكى جۆگە ئاوەكانە. 8 لەو كاتەدا يەزدان هۆزى ئەوئەي لئىقى جيا كردهو بۆ ئەوئەي سندوقى پەيمانى يەزدان هەلگەن و لەبەردەم يەزدان بوەستن بۆ ئەوئەي خزمەتى بكەن و بە ناوى ئەوئەو داواى بەرەكت بكەن هەتا ئەمرۆ، 9 لەبەر ئەوئەي لئىقىيەكان لە گەل براكانيان بەش و ميراىيان نەبوو، يەزدان ميراى ئەوانە، هەر وەك يەزدانى پەرورەدگار تان لە گەلئاندا دوا. 10 منيش وەك رۆژانى يەكەم جار چل شەو و چل رۆژ لە كئيوە كە مامەو و يەزدان ئەو جارەش گويى لى گرتم و يەزدان نەبوئەست لە ناوتان ببات. 11 دواتر يەزدان پئى فەر مووم، «هەستە برۆ پئيشرەوى گەل بكە، جا دەچنە ناوئەو خاكەي دەست بەسەريدا دەگرن كە سوئندم بۆ باو باپيرانيان خوارد بپاندەم.» 12 ئپستاش ئەي ئيسرائيل يەزدانى پەرورەدگار تان چى لئيتان دەوئەيت،

تهنہا ئەوەندە کە لە یەزدانی پەروردگارتان بترسن تاکو هەموو رینگا کانی بگرته بەر و خۆشتان بۆی، پر بە دل و لە ناخهوه یەزدانی پەروردگارتان پیهستن، 13 فەرمانەکانی یەزدان و فەرزه‌کانی به‌جیبه‌پین که من ئەمڕۆ بۆ باشی خۆتان فەرمانتان پێ دەکەم. 14 ئەوه‌تا ئاسمان و ئاسمانی ئاسمان و زه‌وی و هه‌رچی تییدا یه‌ بۆ یەزدانی پەروردگارتان، 15 له‌گه‌ل ئەوه‌شدا یەزدان دلی به‌ باوباپیرانتان هه‌ به‌ند بوو و خۆشی و یستن، جا له‌پاش خۆیان نه‌وه‌که‌ی ئەوانی هه‌لبژارد که ئیوه‌ن، له‌ سه‌رووی هه‌موو گه‌لانه‌وه‌ وه‌ک ئەمڕۆ. 16 که‌واته‌ دلتان خه‌ته‌نه‌ بکه‌ن و ئیتر که‌لله‌ره‌ق مه‌بن، 17 چونکه‌ یەزدانی پەروردگارتان خۆی خودای خودایان و گه‌وره‌ی گه‌وره‌یانه‌، ئەو خودا مه‌زنه‌ به‌ توانا به‌ سامه‌ی لایه‌نگری ناکات و به‌رتیل وه‌رناگریت، 18 دادپه‌روه‌ری هه‌تیو و بیوه‌ژن ده‌کات و دۆستی نامۆیه‌ هه‌تا خۆراک و به‌رگی بداتی. 19 جا نامۆتان خۆشبویت، چونکه‌ له‌ خاکی میسردا نامۆ بوون. 20 له‌ یەزدانی پەروردگارتان ده‌ترسن، ئەو ده‌په‌رستن و ده‌ست به‌وه‌وه‌ ده‌گرن و به‌ ناوی ئەوه‌وه‌ سویند ده‌خۆن، 21 ئەو ستایشتانه‌ و ئەو خوداتان که ئەو هه‌موو کاره‌ مه‌زن و ترسناکه‌ی بۆ کردن که‌ چاوه‌کاتان بینیان. 22 باوباپیرانتان هه‌فتا که‌س بوون که‌ چوونه‌ میسر و ئیستاش یەزدانی پەروردگارتان له‌ زۆریدا وه‌ک ئەستیره‌ی ئاسمانی لیکردوون.

11 یەزدانی پەروردگارتان خۆشبویت و خواست و فەرز و یاسا و فەرمانەکانی هه‌میشه‌ به‌جیبه‌پین. 2 بزانی که‌ په‌یامه‌که‌م بۆ ئیوه‌یه‌، نه‌ک بۆ منداله‌کاتان که‌ ئەزموونی ته‌مییکردنی یەزدانی پەروردگاریان نییه‌. ئیوه‌ که‌ مه‌زنیتی و ده‌ستی پۆلایین و بازووه‌ به‌هێزه‌که‌ی ئەوتان بینوه‌؛ 3 نیشانه‌ و کاره‌کانی که‌ له‌ میسر به‌ فیرعه‌ونی پاشای میسر و به‌ هه‌موو خا که‌که‌ی کرد، 4 ئەوه‌ی به‌ ئەسپ و گالیسکه‌کانی سوپای میسری کرد کاتییک به‌دواتان که‌وتن، به‌ شه‌پۆله‌کانی ده‌ریای سووری پێچایه‌وه‌ و به‌ ته‌واوی له‌ناوی بردن. 5 هه‌روه‌ها منداله‌کانی ئیوه‌ نه‌بوون، به‌لکو ئیوه‌ بوون که‌ به‌ چاوی خۆتان ئەوه‌تان بینی که‌ له‌ ده‌شتوده‌ر بۆی کردن هه‌تا هاتنه‌ ئەم شوینه‌ و 6 ئەوه‌ی به‌ داتان و ئەبیرامی کرد، دوو کوره‌که‌ی ئەلیابی په‌ئوینی، کاتییک له‌ناوه‌ندی هه‌موو ئیسراییلدا زه‌وی ده‌می کرده‌وه‌ و به‌ ماله‌کانیان و چادره‌کانیان و هه‌موو ئەو شته‌ زیندووانه‌ی هی ئەوان بوون

7. هه لیلووشی. 7 ئیوه به چاوی خۆتان هه موو کرداره مه زنه کانی یه زدانان بینی که کردی. 8 هه موو ئه و فه رمانانه بیاریژن که ئه مرۆ فه رمانتان پێ ده که م، بۆ ئه وه ی به هیز بن و بچنه ناوه وه و ده ست به سه ر ئه و خاکه دا بگرن که ئیوه له پرووباری ئوردونه وه بۆی ده په رنه وه هه تا ببنه خاوه نی، 9 هه روه ها بۆ ئه وه ی ته مه ن دریز بن له سه ر ئه و خاکه ی یه زدان سویندی بۆ باو باپیرانتان خوارد بیانداقی، بۆ خۆیان و نه وه کانیان، خاکیک شیر و هه نگوینی لی ده رژیته. 10 ئه و خاکه ی که ئیوه ده چنه ناوی هه تا ده ستی به سه ردا بگرن، وه ک خاکی میسر نییه که وا به جیتان هیشت، ئه و شوینیه ی توتان لی ده چاند و به پینه کانتان ئاوتان دها وه ک باخی سه وزه وات. 11 به لکو ئه و خاکه ی ئیوه له پرووباری ئوردونه وه بۆی ده په رنه وه هه تا ده ستی به سه ردا بگرن، خاکی چیا و دۆله، له بارانی ئاسمان ئاوه خواته وه. 12 خاکیک یه زدانی په روه ردگارتان بایه خی پیده دات؛ چاوه کانی یه زدانی په روه ردگارتان له سه رتای سال هه تا کوتایی به به رده وای له سه ریه تی. 13 جا ئه گه ر گوپرایه لی فه رمانه کاتم بوون که من ئه مرۆ فه رمانتان پێ ده که م هه تا یه زدانی په روه ردگارتان خوشبویت، پر به دل و له ناخه وه بییه رستن، 14 ئه و بارانی زه ویه که تان، پایزه باران و به هاره باران له وه رزی خۆیدا ده ده م، ئیوه ش دانه ویله و شه رابی نوئی و زه یته که تان کۆده که نه وه. 15 له کیکه کانتان گیا بۆ ئاژه له کانتان دابین ده که م، ئیوه ش هه میشه خۆراکی پتوستان ده بیته و تیر ده بن. 16 بۆیه ئاگادارین نه وه ک دلتان بجه له تیت و لابده ن و خودای دیکه پیه رستن و کپتوشی بۆ به ن. 17 جا تووره یی یه زدان لیتان ده جۆشیت و ئاسمان داده خریته و باران ناباریته و زه وی به رووبوم نادات، ئیوه ش به خیرایی له و خاکه چا که ی یه زدان پیتانی ده دات له ناوده چن. 18 جا ئه م وشانه م له سه ر دل و گیکانتان دابین و وه ک نیشانه له سه ر ده ستانی به ستن و با گولنگ بن به ناوچه واتانه وه. 19 منداله کانتان قیر بکه ن و یی بدوین کاتیک له ماله کانتان داده نیشن و کاتیک به ریگادا ده رۆن و کاتیک ده خه ون و کاتیک هه لده ستن، 20 له سه ر چوارچۆیه ی ده رگا کانی ماله که ت و له سه ر ده رگا کانی حه وشه که ت بینوسه، 21 بۆ ئه وه ی رۆژانی خۆت و منداله کانت زیاد بکات له سه ر ئه و خاکه ی یه زدان سویندی بۆ باو باپیرانت خوارد بیانداقی هه روه ک به رده وای ئاسمان به سه ر

پرووی زه ویدا. 22 ئەگەر هۆشیار بوون و هه موو ئەو فەرمانانە پیاڕین کە
 من فەرمانتان پێ دەکم هەتا بیکەن، بۆ ئەوەی یەزدانی پەرورەدگارتان
 خۆشبویت و هه موو ریگا کانی بگرنه بهر و دەستی پێوه بگرن، 23 ئەوا یەزدان
 هه موو ئەو گەلانی لێ بەردەمتان دەردەکات و عیوه دەبنه میراتگری گەلانی
 لە خۆتان گەورە تر و بەهێز تر. 24 هەر شوینیک لە پی پیتان لێ دانا دەبیتە
 هی عیوه، سنوورتان لە دەشتودەر و لوبنانه وه، لە پرووباره کوه، پرووباری
 فورات هەتا دەریای رۆژئاوا دەبیت. 25 هیچ کەس ناتوانیت لە دژتان
 بوەستیت، یەزدانی پەرورەدگارتان ترس و سامتان دەخاتە سەر هه موو ئەو
 زه و بیه ی پێ لێ دەنن، ههروهک بەلینی پیدان. 26 پرووانه، من ئەمپۆ
 بەرە کەت و نەفرەت لە بەردەمتان دادەنیم، 27 بەرە کەتە، ئەگەر گوپرایه لێ
 فەرمانه کانی یەزدانی پەرورەدگاری خۆتان بن کە من ئەمپۆ فەرمانتان پێ
 دەکم، 28 نەفرەتە، ئەگەر گوپرایه لێ فەرمانه کانی یەزدانی پەرورەدگاری
 خۆتان نە بن و لەو ریگایه ی کە من ئەمپۆ فەرمانتان پێ دەکم لاتان دا
 هەتا بەدوای خودای دیکه بکهون کە نەتانیاسیوه. 29 جا کاتیک یەزدانی
 پەرورەدگارت تۆی هینایه ئەو خاکه ی کە تۆ دەچیتە ناوی هەتا دەستی
 بەسەردا بگریت، ئەوا بەرە کەتەکان لەسەر کینوی گەریزم رابگه یه نه و
 نەفرەتە کانیس لەسەر کینوی عیبال. 30 وهک دەزانن ئەم کینوانه له و بهری
 پرووباری ئوردونه وهن، لە رۆژئاوای ریگا کە بەرە و خۆرتاوا بوون، لە خاکی
 کە نەناییه کانی کە لە عەرافادا نیشتە جین، بەرامبەر گلگال لە تە نیشت دار
 بە پرووه کانی مۆره، 31 چونکە عیوه خه ریکن لە پرووباری ئوردون دەپەرئوه
 هەتا بچنە ناو ئەو خاکه ی یەزدانی پەرورەدگارتان پیتان دەدات و دەستی
 بەسەردا بگرن. کاتیک دەستتان بەسەردا گرت و تیندا نیشتە جی بوون، 32
 ملکه چی هه موو ئەو فەرز و یاسایانه بن کە من ئەمپۆ لە بەردەمتانی دادەنیم
 هەتا بیکەن.

12 ئەمە ئەو فەرز و یاسایانه یه کە بە جی دەهینن هەتا لەو خاکه دا بیکەن
 کە یەزدانی پەرورەدگاری باوبیرانتان پیداون هەتا دەستی بەسەردا بگرن
 بە درێژایی رۆژانی ژبانتان لەسەر زه وی. 2 هه موو ئەو شوینانە بە تەواوی
 تیکه دەن، کە تیندا ئەو نەتەوانه ی عیوه دەریانده کەن، خودا ونده کانیان
 دەپەرست لەسەر چیا سه رکه شه کان و لەسەر گرده کان و لە ژیر هه موو دارێکی

سهوز، 3 قوربانگا کانیسیان تیکهدهن، بهرده تهرخانکراوه کانیان دهشکینن، ستوونه ته شیرا کانیان به تاگر ده سووتینن، په بیکه ره کانی خوداوه نده کانیان ده پرنه وه و له و شوینانه دا ناویان ده سپرنه وه. 4 به و شیوه یه ی ته وان یه زدانی پهروه ردگارتان ناپه رستن، 5 به لکو ته و شوینه ی یه زدانی پهروه ردگارتان هه لیده بریژیت له تیو هه موو هوزه کانتان هه تا ناوی خوی تیدا دابنیت بو نیشته جیبوونی، پروتان له و شوینه ده کهن و بو ته ویی ده چن. 6 بو ته ویی قوربانی سووتاندن و سه رپراو و ده یه که کان و به خشینی به رزکراوه و نه زرو به خشینی نازاد و توبه ره ی مانگا و مه ره کانتان پیشککش ده کهن. 7 له ویی له بهرده م یه زدانی پهروه ردگارتان عیوه و خیزانه کانتان ده خون و دلخوش ده بن به هه موو ته وان ه ی ده ستان پیی ده گات، وه ک یه زدانی پهروه ردگارتان به ره که تدار ی کردن. 8 عیوه تاوا مه کهن، وه ک ته وه ی عیوه ته مپو لیره ده یکه بن، که هه رکه سه به و شیوه یه ی خوی ده کات که راسته له پیش چاوی، 9 چونکه هیشتا نه چوونه ته ناو شوینی حه سانه وه و میرات که یه زدانی پهروه ردگارتان ده تانداتی. 10 به لام له پروباری نوردون ده پرنه وه و له و خا که نیشته جی ده بن که یه زدانی پهروه ردگارتان ده تانداتی به میرات و عیوه ده حه سینبته وه له هه موو دوزمنه کانتان که له ده ورو به رتان و نینجا به تاسووده یی نیشته جی ده بن، 11 ته واه و شوینه ی خوداتان هه لیده بریژیت هه تا ناوی له ویی بییت، بو ته ویی هه موو ته و شتانه هه لده گرن که من فهرمانتان پیی ده که م، قوربانی سووتاندن و سه رپراو و ده یه که کان و به خشینی به رزکراوه و هه موو هه لپژیردراوی نه زره کانتان که بو یه زدانی ده کهن. 12 له ویی له بهرده م یه زدانی پهروه ردگارتان دلخوش ده بن، عیوه و کور و کچ و خزمه تکار و کاره که ره کانتان، ههروه ها ته و لیقیبانه ش که له ده روزه ی شاروچکه کانتان، چونکه نه بهش و نه میراتیان له گه لتاندا نییه. 13 تاگادار بن قوربانی سووتاندنه کانتان پیشککش مه کهن له هه ر شوینیک که ده بینن، 14 به لکو له و شوینه ی یه زدان هه لیده بریژیت له یه کییک له هوزه کانتان، له ویی قوربانی سووتاندنه کانتان پیشککش ده کهن و له ویی هه موو ته وان ه ده کهن که من فهرمانتان پییده ده م. 15 به لام له هه موو ته وان ه ی حه زتان بوی ده چیت سه رده بن و گوشت ده خون له هه موو شاروچکه کانتان به گویره ی ته و به ره که ته ی یه زدانی پهروه ردگارتان که پییداون، که سی گلاو و پاک به پیی

پریورہ سم لپی دہ خۆن وەک مامز و ئاسک. 16 بەلام خوین ناخۆن، وەک
 ئاو دەپریژنە سەر زەوی. 17 بۆتان نیبە لە شارۆچکە کانتاندا دەیەکی دانەویڵە
 و شەرابی نوێ و زەیتە کەتان بۆخۆن، ھەر وەھا لە تۆبەرە مانگا و مەرتان و
 نە هیچ شتیکی لە نەزرە کانتان کە نەزریان دەکەن و لە بەخشینە ئازاد
 و بەرزکراوە کانتان، 18 بەلکو لە بەردەم یەزدانی پەرورەدگارتان دەبۆخۆن
 لەو شوینە یەزدانی پەرورەدگارتان ھەلیدە بژیڤیت، خۆتان و کور و
 کچ و خزمەتکار و کارە کەرە کانتان، ھەر وەھا لیبھیە کانی شارۆچکە کانتان،
 لە بەردەم یەزدانی پەرورەدگاریشتان بە ھەموو ئەوانە ی دەستتان پێ دەگات
 دێخۆش دەبن. 19 ئاگادارین لە وە ی لیبھی پشت گوئی بۆخەن بە دریبایی
 پوژانی ژیانان لە سەر خا کە تان. 20 کاتیکی یەزدانی پەرورەدگاری
 خۆتان سنووری فراوان کردن وەک لە گەلتاندا دوا و ئیوہ ش گوتیان
 «گوشت دەخۆین»، چونکە ھەزتان بۆ گوشت خواردن چوو، ئەوا چەند
 ھەزتان بۆ دە چیت لە گوشت دەخۆن. 21 ئەگەر ئەو شوینە یەزدانی
 پەرورەدگارتان ھەلیدە بژیڤیت ھەتا ناوی خۆی لی دابنیت لیتانەوہ دوور
 بوو، ئەوہ لەو مانگا و مەرانە یەزدان پیتانی داوہ سەری بێرن وەک
 فەرمانم پیکردن و لە شارۆچکە کانتاندا لە ھەموو ئەوانە ی ھەزتان بۆی چوو
 بۆخۆن. 22 وەک چۆن مامز و ئاسک دەخوریٹ ئاوا دەبۆخۆن، کەسی گلاو
 و پاک بە پێی پریورہ سم وەک یەکی لپی دەخۆن، 23 بەلام ئاگادارین خوین
 نەخۆن، چونکە خوین ژیانە کەبە، جا ژیانە کە لە گەل گوشتە کە مەخۆن، 24
 نایخۆن، وەک ئاو لە سەر زەوی دەپریژن، 25 نایخۆن ھەتا چا کە بێتە رێی
 خۆتان و مندالە کانتان لەدوای خۆتان، چونکە ئەوہ ی لە بەرچاوی یەزدان
 راستە، ئەوہ دەکەن. 26 بەلام شتە تەرخانکراوە کانتان کە ھی ئیوہن و
 نەزرە کانتان ھەلدەگرن و دەچنە ئەو شوینە یەزدان ھەلیدە بژیڤیت، 27 جا
 قوربانی سووتاندنە کانتان، گوشتە کە و خوینە کە لە سەر قوربانگای یەزدانی
 پەرورەدگارتان دەکەن، بەلام قوربانییە سەرپرەراوە کانتان، خوینە کە ی
 لە تەنیشتی قوربانگای یەزدانی پەرورەدگارتان دەپریژن و گوشتە کە ش
 دەخۆن، 28 ھۆشیار بن ھەموو ئەو وشانە ی من فەرمانتان پیدە دەم
 گوپرایە لی بن، ھەتا بۆ خۆتان و مندالە کانتان لەدوای خۆتان چا کە بێتە
 پیتان ھەتا ھەتایە، کاتیکی ئەوہ ی لە بەرچاوی یەزدانی پەرورەدگارتان چا کە

و راسته ده بکهن. 29 یه زدانی په روه ردگارتان له بهر ده متاندا نه و نه ته وانه له ناو ده بات که میوه خه ریکن بویان ده چن هه تا ده ریانبکهن. به لام کاتیک میوه ده ریانده کهن و له خا که که یان نیشته جی دهن، 30 دواى نه وهی له بهر ده متان له ناو ده بردرین، ناگداربن له وهی نه که ونه داوه وه و سه بهرته به خوداوه نده کانیاں پرسیار مه کهن: «نه و نه ته وانه چوڼ خوداوه نده کانیاں ده په رست؟ ئی ش تاوا ده که یان.» 31 بویه زدانی په روه ردگارتان تاوا مه کهن، چونکه نه وان هه موو نه و شتانهی قیزه ونه له لای یه زدان له وهی رقی لیبه تی بوی خوداوه نده کانیاں کردووه، چونکه ته نانه ت کوران و چکانی خویشیان به ناگر سووتاندووه بوی خوداوه نده کانیاں. 32 هه موو نه و قسانه ی که فهرمانم پیکردن، ناگداربن بیکهن، نه بوی زیاد بکهن و نه لپی که م بکهنه وه.

13 نه گهر له تیوتاندا پیغه مبه ریک یان خه ونیبتیک که خه ویتیکى بینیتت ده رکه وت و نیشانه یه یک یان په رجوو پکی پیدان، 2 جا نه گهر نه و نیشانه یه یان نه و په رجووه که بوی میوه ی باسکرد روویدا و گوئی، «با به دواى خودای دیکه بکه وین و بیان په رستین»، نه و خوداوه ندانه ی که نه تانناسیوه، 3 نه ووا گوئی له قسه ی نه و پیغه مبه ره یان نه و خه ونیبتنه مه گره که نه و خه ونه ی بینیه، چونکه یه زدانی په روه ردگارتان تا قیتان ده کاته وه تا کو بزایت تا یا میوه پر به دل و له ناخه وه یه زدانی په روه ردگاری خو تان خو شده ویت یان نا. 4 به دواى یه زدانی په روه ردگارتان ده رۆن و له و ده ترسن و فهرمانه کانی ده پاریزن و گوپراهلی دهن و نه و ده په رستن و ده سستی پیوه ده گرن. 5 نه و پیغه مبه ره ش یان نه و خه ونیبتنه ی نه و خه ونه ی بینیه ده کوژریت، چونکه به چه واشه کاری قسه ی کرد له دژی یه زدانی په روه ردگارتانه وه که له خاکی میسره وه ده ریبتان و له مالی کوپله پی کرینه وه، بوی نه وهی له ورپگایه لات بدات که یه زدانی په روه ردگارتان فهرمانی پی کردوون له سه ری برۆن. جا خراپه که له تیو خو تان داده مالن. 6 نه گهر برا که ت، کوپری دایکت، یان کوپره که ت یان کچه که ت، یان ژنه که ی باوه شت، یان هاوړیکت که وه ک خو ته به نه پنی له بن گویت خویندی و گوئی، «ده رۆین و خودای دیکه ده په رستین»، نه و خوداوه ندانه ی که نه تو و نه باو پیرانت نه یانناسیوه، 7 له خوداوه نده کانی نه و گه لانه ی ده ورو بهرته، نه وانه ی لیبته وه نریکن یا خود دوورن، له مپه ری زه وهی هه تا نه و په ری، 8

لەگەڵی پەرزەماند مەبە و گوێی ئی مەگرە. دلت یی نەسووتیت و دەستی ئی مەپاریژە و بۆی دامەپۆشە، 9 بەلکو بە دلتیایەوه بیکۆژە، یەکم جار دەستی تۆ لەسەری بێت بۆ کوشتی ئینجا لە کۆتاییدا دەستی هەموو گەل. 10 بەردبارانی دەکەیت هەتا دەمریت، چونکە ویستی لە یەزدانی پەروەردگارت تۆ لا بدات کە لە خاکی میسر لە مالی کۆیلەیی دەریهینایت. 11 ئەوسا هەموو ئیسرائیل دەبیستن و دەترسن و جارێکی دیکە هیچ کەسیک لەتیوتان وەک ئەم بەدکارییە ئەنجام نادات. 12 ئەگەر سەبارەت بە یەکیک لەو شارۆچکەنە یەزدانی پەروەردگارتان پێتان دەدات هەتا تێیدا نیشتهجی بن و تەبەگان بیست، 13 کە خەلکانی بەدکار لەتیوتاندا سەریان هەڵداوه و دانیشتوانی شارۆچکەیان گومرا کردووه و دەلێن، «دەچین و خودای دیکە دەپەرسین»، ئەو خوداوەندانە ی کە نەتانیاسیون، 14 ئیوه لێ بکۆلنەوه و بگەرێن و باش پرسیار بکەن. ئەگەر زانیان بابەتە کە راستە و بێگومانە کە ئەو کارە قێزەونە لەتیوتاندا کراوه، 15 ئەوا بە شمشیر تەواوی دانیشتوانی ئەو شارۆچکە یە بکوژن و قریان بکەن، بە هەموو ئەو شتەنەوهش کە تێدا یە و بە ئازەله مالبیەکانیشییەوه. 16 هەموو شتومە کە کانی لە گۆرەپانی شارۆچکە کە دا کۆدە کە نهوه و هەموو شارۆچکە کە و شتومە کە کانی وەک قوربانی سووتاندنیکی تەواو بۆ یەزدانی پەروەردگارتان دەسووتین، جا بۆ هەتاهەتایە دەبێتە گردیکی وێران و جارێکی دیکە بنیاد نانریتهوه. 17 نایبەت هیچ شتیکی تەرخانکراو بۆ فرکردن لەلای ئیوه ببینریتهوه، هەتا گری تۆرەبە کە یەزدان دا بکریتهوه، بەزەبی پێتان دیتەوه و لەگەڵتان مپهههه بان دەبیت و زۆرتان دەکات هەروەک سویندی بۆ باوبایرانان خوارد، 18 ئەگەر گوێریهلی دەنگی یەزدانی پەروەردگارتان بوون بۆ پاراستنی هەموو فەرمانەکانی کە من ئەمرۆ فەرمانتان پێدەدەم هەتا ئەوهی لەبەرچاوی یەزدانی پەروەردگارتان راستە بیکەن.

14 ئیوه پۆلهی یەزدانی پەروەردگارتان، لەشی خۆتان بریندار مەکەن و ناوچەواتان مەتاشن لەبەر مردوو، 2 چونکە ئیوه گەلێکی پیرۆزن بۆ یەزدانی پەروەردگارتان و یەزدانیش ئیوهی هەلبارد بۆ ئەوهی ببنە گەنجینه یەکی تابیەت بۆ ئەو لە سەرۆکی هەموو ئەو گەلانی لەسەر پرووی زەویدان. 3 هیچ شتیکی قێزەون مەخۆن. 4 ئەمە ئەو ئازەلانەن کە دەیحۆن: گا و مەر و

بزن، 5 ئاسك، مامز، ئاسكە سوورە، بزنەكئوي، كەلەكئوي، ئاسكەكئوي و
 مەرەكئوي. 6 ھەر ئاژەلئيك كە سى دوو كەرتە و كاويژ دەكات، ئەو
 دەخۆن. 7 بەلام لەوانەى كاويژ دەكەن يان سميان دوو كەرتە، ئەمانە
 مەخۆن: وشتر و كەرويشك و گۆرھەلكەنە، چونكە كاويژ دەكەن، بەلام
 سميان كەرت نىيە، لەبەر ئەو بۆتان گلاوہ. 8 ھەر ھەرازىش بۆتان
 گلاوہ، چونكە سى كەرت كراوہ، بەلام كاويژ ناكات، لەبەر ئەو نە
 گۆشتيان بخۆن و نە دەست لە كەلاچيان بەن. 9 لە ھەموو ئەوانەى لە
 ئاوەكاندا دەژىن، ئەوانە بخۆن كە بال و پوولە كەيان ھەيە، 10 بەلام ھەموو
 ئەوئەى بال و پوولە كەى نەيىت نەبخۆن، بۆئىوہ گلاوہ. 11 ھەموو بالئەدەيەكى
 پاك دەخۆن، 12 بەلام ئەمانەيان لى ناخۆن، ھەئۆ و سىسار كە كەچەل و
 دالاش، 13 واشەى سوور و واشەى پەش، ھەموو جۆرەكانى شاھىن
 و شىقار، 14 ھەموو جۆرەكانى قەلەرەش، 15 كۆندەپەپووى شاخدار و
 بايەقوش، مەلى دەريا، ھەموو جۆرەكانى باز، 16 كۆندەپەپووى بچوك و
 كۆندەپەپووى گورە و كۆندەپەپووى سى و 17 كۆندەپەپووى بىبان،
 واشەى ماسىگر، مەلى ماسىگرە، 18 لەقلەق و ھەموو جۆرەكانى شاھۆ
 و پەپوسلىمانكە و شەمشەمەكوپرە. 19 ھەموو مېروويكى بالدار بۆئىوہ
 گلاوہ و ناخورىت. 20 ھەموو بالئەدەيەكى پاك دەخۆن. 21 ھىچ ئاژەلئيكى
 مردار بوو ھەمەخۆن، بىدەن بەو نامۆيانەى لە ھەر شارۆچكەيەكان دەژىن،
 ئەوان دەبخۆن، يان بىفرۆشنە بىانيەكان، چونكە ئىوہ گەلئيكى پىرۆزن بۆ
 يەزدانى پەرورەدگارتان. ھىچ كارىلەيەك بە شىرى دايكى لئەنەن. 22
 ھەموو بەروبوومى كشتوكالتان كە سال بە سال لە چىگەكانتان و بەردىت،
 بە تەواوى دەيەكى لى دەخەنەلاوہ. 23 لەبەردەم يەزدانى پەرورەدگارتان
 لەو شويئەى ھەلئەدەبژىرىت بۆ ئەوئەى ناوى لەوى بىت، دەيەكى دانەوئە
 و شەرابى نوئ و زەيتەكەتان و تۆبەرەكانى مانگا و مەرەكانتان دەخۆن،
 تاكو قىر بن ھەردەم لە يەزدانى پەرورەدگارتان بترسن. 24 بەلام ئەگەر
 رىنگا كە بۆتان دوور بوو و يەزدانى پەرورەدگارتان بەرەكەتدارى كردبوون و
 نەتانتوانى دەيەكەكەتان بەيئەن، چونكە ئەو شويئەى يەزدانى پەرورەدگارتان
 ھەلئەدەبژىرىت بۆ ئەوئەى ناوى لەوى بىت لىتان دوور بوو، 25 ئەوا بە زىو
 بىفرۆشن و زىوہ كە بىچچنەوہ لە دەستتان و پرون بۆ ئەو شويئەى يەزدانى

پهروهردگارتان هه لیده بژی ریت. 26 جا زیوه که خرج بکه له هه موو ئه وهی
 هه زتان بوی ده چیت، له مانگا و مهر و شهراب و مهی و هه موو ئه وهی
 گیانتان لیتان داوا ده کات و له وی له بهردهم یهزدانی پهروهردگارتان یخون و
 میوه و ماله کانتان دنجوش بن. 27 ئه و لیقییه نهش که له شاروچکه کانتان
 به جیان مه هیلن، چونکه بهش و میراتیان له گه ل میوه دا نییه. 28 له کوتای
 هه ر سی سالی کدا هه موو ده یه کی بهروبوومی ئه و ساله تان ده رهینن و له ناو
 شاروچکه کانتان دا بینن، 29 لیقییه کانیش که هیچ بهش و میراتیان له گه ل
 میوه دا نییه، له گه ل ئه و نامو و هه تیو و بیوه ژانه ی که له شاروچکه کانتان بین
 و یخون و تیر بین، بو ئه وهی یهزدانی پهروهردگارتان له هه موو کرداریکی
 ده ستان که ده یکه ن به ره که تدارتان بکات.

15 هه ر هه وت سال جاریک، له قهرزه کانتان خوش بن. 2 ئه مه ش
 چۆنیه تی به تال کردنه وه یه، هه موو خاوه ن قهرزه کان پپو یسته له و قهرزه ی به
 نزیکه کی داوه به تالی بکاته وه. له نزیکه کی یان برا که ی داوا ناکاته وه،
 چونکه کاتی یهزدان بو به تال کردنه وه ی قهرزه کان بانگه واز کراوه. 3 له بیانی
 داوا ده کریت، به لام ئه و قهرزه ی له لای برا که ت هه تبوو، ئه و پپو یسته
 به تالی بکته وه. 4 هه رچه نده پپو یسته له توتان که س هه ژار نه بیته، چونکه
 یهزدان به ره که تدارتان ده کات له و خا که ی یهزدانی پهروهردگارتان پیتانی
 ده دات هه تا وه ک میرات دهستی به سه ردا بگرن، 5 ئه گه ر گو پرایه لی
 یهزدانی پهروهردگارتان بوون، هه تا هه موو ئه و فه رمانانه ی من ئه مرپو
 فه رمانتان پی ده کم، پیاریزن و کاریان پی بکه ن. 6 یهزدانی پهروهردگارتان
 به ره که تدارتان ده کات وه که به لینی پیدان، جا قهرزه به زور به ی نه ته وه کان
 ده دن و میوه قهرزه نا که ن، به سه ر زور به ی نه ته وه کانداه سه لایمان ده بیته
 و ئه وان به سه رتانه وه ده سه لاتدار نابن. 7 ئه گه ر هه ژاریک له توتان بوو،
 یه کیکی له برایتان له شاروچکه یه کی خا که کتان که یهزدانی پهروهردگارتان
 پیتانی ده دات، ئه و دلئان ره ق مه که ن و له ئاست برا هه ژاره کانتان ده ستان
 دامه خه ن، 8 به لکو ده ستانی بو بکه نه وه و ئه وه ی پپو یستی به قهرزه
 بیده نی. 9 ئا گادار بن له وه ی بیریکی خراپتان له دلدا بیته و بلین، «ئه و سالی
 هه وته م نزیک بووه ته وه، سالی به تال کردنه وه ی قهرزه کانه،» ئیتر به خراپی
 ره فتار له گه ل هه ژار بکه ن و نه یه نی، جا ئه ویش بو یهزدان هاوار ده کات

سه بارهت به عیوه و ده یته گونا به سهرتانه وه. 10 به دلفراوانییه وه یچی بیهخشن و با به نابه دلی نه ییت کاتیک ده یده نی، چونکه به هوی ئه م شته وه یه زدانی پهروه ردگارتان به ره که تدارتان ده کات له هه موو کاره کاتان و له هه موو ئه وهی ده ستی بو ده بن. 11 له بهر ئه وهی هه ژار له خا که که دا کۆتایی نایهت، بویه من فه رمانتان پیده ده م و ده لیم: «ده ستی یارمه تیتان بکه نه وه بو برای نه دارتان و بو هه ژاران له خا که که تان.» 12 ته گه ر براهک یان خوشکیکی عیبرایت پی فروشرا و شه ش سال خزمه تی کردیت، ئه وا له سالی حه وه تم له لای خۆت ئازادی ده که یه ت. 13 کاتیک ئازادیشی ده که یه ت، به ده سته تالی ئازادی نا که یه ت. 14 به لکو به دلفراوانییه وه له میگه له که ت و جو خینه که ت و گوشه ره که تی پیده ده یه ت، به و شیویه یی یه زدانی پهروه ردگارت به ره که تدارتی کردوویت، یچی ده ده یه ت. 15 له یادت ییت توش له خاکی میسر کۆیله بوویت، جا یه زدانی پهروه ردگارت توی کرپییه وه، بویه من ئه مرؤ فه رمانی ئه مه ت پی ده که م. 16 به لام ته گه ر گوتی، «واز له تو نا هیتم»، چونکه خۆت و ماله که تی خوشده ویت، له بهر ئه وهی له لای تو له خوشیدا بووه، 17 ئه وا دریشه به و له لای ده رگا که گوئی کون بکه، جا بو هه تاهه تایه ده یته کۆیله ت، ئاواش بو کاره که ره که ت ده که یه ت. 18 به لاتوه گران نه ییت خزمه تکاره که ت ئازاد بکه یه ت، چونکه شه ش سال خزمه تی کردوویت، دوو هینده ی کریگرته یه ک، جا یه زدانی پهروه ردگارت به ره که تدارت ده کات له هه موو ئه وهی که ده یه که یه ت. 19 هه موو تۆ به ره یه کی نیریینه ی مانگا و مه ره کانت بو یه زدانی پهروه ردگارت ته رخان ده که یه ت، کار به تۆ به ره ی مانگا که ت مه که و خوری تۆ به ره ی مه ره کانت مه به ره وه. 20 سال به سال له به رده م یه زدانی پهروه ردگارت ده یخۆیت له و شو یته ی یه زدان هه لیده بری ریت، خۆت و ماله که ت. 21 به لام ته گه ر ئازه لیک که موکو رییه کی تیدا ییت، وه ک شه لی یان کویری، هه ر که موکو رییه کی خراب، ئه وا بو یه زدانی پهروه ردگارت سه ری مه به ره، 22 له شارو چکه ی خۆتدا ده یخۆیت، که سی گلا و و پاک به یچی رتۆ به ره سم وه ک یه ک، وه ک چون مامز و ئاسک ده خۆن. 23 به لام خو یته که ی نه خۆیت، وه ک ئاو ده بری ژیته سه رزه وی.

16 مانگی ئاقیڭ پياريزن و جهژنى پەسخە بۆ يەزدانى پەروەردگارتان بکەن، چونکە لە مانگی ئاقیڭدا يەزدانى پەروەردگارتان بە شەو لە ميسر دەريپينان. 2 جا لە جهژنى پەسخە مانگا و مەر بۆ يەزدانى پەروەردگارتان سەر دەپرن، لەو شويئەى يەزدان هەلیدە بژيريت بۆ ئەوئەوى ناوى لەوى ييت. 3 هېچ نايتىكى بە هەويرترشى لەگەڵ نەخۆن، حەوت پوژنانى فەتيرە دەخۆن، نانى تەنگانە، چونکە بە پەلە لە خاکی ميسر هاتنە دەرەو، هەتا هەموو پوژنانى ژياتنان، پوژنى هاتنە دەرەو تان لە خاکی ميسر لە ياد ييت. 4 لە هەموو سنوورە کانتان نايت هەويرترش بيبيريت بۆ حەوت پوژن و نايت هېچ لەو گۆشتەى عيوارە کە پوژنى يەكەم سەرى دەپرن بۆ بەيانى بيمينتەو. 5 بۆتان نيبە قوربانى جهژنى پەسخە لە يەكئىك لە شاروچکە کانتان سەر بپرن کە يەزدانى پەروەردگارتان دەتانداتى، 6 بەلکۆ لەو شويئەى يەزدانى پەروەردگارتان هەلیدە بژيريت هەتا ناوى لەوى ييت، لەوى قوربانى پەسخە سەر دەپرن لە عيوارە، دەمەو خۆر ئاوابوون، لە کاتى يادکردنەوى سالانەى هاتنە دەرەو تان لە ميسر. 7 لەو شويئەى يەزدانى پەروەردگارتان هەلیدە بژيريت، لى دەنن و دەيخۆن و ئينجا بۆ بەيانى دەگەرىنەو چادەرە کانتان. 8 شەش پوژنانى فەتيرە دەخۆن و پوژنى حەوتە ميسر ئاھەنگى کۆتايى دەگيرن بۆ يەزدانى پەروەردگارتان، هېچ کارىكى تيدا ناکەن. 9 حەوت هەفتە دەژميرن بۆ خۆتان، لە دەستپيکردنى درويئەى دەغل دەستپيئە کەيت. 10 جهژنى هەفتەکان بۆ يەزدانى پەروەردگارتان دەگيرن، بەگويرەى ئەوئەوى لە دەستان ديتە دەر بەخشينىكى ئازاد دەبەخشن، وەک ئەوئەندەى يەزدانى پەروەردگارتان بەرە کە تدارى کردوون. 11 جا خۆتان و کور و کچ و خزەمە تکار و کارە کەرە کانتان، هەروەها ئەو لىقيانەى کە لە شاروچکە کانتان و ئەو نامۆ و هەتو و بيوەژنانەى کە لە تيو تان لە بەردەم يەزدانى پەروەردگارتان دىخۆش دەبن، لەو شويئەى يەزدانى پەروەردگارتان هەلیدە بژيريت هەتا ناوى لەوى ييت. 12 لە يادتان ييت عيوەش لە ميسر کۆيلە بوون، بۆ ئەو فەرزانە بەجيدە هين و پەپرەويان دەکەن. 13 حەوت پوژنان جهژنى کە پرە شينە بۆ خۆتان دەکەن، کاتىک بەرەم لە جۆخين و گوشەرە کە تان کۆدە کە ئەو. 14 جا بە جهژنە کە تان خۆتان و کور و کچ و خزەمە تکار و کارە کەرە کانتان، هەروەها ئەو لىقى و نامۆ و هەتو و بيوەژنانەى لە شاروچکە کانتان دان

دڤڤوش دهن. 15 ههوت رۆژان بۆ يهزداني پهروهردگارتان جهژن دهگيرن لهو شويته يهزدان هه ليده بژيريت، چونكه يهزداني پهروهردگارتان بهره كه تدارتان دهكات له هه موو بهروبووميك و له هه موو كرداريكي دهستان، جا بيگومان دڤڤوش دهن. 16 سي جار له ساليكدا هه موو نيرينه كاتنان له بهردهم يهزداني پهروهردگارتان تاماده دهن، لهو شويته يه كه خوي هه ليده بژيريت: له جهژني فهتيره و جهژني هه فته كان و جهژني كه پره شينه. ناييت به ده سته تالي له بهردهم يهزدان تاماده بن، 17 به پي ئه و بهره كه ته يهزداني پهروهردگارت پيئ ده به خشيت، هه ره كه به گويره ي ئه وه ي له ده ستي ديه دهه. 18 دادوه ران و كوينا كان بۆ خوئان داده نين له هه موو شاروچكه كاتنان كه يهزداني پهروهردگارتان پيتاني ده دات به گويره ي هوزه كاتنان، جا ئه وانيش دادوه ريه كي راستودروست بۆ گه له ده كه ن. 19 دادوه ري خوار مه كه نه وه و لايه نگرى كه س مه كه ن و به رتيل وه رمه گرن، چونكه به رتيل چاوي دانا كان كويز دهكات و قسه ي راستودروستان خوار دهكات. 20 دادوه ري په پره و ده كه ن و ته نها دادوه ري، هه تا بژين و ده ست به سه ره ئه و خا كه دا بگرن كه يهزداني پهروهردگارتان پيتاني ده دات. 21 هيج ستوونه ئه شيرايه ك له هيج داريك بۆ خوئان ناچين له ته نيبست قوربانگا كه ي يهزداني پهروهردگارتانه وه كه بۆ خوئان دروستي ده كه ن، 22 هيج به ردكي ته رخانكراو بۆ خوئان رامه گرن، ئه وه ي يهزداني پهروهردگارتان رقي ليه تي.

17 بۆ يهزداني پهروهردگارتان گايه ك يان به رخيگ سه رمه برن كه كه موكو ريه ك يان شتيكي خراپي تيدا ييت، چونكه ئه وه قيزه ونه له لاي يهزداني پهروهردگارتان. 2 ئه گه ره له تيوتان، له يه كيگ له شاروچكه كاتنان كه يهزداني پهروهردگارتان پيتاني ده دات، پياويك يان ئافره تيك بينرا كاريك دهكات كه له لاي يهزداني پهروهردگارتان خراپه و په يمانه كه ي ده شكينييت و 3 به پيچه واننه ي فه رماني منه وه، خوداوه ندي ديكه، خور، مانگ يان هه ره يه كيگ له ئه ستيزه كانى تاسمان ده په رستييت و كرتوشي بۆ ده بات، 4 جا پيتان را گه به نرا و بيستان، ده بيت عيوه باش لي بكوئنه وه. ئه گه ره تاوانبار كرده كه راست بوو و بيگومان ئه و كاره قيزه ونه له ئيسرائيل كرابوو، 5 ئه و ئه و پياوه يان ئه و ئافره ته ي ئه و به دكاريه ي كردوو، ده ريه كه ن بۆ

لای دەر وازە ی شارە کەتان و بەردبارانی بکەن هەتا دەمریت. 6 ئەو هی
 بکوژریت لەسەر زاری دوو شایەت یان سێ شایەت دەکوژریت، ناییت
 لەسەر زاری یەک شایەت بکوژریت. 7 یە کەم جار دەستی شایەتە کانی
 بەسەرەو دەیت بۆ کوشتی پاشان دەستی هەموو گەل، جا خراپە کە لە تیو
 خۆتان دادەمالن. 8 ئەگەر داوا بەنگان بە لاو و سەخت بوو لە بریاردان،
 چ لە تاوانی پروودای کوشتن یان داواکاری ماف یان پەلاماردان، لە
 کاروباری ناکوکی لە دادگا کاتبان، ئەوا هەستن و پڕۆن بۆ ئەو شوینە ی
 یەزدانی پەرورەدگارتان هەلیدە بژیریت. 9 پڕۆنە لای کاهینە لیقییە کان و
 لای ئەو دادوهرە ی لەو پڕۆزانە دایە و پیرسن، جا حوکمی بریارە کەتان پێ
 پادە گە یەن. 10 دەیت ئەو بریارە ی کە پیتانی پادە گە یەن جیبە جیبی
 بکەن، لەو شوینە ی یەزدان هەلیدە بژیریت. ئاگادارن لەو هی ریک ئەو
 بکەن کە فیرتان دە کەن. 11 بە پیتی ئەو ریتما ییە فیرتان دە کەن و ئەو حوکمی
 پیتانی دە لێن، وا دە کەن، لەو شتانه لامە دەن کە پیتانی پادە گە یەن، نە
 بە لای راست و نە بە لای چەپ. 12 ئەو پیاو ش کە بە لووتبەرز ییە و
 دە جۆلێتە وە و گوئی ناگریت لەو کاهینە ی لەو پیاو ستاوە بۆ ئەو هی
 یەزدانی پەرورەدگارتان پەرسیت، یان گوئی لە دادوهرە کە ناگریت، ئەوا
 ئەو پیاو دە کوژریت و خراپە کە لە ئیسرا ئیلدا دادە مالریت. 13 جا هەموو
 گەل دە بیستن و دە ترسن و لە پاش ئەو لووتبەرزانه نا جۆلێتە وە. 14 کاتیک
 هاتنە ئەو خاکە ی کە یەزدانی پەرورەدگارتان دە تانداتی و دە ستان بە سەردا
 گرت و تیلدا نیشته جی بوون، جا ئەگەر بلێن، «پاشایە ک بۆ خۆمان دادە تین
 وە ک هەموو ئەو نە تە وانە ی دە ورو بەرمان»، 15 ئەوا ئەو پاشایە بۆ خۆتان
 دادە نین کە یەزدانی پەرورەدگارتان هەلیدە بژیریت، یە کتیک لە برا کاتبان بۆ
 خۆتان دە کە نە پاشا، بۆتان نییە یە کتیک ییگانه دابنن کە ئیسرا ئیلییە ک ی براتان
 نییە. 16 بە لام با ئەو پاشایە ئەسپ بۆ خۆی زۆر نە کات و گەل نە نیریتە وە بۆ
 میسر، بۆ ئەو هی ئەسپی زۆر تر بە دە ستبێنیت، چونکە یەزدان پیتی فەر موون:
 «نە کەن جار یکی دیکە بە و رینگایە دا بگەر یئە وە.» 17 هەر وە ها با ژن بۆ
 خۆی زۆر نە کات، نە وە ک دلی لابات. با زێر و زیویش بۆ خۆی گە لیک
 زۆر نە کات. 18 کاتیک لە سەر تە ختی پاشایە تیە کە شی دادە نیشیت، با
 ویتە یە ک لە م فیر کردنە لە پەرتوو کتیک لە لای کاهینە لیقییە کان بۆ خۆی

بنو سیتته وه. 19 جا به در یژانی ژبانی له لای ده بیټ و لپی ده خوینتیته وه، بۆ
 ته وهی قیر بیټ له یه زدانی پهروه ردگاری خوی بترسیت و هه موو وشه کانی
 ئەم فیر کردنه و ئەم فەرزانه به جیبینیت هه تا په پیره ویان بکات. 20 نه وه ک
 به سه ر برا کانی لوت بهرز بیټ، نه وه ک له فەرمانه کان به لای راست یان
 به لای چه پدا لابات، بۆ ته وهی در یژه به ماوهی پاشایه تییه که ی بدات،
 خوی و نه وه کانی له تیو ئیسرا ئیل.

18 کاهینه لیثیه کان و هه موو هۆزی لیثی به ش و میراتیان له گه ل
 ئیسرا ئیل نایټ، به لکو قوربانیه به ئاگره کان بۆ یه زدان به شی ئەوانه، چونکه
 ئەمه میراته بۆیان. 2 جا له ناو برا کانیان میراتیان نایټ، یه زدان میراتی
 ئەوانه وه ک به لیثی پیدان. 3 ئەمه ش مافی کاهین ده بیټ له سه ر گه ل،
 له وانیهی قوربانی سه رده پرن، جا گا بیټ یان مه ر، شان و شه ویلاکی
 خواره وه به چه ناگه و هه ردوو پروومه ته وه و گه ده به کاهین ده درین.
 4 هه روه ها یه که مین به ره می دانه ویله و شه رانی تازه و زه یت و یه که م
 برینه وهی خوری مه ره کانتانی پیده ده ن، 5 چونکه یه زدانی پهروه ردگارتان
 له ناو هه موو هۆزه کانتان هه لیژاردن هه تا بوه ستن بۆ خزمه تکردن به ناوی
 یه زدانه وه، خویان و کوره کانیان هه تاهه تایه. 6 ته گه ر لیثیه ک له هه ر
 یه کیچ له شار و چکه کانی ئیسرا ئیل، له و شوینهی ده ژبیټ و پر به دل
 خوی هات بۆ ته و شوینهی که یه زدان هه لیده بر یژیت و 7 به ناوی یه زدانی
 پهروه ردگارییه وه خزمه تی کرد، وه ک هه موو برا لیثیه کانی که له وی
 له به رده م یه زدان وه ستاون، 8 ته وا به شیان یه کسان ده بیټ له خواردن،
 بیچکه له وهی له میراتی خیزانه که ی ده فرۆشریت. 9 کاتیچ چونه ناو ته و
 خا که ی که یه زدانی پهروه ردگارتان پیتان ده دات، فیر مه بن وه ک نه ریته
 قیزه ونه کانی ته و نه ته وانه بکه ن. 10 ته وانه تان تیدا نه بیټ که کوره که ی یان
 کچه که ی وه ک قوربانی بسووتینیت، هه روه ها نه ته وانیهی فالگرته وه ده که ن
 و نه به خت خویندنه وه و نه جادوو گه ری و نه سبحر بازی، 11 نه ته وانیهی
 نوشته ده که ن و نه ته وانیهی تیوانگرن و نه ته وانیهی رۆح ئاماده کارن و نه
 ته وانیهی راویژ به مردووان ده که ن، 12 چونکه هه رکه سیچ ئەم نه ریتانه
 په پره و بکات له لای یه زدان قیزه ونه، هه ر به هۆی ئەم نه ریته قیزه ونانه یه
 یه زدانی پهروه ردگارتان نه ته وه کان له به رده متان راو ده نیت. 13 له لای

یەزدانی پەرورەدگارتان بێ کەموکوری دەبن. 14 ئەو نەتەوانەى ئیوه جیان دەگرەوه گوی لە بەخت خوینەر و فالگرەوان دەگرن، بەلام بۆ ئیوه یەزدانی پەرورەدگارتان بەم شێوهیە پێ نەداوه. 15 یەزدانی پەرورەدگارتان لە تیوتان لە براکتان پیغەمبەریکی وەک منتان بۆ دەستبەشێوان دەکات، دەبێت گوی لێ بگرن. 16 بەگۆرەى هەموو ئەو شتەى لە یەزدانی پەرورەدگارتان داوا کرد لە حۆرئەف لە پوژی کۆبوونەوه و گوتتان: «با ئیتر گویان لە دەنگی یەزدانی پەرورەدگارتان نەبێت و ئەم ئاگرە مەزنەش نەبیننەوه، نەوێک بمرین.» 17 یەزدانی پەرورەدگارتان فەرمانم: «چاکان کرد لەوهی گوتیان، 18 لەتێو براکتان پیغەمبەریکی وەک تۆیان بۆ دادەنیم و وتەکانم دەخەمە دەمی و ئەوهی فەرمانی پێدەدەم ئەو بۆیان پێ دەدوێت. 19 جا ئەو کەسەى گوی لە وشەکانم نەگرێت کە ئەو پیغەمبەرە بە ناوی منەوه دەبێت، ئەو لێرسینەوهی لەگەڵ دەکەم. 20 بەلام ئەو پیغەمبەرەى لوتبەرزد دەبێت و بە ناوی منەوه قسەیک دەکات کە من فەرمانم پێ نەکردوووە بیکات، یان ئەوهی بە ناوی خودای دیکەوه قسە بکات، ئەو پیغەمبەرە دەبێت بمریت.» 21 ئەگەر لە دلێانەوه بێن، «چۆن ئەو قسە بە بزاین کە یەزدان نەیفەرمووه؟» 22 ئەوا ئەوهی پیغەمبەریکی بە ناوی یەزدانەوه قسەى پێکردوووە و پرووی نەدا و نەبوو، ئەوه ئەو قسە بەیە کە یەزدان نەیفەرمووه، بەلکو ئەو پیغەمبەرە بە لوتبەرزیهوه گوتووێهتی، جا لێ مەترسن.

19 کاتیکی یەزدانی پەرورەدگارتان ئەو نەتەوانەى قەرکرد کە یەزدانی پەرورەدگارتان خاکە کە یانتان دەدات و کاتیکی دەرتانکردن و لە شار و ماله کانیان نیشته جی بوون، 2 سێ شار لە ناوه پراستی خاکە کە تان بۆ خۆتان جیا دەکەنەوه کە یەزدانی پەرورەدگارتان دەتاندات هەتا دەستی بەسەردا بگرن. 3 پریگا دروستدەکەن و ئەو خاکەى کە یەزدانی پەرورەدگارتان بە میرات دەتاندات، دەیکەن بە سێ بەشی سنوورداری، تاکو ئەو کەسەى کە سێک بکوژێت بۆ ئەوی هەبێت. 4 ئەم یاسایە بۆ ئەوهی، ئەگەر کە سێک بەبێ ئەنقەست لە هاوڕیکەى دا کە پێشتر ناحەزی ئەو نەبووه، بۆ ئەوی هەلدێت، ئیتر دەژێت. 5 بۆ نمونە، یەکیک لەگەڵ هاوڕیکەى بچیتە ناو دارستان بۆ دارپین و لە کاتی تهور وەشاندن ئاسنە کە لە داردەستە کە دەرهپێت و لە هاوڕیکەى بدات و بمریت. ئەو کەسە بۆ یەکیک لەو

شارانه هه‌لدیت و ده‌ژیت. 6 ئەگینا خوینگره که له تووره پیدا به‌دوای
 تۆمه تبارکراوه که ده‌که‌ویت و به‌هۆی دووری ریگا که بۆ شاری په‌ناگا، له
 ریگای ده‌گات و ده‌یکوژیت، له کاتیگدا ئەو شایانی مردن نییه، چونکه
 پښتر ئەو ناحه‌زی هاو‌ریکه‌ی نه‌بووه. 7 بۆیه من فەرمانتان پښده‌ده‌م که
 سێ شار بۆ خۆتان جیا بکه‌نه‌وه. 8 ئە‌گەر یه‌زدانی په‌روه‌ردگارتان سنووری
 فراوان کردن وه‌ک سویندی بۆ باوبایرانتان خوارد و هه‌موو ئەو خاکه‌ی
 پیدان که به‌لینی به‌ باوبایرانتان دا بیانانی، 9 چونکه هه‌موو ئەم فەرمانانه‌تان
 پاراست هه‌تا جیبه‌جیبی بکه‌ن وه‌ک ئەوه‌ی من ئەمرۆ فەرمانتان پښده‌ده‌م،
 هه‌تا یه‌زدانی په‌روه‌ردگارتان خۆشبویت و هه‌موو رۆژان ریگای بگرته‌به‌ر،
 ئەوا سێ شاری دیکه‌ش بۆ خۆتان زیاد بکه‌ن له‌سه‌ر ئەم سییه. 10 ئەوه
 بکه‌ن بۆ ئەوه‌ی خوینی ییتاواتیک له‌ناو خاکه‌تان نه‌رژیت که یه‌زدانی
 په‌روه‌ردگارتان به‌ میرات ده‌تاندانی، جا تاوانی خوینگره‌تنتان له‌سه‌ر ده‌ییت.
 11 به‌لام ئە‌گەر که‌سیک رقی له‌ دراوسیه‌کی ییت و بۆسه‌ی بۆ نایه‌وه و
 لێ هه‌ستا و لیدانی کوشنده‌ی لیدا و مرد و ئینجا بکوژه‌که بۆ یه‌کیک
 له‌و شارانه هه‌لات، 12 ئەوا پیرانی شارۆچکه‌کی خۆی ده‌نیرن و له‌وێ
 ده‌یه‌پننه‌وه و ده‌پدنه‌ ده‌ست خوینگری تۆله‌سینه‌ر و ده‌کوژریت. 13
 به‌زه‌ ییتان پیدان نه‌یه‌ته‌وه، جا تاوانی رشتنی خوینه ییتاوانه‌که له‌ ئیسرائیلدا
 داده‌مالی و چاکه‌تان بۆ ده‌ییت. 14 سنووری به‌ردرێزکراوی زه‌وی
 دراوسیه‌کت مه‌گوێزه‌وه که ئەوانه‌ی یه‌که‌م جار دایانناوه، له‌و میراته‌ی
 به‌رت ده‌که‌ویت له‌و زه‌ویه‌ی یه‌زدانی په‌روه‌ردگارت پیت ده‌دات هه‌تا
 بیه‌ته‌ خاوه‌نی. 15 یه‌ک شایه‌ت به‌س نییه بۆ تاوانبارکردنی که‌سیک به
 ئەنجامدانی تاوانیک یان هه‌له‌یه‌ک، له‌ هه‌ر تاوانیک که ده‌یکات. هه‌ر
 تاوانیک له‌سه‌ر زاری دوویان سێ شایه‌ت راستیه‌که‌ی ده‌سه‌لمینریت. 16
 ئە‌گەر شایه‌تیکی درۆ ده‌رکه‌وت بۆ ئەوه‌ی به‌ چه‌وتی شایه‌تی له‌سه‌ر که‌سیک
 بدات، 17 ئەوا هه‌ردوو پیاوه‌که‌ی ناکۆکیان له‌نیوانه، له‌به‌رده‌م یه‌زدان،
 له‌به‌رده‌م کاهینه‌کان و ئەو دادوه‌رانه‌ی له‌و رۆژانه‌دان راده‌وه‌ستن، 18 جا
 ئە‌گەر دادوه‌ران باش لێیان کۆلییه‌وه و زانیان شایه‌ته‌که شایه‌تیکی درۆزنه و
 به‌ درۆ شایه‌تی له‌سه‌ر برا‌که‌ی داوه، 19 ئەوا ئەوه‌ی پێ بکه‌ن که ده‌یویست
 به‌ برا‌که‌ی بکات، جا خراپه‌که له‌نیو خۆتان داده‌مالن و 20 ئەوانی دیکه

دەبىستىن و دەترسنى و ئەو كارە خراپە لە تىوتاندا دووبارە ناكړيټهوه. 21
بهزه بىتان نه پيټ، گيان به گيان، چاو به چاو، ددان به ددان، دەست به
دەست، پيټ به پيټ.

20 كاتيك ده چن بۇ ئەوهى له دژى دوژمنه كاتنان بجه ننگن، ئەسپ و
گاليسكه و سوپابه كى له خۇتان زۆرتان بىنى، لىيان مه ترسن، چونكه بهزدانى
پهروه ردگارتان له گه لئانه كه له خاكى ميسره وه دهره پىنان. 2 كاتيك له
جه ننگ نزيك ده كه ونه وه كاهينه كه دپته پيش و وتار بۇ گهل دەدات،
3 پىيان ده لىت: «ئەى ئيسرائيل گوى بگره، ئيوه ئەمرو له جه ننگ له
دژى دوژمنه كاتنان نزيك بوونه ته وه، وره تان نه پرووخيت، لىيان مه ترسن
و مه توقن و سام نه تانگريټ، 4 چونكه بهزدانى پهروه ردگارتان له گه لئان
دهروات، هه تا بۇ ئيوه له دژى دوژمنه كاتنان بجه ننگيت و سهركه و توتوتان
بكات.» 5 ئينجا كوئىخا كان قسه بۇ گهل ده كەن و ده لىن: «كى خانوويكى
نوئى بنيا ناوه و نه يكر دووه ته وه، با پروات و بگه پريته وه بۇ ماله كهى، نه وهك
له جه ننگه كه دا بكوژريټ و پياويكى ديكه بيكات هوه. 6 كى رهزه ميويكى
چاندووه و له به كه م بهرى نه خوار دووه؟ با پروات و بگه پريته وه ماله كهى،
نه وهك له جه ننگه كه دا بكوژريټ و پياويكى ديكه به كه م بهرى بخوات.
7 كى ژتيكى ماره كردووه و نه بگواستوه ته وه، با پروات و بگه پريته وه
ماله كهى، نه وهك له جه ننگه كه دا بكوژريټ و پياويكى ديكه بيگوازيته وه.»
8 ئينجا دووباره كوئىخا كان قسه بۇ گهل ده كەن و ده لىن: «كى ده ترسيټ و
ورهى پروخواه؟ با پروات و بگه پريته وه بۇ ماله كهى، نه وهك دلى برا كانيشى
بتوقيت وهك خوى.» 9 كاتيك كوئىخا كان له قسه كردن له گهل گهل
ته واو ده بن، فهرمانده كان بۇ سوپا داده نين. 10 كاتيك له شارىك نزيك
ده بنه وه بۇ ئەوهى له گه ليدا بجه ننگن، بانگى بكن بۇ پريككه و تن. 11 جا
ئەگەر بۇ ناشتبوننه وه وه لامي دانه وه و دهرگاي بۇ كردنه وه، ئەوا هه موو ئەو
گه لهى تىيدان بۇ ئيوه بيگارى و كارت بۇ ده كەن. 12 به لام ئەگەر ناشتبيان
نه ويست و له دژتان جه ننگان ئەوا تابلوقهى بدن. 13 كاتيك بهزدانى
پهروه ردگارتان ئەوى دا به ده ستان، ئەوا به شمشير له هه موو پياوه كانى بدن،
14 به لام ئافرهت و مندال و ئازهل مالى و هه موو شتيكى ديكه كه له ناو
شاره كه به، هه موو تالان كردنه كه ده پيټه ده سته و تان، ئەو ده سته و تانهى

دوژمنانتان به کارده هیئن که یه زدانی په روه ردگارتان پیتانی دا. 15 تاوا ده کن به هممو ته و شارانه ی زور له میوه دوورن، ته وانه ی له شاره کانی هم گه لانه ی ئیره نین. 16 به لام شاره کانی هم گه لانه ی که یه زدانی په روه ردگارتان به میرات ده تانداتی، هیچ هه ناسه یه کی لی مه هیلنه وه. 17 به لکو به ته و او ی له ناویان بهن، حیقی و ته موری و که نغانی و پریری و حیقی و به بوسیبه کان، هه روه ک یه زدانی په روه ردگارتان فرمانی پی کردن، 18 نه وه ک فیرتان بکن وه ک هممو نه رپته قیزه ونه کانیان بکن که ته وان بو خودا و نده کانیان ده یکن، میوه ش سه باره ت به یه زدانی په روه ردگارتان تووشی گونا ده بن. 19 ته گه ر بو چه ندین رورژ تابلوقه ی شارینگان دا، جه نگان له دژی به رپا کرد هه تا بیگرن، داره کان به ته ور له ناو مه بهن و مه یان پرته وه، چونکه ده توان له به رو بو میان بخون. ئایا داری ره ز مروقه تا کو تابلوقه ی بده یه؟ 20 به لام ته و دارانه ی که ده زان لینیان ناخورین، ته و ده توان ته وانه تیکبدن و بیان پرته وه بو دروستکردنی سه نگه ر له دژی ته و شاره ی که جه نگان له گه ل ده کات هه تا ده که ویت.

21 ته گه ر کوژراویک له و خا که دوزرایه وه که یه زدانی په روه ردگارتان پیتان ده دات هه تا ده ستی به سه ردا بگرن، له چلگه یه ک که وتوو و نه زانرا کی کوشتوو یه تی، 2 ته و او پیران و دادوه راتنان ده چن و دووری تیوان کوژراوه که و ته و شاروچکانه ی ده وره یه ده پیون. 3 جا پیرانی نزیکترین شاروچکه له کوژراوه که گویره که یه کی میننه ی سی ساله ده بهن که هیشتا جووتی پی نه کراییت، نبری له سه ر دانه نراییت. 4 پاشان پیرانی ته و شاروچکه یه گویره که که بو دؤلیک ده به نه خواره وه که جوگه یه کی ئاوی له به رپریشتوی تیداییت و نه چیراییت و نه چیراییت و له دؤله که ملی ده شکینن. 5 دواتر کاهینه کان، نه وه ی لیقی دینه پیشه وه، چونکه یه زدانی په روه ردگارتان ته وانی هه لبراردووه هه تا خزمه تی بکن و به ناوی یه زدانه وه داوای به ره که ت بکن، جا هه موو ناکوکی و په لامارداتیک به گویره ی قسه ی ته وان یه کلا ده کرپته وه. 6 ئینجا هه موو پیرانی ته و شاروچکه یه ی که له کوژراوه که نزیکه له دؤله که ده ستیان ده شون، له و شوینه ی که گویره که ملشکاوه که ی لییه و 7 راپده گه یه نن: «ده سته کاغمان هم خویننه یان نه رشتوو و چاوه کاغمان نه یانینیوه. 8 ته ی یه زدان، که فاره تی ئیسرایلی گه لی خوت بکه که کرپته وه

و خوینیکی بیتاوان مه خه ره ملی ئیسرائیلی گه له کهت.» جا که فاره تی
 نه و خوینیه یان بو ده بیټ. 9 تاوانی رشتنی خوینیه بیتاوانه کهش له تیوتان
 داده مالن، چونکه نه وهی له بهرچاوی یه زدان راست بوو، ئیوه کردتان. 10
 نه گهر له دژی دوزمنه کانت بو جهنگ چوویت و یه زدانی په روه ردگارت
 نه وانی دا به ده ست و دیلت لی گرتن، 11 له تیو دیله کان ئافره تیکی پروخسار
 جوانت بینی و چووه دلته وه و کرده ژنی خوت، 12 کاتیک ده یه پینته
 ماله کهت، سه ری ده تاشیت و نینوکه کانی ده کات، 13 جله کانی دیلیتی
 له بهر داده که نیت و بو ماوهی مانگیک له ماله کهت ده بیټ و شیوه ن
 بو دایک و باوکی ده گیریت، پاش نه وه ده یگوازیته وه و به زاوا ده بیت
 و ده بیټه ژنت. 14 نه گهر پی دلخوش نه بوویت، به ره لای بکه، به پاره
 مه یفرۆشه و هه لسوکه وتی وه ک کویله له گه لدا مه که، چونکه تو ئاپرووت
 بردووه. 15 نه گهر پیاویک دوو ژنی هه بیټ، یه کیکیانی خویش و نه وی
 دیکه یانی خویشه ویست، جا که هه ردووکیان کوربان بوی بوو و توبه ره که
 هی خویشه ویسته که نه بوو، 16 نه و نه و رۆژهی نه وهی هه یه تی بو کوره کانی
 بهش ده کات، بوی نییه کوری خویشه ویسته که بکات به توبه ره له جیاتی
 کوره توبه ره که، 17 به لکو کوره کهی له و ژنه ی که خوشی ناویټ وه ک
 توبه ره ده یناسیت، هه تا دوو به شی پیدات له هه موو نه وهی هه یه تی، چونکه
 نه و کوره یه که م نیشانه ی توانای باوکیه تی، مافی توبه رایه تی هه یه. 18 نه گهر
 پیاویک کوریکه که لله ره ق و یاخی هه بوو، گوپرایه لی قسه ی دایک و
 باوکی نه بیټ و گوپیان لی نه گریټ کاتیک ته مبیټ ده کهن، 19 دایک و
 باوکی ده یگرن و ده یه پینته لای پیرانی شاروچکه کهی، بولای ده روازه ی
 شاروچکه کهی و 20 به پیرانی شاره کهی ده لئین، «ته م کوره مان که لله ره ق
 و یاخیه، گوپرایه لمان نییه و ده ست بلا و و سه رخۆشه.» 21 ئینجا هه موو
 پیاوانی شاروچکه کهی به ردبارانی ده کهن هه تا ده مریت، ئیتر به مه خراپه که
 له تیو خوتان داده مالن و هه موو ئیسرائیل ده بیستن و ده ترسن. 22 نه گهر
 که سیک تاوانیکی له سه ر بوو که سزا کهی مردنه، جا که کوزرا و له سه ر
 دار هه لئانواسی، 23 شه و تهرمه کهی له سه ر داره که مه هیلنه وه، به لکو
 له هه مان رۆژدا ده ییژن، چونکه هه لواسرا و له سه ر دار له لایه ن خودا وه

نەفرەت لىكراۋە، جا خا كە تان گلاۋ مە كەن كە يەزدانى پەرورە دگارتان
بە مىرات دە تانداتى.

22 ئە گەر گايان مەرى ھەر ھاۋلا تىبەكت بىنى وىل بوۋە، خۆتى لى
گىل مە كە، بەلكو پىۋىستە لەسەرت بۇ برا كەتى بگەر يىتتەۋە، 2 جا ئە گەر
برا كەت لىتتەۋە نىك نە بوۋىان نە تە ناسى، ئەۋا يىخەرە مائە كە تەۋە ۋە لەلات
دە يىت ھە تا برا كەت داۋاى دە كاتتەۋە، ئەۋسا بۇ دە گەر يىتتەۋە. 3 ھە مان
شت دە كەيت بۇ گوۋىد رىژە كەى ۋ بۇ كەۋا كەى ۋ بۇ ھەر شىكىكى ۋن بوۋە
برا كەت كە لى ۋن دە يىت ۋ تۆ دە ىدۆزىتتەۋە، بۇت نىبە خۆتى لى گىل
بگەيت. 4 كە گوۋىد رىژيان گاي برا كەت دە بىنىت لە رىنگادا كە توتوۋە،
خۆتى لى گىل مە كە، بەلكو پىۋىستە لەسەرت لە گە لى ھە لىستىتتەۋە. 5
شتومەكى پىۋا نايىت بە بەر ژنەۋە يىت ۋ نايىت پىۋا جلى ژن لە بەر بكات،
چونكە ھەر كە سىك ئە مە بكات، قىزەۋنە لە لاي يەزدانى پەرورە دگارت. 6
ئە گەر رىككەوت ھىلانەى باندە يەك لە رىنگا لە پىشت بوۋ، لە ناۋ دارىك
يان لەسەر زەۋى ۋ يىچوۋىان ھىلكەى تىدا بوۋ ۋ دايكە كە شى تىدا بوۋ بە كرى
لەسەر يىچوۋە كان يان ھىلكە كان ھە لىشتىبوۋ، ئەۋا دايكە كە ۋ يىچوۋە كان پىكەۋە
مە بە، 7 دايكە كە ئازاد بگە ۋ يىچوۋە كان بۇ خۆت بىبە، بۇ ئەۋەى چا كەت بۇ
بىت ۋ درىژە بە رۇژانت بدەيت. 8 ئە گەر خانوۋىكى نویت بىناد نا، ستارە
بۇ سەربانە كەت بگە، نەۋەك خوينىك بىنىتتە سەر مائە كەت ئە گەر بە كىكى
لى كەۋتە خوارەۋە. 9 لە رەزە كەت دوو جۇر تۆۋ مە چىنە، ئە گەر ئە مە
بگەيت، نەك تەنھا ئەۋەى دە يىچىنىت، بەلكو بەرى رەزە مېۋە كە شت بۇ
پىرۇزگا تەرخان دە كرىت. 10 كىلان بە گا ۋ گوۋىد رىژ پىكەۋە مە كە. 11
جلوبە رگى تىكە لاۋ لە بەر مە كە، خورى ۋ كە تان پىكەۋە لە بەر مە كە. 12 لە
لچكە كانى كەۋا كەت كە خۆتى پى دە پۇشيت، گولنىگ بۇ خۆت بگە.
13 ئە گەر پىۋاۋىك ژىتىكى ھىنا ۋ كاتىك چوۋ بۇ لاي رقى لى بوۋەۋە ۋ
14 قسەى بۇ ھە لىست ۋ ناۋىكى خراپى بە داۋاۋە نا ۋ گوتى، «ئەم ژنەم
ھىنا ۋ كە چوۋمە لاي پەردەى كىچىنى نە بوۋ.» 15 دايك ۋ باۋكى كچكە كە
بە لگەى كىچىنىيە كەى دە بەن ۋ لە لاي دەروازەى شارۋچكە كە بۇ پىرانى
شارۋچكە كە دە سە لىتن. 16 باۋكى كچكە كە بە پىران دە لىت، «كچكە كەى خۇم
بەم پىۋاۋە دا بىتتە ژنى ۋ رقى لى بوۋەۋە. 17 ۋا قسە شى بۇ ھە لىستوۋە ۋ

ده لیت: "کچه که ت پهرده ی کچینی نه بوو،" ته مه ش به لگه ی کچینی کچه که مه،»
 جله که ش له به رده م پیرانی شاروچکه که ده خه نه پروو، 18 یتیر پیرانی ته و
 شاره پیاوه که ده بن و ته می پی ده کن. 19 سزای ده دن به سه د شاقلی
 زیو بو باوکی کچه که، چونکه ناویکی خراپی خسته دوا ی پاکیزه یه که له
 ئیسرائیل، جا ده بیته ژنی و به دریزایی ژبانی ناتوانیت ته لاقی بدات. 20
 به لام ته گهر تومه تبار کرده که راست بوو و کچه که به لگه ی پاکیزه یی نه بوو،
 21 ته و کچه که ده به نه به رده رگای مالی باوکی و پیاوانی شاره که ی به رده بارانی
 ده کن هه تا ده مریت، چونکه کاریکی ناشیرینی له ئیسرائیلدا کردوو به
 به دره وشتیه که ی که له مالی باوکی کردوو یه تی، جا خراپه که له تیو خوتان
 داده مالن. 22 ته گهر بینرا پیاویک له گهل ژنیکی به میزد جوت بووه،
 ته و هه رده وویکان ده کوژرین، ته و پیاوه ی له گهل ژنه که جوت بووه و
 ژنه که ش، جا خراپه کاری له ئیسرائیلدا داده مالن. 23 ته گهر کچیک ماره براو
 بیت بو پیاویک و پیاویکی دیکه له ناو شار بینی و له گهل جوت بوو،
 24 ته و هه رده وویکان به نه دهره وه بو لای دهره وازی ته و شاروچکه یه و
 به رده بارانیان بکن هه تا ده مرن، له بهر ته وه ی کچه که له ناو شار هاواری نه کرد
 بو فربا که وتن و هه رده ها پیاوه که ش ئاپرووی ده ستگیریانی پیاویکی دیکه ی
 برد، جا خراپه که له تیو خوتان داده مالن. 25 به لام ته گهر پیاویک کچیکی
 ماره براوی له کیلگه دا بینی و لاقه ی کرد، ته و ته نها پیاوه که که لاقه ی
 کردوو ده مریت، 26 به لام کچه که هیچی لی نا کریت، کچه که گونا هیکی
 له سه ر نییه شایانی سزای مردن بیت، به لکو چون پیاویک په لاماری
 دراوسیکه ی بدات و بیکوژیت، ته و پرووداوش ئاوايه، 27 کچه که ی له
 کیلگه دا بینیوه و کچه ماره براوه که هاواری کردوو و که س نه بووه پرزگاری
 بکات. 28 ته گهر پیاویک کچیکی نیشان نه کراوی بینی و لاقه ی کرد و
 هه رده وویکان ئاشکرا بوون، 29 ته و پیاوه که ی ئاپرووی بردوو، په نجا شاقل
 زیو ده داته باوکی کچه و ته ویش ده بیته ژنی، له بهر ته وه ی ده سندریتی
 کردوو ته سه ری، به دریزایی ژبانی نیت ناتوانیت ته لاقی بدات. 30 ناییت
 پیاویک ژنی باوکی خوی به نیت و ناموسی باوکی بیات.

23 ناییت خه ساویان قور یان که سینک ته ندای نیینه ی پرایته وه بیته
 ناو کومه لی به زدان. 2 ناییت زول بیته ناو کومه لی به زدانه وه، هه تا نه وه ی

ده يه م که سې نايه ته ناو کومه لي يه زدان. 3 هرگيز ناييت عه مؤني يان مؤتابي
 يئته ناو کومه لي يه زدانه وه، ته نانه ت له نه وه ي ده يه مېش که س نايه ته
 ناو کومه لي يه زدانه وه، 4 چونکه کاتيک ئيوه له ميسر هاتنه دهره وه، له
 ريگا به نان و تاوه وه پيشوازيان لي نه کردن، ههروه ها له بهر نه وه ي به لعامې
 کوري به عوري خه لکي په توري ميسوؤتاميايان له دژي ئيوه به کري گرت
 هه تا نه فره تان لي بکات. 5 به لام يه زداني په روه ردگار تان نه يو يست گوي
 له به لعام بگريت، جا له پيناوي ئيوه يه زداني په روه ردگار تان نه فره ته که ي
 گوري بو به ره که ت، چونکه يه زداني په روه ردگار تان خو شي ويستون.
 6 به دريژايي ژيانان هرگيز داواي ئاشتي و چا که يان بو مه که ن. 7
 رقت له هيچ نه دو ميبه ک نه يئته وه، چونکه براته، رقت له هيچ ميسر بيه ک
 نه يئته وه، چونکه له خا کي نه و نامؤ بو يت، 8 نه و مندالانه ي له وان له دايک
 ده ن له نه وه ي سييه مه وه دينه ناو کومه لي يه زدانه وه. 9 کاتيک له دژي
 دوژمنه کانتان توردوگا داده مه زرين، له هه موو شتيکي گلاو خوتان به دوور
 بگرن. 10 نه گهر پياويگان تيدا بوو، گلاو بوو له بهر نه وه ي به شه و توي
 لي هاته دهره وه، نه و ده چيته دهره وه ي توردوگا که و نا گه رپته وه ناو
 توردوگا که. 11 ده مه و ميواره به ناو خو ي ده شوات و له ناو ابووني خو ر
 دپته وه ناو توردوگا که. 12 ده يئت شوئيکيکيستان هه يئت له دهره وه ي
 توردوگا که بو پيسايکردن، 13 له گه ل شتومه که که شتان خا که نازيگان
 هه يئت، بو نه وه ي چالي پي هه لکه ن بو پيسايکردن و پاشان پيسايه که تان
 داپوشن. 14 له بهر نه وه ي يه زداني په روه ردگار تان له ناو توردوگا که تان
 هاتوچو ده کات بو نه وه ي فرياتان بکه وي ت و دوژمنه کانتان به ده سته وه
 بدات، جا با توردوگا که تان پروژ يئت نه وه ک شتيکي پستان تيدا بيني ت و
 پرووتان لي وه بگري ت. 15 نه گهر کوبله يه ک په ناي بوتان هينا، مه يده نه وه
 ده ست گه وره که ي، 16 له لاي ئيوه نيسته جي ده يئت له تيوتاندا له و شوينه ي
 هه ليده بري ت له يه کيک له شار وچکه کانتان، له هه رکوي يي خو شه و
 سته مي لي مه که ن. 17 چکاني ئيسراييل بويان نييه ببنه له شفروشي نزرگه کان و
 کوراني ئيسراييلش بويان نييه هه مان نه م کاره بکه ن. 18 کري لي شفروشي
 ژنان و پياوان مه خه نه ناو مالي يه زداني په روه ردگار تان له نه زرکردن، چونکه
 نه م کاره له لاي يه زداني په روه ردگار تان قېزه ونه. 19 قهرز به سوو به

براکت مهده، نه سووی زیو و نه سووی خوراک و نه سووی ههر شتییک که به سوو به قهرز دهدریت. 20 دهتوانیت قهرز به سوو بدهیته پیگانه، بهلام قهرز به سوو مهده براکت، بۆئوهی یهزدانی پهروهردگارت بهره که تدارت بکات له هه موو شتییک که دهستی بۆ ده بهیت له و خاکه ی ده چیه ناوی هه تا دهستی به سهردا بگریت. 21 ته گهر نه زریکت بۆ یهزدانی پهروهردگارت کرد به جیپینانی دوا مهخه، چونکه یهزدانی پهروهردگارت لیت داوا دهکات، جا به سهرته وه ده بیته گوناوه. 22 بهلام ته گهر نه زرت نه کرد ئهوا گوناوه نییه به سهرته وه. 23 ئه وهی له دهمت هاته دهره وه بیپاریزه و بیکه، چونکه نازادانه به ده می خوت نه زرت بۆ یهزدانی پهروهردگارت کرد. 24 ته گهر چوو یته ناو ره زه میوی دراوسییکت پر به ههزی دلت تری بخۆ هه تا تیر ده بیت، بهلام هیچ مه که ناو توره که که ته وه. 25 ته گهر چوو یته ناو دهغلی دراوسییکت دهتوانیت به ده سنت گوله گهنم لی بکه یته وه، بهلام داس له دهغلی دراوسییکت بهرز مه که ره وه.

24 ته گهر پیاویک ژتیکی هینا و په سه ند نه بوو له بهر چاوی، چونکه بی ئاپرووییه کی تیدا بینی و ته لاقنامه ی بۆ نووسی و دایه دهستی، له ماله که ی خۆی بهر پی کرد، 2 ته ویش که له ماله که ی چوو دهره وه، بووه ژنی پیاویکی دیکه، 3 جا ته گهر پیاوه که ی دووم رقی لپی بووه وه و ته لاقنامه ی بۆ نووسی و دایه دهستی و له ماله که ی خۆی بهر پی کرد، یان ته گهر پیاوه که ی دووم که هینابووی مرد، 4 ئهوا میرده که ی یه که می که ته لاتی دابوو ناتوانیت بهیپیتته وه بۆ ئه وهی بییته ژنی دوا ی ئه وهی گلاو بووه. ئه وه شتیکی قیزه ونه له لای یهزدان، جا گوناوه مه هیته سه ره و خاکه ی یهزدانی پهروهردگارت به میرات ده تدا تی. 5 ته گهر پیاویک ژنی هینا ئهوا هه تا سالییک بۆ سه ربازی ناچیت و هیچ لیپرسراویه تییه کی له سه ر شان ناییت، ئه و ساله له ماله که ی نازاد ده بیته و ژنه که ی دنلۆش دهکات. 6 ناییت که س ده ستار، ته نانه ت بهرداشیکی بکاته بارمه، چونکه سه رچاوه ی بژیویه. 7 ته گهر پیاویک له کاتی رفاندنی یه کینک له برا کانی له نه وهی ئیسرا ئیل بگریدریت و وه ک کۆیله هه لسوکه وتی له گه ل کرد یان فروشتی، ئهوا کابرای رفینه ره ده بیته بمریت، جا خراپه که له تیو خوتان داده مالن. 8 له کاتی نه خوشی گولی زور ناگادارین و به گویره ی هه موو ئه وهی کاهینه لیفیه کان

فیرتان ده کهن ئاوا بکن، ئەووی من فەرمانم به وان کردووہ ئیوہ بیکن. 9
 له یادتان بیټ یەزدانی پەرورەدگار تان له رینگا چی به مریەم کرد، پاش
 ئەووی له میسر هاتە دەرەوہ. 10 ئەگەر قەرزت بە دراوسێکت دا، مەچۆ
 مالا کە ی هەتا شتیکی مالا کە ی بکەیتە بارمتە، 11 له دەرەوہ دەوہ ستیت
 و ئەو پیاوہی قەرز ی پیدە دەیت بارمتە کەت بۆ دەهینتە دەرەوہ. 12
 ئەگەر کابرا هەزار بوو با بارمتە کە بۆ شەو لە لات نەمیتتەوہ، 13 له گەل
 ئاوابوونی خۆر بارمتە کە ی بۆ بگەرینەوہ هەتا لە ناو جلو بەرگە کە ی بنوویت و
 داوای بەرە کەتت بۆ بکات و بۆت ببیتە کاریکی راست لە لای یەزدانی
 پەرورەدگار ت. 14 زولم له کریگرتە یەکی هەزار و نەدار مە کە، کە له برا کانت
 بیټ یان لەو نامۆیانە ی له یەکیک له شارۆچکە کانی خا کە کەتن. 15 له
 پوژی خۆی کرپتە کە ی دە دەیت، پێش ئاوابوونی خۆر، چونکە هەزارە و بۆ
 ئەمە خۆی هەلگرتووہ، نەوہک لە سەر تۆ هاوار بۆ یەزدان بکات، جا دە بیټ
 بە گونا بە سەر تەوہ. 16 باوک له جیاتی کور ناکورزیت و کور له جیاتی
 باوک ناکورزیت، هەر یەکیک لە سەر گوناھی خۆی دە کورزیت. 17 نامۆ
 و هەتیو له دادپەرەری بیبەش مە کە، جلو بەرگی بیوہ ژن مە کە بارمتە، 18 له
 یادت نە چیت کە تۆش له میسر کۆیلە بوویت و یەزدانی پەرورەدگار ت
 لەوی تۆی کرپتەوہ، بۆیە من فەرمانت پیدە دەم ئەم کارە بکەیت. 19
 کاتیکی له یگە کەت خەریکی دروینە کردنیت و دە سکیتک له یگە له بیر
 چوو، مە گەر پۆه بۆ ئەوہی بیبەیتەوہ، ئەوہ بۆ نامۆ و هەتیو و بیوہ ژن دە بیټ،
 تا کو یەزدانی پەرورەدگار ت له هەموو کاری دە ستت بەرە کە تدارت بکات.
 20 له کاتی راتە کاندنی دار زەیتوونە کەت، بە داوای ئەوانە دا مە چووہوہ کە له
 لقە کاند ماوہ تەوہ، ئەوہ بۆ نامۆ و هەتیو و بیوہ ژن دە بیټ. 21 کاتیکی تر ی
 پەزە میوہ کەت دەرنیت، پاشماوہ کە ی هەلە گروہ، ئەوہ بۆ نامۆ و هەتیو و
 بیوہ ژن دە بیټ، 22 له یادت نە چیت تۆش له خاکی میسر کۆیلە بوویت،
 بۆیە من فەرمانت پیدە دەم ئەم کارە بکەیت.

25 ئەگەر ناکۆکیە ک هەبوو لە تیوان خەلکی، دە بیټ بیبەنە دادگا بۆ
 ئەوہی دادوہری لە تیوانیان بکریت و بیتاوانە کە بیتاوان بکریت و حوکم بە سەر
 تاوانبارە کە دا بدریت. 2 جا ئەگەر رەوا بوو له تاوانبارە کە بدریت، ئەوا
 دادوہر چۆکی پێ دادە دات و لە بەردەمی بە ژمارە بە گوێرە ی تاوانە کە ی

قامچی لیده دریت. 3 ناییت له چل قامچی زیاتر بیت، نهوهک براکهت
 له بهرچاوت سووک بیت، نهگه ر لیدانه که زیاد بیت. 4 له کاتی گیره کردن
 ده می گا مه گره. 5 نهگه ر چهند برابهک پیکه وه ژیان و یه کیچان مرد و
 کوری نه بوو، نهوا ژنه که ی ناییت بو پیاوئیکی له ختیلیکی دیکه ی دهره وه
 بیت، برای میرده که ی ده بخوازیت و ده یکاته ژنی خوی و به نه رکی
 شوو برابه تی هه لده سئیت بوی، 6 نهو کوره توبه ره یه شی که بوی له دایک
 ده بیت، به ناوی برا مردووه که ی ناوده بردریت، نهوهک ناوی له ئیسرا ئیلدا
 بسر پته وه. 7 نهگه ر پیاوه که پازی نه بوو براژنه که ی بخوازیت، نهوا براژنه که ی
 ده چیته لای دهره وه ی شاروچکه که بولای پیران و ده لیت: «شوو برابه کم
 پازی نه بوو ناویک بو برا که ی له ئیسرا ئیلدا درپژه پیدات، نه یویست به
 نه رکی شوو برابه تی هه سئیت بوم.» 8 جا پیرانی شاروچکه که ی بانگی ده کن
 و له گه لی ده دوین، نهگه ر سوور بوو و گوتی، «پازی نیم بخوازم»، 9 نهوا
 براژنه که ی له بهرچاوی پیران لی ده چیته پیش و یه کیچک له پیلاره کانی کابرا
 له پی داده که نیت و تف له ده موچاوی ده کات و رایده گه یه نیت و ده لیت:
 «ئاوا له پیاویک ده کریت که مالی برا که ی بنیاد نه نیتته وه.» 10 جا له
 ئیسرا ئیل ناوی لی ده نریت، ختیلی پیلاره دا که تراو. 11 نهگه ر دوو پیاو له گه ل
 یه کتری کردیان به شهر، ژنی یه کیچان هات بو نه وه ی فریای پیاوه که ی
 بکه ویت له ده ست نه وه ی لی ده دات، جا ده ستی درپژرد و گونی گرت،
 12 ده ستی بیرنه وه و به زه بیتان پی نه یه ته وه. 13 با له تووره که کت کیشی
 جیاواز نه بیت، قورس و سووک. 14 با له ماله کت پپوانه ی جیاواز نه بیت،
 گه وره و بچووک. 15 کیشی ته واو و راستت ده بیت، پپوانه ی ته واو و
 راستت ده بیت، بو نه وه ی ته مه ن درپژ بیت له سه ر نهو خاکه ی یه زدانی
 پهروه ردگارت پیت ده دات، 16 چونکه هه ر یه کیچک نهو بکات، هه ر
 یه کیچک ساخته کاری بکات، یه زدانی پهروه ردگارت قیزی لی ده بیتته وه. 17
 له یادتان بیت نه وه ی عه مالیقییه کان له ریگا له کاتی هاتنه دهره وه تان له میسر
 پپیان کردن، 18 که چۆن له ریگا به ره و پرووتان هاتن و له پشتتانه وه هه موو
 لاوازه کانی دواوه ی ئیوه یان برپیه وه، ئیوه ش په ککه وته و ماندوو بوون و
 نه وانیش له خودا نه ترسان. 19 جا کاتیک یه زدانی پهروه ردگارتان ئیوه ی
 هه ساندوه له هه موو دوژمنه کانتان که له چوارده ورتانن لهو خاکه ی

یهزدانی پهروهردگارتان پیتانی ده دات هه تا دهستی به سهردا بگرن وه ک میرات، تهوا ناوی عه مایتی له ژیر تاسمان ده سرنه وه، له بیرى نه که ن!

26 کاتیک هاتمه ناو ته و خاکه ی که یهزدانی پهروهردگارتان به میرات پیتانی ده دات و دهستان به سهردا گرت و تپیدا نیشته جی بوون، 2 تهوا هه رکه سینک یه که مین به ره می هه موو به رو بوومی زه و بیه که که دهستی ده که ویت له خاکه که تان که یهزدانی پهروهردگارتان پیتانی ده دات ده یکاته ناو سه به ته یه ک و ده چینه ته و شوینه ی که یهزدانی پهروهردگارتان هه لیده بری ریت بو ته وه ی ناوی له وی پیت. 3 ئینجا دپته لای ته و کاهینه ی که له و کاته دایه و پیتی ده لیت: «ته مرؤ به یهزدانی پهروهردگارتان پراده که یه نم که من چوومه ناو ته و خاکه ی یهزدان سویندی بو باو باپیر ائمان خوارد که پیتانی بدات.» 4 جا کاهینه که ش سه به ته که له دهستی وهرده گریت و له بهردهم قوربانگا که ی یهزدانی پهروهردگارتان دایده نیت، 5 ئینجا که سه که له بهرام بهر یهزدانی پهروهردگارتان پراده که یه نیت و ده لیت: «باوکم ئارامیه کی که پرؤک بو، چوو بو میسر و له وی ئاواره بو، چهند که سینکی که م بوون، جا له وی بوو به نه ته وه یه کی مه زن و به هیز و زور. 6 ئینجا میسر بیه کان خراپه یان دهره ق کردین و ئازاریان داین و کویلا یه تیه کی سه ختیان به سه رماندا سه پانده. 7 ئیتر کاتیک هاوارمان بو یهزدانی پهروهردگاری باو باپیر ائمان کرد، یهزدان گوئی له دهنگان بو و ناخوشی و ماندوو بوونی و چه وسانده وه ی ئیمه ی بینی. 8 جا یهزدان به ده سینکی پۆلایین و بازوونکی به هیز و ترسی مه زن و نیشانه و په رجوه وه له میسر ده ری پینان، 9 ئیمه ی هینایه ناو ته م شوینه و ته م خاکه ی پیداین، خاکیک شیر و هه نگوینی لی ده رژیته. 10 ئیستاش ته ی یهزدان، ته وه تا یه که مین به ره می ته و زه و بیه م هیناوه که تو به منت داوه.» ئینجا له بهردهم یهزدانی پهروهردگارتان دایده نیت و له بهردهم یهزدانی پهروهردگارتان کپتوش ده بات و 11 به هه موو ته و خیر و بیره دلخوش ده بن که یهزدانی پهروهردگارتان به خوتان و ماله که تانی داوه، عیوه و لیشیه کان و ته و نامۆ یانه ی له تپوتاندان. 12 کاتیک له دهره یانی ده یه کی هه موو داها ته که تان ته واو بوون له سالی سییه م که سالی ده به که، داتانه لیخی و نامۆ و هه تیو و پیوه ژنان، له شارو چکه کاتاندان خواردیان و تیر بوون، 13 له بهردهم یهزدانی پهروهردگارتان ده لیت: «به شی

تهر خانکراوی خودام له ماله کم دهرهینا و ههروهها به لیفی و نامۆ و هه تیو و بیوه ژنم دا، به گویره ی هه موو فرمانه کت که فرمانت پیکردم، له فرمانه کانت دهرنه چوم و له یادم نه کرد. 14 له ماته مدارمدا له به شه تهر خانکراوه کم نه خوارد و له گلاویمدا لیم نه برد و هیچم لپی نه داوه بۆ مردوو، به لکو گوپرایه لی یه زدانی پهروه ردگارم بووم و به گویره ی هه موو نه وهم کرد که فرمانت پیکردم. 15 له نشینگه ی پیروزی خۆته وه، له ئاسمانه وه پروانه و گه لی خۆت ئیسرائیل و نه و خا که به ره که تدار بکه که به ئیمت داوه، وهک سویندت بۆ باو باپیرانمان خوارد، خاکینک شیر و ههنگویی لی ده پرژیت.» 16 ته مرۆ یه زدانی پهروه ردگارتان فرمانی پی کردن که کار بهم فهرز و یاسایانه بکن، جا پر به دل و له ناختانه وه به جی بهین و په پره ی بکن، 17 ته مرۆ پاتانگه یاند بۆ یه زدان که بییت به خوداتان و ریگا کانی نه و بگرته بهر و فهرز و فرمانه کان و یاسا کانی به جی بهین و گوپرایه لی دهنگی بین، 18 یه زدانی ته مرۆ رایگه یاند، که ئیوه گه لی نه ون، که نجینه یه کی تایه تی نه و، وهک به ئینی پندان و هه موو فرمانه کانی پیاریزن. 19 له سهرووی هه موو نه و ته وانه ی دروستی کردون داتان ده ئیت، له ستایش و ناوبانگ و ریژدا، بنه گه لیکی پیروژ بۆ یه زدانی پهروه ردگارتان وهک به ئینی دا.

27 موسا و پیرانی ئیسرائیل فرمانیان به گه ل دا و گو تیان: «هه موو نه و فرمانانه پیاریزن که من ته مرۆ فرمانتان پی ده کم. 2 کاتیک له پرووباری ئوردون ده په رنه وه بۆ نه و خا که ی یه زدانی پهروه ردگارتان پیتان ده دات، چینییک به ردی گوره بۆ خۆتان راگیر بکن و به گه چ سواغیان بدن. 3 هه موو وشه کانی ته م فیرکردنه ی له سه ر بنوسن کاتیک ده په رنه وه هه تا بچنه ناو نه و خا که ی یه زدانی پهروه ردگارتان پیتان ده دات، خاکینک شیر و ههنگویی لی ده پرژیت، وهک یه زدانی پهروه ردگاری باو باپیرانتان به ئینی پندان. 4 کاتیک له پرووباری ئوردون ده په رنه وه، ته م بهردانه راگیر بکن که من ته مرۆ فرمانتان پی ده کم، له کئیوی عیبال و به گه چ سواغیان بدن. 5 له وی قوربانگایه ک بۆ یه زدانی پهروه ردگارتان بنیاد بنین، قوربانگایه ک له بهرد ییت و ئامپری ئاسنی لی به کارمه هینن. 6 له بهردی نه تاشراو قوربانگایه ک یه زدانی پهروه ردگارتان بنیاد بنین و قوربانی سووتاندن

سەرىخەنە سەرى بۆيەزدانى پەرورەدگارتان، 7 ھەرەھا قوربانى ھاوبەشى
سەرىپەن و لەوى يىتۆن و لەبەردەم يەزدانى پەرورەدگارتان دىلخوش بن. 8
ھەموو وشەكانى ئەم قىرکردنەش زۆر بە پروونى لەسەر بەردەكان بنوسن.» 9
ئىنجا موسا و كاهىنە لىقىيەكان لەگەل ھەموو ئىسرائىلدا دوان و گوتيان:
«ئەى ئىسرائىل بىدەنگ بن و گوتيان لى يىت، ئەمپرو بوونە گەل بۆيەزدانى
پەرورەدگارتان، 10 جا گوپرايەلى يەزدانى پەرورەدگارتان بن، كار بەو
فەرمان و فەرزەنەى بىكەن كە من ئەمپرو فەرمانتان پى دەكەم.» 11 جا لەو
پروژەدا موسا فەرمانى بە گەل كرد و گوتى: 12 ئەم ھۆزانە لەسەر كىيوى
گەريزىم دەوەستەن ھەتا داواى بەرەكەت بۆ گەل بىكەن كاتىك لە پرووبارى
ئوردون دەپەرئەو، شىمۆن و لىثى و يەھودا و يەساخار و يوسف و بنىامين.
13 ئەم ھۆزانەش لەسەر كىيوى عىيال دەوەستەن بۆ نەفەرەت، پەرئوبىن و گاد
و ئاشىر و زەبولون و دان و نەفتالى. 14 جا لىقىيەكان پرايدە گەيەن و بە
دەنگى بەرز بە ھەموو گەلى ئىسرائىل دەلین: 15 «نەفەرەت لىكراوئەو
كەسەى پەيگەرىكى داتاشراو يان بىكى لەقالبدرارو بە دەستى پەيگەرتاش
دروستەكات و لە شوپىكى شاردراروئەى دادەئىت، ئەو قىزەونە لەلای
يەزدان.» ھەموو گەلىش وەلام دەدەنەو و دەلین، «ئامىن!» 16 «نەفەرەت
لىكراوئەوئەى پىزە لە داىك و باوك ناگرىت.» ھەموو گەلىش دەلین،
«ئامىن!» 17 «نەفەرەت لىكراوئەوئەى سنوورى زەوى بەردىنى دراوسىگەى
دەگوپزىتەو.» ھەموو گەلىش دەلین، «ئامىن!» 18 «نەفەرەت لىكراوئەو
ئەوئەى ناينا لە پىنگا وىل دەكات.» ھەموو گەلىش دەلین، «ئامىن!» 19
«نەفەرەت لىكراوئەوئەى دادپەرورەى بۆ نامۆ و ھەتىو و بىوئەن ناكات.»
ھەموو گەلىش دەلین، «ئامىن!» 20 «نەفەرەت لىكراوئەوئەى لەگەل باوئەزنى
خۆى جووت دەئىت، چونكە ناموسى باوكى بردووە.» ھەموو گەلىش
دەلین، «ئامىن!» 21 «نەفەرەت لىكراوئەوئەى لەگەل ئاژەئىك جووت
دەئىت.» ھەموو گەلىش دەلین، «ئامىن.» 22 «نەفەرەت لىكراوئەوئەى
لەگەل خوشكى خۆى جووت دەئىت، كچى باوكى يان كچى داىكى.» ھەموو
گەلىش دەلین، «ئامىن!» 23 «نەفەرەت لىكراوئەوئەى لەگەل خەسووى
خۆى جووت دەئىت.» ھەموو گەلىش دەلین، «ئامىن!» 24 «نەفەرەت
لىكراوئەوئەى بە نىبى دراوسىگەى خۆى دەكوژىت.» ھەموو گەلىش

دەلەين، «ئامىن!» 25 «نەفرەت لىكراوئە ئەوئە بەرتىل وەر دەگىت بۇ ئەوئە
يەككىكى بىتتاوان بىكوزىت.» ھەموو گەلىش دەلەين، «ئامىن!» 26 «نەفرەت
لىكراوئە ئەوئە پالپىشى وشەكانى ئەم فېركردنە ناكات بۇ ئەوئە كارىان پى
بكات.» ھەموو گەلىش دەلەين، «ئامىن!»

28 ئەگەر گوپرايەلى يەزدانى پەرورەدگارتان بن و بە وریاییهوئە
کار بە ھەموو ئەو فەرمانانەئە بىكەن كە من ئەمپرو پىتان دەدەم، ئەوا
یەزدانى پەرورەدگارتان لە سەرروئە ھەموو نەتەوئەكانى سەر زوئەپتان
دادەنپت. 2 ھەموو ئەم بەرەكەتەتەن دپتە سەر و پىتان دەگات، ئەگەر
گوپرايەلى يەزدانى پەرورەدگارتان بوون: 3 لە شار بەرەكەتدار دەبن و لە
دەشتودەرىش بەرەكەتدار دەبن. 4 بەرى سىگان و بەروبوومى زوئەپتەكەتەن
بەرەكەتدار دەبن، بەرى ئازەلە مالىيەكانىستان، گوپرەكەئە گەلەكەتەن و
كارىلە و بەرخى مىگەلەكەتەن. 5 سەبەتە و تەشتى ھەویرتان بەرەكەتدار
دەپت. 6 لە چوونە ژوورەوئەتەن بەرەكەتدار دەبن و لە ھاتتەدەرەوئەشتان
بەرەكەتدار دەبن. 7 یەزدان وا دەكات ئەو دوژمنانەتەن كە سەرھەلەدەن
لەبەردەمتان بېزەن، لە يەك پرىگا بۇتان دپتە دەرەوئە و لە ھەوت پرىگا
لەبەردەمتان ھەلەپن. 8 یەزدان فەرمانى بەرەكەتەن بۇ دەدات لە ھەموو شتە
ئەمباركراوئەكانتەن و لە ھەموو شتىك كە دەستى بۇ دەبەن و بەرەكەتدارتەن
دەكات لەو خاكەئە يەزدانى پەرورەدگارتان پىتان دەدات. 9 ئەگەر
فەرمانەكانى يەزدانى پەرورەدگارتان پاراست و پرىگانى ئەوتان گرتەبەر،
ئەوا يەزدان بە گەلىكى پىرۇزتان دادەنپت بۇ خۆئە، وەك سوئىدى بۇ
خواردن. 10 جا ھەموو گەلانى زەوى دەپتەن كە ناوى يەزدان بە ئیوئە
نراوئە، ئىپتەپتان دەترسن. 11 یەزدانىش سەررەوئە و سامانتان زىاتر دەكات
لە بەرى سىگان و بەرى ئازەلە مالىيەكانتەن و بەروبوومى زوئەپتەكەتەن،
لەسەر ئەو خاكەئە كە سوئىدى بۇ باو پىپراتەن خوارد بانداتى. 12 یەزدان
ئەمبارە باشەكەئە ئاسمانتەن بۇ دەكاتەوئە، ھەتا بارانى خاكەكەتەن لە كاتى
خۆیدا بداتى و ھەموو كارى دەستتەن بەرەكەتدار بكات، ئىنجا قەرز بە
زور نەتەوئە دەدەن و خۆتان قەرز ناكەن. 13 یەزدانىش دەتانكات بە
سەر نەك بە كلەك و تەنھا لە بەرزبوونەوئە دەبن نەك لە زمبوونەوئە،
ئەگەر گوپرايەلى فەرمانەكانى يەزدانى پەرورەدگارتان بوون، كە من ئەمپرو

فەرمانتان پى دە كەم، ھەتا بېيارىزن و كارى پى بكن. 14 لە ھەموو ئەو
 وشانەش كە من ئەمرو فەرمانتان پى دە كەم، بەلای چەپ يان راستدا لا
 نە دەن، بۆ ئەو ھى بەدوای خودای دىكە بکەون ھەتا بېبەرستن. 15 بەلام
 ئەگەر گوپرايەلى يەزدانى پەرورەدگارتان نەبوون، بۆ ئەو ھى ئاگادار بن كە
 كار بە ھەموو فەرمانەكانى و فەرزەكانى بكن كە من ئەمرو فەرمانتان پى
 دە كەم، ھەموو ئەم نەفرەتەتان دىتە سەر و پىتان دەگات. 16 لە شار
 نەفرەت لىكراو دەبن و لە كىلگەش نەفرەت لىكراو دەبن. 17 سەبەتە و
 تەشتى ھەويرتان نەفرەت لىكراو دەبىت. 18 بەرى سگان و بەروبوومى
 زەويە كەتان، گوپرايە كەى گاگەلە كەشتان و كاريلە و بەرخى مېگەلە كەتان،
 نەفرەت لىكراو دەبن. 19 كە دىنە ژوورەو نەفرەتتان لى دە كرىت و كە
 دەچنە دەرەو نەفرەتتان لى دە كرىت. 20 لە بەر ئەو ھى پشتم تى دە كەن و
 كارى خراپە ئەنجام دە دەن، ھەر كارىك كە دەتەنە و پىت بىكەن، يەزدان
 نەفرەت و سەرلېشىوان و سەرزەشتان دە نىرېتە سەر ھەتا ئەو كاتەى
 دەفەوتېن و بە خىراى لە ناودەچن. 21 يەزدان دەردتان پىو دە نووسىنېت،
 ھەتا لەو خا كە لە ناوتان بىات كە ئىو دەچنە ناوى ھەتا دەستى بە سەردا
 بگرن. 22 يەزدان تووشى سىل و گرانەتا و ھەو كەردن، گەرما و وشكە سالى،
 باى گەرمە سىر و كەرپوتان دە كات، جا بەدواتانەو دە بىت ھەتا لە ناوتان
 دە بات. 23 ئاسمانېش كە لە سەر سەرتانە دە بىتە پىرۆز و ئەو خا كەى
 ژىرىشتان دە بىتە ئاسن. 24 يەزدانىش بارانى خا كە كەتان دە كاتە تۆز و
 خۆل و لە ئاسمانەو بۆتان دىتە خوارەو ھەتا لە ناودەچن. 25 يەزدان
 لە بەردەم دوژمنە كاتان دە تانكېنېت، لە يەك پىگا بۆيان دەچن و لە
 ھەوت پىگا لە بەردەمىان ھەلدىن و ھەموو شانېنەكانى زەوى دە تۆق
 كاتىك ئەو پروداو دە بىن كە بە سەر ئىو ھاتووە. 26 تەرمېشتان دە بىتە
 خۆراكى ھەموو بالندەكانى ئاسمان و درندەكانى زەوى و كە سېش نا بىت
 ھەلېانېرېتى. 27 يەزدان تووشى دومەلى مېسر و ئاوسان و گەرى و
 خورشتان دە كات كە نەتوان چاك بېنەو. 28 يەزدان تووشى شىتى و
 كوپرى و سەرلېشىوانىتان دە كات. 29 لە نىو پىرۆدا بە پەلكوتان دە پىرۆن
 وەك نا بىنايان لە تارىكيدا و لە پىگا كاتان سەر كەوتوونان، بەلكو ھەموو
 پىرۆزانتان زۆر لىكراو و تالانكراو دەبن و كە سېش نا بىت پىرگارتان بكات.

30 ژتیک ماره ده کهن به لām پیاوئیکی دیکه ده بیات و له گه لئی ده نویت. خانووئیک بنیاد ده نئین به لām تئیدا دانائیشن. رهزه میوئیک ده پروئین به لām له بهر که ی ناخۆن. 31 گایه که تان له بهر چاوتان سهرده پردریت به لām لئی ناخۆن. له بهر چاوتان ده ست به سهر گوئدریژه که تاندا ده گرن به لām بو تان نا گه ریته وه. مه ره کانتان ده درینه ده ست دوژمنه کانتان و پرزگار که ریشتان نییه. 32 کوران و چکانتان ده درینه ده ست گه لئیکی دیکه و به در یژایی رۆژ چاوه کانتان ته ماشایان ده کهن هه تا ماندوو ده بن و هه چیشتان له ده ست نایهت. 33 بهر و بوومی خا که که تان و هه موو ماندوو بوونتان، گه لئیک ده یخوات که نایاسن، جا هه موو رۆژانتان ته نها زور لئیکراو و پیشیلکراو ده بن. 34 له بهر سهرسامی ته وه ی که ده بیین شیت ده بن. 35 یه زدان تووشی دومه لئی پیستان ده کات، له سهر ته ژتوکانتان و قاچه کانتان، که نه توان چاک ببنه وه، له بنی پئیتانه وه هه تا ته پئی سهرتان. 36 یه زدان به خۆتان و پاشا که تانه وه که بو خۆتانی داده نئین، ده تانبات بو لای نه ته وه یه ک که نه ئیوه و نه باو بپیرانتان ناسیویانه و له وئ خودای دیکه ده په رستن، واته ته و بتانه ی که له دار و له بهردن. 37 هه موو ته و گه لانه ی یه زدان ئیوه بو ناو ته وان راده پئیت ده توئن له وه ی به سهر ئیوه هاتوو و ده بنه په ند و گالته جار ی بو یان. 38 تووئیکی زور ده کهن به کئگه وه، به لām که کم کۆده که نه وه، چونکه کولله ده یخوات، 39 رهزه میوه ده چین و خزمه تی ده کهن، به لām شهراب ناخۆنه وه و تری لئی نا که نه وه، چونکه کرم ده یخوات. 40 له ناو هه موو سنووره که تان زه ی توونتان ده بیته، به لām خۆتان به زه یته چه ور نا کهن، چونکه زه ی توونه که تان ده وه ریت. 41 کور و چکانتان بو له دایک ده بیته، به لām بو ئیوه نابن، چونکه به دلناییه وه راپیچ ده کرین. 42 پۆله کولله ی بالدار ده ست ده گرن به سهر هه موو دار و بهر و بوومی زه و یه که تانه وه. 43 ته و نامۆ یانه ی له تئوتاندان پله به پله پایه بهر زتر ده بن، به لām ئیوه پله به پله پایه نزم ده بن. 44 ته وان قهرزتان پیده ده ن، به لām ئیوه قهرزیان پئی ناده ن، ته وان سهر ده بن، به لām ئیوه کلک. 45 هه موو ته م نه فره تانه تان دیته سهر و دو اتان ده که ویت و پئیتان ده گات هه تا له ناو ده چن، چونکه ئیوه گوئرایه لئی یه زدانی پهروه ردگارتان نه بوون هه تا فره مانه کان و فره زه کانی به جیبین که فره مانی پئی کردن. 46 ئیتر بو هه تاهه تایه له تئو ئیوه و له تئو نه وه که تان

ده يېته نيشانه و پهر جوو. 47 له بهر ته وهی يه زدانی په روه ردگاری خوتان به
 دڅوڅی و دلئاسفیه وه نه په رست، کاتیک هم موو شتیک زور بوو، 48
 که واته له برسیټی و تینوویټی و پرووتی و نه داری له هم موو شتیک، ده بڼه
 کویله ی دوژمنه کانتان، که یه زدان بو سهر ټیوهی ده نیرټ. ته ویش نیری
 تاسن ده خاته سهر ملتان هه تا له ناو ده چن. 49 یه زدان نه ته وه یه گان ده هیټیته
 سهر له دووره وه له وپه پری زه وپیه وه وه ک شالای هه لو، نه ته وه یه ک له
 زمانی ناگن، 50 نه ته وه یه کی پرووگرز، نه ریز بو پیر داده نیت و نه سوزی بو
 مندال ده جوټیت. 51 بهری ناژه لی مالی و بهروبوومی زه ویتان ده خوات
 هه تا له ناو ده چن و هیچ دانه ویله و شهرابی نوی و زهیت و گویره کی
 گاگل و کاربله و بهرخی میگه لتان بو ناهیتیه وه هه تا له ناوتان ده بات.
 52 له هم موو شاره کان گه ماروتان ده دات، هه تا شوررا بهرزه قاییه کان
 که ټیوه پشټی پي ده به ستن ده رمیت، له هم موو خا که که تان که یه زدانی
 په روه ردگارتان پیتان ده دات گه ماروتان ده دات. 53 جا بهری سگان،
 گوشتی کوپر و کچه کانتان که یه زدانی په روه ردگارتان پیداون ده خوڼ،
 له و گه مارو و ته نگانه یه ی که دوژمنه کانتان ته نگان پي هه لده چن. 54
 پپاوی دلئاسک و زور هه ستیار له تیوتان بهرچاوته ننگ ده بیت، سه باره ت به
 برا کی خوی و به ژنه خوڅه ویسته کی و به پاشماوهی منداله کانی که
 ماونه ته وه، 55 هه تا له گوشتی منداله کی که ده یخوات به که سیان نادات،
 چونکه هیچی بو نه ماوه ته وه له و گه مارو و ته نگانه یه ی که دوژمنه کانتان
 ته نگان پي هه لده چن له هم موو شاره کانتاندا. 56 ته و ژنه ی دلئاسک و
 هه ستیاره له تیوتان که له بهر دلئاسکی و هه ستیاریه کی دلی نایه ت بخی پي
 به زه ویدا بیت، بهرچاوته ننگ ده بیت سه باره ت به پپاوه خوڅه ویسته کی
 و کوپر و کچه کی، 57 له و یولدا شه ی له تیو هه ردوو قچی دیته دهر و له
 منداله کانی که ده بیت، چونکه به نه پي له نه داری ده یالخوات، له و گه مارو
 و ته نگانه یه ی که دوژمنه کانتان له شاره کانتاندا ته نگان پي هه لده چن. 58
 ته گه ر ناگدار نه بن بو ته وهی کار به هم موو وشه کانی ته م فیرکردنه بکن که
 له م په رتوکه نووسراون، بو ته وهی له م ناوه شکوداره سامنا که بترسن، له
 یه زدانی په روه ردگارتان، 59 ته و یه زدان وا ده کات لیدانه کانتان و لیدانه کانی
 نه وه که تان سهرسور هینه ر بیت، لیدانی سهخت و بهرده وام، نه خوڅی به

تازار و هه میسه بی. 60 هه موو ده رده کانی میسریش که لپی توقین، به سه رتاندا دینه وه و پیتانه وه ده نووسین. 61 هه روه ها هه ر نه خو شیهک و هه ر لیداتیک که له م په رتوکه ی ته ورات نه نووسراوه، یه زدان به سه رتاندا ده دات هه تا له ناوده چن. 62 چهند که سیکی که م ده مین له جی ته وه ی وه ک ته ستره ی ناسمان بوون له زوریدا، چونکه گو پرایه لی یه زدانی په روه ر دگارتان نه بوون. 63 هه روه ک چون یه زدان پیتان دلخوش بوو که چا که تان له گه ل بکات و زورتان بکات، هه روه ها پیتان دلخوش ده پیت هه تا بتانفه و تینیت و له ناوتان بیات. له و خا که ریشه کیش ده کرین که ده چنه ناوی هه تا ده ستی به سه ردا بگرن. 64 ئینجا یه زدان له تیو هه موو گه لان په رشو بلاوتان ده کاته وه، له و په ری زه وی هه تا ته و په ری، له وی خودای دیکه ده په رسن له دار و به رد که نه ئیوه و نه باو پیرانتان نه یانناسیوه. 65 له تیو ته و نه ته وانه دا ناحه وینه وه و پیه کانتان جیگیر نابن، به لکو یه زدان له وی دلکی له رزوک و چاویکی ماندوو و گیاتیکی لاوازتان ده داتی. 66 ژیانیتان هه لواسراو ده پیت له به رده متان و شه و و رۆژ ده ترسن و له ژیانان دلنیا نابن. 67 له ترسی دلنیا که ده ترسن و له تیروانینی چاوه کانتان که تیده پروانن، به رۆژ ده لین، «خۆزگه شه و بیته»، به شه ویش ده لین، «خۆزگه رۆژ بیته». 68 یه زدان به که شتی به و ریگایه دا ده تانگه رینته وه بو میسر که پیم گوتن، که ئیتر نایینه وه، جا له وی وه ک کویله و که نیزه به دوژمنه کانتان ده فروشترین و که سیش ناتان کپیت.

29 ئەمانه به نده کانی ته و په یمانه ن که یه زدان فه رمانی به موسا کرد که له گه ل نه وه ی ئیسرا ئیلدا بیبه ستیت، له خا کی مؤتاب بیجگه له و په یمانه ی له خو ریف له گه لی به ستن. 2 ئینجا موسا هه موو ئیسرا ئیلی بانگ کرد و پئی گوتن: «ئیه بینیتان یه زدان له خا کی میسر له به رچاوتان چی به فیرعه ون و هه موو خزمه تکاره کانی و هه موو خا که که ی کرد، 3 ته و تاقیکردنه وه مه زاننه ی چاوه کانتان بینیان و نیشانه و په رجوه مه زنه کانی. 4 به لام یه زدان هه تا ته مرۆش دلکی پینه داون بو ته وه ی تیگه ن و چاویک بو ته وه ی بینن و گوئییه ک بو ته وه ی بیستن. 5 به لام یه زدان ده فه رموت: «چل سال له چۆله وانیدا ئیه م به ریوه برد، جله کانتان له به رتان کۆن نه بوون و پیلاره کانتان له پیتان کۆن نه بوون، 6 نه ناتان خوارد و نه شه رابتان خوارده وه و نه

مهی، هه تا ئیوه بزانی که من یه زدانی پهروه ردگار تانم، 7 «کاتیکیش هاتنه
 ئەم شوئینه سیحۆنی پاشای هه شیۆن و عۆگی پاشای باشان هاتن بۆ جهنگ له
 دژی ئیبه، بهلام ئەوانمان شکاند و 8 دهستان بهسەر خا که یاندا گرت و
 به میرات دامانه ره ئوبین و گاد و نیوهی هۆزی مه نه شه. 9 «بهنده کانی ئەم
 پهیمانه پیاریزن و کاری پێ بکن، ههتا له هه موو ئەوهی دهیکه ن سه رکه وتوو
 بن. 10 ئیوه ئەمرۆ هه مووتان به سه رۆک هۆز و پیر و کوئخا و هه موو
 پیاوه کانی ئیسرائیل له بهردهم یه زدانی پهروه ردگارتان وه ستان، 11 ههروه ها
 ژن و مندال و ئەو نامۆیانهی که له ناو ئوردگا کاتانه، له وهی که دارتان بۆ
 ده پڕینه وه و ئاوتان بۆ له بیر هه لده کیشیت، 12 بۆ ئەوهی بچنه ناو پهیمانی
 یه زدانی پهروه ردگارتان و سوینده که ی که یه زدانی پهروه ردگارتان ئەمرۆ
 له گه لئانی ده به ستیت، 13 هه تا ئەمرۆ به گه لی خۆی داتاننیت، ئەویش بیته
 خوداتان وه ک پێ فهرمون و وه ک سویندی بۆ ئیبراهیم و ئیسحاق و
 یاقوبی باو پیراتان خوارد. 14 ئەم پهیمان و سوینده ش ته نها له گه ل ئیوهی
 نابه ستم، 15 به لکو له گه ل ئەوهی که لێره ئەمرۆ له گه لماندا له بهردهم یه زدانی
 پهروه ردگارمان وه ستاوه و ئەوه ش که ئەمرۆ لێره له گه لماندا نیه. 16 «ئیه
 زانیتان چۆن له خاکی میسر نیشته جی بووین و چۆن هه تا ئیره به ناو ئەو
 گه لانه دا تپیه رین. 17 وینه قیزه ون و به کانی ئەواتان بینی که له دار و به رد
 و زیر و زیون. 18 نه وه ک له توتاندا پیاویک یان ئافره تیک یان هۆزیک یان
 خیلک هه بیته که ئەمرۆ دلێ له سه ر یه زدانی پهروه ردگارمان لا چوو بیت،
 بۆ ئەوهی بچیت و خودا وه نده کانی ئەو نه ته وانه په رسیت، نه وه ک له توتان
 په گیک هه بیته زه هراوی و زه قه بووت بگریته. 19 «کاتیکی ئەم جۆره
 که سه گوئی له سویندی ئەم پهیمانه ده بیته، له دلیدا داوای به ره که ت
 بۆ خۆی ده کات و ده لیت: ”من سه لامه ت ده بم، ته نانه ت به که لله په رق
 خۆشم هه ل سوکه وت بکه م،” ئەمه زه وی ته ر و وشک له ناو ده بات. 20
 یه زدان هه ر گیز رازی نایته لێ خۆشبیته، به لکو ئەو کاته توو په یی و
 دلگه رمی یه زدان به سه ر ئەو پیاوه هه لده چیت، هه موو ئەو نه فره تانه ی له م
 په رتوو که دا نوو سراون دینه سه ری، یه زدان ناوی له ژیر ئاسماندا ده سه ر پته وه.
 21 یه زدان له هه موو هۆزه کانی ئیسرائیل ئەو بۆ لێقه و مان جیا ده کاته وه،
 به پێی هه موو نه فره ته کانی پهیمانه که له م په رتووکی ته ورا ته دا نوو سراون.

22 «جا دوا نه وه له منداله کانتان که له دواى عيوه دین و ههروه ها نه و بیانیه نهی له خاکیکی دووره وه دین، نه و گورزوه شاندن و نه خوشیانه ده بین که یه زدان توشی کردون. 23 هه موو زه ویه که به گوگرد و خوئی ده سوو تینیت، نه ده چینریت و نه ده پرویت و نه هیچ گیاهه کی لی ده ده که ویت، وهک سه ره وژیرکردنی سه دۆم و عه مورا و نه دما و چه بوئیم که یه زدان به تووره پی و هه لچوونی خوئی سه ره وژیری کردن. 24 جا هه موو نه ته وه کان ده لین: «بوچی یه زدان وای بهم خاکه کرد، جو شانی نه تووره یه به تینه بوچی؟» 25 «وه لامه که یان نه مه یه: «له بهر نه وهی وازبان له په یمانی یه زدانی په روه ردگاری باو باپیرانیان هینا، که له گه لی بهستن کاتیک له خاکی میسر ده ره یه نینان. 26 چوون خودا وه ندی دیکه یان په رست و کپوشیان بو برد، که نه ناسیوویان و نه خوداش پییدا بوون. 27 له بهر نه وه تووره پی یه زدان به سه ره نه م خاکه دا جو شا، هه تا هه موو نه و نه فره تانه ی له م په رتووی فیرکردنه دا نو سراون به سه ریدا هینای. 28 یه زدان له خا که که یاندا به تووره پی و زه بر و رفیکی زوره وه ریشه کیشی کردن و وهک نه مرپو فرییدانه خاکیکی دیکه.» 29 «نه یه نیه کان بو یه زدانی په روه ردگارمانه و نه و شتانه ی که خودا بوئی تاشکرا کردن بو ئیجه و نه وه کاممانه هه تا هه تایه، هه تا کار به هه موو وشه کانی نه م فیرکردنه بکه ین.

30 «کاتیک هه موو نه م به ره که ت و نه فره ته ی که خستو مه ته به رده متان به سه رتان دیت، یه زدانی په روه ردگارتان له تیو هه موو نه و نه ته وانه ی بو لایان ده رتانه کات، ئینجا به خوتاندا ده چنه وه. 2 نه و کاته خوتان و منداله کانتان پر به دل و له ناختانه وه ده گه رینه وه لای یه زدانی په روه ردگارتان و گو پراپه لی ده بن، به گو یزه ی هه موو نه وه ی من نه مرپو فرمانتان پی ده که م. 3 نه و یه زدانی په روه ردگارتان له پراپچکراوی ده تانگه رینیه وه و به زه یی پیتاندا دیته وه، دوو باره کو تان ده کاته وه له تیو هه موو نه و گه لانه ی یه زدانی په روه ردگارتان به ناویاندا په رشوبلاوی کردنه وه. 4 نه گه ر بو نه ویه پری تاسمان په رشوبلا و کرابنه وه، نه و یه زدانی په روه ردگارتان له و یوه کو تان ده کاته وه و له و یوه ده تانگه رینیه وه و 5 یه زدانی په روه ردگارتان ده تانیه یته نه و خا که ی که باو باپیرانتان خاوه نی بوون، جا عیوه ده ستی به سه ردا ده گرن و سه رکه و تووتان ده کات و له باو باپیرانتان زورترتان ده کات. 6

یہ زدانی پھروہ ردگار تان دلی خوتان و دلی نہوہ کہ تان خہ تہ نہ دہ کات، تاکو
یہ زدانی پھروہ ردگار تان پر بہ دل و لہ ناختانہ وہ خوشبویت بوئہ وہی
بژین. 7 ہروہا یہ زدانی پھروہ ردگار تان ہمووئہم نہ فرہ تانہ دہ خاتہ سہر
دوژمنہ کانتان و تہوانہی رقیان لیتانہ و دہ تانچہ وسیننہ وہ، 8 بہ لام میوہ
دہ گہرینہ وہ و گوپرایہ لی یہ زدان دہ بن و کار بہ ہموو فہرمانہ کانی دہ کھن
کہ من تہ مرپو فہرمانتان پی دہ کہم. 9 ٹینجا یہ زدانی پھروہ ردگار تان لہ
ہموو کارہ کانی دہ ستان سہر و ہت و سامانتان زور دہ کات، لہ بہری
سک و ناژہ لی مالی و بہروبوومی خاک، چونکہ یہ زدان سہر لہ نوی پیتان
دلخوش دہ بیت و سہر کہ وتوتوتان دہ کات، و ہک بہ باو پیرائتان دلخوش بوو،
10 تہ گہر گوپرایہ لی یہ زدانی پھروہ ردگار تان بوون، فہرمان و فہرزہ کانی
بہ جیبینن کہ لہم پھرتووی تہ وراتہ دا نووسراون، تہ گہر بہ دلان و لہ
ناختانہ وہ بوئہ زدانی پھروہ ردگار تان گہر انہ وہ. 11 «تہم فہرمانہی من
تہ مرپو فہرمانتان پی دہ کہم، لہ سہرتان قورس نییہ و لیتانہ وہ دوور نییہ. 12
لہ تاسمان نییہ ہہ تا بلین: ”کی بومان سہر دہ کہ ویتہ تاسمان و بومان دہ ہینیت و
بہ گویمانیدا دہ دات ہہ تا کاری پی بکھین؟“ 13 ہروہا لہ ہشتی دہ ریا نییہ
ہہ تا بلین: ”کی بومان لہ دہ ریا دہ پھرینتہ وہ و بومان دہ ہینیت و بہ گویمانیدا
دہ دات ہہ تا کاری پی بکھین؟“ 14 بہ لکو پھامہ کہ زور لیتان نزیکہ، لہ سہر
زمانتانہ و لہ دلانداہی، ہہ تا کاری پی بکھن. 15 «پروان، من تہ مرپو ژیان و
چاکہ، مردن و خراپہم خستوہ تہ بہر دہ متان، 16 لہ بہر تہ وہی من تہ مرپو
فہرمانم پیکردن کہ یہ زدانی پھروہ ردگار تان خوشبویت و پینگا کانی بگرنہ بہر
و فہرمان و فہرزہ کانی بہ جیبینن و یاسا کانی پھرہ و بکھن، بوئہ وہی میوہ
بژین و گہشہ بکھن و یہ زدانی پھروہ ردگار تان لہ و خاکہ کی میوہ دہ چنہ
ناوی ہہ تا دہستی بہ سہردا بگرن، بہرہ کہ تدارتان بکات. 17 «بہ لام تہ گہر
دلان لاچوو و گوپتان نہ گرت، بہ لکو گومرا بوون و بو خودای دیکہ
کرتوشتان برد و خزمہ تمان کردن، 18 تہ وا من تہ مرپو پیتان رادہ گہ بہ نم
کہ میوہ بیگومان لہ ناودہ چن، تہ مہن دریز نابن لہ سہر تہ و خاکہ کی لہ
پرووباری ثوردون بوی دہ پھرنہ وہ ہہ تا بچنہ ناوی و دہستی بہ سہردا بگرن.
19 «من تہ مرپو تاسمان و زہ ویتان لی دہ کہ مہ شایہت، کہ من ژیان و
مردن، بہرہ کہت و نہ فرہ تم لہ بہر دہ متان داناوہ، جا ژیان ہہ لہ بژین ہہ تا

خۆتان و نهوه کانتان بژین. 20 یهزدانی پهروه ردگارتان خوښده ویت و گوی له دهنگی دهگرن و دهستی پڼوه دهگرن. له بهر نهوهی تهو ژیانانه و درېزه به ته مه بتان ده دات هه تا له و خا که نیشته چی بن که یهزدان بو باو پیراتان ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب سویندی خوارد که بیانداقی.»

31 جا موسا چوو بهم وشانه له گه ل هه موو نهوهی ئیسرائیل قسه ی کرد و 2 پی گوتن: «ئستا من ته مه نم سه د و بیست ساله، ئیتر ناتوانم پاره رایه تیتان بکه م و یهزدانیش پی فهرمووم: "له م پروواری ئوردونه مه په روه."» 3 یهزدانی پهروه ردگارتان له پښتانه وه ده په ریته وه، خوی ته و نه ته وانه له پښتانه وه له ناوده بات و ئیوه ش ده بنه میراتگریان. یه شوع له پښتانه وه ده په ریته وه وه ک یهزدان فهرمووی. 4 ههروه ها یهزدان چی به سیحون و عوگ و به خا که که یان کرد، دوو پاشا که ی ئه موریه کان، که له ناوی بردن ئاواش به وان ده کات. 5 جا کاتیک یهزدان ته وانی خسته ده ستان به گویره ی هه موو ته و فهرمانانه ی فهرمانم پیتان کرد، ئاویان لی ده که ن. 6 به هیز بن و ئازابن، لیان مه ترسن و مه تو قن، چونکه یهزدانی پهروه ردگارتان له گه لئان ده پروات، هه رگیز پښتگوتیان ناخات و وازتان لی ناهینی.» 7 جا موسا یه شوعی بانگ کرد و له بهر چاوی هه موو ئیسرائیل پی گوت: «به هیز و ئازابه، چونکه تو له گه ل ئه م گه له ده چیه ناو ته و خا که ی یهزدان سویندی بو باو پیرانیا ن خوارد که بیانداقی و توش بویانی دابه ش ده که یت وه ک میراتیان، 8 یهزدانیش خوی له پښتانه وه ده پروات، ته و له گه ل ده بیت، هه رگیز پښتگوت ناخات و وازت لی ناهینی، مه ترسه و و به رمه ده.» 9 ئینجا موسا ئه م فیرکردنه ی نووسی و دایه دهستی کاهینه کان، که نهوه ی لیقین و هه لگری سندوقی په یمانی یهزدان، له گه ل هه موو پیرانی ئیسرائیل. 10 موسا فهرمانیشی پیکردن و گوتی: «هه ر حه وت سال جاریک، له سالی لیخو شبوونی قه رزه کان، له جه ژنی که پره شینه دا، 11 کاتیک هه موو ئیسرائیل دین هه تا له به رده م یهزدانی پهروه ردگارت ده ربه کون له و شوینه ی که هه لیده بژی ریت، ته م فیرکردنه له به رامبه ر هه موو ئیسرائیلدا گوتیان لی بیت که ده یخو ئینته وه. 12 گه ل کوزبه که نه وه، پیاو و ئافره ت و مندال و ته و نامویانه ش که له شارو چکه کانتانه بو ته وه ی گوی بگرن و فیر بن له یهزدانی پهروه ردگارتان بترسن و هه موو وشه کانی ته م

فیرکردنه پیره و بکن و کاری پئ بکن. 13 ههروهه ها نهوه کانیشتان که ئەم
 فیرکردنه یان نه زانیوه، گوی ده گن و فیر ده بن له یه زدان پیره و دگارتان
 بترسن، به در یانی نه و رۆژانه ی له سه رته و زه و بیه ده ژین که ئیوه له
 پرووباری ئوردون بوی ده پهرنه وه ههتا ده ستی به سه ردا بگن.» 14 یه زدان
 به موسای فه رموو: «وا ته مه نت له مردن نزیك بووه ته وه، یه شوع بانگ بکه
 و له ناو چادری چاوپیکه وتن بوه ستن بو ته وه ی ئه رکی پئ بسپیرم.» ئیتر
 موسا و یه شوع چون و له ناو چادری چاوپیکه وتن پراوه ستان. 15 ئینجا
 یه زدان له ستوونی هه ور یک ده رکه وت و ستوونی هه وره که له ده روزه ی
 چادره که وه ستا. 16 یه زدان به موسای فه رموو: «ئه وه تا تو له گه ل باو پیرانت
 سه رده ئیته وه، جا ئەم گه له هه لده ستن و له شفرۆشی له گه ل خودا وه نده
 پیگانه کانی نه و خا که ده که ن که ده چنه ناوی و وازم لی ده هیئن و نه و
 په یمانه م ده شکین که له گه لیان به ستومه. 17 ئیتر له و رۆژه دا تو وره ییم
 به سه ریاندا گر ده گریت و وازیان لی ده هیئم و پرووی خۆم لییان ده شارمه وه
 و ده بنه نیچیر و تووشی زۆر ناخۆشی و به لا ده بن، ههتا ته وه ی له و رۆژه دا
 ده لئین: «ئایا له بهر ته وه تووشی نه و به لایانه بووین چونکه خودا له گه لمان نییه؟»
 18 منیش له و رۆژه دا پرووی خۆم ده شارمه وه له بهر هه موو نه و خراپه یه ی
 که کردیان و که دوا ی خودای دیکه که وتن. 19 «ئیستاش ئەم سرووده بو
 خۆتان بنووسن و نه وه ی ئیسراییلیشی پئ فیر بکن، بیخه نه ده میانه وه ههتا بو
 من بیته شایهت به سه ر نه وه ی ئیسراییله وه، 20 چونکه من ده یان به مه ناو
 نه و خا که ی سویندم بو باو پیرانیان خوارد، نه وه ی شیر و هه نگوینی لی
 ده رژیته، جا ده خۆن و تیر ده بن و قه له و ده بن و ئینجا دوا ی خودای دیکه
 ده که ون و ده یه رستن و پشتم لی ده که ن و په یمانه که م ده شکین. 21 جا
 کاتییک تووشی به لا و ناخۆشی ده بن، ئەم سرووده وه ک شایهت وه لا میان
 ده داته وه، چونکه له ده می نه وه که یان له بیر نا کریت، من ده زانم نه وان ته مرپۆ
 بیر له چی ده که نه وه، بهر له وه ی بیان به مه ناو نه و خا که وه وه ک سویندم
 بو خواردن.» 22 جا موسا له و رۆژه دا ئەم سرووده ی نووسی و نه وه ی
 ئیسراییلیشی پئ فیرکرد. 23 ئینجا یه زدان فه رمانی به یه شوعی کوری نون
 کرد و فه رمووی: «به هیز به و ئازابه، چونکه تو نه وه ی ئیسراییل ده به یته ناو
 نه و خا که ی له سه ری سویندم بو یان خوارد و منیش له گه لت ده بم.» 24

له دواى نه وهى موسا به ته واوى له نووسينى وشه كاني هم فتر كرده بووه وه له پرتووكيكي، 25 فرماني به ليثييه كاني هه لكراني سندوقى په يماني يه زدان كرد و گوتى: 26 «هم پرتووكه ي تهورات بيهن و له ته نيشت سندوقى په يماني يه زداني په روه ردگار تان دا بينين، هه تا وهك شايه تي به سه رتانه وه له وى بيت، 27 چونكه من ياخييون و كه لله رة قيتان ده زانم. من وا هيشتا زيندووم و نه مرؤ له گه لئانم، عيوه به و شيويه بهر بهر هه كاني يه زدان ده كهن، نهى باشه له دواى مردنم چي ده كهن! 28 هه موو پيراني هوژه كان و كوينا كاتنام بو كؤبكه نه وه، هه تا هم وشانه يان به گويدا بدهم، ئاسمان و زه وى بكه م به شايه ت به سه ر يانه وه، 29 چونكه ده زانم عيوه دواى مردنم به ته واوى گهنده ل ده بن و له و ريڼگايه لاده دن كه فرمانم پي كردوون. له پوژاني ئاينده تووشى خراپه ده بن، چونكه له بهرامبه ر يه زدان خراپه ده كهن، به و بتانه په ستي ده كهن كه به ده ستي خوژان دروستي ده كهن.» 30 جا موسا ته واوى وشه كاني هم سروده ي خسته بهر گوتى هه موو كؤملى ئيسرائيل:

32 گوتى شل بكه نهى ئاسمان، وا قسه ده كه م، بازه ويش گوتى بگريت له وشه ي ده مم. 2 فتر كردنم وهك باران ده باريت، وشه م وهك شه ونم ده تكيت، وهك نمه باران به سه ر سه وزا يى وهك ره هيل به سه ر گيا. 3 ناوى يه زدان راده گه يه نم، مه زنايه تي به خودامان بيه خشن. 4 خودا تاشه به رده، كرداره كاني ته واوه، چونكه هه موو ريڼگا كاني دادپه روه ريه، خودايه كي دلسوزه، سته مكارى تيدا نيه، نه و راستودروست و دادپه روه ره. 5 له ره فتاردا گهنده ل بوون له بهرامبه ر نه و چونكه له كه دارن، چچ و كورى نه و نين، كه موكو ريان نه وه يه، نه وه يه كي چه وت و خوارن. 6 ئايا به م شيويه پاداشتي يه زدان ده ده نه وه، نهى گه لي گيل و نادانا؟ ئايا نه و باوك و دروستكه رتان نيه، نه وه ي دروستي كردن و پيكي هيتان؟ 7 يادى پوژاني ديرين بكه نه وه، له سالاني نه وه كاني پيشوو وردبنه وه، له باوگان پرسن پيتان راده گه يه نيت، له پيرانتان پرسن پيتان ده لئن. 8 كاتيك خوداي هه ره به رز نه ته وه كاني به ش به ش كرد، كاتيك نه وه ي ئاده مى دابه ش كرد، سنوورى بو گه لان دانا، به گويزه ي ژماره ي نه وه ي ئيسرائيل. 9 به شي يه زدان گه له كه يه تي، ياقوب به شي ميرا ته كه يه تي. 10 له خاكيني چول دوز بيه وه، له چوله وان بيه كي ترسناك و ويراندا، ده وري دا و بايه خي پيدا، وهك

گلینه‌ی چاوی پاراستی. 11 وهک هه‌لۆ هیلانه‌ی خو‌ی ده‌هه‌ژنیت، له‌سه‌ر
 یی‌وو‌ه‌کانی باله‌فرکی ده‌کات، باله‌کانی لیک ده‌کاته‌وه و ده‌بیات، له‌سه‌ر
 شاپه‌ره‌کانی هه‌لیده‌گری‌ت. 12 ئاوا یه‌زدان به‌ته‌ن‌ها رابه‌رایه‌تی کرد، هه‌یج
 خوداوه‌ندیکی بیگانه‌ی له‌گه‌ل نه‌بوو. 13 سواری به‌رزایه‌کانی زه‌وی کرد، له
 به‌روبوومی ده‌شتوده‌ری خوارد، له‌تاشه‌به‌رده‌وه هه‌نگوینی ده‌رخوارد دا،
 زه‌یتیش له‌به‌رده‌ئه‌ستیوه. 14 ده‌له‌مه و شیریی مه‌رومالات، له‌گه‌ل دوگی
 به‌رخ و به‌رانی باشان و ته‌گه، له‌گه‌ل چه‌وری ناوکی گه‌نم. تۆ له‌خوینی
 تری شه‌رابت خوارده‌وه. 15 نه‌وه‌ی ئیسراییلی سه‌رپاست قه‌له‌و بوون و
 جووته‌یان وه‌شاندا، قه‌له‌و بوون و پر‌بوون و به‌پو دا‌پوشران. ئیت‌پشتیان
 کرده‌ئه‌و خودایه‌ی که‌دروستی کردبوون، تاشه‌به‌ردی رزگاریه‌که‌یان
 په‌تکرده‌وه. 16 ئیره‌بیان وروژاند به‌په‌رستنی خودا بیگانه‌کانیان و به‌بته
 قیزه‌ونه‌کان په‌ستیان کرد. 17 بۆ بته‌کان که‌خودا نین قوربانیان سه‌ربری،
 چه‌ند خودایه‌ک نه‌یانناسیون، تازهن و به‌م زووانه‌ده‌که‌وتوون، که‌باوکانتان
 لییان نه‌ترساون. 18 ئه‌و تاشه‌به‌رده‌ی ئیوه‌ی بوو وازتان لی هینا، ئه‌و
 خودایه‌ی له‌دایکبوونی پیداین له‌بیرتان کرد. 19 جاییه‌زدان بینی و په‌تی
 کردنه‌وه، له‌به‌ر ئه‌وه‌توره‌بوو به‌هۆی کچه‌کانی و کوره‌کانی. 20 فه‌رمووی،
 «پرووی خۆم لییان ده‌شارمه‌وه، سه‌یر ده‌که‌م کۆتایان چی ده‌بی‌ت، ئه‌وانه
 نه‌وه‌یه‌کی هه‌لگه‌راوه‌ن، ئه‌و کورانه‌ده‌ستپاکان تیدا نییه. 21 ئه‌وان به‌وانه‌ی
 خودا نین ئیره‌بیان وروژاندم، به‌بته‌پوچه‌کانیان په‌ستیان کردم، منیش وایان
 لیده‌که‌م ئیره‌یی به‌وانه‌به‌ن که‌گه‌ل نین، به‌نه‌ته‌وه‌یه‌کی گیل په‌ستیان ده‌که‌م.
 22 به‌توره‌بیم ئاگریک داگیرساوه، گر ده‌گری‌ت هه‌تا جیهانی مردووانی
 ژیره‌وه، زه‌وی و خه‌رمانه‌که‌ی ده‌خوات، بناغه‌کانی چیاکان ده‌سووتینیت.
 23 (Sheol h7585) «کاره‌ساتیان به‌سه‌ردا کۆده‌که‌مه‌وه، تیره‌کانم له‌واندا
 ده‌چه‌قینم. 24 کاتیک له‌برسان که‌وتوون، په‌یکان که‌وتوو له‌به‌ر تا و په‌تای
 فه‌وتینهر، ددانی درنده‌ده‌نیرمه‌سه‌ریان، له‌گه‌ل زه‌هری ماره‌خشۆکه‌کان.
 25 له‌ده‌روهه شمشیر جه‌رگیان ده‌سووتینیت و له‌ناو ماله‌وه‌شیان تۆقین،
 کوری گه‌نج و پاکیزه‌له‌ناوده‌چن، مندالی شیره‌خۆر له‌گه‌ل پیاوی په‌ر. 26
 فه‌رمووم: "په‌رته‌وازه‌یان ده‌که‌م، یادیان له‌تیو خه‌لکی ده‌سپه‌مه‌وه." 27 به‌لام
 له‌وه‌ترسام که‌دوژمن په‌ستم بکات، که‌له‌وانه‌یه‌دوژمنیان تینه‌گه‌ن،

نه وهك بلیڻ: «خومان بالادسته بوږن، یه زدان هه موو ته مانه ی نه کردووه.»
 28 تهوان نه ته وه یه کن پراویژ لی براون، کوا تیگه بیشتیش له ناویان؟ 29
 خوژگه دانا ده بوون و له مه تیده گه یشتن و کو تاییه که یان له بهر چاو ده گرت.
 30 چۆن یه کییک هه زار پراو ده نیټ و دووان ده هه زار تیگه شکین، ته گهر
 تاشه بهرده که یان ته وانی نه فرۆشتیت، یه زدان به ده سته وه ی نه دابن. 31 له بهر
 ته وه ی تاشه بهردیان وه ک تاشه بهردی نییه، ته نانهت دوژمنانیشمان
 دانی پیدا ده نین. 32 میویان له میوی سه دوومه و ترپیان هی باخه کانی
 عه مۆرایه، ترپیه که یان ژه هره و هی شووه کانیان تالڻ. 33 شه رابه که یان ژه هری
 ماره کان و تالای ماری کو برا کوشنده کانه. 34 «تایا ته مه له لای من
 هه لته گیراوه، له ناو گه نجینه کاتم موری لی نه دراوه؟ 35 توله سه ندنه وه هی
 منه، من سزا ده دم، له کاتیکدا پنیان ده خلیسکیت، چونکه پوژی به لایان
 نزدیک بووه ته وه و چاره نووسیان بو یان خیرایه.» 36 یه زدان ته ستوپا کی
 گه له که ی ده سه لمینیت و له گه ل نزمه تکاره کانی میهره بان ده بیټ، که
 ده بینیت هی زیان به سه رچووه و نه کو یله و نه تازاد که س نه ماوه. 37
 خودا ده فرمویټ: «کوا خودا وه نده کانیان، ته و تاشه بهرده ی په نایان بو
 برد، 38 ته و خودا وه ندانه ی که پیوی قوربانیه کانیان ده خواردن، شه رانی
 خواردنه وه پیشکه شکراره کانیان ده خواردنه وه؟ با بین و یارمه تیتان بدن، با
 پاریزگاریتان لی بکن! 39 «نیستا ببین، من، من ته وم، هیچ خودایه کی
 دیکه نییه له پالم. من ده مریم و ده ژینیم، بریندار ده کم و من چاک
 ده که مه وه، که س نییه که سیک له دهستی من ده رباز بکات. 40 من ده ستم
 بو تاسمان بهرز ده که مه وه و سویند ده خوم: به دلنیا ییه وه هه تاهه تایه من
 زیندووم، 41 کاتیک شمشیره دره وشاوه کم تیر بکه مه وه و بو دادوه ریکردن
 به ده سته وه ی بگرم، توله له دوژمنانم ده که مه وه و ناحه زانم سزا ده دم.
 42 تیره کاتم به خوین مه ست ده کم و شمشیره کم گوشت ده خوات، له
 خوینی کوژراوان و به دیلگیراوان، له که لله سه ری پابه رانی دوژمن.» 43
 ته ی نه ته وه کان، له گه ل گه لی خودا دلخوش بن، چونکه توله ی خوینی
 نزمه تکارانی ده کاته وه، له دوژمنانی توله ده کاته وه، که فاره تی خاک و
 گه له که ی خوی ده کات. 44 جا موسا خوی و یه شوعی کوپری نون هاتن و
 هه موو وشه کانی ته م سروودیه یان بو گه ل خوینده وه. 45 کاتیک موسا له

وتاره که ته واو بوو، به هه موو ئه م وشانه بو هه موو ئيسرائيل، 46 يې گوتن: «له دلوه له هه موو ئه و وشانه ورد بېنه وه که من ئه مېرؤ شايه تي پېده دهم له سهرتان، هه تا فه رمان به منداله کانتان بکه ن که ئاگادار بن کار به هه موو وشه کاني ئه م فيرکردنه بکه ن. 47 ته نها وشه ي بي نرځ نييه بوتان، به لکو ژيانتانه، به هؤي ئه مانه وه ته مه ن دريژ دهن له سهر ئه و خاکه ي له پرووباري ئوردون بؤي ده پېر نه وه هه تا ده ستي به سهر دا بگرن.» 48 يه زدانيش له هه مان رؤژدا به موساي فه رموو: 49 «سهر بکه وه بؤ سهر زنجيره چي اي عه قاريم، بؤ چي اي نييو که له خا کي مؤتابه و به رامبه ر به ئه ريحايه و له ويوه ته ماشاي خا کي که نعان بکه که من وه ک مولک به نه وه ي ئيسرائيلي ده دهم. 50 له و کنيوه دا که بؤي سهر ده که ويت ده مر يت و ده چيته پال گه له که ته وه، وه ک چؤن هاروني برات له کيوي هؤردا مرد و چووه پال گه له که ي، 51 له به ر ئه وه ي ئيوه ناپاک بوون له گه لم له تيو نه وه ي ئيسرائيلدا له لاي مي رگي مه ري اي قادي ش له چؤله واني چن، چونکه پيروزي متان له تيو نه وه ي ئيسرائيلدا رانه گرت. 52 له به ر ئه وه تو ناچيته ناو ئه و خاکه ي که به گه لي ئيسرائيلي ده دهم، به لکو ته نها له دووره وه ده بي نييت.»

33 ئه وه ش ئه و به ره که ته به که موساي پياوي خودا بؤ نه وه ي ئيسرائيل داواي کرد، به ر له مردني، 2 گوتي: «به زدان له سينا وه هات و له سي عيره وه به سهر ياندا هه لھات، له کيوي پارانه وه دره وشايه وه و هه زاران هه زار فر يشته ي پيروزي له گه ل بوو، له بناره کاني باشوره وه. 3 هه روه ها ئه ي ئه وه ي گه لان ت خؤشده وي ت، هه موو پيروزه کاني له ده ستي تون، ئه وان له لاي پي ت کړتوش ده به ن، رېنمالي له تو وه رده گرن. 4 موسا فه رماني فيرکردني پيداي ن، ميرا ته بؤ کؤمه لي ياقوب. 5 له تيو يه شورون بوو به پاشا، به کؤبوونه وه ي رابه ره کاني گه ل، هؤزه کاني ئيسرائيل پيکه وه. 6 «با نه وه ي ره ئوبين بړي ت و نه مر يت، با پياوه کاني که م نه بن.» 7 سه باره ت به نه وه ي يه هو دا ئه مه ي گوت: «ئه ي يه زدان، گوي له ده نكي يه هو دا بگه و بؤ لاي گه له که ي بي ني نه، ده سته کاني به سه بؤي، بيه به يار مه تيده ر له دؤي دوژمناني!» 8 سه باره ت به نه وه ي لي ئي گوتي: «توميم و ئوريمي تو بؤ پياوه خؤشه وي سته که ته، ئه وه ي له مه سا تا قيت کرده وه و له مي رگي مه ري يا خه بات له گه لدا کرد. 9 ئه وه ي سه باره ت به دايک و باو کي گوتي، «ره چاوم

نه کردوون، «دانی به برا کانشیدا نهنا و مندالکانشی نهناسی، به لام چاودیری
 فهرمایشته کانی توی کرد و په پیمانته کهی توی پاراست. 10 نهوهی یاقوب،
 فیری پاسپارده کانت و نهوهی ئیسرائیلیش فیری تهوراتی تو ده کات،
 بونی بخوور ده خاته به رده مت و قوربانی سووتاندنی تهواو ده خاته سر
 قوربانگا کهت. 11 تهی یه زدان، توانای شاره زایی به ره که تدار بکه و به
 کرداری دهستی پازی به، له که مهوری به ره له سستکاران و ناحه زانی بده، ههتا
 هه لئه ستنه وه.» 12 سه بارهت به نهوهی بنیامین گوئی: «ته و خو شه ویستی
 یه زدانه، به ئاسووده بی له لای نیشته جی ده بیت، به در یزایی رۆژ دالدهی
 ده دات و یه زدان له تیو هه ردوو شانیدا نیشته جی ده کات.» 13 سه بارهت
 به نهوهی یوسف گوئی: «با خا که کهی له لایه ن یه زدانه وه به ره که تدار
 بیت به شه ونی گرانبه های ئاسمان، به ئاوه قه تیسکراوه کانی خواره وه، 14
 به به هادارترین دیار بیه کانی خۆر و به هادارترین دیار بیه کانی به ربوبومی
 مانگ، 15 به به هادارترین دیار بیه کانی چیا دیرینه کان، به به سوودترین
 گرده هه تا هه تاییه کان، 16 به به هادارترین دیار بیه کانی زهوی و پر بیه کهی،
 له گه ل په زامه ندی نیشته جی ناو ده وه نه که، با به سهر سهری یوسف وه
 بن، به سهر ته پل سهری له برا کانی جیا کرایه وه. 17 توبه ره ی گایه کهی
 شکومه ندییه بوی، قوچه کانی قوچی گای کیوین، به وان قوچ له گه لان
 ده دات، پیکه وه هه تا ته و په پری زهوی، ته وان هه زاران هه زاری ته فرایم
 و هه زارانی مه نه شه ن.» 18 سه بارهت به نهوهی زهبولون گوئی: «تهی
 زهبولون به کوچکردنت دلخوش به و توش تهی یه ساخار به چادره کانت، 19
 گه لان بو چیا بانگ ده کهن، له وی قوربانی راستودروستی سهرده پرین،
 هه تا له پری ده ریا بمژن و له و گه نجینه یه ی له ژیر لم شاردر او ته وه.» 20
 سه بارهت به نهوهی گاد گوئی: «به ره که تداره ته وهی سنووری خاکی
 گادی فراوان کرد! وهک شیره می نیشته جی بوو، قوئی پارچه پارچه کرد
 له گه ل ته پل سهر، 21 باشتترین خاکی بو خوی دانا، به شی فه رمانده ی بو
 خوی هه لگرت، کاتیک سهر کرده کانی گه ل کو بوونه وه، دادوهری یه زدانی
 جییه جی کرد و حوکه کانشی سه بارهت به ئیسرائیل.» 22 سه بارهت به
 نهوهی دان گوئی: «دان به چکه شیره، له باشان قه له مبار به ره و پیش
 ده دات.» 23 سه بارهت به نهوهی نه فتالی گوئی: «تهی نه فتالی، تیر به له

په زامه ندى و پر به له بهره كه تي يه زدان، ده ست به سهر پر ژتاوا و باشورى
 خا كه كه تدا بگره.» 24 سه باره ت به نه وهى تاشير گوتى: «با تاشير له تير
 كوران بهره كه تدار ييت، با له لاي برا كاني په سهند ييت، با يي بكا ته ناو
 زه يت، 25 ده روازه كانت له تاسن و بر وزن، به گويره ي دريژى ته مه نت
 هيزت پي ده به خشيت.» 26 «خوداى يه شورون هاوتاي نيه، سوارى
 تاسمان ده ييت بو يارمه تيدانت، هه روه ها هه وره كان له شكوى خويدا. 27
 خوداى هه تاهه تاي په نا گاته و باله هه ميشه يه كانيشې له ژيره وه. دوزمنى
 له به رده مت ده ركرد و فهرمووى: «له ناو به!» 28 جا ئيسرائيل به ته نها و به
 تاسووده يي نيشته جي ده ييت، جينشيني ياقوب گيروگرفتي ناييت، له خاكي
 دانه ويله و شهرابي نوي ده ييت، تاسمانه كه شي شه ونم ده تكي نيت. 29 نه ي
 ئيسرائيل، خوژگه ت پي ده خوازريت، كى وهك تويه، كه ليكي رزگار بوو
 له لايه ن يه زدانه وه؟ قه لغاني يارمه تى و شمشيري شكومه نديته، جا دوزمنانت
 ملكه چيت بو ده نوين، توش نزرگه كاني سهر به رزايان پيشيل ده كه يت.»

34 ئينجا موسا له ده شته كاني مؤتابه وه بو چي اى نيپو سهر كه وت بو سهرى
 پسگه، كه به رامبه ر ئه ربحايه، جا يه زدان هه موو خا كه كه ي پيشان دا، له
 گلعه ده وه هه تا دان و 2 هه موو نه فتالي و خاكي ئه فرايم و مه نه شه و هه موو
 خاكي يه هو دا هه تا ده راي پر ژتاوا و 3 نه قه ب و هه موو ناوچه كه، له
 دوتى ئه ربحاوه «شارى دار خورما» هه تا زوعه ر، 4 يه زدان پي فهرموو:
 «نه وه نه و خا كه يه كه سويندم بو ئيبراهيم و ئيسحاق و ياقوب خوارد و
 فهرمووم: «ده يده مه نه وه كه ت.» وا به چاوه كاني خوت پيم پيشان دايت،
 به لام تو بو ئه وي ناپه رپته وه.» 5 جا موساى به نده ي يه زدان له وي مرد،
 له خاكي مؤتاب به گويره ي فهرمانى يه زدان. 6 يه زدان له خاكي مؤتاب
 له دوله كه به رامبه ر ييت په عور ناشتى، هه تا ئه مرپوش كه س گوره كه ي
 پي نازانيت. 7 موسا ته مه ني سهد و بيست سال بوو كا تيك مرد، هيشتا
 چاوه كاني كر نه بيون و هيزى له به ر نه پرابوو. 8 جا نه وهى ئيسرائيل له
 ده شته كاني مؤتاب سى رور ماته ميان بو گيرا، ئينجا روراني گريان و شيوه ني
 موسا ته واو بوو. 9 يه شوعى كورى نونيش پر بو له روحي دانايى، چونكه
 موسا ده ستي له سهر دانابوو. ئيتر نه وهى ئيسرائيل گوپيان لى گرت و
 تاوايان كرد وهك نه وهى يه زدان فهرمانى به موسا كرد بوو. 10 جا هيچ

پیغهمبه ریک له ئیسرائیل په پیدا نه بوو وهک موسا که یه زدانی پروو به پروو ناسی، 11 له هه موو ته و نیشانه و پهرجوانه ی یه زدان ناردی هه تا له خاکی میسر به فیرعون و هه موو خزمه تکاره کانی و هه موو خا که کی بکات. 12 هه رگیز که س ته و توانا مه زنه ی پیشان نه داوه و ته و کاره سامنا کانه ی له بهرچاوی هه موو ئیسرائیل نه کردوو هه که موسا کردی.

یه شوع

1 ئەو بو پاش مردنی موسای بەندە یەزدان، یەزدان بە یەشوعی کوری نونی خزمەتکاری موسای فرموو: 2 «موسای بەندەم مرد، ئیستا ههسته، خۆت و هه موو ئەم گەلە لە رووباری ئوردونەو بەرپەنەو بو ئەو خاکە ی پێیان دەدەم، واتە بە ئەو ی ئیسراییل. 3 هەر شوینیک یی ئی بنین، بە میوه ی دەدەم، ههروهک بە موسام فرموو، 4 لە چۆلەوانییهو ههتا لوبنان و لە رووباری گهوره، رووباری فورات، واتە هه موو خاکی حیثیهکان ههتا دەریای سپی ناوهراست بههرو پوژتاوا دەیت بە سنورتان. 5 لە هه موو پوژانی ژیانته کەس بههرو پروت ناوهستیت. ههروهک لەگەل موسادا بووم، لەگەل توش دەجم و فرامۆشت نا کەم و بەجیت ناهیلیم. 6 بههیزبه و ئازابه، چونکه ئەو خاکە بو ئەم گەلە دەکەیت بە میرات که سویندم بو باو پیرانیان خواردوو که پێیانی بەدەم. 7 «تەنبا بههیزبه و زور ئازابه، بو ئەو ی هوشیار بیت بو کارکردن به یی هه موو ئەو فیکردنە ی که موسای بەندەم فرمانی پێ کردوویت. نه بهلای راست و نه بهلای چهپ لێ لامهده، بو ئەو ی بو هه رکوییهک بچیت سهرکهوتوو بیت. 8 پهرتووکی ئەم فیکردنه لە دەمت جیا نه یتهوه، بهلکو به شهو و به روژ لێ وردبهرهوه، بو ئەو ی وریایت بو کارکردن به یی هه موو ئەو شتانه ی تیدا نووسراوه، ئەو کاته ژیانته راسته پێ دەیت و سهرده کهویت. 9 ئایا من فرمانم به تۆ نه کرد؟ جا بههیزبه و ئازابه، مهتوقه و وره بهرمهده، چونکه یەزدانی پهروهردگارت لەگەلته بو هه رکوی بچیت.» 10 ئیتر یه شوع فرمانی به کوینخا کانی گەل کرد و یی گوتن: 11 «بهناو ئوردوگا کهدا تیپه پرن و فرمان به گەل بکن و بلین: «ئازوو قه بو خۆتان ئاماده بکن، چونکه پاش سی پوژی دیکه لە رووباری ئوردونەو ده پەرنهوه ههتا بچنه ناوهوه و دەست به سهرته و خاکه دا بگرن که یەزدانی پهروهردگارتان ده تانداتی ههتا بینه خاوهنی.» 12 پاشان یه شوع به ره ئوبینی و گادیهکان و نیوه ی هۆزی مه نه شه ی گوت: 13 «ئهو وشه یه ی موسای بەندە ی یەزدان فرمانی پێ کردن، به بیری خۆتانی بهیننهوه، که یی راگه یاندن یەزدانی پهروهردگارتان، میوه ی هه ساندوهه و ئەم خاکە ی پیدان. 14 ژن و مندال و ئازەلی مالیتان لەم خاکه دا ده میننهوه که موسا پیدان، لەم بهری

پرووباری ئوردون بهرەو پوژھەلات، بەلام ھەموو جەنگاوەرە قارەمانەکان
 بە چەکەو لە پێش برا کاتناو دەپەرئەو. یارمەتی برا کاتناو دەدەن 15
 ھەتا یەزدان وەک ئیو برا کاتناو دەحەسینتەو و ئەوانیش دەست بەسەر
 ئەو خا کەدا دەگرن کە یەزدانی پەرورەدگار تان دەیاندا. دوای ئەو
 دەگەرئەو بو خا کە کە ی میراتیتان و داگیری دەکن، ئەو ی موسای
 بەندە ی یەزدان لەم بەری پرووباری ئوردون بهرەو پوژھەلات پێدان. 16
 ئەوانیش وەلامی یەشوعیان داہو و گوتیان: «ھەموو ئەو شتانە ی فەرمانت
 پێ کردین جیبە جیبی دەکەین و بو ھەر شو ئینیکان بنیریت دەچین، 17 بە پێ
 ھەموو ئەو ی گوێرا ی موسا بوین ئاوا گوێرا ی تۆش دەبین. با یەزدانی
 پەرورەدگار ئەگەت ی توت وەک چۆن لەگەل موسا بوو. 18 ھەرکە سیک
 یاخی ییت لە فەرمانە کانت و گوێرا ی وشە کانت نە ییت لە ھەموو ئەو ی
 فەرمانی پێ دەکەیت، دەکوژیت، بەلام تەنھا بە ھیز و ئازابە!»

2 ئینجا یەشوعی کوپری نون لە شەتیمەو دوو سیخوپی بە نھینی نارد و
 گوتی: «پوون تەماشای خا کە کە بکن، بە تاییەتی ئەریحا، ئەوانیش روئشتن
 و چوونە مالی ژتیکی لە شفرۆش کە ناوی راخاب بوو، لەوی مانەو. 2
 بە پاشای ئەریحا گوترا: «بزائە، ئەمشەو دوو پیاوی نەو ی ئیسرائیل
 ھاتوونە تە ئێرە ھەتا سیخوپی دەبارە ی خا کە کە بکن.» 3 لە بەر ئەو
 پاشای ئەریحا بە دوای راخابدا ناردی و پێی گوت: «ئەو دوو پیاوی
 کە ھاتن بو لات و ھاتنە ناو مالا کە ت بیانینە دەرەو، چونکە ئەوانە
 ھاتوون بو ئەو ی سیخوپی لەبارە ی ھەموو خا کە کەو بکن.» 4 بەلام
 راخاب دوو پیاو کە ی بردبوو و شاردبوونییەو و گوتی: «راستە ئەو دوو
 پیاو ھاتنە لای من، بەلام نە مزانی خەلکی کوین. 5 کاتیکی تاریکی
 داھات، کاتی داخستنی دەروازە ی شار، دوو پیاو کە روئشتن. نازام دوو
 پیاو کە بو کوئی چوون. بە پەلە شو ئینیان بکەون، بە لکو پینان بگەن.»
 6 بەلام ئەو ھەردوو پیاوی بردبوو پو سەربان و لەناو کو مەلێک چیلکە
 داری کە تاندا شاردبوونییەو کە لە سەربان ھەلیچنیبوون. 7 پیاو کانی
 پاشاش بەو ریگایە ی کە بەرەو تەنکایە کانی پرووباری ئوردون دەچوو
 بە دوای سیخوڕە کاند چوون. کە ئەوانە ی بە شو ئینیاندا دەگەران چوونە
 دەرەو، دەروازە کان داخران. 8 پێش ئەو ی سیخوڕە کان خەویان لی

بکه ویت، پراحاب بۆ لایان سهرکه و ته سهربان و 9 به پیاوه کانی گوت: «زانیمه که یه زدان ئەم خاکه ی به ئیوه داوه و ترسی ئیوه بالی به سهرماندا کیشاوه و سهرجه م دانیشتوانی خاکه که ش له بهر ئیوه ره نگیان په ریوه، 10 چونکه بیستمان یه زدان چۆن ئاوی ده ریای سووری له پښستان وشک کرد، کاتیک له میسر هاته ده ره وه، ههروه ها له وه بهری رووباری ئوردون به لای پروژهللات چیتان به ههردوو پاشای ئەمۆریه کان سیحۆن و عۆگ کرد، ئەوانه ی که به ته واوی قرتان کردن. 11 کاتیک ئەوه مان بیست، دلمان تۆقی و به هۆی ئیوه وه که س وره ی نه ما، چونکه یه زدانی په ره ردگارتان ئەوه خودایه له ئاسمان له سه ره وه و له سه ر زه وی له خواره وه. 12 «ئښتاش به یه زدان سویندم بۆ بچۆن که چۆن من چا که م له گه ل ئیوه دا کرد، ئیوه ش له گه ل مالی باوکم چا که بکه ن. نیشانه یه کی دلنیا بوومم به دنی که 13 دایک و باوک و خوشک و برا کام و هه موو ئەوه ی هه یانه به زیندوونی بیان ئه یلنه وه و فریای گیانمان بکه ون له مردن.» 14 پیاوه کانیش پښان گوت: «خودا بمانکات به قورباتان! ئەگه ر ئەم کاره مان نه درکین، ههروه ها ئەگه ر یه زدان خاکه که ی پیداین، ئەوا چا که و دل سو زیت له گه لدا ده که یه ن.» 15 ئینجا پراحاب هه ردوو یکانی له په نجه ره ی ماله که یه وه به گوربس شو پر کرده وه، چونکه ماله که ی که تییدا ده ژیا له شوورای شاره که بوو. 16 ههروه ها پی گوتن: «پرو بۆ چیا نه وه ک ئەوانه ی به شو پښاندا ده گه رین تووشتان بن، له وی بۆ ماوه ی سی پروژ خۆتان بشار نه وه، هه تا ئەوان ده گه رینه وه، ئینجا به ریگی خۆتاندا پرون.» 17 پیاوه کانیش پښان گوت: «ئیه بیتاوان ده بین له و سوینده ی که بۆ تۆمان خوارد 18 ئەگه ر هاتوو له کاتی هاتمان بۆ ناو خاکه که، ئەم گوربسه سووره به و په نجه ره یه وه گری نه ده یه ت که ئیمه ت لیوه ی شو پر کرده وه و ئەگه ر دایک و باوک و خوشک و برا کانت و سهرجه م ئەندامانی مالی باوکت له ماله که ی خۆتا کۆنه که یه وه. 19 ئەگه ر هه رکه سیک له ده رگا کانی ماله که ی تۆوه بچیته ده ره وه خوینی خۆی له سه ر خۆی ده یه ت و ئیه بیتاوان ده بین، به لام هه ر یه کیک له گه ل تۆ له ماله که تدا یه ت، ئەگه ر ده ستر یژییه کی کرایه سه ر ئەوا خوینی له سه ر ئیه ده یه ت. 20 ههروه ها ئەگه ر ئەم کاره ی ئیه بدرکینیت، ئیه بیتاوان ده بین له و سوینده ی که بۆ تۆمان خوارد.» 21 پراحابیش گوتی: «چۆنتان گوت،

ئاوا دەبیت.» ئیتر بەرینی کردن و پویشتن، ئەویش گوربسه سووره کەمی بە پەنجەرە کەوێ گری دا. 22 پیاوێکان پویشتن و چوونە چیا و ماوێ سێ پوژ لەوێ مانەو، هەتا ئەوانەیی بە شوینیاندا دەگەران گەرانەو، لە دواي ئەوێ کە لە هەموو پوژگاندا بەدوایاندا گەران و نەیاندۆزینەو. 23 ئینجا دوو پیاوێ کە گەرانەو، لە چیا کە هاتنە خوارەو و لە رووبارە کە پەرتنەو، هاتنە لای یەشوعی کوری نون و هەموو بەسەر هاتە کەیان بۆ گێرپاوە، 24 بە یەشوعیان گوت: «بەراستی یەزدان هەموو خاکە کە داوێ دەستمانەو و سەر جەم دانیشتوانی خاکە کەش بەهۆی ئیئەو رەنگیان سێ بوو.»

3 بەیانی زوو یەشوع لە گەل هەموو ئەوێ ئیسرائیل لە شەتیمەو کۆچیان کرد و هاتنە لای رووباری ئوردون، بەر لەوێ پەرتنەو لەوێ مانەو. 2 پاش سێ پوژ کویخاگان بەناو ئوردوگا کەدا گەران و 3 فەرمانیان بە گەل کرد و گوتیان: «کاتی کە سندوقی پەیمانی یەزدانی پەروردارتان دەبینن، کاهینە لیقییەکان هەلیانگرتو، لە شوینەکانی خۆتان کۆچ بکەن و لەدوایەو پوژ. 4 بەلام با ماوێ تیوان ئیو و سندوقە کە بە پووانە دوو هەزار بال بێت و لێی نزیک مەبنەو بۆ ئەوێ ئەو پوژگایە بزانی کە پێیدا دەپوژن، چونکە ئیو پێشتر بەم پوژگایەدا نەپویشتون.» 5 یەشوع بە گەلی گوت: «خۆتان تەرخان بکەن، چونکە یەزدان بەیانی لەتیوتاندا کاری سەر سۆرھینەر دەکات.» 6 هەر وەها یەشوع بە کاهینەکانی گوت: «سندوقی پەیمان هەلگرن و بە بەردەم گەلدا تێپەرن.» ئەوانیش سندوقی پەیمانیان هەلگرت و لەپیش گەل پویشتن. 7 ئینجا یەزدان بە یەشوعی فەرماو: «لەم پوژەو لەبەر چاوی هەموو ئەوێ ئیسرائیل دەستپێدە کەم پایە بەرزت بکەم، بۆ ئەوێ بزانی چۆن لە گەل موسادا بووم ئاواش لە گەل تۆدا دەبم. 8 بەلام تۆ فەرمان بە کاهینەکانی هەلگری سندوقی پەیمان بکە و پێیان بێ: «کاتی کە نە کە نار ئاوی رووباری ئوردون، لەناو رووباری ئوردوندا بوەستن.» 9 هەر وەها یەشوع بە ئەوێ ئیسرائیلی گوت: «وەرنە پێشەو بۆ ئێرە و گوێ لە فەرماشتی یەزدانی پەروردارتان بگرن.» 10 ئینجا یەشوع گوتی: «بەمە دەزانی کە خودای زیندو لەتیوتاندا، کەنعانی، حیتی، حیثی، پریزی، گرگاشی، ئەمۆری و یەبوسییەکان لە بەردەمتاندا بە تەواوی دەردەکات. 11 ئەوێتا سندوقی پەیمانی پەروردارگی هەموو زەوی

له پښتانه وه بو ناو پرووباری ئوردون ده پريته وه. 12 ئيستاش دوازده پياو له هه موو هوزه كاني ئيسرائيل بو خوټان هه لبريز، له هه ر هوزه و پياويك. 13 ئينجا كاتيک پي كاهينه كاني هه لگري سندوق يه زدان، په روه ردگاري هه موو زه وي، له ناو ئاوي پرووباری ئوردون جيگير ده بيت، ئاوي پرووباری ئوردون، ته و ئاوه ي كه له سه ره وه ديت شه ق ده بيت و له يه ك به ربه ستدا په نگه خواته وه.» 14 جا كاتيک گه ل له چادره كانيانه وه كوچيان كرد، تاكو له پرووباری ئوردون بپه رنه وه، كاهينه كاني هه لگري سندوق يه يمانيش له پيشيانه وه بوون. 15 به دريژاي روظاني درويته پرووباری ئوردونيش ده بووه لافاو، به لام له كاتي هاتي هه لگري سندوقه كه بو ناو پرووباری ئوردون و نوقومبوني پي كاهينه كاني هه لگري سندوقه كه له ناو ئاوي كه ناره كه، 16 ته و ئاوه ي له سه ره وه ده هاته خواره وه له رويشتن وه ستا. له دوور يه كي زوره وه له شاروچكه ي ئادام له به ربه ستايك په نكي خواره وه، ته و شاروچكه يه ي كه له ته نيشت چه ره تانه، هه روه ها ته و ئاوه ي كه ده رژه يه ناو ده راي عه رافا واته ده راي مردوو به ته واوي برا و گه ل به ره و ئه ريحا په رينه وه. 17 كاهينه كاني هه لگري سندوق يه يمان يه زدان له سه ر وشكاني له ناوه راستي پرووباری ئوردون به جيگيري وه ستان و هه موو ئيسرائيليش به سه ر وشكانيدا په رينه وه، هه تا هه موو نه ته وه كه له پرووباری ئوردون ته واو په رينه وه.

4 كاتيک هه موو نه ته وه كه له پرووباری ئوردون ته واو په رينه وه، يه زدان به يه شوع يه فرموو: 2 «له ناو خه لکه كه دا دوازده پياو هه لبريزه، له هه ر هوزه و پياويك، 3 فه رمانيان پي بکه و پيان يي: «ليره له ناوه راستي پرووباری ئوردون وه، له شوين پي كاهينه كان كه تييدا جيگير بوون، دوازده به رد هه لبرگن و له گه ل خوټان بيان په رينه وه و له و شوينه دا دا يانينين كه ته مشه و تييدا ده ميننه وه.» 4 ئينجا يه شوع ته و دوازده پياوه ي بانگ كرد كه له نه وه ي ئيسرائيل هه لبرارد بوون، له هه ر هوزه و پياويك، 5 يه شوع پي گوتن: «له به رده م سندوق يه زداني په روه ردگار تانه وه تپه ر بن بو ناوه راستي پرووباری ئوردون و به گويزه ي ژماره ي هوزه كاني نه وه ي ئيسرائيل هه ر يه ك له ئيوه به رد يک به رز بکاته وه بو سه ر شاني، 6 بو ته وه ي ته مه بيتته نيشانه يه ك له تيوتان. ته گه ر سه بي تي منداله كاتنان ليتان بپرسن: «ته م به ردا نه چ و اتايه كي

7 ههیه؟“ 7 عیوه ش پیمان دهلین: ”ئاوی پرووباری ئوردون له بهردهم سندوقی
 پهیمانی یهزدان وهستا. کاتیک له پرووباری ئوردون په پینهوه، ئاوی ئوردون
 پراوهستا، جا ئهه بهردانه ده بیه یادگاری بۆ نهوهی ئیسرائیل بۆ ههتا ههتا یه.“
 8 نهوهی ئیسرائیلیش ئاویان کرد، ههروهک یهشوع فهرمانی پنی کردن،
 دوازه بهردیان له ناوه پراستی پرووباری ئوردونهوه هه لگرت، ههروهک
 یهزدان به یهشوعی فهرموو، به پنی ژماره ی هۆزه کانی نهوهی ئیسرائیل و
 له گه ل خۆیاندا په پاندیانهوه بۆ ئه و شوینه ی چادریان تییدا هه لدا و له وی
 دایاننان. 9 یهشوعیش دوازه بهرده کهی پراگیر کرد که له ناوه پراستی
 پرووباری ئوردوندا بوون له و شوینه ی که کاهینه کانی هه لگری سندوقی په پیمان
 پراوه ستا بوون و هه تا ئه مرۆش له و شوینه دان. 10 کاهینه کانی هه لگرانی
 سندوقه که له ناوه پراستی پرووباری ئوردوندا وهستان هه تا هه موو ئه و شتانه ی
 یهزدان فهرمانی به یهشوع کرد بوو به گه لی بلیت به گویره ی هه موو ئه وه ی
 موسا فهرمانی به یهشوع کرد بوو ته واو بوو. گه ل په لیمان کرد و په پینه وه.
 11 کاتیک هه موو گه ل ته واو په پینه وه، سندوقی یهزدان و کاهینه کانی به
 بهردهم گه لدا په پینه وه. 12 نهوهی ره ئوبین و نهوهی گاد و نیوهی هۆزی
 مه نه شه ش به چه که وه له بهردهم نهوهی ئیسرائیل په پینه وه، ههروهک موسا
 پنی گوت بوون. 13 نزیکه ی چل ههزار چه کدار بۆ شه پرکردن له بهردهم
 یهزدان په پینه وه بۆ جهنگ به ره و ده شته کانی ئه ریحا. 14 له و رۆژه یهزدان
 له بهرچاوی هه موو ئیسرائیل یهشوعی بهرز پراگرت، ئه وانیش به در پراپی
 ژبانی یهشوع پر پنی تاییه تیان بۆی هه بوو، ههروهک چون پر پنیان له موسا
 گرت بوو. 15 ههروه ها یهزدان به یهشوعی فهرموو: 16 «فه رمان به کاهینه کانی
 هه لگرانی سندوقی پهیمانی بکه با له پرووباری ئوردونهوه سه ربکه ون.» 17
 یهشوعیش فهرمانی به کاهینه کان کرد و گوتی: «له پرووباری ئوردونهوه
 سه ربکه ون.» 18 ئه وه بوو له گه ل سه رکه وتنی کاهینه کانی هه لگری سندوقی
 پهیمانی یهزدان له ناوه پراستی پرووباری ئوردونهوه، بن پنی کاهینه کان که وته
 سه ر وشکانی، ئاوی پرووباری ئوردون گه پرایه وه شوینی خۆی و وهک
 پینتر بووه به لافاو. 19 گه لیش له ده یه م رۆزی مانگی یه کدا له پرووباری
 ئوردونهوه سه رکه وتن و له گه لگال له سنووری رۆژه لاتی ئه ریحا چادریان
 هه لدا. 20 ئه و دوازه بهرده ش که له پرووباری ئوردونهوه هینا بوویان،

یه شوع له گلگال که له که ی کردن و 21 به نه وه ی ئیسرایلی گوت: «نه گهر سبه یی نه وه کانتان له باو باپیرانی خویانینان پرسی: «ته م بهردانه چین؟» 22 پینان بناسینن و پینان بلین: «نه وه ی ئیسرایلی به سهر وشکانی له م پرووباری ئوردونه پهرینه وه.» 23 له بهر نه وه ی یزدانی پهروه ردگارتان ئاوی پرووباری ئوردونی له بهرده میاندا وشک کرد هه تا پهرینه وه، ههروهک نه وه ی به ده ریای سووری کرد که له بهرده مماندا وشکی کرد هه تا ئیبه پهرینه وه. 24 نه مه ی کرد هه تا هه موو که لانی خا که که بزنان که دهستی یزدان به هیزه، تاوه کو هه تا هه تایه له یزدانی پهروه ردگارتان بترسن.»

5 کاتیک هه موو پاشا کانی ته مؤریه کان ته وانیه له بهری رۆژتاوای پرووباری ئوردون بوون و هه موو پاشا کانی که نعانیه کان ته وانیه له سهر که ناری ده ریای بوون بیستیان که یزدان ئاوی پرووباری ئوردونی له بهرده م نه وه ی ئیسرایلی وشک کردوه هه تا دوای پهرینه وه یان، ئیتر دلین تۆقی و وره یان تیدا نه ما بو پرووبه پرووبونه وه ی نه وه ی ئیسرایلی. 2 له و کاته دا یزدان به یه شوعی فهرموو: «چهند چه قویهک له بهرده تهستی بو خۆت دروستبکه و جاریکی دیکه نه وه ی ئیسرایلی خه ته نه بکه ره وه.» 3 جا یه شوع چهند چه قویهکی له بهرده تهستی دروستکرد و نه وه ی ئیسرایلی له گردی هاعه را لۆت خه ته نه کرد. 4 ته مه ش هۆی خه ته نه کردنه که یان بوو له لایه ن یه شوعه وه، هه موو ته و گه له ی که له میسر هاتبونه ده ره وه، ته و نیرینانه ی که پیاوی جه ننگ بوون، ماوه یهک له دوای رۆیشتیان له میسر له ریگا له چۆله وانی مردن. 5 هه موو ته و گه له ی که له میسره وه کوچیان کرد خه ته نه کرابوون، به لام هه موو ته و گه له ی له کاتی کوچیان له میسره وه له ریگا له چۆله وانیدا له دایک بوون خه ته نه نه کرابوون. 6 نه وه ی ئیسرایلی چل سال به چۆله وانیدا رۆیشتن، هه تا هه موو ته و گه له، هه موو پیاوای جه ننگ، ته وانیه ی له میسر هاتبونه ده ره وه کوتایان پیهات، چونکه گوپراهلی یزدان نه بوون. یزدان سویندی بو خواردن که ته و خا که یان پیشان نه دات که سویندی بو باو باپیرانینان خوارد که ده داته ئیبه، ته و خا که ی شیر و هه نگوبینی لی ده رژیته. 7 بو یه کوره کانیانی له جی ته وان پیگه یاند، هه ره ها یه شوع ته وانی خه ته نه کرد، چونکه خه ته نه نه کرابوون، له بهر نه وه ی له ریگادا خه ته نه یان نه کرد بوون. 8 پاش نه وه ی هه موو گه ل له خه ته نه کردن بوونه وه،

له جيئي خويان له توردوگا که مانوه ههتا برينه کهيان ساپريژ بوو. 9 ئينجا يهزدان به يه شوعی فەرموو: «ئەمڕۆ پریسواپی میسریم لیتان گۆرکردەوه.» بۆیه ئەو شونیه ههتا ئەمڕۆش به گلگال ناوده بردريت. 10 نهوهی ئیسرائیل له گلگال چادريان هه‌لدا و له عیواری پوژی چواردهی مانگ له دهشتی ئه‌ریحا جه‌ژنی په‌سخه‌یان گێرا. 11 بۆ پوژی پاش جه‌ژنی په‌سخه، له هه‌مان پوژ، له به‌روبوومی خاک نانی فه‌تیره و دانه‌ویله‌ی برژاویان خوارد. 12 هه‌روه‌ها له‌و پوژده‌مانه‌ن برابه‌وه کاتییک له‌ به‌ری خاکه‌که‌یان خوارد، ئیتر له‌دوای ئەوه مه‌ن بۆ نهوهی ئیسرائیل نه‌بوو، به‌لام ئەو ساله‌ له‌ به‌ری زه‌وی که‌نعانیان خوارد. 13 ئەوه بوو کاتییک یه‌شوع له‌ نزیك ئه‌ریحا بوو، سه‌ری هه‌لبێری و بینی‌وا پیاویک به‌رامبه‌ری راوه‌ستاوه و شمشیره‌که‌شی هه‌لکێشاوه. یه‌شوعیش چوه‌ له‌ی و یی گوت: «ئایا تۆ له‌گه‌ڵ ئیبه‌ دايت یان له‌گه‌ڵ دوژمنه‌کامان؟» 14 ئەویش گوتی: «هیچیان، چونکه‌ ئیستا من وه‌ک فه‌رمانده‌ی گشتی سوپای یه‌زدان هاتووم.» جا یه‌شوع به‌ روودا به‌سه‌ر زه‌وی که‌وت و کپتۆشی برد و گوتی: «په‌یامی گه‌وره‌که‌م چیه‌ بۆ نزمه‌تکاری خۆی؟» 15 فه‌رمانده‌ی گشتی سوپای یه‌زدانیش به‌ یه‌شوعی فەرموو: «پێلاوه‌کانت له‌ پێت دابه‌که‌نه، چونکه‌ ئەو شونیه‌ی تۆ له‌سه‌ری وه‌ستاویت پیرۆزه.» یه‌شوعیش به‌م جۆره‌ی کرد.

6 ئه‌ریحاش به‌هۆی نه‌وه‌ی ئیسرائیله‌وه به‌ ته‌واوی داخرا‌بوو، نه‌ که‌س ده‌چوه‌ ده‌ره‌وه و نه‌ که‌سیش ده‌هاته ژووره‌وه. 2 جا یه‌زدان به‌ یه‌شوعی فەرموو: «پروانه‌ من ئه‌ریحا و پاشا که‌ی و پالاه‌وانه‌ شه‌رکه‌ره‌کانی ئەوم داوه‌ ته‌ ده‌ست تۆ. 3 ئیوه‌ش هه‌موو جه‌نگاوه‌ره‌کان بۆ ماوه‌ی شه‌ش پوژ، پوژی جارێک به‌ چوارده‌وری شاره‌که‌دا ده‌سوورینه‌وه. 4 هه‌وت کاهین هه‌وت که‌ره‌نای قۆچه‌ به‌ران له‌به‌رده‌م سندوقه‌که‌دا هه‌لده‌گرن و له‌ پوژی هه‌وته‌م هه‌وت جار به‌ چوارده‌وری شاره‌که‌دا ده‌سوورینه‌وه و کاهینه‌کان که‌ره‌ناکان لێده‌ده‌ن. 5 کاتییک گویتان له‌ ده‌نگی که‌ره‌ناکان ده‌پیت، له‌گه‌ڵ درێژبوونه‌وه‌ی فووکردن به‌ قۆچه‌ به‌رانه‌کاندا، هه‌موو گه‌ل به‌ یه‌ک ده‌نگ هاوارێکی به‌رز ده‌که‌ن؛ ئیتر شوورای شاره‌که‌ ده‌رمیت و هه‌موو گه‌ل هه‌ریه‌که‌ و له‌لای خۆیه‌وه به‌سه‌ریدا ده‌ده‌ن.» 6 جا یه‌شوعی کوپری نون کاهینه‌کانی بانگکرد و یی گوتن: «سندوقی په‌یمان

هه لېگرن و با حهوت كاهينيش حهوت كهړه ناي قوچه بهران له پيش
 سندوقى يه زدان هه لېگرن.» 7 ئينجا به گهلى گوت: «پيش بكهون و به
 چوارده وري شاره كه دا بسوورپينه وه، با ئه وهى چهك به دهسته له پيش
 سندوقى يه زدان هه بروت.» 8 ههروهك چون يه شوع فهرماني به گهلى كرد،
 حهوت كاهينه كهى هه لگراني حهوت كهړه نا قوچه بهرانه كان، له بهردهم
 يه زدان هه به كهړه نا ليدانه وه بهر وه پيش چوون و سندوقى په يمانيش له
 دوايانه وه دهړويشت. 9 هه موو چهك به دهسته كائيش له پيش كاهينه
 كهړه نا ليدره كان دهړويشتن، له پاشه وه پاسه وانه كائيش له دواى سندوقه كه وه
 دهړويشتن. بهر ده وام كهړه نا دهنگى ده هات. 10 به لام يه شوع فهرماني
 به گهلى كرد بوو و پي گوتيوون: «هاوار مه كهن و دهنگان نه بيستريت و
 يهك وشه له ده متان نه يه ته دهره وه، هه تا ئه وړوژهى پيتان ده ليم هاوار
 بكهن، جا هاوار ده كهن!» 11 له بهر ئه مه سندوقى يه زدان يهك جار به
 چوارده وري شاره كه دا سووپرايه وه و پاشان هاتنه وه بو ناو توردوگا كه و له
 توردوگا كه مانه وه. 12 به ياني زوويه شوع له خه وه هستا و كاهينه كائيش
 سندوقى يه زدان يان هه لگرت و 13 حهوت كاهينه كهى هه لگراني حهوت
 كهړه نا كمش له پيش سندوقى يه زدان هه دهړويشتن و كهړه نا يان ليده دا و
 چهك به دهسته كائيش له پيش يان هه وه دهړويشتن و له پاشه وه پاسه وانه كائيش
 له دواى سندوقى يه زدان هه دهړويشتن، كاتيك كهړه نا دهنگى ده هات.
 14 ئينجا له روري دووهم يهك جار به ده وري شاره كه دا سووپرانه وه و
 پاشان هاتنه وه بو ناو توردوگا كه. شهش رورثاوايان كرد. 15 ئه وه بوو
 له روري حهوتهم بهر به يان زوويه له خه وه هستان و حهوت جار به و
 شيوه يه به چوارده وري شاره كه دا سووپرانه وه. ته نها له و رورثه دا حهوت
 جار به چوارده وري شاره كه دا سووپرانه وه، 16 ئه وه بوو له جارى حهوتهم
 كاتيك كاهينه كان كهړه نا كائيان ليدا، يه شوع به گهلى گوت: «هاوار
 بكهن! چونكه يه زدان شاره كهى دا وه ته دهست ئيوه! 17 ده بيت شاره كه و
 هه رچى تيدايه بو يه زدان ته رخان بكرت تاكو قربكرت، ته نها پراچابى
 له شفرؤش و هه موو ئه وانه ي له ماله كه له گه لين ده يان پيلنه وه، چونكه ئه و دوو
 نيدراره ي شارده وه، كه ناردمان. 18 به لام ئيوه خوتان به دوور بگرن له
 شته ته رخانكراوه كان نه وهك قربكرن و توردوگاى ئيسرائيل تووشى قربوون

و تیكدان بكن. 19 هه موو ئه و زپ و زيو و قاپه پرؤنز و ئاسنانه بؤيه زدان
 تهرخانكراون و ده چنه ناو گنجينه يه زدانه وه.» 20 كاتيك گهل هاواری
 كرد و كه پره نايان ليدا، گهل گوپيان له دهنگي كه پره نا بوو، هاواریكي
 به رزيان كرد و شوورا كه دارما و گهل چوونه ناو شاره كه وه، هه ريه كه و
 له لای خۆيه وه و به سه رياندا دا و شاره كه يان گرت. 21 شاره كه يان بؤ
 يه زدان تهرخان كرد و هه رچی تييدا بوو له پياو و ژن و مندال و پير، هه تا
 گا و مه پ و گوپدریژه كانيشيان به زه بری شمشير قهر كرد. 22 يه شوعيش
 به و دوو پياوه ي گوت كه سيخوري خا كه كه يان كرد بوو: «بچنه ناو مالى
 ژنه له شفرؤشه كه وه، هه روهك سوپدتان بؤي خوارد، خۆي و هه موو
 ئه وه ي ه ي ئه وه بيا نه يننه ده ره وه.» 23 جا دوو گه نجه سيخوره كه چوونه
 ژووره وه و پراحاب و دايك و باوك و براكاني و هه رچی هه يبوو و هه موو
 كه سوكاره كه يان هينايه ده ره وه و له ده ره وه ي توردوگای ئيسراييل دا ياننان.
 24 شاره كه شيان سووتاند و له گهل هه موو ئه و شتانه ي تييدا بوو، به لام زپ و
 زيو و قاپه پرؤنز و ئاسنه كانيان خسته ناو گنجينه ي مالى يه زدانه وه. 25 به لام
 يه شوع پراحابي له شفرؤش و مالى باوكي و هه رچی هه يبوو به زيندوویتی
 هيشتينييه وه، ئه و يش هه تا ئه مرپؤش له نيو ئيسراييلدا نيشتته جتييه، چونكه ئه و
 دوو نيردراوه ي شارده وه كه يه شوع بؤ سيخوري ئه ريحا نارد بووني. 26 له و
 كاته دا يه شوع سوپدی خوارد و گوتی: «له به رده م يه زدان نه فره ت ليكراوه
 ئه و كه سه ي هه لده ستيت و ئه م شاری ئه ريحايه بنياد ده نيته وه: «به مه رگی
 كوره تۆ به ره كه ي بناغه كانی داده نيته و به مه رگی بچووكه كه ي ده رگا كانی
 داده مه زرينيت.» 27 يه زدانيش له گهل يه شوع بوو و ناوبانگی به هه موو
 خا كه كه دا بلا و بووه وه.

7 به لام نه وه ي ئيسراييل سه باره ت به شته تهرخانكراره كان بؤيه زدان
 ناپاكيان كرد، عاخانی كوري كه رمی كوري زيمری كوري زه رح له
 هۆزی يه هودا له شته تهرخانكراره كانی برد، ئيتر توورپه يي يه زدان به سه ر
 نه وه ي ئيسراييلدا جؤشا. 2 يه شوعيش چه ند پياويكي له ئه ريحا وه بؤ عای
 نارد كه له لای بيت ئافنه له پرؤزه لاتی بيت ئيل و يي گوتن: «سه ربه كون
 و سيخوري له باره ي خا كه كه وه بكن.» پياوه كانيش سه ركه وتن و سيخوري
 عايان كرد. 3 كاتيك گه پانه وه لای يه شوع و پييان گوت: «با هه موو

گهل سهرنه كهون، بهلكو تهنها نزيكهى دوو ههزاريان سى ههزار پياو بهسهر عايدا بدن، هه موو گهل شهكەت مهكه، چونكه ئەوان كه من.»

4 جا نزيكهى سى ههزار كەس له گهل بۆ ئەوى سهر كهوتن، بهلام له بهردهم پياوه كاني عاي ههلاتن، 5 خهلكى عاي لىياندان و نزيكهى سى و شەش پياويان كوشتن و دوايان كهوتن. له بهردهم دهروازه كه وه ههتا كانه بهردهكان، له لىژايه كه لىيان دان، گهل رهنگيان پهرى. 6

يه شوعيش جله كاني دادپرى و له بهردهم سندوقى يهزدان به پروودا كه وته سهر زهوى و ههتا عىواره لهوى مايه وه. ههروهها پىراني نهوى ئىسرائىل هه مان شتيان كرد و خوڻيان بهسهر سهرى خوڻياندا كرد. 7 ههروهها يه شوع گوتى: «ئاي يهزدانى بالا دهست، بۆچى ئەم گهلهت به تهواوى له پرووبارى ئوردون په پرانده وه، بۆ ئەوى بمانده يته دهست ته مۆريه كان و له ناومان بيهن؟ خوژگه به وهنده پازى ده بووين و له وهبرى پرووبارى ئوردون ده ماينه وه. 8 ئەى پهروهردگار، من چى بلىم پاش ئەوى نهوى ئىسرائىل له بهردهم دوزمه كانياندا به زين؟ 9 جا كه نعانبيه كان و سه رجه م دانىشتوانى خا كه كه ئەمه ده بيستن و گه مارؤمان ده دن و ناومان له سهر پرووى زهوى ده سهر نه وه، ئەى چى بۆ ناوى گه و رهى خوڻ ده كه يت؟» 10 يهزدان به يه شوعى فهرموو: «ههسته، بۆچى ئاوا بهسهر پرووتدا كه وتوويت؟ 11 نهوى ئىسرائىل گوناهيان كرد و ههروهها په يمانه كهى منيان شكاند كه فه رمانم پىكرد بوون، هه نديك له شته ته رخانكراوه كانيان برد، دزيان كرد و درؤيان كرد و له ناو كه لوپه له كاني خوڻياندا داينا. 12 بۆيه نهوى ئىسرائىل ناتوان به رامبه ر به دوزمه كانيان پابه ستن، پشتيان قى ده كەن و هه لدین، چونكه به رپرسيار بوون له قىبوونى خوڻيان. ئەگەر بىتو ئە و ته رخانكراوه له تىو خوڻاندا بنپر نه كەن، ئەوا له مه و دوا له گه لئاندا نايم. 13 «ههسته، گهل ته رخان بكه و پىيان بلى: «خوڻان بۆ به يانى ته رخان بكه ن، چونكه يهزدانى پهروهردگارى ئىسرائىل ئەمه ده فه رمويت: ئەى ئىسرائىل، له تىوتان كه ساتيك هه ن كه شتى ته رخانكراويان بردوووه. له بهر ئەوه ناتوان به رامبه ر به دوزمه كانيان پابه ستن، هه تا ئە و شتانه له تىو خوڻان دانه مالن. 14 «به يانى به هۆزه كانيانه وه وه رنه پىش و ئەوه هۆزهى يهزدان هه لىده برى ريت، با به خىله كانييه وه بىته پىش؛ ئەوه خىلهى يهزدان هه لىده برى ريت، با به بنه ماله كانييه وه بىته پىش؛

ئەو بئە مەلەھە یە یە زدان هەلیدە بۆریت، با بە پیاوێ کانییەوێ یە ک لە دوای یە ک
 یێنە پێشەوێ. 15 ئەوێ بە شتە تەرخانکراوێ کەنەوێ بگێردریت، خۆی و
 هەرچی هەبەتی بە ئاگر دەسووتینرێ، چونکە ئەو پەیمانێ یە زدانێ شکاندووە
 و کارێکی دزیوێ لەناو ئیسرائیلدا تەنجام داوێ. 16 بۆ بەیانێ یە شوع زوولە
 خەو هەستا و هۆزەکانێ نەوێ ئیسرائیلی یە ک یە ک هینایە پێش و هۆزێ
 یە هودا هەلبرێردرا. 17 خێلەکانێ یە هودا یە هینایە پێش و خێلێ زەرەحییەکان
 هەلبرێردرا. ئینجا خێلێ زەرەحییەکانێ هینایە پێش بە خێزانەکانیانەوێ و
 زیمیری هەلبرێردرا. 18 بەرەبابە کە ی ئەویشی بە پیاوێ کانییەوێ پێش و
 عاخانی کورێ کەرمی کورێ زیمیری کورێ زەرەح هەلبرێردرا کە سەر
 بە هۆزێ یە هودا یە. 19 ئینجا یە شوع بە عاخانی گوت: «تکایە کورێ خۆم،
 یە زدانێ پەروردگاری ئیسرائیل شکۆدار بکە و دانێ پێدا بێ، پێم بێ، چیت
 کردووە؟ ئێم مەشارەوێ.» 20 عاخانیش وەلامی یە شوعی دایەوێ و گوتی:
 «بەپراستی من بەرامبەر بە یە زدانێ پەروردگاری ئیسرائیل گوناھم کردووە
 و ئاوام کردووە، 21 لە تێو تالانکردنە کە دا کە وایەکی بابلی گرانبەها و دوو سەد
 شاقل زیو و قالبە زێرێکم بینی کە کێشە کە ی پەنج شاقل دەبوو، ئارەزووم
 کرد و بردم. ئەوێ تا لە ژێر زەوی لە ناو پراستی چادەرە کەمدا شار دوو مەتەوێ و
 زیوێ کەش لە ژێرەوێ.» 22 جا یە شوع چەند کە سیکی نارد و پرایانکرد بۆ
 چادەرە کە و بینیان ئەوێ تا لە ناو چادەرە کە دا شار دراوێ تەوێ و زیوێ کەش لە
 ژێریانەوێ. 23 ئەوانیش شتەکانیان لە ناو پراستی چادەرە کە هەلگرت و بۆ
 یە شوع و هەموو نەوێ ئیسرائیلیان هینا و لە بەردەم یە زدان دایاننا. 24
 ئینجا یە شوع عاخانی کورێ زەرەحی لە گەل زیوێ کە و کەوا کە و قالبە
 زێرە کە و کورەکانی و کچەکانی و گا و گوێدریژ و مەرەکانی و چادەرە کە ی
 و هەموو ئەو شتەنە ی هی ئەو بوون، هەموو نەوێ ئیسرائیلیشی لە گەل
 بوو، بردیان و سەریان خستن بۆ دۆلی عاخۆر. 25 ئینجا یە شوع گوتی:
 «چۆن لیت تیکداین، یە زدانیش ئەمڕۆ ئاوا لیت تیکدات.» ئینجا هەموو
 نەوێ ئیسرائیل ئەویان بەردباران کرد و ئەوانە ی دیکەیان بەردباران کرد
 و سووتاندیان، 26 کۆمەلە بەردیکی گەرەیان لە سەر عاخان کە لە کە کرد
 کە هەتا ئەمڕۆش لە وێیە. ئینجا جۆشی توورە پێه کە ی یە زدان دامرکایەوێ،
 بۆ یە ئەو شوینەش هەتا ئەمڕۆ بە دۆلی عاخۆر ناوێ بەردریت.

8 ئىنجايە زدان بە يە شوعى فەرموو: «مە ترسە و ورە بەرمە دە. ھەموو جەنگاۋەرە كان لە گەل خۆت بېە و ھەستە سەربكەوہ بۆ عاى، بېينە من پاشا كەى و گەلە كەى و شارە كەى و خا كە كەيم داوہ تە دەست تۆ. 2 ئەوہى بە ئەرىحا و پاشا كەيتان كرد، بە عاى و پاشا كەى بكەن، بەلام دەستكەوتە كان و ئازەلە مالىيە كانى بۆ خۆتان تالان بكەن. لە پشتىيەوہ بۆسە يەك بۆ شارە كە بئيوہ.» 3 جا يە شوع و ھەموو جەنگاۋەرە كانى سوپا ھەستان بۆ ئەوہى بەسەر عايدا بەدن، يە شوع سى ھەزار جەنگاۋەرى قارەمانى ھەلپژارد و بە شەو ناردنى، 4 فەرمانى پى كردن و گوئى: «ورىابن، ئيوہ لە پشتەوہ بۆسە بۆ شارە كە دەئینەوہ و زۆر لە شارە كە دوور مە كەونەوہ و ھەمووتان لە تامادە باشيدا بن. 5 منبش لە گەل ھەموو ئەم گەلە لە شارە كە نزىك دە بېنەوہ و ئىتر كە ئەوان دېنە دەرەوہ بۆمان، ئيە وەك يە كەم جار لە بەردە مياندا ھەلدېين و 6 ئەوان بە دوامان دە كەون ھەتا لە شارە كە دوورىان دە خەينەوہ، چونكە دەلېن: «ئەوہ تا وەك يە كەم جار لە بەردە ممان ھەلدېين،» جا كاتىك لە بەردە ميان ھەلدېين، 7 ئيوہش لە بۆسە كەوہ دېنە دەرەوہ و دەست بەسەر شارە كە دا دەگرن و يەزدانى پەرورە دگارتان دەيدات بە دەستتائەوہ. 8 كاتىك شارە كە دەگرن، ئاگرى تېبەر دەدەن. ئەوہ بكەن كە يەزدان فەرمانى پى كردوون. سەير بكەن ئەوہ فەرمانى منە بۆ ئيوہ.» 9 ئىنجا يە شوع ناردنى و ئەوانىش بۆ شوئى بۆسە كە رۆلشتن و لە تىوان بېت ئىل و عاى، لە رۆژئاواى عاى مانەوہ. ئەو شەوہ يە شوع لە ناوہ پراستى گەل ماىەوہ. 10 بۆ بەيانى يە شوع زوو لە خەو ھەستا و گەلە كەى كۆكردەوہ و خۆى و پىراني ئىسرائىل لە پېش گەلەوہ سەركەوتن بۆ عاى. 11 ھەرەوہا ھەموو ئەو لە شكرەى لە گەلدا بوون سەركەوتن و چوونە پېشەوہ و ھاتنە بەرامبەر شارە كە، لە باكورى عاى چادريان ھەلدا و دۆلە كە لە تىوان ئەوان و عاى بوو. 12 يە شوع نزىكەى پېنج ھەزار پىاوى نارد و لە تىوان بېت ئىل و عاى، لە رۆژئاواى عاى لە بۆسە دا داينان. 13 ئىتر گەل، واتە ھەموو لە شكرە كە كە لە باكورى شارە كە بوو لە گەل ئەوانەى كە لە بۆسە كەى رۆژئاواى شارە كە بوون، جىگىر بوون، يە شوغىش ئەو شەوہ چوونە ناوہ پراستى دۆلە كە. 14 كاتىك پاشاى عاى ئەمەى بېنى، خۆى و پىاوانى شارە كە بەيانى زوو بە پەلە ھاتنە دەرەوہ بۆ بەرەنگار بوونەوہى ئىسرائىل لە بەرزايەك كە

ده پروانیهه عرافا، به لام پاشا نه دیده زانی که له پشت شاره که وه بۆسه یه کی بۆ
 تراوه ته وه. 15 یه شوع له گه ل هه موو ئیسرائیل وایان پیشان دا که شکستیان
 خوار دوو و به ریگای چۆله وانیدا هه لاتن. 16 له تیو هه موو خه لکی شاری
 عای بانگه واز بآو بووه وه که دوایان بکه ون، نه وانیش دوا ی یه شوع که وتن
 و له شاره که دوور که وتنه وه. 17 یه ک پیاو له عای یان له بیته ئیل نه ما
 که به دوا ی ئیسرائیل نه که وتبیته. شاره که یان به کراوه یی به جیه پیشت و
 به دوا ی ئیسرائیل که وتن. 18 ئینجا یه زدان به یه شوعی فهرموو: «پرمه که ی
 ده ست پروهو و عای بگره، چونکه من ده دیده مه ده ستته وه.» یه شوعیش نه و
 پرمه ی به ده ستیه وه بوو پروهو و شاره که ی کرد. 19 کاتییک ده ستی در یژکرد
 نه وانیه ی له بۆسه که بوون به په له له جیه خویان هه ستان و رایانکرد و چوونه
 ناو شاره که وه و گرتیان و به په له سووتان دیان. 20 پیاو هه کانی عای ئاوریان
 دایه وه و ته ماشایان کرد وا دوو که لی شاره که بۆ ئاسمان به رز بووه ته وه و
 هیچ جیه کیش نییه بۆی هه لیبن، نه به ملا و نه به ولا، ئیسرائیلییه کانیش
 که بۆ چۆله وانی رایانده کرد به سه ر پراونه ره کانداهه لگه رانه وه. 21 جا که
 یه شوع و هه موو ئیسرائیل بینیان بۆسه که شاره که ی گرتوه و دوو که لی
 شاره که به رز بووه ته وه، گه رانه وه و له پیاو هه کانی عایان دا. 22 جه نگاوه ران
 له ناو بۆسه که ش له شاره که وه بۆ په لاماردانیان هاتنه ده ره وه و پیاو هه کانی
 عای که وتنه تیوان ئیسرائیلییه کان. نه مان له م لاه و نه وان له ولاره، ئینجا
 لییان دان تا کو که سیان لی نه ما هه لیته و ده ر باز بیته. 23 به لام پاشای
 عایان به زیندوو یی ده ستگیر کرد و بردیانه به رده م یه شوع. 24 پاش نه وه ی
 ئیسرائیل له کوشتنی هه موو پیاو هه کانی عای بوونه وه که له چلگه و چۆله وانیدا
 دوایان که وتبوون هه تا قریان بکه ن، هه موو ئیسرائیلییه کان گه رانه وه ناو شار
 و هه موو نه و دانیشتوانان هه یان به شمشیر کوشته که له وی ما بوونه وه. 25
 سه رجه م دانیشتوانی عای، هه موو نه وانیه ی له و پرۆده دا که وتن له پیاو و له
 ژن، دوا زده هه زار که س بوون. 26 یه شوعیش نه و ده ستیه ی که پرمه که ی
 پی در یژکرد بوو نه یگه رانده وه دوا وه هه تا سه رجه م دانیشتوانی عای قریبوون.
 27 به لام نه وه ی ئیسرائیل ئاره لی مالی و ده ستکه وتی نه و شاره یان بۆ خویان
 تالان کرد، به گویره ی فهرمایشتی یه زدان که فهرمانی به یه شوع کرد بوو.
 28 ئینجا یه شوع عایی سووتاند و کردیه گردیکی ویرانی هه تا هه تایی، هه تا

ئەمپۇش ھەروا ماوەتەو. 29 ھەروەھا لاشەى پاشای عایی ھەتا عیوارە
 لەسەر دار ھەلۆاسی، لە کاتی ئاوابوونی خۆر یەشوع فەرمانی دا و لاشەکیان
 ھینا خوارەو و لەبەردەم دەروازەى شارەکە فریانی دا و کۆمەلە بەردیگی
 گەورەیان لەسەر کەلە کە کرد کە ھەتا ئەمپۇ ماوەتەو. 30 ئینجا یەشوع
 قوربانگیەکی بۆ یەزدانی پەرورەدگاری ئیسرائیل لە کئیوی عیبیل بنیاد نا. 31
 ھەروەک موسای بەندەى یەزدان فەرمانی بە نەوہى ئیسرائیل کردبوو،
 بەیچی ئەوہى لە پەرتووکی تەوراتی موسادا نووسراو، قوربانگیەک لە بەردی
 نەتاشراو، کە تاملیری ئاسنی بەسەردا بەرز نەکرا بوو، قوربانی سووتاندنیان
 بۆ یەزدان سەرخستە سەرى و قوربانی ھاوبەشیان سەرپری. 32 لەوی
 یەشوع لەبەرچاوی نەوہى ئیسرائیل وینەیک لە و فیرکردنە نووسیەوہ کە
 موسا نووسیوی. 33 ھەموو ئیسرائیلیش نامۆ و ھاوالاتی وەک یەک،
 لەگەل پیر و کویتخا و دادوہریان لەتەنیشت سندوقە کەو، لەم لا و ئەو لاوہ
 بەرامبەر بە کاهینە لیقیہەکان ھەلگرانی سندوقی پەیمانی یەزدان وەستان،
 نیوہیان بەلای کئیوی گەریزیم و نیوہکەى دیکەیان بەلای کئیوی عیبیل،
 وەک چۆن لەوہو پێش موسای بەندەى یەزدان فەرمانی دا بوو، کاتیک
 فەرمانی دا بۆ داوا کردنی بەرەکەت بۆ گەلی ئیسرائیل. 34 پاشان ھەموو
 وشەکانی ئەو فیرکردنەى خویندەوہ، بەرەکەت و نەفرت، بەگۆیرەى ھەموو
 ئەوہى لە پەرتووکی تەوراتدا نووسرا بوو. 35 وشەیک نەبوو لە ھەموو ئەو
 شتانەى کە موسا فەرمانی پێ کردبوو، کە یەشوع نەبخوینتەوہ، لەبەردەم
 ھەموو کۆمەلەى ئیسرائیلدا بە تافرت و مندال و ئەو نامۆیانەش کە لەتیویاندا
 بوو.

9 ئینجا کاتیک ھەموو ئەو پاشایانەى لە بەرى پڕۆژئاوای پروباری
 ئوردون، لە ناوچە شاخاویہەکان و زووورگەکانی پڕۆژئاوای و لە ھەموو
 کەنارەکانی دەریای سپی ناوہپرست تا کو لوبنان، حیقی و ئەمۆری و
 کەنعانی و پریزی و حیقی و یەبوسیہەکان ئەوہیان بیستەوہ، 2 بە یەک
 دەنگ پیکەوہ کۆبوونەوہ بۆ جەنگ لە دژی یەشوع و ئیسرائیل. 3 بەلام
 دانیشتوانی گبۆن کە بیستیانەوہ یەشوع چی بە ئەرپحا و عای کردوہ، 4
 بە زۆرزانیهوہ کاریان کرد و چوون وەک شاندىک خۆیان پیشان دا،
 گویدرێژەکانیان لە جەوالە کۆن و مەشکە شەرابی کۆن و دپراو و بەستراو

بارکرد، 5 پیلایوی دراو و پینه کراویان له پیکرد و جلی شربان له بهرکرد، هه موو نانی تازوو قه که یان وشک و که پرووی هه هئینابوو. 6 ئینجا به ره و لای یه شوع چون بو توردوگا که له گلگال بو، به یه شوع و پیاوانی ئیسرائیلیان گوت: «له ولایتیکی دووره وه هاتووین و ئیستا په یمانمان له گه لدا به ستن.» 7 پیاوانی ئیسرائیلیش به حیثیه کانیا گوت: «له وانیه ئیوه دانیشتوانی ئەم ناوچه یه بن، ئیتر چون په یمانتان له گه لدا به ستن؟» 8 ئەوانیش به یه شوعیان گوت: «ئیه خزمه تکاری تۆین.» یه شوعیش لپی پرسین: «ئیه کۆن و له کویوه هاتوو؟» 9 ئەوانیش وه لامیان دایه وه: «خزمه تکاره کانت له ولایتیکی زور دووره وه هاتوو، له بهر ناوی یهزدانی په روهردگارت، چونکه ئیه گویمان له هه والی یهزدانی په روهردگارت بوو و له باره ی هه موو ئەو کارانه ی که به سه ر میسری هینا، 10 هه موو ئەوه ی به دوو پاشای ئەمۆریه کانی کرد، ئەوانه ی له وه بهری پرووباری ئوردون له لای رۆژه لات بوون، سیحۆنی پاشای هه شبۆن و عۆگی پاشای باشان ئەوه ی له هه شتارۆت بوو. 11 جا پیرانمان و هه موو دانیشتوانی خا که که مان قسه یان له گه ل کردین و گویمان: «تازوو قه ی ریگا له گه ل خۆتان به بن و پرۆن بو بینیمان، پینان بلین: ئیه خزمه تکاری ئیوه ی و ئیستاش په یمانمان له گه لدا به ستن.» 12 ئەو رۆژهی که به ریکه وتین بو ئەوه ی بین بو لای ئیوه، له ماله وه نانه که مان به گه رمی هینا، به لام ته ماشا بکه، ئیستا وشکه و که پرووی هه هئیناوه. 13 ئەمه ش مه شکه ی شه رابه کانمانه که به نویتی پرمان کردن و وا دراون، ئەمه ش جلوه برگ و پیلاره کانمانه که له بهر دووری ریگا که کۆن بوون.» 14 جا پیاوانی ئیسرائیل له تازوو قه که یان وه رگرت، به لام پرسیان به یهزدان نه کرد. 15 یه شوعیش په یمانی ناشتی له گه لیاندا به ست که به زیندووینی بیانیه ئیته وه، رابه کانی گه لیش سویندیان بو خواردن. 16 پاش تپیه پروونی سی رۆژ به سه ر په یمانه که دا، بیستیانه وه که گبعۆنییه کان لیمان نزیکن و دانیشتوی ئەو ناوچه یه بن. 17 جا نه وه ی ئیسرائیل به ریکه وتن و له رۆژی سییه مدا هاتنه شاره کانیا، ئەمانه شاره کانیا بوون: گبعۆن، که فیرا، بئیرۆت و قیریته یه عاریم. 18 نه وه ی ئیسرائیلیش لیمان نه دان، چونکه رابه کانی گه ل سویندیان به یهزدانی په روهردگاری ئیسرائیل بو خواردبوون. له بهر ئەوه هه موو گه ل بۆله بۆلیان له دژی رابه کان کرد، 19 جا هه موو رابه کان به

هه موو گه لیان گوت: «ئیمه به یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل سویندمان بۆ خواردن و ئیستاش ناتوانین ده ستیان لی بدین، 20 ئه مه یان بۆ ده کین و به زیندوویی ده یان پیلینه وه، بۆ ئه وهی توورپه یی به سه رماندا نه باریت، به هۆی ئه و سوینده ی که بۆمان خواردوون.» 21 هه روه ها رابه ره کان پیلان گوتن: «به زیندوویی ده میننه وه و بۆ هه موو گه ل ده بن به دارپر و ئاو کیش.» به م شیوه یه رابه ره کان به لئینیان پندا بوون. 22 ئینجا یه شوع گبعونیه کانی بانگکرد و پچی گوتن: «بۆچی فریوتان داین و گوتمان: "ئیمه زۆر له ئیوه وه دوورین،" ئیوه وا دانیشتووانی ئه م ناوه ن؟ 23 ئیستا ئیوه نه فره ت لیکراون، کۆیله و دارپر و ئاو کیشتان لی ناپریت بۆ مالی خودام.» 24 ئه وانیش وه لاهی یه شوعیان دایه وه گوتیان: «خزمه تکاره کانت هه موو ئه وه واله یان بیستوه ته وه که یه زدانی په روه ردگارت فه رمانی به موسای به نده ی کردبوو که هه موو خا که که تان بداتی و هه موو دانیشتووانی خا که که ش له به رده متان له ناو بیات. ئیمه ش له به ر گجانی خۆمان زۆر له ئیوه ترساین و ئه م کاره مان کرد، 25 ئیستاش ئه وه تا له به رده سته ئیوه داین و چی به باش و پراست ده زانن ئه وه مان له گه لدا بکه ن.» 26 یه شوعیش ئاوا لیکردن و له ده ست نه وهی ئیسرائیل پرزگاری کردن و نه یانکوشتن. 27 له ور پۆژه شدا یه شوع گبعونیه کانی کرده دارپر و ئاو کیش بۆ کۆمه ل و بۆ قوربانگای یه زدان، هه تا ئه مرپۆش ئه وه کاریانه له و شوینه ی یه زدان هه لیده بری پت.

10 کاتیک ئه دۆنی سه ده قی پاشای تۆرشه لیم بیستیه وه که یه شوع شاری عایی گرتوه و به ته واوی قری کردوه، ئه وهی به ئه ریحا و پاشا که ی کرد، هه مان شتی به عای و پاشا که ی کردوه، هه روه ها دانیشتووانی گبعون په یمانی ئاشتیان له گه ل ئیسرائیلا به ستوه و له نزیکان ده ژین، 2 زۆر ترسا، چونکه گبعون شاریکی گه وره بوو، وه ک یه کیک له شاره پاشانشینه کان و له عای گه وره تر بوو، هه موو پیاوه کانیشتی پاله وان بوون. 3 ئینجا ئه دۆنی سه ده قی پاشای تۆرشه لیم به دوای هۆهامی پاشای حه برۆن و پیرامی پاشای یه رموت و یافعی پاشای لاخیش و ده فیری پاشای عه گونیدا نارد و گوتی: 4 «سه ربکه ون بۆ لام و یارمه تیم بدن، له گبعون ده ده بن، چونکه په یمانی ئاشتی له گه ل یه شوع و نه وهی ئیسرائیلا به ستوه.» 5 ئینجا هه ر پینج پاشای ئه مۆریه کان کۆبوونه وه، پاشای تۆرشه لیم و حه برۆن و

یەرموت و لاخیش و عەگلۆن، خۆیان و ھەموو سوپا کانیان سەرکەوتن و چادریان ھەلدا لە دژی گبەون و جەنگیان لە دژی بەرپا کرد. 6 جا دانیشتوانی گبەون بەدوای یەشوعدا ناردیان بۆ تۆردوگا کە لە گلگال، پنیان گوت: «دەست لە خزمەتکارە کانت بەرمەدە. بە پەلە سەر بکەو بە بۆ لامان، پزگارمان بکە و یارمەتیمان بدە، چونکە ھەموو پاشا کانی ئەمۆرییەکان ئەوانەیی لە ناوچەیی شاخاویدا نیشتە جین لە دژمان گەلە کۆمەیان لیکردوین.» 7 بۆ یەشوع لە گلگال ھەو لە گەل ھەموو سوپا کە و جەنگاوەرە قارەمانەکان سەرکەوتن. 8 یەزدانیش بە یەشوعی فەرموو: «لنیان مەترسە، چونکە ئەوانەم داوە تە دەست تۆ، کەسیان ناتوانیت لە بەردەمت رابووستیت.» 9 یەشوع بە درێژایی ئەو شەو لە گلگال ھەو سەرکەوت و لەناکو بۆیان ھات. 10 یەزدانیش لە بەردەم ئیسرائیلدا سەری لێ شیانندن، لە گبەون بە تەواوی شکستی دان و بە رینگای ھەورازی بیت حۆرۆندا راوی نان، ھەتا عەزینقا و مەقیدا لێدان. 11 ھەر ھە کاتییک لە بەردەم ئیسرائیلدا ھەلدا ھاتن و لە نشیووە کەیی بیت حۆرۆن بوون، یەزدان لە ئاسمانەو بە تەرزەیی گەورە لێدان ھەتا گەیشتنە عەزینقا و مردن. ئەوانەیی کە بە تەرزە مردن زیاتر بوون لەوانەیی کە نەو ھەیی ئیسرائیل بە شمشیر کوشتیان. 12 لەو رۆژەدا کە یەزدان ئەمۆرییەکانی دایە دەست نەو ھەیی ئیسرائیل، یەشوع لە گەل یەزداندا دوا، لە بەرچاوی ئیسرائیلدا گوتی: «ئەیی خۆر بەسەر گبەونەو پرابووستە و ئەیی مانگ بەسەر دۆلی ئەیالۆنەو. 13 جا خۆر پرابووستا و مانگیش وەستا ھەتا گەل تۆلەیان لە دۆژمنەکانیان سەندەو.» ئایا ئەمە لە پەرتووکی یاشاردا نەنووسراو؟ جا خۆر لە ناو جەرگەیی ئاسماندا پرابووستا و بۆ ماو ھەیی یەک رۆژی تەواو لە ئاوابوون پەلەیی نەکرد. 14 وەک ئەو رۆژە قەت نەبوو، نە لە پینشی و نە لە پاشی کە یەزدان ئاوا گوی لە دەنگی کەسیک بگریت، چونکە یەزدان بۆ پالپشتی ئیسرائیل دەجەنگا! 15 ئینجا یەشوع و ھەموو ئیسرائیل گەرانەو بۆ تۆردوگا کە لە گلگال. 16 پینج پاشا کەش ھەلاتن و لە ئەشکەوتیکدا لە مەقیدا خۆیان شار دەو. 17 جا بە یەشوع پراگە یەنرا و گوترا کە پینج پاشا کە لە ئەشکەوتیکدا لە مەقیدا خۆیان شار دەو و تەو، 18 یەشوعیش گوتی: «بەردی گەورە بۆ سەر دەمی ئەشکەوتە کە تل بکەنەو و چەند پیاویکی بە دیارەو دابنن بۆ چاودیریان.

19 ئیوه ش مه وه ستن، به لکو دواى دوژمنه کانتان بکه ون و له پشته وه لییان بدن، مه هیئن بچنه ناو شاره کانیانه وه، چونکه یه زدانی په روه ردگارتان ته وانی داوه ته ده ستان.» 20 ئینجا که یه شوع و نه وه ی ئیسرائیل ته واو بوون له لیدانیان به گورزینکی جه رگپر هه تا له ناوچوون و نه وانه ی لییان هه لاتن چوونه ناو شاره قه لابه نده کانه وه، 21 هه موو سوپا به سه لامه تی گه رانه وه بو لای یه شوع بو ژوردوگا که له مه قیدا. که س نه بوو له دژی نه وه ی ئیسرائیل زمان دریز بکات. 22 ئینجا یه شوع گوئی: «ده می ته شکه وته که بکه نه وه و نه و پینج پاشایم له ته شکه وته که وه بو بهینه دهره وه.» 23 ته وانیس به م جوړه یان کرد و نه و پینج پاشایه یان له ته شکه وته که وه بو هیئایه دهره وه، پاشای تورشه لیم و حه برؤن و یه رموت و لاخیش و عه گلؤن. 24 جا که پاشا کانیان بو یه شوع هیئایه دهره وه، یه شوع هه موو پیاوانی ئیسرائیل بانگ کرد و به فەرمانده کانی سوپای گوت، ته وانه ی که له گه لیدا رۆیشتبون، «وه رنه پیشه وه و قاچتان له سهر ملی ته م پاشایانه دابن.» ته وانیس چوونه پیس و قاچیان له سهر ملیان دانا. 25 ئینجا یه شوع پی گوئی: «مه ترسن و وره به رمه دهن، به هیز و تازابن، چونکه یه زدان تاوا له هه موو دوژمنه کانتان ده کات، که ئیوه له دژیان ده جه ننگ.» 26 ئینجا یه شوع لییدان و کوشتی، هه ر پینجیانی له سهر پینج دار هه لواسی، هه تا ئیواره به هه لواسراوی له سهر داره کان مانه وه. 27 پاشان له کاتی تاوا بوونی خوړ یه شوع فەرمانی دا، ئینجا له داره کان دایانگرتن و فرپیان دانه ته و ته شکه وته ی خوړیان تییدا شارد بووه وه، چه ند به ردینکی گه وره شیان خسته سهر ده می ته شکه وته که، هه تا ته مرپوش له وین. 28 هه ر له و روزه دا یه شوع مه قیدای گرت و دایه به ر زه بری شمشی، پاشا که ی و هه موو گیاتیکی تییدا به ته واوی قر کرد. که سی لییان نه هیشت، ته وه ی به پاشای مه قیدا کرد که به پاشای ئه ریحا ی کرد بوو. 29 ئینجا یه شوع له گه ل هه موو ئیسرائیل له مه قیدا وه تیپه رین بو لیقنا، له دژی لیقنا جه ننگان. 30 یه زدان شاره که ی له گه ل پاشا که ی دایه ده ست ئیسرائیل و به شمشی لییدا، له خوی و هه موو گیاتیکی که تییدا بوو. که سی لییان نه هیشت، ته وه ی به پاشا که ی کرد که به پاشای ئه ریحا ی کرد بوو. 31 پاشان یه شوع له گه ل هه موو ئیسرائیل له لیقنا یه وه تیپه رین بو لاخیش، گه مارویان دا و له دژی جه ننگان. 32 یه زدان لاخیشی دایه ده ست ئیسرائیل، له رۆزی دووه مدا

یه شوع گرتی و دایه بهر زهبری شمشیر، له گه‌ل هه‌ر گیاتیکی زیندوو که تئیدا بوو، هه‌روهک چۆن یه شوع به لیقنای کردبوو. 33 له و کاته‌دا هۆرامی پاشای گه‌زه‌ر بۆ پالپشتیکردنی لاخیش سه‌رکه‌وتبوو، به‌لام یه شوع له خۆی و له‌شکره‌که‌ی دا و که‌سی لیبان نه‌هئشت. 34 ئینجا یه شوع و هه‌موو ئیسرائیل له لاخیشه‌وه تپه‌پین بۆ عه‌گۆن، گه‌مارۆیان دا و له‌ دژی جه‌نگان. 35 هه‌ر له‌ و رۆژه‌دا گرتیان و دایانه به‌ر زه‌بری شمشیر، هه‌ر له‌ و رۆژه‌دا هه‌موو گیاتیکی زیندوو یان تیدا به‌ ته‌واوی قه‌رکرد، به‌ دهردی لاخیشیان برد. 36 ئینجا یه شوع و هه‌موو ئیسرائیل له‌ عه‌گۆنه‌وه سه‌رکه‌وتن بۆ چه‌برۆن و له‌ دژی جه‌نگان، 37 گرتیان و دایانه به‌ر زه‌بری شمشیر، له‌ گه‌ل پاشا که‌ی و هه‌موو شارۆچکه‌کانی و هه‌موو گیاتیکی زیندوو که تئیدا بوو، که‌سی لیبان نه‌هئشت، به‌ دهردی عه‌گۆنیان برد، جا خۆی و هه‌موو گیاتیکی زیندوو به‌ ته‌واوی قه‌رکرد که تئیدا بوو. 38 ئینجا یه شوع و هه‌موو ئیسرائیل گه‌رانه‌وه بۆ ده‌فیر و له‌ دژی جه‌نگان و 39 گرتیان، خۆی و پاشا که‌ی و هه‌موو شارۆچکه‌کانی و دایانه به‌ر زه‌بری شمشیر و هه‌رچی گیانی زیندوو تیدا بوو به‌ ته‌واوی قه‌ریان کرد، که‌سی لیبان نه‌هئشت، ده‌فیر و پاشا که‌ی به‌ دهردی چه‌برۆن و پاشا که‌ی برد، هه‌روهک چی به‌ لیقنا و پاشا که‌ی کردبوو. 40 جا یه شوع هه‌موو خاکی ناوچه‌ شاخاوییه‌که و نه‌قه‌ب و زوورگه‌کانی خۆرئاوا و قه‌دپاله‌کانی له‌ گه‌ل هه‌موو پاشا کانیانی خسته ژیر رکینی خۆی و که‌سی لیبان نه‌هئشت، به‌ لکو به‌ ته‌واوی هه‌موو هه‌ناسه‌ داتیکی لی پری، هه‌روهک یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری ئیسرائیل فه‌رمانی دا‌بوو. 41 یه شوع هه‌ر له‌ قادیش به‌ر تیه‌وه هه‌تا غه‌زه‌ لیبان، له‌ هه‌موو ناوچه‌ی گۆشه‌ن هه‌تا گبعۆن. 42 یه شوع هه‌موو ته‌و پاشایانه و خا که‌یانی به‌ یه‌ک جار گرت، چونکه‌ یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری ئیسرائیل بۆ پالپشتی ئیسرائیل جه‌نگا. 43 ئینجا یه شوع له‌ گه‌ل هه‌موو ئیسرائیلدا گه‌رایه‌وه بۆ تۆردوگا که له‌ گلگال.

11 ئینجا کاتیک یاقینی پاشای حاچۆر ئەمه‌ی بیسته‌وه، نۆردراوی نارد بۆ لای یوقاتی پاشای مادۆن و پاشای شیمروُن و پاشای ئەکشاف و 2 ئەو پاشایانه‌ی له‌ باکوور له‌ چیان و له‌ ده‌شتایی عه‌رافا خوارووی کینه‌ره‌ت و له‌ زوورگه‌کانی خۆرئاوا و له‌ به‌رزاییه‌کانی دۆره له‌ رۆژئاوا، 3 که‌نعاییه‌کان له‌ رۆژه‌لات و رۆژئاوا، ئەمۆری و حیقی و پریزی و به‌بوسییه‌کان له‌ ناوچه

شاخاوییه کان و حیثیه کانی بناری هر مۆن له خاکی میچپا. 4 جا خۆیان و هه موو له شکره کانیان له گه لیان هاتنه دهره وه، سوپایه کی گه وره وه ک لمی که ناری دهریا، به ته سپ و گالیسکه به کی زۆر زۆره وه. 5 ئینجا هه موو ته و پاشایانه له کاتی دیاریکراودا کۆبوونه وه و هاتن، له لای جوگه ی میروم چادریان هه لدا بو ته وه ی له دژی ئیسرائیل بجه نگن. 6 یه زدانیش به یه شوعی فرموو: «لییان مه ترسه، چونکه سبه یی له م کاته دا هه موویان به کوژراوی فریده ده مه بهرده م ئیسرائیل، جا ده ماری یی ته سپه کانیان بیره وه و گالیسکه کانیان به ئاگر بسوو تینه.» 7 ئینجا یه شوع و هه موو جه نگاوه ره کان له گه لیدا له نا کاو له نزیك جوگه ی میروم هاتنه سه ریان. 8 یه زدانیش ته وانی دایه ده ست ئیسرائیل، ته وانیس لییان دان و دهریا نه پراندن هه تا سه یدائی مه زن و میسه ره قوت مه یم و دوئی میچپا له رۆژه لات، جا لییان دان هه تا که سیان لییان نه هیشت. 9 یه شوع ته وه ی پیکردن که یه زدان یی فرموو، ده ماری یی ته سپه کانی ته وانی بری و گالیسکه کانی سووتاندن. 10 ئینجا له و کاته دا یه شوع گه رایه وه و شاری حاجوری گرت و به شمشیڕ له پاشا که ی دا. پدیشتر حاجور پایته ختی هه موو ته و پاشایه تیانه بوو. 11 هه موو گیاتیك که تیدابوو دایانه بهر زه بری شمشیڕ، به ته وای قریان کردن و هه ناسه یه کی تیدا نه ما، حاجوریشیان سووتاند. 12 ئینجا یه شوع هه موو ته و شارانه ی که پاشایان هه بوو به پاشا کانیانه وه گرتی و دایه بهر زه بری شمشیڕ، به ته وای قری کردن، هه ره ک موسای به نده ی یه زدان فرمانی دابوو. 13 به لام ئیسرائیل ته و شارانه ی نه سووتاند که له سهر گرده کان بوون، ته نها حاجور، یه شوع به ته نها ته وی سووتاند. 14 نه وه ی ئیسرائیل هه موو ده سته که وته کانی ته و شارانه و ئازه له مالییه کانیان بو خۆیان تالان کرد. به لام هه موو دانیشته وانه کانیان دایه بهر شمشیڕ هه تا به ته وای له ناویان بردن، هیچ زیندوو بیکان تیدا نه هیشته وه. 15 هه ره ک یه زدان فرمانی به موسای به نده ی کردبوو، موساش ئاوا فرمانی به یه شوع کرد و یه شوعیش ئاوی کرد، هیچ شتیکی پشتگویی نه خست، له هه موو ته وه ی یه زدان فرمانی به موسا کردبوو. 16 جا یه شوع هه موو ته و خا کانه ی گرت: ناوچه شاخاوییه که و هه موو نه قه ب و هه موو خاکی گۆشه ن و زوورگه کانی خۆرئاوا و ده شتایی عه رافا و چیا کانی ئیسرائیل و زوورگه کانی، 17 له کیوی

حالا قهوه که بهره و سیعیر سهرده که ویت هه تا به عمل گاد له دۆلی لوبنان له بناری چیای ههرمۆن، هه موو پاشا کانیشی گرتن و لئیدان و کوشتنی. 18 یه شوع ماوه یه کی زۆر له گه ل ئه و پاشایانه دا جهنگا، 19 ههچ شاریک په یمانی ئاشتی له گه ل ئیسرائیلدا نه بهست، ته نها حیقییه کانی دانیشتوی گبعۆن نه ییت، به لکو هه موویانی به جهنگ گرت، 20 چونکه یه زدان خۆی دلیانی ره فکردبوو، هه تا له جهنگدا بهره نگاری ئیسرائیل ببنه وه، جا قر بکرین و بهزه بیان به سهره وه نه ییت، به لکو به ته وای له ناویان بیات، ههروهک یه زدان فهرمانی به موسا کردبوو. 21 له و کاته دا یه شوع چوو و عه ناقییه کانی له کیوی هه برۆن و ده فیر و عه ناف و هه موو ناوچه شاخاوییه کانی یه هودا و هه موو ناوچه شاخاوییه کانی ئیسرائیل بنبر کرد. یه شوع له گه ل شارۆچکه کانیاندا به ته وای قری کردن. 22 جا له خاکی نه وهی ئیسرائیلدا عه ناقییه کان نه مان، به لام هه ندیکان له غهزه و گهت و ئه شدۆد مانه وه. 23 ئینجا یه شوع هه موو خا که کی گرت، به یی هه موو ئه وهی یه زدان به موسای فهرموویوو، یه شوع به گویره ی بهش و هۆزه کانیان به میرات به ئیسرائیلی دا. ئینجا خا که که له جهنگ پشوی دا.

12 ئه مانهش ئه و پاشایانه ن که نه وهی ئیسرائیل لییان دان و ده ستیان به سه ر خا که که یاندا گرت، له بهری رۆژهه لاتی پروواری ئوردون، له ده ربه ندی ئه رتۆنه وه هه تا چیای ههرمۆن و هه موو ده شتایی عه راقا بهره و رۆژهه لات: 2 سیحۆنی پاشای ئه مۆرییه کان، که له هه شبۆن نیشه جی بوو، حوکمران بوو له سه ر عه رۆعیر که که ناری ده ربه ندی ئه رتۆنه، ناوه راستی دۆله که، نیوهی گلعاد هه تا دۆلی یه بۆق که سنووری عه مۆنییه کانه، 3 ده شتایی عه راقا هه تا ده ریاچه ی جه لیل پرووه و رۆژهه لات، هه تا ده ریای عه راقا واته ده ریای مردوو بهره و رۆژهه لات، رینگای ییت یه شیمۆت، ئینجا بهره و باشووری بناری پسگه. 4 سنوره کانی عۆگی پاشای باشان، که له پاشماوه ی رفائییه کانه و نیشه جی عه شتارۆت و ئه دره عییه، 5 حوکمران بوو به سه ر چیای ههرمۆن و سه نله و هه موو باشانه وه هه تا سنووری گه شووری و مه عکائییه کان و نیوهی گلعاد هه تا سنوره کانی سیحۆنی پاشای هه شبۆن. 6 موسای به ندی یه زدان و نه وهی ئیسرائیل ئه وانیان شکانده. موسای به ندی یه زدان به میرات دایه ره ئوینی و گادییه کان و نیوهی هۆزی

مەنەشە. 7 ئەمانەش ئەو پاشايانەى خا كە كەن كە يەشوع و نەوہى ئيسرائيل شكانديان، لە بەرى رۆژئاواى پروبارى ئوردون لە بەعل گاد لە دۆلى لوبنانەوہ هەتا كىوى حلاق كە بەرەو سيعير سەردە كەوئيت، يەشوعيش بەگويزەى بەشەكانيان بە ميرات داىە هۆزەكانى ئيسرائيل. 8 ئەو خاكەى لە ناوچە شاخاوييەكان، زوورگەكانى خۆرئاوا، دەشتايى عرافا، بنارەكان، چۆلەوانى و نەقەبدا بوو. ئەمەش خاكى حيتى، ئەمۆرى، كەنعانى، پريزى، حيتى و يەبوسىيەكانە. ئەمانە ئەو پاشايانەن: 9 پاشاى ئەريحا پاشاى عاى كە لەلاى بېت ئيلە 10 پاشاى ئورشەليم پاشاى حەبرۆن 11 پاشاى يەرموت پاشاى لاخيش 12 پاشاى عەگلۆن پاشاى گەزەر 13 پاشاى دەفیر پاشاى گەدەر 14 پاشاى خۆرما پاشاى عەراد 15 پاشاى ليشنا پاشاى عەدولام 16 پاشاى مەقیدا پاشاى بېت ئيل 17 پاشاى تەپووح پاشاى خينفەر 18 پاشاى ئەفئيق پاشاى لەشارۆن 19 پاشاى مادۆن پاشاى حاجۆر 20 پاشاى شيمرون مەرۆن پاشاى ئەكشاف 21 پاشاى تەعنەك پاشاى مەگيدۆ 22 پاشاى قەدەش پاشاى يۇقنەعام لەكارمەل 23 پاشاى دۆر لە بەرزايەكانى دۆر پاشاى گويم لەگلگال 24 پاشاى تيرزە. هەموو پاشاكان سى و يەك پاشا بوون.

13 كاتتیک يەشوع پير بوو و چووہ سألەوہ، يەزدانیش پي فەرموو: «تو پير بوويت و چوویتە سألەوہ، هېشتا چەند خاكيكى زۆریش ماوہ دەستی بەسەردا بگيردریت. 2» ئەمە ئەو خاكيە كە ماوہ تەوہ: «هەموو ناوچەكانى فەلەستى و گەشووور يەكان، 3 لە پروبارى شيحۆرەوہ كە لە رۆژەهەلاتى ميسرە هەتا سنوورى عەقروُن لە باكور كە سەر بە كەنعانيەكانە، سنوورى پينچ رابەرە فەلەستىيەكان، لە غەزە، ئەشدۆد، ئەسقەلان، گەت و عەقروُن، عەقروُننى خاكى عەقييەكان. 4 لە باشوورەوہ هەموو، خاكى كەنعانيەكان و عارا كە هى سەيدا ئىيەكانە هەتا ئەفئيق و سنوورى ئەمۆريەكان، 5 خاكى جوبەيلىيەكان و هەموو ناوچەكانى لوبنان بەرەو رۆژەهەلات، لە بەعل گاد بنارى چىاي حەرمۆنەوہ هەتا دەروازەى حەمات. 6» من خۆم هەموو دانىشتووانى چيا لە لوبنانەوہ هەتا ميسرە فۆت مەيم، هەموو سەيدا ئىيەكان لە بەردەم نەوہى ئيسرائيلدا دەردەكەم. دەبیت تۆش ئەم خاكانە بە تيرۆپشك بە ميرات بۆ ئيسرائيل دا بەش بکەيت، بەو شيوەيەى فەرمانم پي

کردیت، 7 ئیستاش بەسەر تۆ ھۆز و نیوہی ھۆزی مەنەشەدا بە میرات
 دابەشی بکە.» 8 رەئویینی و گادیپەکان بەشی خۆیان لە گەل نیوہ کە ی دیکە ی
 مەنەشە وەرگرت کە موسای بەندە ی یەزدان بەری پوژھە لاتی پرووباری
 ئوردونی پێدا بوون. 9 لە عەرۆعیرەوہ کە لە کەناری دەر بەندی ئەرتۆنە و لە
 شارۆچکە کە ی ناوہ راستی دەر بەندە کەوہ، ھەموو دەشتە بەرزە کە ی مادە با
 ھەتا دیقۆن، 10 ھەموو شارۆچکە کانی سیحۆنی پاشای ئەمۆریپەکان کە لە
 حەشبۆنەوہ ھەتا سنووری عەمۆنیپەکان فەرمانزەواپەتی دە کرد. 11 ھەروہا
 گلعاد و سنوورە کانی گەشووری و مەعکائیپەکان، ھەموو چپای حەرمۆن،
 ھەموو باشان ھەتا سەنخە لە خۆ دە گرت، 12 واتە ھەموو شانشین عۆگ لە
 باشان کە لە عەشتارۆت و ئەدرەعی پاشایەتی دە کرد، ئەویش لە پاشماوہی
 پرفائیپەکان مابووہوہ کە موسا کاتی خۆی لیبیدان و دەریکردن. 13 نەوہی
 ئیسرائیل گەشووریپەکان و مەعکائیپەکانیان دەر نە کرد، ئیتر ھەتا ئەمپروش
 گەشووری و مەعکائی لە تیو ئیسرائیلدا نیشتە جین. 14 بە لام موسا میراتی بە
 ھۆزی لیثی نەدا، لە بەر ئەوہی قوربانیپە بە ئاگرە کانی یەزدانی پەرورەدگاری
 ئیسرائیل میراتی ئەوانە، ھەروہک یەزدان بە موسای فەرموو. 15 ئەو
 خاکانہی موسا بە ھۆزی نەوہی رەئویینی دابوو، بە گویرە ی خیلەکانیان،
 ئەمانە بوون: 16 سنووریان لە عەرۆعیرەوہ کە لەسەر کەناری دەر بەندی
 ئەرتۆنە و لە شارۆچکە کە ی ناوہ راستی دەر بەندە کەوہ، ھەموو دەشتە
 بەرزە کە لە مادەبا یەوہ 17 ھەتا شاری حەشبۆن و ھەموو شارۆچکە کانی
 کە لە دەشتە بەرزە کە ی، کە دیقۆن، بامۆت بەعل، بیت بەعل مەعۆن، 18
 یەھەج، قەدیمۆت، میفەعەت، 19 قیریاتیم، سیفما، چەرەت شەحەر
 لەسەر کتوہ کە ی تیو دۆلە کە، 20 بیت پەعۆر، بنارە کانی پەسگە، بیت یەشیمۆت
 لەخۆ دە گرت، 21 ھەموو شارۆچکە کانی دەشتە بەرزە کە و ھەموو شانشین
 سیحۆنی پاشای ئەمۆریپەکان کە لە حەشبۆن فەرمانزەواپەتی دە کرد. موسا
 کاتی خۆی سیحۆنی لە گەل سەرۆکە کانی میدیاندا شکاندبوو، واتە ئاٹی،
 پاقەم، چوور، حوور و ریفقەع، میرە ھاوہیمانە کانی سیحۆن کە لەو خاکەدا
 دە ژیان. 22 نەوہی ئیسرائیل بەلعمی کوپری بە عۆری فالگرەوہ شیان بە
 شمشیر لە گەل کوژراوہکانیان کوشت. 23 جا سنووری نەوہی رەئویین
 کەناری پرووباری ئوردون بوو. ئەمە میراتی نەوہی رەئویینە بە گویرە ی

خَيْلَه كَانِيَان، شَارْوُچكە و گونده كَانِيَان. 24 ئەو خاكانەى موسا بە ھۆزى نەوھى گادى دابوو، بەگۆرەى خَيْلَه كَانِيَان، ئەمانە بوون: 25 سنوورە كَانِيَان يە عزير و ھەموو شاروچكە كانى گلعاد و نيوھى خاكي عەمۆنيەكان ھەتا ھەرۆعير كە لە نزيك رەبەيە، 26 لە شارى حەشبۆنەوھە ھەتا راماي ميچيا و بەتۆنيم، لە مەحەنەيمەوھە ھەتا سنوورى دەفیر، 27 لە دۆلەكەش يېت ھارام، يېت نیرا، سوکۆت و چافۆن، پاشماوھەكەى شانشینى سيحۆنى پاشاي حەشبۆن، بەرى رۆژھەلاتى پرووبارى ئوردون كە سنوورە كانى ھەتا قەراغى دەرياچەى جەليلە. 28 ئەمە میراتی نەوھى گادە بەگۆرەى خَيْلَه كَانِيَان، شَارْوُچكە و گونده كَانِيَان. 29 ئەو خاكانەى موسا دابوو يە نيوھى ھۆزى مەنەشە، واتە بۆ نيوھى نەوھى مەنەشە، بەگۆرەى خَيْلَه كَانِيَان، ئەمانە بوون: 30 سنوورە كەيان لە مەحەنەيمەوھە ھەموو باشان، ھەموو شانشینى عۆگى پاشاي باشان، ھەموو ئاوە دانىيە كانى يائير كە لە باشانە، شەست شاروچكە و 31 نيوھى گلعاد و عەشتارۆت و ئەدرەعى، شارە كانى شانشینى عۆگ لە باشان بۆ نەوھى ماكيري كورى مەنەشە بوون، بۆ نيوھى نەوھى ماكير بەگۆرەى خَيْلَه كَانِيَان. 32 ئەمە ئەوھە بوو كە موسا لە دەشتە كانى مۆتاب لە بەرى رۆژھەلاتى پرووبارى ئوردون بەرامبەر ئەريحا كەردى بە میرات. 33 بەلام موسا میراتی نەدا بە ھۆزى ليثى، چونكە يەزدانى پەرورەدگارى ئيسرائيل میراتی ئەوان بوو، ھەرۆك بە ليثى پىدا بوون.

14 لە خاكي كەنعان، نەوھى ئيسرائيل ئەمەيان بۆبوو بە میرات، ئەوھى ئەلغازى كاهين و يەشوعى كورى نون و سەرۆكە كانى باوكانى ھۆزە كانى نەوھى ئيسرائيل بەسەرباندا دابەشكردن وەك میرات. 2 میراتە كەيان بە تيروپشك بوو بۆ تۆ ھۆزە كە و نيو ھۆزە كە، ھەرۆك يەزدان لە رېگەى موساوە فەرمانى دا. 3 موسا میراتی دوو ھۆزە كە و نيو ھۆزە كەى لەو بەرى پرووبارى ئوردوندا بەلای رۆژھەلاتدا دابوو، بەلام لەناو ئەواندا ھيچ میراتی بە ليثيەكان نەدا، 4 چونكە نەوھى يوسف دوو ھۆز بوون، مەنەشە و ئەفرايم. لە خاكە كەدا ھيچ بە شيكان بە ليثيەكان نەدا، تەنھا چەند شاروچكە يەك نە يېت بۆ نيشتە جيبيون و دەوروبەرى شاروچكە كان، بۆ لەوەرگای رەشەولاخ و مەرومالياتيان. 5 ھەرۆك يەزدان فەرمانى بە موسا كەردبوو، نەوھى ئيسرائيل ئاويان كەرد و خاكە كەيان دابەش كەرد. 6

ئىنجا نەۋەي يەھودا لە گلگالدا چۈنەن پىش بۇلاي يەشوع، كالىپى كورپى يەفونەي قەنيزى بە يەشوعى گوت: «تو ئەو قەسەيە دەزانىت كە يەزدان لە قاديئىش بەرتىعدا لەبارەي من و توو بە موساى پياوى خوداى فەرموو. 7 لەو كاتەدا كە موساى بەندەي يەزدان منى لە قاديئىش بەرتىعەو نارد بۇ ئەۋەي سىخور يەقى خا كە كە بگەم، تەمەنم چل سال بوو، منىش گەپامەۋە و ئەو ھەۋالەي لە دلدا بوو پىم را گەياند. 8 ھەرچەندە برا كاتم ئەۋانەي لە گەل من بوون گەليان ترساند، بەلام من بە ھەموو دلەۋە بەدواي يەزدانى پەرۋەردگارم كە وتم. 9 جا موسا لەو رۇژە سوئىدى خوارد: «ئەو خا كەي تو پىت نايە سەري ھەتاهەتايە دەپتە ميراتى خوت و كورەكانت، چونكە بە ھەموو دلەۋە بەدواي يەزدانى پەرۋەردگارم كە وتيت.» 10 «ئىستاتە ماشا بگە، يەزدان ھەرەك فەرموى، ئەم چل و پىنج سالە منى بە زىندوۋى ھېشتوۋەتەۋە، لەو كاتەۋە كە يەزدان بەم قسانە لە گەل موسادا دوا، كاتىك ئىسرائىل بە چۆلەۋانيدا رۇشت. ئىستاتە ئەۋەتە تەمەنم ھەشتا و پىنج سالە! 11 ھېشتا ھەتە ئەمپۇش ھېزم لە بەردا ماۋە، ھەرەك ئەو رۇژەي كە موسا منى نارد، ئەو كاتە ھېزم چۆن بوو، ئىستاتە ھەمان ھېزى ھاتو چۆكردنى جەنگم ھەيە. 12 ئىستاتە ئەم ناۋچە شاخاۋىيانەم بەدەرى كە يەزدان لەو رۇژەدا بە ئىنى پىدام، چونكە تو لەو رۇژەدا بىستت كە عەناقىيەكان لەۋىن و شارەكانيان گەرە و قەلەبەند بوون. بەلكو يەزدان يارمەتەم بدات، جا دەرياندا كەم، ھەرەك يەزدان فەرموى.» 13 يەشوعىش داۋاي بەرە كەتى بۇ كالىپى كورپى يەفونە كەرد و ھەبرۇنى بە ميرات پىدا. 14 لەبەر ئەۋە ھەبرۇن بوۋە ميراتى كالىپى كورپى يەفونەي قەنيزى ھەتە ئەمپۇش، چونكە بە ھەموو دلەۋە بەدواي يەزدانى پەرۋەردگارى ئىسرائىل كەوت. 15 ھەبرۇنىش پىشتر ناۋى قىرەت ئەر بەع بوو، ئەر بەعەش گەرە ترين پىاۋ بوو لەناۋ عەناقىيەكان. ئىنجا خا كە لە جەنگ پشۋوى دا.

15 بەشى ھۇزى نەۋەي يەھودا بە تىروپشك بەگۈرەي خىلەكانيان لە سنوورى ئەدۇمەۋە بۇ چۆلەۋانى چن بەرەۋ باشوور درىژ بوۋەۋە، ھەتە ئەۋەپەرى باشوور. 2 سنوورى باشووريان لە كەنداۋەۋە دەستپىدەكات، لە كۆتايى باشوورى دەرياي مردوۋە و 3 لەۋىشەۋە بۇ باشوورى ھەورازى دوۋپشك دەچوۋ و پەرىپەۋە بۇ چن لە باشوورى قاديئىش بەرتىعەۋە

سەرکەوت. ئینجا بەردەوام بوو بۆ حەسرۆن و سەرکەوت بۆ ئەدار لە وێشەوه بۆ قەرەقەع و 4 بەردەوام بوو بۆ عەچمۆن و لە گەڵ دۆلی میسر یەکیگرت و کۆتایی سنوورە کەش لە لای دەریای سپی ناوە پراست بوو. ئەمە دە بیته سنووری باشووریان. 5 سنووری رۆژەهەلاتیش لە دەریای مردوووه هەتا کۆتایی رۆوباری ئوردون بوو. سنووری لای باکور دەستپێدە کات لە کەنداوی دەریا کە لە لای کۆتایی رۆوباری ئوردون و 6 سنوورە کە سەرکەوت بۆ بیته حۆگە و لە باکووری بیته عرافا پەرییەوه و سنوورە کە سەرکەوت بۆ بەردی بۆهەنی کۆری رەئوبین و 7 سنوورە کە لە دۆلی عاخۆرەوه سەرکەوت بۆ دەفیر و بەرەو باکور بوووه بۆ گەلیلۆت کە بەرامبەر بە پینگای هەورازی ئەدومیمە کە لە باشووری دەربەندە کە یە و ئینجا سنوورە کە بەردەوام بوو بۆ ئاوە کانی کانی شەمەش و چوو بۆ کانی رۆگیل. 8 ئینجا سنوورە کە بە دۆلی بەن هینۆمدا بە لای باشووری بناری شاری یەبوسیدا سەرکەوت کە ئۆرشەلیمە، سنوورە کە بۆ سەر لووتکە ی کێو کە سەرکەوت کە بەرامبەر دۆلی بەن هینۆمە بە لای رۆژئاوا کە لە کەنار دۆلی رفایمە لە باکور. 9 سنوورە کە لە سەر لووتکە ی کێو کەوه درێژ بوووه بۆ سەرچاوه ی ئاوە کانی نەفتۆوح و چوو بۆ شارۆچکە کانی کێوی عەفرۆن. لە وێشەوه سنوورە کە درێژ بوووه بۆ بەعلە کە قیریەت یە عاریمە. 10 ئینجا سنوورە کە لە بەعلە یەوه بەرەو رۆژئاوا درێژ بوووه بۆ کێوی سنجیر و بەردەوام بوو بۆ لای بناری کێوی یە عاریم لە باکور کە کە سالۆنە و دابەزییە بیته شەمەش و پەرییەوه بۆ تیمنا. 11 ئینجا سنوورە کە چوو بۆ لای بناری باکووری عەقرۆن و سنوورە کە درێژ بوووه بۆ شیکارۆن و لە کێوی بەعلە پەرییەوه و گەیشته یەفئیل و کۆتایی سنوورە کەش لە لای دەریای سپی ناوە پراست بوو. 12 سنووری رۆژئاواشیان دەریای سپی ناوە پراست بوو بە کەنارە کانییەوه. ئەمە سنووری نەوه ی یەهودا بوو بە چوار دەوریدا بە گۆیرە ی خیلە کانیان. 13 بە یی فەرمانی یەزدان، یەشوع لە تێو نەوه ی یەهودا بە شیکێ دا بە کالیی کۆری یەفونە، ئەویش قیریەت ئەر بەع بوو کە حەبرۆنە و ئەر بەع باپیرە گەورە ی عەناق بوو. 14 کالییش هەر سێ خیلێ نەوه ی عەناق لە حەبرۆن دەرکرد، شیشە ی و ئەحیمەن و تەلمە ی کە کۆرە کانی عەناق بوون. 15 لە وێشەوه بۆ هێر شکر دنە سەر دانیشتوانی دەفیر

پېشپه وی کرد، ده فیر پېشتر ناوی قیریه ت سیفهر بوو. 16 ئینجا کالیب
گوتی: «ئوهوی پهلاماری قیریه ت سیفهر بدات و بیگریت، عهکسای کچی
دهده می بیته ژنی.» 17 ئیتر عۆسنییل کوری قهنهزی برای کالیب قیریه ت
سیفهری گرت، کالیبیش عهکسای کچی داین بۆ ئوهوی بیته ژنی. 18
ئینجا له کاتی هاتی بۆ لای عۆسنییل، عهکسا هانی دا بۆ ئوهوی داوای
کچکه یهک له باوکی بکات. کاتییک عهکسا له گویدر یژه که دابهزی، کالیب
لیی پرسی: «چیت بۆ بکه م؟» 19 ئه ویش یی گوت: «به ره که تیکم بده ری،
له بهر ئوهوی له نه قهب زه ویت پنداوم، سه رچاوه کانی تاوم بده ری.»
کالیبیش کانیاوه کانی سه روو و خوارووی پندا. 20 ئه مه میراتی هۆزی
یه هودایه به گویره ی خیله کانیان: 21 شارۆچکه کانی هۆزی نه وه ی یه هودا که
له کوتای باشووردا بوون له نه قهب له لای سنووری ئه دووم ئه مانه بوون:
قه چئه ییل، عیندهر، یاگور، 22 قینا، دیمونا، عه دعه ده، 23 قه ده ش، حاچۆر،
یه تتان، 24 زیف، ته له م، به عالوت، 25 حاچۆر حه ده تا، قه ریوت حه سرۆن
که حاچۆره، 26 ئه مام، شه مه ع، مۆلادا، 27 حه چهر گه دا، حه شمۆن و
ییت په له ت، 28 حه چهر شوعل، بیرى شابه ع، بز یوتیه، 29 به عله، عیم،
عه چه م، 30 ئه لئوله د، که سیل، حۆرما، 31 چیقله گ، مه ده مه نا، سه نه سه نا،
32 له قاتوت، شیلحیم، عه ین و ریمۆن. هه موو شارۆچکه کان بیست و نو
شارۆچکه بوون به گونده کانی شیهانه وه. 33 له زوورگه کانی خۆرئاوا: ئه شتاتول،
چۆرعا، ئه شنا، 34 زانووه ح، کانی گه نیم، ته پوه ح، عینام، 35 یه رموت،
عه دولام، سۆکو، عه زینقا، 36 شه عه رایم، عه دیتیم، گه دیرا یان گه دیرۆته ییم
بوون، واته چوارده شارۆچکه به گونده کانیانه وه. 37 چه نان، حه داشا،
میگده ل گاد، 38 دیلعان، میچپا، یۆقتییل، 39 لاخیش، بۆچقه ت،
عه گۆن، 40 که بۆن، له حماس، کیتلیش، 41 گه دیرۆت، ییت داگۆن،
نه عما و مه قیدا، واته شازده شارۆچکه به گونده کانیانه وه. 42 لیقنا، عه ته ر،
عاشان، 43 یه فتاح، ئه شنا، نه چیف، 44 قه عیلا، ئه کریف و ماریشا، واته نو
شارۆچکه به گونده کانیانه وه. 45 عه قرۆن له گه ل دانیشتوانی ده وروبه ری و
گونده کانی، 46 له عه قرۆنه وه به ره و رۆژئاوا، هه موو ئه وه ی نریک ئه شه دۆد
و گونده کانیه تی، 47 ئه شه دۆد له گه ل دانیشتوانی ده وروبه ری و گونده کانی
و غه زه و دانیشتوانی ده وروبه ری و گونده کانی هه تا دۆلی میسر و ده ریای

سپى ناوہ پراست و کہ نارہ کانی. 48 لہ ناوچہ شاخاویہ کہش: شامیر، یہ تیر، سوکۆ، 49 دہنا، قیریت سہنا کہ دہ فیرہ، 50 عہ ناف، ئە شتہ مۆ، عانیم، 51 گۆشەن، حۆلۆن و گیلۆ، واتہ یازدہ شارۆچکە بە گوندە کانیانہ وە. 52 ئەرەف، دوما، ئە شعان، 53 یانیم، بێت تە پووح، ئە فیتقا، 54 حومتا، قیریت ئەر بە ع کہ حە برۆنە و چیعۆر، واتہ تۆ شارۆچکە بە گوندە کانیانہ وە. 55 ماعۆن، کارمەل، زیف، یوتا، 56 یەزەر عیل، یۆقدە عام، زاتۆووح، 57 قەین، گیشعا و تیمنا، واتہ دہ شارۆچکە بە گوندە کانیانہ وە. 58 حە لحول، بێت چوور، گەدۆر، 59 مە عەرات، بێت عەتۆت و ئە لئە قۆن، واتہ شەش شارۆچکە بە گوندە کانیانہ وە. 60 قیریت بە ع ل ئەوہی قیریت یە عاریمە و رەبە، واتہ دوو شارۆچکە بە گوندە کانیانہ وە. 61 لہ چۆلە وانیش: بێت عەرافا، میددین، سیکا کا، 62 نیششان، شاری خوئی و کانی گەدی، واتہ شەش شارۆچکە بە گوندە کانیانہ وە. 63 بە لام ئەوہی یەھودا نەتوانی یە بوسییە کانی دانیشتووی تۆرشە لیم دەر بکەن، جا ہەتا ئە مەرۆش یە بوسییە کان لہ تۆرشە لیمدا لہ گەل ئەوہی یەھودا نیشتە جین.

16

تیرۆپشک بۆ بە شنی ئەوہی یوسف دەرچوو، لہ رووباری ئوردون لہ لای ئەریحا ہەتا ئاوی ئەریحا بوو، بەرہ و رۆژھەلات ہەتا ئەو چۆلە وانییە لہ ئەریحاوہ سەردە کہوئیت بۆ ناوچە شاخاویہ کانی بێت ئیل، 2 لہ بێت ئیلشەوہ کہ پئی دہ گوتری لوز، بەردەوام بوو بۆ سنووری ئەرکیہ کان لہ عەتەرۆت و 3 لہ ویشەوہ رووہ و رۆژتاوا دا بەزی بۆ سنووری یە فلایتییە کان و بۆ سنووری بێت حۆرۆنی خواروو و بۆ گەزەر و کۆتایہ کہشی لہ لای دەریای سپی ناوہ پراست بوو. 4 جا ئەوہ کانی یوسف مەنە شە و ئە فرایم میراتی خۆیان وەرگرت. 5 ئە مانەش سنووری ئەوہی ئە فرایم بوو بە گۆیرە ی خیلە کانیان: سنووری میراتە کەیان لہ رۆژھەلات، عەتەرۆت ئە دار بوو، ہەتا بێت حۆرۆنی ژووورو، 6 ئینجا سنوورە کہ بەرہ و دەریا چوو، لہ میخمەتات رووہ و باکوور، بە لای رۆژھەلاتدا سوورایەوہ بۆ تانەس شیلۆ و پەریہ وە بۆ یاتۆووح لہ لای رۆژھەلات. 7 سنوورە کہ لہ یاتۆووح وە دا بەزی بۆ عەتەرۆت و نەعرا و چوو بۆ ئەریحا و گەیشتە رووباری ئوردون. 8 ئینجا سنوورە کہ لہ تەپووح دریزبووہ وە بەرہ و رۆژتاوا بۆ شیبی قانا و کۆتایہ کہشی لہ لای دەریای سپی ناوہ پراست بوو. ئە مە میراتی ھۆزی

نەوەى ئەفرایم بوو بەگویرەى خیلەکانیان، 9 لەگەڵ ئەو شارۆچکانهى لەناو میراتی نەوەى مەنەشەدا بۆ نەوەى ئەفرایم جیا کرابوونەو، هەموو شارۆچکە و گوندەکانیان. 10 کەنعانییهکانى دانیشتوانى گەزەریان دەرنەکرد، ئیتىر کەنعانییهکان هەتا ئەمرۆش لەگەڵ ئەفرایمدا نیشتهجێن و وەك كۆيله پيگارییان پێدهكەن.

17 ئینجا تېرۆپشك بۆ ھۆزى مەنەشە بوو، چونكە ئەو تۆبەرەى یوسف بوو، بۆ ماکیرى تۆبەرەى مەنەشە و باپیرە گەورەى گلعاد، چونكە ماکیریهکان پیاوی جەنگ بوون، گلعاد و باشان بۆ ئەو بوون. 2 تېرۆپشك بۆ نەوەکانى دیکەى مەنەشەش بەگویرەى خیلەکانیان بوو، بۆ نەوەى ئەبىعەزەر، حیلەق، ئەسرییل، شەخەم، حیئفەر و شەمیداع بەگویرەى خیلەکانیان بوو. ئەمانە نەوە نیرینهکانى کورانی مەنەشەى کورى یوسفن. 3 بەلام سەلۇفادی کورى حیئفەرى کورى گلعادى کورى ماکیرى کورى مەنەشە هیچ کورى نەبوو، بەلكو كچی هەبوو، ئەمەش ناوی كچەکانییهتى، مەحله، نۇعا، حۆگه، میلکە و تیرزە. 4 جا چونە پێش بۆ لای ئەلغازارى کاهین و یەشوعى کورى نون و سەرۇكەکان و گوتیان: «یەزدان فەرمانى بە موسا کرد کە لەناو براکائمان میراتمان بدریئى.» ئیتىر یەشوع بە پيى فەرمانى یەزدان لەتیبو براکانى باویکان میراتی پێدان. 5 مەنەشە دە بەشى بەرکەوت، پيچگە لە زەوى گلعاد و باشان کە لەوبەرى رۆوبارى ئوردونەو بوو بەلای رۆژھەلاتەو، 6 چونکە كچانى ھۆزى مەنەشە لەگەڵ کورەکانى میراتیان وەرگرت. زەوى گلعادیش بۆ ئەوانى دیکە بوو لە نەوەى مەنەشە. 7 سنورى مەنەشەش لە تاشیروەو بۆ میخمەتات بوو کە رۆژھەلاتى شەخەمە. سنورە کە بەلای باشوردا دريژ بوو وە بۆ لای دانیشتوانى کانى تەپووەح. 8 شارى تەپووەح لەسەر سنورى مەنەشە تايهت بوو بە نەوەى ئەفرایم، بەلام ناوچەکانى دەوروبەرى شارى تەپووەح تايهت بوون بە مەنەشە. 9 ئینجا سنورە کە بەرەو باشور دابەزى بۆ شیوى قانا. ئەمانە شارۆچکەکانى ئەفرایم بوون لەتیبو شارۆچکەکانى مەنەشە، سنورى مەنەشەش لە باکوروى شیوہ کە بوو، کۆتايیہ کەشى لەلای دەریای سېى ناوہ پراست بوو. 10 لەلای باشور وە خاکە کە بۆ ئەفرایم بوو، لەلای باکور ویشەو بۆ مەنەشە بوو. دەریاش سنورى بوو، لەلای باکور وە گەیشتە تاشیرو و

له لای رۆژه لای تیشه وه گه بشته یه ساخار. 11 جا له ناو یه ساخار و ئاشیر
 ئەم شارۆچکانه و دەورو به ریان بۆ مەنەشە بوون: بێت شان، یه ئهلام،
 دانیشتوانی دۆر، سێ بهرزاییه کانی کانی دۆر، ته عهنگ و مه گیدۆ. 12
 بهلام نهوهی مەنەشە نه یان توانی دەست به سهردا و شارۆچکانه دا بگرن،
 چونکه که نعانیه کان سوور بوون له سهردا نیشته جیبون له و خا که دا. 13
 کاتی که نهوهی ئیسرائیل به هیزتر بوون بێگاریان به که نعانیه کان کرد،
 بهلام به ته وای ده ریانه کردن. 14 ئینجا نهوهی یوسف له گه ل یه شوعدا
 دوان و گوتیان: «بۆچی یهک تیر و پشک و یهک بهشت وهک میرات
 پیداون، له گه ل نهوهی ئیمه گه لیکێ زۆرین، چونکه ههتا ئیستاش یهزدان
 ههردا بهر که تدارێ کردوین؟» 15 یه شوعیش وهلامی دانهوه: «ئهگه ر ئیمه
 گه لیکێ زۆرین، سهردا بکهون بۆ دارستان له وێ بۆ خۆتان زهوی پریری و
 رفائیه کان پاک بکه نهوه، ئهگه ر ناوچه شاخاوییه کانی ئه فرایم تهنگه بۆتان»،
 16 نهوهی یوسفیش گوتیان: «ناوچه شاخاوییه که به شمان ناکات و هه موو
 که نعانیه کانی دانیشتووی دۆله کهش گالیسکهی ئاسنینیان ههیه، ئهوانه ی له
 بێت شان و دهورو بهری و ئهوانه ی له دۆلی یه زره عیلان». 17 ئینجا یه شوع به
 بنه ماله ی یوسف، به نهوهی ئه فرایم و مەنەشە ی گوت: «ئیمه گه لیکێ زۆرین
 و توانیه کی مه زنتان ههیه، له بهر ئه وه ته نها یهک تیر و پشکان نایت، 18 به لکو
 ناوچه شاخاوییه کهش بۆ ئیمه ده بێت، چونکه دارستانیشی ههیه، جا بپه ر نه وه
 و ههتا کۆتایی سنووره که ی دهستی به سهردا بگرن، ئینجا که نعانیه کان
 ده رده کهن، هه رچه نده گالیسکهی ئاسنینیان هه بێت و به هیزیش بن.»

18 ئینجا هه موو کۆمه لی نهوهی ئیسرائیل له شیلۆ کۆبوونه وه و له ویدا
 چادری چاوپکه و تیان هه لدا، خا که کهش خرایه ژیر رکێفیان هه وه. 2 به لام
 ههوت هۆز له نهوهی ئیسرائیل مابوونه وه که هیشتا میراته که ی خۆیان
 وه ر نه گرتوو. 3 جا یه شوع به نهوهی ئیسرائیلی گوت: «ههتا که ی خا و
 ده بن له چوونه ژووره وه بۆ دهستی به سهردا گرتی ئه و خا که ی که یهزدانی
 په روه ردگاری باو باپیرانتان پیداون؟ 4 له هه ر هۆزێک سێ کس بۆ خۆتان
 هه لبژیرن، بۆ نه وهی بیاننیرم و بچن و به خا که که دا بگه رین، به گۆره ی
 میراته که یان روو پچو بکه ن، پاشان بگه رینه وه بۆ لام. 5 بۆ ههوت بهش
 دابهشی بکه ن. جا یه هودا له سهردا سنووره که ی خۆی له باشوور ده مینیتته وه و

بنه مالەى يوسفيش له سەر سنووره کهيان له باکور ده مینه وه. 6 ئیوه ش
 خا که که بۆ حهوت بهش پروپتو بکن و پاشان بیهینه وه ئیره، لیره له بهردهم
 یهزدانی پهروهردگارمان تیروپشکان بۆ ده که م. 7 به لام لیقییه کان له تیو ئیوه دا
 بهشیان نییه، چونکه کاهینیقی یهزدان میراتی ته وانه. گاد و ره ئوبین و نیوهی
 هۆزی مه نه شهش میراتی خوین له بهری رۆژه لاتی پروباری ئوردون
 وه رگرت، ته وهی که موسای بندهی یهزدان پیدان. 8 کاتیک پیاوه کان
 بۆ پروپتوی خا که که به پیکه وتن، یه شوع فه رمانی پیکردن و گو تی: «پرون و
 به خا که که دا بگه پین و ورده کاریه کانی بنووسن. پاشان وه رنه وه بۆ لام و
 منیش لیره له بهردهم یهزدان له شیلو تیروپشکان بۆ ده که م. 9 ئینجا پیاوه کان
 رۆیشتن و به ناو خا که که دا گه ران، به گویره ی شاروچکه کان کردیان به
 حهوت بهش، ورده کاریه که یان تۆمار کرد، پاشان هاته وه بۆ لای یه شوع
 بۆ ئوردوگا که له شیلو. 10 یه شوعیش له شیلو له بهردهم یهزدان تیروپشکی بۆ
 کردن، له وی خا که که ی بۆ نه وهی ئیسرائیل به گویره ی به شه کانیان دا بهش
 کرد. 11 ئینجا تیروپشک بۆ هۆزی نه وهی بنیامین به گویره ی خیله کانیان
 کرا. سنووری تیروپشکه که یان له تیوان نه وهی یه هودا و نه وهی یوسفدا
 بوو. 12 سنووره که یان له لای باکووره وه له پروباری ئوردونه وه دهستی
 پیکرد و له بناری ته ریحا له لای باکووره وه تیده په پری، پاشان به ناوچه
 شاخاوییه که دا به ره و رۆژئاوا ده چوو، هه تا نزیک چۆله وانی بیت ئافن. 13
 ئینجا سنووره که له ویوه به رده وام بوو بۆ باشووری بناری لوز که بیت ئیله
 و له ویوه هاته خواره وه بۆ عه ته رۆت ته دار له سەر چیا که ی باشووری
 بیت حۆرۆنی خواروو. 14 ئینجا سنووره که دریز بووه وه و سووپا یه وه
 به لای رۆژئاوای باشوور، له و کتیه ی که به رامبه ر بیت حۆرۆنه له باشوور
 و گه یشته قیریته به عل که قیریته یه عاریمه، شاروچکه یه کی نه وهی
 یه هودا بوو. ته مه لای رۆژئاوا بوو. 15 لای باشووریش له وه پری قیریته
 یه عاریمه وه دهستی پیکرد و سنووره که به ره و رۆژئاوا چوو بۆ سه رچاوه ی
 تاوه کانی نه فتۆوه ح. 16 سنووره که بۆ دامینی کتیه که ی به رامبه ر به دۆلی
 به ن هینۆم که له دۆلی رفایمه له لای باکور دابه زی، له وی شه وه دابه زی بۆ
 دۆلی هینۆم به لای بناری یه بوسییه کاند له لای باشووره وه، ئینجا دابه زی بۆ
 کانی رۆگیل. 17 ئینجا له باکووره وه پرووه و کانی شه مهش دریز بووه وه و

بەردەوام بوو ھەتا گەلیلۆت کە بەرامبەر بە پىنگای ھەورازى ئەدومىمە و ئىنجا دابەزى بۆ بەردى بۆھەنى كۆرى پەئوبىن. 18 بەردەوام بوو بۆ بنارەكەى بەرامبەر بە يىتەرافا بەلاى باكووردا، ئىنجا دابەزى بۆ دەشتايى ەرافا. 19 سنوورە كە بەردەوام بوو بۆ لاى بنارى باكوورى يىتەخۆگە، لە كەنداوى باكوورى دەريای مردوو كۆتايى ھات، لە كۆتايى پرووبارى ئوردون لە باشوور. ئەمەش سنوورى باشوورە. 20 سنوورى لاى پوژھەلا تىش پرووبارى ئوردون بوو. ئەمە ميراتى نەوہى بنيامين بوو لە گەل سنوورەكەى بە چوار دەوریدا بەگوێرەى خىلەكانيان. 21 شارەكانى ھۆزى نەوہى بنيامينش بەگوێرەى خىلەكانيان ئەمانە بوون: ئەريحا، يىتەخۆگە، عىمەق قەچچى، 22 يىتەرافا، چەمارايم، يىتەئيل، 23 عەقىم، پارا، عۇفرا، 24 كەفەر عەمۆنى، عۇفنى و گەفەع، واتە دواز دەشاروچكە بە گوندەكانيانەوہ. 25 گبەون، رامە، بئىرۆت، 26 ميچپا، كەفيرا، مۇچە، 27 پاقەم، يەرپەئيل، تەرەلا، 28 چىلەع، ھائەلەف، شارى يەبوسى كە ئورشەليمە، گىفعا و قيربەت، واتە چوار دەشاروچكە بە گوندەكانيانەوہ. ئەمە ميراتى نەوہى بنيامين بوو بەگوێرەى خىلەكانيان.

19 تىروپشكى دوو مەيش بۆ ھۆزى شيمۆن بەگوێرەى خىلەكانيان كرا، ميراتەكەشيان كەوتە ناو ميراتەكەى نەوہى يەھوداوە. 2 جا لە ميراتەكەيان ئەمانە بۆ ئەوان بوو: بىرى شابەع كە شابەعە، مۇلادا، 3 حەچەر شوعال، بالا، عەچەم، 4 ئەلتۆلەد، بەتول، خۆرما، 5 چىقلەگ، يىتەمەركاڤۆت، حەچەر سوسا، 6 يىتەلەڤاڤۆت، شاروحن، واتە سۆزدە شاروچكە بە گوندەكانيانەوہ؛ 7 عەين و ريمۆن و عەتەر و عاشان، واتە چوار شاروچكە بە گوندەكانيانەوہ؛ 8 ھەر و ھەھەموو ئەو گوندانەى بە چوار دەورى ئەم شاروچكانەدا بوون تاكو بەعەلەت بئىر كە ناسراوہ بە رامەى نەقەب. ئەمە ميراتى ھۆزى نەوہى شيمۆن بوو بەگوێرەى خىلەكانيان. 9 ميراتەكەى نەوہى شيمۆن لە بەشەكەى نەوہى يەھودا بوو، چونكە بەشەكەى نەوہى يەھودا زۆر بوو بۆيان، لەبەر ئەوہ نەوہى شيمۆن لەناو ميراتەكەى يەھودا ميراتيان بەركەوت. 10 تىروپشكى سىيەميش بەگوێرەى خىلەكانيان بۆ نەوہى زەبولون كرا: سنوورى ميراتەكەيان ھەتا ساريد بوو. 11 سنوورەكەيان بەرەو پوژئاوا سەر كەوت بۆ مەرەلا و گەبىشتە دەباشتە و گەبىشتە شيوەكەى

نزيك به يۇقنە عام. 12 ئىنجا لە سارىدەو بەلای رۇژھەلات سووپايەو،
 پروو و خۇر ھەلاتن بەسەر سنوورى كىسلۇت تاقۇر و بەردەوام بوو بۇ
 داھەرەت و سەرگوت بۇ يافىع. 13 لە وئشەو بەرەو رۇژھەلات پەرىپەو،
 پروو و رۇژھەلات بۇ گەت حىنەر، عىتا قاچىن و چوو بۇ رىمۇن و درىژ
 بوو و بۇ تىعا. 14 لە وئشەو سنوورە كە بەلای باكوردى سووپايەو بۇ
 ھەناتۇن و كۆتايە كەشى لەلای دۆلى يەفتەح ئىل بوو. 15 دوازە شارۇچكە
 بوون بە گوندە كانيانەو، لەوانە قەتات و نەھەلال و شىمرون و يەدەلا و
 يىت لەحم. 16 ئەم شارۇچكەنە لەگەل گوندە كانيان مىراتى نەوئى زەبولون بوو
 بەگويەئى خىلە كانيان. 17 تىروپشكى چوارەمىش بۇ يەساخار بوو، بۇ نەوئى
 يەساخار بەگويەئى خىلە كانيان. 18 سنوورە كەشيان ئەمانە بوو: يەزرە عىل،
 كەسولۇت، شونىم، 19 ھە فارەم، شىئون، ئەناھەرەت، 20 پەبىت،
 قىشئون، ئەفەچ، 21 پەمەت، كانى گەنم، كانى ھەدا و بىت پەچىچ
 بوو، 22 ھەروھە سنوورە كە گەبىشتە تاقۇر و شەھە چوما و بىت شەمەش
 و كۆتايى سنوورە كەيان لەلای پرووبارى ئوردون بوو، شازە شارۇچكە
 بوون بە گوندە كانيانەو. 23 ئەمە مىراتى ھۆزى نەوئى يەساخار بەگويەئى
 خىلە كانيان، ئەم شارۇچكەنە لەگەل گوندە كانيان. 24 تىروپشكى پىنجەمىش
 بۇ ھۆزى نەوئى ئاشىر بوو بەگويەئى خىلە كانيان، 25 سنوورە كەشيان
 ئەمانە بوو: ھەلقەت، ھەلى، بەتەن، ئەكشاف، 26 ئەلمەلەخ، ھەمەد و
 مىشال، لەلای رۇژئاواشەو گەبىشتە كارمەل و شىخۇر لىشئات. 27 ئىنجا
 بەلای رۇژھەلات گەرايەو بۇ بىت داگۇن و گەبىشتە زەبولون و دۆلى
 يىفتەح ئىل لە باكورى بىت عىمەق و نەعيبىل و ئىنجا بەلای چەپى كافۇلدا
 تىپەرى 28 بۇ ھەبۇن، پەخۇف، ھەمۇن، قانا و ھەتاسە يدائى مەزن.
 29 ئىنجا سنوورە كە گەرايەو بەرەو پامە و بۇ شارى سورى قەلابەند،
 لە وئشەو سنوورە كە گەرايەو بۇ خۇسا و كۆتايە كەشى لەلای دەرباي
 سىپى ناوہ پراست بوو لە ناوچەئى ئەكزىف، 30 عوما و ئەفئىق و پەخۇف،
 بىست و دوو شارۇچكە بوون بە گوندە كانيانەو. 31 ئەم شارۇچكەنە لەگەل
 گوندە كانيان مىراتى ھۆزى نەوئى ئاشىر بوو بەگويەئى خىلە كانيان. 32
 تىروپشكى شەشەمىش بۇ نەوئى نەفتالى بوو بەگويەئى خىلە كانيان. 33
 سنوورە كەشيان لە خىلەفەو لە دار بەروو كەو بوو لەلای چەنەنم و

ئەدامى نەقەف و يەفئىل و تاكو له قوم و كوتاييه كەشى لە لای پروبارى ئوردون بوو. 34 ئىنجا سنوره كه به ره و خورتاوا گه پرايه وه بۆ ئەزتوت تافور و له وئشه وه چوو بۆ حوقوق و گه يشته زه بولون لە لای باشوره وه و گه يشته ئاشير لە لای رورتاوا وه و له رورتاوا لايته وه بۆ پروبارى ئوردون. 35

شاره قه لابه نده كائيش، چيديم، چير، حه ممت، رة قەت، كيناريت، 36 ئەدامه، رامه، حاجور، 37 قەدەش، ئەدرەسى، كانی حاجور، 38 يەرئون، ميگدەل ئيل، حوريم، بيت عەنات و بيت شەمەش، نۆزە شاروچكە بوون بە گوندە كانيانە وه. 39 ئەم شاروچكە له گەل گوندە كانيان ميراتى هۆزى نە وهى نە فتالى بوو بە گويزه ي خيله كانيان. 40 تيروپشكى حەوتە مېش بۆ هۆزى نە وهى دان بە گويزه ي خيله كانيان كرا، 41 جا هەريه كانی ميراتيان ئەمە بوو: چورعا، ئەشتاتول، عير شەمەش، 42 شەعە له بين، ئەيالون، يەتلا، 43 ئيلون، تينا، عەقرۆن، 44 ئەلتهقى، گيبه تون، بەعەلات، 45 يەهوديه، بەنى فەرەق، گەت ريمون، 46 ئاوه كانی يەر قون و رەقون لە گەل ئەو سنورانه ي بە رامبەر بە يافا بوو. 47 پاش ئە وهى نە وهى دان سنوره كەيان لە دەست چوو، جا نە وهى دان سەر كەوتن و له دژى لە شەم جەنگان و گرتيان و دايانە بەر زەبرى شمشير و داگيريان كرد و تييدا نيشته جي بوون، ئىنجا لە شەمیان ناونا دان، لە سەر ناوى دانی باوباپيرانيان. 48 ئەم شاروچكە له گەل گوندە كانيان ميراتى هۆزى نە وهى دان بوو بە گويزه ي خيله كانيان. 49 پاش ئە وهى له دابه شكردنى خا كە كه بوونە وه بە يى سنوره كانی، نە وهى ئيسرائيل لە تيئو خوياندا ميراتيكيان بە يە شوعى كورى نون دا. 50 بە يى فەرمايشتى يەزدان، ئەو شاروچكە يەيان پييدا كە داواى كرد، تيمەت سەرەح لە ناوچە شاخاوييه كانی ئە فرایم، جا شاروچكە كەى بنياد نايه وه و تييدا نيشته جي بوو. 51 ئەمە ميراتە كانه كە ئەلعازارى كاهين و يە شوعى كورى نون و سەرۆكە كانی باوكانی هۆزە كانی نە وهى ئيسرائيل لە شيلودا لە بەردەم يەزدان لە لای دەروازە ي چادری چاوپيەكە وتندا بە تيروپشك دابه شيان كرد و ئىنجا له دابه شكردنى خا كە كه بوونە وه.

20 ئىنجا يەزدان بە يە شوعى فەرموو: 2 «بە نە وهى ئيسرائيل بئى:» شارى پەناگا بۆ خوتان دابئین، هەر وهك لە رینگەى موساوه پيم فەرموون، 3 هەتا ئەو كەسەى بە بئى ئەنقەست و بە رینگەكەوت كە سىكى دیکە دەكوژیت بۆ

ئەوئى ھەلبەتتە، جا دەبەتتە پەناگاتان لە دەست خوئىنگرى تۆلەسەنەر. 4
 با بۆ يەككىك لەو شارانە ھەلبەتتە و لە دەروازەى شارەكەدا بوەستەت و
 كەشەكەى بۆ پىرانى ئەو شارە بگىرەتەو و ئەوانىش لە شارەكەدا دەبەتتە
 خوئان و شوئىنكى دەدەنى، جا لەئىواندا نىشتەجى دەبەتتە. 5 ئەگەر ھاتوو
 خوئىنگرەكەش دوای كەوت، ئەوان تۆمە تباركراوہ كە نادەنە دەستىوہ،
 چونكە بە رىككەوت نرىكەكەى خوئى كوشتووہ و پىشتىررقى لىئى نەبوہتەوہ.
 6 ئىتر لەو شارە نىشتەجى دەبەتتە، ھەتا بۆ بىراردان لەبەردەم ئەنجومەن
 دەوہستەت، ھەتا مردنى سەرۆكى كاهىن لەو سەردەمەدا، ئىنجا ئەو
 كەسە دەتوانىت بگەرەتەوہ مائەكەى خوئى، بۆ ئەو شارۆچكەى لىئى
 ھەلاتىوہ. 7 جا قەدەشيان لە جەللىل لە ناوچە شاخاوبىەكانى نەفتالى
 تەرخان كەرد و شەخەمىش لە ناوچە شاخاوبىەكانى ئەفراىم و قىرەت
 ئەربەع كە ھەربۆنە لە ناوچە شاخاوبىەكانى يەھودا. 8 ھەروەھا لە بەرى
 پوژھەلاتى پرووبارى ئوردونىش لەلای ئەرىحا، بەچەريان لە چۆلەوانى لە
 دەشتە بەرزەكەى ھۆزى رەئوبىن نىشان كەرد و رامۆت لە گلعاد لە ھۆزى
 گاد و گۆلان لە باشان لە ھۆزى مەنەشە. 9 ئەمانە شارەكانى پەناگان بۆ
 ھەموو نەوہى ئىسرائىل و ئەو نامۆبىەى لەئىواندا دەبەتتە، ھەتا ئەوہى
 بەبى ئەنقەست كەسىكى دىكەى كوشت بۆ ئەوئى ھەلبەتتە، جا بە دەستى
 خوئىنگرە تۆلەسەنەرەكە ناكوژرەت ھەتا لەبەردەم ئەنجومەن نەوہستەت بۆ
 دادگاىكەردنى.

21 ئەوہ بوو گەورەى بنەمائەكانى لىقىيەكان ھاتتە لای ئەلغازارى كاهىن
 و يەشوعى كوبرى نون و گەورەى بنەمائەكانى ھۆزەكانى دىكەى نەوہى
 ئىسرائىل، 2 لە شىلو لە خاكى كەنعان لەگەلئاندا دوان و گوتيان: «يەزدان
 لە رىگەى موساوە فەرمانى داوہ كە چەند شارۆچكەىەكان پىبەدەت بۆ
 نىشتەجىبوون لەگەل لەوہرگاكانيان بۆ ئاژەلى مائىمان.» 3 بەپى فەرمانى
 يەزدان نەوہى ئىسرائىلىش لە مېراتەكەى خوئان ئەم شارۆچكانە و
 لەوہرگانەيان داىە لىقىيەكان: 4 جا تىروپشك بۆ خىلەكانى قەھاتىيەكان
 كرا، لىقىيەكان كە لە نەوہى ھارونى كاهىن بوون بە تىروپشك سىزە
 شارۆچكەيان بەركەوت لە ھۆزى يەھودا و ھۆزى شىمۆن و ھۆزى بنىامين. 5
 بۆ پاشاوەى نەوہى قەھاتىش دە شارۆچكە بە تىروپشك لە خىلەكانى ھۆزى

ئەفرايم و ھۆزى دان و نيوەى ھۆزى مەنەشەيان بەرکەوت. 6 بۆ نەوہى
 گېرشۇنېش سېزدە شارۆچكەيان بە تېرۇپشك بەرکەوت، لە خېلەكانى ھۆزى
 يەساخار و ھۆزى ئاشېر و ھۆزى نەفتالى و نيوەى ھۆزى مەنەشە لە باشان. 7
 بۆ نەوہى مەرارېش بەگوېرەى خېلەكانيان دواز دە شارۆچكەيان بەرکەوت،
 لە ھۆزى رەئوېن و گاد و زەبولون. 8 جا نەوہى ئېسرائېل بە تېرۇپشك ئەم
 شارۆچكە و لەوہرگاكانەيان بە لېقىيەكان دا، ھەرۈەك يەزدان لە رېنگەى
 موساۋە فەرمانى دابو. 9 لە ھۆزى نەوہى يەھودا و ھۆزى نەوہى شېمۇن
 ئەم شارۆچكەكانەيان دا كە ئەمانە ناوہكانيان بوون، 10 جا ئەم شارۆچكەكانە بۆ
 نەوہى ھارون ديارى كرا لە خېلەكانى قەھاتىيەكان لە نەوہى لېقى، چونكە
 تېرۇپشكى يەكەم بۆ ئەوان بوو: 11 قېرىەت ئەربەع باپېرە گەرەى عەناق كە
 حەبرۇنە لە ناوچە شاخاۋىيەكانى يەھودا لەگەل لەوہرگاكانى دەورۇبەرى،
 12 بەلام كېلگەكان و گوندەكانى دەورۇبەرى شارەكانەيان بە كالېي كوپرى
 يەفونە دا وەك مولكى خۇى. 13 ئەم شارۆچكەكانە بە لەوہرگاكانىانەوہ درانە
 نەوہى ھارونى كاھىن: حەبرۇن، كە شارېكى پەناگى تۆمە تباركراۋان بوو بە
 كوشتن، لەگەل لېقنا، 14 يە تېر، ئەشتەمۇع، 15 خۇلون، دەفېر، 16 عەبن، يوتا
 و يېت شەمەش، واتە تۆ شارۆچكە لەم دوو ھۆزە. 17 لە ھۆزى بىنامىنېش
 گېمۇن، گەقەع، 18 عەناتوت و عەلمۇن بە لەوہرگاكانىانەوہ، واتە چوار
 شارۆچكە. 19 ھەموو شارۆچكەكانى نەوہى ھارون كە كاھىنەكان، سېزدە
 شارۆچكە بوون بە لەوہرگاكانىانەوہ. 20 پاشماۋەى خېلەكانى قەھات لە
 لېقىيەكان، بە تېرۇپشك ئەم شارۆچكەكانەيان لە ھۆزى ئەفرايم بەرکەوت:
 21 لە ناوچە شاخاۋىيەكانى ئەفرايم شارۆچكەى شەخەمىان پېدرا، كە
 شارېكى پەناگى تۆمە تباركراۋان بوو بە كوشتن، لەگەل گەزەر، 22 قېشچەيم
 و يېت خۇرۇن بە لەوہرگاكانىانەوہ، واتە چوار شارۆچكە. 23 لە ھۆزى
 دانېش ئەمانەيان وەرگرت: ئەلئەقى و گىبەتۇن و 24 ئەيالۇن و گەت رېمۇن
 بە لەوہرگاكانىانەوہ، واتە چوار شارۆچكە. 25 لە نيوەى ھۆزى مەنەشەش
 ئەمانەيان وەرگرت: تەعەنك و گەت رېمۇن بە لەوہرگاكانىانەوہ، واتە
 دوو شارۆچكە. 26 ھەموو شارۆچكەكان دە بوون بە لەوہرگاكانىانەوہ
 بۆ پاشماۋەى خېلەكانى نەوہى قەھات بوو. 27 بۆ نەوہى گېرشۇنېش لە
 خېلەكانى لېقىيەكان: لە نيوەى ھۆزى مەنەشەوہ: گولان و لەوہرگاكانى

پیدرا له باشان، که شاریکی په ناگای تومه تبارکراوان بوو به کوشتن، له گڼل
 به عه شته را و له وه پرگا کانی، واته دوو شاروچکه. 28 له هوزی نه وهی
 یه ساخاریش نه مانه یان وه رگرت: قیشیون و دافه رت و 29 یه رموت و کانی
 گهنیم، به له وه پرگا کانیانه وه، واته چوار شاروچکه. 30 له هوزی نه وهی
 ئاشیریش نه مانه یان وه رگرت: میشال و عه بدون و 31 حه لقه ت و پره خوښ،
 به له وه پرگا کانیانه وه، واته چوار شاروچکه. 32 له هوزی نه فتالیش نه مانه یان
 وه رگرت: قه ده ش له جه لیل، که شاریکی په ناگای تومه تبارکراوان بوو
 به کوشتن، له گڼل حه مؤت دؤر و قه رتان به له وه پرگا کانیانه وه، واته سی
 شاروچکه. 33 هه موو شاروچکه کانی گیر شوینیبه کان به گویره ی خیله کانیان،
 سیزده شاروچکه بوون به له وه پرگا کانیانه وه. 34 بو خیله کانی نه وهی مه راریش
 که پاشماوه ی لیثیه کانن: له هوزی زه بولون نه مانه یان پیدان: یوقه عام و قه رتا
 و 35 دیمنا و نه هه لال، به له وه پرگا کانیانه وه، واته چوار شاروچکه. 36
 له هوزی ره ئوبینیش نه مانه یان پیدان: به چهر و یه هه چ و 37 قه دیموت و
 میفه عه ت به له وه پرگا کانیانه وه، واته چوار شاروچکه. 38 له هوزی گادیش
 نه مانه یان وه رگرت: راموت له گلعاد، که شاریکی په ناگای تومه تبارکراوان بوو
 به کوشتن، له گڼل مه حه نه یم و 39 حه شبون و یه عزیر، به له وه پرگا کانیانه وه،
 واته چوار شاروچکه. 40 جا هه موو نه و شاروچکانه ی بو نه وهی مه راری
 بوون به گویره ی خیله کانیان، نه وانه ی له خیله کانی لیثیه کان مابوونه وه،
 تیروپشکه که شیان دوازه شاروچکه بوو. 41 هه موو شاروچکه کانی لیثیه کان
 له ناو نه و مولکه ی نه وهی ئیسرائیل خاوه نی بوون، چل و هه شت شاروچکه
 بوون به له وه پرگا کانیانه وه. 42 نه م شاروچکانه ش شار به شار بوون و
 له وه پرگا کانیان به چوارده وریندا بوو، هه موو نه م شاروچکانه و ابوون.
 43 جا یه زدان هه موو نه و زه و بییه ی دایه نه وهی ئیسرائیل که سویندی
 خواردبوو پیداته باو باپیرانیان، نه و انیش ده ستیان به سه ردا گرت و تیددا
 نیشته جی بوون. 44 هه روه ها یه زدان له ده ورو به ره که یان ئاسووده ی کردن
 به پی نه و سوینده ی بو باو باپیرانی نه وانی خوارد، ته نها پیاویکیش له هه موو
 دوژمنه کانیان به رامبه ریان نه وه ستا، به لکو یه زدان هه موو دوژمنه کانی نه وانی
 دایه ده ستیان. 45 هیچ به لیئیک له هه موو نه و به لیئنه چا کانه ی یه زدان به
 بنه مالیه ی ئیسرائیلی فهرموو بوو نه شکاوه، به لکو هه مووی هاته دی.

22 ئىنجا يەشوع رەئوئىننىيە كان و گادىيە كان و نىوہ ھۆزە كەى مەنەشەى بانگكرد و 2 پىي گوتن: «ئىوہ ھەموو ئەو شتانەتان جىيە جى كرد كە موساى بەندەى يەزدان فەرمانى پى كردبون و لە ھەموو ئەو شتانەش كە فەرمانم پىكردن گوپرايەلم بون و 3 بە درىژاي ئەو رۆژانە و ھەتا ئەمپروش برا كانى خۆتان بە جى نەھىشت و بە وريايەوہ فەرمانى يەزدانى پەرورەدگارى خۆتان بە جىيەنا. 4 ئىستاش كە يەزدانى پەرورەدگارتان برا كانى ئىوہى ئاسوودە كرد، ھەرەك بە ئىنى پىدا بون، ئىستا بگەرئىنەوہ مالە كاتتان لەو خاكەى مولگانە، ئەوہى كە موساى بەندەى يەزدان لەو بەرى پروبارى ئوردون پىيدان. 5 بەلام زور ئاگادارن بو كار كردن بە وراسپاردە و فىركردنەى كە موساى بەندەى يەزدان فەرمانى پى كردن، كە يەزدانى پەرورەدگارتان خۆشبوئ و ھەموو رىگا كانى بگرنەبەر و فەرمانە كانى جىيە جى بگەن و دەستى پتوہ بگرن، پر بە دل و لە ناختانەوہ بىپەرستەن.» 6 ئىنجا يەشوع داواى بەرە كەتى بو كردن و ئەوانى ناردەوہ، ئەوانىش بەرە و ئىشىنگە كانى خۆيان چوون. 7 (پىشتەر موسا لە باشان خاكى دابوہ نىوہ ھۆزە كەى مەنەشە. يەشوعىش خاكى دابوہ نىوہ كەى دىكەى ھۆزە كە لە گەل برا كانيان لە بەرى رۆژئاواى پروبارى ئوردون.) ھەرەوہا كە يەشوع ئەوانى ناردەوہ بو لای ئىشىنگە كانيان، داواى بەرە كەتى بو كردن و 8 پىي گوتن: «بە سامانىكى زۆرەوہ بگەرئىنەوہ بو مالە كاتتان و بە گاوگوتائىكى زور و بە زىر و زىو و پرونز و ئاسن و جلو بەرگىكى زۆرەوہ، دەستكەوتى دوزمەنە كاتتان لە گەل برا كاتتان بەش بگەن.» 9 ئىنجا نەوہى رەئوئىن و نەوہى گاد و نىوہى ھۆزى مەنەشە گەرانەوہ، نەوہى ئىسرائىليان لە شىلو لە خاكى كەنعان بە جىيەشت، بو ئەوہى بچنە خاكى گلعاد بو ئەو خاكەى مولكى خۆيانە، ئەوہى دەستيان بەسەردا گرتبوو بە پىي فەرمانى يەزدان لە رىگەى موساوہ. 10 كاتىك ھاتنە گەلىلوت كە نىك پروبارى ئوردونە لە ناو خاكى كەنعان، نەوہى رەئوئىن و نەوہى گاد و نىوہى ھۆزى مەنەشە لەوى لەسەر پروبارى ئوردون قوربانگايەكى گەرە و بەرچاويان بنىاد نا. 11 جا نەوہى ئىسرائىل بىستيان، ئەوہتا نەوہى رەئوئىن و نەوہى گاد و نىوہ ھۆزە كەى مەنەشە قوربانگايەكيان بەرامبەر خاكى كەنعان لە گەلىلوتدا نىك پروبارى ئوردون بەرامبەر بە نەوہى ئىسرائىل بنىاد ناوہ. 12 جا كە

نەوہی ئیسرائیل ئەمەى بیستەوہ، ھەموو کۆمەلى نەوہی ئیسرائیل لە شیلو
 کۆبوونەوہ بۆ ئەوہی بۆ جەنگ لە دژى ھۆزەکانى ئەو بەرى پرووبارى
 ئوردون پرون. 13 ئینجا نەوہی ئیسرائیل فینەحاسى کورى ئەلعازارى
 کاهینیان نارد بۆ لای نەوہی رەئوبین و نەوہی گاد و نیوہى ھۆزى
 مەنەشە لە خاکی گلعاد. 14 دە سەرۆکی لەگەل نارد، لە ھەر ھۆزىکى
 ئیسرائیل یەکیک، ھەموویان گەرەى بنەمالەکان بوون لە نیو تیرەکانى
 ئیسرائیل. 15 ئینجا ھاتنە لای نەوہى رەئوبین و نەوہى گاد و نیوہى
 ھۆزى مەنەشە بۆ خاکی گلعاد و پێیان گوتن: 16 «ھەموو کۆمەلى یەزدان
 وا دەلین: ئەم ناپاکىیە چىیە کە دەرھەق بە خودای ئیسرائیل کردتان،
 بەوہى کە ئەمرۆ لە یەزدان ھەلگەراونەتەوہ بە بنیادنانى قوربانگایەک بۆ
 خۆتان ھەتا لە دژى یەزدان یاخى بن؟ 17 ئایا گوناھەکەى پەغۆر کە مە
 بۆمان؟ ئەوہى ھەتا ئەمرۆش لى پاک نەبووینەتەوہ و بوو ھۆى دەرد
 لەناو کۆمەلى یەزدان! 18 ئایا ئەمرۆ ئیوہش لە یەزدان ھەلگەریئەوہ؟
 » «ئەگەر ئیوہ ئەمرۆ لە یەزدان یاخى بن، ئەویش سبەئى لە ھەموو کۆمەلى
 ئیسرائیل توورە دەیت. 19 بەلام ئەگەر خاکی کەى مولگان گلاوہ، بۆ
 خاکی کەى مولکى یەزدان پەرنەوہ کە چادری پەرستنى یەزدانى تىدايە
 و لەناو ئیئەدا میرات وەر بگرن و لە یەزدان یاخى مەبن و لە دژى ئیئەش
 مەبن بە بنیادنانى قوربانگایەک بۆ خۆتان جیا لە قوربانگاکەى یەزدانى
 پەرورەدگارمان. 20 کاتیک عاخانى کورى زەرەح ناپاکى کرد لە شتە
 تەرخانکراوہکاندا، ئایا توورەى یەزدان بەسەر ھەموو کۆمەلى ئیسرائیلدا
 نەبارى؟ بەھۆى گوناھەکەى پەوہ تەنھا خۆى لەناو نەچوو!» 21 ئینجا نەوہى
 رەئوبین و نەوہى گاد و نیوہى ھۆزى مەنەشە وەلامیان دایەوہ و بە
 سەرۆک خیلەکانى ئیسرائیلیان گوت: 22 «خودای توانادار، یەزدانە!
 خودای توانادار، یەزدانە! ئەو دەزانیت و با ئیسرائیلیش بزائیت، ئەگەر ئەمە
 بە یاخیبون و بە ناپاکى دەرھەق بە یەزدان کرایت، ئەوا ئەمرۆ پزگارمان
 مەکن! 23 ئەگەر ئیئە ئەو قوربانگایەى خۆمانمان بە مەبەستى ھەلگەراونەوہ لە
 یەزدان و سەرخستنى قوربانى سووتاندن و پێشکەشکراوى دانەوێلە بنیاد
 ناوہ، یاخود بۆ ئەنجامدانى قوربانى ھاوبەشى لەسەرى، ئەوا با یەزدان
 خۆى سزیمان بدات. 24 «نەخیر! بەلکو ئەم کارەمان بەھۆى ئەم ترسەوہ

کردووہ کہ گوتمان، له وانه یه سبه یخی نه ووه کانتان به نه ووه کاغمان بلین: ”عیوه ج
 په یوه نندیه گان به یزدانی په روه ردگاری ئیسرائیله وه هه یه؟ 25 ئه ی نه ووه ی
 په ئوبین و نه ووه ی گاد، یه زدان پروباری ئوردونی کردووہ ته سنووری
 تیوان ئیمه و عیوه! عیوه هیچ به شیگان له یه زداندا نییه.“ جا له وانه یه نه ووه کانتان
 ریگا نه دن نه ووه کاغمان یه زدان په رستن. 26 «له بهر نه ووه گوتمان: ”با ئیمه بو
 خو مان قوربانگیه ک بنیاد بنین، به لام بو قوربانی سووتاندن و قوربانی
 سه رپرا و نا.“ 27 به لکو له پاش خو مان نه ووه بیته شایه ت له تیوان ئیمه و
 عیوه و نه ووه کاغمان، بو نه ووه ی یه زدان له پروزگا که ی خو ی په رستن به
 قوربانی سووتاندنه کاغمان و سه رپردراوه کاغمان و قوربانیه کانی هاو به شیمان
 و له داهاتوودا نه ووه کانتان به نه ووه کاغمان نه لین: ”عیوه به شتان له یه زداندا
 نییه.“ 28 «هه روه ها گوتمان: ”که له داهاتوودا ئه مه به خو مان و نه ووه کاغمان
 ده لین، ئیمه ش ده لین، پروان هاوشیوه ی قوربانگی یه زدان که باو باپرا مان
 کردوو یانه، به لام بو قوربانی سووتاندن و سه رپردراوه کان نییه، به لکو وه ک
 شایه ته له تیوان ئیمه و عیوه.“ 29 «نه ووه له ئیمه به دوور بیت، که له یه زدان یاخی
 بین و ئه مرپو له یه زدان هه لگه پرینه وه به بنیادانی قوربانگیه ک بو قوربانی
 سووتاندن یان پئشکه شکرای دانه و ئله یان سه رپراو، بیجگه له قوربانگی
 یه زدان په روه ردگارمان نه ووه ی له به رده م چادره که ی په رستیه تی.» 30
 جا کاتیک فینه حاسی کاهین و رابه ره کانی کو مه ل، سه روک خیله کانی
 ئیسرا ئیل، نه وانه ی له گه لیدا بوون، گو یان له قسه کانی نه ووه ی په ئوبین و
 گاد و مه نه شه بوو، قسه کانیان قبول کردن. 31 ئینجا فینه حاسی کوری
 ئه لعازاری کاهین به نه ووه ی په ئوبین و نه ووه ی گاد و نه ووه ی مه نه شه ی
 گوت: «ئه مرپو زانمان که یه زدان له گه لماندایه، چونکه ئه م ناپاکییه تان
 ده ره ق به یه زدان نه کردوو، ئیستا عیوه نه ووه ی ئیسرا ئیلتان له ده ست
 یه زدان ده رباز کردوو.» 32 ئینجا فینه حاسی کوری ئه لعازاری کاهین و
 سه روکه کان له لای نه ووه ی په ئوبین و نه ووه ی گاده وه له خاکی گلعه ده وه
 بو لای نه ووه ی ئیسرا ئیل له خاکی که تعاندا گه رانه وه و هه و آیان پندان.
 33 جا نه ووه ی ئیسرا ئیلش دلخوش بوون به م هه و آله و ستایشی خودایان
 کرد و بیربان له وه نه کرده وه که سه ربکه ون بو یان بو جهنگ و بو تیکدانی
 ئه و خا که ی که نه ووه ی په ئوبین و نه ووه ی گاد تپیدا نیشته چین. 34 ئینجا

ئەوئەي پەتوئەي و ئەوئەي گاد ناويان لە قوربانگا كە نا: «شاھتە لە تەوانمان كە
يەزدان خودايە.»

23 پاش بەسەرچووني ماوئەھە كە زۆر، لەدوای ئەوئەي يەزدان ئيسرائیلي
لە دوژمنەكانی دەورەبەريان حەساندەو، يەشوع پیر بوو و بەسالدا چوو،
2 هەموو ئيسرائیلي بە پیر و رابەر و دادوەر و كوئیخا كانیو و بانگکرد و
پێی گوتن: «ئەوا من پیر بووم، بەسالدا چروم و 3 ئیوئەش هەموو ئەوئەتان
ببینوئە كە يەزدانی پەرورەدگارگان لەبەر ئیوئە بە هەموو ئەو ئەتەوانەي كەرد،
چونكە يەزدانی پەرورەدگارگان لە جیاتی ئیوئە جەنگا. 4 بێن، من خاكي ئەو
ئەتەوانەي كە ماوئەتەو بە تیرۆشك بۆم دابەش كردوون بە میرات بە پێی
هۆزەكانتان، هەموو ئەو ئەتەوانەم بەزاندو، لە پرووباری ئوردنەو هەتا
دەریای سپی ناوەرەست بەرەو رۆژئاوا. 5 يەزدانی پەرورەدگارگان خۆي
لەبەردەمتان رايانە مائیت و لە پێشتان دەریانەكات، ئیوئەش دەست بەسەر
خا كە كەياندا دەگرن هەرەك يەزدانی پەرورەدگارگان بە ئیني پێدان. 6
«جا زۆر بەهیز بن بۆ پاراستن و كار كردن بە هەموو ئەوئەي لە پەرتووكی
تەوراتی موسادا نووسراو، بەئی ئەوئەي كە بەلای راست یان چەپدایي
لابدەن. 7 تیکەلی ئەم ئەتەوانە مەن، ئەوانەي لەگەڵتان ماوئەتەوئە ناوی
خوداوەندەكانیان مەهین، سوئیدیان پێ مەخۆن، مەیانپەرستن و كپۆشيان
بۆ مەبەن. 8 بەلكو دەست بە يەزدانی پەرورەدگارگانەو بەگرن هەرەك
هەتا ئەمڕۆ كردووتانە. 9 «یەزدان ئەتەو مەزن و بەهیزەكانی لەبەردەمتان
دەركردو و هەتا ئەمڕۆش كەس لەبەردەمتاندا خۆي رانەگرتو. 10
یەك پیاو لە ئیوئە هەزار دەردەپەرنیت، چونكە يەزدانی پەرورەدگارگان
لە جیاتی ئیوئە دەجەنگیت هەرەك بە ئیني پێدان. 11 جا زۆر ئاگاداری
خۆتان بن كە يەزدانی پەرورەدگاری خۆتان خۆشبویت. 12 «بەلام ئەگەر
گەرانیو و هاوئەیمانییەتي بە جیماوئەكانی ئەو ئەتەوانەوئەتان كەرد، ئەوانەي
كە لەگەڵتان ماوئەتەو، ژن و ژنخووزیتان لەگەڵدا كەردن و هەلسوكەوتمان
لەگەڵیان كەرد، 13 ئەوا باش بزانن كە ئیتر يەزدانی پەرورەدگارگان ئەو
ئەتەوانە لەبەردەمتان دەرنكات، بەلكو دەبە داو و تەل، قاشچی لەسەر
پشتتان و درك لەناو چاوتان، هەتا لەسەر ئەو خا كە چا كە لەناوئە چن كە
یەزدانی پەرورەدگارگان پێداون. 14 «ئەوئەتا خەریكە منیش ئەمڕۆ وەك

هه موو دانیشتووانی زهوی کۆچی دوایی ده کهم، ئیوه ش به هه موو دل و به هه موو ده رووتانه وه ده زانن که ته نها یهک به لئین نه شکاوه له هه موو ئه و به لئینه چا کانه ی یه زدان ده باره ی ئیوه فه رموو بووی، هه مووی بۆتان هاته دی، یهک به لئینی لئ نه شکاوه. 15 تاواش ده بیته، ههروهک چۆن هه موو ئه و به لئینه چا کانه ی یه زدانی پهروه ردگارتان ده باره ی ئیوه به لئینی دابوو هاته دی، به هه مان شیوه یه زدان هه موو شته خراپه کانتان به سه ردا ده هیئت، هه تا له سه ر ئه م خا که چا که ی یه زدانی پهروه ردگارتان پییداون له ناوتان ده بات. 16 ئه گه ر په یمانه که ی یه زدانی پهروه ردگارتان بشکینن که فه رمانی پنی کردن، برۆن و خوداوه ندی دیکه بیه رستن و کپتوشی بۆ بیهن، تووره یی یه زدان به سه رتاندا ده جۆشیت و به زووی له سه ر ئه و خا که چا که له ناوده چن که پییداون.»

24 ئینجا یه شوع هه موو هۆزه کانی ئیسرائیلی له شه خه م کۆکرده وه و په برانی ئیسرائیل و پابه ر و دادوهر و کوینخا کانی بانگکرد و ئه وانیش له به رده م خودا وه ستان. 2 یه شوع به هه موو گه لی گوت: «یه زدانی پهروه ردگاری ئیسرائیل وای فه رموو: «له کۆنه وه باو باپیرانتان له وه به ری رووباری فوراته وه نیشته جی بوون، تاره جی باوکی ئیبراهیم و باوکی ناحور خوداوه ندی دیکه یان ده په رست. 3 به لام من ئیبراهیمی باوگانم له وه به ری رووباری فورات برد و به ناو هه موو زه وی که نعاندا گپرام، نه وه کانی ئه وم زۆر کرد و ئیسحاقم دای، 4 یاقوب و عیسۆشم دایه ئیسحاق، به شه میراتی ناوچه شاخوا بیه کانی سیعیرم دایه عیسۆ، به لام یاقوب و کوره کانی دابه زین بۆ میسر. 5 «له دوای ئه وه موسا و هارونم نارد و خه لکی میسرم تووشی به لا کرد به گویره ی هه موو ئه وه ی له ناویدا کردم، ئینجا ئیوه م ده رهینا، 6 جا باو باپیرانتانم له میسر ده رهینا و چوونه ناو ده ریاوه و میسریه کانیس به گالیسکه و ئه سپه وه بۆ ده ریای سوور دوای باو باپیرانتان که وتن. 7 جا که هاواریان بۆ یه زدان کرد، ئه ویش تاریکیه کی خسته تیوان ئیوه و میسریه کانه وه و ده ریا که ی به سه ریاندا هینایه وه و دایۆشین. ئیوه به چاوی خۆتان بینیتان من له میسر چیم کرد. پاشان ئیوه له چۆله وانیدا رۆژاتیکی زۆر مانه وه. 8 «ئینجا ئیوه م هینایه ناو خا کی ئه مؤریه کان، ئه وانیه ی له وه به ری رووباری ئوردوندا به لای رۆژه لاتدا نیشته جی بوون و له دژتان جهنگان و منیش ئه وانم دا

به دهستانه وه و دهستان به سه ر خا که کیاندا گرت و له به رده متان له ناوم
 بردن. 9 ئینجا بالاقی کوری چیپوری پاشای مؤتاب هه ستا و له دژی
 ئیسرائیل جهنگا و به لعمی کوری به عۆری بانگکرد بۆ ئه وهی نه فره تمان لی
 بکات، 10 به لام من تاماده نه بووم گوئی له به لعم بگرم، بۆیه ئه ویش
 چند جار نیک داوای به ره که تی بۆ کردن و به و شیوهیه له دهستی ده ربازم
 کردن. 11 «ئینجا له رووباری ئوردون په رینه وه و هاتن بۆ ئه ریحا و
 خه لکی ئه ریحا ش، ئه مۆری و پرزی و که نغانی و حیقی و گرگاشی و
 حیقی و یه بوسییه کان له دژتان جهنگان و منیش ئه وانم دایه ده ستان و 12
 زه رده و الله شم له پێشتانه وه نارد و هه ردوو پاشای ئه مۆریه کانم له به رده متان
 ده رکرد، نه به شم شیره که ت و نه به که وانه که ت. 13 ئینجا زه و بیه کم پیدان
 که پیوهی ماندوو نه بوون و چند شار نیک که بنیادتان نه ناوه و تپیدا
 نیشته جین و په ره مۆ و زه یتو و تیکیش که نه تانچاندوو و ده یخۆن،» 14
 «ئێستاش له یه زدان بترسن و به ته واوی و دلسۆزییه وه بیه رستن. ئه و
 خودایانه ش له خۆتان دابمالن که باو باپیر اتنان له وه به ری رووباری فورات و
 له میسر ده یان په رست و یه زدان په رستن. 15 به لام ئه گه ر به لاتانه وه خراپه
 یه زدان په رستن، ئه و ئه مرۆ بۆ خۆتان هه لپژیرن کۆ ده په رستن، ئه گه ر ئه و
 خودا وه ندانه بن که باو باپیر اتنان له وه به ری رووباری فورات ده یان په رستن
 یان خودا وه ندانه کانئه مۆریه کان ئه وانه ی ئیوه له ناو خا که کیاندا نیشته جین.
 به لام من و بنه ماله که م یه زدان ده په رستن.» 16 جا گه ل وه لامیان دایه وه
 و گوئیان: «له ئیبه به دوور بێت واز له یه زدان به پین و خودا وه ندانی دیکه
 په رستن، 17 چونکه یه زدانی په روه ردگارمان ئیبه و باو باپیر اتنان له خاکی
 میسر، له خاکی کۆیلا یه تیبه وه هینایه ده ره وه و ئه و هه موو نیشانه گه و رانه ی
 له به رچا وماندا کرد. له هه موو ئه ور یگایه ی پیدایا پرۆیشتین و له کاتی تیبه پریمان
 به ناو ئه و هه موو گه لانه دا پار یزگاری لیکردین. 18 هه روه ها یه زدان هه موو
 ئه و گه لانه و له تیویشیاندا ئه مۆریه کانئه نیشته جی خا که کی له به رده ممان
 ده رکرد، له به ر ئه وه ئیبه یه زدان ده په رستن، چونکه ئه و خودا مانه.» 19
 یه شو عیش به گه لی گوت: «ئیوه ناتوانن یه زدان په رستن، چونکه ئه و
 خودایه کی پرۆز و خودایه کی ئیره داره، له یاخیبوون و گونا هه کانتان خۆش
 نابیت. 20 ئه گه ر واز له یه زدان به پین و خودا وه ندی بیگانه په رستن، ئه و

ده گهر پته وه و خراپتان به سهرده هینیت و کوتایتان پئ ده هینیت، پاش
 نه وهی چا که ی له گه لئاندا کرد،» 21 گه لیش به یه شوعیان گوت: «نه خیر!
 به لکو یه زدان ده پهرستین.» 22 یه شوعیش پئی گوتن: «ئیه شایه تن له سهر
 خوتان، که ئیه یه زدان بۆ خوتان هه لبراردووه بۆ نه وهی بیپهرستن.»
 نه وانیش گوتیان: «ئیه شایه تین.» 23 «ئینجا ئیستا نه و خوداو نه ده بیگانانه ی
 له تیوتاندان دایمان و دلتان به یه زدان پهره ردگاری ئیسرائیل بسپرن.»
 24 گه لیش به یه شوعیان گوت: «یه زدان پهره ردگارمان ده پهرستین و
 گوپرایه لی نه و ده بین.» 25 ئینجا یه شوع له و پرۆژه دا په یمانیکی له گه ل گه لدا
 به ست و له شه خه مدا فهرز و یاسای بۆ دانان. 26 یه شوع نه م و شانیه ی
 له په رتو وکی ته وراتی خودا نووسی و به ردیکی گه وریه هینا و له ژیر دار
 به پرووه که دا له لای پرۆزگا که ی یه زدان وه چه قانیدی. 27 یه شوع به هه موو
 گه لی گوت: «سهیر بکن! نه م به رده ده بیته شایه ت به سه رمانه وه، چونکه
 گوئی له هه موو وشه کانی یه زدان بوو که پئی فه رمووین، جا ده بیته شایه ت
 به سه رتانه وه نه وه ک نکۆلی له خودای خوتان بکن.» 28 ئینجا یه شوع گه لی
 په وانه کرده وه، هه رکه سه و به ره و میراته که ی خۆی. 29 پاش نه م شتانه
 یه شوعی کوری نونی به نده ی یه زدان له ته مه نی سه د و ده سالی مرد. 30 له
 سنووری میراته که ی خۆی له تیمه ت سه ره ح که له ناوچه شاخاوییه کانی
 نه فرایمه له باکووری کپوی گاعه ش ناشتیان. 31 نه وه ی ئیسرائیلیش
 به درپژایی سه رده می یه شوع یه زدانیان ده پهرست، هه روه ها به درپژایی
 سه رده می پیران که له دوای یه شوع ته مه نیان درپژه ی کیشا و هه موو نه و
 کارانه یان بینی که یه زدان مه زن بۆ ئیسرائیلی ته نجام دا. 32 ئیسکه کانی
 یوسفیش که نه وه ی ئیسرائیل له میسه روه هینایانه وه، له شه خه مدا ناشتیان
 له ناو نه و پارچه چکگه یه ی که یاقوب له نه وه ی حه مووری باوکی شه خه م به
 سه د پارچه زیو کپیوی و بوو به میرات بۆ نه وه ی یوسف. 33 ئینجا
 نه لعازاری کوری هارون مرد و له گیغه ناشتیان، له ناوچه شاخاوییه کانی
 نه فرایم بوو که درابووه فینه حاسی کوری.

پابه‌ران

1 له‌دوای مردنی یه‌شوع، نه‌وه‌ی ئیسرائیل له‌یه‌زدانیان پرسى و گوتیان: «کئى له‌ئیه‌یه‌که‌م جار بچیت بۆ شه‌پرکردن له‌دژى که‌نعانییه‌کان؟» 2 یه‌زدانیش وه‌لامى دانه‌وه: «با هۆزى یه‌هودا بچن، من وا‌خاکه‌که‌م خستووته‌ ژیر ده‌ستیان.» 3 پیاوانى یه‌هوداش به‌شیمۆنییه‌کانى برابریان گوت: «له‌و به‌شه‌خاکه‌ی له‌تیر و پشک بۆمان ده‌رچوو له‌گه‌لمان وه‌رن، با له‌دژى که‌نعانییه‌کان بجه‌نگین، ئینجا ئیه‌ش له‌و به‌شه‌خاکه‌ی که‌بۆتان ده‌رچوو له‌گه‌لتان دین.» شیمۆنییه‌کانیش له‌گه‌لیان چوون. 4 پیاوانى یه‌هودا چوون، یه‌زدانیش که‌نعانى و پرزیه‌کانى خسته‌ ژیر ده‌ستیان، ئەوانیش له‌ به‌زه‌ق ده‌هه‌زار پیاویان لى کوشتن. 5 ئینجا له‌به‌زه‌ق، ئەدۆنى به‌زه‌قیان دۆزییه‌وه و شه‌ریان له‌دژى کرد، که‌نعانى و پرزیه‌کانیان شکاند. 6 ئەدۆنى به‌زه‌ق هه‌لات، به‌لام ئەوان به‌دوای که‌وتن و گرتیان و په‌نجه‌گه‌وره‌ی ده‌ست و پێیان پری. 7 ئەدۆنى به‌زه‌ق گوتی: «حه‌فتا پاشا که‌په‌نجه‌گه‌وره‌ی ده‌ست و قاچیان برابوو له‌ژیر میزی ناخواردنه‌که‌م به‌رماوه‌یان هه‌لده‌گرته‌وه، نه‌وه‌ی کردبووم خودا پێی کردم‌ه‌وه.» ئینجا هینایانه‌ تۆرشه‌لیم و له‌وى مرد. 8 کورانی یه‌هودا هیرشیان برده‌ سه‌ر تۆرشه‌لیم و گرتیان، خه‌لکه‌که‌یان به‌شمشیر کوشت و ئاگریان له‌شاره‌که‌ به‌ردا. 9 له‌دوای نه‌وه کورانی یه‌هودا به‌ره‌و خواره‌وه‌ چوون بۆ شه‌پرکردن له‌دژى که‌نعانییه‌کانى ناوچه‌ شاخاوییه‌کان و ئەوانه‌ی نه‌قب و ئەوانه‌ی له‌زوورگه‌کانى خۆرتاوا نېشته‌جئ بوون. 10 ئینجا کورانی یه‌هودا به‌ره‌و که‌نعانییه‌کانى دانېشتوى حه‌برۆن چوون و شېشه‌ی و ئەحیمه‌ن و ته‌لمه‌بیان به‌زاند. حه‌برۆن پېشتر ناوی قیریته‌ ئه‌ربه‌ع بوو. 11 له‌ویلشه‌وه‌ بۆ هیرشکردنه‌ سه‌ر دانېشتوانى ده‌فیر پېشهره‌ویان کرد، ده‌فیر پېشتر ناوی قیریته‌ سینفه‌ر بوو. 12 ئینجا کالیب گوتی: «نه‌وه‌ی په‌لامارى قیریته‌ سینفه‌ر بدات و بیگریت، عه‌کسای کچمى ده‌ده‌مى بیته‌ ژنى.» 13 ئیتر عۆسنییلی کورى قه‌نه‌زى برابری کالیب که‌له‌و بچوو کتر بوو، قیریته‌ سینفه‌رى گرت. کالیبیش عه‌کسای کچى دایى بۆ نه‌وه‌ی بیته‌ ژنى. 14 ئینجا له‌کاتى هاتى بۆ لای عۆسنییل، عه‌کسای هانى دا بۆ نه‌وه‌ی داواى کێلگه‌یه‌ک له‌باوکى بکات. کاتیک عه‌کسای له‌گوێدریژه‌که‌ دابه‌زى، کالیب لێ پرسى: «چیت بۆ بکه‌م؟» 15 ئەویش پێی گوت:

«بهره که تیکم بدهری، له بهر نهوهی له نه قهه زه ویت پنداوم، سه رچاوه کانی تاوم بدهری.» کالیبیش کانیواوه کانی سه روو و خوارووی پندا. 16 نهوهی خه زووری موسا، نهوهی که قینی بوو، له شاری دار خورما له گه ل کورانی یه هودا چونه چۆله وانی یه هودا له نه قهه له زیکی عه راد، چون و له گه ل گه له که نیشته جی بوون. 17 پیاوه کانی یه هودا له گه ل شیمۆنییه کانی بریان چون و که نعانیه کانی دانیشتووی چه فه تیان به زانده، به ته واوی ویرانیان کرد، له بهر نهوه ناویان له شاره که نا حورما. 18 کورانی یه هودا ده ستیان گرت به سه ر غه زه و نه سه قه لان و عه قرۆن و سنووره کانیان. 19 یه زدانیش له گه ل کورانی یه هودا بوو، جا ناوچه شاخاوییه که بووه مولکیان، به لام نه یانتوانی دانیشتوانی ده شتاییه کان ده ربکه ن، چونکه گالیسه کی ئاسننیان هه بووه. 20 ههروه ک موسا به لینی دابوو، هه برۆنیان دایه کالیب، نه ویش هه ر سی خیلی نهوهی عه ناتی له ویی ده رکرد. 21 به لام هۆزی بنیامینیش یه بوسییه کانی دانیشتووی تورشه لیمان ده رنه کرد، ئیتر یه بوسییه کان له گه ل نهوهی بنیامین له تورشه لیم ژیان، هه تا نه مرۆش. 22 ههروه ها بنه ماله ی یوسف هیرشیان برده سه ر بیته ئیل و یه زدانیش له گه لیان بووه. 23 کاتیگ مالی یوسف سیخوریان نارد بو بیته ئیل، که پیشتر شاره که ناوی لوز بوو، 24 سیخوره کان پیاوئیکان بینی له شاره که هاتبووه ده ره وه، پینان گوت: «ده روازه ی شاره که مان پیشان بده، ئیمه ش له گه لت باش ده بین.» 25 نه ویش ده روازه ی شاره که ی پیشاندان، نه وانیش شاره که یان دایه بهر زه بری شمشیر، به لام پیاوه که و هه موو تیره که ی نه ویان به ره لا کرد. 26 پیاوه که ش چوو بو خا کی حیثیه کان و شاریکی دروستکرد و ناوی لینا لوز، هه تا نه مرۆش نهوه ناویه تی. 27 به لام مه نه شه ئه م خه لکانه ی له گه ل دانیشتوانی ده ورو به ریان ده رنه کرد: خه لکی بیته شان و ته عنه ک و دۆر و یه فله عام و مه گیدۆ، چونکه که نعانیه کان سوور بوون له سه ر نیشته جیبوون له و خا که. 28 کاتیگ ئیسرا ئیلییه کان به هیز بوون، که نعانیه کانیا ن خسته ژیر کاری بیگاری، به لام به ته واوی ده ریانه کردن. 29 نه فرامییه کانیش نه و که نعانیه یان ده رنه کرد که دانیشتووی گه زه ر بوون، به لکو که نعانیه کان له گه زه ر له تیویان نیشته جی بوون. 30 زه بولونییه کانیش دانیشتوانی قیترۆن و دانیشتوانی نه هه لۆلیان ده رنه کرد، جا که نعانیه کان له تیویان نیشته جی بوون و له ژیر کاری بیگاریدا بوون. 31 ئاشیرییه کانیش

دانیشتووانی عه‌کۆیان دهرنه‌کرد، هه‌روه‌ها دانیشتووانی سه‌یدا و ته‌حلاف و ته‌کریف و هه‌لبا و ته‌فیتی و په‌حوقیش. 32 ئیتر ئاشپیره‌کان له‌تیو که‌نعانییه‌کانی دانیشتووی خا‌که‌که‌نیشته‌جی بوون، چونکه‌ دهریانه‌کردن. 33 نه‌فالییه‌کانیش دانیشتووانی بی‌ت‌شه‌مه‌ش و دانیشتووانی بی‌ت‌عه‌ناتیان دهرنه‌کرد، به‌لکو‌له‌تیو که‌نعانییه‌کانی دانیشتووی خا‌که‌که‌نیشته‌جی بوون، ئیتر دانیشتووانی بی‌ت‌شه‌مه‌ش و بی‌ت‌عه‌نات له‌ژیر کاری بی‌گاری بوون بۆیان. 34 ته‌مۆریه‌کانیش نه‌وه‌ی دانیان له‌ ناوچه‌ی شاخاری گه‌مارۆ‌دا، چونکه‌ نه‌یان‌ه‌یشت دابه‌زن بۆ دۆله‌که. 35 ته‌مۆریه‌کانیش سوور بوون له‌سه‌ر نیشته‌جی‌بوون له‌کیوی حه‌ره‌س و له‌ ته‌یالۆن و له‌ شه‌عه‌لقیم، به‌لام کاتییک ده‌سه‌لاتی بنه‌ماله‌ی یوسف به‌هیز بوو، ته‌وانیش بی‌گاریان پێ کردن. 36 سنووری ته‌مۆریه‌کانیش له‌ هه‌ورازی دوو‌پشک له‌ سه‌له‌عه‌وه و به‌ره‌و ژوور ده‌چوو.

2 ئینجا فریشته‌ی یه‌زدان له‌ گلگاله‌وه چوو بۆ بۆخیم و فه‌رمووی: «له‌ میسه‌روه‌ دهرمه‌ینان و ئیوه‌م هینا بۆ ته‌و خا‌که‌ی سویندم بۆ باوبایرانتان خوارد و فه‌رموم: "هه‌رگیز په‌یمانی خۆم له‌گه‌لتان ناشکێم. 2 ئیوه‌ش له‌گه‌ل خه‌لکی ته‌م خا‌که‌ په‌یمان مه‌به‌ستن و قوربانگا‌کانیان پرووخین." به‌لام گو‌پرایه‌لی فه‌رمانم نه‌بوون، ئایا بۆچی ته‌مه‌تان کرد؟ 3 له‌به‌ر ته‌وه‌ ئیستا پێتان ده‌لیم: له‌به‌رده‌متان دهریاننا‌که‌م، به‌لکو‌ده‌بن به‌دپک له‌ که‌له‌که‌تان و خوداوه‌نده‌کانیان ده‌بن به‌ته‌له‌ و داو بۆتان.» 4 کاتییک فریشته‌ی یه‌زدان ته‌م قسانه‌ی به‌ هه‌موو نه‌وه‌ی ئیسراییل فه‌رموو، گه‌ل به‌ ده‌نگی به‌رز گریان. 5 بۆیه‌ ته‌و شوئینه‌یان ناونا بۆخیم و له‌وئ قوربانیه‌یان بۆ یه‌زدان سه‌رپری. 6 دوای ته‌وه‌ی که‌ یه‌شوع گه‌له‌که‌ی په‌وانه‌ کردبوو، نه‌وه‌ی ئیسراییل هه‌ریه‌که‌یان چونه‌ له‌ی میراته‌که‌ی خۆیان بۆ ته‌وه‌ی ده‌ست به‌سه‌ر زه‌ویه‌که‌دا بگرن. 7 گه‌لیش به‌ درێژایی سه‌رده‌می یه‌شوع یه‌زدانیان ده‌په‌رست، هه‌روه‌ها به‌ درێژایی سه‌رده‌می پیران که‌ له‌ دوای یه‌شوع ته‌مه‌نیان درێژه‌ی کیشا و هه‌موو ته‌و کارانه‌یان بینی که‌ یه‌زدانی مه‌زن بۆ ئیسراییلی ته‌نجام دا. 8 یه‌شوعی کوری نونی به‌نده‌ی یه‌زدانیش له‌ ته‌مه‌نی سه‌د و ده‌ سالی‌دا مرد. 9 له‌ سنووری میراته‌که‌ی له‌ تیمه‌ت حه‌ره‌س له‌ ناوچه‌ شاخاوییه‌کانی ته‌فرایم له‌ باکووری کۆی گه‌ش ناشتیان. 10

هه موو ئه و نه وه به ش چوونه پال باوکانیان، نه وه به کی دیکه له دوای ئه وان
 هاتن نه یه زدانیان ده ناسی و نه ئه و کارانه یان ده ناسی که بو ئیسرائیلی
 کردبوو. 11 ئیتر نه وه ی ئیسرائیل له بهر چاوی یه زدان خراپه کاریان کرد و
 به عله کانیان په رست. 12 وازیان له یه زدانی په روه ردگاری باو پیرانیان هینا،
 ئه وه ی که له خاکی میسر ده ریپینان و دوای خوداوه نده جوراوجوره کانی
 گهلانی ده ورو به ریان که وتن و کپوتوشیان بو بردن، 13 چونکه وازیان لی
 هینا و به عله و عه شتوره ته کانیان په رست. 14 توورپه یی یه زدان له نه وه ی
 ئیسرائیل هاته جوش، بو به ئه وانی دایه ده ست تالانکه ران تالانیان بکه ن
 و پرا ده سستی دوژمنه کانی ده ورو به رییانی کردن، ئیتر نه یان توانی به رامبه ر به
 دوژمنه کانیان بوه ستن. 15 بو ههر جه نگییک ده چون یه زدان در ژایه تی
 ده کردن بو به زانندیان، هه روه ک یه زدان فه رمووی و سویندی بو خواردن.
 ئیتر ئه مه زور ته نگی پی هه لچنین. 16 ئینجا یه زدان رابه ری بو هه لده ستانده وه
 و له ده سستی تالانکه رانیان بزگاریان ده کردن. 17 به لام نه ته نها گوپیان له
 رابه ره کانیان نه گرت، به لکو له شفرۆشییان کرد به وه ی دوای خوداوه ندانی
 دیکه که وتن و کپوتوشیان بو بردن. به خیرایی له و ریپه ی باوکانیان له سه ری
 ده رویشتن لایاندا و گوپرایه لی فه رمانه کانی یه زدان نه بوون. 18 هه ر جار یک
 یه زدان رابه ری بو هه ستانده بانایه وه، یه زدان له گه ل رابه ره که ده بوو، به
 در ژایی ژییانی رابه ره که له ده سستی دوژمنانیان بزگاری ده کردن، چونکه
 دلی یه زدان پییان سووتا له بهر ناله یان به هو ی ئه وانه ی ته نگیان پی هه لچنین
 و ده یانچه و ساند نه وه. 19 به لام کاتییک رابه ره که ده مرد ده گه رانه وه و
 له باوکانیان زیاتر کاری قیزه ونیان ده کرد، به وه ی دوای خودای دیکه
 ده که وتن بو ئه وه ی بیان په رستن و کپوتوشیان بو ببه ن، وازیان له نه ریته
 خراپه کانیان و په فتاره که لله په قه کانیان نه ده هینا. 20 له بهر ئه وه توورپه یی
 یه زدان به سه ر ئیسرائیلدا جوشا و فه رمووی: «له بهر ئه وه ی ئه م گه له له و
 په یمانه ی فه رمانم دا به باوکانیان شکاندیان و گوپیان له ده نگم نه گرت، 21
 ئیتر منیش هیچ که سیک له به رده میان ده رنا که م، له و نه ته وانه ی که یه شوع
 له کاتی مردنیدا به جی هیشتن. 22 به کاریانده هینم بو ئه وه ی ئیسرائیلیان پی
 تاقی بکه مه وه و بزاتم ئاخۆ وه ک باوکانیان ریچکه ی یه زدان ده گره بهر و

په پره‌وی ده‌کڼ یان نا.» 23 ټیتر یه‌زدان وازی له‌و نه‌توانه هینابوو و به خپرابی دهرینه‌کردبوون و نه‌یخستنه ژر د‌ستی یه‌شوعه‌وه.

3 ټه‌وانه ټه‌و نه‌توانه‌ن که یه‌زدان به‌جپي هیشتن، بو ټه‌وه‌ی ئیسرایلیان پي تاقی بکاته‌وه، هه‌موو ټه‌و ئیسرایلیان‌ه‌ی که شاره‌زاییان نه‌بوو د‌ه‌رباره‌ی هپچ کامیک له‌جه‌نگه‌کانی که‌نعان، 2 جا ټه‌وه‌ی ته‌ن‌ها بو فیرکردنی نه‌وه‌ی ئیسراییل کرد بو جه‌نگ، ټه‌وانه‌ی که پښتر شاره‌زاییان له‌جه‌نگ نه‌بوو، 3 پینج حوکمرانه‌کی فه‌له‌ستیه‌کان و هه‌موو که‌نعانی و سه‌یدائی و حیثیه‌کانی دانپشتووی زنجیره‌چیی لوبان، له‌چیی به‌عل‌ه‌رمونه‌وه هه‌تا د‌ه‌روازه‌ی حه‌مات. 4 ټه‌مانه بو تاقیکردنه‌وه‌ی ئیسراییل بوون، بو ټه‌وه‌ی بزانتیت ټاخو گوپراپه‌لی فه‌رمانه‌کانی یه‌زدان د‌ه‌بن، ټه‌وانه‌ی له‌رینگه‌ی موساوه فه‌رمانی به‌باوبیرانیان دابوو. 5 ټیتر کورانی ئیسراییل له‌تیو که‌نعانی و حیثی و ټه‌موری و پریزی و حیثی و یه‌بوسیه‌کاندا نښته‌جی بوون. 6 کچه‌کانیان هینان وه‌ک ژن بو خوئیان و کچه‌کانی خوشیان دا به‌کور‌ه‌کانی ټه‌وان و خوداوه‌نده‌کانی ټه‌وانیان په‌رست. 7 جا نه‌وه‌ی ئیسراییل له‌به‌رچاوی یه‌زدان خراپه‌کاریان کرد و یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری خوئیان له‌بیر چوووه‌وه و به‌عله‌کان و ټه‌شپراکانیان په‌رست. 8 تووره‌ی یه‌زدان به‌سه‌ر نه‌وه‌ی ئیسراییلدا جوشا، له‌به‌ر ټه‌وه‌ پاده‌ستی کوشه‌ن ریشعاته‌یمی پاشای میسوپوتامیای کردن. ټیتر نه‌وه‌ی ئیسراییل هه‌شت سال ژیرده‌سته‌ی کوشه‌ن ریشعاته‌یم بوون. 9 ټینجا نه‌وه‌ی ئیسراییل هاواریان بو یه‌زدان کرد و یه‌زدانیش رزگارکه‌ریکی بوئیان هه‌ستنده‌وه و رزگاری کردن، ټه‌ویش عوسنیلی کوری قه‌نه‌زی برای کالیب ټه‌وه‌ی له‌و پچووکتر بوو. 10 پړوخی یه‌زدان هاته‌سه‌ری و رابه‌رایه‌تی ئیسراییلی کرد. چوو بو جه‌نگ و یه‌زدانیش کوشه‌ن ریشعاته‌یمی پاشای ټارامی خسته‌ ژر د‌ه‌ستیه‌وه و به‌سه‌ر کوشه‌ن ریشعاته‌یمدا بالاده‌ست بوو. 11 چل سال خا‌که‌که له‌تاشتیدا بوو، ټینجا عوسنیلی کوری قه‌نه‌ز مرد. 12 دیسان نه‌وه‌ی ئیسراییل له‌به‌رچاوی یه‌زدان گه‌رانه‌وه بو خراپه‌کاری، له‌به‌ر ټه‌وه‌ه‌گلونی پاشای مؤتابی زال کرد به‌سه‌ر ئیسراییل، چونکه له‌به‌رچاوی یه‌زدان به‌دکاریان کرد. 13 جا عه‌گلون عه‌مونی و عه‌مالیتیه‌کانی له‌خوی کورده‌وه، چوو و ئیسراییلی به‌زاند، د‌ستی به‌سه‌ر شاری دار خورمادا گرت. 14 ټیتر نه‌وه‌ی

ئیسرائیل ھەژدە ساڵ ژێردەستە ی عەگڵۆنی پاشای مۆتاب بوون. 15 ئینجا نەوێ ئیسرائیل ھاواریان بۆ یەزدان کرد و یەزدانیش پزگار کەریکی بۆیان ھەستاندەو، ئیھودی کۆری گێرای بنیامینی، پیاویکی چەپلەر بوو. نەوێ ئیسرائیلیش سەرانیان بە دەستی ئەودا نارد بۆ عەگڵۆنی پاشای مۆتاب. 16 ئیھود شمشیرێکی دوو دەمی بۆ خۆی دروستکرد کە درێژییەکی بایک بوو، لە ژێر جلەکانییەو لە سەر رانی راستی لە خۆی بەست. 17 سەرانیەکی بۆ عەگڵۆنی پاشای مۆتاب ھینا، عەگڵۆنی پیاویکی زۆر قەلەو بوو. 18 کاتیکی ئیھود لە رادەستکردنی سەرانیەکی بوو، ھەلگرانی سەرانیەکی رەوانە کرد. 19 بەلام ئەو لە لای بتهکانی گلگالەو گەرایەو و گوئی: «ئە ی پاشا، پەيامیکی نەبیم پێیە بۆت.» ئەویش گوئی: «بێدەنگ بن!» ئینجا ھەموو ئەوانە ی لە لای وەستا بوون چونە دەروە. 20 ئیتر ئیھود ھاتە ژوورەو بۆ لای بۆ ژوورە فینکەکی سەرەو کە لێ دانیشبوو و بە تەنھا ی خۆی بوو، ئیھود گوئی: «پەيامی خودام لە لایە بۆتۆ.» ئەویش لە سەر کورسییەکی ھەستا. 21 ئیھودیش دەستی چەپی درێژکرد و شمشیرەکی لە رانی راستی کردەو و کردی بە ورگی دا. 22 دەسکەکی لە دوای تیخەکی چوو، ناوھەو و تیخەکی لە پشتی دەروو. ئیھود شمشیرەکی لە ورگی رانەکیشیانەو، پێوکی ھاتەو سەر شمشیرەکی و پێسایەکی ھاتە دەروە. 23 ئینجا ئیھود چوو دەروە بۆ ھەیانە، دەرگاکی سەرەو بە دوای خۆیدا داخست و کلیلی دان. 24 لە دوای ئەو ی رۆیشت، خزمەتکارەکان ھاتن و بینیان دەرگاکی ژوورەکی سەرەو داخراو، بۆیە گوئیان: «بێگومان لە ژوورە فینکەکی لە ئاودەستە.» 25 ئیتر چاوەرێیان کرد ھەتا نیگەرانیان بوون. کاتیکی بینیان دەرگاکی سەرەو ناکاتەو، بۆیە دەستیان دایە کلیلەکی و کردیانەو، بینیان گەرەکیان لە سەر زەوی بە مردوو یەتی کەوتوو. 26 بەلام کاتیکی ئەوان لە چاوەرێانی بوون ئیھود دەرباز بوو، بە لای بتهکانیدا تێپەری و دەرباز بوو بۆ سێعیرا. 27 کاتیکی ھات لە ناوچە شاخاویەکی ئەفرایم کەرەنای لێدا و کورانی ئیسرائیل لە گەلی لە چیاکی ھاتە خوارەو و ئەو لە پێشیانەو بوو. 28 پێی گوئی: «دوام بکەون، چونکە یەزدان دۆزمنە مۆتابیەکی ئیھوی خستە ژێر دەستتان.» ئەوانیش بە دوایدا ھاتە خوارەو و تەنکایەکی پروباری ئوردونیان گرت کە دەروو

مؤتاب و نه یانپښت کهس ټیپه پریت. 29 له و کاته دا له مؤتاب نریکه ی ده هه زار پیاویان کوشت، له هه موو پالو واتیکی که له گهت، کهس ده رباز نه بوو. 30 مؤتابیه کان له و رژه دا ژیرده سته ی ئیسراییل بوون، خا که کهش هه شتا سال له ناشتیدا بوو. 31 له دوا ی ئیهود شه مگه ری کوپری عه نات بوو، که شه ش سه د پیاوی له فله ستیه کان به گوچانی گاوانی کوشت، ههروه ها ته ویش ئیسراییلی رزگار کرد.

4 له دوا ی مردنی ئیهود نه وه ی ئیسراییل له بهرچاوی به زدان گه رانه وه بو خراپه کاری، 2 یه زدانیش راده سته ی یافینی پاشای که نعانی کردن، ته وه ی له حاجور فه رمانزه وا بوو. سبیرا فه رمانده ی گشتی سوپا که ی بوو که له هه ر و شته ت هه گویم ده ژیا. 3 له بهر ته وه ی تو سه د گالیسکه ی ناسنی هه بوو، بو ماوه ی بیست سال به توندی سته می له نه وه ی ئیسراییل ده کرد، هه ر بو یه نه وه ی ئیسراییل هاواریان کرد بو یه زدان. 4 ده فورا پیغه مبه ریکی ژن بوو که له و کاته دا رابه رایه تی ئیسراییلی ده کرد و ژنی له پیدوت بوو. 5 بو دادپرسی له ژیر دار خورمای ده فورا داده نیشته که له تیوان رانه و ییت ئیل له ناوچه شاخاوییه کانی ته فرایم بوو، نه وه ی ئیسراییل بو دادگری ده هاتنه لای. 6 ناردی به دوا ی باراکی کوپری ته بینوعم که له قه ده شی نه فتالی بوو، یی گوت: «یه زدانی پهروه ردگاری ئیسراییل فه رمانی پیت کردوو و ده فه رمویت: «به ره و پیش برؤ بو کیوی تافور. ده هه زار پیاو له نه وه ی نه فتالی و زه بولون له گه ل خوت ببه. 7 ئیتر سبیرای فه رمانده ی گشتی له شگری یافین و گالیسکه و له شکره که ی به ره و پروباری قیشون ده به م و ده یخه مه ژیر ده سته وه.» 8 باراکیش یی گوت: «ته گه ر له گه لم ییت ده چم، به لام ته گه ر له گه لم نه ییت ته وا ناچم.» 9 ده فورا ش گوتی: «پیگومان له گه لت دیم، به لام له بهر ته وه ی ته ورنگایه ی که پیدای ده روت، بوت نایته شانازی، چونکه یه زدان سبیرا ده داته ده سته ژتیک.» ئیتر ده فورا هه ستا و له گه ل باراک چوو بو قه ده ش، 10 له وی باراک زه بولونی و نه فتالییه کانی بانگ کرد. ده هه زار پیاو دوا ی که وتن، ههروه ها ده فورا ش له گه ل چوو. 11 هه قه ری قینی خزی له قینییه کان جیا کرد بووه که نه وه ی خوفاش بوون، که خوفاش ژن برای موسا بوو، چادره که ی له لای دار به رووئیکی گوره له چه عه نه نم نریکی قه ده ش هه لدا بوو. 12 ته وه بوو

به سیسرایان گوت که باراک کی کوری ئە بینۆعم سەرکەوتووہ بۆ کئوی
 تافۆر. 13 سیسراش ھەموو گالیسکەکانی واتە تۆ سەد گالیسکەکی ئاسن
 و ھەموو ئەو پیاوانەیی که لەگەڵیدا بوون لە ھەرۆشەت ھەگۆیمەو ھەتا
 پرووباری قیشۆن کۆکردەوہ. 14 دەفۆرا بە باراک کی گوت: «ھەستە! ئەمە
 ئەو پۆرۆھە کہ تئیدا یەزدان سیسرای خستووہ تە ژێر دەستت. ئایا یەزدان
 پئشت نە کہوتووہ؟» ئیتر باراکیش لە کئوی تافۆرەو ھاتە خوارەو ھەتا
 ھەزار پیاویش بەدوا یەوہ. 15 یەزدانیش لە بەردەمی باراک بە زەبری
 شمشێر سەری لە سیسرا و ھەموو گالیسکەکان و ھەموو لەشکرەکی شیواند،
 ئینجا سیسرا لە گالیسکە کہ دابەزی و بە پئ ھەلات. 16 باراکیش بەدوای
 گالیسکەکان و لەشکرە کہ کەوت بۆ ھەرۆشەت ھەگۆیم، ھەموو لەشکرەکی
 سیسرا بە شمشێر کوژران، کہسیان نەما. 17 بەلام سیسرا رایکرد بۆ چادری
 یاعئیلی ژنی ھەفەری قئینی، چونکہ پەبوەندی پەکی ئاشتیانە لە تیوان یافئینی پاشای
 حاجۆر و مالی ھەفەری قئینی ھەبوو. 18 یاعئیل چووہ دەروہ بۆ پئشوازی
 سیسرا و پئ گوت: «لابدە گەرەم، لابدە بۆ ئێرە، مە ترسە.» ئەویش لایدا
 بۆ لای چادەرە کہ و ئیتر بە جاجم دایۆشی. 19 پئ گوت: «تۆزیک ئاوم
 بەرئ، چونکہ تینوومە.» ئەویش مەشکەکی شیرەکی کردەو ھەتا پئیدا،
 ئینجا دایۆشییەوہ. 20 ئیتر پئ گوت: «لە بەردەم چادەرە کہ بوەستە، ئەگەر
 یەکیک ھات و پرساری لیکردیت: «ئایا ئێرە کسی لئیە؟» تۆش بئ: «نەخێر.»
 21 بەلام یاعئیل ژنی ھەفەر مئخیک کی چادەرە کہ و چە کوشیک کی ھەلگرت، بە
 شینەیی بۆ سیسرا چوو، لە کاتیکدا بەھۆی ماندوو پەوہ لە خەوئکی قوولدا
 بوو. یاعئیل مئخەکی کرد بە لاجانیدا و بە زەوی پە کہدا چە قاندی و ئەویش
 یەکسەر مرد. 22 لە کاتیکدا باراک بەدوای سیسرا کہوتوو، یاعئیل چووہ
 دەروہ بۆ پئشوازی کردنی و پئ گوت: «وەرە با ئەو پیاوہت پئشان بەدەم کہ
 تۆ بەدوایدا دەگەرئیت.» ئەویش ھات بۆ لای و بینی سیسرا بە مردوو پەتی
 کہوتووہ و مئخی چادەرە کہ لەناو لاجانییەتی. 23 خوداش لەو پۆرۆدا
 یافئینی پاشای کہنعانی لە بەردەم نەوہی ئیسرائیلدا زەلیل کرد. 24 نەوہی
 ئیسرائیل بەھێزتر و بەھێزتر دەبوون بەسەر یافئینی پاشای کہنعان، ھەتا یافئینی
 پاشای کہنعانیان لەناو برد.

5 ئىنجا دەقۇرا و باراكى كورى ئەينۆعم لەو رۆژەدا دەستیان بە گوتى سروود کرد: 2 «كاتىك پېشەواکان لە ئیسرائیل رابەرایەتی دەکەن، کاتىك گەل خۆیان بەخت دەکەن، ستایشی یەزدان بکەن! 3 «ئەى پاشایان، بیستەن! ئەى فەرمانرەوايان، گوی بگرن! من بۆ یەزدان سروود دەلیم، موسیقا بۆ یەزدانی پەروردگاری ئیسرائیل دەژەنم. 4 «ئەى یەزدان، بە هاتنەدەرەووت لە سێعیر، بە بەرەو پېشچوونت لە خاکی ئەدۆم، زەوی لەرزی، ئاسمانیش دۆپەى کرد، هەرەها هەرەکانیش ئاویان لی باری. 5 چیاکان هەرەسیان هینا لە پرووی یەزدانی پەروردگاری شاخی سینا، لە پرووی یەزدانی پەروردگاری ئیسرائیل. 6 «لە ماوەی رابەرایەتی شەمگەری کوری عەنات، لە سەردەمی یاعیل رینگا سەرەکییەکان وازلێپێتان و ریبوارەکان بە رپرەوی خواروخیچدا رۆیشتن. 7 گوندەکانی ئیسرائیل چۆل بوون، چۆل بوون، هەتا من کە دەقۇرام هەستام، هەتا وەک دایکیک لە ئیسرائیل هەستام. 8 کاتىك شەر گەیشتە دەروازەکان، خودا رابەرە نوێیەکانی هەلبارد، بەلام هیچ قەلغانىک یان ریمیک لەتو چل هەزار کەس لە ئیسرائیل نەپینرا. 9 دلم لەگەل سەرکردەکانی ئیسرائیلە، لەگەل خۆبەختکەرانی تێو گەل، ستایشی یەزدان بکەن! 10 «ئەى ئەوانەى سواری ماگەری سپی بوون، دانیشتو لەسەرزینی لباد و ئەوانەى ریتان گرتووەتەبەر، گوی بگرن 11 لە دەنگی گۆرائیبیژان لە لای بیرە ئاوەکان، لەوئى بە کردارە راستو دروستەکانی یەزدانیا ن هەلدا، کردەووە راستو دروستەکانی جەنگاوەرانی ئەو لە ئیسرائیل. «ئىنجا گەلی یەزدان بەرەو دەروازەکان رۆیشتن. 12 «هەستە، هەستە، ئەى دەقۇرا! هەستە، هەستە، سروود بلی! هەستە، ئەى باراک! ئەى کوری ئەینۆعم دیلەکانت بگرە.» 13 «ئىنجا پاشماوەى گەل هاتنە خوارەووە بۆ لای بەگژادەکان، گەلی یەزدان بۆ لام هاتنە خوارەووە، لەگەل پالەوانەکان. 14 هەندیکان لە ئەفرايمەووە هاتن، ئەوانەى بارەگایان لەتێو عەمالیقە، لە دواتەوون، نەوێ بنیامین لەگەل گەلەکەت. لە ماگیرەووە سەرکردەکان دابەزین و لە زەبولونەووە ئەوانەى داردەستى پېشەوايان بە دەستەووەیە. 15 سەرۆکەکانی یەساخار لەگەل دەقۇرا هاتن و نەوێ یەساخار لەگەل باراک، بەرەو دۆلەکە بە پەلە بە دوایدا دەرویشتن. لەتێو خیلەکانی رەئووبین دلەراوکییەکی زۆر هەبوو. 16

بۆچی له تئو په رژینه کان دانیشتیون، بۆ گوئیگرتن له دهنگی بلوئیلیدان بۆ
 میگه له کان؟ له تئو ختیه کانی ره تو بین دلهر او کتیه کی زور هه بوو. 17 گلعاد
 له وهبری رووباری ئوردون مایه وه، بۆچی دان له لای کهشتیه کان چاوه پرپی
 ده کرد؟ ئاشیریش له لای کهناری ده ریا دانیشت و له بنده ره کانی مایه وه.
 18 زه بولون گه لیکه گیان له سه ر ده ست له گه ل نه فتالی له به رزاییه کانی
 گۆره پانی جه ننگ. 19 «پاشایان هاتن و جه نگان، ئینجا پاشایانی کهنعان
 جه نگان له ته عنه ک له لای ئاوی مه گیدو، هه ندیک زیویشیان ده ست
 نه کهوت. 20 ته سته ره کان له ئاسمانه وه جه نگان، له خولگه کانی خۆیانه وه له
 دژی سیسرا جه نگان. 21 رووباری قیشون رایمالین، رووباری قیشون،
 رووباریکی دیرینه. ئه ی گیانی من به تازایه تیه وه به ره و پیشه وه برؤ! 22
 ئینجا سمی ته سپه کان ده نگه ده نگه یان ده دا، له غاره غاری ته سپه به تاوه کانی.
 23 فریشته ی یه زدان فه رمووی: «نه فره ت له میروز بکه ن، به توندی نه فره ت
 له دانیشتووانی بکه ن، چونکه نه هاتن بۆ یارمه تیدانی یه زدان، یارمه تیدانی
 یه زدان له دژی پالئه وانان.» 24 «به ره که تدار بیّت له تئو ئافره تان، یاعنی زنی
 حه فه ری قینی، به ره که تدار بیّت له ناو هه موو ته و ئافره تانه ی چادر نشین. 25
 داوای ئاوی کرد شیر ی پندا، له ناو کاسه ی شارادان، ده له مه ی بۆ هینا. 26
 ده ستی دریز کرد بۆ میخی چادره که و ده ستی راستی بۆ چه کوشی کریکار. له
 سیسرای دا و سه ری شکاند، کاسه سه ری وردوخاش کرد و لاجانی
 کون کرد. 27 له به ر پییه کانی رۆچوو، کهوت، پاکشا، له به ر پییه کانی
 رۆچوو، کهوت، له کوئی رۆچوو، له وئی کهوت و مرد. 28 «دایکی سیسرا
 له په نجه ره وه ته ماشای کرد و له کلا و پرۆژنه وه ده ستی به شیوه ن کرد. «بۆچی
 گالیسه که کانی له هاتن دوا کهوتن؟ بۆچی دهنگی نالی و لانی گالیسه که کانی
 دوا کهوتن؟» 29 ئینجا داناترین شازاده ی وه لامی دایه وه، به لکو خزی بوو
 وه لامی خزی دایه وه: 30 «ئایا ده سته که و تیکان ده ست نه که وتوو و به شی
 نا که ن، کیژیک یان دووان بۆ هه ر پیاوئیک، تالان کردنی جلی ره ننگراو بۆ
 سیسرا، جلی ره ننگراو و نه خشیتر او، جلی نه خشیتر او له هه ردوو پروو بۆ
 گه ردنم، هه مووی وه ک تالانی؟» 31 «ئاوا هه موو دوژمنانت له ناوده چن،
 ئه ی یه زدان! به لام با ته وانه ی که تو یان خۆشده ویت وه ک خۆر بن
 کاتییک له به هیزیدا هه لدیت.» ئینجا خا که که چل سال له ئاشتیدا بوو.

6 نهوهی ئیسراییل له بهرچاوی یه زدان خراپه کار بیان کرد، یه زدانیش
 ههوت سال ژیر دهستهی میدیانییه کانی کردن. 2 جا دهسه لاتی میدیانییه کان
 به سهه ئیسراییلدا زال بوو، له بهر میدیانییه کان نهوهی ئیسراییل بو خویان
 په ناگیان له ناو کونه شاخ و تهشکهوت و قه لای چیا کان دروستکرد. 3 ههه
 جاریک ئیسراییلیه کان توویان ده چاند میدیانییه کان بو یان سهرده کهوتن و
 عه مایقییه کان و کورانی رۆژه لاتی دههاته سهریان. 4 له دژیان چادریان
 هه لدهدا و بهر بوومی زهوی و زاریان له ناو ده برد تا کو ده گه شسته غهزه،
 هیچ شتیکی زیندوو یان بو نهوهی ئیسراییل نه ده هیشت، نه له مهر و نه
 له مانگا و نه له گویدر یژ. 5 له بهر نهوهی که سهرده کهوتن به ئازهل
 مالی و چادره کانیانه وه دههاتن و وهک کومه له کولله له زوریدا، خویان و
 وشتره کانیان ییشومار بوون، ده چوونه ناو خا که کهوه بو نهوهی ویرانی بکهن.
 6 ئیتر ئیسراییلیه کان به دهسه میدیانییه کان هه زور هه ژار بوون و نهوهی
 ئیسراییل هاواریان بو یه زدان کرد. 7 کاتیک نهوهی ئیسراییل هاواریان بو
 یه زدان کرد به هوی میدیانییه کان هه، 8 یه زدان پیغه مبه ریکی بو نهوهی
 ئیسراییل نارد، نهوهی پی گوتن: «یه زدانی پهروه ردگاری ئیسراییل ته مه
 ده فهرمویت: من له میسهروه سهرم خستن و له خاکی کویلا یه تی ده ره پینان
 و 9 له دهستی میسریه کان و له دهستی هه موو نه وانهی ده یانچه وساند نه وه
 ده ربازم کردن، له بهرده متاندا ده رمکردن و خا که که یانم پیدان. 10 پی
 فهرمون: «من یه زدانی پهروه ردگاری ئیوه م. خودا وهنده کانی ته موریه کان
 مه په رستن، نه وانهی ئیوه له خاکیاندا نیشته جین،» به لام گویتان لی نه گرتم،»
 11 ئینجا فریشتهی یه زدان هات و له ژیر دار بهروه کهی عؤفرا که هی
 یؤتاشی ته بیعه زه ری بوو دانیش. گد عؤنی کوری یؤتاشیش له گوشه ره که
 گه می ده کوتا بو نهوهی له میدیانییه کانی بشار یته وه. 12 جا فریشتهی یه زدان
 بو گد عؤن ده رکهوت و پی فهرموو: «تهی جه نگاوه ری به هیز، یه زدان
 له گه له.» 13 گد عؤنیش پی گوت: «گه وره م لیت ده پرسم، ته گه یه زدان
 له گه لماندایه، تهی بوچی ته م هه موو کاره ساته مان به سه ره هات؟ کوا هه موو
 کاره سه رسور هینه ره کانی که باوکامان پینان را گه یان دین و گویتان: «ئایا
 یه زدان نه بوو له میسهروه ده ری پینان؟» ئیستاش یه زدان وازی لی هینا وین
 و ژیر دهستهی میدیانی کردو وین.» 14 ئینجا یه زدان ئاوری لیدایه وه و

گوتی: «بەم توانایەتەووە پرۆ و ئیسرائیل لە دەستی میدیان ڕزگار بکە. من تو دەنێرم.» 15 گدعۆنیش لێ پرسى: «ئای گەرەم! ئیسرائیل بە چى ڕزگار بکەم؟ ئەو تا خێلە کەم بێبۆزترین خێلێ مەنەشەیه و منیش لە مالى باوکم لە هەموویان بچووکتەرم.» 16 یەزدانیش وەلامى داىووە: «من لە گەلت دەبم و لە هەموو میدیانىيەکان دەدەى وەک ئەوەى لە تەنھا پیاویک بەدەى.» 17 گدعۆنیش پێى گوت: «ئەگەر چى ڕەزامەندى تۆم، نیشانەى ئەم بەدەى ئەمەى کە تو خۆتى قسەم لە گەل دەکەیت. 18 تکایە ئێرە بە جیمە هیڵە هەتا دێمەو بو لات و پێشکەشکراوە کەم دەردەهێنم و لە بەردەمتدا داى دەنێم.» یەزدانیش فەرمووى: «دەمێنمەو هەتا دەگەرێتتەووە.» 19 گدعۆنیش چوو ژوورەو و کارەبزیکی سەربرى و ئامادەى کرد لە گەل ئیقفەى ئەک ئارد کە نانى فەتیرەى لى دروستکرد. گۆشتەکەى لە ناو سەبەتەى ئەک دانا و گۆشتاوەکەشى کردە مەنجە ئێکەووە و بردیە دەروووە بۆی بۆ ژێر دار بەروووە کە و پێشکەشى کرد. 20 فریشتەى خوداش پێى فەرموو: «گۆشت و نانە فەتیرە کە ببە و لەسەر ئەو تاتە بەردە داىانێى و گۆشتاوە کە برێژە.» گدعۆنیش بەم جورەى کرد. 21 ئینجا فریشتەکەى یەزدان سەرى گۆچانەکەى کە بە دەستىووە بوو درێژى کرد و لە گۆشت و نانە فەتیرەکەى دا و ئاگرێک لە بەردە کەووە بەرزبوووە و گۆشت و نانە فەتیرەکەى خوارد. ئینجا فریشتەکەى یەزدان لە بەرچاوى نەما. 22 ئیتر گدعۆن زانى کە فریشتەى یەزدان بوو، بۆیە گوتی: «ئای ئەى یەزدانى بالادەست! من فریشتەى یەزدانم ڕوو بە ڕوو یینی.» 23 یەزدانیش پێى فەرموو: «ئاشتی بۆ تۆ، مەترسە، نامریت.» 24 ئیتر گدعۆن لەوئى قوربانگایەکی بۆ یەزدان دروستکرد و ناوى لێنا «یەزدان ئاشتییه.» هەتا ئەمڕۆ لە عۆفرای ئەبیحەزەر پێکەنە. 25 ئینجا لەو شەو دا یەزدان پێى فەرموو: «دوووە مین گای باوکت کە حەوت سالانە، بێبە بۆ قوربانگا کەى بەعل کە هی باوکتە، قوربانگا کە تیکبەدە و ئەو ستوونە ئەشیرایەى لە تەنیشتییه تی بێرەووە. 26 ئینجا قوربانگایەک بۆ یەزدانى پەرورەدگارت لەسەر ئەو قەلای بەرزە بە رێکوپێکی دروستبکە و دوووە مین گای سەر بێخە و بیکە قوربانى سووتاندن لەسەر تەختە دارەکانى ئەو ستوونە ئەشیرایەى کە دەبێریتەووە.» 27 گدعۆنیش دە پیاوى لە خزمەتکارەکانى برد و ئەوەى کرد کە یەزدان پێى گوت. لە بەر ئەوەى لە مالى باوکی و خەلکی

شارۆچکه که ده ترسا ئه و کاره به پرۆژ ته نجام بدات، بۆیه به شه و کردی. 28 بۆ سبه بئێ خه لکی شارۆچکه که ههستان و بینیان قوربانگا که ی به عل پرووخی تراوه و ستونه ئه شیرا که ی ته نیشتی پراوه ته وه، دووه مین گا کراوه به قوربانی له سه ر قوربانگا که ی که تازه دروست کرا بوو. 29 ئیتر به یه کترین ده گوت: «کی ئه مه ی کردووه؟» دوای پرسیار کردن و گهران، گوتیان «گدعۆنی کوری یۆتاش ئه مه ی کردووه.» 30 جا خه لکی شارۆچکه که به یۆتاشیان گوت: «کوره که ت بهینه ده ره وه، ده بیته بکوژریت، چونکه قوربانگا که ی به علی پروو خان دووه و ستونه ئه شیرا که ی ته نیشتی برپوه ته وه.» 31 به لام یۆتاش به هه موو ئه وانیه ی گوت که لپی هه ستا بوون: «ئایا ئیوه دا کوکی له به عل ده کن، یان پرزگاری ده کن؟ ئه وه ی دا کوکی له به عل بکات له م به یانییه دا ده کوژریت! ئه گه ر به راستی خودایه با خۆی دا کوکی له خۆی بکات، چونکه قوربانگا که ی پرووخی تراوه.» 32 ئیتر له و پرۆژه دا گدعۆنیان ناونا یه رو به عل و گوتیان: «با به عل له دژی شه ر بکات،» چونکه قوربانگا که ی پروو خان دووه. 33 ئینجا هه موو میدیانییه کان و عه مالیه قیه کان و کورانی پرۆژه لات پیکه وه کو بوونه وه و له پروو باری ئوردون په رینه وه و له دۆلی یه زره عیل چادریان هه لدا. 34 پرۆچی یه زدان هاته سه ر گدعۆن و که په نای لیدا و ئه بیعه زه ر بیه کان شوینی که وتن. 35 ئینجا نیردراوی نارد بۆ هه موو مه نه شه و ئه وانیش به ده نگییه وه هاتن، هه ره وه ها نیردراوی نارد بۆ ئاشیر و زه بولون و نه فتالی، ئه وانیش سه ر که وتن بۆ ئه وه ی پێیان بگه ن. 36 ئینجا گدعۆن به خودای گوت: «ئه گه ر به ده ستی من ئیسرا ئیل پرزگار ده که یت وه ک فه رموت، 37 ئه وه تا من که ولی مه ر له سه ر جۆخینه که داده نیم، جا ئه گه ر ته نها که وله که شه ونمی له سه ر بوو و زه وی هه مووی وشک بوو، ئه وا ده زانم که تۆ به ده ستی من ئیسرا ئیل پرزگار ده که یت وه ک گوت.» 38 ئیتر ئاوا بوو. به یانی گدعۆن زوو هه ستا و که وله که ی گو شی و پر ته شتیک شه ونمی له که وله که گو شی. 39 ئینجا گدعۆن به خودای گوت: «لیم تووره مه به هه ر ئه م جا ره داوا ده کم. ته نها ئه م جا ره به که وله که تاقی ده که مه وه. با به س که وله که وشک بیته و له سه ر هه موو زه وی شه ونمی لی بیته.» 40 خوداش له و شه وه دا به م جۆره ی کرد. به ته نها که وله که وشک بوو و له سه ر هه موو زه وییه که شه ونم هه بوو.

7 ئىتر يەروبەل، واتە گدەن، ھەروھە ھەموو ئەو پياوانەى كە لەگەلدا بوون بەيانى زوو ھەستان و لەتە نىشت كانى ھەرۆد چادريان ھەلدا. توردوگای میديانىيە كانىش لە باكوور يانەو ھەموو بوون لە لای گردى مۆرە لە دۆلە كە. 2 ئىنجا خودا بە گدەنى فەرموو: «ئەو پياوانەى كە لەگەلئەدان بە لای منەو زۆرن بۆ ئەو ھەموو میديانىيەكان بەدەمە دەستيان، نەو ھەك ئىسرائىل شانازى لەسەر من بكات و بلىت: «ھېزى خۆم پزگارى كردم». 3 ئىستاش بانگەواز بۆ پياوھەكان بکە: «ئەو ھەى دە ترسیت و توقیوھ با بگە پرتەوھ و كىوى گلعاد بە جىبىيلىت». 4 ئىتر بىست و دوو ھەزار كەس لە پياوھەكان گەرانەوھ و دە ھەزار كەس مانەوھ. 4 ئىنجا يەزدان بە گدەنى فەرموو: «ھىشتا پياوھەكان زۆرن. بىانبەرە خوارەوھ بۆ سەر ئاوھە كە بۆ ئەو ھەى لەو ھەى لە بىژنگان بەدەم بۆت. ئىتر ئەو ھەى كە پىت بلىم: «ئەمە لەگەلئە دىت» ئەوھ لەگەلئە دىت، بەلام بۆ ھەر يەككىش پىت بلىم: «ئەمە لەگەلئە نایەت، ئەوا نایەت». 5 گدەنىش پياوھەكانى بردە خوارەوھ بۆ سەر ئاوھە كە. ئىنجا يەزدان بە گدەنى فەرموو: «ھەر كەسىك لەسەر لەپى دەستى بە زمان لە ئاوھە كەى خوارەوھ ھەك چۆن سەگ ئاو دەخواتەوھ جىاى بگەرەوھ، ھەروھە ھەر كەسىك بۆ ئاو خوارەوھ بەسەر چۆكدا بگەوئە جىاى بگەرەوھ». 6 ئىتر ژمارەى ئەوانەى لە پزگەى لەپى دەستەوھ بە زمان ئاويان خوارەوھ سەد پياوھەوون، پياوھەكانى دىكەش ھەموويان لەسەر چۆيان كەوتن بۆ ئاو خوارەوھ. 7 ئىنجا يەزدان بە گدەنى فەرموو: «بەو سەد پياوھەى لە پزگەى لەپى دەستەوھ بە زمان ئاويان خوارەوھ پزگارتان دەكەم و میديانىيەكان دەخەمە ژىر دەستەوھ، پياوھەكانى دىكە با ھەر كەسە و بچىتەوھ بۆ شوئى خۆى». 8 ئىتر گدەن ھەموو پياوھەكانى دىكەى ئىسرائىلى ناردەوھ، ھەريەكە و بۆ مائەكەى خۆى، بەلام سەد پياوھەكەى ھىشتەوھ. ئەوانىش ئازووقە و كەرەناكانى ئەوانى دىكەيان لەگەلئە خۆياندا برد. توردوگای میديانىيە كانىش لە دۆلە كە لە ژىرىيەوھ بوو. 9 ئىنجا لەو شەوھەدا يەزدان بە گدەنى فەرموو: «ھەستە و ھېرش بگە سەر توردوگا كە، چونكە خستوومەتە ژىر دەستەوھ. 10 ئەگەر لە ھېرش بردن دە ترسیت، ئەوا خۆت و پوراى خزمەتكارى بچنە خوارەوھ بۆ توردوگا كە، 11 گوئەت لە قسەكانىان دە پىت و ورت بەرز دە پىتەوھ و ھېرش دەبە پىتەسەر

توردوگا که.» ئیتیر خۆی و پورای خزمه تکاری به ره و خوار چون تا کوله
 ریزه کانی دواوهی چه کداره کانی توردوگا که نزیک بوونه وه. 12 میدیانی و
 عه مایلیقیه کان و هه موو کورانی رۆژه ه لآت له زۆریدا وه ک کولله و ابون و
 له دۆله که بوون، و شتره کانیشیان بی شو مار بوون له زۆریدا وه ک ته و لمه ی
 له سه ر که ناری ده ریادایه. 13 ئینجا گدعون هات و بینی پیاویک خه و تیک
 بۆ هاوړیکه ی ده گپړیته وه و ده لیت: «به راستی خه و تیکم بینیوه، له خه ونه که
 کولیره کی جو گلوړ بووه وه بۆ توردوگای میدیانییه کان و هاته چادره که و
 لییدا، ئیتیر که وت و سه ره و ژیری کرد، چادره که ی ته خت کرد.» 14
 هاوړیکه شی وه لامی دایه وه: «ته وه له شمشیره که ی گدعونی کوری یوئاشی
 پیاوی ئیسرائیل زیاتر به ولاره هیچی دیکه نییه. خودا میدیانییه کان و هه موو
 سوپا که ی خستوو ته ژیر ده ستیه وه.» 15 ئیتیر کاتیک گدعون گوئی
 له هه والی خه ونه که و لیکدانه وه که ی بوو، کپتوشی بۆ خودا برد. پاشان
 که پرایه وه توردوگا که ی ئیسرائیل و گوئی: «هه ستن، چونکه خودا سوپای
 میدیانییه کانی خستوو ته ژیر ده ستانه وه.» 16 ئینجا سی سهد پیاوه که ی
 دابه ش کرد بۆ سی تپ و که ره نای دایه ده سستی هه موویان له گه ل گۆزه ی
 به تال و چرای خسته ناو گۆزه کانه وه. 17 پی گوئن: «سه یری من بکه ن
 و وه ک من بکه ن، ته وه تا من ده چه نزیک توردوگا که، ئیتیر من چی
 ده که م بیوه ش وا بکه ن. 18 ئینجا من و هه موو ته وانته ی له گه لمدان که
 که ره نامان لییدا، بیوه ش به ده وری هه موو توردوگا که دا که ره نالی بدن و
 بلین: «بۆ یه زدان و بۆ گدعون!» 19 ئیتیر گدعون و سه د پیاوه که ی که
 له گه لییدا بوون له سه ره تایی نیوه شه ودا هاتن بۆ که ناری توردوگا که و له و
 کاته دا پاسه وانه کانیا ن گۆری بوو، ئینجا که ره نایان لییدا و ته و گۆزانه ی
 له ده ستیان بوو شکاندیا ن. 20 سی تپیه که که ره نایان لییدا و گۆزه کانیا ن
 شکاند و چرا کانیا ن به ده سستی چه پیاوه وه گرت و که ره نا کانیا ن به ده سستی
 راست بۆ ته وه ی لی بدن، هاواریان کرد: «شمشیریک بۆ یه زدان و بۆ
 گدعون!» 21 ئیتیر هه ریه که و له شوینی خویان به ده وری توردوگا که دا
 پراوه ستان. ئینجا هه موو میدیانییه کان پرایان کرد و هاواریان کرد و هه لآت. 22
 کاتیک سی سهد که سه که که ره نایان لییدا، یه زدان کاریکی کرد له
 پیاوانی سه راپای توردوگا که که هه ریه که به شمشیره که ی له هاوړیکه ی

خۆی بدات، ئیتر سوپا که ههلات بۆ ییت شیتا به ره و چه ریزا ههتا ده گاته سنووری ئاپیل مه حۆلا زیک ته بات. 23 ئیتر پیاوانی ئیسراییل له هۆزه کانی نه فتالی و ئاشیر و هه موو مه نه شه بانگ کران و به دوای میدیانییه کان که وتن. 24 ئینجا گدعۆن نیردراوی نارد بۆ هه موو ناوچه شاخاوییه کانی ته فرایم و گوئی: «دابهن بۆ پروو به پروو بونه وهی میدیانییه کان و سه رچاوهی ئاوه کانیان لی بسینن ههتا ده گاته ییت بارا و پروو باری ئوردون.» ئیتر هه موو پیاوانی ته فرایم کۆبوونه وه و سه رچاوهی ئاوه کانیان لیسهندن ههتا ده گاته ییت بارا و پروو باری ئوردون. 25 دوو سه رکردهی میدیانییه کانیشیان گرت، عۆرئف و زئیف. عۆرئفیان له سه ر تاشه به ردی عۆرئف کوشت، به لام زئیفیان له ناو گوشه ری زئیفدا کوشت. ههروه ها دوای میدیانییه کان که وتن و که لله سه ری عۆرئف و زئیفیان له وه به ری پروو باری ئوردونه وه هینا بۆ گدعۆن.

8 ئینجا پیاوانی ته فرایم به گدعۆنیان گوئ: «ئه و کاره چی بوو به ئیمهت کرد، بۆچی که چوویت بۆ شه پرکردن له گه ل میدیانییه کان ئیمهت بانگ نه کرد؟» ههروه ها ره خنه ی توندیان لی گرت. 2 ته ویش وه لامی دانه وه: «ئه وهی من کردوومه چیه له چا و ئه وهی ئیوه کردووتانه؟ ئایا چنینه وهی تری ته فرایم له تری رنینه وهی ته بیعه زه ر باشتر نییه؟ 3 خودا عۆرئف و زئیفی هه ردوو سه رکردهی میدیانییه کانی خسته ژیر ده ستانه وه. من توانیومه چی بکه م له چا و ئیوه دا؟» جا له و کاته دا که ئه م قسه به یی کرد، تووره بیان به رامبه ری خا و بووه وه. 4 ئینجا گدعۆن هات بۆ پروو باری ئوردون و خۆی و سئ سه د پیاوه که ی که له گه لیدا بوون په رینه وه، ماندوو بوون به لام به رده وام بوون له پراوتانیان. 5 گدعۆن به خه لکی سوکوئی گوئ: «نان بدن به و جه نگا وه رانه ی له گه لمان، چونکه ماندوون و من به رده وام به دوای زه فه ح و زه لموناعی هه ردوو پاشای میدیان که وتووم.» 6 به لام کار به ده سه ته کانی سوکوئ گوتیان: «ئایا ئیستا ده ستی زه فه ح و زه لموناع له ده سه ته تاوه کونان بدینه سه ربازه کانت؟» 7 گدعۆنیش گوئی: «بۆیه کاتیکی یه زدان زه فه ح و زه لموناع ده خاته ژیر ده ستم، له شتان به درکو دالی ده شتوده ر زامدار ده که م.» 8 له و ئیشه وه سه رکه وت بۆ په نییل و هه مان داوا کاری لیکردن. خه لکی په نییل و هه که و خه لکی سوکوئ وه لامیان

دایه وه. 9 ههروه ها به خه لکی په نییل گوت: « کاتیک به سه رکه وتووی ده گه ریمه وه نه م قولله یه ده پرووخیتم.» 10 زه فح و زه لموناعیش له قهر قور بوون و سوپا کانیا له گه لیا بوون، که نزیکی پازده هه زار بوون، هه موو نه وانهی مابوونه وه له هه موو سوپا که ی کورانی رۆژه لات بوون، نه وانه ش که که وتن سه د و بیست هه زار پیاوی شمشیر به ده ست بوون. 11 ئیتر گدعۆن له ریگی چادر نشینه کانه وه سه رکه وت، له رۆژه لات توفح و یوگبه هایه وه و له سوپا که ی دا و سوپا که ش له و کاته دا تا گدار نه بوون. 12 جا زه فح و زه لموناع هه لاتن و نه ویش دوایان که وت و هه ردوو پاشای میدیان زه فح و زه لموناعی گرت و هه موو سوپا که ی ته فروتونا کرد. 13 ئینجا گدعۆنی کوری یوتاش به لای ریگی هه ورزی هه ره س له جه نگی گه پرایه وه. 14 گه نجیکی له خه لکی سوکۆت گرت و پرسپاری لیکرد، نه ویش ناوی کار به ده سه کانی سوکۆت و پیره کانی بو نووسی که هه فتا و هه وت پیاو بوون. 15 ئینجا گدعۆن هات بو لای خه لکی سوکۆت و گوتی: «نه وه تا زه فح و زه لموناع که گالته تان پیکردم و گوتتان: «تایا دهستی زه فح و زه لموناع ئیستا به ده سه ته وه یه هه تا نان بده یه پیاوه ماندووه کانت؟»» 16 جا پیره کانی شارۆچکه که ی برد و به در کودالی ده شتوده ر سزای دان و کردنی به په ند بو خه لکی سوکۆت. 17 ههروه ها قولله ی په نییل پروو خاند و پیاوه کانی شارۆچکه که ی کوشت. 18 به زه فح و زه لموناعی گوت: «نه و پیاوانه ی که له تاقور کوشنتان چون بوون؟» نه وایش گوتیان: «له تو ده چون، هه ریه که یان وه ک شازاده یه ک بوو.» 19 گدعۆنیش گوتی: «نه وان برای من و کوری دایکمن. به یه زدانی زیندوو، نه گه ر ئیوه به زیندوو پی بتانه پشبو و نایه وه نه مده کوشتن!» 20 ئینجا به یه ته ری توبه ری کوری گوت: «هه سه ته بیانکوژه!» به لام یه ته ر شمشیره که ی رانه کیشا، چونکه ترسا، له بهر نه وه ی هیشتا میرد مندال بوو. 21 زه فح و زه لموناعیش گوتیان: «تو هه سه ته و بمانکوژه، چونکه «پیاو چون بیت هیزیشی وایه.»» گدعۆنیش هه ستا و زه فح و زه لموناعی کوشت و نه وه هیزاره ی به ملی و شتره کانیا نه وه بوو بردی. 22 ئیتر پیاوانی ئیسرا ئیل به گدعۆنیا ن گوت: «فه رمانزه وایه تیمان بکه، خۆت و کوره که ت و کوری کوره که شت، چونکه رزگارت کردین له دهستی میدیان.» 23 به لام گدعۆن پی گوتن: «من

فەرمانزەوايە تېتان ناکەم و کورە کەشم فەرمانزەوايە تېتان ناکات. يەزدان
 فەرمانزەوايە تېتان دەکات،» 24 ئېنجا گدعۆن پي گوتن: «داوای شتیگان
 لی دە کەم، هەریە کە تان ئەو گوارانە ی دەستیکە وتوو بەداتی.» بە گوێزە ی
 نەریتی ئیسماعیلییه کان، گوارە ی زیریان لە گوێ کردبوو. 25 ئەوانیش
 گوتیان: «بە خۆشخالییه وه.» ئینجا جبە یە کێان راخست و هەریە کە و ئەو
 گوارانە ی دەستی کە وتوو فریئدا یە سەری. 26 کیشی ئەو گوارە زیرانە ی
 کە داوای کرد هەزار و حەوت سەد شاقل بوو، ئەمە ییجگە لە هیزارە کان
 کە لە سەر شپۆه ی مانگی نوێ بوون، هەروە ها بازن و جبە و عەبا ی
 ئەرخەوانی کە لە بەر پاشایانی میدیان بوو، هەروە ها ییجگە لە و ملوانکانە ی کە
 لە ملی و شترە کانیان بوو. 27 جا گدعۆن عیفو دیک ی لی دروستکردن و لە
 عۆفرا داینا کە شارۆچکە کە ی خۆی بوو. هەموو ئیسراییلیش بە داویە وه
 لەو ی لە شفرۆشیان کرد، ئیتر ئەو تە لە یە ک بوو بۆ گدعۆن و ماله کە ی. 28
 میدیانیش لە بەردەم کورانی ئیسراییلدا زەلیل بوون و ئیتر سەریان بەرز
 نە کردە وه. خا کە کەش لە سەردە می گدعۆندا چل سال لە ئاشتیدا بوو. 29
 جا یەرو بە علی کوری یۆتاش پویشت و لە مالی خۆی دانیشت. 30 گدعۆن
 حەفتا کوری لە پشتی خۆی هەبوو، چونکە ژنی زۆر بوو. 31 هەروە ها
 کە نێزە کە شی کە لە شەخەم بوو، ئەویش کوریک ی بۆی بوو، ناوی لینا
 ئەبە لە خ. 32 ئینجا گدعۆنی کوری یۆتاش لە تەمە تیک ی باشی پیریدا مرد و
 لە گوێری یۆتاشی باوکی لە عۆفرا ی ئەبە زەر ییە کاندایا نێزرا. 33 هەر لە داوی
 مردنی گدعۆن نە وه ی ئیسراییل دیسان بە داوی بە عەلە کانه وه لە شفرۆشیان
 کرد و بە علی بەریتیان بە خودای خۆیان دانا. 34 نە وه ی ئیسراییل یەزدانی
 پەروەردگاری خۆیان پیر نە کە وتە وه، ئەو وه ی دەربازی کردن لە دەستی
 هەموو دوژمنە کانی دە ورو بەریان. 35 هەروە ها لە گەل مالی یەرو بە علی،
 واتە گدعۆن، دلسۆز نە بوون بە رامبەر بە هەموو ئەو چا کانه ی کە لە گەل
 ئیسراییل کردی.

9 ئینجا ئەبە لە خی کوری یەرو بە علی چوو بۆ شەخەم بۆ لای خالە کانی، بە
 هەموو هۆزی دایکی گوت: 2 «بە هەموو خەلکی شەخەم بلێن: کامیان
 باشترە بۆ شیوه، ئایا حەفتا کورە کە ی یەرو بە علی فەرمانزەوايە تېتان بکەن،
 یان یە ک پیاو فەرمانزەوايە تېتان بکات؟» ئەو شتان لە بیر بیت کە من لە

گوشت و خوئی خوٲانم.» 3 ئیتر خالہ کانی ھه موو ئم قسانہ یان به ھه موو خه لکی شه خه م گوت. ئه وانیش ئه بیه له خیان به دل بوو، چونکه گوتیان «ئو و برامانه.» 4 ئینجا ھه فتا شافل زیویان پئیدا له په رستگای به عل به ریت، ئه بیه له خیش به و پاره بیه پایوی یاخی و چاونه ترسی به کری گرت و ئه وانیش دوای که وتن. 5 ئینجا ھات بو مالی باوکی له عؤفرا و ھه موو برا کانی خوئی کوشت که کوره کانی به رو به عل بوون، ھه فتا برا له سهر بیه که به رده. ته نها یوٲامی کوری به رو به عل که له ھه مووان بچو و کتر بوو مایه وه، چونکه خوئی شارده وه. 6 ئیتر شار نشینه کانی شه خه م و ھه موو بیٲ میلو کۆ بوونه وه، چون و له لای دار به پروه که ی لای ستوونه که ی شه خه م ئه بیه له خیان کرده پاشا. 7 ئینجا ھه والی ئه مه یان دا به یوٲام، ئه ویش چوو له سهر لووتکه ی کیوی گهریزیم و وهستا، ھاواری لیکردن و پیانی گوت: «گویم لی بگرن ئه ی خه لکی شه خه م، بو ئه وه ی خودا گویتان لی بگریٲ. 8 جار پیکان دره خته کان چون پاشایه ک ده ستنیشان بکن له سهر خوٲیان. جا به دار زه تیو نیان گوت: «پاشایه تیمان بکه.» 9 «دار زه تیو و نیش وه لامی دانه وه: «ئایا واز له زه بیه که م به یم، ئه وه ی پی ریز له خودا وه نده کان و خه لک ده گرن، بچم فه رمانزه وایه تی دره خته کان بکه م؟» 10 «ئینجا دره خته کان به دار ھه نجیریان گوت: «وهره تو پاشایه تیمان بکه.» 11 «دار ھه نجیریش وه لامی دانه وه: «ئایا واز له شیر بنبیه که م و به ره خو شه که م به یم، بچم فه رمانزه وایه تی دره خته کان بکه م؟» 12 «ئیت دره خته کان به دار میویان گوت: «تو وهره پاشایه تیمان بکه.» 13 «دار میویش وه لامی دانه وه: «ئایا واز له شه رابه که م به یم، ئه وه ی دلی خودا وه نده کان و خه لک خو ش ده کات، بچم فه رمانزه وایه تی دره خته کان بکه م؟» 14 «ئینجا ھه موو دره خته کان به درکودالیان گوت: «تو وهره پاشایه تیمان بکه.» 15 «درکودالیش به دره خته کانی گوت: «ئه گه ر میوه به راستی ده تانه ویت به پاشای خوٲان ده ستنیشانم بکن، وهرن له ژیر سیبه ره که مدا خوٲان په نا بدن. به لام ئه گه ر وا نه بوو ئا گریک له درکه که وه دپته ده ره وه و داره کانی ئورزی لو بنان ده خوات!» 16 «ئایا میوه به ده ستپاکی و به راستی کارتان کردووه که ئه بیه له ختان کردووه به پاشا؟ ئایا چا که تان له گه ل به رو به عل و له گه ل ماله که ی کردووه؟ ئایا به گویره ی شایسته پی خوئی پاداشتنان داوه ته وه؟ 17 باوکم بو میوه جهنگا و خوئی خسته مه ترسیبه وه و له

چنگی میدیان دهر بازی کردن. 18 ئیوهش ئەمڕۆ بەگرمالی باوکمدا چون و کورەکانی ئەوتان کوشت، حەفتا پیاو لەسەر یەک بەرد و ئەبیمەلەخی کوری ژنە نزمە تکارە کە ی ئەوتان کردە پاشای خەلکی شەخەم، چونکە براتانە! 19 جا ئەگەر بە دەستپاکی و بە پاستیتان کردی ئەگەر یەرو بەعل و لەگەڵ ماله کە ی لەم رۆژەدا، ئەوا دلتان خۆش بکەن بە ئەبیمەلەخ و با ئەویش دلی پیتان خۆش بیئت. 20 بەلام ئەگەر واتان نەکردبوو، ئەوا ئاگرێک لە ئەبیمەلەخەو دیتە دەرەو و شارنشینەکانی شەخەم و بیئت میلو دەخوات، ئاگرێکی لە شارنشینەکانی شەخەم و لە بیئت میلو دیتە دەرەو و ئەبیمەلەخ دەخوات!» 21 ئینجا یوتام رایکرد و هەلات، لە ترسی ئەبیمەلەخی برای چوو بو بئیر و لەوی ژیا. 22 ئیتر ئەبیمەلەخ سی سال فەرمانرەوایەتی ئیسرائیلی کرد. 23 ئینجا خودا رۆحیککی بەدکاری نارد بو تیوان ئەبیمەلەخ و شارنشینەکانی شەخەم، ئیتر شارنشینەکانی شەخەم ناپاکیان لە ئەبیمەلەخ کرد. 24 خودا ئەمە ی کرد هەتا ئەو تاوانە ی لە حەفتا کورە کە ی یەرو بەعل کرا، خویترشتیان لە ئەستۆی ئەبیمەلەخی بران بیئت کە کوشتی، هەرەو هەا بەسەر شارنشینەکانی شەخەم، ئەوانە ی هانیا دا بو کوشتی براکانی. 25 جا شارنشینەکانی شەخەم بۆسەیان لەسەر لووتکە ی چیاکان لە دژی دانا و هەر یەکیک لەسەر رینگا کە بەلایاندا تیدەپەری رووتیان دەکردهو. ئیتر هەوال گەبشت بە ئەبیمەلەخ. 26 ئەو بوو گەعلی کوری عەبەد و براکانی هاتن و پەربنەو بو شەخەم، خەلکی شەخەم متمانەیان پیکرد. 27 چونە دەرەو بو سەر کێگەکانیان و تریه کانیا کۆکردهو و بە پیه کانیا گوشیان. لەدوای ئەو چونە پەرستگای خوداوەندە کەیان و ئاھەنگان گێرا. کاتیک خواردیان و خواردیانهو، نەفرەتیا لە ئەبیمەلەخ کرد. 28 ئینجا گەعلی کوری عەبەد گوتی: «ئەبیمەلەخ کیه و شەخەم کیه هەتا ئیمە نزمەتی بکەین؟ ئایا ئەو کوری یەرو بەعل نییە و زەفول بریکاری نییە؟ ئیتر بۆچی ئیمە نزمەتی بکەین؟ نزمەتی پیاوکانی حەمۆری باوکی شەخەم بکەن. 29 خۆزگە ئەم گەلە لە ژیر دەستی مندا دەبوون، ئەو کاتە ئەبیمەلەخم لا دەدا، پیم دەگوت: «هەموو سوپاکەت ئامادە بکە وەرە دەرەو!» 30 کاتیک زەفولی فەرمانرەوای شار قسە کە ی گەعلی کوری عەبەدی بیست، زۆر توورە بوو و 31 بە نهنی پەیانمیری بۆ لای ئەبیمەلەخ نارد و گوتی: «وا

گه‌ه‌لی کوری‌ه‌به‌د و برا‌کافی‌ه‌اتن بۆ‌شه‌خه‌م و شاره‌که‌له‌دژی‌تو
 ده‌وروزین. 32 ئیستا‌به‌شه‌و‌خۆت و‌ئه‌و‌داروده‌ستانه‌ی‌له‌گه‌لتدایه
 هه‌ستن و‌له‌کێلگه‌بۆسه‌دابین. 33 به‌یانی‌کاتی‌خۆر‌هه‌لاتن‌زوو‌هه‌سته‌و
 هیزش‌به‌ره‌سه‌ر‌شاره‌که‌، ئینجا‌کاتی‌که‌ه‌ل و‌ئه‌و‌داروده‌ستانه‌ی‌که
 له‌گه‌لیدان‌دینه‌ده‌روه‌ه‌بۆت، تۆش‌ئه‌وه‌ی‌له‌ده‌ستت‌دی‌بیکه‌». 34
 ئیتر‌ئه‌بیه‌له‌خ‌و‌هه‌موو‌داروده‌سته‌کافی‌که‌له‌گه‌لیدا‌بوون‌به‌شه‌و‌هه‌ستان
 و‌بوون‌به‌چوار‌به‌ش‌و‌بۆسه‌یان‌دانا‌بۆ‌شه‌خه‌م. 35 گه‌ه‌لی‌کوری
 عه‌به‌دیش‌چوو‌بووه‌ده‌روه‌ه‌و‌له‌ناو‌ده‌روازه‌ی‌شاره‌که‌دا‌پراوه‌ستا‌بوو.
 له‌وکاته‌دا‌ئه‌بیه‌له‌خ‌و‌داروده‌سته‌کافی‌که‌له‌گه‌لیدا‌بوون‌له‌بۆسه‌که‌هاته‌هه
 ده‌روه‌ه‌. 36 کاتی‌که‌ه‌ل‌خه‌لکه‌که‌ی‌بینی، به‌زه‌فولی‌گوت: «ئا‌ئه‌وه
 خه‌لکن‌له‌لووتکه‌ی‌چیا‌کانه‌وه‌دینه‌خواره‌وه!» زه‌فولیش‌پیی‌گوت:
 «ئه‌وه‌تۆ‌سیه‌ری‌چیا‌کان‌ده‌بینیت‌وا‌ده‌زانیت‌خه‌لکه‌». 37 به‌لام‌گه‌ه‌ل
 دیسان‌گوتی: «ئا‌ئه‌وه‌خه‌لکن‌له‌به‌رزایی‌زه‌ویه‌که‌وه‌دینه‌خواره‌وه‌و
 یه‌ک‌تپیش‌وا‌له‌رپی‌دار‌به‌رووه‌که‌ی‌به‌خت‌خوینه‌ره‌کانه‌وه‌دیت». 38
 زه‌فولیش‌پیی‌گوت: «ئیستا‌ئه‌و‌ده‌مه‌ت‌له‌کوئیه‌که‌پیی‌دوایت: «ئه‌بیه‌له‌خ
 کیه‌هه‌تا‌ئیه‌خزمه‌تی‌بکه‌ین؟» ئایا‌ئه‌وه‌ئه‌و‌خه‌لکه‌ن‌که‌گالته‌ت‌پێیان
 کرد؟ ده‌ئیستا‌پرو‌ده‌روه‌ه‌و‌له‌گه‌لیدان‌بجه‌نگی!» 39 گه‌ه‌ل‌یش‌له‌به‌رده‌م
 خه‌لکی‌شه‌خه‌مدا‌چوو‌ه‌ده‌روه‌ه‌و‌له‌گه‌ل‌ئه‌بیه‌له‌خ‌جه‌نگه‌. 40 ئه‌بیه‌له‌خ‌یش
 به‌زاندی، ئیتر‌له‌ده‌ستی‌هه‌لات‌و‌بریندار‌یک‌زور‌به‌دریژی‌پینگا‌که‌هه‌تا
 به‌رده‌م‌ده‌روازه‌که‌کو‌تن. 41 ئینجا‌ئه‌بیه‌له‌خ‌له‌شاری‌ئه‌روما‌دانیش‌ت‌و
 زه‌فولیش‌گه‌ه‌ل‌و‌برا‌کافی‌ده‌رکرد‌و‌نه‌یه‌پشت‌له‌شه‌خه‌مدا‌برین. 42
 ئینجا‌بۆ‌به‌یانیه‌که‌ی‌خه‌لکی‌شه‌خه‌م‌چوونه‌ده‌روه‌ه‌بۆ‌کێلگه‌و‌هه‌وال‌درا
 به‌ئه‌بیه‌له‌خ. 43 ئه‌و‌یش‌داروده‌سته‌کافی‌برد‌و‌کردنی‌به‌سێ‌به‌شه‌وه‌و
 له‌کێلگه‌دا‌بۆسه‌ی‌دانا، بینی‌وا‌خه‌لکه‌که‌له‌شار‌دینه‌ده‌روه‌ه‌، ئه‌و‌یش
 بۆیان‌هه‌ستا‌و‌لیدان. 44 ئه‌بیه‌له‌خ‌و‌ئه‌و‌به‌شه‌ی‌له‌گه‌لیدا‌بوون‌هه‌لمه‌ت‌یان
 برد‌و‌له‌ناو‌ده‌روازه‌ی‌شاره‌که‌دا‌پراوه‌ستان، به‌لام‌دوو‌به‌شه‌که‌ی‌دیکه
 هیزش‌یان‌برده‌سه‌ر‌هه‌موو‌ئه‌وانه‌ی‌که‌له‌کێلگه‌دا‌بوون‌و‌لیدان. 45
 ئه‌بیه‌له‌خ‌یش‌به‌دریژی‌پوژ‌چوو‌به‌گه‌ر‌شاره‌که‌دا‌و‌شاره‌که‌ی‌گرت، ئه‌و
 خه‌لکه‌ی‌تپیدا‌بوو‌کوشتنی، شاره‌که‌ی‌و‌یران‌کرد‌و‌خاکه‌که‌ی‌به‌خوی

داپۆشی. 46 ئینجا ھەموو خەلکی قوللە ی شەخەم ئەمەیان بیست، بۆیە چوونە ناو قەلای پەرستگای ئیل بەریت. 47 ئیتر ھەواییان دا بە ئەبەلەخ کە ھەموو خەلکی قوللە ی شەخەم کۆبوونەتەو. 48 ئەبەلەخ خۆی و ھەموو خەلکە کە ی کە لەگەڵی بوون سەرکەوتن بۆ کیتی چەلمۆن. ئینجا ئەبەلەخ دەستی دایە تەور و لقوپی داری بریپەو و ھەلیگرت و خستیپە سەر شانی، بەو خەلکە ی گوت کە لەگەڵیدا بوون: «چاوتان ئیپە چیم کرد، ئیوش خیرا وەکو من بکەن!» 49 خەلکە کەش ھەریە کە و چەند لقوپی پێکی بریپەو و لەدوای ئەبەلەخەو رۆیشتن، بە چوار دەوری قەلای کەدا دایاننا و قەلای کەیان بەسەردا سووتاندن. بەم جۆرە ھەموو خەلکە کە ی ناو قوللە ی شەخەم مردن کە نزیکە ی ھەزار پیاو و ژن بوون. 50 ئینجا ئەبەلەخ چوو بۆ تیپچ و گەمارۆی تیپچی دا و گرتی. 51 لەناو پراستی شارە کەش قوللە ی کە قایم ھەبوو، ھەموو پیاوان و ژنان و تەواوی خەلکی شارە کە بۆ ئەوی ھەلاتن، دەرگا کانیان لەدوای خۆیانەو داخست و سەرکەوتن بۆ سەربانی قوللە کە. 52 ئەبەلەخیش ھات بۆ قوللە کە و چوو بەگیدا و نزیکە دەرگای قوللە کە بوو و بۆ ئەوی بە ئاگر بیسووتینیت. 53 ئینجا ژتیک بەرداشی سەرەوی دەستارێکی کیشا بە سەری ئەبەلەخدا و کەللە ی سەری شەفکرد. 54 ئەویش دەستبەجئ ئەو کورە ی بانگکرد کە قەلغان و پرمەکانی بۆ ھەلگرتوو، پئی گوت: «شمشیرە کەت دەر پینە و بمکوژە، بۆ ئەوی پیم نەلین: «ژتیک کوشتی.»» ئیتر کورە کە شمشیرە کە ی پیدا کرد و مرد. 55 کاتیک پیاو کانی ئیسرائیل بینیان ئەبەلەخ مرد، ھەریە کە و گەرایەو شوینی خۆی. 56 ئیتر خودا خراپە کاریپە کە ی ئەبەلەخی بەسەر خۆیدا ھینانەو، ئەووی دەرھەق بە باوکی کردی، کە حەفتا برا کە ی کوشت. 57 ھەرەھا خودا ھەموو خراپە کاریپە کانی خەلکی شەخەمی بەسەر ھینانەو، نەفرەتە کە ی پۆتامی کوری یەرو بەعلیان بەسەرھات.

10 لەدوای سەردەمی ئەبەلەخ تۆلای کوری پوفە کوری دۆدۆ ھەستا بۆ ئەووی ئیسرائیل رزگار بکات، کە پیاوێک بوو لە ھۆزی یەساخار، لە شامیر لە ناوچە شاخاویپە کانی ئەفرایم دەژیا. 2 بیست و سی سال رابەراییتی ئیسرائیلی کرد، ئینجا مرد و لە شامیر نێژرا. 3 ئینجا لەدوای ئەوی ئیئیری گلعادی ھەستا و بیست و دوو سال رابەراییتی ئیسرائیلی کرد. 4 سی کوری

هه بوو و سواری سی گویدریژ ده بوون و سی شاروچکه یان هه بوو، پنیان
 ده گوترا حه قوت یائیر که هه تا ته مرؤش وایان پنی ده لاین و له خاکی گلغاده.
 5 یائیرش مرد و له قامون نیژرا. 6 نه وهی ئیسرائیل له بهرچاوی یه زدان
 گه پانه وه بو خراپه کاری. به عله کان و عه شتوره ته کان و خوداوه نده کانی ئارام،
 سه یدا، مؤتاب، عه مؤنییه کان و فهله ستییه کانیاں په رست و وازیان له یه زدان
 هینا و نه یان په رست. 7 له بهر نه وه تووره پی یه زدان له ئیسرائیلییه کان هاته
 جوش و رادهستی فهله ستییه کان و عه مؤنییه کانی کردن. 8 ته وائیش له و
 ساله وه نه وهی ئیسرائیلیان تیکشکاند و سته میان لیکردن. بو ماوهی هه ژده
 سال نه وهی ئیسرائیلیان ده چه وسانده وه، هه موو ته وانهی که له بهری
 پرؤزه لاتی رووباری ئوردون بوون له خاکی ته مؤریه کان ته وانهی له گلغاد
 بوون. 9 عه مؤنییه کان له رووباری ئوردونیش په رینه وه بو جه ننگ له دژی
 یه هودا و بنیامین و بنه ماله ی ته فرایم، بو یه ئیسرائیل زور په ریشان بوون. 10
 جا نه وهی ئیسرائیل هاواریان بو یه زدان کرد و گوتیان: «ئیه گوناهمان
 کرد دهرهق به تو، چونکه وازمان له خودای خویمان هینا و به عله کائمان
 په رست.» 11 یه زدانیش به نه وهی ئیسرائیل فرمومو: «کاتییک میسری،
 ته مؤری، عه مؤنی، فهلهستی، 12 سه یدائی، عه مالیقی و ماعونییه کان، ته نگیان
 پیتان هه لچی، ئیتر هاواریان بو کردم، ئایا منیش له ده ستیان پرزگارم
 نه کردن؟ 13 به لام ئیوه وازتان لی هینام و خودای دیکه تان په رست. له بهر
 نه وه ئیتر پرزگارتان ناکه م. 14 پرؤن هاوار بکه ن بو ته و خوداوه ندانهی
 هه لئان بژاردوون، با له کاتی ته نگانه تان ته وان پرزگارتان بکه ن.» 15 نه وهی
 ئیسرائیلیش به یه زدانیاں گوت: «گوناهمان کرد، جا چی به باش ده زانیت
 پیانی بکه، ته نها هه ر ته مرؤ ده ر بازمان بکه.» 16 ئیتر خوداوه نده بیگانه کانیاں
 له تیو خویناندا لایرد و یه زدانیاں په رست. یه زدان به هوی کلؤلی ئیسرائیله وه
 دلته ننگ بوو. 17 ئینجا له شکره کانی عه مؤنییه کان بانگ کران و کو بوونه وه و
 له گلغادا چادریان هه لدا، کورانی ئیسرائیلیش کو بوونه وه و له میچیا
 چادریان هه لدا. 18 ئیتر رابه ره کانی گه لی گلغاد به یه کتریان گوت: «ته و
 پیاهوی ده ست بکات به جه ننگ له گه ل عه مؤنییه کان، ته وانه و ده ییت به
 سه روکی هه موو خه لکی گلغاد.»

11 یه فتاحی گلغادی جه نگاوه ریکی به هیز بوو، کوری له شفرۆشیک بوو، گلغادیش باوکی بوو. 2 ژنه که ی گلغاد چهند کورپکی بوو، کاتیک کوره کان گه وره بوون یه فتاحیان ده رکرد و بییان گوت: «نابیت به میراتگر له مالی باوکان، چونکه تو کوری ژتیکی دیکهیت.» 3 بویه یه فتاح له دهست برا کانی هه لات و له خاکی توف نیشته جی بوو، چهند پیاویکی یاخی و چاونه ترس له دهوری کۆبوونه وه و دوای که وتن. 4 ئینجا پاش ماوه یه ک عه مؤنیه کان له دژی ئیسراییل جه نگان. 5 کاتیک عه مؤنیه کان له دژی ئیسراییل جه نگان، پیرانی گلغاد چون بۆ ته وه ی یه فتاح له خاکی توف وه بهینن. 6 به یه فتاحیان گوت: «وه ره بیه به سه رکرده مان هه تا له دژی عه مؤنیه کان بجه نگیین.» 7 یه فتاحیش به پیرانی گلغادی گوت: «ئایا میوه نه بوون که رقتان لیم بووه وه و له مالی باوکم ده رتانه کردم؟ بوجی ئیستا هاتوون بۆ لام که له ته نگانه دان؟» 8 پیرانی گلغادیش به یه فتاحیان گوت: «بویه ئیستا گه راوینه ته وه بۆ لات هه تا له گه لمان بییت و له دژی عه مؤنیه کان بجه نگیین و بییت به سه رکرده مان به سه ره هه موو دانیشتووانی گلغاد.» 9 یه فتاحیش به پیرانی گلغادی گوت: «ئه گه ر منتان گه رانده وه بۆ جه نگی له دژی عه مؤنیه کان و یه زدان ته وانی به ده ستمه وه دا، ئه واه به راستی من ده بجه سه رکرده تان؟» 10 پیرانی گلغادیش به یه فتاحیان گوت: «با یه زدان له تیوانمان شایهت بییت، به دلنیا بیه وه ئاوا ده کهین به پچی ته وه ی گوت.» 11 ئینجا یه فتاح له گه ل پیرانی گلغاددا رویشت و گه ل کردیان به سه رکرده و فه رمانده ی خوریان و یه فتاحیش هه موو قسه کانی خوی له میچیا له به رده م یه زدان دووباره کرده وه. 12 ئینجا یه فتاح چهند نیردراویکی بۆ لای پاشای عه مؤنیه کان ره وانه کرد و گوتی: «چیم له گه ل تو هه یه، تو هاتوویته سه رم هه تا له خا که که م له دژم بجه نگییت؟» 13 پاشای عه مؤنیه کانیش به نیردراوه کانی یه فتاحی گوت: «له بهر ته وه ی ئیسراییل له کاتی هاتنیدا له میسر خا که که ی بردووم، له ئه رتونه وه هه تا یه بوق و هه تا پرووباری ئوردون، ئیستاش به ناشتی بیگه رینه وه.» 14 ئینجا یه فتاح دووباره چهند نیردراویکی بۆ لای پاشای عه مؤنیه کان ره وانه کرده وه و 15 پچی گوت: «یه فتاح ئاوا ده لیت: ئیسراییل خاکی مۆتاب و خاکی عه مؤنیه کانی نه بردووه، 16 چونکه له کاتی هاتنی ئیسراییل له میسر وه به ناو چۆله وانیدا هه تا ده ریای سوور رویشت و هات

بۇ قادیش. 17 ئىتر ئىسرائىل چەند ئىردراوئىكى نارد بۇلاى پاشاى ئەدۆم و گوتى: "ئىمانگەرى با بەناو خا كە كە تدا تىپەر بىن،" بەلام پاشاى ئەدۆم گوتى نەگرت. ھەروھە ئىردراوئىان بۇلاى پاشاى مۇتاب نارد، بەلام پازى نەبوو. ئىنجا نەوھى ئىسرائىل لە قادیش مانەوھ. 18 «ئىنجا بەناو چۆلە وانىدا رۇئىشتن و بەدەورى خا كى ئەدۆم و خا كى مۇتابدا سوورپانەوھ، لەلاى رۆژھە لاتەوھ ھاتن بۇ خا كى مۇتاب و لە كەنارى ئەرتۆن چادريان ھەلدا، نەھاتە ناو خا كى مۇتاب، چونكە پروبارى ئەرتۆن سنورى مۇتاب بوو. 19 «پاشان ئىسرائىل چەند ئىردراوئىكى بۇلاى سىحۆنى پاشاى ئەمۆرىيەكان و پاشاى حەشپۆن نارد و پىي گوتن: "ئىمانگەرىن با بەناو خا كە تاندا تىپەر بىن بۇ شوئىنە كە مان." 20 بەلام سىحۆن متمانەى بە ئىسرائىل نەبوو بەناو سنورە كەيدا تىپەر پىت، بەلكو سىحۆن ھەموو ھىزەكانى كۆكردەوھ و لە يەھەچ چادريان ھەلدا و لە دژى ئىسرائىل جەنگان. 21 «ئىنجا يەزدانى پەروەردگارى ئىسرائىل سىحۆن و ھەموو سوپا كەى دا بەدەست نەوھى ئىسرائىلەوھ و ئەوانىان بەزاند. ئىتر ئىسرائىل بوو بە خاوەنى ھەموو زەوى ئەمۆرىيەكان و دانىشتووانى ئەو خا كە، 22 دەستيان بەسەر ھەموو سنورى ئەمۆرىيەكاندا گرت، لە ئەرتۆنەوھ ھەتا يەبۆق و لە چۆلە وانىيەوھ ھەتا پروبارى ئوردون. 23 «ئىستاش كە يەزدانى پەروەردگارى ئىسرائىل ئەمۆرىيەكانى لە بەردەم ئىسرائىلى گەلى خۆى دەرکردووه، ئايا بە چ مافىك تۆ خاوەندارىيىتى دەكەيت؟ 24 ئايا نايىتە خاوەنى ئەوھى كە كە مۇشى خوداوەندت پىت دەدات؟ ئىمەش خاوەنى ھەموو ئەوانەىن كە يەزدانى پەروەردگارمان لە بەردەمماندا وەدەرىنان. 25 ئىستاش ئايا تۆ بە راستى لە بالاقى كورى چىپورى پاشاى مۇتاب چا كترىت؟ ئايا ئەو بەر بەرەكانى ئىسرائىلى كرد، يا خود لە دژيان جەنگا؟ 26 ئەو كاتەى ئىسرائىل لە حەشپۆن و گوندەكانى و عەرۆعېر و گوندەكانى و ھەموو شارۆچكەكانى كەنارى ئەرتۆن سى سەد سال نىشتەجى بوو، بۆچى لەو كاتەدا بەدەستت نەھىنايەوھ؟ 27 من ھىچ گوناھم دەرھەق بە تۆ نە كردووه، بەلام تۆ خراپەم لە گەل دەكەيت بە شەركردن لە گەل من. با ئەمرو يەزدانى دادوهر حوكم لەتوان ئىسرائىل و عەمۆنىيەكاندا بدات.» 28 بەلام پاشاى عەمۆنىيەكان گوتى لە قسەكانى يەفتاح نەگرت كە بۆى نارد. 29 جا رۆحى يەزدان ھاتە سەرى يەفتاح. لە گلعاد و مەنەشە پەرىيەوھ و مىچپاى گلعادىشى تىپەرپاند،

له وئشه وه بۆ هېر شکر دنه سهر عه مۆنبيه کان پيشره وى کرد. 30 ئينجا يه فتاح نه زرى بۆ يه زدان کرد و گوتى: «ئه گهر عه مۆنبيه کانت دا به ده ستمه وه، 31 ئه وا له کاتى گه رانه وه مدا به سهر که وتووى له لای عه مۆنبيه کانه وه، ئه وهى بۆ پيشواز يلى کردم له ده رگای ماله که مه وه بيته ده ره وه، ئه وه بۆ يه زدان ده بيت و وه ک قوربانى سووتاندن پيشکه شى ده که م.» 32 ئينجا يه فتاح په رپيه وه بۆ عه مۆنبيه کان بۆ جه ننگ له دژيان و يه زدان ئه وانى دايه ده ستى. 33 له تيوان هه ر و عيره وه و مينيت هه تا تا بيل که راميم بيست شار و چکهى ويران کرد و به م شيوه يه عه مۆنبيه کان که وتنه ژير ده ستى نه وهى ئيسرائيل. 34 پاشان يه فتاح گه رايه وه بۆ ميچيا بۆ ماله کهى و ته ماشاى کرد و ا چکه کهى به ده فلیدان و سه ما کرد نه وه هاتو وه ته ده ره وه بۆ پيشواز يلى کردنى. ئه و چکه ش تا قانه بوو، جگه له و کور و کچى دیکهى نه بوو. 35 له و کاته دا که چاوى پينکه وت جله کانى دادرى و گوتى: «ئای چکه که م ئه ژتوت شکاندم و ژيانت لى تال کردم، چونکه سويندم بۆ يه زدان خوار دووه و ناتوانم لى پاشگه ز بيه وه.» 36 ئه و يش پى گوت: «ئه ی باو که تو نه زرت بۆ يه زدان کردو وه. به وه م له گه ل بکه که له ده مت هاتو وه ته ده ره وه، چونکه يه زدان توله ی بۆ سه نديپه وه له دوژمنه کانت، له عه مۆنبيه کان.» 37 پاشان به باوکى گوت: «با ئه و کاره م له گه لدا بکريت، دوو مانگ ليم بگه رى هه تا بروم و له سه ر چيا کان بگه ريم و له گه ل هاورپيه کانم شيوه ن بگيريم، چونکه هه رگيز شوو نا که م.» 38 ئه و يش گوتى: «پرو.» دوو مانگ ناردى، روشت و له گه ل ده سته خوشکه کانى له سه ر چيا کان شيوه نى گيرا، چونکه هه رگيز شوو ناکات. 39 له کۆتايى دوو مانگه که دا گه رايه وه بۆ لای باوکى، تير ئه و نه زرى کرد بووى ئه نجامى دا، چکه که ش پاکيزه بوو. تير ئه مه له ناو ئيسرائيلدا بوو به نه ريت 40 که چکه کانى ئيسرائيل سالانه چوار رۆژ ده چن بۆ ئه وهى شيوه ن بۆ چکه کهى يه فتاحى گلعداى بگيرن.

12 ئينجا پياوانى له شکرى ئه فرايم بانگ کران و کۆبوونه وه و په رپينه وه بۆ شار و چکهى چافون و به يه فتاحيان گوت: «بۆچى بۆ جه ننگ له دژى عه مۆنبيه کان په رپيه وه و بانگت نه کردى بۆ ئه وهى له گه لت بيين؟ له بهر ئه وه ماله که ت به ئاگر به سه رتدا ده سوو تيين.» 2 يه فتاحيش وه لاهى دانه وه: «من و گه له که م له گه ل عه مۆنبيه کاند ملبلا ئيه کى توندمان هه بوو، کاتيک

بانگم کردن، ئیوه له ده ستیان رزگارتان نه کردم. 3 کاتیک بینیم ئیوه پزگارم ناکن، گیانم خسته ده ستمه وه و په ریمه وه بو جهنگ له دژی عه مؤنیه کان و یه زدانیش ته وانی خسته ژیر ده ستمه وه. ئیتر بوجی ئیوه نه مرپو هاتونه ته سه رم بو ئه وه ی له دژم بجهنگن؟» 4 ئینجا یه فتاح هه موو پیاوانی گلغادی کوژده وه و له دژی ئه فرایم جهنگا و پیاوانی گلغاد ئه فرایمان به زاندا، چونکه ئه فرایمییه کان گوتیویان: «ئیه وه ی گلغادی له ده ست ئه فرایم و مه نه شه راتانکردوو.» 5 گلغادییه کان ته نکاییه کان ی پروباری ئوردونیان له ئه فرایم گرت، له و کاته دا هه رکه سییک له هه لاتوووه کان ی ئه فرایم بیگوتایه: «ئینگه پرین با ئیپه پرم،» پیاوانی گلغاد پئیان ده گوت: «تو ئه فرایمیت؟» ئه گه ده یگوت: «نه خیر،» 6 پئیان ده گوت: «باشه بلی "شیبۆله ت"،» ئه ویش ده یگوت: «سیبۆله ت،» چونکه به ته واوی نه یده توانی وشه که ده ربپریت. ئینجا ده یانگرت و له ته نکاییه کان ی پروباری ئوردون ده یانکوشت. له و کاته دا چل و دوو هه زار له ئه فرایم کوژران. 7 له دوا ی ئه وه یه فتاح شه ش سال رابه رایه تی ئیسرا ئیلی کرد و پاشان یه فتاحی گلغادی مرد و له یه کتیک له شاروچکه کان ی گلغاد نێژرا. 8 پاش ئه و ئیسانی خه لکی بیته له حم رابه رایه تی ئیسرا ئیلی کرد و 9 سی کور و سی کچی هه بوو، کچه کان ی به شوو دا به خه لکی ده ره وه ی خیله که ی و له ده ره وه ی خیله که ی سی بووکی بو کوره کان ی هینا. ئیسان هه وت سال رابه رایه تی ئیسرا ئیلی کرد و 10 پاشان مرد و له بیته له حم نێژرا. 11 پاش ئه و ئیلونی زه بولونی ده سال رابه رایه تی ئیسرا ئیلی کرد و 12 پاشان مرد و له ئه یالون له خا کی زه بولون نێژرا. 13 پاش ئه ویش عه بدونی کوری هیلیل له شاری پیرعاتون رابه رایه تی ئیسرا ئیلی کرد و 14 چل کور و سی کوره زای هه بوو سواری حه فتا گویدرێژ ده بوون. هه شت سال رابه رایه تی ئیسرا ئیلی کرد. 15 ئینجا عه بدونی کوری هیلیل پیرعاتونی مرد و له پیرعاتون له خا کی ئه فرایمدا له ناوچه شاخاوییه کان ی عه مالیقییه کان نێژرا.

13 دیسان نه وه ی ئیسرا ئیل له به رچاوی یه زدان گه رانه وه بو خراپه کاری و یه زدانیش چل سال ژیر ده سته ی فه له ستیه کان ی کردن. 2 ئینجا پیاویک له چۆرعا هه بوو له هۆزی دانیه کان ناوی ماتووه ح بوو، ژنه که ی نه زۆک بوو مندالی نه ده بوو. 3 جا فریشته ی یه زدان بو ژنه که ده رکه وت و پئی فه رموو: «تو نه زۆکیه ت و مندالت نه بووه، به لام سکپر ده بیت و کورپکت

ده بیټ. 4 ئیستاش وریابه شەراب و مەهی مەخۆرەو و شتی گلاو مەخۆ.
 5 ئەو هەتا سەک پر دە بیټ و کورپیکت دە بیټ، گوێزان بە سەر سەریدا
 نایەت، چونکە کورە که هەر له سکتەو تەرخانکراو دە بیټ بۆ خودا، ئەویش
 دەست دەکات بە رزگارکردنی ئیسرائیل له دەستی فەلەستییەکان،» 6
 ئینجا ژنە که چوو بۆ لای مێردە کە ی و پێی گوت: «پیاویکی خودا هات
 بۆ لام و وەک فریشتە ی خودا شیوێ ی زۆر سامناک بوو. لێم نە پرس ی
 که له کوێو هاتوو، ئەویش ناوی خۆ ی پێ نە گوتم. 7 پێی گوتم: «ئەو هەتا
 سەک پر دە بیټ و کورپیکت دە بیټ، ئیستاش شەراب و مەهی مەخۆرەو و
 و شتی گلاو مەخۆ، چونکە کورە که له و کاتەو ه ی له سکتە تەرخانکراو
 دە بیټ بۆ خودا هەتا رۆژی مردنی.» 8 ئینجا ماتووح له یەزدان پارایەو و
 گوتی: «ئە ی پەروردگار، داوات لێ دە کەم ئەو پیاو ی خودا که ناردت
 با دووبارە بیتهو و بۆ لامان و فێرمان بکات چی بۆ ئەو کورە بکە ی ن که
 له دایک دە بیټ.» 9 خوداش گوێی له دەنگ ی ماتووح گرت و فریشتە ی
 خودا دووبارە هاتەو و بۆ لای ژنە که که له کێلگەدا دانیشتوو و ماتووح ی
 مێرد ی له گەلدا نە بوو. 10 ئیتر ژنە که بە خێرانی رایکرد و بە مێردە کە ی گوت:
 «ئەو پیاو ی که ئەو رۆژە هات بۆ لام، لێرە یه!» 11 ماتووح حیش هەستا و
 بە دوای ژنە که یدا رۆیشت و هات بۆ لای پیاو که، پێی گوت: «تۆ ئەو
 پیاو ی که له گەل ژنە کەم قسەت کرد؟» ئەویش گوتی: «من ئەوم.» 12
 ماتووح حیش گوتی: «له کاتی هاتەدی و تە کەت، رێنایی و کردارە کانی
 چۆن دە بیټ؟» 13 ئینجا فریشتە کە ی یەزدان بە ماتووح ی گوت: «با
 ژنە که هۆشیار بیټ له هەموو ئەو شتانه ی پێم گوت، 14 ئەو ه ی له دار
 میو بیټ با نە یخوات، شەراب و مەهی نە خواتەو و هیچ شتیکی گلاویش
 نە خوات. با خۆ ی له هەموو ئەو شتانه ی پار یز یټ که پامسپاردوو.» 15
 ئینجا ماتووح بە فریشتە کە ی یەزدانی گوت: «لێمانگەر ی با بته و ی نینهو و
 کارە یز یټ بۆ سەر بێر ی ن.» 16 فریشتە کە ی یەزدانی بە ماتووح ی گوت:
 «ئە گەر بشمحە و ی ننهو و له نانه کەت ناخۆم، ئە گەر قوربانی سوواتان د نیش
 کرد پێشکە شی یەزدانی بکە.» ماتووح نەزانی ئەو فریشتە ی یەزدانە.
 17 ماتووح حیش بە فریشتە کە ی یەزدانی گوت: «ناوت چییە، بۆ ئەو ه ی
 کاتییک و تە کەت هاتە دی ر یز ت لێ بنی ی ن؟» 18 فریشتە کە ی یەزدانی

پئی گوت: «بۆچی له ناوم ده پرسیت؟ ئەو له سه رووی تیگه یشتنه وهیه؟»
 19 ئینجا ماتۆوهح کاره بزنه که و دانه و ئیله پیشکه شکراره که ی برد و سه ری
 خستنه سه ر تاته به ردیک و کردنی به قوربانی بۆ یه زدان، یه زدانیش کاریکی
 سه رسور هینه ری نه نجام دا و ماتۆوهح و ژنه که شی ته ماشایان ده کرد. 20
 ئەوه بوو: له کاتی به رزبوونه وهی گپی ئاگر له قوربانگا که وه بۆ ئاسمان،
 فریشته که ی یه زدان له ناو گپی قوربانگا که دا سه رکه وت. که ماتۆوهح
 و ژنه که ی ئەمه یان بینی هه ردووکیان به پرودا که وتن به زه ویدا. 21
 له دوای ئەمه فریشته که ی یه زدان له به رچاوی ماتۆوهح و ژنه که ی دیار
 نه ما، ئەوسا ماتۆوهح زانی ئەوه فریشته ی یه زدان بوو. 22 ئیتر ماتۆوهح به
 ژنه که ی گوت: «پینگومان ده مرین، چونکه خودامان بینی!» 23 ژنه که شی
 وه لای دایه وه: «ئه گه ر یه زدان بیویستایه بمانمرینیت قوربانی سووتاندن و
 پیشکه شکراره ی دانه و ئیله یی له ده ستمان وه رنه ده گرت، هه موو ئەم شتانه ی
 نیشان نه ده داین و له م کاته دا هه موو ئەم شتانه ی پی نه ده گوتین.» 24 ئینجا
 ژنه که کورپیکی بوو و ناوی لینا شه مشون. کوره که گه وره بوو و یه زدان
 به ره که تدار ی کرد، 25 رۆحی یه زدانیش ده ستی کرد به جولاندنی شه مشون
 کاتی که له مه حه نبی دان بوو که ده که ویتته تیوان چۆرعا و نه شتاتۆل.

14 ئینجا شه مشون به ره و خوار چوو بۆ تیمنا و له تیمنادا ئافره تیکی له چکانی
 فه له ستیه کان بینی. 2 جا هاته وه و به دایک و باوکی گوت: «ئافره تیمکم له تیمنا
 له چکانی فه له ستیه کان بینی و ئیستاش بۆم داوا بکه ن وه ک ژنم.» 3 دایک
 و باوکیشی وه لای میان دایه وه: «ئایا له ناو چکانی خزمه کانت و له ناو هه موو
 گه له که تدا ئافره تیکی تیدا نییه، هه تا بچیت و ژتییک له فه له ستیه خه ته نه
 نه کراوه کان بهینیت؟» شه مشونیش به باوکی گوت: «ئه وم بۆ بهیننه، چونکه
 ئەوم به دلّه.» 4 دایک و باوکیشی نه یانزانی ئەوه له لایه ن یه زدان وهیه، که
 به دوای ده رفه تیکدا ده گه را له دژی فه له ستیه کان، چونکه له و کاته دا
 فه له ستیه کان به سه ر ئیسرا ئیلدا زال بوون. 5 ئینجا شه مشون و دایک و
 باوکی به ره و خوار چوون بۆ تیمنا و هاتن بۆ ره زه میوه کانی تیمنا و له و کاته دا
 جوانه شیریک لپی هاته پیش و دهینه پراند. 6 جا رۆحی یه زدان به توانا وه
 هاته سه ری و وهک کاره بزن پارچه پارچه ی کرد، ئەگه ر چی هیچیشی
 به ده سه ته وه نه بوو. که چی دایک و باوکیشی ئاگادار نه کرده وه له وهی که

کردی. 7 ئینجا چوو و قسه ی له گه‌ل ئافره‌ته که‌دا کرد و شه‌مشون به دلی بوو. 8 پاش چه‌ند رۆژئیک، کاتییک گه‌رایه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی بیهینیت، لایدا هه‌تا لاشه‌ی شیره‌که بیهینیت، ته‌ماشای کرد شاره‌هه‌نگیک له‌ناو هه‌ناوی شیره‌که هه‌یه له‌گه‌ل هه‌نگوین. 9 جا هه‌ردوو چنگی لی پرکرد و به‌رۆبشته‌وه ده‌بخوارد. ئه‌وسا چوو بۆ لای دایک و باوکی، به‌شی دان و خواردیان، پیی نه‌گوتن که هه‌نگوینه‌که‌ی له هه‌ناوی شیره‌که‌وه ده‌ره‌یناوه. 10 ئینجا باوکی چوو هه‌خواره‌وه بۆ لای ئافره‌ته‌که و شه‌مشونیش له‌وی زه‌ماوه‌ندیکی ساز کرد، چونکه ئه‌مه نه‌ریتی زاوا بوو. 11 جا کاتییک بیهینان سی هاوڕه‌یان هینا و له‌گه‌لیدا بوون. 12 ئینجا شه‌مشون پیی گوتن: «مه‌ته‌لیگان پیی ده‌لیم ته‌گه‌ر له‌ماوه‌ی هه‌وت رۆژی خواره‌که‌دا هه‌لتا‌هینا و دۆزیتانه‌وه سی کراسی که‌تان و سی قات جلتان پیده‌ده‌م، 13 به‌لام ته‌گه‌ر بۆتان هه‌لنه‌هینام ئه‌وا عیوه‌سی کراسی که‌تان و سی قات جل به‌من ده‌ده‌ن.» ئه‌وانیش گوتیان: «مه‌ته‌له‌که‌ت لی با گویمان لی بیت.» 14 ئه‌ویش وه‌لامی دانه‌وه: «له‌بخۆر، خواردن هاته‌ده‌ره‌وه، له‌به‌هیزیش، شیرینی.» ئه‌وانیش له‌سی رۆژدا نه‌یاتوانی مه‌ته‌له‌که هه‌لبه‌ین. 15 له‌رۆژی چواره‌مدا به‌ژنه‌که‌ی شه‌مشونیان گوت: «مێرده‌که‌ت فریو‌ده‌ بۆ ئه‌وه‌ی مه‌ته‌له‌که‌مان پیی بلیت، ئه‌گینا خۆت و مالی باوکت به‌ئاگر ده‌سووتین. داوه‌تتان کردوین بۆ ئه‌وه‌ی پرووتمان بکه‌نه‌وه؟» 16 ئینجا ژنه‌که‌ی شه‌مشون له‌لای گریا و گوتی: «تۆرقت لیمه‌ و منت خۆشناویت. مه‌ته‌لیکت به‌نه‌وه‌ی گه‌له‌که‌م گوتووه و وه‌لامه‌که‌ت به‌من نه‌گوتووه.» ئه‌ویش پیی گوت: «ته‌نانه‌ت بۆ دایک و باوکم پروون نه‌کردووه‌ته‌وه، ئیتر چۆن بۆ تۆی پروون بکه‌مه‌وه؟» 17 به‌وه‌شیره‌یه له‌ماوه‌ی هه‌وت رۆژی خواره‌که‌دا له‌لای گریا و ئینجا ئه‌ویش له‌رۆژی هه‌وته‌م پیی گوت، چونکه‌ته‌نگی پیه‌لجی و ئه‌ویش مه‌ته‌له‌که‌ی بۆ نه‌وه‌ی گه‌له‌که‌ی ئاشکرا کرد. 18 جا پیاوانی شارۆچکه‌که له‌رۆژی هه‌وته‌م به‌ر له‌ئاوابوونی خۆر پیاوان گوت: «چ شتییک له‌هه‌نگوین شیرینتره‌ و له‌شیر به‌هیزتره؟» ئه‌ویش پیی گوتن: «ته‌گه‌ر به‌گویره‌که‌م نه‌تانه‌کچلا، مه‌ته‌له‌که‌متان هه‌لنه‌ده‌هینا.» 19 ئینجا رۆحی یه‌زدان به‌تواناوه هاته‌سه‌ری و به‌ره‌وه‌خوار چوو بۆ ته‌سقه‌لان و سی پیاوی لی کوشتن و تالانییه‌که‌یانی برد و جله‌کانی ئه‌وانی دایه‌ ئاشکرا که‌رانی مه‌ته‌له‌که‌. پاشان زۆر توپره‌ بوو و

چووه وه مالی باوکی. 20 ژنه که ی شه مشونیش بوو به ژنی نه و هاورپیه ی که له زه ماوه نده که یدا له گه لئ بوو.

15 ئینجا پاش ماوه یه ک له کاتی دروینه ی گه نمدا شه مشون ژنه که ی به کاره بزنی که به سه رکده وه و گوئی: «ده چه ژووره وه بۆ لای ژنه که م له ژووره که ی خوئی.» به لام باوکی ژنه که ی نه ییشت بچینه ژووره وه. 2 باوکی گوئی: «له راستیدا من وا بیرم کرده وه که تو پرت لینی بووه ته وه، بویه دام به هاورپیه که ت. تایا خوشکه بچو که که ی له و جوانتر نییه؟ با له جیاتی نه و بۆ تو ییت.» 3 شه مشونیش یی گوئن: «ئستا من ییتاوام نه گه ر خراپه به سه ر فه له ستیه کان بهیتم.» 4 ئینجا شه مشون چووه پراو و سی سه د ریوی پراو کرد، کلکی هه ردوو ریوی پیکه وه به سه ته وه و مه شخه لپکی له ناوه راستی هه ردوو کلکه کان دانا. 5 ئینجا تاگری له مه شخه له کان به ردا و ریویه کانی به ره لا کرده ناو پیکه کانی فه له ستیه کانه وه، جا نه وه ی کوکرا بووه وه و نه وه ی چینرا بوو ته نانه ت ره زه میوه کان و ره زه زه ی توونه کانی شی سووتاند. 6 فه له ستیه کانی ش گوئی: «کی نه مه ی کرد؟» وه لامیان دایه وه: «شه مشونی زاوای تینی، چونکه ژنه که ی لسه نده وه و دایه هاورپیه که ی.» ئینجا فه له ستیه کان سه رکه وتن و ژنه که و باوکیان سووتاند. 7 شه مشونیش یی گوئن: «له بهر نه وه ی نه م کاره تان کرد، وازتان لئ ناهینم هه تا تو له تان لئ نه که مه وه.» 8 ئینجا به توندی لیدان و زور که سی لینیان کوشت، پاشان به ره و خوار چوو و له ناو نه شکه و تیک له تاشه به ردی عیتام نیشه جی بوو. 9 ئینجا فه له ستیه کان سه رکه وتن و له یه هودا چادریان هه لدا و له له حی بلاو بوونه وه. 10 جا پیاوانی یه هودا گوئی: «بۆچی هاتوونه ته سه رمان؟» نه وانیش گوئی: «بۆ نه وه ی شه مشون به ستینه وه و نه وه ی پی بکه ین که پی کردین.» 11 ئینجا سی هه زار پیاو له یه هودا به ره و خوار چوون بۆ نه شکه و ته که له تاشه به ردی عیتام و به شه مشونیان گوئ: «تایا نازانیت فه له ستیه کان به سه رماندا زانن؟ تو چیت پیکردین؟» نه ویش یی گوئن: «چییان پیکردم، نه وه م پیکردوون.» 12 ئینجا پینیان گوئ: «هاتوینه خواره وه بۆ نه وه ی بته ستینه وه و بته ینه ده ست فه له ستیه کان.» شه مشونیش یی گوئن: «سویندم بۆ بخون که عیوه نامکوژن.» 13 نه وانیش گوئی: «نه خیر ناتکوژن، به لام ده ته ستینه وه و ده ته ینه ده ستیان.» ئینجا

به دوو گوریسی نوئی به ستیانه وه و له تاشه به رده که وه سه ریان خست. 14 کاتیک هات بۆ له حی، فه له ستییه کان به هاواره وه به ره و پرووی چوون. ئینجا رۆحی یه زدان به توانا وه هاته سه ری و ئه وه دوو گوریسه ی به بازوویه وه بوو وه ک که تانی سووتینراویان لیهات و دهستی نازاد بوو. 15 ئینجا شه مشون شه ویلا کیکی که ری دۆزییه وه که هیشتا وشک نه بیووه وه، هه لیکرت و هه زار پیای به وه کوشت. 16 ئینجا شه مشون گوئی: «به شه ویلا کی که رییک ئیوه م کرده که رگه ل، به شه ویلا کی که رییک هه زار پیای کوشت.» 17 که له قسه کردن بووه شه ویلا که کی دهستی فرییدا و ئه و شوینه ی به پامهت له حی ناو برد. 18 پاشان زۆر تینووی بوو و هاواری بۆ یه زدان کرد و گوئی: «تۆ ئه م پرزگاریه که وره یهت دا به دهست خزمه تکاره کهت و ئایا ئیستاش له تینووی تیدا ده مرم و ده کهومه دهست خه ته نه نه کراوه کان؟» 19 ئینجا خودا چاله که ی له حییه ی کرده دوو کهرت و ئاوی لی هاته ده ره وه. کاتیک شه مشون خوار دیه وه رۆحی هاته وه بهر و بوو ژایه وه، بۆ به به کانی هه قۆری ناوبرا که هه تا ئه مرۆ له له حیدایه. 20 جا شه مشون له رۆژگاری فه له ستییه کاندایست سال رابه رایه تی ئیسراییلی کرد.

16 پاشان شه مشون چوو بۆ غه زه و له وی له شفرۆشیکی بینی و چووه ژووره وه بۆ لای. 2 ئینجا به غه زه یه کان گو ترا: «شه مشون هاتووه بۆ ئیره!» جا چوارده وری شوینه که یان گرت و به دریزایی شه وه له نزی که ده روازه ی شاره که دا خو یان بۆ مات کرد و گو تیان: «به ره به یان ده یکو ژین.» 3 شه مشونیش هه تا نیوه شه و پالکه وت و پاشان له نیوه ی شه ودا هه ستا و هه ردوو لای ده روازه ی شاره که به ته واوی له گه ل دوو کۆله که که و شمشیره که ی ده ره ئینا و خستنییه سه ر شانی و بردنییه سه ره وه بۆ سه ر چیا که ی به رامبه ر هه برۆن. 4 پاش ئه وه ئافره تیکی له دۆلی سۆر یقدا خو شو یست که ناوی ده لایلا بوو. 5 ئینجا حوکه رانه فه له ستییه کان چوونه لای ده لایلا و پێیان گو ت: «بزانه ده توانیت فریوی به دیت تا وه کو نه پنی هیزه مه زنه که یه بۆ ئاشکرا بکات و چۆنیش ده توانین به سه ریدا زال بین بۆ ئه وه ی په لبه ست و ملکه چی بکه ین. دواتر هه ریه ک له ئیجه هه زار و سه د شاقل زیوت پنده ده ین.» 6 جا ده لایلا به شه مشونی گو ت: «پیم بلێ نه پنی هیزه که وره کهت چییه و به چی ده به ستر یته وه هه تا ملکه چ بکرییت؟» 7

شه مشونیش یی گوت: «ته گهر به حهوت ژئی ته پری وشک نه بووه وه
 بمبه ستنه وه، بیپز ده بم و وهک که سیکی ئاسایم لیدیت.» 8 ئینجا حوکرانه
 فهله ستیه کان حهوت ژئی ته پری وشک نه بووه وه یان بو ده لایلا سه رخست و
 یی به ستیه وه. 9 کهسانی بۆسه که له ژووره که له لای مابوونه وه، ده لایلا یی
 گوت: «شه مشون، فهله ستیه کان هاتنه سهرت!» شه مشونیش ژیه کانی
 بری، وهک پچرانی پهت کاتیک له تاگر نزیك ده بیته وه، جا نه زانرا نهینی
 هیزه که ی چییه. 10 جا ده لایلا به شه مشونی گوت: «ته وه تا گالتهت پیکردم
 و درۆت له گه ل کردم، ئیستا پیم یی به چی ده به ستریتته وه؟» 11 ته ویش
 یی گوت: «ته گهر به گوریسی نوئی به کارنه هاتوو بمبه ستنه وه، بیپز ده بم و
 وهک که سیکی ئاسایم لیدیت.» 12 ئینجا ده لایلا چه ند گوریسیکی نوئی هینا
 و یی به ستیه وه و یی گوت: «شه مشون، فهله ستیه کان هاتنه سهرت!»
 بۆسه کهش له ژووره که دا له لای مابووه وه، جا گوریسه که ی وهک ده زوو له
 قۆلی کرده وه. 13 ده لایلاش به شه مشونی گوت: «هه تا ئیستا گالتهم پی
 ده کهیت و درۆم له گه ل ده کهیت، ئیستا پیم یی به چی ده به ستریتته وه؟»
 ته ویش یی گوت: «ته گهر حهوت تیسک له پرچم به رایه لی ته وتیکه وه
 بچنیته وه و له ته خته داریک گری بدیهت، ته و کاته بیپز ده بم و وهک
 که سیکی ئاسایم لیدیت.» جا کاتیک خه وتیوو، ده لایلا حهوت تیسک له
 پرچی به رایه لی ته ونه که چنییه وه و 14 له ته خته داریک گری دا. جاریکی
 دیکه یی گوت: «شه مشون، فهله ستیه کان هاتنه سهرت!» جا له خه وه که ی
 به تاگا هات و ته خته دار و ته ونه که و رایه له که ی هه لته کاند. 15 ئینجا یی
 گوت: «چۆن ده لیت، ”توم خوشده وی،“ و دلشت له گه لدا نییه؟ ته وه تا
 ته مه سی جار ه گالتهم پی ده کهیت و پیم نالیت نهینی هیزه گه وره که ت
 چییه.» 16 جا له بهر ته وه ی ته نگی پیه لچنی بوو و هه موو رۆژیک لی
 دوو باره ده کرده وه، هه تا وه رسی کردبوو. 17 بویه هه موو دلی خوی بو
 کرده وه و یی گوت: «گويزان به سه ر سه رمدا نه هاتوو، چونکه له سکی
 دایکه وه بو خودا ته رخانکراوم. جا ته گهر سه رم بتاشریت هیزه که کم لیم
 ده پروات و لاواز ده بم و وهک که سیکی ئاسایم لیدیت.» 18 جا ده لایلا که
 بینی هه موو ته وه ی له دلدایه یی گوت، حوکرانه فهله ستیه کانی بانگ کرد
 و گوتی: «ته م جار ه سه ر بکه ون، چونکه هه موو ته وه ی که له دلدا بوو

پئی گوتم.» ئینجا حوکمرانه فهله سستییه کان سه رکه وتته سه ره وه بۆ لای و زیوه که یان له گه‌ل خۆیاندا برد. 19 ئینجا له سه رانی خه واندی و پیاوئیکی بانگکرد و هه ر حه وت تیسکه که ی سه ری تاشی و دهستی به زه لیلی کرد و هیزه که ی له دهست دا. 20 ئینجا گوئی: «شه مشون، فهله سستییه کان هاتنه سه رت!» جا ئه ویش له خه و خه به ری بووه وه و گوئی: «وه ک هه موو جارێک ده چمه ده ره وه و خۆم راده ته که نیم و ئازاد ده بم.» به لام نه یزانی یه زدان به جی هیشتوه. 21 جا فهله سستییه کان گرتیان و چاویان هه لکوئی و بردیانه خواره وه بۆ غه زه و به زنجیری برۆز به ستیانه وه و له زینداندا ئیشی ده ستاری ده کرد. 22 به لام مووی سه ری دهستی به هاتنه وه کرد پاش ئه وه ی تاشرا بوو. 23 حوکمرانه فهله سستییه کانیش کو بوونه وه بۆ ئه وه ی قوربانیه کی گه وره بۆ داگوئی خوداوه ندیان سه ر بپرن و ئاهه نگی بگپرن و گوئیان: «خوداوه نده که مان شه مشونی دوژمنمانی داوه ته ده ستمان.» 24 جا گه ل که شه مشونیان بینی ستایشی خوداوه نده که یان کرد، چونکه گوئیان: «خوداوه نده که مان ئه و دوژمنه مانی دایه ده ستمان که خا که که ی ئیمه ی ویران کرد و زۆری لی کوشتین.» 25 پاش ئه وه ی دلیان خۆش بوو، گوئیان: «شه مشون بانگ بکه ن هه تا جۆش و خرۆشمان پیدبات.» ئینجا شه مشونیان له زیندانه وه بانگکرد و له به رده میاندا نوواندنی بۆ ده کردن. کاتی که له تیوان کو له که کان رایانوه ستاند، 26 شه مشون به و میرد منداله ی گوت که دهستی گرتیو: «پهنگه ری با دهستی بده مه کو له که کان که په رستگا که ی له سه ر راوه ستاوه هه تا خۆمیان پیوه بگرم.» 27 په رستگا که ش پر بوو له پیاو و ئافره ت و هه موو حوکمرانه فهله سستییه کانیش له وی بوون، له سه ربانه که ش سی هه زار پیاو و ئافره تی لیبوو، ته ماشای شه مشونیان ده کرد نوواندنی بۆ ده کردن. 28 جا شه مشون هاواری بۆ یه زدان کرد و گوئی: «ئه ی یه زدانی بالاده ست، تکایه به بیری خۆم بهینه ره وه، تکایه به هیزم بکه، ته نه ا ئه م جار ه ئه ی خودایه، بۆ ئه وه ی به یه ک جار تو له ی چاوم له فهله سستییه کان بکه مه وه.» 29 ئینجا شه مشون دوو کو له که که ی ناوه ندی گرت که په رستگا که له سه ریان راوه ستا بوو و خۆی پێیانه وه گرت، یه کیکیان له لای دهسته راستی و ئه وی دیکه یان له لای دهسته چه پی. 30 ئینجا شه مشون گوئی: «با له گه‌ل فهله سستییه کاندایه بمرم!» جا به هه موو

هیزی چه مایه وه و په رستگا که به سهر حوکرانه کان و هه موو ئه و خه لکه ی
تیدا بوون پروخوا، جا ئه وانه ی له کاتی مردنیدا کوشتی زیاتر بوون له وانه ی
له ژیانیدا کوشتی. 31 ئینجا براکانی و هه موو مالی باوکی دابه زین و
هه لیانگرت و بردیانه سهره وه، له تیوان چۆرعا و ئه شتاتول له ناو گۆری
ماتوه حی باوکی ناشتیان. ئه ویش بیست سال رابه رایه تی ئیسرائیلی کرد.

17 پیاویک هه بوو له ناوچه شاخاوییه کانی ئه فرایم به ناوی میخا، 2 به
دایکی گوت: «ئه وه هزار و سه د شافل زیوه ی له تو دزرا و منیش گویم
لیوو نه فره تت له دزه که ی کرد، ئه وه تا زیوه که له لای منه و من بردم.»
دایکیشی گوتی: «یه زدان به ره که تدارت بکات کورم!» 3 کاتیک هه زار
و سه د شافل زیوه که ی بو دایکی گه رانده وه، دایکی گوتی: «به دهستی
خودی خۆم زیوه که م بو یه زدان ته رخان کردوو له پیناوی کوره که م، بو
دروستکردنی په بکه ریکی داتاشراو و بیتی له قالبدراو. ئیستاش ده بکه ریته وه
بوت.» 4 جا کاتیک زیوه که ی گه رانده وه بو دایکی، دایکیشی دوو سه د
شافل زیوی برد و دای به زیوگه ریکی، ئه ویش په بکه ریکی داتاشراو و بیتی
له قالبدرای لی دروستکردن و هه ردووکیان له مالی میخادا بوون. 5 جا میخا
بختانه ی هه بوو، ئیفۆد و بتی دروستکرد و ئه رکی به یه کیکی له کوره کانی
سپارد و کردی به کاهین بو خۆی. 6 له وه سه رده مه شدا هیچ پاشایه ک له ناو
ئیسرائیلا نه بوو، هه رکه س ئه وه ی ده کرد که له به رچاوی خۆی راست بوو.
7 گه نجیک له ییت له حمی یه هودا هه بوو له ناو هۆزی یه هودا، خۆی لیقی
بوو و له وی نیشته جی بوو. 8 له شارۆچکه که وه له ییت له حمی یه هودا وه
پرویش هه تا له هه رکوییه ک بوی ریکی بکه ویت له وی نیشته جی ییت.
کاتیک به ریوه بوو، هات بو ناوچه شاخاوییه کانی ئه فرایم بو مالی میخا.
9 میخاش پی گوت: «له کوئوه هاتوویت؟» ئه ویش گوتی: «من لیقیم و
خه لکی ییت له حمی یه هودام و ده پۆم بو ئه وه ی له هه رکوییه ک بۆم ریکی
بکه ویت له وی نیشته جی بم.» 10 میخاش پی گوت: «له لای من بمینه وه
و به به باوک و کاهینم، له سالیکیا ده شافل زیو و ده ستیک جل و
خواردنت ده ده می.» جا لیقیه که ش له گه لی چوو و 11 رازی بوو له گه ل
پیاوه که بمینته وه، گه نجه که بوی بووه به کیکی وه ک کوره کانی. 12 ئینجا
میخا لیقیه که ی دامه زراند و گه نجه که بووه کاهینی و له ناو ماله که ی ژیا.

13 جا ميخا گوتى: «ئىستا زانيم يەزدان چا كەم لەگەدا دەكات، چونكە
ئىشقىيە كە بوو بە كاهينم.»

18 لەو سەردەمەدا ھىچ پاشايەك لەناو ئىسرائىلدا نەبوو. لەو پۇرۇزانەشدا
ھۆزى دانىيەكان بەدواى شوئىننىكدا دەگەران بۇ نىشتە جىببون، چونكە ھەتا
ئەو پۇرۇش لەتتو ھۆزەكانى ئىسرائىلدا ھىچ مىراتىكان بەرنەكەوتتو. 2
جا نەوھى دان لە چۆرعا و لە ئەشتاتولەو پىنج جەنگاويرى لىھاتووان لە
تېكرای خىلەكەيانەوھە نارد، بۇ ئەوھى سىخورى بەسەر خاكەكەوھە بكن و
پىشكن، پىيان گوتن: «پرۆن و خاكەكە پىشكن.» جا ئەوانىش ھاتن بۇ
ناوچە شاخاويەكانى ئەفرايم بۇ مالى ميخا و لەوئى مانەوھە. 3 لەو كاتەدا كە
ئەوان لە نزيك مالى ميخا بوون، دەنگى كورە ئىشقىيەكەيان ناسىيەوھە و چون
بۇ ئەوئى و لىيان پرسى: «كى توى ھىناوھە بۇ ئىرە؟ لەم شوئىنە چى دەكەيت؟
چىت لىرە ھەيە؟» 4 ئەوئىش پىي گوتن: «ميخا ئەمە و ئەوھى بۇ كوردوم و
بە كرىي گرتوم و بووم بە كاهينى.» 5 ئەوانىش پىيان گوت: «تكاىە لە
خودا بېرسە و بزائە لەو رىنگايەدا سەرکەوتتو دەبين كە پىيدا دەپرۆين؟»
6 كاهينەكەش وەلامى دانەوھە: «بە سەلامەتى پرۆن، ئەو رىنگايە پىيدا
دەپرۆن چاوى يەزدانى لەسەرە.» 7 ئىنجا پىنج پىاوەكە پىشتن و ھاتنە
لەيش، تەماشايان كەرد ئەو گەلەى تىيداىە بە ئاسوودەى دەژىن، وەك
نەرىتى سەيدائىيەكان، ئاسوودە و خاوەن متمانە بوون، چونكە زەويەكە لە
ھىچ شىئىكدا كەموكورى نەبوو و دەولەمەندىش بوون. جگە لەوھەش لە
سەيدائىيەكانەوھە دووربوون و پەيوەندىشان بە كەسەوھە نەبوو. 8 جا ھاتنەوھە
بۇ لای خزمەكانيان بۇ چۆرعا و ئەشتاتول و خزمەكانيان لىيان پرسىن: «ھا
ھەوال چى بوو؟» 9 ئەوانىش گوتيان: «ھەستىن با بچىنە سەريان، چونكە
پىنيمان خاكەكە زۆر چاكە، جا پىدەنگ مەبن و لە پىشتن تەمبەلى مەكەن
بۇ ئەوھى بچنە ناو خاكەكەوھە و بىن بە خاوەنى. 10 كاتىك دەگەنە ئەوئى،
گەلىكى خاوەن متمانە و خاكىكى لە دوولاوھە بەر فراوان دەپىن. خودا
خستوويەتتە زىر دەستتەوھە و شوئىننىكە لەسەر پرووى زەوى كەموكورى
لە ھىچ شىئىك نىيە.» 11 ئىتر شەش سەد پىاوى چەكدار لە خىلى دانىيەكان
لە چۆرعا و ئەشتاتولەوھە بۇ شەركەردن بەرپىكەوتن. 12 پىاوەكان سەرکەوتن و
لە قىرەت يەعارىم لە يەھودا چادريان ھەدا، لەبەر ئەوھە ھەتتا ئەمرۆش

به و شوینه ده گوتریٔ مه حه نیی دان، شوینه کەش له رۆژئاوای قیریه ت
 یه عاریمه وه یه. 13 له وئشه وه په رینه وه بۆ ناوچه شاخاوییه کانی ته فرایم و هاتن
 بۆ مالی میخا. 14 ئینجا ته و پینج پیاوه ی که بۆ سیخوڕیکردن به سه ر خاکی
 له دیشه وه چوو بوون، به خزمه کانیان گوت: «ئایا ده زانن له م ماله دا ئیفۆد و
 بت و په یکه ری داتاشراو و بتی له قالبدراو هه یه؟ که واته ئیستا بیریکه نه وه
 چی بکه ن.» 15 ئینجا روویان کرده ته وی و هاتن بۆ مالی میخا، سلاویان
 له کوره لیقییه که کرد. 16 شه ش سه د پیاوه چه کداره که ی نه وه ی دان
 به هه موو چه ک و تفاقه وه له به رده م ده رگا که راوه ستان. 17 ته و پینج
 پیاوه ی که بۆ سیخوڕیکردن به سه ر خا که که وه چوو بوون، سه رکه وتن و
 چوونه ژووره وه بۆ ته وی، په یکه ره داتاشراوه که و ئیفۆده که و بته کان و بته
 له قالبدراوه که یان برد، کاهینه کەش له به رده م ده رگا که له گه ل شه ش سه د
 پیاوه چه کداره که راوه ستابوو. 18 کاتی که پینج پیاوه که چوونه ناو مالی میخا
 و په یکه ره داتاشراوه که و ئیفۆده که و بته کان و بته له قالبدراوه که یان برد،
 کاهینه که لی پرسین: «ته وه چی ده کەن؟» 19 ته وانیش وه لامیان دایه وه:
 «پیده نگ به! ده ستت بخره سه ر ده مت و له گه لمان وه ره، بیه به باوک و
 کاهینمان. چاکتره کاهینی مالی یه ک پیاو بیت، یا خود کاهینی هۆزیک و
 خیلک له ئیسرا ئیلدا؟» 20 ئیتر کاهینه کەش دنخۆش بوو، ئیفۆده که و
 بته کان و په یکه ره داتاشراوه که ی برد و چوو ره یزی گه له که وه. 21 ئینجا
 رۆیشتن، مندال و ئاژه لی مالی و هه رچی به هادار بوو دایانه پینش خزیان.
 22 کاتی که له مالی میخا دوور که و ته وه ته و پیاوانه ی که له ناو ماله کانی
 نزیک مالی میخا بوون، دوا ی نه وه ی دان که وتن و پینان گه یشتن. 23
 هاواریان له نه وه ی دان کرد. ته وانیش ئاواریان دایه وه و به میخایان گوت:
 «ته وه چیه، پیاوه کانت بانگ کردوو بۆ ته وه ی شه ر بکه ن؟» 24 ته ویش
 گوتی: «ته و بتانه ی دروستم کردن له گه ل کاهینه که بردووتانه و رۆیشتوون،
 هیه چم بۆ نه ماوه ته وه، ئیتر چون پیم ده لین، ته وه چیه؟» 25 نه وه ی دانیش
 وه لامیان دایه وه: «با له تیوماندا گویمان له ده نگت نه ییت، نه وه ک ته م پیاوه
 سه رگه رمانه په لامارت بده ن و گیانی خۆت و خیزانه که ت بکیشن.» 26
 ئینجا نه وه ی دان ریگی خزیان گرت به ر، که میخاش بینی له و به هیزترن،
 گه رابه وه و چوو وه بۆ ماله که ی. 27 به لام ته وان ته وه ی میخا دروستی

کردبوو له گهډل کاهینه که پدا بردیان و چوونه له‌یش، بۆ لای گه‌لیکی ئاسووده و خاوه‌ن متمانه، جا دایانه بهر شمشیر و شاره‌کیان سووتاند. 28 که سیش نه‌بوو به هانای بگات، چونکه شاره‌که له‌ناو دۆلی بیته‌په‌خوڤ بوو که له سه‌یداوه دوور بوو، په‌یوه‌ندی‌شیان به که‌سه‌وه نه‌بوو. ئینجا دانیه‌کان شاره‌کیان بنیاد ناوه و تییدا نیشته‌جی بوون و 29 شاره‌کیان ناونا دان، به ناوی دانی باپیر گه‌وره‌یانه‌وه که په‌کینک بوو له کوره‌کانی ئیسرائیل، به‌لام پیشت شاره‌که ناوی له‌یش بوو. 30 ئینجا نه‌وه‌ی دان په‌یکه‌ره داتاشراوه‌کیان بۆ خوڤیان دانا و یوناتانی کوری گپړشومی کوری موسا خوڤی و کوره‌کانی بوون به کاهینی هوزی دانیه‌کان هه‌تا رۆژی راپیچکردنی خه‌لکی خا‌که‌که. 31 به در‌یژایی ته‌و ماوه‌یه‌ی که مالی خودا له شیلو بوو، ته‌و په‌یکه‌ره داتاشراوه‌ی که میخا دروستی کردبوو بۆ خوڤیان دایاننا.

19 له و سه‌رده‌مه‌دا هیچ پاشایه‌ک له‌ناو ئیسرائیلدا نه‌بوو. پیاوړکی لیثی له شوینیکی دووره‌ده‌ستی ناوچه شاخاویه‌کانی ته‌فرایمدا نیشته‌جی بوو، که‌نیزه‌به‌کی هینا خه‌لکی بیته‌له‌حمی په‌هودا بوو. 2 تیر که‌نیزه‌که داوینپسی کرد و چووه‌وه بۆ مالی باوکی له بیته‌له‌حمی په‌هودا، چوار مانگ له‌وی مایه‌وه. 3 ئینجا پیاوه‌که‌ی هه‌ستا و به‌دوایدا چوو بۆ ته‌وه‌ی ناشتی بکاته‌وه و بیگه‌رینیتته‌وه، تیر خزمه‌تکاره‌که‌ی و دوو گویدریژی له‌گهډل خوڤی برد. ژنه‌که‌ش پیاوه‌که‌ی برده ناو مالی باوکی. کاتیک باوکی کپزه‌که بینی به دئخوشیه‌وه به‌خیره‌اتی کرد. 4 خه‌زووری واته باوکی کپزه‌که گلی دایه‌وه و سی رۆژ له‌گهډلدا مایه‌وه، خواردیان و خواردیانه‌وه و له‌وی مایه‌وه. 5 له رۆژی چواره‌مدا به‌یانی زوو له خه‌وه‌هستان و لیثیه‌که خوڤی تاماده کرد بۆ رۆیشتن، باوکی کپزه‌که به زاوا که‌ی گوت: «تۆ به پارووه ناتیک به‌ری دلت بگره و پاشان له‌گهډل ته‌وان پرۆ.» 6 ئینجا هه‌ردووکیان دانیشن و خواردیان و پیکه‌وه خواردیانه‌وه، باوکی کپزه‌که به پیاوه‌که‌ی گوت: «پازی به و ته‌مشه‌ویش به خوڤی به‌سه‌ره‌ره.» 7 جا که پیاوه‌که هه‌ستا پروات، خه‌زووری زوری لیکرد، تاکو شه‌ویکی دیکه له‌وی بمینیتته‌وه. 8 پاشان بۆ سبه‌یخی له رۆژی پینجه‌مدا هه‌ستا بۆ ته‌وه‌ی پروات، باوکی کپزه‌که گوتی: «به‌ری دلت بگره ئینجا پرۆ!» ئینجا هه‌تا دوا‌ی نیوه‌رۆ مانه‌وه و هه‌ردووکیان نایان خوارد. 9 تیر پیاوه‌که هه‌ستا بۆ ته‌وه‌ی له‌گهډل که‌نیزه‌که‌ی و

خزمه تکاره که یدایا پروات، جا خه زووری، واته باوکی کپژه که، گوتی: «ئه وئا
 رۆژ له ئاوابونه، له بهر ئه وه بمینه وه. وا کۆتایی رۆژه، ئه مشه ویش به خۆشی
 به سه ره به ره، سه به یی زوو بکه وه پئی و بگه رپوه بۆ شوینی خۆت». 10 به لآم
 پیاوه که نه یولست بمینته وه، به لکو هه ستا و رۆیشت، گه یشته به رامبه ر
 یه بوس، واته ئۆرشه لیم، دوو گویدرپژه کورتانکراوه که ی و که نپزه که ی
 له گه لدا بوو. 11 له و کاته دا له نزی که یه بوس بوون و رۆژ زۆر نزی که بوو
 له ئاوابون، خزمه تکاره که به گه وره که ی گوت: «وه ره با بچین بۆ ئه م
 شاره ی یه بوسییه کان و تیدا بمیننه وه.» 12 به لآم گه وره که ی پئی گوت:
 «ناچین بۆ شاریکی بیگانه که هپچ که سیکی لی نییه له نه وه ی ئیسرائیل ییت،
 به لکو ده په رینه وه بۆ گیغعا.» 13 ئینجا به خزمه تکاره که ی گوت: «با به ره و
 پئش بچین، به لکو شه و له گیغعا یان له رامه بمیننه وه.» 14 ئیتر په رینه وه
 و رۆیشتن، له نزی که گیغعا ی بنیامینه وه خۆریان لی ئاوابوو. 15 به لای
 گیغعا دا لایاندا و چوونه ئه وی تا کو شه و له وی بمیننه وه. له مه یدانی شاره که
 دانیشن، به لآم که س نه یگرتنه خۆیان بۆ ئه وه ی له ماله که یدا بمیننه وه.
 16 له و کاته دا پیره میردیک ده مه و عیواره له کپلگه وه له کار ده گه رابه وه،
 ئه م پیاوه خه لکی ناوچه شاخاوییه کانی ئه فرایم بوو، له گیغعا دا نپشته جی
 بوو، خه لکی شاره که ش بنیامینی بوون. 17 پیره میرده که چاوی هه لپری و
 پیاوه رپواره که ی له ناو مه یدانی شاره که دا بینی، پئی گوت: «بۆ کوئی
 ده چیت و له کوپوه هاتوویت؟» 18 ئه ویش پئی گوت: «ئپه له بیت له حمی
 یه هوداوه هاتووین بۆ شوینیکی دووره ده ستی ناوچه شاخاوییه کانی ئه فرایم
 ده چین. من خه لکی ئه ویم و چووم بۆ بیت له حمی یه هودا، ئیستا به ره و مالی
 یه زدان ده چم و که سیش نییه بمگرتنه خۆی. 19 هه روه ها کا و ئالیکان
 پئیه بۆ گویدرپژه کانمان، خۆم و ژنه که م و خزمه تکاره که م نان و شه را به مان
 پئیه. پتولستان به هپچ نییه.» 20 پیره میرده که گوتی: «به خیر بییت، هه موو
 پئیداویستییه کانت له سه ر من، به لآم له مه یدانه که مه مینه وه.» 21 ئینجا بردی
 بۆ مالی خۆی و ئالیکی دایه گویدرپژه کانیان، قاچیان شوشت و خواردیان و
 خواردیان وه. 22 له و کاته دا که ده حه وان وه، پیاوه به دره وشته کانی شاره که
 ماله که یان گه مارو دا و له ده رگا که یان دا، له گه ل پیره میرده که ی خاوه نی
 ماله که قسه یان کرد و گوتیان: «ئه و پیاوه ی که هاته ناو ماله که ت بیینه

دەر وه بۆ ته وهی له گه لى جوت بين.» 23 خاوه ن ماله كه چوه دهر وه بۆ لايان و پى گوتن: «نا برا كانم، كارى خراب مه كه ن. له بهر ته وهی ته م پياوه هاتوه ته ناو ماله كه ی من، ته م بى ئاپروويه مه كه ن. 24 ته وه تا كچه پاكيزه كه م و كه نيزه ی پياوه كه، تكايه با بيانينمه دهر وه و لاقه يان بكه ن، چيتان پى خوشه له گه لياندا بيكه ن، به لام ته م بى ئاپروويه له گه ل ته م پياوه دا مه كه ن.» 25 به لام پياوه كان نه يانويست گوئى لى بگرن. ئيتير پياوه كه كه نيزه كه ی گرت و نارد ييه دهر وه بۆ يان. ته وانيش به درى ژايى شه وه هتا به يانى لاقه يان كرد و به خراپى له گه ليدا رايانوار د، به ره به يان به ره لايان كرد. 26 به ره به يان ژنه كه هات و هتا رۆژ بو وه وه له به رده رگای مالى پياوه كه دا كه وت، كه گه وه ره كه شى له وى بوو. 27 كاتيك گه وه ره كه ی به يانى هه ستا و ده رگا كانى ماله كه ی كرده وه و هاته دهر وه هتا به پرى بكه وى ت، له و كاته دا ژنه كه نيزه كه ی له به رده رگای ماله كه كه وتبوو و ده ستى له سه ر سه كوئيه كه بوو. 28 پى گوت: «ههسته با پرون.» به لام وه لام نه بوو. ئينجا خست ييه سه ر گوئدر يژه كه و گه رايه وه بۆ شوئنه كه ی خۆى. 29 كاتيك گه يشته وه مال، چه قۆيه كى هينا و كه نيزه كه ی گرت و په لپه لى كرد، كرى به دوا زده پارچه و ناردنى بۆ هه موو هه ريمه كانى ئيسرا ئيل. 30 جا هه ركه سيك بينى گوئى: «له رۆژى كوچ كردنى نه وه ی ئيسرا ئيل له خاكى ميسره وه هتا ته مرۆ شتى وا نه بووه و نه بينرا وه. لى ورد بنه وه و پراويز بكه ن و قسه ی له سه ر بكه ن!»

20 ئينجا هه موو نه وه ی ئيسرا ئيل هاتنه دهر وه و كوئمه له كه وه ك يه ك پياو له به رده م يه زدان كو بوونه وه له ميچيا، له دانه وه هتا بيري شابه ع و هه روه ها خاكى گلعا د. 2 سه رۆكه كانى هه موو گه ل، هه موو هۆزه كانى ئيسرا ئيل له كو بوونه وه ی گه لى خودا وه ستان و ژماره يان چوار سه د هه زار پيا ده ی شمشير به ده ست بوو. 3 نه وه ی بنيامينيش بيست يانه وه كه نه وه ی ئيسرا ئيل سه ركه وتون بۆ ميچيا. جا نه وه ی ئيسرا ئيل گوئيان: «قسه بكه ن ته م كاره خراپه چۆن پروویدا؟» 4 پياوه ليقييه كه مي ردی ژنه كو ژرا وه كه وه لامى دا يه وه و گوئى: «من و كه نيزه كه م هاتينه گيغه اى بنيامين بۆ ته وه ی شه و له وى به سه ره به رين. 5 جا خه لكى گيغه اى شه و هاته سه رم و له ماله كه دا گه مارۆيان دام و به ته مابوون بكوژن، كه نيزه كه ی منيان لاقه

کرد هه تا مرد. 6 منیش که نیره که ی خۆمم گرت و له تله تم کرد و ناردم
 بۆ هه موو هه ریمه کانی ئیسرائیل، چونکه ئه وانه ئه و به پری به دره و شتیان له
 ئیسرائیل ئه نجام داوه. 7 ئیستاش هه موو نه وه ی ئیسرائیل لیره یه، جا پراویژ
 و بریاری خۆتان بلین.» 8 ئینجا هه موو گهل وه ک یه ک پیاو هه ستان و
 گوتیان: «که س له ئیمه ناچیته وه بۆ چادره که ی و که سیش لا نادات
 بۆ ماله که ی. 9 ئیستاش ئه مه ئه و کاره یه که به گیغعی ده که ی: به پپی
 تیروپشک، له دژیان سه رده که ی. 10 له ناو هه موو هۆزه کانی ئیسرائیلدا
 ده پیاو له هه ر سه د پیاویک و سه د له هه زار و هه زار له ده هه زار جیا
 ده که ی نه وه به مه به ستی هینانی خۆراک بۆ سوپا له کاتی چوونه ژووره و هیان
 بۆ گیغعی بنیامین. ده بیئت به پپی هه موو ئه و بی ئابروو بیه ی له ئیسرائیل
 کردیان، سزا بدرین.» 11 ئینجا هه موو پیاوانی ئیسرائیل وه ک یه ک پیاو
 کۆبوونه وه له دژی شاره که. 12 جا هۆزه کانی ئیسرائیل چه ند پیاویکیان بۆ
 هه موو هۆزه کانی بنیامین نارد و گوتیان: «ئایا ئه و به دکاریه چی بوو له تیتواندا
 پروویدا؟ 13 جا ئیستا ئه و پیاوه به دره و شتانه ی که له گیغعادان بیانده نه
 ده ستمان بۆ ئه وه ی بیانکوژین و خراپه له ئیسرائیلدا ریشه کیش بکه ی.» به لام
 نه وه ی بنیامین نه یانو بیست گوئی له برا کانیان و له نه وه ی ئیسرائیل بگرن.
 14 ئینجا نه وه ی بنیامین له شارۆچکه کانی خۆیا نه وه بۆ گیغعا کۆبوونه وه
 هه تا بۆ جه نگان له دژی ئیسرائیل بینه دهره وه. 15 نه وه ی بنیامین له و
 رۆژه دا له شارۆچکه کانی خۆیا نه وه بیست و شه ش هه زار پیاوی شمشیر
 به ده ستیان کۆکرده وه جگه له دانیشتوانی گیغعا که ژماره یان حه وت
 سه د پیاوی هه لپژارده بوو. 16 له هه موو ئه م گه له حه وت سه د پیاوی
 هه لپژارده ی هه بوون که به ده ستی چه پ به به رده قانی نیشانیان له موو
 ده گرت و ده یانپیکا. 17 جا نه وه ی ئیسرائیلیش بیجگه له بنیامین، چوار سه د
 هه زار پیاوی شمشیر به ده ستیان کۆکرده وه و هه موویان پیاوی جه نگ بوون.
 18 جا نه وه ی ئیسرائیل هه ستان و سه رکه وتن بۆ بیئت ئیل و پرسیاریان له
 خودا کرد و گوتیان: «کی له ئیمه یه که م جار سه رده که ویت بۆ جه نگ له
 دژی نه وه ی بنیامین؟» یه زدانیس گوئی: «یه که م جار یه هودا.» 19 ئینجا بۆ
 به یانی نه وه ی ئیسرائیل هه ستان و چادریان هه لدا له دژی گیغعا. 20 ئینجا
 پیاوانی ئیسرائیل بۆ جه نگ له دژی بنیامین هاتمه دهره وه و پیاوانی ئیسرائیل

له نزيك گيشعاوه بۆ جهنگ ريزيان بهست. 21 نهوهى بنيامينيش له گيشعاوه هاتنه دهرهوه و لهو رۆژه دا بيست و دوو هزار پياويان له نهوهى ئيسرائيل لهناو برد. 22 بهلام پياواني ئيسرائيل يهكتر يان هاندا و دووباره بۆ جهنگ لهو شوينه دا ريزيان بهستهوه كه له رۆژى يه كه مدا تپيدا ريزيان بهست. 23 پاشان نهوهى ئيسرائيل سهر كه وتن و ههتا ئيواره له بهردهم يهزدان گريان و پرسياريان له يهزدان كرد و گوتيان: «ئايا بگه رينهوه بۆ جهنگ له دژى بنيامينى برامان؟» يهزدانيش گوتى: «سهر بگه ونه سهرهوه بۆيان.» 24 ئينجا نهوهى ئيسرائيل له رۆژى دووه مدا له دژى نهوهى بنيامين چوونه پيشهوه و 25 بنيامينيش له رۆژى دووه مدا له گيشعاوه بۆ بهرنگار بوونه ويان چوونه دهرهوه و دووباره ههژده هزار پياويان له نهوهى ئيسرائيل لهناو برد كه هه موو شمشير به دهست بوون. 26 ئينجا هه موو نهوهى ئيسرائيل، هه موو گهل سهر كه وتن، هاتن بۆ بيت ئيل و گريان، لهويدا له بهردهم يهزداندا دانستن، لهو رۆژه دا ههتا ئيواره به رۆژوو بوون و قوربانى سووتاندن و قوربانى هاوبه شيان له بهردهم يهزدان پيشكش كرد. 27 جا نهوهى ئيسرائيل له يهزدانيان پرسى، لهو سهرده مه دا سندوق پيمانى خودا لهوى بوو، 28 ههروه ها لهو سهرده مه دا فينه حاسى كورى تهلعازارى كورى هارون له بهردهميدا خزمهتى ده كرد. له يهزدانيان پرسى و گوتيان: «ئايا بگه رينهوه بۆ جهنگ له دژى نهوهى بنيامينى برامان يان واز بهيئين؟» يهزدانيش گوتى: «سهر بگه ون، چونكه سبه بخى ده ياندم به ده ستانه وه.» 29 ئينجا نهوهى ئيسرائيل له چوارده وري گيشعا بۆ سه يان دانا و 30 له رۆژى ساييم هيرشيان كرده سهر نهوهى بنيامين و وهك جارى يه كه م و دووه م له نزيك گيشعاوه ريزيان بهست. 31 نهوهى بنيامينيش بۆ بهرنگار بوونه وهى گهل چوونه دهرهوه و له شاره كه دوور كه وتنه وه. وهك دوو جاره كهى پيشتر ده ستيان به ليدانى گهل كرد و نزيكهى سى پياويان له نهوهى ئيسرائيل كوشت، لهو دوو ريگايهى كه يه كيكان سهرده كهوت بۆ بيت ئيل و نهوهى ديكه يان له ده شتوده ره وه بۆ گيشعا ده چوو. 32 نهوهى بنيامين گوتيان: «وهك يه كه م جار له بهرده مماندا به زييون.» بهلام نهوهى ئيسرائيل گوتيان: «با هه ليين و له شاره كه دوور يان بخه ينه وه بهر وه ريگا كان.» 33 ئينجا هه موو پياواني ئيسرائيل له شوينه كانيانه وه هه ستان و له به عل تاماردا

پرزبان بهست، ئیسرائیلیه کان له بۆسه که یانه وه له رۆژئاوای گیفعا راپه رین. 34 له بهرامبه ر گیفعا وه ده هزار پیاوی هه لێژارده له هه موو ئیسرائیله وه هاتن و شه ره که گرم بوو، به لام بنیامینییه کانیش نه یانزانی که چ به لایه یکان به سه رهاتوو هه. 35 جا یه زدان له به رده م ئیسرائیلدا له نه وه ی بنیامینی دا و نه وه ی ئیسرائیل له و رۆژه دا بیست و پینج هه زار و سه د پیاویان له بنیامین له ناو برد و هه موو ته وان هه ش شمشیر به ده ست بوون. 36 ئینجا نه وه ی بنیامین بینیان که تیکشکا ون. پیاوانی ئیسرائیلیش له به رامبه ر بنیامین کشانه وه، چونکه ته وان پشتیان به و بۆسه یه به ستبوو که له گیفعا دا نابوو یانه وه. 37 ئینجا پیاوانی بۆسه که هه ستان و چوونه ناو گیفعا وه و شالاویان برد و به شمشیر له هه موو شاره که یان دا. 38 نیشانه ی تیوان پیاوانی ئیسرائیل و پیاوانی بۆسه که ش ته وه بوو که دوو که لێکی زۆر له شاره که وه به رز بکه نه وه، 39 جا پیاوانی ئیسرائیل له جه نکه که دا ئاو ر ده ده نه وه و ده که رینه وه. پینشتر نه وه ی بنیامین سی پیاویان له نه وه ی ئیسرائیل کوشتبوو و گوتیان: «به دلنیا یه وه وه ک جه نگی یه که م له به رده مماندا به زیوون.» 40 ئینجا کاتییک ستوونی دوو که ل له شاره که به رز بووه وه، نه وه ی بنیامین ئاو ریان دا یه وه بۆ دوا وه و ته ماشایان کرد دوو که ل هه موو شاره که به ئاساندا ده چیت. 41 ئینجا پیاوانی ئیسرائیل که پرانه وه بۆیان و پیاوانی بنیامین تۆقین، چونکه زانیان به لایان به سه رهاتوو هه. 42 جا له به رده م پیاوانی ئیسرائیلدا به ره و ده شتوده ر هه لاتن، به لام شه ره که پینان که بشت و ته وان هه ش چو بوونه ناو شارۆچکه که نه وه لپیان راپه رین و له ناویان بردن. 43 ئینجا بنیامینه کانیان که مارۆ دا و به ئاسانی راویان نان و به رامبه ر به گیفعا له لای رۆژه لاتته وه پینان که بشتنه وه. 44 جا هه ژده هه زار جه نگا وه ری به توانا له بنیامین کوژران. 45 ئینجا به ره و ده شتوده ر سوورانه وه و بۆ تاشه به ردی ریمۆن هه لاتن، جا له رینگادا پینج هه زار پیاویان لێ کوشتن. هه تا گد عۆم راویان نان و دوو هه زار پیاوی دیکه یان لێ کوشتن. 46 له و رۆژه دا بیست و پینج هه زار پیاوی شمشیر به ده ست له بنیامین کوژران و هه موویان جه نگا وه ری به توانا بوون. 47 به لام شه ش سه د پیاو سوورانه وه و به ره و ده شتوده ر هه لاتن بۆ تاشه به ردی ریمۆن و چوار مانگ له وی مانه وه. 48 ئینجا پیاوانی نه وه ی ئیسرائیل که پرانه وه بۆ نه وه ی بنیامین و له ناو هه موو شاره که دا به

شمشیر له خوځيان و نازله کانيان و له هه موو شته کاني شاره کيان دا و هه روه ها هه موو ته و شارو چکانه ي پي گه يشتن سووتانديان.

21 پيشتر پياواني ئيسرائيل له ميچپا سوينديان خواردبوو و گوتبوويان: «کس له ئيمه چکي خوځي ناداته نه وه ي بنيامين بو هاوسه رگيري.» 2 ئينجا گه ل چوون بو بيت ئيل و هه تا ئيواره له ويډا له بهردهم خودا مانه وه و ده نچان بهر زکرده وه و گريان، گرياتيکي به کول. 3 گوتيان: «ئهي يه زداني په روه ردگاري ئيسرائيل، بوچي ته مه له ئيسرائيلدا پرويدا، هه تا ته مرپو نه وه ي ئيسرائيل هوزيک له ده ست بدات؟» 4 بو روي دواتر گه ل زو هه ستا و له ويډا قوربانگايه يکان دروستکرد و قورباني سووتاندين و قورباني هاوبه شيان پيشکاش کرد. 5 ئينجا نه وه ي ئيسرائيل گوتيان: «له هه موو هوزه کاني ئيسرائيل کي بو کوپونه وه که نه هاته بهردهم يه زدان؟» له بهر نه وه ي سوينديان خواردبوو که هه رکه سيک نه يه ته بهردهم يه زدان بو ميچپا، ده بيت بکوژريت. 6 ئينجا نه وه ي ئيسرائيل ئاخيان بو بنياميني برايان هه لکيشا و گوتيان: «ته مرپو هوزيک له ئيسرائيلدا داپرا. 7 بو ته وانهي لئيان ماونه ته وه چي بکهين له باره ي ژنه وه، چونکه ئيمه سويندما ن به يه زدان خواردووه که له چکه کايمان ژنيان نه ده يتي؟» 8 ئينجا گوتيان: «چ هوزيک له هوزه کاني ئيسرائيل نه هاتووه ته بهردهم يه زدان بو ميچپا؟» جا بو يان ده رکه وت کس له دانپشتوواني ياقيش گلعاد بو کوپونه وه که ي توردوگا نه هاتووه، 9 چونکه کاتيک گه ليان ژمارد، ته ماشايان کرد ته نها يه ک پياوېش له دانپشتوواني ياقيش گلعاد نه هاتووه. 10 ئينجا کومه له که دوازه هه زار جهنگاوه ريان بو ته وي نارد و رايان سپاردن و گوتيان: «پرون و دانپشتوواني ياقيش گلعاد بده نه بهر شمشير، به ژن و منداله کانيشه وه. 11 ده بيت ته مه ش بکهين، هه موو نيرويک و هه موو تافره تتيک له ناو ببه ن که له گه ل نيروپالکه وت بيت.» 12 جا له دانپشتوواني ياقيش گلعاددا چوار سه د چکي پاکيزه يان بينيه وه که له گه ل پياو سه رجينيان نه کردبوو، ته وانيان هينا توردوگا که له شيلو ته وه ي له خا کي که نعان بوو. 13 ئينجا هه موو کومه له که نارديان و له گه ل نه وه ي بنيامين ته وانهي له تاشه بهردي ريموندا بوون قسه يان کرد و بانچان کردن بو ئاشتبونه وه. 14 جا له و کاته دا نه وه ي بنيامين گه رانه وه و ته و چکانه يان داني که له ياقيش گلعاد به زيندوويي

هیشتبونیا نه وه، به لام هیشتا به شی هه موو پیاوه کانی نه وهی بنیامینی نه کرد. 15 گه لیش ئاخیان بۆ نه وهی بنیامین هه لکیشا، چونکه یه زدان که لینی کرده ناو هۆزه کانی ئیسرائیله وه. 16 ئینجا پیرانی کۆمه له که گوتیان: «ژن له نه وهی بنیامین نه ماوه، چی بۆ ئه وانی دیکه بکهین له باره ی ژنانه وه؟» 17 پیوسته ده رباز بووه کانی بنیامین میراتگریان هه بیت، تا کو هیچ هۆزیک له ئیسرائیل نه سپرینه وه. 18 ئیمهش ناتوانین له کچه کائمان ژنیان بده پی، چونکه نه وهی ئیسرائیل سوئیدیان خوار دووه و گوتوو یانه، «نه فرته لیکراوه ئه که سه ی ژن ده دات به نه وهی بنیامین.» 19 ئه وه تا هه موو سائیک له شیلو دا جه ژن ده گپن بۆ یه زدان، له باکووری بیت ئیل له رۆژه لاتی ئه و رینگایه ی له بیت ئیله وه سه رده که ویت بۆ شه خه م و له باشووری له قونه.» 20 ئینجا فه رمانیان دا به نه وهی بنیامین و گوتیان: «پرون له ره زه میوه کاندایه بۆ سه بنینه وه و 21 چاوه ری بکه ن هه تا کچانی شیلو ده چنه ناو سه ما کردن، ئینجا ئیوه له ره زه میوه کانه وه وه رنه ده ره وه و هه ریبه که و کچیک له کچه کانی شیلو بۆ خو تان بر فین، بکه رینه وه بۆ خا کی بنیامین. 22 جا ئه گه ر باوک و برا کانیان هاتن بۆ ئه وه ی سکالا مان له لا بکه ن، پئیان ده لئین: «له بهر ئیمه به زه بیتان پئیاندا بیته وه، چونکه له جه نگدا بۆ هه ریبه کانی ژنیان ده ست نه که وت. ئیوه ش تاوانبار نین له شکاندنی سوئیدتان، چونکه به ره زامه ندی خو تان کچه کانتان نه دانی.» 23 ئینجا نه وهی بنیامین ئاویان کرد و به پی ژماره یان ژنیان بۆ خو یان له و سه ما که رانه پفاند، پویشتن و گه پرانه وه بۆ میراته که یان و شارو چکه کانیان بنیاد ناوه و تئیاندا نیشته جی بوون. 24 ئینجا له و کاته دا نه وهی ئیسرائیل هه ریبه که گه پرایه وه بۆ هۆزه که ی و خیله که ی. هه ریبه که له و یوه چووه ده ره وه بۆ میراته که ی. 25 له و سه رده مه دا هیچ پاشایه ک له ناو ئیسرائیلدا نه بوو و هه رکه س ئه وه ی ده کرد که له بهر چاوی خو ی راست بوو.

پرائوس

1 له سهرده می فهرانزه وایه تی رابه ره کان، قاتوقریه ک له خاکه که سهریه لدا. له بیت له حمی یه هوداوه پیاویک خوی و ژنه که ی و دوو کوره که ی کوجیان کرد و په نایان بولاتی مؤتاب برد. 2 ناوی پیاوه که ئەلیمه له خ بوو، ناوی ژنه که شی ناعومی بوو، ناوی دوو کوره که شی مه حلون و کیلیون بوو، له ئەفرا تیه کانی بیت له حمی یه هودا بوون. ئیتر هاتن بولاتی مؤتاب و له وی ژیان. 3 له وی ئەلیمه له خی میردی ناعومی مرد، ناعومی و دوو کوره که ی مانه وه و 4 دوو ژنی مؤتابان هینا، یه کیکیان ناوی عۆریا بوو ئەوه ی دیکه یان پرائوس. له وی بوماوه ی ده سال مانه وه. 5 ئینجا مه حلون و کیلیون مردن، ئیتر ناعومی به بی کور و میرد مایه وه. 6 دوا ی ئەوه ی ناعومی له ولاتی مؤتابدا بیستی که خودا گه له که ی خوی به سه رکردوه ته وه و نانی داوه پینان، خوی و بوو که کانی ههستان و ولاتی مؤتابان به جیپشت. 7 له گه ل دوو بوو که که ی ئەو شویته ی به جیپشت که لپی ده ژیا و ئەو ریگایه یان گرت به ر که ده یگه راندنه وه بۆ خاکی یه هودا. 8 ناعومی به بوو که کانی گوت: «با هه ریه که تان بگه ریته وه بۆ مالی دایکی خوی. خودا پاداشتی ئەو چا که یه تان بداته وه که له گه ل مردوه کان و مندا کردتان. 9 خودا هه ریه که تان له مالی میردی خوی بجه سینیتته وه.» ئینجا ماچی کردن و ئەوانیش به دهنگی به رز گریان. 10 پینان گوت: «ئیمه ش له گه لت دین بولای گه له که ت.» 11 ناعومی گوتی: «کچه کام بگه ریته وه. بۆچی له گه ل من دین؟ ئایا سکم کوری تیدا ماوه بۆ ئەوه ی بین به میردتان؟ 12 بگه ریته وه و برۆن، چونکه پیر بووم و ناتوانم شوو بکه مه وه. وا گویشم ئومیدی ئەوه هه بوو که ئەمشه و شوو بکه مه وه و چهند کوریکیشم بوو، 13 ئایا چاوه رییان ده که ن هه تا گه وره ده بن؟ ئایا له بهر ئەوان خوتان ده به ستنه وه و شوو نا که نه وه؟ نا کچه کام. من له ئیوه زیاتر خه فته ده خوم، چونکه خودا خراپه ی به سه رم هینا.» 14 ئینجا دیسان به دهنگی به رز گریان. عۆریا خه سووی ماچکرد، به لام پرائوس به توندی له باوه شی گرت. 15 ناعومی گوتی: «ئه وه تا عۆریای هیوه رنت گه پرایه وه بولای گه له که ی و خودا وه نده کانی. توش له گه ل ئەو بگه ریته وه.» 16 به لام پرائوس گوتی: «زورم لی مه که به جیت به یلم و وازت لی به یتم، چونکه بۆ

کوی بیچیت ده چم و له هه رکوی بمینته وه ده مینمه وه. گه لی تو گه لی منه و خودای تو خودای منه. 17 له کوی بمریت له وی ده مرم و هه ره له ویش به خاک ده سپی دریم. با یه زدان توندترین سزام بدات، ته گه ره جگه له مردن شتیک من له تو جیا ده کاته وه.» 18 که بینی سووره له سه ره ته وه ی له گه لیدا پروات، ئیتر زوری لی نه کرد. 19 ئینجا هه ردووکیان رویشتن هه تا چونه ناو بیته له حم. کاتیک گه یشتنه بیته له حم شاروچکه که هه مووی له بهر ته وان خرؤشا و گو تیان: «ئایا ته مه ناعۆمییه؟» 20 ته ویش پی گوتن: «پیم مه لئین ناعۆمی»، به لکو پیم بلین مارا چونکه خودای هه ره به توانا ژیا نی زور تال کردم. 21 من به پری رویشتم و خودا به به تالی منی هینایه وه. بوجی به ناعۆمی بانگم ده که ن؟ ته وه تا یه زدان کۆستی خستم، هه ره به توانا تووشی خراپه ی کردم.» 22 ئیتر ناعۆمی و راتووسی مۆتابی بووکی، له ولاتی مۆتابه وه هاتنه وه و له سه ره تالی دروینه ی جو چونه ناو بیته له حمه وه.

2 ته وه بوو میرده که ی ناعۆمی خزمیکی هه بوو به ناوی بوعه ز، که پیاوماقولی هه مان تیره ی ته لیمه له خ بوو. 2 راتووسی مۆتابی به ناعۆمی گوت: «بهیلله با بچم بو کیکه و له دوای هه ره که سیک که له گه لم میهره بان بیته، پاشماوه ی گوله جو هه لگر مه وه.» ته ویش پی گوت: «چکم برۆ.» 3 راتووسیش رویشت و به دوای دروینه که ره کاندای له کیکه یه ک گوله جو ی هه لگرته وه. واریککه وت کیکه که هی بوعه ز بوو که له تیره ی ته لیمه له خ بوو. 4 له و کاته دا بوعه ز له بیته له حمه وه هات و به دروینه که ره کانی گوت: «یه زدان یارمه تیتان بدات.» ته وانیش گو تیان: «با به ره که تی یه زدان له سه ره بیته.» 5 بوعه ز به خزمه تکاره که ی گوت که کرابوو به سه رکار به سه ره دروینه که ره کاندای: «ته م کچه هی کینییه؟» 6 ته ویش وه لای دایه وه: «کچیکی مۆتابیه له گه ل ناعۆمی له ولاتی مۆتابه وه هاتوو، 7 که پی گوتین: «بیکه پین با گوله جو له دوای دروینه که ره کان کۆبکه مه وه.» ئیتر هات و له به یانیسه وه هه تا ئیستا ماوه ته وه، ته نها توژیک نه بیته له ژیر که پره که پشوی دا.» 8 بوعه ز به راتووسی گوت: «گوی بگره کچم. مه پو بو کیکه یه کی دیکه بو گوله جو هه لگرته وه، به لکو لیره به، له لای کچه خزمه تکاره کانم. 9 ته ماشای کیکه که بکه، پیاوه کان له کوی دروینه ده که ن، توش له گه ل ژنه کاندای شوینیان بکه وه. پیاوه کانم ئاگادار کردوو ته وه ده ستت لی نه ده ن. ته گه ر تینوو

بوويت برؤ له كوپه كان ئاو بخۆوه كه پياوه كان ئاوى تيده كهن. 10 پراښوس
 كړتوشى برد و له سهر پروو كهوت، پي گوت: «بؤچى سهره راي بيگانه ييم
 په زامه ندى توم به ده سته پينا و گرنگيت پيدام؟» 11 بؤعه زيش وه لامى دايه وه:
 «به ته واوى هه موو ته و شتانه م پي گوتراوه كه دواى مردنى پياوه كهت بؤ
 خه سووت كړدووه، ته نانه ت وازت له دايك و باوك و نه و خا كهى لي
 له دايك بوويت هيناوه و هاتيت بؤ لاي گه ليك كه پيشتر نه تناسيون. 12
 بايه زدان چا كهى هم كاره ت بداته وه. بايه زدانى په روه ردگارى ئيسرائيل
 به ته واوى پاداشتت بداته وه، نه وهى كه هاتوويت بؤ نه وهى په نا بيه يته ژير
 باله كاني.» 13 نه و يش گوتى: «گوره م با به رده وام له به رچاوت په زامه ندى
 به ده سته پينم، چونكه دلت دامه وه و دلى كاره كه ره كهتت خوش كړد،
 هه رچه نده وه كو به كيكيش نيم له كاره كه ره كانه.» 14 له كاتى ناخوار دندا
 بؤعه ز پي گوت: «وه ره بؤ ژيره. هه نديك نان يينه و بيكه به تيو سر كه كه دا
 و بيخؤ.» نه و يش له لاي درويته كه ره كانه وه دانېشت و بؤعه زيش جؤى
 برژاوى پيدا، تير خواردى و تير بوو، ليشى مايه وه. 15 كاتيك هه ستا بؤ
 نه وهى جؤ هه ليگر يته وه، بؤعه ز فرمانى به پياوه كاني دا: «لييگه رين با له تيو
 كؤله جؤ كانيش جؤ هه ليگر يته وه و نه زيه تي مه دن، 16 له ده سكه كانيش
 بؤى دهر بهين. لييگه رين با هه ليگر يته وه و قسه ي پي مه لين.» 17 نه و يش
 هه تا تيواره گؤله جؤى هه لگر ته وه. پاشان نه وهى هه ليگر تيو وه وه كوتاي و
 نزيكه ي ئيفه يه ك جؤ بوو. 18 جا هه ليگر ت و گه رايه وه ناو شار و خه سووى
 نه وهى بينى كه هه ليگر تيو وه وه. دواى نه وهى كه پراښوس تيرى خوارد،
 نه و خوار د نهى دا به خه سووى كه ما بووه وه. 19 خه سووشى پي گوت:
 «نه مرؤ له كوي گؤله جؤت هه لگر ته وه و له كوي ئيشت كړد؟ با به ره كه تدار
 ييت نه و كه سهى كه چاوى ليته.» نه و يش باسى نه و كه سهى بؤ خه سووى
 كړد كه له ييگه كه يدا ئيشى كړدووه و گوتى: «نه و پياوهى كه نه مرؤ
 له ييگه كه يدا ئيشم كړدووه ناوى بؤعه زه.» 20 ناخو ميش به بووكه كهى
 گوت: «نه و به ره كه تداره له لايه ن يه زدانه وه، نه وهى زيندووان و مردووانى
 ييه ش نه كړدووه له خوشه و يستيه نه گوره كهى.» ئينجا ناخو مى پي گوت:
 «نه و پياوه يه كيكه له خزمه خو ينگره كائمان.» 21 پراښوسى مؤثايش گوتى:
 «هه روه ها پي گوتم: "له گل خزمه تكاره كائمانا بمينه وه هه تا هه موو درويته كه م

ته واو ده کڼ. « 22 ناعۆمیش به پائوسى بوو کى گوت: «چکم وا چا که له گڼ کاره که ره کانی ته و بچیت، نه وه ک له یکلگه یه کى دیکه ته زیه ت بدنه،» 23 به و شیوه یه پائوس هه تا ته واو بوونى دروینه ی گهنم و جو له گڼ کچه خزمه تکاره کانی بۆعه ز له هه لگرتنه وه مایه وه و له گڼ خه سووی ده ژیا.

3 رۆژیکان ناعۆمى خه سووی به پائوسى گوت: «چکم، ئایا هه ول نه ده م مائیکت بۆ په یدا بکه م که تئیدا بجه و یته وه؟ 2 بۆعه ز ته وه ی که له گڼ کچه خزمه تکاره کانی بوویت خزمانه و ته وه تا ته مشه و له سه ر جوخینه که شه نی جو ده کات. 3 خۆت بشۆ و بۆن له خۆت بده و خۆت بگۆره. پاشان برۆ بۆ سه ر جوخینه که، به لام خۆت بۆ پیاوه که ئاشکرا مه که هه تا له خواردن و خواردنه وه ده یته وه. 4 هه رکه پالکه وت، بزانه شوینی پالکه وتته که ی کوپیه. برۆ لای پی هه لیده وه و پالکه وه، ئیتر خۆی پیت ده لیت چی بکه یته.» 5 ته ویش پی گوت: «هه رچییه کت گوت ده یکه م.» 6 ئیتر چوه سه ر جوخینه که و هه موو ته وه ی که خه سووی فه رمانی پیدا کردی. 7 بۆعه ز خواردی و خواردی وه و دلێ خوش بوو و چوه ژوره وه بۆ ته وه ی له قه راغی دانه و ئله کوکراوه که دا پال بکه ویت. ته ویش به دزیه وه چوه ژوره وه و لای پییه کانی بۆعه زى هه لدا یه وه و پالکه وت. 8 له نیوه شه ودا بۆعه ز په شوکا، ئاویری دایه وه و بینی ژتیک له لای پییه وه پالکه وتوره. 9 گوتی: «تۆ کینیت؟» ته ویش گوتی: «من پائوسى کاره که ری تۆم. دامینی کراسه که ت بده به سه ر خزمه تکاره که تدا، چونکه تۆ خوینگری منیت.» 10 ته ویش گوتی: «کچه که م، با تۆ له لایه ن یه زدانه وه به ره که تدار بیت، چونکه ته م چا که یه ی دوا بیت زیاتره له وه ی یه که م جارت. تۆ هه ولت نه داوه شوین لاوان بکه ویت، هه ژار بن یان ده وله مه ند. 11 ئیستاش کچی خۆم، مه ترسه. هه رچییه ک بلێ بۆت ده که م، چونکه هه موو خه لکی شارۆچکه که م ده زانن که تۆ ژتیکى ره وشت به رزیت. 12 راسته من خوینگره م، به لام خوینگریکی دیکه هه یه که له من پئشته ره. 13 ته مشه و بجه وه، به یانی ته گه ر ته و خزمه به مافی پئشینیه یی خزمایه تی هه ستا ته وا باشه، با به جی به ییت. به یه زدانى زیندوو! ته گه ر ته و نه یویست مافی پئشینیه یی خزمایه تی به جی به ییت، ته وا من به جی ده هیتم. تۆ هه تا به یانی پالکه وه.» 14 ته ویش له لای پییه وه پالکه وت هه تا به ره به یان، ئینجا پئش ته وه ی که سیک بتوانیت بیناسیته وه،

ههستا. بۆعهز گوتی: «با کهس نه زانیت که ئافره تیک هاتوه بۆ سه ر
جۆخینه که.» 15 ئینجا بۆعهز به پراووسی گوت: «چارۆکه که ی بهرت بهینه
و بیگره وه.» ئه ویش گرتیه وه و بۆعهزیش شهش پێوانه جۆی کرده ناوی و
دای به سه ر شانیدا. ئینجا بۆعهز چووه ناو شارۆچکه که وه. 16 پراووسیش
که هات بۆ لای خه سووی، خه سووی لێ پرسی: «کچم چیت کرد؟»
ئه ویش پیاوه که هه رچییه کی بۆ کردبوو بۆی گێرایه وه. 17 گوتی: «ئه م
شهش پێوانه جۆیه ئه و پیدام، چونکه گوتی: «به ده سته تالی مه چووه وه لای
خه سووت.»» 18 ئینجا ناخۆمی گوتی: «کچم، دابیشه هه تا ده زانیت کاره که
چی لیدیت، چونکه پیاوه که هیور نایته وه هه تا ئه مرۆ کاره که ته واو نه کات.»

4 هه ر له و ماوه یه دا بۆعهز چوو بۆ لای ده روازه ی شارۆچکه که و له وی
دانیشت. ئه وه بوو کاتیک ئه و خوینگره ی که بۆعهز باسی کرد له ویوه
تیده په ری، بۆعهز گوتی: «خزمه، لابه و لیره دابیشه.» ئه ویش لایدا و
دانیشت. 2 ئینجا بۆعهز ده پیاوی له پیرانی شارۆچکه که برد و پێی گوتن:
«لیره دابنیشن.» ئه وانیش دانیشتن. 3 ئینجا به خوینگره که ی گوت: «ناخۆمی
که له ولاتی مؤتاب که راهه ته وه، پارچه زه و بیه کی هه یه که هی ئه لیمه له خی
برامانه ده یفرۆشیت. 4 منیش پیم وایه ئه رکی منه که پیت بلم له به رده می
دانیشتوان و له به رده می پیرانی که له کم بیکره. ئیتر ئه که ر ده یکریته وه بیکره وه
و ئه که ر نایکریته وه ئه و پیم بلی با بزاتم، چونکه تو له پشتریت بۆ کرینه وه ی،
دوای تو من.» ئه ویش گوتی: «ده یکرمه وه.» 5 بۆعهزیش گوتی: «ئه و
پۆژه ی زه و بیه که له ناخۆمی ده کریت، پێوسته پراووسی مؤتاییش بخوازیت
که ژنی مردووه که به، بۆ ئه وه ی میراته که به ناوی مردووه که بکه یت.» 6
خوینگره که ش گوتی: «من خۆم ناتوانم بیکرمه وه، نه وه ک میراته که ی خۆم
تیکبده م. جا تو خۆت بیکره وه، چونکه من ناتوانم بیکرمه وه.» 7 وا باو
بوو له ئیسرائیلدا بۆ سه لماندنی ئه نجامدانی هه موو کاریکی مافی کرینه وه و
گواسته وه ی خاوه نداریتی مولک، کابرا پێلاوه که ی دابکه نیت و بیداته
لایه نی به رامبه ر. ئیتر ئه مه ئه و نه ریته بوو که له ئیسرائیل ده گیرایه به ر.
8 ئینجا خوینگره که به بۆعهزی گوت: «خۆت بیکره.» ئیتر پێلاوه که ی
دا که ند. 9 بۆعهزیش به پیره کان و هه موو خه لکه که ی گوت: «ئیه و ئه مرۆ
شایه تن که من هه رچییه ک هی ئه لیمه له خ و هه رچییه ک هی کیلیۆن و

مه‌حلۆن بوو له دهستی ناعۆمی کریمه‌وه. 10 هه‌روه‌ها پائۆوسی مۆتابی
 ژنی مه‌حلۆنیشم له خۆم ماره‌ کرد هه‌تا ببیت به ژنم، بۆ ئه‌وه‌ی میراته‌که
 به‌ ناوی مردووه‌که‌ بکه‌م، تاکو ناوی مردووه‌که‌ له‌تیو گه‌له‌که‌ی کویر
 نه‌بێته‌وه‌ و له‌ تۆماری شارۆچکه‌که‌یدا نه‌سپێته‌وه‌. ئیوه‌ ئه‌م‌رۆ شایه‌تن! 11
 هه‌موو خه‌لکه‌که‌ و پیره‌کان که‌ له‌ ناو ده‌روازه‌که‌ دانیشتیوون، گوتیان: «ئێه
 شایه‌تین. با یه‌زدان ئه‌و ژنه‌ی که‌ دێته‌ ماله‌که‌ت وه‌کو پراخیل و لیته‌ی لی
 بکات که‌ بنه‌ماله‌ی ئیسرائیلیان دروستکرد. ئیتر با مه‌زن بیت له‌ ئه‌فراته‌ و
 ناودار بیت له‌ بیت‌له‌حم. 12 هه‌روه‌ها ماله‌که‌ت و ئه‌وه‌ چه‌یه‌ی یه‌زدان
 له‌م ژنه‌ ده‌تداتی وه‌کو بنه‌ماله‌ی پیریز بیت ئه‌وه‌ی له‌ تامار له‌دایک بوو بۆ
 یه‌هودا.» 13 ئیتر بۆعه‌ز پائۆوسی هینا و گواستییه‌وه‌، یه‌زدانیش سکپربوونی
 پنی به‌خشی و کورپکی بوو. 14 ژنان به‌ ناعۆمییان گوت: «ستایش بۆ ئه‌وه
 یه‌زدانه‌ی ئه‌م‌رۆ بێ خوینگری نه‌کردیت. با ناوی بۆعه‌ز له‌ ئیسرائیلدا ده‌نگ
 بداته‌وه‌. 15 ده‌بێته‌ نوێکه‌ره‌وه‌ی گیانت و له‌ پیریتدا به‌خپوت ده‌کات،
 چونکه‌ له‌ بووکه‌که‌ت بووه‌ که‌ تۆی خۆشده‌وێت و بۆتۆ له‌ چه‌وت کور
 باشتره‌.» 16 ناعۆمیش کوره‌که‌ی هه‌لگرت و له‌ باوه‌شی کرد و بوو به
 دایه‌نی. 17 ژنه‌ دراوسینکان گوتیان «کورپک له‌دایک بوو بۆ ناعۆمی» و
 ناویان لینا عوبید، که‌ باوکی یه‌سای باوکی داود بوو. 18 ئه‌مانه‌ش نه‌وه‌کانی
 پیریزن: پیریز باوکی هه‌سرۆن بوو، 19 هه‌سرۆنیش باوکی رام بوو، رامیش
 باوکی عه‌میناداب بوو، 20 عه‌مینادابیش باوکی نه‌حشۆن بوو، نه‌حشۆنیش
 باوکی سه‌لمۆن بوو، 21 سه‌لمۆنیش باوکی بۆعه‌ز بوو، بۆعه‌زیش باوکی عوبید
 بوو، 22 عوبیدیش باوکی یه‌سا بوو و یه‌ساش باوکی داود بوو.

یه که م ساموئیل

1 پیاوئیک هه بوو له پاماته یی چوفیه کان له ناوچه شاخاوییه کانی ته فریام، ناوی ته لقانه ی کوری یه رۆحامی کوری ته لیهوی کوری توحوی کوری چوفی ته فریامی بوو. 2 دوو ژنی هه بوو، یه کینیکان ناوی هه نا و تهوی دیکه یان ناوی په نینا بوو، په نینا مندالی هه بوو، به لام هه نا مندالی نه بوو. 3 ته م پیاوه هه موو سالیکی له شارۆچکه که یه وه ده چوو بۆ کۆتۆشبردن و سه ربرینی قوربانی بۆ یه زدانی سوپاسالار له شیلۆ و له ویی دوو کوره که ی عیلی کاهینی یه زدان بوون، که یه کینیکان ناوی حۆفی و تهوی دیکه یان ناوی فینه حاس بوو. 4 جا که رۆژی ته وه هات ته لقانه قوربانی سه ربریت و به شی په نینای ژنی و هه موو کور و کچه کانی بدات، 5 به لام دوو به شی دایه هه نا، چونکه هه نا ی خو شده ویست هه رچه نده یه زدان مندالی نه بوو. 6 هه وییه که شی به رده وام په ستی ده کرد بۆ ته وه ی بیزاری بکات، چونکه یه زدان وه جانخی کوێر کرد بوو. 7 سال له دوای سال هه ر کاتیکی هه نا ده چوووه مالی یه زدان، هه وییه که ی وای ده کرد و تاوا په ستی ده کرد، بۆ یه هه نا ده ستی به گریان کرد و نانی نه خوارد. 8 ئیتر ته لقانه ی میزدی پی گوت: «هه نا، بۆچی ده گریت و نان ناخۆیت؟ بۆچی دلگرا نیت؟ ئایا من له ده کور چاکتر نیم بۆت؟» 9 له دوای ته وه ی له شیلۆ نانیان خوارد و خواردی پیاوه وه، هه نا هه ستا، عیلی کاهینیش له سه ر کورسییه ک له لای چوار چیوه ی ده رگای چادری په رستی یه زدان دانیشتبوو. 10 هه ناش به په ژاره وه نوێژی بۆ یه زدان کرد و دایه پرمه ی گریان. 11 هه نا نه زریکی کرد و گوتی: «یه زدانی سوپاسالار، ته گه ر به راستی ته ماشای دامای کاره که ره که ت بکه یت و به یادی خۆتم به ینیته وه، کاره که ره که ت له بیر نه که یت و کوریکێ پییده یت، ته وا من ژبانی کوره که به یه زدان ده به خشم و گوێزان به سه ر سه ریدا نایه ت.» 12 ته وه بوو که له به رده م یه زدان زۆر نوێژی کرد و عیلیلش سه یری ده می ده کرد، 13 هه ناش له دلی خۆیدا ده یگوت و ته نها لیه کانی ده جولانه وه و ده نگه نه ده بیسترا، عیلی وای زانی سه رخۆشه. 14 جا پی گوت: «هه تا که ی سه رخۆش ده بیت؟ شه رابه که ت له خۆت دوور بخره وه.» 15 هه ناش وه لامی دایه وه و گوتی: «نه خیر گه وره م، من ژتیکی دلته نگم، شه راب و خواردنه وه ی مه ستیم»

نه خواردووه ته وه، به لکو دهردی دلی خوم له بهردهم یه زدان هه لده پریم.

16 کاره که ره که ت به کچیکي به دکار مه زانه، له بهر خهم و خه فته تی زورم، هه تا ئیستا قسم ده کرد.» 17 عیلیلش وه لای دایه وه و گوئی: «پرؤ به سه لامه تی و با خودای ئیسرائیل ته و داوا کاریه ت پیدات که لیت داوا کردووه.» 18 هه ناش گوئی: «با که نیه که ت له بهر چاوانت په سه ند بیت.»

ئینجا هه نا به ریگی خویدا رویش و نانی خوارد و خهم له پرووی ره و بیه وه. 19 به یانی زو له خه و هه ستان و له بهردهم یه زدان کپوشیان برد و گه رانه وه، هاتنه وه ماله که ی خویان له رانه. ئیتر ته لقانه له گه ل هه نای ژنی جووت بو و یه زدانیش به یادی خوی هینایه وه. 20 ته وه بو له و ساهه دا هه نا سکی پر بو، کورنکی بو و ناوی لینا ساموئیل و گوئی: «داوام له یه زدان کرد.» 21 ئینجا ته لقانه و سه رجه م ماله که ی چون بو سه برین قوربانی سالانه بو یه زدان و به جینانی نه زره که ی. 22 به لام هه نا نه چوو و به میرده که ی گوئی: «پاش ته وه ی کوره که له شیر ده پردریته وه، ده بیه هه تا له بهردهم یه زدان پیشکش بکریت و هه تاهه تایه له وی بمینیته وه.» 23

ته لقانه ی میردیشی پی گوئی: «خوت چی به باش ده زانیت ته وه بکه و بمینوه هه تا له شیریه وه، ته نها با یه زدان وشه ی خوی بچه سپینیت.» جا هه نا مایه وه و شیریه به منداله که ی دا هه تا ته و کاته ی له شیریه برپیه وه. 24 پاش ته وه ی له شیریه برپیه وه، له گه ل خوی سه ری خست له گه ل گایه کی سی سالان و یه ک ئیفه ئارد و مه شکه یه ک شهراب و هینای بو مالی یه زدان له شیلو، کوره که ش هیشتا مندال بو. 25 ئینجا گایه که یان سه بری و کوره که یان هینایه لای عییل، 26 هه نا گوئی: «گوره م! منت له یاده؟ دلنیا به من ته و ژنم که لیره له لای تو وه ستام و نویم کرد بو یه زدان، 27 له پیناوی ته م منداله نویم کرد و یه زدانیش داوا کاریه که ی پیدام که لیم داوا کرد. 28 له بهر ته وه منیش ده یده مه وه یه زدان، بو ته وه ی به درژایی ژبانی ته رخان بکریت بو یه زدان.» ئیتر ساموئیل له وی مایه وه و یه زدانی په رست.

2 هه نا نویری کرد و گوئی: «دلّم به یه زدان شاده، سه رم به یه زدان به رزه. پیکه نیم به دوژمنه کانم دیت، له بهر ته وه ی شادمانم به رزگاریه که ت. 2 «که س نییه پرؤز وه ک یه زدان، بیجگه له تو که س نییه، هیچ تاشه به ردیک نییه وه ک خودامان. 3 «به لووتبه رزی زوره وه مه دوین،

با قسه ی زل له ده متان دهرنه چیت، چونکه یه زدان خودایه کی به تا گایه،
 ته وه کاره کان هه لده سه نگی نیت. 4 « که وانی پاله وانه کان تیکشکینزان و
 شکستخوار دووه کانیش هیزیان به بهردا کرا. 5 تیره کان خو یان به کری دا
 بو نان و برسییه کانیش نانیا ن له بهر مایه وه. نه زوک حهوت مندالی بو و
 ته وه ی کوری زور بو نائومید بو و. 6 «یه زدان مرو ف ده مرینیت و
 زیندووشی ده کاته وه، ده بیاته جیهانی مردووان و هه لیشیده سینیته وه. Sheol
 h7585) 7 یه زدان مرو ف هه ژار و ده وله مند ده کات، نرم ده کاته وه و
 به رزیشی ده کاته وه. 8 ته وه هه ژار له ناو خو ل راست ده کاته وه، کولیش
 له ناو زبلخانه به رز ده کاته وه، هه تا له گه ل میران دایانیشینیت و ته ختی
 شکومه ندی بکات به میراتیان. «له بهر ته وه ی کوله که کانی زه وی هی
 یه زدان، جیهانی له سهر دانا وه. 9 پی خوشه ویستانی خو ی ده پارینیت،
 به لام به دکاران له تاریکیدا بیده نگ ده بن. «مرو ف به هیز زال ناییت، 10
 نه یارانی یه زدان تیکده شکینزین. هه ره به رز به سه ریاندا ده گرمینیت، یه زدان
 حوکم به سهر ته وپه ری زه ویدا ده دات. «هیز به پاشای خو ی ده دات،
 سه ری ده ستیشانکرا وه که ی به رز ده کاته وه.» 11 ئینجا ته لقانه گه رایه وه
 رامه بو مالی خو ی، به لام منداله که له لای عیلی کاهین خزمه تی یه زدانی
 ده کرد. 12 کوره کانی عییش به دکار بوون و یه زدانیا ن نه ده ناسی. 13
 به پی رپوره سی کاهینیتی له گه ل گه ل، کاتیک هه رکه سینک قوربانیه کی
 پیشکش ده کرد، خزمه تکاری کاهینه که له کاتی لینانی گو شته که ده هات
 و چه نگالیک سی ددانی له ده ست بو و، 14 ده یکرد به ناو له گه نه که یان
 ده فره که یان تا وه که یان مه نجه له که. هه رچی به سهر چه نگاله که وه ده بو و،
 کاهین بو خو ی ده برد. له شیلو به م شیوه یان ده کرد له گه ل هه مو و ته و
 ئیسرا ئیلیانیه ی ده هاتنه ته وی. 15 هه روه ها پیش ته وه ی پیوه که بسو ویتین،
 خزمه تکاره که ی کاهین ده هات و به و پیا وه ی ده گوت که قوربانیه که ی
 کرد بو و: «گو شت بده به کاهین بو برژاندن، چونکه گو شتی کولوت لی
 وه رنا گریت، به لکو ته نها خاو.» 16 پیا وه که ش پی ده گوت: «با یه که م
 جار پیوه که بسو ویتین، پاشان هه رچی ته وه ی ئاره زووی ده که یت بیبه.»
 ته ویش ده یگوت: «نا، به لکو ئیستا ده یده یت، ته گه ر نا، به زور ده بیبه م.»
 17 جا گونا هی هه رزه کاره کان له به رده م یه زدان زور گه وره بو و، چونکه

خه لکی سووکایه تییان به پیشکه شکرای یه زدان ده کرد. 18 به لام ساموئیل هه ره له منداییه وه له بهردهم یه زدان خزمهتی ده کرد و ئیفؤدئیکی که تانی له بهر بوو. 19 دایکیشی سال له داوای سال که وایه کی بچوکی بو دروستده کرد و که له گه ل میرده که ی ده پرؤیشت بو سه برینی قوربانی سالانه بوی ده برد. 20 عیلیلش بو ته لقانه و ژنه که ی داوای به ره که تی کرد و گوئی: «یه زدان له م ژنه وه وه چه ت بو بخاته وه له حیاتی ته وه ی نوژی بو کرد و به یزدانی دا.» ئینجا چونه وه بو ماله که ی خویمان. 21 جا که یه زدان حه نای به سه ر کرده وه، سکی پر بوو و سی کور و دوو کچی بوو. له و ماوه به دا ساموئیلی کوری له بهردهم یه زداندا گه و ره بوو. 22 عییل زور پیر بوو و هه موو ته و شتانه ی بیسته وه که کوره کانی ده ره ق به ئیسرائیل ده یان کرد و ههروه ها چون جوت ده بوون له گه ل ته و ژنانه ی له بهردهم ده رگای چادری چاوپیکه و تندا خزمه تیان ده کرد. 23 جا لپی پرسین: «بوچی ته م شتانه ده که ن؟ له لای هه موو ته م گه له من ره فتاره خراپه کاتنام بیستوه. 24 نه خیر کوره کاتم، ته وه وه والی که ده بیستم له تیو گه لی یه زدان بلا و ده کرئیه وه باش نییه. 25 ته گه ر که سییک ده ره ق به که سییک گونا به کات، خودا ناو بیروانی ده کات، به لام ته گه ر که سییک ده ره ق به یه زدان گونا به کات، کی دا کزکی لی ده کات؟» به لام گوئیان له قسه ی باویکان نه گرت، چونکه یه زدان خوازیار بوو بیامرئیت. 26 به لام ساموئیلی مندال به رده وام بوو له گه شه کردن، یه زدان و خه لکیش زیاتر لپی رازی ده بوون. 27 ئینجا پیاویکی خودا هات بو لای عییلی و پی گوت: «یه زدان ته مه ده فهرمویت: ئایا من به ئاشکرا خومم بو مالی باوکت ده رنه خست، کاتیک له میسر له مالی فیرعه ون بوون؟ 28 له تیو هه موو هؤزه کانی ئیسرائیلدا هه لئبژارد بوو ته وه ی بییت به کاهینم، سه ربکه ویت بو سه ر قوربانگا که م، بخورم بو بسووتئیت و له بهردهمدا ئیفؤد له بهر بکات. من هه موو قوربانیه به ئاگره کانی نه وه ی ئیسرائیل به مالی باوکت دا. 29 ئیتر بوچی سووکایه تی به قوربانی و پیشکه شکراره که م ده که ن، ته وه ی له نشینگه که دا فهرانم پی کردوه؟ بوچی له من زیاتر ریژ له کوره کانت ده گرت، به یه که م به ری هه موو پیشکه شکراره کانی ئیسرائیلی گه له که م خوتان قه له و ده که ن؟» 30 «له بهر ته وه یه زدان په روه ردگاری ئیسرائیل ده فهرمویت: ”بیگومان من فهرمووم، مالی

تو و مالی باوکت هه تاهه تایه له بهرده مەم هاتوچۆ ده کەن، "به لام ئیستا یه زدان ده فەر مویت: "له من به دوور بیئت! ئەوهی پریم بگریت ریزداری ده کەم، ئەوانه ی سووکایه تیم پئی بکەن سووک ده بن. 31 رۆژیک دیت هیزی بازووی خۆت و هیزی بازووی مالی باوکت له ناوده بهم، له بنه ماله کە تدا کەس ناگاته ته مەنی پیری. 32 تهنگانه له نشینگه کەم ده بینیت، سه ره پای ئەو چا کە یه ی بو ئیسرا ئیلی ده بیئت، هه تاهه تایه له بنه ماله کە تدا کەس ناگاته ته مەنی پیری. 33 هه ره یه کیک له ئیوه کە له قوربانگا کە ی خۆم نه پیرمه وه ئەوه بو کوی رایی هاتن بو چاوه کانت و داخبوونی دلته، هه موو وه چه ی ماله کە ت له گه نجییدا ده مر ن. 34 «ته مه ش نیشانه یه بو ت، به سه ره دوو کوره کە تدا دیت، به سه ره خو فنی و فینه حاس، له یه ک رۆژدا هه ره دوویان ده مر ن. 35 کاهینیکی دل سو ز بو خۆم داده نیم کە ئەوه ی له دل و ده روو نمدا یه بی کات و مالیکی ئاسووده ی بو بنیاد ده نیم و له بهرده م ده ستی نیشانکراوه کەم به در یزایی رۆژان هاتوچۆ ده کات. 36 هه ره کە سیکی ش کە له بنه ماله کە ت ده مینیت هه وه دیت تا کو بو پارچه زیویک و کولیره یه ک کړنۆش بو ئەو کاهینه بیات، ده لیت: "هه رکیکی کاهینی تیم پئی بسپیره بو ئەوه ی بتوانم کولیره یه ک بخۆم."»

3 ساموئیلی مندالیش له لای عیلى خزمهتی یه زدانی ده کرد و له و رۆژانه دا فرمایشتی یه زدانیش ده گهن بوو، پئشینی ش زۆر پرانه ده گه یه ترا. 2 له و کاته ی عیلى چاوه کانی کر بیوون و توانای بینینی نه بوو، شه ویکیان له شوینه کە ی خۆیدا پالکه وتبوو، 3 ساموئیلیش له چادری په رستنی یه زدان پالکه وتبوو، کە سندوقی خودای لیبوو، به ره له وه ی چرای خودا بکوژیت هه وه، 4 جا یه زدان ساموئیلی بانگ کرد. ئەویش گوئی: «ئه وه تام.» 5 ئینجا رایکرد بو لای عیلى و گوئی: «ئه وه تام، چونکه بانگت کردم.» عیلىش گوئی: «بانگ نه کردوویت، بگه رپۆه و پالکه وه.» ئەویش رۆشت و پالکه وته وه. 6 یه زدان دووباره ساموئیلی بانگ کرده وه، ساموئیلیش هه ستا و بو لای عیلى رۆشت و گوئی: «ئه وه تام، چونکه بانگت کردم.» عیلىش گوئی: «کوړم بانگ نه کردوویت، بگه رپۆه و پالکه وه.» 7 ساموئیلیش هیشتا یه زدانی نه ناسیبوو و هیشتا فرمایشتی یه زدانی بو پرانه گه یه ترا بوو. 8 بو سییه م جار یه زدان ساموئیلی بانگ کرده وه، ئەویش هه ستا و رۆشت بو لای عیلى و گوئی:

«ئەو تام، چونكە بانگت كردم.» ئىنجا عىلى تىگەشت كە يەزدانە مندالە كە بانگ دەكات. 9 جا عىلى بە ساموئىلى گوت: «بۆ و پالڭكەو، ئەگەر بانگى كردىت، لى:» بفرموو يەزدان، بەندەت گوتى گرتووه.» ساموئىلىش پۇيشت و لە شوينە كەى خۆى پالڭكەوتەو. 10 ئىنجا يەزدان هات و وەستا و وەك جارەكانى پۇشو بانگى كرد: «ساموئىل! ساموئىل!» ساموئىلىش گوتى: «بفرموو، بەندەت گوتى گرتووه.» 11 يەزدانىش بە ساموئىلى فرموو: «ئەو تا من لەناو ئىسرائىلدا خەرىكە شتىك دەكەم، كە گوتىيەكانى هەر كە سىك بىبىستىت بزرنگىتەو. 12 لەو رۇژەدا هەموو ئەوئەى لە دژى عىلىم فرموو سەبارەت بە مالە كەى، لە سەرەتاو هەتا كۆتايى جىيە جىي دەكەم. 13 من پىم پرا گەياند كە بۆ هەتا هەتا يە سزا بەسەر بنە مالە كەيدا دەسە پىم لەبەر ئەو گوناھەى كە خۆى دەزائىت، چونكە كورەكانى كىفران بە خودا كرد و ئەوئەى رى لى نەگرتن. 14 لەبەر ئەو سۆيىدەم بۆ مالى عىلى خوارد، كە تاوانە كەى بنە مالەى عىلى هەرگىز كە فارەتى بۆ نە كرىت، نە بە قوربانى سەربراو و نە بە پۇشكە شىكراو.» 15 ئىنجا ساموئىل هەتا بە يانى پالڭكەوت و دەرگاكانى مالى يەزدانى والا كرد. ساموئىل ترسا ئەو بىننە بۆ عىلى باس بكات، 16 بەلام عىلى ساموئىلى بانگكرد و گوتى: «كورم، ساموئىل.» ئەوئەى گوتى: «ئەو تام.» 17 عىلى گوتى: «ئەو قسە يە چى بوو كە پىي فرموويت؟ تىكايە لى مەشارەو. خودا توندترىن سزات بدات، ئەگەر وشە يە كم لى بشارىتەو لە هەموو ئەوئەى پىي فرموويت.» 18 ساموئىلىش تەواوى فرمووده كەى پى گوت و هىچى لى نەشاردەو، ئەوئەى گوتى: «خۆى يەزدانە، ئەوئەى بە باشى بزائىت با بىكات.» 19 ساموئىل گەشەى دەكرد، يەزدانىش لەگەلى بوو، نەپەشت هىچ يەكىك لە قسەكانى ساموئىل بشكىت. 20 جا هەموو ئىسرائىل هەر لە دانەو هەتا بىرى شابەح زانىيان كە ساموئىل متمانە پىكراو بىت بە پىغەمبەرى يەزدان. 21 يەزدان بەردەوام لە شىلو خۆى بۆ دەر دەخست، چونكە لەوئەى بە رىگەى فرمايشتە كە يەو خۆى بۆ ساموئىل ئاشكرا كرد بوو.

4 ئىتر پەيامى ساموئىل بە هەموو ئىسرائىل گەشت. ئىسرائىلىش بۆ بەرەنگار بوونەوئەى فەلەستىيەكان بۆ شەر چوونە دەرەو و لەلای بەردى يارمەتى توردوگانان دامەزراند، فەلەستىيەكانىش لەلای ئەفقىق. 2 ئىنجا

فهلهستیه کان بهریان بهست بۆ بهرهنگار بوونهوهی ئیسراییل و شهر
 هه لگرسا، ئیسراییل له پرووی فهلهستیه کان بهزین و تهوانیش له بهرهی
 جهنگه که دا، نزیکهی له چوار ههزار پیاویان دا. 3 ئینجا سهربازه کان
 گه رانهوه بۆ توردوگا که و پیرانی ئیسراییل پرسییان: «بۆچی یهزدان ته مپۆ
 ئیمه ی بهرامبهر به فهلهستیه کان بهزاند؟ با سندوقی پهیمانی یهزدان له شیلوو
 بهینین بۆ ئیره، با بیته نیومانهوه و له دهست دوژمنه کائمان رزگارمان بکات»،
 4 جا گه ل ناردیان بۆ شیلوو و له ویوه سندوقی پهیمانیان هه لگرت، که هی
 یهزدانی سوپاسالاره، تهوهی له تیوان که پرو بهکان له سه رتهخت دانیشتوووه.
 دوو کوره که ی عیلیلش، حۆفنی و فینه حاس له وی له گه ل سندوقی پهیمانی
 خودا بوون. 5 تهوه بوو له کاتی چوونه ناوهوهی سندوقی پهیمانی یهزدان بۆ
 ناو توردوگا که، هه موو ئیسراییل به دهنگیکی بهرز هاواریان کرد که زهوی
 لهزاند. 6 فهلهستیه کانیش گوئیان له دهنگی هاواره که بوو و گوئیان:
 «دهنگی ته م هاواره بهرزه چی بوو له ناو توردوگای عیبرانییه کان؟» جا که
 زانیان سندوقی یهزدان هاتوو ته ناو توردوگا که، 7 فهلهستیه کان ترسان،
 چونکه گوئیان: «خوداوه ندیک هاتوو ته ناو توردوگا که وه!» ههروه ها
 گوئیان: «قورمان به سه ر! چونکه هه رگیز پیشتر شتی وا نه بووه. 8 قورمان
 به سه ر! کی له دهست ته و خوداوه نده توانادارانه فریامان ده که ویت؟ ته وانه
 ته و خوداوه ندانه که له چۆله وانیدا گه لی میسریان تووشی هه موو جوړه
 ده ردیک کرد. 9 فهلهستیه کان به هیزین و پیاوین! ته گینا ده بنه کۆیله ی
 عیبرانییه کان، وه ک چۆن ته وان کۆیله ی ئیوه بوون. جا پیاوین و بجه نگی!»
 10 ئیتر فهلهستیه کان جهنگان و ئیسراییل بهزی و هه ریه که و به ره و
 چادره که ی هه لات و کوشتاره که زۆر گه و ره بوو، سی هه زار سه ربازی
 پیاده له ئیسراییل کوژران. 11 سندوقی خودا دهستی به سه ردا گیرا و
 هه ردوو کوره که ی عیلیلش، حۆفنی و فینه حاس کوژران. 12 پیاوینکی
 بنیامینیش له به ره ی جهنگه وه پاریکرد و هه ر له و رۆژدها هاته شیلوو، جله کانی
 درابوون و سه ری تۆزای بوو. 13 هات و بینی و عییلی له سه ر کورسییه ک
 له قه راغ ریگا که دانیشتوووه و چاوه رییه تی، چونکه دلی بۆ سندوقی خودا له
 مه راقدا بوو. کاتیک پیاوه که هاته ناو شارۆچکه که و هه واله که ی را گه یاند،
 هه موو شارۆچکه که هاواریان لی به رزبووه وه. 14 عیلیلش گوئی له دهنگی

هاواره که بوو و گوتی: «دهنگی ته و هاتواواره چیه؟» ټینجا پیاوه که به په له هات و به عیلي را گه یاند. 15 عیليش ته مهنی نه وود و ههشت سال بوو و چاوه کانی له دستدا بوو و توانای بینینی نه بوو. 16 پیاوه که به عیلي گوت: «من له بهره ی جهنگه وه هاتووم و هه رته مړو من له بهره که هه لاتووم.» عیليش پرسى: «چی روویدا، کورم؟» 17 هه والدهره کهش وه لامي دایه وه و گوتی: «ټیسراييل له بهر دهم فه له ستييه کان هه لات و هه روه ها به ز بينيكي گه وره له ناو سوپادا روویدا و هه روه ها هه ردوو کوره که ت، خوځنی و فينه حاس کوژران، سندوقی خوداش ده ستي به سهردا گیرا.» 18 جا که باسی سندوقی خودا کرا عیلي له سهر کورسييه که بهره و دواوه کهوت به لای دهر وازه که دا و ملی شکا و مرد، چونکه پیاوینکی پیر و قورس بوو، چل سال پابه رایه تی ټیسراييلی کرد. 19 بوو که کی عیلي، ژنه کی فينه حاس سکی پر بوو، له مانگی خو ی بوو، کاتیک بیستی سندوقی خودا بردراوه و خه زوور و میزده که شی مردوون، ژانی گرت و مندالی بوو. ژانه کی زوری بو هینا، 20 له سهر مه رگدا ته و ژانه ی به سهر یه وه وه ستابوون پیمان گوت: «مه ترسه، چونکه کوریکت بووه.» به لام وه لامي نه دایه وه و گوئی پینه دا. 21 مندا له که شی ناونا ټیخاڅو د و گوتی: «شکو مه ندی له ټیسراييل دامالرا»، له بهر بردنی سندوقی خودا و مردنی خه زوور و میزده کی. 22 هه روه ها گو تیشی: «شکو مه ندی له ټیسراييل دامالرا، چونکه سندوقی خودا بردرا.»

5 فه له ستييه کانیش سندوقی خودایان برد و له بهر دی یارمه تیه وه هینایان بو ته شډو د. 2 ټینجا فه له ستييه کان سندوقی خودایان برد و هینایان بو په رستگای داگون و له ته نیشته داگون دایاننا. 3 جا ته شډو د یه کان بو سبه یی به یانی زوو له خه و هه ستان و بینیان وا داگون له بهر دهم سندوقی یه زدان به دمه دا که وتووه! ټینجا داگونیان هه لگرت و له شوینه کی خو ی دایانایه وه. 4 بو سبه یی به یانی زوو له خه و هه ستان و بینیان وا داگون له بهر دهم سندوقی یه زدان به دمه دا که وتووه، سهری داگون و هه ردوو ده ستي پراونه ته وه و له سهر سه کوی دهر وازه که دناون، ته نها به شی سهر وه ی په یکه ری داگون ماوه ته وه. 5 له بهر ته وه کاهینه کانی داگون و هه موو ته وانه ش که ده چنه ناو په رستگای داگون له ته شډو د، هه تا ته مړو ش پی ناپین به سهر سه کوی بهر دهر وازه که دا. 6 یه زدان به ده ستيکی به هیز له خه لکی

ئەشەدۆد و دەوروبەرى دا، خراپەى بەسەرھەيتان، تووشى ئاوسانى جەستەى
 كەردن. 7 كاتىك پىاوانى ئەشەدۆد بىنيان وايە، گوتيان: «نايىت سندوقى
 خوداوەندى ئىسرائىل لەلامان بىئىتەو، چونكە دەستى لەسەر ئىيە و لەسەر
 داگۆنى خوداوەندمان قورس بوو.» 8 جا ناردىان و ھەموو حوكمرانە
 ھەلەستىيەكانيان بۆلاى خۆيان كۆكردەو و گوتيان: «چى لە سندوقى
 خوداوەندى ئىسرائىل بگەين؟» ئەوانىش وەلاميان داھەو: «با سندوقى
 خوداوەندى ئىسرائىل بگوازىتەو بۆ گەت.» ئىنجا سندوقى خوداى
 ئىسرائىليان بۆ گەت گواستەو. 9 بەلام پاش ئەوھى گواستيانەو، يەزدان
 دژايەتى شارەكەى كەرد و زۆر بە توندى ئەوانى تۆقاند، لە خەلكى شارەكەى
 دا، لە بچووكەو ھەتا گەورە، تووشى ئاوسان ھاتن. 10 ئىنجا سندوقى
 خوداىان بۆ قەرقۆن نارد. جا كە سندوقى خودا چوھە ناو قەرقۆنەو،
 قەرقۆنەىكان ھاواريان كەرد و گوتيان: «سندوقى خوداوەندى ئىسرائىليان بۆ
 ناو ئىيە گواستەو ھەتا خۆمان و گەلەكەمان بكوژن.» 11 جا ناردىان و
 ھەموو حوكمرانە ھەلەستىيەكانيان كۆكردەو و گوتيان: «سندوقى خوداى
 ئىسرائىل بئىرن و با بگەرپتەو بۆ شوپنەكەى خۆى، با خۆمان و گەلەكەمان
 نەمرين.» لەبەر ئەوھى ترسى مردن لەناو ھەموو شارەكەدا ھەبوو و دەستى
 خودا لەوى زۆر قورس بوو. 12 ئەوانەش كە نەمردن تووشى ئاوسان
 بوون، ھاوارى شارەكە بۆ ئاسمان بەرزبووھەو.

6 جا سندوقى يەزدان ھەوت مانگ لە خاكى ھەلەستىيەكان بوو. 2
 ھەلەستىيەكانىش كاھين و فالگەرەوھەكانيان بانگكرد و گوتيان: «چى لە سندوقى
 يەزدان بگەين؟ پىيان بۆن لەگەل چى بىئىرپنەو بۆ شوپنەكەى خۆى.» 3
 ئەوانىش گوتيان: «ئەگەر سندوقى خوداوەندى ئىسرائىلتان ناردەو، ئەوا بە
 دەستى بەتال مەبئىرەو، بەلكو بە تەواوى قوربانى تاوانى لەگەل بئىرن.
 ئىنجا چاك دەبنەو و دەزانن بۆچى دەستى لەسەر ئىو ھەلەگرتوھە.» 4
 پرسىيان: «ئەو قوربانى تاوانە چىيە كە بۆى بگەرپنەو؟» ئەوانىش وەلاميان
 داھەو: «بەپى ژمارەى حوكمرانە ھەلەستىيەكان، پىنج پارچە زېر لە شىوھى
 ئاوسان و پىنج جرجى زېر، چونكە خۆتان و حوكمرانەكانتان تووشى ھەمان
 دەرد بوون. 5 چەند پارچە زېرپىك لە شىوھى ئاوسان و جرجەكانتان
 دروستبەكەن كە زەوى تىكەدەن و خوداى ئىسرائىل شكۆدار بگەن،

به لكو ده ستي له سهر خوټان و خوداوه نده كاتتان و خا كه تان سووك
بكا ته وه. 6 بوجي دلي خوټان رهق ده كهن، وهك ميسر بيه كان و فيرعه ون
دلي خوټان ره فكرد؟ كاتييك خودا به توندوتيزي هه لسوكه وتي له گه لدا
كردن، ثايا ئيسرا ئيليه كانيان نازاد نه كرد و به شوييني خوټاندا نه روئيشتن؟ 7
«ئيس تاش عه ره بانه يكي نوي تاماده بكن، له گه ل دوو مانگاي شيرده ر كه
هه تا ئيس تان نيريان له مل نه كرايبت. مانگا كان به عه ره بانه كه وه به ستنه وه
و گويزه كه كانيان لي دوور بخه نه وه و بيانگه ريننه وه ناو پشتيره كه. 8 ئينجا
سندوقي يه زدان بيهن و بيخه نه سهر عه ره بانه كه، نه و شتومه كه زيړه ي كه
وهك قورباني تاوان بوي ده گه ريننه وه له سندوقيكي ديكه دا له لايه وه
داينين. عه ره بانه كه به رولا بكن با پروات، 9 به لام سهر بكن نه گه ر هاتوو
به ريگاي سنوره كه ي خوي سهر كه وت به ره و يبت شه مه ش، نه و يه زدان
نه به لا گه وره يه ي به سهر ماندا هيناوه، نه گه ر نا نه و ده زانين كه ده ستي
نه ولي نه داوين و به ريگه كه وت به سهر مان هاتوو.» 10 پياوه كانيش به م
جوړه يان كرد، دوو مانگاي شيرده ريان برد و له عه ره بانه كه به ستيا نه وه،
گويزه كه كانيان له پشتيره كه به ند كرد، 11 سندوقي يه زدانيشيان له گه ل
سندوقي پارچه زيړه كان له شيوه ي تاوسان و جرحه زيړه بانه كان خسته سهر
عه ره بانه كه. 12 جا مانگا كان ريگ پرووه و ريگاي يبت شه مه ش رپيان
گرته بهر و هه ردوويكان به يهك ريگادا ده روئيشتن و ده يان روئرانده، نه به لاي
پاست و نه به لاي چه پدا لايان نه دا، حوكرانه فه له ستيه كانيش به دو ايانه وه
هه تا سنووري يبت شه مه ش روئيشتن. 13 خه لكي يبت شه مه ش له و كاته دا
له دوله كه درويته ي گه ثميان ده كرد، چاويان هه لپري و سندوقه كه يان
بيني، به بينيني شاد بوون. 14 عه ره بانه كه هات و له ناو كيگه كه ي يه شوع ي
يبت شه مه شي پراوه ستا، له ويدا به رد يكي گه وره هه بوو. خه لكه كه ته خته ي
عه ره بانه كه يان هه لوه شانده وه و مانگا كانيان كرده قورباني سووتاندين و
بو يه زدان پيشكه شيان كرد. 15 ليثييه كانيش سندوقي يه زدان و نه و
سندوقه ي له گه لي بوو كه شتومه كه زيړه كه ي تيدا بوو دا يانگرت و له سهر
به رده گه وره كه دا ياننان. ئينجا پياواني يبت شه مه شيش له و روژه دا قورباني
سووتاندين و قورباني سهر پراويان بو يه زدان پيشكه ش كرد. 16 پينج
حوكرانه فه له ستيه كانيش نه مه يان بيني و له و روژه دا گه رانه وه بو عه قرون.

17 ئەمەش ئەو ئاوسانییە زێرانه بوون که فەلەستییهکان وەک قوربانی تاوان بۆ یەزدانیان گەراندهوه، بۆ ئەشدۆد و غەزە و ئەسقلان و گەت و عەقرۆن، هەریەکێکی دانهیهک. 18 ژمارە ی جرجە زێرینه کانیشت بە پێی ژمارە ی ئەو شارانه ی فەلەستییهکان بوون که سەر بە پێنج حوکرانه که بوون، لە شاری قەلابەندهوه هەتا گوندی دەشتودەر. ئەو بەرده گەورەیه ی که سندوقی یەزدانیان لە سەر دانا هەتا ئەمرۆ شایه تییه، لە ناو کێگە که یی یەشوعی بیئت شەمەشی ماوه. 19 بەلام یەزدان لە پیاوانی بیئت شەمەشی دا، حەفتا که سیان مردن چونکه تەماشای ناو سندوقی یەزدانیان کرد. ئیتر گەل شیوه نیان گێرا، چونکه یەزدان لێداتیکی گەورە ی لە گەل دا. 20 ئینجا پیاوانی بیئت شەمەش گوتیان: «کی دەتوانیئت لە بەرده م یەزدانی پەروەردگاری پێرۆز رابوہ سیتی؟ لە لای ئێمە وه بۆ لای کی سەرده که ویت؟» 21 ئیتر نێردراوانیان بۆ لای دانیشتوانی قیریەت یە عاریم نارد و گوتیان: «فەلەستییهکان سندوقی یەزدانیان گەراندهوه. دابەزن و بۆ لای خۆتان سەری بخەن.»

7 ئینجا پیاوانی قیریەت یە عاریم هاتن و سندوقی یەزدانیان سەر خست و بردیانە ژوورە وه بۆ مالی ئە بیناداب که لە سەر گرده که بوو، ئە لە عازاری کورپیان تەرخان کرد بۆ پارێزگاریکردن لە سندوقی یەزدان. 2 ئە وه بوو لە پرۆژی داگرتنی سندوقە که وه لە قیریەت یە عاریم، ماوه که درێژە ی کیشا و بیست سالی خایاند، هەموو بنە مالە ی ئیسراییل لە بەرده م یەزدان بە لاوانە وه وه نزایان دە کرد. 3 ساموئیل بە هەموو بنە مالە ی ئیسراییلی گوت: «ئە گەر ئیوه دە تانە وئی بە هەموو دلئانە وه بگەرینه وه بۆ لای یەزدان، ئە و ئە و خودا وه نده پێگانانە و عەشتۆرە تە کان لە نێو خۆتان دوور بخەن وه و دلئان بۆ یەزدان نامادە بکن و تەنھا ئە و پێرستن، ئە ویش لە دەست فەلەستییهکان فریاتان دە که ویت.» 4 ئە وه ی ئیسراییلیش بە عەلەکان و عەشتۆرە تە کانیان دوور خستە وه و بە تەنھا یەزدانیان پەرست. 5 ئینجا ساموئیل گوتی: «هەموو ئیسراییل لە میچپا کۆ بکەن وه هەتا لە پیناوی ئیوه لە یەزدان پیا رێمە وه.» 6 ئە وانیش لە میچپا کۆ بوونە وه، ئاویان کیشا و لە بەرده م یەزداندا پرشتیان، لە و پرۆژە دا بە پرۆژوو بوون، لە وئی گوتیان: «ئێمە گوناھمان لە دژی یەزدان کردوو.» ساموئیل لە میچپادا رابەراییەتی

نه‌وهی ئیسرایلی کرد. 7 کاتیک فله‌ستیه‌کان بیستیان نه‌وهی ئیسرایلی له میچپا کۆبوونه‌ته‌وه، حوکمرانه فله‌ستیه‌کان سه‌رکه‌وتن بۆ هێرشبردنه سه‌ر ئیسرایلی، نه‌وهی ئیسرایلیش که ئه‌مه‌یان بیست له فله‌ستیه‌کان ترسان. 8 نه‌وهی ئیسرایلی به ساموئیلیان گوت: «له پیناوی ئێه به‌رده‌وام به له پارانه‌وه له یه‌زدانی په‌روه‌ردگارمان، به‌لکه‌وه ده‌ست فله‌ستیه‌کان پرزگارمان بکات.» 9 ساموئیلیش به‌رخۆله‌یه‌کی شیره‌خۆره‌ی برد و کردیه قوربانی سووتاندنیکی ته‌واو بۆ یه‌زدان. ساموئیل له پیناوی ئیسرایلی له یه‌زدان پارایه‌وه و یه‌زدانیش وه‌لامی دایه‌وه. 10 ئه‌وه بوو کاتیک که ساموئیل قوربانی سووتاندنه‌که‌ی پێشکه‌ش ده‌کرد، فله‌ستیه‌کان هاته‌ پێش بۆ جه‌نگ له دژی ئیسرایلی، به‌لام له‌و پرۆژه‌دا یه‌زدان به‌ ده‌نگی‌کی به‌رز به‌سه‌ر فله‌ستیه‌کاندا گرماندی و به‌جۆریک په‌شوکاندنی که له‌به‌رده‌م ئیسرایلیدا به‌زین. 11 پیاوانی ئیسرایلیش له میچپا هاته‌ ده‌ره‌وه و به‌دوای فله‌ستیه‌کان که‌وتن و هه‌تا خوار بێت کار لێیان دان. 12 ئینجا ساموئیل به‌ردیکی هه‌لگرت و له‌تیوان میچپا و شین به‌ستوونی پراگیری کرد و ناوی لێنا «به‌ردی یارمه‌تی» و گوتی: «یه‌زدان هه‌تا ئێره یارمه‌تی داین.» 13 به‌م جۆره فله‌ستیه‌کان چاویان شکا و جاریکی دیکه نه‌هاته‌وه سه‌ر سنووری ئیسرایلی. یه‌زدانیش به‌ درێژایی ژبانی ساموئیل له دژی فله‌ستیه‌کان بوو. 14 ئه‌و شارۆچکانه‌ش که فله‌ستیه‌کان له ئیسرایلیان بردبوو گه‌رایه‌وه بۆ ئیسرایلی، له‌عه‌قرونه‌وه هه‌تا گه‌ت، ئیسرایلی سنووره‌کانی خۆی له‌چنگ فله‌ستیه‌کان ده‌ره‌ینا. له‌و کاته‌دا له‌تیوان گه‌لی ئیسرایلی و ته‌مۆریه‌کانیشدا په‌یمانی ناشتی هه‌بوو. 15 ساموئیلیش به‌ درێژایی ژبانی پاره‌رایه‌تی ئیسرایلی کرد و 16 ساڵ له‌دوای ساڵ ده‌رۆشت و ده‌گه‌را به‌ناو بێت ئیل و گلگال و میچپادا و له‌هه‌موو ئه‌و شوێنانه‌دا پاره‌رایه‌تی ئیسرایلی ده‌کرد. 17 به‌لام هه‌میشه ده‌گه‌رایه‌وه بۆ پاره‌مه‌، چونکه ماله‌که‌ی له‌وێ بوو و له‌وێ پاره‌رایه‌تی ئیسرایلی ده‌کرد و له‌وێدا قوربانگایه‌کی بۆ یه‌زدان بنیاد نا.

8 ئه‌وه بوو که ساموئیل پیربوو کۆره‌کانی کرده‌ پاره‌ری ئیسرایلی. 2 ناوی کۆره‌ نۆبه‌ره‌که‌ی یوئیل و ئه‌وه‌ی دیکه‌شیا نیه‌یا بوو، له‌بیری شابه‌ع دادوه‌ریان ده‌کرد. 3 به‌لام کۆره‌کانی به‌رینگای ئه‌ودا نه‌رۆشتن، به‌لکه‌ به‌لای ده‌سته‌هوتی ناره‌وا لایاندا و به‌رتیلیان وه‌رگرت و دادپه‌روه‌ریان له

پرىنى راست لادا. 4 جا ھەموو پىراني ئىسرائىل كۆبۈنە ۋە ھاتتە رامە
 بۆلەي ساموئىل. 5 پىيان گوت: «ئەو ھەتتا تۆپىر بوۋىت و كۆرەكانت بە
 پرىنگاى تۇدا نارۆن. ئىستاش ۋەك ھەموو نەتە ۋەكان پاشايەكان بۇ داخى
 تاكو رابەرايە تىمان بكات.» 6 بەلام ئەم شتە لە بەرچاۋى ساموئىل خراب
 بوو كاتىك گوتيان، «پاشايەكان بەررى ھەتا رابەرايە تىمان بكات،» جا
 ساموئىل نوپى بۇ بەزدان كرد. 7 بەزدانىش بە ساموئىل فەرموو: «گوى
 لە دەنگى ئەم گەلە بگرە لە ھەموو ئەو ھى كە پىت دەلەن، چونكە ئەوان
 تۆيان رەت نە كدوۋەتە ۋە، بەلكو منيان رەت كدوۋەتە ۋە، ۋەك پاشايان. 8
 ئەوان ئىستا ۋا رەفتارت لە گەل دەكەن ھەروەك لە گەل من كرىيان لەو
 پوژەي لە ميسرە ۋە دەرمېنن ھەتا ئەمپو، ۋازيان لە من ھىنا ۋە خوداى
 دىكەيان پەرسىت. 9 ئىستاش گوى لە دەنگىان بگرە، بەلام بە راستى
 ئاگاداريان بگرە ۋە ماف ۋە داۋا كارىيەكانى ئەو پاشايەكان پى رابگەيەنە
 كە حوكمرانىيان دەكات.» 10 ئىنجا ساموئىل ھەموو ۋەكەنى بەزدانى بەو
 خەلكە گوت كە داۋاى پاشايان لىكرد. 11 گوتى: «ئاۋا دەپىت مافەكانى ئەو
 پاشايەي دەپىتە پاشاتان، كۆرەكانتان دەبات ۋە دايندە نىت بۇ گالىسكەكانى ۋە
 بۇ سوارەكانى ۋە لە پىنش گالىسكەكانىيە ۋە پادەكەن. 12 ھەندىك ۋەك
 فەرماندەي ھەزاران ۋە پەنجاكان بۇ خوى دادە نىت، ھەندىكىش بۇ كىلانى
 زەۋىيەكەي ۋە دروۋنە كرى بەرۋوۋەكەي، ھەندىكى دىكە شىيان دادە نىت
 چەكى جەنگ ۋە كەلوپەلى گالىسكەكانى بۇ دروستبەكەن. 13 كچەكانىستان
 دەبات بىن بە بۆنگرە ۋە ۋىشتلېنەر ۋە نانكەر. 14 باشتىن كىلگە ۋە رەزى مېو
 ۋە باخى زەيۋونەكانىستان دەبات ۋە دەبات بە خزمەتكارەكانى. 15 دەپەكى
 دانەۋىلە ۋە رەزەمپوۋەكانتان دەبات ۋە دەپداتە كار بە دەست ۋە خزمەتكارەكانى.
 16 كۆيلە ۋە كەنيزە ۋە باشتىن گا ۋە گوپدرىژەكانتان دەبات ۋە بۇ ئىشوكارى
 خوى بە كارىاندە ھىنېت. 17 دەپەكى مەرۋمالا تان دەبات ۋە مېو دەبە
 كۆيلەي ئەو. 18 جا لەو پوژەدا لە بەر پاشا كەتان ھاۋار دەكەن كە خوتان
 ھەلتانېژاردوۋە، بەزدانىش لەو پوژەدا ۋە لامتان ناداتە ۋە.» 19 بەلام گەل
 گوپيان لە ساموئىل نەگرت ۋە گوتيان: «نەخېر! ئىيە پاشايەكان دەۋىت
 پاشايە تىمان بكات، 20 تاكو ئىيەش ۋەك ھەموو نەتە ۋەكانى دىكە بىن،
 پاشايەك رابەرايە تىمان بكات ۋە لە پىشمانە ۋە پروات ۋە لە جەنگەكان بۇمان

بجھنگیت.» 21 جا ساموئیل گوئی له هه موو قسه کانی گهل گرت و هه مووشی بۆ یه زدان گۆپایه وه. 22 یه زدانیش به ساموئیلی فیرموو: «گوئی له ده نگیان بگره و پاشایه کجان بۆ دا بئ.» ئینجا ساموئیل به پیاوانی ئیسرائیلی گوت: «با هه رکه سه و به ره و شارۆچکه که ی خۆی برواته وه.»

9 پیاویکی بنیامینی هه بوو ناوی قیشی کوری ته بیلی کوری چه پروری کوری به خۆره تی کوری ته فییه حی بنیامینی بوو، به توانا و ده وه له مه ند بوو. 2 کوریکي گه نج و قۆزی هه بوو ناوی شاول بوو، هه یچ پیاویک له تیو نه وه ی ئیسرائیل نه بوو له و قۆز تر بیّت، له هه موو گهل هه یچ که س بالای نه ده گه یشته سه ر شانی. 3 چه ند ما که ریکي قیشی باوکی شاول بز بوون و قیشیش به شاولی کوری گوت: «تکایه یه کیک له خزمه تکاره کان له گهل خۆتدا بیه و هه سته و پرۆ به دوای ما که ره کاندا بگره ی.» 4 ته وانیش له ناوچه شاخاوییه کانی ته فرایم و به ده وره به ری شالیشادا تیپه رین، به لام نه یاندۆزینه وه. ئینجا له زه وی شه عه لیم په رینه وه، به لام دیار نه بوون. ئینجا له خاکی بنیامین په رینه وه، به لام نه یاندۆزینه وه. 5 کاتیک گه یشتنه ناو ناوچه ی چوف، شاول به خزمه تکاره که ی گوت ته وه ی که له گهلیدا بوو: «وه ره با بگره یینه وه، نه وه ک باوکم خه می ما که ره کان له بیر بکات و له خه می ئیهدا بیّت.» 6 به لام خزمه تکاره که ش پی گوت: «وا پیاویکی خودا له م شارۆچکه یه یه، پیاویکی ریزداره و هه موو ته وه ی ده بیّت، ده بیّت. با ئیستا بچین بۆ ته وی، به لکو پیمان بیّت کام ریگا بگرینه بهر.» 7 شاولیش به خزمه تکاره که ی گوت: «به لام ته گه ر بچین، چی بۆ پیاوه که بیه ن؟ نان له ناو هه گبه کانماندا نه ماوه و هه یچ دیار بیه ک نییه بیه ن بۆ پیاوه که ی خودا، چیمان پییه؟» 8 خزمه تکاره که ش وه لامی شاولی دایه وه گوئی: «ته وه تا من چاره که شاقلیکی زیوم پییه، ده یده م به پیاوه که ی خودا و ریگا که ی خۆمان پێ ده لیّت.» 9 (پیشتر له ئیسرائیل هه ر کاتیک پیاویک بۆ زانینی خواستی خودا ده چوو، وای ده گوت: «پرۆ با بچین بۆ لای پیشبینه که ره که،» چونکه پئغه مبه ری ته مرۆ پیشتر پیشبینه که ری پێ ده گوترا.) 10 شاولیش به خزمه تکاره که ی گوت: «قسه که ت باشه، وه ره با پرۆین.» جا رویشتن بۆ ته و شارۆچکه یه ی که پیاوه که ی خودای لیبوو. 11 کاتیک ته وان له هه ورازه که بۆ شارۆچکه که سه رده که وتن، چه ند کچیکان بینی که بۆ

ئاوكېشان ھاتبونە دەرەوۋە و لېيان پىرسىن: «ئايا پېشېنىكەرە كە لېرە يە؟»
 12 ئەوانىش وەلاميان دانەوۋە و گوتيان: «بەلى، ئەو تا لە پېشتانە، ئېستا
 خېرا بىكەن، چۈنكە ئەمىرۇ بۇ شارۇچكە كە ھاتوۋە، چۈنكە ئەمىرۇ گەل لە
 نزرگە كەى سەر بەرزايى قوربانى سەردەپىن. 13 كە دەچنە ناو شارۇچكە كە
 دەستبەجى دەيدۇزەنەوۋە، بەر لەوۋەى سەربكە وپتە نزرگەى سەر بەرزايە كە بۇ
 ئەوۋەى نان بىخوات، چۈنكە گەل نان ناخۇن ھەتا ئەو دېت، چۈنكە ئەو
 داواى بەرە كەت بۇ قوربانىيە كە دەكات. پاش ئەوۋە بانگېشتىكراوۋە كان نان
 دەخۇن. ئېستاش سەربكەون چۈنكە لەم كاتەدا چاوتان پى دەكە وپت.»
 14 ئىنجا سەركەوتن بۇ شارۇچكە كە و كاتىك كە چوونە ناوى، ساموئىل
 بەرەو روويان ھات تاكو بۇ نزرگەى سەر بەرزايە كە سەربكە وپت. 15
 بەر پۇژىك بەر لە ھاتى شاول، يەزدان بۇ ساموئىل ئاشكرا كىدبوو و
 فەرمووبووى: 16 «سبە پى ئەم كاتەدا لە خاكى بنىامىنەوۋە پىاوپىكت بۇ
 دەنېم، توش بە فەرمانزەوۋە ئىسرائىلى گەلەكەم دەستىشانى دەكەيت،
 جا گەلەكەم لە دەست فەلەستىيە كان رىزگار دەكات، چۈنكە تەماشى
 گەلەكەم كىرد، لەبەر ئەوۋەى ھاواريان گەيشتە لاي من.» 17 جا كە
 ساموئىل شاولى بىنى، يەزدان پى فەرموۋ: «ئەو تا ئەو پىاۋەى كە پىم
 فەرموۋىت، ئەمە حوكمىرانى گەلەكەم دەكات.» 18 ئىنجا شاول لەناوۋە پىاستى
 دەروازە كە بەرەو ساموئىل چوۋە پىش و پى گوت: «تكاىە، پىم بلى مالى
 پېشېنىكەرە كە لەكوپىە؟» 19 ساموئىلىش وەلامى شاولى داىەوۋە و گوتى:
 «من پېشېنىكەرە كەم. لە پېشمەوۋە سەربكەون بۇ نزرگەى سەر بەرزايە كە،
 چۈنكە دەپىت ئەمىرۇ نامم لەگەل بىخۇن و بەيانى رىگات دەدەم پىۋىت و
 ھەموو ئەوۋەى لە دلتداىە پىتى دەلېم. 20 ئەو ما كەرانەش كە سى پۇژە
 لىت بىر بوون، دلت لەلايان نەپىت، چۈنكە دۇزراونەتەوۋە. ئەى ھەموو
 خواستى ئىسرائىل بۇ كىيە؟ ئايا بۇتو و بۇ ھەموو مالى باوكت نىيە؟» 21
 شاولىش وەلامى داىەوۋە و گوتى: «ئايا من بنىامىن نىم، لە بىچوكتىن
 ھۇزى ئىسرائىلدا و خىئە كەشم لە ھەموو خىئە كانى دىكەى ھۇزى بنىامىن
 بىچوكتىر نىيە؟ ئىتېر بۇچى بەو شىۋەيە قسەم لەگەلدا دەكەيت؟» 22 ئىنجا
 ساموئىل شاول و خىزمەتكارە كەى برد و ھەردوۋىكانى بۇ ناو دىۋەخانە كە
 بردە ژوورەوۋە و لە سەروۋى ھەموو بانگېشتىكراوان داىنان كە نىكەى

سی پیاو ده بوون. 23 ساموئیل به چیشتلینه ره که ی گوت: «ئه وه شه بهینه که پیم دایت و پیم گوتی، له لای خۆت هه لیبگره.» 24 چیشتلینه ره که ش پانه که و ئه وه ی له سهری بوو به رزی کرده وه و له بهرده م شاول داینا، ساموئیل گوتی: «ئه وه تا ئه وه ی ماوه ته وه، بخره بهرده مت و بخرۆ، چونکه له کاتی بانگهێشتی میواندارییه که مه وه هه تا ئه م کاته بو تو هه لگیراوه.» جا شاول له ورۆژه دا له گه ل ساموئیل نانی خوارد. 25 ئینجا له نزرگه که ی سهر به رزاییه وه بو شارۆچکه که دابه رزین و ساموئیل له سهربان له گه ل شاول قسه ی کرد. 26 زوو له خه وه هه ستان و زیکی به ره به یان ساموئیل له سهربانه که بانگی شاولی کرد و گوتی: «ههسته تا کو به ریت بکه م.» شاولیش هه ستا، هه ردووکیان، شاول و ساموئیل پیکه وه چونه ده ره وه. 27 کاتیک هه ردووکیان به ره و که ناری شارۆچکه که داده به رزین، ساموئیل به شاولی گوت: «به خزمه تکاره که ت بئی با له پشمانه وه بروات.» ئه ویش له پیشیانه وه رویشت. ساموئیل پیتی گوت: «به لام تو ئیستا رابوهسته بو ئه وه ی په یامی خودات پی رابگه یه نم.»

10 ئینجا ساموئیل گۆزه زه یته که ی هه لگرت و به سهر سهری شاولدا پرستی و ماچی کرد و گوتی: «ئایا یه زدان ده ستیشانی نه کردوویت بیسته فه رمانزه وای میراته که ی؟ 2 ئه مرۆ که لای من ده رویت، له لای گۆری پراخیل له سنووری بنیامین له چه لچه دوو پیاو ده بینیت و پیت ده ئین: "ما که ره کان دۆزرانه وه که بو دۆزینه وه یان رویشتن، ئه وه تا باوکت وازی له بابه تی ما که ره کان هیناوه و دلی لای ئیوه به، ده لیت، چی بکه م سه باره ت به کوره که م؟" 3 «ئینجا ئه وئی به جیده هیلیت و ده رویت، هه تا ده گه یته دار به پرووه که ی تا فۆر، له ویدا سی پیاو ده بینیت بو لای خودا سه رده که ون بو بیت ئیل، یه کینکان سی کاره بن و ئه و دیکه یان سی کولیره و ئه و دیکه شیان مه شکه یه ک شه رایی هه لگرتووه. 4 ئه وان سلاوت لی ده که ن و دوو نانت ده ده نی و توش له ده ستیان و ده رده گریت. 5 «پاشان بو گیغای خودا ده رویت که سه ربارگه ی فه له ستیه کانی ئیه. له وئی کاتیک ده گه یته شارۆچکه که، ده سته یه ک له پیغه مبه ران ده بینیت که له نزرگه ی سهر به رزاییه که وه دابه رزیون و له به رده میانه وه ساز و ده ف و شمشال و قیساره لیده دریت و ئه وائیش حال ده گرن. 6 ئینجا روچی یه زدان به تواناوه

دیتە سەرت و لە گەل ئەوان حال دە گرت و دە گۆردر دیت بۆ پیاویکی
 دیکە. 7 کاتیک ئەم نیشانانە هاتن، ئەووی لە دەستت دێ بیکە، چونکە
 خودات لە گەلدا یە. 8 «لە پێشمهوه دابەزە بۆ گلگال و منیش وا بۆ لای
 تو دادە بەزم هەتا قوربانی سووتاندن پێشکەش بکەم و قوربانی هاوبەشی
 سەری پریم، حەوت رۆژ چاوە پروان دە بیت هەتا دیمە لات و نیشانەت دە دەم
 چی بکەیت.» 9 کاتیک شاول پرووی وەرگێرا بۆ ئەووی لە لای ساموئیل
 پروات، خودا دێکی دیکە بە شاول دا و هەموو ئەو نیشانانەش لە وەرژەدا
 هاتە دی. 10 کاتیک گەشتنە گیفعا، دەستە بەک لە پێغمەبەران بەرەو
 پرووی هاتن، جا رۆحی خودا بە تواناوە هاتە سەری و لە ناوە پرستیانداندا حالی
 گرت. 11 کاتیک ئەوانە ی که پێشتر دەیاناسی بینیان لە گەل پێغمەبەرەکان
 حالی گرتووە، خەڵکە که هەریە که و بەوی دیکە ی گوت: «ئایا لە کورە کی
 قیش چی روویداوە؟ ئایا شاولیش لە ریزی پێغمەبەرەکانە؟» 12 جا پیاویک
 لەوی وەلامی دایەو و گوتی: «ئە ی باویکان کێیە؟» بۆ ئەمە بوو بە پەند:
 «ئایا شاولیش لە ریزی پێغمەبەرەکانە؟» 13 پاش ئەووی لە حال گرتن
 بوووە، شاول چوو بۆ نزرگی سەر بەرزییە که. 14 مای شاول بە ئەو و بە
 خزمەتکارە کی گوت: «بۆ کوی چوون؟» ئەویش گوتی: «بۆ گەران
 بە دوای ما کەرەکاندا، بەلام کاتیک بینیمان نادۆزینەووە چوین بۆ لای
 ساموئیل.» 15 مای شاولیش گوتی: «پێم بێ ساموئیل چی پێ گوتن.» 16
 شاولیش بە مای گوت: «پێ گوتین که ما کەرەکان دۆزاونەتەووە.» بەلام
 لە بارە ی پاشایە تیە کهو بە مای ئەگوت که ساموئیل چی گوتیوو. 17 ئینجا
 ساموئیل گەلی بۆ لای یەزدان بۆ میچا بانگکرد و 18 بە ئەو ی ئیسرائیلی
 گوت: «یەزدانی پەرورەدگاری ئیسرائیل ئەمە دە فەر مویت: "من ئیسرائیل
 لە میسرەووە هینایە دەرەووە و فریاتان که وتم لە دەست میسرەبەکان و لە
 دەستی هەموو ئەو پاشایە تیانە ی که دەیانچە و ساندنەووە." 19 بەلام ئیو
 ئەم پۆ خودای خۆتان پەرورەووەتەو که لە هەموو ناخۆشی و بە لایەنگان
 پرزگاری کردوون، پێ دەلین: "ئە خێر، بە لکو پاشایە کان بۆ دابن." ئیستاش
 بە پێ هۆز و خێلە کانتان لە بەردەم یەزداندا راوەستن.» 20 ئینجا ساموئیل
 هەموو هۆزەکانی ئیسرائیلی هینایە پێشەووە و هۆزی بنیامین هەلێردرا.
 21 ئینجا هۆزی بنیامین بە گویەری خێلە کانیا هینایە پێشەووە، لە تیویاندا

خېلى ماترى ھەلېژدرا، لە ئەنجامدا شاولى كورې قېش ھەلېژدرا. ئېنجا بەدوايدا گەران و نەياندۇزىيەو. 22 جا جارېكى دېكە لە يەزدانىان پرسى: «ئايا ئەو پياوھ بۇ ئېرە دېت؟» يەزدانىش فەرموى: «ئەوھ تا خۇزى لە ناو شتومە كەكاندا شار دووھ تەوھ.» 23 ئەوانىش پرايانكرد و لەوئوھ ھېتايان، كە لەتئو گەلدا پراوھ ستا، لە شانى و بەسەرەوھ لە ھەموو خەلكى بالاي بەرزتر بوو. 24 ئېنجا ساموئېل بە ھەموو گەلى گوت: «ئەوتان بېنى كە يەزدان ھەلېژاردووھ، لەتئو ھەموو گەلدا كەس لە وئەي ئەو نېيە.» ئېنجا ھەموو گەل ھاواريان كرد و گوتيان: «بۇ پاشا!» 25 ئېنجا ساموئېل باسى ياساى بە پريوھ بردنى پاشايەتى بۇ گەل كرد و لە تۆمارىكدا نووسىيەوھ و لە بەردەم يەزداندا دايئا. پاشان ساموئېل ھەموو گەلى رەوانە كرد، ھەريەكە و بۇ مالى خۇزى. 26 ھەروھە شاولىش گەپرايەوھ مائەكەى خۇزى لە گىشعە لە گەل ئەو قارەمانانەى كە خودا خستبوويە دلئانەوھ. 27 بەلام خەلكايتكى گېرەشويىن گوتيان: «چۇن ئەمە پزگارمان دەكات؟» جا بە كەم تەماشايان كرد و ھېچ ديارىيەكان پېشكەش نەكرد. بەلام شاول لې پئدەنگ بوو.

11 ئېنجا ناحاشى عەمۇنى سەر كەوت و ياقئىش گلعادى گەمارؤدا، ھەموو پياوانى ياقئىش بە ناحاشيان گوت: «بەيمانمان لە گەلدا بەستە و ئېش دەبىن بە خزمەتكار.» 2 بەلام ناحاشى عەمۇنى وەلامى دانەوھ: «بەمە پەيمانمان لە گەلدا دەبەستم، بە ھەلكۆلېنى چاوى راستى ھەر ھەمووتان تاكو بېنە ماىەى سەرشۆرى ھەموو ئيسرائىل.» 3 پىرانى ياقئىش پىيان گوت: «حەوت رۆژ مۆلەتمان بدەرى تاكو نېردراو بۇ ھەموو خاكي ئيسرائىل بېرىن و ئەگەر كەس نەبوو پزگارمان بكات، ئەوا خۇمان دەدەينە دەست تۆ.» 4 جا نېردراوھەكان ھاتن بۇ گىشعەى شاول و ئەو قسەبەيان بە گەل گوت و گەلېش دەنېگان بەرزكردەوھ و گريان. 5 لەو كاتەدا شاول لەدواى گاگەلەكەوھ لە چىگەوھ دەگەپرايەوھ، شاول گوتى: «چى لە گەل پروویداوھ، بۇچى دەگرىن؟» ئەوانىش قسەكانى پياوانى ياقئىشيان بۇ گېپرايەوھ. 6 كاتىك شاول گوتى لەم قسانە بوو، رۆحى خودا بە تواناوھ ھاتە سەرى و زۆر توورە بوو. 7 ئېنجا دوو گاي گرت و پارچە پارچەى كردن و بە دەستى نېردراوھەكاندا بۇ ھەموو خاكي ئيسرائىلى نارد و گوتى: «ئەوھى بەشويىن شاول و ساموئېل نەكەوئىت، گايەكانى ئاوايان لى دەكرىت.» جا ترسى

یەزدان کەوتە سەر گەل و ھەموویان وەک یەک پیاو ھاتنە دەرەو. 8 کاتیەک شاول لە بەزە قەدا ژماردنی، نەوێ ئیسرائیل سێ سەد ھەزار و پیاوانی یەھوداش سێ ھەزار بوون. 9 بە نێردراوە کانیان گوت کە ھاتبوون: «ئاوا دەلێن بە پیاوانی یافیش گلەد:» سبەیی کاتیەک خۆر گەرم دادیت، پزگاریتان بۆ دەیت.» ئینجا نێردراوە کان چون و بە پیاوانی یافیشیان پرا گەیاندا، ئەوانیش دڵخۆش بوون. 10 پیاوانی یافیش بە ھەمۆنییە کانیان گوت: «سبەیی خۆمان دەدەینە دەست ئێو و ئێویش چی بە باش دەزان ئەو ھەمان لە گەلدا بکەن.» 11 بۆ سبەیی شاول سوپا کەمی کردە سێ لەشکر، لە بەرە بەیاندا ھاتنە ناوھەراستی تۆردوگای ھەمۆنییە کان و ھەتا ئەو کاتە خۆر گەرم داھات لێیان کوشتن، ئەوانەش کە مانەو پەرتەوازە بوون، ھەتا وای لێیان دوو کەسیان بە یە کەو نەمانەو. 12 ئینجا گەل بە ساموئیلیان گوت: «کێن ئەوانە ی دەلێن:» ئایا شاول وەک پاشا پاشایە تیمان دەکات؟ ئەو پیاوانە مان بەدنی با بیانکوژن.» 13 بەلام شاول گوتی: «کەس لەم رۆژەدا ناکوژیت، چونکە لەم رۆژەدا یەزدان فریای ئیسرائیل کەوت.» 14 پاشان ساموئیل بە گەلی گوت: «وەرن، با بچینە گلگال و لەوێ پاشایە تیئە کە دووپات بکەینەو.» 15 جا ھەموو گەل چونە گلگال و لەوێ لە بەردەم یەزدان پاشایەتی شاولیان دووپات کردەو و لەوێ قوربانی ھاوبەشیان لە بەردەم یەزدان سەربری و لەوێ شاول و ھەموو پیاوانی ئیسرائیل ھاھەنگی گەورەیان گێرا.

12 ئینجا ساموئیل بە ھەموو ئیسرائیلی گوت: «ئەو ھەتا من گویم لە دەنگان گرت، لە ھەموو ئەو شتانە ی کە پێتان گوتم، پاشایە کم بۆ دانان. 2 ئیستاش تە ماشا بکەن، پاشا لە پێشتان دەروات. بەلام من پیر بووم و سەرم سپی بوو، کورە کانیشم لە گەلتان دان. من ھەر لە لاوینتی ھەو ھەتا ئەمرۆ لە پێشتانەو رۆشتووم. 3 ئەو تەم و لە بەردەم یەزدان و دەستینانکراوە کەمی شایە تیم لە سەر بەن. ئایا گای کیم بردوو؟ یان گویدرێزی کیم بردوو؟ ئایا کیم ھەنخە لە تاندوو؟ یان کیم چەوساندوو تەو؟ ئایا بەرتیل لە دەستی کێ وەرگرتوو تەو؟ ئایا کیم لە ئاستیدا دا بچم؟ پیم بلێن تا کو بیگەرێنەو.» 4 ئەوانیش گوتیان: «تۆ ئیئەت ھەنخە لە تاندوو و نەتچەوساندووین تەو و ھیچت لە دەستی کەس وەرنەگرتوو.» 5 ساموئیلیش پێی گوتن:

«یهزدان شایه‌ته له‌سه‌رتان و ده‌ستنیشان‌کراوه‌که‌ی‌ئه‌مر‌ۆ‌شایه‌ته‌که‌‌عیوه‌هیچ‌ش‌ئیک‌گان‌له‌سه‌رم‌نییه.» گوتیان: «شایه‌ته.» 6 ئینجا ساموئیل به‌گه‌لی‌گوت: «ئه‌مه‌یه‌زدانه، ئه‌وه‌ی‌موسا و هارونی دانا، ئه‌وه‌ی‌باوباپیرانی‌عیوه‌ی‌له‌خاکی‌میس‌ر‌ده‌هینا. 7 ئیستاش‌لیره‌پاوه‌ستن، بۆ‌ئه‌وه‌ی‌له‌به‌رده‌می‌یه‌زدان‌کاره‌راست‌دروسته‌کانی‌ئه‌وتان‌بیر‌بخه‌مه‌وه‌که‌له‌گه‌ل‌عیوه‌و‌باوباپیرانتان‌کرد‌وو‌یه‌تی. 8» که‌یا‌قوب‌چووه‌ناو‌میس‌ر‌و‌باوباپیرانتان‌هاواریان‌بۆ‌یه‌زدان‌کرد‌و‌یه‌زدانیش‌موسا و هارونی‌نارد‌و‌باوباپیرانی‌عیوه‌ی‌له‌میس‌ر‌هینایه‌ده‌روه‌و‌له‌م‌شوینه‌دا‌نیشته‌جێ‌کردن. 9» به‌لام‌یه‌زدانی‌په‌روه‌ردگاری‌خۆیان‌له‌یاد‌کرد‌و‌ئه‌ویش‌پا‌ده‌ستی‌سی‌س‌رای‌فه‌رمانده‌ی‌گشتی‌سو‌پای‌حاج‌ۆ‌ر‌و‌هه‌ریه‌ک‌له‌فه‌له‌ستییه‌کان‌و‌پاشای‌مۆتابی‌کردن‌که‌له‌دژیان‌جه‌نگان. 10 ئینجا‌هاواریان‌بۆ‌یه‌زدان‌کرد‌و‌گوتیان: «گوناهمان‌کرد، چونکه‌وا‌زمان‌له‌یه‌زدان‌هینا‌و‌به‌عه‌له‌کان‌و‌عه‌شتۆره‌ته‌کامان‌په‌رست‌به‌لام‌ئیستا‌له‌ده‌ست‌دوژمنه‌کامان‌فریامان‌بکه‌وه‌و‌ده‌تپه‌رستین.» 11 ئینجا‌یه‌زدان‌یه‌روه‌به‌عل‌و‌باراک‌و‌یه‌فتاح‌و‌ساموئیلی‌نارد‌و‌له‌ده‌ست‌دوژمنه‌کانی‌ده‌ورو‌به‌رتان‌فریاتان‌که‌وت‌و‌به‌ئاسووده‌بی‌دانیشتن. 12» به‌لام‌کاتی‌ک‌ناحاشی‌پاشای‌عه‌مۆنییه‌کانتان‌بینی‌دیده‌سه‌رتان، پیتان‌گوت: «نه‌خیر‌پاشایه‌کان‌ده‌و‌یت‌فه‌رمانه‌وا‌یه‌تیمان‌بکات،» هه‌رچه‌نده‌یه‌زدانی‌په‌روه‌ردگارتان‌پاشاتان‌بوو. 13 ئیستاش‌ئه‌و‌پاشایه‌ی‌که‌هه‌لتان‌بژارد‌و‌داواتان‌کرد، ئه‌وه‌تا‌یه‌زدان‌بۆ‌ی‌دانان. 14 ته‌گه‌ر‌له‌یه‌زدان‌بترسن‌و‌بپه‌رستن، گو‌پرا‌یه‌لی‌بن‌و‌له‌فه‌رمانه‌کانی‌یاخی‌نه‌بن، ته‌گه‌ر‌خۆتان‌و‌پاشا‌که‌شتان‌که‌پاشایه‌تیتان‌ده‌کات‌به‌دوای‌یه‌زدانی‌په‌روه‌ردگارتان‌بکه‌ون، ئه‌وا‌باشه‌تان‌بۆ‌ده‌بیت. 15 به‌لام‌ته‌گه‌ر‌گو‌پرا‌یه‌لی‌یه‌زدان‌نه‌بوون‌و‌له‌فه‌رمانه‌کانی‌یه‌زدانتان‌یاخی‌بوون، ئه‌وا‌یه‌زدان‌له‌دژتان‌ده‌بیت‌هه‌روه‌ک‌چۆن‌له‌دژی‌باوباپیرانتان‌بوو. 16» هه‌روه‌ها‌ئیستاش‌پاوه‌ستن‌و‌ئه‌م‌کاره‌مه‌زنه‌بینن‌که‌یه‌زدان‌له‌به‌رچاوتاندا‌ده‌یکات. 17 تایا‌ئه‌مر‌ۆ‌دروینه‌ی‌گه‌نم‌نییه؟ من‌له‌یه‌زدان‌ده‌پا‌رێمه‌وه‌بۆ‌ئه‌وه‌ی‌هه‌وره‌تریشقه‌و‌باران‌بنی‌ریت، جا‌ده‌زانن‌که‌چ‌خرابه‌یه‌کی‌گه‌وره‌تان‌له‌به‌رچاوی‌یه‌زداندا‌کرد‌وه‌که‌داوای‌پاشایه‌گان‌بۆ‌خۆتان‌کرد.» 18 ئینجا‌ساموئیل‌له‌به‌رده‌م‌یه‌زدان‌نزای‌کرد‌و‌یه‌زدانیش‌له‌و‌پۆژه‌دا‌هه‌وره‌تریشقه

و بارانی باراند و هه موو گهل زور له يه زدان و له ساموئيل ترسان. 19
 ئينجا هه موو گهل به ساموئيليان گوت: «له پيناو خزمه تكاره كانت نزا بو
 يه زدانی پهروه ردگارت بکه، با نه مرين، چونکه خراپه مان خسته پال هه موو
 گونا هه کامنان که بو خومان داوای پاشامان کرد.» 20 ساموئيليش به گهلی
 گوت: «مه ترسن! ئيوه هه موو نه م خراپه يه تان کردووه، به لام له ريگه ی
 يه زدان لامه دهن و به هه موو دلثانه وه خزمه تی بکه ن. 21 لامه دهن تا کو
 به دوای شتی پووجه وه بکه ون که سووديان نيبه و فرياتان ناکه ون، چونکه
 پرپو وچن. 22 يه زدان له پيناوی ناوه مه زنه که ی خوی واز له گهلی خوی
 ناهينيت، چونکه يه زدان خوازيار بوو بتانکاته گهلی خوی. 23 ههروه ها
 منيش، حاشا گونا له دژی يه زدان بکه م و ده ست له پارانه وه هه لبرگم له
 پيناوی ئيوه، به لکو ريگای چاک و راستان پيشان ده ده م. 24 ته نها له
 يه زدان بترسن، به هه موو دلثانه وه به راستی بيه رستن، چونکه بين چ
 کاریکی مه زنی له گه لثاندا کردووه. 25 به لام نه گه ر خراپه بکه ن، خوتان و
 پاشا که تان راده مالرين.»

13 شاول ته مه نی سی سال بوو کاتيک بوو به پاشا، چل و دوو سال
 وه ک پاشا پاشايه تی ئيسرائیلی کرد. 2 شاول سی هه زار پياوی له ئيسرائیل
 بو خوی هه لبرارد، دوو هه زار له گه ل شاول بوون له ميخماس و ناوچه
 شاخا و ييه کانی يیت ئیل و هه زاريش له گه ل يوناتان بوون له گيغعی بنيامين و
 پاشماوه ی گه له که شی نارده وه، هه ريه که و بو مالله که ی خوی. 3 يوناتان له
 سه ر بازگه ی فه له ستیيه کانی دا نه وه ی له گه فه عه، فه له ستیيه کان ته مه يان
 بيسته وه و شاوليش له هه موو زه و ييه که دا فوی به که ره نادا کرد و گوتی:
 «با هه موو عيبرانييه کان گوپان لی يیت!» 4 جا هه موو ئيسرائیل بيستيان که
 شاول له سه ر بازگه ی فه له ستیيه کانی داوه و ئيسرائيليش لای فه له ستیيه کان
 قه زه ون بووه، جا گه ل بولای شاول بانگ کران و له گلگال کۆبوونه وه. 5
 ئينجا فه له ستیيه کان بو جه ننگ له دژی ئيسرائیل کۆبوونه وه، سی هه زار
 گاليسکه و شه ش هه زار گاليسکه سوار و سه ر بازه کانپش له زوریدا وه ک
 لمی سه ر که ناری ده ریا بوون، جا سه ر که وتن و له ميخماس له رورژه لاتی
 يیت ئافن چادريان هه لدا. 6 کاتيک پياوانی ئيسرائیل بينيان له مه ترسيدان
 له بهر نه وه ی سوپا که يان ته نکه تاو بووه، ئيتر خویان له ناو ته شکه وت و

در کودالەکان و لەتیو تاشە بەردەکان و لەناو چال و ئەمباراوە کاندایا شار دەو،
 7 تەنانت هەندیک لە عیبرانییەکان لە پروباری ئوردو نەو وە بو خاکی گاد
 و گلەد پەری نەو. شاولیش هێشتا لە گلگالدا بو و هەموو سەربازەکان
 کە بەدوایەو بوون ترسان. 8 ئینجا حەوت رۆژ مایەو وە تا ئەو کاتەی
 ساموئیل دیاری کردبوو، بەلام ساموئیل نەهات بو گلگال و سەربازەکان
 وازیان لە شاول دەهینا و پەرتوبلا و دەبوونەو. 9 بۆیە شاول گوتی:
 «قوربانی سووتاندنەکان و قوربانییەکانی هاو بەشیم بۆ بێننە پێش». جا شاول
 قوربانی سووتاندنەکانی پێشکەش کرد و 10 ئەو بو کە لە پێشکەشکردنی
 قوربانی سووتاندنەکان بوو، ساموئیل هات، شاولیش بەرەو پرووی چوو
 تاوێکی پێشوازی لێ بکات. 11 ساموئیلیش لێ پرسی: «ئەو چی ت کرد؟»
 شاولیش وەلامی داو: «لەبەر ئەوەی بینیم کە گەل لێم پەرتوبلا و بوونەو
 و تۆش لە رۆژانی دیاریکراودا نەهاتیت و فەلەستییەکانیش لە میخماسدا
 کۆبوونەو، 12 گوتم: "ئێستا فەلەستییەکان بۆم دینە خوارەو بو گلگال،
 بەر لەوەی داوای پەزیمانەندی یەزدان بکەم." ئێتر زۆرم بو خۆم هینا و
 قوربانییەکی سووتاندیم پێشکەش کرد.» 13 ساموئیلیش بە شاولی گوت:
 «گێلایەتیت کرد و فەرمانی یەزدانی پەروەردگارت نەپاراست، کە فەرمانی
 پێ کردبویت. ئەگەر فەرمانەکانی خودات ئەنجام بدابایە، ئەوا یەزدان بو
 هەتا هەتایە پاشایەتیەکی تۆی بەسەر ئیسرائیلدا دەچەسپاند. 14 بەلام
 ئێستا پاشایەتیەکی بەردەوام ناییت، یەزدان بەدوای پیاویکی دیکەدا
 گەرا بە دلی خۆی ییت، تاوێکی فەرمانزەواوەتی گەلەکی بکات، چونکە
 گوێرا بەل نەبویت بۆ ئەوەی کە یەزدان فەرمانی پێ کردبویت.» 15 ئینجا
 ساموئیل هەستا و لە گلگالەو چوو گێقەای بنیامین، شاولیش ئەو پیاوانەی
 ژمارد کە لە گەلیدا بوون، نزیکە شەش سەد پیاو بوون. 16 شاول و
 یۆناتانی کوری و ئەو پیاوانەی لە گەلێندا بوون لە گێقەای بنیامیندا نیشتهجێ
 بوون، فەلەستییەکانیش لە میخماسدا چادریان هەدا. 17 ئینجا تیکەرهەکان
 لە ئوردوگای فەلەستییەکانەو بە سێ دەستە چوونە دەرەو. دەستە یەکیان
 بەرەو رینگای عوفرا لە خاکی شوعال، 18 دەستە یەکی دیکە بەرەو رینگای
 ییت خۆرۆن، دەستەکی دیکەش بەرەو رینگای ئەو سنوورە دەروانییە
 سەر دۆلی چەقوعیم روو و چۆلەوانی چوون. 19 لەناو هەموو خاکی

ئىسرائىللىش ئاسنىگە رىك بەدى نەدە كرا، چونكى فەلەستىيە كان گوتىويان: «نەوەك عىبرانىيە كان شمشىر و ېرم دروستىكەن!» 20 لەبەر ئەو ھەموو ئىسرائىل دادەبەزىن بۇ لاي فەلەستىيە كان تاكو ھەرىكە گاسن و تەوور و پاچ و داسە كەى خۇى تىژ بىكەتەو، 21 جا كرى تىژ كەنەو ھى گاسن و پاچ دوو سىيەكى شاقىل بوو، بۇ تىژ كەنەو ھى شەنە سى چوككە كان و تەوور يان بۇ دانانى نەقىزە سىيەكى شاقىل بوو. 22 ئىتر لە پۇژى جەنگە كە ھەموو ئەو گەلەى لە گەل شاول و يۇناتان بوون ھىچ شمشىر و ېرمىكان بەدەستەو نەبوو، تەنھا شاول و يۇناتان كورى بەدەستىانەو بوو. 23 ئەو بوو ھىزى فەلەستىيە كان چو بوونە دەر بەندى مىخماس.

14 پۇژىك يۇناتان كورى شاول بەو لاو ھى گوت كە تىفاقە كەى بۇ ھەلدە گوت: «وەرە، با پەرىنەو سەربازگەى فەلەستىيە كان، ئەوانەى لەوبەرن،» بەلام بە باوكى نەگوت. 2 شاولىش لە قەراخى گىشعادا لەژىر ئەو دار ھەنارەى لە مىگۇنە دانىشتىبوو، ئەو خەلكەش كە لە گەلى ماپونەو نىكەى شەس سەد پىا بوون، 3 لەتوانان ئاھىيەى كەھىن بوو كە ئىفۇدى لەبەردا بوو. ئاھىيە كورى ئەھىتوقى براى ئىخافۇدى كورى فىنەھاسى كورى عىلى كەھىنى يەزدان بوو لە شىلو. كەس نەيدەزانى كە يۇناتان پۇشستوو. 4 لەتوان ئەو دەر بەندەى كە يۇناتان وىستى لى پەرىتەو بۇ سەربازگەى فەلەستىيە كان ھەلدە رىك لەم بەر و ھەلدە رىك لەو بەر ھەبوو، ناوى يەككىكان پۇچىچ و ناوى ئەوى دىكەيان سەنە بوو. 5 يەككىكان پرووى لە باكور بوو بەرامبەر بە مىخماس چەقى بوو و ئەو ھى دىكەيان پرووى لە باشوور بوو بەرامبەر بە گەقەع. 6 ئىنجا يۇناتان بە لاو ھى كەى گوت كە ھەلگى تىفاقە كانى بوو: «وەرە، با پەرىنەو سەربازگەى ئەو خەتەنە نەكراوانە، بەلكو يەزدان كارىكى و امان بۇ بىكەت، چونكى ھىچ شتىك ناتوانىت لەبەردەم يەزدان بىتتە بەر بەست بۇ پزگار كەن، چ زۇر بىن يان كەم.» 7 ھەلگى تىفاقە كانىشى گوتى: «ھەرچى لەسەر دلتە ئەو ھىكە و پىش بىكەو. ئەو ھەتا، منىش بە تەواوى لە گەلتەم.» 8 يۇناتانىش گوتى: «ئەو ھەتا ئىدە پەرىنەو بۇ لاي ئەو پىاوانە و خۇمانىان نىشان دەدەين، 9 ئەگەر پىيان گوتىن: «پاۋەستىن ھەتا دەگەينە لاتان،» لە شۇنچى خۇماندا رادەو ھەستىن و سەرنەكەو بىن بۇ لايان. 10 بەلام ئەگەر

گوتیان: «سەربکەون بۆ لامان،» ئەوا سەردە کەوین، چونکە یەزدان ئەوانی داوئە دەستمانەوه، ئەمەش نیشانە یە بۆمان.» 11 ئینجا هەردووکیان خۆیان بۆ سەربازگە ی فەلەستییەکان دەرخت و فەلەستییەکانیش گوتیان: «تەماشای بکەن، عیبرانییەکان لە و کونانە دینە دەرەوه کە خۆیان تێیدا شارەدبوو.» 12 ئینجا پیاوانی سەربازگە کە هاواریان لە یوناتان و هەلگری تفاقەکانی کرد و گوتیان: «سەربکەون بۆ لامان، شتیگان فێر دەکەین.» یوناتانیش بە هەلگری تفاقە کە ی گوت: «بەدوامدا سەربکەوه، چونکە یەزدان ئەوانی داوئە دەست گەلی ئیسرائیل.» 13 یوناتان بە دەست و پێیەکانی سەرکەوت و هەلگری تفاقەکانیشی بەدوایەوه بوو. فەلەستییەکانیش لە بەردەم یوناتان کەوتن و هەلگری تفاقەکانیشی لەدوایەوه دەیکوشتن، 14 یە کەم گورز کە یوناتان و هەلگری تفاقەکانی وەشاندیان، لە پرووبەری کەمتر لە یەک دۆنم زەویدا نزیکی بیست پیاویان کوشت. 15 ترسیکی زۆربالی کیشا بەسەر تەواوی سوپادا، واتە هەر هەموو ئەوانە ی لە تۆردوگا و کێلگە و سەربازگە کە بوون، هەروەها تیکدەرەکانیش، زەویش لەرزى. ترسیکی ئیجگار زۆر بوو لە خوداوه. 16 ئیشکەرەکانی شاول لە گیشای بنیامینەوه بینیان کە سوپا کە توابەوه و بە هەموو لایە کدا پەرتەوازه بوون. 17 ئینجا شاول بە و لەشکرە ی گوت کە لە گەلی بوون: «تکایە سەرژمیری بکەن و ببینن کێ لە ئیمە پڕۆشتوو.» ئەوانیش سەرژمیریان کرد و بینیان وا یوناتان و هەلگری تفاقەکانی لەوی نەبوون. 18 شاول بە ئاحیای گوت: «سندوقی خودا بەینە ئێرە.» لە و پڕۆژانەدا سندوقی خودا لە لای نەوهی ئیسرائیل بوو. 19 هیشتا شاول قەسە ی لە گەل کاهینە کە دەکرد، هەراوھۆریا لە ناو تۆردوگای فەلەستییەکان هەتا دەهات زیاتر دەبوو، بۆیە شاول بە کاهینە کە ی گوت: «دەست بکێشەوه.» 20 ئینجا شاول و هەموو ئەو گەلە ی لە گەلی بوون یەکیانگرت و چون بۆ جەنگە کە. بینیان فەلەستییەکان لە پەشو کاپیەکی زۆر گەورەدان و شمشیری هەریەکیان لە دژی هاوڕێکە یەتی. 21 هەروەها عیبرانییەکانی ئەو دەورووبەرەش کە پێشتر لە گەل فەلەستییەکاندا بوون و لە گەلیاندا بۆ تۆردوگا کە سەرکەوتبوون، ئەوانیش چوونە پال ئەو ئیسرائیلییانە ی لە گەل شاول و یوناتاندا بوون. 22 کاتیک پیاوانی ئیسرائیل، ئەوانە ی لە ناوچە شاخاویەکانی ئەفرایمدا خۆیان شارەدبوو، بیستیانەوه

که فەلەستییەکان هەلاتوونە، ئەوانیش لە نزیکەو بەرەو جەنگە که دوایان
 کهوتن. 23 جا یەزدان لە وەرژەدا ئیسرائیلی پرزگار کرد و جەنگە که
 گوازیارەووە بۆ بیئت ئافن. 24 پیاوانی ئیسرائیل لە وەرژە پەڕیشان بوون،
 چونکە شاول گەلی سویند دا و گوئی: «نەفرەت لە و پیاووە بیئت، ئەووی
 بەر لە ئیوارە نان بخوات و پێش ئەووی تۆلە لە دوزمنەکانم بکەمەو.»
 بۆیە هەموو سوپا که تامی نانیان نەکرد. 25 ئینجا هەموو سوپا که هاتنە
 دارستانی و هەنگوین بەسەر پرووی زەویە کەووە بوو. 26 کاتییک سوپا که
 هاتنە ناو دارستانە کەووە بینیان ئەوەتا هەنگوین دەتکیت، بەلام کەس
 دەستی بۆ دەمی نەبرد، چونکە گەل لە سویندە که ترسان. 27 بەلام یونانان
 نەییستبوو که باوکی سوپای سویند دابوو، جا نووکی داردەستە کەمی که بە
 دەستیەووە بوو درێژ کرد و خستیە ناو شانە هەنگوینە که و بۆ دەمی برد،
 ئیتر چاوەکانی گەشانەووە. 28 ئینجا یەکییک لە سەربازەکان پێی گوت:
 «باوکت بە توندی سوپای سویند دا و گوئی: "نەفرەت لە و پیاووە بیئت که
 ئەمرۆ نان دەخوات!" لە بەر ئەووە جەنگاوەران لە پەلوپۆ کەوتبوون.» 29
 یونانانیش گوئی: «باوکت گیروگرتی لە خا که کەدا ناووەتەووە، تکایە تەماشای
 بکەن چاوەکانم چۆن گەشانەتەووە، چونکە کەمییک لەم هەنگوینەم تام
 کرد. 30 ئەمی ئەگەر ئەمرۆ جەنگاوەرەکان لە دەستکەوتی دوزمنەکانیان
 بخواردایە که دەستیان کەوتوو، ئایا ئەو گورزەمی لە فەلەستییەکان وەشێنرا
 گەورە تر نەدەبوو؟» 31 لە وەرژەدا لە میخماسەووە هەتا ئەیلوون گورزیان
 لە فەلەستییەکان وەشانند، جەنگاوەرەکان لە پەلوپۆ کەوتبوون. 32 پاشان
 سوپا که هەلیانکو تاپە سەر دەستکەوتە که و مەر و مانگا و گویرە کەیان برد و
 لەسەر زەوی سەریان برین و جەنگاوەرەکان بە خوینەووە خواردیان. 33 بە
 شاولیان گوت: «وا سوپا که گونا لە دژی یەزدان دەکەن که گوشت بە
 خوینەووە دەخۆن.» ئەویش گوئی: «ناپاکیتان کرد، دەستبەجێ بەردێکی
 گەورە بۆ ئێرە گلۆر بکەنەووە.» 34 ئینجا گوئی: «بەناو سوپادا بلا و بینەووە و
 پێیان بلێن: "با هەریە که گا و بەرانی کەمی خۆی بۆم بەینیتە پێش و لێرە سەری
 بپرن، ئینجا بیخۆن و گونا لە دژی یەزدان مەکەن که گوشتە که بە خوینەووە
 بخۆن.»» ئیتر هەموو سوپا لە و شەووەدا هەریە که و گایە کەمی هینتایە پێش و
 لەویدا سەری بری. 35 ئینجا شاول قوربانگایەکی بۆ یەزدان بنیاد نا، ئەووە

یه کهم قوربانگا بوو که بویه زدانی بنیاد نا. 36 پاشان شاول گوتی: «با به شه و به دوای فهله سستییه کاندای بچینه خواره وه و هه تا به ره به بیان تالانیان بکهین و قریان بکهین.» ته و انیش گوتیان: «چی به باش ده زانیت ته وه بکه.» به لام کاهینه که گوتی: «با لیره له خودا پرسین.» 37 ئینجا شاول پرسیری له خودا کرد: «تایا به دوای فهله سستییه کاندای دابه زم؟ تایا ده یانده یته ده ست گه لی ئیسرائیل؟» به لام له و روژده دا وه لامی نه دایه وه. 38 جا شاول گوتی: «ته ی هه موو پاره رانی سوپا، وهر نه پئشه وه بو ئیره، بزانی و بینن ته مرؤ ته و گونا هه چۆن پروویدا وه، 39 چونکه به یه زدانی زیندوو که پرگار که ری ئیسرائیله، ته نانه ت ته گهر له یونانی کوریشم بی، ده بیئت بمریت.» به لام له هه موو سوپا که کهس وه لامی نه دایه وه. 40 ئینجا به هه موو ئیسرائیلی گوت: «ئیه وه له لایه ک بن و من و یونانی کوریشم له لایه ک ده بین.» جه نگا وه ره کانیش به شاولیان گوت: «چی به باش ده زانیت بیکه.» 41 شاول گوتی: «ته ی یه زدانی پهروه ردگاری ئیسرائیل، بوچی ته مرؤ وه لامی خزمه تکاره که ت ناده یته وه؟ ته گهر هه له ی من یان یونانی کورمه، ته واوریممان پییده. به لام ته گهر هه له ی گه لی ئیسرائیله ته واوریممان پییده.» جا تیروپشکه که کهوته سهر یونانان و شاول، به لام سوپا که بیتاوان ده رچون. 42 ئینجا شاول گوتی: «له تیوان من و یونانی کورم تیروپشک هه لبدن.» جا تیروپشکه که کهوته سهر یونانان. 43 ئینجا شاول به یونانی گوت: «پیم یلی چیت کردو وه.» یونانییش یی را گه یاند: «به نووکی دارده سته کهم که به ده ستمه وه بوو که میک هه نگوینم تامکرد. تایا ئیستا ده بیئت بمرم؟» 44 شاولیش گوتی: «یونانان! ته گهر تو نه مریت، با خودا توندترین سزام بدات.» 45 به لام جه نگا وه ران به شاولیان گوت: «تایا یونانان، ته وه ی ته م پرگار یه گهره یه ی له ئیسرائیله هینایه دی ده بی بمریت؟ حاشا! به یه زدانی زیندوو، ناییت تاله موویکی سهری بکه ویتته سهر زه وی، چونکه ته مرؤ ته و له گه ل خودا ته مه ی کردو وه.» جا گه ل یونانیان ده رباز کرد و نه مرد. 46 ئینجا شاول وازی له راوانانی فهله سستییه کان هینا و فهله سستییه کانیش بو شوینی خویمان گه رانه وه. 47 دوای ته وه ی شاول جه لوه ی پاشایه تی ئیسرائیلی گرتته ده ست، له دژی هه موو دوژمنه کانی ده ووروبه ری جه نگا، مؤتاب و عه مۆن و ته دووم و پاشا کانی چوفا و فهله سستییه کان. پرووی له

ههركوئ ده كرد، سه رده كهوت. 48 ههروهه دلپرايه جهنگا و گورزی له
 عه مایقییه كان وه شانده و ئیسرایلی له دهستی تالانكهرانی ده رباز كرد. 49
 كوره كانی شاولیش، یوناتان و یه شقی و مهلكی شوهع بوون. ناوی دوو
 كچه كهشی، ناوی گهوره كهیان میزهف و بچووكه كهشیان ناوی میخهل بوو.
 50 ژنه كهشی ناوی ئه حیووعه می كچی ئه حیمه عهچ بوو. فه رمانده ی گشتی
 سوپا كهشی ناوی ئه بنیری كوری نیری مامی شاول بوو، 51 قیستی باوكی
 شاول و نیری باوكی ئه بنیریش كوری ئه بییل بوون. 52 به درژیانی ماوه ی
 حوكهرانی شاول جهنگیكی سهخت له دژی فهلهستییه كان هه بوو، جا شاول
 هه ر پیاویكی دلیر و نازای ده بیی ده بیئایه پال خوی.

15 ساموئیل به شاولی گوت: «یهزدان منی نارد بو ئه وه ی تو وهك
 پاشایهك دهستینشان بكم له سه ر ئیسرایلی كه له كه ی. جا ئیستا گویت له
 فه رمایشتی یهزدان بی، 2 یهزدانی سوپاسالار ئه مه ده فه رمویت: ”سزای
 عه مایقییه كان دهدهم له سه ر ئه وه ی به ئیسرایلیان كرد، كاتیک له سه ر
 پینگا له دژیان وهستان كه له میسه هاته ده ره وه. 3 ئیستاش برؤ گورز له
 عه مایقییه كان بوه شینه، هه موو ئه وه ی هه یانه به ته واوی قریان بکه، ده ستیان
 لی مه پاریزه و بیانكوژه، پیاو وژن و مندال و شیره خوره، گا و مه ر و
 وشتر و گویدریژ.” 4 جا شاول سوپا كه ی بانگكرد و له ته لایم كوی
 كردنه وه، دوو سه د ههزار پیاده و ده ههزار پیاوی یه هودا. 5 ئینجا شاول
 چوو بو شاری عه مایقی و له شیوه كه دا خوی مات كرد، 6 به قینییه كانی
 گوت: «پرؤن و دووره په ریز بن و له تیو عه مایقییه كان بچنه ده ره وه، نه وهك
 ئیوه ش له گه ل ئه واندا له ناو ببه م، چونكه ئیوه چا كه تان له گه ل هه موو نه وه ی
 ئیسرایلیدا كروه، كاتیک له میسه وه سه ر كه وتن.» جا قینییه كان خویان
 له عه مایقییه كان دووره په ریز گرت. 7 ئینجا شاول له عه مایقییه كانی دا،
 له حه قیلا یه وه هه تا شوور كه له پرؤژه لاتی میسه ره. 8 ههروهه ها ئه گانی
 پاشای عه مایقییه كانی به زیندووی گرت و هه موو گه له كه ی به شمشیر به
 ته واوی قركرد. 9 به لام شاول و سوپا كه ده ستیان له ئه گاگ پاراست،
 ههروهه ها باشتیری مه رومالات و گاوگوتال و دابهسته و هه موو ئه وه ی
 باش بوو نه یانویست به ته واوی قریان بکه ن، به لام هه موو ئه و ماله ی بی نر
 و لاواز بوو به ته واوی قریان كرد. 10 ئینجا فه رمایشتی یهزدان هات بو

ساموئیل و فەرمووی: 11 «خەفە تبارم لەو هی که شاولم کردە پاشا، چونکە لێم هەلگە پراوەتەو و فەرمانەکانی منی بەجێنەگەیاندا.» جا ساموئیل دلتەنگ بوو، بە درێژایی ئەو شەو و هەواوی یۆ یەزدان کرد. 12 بەیانی زوو ساموئیل بۆ بینینی شاول هەستا، جا بە ساموئیل راگەیه نرا: «شاول چوو بۆ کارمەل و ئەوەتا تاوهرێکی یادهوهری بۆ خۆی داناوه، سووپراوهتەو و پەریوەتەو و دابەزیو بۆ گلگال.» 13 جا ساموئیل هات بۆ لای شاول، شاول پێی گوت: «با بەرە کەتی یەزدانت لەسەر ییت، من فەرمانی یەزدانم بەجێگەیاندا.» 14 بەلام ساموئیل گوتی: «ئەئى باعە باعی ئەو مەرانه چییە لە گوێمدا دیت، ئەئى بۆرە بۆرى ئەو مانگایانە چییە دەبیستم؟» 15 شاولیش وەلامی دایەو: «لەلای عەمالیقییەکانەو هیناویانە، ئەوانەیه که گەل لە باشەکان دەستیان لێ پاراست، لە مەر و مانگا، بۆ ئەو هی یۆ یەزدانی پەرور دگارت سەری بپرن، ئەوانی دیکە شمان بە تەواوی قەرکرد.» 16 ئینجا ساموئیل بە شاولی گوت: «بێدەنگ بە! با ئەو هت پێی رابگەیهنم که یەزدان دوونێی شەو چی پێی فەرمووم.» ئەویش گوتی: «پێم بێ.» 17 ساموئیل گوتی: «هەرچەندە لەبەرچاوی خۆت بچووکیت، ئایا نەبوویت بە سەرۆکی ھۆزەکانی ئیسرائیل؟ ئایا یەزدان دەستنیسانی نە کردیت ببیتە پاشای ئیسرائیل؟ 18 یەزدان بە ئەرکیک پەوانە هی کردیت و فەرمووی: «بۆ عەمالیقییە گوناھبارەکان بە تەواوی قەربکە و لە دژیان بچەنگە هەتا لەناو دەچن.» 19 ئیتر بۆچی گوێرایە لێ یەزدان نەبوویت و پەلاماری دەستکەوتە کەت دا و لەبەرچاوی یەزداندا ئەم خراپە یەت کرد؟» 20 شاولیش بە ساموئیل گوت: «من گوێرایە لێ یەزدان بووم و ئەو ئەرکەم بەجێنا که پێی سپاردم، ئەگای پاشای عەمالیقیم هینا و عەمالیقییەکانم بە تەواوی قەرکرد. 21 جەنگاوەران لە دەستکەوتە که مەر و مانگیان برد، باشتەری تەرخانکراوکان بۆ خودا، تاکو لە گلگال بۆ یەزدانی پەرور دگارت سەری بپرن.» 22 بەلام ساموئیل گوتی: «ئایا یەزدان دلتۆشە بە قوربانی سووتاندن و سەربردراوکان یان بە گوێرایە لیبون بۆ فەرماشتی یەزدان؟ گوێرایە لێ لە سەر بپرن باشتەر، سەرنجدانیش لە چەوری بەرانەکان. 23 یاخیبوون وەک گوناھی فالگرتتەو، که لەلەرقی تاوان و تپەرسیتیە. لەبەر ئەو هی فەرماشتی یەزدان تەکر دەو، ئەویش لە پاشایەتی رەتی کردوویتەو.» 24 ئینجا شاول بە ساموئیل گوت: «گوناھم

کرد. سهریچی فهرمانی یه زدان و قسه‌ی توم کرد، چونکه له گهل ترسام و به قسه‌ی نه‌وانم کرد. 25 ئیستاش تکایه له گوناهم خۆشبه و له گهلندا بگه‌ریوه، بۆئه‌وه‌ی کپتۆش بۆ یه زدان به‌م.» 26 به‌لام ساموئیل به شاولی گوت: «له گهلندا ناگه‌ریه‌وه، چونکه فهرمایشتی یه زدانته‌وه، یه زدانیش وهک پاشای ئیسرائیل په‌تی کردوویه‌وه.» 27 کاتیک ساموئیل ئاوری دایه‌وه بۆئه‌وه‌ی پروات، شاول دامینی که‌واکه‌ی گرت و دراه. 28 ساموئیلیش یچی گوت: «یه زدان ته‌مپۆ پاشایه‌تی ئیسرائیلی لیت داپری و دای به‌زیکه‌که‌ت که له تو باشتره. 29 هه‌روه‌ها شکۆی ئیسرائیل درۆ ناکات و بریاری ناگۆریت، چونکه‌ته‌و مروف نیبه تا کو بریاری بگۆریت.» 30 شاولیش گوتی: «ئیسنا گوناهم کردووه، تکایه له‌به‌رده‌م پیرانی که‌له‌که‌م و له‌به‌رده‌م ئیسرائیلدا ریزم لینی، له گهلندا بگه‌ریوه تا کو کپتۆش بۆ یه زدانی په‌روه‌ردگارت به‌م.» 31 ئینجا ساموئیل به‌دوای شاولدا که‌پایه‌وه، شاول کپتۆشی بۆ یه زدان برد. 32 پاشان ساموئیل گوتی: «ئه‌گاگی پاشای عه‌مالیقم بۆ به‌ینه‌ ئیره.» ئه‌گاگیش به‌متمانه‌وه چوو بۆ لای و گوتی: «بێگومان تالی مه‌رگ په‌وییه‌وه.» 33 به‌لام ساموئیل گوتی: «وه‌ک چۆن شمشیره‌که‌ت ژنانی وه‌جاخکوێر کرد، ئاواش دایکت وه‌جاخکوێر ده‌یت.» ئینجا ساموئیل له‌گلگال له‌به‌رده‌م یه زدان ئه‌گاگی پارچه‌پارچه کرد. 34 پاشان ساموئیل چوو بۆ رامه و شاولیش سه‌رکه‌وت بۆ ماله‌که‌ی له‌گیقعی شاولدا. 35 ئیتر ساموئیل هه‌تا پروژی مردنی نه‌گه‌پایه‌وه بۆ بینینی شاول، هه‌رچه‌نده‌ شیوه‌نیشی بۆ ده‌گپرا. یه زدانیش خه‌فه‌تبار بوو که شاولی کرده پاشای ئیسرائیل.

16 جا یه زدان به ساموئیلی فهرموو: «هه‌تا که‌ی شیوه‌ن بۆ شاول ده‌گپرت، چونکه‌من په‌تم کردووه‌ته‌وه پاشای ئیسرائیل بیت؟ قۆچه‌که‌ت پربکه‌له‌زه‌یت و پڕۆ، ده‌تیرم بۆ لای یه‌سای بیت له‌حمی، له‌تیو کوره‌کانیدا پاشایه‌کم بۆ خۆم هه‌لبژاردووه.» 2 ساموئیلیش گوتی: «چۆن پڕۆم؟ ئه‌گه‌ر شاول ته‌مه‌ بیستیته‌وه ده‌مکوژیت.» یه زدانیش فهرمووی: «گۆیره‌که‌یه‌کی مینیه‌ی سی ساڵه‌گه‌ل ده‌ستت ده‌به‌یت و ده‌لێت: «بۆ قوربانی سه‌ربرین بۆ یه زدان هاتووم.» 3 جا یه‌سا بۆ قوربانیه‌ سه‌ربردراوه‌که بانگه‌یشت ده‌که‌یت و من فیرت ده‌که‌م چی بکه‌یت و ته‌و که‌سه‌م بۆ ده‌ستنیشان ده‌که‌یت که

پیت ده فەر مووم. 4 ساموئیل ته وهی کرد که یه زدان پئی فەر موو، هات
 بو بیت له حم و پیرانی شاروچکه که به ترسه وه پیشواز بیان کرد و گو تیان:
 «به ناشتی هاتوویت؟» 5 ساموئیلش وه لاهی دایه وه: «به ناشتییه، هاتووم بو
 سه بر پینی قوربانی بو یه زدان، خو تان ته رخان بکن و له گه لدا و هرن بو
 قوربانیه که.» ئینجا یه سا و کوره کانی ته رخان کرد و بو قوربانیه که بانگه پستی
 کردن. 6 کاتیک هاتن، ساموئیل ته ماشای ته لیبایی کرد و له بهر خو یه وه
 گوئی: «به دنیاییه وه ته وه یه یه زدان ده ستیشانی کردووه، له بهر ده میه تی.» 7
 به لام یه زدان به ساموئیلی فەر موو: «ته ماشای روخسار و بالای مه که،
 چونکه ره تم کردووه ته وه. یه زدان وه ک مرؤف ته ماشا ناکات، چونکه
 مرؤف ته ماشای روخسار ده کات، به لام یه زدان ته ماشای دل ده کات.»
 8 دوای ته وه یه سا ته بینادایی بانگ کرد و به بهر ده ساموئیلدا تپیه پری
 کرد، ساموئیلش گوئی: «یه زدان ته مه شی هه لئه برار دووه.» 9 ئینجا یه سا
 شه می تپیه پراند و ساموئیلش گوئی: «یه زدان ته مه شی هه لئه برار دووه.» 10
 یه سا هه ره حهوت کوره که ی له بهر ده ساموئیلدا تپیه پراند. ساموئیلش به
 یه سای گوئی: «یه زدان له مانه ی هه لئه برار دووه.» 11 له یه سای پرسی: «ئایا
 هه موو کوره کانت لیره ن؟» ته ویش گوئی: «بجوو کتر ی بیان هیشتا ماوه و مه ر
 ده له وه پر نیت.» ساموئیلش گوئی: «بیره به دوایدا و بیینه، چونکه دانانیشین
 هه تا ته و دیته ئیره.» 12 ته ویش به دوایدا ناردی و هینای، سووره یه کی
 چاو جوانی قوز بوو. ئینجا یه زدان فەر مووی: «هه سته و ده ستیشانی بکه،
 چونکه ته مه خو یه تی.» 13 ساموئیل قوچه زه یته که ی برد و له تیو برا کاندیا
 ده ستیشانی کرد و له و پرۆزه به دواوه روخی یه زدان به تواناوه هاته سه ر
 داود. پاشان ساموئیل هه سته و چوو بو پرامه. 14 روخی یه زدانیش له
 شاول جیا بووه وه و به فەرمانی یه زدان روخیکی به ده هه راسانی کرد.
 15 جا خزمه تکاره کانی شاول پیمان گوئی: «ته وه تا ئیستا روخیکی به ده
 له لایه ن خوداوه هه راسانت ده کات. 16 با ئیستا گه و ره مان فەرمان به
 خزمه تکاره کانی به رده می بکات به دوای پیاوئیکدا بگه رین که شاره زایی
 له قیساره ژه نین هه بیئت، جا هه ر کاتیک ته و روچه به ده ی له لایه ن
 خوداوه یه بیته سه رت، قیساره بره نیت تو باش ده بیئت.» 17 شاولیش به
 خزمه تکاره کانی گوئی: «ئیستا پیاوئیکم بو بیینه وه قیساره به چاکی بره نیت و

بۇ مەنى بەينىن» 18 جا يەككىك لە خزمەتكارەكان وەلامى دايەو وە گوتى:
 «كۆرىكى يەساي يىت لە حمىم بىنيو، دەزانىت قيسارە بىر نىت. ھەر وەھا
 قارەماتىكى بەھىزە و جەنگاوەرە، زمان رەوانە و پياوئىكى قۆزە، يەزدانىشى
 لە گەلدايە.» 19 شاولىش نۆردراوى بۇ لاي يەسا نارد و گوتى: «داودى
 كورتم بۇ بىزە، ئەو ەى مەر دەلە وەر نىت.» 20 يەساش گویدر ئىزىكى
 ھىنا، نان و مەشكە يەك شەراب و كارەبىزىكى لى بار كەد، بە دەستى
 داودى كورپدا بۇ شاولى نارد. 21 ئىتر داود ھاتە لاي شاول و دەستى بە
 خزمەت كەردى. شاولىش داودى زۆر خۇشويست و كەد يەككىك لە
 ھەلگىرى تفاقەكانى. 22 شاول بۇ يەساي نارد و گوتى: «تكا يە با داود لە
 خزمەتى مندا بىننىتەو، چونكە لەلام پەسەندە.» 23 ھەر كاتىك رۆحەكە
 لەلایەن خوداوە بۇ سەر شاول دەھات، داود قيسارەكەى بە دەستەو
 دەگرت و دەبۇند، شاولىش دلى دەكرايەو و باش دەبوو، رۆحە بەدەكە
 وازى لى دەھىنا.

17 ئەو ە بوو فەلەستىيەكان ھىزەكانىان بۇ جەنگ كۆكەدەو و لە سۆكۆى
 يەھودا كۆبوونەو، لە تيوان سۆكۆ و عەزىقا لە ئەفەس دەمىم خىو تەگيان
 ھەلدا. 2 شاول و پياوانى ئىسرائىلىش لە دۆلى عىلە كۆبوونەو و خىو تەگيان
 بۇ جەنگ ھەلدا، بەرەيان بەست بۇر و بەر و بوونەو ەى فەلەستىيەكان. 3 جا
 فەلەستى و ئىسرائىلىيەكان لەسەر دوو گەردى بەرامبەر يەكتر پراو ستابوون،
 دۆلىكىشيان لە تيوان بوو. 4 پالەواتىكى خەلكى گەت كە ناوى گۆليات بوو
 لەناو خىو تەگى فەلەستىيەكان ھاتە دەرەو، درىزىيەكەى شەش بال و
 بستىك بوو. 5 كالاوئىكى بۇرۇز لەسەرى و زىزىيەكى پۆلەكە دارىشى لە بەردا
 بوو، كىشى زىزىيەكە پىنج ھەزار شاقل بۇرۇز بوو. 6 ھەر وەھا پارچە يەك
 بۇرۇز لولاقى پۇشبوو، تىرىكى بۇرۇزىش لە تيوان شەنەكانى بوو، 7 دەسكى
 رەمەكەى وەك توردى جۇلاكان و ابوو، نووكەكەشى شەش سەد شاقل ئاسن
 بوو، ھەلگىرى قەلغانەكەى لە بەردەمىيەو دەپۇشت. 8 جا گۆليات وەستا و
 بانگى رىزەكانى ئىسرائىلى كەرد و پىي گوتن: «بۇچى ھاتوونەتە دەرەو تەكۆ بۇ
 جەنگ رىزىيەستن؟ ئايا من فەلەستى و عىو ش خزمەتكارانى شاول نىن؟ جا
 پياوئىك بۇ خۇتان ھەل بۇرۇن و با بۇم بىتە خوارەو. 9 ئەگەر تەوانى لە گەلدا
 بچەنگىت و بىكۆزىت، ئەوا دەبىنە خزمەتكاران، بەلام ئەگەر من بەسەرىدا

زال بووم و کوشتم، ئەوا ئیوه دەبنه خزمه تکارمان و خزمه تمان دەکەن.» 10
 ئینجا فەلەستییە کە گوتی: «من ئەمرۆ تەحەدای ریزەکانی ئیسرائیل دەکەم،
 پیاویکم بەدنی بۆ ئەو هی پیکه وه له گەل یه کتری بجه نگین.» 11 کاتیک شاول
 و هه موو ئیسرائیل گوێیان له قسه کانی فەلەستییە کە بوو، سلە مینه وه و زۆر
 ترسان. 12 داودی کوری یه سای ئەفراتی، له بیته له حمی یه هودا بوو. یه سا
 هه شت کوری هه بوو، له ماوه ی پاشایه تی شاولدا له ته مه نی پیریدا بوو. 13
 هه ر سێ کوره که ی یه سا بۆ جه نگی دوا ی شاول که وتیون، ناوی
 سێ کوره که ی که بۆ جه نگی چوو بوون، ئەلیاب تۆبه ره که و دووه میان
 ئە بیناداب و سییه میان شه م ما بوو. 14 داودیش بچوو کترینیان بوو، سێ کوره
 که وه ره که ش دوا ی شاول که وتیون. 15 جا داود هاتو چۆی ده کرد، ناوبه ناو
 له لای شاول ده که رایه وه بۆ له وه پراندنی مه ره کانی باوکی له بیته له حم. 16 بۆ
 ماوه ی چل رۆژ، به یانینیان و عیواران، فەلەستییە که ده هاته پێش و ده وه ستا.
 17 ئەوه بوو یه سا به داودی کوری گوت: «ئێستا ئیغه یه ک له م دانه و ئێله
 برژاوه و ئەم ده نانه بۆ برا کانت ببه و رابکه بۆ خێوه تگا که یان، 18 ئەم ده
 پارچه په نیره ش به فه رمانده ی یه که که بده و سه لامه تی برا کانت به سه ربکه وه
 و نیشانه یه یکان لێ وه ربگره. 19 شاول و ئەوان و هه موو پیاوانی ئیسرائیل له
 دۆلی ئیله له دژی فەلەستییە کان ده جه نگان.» 20 به یانی زوو داود له خه و
 هه ستا و مه ره کانی له لای پاسه واتیک به جی پێشت، بارگه که ی هه لگرت و
 رۆیشت، هه ره ک یه سای باوکی فه رمانی پنی کرد بوو. له هه مان ئەو کاته دا
 که یشته خێوه تگا که که سوپا بۆ به ره کانی جه نگی ده چون و نه عره ته ی
 جه نگیان ده کێشا. 21 جا ئیسرائیل و فەلەستییە کان ریزیان ده به ست،
 ریز به رامبه ر ریز. 22 داودیش شتومه که که ی که پیتی بوو به پاسه وانی
 شتومه که کان سپارد، بۆ به ره ی جه نگی رابکرد، هات و له سه لامه تی برا کانی
 پرسی. 23 کاتیک قسه ی له گەل ده کردن، پالە وانه که ی خه لکی گه ت،
 گوئیاتی فەلەستی له به ره ی فەلەستییە کانه وه هاته پێشه وه، به هه مان شیوازی
 پێشوو هاواری کرد، داودیش گوئی لیبوو. 24 هه موو پیاوانی ئیسرائیلیش
 که پیاوه که یان بینی زۆر ترسان و لپی هه لاتن. 25 پیاوانی ئیسرائیل قسه یان
 ده کرد و ده یانگوت: «ئهو پیاوه تان بینی که هاته پێشه وه؟ بۆ ته حه دا کردنی
 ئیسرائیل بوو. ئەو پیاوه ی بیکوژیت پاشا زۆر ده وله مه ندی ده کات و

کچه که ی خوی ده داتی، مالی باوکیشی له ئیسرائیل له باج ده به خشریت.»
 26 داودیش به و پیاوانه ی گوت که له گه لئ پراوه ستابون: «چی ده کریت بۆ
 ئه و پیاوه ی ئه و فه له ستیه بکوژیت، ئه و شه رمه زاریه له سه ر ئیسرائیل
 لابات؟ ئه و فه له ستیه خه ته نه نه کراوه کئیه هه تا ته حه دای سوپای خودای
 زیندوو بکات؟» 27 ئه و انیش قسه که یان بۆ دووباره کرده وه که ده یانگوت،
 پئیان گوت: «ئاوا ده کریت بۆ ئه و پیاوه ی که ئه مه بکوژیت.» 28 کاتیک
 ئه لیابی برا گه وره ی گوئی لیوو که داود له گه ل پیاوه کان قسه ده کات،
 ئه لیاب زۆر لئی تووره بوو و گوئی: «بۆ دابه زیت؟ ئه و که مه مه رت
 له چۆله وانیدا به سه ر کیدا به جیپشت؟ من ده زانم چه ند له خو باییت و
 دلت چه ند خراپه، چونکه تو ته نها بۆ ته ماشا کردنی جه نگه که دابه زیویت.»
 29 داودیش گوئی: «ئستا من چیم کردوو؟ هه ر قسه کردن نییه؟» 30
 ئینجا له لای ئه و چوو بۆ لای یه کئیکی دیکه و هه مان قسه ی کرده وه و
 جه نگاوه ره کانیش هه مان وه لامیان دایه وه. 31 ئه و قسانه ی داود گوئی
 بیسترانه وه و به شاول را گه به ترا و ئه ویش ناردی به شوینیدا. 32 داود به
 شاولی گوت: «که س به هۆی ئه وه وه دلی خورپه نه کات. خزمه تکاره که ت
 ده چیت و له گه ل ئه و فه له ستیه ده جه نگیت.» 33 شاولیش به داودی
 گوت: «ناتوانیت بچیت بۆ ئه و فه له ستیه و له گه لیدا بجه نگیت، چونکه تو
 مندالیت و ئه ویش له مندالییه وه جه نگاوه ره.» 34 داودیش به شاولی
 گوت: «خزمه تکاره که ت شوانی مه ره کانی باوکی بووه. هه ر کاتیک شیریک
 یان ورچیک ده هات و مه ریکان له میگه له که ده برد، 35 من به دوایدا
 ده چووم و ده مکوشت و له ده می ده ربازم ده کرد، کاتیک بۆم هه لده ستا
 ملیم ده گرت و لیم ده دا و ده مکوشت. 36 خزمه تکاره که ت شیر و ورچی
 ده کوشت و ئه و فه له ستیه خه ته نه نه کراوه ش وه ک یه کیک ده بیت له وان،
 چونکه ته حه دای پرزه کانی سوپای خودای زیندوو ی کردوو. 37 یه زدان
 که منی له چنگی شیر و ورچ ده ربازم کردوو، هه ر ئه و له چنگ ئه م
 فه له ستیه ده ربازم ده کات.» شاولیش به داودی گوت: «بۆ، با یه زدان
 له گه لندا بیت.» 38 ئینجا شاول کراسه که ی خوی له به ر داود کرد و
 کلاویکی برۆنزی له سه ر سه ری دانا و زرپه کی له به ر کرد. 39 داودیش
 شمشیره که ی له سه ر کراسه که ی به ست و ویستی پئیان ه وه پروات، چونکه

تاقی نه کردبووه وه. ئینجا داود به شاولی گوت: «ناتوانم پئیانه وه برؤم، چونکه تاقیم نه کردوونه ته وه.» جا داود له خۆی کردنه وه و 40 گۆچانه که ی به دهسته وه گرت، پینج به ردی لووسی له دۆله که دا هه لبرارد و خستییه ناو تووره که ی شوانییه که ی له ناو هه گبه که ی، قۆچه قانییه که ی به دهسته وه گرت و له فهلهستییه که چووه پئیش. 41 له و کاته دا فهلهستییه که هات و له داود نزیک بووه وه، هه لگری قه لغانه که شی له پئیشیه وه ده رۆیشت. 42 کاتییک فهلهستییه که ته ماشای کرد و داودی بینی، به سووکی سهیری کرد، چونکه مندالکی سووره و قوز بوو. 43 فهلهستییه که به داودی گوت: «من سه گم هه تا تو به گۆچانه وه بۆم بییت؟» ئینجا به خوداوه نده کانی خۆی نه فره تی له داود کرد و 44 پئی گوت: «بۆم وه ره هه تا گۆشتی تو بده مه بالنده کانی ئاسمان و درنده کانی ده شتوده را!» 45 داودیش به فهلهستییه که ی گوت: «تو به شمشیر و یرم و تیر بۆم دئییت، به لآم منیش به ناوی یه زدانی سوپاسالاره وه بۆت دیم، خودای سوپای ئیسرائیل، ته وه ی ته حه دات کرد. 46 ته مرپۆیه زدان له ده ستمدا به ندت ده کات و ده تکوژم و سه رت لی ده که مه وه، ته مرپۆ لاشه کانی سوپای فهلهستییه کان به بالنده کانی ئاسمان و ئاژه له کانی زه وی ده ده م، جا هه موو زه وی ده زانیت که ئیسرائیل خودای هه یه. 47 هه موو ته م کۆمه له ش ده زانن که بزگاری یه زدان به شمشیر و یرم نییه، چونکه ته م جه نکه ه ی یه زدانه و ئیوه مان ده داته ده ست.» 48 جا کاتییک فهلهستییه که نزیک بووه وه بۆ هیرشکردنه سه ر داود، داود به په له پرووه و پرزی جه نکه که رایکرد بۆ به ره نگار بوونه وه ی فهلهستییه که. 49 داود ده ستی بۆ تووره که که ی در یژکرد و به ردیکی لی ده ره ئینا و به قۆچه قانییه که ی تی گرت و له ناوچه وانی فهلهستییه که ی دا، به رده که له ناوچه وانی چه قی و به پروودا که وته سه ر زه وی. 50 به م جووره داود به قۆچه قانی و به به رد به سه ر فهلهستییه که دا سه ر که وت، کاتییک له فهلهستییه که ی دا و کوشتی، داود هیچ شمشیری به ده سه ته وه نه بوو. 51 ئینجا داود رایکرد و چووه سه ر فهلهستییه که، شمشیره که ی هه لگرت و له کیلانه که یه وه رایکیشا، کوشتی و به شمشیره که ی سه ری لیکرده وه. کاتییک فهلهستییه کان بینیان وا پالنه وانه که یان مردووه، هه لاتن. 52 دوا ی ته وه پیاوانی ئیسرائیل و یه هودا هه ستان و هاواریان کرد و دوا ی فهلهستییه کان که وتن هه تا گه ت و ده روازه کانی

عه قرۆن. جا كوزراوه كانى فهله ستييه كان له ريگاي شه عه رايم هه تا گه ت و
 عه قرۆن كه وتن. 53 كاتيگ نه وهى ئيسراييل له راونانى فهله ستييه كان
 گه پرانه وه، خيوه تگا كه يان تالان كردن. 54 داوديش سه رى فهله ستييه كهى
 هه لگرت و بردى بۆ تور شه ليم، چه كه كانى فهله ستييه كه شى له ناو چادره كهى
 خوى دانا. 55 كاتيگ شاول داودى يبنى كه بۆ به رهنگار بوونه وهى
 فهله ستييه كه چوه، له ئه بنپرى فه رماندهى گشتى سوپا كهى پرسى: «ئه بنپر،
 ئه و گه نجه كورى كييه؟» ئه و يش وه لامى دايه وه: «به گيانى پاشا نازانم.» 56
 پاشاش گوتى: «بپرسه، بزانه ئه م گه نجه كورى كييه؟» 57 كاتيگ داود
 له كوشتنى فهله ستييه كه گه پرايه وه، ئه بنپر بردى بۆ به رده م شاول و سه رى
 فهله ستييه كه شى به ده سه ته وه بوو. 58 شاوليش پي گوت: «ئهى گه نجه تو
 كورى كييت؟» داوديش گوتى: «كورى يه ساي يبت له حميم، خزمه تكارى
 تو.»

18 ئه وه بوو كه داود له گه ل شاولدا له قسه كردن بووه وه، رۆحى يوناتان
 و رۆحى داود په يما تيكيان به ست، يوناتان داودى وه ك خوى خوشويست.
 2 شاوليش له و رۆژه وه داودى برده لاي خوى و نه يه يشت بۆ مالى باوكى
 بگه رپه ته وه. 3 يوناتان له گه ل داود په يمانى به ست، چونكه وه ك خوى
 خوشى ويست. 4 ئينجا يوناتان كه وا كهى كه له به رى بوو دايكه ند و داي
 به داود، له گه ل كراسه كهى كه پوشي بووى، ته نانه ت شمشير و كه وان
 و كه مه ربه نده كه شى. 5 داود له هه ر ئه ركيگ سه ركه وتوو ده بوو كه
 شاول بۆى ده نارد، له به ر ئه وه شاول داودى به سه ر جه نگا وه ره كان دانا،
 ئه مه ش له لاي هه موو سه رباز و ئه فسه ره كانى شاول په سه ند بوو. 6 له كاتى
 گه پرانه وهى جه نگا وه ران بۆ ماله وه، پاش ئه وهى داود فهله ستييه كهى
 كوشت، ئافره تان له هه موو شاروچكه كانى ئيسراييله وه به گورانى و سه ماوه بۆ
 پيشوازي شاولى پاشا هاتنه ده ره وه، به گورانى شادى و ده ف و عووده وه.
 7 ژنه سه ما كه ره كان به ده م گوران ييه وه ده يانگوت: «شاول هه زارانى
 كوشت و داوديش ده يان هه زار.» 8 ئه م قسه يه شاولى په ست كرد و زور
 توپه بوو و گوتى: «ده يان هه زاره كان يان دايه داود و به منيش هه زاره كان،
 هه ر ئه وه ماوه پاشايه تيه كه بۆ ئه و يبت.» 9 ئيتر له و رۆژه وه شاول چاوى
 له سه ر داود بوو. 10 بۆ رۆژى دواى ئه وه رۆح يكي به د له لايه ن خودا وه به

تواناوه هاته سهر شاول، له ناوه پاستی ماله که دا وړینه ی ده کرد، داودیش وهک هه موو پرژژیک قیساره که ی لیده دا و شاولیش پرمیکې به ده سته وه بوو. 11 شاول پرمه که ی تیگرت و گوتی: «له داود ده ده م و به دیواره که وه هه لیده واسم.» به لام داود دوو جار خوی له پرمه که لادا. 12 له بهر ته وه ی یه زدان له گه ل داود بوو و وازی له شاول هینابوو، شاول لپی ده ترسا. 13 ئیتر شاول داودی له خوی دوورخسته وه و کردی به سهر کرده ی هه زار، پابه رایه تی سوپا که ی کرد. 14 داود له هه موو ئه رکه کانی سهر که وتوو بوو، له بهر ته وه ی یه زدانی له گه لدا بوو. 15 جا که شاول بینی زور سهر که وتوو، لپی ترسا. 16 به لام هه موو ئیسرائیل و یه هودا داودیان خوشویست، چونکه له شهر پېشروه ی ده کردن. 17 ئه وه بوو شاول به داودی گوت: «من وا میره شی کچه گه وره که ی خومت ده ده می بیته ژنت، ته نها ئه وه نده ی که ئازا بیت بوم و له جه نکه کانی یه زدان شهر بکه ی ت.» جا شاول له بهر خوی وه گوتی: «با ده ستی منی به سهر وه نه بیت، به لکو ده ستی فه له ستیبه کانی به سهر وه بیت.» 18 داودیش به شاولی گوت: «من کیم و ژبانی من و خیله که ی باکم له ئیسرائیلا چیه هه تا بجه زاوای پاشا؟» 19 ئه وه بوو له و کاته ی که ده بووایه میره شی کچی شاول بدریته داود، که چی درایه عه درئیلی مه خولاتی و بووه ژنی ئه و. 20 به لام میخه لی کچی شاول داودی خوشویست، جا به شاولیان را گه یاند، ئه ویش ئه م کاره ی به لاوه باش بوو. 21 شاول له دلی خویدا گوتی: «پیی ده ده م، جا بوی ده بیت به ته له، ده ستی فه له ستیبه کانی به سهر وه ده بیت.» ئینجا شاول به داودی گوت: «ئیسنا بوی دووه م جار ده رفه تی ئه وه ت هه یه که بیته زاوام.» 22 شاول فه رمانی به خزمه تکاره کانی کرد: «به دزیبه وه قسه له گه ل داود بکن و پیی بلین: ئه وه تا پاشا پیت دلخوشه و هه موو خزمه تکاره کانیشی تویان خوشده وی، جا ئیستا ببه به زاوای پاشا.» 23 خزمه تکاره کانی شاول ئه و قسانه یان به داود گوت و داودیش پیی گوتن: «ئایا بوون به زاوای پاشا به کم ده زانن، له کاتیکا من پیاویکی هه ژار و بی پایه خم؟» 24 ئینجا خزمه تکاره کانی شاول قسه کانی داودیان گه یاند. 25 شاولیش گوتی: «ئاوا به داود بلین: خوشی پاشا له شیربانی نییه، به لکو به سه د پیستی سهری ئه ندای نیړینه ی فه له ستیبه کانه، بوی توله سه ندنه وه له دوژمنه کانی پاشا.» شاول بیړی له وه ده کرده وه که داود به

ده ستي فله ستييه كان بكوژریت. 26 خزمه تكاره كانی ئەو قسانه یان به داود پرا گه یاند، داودیش ئەمه ی پێ باش بوو كه بییت به زاوای پاشا. بۆیه پێش ئەوه ی ماوه كه ته واو بییت، 27 ههستا و له گهڵ پیاوه كانی پڕویشن، دوو سه د پیاویان له فله ستييه كان كوشت. داود پێستی سه ری ئەندامه نێرینه كانی ئەوانی هینا و ژماره ی ته واوی دایه پاشا، ههتا بیته زاوای. شاولیش میخه لی كچی دای ههتا بیته ژنی. 28 جا شاول بینی وزانی یه زدان له گهڵ داوده و میخه لی كچیشی خۆشی ده ویت. 29 شاول زیاتر له داود ترسا، ئیتر ههتا كوژتایی ژبانی دوژمنی داود بوو. 30 فه رمانده فله ستييه كان به رده وام بۆ جهنگ ده چون، هه ر كاتیك ده چون داود له هه موو ئەفسه ره كانی شاول سه ركه وتو تر ده بوو، جا ناوبانگی زۆر بلاو بووه وه.

19 ئیتر شاول به یوناتانی كوری و هه موو خزمه تكاره كانی گوت كه داود بكوژن. به لام یوناتانی كوری شاول له دله وه داودی خۆشه و یست. 2 جا یوناتان داودی ئاگدار كرده وه و گوتی: «شاولی باوكم ده یه وی بكوژیت. به یانی ئاگات له خۆت بییت و له هه شارگه یه كدا بمینه وه، خۆت بشاره وه. 3 منیش ده چم و له ته نیشته باوكمه وه له و كچگه یه دا راده وه ستم كه خۆت تێیدا شار دووه ته وه، له باره ی توه قسه له گهڵ باوكم ده كه م و ته ماشا ده كه م بزاتم چی ده بییت و پێتی راده گه به نم.» 4 ئینجا یوناتان به چا كه ده رباره ی داود بۆ شاولی باوكی قسه ی كرد و گوتی: «با پاشا خراپه یك ده رهه ق به داود خزمه تكار ی خۆی نه كات، چونكه ئەو خراپه ی ده رهه ق به تو نه كرده وه و كاره كانی شی ده رهه ق به تو زۆر چا كن. 5 ئەو ژبانی خۆی خسته سه ر ده ستي و فله ستييه كه ی كوشت، یه زدانیش رزگار یه كی گه و ره ی بۆ هه موو ئیسرا ئیل هینایه ئارا وه، تو خۆت بینیت و دنخۆش بوویت، ئیتر بۆچی خراپه ده رهه ق به خوینی پیتا واتیك ده كه یته، به بی هۆ داود ده كوژیت؟» 6 شاولیش گوئی له دهنگی یوناتان گرت، شاول سویندی خوارد: «به یه زدانی زیندوو، داود ناكوژریت.» 7 ئینجا یوناتان داودی بانگكرد و هه موو ئەو قسانه ی پێ پرا گه یاند، یوناتان داودی هینایه وه لای شاول و ئیتر وهك جار ان له به رده میدا بوو. 8 جار یكی دیکه جهنگ هه لگه یسا و داود چوو له دژی فله ستييه كان بجهنگیت، گورزیكی گه و ره ی لی وه شاندن و له به رده می هه لاتن. 9 به لام كاتیك شاول له ماله وه دانیشتبوو

و پرمیگی به دهسته وه بوو، دیسان رۆحیگی به د له لایه ن یه زدانه وه هاته وه
 سه ری. کاتیگ داود قیساره که ی ده ژه ند، 10 شاول ویستی به پرمه که ی
 له داود بدات و به دیواره که وه هه لیبواسیت، به لام ئەو له به رده م شاولدا
 هه لات، جا له دیواره که ی دا و داودیش هه لات و ئەو شه وه ده رباز بوو.
 11 پاشان شاول چه ند نیردراویگی بو مالی داود نارد هه تا چاودیری بکه ن
 و له به یانیدا بیکورن. به لام میخه لی ژنی پیی را گه یاند و گوئی: «ئه گه ر
 ئەمشه و ده رباز نه بیت، بو سه بیخ کورزراویت.» 12 ئیتر میخه ل داودی له
 په نچه ره که وه شوژکرده وه، ئەویش رۆیشت، راپکرد و ده رباز بوو. 13 پاشان
 میخه ل په یکه ریگی برد و خستیه ناو جیگا که یه وه، هه ندیک مووی بزنیشی
 له جی سهری دانا و به جلو به رگ دایووشی. 14 شاولیش چه ند نیردراویگی
 نارد هه تا داود بگرن، میخه لیش گوئی: «نه خۆشه.» 15 ئینجا شاول چه ند
 نیردراویگی بو بینینی داود نارد و گوئی: «به جیگا که یه وه بو منی به یین
 هه تا بیکورم.» 16 به لام کاتیگ نیردراوه کان هاتنه ژوره وه، ته ماشایان
 کرد ئەوه تا په یکه ریگ له ناو جیگا که یه و هه ندیک مووی بزنیش له جی
 سه ریبه تی. 17 جا شاول به میخه لی گوت: «بوچی ئاوا هه لئخه له تاندم،
 دوژمنه که ی منت به ره لا کرد و ده رباز بوو؟» میخه لیش به شاولی گوت:
 «ئه و پی گوتم: "ئه گه ر به ره لام نه که ی ده تکورم،"» 18 کاتیگ داود راپکرد
 و ده رباز بوو، چوو بو لای ساموئیل له رامه، هه موو ئەوه ی شاول پی
 کردبوو پیی را گه یاند. ئینجا داود له گه ل ساموئیل چون و له نایوت مانه وه.
 19 جا به شاول را گه یه ترا و گوترا: «داود وا له نایوته له رامه.» 20 شاولیش
 چه ند نیردراویگی نارد بو گرتی داود، کاتیگ کومه لی پیغه مبه رانیان بینی
 حالیان گرتوه و ساموئیلیش وه ک سه رۆک به سه ریانه وه پراوه ستاوه،
 رۆحی خودا به سه ر نیردراوه کافی شاولیشدا هات و ئەوانیش حالیان گرت.
 21 ئەمه یان به شاول را گه یاند، ئەویش چه ند نیردراویگی دیکه ی نارد،
 هه روه ها ئەوانیش حالیان گرت. ئینجا بو جاری سییه م چه ند نیردراویگی
 نارد و ئەوانیش حالیان گرت. 22 ئینجا خۆی چوو بو رامه، گه بیسته
 ئەمباراوه گه وره که، ئەوه ی له سه خویه، پرسیری کرد: «ساموئیل و داود
 له کوین؟» پیی گوترا: «له نایوتن، له شارۆچکه ی رامه.» 23 جا شاول چوو
 بو ئەوی، بو نایوت له رامه. ته نانه ت ئەویش رۆحی خودا هاته سه ری و

به رۆيشتنه وه حالى گرت هه تا گهيشته نايوت. 24 جله كانى له بهر خۆى دا كەند و تهوئيش له بهردەم ساموئيل حالى گرت، به دريژايى تهوشه وو رۆژه به پروتى خۆى دا به زهويدا. له بهر تهويه ده لىن، «ايا شاوليش له تيو پىغه مبه ره كانه؟»

20 پاشان داود له نايوتى پامه وه رايكرد، چوه بهردەم يوناتان و لى پرسی: «چيم كدووه و تاوانم چيه، چ گوناھيكم به رامبه ر به باوكت كدووه، هه تا بمكوژيت؟» 2 يوناتانيش وه لامى دايه وه: «له تو به دوور يئت، نامريت! ته وه تا باوكم هيچ شتيكى گه و ره يان بچووك ناكات هه تا پيم نه لىت، ئيتر بوچى باوكم ته مه م لى بشاريته وه؟ نه خير وا نيه.» 3 داوديش سوئيدى خوارد: «باوكت باش ده زانيت كه تو منت خوئشه و يئت، له بهر ته وه وا بير ده كاته وه و ده لىت: «با يوناتان به م كاره نه زانيت نه وه كه خه فته بخوات.» به لام به يه زدانى زيندوو و به يگاني تو، تيوان من و مه رگ ته نها هه نكاويكه.» 4 يوناتانيش به داودى گوت: «هه رچى ده لىت ته وه ت بو ده كه م.» 5 داود به يوناتانى گوت: «سه ير بكه، سبه ينى جه ژنى سه ره مانگه، ده يئت منيش بو نانو خواردن له گه ل پاشا دانيشم، به لام تو ريگام پيئيه بروم و منيش هه تا عيواره ي رۆژى سييه م له ناو كيگه كه دا خۆم ده شارمه وه. 6 ته گه ر باوكت به سه رى كرده وه، ينى يلى: «داود به په رۆشه وه داواى ليكردم هه تا به په له بچيته يئت له حى شاره كى خۆى، چونكه له وى قوربانى سالانه بو هه موو خياله كى سه رده بردريت.» 7 ته گه ر گوتى: «باشه،» ته وا خزمه تكاره كه ت سه لامه ت ده يئت. به لام ته گه ر زور تووره بوو ته وا بزانه نيازى خراپه. 8 كه واته به باشى هه لسوكه وت له گه ل خزمه تكاره كه تدا بكه، چونكه تو له بهردەم يه زدان منت خستوه ته ناو په يمانتيكه وه. ته گه ر تاوايتيك له مندا هه يئت، ته وا خۆت بمكوژه، ئيتر بوچى ده مده يته ده ستي باوكت؟» 9 يوناتانيش گوتى: «له تو به دوور يئت، چونكه ته گه ر به راستى بمزانيايه باوكم به رامبه ر به تو نيازى خراپه، ايا پيم رانه ده گه يانديت؟» 10 داوديش له يوناتانى پرسى: «ته گه ر باوكت به ره قى وه لامى دايته وه، كى پيم راده گه يه نيت؟» 11 يوناتانيش به داودى گوت: «وه ره با بچينه ده ره وه بو كيگه كه.» جا هه ردوو يكان پيكه وه چوون. 12 ئينجا يوناتان به داودى گوت: «به يه زدانى په روه ردگارى ئيسرائيل، سبه ينى يان دوو سبه ي وه ك

ئەم كاتە دەمى باوكم تاقى دەكەمەو، جا ئەگەر بۆتۇ باش بوو، ئەوا ھەوالت
 بۆ دەنېرم و ئاگادارت دەكەمەو. 13 بەلام ئەگەر باوكم نيازى خراپەى
 لەگەل تۆھەبوو، با يەزدان توندترین سزای یوناتان بدات، ئەگەر بۆت ئاشكرا
 نەكەم و بە سەلامەتى بەرپیت نەكەم. با يەزدان لەگەلتدا بیئت وەك چۆن
 لەگەل باوكم بوو. 14 بە دريژاي زيانم خۆشەويستی نەگۆرى يەزدانم نیشان
 بدە بۆ ئەوھى نەمرم، 15 بەلكو ھەتاھەتايە خۆشەويستی نەگۆرەكەت
 لەگەل بنەمالەكەم مەپرە، تەنانەت ھەتا ئەو كاتەش كە يەزدان ھەموو
 دوژمنەكانى داود لەسەر زەوى دەبریتەو. 16 جا یوناتان پەيمانى لەگەل
 بنەمالەى داود بەست و گوتى: «با يەزدان لېپرسینەو لەگەل دوژمنەكانى
 داود بكات.» 17 یوناتان سویندەكەى بە داود دووپات كردهو كە ئەوى
 خۆشەويیت، چونكە وەك خۆى خۆشى دەويست. 18 پاشان یوناتان بە
 داودى گوت: «سبەبى جەژنى سەرمانگە، دەر بارەى تۆر سيار دەكەن،
 چونكە جیگات بەتال دەبیئت. 19 دوو سبەى بە خیرايى دابەزە و پرۆ بۆ
 ئەو شوینەى كە پیشتر لە پرۆزى كارەكەدا خۆت تئیدا شاردهو، لەلای
 گابەردى ئەزەل دابیشە. 20 منیش سى تیر دەگرە تەنیشتى بەردەكە وەك
 ئەوھى بیگرە نیشانىك. 21 ئینجا كورپك دەنېرم و دەلیم: «پرۆ ئەو تیرانە
 بدۆزەو، ئەگەر بە كورەكەم گوت: «ئەو تە تیرەكان لەولاتەون، بیانینە،» تۆ
 وەرە، بە يەزدانى زیندوو، سەلامەت دەبیئت و هیچ مەترسیبەك نییە.
 22 بەلام ئەگەر بە كورەكەم گوت: «ئەو تە تیرەكان لەو بەرتن،» ئەوا پرۆ،
 چونكە يەزدان بەرپى كرددوویت. 23 ئەو قسەبەش كە من و تۆ كردمان،
 ئەو تە يەزدان ھەتاھەتايە لەتیوان من و تۆدا شایەتە.» 24 داود خۆى لە
 كیگەكەدا شاردهو، كاتىك جەژنى سەرمانگ ھات، پاشا بۆ ناخواردن
 لەسەر خوان دانیشت. 25 پاشا وەك ھەموو جارپك لە شوینەكەى خۆى
 لەلای دیوارەكەو لە بەرامبەر یوناتان دانیشت، ئەبئیریش لەتەنیشت شاولەو
 دانیشت، بەلام جیگای داود بەتال بوو. 26 لەو پرۆزەدا شاول ھىچى
 نەگوت، چونكە وا بیری كردهو: «لەوانەبە شتیك بەسەر داود ھاتبیئت،
 لەشى پاك نەبیئت، دیارە لەشى پاك نییە.» 27 ئەو بوو بۆ سبەبى ئەو دووى
 مانگیشدا جیگای داود ھەر بەتال بوو، شاولیش بە یوناتانى كورپى گوت:
 «بۆچى نە دوینى و نە ئەمپۆ، كورەكەى یەسا نە ھاتووە بۆ ناخواردن؟»

28 يۇناتانېش وەلامى شاولى داىەوۋە: «داود بە پەرۋشەوۋە داواى لىكردم بچىت بۇ يىت لەحم و 29 گوتى: «تكاىە رىم بدە، چونكە لە شارۋچكە كەدا قوربانى سەرپراوى خىلە كەمان ھەيە و برا كەم فەرمانى پى كرددوم، جا ئىستا ئەگر جىي رەزامە ندىتم، تكاىە رىم بدە با برا كاتم بىتم، «لە بەر ئەوۋە نە ھاتوۋە بۇ خوانى پاشا.» 30 ئىنجا شاول زۆر لە يۇناتان توۋرە بوو و پىي گوت: «ھەى كورى ژنە خواروخىچ و ياخىبوۋە كە! ئايا من نازانم كە دۇستايە تىت لە گەل كورە كەى يەسا شەرمە زارى دىنئىتە سەر خۆت و داۋىنى داىكت؟ 31 ھەتا كورە كەى يەسا لەسەر زەوى زىندوو يىت، نە خۆت و نە پاشايە تىبە كەت جىگىر نابن. ئىستاش بنىرە و با بۇ منى بىتمن، چونكە پىۋىستە بىرىت!» 32 يۇناتانېش وەلامى شاولى باوكى داىەوۋە: «بۇچى دە يىت بكوژرىت؟ چى كرددوۋە؟» 33 بەلام شاول پرمە كەى تىگرت بۇ ئەوۋەى بىكوژرىت. بەم كارە يۇناتان زانى كە باوكى سوورە لەسەر كوشتنى داود. 34 جا يۇناتان زۆر بە توۋرەنى لەسەر خوانە كە ھەستا و لە پۇژى دوۋە مى مانگدا ھىچى نە خوارد، چونكە دلئەنگ بوو بۇ داود، لە بەر ئەوۋەى باوكى شەرمە زارى كرد. 35 بۇ بەيانى يۇناتان بۇ دىدەنى داود بەرە و كىلگە چوو، كورىكى بچوو كىشى لە گەل بوو. 36 بە كورە كەى گوت: «پرا بگە ئەو تىرانە بدۇزەرەوۋە كە من دەيانھاوۋىژم.» لەو كاتەدا كە كورە كە راپدە كرد، تىرىكى ھاۋىشت و لەوى تىپە راند. 37 كاتىك كورە كە گەيشتە شوپى تىرە كە كە يۇناتان ھاۋىشتبوۋى، جا يۇناتان ھاۋارى لىكرد: «ئەوۋە تىرە كە نىيە، لەوبەرى تۆ، لە سەرەوۋە؟» 38 ئىنجا يۇناتان ھاۋارى لە كورە كە كرد: «خىرا بگە، پە لە بگە، مەوۋەستە!» كورە كەش تىرە كەى ھەلگرتەوۋە و بۇلاى گەورە كەى گەراپەوۋە. 39 كورە كەش ھىچى نە دەزانى، بەلام يۇناتان و داود تىدە گەيشتن. 40 ئىنجا يۇناتان چە كە كەى بە نزمە تكارە كەى خوى دا و پىي گوت: «پرو بىبەوۋە بۇ شار.» 41 كورە كە پۇىشت و داودىش لەلاى باشوورى گابەردە كەوۋە ھەستا، سى جار لە بەردەم يۇناتان كرتوشى برد و لەسەر پروو كەوت. ئىنجا يەكتريان ماچكرد و پىكەوۋە گريان، بەلام داود زياتر گريا. 42 جا يۇناتان بە داودى گوت: «بە سەلامەتى پىو، چونكە ئىپە ھەردووكان سوئندمان بە ناوى يەزدان خواردوۋە و گوتوومانە: «يەزدان بۇ

هه تاهه تايه له تيوان من و تو و نه وه کاتمان شايه ت ييت.» ئينجا داود هه ستا و
رؤيشت، يۇناتانيش گه رايه وه شار.

21 داود هاته توف بۇ لاي ته حيمه له خي كاهين، ته حيمه له خ كه داودي
ييني شله ژا و يي گوت: «بۇ به ته نهايت و كه ست له گه ل نيه؟» 2 داوديش
وه لامي ته حيمه له خي كاهيني دايه وه: «پاشا فرماني ته ركيني پيكر دووم، يي
گوت: «ناييت كه س هيچ شتيك له باره ي ته م ته رك وه بزانييت كه من
توي بۇ ده نيرم و پيم سپارد و ويت.» سه باره ت به پياوه كانيشم، شوينيك بۇ
دياري كردون بۇ ته وه ي له وي چاويان پيم بكه و يت. 3 ئيستاش چيت
له به رده سته؟ پينج نان يان ته وه ي هه يه بده ري.» 4 كاهينه كه ش وه لامي
داودي دايه وه: «ناني ئاساييم له لا ده ستنه كه و يت، به لام ناني پيروز هه يه،
به مهر جيك پياوه كان خويان پاراستييت له ژنان.» 5 داوديش وه لامي
كاهينه كي دايه وه: «پيگومان ژمان لي قه ده غه كراوه، وه ك هه موو جارنيك
كه بۇ ته ركيني چووبم، قابوقا چاغه كاني پياوه كام پيروزن، ته نانه ت ته گه ر
ته رك كه ش ئاسايي بووييت، تايا ده ييت ته مرپو قابوقا چاغه كانيان چهند پيروز
بن؟» 6 له به ر ته وه كاهينه كه نانه پيروزه كي پيدا، چونكه هيچ ناتيكي ديكه
له وي نه بوو، جگه له ناني ته رخانكراو، ته وه ي له به رده م يه زدان ل بر درا بوو،
هه تا له هه مان روزه دا به ناني گرم جي بگريته وه. 7 له و روزه دا پياويك له
خزمه تكاره كاني شاول له به رده م يه زداندا ده سته سه ر بوو، نوي دويغي
ته دوي بوو، گه و ره ي شوانه كاني شاول بوو. 8 ئينجا داود به ته حيمه له خي
گوت: «تايا ليره رميك يان شمشير يكت له به رده ستنه هه يه؟ نه شمشيره كم
و نه هيچ چه كيني ديكه نه هيناوه، چونكه ته رك كه كي پاشا زور به په له بوو.»
9 كاهينه كه ش گوت: «شمشيره كي گولياني فه له ستي، ته وه ي له دوي ئيله
كوشتت، ته وه تا له جليكه وه پيچراوه له پشت ئيفوده كه، ته گه ر ته و بۇ خوت
ده به يت، يبه، چونكه جگه له و هيچي ديكه ليره نيه.» داوديش گوت:
«له وه باشتر ناييت، بده ري.» 10 هه ر له و روزه دا داود هه ستا و له به رده م
شاول رايكرد، هات بۇ لاي تاخيشي پاشاي گه ت. 11 خزمه تكاره كاني
تاخيش به پاشايان گوت: «ته ري ته مه داودي پاشاي خا كه كه نيه؟ ته ي بۇ
ته م نه بوو به ده م گوراني و سه ماوه ده يانگوت: «شاول هه زاراني كوشت
و داوديش ده يان هه زار.» 12 داود ته م قسانه ي خسته ناو دلبيه وه و

زۆر له ئاخيشى پاشاي گەت ترسا، 13 له بەرچاوياندا هەلسوکه وتى خۆى گۆرى، له بەر دەستيان خۆى شىتکرد و دەستى به پروشاندى چوارچۆه لى دەروازه کان کرد، لىک به ريشيدا دههاته خواره وه. 14 ئىنجا ئاخيش به خزمه تکاره کاني گوت: «ئەوه تا دەبين ئەم پياوه شىته؟ ئىتر بۆچى دەپهيننه لای من؟ 15 ئايا من پيوستم به شىت ههيه، هه تا ئەمەم بۆ بهينن و له بەر دەم شىتى بيگریت؟ ئايا ئەمە بيته ناو مالە که مه وه؟»

22 پاشان داود له گەت رۆيشت و بۆ ئەشکه وتى عەدولام دەرباز بوو. کاتىک برا کاني و هه موو مالى باوکى ئەمه يان بيست، چونه ئەوى بۆ لای. 2 جا هه رچى پياوى لىقه و ماو و قه رزار و نارازى له ژيان هه بوو لى کۆبوونه وه، ئەو لىش بوو به سه رۆکيان، نزىکه لى چوار سه د پياوى له گەل بوو. 3 داود له وپوه چوو بۆ ميجچاي مۆتاب و به پاشاي مۆتابى گوت: «تکايه با دايک و باوکم بۆ لای ئيوه بۆن، هه تا بزانم خودا چىم بۆ ده کات.» 4 هه ر دوو پکاني برد بۆ لای پاشاي مۆتاب و ئەوانىش له لای مانه وه، به دريژايى ئەو ماوه يه لى داود له قه لاکه بوو. 5 به لام گادى پىغه مبه ر به داودى گوت: «له ناو قه لاکه مه مينه ره وه، برۆ ناو خاکی يه هودا.» داودىش رۆيشت و چوو بۆ دارستانى حه رەت. 6 ئىنجا شاول گوئى لىبوو که داود و ئەو پياوانه لى له گە لىدان ئاشکرا بوون. جا شاول له گيشعا له ژىر دار گە زىک له پامه دانىشتبوو و پر مه که لى به ده سه ته وه بوو، سه رجه م خزمه تکاره کاني له ده ورى وه ستابوون. 7 شاول پى گوتن: «ئەى بنيامينيه کان، ئىستا گوئى بگرن! ئايا کوربه که لى يه سا کىگه و پر هه ميو به هه مووتان ده دات؟ ئايا هه مووتان ده کاته فه رمانده لى هه زاران و سه دان؟ 8 هه موو پىلاتان له دژم گىراوه، که ستان په يماني تىوان کوربه که لى من و کوربه که لى يه ساتان بۆ ئاشکرا نه کردم. که ستان دلى پىم ناسووتىت، که ستان به گوئىدا نه پىچر پاند که کوربه که م خزمه تکاره که لى خۆم لى هه ستاندوومه ته وه هه تا وه ک ئە مرۆ بۆ سه م بۆ دا بنىته وه.» 9 به لام دوئىگى ئە دوئى که له گەل خزمه تکاره کاني شاولدا وه ستابوو وه لای دايه وه و گوئى: «کوربه که لى يه سام بىنى بۆ توف ده هات، بۆ لای ئە حيمه له خى کورپى ئە حىتوف. 10 ئە حيمه له خيش پرسىارى له يه زدان بۆ کرد، تازوو قه لى پىدا و شمشىره که لى گوئى لى فله سه ستىشى داي.» 11 پاشا ناردى به دوای ئە حيمه له خى کورپى

ئەحیتوفی کاهین و ھەموو مالی باوکی، ئەو کاهینانە ی لە توف بوون، بانگی
 کردن و ھەموویان ھاتن بۆ لای پاشا. 12 شاول گوتی: «کۆری ئەحیتوف،
 ئیستا گوی بگرە.» ئەویش گوتی: «بە ئی، گەرەم.» 13 شاول پێی گوت:
 «بۆچی خۆت و کۆرە کە ی ھەسا پیلانتان لە دژم گێرا، بەوہی نان و
 شمشیرت پێداوہ و پرسیارت لە خودا بۆ کردووہ، بۆ ئەوہی ئەمرۆ لە دژم
 ھەستیت و بۆسەم بۆ بنیتەوہ؟» 14 ئەحیمە لەخیش وەلامی پاشای داہوہ:
 «جا لە ھەموو خزمەتکارە کانت کچی وەک داود دلسۆزە، زاوای پاشا و
 فەرماندە ی پاسەوانانی خۆت، لە مائە کەتدا ریزدارە؟ 15 ئایا ئەمە یە کەم جار
 بووہ بۆی لە خودا بپرسم؟ نەخیر! با پاشا ھێچ نەخاتە پال خزمەتکارە کە ی
 و پال ھەموو مالی باوکم، چونکە خزمەتکارە کەت کەم یان زۆر، ھێچ
 لەبارە ی ئەمەوہ نازانیت.» 16 بەلام پاشا گوتی: «ئەحیمە لەخ، بە دلنیا یەوہ
 سزای خۆت و ھەموو مالی باوکت مردنە.» 17 ئینجا پاشا فەرمانی بەو
 پاسەوانانە کرد کە لە دەوری وەستابوون: «پروڤ و کاهینەکانی یەزدان
 بکوژن، ئەوانیش دەستیان لەگەل داود تیکە لاوہ، چونکە زانییان رایکردووہ
 و ھەواییان نەدامی.» بەلام خزمەتکارانی پاشا نەیانویست دەستیان درێژ
 بکەن تا کولە کاهینەکانی یەزدان بدەن. 18 ئینجا پاشا بە دوئیگی گوت: «تو
 برو و لە کاهینەکان بدە.» دوئیگی ئەدومیش چوو و لە کاهینەکانی دا، لەو
 پرۆژەدا ھەشتا و پینج پیاوی ئیفود کەتان لەبەری کوشت، 19 توفی شاری
 کاهینەکانیشی داہ بەر شمشیر، پیاو و ئافرەت، مندال و شیرەخۆرە، گا و
 گویدریژ و مەری بە شمشیر کوشت. 20 بەلام تاکە کۆریکی ئەحیمە لەخی
 کۆری ئەحیتوف کە ناوی ئەبیاتار بوو دەرباز بوو و رایکرد بۆ لای داود.
 21 جا ئەبیاتار بە داودی راگەیاندا کە شاول کاهینەکانی یەزدانی کوشتووہ.
 22 داودیش بە ئەبیاتاری گوت: «لەو پرۆژەوہی کە دوئیگی ئەدومی لەوی
 بوو زانیم پێگومان بە شاول رادەگە یەنیت. من بوومە ھوی کوشتنی ھەموو
 مالی باوکت. 23 لەگەل مندا بئینەرەوہ و مەترسە، چونکە ئەوہی دە یەوی
 من بکوژیت دە یەوی توش بکوژیت، بەلام لەلای من پاریزراو دە بیت.»

23 کاتیک بە داود راگە یەترا و گوترا: «فەلەستییەکان لە دژی قەعیلا
 دە جەنگن و جۆخینەکان تالان دە کەن.» 2 ئەویش لە یەزدانی پرسی و
 گوتی: «بچم، لەو فەلەستییانە بدەم؟» یەزدانیش بە داودی فەرموو: «پرو

له فهله ستیه کان بده و قه عیلا رزگار بکه.» 3 به لام پیاوه کانی داود پنیان گوت: «ئیله لیره له یه هوداین وا ده ترسین، ئەی چهند زیاتر ته گهر له دژی له شکرى فهله ستیه کان بچینه قه عیلا؟» 4 دیسان داود گه پرایه وه له یه زدانی پرسى، یه زدانیس وه لامى دایه وه و فهرمووی: «هسته و برۆ بۆ قه عیلا، چونکه من فهله ستیه کان ده ده مه ده ست تو.» 5 ئینجا داود و پیاوه کانی چوونه قه عیلا، له دژی فهله ستیه کان جهنگان و ئاژه له مالمیه کانی ته وانیان برد. ئیتر داود زیاتیکی گه وره ی به فهله ستیه کان گه یاند و دانیشتوانی قه عیلاشی رزگار کرد. 6 (کاتیک ته بیاتاری کورى ته حیمه له خ بۆ لای داود له قه عیلا هه لاتیوو، ئیفؤدیکی له گه ل خوی بردبوو.) 7 به شاول پرا گه یه نرا که داود هاتوو بۆ قه عیلا، شاول گوتی: «خودا داویه تیه ده ستم، چونکه به هاتنه ژوووه وه ی بۆ ناو شاریک که ده رگا و شمشره ی هه یه تیکه وت.» 8 ئینجا شاول هه موو هیزه کانی بۆ جهنگ بانگکرد، بۆ دابه زین بۆ قه عیلا و گه مارۆدانی داود و پیاوه کانی. 9 کاتیک داود به و پیلانگێرپیه خراپه ی شاولی زانی، به ته بیاتاری کاهینی گوت: «ئیفؤده که بهینه.» 10 داود گوتی: «ئەئى یه زدانی پهروهردگاری ئیسرائیل، بهنده کهت به دلنیانی بیستوو یه تی که شاول ده یه ویت بیته قه عیلا تاوه کو به هوی منه وه شاره که کاول بکات. 11 ئایا خه لکی قه عیلا ده مده نه ده ستیه وه؟ ئایا شاول دیت، ههروهک بهنده کهت بیستوو یه تی؟ ئەئى یه زدانی پهروهردگاری ئیسرائیل، ئەم شتانه بۆ بهنده کهت ئاشکرا بکه.» یه زدانیس فهرمووی: «دیت.» 12 ئەم جاره داود گوتی: «ئایا خه لکی قه عیلا من و پیاوه کام ده ده نه ده ست شاول؟» یه زدانیس فهرمووی: «به ده سته وه تان ده ده ن.» 13 ئیتر داود و پیاوه کانی که نزیکه ی شهش سه د کهس بوون خو یان ئاماده کرد و قه عیلا یان به جیپشت و له شوینیکه وه ده چون بۆ شوینیکی دیکه. کاتیک به شاول پرا گه یه نرا که داود له قه عیلا ده ربازی بووه، به دوایاندا نه چوو. 14 داودیش له قه لاکانی چۆله وانی و له چیاکانی چۆله وانی زیف مایه وه، شاولیش به رده وام به دوایه وه بوو، به لام خودا نه یدايه ده ست شاول. 15 کاتیک داود له چۆله وانی زیف له خوړئیش بوو زانی شاول بۆ کوشتنی هاتوو ته ده ره وه. 16 جا یوناتانی کورى شاول هه ستا و چوو بۆ لای داود بۆ خوړئیش و وای لیکرد بۆ هیزی پشت به خودا به ستیت، 17 پئی

گوت: «مه ترسه، شاولی باو کم دهستی ناتگاتی. تۆ ده بیته پاشای ئیسرائیل، منیش کهسی دوووم ده بم، ته نانهت شاولی باو کیشم ئەمه ده زانیت.» 18 ههردووکیان پهیمانیکان له بهردهم یه زاندا بهست و دوای ئەوه یونانانیش گه پرایهوه بۆ ماله کهی خۆی، بهلام داود له خۆریشدا مایهوه. 19 پاشان زیفیهکان سههرکوتن بۆ گیغعا، بۆ لای شاول و گوتیان: «ئایا داود له لای ئیبه خۆی نهشاردوووه تهوه، له ناو قه لاکانی خۆریش له گردی ههیکلا ئەوهی به لای باشووری یه شیمۆنه؟» 20 ئیستاش ئەی پاشا دابهزه، ههر کاتییک ویستت دابهزه، ئیبهش له سههمانه بیدهینه دهستی پاشا.» 21 شاولیش وهلامی دانهوه: «یه زان به ره که تدارتان بکات، چونکه بهزه بیتان پێدا هاتهوه، 22 ئیستا برۆن و دلنیا بهوه، بزانی و ته ماشای ئەو جیگایه بکهن که لێ ده بیته و کچی له ویی بینویهتی. پیم گوتراوه زۆر زۆر زاننه. 23 ته ماشا بکهن و هه موو ئەو هه شارگانهی که خۆی تێیاندا هه شار ده دات بزانی و به هه والی ته واهوه بگه پرینهوه بۆ لام، منیش له گه ئاندا دیم، ئە گه ره له و ناوچه یه بیته، ئەوا له تیو هه موو خێله کانی یه هودا به دوایدا ده گه پریم.» 24 ئینجا ههستان و له پێش شاولهوه چون بۆ زیف و له و کاته دا داود و پیاوه کانی له چۆله وانی ماعۆن بوون، له عهراقا له لای باشووری یه شیمۆن. 25 شاول و پیاوه کانی چون به دوایدا بگه پرین، به داود را گه نه ترا و ئەویش دابهزی بۆ تاشه بهرده که و له چۆله وانی ماعۆندا مایهوه. کاتییک شاول ئەمه ی بیست، چوو بۆ چۆله وانی ماعۆن و دوای داود کهوت. 26 شاول بهم لای چیا که دا ده پرۆیشت و داود و پیاوه کانی به لایه کهی دیکه دا ده پرۆیشتن، داود به پهله له بهردهم شاولدا هه لده هات، شاول و پیاوه کانی خه ریک بوون داود و پیاوه کانی گه مارۆ بدن هه تا ده سته سه ریان بکهن. 27 له م کاته دا نێردراویک هاته لای شاول و گوتی: «خیرا بکه و وه ره وه، چونکه فهله سته یه کان به سه ر خا که کیاندا داوه.» 28 لێره دا شاول له راوانانی داود گه پرایه وه و بۆ به ره نگار بوونه وهی فهله سته یه کان چوو. له به ره ئەوه ئەو شوینه ناو ترا تاشه به ردی جیا بوونه وه. 29 ئینجا داود له ویوه سه ره کوت و له قه لاکانی کانی گه دی مایه وه.

24 پاش ئەوهی شاول له راوانانی فهله سته یه کان گه پرایه وه پێی را گه نه ترا و گوترا: «داود له چۆله وانی کانی گه دیه.» 2 ئینجا شاول له هه موو

ئیسرائیلدا سی ههزار پیاوی هه لباردهی برد و چوو بو گه پران به دوای داود و پیاوه کانی، له سه ره هه لدره کانی بز نه کیویه کان. 3 شاول هاته لای په رزینه مه ره کانی سه ر پینگا که، له ویدا ته شکه و تیکی لیوو، چوو ژوره وه هه تا ده ست به تاو بگه یه نیت. داود و پیاوه کانی له قولایی ته شکه و ته که داو دانیشتبون. 4 پیاوه کانی داود بیان گوت: «ئه وه ته و پرژه یه که یه زدان پی فرمووی: «من دوزمنه کانت ده ده مه ده ست، توش ئه وه ی پیت باشه پیلانی ده که یه ت.»» داودیش هه ستا و به دزیه وه لایه کی که واکه ی شاولی بری. 5 پاش ئه مه، دلی داود تازاری دا، له بهر ئه وه ی لایه کی که واکه ی شاولی بری. 6 جا به پیاوه کانی گوت: «له لایه یه زدان وه به دوور بیت که کاری وا به گوره که م بکه م، ده ستیشانکراوی یه زدان، ته گه ده سستی بو دریز بکه م، چونکه ئه و ده ستیشانکراوی یه زدان.» 7 داود به م قسانه پیاوه کانی سه رزه نشت کرد و پینگای پینه دان بو هیزشکرده سه شاول، شاولیش له ته شکه و ته که هه ستا و پینگای خوی گرت بهر. 8 پاش ئه مه داود هه ستا و له ته شکه و ته که چوو ده ره وه، به دوای شاولدا هاواری کرد و گوتی: «پاشای گه وره م!» کاتیک شاول به ره و دووه ئاوری دایه وه، داود سه ری دانه واند و کرتوشی برد. 9 ئینجا داود به شاولی گوت: «بوچی گوی له قسه ی خه لک ده گریه، ئه وانه ی ده لئین: «ئه وه تا داود خراپه ی توی ده ویت؟» 10 ئه وه تا ئه مرپو به چاوه کانی خوت بینیت که چون یه زدان ئه مرپو توی له و ته شکه و ته دا دایه ده ستم. پیم گوترا که بتکوژم، به لام من به زه بیم پیتدا هاته وه و گوتم: «ده ستم بو گه وره م دریز نا که م، چونکه ئه و ده ستیشانکراوی یه زدان.» 11 باوکه، ته ماشا بکه، ته ماشا دامینی که واکه ت به ده ستمه وه یه! من دامینی که واکه ی توم بری به لام نه مکوشیت، بزانه و بینه که من هیچ خراپه و ناپاکییه کم نییه، ده ره ق به تو تاوانبار نیم. که چی تو راوم ده نیی هه تا بمکوژیت. 12 با یه زدان دادوه ری له تیوان من و تودا بکات، یه زدان توله ی منت لی بکاته وه، به لام من ده ست لی بهر ز نا که مه وه، 13 ههروهک په ندی پیشینان ده لیت: «خرابه له خراپه کاران ده وه شیته وه،» له بهر ئه وه من ده ست لی بهر ز نا که مه وه. 14 «پاشای ئیسرائیل به دوای کی که وتوو؟ تو کی راو ده نییت؟ به دوای سه گیکی تو پیو؟ به دوای کیچیک؟ 15 با یه زدان بییت به دادوه و حوکم له تیوان من

و تودا بکات، ته ماشا بکات و ئەستۆپاکیم بسلینیت، له دەستی تو دەر یازم بکات.» 16 ئەوه بوو که داود لەم قسانە بوو وە بۆ شاول، شاول گوتی: «داود، کورم، ئەمە دەنگی تۆیە؟» جا شاول دەنگی بەرز کردووە و گریا، 17 بە داودی گوت: «تۆ لە من راستو دروستتریت، چونکە تۆ بە چاکە پاداشتت دامووە، بەلام من بە خراپە. 18 هەر وەها ئەمڕۆ تۆ دەر نختست که چاکەت لە گەڵدا کردووم، چونکە یەزدان منی دا بە دەستتووە، بەلام تۆ ئەتکوشتم. 19 ئەگەر پیاو دوژمنەکی دەست بکەوێت، ئایا بەرە و پڕیگی باش بەرە لای دەکات؟ با یەزدان پاداشتی چاکەت بداتووە لەسەر ئەوهی ئەمڕۆ لە گەڵ مندا کردت. 20 ئیستاش بە دلنیاپهوه من دەزانم تۆ دە بیت بە پاشا، بە دەستی تۆ پاشایەتی ئیسرائیل دەچەسپیت. 21 ئیستا بە یەزدان سویندم بۆ بخۆ که دواي خۆم ئەوه کەم ناپریتووە و ناویشم لە مانی باوکمدا ناسریتووە.» 22 ئیتر داود سویندی بۆ شاول خوارد. پاشان شاول گەرایهوه ماله‌کی خۆی، بەلام داود و پیاوکانی بەرە و قه‌لا که سەرکەوتن.

25 ئەوه بوو ساموئیل مرد، هه‌موو ئیسرائیل کۆبوونه‌وه و شیوه‌نیان بۆ گێرا، له ماله‌کی خۆیدا له رامه ناشتیان. دواي ئەوه داود هه‌ستا و بەرە و چۆله‌وانی ماعۆن دابه‌زی. 2 پیاویک هه‌بوو له ماعۆن مۆلک و مالی له کارمەل بوو. زۆر دوه‌وله‌مەند بوو، سێ هه‌زار سەر مەر و هه‌زار سەر بزنی هه‌بوو، له کارمەل ده‌بیرینه‌وه. 3 پیاوه‌که‌ ناوی نابال بوو، ئەبێگایی ژنی تیگه‌بشتوو و روخسار جوان بوو، بەلام پیاوه‌که‌ که له خێڵ کالیبی بوو، دل‌ه‌ق و به‌د ره‌فتار بوو. 4 داود له چۆله‌وانیه‌وه بیستی که نابال مەرەکانی ده‌پریتووە، 5 ده‌خزمه‌تکاری نارد و یچی گوتن: «سەر بکه‌ون بۆ کارمەل و برۆن بۆ لای نابال و به‌ ناوی منه‌وه سلاوی لێ بکه‌ن، 6 ئاوا بلێن: "ته‌مەن درێژ بیت، خۆت و خاوو خیزانت سه‌لامه‌ت بن و هه‌رچیت هه‌یه سه‌لامه‌ت بیت! 7" ئیستا بیستوو مه که له‌لای ئیوه کاتی برینه‌وه‌ی مەرەکانه. به‌ درێژایی ئەو ماوه‌یه‌ی شوانه‌کانت له‌گەڵ ئییه له کارمەل بوون ئازارمان نه‌دان و هیچیان لێ بز نه‌بوو. 8 له‌خزمه‌تکاره‌کانی خۆت پرسیه و ئەوان پیت ده‌لێن. له‌به‌ر ئەوه با ئەو خزمه‌تکارانه‌م په‌سه‌ند بن له‌لات. له‌به‌ر ئەوه‌ی له‌رۆژیکی چاکدا هاتوین، ئەوه‌ی له‌ده‌ستت دیت بیده خزمه‌تکاره‌کانت و داودی کورت.» 9 کاتییک خزمه‌تکاره‌کان هاتن و

به ناوی داوده‌وه ته‌واوی ئەم په‌یامه‌یان به نابال را‌گه‌یاندا، چاوه‌پریان کرد. 10 نابالیش وه‌لامی خزمه‌تکاره‌کانی داودی دایه‌وه و گوئی: «داود کییه و کوری یه‌سا کییه؟ له‌م پرۆژانه‌دا ئەو خزمه‌تکارانه زۆر بوون که ههریه‌که و له‌به‌رده‌م گه‌وره‌که‌ی هه‌لدیت. 11 ئایا نان و ئاو و ئەو ئازه‌لانه‌ی سه‌رم بریوه بو‌ئه‌وانه‌ی خوری مه‌ره‌کانم ده‌په‌نه‌وه، بیه‌م و بیده‌مه‌ خه‌لکی که نازانم خه‌لکی کوین؟» 12 جا خزمه‌تکاره‌کانی داود به‌ریگا که‌یاندا گه‌رانه‌وه، هاتن و هه‌موو ئەو قسانه‌یان یی را‌گه‌یاندا. 13 داودیش به‌پاوه‌کانی گوئ: «با ههریه‌که و شمشیره‌که‌ی له‌خۆی به‌سه‌ت!» جا ههریه‌که و شمشیره‌که‌ی له‌خۆی به‌سه‌ت، داودیش شمشیره‌که‌ی له‌خۆی به‌سه‌ت. نزیکه‌ی چوار سه‌د پیاو به‌دوای داوده‌وه سه‌ره‌که‌وتن، دوو سه‌د که‌سیش له‌لای که‌لوپه‌له‌کان مانه‌وه. 14 یه‌کیک له‌خزمه‌تکاره‌کان به‌ئه‌بیگایی ژنی نابالی را‌گه‌یاندا و گوئی: «داود چه‌ند نێردراویکی له‌چۆله‌وانیه‌وه نارد بو‌سلا و کردن له‌گه‌وره‌مان، به‌لام ئەو هاواری به‌سه‌ردا کردن. 15 ئەو پیاوانه‌ش چا که‌ی زۆریان بۆمان بووه و ئەزیه‌تیا نهداوین و به‌دریژی ئەو ماوه‌یه‌ی که له‌کێلگه‌ له‌گه‌لیاندا بووین هه‌چمان لی بزر نه‌بووه. 16 هه‌موو ئەو ماوه‌یه‌ی که له‌گه‌لیان بووین و مه‌رمان ده‌له‌وه‌پاند، شه‌وو و پرۆژ شوورای ده‌ورمان بوون. 17 ئیستاش بزانه و بیینه‌چی ده‌که‌یت، چونکه‌ بو‌گه‌وره‌مان و بو‌ماله‌که‌ی کاره‌سات به‌په‌یوه‌یه، گه‌وره‌مان کابرایه‌کی به‌دپه‌ره و قسه‌ی له‌گه‌لدا ناکریت.» 18 ئەبیگاییش به‌په‌له‌ دوو سه‌د نان و دوو مه‌شکه‌ شه‌راب و پینج مه‌ری که‌ولکراو و پینج پۆانه‌ دانه‌وێله‌ی برژاو و سه‌د هه‌شوووه‌ کشمیش و دوو سه‌د نانه‌ هه‌نجیری برد و له‌گویدریزه‌کانی بارکرد، 19 به‌خزمه‌تکاره‌کانی گوئ: «له‌په‌شمه‌وه برۆن، منیش وا له‌دواتانه‌وه دیم.» به‌لام به‌نابالی می‌ردی نه‌گوت. 20 کاتییک به‌سواری گویدریزه‌که‌ی به‌شیوه‌که‌دا ده‌رۆیشت، چاوی به‌داود و پیاوه‌کانی که‌وت که به‌ره‌و پرووی ده‌هاتنه‌ خواره‌وه. 21 داودیش قسه‌ی ده‌کرد و ده‌یگوت: «بی سوود هه‌موو شته‌کانی ئەو پیاوه‌م له‌چۆله‌وانیدا پاراست و له‌هه‌موو ئەوه‌ی هی ئەو بوو هه‌یج بزر نه‌بوو، که‌چی له‌جیاتی چا که‌خرابه‌م ده‌داته‌وه. 22 با خودا توندترین سزای داود بدات، ئەگه‌ر هه‌تا به‌ره‌به‌یان نێرینه‌م هه‌شته‌وه له‌هه‌موو ئەوه‌ی هی ئەوه!» 23 کاتییک ئەبیگایی داودی بینی،

به په له له گویدر یژه که دابهزی و له بهردم داود له سهر پروو کهوت،
 کړتوشی برد، 24 خوی فریدا بهرپی و گوتی: «گوره م، تم تاوانه با
 له سهر من بیت، با کاره که ره که ت بیت بلیت و گوتی له قسه کانی بگره.
 25 تکایه با گوره م دلی خوی به ناباله وه خه ریک نه کات، نه و پیاوه
 به د فیره، چونکه ناوی به خو به وه یه، ناوی ناباله و گیلایه تی له لای نه وه.
 به لام من کاره که ری توم و نه و خزمه تکارانه ی توم نه بینی که نارد بو تن.
 26 ئیستاش گوره م، به یه زدانی زیندوو و به گیانی خوت، یه زدان که
 رینگای لی گرتوویت له خو تپرشتن و توله سه ندنه وه به دهستی خوت،
 ئیستا با دوزمنه کانت وه ک نابالیان لی بیت له گه ل هم مو نه وانه ی داوای
 خراپه ت بو ده کن. 27 ئیستاش تم دیار یه ی کاره که ره که ت هیناویه تی بو
 گوره م، با بدریته نه و خزمه تکارانه که له داوای گوره مه وه ده رپون. 28
 «هروه ها له تاوانی کاره که ره که ت خو شبه، له بهر نه وه بیگومان یه زدان
 بنه ماله یه کی چه سپاو بو گوره کم دروسته کات، چونکه گوره کم له
 پیناوی یه زدان ده جه نگیت. با به در یزانی ژیان ت خراپه ت تیدا به دی
 نه کړیت. 29 نه گره پیاویک راست بیته وه و پراوت بنیت و بیه وی بتکوژیت،
 یه زدانی په روه ردگارت ژیانی گوره م له گه ل چه پکی ژیان ده پیچیته وه،
 ژیانی دوزمنانیش له ناو له پی به رده قانییه وه تو پر ده درین. 30 هروه ها
 کاتیک که یه زدان هم مو نه و چا که یه ی سه باره ت به تو فرموویه تی
 ده یکات، ده تکاته فرمانه وای ئیسرائیل، 31 با نه مه نه بیته باریکی گران و
 کوسپ له سهر دلی گوره م، که بلین خو پینیکی به خورا بیت پر شتووه،
 هروه ها گوره م به دهستی خوی توله ی خوی کردووه ته وه. جا که
 یه زدان چا که ی له گه ل گوره م دا کرد، کاره که ره که ت له بیر بیت.» 32
 داودیش به نه بیگالی گوت: «ستایش بو یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل،
 نه وه ی نه مرپو توی ناردووه بو پیشوازیکردنم. 33 به ره که تدار بیت بو نه و
 ژیرییه ی که هه ته، چونکه تو نه مرپو منت گه رانده وه له خو تپرشتن و
 توله سه ندنه وه به دهستی خوم. 34 به یه زدانی زیندوو، خودای ئیسرائیل،
 نه وه ی نه بیشت خراپه ت له گه ل بکه م، نه گره به په له به پیرمه وه نه ده هاتیت،
 هه تا رووناکی به ره به بیان نیریکم بو نابال نه ده هیشته وه.» 35 ئینجا نه وه ی بوی
 هینابوو داود له دهستی وه رگرت و پی گوت: «به سه لامه تی سه ر بکه وه بو

ماله کت و بینه من گویم لی گرتیت و داوا کاریه که ی تو م به جیئنا.» 36
 پاشان ته بیگیل هاته وه لای نابال، بینی ته وه تا له ماله که یدا خوان تاماده کراوه
 وهک خوانی پاشا، نابال دلخوشه و زور سهرخوش بووه. ئینجا هه تا پروونا کی
 به ره به یان، نه کم و نه زور هیچ شتیکی بو نه گپرایه وه. 37 ته وه بوو بو به یانی
 کاتییک سهرخوشیه که نابالی به ردا، ژنه که ی ته و قسانه ی بو گپرایه وه، جا
 تووشی شوک بوو، وهک به ردی لی هات. 38 ئیتر نزیکه ی دوای ده پرژ
 یه زدان له نابالی دا و مرد. 39 کاتییک داود بیستییه وه که نابال مردووه،
 گوئی: «ستایش بو یه زدان که له کیشه کم داد په روه ری بو کردم، له و
 سوو کایه تییه ی له لایه ن ناباله وه پیم کرا، به نده که ی له خراپه کردن پاراست،
 یه زدان خراپه که ی نابالی به سهر خویدا هینایه وه.» ئینجا داود ناردی و
 له گه ل ته بیگیل قسه ی کرد هه تا بیته ژنی. 40 جا نخرمه تکاره کانی داود
 هاته کارمه ل بو لای ته بیگیل و پیدان گوت: «داود ئی می بو لات ناردووه
 هه تا بتکاته ژنی خوی.» 41 ته ویش هه ستا و کپنوشی برد و سهری خسته
 سهر زه وی و گوئی: «ته وه تا کاره که ره کت که نیزه یه بو شوشتی پی
 نخرمه تکاره کانی گوره م.» 42 به په له هه ستا و سواری گویدر ئی یک بوو،
 پینج کچه کاره که ریش له گه ل پیدایه رویشتن و دوای نیردراوه کانی داود
 که وت و بوو به ژنی. 43 هه روه ها داود پیشتی ته حیئو عه می یه زره عیلی
 هینابوو، جا هه ردوو پکان ژنی بوون. 44 شاولیش میخه لی کچی که ژنی داود
 بوو، دابوویه په لتییلی کوری لایش که خه لکی گه لیم بوو.

26 زیفیه کان هاته گیفعا بو لای شاول و گوتیان: «ئایا داود له گردی
 چه کیلای به رامبه ر یه شیمون خوی نه شار دووه ته وه؟» 2 شاولیش هه ستا و
 دابه زی بو چۆله وانی زیف و سی هه زار پیاوی هه لبارده ی ئیسرا ئیلیشی
 له گه لدا بوو، بو ته وه ی له چۆله وانی زیف به دوای داود بگه ریت. 3 ئینجا
 شاول له گردی چه کیلا که به رامبه ر یه شیمونه له سهر ریگا که چادری هه لدا،
 داودیش له چۆله وانییه که دا مایه وه. کاتییک بینی وا شاول به داویدا هاتووه بو
 چۆله وانی، 4 داود چه ند سووسه که ریکی نارد و به دلنیا ییه وه زانی که
 شاول هاتووه. 5 ئینجا داود هه ستا و چوو بو ته و شوئینه ی شاول چادری لی
 هه لداوه، داود سهیری ته و شوئینه ی کرد که شاول و ته بنیری کوری نیری
 فه رمانده ی گشتی سوپا که ی تییدا پالکه و تیوون. شاول له ناو توردوگا که

پالکە وتبوو، سوپا کەش لە چوار دەوریدا دامەزرا بوون. 6 ئینجا داود لە ئەحیمە لە خێحی و لە ئەبیشەینی کوری چەروپای برای یۆئابی پرسی: «کی لە گەلمدا دێتە خوارەوه، بۆ لای شاول بۆ ناو تۆردوگا کە؟» ئەبیشەیش گوتی: «من لە گەلمدا دێتە خوارەوه.» 7 ئیتر داود و ئەبیشەیی بە شە و هاتن بۆ لای سوپاکە و بینیان شاول لە ناو تۆردوگا کە پالکە وتوو و نوستوو، ڕمە کەشی لە لای سەریهوه لە زەوی چەقیوو، ئەبێر و سوپا کەش لە چوار دەوریدا پالکە وتبوون. 8 ئەبیشەیی بە داودی گوت: «ئەمرۆ خودا دوژمنە کەتی داوێ بە دەستەوه، ئیستاش لینگەری با بە یەک ڕم لێدان بە زەویدا بێجە قینم و لێی دووبارە ناکەمەوه.» 9 بەلام داود بە ئەبیشەیی گوت: «لە ناوی مەبە، چونکە کی دەستی بۆ دەستبێشانکراوی یەزدان درێژکردوو و بێتاوان بوو؟» 10 هەرەها داود گوتی: «بە یەزدانی زیندوو، یان یەزدان خۆی لێی دەدات یان ڕۆژی دێت و دەمرێت، یانیش دەچێت بۆ جەنگ و تێیدا لە ناو دەچێت. 11 لە لایەن یەزدانەوه لە من بە دوور بێت کە دەست بۆ دەستبێشانکراوی یەزدان درێژ بکەم. ئیستاش ڕمە کە و گۆزە ئاوە کە لای سەری بێنە و با ڕۆین.» 12 ئیتر داود ڕمە کە و گۆزە ئاوە کە لای سەری شاولی برد و ڕۆیشتن، کەس نە بینی و نەیزانی و بە خەبەر نەهات. هەموویان نوستبوون، چونکە یەزدان ئەوانی خستبوو خەویکی قوولەوه. 13 پاشان داود بۆ بەری ئەوبەر پەریهوه و لە دوورەوه لە سەر لووتکەیی کیویک وەستا، ماوەی تیوانیان زۆر بوو. 14 ئینجا داود بانگی سوپاکە و ئەبێری کوری نێری کرد و گوتی: «ئەبێر وەلام نادەیتەوه؟» ئەبێریش گوتی: «تۆ کییت بانگی پاشا دەکەیت؟» 15 داود بە ئەبێری گوت: «ئایا تۆ پیاو نیت، کی لە ئیسرائیلدا وەک تۆ وایه؟ ئەئێ بۆچی پاشای گەورەیی خۆت نەپاراست، چونکە یەکیک لە گەل هات بۆ ئەوهی پاشای گەورەت لە ناو ببات. 16 ئەوهی تۆ کردت باش نەبوو. بە یەزدانی زیندوو، ئێوه شایانی سزای مردن، چونکە پارێزگاریتان لە گەورە کەتان نەکرد، لە دەستبێشانکراوی یەزدان. ئیستاش سەیر بکە، کوا ڕمە کەیی پاشا و ئەو گۆزە ئاوەی کە لە لای سەریهوه بوو؟» 17 لێرەدا شاول دەنگی داودی ناسیوه و گوتی: «داود، کورم، ئەوه دەنگی تۆیه؟» داودیش گوتی: «گەورەم، پاشا، دەنگی من.» 18 ئینجا گوتی: «ئایا بۆچی گەورەم خەمە تکارە کەیی

19 ئیستاش با پاشای گهورم گوی له قسهی خزمه تکاره کهی بگریت: ته گهر یه زدان له دژی من هانی داویت، با پیشکه شکر اوم لی وهر بگریت؛ به لام ته گهر ئاده میزادیش هانی داویت، با له بهردهم یه زدان نه فرهت لیکراو بن. ته مرؤ منیان له هاتنه ناو پیزی به شه میراتی یه زدان ده رکردووه، پیم ده لین: ”پرؤ خودای دیکه پهرسته.“ 20 با خوینم دوور له ئاماده بوونی یه زدان نه که وینته سهر زهوی، چونکه پاشای ئیسرائیل به دوا ی کیچیکدا هاتووه ته ده ره وه، وهک یه کیچیک له چیا کاندای که وینک راو بکات.» 21 شاولیش پی گوت: «من گونا هم کرد، داود کوپم، بگه پرؤوه، ئیتر خراپهت له گه ل نا کهم، پاش ته وهی ته مرؤ ژبانی من له بهر چاوی تو به هادار بوو، من گیلایه تیم کرد و زور گو مرپا بووم.» 22 داودیش وه لامی دایه وه و گوتی: «ئه وه پر مه کهی پاشایه، با یه کیچیک له خزمه تکاره کان پهرینه وه و بیبات. 23 یه زدانیش پاداشتی ههر پیاوینک به پی راستو دروستی و ده ستپا کییه کهی ده داته وه، چونکه ته مرؤ یه زدان توی به ده ستمه وه دا، به لام نه مو یست ده ست بو ده ستنیشا نکراوی یه زدان دریز بکه م. 24 وهک چو ن ته مرؤ ژبانت له بهر چاوی من به هادار بوو، با ژبانی منیش له بهر چاوی یه زدان به هادار بی ت و له هه مو ته نگانه یهک فریام بکه ویت.» 25 ئینجا شاول به داودی گوت: «داود کوپم، تو به ره که تداریت، چونکه تو کاری گه وره ده کهیت و سهرده که ویت.» دوا ی ته وه داود ریگی خوی گرت بهر، شاولیش بو شوینه کهی خوی گه رپایه وه.

27 داود له دلی خویدا گوتی: «بینگومان پرؤژیک به ده سستی شاول ده فو تیم، له بهر ته وه باشترین شت بو من ته وه یه هه لیم و خو م ده رباز بکه م بو خاکی فه له ستنیه کان، ئیتر شاول ناو مید ده بی ت له گه ران به دوامدا له تیو سنوره کانی ئیسرائیل و منیش له ده سستی ده رباز ده م.» 2 داود هه ستا و خوی و ته و شه ش سهد پیاوهی له گه لی بوون په رینه وه بو لای ئاخیشی کوپی ماعوخی پاشای گه ت. 3 ئیتر داود له گه ت له لای ئاخیش مایه وه، خوی و پیاوه کانی، هه ریه که و خیزانه کهی خوی له گه لی بوو، داودیش له گه ل هه ردوو ژنه کهی، ته حینو عه می یه زره عیل و ته بیگیلی کارمه لی که بیوه ژنی نابال بوو. 4 به شاول را گه به نرا که داود بو گه ت هه لاتووه، ئیتر ته ویش به دوایدا نه گه رپا. 5 داود به ئاخیشی گوت: «ته گه ر له بهر چاوت

جی پره زامه نندی توم، له یه کییک له شاروچکه دووره دهسته کان شوینیکم
 بدهری و با لهوی نیشته جی بم، بوچی خزمه تکاره کت له ناو پایته سخت
 له گه لیت نیشته جی بیت؟» 6 له بهر نه وه له و پرژه دا ناخیش چیقله گی پپدا،
 بویه له و پرژه وه هه تا ته مرپوش چیقله گ بووه به هی پاشا کانی یه هودا. 7
 داود سائیک و چوار مانگ له خا کی فه له ستیه کان نیشته جی بوو. 8 له و
 ماوه یه دا داود و پیاوه کانی سه رده که وتن و په لاماری گه شوروی و گیرزی
 و عه مالیقییه کانیا ن ده دا، چونکه نه مانه له کونه وه دانیشتوانی خا که که بوون،
 له لای شوروه وه هه تا خا کی میسر. 9 هه ر کاتیک داود هیرشی ده کرده
 سه ر هه ریک پیاو و نافرته به زیندووی نه ده هیشته وه، مه ر و مانگا و
 گویدر یژ و و شتر و جلو به رگی ده برد و ده گه رایه وه، ده هاته وه لای ناخیش.
 10 کاتیک ناخیش پرسپاری لی ده کرد: «ته مرپوه لاماری کویتان داوه؟»
 داودیش ده یگوت: «نه قه بی یه هودا» یان «نه قه بی یه ره حمیلیه کان» یان
 «نه قه بی قینییه کان.» 11 داود پیاو و نافرته به زیندووی نه ده هیشته وه هه تا
 یینه گت، چونکه ده یگوت: «نه وه ک له گت رابگه یه نن:» داود نه مه ی
 کردووه. «نه مه پیشه ی پرژانه ی بوو له هه موو نه و ماوه یه ی له خا کی
 فه له ستیه کان نیشته جی بوو. 12 ناخیش پروای به داود ده کرد و ده یگوت:
 «داود له لای ئیسرائیلی گه لی خوی به ته واوی قیزه ون بووه، جا هه تاهه تایه
 ده بیته به نده م.»

28 نه وه بوو له و پرژانه دا فه له ستیه کان سوپا کانیا ن بو جه ننگ له دزی
 ئیسرائیل کورده وه، جا ناخیش به داودی گوت: «دلنیا به، خوت و
 پیاوه کانت له سوپا که دا له گه ل من ده بن.» 2 داودیش به ناخیشی گوت:
 «ئینجا ده زانیت خزمه تکاره کت چی ده کات.» ناخیش به داودی گوت:
 «له بهر نه وه به در یژایی ژیانته ده تکه مه پاسه وانی ژیانتم.» 3 کاتیک ساموئیل
 مردبوو و هه موو ئیسرائیل شیوه نیان بو گپرا، له رانه له شاروچکه که ی
 خوی ناشتیا ن. له و ماوه یه دا شاول تیوانگر و پرؤح ناماده کاره کانی له خا که که
 دوور خستبووه وه. 4 له و کاته دا فه له ستیه کان کوبوونه وه و هاتن و له
 شونیم خپوه تگایان هه لدا، شاولیش هه موو ئیسرائیلی کورده وه و له گلبوع
 خپوه تگایان هه لدا. 5 جا شاول که سوپای فه له ستیه کانی بینی ترسا و دلی
 زور شله ژا. 6 کاتیک شاول پرسپاری له یه زدان کرد، یه زدان نه به خه ون

و نه به ئوریم و نه به پیغه مبه ره کان وه لآمی نه دایه وه. 7 له بهر ئه وه شاول به
 خزمه تکاره کانی گوت: «به دواى ژتیکی تیوانگر دا بوم بگه پرین، هه تا بچه لای
 و پرسپاری لی بگه م.» خزمه تکاره کانیشی پینان گوت: «ژتیکی تیوانگر له کانی
 دۆر هه یه.» 8 ئینجا شاول ده موچاوی خۆی گۆری و جلیکی دیکه ی
 له بهر کرد، دوو پیاوی له گه ل خۆی برد و به شه و چوو بۆ لای ژنه که، پی
 گوت: «تکایه به هۆی جنۆکه وه رۆح ئاماده کاریم بۆ بکه، ئه و که سه م بۆ
 ده ربخه که پیی ده لیم.» 9 به لام ژنه که پیی گوت: «خۆت ده زانیت شاول
 چی کردوو و چۆن تیوانگر و رۆح ئاماده کاره کانی له خا که که برپوه ته وه،
 ئیتر بۆچی داو بۆ زیانم ده نییته وه هه تا بکوژیم؟» 10 شاولیش به یه زدان
 سویندی بۆ خوارد و گوتی: «به یه زدانی زیندوو، له م کاره دا هیچ سزایه کت
 نادریته پال.» 11 جا ژنه که گوتی: «کیت بۆ ده ربخه م؟» ئه ویش گوتی:
 «ساموئیل بۆ ده ربخه.» 12 که ژنه که ساموئیلی بینی به ده نگیکی بهرز
 قیژاندی و به شاولی گوت: «بۆچی هه لته له تاندم؟ تو شاولیت.» 13 پاشاش
 پیی گوت: «مه ترسه، چیت بینی؟» ژنه که به شاولی گوت: «پرو حیکم بینی
 له زه و بیه وه سه رده که وت.» 14 ئه ویش پیی گوت: «شیوه ی چۆنه؟»
 ژنه که گوتی: «پیره مێردیکه سه رده که ویت و که وایه کی له بهر دایه.» جا شاول
 زانی ئه وه ساموئيله، سه ری دانه واند و کپتوشی برد. 15 ساموئیل به شاولی
 گوت: «بۆچی پراتجه کاندم و سه رت خستم؟» شاولیش گوتی: «زۆر له
 ته نگانه دام. فه له ستیه کان له دژم ده جه ننگن و خوداش لیم جیا بووه ته وه و
 چیدی وه لامم ناداته وه، نه به هۆی پیغه مبه ره کانه وه و نه به خه ون، منیش
 بانگم کردیت هه تا پیم بلپی چی بگه م.» 16 ساموئیلیش گوتی: «بۆچی پرسپارم
 لی ده که یت له کاتی که دا یه زدان لیت جیا بووه ته وه و بووه به دوژمنت؟» 17
 یه زدان ئه وه ی بۆ داود کرد، که له پرێگه ی منه وه فه رمووی. یه زدان
 پاشایه تیبه که ی له ژیر ده ستت ده رهینا و دای به زیکه که ت، که داوده.
 18 وه ک چۆن گوپرایه لی فه رمایشتی یه زدان نه بوویت و گپی تووریه یی
 ئه وت به سه ر عه مالیقییه کاندانه باراند، له بهر ئه وه یه زدان ئه مرۆ ئه مه ی
 به سه رت هیناوه. 19 ههروه ها یه زدان، ئیسرائیلیش له گه ل تودا به ده ست
 فه له ستیه کانه وه ده دات، سه بی پی خۆت و کوره کانت له گه ل منداه بن،
 ههروه ها یه زدان سوپای ئیسرائیلیش به ده ست فه له ستیه کانه وه ده دات.»

20 شاول ده سته جی به در یزایی خوی که و ته سهر زوی و زور له قسه کانی ساموئیل ترسا. هیچ هیزی تیدا نه ما، چونکه به در یزایی ته و شه و پرژوه هیچ خوار دتیکی نه خوار دبوو. 21 کاتیک ژنه که هاته لای شاول و بینی زور په شوکاوه، پی گوت: «ته و تا که نیزه که ت گویا به لی فه رمانت بوو و ژبانی خووم خسته ناو له پی ده سته وه و گویم له و قسه یه ت گرت که پی ت گوتم. 22 ئیستا توش گوی له که نیزه که ت بگره، پارچه یه ک نان له به رده متدا داده نیم و یخو، بو ته وهی هیزت تیدا پی ت کاتیک به ریگادا ده پر ویت.» 23 ته ویش پزازی نه بوو و گوتی: «ناخوم.» به لام دوو خزمه تکاره که ی و ژنه که ش زوریان لیکرد، ته ویش گوی لیان گرت و له سهر زه و یه که هه ستا و له سهر جیگا که دانیش. 24 ژنه که جوانه گایه کی قه له وی له ماله وه هه بوو، به په له سهری پری و ئاردی برد و کردی به هه ویر و نانی فه تیره ی کرد. 25 پاشان له به رده م شاول و دوو خزمه تکاره که پدا داینا و خوار دیان. ئینجا هه ستان و له و شه و دا رویشتن.

29 فه له ستیه کان هه موو له شکره کانیان له ته فقی کورده وه، ئیسرائیلیه کانیش له سهر ته و کانیه ی له یه زره عیل بوو خیره تگیان دامه زران. 2 ئینجا حوکرانه فه له ستیه کان به یه که کانی سه دان و هه زاران تیپه پر بوون، داود و پیاهو کانیش له دوایانه وه له گه ئاخیش تیپه رین. 3 جا سه رله شکره کانی فه له ستیه کان گوتیان: «ته و عیبرانیانه چین؟» ئاخیش به سه رله شکره فه له ستیه کانی گوت: «ته ی ته مه داودی پیای شاولی پاشای ئیسرائیل نه بوو؟ ته وه زیاتر له سالیکه له گه لمدایه، له و کاته وهی هاتووه ته پالمان هه تا ته مرؤ هیچم لی نه بینیه.» 4 به لام سه رله شکره فه له ستیه کان لی تووره بوون و پییان گوت: «ته م پیاهو بگرینه وه بو ته و شوینه ی بوت دیاری کردووه. ناپیت له گه لمان پی ت بو جه ننگ، ته گینا له کاتی شه ردا له دژمان هه لده گه ریته وه. چ شتیک له سهری ته م پیاهو ته ی ئیه باشر ده تواییت دوو باره متمانه ی گه و ره که ی به ده ست به پیته وه؟» 5 ته ی ته مه ته و داوده نیه که ئافره تان به ده م سه ماوه گورانیان بوی ده گوت: «شاول هه زارانی کوشت و داودیش ده یان هه زار.» 6 ئینجا ئاخیش داودی بانگکرد و پی گوت: «به یه زدانی زیندوو، تو سهر راستیت، ته گه ر پی ت و له گه ل من خزمه تی سهر بازی بکه ی، له لام په سه نده، چونکه له و پرژوه وهی

هاتوویت بۆلام ههتا ئه مرپۆ هيچ خراپه يه كم له تودا نه بينيوه، به لام به لای
 فه رمانده فه له ستییه كانه وه په سه ند نیت. 7 ئیستا بگه رپۆه و به سه لامه تی
 برۆ، هيچ خراپه يه ك له به رچاوی فه رمانده فه له ستییه كاندا مه كه.» 8 ئینجا
 داود به ئاخیشی گوت: «من چیم كردووه، له ورپۆزه وهی بۆلات هاتووم
 ههتا ئه مرپۆ چیت له خزمه تكاره كهت بینيوه، ههتا نه يه م و جهنگ له دژی
 دوژمنه كانی پاشای گه ورم نه كه م؟» 9 ئاخیشیش وه لامی دایه وه و به
 داودی گوت: «من ده زانم تۆ له لای من په سه ندیت، له لای من وهك
 فریشته ی خودایت، به لام سه ره لشكره كانی فه له ستییه كان گوتیان: «ناییت
 له گه لماندا بۆ جهنگ دابه زیت.» 10 ئیستاش به یانی زوو ههسته و له گه ل
 خزمه تكاره كانی گه ورم كهت ئه وانه ی له گه لندا هاتوون، له گه ل پۆشنایی
 به ره به یاندا برۆن.» 11 ئینجا به یانی زوو داود و پیاوه كانی ههستان بۆ ئه وهی
 له به ره به یان به رپۆ بگه وون و بگه رینه وه خاکی فه له ستییه كان، فه له ستییه كانیش
 بۆ یه زره عیل سه ركه وتن.

30 كاتیك داود و پیاوه كانی له پۆزی سییه م گه یشتنه چیقله گ،
 عه مایقییه كان په لاماری نه قه ب و چیقله گان دابوو. له چیقله گان دابوو و
 ئاگریان تیبه ردابوو، 2 بچووك و گه ورمه و ئافره ته كانیشیان راپیچ كرد،
 هه مو ئه وانه ی له وی بوون، كه سیان نه كوشتبوو، به لكو دابوو یانه پيش
 خۆیان و به ریگی خۆیاندا چوو بوون. 3 داود و پیاوه كانی چوونه ناو
 چیقله گ، بینیان سووتینراوه و ژن و كور و كچه كانیان راپیچ كراون. 4
 له بهر ئه وه داود و ئه و پیاوانه ی له گه لی بوون ده نگیان به رزكرده وه و گریان،
 ههتا ئه وه ی هیزی گریانان نه ما. 5 ههردوو ژنه كه ی داود ئه حینۆعه می
 یه زره عیلی و ئه بیگایلی بیوه ژنه كه ی نابالی كارمه لیش راپیچ كرابوون. 6 داود
 زور په ریشان بوو، له بهر ئه وه ی پیاوه كانی گوتیان، «با به ربارانی بگه ین،»
 چونكه هه ریه كان بۆ كور و كچه كانیان داخ له دل بوون، به لام داود به وه ی
 پشتبه ستی به یه زدان پیره ردار، به هیز بوو. 7 ئینجا داود به ئه بیاتاری
 كاهینی كوری ئه حیمه له خی گوت: «تكایه ئیفۆده كه م بۆ به یته پيشه وه.»
 ئه بیاتاریش ئیفۆده كه ی بۆ داود هیئا. 8 داود پرسیاری له یه زدان كرد و
 گوتی: «ئایا به دوای ئه و چه تانه بگه وم؟ ئه گه ر به دوایان بگه وم بیان ده گه م؟»
 ئه ویش فه رمووی: «به دوایان بگه وه، پیمان ده گه ی و راپیچكراوه كانیش

دەر باز دە کەیت.» 9 جا داود و ئەو شەش سەد پیاوێی لە گەلی بوون
 بەرێکەوتن و چوونە شیوی بە سۆر. لەوێ چەند پیاوێک بە جیمان، 10
 لە بەر ماندوو بوونیان نەیان توانی لە شیوی بە سۆر بپەرێنەو، کە دوو سەد پیاو
 بوون. بەلام داود لە گەل چوار سەد پیاو بەردەوام بوون لە پراوانان. 11
 لە دەشتە کە تووشی پیاوێکی میسری بوون، بردیان بۆ لای داود، نانیا پێدا
 و خواردی و ئاویان دەر خواردی دا. 12 ئینجا نانه هەنجیرێک و دوو
 هیشووە کشمیشیان پێدا، خواردی و پوچی بە بەردا هاتەو، چونکە سێ رۆژ
 و سێ شەوانی نە خواردبوو و ئاوی نە خواردبوو. 13 داود لێ پرسی: «تو
 سەر بە کێیت و لە کوێو هاتویت؟» ئەویش گوتی: «من گەنجێکی میسریم
 و کۆیلە ی پیاوێکی عەمالیقیم، گەورە کەم سێ رۆژ لە مەو پێش وازی لێ
 هینام، چونکە نە خۆش کەوتم. 14 ئێمە پەلاماری نە قەبێ کریتیەکان و
 خاکی یەهودا و نە قەبێ کالییمان دا، چیقە گیشمان سووتاند.» 15 داودیش
 پێی گوت: «بۆ لای ئەو چەتانه دە مەبەیتە خوارەو؟» ئەویش گوتی: «بە
 خودا سویندم بۆ بچۆ کە نامکوژیت و نامدەیتەو دەست گەورە کەم،
 منیش دە تەبەمە خوارەو بۆ لای ئەو چەتانه.» 16 ئینجا داودی برده
 خوارەو و ئەویش بینی وا هەموویان بە سەر تەواوی پرووی زەویە کە دا
 بڵاو بوونە تەو، دە خۆن و دە خۆنەو و سە ما دە کەن، لە بەر هەموو ئەو
 دەستکەوتە گەورە یە لە خاکی فەلەستییەکان و یەهوداوە بردبوویان. 17
 جا داود لە زەر دە پەردا هەتا ئیوارە ی رۆژی دواتر لێیدان و پیاوێکیان لێ
 دەر باز نەبوو، جگە لە چوار سەد گەنج کە سواری و شتر بوون و هەلاتن.
 18 داودیش هەموو ئەو عەمالیقییەکان بردبوویان بە دەستی هینایەو،
 داود دوو ژنە کە ی خۆی دەر باز کرد، 19 هیچ شتیکیان لە دەست نە دا، نە
 بچووک و نە گەورە و نە کور و نە کچ، نە دەستکەوت و نە هیچ شتیکی
 لە هەموو ئەو ی لێیان بردرابوو، بە لکو داود هەمووی گەراندهو. 20
 هەر وەها داود هەموو گا و گۆتالەکانی برد و لە پێش ئازە لە مالیەکانی دیکەو
 لێیانخوێن و گوتیان: «ئەمە دەستکەوتی داودە.» 21 ئینجا داود هات بۆ
 لای ئەو دوو سەد پیاوێی کە لە رۆیشتن بە داوی داودەو ماندوو بوون و
 لە شیوی بە سۆردا بە جێپێلران. ئەوانیش هاتنە دەرەو بۆ ئەو ی پێشوازی لە
 داود و ئەو خەلکە بکەن کە لە گەلیدا بوون. داود و پیاوێکانی لە خەلکە کە

چوونه پېشهوه و داود سلاوی لیکردن، 22 به لام پیاوه خراپ و به دکاره کان له تیو ته و پیاوانه ی که له گه ل داود چوو بوون وه لامیان دایه وه و گوتیان: «له بهر ته وه ی ته وان له گه لمان نه هاتن، له و ده سته که وه به شیان ناده ی که به ده ستمان هیناوه، با ههر پیاوه ژن و مندالی خوی بیات و پروات.» 23 داود گوتی: «برا کاتم ته مه مه کن، چونکه یه زدان پیداین و ئیمه ی پاراست، ته و چه تانه ی دایه ده ستمان که هاتنه سه رمان. 24 له م شته دا کن گوتیان پیده دات؟ به شی ته وه ی له لای که لوپه له کان ماوه ته وه ده بیته وه ک به شی ته وه بیته که دابه زیوه بو جه ننگ، وه ک یه ک به شیان به رده که ویت.» 25 ته وه بو له ورژه به دواوه و هه تا ته مرؤ داود ته مه ی کرد به فهرز و حوکم بو ئیسرایل. 26 کاتیک داود هاته چیق له گ، هه ندیک له ده سته که وه کدی نارد بو پیرانی یه هودا بو هاوړیبه کانی و گوتی: «ته مه دیاریه بو ئیوه له ده سته که وتی دوزمنه کانی یه زدان.» 27 ناردی بو ته وانه ی له بیته ییل و راموتی نه قه ب و یه تیر، 28 بو ته وانه ی له عه روعیر و سیفموت و ته شته مؤع، 29 بو ته وانه ی له راخال و شارؤچکه کانی یه ره حمیلیه کان و شارؤچکه کانی قینیه کان، هه روه ها 30 بو ته وانه ی له حورما و بور عاشان و عه تاک، 31 بو ته وانه ی له حه برؤن و هه موو ته و شوینانه ی له ویدا داود خوی و پیاوه کانی هاتوچویان کردووه.

31 فه له سته یه کان له دزی ئیسرایل جه نگان و پیاوانی ئیسرایل له به رده م فه له سته یه کان هه لاتن، ژماره یه کی زوریان به کوژراوی له کیوی گل بو ع که وتن. 2 فه له سته یه کان به گوړه وه دوا ی شاول و کوړه کانی که وتن، یونانان و ته بیناداب و مه لکی شوه عی کوړه کانی شاولیان کوشت. 3 جه نکه که له سه ر شاول توند تر بوو، تیرهاوړه کان دوز بیانه وه و به سه ختی پیکایان. 4 شاول به هه لگری تفافه کانی گوت: «شمشیره که ت ده ریته و بمکوژه، نه وه ک ته و خه ته نه نه کراوانه بین و بمکوژن و سووکایه تم پی بکن.» به لام هه لگری تفافه کانی رازی نه بوو، چونکه زور تر سا. جا شاول شمشیره که ی برد و خوی به سه ریدا دا. 5 کاتیک هه لگری تفافه کانی بین شاول مردووه، ته ویش خوی به سه ر شمشیره که یدا دا و له گه ل ته و مرد. 6 له ورژه دا شاول و هه ر سئ کوړه کدی و هه لگری تفافه کانی و هه موو پیاوه کانی پیکه وه مردن. 7 کاتیک ته و ئیسرایلیانه ی که له و به ری

دۆله كه و له و بهری پروباری ئوردون بوون، بینیان كه سوپای ئیسرائیل هه لاتون و شاول و كوره كانی مردوون، شاروچكه كانیان به جیه پشست و هه لاتن، فهله ستیه كانیان هاتن و ئیاندا نیشته چی بوون. 8 بو رۆزی دواى ئه وه كاتیک فهله ستیه كان بو تالانکردنی كورزاهه كان هاتن، شاول و سی كوره كه ی ئه ویان دوزیه وه، له کیوی گلبوع كه وتبوون. 9 ئینجا سه ری شاولیان بری و زریه كه یان لی دامالی، به هه موو لایه كدا نیردراویان بو خاکی فهله ستیه كان نارد، تاوه كو مرده بده نه په رستگای بته كانیان و كه له كه یان. 10 ئینجا زریه كه یان له په رستگای عه شتوره ته كندا دانا و لاشه كه یان به دیواری بیت شان هه وه هه لواسی. 11 كاتیک دانیشتوانی یاقیش گلعاد ئه و شتانه یان بیسته وه كه فهله ستیه كان به شاولیان كردبوو، 12 هه موو پیاوه دلیره كانیان هه ستان و به دریزی ئه و شه وه به ریگدا رۆشتن، لاشه كه ی شاول و لاشه ی كوره كانیان له دیواری بیت شان هه وه برد و هینایانه یاقیش، له وی سووتاندیان و 13 ئیسكه كانیان برد و له زیر دار كه زه كه دا له یاقیش ناشتیان. هه وت رۆز به رۆزوو بوون.

دووه م ساموئیل

1 ئەوه بووپاش مردنی شاول و گه‌رانه‌وه‌ی داود له لیدانی عه‌مالیقییه‌کان، داود دوو پوژ له چیق‌له‌گ مایه‌وه. 2 له پوژی سییه‌مدا بینی گه‌نجیک له توردوگا‌که‌ی شاوله‌وه به جلی دراو و سه‌ری تۆزاوییه‌وه هات، کاتییک گه‌بشته لای داود که‌وته سه‌ر زه‌وی و کپرتوشی برد. 3 داود لپی پرسی: «له‌کوئیه‌هاتوویت؟» ئە‌ویش وه‌لامی دایه‌وه: «له‌توردوگای ئیسرائیله‌وه ده‌ریاز بووم.» 4 داودیش پیی گوت: «پرووداوه‌که‌چۆن بوو؟ تکایه‌پیم پرابگه‌یه‌نه.» ئە‌ویش گوتی: «جه‌نگاوه‌ران له‌جه‌نگه‌که‌دا هه‌لاتن، زۆربه‌ی جه‌نگاوه‌ران که‌وتن و مردن، شاول و یۆناتانی کوریشی مردن.» 5 داودیش به‌و گه‌نجیه‌ی گوت که‌هه‌واله‌که‌ی پیی پرابگه‌یاندبوو: «چۆن زانیت شاول و یۆناتانی کوری مردوون؟» 6 گه‌نجه‌که‌ش پیی گوت: «وا‌رینکه‌که‌وت من له‌کیوی گلپۆع بووم، بینیم شاول به‌سه‌ر رمه‌که‌یدا ده‌چه‌مایه‌وه، گالیسکه و سواره‌کانیش به‌توندی به‌دوایه‌وه بوون. 7 ئاوری له‌دوای خۆی دایه‌وه و منی بینی، بانگی کردم، منیش گوتم: «ئه‌وه‌تام.» 8 «لپی پرسیم: «تۆ کییت؟» «منیش وه‌لامی دایه‌وه: «من عه‌مالیقییم.» 9 «ئینجا پیی گوتم: «تکایه، وه‌ره‌سه‌رم و بمکوژه! له‌سه‌ره‌مه‌رگدام، به‌لام هیشتا ژیانم تیدا ماوه.» 10 «منیش چومه‌سه‌ری و کوشتم، چونکه‌زانیم پاش که‌وته‌که‌ی ناژییت، ئیتر تاجه‌که‌ی سه‌ر سه‌ری و بازنه‌که‌ی که‌به‌قۆلییه‌وه بوو بردم و ئە‌وانه‌م بۆ لای گه‌وره‌م هیناوه.» 11 داود جله‌کانی له‌به‌رخۆی دادری، به‌هه‌مان شیوه‌هه‌موو ئە‌و پیاوانه‌ی که‌له‌گه‌لی بوون. 12 لاوانه‌وه و گریان، هه‌تا ئیواره‌به‌پوژوو بوون، بۆ شاول و یۆناتانی کوری و هه‌موو سوپای یه‌زدان و بنه‌ماله‌ی ئیسرائیل، چونکه‌به‌شمشیر که‌وتن. 13 ئیتر داود به‌گه‌نجه‌که‌ی گوت: «تۆ خه‌لکی کویت؟» ئە‌ویش گوتی: «من کوری پیاوینکی عه‌مالیقی نامۆم.» 14 داودیش پیی گوت: «چۆن سلت نه‌کرده‌وه له‌وه‌ی ده‌ستت درێژ بکه‌یت هه‌تا ده‌ستینشانکراوی یه‌زدان له‌ناو به‌یت؟» 15 ئینجا داود یه‌کیک له‌خزمه‌تکاره‌کانی بانگکرد و گوتی: «وه‌ره‌پیشه‌وه و بیکوژه!» ئە‌ویش لیدا و مرد. 16 له‌به‌ر ئە‌وه‌ی داود پیی گوتبوو: «خوینی خۆت له‌میلی خۆته، چونکه‌ده‌مت شایه‌تی له‌سه‌ر دایت و گوتت: «من ده‌ستینشانکراوی یه‌زدانم کوشتم.»» 17 داود به‌م لاوانه‌وه‌یه‌ بۆ شاول

و یونانی کوری لاواندییه وه و 18 فرمانی دا که نه وه ی یه هودا ئەم لاواندنه وه یه ی که وان قیر بن. ئەوه له پەرتووکی یاشاردا نووسراوه: 19 «ئە ی ئیسرائیل! ئای چۆن قاره مانان که وتن! شکۆمه ندییه که ت له سه ر به رزاییه کانت کوژراوه. 20 «له گه ت رایمه که یه بن، له شه قامه کانی ته سقه لان مرده مه دن، نه وه ک چانی فه له ستییه کان دئخۆش بن، نه وه ک چانی خه ته نه نه کراوان پیمان خۆش بن. 21 «ئە ی چیا کانی گلبۆع، با شه ونم و باراتان به سه ره وه نه ییت، نه یگه کانت پێشکه شکراری دانه وێله، چونکه له وێ قه لغانی پالە وانان گلا و بووه، قه لغانه که ی شاول، بی چه ورکردنی به رۆن. 22 «له خوینی کوژراوان و له جه سته ی پالە وانان که وانته که ی یونانان نه هاته وه دواوه و شمشیره که ی شاولیش به به تالی نه گه رایه وه. 23 شاول و یونانان، له ژیاناندا خۆشه ویست و شیرین بوون، له مه رگیشدا له یه کتر جیا نه بوونه وه. له هه لۆ تیژره وتر و له شیر به هیزتر بوون. 24 «ئە ی چانی ئیسرائیل، بۆ شاول بگرین، ئە وه ی به رگی سوور و نه رمی له به رکردن، ئە وه ی خشی زیری به کراسه کانتانه وه کرد. 25 «ئای چۆن قاره مانان له ناو جه رگی جه نگدا که وتن! یونانان له سه ر به رزاییه کانتدا کوژرا. 26 یونانیان برام، دلم بۆت گوشر، زور شیرین بوویت له لام، خۆشه ویستی تۆ بۆ من له خۆشه ویستی خانمان سه یرتر بوو. 27 «ئای چۆن قاره مانان که وتن! چه که کانی جه نگ له ناوچوون!»

2 ئە وه بوو پاش ئە مه، داود له یه زدانی پرسی و گوتی: «سه ربکه وم بۆ یه کینک له شارۆچکه کانی یه هودا؟» یه زدانیش پێی فرموو: «سه ربکه وه.» داودیش گوتی: «بۆ کوی سه ربکه وم؟» ئە ویش فرمووی: «بۆ چه برۆن.» 2 ئینجا داود بۆ ئە وێ سه رکه وت، خۆی و هه ردوو ژنه که ی، ئە حیووعه می یه زره عیلی و ئە ییگیل که بیوه ژنی نابالی کارمه لی بوو. 3 هه روه ها داود ئە و پیاوانه ی له گه لیدا بوون هه ریبه که و له گه ل خیزانه که ی برد و له شاری چه برۆن و شارۆچکه کانی نیشته جی بوون. 4 پاشان پیاوانی یه هودا هاتن و له وێ داودیان به پاشای بنه ماله ی یه هودا ده ستنیشان کرد. کاتیک به داود را گه یه نرا و گو ترا که پیاوانی یافیش گلعاد شاولیان ناشتووه، 5 داودیش چه ند نێردراویکی بۆ لای پیاوانی یافیش گلعاد نارد بۆ ئە وه ی پیمان بلین: «با یه زدان به ره که تدارتان بکات، که ئە م چا که به تان له گه ل گه وره تان، له گه ل

شاوڤدا كرددوو و ناشتوتانه. 6 ئيستاڤ بايه زدان خوڤه و بستي نه گور و دلسوزيتان پيشان بدات، ههروهه منيش نه چا كه يه تان له گه لدا ده كه م، چونكه ئيوه نه م كاره تان كرد. 7 ئيستاڤ بازووتان به هيز بكن و نازابن، چونكه شاوڤي گه ورتان مردوو و بنه ماله يه هودا منيان به پاشاي خوڤيان ده ستنيشان كردوو.» 8 له و كاته دا نه بنيري كوري نيري فه رمانده ي گشتي سوپا كه ي شاول، ئيشبوڤه تي كوري شاولي بردوو و په راندبوويه و به مه نه يم و 9 كردبووي به پاشاي گلعاد و نه شوري و يه زره عيل و نه فرايم و بنيامين و هه موو ئيسراييل. 10 ئيشبوڤه تي كوري شاول ته مه ني چل سال بوو كاتيگ بوو به پاشاي ئيسراييل، دوو سال پاشايه تي كرد، ته نها بنه ماله ي يه هودا دواي داود كه وتن. 11 نه و ماوه يه ش كه داود تييدا له هه برن پاشايه تي كرد له سه ر بنه ماله ي يه هودا، هه وت سال و شه ش مانگ بوو. 12 نه بنيري كوري نير و پياواني ئيشبوڤه تي كوري شاول مه نه يميان به جيپشت و چوون بوو گبعون. 13 ههروهه يوتابي كوري چه روي و پياواني داوديش چوونه ده روه و له لاي گو مه كه ي گبعون به يه گه يشتن، جا نه مان له سه ر گو مه كه له م لا و نه وانيش له سه ر گو مه كه له ولا دانيشتن. 14 ئينجا نه بنير به يوتابي گوت: «با هه نديك له گه نجه كان هه ستن و له به رده مماندا ده سته ويه خه به ره نگاري يه كتري بينه وه.» يوتابيش گوت: «با هه ستن.» 15 جا هه ستن به هه لپزاردني دوازه پياو بوو بنيامين و ئيشبوڤه تي كوري شاول و دوازه پياوئيش بوو داود. 16 ئينجا هه ريه كه و سه ري به رامبه ره كه ي خوي گرت و شمشيره كه ي كرد به قه برغي دا و هه موويان كوژران. له بهر نه وه نه و شوينه له گبعون به هه لقه ت هه چوريم ناوئرا. 17 جا له و روزه دا شه ره كه زور توند بوو، نه بنير و پياواني ئيسراييل له به رامبه ر پياواني داود تيكشكان. 18 هه ر سي كوره كه ي چه روياش، يوتاب و نه بيشه ي و عه ساهييل له وي بوون. عه ساهييليش پييه كانني سووك بوون و هك مامزي كيوي. 19 جا عه ساهييل دواي نه بنير كه وت و له پراوناني نه بنيردا نه به لاي راست و نه به لاي چه پدا لاي نه دا و 20 نه بنيريش ئاوپري له دواوه دايه وه و گوت: «نه مه توي، عه ساهييل؟» نه وئيش گوت: «مم.» 21 نه بنيريش پي گوت: «به لاي راست يان چه پدا لاي نه و يه كينك له گه نجه كان بگه و بو خوت تالاني بكه.» به لام عه ساهييل نه يوئست وازي لي

بېئىت. 22 ديسان ئەبىر بە عەسھىلى گوت: «بەدوای منەو مەبە، بۆچى لەگەل زەوى تەخت بکەم؟ پاشان چۆن رووم يىت لەلاى يۇتابى برات سەر بەرز بکە مەو؟» 23 بەلام عەسھىل قايل نەبو وازى لى بېئىت، لەبەر ئەو ئەبىر لىيدا ورمە کەى کرد بە سکيدا ورمە کە لە پشتىيەو دەرچوو. جالەويدا کەوت و لە شوينى خۇيدا مرد، بۆيە ھەرکەسىک دەھاتە ئەو شوينەى کە عەسھىل تىيدا کەوت و مرد، رادەووستا. 24 بەلام يۇتاب و ئەيشەى دوای ئەبىر کەوتن و خۇرئاوا بوو کاتىک گەيشتە گردى ئەما ئەوئەى نزىكى گىيەحە لەسەر رىنگاى چۆلەوانى گبۆن. 25 جانەوئەى بنيامين لەدوای ئەبىر کۆبوونەو و بوون بە يەک کۆمەل و لەسەر گردىک پراوستان. 26 ئەبىر ھاواری لە يۇتاب کرد و گوتى: «ئایا ھەتاهەتايە شمشىر خوين دەپرىت؟ ئایا نازانیت کۆتايە کەى تال دەيىت؟ ھەتاکەى بە جەنگاوەران نائىت: «واز لە پراوانانى برا کاتنان بېئىن؟» 27 يۇتابىش گوتى: «بە خوداى زىندوو، ئەگەر قسەت نەدەکرد، ھەتايەيانى ھىچ پياويک وازى لە پراوانانى برا کەى نەدەھىنا.» 28 پاشان يۇتاب فووى بە کەرەنادا کرد و ھەموو جەنگاوەران پراوستان، ئىتر دوای ئىسرائىل نەکەوتن و نەگەرانەو بۆ جەنگ. 29 ئىنجا ئەبىر و پياوھکانى بە درىژانى ئەو شەو بەناو عەرافادا پرىشتن و لە رووبارى ئوردون پەرىنەو و بەناو بىترۆندا پرىشتن و ھاتن بۆ مەحەنەيم. 30 يۇتابىش لە پراوانانى ئەبىر گەرايەو و ھەموو جەنگاوەرانى کۆکردەو. بىچگە لە عەسھىل، تۆزدە پياو لە خزمەتکارەکانى داود ون بوون، 31 بەلام پياوھکانى داود لەو بنيامىنيانەى کە لەگەل ئەبىر بوون سى سەد و شەست کەسىان لى کوشتبون. 32 ئىنجا عەسھىليان ھەلگرت و لە گۆرەکەى باوکى کە لە يىت لەحمە ناشتيان و يۇتاب و پياوھکانىشى بە درىژانى ئەو شەو پرىشتن و لە بەرەبەيان گەيشتە ھەرۆن.

3 جەنگ لەتوان بنەمالەى شاول و مالى داود درىژەى کىشا، ھەتادەھات داود بەھىزتر دەبوو، بنەمالەى شاولىش ھەتادەھات لاوازتر دەبوون. 2 داود لە ھەرۆن چەند کورپىكى بوو: کورە تۆبەرەکەى ئەمۆن بوو کە لە ئەحىئوعەمى يەزرەعیلى بوو؛ 3 دووھەمىان کىثىاف لە ئەبىگایل بوو کە بىوژنەکەى نابالى کارمەلى بوو؛ سىيەمىان ئەبشالۆمى کورپى مەعکای کچى تەلمەى پاشاى گەشور بوو؛ 4 چوارەمىان ئەدۆنىای کورپى ھەگىس

بوو؛ پینجه میان شه فه تیای کوری ته بیتل بوو؛ 5 شه شه میان یه ترعام له
 عه گلای ژنی داود بوو. ته مانه له حه برؤن بو داود له دایک بوون. 6 ته وه
 بوو کاتیک جهنگ له تیوان بنه ماللهی شاول و مالی داود بهرپا بوو، ته بنیر
 پنگه ی خوی له ناو بنه ماللهی شاول به هیز ده کرد. 7 شاول که نيزه یه کی هه بوو
 ناوی رچیپای کچی ته بیا بوو، ئیشبوشه تیش به ته بنیری گوت: «بوچی له گه ل
 که نيزه که ی باو کم جووتیویت؟» 8 ته بنیر به قسه که ی ئیشبوشه ت زور تووره
 بوو و گوتی: «تایا من سه گیکم له خزمه تی یه هودا؟ هه تا ته مرپو من دلسو ز
 بووم له گه ل مالی شاولی باوکت و له گه ل برا کانی و هاوړپه کانی، هه روه ها
 تو م نه داوه ته ده ست داوده وه. توش به هوی په یوه ندیم به و ژنه وه گونا هبارم
 ده که ییت؟ 9 با خودا توندترین سزای ته بنیر بدات، ته گهر من پالپشتی داود
 نه که م و سوینده که ی یه زدان نه هیئمه دی، 10 بو گواسته وه ی پاشایه تیبه که
 له بنه ماللهی شاوله وه، هه روه ها دامه زرانندی ته ختی داود له ئیسرا ئیل و
 یه هودا، له دانه وه هه تا بیر ی شابه ع.» 11 ئیتر ئیشبوشه تیش نه تیوانی به یه ک
 وشه وه لای ته بنیر بداته وه، چونکه لی ده ترسا. 12 ئینجا ته بنیر نیردراوی بو
 لای داود نارد بو ته وه ی به ناوی ته وه وه بلین: «ته م خاکه هی کییه؟»
 هه روه ها بلین: «په یمانی خو تم له گه لدا ببه سته، ته وه تا منیش ده ستم له گه ل تدا یه
 بو ته وه ی هه موو ئیسرا ئیل بو خو ت بگهر نینیه وه.» 13 داودیش گوتی:
 «باشه، من په یمانی خو مت له گه لدا ده به ستم، به لام یه ک شتت لی داوا
 ده که م، ته ویش ته وه یه: کاتیک دیت بو ته وه ی بمینیت، ته گهر میخه لی
 کچی شاول له گه ل خو تدا نه هیئیت، ته وا پرووی من نایینیت.» 14 ئینجا داود
 نیردراوی بو لای ئیشبوشه تی کوری شاول نارد و گوتی: «میخه لی ژم
 بده وه که به سه د پیستی سه ری ته ندای نیرینه ی فه له ستیبه کان له خو مم ماره
 کردووه.» 15 له بهر ته وه ئیشبوشه ت ناردی و له میزده که ی وه ریگرت ه وه، له
 په لتییلی کوری لایش. 16 میزده که ی له گه لی ده رویشت و به دوا یدا ده گریا
 هه تا گه یشته به حوریم. ئینجا ته بنیر پی گوت: «پرؤ، بگهر پوه!» ته ویش
 گه رابه وه. 17 پاشان ته بنیر له گه ل پیرانی ئیسرا ئیل قسه ی کرد و گوتی: «ئیوه
 له میزه داوای داودتان ده کرد بیته پاشاتان، 18 که واته ئیستا ته وه بکه ن!
 له بهر ته وه ی یه زدان به داودی فه رمووه: ”من به ده ستی داودی به نده م
 ئیسرا ئیلی گه لم له ده ست فه له ستیبه کان و سه رجه م دوژمنه کانیان رزگار

ده کم.» 19 ههروهه ها ئه بنیر له گه‌ل بنیامینییه کان قسه‌ی کرد. پاشان ئه بنیر چوو بۆ ئه وه‌ی له حه‌برۆن له گه‌ل داود قسه بکات ده‌رباره‌ی هه‌موو ئه وه‌ی ئیسرائیل و هه‌موو بنه‌ماله‌ی بنیامین په‌سه‌ندیان کردووه. 20 کاتیک ئه بنیر له گه‌ل بیست پیاو هاته حه‌برۆن بۆ لای داود، داود خواتیکێ ساز کرد بۆ ئه بنیر و ئه و پیاوانه‌ی له گه‌لیدا بوون. 21 ئه بنیر به داودی گوت: «هه‌له‌ده‌ستم و ده‌رۆم، تا کو هه‌موو ئیسرائیل بۆ پاشای گه‌وره‌م کۆبکه‌مه‌وه، بۆ ئه وه‌ی په‌یمانته‌ی له گه‌لدا بیه‌ستن و تۆش به‌پێی هه‌موو ئه‌وانه‌ی که دلت ئاره‌زووی ده‌کات فه‌رمانه‌وه‌ی بکه‌یت.» داودیش ئه بنیری به‌رێکرد و ئه‌ویش به سه‌لامه‌تی رۆیشت. 22 له‌و کاته‌دا یۆتاب و پیاوانی داود له په‌لاماریک ده‌گه‌رانه‌وه و ده‌سته‌که‌وتیکێ زۆریان له گه‌ل خۆیاندا هینابوو. به‌لام ئه بنیر له حه‌برۆن له گه‌ل داود نه‌بوو، چونکه به‌رێ کردبوو و به سه‌لامه‌تی رۆیشتبوو. 23 کاتیک یۆتاب و هه‌موو ئه‌و له‌شکره‌ی له گه‌لی بوو هاتن، به یۆتاییان پرا گه‌یانده‌ و گوتیان: «ئه‌بنیری کوری نیر هات بۆ لای پاشا و ئه‌ویش به‌رێ کرد و به سه‌لامه‌تی رۆیشت.» 24 له‌به‌ر ئه‌وه یۆتاب بۆ لای پاشا چوووه ژووره‌وه و گوتی: «چیت کرد؟ ئه‌بنیر هات بۆ لات، بۆچی به‌ریت کرد پروات؟ ئیستا رۆیشتوو!» 25 تۆ ئه بنیری کوری نیر ده‌ناسیت؛ ته‌نها بۆ ئه‌وه هاتوووه فریوت بدات و چاودێری جولانه‌وه‌ت بکات و به هه‌موو کاره‌کانت بزانیته.» 26 کاتیک یۆتاب داودی به‌جێپه‌شت، چه‌ند نێردراویکی به‌دوای ئه‌بنیردا نارد و له ئه‌مباراوی سیرادا گه‌راندیانه‌وه، به‌لام داود ئاگای له‌مه نه‌بوو. 27 کاتیک ئه بنیر گه‌راییه‌وه حه‌برۆن، یۆتاب بۆ ئه وه‌ی به نه‌پیی قسه‌ی له گه‌لدا بکات بردیه‌ که‌ناری ده‌روازه‌که‌وه و له‌ویدا له تۆله‌ی خوینی عه‌سائهیلی برای سکی هه‌له‌دبری و کوشتی. 28 پاشان داود ئه‌مه‌ی بیسته‌وه و گوتی: «من خۆم و پاشایه‌تییه‌که‌م هه‌تاهه‌تایه‌ لای یه‌زدان له خوینی ئه‌بنیری کوری نیر بیه‌رین. 29 با له ملی یۆتاب و هه‌موو مالی باوکی بیته! با له مالی یۆتاب زامی درێخایه‌ن و گه‌رگولی و دارشه‌قه‌ به‌ده‌ست و به شمشیر کوزراو و برسی نان نه‌بریته‌وه.» 30 (یۆتاب و ئه‌بیشه‌ی برای، ئه‌بنیریان کوشته‌، چونکه ئه‌وه عه‌سائهیلی برایی له گه‌بۆن له جه‌نگدا کوشتبوو.) 31 ئینجا داود به یۆتاب و هه‌موو گه‌ل و ئه‌وانه‌ی له گه‌لیدا بوون، پێی گوتن: «جه‌کانتان له‌به‌ر خۆتان دا‌بدرن و جلو به‌رگی گوش بیوشن و له‌به‌رده‌م

ئەبنیردا شیوہن بگپرن.» داودی پاشاش لەدوای دارەمەیتە کە دەپروشت.
 32 ئەبنیریان لە حەبرۆن ناشت و پاشاش بە دەنگی بەرز لەسەر گۆری ئەبنیر
 گریا. ھەموو گەلیش گریان. 33 ھەروەھا پاشا بۆ ئەبنیر لاواندیپەو و
 گوئی: «ئایا دەبیئت ئەبنیر وەک چۆن گیلینک دەمریت ئاوا بمریت؟ 34
 دەستەکانت نەبەسترا بوونەو و پێیەکانت بە زنجیر کۆت نەکرا بوون. کەوتی،
 ھەروەک یەکیەک لە بەردەم بەدکاران کەوتییت.» جا ھەموو گەل دەستیان
 بە گریان کردووە بوو. 35 ئیتر ھەموو گەل ھاتن بۆ ئەوێ نان بەدەنە داود
 و بیخوات. ھیشتا رۆژ بوو، بەلام داود سویندی خوارد: «با خودا توندترین
 سزام بدات، ئەگەر پێش خۆرئاوا بوون نان یان ھەر شتیکی دیکە بچۆم.» 36
 ھەموو گەل زانییان و لەلایان پەسەند بوو، ھەروەھا ھەموو ئەو شتانەی
 کە پاشا کردی لەلایەن ھەموو گەلەو پەسەند بوو. 37 ئینجا لەو رۆژەدا
 ھەموو گەل و ھەموو ئیسرائیل زانییان کە کوشتی ئەبنیری کۆری نیر
 لەلایەن پاشاوە نەبوو. 38 پاشا بە خزمەتکارەکانی گوئی: «ئایا نازانن ئەمڕۆ
 ئیسرائیلدا میرنیک و گەورە پیاویک کەوتوو؟ 39 ئەمڕۆش، ھەرچەندە
 من پاشا دەستیشانکراوە کەم، بەلام لاوازم و ئەم کۆرانەیی چەرویا لە من
 بەھێزترن. یەزدان خراپەکار بە پێی خراپەکەیی سزا دەدات!»

4 کاتیک ئیشبۆشەتی کۆری شاول بیستیپەو کە ئەبنیر لە حەبرۆن
 کۆژراوە، دەستی شل بوو و ھەموو ئیسرائیل ترسیان لی نیشت. 2
 کۆرەکەیی شاول دوو پیاوی ھەبوو کە سەردەستەیی چەتەکان بوون،
 یەکیکیان ناوی بەعنا و ئەوی دیکەیان ناوی رینکاب بوو، ھەردووکیان
 کۆری ریمۆنی بئیرۆتی بوون کە لە ئەوێ بنیامین بوو. بئیرۆت لەسەر
 بنیامین دادەنریت، 3 چونکە بئیرۆتیپەکان بۆ گیتەیم ھەلاتبوون و ئاوارەیی
 ئەوێ بوون، ھەتا ئەمڕۆ لەوین. 4 (یۆناتانی کۆری شاولیش کۆریکی
 ھەبوو کە ھەردوو قاچی شەل بوون. کاتیک ھەوالی شاول و یۆناتان لە
 یەزرەعیلەو گەیشت تەمەنی پینج سالان بوو، ئیتر دایەنەکەیی ھەلیگرت و
 ھەلات، بەلام لەبەر ئەوێ بە پەلە بوو بۆ ھەلاتن، منداڵەکە کەوت و
 شەل بوو، ناویشی مەفیبۆشەت بوو.) 5 کۆرەکانی ریمۆنی بئیرۆتی رینکاب
 و بەعنا رۆیشتن و لە گەرمەیی رۆژدا خۆیان بە مالی ئیشبۆشەتدا کرد
 کە سەرخەوی نیوہرۆی دەشکاند. 6 چوونە ناو مالا کەوہ بە بیانووی

ئەوھى بارە گەنم بېن، شمشیرئىكان لە سىكى دا، پاشان رېنكاب و بەعەناى
 براى دەرباز بوون. 7 لە كاتى ھاتتە ژوورەوھيان بۆ ناو مالاكە ئەو لەسەر
 قەرەوئەكەى لە ژوورى نوستنەكەى پالكەوتبوو، جا لىياندا و كوشتيان،
 سەريان برى و سەرەكەيان برد، بە درىژاينى ئەو شەوھ بەناو عەرافادا
 رۇيشتن. 8 سەرى ئىشبوئەتيان ھىنايە ھەبرۆن، بۆلاى داودى پاشا، پىيان
 گوت: «ئەوھتا ئەوھ سەرى ئىشبوئەتي كورى شاولى دوژمنى تۆبە ئەوھى
 دەيوست بىكوژئەت. بەزدانىش ئەمپۆتولەى پاشاى گەورەى منى لە شاول
 و نەوھكەى كرووھتەوھ.» 9 داودىش وھلامى رېنكاب و بەعەناى براى
 داھوھ كە كورەكانى رېمۆنى بئىرۆتىن و پىي گوتن: «بە بەزدانى زىندوو،
 ئەوھى ژيانى منى لە ھەموو تەنگانەيەك دەرباز كرد، 10 كاتىك يەكئىك
 ھەوالى پىدام و گوتى: «شاول مردوھ» و خۆى بە مزگىنيدەر دەزانى،
 گرتم و لە چىقلەگ كوشتم، بەوھ موژدانەكەيم داھوھ. 11 ئەى دەبىت
 ئەمەيان چەند زۆرتر بىت ئەگەر دوو پىاوى بەدكار پىاويكى راستودروست
 لەناو مالاكەكەى خۆيدا و لەسەر قەرەوئەكەى بكوژن. ئىستاش ئايا داواى
 خويئەكەى ئەوتان لى نەكەم و لەسەر زەوى نەتانسپرمەوھ؟» 12 جا داود
 فەرمانى بە خزمەتكارەكان كرد و ئەوانيان كوشت، دەست و پىيان برىن،
 لەلاى گۆمەكەى ھەبرۆن ھەليانواسين. بەلام سەرى ئىشبوئەتيان برە
 ھەبرۆن و لە گۆرەكەى ئەبئىردا ناشتيان.

5 ھەموو ھۆزەكانى ئىسرائىل ھاتتە ھەبرۆن بۆلاى داود و گوتيان:
 «ئەوھتا ئىھ لە گۆشت و خويئى تۆين. 2 لە رابردوودا كاتىك شاول پاشامان
 بوو، تۆرەبەرايەتى سوپاى ئىسرائىلت دەكرد، بەزدانىش پىي فەرموويت: «تۆ
 شوانايەتى ئىسرائىلى گەلەكەم دەكەيت و دەبىتە فەرمانزەوايان.» 3 ھەرۆھە
 ھەموو پىراني ئىسرائىل ھاتتە ھەبرۆن بۆلاى پاشا، داودى پاشاش لەبەردەم
 يەزدان لە ھەبرۆن پەيمانى لەگەلدا بەستن، داوديان بە پاشاى ئىسرائىل
 دەستپشان كرد. 4 داود تەمەنى سى سال بوو كاتىك بوو بە پاشا، چل
 سال پاشايەتى كرد. 5 ھەوت سال و شەش مانگ لە ھەبرۆن پاشايەتى
 يەھوداى كرد، سى و سى سالىش لە تۆرشەلم پاشايەتى ھەموو ئىسرائىل و
 يەھوداى كرد. 6 پاشا و پىاوەكانى چوونە تۆرشەلم بۆ شەركردن لە دژى
 يەھوسىيەكانى دانىشتووانى خاكەكە. ئەوانىش بە داوديان گوت: «تۆ نايەتە

ژووره بۆ ئیره، تهنهت نابینا و شهلهکان پریگات لی ده گرن.» وایریان کردهوه: «داود ناتوانیت ییت بۆ ئیره.» 7 بهلام داود دهستی بهسهر قه لای سییوندا گرت، که ئیستا به شاری داود ناسراوه. 8 جا لهو پرۆژه دا داود گوتی: «هه رکه سیک سه ر بکه ویت بۆ به زاندنی یه بوسییه کان، ده ییت بگاته کاریزه که و شه و شهل و کویرانه بکوژیت که ناحهزی داودن.» هه ر له بهر ته وه ده لێن: «نابینا و شهل» نایه نه ناو کۆشکه که وه.» 9 پاشان داود له قه لاکه نیشهتته جی بوو، ناوی لێنا شاری داود، چوارده ووره که ی بنیاد نا، له ته لانه کانه وه به ره و ناوه وه. 10 ههروه ها داود هه تا ده هات مه زته ره ده بوو، یه زدانی پهروه ردگاری سوپاسالاریش له گه لی بوو. 11 پاشان حیرامی پاشای هه ریچی سور چه ند نێردراویکی بۆ لای داود نارد له گه ل داری ئورز و دارتاش و نه قار، کۆشکیکیان بۆ داود دروستکرد. 12 ئینجا داود زانی که یه زدان وه ک پاشای ئیسرائیل جیگیری کردووه، پاشایه تییه که شی له پیناوی ئیسرائیلی گه له که یدا پایه دار کردووه. 13 ههروه ها داود پاش ته وه ی له حه برۆنه وه هاته ئورشه لیم چه ند که نیزه و ژتیکی دیکه ی هینا، ئینجا کوپ و کچی دیکه ی داود له دایک بوون. 14 ته مه ش ناوی ته و مندالانه یه تی که له ئورشه لیم له دایک بوون: شه موع، شوفاش، ناتان، سلیمان، 15 ئیفحار، ئه لیشوع، نه فه گ، یافیع، 16 ته لیشاماع، ته لیاداع و ته لیفه له ت. 17 کاتیکی فه له ستیه کان بیستیانه وه که داود به پاشای ئیسرائیل ده ستیشان کراوه، هه موویان هاتن بۆ ته وه ی به دوای داوددا بگه رین، به لام داود ته مه ی بیسته وه و دابهزی بۆ ناو قه لاکه. 18 فه له ستیه کان هاتبوون و له دوئی رفایم بلاو بوونه وه. 19 داودیش په سیاری له یه زدان کرد و گوتی: «تایا بچم بۆ په لاماردانی فه له ستیه کان؟ تایا ده یانده یته ده ستم؟» یه زدانیش به داودی فه رموو: «پرۆ، چونکه بیگومان ده یانده مه ده ست.» 20 داود چوو بۆ به عل پراچیم و له وی ته وانی به زاند و گوتی: «یه زدان درێ به دوژمنه کاتم دا، وه ک در پیدادانی ناو.» له بهر ته وه ته و شوینه به به عل پراچیم ناو برا. 21 ههروه ها فه له ستیه کان له ویدا بته کانیان به جیپشت، داود و پیاوه کانیشی لایان بردن. 22 ئینجا دووباره فه له ستیه کان سه رکه و ته وه و له دوئی رفایم بلاو بوونه وه. 23 داودیش په سیاری له یه زدان کرد، ته ویش فه رموی: «سه رمه که وه، به لکو بسوورپوه بۆ پشتیان و به رامبه ر به دار به لسه مه کان

په لاماریان بده. 24 کاتیک له سهر دار به لسه مه کانه وه گویت له دهنگی پي بوو، له و کاته دا وریابه، چونکه یه زدان بو لیدانی توردوگای فه له سستییه کان له پیشته وه رویشتووه.» 25 داودیش ههروهک یه زدان فه رمانی پي کرد تاوای کرد، له گبعونه وه هه تا گه زهر له فه له سستییه کانی دا.

6 دووباره داود هه موو پیاوه هه لبرارده کانی ناو ئیسرائیلی کوزکرده وه، سی هه زار کهس بوون. 2 ئینجا داود و هه موو ئه و پیاوانه ی له گه لیدا بوون له به علی یه هوداوه به ریکه وتن بو ئه وه ی له ویوه سندوقی خودا بهینه وه، ئه و سندوقه که ناوی لئراوه «ناوه که»، ناوی یه زدانی سوپاسالار، ئه وه ی له تیوان که پروبه کان له سهر ته خت دانیشتووه. 3 سندوقی خودایان له عه ره بانه یه کی نوی بارکرد، له مالی ته بینا دابه وه هه لیانگرت، ئه وه ی له گرده که یه. کوربه کانی ته بینا دابیش، عوزا و ئه حیو عه ره بانه نوییه که یان لیده خویری و 4 له مالی ته بینا دابه وه له گه ل سندوقی خودا بردیان. ئه حیو له به رده م سندوقه که وه ده رویشت، 5 داود و هه موو بنه ماله ی ئیسرائیلیش به هه موو توانایانه وه له به رده م یه زداندا ئه هه نگیان ده گپرا، به سروود و قیساره و ساز و ده ف و شه قشه قه و سه نچ. 6 کاتیک گه یشتنه سهر جوخینه که ی ناخون، عوزا ده سستی بو سندوقی خودا در یژکرد و گرتی، چونکه گایه کان سهر سمیان دا. 7 ئه و ساته تووره یی یه زدان به سهر عوزادا جو شیا و خودا له وی له سهر هه له که ی لیدیا و هه ره له وی له لای سندوقی خودا مرد. 8 داودیش تووره بوو، چونکه یه زدان به ته واوی عوزای له ناو برد، ئه و شوینه ش هه تا ئه مرپو به پیریز عوزا ناوده بردریت. 9 ئه و روژه داود له یه زدان ترسا و گوئی: «چون سندوقی یه زدان له لای من بیت؟» 10 له بهر ئه وه داود نه یویست سندوقی یه زدان بگوازیته وه بو شاری داود، به لکو بردیه مالی عویید ئه دو می گه تی. 11 سی مانگ سندوقی یه زدان له مالی عویید ئه دو می گه تی مایه وه، یه زدانیش عویید ئه دو م و هه موو ماله که ی به ره که تدار کرد. 12 ئه وه بوو به داودی پاشا پرا گه یه ترا و گو ترا: «به هو ی سندوقی خودا وه یه زدان مالی عویید ئه دو م و هه رچی هه یه تی به ره که تدار کردووه.» له بهر ئه وه داود چوو به خو شیییه وه سندوقی خودای له مالی عویید ئه دو مه وه هینا بو شاری داود. 13 له دوای ئه وه ی هه لگرانی سندوقی یه زدان شه ش هه نگویان هه لئینا، گایه ک و گویره که یه کی قه له وی سهر پری. 14 داودیش

ئىفۇدىكى كەتانی لە بەردا بوو، بە ھەموو ھېزىيەو ھەردەم بەرداندا سەماى دە کرد. 15 ھەروەھا داود و ھەموو بەمالەئى ئىسرائىل بە ھوتاف و بە دەنگى كەپرە ناوہ سندوقى بەردانىان سەرخست. 16 كاتىك سندوقى بەردان ھاتە ناو شارى داود، مېخەلى كچى شاول لە پەنجەرە كەوہ سەبرى كرد و بىنى داودى پاشا لە بەردەم بەردان ھەلدە بەزىتەو و سەما دەكات، لە دلى خۆيدا بە سووكى زانى. 17 ئىتر سندوقى بەردانىان ھىنايە ژوورەو، لە ناوہ پراستى ئەو چادەرى داود بوى دامەزراندبوو لە شوپى خۆى داينا، داود قوربانى سووتاندن و قوربانى ھاوبەشى لە بەردەم بەرداندا سەرخست. 18 پاش ئەوہى داود لە پىشكە شکردنى قوربانى سووتاندنەكان و قوربانىيەكانى ھاوبەشى بوو، بە ناوى بەردانى سوپاسالارەو داواى بەرەكتى بۆ گەل كرد. 19 ھەريەكك لە ھەموو گەل، واتە تەواوى ئامادەبووانى كۆمەلى ئىسرائىل، بە پىاو و بە ئافرەتەو، كۆلپرەيەك و نانە خورمايەك و نانە كشمىشكى بە سەرياندا دا بەش كرد. ئىنجا ھەموو گەل ھەريەكە و بۆ مالى خۆى گەپرايەو. 20 داودىش بۆ ئەوہى داواى بەرەكتى بۆ مالەكەى بكات گەپرايەو مالەو. مېخەلى كچى شاول چوہ پىشوازى داود و گوئى: «ئەمرۆ پاشاى ئىسرائىل چەند گەورە بوو كە بى ئەوہى خۆى پىوشىت لە بەردەم كەنيزەكانى خزمەتكارەكانى دەرەكوت، وەك ناكەس بە چەيەك كە خۆى نەپوشىت!» 21 داودىش بە مېخەلى گوئى: «ئەمە لە بەردەم بەردان بوو، ئەوہى لە جىگای باوكت و ھەموو مالەكەى ھەلىئە ئاردم بۆ ئەوہى بىكاتە فەرمانزەواى ئىسرائىلى گەلى بەردان. لە بەر ئەوہ لە بەردەم بەردان ئاھەنگ دەگىرم. 22 لەوہش زياتر لە پاىەى خۆم دىنە خوارەو و خۆم نزم دەكەمەو، بەلام لەلاى ئەو كەنيزانەى باست كردن، ئەوا رىژدار دەبم.» 23 مېخەلى كچى شاولىش ھەتائە و رۆژەى مرد مندالى نەبوو.

7 پاش ئەوہى پاشا لە كۆشكە كەيدا نىشتەجى بوو، ھەروەھا بەردانىش لە ھەموو دوژمنەكانى چوار دەورى ھەواندىيەو، 2 پاشا بە ناتانى پىغەمبەرى گوئى: «من لپرە لە كۆشكەكى دروستكراو بە دارى ئورز نىشتەجىم و سندوقى خوداش لە ناو چادرىكدا نىشتەجىيە.» 3 ناتانىش بە پاشاى گوئى: «پرۆ ھەموو ئەوہى لە دلتدايە بىكە، چونكە بەردانت لە گەلە.» 4 بەلام ھەر لەو شەوہدا فەرمايشتى بەردان بۆ ناتان ھات: 5 «پرۆ بە داودى

به ندهم یلی: "یه زدان ئە مه ده فەر مویت: ئایا تۆ ئەو کەسە ی کە مایک بۆ نیشته جی بووم بنیاد دە نیت؟ 6 له و رۆژە وهی کە نه وهی ئیسرا ئیلم له میسر ده رهیناوه هه تا ئە مرۆ له مالدئا نیشته جی نه بووم، به لکو هاتو چۆم له ناو چادر و نشینگه دا بووه. 7 له هه موو هاتو چۆر د نه کاتم له گه ل هه موو نه وهی ئیسرا ئیل، ئایا هه یج قسه یه کم کرد له گه ل یه کیک له رابه ره کانی ئیسرا ئیل، ئە وانە ی فەرمانم پیکردن بۆ ئە وهی شوانایه تی گه لی ئیسرا ئیلم بکه ن، بۆچی مایکگان له داری ئورز بۆ دروستنه کردووم؟" 8 «ئێستاش ئاوا به داودی به ندهم یلی: "یه زدانی سوپاسلار ئە مه ده فەر مویت: من تۆم له شوانایه تی مه ره وه برد و تۆم کرده فەرمانه وه ی ئیسرا ئیلی گه له کە ی خۆم. 9 له گه لندا بووم بۆ هه ر شو ئێکی چوو بیت و هه موو دوژمنه کانی تۆم له به رده مت بریوه ته وه. ئێستا ناویکی گه ورت بۆ دروسته که م وه ک ناوی گه وره کان که له سه ر زه وین. 10 شو ئێکی شوی ئیسرا ئیلی گه له که م دیاری ده که م و ده یچیم و له جی خۆی نیشته جی ده که م، ئیتر وه ک پێشو و بیزار نا کرین و خه لکانی ناره وا نایانچه و سینه وه، 11 وه ک ئە و سه رده مانه ی رابه رم له سه ر ئیسرا ئیلی گه له که م داده نا. منیش تۆ له ده ستی هه موو دوژمنه کانت ده حه وینه وه. «یه زدان پێت راده گه یه نیت که یه زدان خۆی ماله که ت جیگیر ده کات. 12 کاتیکی ژیا نته واو ده ییت و ده چیه پال با و با پیرا نته، من وه چه که ت داده مه زریم، ئە وهی له دوای خۆت له پشتی تۆ وه دیت، پاشایه تییه که ی جیگیر ده که م. 13 ئە و مایک بۆ ناوی من بنیاد ده نیت و منیش بۆ هه تا هه تایه ته ختی پاشایه تییه که ی جیگیر ده که م. 14 من ده مه با وکی ئە و و ئە ویش ده یته کوپی من، ئە گه ر سته م بکات، ئە و به گوچانی خه لک و لیدانی نه وهی ئاده م ته مبی ده که م. 15 به لام خۆشه و یستییه نه گۆره که م بۆ ئە و دانامالری ت وه ک چۆن بۆ شاول دامالرا، ئە وهی له پێش تۆ راملای. 16 بۆ هه تا هه تایه ش ماله که ت و پاشایه تییه که ت له به رده مدا ئاسووده ده بن، هه تا هه تایه ته خته که ت جیگیر ده ییت.» 17 ئینجا ناتان به یی وشه کانی ئە م سروه قسه ی له گه ل داود کرد. 18 ئە و سا داودی پاشا چوو و له به رده م یه زدان دانیش و گو تی: «ئە ی یه زدانی بالاده ست، من کیم و بنه ماله که ی من کیه که تۆ به م پایه یه ت گه یاندووم؟ 19 ئە ی یه زدانی بالاده ست، تۆ هیشتا ئە مه ت به که م زانی، هه ر له به ر ئە وه هاتیت بۆ ئە وهی سه باره ت

به ٲائندهى مالى ٲم به ندهيه ٲه ٲئنى گه وره تر بدهيه ٲ؟ ٲهى يه زدانى بالادهست، ٲايا به گشٲى له گهل مرؤف به م شپويه هه لسوكهوت ده كهيه ٲ؟

20 «ٲيتر داود چى زياتر به ٲو بٲيٲ؟ ٲهى يه زدانى بالادهست، چونكه ٲو به نده كهى خؤٲ ده ناسيهٲ. 21 ٲو له ٲئناوى به ٲئنه كهٲ و به خواسٲى دٲى خؤٲ ٲم كار هه وره يهٲ كر دووه بو ٲه وهى له لاي به نده كهٲ بزانهٲيٲ.

22 «ٲهى يه زدانى بالادهست، له بهر ٲه مه، چهنده مه زنيٲ! كوا هاوٲاى ٲو؟ يچگه له ٲو خودايهك نيه له هه موو ٲه وهى به گوئى خؤمان گوئمان ليهووه.

23 ههروه ها كى وهك ئيسرايلى گه له كهى ٲويه؟ ٲم گه له تا كه نهٲه وهيه كه له زه ويذا كه خودا هات بو ٲه وهى گه ٲيٲك بو خؤى بگرٲه وه، بو ٲه وهى ناويك بو خؤى دا بٲيٲ و كارى مه زن و سامناك بكات، به ده ركر دنى نهٲه وه كان و خوداوه نده كانيان له به رده م گه له كهٲ، ٲه وهى له ميسر بو خؤٲ كرٲه وه. 24 ٲهى يه زدان، ٲو گه لى ئيسرايٲلٲ جيگير كر دووه كه بو هه تاهه تايه بينه گه لى خؤٲ و ٲوش بو ويٲه خودا يان. 25 «ٲهى يه زدانى پهروه ر دگار، ئيسٲاش ٲه و به ٲئنه ي سه بارهٲ به به نده كهٲ و به ماله كهى فهرمووت، بو هه تاهه تايه بيٲنه دى. ههروهك فهرمووت ٲاوا بكه. 26

با ناوت هه تاهه تايه مه زن يٲٲ و بگوٲريٲ: ”يه زدانى سوٲاسالار خوداى ئيسرايٲله!“ با مالى داودى به نده شٲ له به رده متدا جيگير يٲٲ. 27 «ٲهى يه زدانى سوٲاسالار، خوداى ئيسرايٲل، بو به نده كهى خؤٲٲ ٲاشكرا كرد و فهرمووت: ”مالٲكٲ بو بنياد ده نيٲم.“ له بهر ٲه مه به نده كهٲ ٲازايهٲى له خؤيدا بينى ٲم زايهٲ بو بكات. 28 ٲهى يه زدانى بالادهست، ٲو خودايٲ و به ٲئنه كانٲ مٲمانه ٲيكراون، به ٲئنى ٲم چا كه يهٲ به به نده كهٲ داوه. 29

ئيسٲاش په زامه ندى بفرموو بو ٲه وهى مالى به نده كهٲ به ره كهٲ تدار بكهٲيٲ، ٲاوه كو بو هه تاهه تايه له به رده مت يٲٲ، ٲهى يه زدانى بالادهست چونكه ٲو فهرمووت، ئينجا با له به ره كهٲى ٲوه بو هه تاهه تايه به ماله ي به نده كهٲ به ره كهٲ تدار يٲٲ.»

8 ٲه وه بوو ٲاش ٲه مه داود فه له سٲييه كانى به زانده زه ليلى كردن، مه سه گ ٲه مامى له فه له سٲييه كان سه نده. 2 ههروه ها داود مؤٲاييه كانيشى به زانده ٲه وانى له سه ر زه وى ٲانٲسٲ و به گوريس ٲٲوانه ي كردن، به ٲٲوانه ي دوو گوريس خه لكه كهى كوشٲ و به ٲٲوانه ي گوريسٲيكيش خه لكى

به زیندوویی هیښته وه. ټینجا مۆتابیه کان هاتنه ژیر دهسه لاتی داود و
 سه رانه یان بۆ ده هیئا. 3 ههروه ها داود هه ده ده زه ری کوری په خوئی
 پاشای چۆفای به زانده، کاتیک چوو بۆ نه وهی تاشه به رده که یاده وه ری له
 که ناری پرووباری فورات توژهن بکاته وه. 4 داود هه زار گالیسکه و ههوت
 هه زار گالیسکه سوار و بیست هه زار پیاده ی به دیل گرت، ټینجا داود
 جو مگه پیی ته سپی گالیسکه کان یانی برپیه وه و ته نها سه د ته سپی گالیسکه ی
 هیښته وه. 5 کاتیک نارامیه کان دیه شق بۆ یارمه تیدانی هه ده ده زه ری
 پاشای چۆفا هاتن، داود بیست و دوو هه زار پیای له نارامیه کان کوشت.
 6 ټیر داود له شانینی نارامیه کان دیه شق سه ر بازگه ی دانا، نارامیه کانیش
 هاتنه ژیر دهسه لاتی داود و سه رانه یان بۆ ده هیئا. داودیش پرووی له
 هه رکوی ده کرد، یه زدان سه رکه وتووی ده کرد. 7 پاشان داود قه لغانه
 زیړینه کان ته فسه ره کان هه ده ده زه ری برد و هیئا به توژ شلیم. 8 ههروه ها
 داودی پاشا پروونزیکی زوړیشی له ته فح و بیروته ی برد که شاروچکه ی
 هه ده ده زه ر بوون. 9 کاتیک توغوی پاشای هه مات بیستی که داود
 هه مو سوپا که ی هه ده ده زه ری به زانده وه، 10 یورای کوری نارد بۆ
 لای داودی پاشا بۆ نه وهی له سه لامه تی پرسیت و پیرو زبانی لی بکات که
 له گه ل هه ده ده زه ر جه نگاوه و به زانده و یه تی، چونکه هه ده ده زه ر له
 جه نگدا بوو له دژی توغو. یورامیش له گه ل دهستی خویدا که لوپه لی زیړ و
 زیو و پروونزی هیئا بوو. 11 داودی پاشا نه مانه شی بۆ یه زدان ته رخان کرد
 له گه ل نه و زیړ و زیوانه ی که دهستی که وتیو له هه مو نه و نه ته وانه ی
 ژیرده سته ی کرد بوون: 12 له نه دویم، مۆتاب، عه مۆن، فه له سته ی و عه مالیق.
 ههروه ها نه و ده سته که وته شی ته رخان کرد که له هه ده ده زه ری کوری
 په خوئی پاشای چۆفا دهستی که وت. 13 داود پاش گه رانه وهی له کوشتنی
 هه زده هه زار نه دویمی له دوئی خوئی، ناوبانگی بلا و بووه وه. 14 له هه مو
 خاکی نه دویم سه ر بازگه ی دانا و هه مو نه دویمیه کان هاتنه ژیر دهسه لاتی
 داود. داود پرووی له هه رکوی ده کرد، یه زدان سه رکه وتووی ده کرد. 15
 داود پاشایه تی هه مو ئیسرائیلی کرد، دادپه روه ری و راستودروستی بۆ
 هه مو گه له که ی په پره و کرد. 16 یو تابی کوری چه رویاش سوپاسالار بوو؛
 یه هوشافاتی کوری نه حیلودیش تو مار کار بوو؛ 17 سادوئی کوری نه حیتوئ

و ئەھمەلەخى كۆرى ئەبباتار كاھىن بوون؛ سەرايا خامەى نېھنى بوو؛ 18
بەنايى كۆرى يەھۇياداع فەرماندەى كرىتى و پەلەتییەكان بوو؛ كۆرەكانى
داودىش راوئىركارى پاشا بوون.

9 داود پرسى: «تایا كەسىك ھەيە لە بنەمالەى شاول ھېشتا لە ژياندا
مايىت، بۇ ئەوھى لە پىناوى يۇناتاندا چا كەبەكى لە گەلدا بكەم؟» 2 بەندەبەكى
مالى شاول ھەبوو ناوى چىفا بوو، بانگيان كرد بۇلاى داود، ئىتر پاشا پى
گوت: «تو چىفايت؟» ئەویش گوتى: «بەلى، منى خزمەتكارتم.» 3 پاشاش
گوتى: «تایا كەسىك نىيە لە بنەمالەى شاول ھېشتا مايىت، بۇ ئەوھى
چا كەى خوداى لە گەلدا بكەم؟» چىفاش بە پاشاى گوت: «كۆرىكى يۇناتان
ھەيە كە ھەردوو قاچى شەلە.» 4 پاشاش پى گوت: «لەكويىە؟» چىفاش
بە پاشاى گوت: «لەمالى ماكبرى كۆرى عەمىيلە لە لۇدەفار.» 5 ئىنجا
داودى پاشا ناردى و لەمالى ماكبرى كۆرى عەمىيلەو لە لۇدەفار ھىنايەو.
6 كاتىك مەفىبۇشەتى كۆرى يۇناتانى كۆرى شاول ھات بۇلاى داود، بە
پروودا كەوت و كرتوشى برد. داودىش گوتى: «مەفىبۇشەت؟» ئەویش
وہلامى داہوہ: «بەلى، لە خزمەتدام.» 7 داودىش پى گوت: «مەترسە،
چونكە بە دلنىايەوہ لە پىناوى يۇناتانى باوكت چا كەت لە گەلدا دەكەم و
ھەموو زەويەكانى شاولى باپىرت بۇ دەگەرىنمەوہ، توش ھەمىشە لەسەر
خوانەكەى من نان دەخۆيت.» 8 مەفىبۇشەتیش كرتوشى برد و گوتى:
«بەندەكەى تو چىيە ھەتا ئاور لە سەگىكى تۆپىوى وەك من بدەيتەوہ؟» 9
ئىتر پاشا چىفاى بەندەى شاولى بانگکرد و پى گوت: «ھەموو ئەوھى ھى
شاول و بنەمالەكەى بوو، بە كۆرەزای گەورەكەتم داوہ. 10 خۆت و كۆر
و خزمەتكارەكانت لە زەويەكەى كار دەكەن و بەروبوومەكەى دەھىن
ھەتانا بۇ كۆرەزای گەورەكەت داہىن بكرىت بۇ خواردن. مەفىبۇشەتى
كۆرەزای گەورەكەشت ھەمىشە لەسەر خوانەكەم نان دەخوات.» چىفا
پازدە كۆر و بىست خزمەتكارى ھەبوو. 11 چىفاش بە پاشاى گوت:
«بەپى ھەموو ئەوھى پاشاى گەورەم فەرمان بە خزمەتكارەكەى دەكات،
خزمەتكارەكەت بە و جۆرە دەكات.» ئىتر مەفىبۇشەت وەك سازادەبەك
لەسەر خوانەكەى داود نانى دەخوارد. 12 مەفىبۇشەت كۆرىكى بچووكى
ھەبوو ناوى مىكا بوو. ھەروہا ھەموو ئەوانەى لەمالى چىقادا دەژيان

نخزمه تکاری مه فیؤشدهت بون. 13 مه فیؤشدهت له تورشه لیم نیشته جی بوو، چونکه هه میشه له سهر خوانی پاشا نانی ده خوارد و هه ردوو قاجیچی شهل بون.

10 دوای ماوه یهک پاشای عه مؤنیه کان مرد و حانونی کوری له دوای نه و بوو به پاشا. 2 داود گوتی: «له گه ل حانونی کوری ناحاش دلسوز ده بم، ههروهک چون باوکی له گه لم دلسوز بوو.» له بهر نه وه داود شانیدیکی نارد بو ته وهی سهره خوشتی له حانون بکن سه بارهت به باوکی. کاتیک نخزمه تکاره کانی داود هاته خاکی عه مؤنیه کان، 3 میره کانی عه مؤنیه کان به حانونی گه وره یان گوت: «توله و باوه ره دایت که داود له بهر ریژگرتن له باوکت نیردراوی ناردوو به ته وهی سهره خوشتی لی بکات؟ نایا داود بو پشکنین و سهره ووژیرکردن و سیخو ریگردن به سهره شاره که وه نخزمه تکاره کانی خوئی نه ناردوو به یالات؟» 4 تیر حانون نخزمه تکاره کانی داودی گرت و نیوهی ریشی تاشین، جله کانیشیان له نیوه وه هه تا پاشه لیلی دادری و به ره لای کردن. 5 کاتیک به داود را گه یه ترا، ته ویش چه ند که سیکی نارد بو پیشوازیان، چونکه پیاوه کان زور شهرمیان ده کرد، پاشاش گوتی: «هه تا ریشتان دیته وه له ته ریحا بمیننه وه، ئینجا بگه ریینه وه.» 6 کاتیک عه مؤنیه کان بینیان له لایه ن داوده وه قیزه ون بون، ناردیان و له نارامیه کانی ییت ره خوفا و چوفا بیست هزار پیاده یان به کری گرت، ههروه ها پاشای مه عکا له گه ل هزار پیاو و له توف دوازده هزار پیاویان به کری گرت. 7 کاتیک داود ته مهی بیسته وه، یوثاب و هه موو سوپا شه پرکه ره کانی نارد. 8 عه مؤنیه کان هاته دهره وه و له ده می دهره وازی شاره که یان بو جهنگ ریزیان به ست، به لام نارامیه کانی چوفا و ره خوفا، له گه ل پیاوه کانی توف و مه عکا به جیا له ده شتوده ر بون. 9 کاتیک یوثاب بینی که به ره کانی جهنگ له پیشی و له پاشییه وهن، له باشتین جهنگاوه رانی ئیسرائیل چه ند هیژیکی هه لپژارد، بو به ره نگار بوونه وهی نارامیه کان ریزی کردن. 10 نه و پیاوانه ی که مانه وه دایه ده ست ته بیشه یی برای و ته ویش بو به ره نگار بوونه وهی عه مؤنیه کان ریزی کردن. 11 یوثاب گوتی: «ئه گه ر نارامیه کان له من به هیژتر بون، نه و توه به هانا مه وه دیت، به لام ته گه ر عه مؤنیه کان له تو به هیژتر بون، نه و من به هانا ته وه دیم. 12 نازابه و با به هیژ بین له پیناوی گه له که مان

و له پیناوی شاره کانی خودا که مان، یه زدانیش چی پنی باشه ئه وه ده کات.»
13 ئینجا یۆتاب و ئه و له شکره ی له گه لی بوون بۆ جهنگ، له دژی ئارامیه کان
چوونه پیشه وه، ئه وانیش له بهرده میدا هه لاتن. **14** کاتیک عه مؤنیه کان
بینیان ئارامیه کان هه لده هاتن، ئه وانیش له بهرده م ئه پیشه ی هه لاتن و
چوونه ناو شاره که. ئیتر یۆتاب له شه ری نه وه ی عه مون گه رایه وه و چوو بۆ
ئورشه لیم. **15** کاتیک ئارامیه کان بینیان له بهرامبه ر ئیسرا ئیل تیکشکان،
پیکه وه کۆمه لیان به ست. **16** ئینجا هه ده ده زه ر ناردی و ئارامیه کانی
ئه وه به ری رووباری فوراتی هینا، ئه وانیش هاتن بۆ حیلام و شو فئه خی
سه رکده ی سوپا که ی هه ده ده زه ریش له پیشانه وه بوو. **17** کاتیک
به داود را گه یه نزا، ئه ویش هه موو ئیسرا ئیلی کۆکرده وه و له رووباری
ئوردونه وه په رییه وه و چوو بۆ حیلام، ئارامیه کانیش بۆ بهرنگار بوونه وه ی
داود ریزیان به ست و له دژی جهنگان. **18** به لام ئارامیه کان له بهرده م
ئیسرا ئیلدا هه لاتن، داودیش هه وت سه د گالیسه که سوار و چل هه زار
سه ربازی پاده ی له ئارامیه کان کوشت، ههروه ها له شو فئه خی سه رکده ی
سوپا که ی دا و هه ر له ویدا مرد. **19** کاتیک هه موو پاشا کانی ژیره ده ستی
هه ده ده زه ر بینیان که ئه وان له بهرامبه ر ئیسرا ئیل تیکشکان، له گه لی
ئیسرا ئیل ئاشت بوونه وه و بوونه ژیره ده ستی ئیسرا ئیل. ئیتر ئارامیه کان
نه یانو ئیرا به هانای عه مؤنیه کانه وه بچن.

11 له به هاری سال، له کاتی رویشتنی پاشا کان بۆ جهنگ، داود
یۆتابی له گه لی هه موو خزمه تکاره کانی و هه موو سوپای ئیسرا ئیلدا نارد و
عه مؤنیه کانیان تیکشکاند و په به یان گه مارۆ دا، به لام داود له ئورشه لیم
مایه وه. **2** ئه وه بوو ده مه و ئیواره داود له سه ر قه ره وینله که ی هه ستا و له
سه ربانی کۆشکی پاشا پاسه ی ده کرد، له سه ربانه وه ژنیکه یینی خۆی
ده شوات، ژنیکه ی زۆر جوان بوو. **3** داودیش پیاوینکی نارد بۆ سو راغی
ژنه که و ئه ویش یی گوت: «ئه مه به ئشه به عی چکی ئه لیعامه و ژنی ئوربای
حیتییه.» **4** ئینجا داود چه ند نیردراوینکی نارد بۆ هینانی، ژنه که ش له
خو ئینلیچوونی مانگانه ی پاک ببووه وه و هاته لای داود، ئه ویش له گه لی
جووت بوو، پاشان ژنه که گه رایه وه بۆ ماله که ی خۆی. **5** ژنه که سه کی
پر بوو، ناردی و به داودی را گه باند و گوتی: «سکم پره.» **6** داودیش

نیردراوی بۆلای یۆتاب نارد و گوتی: «ئوریای حیتیم بۆ بنیره.» یۆتابیش ئوریای بۆلای داود نارد. 7 کاتیک ئوریا هاته لای، داود له ههوالی سهلامهتی یۆتاب و سوپا و چۆنیهتی سههرکهوتنی جهنگی پرسی. 8 پاشان داود به ئوریای گوت: «بگه پریوه ماله کهت و قچه کانت بشۆ.» جا ئوریا له کۆشکی پاشا چوه دهره وه، دوابه دواي ئه ویش دیارییهک له لایهن پاشاوه نیردرا بۆی. 9 به لام ئوریا له دهره وازهی کۆشکی پاشادا له گهڵ هه مو خزمه تکاره کانی گه و ره کهیدا خهوت و نه گه پرایه وه ماله کهی خۆی. 10 ئینجا به داود را گه یه ترا که ئوریا نه گه پراوه ته وه ماله وه. داودیش به ئوریای گوت: «تو له پریوه نه هاتوویت؟ ئه ی بۆچی نه گه پرایته وه ماله وه؟» 11 ئوریاش به داودی گوت: «سندوقه که و ئیسرائیل و یه هودا له ناو چادردا نیشته جین، یۆتابی گه و ره م له گهڵ پیاوه کانی پاشام له ده شتوده ر چادریان هه لدا وه. ئایا منیش بجه وه ماله کهم بخۆم و بخۆمه وه و له گهڵ ژنه کهمدا پال بکه وم؟ به یگانی تو، دلنیا به، من کاری وانا کهم!» 12 ئینجا داود به ئوریای گوت: «ئه مرپۆش لیره بمینه ره وه و سه به یی ده تیرمه وه.» ئیتر ئوریا بۆ ئه و پرۆژه و پرۆژی دواتریش له تۆرشه لیمدا مایه وه. 13 داود بانگی کرد، ئه ویش له گه لیدا خواردی و خواردیه وه هه تا ئه وه ی داود ئه وی مه ست کرد، به لام ئوریا بۆ ئیواره رۆیشت تا وه کو له گهڵ خزمه تکاره کانی گه و ره کهیدا له جینگا کهی بنوویت و نه چیتته وه ماله کهی خۆی. 14 بۆ به یانی داود نووسراویکی بۆ یۆتاب نووسی و به ده ستی ئوریادا ناردی. 15 له نووسراوه که شدا نووسیوی و ده یگوت: «ئوریا بخه نه ناو گه رمه ی شه په که وه و له پشتی بکشینه وه هه تا لینی ده دریت و ده کوژریت.» 16 جا کاتیک یۆتاب گه مارۆی شاره کهی دابوو، ئوریای له و شوینه دانا که ده یزانی پیاوه به هیزه کان له وین. 17 له و کاته دا پیاوانی شاره که هاتمه دهره وه و له دژی یۆتاب جهنگان، ژماره یهک له خزمه تکاره کانی داود که وتن و ئوریای حیتیش کوژرا. 18 یۆتابیش نیردراویکی نارد و هه موو کاروباره کانی جهنگی به داود را گه یاند. 19 فه رمانیشتی به نیردراوه که کرد و گوتی: «پاش ئه وه ی ورده کارییه کانی جهنگه که بۆ پاشا باس ده کهیت، 20 ته گه ر تووره بی پاشا جۆشا و گوتی: «بۆچی له شاره که نزیک که و ته وه بۆ جهنگ؟ ئه ی نه تازانی ئه وان له سه ر شوورا که وه تیرتان تیده گرن؟» 21 کی

ئەبەلەخى كۆرى يەروبەشەنى كۆشت؟ ئايا ژىتىك لەسەر شووراۋە بەرداشى سەرەۋەى دەستارېكى تېنەگرت و لە تېفېچ كۆزرا؟ بۆلە شوورا كە نىزىك كەوتتەۋە؟“ تۆش ئەو كاتە يلى: ”ھەرۋەھا ئورىاى حىتى خزمەتكارىشت كۆزراۋە.“ 22 نۆردراۋە كە رۆيشت، كاتىك ھاتە لای داود ھەموو ئەو شتانەى پى راگەياند كە يۇتاب پى پاسپارد بوو. 23 ھەرۋەھا نۆردراۋە كە بە داودى گوت: «پاۋانى شارە كە بەسەرماندا زال بوون، ھاتن لە دەشتودەر لەگەلمان بىجەنگن، بەلام ھەتا دەمى دەروازە كە پاشەكشەمان پىكردن. 24 ئىنجا تېرھاۋىژەكان لەسەر شوورا كەۋە تىر بارانىان كرىن و ژمارەبەك لە خزمەتكارەكانى پاشا كۆزرا، ئورىاى حىتى خزمەتكارىشت كۆزرا.» 25 داودىش بە نۆردراۋە كەى گوت: «ئاۋا بە يۇتاب دەئىت: ئەم كارەت پى خراب نەئىت، چونكە شمشىر جارى ئەم و جارى ئەو دەخوات. شەرەكەت لەسەر شارە كە بەتېن بىكە و كولى بىكە. ئەمە بۆ ھاندانى يۇتاب يلى.» 26 كاتىك ژنەكەى ئورىا بىستى كە ئورىاى مېردى كۆزراۋە، شىۋەنى بۆ پىاۋەكەى گېرا. 27 پاش تېپەر بوونى رۆژانى پرسە، داود بەدۋايدا نارد و خستىيە پال مالاكەى خۆبەۋە، ئىتر بوو بە ژنى و كۆرېكى لى بوو. بەلام يەزدان ئەم كارەى داودى پى ناخۆش بوو.

12 يەزدان ناتانى نارد بۆ لای داود، ئەۋىش ھاتە لای و پى گوت: «دوو پىاۋە لە شارېكدا ھەبوون، يەكىنجان دەۋلەمەند و ئەۋى دىكەيان ھەزار. 2 پىاۋە دەۋلەمەندە كە مەر و مانگايەكى زۆرى ھەبوو. 3 بەلام ھەزارە كە ھىچى نەبوو، جگە لە بەرخىكى مې پچووك كە كېپوۋى و بەخىۋى كرىبوو. لەگەل خۆى و ھەموو مندالەكانىدا گەرە بېو. بەرخە كە لە پاروۋەكەى ئەو دەيخوارد و لە جامەكەى ئەو دەيخواردەۋە، لە باۋەشىدا دەنوست و ۋەك كچى ئەۋى لىھاتىبوو. 4 «ئەۋە بوو رېيوارىك بوۋە مېۋانى پىاۋە دەۋلەمەندە كە، بەلام دەۋلەمەندە كە پارى نەبوو مەرېك يان مانگايەكى خۆى بىكەتە ژەمىك بۆ مېۋانە كە كە پروۋى تىكرىدبوو. لە جىياتى ئەۋە كاۋرەمىيەكەى ھەزارەكەى برد و ئامادەى كرى بۆ ئەۋ پىاۋەى كە پروۋى تىكرىدبوو.» 5 داود زۆر لەۋ پىاۋە توۋرە بوو، بە ناتانى گوت: «بە يەزدانى زىندوو، ئەۋ پىاۋەى ئەمەى كرىۋە شايانى سزاي مردنە! 6 لە جىياتى كاۋرەمىيەكەش چوارقات دەداتەۋە، لە دەرئەنجامى ئەۋەى ئەم

کاره‌ی کردووه، له‌بهر ئه‌وه‌ی به‌زه‌یی نه‌بووه. «7 ناتانیش به داودی گوت: «ئه‌و پیاوه تۆیت! یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری ئیسرائیل ئه‌مه ده‌فهرمویت: «من ده‌ستنیشانم کردیت بیته پاشای ئیسرائیل، من له دهستی شاول ده‌ریازم کردیت. 8 مالی گه‌وره که‌تم پیدایت و ژنه‌کانی ئه‌وم خسته باوه‌شته‌وه، بنه‌ماله‌ی ئیسرائیل و یه‌هودام پیدایت. ئه‌گه‌ر هه‌موو ئه‌مه‌ش که‌م بوایه، ئه‌وا زیاترم پیده‌دایت. 9 ئیتر بۆچی فهرمایشتی یه‌زدانت به سووک زانی، هه‌تا ئه‌م خراپه‌یه له‌بهرچاوی یه‌زدان بکه‌یت؟ ئوریای حیثیت به شمشیر کوشت و ژنه‌که‌ی ئه‌وت کرده ژنی خۆت، به شمشیری عه‌مۆنییه‌کان کوشتت. 10 ئیستاش، بۆ هه‌تاهه‌تایه شمشیر له‌سه‌ر بنه‌ماله‌که‌ت ناپرێته‌وه، چونکه سووکایه‌تیت به من کرد، ژنه‌که‌ی ئوریای حیثیت برد و کرده‌ت ژنی خۆت.» 11 «یه‌زدان ئه‌مه ده‌فهرمویت: «ئه‌وه‌تا من له‌ناو مالله‌که‌ی خۆتدا خراپه‌ت به‌سه‌ردا ده‌هینم، له‌بهرچاوت ژنه‌کانت ده‌بهم و ده‌یانده‌مه ئه‌و که‌سه‌ی که‌ لیت نزیکه‌، له ژیر پروناکی ئه‌م خۆره له‌گه‌ل ژنه‌کانت جووت ده‌ییت. 12 تۆ به نه‌ینی ئه‌و کاره‌ت کرد، به‌لام من له‌بهرده‌م هه‌موو ئیسرائیل و له‌ژیر پروناکی خۆر ئه‌م کاره‌ت پیده‌که‌م.» 13 داودیش به ناتانی گوت: «گوناهم ده‌ره‌ه‌ق به یه‌زدان کرد.» ناتان وه‌لامی دایه‌وه: «یه‌زدان له‌ گوناهه‌که‌ت خۆشبووه، نامریت. 14 به‌لام له‌بهر ئه‌وه‌ی به‌م کاره‌ت بوویته هۆی ئه‌وه‌ی دوژمنانی یه‌زدان ته‌واو سووکایه‌تی به یه‌زدان بکه‌ن، ئه‌وا ئه‌و منداله‌ی بۆت له‌دایک ده‌ییت ده‌مریت.» 15 هه‌ر له‌دوای ئه‌وه‌ی ناتان چووه‌وه مالله‌که‌ی خۆی، یه‌زدان له‌و منداله‌ی داودی دا که له ژنه‌که‌ی ئوریاوه له‌دایک بوو، ئینجا نه‌خۆش که‌وت. 16 داود بۆ منداله‌که‌ی له‌خودا پارایه‌وه و رۆژووی گرت، چووه ژووهره‌که‌ی خۆی، شه‌وانه به‌دریژایی شه‌و له‌سه‌ر زه‌وی راده‌کشا و هه‌ر به‌و جۆره ده‌مایه‌وه. 17 پیرانی مالله‌که‌ی له‌ته‌نیشتی وه‌ستا‌بون بۆ ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر زه‌وییه‌که‌ هه‌لیستیننه‌وه، به‌لام نه‌یویست و نانی له‌گه‌لیان نه‌خوارد. 18 ئه‌وه بوو له‌ رۆژی هه‌وته‌م منداله‌که‌ مرد. خزمه‌تکاره‌کانی داود ترسان پیی پابگه‌یه‌ن که منداله‌که‌ مردووه، چونکه‌ گوتیان: «هیشتا منداله‌که‌ زیندوو بوو قسه‌مان له‌گه‌لی کرد و گوئی لی نه‌گرتین، ئیتر چۆن پیی بلین منداله‌که‌ مردووه؟ خراپتر ده‌کات.» 19 کاتییک داود بینی خزمه‌تکاره‌کانی چرپه‌چرپ

ده کهن، زانی که منداله که مردووه. ئینجا داود له خزمه تکاره کانی پرسی:

«ئهری منداله که مردووه؟» ئه وائیش وه لامیان دایه وه: «به ئی، مردووه.»

20 ئینجا داود له سهر زه و بیه که هه ستایه وه، خۆی شوشت و بۆنی له خۆی دا، جله کانی گۆری، چوو وه ناو مالی یه زدان و کپتوشی برد. پاشان گه پرایه وه بۆ ماله که ی خۆی و داوای کرد نانی بۆ دابنن و خواردی.

21 خزمه تکاره کانی پێیان گوت: «ئهم کاره چی بوو کردت؟ له کاتیکدا منداله که زیندوو بوو، به پوژوو ده بویت و ده گریات، به لام کاتیک که مرد هه ستایت و نانت خواردا» 22 ئه ویش گوتی: «کاتیک منداله که زیندوو بوو به پوژوو ده بووم و ده گریام و ده مگوت: "کی ده زانیت؟ به لکو یه زدان له گه لم میهره بان ییت و منداله که برییت." 23 به لام ئیستا ئه و مرد، ئیتر بۆچی پوژوو بگرم؟ ئایا ده توانم بیگه پێنه وه؟ من ده چم بۆ لای ئه و، به لام ئه و ناگه پێته وه بۆ لای من.» 24 ئینجا داود دلته وایی به تشه به عی ژنی دایه وه، چوو ژوره وه بۆ لای و له گه لی جوت بوو، مندالیکی بوو ناوی لینا سلیمان. یه زدانیش خۆشی ویست، 25 ههر له بهر ئه وه له پێگه ی ناتانی پێغه مبهروه په یامی نارد و ناوی لینا یه دیده یا. 26 له و ماوه یه یۆتاب له دژی شاری ره به ی عه مۆنیه کان ده جه نگا و قه لای شاهانه ی گرت. 27 ئینجا یۆتاب چه ند نێردراویکی بۆ لای داود نارد و گوتی: «له دژی ره به جه نگام و سه رچاوه ی ئاوی شاره کم گرت. 28 ئیستا پاشماوه ی سوپا کۆبکه ره وه و به سه ر شاره که دا بده و ده ستی به سه ردا بگره، نه وه ک من ده ستی به سه ردا بگرم و به ناوی منه وه ناوی لی بنریت.» 29 ئیتر داود هه موو سوپای کۆکرده وه و چوو بۆ ره به و له دژی جه نگا و گرتی. 30 تاجی سه ری پاشا که ی برد، کیشه که ی نزیکه ی تالنتیک زپر بوو، به ردی گرانبه هاشی تیدا بوو، ئینجا له سه ر سه ری داود دانرا. ده ستکه و تیککی زوړیشی له شاره که ده ره ئینا، 31 ئه و گه له شی که تیندا بوو هینایه ده ره وه و پێگاری پیکردن به ئیشکردن به مشار و پاچی ئاسنین و ته وری ئاسنین، فه رمانی پێ کردن له کووره ی خشتدا کار بکن، ئهم کاره ی به هه موو شاروچکه کانی عه مۆنیه کان کرد. پاشان داود و هه موو سوپا گه رانه وه ئورشه لیم.

13 ئه وه بوو پاش ئه مانه ئه مئونی کوپری داود که وته خۆشه ویستی تاماری خوشکه جوانه که ی ئه بشالومی کوپری داود. 2 ئه مئون له تاو تاماری

زرخوشکی نه خوش کهوت، له بهر نه وهی تامار پاکیزه بوو، نه منون پئی
 وابوو که نه یده توانی به هیچ شیوه یهک دهستی بویات. 3 نه منون هاور پیه تی
 ناموزایه کی ده کرد به ناوی یونادابی کوری شیمه عا که برای داود بوو،
 یوناداب پیاویکی ته له که باز بوو. 4 له نه منونی پرسی: «شازاده، بویچی تو
 پروژ له دوای رۆژ لاوازتر ده بیت؟ آیا پیم نالییت؟» نه منونیش پئی گوت:
 «من تاماری خوشکی نه بشالومی برام خوشده ویت.» 5 یونادابیش پئی
 گوت: «له ناو جیگا پالیکه وه و خوت نه خوش بخه، نه گهر باوکت بویینیت
 هات پئی یی: «با تاماری خوشکم بیته لام و نامم پیدات، با خوار دنه که
 له بهر چاوم سازبکات، بویته وهی بیینم و به دهستی نه و نان بخوم.» 6 ئینجا
 نه منون پالیکه وت و خوی نه خوش خست، پاشا هات بویینینی، نه منون به
 پاشای گوت: «تکایه با تاماری خوشکم بیته لام و له بهر چاوم دوو ناسکه نان
 دروستبکات، به دهستی نه و ده بخوم.» 7 داود به دوای تاماردا ناریدییه
 مالله وه و گوتی: «تکایه برؤ مالی نه منونی برات و خوار دتیکی بوی دروستبکه.»
 8 تاماریش چووه مالی نه منونی برای، نه و پالیکه وت بوو. ئینجا هه ویری برد
 و شیلای و له بهر چاوی ناسکه نانی کرد و برژاندی. 9 ئینجا تاوه که ی بوی
 به رده می برد، به لام نه و رازی نه بوو بیخوات. نه منون گوتی: «هه مووتان برؤ نه
 دهره وه.» نه وانیش هه موویان چوونه دهره وه. 10 ئینجا نه منون به تاماری
 گوت: «خوار دنه که بهینه شوینی نوسنه که م بویته وهی به دهستی تو بخوم.»
 تاماریش ناسکه نانه که ی که دروستی کرد بوو هه لیگرت و بویته منونی برای
 بردیه ژووره وه بوی شوینی نوسنه که ی. 11 بوی برده پدشه وه تاوه کو بیخوات،
 نه ویش تاماری گرت و پئی گوت: «خوشکه که م، وهره له که لم پالیکه وه.»
 12 نه ویش پئی گوت: «نا، برام نا! سهرم شویر مه که! له ئیسرا ئیلدا شتی وا
 ناکریت! نه م بی ئاپرووییه مه که. 13 من به م ئاپروو چوونه وه روو له کوئی
 بکه م؟ نه ی تو؟ توش له ناو ئیسرا ئیلدا وه ک نه فامیکی به دره وشتت لیدیت.
 ئیستاش تکایه له که ل پاشا قسه بکه بویته وهی بمدا به تو، چونکه نه و پئی
 ناخوش نییه.» 14 به لام نه منون نه یولست گوئی لی بگریت و به سهریدا زال
 بوو، سهری شویر کرد و لاقه ی کرد. 15 پاشان نه منون زور رقی لی بووه وه،
 ته نانه ت رقه که ی زور زیاتر بوو له و خوشه و یستیه ی که بوی هه بوو. ئینجا
 نه منون پئی گوت: «هه سته و برؤ!» 16 نه ویش پئی گوت: «نه خیر! نه گهر

دهرمبکه یت خراپه یه کی گه وره تره له وهی که یت کردم. به لام نه منون نه یوست گوئی لی بگریت. 17 خزمه تکاره تایه ته که ی بانگر کرد و گوئی: «نه مه دهر بکه و دهرگا که له دوایه وه دا بجه.» 18 خزمه تکاره که ش دهر یکرد و دهرگا که ی له دوایه وه داخست. تاماریش که وایه کی در یژی ره نگا وره نگی له به ردا بوو، چونکه کچه پاکیزه کانی پاشا جلی ئاویان له بهر ده کرد. 19 تامار خوله میشی به سهر سهری خویدا کرد، جله ره نگا وره نگی که ی له بهر خوی دادری. دهستی به سهر بیه وه گرت و به ریگادا دهر پویشت، به دهنگی بهرز ده گریا. 20 نه بشالومی برای پی گوت: «نه منونی زبررات له گه لت بوو؟ خوشکم، ئیستاش بیده ننگ به، نه و زبرراته و نه م کاره له دل مه گره.» ئیتر تامار به پهریشانی له مالی نه بشالومی برای مایه وه و ژیا. 21 کاتیک داودی پاشا نه م هموو شتانه ی بیسته وه، زور تووره بوو. 22 نه بشالومیش نه به چاک و نه به خراب قسه ی له گه لت نه منونی زبر برای نه کرد، له بهر نه وهی سهری تاماری خوشکی شور کرد، زور رقی له نه منون بووه وه. 23 دوو سال دوا ی نه وه، نه بشالوم هموو کوره کانی پاشای بانگه پشست کرد، کاتیک خزمه تکاره کانی له بهر حاجور نه وهی نزدیک نه فرایمه مهره کانی نه ویان دهر بیه وه. 24 ئینجا نه بشالوم چوو بولا ی پاشا و گوئی: «ئیستا به نده که ت مهره کانی دهر پته وه، تکایه پاشا و کار به دهسته کانی با له گه لت به نده که ت بین.» 25 پاشاش به نه بشالومی گوت: «نه خیر کورم، با هه موومان نه بین و بارگرانی نه خه یه سهرت.» جا نه بشالوم زوری لیکرد، به لام نه و نه یوست بچیت، به لکو داوی به ره که تی بو کرد. 26 نه بشالومیش گوئی: «نه گه ر نا، تکایه با نه منونی برام له گه لمان بیت.» پاشاش لی پرسی: «بوچی له گه لت بیت؟» 27 به لام نه بشالوم زوری لیکرد و نه ویش نه منون و هه موو کوره کانی پاشای له گه لت نارد. 28 نه بشالومیش فرمانی به خزمه تکاره کانی کرد و گوئی: «ئاگادار بن! کاتیک که نه منون به شهرباب مه ست بوو، پیتان ده لیم: "له نه منون بدهن،" بیکورن و مه ترسن. نه ی من خوم فرمانم پی نه کردوون؟ له بهر نه وه به هیز بن و نازابن.» 29 ئیتر خزمه تکاره کانی نه بشالوم نه وه یان به نه منون کرد که نه بشالوم فرمانی پی کردبوون، هه موو کوره کانی پاشا هه ستان، هه ریه که و سواری هیستره که ی خوی بوو و هه لات. 30 له کاتیکدا نه وان به ریوه بوون، هه وال گه پشته داود و گوترا: «نه بشالوم

31 پاشا ھەموو كۆپرەكانى پاشاى كۆشتوۋە و كەسىيانى نەھىشتوۋەتەۋە. ھەستا و جەلكانى لەبەرخۆى دادېرى و لەسەر زەۋى پال كەوت، ھەموو نىزىمەتكارەكانىشى بە جلى دپراۋەۋە لەلای پاشا پراۋەستا بوون. 32 بەلام يۇنادابى كۆپى شىمەعاى براى داود گوتى: «با گەۋرەم وانەزانىت كە ھەموو شانزادە لاۋەكانىان كۆشتوۋە، بەلكو تەنھا ئەمنۆن كۆزراۋە، چونكە لەۋرۇزەۋەى كە لاقەى تامارى خوشكى كرد، ئەبشالۆم ئەۋبىرارى دا. 33 ئىستاش با پاشاى گەۋرەم شتىكى وانەخاتە دلىبەۋە و بلىت ھەموو كۆپرەكانى پاشا كۆزراۋەن. بەلكو بە تەنھا ئەمنۆن كۆزراۋە. 34 ئەبشالۆم پىشتەر ھەلا تىۋو. نىزىمەتكارە ئىشكگرە كە چاۋى ھەلېرى و بىنى خەلكىكى زۆر لە لاشانى كىۋە كە بە رىنگاۋە بوون. ئىشكگرە كە چوۋ بۆ لای پاشا و پى گوت: «خەلكىك دەبىنم لە حۆرۆنەمەۋە بە لاشانى كىۋە كە دا دىن.» 35 ئىنجا يۇناداب بە پاشاى گوت: «ئەۋەتا شانزادەكان ھاتن و نىزىمەتكارە كەت چى گوت، بەۋ جۆرە بوو.» 36 ھەر دواى ئەۋەى لە قسە كردن بوۋەۋە شانزادەكان ھاتن و بە گىرانەۋە دەنگىان ھەلېرى، ھەرۋەھا پاشا و ھەموو نىزىمەتكارەكانىش گىراتىكى زۆر بەكول گىران. 37 ئەبشالۆمىش ھەلات و چوۋ بۆ لای تەلمەى كۆپى عەمىۋەدى پاشاى گەشور، داۋدىش ھەموو ئەۋرۇزانە بۆ كۆپرەكەى لاۋاندىبەۋە. 38 دواى ئەۋەى ئەبشالۆم ھەلات و چوۋ بۆ گەشور سى سال لەۋىدا مایەۋە. 39 داۋدى پاشا خەمى كۆزرانى ئەمنۆنى لە دل دامركاىەۋە، ئارەزۋى كرد بچىتە لای ئەبشالۆم.

14 يۇتابى كۆپى چەرويا زانى كە دل پاشا ئارەزۋى بىننى ئەبشالۆمى دەكرد. 2 لەبەر ئەۋە يۇتاب كەسىكى ناردە تەقۋە و لەۋىۋە ژىتىكى دانای ھىنا و پى گوت: «تكايە خۆت ۋەك ماتەمدار نىشان بەدە، جلى ماتەم لەبەر بەكە و بۆن لە خۆت مەدە، بەلكو ۋەك ژىتىك دەربكەۋە كە ماۋەبەكى درىژە ماتەمدارە، 3 برۇ ژوۋرەۋە بۆ لای پاشا و ئەم قسەبەى پى بلى.» جا يۇتاب قسەكەى خستە سەر زارى. 4 كاتىك ژنە تەقۋىبە كە چوۋ بۆ لای پاشا، خۆى خستە سەر زەۋى و كرتوشى برد و گوتى: «ئەى پاشا، رىزگارم بەكە!» 5 پاشاش پى گوت: «چىت دەۋى؟» ئەۋىش گوتى: «من بىۋەژنم و پىاۋە كەم مردوۋە، 6 كارە كەرە كەت دوو كۆپى ھەبوۋ كە لە كىگەدا بە شەر ھاتن و كەس نەبوۋ لىكىان بكا تەۋە، بەكىكىان

لهوی دیکه یانی دا و کوشتی. 7 نه وه تا هه موو خیله که له کاره کهره کهت هه ستاون و ده لاین: «نه وه مان راده ست بکه که برا کهی خوی کوشتووه، بۆ نه وهی له جیاتی گیانی برا کهی که کوشتوویه تی بیکوژینه وه، ههروه ها میراتگره که له ناو بهین.» نه و پشکویه م ده کوژینه وه که ماوه ته وه، ناو و پاشماوهی پیاوه که م له سهر پرووی زه وی ناهیلنه وه.» 8 پاشاش به ژنه کهی گوت: «بکه رتوه ماله کهت و من بریاریک له باره ی توه درده که م.» 9 ژنه ته قوعیه کهش به پاشای گوت: «ئه ی پاشای گوره م، با تاوانه که له ته ستوی خۆم و مالی باو کم بیت، پاشا و ته خته کهی پاک و بیتاوان بن.» 10 پاشاش گوتی: «ئه گهر که سیک قسه ی له گه ل کردیت، بیینه لام بۆ نه وهی دیسان بیزارت نه کات.» 11 ژنه کهش گوتی: «ئه ی پاشا، تکایه ناوی یه زدانی پهروه دگارت بهینه، هه تا خوینگری توله سینهر زور نه بن بۆ کوشته وه و کوره که م نه فه وتیت.» نه ویش گوتی: «به یه زدانی زیندوو، تاله موویکی کوره کهت نا که ویتنه سهر زه وی.» 12 ئینجا ژنه کهش گوتی: «تکایه با کاره کهره کهت قسه یه کی دیکه بۆ پاشای گوره ی بکات.» نه ویش گوتی: «قسه بکه.» 13 ژنه کهش گوتی: «ئه ی بۆچی بیرت له کاریکی وا کردووه ته وه له دژی گه لی خودا؟ که پاشا ته مه ده لیت خوی تاوانبار ده کات، له بهر نه وهی پاشا کوره دوورخراوه کهی خوی نه گه راندووه ته وه! 14 وه ک ئاویکی پرژاو له سهر زه وی که کونا کرینه وه، بیگومان ده مرین. به لام خودا گیان ناکیشیت، به لکو چه ند ریگایه ک داده پرژیت هه تا نه وهی لپی دوورخراوه ته وه به دوورخراوه ی نه مینیتته وه.» 15 «ئیسش من هاتم هه تا له و باره یه وه قسه له گه ل پاشای گوره م بکه م، چونکه گه ل منیان ترساند. کاره کهره کهت گوتی: «قسه له گه ل پاشا ده که م، به لکو پاشا به گوئی کاره کهره کهی بکات. 16 له وانیه پاشا گوئی بگریت بۆ نه وهی کاره کهره کهی له ده ست نه و پیاوه ده رباز بکات که ده یه ویت خۆم و کوره که م پیکه وه له میرانی خودا بسرپته وه.» 17 «ههروه ها کاره کهره کهت ده لیت: «به لکو وته ی پاشای گوره م دلنه وایی بیت بۆم، چونکه پاشای گوره م وه ک فریشته ی خودایه له تیگه یشتنی چا که و خراپه، با یه زدانی پهروه دگارت له گه ل بیت.» 18 پاشا وه لامی دایه وه و به ژنه کهی گوت: «شتیکت لی ده پرسم، لیم مه شاره وه.» ژنه کهش گوتی: «تکایه، با پاشای

گورهم بفرمویت.» 19 ئەوسا پاشا گوتی: «ئایا لە ھەموو ئەمانەدا دەستی یۆئاب لەگەڵتایە؟» ژنە کەش وەلامی دایەو و گوتی: «پاشای گورهم، بە گیانی تۆ هیچ کەس ناتوانی ئە بەلای راست و ئە بەلای چەپدا لا بەت لە ھەموو ئەو شتانە ی کە پاشای گورهم فرمویەتی، چونکە یۆئاب خزمەتکارت فرمانی پێ کردم و ھەر ئەو ھەموو ئەم قسانە ی خستە سەر زاری کارە کەرە کە تەو ھە. 20 یۆئاب خزمەتکارت ئەم کارە ی کرد بۆ ئەو ی دۆخە کە بگۆریت. دانای گورهم وەک دانای فریشتە ی خودایە ھەتا ھەموو ئەو شتانە ش بزانی ئە کە لە خا کە کە ھەبە.» 21 ئیتر پاشا بە یۆئاب گوت: «ئێستا من پریارم دا و بۆ ئەو کورە گەنجە، ئەبشالۆم بپنھەرەو.» 22 یۆئابیش کەوتە سەر زەوی و کۆتۆشی برد و داوای بەرە کەتی بۆ پاشای کرد، یۆئاب گوتی: «ئە ی پاشای گورهم، ئەم بۆ خزمەتکارە کەت دەزانی ئە کە لەلای تۆ پەسەندە، چونکە پاشا بە قسە ی خزمەتکاری خۆ ی کرد.» 23 ئینجا یۆئاب ھەستا و چوو بۆ گەشور و ئەبشالۆمی ھینایەو و تۆرشەلیم. 24 بەلام پاشاش گوتی: «با بچیتە مائە کە ی خۆ ی و پرووم ئە بینیت.» لەبەر ئەو ئەبشالۆم چوو مائە کە ی خۆ ی و پرووی پاشای ئە بینێ. 25 لە ھەموو ئیسرائیلدا لە قوزی کەس ئەبوو وەک ئەبشالۆم بە شانوبالیدا ھەلبدریت، لە بنی یییەو ھەتا تەپلی سەری بێ کەموکوری بوو. 26 لە کۆتایی ھەموو سائیک سەری دەتاشی، چونکە سەری قورس دەبوو، کیشی مووی سەری بە یچی کیشی پاشایەتی دوو سەد شاقل دەبوو. 27 ھەر ھەتا ئەبشالۆم سێ کور و چینیکی بوو، ناوی کچە کەش تامار بوو، بوو ئافرەتیکێ ژۆر جوان. 28 ئەبشالۆم دوو سال لە تۆرشەلیم مایەو، بەبێ ئەو ی پرووی پاشا بینیت. 29 لەبەر ئەو ئەبشالۆم بەدوای یۆابدا ناردی تا کو بینیریتە لای پاشا، بەلام ئەو ئەیویست بیتە لای. دووبارە بەدوایدا ناردییەو، بەلام ئەو ئەیویست بیت. 30 لەبەر ئەو بە خزمەتکارە کانی گوت: «تەماشای بکەن، کچکە کە ی یۆئاب لە تەنیش ئەو ی منەو یە و جۆ لەوی ھەبە. بۆن و ئاگری تیبەردەن.» ئینجا خزمەتکارە کانی ئەبشالۆم ئاگریان لە کچکە کە بەردا. 31 ئیتر یۆئاب ھەستا و چوو بۆ لای ئەبشالۆم بۆ مائەو و یچی گوت: «بۆچی خزمەتکارە کانت ئاگریان لە کچکە کە ی من بەردا؟» 32 ئەبشالۆمیش بە یۆئاب گوت: «من بەدوای تۆدا ناردم و گوتم: "وەرە ئیرە، ھەتا بتیرمە لای

پاشا و بلنیت، 'من بۆچی له گه شووره وه هاتمه وه؟ بۆ من چاکتر بو له وئ
 بمینمه وه!' ئیستاش دهمه ویت چاوم به پاشا بکه ویت، نه گهر تاوانیکی تیدا
 به دینی کرد، با بمکوژیت.» 33 ئیتر یوئاب چوو بۆ لای پاشا و پئی را گه یاند.
 نه ویش نه بشالومی بانگکرد و هاته لای پاشا، له بهردهم نه ودا کرتوشی برد و
 سه ری خسته سه ر زه وی، پاشاش نه بشالومی ماچکرد.

15 له دوای ماوه بهک نه بشالوم گالیسکه و ئه سپی بۆ خوی دانا، په نجا
 پیاویش له پیشیه وه رایانده کرد. 2 ههروهه نه بشالوم به یانیان زوو هه لده ستا و
 له قه راغ ریگای ده روزه ی شاره که راده وه ستا. هه ر خاوه ن کیشه یه ک
 ده هاته لای پاشا بۆ بریاردان، نه بشالوم بانگی ده کرد و لئی ده پرسی: «خه لکی
 چ شارنیکیت؟» نه ویش وه لامی ده دایه وه: «خزمه تکاره که ت خه لکی
 یه کینک له هۆزه کانی ئیسرائیه.» 3 نه بشالومیش پئی ده گوت: «ته ماشا
 بکه، داوا که ی تو دروسته و راسته، به لام که س نییه له لایه ن پاشا وه
 گویت لئ بگریت.» 4 ههروهه نه بشالوم ده یگوت: «ته گهر له م ناوچه یه من
 بکه نه دادوهر، نه وا هه رکه سینک سکالا یان داوای هه ییت، دادوهری
 بۆ دابین ده که م.» 5 هه رکه سینک ده هاته پیشه وه بۆ نه وه ی کرتوشی بۆ
 بیات، نه بشالوم ده ستی بۆ درژ ده کرد، ده یگرت و ماچی ده کرد. 6 نه و ئه م
 کاره ی له گه ل هه موو ئیسرائیلدا ده کرد، نه وانه ی بۆ دادوهری ده هاته لای
 پاشا. به م شیوه یه نه بشالوم دلی گه لی ئیسرائیلی بۆ خوی را کیشا. 7 پاش
 تیپه ربوونی چوار سال نه بشالوم به پاشای گوت: «تکایه ریگام بده بچه
 هه برۆن بۆ نه وه ی نه زره که م به جیبیم که بۆ یه زدان نه زرم کردبوو. 8
 خزمه تکاره که ت له کاتی نیشته جیبوونی له گه شووری خاکی ئارام، نه زری
 کردووه، گوتم: «ته گهر یه زدان به ته واوی بمگه رینیتته وه تورشه لیم نه وا له
 هه برۆن یه زدان ده په رستم.» 9 پاشاش گوتی: «به سه لامه تی برۆ.» نه ویش
 هه ستا و چوو بۆ هه برۆن. 10 ئینجا نه بشالوم سینخوری به ناو هه موو هۆزه کانی
 ئیسرائیلدا بلاو کرده وه و گوتی: «ته گهر گویتان له ده نگی که په نا بوو،
 بلین: «ته بشالوم له هه برۆن بووه به پاشا.» 11 دوو سه د پیاویش له تورشه لیمه وه
 له گه ل نه بشالوم به ریکه وتن که بانگه یشت کرابون، بئ نه وه ی هه یج شتییک
 بزانه به ساویلکه یه وه رویشتن. 12 کاتییک نه بشالوم قوربانیه کانی پیشکه ش
 ده کرد، ناردی به دوای نه حیثوفه لی گیلوینی پراویژکاری داود بۆ نه وه ی له

گیلوی شاروچکه که ی خویره وه بیته ته وی. جا پیلانه که به هیتر بو، هه تا ده هات خه لکه که زیاتر شوینی ته بشالوم ده که وتن. 13 هه والده رینک هاته لای داود و گوئی: «هه موو پیاوانی ئیسرائیل دلیان له گهل ته بشالومه.»

14 داودیش به هه موو ته و کار به ده ستانه ی گوت که له تور شه لیم له گه لی بوون: «هه ستن! با هه لیین، ته گینا له ده ست ته بشالوم ده ربا زمان ناییت. په له بکه ن له رویشتن، نه وه ک ده سئیشخه ری بکات، پیمان بگات و خراپه مان به سه ردا بهییت، به زه بری شمشیریش له شاره که بدات.» 15

کار به ده ستانی پاشاش به پاشایان گوت: «ئیه تاماده ن بو هه ر بریارینکی پاشای گه وره مان.» 16 پاشا و هه موو ماله که ی به دوایه وه هاته ده ره وه، پاشا ده ژنه که نزه ی بو پاراستنی کوشکه که به جیهیشت. 17 ئیتر پاشا رویشتن و هه موو گه لیش له دوای ته و چون، له لای دواین مالی قه راغی شار خویان رینکخسته وه. 18 جا هه موو پیاوه کانی له گهل کریتی و په له تییه کان و هه موو گه تییه کانیش که شه ش سه د پیاو بوون و له گه ته وه به دوایه وه هاتبوون له پئشیه وه په رینه وه، له پئش پاشا ده په رینه وه. 19 پاشا به ئیبتای گه تی گوت: «بوچی توش له گه لمان ده رویت؟ بگه رووه و له گهل ته بشالومی پاشادا بمینه ره وه، چونکه تو بیانیت و له نیشیمانته کت دوور که وتو یته وه. 20 تو دوینی هاتوویت، ئایا من ته مرو به رویشتن له گه لماندا ئاوارته بکه م، چونکه من خوم نازام به ره و کوی ده چم؟ بگه رووه و هاو نیشیمانیه کانیش بگه رینه وه. با یه زدان خو شه ویستی نه گور و دلسوزیت پیشان بدات.»

21 به لام ئیبتای وه لامی پاشای دایه وه و گوئی: «به یه زدانی زیندوو، به گیانی پاشای گه وره م، پاشای گه وره م له هه رکوی ییت، بو مردن ییت یان بو ژیان، خزمه تکاره که شت له وی ده ییت.» 22 داود به ئیبتایی گوت: «پرو و پیه ره وه.» ئینجا ئیبتای گه تی و هه موو پیاوه کانی و هه موو ته و مندالانه ی که له گه لی بوون په رینه وه. 23 هه موو دانیشتوانی خا که که به ده نگیکی به رز ده گریان، هه موو گهل ده په رینه وه، پاشاش له دوئی قدرون په ریه وه و هه موو گه لیش به ره و ریگای چوله وانی چون. 24 سادوق و هه موو لیقییه کانیش له گه لی بوون و سندوقی په یمانی خودایان هه لگرتبوو، ئیتر سندوقه که ی خودایان دانا و ته بیاتار قوربانی پئشکه ش ده کرد، هه تا هه موو گهل له شاره که هاته ده ره وه. 25 ئینجا پاشا به سادوقی گوت:

«سندوقی خودا بگه پرتیه وه شاره که. ئەگەر لە بەرچاوی یەزدان پەسەند بێم، ئەوا دەمگه پرتیته وه و پرتیگام دەدات سندوقه که و نشینگه که شی بێنیم. 26 ئەگەر یەزدانیش فەرمووی: «من پیت دلشاد نەبووم،» من ئەوه تام، با خۆی چی بەلا وه باشه ئەوه بکات.» 27 ههروهها پاشا به سادۆقی کاهینی گوت: «ئایا تۆ پێشبینیکەر نیت؟ به سهلامهتی بگه پرتیه شاره که، خۆت و ئەحیمههه چی کورپت و یۆناتانی کورپی ئەبیاتاریش، ههردوو کورپه کانتان له گه لئاندا. 28 ته ماشا بکهن، من له ته نکاوه که به ره و چۆله وانی ناپه رمه وه و تۆقره ده گرم، ههتا په یامیک له لای عیوه وه دیت و پیم راده که یه ن.» 29 ئیتر سادۆق و ئەبیاتار سندوقی خودایان گه رانده وه تۆرشه لیم و له وی مانه وه. 30 به لام داود به هه وراره که ی کینوی زه یه وندا سه رکه وت، سه رده که وت و ده گریا، سه ری داپۆشی بوو و به یی پتی ده پوشت، هه موو گه لیش که له گه لی بوون هه رکه سه و سه ری خۆی داپۆشی بوو، به گریانه وه سه رده که وت. 31 پێشتر به داود را گه یه نرابوو: «ئه حیثۆفهل له گه ل ئەبشالۆم له تیو پیلانگێره کاندایه.» ئیتر داودیش له یەزدان پارایه وه: «ئهی یەزدان، تکایه راویژی ئەحیتۆفهل بکه به گیلایه تی.» 32 کاتیک داود گه یشته سه ر لووتکه که، شوینی خواپه رستی، بینی وا حوشه ی ئەرکی چاوه رپی ده کات. جله که ی دراوه و سه ری تۆزاویه. 33 داودیش یی گوت: «ئه گه ر له گه لم پیه ریته وه به سه رمه وه ده بیته بار. 34 به لام ئەگه ر بگه پرتیه وه شار و به ئەبشالۆم بلیت: «ئهی پاشا، من ده بجه خزمه تکاری تۆ، له میژه خزمه تکاری باوکت بوومه، ئیستاش ده بجه خزمه تکاری تۆ،» به وه یارمه تیم ده ده ی له پووچه لکردنه وه ی راویژی ئەحیتۆفهل. 35 ئایا هه ردوو کاهینه که، سادۆق و ئەبیاتار له وی له گه لئاندا نابن؟ ئەوه ی له کۆشکی پاشا ده ییستیه وه به هه ردوو کاهینه که رابگه یه نه، سادۆق و ئەبیاتار. 36 هه ردوو کورپه که یان له وی له گه لیاندان، ئەحیمههه چی سادۆق و یۆناتانی ئەبیاتار، هه موو ئەو شتانه ی گویتان لی ده ییت به واندا بو منی بنیرن.» 37 ئینجا حوشه ی هاوړپی داود هاته شاره که، له و کاته ی ئەبشالۆم ده هاته ناو تۆرشه لیم.

16 کاتیک که داود تۆزیک له لووتکه که رته بوو، بینی چیفای بریکاری مه فیۆشه ت به دوو گویدریژی کورتانکراوه وه چاوه رپی ده کات، دوو سه د کولپره و سه د هیشووه کشمیش و سه د نانه هه نجیر و مه شکه یه ک

شهرابی بارکردبوو. 2 پاشا به چیفای گوت: «ئه مانهت بۆ چیه؟» چیفای گوتی: «دوو گویدر یژه که بۆ مالی پاشا بۆ سوار بوونه، کولیره و ههنجیره کهش بۆ پیاوه کانتیه با یخۆن، شهرا به کهش با ئه وانه یخۆنه وه که له چۆله وانیدا شه کهت بوون.» 3 پاشاش لپی پرسی: «ئه ی کوره زای گه و ره کهت له کوییه؟» چیفای به پاشای گوت: «ئه وه تا ئه وه له تۆرشه لیم ماوه ته وه، چونکه گوتی: «ئه مرۆ بنه ماله ی ئیسرا ئیل پاشایه تیه که ی با پیرم بۆ ده گه پینه وه.» 4 ئینجا پاشا به چیفای گوت: «وا هه موو ئه وانه ی هی مه فیه شه تن بۆ تویه.» چیفای گوتی: «کرتوش ده به م. هیوادارم پاشای گه و ره لم پرازی بیت.» 5 کاتیک داودی پاشا له به حوریم نریک بووه وه، پیاویک له و یوه هات که له خینی شاول بوو، ناوی شیمعی کوری گێرا بوو، ده هاته ده ره وه و نه فرته ی ده کرد. 6 داودی پاشا و هه موو کار به ده ستانی به رد باران ده کرد، هه رچه نده هه موو سوپا و پاله وانه کانیش له لای راست و چه پی بوون. 7 شیمعی که نه فرته ی ده کرد ده یگوت: «پرۆ ده ره وه! پرۆ ده ره وه، ئه ی پیاوی خوینتر یژ، ئه ی پیاوی سوو کوچروک! 8 یه زدان تۆله ی هه موو خوینی مالی شاولی لیکر دیته وه که له جی ئه و بوویت به پاشا. یه زدان پاشایه تیه که ی دایه ده ست ئه بشالومی کورت، تۆ به خراپه ی خۆت له ناوده چیت، چونکه تۆ پیاویکی خوینتر یژیت!» 9 ئه بیه شه ی کوری چه رو یاش به پاشای گوت: «بۆچی ئه م سه گه تۆ پیه نه فرته له پاشای گه و ره م ده کات؟ ئینگه ری با بۆی بجم و سه ری لی بکه مه وه.» 10 به لام پاشا گوتی: «ئه ی کورانی چه رو یا، چی له تیوان من و ئیه هه یه؟ ئینگه ری با نه فرته بکات، ئه گه یه زدان پی فهرمو بیت نه فرته له داود بکه، کئ هه یه بتوانیت بلیت:» 11 ئه مه ده که یته؟» 11 ئینجا داود به ئه بیه شه ی و به هه موو کار به ده سه کانی گوت: «ئه وه تا من کوره که ی خۆم، ئه وه ی له پشتی خۆمه وه هاتوه ده یه ویت بمکوژیت، چ جای بنیامینییه ک! ئینگه ری با نه فرته بکات، چونکه یه زدان پی فهرمو وه. 12 به لکو یه زدان پروانته زه لیلیه که م و له جیاتی ئه و نه فرته ی ئه مرۆ، به چا که پاداشتم بداته وه.» 13 ئیتر داود و پیاوه کانی به ریگادا ده رویشتن و شیمعیش به قه راغ چیا که دا له به رامبه ری ده رویشتن، به ریگاوه نه فرته ی ده کرد و له به رامبه ری به ردی تیده گرت و خۆلی به بادا ده کرد. 14 پاشا و هه موو ئه و گه له ی له گه لی بوون گه یشتنه

ته نکاوه که، ماندوو بوون، له وی حه وانه وه. 15 هر له و کاته دا، ته بشالوم و هه موو سوپای ئیسرائیل هاتنه تورشه لیم و ته حیثۆفه لیشیان له گه ل بوو. 16 ئینجا حوشه ی ئه رکی هاوړی داود هاته لای ته بشالوم، حوشه ی به ته بشالومی گوت: «بڑی پاشا، بڑی پاشا!» 17 ته بشالومیش به حوشه ی گوت: «ته مه خو شه و یستییبه که ته بو هاوړیکه ت؟ بوچی له گه ل براده ره که ت نه رۆبشتیت؟» 18 حوشه ی به ته بشالومی گوت: «نه خیز، به لکو ته وه ی یه زدان و ته م گه له و هه موو پیاوانی ئیسرائیل هه لیا نبراردوو، من لایه نگری ته و ده بم و له گه ل ته ودا ده مینمه وه. 19 پاشان، من خزمه تی کچی ده که م؟ ئایا له به رده م کوره که ی نییه؟ هه روه ک چۆن له به رده م باوکت خزمه تم کرد، ئاواش له به رده م تودا خزمه ت ده که م.» 20 ته بشالوم به ته حیثۆفه لی گوت: «ته گبیر بکه ن، چی بکه ین؟» 21 ته حیثۆفه لیش به ته بشالومی گوت: «له گه ل که نیزه کانی باوکت جووتبه، ته وانه ی بو پاراستنی کۆشکه که به جی هیشتن. ئینجا هه موو ئیسرائیل ده بیستییته وه که له به رچاوی باوکت که وتوویت، به و شیوه یه ده ستی هه موو ته وانه به هیتر ده بیته که له گه لئدان.» 22 له سه ربان چادریکان بو ته بشالوم دامه زراند و له به رچاوی هه موو ئیسرائیل له گه ل که نیزه کانی باوکی جووتبوو. 23 له و سه رده مه دا راوړی ته حیثۆفه ل که راوړی پی ده کرا، وه ک ته وه ی له خودا وه بیته. هه موو راوړه کانی ته حیثۆفه ل ئاوا بوون بو داود و بو ته بشالومیش.

17 ته حیثۆفه ل به ته بشالومی گوت: «پیم باشه دوازده هه زار پیاو هه لبریریت و هه ستیت و هه ر ته مشه و به دوا ی داود بکه ویت. 2 که هیشتا ماندوو و ده ستی شله به سه ریدا بده، ئینجا بیتۆقینه، ئیتر هه موو ته و گه له ی له گه لئدان هه لدین. به ته نها له پاشا بده، 3 هه موو گه لت بو ده گه ر پینه وه. مه رگی ته و پیاوه ی داوا ی ده که یته، واتای گه رانه وه ی هه مووانه، جا هه موو گه ل له ئاشتیدا ده بن.» 4 ته م ته گبیره ی له لایه ن ته بشالوم و هه موو پیرانی ئیسرائیل وه په سه ند کرا. 5 به لام ته بشالوم گوتی: «حوشه ی ئه رکیش بانگ بکه ن، با بزاین ته ویش چی ده لیت.» 6 ئیتر حوشه ی هاته لای، ته بشالوم پی گوت: «ته حیثۆفه ل ته م قسه یه ی کردوو، ئایا به قسه ی بکه ین؟ ته گه ر نا، تو چی ده لیت؟» 7 حوشه ی به ته بشالومی گوت: «راوړه که ی ته م جاره ی ته حیثۆفه ل باش نییه. 8 تو باوکت و پیاوه کانی ده ناسیت، پالّه وانن،

وهك ده له ورچيک كه له ده شتوده ره به چكه كاني راو كراييت توورهن. جگه له وهش باوكت پياوې جهنگه و له گدل له شكر شه و به سه رنابات. 9 ئيستا ته و له شهكه و تيك يان له شوينيكدا خوي شار دووه ته وه. ته گهر له سه ره تادا هه نديگان لي بكوژييت و خه لكي بيبيسته وه و بلين، "ته و له شكره ي له گدل ته بشالوم بوو، تيكشكاوه،" 10 ته و ته نانه ت ته و پاله وانه ي دلي وهك شير وايه دلي ده تويته وه، چونكه هه موو ئيسرائيل ده زانن كه باوكت پاله وانه و ته وانه ي له گه ليدان قاره مانن. 11 «له بهر ته وه من ئاموژگاريت ده كه م كه هه موو ئيسرائيل له دانه وه هه تا بيري شابه ع، وهك لمي سه ر ده ريا ليت كو ببنه وه له زوريدا، به ريزيشت سه ر كر دايه تي جهنگه كه بكه. 12 ئينجا بوي ده چينه يه كيك له و شوينانه ي كه ته وي لييه، وهك شه و نغي سه ر زه وي به سه ريدا داده بارين. هيج كه سيان لي ناهي لينه وه، نه خوي و نه هه موو ته و پيا وانه ي له گه ليدان. 13 ته گهر بو شارينك پاشه كشه ي كرد، با هه موو ئيسرائيل گوريس بو ته و شاره بيه ن و ديواره كاني شاره كه بو ناو دوله كه راده كي شين بو ته وه ي ته نانه ت به رديكيشي له وي نه بينريته وه.» 14 ئينجا ته بشالوم و هه موو پيا واني ئيسرائيل گوتيان: «ئاموژگار بيه كه ي حوشه ي ته رك له راويژه كه ي ته حيتوفه ل باشتره.» ئيتير پووچه لكر دنه وه ي راويژه باشه كه ي ته حيتوفه ل به فه رمان يه زدان بوو، بو ته وه ي يه زدان به لا به سه ر ته بشالومدا به نييت. 15 حوشه ي به سادوق و به ته بياتاري گوت، هه ردوو كاهينه كه: «ته حيتوفه ل به و شيويه ئاموژگاري بو ته بشالوم و پيراني ئيسرائيل كردووه، منيش به م شيويه راويژم كردووه. 16 ئيستا ش به په له بيترن و به داود را بگه يه نن و بلين: "ته مشه و له سه ر ته نكاوه كه ي به ره و چوله واني به سه ر مه به، له روو باره كه پيه ره وه، نه وهك پاشا و ته و گه له ي له گه ليدان هه لبلووشرين."» 17 يوناتان و ته حيمه عه ج نه يانده ويست بچنه ناو شاره كه و بينرين، له لاي كاني روگيل چاوه رني كاره كه ريك بوون په ياميكان پي را بگه يه نييت، ته وانيش بجن و به داودي پاشاي را بگه يه نن. 18 به لام گه نجيك هه ردوو يكاني بيني و به ته بشالومي را گه ياند، له بهر ته وه هه ردوو يكان به په له رويشتن و چوونه ناو مالي پياوونك له به حوريم، بيريك له ناو حه وشه كه يدا هه بوو، هه ردوو يكان شوږ بوونه وه ناوي. 19 ژنه كه ي ده مي بيره كه ي به روو پوشيك دا پوشي و دانه و نله ي به سه ردا بلا وكرده وه،

کهس یچی نه زانی. 20 تیر خزمه تکاره کانی ئەبشالۆم هاتن بۆ لای ژنه که
 بۆ ماله که و گوتیان: «ئەحیمه عەج و یوناتان لە کوین؟» ژنه کهش وەلامی
 دانهوه: «لە جۆگە ی ئاوه که پەڕینه وه.» جا پاش ئەوهی بەدوایاندا گەران و
 نهیاندۆزینه وه، گەرانه وه تۆرشه لیم. 21 پاش ئەوهی خزمه تکاره کانی ئەبشالۆم
 پڕۆیشتن، ئەحیمه عەج و یوناتان لە بیره که هاتنه دهره وه و پڕۆیشتن و به
 داود پاشایان را گه یاند و به داودیان گوت: «ههستن و به په له له ته نکاوه که
 پیه رنه وه، چونکه ئەحیتۆفەل ئاوا ئامۆزگاری کردوون.» 22 له بهر ئەوه داود
 و هه موو ئەو گه له ی له گه لیدا بوون ههستان و له پرووباری توردون پەڕینه وه
 و له به ره به یاندا کهس نه مابوو له پرووباری توردون نه پەڕی بیته وه. 23
 به لام کاتیک ئەحیتۆفەل بینی کار به راویژە که ی نه کراوه، گویدر یژە که ی
 کورتان کرد و ههستا، به ره و ماله که ی له شاره که ی خۆیدا به پریکه وت و
 وه سیه تی بۆ ماله که ی کرد و خۆی خنکاند و مرد، جا له گۆره که ی باوکی
 ناشتیان. 24 ئینجا داود هات بۆ مه حه نه یم و ئەبشالۆمیش خۆی و هه موو
 ئەو پیاوانه ی ئیسرا ئیل که له گه لیدا بوون له پرووباری توردونه وه پەڕینه وه.
 25 ئەبشالۆم له جیاتی یۆتاب عه ماسای کردبوو به سوپاسالار و عه ماساش
 کوری پیاویک بوو ناوی یه ته ری ئیسرا ئیلی بوو، که ئەهیگایی کچی ناحاش،
 خوشکی چه رویا، دایکی یۆتاب خیزانی بوو. 26 ئیسرا ئیل و ئەبشالۆم له
 خاکی گلعا ددا چادریان هه لدا. 27 کاتیک داود گه یشته مه حه نه یم،
 شو فیی کوری ناحاش له شاری ره به ی عه مۆنییه کان و ما کیری کوری
 عه مییل له لۆده قار و به رزیله یی گلعا دی له پڕۆگه لیمه وه 28 راخهر و ته شت و
 قاپوقا چاغی گلین، گه نم و جۆ و ئارد، دانه ویله ی برژاو و پاقله و نیسک و
 توکی برژاو، 29 هه نگوین و ده له مه و مه ر و په نیری مانگیان پێشکه شی داود
 و ئەو گه له ی له گه لیدا بوون کرد هه تا ییخۆن، چونکه گوتیان: «گه له
 چۆله وانیدا برسی و ماندوو و تینوون.»

18 داود سه ر ژمیری ئەو پیاوانه ی کرد که له گه لیدا بوون، فه رمانده ی
 هه زاران و سه دانی به سه ره وه دانان. 2 ئینجا داود سییه کی سه ربازه کانی
 به ده ستی یۆتابدا نارد، سییه کیش به ده ستی ئەبیشه ی کوری چه رویای
 برای یۆتاب، سییه کیش به ده ستی ئیتایی گه تی. پاشا به سوپا که ی گوت:
 «هه ره ها به دنیا یه وه منیش له گه لتان دێمه دهره وه.» 3 به لام سه ربازه کان

گویتان: «مه چۆ دهره وه، چونكه ئە گەر ئیمه هه لیبین گویمان پێ نادهن، ئە گەر نیوه شمان لی بمریت هەر گویمان پێ نادهن، به لام تو هیندهی ده هه زار کهسی له ئیمه، ئیستاش باشته که تو بۆ یارمه تیدا ئمان له شاره که بیت.» 4 پاشاش وه لامی دانهوه: «ئه وهی پێتان باشه ده یکه م.» ئیتر پاشا له لای دهر وازه که وه وه ستا و هه موو پیاوان به یه کهی سه دان و به هه زاران چوونه دهره وه. 5 پاشا فه رمانی به یو تاب و ئه بیشه ی و ئیتتای کرد و گوئی: «له بهر من، له گه ل ئه و گه نجه نه رم بن، له گه ل ئه بشالۆم.» هه موو سه ربازه کانی ش گویمان لیبوو کاتی که پاشا سه باره ت به ئه بشالۆم فه رمانی به سه ر کرده کان کرد. 6 سوپای داود چوونه دهره وه بۆ بهر هه نگار بوونه وهی ئیسرا ئیل له ده شتوده ر، شه ره کهش له دار ستانی ئه فرایم روویدا. 7 له وی سوپای ئیسرا ئیل له بهرده م خزمه تکاره کانی داود شکان، له و رۆژه دا کوشتاریکی گه و ره روویدا، بیست هه زار پیا و کوژرا. 8 شه ره که له هه موو ناوچه که دا بلا و بووه وه، له و رۆژه دا ئه وانه ی له ناو دار ستانه که دا له ناو چوون زیاتر بوون له وانه ی به شمشیر له ناو چوون. 9 ئه بشالۆم به سواری هیسته ره که یه وه بهر پیکه وت تووشی خزمه تکاره کانی داود بوو. هیسته ره که چووه ژیر لقه کانی دار به روویکی گه و ره و سه ری ئه بشالۆم له تیوان لقه کانی دار به رووه که دا گیر بوو، له تیوان ئاسمان و زه ویدا هه لواسرا، هیسته ره که ی ژیریشی رویشت. 10 پیاویک بینی و به یو تاب ی را گه یاند: «هه ر ئیستا ئه بشالۆم بینی به دار به رووه که وه هه لواسرا بوو.» 11 یو تابیش به و پیاوه ی گو ت که پی را گه یاند: «هه ر ئیستا بینیت؟ ئه ی بۆچی له وی به زه ویتدا نه دا، هه تا ده شافل زیو و پشتینیکت بده می؟» 12 به لام پیاوه که به یو تاب ی گو ت: «ته نانه ت ئە گەر هه زار شافل زیویش بکیشن و به ده ستم بگات، به هیچ جوړیک ده ستم بۆ کو ری پاشا درێژ نا که م، چونکه پاشا له بهرده می ئیمه فه رمانی به تو و ئه بیشه ی و ئیتتای کرد و گوئی: «له بهر من ئه و گه نجه، ئه بشالۆم پیا ریزن و ده ستی لی مه ده ن.» 13 ئە گەر نا سه مم له گه ل خۆم ده کرد، پاشاش هیچی لی ناشار درینه وه، تو ش له دژم ده وه ستایت.» 14 یو تابیش گوئی: «من به م شیوه یه له بهرده مه تدا ئارام نا گرم.» جا سی رمی گرت به ده ستیه وه و له دلی ئه بشالۆمی گرت که هیشتا له ناو دار به رووه که دا زیندوو بوو. 15 ده خزمه تکار که هه لگرانی

تفاقه كانی یۆتاب بوون چوارده وریان دا، له ئەبشالۆمیان دا و كوشتیان. 16 ئەوسا یۆتاب فووی به كه ره نادا كرد و رینگای له سهر سه ربازه كان گرت، سه ربازه كانیش له پاونانی ئیسرائیل گه پانه وه. 17 ئیتر ئەبشالۆمیان هه لگرت و له دارستانه كه دا فریاندایه ناو چالیکی گه وره، به ردیکی زۆریان له سهری كه له كه كرد. هه موو ئیسرائیلیش هه ریه كه و بۆ شوینی خۆی هه لات. 18 پێشتر ئەبشالۆم كه هیشتا زیندوو بوو، ئەو كۆله كه یه ی كه له دۆلی پاشادا بوو بردبووی و بۆ خۆی دايمه زرانده بوو، چونكه گوتبووی: «كۆریكم نییه بۆ یاد كردنه وهی ناوه كه م.» كۆله كه كەشی به ناوی خۆیه وه ناونا، هه تا ئەمڕۆش پێ ده گوتریت «یاده وه ری ئەبشالۆم». 19 ئەوه بوو ئە حیمه عه چی كۆری سادۆق گوتی: «با رابكه م و مژده بده مه پاشا:» یه زدان حه قی بۆ سه ندیته وه و له دوزمنه كانت رزگاری كردیت.» 20 یۆتابیش پێی گوت: «تۆ ئەمڕۆ خاوه ن مژده نیت، له پڕۆژیکي دیکه دا مژده بده و ئەمڕۆ مژده مه ده، چونكه كۆری پاشا مردوه.» 21 یۆتاب به كوشیه کی گوت: «بڕۆ و ئەوهی بینیت به پاشای رابگه یه نه.» كوشیه كهش كرتوشی بۆ یۆتاب برد و راپكرد. 22 ئە حیمه عه چی كۆری سادۆق دووباره به یۆتابی گوت: «هه رچییه ك بووه ئیگه ری با منیش به دوای كوشیه كه دا رابكه م.» یۆتابیش گوتی: «كۆرم، تۆ بۆ راده كه یت، له كاتیكه دا مژده یه كت نییه شایانی پاداشت بیّت؟» 23 ئەویش گوتی: «هه رچی بیّت، راده كه م.» یۆتابیش پێی گوت: «رابكه!» ئەوسا ئە حیمه عه چ به رینگای پیده شته كه دا راپكرد و به پێش كوشیه كه كه وت. 24 كاتیك داود له تیوان ده روزه كانی ژووره وه و ده ره وه دانیشتبوو، ئیشكگره كه سه ركه وته سه ربانی ده رگا كه بۆ سه ر شوورا كه، چاوی هه لبری و بینی پیاویك به ته نها راده كات. 25 ئیشكگره كه هاواری كرد و به پاشای را گه یاند. پاشاش گوتی: «ئەگه ر به ته نها بیّت مژده ی پێیه.» پیاوه كهش رایدە كرد و تزیک ده بووه وه. 26 ئینجا ئیشكگره كه پیاویکی دیکه ی بینی راده كات، بانگی ده رگاوانه كه ی كرد و پێی گوت: «ئەوه تا پیاویکی دیکه ش به ته نها راده كات.» پاشاش گوتی: «ئەمه ش هه ر مژده ی پێیه.» 27 ئیشكگره كه گوتی: «من ده بینم كه را كرنی یه كه م وه ك را كرنی ئە حیمه عه چی كۆری سادۆق وایه.» پاشاش گوتی: «ئەمه پیاوچا كه و مژده یه کی چاكیش ده هینیت.» 28

ئەخمىمە عەج ھاوارى كۆرد و بە پاشاي گوت: «سلاو، ھەموو شتېك باشە!»
 كۆتۈشى بۇ پاشا برد و سەرى خستە سەر زەوى و گوتى: «ستائش بۇ
 يەزدانى پەروردگار، ئەوھى ئەو خەلكەي پادەست كۆرد كە لە پاشاي
 گەورەم ھەستا بون!» 29 پاشاش گوتى: «ئەو گەنجە، ئەبشالۆم سەلامەتە؟»
 ئەخمىمە عەچىش گوتى: «گەورەم، كاتېك كە يۇئابى بەردەستى تايىھەتى تۆ
 منى دەنارد، شلە ژانېكى گەورەم بېنى، بەلام نەمزانى چى بوو.» 30 پاشاش
 گوتى: «بسوړپوھ و لېرە پابوھستە.» ئەولېش سووړپاھوھ و پراوھستا. 31 لەو
 كاتەدا كوشىيە كەش ھات، كوشىيە كە گوتى: «پاشاي گەورەم مژدەم
 بەدرى، چونكە يەزدان ئەمپۇ حەقى بۇ سەندىتەوھ و لە ھەموو ئەوانەى لىت
 پاست بوونەوھ پزگارى كۆردىت!» 32 پاشاش بە كوشىيە كەى گوت: «ئەو
 گەنجە، ئەبشالۆم سەلامەتە؟» كوشىيە كەش گوتى: «با دۆرمنەكانى پاشاي
 گەورەم و ھەموو ئەوانەى بۇ خراپە لە دژى تۆ سەرھەلدەدەن وەك ئەو
 گەنجەيان لى يىت.» 33 جا پاشا نىگەران بوو، دەگريا و سەر كەوتە ژوورى
 سەر دەروازە كە، بە دەم رۆيشتەوھ ئاواى دەگوت: «كۆرە كەم ئەبشالۆم!
 كۆرە كەم، كۆرە كەم ئەبشالۆم! خۆزگە لە جېئى تۆ بىر دىبامايە، كۆرە كەم
 ئەبشالۆم! كۆرە كەم!»

19 پاشان بە يۇئاب پراگەيەنرا: «پاشا دەگرېت و شىوھن بۇ ئەبشالۆم
 دەگرېت.» 2 ئەو رۆژە سەر كەوتتە كە لەلاى ھەموو سوپا بووھ شىوھن،
 چونكە سەربازەكان لەو رۆژەدا گويان لىبوو گوترا: «پاشا بۇ كۆرە كەى
 دلەنگ بوو.» 3 جا لەو رۆژەدا سەربازەكان وەك سوپايەكى شەرمەزارى
 ھەلاتوھ لە جەنگدا بەدزىيەوھ گەرانەوھ ناو شارەكە. 4 پاشاش پرووى خۆى
 داپۆشى و بە دەنگىكى بەرز ھاوارى كۆرد: «كۆرە كەم ئەبشالۆم! ئەبشالۆم
 كۆرە كەم، كۆرە كەم!» 5 ئىنجا يۇئاب لە مالى پاشا چوھ ژوورەوھ و
 گوتى: «ئەمپۇ پرووى ھەموو خزمەتكارەكانت شەرمەزار كۆرد، ئەوانەى لەم
 رۆژەدا دەربازكەرى ژيانى خۆت و ژيانى كۆر و چ و ژن و كەنيزەكانت
 بوون. 6 ئەوانەى رقيان لىت دەبېتەوھ خۆشت دەوېن، ئەوانەش كە تويان
 خۆشەوېت رقت لىيان دەبېتەوھ. ئەمپۇ دەرتخست كە تۆ سەر كۆردە و
 خزمەتكارەكانت بەلاوھ ھېچ نىيە، لەبەر ئەوھى ئەمپۇ زانېم ئەگەر ئەبشالۆم
 زىندوو بووايە و ئېھ ھەموومان بىر دىبويناى ئەوسا كارەكەت بە دل دەبوو.

7 ئیستاش ههسته و برۆ دهروهه دلی خزمه تکاره کانت بدهوه، چونکه به یهزدانی زیندوو، ئه گهر نه چیتته دهرهوه، ئه مشه و کس له گه گهلت نامینیتتهوه، ئه وهش له هه موو ئه و خراپانه ی له گه نجییه وه هه تا ئیستا تووشت بوون خراپتر ده بیته له سهرت.» 8 ئیتر پاشا هه ستا و له دهره وازه کهدا دانیشته، به هه موو گه ل را گه یه نرا: «ئه وه تا پاشا له دهره وازه کهدا دانیشتوه.» جا هه موو گه ل هاته به رده م پاشا. ئیسراییلییه کانیس هه ریه که و بو چادره که ی خوی هه لاتیوون. 9 له ناو هه موو هۆزه کانی ئیسراییلدا گه ل مشتومریان بوو و ده یانگوت: «پاشا له ده ست دوژمنه کائمان فریامان کهوت، ئه و بوو که له ده ست فه له ستییه کان دهر بازی کردین، ئیستاش ئه و به هۆی ئه بشالۆمه وه له خا که که وه هه لاتیووه. 10 ئه بشالۆمیش ئه وه ی به سه ر خۆمانه وه ده ستنیشامان کرد له جه نگدا مرد، بوچی سه باره ت به هینانه وه ی پاشا بیده نگن؟» 11 داودی پاشا په یامی بو هه ردوو کاهینه که، سادوق و ئه بیاتار نارد و گوتی: «له گه ل پیرانی یه هودا بدوین و بلین:» بوچی دوا هه مین که س ده بن له گه راندنه وه ی پاشا بو کۆشکه که ی، چونکه هه موو ئه وه ی ئیسراییل گوتیان گه یشته پاشا که له ئوردوگا که ی بوو؟ 12 ئیوه برای من و له گوشت و خوینی من، ئیتر بوچی له گه راندنه وه ی پاشا دوا هه مین که س ده بن؟» 13 هه روه ها به عه ماسا بلین: «ئایا تو له گوشت و خوینی من نیت؟ با خودا توندترین سزام بدات، ئه گه ر له مه ودوا له لای من له جی یۆتاب نه بیته فه رمانده ی گشتی سوپا.» 14 جا دلی هه موو پیاوانی یه هودای وه ک یه ک پیاو به لای خۆیدا را کیشا، ئه وانیش به دوای پاشادا ناریدیان و گوتیان: «خۆت و هه موو خزمه تکاره کانت بگه رینه وه.» 15 له بهر ئه وه پاشا گه رابه وه و هاته رووباری ئوردون. پیاوانی یه هوداش هاته گلگال و چونه پیشوازی پاشا، بو ئه وه ی له رووباری ئوردون بیه رینه وه. 16 شیعی کوری گیزی بنیامینی که خه لکی به حوریمه، ده ستپیشخه ری کرد و له گه ل پیاوانی یه هودا بو پیشوازی داودی پاشا دابه زین، 17 هه زار پیاویش له بنیامین له گه لیدا بوون، له گه ل چیقای خزمه تکاری مالی شاول، هه ر پازده کوره که ی و بیست خزمه تکاره که ی له گه لیدا بوون، هه موویان به په له چونه سه ر رووباری ئوردون، بو لای پاشا. 18 ئینجا له ته نکایه که په رینه وه بو ئه وه ی مالی پاشا بیه رینه وه و هه رچییه ک پاشا به لایه وه په سه ند

بوو نه نجامی بدن. شیمی کوری گیراش کاتیک له پروباری ثوردون
 په پریه وه له بهر دهم پاشادا به روودا کهوت، 19 به پاشای گوت: «با
 گوره م تاوانم له سهر نه ژمیریت. نه وه له گوره یه ی خزمه تکاره کهت به
 یاد مه هینه ره وه که له رژی چونه دهره وه ی پاشای گوره م له تور شه لیم
 کردی. با پاشا نه وه له دلی خوی نه گریت. 20 له بهر نه وه ی خزمه تکاره کهت
 ده زانیت که گوناھی کردووه، هر بویه من نه مړو یه کم که سم له هموو
 بنه مالهی یوسف که بو پیشوازی پاشای گوره م دابه زیوم.» 21 نه بیسه ی
 کوری چه رویاش وه لای دایه وه و گوتی: «تایا له بهر نه مه ناییت شیمی
 بکوژریت که نه فرقی له ده ستیشا نکرای یه زدان کردووه؟» 22 داودیش
 گوتی: «کورانی چه رویا، نه مه چ په یوه ندیه کی به نیوه وه هیه؟ به چ
 مافیک ده ست له کاروبارم وهرده دن؟ تایا نه مړو که سیک له ئیسرائیل
 بکوژریت؟ تایا نازان من نه مړو پاشای ئیسرائیل؟» 23 ئینجا پاشا به شیمی
 گوت: «تو نامریت.» پاشا سویندی بو خوارد. 24 ههروه ها مه فیوشه تی
 کوره زای شاول بو پیشوازی پاشا دابه زی، له ورژهی پاشا تییدا رویش
 هه تا نه ورژهی به سه لامه تی هاته وه، بایه خی به قاچه کانی وریشی نه دابوو،
 جله کانی نه شوشتبوو. 25 نه وه بوو کاتیک له تور شه لیم هاته پیشوازی پاشا،
 پاشا پی گوت: «مه فیوشه ت، بوچی له گه لدا نه رویشیت؟» 26 نه ویش
 گوتی: «گوره م، پاشا، چیقای خزمه تکاره کم هه لیخه له تاندم، له بهر نه وه ی
 خزمه تکاره کهت گوتی: «گویدر ژنکم بو کورتان بکریت تاوه کو ساری بم و
 له گه ل پاشادا بچم، به لام چیقای خزمه تکاره کم هه لیخه له تاندم و 27 له لای
 پاشای گوره م بوختانی به دهم خزمه تکاره که ته وه کرد. پاشای گوره شم
 وه ک فرشته ی خودا وایه، جا چیت پی باشه نه وه بکه. 28 هه موو بنه مالهی
 نیمه خه لکاتیک بوون شایانی نه وه بوون که پاشای گوره م بیانکوژریت،
 توش خزمه تکاره کهت خسته نیو نه و که سانه ی که له سهر خوانه کهت
 ده خون، ئیتر به چ مافیکه وه داوا کاری زیاتر پیشکش پاشا بکم؟» 29
 پاشا پی گوت: «بوچی قسه ی زیاد ده کهیت؟ من گوتم تو و چیقا
 کیکه که له تیواتاندا دابه ش بکن.» 30 مه فیوشه تیش به پاشای گوت:
 «دوای نه وه ی پاشای گوره م به سه لامه تی گه راوه ته وه ماله کی با چیقا
 هه مووی بو خوی بیات.» 31 ههروه ها به رزله یی گلغادی له روگه لیمه وه

دابهزی و له پرووباری ئوردون له گه‌ل پاشادا په‌ریه‌وه، بۆ‌ئوه‌ی له‌لای پرووباری ئوردون به‌رپړی بکات. 32 به‌رزیه‌ی زور پیر بیوو، ته‌مه‌نی هه‌شتا سا‌ل بوو، له‌ ماوه‌ی مانه‌وه‌ی پاشا له‌ مه‌حه‌نهم‌ئو و ئازووقه‌ی بۆ‌ دا‌بین کردبوو، چونکه‌ پیاوړکی زور ده‌وله‌مه‌ند بوو. 33 له‌ به‌ر ئه‌وه‌ پاشا به‌ به‌رزیه‌ی گوت: «تۆش بیه‌ره‌وه و له‌ گه‌لم وهره‌ تۆرشه‌لیم، ئازووقه‌ت بۆ‌ دا‌بین ده‌که‌م.» 34 به‌رزیه‌ییش به‌ پاشای گوت: «چه‌ند سا‌ل له‌ ته‌مه‌نم ماوه‌ تاوه‌کو له‌ گه‌ل پاشادا سه‌ربه‌که‌ومه‌ تۆرشه‌لیم؟ 35 من ئه‌م‌رۆ ته‌مه‌نم هه‌شتا سا‌له‌، ئایا ده‌توانم چاک و خراب له‌ یه‌ک جیا بکه‌مه‌وه، ئایا خزمه‌تکاره‌که‌ت چیژ وهرده‌گریت له‌وه‌ی که‌ ده‌یخوات و ده‌یخواته‌وه؟ ئایا گویم له‌ ده‌نگی ژن و پیاوه‌ گۆرانیه‌یژه‌کان ده‌ییت؟ ئیتر بۆچی خزمه‌تکاره‌که‌ت بییت به‌ بارگرانی به‌سه‌ر پاشای گه‌وره‌مه‌وه؟ 36 خزمه‌تکاره‌که‌ت ته‌نها که‌میک له‌ پرووباری ئوردون به‌رپړیت ده‌کات، ئیتر بۆچی پاشا به‌م خه‌لاته‌ پاداشتم ده‌داته‌وه؟ 37 لینگه‌پری با خزمه‌تکاره‌که‌ت بکه‌رپته‌وه، بۆ‌ئوه‌ی له‌ شاروچکه‌که‌ی خو‌مدا له‌ نزیک گۆری دا‌یک و باوکمه‌وه بمرم، وا کیمه‌امی خزمه‌تکاره‌که‌ت له‌ گه‌ل پاشای گه‌وره‌مدا ده‌په‌رپته‌وه، تۆش چیت پنی باشه‌ ئه‌وه‌ی له‌ گه‌لدا بکه‌.» 38 پاشاش گوتی: «کیمه‌ام له‌ گه‌لدا ده‌په‌رپته‌وه و ئه‌وه‌ی تو پیت باش بییت له‌ گه‌لدا ده‌که‌م، ئه‌وه‌شی لیم ده‌خوازیت بۆت ده‌که‌م.» 39 هه‌موو گه‌ل له‌ پرووباری ئوردون په‌رپنه‌وه، ئینجا پاشاش په‌ریه‌وه، پاشا به‌رزیه‌ی ماچکرد و داوای به‌ره‌که‌تی بۆ کرد، ئه‌ویش گه‌راپه‌وه شوینه‌که‌ی خۆی. 40 کاتییک پاشا په‌ریه‌وه گلگال، کیمه‌امیش له‌ گه‌لدا په‌ریه‌وه، هه‌موو سوپای یه‌هودا و نیوه‌ی سوپای ئیسرائیل پاشایان په‌راند‌ه‌وه. 41 ئیتر هه‌موو پیاوانی ئیسرائیل ده‌هاتنه‌ لای پاشا، به‌ پاشایان ده‌گوت: «بۆچی برا کائمان، پیاوانی یه‌هودا تویان دزی، پاشا و ما‌له‌که‌یان له‌ پرووباری ئوردون په‌راند‌ه‌وه، هه‌موو پیاوانی داودیش له‌ گه‌لدا بوون؟» 42 هه‌موو پیاوانی یه‌هوداش وه‌لامی پیاوانی ئیسرائیلیان دا‌یه‌وه و گوتیان: «له‌ به‌ر ئه‌وه‌ی پاشا له‌ خزمی نزیکه‌ی ئه‌یه‌یه، ئیوه به‌م کاره‌ به‌غیلی ده‌بن؟ ئایا هیچمان له‌ پاشا خواردووه، یان هیچی پنی به‌خشیوین؟» 43 پیاوانی ئیسرائیلیش وه‌لامی پیاوانی یه‌هودایان دا‌یه‌وه و گوتیان: «ئیه‌ ده‌ ئه‌وه‌نده‌ی ئیوه به‌شمان له‌لای پاشا هه‌یه، ئیه‌ له‌ ئیوه زیاتر ما‌فان به‌سه‌ر داود‌ه‌وه هه‌یه. ئیتر بۆچی

به سووکایه تییه وه هه لُسوکه و تمان له گه لدا ده گه ن؟ ئییه نه بووین یه که م جار سه بارهت به گه راندنه وه ی پاشا که مان قسه مان کرد؟» به لام قسه ی پیاوانی یه هودا له قسه ی پیاوانی ئیسرائیل ره قتر بوو.

20 وا رینکه کوت پیاونکی گیره شیوین له ویدا بوو، ناوی شه فه عی کوری بیکری بوو، پیاونکی بنیامینی بوو، فووی به که ره نادا کرد و هاواری کرد: «ئه ی ئیسرائیل، هیچ نزیکیه تییه کان له گه ل داود نییه، هیچ میراتیکان له کوری یه سادا نییه! هه رکه سه و بو چادره که ی خو ی!» 2 له بهر ئه وه هه موو پیاوانی ئیسرائیل وازیان له داود هینا و به دوای شه فه عی کوری بیکریدا رویشتن. به لام پیاوانی یه هودا له پرووباری ئوردونه وه هه تا ئورشه لیم له گه ل پاشایاندا مانه وه. 3 کاتیک داود هاته وه بو کوشکه که ی خو ی له ئورشه لیم، ئه وه که نپزه یه ی بو پاراستنی کوشکه که به جی هیشتیبون، بردنی و له مالی ده سته سه ریدا داینان و به خیوی ده کردن، به لام له گه لیاندا پال نه کوت، به لکو هه تا روژی مردنیان به ته نهایی ده سته سه ر کرابوون. 4 ئینجا پاشا به عه ماسای گوت: «له سی روژدا پیاوانی یه هودام بو کوبکه ره وه و توش وهره ئیره.» 5 عه ماساش بو کورده وه ی پیاوانی یه هودا چوو، به لام له و کاته دوا که وت که بوی دیاری کرد بوو. 6 داود به ئه بیسه ی گوت: «ئپستا شه فه عی کوری بیکری له ئه بشاؤم خراپتر ده بیت بو مان. له بهر ئه وه تو خزمه تکاره کانی گهرهت ببه و دوای بکه وه، نه وه ک چه ند شاریکی قه لابه ند بو خو ی په یدا بکات و له بهر چاومان ون بیت.» 7 ئیتر پیاوه کانی یوئاب و کریتی و په له تی و هه موو پاله وانه کان به فهرانده یی ئه بیسه ی بو راوانانی شه فه عی کوری بیکری له ئورشه لیمه وه هاته ده ره وه. 8 کاتیک له لای به رده گهره که ی گبعون بوون، عه ماسا به ره و پروویان هات، یوئابیش زرییه که ی پویشیوو و پشتینیکیشی له سه ری به سته بوو، خه نجه ره که شی له ناو کیلانه که ی بوو، له ناوقه دیه وه به سته بووی. ئینجا که هاته پدش، خه نجه ره که ی که وته خواره وه. 9 یوئاب به عه ماسای گوت: «برام، چونی؟» جا یوئاب به ده سته راستی ریشی عه ماسای گرت بو ئه وه ی ماچی بکات. 10 عه ماساش ئاگای له و خه نجه ره نه بوو که له ده سته که ی دیکه ی یوئابدا بوو، یوئاب خه نجه ره که ی کرد به سکیدا و هه ناوی پرزایه سه رزه وی. پویشتی نه کرد که جاریکی دیکه خه نجه ر بکاته وه به سکیدا،

چونکه ده سته جی مرد. ئینجا یۆتاب و ئه بېشه ی براشی له دوای شه فه عی کوری بیکری پویشتن. 11 یه کییک له خزمه تکاره کانی یۆتاب له لای عه ماسا پراوه ستا و گوئی: «ئوه ی یۆتابی ده ویت و ئه وه ی سهر به داوده با له دوای یۆتابدا بیئت!» 12 عه ماساش له ناوه پراستی ریگا که دا له ناو خویندا گه وزابوو، جا کاتییک خزمه تکاره که بینی هه موو گه ل پراده وه ستن، عه ماسای له سهر ریگا که گواسته وه بو ناو کیلگه که و پارچه جلیکی به سه رییدا دا، چونکه بینی هه رکه سییک بگاته سه ری پراده وه ستیت. 13 کاتییک عه ماسا له ریگا که گواستریا وه، هه موو پیاوینک دوای یۆتاب که وت بو پراوانانی شه فه عی کوری بیکری. 14 شه فه عیش به ناو هه موو هۆزه کانی ئیسرائیلدا تیپه ری، هه تا ئاییلی بیئت مه عکا و هه موو ناوچه ی بیریه کان، ئه وانیش هه مووان کوپونه وه و شوینی که وتن. 15 ئینجا ئه وه له شکره ی که له گه ل یۆتاب بوو هاتن و له ئاییلی بیئت مه عکا دا شه فه عییان گه مارو دا، سه نگه ریان له ده وری شاره که لییدا. شاره که گه مارو درا، هه موو ئه و گه له ش که له گه ل یۆتاب بوون سه رگه رمی پرووخان بوون بو پرووخاندنی شوورا که، 16 له و کاته دا ژتیکی دانا له شاره که وه هاواری کرد: «گوئی بگرن! گوئی بگرن! به یۆتاب بلین، وه ره پېشه وه بو ئیره، هه تا قسه ی له گه لدا بکه م.» 17 ئه ویش چوو ه پېشه وه بۆ لای، ژنه که ش پرسی: «تو یۆتابی؟» ئه ویش وه لایمی دایه وه: «من ئه وم.» ژنه که پیی گوت: «گوئی له قسه ی کاره که ره که ت بگه.» ئه ویش گوئی: «گوئی گرتوه.» 18 ژنه که گوئی: «پیشیان ئاویان ده گوت: "له ئاییلی ده پرسن،" به و شیوه یه کوتاییان به کیشه که ده هینا. 19 ئیه له تپو شاره کانی ئیسرائیلدا ئاشتیخواز و دلسوزین، توش هه ولی له ناو بردنی شاریک ده دهیت که له ئیسرائیلدا دایکانه یه؟ بۆچی میراتی یه زدان هه لده لووشیت؟» 20 یۆتابیش وه لایمی دایه وه و گوئی: «له من به دوور بیئت! له من به دوور بیئت هه لیلوشم و تیکی بده م! 21 شته که به و شیوه یه نییه، چونکه پیاوینک له ناوچه شاخاوییه کانی ئه فرایمه وه که ناوی شه فه عی کوری بیکریه ده ستی له داودی پاشا بهرز کردوو ته وه، به ته نها ئه و بدن به ده سته وه و له شاره که دوور ده که ومه وه.» ژنه که ش به یۆتابی گوت: «سه ری ئه و له شوورا که وه بۆت هه لده دریت.» 22 ئینجا ئافره ته که به داناییه که ی خۆی چوو بۆ لای هه موو گه ل و ئه وانیش سه ری شه فه عی کوری بیکریان لیکرده وه و بۆ

یۆتاییان فریادا. ئەویش فووی بە کەرەنادا کرد و لە شارە کە دوورکەوتتەوه، هەرکەسە و بۆ چادەرە کە یۆتاییش گەرایەوه بۆ تۆرشەلیم بۆ لای پاشا. 23 یۆتاییش سەرکردە یەموو سوپای ئیسرائیل بوو؛ بەنایای کۆری یەهۆیاداعیش فەرماندە ی کربتییهکان و پەلەتییهکان بوو؛ 24 ئەدۆنیرام سەرپەرشتیاری بێگاری بوو؛ یەهۆشافتی کۆری ئەحیلودیش تۆمارکار بوو؛ 25 شیفئا خامە ی نەینی بوو؛ سادوق و ئەبیاتاریش کاهین بوون، 26 هەرۆهە عیرای یائیریش کاهینی داود بوو.

21 لە سەردەمی پاشایەتی داود سێ ساڵ لەدوای یەک قاتوقری هەبوو، داودیش پرسیاری لە یەزدان کرد و یەزدانیش فەرمووی: «بەهۆی شاول و ماله خوێتەرێژە کە یەتی، لەبەر ئەوە ی گبجۆنییهکانی کۆشت.» 2 پاشا گبجۆنییهکانی بانگکرد و لەگەڵیاندا دوا. گبجۆنییهکان لە نەوهی ئیسرائیل نەبوون، بەلکو لە پاشماوهی ئەمۆرییهکان بوون و نەوهی ئیسرائیل سویندیان بۆ پەیمانی ئاشتی خواردبوو، بەلام شاول بەهۆی دلگەرمی بۆ ئیسرائیل و یەهودا هەولێ لەناو بردنی دان. 3 جا داود بە گبجۆنییهکانی گوت: «چیتان بۆ بکەم و بە چی کە فەرەت بکەم تاوەکو داوای بەرە کەت بۆ میراتی یەزدان بکەن؟» 4 گبجۆنییهکانیش وەلامیان دایەوه: «بۆمان نییه داوای زێر و زیو لە شاول و ماله کە ی بکەن، هەرۆهە بۆشمان نییه کەس لە ئیسرائیلدا بکوژین.» داودیش گوتی: «هەرچی بلێن بۆتان دەکەم.» 5 ئەوانیش بە پاشایان گوت: «ئەو پیاوێ کە قری کردین و پیلانی لە دژمان گێرا بۆ ئەوهی لەناومان بیات و لە هەموو سنوورەکانی ئیسرائیلدا نەمینیئەوه، 6 با حەوت پیاومان لە کورەکانی پێدیریت، تاوەکو بۆ یەزدان هەلیانواسین، لە گیقعی شاولی هەلبژێردراوی یەزدان،» پاشاش گوتی: «من پێتان دەدەم.» 7 پاشا دەستی لە مەفیووشەتی کۆری یۆناتانی کۆری شاول پاراست، لەبەر ئەو سویندە ی یەزدان کە لەتیوان داود و یۆناتانی کۆری شاول هەبوو. 8 بەلام پاشا ئەمانە ی برد: ئەرمۆنی و مەفیووشەت، هەردوو کورە کە ی رپچپای کچی ئەیا کە لە شاول ببوی، لەگەڵ هەر پینج کورە کە ی میرەتی کچی شاول کە لە عەدرئیلی کۆری بەرزیلە ی مەخۆلاتی ببوی. 9 کورەکانی دایە دەست گبجۆنییهکان، ئەوانیش لەسەر چیا لە بەردەم یەزداندا بە کورزراوی هەلیانواسین، هەر حەوتیان پیکەوه کەوتن، لە پوژانی

دروینه له سهره تاي ده ستپيكردني دروینه ی جو كورژان. 10 رپچپای كچی
 ته پیا گوشيكي برد و له سهر بهرديك بو خزی رايخست. ههر له سهره تاي
 دروینه دا هه تا ته و كاته ی باران له ئاسمان باری نه يه پست نه بالنده ی
 ئاسمان له رۆژ و نه ئاژه ی كپوی له شه و دابه زنه سهر تهرمه كانيان. 11 ټيتر
 ته وه ی رپچپای كچی ته پیا كه نيزه كه ی شاول كړدی به داود راگه يه نزا،
 12 داوديش چوو و ئيسكه كانی شاول و ئيسكه كانی یوناتانی كوری له لای
 دانيشتوانی يافيش گلعاد هینا، ته وانه ی له گوره پانی بيت شانوه دزيوويان،
 له و شوینه دا كه فه له ستیبه كان ته و رۆژه ی كه له شاوليان دا له گلپوچ
 هه لیا نواسیوون. 13 داود له ويوه ئيسكه كانی شاول و یوناتانی كوری هینا و
 ئيسكي هه لواسراوه كانيشی كۆكرده وه. 14 ئينجا ئيسكه كانی شاول و یوناتانی
 كورپان له زهوی بنيامين له چيلاع له ناو گوره كه ی قيشی باوكی ناشت و
 هه موو ته و شتانه ی پاشا فه رمانی پندا بوو كرديان. پاش ته وه خودا وه لامی
 ته و پارانه وه ی دابه وه كه له پیناوی زه وييه كه كرا. 15 جاريكي ديكه جه ننگ
 له تيوان فه له ستیبه كان و ئيسرايلدا به رپابوو، داود له گه ل خزمه تكاره كانی
 دابه زين و له دزی فه له ستیبه كان جه نگان، داود شه كه ت بوو. 16 جا يه شپي
 به توف كه يه كينك بوو له نه وه ی رافا و كييشی رمه كه ی سئ سده شافل
 برؤنز بوو، شمشيریكي نوئی له كه مه ری به ستبوو، گوئی كه داود ده كوژيټ.
 17 به لام ته بيشه ی كوری چه روبا به هانا يه وه هات و له فه له ستیبه كه ی دا
 و كوشتی. ئينجا پياوه كانی داود سوینديان بو خوارد و گوتيان: «نايټ
 جاريكي ديكه بو جه ننگ له گه لمان بيټته دهره وه، نه وه ك چرای ئيسرايل
 بكوژنيرټيه وه.» 18 پاش ته مانه جه نگیكي ديكه له گه ل فه له ستیبه كان له گوف
 هه لگيرسا، له و كاته دا سيبه خه ی حوشاتی سه فی كوشت كه يه كينك بوو له
 نه وه ی رافا. 19 جاريكي ديكه ش له گه ل فه له ستیبه كان له گوف جه ننگ
 هه لگيرسايه وه، ئيلحانانی كوری ياعیری بيت له حمی برای گولياتی گه تی
 كوشت، ده سكي رمه كه ی وه ك توردی جولا كان بوو. 20 ديسان له گه ت
 جه ننگ هه لگيرسايه وه، پياوئكي زه به لاج هه بوو هه ر په ليكي شه ش په نجه ی
 هه بوو، واته بيست و چوار په نجه ی هه بوو. ته ویش هه ر له نه وه ی رافا بوو.
 21 كاتيک سوو كايه تی به ئيسرايل كرد، یوناتانی كوری شيمه عای برای

داود کوشتی. 22 ئەو چوارە لە نەوێ رافا بوون لە گەت، بە دەستی داود و خزمەتکارەکانی کوژران.

22 داود ئەم سروودە ی بۆ یەزدان گوت، دوای ئەوێ یەزدان لە دەستی هەموو دوژمنەکانی و لە دەستی شاول پزگاری کرد. 2 گوئی: «یەزدان تاشە بەردی منە، قەلا و دەربازکەرمە، 3 خودام ئەو تاشە بەردیە کە پەنای بۆ دەبەم، قەلغان و هێزی پزگاریە، پەناگا و حەشارگەمە، پزگارکەری منە، لە سەتەم پزگارم دەکات. 4 «لە یەزدان دەپاریتمەو، ئەوێ کە شایانی ستایشە، لە دوژمنەکانم پزگار دەبم، 5 چونکە شەپۆلی مەرگ منی پێچایەو، لێشای لەناوچوون زەندەتی بردم، 6 پەتی جیپانی مردووان بە دەورمدا تەزراو، داوی مردن لە بەردەم دانراو. (Sheol h7585) 7 «لە تەنگانەمدا لە یەزدان پارامەو، هاوارم برده بەر خودام، لە پەرسنگا کە یەوێ گوئی لە دەنگی من بوو، گوئی لە هاوارم بوو. 8 ئینجا زەوی لەرزى و ههژا، بناغەکانی ئاسمان پارەنین، لە توورەبی ئەو لەرزین. 9 دووکەڵ لە لووتی بەرزبوو، ئاگرێکی لوشدەر لە دەمی هاتە دەرەو، وەک ژیلەمۆی پشکۆی داگیرساو بوو. 10 ئاسمانی شەق کرد و دابەزیە خوارەو، هەوری تاریک لە ژێر پێی بوو. 11 سواری کە پڕوب بوو و فری، بەسەر بالی بادا بەرزبوو. 12 تاریکی کردە پەشمال لە دەوری خۆی، هەوری تاریکی پڕ بارانی ئاسمان. 13 لە رۆشنایی ئامادەبوونی ئەو پشکۆ ئاگرەکان داگیرسان. 14 یەزدان لە ئاسمانەوێ گەرمادی، ئەو خودایەیی هەرە بەرزە دەنگی خۆی لەرزاندەو. 15 تیرەکانی هاویشت و بڵاوی بە دوژمنەکانی کرد، بە بروسکەیی گەورە پەریشانی کردن. 16 بنی دەریا دەرکەوت، بناغەکانی زەوی ئاشکرا بوون، لە سەرزەنشتی یەزدان، لە گەرمی هەناسەیی لووتی. 17 «لە بەرزاییەو دەستی درێژکرد و منی گرت، لە ناو ئاوە قوولەکانەو دەریپێنام. 18 لە دوژمنە بە توانا کەم پزگاری کردم، لە ناحەزەکانم کە زۆر لە من بەهێزتر بوون. 19 لە پڕۆزی لێقەومانم هاتتە سەرم، بەلام یەزدان پشت و پەنام بوو. 20 منی هێنایە دەرەو بۆ جێگایەکی پان و بەرین، پزگاری کردم، چونکە دڵخۆشە پیم. 21 «یەزدان بەگوێرەیی راستو دوستیم پاداشتی داومەتەو، بەگوێرەیی دەستپاکیم پزرداری کردووم، 22 چونکە من پێچکەیی یەزدانم گرتووەتەبەر، لە خودای خۆم یاخی نەبووم. 23 هەموو

حوکه کانی له بهر چاومدان، له فەرزە کانی لام نە داوه. 24 له بهر ده می ئەو
 بی که موکوری بووم و خۆم له گوناوه پاراستوو. 25 یەزدان به گوێره ی
 راستدروستیم پاداشتی داومه تهوه، به گوێره ی ده ستیا کیم له بهر ده می. 26
 «له گەل دلسۆزه کان دلسۆزی ده نوینیت، له گەل ئەوانه ی بی که موکورین
 چاکی ده نوینیت، 27 له گەل پا که کان پاکی ده نوینیت، به لام له گەل
 خواره کان زیره کی ده نوینیت. 28 تو خه لکی بیفیز پرگار ده کهیت، به لام
 چاوه کانت له سه ر لووتبه رزانه، ده یانشکینیت. 29 ئە ی یەزدان، تو چرای
 منیت، یەزدان تاریکیم پرووناک ده کاته وه. 30 به یارمه تی تو ده توانم
 له شکر یک تیکبشکینم، له گەل خودای خۆم ده توانم به سه ر شوورا کاندای
 سه ربکه وم. 31 «ریبازی خودا ته واوه، به لئینی یەزدان ییگه رده، ئەو قه لغانه
 بو هه موو ئەوانه ی په نای بو ده بن. 32 له یەزدان به ولاره کی خودایه؟ له
 خودامان به ولاره کی تاشه به رده که یه؟ 33 خودایه ئەوه ی به هیز پالپشتیم
 ده کات، به ته واوی ریگام له به رده مدا ده کاته وه. 34 پییه کاتم وه ک یی
 تاسک لی ده کات، له سه ر به رزایی رامده گریت. 35 مه شق به ده سه ت کاتم
 ده کات بو جه نگی، تا کو بتوانم به بازووم که وانی برۆنز بچه مینمه وه. 36 تو
 قه لغانی پرگاری خۆت پی به خشیوم، هاوکاریت گه وره م ده کات. 37
 جیی هه نگاوه کاتم ته خت و فراوان ده کهیت، تا کو پی نه خلیسکیت. 38
 «دوژمنه کاتم راونا و وردوخاشم کردن، هه تا له ناوم نه بردن نه گه رامه وه.
 39 له ناوم بردن و وردوخاشم کردن، ئیتر نه یانتوانی هه ستنه وه، له ژیر پی
 که وتن. 40 که مه ری منت توند کرد بو جه نگی، وات له به ره لستکارانی
 من کرد له به ر پیم کپنوش بیهن. 41 دوژمنه کاتم پشتیان تی کردم و پرایانکرد،
 من ناحه زه کانی خۆمم له ناو برد. 42 هاواریان هینا، به لام پرگار که نه بوو،
 هاواریان بو یەزدان برد، به لام به ده نگیانه وه نه چوو. 43 وه ک تۆزی زهوی
 ئەوانم هاری، وه ک قوری سه ر ریگا پیم خسته سه ریان و پیشیلم کردن.
 44 «له هیشی گه لان پرگارت کردم، تو منت به سه روکی نه ته وه کان
 هیشته وه. گه لیک که نه مده ناسین خزمه تم ده کەن، 45 بیگانه کان ملکه چیم
 بو ده نوینن، هه رکه ده نگی ده بیستن گو پرایه لم ده بن. 46 بیگانه کان وره بهر
 ده دن و به له رزه وه له قه لاکانیان دینه ده ره وه. 47 «یەزدان زیندوو،
 ستایش بو تاشه به رده که م! خودای پرگار که رم تاشه به رده که یه، پایه به رزه!

48 خودایه که تۆلم بۆ ده کاتهوه، گه لان ملکه چی من ده کات، 49 له چنگی دوژمنه کاتم ده رنده هینیت. پایه برزی کردم به سهر ناحه زانم، له ده ست که سه توندوتیره کان پرزگارت کردم. 50 له بهر نه وه نه ی یه زدان، له تیو نه ته وه کاندای ستایشت ده کم، گۆرانی ستایش بۆ ناوت ده لیم. 51 «سه رکه وتی گه وره به پاشای خوی ده به خشیت، خوشه ویستی نه گۆر به سهر ده ستیشانکراوه که یدا ده بارینیت، بۆ سهر داود و نه وه کانی بۆ هه تاهه تایه.»

23 ئەمانهش دوا هه مین وشه کانی داودن: «ئهمه وهک سروس درا به داودی کوری یه سا، نه و پیاوهی که له لایه ن خودای هه ره به رز پایه به رز بووه، ده ستیشانکراوه که ی خودای یاقوب و زه بوور بیژه ده نگ خوشه که ی ئیسرائیل: 2 «رۆحی یه زدان له ریگه ی منه وه دوا، وشه که شی له سهر زمانم بوو. 3 خودای ئیسرائیل فهرمووی، تاشه به رده که ی ئیسرائیل له گه ل من دوا: «کاتیک که سیک به راستودروستی فهرمانه وایه تی خه لک ده کات، کاتیک به له خواترسییه وه فهرمانه وایه تی ده کات، 4 نه وا وهک پرووناکی به یانه له کاتی خۆره لاتن له به یانییه کی سامال، وهک پرووناکی بیگهردی پاش بارانه که گیای تازه له زه وییه وه ده هینیتته ده ره وه.» 5 «تایا ماله کم له لای خودا به م جۆره نییه؟ په یما تیکی هه تاهه تاینی له گه ل به ستوم، که له هه موو پروونکه وه ریگه پیک و مسۆگهره. نه ی هه موو پرزگاری و ئاره زوونیک ناهینیتته دی؟ 6 به لام به دکاران هه موویان وهک درک فریده درین، که به ده ست کۆنا کرینه وه. 7 هه رکه سیک که خۆی له درکه کان بدات، ئامیری ئاسن و داری پم به کارده هینیت؛ ئەمانه له شوینی خۆیاندای به ئاگر ده سووتین.» 8 ئەمانهش ناوی پالّه وانه کانی داودن: یوشیف به شه قه تی ته حکه مۆنی یه کیک بوو له سی پالّه وانه که ی تیو هیزی تاییه ت. نه و بوو به پرمه که ی له شه ریکدا هه شت سه د که سی کوشت. 9 پاش یوشیف، ئەلعازاری کوری دۆدایی نه حۆحی هه بوو، که یه کیک بوو له سی پالّه وانه که. نه و له پهس ده ممیم له گه ل داود بوو، کاتیک گالته ی به و فه له ستییانه کرد که بۆ جه نگ کۆبوونه وه، پیاوانی ئیسرائیلیش پاشه کشیان کرد. 10 نه و هه ستا و هه تا ده ستی شل بوو له فه له ستییه کانی دا، ده ستی به شمشیره که یه وه نووسا و یه زدانیش له و پرۆزه دا پرزگارییه کی گه وره ی ته نجام دا. کاتیک

له شکره که شی بۆ لای ئەلعازار گەرانەوه هیچ نەما بوو تەنھا تالانکردن نەبێت. 11 پاش ئەلعازاریش، شەمما کۆری ئاگی هاراری دیت. کاتییک فەلەستییەکان لەشکریان لە شوینی پەلە نیسکیندا کۆکردەوه، لەشکری ئیسرائیل لەبەردەم فەلەستییەکاندا هەلات. 12 بەلام شەمما لەناوەراستی پەلە نیسکە کەدا پراوەستا و بەرگری کرد و لە فەلەستییەکانی دا، یەزدانیش سەرکەوتنیکی گەورە پێ بەخشی. 13 سێ پالەوانی هەلبژاردە لە ریزی سێ پالەوانەکی هیزی تاییەت لە وەرزێ دروینەدا دا بەزین بۆ لای داود لە ئەشکەوتی عەدولام، لەشکری فەلەستییەکانیش لە دۆلی رفايم دامەزرا بوون. 14 لەو کاتەدا داود لە قەلا کە بوو، سەربازگی فەلەستییەکانیش لە بێت لەحم بوو. 15 داود ئاھی هەلکیشا و گوئی: «خۆزگە کە سێک لە بیرەکی لای دەروازەکی بێت لەحم ئاوی بۆ دەهێنم!» 16 ئیتر سێ پالەوانەکی هینی ئوردوگی فەلەستییەکانیان بەزاند و لە بیرەکی بێت لەحمەوه ئەوهی لەلای دەروازەکیە ئاویان هەلکیشا و هەلیانگرت، هینیان بۆ داود، ئەویش نەبوست یخواتەوه، بەلکو وەک پێشکەشکراویک بۆ یەزدان رشتی. 17 گوئی: «ئەم یەزدان، لە من بەدوور بێت ئەمە بکەم. ئەمە خوینی ئەو پیاوانەکیە کە ژبانی خۆیان خستە مەترسییەوه.» لەبەر ئەوه داود نەبوست یخواتەوه. ئەمانە چەند نمونەیک بوون لە ئازایەتیەکانی سێ پالەوانەکی. 18 ئەبێشە ی برای یۆئاب، کۆری چەرویاش رابەری سێ پالەوانەکی هیزی تاییەت بوو. ئەو بەرپەکی لەگەڵ سێ سەد کەس جەنگا و کوشتنی، وەک سێ پالەوانەکی ناوبانگی هەبوو. 19 ئایا ئەو زیاتر لە سێ پالەوانەکی ریزی ئی نەدەگیرا؟ ئەو بوو بە فرماندەیان، بەلام ناوبانگی نەدەگەبێتە سێبەکی یەکەم. 20 بەنایای کۆری یەھوئاداعی خەلکی قەچقەیل کۆریکی بەجەرگ بوو، زۆر قارەمانییتی نواندبوو. هەر ئەو لە دوو شێرە پیاوێکی مۆتابی دا، هەروەها لە رۆژیکی بەفردا دا بەزێه ناو چالیک و شیرینی کوشت. 21 ئەویش بوو کە لە پیاویکی میسری زەبەلاحی دا، پیاوێکی میسریەکی ریمیکی بەدەستەوه بوو، بەنایاش بەگۆچانیکەوه بۆی دا بەزێه. رپەکی لە دەستی میسریەکی رفاوند و بەرپەکی خۆی کوشتی. 22 ئەمانە چەند نمونەیک بوون لە ئازایەتیەکانی بەنایای کۆری یەھوئاداع، وەک سێ پالەوانەکی ناوبانگی پەیدا کرد. 23 لە سێ پالەوانەکی زیاتر ریزی ئی دەگیرا، بەلام

ناوبانگى نەگەيشتە سىيەكە، ئىتر داود كىرپىيە بەرپىسى پاسەوانەكانى خۆى.
 24 ئەمانە لە رىزى سى پالەوانەكە بوون: عەسايىلى بىرلىك يۇتاب، ئىلحانانى
 كورى دۆدۆى يىت لەجى، 25 شەمىي حەرۆدى، ئەلىقاي حەرۆدى،
 26 حەلەچى پەلتى، عىراى كورى عىقىشى تەقوعى، 27 ئەبىعەزەرى
 عەناتۆتى، مەفونەيى حوشاتى، 28 چەلمۆنى ئەجۆجى، مەهەرەيى نەتوفايى،
 29 خىلەدى كورى بەعەناي نەتوفايى، ئىتەيى كورى رىقەيى كە خەلگى
 گىشەيى بنىامين، 30 بەنايى پىرعانۆنى، هىدەيى لە شىوەكانى گەشەو، 31
 ئەبىعەلئۆنى عەرقاتى، عەزماقەيى بەرحومى، 32 ئەلىعەبى شەعەلئۆنى،
 كورەكانى ياشىن، يۇناتانى كورى 33 شەمىي هارارى، ئەحىامى كورى
 شارارى هارارى، 34 ئەلىفەلەتى كورى ئەسەبەيى مەعكاتى، ئەلىعەمى
 كورى ئەحىتوفەلى گىلۆنى، 35 حەسروى كارمەلى، پەعەرەيى ئەربى،
 36 يەگلى كورى ناتانى چۇقائى، كورى هەگرى، 37 چەلەقى مەمۆنى،
 نەحەرەيى بىئىرۆتى كە هەلگى تىفاقەكانى يۇتابى كورى چەرويا بوو، 38
 عىراى يەترى، گارىقى يەترى و 39 ئورىيى حىتى. هەمويان سى و حەوت
 كەس بوون.

24 دووبارە توورەيى يەزدان لە ئىسرائىل جۇشا و داودى لى هاندان
 و فەرموى: «پرو سەرزىمىرى ئىسرائىل و يەھودا بىكە»، 2 پاشا بە يۇتاب
 و بەو فەرماندانەيى سوپايى گوت كە لەلاي بوون: «ئىستا بەناو هەموو
 ھۆزەكانى ئىسرائىلدا بگەرپىن، لە دانەو هەتا بىرى شابەخ، جەنگاويران
 تۆمار بىكەن بۆ ئەوئەي ژمارەيان بزانم»، 3 يۇتابىش بە پاشايى گوت: «با
 يەزدانى پەرورەدگار ت جەنگاويران سەد ئەوئەندە زياتر بىكات و پاشايى
 گەورەم بە چاوى خۆى ئەوئە بىنىت، بەلام بۆچى پاشايى گەورەم ئەم
 كارەيى پى باشە؟» 4 لەگەل ئەوئەشدا پاشا بىپارەكەيى خۆى بەسەر يۇتاب
 و سەر كەدەكانى سوپادا سەپاند، ئىتر ئەوان لە بەردەم پاشا چوونە دەرەو
 تاوئەكو جەنگاويرانى ئىسرائىل تۆمار بىكەن. 5 دواي ئەوئەي لە پروبارى
 ئوردون پەرىنەو، لە نىزىكى عەرۆعەر لەلاي باشورى شارۆچكەكە كە لەناو
 دەر بەندەكەيە چادريان هەلدا. پاشان چوونە ناو خاكى گاد و دواي ئەوئەش
 بەردەوام بوون هەتا شارۆچكەيى يەغزىر. 6 پاشان چوونە گلەاد و ناوچەيى
 تەحىم خۆدشى و ئىنجا چوونە دان يەعەن و سوورانەوئە بۆ سەپدا. 7 دواي

ئەو چوونە قەلای سور و هەموو شاروچکەکانی حیثی و کەنعانیەکان. لە
 کۆتاییدا چوونە نەقەبی یەهودا بۆ بیرى شابهع. 8 بەناو هەموو خاکە کەدا
 گەپان و دوای تۆمانگ و بیست پرۆژ گەرانەو تۆرشەلیم. 9 یۆتاب
 ئەنجای سەرژمێریە کەى دایە پاشا: لە ئیسرائیل هەشت سەد هەزار پیاوی بە
 توانا لە بەکارهێنانی شمشیر هەبوون، لە یەهوداش پینج سەد هەزار هەبوون.
 10 پاش سەرژمێریکردنی گەل، داود تووشی ئازاری وێژدان بوو، بە یەزدانی
 گوت: «زۆر گوناھم کرد لەوێ کە کردم. ئیستاش ئەى یەزدان، لە
 تاوانی خزمەتکارە کەت خۆشە، چونکە رەفتاریکی زۆر گیلانەم کرد.» 11
 پێش ئەوێ داود بەیانی لە خەو هەستیت، فەرماشتی یەزدان بۆ گادی
 پێغەمبەر هاتبوو، ئەوێ پەیاى خودای بە داود رادەگەیاندا، پێی فەرموو بوو:
 12 «پرۆ بە داود بێ:» یەزدان ئەمە دەفەرمویت: من سێ هەلبژاردە دەخەمە
 بەردەمت و تۆش یەکیان هەلبژیرە بۆ ئەوێ جێبەجێ بەکم لەسەرت.»
 13 ئیتر گاد چوو بۆ لای داود و پێی گوت: «تایا لە خاکە کەتدا سێ سال
 قاتوقریت بەسەریت؟ یان سێ مانگ لە بەردەم دوژمنە کانت هەلبییت و
 ئەوانیش راوت بنین؟ یان سێ پرۆژ دەرد لە خاکە کەتدا بلاو بییتەو؟ ئیستا
 بزانه و ببینه، چی وەلامی خودا بدەمەو کە منى ناردوو.» 14 داودیش
 بە گادی گوت: «زۆر لە تەنگانە دام، با بەکوینە دەستی یەزدان، چونکە
 ئەو بەزەبی زۆرە، بەلام با نەکوینە ژێر دەستی مرۆفەو.» 15 لەبەر ئەو
 یەزدان لە بەیانیهو هەتا کاتی دیاریکراو دەردی خستە ناو ئیسرائیلەو، ئیتر
 لە دانەو هەتا بیرى شابهع حەفتا هەزار پیاو مردن. 16 فریشتە کە دەستی بۆ
 تۆرشەلیم درێژکرد بۆ ئەوێ وێرانی بکات، بەلام یەزدان کارەساتە کەى
 پراگرت، بەو فریشتە یەى فەرموو کە گەلى لەناو دەبرد: «بەسە! ئیستا دەست
 هەلبگره!» لەو کاتەدا فریشتە کەى یەزدان لەسەر جۆخینە کەى ئەرەونای
 یەبوسى بوو. 17 کاتیک داود فریشتە لەناو بەرە کەى گەلى بینی، بە یەزدانی
 گوت: «من گوناھ و تاوانم کردوو، بەلام ئەم مەرانە چیان کردوو؟
 تکایە با سزا کەت بۆ من و بنەمالە کم بییت.» 18 لەو پرۆژەدا گاد چوو
 بۆ لای داود و پێی گوت: «سەر بەکوو و لەسەر جۆخینە کەى ئەرەونای
 یەبوسى قوربانگایە ک بۆ یەزدان دا بمەزینە.» 19 داودیش بە پێی قسە کەى
 گاد، هەرە ک یەزدان فەرمانی دا بوو سەرکەوت. 20 کاتیک ئەرەونا

تەماشای کرد و بینی و پاشا و خزمەتکارەکانی دینە لای، ئەرەونا چووه
دەرەو، کپتۆشی بۆ پاشا برد و سەری خستە سەر زەوی. 21 ئەرەونا
گوتی: «پاشای گەرەم بۆچی هاتوووە بۆ لای خزمەتکارەکی؟» داودیش
گوتی: «بۆ ئەوەی جۆخینە کەت لێ بکرم تا کو قوربانگایەکی بۆ یەزدان بنیاد
بنێم و دەرە کە لە کۆل گەل بێتەو.» 22 ئەرەوناش بە داودی گوت:
«با پاشای گەرەم ئەوەی بە لایەو بە باشە بیبات و بیکاتە قوربانی. تەماشای
بکە. ئەو گە بۆ قوربانی سووتاندن و جەنجەر و نیری گایەکان بۆ دار. 23
ئەو پاشا، ئەرەونای خواوەنیان هەمووی دەداتە پاشا.» هەرەو هەرەو ئەرەونا
بە پاشای گوت: «یەزدانی پەرورەدگارت لێت پرازی بێت.» 24 بەلام
پاشا بە ئەرەونای گوت: «نەخێر، بەلکو بە نرخ لە تۆی دەکرم و قوربانی
سووتاندنی بە خۆپراپی بۆ یەزدانی پەرورەدگارم سەر ناخەم.» لەبەر ئەوە
داود جۆخینە کە و گایەکانی بە پەنجاشاقل زیو کپی. 25 داود لەوئ
قوربانگایەکی بۆ یەزدان بنیاد نا و قوربانی سووتاندن و قوربانی هاوبەشی
سەر خست. ئیتر یەزدانیش لەبەر خاکە کە وەلامی دایەو و دەرە کە لە
ئیسرائیل دوورکەوتەو.

یه کهم پاشایان

1 داودی پاشا پیر بوو و ته مهنی گه وره بوو، هر چه ننده به جلو بهرگه دایانده پوښی گهرم نه ده بووه وه. **2** ئینجا خزمه تکاره کانی پینان گوت: «با به دوای چکیکی پاکیزه دا بگه رین و بی پین بؤ پاشای گه وره مان، تا کو خزمه تی پاشا بکات و بایه خی پیدات، له باوه شیدا پال بکه ویت، هه تا پاشای گه وره مان گهرم بیته وه.» **3** ئینجا له هه موو ناوچه کانی ئیسراییل به دوای چکیکی جواندا گهران، ته پیشه گی شوئیمیان دوز بیه وه و بؤ پاشایان هینا. **4** کچه که زور جوان بوو، چاودیری پاشای ده کرد و خزمه تی ده کرد، به لام پاشا له گه لی جووت نه بوو. **5** ته دؤنیای کوری داود که له هه گیسو ژنی بوو، راست بووه وه و گوتی: «من ده بیه پاشا.» گالیسکه و ته سپ سواری بؤ خوی ناماده کرد، له گه ل په نجا پیاو که له پیشیه وه رایانده کرد. **6** باوکی هیچ کاتیک سه رزه نشتی نه کرد بوو و پی بلیت: «بؤچی وات کردووه؟» هه روه ها زور قوز بوو. له دوای ته بشالوم له دایک بیوو. **7** ته دؤنیا له گه ل یوئانی کوری چه رویا و ته بیاتاری کاهین قسه ی کرد، ته وائیش پشتگیر بیان کرد. **8** به لام سادوقی کاهین و به نایای کوری یه هؤیاداع و ناتانی پیغه مبه ر و شیمی و رپعی و پالنه وانه کانی داود، له گه ل ته دؤنیا نه بوون. **9** ئیتر ته دؤنیا له لای به ردی زوجه له ت ته وه ی له ته نیشتی کانی رۆگیله، مه ر و مانگا و گویره که ی قه له وی سه ربری. هه موو برا کانی، واته کوره کانی پاشا، له گه ل هه موو پیاوانی یه هودا که خزمه تکاری پاشا بوون بانگه یشتی کردن. **10** به لام ناتانی پیغه مبه ر و به نایا و پالنه وانه کان و سلیمانی برای بانگه یشت نه کرد. **11** پاشان ناتان به به تشه به عی دایکی سلیمانی گوت: «نه تیستوه که ته دؤنیای کوری هه گیس بووه ته پاشا و داودی گه وره شمان به مه نازانیت؟ **12** ئیستاش وهره ناموژگارییه کی باشت بکه م، تا کو گیانی خوت و گیانی سلیمانی کورت پیار یزیت. **13** برؤ ژووره وه بؤ لای داودی پاشا و پی بلی: «ته ی پاشای گه وره م، ئایا تو سویتدت بؤ که نیه که ت نه خوارد و گوت، که سلیمانی کورت له دوای خوت ده بیته پاشا، ته و له سه ر ته خته که ت داده نیشیت؟ ئیتر بؤچی ته دؤنیا بووه ته پاشا؟» **14** له و کاته دا که تو هیشتا له وی قسه له گه ل پاشا ده کهیت، من له دوای تووه دیمه ژووره و پشتگیری له قسه که ت ده که م.» **15** پاش ته وه به تشه به ع چوو بؤ لای پاشا له

ژووری نوستنه کهی، پاشا زور پیر بیوو، ئەبیشەگی شونیش خزمەتی پاشای دەکرد. 16 بەتەشەبەع بەچۆکدا هات و کپتۆشی بۆ پاشا برد. پاشاش یی گوت: «چیت دەوی؟» 17 ئەویش یی گوت: «گەرەم تۆ سویندت بە یەزدانی پەروردگارت خوارد بۆ کەنیزە کەت و گوتت کە سلیمانی کورت لەدوای خۆت دەبێتە پاشا، ئەو لەسەر تەختە کەت دادەنیشیت. 18 ئەی پاشای گەرەم، بەلام وا ئەدۆنیا بوووە تە پاشا، تۆش لەوە بێتاگی. 19 ئەو گا و دابەستە و مەپریکی زوری سەرپرپو، هەموو کورەکانی پاشا و ئەبیاتاری کاهین و یۆتانی فەرماندەیی گشتی سوپای بانگهێشت کردوو، بەلام سلیمانی خزمەتکاری تۆی بانگهێشت نەکردوو. 20 ئەی پاشای گەرەم، هەموو ئیسرائیل چاوەرپی تۆ دەکەن بۆ ئەوێ پێیان رابگەیه نیت کێ لەدوای پاشای گەرەم لەسەر تەختە کەی دادەنیشیت. 21 ئەگینا کاتیک پاشای گەرەم لەگەڵ باوباپیرانی سەری نایەو، من و سلیمانی کورم بە تاوانبار هەژماری دەکرین.» 22 هێشتا ئەو قەسە لەگەڵ پاشا دەکرد، ناتانی پێغەمبەر هات. 23 بە پاشایان راگەیان و گوتیان: «ناتانی پێغەمبەر لێرە.» ئینجا چوو ژووورەو بۆ بەردەم پاشا، کپتۆشی بۆ پاشا برد و سەری خستە سەر زەوی. 24 ناتان گوتی: «پاشای گەرەم، ئایا تۆ راتگەیاندوو کە ئەدۆنیا لەپاش تۆ دەبێتە پاشا، ئەو لەسەر تەختە کەت دادەنیشیت؟» 25 ئەو ئەمرۆ چوو خوارەو، گا و دابەستە و مەپریکی زوری سەرپرپو. هەموو کورانی پاشا و سەرکردەکانی سوپا و ئەبیاتاری کاهینی بانگهێشت کردوو. ئیستا لەبەردەمی ئەو دەخۆن و دەخۆنەو و دەلێن: «بۆ ئەدۆنیای پاشا!» 26 بەلام منی خزمەتکارت و سادۆقی کاهین و بەنایای کوری یەھۆیاداع و سلیمانی خزمەتکاری تۆی بانگهێشت نەکردوو. 27 ئایا ئەم کارە لەلای پاشای گەرەمەووە؟ ئەی بە خزمەتکارانی خۆت نەفەرموو کێ لەدوای پاشای گەرەم لەسەر تەختە کەی دادەنیشیت؟» 28 داودی پاشا وەلامی دایەو و گوتی: «بەتەشەبەعم بۆ بانگ بکەن.» ئەویش هاتە ژووورەو بۆ لای پاشا، لەبەردەم پاشا راووستا. 29 ئینجا پاشا سویندی خوارد: «بە یەزدانی زیندوو، ئەوێ گێانی منی لە هەموو تەنگانەیک دەرباز کرد، 30 ئەمرۆ هەرۆک ئەو دەکەم کە چۆن بە یەزدانی پەروردگاری ئیسرائیل سویندم بۆ خواردی و گوتم، کە سلیمانی کورت لەپاش من

ده بیته پاشا، ئەو لە شوینی من لەسەر تەختە کەم دادەنیشییت.» 31 بەتشی بەع
 سەری دانەواند و کپتۆشی بۆ پاشا برد و گوتی: «بژی داودی پاشای
 گەورەم، بۆ هەتاهەتایه!» 32 داودی پاشا گوتی: «سادوۆقی کاهین و ناتانی
 پیغەمبەر و بەنایای کۆری یەهۆیاداعم بۆ بانگ بکەن.» ئەوانیش هاتنە
 ژوورەووە بۆ بەردەم پاشا. 33 پاشا یی گوتن: «خزمەتکارەکانی گەورەتان
 لە گەل خۆتان بێن، سلیمانی کورم سواری هیستەرە کە ی خۆم بکەن و بیبەنە
 خوارەووە بۆ گیخۆن. 34 با سادوۆقی کاهین و ناتانی پیغەمبەر لەوێ وەک
 پاشای ئیسرائیل دەستینیشانی بکەن، فوو بە کەرەنادا بکەن و بلین: «بژی
 سلیمانی پاشا!» 35 ئینجا لە دوای ئەووە سەر بکەون، ئەویش دیت و لەسەر
 تەختە کەم دادەنیشییت، لە شوینی من دە بیته پاشا. من فرمانم داووە ئەو
 بیته فرمانزەوای ئیسرائیل و یەهودا.» 36 بەنایای کۆری یەهۆیاداع
 وەلامی پاشای دایەووە و گوتی: «ئامین! با یەزدان، خودای پاشای گەورەم
 ئەمە بکات. 37 هەر وەک چۆن یەزدان لە گەل پاشای گەورەم بوو، بەو
 شیوەیەش لە گەل سلیمانیش بیته، تەختە کەشی لە تەختی داودی پاشای
 گەورەم مەزنتر بکات!» 38 ئیتر سادوۆقی کاهین و ناتانی پیغەمبەر و بەنایای
 کۆری یەهۆیاداع و کریتی و پەلەتییەکان چوونە خوارەووە، سلیمانیان
 سواری هیستەرە کە ی داودی پاشا کرد و بردیانە گیخۆن. 39 سادوۆقی کاهین
 قۆچە زەیتە کە ی لە چادرە کەووە برد و سلیمانی پێ دەستینیشان کرد، ئینجا
 فوویان بە کەرەنادا کرد، هەموو گەل گوتیان: «بژی سلیمانی پاشا!» 40
 هەموو گەل لە دوای ئەو سەرکەوتن. گەل شمشالیان لێدەدا و زۆر دلخۆش
 بوون، زەوی لە بەر دەنگیان دە لەرزێ. 41 ئە دۇنیا و هەموو بانگهێشتکراوان،
 ئەوانە ی لە گەل بوون، پاش ئەو ی لە خواردن بوونەووە گوتیان لە دەنگی
 ئەوان بوو. یۆتاب گوتی لە دەنگی کەرەنا کە بوو و گوتی: «ئەو دەنگە
 دەنگە چیبە لە شارەووە دیت؟» 42 کاتیک هیشتا قسە ی دە کرد، یۆناتانی
 کۆری ئە بیاتاری کاهین هات، ئە دۇنیاش گوتی: «وەرە، چونکە تو پیاویکی
 چاکیت، دیارە مژدە ی خۆشیت هیناوە.» 43 یۆناتانی پاشا وەلامی دایەووە و
 بە ئە دۇنیای گوت: «بە پیغەوانەووە! داودی پاشای گەورەمان، سلیمانی
 کردە پاشا. 44 پاشاش سادوۆقی کاهین و ناتانی پیغەمبەر و بەنایای کۆری
 یەهۆیاداع و کریتی و پەلەتییەکانی لە گەل ناردووە، سواری هیستەرە کە ی

پاشایان کردوووه. 45 سادوقی کاهین و ناتانی پیغه مبه ریش له گیحون به پاشا ده ستینیشانیان کردوووه، له وئشه وه به خوشیه وه سه رکه وتون و شار خرؤشاوه، ئەمه ئەو دەنگه یه که گویتان لپی ده بیئت. 46 ههروه ها سلیمان له سه ر ته ختی پاشایه تیه که دانیشتوووه. 47 خزمه تکارانی پاشاش بو پیرۆزبایی له داودی پاشای گه وره مان هاتن و گویتان: «با خودا کت ناوی سلیمان له ناوی تو ناودار تر بکات، ته خته که شی له ته خته که ی تو مه زتر بکات!» پاشا له سه ر قه ره ویله که ی کپتوشی برد. 48 پاشا گوئی: «ستایش بو یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل، ئەوه ی ئەمرۆ که سیکی پنداوم که له سه ر ته خته که م دانیشتیت و چاوه کانیشم ده بیینیت.» 49 لیره دا هه موو ئەوانه ی ئەدۆنیا بانگی کردبوون تۆقین و هه ستان، هه ریه که به پرینگای خویدا رویشت. 50 ئەدۆنیاش له سلیمان ترسا، هه ستا و چوو ده ستی به قۆچه کانی قوربانگا که وه گرت. 51 ئینجا به سلیمان را گه یه ترا: «ئەوه تا ئەدۆنیا له سلیمانی پاشا ده ترسیت، ده ستی به قۆچه کانی قوربانگا که وه گرتوه و ده لیت:» با ئەمرۆ سلیمانی پاشا سویندم بو بخوات که خزمه تکاره که ی به شمشیر نا کوژیت.» 52 سلیمانیش گوئی: «ئەگه ر پیاویکی چاک بیئت، تاله موویکی قزی نا که ویته سه ر زه وی، به لام ئەگه ر خراپه ی تیدا بینرا، ئەوا ده کوژیت.» 53 ئینجا سلیمانی پاشا ناردی و ئەدۆنیایان له قوربانگا که وه هینایه خوا ره وه، ئەویش هات و کپتوشی بو سلیمانی پاشا برد، سلیمانیش یچی گوئی: «پرۆوه ماله که ی خۆت.»

2 کاتییک ته مه نی داود له مردن تریک بووه وه، داود ئەرکی به سلیمانی کوری سپارد و گوئی: 2 «من به و پرینگایه دا ده پرۆم که هه موو گیانیکی زیندووی سه ر زه وی پێیدا ده پروات، جا به هیز به و مه رده به. 3 ئەوه به جیبینه که پێوسته بو یه زدانی په روه ردگارت به جیبینه تریت: پرینگا کانی ئەو بگه بهر، فه رز و فه رمان و حوکم و یاسا کانی به جیبینه، ههروه ک له ته وراتی موسادا نووسراوه، بو ئەوه ی سه رکه وتوو بیت له هه ر شتییک که ده یکه یت و بو هه رکو پیه ک که ده رویت. 4 ئەمه بکه تا وه کو یه زدان ئەو به لینه ی خۆی به یینیه دی که به منی دا:» ئەگه ر نه وه کانت په وشتی خویان پیاریزن، به وه ی به دلسۆزی و به هه موو دل و هه موو گیانیه وه دۆستایه تیم بکن، له سه ر ته ختی ئیسرائیل پیاو له تو نابریته وه.» 5 «ههروه ها تو خۆت ئەوه ده زانیت

که یوئابی کوری چه رویا یی کردم، چی به دوو فرماندهی گشتی سوپای
 ئیسرائیل کرد، نه بنیری کوری نیر و عه ماسای کوری یه تهر. له کاتی ناشتی
 نه وانی کوشت، به و خوینه پشتینه که ی که مەری و پیللاوه کانی یی سوور
 کرد. 6 ئینجا به دانایی خۆت بکه و مه هیله به ئارامیه وه مووه سپیه کانی بو
 ناو جیهانی مردووان شوور بیته وه. (Sheol h7585) 7 «به لام چا که له گه ل
 کورانی بهرزیه یی گلغادی بکه، با له تیو ته وانه بن که له سهر خوانه که ت
 نان ده خۆن، چونکه کاتیک له ده ست ته بشالۆمی برات هه لاتم پشتیوانیان
 لیکردم. 8 «له بیرت بیت شیمی کوری گیرای بنیامینی خه لکی به حوریم
 له گه ل تودایه، نه و پرۆزه ی که بو مه حه نه یم چووم نه و به توندی نه فره تی
 لیکردم. کاتیک بو پیشواز یکردنم هاته خواره وه بو رووباری ئوردون، به
 یه زدان سویندم بو خوارد و گوتم: «به شمشیر ناتکوژم»؛ 9 به لام ئیستا یی تاوانی
 مه که. تو پیاویکی دانایت و ده زانیت چی لی ده که یه، مووه سپیه کانی به
 خوینه وه بخه ره ناو جیهانی مردووان.» (Sheol h7585) 10 ئینجا داود له گه ل
 باو با پیرانی سه ری نایه وه و له شاری داود نیرزا. 11 نه و ماوه یه ش که داود
 پاشایه تی ئیسرائیلی کرد چل سال بوو، حه وت سال له حه برۆن و سی و
 سی سالیس له تور شه لیم پاشایه تی کرد. 12 ئیتر سلیمان له سهر ته خته که ی
 داودی باوکی دانیشت و پاشایه تییه که ی به باشی چه سپا و جیگیر بوو. 13
 پاشان نه دۆنیای کوری هه گیس چوو بو لای به تشه به عی دایکی سلیمان و
 نه ویش لی پرسی: «تایا بو ناشتی هاتوویت؟» وه لامی دایه وه: «بو ناشتی.» 14
 پاشان یی گوت: «قسه یه کم له گه لت هه یه.» نه ویش گوتی: «فه رموو.»
 15 ئینجا گوتی: «تو ده زانیت پاشایه تییه که هی من بوو، هه موو ئیسرائیل
 پروویان له من کرد هه تا بجه پاشا، به لام پاشایه تییه که گواسترایه وه و بووه
 هی برا که م، چونکه له لایه ن یه زدانه وه بووه هی نه و. 16 ئیستاش یه ک
 داوا کاریم لیت هه یه، ره تی مه که ره وه.» نه ویش یی گوت: «فه رموو.»
 17 گوتی: «به سلیمانی پاشا یلی، چونکه نه و قسه ی تو ره ت ناکاته وه،
 با نه بیه گی شو نیم پیدات بیته ژم.» 18 به تشه به عیش گوتی: «باشه،
 من ده رباره ی تو قسه له گه ل پاشا ده که م.» 19 ئینجا به تشه به ع چوو
 ژوو ره وه بو لای سلیمانی پاشا بو نه وه ی ده رباره ی نه دۆنیا قسه ی له گه ل
 بکات. پاشا بو پیشواز یکردنی هه ستا، کرتوشی بو برد و له سهر ته خته که ی

دانیشتەو، تەختیکیشی بۆ شازنی دایک دانا، ئەویش لە لای راستیەو دە نایشت. 20 گوتی: «داوا کارییەکی بچکۆلەم لیت ھەبە و قسە کەم رەت مە کەرەو،» پاشاش پێی گوت: «دایکە، داوا بکە، چونکە من قسە ی تۆ رەت نا کەمەو،» 21 ئەویش گوتی: «ئە بێشەگی شونیی بە ئە دۆنیای برات، ھەتا بێتە ژنی.» 22 سلیمان پاشاش وە لای دایکی دایەو و گوتی: «بۆچی داوا ی ئە بێشەگی شونیی بۆ ئە دۆنیا دە کەیت؟ و اتا داوا ی پاشایە تیە کە ی بۆ دە کە ی، چونکە ئە و برامە و لە من گەورە ترە، پاشایە تیە کە بۆ ئە و ئە بیاتاری کاهین و یۆتابی کوری چەرویا بێت!» 23 ئینجا سلیمانی پاشا سویندی بە یەزدان خوارد و گوتی: «با خودا توندترین سزام بدات، ئە گەر ئە دۆنیا بە ژبانی باجی ئەم داوا کارییە نە دات! 24 ئیستاش، بە یەزدانی زیندوو ئەو ی جیگیری کردم و لە سەر تەختی داودی باوکم داینام، ئەو ی ھەرە ک چۆن بە ئینی دابوو ئاوا مالی بۆ دروست کردم، ئە مرۆ ئە دۆنیا دە مریت!» 25 سلیمانی پاشا فەرمانی بە بە نایای کوری یە ھۆیاداع کرد، ئەویش بە سەر ئە دۆنیایدا دا و مرد. 26 ئینجا پاشا بە ئە بیاتاری کاهینی گوت: «پرۆ بۆ کێلگە کانت لە عە ناتۆت، چونکە تۆ شایانی سزای مردنیت، بە لام من ئە مرۆ ناتکوژم، چونکە تۆ سندوقی یەزدانی بالادە ستت لە پیش داودی باوکم ھەلە گرت، تۆ لە ھەموو ماندوو بوونە کانی باوکم بە شدار بوویت.» 27 جا سلیمان ئە بیاتاری لە کاهینی بۆ یەزدان دەر کرد، بۆ ھینانە دی فەرماشتی یەزدان، ئەو ی لە شیلۆ دەر بارە ی بنە مالە ی عیلى گوتبووی. 28 کاتیک ھەوالە کە گە بشتە یۆتاب، ھەلات بۆ ناو چادری یەزدان و دەستی بە قوچە کانی قوربانگا کەو و گرت، چونکە دەستی لە گەل ئە دۆنیا تیکەل کردبوو، نە ک ئە بشالۆم. 29 بە سلیمانی پاشا پرا گە بە نرا کە یۆتاب ھەلاتوو بۆ ناو چادری یەزدان و وا لە تە نیشت قوربانگا کە یە. ئینجا سلیمان بە نایای کوری یە ھۆیاداعی نارد و پێی گوت: «پرۆ و بیکۆژە!» 30 بە نایاش ھاتە ناو چادری یەزدان و پێی گوت: «پاشا دە لیت: "وەرە دەرەو!"» ئەویش گوتی: «نە خیر، بە لکو لیرە دە مر،» بە نایاش وە لای بۆ پاشا گە ران دەو و گوتی یۆتاب ئاوا ی گوت و ئاوا وە لای دامەو. 31 پاشاش فەرمانی بە بە نایا کرد: «ئەو بە کە گوتی، بیکۆژە و بێنێژە، ئە و خوینە بیتاوانە لە سەر خۆم و مالی باوکم لابە کە یۆتاب پرستی. 32 یەزدان خوینی خزی خستە ئە ستۆی خزی، لە بەر ئەو ی ھیرشی

کرده سەر دوو پیاوی له خۆی راستودروستتر و چاکتر، بهی زانیاری داودی باوكم ئەوانی به شمشیر كوشت. ئەوانیش ئەبیری كۆری نیری فەرماندهی گشتی سوپای ئیسرائیل و عه ماسای كۆری به تهری فەرماندهی گشتی سوپای یه هودا بوون. 33 با هه تاهه تایه خوینه كه یان له ئەستۆی یۆتاب و نهوه كانی ییت، بۆ داود و نهوه كانی و ماله كهی و تهخته كه شی هه تاهه تایه له لایه ن یه زدانه وه ئاشتیان بۆ ده ییت. 34 له بهر ئەوه به نایای كۆری یه هۆیاداع چوو به سه ر یۆتابی دادا و كوشتی، له ماله كهی خۆی له ده شتوده ر ناشتی. 35 پاشاش به نایای كۆری یه هۆیاداعی له جیی یۆتاب له سه ر سوپا دانا، هه روه ها پاشا سادۆقی كاهینی له جیی ئەبیاتار دانا. 36 ئینجا پاشا به دوا ی شیمعیدا نارد، بانگی كرد و پئی گوت: «له تۆرشه لیم مائیک بۆ خۆت بنیاد بنی و له وی نیشه جی به، له ویه بۆ ئەم لا و ئەو لا ده رمه چوو. 37 باش بزانه، ئەو پرۆزه ی بچیته ده ره وه و له دۆلی قذرۆن پیه رپته وه ئەوا بیگومان ده مریت، خوینی خوشت له ئەستۆی خۆت ده ییت.» 38 شیمعیش به پاشای گوت: «ئەم قسه یه باشه، ئەوه ی پاشای گه وره م گوتی، خزمه تکاره كه ت وا ده كات.» ئیتر شیمی ماوه یه كی درێژ له تۆرشه لیم نیشه جی بوو. 39 به لام سێ سال دوا ی ئەوه، دوو كۆیله ی شیمی بۆ لای ئاخیشی كۆری مه عكای پاشای گه ت هه لاتن. جا به شیمعیان را گه یاند، «وا دوو كۆیله كه ت له گه تن.» 40 شیمعیش هه ستا و كورتانی له گویدرێژه كه ی به ست و چوو بۆ گه ت بۆ لای ئاخیش، بۆ گه ران به دوا ی كۆیله كانی. شیمی چوو هه ردوو كۆیله كه ی له گه ته وه هینایه وه. 41 ئینجا به سلیمان را گه یه نرا كه شیمی له تۆرشه لیمه وه چوو بۆ گه ت و گه راوه ته وه. 42 پاشاش ناردی و شیمی بانگكرد، پئی گوت: «ئە ی من به یه زدان سویتدم نه دایت، ئاگادارم نه كردیته وه و گوتم: "باش بزانه ئەو پرۆزه ی كه لێره بچیته ده ره وه و به ئەم لا و ئەو لا برۆیت، دلنیا به كه ده مریت"؟ تۆش ییت گوتم: "ئەم قسه یه باشه و گوپرایه لی ده بم." 43 ئە ی بۆچی سویتده كه ی یه زدان ت نه پاراست له گه ل ئەو فەرمانه ی فەرمانم پێكردیت؟» 44 هه روه ها پاشا به شیمی گوت: «تۆ هه موو ئەو خراپه یه ده زانیت كه دل ت ده زانیت، ئەوه ی ده ره ق به داودی باوکی منت كرد، یه زدانیش خراپه كه ت به سه ر خۆتا ده هینیته وه. 45 به لام سلیمانی پاشا به ره كه تدار ده كریت و ته ختی

داودیش ههتا ههتا به له بهرده م یه زدان جیگیر ده بیت.» 46 ئینجا پاشا
فرمانی به به نایای کوری یه هۆباداع کرد، تهویش چوو دهروه و به سه
شیمی دادا و مرد. پاشایه تیه کهش له دهستی سلیمان جیگیر بوو.

3 سلیمان خزمایه تی له گه ل فیرعه ونی پاشای میسر کرد و کچه که ی
فیرعه ونی هینا. کچه که ی برده شاری داود هه تا ته و کاته ی له بنیادانی
کۆشکه که ی و په رستگای یه زدان و شوورا که ی چوارده وری تۆرشه لیم
بووه وه. 2 له و کاته گه ل له نزرگه کانی سه ر به رزاییدا قوربانیان سه رده پری،
چونکه هه تا ته و پۆژانه په رستگایه ک بۆ ناوی یه زدان دروستنه کرابوو.
3 سلیمانیش خۆشه وستی بۆ یه زدان ده رپری به وه ی به یی فیرزه کانی
داودی باوکی ده رۆیشت، ته نها ته وه نه بیت که له نزرگه کانی سه ر به رزاییدا
قوربانی سه رده پری و بخووری ده سووتاند. 4 پاشا چوو بۆ گبعون هه تا
له وی قوربانی سه ر بپریت، چونکه ته وه گرنگترین نزرگه ی سه ر به رزایی
بوو، سلیمان هه زار قوربانی سووتاندنی سه رخسته سه ر ته و قوربانگایه.
5 له گبعون یه زدان له خه ونی شه ودا بۆ سلیمان ده رکه وت، خودا یی
فرموو: «داوا بکه چیت پی بده م؟» 6 سلیمانیش گوئی: «تۆ له گه ل
خزمه تکاره که ت، له گه ل داودی باوکم چا که ی گه وره ت کردوو، به و
شپوه به ی له به رده مت هه ل سوکه وتی کرد، به دلسۆزی و راستدروستی و
دلپاستی له گه لت. جا ته م چا که گه وره یه ت بۆ له به رچاو گرت و کورنکت
پیدا هه تا له سه ر ته خته که ی دابنیشیت وه ک ته مرۆ. 7 «ئاستاش ته ی
یه زدانی په روه ردگارم، تۆ خزمه تکاره که ت کردوو به پاشا له جی داودی
باوکم، منیش میرد مند الیکي بچووکم و شاره زاییم له رابه رایه تیکردن نییه. 8
خزمه تکاره که شت له تپو گه له که تدایه ته وه ی هه ل تباردوو و ته و گه له ش
گه لیکي زۆرن و له زۆریدا له ژماره نایه ن. 9 ئینجا دلپکی تیگه پشتوم پیده بۆ
ته وه ی فرمانزه وایه تی گه له که ت بکه م، تا کو جیاوازی بکه م له تیوان چا که
و خراپه، چونکه کئ ده توانیت فرمانزه وایه تی ته م گه له گه وره یه ت بکات؟»
10 ته م قسه یه له لای په روه ردگار باش بوو، که سلیمان داوا ی ته م شته ی
کرد. 11 ئینجا خودا یی فرموو: «له به ر ته وه ی نه رۆژگاری زۆرت داوا
کرد و نه ده وله مند ی بۆ خۆت و نه مه رگی دوژمنه کانت، به لکو دانایی له
جیبه جیکردنی داد په روه ریدا، 12 ته و من به یی داوا کاریه که ی تۆ ده که م.

دلئیکی وا دانات پئی ده به خشم شت لئیک جیا بکاته وه، که کس له مه و بهر
 وهک تۆ نه بوو بیئت و له داها تووشدا که سئیکی وهک تۆ هه لئا که و بیئت. 13
 ههروه ها ته وهی داواشت نه کردبوو پیم به خشیت، ده وه له مندی و پایه داری
 به جورئیک که به درئزایی ژیانته هیچ پیاوئیک له ناو پاشایان وهک تۆی
 نه بیئت. 14 جا ته گهر به ریگای مندا پرؤیت به وهی وهک داودی باوکت
 فررز و فه رمانه کانم به جییه بیئیت، درئزه به پرؤزگارته ده ده م». 15 که
 سلیمان هه ستا، زانی خه ونه، هاته تورشه لیم و له بهرده م سندوقی په یمانی
 په روه ردگار پراوه ستا و قوربانی سووتاندنی سه رخست و قوربانی هاو به شی
 پئشککش کرد، خواتئیکی بۆ هه موو خزمه تکاره کانی ساز کرد. 16 له و کاته دا
 دوو ژنی له شفرؤش هاتنه لای پاشا و له بهرده می پراوه ستان. 17 په کییک له
 ژنه کان گوئی: «ئه ی گه وره م، تکایه، من و ئه م ژنه له یهک مال ده ژن
 و من له و ماله مندالم بوو. 18 ته وه بوو له پرؤزی سئیه می له دایکی بوونی
 منداله کم ئه م ژنه ش مندالئیکی بوو، هه ردووو کان به تنها بووین و له ماله که
 هیچ که سئیکی دیکه مان له گه ل نه بوو، تنها هه ردووو کان له ماله که بووین. 19
 «شه وی کوره که ی ئه م ژنه مرد، له بهر ته وهی خوی به سه ریدا دابوو. 20
 ئیتر له نیوهی شه و هه ستا و کوره که ی منی له ته نیشتمه وه برد، که نیره که شت
 نوستبوو. کوره که ی منی له باوه شی کرد و کوره مردووو که شی له باوه شی
 من دانا. 21 بۆ به یانی که له خه و هه ستام هه تا شیر بده مه کوره کم ته ماشام
 کرد مردووو! به لام کاتئیک لئی ورد بوومه وه ته ماشام کرد ته وه ئه و کوره
 نییه که من بوومه.» 22 ژنه که ی دیکه یان گوئی: «نه خیر! زیندووو که کوری
 منه و مردووو که ش هی تویه!» ته مه شیان ده یگوت: «نه خیر! مردووو که هی
 تویه و زیندووو که هی منه!» به م شیویه له بهرده م پاشا ده مه قالییان کرد. 23
 پاشاش گوئی: «ئه میان ده لئیت ته مه کوره که ی منه زیندووو و کوره که ی تۆ
 مردووو، ته ویشیان ده لئیت نه خیر! کوره که ی تۆ مردووو و کوره که ی من
 زیندووو!» 24 پاشا گوئی: «شمشیرئکم بۆ بهین.» ته وایش شمشیرئکیان بۆ
 پاشا هینا. 25 پاشا گوئی: «منداله زیندووو که بکه نه دوو به ش، نیوهی بده نه
 یه کیکیان و نیوه که ی دیکه ش بده ن ته وی دیکه یان.» 26 ته و ژنه یان که
 کوره که ی زیندووو بوو له بهر ته وهی هه ناوی بۆ کوره که ی سووتا به پاشای
 گوت: «تکایه، گه وره م، منداله زیندووو که ی بده نی و مه ی کوژن!» به لام

ئەۋى دېكەيان گوتى: «نە بۇ من دە يىت و نە بۇ تۆ، بېكەنە دوو بەش!» 27
ئىنچا پاشا ۋە لامى دا يەۋە و گوتى: «كۆرە زىندوۋە كە بدەنە ژنى يە كەم و
مەيكوژن، ئەۋ دا يېكەنە.» 28 كاتتىك ھەموو ئىسرائىل ئەۋ پىرەيان
يىستەۋە كە پاشا دابوۋى، ترسيان لى نىشت، چونكە بېنېيان دانايى خودايى
تېدا بوو بۇ پەپرە و كىردنى داد پەروەرى.

4 ئىتر سلىمان پاشايەتى ھەموو ئىسرائىلى كرد. 2 ئەمانەش بالاتىن
كار بە دەستانى ئەۋ بوون: عەزەرياي كۆرى سادۇقى كاھىن، 3 ئەليخوۋرەف
ۋ ئاھىيا، دوو كۆرە كەى شېشا، خامەى نېنى بوون، يەھۇشافاى كۆرى
ئەھىلود، تۆماركار. 4 بەنايى كۆرى يەھۇياداعىش سوپاسالار، سادۇقى و
ئەبىتاتارىش ھەردوۋىكان كاھىن بوون. 5 عەزەرياي كۆرى ناتان سەرۋىكى
برىكارەكان و زەفودى كۆرى ناتان، كاھىن و ياوەرى پاشا بوون. 6 ئەھىشار
سەرپەرشىتبارى كۆشك، ئەدۆنبرامى كۆرى عەبدا سەرپەرشىتبارى كارى
پىنگارى بوو. 7 ھەروەھا سلىمان دواز دە برىكارى لەسەر ھەموو ئىسرائىل
ھەبو، ئازوۋوقەيان بۇ پاشا و مالە كەى دابىن دە كرد و سالى مانگىك لەسەر
ھەرى كەيان بوو بۇ دابىن كىردنى ئازوۋوقە. 8 ئەمانەش ناۋە كاتيانە: بەن حور
لە ناۋچە شاخاۋىيەكانى ئەفرايم. 9 بەن دەقەر لە ماقەچ و شەعەلثىم و
يىت شەمەش و ئىلۋن يىت خانان. 10 بەن حەسەد لە ئەروپوت، سۆكۆ
ۋ ھەموو خاكى حىفەر سەر بە ئەۋ بوو. 11 بەن ئەبىناداب لە ھەموو
بەرزايەكانى دۆردا، تافەتى كچى سلىمانىش بوو ژنى. 12 بەعەناى كۆرى
ئەھىلود، تەعەنك و مەگىدۆ ۋ ھەموو يىت شان ئەۋەى لە تەنىشت چەرەتەنە
لە خواریەزرەعيل، لە يىت شانەۋە ھەتا ئاپىل مەخۇلا، ھەتا ئەۋ بەرى
يۇقەعام. 13 بەن گەقەر لە رامۆتى گلعاد، ئاۋاپىەكانى يائىرى كۆرى مەنەشە،
ئەۋەى لە گلعادە سەر بە ئەۋ بوون، لە گەل ناۋچەى ئەرگۆف ئەۋەى لە
باشانە، شەست شارى گەورەى شورابەند كە شمشىرەى دەرگاكانى لە
پرۆنز دروستكرا بوون. 14 ئەھىنادابى كۆرى عىدۆ لە مەحەنەيم بوو. 15
ئەھىمەعەچ لە نەفتالى، ئەۋىش باسەتى كچى سلىمانى ھىنا بېتتە ژنى. 16
بەعەناى كۆرى حوشەى لە ئاشىر و لە عالوت بوو. 17 يەھۇشافاى كۆرى
پاروۋەح لە بەساخار بوو. 18 شىمى كۆرى ئىلا لە بىنامىن بوو. 19 گەقەرى
كۆرى ئورى لە خاكى گلعاد، خاكى سىخونى پاشاى ئەمورىيەكان و عۆگى

پاشای باشان، تاکه بریکار بوو له سهر ناوچه که. 20 یه هودا و ئیسرائیل له زوریدا وهک لمی سهر که ناری ده ریا بوون، ده یانخوارد و ده یانخواردوه و ده دلخوش بوون. 21 سلیمان ده سه لاتدار بوو له سهر هه موو پاشایه تیه کان، له پرووباری فوراته وه هه تا خاکی فه له ستیه کان و سنووری میسر، سهرانه یان پیده دا و به در یژایی ژیانی خزمه تکاری سلیمان بوون. 22 تازووقه ی پرژانه ی سلیمان، سی کۆر له باشتین تارد و شه ست کۆر برویش، 23 ده گای قه له و و بیست گای له وه پرگا و سه د مه ر و یزن، جگه له ئاسک و مامز و ئاسکه سووره و په له وه ری قه له و. 24 له بهر ته وه ی فهرمانزه وا بوو له سهر هه موو شانشینه کانی ته م به ری پرووباری فورات، له تیفسه حه وه هه تا غه زه، له هه موو لایه که وه ناشتی هه بوو. 25 هه موو سه رده می سلیمان یه هودا و ئیسرائیل هه ریبه که له ژیر دار میو و دار هه نجیره که ی خوی به ئاسووده یی نیشته جی بوون، له دانه وه هه تا بیری شابه ع. 26 سلیمان چوار هه زار ئاخوری هه بوو بو ته سپی گالیسکه کانی، له گه ل دوازده هه زار ته سپ. 27 ته م بریکارانه تازووقه یان دابین ده کرد بو سلیمانی پاشا و هه موو ته وانه ی ده هاتنه سهر خوانه که ی، هه ریبه که و له مانگی خوی، ئیتر پیوستیان به هیچ نه بوو. 28 جۆ و کاش بو ته سپی گالیسکه کان و ته سپه کانی دیکه ده هینران بو ته و شویتیه ی که لپی ده بوون، هه رکه سه و به گویره ی ته رکی خوی. 29 خودا دانایی و تیگه یشتینیکی زور زوری دایه سلیمان، هه روه ها میسکیکی فراوان وهک ته و لمی له سهر که ناری ده ریابه. 30 دانایی سلیمان زیاتر بوو له دانایی هه موو خه لکی پرژه ه لات و هه موو دانایی میسر یبه کان. 31 له هه موو خه لک داناتر بوو، ته نانه ت داناتر بوو له ئیبتانی ته زراحی و له هییمان و له که لکۆل و له ده رده عی کورانی ماحۆل، ناوبانگیشتی له تیو هه موو نه ته وه کانی ده ور وه ری بلا و بووه وه. 32 سی هه زار په ند و هه زار و پینج سروودیشی هه بوو. 33 ده رباره ی دارودره خت قسه ی کردووه، له دار ئورزه وه ته وه ی له لوبانه هه تا ته و زوفایه ی له بن دیوار ده پرویت، هه روه ها ده رباره ی ئاژه ل و بالنده و خشۆک و ماسپش قسه ی کردووه. 34 له هه موو گه لانه وه ده هاتن بو گو یگرتن له دانایی سلیمان، هه موو پاشایانی زه وی که ده رباره ی دانایه که ی بیستبوویان خه لکان ده نارده لای.

5 کاتیک حیرامی پاشای ههریچی سور بیستی که سلیمانان ده ستینشان کردووہ بۆ پاشایهتی له شوینی باوکی، خزمه تکاره کانی خوئی ناردہ لای، چونکہ حیرام به دریزانی ژبانی هاویری و دوستی داود بوو. 2 سلیمانیش ناردی بۆ لای حیرام و گوئی: 3 «تو دهر باره ی داودی باوکم ده زانیت، که نه یوانی په رستگایه ک بۆ ناوی یه زدانی په روه ردگاری بنیاد بنیت، به هوی ئه و جه ننگه ی دهوریان دا، هه تا ئه و کاته ی یه زدان دوزمنه کانی خسته ژیر پییه وه. 4 به لام ئیستا یه زدانی په روه ردگارم له هه موو لایه که وه منی حه ساندوو هه وه، نه ناحه ز هه یه و نه پروو داوی خراب. 5 له بهر ئه وه گوتم په رستگایه ک بۆ ناوی یه زدانی په روه ردگارم بنیاد بنیم، هه روه ک چۆن یه زدان به داودی باوکی فهرموو: «کور ه که ت، ئه وه ی له شوینی تو له سه ر ته خته که ت دایده نیم ئه و ماله که بۆ ناوی من بنیاد ده نیت.» 6 «ئیس تاش فهران بده با دار ئورزم له لوبنانه وه بۆ بیر نه وه، خزمه تکاره کاتم له گه ل خزمه تکاره کانت دهن و کرئی خزمه تکاره کانت پیده ده م، به گویره ی هه موو ئه وه ی تو ده یلنیت، چونکه تو ده زانیت که س نییه له ناومان بزانت وه ک سه ی داییه کان دار بیر پیته وه.» 7 ئه وه بوو که حیرام گوئی له قسه کانی سلیمان بوو، زۆر دنجۆش بوو و گوئی: «ئهمرۆ ستایش بۆ یه زدان، ئه وه ی کورچی دانای دایه داود، هه تا فهران په وایه تی ئه م گه له مه زنه بکات.» 8 ئیتر حیرام ناردی بۆ لای سلیمان و گوئی: «ئه وه ی بۆ منت نارد گویم لپی بوو، هه رچی ئاره زوو بکه ییت ئه وه ده که م بۆ داری ئورز و دار سنه و به ره کان. 9 خزمه تکاره کاتم له لوبنانه وه بۆ دهر یا ده یانه یین و منیش له سه ر دهر یا ده یانکه مه که له ک، هه تا ئه و شوینه ی خۆت دیاری ده که ییت له وی هه لیانده وه شینمه وه و تۆش باریان ده که ییت. به دایه بکر دنی نایش بۆ ماله که م خواستی من به جیده هی نیت.» 10 ئه وه بوو حیرام به یچی ئاره زوی سلیمان داری ئورز و سنه و به ری دای. 11 سلیمانیش هه ر سا ئیک بیست هه زار کۆر گه نم و بیست هه زار به ت زه بیتی زه ییونی وه ک ئازوو قه ده دایه مالی حیرام. 12 یه زدانیش هه روه ک چۆن به لینی پندابوو دانایی دایه سلیمان، ئاشتی له تیوان سلیمان و حیرام هه بوو، هه ردوو یکان په یمانیان به ست. 13 سلیمانی پاشا له هه موو ئیسرا ئیل بیگاری به سی هه زار پیاو کرد. 14 هه ر مانگه و به تۆبه ده هه زاری لییان ده نارده لوبنان، مانگی ک له لوبنان

ده بوون و دوو مانگیش له ماله وه، ئە دۆنیرامیش سەرپەرشتیاری کاری بیگاری بوو. 15 سلیمان هفتا ههزار بارهه لگر و ههشتا ههزار نه قاری له چیا هه بوو. 16 بیجگه له مه سلیمان سی ههزار و سی سهد سهرکاریشی هه بوو سهرپهرشتی کاره که و کریکاره کانیان ده کرد. 17 ههروهها پاشا فرمانی دا که بهردی گه وره هه لیکه ن، بهردی نایاب بو دامه زرانانی پهرستگا که به بهردی تاشراو. 18 وه ستا کانی سلیمان و حیرام و کریکارانی شاری جوبهیل دار و بهرده کانیان ئاماده کرد بو بنیادانی پهرستگا که.

6 له چوار سهد و ههشتایه مین سالی هاتنه دهره وهی نه وهی ئیسرائیل له خاکی میسر، که ده کاته سالی چواره می پاشایه تی سلیمان له ئیسرائیل، له مانگی زیف که مانگی دووه، سلیمان دهستی به بنیادانی پهرستگا که یه زدان کرد. 2 ئەو پیروزگایه ی سلیمانی پاشا بو یه زدان بنیادی نا، درژییه که ی شهست بال و پانییه که ی بیست بال و بهرزاییه که شی سی بال بوو. 3 هه یوانی بهرده م هوئی سهره کی پیروزگا که شی درژییه که ی بهرام بهر بوو به پانی پیروزگا که، واته بیست بال بوو، پانییه که شی له بهرده م پیروزگا که وه ده بال بوو. 4 ههروهها کلاو پوژنه ی که تیه داری بو پیروزگا که دروست کرد. 5 ئینجا له سهر دیواری سهر به هوئه سهره کییه که و دیواری شوینه که ی هه ره پیروز چه ند نهۆمیکی بنیاد نا، واته له دهوری دیواره کانی پیروزگا که، ژووری لاته نیشته له دهوریان هه بوو. 6 نهۆمی ژیره وه پانییه که ی پینج بال و نهۆمی ناوه پراسته پانییه که ی شهش بال و سییه میشیان پانییه که ی چهوت بال بوو، به م شتیه یه له دهره وه لیواری له دهوری پیروزگا که کرد هه تا کاریته کان نه خاته ناو دیواره کان. 7 له کاتی بنیادانی پهرستگا که دا بهردی نایابی ئاماده کراو به کارهینرا، به لام دهنگی چه کوش و ته ور و هیچ ئامیژیکی ئاسن له پهرستگا که نه بیسترا. 8 دالانی نهۆمی ژیره وه له لای باشووری پهرستگا که بوو، به پهیره سهرده که وتن بو ناوه پراسته و له وێشه وه بو نهۆمی سییه م. 9 پهرستگا که ی بنیاد نا و ته واری کرد، به ته خته داری پان و کاریته ی ئورز سهری پهرستگا که ی گرت. 10 هه موو ئەو ژووره لاته نیشته نهش که له دهوری پیروزگا که بنیادی نان، بهرزاییه که یان پینج بال بوو، به داری ئورز به پیروزگا که ی گه یاندن. 11 فره مایشتی یه زدان بو سلیمان هات و فره مووی: 12 «ئهم پهرستگایه ی که

تو دروستی ده کهیت، ئەگەر بە ڕێگای فەرزەکاندا برۆیت و حوکمەکانم
 پەپره و بکهیت، ههروهها هه موو فەرمانه کانم به جیهینیت بۆ پەپره و کردنی،
 ئەوا ئەو بەلێنهی به داودی باوکی تۆم دا له ڕێگای تۆوه ده پینمه دی.
 13 ههروهها له تیو نهوهی ئیسرائیلدا نیشته جی ده بم و ئیسرائیلی گلم
 به جیناهیل،» 14 سلیمان په رستگا کهی بنیاد نا و تهواوی کرد. 15 دیواری
 ناوهوهی پیروزگا که ههتا بنیچه کهی به تهختهی داری ئورز روپوش کرد،
 ههروهها زه مینه کهشی به تهختهی دار سنه و بهر. 16 بیست بالیشی له
 بهشی دواوهی پیروزگا که به دیواریک له تهختهی دار ئورز جیا کردهوه،
 ههتا بیته پیروزگای ناوهوهی په رستگا که، که شوینی هه ره پیروزه. 17
 هۆله سه ره کیه که له بهردهم ئەم ژووره وه چل بال بوو. 18 دار ئورزی
 په رستگا که به دیوی ناوهوهی په رستگا که له سه ره شیوهی سه وه زوات
 و گوئی کراوه نه خشینرا بوو، هه مووی داری ئورز بوو، هیچ بهردیک
 نه ده بینرا. 19 له ناوه پراستی په رستگا که، شوینی هه ره پیروزی ئاماده کرد ههتا
 سندوقی په یمانی یه زدان له وی دابنیت. 20 شوینی هه ره پیروز، که بیست
 بال دریز و بیست بال پان و بیست بالیش بهرز بوو، به زیری بیگهرد
 روپوشی کرد، قوربانگا کهشی به ئورز روپوش کرد. 21 سلیمان دیوی
 ناوهوهی پیروزگا کهی به زیری بیگهرد روپوش کرد، زنجیری زیرپیشی
 له بهردهم شوینی هه ره پیروز پاکیشا، به زیر روپوشی کرد. 22 تهواوی
 قوربانگای شوینی هه ره پیروز و تهواوی دیوی ناوهوهی پیروزگا کهشی به
 زیر روپوش کرد. 23 له ناو شوینی هه ره پیروزیش دوو کهروبی له داری
 زه تیون دروستکرد، بهرزی هه ره کهیان ده بال بوو. 24 هه ره کهروپیک
 دوو بالی هه بوو، دریزی هه ره بالیک پینج بال بوو، له سه ری بالیکیه وه
 ههتا سه ری باله کهی دیکه ده بال بوو. 25 هه ردوو کهروبه که یهک ئەندازه
 و یهک شیوهیان هه بوو. 26 بهرزی کهروبی یه کم ده بال بوو، کهروبی
 دووه میش به هه مان شیوه. 27 هه ردوو کهروبه کهی له ناوه پراستی شوینی
 هه ره پیروز دانا و بالی کهروبه کانی کرده وه. بالی یه کتیک له کهروبه کان بهر
 دیواریک کهوت و بالی کهروبی دووه میان بهر دیواره کهی بهرامبه ری
 کهوت، له ناوه پراستی ژووره کهش بهر یه کتری ده کهوتن، بال به بال.
 28 هه ردوو کهروبه کهشی به زیر روپوش کرد. 29 له سه ره هه موو

دیواره‌کافی پیروزگا که، له‌ناو هه‌ردوو ژووره‌که‌ی، ژووری ناوه‌وه و ژووری ده‌روه‌ش، وینه‌ی که‌روب و دار خورما و گوئی کراوه‌ی نه‌خشانده. 30 زه‌مینی ژووری ناوه‌وه و ژووری ده‌روه‌ی پیروزگا که‌شی به‌ زی‌پروپوش کرد. 31 بۆ دالانه‌که‌ی شوینی هه‌ره‌پروزیش، ده‌رگایه‌کی دوو ده‌ری له‌ داری زه‌یتون دروستکرد، به‌ شیوه‌ی پینج چوارچینه له‌ناویه‌کدا. 32 له‌سه‌ر هه‌ردوو لای ده‌رگا که‌ش که له‌ داری زه‌یتون بوون، که‌روب و دار خورما و گوئی کراوه‌ی له‌سه‌ر نه‌خشانده و به‌ زی‌پروپوشی کردن. 33 به‌ هه‌مان شیوه له‌ دالانی هۆله سه‌ره‌کیه‌که‌ش چوار چوارچینه‌ی له‌ناویه‌کدا له‌ داری زه‌یتون دروستکرد. 34 هه‌روه‌ها دوو ده‌رگای به‌ داری سه‌وه‌به‌ر دروستکرد، هه‌ردووکیان دوو ده‌ری بوون که به‌ نه‌رماده به‌سترا بوون و ده‌سوورانه‌وه. 35 که‌روب و دار خورما و گوئی کراوه‌ی له‌سه‌ر نه‌خشانده و به‌ زی‌پروپوشی کردن. 36 هه‌روه‌ها هه‌وشه‌که‌ی ناوه‌وه‌ی بنیاد نا به‌ سئ ریز به‌ردی تاشراو و ریزیک کاریتیه‌ی ئورز. 37 له‌ سالی چواره‌م په‌رستگای یه‌زدانی دامه‌زاند، له‌ مانگی زیف. 38 له‌ سالی یازده‌یه‌مینیش، له‌ مانگی بول که‌ مانگی هه‌شته، هه‌موو به‌شه‌کافی په‌رستگا که به‌ هه‌موو ورده‌کار په‌کانیه‌وه ته‌واو کرا، به‌ هه‌وت سال بنیادی نا.

7 سلیمان کۆشکه‌که‌ی خۆی به‌ سێزده سال بنیاد نا و هه‌مووی ته‌واو کرد. 2 کۆشکی دارستانه‌که‌ی لوبنانیشی به‌ دریزی سه‌د بال و پانی په‌نجایا بال و به‌رزی سی بال بنیاد نا، له‌سه‌ر چوار ریز کۆله‌که‌ی ئورز و کاریتیه‌ی ئورزیشی له‌سه‌ر کۆله‌که‌کان دانا. 3 سه‌ری ته‌و دارانه‌شی له‌ سه‌روه‌وه به‌ ئورز گرت، ته‌وانه‌ی له‌سه‌ر چل و پینج کۆله‌که‌ بوون، هه‌ر ریزه و پازده. 4 په‌نجه‌ره‌کانیشی به‌ سئ ریز دانرابوون، په‌نجه‌ره به‌رامبه‌ر په‌نجه‌ره. 5 هه‌موو ده‌روازه‌کان چوارگۆشه بوون، له‌ هه‌ر ریزیک سئ ده‌رگا و به‌رامبه‌ر به‌ یه‌کتی. 6 ریزه‌ویکی سه‌ر داپوشراوی دروستکرد که هه‌ردوو لای به‌ کۆله‌که‌ گیرابوو، دریزیه‌که‌ی په‌نجایا بال و پانییه‌که‌ی سی بال بوو. هه‌یواتیک له‌به‌رده‌م ریزه‌وه‌که هه‌بوو، له‌به‌رده‌م ته‌ویش چه‌ند کۆله‌که‌یه‌ک و تارمه‌یه‌ک هه‌بوو. 7 هۆلی ته‌ختی پاشایه‌تیه‌که‌ش ته‌وه‌ی تیلدا دادوه‌ری ده‌کرد، واته هۆلی دادوه‌ری ته‌ویشی دروستکرد و ته‌واوی

دیواره‌کە‌ی بە ئورز پروو پۆش کرد. 8 کۆشکی نیشته‌جی‌بوونی خۆشی بە
 هەمان شێوەی ئەم هۆلە لە پشتی ئەو بنیاد نا. هەر وەها مائیکیشی وەک ئەم
 هۆلە بۆ کچە‌کە‌ی فیرعەون دروستکرد، ئەو‌ه‌ی کە هینابووی. 9 هەموو
 تەلارە‌کانی کۆشکی پاشایەتی، لە دەرەو‌ه‌ بۆ ژوورە‌و‌ه‌، لە بناغە‌و‌ه‌ هەتا
 سەرە‌و‌ه‌، لە بەردی نایابی نە‌قار‌کراو بوون. 10 لە بناغە‌شە‌و‌ه‌ بەردی نایاب
 بوو، بەردی گە‌ورە‌، هەندیک‌ی دە‌ بآل و هەندیک‌ی هەشت بآل. 11 لە
 سەریشە‌و‌ه‌ بە بەردی نایابی بە ئەندازە‌ داتاشراو و بە داری ئورز بوو. 12
 دیواری سنووری کۆشکە‌کە‌ وە‌ک دیواری حەوشە‌ی پرۆزگای یەزدا‌ن بە
 سێ ریز بەردی داتاشراو و پرینک کاریتە‌ی ئورز دروستکرا‌بوو. 13 سلیمانی
 پاشا ناردی و حورامی لە شاری سوره‌و‌ه‌ هینا. 14 ئەو کوری پیو‌ه‌ژتیک
 بوو لە هۆزی نە‌فتالی، باوکیشی پیاو‌یک‌ی خە‌لکی سور بوو، پیدشە‌و‌ه‌ری
 برۆز بوو. حورام پر‌بوو لە دانایی و تیگە‌یشتن، شارە‌زایی لە دروستکردنی
 هەموو کار‌یک‌ی برۆز هە‌بوو. هاتە‌ لای سلیمانی پاشا و هەموو کارە‌کانی بۆ
 ئەنجام دا. 15 دوو کۆلە‌کە‌ی برۆزی دارشت کە بە‌رزی هەر یە‌کی‌یان
 هەژدە بآل و چۆه‌کە‌ی دوازده بآل بوو. 16 هەر وە‌ها دوو تاجی برۆزی
 لە‌قالب‌دراوی دروستکرد هەتا لە‌سەر سە‌ری هەردوو کۆلە‌کە‌کە‌ دابنرین،
 بە‌رزی هەر یە‌کی‌یان پینج بآل بوو. 17 تۆر‌یک‌ی لە زنجیری چنراو بە تاجە‌کان
 هە‌لو‌اسیبوو، کە لە‌سەر کۆلە‌کە‌کان بوون، بۆ هەر تاج‌یک‌ حەوت تۆر.
 18 دوو ریز هە‌ناری لە دەوری هەر تۆر‌یک‌ دروستکرد بۆ رازاندنە‌و‌ه‌ی
 ئەو تاجانە‌ی کە لە‌سەر کۆلە‌کە‌کان بوون. بۆ هەر تاج‌یک‌ هەمان شتی
 کرد. 19 ئەو تاجانە‌ش کە لە هە‌یوانە‌کە‌ لە‌سەر کۆلە‌کە‌کان بوون لە شێو‌ه‌ی
 گۆلی سە‌وسە‌ن بوون، بە‌رزییان چوار بآل بوو. 20 لە‌سەر تاجە‌کانی سەر
 هەردوو کۆلە‌کە‌کە‌، لە سەر‌ووی ئەو بە‌شە‌ی تاجە‌کە‌ کە لە شێو‌ه‌ی قاپ
 بوو، لە‌تە‌نیشتی تۆرە‌کە‌، دوو سە‌د هە‌نار بە ریز لە دەوری هە‌بوو. 21 دوو
 کۆلە‌کە‌شی لە هە‌یوانی پرۆزگا کە راکرت، کۆلە‌کە‌کە‌ی لای باشووری ناونا
 یاکین و کۆلە‌کە‌کە‌ی لای باکووریشی ناونا بۆ‌عە‌ز. 22 سە‌ری کۆلە‌کە‌کانیش
 لە‌سەر شێو‌ه‌ی گۆلی سە‌وسە‌ن بوون، بە‌م شێو‌ه‌یە‌ کاری کۆلە‌کە‌کان تە‌واو
 بوو. 23 حە‌وزە‌ برۆزییە‌کە‌شی بە بازە‌یی بە‌ قالب دروستکرد، لە لیو‌ارە‌و‌ه‌
 هەتا لیو‌ار دە بآل بوو، پینج بآل بە‌رزی، چۆه‌کە‌شی گور‌یس‌یک‌ی سی

24 له ژیر لیوارة که ی له ههر چوارده وره ی وینه ی سه وزه وات
 نه خشینرابوو، ده وینه بو ههر بالیک، به دهوری حه وزه برؤتزیه که به
 دوو پرین، وینه ی سه وزه واته کان له گه ل حه وزه برؤتزیه که له قالبدرابوون.
 25 حه وزه برؤتزیه که ش له سهر دوازده گا پراوه ستابوو، سییان پروویان له
 باکور، سی پروویان له پوژتاوا، سی پروویان له باشور، سی پروویان له
 پوژه لات بوو. حه وزه برؤتزیه که ش له سهر یان دانرابوو، هه مووشیان
 پاشه لیان پروو له ناوه وه بوو. 26 ته ستوراییه که ی چوار په نجه بوو، لیوارة که ی
 وهک لیواری جام دروستکرا بوو، له شیوه ی گوئی سه وسه ن. جی دوو هه زار
 به تی تیدا ده بووه وه. 27 ده عه ره بانه ی ناو گواستنه وه شی له پوژن دروستکرد،
 دریزی ههر عه ره بانه یهک چوار بال و پانیه که ی چوار بال، به رزیه که شی
 سی بال بوو. 28 ته مه ش شیوه ی عه ره بانه کان بوو، له چهند ته خته داریکی
 چوارگوشه دروستکرا بوون، ته خته کانیش له تیوان دوو ستون بوون. 29
 هه روه ها وینه ی شیر و گا و کهروب هه بوون له سهر ستونه کان و له سهر
 ته و ته ختانه ی که له تیوان دوو ستونه که بوون. له سه ره وه و له خواره وه ی
 شیر و گایه کان تاجه گولینه شو بریونه وه. 30 چوار چهرخی برؤتزیه بو ههر
 عه ره بانه یهک، ته وه ره کانیش برؤتزیه بوون. گوشه کانیش که چوار بوون،
 شانیان هه بوو له ژیر ده ستشوره که، شان کانیش له قالبدرابوون له ته نیش
 ههر تاجه گولینه یه که وه. 31 لیواری حه وزه که ی ناو عه ره بانه که بازنه ی بوو
 که یهک بال له عه ره بانه که به رزتر بوو، لیوارة که ی بازنه ی بوو، له گه ل
 به شی خواره وه قوولاییه که ی بال و نیویک بوو، لیوارة که نه خشینرابوو،
 ته خته داره کانی عه ره بانه که ش چوارگوشه ی بوون، نهک بازنه ی. 32
 چوار چهرخه کانیش له ژیر ته خته کانه وه بوون، به ته وه چهرخه کان به
 عه ره بانه که وه به سترابوون، چپوه ی ههر چهرخیک بال و نیویک بوو. 33
 چهرخه کانیش له سهر شیوه ی چهرخی گالیسکه دروستکرا بوو، ته وه و چپوه
 و پراگر و ناوکی چهرخه کان هه موو له قالبدرابوون. 34 ههر عه ره بانه یهک
 چوار ده سکی هه بوو، ههر ده سکیک له گوشه یهک، ده سکه کان به شیک
 بوون له عه ره بانه که. 35 له به شی سه ره وه ی عه ره بانه که به به رزی نیو بال
 قه یدیکی بازنه ی هه بوو، لاشان و ته خته کانی به به شی سه ره وه ی عه ره بانه که
 به سترابوون. 36 له سهر پرووی لاشان و ته خته کانی عه ره بانه که کهروب و

شیر و دار خورمای نه‌خشانند، له که لینی نه‌خشه‌کان چه‌ند تاجه‌گولینه‌یه‌کی له ده‌ووروبه‌ری دروستکرد. 37 به‌م جوړه ده‌عه‌ره‌بانه‌که‌ی دروستکرد، یه‌ک قالب و یه‌ک نه‌ندازه و یه‌ک شیوه. 38 هه‌روه‌ها ده‌ده‌ستشوری برؤنزی دروستکرد که هه‌ریه‌که‌یان چل به‌تی ده‌گرت و تیره‌که‌ی چوار بال بوو، هه‌ریه‌که‌شیان له‌سه‌ر عه‌ره‌بانه‌یه‌ک له ده‌عه‌ره‌بانه‌که‌ی بوون. 39 پینج عه‌ره‌بانه‌ی له‌لای باشوور و پینجه‌که‌ی دیکه‌شی له‌لای باکووری پیروژگا که دانا، هه‌وزه برؤنزیه‌که‌شی له‌لای باشووری پیروژگا که دانا، له‌گوشه‌ی باشووری رۆژه‌ه‌لات. 40 هه‌روه‌ها حورام مه‌نجهل و خا‌که‌ناز و تاسه‌کانی دروستکرد. حورام کاره‌کانی ته‌واو کرد، نه‌وانه‌ی بو سلیمان پاشا بو پرستگای یه‌زدان کردی: 41 دوو کۆله‌که‌که؛ دوو شیوه‌قاپه‌که‌که له‌سه‌ر دوو کۆله‌که‌که‌ی بوون؛ دوو توپره‌که‌ی بو‌پازاندنه‌وه‌ی دوو شیوه‌قاپه‌که‌که له‌سه‌ر دوو کۆله‌که‌که‌ی بوون؛ 42 هه‌روه‌ها چوار سه‌ده‌هه‌ناره‌که‌ی بو دوو توپره‌که‌که، دوو ریزه‌نار بو‌هه‌ر توپریک بو‌پازاندنه‌وه‌ی دوو شیوه‌قاپه‌که‌که له‌سه‌ر دوو کۆله‌که‌که‌ی بوون؛ 43 ده‌عه‌ره‌بانه‌که‌ و ده‌ده‌ستشوره‌که‌ی سه‌ر عه‌ره‌بانه‌کان؛ 44 هه‌وزه برؤنزیه‌که‌ و دوازده‌گایه‌که‌ی ژیری؛ 45 هه‌روه‌ها مه‌نجهل و خا‌که‌ناز و تاسه‌کان. حورام هه‌موو نه‌و که‌لوپه‌لانه‌ی بو سلیمانی پاشا بو پرستگای یه‌زدان له برؤنزی سافکراو دروستکرد. 46 پاشا له ده‌شتی رووباری نوردون له‌تیوان سوکوت و چه‌ره‌تان له‌قالبی قور دایرشتن. 47 سلیمانیش هه‌موو نه‌و شتومه‌کانه‌ی به‌نه‌کیشرای به‌جیپشت، چونکه‌گه‌لیک زور بوون، کیچی برؤنزه‌که‌ی نه‌ده‌زانرا. 48 هه‌روه‌ها سلیمان هه‌موو نه‌و که‌لوپه‌لانه‌ی دروستکرد که له پرستگای یه‌زدان بوون: قوربانگا زپینه‌که‌؛ میزه زپینه‌که‌ که نانی ته‌رخانکراوی له‌سه‌ر بوو بو خودا؛ 49 پینج چرادانیش له‌لای راست و پینج له‌لای چه‌پ له‌به‌رده‌م شوینی هه‌ره‌پروژ له زپری بیگه‌رد؛ هه‌روه‌ها گول و چرا و مه‌قاشه زپینه‌کان؛ 50 ته‌شت، مه‌قه‌ست، تاس، چه‌چه و بخوردانه‌کان له زپری بیگه‌رد؛ نه‌رماده‌ی ده‌رگانای ژووری ناوه‌وه، واته شوینی هه‌ره‌پروژ، هه‌روه‌ها نه‌رماده‌ی ده‌رگانای هوئی سه‌ره‌کی پیروژگا که‌ش له زپری بوون. 51 کاتیک سلیمان پاشا هه‌موو کاره‌کانی پرستگای یه‌زدانی ته‌واو کرد، شته ته‌رخانکراوه‌کانی

داودی باوکی که له زېر و زیو بوون و که لوپه له کانی هینا پېشکه شی کرد به
که نځینه کانی په رستگای یه زدان.

8 له و کاته دا سلیمان پاشا له تور شه لیم پیرانی ئیسرائیل کۆ کرده وه،
هه موو سه ر کرده ی هۆزه کان و گه و ره ی بنه ماله کانی نه وه ی ئیسرائیل، بۆ
هینانی سندوقی په یمانی یه زدان له سییۆنه وه، که به شاری داود ناسراوه.
2 هه روه ها له جه ژنی مانگی ئیتانیم که له مانگی حه و ته هه موو گه لی
ئیسرائیل له لای سلیمانی پاشا کۆ بوونه وه. 3 ئیتر هه موو پیرانی ئیسرائیل
هاتن و کاهینه کانیش سندوقه که بیان هه لگرت، 4 سندوقی یه زدان و چادری
چاوپیکه وتن و هه موو که لوپه له پیروژه کانی ناو چادره که بیان هینا. کاهین
و لئقییه کان هینایانه سه ره وه، 5 سلیمانی پاشاش له گه ل هه موو کۆمه لی
ئیسرائیل که له گه لی کۆ بوونه وه له به رده م سندوقه که بوون، مه ر و مانگیان
سه رده پری که له زۆریدا نه تۆمار ده کرا و نه ده ژمیردرا. 6 ئینجا کاهینه کان
سندوقی په یمانی یه زدان هینایه شوینه که ی خۆی، بۆ پیروژگا که ی ناوه وه ی
په رستگا که، شوینی هه ره پیروژ، بۆ ژیر بالی دوو که روه که. 7 که روه به کان
باله کانیان به سه ر سندوقه که دا کرد بوونه وه، سیبه ریان به سه ر سندوقه که و
هه ردوو دارده سه ته که شیدا کرد بوو که بۆ هه لگرتیه تی. 8 ئەم دارده ستانه ش
ئه وه نده درێژ بوون که سه ری دارده سه ته کان له و دیوی په رده ی شوینی
هه ره پیروژ ده بێران، به لام له ده ره وه ی شوینه پیروژه که وه نه ده بێران، هه تا
ئه مرۆش هه ر له ویدان. 9 ناو سندوقه که ش هیچی تیدا نه بوو، جگه له و دوو
ته خته به رده ی که موسا له خۆریف تیدا داینا بوون کاتی که یه زدان له گه ل
نه وه ی ئیسرائیل له کاتی هاتنه ده ره وه یان له میسر په یمانی له گه ل به ستن.
10 ئەوه بوو به هاتنه ده ره وه ی کاهینه کان له شوینه پیروژه که، هه وریک
پیروژگای یه زدانی پر کرده وه. 11 کاهینه کانیش له بهر هه وره که نه یان توانی
خزمهت بکه ن، چونکه شکۆی یه زدان پیروژگا که ی پرکرد. 12 ئینجا سلیمان
گوتی: «یه زدان فه رموویه تی، که له ناو هه وری تاردا نیشته جی ده بیئت.
13 ئەوه تا په رستگایه کی شکۆدارم بۆ بنیاد نایت، شوینیک هه تاهه تایه بۆ
نیشته جی بوونت.» 14 کاتی که هه موو کۆمه لی ئیسرائیل راوه ستا بوون،
پاشا پرووی خۆی وه رگێپرا و داوای به ره که تی بۆ هه موویان کرد. 15
ئینجا گوتی: «ستایش بۆ یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل، ئەوه ی به ده ی

خۆی به لئینی به داودی باوكم دا و به دهستی خۆی به جی هینا، ههروهك
 فهرمووی: 16 «له ورژوهوی ئیسرائیلی گهلی خۆم له میسهروه هیناوه ته
 دهروهه، ههچ شارێكم له ناوه مووه هۆزه كانی ئیسرائیل هه لئه براردوهه بۆ
 ئهوهی په رستگایهك بنیاد بنین هه تا ناوه كه م لهوئ بیته، بهلكو داوكم
 هه لبراردوهه تاكو فهرمانه وایه تی ئیسرائیلی گهلی من بكات.» 17 «له
 دلی داودی باوكیشمدا بوو په رستگایهك بۆ ناوی یهزدانی پهروهردگاری
 ئیسرائیل بنیاد بنیت. 18 بهلام یهزدان به داودی باوكی فهرموو: «بیگومان
 باشت كرد كه له دلی خۆتا نیازت هه بووه په رستگایهك بۆ ناوه كه م
 بنیاد بنیت. 19 له گه ل ئه وه شدا تو په رستگا كه بنیاد نا بنیت، بهلكو
 كوره كهت، ئهوهی له خوینی خۆته، ئه وه په رستگا كه بۆ ناوی من بنیاد
 ده نیت.» 20 «یهزدان به لئینی خۆی برده سه ر، ئهوهی كه فهرمووی. منیش
 شوینی داودی باوكم گرتوه و له سه ر ته ختی ئیسرائیل دانیشتم، ههروهك
 یهزدان فهرمووی. په رستگا كه شم بۆ ناوی یهزدانی پهروهردگاری ئیسرائیل
 بنیاد نا. 21 له ویشدا شوینیكم بۆ ئه و سندوقه دانا، ئهوهی ئه و په یمانه ی
 یهزدانی ئییدا یه كه له گه ل باو بایرانماندا بهستی، كاتیك له خاكي میسری
 هینانه دهروهه.» 22 ئینجا سلیمان له بهرده م قوربانگی یهزدان به رامبه ر
 به هه موو كۆمه لی ئیسرائیل راوه ستا و دهستی بۆ ئاسمان بهرز كرده وه،
 23 گوتی: «ئهی یهزدانی پهروهردگاری ئیسرائیل، ههچ خودایهك له
 ئاسمان له سهروه وه و له سه ر زوی له خواره وه له وینه ی تو نییه، په یمانی
 خۆشه و یستییه كهت بۆ خزمه تكاره كانت ده به یته سه ر، ئه وانهی له بهرده می
 تو به دلسۆزییه وه ره فتار ده كه ن. 24 تو به لئینی خۆت بۆ بهنده كهت، بۆ
 داودی باوكم هینا یه دی. ئهوهی به ده مت به لئینت پندا، ئه مرۆ به دهستی
 خۆت هینا یه دی. 25 «ئیستاش ئهی یهزدانی پهروهردگاری ئیسرائیل،
 ئه و به لئینه ی كه تو به بهنده كه ی خۆت، به داودی باوكی منت دا، بۆی
 بهینه دی، كه فهرمووت: «پیاوله تو نا پریت له بهرده مم بۆ دانیشتن له سه ر
 ته ختی ئیسرائیل، ته نها ئه گه ر كورانت ئاگاداری ئه وه بن كه به دلسۆزییه وه
 دۆستایه تیم بكه ن، ههروهك چون تو به دلسۆزییه وه دۆستایه تیت كردم.»
 26 ئیستاش ئهی خودای ئیسرائیل، با ئه و به لئینه ت بیته دی كه به لئینت به
 داودی باوكم دا كه بهنده ی تویه. 27 «بهلام ئایا به پراستی خودا له سه ر

زهوی نیشته جی ده ییت؟ ئەوه تا ئاسمان و ئاسمانی ئاسمانەکان جی تویان
 تیدا نایبتهوه، ئیتر چۆن ئەم پرستگایه که من بنیادم ناوه! 28 بەلام
 ئەی یهزدان، خودای من، ئاور له نوێژ و له داواکاریه کانی بهنده کەت
 بدهوه و گوئی له هاوار و ئەو نوێژه بگره که بهنده کەت ئەمڕۆ له بدهمت
 دهیکات. 29 باشه و پرۆژ چاوه کانت کراوه بن له سهڕ ئەم پرستگایه،
 له سهڕ ئەو شوینیهی که فەرمووت: "ناوی من له وی ده ییت"، ههتا گویت
 له و نوێژه ییت که بهنده کەت به ره و ئەم شوینیه دهیکات. 30 ههروهها
 گوئی له پارانه وهی بهنده کەت و ئیسرائیلی گەلت بگره، ئەوانه ی به ره و ئەم
 شوینیه نوێژ ده کەن، تۆش له ئاسمانه وه له شوینی نیشته جیبوتته وه بیبسته،
 جا که بیستت لیمان خۆشبه. 31 «ئەگەر یه کیکی گوناھی ده رهق به
 هاوڕیکه ی کرد و سویند خوار دنی به سهردا سه پینرا و هات بۆ ئەوهی
 له بدهم قوربانگا کەت له م پرستگایه سوینده که ی بخوات، 32 تۆ له
 ئاسمانه وه گوئی بگره و ده سته کار به. دادوهی له تیوان خزمه تکاره کانت بکه،
 حوکم بده به سهڕ تاوانباردا به وهی ریگی خۆی به سهڕ خۆیدا بهینه ره وه،
 ئەستۆپاکی که سی ییتاوان ده رنج و به گویره ی ییتاوانیه که ی یی به خشه.
 33 «کاتیکی ئیسرائیلی گەله که ی خۆت به هۆی ئەو گوناھی به رامبهرت
 ده یکن، له بدهم دوژمنه کانیان تیکده شکین، ئەگەر گه رانه وه بۆلات
 و دانیان نایه وه به ناوی تۆ، له م پرستگایه دا نزا و نوێژیان کرد و لیت
 پارانه وه، 34 تۆش له ئاسمانه وه گوئی بگره و له گوناھی ئیسرائیلی گەلت
 خۆشبه و بیانگه رینه وه ئەو خا که ی که به باوبایرانیا نت داوه. 35 «ئەگەر
 ئاسمان داخرا و باران نه باری به هۆی ئەوه ی گەله که ت گوناھیان ده رهق
 به تۆ کرد، پاشان نوێژیان رووه و ئەم شوینیه کرد و دانیان به ناوه که تدا نا
 و له گوناهه که یان پاشگه ز بوونه وه، چونکه گرفتارت کردن، 36 تۆش له
 ئاسمانه وه گوئی بگره و له گوناھی خزمه تکاره کانت و ئیسرائیلی گەلی خۆت
 خۆشبه، فیری ئەو ریگا باشه یان بکه که ده ییت پیندا پرۆن و باران به سهڕ
 خا که تدا ببارینه، ئەوه ی به میرات داوته به گەله که ت. 37 «هه ر کاتیکی
 قاتوقری، په تا، بای گه رمه سیڕ، کولله یان سن له خا که که ده دات؛ یان
 هه ر کاتیکی دوژمن له شاره کانیان گه مارۆیان ده دات؛ یان هه ر به لا و
 ده ردیک دیت؛ 38 ئیتر کاتیکی هه ر که سیکی ئیسرائیلی گەلی خۆت نوێژ

یان داواکارییهک له تۆبکات، له لایه ن ئه وهی که ده ردی دلی خۆی ده زانی ت و دهستی به رامبه ر به م په رستگایه به رز ده کاته وه، 39 ئه و تۆ له ئاسمانه وه له شوینی نیشته جیبووتته وه گوئی بگره. لپی خۆشبه و ده سته کار به. له به ر ئه وهی ته نها تۆ دلی هه موو ئاده میزادان ده ناسیت، بۆ هه رکه سییک به گویره ی هه لسوکه وته کانی کاردانه وه ت هه ییت، 40 بۆ ئه وهی به دریزانی پرۆژانی ژانیان له م خاکه ی به باوبایرانی ئیته ت داوه لیت بترسن. 41 «ههروه ها ئه و بیانیه ی که له ئیسرا ئیلی گه له که ی خۆت نییه و له پیناوی ناوی تۆ له خاکیکی دووره وه هاتوه، 42 چونکه ده رباره ی ناوی مه زنی تۆ و دهستی پۆلایین و بازووی به هیزت ده بیستن، جا که هات و به ره و ئه م په رستگایه نوژی کرد، 43 تۆ له ئاسمانه وه له شوینی نیشته جیبووتته وه و به یی هه موو ئه وهی ئه م بیانیه لیت ده پارێته وه بۆی به جیبینه، تا کو هه موو گه لانی زه وی به ناوی تۆ ئاشنا بن و وه ک ئیسرا ئیلی گه له که ی خۆت لیت بترسن، ههروه ها بۆ ئه وهی بزانه ئه م ماله ی که بنیادم ناوه هه لگری ناوی تویه. 44 «کاتییک گه له که ت بۆ جهنگ له دژی دوژمنه که ی ده چیت، بۆ هه رکوی که ده یاننیریت، که نوژیان کرد بۆ یه زدان پرووه و ئه و شاره ی که هه لئبژاردووه و ئه و په رستگایه ی بۆ ناوه که ت بنیادم ناوه، 45 تۆ له ئاسمانه وه گوئی له نوژی و داواکارییه کانیا ن بگره و دادوه رییا ن بۆ بکه. 46 «که س نییه گونا نه کات، به لام کاتییک گونا هت به رامبه ر ده که ن و تۆش لییا ن تووره ده بیت و ده یانده یته ده ست دوژمن که به دیلیا ن ده گرن و بۆ خاکی خۆیا ن راپیچیا ن ده که ن، جا دوور بی ت یا ن زییک، 47 له دوا ی ئه مه ئه گه ر له و خا که ی بۆی راپیچ ده کرین هاتنه وه هۆش خۆیا ن، له خاکی راپیچکه رانیان تۆ به یا ن کرد و لیت پارانه وه و گو تیا ن: ”گونا ه و تاوا ن و خرا په مان کرد،” 48 ئیتر به هه موو دل و گیانیانه وه گه رانه وه لات له خاکی دوژمنه کانیا نه وه که راپیچیا ن کردوون، ههروه ها نوژیان بۆ کردیت پرووه و ئه و خا که ی داوته به باوبایرانیان و ئه و شاره ی هه لئبژاردووه و بۆ ئه و په رستگایه ی بۆ ناوی تۆ بنیادم ناوه، 49 ئه و تۆ له ئاسمانه وه له شوینی نیشته جیبووتته وه گوئی له نوژی و داواکارییا ن بگره و دادوه رییا ن بۆ بکه. 50 ههروه ها له گه له که ت خۆشبه، له و گونا هانه ی به رامبه رت کردوویانه و له هه موو یاخیبوونه کانیا ن که له دژی تۆیی یاخی بوون،

به‌زه بیان پئی بیه‌خشه له‌به‌رده‌م راپیچکه‌رانیان هه‌تا به‌زه بیان بیاندایته‌وه،
 51 چونکه‌ئه‌وان گه‌ل و میراتی تۆن، ئه‌وه‌ی له‌میسره‌وه له‌ناو کوره‌ی
 ئاسنه‌وه ده‌رتیپان. 52 «با‌چاوه‌کانت له‌سه‌ر داوا‌کاریه‌کانی به‌نده‌که‌ت
 و داوا‌کاریه‌کانی ئیسرائیلی گه‌له‌که‌ی خۆت کراوه‌ بن هه‌تا گوینان لی
 بگریت له‌هه‌موو ئه‌وه‌ی بانگت ده‌که‌ن بۆی، 53 چونکه‌ تۆ ئه‌ی یه‌زدانی
 بالاده‌ست، ئه‌وانت له‌تیوه‌هه‌موو گه‌لانی زه‌ویدا به‌میرات بۆ خۆت جیا
 کرده‌وه، وه‌ک چۆن له‌سه‌ر ده‌ستی موسای به‌نده‌ت فه‌رموت، کاتیکی
 باوباپیرانی ئیته‌ت له‌میسره‌وه هینایه‌ ده‌ره‌وه.» 54 کاتیکی سلیمان له‌م
 هه‌موو نوێژ و پارانه‌ویه‌ بووه‌وه بۆ یه‌زدان، له‌به‌رده‌م قوربانگی یه‌زدان
 هه‌ستا که‌ له‌سه‌ر هه‌ردوو ئه‌ژۆی به‌چۆکدا که‌وتیوو، ده‌سته‌کانی پرووه‌و
 ئاسمان به‌رز کردبووه‌وه. 55 پاره‌ستا و به‌ده‌نگیکی به‌رز داوای به‌ره‌که‌تی بۆ
 هه‌موو کۆمه‌لی ئیسرائیل کرد و گوئی: 56 «ستایش بۆ یه‌زدان، ئه‌وه‌ی
 هه‌روه‌ک به‌ئینی داوو ئیسرائیلی گه‌لی خۆی هه‌سانده‌وه. ته‌نانه‌ت یه‌ک
 وشه‌ش له‌هه‌موو ئه‌و به‌ئینه‌باشانه‌ نه‌شکا که‌ یه‌زدان له‌پریگی موسای
 به‌نده‌یه‌وه داووی. 57 با یه‌زدانی په‌روه‌ردگارمان له‌گه‌لمان بیته‌ هه‌روه‌ک
 چۆن له‌گه‌ل باوباپیرانمان بوو، وازمان لی نه‌هینیت و فه‌رامۆشان نه‌کات،
 58 دلان بۆ لای خۆی گۆش بکات هه‌تا گوپریه‌لی بین و چاومان له‌
 فه‌رمان و فه‌رز و حوکه‌کانی بیته‌، ئه‌و فه‌رمانانه‌ی به‌باوباپیرانی ئیته‌ی
 کرد. 59 با ئه‌و وشانه‌ی که‌ پچی له‌یه‌زدان پارامه‌وه، شه‌و و پوژ له‌
 یه‌زدانی په‌روه‌ردگارمان نزیک بیته‌، بۆ ئه‌وه‌ی دادوه‌ری بۆ به‌نده‌که‌ی و
 ئیسرائیلی گه‌له‌که‌ی خۆی په‌په‌وه‌ بکات، به‌گویره‌ی پیوستی پوژانه‌ی، 60
 تا‌کو هه‌موو گه‌لانی زه‌وی بزانی که‌ یه‌زدان خودایه‌ و هیچ خودایه‌کی
 دیکه‌ نییه‌. 61 به‌لام با دلان ته‌واو له‌لای یه‌زدانی په‌روه‌ردگارمان بیته‌،
 هه‌تا فه‌رزه‌کانی به‌جیبه‌ینن و چاوتان له‌فه‌رمانه‌کانی بیته‌، وه‌ک ئه‌مرۆ.»
 62 ئینجا پاشا و هه‌موو ئیسرائیلیش له‌گه‌لی قوربانیان له‌به‌رده‌م یه‌زدان
 سه‌رپری. 63 سلیمان قوربانی هاوبه‌شی بۆ یه‌زدان کرد، بیست و دوو
 هه‌زار مانگا و سه‌د و بیست هه‌زار مه‌ر و بزنی سه‌رپری. ئیتر پاشا و هه‌موو
 نه‌وه‌ی ئیسرائیل په‌رستگای یه‌زدانیا ته‌رخان کرد. 64 له‌و پوژهدا پاشا
 ناوه‌پاستی هه‌وشه‌که‌ی به‌رده‌م پیروژگا‌که‌ی یه‌زدانی ته‌رخان کرد و له‌ویدا

قوربانی سووتاندن و پیشکه شکرایی دانه و نیله و پیوی قوربانییه کانی هاوبه شی پیشکش کرد، چونکه قوربانگا برۆزیه که ی بهردهم یه زدان بچو و کتر بوو له وهی جیگای قوربانی سووتاندنه کان و دانه و نیله پیشکه شکراره کان و پیوی قوربانییه کانی هاوبه شی تپیدا بیته وه. 65 له و کاته سلیمان بو ماوهی ههوت پرۆژ ئاههنگی بو جه ژنه که گیرا، هه موو ئیسرائیلیش له گه لی بوون، هه موو خه لکی تیوان ده روزهی هه مات هه تا دۆلی میسر، کومه لیککی گه و ره، له بهردهم یه زدانی پهروه ردگارمان جه ژنه که یان گیرا، پاشان ههوت پرۆژی دیکه ش، واته چوارده پرۆژ. 66 پرۆژی دواتر خه لکه که ی بهر بکرد، جا داوای به ره که تیان بو پاشا که کرد و به شادمانی و دنخوشییه وه چوونه وه ماله کانیان، به هوی ئه وه موو چا که یه ی که یه زدان له گه ل داودی بهنده ی و ئیسرائیلی گه لی خوی کردی.

9 پاش ئه وهی سلیمان بنیادنانی په رستگای یه زدان و کوشکی پاشای ته واو کرد، ههروه ها هه موو ئه وانه شی ته واو کرد که پیی خوشبوو، 2 دووباره یه زدان بو سلیمان ده رکه و ته وه، ههروه ک چۆن له گه یون بوی ده رکهوت. 3 جا یه زدان پیی فه رموو: «گویم له نویر و پارانه وه که ت بوو که له بهردهم پارایته وه، ئه م په رستگایه م پرۆز کرد که بنیادت ناوه، تا کو بو هه تاهه تایه ناوه که م له وی دابنیم، چاوه کانم و دلشیم هه میسه له وی ده بن. 4 «توش ئه گه ر به دلسوژی و دلپاکییه وه دوستایه تیم بکه یه ت، وه ک ئه وهی داودی باوکت کردی، هه موو ئه وهی فه رمانم پی کردوویت بیکه یه ت و فه رز و حوکه کانم به جیبینیت، 5 ئه و هه تاهه تایه ته ختی پاشایه تییه که ت له سه ر ئیسرائیل جیگیر ده که م، ههروه ک چۆن به لئیم به داودی باوکت دا و فه رمووم: «پاوه له تو نا بریت له سه ر ته ختی ئیسرائیل.» 6 «به لام ئه گه ر ئیوه یا خود نه وه کانتان لیم هه لگه رینه وه و چاوتان له فه رز و فه رمانه کانم نه بوو که پیم داون، چوون و خودای دیکه تان په رست و کرتوشتان بو بردن، 7 ئه و ئیسرائیل له سه ر پرووی ئه و خا که ی پیم داون ده برمه وه و ئه م په رستگایه ش که بو ناوی خۆم ته رخانم کردووه له بهر چاوم نایه لیم. ئیسرائیل له تیو هه موو گه لان ده بیته په ند و مایه ی گالته جاری، 8 ئه م په رستگا پایه به رزه ش، هه رکه سیک پیندا تپیه ریت سه ری سو رده مینیت و فیکه لیده دات، ده لیت: «بوچی یه زدان وای له م خا که و له م په رستگایه کرد؟» 9 ئینجا

خه لکی وه لآم ده ده نه وه: "له بهر نه وهی وازیان له یه زدانی په روه ردگاریان هیناوه، نه وهی که باو باپیرانیانی له خاکی میسر هوه دهرهینا، ده ستیان به خودای دیکه وه گرتوه، کپتوشیان بۆ بردوون و نه وانیان په رستوه، له بهر نه وه یه زدان تووشی نه م هم موو کاره ساته ی کردن." 10 له کۆتایی نه و بیست ساله ی که سلیمان تیدا ههردوو ته لاره که ی بنیاد نا، په رستگای یه زدان و کۆشکی پاشا، 11 سلیمانی پاشا بیست شارۆچکه ی له خاکی جهلیل به حیرای پاشای سور به خشی، چونکه حیرام به یی پیوست داری ئورز و سنه و بهر و زیری بۆ سلیمان دابین کردبوو. 12 به لآم کاتیکی حیرام له سوره وه بۆ بینینی نه و شارۆچکانه چوو که سلیمان پیدابوو، به دلی نه بوون. 13 گوئی: «برا که م، نه م شارۆچکانه چین که تۆ به منت داوون؟» ئینجا ناوی لیتان خاکی کافول، هه تا نه م پۆش به و ناوه ناوده بردریت. 14 حیرام سه د و بیست تالنت زیری بۆ پاشا ناردبوو. 15 نه و بیگار بیانه ی که سلیمان پاشا به خه لکی کرد، نه مانه بوون: بنیادانی په رستگای یه زدان، کۆشکی خۆی، ته لانه کان، شوورای تۆرشه لیم، حاجۆر، مه گیدۆ، ههروه ها گه زهر. 16 (فیرعه ونی پاشای میسر پیشت هریشی کردبوو سه ر گه زهر و داگیری کردبوو و سووتاندبووی. که نعانیه کانی دانیشتوی شاره که ی کوشت و شاره که ی به دیاری دایه کچه که ی خۆی، واته ژنه که ی سلیمان. ئینجا سلیمان گه زهری بنیاد نایه وه.) 17 ئینجا سلیمان گه زهری بنیاد نایه وه، ههروه ها بیته حۆرۆنی خواروو و 18 به عه لات و ته دمۆری له چۆله وانی له ناو خا که که دا ناوه دان کرده وه، 19 له گه ل هه موو کۆگا کانی سلیمان، ههروه ها نه و شارۆچکانه ی سه ر بازگه ی گالیسه که و نه و شارۆچکانه ی سه ر بازگه ی ته سپ سواره کان و هه موو نه وه ی سلیمان ئاره زووی کرد له تۆرشه لیم و لوبنان و له هه موو خاکی ژیر ده سه لاتی خۆی بنیادی بنیت. 20 ههروه ها هه موو نه و خه لکه ی پاشماوه ی نه مۆری و حیثی و پریری و حیثی و یه بوسییه کان بوون، که له نه وه ی ئیسرائیل نه بوون، 21 پاشماوه ی نه م هه موو نه ته وانه ی که نه وه ی ئیسرائیل نه یان توائیبوو به ته وای قریان بکه ن سلیمان وه ک کۆیله بیگاری به سه ردا سه پاندن، هه تا نه م پۆش به سه ریان سه پتراهه. 22 به لآم سلیمان که سی له نه وه ی ئیسرائیل نه کرده کۆیله، چونکه نه وان پیاوی جه نگی و کار به ده ست، سه ر کرده،

فهرمانده، نه فسه ری گالیسکه و گالیسکه سواره کانی بوون. 23 نه مانه ش
 نه و کار به ده سته بالایانه بوون که له سهر کاره کانی سلیمان بوون، پینج
 سه د و په نجا چاودر له سهر نه و خه لکه ی کاره که یان ده کرد. 24 پاش
 نه وه ی کچه که ی فیرعه ون له شاری داوده وه چوه کوشکه که ی که سلیمان
 بوی بنیاد نابوو، ده ستی به دروستکردنی ته لان کرد. 25 سلیمان سالانه
 سی جار قوربانی سووتاندن و قوربانی هاوبه شی سهرده خسته سهر نه و
 قوربانگیه ی بویه زدانی بنیاد نا، بخوریشی له گه ل نه وه دا ده سووتاند که
 له بهرده م یه زدان بوو، په رستگا که ی ته واو کرد. 26 ههروه ها سلیمانی پاشا
 چهند که شتییه کی له عه چیون گه فهر نه وه ی له نزیک ئیله ته له سهر که ناری
 ده ریای سوور له خاکی نه دووم دروستکرد. 27 حیرامیش خزمه تکاره کانی
 خوی که که شتیوان و شاره زای ده ری بوون ناردنییه ناو که شتییه کان بو
 نه وه ی له گه ل خزمه تکاره کانی سلیماندا بن. 28 ئیر چونه توفیر و له وپوه
 چوار سه د و بیست تالنت زیریان هه لگرت و بو سلیمانی پاشایان هینا.

10 کاتیک شازنی شه با ناوبانگی سلیمان و په یوه ندیه که یی به یه زدانه وه
 بیست، هات بو نه وه ی به چهند مه ته لیک تاقی بکاته وه. 2 به که زاویه کی
 زور گه وره وه، و شتری بارکراو له بونوبه رام و زیری زور و به ردی گرانبه ها،
 گه یشته تور شه لیم. هاته لای سلیمان و له باره ی هه موو نه و شتانه ی له دلی
 بوو قسه ی له گه ل کرد. 3 سلیمانیش وه لای هه موو پرسیاره کانی دایه وه،
 هیچ شتیک بو پاشا قورس نه بوو وه لای بداته وه. 4 کاتیک شازنی شه با
 نه و هه موو داناییه ی سلیمان و نه و کوشکه ی بینی که بنیادی نابوو، 5
 ههروه ها خواردنی سهر خوانه که ی، دانیشتی ده ستوپوه نده کانی، ریکو پچی
 خزمه تکاره کانی و جلوه رگا کانیا، ساقییه کانی و نه و قوربانی سووتاندانه ی
 که سلیمان له په رستگای یه زدان ده یکرد، له بینینی نه مانه شه یدا بوو. 6
 به پاشای گوت: «نه و هه والهی که له خا که که مدا له باره ی کاروبار و
 داناییه که ت بیستم، راسته. 7 پروام به و هه والانه نه کرد هه تا نه هاتم و به
 چاوی خوم نه مبینی، نه وه تا نیو شم پی رانه گه یه تراوه، له دانایی و چاکی
 زور مه زتر بوویت له وه ی له باره ی تووه بیستبووم. 8 خوزگه به پیاوه کانت
 ده خوازی، خوزگه به خزمه تکاره کانت ده خوازی، نه مانه که هه میسه
 له بهرده مت راوه ستاون و داناییه که ت ده بیستن. 9 ستایش بو یه زدانی

په روه ردگار، تهوهی پیت دلشاده و له سهر ته ختی ئیسرائیل دیناویت. له بهر تهوهی یه زدان هه تاهه تابه ئیسرائیلی خوشده ویت، توی کردووه ته پاشا تا کو راستودروستی و دادپه روهی پیاده بکهیت. 10 ئینجا سده و بیست تالنت زیر و بونوبه رامیکی زور و بهردی گرانبه های دایه پاشا، جاریکی دیکه بونوبه رامی به و جوره زور نه هاته وه، هیندهی تهوهی شازنی شه با پیشکشی سلیمان پاشای کرد. 11 هه روه ها که شتیبه کانی حیرامیش ته وانهی له توفیره وه زیریان هه لگرتیوو، له توفیره وه دار نه لگومی زور زوریان له گه ل بهردی گرانبه ها هینا. 12 پاشا له و دار نه لگومانه چه ند ته ختیکی بو پته و کردنی په رستگای یه زدان و کوشکی پاشا دروستکرد، هه روه ها قیساره و سازیش بو گورانپیژه کان. هه تا ته مپروش ته وه نده داری نه لگوم نه هاتووه و نه پینراوه. 13 سلیمانی پاشا هه موو ته و شتانهی دایه شازنی شه با که ثاره زوی کرد، جگه له و شتانهی که سلیمان پاشا له به خشندهی خوی پی به خشی. پاشان له گه ل خزمه تکاره کانی به ریکه وت و گه رایه وه خا که کی خوی. 14 کیشی ته و زیره ش که له سالیکا بو سلیمان ده هات، شه ش سده و شه ست و شه ش تالنت زیر بوو، 15 جگه له باجی سهر بازرگان و فروشیاره کان و پاشایانی عه رب و فهرمانزه و ابانی خا که که. 16 سلیمانی پاشا دوو سده قه لغانی گه و ره ی له زیری کوترا و دروستکرد، شه ش سده شاقل زیر بو هه ر قه لغانیک. 17 سی سده قه لغانی بچو کیشی له زیری کوترا و دروستکرد، سی مه نا زیر بو هه ر قه لغانیک. ئینجا پاشا له کوشکی دارستانه کی لوبنان دینان. 18 هه روه ها پاشا ته ختیکی گه و ره ی له عاج دروستکرد و به زیری بیگه رد روو پو شتی کرد. 19 ته خته که شه ش پیللیکانهی هه بوو، به شی سهره وهی پالپشته که شی شیوهی نیچه خر بوو، دوو ده سک له م لاو له و لایه وه له سهر شوینی دانیشته که، دوو شیری پراوه ستا ویش له ته نیشت ده سکه کان بوون. 20 دوازه شیری پراوه ستا ویش له سهر ته م لاو ته و لای شه ش پیللیکانه که هه بوو. له هیچ پاشایه تیبه ک شتی وا دروستنه کرابوو. 21 هه موو کاسه و جامه کانی خواردنه وهی سلیمان پاشا زیر بوون، هه روه ها هه موو قاپوقاچاغه کانی کوشکی دارستانه کی لوبنان له زیری بیگه رد بوون، هیچ شتیکی له زیو دروستنه کرابوو، چونکه له سهرده می سلیمان زیو به هایه کی ته وتوی نه بوو. 22 که شتیگه لی پاشا له گه ل

که شتییه کانی حیرام له ده ریا بوون، سی سال جار یک ده هاتن و زیرو زیو و عاج و مهیمون و تاوسیان ده هیتنا. 23 سلیمان گه وره ترین پاشا بوو له تیو پاشا کانی سهر زهوی چ له ده وله مهندی و چ له دانایی. 24 هه موو خه لکی سهر زهوی به تاواته وه بوون پرووی سلیمان بیین، هه تا گوئی له داناییه که ی بگرن که خودا له دلیدا داینا بوو. 25 هه ریه که و سال له دوای سال به دیاری خویانه وه ده هاتن، له قاپوقا چاغی زیرو زیو و جلوه برگ و چهک و بونوبه رام و ته سپ و هیستر. 26 سلیمان گالیسکه و ته سپ سواری کۆکرده وه، هه زار و چوار سه د گالیسکه و دوازده هه زار ته سپ سواری هه بوو. له شاره کانی گالیسکه کان و له گه ل خویدا له تور شه لیم دایان. 27 هه روه ها پاشا کاریکی وای کرد که له تور شه لیم زیو وهک به ردی لی بیت، دار تور زیش له زوری وهک دار هه نجیری زور گه کان بیت. 28 ته سپه کانی سلیمان له میسر و له قه قئیه وه ها ورده ده کران. بازر گانه کانی پاشا له قه قئیه وه به زخی بازار و هه ریا نده گرتن. 29 گالیسکه له میسره وه به شه ش سه د شافل زیو و ته سپیش به سه د و په نجا ها ورده یان ده کرد، هه روه ها بو هه موو پاشا کانی حیقی و ئارامی هه نارده یان ده کرد.

11 سلیمان پاشا سهره پرای کچه که ی فیرعه ون زور ژنی دیکه ی بیگانه ی خو شویست، له مؤثابی و عه مؤنی و ته دوئی و سه پدائی و حیثیه کان، 2 له و گه لانه ی که یه زدان به نه وه ی ئیسرائیلی فهرموو: «ژن و ژنخوازیان له گه ل مه که ن، نه وهک دلتان بو لای خودا وه نده کانیا ن رابکیشن.» له گه ل ته وه شدا سلیمان خو شی و یستن و دلی پئیا نه وه به ند بوو. 3 هه وت سه د ژنی خانه دان و سی سه د که نه زه ی هه بوو، جا ژنه کانی دلایان هه لگه پرانده وه. 4 ته وه بوو له ته مه نی پیری سلیمان، ژنه کانی دلایان به لای خودا وه نده کانی دیکه دا راکیشا، دلی وهک دلی داودی باوکی له گه ل یه زدانی په روه ردگاری خو ی ته واو نه بوو. 5 بیتر سلیمان دوای عه شتوره تی خو اژنی سه پدائیه کان و دوای مؤله خی خودا وه ندی قیزه ونی عه مؤنییه کان که وت. 6 سلیمان له به رچاوی یه زدان خرا په کاری کرد، به پیچه وانه ی داودی باوکی، به ته واوی دوای یه زدان نه که وت. 7 له و کاته دا سلیمان له سه ر یه کیک له کتیه کانی به رام به ر تور شه لیم له لای پرۆه ه لاتی شاره که نزر گه یه کی سه ر به رزایی بو که مؤشی خودا وه ندی قیزه ونی مؤثابیه کان و هه روه ها بو مؤله خی خودا وه ندی قیزه ونی

عه مۆنیه کان بنیاد نا. 8 هه مان کاریشی بۆ هه موو ژنه بیگانه کانی کرد،
 که بخووریان ده سووتاند و قوربانیان سه رده بری بۆ خوداوه نده کانیان.
 9 یه زدان له سلیمان تووړه بوو، چونکه دلی له یه زدانی په روه ردگاری
 ئیسراییل هه لگه پرایه وه، ته وهی دوو جار بۆی ده رکه وت. 10 هه رچه نده
 فه رمانی به سلیمان کردبوو که دوای خودای دیکه نه که ویت، به لام
 ته وهی یه زدان فه رمانی پیکرد، سلیمان گو پرایه له نه بوو. 11 یه زدان به
 سلیمانی فه رموو: «له بهر ته م هه لوئسته ت و گو پرایه له نه بووت بۆ په یمان و
 فره زه که ی من که فه رمانم پی کردیت، پاشایه تیه که ت لی پارچه پارچه
 ده که م و ده یده مه خزمه تکاره که ت، 12 به لام له بهر داودی باوکت له
 ماوهی پاشایه تی خۆت نایکه م. له ده ستی کوره که ت پارچه پارچه ی ده که م،
 13 له گه ل ته مه ش هه موو پاشایه تیه که ی لی ناستینه وه، به لکو هۆزیکی
 پنده ده م، له بهر داودی به نده م و له بهر توره شه لیم که هه لمباردوو ه.» 14
 ئینجا یه زدان دوزمئیکی له سلیمان هه ستانده وه که هه ده دی ته دومی بوو،
 له بنه ماله ی شاهانه ی ته دۆم بوو. 15 کاتیک داود له ته دۆم بوو، یۆتابی
 فه رمانده ی گشتی سوپا چوو بۆ ته وهی کوزراوه کان بنیوت و هه رچی نیر له
 ته دۆم ماوه بیانکوژیت. 16 یۆتاب و هه موو ئیسراییل شه ش مانگ له ویدا
 مانه وه هه تا هه موو نیریکیان له ته دۆم له ناویرد. 17 به لام هه ده د که هیشتا
 میردمندالیکی بچووک بوو، له گه ل چه ند پیاوئیکی ته دومی له خزمه تکارانی
 باوکی بۆ میسر هه لاتن. 18 ئینجا له میدیانه وه هه ستان و چوونه پاران، چه ند
 پیاوئیکان له پاران هه وه له گه ل خۆیاندا برد و چوونه میسر بۆ لای فیرعه ونی
 پاشای میسر، ته ویش خانوی دایه هه ده د و فه رمانی دا خواردنی بدریتی
 و زه ویشی پندا. 19 هه ده د له بهر چاوی فیرعه ون په سه ند بوو، خوشکی
 ته چه نیسی شازنی دایئ بیته ژنی. 20 خوشکه که ی ته چه نیس کوریکی
 لپی بوو به ناوی گه نوقه ت، ته چه نیس له تئو مالی فیرعه ون په روه رده ی
 کرد، له تئو کوره کانی فیرعه ون. 21 هه ده د له میسر بوو کاتیک بیستی
 که داود له گه ل باو پاپیرانی سه ری ناوه ته وه و یۆتابی فه رمانده ی گشتی
 سوپاش مردوو ه، ئینجا هه ده د به فیرعه ونی گوت: «ریم بده با بچه وه
 خا که که م.» 22 فیرعه ونیش پی گوت: «له لای من له چیت که مه هه تا
 داوای چوونه وه بکه یت بۆ خا که که ت؟» هه ده دیش گوتی: «له هیچ،

تەنھا پېم بىدە.» 23 خۇدا دوزمىنىكى دىكەى لە سلىمان ھەستاندەو ھە دە زۆنى كورى ئەلىاداع بوو، ئەو ھى لەلای گەورە كەبەو ھە لاتىو، كە ھە دە دە زەرى پاشاى چۇفا بوو. 24 لە كاتى كوشتارە كەى داود لە دزى ھىزى چۇفا، پىاوى لە خۇى كۆكردەو ھە بوو ھە دە سەستەبەكى چەتە، چوونە دىمەشق و لەوى نىشتەجى بوون، لە دىمەشق فەرمانزەوايە تىيان كەد. 25 جا پەزۆن لە سەردەمى سلىمان بوو دوزمىنى ئىسرائىل، ئەمە سەرەراى ئەو خراپەبەى كە ھە دە دە پىكرد، پەزۆن بوو فەرمانزەواى خاكى ئارام و پرقى لە ئىسرائىل بوو ھە. 26 ھەروەھا يارۇفعاى كورى نەقات كە خەللىكى چەرىدا بوو لە ئەفرايم، يەككىك بوو لە كاربە دەستەكانى سلىمان، لە پاشا يانخى بوو. دايكىشى بىوژىتىك بوو بە ناوى چەروعا. 27 ياخىبوونە كەشى لە دزى پاشا بەم شىوہىە بوو: ئەو بوو كە سلىمان تەلانە كەى دروستكرد و كەلئەكانى شارى داودى باوكى چا ككردەو ھە، 28 بىنى كە ئەم پىاوە پالەوان و بەھىزە، گەنجىكى كارامە و چالا كە، ئىتەر يارۇفعاى كەد بە سەرپەرشىتارى ھەموو كارى بىگارى ھۆزەكانى يوسف. 29 ئەو بوو كە يارۇفعام لە تۇرشەلىم دەھاتە دەرەو ھە، ئاھىياى شىلۆنى پىغەمبەر لە پىگادا توشى بوو، كەوايەكى نوئى لەبەر بوو. بە تەنھا ھەردوويكان لە دەشتودەر بوون، 30 ئاھىياش كەوا نوئىە كەى كە لەبەر پىدا بوو دايكەند و كەدى بە دوازە پارچەو ھە. 31 بە يارۇفعاى گوت: «دە پارچە بۇ خۆت بە، چونكە يەزدانى پەروەردگارى ئىسرائىل ئەمە دە فەرموئىت: «ئەو تا من پاشايە تىبە كە لە دەستى سلىمان پارچە پارچە دە كەم و دە ھۆز بە تۆ دە دەم. 32 يەك ھۆزىش بۇ ئەو دە بىت لە ھەموو ھۆزەكانى ئىسرائىل، لەبەر داودى بەندەم و لەبەر تۇرشەلىم ئەو شارەى كە ھەلپۇردو ھە. 33 ئەو كارە دە كەم، چونكە ئەوان وازيان لى ھىنام و كپتۇشيان بۇ شتۆرەتى خوارنى سەيدائى و كەمۇشى خوداى مۇتابى و مۇلەخى خوداى عەمۇنىبەكان بەد. بە پىگاي مندا نەپۇرىشتەن ھەتا وەك داودى باوكى سلىمان ئەو ھى لەبەر چاوم پراستە بىكەن و فەرز و حوكمە كاتم بە جىبىئەن. 34» «بەلام ھەموو پاشايە تىبە كە لە دەستى سلىمان ناسىئىنمەو ھە، بەلكو بە درىژاى زىانى دىكەمە پاشا، لەبەر داودى بەندەم ئەو ھى كە ھەلپۇرد، ئەو ھى فەرمان و فەرزەكانى منى بە جىبىئەن. 35 پاشايەتى لە دەست كورە كەى دەستىنمەو ھە دە ھۆزى

ده دەم به تۆ. 36 يەك ھۆزیش دە دەمە كۆرە كەي، تاوەكو ھەميشە بۆ داودی بەندەم وەك چرایەك بێت لە بەردەمدا لە تۆرشەلیم، ئەو شارەي بۆ خۆم ھەلبارد ھەتا ناوم لە ویدا دابنیم. 37 تۆش دەبەم و فەرمانزەوايەتی دە كەیت بەسەر ھەموو ئەو ھەي دلت ئارەزووی بكات و بەسەر ئیسرائیلدا دە بێت بە پاشا. 38 ئەگەر بێت و گوێزایەلی ھەموو ئەو ھەي كە فەرمانت پێدە دەم و بە رینگا كائدا برۆیت و ئەو ھەي لە بەرچاوم راستە بیکەیت و فەرز و فەرمانە كاتم بە جیبینیت، وەك چۆن داودی بەندەم كەردی، ئەوا لەگەڵ ئندا دەبم و بنەمالە یەكی چەسپاوت بۆ بنیاد دەتیم وەك چۆن بۆ داوادم بنیاد نا و ئیسرائیلت دە دەم. 39 نەو ھەي داودیش زەلیل دە كەم لە بەر ئەمە، بەلام نەك بۆ ھەتا ھەتا یەك «» 40 سلیمان ھەولێ كۆشتنی یارو فەعامی دا، بەلام یارو فەعام ھەستا و ھەلات بۆ میسر بۆ لای شیشە قی پاشای میسر و ھەتا كاتی مردنی سلیمان لە میسر دا ما یەو. 41 پروو داو ھەكانی دیکە ی پاشایە قی سلیمان و ھەموو ئەو ھەي كەردی و دانایە كە ی لە پەرتووكی كاروباری پۆژانە ی سلیمان تۆمار كراون. 42 سلیمان چل سال لە تۆرشەلیم پاشایە قی ھەموو ئیسرائیلی كەرد. 43 پاشان سلیمان لەگەڵ باو پیرانی سەری نایەو و لە شارە كە ی داودی باوكی نێژرا. ئیتر رەحە فەعامی كۆری لە داوی خۆی بوو بە پاشا.

12 رەحە فەعام چوو بۆ شەخەم، چونكە ھەموو ئیسرائیل چوو بوونە ئەو ی بۆ ئەو ھەي بیکە نە پاشا. 2 یارو فەعامی كۆری نە قات ئەو ھەي لە بەردەم سلیمان پاشا ھەلات بوو ھیشتا لە میسر بوو، بەلام كاتیک ئەمە ی بیست، لە میسر ھەو گەرایەو. 3 پاشان بە داوایاندا نارد، ئینجا یارو فەعام و تەواوی كۆمەلە ی ئیسرائیل چوونە لای رەحە فەعام و پێیان گوت: 4 «باوكت نیرە كە ی ئیمە ی قورس كەرد، بەلام ئیستا تۆ لە ئەركە سەختە كە ی باوكت و لە نیرە قورسە كە ی ئیمە سووك بكەرەو، ئیمەش خزمەت دە كەین.» 5 رەحە فەعامیش وەلامی دانەو: «پۆن و پاش سێ پۆژی دیکە بگەرینەو ھەلام.» گەلیش پۆشتن. 6 ئینجا رەحە فەعام پاشا راوێژی و بەو پیرانە كەرد كە لە خزمەتی سلیمانی باوكیدا بوون كاتیک لە ژیاندا بوو، لێ پرسی: «تەگبیرتان چییە، چۆن وەلامی ئەم گەلە بدەمەو؟» 7 ئەوانیش قسەیان لەگەڵی كەرد و گوتیان: «ئەگەر لە ئەمرۆو ھەي بیستە خزمەت كاری ئەم گەلە،

خزمه تیان بکهیت و پرازیان بکهیت و قسه‌ی چاکیان له‌گه‌ل بکهیت، ئەو بو
 هه‌میشه ده‌بنه‌ بنده‌ی تو،» 8 به‌لام ره‌حه‌فه‌عام پراویژی پیره‌کانی پشتگویی
 خست که پیمان دا و پراویژی به‌و گه‌نجانە کرد که له‌گه‌لی گه‌وره‌ بیون و
 خزمه تیان ده‌کرد. 9 لپی پرسین: «ئیه‌ پراتان چیه‌؟ به‌چی وه‌لامی ئەم گه‌له
 بده‌ینه‌وه، که قسه‌یان له‌گه‌ل کردووم و گوتیان: «ئەو نیره‌ی باوکت که
 له‌سه‌ر ئیه‌ی داناوه‌ سووکی بکه‌ره‌وه‌؟» 10 ئەو گه‌نجانەش که له‌گه‌لی
 گه‌وره‌ بیون، وه‌لامیان دایه‌وه: «ئەو گه‌له‌ی که پیمان گوتی: «باوکت
 نیره‌که‌ی ئیه‌ی قورس کردووه، به‌لام تو نیره‌که‌مان له‌سه‌ر سووک بکه،» تو
 پیمان بلی: «په‌نجه‌ تووتم له‌ که‌مهری باوکت ئەستورتره. 11 باوکت به‌ نیریکی
 قورس باری کردوون، ئیستاش من زیاتر ده‌خه‌مه‌ سه‌ر نیره‌که‌تان. باوکت
 به‌ قامچی ته‌میچی کردوون، من به‌ دووپشک ته‌میچان ده‌که‌م.» 12 له
 پرۆژی سییه‌م یاروفعام وه‌موو گه‌ل هاتنه‌ لای ره‌حه‌فه‌عام، هه‌روه‌ک
 پاشا یی گوتیون: «له‌پاش سی پرۆژی دیکه‌ بکه‌رینه‌وه‌ لام.» 13 پاشا به
 توندی وه‌لامی گه‌لی دایه‌وه، پراویژی پیره‌کانی پشتگویی خست که بۆیان
 کرد، 14 به‌یی ئامۆژگاری گه‌نجه‌کان قسه‌ی له‌گه‌ل کردن و گوتی: «باوکت
 نیره‌که‌ی ئیه‌ی قورس کرد، منیش نیره‌که‌تان قورستر ده‌که‌م؛ باوکت به
 قامچی ته‌میچی کردن، من به‌ دووپشک ته‌میچان ده‌که‌م.» 15 پاشا گوتی
 له‌ گه‌ل نه‌گرت، ئەمه‌ به‌ ویستی یه‌زدان بوو، هه‌تا فه‌رمایشته‌که‌ی به‌نیته
 دی، ئەوه‌ی یه‌زدان له‌ پرێگه‌ی ئاحییای شیلۆنی به‌ یاروفعامی کوری
 نه‌فاتی فه‌رموو بوو. 16 کاتیک هه‌موو ئیسرائیل بینیان پاشا گوتی لی
 نه‌گرتن، گه‌ل وه‌لامی پاشایان دایه‌وه: «ج به‌شیکان له‌گه‌ل داود هه‌یه، ج
 میراتیک له‌ کوری یه‌سا؟ ئەی ئیسرائیل، بکه‌رینه‌وه‌ چادره‌کانتان! ئەی
 داود، ته‌ماشای ماله‌که‌ت بکه!» ئیتر ئیسرائیلییه‌کان گه‌رانه‌وه‌ چادره‌کانیان.
 17 به‌لام ره‌حه‌فه‌عام هیشتا پاشایه‌تی ده‌کرد به‌سه‌ر ئەو ئیسرائیلیانه‌ی له
 شاروچکه‌کانی یه‌هودا نیشته‌جی بوون. 18 ره‌حه‌فه‌عام پاشا ئە دۆنیرامی نارد،
 ئەوه‌ی که سه‌ره‌رشتیاری کاری بیگاری بوو، به‌لام هه‌موو ئیسرائیل
 به‌ردبارانیاں کرد و مرد. ئیتر ره‌حه‌فه‌عام پاشا پیرا گه‌یشت که سواری
 گالیسکه‌که‌ی یبت و به‌ره‌و ئورشه‌لیم هه‌لبیت. 19 به‌و شیوه‌یه‌ هه‌تا ته‌مرپۆ
 ئیسرائیل له‌ بنه‌ماله‌ی داود یاخی بوون. 20 کاتیک هه‌موو ئیسرائیل بیستیان

که یارو قعام گه پراوه ته وه، هینایانه نه نجومه ن و کردیانه پاشای هه موو
 ئیسرائیل. که سیش دواى مالى داود نه که وت، ته نها هوزى یه هودا نه بیّت.
 21 کاتیک په حه فه عام گه بیسته تورشه لیم، هه موو بنه ماله ی یه هودا و هوزى
 بنیامینی کۆ کرده وه، سه د و هه شتا هه زار جه نگا وه رى هه لپژارد، هه تا له
 دژى ئیسرائیل بجه ننگن و پاشایه تیبه که بۆ په حه فه عامى کورپى سلیمان
 بگه پرینه وه. 22 به لام په یامى خودا بۆ شه مه عیای پپاوى خودا هات: 23
 «به په حه فه عامى کورپى سلیمان، پاشای یه هودا و هه موو بنه ماله ی یه هودا
 و بنیامین و به پاشماوه ی گهل بلی، 24 یه زدان شه مه ده فهرمویت: مه چن و
 له دژى نه وه ی ئیسرائیلی براتان مه جه ننگن. هه ریه که و بۆ ماله که ی خوی
 بگه پرینه وه، چونکه شه مه له لایه ن منه وه یه،» شه وانیش گوپرایه لی فهرمایشتی
 یه زدان بوون و به گوپره ی فهرمانی یه زدان گه پرانه وه. 25 ئینجا یارو قعام
 شارو چکه ی شه خه می ناوچه شاخاویه کانی شه فراپی کرده شارپکی قه لابه ند
 و تینیدا نیشته جی بوو، له ویشه وه په نیلی نۆژن کرده وه. 26 یارو قعام له دلی
 خویدا گوئی: «ئیسنا پاشایه تیبه که بۆ مالى داود ده گه پرینه وه. 27 شه گه ر
 شه م گه له سه ربکه ون بۆ شه وه ی له په رستگای یه زدان، له تورشه لیم قوربانى
 پشکه ش بکه ن، دلی شه م گه له بۆ گه وره که یان ده بیّت، په حه فه عامى پاشای
 یه هودا، منیش ده کوژن و ده گه پرینه وه لای شه. 28 پاش راویژکردن پاشا
 دوو گوپره که ی زیپینی دروستکرد و به گه لی گوت: «شه ی ئیسرائیل،
 بۆ ئیوه زه حه ته سه ربکه ونه تورشه لیم. شه وه تا خودا وه نده کانتان، شه وانیه ی
 ئیویه ان له خاکی میسر ده رهینا.» 29 ئینجا یه کیکیانی له بیّت ئیل دانا و شه وه ی
 دیکه یان له دان. 30 شه م کاره ش بووه گوناوه. گهل بۆ په رستنی یه کیکیان
 ده چوونه بیّت ئیل و هه تا دانیش ده چوون بۆ په رستنی شه وه ی دیکه. 31
 یارو قعام نزرگه کانی سه ر به رزایشتی دروستکرد، له هه موو لایه کی گه له وه
 خه لکی کرده کاهین، هه رچه نده له نه وه ی ئیقیش نه بوون. 32 رۆژى
 پازده ی مانگی هه شتی کرده جه ژن، هه روه ک شه و جه ژنه ی له یه هودا
 هه بوو، قوربانى سه ر خسته سه ر قوربانگا که. به م جوړه ی کرد له بیّت ئیل،
 قوربانى بۆ شه و دوو گوپره که یه سه رپرى که دروستی کردن، هه روه ها له
 بیّت ئیل کاهینانى پارگرت بۆ نزرگه کانی سه ر به رزایى که دروستی کرد بوون.
 33 له پازده ی مانگی هه شت، له و مانگی که خوی بۆ خوی دا پینابوو

قوربانی سهرخسته سهر قوربانگا که که له بیئت ئیل دروستی کردبوو. جه ژنی
بۆ نهوهی ئیسرائیل دانا و بۆ بخوور سووتاندن سهر که وته سهر قوربانگا.

13 ئه وه بوو پیاویکی خودا به فهرمایشتی یه زدان له یه هوداوه هاته
بیئت ئیل، یارو فعامیش له لای قوربانگا که وه راوه ستابوو بۆ بخوور سووتاندن.
2 پیاوه که به گویرهی فهرمایشتی یه زدان رووه و قوربانگا که هاواری کرد و
گوئی: «ئه ی قوربانگا! ئه ی قوربانگا! یه زدان ئه مه ده فهرمویت:» کوریک
له نهوهی داود ده بیئت، ناوی یوشیا، کاهینانی نزرگه کانی سهر بهرزاییت
له سهر سهرده پریت، ئه وانهی بخوورت له سهر ده سووتین، ئیسکی مرؤفیش
له سهر ده سووتین، «3 ههر له و پرؤژه شدا پیاوه که ی خودا نیشانه یه کی
دا و گوئی: «ئه مه ش ئه و نیشانه به که یه زدان فهرموویتی، قوربانگا که
شع ده بات و خو له میشه که ی سهریشی په رشوبلا و ده بیته وه.» 4 کاتیک
یارو فعامی پاشا گوئی له قسه ی پیاوه که ی خودا بوو، که له بیئت ئیل رووه و
قوربانگا که کردی، یارو فعام له قوربانگا که وه دهستی دریز کرد و گوئی:
«بیگرن!» به لام ئه وه دهستی که رووه و ئه و دریزی کرد و شک بوو،
نه یوانی بیکیشیته وه. 5 قوربانگا که ش شعقی برد و خو له میشه که ی سهری
په رشوبلا و بووه وه، ههروهک ئه و نیشانه یه ی پیاوه که ی خودا به گویره ی
فهرمایشتی یه زدان ئه ماژهی کرد. 6 ئینجا پاشا به پیاوه که ی خودای گوت:
«تکایه له بهرامبه ره زدانی پهروه دگارت بیارپوه و له پیناوی من نزا بکه
هه تا ده ستم چاک بیته وه.» پیاوه که ی خوداش له بهرامبه ره زدان پارایه وه،
دهستی پاشا وهک جاری جارن چاک بووه وه. 7 پاشا به پیاوه که ی
خودای گوت: «له گه لم وه ره ماله وه، پشو و بده و پاداشتیشت ده ده می.» 8
پیاوه که ی خوداش به پاشای گوت: «ئه گه ر نیوه ی ماله که شتم بده می،
له گه لت نایم، له م شوینه نان ناخوم و ئاو ناخومه وه، 9 چونکه به گویره ی
فهرمایشتی یه زدان به م جوژه فهرمانم پیکراوه: «نه نان بخو و نه ئاو بخووه و نه
به ورینگایه شدا بگه ریوه که پیندا چوویت.» 10 ئینجا به ریگایه کی دیکه دا
رؤیشت و به ورینگایه دا نه گه رایه وه که پیندا هاته بیئت ئیل. 11 پیغه مبه ریکی
په ره بوو له بیئت ئیل ده ژیا، کوره کانی هاتن و هه موو ئه و کاره یان بۆ
گه ریایه وه که پیاوه که ی خودا له و پرؤژه دا له بیئت ئیل کردی، ئه و قسانه ش
که به پاشای گوتبوو، بۆ باوکیان گه ریایه وه. 12 باوکیشیان لپی پرسین: «به کام

رینگادا رۆیشت؟» كۆرەكانى ئەو رینگايەيان پيشان دا كە پياوۋەكەى خودا
 ئەوۋەى لە يەھوداۋە ھاتىو پېيدا رۆيشتىو. 13 ئىنجا بە كۆرەكانى گوت:
 «گويدىرئە كەم بۆ كورتان بىكەن.» ئەوانىش گويدىرئە كەيان بۆ كورتان
 كرد و سوارى بو. 14 لەدوای پياوۋەكەى خودا رۆيشت و دۆزىيەۋە لەژىر
 دار بەروويكدا دانىشتىو، يى گوت: «ئايان تۆ پياوۋەكەى خودايت، ئەوۋەى لە
 يەھوداۋە ھاتوۋە؟» ئەويش گوتى: «بەلى ئەوم.» 15 يى گوت: «لەگەلم
 ۋەرە مائەۋە و نان بخۆ.» 16 پياوۋەكەى خوداش گوتى: «ناتوانم لەگەلت
 بگەرىمەۋە و لەگەلت نايەمە ژوورەۋە، لەم شوينە لەگەلت نان ناخۆم و
 ئاۋ ناخۆمەۋە، 17 چونكە بە فەرمائىشتى يەزدان پىم گوتراۋە: «لەويدا نان
 مەخۆ و ئاۋ مەخۆۋە و بەو رینگايەدا مەگەرىۋە كە پېيدا رۆيشتى.» 18
 ئەويش يى گوت: «ھەرۋەھا منىش ۋەك تۆ پىغەمبەرەم و فرىشتەيەك بە
 فەرمائىشتى يەزدان قەسەى لەگەلت كردم و فەرموۋى: «لەگەلت خۆندا بىبە
 مائەكەت ھەتا نان بخوات و ئاۋ بخواتەۋە.» بەمە درۆى لەگەلت كرد.
 19 پياوۋەكەى خوداش لەگەلتى گەرايەۋە و لە مائەكەى نانى خوارد و
 ئاۋى خواردەۋە. 20 لە كاتىكدا كە لەسەر خوانەكە دانىشتىون، ئەۋە
 بو فەرمائىشتى يەزدان ھات بۆ پىغەمبەرەكەى كە گەراندىيەۋە. 21 بانگى
 پياوۋەكەى خوداى كرد، ئەۋەى لە يەھوداۋە ھاتىو و گوتى: «يەزدان ئەمە
 دەفەرموۋىت: «لەبەر ئەۋەى سەرىپچى فەرمائىشتى يەزدانت كرد و كارت
 بەۋ فەرمانە نەكرد كە يەزدانى پەروەردگارت يى كردىت، 22 گەرايتەۋە
 و نانت خوارد و ئاۋت خواردەۋە لەۋ شوينەى كە پىت گوترا نان و
 ئاۋى لى مەخۆ، لەبەر ئەۋە لاشەكەت ناچىتە ناۋ گۆرى باۋاپىرانت.» 23
 پاش ئەۋەى پياوۋەكەى خودا خواردى و خواردىيەۋە، ئەۋ پىغەمبەرەى كە
 گەراندىۋىيەۋە، گويدىرئە كەى بۆ كورتان كرد. 24 جا رۆيشت و لە رىنگا
 شىرئىكى لى پەيدا بو، كوشتى. لاشەكەى لەسەر رىنگا كە كەوتىو، گويدىرئە
 و شىرەكەش لەلاى لاشەكە پراۋەستابون. 25 لەۋ كاتەدا چەند پياۋىك
 تىپەرىن و بىنيان لاشەكە لەسەر رىنگا كە كەوتىو و شىرەكەش لەلاى
 لاشەكە پراۋەستاۋە، ئىنجا چوون و ئەۋ ھەۋالەيان لەۋ شارەدا بلاۋكردەۋە
 كە پىغەمبەرە پىرەكە تىيدا دەژيا. 26 كاتىك ئەۋ پىغەمبەرەى كە ئەۋى
 گەراندىۋە لەسەر رىنگا كە بىستى، گوتى: «ئەۋە پياوۋەكەى خودايە كە

سەرپىچى فەرمائىشى يەزدانى كەرد. يەزدانىش دا يە دەستى شىر و پەلامارى دا و كوشتى، ھەرۈك يەزدان فەرمووى ئاۋاي بەسەرھات.» 27 ئىنجا بە كۆرەكانى گوت: «گويدىر يۈكەم بۇ كورتان بىكەن.» ئەوانىش كورتانىان كەرد. 28 چوو و لاشەكەى بىنپىھە ھەسەر رىنگا كە كەوتىبو، گويدىر يۈكەم و شىرەكەش لەلای لاشەكە راۋەستابوون. شىرەكە لاشەكەى نەخواردبو، پەلامارى گويدىر يۈكەشى نەدابوو. 29 پىغەمبەرەكە لاشەى پىاۋەكەى خوداى ھەلگرت و خستىيە سەر گويدىر يۈكەم و بردىپە، پىغەمبەرە پىرەكە ھاتە ناۋشارەكە ھەتا بىنپىژىت و پىرسەى بۇ بىگىت. 30 ئىنجا لاشەكەى خستە ناۋگۆرەكەى خۆى، شىۋەنىان بۇ گىپرا و گوتيان: «ئاي برا كەم!» 31 پاش ئەۋەى كە ناشىيان، قسەى لەگەل كۆرەكانى كەرد و گوتى: «كە مردم لەو گۆرەدا بىنپىژن كە پىاۋەكەى خوداى تىدا نىژرا، ئىسكەكەم لەتەنىشت ئىسكەكانى ئەو دابىن، 32 چونكە بەتەۋاۋى ئەو پەيامە دىتە دى، كە بەپىچى فەرمائىشى يەزدان روۋە قوربانگا كەى يىت ئىل و روۋە ھەموو نزرگەكانى سەر بەرزايى كەردى، ئەۋانەى لە شارۋچكەكانى سامىرەدان.» 33 تەنەت لەدۋاى ئەم روۋداۋەش، يارۋفەام لە رىنگا خراپەكەى پاشگەز نەبوۋە، بەلكو دووبارە لە ھەموو لايەكى گەلەۋە خەلكى كەدە كەھىنى نزرگەكانى سەر بەرزايى، ھەر كەسىك دەيوست بىتە كەھىن، ئەركى پى دەسپارد و دەبوۋە يەكەك لە كەھىنانى نزرگەكانى سەر بەرزايى. 34 ئەمە بوۋە گونا بۇ بىنەمالەى يارۋفەام، بوۋە ھۆى وىرانىوون و لەناۋچوونىان لەسەر روۋى زەۋى.

14 لەو كاتەدا ئەپپاى كۆرى يارۋفەام نەخۆش كەوت. 2 يارۋفەام بە ژنەكەى گوت: «ھەستە و شىۋەى خۆت بىگۆرە ھەتا نەزانن كە تو ژنى يارۋفەامىت و برۆ بۇ شىلو، ئەۋەتا لەۋى ئاھىيا پىغەمبەرى لىيە، ئەو دەبارەى من گوتى كە دەبە پاشاى ئەم گەلە. 3 لەگەل دەستت دە نان و ھەندىك كىك و گۆزەپەك ھەنگوین بى و برۆ لای، ئەو پىت رادەگەپە نىت كۆرەكە چى لىدەت.» 4 ژنەكەى يارۋفەامىش بەو جۆرەى كەرد و ھەستا و چوو بۇ شىلو، چوو بۇ مالى ئاھىيا، ئاھىياش نەيدەتۋانى بىنپىت، چونكە بەھۆى پىرپىھە چاۋەكانى كز بوون. 5 يەزدانىش بە ئاھىياى فەرموو: «ئەۋەتا ژنەكەى يارۋفەام دىتە لات تاكو شىكت لەبارەى كۆرەكەپەۋە لى پىرسىت، چونكە نەخۆشە. توش لە ۋەلامدا ئەمە و

ئەو هی پئی یلی. که دینه ژوروه وه، خۆی به که سیکی دیکه نیشان ده دات.»
 6 ئەوه بوو که ئاحییا گوئی له دهنگی پئی بوو له دەرگا که وه ده هاته
 ژوروه وه، گوئی: «ژنه که یارو فعام، وهره ژوروه وه. بوجی و اشپوهی
 خۆت گۆریوه؟ من نیردراوی هه والیکی ناخۆشم بۆ تۆ. 7 بۆ و به یارو فعام
 یلی: یه زدانی پهروه ردگاری ئیسرائیل ئەمه ده فەر مویت: «له تیو گهل پایه به رزم
 کردیت و تۆم کرده فەرمانزه وای ئیسرائیلی گهل که م. 8 پاشایه تیبه که م له
 بنه ماله ی داود سهنده وه و دامه تۆ، تۆش وهک داودی به نده م نه بویت،
 ئەوه ی کاری به راسپارده کانم کرد و ئەوه ی به هه موو دلپیه وه دوام
 که وت، بۆ ئەوه ی ته نه ئەوه ی له بهر چاومدا راسته بیگات. 9 به لام تۆ له
 هه موو ئەوانه ی پپش خۆت زیاتر خراپهت کرد و چوویت خودای دیکهت
 له گهل به دار ئیژراوه کان بۆ خۆت دروست کرد، تا کو په ستم بکهیت، ههروه ها
 منیشت پشنگوی خست. 10» «له بهر ئەوه، بنه ماله ی یارو فعام تووشی
 کاره سات ده که م. هه موو نیرینه یه کی بنه ماله ی یارو فعام له ئیسرائیل بنبر
 ده که م، جا کۆیله بیته یان ئازاد. پاشماوه ی بنه ماله ی یارو فعام ده سووتیم،
 ههروه ک چون ته پاله هه تا ته و او ده بیته ده سووتینیت. 11 هه ره که سیکی
 یارو فعام له ناو شار بمریت سهگ ده یخوات و هه ره که سیکی له ده شتوده ر
 بمریت بالنده ی ئاسمان ده یخوات. ئەوه فەرمایشتی یه زدانه!» 12 «تۆش هه سته
 و بگه ریوه ماله که ت، که پئ ده خه یته ناو شاره که کوره که ت ده مریت. 13
 هه موو ئیسرائیلیش شیوه نی بۆ ده گپرن و ده بیژرن، چونکه ته نه ئەم له نه وه ی
 یارو فعام ده چیتته ناو گۆر، له بهر ئەوه ی یه زدانی پهروه ردگاری ئیسرائیل
 له هه موو بنه ماله ی یارو فعام ته نه ئەم له ودا چا که ی بینی. 14 «یه زدان
 خۆی پاشایه ک بۆ ئیسرائیل داده نیت که مالی یارو فعام بنبر ده کات. ئەمه
 پۆژه که یه! به لی، ئەمه پۆژه که یه. 15 یه زدان له ئیسرائیلیش ده دات، وهک
 قامیشیک که چون له ناو ئاو ده له ریته وه. ئیسرائیل له م زه ویه چا که
 پیره کیشت ده کات که داویه تیبه باو باپیرانیان و بۆ ته وه ری پرووباری
 فورات په رته وازه یان ده کات، له بهر ئەوه ی ستوونه ئە شیرا کانیان دروست کرد
 و یه زدانیان په ست کرد. 16 خودا ئیسرائیل پاده ست ده کات به هۆی
 گونا هه کانی یارو فعام و گونا هه کانی ئیسرائیل که ئەوه هۆکاری ئەنجامدانیان
 بوو.» 17 ئینجا ژنه که ی یارو فعام هه سته و پوشت، چوو بۆ تیرزه. کاتییک

گه‌یشته به‌رده‌رگای مال کوره که مرد. 18 ناشتیان و هه‌موو ئیسرائیل شیوه‌نی بۆ گێپرا، هه‌روه‌ک یه‌زدان له‌ ریگه‌ی به‌نده‌ی خۆی، ئا‌حییای پیغه‌مبه‌ره‌وه‌ فه‌رمووی. 19 رووداوه‌کانی دیکه‌ی پاشایه‌تی یارو‌فعامیش که چۆن جه‌نگاوه‌ و چۆن پاشایه‌تی کردووه، له‌ په‌رتووکی کاروباری پو‌ژانه‌ی پاشا‌کانی ئیسرائیل تو‌مار کراون. 20 یارو‌فعام بیست و دوو سا‌ل پاشایه‌تی کرد، ئینجا له‌ گه‌ل باوباپیرانی سه‌ری نایه‌وه. ئیتر نادابی کوری له‌ دوای خۆی بوو به‌ پاشا. 21 په‌حه‌فه‌عامی کوری سلیمان، که نه‌عمای عه‌مۆنی دایکی بوو، له‌ ته‌مه‌نی چل و یه‌ک سا‌لی له‌ یه‌هودا بوو به‌ پاشا. حه‌فه‌ سا‌ل له‌ ئورشه‌لیم پاشایه‌تی کرد، ته‌و شاره‌ی یه‌زدان له‌ ناو هه‌موو هۆزه‌کانی ئیسرائیل هه‌لیبژارد هه‌تا ناوی خۆی تیدا دا‌بنیت. 22 گه‌لی یه‌هوداش له‌ به‌رچاوی یه‌زدان خراپه‌کاریان کرد، ئینجا به‌و گونا‌هانه‌ی که کردیان له‌ باوباپیرانیان زیاتر ئیره‌ی یه‌زدانیان وروژاند. 23 هه‌روه‌ها ته‌وانیش نزرگه‌ی سه‌ر به‌رزایی و به‌ردی ته‌رخانکراو و ستوونه‌ ته‌شیرا‌کانیان له‌ سه‌ر هه‌ر گردیکی به‌رز و له‌ژێر هه‌ر داریکی سه‌وز بۆ خۆیان دامه‌زراند. 24 ته‌نانه‌ت پیاوی له‌ شفرۆشیش له‌ نزرگه‌کانی خا‌که‌که‌ هه‌بوو، هه‌موو نه‌ریته‌ قیزه‌ونه‌کانی ته‌و گه‌لانه‌یان کرد که یه‌زدان له‌ به‌رده‌م نه‌وه‌ی ئیسرائیل وه‌ده‌رینان. 25 له‌ پینجه‌مین سا‌لی پاشایه‌تی په‌حه‌فه‌عام، شیشه‌ی پاشای میسر هێرش کرد هه‌ر سه‌ر ئورشه‌لیم. 26 گه‌نجینه‌کانی په‌رستگای یه‌زدان و کۆشکی پاشا و هه‌رچی هه‌بوو بردی، هه‌موو قه‌لغانه‌ زێڕینه‌کانیشی برد، که سلیمان دروستی کردبوون. 27 له‌ به‌ر ته‌وه‌ په‌حه‌فه‌عام پاشا له‌ جێی ته‌وانه‌ قه‌لغانی پو‌تزی دروستکرد و دایه‌ ده‌ستی سه‌ر کرده‌ی پاسه‌وانه‌کانی ده‌روازه‌ی کۆشکی شاهانه. 28 هه‌ر کاتی‌ک پاشا بۆ په‌رستگای یه‌زدان ده‌چوو، پاسه‌وانه‌کان قه‌لغانه‌کانیان هه‌لده‌گرت و پاشان ده‌یانگه‌راند هه‌وه‌ ژووری پاسه‌وانه‌کان. 29 رووداوه‌کانی دیکه‌ی پاشایه‌تی په‌حه‌فه‌عام و هه‌موو ته‌وه‌ی کردی له‌ په‌رتووکی کاروباری پو‌ژانه‌ی پاشا‌کانی یه‌هودا تو‌مار کراون. 30 به‌رده‌وام جه‌نگ له‌ تیوان په‌حه‌فه‌عام و یارو‌فعام هه‌بوو. 31 ئیتر په‌حه‌فه‌عام له‌ گه‌ل باوباپیرانی سه‌ری نایه‌وه‌ و له‌لای ته‌وان له‌ شاری داود به‌ خاک سپێردرا، نه‌عمای عه‌مۆنی دایکی بوو. ته‌بیای کوری له‌ دوای خۆی بوو به‌ پاشا.

15 له هه ژدهیه مین سالی پاشایه تی یارو فعامی کوری نه فات، ئە بیا بوو به پاشای یه هودا. 2 سی سال له تور شه لیم پاشایه تی کرد، ناوی دایکی مه عکای کچی ئە بيشالۆم بوو. 3 به هه موو گونا هه کانی باو کیدا رویشت که له پيش ته وه وه کردبوونی، دلی به ته واوی له گه ل یه زدانی په روه ردگاری خوی نه بوو، وه ک دلی داودی باپیره گه وره ی. 4 به لام یه زدانی په روه ردگاری خوی له بهر داود چرایه کی له تور شه لیم دای، به وه ی که کوره که ی له پاش خوی پایه دار کرد و تور شه لیمیشی راگرت، 5 چونکه ته وه ی له بهر چاوی یه زدان راست بوو داود کردبووی، له هه موو ماوه ی ژبانی له هیچ لای نه دا له هه موو ته وه ی فه رمانی پیکرابوو، ته نها له بابته که ی ئوریای حیتی نه ییت. 6 به در ژبانی ماوه ی ژبانی ئە بیا جه ننگ له تیوان په حه قه عام و یارو فعام هه بوو. 7 روو داوه کانی دیکه ی پاشایه تی ئە بیا و هه موو ته وه ی کردی له په رتووکی کاروباری روژانه ی پاشا کانی یه هودا تۆمار کرون. جه ننگ له تیوان ئە بیا و یارو فعامیش هه بوو. 8 ئە بیا له گه ل باو باپیرانی سه ری نایه وه و له شاری داود نۆژرا. ئیتر ئاسای کوری له دوا ی خوی بوو به پاشا. 9 له بیسته مین سالی پاشایه تی یارو فعامی پاشای ئیسرا ئیل، ئاسا بوو به پاشای یه هودا. 10 چل و یه ک سال له تور شه لیم پاشایه تی کرد، داپیری ناوی مه عکای کچی ئە بيشالۆم بوو. 11 ئاسا به هه مان شیوه ی داودی باوکی ته وه ی له بهر چاوی یه زدان راست بوو کردی، 12 پیاوه له شفرۆ شه کانی له خا که که پامالی و هه موو ته و بتانه شی لای برد که باو باپیرانی دروستیان کردبوون. 13 ئاسا ته نانه ت مه عکای داپیریشی له پله ی شاژنی دایک لای برد، له بهر ته وه ی ستوونه ئە شیرایه کی قیزه ونی دروست کردبوو. ستوونه که ی برپیه وه و له دو ئی قدرۆن سووتان دی. 14 هه رچه نده نزرگه کانی سه ر بهر زبانی تیکنه دران، به لام دلی ئاسا به در ژبانی ژبانی به ته واوی له گه ل یه زدان بوو. 15 شته ته رخانکراوه کانی خوی و باوکی له زبیر و زیو و قاپوقا چاغ هینایه ناو په رستگای یه زدان. 16 به در ژبانی ماوه ی حوکمرانی شیوان جه ننگ له تیوان ئاسا و به عشای پاشای ئیسرا ئیلدا هه بوو. 17 به عشای پاشای ئیسرا ئیل هیرشی کرده سه ر یه هودا و شارو چکه ی رامه ی کرده شار یکی قه لابه ند، بو ته وه ی له سنووری ئاسای پاشای یه هودا رپی ها تو چۆ کردن بگریت. 18 ئاساس هه موو ته و زبیر و زیوه ی که له گه نجینه کانی په رستگای یه زدان و کوشکی

پاشادا مابووه ده ریپینا و دایه دست کار به دهسته کانی. ئاسای پاشا ناردی بۆ به ن هه ده دی کوری ته فریمونی کوری چه زیونی پاشای ئارام که له دیمه شق داده نیشت، گوتی: 19 «با په یما تیک له تیوان من و تودا هه بیئت وهک ئه وهی له تیوان باو کم و باو کتدا هه بوو. من وا زیپر و زیوم به دیاری بۆ ناردوویت، ئیستا وهره په یمانه که ت له گه ل به عشای پاشای ئیسرا ئیل هه لوه شینه وه، هه تا له لای من بکشینه وه.» 20 به ن هه ده دیش به قسه ی ئاسا پاشای کرد، سه رکده کانی سوپا که ی نارد ه سه ر شارو چکه کانی ئیسرا ئیل، عییون و دان و ئاییلی بیئت مه عکا و هه موو کینه ره ت و هه موو خاکی نه فتالی دا گیر کرد. 21 کاتیک به عشا ئه مه ی بیسته وه دهستی له بنیادنانی رانه هه لگرت و کشایه وه تیرزه. 22 ئاسا پاشاش هه موو یه هودای بانگ کرد، بی ئه وهی که سیانی ئی به ده ر بکات، ئه و به رد و دارانه ی هه لگرت که به عشا له شارو چکه ی رانه به کار یه پینابون، ئینجا ئاسا پاشا به وان گه فعه ی له خاکی بنیامین و میچپای ئاوه دان کرده وه. 23 رووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی ئاسا، هه موو ده سته که وته کانی و هه موو ئه وهی کردی و هه موو ئه و شارانه ی بنیادی نا، له په رتووی کاروباری رۆژانه ی پاشا کانی یه هودا تۆمار کراون، به لام له سه رده ی پیری پییه کانی تووشی نه خووشی بوون. 24 پاشان ئاسا له گه ل باو پیرانی سه ری نایه وه، له گه ل باو پیرانی له شاری داودی بایره گه وره ی نیژرا. ئیتر به هوشافاتی کوری له دوای خزی بوو به پاشا. 25 نادابی کوری یارو فعامیش له سالی دووه می ئاسای پاشای یه هودا، بوو به پاشای ئیسرا ئیل، دوو سال پاشایه تی ئیسرا ئیل کرد. 26 له به رچاوی یه زدان خراپه کاری کرد، به دوای ریگی باوکی که وت و هه مان گوناھی ئه وی کرد که به هۆیه وه وای کرد بوو ئیسرا ئیل گونا ه بکات. 27 ئینجا به عشای کوری ئاحییای بنه ماله ی یه ساخار پیلانی له دژی گپرا: کاتیک ناداب و هه موو ئیسرا ئیل گه ماروی گییه تۆنیان دا بوو، به عشا له گییه تۆنی فه له ستیه کان له نادابی دا و کوشتی. 28 له سییه مین سالی فه رمانزه وایی ئاسای پاشای یه هودا، به عشا نادابی کوشت و له جی ئه و بوو به پاشا. 29 که به عشا بوو به پاشا، هه موو بنه ماله ی یارو فعامی کوشت. هیچ هه ناسه یه کی له بنه ماله ی یارو فعام نه هیشت، هه مووی له ناو بردن، هه روه کو فه رمایشته که ی یه زدان که له ریگی خزمه تکاره که ی ئاحییای شیلونی فه رموو بووی. 30 ئه مه ش له به ر

ئەو گوناھانە بوو كە يارۇفعام كەردبوونی و بەھۆیانەو وای لە ئیسرائیل کرد گوناھ بکەن، ھەروەھا یەزدانی پەرورەدگاری ئیسرائیلیان پەست کرد. 31 پرووداوەکانی دیکە ی پاشایەتی ناداب و ھەموو ئەوێ کردی لە پەرتووکی کاروباری رۆژانە ی پاشا کانی ئیسرائیل تۆمار کراون. 32 بە دریا ئی ماوێ پاشایەتیان جەنگ لە تیوان ئاسا و بە عشا ی پاشای ئیسرائیلدا ھەبوو. 33 لە سییەمین سالی ئاسا ی پاشای یەھودا بە عشا ی کورێ ئاحییا لە تیرزە بوو بە پاشا، بیست و چوار سال پاشایەتی ھەموو ئیسرائیلی کرد. 34 لە بەرچاوی یەزدان خراپەکاری کرد، بە دوای رینگای یارۇفعام کەوت و ھەمان گوناھی ئەوێ کرد کە بەھۆیانەو وای کردبوو ئیسرائیل گوناھ بکات.

16 فەرمایشی یەزدان بۆ ییھوی کورێ حەنانی ھات سەبارەت بە بەعشا: 2 «لەبەر ئەوێ لە خۆلەوێ تۆم بەرز کردەو و تۆم کردە فەرمانزەوای ئیسرائیلی گەلە کە ی خۆم، بەلام تۆ پێچکە ی یارۇفعامت گرتەبەر و وات لە ئیسرائیلی گەلە کە ی من کرد گوناھ بکەن و بە گوناھەکانیان پەستم بکەن، 3 لەبەر ئەوێ بەعشا و بنەمالە کە ی ریشە کیش دە کەم، بنەمالە کە ی تۆ وەک بنەمالە کە ی یارۇفعامی کورێ نەفاتی لی دە کەم. 4 ھەرکە سیکی بەعشا لە شار بمریت سەگ دە یخوات، ئەوێشی لە کێلگە بمریت باندە ی ئاسمان.» 5 پرووداوەکانی دیکە ی پاشایەتی بەعشا، ئەوێ کردی و ئەو پالەوانییەتی بەی کە نواندی لە پەرتووکی کاروباری رۆژانە ی پاشا کانی ئیسرائیل تۆمار کراون. 6 بەعشا لە گەل باوباپیرانی سەری نایەو و لە تیرزە نێژرا. ئیتر ئیلە ی کوریشی لە جێی ئەو بوو بە پاشا. 7 ھەروەھا لە رینگای ییھوی پێغەمبەری کورێ حەنانیەو فەرمایشی یەزدان ھات سەبارەت بە بەعشا و بنەمالە کە ی بەھۆی ھەموو ئەو خراپانە ی لەبەرچاوی یەزدان کردبووی، بەوێ کە بە کردەوێ کانی پەستی کرد، وەک بنەمالە ی یارۇفعامی لێت، ھەروەھا بەھۆی ئەوێشەو کە بنەمالە ی یارۇفعامی لەناو برد. 8 لە بیست و شەشەمین سالی پاشایەتی ئاسا پاشا ی یەھودا، ئیلە ی کورێ بەعشا لە تیرزە بوو بە پاشا ی ئیسرائیل، دوو سال پاشایەتی کرد. 9 زیمیری کار بە دەستی کە فەرماندە ی نیوێ گالیسکە کانی پاشا بوو، پیلانی لە دژی گێرا. کاتییک ئیلە لە مالی ئەرچا بوو لە تیرزە، ئەوێ کە سەرپەرشتیاری کۆشکە کە ی ئەو بوو لە تیرزە، دە یخواردەو و سەرخۆش بوو، 10 زیمیری ھاتە ژوورەو و لێیدا و

کوشتی. له بیست و حهوته مین سالی ئاسا پاشای یه هودا له جیچی ئەو بوو به پاشا. 11 کاتییک بوو به پاشا و له سههه ته خته که ی ئەو دانیشته، هه موو بنه مالله ی به عشای کوشته. به جوړیک که هیچ نیرینه یه کی له که سوکار و نزیک و دۆستانی نه هیشته وه. 12 زیمیری هه موو بنه مالله ی به عشای له ناو برد، هه روه کو فه رمایشته که ی یه زدان که له ریگی ییو پیغه مبه روه سه باره ت به به عشا فه رموو بووی. 13 له بهر هه موو گونا هه کانی به عشا و گونا هه کانی ئیله ی کوپری که کردیان و به هۆیان وه وایان له ئیسرا ئیل کرد گونا هه بکن و به بته پوو چه کانیان یه زدانی په روه ردگاری ئیسرا ئیل په ست بکن. 14 روودا وه کانی دیکه ی پاشایه تی ئیله و هه موو ئەوه ی کردی له په رتووکی کاروباری رۆژانه ی پاشا کانی ئیسرا ئیل تۆمار کراون. 15 له بیست و حهوته مین سالی پاشایه تی ئاسا پاشای یه هودا، زیمیری حهوت رۆژ له تیرزه بوو به پاشا، سوپاش که مارۆی گیبه تۆنی فه له ستیبه کانیان دابوو. 16 کاتییک ئەو ئیسرا ئیلیان ه ی که که مارۆی گیبه تۆنیان دابوو بیستیان گوترا زیمیری پیلانی گپراوه و پاشاشی کوشتوو، هه موویان هه ر له و رۆژه دا له ناو تۆردوگا که جار یان دا و عۆمیری فه رمانده ی گشتی سوپایان کرده پاشای ئیسرا ئیل. 17 ئینجا عۆمیری و هه موو ئیسرا ئیل له گه لی له گیبه تۆنه وه کشانه وه و تیرزه یان که مارۆ دا. 18 ئەوه بوو که زیمیری بینی شاره که گیرا، چوو ه ناو قه لای کۆشکی پاشا، کۆشکی پاشای به ئاگر به سههه خۆیدا سووتاند و مرد، 19 ئەمهش به هۆی ئەو گونا هه نه وه بوو که کردی، به وه ی له بهر چاوی یه زدان خراپه کاری کرد، به دوای ریگی یارو فعام که وت و هه مان گونا هه ی ئەوی کرد که به هۆیه وه وای کرد بوو ئیسرا ئیل گونا هه بکات. 20 روودا وه کانی دیکه ی پاشایه تی زیمیری و ئەو پیلانه ی که گپرای له په رتووکی کاروباری رۆژانه ی پاشا کانی ئیسرا ئیل تۆمار کراون. 21 له و کاته دا گه لی ئیسرا ئیل بووه دوو بهش، نیوه ی گه ل به دوای تیغنی کوپری گینه ته وه بوون هه تا بیکه نه پاشا، نیوه که ی دیکه ش به دوای عۆمیرییه وه بوون. 22 ئەو نیوه یه ی گه ل که به دوای عۆمیرییه وه بوون زالبوون به سههه ئەو نیوه یه ی که به دوای تیغنی کوپری گینه ته وه بوون، جا تیغنی کوژرا و عۆمیری بوو به پاشا. 23 له سی و یه که مین سالی پاشایه تی ئاسا پاشای یه هودا عۆمیری بوو به پاشای ئیسرا ئیل، بو ماوه ی دوا زده سال پاشایه تی

کرد، شش سال له تیرزه بوو. 24 ئینجا چپای سامیره ی له شه مهر به دوو تالنت زیو کړی و دهستی به بنیادنان کرد له چپا که، نهو شاره ی که بنیادی نا، ناوی لئنا سامیره به ناوی شه مری خاوه نی چپای سامیره وه. 25 عومریش له بهرچاوی یه زدان خراپه کاری کرد، له هموو نه وانه ی پیش خوی زیاتر خراپه ی کرد. 26 به دوای ریگی یار و فعامی کوری نه فات که وت و هه مان گونا هی نه وی کرد که به هوی وه وای کرد بوو ئیسرائیل گونا بکات، به په سترکردنی یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل به بته پووجه کانیا. 27 پرووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی عومری و نه وه ی کردی و نه و پالنه وانیه تیبه ی که نواندی له په رتووی کاروباری روزه انه ی پاشا کانی ئیسرائیل تومار کراون. 28 عومری له گه ل باو پیرانی سه ری نایه وه و له سامیره نیرا. ئیتر نه حافی کوری له دوای خوی بوو به پاشا. 29 نه حافی کوری عومری له سی و هه شته مین سالی پاشایه تی ئاسا پاشای یه هودا بوو به پاشای ئیسرائیل، بیست و دوو سال له سامیره پاشایه تی ئیسرائیلی کرد. 30 نه حافی کوری عومریش له هموو نه وانه ی پیش خوی زیاتر له بهرچاوی یه زدان خراپه کاری کرد. 31 نهک هه رته نه گونا هه کانی یار و فعامی کوری نه فاتی به لاه کم بوو، به لکو ئیزاییلی کچی نه سبه علی پاشای سه یدائیبه کانیشی هینا و چوو به علی په رست و کپرتوشی بو برد. 32 له ناو په رستگای به عل قوربانگایه کیشی بو به عل دروستکرد، که له سامیره بنیادی نابوو. 33 هه روه ها نه حاف ستونه نه شیرایه کی دروستکرد و له هه موو پاشا کانی ئیسرائیلیش که له پیش خوی وه بوون زیاتری کرد بو په سترکردنی یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل. 34 له سه رده می نه حاف، حییلی بیّت میلی نه ریحا ی بنیاد نایه وه. کاتیک دهستی به دانانی بناغه که کرد، نه پیرامی کوره توبه ره که ی مرد، هه روه ها کاتیک ده رگا کانی چه قاند سگوفی کوره بچوو که که ی مرد، هه روه ک چون فرمایشتی یه زدان له سه ر زاری یه شوعی کوری نون فرموبوبوی.

17 نه وه بوو نه لیا سی تیشی که دانیشتوویکی گلعاد بوو به نه حافی گوت: «به یه زدانی زیندوو، خودای ئیسرائیل، نه و خودایه ی که ده پیه رستم، له م چه ند ساله ی داهاتوو نه شه ونم ده بیّت و نه باران، هه تا له ده می منه وه نه گوت ریّت!» 2 پاشان فرمایشتی یه زدان بو نه لیا س هات: 3 «لیره برؤ و پروو

له پرۆژه لاتی بکه، له لای شیوی که ریس خۆت بشاره وه، که له بهری پرۆژه لاتی پرووباری ئوردونه. 4 له جۆگه که ده خۆپته وه و فهرمایشم به قه له پره شه کان داوه له وی خواردنت بۆ دابین بکه ن.» 5 ئه ویش کاری به فهرمایشتی یه زدانی کرد، چو له شیوی که ریس مایه وه، که له بهری پرۆژه لاتی پرووباری ئوردونه. 6 قه له پره شه کانیش به یانیان و ئیواران نان و گۆشتیان بۆ ده هینا، له جۆگه که ش ئاوی ده خواردده وه. 7 پاش ماوه یه یک جۆگه که وشکی کرد، چونکه باران له خا که که نه بوو. 8 ئینجا فهرمایشتی یه زدانی بۆ هات، فهرمووی: 9 «هسته و برۆ شارۆچکه ی سهره فندی نزیک سیدا و له وی بمینه وه، له وی فهرمامم به بیوه ژتییک داوه خواردنت بۆ دابین بکات.» 10 ئه ویش ههستا و چوو بۆ سهره فندی کاتییک گه بشته لای دهروازه ی شارۆچکه که، بیوه ژتیکی بینی له وی چه ند چیلکه داریکی کۆده کرده وه، بانگی کرد و گوئی: «بۆ زه حمهت جامیک ئاوم بۆ بهینه، با بیخۆمه وه.» 11 کاتییک چوو بهینیت، بانگی کرده وه و گوئی: «له گه ل ده ستت پارووه ناتیکیشم بۆ بهینه.» 12 ئه ویش گوئی: «سویند به خودا که ی تو ده خۆم، به یه زدانی زیندوو، نام نییه، مشتیک ئارد نه ییت له کوپه یه یک و توژیک زه ییت له گۆزه یه ک. ئه وه تا دوو چیلکه دارم کۆکردووه ته وه بۆ ئه وه ی بیانبه مه وه و ژه مییک بۆ خۆم و کوره که م دروستبکه م، بیخۆن و بمین.» 13 ئه لیاسیش پێ گوئی: «مه ترسه، برۆوه و ئه وه بکه که گوئی، به لام یه که م جار له وه ی هه ته کولیره یه کی بچووم بۆ دروستبکه و بۆم بهینه ده ره وه، پاشانیش بۆ خۆت و کوره که ت دروستبکه، 14 چونکه یه زدانی په ره ردگاری ئیسرائیل به م جۆره ده فهرموویت: «کوپه ی ئارده که به تال ناییت و گۆزه ی زه یته که ش لێ که م ناکات، هه تا ته و پرۆژه ی یه زدان باران به سه ر پرووی زه ویدا ده بارینیت.» 15 ئه ویش چوو و به قسه ی ئه لیاسی کرد، ئیتر هه موو پرۆژیک ئه لیاس و بیوه ژنه که و ماله که نانیان هه بوو. 16 کوپه ی ئارده که به تال نه بوو، گۆزه ی زه یته که ش لێ که م نه بووه وه، ههروهک ئه وه ی یه زدان له سه ر زاری ئه لیاسه وه فهرمووی. 17 دوا ی ماوه یه یک کوری ژنه خاوه ن ماله که نه خۆش که وت، نه خۆشییه که ی به جۆریک سه خت بوو که هه ناسه ی لێ برا. 18 ئینجا به ئه لیاسی گوئی: «ئهی پیاوی خودا، چیت له سه ر من هه یه؟ ئایا هاتووی بۆ لای من

هه تا تاوانه کم به بیر بهینته وه و کوره کم بمرینت؟» 19 ته لیاسیش یچی گوت: «کوره که تم بدی» له باوه شیییه وه بردی و سه ری خسته ژووره که ی سه ره وه که تئیدا ده مایه وه، له سه ر جیگا که ی خوی پالی خست. 20 هاواری بۆ یه زدان کرد و گوتی: «ته ی یه زدان، خودای من، تایا خراپه ت به سه ر ته م بیوه ژنه ش هینا که من له لای ته و ئاوارم، به وه ی کوره که ی ته وت کوشت؟» 21 ئینجا سی جار له سه ر کوره که دریز بوو و هاواری بۆ یه زدان کرد و گوتی: «ته ی یه زدان، خودای من، با گیانی ته م کوره بگه ر پته وه ناوی!» 22 یه زدانیش گوئی له هاواره که ی ته لیاس گرت، گیانی کوره که گه راپه وه ناوی و زیندوو بووه وه. 23 ئینجا ته لیاس کوره که ی برد و له ژووره که ی سه ره وه هینا یه خواره وه بۆ ناو ماله که و دایه ده ست دایکی. ته لیاس گوتی: «بینه، کوره که ت زیندوو!» 24 ژنه که ش به ته لیاسی گوت: «ئیسنا زانیم که تو پیاوی خودایت و ته وه ی ده یلیت فهرمایشتی یه زدانه و راستیه.»

18 دوای ماوه یه کی زور، له سالی سییه می وشکه سالی فهرمایشتی یه زدان بۆ ته لیاس هات: «پرو و خوت بۆ ته حاف ده ربخه، منیش باران بۆ سه ر خا که که ده بارینم.» 2 جا ته لیاس چوو خوی بۆ ته حاف ده ربخات. قاتوقری له سامیره پهری سه ندبوو، 3 ئیتر ته حاف بانگی عۆبه دیای کرد، که سه ره رشتیاری کوشکه که ی ته و بوو. (عۆبه دیا که سیکی له خواترس بوو. 4 کاتیک که ئیزابیل پیغه مبه ره کانی یه زدانی قه ده کرد، عۆبه دیا سه د پیغه مبه ری بردبوو و له دوو ته شکه و تدا شار دبوو نییه وه، هه ره په نجا له ته شکه و تیکدا و نان و ئاوی بۆ دابین کرد بوون.) 5 ته حاف به عۆبه دیای گوت: «به ناو خا که که دا برو هه موو دۆل و کانیاه کان، به لکو گیا په دیا بکه ی و ته سپ و هیستره کان به زیندوو بی بهیلینه وه و به ناچاری ئازه له کامنان سه ر نه برین.» 6 ئینجا خا که که یان له تیوانیان دابه ش کرد هه تا به ناویدا برۆن، ته حاف به ته نها به ریگایه کدا رۆیشت و عۆبه دیاش به ته نها به ریگایه کی دیکه دا رۆیشت. 7 کاتیک عۆبه دیا له ریگا بوو، توشی ته لیاس بوو، جا ناسییه وه و کرتوشی بۆ برد و گوتی: «ته وه توی گه وره م، ته لیاس؟» 8 ته ویش گوتی: «منم، برۆ به گه وره که ت بلی: «ته لیاس لیره یه.»» 9 عۆبه دیاش گوتی: «گوناهم چیه، هه تا خزمه تکاره که ت بده یته ده ستی ته حاف بۆ ته وه ی

بمکوژیت؟ 10 به یەزدانی زیندوو، خودای خۆت، گەلیک و پاشایەتیەک نەماوە پاشای گەورە کەم کە سێکی بەدواتدا نەناردی. دەیانگوت کە تۆ لەلای ئەوان نیت، جا سویتدی دەدان بۆ ئەوەی لە قسە کەیان دنیاییتەو. 11 تۆش ئیستا دەلییت: ”برۆ بە گەورە کەت بێ، ئەلیاس لێرە،” 12 کاتیک کە من لەلات دەپرۆم پرۆخی یەزدان هەڵندەگریت بۆ شوینیک کە من نایزەم، جا کە دەچم و بە ئەحاف رادەگەیم، ئەویش ناتۆزیتەو، من دەکوژیت. خۆشت دەزانیت خزمەتکارە کەت لە مندالییەو لە خواترە. 13 ئایا ئەوەی کە کردم بە گەورەم رانەگەنراوە، کاتیک ئیزابیل پیخەمبەرەکانی یەزدانی کوشت، منیش سەد پیخەمبەری یەزدانم شارەو، هەر پەنج و لە ئەشکەوتیک، نان و تاوم بۆ داوین کردن. 14 ئیستاش تۆ پێم دەلییت: ”برۆ بە پاشای گەورەت بێ، ئەلیاس لێرە،” ئەویش دەمکوژیت! 15 ئەلیاسیش گوتی: «بە یەزدانی زیندوو، خودای سوپاسلار، ئەوەی دەپەرستم، من ئەمڕۆ خۆم بۆ ئەحاف دەردەخەم.» 16 ئینجا عۆبەدیا چوو بۆ لای ئەحاف و پێی راگەیاندا، ئەحافیش چوو بۆ لای ئەلیاس. 17 کاتیک ئەحاف ئەلیاسی بینی، پێی گوت: «ئەو تۆی، ئەی تیکدەری ئیسرائیل؟» 18 ئەلیاسیش گوتی: «من ئیسرائیل تیکنەداوە، بەلکوتۆ و مالی باوکت ئەمەتان کردوو، بە وازھینانمان لە فەرمانەکانی یەزدان و ملکە چوووتان بۆ بەعەکان. 19 ئیستاش بنێرە و لە کێوی کارمەل ھەموو ئیسرائیل ئی کۆبکەو، ھەرەھا چوار سەد و پەنج پیخەمبەرە کە ی بەع و چوار سەد پیخەمبەرە کە ئی شیراش، کە لەسەر خوانە کە ئیزابیل نان دەخۆن.» 20 جا ئەحاف بەدوای ھەموو ئەوەی ئیسرائیلیدا نارد، ھەموو پیخەمبەرەکانی لە کێوی کارمەل کۆکردەو. 21 ئەلیاسیش لە ھەموو گەل چوو پێشەو و گوتی: «ھەتا کە ئی ئەتوان ئەم دووانەدا دوو دڵ دەن؟ ئەگەر یەزدان خودایە دوای بکەن، ئەگەر بەعلیش خودایە دوای ئەو بکەن.» بەلام گەل بە یەک وشەش وەلامیان نەدایەو. 22 پاشان ئەلیاس بە گەلی گوت: «بە تەنھا من بە پیخەمبەری یەزدان ماومەتەو، پیخەمبەرەکانی بەعلیش چوار سەد و پەنج پیاو. 23 دوو جوانەگامان بەدنی، با ئەوان گایەک بۆ خۆیان ھەلپۆرن و لەتی بکەن و لەسەر تەختەدارەکان دا بینن، بەلام با ئاگری تێبەر نەدەن. منیش گایە کە دیکە بەو جوورە ئی دەکەم و

له سهر ته خته داره كان دايدنه نيم و تاگري تيبهر نادمه. 24 ټينجا به ناوی خوداوهندی خوټانه وه پيارينه وه و منيش به ناوی يه زدانوه ده پاريټه وه. ټه و خودايه ی که به تاگرو لام ده داته وه، ټه و خودايه.» هه موو گهل وه لاميان دايه وه و گوتيان: «سه يه کی جوانه.» 25 ټينجا ټه لياس به پيغه مبه ره کانی به علی گوت: «جوانه گايه ک بو خوټان هه لبرين و يه کم جار ټيوه ناماده ی بکه ن له بهر ټه وه ی ټيوه زورتون، به ناوی خوداوهنده که شتانه وه پيارينه وه، به لام تاگري تيبهر مه ده ن.» 26 ټيتر ټه وان ټه و جوانه گايه يان برد که پينيان درابوو، ناماده يان کرد. له به يان بيه وه هه تا نيوه رږو به ناوی به علاوه پارانته وه و گوتيان: «ټه ی به عل، وه لامان بده وه!» به لام نه ده نگ هه بوو، نه که سيش وه لامی دايه وه. هه روه ها به ده وری ټه و قوربانگايه دا هه لده به زينه وه که دروستيان کردبوو. 27 له نيوه رږدا ټه لياس ده ستي کرد به گالته پيکرديان و گوتی: «قاييتر هاوار بکه ن! ټه و خوداوهنده! له وان يه دالغهی ليدا بيټت، چوويټه سه رټاو، له گه شت بيټت، يان له وان يه نوستبيټت و ده بيټت خه بهر بکريټه وه.» 28 ټه وانيش به دهنگي به رزهاواريان کرد، وه ک پيشه ی خوټيان به شمشير ورم له خوټيان دا، هه تا خوټيان لي چوپرايه وه. 29 کاتيک عه سر داهات هه تا کاتي قورباني ټيواره حاليان کرد، به لام کوا دهنگ و کوا وه لام و کوا گوټگر؟ 30 ټه لياس به هه موو گه لی گوت: «وه رنه پيشه وه بو لام.» ټه وانيش لي چوونه پيشه وه. ټينجا قوربانگا ويرانکراوه که ی يه زدانی چاک کرده وه. 31 پاشان ټه لياس دوازده به ردي برد، هينده ی ژماره ی هوزه کانی نه وه ی ياقوب که فهرمايشی يه زدانی بو هاتبوو، پي فهرموو بوو: «ناوت ټيسرائيل ده بيټت.» 32 له و به ردانه قوربانگايه کی به ناوی يه زدان بنياد نا و له ده وری قوربانگا که ټاوه رږويه کی دروستکرد که جيگای دوو پيوانه تووی تيدا ده بووه وه. 33 ټينجا ته خته داره کانی ريټکنخت و جوانه گاه کی له توپه ت کرد و له سهر ته خته داره کان دايئا. ټينجا گوتی: «چوار گوزه ټاو پر بکه ن و به سه ر قوربان بيه که و به سه ر داره کانيدا بکه ن.» 34 گوتی: «دووباره ی بکه نه وه.» دووباره يان کرده وه. گوتی: «سي باره ی بکه نه وه.» سي باره يان کرده وه. 35 جا ټاو له ده وری قوربانگا که رويشت و ټاوه رږوکش پر بوو له ټاو. 36 له کاتي پيشکه شکردنی قورباني، ټه لياسی پيغه مبه ر هاته پيشه وه و گوتی: «ټه ی يه زدان، خودای ټيبراهيم و ټيسحاق و

ئیسرائیل، ئەمڕۆ با بزائیت کە تۆ لە ئیسرائیل خودایت، منیش بەندە ی تۆم و بە فەرمايشتی تۆ هەموو ئەم کارانەم کردوو. 37 وەلامم بدەووە ئە یەزدان، وەلامم بدەووە تا کۆ ئەم گەلە بزائان کە تۆ یەزدانی پەروردگاریت، تۆ دلایان بەرە و لای خۆت رادە کیشیت.» 38 ئینجا ئاگری یەزدان کە و تە خوارەو، قوربانی و تەختە دار و بەرد و خۆلە کە ی خوارد، ئاوی ناو ئاوەرۆکەشی وشک کرد. 39 کاتیک هەموو گەل ئەو یان بینی، بە پروودا کە و تەن و گوتیان: «یەزدان خودایە، یەزدان خودایە!» 40 ئینجا ئەلیاس پێی گوتن: «پێغەمبەرە کانی بەعل بگرن و مەهیلن پیاویکیان لێ دەرباز پیت.» ئەوانیش گرتیان، ئەلیاس بردنیە خوارەو بو دۆلی قیشۆن و لەوئێ سەری برین. 41 پاشان ئەلیاس بە ئەحافی گوت: «پرو بچۆ و بچۆو، چونکە دەنگی بارائیکی زۆر دیت.» 42 جا ئەحاف چوو بچوات و بچواتەو، بەلام ئەلیاس سەرکەوتە سەر لووتکە ی کارمەل، چەمایەووە سەر زەوی و دەموچاوی خستە ئێو ئەژتۆکانیەو. 43 بە خزمەتکارە کە ی گوت: «هەستە، پروووە دەریا پروانە.» ئەویش هەستا و پروووە دەریا پروانی و گوتی: «هیچ نییە.» ئەلیاسیش حەوت جار گوتی: «ديسان تە ماشا بکەو.» 44 لە جاری حەوتەم گوتی: «ئەو تە پەلە هەورێکی بچووک کە هیندە ی لە پی دەستیک دە پیت لە دەریاوە بەرز دە پیتەو.» ئینجا ئەلیاس گوتی: «پرو بە ئەحاف پێی: "گالیسکە کە تە ئامادە بکە و پروو خوارەو بە بارانە کە پیت لێ نەگرت."» 45 ئاسمان لەم لاوە بو ئەو لا بە هەور و با پەشدا گەرا و بارائیکی زۆر باری، ئەحاف سوار بوو و چوو بو یەزرە عیل. 46 هیز ی یەزدان بو ئەلیاس هات، ناوقە دی بەست و هەتا یەزرە عیل لە پێش ئەحافەو پرایکرد.

19 ئەحاف هەموو ئەو ی بە ئیزائیل پرا گە یاند کە ئەلیاس کردی، هەرەو هە کە چۆن هەموو پێغەمبەرە کانی بە شمشیر کوشتوو. 2 ئینجا ئیزائیل نێردراویکی بو لای ئەلیاس نارد و گوتی: «با خودا وەندە کان توندترین سزام بدەن، ئەگەر سبە پێی لەم کاتە دا گیانت وە ک گیانی یەکیک لەوانە لێ نە کەم.» 3 کاتیک ئەلیاس ئەو ی بینی، هەلات بو ئەو ی گیانی خۆی دەرباز بکات. کاتیک گە پشته بیری شابەع، ئەو ی کە سەر بە یەهودایە، خزمەتکارە کە ی لەوئێ بە جی پیت. 4 خۆشی رۆژە پێک بە دەشتودەردا رۆشت هەتا هات و لە ژێر دار گەزیک دانپشت و داوای مەرگی بو گیانی

خوی کرد و گوئی: «تهی یه زدان، ئیتر بهسه، گیانم بکیشه، چونکه من له باو بپیرانم باشتنیم.» 5 ئینجا له ژیر دار گهزه که پالکهوت و نوست. له نا کاو فریشته یهک دهستی لیدا و فرمووی: «ههسته، بخۆ.» 6 ته ویش ته ماشای کرد ته وه تا له لای سه ریبه وه کولیره یهکی به بهردی داغ برژاو و گۆزه یهک ئاوی لییه، ئیتر خواردی و خواردیه وه، دیسان پالکهوته وه. 7 دوو باره فریشته که یی یه زدان گه رایه وه و دهستی لیدایه وه و فرمووی: «ههسته بخۆ، چونکه ریگا که له توانای تو زیاتره.» 8 ته ویش ههستا و خواردی و خواردیه وه، به هیزی ته و خواردنه چل شه و و چل پرۆ ههتا خوړنی کبوی خودا پرۆشت. 9 له وی چوه ناو ته شکه و تیک و شهوی تیدا به سه برده. له نا کاو فرمایشتی یه زدانی بو هات، پی فرموو: «ئه لیا، لیره چی ده که یت؟» 10 ته ویش وه لای دایه وه: «دلگه رمیه کی زۆرم هه یه بو یه زدانی په روه ردگاری سوپاسالار، نه وه یی ئیسرا ئیلش په یمانه که یی تویان شکاندوه، قوربانگا کانی تویان ویران کردوه، پیغه مبه ره کانی تویان به شمشیر کوشتوه، منیش به ته نها ماومه ته وه، ته وائیش به دوامدا ده گه پرین ههتا بمکوژن.» 11 یه زدانیش فرمووی: «وه ره ده روه وه و له سه ره چیا که له به رده م یه زدان رابوه سته، چونکه وا یه زدان تیده په پریت.» ئینجا بایه کی مه زن و به هیز چیا کانی شه ق کرد و تاشه به رده کانی له به رده م یه زدان شکاند، به لام یه زدان له ناو بایه که دا نه بوو. له دوای بایه که بوومه له رزه یهک هات، یه زدان له بوومه له رزه که شدا نه بوو. 12 له دوای بوومه له رزه که ئاگریک هات، یه زدان له ئاگره که شدا نه بوو. له دوای ئاگره که چرپه یی ده نگییک هات. 13 ته وه بوو که ئه لیا گوئی له چرپه که بوو، ده موچاوی به که وا که یی داپوشی، چوه ده روه وه و له به رده می ته شکه وته که دا راوه ستا. پاشان ده نگییک هاته به رگوئی و پی فرموو: «ئه لیا، لیره چی ده که یت؟» 14 ته ویش گوئی: «دلگه رمیه کی زۆرم هه یه بو یه زدانی په روه ردگاری سوپاسالار، نه وه یی ئیسرا ئیلش په یمانه که یی تویان شکاندوه، قوربانگا کانی تویان ویران کردوه و پیغه مبه ره کانی تویان به شمشیر کوشتوه، منیش به ته نها ماومه ته وه، ته وائیش به دوامدا ده گه پرین ههتا بمکوژن.» 15 ئینجا یه زدان پی فرموو: «پرۆ و به ریگا که تدا بگه پرۆه بو ده شتوده ریی دیمه شق، کاتییک گه یشتییه ته ویی هه زائیل وه ک پاشای ئارام ده ستنیشان بکه.» 16

ههروه ها ییوی کوری نیشی وهک پاشای ئیسرائیل دهستیشان بکه و
 ئهلیشه عی کوری شافاتیس که خه لکی ئایلی مه خۆلایه له جینی خۆت
 وهک پیغه مبه ر دهستیشانی بکه. 17 جا ئه وه پرووده دات، هه رکه س
 له شمشیری هه زائیل ده رباز بیئت، ییو ده یکوژیئت و هه رکه سیش له
 شمشیری ییو ده رباز بیئت، ئه لیشه ع ده یکوژیئت. 18 له گه ل ئه وه شدا
 هه وت هه زار که س له ئیسرائیل ده هیله وه، هه موو ئه وانیه ی که چۆکیان
 بو به عل نه چه ماندوو هه ته وه، به ده م ماچیان نه کردوو هه. 19 ئیتر ئه لیا س
 له وی رۆیشت و ئه لیشه عی کوری شافاتی دوزیه وه زه وی ده یگلا، دوا زده
 جووت گا له پیشیه وه بوون، ئه و له گه ل جووتی دوا زده یه مین بوو. ئینجا
 ئه لیا س به لایدا تیپه ری و که واکه ی فری دایه سه ری. 20 ئه لیشه عیش
 گایه کانی به جیپشت و له دوا ی ئه لیا س رایکرد و گوئی: «دایک و باو کم
 ماچ ده که م و دوات ده که وم.» ئه لیا سیش یی گوئی: «برۆ و بگه ریوه،
 چونکه من چ ریگریه کم لیکر دوویت؟» 21 ئه لیشه عیش له دوا ی گه رایه وه و
 جووته گایه که ی برد و سه ری برین، گاسنه که ی سووتاند بو ئه وه ی گوشته که
 بکوئینت، دایه خه لکه که و خواردیان. ئینجا هه ستا و دوا ی ئه لیا س که وت
 و بووه خزمه تکاری.

20 ئه وه بوو به نه هه ده دی پاشای ئارام هه موو هیزه که ی کوکرده وه و
 سی و دوو پاشاش به ئه سپ و گالیسکه وه له گه لی بوون، سوپای جولاند
 و سامیره ی گه مارۆ دا و له دژی جهنگا. 2 چه ند نیردراویکی نارده
 شاره که بو لای ئه حافی پاشای ئیسرائیل. یی گوئی: «به نه هه ده د ئاوا
 ده ئیت: 3 ”زیر و زیوه که ت هی منه، ژن و کوره چا که کانت هی من.“»
 4 پاشای ئیسرائیلیش وه لای دایه وه: «پاشای گه وره م، ئه وه ی گوئی
 واه ده بیئت، خو م و هه موو ئه وانیه ی که هه مه هی تون.» 5 نیردراوه کان
 هاته وه و گوئیان: «به نه هه ده د ئه مه ده ئیت: ”من چه ند نیردراویکم بو لات
 نارد و گوتم، زیر و زیو و ژن و کوره چا که کانت ده ده یته من، 6 به لام
 سه یی له م کاته دا کار به ده سه کاتم ده نیرمه لات، کو شکه که ت و مالی
 کار به ده سه کانت ده پشکنن. جا هه موو ئه وه ی په سه نده له به رچاوی تو
 ده ستی به سه ردا ده گرن و ده یه ن.“» 7 پاشای ئیسرائیل هه موو پیرانی
 خا که که ی بانگکرد و گوئی: «بزنان و بیینن، ئه مه داوا ی شه ر ده کات،

چونکه ناردی بو داوا کردنی ژن و کور و زپر و زیوه کم، په تم نه کرده وه.»

8 هه موو پیران و هه موو گهل وه لامیان دایه وه: «گوئی لی مه گره و رازی مه به.» 9 ته ویش به نیردراوه کانی بهن هه ده دی گوت: «به پاشای گه وره م بلین:» منی خزمه تکارته هه موو ته وه جیبه جی ده کم که له سهره تادا داوات کردو وه، به لام ناتوانم تم کاره بکه م.» 10 ئینجا نیردراوه کان گه پرانه وه و وه لامه که یان بو بهن هه ده د گپرایه وه. 10 ئینجا بهن هه ده د ناردی بو لای ته حاف و گوئی: «با خودا وه نده کان توندترین سزام بدهن، ته گهر خوئی سامیره به شی مشتی هه موو ته و گه له بکات که دوام که وتون.» 11 پاشای ئیسرایلیش وه لامی دایه وه و گوئی: «پئی بلین:» شه پرکدن شانازی نییه، به لکو سهرکه وتن.» 12 کاتیک بهن هه ده د له گهل پاشا کان له تیو چادره کان ده یخوارده وه گوئی له م قسه یه بوو، به خزمه تکاره کانی گوت: «رپز ببه ستن.» ته وانیش ریزبان به ست و به ریان له شاره که گرت. 13 ته وه بوو پیغه مبه ریگ له ته حافی پاشای ئیسراییل هاته پیشه وه و گوئی: «یه زدان ته مه ده فهرمویت:» هه موو ته و سوپا گه وره یه ت بینی؟ ته وه تا من ته مرپو دیده مه ده سستی تو، تا وه کو بزانت که من یه زدانم!» 14 ته حافیش گوئی: «به کی؟» پیغه مبه ره که ش گوئی: «یه زدان ته مه ده فهرمویت:» به و ته فسه ره گه نجانه ی که له ژیر ده سه لاتی فهرمانده کانی هه ریغه کان.» ته ویش گوئی: «کی ده ست به جه نگه که ده کات؟» پیغه مبه ره که ش گوئی: «تو.» 15 له بهر ته وه ته حاف ته فسه ره گه نجه کانی فهرمانده ی هه ریغه کانی بانگ کرد، دوو سه د و سی و دوو پیاو بوون، پاش ته وانیش پاشماوه ی ئیسراییلیه کانیسی کو کرده وه، که حه وت هه زار پیاو بوون. 16 له نیوه رودا به پرینکه وتن و بهن هه ده دیش له چادره کانه وه له گهل سی و دوو پاشا که ی دیکه ی هاوپه یمانی ده یانخوارده وه و سهرخوش بوون. 17 یه کم جار ته فسه ره گه نجه کانی فهرمانده ی هه ریغه کان به پرینکه وتن. ته وه بوو بهن هه ده د چه ند سووسه که ریگی ناردبوو، ته وانیش پلینان را گه یاند: «چه ند پیاوینک له سامیره وه به ریگاوون.» 18 ته ویش گوئی: «ته گهر بو تاشتی هاتوونه ته ده ره وه به زیندوویتی بیانگرن، ته گهر بو شه ریش هاتوونه ته ده ره وه، ههر به زیندوویتی بیانگرن.» 19 ته فسه ره گه نجه کانی فهرمانده ی هه ریغه کان و ته و هیزه ی له دوا یان بوون له شاره که هاتنه ده ره وه، 20 هه ریغه که یان ته و پیاوه

ئارامییەیان دەکوشت که دههاته بهرامبەریان، ئارامییەکانیش هەلاتن و ئیسراییلیش پراویان نان، بەن هەدهدی پاشای ئارامیش به ئەسپ لە گەڵ سوارەکان دەریاز بوو. 21 پاشای ئیسراییلیش هاته دەرەوه و لە ئەسپ و گالیسکەکانی دا، زیاتیکی گەورەى به ئارامییەکان گەياند. 22 پاشان پیڤه مەبرە که لە پاشای ئیسراییل هاته پیڤه وه و پیڤی گوت: «پروڤ خۆت به هیز بکه و بزانه و بیینه چی ده کهیت، چونکه له بهاری سالدای پاشای ئارام په لامارت ده داته وه.» 23 هەر له و ماوه یه دا کار به دهسته کانی پاشای ئارام بهم جۆره ئامۆزگاری پاشایان کرد و گوتیان: «خوداوه کانیان خوداوه ندی شاخن، له بهر ئەوه له ئیڤه به هیز تر بوون. به لام باله ده شتدا له دژیان بجه نگی، له وان به هیز تر ده بین! 24 بۆ ئەم کارهش ئەمه بکه، هەریه که له پاشا کان له شوینه کانیان لایبه و سه رکرده کان له جیئاندا دابنێ. 25 ئیتر بۆ خۆت سوپایهک وهک ئەو سوپایه ی که له ده ستت دا، پیڤه هینیته وه، ئەسپ له جیڤی ئەسپ و گالیسکە له جیڤی گالیسکە. با له ده شتدا له دژیان بجه نگی، له وان به هیز تر ده بین!» ئەویش گویڤی له قسه که یان گرت و بهم جۆره ی کرد. 26 ئەوه بوو له بهاری سالدای، بەن هەدهد ئارامییەکانی کۆکرده وه و سه رکهوت بۆ ئەفقی بۆ جه نگی له دژی ئیسراییل. 27 نه وه ی ئیسراییلیش کۆکرانه وه و پندا و لیستیان پندرا و چون بۆ به ره نگار بوونه وه یان، نه وه ی ئیسراییل وهک دوو میڤه لی بچوکی بز و ابوون به رامبەریان، ئارامییەکانیش ده شته که یان پرکرد بوو. 28 ئینجا پیاوه که ی خودا هاته پیڤه وه و به پاشای ئیسراییلی گوت: «یه زدان ئەمه ده فەر مویت:» له بهر ئەوه ی ئارامییەکان گوتیان، یه زدان خوداوه ندیکی شاخه کانه و خوداوه ندی دۆله کان نییه، ئەم هه موو کۆمه له گه وره یه ده ده مه ده ستی تو، ئیتر ئیوه ده زانن که من یه زدانم.» 29 ههوت پرۆژ به رامبەر به یه کتر دامه زان، له پرۆژی هه وته م جه نگی که هه لگی رسا، نه وه ی ئیسراییل له ئارامییەکانیان دا، سه د هه زار پیاده یان له یه ک پرۆژدا لی کوشتن. 30 پاشماوه که یان بۆ شاری ئەفقی هەلاتن، له ویش شوورای شاره که به سه ر بیست و ههوت هه زار پیاویان دا پرما، بەن هەده دیش هەلات و چووه ناو شاره که، له ژووری دواوه ی ماییک خۆی شارده وه. 31 کار به ده سه کانی پینان گوت: «ته ماشا بکه، بیست و مانه که پاشا کانی به ماله ی ئیسراییل پاشای به خشنده ن، با

گوش به که مەرمانه وه بیهستین و گوریس له سەر سەرمان دابنن و بچینه دهره وه بۆ لای پاشای ئیسرائیل، له وانهیه دهستت لی پاریزیت». 32

ئینجا جلوه بهرگی گوشیان پۆشی و بهستیان به که مهرانه وه و گوریسیش به سه ریانه وه، هاتنه لای پاشای ئیسرائیل و گوتیان: «بهن هه ده دی نخرمه تکارته ده لیت: "با گیانم پاریزیت»» ئه ویش گوتی: «هیشتا زیندوو ه؟ ئه و برامه!» 33 پیاوه کانیش گه شبین بوون و به په له دهستیان به م وشه یه وه گرت و گوتیان: «به لی، بهن هه ده د براته!» پاشا کهش گوتی: «پروونه ژووره وه و بیهین»» که بهن هه ده ده هاته دهره وه بۆ لای، ئه حاف سهری خسته سهر گالیسکه که ی. 34 بهن هه ده دیش یی گوت: «ئه و شارانه ی باو کم له باوکتی سه ندبوو ده یگه ریمه وه، بۆ خۆت له دیمه شقی بازاریش دابخی، وه ک ئه وه ی باو کم له سامیره داینا»» ئه حافیش گوتی: «منیش به م په یمانه ئازادته ده که م»» ئه ویش په یمانی له گه ل به ست و ئازادی کرد. 35 ئه ندامیک له کومه لی پیغه مبه ران به هاو ریکه ی گوت: «به گو یه ی فه رمایشتی یه زدان، لیم بده»» هاو ریکه ش رازی نه بوو لئی بدات. 36 پیغه مبه ره کهش گوتی: «له بهر ئه وه ی گو یه یه لی فه رمایشتی یه زدان نه بوویت، کاتیک له لای من ده رویت، شیریک په لامارت ده دات»» ئه ویش له لای رویشتی و شیریکی لی په یدابوو و په لاماری دا. 37 پاشان پیاوکی دیکه ی بینیه وه و یی گوت: «لیم بده!» پیاوه کهش لیدا و برینداری کرد. 38 ئینجا پیغه مبه ره که رویشتی و له سه ر ریگا که بۆ پاشا راوه ستا، به ده مامکیک پر وخساری خۆی شارده وه. 39 کاتیک پاشا تپه ری هاواری بۆ پاشا کرد و گوتی: «نخرمه تکاره که ت چوو ه ناو جه رگه ی شه ره که، جه نگا وه ریک له نا کاو دلیکی بۆ هینام و گوتی: "ئاگات له م پیاوه بیت! ئه گه ر بزر بیت، ئه وا گیانت له جیاتی گیانی ئه و ده بیت یان تالنتیک زیو ده ده یته"» 40 ئه وه بوو نخرمه تکاره که ت له م لا و ئه و لاوه سه رقالبوو، پیاوه که دیار نه ما»» پاشای ئیسرائیلیش یی گوت: «حوکمت وه ک ئه وه ده بیت که گوتت، چونکه خۆت بریارت داوه»» 41 پیغه مبه ره کهش خیرا په روکه ی له سه ر چاوی لارد، پاشای ئیسرائیلیش ناسیه وه که له پیغه مبه ره کانه. 42 ئه ویش به پاشای گوت: «یه زدان ئه مه ده فه رمویت: "له بهر ئه وه ی هیشته پیاو ریک له ده ستت پروات که من بۆ قه ربوونم دانا، گیانت له جیاتی گیانی ده بیت و

گه له کهشت له جیاتی گه له که ی. « 43 ئینجا پاشای ئیسرائیل به دلته نگي و پهستییه وه چوو بۆ کۆشکه که ی له سامیره.

21 دواى تپه پربوونى ماوه يه ک به سهر رووداوه کاند، شتيک پروويدا که په يوه ندى هه بوو به ره زه ميوى نافوتى يه زه عيلى. ئەم ره زه ميوه له يه زه عيلى بوو، له ته نيشت کۆشکه که ی ئە حافی پاشای ساميره. 2 ته حاف به نافوتى گوت: «ره زه ميوه که ی خۆتم بده رى، بۆ ته وه ی بيکه مه باخی سه وزه وات، چونکه نزیکه و له ته نيشتى کۆشکه که مه وه يه، منيش له جیاتی ته وه ره زه ميوى کى باشترت ده ده مى، يان ته گهر بۆ تو باشتره به يى نرخه که ی زيوت ده ده مى.» 3 نافوتيش به ئە حافی گوت: «له لايه ن يه زدانه وه له من به دوور يیت که ميراتی باو باپيرانى خۆمت بده مى!» 4 جا ئە حاف به دلته نگي و پهستییه وه گه پرايه وه ماله که ی خۆى، له بهر ئە و قسه يه ی که نافوتى يه زه عيلى يى گوت، که گوتى، «ميراتی باو باپيرانت ناده مى،» ئيتر له سهر جينگا که ی پالکه وت، پرووى خۆى وه رگيړا و نانى نه خوارد. 5 جا ئيزايلى ژنى هاته ژووره وه بۆ لای و يى گوت: «ئه وه چيه، بۆچی دلته نگيت و نان ناخويت؟» 6 ته ويش وه لای دايه وه: «له بهر ته وه ی قسه م له گه ل نافوتى يه زه عيلى کرد و ييم گوت: «ره زه ميوه که تم بده رى، به زيويان ته گهر چه ز ده که يت ره زه ميوى که له جیاتی ده ده مى،» به لام گوتى: «ره زه ميوه که مت ناده مى.» 7 ئيزايلى ژنيشى يى گوت: «ئایا ئيستا تو پاشايه تى ئیسرائیل نا که يت؟ هه سته نان بخۆ و دلخۆش به، من ره زه ميوه که ی نافوتى يه زه عيلى ده ده مى.» 8 چه ند نامه يه کى به ناوى ئە حافه وه نووسى و به مۆره که ی ئە و مۆرى کردن، نامه کانيشى بۆ ته و پير و خانه دانانه نارد که له هه مان ئە و شاره ی نافوت له گه ل ئە و نيشته جى بوون. 9 له و نامانه شدا نووسيووى: «بانگه وازى پۆزووگرتن بکه ن و کۆبنه وه، نافوت له سه رووى گه له وه دابنشين. 10 دوو پياوى سووکوچروکيش له به رامبه رى دابنين، بۆ ته وه ی شايه تى بده ن که نه فره تى له خودا و له پاشا کردووه. پاشان بپيننه دهره وه و به ردبارانى بکه ن هه تا ده مریت.» 11 ئيتر پياوانى شاره که ی نافوت، پير و خانه دانه کانى دانيشتوانى شاره که ی ته وه يان کرد، وه ک ته وه ی ئيزايلى بۆى ناردن، وه ک ته وه ی له نامه کاند نووسرابوو که بۆيان نيتردرا بوون. 12 بانگه وازيان کرد بۆ پۆزووگرتن و کۆبوونه وه، نافوتيان له

سهرووی گه له وه دانیساند. 13 دوو پیاوی سووکوچروکیش هاتن و له بهرامبهری دانیستن، پیاوه سووکوچروکه کانیس له بهردهم گه لدا شایه تییان له سهر ناڤوت دا و گوتیان: «ناڤوت نه فره تی له خودا و له پاشا کردووه.» جا بردیانه دهره وهی شار و بهردبارانیان کرد و مرد. 14 ئینجا هه و آلیان بۆ ئیزاییل نارد و گوتیان: «ناڤوت بهردباران کراوه و مردووه.» 15 هه رکه ئیزاییل بیستییه وه ناڤوت بهردباران کراوه و مردووه، به ئه حافی گوت: «هسته و رهزه میوه که ی ناڤوتی یه زره عییل که رازی نه بوو به زیو بتداتی، دهستی به سهردا بگره، چونکه ناڤوت مردووه و زیندوو نییه.» 16 کاتییک ئه حافی بیستییه وه ناڤوت مردووه، ههستا و چوو به ره و خوار بۆ ئه وهی دهست به سهر رهزه میوه که ی ناڤوتی یه زره عییلدا بگریت. 17 ئینجا فهرمایشتی یه زدان بۆ ئه لیاسی تیشپی هات: 18 «هسته به ره و خواره وه برۆ بۆ بینینی ئه حافی پاشای ئیسرائیل، ئه وهی له سامیره یه. ئه و ئیستا له رهزه میوه که ی ناڤوتدایه، که چروه بۆ ئه وهی دهستی به سهردا بگریت. 19 قسه ی له گه ل بکه و بئ: «یه زدان ئه مه ده فه رمویت: ئایا پیاوت کوشت و ههروه ها دهست به سهر میراته که شیدا ده گریت؟» پئشی ده ئییت، به م جوړه ی فه رموو: «له و شوینه دا که سه گ خوینه که ی ناڤوتیان لیسایه وه، له هه مان شویندا خوینه که ی توش ده لیسنه وه. به ئی، هی خو ت!» 20 ئه حافی به ئه لیاسی گوت: «دوژمنه که م، منت دوژیه وه!» ئه ویش گوتی: «توم دوژیه وه، له بهر ئه وهی خو ت فروشتوو تا کو ئه وهی له بهر چاوی یه زدان خراپه ئه نجای بدهیت. 21 «من وا به لات به سهردا ده هیتم و پریشه کیشت ده که م، هه موو نیرینه یه کی بنه ماله ی ئه حافی له ئیسرائیل بنبر ده که م، جا کو یله بی ت یان ئازاد. 22 ماله که شت وه ک مالی یار و قعای کوری نه قات و به عشای کوری ئا حیبای لی ده که م، له بهر ئه وهی په ستت کردم و ئیسرائیل تووشی گونا ه کرد.» 23 «ههروه ها یه زدان له باره ی ئیزاییلیشه وه فه رمووی: «سه گ له نزیک شوورا که ی یه زره عیله وه ئیزاییل ده خو ن.» 24 «ئه وهی له بنه ماله ی ئه حافی بی ت و له شاردا بمریت سه گ ده یخوات، ئه وه شی له کیلگه دا بمریت بالنده کانی ئاسمان ده یخو ن.» 25 (کهس نه بوو وه ک ئه حافی خو ی بفرو شیت تا کو له بهر چاوی یه زدان کاری خراب بکات، چونکه ئیزاییلی ژنی هانی دا. 26 ئه حافی کاریکی

قېزەونى كۆردى ۋە كۆنە مۇرىيە كان پەپرەسى لى بەتە كان كۆردى ۋە يەزىدان لى بەردەم نەۋەسى ئىسرائىلدا دەرىيە كۆندى. 27 كاتىك ئەخاف گۆننى لىم قىسانە بو، جەلەكانى دادىرى ۋە جەلەبەرىگى گۆشى پۆشى ۋە بەرپۇرۇۋو بو، بە بەرىگى گۆشەۋە پالەكەۋەت ۋە بە يىدەنگى رۆيشت. 28 ئىنجى فەرمائىشتى يەزىدان بۇ ئەلىياسى تېشىپى ھات: 29 «ئىنىت ئەخاف چۆن لى بەردەمدا خۆى نىم كۆدەۋە؟ لى بەر ئەۋەسى لى بەردەم خۆى نىم كۆدەۋەتەۋە، ھەتتا ئەۋە لى ژىئاندا بىت ئەم بەلەيە ناھىنم، بەلكى لى دەۋاى ئەۋە لى سەردەمى كۆرەكەى بەلەكە بەسەر مائەكەيدا دەھىنم.»

22 سى سال تېپەرى ۋە جەنگ لى ئىۋان ئارام ۋە ئىسرائىل پروۋى نەدا. 2 بەلام لى سالى سىيەم، يەھۇشافاتى پاشاى يەھودا چوۋ بۇلاى پاشاى ئىسرائىل. 3 پاشاى ئىسرائىل بە كار بە دەستەكانى گوتىۋو: «ئايا نازانن پامۆتى گلەاد ھى ئىيە ۋە ئىيەش يىدەنگىن لى ھەۋەسى لى دەست پاشاى ئارامى ۋە رېگىنەۋە؟» 4 لى بەر ئەۋە پىرسىارى لى يەھۇشافات كۆردى: «لەگەلم دىئەتە پامۆتى گلەاد بۇ جەنگ؟» يەھۇشافاتىش ۋە لى پاشاى ئىسرائىل دايەۋە: «خۆم ۋەك خۆت ۋە گەلەكەم ۋەك گەلەكەت ۋە ئەسپەكانىش ۋەك ئەسپەكانت.» 5 بەلام يەھۇشافات بە پاشاى ئىسرائىل گوتى: «سەرەتا داۋاى راۋىژ لى يەزىدان بىكە.» 6 ئىتر پاشاى ئىسرائىل پىغەمبەرەكانى كۆكۆدەۋە، نىكەى چوۋ سەد پىۋاۋ بوون، لى پىرسىن: «ئايا بىچە پامۆتى گلەاد بۇ جەنگ يان نا؟» ئەۋانىش گوتىان: «پرو، پەروەردگار دەيداتە دەستى پاشا.» 7 بەلام يەھۇشافات پىرسىارى كۆردى: «ھىچ پىغەمبەر ئىكى يەزىدان لىرە نەماۋە لى پىرسىن؟» 8 پاشاى ئىسرائىل بە يەھۇشافاتى گوتى: «پىغەمبەر ئىكى دىكە ماۋە پىرسى يەزىدانى پى بىكەن، بەلام مىن پىقم لىئەتى، چونكە ئەۋ سەبارەت بە مىن پىشېنى چاك ناكات، بەلكى خراب، ئەۋىش مىخاۋى كۆرى يەملايە.» يەھۇشافاتىش گوتى: «با پاشا ئاۋا نەئىت.» 9 لى بەر ئەۋە پاشاى ئىسرائىل كار بە دەستىكى بانگكۆردى گوتى: «بە پەلە مىخاۋى كۆرى يەملام بۇ بېئە!» 10 لى ۋە كاتەدا پاشاى ئىسرائىل يەھۇشافاتى پاشاى يەھودا جلى شاھانەيان لى بەر كۆدبو، ھەرىكە ۋە لى سەر تەختەكەى خۆى دانىشتىۋو، لى سەر جۆخىنەكەى لى دەروازەى سامىرە، ھەمو پىغەمبەرەكانىش لى بەردەمىان پىشېنىيان دەكۆردى. 11 سىدىقاي كۆرى

که نعه نا که دوو قوچی ئاسنی بو خوئی دروستکردبوو، گوئی: «یه زدان ئەمه
 ده فەر مویت:» به مه ورگی ئارامیه کان ده دریت هه تا له ناو ده چن:» 12
 هه موو پیغه مبه ره کانیش به م جو ره پیشبیینان کرد و گوئی: «په لاماری
 راموئی گلعاد بده و سه رکه وتوو ده بیت، یه زدان ده داته ده ستی پاشا.» 13
 ئەو نێردراوی چوو میخایو بانگ بکات قسه ی له گه ل کرد و گوئی: «ئه وه تا
 قسه ی هه موو پیغه مبه ره کان به یه ک ده نگ له به رژه وه ندی پاشایه، تکایه با
 قسه ی توش وه ک قسه ی یه کیک له وان بیّت و به باشه قسه بکه.» 14
 به لام میخایو گوئی: «به یه زدانی زیندوو، ئەوه ی یه زدان پیم فه ر مویت
 ئەوه ده لیم.» 15 کاتیک هاته لای پاشا، پاشا لپی پرسی: «میخایو، بچینه
 راموئی گلعاد بو جه نگ یان نا؟» ئەویش پیی گوت: «هیرش بکه ن و
 سه رکه وتوو بن، یه زدان ده داته ده ستی پاشا.» 16 پاشاش پیی گوت:
 «چه ند جار من سویندم داویت، که جگه له راستی به ناوی یه زدان هه
 هیچی دیکه م پی نه ئییت؟» 17 ئینجا میخایو وه لامی دایه وه: «هه موو ئیسرا ئیلم
 بیی له سه ر چیا کان وه ک مه ری بی شوان په رته وازه ببون، یه زدانیش
 فه رمووی:» ئەوانه خاوه نیان نییه، با هه ری که و به سه لامه تی بگه ریته وه
 ماله که ی خوئی.» 18 پاشای ئیسرا ئیل به هه وشافاتی گوت: «پیم نه گوئی ئەو
 پیشبیینی چاک سه باره ت به من ناکات، به لکو خراب؟» 19 میخایو گوئی:
 «له بهر ئەوه گوئی له فه رمایشی یه زدان بگه ره، یه زدانم بیی له سه ر ته خته که ی
 دانیشتبوو، هه موو هیزه کانی ئاسمانیش له ده ورو به ری بون و له لای راست و
 چه په وه راوه ستا بون. 20 یه زدان فه رمووی:» کئی ئەحاف فریوده دات هه تا
 هیرش بکاته سه ر راموئی گلعاد و له وی بمریت؟» «یه کیک پیشیاری ئەمه ی
 کرد و یه کیک دیکه ئەوه. 21 ئینجا رۆحیک هاته پیشه وه و له بهر ده م
 یه زدان راوه ستا و گوئی:» من فریوی ده ده م.» 22 «یه زدانیش لپی پرسی:» به
 چی؟» «ئه ویش گوئی:» ده چه ده ره وه و له ده می هه موو پیغه مبه ره کانی ده مه
 رۆحی درۆ.» «یه زدانیش پیی فه رموو:» تو فریوی ده ده ت و ده توانیت، پرۆ
 ده ره وه و ئەوه بکه.» 23 «ئیسناش وا یه زدان رۆحی درۆی خستوه ته ناو
 ده می هه موو پیغه مبه ره کانه وه. یه زدان بریاری دا به لاتان به سه ر به ئییت.»
 24 ئینجا سدقیای کوری که نعه نا هاته پیشه وه و زلله یه کی له روومه تی میخایو
 دا و گوئی: «له کو یوه رۆحی یه زدان له منه وه په رپیه وه هه تا قسه ت له گه لدا

بکات؟» 25 میخایو وه لای دایه وه: «ده بینیت که نه و پرۆژه ده چیته ژووری دو اووهی خانوو بو ئه وهی خۆت بشاریته وه.» 26 ئینجا پاشای ئیسرائیل فەرمانی دا: «میخایو ببه و بیگه پرینه وه لای ئامۆنی فەرمانزهره وای شاره که و یۆتاشی کوری پاشا، 27 بلی: «ئهمه فەرمانی پاشایه: ئهمه بخه نه زیندانه وه و جگه له که میک نان و ئاو هیچی دیکه ی پنی مه ده ن، هه تا هاتنه وه م به سه لامه تی.» 28 میخایو گوتی: «ئه گه ر تو به سه لامه تی بگه پرینه وه، یه زدان له پرینگی منه وه هیچی نه فهرمووه!» ئینجا گوتی: «ئهی هه موو گه ل، گوئی بگرن!» 29 ئیتر پاشای ئیسرائیل و یه هۆشافتی پاشای یه هودا سه رکه وتن بو رامۆتی گلعاد. 30 پاشای ئیسرائیل به یه هۆشافتی گوت: «من خۆم ده گۆرم و ده چمه ناو جه نکه که، به لام تو جلوه به رگه شاهانه که ی خۆت له بهر بکه.» ئینجا پاشای ئیسرائیل خۆی گۆری و چووه ناو جه نکه که. 31 پاشای ئارام فەرمانی به سی و دوو فەرمانده ی گالیسکه کانی دا و گوتی: «شه ر له گه ل هیچ گه و ره و بچوو کیک مه کن، جگه له پاشای ئیسرائیل.» 32 کاتییک که سه رکرده کانی گالیسکه کان یه هۆشافتیان بینی، گوتیان: «به دلناییه وه ئه وه پاشای ئیسرائیل.» له بهر ئه وه گه پرانه وه تا کو شه ری له گه ل بکن، به لام کاتییک یه هۆشافت هاواری کرد، 33 سه رکرده کانی گالیسکه کان بینیان ئه وه پاشای ئیسرائیل نه بوو، وازیان له پراوانی هینا. 34 پیاویکیش به هه ره مه کی تیروکه وانه که ی پراکیشا و له درزی تیو به شه کانی زریه که یه وه پاشای ئیسرائیلی پیکاکا، ئه ویش به گالیسکه وانه که ی گوت: «ده ستت بکیشه وه له ناو سوپا که بمبه ده ره وه، چونکه بریندار بووم.» 35 له و پرۆژه دا شه ره که زۆر سه خت بوو، پاشا له ناو گالیسکه که ی به رامبه ر به ئارام پراگیرا، ئیواره مرد و خوینی برینه که ی بو ناو بنی گالیسکه که چۆرایه وه. 36 کاتییک خۆر له ئاوابون بوو، هاواریک به ناو سوپا که دا بلاو بووه وه و گوتی: «هه ر پیاوه و بو خا که که ی و شارۆچکه که ی خۆی بگه پرینه وه!» 37 به م شیوه یه پاشا مرد، هینایانه وه سامیره و له وی ناشتیان. 38 گالیسکه که له گۆمه که ی سامیره شوشترا، له و شوینه ی له شفرۆشان خۆیان لی ده شوشت، سه گ خوینه که یان لیسته وه، هه روکه یه زدان فهرموو بووی. 39 رووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی ئه حاف و هه موو ئه وه ی کردی و کۆشکه عاچه که ی که بنیادی نا و هه موو ئه و شارانه ی پته وی

کردن له په پرتووکي کاروباري رږژانه‌ی پاشاکانی ئیسرائیل تومار کراون. 40
 ته‌حاف له گه‌ل باوباییرانی سهری نایه‌وه، ئیتر ته‌حه‌زیای کورپی له‌دوای
 خوی بوو به پاشا. 41 له چواره‌مین سالی پاشایه‌تی ته‌حافی پاشای ئیسرائیل،
 یه‌هوشافاتی کورپی ئاسا بوو به پاشای یه‌هودا. 42 یه‌هوشافات له‌ته‌مه‌نی سی
 و پینج سالی بوو به پاشا، بیست و پینج سال له‌تورش‌لیم پاشایه‌تی کرد،
 ناوی دایکی عه‌زوقای کچی شیلحی بوو. 43 له‌هه‌موو شتیکی رپچکه‌ی
 ئاسای باوکی گرت‌ه‌بر و لپی لانه‌دا، ته‌وه‌ی له‌به‌رچاوی یه‌زدان راسته‌کردی.
 به‌لام هیشتا نزرگه‌کانی سهر به‌رزایی تیکنه‌دران و گه‌ل له‌به‌رزایه‌کاندا
 قوربانیان سهرده‌پری و بخووریان ده‌سووتاند. 44 هه‌روه‌ها یه‌هوشافات
 له‌گه‌ل پاشای ئیسرائیل په‌یمانی ناشتی به‌ست. 45 پرووداوه‌کانی دیکه‌ی
 پاشایه‌تی یه‌هوشافات و ده‌ستکه‌وته‌کانی که‌هه‌بوو، کاره‌جه‌نگیبه‌کانی، له
 په‌رتووکي کاروباري رږژانه‌ی پاشاکانی یه‌هودا تومار کراون. 46 پاشماوه‌ی
 ته‌و پیاوه‌له‌شفرۆشانه‌ش که‌له‌سهرده‌می ئاسای باوکی ما‌بوونه‌وه، له
 خا‌که‌که‌رایمالین. 47 له‌وکاته‌دا له‌ته‌دوم پاشا نه‌بوو، به‌لکو بریکارنکی
 پاشای یه‌هودا هه‌بوو. 48 یه‌هوشافات که‌شتی بازرگانی دروست‌کرد تاوه‌کو
 بچنه‌توفیر بۆ‌هاورده‌کردنی زیر، به‌لام که‌شتیبه‌کان نه‌چوون، چونکه‌له
 عه‌چیون گه‌فهر تیکشکان. 49 له‌وکاته‌دا ته‌حه‌زیای کورپی ته‌حاف
 به‌یه‌هوشافاتی گوت: «با خزمه‌تکاره‌کانیشم له‌گه‌ل خزمه‌تکاره‌کانت به
 که‌شتیبه‌کانی تو پرۆن.» به‌لام یه‌هوشافات رازی نه‌بوو. 50 ئیتر یه‌هوشافات
 له‌گه‌ل باوباییرانی سهری نایه‌وه. له‌شاری داودی باپیره‌گه‌وره‌ی له‌گه‌ل
 باوباییرانی نیرزا. یه‌هورامی کورپی له‌دوای خوی بوو به پاشا. 51 له
 هه‌فده‌یه‌مین سالی پاشایه‌تی یه‌هوشافاتی پاشای یه‌هودا، ته‌حه‌زیای کورپی
 ته‌حاف له‌سامیره‌بوو به پاشای ئیسرائیل، دوو سال پاشایه‌تی ئیسرائیلی
 کرد. 52 له‌به‌رچاوی یه‌زدان خراپه‌کاری کرد، رپچکه‌ی دایک و باوکی
 گرت‌ه‌بر، هه‌روه‌ها رینگه‌کی یاروفع‌امی کورپی نه‌فات که‌به‌هۆیه‌وه‌وای
 کردبوو ئیسرائیل گونا‌ه‌بکات. 53 به‌علی په‌رست و کړتوشی بۆ‌برد، یه‌زدانی
 په‌روه‌ردگاری ئیسرائیلی په‌ست کرد، هه‌روه‌که‌ته‌وه‌ی باوکی کردبووی.

دووه م پاشايان

1 پاش مردنی ته حاف، مؤتاب له ئيسرائيل ياخي بوو. 2 نهحه زياش له په نجه ره ی ژووری سه ره وه ی کوشکه که ی له ساميره که وته خواره وه و بريندار بوو، چهنه نيردراوئیکي نارد و پئی گوتن: «برون پرسيار له به عل زه بونی خودا وهندی عه قرؤن بکن، ئايا له م بريندار بيه م چاک ده بجه وه؟» 3 فرليشته ی يه زدانيش به ئه لياسی تيشی فهرموو: «هسته سه ر بکه وه بؤ بينینی نيردراوه کانی پاشای ساميره و پينان لي: «ئايا له بهر ته وه ی که له ئيسرائيل خودا نييه، ئيوه ده چن پرسيار له به عل زه بونی خودا وهندی عه قرؤن ده کن؟» 4 له بهر ته وه يه زدان ته مه ده فهرمويت: «له سه ر ته و نوينه هه لئاستيته وه که له سه ری پراکشاویت، به دلئيا بيه وه ده مریت!» 5 ئينجا ئه لياس رويشت. 5 کاتيک نيردراوه کان گه رانه وه لای پاشا، پاشا لي پرسين: «بوچی گه رانه وه؟» 6 ته وانيش وه لاميان دايه وه: «پياويک به ره و پيرمان هات، پئی گوتين: «برون و بگه رينه وه بؤ لای ته و پاشايه ی که ئيوه ی ناردو وه و پئی بلين، يه زدان ته مه ده فهرمويت: ئايا له بهر ته وه ی که له ئيسرائيل خودا نييه، ئيوه ده چن پرسيار له به عل زه بونی خودا وهندی عه قرؤن ده کن؟ له سه ر ته و نوينه هه لئاستيته وه که له سه ری پراکشاویت، به دلئيا بيه وه ده مریت!» 7 پاشا لي پرسين: «ته و پياوه ی به ره و پيرتان هات و ته م قسانه ی پئی گوتن، شيوه ی چون بوو؟» 8 ته وانيش وه لاميان دايه وه: «پياويکی تووکن بوو، پشتينيکی چهر ميشی له که مه ری به ستبوو.» ته ویش گوتی: «ته وه ئه لياسی تيشيبه.» 9 ئينجا فهرمانده يه کی له گه ل په نجا سه ر بازه که ی نارد له لای ئه لياس، ته ویش چوو بؤ لای ئه لياس و بينی وا له سه ر لووتکه ی کيوئیک دانيشتوه، پئی گوت: «ئهی پياوی خودا، پاشا ده لیت، «وه ره خواره وه!» 10 ئه لياسيش وه لامی فهرمانده که ی دايه وه: «ته گه ر من پياوی خودام، با ئاگر له ئاسمانه وه بيته خواره وه و خوت و په نجا پياوه که ت بسوو تينيت!» 11 ئينجا ئاگر له ئاسمانه وه هاته خواره وه و خزی و په نجا پياوه که ی سووتاند. 11 ديسان فهرمانده يه کی دیکه ی به په نجا سه ر بازه که يه وه نارد له لای ئه لياس، پئی گوت: «ئهی پياوی خودا، پاشا ده لیت: «په له بکه و وه ره خواره وه!» 12 ئه لياسيش وه لامی دايه وه و پئی گوتن: «ته گه ر من پياوی خودام، با ئاگر له ئاسمانه وه بيته خواره وه و خوت و په نجا پياوه که ت بسوو تينيت!»

ئىنجا ئاگرى خودا له ئاسمانه وه هاته خواره وه و خوى و په نجا پياوه كى سووتاند. 13 بۇ جارى سىيەم فەرمانده يەكى له گەل پەنجا سەربازە كەى نارد. فەرمانده كەى سىيەم سەركەوت و چو له بەردەم ئەلياس كەوتە سەر چۆك و لى پاپايە وه، پى گوت: «ئەى پياوى خودا، با ژيانى خۆم و ژيانى ئەم پەنجا خزمەتكارەت له بەرچاو بە هادار يىت. 14 بىنە، ئاگر له ئاسمانه وه هاته خواره وه و دوو فەرمانده كەى يە كەمى له گەل سەربازە كانيان سووتاند. بەلام ئىستا با ژيانى من له بەرچاوت بە هادار يىت!» 15 ئىنجا فرىشتهى يەزدان بە ئەلياسى فەرموو: «له گەلى برۆ خواره وه، لى مە ترسه.» ئەو يش هەستا و له گەلى چووه خواره وه بۆ لای پاشا. 16 بە پاشاى گوت: «يەزدان ئەمە دە فەرموئە: ئايا له بەر ئەوهى له ئىسرائىل هېچ خودايەك نىيە كە پراوئى له گەل بكەيت، نىردراوت نارد بۆ ئەوهى پراوئى له گەل بە علزە بوئى خودا وه ندى عەقروئ بكەن؟ له بەر ئەوهى ئەمەت كرد، لەسەر ئەو نوئىنە هەئاستىتە وه كە لەسەرى پاكشاويت. بە دلئايىيە وه دەمرىت!» 17 ئىنجا پاشا مرد، بە پى فەرمايشتى يەزدان له رىنگەى ئەلياسه وه. له بەر ئەوهى ئەحەزىا كورى نەبوو، يورام له جى ئەو بوو بە پاشا، له سالى دووهمى پاشايەتى يەهورامى كورى يەهوشافاى پاشاى يەهودا. 18 پروودا وه كانى دىكەى پاشايەتى ئەحەزىا و ئەوهى كردى له پەرتووكى كاروبارى پوژانەى پاشا كانى ئىسرائىل تۆمار كراون.

2 كاتىك يەزدان وىستى ئەلياس له گەردە لووليكدا بۆ ئاسمان بەرز بكاتە وه، ئەلياس و ئەليشەع له گلگالە وه بەرپىكە وتن. 2 ئەلياس بە ئەليشەع گوت: «لېرە بىنەرە وه، چونكە يەزدان منى ناردوو تە يىت ئىل.» ئەليشەع يش گوتى: «بە يەزدانى زىندوو و بە گىانى خۆت، بە جىت ناهىلم.» ئىنجا بەرە و يىت ئىل چوون. 3 ئەندامانى كۆمەلى پىغەمبەرانى يىت ئىل هاتە دەرە وه بۆ لای ئەليشەع و لىيان پەرسى: «دەزانىت ئەمرو يەزدان گەورە كەت له تو دەستىنى؟» ئەو يش گوتى: «بەلى دەزانم، پىدەنگ بن.» 4 ئىنجا ئەلياس پى گوت: «ئەليشەع، لېرە بىنەرە وه، چونكە يەزدان منى ناردوو تە ئەريحا.» ئەو يش گوتى: «بە يەزدانى زىندوو و بە گىانى تو، بە جىت ناهىلم.» ئىنجا چوونە ئەريحا. 5 ئەندامانى كۆمەلى پىغەمبەرانى ئەريحا له ئەليشەع هاتە پىشە وه و لىيان پەرسى: «دەزانىت ئەمرو يەزدان گەورە كەت لى

ده ستيڤيٽ؟» ٺه وٺيش گوتى: «به لئى ده زانم، پيدنهنگ بن.» 6 پاشان ٺه لياس
 پيئى گوت: «لٽره بمينه ره وه، چونكه يه زدان منى ناردووه ته رووبارى
 ٺوردون.» ٺه وٺيش گوتى: «به يه زدانى زيندوو و به گياني تو، به جيت
 ناهيلم.» ٺينجا هه ردوويكان روښتن. 7 په نجا ٺه ندامى كۆمه لئى پيغه مبه ران
 روښتن و له دووره وه له به رامبه ر ٺه لياس و ٺه ليشه ع راوه ستان، ٺه وانيش
 هه ردوويكان له سه ر رووبارى ٺوردون راوه ستان. 8 ٺه لياس كه وا كه
 گرت و پيچايه وه و به كه وايه كه كيښاى به ٺاوه كه دا. جا ٺاوه كه شق
 بوو، هه ردوويكان به وشكانيدا په رينه وه. 9 كاتيك په رينه وه، ٺه لياس به
 ٺه ليشه عى گوت: «داواى چى ده كه يت هه تا بوٽ بكم، بهر له وهى لٽ
 جيا بمه وه؟» ٺه ليشه ع وه لامى دا به وه: «با دوو ٺه وه ندهى روځى تو به ميرات
 وه ر بگرم.» 10 ٺه لياس گوتى: «داواى شتيكى گران كرد. ٺه گه ر منت
 بينى كاتيك لٽ جيا ده بمه وه، ٺه وا بوٽ ده بيت، ٺه گه ر نا بوٽ نايٽ.»
 11 ٺه وه بوو كاتيك ده روښتن و قسه يان ده كرد، له نا كاو گاليسكه يه كى
 ٺاگرين و چه ند ٺه سپيكي ٺاگرين هه ردوويكاني لٽ جيا كرده وه، ٺه لياس له
 گه ر ده لوليكدا بوٽاسمان سه ر كه وت. 12 ٺه ليشه ع ٺه مهى بينى و هاوارى
 كرد: «باو كه! باو كه! گاليسكه كهى ئيسرائيل و سواره كانى!» ٺيتر ٺه ليشه ع
 ٺه لياسى نه بينيه وه. ٺينجا جله كهى بهر خوځى دادرى و كردى به دوو
 پارچه وه. 13 كه وا كهى ٺه لياسى هه لگرت ه وه كه لئى كه وت جووه خواره وه،
 گه رايه وه و له سه ر كه نارى رووبارى ٺوردون راوه ستا. 14 ٺينجا كه وا كهى
 ٺه لياسى هه لگرت، ٺه وهى لئى كه وت جووه خواره وه، به كه وايه كه كيښاى
 به ٺاوه كه دا و گوتى: «يه زدانى په روه ر دگارى ٺه لياس له كوٽيه؟» كاتيك
 به ٺاوه كه دا كيښا، ٺاوه كه شق بوو و ٺه ليشه ع په ريه وه. 15 كاتيك
 ٺه ندامانى كۆمه لئى پيغه مبه رانى ٺه ريجا، ٺه وانى له به رامبه رى بوون بينيان،
 گوتيان: «روځى ٺه لياس له سه ر ٺه ليشه ع جيگير بووه.» ٺينجا به ره وپيرى
 چوون و كرتوشيان بو برد. 16 پييان گوت: «ٺه وه تا خزمه تكاره كانت په نجا
 پياوى تواناداريان هه يه. لٽيانگه رى با بچن به دواى گه وره كه تدا بگه رين.
 له وانى به روځى يه زدان هه ليگرت بيت و له سه ر كيونك يا خود له ناويه كيك له
 دؤله كان داينا بيت.» ٺه ليشه ع گوتى: «مه ياننيرن.» 17 به لام زوربان لٽ كرد
 هه تا شهرم دا بگرت و گوتى: «بياننيرن.» ٺه وانيش په نجا پياويان نارد، سئ

پروژ به دوایدا گه‌پران و نه‌یاندۆزیه‌وه. 18 کاتیک گه‌پرانه‌وه لای ته‌لیشه‌ع که هیشتا له‌ ته‌ریحا مابووه، پی گوتن: «پم نه‌گوتن مه‌چن؟» 19 پیاوانی شاره‌که به‌ ته‌لیشه‌عیان گوت: «ته‌وه‌تا هه‌روه‌ک گه‌وره‌م ده‌بینیت شوینی شاره‌که باشه، به‌لام‌ئاوه‌که خراپه‌ و خا‌که‌که‌شی بی‌پیته.» 20 ته‌ویش گوتی: «قایچی نویم بۆ بهین و خوینی تی‌بکه‌ن.» ته‌وانیش بۆیان هینا. 21 ئینجا چوو ده‌روه‌وه بۆ سه‌رچاوه‌ی ئاوه‌که و خوینه‌که‌ی فریدا ناوی و گوتی: «یه‌زدان ده‌فرمویت:» ته‌م‌ئاوه‌م سازگار کرد و جاریکی دیکه‌ نایته‌ هۆکاری مردن و بی‌به‌روبوومی خاک.» 22 به‌گویره‌ی ته‌و قسه‌یه‌یه که ته‌لیشه‌ع کردی هه‌تا ته‌م‌پوش ئاوه‌که سازگار. 23 ئینجا ته‌لیشه‌ع له‌ویوه‌ چوو بۆ بی‌ت‌عیل، کاتیک به‌ریگا‌که‌دا سه‌رده‌که‌وت، کۆمه‌لیک می‌ردمندا‌له‌ شاره‌که‌وه هاتنه‌ ده‌روه‌وه و گالته‌یان پیکرد، پیمان گوت: «که‌چه‌ل‌ لیره‌ برۆ! که‌چه‌ل‌ لیره‌ برۆ!» 24 ته‌ویش ئاوری له‌دوای خۆی دایه‌وه و ته‌ماشای کردن، به‌ ناوی یه‌زدانه‌وه نه‌فره‌تی لیکردن. ئیتر دوو ورج له‌ دارستانه‌که هاتنه‌ ده‌روه‌وه و چل و دوو کوربان پارچه‌پارچه‌ کرد. 25 ته‌لیشه‌ع له‌ویوه‌ چوو بۆ کیوی کارمه‌ل، ئینجا له‌ویشه‌وه گه‌رایه‌وه سامیره‌.

3 یۆرامی کوری ته‌حاف له‌ هه‌ژده‌مین سالی پاشایه‌تی یه‌هوشافاتی پاشای یه‌هودا، بوو به‌ پاشای ئیسرائیل له‌ سامیره، دوازه‌ سال پاشایه‌تی کرد. 2 ته‌ویش له‌به‌رچاوی یه‌زدان خراپه‌کاری کرد، به‌لام‌ نه‌ک وه‌کو دایک و باوکی، ته‌و به‌رده‌ ته‌رخانکراوه‌ی به‌علی له‌ناو برد که باوکی دروستی کردبوو. 3 له‌گه‌ل‌ ته‌وه‌ش په‌یوه‌ست بوو به‌ گونا‌هه‌کانی یارو‌فعای کوری نه‌قات و هه‌مان گونا‌هه‌کانی ته‌وی کرد که به‌هۆیانه‌وه وای کردبوو ئیسرائیل گونا‌هه‌ بکات، خۆی لییان لانه‌دا. 4 می‌شای پاشای مۆتاییش خاوه‌نی مه‌رومالات بوو، سه‌د هه‌زار به‌رخ و خوری سه‌د هه‌زار به‌رانی وه‌ک سه‌رانه‌ ده‌دایه‌ پاشای ئیسرائیل. 5 به‌لام‌ پاش مردنی ته‌حاف، پاشای مۆتاب له‌ پاشای ئیسرائیل یاخی بوو. 6 ده‌سته‌به‌جی یۆرام پاشا له‌ سامیره‌وه به‌ریکه‌وت و هه‌موو ئیسرائیلی کۆکرده‌وه. 7 هه‌روه‌ها ته‌و په‌یامه‌ی بۆ یه‌هوشافاتی پاشای یه‌هودا نارد: «پاشای مۆتاب لیم یاخی بوو، ئایا له‌گه‌لم دیت بۆ ته‌وه‌ی له‌ دژی مۆتاب بجه‌نگین؟» ته‌ویش وه‌لامی دایه‌وه: «له‌گه‌لت دیم، من خۆم وه‌ک تۆ و گه‌له‌که‌م وه‌ک گه‌له‌که‌ت و ته‌سه‌به‌کانیشم وه‌ک ته‌سه‌به‌کانت.» 8

لئی پرسى: «له کام ریڭگوه بچین؟» یورامیش وه لامی دایه وه: «له ریڭگای بیابانی ته دۆم.» 9 ئینجا پاشای ئیسرائیل له گه‌ل پاشای یه‌هودا و پاشای ته‌دۆم به‌ریڭگه‌وتن. دواى ته‌وه‌ی سوپا که‌ حه‌وت رۆژه‌رئى به‌ ریڭگایه‌کی ناراسته‌وخۆ به‌رده‌وام بوو له‌ رۆیشتن، ئاو بۆ خۆیان و ته‌و ئازده‌لانه‌ی پێیان بوو نه‌ما. 10 پاشای ئیسرائیلیش گوتی: «ئاخ! له‌به‌ر ته‌وه‌ یه‌زدان ته‌م سئ پاشایه‌ی بانگکردووه‌، هه‌تا بمانداته‌ ده‌ستی پاشای مؤتاب؟» 11 به‌لام یه‌هۆشافات گوتی: «ئایا لیره‌ هیچ پیغه‌مبه‌ریکی یه‌زدان نییه‌، هه‌تا له‌ ریڭگه‌ی ته‌وه‌وه‌ پرس به‌ یه‌زدان بکه‌ین؟» یه‌کینک له‌ ته‌فسه‌ره‌کانی پاشای ئیسرائیل وه‌لامی دایه‌وه‌ و گوتی: «ته‌لیشه‌عی کورئى شافات لیره‌یه‌، ته‌وه‌ی ئاوی به‌ ده‌سته‌کانی ته‌لیاسدا ده‌کرد.» 12 یه‌هۆشافات گوتی: «فه‌رمایشتی یه‌زدان له‌لای ته‌وه‌.» ئینجا پاشای ئیسرائیل و یه‌هۆشافات و پاشای ته‌دۆم چوونه‌ خواره‌وه‌ بۆ لای ته‌وه‌. 13 ته‌لیشه‌ع به‌ پاشای ئیسرائیلی گوت: «چیمان به‌یه‌که‌وه‌ هه‌یه‌؟ برۆ لای پیغه‌مبه‌ره‌کانی دایک و باوکت.» پاشای ئیسرائیلیش گوتی: «نه‌خێر، چونکه‌ یه‌زدان ته‌م سئ پاشایه‌ی بانگکردووه‌ هه‌تا راده‌ستی مؤتابمان بکات.» 14 ته‌لیشه‌عیش گوتی: «به‌ یه‌زدانی زیندووی سوپاسالار، ته‌وه‌ی ده‌یه‌رستم، ته‌گه‌ر ریزئى یه‌هۆشافاتى پاشای یه‌هودا نه‌بوویه‌، نه‌ ئاوڤم لیت ده‌دایه‌وه‌ و نه‌ سه‌یرم ده‌کردیت. 15 به‌لام ئیستا مؤسیقاژنه‌تیکم بۆ به‌ین.» ته‌وه‌ بوو که‌ مؤسیقاژنه‌که‌ مؤسیقا که‌ی ژه‌ند، رۆحی یه‌زدان هاته‌ سه‌ر ته‌لیشه‌ع، 16 گوتی: «یه‌زدان ته‌مه‌ ده‌فه‌رمویت: ته‌م دۆله‌ پر ده‌که‌م له‌ گۆمی ئاو، 17 چونکه‌ یه‌زدان ته‌مه‌ ده‌فه‌رمویت: نه‌ با ده‌بین و نه‌ باران، به‌لام ته‌م دۆله‌ پر ده‌ییت له‌ ئاو، خۆتان و مه‌رومالات و ئازده‌له‌کاتنان لئی ده‌خۆنه‌وه‌. 18 ته‌وه‌ش له‌لای یه‌زدان کارئیکى ئاسانه‌، هه‌روه‌ها مؤتابیستان راده‌ست ده‌کات. 19 ئیوه‌ش هه‌موو شارئیکى قه‌لابه‌ند و هه‌موو شارۆچکه‌یه‌کی سه‌ره‌کی سه‌ره‌وژێر ده‌که‌ن، هه‌موو دارئیکى چاک ده‌پرنه‌وه‌ و هه‌موو کانیوه‌کان کوێر ده‌که‌نه‌وه‌، هه‌موو کێلگه‌یه‌کی چاکیش به‌ به‌رد تیکه‌ده‌ن.» 20 به‌یانی له‌ کاتی قوربانی، له‌ناکاو له‌ ریڭگای ته‌دۆمه‌وه‌ ئاو هات و خا که‌که‌ پر بوو له‌ ئاو. 21 هه‌موو مؤتابیش بیستیان که‌ پاشاکان هاتوون له‌ دژیان بجه‌نگن، ئینجا هه‌موو ته‌وه‌ی توانای چه‌ک هه‌لگرتنی هه‌بوو، له‌ گه‌نجه‌وه‌ هه‌تا پیر، بانگیان کردن و کۆیان کردنه‌وه‌، له‌سه‌ر

سنووره که وهستان. 22 که بهیانی زوو له خه وههستان، خور لهسەر ئاوه که دهره وشایه وه، مۆتابیه کانیس لهو بهروه ته ماشایان کرد ئاوه که وهک خوین سووره. 23 گوئیان: «ئهمه خوینه! پاشا کان له تیو خویاندا بووه ته شهربان و یه کتریان کوشتوو. ئەه مۆتاب، ئیستاش با بهروه تالانکردن بچین!» 24 بهلام کاتییک مۆتابیه کان بۆ توردوگای ئیسرائیل هاتن، ئیسرائیلییه کان لییان ههستان و له مۆتابیه کانیا دا، له بهرده میان ههلاتن. ئیسرائیلییه کانیس خا که کهیان داگیر کرد و مۆتابیه کانیا کوشت. 25 ئینجا شاروچکه کانیا پروو خاند، هه ریه که بهردیکی فریدایه ناو هه ر کێلگه یه کی چاک هه تا ئه وه ی پرپان کردنه وه، هه موو کانیا وه کانیا کویر کرده وه، هه موو داریکی چاکیان برپیه وه، به ته نها بهرده کانی شاری قییر حه راسه تیان هیشته وه، بهلام قوچه قانی وه شینه کان دهوریان گرت و لییاندا. 26 کاتییک پاشای مۆتاب بینی که جهنگه که لهسه ری توند بووه، حه وت سه د شمشیر به دهستی له گه ل خوی برد بۆ ئه وه ی ریزه کانی دوزمن بشکینیت و بهروه لای پاشای ته دو م بچیت، بهلام شکستی هینا. 27 ئینجا کوره تۆ به ره که ی، ئه وه ی له جیی ئه و ده بوو به پاشا، لهسه ر شوورای شاره که کردیه قوربانی سووتاندن. تووره یه کی گه و ره لهسه ر ئیسرائیل هه بوو، بۆیه پاشه کسه یان لپی کرد و گه رانه وه خاکی خویان.

4 ژنی پیاویک له کۆمه ئی پیغه مبه ران هاواری بۆ ته لیشه ع کرد و گوئی: «گه و ره م، تو ده زانیت که میرده که م له یه زدان ده ترسا، بهلام به قه رزاری مرد. بهلام ئیستا خاوه ن قه رزه که ی ها تو وه تا کو دوو کوره که م بۆ خوی بکاته کۆیله.» 2 ته لیشه ع وه لامی دایه وه: «چیت بۆ بکه م؟ پیم بلی له ماله وه چیت هه یه؟» ته ویش گوئی: «که نزه که ت له ماله وه جگه له گۆزه یه ک زهیت هه یچی دیکه ی نییه.» 3 ته لیشه عیش گوئی: «پرۆ له دهره وه له هه موو دراوسپکانت داوای قاپو قاجاغ بکه. قاپو قاجاغیکی زۆر بهینه نهک که م. 4 پاشان پرۆ ژووره وه و ده رگا لهسه ر خۆت و کوره کانت دا بجه، زهیت له ناو هه موو قاپه کان بکه، ئه وه ی پر بوو له لایه ک دایینی.» 5 ته ویش له لای پرۆیشت و ده رگا که ی لهسه ر خوی و کوره کانی داخست، ته وان قاپه کانیا ن بۆی ده هینایه پیشه وه و ته ویش تی ده کردن. 6 کاتییک قاپه کان پر بوون، به کوره که ی گوت: «قاپیکی دیکه م بۆ بهینه.» ته ویش وه لامی دایه وه: «هه یچ

قاپچک نه ماوه،» ئيتر زه يته که وه ستا. 7 ژنه که چوو و به پياوه که ی خودای
 پراگه ياند، ته ویش گوتی: «برۆ زه يته که بفرۆشه و قهرزه که ت بده ره وه،
 ته ویش که ده ميڠيته وه خۆت و کوره کانت يی بژن.» 8 پوژيکيان ته ليشه ع
 چوو بو شونيم، له وي ژنيکی ناودار هه بوو، پندا گری کرد له لای ته و نان
 بخوات. ئيتر هر کاتيک ده پهبه ريه وه، ده چوو له لای ته و بو ناخواردن. 9
 ژنه که به ميڠده که ی خۆی گوت: «من زانيمه ته و پياوه ی که هه ميشه
 به لاماندا تيده په ريت، پياويکی پيرۆزی خودايه. 10 با ژورويکی بچوک له
 سه ربان دروستبکه ين، تپيدا جييه کی نوستن و ميژ و کورسی و چرايه کی
 بو دابنين، بو ته وه ی ته گه هاته لامان له وي ميڠيته وه.» 11 پوژيک
 ته ليشه ع هاته ته وي، چوو ژورره که ی سه ره وه و له وي پالکه وت. 12
 ئينجا به گيحه زي خزمه تکاری گوت: «ته و ژنه شونييه م بو بانگ بکه.»
 ته ویش بانگی کرد و ژنه که له به رده م گيحه زي پراوه ستا. 13 ته ليشه ع به
 گيحه زي گوت: «يی پي:» ته وه تا تو ته و هه موو زه حه تيه ت بو يه کيشاوه.
 چۆن چا که ت بده مه وه؟ هيچت هه يه هه تا له باره يه وه قسه له گه ل پاشا
 يا خود سه رکرده ی سوپادا بکريت؟» ژنه که ش وه لامي دايه وه: «من له تيو
 که سوکاری خۆم و پيوستم به هيچ نييه.» 14 ته ليشه عيش پرسى: «ته ی
 چى بو بکريت؟» گيحه زيش گوتی: «مندالی نييه و ميڠده که شى پيره.» 15
 ئينجا ته ليشه ع گوتی: «بانگی بکه.» ته ویش بانگی کرد و له به رده رگا که
 پراوه ستا. 16 ته ليشه ع يی گوت: «سالی داهاتوو له م کاته کورپک له
 باوه ش ده گريت.» ژنه که گوتی: «نه خپر گه وره م، ته ی پياوی خودا، درۆ
 له گه ل که نيزه که ت مه که!» 17 له دوای ته وه ژنه که سکی پر بوو، کورپکی
 بوو، له سالی داهاتوو له هه مان ته و کاته ی که ته ليشه ع يی گوتبوو. 18
 کوره که گه وره بوو، پوژيک کوره که چوو ده ره وه بو لای باوکی، که
 له لای درويته که ره کان بوو. 19 به باوکی گوت: «ئای سه رم! ئای سه رم!»
 باوکيشی به خزمه تکاره که ی گوت: «هه ليگره و بييه بو لای دايکی.» 20
 خزمه تکاره که ش هه ليگرت و برديه وه لای دايکی. هه تا نيوه پو له سه ر
 ته ژتوی دايکی دانپشت، ئينجا مرد. 21 ته ویش چوو سه ره وه له سه ر جي
 نوستنه که ی پياوه که ی خودا دايئا، ده رگا که ی له سه ر داخست و هاته
 ده ره وه. 22 ئينجا ژنه که ميڠده که ی بانگ کرد و گوتی: «خزمه تکاریک و

ما کەرێکم بۆ بنێره، ههتا به په له بچم بۆ لای پیاوه که ی خودا و بگه پێمه وه.»
 23 ته ویش پرسیا ری کرد: «بۆچی ته مرۆ ده چیته لای؟ خو ته مرۆ نه جه ژنی
 سه ره مانگه و نه شه ممه یه.» ژنه کهش گوئی: «هیچ نییه.» 24 کورتانی له
 ما کهره که به ست و به خزمه تکاره که ی گوئ: «لیخوره و خیرا برۆ، له بهر
 من خا و مه که ره وه ههتا خۆم پیت نه لیم.» 25 ئینجا رویشت و له کیوی
 کار مه ل گه یشته لای پیاوه که ی خودا. کاتی که پیاوه که ی خودا له دووره وه
 بینی به گیجه زی خزمه تکاری گوئ: «ته ماشا، ته وه شو نیمییه که یه. 26 ئیستا
 به ره و پیری رابکه و پرسیا ری سه لامه تی خو ی و میرده که ی و کوره که ی لی
 بکه.» ژنه کهش گوئی: «باشین.» 27 کاتی که ژنه که له چیا که گه یشته لای
 پیاوه که ی خودا، قاچه کانی گرت. گیجه زیش هاته پێشه وه ههتا دووری
 بخاته وه، به لام پیاوه که ی خودا گوئی: «لییگه پری، چونکه زور دلی ته نگه،
 یه زدان ته و کاره ی لیم شارده وه و پیی رانه گه یاندم.» 28 ئینجا ژنه که گوئی:
 «ئایا من داوای کورم له گه وره م کرد؟ نه مگوئ،”هه لمه خه له تینه؟“»
 29 ته لیشه عیش به گیجه زی گوئ: «که وا که ت له ناو قه دت ببه سته،
 گوچانه که م له ده ست بگه و به په له برۆ، ته گه ر چاوت به یه کی که و ت
 سلاوی لی مه که، ته گه ر یه کی کیش سلاوی لیکر دیت، وه لای مه ده ره وه.
 گوچانه که م له سه ر ده موچاوی کوره که داخی.» 30 به لام دایکی کوره که
 گوئی: «به یه زدانی زیندوو و به گیانی تو، به جیت ناهیلیم.» ئیتر ته لیشه ع
 هه ستا و داوای که و ت. 31 گیجه زی له پێشیا نه وه رویشت و گوچانه که ی
 له سه ر ده موچاوی کوره که دانا، به لام نه ده نگی هه بوو نه هه ست. ئینجا
 گیجه زی گه رایه وه بۆ لای ته لیشه ع و پیی را گه یاند و گوئی: «کوره که
 هه لئه ستایه وه.» 32 کاتی که ته لیشه ع چوو ه ناو ماله که، بینی کوره که له سه ر
 جیگا که ی مر دووه. 33 جا چوو ژووره وه و ده رگا که ی له سه ر خو ی و
 منداله که داخست، له یه زدان پارایه وه. 34 پاشان چوو ه سه ر جیگا که
 و له سه ر کوره که پالکه و ت، ده می خسته سه ر ده می و چاوه کانی له سه ر
 چاوه کانی و ده سه ته کانی له سه ر ده سه ته کانی. که له سه ری در یژ بوو، جه سه تی
 کوره که گه رم دا هات. 35 ئینجا ته لیشه ع هه ستا و له ناو ژووره که ده هات و
 ده چوو، چوو وه سه ر جیگا که و له سه ر کوره که در یژ بووه وه. کوره که
 حه و ت جار پژی و چاوه کانی کرده وه. 36 ته لیشه ع گیجه زی بانگ کرد و

گوتی: «ئەو شوئییە بانگ بکە.» ئەویش بانگی کرد، کاتیک هاتە ژوورەو
 ئەلیشەع پێی گوت: «کۆرە کەت هەلگرە.» 37 هات و خۆی هاویشتە
 بەر پێی، کرتۆشی برد. پاشان کۆرە کە ی هەلگرت و چوو دەرهو. 38
 ئەلیشەع گەرایەو هەلگال، لەو ناوچە یە قاتوقری سەر بەلدا. کاتیک کۆمەلی
 پێغەمبەرەکان لە بەردەمی دانیشتیوون، بە خزمەتکارە کە ی گوت: «مەنجەلە
 گەورە کە بخە سەر ئاگر و خواردنیک بۆ کۆمەلی پێغەمبەران ئامادە بکە.»
 39 یەکیەک چوو دەرهو بۆ ئەو ی گزۆگیا لە کێلگە بەینیت، لەو ی پرکیکی
 گوزالکی بینی و پر بە دامینی لێ رنی. کاتیک کە گەرایەو، پارچە پارچە ی
 کرد و خستییە ناو مەنجەلە کەو، هیچ کەسیکیش بەو ی نەزانی. 40
 ئینجا بۆ پیاو هەتیا تیکرد هەتا بیخۆن. ئەو بوو کە خواردنە کە یان خوارد،
 هاواریان کرد و گوتیان: «ئە ی پیاو ی خودا، مەنجەلە کە مەرگی تیدایە!»
 ئیتر نە یانتوانی بیخۆن. 41 ئەلیشەعیش گوتی: «هەندیک ئارد بەین.» لە ناو
 مەنجەلە کە ی کرد و گوتی: «بۆ خەلکە کە تی بکە، با بیخۆن.» ئیتر مەنجەلە کە
 هیچ شتیکی خراپی تیدا نە ما. 42 پیاویک لە بەعل شالیشاو هات، بیست
 نانی جزی یە کە مین بەر هەم و هەندیک گولە گەمی نوئی لە ناو توورە کە یە کدا
 بۆ پیاو ی خودا هینا. ئەلیشەعیش گوتی: «بیدە بە خەلکە کە با بیخۆن.» 43
 خزمەتکارە کە ی لێ پرسی: «چۆن ئە مە لە بەردەم سەد پیاو دابنیم؟» بەلام
 ئەلیشەع وەلامی دایەو: «بیدە بە خەلکە کە با بیخۆن، چونکە یەزدان ئە مە
 دە فەر مویت: «دەخۆن و لە بەریشیان دە مینتەو.»» 44 ئینجا لە بەردەمیان
 دایا و خواردیان، لە بەریشیان مایەو، هەروە ک یەزدان فەر مووی.

5 نەعمانی سەر کردە ی سوپای پاشای ئارام پیاویکی مەزن بوو لە لای
 گەورە کە ی و سەر بلند بوو، لە بەر ئەو ی یەزدان لە رینگە ی ئەو و
 پرگاری بە ئارام بە خشی. ئە م پیاو پالەواتیکی بە هیز بوو، بەلام گەر و گول
 بوو. 2 چەند چەتە یە ک لە ئارامییەکان بۆ تالان چوو بوون و لە خاکی
 ئیسرائیلەو کچیکی هەرزە کاریان لە گەل خویان هینا بوو، خزمەتی ژنە کە ی
 نەعمانی دە کرد. 3 کچە بە خانمە کە ی گوت: «خۆزگە گەورەم پێغەمبەرە کە ی
 سامیرە ی دە بینی! ئە و لە گولییە کە ی چاکی دە کردەو.» 4 نەعمان چوو
 بۆ لای گەورە کە ی و قسە کە ی کچە ئیسرائیلییە کە ی پێ را گە یاند. 5
 پاشای ئارامیش گوتی: «کەواتە برۆ، منیش نامە یە ک بۆ پاشای ئیسرائیل

ده نیرم.» ئینجا نه عمان رۆیشت، له گه‌ل دهستی ده تالنت زیو و شه‌ش
 هه‌زار شاق‌ل زێر و ده قات جلی برد. 6 نامه‌که‌ی بۆ پاشای ئیسرائیل هینا،
 تێیدا نووسرا‌بوو: «له‌گه‌ل ته‌و نامه‌یه‌ نه‌عمانی خزمه‌تکارم ده‌نیرمه‌ لات، له
 گولیه‌که‌ی چاکی بکه‌ره‌وه.» 7 هه‌رکه‌ پاشای ئیسرائیل نامه‌که‌ی خوینده‌وه،
 جله‌کانی له‌به‌رخ‌زی داد‌ری و گو‌تی: «تایا من خودام هه‌تا بمرنم و زیندوو
 بکه‌مه‌وه؟ بۆچی ته‌مه‌ پیاو‌نکی بۆ ناردووم تا‌کو له‌ گولیه‌که‌ی چاکی بکه‌مه‌وه؟
 بزانی و سه‌یر بکه‌ن چۆن شه‌رم پێ ده‌فرۆشیت!» 8 کاتی‌ک ته‌لیشه‌عی پیاوی
 خودا بیستیه‌وه پاشای ئیسرائیل جله‌کانی له‌به‌ر خۆیدا داد‌ریوه، ناردی بۆ
 لای پاشا و گو‌تی: «بۆچی جله‌کانت له‌به‌ر خۆتدا داد‌ریوه؟ با بیته‌ لای من و
 بزانی‌ت که‌ پی‌غه‌مبه‌ری‌ک له‌ ئیسرائیل هه‌یه.» 9 ئینجا نه‌عمان به‌ ته‌سپ و
 گالیسه‌که‌ کانیه‌وه هات و له‌ به‌رده‌رگای مالی ته‌لیشه‌ع وه‌ستا. 10 ته‌لیشه‌عیش
 نێردراو‌نکی نارد له‌ لای و گو‌تی: «برۆ له‌ پرووباری ئوردون حه‌وت جار
 خۆت بشۆ، گو‌شته‌که‌ت چاک ده‌بیته‌وه و پاک ده‌بیته‌وه.» 11 به‌لام
 نه‌عمان به‌ تووره‌یه‌وه رۆیشت و گو‌تی: «وام دانا که‌ دپته‌ ده‌ره‌وه بۆ لام
 و پاده‌وه‌سیت، به‌ ناوی یه‌زدانی په‌روه‌ردگاریه‌وه ده‌پاریته‌وه و ده‌ستی
 به‌سه‌ر شوینه‌که‌دا ده‌هینیت و گه‌رو گولیه‌که‌ چاک ده‌بیته‌وه. 12 تایا ته‌فانا
 و په‌ر په‌ر، دوو پرووباره‌که‌ی دیمه‌شق، له‌ هه‌موو ئاوه‌کانی ئیسرائیل چاک‌تر
 نین؟ تایا نه‌مده‌توانی خۆمیان تیدا بشۆم و پاک ببه‌وه؟» له‌به‌ر ته‌وه‌ ئاو‌ری
 دایه‌وه و به‌ تووره‌یه‌وه رۆیشت. 13 خزمه‌تکاره‌کانی نه‌عمان هاتنه‌ پێشه‌وه
 و پێیان گو‌ت: «ئه‌ی باو‌کان، تایا ته‌گه‌ر پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ شتیکی گه‌وره‌ی
 پیت بگو‌تایه، نه‌تده‌کرد؟ به‌لام چه‌ند ئاسانه‌تره‌ که‌ گو‌تی: «خۆت بشۆ و پاک
 ببه‌وه!» 14 ئیتر چووه‌ خواره‌وه و به‌پێی قسه‌ی پیاوه‌که‌ی خودا، حه‌وت
 جار خۆی له‌ پرووباری ئوردون نوقوم کرد، گو‌شته‌که‌ی گه‌رایه‌وه وه‌ک
 گو‌شتی کورنکی گه‌نج و پاک بووه‌وه. 15 ئینجا نه‌عمان له‌گه‌ل هه‌موو
 له‌شکه‌ره‌که‌ی گه‌رایه‌وه بۆ لای پیاوه‌که‌ی خودا. له‌به‌رده‌می پراوه‌ستا و
 گو‌تی: «ئێستا ده‌زانم که‌ له‌ هه‌موو جیهان هیچ خودایه‌ک نییه‌ پێ‌جگه‌ له
 خودای ئیسرائیل. ئیستاش ته‌م دیاریه‌ له‌ خزمه‌تکاره‌که‌ت وه‌ر بگه‌ره.» 16
 پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ وه‌لامی دایه‌وه: «به‌ یه‌زدانی زیندوو، ته‌وه‌ی ده‌په‌رستم،
 وه‌رینا گرم.» ئینجا زۆری لێ‌کرد هه‌تا وه‌ر بیگریت، به‌لام رازی نه‌بوو. 17

نه عمان گوتی: «ته گهر وهرینا گریت، که واته ریم پییده باری دوو هیستر
 خۆل له گهڤ خۆم بهم، له بهر ته وهی خزمه تکاره کت جارێکی دیکه قوربانی
 سووتاندن و سهر پراو بو هیچ خودایه کی دیکه بیجگه له یهزدان ناکات. 18
 به لام با له شتیکی یهزدان له خزمه تکاره کت خۆشبیته: کاتیکی گه وره کم
 ده چیته په رستگای ریمون بو ته وهی کپتوش بیات، پشت به من ده به ستیته،
 ده بی منیش له گهڤ ته و کپتوش بهم، با یهزدان له و شتهی خزمه تکاره کت
 خۆشبیته.» 19 ته لیشه عیش گوتی: «به خیر بچیت.» دوا ی ته وهی نه عمان
 رویشته و که مینک لی دوور که وته وه، 20 گیجه زنی خزمه تکاری ته لیشه عی
 پیاوی خودا گوتی: «گه وره م پازی نه بوو ته و شته له نه عمانی ئارامی
 وهر بگریته که هینا بووی، به لام به یهزدانی زیندوو من به دوایدا راده کم و
 شتیکی لی وهر ده گرم.» 21 ئیتر گیجه زنی دوا ی نه عمان که وت، کاتیکی
 نه عمان بینی به دوایدا راده کات، له گالیسکه که دابه زنی و به ره و پیری چوو و
 گوتی: «ها خیره؟» 22 گیجه زیش گوتی: «خیره، گه وره م منی نار دووه
 بو ته وهی پیت بلیم: «دوو گه نج له کومه لی پیغه مبه رانه وه هاتوونه ته لام،
 له ناوچه شاخاوییه کانی ته فرایمه وه. تالنتیک زیو و دوو دهسته جلیان
 پییده.» 23 نه عمانیش گوتی: «فرموو دوو تالنت زیو به.» زوری له
 گیجه زنی کرد و دوو تالنت زیو له دوو تووره که له گهڤ دوو قات جلی
 دایه ده ست دوو خزمه تکاری خۆی، هه لیانگرت و له پدیش گیجه زیه وه
 رویشتن. 24 که گه بیشته گرده که، گیجه زنی شته کانی لی وهر گرتن و خستییه
 ماله وه، خزمه تکاره کانی به ریکرد و گه رانه وه. 25 کاتیکی گیجه زنی هات و
 له به رده م گه وره که ی راوه ستا، ته لیشه ع لی پرسی: «ته ی گیجه زنی، له کوی
 بوویت؟» ته ویش وه لامی دایه وه: «خزمه تکاره کت بو هیچ جیگیه یک
 نه چوو.» 26 به لام ته لیشه ع یی گوت: «ئایا روحم له گه لندا نه بوو کاتیکی
 پیاوه که له گالیسکه که دابه زنی بو ته وهی به ره و پیرت بیته؟ ئیستا کاتی
 وهر گرتنی زیو و جلوه برگه؟ یان وهر گرتنی باخی زه یتوون و په ز و مه ر و مانگا
 و کۆیله و که نیزه یه؟ 27 گه پروگولییه که ی نه عمان هه تاهه تایه به خۆت و
 نه وه کاته وه ده نووسیته و له کولتان نایبته وه.» ئیتر گیجه زنی به گه پروگولی
 له به رده م ته لیشه ع چوو ده ره وه، وه ک به فر سپی بوو.

6 ئەندامانی كۆمەلى پىغەمبەران بە ئەلشە عيان گوت: «بىنە، ئەو شوئىنەى تپىدا لەگەل تۆ كۆبووئىنە تەووە بۆ ئىمە تەنگە. 2 رپىدە با بچىنە پرووبارى ئوردون، با ھەرىكە و كارىتەيك بەئىن. ھەروەھا با شوئىنەيك دروستبەكەين تپىدا كۆبىنەووە.» ئەوئىش گوتى: «پرۆن.» 3 يەككىيان گوتى: «پازى بە و لەگەل خزمەتكارەكانت وەرە.» ئەلشە عىش گوتى: «دېم.» 4 ئىنجا لەگەلئان رۆئىشت. گەئىشتە پرووبارى ئوردون دەستيان بە دارپرنەووە كرد. 5 ئەووە بوو كاتىك يەككىيان كارىتەى دەپرىپەووە، سەرى تەورەكەى كەوتە ناوئاووە، ھاواری كرد: «ئای گەورەم، ئەووە ئەمانەتە!» 6 پياووەكەى خوداش گوتى: «كەوتە كۆئ؟» ئەوئىش شوئىنەكەى پىشان دا، ئەلشە ع چلە دارىكى لىكرەووە و فرپىدايە ئەوئى، سەرى تەورەكەى سەر ئاو خست. 7 ئىنجا گوتى: «ھەللىگەرەووە.» ئەوئىش دەستى درىژكرد و ھەللىگەرەووە. 8 پاشاى ئارام لە دژى ئىسرائىل دەجەنگا. دواى راوئىژكردن لەگەل ئەفسەرەكانى، شوئىنەى ئوردوگا كەى ديارى كرد. 9 ئىنجا پياووەكەى خودا ناردى بۆ لای پاشاى ئىسرائىل و گوتى: «ئاگات لە خۆت بېت و لەو شوئىنەووە نەپەرىتەووە، چونكە ئارامىيەكان لەوئى دادەبەزن.» 10 پاشاى ئىسرائىلش ناردى بۆ پىشكىنى ئەو شوئىنەى كە پياووەكەى خودا لى ئاگادارى كردەووە. ھۆشدارىيەكانى ئەلشە ع بۆ پاشا بەردەوام بوون، ئىتر پاشا لەو شوئىنە بە وریايەووە دەجولایەووە. 11 پاشاى ئارام لەمە ھەلچوو، ئەفسەرەكانى بانگكرد و لى پىرسىن: «پىم بلئىن! كئى لە ئىمە لەگەل پاشاى ئىسرائىلە؟» 12 يەككىك لە ئەفسەرەكانى وەلامى داىەووە: «كەسمان پاشاى گەورەم، بەلكو ئەلشە ع، ئەو پىغەمبەرەى كە لە ئىسرائىلە، تەنانت پاشاى ئىسرائىل لە و قسانەش ئاگادار دەكاتەووە كە لە ژوورى نووستنە كەتدا دەيكەيت.» 13 ئەوئىش گوتى: «پرۆن و بزانت لە كوئىيە، ھەتا بنىرم و بىگرن.» ئىنجا ھەوالیان نارد: «ئەو لە دوسانە.» 14 پاشا ئەسپ و گالىسكە و لەشكرىكى گەورەى بۆ ئەوئى نارد. بە شەو ھاتن و شارەكەيان گەمارۆ دا. 15 بەيانى زوو كاتىك خزمەتكارى پياووەكەى خودا لە خەو ھەستا و چوو دەرەووە، بىنى سوپايەك بە ئەسپ و گالىسكەووە شارەكەيان گەمارۆ داووە. خزمەتكارەكەى لە ئەلشە عى پىرسى: «ئای گەورەم، چى بگەين؟» 16 ئەلشە ع وەلامى داىەووە: «مە ترسە، چونكە ئەوانەى لەگەل ئىمەن زۆرتەن لەوانەى لەگەل ئەوان.» 17 ئىنجا ئەلشە ع

نزای کرد و گوتی: «ئەئە یەزدان، چاوی بکەرەووە با ببینیت.» یەزدانیش
 چاوی خزمەتکارە کە ی کردەووە و بینی وا چیا کە پرە لە ئەسپ و گالیسکە ی
 ئاگرین لە چواردەوری ئەلیشەع. 18 کاتیک دوژمن بەرەو لای هاتنە
 پێش، ئەلیشەع لە یەزدان پارایەووە و گوتی: «لەو گەلانە بدە و کوێریان
 بکە.» هەرەک چۆن ئەلیشەع پارایەووە، ئەویش لێیدان و کوێری کردن.
 19 ئەلیشەع پێی گوتن: «نە ئەمە رینگاکە یە و نە ئەمەش شارە کە یە. بە دوام
 بکەون، دە تانبە مە لای ئەو و پیاوێ بە دوایدا دە گەرین.» ئیتر هەموویانی
 بردە سامیرە. 20 لە دوای ئەوێ چوونە ناو سامیرە، ئەلیشەع گوتی: «ئەئە
 یەزدان، چاوی ئەمانە بکەرەووە با ببین.» یەزدانیش چاوی کردنەووە و
 بینیان وا لە ناو سامیرەن. 21 کاتیک پاشای ئیسرائیل ئەوانی بینی، بە
 ئەلیشەع ی گوت: «ئایا بیانکوژم، باو کە؟ ئایا بیانکوژم؟» 22 ئەویش گوتی:
 «مەیانکوژە. ئەگەر تۆ ئەوانە ناکوژیت کە بە شمشیر و کەوانە کەت بە دیلت
 گرتوون، ئیتر چۆن ئەمانە دە کوژیت؟ نان و ئاویان لە پێش دا بچن، با بچۆن و
 بچۆنەووە، ئینجا بچنەووە لای گەرە کە یان.» 23 ئەویش خواتیکی گەرە ی
 بو ئامادە کردن، خواردیان و خواردیانەووە، بەرپی کردن و گەرانەووە لای
 گەرە کە یان. ئیتر چەتە کانی ئارام وازیان لە هێرشکردنە سەر خاکی ئیسرائیل
 هینا. 24 پاش ماوێک، بەن هە دە ی پاشای ئارام هەموو سوپاکە ی
 کو کردەووە و جولانیدی و سامیرە ی گەر مارۆ دا. 25 لە شارە کە بووە هۆ ی
 قاتوقریبەکی گەرە، گەر مارۆ کە درێژە ی کێشا هە تا وای لێت سەری
 کەرینک بە هەشتا شاقل زیو و چارە کە قاپکی ریقنە ی کو تریش بە
 پینج شاقل زیو دە فرۆشرا. 26 کاتیک پاشای ئیسرائیل لە سەر شوورا کە
 تیدە پەری، ژنیک هاواری لیکرد و گوتی: «ئەئە ی پاشای گەرەم، یارمە تیم
 بدە!» 27 ئەویش وە لای دایەووە: «ئەگەر یەزدان یارمە تیت نە دات، من بە
 چی یارمە تیت بدەم؟ بە جۆخینە کە یان بە مە ی گوشەرە کە؟» 28 ئینجا پاشا
 لێی پرسی: «چیتە؟» ئەویش گوتی: «ئەم ژنە پێی گوتم: "کەرە کەت بەینە با
 ئەمرۆ بیچۆین و سبەینیش کەرە کە ی من دە خۆین." 29 ئیتر کەرە کە ی
 منمان لێنا و خواردمان، بو پرۆژی دواتر کە پیم گوت: "کەرە کەت بەینە
 با بیچۆین،" بە لام کەرە کە ی خۆی شار دەووە.» 30 کاتیک پاشا گوئی لە
 قسە کانی ئەم ژنە بوو، جله کانی لە بەرخۆی دادری. کە بە سەر شوورا کە

تپیده پەری، خەلک بینیان وا لە ژێرەو بەرگی لە گوش دروستکراوی
 لەبەرە. 31 پاشا گوئی: «با خودا توندترین سزام بدات، ئەگەر ئەمڕۆ سەری
 ئەلیشە عی کۆری شافات نەپەرێم!» 32 لەو کاتەدا ئەلیشە ع لە مالهەکی
 خۆی دانیشتوو، ریش سپییەکانیش لەلای دانیشتوون. پاشا نێردراویکی
 پێش خۆی ناردە لای، بەلام بەر لەوێ نێردراوەکە بگاتە لای، ئەلیشە ع
 بە پیرەکانی گوت: «بینیتان چۆن ئەو پیاوکۆژە کە سێکی ناردوووە هەتا سەرم
 پەڕێت؟ بینن، کاتیەک پیاوەکە گەشت، دەرگا کە داخەن و نەهێلن
 دەرگا کە بگاتەووە. من دلێم پاشا خۆی لەدوای ئەووە دیت.» 33 هێشتا
 قسەیی لەگەڵ دەرکردن نێردراوەکە گەشتە لای، لەدوای ئەویش پاشا
 گەشت. پێی گوتن: «ئەو بەلایە لەلایەن یەزدانەووە. ئیتر بۆچی زیاتر
 چاوەڕێی یەزدان بکەم؟»

7 ئەلیشە ع وەلامی داہووە: «گوئی لە فەرماشتی یەزدان بگرن. یەزدان ئەمە
 دەفەرمویت: سبە پێی لەم کاتە، لە دەروازەیی سامیرە پێوانە بەک لە باشترین
 ئارد بە شاقلیک و دوو پێوانە جۆ بە شاقلیک دەیت.» 2 ئەفسەریک کە
 گەورە یاوهری پاشا بوو، بە پیاوەکی خودای گوت: «هەتا ئەگەر یەزدان
 دەرگاکانی ئاسمانیش بکاتەو، ئایا شتی وا پروودەدات؟» ئەلیشە ع وەلامی
 داہووە: «تۆ بە چاوی خۆت دەبینیت، بەلام لێ ناخۆیت.» 3 چوار پیاوی
 گەرگول لە دەروازەیی شارە کە بوون، بە یەکتریان گوت: «بۆ لێرە بمینێنەو
 هەتا دەمرین؟ 4 ئەگەر بلین: "با بچینە ناو شارە کەو،" لە شارە کە قاتوقری
 هەیه و لەوێ دەمرین. ئەگەر لێرەش دانیشین، هەر دەمرین. ئیستا با بچینە
 تۆردوگای ئارامییهکان و خۆمان پراوەست بکەین، ئەگەر ئیمان خۆشبوون
 ئەوا دەژین، ئەگەر بێمانکۆژن ئەوا هەر دەمرین.» 5 لە زەرەدەپەری
 ئیوارە هەستان بۆ ئەوێ بچنە تۆردوگای ئارامییهکان. هاتن هەتا گەشتنە
 قەرەغی تۆردوگای ئارامییهکان، کەسی لێ نەبوو، 6 چونکە پەرورەدگار
 وای کرد کە تۆردوگای ئارامییهکان دەنگی گالیسکە و ئەسپ و سوپایەکی
 گەورە بیستن، ئیتر بە یەکتریان گوتوو: «ئەو هەتا پاشای ئیسرائیل پاشا کانی
 حیتی و میسرێهەکانی لە دژی ئێمە بەکری گرتوو هەتا لەگەڵمان بچەنگن!» 7
 لەبەر ئەوە هەستان و لە زەرەدەپەری ئیوارە هەلاتن، وازیان لە چادر و
 ئەسپ و گوێدرێزەکانیان هینا. تۆردوگاکیان وەک خۆی بەجێهێشت و

بۆ دەربازکردنی ژبانی خۆیان هەلاتن. 8 ئەو گەرگولانە هەتا قەراغی
 تۆردوگا کە هاتن، چوونە ناو چادریک و خواردیان و خواردیانەو. زێر و
 زیو و جلوبەرگان برد و چوون شاردیپانەو. پاشان گەرگولانەو و چوونە ناو
 چادریکی دیکە، لەوێش بردیان و چوون و شاردیپانەو. 9 ئینجا بە یەکتریان
 گوت: «ئەوێ ئێمە دەیکەین راست نییە. ئەمڕۆ پڕوژی مردهیە و ئێمەش لێ
 پێدەنگین. ئەگەر هەتا بەرەبەیان چاوەڕێ بکەین تووشی سزا دەبین. وەرن با
 ئێستا بچین و بە کۆشکی پاشای رابگەین.» 10 ئێتر هاتن و دەرگاوانی
 شارەکیان بانگکرد و پێیان گوت: «ئێمە چوونە ناو تۆردوگای ئارامییەکان،
 کەس لەوێ نەبوو، دەنگی کەسێش نەدەبیسترا، تەنھا ئەسپ و گوێدریز
 بەستراونەتەو، چادەرەکانیش هەروەک خۆیان لەوێن.» 11 دەرگاوانەکان
 چاریان دا، هەوڵەکیان بە کۆشکی پاشا رابگەیاندا. 12 پاشا شەو هەستا و
 بە ئەفسەرەکانی گوت: «من پێتان دەلێم ئارامییەکان چییان لێکردوون.
 دەزانن ئێمە برسێمانە، لە تۆردوگا کە چوونەتە دەرەو و لە دەشتاییەکان
 خۆیان مەلا س داو، وایریان کردووەتەو: «پێگومان لە شارە کە دێنە
 دەرەو، بە زیندوویی دەیانگەین و دەچینە ناو شارە کە.» 13 بەکیک لە
 ئەفسەرەکانی وەلامی دایەو: «کەواتە، با هەندیک پیاو پێنج ئەسپ ببەن
 لەوانە کە لە شارە کە ماووەتەو. چارەنووسیان لە ئەوێ ئیسرائیل خراپتر
 نایبێت کە خەریکە لە ناو شار دەمرن. با بیاننێرین تا کو بزانی چو روویداو.»
 14 ئێتر دوو گالیسکیان بە ئەسپەو دەستیشان کرد و پاشا ئەوانی نارد بۆ
 ئەوێ شوینی سوپای ئارام بکەون. پاشا فرمانی کرد و گوتی: «بڕۆن و
 بزانی چو روویداو.» 15 ئەوانیش بەدوایاندا بەرەو رووباری تۆردون
 چوون، بینیان هەموو رینگا کە پرە لە جلوبەرگ و قاپوقچاغ، ئەوێ
 ئارامییەکان لە پەلەپەلیان فریانی داو. نێردراوەکان گەرگولانەو و بە پاشایان
 رابگەیاندا. 16 پاشان گەل چوونە دەرەو و تۆردوگای ئارامییەکانیان تالان
 کرد، پێوانەبەک لە باشترین ئارد بوو شاقلیک و دوو پێوانە جو بوو
 شاقلیک، هەروەک یەزدان فرمووی. 17 ئەو ئەفسەرە کە گەرگولانەو
 یاهەری پاشا بوو، پاشا لەسەر دەروازە کە دانا، گەلیش لە دەروازە کە
 پێشیلان کرد و مرد، هەروەک پیاو کە خۆدا پێی گوت کاتیکی پاشا
 چوو مانی. 18 ئەو روویدا کە پیاو کە خۆدا بە پاشای گوت: «سبەیحی

ئەم كاتە لە دەروازەى سامىرە دوو پىوانە جو بە شاقلىك و پىوانە يەك باشتىن ئارديش بە شاقلىك دەيىت.» 19 ئەفسەرە كەش بە پىاوە كەى خوداى گوت: «هەتا ئەگەر يەزدان دەرگا كانى ئاسمانيش بكا تەو، ئايا شتى وا روودە دات؟» پىاوى خوداش گوتبووى: «تۆ بە چاوى خۆت دە يىنىت، بە لام لى ناخۆيت.» 20 ئىتر پرىك واى بە سەرھات، گەل لە دەروازە كە پىشپىيان كرد و مرد.

8 ئەلېشە بە و ژنەى گوتبوو كە كورە كەى بۆ زىندوو كردبوو تەو: «لە گەل خىزانە كە تان برۆن و لە هەر كوئىيەك دە تەوان ماو يەك بىننەو، چونكە يەزدان برىارى داو قاتوقرى يىتە سەر ئەم خاكە، حەوت سالى درىژە دە كىشيت.» 2 ژنە كەش گوپرايە لى قەسەى پىاوە كەى خودا بوو. خۆى و خىزانە كەى روشتن و حەوت سالى لە خاكى فەلەستىيە كان مانەو. 3 لە كوئايى حەوت سالى كە ژنە كە لە خاكى فەلەستىيە كان گەرايەو، هاناي بۆ پاشا برد بۆ بە دەستپىنانەو و مالى و كىلكە كەى. 4 پاشاش قەسەى لە گەل گىجەزى نزمە تكارى پىاوە كەى خودا دە كرد، پى دە گوت: «باسى هەموو ئەو كارە گەورانەم بۆ بكە كە ئەلېشە ئەنجامى دا.» 5 لەو كاتەى گىجەزى باسى ئەو و بۆ پاشا دە كرد كە چۆن ئەلېشە مردووى زىندوو كردبوو تەو، ئە و ژنەى كە ئەلېشە كورە كەى بۆ زىندوو كردبوو تەو لە بەر مالى كەى و كىلكە كەى هاواري بۆ پاشا هينا. گىجەزىش گوتى: «پاشاى گەورەم، ئەو ژنە كە يە، ئەو ش كورە كە يەتى كە ئەلېشە زىندوو كردبوو.» 6 پاشاش دەربارەى ئەو لە ژنە كەى پرسى، ئەو وئىش ئەو و بۆ گىپرايەو. ئىنجا پاشا كار بە دەستپىكى لە گەل نارد و گوتى: «هەموو ئەو وى هى ئەو و بۆى بگەرىنەو، لە گەل داھاتى كىلكە كەى لە و روژەو وى كە زەو پىە كەى بە جىپىشتوو هەتا ئىستا.» 7 ئەلېشە هاتە دىمە شق و بەن هەدەدى پاشاى ئارامىش نەخۆش بوو. كاتىك پى پراگە يەنرا «پىاوە كەى خودا هاتوو تە ئىرە،» 8 پاشا بە حەزائىلى گوت: «دىارپىەك لە گەل دەستت بىە و بەرە و پىرى پىاوە كەى خودا برۆ، لە رىنگەى ئەو وە پرسىار لە يەزدان بكە، بزانه ئايا لەم نەخۆشپىەم چاك دەبەو؟» 9 حەزائىلىش لە گەل خۆى بارى چل و شترى لە هەموو بەروبوومە باشە كانى دىمە شق بە دىارى برد و چوو پىشوازى ئەلېشە. چوو لە بەردەمى پراو ستا و گوتى: «كورە كەت،

به نهد ده دی پاشای نارام، منی بۆ لای تو ناردوو و ده لیت: "تایا له م
 نه خۆشییه م چاک ده بمهوه؟" 10 ته لیشه ع وه لای دایه وه: «پرو و
 یی بلی:» به دلنیا یه وه چاک ده بیته وه. به لام یه زدان پیشانی داوم که
 ده مریت! 11 چاوی تیبری هه تا هه زائیل شهرم دایگرت، ئینجا پیاوه که ی
 خودا دهستی به گریان کرد. 12 هه زائیل پرسیری کرد: «گه وره م بۆچی
 ده گرییت؟» ته لیشه ع وه لای دایه وه: «چونکه زانیم چ خراپه بیک به سهر
 نه وه ی ئیسرایلدا ده هینیت. ئاگر له قه لاکانیان به رده دهیت، گه نجه کانیان
 به شمشیر ده کوژیت، منداله کانیان وردوخاش ده کهیت، ورگی سکپره کانیان
 ده درینیت.» 13 هه زائیلش گوئی: «گه وره م، سه گیکی وهک من چون
 ده توانی کاری وا گه وره بکات؟» ته لیشه عیش وه لای دایه وه: «یه زدان
 پیشانی دام که تو ده بیته پاشای نارام.» 14 پاشان هه زائیل له لای ته لیشه ع
 پوشت و گه راپه وه لای گه وره که ی. کاتیکی به نهد ده د لپی پرسی:
 «ته لیشه ع چی پی گوئی؟» هه زائیل وه لای دایه وه: «یی گوتم، به دلنیا یه وه
 چاک ده بیته وه.» 15 به لام پروژی پاشتر، جاجمه که ی برد و له ئاوی
 هه لکیشا و دای به سهر ده موچاوی پاشادا و هه ناسه ی لی پری، ههر بویه
 پاشا مرد. ئیتر هه زائیل له جی ئه و بوو به پاشا. 16 له سالی پینجه می یورای
 کوری ته حافی پاشای ئیسراییل و یه هوشافاتی پاشای یه هودا، یه هورای
 کوری یه هوشافات بوو به پاشای یه هودا. 17 ته مه نی سی و دوو سال
 بوو کاتیکی بوو به پاشا، هه شت سال له تورشه لیم پاشایه تی کرد. 18
 هه مان ریچکه که ی پاشا کانی ئیسراییل و بنه ماله ی ته حافی گرت به ر، چونکه
 کچه که ی ته حاف ژنی بوو. له به رچاوی یه زدان خراپه کاری کرد. 19 له گه ل
 ته وه ش، یه زدان نهیده ویست یه هودا له ناو بیات، له به ر داودی به نده ی
 خوی. له به ر ته وه ی به لینی به داود دابوو که بۆ هه تاهه تایه چرایهک ده داته
 خوی و نه وه کانی. 20 له سه رده می پاشایه تی یه هورام، ته دووم له یه هودا یاخی
 بوو، پاشایه کیان بۆ خویان دانا. 21 ئیتر یه هورام به هه موو گالیسکه کانییه وه
 په رپیه وه چاعیر. له وی ته دوومییه کان ئابلوقه یان دان، به لام شه و خوی و
 سه رکرده ی گالیسکه کانی هه ستان و ئابلوقه که یان شکاند و ده ر باز بوون،
 له شکره که ش هه لاتن و گه رانه وه چادره کانیان. 22 هه تا ئیستاش ته دووم له
 یه هودا یاخییه. ههر له و کاته دا لیقناش یاخی بوو. 23 رووداوه کانی دیکه ی

پاشایه تی یه هۆرام و هه موو کاره کانی که کردی له په پرتووکی کاروباری پرۆژانه ی پاشا کانی ئیسرائیل تۆمار کراون. 24 یه هۆرام له گه ل باوباپیرانی سه ری نایه وه، له شاری داود له گه ل باوباپیرانی نېژرا. ئیتر نه حه زیای کوری له دوای خزی بوو به پاشا. 25 له سالی دوازده یه مینی یۆرامی کوری نه حافی پاشای ئیسرائیل، نه حه زیای کوری یه هۆرام بوو به پاشای یه هودا. 26 نه حه زیایا گه نجیکی بیست و دوو سالان بوو که بوو به پاشا، یه ک سال له تۆرشه لیم پاشایه تی کرد. دایکی ناوی عه ته لیای کچه زای عۆمری پاشای ئیسرائیل بوو. 27 هه مان رېچکه ی بنه ماله ی نه حافی گرت بهر، ههروهک بنه ماله ی نه حافی له بهر چاوی یه زدان خراپه کاری کرد، چونکه زاوای مالی نه حافی بوو. 28 نه حه زیایا له گه ل یۆرامی کوری نه حافی چوو جهنگ له دژی هه زائیلی پاشای ئارام له رامۆتی گلعاد، ئارامیه کان یۆرامیان پیک. 29 ئیتر یۆرام پاشا گه رایه وه هه تا له یه زره عیل له و برینه یی چاک بیته وه که ئارامیه کان له رامۆت له کاتی شه پرکردنی له دژی هه زائیلی پاشای ئارام پیکابویان. له دوای نه وه نه حه زیای کوری یه هۆرامی پاشای یه هوداش چوو بۆ یه زره عیل هه تا چاوی به یۆرامی کوری نه حافی بکه ویت، چونکه نه خۆش بوو.

9 ته لیشه ع پیغه مبه ر نه ندامیکی له کۆمه لی پیغه مبه ره کان بانگکرد و پئی گوت: «که وا که ت له ناوقه دت به سته و گۆزه یه ک زه یه ت له گه ل ده ست هه لگره و پرۆ رامۆتی گلعاد. 2 که گه بشتیه نه وی به دوای ییوی کوری یه هۆشافاتی کوری نیشیدا بگه ری، له تیو برا کانی هه لیسیتنه و به ته نها له ژوره که وه بیبه بۆ ژورویکی دیکه. 3 پاشان گۆزه زه یه ت که بگره و به سه ر سه ری دا بکه و بلی، یه زدان نه مه ده فه رمویت: «وهک پاشای ئیسرائیل ده ستنیشانم کردیت.» ئینجا ده رگا که بکه ره وه و هه لپی و چاوه ری مه که!» 4 ئیتر گه نجی خزمه تکاره که ی پیغه مبه ره که چوو بۆ رامۆتی گلعاد. 5 کاتییک گه بشت، بینی وا نه فه سه ره کانی سوپا پیکه وه دانیشتون. گوتی: «نه ی سه رکرده، قسه یه کم بۆ تو پئیه.» ییهلپی پرسی: «بۆ کامه مان؟» ته ویش وه لامی دایه وه: «بۆ تو، نه ی سه رکرده.» 6 ییوه هه ستا و چوو ماله که. پیغه مبه ره که زه یه ت که ی کرد به سه ری ییهدا و پئی گوت: «یه زدانی پهروه دگاری ئیسرائیل وای فه رموه: «وهک پاشا ده ستنیشانم کردوویت بۆ

گەلی یەزدان، بۆ ئیسرائیل. 7 لە بنە مائەلی ئە حافی گەرەشت دە دەیت، تۆلەلی خوینی بە نە پێغەمبەرە کاتم و خوینی هەموو بە نە کانی یەزدان لە ئیزابیل دە کە مەو. 8 هەموو بنە مائەلی ئە حافی لە ناو دە بردریت. هەموو نێرینە یەک لە ئە حافی، کۆیلە و ئازاد، لە ئیسرائیل ریشە کیش دە کەم. 9 بنە مائەلی ئە حافیش وەک بنە مائەلی یار و فەعی کوری نە فاتی و بنە مائەلی بە عشای کوری ئا حییالی دە کەم. 10 ئیزابیلیش لە و پارچە زەو بیەلی کە لە یەزەر عیلە سەگ دە یخوات و کە سیش ناییت بینێژیت.» ئینجا دەرگا کەلی کردەو و هەلات. 11 کاتیک یێو چوو دەرەو بۆ لای برا ئەفسەرە کانی، لیبان پرسی: «خێرە، ئەو شیتە بۆ چی هاتە لات؟» یێو وەلامی دایەو: «ئێو پیاو کە دەناسن و دەشزانن چ قەسە یەک دە کات.» 12 ئە و انیش گوتیان: «ئەو پراست نییە! ئینجا یێان یلی.» یێو گوتی: «ئەو ی پنی گوتم: یەزدان ئە مە دە فەر مویت: دە ستیشاتم کردوویت بە پاشای ئیسرائیل.» 13 هەر یە کە و بە پە لە کە واکەلی دا کەند و لە ژێر یی یێو لە سەر پایە کانی پیلێکانە کە پرایانخست. فوویان بە کەرە نادا کرد و هاواریان کرد، «یێو پاشایە!» 14 ئیتر یێوی کوری یە هۆشافاتی کوری نیشی پیلانی لە دژی یورام گێرا. یورام خۆی و هەموو ئیسرائیل بەرگریان لە پامۆتی گلعاد دە کرد لە دژی حەزائیل پاشای ئارام. 15 بە لام یورام پاشا گەر پابوو وە یەزەر عیل، هەتا لە و برینانە چاک ییتەو کە لە لایەن ئارامییەکانەو بەریندار کرا، لە کاتی جەنگ لە دژی حەزائیلی پاشای ئارام، ئینجا یێو گوتی: «ئەگەر حەزەر دە کەن بێکەنە پاشا، مە هیئن کەس لە شارە کە دەرباز ییت و بچیت لە یەزەر عیل پرایگە یە نیت.» 16 ئینجا یێو سواری گالیسکە بوو و چوو بۆ یەزەر عیل، چونکە یورام لەوی لە ناو جینگا کە وتوو، هەر وەها ئە حەزای پاشای یەودا بۆ سەردانی یورام چوو بوو. 17 ئیشکگریک لە سەر قوللە کەلی یەزەر عیل پراو و ستابوو چاوی بە سەربازە کانی یێو کەوت کاتیک بەرەو پێش دە هاتن، گوتی: «من کۆمە لێک سەرباز دە بینم.» یورامیش گوتی: «سواریک ببە و بینێرە بۆ بینینیان، با لیبان پرسی: «ئایا بۆ ئاشتی هاتوون؟»» 18 ئیتر ئە سب سوارە کە چوو بۆ بینینی و گوتی: «پاشا دە لیت: «ئایا بۆ ئاشتی هاتوون؟»» یێو گوتی: «بۆچی باسی ئاشتی دە کەلی؟ بە دوام بکەو.» ئینجا ئیشکگرە کە بە پاشای پرا گە یاند: «نێردراو کە گە یشتە لایان، بە لام نە گەر پرایەو.» 19 پاشان ئە سب

سوارینکی دیکه‌ی نارد و هات بۆ لایان و گوتی: «پاشا ده‌لیت:» ئایا بۆ ناشتی هاتون؟» ییپو گوتی: «بۆچی باسی ناشتی ده‌که‌ی؟ به‌دوام بکه‌وه.» 20 ديسان ئیشکگره‌که‌ رایگه‌یاند: «گه‌یشه‌ لایان، به‌لام نه‌گه‌رایه‌وه. لیخوهرینه‌که‌ وه‌ک لیخوهرینی ییپو کوری نیشی وایه، چونکه‌ شیتانه‌ لیده‌خوهریت.» 21 یورام فه‌رمانی دا: «گالیسکه‌که‌م بۆ به‌ستن.» گالیسکه‌که‌ی به‌ستره‌ یورام پاشای ئیسرائیل و نه‌حه‌زیای پاشای یهودا هه‌ریه‌که‌ به‌ گالیسکه‌که‌ی خو‌یان چوونه‌ ده‌روه‌ به‌ره‌وپیری ییپو. له‌ناو نه‌وه‌وییه‌ی که‌ هی نا‌قوتی یه‌زره‌عیلی بوو تووشی بوون. 22 کاتیک یورام ییپو بینی، لپی پرسى: «ییپو، ئایا بۆ ناشتی هاتویت؟» نه‌ویش وه‌لامی دایه‌وه: «هه‌تا بته‌رستی و جادووگه‌ری ئیزابیلی دایکت به‌رده‌وام بی‌ت، چۆن ناشتی فه‌راهه‌م ده‌بی‌ت؟» 23 یورام پرووی وه‌رگه‌را و هه‌لات، هاواری بۆ نه‌حه‌زیا کرد: «نه‌حه‌زیا، ناپاکییه‌!» 24 ییپوش که‌وانه‌که‌ی راکیشا و تیرینکی له‌تیو شانه‌کانی یورام دا. تیره‌که‌ له‌ دلپیه‌وه‌ هاته‌ ده‌روه‌، له‌ناو گالیسکه‌که‌ی که‌وت. 25 ییپو به‌ بیدقه‌ری نه‌فسه‌ری گالیسکه‌که‌ی گوت: «هه‌لیبگره‌ و فرییدیه‌ ناو کیکه‌که‌ی نا‌قوتی یه‌زره‌عیلی. له‌بیرت بی‌ت کاتیک من و تو پیکه‌وه‌ به‌دوای نه‌حاتی باوکیدا سواری گالیسکه‌ بووین، یه‌زدان نه‌م سروشه‌ی سه‌باره‌ت به‌ورا گه‌یاند: 26 "یه‌زدان ته‌مه‌ ده‌فه‌رمویت: دوینی خوینی نا‌قوتی یه‌زره‌عیلی و کوره‌کانیم بینی، له‌م زه‌وییه‌دا تو له‌ت لی ده‌که‌مه‌وه، نه‌وه‌ فه‌رمایشتی یه‌زدانه‌" ئیستاش به‌یچی فه‌رمایشتی یه‌زدان هه‌لیبگره‌ و فرییدیه‌ ناو کیکه‌که‌ه‌.» 27 کاتیک نه‌حه‌زیای پاشای یهودا ته‌مه‌ی بینی، به‌ریگای بی‌ت هه‌گان هه‌لات. ییپو راوی نا و گوتی: «نه‌ویش بکوژن!» نه‌وانیش له‌هه‌روازه‌که‌ی گور نه‌وه‌ی له‌لای یه‌قله‌عامه‌ له‌ناو گالیسکه‌که‌ی لیاند. به‌لام بۆ مه‌گیدۆ هه‌لات و له‌وی مرد. 28 خزمه‌تکاره‌کانیشی به‌ره‌و تو‌رشه‌لیم ته‌رمه‌که‌یان سواری گالیسکه‌یه‌ک کرد و له‌وی له‌گۆره‌که‌یدا له‌گه‌ل باوبا‌یرانی له‌شاری داود ناشتیان. 29 له‌سالی یازده‌یه‌مینی پاشایه‌تی یورامی کوری نه‌حاف، نه‌حه‌زیا ببوو به‌پاشای یهودا. 30 ئینجا ییپو هاته‌ یه‌زره‌عیلی، ئیزابیلیش ته‌مه‌ی بیسته‌وه‌ و کلی له‌چاوه‌کانی کرد، پرچی ری‌کخست و له‌په‌نجه‌ره‌که‌وه‌ ته‌ماشای خواره‌وه‌ی کرد. 31 که‌ ییپو له‌ده‌روازه‌که‌وه‌ هاته‌ ژووره‌وه‌، لپی پرسى: «ته‌ی زیمری، بکوژی گه‌وره‌که‌ت، ئایا بۆ ناشتی هاتویت؟» 32

ئەویش چاوی بۆلای پەنجەرە کە ھەلپری و گوتی: «کچی لە گەل منە، کچی؟» دوو سی کار بە دەستیش تەماشای ئەویان کرد لە خوارەووە. 33 ییھو گوتی: «فەریبەدەنە خوارەووە!» ئەوانیش فەریبان دا بە خوارەووە، ئەویش بە ئەسپەکانی پێشیل کرد و ھەندیک لە خوینە کە ی بە دیوارە کە و ئەسپەکانی پرژا. 34 پاشان ییھو ھاتە ژوورەووە و خواردی و خواردیەووە، ئینجا گوتی: «ئاگاداری ئەو ژنە نەفرەت لیکراوە بن و بینێژن، چونکە کچی پاشایە.» 35 بەلام کاتیک چوون بینێژن، جگە لە کەللەسەری و پێیەکانی و لەپنی دەستی ھیچی دیکەیان نەدۆزییەووە. 36 گەرانیەووە و بە ییھویان راگەیاندا. ئەویش گوتی: «ئەمە فەرمایشی یەزدانە کە لە رینگە ی ئەلیاسی تیشپی خزمەتکارەووە فەرمووی، لە پارچە زەوویە کە ی یەزرەعیل سەگ گوشتی ئیزاییل دەخۆن. 37 لاشە کە ی ئیزاییلیش وەک زبڵ دەبێت لەسەر کێلگە ی زەوویە کە ی یەزرەعیل، ھەتا ئەلین "ئەمە ئیزاییلە."»

10 ئەحاف حەفتا کۆری لە سامیرە ھەبوو. جا ییھو چەند نامە یەکی نووسی و ناردی بۆ کار بە دەستانی یەزرەعیل لە سامیرە، بۆ پیران و پەرورەدە کارانی شازادەکانی ئەحاف و گوتی: 2 «ئێوە کۆرەکانی گەورە کە تان و گالیسکە و ئەسپتان لە لایە، شاری قەلابەند و چەنگان ھەبە. بە گەیشتی ئەم نامە یە 3 لە کۆرانی گەورە کە تان چاکترین و شایستە ترینیان ھەلپژێرن، لەسەر تەختی باوکی دا بینن. ئینجا بۆ مالی گەورە کە تان بچەنگن.» 4 بەلام ئەوان زۆر زۆر ترسان و گوتیان: «دوو پاشا لە بەردەمی نەووەستان، ئێمە چۆن لە بەردەمی بوەستین؟» 5 ئیتر سەرپەرشتیاری کۆشک و فەرمانزەوای شارە کە و پیران و پەرورەدە کارانی شازادەکانی ئەحاف پەيامچیان بۆ ییھو نارد و گوتیان: «ئێمە خزمەتکاری تۆین و ھەموو ئەو ی پێانی بلێ دەیکەین. ئێمە کەس نا کە ی نە پاشا، ئەو ی پێت باشە بیکە.» 6 ئینجا ییھو نامە ی دوو ی بۆ ناردن و گوتی: «ئەگەر ئێوە لە گەل مندان و گوێرایە ئی من دەبن، کەللەسەری کۆرەکانی گەورە کە تان بەینن و سەبەخێ لەم کاتە دا وەر نە لام لە یەزرەعیل.» لەو کاتە دا حەفتا شازادە لە گەل گەورە پیاوانی شارە کە بوون، ئەوانە ی کە پەرورەدە بیان دەکردن. 7 کاتیک نامە کە بیان پێگەبشت، کۆرەکانی پاشایان برد و ھەر حەفتایان سەر برین، کەللەسەری کانیان لە ناو چەند سەبەتە یە کە دا دانا و ناردیان بۆ لای ییھو لە یەزرەعیل. 8 کاتیک نێردراوہ کە ھات بە

یپوی پراگه یاند: «که لله سه ری کوره کانی پاشایان هیئاوه.» نه ویش گوتی: «به دوو کۆمه ل که له که یان بکه ن و هه تا به یانی له ده روازه ی شاره که دایان بنین.» 9 به یانی یپو چوو ده ره وه. له به رده م هه موو گهل پراوه ستا و گوتی: «ئیه به یئاوانن. نه وه من له گه وره که م یاخی بووم و کوشتم، نه ی کئ هه موو نه مانه ی کوشه ت؟ 10 له به ر نه وه بزانه که هیچ وشه یه ک له فه رمایشتی یه زدان ناشکیه ت، که له سه ر مائی نه حاف فه رموو یه تی. یه زدانیش نه وه ی کرد که له ریگه ی نه لیاسی به نده یه وه فه رموو ی.» 11 ئینجا یپو له یه زره عیل هه موو پاشماوه ی مائی نه حافی کوشه ت، هه ره وه ها هه موو گه وره پیاو و دۆستی نریک و کاهینه کانی له ناویرد و که سی به زیندوو ی نه هیشته وه. 12 پاشان یپو هه ستا و به ره و سامیره چوو. له ریگادا، له ییت عیقه ده ی شوانه کان، 13 توشی چه ند خزمیکی نه حه زای پاشای یه هودا بوو، جا گوتی: «ئیه کین؟» نه وانیش گوتیان: «ئیه خزمه کانی نه حه زیان و هاتووینه ته خواره وه هه تا سلاو له بنه ماله ی پاشا و شازنی دایک بکه ین.» 14 نه ویش گوتی: «به زیندوو ی بیانگرن!» نه وانیش به زیندوو ی گرتیان و له لای بیره که ی ییت عیقه د سه ریان برین که چل و دوو که س بوون. که سیان به زیندوو ی نه هیشته وه. 15 دوا ی نه وه ی له وی رۆیشت، توشی یه هونادابی کوری ری کاب بوو که هاتوو پيشوازی لییکات. یپو سلاوی لیکرد و یی گوت: «ئایا توش دلسوزی منیت، هه ره وک من دلسوزی توم؟» یه هونادا ییش وه لامی دایه وه: «به ئی.» یپو گوتی: «که واته، ده ستم به ری.» ئینجا ده ستی دای و یپو سه ری خسته ناو گالیسه که. 16 یپو گوتی: «له گه لم وه ره و دلگه رمیم بو یه زدان بیینه.» ئینجا له گه ل خوی سواری گالیسه که ی کرد. 17 کاتیک یپو هاته سامیره، هه موو پاشماوه ی بنه ماله ی نه حافی له سامیره کوشه ت، له ناوی بردن، به یی فه رمایشتی یه زدان که به نه لیاسی فه رموو. 18 ئینجا یپو هه موو گه لی کۆکرده وه و یی گوتن: «نه حاف که میک خزمه تی به علی کرد، به لام یپو خزمه تی زیاتری ده کات. 19 ئیستاش هه موو پیغه مبه ره کانی به علی و هه موو نه وانیه ی ده پیه رستن و هه موو کاهینه کانیم بو بانگ بکه ن. که س بز نه ییت، چونکه قوربانیه کی گه وره بو به علی ده که م. نه وه ی خوی بدزیتیه وه ده کورزیت.» به لام یپو نه م فیله ی بو به علی په رسته کان به کاره یئا بو نه وه ی

له ناویان بیات. 20 ئینجا ییہو گوتی: «بانگه وازی کۆبوونه وه به کی پیروز بکه ن بۆ به عل.» ته وانیش بانگه وازیان کرد. 21 ییہو به ناو هه موو ئیسرا ئیلدا بانگه وازی کرد، هه موو به عل په رسته کان هاتن، که سه نه ما نه یه ت. هاتنه په رستگای به عل و په رستگای به علیان پر کرد، له م سه ره وه بۆ ته و سه ر. 22 ئینجا ییہو به لیپرسراوی جلو به رگه کانی گوت: «جلو به رگ بۆ هه موو به عل په رسته کان بهینه ده ره وه.» ته ویش جلو به رگی بۆ هینانه ده ره وه. 23 پاشان ییہو و یه هۆنادابی کوری ریکاب هاتنه ناو په رستگای به عل و به به عل په رسته کانی گوت: «بگه رین و ببینن نه وه ک یه کینک له بنده کانی یه زدان لیره له گه لئان بیت، ته نها به عل په رستان لیره بمیننه وه.» 24 ئیتر که چوونه ژووره وه بۆ ته وهی قوربانی سووتاندن بکه ن، هه شتا پیاو له ده ره وه دانرا بوون که ییہو ئاگاداری کرد بوونه وه: «ئه گه ر یه ک پیاو له و پیاوانه ی که به ده ستی ئیوه م داوه ده رباز بیت، ته وا گیانی ئیوه له جیاتی گیانی ته ده بیت.» 25 کاتییک ییہو له پیشکه شکردنی قوربانی سووتاندن بووه وه، به پاسه وانه تایبه ته کان و ته فسه ره کانی گوت: «برۆنه ژووره وه و بیانکوژن، مه هیئن که سه ده رباز بیت.» ته وانیش به شمشیر هه موویان کوشت. ئینجا پاسه وانه تایبه ته کان و ته فسه ره کان فرییان دانه ده ره وه و به ره و نزرگه ی ناوه وهی په رستگای به عل رۆیشتن. 26 کۆله که کانی په رستگای به علیان هینایه ده ره وه. دوا ی ته وهی سووتاندیانن، 27 تییکان شکاندن و په رستگای به علیان پرووخاند و کردیانه زبلدان، هه تا ئیستاش شوینه واری ماوه. 28 ئیتر ییہو په رستی به علی له ئیسرا ئیل نه هیشت، 29 هه رچه بنده له گونا هه کانی یار وفعامی کوری نه قات لای نه دا، که به هۆیه وه وای کرد بوو ئیسرا ئیل گونا هه بکات، په رستی دوو گویره که زیرینه که له بیت ئیل و له دان. 30 پاشان یه زدان به ییہوی فهرموو: «چونکه ته وهی من پیم پاست بوو تو کردت، هه موو ته وهی که له دلم بوو ده ره ق به مالی ته حاف کردت، هه تا چواره مین نه وه ت له سه ر ته ختی ئیسرا ئیل داده نیشیت.» 31 به لام ییہو په چاوی ته وهی نه کرد که به هه موو دلپیه وه به پچی فیر کردنه کانی یه زدانی په روه ردگاری ئیسرا ئیل پروات، له گونا هه کانی یار وفعامی کوری نه قات لای نه دا که به هۆیه وه وای کرد بوو ئیسرا ئیل گونا هه بکات. 32 له و سه رده مه دا یه زدان ده ستی به بچوک کردنه وهی خاکی ئیسرا ئیل کرد، جا حه زائیل

له و سنورانى ئيسرائيله وه لى دان 33 كه له رۆژه لاتی بهرى نه وه برى پرووبارى ئوردون بوو (هه رى گاد و ربه ئوبین و مه نه شه)، له عه رۆعیر نه وه ی له سه ر ده ربه ندی نه رتونه و له گلعاد و باشان. 34 پرووداوه كانى دیکه ی پاشایه تی یه و هه موو کاره كانى و پالنه وانیه تیبه که ی که کردی له په رتووکی کاروبارى رۆژانه ی پاشا كانى ئيسرائیل تومار کراون. 35 یه و له گه ل باوبایرانی سه رى نایه وه و له سامیره ناشیان. ئیتر یه هۆئاخازى کورى له دوای خۆی بوو به پاشا. 36 نه و ماوه یه ی که یه و له سامیره پاشایه تی ئيسرائیلی کرد، بیست و هه شت سال بوو.

11 کاتیک عه ته لیای داکی نه چه زیاش که بینی کوره که ی مردووه، هه ستا و هه موو ربه چه له کی شاهانه ی له ناو برد. 2 به لام یه هۆشه فه عی چکی یه هۆرام پاشا و خوشکی نه چه زیا، یوئاشی کورى نه چه زیاى برد و رفاندی پيش کوشتی شازاده کان. نه و و دا به نه که ی له ژوورى نوستن دانا بو نه وه ی له عه ته لیا بيشاریته وه، جا یوئاش نه کوژرا. 3 ماوه ی شه ش سال له گه ل دا به نه که به نه پنی له په رستگای یه زدان بوو، له کاتیکدا عه ته لیا فه رمانه وای خا که که بوو. 4 له سالی حه وه ته م یه هۆیاداع ناردی به دوای فه رمانده ی یه که ی سه دان، پاسه وانه کان و پاسه وانه تابه ته کان، هینانی بۆ لای خۆی له په رستگای یه زدان، په یما تیکى له گه لدا به ستن، له په رستگای یه زدان سویندی دان و کوره که ی پاشای پيشان دان. 5 ئینجا فه رمانی پنی کردن و گوئی: «نه مه نه و کاره یه که ئیوه ده یکن، ئیوه که به سنی تیب له رۆزى شه مه ده ست به پاسه وانی ده کن، سییه گان له کوشکی شاهانه، 6 سییه کیش له ده روزه ی سوو و سییه کیش له ده روزه که ی پشت پاسه وانه تابه ته کان، که به نوره پاسه وانی په رستگا که ده کن. 7 ئیوه ش که له ناو نه و دوو تیه ی دیکه که به ئاسایى له رۆزى شه مه نه رکی پاسه وانینییان له نه ستو نیه، پیوسته هه ر هه مووتان له پیناوی پاشا پاسه وانیتی په رستگای یه زدان بکن. 8 چوارده وری پاشا بگرن، هه رکه سه و چه که که ی له ده ست بیست، نه وه ی بیته ناو ریزه کانتانه وه ده کوژریت. له گه ل پاشا بن بو هه رکو پیه ک بچیت.» 9 فه رمانده کانى یه که ی سه دانیش نه وه یان کرد که یه هۆیاداعی کاهین فه رمانی پنی کردن. هه ریه کییک پیاوه کانى خۆی برد و هاته لای یه هۆیاداعی کاهین، نه وانه ی له رۆزى شه مه له سه ر نه رکه کانیا ن و نه وانه ش

که له سهر ئه رک نين. 10 کاهينه کهش ږم و قه لغانه کانی داودی پاشا که له پهرستگای یه زدان بوون دایه فه رمانده ی یه که ی سهدان. 11 پاسه وانه تاییه ته کان هه ریه که چه ک به ده ست له ده وری پاشا ږاوه ستان، له نزیک قوربانگا و پهرستگا، له لای باشووری پهرستگا که وه هه تا لای باکوور. 12 ئینجا یه هویاداع کوره که ی پاشای هینایه ده روه و تاجه که ی له سهر سه ری دانا، وینه یه کی په یمانه که ی دای و کردیانه پاشا. ده ستیشانیان کرد و چه پله یان بو لیدا و گوتیان: «بزی پاشا!» 13 کاتیک عه ته لیا گوئی له ده نگی پاسه وانه تاییه ته کان و خه لکه که بوو، هاته لای ئه و خه لکه که له پهرستگای یه زدان بوون. 14 ته ماشای کرد و پاشا هه روه ک چون نه ریته، له لای کۆله که که ږاوه ستاوه، سه رکرده کان و که ږه نا لیده روه کان له لای پاشان، هه موو گه لی خا که که دنلخوشن و که ږه نا لئ ده دهن. ئینجا عه ته لیا جله کانی له بهر خوی دادری و هاواری کرد: «ناپاکییه! ناپاکییه!» 15 یه هویاداعی کاهینیش فه رمانی به فه رمانده ی یه که ی سهدان و ئه فسه رانی له شکر کرد و پی گوتن: «بیه نه ده روه ی ږیزه کان و ئه وه ش که به دوا ی که وت به شمشیر بیکورن.» چونکه پیشت کاهینه که گوتبووی، «ناییت له ناو پهرستگای یه زدان بکوژریت.» 16 ئیتر گرتیان و له سهر ږینگای هاته ژووره وه ی ئه سپه کان بو کوشکی پاشا کوژرا. 17 یه هویاداعیش په یمانی له تیوان یه زدان له لایه ک و پاشا و گه ل له لایه کی دیکه وه به ست تا کو بینه گه لی یه زدان. هه روه ها په یمانیشی له تیوان پاشا و گه ل به ست. 18 ئینجا هه موو گه لی خا که که هاته ناو پهرستگای به عل و تیکاندا و قوربانگا و بته کانیان به ته واوه تی شکاند، مه تانی کاهینی به علیان له به رده م قوربانگا کان کوشت. یه هویاداعی کاهینیش چه ند ئه فسه ریکی له سهر پهرستگای یه زدان دانا. 19 پاشان فه رمانده ی سهدان و پاسه وان و پاسه وانه تاییه ته کان و هه موو گه لی خا که که ی برد و پاشایان له پهرستگای یه زدانه وه هینایه خواره وه، به ږینگای ده روازه ی پاسه وانه تاییه ته کاند چوونه ژووره وه بو کوشکی پاشا، پاشاش چووه شوینی خوی و له سهر ته ختی پاشایه تی دانیشته. 20 هه موو گه لی خا که که ش دنلخوش بوون و شاره که حه وایه وه، له بهر ئه وه ی عه ته لیایان له نزیک کوشکی پاشا به شمشیر کوشت. 21 یوتاش که بوو به پاشا، کوږیکی حه وت سالان بوو.

12 له سالی حهوتهمی پاشایه تی ییو، یوئاش بوو به پاشا و چل سال له تورشه لیم پاشایه تی کرد، دایکی ناوی چیقییا بوو، خه لکی بیرى شابه ع بوو. 2 یوئاش له بهرچاوی یه زدان ته وهی راست بوو کردی له هه موو ته و ماوه یه ی که یه هۆیاداعی کاهین قیری ده کرد. 3 به لام نزرگه کانی سه ر به زایی تیکنه دران و گهل هیشتا له سه ر به زاییه کان قوربانیان سه رده پری و بخووریان ده سووتاند. 4 یوئاش به کاهینه کانی گوت: «هه موو زیوه پیرو زکراوه کانی هاتووه ته ناو په رستگای یه زدان، زیوی داهاته کان و زیوه نه زکراوه کان و زیوه به خشراوه کان کۆبکه نه وه. 5 با هه ر کاهینیک له یه کیک له خه زنه داره کان زیو وه بگریت، هه ر دارووخاوییه کانی له په رستگا بینیه وه چاکی بکه نه وه.» 6 به لام له سالی بیست و سییه می یوئاشی پاشا هیشتا کاهینه کان دارووخاوییه کانی په رستگا که یان چاک نه کرد بووه وه. 7 له بهر ته وه یوئاشی پاشا یه هۆیاداعی کاهین و کاهینه کانی دیکه ی بانگ کرد و لئی پرسین: «بۆچی دارووخاوی په رستگا که تان چاک نه کردووه ته وه؟ ئیستاش بۆ پیداویستییه کانی خۆتان زیو له خه زنه داره کان وه رمه گرن، به لکو داینین بۆ چا کردنه وه ی دارووخاوییه کانی په رستگا که.» 8 ئینجا کاهینه کان رازی بوون له سه ر ته وه ی زیو له گهل وه رنه گرن و خویشیان دارووخاوییه کانی په رستگا که چاکنه که نه وه. 9 ئینجا یه هۆیاداعی کاهین سندوقیکی هیئا و کوتیکی له سه ره که ی کرد و له نزیک قوربانگا که داینا، له لای راستی شوینی هاتنه ژووره وه ی خه لکه که بۆ ناو په رستگای یه زدان. کاهینه کانیش ته وانیه ی چاودیژی ده روازه که یان ده کرد، هه موو ته و زیوه ی هاتبووه په رستگای یه زدان وه تییدا دایاننا. 10 ته وه بوو کاتییک بینیان زیوه که له سندوقه که زور بووه، خامه ی نهینی پاشا و سه روک کاهین سه رکه وتن و ته و زیوه ی له په رستگای یه زدان بوو ژماردیان و له کیسه یان کرد. 11 ئینجا زیوه ژمیئراوه که یان دایه ده ست ته وانیه ی به کاره که هه لده ستان، سه ره رشتیاریانی په رستگای یه زدان، ته وانیش خه رجیان کرد بۆ ته وانیه ی له په رستگای یه زدان کاریان ده کرد: دارتاش، بیناساز، 12 به نا، نه قاره کان. هه روه ها بۆ کپینی دار و به ردی پراو بۆ چا کردنه وه ی دارووخاوی په رستگای یه زدان و بۆ هه موو ته وه ی خه رج ده کړت له توژه نکرده وه ی په رستگا که. 13 به لام بۆ په رستگای یه زدان ته شتی زیو،

مه قهست، تاس و كه په نا دروسته كران، نه هيچ كه لويه ليكي زېر و زيو، له و زيوه ي هاتيووه ناو په رستگاي يه زدانه وه. 14 بهلكو درانه نه وانه ي كه به كاره كه هه لده ستان و په رستگاي يه زدانيان پي چا كده كرده وه. 15 له و پياوانه شيان نه ده كو لييه وه كه زيوه كه يان ده دانه ده ست هه تا بیده نه نه وانه ي كه به كاره كه هه لده ستان، چونكه به ده ستپا كييه وه كار يان ده كړد. 16 به لام زيوي قورباني تاوان و زيوي قورباني گوناوه، نه خرايه ناو په رستگاي يه زدانه وه، بهلكو يو كاهينه كان بوو. 17 له و كاته هه زائيلي پاشاي نارام چوو هيژ شي كرده سهر گهت و گرتي. نينجا پرووي له تور شه ليم كړد هه تا هيژ شي بكا ته سهر. 18 يو تاشي پاشاي يه هوداش هه موو شته ته رخا نكراوه كان يه هوشافات و يه هورام و نه هه زياي باو باپيراني، پاشايان يه هودا، له گه ل شته پيروز كراوه كان خوي و هه موو زپري ناو گه نجينه كان په رستگاي يه زدان و كوشكي پاشاي برد و ناردي يو هه زائيلي پاشاي نارام، نه وپش له تور شه ليم كشايه وه. 19 رووداوه كان ديكه ي پاشايه تي يو تاش و هه موو نه وه ي كړدي له په رتووكي كاروباري روژانه ي پاشا كان يه هودا تومار كراون. 20 پاشان كار به ده سته كان هه ستان و پيلا تيكان گيپرا، له بيت ميلو كه له سهر ريڼگاي سيلايه يو تاشيان كوشت. 21 هه ردوو خزمه تكاره كه ي، يو زافادي كوري شيمه عات و يه هوزافادي كوري شو ميړ ليياندا. يو تاش كوژرا و له گه ل باو باپيراني له شاري داود نيژرا. تيتر نه مه سيياي كوري له دواي خوي بوو به پاشا.

13 له سالي بيست و سييه ي پاشايه تي يو تاشي كوري نه هه زياي پاشاي يه هودا، يه هوزا حازي كوري ييو يو ماوه ي هه فده سال له ساميره پاشايه تي ئيسرائيلي كړد. 2 له بهرچاوي يه زدان خراپه كاري كړد، به دواي گوناوه كان يار و فعا ي كوري نه فات كهوت و هه مان گوناوه يه وي كړد كه به هوزيه وه واي كړد بوو ئيسرائيل گوناوه بكا ت، لي لا نه دا. 3 تيتر تووره يي يه زدان به سهر ئيسرائيلدا جو شوا، ماوه يه كي دريژ له زيژ ده سه لاتي هه زائيلي پاشاي نارام و به نه ده ددي كوري هيشنتييه وه. 4 نينجا يه هوزا حاز له يه زدان پارايه وه و يه زدان يش گوي لي گرت، چونكه بيني چون پاشاي نارام ئيسرائيل ده چه وسيني ته وه. 5 يه زدان رزگار كه ريكي دايه ئيسرائيل، له زيژ ده ستي نارام ييه كان رزگار بوون و وه ك جار ان له ناو ماله كانيان نيشته جي

بون. 6 به لام خویان له گوناوه کانی بنه مالهی یارو فعام لانه دا، هه مان
 گوناهی ئه ویان کرد که به هۆیه وه وای کرد بوو ئیسرائیل گوناه بکات،
 له سهری به رده وام بون، ههروه ها ستوونه ئه شیرا که ش له سامیره له جی
 خوی ماوه. 7 یه هۆتاجاز سوپای بۆ نه ما بووه وه، جگه له په نجا سوار و ده
 گالیسکه و ده هه زار پیاده، چونکه پاشای ئارام له ناویرد بون و وه ک
 خۆلی ژیری لیکرد بوون. 8 رووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی یه هۆتاجاز و
 هه موو ئه وه ی کردی و هه موو ده سته و ته کانی له په رتووکی کاروباری
 پرۆژانه ی پاشا کانی ئیسرائیل تۆمار کراون. 9 یه هۆتاجاز له گه ل باو پیرانی
 سه ری نایه وه و له سامیره ناشتیان. ئیتر یه هۆتاشی کوری له دوای خوی
 بوو به پاشا. 10 له سالی سی و هه وته می پاشایه تی یۆتاشی پاشای یه هودا،
 یه هۆتاشی کوری یه هۆتاجاز بۆ ماوه ی شازده سال له سامیره پاشایه تی
 ئیسرائیلی کرد. 11 له به رچاوی یه زدان خراپه کاری کرد، له هه یچ یه کینک
 له گوناوه کانی یارو فعامی کوری نه فات لای نه دا، هه مان گوناهی ئه وی
 کرد که به هۆیه وه وای کرد بوو ئیسرائیل گوناه بکات، به لکو له سهریان
 به رده وام بوو. 12 رووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی یه هۆتاش و هه موو ئه وه ی
 کردی و پاله وانیه که ی که چۆن له دژی ئه مه سیای پاشای یه هودا جه نگا
 له په رتووکی کاروباری پرۆژانه ی پاشا کانی ئیسرائیل تۆمار کراون. 13
 یه هۆتاش له گه ل باو پیرانی سه ری نایه وه و یارو فعام له سه ر ته خته که ی
 دانیش، یه هۆتاشیش له سامیره نیژرا، له گه ل پاشا کانی ئیسرائیل. 14
 ئه لیشه عیش نه خو ش که وت به و نه خو شیه ی که یی مرد، جا یه هۆتاشی
 پاشای ئیسرائیل چوه خواره وه بۆ لای و له سه ری گریا و گو تی: «باوکه
 پرۆ! باوکه پرۆ! ئه ی گالیسکه ی ئیسرائیل و سواره کانی!» 15 ئه لیشه عیش
 یی گو ت: «که واتیک و چه ند تیریک هه لگره.» ئه ویش که واتیک و
 چه ند تیریکی هه لگرت. 16 به پاشای ئیسرائیلی گو ت: «ده ستت له سه ر
 که وانه که دا بئی.» ئه ویش ده ستی دانا، ئه لیشه عیش ده ستی خسته سه ر
 ده ستی پاشا. 17 ئینجا گو تی: «په نجه ره که ی رووه و پرۆژه لات بکه وه.»
 ئه ویش کرد یه وه. ئه لیشه ع گو تی: «بهاوی!» ئه ویش هاویشتی. ئه لیشه ع
 گو تی: «ئمه تیری سه رکه و تنه له یه زدانه وه، تیری سه رکه و تنه به سه ر ئارام،
 له ئه فیتی به ته واوی ئارامیه کان له ناوده به ی ت.» 18 ههروه ها گو تی: «تیره کان

بیه.» پاشا که ش بردنی، ئینجا ئەلیشه ع به پاشای ئیسرائیلی گوت: «له زه و بیه که بده.» ئەویش سی جار لییدا و وهستا. 19 جا پیاوه که ی خودا لپی توو پره بوو و گوئی: «ده بوایه پینج یان شهش جار له زه و بیه که ت بدایه، ئینجا به ته وای له ئارامت دها هتا له ناوده چون، ئیستاش ته نها سی جار له ئارام ده دیت.» 20 پاشان ئەلیشه ع مرد و ناشتیان. چه ته کانی مؤتاب هه موو به هاریک ده هاتنه ناو خا که که. 21 جار یکیان کاتیکی هه ندیک ئیسرائیلی پیاویکیان ده ناشت، له نا کاو کۆمه لیک چه ته یان بینی، ئیتر ته رمی پیاوه که یان فریادیه ناو گۆره که ی ئەلیشه ع. جا که پیاوه که بهر ئیسقانه کانی ئەلیشه ع کهوت، زیندوو بووه وه و هه ستایه وه سه ر پییه کانی. 22 چه زائیلی پاشای ئارامیش به در یژایی سه رده می یه هۆتاهاز ئیسرائیلی چه وسانده وه. 23 به لام یه زدان له گه لیان میهره بان و به به زه یی بوو، له بهر په یمانه که ی له گه ل ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب ئاوری لی دانه وه. هه تا ئەم کاته نه یده ویست ریشه کیشیان بکات و دووریان بخاته وه. 24 پاشان چه زائیلی پاشای ئارام مرد و به نه ده دی کوری له دوای خۆی بوو به پاشا. 25 ئینجا یه هۆتاشی کوری یه هۆتاهاز گه رایه وه و به جه نگ شارۆچکه کانی له ده ست به نه ده دی کوری چه زائیل وه رگ ته وه، ئەوه ی له ده ستی یه هۆتاهازی باوکی بردبووی، یه هۆتاش سی جار به زاندی و شارۆچکه کانی ئیسرائیلی گه رانده وه.

14 له سالی دووه می پاشایه تی یه هۆتاشی کوری یه هۆتاهازی پاشای ئیسرائیل، ئەمه سیای کوری یوتاش بوو به پاشای یه هودا. 2 کاتیکی بوو به پاشا ته مه نی بیست و پینج سال بوو، بیست و نوو سال له ئورشه لیم پاشایه تی کرد. دایکیشی ناوی یه هۆعه دین بوو، خه لکی ئورشه لیم بوو. 3 ئەوه ی له بهر چاوی یه زدان راست بوو کردی، به لام نه ک وه کو داودی باپیره گه وری، به لکو وه ک هه موو ئەوه ی یوتاشی باوکی کردی ئەویش کردی. 4 له گه ل ئەوه ش نزرگه کانی سه ر به زایی تیکنه دران، هیشتا گه ل له سه ر به زایه کان قور بانیمان سه رده پری و بخووریان ده سووتاند. 5 کاتیکی جله وی پاشایه تییه که له ده ستی جیگیر بوو، سزای مردنی به سه ر ئەو کار به ده ستانه دا سه پاند که پاشای باویکان کوشتبوو. 6 به لام کوری بکوژه کانی نه کوشت، به گویره ی ئەوه ی له په رتووکی ته وراتی موسادا نووسراوه، که یه زدان

فەرمانی داوه و فەرموویه تی: «باوک له جیاتی کور ناکورژیت و کور له جیاتی باوک ناکورژیت، ههر یه کییک له سهر گوناھی خۆی ده کورژیت.»
 7 ئەوه بوو له دۆلی خۆی ده ههزار کهسی له ئەدۆم کوشت و به جهنگ سه له عی گرت و ناوی لینا یۆقتیل، ههتا ته مپۆش ئەوه ناویه تی.
 8 پاشان ئەمه سیا نیردراوی نارده لای یه هۆتاشی کور یه هۆتاهازی کور ییپوی پاشای ئیسرائیل و ییپ گوت: «وه ره، با پروو به پروو شه پر بکهین.»
 9 یه هۆتاشی پاشای ئیسرائیل و لاهی ئەمه سیا پاشای یه هودای دایه وه و گوتی: «که رته شی لوبنانی ناردی بۆ لای دار ئورزی لوبنانی و گوتی: «چکه که ت بده به کوره کهم تا کو بیته زنی.» ئینجا ئازهلکی کیوی له لوبنان به سهر که رته شیه که دا پۆیشت و پانی کرده وه. 10 تو ئەدۆم شکاند، ئیستا له خۆبایی بویت. به پریزه و له مالی خۆت بینه وه! بۆچی به لا به سهر خۆتا ده هینیت؟ ئینجا ده که ویت، خۆت و یه هوداش له گه لت.»
 11 به لام ئەمه سیا گوتی نه گرت، له بهر ئەوه یه هۆتاشی پاشای ئیسرائیل هیرش برد، له گه ل ئەمه سیا پاشای یه هودا له بیته شه مه شی یه هودا پروو به پرووی یه کتر بوونه وه. 12 له ئەنجامدا یه هودا به رامبه ر به ئیسرائیل تیکشکان، ههر که سه و به ره و ماله که ی خۆی هه لات. 13 ئەمه سیا پاشای یه هودا، کور یوتاشی کور ی ته چه زیا، له لایه ن یه هۆتاشی پاشای ئیسرائیل وه له بیته شه مه ش به دیل گیرا. پاشان یه هۆتاش چوو بۆ ئورشه لیم و شوورای ئورشه لیمی له ده روزه ی ئەفرایمه وه هه تا ده روزه ی گۆشه که ویران کرد، که چوار سه د بال بوو. 14 هه موو زیرو زیو و قاپوقا چاغه کانی ناو په رستگای یه زدان و ناو گه نجینه کانی کۆشکی پاشای برد، هه ره ها چه ندین بارمه تی گرت و گه رایه وه سامیره. 15 پروو داوه کانی دیکه ی پاشایه تی یه هۆتاش، ئەوه ی کردی و پالنه وانیه که ی که نواندی، چون له دژی ئەمه سیا پاشای یه هودا جه نگا، له په رتووکی کاروباری رۆژانه ی پاشا کانی ئیسرائیل تۆمار کراون. 16 یه هۆتاش له گه ل باو باپیرانی سه ری نایه وه و له سامیره له گه ل پاشا کانی ئیسرائیلدا نێزا. ئیتر یارۆفعامی کور ی له دوا ی خۆی بوو به پاشا. 17 ئەمه سیا کور ی یوتاشی پاشای یه هوداش له دوا ی مردنی یه هۆتاشی کور ی یه هۆتاهازی پاشای ئیسرائیل، پازده سال ژیا. 18 پروو داوه کانی دیکه ی پاشایه تی ئەمه سیا له په رتووکی کاروباری رۆژانه ی پاشا کانی یه هودا

تۆمار کراون. 19 له تۆرشه لیم پیلانیان له دژی گپرا و هه لات بو لایخیش، ئینجا چهند پیاویکیان به دوایدا نارد ه شاری لایخیش و له وی کوشتیان. 20 به ته سپ هینرایه وه تۆرشه لیم و له وی له شاری داود له گه ل باو باپیرانی نیژرا. 21 پاشان هه موو گه لی یه هودا عه زه ریای گه نجی شازده سالانیان برد و له جی ئه مه سیای باوکی کردیانه پاشا. 22 ته و به نده ری ئیله تی بنیاد ناوه و گه پرانده یه وه سه ره یه هودا، پاش ته وه ی ئه مه سیای له گه ل باو باپیرانی سه ری نایه وه. 23 له سالی پازده یه مینی پاشایه تی ئه مه سیای کوری یۆتاشی پاشای یه هودا، یارۆفعامی کوری یه هۆتاشی پاشای ئیسراییل ماوه ی چل و یه ک سال له سامیره پاشایه تی کرد. 24 له بهرچاوی یه زدان خراپه کاری کرد، له هه یچ یه کیک له گونا هه کانی یارۆفعامی کوری نه فات لای نه دا، که به هۆیه وه وای کرد بوو ئیسراییل گونا هه کات. 25 ته و بوو که سنوره کانی ئیسراییلی گه پرانده وه، له ده روازه ی هه ماته وه هه تا ده ریای مردوو، به پیی فه رمایشتی یه زدان که له ریگه ی به نده که یه وه، له ریگه ی یونسی کوری ته میتیه وه فه رموو بووی، ته و پیغه مبه ره ی خه لکی گه ت حینه ره بوو. 26 یه زدان زه لیلی تالی کۆیله و ئازادی ئیسراییلی بینی، که س نییه یارمه تی ئیسراییل بدات. 27 یه زدانیش نه یفه رموو بوو که ناوی ئیسراییل له ژیر ئاسماندا ده سپرته وه، جا به ده ستی یارۆفعامی کوری یه هۆتاش پرزگاری کردن. 28 رووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی یارۆفعام و هه موو ته وه ی کردی و پاله وانیه که ی، چۆن جهنگا و چۆن دیمه شتی و هه ماتی گه پرانده وه سه ره ئیسراییل، که پیشت سه ره به یه هودا بوون، له په رتووک کاروباری پرۆژانه ی پاشا کانی ئیسراییل تۆمار کراون. 29 یارۆفعام له گه ل باو باپیرانی، له گه ل پاشا کانی ئیسراییل سه ری نایه وه. ئیتر زه که ریای کوری له دوای خزی بوو به پاشا.

15 له سالی بیست و هه وته می پاشایه تی یارۆفعامی پاشای ئیسراییل، عه زه ریای کوری ئه مه سیای بوو به پاشای یه هودا. 2 گه نجیکی شازده سالان بوو که بوو به پاشا، په نجا و دوو سال له تۆرشه لیم پاشایه تی کرد. دایکیشی ناوی یه خۆلیاهو بوو، خه لکی تۆرشه لیم بوو. 3 به هه مان شیوه ی ئه مه سیای باوکی ته وه ی له بهرچاوی یه زدان راست بوو کردی، 4 ته نه ته وه نه ییت نزرگه کانی سه ره بهرزیایی تیکنه دران و گه ل هیشتا له سه ره بهرزیاییه کان

قوربانیان سهرده‌پری و بخوریان ده‌سووتاند. 5 یه‌زدان پاشای توشی
 گه‌پروگولی کرد و هه‌تا‌ئه‌و پرۆژه‌ی مرد چاکنه‌بووه‌وه، ئیتر له‌مالیکی
 جیا‌کراوه‌نیشته‌جی‌بوو، یۆتامی‌کوری‌پاشاش سه‌ره‌رشتیاری‌کۆشکه‌که
 بوو، فه‌رمانزه‌وایه‌تی‌گه‌لی‌خا‌که‌که‌ی‌ده‌کرد. 6 پرووداوه‌کانی‌دیکه‌ی
 پاشایه‌تی‌عه‌زه‌ریا‌و‌هه‌موو‌ئه‌وه‌ی‌کردی‌له‌په‌رتووکی‌کاروباری‌پروژانه‌ی
 پاشا‌کانی‌یه‌هودا‌تۆمار‌کراون. 7 عه‌زه‌ریا‌له‌گه‌ل‌باوباپیرانی‌سه‌ری‌نایه‌وه‌و
 له‌زیک‌باوباپیرانی‌له‌شاری‌داود‌ناشتیان. ئیتر‌یۆتامی‌کوری‌له‌دوای‌خۆی
 بوو‌به‌پاشا. 8 له‌سالی‌سی‌و‌هه‌شته‌می‌پاشایه‌تی‌عه‌زه‌ریای‌پاشای‌یه‌هودا،
 زه‌که‌ریای‌کوری‌یارو‌فعام‌شه‌ش‌مانگ‌له‌سامیره‌پاشایه‌تی‌ئیسرائیل‌کرد.
 9 له‌به‌رچاوی‌یه‌زدان‌خراپه‌کاری‌کرد‌هه‌روه‌ک‌چۆن‌باوباپیرانی‌کردیان
 و‌له‌گوناهه‌کانی‌یارو‌فعامی‌کوری‌نه‌فات‌لای‌نه‌دا، که‌به‌هۆیه‌وه‌وای
 کرد‌بوو‌ئیسرائیل‌گونه‌بکات. 10 شه‌لومی‌کوری‌یا‌فیش‌پیلانی‌له‌دژی
 زه‌که‌ریا‌گێرا، له‌به‌رده‌م‌گه‌ل‌لیندا‌و‌کوشتی، له‌جی‌ئه‌و‌بوو‌به‌پاشا. 11
 پرووداوه‌کانی‌دیکه‌ی‌پاشایه‌تی‌زه‌که‌ریاش، له‌په‌رتووکی‌کاروباری‌پروژانه‌ی
 پاشا‌کانی‌ئیسرائیل‌تۆمار‌کراون. 12 ئیتر‌فه‌رمایشته‌که‌ی‌یه‌زدان‌که‌به
 یی‌هوی‌فه‌رموو‌هاته‌دی، که‌فه‌رمووی: «هه‌تا‌چواره‌مین‌نه‌وه‌ت‌له‌سه‌ر
 ته‌ختی‌ئیسرائیل‌داده‌نیشیت.» 13 شه‌لومی‌کوری‌یا‌فیش‌له‌سالی‌سی‌و
 تۆیه‌می‌عوزیای‌پاشای‌یه‌هودا‌بوو‌به‌پاشا‌و‌یه‌ک‌مانگ‌له‌سامیره‌پاشایه‌تی
 کرد. 14 ئینجا‌مه‌نه‌حیمی‌کوری‌گادئ‌له‌تیرزه‌یه‌وه‌سه‌رکه‌وت‌و‌هاته
 سامیره، له‌سامیره‌له‌شه‌لومی‌کوری‌یا‌فیشی‌دا‌و‌کوشتی، له‌جی‌ئه‌و‌بوو
 به‌پاشا. 15 پرووداوه‌کانی‌دیکه‌ی‌پاشایه‌تی‌شه‌لوم‌و‌ئه‌و‌پیلانه‌ی‌که‌گێرای،
 له‌په‌رتووکی‌کاروباری‌پروژانه‌ی‌پاشا‌کانی‌ئیسرائیل‌تۆمار‌کراون. 16 له‌و
 کاته‌دا‌مه‌نه‌حیم‌له‌تیرزه‌یه‌وه‌هێرشی‌کرده‌سه‌ر‌تيفسه‌ح‌و‌ده‌وره‌ی‌و
 هه‌موو‌ئه‌وه‌ی‌تیدا‌بوو، چونکه‌ده‌روازه‌ی‌شاره‌که‌یان‌بۆ‌نه‌کرده‌وه.
 تيفسه‌ح‌و‌یران‌کرد‌و‌سکی‌هه‌موو‌ژنه‌سکپه‌کانیشی‌هه‌ل‌د‌ری. 17 له
 سالی‌سی‌و‌تۆیه‌می‌عه‌زه‌ریای‌پاشای‌یه‌هودا، مه‌نه‌حیمی‌کوری‌گادئ‌ده
 سال‌له‌سامیره‌پاشایه‌تی‌ئیسرائیل‌کرد. 18 له‌به‌رچاوی‌یه‌زدان‌خراپه‌کاری
 کرد، به‌دریژایی‌ماوه‌ی‌حوکه‌رانییه‌که‌ی‌له‌گوناهه‌کانی‌یارو‌فعامی‌کوری
 نه‌فات‌لای‌نه‌دا، که‌به‌هۆیه‌وه‌وای‌کرد‌بوو‌ئیسرائیل‌گونه‌بکات. 19

پاشان پولی پاشای ئاشور هاته سه ر خا که که و مهنه حیمیش هه زار تالنت
 زیوی دایه پول، هه تا پالیشتی بکات بۆ ته وهی جلّه وی پاشایه تییه که ی بگریته
 ده ست. 20 مهنه حیم ته م بره زیوی به سه ر ئیسرایلدا سه پاند، به سه ر هه موو
 به توانا و ده وه مهنده کان، هه تا بدریته پاشای ئاشور، په نجا شاقل زیو له سه ر
 هه ر پیاوینک، جا پاشای ئاشور گه رایه وه و له وی له خا که که نه مایه وه. 21
 پرووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی مهنه حیم و هه موو ته وهی کردی له په رتووکی
 کاروباری رۆژانه ی پاشا کانی ئیسراییل تۆمار کراون. 22 مهنه حیم له گه ل
 باو پیرانی سه ری نایه وه، ئیتر په قه حیا ی کوری له دوای خۆی بوو به پاشا.
 23 له سالی په نجایه می عه زه ریای پاشای یه هودا، په قه حیا ی کوری مهنه حیم
 بوو به پاشا، دوو سال له سامیره پاشایه تی ئیسراییلی کرد. 24 په قه حیا
 له به رچاوی یه زدان خراپه کاری کرد و له گونا هه کانی یار و فعا می کوری
 نه فات لای نه دا، که به هۆیه وه وای کرد بوو ئیسراییل گونا هه کات. 25
 یه کییک له ته فسه ره کانی، به ناوی په قه حی کوری ره مه لیا هو، پیلانی له
 دژی گپرا. په نجا پیاوی گلعا دی له گه ل خۆی برد، له سامیره له نا و قه لای
 کۆشکی پاشا په قه حیا ی کوشت، هه ره ها ته رگۆف و ته ره شی له گه لی
 کوشت. ئیتر په قه ح په قه حیا ی کوشت و له جی ته و بوو به پاشا. 26
 پرووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی په قه حیا و هه موو ته وهی کردی، له په رتووکی
 کاروباری رۆژانه ی پاشا کانی ئیسراییل تۆمار کراون. 27 له سالی په نجا و
 دووه می عه زه ریای پاشای یه هودا، په قه حی کوری ره مه لیا هو بوو به پاشا،
 بیست سال له سامیره پاشایه تی ئیسراییلی کرد. 28 ته ویش له به رچاوی
 یه زدان خراپه کاری کرد و له گونا هه کانی یار و فعا می کوری نه فات لای نه دا،
 که به هۆیه وه وای کرد بوو ئیسراییل گونا هه کات. 29 له سه رده می په قه حی
 پاشای ئیسراییل، تگله ت پله سه ری پاشای ئاشور هات، عییۆن، ئابیلی
 ییت مه عکا، یاتوه ح، قه ده ش، حاچۆر، گلعا د، جه لیل و هه موو خا کی
 نه فتالی دا گیر کرد، خه لکه که ی راپیچی ئاشور کرد. 30 ئینجا هۆشییه عی
 کوری ئیله پیلانی له دژی په قه حی کوری ره مه لیا هو گپرا. هی رشی کرده
 سه ری و کوشتی، له سالی بیسته مینی یۆتامی کوری عوزیا له جی ته و بوو به
 پاشا. 31 پرووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی په قه ح و هه موو ته وهی کردی،
 له په رتووکی کاروباری رۆژانه ی پاشا کانی ئیسراییل تۆمار کراون. 32 له

سالی دووه می په قه‌حی کورپی په مه‌لیاهوی پاشای ئیسرائیل، یوتامی کورپی عوزیا بوو به پاشای یه‌هودا. 33 کاتیک بوو به پاشا گه‌نجیکی بیست و پینج سالان بوو، شازده سالیس له تورشه‌لیم پاشایه‌تی کرد، ناوی دایکیشی یه‌روشای کچی سادوق بوو. 34 به هه‌مان شیوه‌ی عوزیای باوکی ته‌وه‌ی له‌به‌رچاوی یه‌زدان راست بوو کردی، 35 ته‌نہا ته‌وه نه‌ییت نزرگه‌کانی سه‌ر به‌رزایی تیکنه‌دران، گه‌ل هیشتا له‌سه‌ر به‌رزاییه‌کان قوربانیان سه‌رده‌پری و بخوریان ده‌سووتاند. یوتام بوو که ده‌روازه‌ی سه‌روه‌ی په‌رستگای یه‌زدانی بنیاد ناوه. 36 پرووداوه‌کانی دیکه‌ی پاشایه‌تی یوتام و ته‌وه‌ی کردی له‌په‌رتووی کاروباری پروژانه‌ی پاشاکانی یه‌هودا تومار کراون. 37 له‌و پروژانه‌دا یه‌زدان ده‌ستی به‌ناردنی په‌چینی پاشای ئارام و په‌قه‌حی کورپی په‌مه‌لیاهو کرد بو سه‌ر یه‌هودا. 38 ئیتر یوتام له‌گه‌ل باو‌پایرانی سه‌ری نایه‌وه و له‌شاری داودی باپیره‌گه‌وره‌ی له‌گه‌ل باو‌پایرانی نیژرا، ئاحازی کورپیشی له‌جیی ته‌و بوو به‌پاشا.

16 له‌سالی حه‌قده‌یه‌می پاشایه‌تی په‌قه‌حی کورپی په‌مه‌لیاهو، ئاحازی کورپی یوتام بوو به‌پاشای یه‌هودا. 2 ئاحاز گه‌نجیکی بیست سالان بوو کاتیک بوو به‌پاشا، شازده سالیس له‌تورشه‌لیم پاشایه‌تی کرد. به‌پنجه‌وانه‌ی داودی باپیره‌گه‌وره‌ی، ته‌وه‌ی له‌به‌رچاوی یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری راست بوو نه‌یکرد. 3 هه‌مان ریچکه‌ی پاشاکانی ئیسرائیل گرت‌به‌ر، ته‌نانه‌ت کوره‌کشی کرده‌قوربانی سووتاندن، وه‌ک نه‌ریته‌قیزه‌ونه‌کانی ته‌و گه‌لانه‌ی کرد که یه‌زدان له‌به‌رده‌م نه‌وه‌ی ئیسرائیل ده‌ریکردن. 4 هه‌روه‌ها له‌نزرگه‌کانی سه‌ر به‌رزایی و له‌سه‌ر گرده‌کان و له‌ژیر هه‌موو داریکی سه‌وزدا قوربانی سه‌رپری و بخوری سووتاند. 5 پاشان په‌چینی پاشای ئارام و په‌قه‌حی کورپی په‌مه‌لیاهوی پاشای ئیسرائیل بو‌جه‌نگ سه‌رکه‌وته‌تورشه‌لیم و ئاحازیان گه‌مارو‌دا، به‌لام نه‌یانتوانی به‌سه‌ریدا زال بن. 6 له‌وکاته‌دا په‌چینی پاشای ئارام ئیله‌تی بو‌ئارامیه‌کان گه‌رانده‌وه و پیاوانی یه‌هودای له‌ئیله‌ت ده‌رکرد. ته‌دومیه‌کانیش هاتنه‌ئیله‌ت و له‌وی نیشته‌جی بوون هه‌تا ته‌مرو. 7 ئاحاز نیژدراوی نارده‌لای تگلته‌پله‌سه‌ری پاشای ئاشور و گوتی، «من خزمه‌تکار و له‌ژیر فه‌رمانی توم، سه‌ر بکه‌وه و له‌ده‌ستی پاشای ئارام و پاشای ئیسرائیل بزگارم بکه‌که‌وا لیم راست بوونه‌ته‌وه.»

8 ههروه‌ها ئاحاز ته‌و زېړ و زيوه‌ی له‌ناو په‌رستگای يه‌زدان و له‌ناو گه‌نجينه‌کانی کوشکی پاشادا بوو بردی و به‌دیاری بو پاشای ئاشوری نارد. 9 پاشای ئاشوریش به‌قسه‌ی کرد و هېرشى کرده‌سه‌ر ديمه‌شق و داگيرى کرد. خه‌لکه‌که‌ی راييچى قيير کرد، ره‌چينيشى کوشت. 10 پاشان ئاحاز پاشا چوو بو ديمه‌شق بو ته‌وه‌ی چاوی به‌تگله‌ت په‌سه‌رى پاشای ئاشور بکه‌ويت. ته‌و له‌ ديمه‌شق قوربانگایه‌کی بينی، ئيتر نه‌خشه‌ی قوربانگا که و بيناسازيه‌که‌ی به‌هموو ورده‌کاری دروستکردنه‌وه، بو ئوریاى کاهينى نارد. 11 ئوریاى کاهينيش قوربانگایه‌کی بنياد نا هه‌روه‌ک ته‌وه‌ی ئاحازى پاشا له‌ ديمه‌شق وه ناردی، ئوریاى کاهين ته‌وه‌ی کرد هه‌تا ئاحازى پاشا له‌ ديمه‌شق هاته‌وه. 12 کاتيک پاشا له‌ ديمه‌شق هاته‌وه و قوربانگا که‌ی بينی، لې نزيک بووه‌وه و پيشکه‌شکراوه‌کانی له‌سه‌ر پيشکه‌ش کرد. 13 قوربانى سووتاندنه‌که‌ی و پيشکه‌شکراوى دانه‌ويله‌که‌ی له‌سه‌ر سووتاند، شه‌را به‌ پيشکه‌شکراوه‌که‌ی رشت، خوئى قوربانى هاوبه‌شيه‌که‌ی خوى به‌سه‌ر قوربانگا که‌ پرژاند. 14 قوربانگا برؤنزيه‌که‌ی به‌رده‌م يه‌زدانيش، ته‌وه‌ی له‌به‌رده‌م په‌رستگا که‌ بوو له‌تيوان قوربانگا که و په‌رستگای يه‌زدان، بردى له‌لاى باکوورى قوربانگا نوئيه‌که‌ داينا. 15 ئينجا ئاحاز پاشا فه‌رمانى به‌ ئوریاى کاهين کرد و پي گوت: «له‌سه‌ر قوربانگا نوئيه‌که‌وره‌که، قوربانى سووتاندنى به‌يانبيان و پيشکه‌شکراوى دانه‌ويله‌ی سيوران، قوربانى سووتاندنى پاشا، پيشکه‌شکراوى دانه‌ويله‌کانى، قوربانى سووتاندنى هموو خه‌لکى خا که‌که و پيشکه‌شکراوى دانه‌ويله‌کانيان له‌سه‌رى ده‌سووتينيت. هه‌روه‌ها شه‌را به‌ پيشکه‌شکراوه‌که‌يان و خوئى هموو قوربانى سووتاندتیک و هموو قوربانى سه‌رپراونکى له‌سه‌ر ده‌پرژينيت. به‌لام من قوربانگا برؤنزيه‌که‌ به‌کارده‌هينم بو داوا کردنى رينمايى له‌خودا.» 16 ئوریاى کاهينيش هه‌مان ته‌وه‌ی کرد که ئاحازى پاشا فه‌رمانى پى کرد. 17 پاشان ئاحاز پاشا ته‌خته‌دارى عه‌ره‌بانه‌کانى ئاو گواستنه‌وه‌شى برپيه‌وه و ده‌ستشؤره‌که‌ی له‌سه‌رى لا برد، هه‌وزه‌ برؤنزيه‌که‌شى له‌سه‌ر گايه‌ برؤنزيه‌کان هينايه‌ خواره‌وه‌که‌ له‌ ژيرى بوون و له‌سه‌ر جيگايه‌کی به‌ردپرژکراو دانا. 18 به‌لام ئاحاز له‌ پيناو ره‌زامه‌ندى پاشای ئاشور که‌پرى شه‌مه‌ی لادا که له‌ناو په‌رستگای يه‌زدان دروستکراوو، ته‌و ده‌روازه‌يه‌شى داخست که پاشا لييه‌وه

دههاته ژووره وه. 19 رووداوه كانی دیکه ی پاشایه تی ئاحاز و ئه وه ی کردی له په رتووکی کاروباری پوژانه ی پاشا کانی یه هودا تومار کراون. 20 ئاحاز له گه ل باوباپیرانی سه ری نایه وه و له گه ل باوباپیرانی له شاری داود نیژرا. ئیتر چه زقیای کوری له دوای خو ی بوو به پاشا.

17 له سالی دوازه یه می ئاحازی پاشای یه هودا، هوشییه عی کوری ئیله له سامیره بوو به پاشا، ماوه ی نو سال پاشایه تی ئیسرا ئیل کرد. 2 له بهر چاوی یه زدان خراپه کاری کرد، به لام نه ک وه کو پاشا کانی ئیسرا ئیل، ئه وانیه که له پینش خو ی بوون. 3 شهلمه نه سه ری پاشای ئاشور هیژشی کرده سه ری. پینشر هوشییه ع ملکه چی بوو و سه رانه ی ده داین، 4 به لام پاشای ئاشور ناپاکی له هوشییه ع بینی، له بهر ئه وه ی چه ند نیژدراویکی بو سو ی پاشای میسر ناردبوو، ههروه ها ئه و سه رانه ی که سالانه ده یدایه پاشای ئاشور رایگرتبوو. ئیتر شهلمه نه سه ر گرتی و زیندانی کرد. 5 پاشای ئاشور هیژشی کرده سه ر هه موو خا که که و سه ر سامیره، سی سال گه مارو ی دا. 6 له سالی تو ی پاشایه تی هوشییه ع، پاشای ئاشور سامیره ی داگیر کرد و خه لکی ئیسرا ئیل رایچی ئاشور کرد، له چه له ح و گوزانی که ناری پرووباری خابوو و شاروچکه کانی مادی نیشته چی کردن. 7 هه موو ئه مانه پروویدا، له بهر ئه وه ی خه لکی ئیسرا ئیل گونا هیان کردبوو به رامبه ر به یه زدانی پهروه ردگاریان، ئه وه ی له خاکی میسهروه له ژیر ده ستی فیرعه ونی پاشای میسر ده ریپینان. به لام خودای دیکه یان په رست و 8 به دوای به جیپینانی نه ریچی ئه و گه لانه که وتن که یه زدان له بهر ده م نه وه ی ئیسرا ئیل ده ریکردبوون، په په ویان له کار و کرده وه ی پاشا کانی ئیسرا ئیل کرد. 9 نه وه ی ئیسرا ئیل به نه پنی چه ند کاریکیان له دژی یه زدانی پهروه ردگاریان کرد که راست نه بوون. له قولله کانی چاودیرییه وه هه تا شاره قه لابه نده کان له هه موو شاروچکه کان نزرگی سه ر به رزیان بنیاد نا. 10 له سه ر هه موو گردیکی به رز و له ژیر هه موو داریکی سه وز به ردی ته رخانکراو و ستوونه ئه شیرا کانیان بو خو یان دامه زراند. 11 له وی له سه ر هه موو نزرگه کانی سه ر به رزایی بخووریان سووتاند، وه ک ئه و گه لانه ی یه زدان له پینشیا ن رایمالین، به کاره خراپه کانیان یه زدانیان په ست کرد. 12 ئه و بتانه یان په رست که یه زدان پی فهرموو بوون، «ئه م شته نه کن.» 13 یه زدانیش له ریگه ی

هه موو پیغه مبهران و پراگه نه رانی په یامی خودا ئیسرائیل و یه هودای ئاگادار
 کرده وه، فهر مووی: «له ریڼگا خراپه کانتان بگه ریڼه وه و فرمان و فهر زه کاتم
 به جیبینن، به گویزه ی ته و اووی ته و ته و راته ی که باو باپیرانی ئیوهم پی
 پاسپارد، ته وه ی له ریڼگه ی به نده پیغه مبه ره کانه وه بوم ناردن.» 14 به لام
 گویان نه گرت و وه ک باو باپیرانیان که لهره قییان کرد، ته وانه ی پروایان به
 یه زدانی په روه رد گاریان نه کرد. 15 فهر زه کانی ته ویان په تکرده وه، هه روه ها
 ته و په یمانه ی که له گه ل باو باپیرانیان به ستبوی و ته و ئاگادار کرده وانه ی که
 پیدان په تیان کرده وه. دوی بتی پوچ که وتن و پوچ بوون. به دوی ته و
 گه لانه ی دهورو به ریان که وتن، که یه زدان فرمانی پی کرد بوون، «وه ک
 ته وان نه کن.» 16 وازیان له هه موو فرمانه کانی یه زدانی په روه رد گاریان
 هینا و بو خویان دوو گویزه که ی له قالبدر اویان دروست کرد و ستونه
 ته شیرایه یکان دروست کرد، کپوشیان بو هه موو ته ستره کانی ئاسمان برد و
 به علیان په رست. 17 کور و کچه کانیان وه ک قوربانی سووتاند. فالیان گرت وه
 و جادوو گه ر بیان کرد، خویان فروشت بو ته نجامدانی ته وه ی له بهر چاوی
 یه زدان خراب بوو، ئیتر په ستیان کرد. 18 له بهر ته وه یه زدان زور له ئیسرائیل
 تووره بوو و له بهر ده می خوی دووری خسته وه. ته نها هوزی یه هودای
 هیشته وه، 19 ته نانه ت یه هوداش فرمانه کانی یه زدانی په روه رد گاریان
 به جینه گه یاند. نه ریته کانی ئیسرائیلیان په پره و کرد که دایانه پینابوو. 20
 له بهر ته وه یه زدان هه موو وه چه ی ئیسرائیلی په تکرده وه، زه لیل کردن و
 پاده ستی تالانکه رانی کردن، هه تا ته وه ی له بهر ده می خوی دووری خسته وه.
 21 کاتیک خودا ئیسرائیلی له بنه ماله ی داود جیا کرده وه، یارو فعامی
 کوری نه فاتیان کرده پاشای خویان. یارو فعام ئیسرائیلی له شوینکه وتی
 یه زدان دوور خسته وه و بووه هوی ته وه ی که ته وان گونا هیکی گه وره
 بکن. 22 نه وه ی ئیسرائیلیش هه موو ته و گونا هانه ی یارو فعامیان په پره و
 کرد که کردنی و خویان لی لانه دا، 23 هه تا ته وه ی یه زدان ئیسرائیلی
 له بهر ده می خوی دوور خسته وه، هه روه ک چوون له ریڼگه ی هه موو به نده
 پیغه مبه ره کانی وه فهر موو بووی. ئیتر ئیسرائیلی له خا که که ی خویانه وه رایچی
 ئاشور کران، هه تا ته مپروش هه ر له وین. 24 ئینجا پاشای ئاشور خه لکی له
 بابل و کووتا و عه فا و حمات و سفه ر فه یمه وه هینا و له شارو چکه کانی

سامیره له جیئی نهوهی ئیسرائیل نیشته جیئی کردن. سامیره بووه مولکیان و له شارۆچکه کانی نیشته جیئی بوون. 25 له سه ره تای حه وانه وه یان له وی، له یه زدان نه ترسان، ئیتر یه زدان شیر ی نارد ه سه ریان و لپی ده کوشتن. 26 هه والیان گه یانده پاشای ئاشور و گوتیان: «ئه و گه لانه ی راپیچت کردوون و له شارۆچکه کانی سامیره نیشته جیئی کردوون، داوا کار یه کانی خودا وه ندی خا که که نازان، ئه ویش شیر ی ناردووه ته سه ریان و لپیان ده کوژیت، چونکه نازان داوا کار یه کانی خودا وه ندی خا که که چیه.» 27 پاشای ئاشور فه رمانی دا و گوتی: «یه کینک له و کاهینانه ی که له و پوه راپیچتان کردوون بینیره نه وه ی، با بچیت و له وی نیشته جیئی بیت، یاسا کانی خودا وه ندی خا که که یان قیر بکات.» 28 ئیتر یه کینک له و کاهینانه ی که له سامیره وه راپیچیان کردبوون هات و له بیت ئیل نیشته جیئی بوو، قیری کردن که چۆن یه زدان په رستن. 29 له گه ل ئه وه ش هه ر گه له له و شارۆچکه یه ی که تپیدا نیشته جیئی بیوون بتیان بو خویان دروستکرد و له نزرگه کانی سه ر به رزایی که سامیره یه کان دروستیان کردبوون دایاننان. 30 جا خه لکی بابل سوکۆت به توتیان دروستکرد، خه لکی کووتا نیرگه لیان دروستکرد، خه لکی حه مات ئه شیمایان دروستکرد؛ 31 عه قیه کان نیفحه ز و ته رتاقیان دروستکرد، سفه رقیه کانیش کوره کانی خویان ده سووتاند وه ک قوربانی بو ئه دره مه له خ و عه نه مه له خ، دوو خودا وه ندی شاری سفه ر فه یم بوون. 32 یه زدان یان ده په رست و له تیوان خۆشیاندا کاهینیان بو نزرگه ی به رزاییه کان ده ستنبشان ده کرد، هه تا له نزرگه کانی سه ر به رزایی قوربانیه کان یان بکه ن. 33 یه زدان یان ده په رست، به لام خودا وه نده کانی خۆشیان ده په رست، وه ک نه ریچی ئه و گه لانه ی که لپیه وه راپیچ کرابوون. 34 هه تا ئه مه رۆش له سه ر هه مان نه ریچی پدشوویان ده رۆن. نه یه زدان ده په رستن، نه ئه و فه رز و حوکم و قیرکردن و فه رمانانه ی به جیده هینن که یه زدان دایه نه وه ی یاقوب، که ناوی لینا ئیسرائیل. 35 کاتیک یه زدان په یمانی له گه ل به ستن و فه رمانی پی کردن و فه رمووی: «له خودای دیکه مه ترسن و کپۆشیان بو مه به ن و مه یان په رستن و قوربانیمان بو سه ر مه پر ن. 36 به لکو ده بیت یه زدان په رستن، ئه وه ی به توانایه کی مه زن و ده ستیک ی به هیزه وه له خاکی میسر ده ره یبتان، کپۆش بو ئه و به ن و قوربانی بو ئه و سه ر یپر ن. 37 به رده وام فه رز و حوکم

و فیرکردن و فرمانه‌کان که بوی نووسین به جی بهینن. خودای دیکه مه‌په‌رستن. 38 ئەو په‌یمانەش که له‌گه‌لتان به‌ستم له یادی مه‌که‌ن، خودای دیکه مه‌په‌رستن، 39 به‌لکویه‌زدانی په‌روه‌ردگارتان په‌رستن، ئەو له ده‌ست هه‌موو دوژمنه‌کانتان فریاتان ده‌که‌ویت.» 40 به‌لام گوپیان نه‌گرت، به‌لکو وه‌ک نه‌ریتی پێشویان کرد. 41 ئەو گه‌لانه‌یه‌زدانیان ده‌په‌رست، له هه‌مان کاتیشدا خزمه‌تی بته‌کانی خۆیان ده‌کرد. هه‌روه‌ها کوره‌کانیان و کوری کوره‌کانیشیان وه‌ک باوباپیرانیان ده‌که‌ن، هه‌تا ئەم‌ڕۆش.

18 له سالی سییه‌می پاشایه‌تی هۆشیه‌عی کوری ئیله‌ی پاشای ئیسرائیل، چه‌زقیای کوری ئاحاز بوو به‌ پاشای یه‌هودا. 2 گه‌نجیکی بیست و پینج سالان بوو که بوو به‌ پاشا، بیست و تو سال له تۆرشه‌لیم پاشایه‌تی کرد، ناوی دایکی ئه‌یای کچی زه‌که‌ریا بوو. 3 به‌ هه‌مان شیوه‌ی داودی باپه‌ره‌گه‌وره‌ی، ئەوه‌ی له‌به‌رچاوی یه‌زدان راست بوو کردی. 4 ئەو نزرگه‌کانی سه‌ر به‌رزانی تیکدا، به‌رده‌ ته‌رخانه‌کراوه‌کانی شکاند و ستوونه‌ ئه‌شیرا‌کانی بره‌یه‌وه. ماره‌ برۆنزیه‌که‌ی وردوخاش کرد، ئەوه‌ی موسا دروستی کرد، چونکه‌ هه‌تا ئەو پرۆژانه‌ش نه‌وه‌ی ئیسرائیل بخووریان بو ده‌سووتاند و ناویان لی نابوو نه‌حوشتان. 5 چه‌زقیای پشتی به‌ یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری ئیسرائیل به‌ست، له‌تیر هه‌موو پاشا‌کانی یه‌هودا که‌س وه‌ک ئەو نه‌بوو، چ ئەوانه‌ی پێش خۆی و چ ئەوانه‌ی دوا‌ی خۆی. 6 ده‌ستی به‌ یه‌زدانه‌وه‌گرت و لی لانه‌دا. فرمانه‌کانی پاراست، که یه‌زدان فه‌رمانی به‌ موسا کردبوو. 7 یه‌زدان له‌گه‌لی بوو، له‌ هه‌موو ئەو کارانه‌ی ده‌یکرد سه‌رکه‌وتی به‌ده‌ستده‌هینا، هه‌روه‌ها له‌ پاشای ئاشوریاخی بوو، ملکه‌چی نه‌بوو. 8 فه‌له‌ستیه‌کانیشی هه‌تا غه‌زه و سنوره‌کانی به‌زاند، له‌ قولله‌ی چاودیره‌کانه‌وه‌ هه‌تا شاری قه‌لابه‌ند. 9 له‌ سالی چواره‌می چه‌زقیای پاشا، که ده‌کاته سالی چه‌وته‌می هۆشیه‌عی کوری ئیله‌ی پاشای ئیسرائیل، شه‌لمه‌نه‌سه‌ری پاشای ئاشور له‌ دژی سامیره‌ له‌شکری جولاند و گه‌مارۆی دا. 10 ئاشوریه‌کان له‌دوا‌ی سی سال سامیره‌یان گرت. له‌ سالی شه‌شه‌می چه‌زقیای که ده‌کاته سالی تۆیه‌می هۆشیه‌عی پاشای ئیسرائیل، سامیره‌ داگیر کرا. 11 ئینجا پاشای ئاشور ئیسرائیلی رایجی ئاشور کرد و له‌ چه‌له‌ح و گۆزانی که‌ناری پرووباری خابوور و شارۆچکه‌کانی مادی داینان. 12 ئەمه‌ روویدا، چونکه‌ گوپرایه‌لی

یەزدانی پەرورەدگاری خۆیان نەبوون، بە لێکو پەیمانە کەیان شکاند و هەموو ئەو شتەکانی کە موسای بەندە یەزدان فرمانی پێ کرد، نە گوێیان لێ گرت و نە کاریشیان پێ کرد. 13 لە سالی چوار دەیه می حەزقییا پاشا، سەنخیری پاشای ئاشور هێرشی کردە سەر هەموو شارە قەلابەندەکانی یەهودا و داگیری کردن. 14 لە بەر ئەو حەزقییا پاشای یەهودا پەيامی بۆ پاشای ئاشور نارد لە لاخیش و گوئی: «من هه‌له‌یه‌کی گه‌وره‌م کرد. له‌لای من بکشێوه، ئەو هی لەسەرم دەیسە پێتی دەیدەم.» پاشای ئاشور سێ سەد تالنت زیو و سی تالنت زێری لەسەر حەزقیای پاشای یەهودا سەپاند. 15 حەزقیاش هەموو زیوێکی ناو پەرستگای یەزدان و ناو گەنجینه‌کانی کۆشکی پاشای دای. 16 لەو کاتە حەزقییا پاشای یەهودا ئەو زێری داپرنی کە پەرستگای یەزدان و چوار چێوێکی دەرگا کانی پێ روپۆش کردبوو، دایە پاشای ئاشور. 17 پاشای ئاشور فرماندە ی گشتی و سەرۆکی دیوان و فرماندە ی ناوچە کە ی بە سوپایەکی گەورەو لە لاخیشەو ناردە سەر حەزقیای پاشا لە ئورشەلیم. کاتییک سەرکەوتن و هاتن لەلای ئاوباری گۆمە کە ی سەرەو پراوەستان، کە لەسەر رێگای شوینی جەشورینە کە یە، 18 بانگی پاشایان کرد، ئەلیا قیمی کوری حیلقییا سەر پەرشتیاری کۆشک و شەقنای خامە ی نەینی و یوئاحی تۆمارکار کوری ئاساف چونە دەرەو ی بۆ لایان. 19 فرماندە ی ناوچە کە پێی گوئن: «بە حەزقییا بۆین:» «پاشای گەورە، پاشای ئاشور دەلیت: تۆ پشنت بە چی بەستوو؟ 20 تۆ دەلیت کە پلان و هێزت هە یە بۆ جەنگ، بەلام ئەو قسە ی پووجە. ئیستاش پشنت بە کی بەستوو تاکو لیم یاخی بیت؟ 21 وا پشنت بە پالپشتی ئەو قامیشە شکاوی میسر بەستوو، ئەو هی کە هەرکە سێک خۆی بەسەردا بچە مینیتەو لە پنی دەستی بریندار دەبیت و کونی دەکات! فیرەونی پاشای میسر ئاویە بۆ هەموو ئەوانە ی پشنتی پێ دەبەستن. 22 ئەگەر پێشم بۆین: پشتمان بە یەزدانی پەرورەدگارمان بەستوو. ئایا ئەو ئەو نەبوو کە حەزقییا نزرگەکانی سەر بەرزایی و قوربانگا کانی تیکدا و بە یەهودا و ئورشەلیمی گوت: 'دەبیت لە بەردەم ئەم قوربانگایە کپنۆش ببەن کە لە ئورشەلیمه؟' 23» «ئیستاش گرو لەگەڵ پاشای ئاشوری گەورەم بکە، من دوو هەزار ئەسپت دەدەم، ئەگەر تۆ بتوانیت بۆ خۆت سوار لەسەریان دا بنیت! 24 ئیتر چون دەتوانیت تاکە

ئەفسەرىك لە خزمەتكارە بچوو كە كانی گەورە كەم بگەر ئینیتە وە، تەنانەت
 ئەگەر پشت بە میسریش بھستیت بۆ گالیسكە و سوار؟ 25 لە كۆتاییدا ئایا
 من بە ئی فەرمانی یەزدان هاتووم بۆ سەر ئەم شوینە هەتا ویرانی بگەم؟
 یەزدان خۆی ئی فەرمووم: بە سەر ئەو خا كە دا بدە و ویرانی بگە. 26
 ئینجا ئەلیا قیمی كوری حیل قیا و شەفنا و یوئاح بە فەرماندە ی ناوچە كە یان
 گوت: «تکایە لە گەل خزمەتكارە كانت بە زمانی ئارامی قسە بگە، چونكە ئی
 تیدە گەن، لە بەرچاوی خەلكە كە ی سەر شوورا كە بە عیبری قسە مان لە گەل
 مە كە. 27 بە لام فەرماندە كە وە لامی دانەو: «ئایا گەورەم تەنھا بۆ لای
 گەورە كەت و تۆی نار دووم هەتا ئەم قسانە بگەم؟ ئایا بۆ لای ئەو پیاوانە ی
 سەر شوورا كە ی نە نار دووم، هەتا لە گەل ئیو پيسای خۆیان بخۆن و میزی
 خۆیان بخۆنەو؟» 28 ئینجا فەرماندە كە وەستا و بە دەنگی كی بەرز بە زمانی
 عیبری هاواری كرد و گوتی: «گوتی لە قسە ی پاشای گەورە بگن، پاشای
 ئاشورا! 29 پاشا ئاوا دە ئیت: مە هیئن حەز قیا فریوتان بدات، چونكە ناتوانیت
 لە دەستم پرزگارتان بكات. 30 مە هیئن حەز قیا واتان لی بكات پشت بە
 یەزدان بھستن و بلیت: «بیگومان یەزدان فریامان دە كە ویت و ئەم شارە
 ناداتە دەست پاشای ئاشورا.» 31 «گوتی لە حەز قیا مە گن، چونكە پاشای
 ئاشور دە ئیت، پازی بن بە ملكە چبوون بۆ من، وەرنە دەروە بۆ لام. با
 هەركە سە لە میو كە ی خۆی و لە دار هەنجیره كە ی خۆی بخوات و ئاوا
 ئەمباراوە كە ی خۆی بخواتەو، 32 هەتا ئەو كاتە ی دیم و دە تانبە مە خا كی كی
 وەك خا كە كە ی خۆتان، خا كی دانە و ئیله و شەرابی نوئ، خا كی نان و
 پەزە میو، خا كی دار زەیتوون و هەنگوین. ژیان هەلبرین نەك مردن!
 «گوتی لە حەز قیا مە گن، چونكە فریوتان دە دات كە دە ئیت: «یەزدان
 پرزگارتان دە كات.» 33 ئایا خوداوەندی هیچ نە تەو یەك تانی خا كە كە ی
 خۆی لە دەست پاشای ئاشور پرزگار بكات؟ 34 كوان خوداوەندە كانی
 حەمات و ئەرپاد؟ كوان خوداوەندە كانی سفەر فیم و هیئەع و عیقا؟ ئایا
 فریای سامیره كە و تن لە دەستم؟ 35 كام لە هەموو خوداوەندە كانی ئەو
 خاكانە تانی خا كە كە ی خۆی لە دەستی من پرزگار بكات؟ ئیتر چۆن
 یەزدان فریای ئورشە لیم دە كە ویت لە دەستی من؟» 36 بە لام گەل پیدەنگ
 بوون و بە یەك وشەش وە لامیان نە دا یەو، چونكە پاشا فەرمانی كرد بوو:

«وه لاهی نه ده نه وه.» 37 ئینجا ئەلیا قیمی کۆری حیل قیای سەرپەرشتیاری کۆشک و شەقنای خامە ی نهنی و یۆتاجی کۆری ئاسانی تۆمارکار هاتنه لای حەزقیای و جله کانیان دادری بوو، قسه کانی فەرمانده ی ناوچه کەیان یی پرا گەیانده.

19 کاتییک حەزقیای پاشا گوئی له مه بوو، جله کانی له بهر خۆیدا دادری و بهرگی له گوش دروستکراوی پۆشی و چوووه ناو پەرستگای یه زدان. 2 ئینجا ئەلیا قیمی سەرپەرشتیاری کۆشک و شەقنای خامە ی نهنی و کاهینانی بالا که هه موویان جلو بهرگی گوشیان پۆشبوو ناردیانه لای ئیشایا پیغه مبهری کۆری ئامۆچ، 3 پێیان گوت: «حەزقیای وا ده لیت، ئەمرپۆ پرۆژی تهنگانه و سه رزه نشت و سووکایه تییه، وه ک کاتییک که کۆرپه له سکی دایکیدا ئاماده یه بیته ده ره وه، به لام دایکه که ی هیزی پال دانی نییه بۆ ته وه ی منداله که ی بیته. 4 به لکو یه زدانی پهروه ردگارت گوئی له هه موو قسه کانی فەرمانده ی ناوچه که بیت، که گه وره که ی، پاشای ئاشور ناردی، هه تا سووکایه تی به خودای زیندوو بکات، با یه زدانی پهروه ردگارت سه رزه نشتی بکات له سه ر ته و قسانه ی یه زدانی پهروه ردگارت گوئی لیبوو. ئیتر نوێر بکه له پیناوی ته وانه ی ماونه ته وه.» 5 کاتییک خزمه تکاره کانی حەزقیای پاشا هاتنه لای ئیشایا، 6 ئیشایاش یی گوتن: «به گه وره که تان بلین: یه زدان ته مه ده فەرمویت: له و قسانه مه ترسه که گویت لیبان بوو، که خزمه تکاره کانی پاشای ئاشور کفریان به رامبه ر به من کرد. 7 گوئی بگره! من وای لی ده که م هه وائییک بیستیت و بگره پته وه خا که که ی خۆی، له ویش به شمشیر له ناوی ده به م.» 8 کاتییک فەرمانده ی ناوچه که بیستیه وه که پاشای ئاشور لاخیشی به جی پشستوه، کشایه وه، بینی پاشای ئاشور له دژی لیقنا ده جه نگیت. 9 سه نحیریب ده رباره ی تیرهاقای پاشای کوش هه وائی پنگه لیشت که له میسه ره وه له دژی ته و سوپای جولاندوه وه. ئیتر گه پرایه وه و نیردراوی بۆ لای حەزقیای نارد و گوئی: 10 «به حەزقیای پاشای یه هودا بلین: ریگا مه ده خودا وه نده که ت ته وه ی که پشتت یی به ستوه فریوت بدات به وه ی که ده لیت: تۆرشه لیم نا که ویته ده ست پاشای ئاشور.» 11 به دلنیایه وه تۆ خۆت بیستوته که پاشا کانی ئاشور چییان به هه موو خا که کان کردوه، به ته واوی له ناویان بردوون. ئایا تۆ ده رباز

ده بیت؟ 12 آیا خداوند کانی نه و نه ته وانه فریای نه وان که وتن، نه و
 نه ته وانه ی باو با پیرانم له ناویان بردن، خداوند کانی گوزان و حهران و
 پرچه ف و نه وهی عده ن نه وهی له تیل نه سار بو؟ 13 کوان پاشای
 حه مات و پاشای نه ریاد و پاشای شاره کانی سفه رفه یم، هینه ع و عیقا؟
 14 حه زقییا نامه که ی له دهستی نیردراوه کان وه رگرت و خویندیه وه. ینجا
 سه رکه وت بو پرستگای یه زدان، له به رده م یه زدان رایخست. 15 حه زقییا
 نویژی بو یه زدان کرد و گوئی: «نه ی یه زدانی پهروه ردگاری ئیسرائیل، تو
 له سه ر ته خت له تیوان که روبه کان دانیشتوویت، تو به ته نه خودای هه موو
 شانشینه کانی زه ویت، تو ئاسمان و زه ویت دروستکرد. 16 نه ی یه زدان،
 گوئی شل بکه و بیسته، نه ی یه زدان، چاوه کانت بکه روه و بینه، گوئی له
 په یامه که ی سه نخیریب بگره که ناردوونی، هه تا سووکایه تی به خودای زیندوو
 بکات. 17 «نه ی یه زدان، نه وه راسته که پاشا کانی ئاشور تم نه ته وانه و
 خا که کانیان ویران کردوه. 18 خداوند کانی شیان لی فریدانه ناو ئاگره وه
 و له ناویان بردن، چونکه نه وانه خودا نه بوون، به لکو ته نه دار و به رد و
 ده ستکردی مرؤف بوون. 19 ئیستاش نه ی یه زدانی پهروه ردگارمان، له
 دهستی نه و پرزگارمان بکه، تا کو هه موو شانشینه کانی زه وی بزانت که به
 ته نه تو، نه ی یه زدان، خودایت.» 20 ینجا ئیشایای کوری ئاموچ ناردی
 بو لای حه زقییا و گوئی: «یه زدانی پهروه ردگاری ئیسرائیل ده فهرمویت:
 گویم له نویزه که ت بو سه باره ت به سه نخیرچی پاشای ئاشور. 21 نه مه نه و
 فه رمایشته یه که یه زدان له سه ر نه و فه رموویه تی: «سییونی کچه پاکیزه بیژت
 لی ده کاته وه و گالته ت پی ده کات. تورشه لیمی چچ، که تو هه لدایت پیته
 پنده که نیت. 22 سووکایه تی و کفرت به کی کرد؟ ده نگت به سه ر کیدا
 به رز کرده وه و چاوه کانت به فیزه وه هه لده پریت؟ له سه ر خودا پیروزه که ی
 ئیسرائیل! 23 له سه ر دهستی نیردراوه کانت سووکایه تیت به پهروه ردگار کرد.
 هه روه ها ده لئیت: 'به زوری گالیسکه کانه وه من سه رکه وتمه سه ر به رزایی
 چیا کان، هه تا نه وه پری لو بنان. به رزترین دار تورز و باشترین دار سنه و به رم
 بریه وه. چومه نه وه پری سنوره کانی، ناو چری دارستانه کانی. 24 من له
 خا کی بیگانه کان چه ندین بیرم لیدا و ئاوم لیان خوارده وه. به بنی پییه کاتم
 هه موو لقه کانی نیلم کویر کرده وه. 25 «نه ی گویت لی نه بووه؟ من له میزه

دیاریم کردووه، له پرۆژگاری کۆنهوه نهخشه م کیشاوه، ئیستاش دهپینه دی، که تو بییت شاره قهلابه ندهکان پرووخینیت، ههتا بینه ویرانهیهک له کهله که بهرد. 26 دانیشتوانه کانیا بئ دهسهلاتن، پهنگ زهره و شهرمه زار بوون، بوونه گیای کیکه، پروهکی سهوز، گوگیای سهربان، ههلبزپرکاو بهر له وهی گهشه بکات. 27 «بهلام من ههستان و دانیشتت و کاتی هاتوچۆکت دهزاتم، ههروهها ههچوونت له دژی من. 28 له بهر تهوهی ههچوونت لیم و خو به زلزایت گه پشته گویم، قولاپه کهم دهخه مه لووت و لغاوه کهم له لئوه کانت و به ورپگیایه دا ده تیرمه وه که لئوهی هاتوویت.» 29 «تهی چه زقیاء، ته مهش نیشانهیه بو تو: «تهم سال دهغلی خو پرسک دهخون، سالی دووهم تهوهی له وه وه بهرده گریت، بهلام له سالی سییهم دهگین و ده دورنه وه و میو ده چینن و له بهر کهی دهخون. 30 ته وانهی له بنه ماله یه هودا ده رباز بوون و ماونه ته وه، جاریکی دیکه له ژیره وه پهگ داده کوتن و له سه ره وهش بهر ده گرن. 31 ته وانهی ماونه ته وه له تورشه لیمه وه دینه ده ره وه و ده رباز بووانیش له کینوی سییونه وه، دلگه رمی یه زدانی سوپاسالار ته مه ده کات. 32 «له بهر ته وه یه زدان له باره ی پاشای ئاشوره وه ته مه ده فهرمویت: «نایه ته ناو ته م شاره وه و تیریکیش بو ته وی ناهاو یییت. به قه لغانیشه وه لی نایه ته پیشه وه و سهنگه ریشی لی ناگریت. 33 نایه ته ناو ته م شاره وه، به ورپگیایه دا ده گه رپته وه که پیندا هاتووه. ته وه فهرمایشتی یه زدانه. 34 بهرگری له م شاره ده کهم و ده بیاریم، له پیناوی خوم و له پیناوی داودی به ندهم.» 35 تیر له وشه وه دا فریشته ی یه زدان هات و سه د و هه شتا و پینج هه زار که سی له ناو تور دوگی ئاشور کوشت، به یانی زوو که ههستان بینیان هه موویان لاشه ی مردوون. 36 ئینجا سه نخیر بی پاشای ئاشور دهستی کیشایه وه و رویشت، گه رایه وه و له نهینه وایه وه. 37 له دوای ته وه، کاتیک سه نخیر ب له په رستگای نيسرؤخی خودا وه ندی کپرتوشی بردبوو، ههردوو کوره کهی، ته دره مه لهک و سه رته چه ر، به شم شیر لیباندا و پرایانکرد بو خاکی ئارارات. تیر ئیسه رچه دۆنی کوری له دوای خوی بوو به پاشا.

20 له ورۆژانه ی چه زقیاء نهخوش کهوت، له سه ره مه رگ بوو، ئیشایا پیغه مبه ر کوری ئاموچ هات بۆ لای و پئی گوت: «به زدان ته مه

ده فەرمووت: وه سیهت بۆ ماله کەت بکه، چونکه ده مریت و نازیت. 2
 حەزقیای پرووی له دیواره که کرد و نوژی بۆ یەزدان کرد و گوئی: 3 «ئای
 یەزدان، ئەوەت لە یاد بێت که چۆن بە دلسۆزی و پڕ بە دل دۆستایەتیم
 کردیت، ئەوەی پێت باش بوو کردم.» ئینجا حەزقیای بە کۆل گریا. 4
 بەر لەوەی ئیشایا هە یوانی کۆشکه که بە جیببیلێت، فەرمایشی یەزدانی بۆ
 هات، فەرمووی: 5 «بگەرێوه و بە حەزقیای فەرمانێرە وای گە لە کەم
 بێ: «یەزدان، پەرورەدگاری داودی باپیرە گەرەت ئەمە دە فەرمووت:
 گویم له پارانەوه کەت بوو و فرمیسکه کاتم بینی، ئیستا چاکت دە کەمەوه و
 له رۆژی سییه م دە چیتە پەرستگای یەزدان. 6 پازده سال له تەمەنت زیاد
 دە کەم و له دەستی پاشای ئاشور فریای خۆت و ئەم شارەش دە کەوم، له
 پیناوی خۆم و له پیناوی داودی بە نەدم بەرگری لەم شارە دە کەم.» 7
 ئینجا ئیشایا گوئی: «نیهلمه کێک له هەنجیر دروستبکن.» ئەوانیش هیتایان
 و خستیانە سەر دو مەله که و چاک بووه وه. 8 حەزقیای له ئیشایای پرسى بوو:
 «ئەو نیشانە یە چیه که یەزدان چاکم دە کاتەوه و له رۆژی سییه م دە چمه
 پەرستگای یەزدان؟» 9 ئیشایا وه لای دایه وه: «یەزدان ئەو شتە دە کات که
 پێشتر بە ئێبی پندابووی. ئەمە له لایەن یەزدانەوه نیشانە یە بۆت: ئایا دە تەوئ
 سییه ر دە پله بچیتە پیش یان دە پله بگەریتەوه دواوه؟» 10 حەزقیاش
 گوئی: «بۆ سییه ر ئاسانە دە پله بچیتە پیش. کەواته وا بکه دە پله بگەریتەوه
 دواوه.» 11 ئینجا ئیشایای پێغه مبه ر نرای بۆ یەزدان کرد و ئەویش دە پله
 سییه رى گەراندەوه دواوه، بە پێی پله بە ندییه کە ی ئاحاز پێی هاته خوارەوه.
 12 له و کاتەدا مەرۆدەخ بە له دانی کورێ بە له دانی پاشای بابل نامە و دیاری
 بۆ حەزقیای نارد، چونکه بیستی که حەزقیای نەخۆش کە وتوووه. 13 حەزقیای
 پێشوازی لیکردن و هه موو مال و سامانە کە ی پیشان دان، له زێر و زیو و
 بۆن و زەبیتی چاک و جبه خانە کە ی و هه موو ئەو شتانە ی که له گەنجینه کانی
 بوون. هیچ شتی که له کۆشکه کە ی و له شانشینە کە ی نە مایه وه که حەزقیای
 پیشانیان نە دات. 14 ئینجا ئیشایا پێغه مبه ر هاته لای حەزقیای پاشا و لێی
 پرسى: «ئەو پیاوانە چییان گوت و له کوێوه هاتوونە تە لات؟» حەزقیاش
 وه لای دایه وه: «له خاکێکی دووره وه، له بابلە وه هاتوون.» 15 ئیشایا لێی
 پرسى: «چییان له کۆشکه کە ت بینی؟» حەزقیاش وه لای دایه وه: «هه موو

شته کانی ناو کۆشکه که میان بینی، له گه نجینه کانم هیچ نه مایه وه که پیشانیان نه ده م.» 16 ئینجا ئیشایا به حه زقیای گوت: «گویی له په یامی یه زدان بگره، 17 یه زدان ده فهرمویت: بیگومان سه رده میک دیت هه موو ته وهی له کۆشکه که تدایه و هه موو ته وهی باو باپیرانت هه تا ته مرپۆ پاشه که وتیان کردوو به بابل بار ده کرین، هیچ شتیک به جینا هیلد ریئت. 18 له نه وه کانیشت، ته وانهی له تو ده بن، ته وانهی بۆت له دایک ده بن، لییان ده بردریئت و له کۆشکی پاشای بابل ده بته کار به ده سستی خه سینراو.» 19 حه زقیای وه لای ئیشایای دایه وه و گوتی: «ته و په یامه ی یه زدان که به منت دا، په یامیکی باشه،» چونکه له بییری خۆیدا گوتی: «ئایا ئاشتی و ئاسوده یی له ما وهی پاشایه تی خۆمدا ناییت؟» 20 روودا وه کانی دیکه ی پاشایه تی حه زقیای، هه موو ده سته که وه کانی و چون گۆمه که و جۆگه که ی دروستکرد و ئاوی هینایه ناو شاره که وه له په رتووکی کاروباری رۆژانه ی پاشا کانی یه هودا تۆمار کراون. 21 حه زقیای له گه ل باو باپیرانی سه ری نایه وه، ئیتر مه نه شه ی کوری له دوا ی خۆی بوو به پاشا.

21 مه نه شه کوریکی دوا زده سالان بوو که بوو به پاشا، په نجا و پینج سال له تۆرشه لیم پاشایه تی کرد، ناوی دایکیشی حه فقیئا بوو. 2 له به رچاوی یه زدان خراپه کاری کرد، وه ک نه ریته قیزه ونه کانی ته و گه لانه ی که یه زدان له به رده م نه وه ی ئیسرا ئیل ده ری کرد بوون. 3 جا گه رایه وه و ته و نزرگانه ی سه ر به زایی بنیاد ناوه که حه زقیای باوکی ویرانی کرد بوون، هه روه ها چه ند قوربانگایه کی به علی دانا و ستوونه ته شیرایه کی دروستکرد، وه ک ته وه ی ته حاتی پاشای ئیسرا ئیل دروستی کرد بوو، کرتوشی بۆ هه موو هیزه کانی ئاسمان برد و ته وانی په رست. 4 چه ند قوربانگایه کیشی له په رستگای یه زدان بنیاد نا، ته وه ی یه زدان فه رمووی، «ناوی خۆم له تۆرشه لیم داده نیم.» 5 له هه ردوو حه وشه که ی په رستگای یه زدان قوربانگای بۆ هه موو هیزه کانی ئاسمان بنیاد نا. 6 کوره که شی وه ک قوربانی سووتاند، به ختی خوینده وه و فالی گرت وه، تیوانگر و رۆح ئاماده کاری به کارهینا، له به رچاوی یه زدان خراپه ی زیاتریشی کرد بۆ په سترکردنی. 7 ته و ستوونه ته شیرایه ش که دروستی کرد و نه خشی له سه ره لکه ند، له ناو ته و په رستگایه داینا که یه زدان له باره یه وه به داود و سلیمانی کوری فه رمو بوو: «له م په رستگایه و له تۆرشه لیم ته وه ی له ناو هه موو

هۆزه کانی ئیسرائیل ههلبژاردوو ههتا ههتا به ناوی خۆمی تیدا داده نیم. 8 جارێکی دیکه وانا کهم ئیسرائیل تهو خا که به جیه پیلایت که بو باو پیرانیان دیاریم کرد، تهنا ته گهر ئاگادار بن له جیه جیکردنی هه موو ته وهی فه رمانم پنی کردوون، له گه ل هه موو ته و ته و راته ی که موسای به نده م فه رمانی پنی کردوون.» 9 به لام ته وان گو ییان نه گرت. مه نه شه گو مپرای کردن، تا کو له و گه لانه خراپتر بکه ن که یه زدان له به رده م نه وهی ئیسرائیلدا قری کردن. 10 یه زدان له ریگه ی به نده پیغه مبه ره کانیه وه فه رمووی: 11 «مه نه شه ی پاشای یه هودا ته م کرده وه قیزه ونانه ی کرده وه، خراپتریشی کرد له هه موو ته وهی ته موریه کانی پیش خۆی کردیان، به هۆی به ته کانیه وه یه هوداشی توشی گونا ه کرد. 12 له بهر ته وه یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل وای فه رمو: «ته وه تا من به لایه ک به سه ر تۆر شه لیم و یه هودا ده هیم که هه ره که س بییستیته وه گو یی بزرنگیتته وه. 13 هه مان گو ریس که بو پپوانه ی سامیره و هه مان شاوول که بو پپوانی مالی ته حاف به کار مینا به سه ر تۆر شه لیمدا پرایده کیشمه وه. هه روه ک چۆن یه کیک قاپیک ده سپرته وه و سه ره ونخوونی ده کات ئاوا تۆر شه لیم ده سپرته وه. 14 پاشماوه ی میراته که م په رت ده که مه وه و ده یانده مه ده ست دوژمنه کانیان، ده به نه ده سته که وت و تالانی بو هه موو دوژمنانیان، 15 چونکه له و رۆژه وهی که باو پیرانیان له میسه ره هاتوونه ته ده ره وه له بهر چاوی من خراپه یان کرد، هه تا ته مپروش په ستم ده کن.» 16 هه روه ها مه نه شه خو نیکی بیتاوانی زۆر زۆری پرشت، تا کو تۆر شه لیمی پرکرد، له م سه ره وه بو ته و سه ر، بیجگه له و گونا هه ی که وای له یه هودا کرد له بهر چاوی یه زدان خراپه بکه ن. 17 پروودا وه کانی دیکه ی پاشایه تی مه نه شه و هه موو ته وهی کردی و گونا هه کانی له په رتوکی کاروباری رۆژانه ی پاشا کانی یه هودا تومار کراون. 18 مه نه شه له گه ل باو پیرانی سه ری نایه وه و له بانچه ی کۆشکه که ی، له بانچه ی عوزه نیژرا. ئیتر ئامۆنی کوری له دوای خۆی بوو به پاشا. 19 ئامۆن گه نجیکی بیست و دوو سالان بوو کاتییک بوو به پاشا، دوو سال له تۆر شه لیم پاشایه تی کرد، ناوی دایکی مه شوله مه تی کچی حاروچی خه لکی یوتفا بوو. 20 ته میش وه ک مه نه شه ی باوکی له بهر چاوی یه زدان خراپه کاری کرد. 21 هه موو ته و ریگیانیه ی گرت بهر که باوکی په پره وی کردبوون، ته و بتانه ی په رست که باوکی ده بیه رستن، کپتوشی بو

بردن. 22 وازی له یهزدانی په روه ردگاری باو باپیرانی خوی هینا و پریازی یهزدانی په پیره و نه کرد. 23 پاشان خزمه تکاره کانی تامون پیلانیان له دژی گپرا و پاشایان له کوشکه کهی خوی کوشت. 24 ئینجا گهلی خا که که هه موو پیلانگپره کانی تامون پاشایان کوشت، هه روه ها یوشیای کورپیان له جپی نه و کرده پاشا. 25 پرووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی تامون و نه وهی کردی له په رتووی کاروباری روژانه ی پاشا کانی یه هودا تومار کراون. 26 تامون له گوپره کهی خوی له باخچه ی عوزه نپژرا، ئیتر یوشیای کوری له دوا ی خوی بوو به پاشا.

22 یوشیا کورنکی هه شت سالان بوو که بوو به پاشا، سی و یهک سال له تورشه لیم پاشایه تی کرد، ناوی دایکی یه دیدای کچی عه دایای خه لکی بوجقه ت بوو. 2 یوشیا نه وهی راست بوو له بهرچاوی یهزدان کردی، به ته و او ی پریازه کهی داودی باپیره گه وره ی په پیره و کرد، به لای راست و چه پدالای نه دا. 3 له هه زده یه مین سالی پاشایه تیه کهی، پاشا شافانی خامه ی نه پنی کوری نه چه لیا هو ی کوری مه شولامی نارده په رستگای یهزدان و گوئی: 4 «پرو لای حیلقیای سه روکی کاهین، با نه و زیوه بر میزیت که خراوه ته ناو په رستگای یهزدانه وه، نه وهی ده رگه وانه کان له تیو گه ل کوپان کردووه ته وه. 5 با بدریته ده ست سه ربه رشتیاره کانی کاره کهی په رستگای یهزدان، نه وانیش بیده نه نه و کریکارانه ی داروخواویه کانی په رستگای یهزدان چاک ده که نه وه، 6 دارتاش و وه ستا و نه قاره کان. با دار و به ردی تاشراو بو توژه نکرده وهی په رستگا که بکرن. 7 به لام هیچ لینیچینه وه یه یکان له گه ل نه کریت سه باره ت به و زیوه ی خرایه ده ستیان، چونکه به ده ستیا کییه وه کار ده کن.» 8 ئینجا حیلقیای سه روکی کاهین به شافانی خامه ی نه پنی گوئی: «له په رستگای یهزدان په رتووی ته ورا تم دوزیوه ته وه.» حیلقیای په رتووی کهی دابه شافان و نه ویش خویندیه وه. 9 پاشان شافانی خامه ی نه پنی په رتووی کهی بو لای پاشا برد و پی را گه یاند: «کار به ده سته کانت زیوی ناو په رستگا که یان به تال کرد و دایانه ده ست کریکار و سه ربه رشتیارانی په رستگای یهزدان.» 10 هه روه ها شافانی خامه ی نه پنی به پاشای را گه یاند و گوئی: «حیلقیای کاهین په رتووی کچی دای.» ئینجا شافان له به رده م پاشا خویندیه وه. 11 کاتیک پاشا گوئی له

وشه کانی په پرتووکي ته ورات بوو، جله کانی له بهر خوی دادرې. 12 ټینجا پاشا
 فرمانی به حیلقيای کاهین و نه حیقامی کوری شافان و عه کبوری کوری
 میخایو و شافانی خامه ی نه بنی و عه سایای خزمه تکاری پاشا کرد و گوتی:
 13 «برون و له جیاتی من و نه م گه له و له جیاتی هه موو یه هودا پرسیار
 له یه زدان بکن، سه باره ت به په یامی نه م په پرتووکي که دوزراوه ته وه،
 چونکه نه و تووره پیه ی یه زدان که به سه رماندا گری گرتوه مه زنه، له بهر
 نه وه ی باو بایرمان گویان له وشه کانی نه م په پرتووکي نه گرت هه تا هه موو
 نه وه ی له سه رمان نووسراوه په پره وی بکن.» 14 ټینجا حیلقيای کاهین و
 نه حیقام و عه کبور و شافان و عه سایا چونه لای حولدای پیغه مبه ر که
 ژنی شلومی کوری تیقفای کوری هه رحه سی لپرسراوی جلو به رگه کانی
 په رستگا بوو، نه و له گه رگی دووه می تور شه لیم ده ژیا، یتیر قسه یان له گه لی
 کرد. 15 حولدایش پی گوتن: «یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل نه مه
 ده فهرمویت: به و پیاوه بلین که ئیوه ی بولای من ناردووه، 16 یه زدان
 نه مه ده فهرمویت: من وا به لا به سه ر نه م شوینه و دانیشتوانه که ی ده هیتم،
 به پی هه موو نه وه ی له و په پرتووکي نووسراوه که پاشای یه هودا خویند پیه وه.
 17 له بهر نه وه ی وازیان لی هینام و بخور یان بو خودا کانی دیکه سووتاند،
 هه تا به هه موو کاره کانی ده ستیان په ستم بکن، تووره یم به سه ر نه م شوینه دا
 گر ده گریت و ناکور یتیه وه،» 18 به لام به پاشای یه هودا نه وه ی ئیوه ی
 ناردووه پرسیار له یه زدان بکن بلین، «یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل
 سه باره ت به و وشانه ی گویت لی بوو نه وه ده فهرمویت: 19 له بهر نه وه ی
 کاتیک گویت له په یامه کم بوو له دژی ئیوه که نه م شوینه ویران ده کم و
 دانیشتوانه که ی ده بنه مایه ی نه فره ت، له بهر ده م یه زدان دلت نهرم بوو و
 خوتت نرم کرده وه، جله کانت له بهر خوتدا دادرې و له بهر ده مم گریایت،
 هه روه ها منیش گویم لیت بوو. نه وه فهرمایشتی یه زدانه. 20 له بهر نه وه
 من وا ده تخمه مه پال باو بایرانت، جا به ئاشتییه وه له گوره که ت ده نرییت.
 نه و هه موو کاره ساته به چاوی خوت نایینی که من به سه ر نه م شوینه ی
 ده هیتم.» نه وانیش و له لامه که یان بو پاشا برده وه.

23 ټینجا پاشا ناردی و هه موو پیرانی یه هودا و تور شه لیم کور کرده وه. 2
 له گه ل هه موو گه لی یه هودا و دانیشتوانی تور شه لیم، کاهین و پیغه مبه ر کان

و هه موو گه له گه و ره وه هه تا بچووک چوونه په رستگای یه زدان. له به رده میان ته و اووی وشه کانی په رتووکې په یمانی خوینده وه، ته وهی له په رستگای یه زدان دوزرایه وه. 3 پاشا له لای کۆله که که پراوه ستا و له به رده م یه زدان په یمانی دا که دواى یه زدان بکه ویت و به هه موو دل و گیانییه وه فرمان و یاسا و فه رزه کانی به جیبینیت، بۆ ته وهی وشه کانی ته م په یمانه ی له م په رتووکه دا نو سراهه په پیره و بکریت، هه موو گه لیش پابه ندی په یمانه که بوون. 4 ئینجا پاشا فرمانی دا به حیلقیای سه رۆک کاهین و کاهینه کانی کۆمه لی دووهم و ده رگاوانه کان که هه موو ته و قابو قاچاغانه ی بۆ به عمل و ته شیرا و هه موو هیزه کانی ئاسمان دروستکراون، له په رستگای یه زدان بیه نه دهره وه و له دهره وهی ئورشه لیم له کیکه کانی دۆلی قدرۆن بیانسووتین و خۆله میشه که شی بیه نه بیئت ئیل. 5 کاهینه بته په رسته کانی شی نه هیشت که پاشا کانی یه هودا دایاننا بوون تا کو له نزرگه کانی سه ر به رزایی و له شارۆچکه کانی یه هودا و ده ورو به ری ئورشه لیم بخوور بسووتین، ته وانه ی بۆ به عمل و خۆر و مانگ و که لووه کان و هه موو ته ستیره کانی ئاسمان بخووریان ده سووتاند. 6 ته و ستونه ته شیرایه شی له په رستگای یه زدان وه برده دۆلی قدرۆن له دهره وهی ئورشه لیم و له وئ سووتاندی، کوتای هه تا بووه خۆل، خۆله که شی به سه ر گۆری مردووانی خه لکه که به با کرد. 7 مالی پیاوه له شفرۆشه کانی شی پرووخاند که له ناو په رستگای یه زدان بوون، ته وهی که ژنان له وئ په رده یان بۆ بته ته شیرا که ده چنی. 8 یوشیا هه موو کاهینه کانی له شارۆچکه کانی یه هودا وه هینا و ته و نزرگانه ی سه ر به رزایی گلا و کرد که کاهینه کان له وئ بخووریان ده سووتاند، له گه فه عه وه هه تا بیرى شابه ع. نزرگه کانی ده روازه کانی شی پرووخاند، ته وهی له به رده م ده روازه ی یه شوعی فه رمانزه وای شاره که بوو که ده که وته لای چه پی ده روازه ی شاره که. 9 هه رچه نده کاهینی نزرگه کانی سه ر به رزایی بۆ یان نه بوو بچنه قوربانگای یه زدان له ئورشه لیم، به لام له گه ل برا کانیان نانی فه تیره یان خوارد. 10 ئینجا توفه تی دۆلی به ن هیتمی گلا و کرد بۆ ته وهی که س کوره که یان چکه که ی بۆ مۆلخ وه ک قوربانی نه سووتینیت. 11 ته و په یکه ری ته سپانه ش که پاشا کانی پئشووی یه هودا بۆ خۆر ته رخانیا ن کردبوو، له ده روازه ی په رستگای یه زدان پرایمالین. له حه وشه که ی نزیک ژووره که ی ناتان مه له خی کار به ده ست

بوون. پاشان یوشیا گالیسکه تهرخانکراوه کاینشی به ئاگر سووتاند، که بۆ
 په‌رستی خۆر به‌کارده‌هینان. 12 ئەو قوربانگایانه‌شی تیکدا که پاشا کانی
 یه‌هودا له‌سه‌ربانی ژووری سه‌روه‌ی ئاحاز دروستیان کردبوو، هه‌روه‌ها
 ئەو قوربانگایانه‌ی که مه‌نه‌شه له‌هه‌ردوو حه‌وشه‌که‌ی په‌رستگای یه‌زدان
 بنیادی نابوون. پاشا له‌وێش دووری خسته‌وه، وردوخاشی کردن و دار و
 به‌رده‌که‌یان له‌دۆلی قدرۆن به‌با کرد. 13 ئەو نزرگانه‌ی سه‌ر به‌رزاییش
 که له‌پۆژه‌ه‌لاتی تۆرشه‌لین له‌لای باشووری گدی گنده‌لین، ئەوانه‌ی
 که سلیمانی پاشای ئیسرائیل بنیادی نان بۆ عه‌شتۆره‌تی خواژنه‌ قێزه‌ونی
 سه‌یدائیبه‌کان و که‌مۆشی خوداوه‌ندی قێزه‌ونی مۆتابیه‌کان و مۆله‌خی
 خوداوه‌ندی قێزه‌ونی عه‌مۆنبه‌کان، پاشا هه‌موویانی گلاوکرد. 14 یوشیا
 به‌رده‌ تهرخانکراوه‌کانی شکاند و ستوونه‌ ئه‌شیرا کانی برپیه‌وه، شوینه‌کانی به
 ئیسکی خه‌لک پرکرده‌وه. 15 هه‌روه‌ها ئەو قوربانگایه‌ی له‌بیت عیله، ئەو
 نزرگه‌یه‌ی سه‌ر به‌رزایی که یارۆفعامی کۆری نه‌فات دروستی کرد، ئەوه‌ی
 به‌هۆیه‌وه ئیسرائیلی تووشی گوناوه‌ کرد، یوشیا ئەو قوربانگایه‌ی و ئەو نزرگه‌یه‌ی
 سه‌ر به‌رزاییشی رووخاند، نزرگه‌که‌ی سووتاند و کوتای هه‌تا بووه‌ خۆل،
 ستوونه‌ ئه‌شیرا که‌شی سووتاند. 16 ئینجا یوشیا ئاوری دایه‌وه و ئەو گۆرانه‌ی
 بینیی که له‌وی له‌چیا که بوون، ناردی و ئیسکه‌کانی له‌گۆره‌کانه‌وه برد و
 له‌سه‌ر قوربانگا که سووتاندنی و گلاوی کرد، به‌پێی ئەو فه‌رمایشته‌ی یه‌زدان
 که پیاوه‌که‌ی خودا بانگه‌وازی پێی کرد، ئەوه‌ی بانگه‌وازی به‌م فه‌رمایشته
 کرد. 17 ئینجا پاشا پرساری کرد: «ئەو کیلی گۆره‌ چیه‌ له‌وی ده‌بینیم؟»
 پیاوانی شاره‌که‌ش گوتیان: «ئەوه‌ گۆری ئەو پیاوه‌ی خودایه‌ که له‌یه‌هوداوه
 هات و هه‌موو ئەو شتانه‌ی راگه‌یاند که تۆ له‌دژی قوربانگا که‌ی بیت عیله
 کردت.» 18 پاشا گوتی: «لێبگه‌رین، که‌س ئیسکه‌کانی نه‌جولینیت.» جا
 وازیان له‌ ئیسکه‌کانی ئەو هینا له‌گه‌ل ئیسکه‌کانی ئەو پێغه‌مبه‌ره‌ی که له
 سامیره‌وه هاتبوو. 19 هه‌روه‌ها یوشیا هه‌موو نزرگه‌کانی سه‌ر به‌رزایی که
 شارۆچکه‌کانی سامیره‌ بوون، ئەوانه‌ی پاشا کانی ئیسرائیل بۆ په‌ستکردنی
 یه‌زدان دروستیان کردبوو، تیکی دان و هه‌موو ئەوه‌ی پیکردن که له‌بیت عیله
 کردبووی. 20 هه‌موو کاهینه‌کانی نزرگه‌کانی سه‌ر به‌رزاییش که له‌وی بوون
 له‌سه‌ر قوربانگا کان سه‌ری برین، ئیسکی مرۆفی له‌سه‌ر قوربانگا کان سووتاند

و پاشان گه پرایه وه تورشه لیم . 21 پاشا فرمانی به هه موو گهل دا و گوتی:
 «جه ژنی په سخه بویه زدانی په روه ردگارتان بکن، وهک ته وهی له م په پرتو وکی
 په یمانه دا نووسراوه.» 22 جه ژنی په سخه ی ئاوا نه کراوه، نه له سه رده می
 پابه ران که دادوه رییتی ئیسرائیلیان کردوه و نه له هه موو سه رده مه کانی
 پاشا کانی ئیسرائیل و پاشا کانی یه هودا . 23 به لام له سالی هه ژده یه مینی
 یوشیای پاشا ئه م جه ژنه ی په سخه له تورشه لیم بویه زدان گپردرا . 24 هه روه ها
 یوشیا هه موو تیوانگر و روح ئاماده کار و په بکه ر و بت و هه موو په بکه ره
 قیزه ونه کان که له خا کی یه هودا و له تورشه لیم ده بینران له ناوی بردن، بۆ
 ته وهی ده فی ته و فیرکردانه په پره و بکات که له ناو ته و په پرتو که نووسراون که
 حیلقیای کاهین له په رستگای یه زدان دۆزیه وه . 25 هیچ پاشایه ک له پدش
 خوی وه کو یوشیا نه بوو، که به هه موو دل و گیان و هیزیه وه بگه رپته وه
 لای یه زدان، به پچی هه موو ته وراتی موسا، له پاش ئه ویش که سی وهک
 خوی نه بوو . 26 به لام گری تووره یه مه زنه که ی یه زدان دانه مرکاپه وه،
 چونکه تووره یه که ی به سه ر یه هودا وه گری گرتیو و به هوی هه موو ته و
 کارانه ی که مه نه شه یه زدانی پی په ست کردبوو . 27 ئیر یه زدان فرمووی:
 «هه روه ها یه هوداش له به رده مم لاده به م، هه روه ک چۆن ئیسرائیل لابرد،
 ئه م شاره ش که هه لمبارد، تورشه لیم، له گهل ته و په رستگاپه رت ده که مه وه
 که گوتم: "ناوی من له وی ده ییت."» 28 رووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی
 یوشیا و هه موو ته وهی کردی له په پرتو وکی کاروباری رۆژانه ی پاشا کانی
 یه هودا تۆمار کراون . 29 له ماوه ی پاشایه تی یوشیا، نیخوی فیرعه ونی میسر
 چوو له لای پرووباری فورات یارمه تی پاشای ئاشور بدات . یوشیا پاشا چوو
 به ره نگاری بیته وه، به لام نیخو له مه گیدو پرووبه پرووی بووه وه و کوشتی . 30
 خزمه تکاره کانی به مردووی له مه گیدو وه خستیا نه ناو گالیسکه وه و هینایانه
 تورشه لیم، له گۆره که ی خویدا ناشتیا ن . ئینجا گهل خا که که یه هؤثاحازی
 کوپی یوشیا یان برد و ده ستنیشانیان کرد، له جیی باوکی کردیا نه پاشا . 31
 یه هؤثاحاز گه نجیکی بیست و سی سالان بوو که بوو به پاشا، سی مانگ له
 تورشه لیم پاشایه تی کرد، ناوی دایکی هه موته لی کچی یه رمیا بوو، خه لکی لیثنا
 بوو . 32 له به رچاوی یه زدان خراپه کاری کرد، هه روه ک ته وهی باو باپیرانی
 کردیان . 33 جا نیخوی فیرعه ون له ریشله له خا کی هه مات به ندی کرد،

تاكو له تورشهليم پاشايه تي نه كات. ههروه ها سه رانه ي به سه ر يه هودا سه پاند، سه د تالنت زيو و تالنتيك زيږ. 34 ههروه ها نيڅوي فيرعه ون ته ليا قيمي كوري يوشياي له جي يوشياي باوكي كرده پاشا و ناوه كه ي گوري بو يه هوياقيم، يه هوثا حازيشي برده ميسر و له وي مرد. 35 يه هوياقيم بو ته وه ي زيږ و زيوه كه بداته فيرعه ون كه داواي لي كرده بو باجي خسته سه ر خا كه كه بو كو كرده وه ي زيږ و زيو له خه لكه كه به گوري ي توانايان، ته و زيږ و زيوه بده نه نيڅوي فيرعه ون. 36 يه هوياقيم كه نجكي بيست و پينج سالان بوو كه بوو به پاشا، يازده سال له تورشهليم پاشايه تي كرده، ناوي داكي زه فيداي كچي په دايا بوو، خه لكي پومه بوو. 37 له بهرچاوي يه زدان خراپه كاري كرده، ههروه ك ته وه ي باو باپيراني كرده يان.

24 له ماوه ي پاشايه تي يه هوياقيم نه بوخودنه سري پاشاي بابل هيرشي كرده سه ري، يه هوياقيم سي سال ملكه چي بوو، به لام پاشان هه لگه پرايه وه و لي ياخي بوو. 2 جا يه زدان چه ته كاني بابلي و نارامي و مؤثابي و عه مؤنبيه كاني نارده سه ري، ته واني نارده سه ري يه هودا تاكو به پي ته و وشه يه يه يه زدان كه له سه ر ده ستي به نده پينغه مبه ره كاني فهرموو بووي له ناوي بيه ن. 3 بيگومان ته وه ش به پي فهرماني يه زدان بوو له سه ر يه هودا، بو ته وه ي به هوي گونا هه كاني مهنه شه وه له به رده مي خوي لا يانبات، به هوي هه موو ته وه ي كرده. 4 ههروه ها به هوي ته و خوينه بيتاوانه ي كه رشتي و تورشه ليميشي پر كرده له خويني بيتاوان، ئينجا يه زدان نه يو يست بيه خشيت. 5 پروداوه كاني ديكه ي پاشايه تي يه هوياقيم و هه موو ته وه ي كرده له په رتووكي كاروباري پروژانه ي پاشا كاني يه هودا تومار كراون. 6 يه هوياقيم له گه ل باو باپيراني سه ري نايه وه، ئيتريه هوياكيني كوري له داواي خوي بوو به پاشا. 7 پاشاي ميسر يش جاريكي ديكه له خا كه كه ي خوي دهر نه چوو، چونكه پاشاي بابل له دولي ميسره وه هه تا رووباري فوراني داگير كرده بوو، هه موو ته و خا كه ي كه هي پاشاي ميسر بوو. 8 يه هوياكين كه نجكي هه زده سالان بوو كه بوو به پاشا، سي مانگ له تورشهليم پاشايه تي كرده، داكيكيشي ناوي نه حوشتاي كچي ته لئاتان بوو، خه لكي تورشهليم بوو. 9 ته ميش له بهرچاوي يه زدان خراپه كاري كرده، ههروه ك هه موو ته وه ي باوكي كرده بوو. 10 له و كاته دا ته فسه ره كاني نه بوخودنه سري پاشاي بابل چوونه سه ر تورشهليم و شاره كه يان

گه مارؤ دا. 11 ئینجا نه بوخودنه سری پاشای بابل خوی هاته سهر شاره که، له کاتی که ته فسه ره کانی گه مارؤ یان دابوو. 12 یه هؤیا کینی پاشای یه هودا له گه ل دایکی و خزمه تکاره کانی و میره کانی و کار به ده ستانی خویان پادهستی پاشای بابل کرد. له سالی هه شته می پاشایه تی نه بوخودنه سر پاشای بابل، یه هؤیا کینی ده ستگیر کرد. 13 پاشان نه بوخودنه سر هه موو گه نجینه کانی په رستگای یه زدان و کوشکی پاشای به تال کرد، هه موو ته و قاپوقا چاغه زیرینه نشی برد که سلیمانی پاشای ئیسرائیل له په رستگای یه زدان دروستی کرد بوون، هه روهک یه زدان فه رمووی. 14 هه موو تورشه لیم، بگره هه موو ته فسه ر و جه نگاوه ر و پیشه وهر و ئاسنگه ره کانی راپیچ کرد، که ده هه زار راپیچکراو بوون. کهس نه مایه وه جگه له ره شور و ته کانی گه لی خا که که. 15 نه بوخودنه سر یه هؤیا کینی پاشای بابل کرد، له گه ل دایکی پاشا و ژنه کانی پاشا و کار به ده سته کانی و رابه رانی خا که که، له تورشه لیم به دیلی گرتن و بو بابل راپیچ کردن. 16 هه روه ها پاشای بابل هه موو جه نگاوه ره توانا داره کانی ده ستگیر کرد که ژماره یان حه وت هه زار بوو، هه روه ها پیشه وهر و زیرنگه ره شاره زا کانیس هه زار کهس بوون، هه موو پالنه وانه کانی جه نگی راپیچ بابل کرد. 17 پاشای بابل مه ته نیای مامی یه هؤیا کینی له جینه که ی کرده پاشا و ناوه که شی گوری بو سدقیا. 18 سدقیا گه نجیکی بیست و یهک سالان بوو که بوو به پاشا، یازده سال له تورشه لیم پاشایه تی کرد. دایکی ناوی حه موله لی کچی یه رمیای خه لکی لیشنا بوو. 19 ته میس له به رچاوی یه زدان خراپه کاری کرد، وهک هه موو ته وهی یه هؤیا قیم کردی. 20 له بهر تووره یی یه زدان بوو که ته مانه له تورشه لیم و له یه هودا روویدا، هه تا ته وهی له بهرده م خویدا دهر یکردن. ته وه بوو سدقیا له پاشای بابل یاخی بوو.

25 ئیتر له دهی مانگی دهی سالی تویه می پاشایه تی سدقیا، نه بوخودنه سری پاشای بابل هه موو سوپا که ی به ره و تورشه لیم جولاند و له ویی تور دوگی دامه زراند، له چوارده وری قولله ی بنیاد نا. 2 هه تا سالی یازده یه می پاشایه تی سدقیا شاره که له ژیر گه مارؤ دا بوو. 3 له توی چواردا قاتوقری له شاره که هیئده سهخت بوو که نان نه بوو گه لی خا که که بیخون. 4 ئینجا شوورای شاره که شکینزا و هه موو جه نگاوه ره کان به شه و به رینگای ده روازه که ی تیوان دوو شوورا که ی به رامبه ر بانچه ی پاشادا هه لاتن،

هه‌رچه‌نده بابلییه‌کان له چوارده‌وری شاره‌که بوون. پاشا و ئه‌وانه‌ی له‌گه‌ڵی
 بوون به‌رێگای عه‌رافادا هه‌لاتن، 5 به‌لام سوپای بابلییه‌کان به‌دوای پاشا
 که‌وتن، له‌ ده‌شتی ئه‌ریحا پێی گه‌یشتن. هه‌موو سوپاکه‌ی په‌رته‌وازه‌ بوو،
 6 جا پاشایان به‌ دیل گرت. بردیانه‌ لای پاشای بابل له‌ ریشله، له‌وی
 داد‌گایان کرد. 7 کوره‌کانی سدقیایان له‌به‌رچاوی خۆی کوشت، پاشان
 هه‌ردوو چاوشیان ده‌ره‌ینا و به‌ زنجیری برۆنز کۆتیا‌ن کرد و بردیانه
 بابل. 8 له‌ حه‌وتی مانگی پێنجی سالی تۆزده‌یه‌می نه‌بوخونده‌سری پاشای
 بابل، نه‌بوزه‌ره‌دانی فه‌رمانده‌ی پاسه‌وانانی ئیمپراتۆر که‌ کاربه‌ده‌ستی پاشای
 بابل بوو، هاته‌ تۆرشه‌لیم. 9 په‌رستگای یه‌زدان و کۆشکی پاشا و هه‌موو
 ماله‌کانی تۆرشه‌لیم و هه‌موو ته‌لاره‌ گزنگه‌کانی سووتاند. 10 شوورا‌کانی
 چوارده‌وری تۆرشه‌لیم له‌لایه‌ن سوپای بابلییه‌کانه‌وه‌ رووخیزان، ئه‌وانه‌ی
 له‌گه‌ڵ فه‌رمانده‌ی پاسه‌وانانی پاشا بوون. 11 پاشماوه‌ی گه‌لیش ئه‌وانه‌ی له
 شاره‌که‌ مابوونه‌وه‌ و ئه‌وانه‌ی چووبوونه‌ پال پاشای بابل له‌گه‌ڵ پاشماوه‌ی
 خه‌لکه‌که‌، نه‌بوزه‌ره‌دانی فه‌رمانده‌ی پاسه‌وانانی پاشا پاریچی کردن. 12 به‌لام
 فه‌رمانده‌ی پاسه‌وانانی پاشا هه‌ندی‌ک له‌ خه‌لکی ره‌شو‌رووتی له‌ خا‌که‌که‌
 هێشته‌وه‌ بۆ کارکردن له‌ ره‌زه‌میو و پێلگه‌کان. 13 کۆله‌که‌ برۆنزیه‌کان و
 عه‌ره‌بانه‌کانی ئاوگواسته‌وه‌ و حه‌وزه‌ برۆنزیه‌که‌ که‌ له‌ په‌رستگای یه‌زدان
 بوون، بابلییه‌کان پارچه‌پارچه‌یان کردن، برۆنزه‌که‌شیان بۆ بابل بارکرد. 14
 هه‌روه‌ها مه‌نجه‌ل و خا‌که‌ناز، مه‌قه‌ست، قاپه‌کان و هه‌موو ئه‌و قاپوقاچاغه
 برۆنزه‌یه‌ی له‌ خزمه‌تی په‌رستگا به‌کارده‌هات. 15 فه‌رمانده‌ی پاسه‌وانانی
 پاشا هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی برد که‌ له‌ زێر و زیو دروستکرا‌بوون، بخووردان
 و تاسیشی برد. 16 برۆنزی دوو کۆله‌که‌که‌ و حه‌وزه‌که‌ و عه‌ره‌بانه‌کانی
 ئاوگواسته‌وه‌ که‌ سلیمان بۆ په‌رستگای یه‌زدان دروستی کردبوون، له‌ کیش
 نه‌ده‌هات. 17 هه‌ر کۆله‌که‌یه‌ک هه‌ژده‌ بال درێژیه‌که‌ی بوو. تاجیکی برۆنز
 له‌سه‌ر کۆله‌که‌که‌ بوو، به‌رزی تاجه‌که‌ سی بال بوو، که‌ تیه‌ و هه‌ناره‌کانیش
 له‌سه‌ر تاجه‌که‌ و له‌ چوارده‌وری هه‌مووی له‌ برۆنز بوون. بۆ هه‌ر یه‌کی‌ک
 له‌ کۆله‌که‌کان هه‌مان شت هه‌بوو له‌گه‌ڵ که‌ تیه‌که‌ی. 18 فه‌رمانده‌که‌ی
 پاسه‌وانانی پاشا سه‌رایای سه‌رۆک کاهین و سه‌فه‌نیای کاهینی دووهم و سی
 ده‌رگا‌وانه‌که‌ی گرت. 19 له‌ شاره‌که‌ش ئه‌و ئه‌فسه‌ره‌ی گرت که‌ لێرسراوی

جه نځاوه ره کان بوو، پینچ راویژکاری پاشاشی گرت. ههروه ها خامه ی
 نهی سوسا سالاری گرت، نهوه ی بهرپرسی به سهربازکردن بوو، له گه ل
 شه ست پیاو که له شاره که بهرچاو که وتن. 20 نه بوزه ردانی فهرانده ی
 پاسه وانانی پاشا نه وانه ی برده ریشله، بۆ لای پاشای بابل. 21 پاشای بابلش
 له ریشله له خاکی حه مات کوشتنی. ئینجا یه هودا له خا که که ی خوی
 پراپنچ کرا. 22 به لام نه و خه لکه ی له خاکی یه هودا مانه وه، نه وانه ی
 نه بوخودنه سری پاشای بابل هیشتنییه وه، گه ده لیا هو ی کوری نه حیقما ی
 کوری شافانی کرد به لپرسراویان. 23 کاتیک هه موو سهرله شکره کان
 خو یان و پیاوه کانیا ن بیستیان که پاشای بابل گه ده لیا هو ی کردووه به
 فهرانزه ووا، هاتنه میچپا بۆ لای گه ده لیا هو، نه وانیش ئیسما عیلی کوری
 نه ته نیا هو و یوحانانی کوری قارییه ح و سهرایای کوری ته نخومه تی نه توفانی
 و یازه نیا هو ی کوری مه عکاتی، خو یان و پیاوه کانیا ن. 24 گه ده لیا هو ش
 سو یندی بۆ نه وان و پیاوه کانیا ن خو ارد، پی گوتن: «له کاربه ده ستانی
 بابلییه کان مه ترسن، له خا که که نیشته جی بن و خزمه تی پاشای بابل بکن،
 نه وه ی باشه بۆتان ده بیت.» 25 به لام له مانگی حه وت ئیسما عیلی کوری
 نه ته نیا هو ی کوری نه لیشاماع که له ره چه له کی شاهانه بوو، له گه ل ده
 پیاو هات و گه ده لیا هو یان کوشته، ههروه ها نه و پیاوانه ی یه هودا و نه و
 بابلییه نه شیان کوشته که له میچپا له گه لی بوون. 26 ئینجا هه موو گه ل له
 بچو که وه هه تا گه وره و سهرکرده کانی سوپا هه ستان و چوونه میسر، چونکه
 له بابلییه کان ترسان. 27 له سالی سی و حه وته مینی پراپنچکردنی یه هو یاکین،
 نه قیل مه رۆده خ بوو به پاشای بابل. هه رله و ساله له بیست و حه وتی دوا زده
 یه هو یاکینی پاشای یه هودای له زیندان نازاد کرد. 28 به باشی قسه ی له گه ل
 کرد و کورسییه که ی له سه رووی کورسی نه و پاشایانه وه دانا که له بابل
 له گه لی بوون. 29 ئیتر یه هو یاکین بهرگی زیندانییه که ی گوری و به در یژانی
 ماوه ی ژیا نی به رده وام له سه ر خوانی پاشا نانی ده خو ارد. 30 به در یژانی
 نه و ماوه یه ی ژیا نی رۆژ به رۆژ بژیوی رۆژانه ی له لایه ن پاشا وه پنده درا.

یه که م پوخته ی میژوو

1 ئادهم، شیت، ئەنۆش، 2 قینان، مەهلەئیل، یارەد، 3 حەتۆخ، مەتوشال، لامەخ و نوح. 4 کۆرەکانی نوح: سام، حام و یافەت. 5 کۆرەکانی یافەت: گۆمەر، ماگۆگ، مادە، یافان، توبال، مەشەک و تیراس. 6 کۆرەکانی گۆمەر: ئەشکەنەز، ریفەت و تۆگەرما. 7 کۆرەکانی یافان: ئەلیشا، تەرشیش، کیتیم و رۆدانیم. 8 کۆرەکانی حام: کوش، میسر، پووت و کەنعان. 9 کۆرەکانی کوش: سەبا، حەقیلا، سەفتا، رەعما و سەبەکا. کۆرەکانی رەعما: شەبا و دیدان. 10 نەمرود لە نەوێی کوش لە دایکبوو، کە بوو جەنگاوەرێکی مەزن لە سەر زەوی. 11 میسر باوکی لوودی، عەنامی، لەهابی، نەفتوحی، 12 پاتروسی و کەفتۆری بوو، هەرۆهە باوکی کەسلووحییەکانیش بوو کە فەلەستینیەکانیان ئی کەوتەو. 13 کەنعان باوکی سەیدا بوو، کە تۆبەرە کە ی بوو، لە گەڵ حیتیەکان، 14 هەرۆهە یەبوسی، ئەمۆری، گرگاشی، 15 حیثی، عەرقي، سینی، 16 ئەرفادی، چیماری و حەماتیەکانیشی بوو. 17 کۆرەکانی سام: ئیلام، ئەشور، ئەرپەکشاد، لوود و ئارام. کۆرەکانی ئارام: عوچ، حوول، گەتەر و مەشەک. 18 ئەرپەکشاد باوکی شالەح بوو، شالەحیش باوکی عیبەر بوو، 19 عیبەریش دوو کۆری بوو، یەکیکیان ناوی پەلەگ بوو، چونکە لە سەر دەمی ئەودا زەوی دابەش کرا. برا کەشی ناوی یۆقتان بوو. 20 یۆقتان ئەم کۆرەکانی هەبوو: ئەلموداد، شەلەف، حەچەرمافەت، یارەح، 21 هەدورام، ئوزال، دیقەلە، 22 عۆبال، ئەبیمیل، شەبا، 23 تۆفیر، حەقیلا و یۆقاف. هەموو ئەمانە کۆرانی یۆقتان بوون. 24 سام، ئەرپەکشاد، شالەح، 25 عیبەر، پەلەگ، رەعو، 26 سەرۆگ، ناحۆر، تارەح و 27 ئەبرام، کە ئیبراهیمە. 28 کۆرەکانی ئیبراهیم: ئیسحاق و ئیسماعیل. 29 ئەمانەش نەوێی کانیان: نەبایۆت کە تۆبەرە ی ئیسماعیل بوو، هەرۆهە قیدار، ئەدبەئیل، میسام، 30 میشماع، دوما، مەسسە، حەدەد، تییما، 31 یەتور، نافیش و قیدما، ئەمانە کۆرەکانی ئیسماعیل بوون. 32 قەتورە کە کەنیزە ی ئیبراهیم بوو ئەم کۆرەکانی هەبوو: زیمران، یۆقشان، مەدان، میدیان، یەشباق و شوەح. کۆرەکانی یۆقشانیش: شەبا و دیدان. 33 کۆرەکانی میدیان: عیفا، عیقر، حەتۆک، ئەبیداع و ئەلداعە. هەموو ئەمانە نەوێی قەتورە بوون. 34 ئیبراهیم

ئېسحاقى بوو. كورەكانى ئېسحاق: عيسو و ئيسرائيل. 35 كورەكانى عيسو: ئەليفاز، رەعوئيل، يەعوش، يەعلام و قورەح. 36 كورەكانى ئەليفاز: تېئان، ئومار، چەفۇ، گەعتام و قەنەز؛ ھەرۈھالە ئەليفاز تېنەع ەمالىقى بوو. 37 كورەكانى رەعوئيل: نەحەت، زەرەح، شەمما و مىزا. 38 كورەكانى سېعير: لوتان، شوئال، چىبوعون، ەنا، دېشون، ئىچەر و دېشان. 39 كورەكانى لوتان: حۇرى و ھۇمام. تېنەعېش خوشكى لوتان بوو. 40 كورەكانى شوئال: ەلقان، مانەحەت، عېبال، شەفۇ و ئونام. كورەكانى چىبوعون: ئەبىيا و ەنا. 41 كورەكەى ەنا: دېشون. كورەكانى دېشون: ەمدان، ئەشبان، يەتران و كران. 42 كورەكانى ئىچەر: بلھان، زەعەقان و ەقان. كورەكانى دېشان: عوچ و ئەران. 43 ئەمانەش ئەو پاشايانەن كە لە خاكي ئەدۇم پاشايەتېيان دەگرد پېش ئەوھى ھېچ پاشايەكى ئيسرائىلى پاشايەتى بكات: بەلەعى كورې بەغۇر، ناوى شارەكەشى دېنەبە بوو. 44 كە بەلەع مرد، يۇفائى كورې زەرەحى خەلكى بۇزرا وەك پاشا جىگەى گرتەوہ. 45 كە يۇفائ مرد، حوشامى خەلكى خاكي تېئانېيەكان وەك پاشا جىگەى گرتەوہ. 46 كە حوشام مرد، ەدەدى كورې بەدەد وەك پاشا جىگەى گرتەوہ، لە ولاتى مۇتاب شكستى بە ميديان ھېئا. ناوى شارەكەشى ەفېت بوو. 47 كە ەدەد مرد، سەملەى خەلكى مەسرىقە وەك پاشا جىگەى گرتەوہ. 48 كە سەملە مرد، شائولى خەلكى رەحۇبوت، ئەو شارەى لە كەنارى پرووبار بوو، وەك پاشا جىگەى گرتەوہ. 49 كە شائول مرد، بەعل خانانى كورې ەكېور وەك پاشا جىگەى گرتەوہ. 50 كە بەعل خانان مرد، ەدەد وەك پاشا جىگەى گرتەوہ. ناوى شارەكەشى پاعوو بوو، ژنەكەشى ناوى مېھتەبېل بوو، كچى مەترېدى كچى مېزاھاب بوو. 51 ئىنجا ەدەدېش مرد. مېرەكانى ئەدۇم ئەمانە بوون: تېنەع، ەلقئا، يەتېت، 52 تۇھۇلبامە، ئېلە، پېنۇن، 53 قەنەز، تېئان، مېبىسار، 54 مەگدئيل و عېرام. ئەمانە مېرەكانى ئەدۇم بوون.

2 ئەمانەش كورەكانى ئېسرائيلن: رەئوبېن، شېمۇن، لېئى، يەھودا، يەساخار، زەبولون، 2 دان، يوسف، بنيامين، نەفتالى، گاد و ئاشېر. 3 كورەكانى يەھودا: ئېر، ئونان و شالەح، كە ھەرسېكان لە كچەكەى شوھى كەنعانى بوون. ئېر كورە تۇبەرەكەى يەھودا لەبەرچاوى يەزدان كەسېكى خراپەكار بوو، يەزدانېش لەناوى برد. 4 تامارى بووكېشى، پېرېز

و زهره‌حی بوو. ئەمانه هەر پینج کورە‌کە‌ی یه‌هودا بوون. 5 کورە‌کانی
 پیریز: هه‌سرۆن و حامول. 6 کورە‌کانی زهره‌ح: زمیری، ئیبتان، هییمان،
 که‌لکۆل و دهرده‌ع، هه‌موویان پینج بوون. 7 کورە‌کە‌ی که‌رمی: عاخار
 که‌تیکده‌ری ئیسراییل بوو، ئەوه‌ی که‌ ناپاکی کرد و شته‌ ته‌رخانکراوه‌کانی
 برد. 8 کورە‌کە‌ی ئیبتان: عه‌زه‌ریا بوو. 9 هه‌سرۆن ئەم کورانه‌ی خسته‌وه‌:
 یه‌ره‌حمیل، پام و کالیب. 10 پام عه‌مینادابی بوو، عه‌میناداب نه‌حشۆنی بوو
 سه‌رۆکی نه‌وه‌ی یه‌هودا. 11 نه‌حشۆن سه‌لۆنی بوو و سه‌لۆن بۆعه‌زی بوو،
 12 بۆعه‌ز عوییدی بوو و عویید یه‌سای بوو. 13 یه‌سا باوکی ئەمانه‌ بوو: ئەلیاب
 کورە‌ تۆبه‌ره‌کە‌ی؛ دووه‌مین ئەمیناداب، سییه‌مین شیمه‌عه‌، 14 چواره‌مین
 نه‌ته‌ئیل، پینجه‌مین په‌ده‌ی، 15 شه‌شه‌مین تۆچه‌م و حه‌وته‌مین داود. 16
 هه‌روه‌ها خوشکه‌کانیان چه‌رویا و ئەبیگیل بوون، چه‌رویا سێ کورپی هه‌بوو:
 ئەبیشه‌ی، یۆتاب و عه‌ساهیل. 17 ئەبیگیل عه‌ماسای لیبوو، باوکی عه‌ماسا
 یه‌ته‌ری ئیسماعیلی بوو. 18 کالیبی کورپی هه‌سرۆن له‌ عه‌زوقای ژنی و له
 یه‌ریعۆت مندالی بوو، کچیک به‌ ناوی یه‌ریعۆت و سێ کور به‌م ناوانه‌:
 ییشه‌ر، شوفا و ئەردۆن. 19 که‌ عه‌زوقا مرد، کالیب ئەفراقی هینا و
 حووری بۆ خسته‌وه‌. 20 حووری ئوری بوو و ئوری به‌سه‌ئیلی بوو. 21
 پاشان هه‌سرۆن له‌ ته‌مه‌نی شه‌ست سالیدا کچه‌کە‌ی ماکیری باوکی گلغادی
 هینا و له‌گه‌ڵی جوت بوو، ئەویش سگوژی بۆ خسته‌وه‌. 22 سگوژی یائیری
 بوو که‌ بیست و سێ شارۆچکه‌ی له‌ خاکی گلغادا له‌ ژێر ده‌ستدا بوو. 23
 به‌لام که‌ شوور و تارام، هه‌قوت یائیریان لێ داگیر کرد له‌گه‌ڵ قه‌نات و
 ده‌وروبه‌ری که‌ شه‌ست شارۆچکه‌ بوون. هه‌موو ئەمانه‌ نه‌وه‌ی ماکیری
 باوکی گلغاد بوون. 24 پاش مردنی هه‌سرۆن له‌ کالیب ئەفراته‌دا، ئەبیای ژنی
 هه‌سرۆن ئەشخوری باوکی ته‌قۆعه‌ی بۆ خسته‌وه‌. 25 کورە‌کانی یه‌ره‌حمیل
 تۆبه‌ره‌ی هه‌سرۆن: پام که‌ کورە‌ تۆبه‌ره‌کە‌ی بوو، پاشان بونا، تۆرن،
 تۆچه‌م و ئاحییا. 26 یه‌ره‌حمیل ژنیکی دیکه‌ی هه‌بوو ناوی عه‌تارا بوو و
 دایکی تۆنام بوو. 27 کورە‌کانی رامی تۆبه‌ره‌ی یه‌ره‌حمیل: مه‌عه‌ج، یامین و
 عیقه‌ر. 28 کورە‌کانی تۆنام: شه‌مه‌ی و یاداع. کورە‌کانی شه‌مه‌ی: ناداب و
 ئەبیشوور. 29 ناوی ژنه‌کە‌ی ئەبیشووریش ئەبیهیل بوو و ئەحبان و مؤلیدی
 بۆ خسته‌وه‌. 30 کورە‌کانی ناداب: سه‌له‌د و ئەپه‌یم. سه‌له‌د به‌ وه‌جاخکویری

مرد. 31 کورە کە ی ئە پە ی م یە شعی بوو، کورە کە ی یە شعی ش ی ش یان بوو،
 کورە کە ی ش ی ش یان ی ش ئە ح لای بوو. 32 کورە کانی ی اداعی برای شە مە ی:
 یە تەر و یۆ ناتان. یە تەر بە وە جا خ کوی یی مرد. 33 کورە کانی یۆ ناتان: پە لە ت
 و زازا، ئە مانە نە وە ی یەرە ح م یل بوون. 34 ش ی ش یان ه ی چ کوری نە بوو و تە نە
 کچی هە بوو. ش ی ش یان خ ز مە ت ک ا ر ی ک ی میسری هە بوو ناوی یەر حاع بوو. 35
 ش ی ش یان ک ی ک ی خۆ ی دا بە یەر حاعی خ ز مە ت ک ا ر ی ب ی ت بە ژنی، جا عە تە ی ی
 بۆ خ س تە وە. 36 عە تە ی ن ا ت ا ن ی بوو، ن ا ت ا ن ز ا ق ا د ی بوو، 37 ز ا ق ا د ئە ف ل ا ل ی
 بوو، ئە ف ل ا ل ع و ی ی د ی بوو، 38 ع و ی ی د ی ی ی ه ی بوو، ی ی ه عە زە ر ی ا ی بوو، 39
 عە زە ر ی ا حە لە چ ی بوو، حە لە چ ئە ل ی ع ا س ا ی بوو، 40 ئە ل ی ع ا س ا س ی س مە ی ی بوو،
 س ی س مە ی شە لوم ی بوو، 41 شە لوم یە قە م ی ا ی بوو و یە قە م ی ا ش ئە ل ی ش ا م ا ع ی
 بوو. 42 کورە کانی ک ا ل ی یی برای یەرە ح م یل: م ی ش ا کورە تۆ بە رە کە ی ئە وە ی
 کە باوکی ز ی ف بوو و ئە و ی د ی کە ی ا ن م ا ر ی ش ا کە باوکی حە برۆ ن بوو. 43
 کورە کانی حە برۆ ن: قۆ رە ح، تە پو وە ح، ر ا قە م و شە مە ع. 44 شە مە ع رە ح م ی
 بوو کە باوکی یۆ ر ق ا ع ا م بوو و ر ا قە م شە مە ی بوو. 45 کورە کە ی شە مە ی
 ماعۆ ن بوو و ماعۆ ن ی ش باوکی ب ی ت چو و ر بوو. 46 هە ر وە ها ع ی ف ا ی کە ن ی زە ی
 ک ا ل ی ب ح ا ر ا ن، مۆ چا و گە ز ی ز ی بوو، هە ر وە ها ح ا ر ا ن ی ش گە ز ی ز ی بوو.
 47 کورە کانی ی ا ه د ا ی رە گە م، یۆ ت ا م، گ ی ش ا ن، پ ا لە ت، ع ی ف ا و شە عە ف
 بوون. 48 مە ع ک ا ی کە ن ی زە ی ک ا ل ی ی ی ش، شە فەر و ت ی ر حە ن ا ی بوو، 49
 هە ر وە ها ئە مانە ش ی بوو: شە عە ف ی باوکی مە د مە ن ا، ش ی ف ا ی باوکی مە خ ی ن ا،
 باوکی گ ی ی ع ا و کچە کە ی ک ا ل ی ی ی ش کە ناوی عە ک س ا بوو. 50 ئە مانە نە وە ی
 ک ا ل ی ب بوون. کورە کانی حو و ر کە تۆ بە رە ی ئە فراتە بوو: شۆ ف ا ل ی باوکی
 ق ی ر یە ت یە ع ا ر ی م، 51 سە ل م ا ی باوکی ب ی ت لە ح م و ح ا ر ن ف ی باوکی ب ی ت گ ا د ی ر.
 52 نە وە کانی شۆ ف ا ل ی باوکی ق ی ر یە ت یە ع ا ر ی م ی ش ئە مانە بوون: هە ر و ئە و ن ی وە ی
 م ا نە حە ت ی یە ک ا ن و 53 خ ی ل ئە کانی ق ی ر یە ت یە ع ا ر ی م کە یە س ر ی، پو تی، شومانی و
 م ش ر ا ع ی بوون. لە مانە وە چۆ ر ع ا ت ی و ئە ش ت ا تۆ ل ی یە ک ا ن کە و ت تە وە. 54 نە وە ی
 سە ل م ا: ب ی ت لە ح م، نە تۆ ف ا ی یە ک ا ن، عە ت رۆ ت ب ی ت یۆ ت ا ف، چۆ ر ع ی یە ک ا ن و ن ی وە ی
 م ا نە حە ت ی یە ک ا ن، 55 هە ر وە ها خ ی ل ئە قە ل ئە م گ رە کانی د ا ن ی ش ت و ی نا و چە ی یە ع ی ی چ
 ئە مانە بوون: ت ی ر ع ا ت ی یە ک ا ن، ش ی مە ع ا ت ی یە ک ا ن و س و ک ا ت ی یە ک ا ن. ئە مانە ئە و ق ی ن ی ی ا نە
 بوون کە لە حە م مە ت ی باوکی ب نە م ا ل ئە ی ر ی ک ا ب و وە ه ا ت ی و ن.

3 ئەمانەش كۆرەكانى داودن كە لە ھەبرۆن لەدايك بوون: ئەمنۆن كۆرى تۆبەرەى بوو كە لە ئەھىنۆعەمى يەزرەعیلى بوو؛ دووھەمیان دانىال كە لە ئەبىگایلى كارمەلى بوو؛ 2 سىيەمیان ئەبشالۆمى كۆرى مەعكای كچى تەلمەى پاشای گەشور، چوارەمیان ئەدۆنیای كۆرى ھەگىس، 3 پىنچەمیان شەفەتیا كە لە ئەبیتەل بوو، شەشەمیان يەترعام كە لە ەگلاى ژنى بوو. 4 داود لە ھەبرۆن ئەم شەش مندالەى بوو، لەوئىش ھەوت سال و شەش مانگ پاشايەتى كرد. داود سى و سى سالیس لە تۆرشەلىم پاشايەتى كرد. 5 ئەم مندالانەشى لە تۆرشەلىم لەدايك بوون: شەمۆع، شۆفاف، ناتان و سلیمان ھەر چواریان لە بەتسەبەعى كچى ەمىیلەوھە بوون. 6 ھەرۆھە ئىفحار، ئەلبشوع، ئەلیفەلەت، 7 تۆگە، نەفەگ، يافىع، 8 ئەلبشاماع، ئەلىداد و ئەلیفەلەت كە تۆ مندال بوون. 9 ھەموو ئەمانە كۆرانی داود بوون، پىچگە لە كۆرانی كەنیزەكان و تامارى خوشىكان. 10 كۆرەكەى سلیمان ناوى رەھەفەعام بوو، ئەبیا كۆرى رەھەفەعام، ئاسا كۆرى ئەبیا، يەھۆشافات كۆرى ئاسا، 11 يەھۆرام كۆرى يەھۆشافات، ئەھەزىا كۆرى يەھۆرام، يۆئاش كۆرى ئەھەزىا، 12 ئەمەسىا كۆرى يۆئاش، ەھەزىا كۆرى ئەمەسىا، يۆتام كۆرى ەھەزىا، 13 ئاحاز كۆرى يۆتام، ھەزقىا كۆرى ئاحاز، مەنەشە كۆرى ھەزقىا، 14 ئامۆن كۆرى مەنەشە و يۆشیا كۆرى ئامۆن. 15 كۆرەكانى يۆشیا: يۆحانان كۆرە تۆبەرەكەى بوو، دووھەمیان يەھۆياقىم و سىيەمیان سدقىا و چوارەمىشيان شەلوم بوو. 16 ئەوانەى كە ەك پاشا جىگەى يەھۆياقىمیان گرتەوھە: يەھۆياكىن كە كۆرى يەھۆياقىم بوو، دواى ئەوئىش سدقىا جىگەى يەھۆياكىنى گرتەوھە. 17 نەوھەكانى يەھۆياكىنى دىل: شەئەلتىيلى كۆرى، 18 ھەرۆھە مەلكىرام، پەدايا، شەئەچەر، يەقەمىا، ھۆشاماع و نەدەفيا. 19 كۆرەكانى پەدايا: زروبابل و شىمعى. كۆرەكانى زروبابل: مەشولام و ھەنەنيا و شەلۆمىتى خوشىكان. 20 ھەرۆھە زروبابل پىنچ كۆرى دىكەى ھەبوو: ھەشوفاف، تۆھەل، بەرەخىا، ھەسەدىا و يوشەف ھەسەد. 21 نەوھەكانى ھەنەنيا: پەلەتيا و يەشەعيا، ھەرۆھە كۆرانی پەفايا، كۆرانی ئەرنان، كۆرانی ەوئەدىا و كۆرانی شەخەنەيا. 22 كۆرەكانى شەخەنەيا شەش بوون: شەمەعياى كۆرى و نەوھەكانى: ھەتوش، يەگال، بارىيەح، نەھرىا و شافات. 23

كوره كاني نه عه ربا: ئه ليو عيئنه ي، حيزقيا و عه زريقام، سئ بوون. 24
كوره كاني ئه ليو عيئنه ي: هؤده فيا، ئه لياشيف، په لايا، عه قوف، يو حانان،
ده لايا و عه ناني، حه وت بوون.

4 نه وه كاني يه هودا: پيريز، حه سرؤن، كه رمي، حوور و شؤقال. 2
په ئاياي كوري شؤقاليش يه حه تي بوو، يه حه تيش نه حومه ي و لاهه دي
بوو، له مانيشه وه خيله كاني چؤرعاتي دروستبوون. 3 ئه مانه ش كوره كاني
عتتام بوون: به زره عيل، يه شما و يه دباش، ناوي خوشكه كه شيان هه چه له لپؤني
بوو. 4 په نوئيلىش باوكي گه دؤر و عيزه ريش باوكي حوشا بوو. ئه مانه
نه وه كاني حووري توبه رهي ئه فراته ي باوكي بيت له حم بوون. 5 ئه شحووري
باوكي ته قؤعه دوو ژني هه بوو، حه لا و نه عه را. 6 نه عه راش ئه حوزام،
حيفه ر، تيمه ني و هه ئه هه شتاري بؤ خسته وه، ئه مانه نه وه كاني نه عه را بوون. 7
كوره كاني حه لا: چه رت، چؤحه ر و ئه تان. 8 قؤچيش باوكي عانوف
و هه چؤقيئا بوو، هه روه ها باپيره گه وره ي خيله كاني ئه حه رحيلي كوري
هاروم بوو. 9 يه عبيچيش له برا كاني پايه دار تر بوو و دايكيشي ناوي لينا
يه عبيچ و گوتي: «له بهر ئه وه ي به ئازاره وه بووم.» 10 يه عبيچ بؤ خوداي
ئيسرائيل هاواري كرد و گوتي: «خؤزگه به راستي به ره كه تدارت ده كردم و
سنوره كانت فراوان ده كردم! با ده ستت له گه لندا بيت و له خراپه بمپاريزيت،
تا كو ئازار نه چيرم.» خوداش ئه وه ي پيدا كه داواي كرد. 11 كه لووئي
براي شو حاش مه حيري بوو، مه حيريش باوكي ئه شتون بوو، 12 ئه شتونيش
بيت پرافا و پاسييه ح و ته حيناي باوكي عير ناحاشي بوو. ئه مانه ش پياواني
پرينجا بوون. 13 كوره كاني قه نه ز: عؤسنيل و سه رايا. كوره كاني عؤسنيل:
حه ته ت و مه عؤتوته ي. 14 مه عؤتوته يش عؤفراي بوو و سه راياش يؤتابي
بوو، كه باوكي گيتي حه راشيم بوو، شوينه كه ش ناوي ئه وه بوو، چونكه
دانيشتوانه كه ي پيشه وه ر بوون. 15 كوره كاني كالبي كوري يه فونه: عيرو،
ئيله و نه عه م. كوره كه ي ئيله ناوي قه نه ز بوو. 16 كوره كاني يه هه له لئيل:
زيف، زيفا، تيريا و نه سه رئيل. 17 كوره كاني عه زره: يه ته ر، مه رده، عيفه ر
و يالون. يه كيك له ژنه كاني مه رده به مريم و شه مه ي و يه شباحي باوكي
ئه شته موعى سكي پر بوو، 18 ئه مانه كوره كاني بيتي اي كچي فيرعه ون بوون،
كه مه رده هيناي، ئه و ژنه شي كه له هؤزي يه هودا بوو، يه رده ي باوكي

گەدۇر و حەفەرى باوكى سۇخۇ و يەقوتىيىل باوكى زانئوھى خىستەو. 19
 ھۇدىا خوشكى نەھەمى ھىنا و ئەم كورانەى بوو: باوكى قەغىلاى گارمى و
 ئەشتەمۇعى مەعكاتى. 20 كورەكانى شىمۇن: ئەمتۇن، رىنا، بەن حانان و
 تىلۇن. نەوھەكانى يەشەى: زۇحىت و بەن زۇحىت. 21 كورەكانى شالەھى
 كورى يەھودا ئەمانە بوون: ئىرى باوكى لىخا؛ لەعداى باوكى مارىشا،
 ھەروھە باپىرە گەورەى ئەو بىنەمالانە بوو كە كارى كەتانیان دەكرد و لە
 يىت ئەشەبە دەژیان؛ 22 يۇقىم؛ خەلكى كوزىشا؛ لەگەل يۇتاش و ساراف،
 ئەوانەى كە لە مۇتاب و ياشوقى لەھەم فەرمانزەوايە تىيان دەكرد. ئەم
 پەچەلەكەمەيە لە كۆنەوھ تۆمار كرابوو. 23 ئەوانە ئەو گۆزە كەرانە بوون كە
 دانىشتوانى نەتاعىم و گەدیرا بوون، لەویدا نىشتەجى بوون و كارىان بۇ پاشا
 دەكرد. 24 نەوھەكانى شىمۇن: نەموئىل، يامىن، يارىف، زەرەح و شائول. 25
 شەلوم كورى شائول بوو، مېسسام كورى شەلوم، مېسسام كورى مېسسام.
 26 نەوھەكانى مېسسام: حەموئىل كورى مېسسام، زەكور كورى حەموئىل،
 شىمى كورى زەكور. 27 شىمىش شازدە كور و شەش كچى ھەبوو، بەلام
 براكانى كورى زۇريان نەبوو و ھەموو خىلەكانىشيان وەك نەوھەى يەھودا
 زيادىان نەكرد. 28 لە پىرى شابەح، لە مۇلادا، لە حەچەر شوغال، 29 لە
 بېلەھ، لە عەچەم، لە تۇلادا، 30 لە بتوئىل، لە خۇرما، لە چىقلەگ، 31 لە
 يىت مەرکافۇت، لە حەچەر سوسىم، لە يىت برئى و لە شەھەرەىم نىشتەجى
 بوون. ئەمانە شارۇچكەكانىان بوون، ھەتتا كاتى بەپاشابونى داود. 32
 دەوروبەرىشيان عىتام، عەين، پىمۇن، تۇخەن و عاشان، واتە پىنج شارۇچكە
 بوون، 33 لەگەل ھەموو گوندەكانىان لە چوار دەورى ئەو شارۇچكەھەتتا
 بەعەلات. ئەمانە شوئى نىشتەجىبوونىان بوون. پەچەلەكەمەى ئەمانىش
 تۆمار كرابوو. 34 مەشۇفا، يەملىك، يۇشای كورى ئەمەسىا، 35
 يۇئىل، يېھوى كورى يۇشىقىاى كورى سەراىاى كورى عەسىيل، 36
 ھەروھە ئەلىوئىنەى، يەعقۇفا، يەشۇحایا، عەسایا، عەدئىل، يەسىمىيل، بەنايا
 و 37 زىزای كورى شىفەى كورى ئەلۇنى كورى يەداىاى كورى شىمىرى
 كورى شەمەعیا. 38 ئەوانەى كە ناویان لە سەرەوھ تۆمار كراوھ سەرۆك
 خىلەكانىان بوون. بىنەمالەكانىان زۇر پەلىان ھاوئىشتووھ، 39 بۇ گەرەن بەدواى
 لەوەرگا بۇ مەرۇمالاتەكانىان ھەتتا رۇژھەلاتى دۆلەكە رۇبىشتن ھەتتا گەبىشتە

که دؤر. 40 ئینجا له وه پرگایه کی به بیت و چاکیان دوزییه وه و خا که کهش بهر فراوان و ناشتی و ئاسووده بی تئیدا بهرقه رار بوو، ههروه ها هه ندیک له حامییه کان پیشتر له وی نیشته جی بوون. 41 نه وانه ی که ناویان تومار کراوه، له ماوه ی پاشایه تی هه زقیای پاشای یه هودا هاتن و په لاماری چادره کانی حامییه کان و نه و مه عونیه یان دا که له ویدا بوون و به ته وای قریان کردن. هه تا ته مرؤش هیچ مه عونیه کی لی نییه، به لکو له جی نه وان نیشته جی بوون، چونکه له ویدا له وه پرگای لیوو بو مه رومالاته کانیان. 42 ههروه ها له وان له نه وه ی شیمون پینج سه د پیاو چون بو ناوچه شاخاویه کانی سیعیر، به رابه ری کوره کانی یه شی که نه مانه بوون: په له تیا، نه عه ریا، ره فایا و عوزیل. 43 له پاشماوه ی عه مایقییه هه لاتوه کانیان دا و هه تا ته مرؤ له ویدا نیشته جی بوون.

5 ره ئوبین کوره توبه ره ی ئیسرائیل بوو، به لام کاتیک که پینجه فی باوکی گلا وکرد، مافی توبه رابه تیه که ی درا به نه وه ی یوسفی کوری ئیسرائیل، ئیتر له ره چه له کلامه به توبه ره تومار نه کرا. 2 هه رچه نده یه هودا له هه موو برا کانی به هیز تر بوو و پاشایه ک له پشتی نه و ده رچوو، به لام توبه رابه تیه که بو یوسف بوو. 3 کوره کانی ره ئوبینی کوره توبه ره ی ئیسرائیل: هه تۆک، په لو، هه سرون و که رمی. 4 نه وه کانی یوئیل: شه مه عیا کوری یوئیل، گوگ کوری شه مه عیا، شیمی کوری گوگ، 5 میخا کوری شیمی، ره ئایا کوری میخا، به عل کوری ره ئایا، 6 بیتره کوری به عل. بیتره ش نه و که سه بوو که تگله ت پله سه ری پاشای ئاشور رایچی کرد. بیتره سه روکی ره ئوبینییه کان بوو. 7 خزمه کانیان به گویره ی خینله کانیان و به پی تومار کردنیان له ره چه له کلامه: یه عییلی سه رکرده، زه که ریا و 8 به له عی کوری عازازی کوری شه مه عی کوری یوئیل. له عه رو عیره وه هه تا نیبو و به عل مه عون نیشته جی بوون. 9 به ره و روژ هه لاتیش هه تا ده هاته بیابانی دهم رووباری فورات په لیان هاوینشت، چونکه ئاژه له کانیان له خاکی گلعدادا زور بوون. 10 له سه رده می پاشایه تی شاولدا، جه نگیان له دژی هاجه ریه کان به رپا کرد و به زانندیان و له خیوه ته کانی هاجه ریه کان نیشته جی بوون له ته وای روژ هه لاتی گلعدادا. 11 نه وه ی گادیش له ته نیشته نه وه ی ره ئوبینییه وه نیشته جی بوون له خاکی باشانه وه هه تا سه نله: 12 له باشان یوئیل سه رکرده

و شافام له پلهی دووهم و یه عنه‌ی و شافات له پلهی سییه م بوون. 13
 خزمه‌کانیان به پئی بنه‌ماله‌کانیان هه‌وت بوون: میکائیل، مه‌شولام، شه‌فوع،
 یوره‌ی، یه‌عکان، زیه‌ع و ئیبه‌ر. 14 ته‌مانه‌ش کوره‌کانی ته‌یجه‌یلی کوری
 حورینی کوری یارو‌حای کوری گل‌عادی کوری میکائیلی کوری یه‌شیشه‌ینی
 کوری یه‌حدوی کوری بووز بوون. 15 ته‌حی کوری عه‌بدیلی کوری
 گۆنی گوره‌ی بنه‌ماله‌کانیان بوو. 16 جا گادیه‌کان له‌گل‌عاد، له‌باشان، له
 گونده‌کانیدا و له‌هه‌موو ده‌شتاییه‌کانی شارون له‌سه‌ر سنوره‌کانی نیشته‌جی
 بوون. 17 ره‌چه‌له‌کی هه‌موو ته‌مانه‌ له‌ماوه‌ی پاشایه‌تی یوتامی پاشای یه‌هودا و
 یارو‌فعمی پاشای ئیسرائیله‌دا تۆمار کران. 18 نه‌وه‌ی ره‌توین و گادیه‌کان
 و نیوه‌ی هۆزی مه‌نه‌شه، له‌پیاوه‌ تازا‌کان ته‌وانه‌ی قه‌لغان و شمشیریان
 هه‌لگرتبوو، تیره‌نداز بوون و مه‌شقی جه‌نگان کردبوو، چل و چوار هه‌زار و
 هه‌وت سه‌د و شه‌ست جه‌نگاوه‌ر بوون. 19 جه‌نگان له‌دژی هاجه‌ریه‌کان
 و یه‌تور و نافیش و توداف به‌ریا کرد و 20 یارمه‌تیان بۆهات. هاجه‌ریه‌کان
 و هه‌موو ته‌وانه‌ی له‌گه‌لیاندا بوون درانه‌ ده‌ستیانه‌وه، چونکه‌ له‌جه‌نگه‌که‌دا
 هاواریان بۆخودا کرد، ته‌ویش وه‌لامی دانه‌وه، له‌به‌ر ته‌وه‌ی پشتیان
 پئی به‌ست. 21 هه‌روه‌ها ده‌ستیان به‌سه‌ر ئازه‌له‌ مالیه‌یه‌کانی هاجه‌ریه‌کاندا
 گرت، په‌نجا هه‌زار و شتر و دوو سه‌د و په‌نجا هه‌زار سه‌ر مه‌ر و دوو هه‌زار
 گویدریژ و له‌مرؤفیش سه‌د هه‌زار که‌س و 22 ژماره‌یه‌کی زۆر کوژران،
 له‌به‌ر ته‌وه‌ی جه‌نگه‌که‌ له‌خوداوه‌ بوو. ئیتر هه‌تا پرایچ‌کردنه‌که‌ له‌جیی ته‌وان
 نیشته‌جی بوون. 23 نیوه‌ی هۆزی مه‌نه‌شه‌ش له‌خاکه‌که‌ نیشته‌جی بوون، له
 باشانه‌وه‌ هه‌تا به‌عل‌ه‌رمۆن په‌لیان هاویشت، که‌ پئی ده‌گوتری سنیر،
 یان چپای هه‌رمۆن. 24 ته‌مانه‌ش گوره‌کانی بنه‌ماله‌کانیان بوون: عیقه‌ر،
 یه‌شعی، ته‌لیل، عه‌زرییل، یه‌رمیا، هۆده‌فیا و یه‌حدییل، که‌ هه‌موو ته‌مانه
 پیاوانی پاله‌وانی تازا و پیاوانی ناودار و گوره‌ی بنه‌ماله‌کانیان بوون. 25
 به‌لام ناپاکیان له‌خودای باوبه‌یرانیان کرد و به‌دوای خوداوه‌نده‌کانی
 گهلانی خاکه‌که‌وه‌ له‌شفرۆشیان کرد، ته‌وانه‌ی خودا له‌به‌رده‌میاندا له‌ناوی
 بردن. 26 له‌به‌ر ته‌وه‌ خودای ئیسرائیل پوچی پوچی پاشای ئاشوری هه‌ژاند،
 که‌ به‌تگله‌ت پله‌سه‌ر به‌ناوبانگه‌، ته‌ویش ره‌توینی و گادیه‌کان له‌گه‌ل

نيوهى ھۆزى مەنەشەى پاپېچ كىرد. ئەوانى ھىنايە ھەلەح و خابوور و ھارا و پرووبارى گۆزان، ھەتا ئەمپۇش لەوى ماونەتەوہ.

6 كۆرەكانى لىئى: گىرشۇن، قەھات و مەرارى. 2 كۆرەكانى قەھات: عەمرام، يەسپار، ھەبرۇن و عوزيئل. 3 مندالەكانى عەمرام: ھارون، موسا و مەريەم. كۆرەكانى ھارون: ناداب، ئەبېھو، ئەلغاز و ئىتامار. 4 ئەلغاز بوقى، فېنەھاسى بوو، فېنەھاس ئەبېشوعى بوو، 5 ئەبېشوع بوقى بوو، بوقى عوزى بوو، 6 عوزى زەرەھىيا بوو، زەرەھىيا مەرايۇتى بوو، 7 مەرايۇت ئەمەرياي بوو، ئەمەريا ئەھىتوفى بوو، 8 ئەھىتوف سادوقى بوو، سادوق ئەھىمەھەچى بوو، 9 ئەھىمەھەچى بوو، 10 يۇھانانىش عەزەرياي بوو ئەوھى كەھىنيئىتى كىرد لەو پەرسىگايەدا كە سلىمان لە تۆرشەلىم بنىادى نا. 11 ھەرەھە عەزەرياي ئەمەرياي بوو، ئەمەريا ئەھىتوفى بوو، 12 ئەھىتوف سادوقى بوو، سادوق شەلومى بوو، 13 شەلوم ھىلقىيا بوو، ھىلقىيا عەزەرياي بوو، 14 عەزەرياي سەرياي بوو و سەرايا يەھۇچاداقى بوو. 15 يەھۇچاداقىش بەر ئەو پاپېچكىردنە كەوت كە يەزدان بەسەر يەھودا و تۆرشەلىمدا ھىناي بەدەستى نەبوخودنەسر. 16 كۆرەكانى لىئى: گىرشۇن، قەھات و مەرارى. 17 ئەمەش ناوى دوو كۆرەكەى گىرشۇنە: لىبى و شىمى. 18 كۆرەكانى قەھاتىش: عەمرام، يەسپار، ھەبرۇن و عوزيئل. 19 كۆرەكانى مەرارىش: مەھلى و موشى. ئەمانەش خىئەكانى لىئىن بەيئى باوباپىرانىان: 20 لە گىرشۇن بەرە و خوارەوہ: لىبى كۆرى گىرشۇن، يەھەت كۆرى لىبى، زىما كۆرى يەھەت، 21 يۇئاح كۆرى زىما، عىدۇ كۆرى يۇئاح، زەرەح كۆرى عىدۇ و يەئەتەرەى كۆرى زەرەح. 22 نەوہى قەھات: عەمىناداب كۆرى قەھات، قۇرەح كۆرى عەمىناداب، ئەسسىر كۆرى قۇرەح، 23 ئەلقانە كۆرى ئەسسىر، ئەبىساف كۆرى ئەلقانە، ئەسسىر كۆرى ئەبىساف، 24 تەھەس كۆرى ئەسسىر، ئورىئىل كۆرى تەھەس، عوزيا كۆرى ئورىئىل، شائوول كۆرى عوزيا. 25 نەوہى ئەلقانە: عەماسەى و ئەھىمۇت كۆرى ئەلقانە بوون، 26 ئەھىمۇتىش كۆرەكەى ناوى ئەلقانە بوو، چۇفەبىش كۆرى ئەلقانە، نەھەت كۆرى چۇفەى، 27 ئەلىاب كۆرى نەھەت، يەرۇھام كۆرى ئەلىاب، ئەلقانە كۆرى يەرۇھام، ساموئىل كۆرى ئەلقانە. 28 كۆرەكانى

ساموئیلیش: نۆبەرە کە یۆئیل و دووہ میان ئەبیا. 29 نەوہی مەراری: مەحلی کورپی مەراری، لیبی کورپی مەحلی، شیمعی کورپی لیبی، عوزا کورپی شیمعی، 30 شیمەعە کورپی عوزا، حەگبیا کورپی شیمەعە و عەسایا کورپی حەگبیا. 31 ئەم کەسانە ئەوانە بوون کە داود بۆ سەرپەرشتیکردنی ژەنینی مۆسیقا داينان لە مائی یەزدان، پاش ئەوہی سندوقە کە یەیمان جیگیر بوو. 32 ئەوان لە بەردەم چادری چاوپۆکەوتن لە ناو چادری پەرستندا بە ژەنینی مۆسیقا خزمەتیان دەکرد، هەتا ئەو کاتە ی سلیمان پەرستگای یەزدانی لە ئورشەلیمدا بنیاد نا، هەر وہا ئەرکەکانیان جیبە جی دەکرد بە پێی ئەو ریکخستنی بۆیان دانرابوو. 33 ئەمانە ئەوانەن لە گەل کورپەکانیاندا خزمەتیان دەکرد: لە نەوہی قەھاتیەکان: ھیمانی مۆسیقاژەن کورپی یۆئیل، کورپی ساموئیل، 34 کورپی ئەلقانە ی، کورپی یەرۇحامی، کورپی ئەلیلی، کورپی تۆوہی، 35 کورپی چوفی، کورپی ئەلقانە ی، کورپی مەحەتی، کورپی عەماسە ی، 36 کورپی ئەلقانە ی، کورپی یۆئیل، کورپی عەزەریای، کورپی سەفەنیای، 37 کورپی تەحەسی، کورپی ئەسسیری، کورپی ئەبیا سافی، کورپی قۆرەحی، 38 کورپی یەسہاری، کورپی قەھاتی، کورپی لیثی، کورپی ئیسرائیل. 39 ئاسافی یاریدە دەری دەستە پراستی ھیمانیش: ئاساف کورپی بەرەخیای، کورپی شیمەعە ی، 40 کورپی میکائیلی، کورپی بەعەسیای، کورپی مەلکای، 41 کورپی ئەنپی، کورپی زەرەحی، کورپی عەدایای، 42 کورپی ئیبتانی، کورپی زیمای، کورپی شیمعی، 43 کورپی یەحەتی، کورپی گێرشونی، کورپی لیثی؛ 44 هەر وہا لە یاریدە دەرەکانیان کە لە نەوہی مەراری بوون، یاریدە دەری دەستە چەپی ھیمان: ئیبتانی کورپی قیشی، کورپی عەبدی، کورپی مەلوخی، 45 کورپی حەشەفیای، کورپی ئەمەسیای، کورپی حیلقیای، 46 کورپی ئەمچی، کورپی بان ی، کورپی شەمەری، 47 کورپی مەحلی، کورپی موشی، کورپی مەراری، کورپی لیثی. 48 برا لیثییەکانی دیکە یان ھەموو خزمەتەکانی دیکە ی چادری پەرستنی مائی خودایان پێ سپێردرا. 49 بەلام ھارون و نەوہکانی لەسەر قوربانگای قوربانی سووتاندن و قوربانگای بخوور، پێشکەشکراویان پێشکەش دەکرد، لە گەل ھەموو کارەکانی پەيوەست بەو لە شوینی ھەرە پیرۆز و کەفارەتکردن بۆ ئیسرائیل، بە پێی ھەموو ئەوہی موسای بەندە ی خودا

فەرمانى يېتى كۆرد. 50 ئەمانەش نەوھى ھارون: ئەلغازار كۆرى ھارون،
 فینەھاس كۆرى ئەلغازار، ئەبیشوھ كۆرى فینەھاس، 51 بوقى كۆرى
 ئەبیشوھ، عوزى كۆرى بوقى، زەرەھیا كۆرى عوزى، 52 مەرايۆت
 كۆرى زەرەھیا، ئەمەريا كۆرى مەرايۆت، ئەھیتوف كۆرى ئەمەريا، 53
 سادوق كۆرى ئەھیتوف و ئەھیمەھەچ كۆرى سادوق. 54 ئەمانەش
 ئەو ناوچانەيە كە نەوھى ھارون لە خىلى قەھاتىيەكان تىيدا نىشتەجى بوون،
 چونكە يەكەم تىروپشك بۆ ئەوان دەرچوو: 55 ھەبرۆيان پىدان لە خاكى
 يەھودا لە گەل لەو ھەرگاكانى دەورەبەريدا. 56 بەلام يىگە و گوندەكانى
 دەورەبەرى شارەكە بە كالىپى كۆرى يەفونە درا. 57 ھەبرۆن كە شارىكى
 پەناگا بوو درا يە نەوھى ھارون، ھەروھە ليقتا، يەتير، ئەشتەمۆع، 58
 حىلين، دەفیر، 59 عاشان، يوتا و يىت شەمەش بە لەو ھەرگاكانيانەوھە. 60
 لە خاكى ھۆزى بنيامينيش، شارۆچكەكانى گبۆن، گەفەع، عالەمەت و
 ھەناتۆت بە لەو ھەرگاكانيانەوھە بەوان درا. ھەموو شارۆچكەكانيان سىزە
 شارۆچكە بوون، بەگويەرى خىلەكانيان. 61 بە قەھاتىيەكانى دىكەش لە
 خاكى خىلەكانى نيەھى ھۆزى مەنەشە دە شارۆچكە بە تىروپشك درا.
 62 بە نەوھى گىرشۆنیش، بەگويەرى خىلەكانيان، لە خاكى ھۆزەكانى
 يەساخار، ئاشير، نەفتالى و لەو بەشەھى ھۆزى مەنەشەش كە لە باشان،
 سىزە شارۆچكە درا. 63 بە نەوھى مەرايش بەگويەرى خىلەكانيان، لە
 بەشى ھۆزەكانى رەئويين، گاد و زەبولون بە تىروپشك، دوازە شارۆچكە
 درا. 64 ئيتەر نەوھى ئيسرائيل ئەم شارۆچكەكانيان بە لەو ھەرگاكانيانەوھە بە
 لىشىيەكان بەخشى. 65 ھەروھە بە تىروپشك لە ھۆزى نەوھى يەھودا و لە
 ھۆزى نەوھى شيمون و لە ھۆزى نەوھى بنيامين ئەو شارۆچكەكانيان دا كە
 پىشتەر ناويان برا. 66 ھەندىك لە خىلەكانى قەھاتىيەكانيش شارۆچكەكانى
 سنووريان لە خاكى ھۆزى ئەفرايم بوو. 67 لە ناوچە شاخاويەكانى ئەفرايم
 شارى شەخەم وەك شارى پەناگا و گەزەر و 68 يوقەعام و يىت حۆرۆن و
 69 ئەيالۆن و گەت ريمون بە لەو ھەرگاكانيانەوھە درا پىيان. 70 لە خاكى
 نيەكەي دىكەي ھۆزى مەنەشەش، شارۆچكەكانى عانير و بىلەعام بە
 لەو ھەرگاكانيانەوھە، بە خىلەكانى دىكەي قەھاتىيەكان درا. 71 نەوھى گىرشۆن
 ئەم شارۆچكەكانيان وەرگرت: لە خاكى نيەھى ھۆزى مەنەشەش، شارۆچكەي

گۆلان لە باشان و شارۆچكەى عەشتارۆت بە لەوەپرگا كانیانەوه؛ 72 لە خاكي ھۆزى يەساخاريش، شارۆچكەكانى قەدەش، دافەرەت، 73 پامۆت و عانىم بە لەوەپرگا كانیانەوه؛ 74 لە خاكي ھۆزى ئاشيريش، شارۆچكەكانى ماشال، عەبدۆن، 75 حوقوق و پرەحۆف بە لەوەپرگا كانیانەوه؛ 76 لە خاكي ھۆزى نەفتاليش، شارۆچكەى قەدەش لە جەليل و شارۆچكەكانى حەمۆن و قيرياتەيم بە لەوەپرگا كانیانەوه. 77 ليثييهكانى ديكە كە لە نەوهى مەرارى بوون ئەم شارۆچكەيان وەرگرت: لە خاكي ھۆزى زەبولون، شارۆچكەكانى يۆقنەعام، قەرتا، پرمۆت و تاقور بە لەوەپرگا كانیانەوه؛ 78 لە خاكي ھۆزى پرەئوبين لە بەرى پرۆزەھەلاتى پرووبارى ئوردون بەرامبەر ئەريحا، شارۆچكەى بەچەر لە چۆلەوانى و شارۆچكەكانى يەحچا، 79 قەدیمۆت و ميفنەعت بە لەوەپرگا كانیانەوه؛ 80 ھەرۆھەا لە خاكي ھۆزى گاديش، شارۆچكەى پامۆت لە گلعاد و شارۆچكەكانى مەحەنەيم، 81 حەشبۆن و يەعزير بە لەوەپرگا كانیانەوه.

7 كورەكانى يەساخاريش چوار بوون: تۆلاع، پوفە، ياشوف و شيمرون. 2 كورەكانى تۆلاع: عوزى، پرەفايا، يەرييل، يەحمەى، يەقسام و ساموئيل، كە گەرەكانى بنەمالەكانيان بوون. نەوهى تۆلاع بوون و لە ماوهى پاشايەتى داود، ژمارەيان بيست و دوو ھەزار و شەش سەد جەنگاوەر بوو، بەيى پرەچەلەكەيان كە لە تۆمارەكاندا ھاتوو. 3 كورەكەى عوزى: يزرەحيا بوو، كورەكانى يزرەحياش: ميكائيل، عۆبەديا، يۆئيل و يەشيا، ئەمانە ھەر پينجيان سەرکردە بوون. 4 بەيى پرەچەلەك و بنەمالەكانيان، سى و شەش ھەزار جەنگاوەرى ئامادەباشيان ھەبوو بۆ جەنگ، چونكە ژن و منداليان زۆر بوو. 5 خزمەكانيشيان لە ھەموو خيئەكانى يەساخار، جەنگاوەرى ئازا بوون بەيى پرەچەلەكەيان كە لە تۆمارەكاندا ھاتوو بە ھەموويانەوه ھەشتا و ھەوت ھەزار جەنگاوەر بوون. 6 كورەكانى بنيامينيش سى بوون: بەلەع، بەكەر و يەديعيل. 7 كورەكانى بەلەع پينج بوون: ئەچبۆن، عوزى، عوزييل، يەريمۆت و عيرى، ئەمانيش گەرەى بنەمالەكانيان بوون، نەوهكانيان بەيى پرەچەلەكەيان بيست و دوو ھەزار و سى و چوار جەنگاوەر بوون. 8 كورەكانى بەكەريش: زەميرا، يوعاش، ئەليعەزەر، ئەليؤعينەى، عۆمرى، يەريمۆت، ئەبيا، عەناتۆت و عالەمەت، ھەموو ئەمانە كورپى بەكەر بوون. 9 لەناو

په چه له کلامه که بیان بیست هزار و دوو سده د جهنگاور تو مار کران، به پی
 گوره ی بنه ماله کانیاں. 10 کوره که یه دیعیلیش: بلهان بوو، کوره کانی
 بلهانیش: یه عوش، بنیامین، ئیپود، که نعه نا، زیتان، تهر شیش و ئه حیشا حهر.
 11 هه موو ئه وانه گوره ی بنه ماله کانی یه دیعیل بوون، حه فده هزار و دوو
 سده جهنگاور ی ناماده باش بو جهنگ. 12 شوپیم و حوپیم له نه وه ی عیر
 بوون، حوشیمیش له نه وه ی ئه حیر بوو. 13 کوره کانی نه فتالی: یه حزئیل،
 گوئی، پیچهر و شلیم که نه وه ی بیلهه بوون. 14 نه وه کانی مه نه شه: نه وه ی
 مه نه شه له که نیزه نارامیه که ی: ما کیری باوکی گلعاد. ههروه ها ئه سر پیل له
 نه وه کانیاں بوو. 15 ما کیر ژئیکه هیئا ناوی مه عکا بوو، که خوشکی شوپیم
 و حوپیم بوو. ههروه ها سه لو فغاد له نه وه کانی بوو، که ته نها کچی هه بوو.
 16 مه عکای ژنی ما کیر کورینکی بوو ناوی لینا پهره ش و برا که شی ناوی
 شه ره ش بوو، کوره کانیشی ناویان ئولام و په قه م بوون. 17 کوره که ی
 ئولامیش: بدان بوو. ئه وانه نه وه ی گلعاد ی کوری ما کیری کوری مه نه شه
 بوون. 18 هه مو له خه تی خوشکی گلعادیش ئیشپود و ئه بیعه زهر و مه حله ی
 بوو. 19 کوره کانی شه میداعیش: ئه حیان، شه خه م، لیقحی و ئه نیعام. 20
 نه وه ی ئه فرایمیش به ره و خواره وه: شوته له ح کوری ئه فرایم، به رد کوری
 شوته له ح، ته حه س کوری به رد، ئه لیعادا کوری ته حه س، ته حه س
 کوری ئه لیعادا، 21 زافاد کوری ته حه س و شوته له ح کوری زافاد. ئه فرایم
 دوو کوری دیکه شی بوو به ناوی عیزهر و ئه لعاد، به لام کاتیک چون
 بو ئه وه ی ئاژه لی که تیبه کان بیهن، له لایه ن پیاوانی که ته وه که خه لکی
 خا که که بوون، کوژران. 22 جا ئه فرایمی باویکان ماوه یه کی دریز ماته مینی
 بو گرتن و خزمه کانیشی هاتن بو ئه وه ی سه ره خو شی لی بکه ن. 23 پاشان
 له گه ل ژنه که یدا جوت بووه وه و ژنه که ی سکی پر بوو و کورینکی بوو و
 ناوی لینا به ریعه، چونکه به لایه ک به سه ر ماله که یدا هاتبوو. 24 ههروه ها
 کچه که ی ناوی شه ئرا بوو که بیئت خو روئی خو اروو و ژوورو و ئوزین
 شه ئرای بنیاد نا. 25 په فه حیش کوری ئه فرایم بوو، په شه ف کوری
 په فه ح، ته له ح کوری په شه ف، ته حه ن کوری ته له ح، 26 له عدان کوری
 ته حه ن، عه میهود کوری له عدان، ئه لیشاماع کوری عه میهود، 27 نون
 کوری ئه لیشاماع و یه شوع کوری نون. 28 زه وی و زار و نشینگه کانیشیان

شارۆچكەى يېت ئىل و گوندەكانى دەورو بەرى بوون، بەرە و پۇژھەلا تېش نەعەران و بەرە و پۇژئاواش شارۆچكەى گەزەر و گوندەكانى، ھەرۈھا شارۆچكەى شەخەم و گوندەكانى ھەتا ھەيا و گوندەكانى. 29 بەلای سنوورەكانى نەوہى مەنەشەشدا، يېت شان و تەعەك و مەگىدۆ و دۆر بوون. لەناو ئەم شارۆچكانە و دەورو بەرىندا نەوہى يوسفى كورى ئىسرائىل نېشتەجى بوون. 30 كورەكانى ئاشېر: يەنە، يەشقە، يەشقى و بەرىعە و سەرەح خوشىكان بوو. 31 كورەكانى بەرىعە: ھەفەر و مەلكىيل، مەلكىيل باوكى بىرزايەت بوو. 32 كورەكانى ھەفەر: يەفلىت، شۇمېر و حۆتام و شوەح خوشىكان بوو. 33 كورەكانى يەفلىت: پاسەك، بېھال و ھەشقات. ئەمانە كورەكانى يەفلىت بوون. 34 كورەكانى شۇمېر: ئەحى، پوھگا، ھوبا و ئارام. 35 كورەكانى ھىلەمى راشى: چۆفەح، يەمناع، شىلەش و عامال. 36 كورەكانى چۆفەح: سووھ، ھەرنەفەر، شوغال، يېرى، يەمرا، 37 بەچەر، ھۆد، شەما، شىلشا، يەتران و بئىرا. 38 كورەكانى يەتەر: يەفونە، پىسپا و ئەرا. 39 كورەكانى عولا: ئارەح، ھەنىيل و پىچيا. 40 ھەموو ئەوانە لە نەوہى ئاشېر بوون. گەورەى بنەمالە و پياوى ھەلباردە و جەنگاور و سەرکردەى ديار بوون. بەپىي رەچەلەكان لە تۆمارەكاندا ژمارەى ئەو پياوانەى ئامادەباش بوون بۆ جەنگ بېست و شەش ھەزار بوون.

8 بنىامىن بەلەعى بوو كە كورە تۆبەرەكەى بوو، ئەشېيل دووھەم، ئەھەرەح سىيەم، 2 توحا چوارەم و پافا پىنجەم بوو. 3 كورانى بەلەح: ئەدار، گىرا، ئەبېود، 4 ئەبېشوع، نەعمان، ئەحۆحا، 5 گىرا، شەفوفان و حورام. 6 ئەمانەش نەوہى كانى ئىچودن، كە گەورەى بنەمالەكانى دانىشتوانى گەقەح بوون و بۆ مەناھەت پراگوزىران: 7 نەعمان، ئاھىيا و گىرا. گىراش سەرپەرشتيارى كۆچكردىيان بوو، ھەرۈھا باوكى عوزە و ئەھىچود بوو. 8 شەھەرەيم لە ولاتى مۆتاب چەند كورېكى بوو، پاش ئەوہى حوشىم و بەعراى ژنى تەلاق دا، 9 لە خۆدەشى ژنى، يۇفاف، چىبىيا، مېشا، مەلكام، 10 يەعوچ، ساخيا و مېرماى بوو، ئەوانە كورەكانى بوون و گەورەى بنەمالەكانى بوون. 11 لە حوشىمى ژنىشى ئەبېتوف و ئەلپەئەلى بوو. 12 كورەكانى ئەلپەئەل: عىبەر، مېشعام و شەمەد، شەمەد ئەوہى كە شارۆچكەى توتۆ و شارۆچكەى لود و دەورو بەرى بنىاد نا. 13 ھەرۈھا

به ريعه و شه مهع، ته وان گه وره ي بنه ماله کاني دانيشتواني ته يالون بوون و
 ته وان دانيشتواني گه تيان وه ده رنا. 14 ههروه ها ته حيو، شاشاق، يه ريموت،
 15 زه فه ديا، عه راد، عه ده ر، 16 ميکائيل، يه شپا و يوخا، کوري به ريعه
 بوون. 17 زه فه ديا، مه شولام، حيزقي، حه قهر، 18 يه شمه ري، يزليا و يوقاف
 کوري ته لپه عه ل بوون. 19 ياقيم، زکري، زه بدى، 20 ته لعينه ي، چيله ته ي،
 ته لييل، 21 عه دايا، به رايا و شيمرات کوري شيمع ي بوون. 22 يه شپه ن،
 عيبه ر، ته لييل، 23 عه بدون، زکري، حانان، 24 حه نه نيا، ئيلام، عه بتوتيا،
 25 يه فده يا و په نوئيل کوري شاشاق بوون. 26 شه مشه ره ي، شه حه ريا،
 عه ته ليا، 27 يه عه ره شيا، ته لياس و زکري کوري يه روخام بوون. 28 ته مانه
 گه وره ي بنه ماله کانيان و به يچي ره چه له کيان که له توماره کانا هاتووه سه رکرده
 بوون و له تورشه ليدا نيسته جي بوون. 29 يه عييل باوکی گبعونيش له گبعوندا
 نيسته جي بوو. ژنه که ي ناوي مه عکا بوو، 30 عه بدون کوره توبه ره که ي بوو،
 پاشان چورور، قيش، به عل، نير، ناداب، 31 گه دور، ته حيو، زه که ريا و 32
 ميقلوت بوو، ميقلوتيش شيمه عاي بوو. ته وانيش له گه ل خزمه کانيان، له
 نزیکي يه کتر له تورشه ليم نيسته جي بوون. 33 نير قيشي بوو، قيش شاولي
 بوو، شاوليش ته م کورانه ي بوو: يوناتان، مه لکي شوع، ته بيناداب و
 ته شبه عل. 34 يوناتان مه ريف به علي بوو، مه ريف به عيش ميخاي بوو. 35
 ته مانه کوره کاني ميخا بوون: پيتون، مه له خ، ته رپه ع و ثاحاز. 36 ثاحاز
 يه هوعه داي بوو، يه هوعه داش ته م کورانه ي بوو: عاله مه ت، عه زماقيت و
 زيمري؛ زيمريش مؤچاي بوو. 37 مؤچا بينه عاي بوو، بينه عا رافه ي بوو،
 رافه ته ليعاساي بوو، ته ليعاسا ئاچيل بوو. 38 ئاچيل شه ش کوري هه بوو،
 ته مه ش ناوه کانيانه: عه زريقام، بوخه رو، ئيسماعيل، شه عه ريا، عوبه ديا و
 حانان. هه موو ته مانه کوره کاني ئاچيل بوون. 39 کوره کاني عيشه قتي براي:
 ئولام کوره توبه ره که ي بوو، يه عوش دووه م و ته ليفه له ت سييه م بوو. 40
 کوره کاني ئولاميش پالاهواني ئازا و تيرته نداد بوون و کور و کوره زايه کي
 زوريان هه بوو و هه موويان سه د و په نجا که س بوون. ته مانه هه موويان له
 نه وه ي بنيامين بوون.

9 ره چه له کي هه موو ئيسرائيل تومارکرا و له په رتووکي پاشاکاني ئيسرائيل و
 يه هودا نووسراون. به هوي ناپا کيبانه وه بو بابل راپيچ کران. 2 ته وانه ي

که یه کهم جار گه پراڼه وه و له ناو زه وی و زار و شار و چکه کانی خزیاندا
 نیشته جی بوون، هه ندیک ئیسرائیلی و کاهین و لیثی و خزمه تکارانی په رستگا
 بوون. 3 ئەوانه ی له نه وه ی یه هودا، له نه وه ی بنیامین، له نه وه ی ئەفرایم
 و مه نەشه له تۆرشه لیمدا نیشته جی بوون، ئەمانه بوون: 4 عوته بی کوری
 عه مه بودی کوری عۆمری کوری ئیمیری کوری بانی له نه وه ی پیریزی
 کوری یه هودا بوو؛ 5 له شاله حییه کان: عه سایای تۆبهره و کوره کانی؛ 6 له
 نه وه ی زهره ح: یه عوئیل؛ سه رجه م ئەوانه ی له نه وه ی یه هودا له تۆرشه لیم
 نیشته جی بوون شه ش سه د و نه وه د که س بوون. 7 له نه وه ی بنیامین:
 سه لوی کوری مه شولامی کوری هۆده فیای کوری هه سه نونا؛ 8 یه فنه یای
 کوری یه رۆحام؛ ئیله ی کوری عوزی کوری میخری و مه شولامی کوری
 شه فه تیای کوری ره عوئیلی کوری یه فنیا. 9 سه رجه م نه وه ی بنیامین که
 به پی ره چه له کچان تۆمار کرابوون، تۆ سه د و په نجا و شه ش که س بوون.
 هه موو ئەم پیاوانه ی گه وره ی بنه ماله کانیاں بوون. 10 له کاهینه کان: یه دایا،
 یه هۆباریف، یاکین، 11 عه زه ریای کوری حیلقیای کوری مه شولامی
 کوری سادۆقی کوری مه رایۆتی کوری ئەحیتوی لیپرسراوی مالی خودا
 بوو؛ 12 عه دایای کوری یه رۆحامی کوری په شخوری کوری مه لکچا و
 مه عسه پی کوری عه دیلی کوری یه حزیرای کوری مه شولامی کوری
 مه شیلیمیتی کوری ئیمیر. 13 سه رجه م کاهینه کان، که گه وره ی بنه ماله کانیاں
 بوون، هه زار و هه وت سه د و شه ست که س بوون. به توانا و به رپرسیار
 بوون بۆ ئەنجامدانی خزمه تی مالی خودا. 14 له لیثیه کان: شه مه عیای
 کوری هه شوئی کوری عه زریقامی کوری هه شه فیای له نه وه ی مه راری؛
 15 به قبه قهر و هه ره ش و گالال و مه ته نیای کوری میکای کوری
 زکری کوری ئاساف؛ 16 عۆبه دیای کوری شه مه عیای کوری گالالی
 کوری یه دوتون؛ هه روه ها به ره خیای کوری ئاسای کوری ئەلقانه، که له
 گونده کانی نه توفاییه کان نیشته جی بوو. 17 ده رگاوانه کان: شه لوم، عه قوف،
 ته لمۆن، ئەحیمه ن و برا کانیاں، شه لوم سه رۆکیان بوو. 18 هه تا ته و کاته ش
 له لای رۆژه لاتی ده روازه ی پاشا، ئەوان ده رگاوانی تۆردوگای نه وه ی
 لیثی بوون. 19 شه لومی کوری قۆرپی کوری ئەبباسانی کوری قۆره ح
 و برا کانی، ئەوانه ی له بنه ماله ی قۆره حییه کان بوون، ئەرکی خزمه ت و

پاسه وانییتی بهردەرگا کانی پرستگا کهیان له ئەستۆ بوو، هەرۆک چۆن
 باوبایرانیشیان ئەرکی پاسه وانییتی دەروازە ی چادری پرستی یەزدانیان له
 ئەستۆ گرتوو. 20 پێشتر فینه حاسی کوری ئەلغازار سەرۆکی دەرگاوانەکان
 بوو ویەزدانیش لەگەڵیدا بوو. 21 زە کهریای کوری مەشە لە میاش دەرگاوانی
 دەرگای چادری چاوپیکەوتن بوو. 22 هەموو ئەوانە ی بە دەرگاوانی
 بەردەرگا کان هەلبژێردان دوو سەد و دوازدە کەس بوون و بە پێی
 پەڕچە لەیکان لە گوندەکانیاندا تۆمار کران. باوبایرانیان لە لایەن داود و
 ساموئیل پێشبینیکەرەو لە سەر ئەو بەرپرسیار ییتییە داترابوون. 23 خۆیان و
 نەو کانیان ئەرکی پاسه وانییتی دەرگا کانی مالی یەزدانیان لە ئەستۆ بوو، ئەو
 ماله ی که پێ دەگوترا چادری چاوپیکەوتن. 24 دەرگاوانەکان لە هەر
 چوار لادا بوون، پڕۆژەلات و پڕۆژاوا و باکور و باشوور. 25 دەبووایە
 برا لیقییە کانیان بە تۆرە لە گوندەکانیانەو یین و لە جێی ئەوان بۆ ماوه ی
 حەوت پڕۆژ پاسه وان بن. 26 بەلام هەر چوار سەرۆکی دەرگاوانەکان،
 که لیقی بوون، بەرپرسی ژوور و گەنجینه کانی مالی خودا بوون. 27
 لە چواردەوری مالی خودا شەویان بەسەردەبرد، چونکە پاسه وانییتیان
 لەسەر بوو، هەرۆهە هەموو بەیانیک لێرسراوی کردنەوی بوون. 28
 هەندیکیشیان لێرسراوی قاپوقاچاغەکانی خزمەتکردن بوون، چونکە بە ژمارە
 دەیانپێتانه دەرۆه و بە ژمارەش دەیانبردنەو ژوورەو. 29 هەندیکی
 دیکەشیان ئەمینداری قاپوقاچاغەکان و هەموو کهلوپە لەکانی پیرۆزگا و باشترین
 ئارد و شەراب و زەیتی زەیتوون و بخوور و بۆنوبەرام بوون. 30 هەندیک لە
 نەوی کاهینه کانیان بۆنوبەرامە کانیان دەگرتەو. 31 مەتسیا یەکیک بوو لە
 لیقییەکان، ئەو تۆبەرە ی شەلومی قۆرەحی بوو، بەرپرسیار بوو بۆ ئامادە کردنی
 نانی پێشکەشکراو. 32 هەندیکیش لە نەوی قەهاتییەکان، لە برا لیقییەکانیان،
 بەرپرسیار بوون لە ئامادە کردنی نانی تەرخانکراو هەموو پڕۆژاتیکی شەمە.
 33 مۆسیقازەنەکان که گەرە ی بنە ماله ی لیقییەکان بوون لە ژوورەکانی
 پرستگا جێگیر بوون و لە کاری دیکە بەخشا بوون، چونکە ئەوان بەردەوام
 بە پڕۆژ و بە شەو سەرقالی کارەکیان بوون. 34 ئەمانە گەرە ی بنە ماله
 لیقییەکان بوون، بە پێی پەڕچە لەیکان که لە تۆمارەکاندا هاتوو سەرکەدە بوون و
 لە تۆرشە لیم نیشتە جی بوون. 35 یەعیلی باوکی گبەونیش لە گبەوندا نیشتە جی

بوو. ژنه که ی ناوی مه عکا بوو، 36 عه بدۆن کوره تۆبهره که ی بوو، پاشان چوور، قیش، به عل، نیر، ناداب، 37 گه دۆر، ئه حیو، زه که ریا و میقلۆت، 38 میقلۆتیش شیمه ئامی بوو. ئه وانیش له گه ل خزمه کانیان، له نزیکی یه کتر له تۆرشه لیم نیشته جی بوون. 39 نیر قیشی بوو، قیش شاولی بوو، شاولیش ئه م کورانه ی بوو: یوناتان، مه لکی شوه ع، ئه بیناداب و ئه شبه عل. 40 یوناتان مه ریف به علی بوو، مه ریف به علیش میخای بوو. 41 ئه مانه کوره کانی میخا بوون: پیتۆن، مه له خ، ته حریره ع و ئاحاز. 42 ئاحاز یادای بوو، یاداش ئه م کورانه ی بوو: عالهمه ت، عه زماقیت و زیری، زیریش مۆچای بوو. 43 مۆچا بینه عای بوو، بینه عا ره فایای بوو، ره فایا ئه لعیاسای بوو، ئه لعیاسا ئاچیل بوو. 44 ئاچیل شه ش کوری هه بوو، ئه مه ش ناوه کانیا: عه زریقام، بۆخه رو، ئیسماعیل، شه عه ریا، عۆبه دیا و حانان. ئه مانه کوره کانی ئاچیل بوون.

10 فه له ستیه کان له دژی ئیسراییل جه نگان و پیاوانی ئیسراییل له به رده م فه له ستیه کان هه لاتن، ژماره یه کی زۆریان به کوژراوی له کیوی گلبۆع که وتن. 2 فه له ستیه کان به گوره وه دوای شاول و کوره کانی که وتن، یوناتان و ئه بیناداب و مه لکی شوه عی کوره کانی شاولیان کوشت. 3 جه نکه که له سه ر شاول توند تر بوو، تیرهاویژه کان دۆزیانه وه و پیکایان. 4 شاول به هه لگری تفاهه کانی گوت: «شمشیره که ت ده رینه و بمکوژه، نه وه ک ئه و خه ته نه نه کراوانه بین و سووکایه تیم پی بکه ن.» به لام هه لگری تفاهه کانی رازی نه بوو، چونکه زۆر ترسا. جا شاول شمشیره که ی برد و خۆی به سه ریدا دا. 5 کاتیک هه لگری تفاهه کانی بین شاول مردووه، ئه ویش خۆی به سه ر شمشیره که ییدا دا و مرد. 6 شاول و هه ر سی کوره که ی و هه موو ماله که ی پیکه وه مردن. 7 کاتیک هه موو ئه و ئیسراییلیانه ی له ناو دۆله که دا بوون، بینیان که سوپا که هه لاتوون و شاول و کوره کانی مردوون، شارۆچکه کانیا به جیپشت و هه لاتن، فه له ستیه کانیش هاتن و تیاندا نیشته جی بوون. 8 بۆ رۆژی دوای ئه وه کاتیک فه له ستیه کان بۆ تالانکردنی کوژراوه کان هاتن، شاول و کوره کانی ئه ویان دۆزیه وه له کیوی گلبۆع که وتبوون. 9 ئینجا پرووتیان کرده وه و که له سه ر و زریه که یان برد، به هه موو لایه کدا نیردراویان بۆ خاکی فه له ستیه کان نارد، تاوه کو

مژده بده نه بته کانیان و گه له که یان. 10 ئینجا زرنیه که یان له په رستگای خوداوه نده کانیاندا دانا و که لله سه ریشیان له ناو په رستگای داگون هه لواسی. 11 کاتیک هه موو دانیشتووانی یاقیش گلعاد ته و شتانه یان بیسته وه که فهله سستییه کان به شاولیان کردبوو، 12 هه موو پیاوه دلیره کانیان هه ستان و لاشه که ی شاول و لاشه ی کوره کانی نه ویان هه لگرت و هینایانه یاقیش. له ژیر دار به پرووه که ی یاقیش ئیسکه کانیان ناشت، حوت پروژ به پروژوو بوون. 13 شاول مرد به هوی ناپاکیه که ی که له به رامبه ریه زدان کردی، که فرمایشتی یه زدانی پهیره و نه کرد، ته نانهت پرسورای به نتوانگر کرد بو ریمانی و 14 داوای ریمانی له یه زدان نه کرد، جا یه زدان کوشتی و پاشایه تیه که شی دایه ده ست داودی کوری یه سا.

11 هه موو ئیسرائیل هاتنه حه برؤن بو لای داود و گوتیان: «ته وه تا ئیه له گوشت و خوینی تۆین. 2 له رابردوودا و ته نانهت کاتیک که شاولیش پاشمان بوو، تو هه ر پابه رایه تی سوپای ئیسرائیلت ده کرد، یه زدانی پهروه ردگار یشت پی فرموویت: «تو شوانایه تی ئیسرائیلی گه له کم ده کیت و ده بیته فرمانزه وایان.» 3 ههروه ها هه موو پیرانی ئیسرائیل هاتنه حه برؤن بو لای پاشا، داودیش له بهرده م یه زدان له حه برؤن په یمانی له گه لدا به ستن، نه وانیش به پی فرمایشتی یه زدان که له ریگه ی ساموئیله وه فرموو بووی، داودیان به پاشای ئیسرائیل ده ستنیشان کرد. 4 داود و هه موو ئیسرائیل چوونه تورشه لیم (که له و کاته دا پی ده گوترا یه بوسه). یه بوسییه کانی دانیشتووانی خا که کاش 5 به داودیان گوت: «تو ناتوانیت بییت بو ئیره.» به لام داود دهستی به سه ر قه لای سییوندا گرت که ئیستا به شاری داود ناسراوه. 6 داود پیشتی گوتبووی: «ته وه ی یه کم جار له یه بوسییه کان بدات ده بیته فرمانده ی گشتی سوپا.» یوئابی کوری چه رویا یه کم جار سه رکهوت و بووه سه رکرده. 7 پاشان داود له قه لا که نیشته جی بوو، له بهر ته وه ناویان نا شاری داود. 8 شاره که ی به چوارده وریدا فراوان کرد، له ته لانه کانه وه هه تا شوورا که ی چوارده وری. یوئابیش پاشماوه ی شاره که ی تۆزن کرده وه. 9 ههروه ها داود هه تا ده هات مه زتر ده بوو، یه زدانی سوپا سالاریش له گه لی بوو. 10 ته مانه ش سه رکرده پاله وانه کانی داود بوون، ته وانه ی که له گه ل هه موو ئیسرائیل پشتگیری به هیزیان له

پاشايه تيبه كهي ده كرد، بؤ ته وهي هه موو خا كه كه بخه نه ژير ركيغي داود، ههروهك چؤن يه زدان به ليني پيدا بوو. 11 ته مهش ليستي پالاهوانه كاني داوده: ياشوقه عامي كوري حه كموني يه كييك بوو له سي پالاهوانه كهي نيو هيزي تايهت. ته و بوو به رمه كهي له شه ريكدا سي سه د كه سي كوشت. 12 پاش ته ويش، ته لعازاري كوري دؤداني ته حوحي هه بوو، كه يه كييك بوو له سي پالاهوانه كه. 13 ته و له پهس ده مميم له گهل داود بوو، كاتييك فهله ستييه كان له وي بؤ جهنگ كو بوونه وه. له چنگه يه كي پر له جو له شكره كه له بهردهم فهله ستييه كاندا هه لات، 14 به لام ته لعازار و داود له ناوه راستي چنگه كه دا پراوه ستان. بهر گر بيان كرد و له فهله ستييه كانيان دا، يه زدانيش سه ركه وتنيكي گوره ي پي به خشين. 15 سي پالاهواني هه لبارده له ريزي سي پالاهوانه كهي هيزي تايهت بؤ لاي داود دابه زين، بؤ سه ر گابه رده كه له ته شكه وتي عه دولام، له شكري فهله ستييه كانيش له دؤلي رفايم دامه زرابون. 16 له و كاته دا داود له قه لا كه بوو، سه ر بازگي فهله ستييه كانيش له بيت له حم بوو. 17 داود تاهي هه لكيشا و گوتي: «خوزگه كه سيك له بيره كهي لاي ده روازه كهي بيت له حم تاري بؤ ده هينام!» 18 تير ته و ستيه هيل توردوگاي فهله ستييه كانيان به زاند و له بيره كهي بيت له حم وه ته وهي له لاي ده روازه كهي تاريان هه لكيشا و هه ليانگرت، هينايان بؤ داود، ته ويش نه يو يست بيخواته وه، به لكو وهك پيشكه شكر او نيك بؤ يه زدان رشتي. 19 گوتي: «تهي خودايه، له من به دوور بيت، ته مه بكم. تيا خويني ته م پياوانه بخومه وه كه ژياني خويان خسته مه ترسييه وه؟» له بهر ته وهي به هيناني ته م تاوه ژياني خويان خسته مه ترسييه وه، داود نه يو يست بيخواته وه. ته مانه چهند نموونه يهك بوون له نازايه تيبه كاني سي پالاهوانه كه. 20 ته بيشه ي براي يو تاب پابه ري سي پالاهوانه كهي هيزي تايهت بوو. ته و به رمه كهي له گهل سي سه د كه س جهنگا و كوشتي، وهك سي پالاهوانه كه ناوبانگي هه بوو. 21 ته و دوو ته وهنده زياتر له سي پالاهوانه كه ريزي لي ده گيرا و بووه فه رمانده يان، به لام ناوبانگي نه ده گيشته سييه كهي يه كه م. 22 به ناياي كوري يه هوياداعي خه لكي قه قه غيل كور يكي به جه رگ بوو، زور قاره مانيني نواند بوو. هه ر ته و له دوو شي ره پياوه كهي مو تابي دا، ههروه ها له روژنيكي به فردا دابه زيه ناو چاليك و شيريكي كوشت. 23 ته ويش بوو كه له پياويكي ميسري

زە بەلاحی دا، بالای پینج بال بوو، پیاوہ میسریہ کہ رمیکی بە دەستەوہ بوو وەک توردی جۆلاکان بوو، بەنایاش بە گۆچانیکەوہ بۆی دابەزی. پرمەکی لە دەستی میسریہ کہ پفاند و بە پرمەکی خۆی کوشتی. 24 ئەمانە چەند نمونەیکە بوون لە تازایە تیبەکانی بەنایای کورپی یەھۆیاداع، وەک سی پالەوانە کہ ناوبانگی پەیدا کرد. 25 لە سی پالەوانە کہ زیاتر پززی لی دەگیرا، بەلام ناوبانگی نەگەشتە سیبە کہ، ئیتر داود کردی بە پرسی پاسەوانەکانی خۆی. 26 ئەمانەش جەنگاوەرە قارەمانەکان بوون: عەسائیلی برای یۆتاب، ئیلحانانی کورپی دۆدوی بیت لەحمی، 27 شەمۆتی ھەراری، حەلەچی پەلۆنی، 28 عیرای کورپی عیقیشی تەقۆعی، ئەبەعەزەری عەناتۆتی، 29 سببەخەیی حوشاتی، عیلەیی ئەحۆخی، 30 مەھەرەبی نەتوفایی، حیلەدی کورپی بەعەنای نەتوفایی، 31 ئیتەیی کورپی ریشەیی کہ خەلکی گیشعایی بنیامین بوو، بەنایای پیرعائۆتی، 32 حورەبی لە شیوہکانی گاعەشەوہ، ئەبیللی عەرقاتی، 33 عەزماقیتی بەحەرومی، ئەلیەجایی شەعەلقۆنی، 34 کورہکانی ھاشینی گیزۆنی، یۆناتانی کورپی شاگینی ھاراری، 35 ئەحیامی کورپی ساکاری ھاراری، ئەلیفەلی کورپی ئور، 36 حیفەری مەخیراتی، ئاحیایی پەلۆنی، 37 حەسرۆی کارمەلی، نەعەرەبی کورپی ئەزبای، 38 یۆئیلی برای ناتان، میفحاری کورپی ھەگری، 39 چەلەقی عەمۆنی، نەحەرەبی بئیرۆنی کہ ھەلگری تفاقەکانی یۆتابی کورپی چەرویا بوو، 40 عیرای یەتری، گارنقی یەتری، 41 ئوریایی حیتی، زافادی کورپی ئەحلائی، 42 عەدینای کورپی شیزای رەئوئینی کہ سەرۆکی رەئوئینیہەکان بوو و سی پیاوی لەگەڵدا بوو، 43 خانانی کورپی مەعکا، یۆشافاتی مینسی، 44 عوزیایی عەشتەراتی، کورہکانی حۆتایی عەرۆعیری کہ شاماع و یەعینیل بوون، 45 یەدیعیلی کورپی شیمیری و براکەشی بە ناوی یۆحای تیچی، 46 ئەلییلی مەحەفی، ھەردوو کورہکی ئەلناعم کہ یەریقەیی و یۆشەفیا بوون، ھەرۆہا یەتمای مۆتابی، 47 ئەلییل، عویند و یەعسییلی مەچۆفایای.

12 ئەمەش ناوی ئەو پیاوانەیکە کہ ھاتنە لای داود بۆ چیقەلگ، کاتیک کہ ھیشتا لە ئامادەبوونی لەبەردەم شاولی کورپی قیش دوورخرا بوو وە. ئەوانە لەو پالەوانانە بوون کہ لە جەنگدا یارمەتیدەری بوون. 2 لە خزم و کەسوکارە نزیکەکانی شاول و لە ھۆزی بنیامین بوون، ئەوان دەیاننۆانی

به دهستی راست و دهستی چه پیشیان تیر به که وان بهاویژن و بهردیش
 به قوچه قانی: 3 ئەمانه به سەرکردایه تی ئەحیعه زهری هاتن له گه‌ل یۆتاشی
 برای، ههردوو کۆره که ی شه‌ماعای گیفعیانی بوون. ههردوو کۆره که ی
 عه‌زماقیته، یه‌زییل و پالته، به‌راخا و ییپوی عه‌ناتۆتی، 4 یه‌شمه‌عیای
 گبجۆنی پالته‌واتیک بوو له‌تیو سی پالته‌وانه که و فه‌رمانده‌یان بوو. هه‌روه‌ها
 یه‌رمیا و یه‌حه‌زییل و یۆحانان و یۆزافادی گه‌دیراتی و 5 ئەلعوزه‌ی و
 یه‌رمۆت و به‌عه‌لیاهو و شه‌مه‌ریاهو و شه‌فه‌تیای چه‌رونی، 6 ئەلقانه و ییشیا
 و عه‌زه‌رمیل و یۆعه‌زه‌ر و یاشۆفه‌عام له‌بنه‌ماله‌ی قۆره‌حییبه‌کان، 7 هه‌روه‌ها
 یۆعیله و زه‌فه‌دیا که هه‌ردوو کۆری یه‌رۆحامی خه‌لکی گه‌دۆر بوون. 8
 کاتییک داود له‌وه‌ق‌ه‌لایه‌بوو که له‌چۆله‌وانی بوو، هه‌ندییک له‌گادیه‌کان
 هاتنه‌پال داود که پالته‌وانی ئازا و پیاوی مه‌شقییکراو بۆ جه‌نگ و شاره‌زا
 له‌به‌کاره‌یتانی قه‌لغان و یرم، پروویان وه‌ک پرووی شیر و وه‌ک ئاسک
 له‌سه‌ر چیادا خیرا بوون. 9 عێزه‌ر فه‌رمانده‌بوو، عۆبه‌دیا دووه‌م و ئەلیاب
 سییه‌م و 10 میشمه‌نا چواره‌م و یه‌رمیا پینجه‌م و 11 عه‌ته‌ی شه‌شه‌م و
 ئەلییل چه‌وته‌م و 12 یۆحانان هه‌شته‌م و ئەلزافاد نۆیه‌م و 13 یه‌رمیا ده‌یه‌م
 و مه‌خبه‌نه‌ی یازده‌یه‌م بوو. 14 ئەمانه له‌نه‌وه‌ی گاد بوون و هه‌موویان
 سه‌رکرده‌ی سوپا بوون، بچوکه‌که‌یان به‌سه‌ر سه‌د که‌سدا زال ده‌بوو،
 گه‌وره‌که‌شیان به‌سه‌ر هه‌زار که‌سدا زال ده‌بوو. 15 ئەمان بوون له‌مانگی
 یه‌ک له‌پرووباری ئوردون په‌رینه‌وه، کاتییک ئاو هه‌تا هه‌موو که‌ناره‌کانی
 هه‌لچوو بوو، هه‌موو خه‌لکی دۆله‌کانیان به‌زاند، له‌پوژه‌لات و پوژتاوادا.
 16 هه‌روه‌ها هه‌ندییک له‌نه‌وه‌ی بنیامین و یه‌هوداش بۆ لای داود هاتنه
 قه‌لاکه. 17 داود بۆ پینشوازیان چوو و پیتی گوتن: «ئه‌گه‌ر بۆ ئاشتی
 و یارمه‌تیدان هاتوونه‌ته‌لام، یه‌ک دلم ده‌ییت له‌گه‌لتان، به‌لام ئه‌گه‌ر بۆ
 به‌ده‌سته‌وه‌دانم بۆ دوژمنه‌که‌م هاتوون له‌کاتییکدا که هیچ سه‌ته‌میکم نه‌کردوو،
 با خودای باوباییرانمان ته‌ماشای بکات و دادوه‌ری بکات.» 18 ئینجا رۆحی
 خودا پرژایه‌ سه‌ر عه‌ماسه‌پی سه‌رۆکی سییه‌که و گوتی: «ئهی داود، ئیه‌هی
 تۆین! ئهی کۆره‌که‌ی یه‌سا، له‌گه‌لتداین! سه‌رکه‌وتن، سه‌رکه‌وتن بۆ تۆ ییت،
 با یارمه‌تیده‌رانت سه‌رکه‌وتوون، چونکه‌ خودات یارمه‌تیده‌رت.» ئینجا داود
 وه‌ریگرتن و کردنییه‌ سه‌رکرده‌ی یه‌که‌کانی سوپا. 19 کاتییک که داود له‌گه‌ل

فهله ستييه كاندا له دژى شاول بۆ جهنگ چوو، هه نديك له پياواني نه وهى
 مه نه شهش چوونه پالى. به لام داود و پياوه كانى يارمه تي فهله ستييه كانيان نه دا،
 چونكه حوكمه رانه فهله ستييه كان پاش راويز كردن، گه پرانديانه وه و گو تيان:
 «به كه لله سه رى ئيه وه ده كه ريته وه پال شاولى گه وره ي.» 20 ئه مه ناوى
 هه نديك له و پياوانه ي نه وهى مه نه شه به كه كاتيك داود چوو بۆ چيقه لگ،
 چوونه پالى: عه دنه ح و يوز افاد و يه ديعيل و ميكائيل و يوز افاد و ئه ليه و
 چيله ته ي، هه موو ئه مانه ش فه رمانده ي يه كه ي هه زاراني مه نه شه بوون. 21
 ئه وان يارمه تي داوديان دا له دژى چه ته كان، چونكه هه موويان پال هوانى
 ئازا بوون و فه رمانده ي سويا بوون. 22 هه روه ها رۆژ له دواي رۆژ پياوان
 بۆ يارمه تيدانى داود ده هاتن، هه تا بوونه سوپايه كى گه وره، وه ك سوپاي
 خودا. 23 ئه مه ش ژماره ي ئه و پياوه چه كدارانه به كه هاتنه هه رۆن بۆ لاي
 داود، بۆ ئه وهى به پيى فه رموده ي يه زدان پاشايه تيه كه ي شاولى راده ست
 بكن: 24 له نه وهى يه هودا، شهش هه زار و هه شت سه د پياوى چه كدار به
 ريم و قه لغان. 25 له نه وهى شيمون، هه وت هه زار و سه د پال هوانى ئازاي
 ئاماده باش بۆ جهنگ. 26 له نه وهى ليثى چوار هه زار و شهش سه د پياو،
 27 له وانه سى هه زار و هه وت سه د پياو له گه ل يه هۆياداعى سه رۆكى
 بنه ماله ي هارونيه كان بوون. 28 سادوقيش لاويكى پال هوانى ئازا بوو، له گه ل
 بيست و دوو ئه فسه ر كه له بنه ماله ي ئه و بوون. 29 له نه وهى بنيامينيش، له
 خزم و كه سوكارى شاول، سى هه زار كه زور به يان هه تا ئه و كاته ش دلسوز
 بوون له گه ل مالى شاول. 30 له نه وهى ئه فرايم، بيست هه زار و هه شت سه د
 پال هوانى ئازا و ناودارى بنه ماله كانيان. 31 له نيوهى هۆزى مه نه شه ش،
 هه ژده هه زار پياو كه به ناو ديارى كرابوون هه تا بين و داود بكنه ته پاشا. 32
 له نه وهى يه ساخار، دوو سه د سه ركرده كه شاره زاي بارودوخى رۆژگار
 بوون، ده يانزاني ئيسرائيل ده بيت چى بكات، هه روه ها هه موو خزم و
 كه سه كانيشيان له ژيز فه رمانى ئه واندا بوون. 33 له زه بولونيش، په نجا هه زار
 پياوى مه شقپيكر او هه بوون له سه ر شه ر و هه موو جوړه چه كيكي جهنگ،
 كه به بى دوو دلى ئاماده بوون بۆ يارمه تيدانى داود. 34 له نه فتالى، هه زار
 سه ركرده و سى و هه وت هه زار پياوى چه كدار به قه لغان و ريميان له گه ل
 بوو. 35 له دانيش، بيست و هه شت هه زار و شهش سه د پياوى ئاماده باش

بۇ جەنگ. 36 لە ئاشپۇش، چل ھەزار راھىنراو لەسەر شەپەر و ئامادە کراو بۇ جەنگ. 37 لە بەرى پۇژھە لاتی پرووبارى ئوردونىشەو، لە پە ئوبىن و گادىيە کان و نيوەى ھۆزى مەنەشە، سەد و يىست ھەزار پياوى پىرچە کىراو بە ھەموو جۆرە چەكىكى جەنگ. 38 ھەموو ئەمانە جەنگاوەرى خۆبەخش بوون لە رىزى لەشکرەکانى و بە ھەموو دليانەو ھاتپونە ھەرۆن ھەتا داود بکەنە پاشاي ھەموو ئىسرائىل، ھەرۆھە ھەموو پاشماوۋەى ئىسرائىل يەك پىيار بوون بۇ ئەوۋەى داود بکەنە پاشا. 39 لەوۋى بۇ ماوۋەى سى پۇژ لە گەل داود مانەو، دەياخوارد و دەياخواردەو لە ھەموو ئەوۋەى كەسوكارەکانيان بۇيان ئامادە کردبوون، 40 ھەرۆھە نىزىكە کانىشان لە يەساخار و زەبولون و نەفتالىيەو، بە گويدريژ و وشتەر و ھىستەر و مانگا نانيان دەھىتا. خواردنىكى زۇريان ھەبوو لە ئارد و نانە ھەنجىر و ھىشوى كشمىش و شەراب و زەيت و مانگا و مەر، چونكە لەناو ئىسرائىل خۆشى ھەبوو.

13 داود راوۋىزى لە گەل ھەموو ئەفسەرەکانى کرد، فەرماندەى ھەزاران و سەدان، 2 ئىنجا بە ھەموو كۆمەلى ئىسرائىلى گوت: «ئەگەر پىتان باشە و بەيى خواستى يەزدانى پەرورەدگارمانە، با بەدواى ھەموو ھاوئىشتىمانە كائماندا بنىرن لە ھەموو لايەكى خاكي ئىسرائىل، ھەرۆھە لەدواى ئەو كاهىن و ئىشيانەى كە لە شارۆچكەكان و دەشتەكان لە گەليان دەژىن، ھەتا لە گەلمان كۆبىنەو. 3 با سندوقى خودامان بەيىنەو لای خۆمان، چونكە بە درىژاي پاشايەتى شاول ئيمان نەپرسىوۋەتەو.» 4 ھەموو كۆمەلە كەش گوتيان ئاوا دەكەين، چونكە لەلای ھەموو گەل پەسەند بوو. 5 ئىتر داود ھەموو ئىسرائىلى لە پرووبارى شىخۆرى ميسرەو ھەتا دەروازەى ھەمات كۆكردەو، ھەتا سندوقى خودا لە قىرەت يەعارىمەو بەيىن. 6 ئىنجا داود و ھەموو ئىسرائىل چوونە بەعلەى يەھودا كە قىرەت يەعارىمە، بۇ ئەوۋەى لەوئوۋە سندوقى خوداى پەرورەدگار بەيىنەو، ئەوۋەى لەتوان كەپروبەكان لەسەر تەخت دانىشتوۋە، ئەو سندوقە كە ناوى لىتراو «ناوۋە»، 7 لە مالى ئەبىنادابوۋە سندوقى خودايان لە عەرەبانەكى نوى بارکرد، عوزا و ئەحىز عەرەبانە كەيان لىدەخورى. 8 داود و ھەموو ئىسرائىل بە ھەموو توانايانەو لەبەردەم خودا ئاھەنگيان دەگىرا، بە سروود و قىسارە و ساز و دەف و سەنج و كەرەناو. 9 كاتىك گەبشتە سەر جۆخىنە كەى كىدۇن،

عوزا دهستی بۆ سندوقه که در یژکرد و گرتی، چونکه گایه کان سه رسمیان دا. 10 ئەو ساته تووره بی یه زدان به سهه عوزادا جۆشا و ئییدا، له بهر ئەوهی دهستی بۆ سندوقه که در یژکرد و ههه له ویدا له بهردهم خودا مرد. 11 داودیش تووره بوو، چونکه یه زدان به ته وای عوزای له ناو برد، ئەو شوینەش ههتا ئەمڕۆ به پیریز عوزا ناوده بردریت. 12 ئەو پۆزه داود له خودا ترسا و گوئی: «چۆن سندوقی خودا بۆ لای خۆم بهیتم؟» 13 له بهر ئەوه داود سندوقه که ی نه گواسته وه بۆ لای خۆی بۆ شاری داود، به لکو بردیه مالی عوبید ئەدۆمی که تی. 14 سی مانگ سندوقی خودا له مالی عوبید ئەدۆم مایه وه، یه زدانیش مالی عوبید ئەدۆم و هه موو ئەو شتانهی که هی ئەو بوون به ره که تدارای کردن.

14 پاشان حیرامی پاشای سور چهند نیر دراویکی بۆ لای داود نارد له گەل داری ئورز و نه قار و دارتاش بۆ ئەوهی کۆشکیکی بۆ دروستبکه ن. 2 ئینجا داود زانی که یه زدان وهک پاشای ئیسرائیل جیگیری کردووه، پاشایه تیه که شی له پیناوی ئیسرائیلی گه له کهیدا زۆر پایه دار کردووه. 3 ههروهها داود چهند ژتیکی دیکه ی له ئورشه لیم هیئا، ئینجا کور و کچی دیکه ی داود له دایک بوون. 4 ئەمهش ناوی ئەو مندالانه یه تی که له ئورشه لیم له دایک بوون: شه موع، شوفاق، ناتان، سلیمان، 5 ئیثحار، ئەلیشوع، ئەله له ت، 6 توگه، نه فهگ، یافیع، 7 ئەلیشاماع، به عه لیا دا ع و ئەلیفه له ت. 8 کاتیکی فه له ستیه کان بیستیان وه که داود به پاشای هه موو ئیسرائیل ده ستیشان کراوه، هه موویان هاتن بۆ ئەوهی به دوا ی داود دا بگه رین، به لام داود ئەمه ی بیسته وه و دابه زی بۆ به ره نگار بوونه وه یان. 9 ئەو کاته فه له ستیه کان هاتبوون و ده ستیان کردبو به تالانکردنی دۆلی پرفایم. 10 داودیش پرساری له خودا کرد و گوئی: «ئایا بچم بۆ په لاماردانی فه له ستیه کان؟ ئایا ده یانده یته ده ستم؟» یه زدانیش به داودی فه رموو: «پرو، ده یانده مه ده ستت.» 11 ئینجا داود و پیاوه کانی چوونه به عه ل پراچیم و له وی دوزمه کانی به زاند و گوئی: «خودا به دهستی من در ی به دوزمه کاتم دا وهک در پیدادانی ئاو.» له بهر ئەوه ئەو شوینە به به عه ل پراچیم ناو برا. 12 فه له ستیه کان له ویدا بته کانیان به جیپشت و داود فه رمانی دا که له تیر ئاگر دا بیانسووتین. 13 دووباره فه له ستیه کان هاتنه وه و ده ستیان کرده وه به

تالانکردن له دۆله که، 14 داودیش پرسپاری له خودا کرد، خوداش پئی
 فرموو: «به‌دوایاندا مهرۆ، به‌لکو بسوورپوه بۆ پشیمان و به‌رامبەر به دار
 به‌لسه مه‌کان په‌لاماریان بده. 15 کاتیک له‌سەر دار به‌لسه مه‌کانه‌وه گویت له
 ده‌نگی پئی بوو، له و کاته‌دا وهره دهره‌وه بۆ جه‌نگ، چونکه خودا بۆ لیدانی
 توردوگای فه‌له‌ستییه‌کان له‌پشته‌وه رۆیشته‌وه.» 16 داودیش به‌و جوړی
 کرد که خودا فرمانی پئی کرد و له‌گبعونه‌وه هه‌تا گه‌زهر له‌ سوپای
 فه‌له‌ستییه‌کانیان دا. 17 به‌و شیوه‌یه‌ ناوبانگی داود به‌ناو هه‌موو خا که‌کاندا
 ب‌لاو بووه‌وه و یه‌زدانیش ترسی ته‌وی خسته‌ ناو دلی هه‌موو نه‌ته‌وه‌کانه‌وه.

15 داود چه‌ند ته‌لاریکی بۆ خزی له‌ شاری داود دروستکرد و شوینیکی
 بۆ سندوقی خودا ئاماده کرد و چادریکی بۆی هه‌لدا. 2 ئینجا داود گوئی:
 « که‌س بۆی نییه‌ سندوقی خودا هه‌لگریت، ته‌نها لیقییه‌کان نه‌ییت، چونکه
 یه‌زدان ته‌وانی هه‌لپژاردوووه بۆ هه‌لگریتی سندوقی یه‌زدان و خزمه‌تکردنی
 هه‌تاهه‌تایه.» 3 داود هه‌موو ئیسرائیلی له‌ تورشه‌لیم کۆکرده‌وه بۆ هیتانی
 سندوقی یه‌زدان بۆ ته‌و شوینه‌ی که‌ بۆی ئاماده کردبوو. 4 هه‌روه‌ها داود
 نه‌وه‌ی هارون و لیقییه‌کانی کۆکرده‌وه. 5 له‌ نه‌وه‌ی قه‌هات، ئورپیلی
 سه‌رکرده‌ و سه‌د و بیست که‌س له‌ خزم و نزیکه‌کانی. 6 له‌ نه‌وه‌ی مه‌راری،
 عه‌سایای سه‌رکرده‌ و دوو سه‌د و بیست که‌س له‌ خزم و نزیکه‌کانی. 7 له
 نه‌وه‌ی گپرشۆن، یوئیلی سه‌رکرده‌ و سه‌د و سی که‌س له‌ خزم و نزیکه‌کانی.
 8 له‌ نه‌وه‌ی ته‌لیچافان، شه‌مه‌عیای سه‌رکرده‌ و دوو سه‌د که‌س له‌ خزم
 و نزیکه‌کانی. 9 له‌ نه‌وه‌ی هه‌برۆن، ته‌لییلی سه‌رکرده‌ و هه‌شتا که‌س له
 خزم و نزیکه‌کانی. 10 له‌ نه‌وه‌ی عوزپیل، عه‌مینادابی سه‌رکرده‌ و سه‌د
 و دوازده که‌س له‌ خزم و نزیکه‌کانی. 11 ئینجا داود بانگی سادۆق و
 ته‌بیاتاری کرد که‌ هه‌ردووکیان کاهین بوون، هه‌روه‌ها بانگی ئورپیل و
 عه‌سایا و یوئیل و شه‌مه‌عیای و ته‌لییلی و عه‌مینادابی کرد که‌ له‌ لیقییه‌کان
 بوون. 12 پئی گووتن: «ئیه‌ گه‌وره‌ی بنه‌ماله‌کانی لیقین، خوتان و براکانتان
 ته‌رخان بکه‌ن و سندوقی یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری ئیسرائیل بۆ ته‌و شوینه
 به‌یتن که‌ بۆم ئاماده کردوووه، 13 چونکه‌ یه‌که‌م جار ئیه‌ی لیقی ته‌وتان
 هه‌لته‌گرت، ئیتیر یه‌زدانی په‌روه‌ردگارمان درپ پیداین، له‌ به‌ر ته‌وه‌ی پرسیمان
 به‌ خودا نه‌کرد که‌ چۆن ته‌و کاره‌ بکه‌ین.» 14 ئینجا کاهین و لیقییه‌کان

خویان تهرخان کرد بۆ هینانی سندوقی یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل. 15
 نهوهی لیثیه کان ههروهک چۆن موسا به پپی فهرمایشتی یه زدان فهرمانی
 دابووا سندوقی خودایان به دوو داره کهی له سه شانیان هه لگرت. 16
 داود به سه رکده لیثیه کان گوت که برا گۆرانیبیژه کانیان به نامیره کان
 موسیقاوه دابنن، به ساز و قیساره و سه نجهوه، هه تا به خوشیهوه و به
 دهنگی بهرز گۆرانی بلن. 17 لیثیه کانیش ته مانه یان دانا: هیمانی کوری
 یوئیل و له برا کانیشی ئاسافی کوری به ره خیا و له نهوهی مه رایش له
 برا کانیان، ئیبتانی کوری قوشایهو، 18 له که لیشیان خزم و که سه پله
 دووه کانیان: زه که ریا، یه عزیل، شه میراموت، یه حییل، عونی، ته لیاب،
 به نایا، مه عسییاهو، مه تیسیا، ته لیفه لیهو و میقنییاهو و هه ردوو ده رگاوانه کان،
 عویید ته دووم و یه عییل. 19 موسیقاژه نه کانیش، هیمان و ئاساف و ئیبتان
 سه نجی برۆزبان لیده دا. 20 زه که ریا و عه زیل و شه میراموت و یه حییل
 و عونی و ته لیاب و مه عسییاهو و به نایا سازیان به شیوهی عه لاموت
 ده ژه ند. 21 مه تیسیا و ته لیفه لیهو و میقنییاهو و عویید ته دووم و یه عییل و
 عه زه زیاهو قیساره یان بۆ رابه رایه تیکردن به شیوهی شه مینیت ده ژه ند. 22
 که نه نیا هو ی به هو ی شماره زاییه باشه که ی له موسیقا، رابه رایه تی ژه نیاره
 لیثیه کان ده کرد. 23 به ره خیا و ته لقانه ش ده رگاوانی سندوقی په یمانه که
 بوون. 24 کاهینه کانیش شه فه نیا و یوشافات و نه ته تیل و عه ماسه ی و
 زه که ریا و به نایا و ته لیعه زه له به رده م سندوقی خودا فویان به که ره نادا
 ده کرد و عویید ته دووم و یه حیاش ده رگاوانی سندوقی په یمانه که بوون. 25
 داود و پیرانی ئیسرائیل و فه رمانده ی یه که کانیه هزاران به خوشیهوه چون
 بۆ هینانی سندوقی په یمانی یه زدان له مالی عویید ته دوومه وه. 26 کاتیک
 خودا یارمه تی لیثیه کانیه هه لگرتی سندوقی په یمانی یه زدانی دا، ههوت گا و
 ههوت به رانیان وهک قوربانی سه بری. 27 داود و هه موو لیثیه کانیه
 که سندوقی په یمانیان هه لده گرت، موسیقاژه نه کان و که نه نیا هو ی رابه ری
 موسیقای تپی گۆرانیبیژه کان، هه مووان که وای که تانی ناسکیان له به ردا
 بوو، ههروه ها داود عیفودیکی که تانی له به ردا بوو. 28 هه موو ئیسرائیل
 به هاواری خوشی و به لیدانی که ره نا و که ره نای قوچه به ران و سه نج،
 ههروه ها به ژه نینی ساز و قیساره، سندوقی په یمانی یه زدانیان هینا. 29

کاتییک سندوقی په یمانی یه زدان هاته ناو شاری داود، میخه لی کچی شاول له په نجه ره که وه سهیری خواره وهی کرد و بینی داودی پاشا سه ما ده کات و هه لده به زیته وه، له دلی خویدا به سووکی زانی.

16 ئیتر سندوقی خودایان هینایه ژووره وه بو ناوه راستی ته و چادره ی که داود بوی دامه زرانده بو، هه روه ها قوربانی سووتاندن و قوربانی هاوبه شیان له بهردهم خودا سه رخست. 2 پاش ته وهی داود له پیشکه شکردنی قوربانی سووتاندنه کان و قوربانیه کانی هاوبه شی بو وه، به ناوی یه زدان وه داوای به ره که تی بو گه ل کرد. 3 به سه ر هه موو ئیسرائیلدا له ژن و له پیاو، کولیره یه ک و نانه خورما یه ک و نانه کشمیشیکی دابه ش کرد. 4 چه ند خزمه تکار نیکیشی له لیثیه کان له بهردهم سندوقی یه زدان بو یاد کرده وه و سوپاسکردن و ستایشکردنی یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل دانا: 5 ئاساف پابه رایه تی ده کرد و زه که ریاش له دوای ته و به پله ی دووهم ده هات، پاشان یه عییل، شه میراموت، یه حییل، مه تسیا، ته لیاب، به نایا، عویید ته دووم و یه عییل ده هاتن. ته مانه ئامیره کانی ساز و قیساره یان ده ژه ند، ئاسافیش سه نجی لیده دا، 6 به نایا و یه حه زینلی کاهینیش به بهرده وامی که ره نایان ده ژه ند له بهردهم سندوقی په یمانی خودا. 7 ئینجا له و پرژه دا یه که کم جار داود ته م زه بووره ی دایه ده ست ئاساف و هاوکاره کانی، که بو ستایشکردنی یه زدانه: 8 ستایشی یه زدان بکن و به ناوی ته وه وه نوئژ بکن، کرداره کانی به گه لان بناسین. 9 گورانی بو بلین، ستایشی بکن، هه موو کاره سه رسوره یته ره کانی رابگه یه نن، 10 شانازی به ناوی پروریه وه بکن، با دلی ته وانه خوش ییت که روو له یه زدان ده کهن. 11 پشت به یه زدان و هیزه که ی به ستن، بهرده وام پروتان له و بکن. 12 باسی ته و کاره سه رسوره یته رانه بکن که کردوونی، په رجوو و حوکه کانی ده می. 13 ته ی نه وهی ئیسرائیلی به نده ی ته و، ته ی کورانی یاقوب، هه لبرارده کانی. 14 ته و یه زدانی په روه ردگارمانه، حوکه کانیشی له سه راپای زه و یه. 15 بو هه تاهه تایه په یمانه که ی له یاده، ته و به لیته ی ده یادت بو هه زار پشته، 16 ته و په یمانه ی له گه ل ئیبراهیم به ستی، ته و سوینده ی بو ئیسحاق خوارد، 17 وه ک فه رز بو یاقوب چه سپانندی، وه ک په یمانتیک هه میشه یی بو ئیسرائیل. 18 فه رموویته ی: «خاکی که نعان ده ده مه تو، به شه میراتی خو تانه.» 19 ته و

کاتھى ژماره يان کم بوو، کم و نامۆ بوون له و خاکه، 20 له نه ته وه يه که وه ده چوونه نه ته وه يه کی دیکه، له پاشايه تيبه که وه بۆ گه لیکى دیکه. 21 لى نه گه پرا که س سته میان لى بکات، به لکو له بهر ئەوان پاشايانى سه رزه نشت کرد: 22 «ده ست له ده ستيشانکرا وه کاتم مه دن، خراپه له گه ل پيغه مبه ره کاتم مه کن.» 23 ئەى هه موو زه وى، گوراني بۆ يه زدان بلين، رۆژ به رۆژ مرده ي پرزگاري ئه و رابگه يه نن. 24 له تيو نه ته وه کان شکومه ندى ئه و رابگه يه نن، له تيو هه موو گه لان کاره سه رسورهي نه ره کاني. 25 يه زدان مه زنه و شاياني ستايشى زوره، سامنا که به سه ر هه موو خودا وه نده کانه وه، 26 چونکه هه موو خودا وه نده کاني گه لان بتن، به لام يه زدان ئاسماني دروستکرد وه. 27 شکۆ و سه ربه رزی له به رده ميدان، هيز و شادمانى له نشينگه که يدان. 28 ئەى هه موو خياله کاني گه لان، ستايشى يه زدان بکن، ستايشى شکۆ و هيزى يه زدان بکن. 29 ستايشى ناوى شکودارى يه زدان بکن، ديارى به ينن و وه رنه به رده مى، کپتوش بۆ يه زدان به ن، چونکه شکودار و پيرۆزه. 30 ئەى هه موو خه لکی زه وى له به رده مى به رزن، جيهان چه سپا وه و هه رگيز ناله قيت. 31 با ئاسمان شادييت و زه وى دلخوش ييت، له تيو نه ته وه کاندان بلين: «يه زدان پاشايه تى ده کات!» 32 با ده ریا و هه رچى تيدايه بخروشين، با کيلگه و هه رچى تيدايه شاگه شکه بن. 33 ئينجا هه موو دره خته کاني دارستان له به رده م يه زدان گوراني ده لين، چونکه ديت بۆ ته وه ي دادوه رى زه وى بکات. 34 ستايشى يه زدان بکن له بهر ته وه ي چاکه، خوشه و يستيه نه گۆره که ي هه تاهه تايه. 35 بلين: «ئەى خوداي پرزگار که رمان، پرزگار مان بکه، له تيو نه ته وه کان کۆمان بکه ره وه و فريامان بکه وه، بۆ ته وه ي ستايشى ناوى پيرۆزى تو بکه ين و شانازى به ستايشکردنى تو وه بکه ين.» 36 ستايش بۆ يه زدانی پهروه ردگارى ئيسرائيل، له ئەزه له وه و بۆ هه تاهه تايه. ئينجا هه موو گه ل گو تيان «ئامين!» و «ستايشى يه زدان بکن.» 37 داود له ويدا له به رده م سندوقى په يماني يه زدان، ئاساف و هاوکاره کاني به جيه نشت تا کو به به رده وامى له به رده م سندوقه که خزمه ت بکن، هه ر خزمه تتيک له رۆژى خویدا. 38 ههروه ها عوييد ئەدۆم و هاوکاره کانيشى که شه ست و هه شت که س بوون، بۆ يارمه تيدانى ئەوان، به جى هيشتن. عوييد ئەدۆمى کوپرى يه دو تون و حۆسا هه ردوو کيان ده رگاوان بوون. 39 داود سادوقى کاهين

و برا کاهینه کانیسی له بهردهم چادری په رستی یه زدان، نه وهی له سر بهر زایه که ی گبعون بو، به جی هیشتن، 40 بو نه وهی به بهرده وای قوربانی سووتاندن له سر قوربانگا که ی قوربانی سووتاندن پیشکش بکن، به یانیان و عیوران به پی هم مو نه وهی له تهوراتی یه زدان نو سراوه، نه وهی فه رمانی به ئیسرائیل کرد. 41 له گه ل ته وانیس، هییمان و یه دوتون و پاشماوهی هه لیر دراوه کان نه وانه ی ناویان هات تا کو سو پاسی یه زدان بکن، چونکه «خوشه ویستییه نه گوره که ی هه تاهه تاییه.» 42 له گه ل ته وانیس هییمان و یه دوتون به ررسی ژه نیی که رنه ا و سه نج و نامیره مؤسیقیه کانی دیکه بوون له کاتی گورانی و ستایشه کانیان بو خودا. کوره کانی یه دوتونیش ده رگوان بوون. 43 پاشان هه موو گه ل هه رکه سه و بو مالی خوی به ریکه وت و داودیش گه رایه وه بو نه وهی داوای بهر که ت بو ماله که ی خوی بکات.

17 پاش نه وهی داود له کوشکه که ی نیشته جی بو، داود به ناتانی پیغه مبه ری گوت: «من لیره له کوشکیکی دروستکراو به داری تورز نیشته جیم و سندوقی په یانی یه زدانیش له ژیر چادر دایه.» 2 ناتانیس به داودی گوت: «هه موو نه وهی له دلته دایه بیکه، چونکه یه زدان له گه له.» 3 به لام هه ر له و شه وده ا فه رمایشی خودا بو ناتان هات: 4 «پرؤ به داودی به ندهم بلئ:» یه زدان نه مه ده فه رمویت: نه و که سه تو نیت که مائیک بو نیشته جی بووم بنیاد ده نیت. 5 له و پرؤزه وهی که ئیسرائیل له میسر ده ره تیاوه هه تاهه مرؤ له مالدا نیشته جی نه بووم، به لکو له شوینیکه وه بو شوینیکه دیکه چووم، هه ر له تيو چادری په رستندا بووم. 6 له هه موو هاتو چوکر دنه کانم له گه ل هه موو ئیسرائیل، تیا هیچ قسه یه کم کرد له گه ل یه کیک له رابه ر که ی ئیسرائیل، نه وانه ی فه رمانم پیکردن بو نه وهی شوانایه تی گه له که م بکن، بوچی مائیکان له داری تورز بو دروستنه کردووم؟“ 7 «ئیسناش ئاوا به داودی به ندهم بلئ:» یه زدانی سو پاسا لار نه مه ده فه رمویت: من تو م له شوانایه تی مه روه برد و تو م کرده فه رمانه وای ئیسرائیلی گه له که ی خوم. 8 له گه لتدا بووم بو هه ر شوینیک چوویت و هه موو دوژمنه کانی تو م له به رده مت بریوه ته وه. ئیستا ناوینکت بو دروستده کم وه ک ناوی گوره کان که له سه ر زه وین. 9 شوینیکیش بو ئیسرائیلی گه له که م دیاری ده که م و ده یچیم و له جی خوی نیشته جی ده که م، تیر

وهك پيشوو بيزار ناكړين و خه لكاني ناره ووا نايانچه وسيننه وه، 10 وهك
 ته و سهرده مانه ي رابه رم له سهر ئيسرائيلي گه له كم داده نا. منيش توله
 ده ستي هموو دوزمنه كانت ده حه وئيمه وه. «پيت راده گه به نم كه يه زدان
 خوي مالت بو دروسته كات. 11 كاتيگ ژيانت ته واو ده پيت و ده چيته
 پال باو باپيرانت، من وه چه كه ت داده مه زرينم، ته وه ي له دواي خوت
 له كوره كانت ده پيت، پاشايه تيبه كه ي جيگير ده كم. 12 ته و مائيم بو
 بنياد ده نيت و منيش بو هه تاهه تايه ته خته كه ي جيگير ده كم. 13 من
 ده به باوكي ته و ته وئيش ده پته كوري من. خو شه و بستيه نه گوره كم
 بو ته و دانامالريت، هه روهك چون داممالي له وه ي له پيش تو بوو. 14
 بو هه تاهه تايه ش له ماله كم و له ناو پاشايه تيبه كه مدا دايدنه يم، هه تاهه تايه
 ته خته كه ي جيگير ده پيت.» 15 ئينجا ناتان به پي وشه كاني ته م سروشه
 قسه ي له گال داود كرد. 16 ته وسا داودي پاشا چوو و له به رده م يه زدان
 دانيشت و گوئي: «يه زداني په روه ردگار، من كيم و به ماله كه ي من كييه
 كه تو به م پايه يه ت گه ياندووم؟ 17 ته ي خودايه، تو هيشتا ته مه ت به كم
 زاني، هه ر له بهر ته وه هاتيت بو ته وه ي سه باره ت به ئانده ي مالي ته م
 به نده يه ت به ئيني گه وره تر بده يت. ته ي يه زداني په روه ردگار، به كه سيني
 پايه به رز داتنام و ته ماشا ت كردم. 18 «ئير داود چي زياتر به تو بلت كه
 به نده كه ت پايه دار كردووه؟ چونكه تو به نده كه ي خوت ده ناسيت. 19
 ته ي يه زدان، توله پيناوي به نده كه ت و به خواستي دلي خوت ته م كاره
 گه وره ت كردووه، بو ته وه ي ته م هموو به ئينه گه ورا نه بزانين. 20 «ته ي
 يه زدان، كوا هاوتاي تو؟ پيگه له تو خودايه ك نيه له هه موو ته وه ي به گوئي
 خو مان گويمان ليووه. 21 هه روه ها كي وهك ئيسرائيلي گه له كه ي تويه؟
 ته م گه له تا كه نه ته وه يه كه له زه ويدا كه خودا هات بو ته وه ي گه ليك
 بو خوي بكر يته وه، بو ته وه ي ناويك بو خوي دانيت و كاري مه زن و
 سامناك بكا ت، به ده ر كړني نه ته وه كان له به رده م گه له كه ت، ته وه ي له
 ميسر بو خوت كړيته وه. 22 ته ي يه زدان، تو گه لي ئيسرائيلت بو هه تاهه تايه
 كرده گه لي خوت و توش بو ويته خودايان. 23 «ته ي يه زدان، ئيستاش ته و
 به ئينه ي سه باره ت به به نده كه ت و به ماله كه ي فهرمووت، با بو هه تاهه تايه
 بچه سپيت. هه روهك فهرمووت تاوا بكه، 24 بچه سپينه، تاوه كو بو هه تاهه تايه

ناوت مهزن بیټ و بگوتریت: "یهزدانی سوپاسالاری خودای ئیسرائیل، خودای ئیسرائیله!" با مالی داودی بهندهشت له بهردهمتدا جیگیر بیټ. 25 «ئهی خودای من، بو بهنده کهی خۆت ئاشکرا کرد که مالیکی بو بنیاد ده بیټ، له بهر ئه مه بهنده کهت تازایه تی له خۆیدا بینی له بهردهمتدا نزا بکات. 26 ئهی یهزدان، تو خودایت، به ئینی ئه م چا که یهت به بهنده کهت داوه. 27 ئیستاش رهزامهندی بفرموو بو ئه وهی مالی بهنده کهت به ره که تدار بکهیت، تاوه کو بو هه تاهه تایه له بهردهمت بیټ، ئهی یهزدان، چونکه تو به ره که تدارت کردوو و بو هه تاهه تایه به ره که تدار ده بیټ.»

18 ئه وه بو پاش ئه مه داود فه له ستیه کانی به زانده و زه لیل کردن، گهت و شاروچکه کانی له فه له ستیه کان سه ند. 2 ههروه ها داود مؤتاییه کانی به زانده. مؤتاییه کان هاتنه ژیر ده سه لاتی داود و سه رانه یان بو ده هینا. 3 ههروه ها داود هه ده ده زه ری پاشای چۆقای له نزیکي حه مات به زانده، کاتیک چوو بو ئه وهی تاشه به ردیک بو یاده وهی له که ناری پرووباری فورات بنه خشینت. 4 داود هه زار گالیسه که و هه وت هه زار گالیسه که سوار و بیست هه زار پیاده ی به دیل گرت، ئینجا داود جو مگه پی ئه سپی گالیسه کانی برپیه وه و ته نها سه د ئه سپی گالیسه کی هیشته وه. 5 کاتیک ئارامیه کانی دیمه شق بو یارمه تیدانی هه ده ده زه ری پاشای چۆقا هاتن، داود بیست و دوو هه زار پیای له ئارامیه کان کوشت. 6 ئیتر داود له شانشین ئارامیه کانی دیمه شق سه ربارگه ی دانا، ئارامیه کانی هاتنه ژیر ده سه لاتی داود و سه رانه یان بو ده هینا. داودیش پرووی له هه رکوی ده کرد، یهزدان سه رکه وتووی ده کرد. 7 پاشان داود قه لغانه زیرینه کانی ئه فسه ره کانی هه ده ده زه ری برد و هینا به توره لیم. 8 ههروه ها داود برۆتزیکی زۆریشی له ته فح و کوون برد که شاروچکه کی هه ده ده زه ر بوون، به وه بوو که سلیمان هه وزه برۆتزییه که و کۆله که کان و قاپوقاچاغه برۆتزییه کانی دروستکرد. 9 کاتیک تو عوی پاشای حه مات بیستی که داود هه موو سوپا که ی هه ده ده زه ری پاشای چۆقای به زانده وه، 10 هه دۆرامی کوری نارد بۆ لای داودی پاشا بو ئه وهی له سه لامه تی پرسیت و پیرۆزبایی لی بکات که له گه ل هه ده ده زه ر جه نگاوه و به زانده وه تی، چونکه هه ده ده زه ر له جه نگدا بوو له دژی تو عو. هه دۆرامیش له گه ل

دهستی خۇیدا هه موو جوړه که لوپه لیکي زېړ و زیو و پرۆزی هینا بوو. 11 داودی پاشا ئەم که لوپه لانه ی بۆ یه زدان تهرخان کرد، ههروهک ئەو زېړ و زیوه ی تهرخان کرد که له هه موو ئەم نه ته وانه بر دبووی: ئەدۆم، مۆتاب، عه مۆن، فه لهستی و عه مایقییه کان. 12 ئە بېشه بی کوری چه رویاش له دۆلی خوئی هه ژده هه زاری له ئەدۆمییه کان کوشت. 13 له خاکی ئەدۆم سه ربازگه ی دانا و هه موو ئەدۆمییه کان هاتنه ژیر ده سه لاتی داود، داود پرووی له هه رکوی ده کرد، یه زدان سه رکه وتووی ده کرد. 14 داود پاشایه تی هه موو ئیسرائیلی کرد، دادپه روه ری و پراستو دروستی بۆ هه موو که له که ی په پره و کرد. 15 یۆتابی کوری چه رویاش سوپاسالار بوو؛ یه هۆشافتی کوری ئە حیلودیش تۆمار کار بوو؛ 16 سادوقی کوری ئە حیتوف و ئە حیمه له خی کوری ئە بیاتار کاهین بوون؛ شه قشا خامه ی نهینی بوو؛ 17 به نایای کوری یه هۆیاداع فه رمانده ی کریتی و په له تییه کان بوو؛ کوره کانی داودیش ده سه ته راستی پاشا بوون.

19 دواى ماوه یهک ناحاشی پاشای عه مۆنییه کان مرد و کوره که ی له دواى ئەو بوو به پاشا. 2 داود گوئی: «له گه ل حانونی کوری ناحاش دلسۆز ده بم، چونکه باوکی له گه لم دلسۆز بوو.» له بهر ئەوه داود شاندىکی نارد بۆ ئەوه ی سه ره خوشتی له حانون بکه ن سه باره ت به باوکی. کاتیک شانده که ی داود هاتنه لای حانون له خاکی عه مۆنییه کان بۆ ئەوه ی سه ره خوشتی لی بکه ن، 3 میره کانی عه مۆنییه کان به حانونیان گوئ: «تۆ له و باوه ره دايت که داود له بهر ریزگرتن له باوکت شاندى نارد ووه بۆ ئەوه ی سه ره خوشتی لی بکات؟ ئایا نزمه تکاره کانی بۆ پشکنین و سه ره و ژیر کردن و سیخو ریکردن به سه ر خا که که وه نه هاتوون بۆ لات؟» 4 ئیتر حانون پیاوه کانی داودی گرت و ریشی تاشین، جله کانیشیان له نیوه وه هه تا پاشه لیانی دادری و به ره لای کردن. 5 کاتیک هه ندیک که س چون و سه باره ت به و پیاوانه به داودیان را گه یاند، ئەویش چه ند که سیکی نارد بۆ پشواز بیان، چونکه پیاوه کان زۆر شه رمیان ده کرد، پاشاش گوئی: «هه تا ریشتان دینه وه له ئه ریحا بمینه وه، ئینجا بگه رینه وه.» 6 کاتیک عه مۆنییه کان بینیان له لایه ن داوده وه قیزه ون بوون، حانون و عه مۆنییه کان هه زار تالنت زیویان نارد بۆ ئەوه ی له ئارامیه کانی دوو پرووبار و له ئارامیه کانی مه عکا و له چوفا

گالیسکه و گالیسکه سوار به کری بگرن. 7 جاسی و دوو هه زار گالیسکه و
 گالیسکه سواریان به کری گرت، ههروهه پاشای مه عکا له گه ل سوپا که ی
 هات و له به رامبه ر ماده با دامه زران، عه مۆنیه کانیش له شار و چکه کانیه وه
 کۆبوونه وه و هاتن بۆ جهنگ. 8 کاتیک داود ئەمە ی بیستته وه یۆتاب و
 هه موو سوپا شه رکه ره کانی نارد. 9 عه مۆنیه کان هاتنه دهره وه و له ده می
 دهر وازه ی شماره که یان بۆ جهنگ ریزیان به ست، به لام ئەو پاشایانه ی
 که هاتبون به جیا له ده شتوده ر بون. 10 کاتیک یۆتاب بینی که
 به ره کانی جهنگ له پێشی و له پاشیه وهن، له باشتین جهنگه ورانی ئیسرائیل
 چهند هیزکی هه لئارد، بۆ به ره نگار بوونه وه ی ئارامیه کان ریزی کردن.
 11 ئەو پیاوانه ی که مانه وه دایه ده ست ئەبیشه یی برای و ئەویش بۆ
 به ره نگار بوونه وه ی عه مۆنیه کان ریزی کردن. 12 یۆتاب گوئی: «ئەگەر
 ئارامیه کان له من به هیزتر بون، ئەوا تۆ به هانامه وه دیت؛ به لام ئەگەر
 عه مۆنیه کان له تۆ به هیزتر بون، ئەوا من به هانامه وه دیم. 13 ئازابه و با به هیز
 بین له پیناوی گه له که مان و له پیناوی شماره کانی خودا که مان، یه زدانیش
 چی پی باشه ئەوه ده کات.» 14 ئینجا یۆتاب و ئەو له شکره ی له گه لی بون بۆ
 جهنگ له دژی ئارامیه کان چوونه پێشه وه، ئەوانیش له به رده میدا هه لاتن.
 15 کاتیک عه مۆنیه کان بینیان ئارامیه کان هه لده هاتن، ئەوانیش له به رده م
 ئەبیشه ی هه لاتن و چوونه ناو شماره که. ئیتر یۆتاب گه رایه وه تۆرشه لیم.
 16 کاتیک ئارامیه کان بینیان له به رامبه ر ئیسرائیل تیکشکاون، چهند
 نێردراویکیان نارد و ئارامیه کانی ئەوبه ری پرووباری فوراتیان هینا و شوفه خ
 سه رکرده ی سوپا که ی هه ده ده زه ریش له پێشیه وه بوو. 17 کاتیک به داود
 پرا گه یه ترا، ئەویش هه موو ئیسرائیل کۆکرده وه و له پرووباری تۆردونه وه
 په رپیه وه و بۆیان هات و ریزی لێیان به ست، داود بۆ به ره نگار بوونه وه ی
 ئارامیه کان ریزی به ست بۆ جهنگ و ئەوانیش له دژی جهنگان. 18
 به لام ئارامیه کان له به رده م ئیسرائیلدا هه لاتن، داودیش حه وت هه زار
 گالیسکه سوار و چل هه زار پیاوه ی له ئارامیه کان کوشت، ههروهه ها
 شوفه خ سه رکرده ی سوپا که شی کوشت. 19 کاتیک ژێرده سته کانی
 هه ده ده زه ر بینیان که ئەوان له به رامبه ر ئیسرائیل تیکشکاون، له گه ل

داود ناست بوونهوه و بوونه ژیرهستهی ئیسرائیل. ئیتر ئارامیهکان نه یانویزا به هانای عه مؤنیه کانهوه بچن.

20 له به هاری سال، له کاتی رۆیشتنی پاشا کان بۆ جهنگ، یۆتاب رابه رایه تی هیزه چه کداره کانی ده کرد. خاکی عه مؤنیه کانی ویران کرد و چوو بۆ ره به و گه مارۆی دا، به لام داود له تۆرشه لیم مایه وه، جا یۆتاب له ره بهی دا و ویرانی کرد. 2 داود تاجی سه ری پاشا که ی ئه وانی برد، ده رکه وت کیشه که ی نزیکه ی تالنتیک زیر بوو، به ردی گرانبه هاشی تیدا بوو، ئینجا له سه ر سه ری داود دانرا. ده سته و تیک زوریشی له شاره که ده ره ئینا، 3 ئه و گه له شی که تیدا بوو هینایه ده ره وه و بنگاری پیکردن به ئیشکردن به مشار و پاچی ئاسنین و ته وری ئاسنین. داود ئه م کاره ی به هه موو شارۆچکه کانی عه مؤنیه کان کرد. پاشان داود و هه موو سوپا گه رانه وه تۆرشه لیم. 4 پاش ئه مانه له گه زهر جه نگ له گه ل فله ستیه کان هه لگیرسا و له و کاته دا سیبه خه پی حوشاتی سیبه یی گوشت که یه کیک بوو له نه وه ی رفا ئیه کان، دوا جار فله ستیه کان تیکشکان. 5 جار یکی دیکه ش له گه ل فله ستیه کان جه نگ هه لگیرسایه وه و ئیلحانانی کوری یاعیر، له حمی برای گۆلیاتی گه تی گوشت، که ده سکی رمه که ی وه ک تۆردی جۆلا کان بوو. 6 دیسان له گه ت جه نگ هه لگیرسایه وه، پیاویکی زه به لاح هه بوو هه ر په لیک ش هه ش په نجه ی هه بوو، واته بیست و چوار په نجه ی هه بوو. ئه ویش هه ر له نه وه ی رافا بوو. 7 کاتیک سووکایه تی به ئیسرائیل کرد، یۆناتانی کوری شیعه عه ی برای داود گوشتی. 8 ئه وانه له نه وه ی رافا بوون له گه ت، به ده ستی داود و خزمه تکاره کانی کوژران.

21 شه یتان له دژی ئیسرائیل راوه ستا و داودی لی هاندان بۆ سه ر ژمیر کردنی ئیسرائیل. 2 داودیش به یۆتاب و فه رمانده کانی سوپای گوت: «برۆن و سه ر ژمیری ئیسرائیل بکه ن، له بیر شابه عه وه هه تا دان. پاشان وه ر نه وه لام بۆ ئه وه ی ژماره یان بزانم.» 3 به لام یۆتاب وه لامی دایه وه: «با یه زدان جه نگا وه ره کانی سه د ئه وه نده زیاتر بکات. ئه ی پاشای گه وره م، ئایا هه موویان خزمه تکاری گه وره م نین؟ ئیتر بۆچی گه وره م داوای ئه مه ده کات؟ بۆچی ئیسرائیل تووشی تاوان بکات؟» 4 له گه ل ئه وه شدا پاشا بریاره که ی خۆی به سه ر یۆتابدا سه پاند، ئیتر یۆتاب چوو

دهره وه و به هه موو ئیسرا ئیلدا گهرا، ئینجا هاته وه توره شه لیم. 5 یوثاب
 نهنجای سهر ژمیریه که ی دایه داود: له هه موو ئیسرا ئیل ملیوتیک و سه د
 هه زار پیاوی به توانا له به کارهینانی شمشیر هه بوون، له یه هوداش چوار سه د
 و حه فتا هه زار هه بوون. 6 به لام یوثاب لیثی و بنیامینییه کانی له گه لیان
 نه ژمارد، چونکه رقی له فرمانه که ی پاشا ده بووه وه. 7 ته م فرمانه له لای
 خوداش خراب بوو، له بهر نه وه سزای ئیسرا ئیلی دا. 8 داودیش به خودای
 گوت: «به م کاره م گونا هیک زور گه وره م کرد، ئیستاش تکایه له تاوانی
 به نده که ت خو شبه، چونکه ره فتاریکی زور گیلانم کرد.» 9 یه زدان به
 گادی فرموو، که په یامی خودای به داود راده گه یاند: 10 «پرۆ به داود
 یلی:» یه زدان ته مه ده فرمویت: من سی هه لبارده ده خه مه به رده مت و توش
 یه کیجان هه لبریه بو نه وه ی جیبه جی بکه م له سهرت.» 11 ئیتر گاد چوو
 بو لای داود و پی گوت: «یه زدان ته مه ده فرمویت:» بو خوت هه لبریه،
 12 سی سال قاتوقری، یان سی مانگ هه لاتن له به رده م دوزمه که ت که به
 شمشیر راوت ده نیت، یان سی رور شمشیری یه زدان به دهرد له خا که که
 ده دات و فریشته ی یه زدانیش له هه موو سنوره کانی ئیسرا ئیلدا ویرانکاری
 ده کات.» ئیستا بیینه چی وه لامی خودا بده مه وه که منی ناردووه.» 13
 داودیش به گادی گوت: «زور له ته نگانه دام، با بکه ومه دهستی یه زدان،
 چونکه ته و به زه پی زور زوره، به لام با نه که ومه ژیر دهستی مرؤفه وه.»
 14 له بهر نه وه یه زدان دهردی خسته ناو ئیسرا ئیله وه، ئیتر حه فتا هه زار
 پیاو له ئیسرا ئیل مردن. 15 ههروه ها خودا فریشته یه کی بو سه ر توره شه لیم
 نارد بو نه وه ی ویرانی بکات، کاتییک ویرانی ده کرد، یه زدان ته ماشای
 کرد و کاره ساته که ی را گرت، به فریشته ویرانکه ره که ی فرموو: «به سه!
 ئیستا ده ست هه لبره!» فریشته که ی یه زدان له و کاته دا له سه ر جو خینه که ی
 نه ره ونای یه بوسی راوه ستا بوو. 16 داود سه ری هه لبری و بینی فریشته که ی
 یه زدان له نیوان زه وی و ئاسماندا راوه ستا وه، شمشیره که ی به ده سه ته وه یه و
 به سه ر توره شه لیمدا رایکی شاوه. داود و نه و پیرانه ی که جلوه برگی گوشیان
 پوشیوو به سه ر روویاندا که وتن. 17 داود به خودای گوت: «تایا من
 نه بووم که فرمانم دا سهر ژمیری گهل بکه ن؟ منم نه وه ی که گونا هم
 کردووه، له راستیدا من خراپه م کرد، به لام ته م مه رانه چیان کردووه؟»

ئەى يەزدان، خوداى من، تىكايە با سزا كەت بۇ من و بنە مائە كەم بېت،
 ئەك ئەم دەردە لەسەر گە لە كەت بەردە وام بېت.» 18 ئىنجا فرىشتە كەى
 يەزدان بە گادى فەرموو، كە بە داود بلىت، با داود سەربكە وىت و لەسەر
 جۆخىنە كەى ئەرەوناي يەبوسى قوربانگايەك بۇ يەزدان دايمە زىنەت. 19
 داودىش بە پىقى قسە كەى گاد كە بە ناوى يەزدانەو گوتى، سەركەوت. 20
 لە كاتىكدا ئەرەونا گەنى دەكوتا، ئاورى دايمە و فرىشتە كەى بىنى، چوار
 كۆرە كەى ئەرەونا كە لە گە لىدا بوون خويان شار دەو. 21 پاشان داود
 بەرەولاي ئەرەونا هات، ئەرەونا چاوى ھەلېرى بىنى كە داود بەرەولاي
 ئەو دىت، لە جۆخىنە كە چووه دەرەو، كرتوشى بۇ داود برد و سەرى
 خستە سەرزەوى. 22 داود بە ئەرەوناي گوت: «شۇنى جۆخىنە كەم
 بەرەى تاكو قوربانگايەك بۇ يەزدان بنىاد بنىم و دەردە كە لە كۆل گەل
 بېتتەو، بە زىخى تەواوى خۆى بىدەرى.» 23 ئەرەوناش بە داودى گوت:
 «بۇ خۆنى بىە و با پاشاي گەورەم چى بە چاك دەزانىت ئەو بەكات.
 تەماشاكە. ئەو بە بۇ قوربانى سووتاندن و جەنجەر بۇ دار و گەنمە كەش
 بۇ پىشكە شىكرەوى دانە و ئىلە. ھەمووى دەدەم.» 24 بەلام داودى پاشا بە
 ئەرەوناي گوت: «نەخىر، بەلكو بە زىخى تەواوى خۆى دەپىرم، چونكە
 ئەو ھى تۆيە نايەم بۇ يەزدان، قوربانى سووتاندنى بە خۆراپى سەر ناخەم.»
 25 لەبەر ئەو داود بەرامبەر بە شوئىنە كە شەش سەد شاقىل زىرى دايمە
 ئەرەونا. 26 داود لەوى قوربانگايەكى بۇ يەزدان بنىاد نا و قوربانى سووتاندن
 و قوربانى ھاوبەشى سەرخست. لە يەزدان پارايەو، ئەویش بە ئاگر لە
 ئاسمانەو بە سەر قوربانگا كەى قوربانى سووتاندن وەلامى دايمەو. 27 پاشان
 يەزدان فەرمانى بە فرىشتە كە كرد و ئەویش شمشىرە كەى گەراندەو ناو
 كىلانە كەى. 28 لەو كاتەدا كە داود بىنى يەزدان لەسەر جۆخىنە كەى
 ئەرەوناي يەبوسى وەلامى دايمەو، لەویدا قوربانى سەرى. 29 لەو كاتەدا
 چادە كەى پەرسىنى يەزدان كە موسا لە چۆلە وانىدا دروستى كرد بوو،
 لەگەل قوربانگا كەى قوربانى سووتاندن، لەسەر بەرزايە كەى گبەون بوون.
 30 بەلام داود نەتوانى بچىتە بەردەمى ھەتا پەرسىار لە خودا بەكات، چونكە لە
 شمشىرە كەى فرىشتەى يەزدان دەترسا.

22 ئینجا داود گوتی: «ئیزه مالی یه زدانی پهروه ردگار، هه ر ئیزه ش قوربانگی قوربانی سووتاندنی ئیسرائیله.» 2 ئیتر داود فهرمانی دا به کوکردنه وهی ئه و نامۆیانتهی له خاکی ئیسرائیل بوون، هه ندیکێ لی کردنه نه قار بۆ تاشینی بهردی چوارگۆشه یی بۆ بنیادنانی مالی خودا. 3 داود ئاسنیکێ زۆری بۆ بزمار و ئه لقه پیزی ده رگا کان ئاماده کرد، برۆزیکێ زۆری له کیش نه هاتووشی ئاماده کرد. 4 ههروه ها داری ئورزیشی ئاماده کرد که له ژماره نه ده هات، چونکه سه یدائیه کان و سوریه کان دار ئورزیکی زۆریان بۆ داود هینا. 5 داود گوتی: «سلیمانی کورم منداله و پینه که یشتووه، ئه م ماله ش که بۆ یه زدان بنیاد ده نریت ده بیته له بهرچاوی هه موو که لان زۆر گه و ره و به ناوبانگ و شکۆدار بیته، له بهر ئه وه من ئیستا ئاماده کاری بۆ ده که م.» جا داود بهر له مردنی ئاماده کاریه کی زۆری بۆ کرد. 6 پاشان سلیمانی کوری بانگکرد و پراسپارد که ماییک بۆ یه زدانی پهروه ردگاری ئیسرائیل بنیاد بنیته. 7 داود به سلیمانی گوت: «کورپی خۆم، من له دلدا بوو ماییک بۆ ناوی یه زدانی پهروه ردگارم بنیاد بنیم. 8 به لām فهرمایشتی یه زدانم بۆ هات، یچی فهرمووم: ”تۆ خوینیکێ زۆرت رشتووه و جهنگی گه و ره شت کردووه، له بهر ئه وه مال بۆ ناوه که م دروستنا که یته، چونکه له بهر ده مم خوینیکێ زۆرت رشتووه ته سه ر زه وی. 9 به لām کوریکته ده بیته، ده بیته پیاوی ئاشتی و سه سانه وه، له هه موو دوژمنه کانی ده و رو بهری ده یحه سینمه وه. ناوی سلیمان ده بیته، له ماوه ی پاشایه تی ئه ودا ئاشتی و ئارای به ئیسرائیل ده به خشم. 10 ئه و ماییک بۆ ناوه که م بنیاد ده نیت، من ده بمه باوکی ئه و ئه ویش ده بیته کورپی من، ته ختی پاشایه تییه که شی هه تاهه تایه له سه ر ئیسرائیل جیگیر ده که م.” 11 «کورپی خۆم، ئیستاش یه زدانته له گه لدا بیته و سه رکه وتوو بیته و ماله که ی یه زدانی پهروه ردگارت بنیاد بنیته به و شیوه یه سه باره ت به تۆ فهرمووی. 12 کاتیک فهرمانه وایه تی ئیسرائیل ده که یته یه زدان دانایی و تیگه یشتن بده تی بۆ ئه وه ی فیرکردنه کانی یه زدانی پهروه ردگارت پهیره و بکه یته. 13 ته گه ر ئاگادار بیت له وهی ئه و فهرز و حوکانه به جیبینیت که یه زدان له ریگه ی موساوه فهرمانی به گه لی ئیسرائیل کرد، ئه و کاته سه رکه وتوو ده بیته. ئیتر به هیز به و ئازابه، مه ترسه و و ره بهر مه ده. 14 «من ناخۆشی زۆرم چیرتووه بۆ دا یینکردنی ئه مانه بۆ په رستگای

یه زدان، سەد هەزار تالنت زێر و ملیۆتیک تالنت زیو، پرۆنز و ئاسنیکێ زۆری لە کیش نەهاتووش، دار و بەردیشم ئامادە کردوو. تۆش دەتوانیت زیاتریان بکەیت. 15 کرێکاریکی زۆرت لە لایە، لە نەقار و بەنا و دارتاش و کەسانی شارەزا لە هەموو کار و پیشە یەک 16 لەسەر زێر و زیو و پرۆنز و ئاسن، وەستاگان لە ژمارە نایەن. ئیتر هەستە و دەستبەکار بە یەزدانت لە گەڵ بیّت.» 17 پاشان داود فەرمانی بە هەموو سەرکرده کانی ئیسرائیل کرد هاریکاری سلیمانی کۆری بکەن: 18 «ئایا یەزدانی پەرورده گارتان لە گە ئلتان نییه؟ ئایا لە هەموو لایە کەوه نەیحە ساندوونەتەوه؟ دانیشتوی خا کە کە ی داووتە دەستم و خا کە کە ی ژێر دەستە ی یەزدان و گە لە کە ی کردوو. 19 ئیستاش بە هەموو دل و گیانتانەوه پروتان لە یەزدانی پەرورده گارتان بکەن. هەستن و پرۆزگای یەزدانی پەرورده گار بنیاد بنن، بۆ ئەوه ی سندوقی پەیمانی یەزدان و قاپوقاچاغی پرۆزگای خودا بهێنرێتە ناو ئەو پەرستگایە ی کە بۆ ناوی یەزدان بنیاد دە نرێت.»

23 پاش ئەوه ی داود پیر بوو و بە سالاً چوو، سلیمانی کۆری کرد بە پاشای ئیسرائیل. 2 هەموو سەرکرده کانی ئیسرائیل و کاهین و لیثییە کانی کۆکرده وه و 3 ئەو لیثییانەشی تەمە نیان سی سال و بەرەو سەرەوه بوو سەرژمیری کران و کۆی ژمارە یان سی و هەشت هەزار پیاو بوو. 4 داود گوتی: «بیست و چوار هەزار لە مانە بۆ سەرپەرشتیکردنی کاری پەرستگای یەزدان و شەش هەزار یان کوینخا و دادوهر و 5 چوار هەزار یان دەرگاوان و چوار هەزاری دیکە شیان بۆ ستایشکردنی یەزدان بەو ئامێرە موسیقیانە ی کە بۆ ستایشکردن دروستم کردن.» 6 ئینجا داود لیثییە کانی کردە چەند بەشینک، بە پێی کۆرە کانی لیثی: گیرشۆن و قەهات و مەراری. 7 لە گیرشۆنییەکان: لە عدان و شیمعی. 8 کۆرە کانی لە عدان: یەحییلی کۆرە گەورە ی بنە ماله کە، ئینجا زیتام و یوئیل، سی کۆرە بوون. 9 کۆرە کانی شیمعی: شەلۆمۆت، حەزینیل و هاران، سی کۆرە بوون. ئەمانە گەورە ی بنە ماله کانی لە عدان بوون. 10 کۆرە کانی شیمعی: یەحەت و زیزا و یەعوش و بەریعە. ئەمانە چوار کۆرە کە ی شیمعی بوون. 11 یەحەت کۆرە گەورە ی بنە ماله کە بوو و زیزا دووهم بوو، بە لام یەعوش و بەریعە کۆری زۆریان نەبوو، لە بەر ئەوه وه ک یە ک بنە ماله هەژمارد کران. 12 کۆرە کانی قەهات:

عه مرام، یه سهار، هه برۆن و عوزییل، چوار کهس بوون. 13 کوره کانی
 عه مرام: هارون و موسا. هارون و نهوه کانی بۆ هه تاهه تایه بۆ ته رخا نکردنی شتی
 هه ره پیرۆز هه لێژێردان، بۆ قوربانی کردن له بهردهم یه زدان و داوا کردنی
 به ره کهت به ناوی نهوه وه بۆ هه تاهه تایه. 14 ههروه ها کوره کانی موسای
 پیاوی خودا وهک به شیک له هۆزی لیثی دانران. 15 کوره کانی موسا
 گێرشۆم و ئه لیه زهر بوون. 16 نهوه کانی گێرشۆم: شوفا ئیل کوره گه وهی
 بنه ماله که بوو. 17 نهوهی ئه لیه زهریش: ئه لیه زهر ته نها یهک کوری
 هه بوو ناوی ره حه فیا بوو، به لام ره حه فیا کوری زۆر بوو. 18 کوره کانی
 یه سهار: شه لومیت کوره گه وهی بنه ماله که بوو. 19 کوره کانی هه برۆن:
 یه رپیا هو کوره گه وهی بنه ماله که بوو، ئه مه ریا دووه م و یه حه زیل سییه م و
 یه قه مه عام چواره میان بوو. 20 کوره کانی عوزییل: میخا کوره گه وهی
 بنه ماله که بوو و ییشیا دووه میان بوو. 21 کوره کانی مه راری: مه حلی و
 موشی. کوره کانی مه حلی: ئه لعازار و قیش. 22 ئه لعازار مرد و کوری نه بوو،
 ته نها کچی هه بوو، جا کوره کانی قیشی برای هینایانن. 23 کوره کانی موشی:
 مه حلی، عیده ر و یه ریمۆت، سی کور بوون. 24 ئه مانه نه وهی لیثی بوون
 به گوییهی بنه ماله کانیان. گه وهی بنه ماله کان که به پچی ناوه کانیان تۆمار
 کران و یهک به یهک سه ر ژمیر کران، له گه نچی بیست سال به ره و سه ره وه
 که له په رستگای یه زدان خزمه تیان ده کرد، 25 چونکه داود گو تیبوی:
 «له بهر نه وهی یه زدانی پهروه ردگاری ئیسرا ئیل گه له کهی حه ساندووه ته وه و
 بۆ هه تاهه تایه یه زدان له تۆر شه لیم نیشه جی بووه، 26 تیر پتو یست ناکات
 لیثیه کان چاده کهی په رستن یان هه یج یه کیک له و قاپو قا چاغانه ی که
 له خزمه تی چاده کهی په رستن به کار ده هینریت هه لگرگن و بگواز نه وه.»
 27 به پچی دواین فه رمانی داود، لیثیه کان له گه نچی بیست سال به ره و
 سه ره وه سه ر ژمیری کران. 28 لیثیه کان به رده ستی نه وهی هارونیان ده کرد
 له خزمه تکردنی په رستگای یه زدان: به رپرس بوون بۆ حه وشه و ژووره
 لاته نیشه کان، بۆ پاک کردنه وهی شته پیرۆزه کان، بۆ خزمه تکردنی دیکه ش له
 مالی خودا؛ 29 به رپرس یار ییشیان هه بوو بۆ نانی ته رخا نکرا و با شترین
 ئارد بۆ پێشکه شکراوی دانه و ئله و ناسکه نانی فه تیره ی و خۆراکی سه ر
 ساج و تیکه لکردنی هه رچی که تیکه ل ده کریت و بۆ هه موو ئه ندازه و

پېوانه كړدنيك؛ 30 ههروهه ها بړاوهستان هه موو به ياننيه ك بړ سوپاسكردن و ستايشكردني يه زدان عيوارايش به هه مان شيوه؛ 31 ههروهه ها بړ هه موو سه رخستنيكي قورباني سووتاندن له شه ممه و سه ره مانگ و جه ژنه كان. پېويست بوو ليقييه كان به و ژماره يه و به و چه شنه ي كه ريسايه له سهريان، به به رده وامي له به رده م يه زدان خزمه ت بكن. 32 ئيتر ليقييه كان له چادري چاوپكه وتن و شويي پيروز پاريزگاريان ده كرد، ههروهه ها به رده ستي نه وه ي هارونيان ده كرد له خزمه تكردني په رستگاي يه زدان.

24 ئه مانه ش به شه كاني نه وه ي هارون بوون: كوره كاني هارون، ناداب و ئه بيهو و ئه لعازار و ئيتامار بوون. 2 ناداب و ئه بيهو پيش باويكان مردن و كورپان نه بوو، له بهر ئه وه ئه لعازار و ئيتامار بوون به كاهين. 3 به يارمه تي سادوق له نه وه ي ئه لعازار و ئه حيمه له خ له نه وه ي ئيتامار، داود نه وه ي هاروني به پي خشته ي خزمه تكردنه كانيان دابه ش كرد. 4 جا بينيان نه وه ي ئه لعازار ژماره ي رابه ره كانيان زياتره له نه وه ي ئيتامار، له بهر ئه وه نه وه ي ئه لعازاريان دابه ش كرد به شازده گه وره ي بنه ماله و نه وه ي ئيتامار ايش به هه شت گه وره ي بنه ماله. 5 له بهر نه وه ي له هه ردوو نه وه ي ئه لعازار و ئيتامار ايش كاره ده ستاني پيروزگا و كاره ده ستاني خودا هه بوون، بي لايه ن تيروپشكيان بړ كرا و دابه شيان كردن. 6 شه مه عياي كوري نه ته تيل له نه وه ي ليقييه كان كه سه رقه لم بوو، به تاماده بووني پاشا و كاره ده سته كان، سادوقي كاهين، ئه حيمه له خي كوري ئه بياتار و گه وره ي بنه ماله كاني كاهين و ليقييه كان، ناوه كاني ئه واني به م چه شنه نووسي: يه ك بنه ماله سه ر به ئيتامار له دواي يه ك سه ر به ئه لعازار. 7 يه كه م تيروپشك بړ يه هوياريش ده رچوو و دووه م بړ يه دايا و 8 سييه م بړ حاريم و چواره م بړ سه عوريم و 9 پينجه م بړ مه لكيا و شه شه م بړ ميامين و 10 هه وته م بړ هه قوچ و هه شته م بړ ئه بيا و 11 تويه م بړ ييشوع و ده يه م بړ شه خه نه يا و 12 يازده يه م بړ ئه لياشيف و دوازده يه م بړ ياقيم و 13 سيزده يه م بړ حوپا و چواره يه م بړ يه شه فه ئاف و 14 پازده يه م بړ بيلگا و شازده يه م بړ ئيپر و 15 هه فه ده يه م بړ حيزير و هه ژده يه م بړ هه پيچ و 16 نوزده يه م بړ په ته حيا و بيسته م بړ يه حه زقييل و 17 بيست و يه كه م بړ ياكين و بيست و دووه م بړ گاموول و 18 بيست و سييه م بړ ده لايا و بيست و چواره ميش بړ مه عه زياهو ده رچوو. 19 كه

هاتمه ناو په رستگای یه زدان به پئی تم خسته به خزمه تیان ده کرد به گویره ی
 ته و ریسایانه ی که هارونی باپیره گوره یان بوی دیاری کردن، به پئی
 نه وه ی یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل فرمائی پئی کرد بوو. 20 سه باره ت
 به و نه وانه ی لیثی که ماونه ته وه: له نه وه ی عه مرام: شوقائیل؛ له نه وه ی
 شوقائیل: یه حده یاهو. 21 له نه وه ی په حه فیا: ییشیا کوره گوره ی بنه ماله که
 بوو. 22 له یه سهاریه کان: شه لوموت؛ له نه وه ی شه لوموت: یه حه ت. 23 له
 نه وه ی حه برؤن: یه ریا هو ی کوره گوره ی بنه ماله که بوو و نه مه ریا دوو هم
 و یه حه زبیل سیهم و یه قه مه عام چواره م. 24 له نه وه ی عوزبیل: میخا و له
 نه وه ی میخا: شامیر و 25 ییشیای برای میخا؛ و له نه وه ی ییشیا: زه که ریا.
 26 کوره کانی مه راری: مه حلی و موشی. کوره که ی یه عزیا: به تو. 27 له
 نه وه ی مه راری: له یه عزیا: به تو، شوهم، زه کور و عیثی. 28 له مه حلی:
 ته لعازار و ته لعازاریش کوری نه بوو. 29 له قیش: یه ره خمیلی کوری قیش،
 30 هه روه ها نه وه ی موشی: مه حلی، عیدر و یه ریموت. نه مانه نه وه ی لیثی
 بوون به پئی بنه ماله کانیا. 31 هه روه ها نه مانیش وه ک برا کانیا له نه وه ی
 هارون تیرویشکیان کرد، له به رده م داودی پاشا و سادوق و نه حیمه له خ و
 گوره ی بنه ماله کانی کاهین و لیثیه کان، جیاوازی نه کرا له تیوان بنه ماله کانی
 برا گوره و بنه ماله کانی برا بچو که کاند، هه ر دوو وه که یه ک.

25 داود و سه ر کرده کانی سوپا هه ندیک له کوره کانی ئاساف و هییمان
 و یه دوتونیا بؤ خزمه تی را گه یاندنی په یامی خودا ته رخان کرد، تم
 خزمه ته شیان به قیساره و ساز و سه نج ده کرد. لیستی توماری پیاوه ژه نیاره کان
 به گویره ی خزمه ته که یان به م جوړه بوو: 2 له کوره کانی ئاساف: زه کور،
 یوسف، نه ته نیا هو و نه سه ریلا. کوره کانی ئاساف له ژیر سه ره رشتی ئاسافدا
 بوون که له به رده سستی پاشادا په یامی خودایان راده گه یاند. 3 له یه دوتون،
 کوره کانی یه دوتون: گه ده لیا هو، چه ری، یه شه عیا، شیمی، حه شه فیا و
 مه تسیا، واته شه ش که س له ژیر سه ره رشتی یه دوتونی باوکیاندا بوون، که
 به قیساره وه په یامی خودای راده گه یاند و سوپاس و ستایشی یه زدانی ده کرد.
 4 له هییمان، کوره کانی هییمان: بو قیا هو، مه ته نیا، عوزبیل، شوقائیل،
 یه ریموت، حه نه نیا، حه نانی، نه لییاتا، گیده لتی، رومه متی عه زهر، یوشبه قاشا،
 مه لوتی، هوتیر و مه حه زیوت. 5 هه موو نه مانه کوره کانی هییمان بوون که

په يامی خودای به پاشا راده گه ياند. خودا به لئنی پيدا بوو که ناوی به رز بکاته وه و چوارده کور و سی کچی پيدا. 6 هه موو ته مانه له ژیر دهستی باوکیاندا بوون بو گورانی گوتن بو په رستگای خودا به سهنج و ساز و قيساره ش، بو خزمه تکر دنی مالی خودا. ئاساف، يه دوتون و هییمان له ژیر دهستی پاشادا بوون. 7 ژماره ی ته مان و خزمه کانیا، که قیری موسیقاژه ندن بوون و شاره زا بوون له موسیقاژه ندن بو یه زدان، دوو سه د و هه شتا و هه شت که س بوون. 8 جا تیر و پشکیان کرد بو کار و ئه رکه کانیا، بچوک و گوره وهک یهک، هه روه ها قوتابی و ماموستا وهک یهک. 9 تیر و پشکی یه کم که هی ئاساف بوو، بو یوسف ده رچوو، خزی و کوره کانی و برا کانی؛ دووهم بو گه ده لیا هو، خزی و برا کانی و کوره کانی که دوازده بوون؛ 10 سییه م بوزه کور، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 11 چواره م بو یه چری، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 12 پینجه م بو نه ته نیا هو، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 13 شه شه م بو بو قیا هو، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 14 هه وته م بو یه سه ریلا، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 15 هه شته م بو یه شه عیا، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 16 تویه م بو مه ته نیا، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 17 ده یه م بو شیعی، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 18 یازده یه م بو عه زه رعیل، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 19 دوازده یه م بو هه شه فیا، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 20 سیزده یه م بو شو فاعیل، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 21 چواره یه م بو مه تیسیا، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 22 پازده یه م بو یه ریموت، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 23 شازده یه م بو هه نه نیا، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 24 هه قده یه م بو یوشبه قاشا، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 25 هه ژده یه م بو هه نانی، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 26 نوزده یه م بو مه لوتی، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 27 بیسته م بو ته لییاتا، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 28 بیست و یه کم بو هو تیر، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 29 بیست و دووهم بو گیده لتی، کوره کانی و برا کانی که دوازده بوون؛ 30 بیست و سییه م بو مه هه زیوت،

كۆپرەك كانى و براكانى كە دوازده بوون؛ 31 بېست و چوارەمىش بۇرۇمەمتى
عەزەر، كۆپرەك كانى و براكانى كە دوازده بوون.

26 بەشى دەرگاوانەكان برىتى بوون لە بنەمالەى قۆرەح: لە قۆرەحىيەكان:
مەشەلەمىي كۆرى قۆرى لە نەوەى ئاساف. 2 مەشەلەمىي چەند كۆرىكى
هەبوو: زەكەرىيا تۆبەرە و يەدئىيىل دوووم و زەفەدىا سىيەم و يەسنىيل
چوارەم و 3 ئىلام پىنجەم و يەھۆحانان شەشەم و ئەلئىيىنەى حەوتەم. 4
عوپىد ئەدۇمىش چەند كۆرىكى هەبوو، شەمەعيا تۆبەرە و يەھۆزاقاد دوووم
و يۇئاح سىيەم و ساكار چوارەم و نەتەئىل پىنجەم و 5 عەمىيل شەشەم
و يەساخار حەوتەم و پەعولەتەى هەشتەم، چونكە خودا عوبىد ئەدۇمى
بەرەكەتدار كۆرىبوو. 6 شەمەعياى كۆرى عوبىد ئەدۇمىش چەند كۆرىكى
هەبوو، كە رابەرى بنەمالەكەيان بوون، چونكە ئەوان پىاوى زۆر بەتوانا
بوون. 7 كۆپرەك كانى شەمەعيا: عۆسنى، رفائىل، عوبىد و ئەلزاقاد؛ هەرەها
ئەلئىبو و سەمەكەھوى خزمانى شەمەعيا لە پىاوانى بەھىز بوون. 8 هەموو ئەمانە
نەوەى عوبىد ئەدۇم بوون، خۆيان و كۆپرەكانىيان و كەسەكانىيان پىاوانى
بەھىز و بەتوانا بوون لە خزمەتەكەيان، شەست و دوو كەس لە نەوەى
عوبىد ئەدۇم بوون. 9 مەشەلەمىي و كۆر و كەسەكانى كە لە پىاوه بەھىزەكان
بوون، هەژدە كەس بوون. 10 حۆسا كە لە نەوەى مەرارى بوو، چەند
كۆرىكى هەبوو: شىمىرى لەگەل نەوەى تۆبەرەش نەبوو، بەلام باوكى كۆردى
بە پىشەنگى كۆپرەكانى، 11 حىلقيا دوووم بوو و تەفەلئىھو سىيەم و زەكەرىيا
چوارەم. هەموو كۆر و كەسەكانى حۆسا سىزە كەس بوون. 12 ئەم
بەشى دەرگاوانانەش لە ژىر سەرپەرشتى رابەرەكانىيان ئەركى خزمەتكردىيان لە
پەرستگای يەزدان پى سىپىردرا، هەرەك كەسەكانىيان. 13 جا تىروپشك بۇ
هەموو دەروازەكان كرا، بۇ پىران وەك گەنجان بەگۆيرەى بنەمالەكانىيان بەبى
جىاوازى. 14 تىروپشكى دەروازەى رۆژھەلات بۇ شەلەمىھو دەرچوو، بۇ
زەكەرىياى كۆرىشى كە رابوئىكارىكى و رىا بوو، تىروپشك كرا و دەروازەى
باكوورى بۇ دەرچوو. 15 تىروپشكى دەروازەى باشوور بۇ عوبىد ئەدۇم
دەرچوو، تىروپشكى كۆگا كەش بۇ كۆپرەكانى. 16 بۇ تىروپشكى دەروازەى
رۆژئاوا و دەروازەى شەلەخەت لەسەر ئەو رىگايەى كە بەرەو ژوور
دەبوو، بۇ شوپىم و حۆسا دەرچوو. پاسەوان بەرامبەر بە پاسەوان بوو:

17 رۆزانه شهش له لیقییه کان له لای رۆژهه لات و چوار له لای باکور و چوار له لای باشوور بوون، له لای کۆگا کەش دوو دوو پاسه وانییتیان ده کرد. 18 بۆرپزه وه سه ر داپوشراوه کی لای رۆژئاوا که ههردوو لای به کۆله که گیرابوو، چوار لیقی له سه ر ریگا که و دوو انیش له ناو رپزه وه که بوون. 19 ئەمانه به شی ده رگاوانه کان بوون، له نه وه ی قۆره حییه کان و له نه وه ی مه راری. 20 هه ندیک له لیقییه کان لیپرسراوی گه نجینه کانی مالی خودا و گه نجینه کانی شته ته رخانکراوه کان بوون. 21 یه حییلی و کوره کانی گه وره ی بنه ماله کانی له عدانی گیشۆنی بوون. 22 ههروه ها یه حییلی و کوره کانی، زیتام و یوئیلی برای، لیپرسراوی گه نجینه کانی په رستگای یه زدان بوون. 23 له گه ل ئەمانیش هه ریه ک له بنه ماله ی عه مرامی، یه سه هاری، هه برۆنی و عوزیلییه کان ئەرک و به رپرسیاریتی پی سپیدرا: 24 شوفاغیلی نه وه ی گیشۆمی کوری موسا لیپرسراوی گه نجینه کان بوو. 25 که سه کانی له نه وه ی ئەلیعه زه ر: په حه فیا کوری ئەلیعه زه ر، یه شه عیا کوری په حه فیا، یۆرامی کوری یه شه عیا، زکری کوری یۆرام و شه لومیتی کوری زکری. 26 شه لومیت له گه ل که سه کانی لیپرسراوی هه موو گه نجینه کانی شته ته رخانکراوه کان بوون که داودی پاشا و گه وره ی بنه ماله کان، فه رمانده ی هه زاران و سه دان و سه رکرده کانی سوپا ته رخانیا ن کردبوون. 27 ئەوان به شییک له ده سته که وته کانی جه نگیان بۆ چا ککرد نه وه ی په رستگای یه زدان ته رخان کرد. 28 ههروه ها هه موو ئەو شتانه ی ساموئیلی پیشبینیکه ر و شاولی کوری قیش و ئەبنیری کوری نیر و یوئابی کوری چه روپا ته رخانیا ن کردبوون، له گه ل هه موو شته ته رخانکراوه کانی دیکه، شه لومیت و که سه کانی لیپر پرس بوون. 29 له یه سه هارییه کانیش: که نه نیا هو و کوره کانی بۆ کاره کانی ده ره وه ی په رستگا که، کوئخا و دادوه ر بوون به سه ر ئیسرا ئیله وه. 30 له هه برۆنییه کان: هه شه فیا و که سه کانی که له به توانا کان بوون، هه زار و هه وت سه د که س سه ره رشتیاری ئیسرا ئیل بوون له وه به ری رووباری ئوردون به لای رۆژئاوا دا له هه موو کاره کانی یه زدان و خزمه ته کانی پاشادا. 31 له هه برۆنییه کانیش، یه رپیا هو گه وره ی بنه ماله ی هه برۆنییه کان بوو به پیی ره چه له کلامه یان. له چله مین سالی پاشایه تی داود لیکۆلینه وه یه ک له تۆماره کانی کرا و بینیا ن پیاوانی به توانا له تیو هه برۆنییه کانی دانیشتوانی

یه عزیز له ناوچهی گلعاد هه بوون. 32 داودی پاشا دوو ههزار و حهوت سه د کهس له برا و کهسه کانی یه رپهاو که له پیاوه به هیزه کان و گه وری بنه ماله کان بوون، کردنی به لیپرسراوی ره ئو پینیه کان و گادییه کان و نیوهی هۆزی مه نه شه له هه موو کاروباره کانی خودا و پاشا.

27 ئەمه لیستی په داره کانی نه وهی ئیسرائیه، که گه وری بنه ماله کان و فرماندهی هه زاران و سه دان بوون، له گه ل ته فسه ره کانیان که له هه موو کاروباری له شکره کانیان خزمه تی پاشایان ده کرد. ئەمانه به تۆبه ده هاتنه سه ربازی و ده رۆیشتنه وه، به در ژایی سال، مانگ به مانگ، هه ر له شکر یکیش بریتی بوو له بیست و چوار هه زار پیاو. 2 یاشۆفه عامی کوری زه بدیل فرماندهی له شکر یه ک بوو بۆ مانگی یه ک، له شکره که ی له بیست و چوار هه زار پیاو پیکهاتیوو، 3 له نه وهی پیریز بوو، فرماندهی هه موو ته فسه ره کانی له شکر یه مانگی یه ک بوو. 4 دۆدایی ته حۆحیش فرماندهی له شکر یه مانگی دوو بوو، له له شکره که ی ته ودا میقلۆت سه رکرده بوو، له بیست و چوار هه زار پیاو پیکهاتیوو. 5 به نایای کوری یه هۆیاداعی کاهین فرماندهی له شکر یه مانگی سی بوو، له شکره که شی له بیست و چوار هه زار پیاو پیکهاتیوو. 6 ئەمه ته و به نایایه که پالەوان بوو له تیر سییه که و سه رکرده یان بوو، عه میزافادی کوریشی فرماندهی ته فسه ره کانی ناو له شکره که ی بوو. 7 عه ساهیلی برای یۆتاب فرماندهی له شکر یه مانگی چوار بوو، له شکره که ی له بیست و چوار هه زار پیاو پیکهاتیوو، پاشان زه فه دیای کوری جینگه ی گرتنه وه. 8 شه مه وتی یزراحی فرماندهی له شکر یه مانگی پینج بوو، له شکره که شی له بیست و چوار هه زار پیکهاتیوو. 9 عیرای کوری عیقیشی ته قۆعی فرماندهی له شکر یه مانگی شه ش بوو، له شکره که شی له بیست و چوار هه زار پیاو پیکهاتیوو. 10 حه له چی په لۆنی له نه وهی ته فرایم فرماندهی له شکر یه مانگی حه وت بوو، له شکره که شی له بیست و چوار هه زار پیاو پیکهاتیوو. 11 سییه خه یی حوشاتی له خیل زه ره حییه کان فرماندهی له شکر یه مانگی هه شت بوو، له شکره که شی له بیست و چوار هه زار پیاو پیکهاتیوو. 12 ته بیعه زه ری عه ناتۆتی له نه وهی بنیامین فرماندهی له شکر یه مانگی تۆ بوو، له شکره که شی له بیست و چوار هه زار پیاو پیکهاتیوو. 13 مه هه ری نه تۆفایی له خیل زه ره حییه کان

فەرماندەى لەشكرى مانگى دە بوو، لەشكرەكەشى لە بیست و چوار ھەزار
 پیاو پىكھاتبوو. 14 بەناىای پىرعائونى لە نەوہى ئەفرايم فەرماندەى لەشكرى
 مانگى یازدە بوو، لەشكرەكەشى لە بیست و چوار ھەزار پیاو پىكھاتبوو. 15
 ھەلدەى نەتوفایى لە نەوہى عۆسنییل فەرماندەى لەشكرى مانگى دوازدە
 بوو، لەشكرەكەشى لە بیست و چوار ھەزار پیاو پىكھاتبوو. 16 ئەمانە
 سەرۆك ھۆزەكانى ئىسرائىل بوون: بۆ ھۆزى رەئوینىیەكان: ئەلیعەزەرى
 كورى زكرى؛ بۆ شیمۆنىیەكان: شەفەتیاى كورى مەعكا؛ 17 بۆ لیثییەكان:
 ھەشەفیاى كورى قەموئیل؛ بۆ ھارون: سادۆق؛ 18 بۆ یەھودا: ئەلیو كە
 یەككە لە براكانى داود بوو؛ بۆ یەساخار: عۆمرى كورى میکائیل؛ 19 بۆ
 زەبولون: یەشمعیای كورى عۆبەدیا؛ بۆ نەفتالى: یەرىمۆتى كورى عەزرىیل؛
 20 بۆ نەوہى ئەفرايم: ھۆشییەعی كورى عەزەزیاھو؛ بۆ نیوہى ھۆزى
 مەنەشە: یۆئیلی كورى پەدايا؛ 21 بۆ نیوہى كەى دیکەى ھۆزى مەنەشە لە
 گلعاد: ییدوى كورى زەكەریا؛ بۆ بنیامین: یەعسییل كورى ئەبنیر؛ 22
 بۆ دان: عەزەرىیل كورى یەرۆحام. ئەمانە سەرۆكى ھۆزەكانى ئىسرائىل
 بوون. 23 داودیش ژمارەى ئەوانەى وەرئەگرت كە گەنجى بیست ساڵ و
 كەمتر بوون، چونكە یەزدان بەئینى داوود كە ئىسرائىل ھەك ئەستێرەكانى
 ئاسمان زۆر دەكات. 24 یۆئابى كورى چەروياش دەستی بە سەرژمێرییەكە
 كرد، بەلام تەواوى نەكرد، چونكە ئەم سەرژمێرییە توورەى خودای ھینایە
 سەر ئىسرائىل، ھەرۆھا ئامارى سەرژمێرییەكەش لە پەرتووکی كاروبارى
 پڕۆژانەى داود پاشادا تۆمار نەكرا. 25 عەزماقیتی كورى عەدیل لىپرسراوى
 گەنجینەكانى پاشا بوو. یوناتانى كورى عوزیا لىپرسراوى ئەو ئەمبارانە بوو كە
 لە كێلگە و شارۆچكە و گوند و لەناو قوللەكانى چاودێرى بوون. 26 عەزرى
 كورى كەلووفیش لىپرسراوى وەرزیرەكانى كێلگە بوو، ئەوانەى زەویان
 دەكۆلا. 27 شیمعی راماتى لىپرسراوى رەزەمىوہەكان بوو. زەبدى شیفەمى
 لىپرسراوى بەروبوومەكانى رەز بوو ئەمبارەكانى شەراب. 28 بەعل حانانى
 گەدەرى لىپرسراوى دار زەیتون و دار ھەنجیرەكانى كە لە زوورگەكانى
 یەھودا بوو. یوعاشى بەرپرسیارى ئەمبارەكانى زەیت بوو. 29 شیتەرى شارۆنى
 لىپرسراوى ئەو مانگایانە بوو كە لە دەشتایەكانى شارۆندا دەلەوہەران. شافاتى
 كورى عەدلای لىپرسراوى مانگاكانى ناو دۆلەكان بوو. 30 توبیلی ئىسماعیلی

لئیرسراوی و شتره کان بوو. یه حده یاهوی میرووتوتی لئیرسراوی گویدرژه کان بوو. 31 یازیزی هاجهری لئیرسراوی مه ره کان بوو. هه موو ته مانه لئیرسراوی مالومولکه کانی داودی پاشا بوون. 32 یوناتانی مامی داودیش راویژکار بوو، پیاویکی تیگه یشتوو و سه رقه له م بوو، یه حییلی کوری حه کونیش چاودری کوره کانی پاشا بوو. 33 ته حیئوفهل راویژکاری پاشا بوو. حوشه ی ئه رکیش هاوړنی پاشا بوو. 34 له پاش ته حیئوفه لیش یه هیواداعی کوری به نایا بوو به راویژکار، دوای ته میش ته بیاتار جیگه ی گرته وه. یونائیش سه رکده ی سوپاکه ی پاشا بوو.

28 داود هه موو رابه رانی ئیسرائیلی له تورشه لیم کۆکرده وه: سه روک هۆزه کان؛ فه رمانده ی ته و له شکرانه ی که له خزمه تی پاشا بوون، له گه ل فه رمانده ی هه زاران و سه دان؛ ته و کاربه ده ستانه ی که لئیرسراوی مالومولک و ئازه له کانی پاشا و کوره کانی بوون، له گه ل کاربه ده ستانی کۆشکی پاشا؛ پاله وانه کان و هه موو جه نگاوه ره دلیر و ئازا کان. 2 داودی پاشا هه ستایه سه رپی و گوئی: «گویم لی بگرن ته ی گه لی برام، من له دلدا بوو مائیکی حه وانوه بو سندوقی په یمانی یه زدان و بو ته خته پی خودامان بنیاد بنیم و خوّم بو بنیادنان ئاماده کرد. 3 به لام خودا پی فه رمووم: ”مال بو ناوه که م بنیاد مه نی، چونکه تو پیاوی جه نگیته و خوینت پرشتووه.“ 4 «له گه ل ته وه شدا یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل له هه موو مالی باوکم منی هه لېژارد تا کو بو هه تاهه تایه بجه پاشای ئیسرائیل، چونکه یه هودای وه ک رابه ر هه لېژارد، له هۆزی یه هوداش مالی باوکم، له کوره کانی باوکیشم به من خو شخال بوو بو ته وه ی بمکاته پاشای هه موو ئیسرائیل. 5 له تیو هه موو ته و کورانه م که یه زدان پی به خشبوم، سلیمانی کورمی هه لېژاردوو هه تاله سه ر ته ختی پاشایه تی یه زدانی ئیسرائیل دابنیشیت. 6 پی فه رمووم: ”سلیمانی کورپت ماله که م و حه وشه که م بو بنیاد ده نیت، چونکه ته وم به کوری خوّم هه لېژاردوو و منیش ده بجه باوکی ته و، 7 ته گه ر به رده وام بیت له کارکردن به فه رمان و حوکه کاتم، ته و پاشایه تیبه که ی هه تاهه تایه جیگیگر ده که م.“ 8 «ئیسشاس له بهرچاوی هه موو ئیسرائیل که کۆمه لی یه زدانه و له به رده م خوداشمان، راتانده سپیرم: ئاگدارین به جیبه جیکردنی هه موو فه رمانه کانی یه زدانی په روه ردگارتان، بو ته وه ی ببنه خاوه نی ته م خا که

چا که و هه تاهه تايه وهک میراتیش بۆ نه وه کانتان بیپیلنه وه. 9 «سلیمانی کوری خۆم، تۆش خودای باوکت بناسه و پر به دل و به هه موو بیرته وه بیپه رسته، چونکه یه زدان هه موو دلّه کان ده پشکنیت و هه موو شیوه کانی بیر کردنه وه تیده گات، ته گه ر پرووی لی بکه یت بۆت دهرده که ویت و ته گه ر فه رامۆشی بکه یت هه تاهه تايه په تته ده کاته وه. 10 ئیستاش بیینه، چونکه یه زدان هه لیپژاردوویت بۆ ته وه ی مائیک بۆ پیروژگا که بنیاد بنیت، جا به هیزبه و کار بکه.» 11 پاشان داود نه خشه ی هه یوانه که ی په رستگا و ته لار و گه نجینه و ژووره کانی سه ره وه ی و ناوه وه ی و قه پاغی که فاره تی دایه سلیمانی کوری. 12 نه خشه کانی هه موو ته و شتانه ش که به هۆی رۆحی خوداوه له دلیدا بوو، ته وه ی حه وشه کانی په رستگای یه زدان و هه موو ژووره کانی ده وروبه ری و گه نجینه کانی په رستگای خودا و گه نجینه کانی شته ته رخانکراوه کان. 13 هه روه ها رینای پندا له سه ر چۆنیته تی ری کخستنی به شه کانی کاهین و لیقییه کان و هه موو کاره کانی خزمه تکردنی په رستگای یه زدان و هه موو قاپوقاچاغه کانی خزمه تکردنی په رستگای یه زدان. 14 کیشی زپر و زیوی ته و قاپوقاچاغه زپرین و زیوینه ی دیاری کرد که له خزمه ته جوړاوجوره کاندا به کارده هیتران: 15 کیشی چرادانه زپرینه که و چراکانیشیان که له زپر بوو، کیشی زپر بو هه ر چراداتیک و چراکانی؛ بۆ چرادانه زیوینه کانیش، کیشی زیو بو هه ر چراداتیک و چراکانی، به پپی جوړی خزمه تی هه ر چراداتیک؛ 16 کیشی زپر بو هه ر میزیک نانی ته رخانکراو؛ کیشی زیویش بۆ میزه زیوینه کان؛ 17 کیشی زپری پیگه رد بۆ چه نگال و تاس و دۆلکه کان؛ بۆ جامه زیوینه کانیش کیش بۆ هه ر جامیک و بۆ جامه زیوینه کانیش کیش بۆ هه ر جامیک؛ 18 کیشی زپری پوخته کراویش بۆ قوربانگای بخوره که. هه روه ها نه خشه ی گالیسه کی که روه کانی پندا، که بالیان کردووه ته وه و سیبه ریان بۆ سندوقی په یمانی یه زدان کردووه. 19 داود گوئی: «هه موو ته مانه م نووسیوه ته وه سه روشی یه زدان بۆ من، پروونکردنه وه کانی ته م نه خشه یه ش یه زدان تیپگه یاندم.» 20 هه روه ها داود به سلیمانی کوری گوئی: «به هیزبه و ئازابه، کار بکه و مه ترسه، وره به رمه ده، چونکه یه زدانی په روه ردگار، خودای من له گه لئدایه. ته و وازت لی ناهینیت و به جیت ناهینیت هه تا هه موو کاره کانی خزمه تکردنی

په‌رستگای یه‌زدان ته‌واو ده‌که‌یت. 21 به‌شه‌کانی کاهین و لیقییه‌کان بۆ
هه‌موو خزمه‌تیکی په‌رستگای خودا ئاماده‌ن، هه‌موو وه‌ستایه‌کی شاره‌زا و
خۆبه‌خشت له‌گه‌لدایه بۆ هه‌موو کارێک، سه‌رکرده‌کان و هه‌موو گه‌لیش
په‌په‌وه‌ی هه‌موو فه‌رماتیکی تۆ ده‌که‌ن.»

29 پاشان داودی پاشا به‌هه‌موو کۆمه‌له‌که‌ی گوت: «سلیمانی
کورم، ته‌وه‌ی که‌خودا هه‌لیژاردووه، گه‌نجیکی پینه‌گه‌یشتووه. کاره‌که‌ش
گه‌وره‌یه، چونکه‌ په‌رستگا که‌ بۆ مرۆف نییه، به‌لکو بۆ یه‌زدانی په‌روه‌ردگاوه.
2 منیش به‌هه‌موو توانامه‌وه ته‌مانه‌م بۆ په‌رستگای خودام ئاماده‌کردووه، زیڤ
بۆ زیڤنگه‌ری، زیو بۆ زیوگه‌ری، پڕۆز بۆ پڕۆزگه‌ری، ئاسن بۆ ئاسنگه‌ری،
ته‌خته بۆ دارتاشی، برێکی زۆر له‌ به‌ردی عاشقبه‌ند و به‌رده‌ پیرۆزه و
چه‌ن‌دین جۆره‌ به‌ردی په‌نگاوپه‌نگ، هه‌روه‌ها هه‌موو جۆره‌ به‌ردیکی باش
و مه‌رمه‌ری سپی. 3 له‌سه‌ر هه‌موو ته‌وه‌ی بۆ په‌رستگا پیرۆزه‌که‌ ئاماده‌م
کردووه، له‌به‌ر خۆشچالیم به‌ په‌رستگای خودا که‌م، ئیستا گه‌نجینه‌یه‌کی تایه‌تی
خۆشم له‌ زیڤ و زیو ده‌به‌خشم: 4 سێ هه‌زار تالنت زیڤ له‌ زیڤی تۆفیر و
حه‌وت هه‌زار تالنت زیو پوخته‌کراو بۆ پروکه‌شکردنی دیواری ته‌لاره‌کان و
5 هه‌ر کارێک که‌ به‌ زیڤ و زیو ده‌که‌یت، هه‌موو کارێکی ده‌ستی وه‌ستا
پیشه‌وه‌ره‌کانیش. ئیستا کێ خوازیاره‌ خۆی بۆ یه‌زدان ته‌رخان بکات؟»
6 ئینجا گه‌وره‌ی بنه‌ماله‌ و سه‌رۆک هۆزه‌کانی ئیسرائیل و فه‌رمانده‌ی
هه‌زاران و سه‌دان، لیپرسراوانی کاره‌کانی پاشاش هه‌موویان به‌ خواستی
خۆیان پیتاکیان به‌خشی. 7 بۆ کاری بیناسازی په‌رستگای خودا پینج
هه‌زار تالنت زیڤ و ده‌هه‌زار دره‌می زیڤ، ده‌هه‌زار تالنت زیو، هه‌ژده
هه‌زار تالنت پڕۆز و سه‌د هه‌زار تالنت ئاسنیان به‌خشی. 8 ته‌وه‌ی به‌ردی
گرانه‌های هه‌بوو دایه‌گه‌نجینه‌ی په‌رستگای یه‌زدان که‌ یه‌حییای گێرشۆنی
به‌رپرسی بوو. 9 گه‌ل به‌به‌خشنده‌ی پابه‌ره‌کانیان دنجۆش بوون، چونکه
به‌هه‌موو دلپانه‌وه‌ پیتا که‌کانیان به‌یه‌زدان به‌خشی، داودی پاشاش زۆر
دنجۆش بوو. 10 داود له‌به‌رده‌م هه‌موو کۆمه‌له‌که‌ ستایشی یه‌زدانی کرد و
گوتی: «ستایش بۆ تۆ ته‌ی یه‌زدان، خودای ئیسرائیل، باوکانی له‌ئه‌زه‌له‌وه
و بۆ هه‌تاهه‌تایه‌. 11 ته‌ی یه‌زدان، بۆ تۆ یه‌گه‌وره‌ی و توانا، مه‌زنی و
پایه‌به‌رزنی و شکۆ، چونکه‌ هه‌موو ته‌وه‌ی له‌ ئاسمان و له‌ زه‌ویدا یه‌هی

تۆیه. ئەى یەزدان، پاشایەتی هی تۆیه و تۆ ھەر بەرزیت و لە ھەمووان پایە بەرزتری. 12 دەوڵە مەندی و ریز لە لای تۆوە دین، تۆ فەرمانرەوای ھەمووانیت. ھیز و توانا لە دەستی تۆدان تا کو ھەمووان بە ھیز و ورە بەرز بکەیت. 13 ئیستاش ئەى خودای ئیھ، سوپاست دە کەین و ستایشی ناوہ شکۆدارە کەت دە کەین. 14 «بەلام من کیم و گە لە کەم کئیە ھەتا بتوانین بەم دلفراوانییەو بەخشین؟ ھەموو شتیک لە تۆوە دیت، لەوہی کە هی تۆیە بە تۆمان بەخشییەو. 15 ئیھ لە بەرچاوی تۆدا نامۆن و وەک ھەموو باو پاپیرائمان ئاوارەین. رۆژائمان لە سەر زەوی وەک سیبەرن و ئومیدیش نییە. 16 ئەى یەزدانی پەرورەدگارمان، ھەموو ئەم سامانەى کە ئامادەمان کردووہ بۆ ئەوہی پەرستگایەک بۆ ناوی پیرۆزت بنیاد بنیین، ھەمووی لە تۆوە ھاتووہ و ھەموو شتیکیش هی تۆیە. 17 خودایە من دەزانم کە تۆ دڵەکان تاقی دە کەیتەوہ و بە دلی پاک دئخۆش دە بیت. من بە خواستی خۆم و بە راستگوییەو ھەموو ئەم شتانەم بەخشییەو. ئیستاش دئخۆش بووم کە گە لە کەى تۆم لێرە بینی چۆن بە خواستی دلی خۆیان پیتاکیان پنی بەخشیت. 18 ئەى یەزدان، خودای ئیبراھیم و ئیسحاق و ئیسرائیلی باو پاپیرائمان، ئەم بیر کردنەوہیە بۆ ھەتاهەتایە لە دلی گە لە کەتدا پارێزە و دلیان بە لای خۆتدا رابکێشە. 19 ھەر وہا وا بکە سلیمانی کورم پر بە دلی فەرمان و یاسا و فەرزە کانت بە جیہتی، ھەموویان پەیرەو بکات و ئەو پەرستگایە بنیاد بنیت کە ئامادە کاریم بۆی کردووہ.» 20 پاشان داود بە ھەموو کۆمە لە کەى گوت: «تکایە ستایشی یەزدانی پەرورەدگارتان بکەن.» ئینجا ھەموو کۆمە لە کە ستایشی یەزدانی پەرورەدگاری باو پاپیرانی خۆیان کرد و بە چۆکدا ھاتن و کپۆشیان بۆ یەزدان و پاشا برد. 21 پاشان لە رۆژی دواتر قوربانیان بۆ یەزدان سەرپری و قوربانی سووتاندنیان بۆ یەزدان سەر خست، ھەزار گا و ھەزار بەران و ھەزار بەرخی نیر لە گەل شەرابە پێشکەشکراوہ کانیان و قوربانی سەرپراوی زۆر بۆ ھەموو ئیسرائیل. 22 جا لەو رۆژەدا بە ئەو پەری خۆشییەو لە بەردەم یەزدان خواردیان و خواردیانەوہ. پاشان دووبارە سلیمانی کورپی داودیان وەک پاشا را گەیان و وەک فەرمانرەوایەک لە لایەن یەزدانەوہ دەستینشان کرا، سادوقیش وەک کاهین دانرایەوہ. 23 ئیتر سلیمان وەک پاشا لە سەر کورسی یەزدان دانیشت،

له جيی داودی باوکی. سه رکه وتوو بوو و هه موو ئیسرائیلیش گوپرایه ئی
بوون. 24 هه روه ها هه موو سه رکرده و پالّه وان و سه رجه م کوره کانی داودی
پاشا سویندیان خوارد ملکه چی سلیمانی پاشا بن. 25 یه زدانیش سلیمانی
له بهرچاوی هه موو ئیسرائیل زور مه زن کرد، شکۆیه کی شاهانه ی وای پیدا
که پیش خوی له ئیسرائیل نه درابوو هه یچ پاشایه کی دیکه. 26 داودی
کوری یه سا پاشایه تی هه موو ئیسرائیلی کرد، 27 نه و ماوه یه ش که پاشایه تی
ئیسرائیلی کرد چل سال بوو، هه وت سال له هه برۆن و سی و سی سالیس
له تورشه لیم پاشایه تی کرد. 28 له ته مه تیکی باشی پیریدا مرد و له ژیان و
ده و له مه ندی و پریز، تیری خوارد بوو. پاشان سلیمانی کوری له دوا ی خوی
بوو به پاشا. 29 رووداوه کانی پاشایه تی داود له سه ره تاوه هه تا کۆتایی له
په رتوو کی تۆماره کانی ساموئیلی پیشینیکه ر و له تۆماره کانی ناتانی پیغه مبه ر
نوسراون، هه روه ها له تۆماره کانی گادی پیشینیکه ر، 30 له گه ل هه موو
ورده کاریه کانی پالّه وانیتی و پاشایه تیبه که ی و هه موو نه و رۆژگارانه شی که
به سه ر خوی و به سه ر ئیسرائیل و هه موو پاشایه تیبه کانی خا که کاندایه تیپه رین.

دووهم پوخته میژوو

1 سلیمانی کوری داود دهسه لاتی خوی به سهر پاشایه تیه که پیدا به هیژ کرد، چونکه یه زدانی په روه ردگاری خوی له گه لئ بوو، زور مه زنی کرد. 2 پاشان سلیمان قسه ی له گه لئ هه موو ئیسرائیل کرد، له گه لئ فهرانده کانی هه زاران و سه دان، هه روه ها دادوه ره کان و هه موو سهر کرده کان له هه موو ئیسرائیل که گه وره ی بنه ماله کان بوون. 3 ئیتر سلیمان و هه موو کومه له که له گه لئ چوونه سهر ته و نزرگه یه ی له سهر به رزاییه که ی گبجونه، چونکه چادری چاوپنکه وتی خودا که موسای بنده ی یه زدان له چۆله وانیدا دروستی کرد، له وی بوو. 4 داود له قیریه ت یه عاریمه وه سندوقی خودای هینا بو ته و شوینه ی که ناماده ی کردبوو، له بهر ته وه له تورشه لیم چادرینکی بو هه لدا بوو. 5 به لام ته و قوربانگا پرؤنزییه ی که به سه لئیل کوری ئوری کوری حوور دروستی کردبوو، له گبجون له به رده م چادره که ی په رستنی یه زدان بوو، ئیتر سلیمان و کومه له که له وی پرسیاریان له یه زدان کرد. 6 سلیمان له یه زدان چووه پیشه وه و هه زار قوربانی سووتاندنی سهر خسته سهر قوربانگا پرؤنزییه که که له به رده م چادری چاوپنکه وتندا بوو. 7 له و شه وه دا خودا بو سلیمان ده رکه وت و پی فهرموو: «داوا بکه، چیت پی بده م؟» 8 سلیمانیش به خودای گوت: «تو له گه لئ داودی باو کم چا که ی گه وره ت کردووه، منت له جی ته و کردووه ته پاشا. 9 ئیستاش ته ی یه زدانی په روه ردگار، با به لینه که ت له گه لئ داودی باو کدا بجه سپیت، چونکه تو منت کردووه ته پاشای گه لیکي زور که وه ک خولی زه و بیه. 10 ئیستا دانای و زانیم پی بیه خسه بو ته وه ی پابه رایه تی ته م گه له بکه م، چونکه کی ده توائت فهرانزه وایه تی ته م گه له گه وره یه ت بکات؟» 11 خوداش به سلیمانی فهرموو: «له بهر ته وه ی ته مه له دلندا بوو و داوای ده وله مهندي و سامان و پایه داری و مردنی دوژمنه کانت نه کرد، هه روه ها داوای ته مهن دریزیت نه کرد، به لکو داوای دانای و زانیت بو خوت کرد، بو ته وه ی دادوه رایه تی گه له که م بکه ی ت، ته وه ی تو م کردووه ته پاشای، 12 ته و دانای و زانیت پی ده به خشم. سهر باری ته وه ش ده وله مهندي و پاره و پوول و پایه داریه کی وات پی ده به خشم که شتی وانه بوو بیت بو پاشا کانی پش تو و بو ته وانه ی له دوای توش دین.» 13 پاشان سلیمان له چادری

چاوپنیکه وتنه وه که له سهه بهرزاییه که ی گبجۆن بوو چوو بو تۆرشه لیم و پاشایه تی ئیسرائیلی کرد. 14 سلیمان گالیسکه و نه سپ سواری کۆکرده وه، هه زار و چوار سهه د گالیسکه و دوازه هه زار نه سپ سواری هه بوو. له شاره کانی گالیسکه کان و له گه ل خۆیدا له تۆرشه لیم داینا. 15 پاشا کارینکی وای کرد که له تۆرشه لیم زپ و زیو وهک بهردیان لی بیته، دار تۆرزیس له زۆری وهک دار هه نجیری زوورگه کان بیته. 16 نه سپه کانی سلیمان له میسر و له قه قییه وه هاورده ده کران. بازرگانه کانی پاشا له قه قییه وه به زرخ بازار وه ریانه گرتن. 17 گالیسکه له میسه وه به شه ش سهه د شافل زیو و نه سپیش به سهه د و په نجا هاورده یان ده کرد، ههروه ها بو هه موو پاشا کانی حیتی و ئارامی هه نارده یان ده کرد.

2 سلیمان فه رمانی دا به بنیادنانی په رستگایه ک بو ناوی یه زدان و کۆشکیکیش بو پاشایه تییه که ی. 2 بیگاری به حه فتا هه زار پیای کۆلکیش و هه شتا هه زار نه قار کرد له چیا، ههروه ها به سی هه زار و شه ش سهه د که س که وهک سه رکاری نه وان داینا. 3 سلیمان ناردی بو لای حیرامی پاشای سور و گوئی: «وهک نه وه م له گه ل بکه که له گه ل داودی باو کم کردت، به وه ی که داری تۆرزت بو نارد تا کو کۆشکیک بو خۆی بنیاد بنیته و تییدا نیشته جی بیته. 4 ئیستا من په رستگایه ک بو ناوی یه زدان پهروه ردگارم بنیاد ده نیم، تا کو بۆی ته رخان بکه م بو سووتاندنی بخووری بو نخۆش له بهرده می و بو نانی ته رخانکراوی بهرده وام و قوربانی سووتاندن له به یانیان و میواران، له شه مه و سه ره مانگ و جه ژنه کانی یه زدان پهروه ردگارمان، نه مه هه تاهه تایه له سهه ر ئیسرائیل ده بیته. 5» نه وه په رستگایه ش که من بنیادی ده نیم گه وره یه، چونکه خودامان له هه موو خودا وه نده کان گه وره تره. 6 به لام کچی ده توانیته په رستگایه کی بو بنیاد بنیته، چونکه ئاسمان و ئاسمانی ئاسمانه کان جی نه ویان تییدا نایته وه! ئیتر من کیم هه تا په رستگایه کی بو بنیاد بنیم، نه گه ر ته نها بو سووتاندنی قوربانی نه بیته له بهرده میدا؟ 7» ئیستاش پیاوینکم بو بنیره دانا بیته له کاری زپ و زیو و برۆنز و ئاسن و پرسی نه رخوا وانی و سووری توخ و مور، کارامه بیته له پیشه ی هه لکۆلین، هه تا له گه ل پیاره دانا کانی لای خۆم بیته له یه هودا و تۆرشه لیم، نه وانیه ی داودی باو کم ئاماده ی کردن. 8 «له لوبانه وه داری تۆرز

و سنه و بهر و نه لگومم بۆ بنیره، چونکه ده زانم که خزمه تکاره کانت له برینی داری لوبناندا کارامهن. خزمه تکاره کاتم ئامادهن له گه‌ل خزمه تکاره کانت کار بکه‌ن 9 بۆ ئه‌وه‌ی داریکی زۆرم بۆ ئاماده بکه‌ن، چونکه ده‌ییت ئه‌و په‌رستگایه‌ی بنیادی ده‌نیم گه‌وره و سه‌رسوره‌ینه‌ر ییت. 10 ئه‌و خزمه‌تکارانه‌ت که داره‌کان ده‌په‌نه‌وه، ییست هه‌زار کۆر گه‌نم و ییست هه‌زار کۆر جو و ییست هه‌زار به‌ت شه‌راب و ییست هه‌زار به‌ت زه‌یتیان ده‌ده‌می.» 11 حیرامی پاشای سوریش له نووسراویکدا که بۆ سلیمان ناردی نووسیوی: «له‌به‌ر ئه‌وه‌ی یه‌زدان گه‌له‌که‌ی خۆی خۆشه‌وێت، تۆی کردووه‌ته پاشایان.» 12 هه‌روه‌ها حیرام گوئی: «ستایش بۆ یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری ئیسرائیل، ئه‌وه‌ی ئاسمان و زه‌وی دروستکردووه! ئه‌وه‌ی کورپکی دانا و زانا و تیگه‌یشتوی داوه‌ته داودی پاشا، که په‌رستگایه‌ک بۆ یه‌زدان و کۆشکیک بۆ پاشایه‌تییه‌که‌ی بنیاد ده‌ییت. 13 «ئێستا من پیاویکی دانا و شه‌ره‌زا و تیگه‌یشتوت بۆ ده‌نیرم به‌ ناوی حورام‌ئابی، 14 کوری ژتیکه‌ له‌ نه‌وه‌ی دان و باوکیشی خه‌لکی شاری سوره. شه‌ره‌زایه‌ له‌ کاری زێر و زیو، برۆز و ئاسن، به‌رد و دار، ریس‌ی ئه‌رخه‌وانی و مۆر و سووری تۆخ، له‌گه‌ل که‌تانی ناسک، هه‌روه‌ها هه‌لکۆلینی هه‌موو جوهره‌ نه‌خشیک و داهینانی هه‌موو داهیناتییک که یی بسپێردریت، با له‌گه‌ل پیاوه‌ دانا کانت و له‌گه‌ل پیاوه‌ دانا کانی گه‌وره‌م داودی باوکت ییت. 15 «ئێستاش ئه‌و گه‌نم و جو و زه‌یتی زه‌یتوون و شه‌راهه‌ی که گه‌وره‌م باسی کردوون با بۆ خزمه‌تکاره‌کانی بنیریت و 16 ئێه‌ش له‌ لوبنانه‌وه‌ به‌ی پی پێوستیت دارت بۆ ده‌پین و ده‌یکه‌ینه‌ که‌له‌ک و ده‌یده‌ین به‌ ده‌م ده‌ریاوه‌ بۆ یافا و تۆش بۆ تۆرشه‌لیم سه‌ری بجه‌.» 17 سلیمان پاش ئه‌و سه‌رژمێریه‌ی که داودی باوکی ئه‌نجامی دا، هه‌موو پیاوه‌ بیانیه‌کانی ناو خاکی ئیسرائیلی سه‌رژمێری کرد، ژماره‌یان سه‌د و په‌نجا و سێ هه‌زار و شه‌ش سه‌د پیاو بوون. 18 هه‌فتا هه‌زاریانی کرده‌ کۆلکیش و هه‌شتا هه‌زاریانی له‌ چیادا کرده‌ نه‌قار و سێ هه‌زار و شه‌ش سه‌ده‌که‌ی دیکه‌شی کرده‌ سه‌رکار بۆ ئه‌وه‌ی کار به‌ گه‌ل بکه‌ن.

3 ئینجا سلیمان ده‌ستی به‌ بنیادنانی په‌رستگای یه‌زدان کرد له‌ تۆرشه‌لیم له‌ کیوی مۆریا، که له‌ وێدا یه‌زدان خۆی بۆ داودی باوکی ده‌رخستبوو.

په‌رستگا که له‌سهر جوخینه‌که‌ی نوره‌ونای یه‌بوسی بوو، نه‌و شویته‌ی
 که داود ناماده‌ی کردبوو. 2 له‌ دووی مانگی دووهمی سالی چواره‌می
 پاشایه‌تیه‌که‌ی ده‌ستی به‌ بنیادنان کرد. 3 سلیمان نهم‌ بناغه‌یه‌ی لیدا
 بو بنیادنانی په‌رستگای خودا، درژیه‌که‌ی به‌ بال به‌پئی پخوانه‌کونه‌که،
 شه‌ست بال و پانیه‌که‌ی بیست بال بوو. 4 هه‌یوانی به‌رده‌م پیروزگا که
 درژیه‌که‌ی وه‌ک پانی پیروزگا که بیست بال بوو، به‌رزیه‌که‌شی بیست بال
 بوو. له‌ناوه‌وش به‌ زیری بیگه‌رد پروکه‌شی کرد. 5 هوله‌سه‌ره‌کیه‌که‌شی به
 ته‌خته‌ی دار سنه‌وبه‌ر داووشی و به‌ زیری بیگه‌ردیش پروکه‌شی کرد و
 وینه‌ی دار خورما و زنجیری له‌سهر هه‌لکولین و 6 په‌رستگا که‌ی به‌بردی
 گرانبه‌ها پازانده‌وه بو جوانی و زیره‌که‌ش زیری په‌رفایم بوو. 7 کارینه
 و چوارچویه‌ی ده‌رگان، دیواره‌کان و ده‌رگان پیروزگا که‌ی به‌ زپر
 پروکه‌ش کرد و وینه‌ی که‌روبه‌کانی له‌سهر دیواره‌کان هه‌لکولئی. 8 شویئی
 هه‌ره‌پیروژیی بنیاد نا که درژیه‌که‌ی وه‌ک پانی پیروزگا که بیست بال
 بوو و پانیه‌که‌شی بیست بال بوو و به‌ زیری بیگه‌رد پروکه‌شی کرد که
 کیشه‌که‌ی شه‌ش سه‌د تالنت بوو. 9 کیشی بزماره‌کانیش په‌نجا شافل زپر
 بوو، به‌شه‌کانی سه‌ره‌وشی به‌ زپر پروکه‌ش کرد. 10 له‌ شویئی هه‌ره‌پیروزدا
 په‌یکه‌ری دوو که‌روبی تاشی و به‌ زپر پروکه‌شی کردن. 11 درژی باله‌کانی
 هه‌ردوو که‌روبه‌که بیست بال بوو: درژی بالی که‌روبه‌که‌ی یه‌که‌م پینج
 بال بوو، به‌ر دیواری پیروزگا که ده‌که‌وت، درژی باله‌که‌ی دیکه‌شی پینج
 بال بوو، به‌ر بالی که‌روبه‌که‌ی دووهم ده‌که‌وت؛ 12 به‌ هه‌مان شیوه درژی
 بالی که‌روبه‌که‌ی دووهم پینج بال بوو و به‌ر دیواری پیروزگا که ده‌که‌وت و
 باله‌که‌ی دیکه‌شی پینج بال بوو و به‌ر بالی که‌روبه‌که‌ی یه‌که‌م ده‌که‌وت.
 13 باله‌کانی نهم دوو که‌روبه‌که‌ی کرابونه‌وه و بیست بال درژ بوون، له‌سهر
 پینه‌کانیان پراوه‌ستا بوون و پرووشیان پرووه‌هولی سه‌ره‌کی پیروزگا که بوو.
 14 په‌رده‌که‌ی له‌ پرسی مؤر و نهرخه‌وانی و سووری توخ و که‌تانی ناسک
 دروستکرد و وینه‌ی که‌روبه‌کانی له‌سهر چنی. 15 له‌به‌رده‌م پیروزگا که‌دا
 دوو کوله‌که‌ی دروستکرد که درژی هه‌ریه‌که‌یان سی و پینج بال بوو و نه‌و
 تاجه‌ی که له‌سهر هه‌ریه‌کیکیان بوو پینج بال بوو. 16 زنجیری هونیه‌وه
 و له‌سهر سه‌ری دوو کوله‌که‌که‌ داینان، سه‌د هه‌نارینی دروستکرد و به

زنجیره کانهوه هه لیواسین. 17 دوو کۆله کەشی لە بەردەم پیرۆزگا کە پراگرت، یەکیکیان لە لای باشوور و ئەوی دیکەیان لە لای باکوور، کۆله کە کە ی لای باشووری ناونا یاکین و کۆله کە کە ی لای باکووریشی ناونا بۆعەز.

4 سلیمان قوربانگایەکی پڕۆزی دروستکرد کە درێژییەکی بیست بال و پانییە کەشی بیست بال و بەرزیه کە ی دە بال بوو. 2 حەوزە پڕۆزییە کەشی بە بازەنی بە قالب دروستکرد، لە لیوارەووە هەتا لیوار دە بال بوو، پینج بال بەرزیه، چۆه کەشی گوریسیکی سی بال بوو. 3 لە ژێر لیوارە کە ی لە هەر چوار دەورە ی وینە ی گاتە خشینرا بوو، دە وینە بۆ هەر بالیک، بە دەوری حەوزە پڕۆزییە کە بە دوو ریز، وینە ی گایەکان لە گەل حەوزە پڕۆزییە کە لە قالبدرابوون. 4 حەوزە پڕۆزییە کەش لە سەر دوازده گارواوە ستابوو، سنیان پروویان لە باکوور، سی پروویان لە پڕۆژاوا، سی پروویان لە باشوور، سیش پروویان لە پڕۆژەلات بوو، حەوزە پڕۆزییە کەش لە سەریان دانرابوو، هەمووشیان پاشەلیان روو لە ناووە بوو. 5 ئەستوراییه کە ی چوار پەنجە بوو، لیوارە کە ی وەک لیواری جام دروستکرا بوو، لە شیوی گولی سەوسەن. جی سی هەزار بەتی تیدا دەبوو. 6 هەر وەها دە دەستشۆری دروستکرد، پینجی لە لای باشوور و پینجیشی لە لای باکوور دانا، بۆ شوشتن لە کاتی ئەنجامدانی قوربانی سووتاندن، بەلام کاهینه کان ئاوی حەوزە پڕۆزییە کە یان بۆ شوشتن بە کار دەهینا. 7 چرادانی زیریش دە ی بە هەموو وردە کارییە کانییەووە دروستکرد و لە ناو پەرستگا کە دایان، پینج لە لای باشوور و پینج لە لای باکوور. 8 دە میزیشی دروستکرد و لە پەرستگا کە دایان، پینج لە لای باشوور و پینجیش لە لای باکوور. سەد تاسی زیریشی دروستکرد. 9 ئینجا حەوشە ی کاهینه کان و ماله گەورە کە ی دروستکرد لە گەل دەرگا کانی ماله کە و دەرگا کانییە بە پڕۆز رووکەش کرد. 10 حەوزە پڕۆزییە کەشی لە سووچی باشووری پڕۆژەلاتی پەرستگا کەووە دانا. 11 هەر وەها حورام مەنجەل و خا کە ناز و تاسە کانی دروستکرد. حورام کارە کانی تەواو کرد، ئەوانە ی بۆ سلیمان پاشا بۆ پەرستگای خودا کردی: 12 دوو کۆله کە کە؛ دوو شیو قاپە کە کە لە سەر دوو کۆله کە کە بوون؛ دوو تۆرە کە بۆ پازاندنەووە ی دوو شیو قاپە کە کە لە سەر دوو کۆله کە کە بوون؛ 13 هەر وەها چوار سەد هەنارە کە بۆ دوو تۆرە کە، دوو ریز هەنار بۆ هەر تۆرێک بۆ پازاندنەووە ی

دوو شیوه قاپه که که له سهر دوو کۆله که که بوون؛ 14 عه ره بانه کان و ده ستشوره کانی سهر عه ره بانه کان؛ 15 هه زه برۆزیه که و دوازه گایه که ی ژیری؛ 16 هه روه ها مه نه جله و خا که ناز و چه نگاله کان، له گه له هه موو قاپو قاپاغه کانیا. حورام تابی هه موو نه و که لو په لانه ی له برۆزی سافکراو بو سلیمانی پاشا بو په رستگای یه زدان دروستکرد. 17 پاشا له ده شتی پرووباری ئوردون له تیوان سوکوت و چه ره تان له قالی قور دایر شتن. 18 سلیمانیس هینده شتومه کی زوری دروستکرد، که کیشتی برۆزه که ی نه ده زانرا. 19 هه روه ها سلیمان هه موو نه و که لو په لانه ی دروستکرد که له په رستگای خودا بوون: قوربانگا زپرینه که و نه و میزانه ی که نانی ته رخانکراوی له سهر بوو بو خودا؛ 20 چرادان و چرا کانیا هه تا به پی ریس له به رده م شوینی هه ره پیرۆز دابگیر سین، له زیری بیگه رد؛ 21 هه روه ها گوو و چرا و مه قاشه کان ته واو زپر بوون؛ 22 مه قه ست، تاس، چه بچه و بخوردانه کان له زیری بیگه رد؛ هه روه ها نه مانه ده رگا زپرینه کانی پیرۆزگا بوون: ده رگای ناوه وه ی شوینی هه ره پیرۆز و ده رگا کانی هوئی سهره کی پیرۆزگا که.

5 کاتیک سلیمان هه موو کاره کانی په رستگای یه زدانی ته واو کرد، شته ته رخانکراوه کانی داودی باوکی که له زپر و زیو بوون و که لو په له کانی هینا پیشکه شی کرد به گه نجینه کانی په رستگای خودا. 2 له و کاته دا سلیمان له ئورشه لیم پیرانی ئیسرائیلی کۆکرده وه، هه موو سهر کرده ی هوژه کان و گه وره ی به ماله کانی نه وه ی ئیسرائیل، بو هینانی سندوقی په یمانی یه زدان له سییۆنه وه، که به شاری داود ناسراوه. 3 هه روه ها له و جه ژنه ی که له مانگی هه و ته هه موو گه لی ئیسرائیل له لای پاشا کۆبوونه وه. 4 ئیتر هه موو پیرانی ئیسرائیل هاتن و لئقییه کانیش سندوقه که یان هه لگرت، 5 سندوقه که و چادری چاوپیکه وتن و هه موو که لو په له پیرۆزه کانی ناو چادره که یان هینا. کاهینه لئقییه کان هینایانه سهر وه، 6 سلیمانی پاشا له گه له هه موو کۆمه لی ئیسرائیل که له گه لی کۆبوونه وه له به رده م سندوقه که بوون، مه ر و مانگایان سهر ده بری که له زوریدا نه تۆمار ده کرا و نه ده ژمه پردرا. 7 ئینجا کاهینه کان سندوقی په یمانی یه زدانیا هینایه شوینه که ی خوئی، بو پیرۆزگا که ی ناوه وه ی په رستگا که، شوینی هه ره پیرۆز، بو ژیر بالی دوو که روه به که. 8 که روه به کان باله کانیا به سهر سندوقه که دا کرد بووه وه،

سندوقه که و ههردوو داردهسته که شیان داده پووشی که بۆ هه لگرتنیه تی. 9 ئەم دارده ستانهش ئەوهنده درێژ بوون که له ئەمسەر و ئەوسه ری صندوقه که وه ده چو بوون، ههروه ها سه ری داردهسته کان له و دیوی په رده ی شوینی هه ره پیرۆز ده بیتران، به لام له ده ره وه ی شوینه پیرۆزه که وه نه ده بیتران، هه تا ئەم پووش هه ره له ویدان. 10 ناو صندوقه که ش هیچی تیدا نه بوو، جگه له و دوو ته خته به رده ی که موسا له خوژیف تیدا داینا بوون کاتییک یه زدان له گه ل نه وه ی ئیسرا ئیل له کاتی هاته ده ره وه یان له میسر په یمانی له گه ل به ستن. 11 ئینجا کاهینه کان له شوینی پیرۆز کشانه وه. هه موو کاهینه ئاماده بووه کان خو یان پیرۆز کرد بوو بۆ ره چاو کردنی به شه کانیان. 12 هه ره وه ها لیقییه گۆران بیژه کانیس که بریتی بوون له ئاساف و هییمان و یه دو تون و کوره کانیان و برا کانیان، هه مو یان که تانی ناسکیان له به ر کرد بوو به سه نج و به قیساره و به سازه وه را وه ستا بوون و له لای رۆژه ه لاتی قوربانگا که وه، سه د و بیست کاهینیشیان له گه لدا بوو که که ره نایان لیده دا. 13 که ره نا لیده ر و گۆران بیژه کان به یه ک ده نگ ستایش و سوپاسی یه زدان یان کرد، ده نگیان به رز کرده وه و به که ره نا، سه نج و ئامیره موسیقیه کانی دیکه ستایشی یه زدان یان کرد و گو تیان: «بیگومان خودا چا که، خو شه و یستییه نه گۆره که ی هه تاهه تاییه.» ئینجا په رستگای یه زدان پر بوو له هه ور و 14 کاهینه کانیس له به ره وه ره که نه یان توانی خزمهت بکه ن، چونکه شکۆی یه زدان په رستگای خودای پر کرد.

6 ئینجا سلیمان گو تی: «یه زدان فه رموویه تی، که له ناو هه وری تاردا نیشته چی ده ییت. 2 من په رستگایه کی شکۆدارم بۆ بنیاد نایت، شوینییک هه تاهه تایه بۆ نیشته جیبوونت.» 3 کاتییک هه موو کۆمه لی ئیسرا ئیل را وه ستا بوون، پاشا پرووی خو ی وه رگێرا و داوای به ره که تی بۆ هه مو یان کرد. 4 ئینجا گو تی: «ستایش بۆ یه زدانی په ره ردگاری ئیسرا ئیل ئەوه ی به ده می خو ی به لینی به داودی باو کم دا و به ده ستی خو ی به جی هینا، هه ره ک فه رمووی: 5 «له و رۆژه وه ی ئیسرا ئیلی گه لی خو م له میسه ره وه هینا وه ته ده ره وه، هیچ شاریکم له ناو هه موو هۆزه کانی ئیسرا ئیل هه لئه براردووه بۆ ئەوه ی په رستگایه ک بنیاد بنن هه تا ناوه کم له وی ییت و هیچ که سیکیشم هه لئه براردووه بیته فه رمان په وای ئیسرا ئیلی

گهلی من، 6 به لکو تورشه لیم هه لبار دووه هه تا ناوه کم له وی بیّت و داووم هه لبار دووه تا کو فرماز ه وایه تی ئیسرایلی گهلی من بکات. 7 «له دلی داودی باو کیشمدا بوو پرستگایه ک بو ناوی یه زدانی پهروه ردگاری ئیسراییل بنیاد بنیت. 8 به لام یه زدان به داودی باوکی فرموو: «بیگومان باشت کرد که له دلی خوتدا نیازت هه بووه پرستگایه ک بو ناوه کم بنیاد بنیت. 9 له گه لئه وه شدا تو پرستگا که بنیاد نانیّت، به لکو کوره کت ئه وهی له خوینی خوته، ئه و پرستگا که بو ناوی من بنیاد ده نیت؛ 10 «یه زدان به لینی خوی برده سهر، ئه وهی که فرمووی. منیش شوینی داودی باو کم گرتوه و له سهر ته ختی ئیسراییل دانیشتم، ههروهک یه زدان فرمووی. پرستگا که شم بو ناوی یه زدانی پهروه ردگاری ئیسراییل بنیاد نا. 11 له ویشدا سندوقه کم دانا، ئه وهی ئه و په یمانه ی یه زدانی تییدایه که له گه لئ ئیسراییلدا بهستی.» 12 ئینجا سلیمان له بهرده م قوربانگای یه زدان به رامبه ر به هه موو کومه لی ئیسراییل راوه ستا و دهستی بهرز کرده وه. 13 سلیمان سه کۆیه کی له برۆز دروستکردبوو و له ناوه راستی حه وشه که دا داینا بوو، در یژی به که ی پینج بال و پانییه که شی پینج بال بوو، بهر زییه که شی سی بال، جا له سه ری راوه ستا به رامبه ر به هه موو کومه لی ئیسراییل چۆکی دادا و دهستی بو ئاسمان بهرز کرده وه و 14 گوئی: «ئه ی یه زدانی پهروه ردگاری ئیسراییل، هیچ خودایه ک له ئاسمان و له سه ر زه وی له وینه ی تو نییه، په یمانی خو شنه و یستییه کت بو خزمه تکاره کانت ده به یته سهر، ئه وانه ی له بهرده می تو به دل سو زییه وه ره فتار ده که ن. 15 تو به لینی خوتت بو به نده کت، بو داودی باو کم هینایه دی. ئه وهی به ده مت به لینت پيدا، ئه مر پو به دهستی خوتت هینایه دی. 16 «ئیس تاش ئه ی یه زدانی پهروه ردگاری ئیسراییل، ئه و به لینه ی که تو به به نده که ی خوت، به داودی باوکی منت دا، بوی بهینه دی، که فرمووت: «پاوه له تو نابریّت له بهرده مم بو دانیشتن له سه ر ته ختی ئیسراییل، ته نها ئه گه ر کورانت ئا گاداری ئه وه بن که به گویره ی فیر کرده کم له بهرده مم ره فتار بکن، ههروهک چۆن تو ره فتارت کرد.» 17 ئیس تاش ئه ی یه زدانی پهروه ردگاری ئیسراییل، با ئه و به لینه ت بیته دی که به لینت به داودی به نده ت دا. 18 «به لام ئایا به راستی خودا له گه ل مرؤف له سه ر زه وی نیشته چی ده بیّت؟ ئه وه تا ئاسمان و ئاسمانی ئاسمانه کان چی تو یان

تپیدا ناییتته وه، ئیتر چۆن ئەم پەرستگایه که من بنیادم ناوه! 19 به لام ئەی
 یهزدان، خودای من، ئاوڕ له نوێژ و له داوا کاربیه کانی بهنده کهت بده وه
 و گوئی له هاوار و ئەو نوێژه بگره که بهنده کهت له بهرده مت دهیکات.
 20 باشه و و رۆژ چاوه کانت کراوه بن له سه ره ئەم پەرستگایه، له سه ره ئەو
 شوینیهی که فهرمووت: "ناوی من له ویی ده ییت،" ههتا گویت له و نوێژه
 ییت که بهنده کهت به ره و ئەم شوینیه دهیکات. 21 ههروه ها گوئی له
 پارانه وهی بهنده کهت و ئیسرائیلی گهلت بگره ئەوانه ی به ره و ئەم شوینیه
 نوێژ ده کن، تۆش له ئاسمانه وه له شوینی نیشته جیبووتته وه بییسته، جا که
 له ئاسمانه وه بیستت ئیمان خوشبه. 22 «ئه گه ره یه کیک گوناھی ده ره هق
 به هاوڕیکه ی کرد و سویند خوار دنی به سه ردا سه پینرا و هات بو ئەوه ی
 له به رده م قوربانگا کهت له م پەرستگایه سوینده که ی بخوات، 23 تو له
 ئاسمانه وه گوئی بگره و ده سته کار به. دادوه ری له تیوان خزمه تکاره کانت بکه،
 حوکم بده به سه ر تاوانباردا به وه ی ریگای خوی به سه ر خۆیدا بهینه ره وه،
 ئەستۆپاکی که سی بیتاوان ده ربخه و به گویره ی بیتاوانیه که ی پی به خشه.
 24 «کاتیک ئیسرائیلی گه له که ی خۆت به هوی ئەو گوناھی به رامبه رت
 ده یکن، له به رده م دوژمنه کانیان تیکده شکین، ئە گه ره گه رانه وه بو لات
 و دانیان نایه وه به ناوی تو، له به رده مت له م پەرستگایه دا نزا و نوژیان
 کرد و پارانه وه، 25 تۆش له ئاسمانه وه گوئی بگره و له گوناھی ئیسرائیلی
 گهلت خوشبه و بیانگه رینه وه ئەو خا که ی که به خویان و باو باپیرانیان
 داوه. 26 «ئه گه ره ئاسمان داخرا و باران نه باری به هوی ئەوه ی گه له کهت
 گوناھیان ده ره هق به تو کرد، پاشان نوژیان رووه و ئەم شوینیه کرد و دانیان
 به ناوه که تدا نا و له گوناھے که یان پاشگه ز بوونه وه، چونکه گرفتارت کردن،
 27 تۆش له ئاسمانه وه گوئی بگره و له گوناھی خزمه تکاره کانت و ئیسرائیلی
 گه لی خۆت خوشبه، فیری ئەو ریگا باشه یان بکه که ده ییت پیندا برۆن و
 باران به سه ر خا که تدا بیارینه، ئەوه ی به میرات داوته به گه له کهت. 28
 «هه ر کاتیک قاتوقری، په تا، با ی گه رمه سیر، کولله یان سن له خا که که
 ده دات، یان هه ر کاتیک دوژمن له شاره کانیان گه مارویان ده دهن، یان
 هه ر به لا و ده ردیک دیت، 29 ئیتر کاتیک هه ر که سیکی ئیسرائیلی گه لی
 خۆت نوژیان داوا کاربیه ک له تو بکات، له لایه ن ئەوه ی که ده رد و

تازاری خزی ده زانیت و دهستی به رامبه ر به م پرستگایه به رز ده کاته وه،
 30 تهوا تو له ئاسمانه وه له شوی نیشته جیبووتته وه گوی بگره. لپی خوشبه،
 له بهر ته وهی ته نها تو دلی ئاده میزاد ده ناسیت، بو ههر که سیک به گویزه ی
 هه لسوکه وته کانی کاردانه وهت هه بیت، 31 بو ته وهی به در یژانی پوژانی
 ژیانان له م خاکه ی به باو بایرانی ئیمهت داوه لیت بترسن و پینگاکانت
 بگره بهر. 32 «هروه ها ته و بیانیه ی که له ئیسرائیلی گه له که ی خوت نییه و
 له پیناوی ناوی مه زنت و دهستی پولا بین و بازووی به هیزت له خاکیکی
 دووره وه هاتووه، جا که هات و به ره و ته م پرستگایه نو یژی کرد، 33 تو له
 ئاسمانه وه له شوی نیشته جیبووتته وه و به یی هموو ته وهی ته م بیانیه لیت
 ده پار یته وه بوی به جیبینه، تا کو هموو گه لانی زه وی به ناوی تو ئاشنا بن
 و وه ک ئیسرائیلی گه له که ی خوت لیت بترسن، هروه ها بو ته وهی بزانت
 ته م ماله ی که بنیادم ناوه هه لگری ناوی تویه. 34 «کاتیک گه له که ت له
 دژی دوژمنه که ی بو جهنگ ده چیت، بو ههر کوی که ده یانیریت، که
 نو یژیان بوت کرد پرووه و ته و شاره ی که هه لئبژاردووه و ته و پرستگایه ی
 بو ناوه که ت بنیادم ناوه، 35 تو له ئاسمانه وه گوی له نو یژ و داوا کاریه کانیان
 بگره و دادوهر بیان بو بکه. 36 «که س نییه گونا نه کات، به لام کاتیک
 گونا هت به رامبه ر ده که ن و توش لیان تووره ده بیت و ده یانده یته ده ست
 دوژمن که به دیلیان ده گرن و بو خاکیک پاپچیان ده که ن، جا دوور
 بیت یان نزیک، 37 له دوای ته مه ته گه ر له و خاکه ی بوی پاپچ ده کین
 هاتنه وه هوش خو یان، له خاکی پاپچکه رانیان تو به یان کرد و لیت پارانه وه و
 گو تیان: «گونا ه و تاوان و خرا په مان کرد»؛ 38 ئیتر به هه موو دل و گیانیانه وه
 گه رانه وه لات، له خاکی دیلیتییان که بوی پاپچ کراون، هروه ها نو یژیان
 کرد پرووه و ته و خاکه ی داوته به باو بایرانیان و ته و شاره ی هه لئبژاردووه و
 ته و پرستگایه ی بو ناوی تو بنیادم ناوه؛ 39 تهوا تو له ئاسمانه وه له شوی
 نیشته جیبووتته وه گوی له نو یژ و داوا کاریان بگره و دادوهر بیان بو بکه.
 هروه ها له گه له که ت خوشبه، له و گونا هانه ی به رامبه رت کردوویانه. 40
 «ئیس تاش ته ی خودایه، تکایه با چاوه کانت کراوه و گو ییه کانت شل بن بو
 نو یژه کانی ته م شوینه. 41 ئیستا ته ی یه زدانی پهروه ردگار، ههسته و وه ره بو

شونجی هه‌وانه‌وه‌ت، 42 ئە‌ی یه‌زدانی په‌روه‌ردگار، ده‌ست‌نیشان‌کراوه‌که‌ت
په‌ت مه‌که‌ره‌وه،

7 کاتی‌ک سلیمان له‌ نو‌یژ‌کردن بو‌وه‌وه، ئا‌گری‌ک له‌ ئاسمانه‌وه‌ هاته‌
خواره‌وه‌ و قوربانی سووتاند‌نه‌که‌ و قوربانییه‌ سه‌ر‌په‌رداوه‌کانی دیکه‌شی
هه‌‌ل‌ل‌ووشی و شکۆ‌ی یه‌زدان په‌رستگا‌که‌ی پر‌کرد. 2 کاهینه‌کان نه‌یان‌توانی ب‌چنه‌
ناو‌په‌رستگا‌ی یه‌زدانه‌وه‌، چونکه‌ شکۆ‌ی یه‌زدان په‌رستگا‌که‌ی پر‌کرد‌بوو. 3
هه‌‌موو نه‌وه‌ی ئیسرا‌ئیلیش ته‌‌ماشایان ده‌‌کرد، کاتی‌ک ئا‌گره‌که‌ هاته‌ خواره‌وه‌
و شکۆ‌ی یه‌زدان به‌‌سه‌ر په‌رستگا‌که‌وه‌ بوو، جا له‌‌سه‌ر شو‌سته‌که‌ به‌‌په‌رودا
که‌وتن و به‌‌چۆ‌کدا هاتن و ک‌رتوشیان برد و سوپاسی یه‌زدانیان کرد، گو‌تیان:
«پ‌ی‌گومان خودا چا‌که‌، خو‌شه‌‌و‌یستیه‌ نه‌‌گۆ‌ره‌که‌ی هه‌‌تاهه‌‌تاییه‌.» 4 ئینجا
پاشا و هه‌‌موو گه‌‌ل‌یش قوربانیان له‌‌به‌‌رده‌م یه‌زدان سه‌‌ر‌پ‌ری. 5 سلیمانی پاشا
بیست و دوو هه‌‌زار مانگا و سه‌‌د و بیست هه‌‌زار مه‌‌ر و بزنی کرده‌ قوربانی.
ئیت‌ر پاشا و هه‌‌موو گه‌‌ل په‌‌رستگا‌ی خودایان ته‌‌رخان کرد. 6 کاهینان له‌
شونجی خزمه‌‌ته‌‌که‌ی خو‌یان راوه‌‌ستا‌بوون، هه‌‌روه‌ها ل‌یشیه‌‌کان‌یش به‌‌ ئام‌پ‌ره‌
مؤ‌سیقیه‌‌کانه‌‌وه‌ که‌ داودی پاشا بو‌ سوپاس‌کردنی یه‌زدان دروستی کرد‌بوون
به‌‌ هه‌‌مان شیوه‌‌ی داود ستایشی پ‌ی‌ ده‌‌کردن، ده‌‌یان‌گوت: «خو‌شه‌‌و‌یستیه‌
نه‌‌گۆ‌ره‌که‌ی هه‌‌تاهه‌‌تاییه‌.» کاهینه‌‌کان به‌‌رامبه‌‌ریان که‌‌په‌‌نایان ل‌یده‌‌دا، هه‌‌موو
ئیسرا‌ئیلیش راوه‌‌ستا‌بوون. 7 هه‌‌روه‌ها سلیمان ناوه‌‌پ‌راستی هه‌‌وشه‌‌که‌ی
به‌‌رده‌م پ‌ی‌رۆ‌زگا‌که‌ی یه‌زدانی ته‌‌رخان کرد و له‌‌و‌یدا قوربانی سووتاند‌ن و
پ‌ی‌وی قوربانییه‌‌کانی هاوبه‌‌شی پ‌یش‌که‌‌ش کرد، چونکه‌ ئه‌‌و قوربانگا‌ پ‌رۆ‌زیه‌‌ی
که‌ سلیمان دروستی کرد‌بوو ج‌ینگا‌ی قوربانی سووتاند‌نه‌‌کان و دانه‌‌و‌یله‌
پ‌یش‌که‌‌ش‌کراوه‌‌کان و پ‌ی‌وی قوربانییه‌‌کان نه‌‌ده‌‌بووه‌وه. 8 له‌‌و‌ کاته‌ سلیمان بو‌
ماوه‌‌ی سه‌‌وت پ‌رۆ‌ز‌تاهه‌‌نگی بو‌ جه‌‌ژنه‌‌که‌ گ‌ی‌را، هه‌‌موو ئیسرا‌ئیلیش له‌‌گه‌‌لی
بوون، هه‌‌موو خه‌‌ل‌کی تیوان ده‌‌روازه‌‌ی سه‌‌مات هه‌‌تا‌دۆ‌لی میسر، کۆ‌مه‌‌ل‌کی
زۆ‌ر گه‌‌وره. 9 له‌‌ پ‌رۆ‌زی هه‌‌شته‌‌م تاهه‌‌نگیان گ‌ی‌را، چونکه‌ له‌‌ سه‌‌وت پ‌رۆ‌زدا
ته‌‌رخان‌کردنی قوربانگا‌ که‌‌یان ئه‌‌نجام دا و جه‌‌ژن‌یش سه‌‌وت پ‌رۆ‌ز‌بوو. 10
ئینجا سلیمان له‌‌ بیست و س‌ییه‌‌مین پ‌رۆ‌زی مانگی سه‌‌وت گه‌‌لی به‌‌ شادمانی و
د‌ل‌خۆ‌شیه‌‌وه‌ بو‌ ماله‌‌وه‌ به‌‌پ‌ر‌یک‌رد، به‌‌هۆ‌ی ئه‌‌و چا‌که‌‌یه‌‌ی که‌ یه‌زدان له‌‌گه‌‌ل
داود و سلیمان و ئیسرا‌ئیلی گه‌‌لی خۆ‌ی کردی. 11 پاشا ئه‌‌وه‌ی سلیمان

په‌رستگای یه‌زدان و کۆشکی پاشای ته‌واو کرد، هه‌روه‌ها هه‌موو ته‌وانه‌شی که به‌بیریدا هات له‌ په‌رستگای یه‌زدان و کۆشکه‌که‌ی خۆی بیکات تپیدا سه‌رکه‌وتوو بوو، 12 یه‌زدان له‌ شه‌ودا بۆ سلیمان ده‌رکه‌وت و فه‌رمووی: «گویم له‌ نوێژه‌که‌ت بوو، ئەم شوینەم هه‌ل‌بژارد تا‌کو بیته‌ په‌رستگای قوربانی بۆ من. 13» کاتییک ئاسمان داده‌خه‌م و باران ناباریت و کاتییک فه‌رمان به‌ کولله‌ ده‌که‌م به‌روبوومی خا‌که‌که‌ بخوات یان په‌تا ده‌نێرمه‌ ناو گه‌له‌که‌م، 14 ئینجا که‌گه‌له‌که‌م ته‌وه‌ی به‌ ناوی منه‌وه‌ بانگ ده‌کریت، بیفیز بوون و نوێژیان کرد و پروویان له‌ من کرد و له‌ رینگا خراپه‌کانیان گه‌رانه‌وه‌، من له‌ ئاسمانه‌وه‌ گوئی ده‌گرم و له‌ گونا‌هه‌کانیان خۆشه‌بم و خا‌که‌که‌یان چاک ده‌که‌مه‌وه‌. 15 ئیستاش چاوه‌کانم کراوه‌ ده‌بن و گوپی‌ه‌کانیشم شل ده‌بن بۆ نوێژکردن له‌م شوینەدا. 16 ئیستاش ئەم په‌رستگایه‌م هه‌ل‌بژاردوو و پیرۆزم کردوو بۆ ته‌وه‌ی هه‌تاهه‌تایه‌ ناوی منی تپیدا‌بیت و دل‌ و چاوم هه‌میشه‌ له‌وی ده‌بن. 17 «تۆش ته‌گه‌ر به‌ دل‌سۆزییه‌وه‌ دۆستایه‌تیم بکه‌یت وه‌ک ته‌وه‌ی داودی باوکت کردی، هه‌موو ته‌وه‌ی فه‌رمانم پێ کردوویت بیکه‌یت و فه‌رز و حوکه‌کانم به‌جیبینیت، 18 ته‌وا ته‌ختی پاشایه‌تیه‌که‌ت جیگیر ده‌که‌م، هه‌روه‌ک چۆن په‌یمانم له‌گه‌ل داودی باوکت به‌ست و فه‌رمووم: «پیاو له‌ تۆ ناباریت بۆ فه‌رمانه‌وايه‌ تیکردنی ئیسرائیل.» 19 «به‌لام ته‌گه‌ر لاتان دا و وازتان له‌ فه‌رز و فه‌رمانه‌کانم هینا که‌ پیم داو، چون و خودای دیکه‌تان په‌رست و کپتۆشتان بۆ بردن، 20 ته‌وا له‌ خا‌که‌که‌م ریشه‌کێشتان ده‌که‌م که‌ پیم داو و ئەم په‌رستگایه‌ش که‌ بۆ ناوی خۆم ته‌رخانم کردوو له‌به‌رچاوم نایه‌نل‌م و ده‌یکه‌مه‌ په‌ند و مایه‌ی گالته‌جاری له‌تیو هه‌موو گه‌لان. 21 ئەم په‌رستگا پایه‌به‌رزه‌ش، هه‌رکه‌سیک پێیدا تپپه‌ریت سه‌ری سوپده‌مینیت و ده‌لیت: «بۆچی یه‌زدان وای له‌م خا‌که‌ و له‌م په‌رستگایه‌ کرد؟» 22 ئینجا خه‌لکی وه‌لام ده‌ده‌نه‌وه‌: «له‌به‌ر ته‌وه‌ی وازیان له‌ یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری باوبه‌یرانی خۆیان هیناوه‌، ته‌وه‌ی له‌ خا‌کی میسه‌روه‌ ده‌ریه‌پتان و ده‌ستیان به‌ خودای دیکه‌وه‌ گرتوه‌ و کپتۆشیان بۆ بردوون و ته‌وانیان په‌رستوو، له‌به‌ر ته‌وه‌ یه‌زدان تووشی ئەم هه‌موو کاره‌ساته‌ی کردن.»

8 له كۆتايى ئەو يىست سالەى كه سايىمان تايىدا پەرسىتگاي يەزدان و كۆشكەكەى خۆى بنىاد دەنا، 2 سايىمان ئەو گوندانەى بنىاد نايەوہ كه حيراي پاشا پايىدا و نەوہى ئيسرائيل تايىندا نيشتە جى كرد. 3 ئينجا سايىمان چوو بۆ حەمات چۆفا و گرتى. 4 ھەرۈہا تەدمۆرى لە چۆلەوانيدا ئاۋەدان كردهوہ، لەگەل ھەموو ئەو كۆگايانەى كه لە حەماتدا بنىادى نابوون. 5 ئينجا يىت خۆرۆنى سەروو و يىت خۆرۆنى خوارووى بنىاد نايەوہ و كردنى بە شارى قەلابەند بە شوورا و دەروازە و شمشيرە. 6 شارۆچكەى بەعەلا تيشى ئاۋەدان كردهوہ، لەگەل ھەموو كۆگاكاني سايىمان، ھەرۈہا ئەو شارۆچكانەى سەربازگەى گاليسكە و ئەو شارۆچكانەى سەربازگەى ئەسپ سوارەكان و ھەموو ئەوہى سايىمان ئارەزووى كرد لە تۆرشەليم و لە لوبنان و لە ھەموو خاكي ژير دەسەلاتى خۆى بنىادى بنيت. 7 ھەرۈہا ھەموو ئەو خەلكەى پاشماۋەى حيتى و ئەمۆرى و پەرىزى و حيتى و يەبوسىيەكان بوون، كه لە نەوہى ئيسرائيل نەبوون، 8 پاشماۋەى ئەم ھەموو نەتەوانەى كه نەوہى ئيسرائيل لە ناويان نەبردبوون سايىمان وەك كۆيلە يىگارى بەسەردا سەپاندىن، ھەتا ئەمپۆش بەسەريان سەپنراۋە. 9 بەلام سايىمان بۆ كارەكەى كەسى لە نەوہى ئيسرائيل نەكردە كۆيلە، چونكە ئەوان پياۋى جەنگ و ئەفسەرى بالا، ئەفسەرى گاليسكە و گاليسكە سوارەكاني بوون. 10 ئەمانەش ئەو كار بەدەستە بالايانەى سايىمان پاشا بوون، دوو سەد و پەنجا چاۋدېر لەسەر ئەو خەلكەى كارەكەيان دەكرد. 11 سايىمان كچەكەى فيرعەونى لە شارى داۋدەوہ بردە ئەو كۆشكەى كه بوى بنىادنا، چونكە گوتى: «ژنى من لە كۆشكى داۋدى پاشاي ئيسرائيل دانانيشيت، لەبەر ئەوہى ئەو شوپانەى سندوقى يەزدانى چوۋەتە ناو شوپنى پيرۆزن.» 12 ئينجا سايىمان قورباني سووتاندى بۆ يەزدان سەرخستە سەر ئەو قوربانگايەى يەزدان كه لەبەردەم ھەيوانەكە بنىادى نا. 13 قورباني سووتاندىنەكان ھەريەكە و لە پوژى خۆى، بەيى فەرمانەكەى موسا، لە شەممەكان و سەرمانگەكان و جەژنە ديارىكراۋەكان، سالانە سى جار، لە جەژنى فەتيرە و لە جەژنى ھەفتەكان و لە جەژنى كەپرەشينە. 14 ئينجا بەيى پريارى داۋدى باوكى، سايىمان بەشى كاهينەكاني بەگويەرى خزمەتەكانيان ديارى كرد، ھەرۈہا ليشيەكاني لەسەر ئەركى خويان دانا بۆ ستايشكردىن و يارمەتيدانى كاهينەكان،

هه‌ریه‌که به‌گویره‌ی پیداو‌یستیه‌کانی رۆژه‌که‌ی خۆی. ده‌رگاوانه‌کانیش له به‌شه‌کانی خۆیان دانا له‌سه‌ر هه‌موو ده‌رگا‌کان، چونکه‌ ئه‌مه‌ فه‌رمانه‌که‌ی داودی پیاوی خودا بوو. 15 له‌ فه‌رمانه‌کانی پاشا لایان نه‌دا که سه‌باره‌ت به‌ کاری کاهین و لیثیه‌کان درابوو، هه‌روه‌ها به‌ کاری گه‌نجینه‌کانیش. 16 به‌م شیویه‌ هه‌موو کاره‌کانی سلیمان ئاماده‌کرا، له‌ رۆژی بناغه‌دانانییه‌وه هه‌تا ته‌واو بوونی، ئیتر په‌رستگای یه‌زدان ته‌واو بوو. 17 ئینجا سلیمان چوو بۆ عه‌چۆن گه‌فه‌ر و ئیله‌ت له‌سه‌ر که‌ناری ده‌ریا له‌ خاکی ئه‌دۆم. 18 حیرام به‌ده‌ستی ئه‌فسه‌ره‌ که‌شتیوانه‌ شاره‌زا‌کانی له‌ ده‌ریا چه‌ند که‌شتیه‌کی نارد، ئه‌وانیش له‌گه‌ڵ خزمه‌تکاره‌کانی سلیماندا چوونه‌ تۆفیر و له‌ویوه‌ چوار سه‌د و په‌نج تالنت زیریان هه‌لگرت و بۆ سلیمانی پاشایان هینا.

9 کاتیک شازنی شه‌با نوابانگی سلیمانی بیست، هاته‌ تۆرشه‌لم بۆ ئه‌وه‌ی به‌ چه‌ند مه‌ته‌لیک تاقی بکاته‌وه. به‌ که‌ژاوه‌یه‌کی زۆر گه‌وره‌وه، و شتری بارکراو له‌ بۆنوبه‌رام و زیری زۆر و به‌ردی گرانبه‌ها، هاته‌ لای سلیمان و له‌باره‌ی هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی له‌ دلی بوو قسه‌ی له‌ گه‌ڵ کرد. 2 سلیمانیش وه‌لامی هه‌موو په‌رسپاره‌کانی دایه‌وه، هه‌چ شتیک بۆ سلیمان قورس نه‌بوو وه‌لامی بداته‌وه. 3 کاتیک شازنی شه‌با دانایی سلیمان و ئه‌و کۆشکه‌ی یینی که‌ بنیادی نابوو، 4 هه‌روه‌ها خواردنی سه‌ر خوانه‌که‌ی، دانیشتی ده‌ستوپۆنده‌کانی، رینکوپینکی خزمه‌تکاره‌کانی و جلو به‌رگا‌کانیان، ساقیه‌کان و جلو به‌رگا‌کانیان و ئه‌و قوربانی سووتاندانه‌ی که‌ سلیمان له‌ په‌رستگای یه‌زدان ده‌یکرد، له‌ بینینی ئه‌مانه‌ سه‌ر سه‌م بوو. 5 به‌ پاشای گوت: «ئه‌و هه‌واله‌ی که‌ له‌ خا که‌مه‌دا له‌باره‌ی کاروبار و داناییه‌که‌ت بیستم، راسته‌. 6 پروام به‌وه‌والانه‌ نه‌کرد هه‌تا نه‌هاتم و به‌ چاوی خۆم نه‌مبینی، ئه‌وه‌تا نیوه‌ی داناییه‌ زۆره‌که‌ی تۆم پێ رانه‌گه‌یه‌نراوه، زۆر مه‌زنتر بوویت له‌وه‌ی له‌باره‌ی تۆوه‌ بیستبووم. 7 خۆزگه‌ به‌ پیاوه‌کانت ده‌خواری، خۆزگه‌ به‌ خزمه‌تکاره‌کانت ده‌خواری، ئه‌مانه‌ که‌ هه‌میشه‌ له‌ به‌رده‌مت پراوه‌ستان و داناییه‌که‌ت ده‌بیستن. 8 ستایش بۆ یه‌زدانی په‌روه‌ردگارت، ئه‌وه‌ی پیت دلشاده‌ و له‌سه‌ر ته‌خت دایناویت بیته‌ پاشا بۆ یه‌زدانی په‌روه‌ردگارت. خودا که‌ت له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئیسراییلی خۆشو‌یستوو و ویستی هه‌تاهه‌تایه‌ جیگیری بکات، تۆی کردوو ته‌ پاشا تا کو راستو دروستی و داد په‌روه‌ری

پیاده بکهیت.» 9 ئینجا سەد و بیست تالنت زێر و بۆنوبه رامیکی زۆر و
 بەردی گرانبه‌های دایه پاشا، جاریکی دیکه بۆنوبه‌رامی به و جۆره زۆر
 نه‌هاته‌وه، هینده‌ی ئه‌وه‌ی شازنی شه‌با پێشکه‌شی سلیمان پاشای کرد.
 10 هه‌روه‌ها خزمه‌تکاره‌کانی حیرام و خزمه‌تکاره‌کانی سلیمان، ئه‌وانه‌ی له
 ئۆفیره‌وه زێریان هینابوو، دار ئه‌لگوم و به‌ردی گرانبه‌هشیان هینابوو. 11
 پاشا له‌و دار ئه‌لگومانه‌ پێلیکانه‌ی بۆ په‌رستگای یه‌زدان و کۆشکی پاشا
 دروستکرد، هه‌روه‌ها قیساره‌ و سازیش بۆ گۆراننیه‌زه‌کان، وه‌ک ئه‌و دارانه
 پێشتر له‌ خاکی یه‌هودا نه‌بینرابوون. 12 سلیمانی پاشا هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی
 دایه‌ شازنی شه‌با که ئاره‌زووی کرد، جگه‌ له‌وه‌ی پاشا پێیدا له‌ به‌رامبه‌ر
 ئه‌وه‌ی بۆی هینابوو. پاشان له‌گه‌ڵ خزمه‌تکاره‌کانی به‌رێکه‌وت و گه‌رایه‌وه
 خا که‌کی خۆی. 13 کیشی ئه‌و زێره‌ش که له‌ سالی‌کدا بۆ سلیمان ده‌هات،
 شه‌ش سەد و شه‌ست و شه‌ش تالنت زێر بوو، 14 جگه‌ له‌و باجه‌ی له
 بازرگان و فرۆشیاره‌کانه‌وه وه‌رده‌گیرا. هه‌روه‌ها هه‌موو پاشایانی عه‌ره‌بستان
 و فه‌رمانه‌روایانی خا که‌که‌ زێر و زیویان بۆ سلیمان ده‌هینا. 15 سلیمانی پاشا
 دوو سەد قه‌لغانی گه‌وره‌ی له‌ زێری کوتراو دروستکرد، شه‌ش سەد شاقل
 زێری کوتراو بۆ هه‌ر قه‌لغانیک. 16 سێ سەد قه‌لغانی بچوکیش له‌ زێری
 کوتراو دروستکرد، سێ سەد شاقل زێر بۆ هه‌ر قه‌لغانیک. ئینجا پاشا له
 کۆشکی دارستانه‌کی لوبنان داینان. 17 هه‌روه‌ها پاشا ته‌ختیکی گه‌وره‌ی
 له‌ عاج دروستکرد و به‌ زێری بێگه‌رد روو‌پۆشی کرد. 18 ته‌خته‌که‌ شه‌ش
 پێلیکانه‌ی هه‌بوو له‌گه‌ڵ ته‌خته‌ پێیه‌ک، هه‌موویان پێکه‌وه به‌سترابوون،
 دوو ده‌سک له‌م لا و له‌و لایه‌وه له‌سه‌ر شوێنی دانیشته‌که‌، دوو شیری
 راوه‌ستاویش له‌ته‌نیشته‌ ده‌سکه‌کان بوون. 19 دوازه‌ شیری راوه‌ستاویش
 له‌سه‌ر ئەم لا و ئه‌و لای شه‌ش پێلیکانه‌که‌ هه‌بوو. له‌ هه‌یج پاشایه‌ تیه‌ک
 شتی وا دروستنه‌کرا بوو. 20 هه‌موو کاسه‌ و جامه‌کانی خواردنه‌وه‌ی سلیمان
 پاشا زێر بوون، هه‌روه‌ها هه‌موو قاپو قاجاغه‌کانی کۆشکی دارستانه‌کی
 لوبنان له‌ زێری بێگه‌رد بوون، هه‌یج شتی که‌ له‌ زیو دروستنه‌کرا بوو، چونکه‌ له
 سه‌رده‌می سلیمان زیو به‌هایه‌کی ئه‌وتۆی نه‌بوو. 21 که‌ شتیگه‌لی پاشا له‌گه‌ڵ
 خزمه‌تکاره‌کانی حیرام ده‌رۆیشتن و هه‌ر سێ ساڵ جارێک ده‌هاتن و زێر و
 زیو و عاج و مه‌یمون و تاوسیان ده‌هینا. 22 سلیمان گه‌وره‌ترین پاشا بوو

له تیو پاشا کانی سهر زهوی چ له دهوله مهندي و چ له دانایی. 23 هه موو پاشایانی سهر زهوی به ئاواته وه بوون پرووی سلیمان بینن، هه تا گوئی له داناییه که ی بگرن که خودا له دلیدا داینا بوو. 24 هه ریه که و سال له دواي سال به دیاری خویانه وه ده هاتن، له قاپوقا چاغی زیر و زیو و جلوبه رگ و چهک و بونوبه رام و نه سپ و هیستر. 25 سلیمان چوار هه زار ته ویله ی نه سپ و گالیسکه و دوازه هه زار نه سپی هه بوو. له شاره کانی گالیسکه کان داینان، هه روه ها هه ندیکان له لای خوی له تورشه لیم جیگیر کردن. 26 به سهر هه موو پاشا کانداهه زمانه وایی ده کرد، له پرووباری فوراته وه هه تا خاکی فهله ستیه کان و سنووری میسر. 27 هه روه ها پاشا کاریکی وای کرد که له تورشه لیم زیو وهک به ردی لی بیئت، دار تورزیش له زوری وهک دار هه نجیری زورگه کان بیئت. 28 نه سپه کانی سلیمان له میسر و هه موو ولاتانی دیکه وه هاورده ده کران. 29 پرووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی سلیمان له سهره تاوه هه تا کوتایی له توماره کانی ناتانی پیغه مبه ر و له په یامه که ی تاحییای شیلونی نووسراون، هه روه ها له و بیننانه ش که عیدو سه باره ت به یارو فعامی کوری نه فات پرایده که یاند. 30 سلیمان چل سال له تورشه لیم پاشایه تی هه موو ئیسرایلی کرد. 31 پاشان سلیمان له گه ل باو پیرانی سهری نایه وه و له شاره که ی داودی باوکی نئیرا. ئیتر په حه فه عامی کوری له دواي خوی بوو به پاشا.

10 په حه فه عام چوو بو شه خه م، چونکه هه موو ئیسرایل چوو بوونه نه وی بو ته وه ی بیکه نه پاشا. 2 یارو فعامی کوری نه فات ته وه ی له به رده م سلیمان پاشا هه لاتوو هیشتا له میسر بوو، به لام کاتیک ته مه ی بیست له میسه روه که پرایه وه. 3 پاشان به دوایاندا نارد، ئینجا یارو فعام و هه موو ئیسرایل چوو نه لای په حه فه عام و پنیان گوت: 4 «باوکت نیره که ی ئیه ی قورس کرد، به لام ئیستا تو له ئه رکه سه خته که ی باوکت و له نیره قورسه که ی ئیه سووک بکه روه وه، ئیه ش خزمه ت ده که ین.» 5 په حه فه عامیش وه لای دانه وه: «له پاش سئ رۆزی دیکه بکه رینه وه لام.» گه لیش رۆنشتن. 6 ئینجا په حه فه عام پاشا راوئیری به و پیرانه کرد که له خزمه تی سلیمانی باوکیدا بوون کاتیک که له ژیاندا بوو، لپی پرسین: «ته گبیرتان چییه، چون وه لایم ته م گه له بده مه وه؟» 7 نه وانیش قسه یان له گه لی کرد و گوتیان: «ئه گه ر له گه ل

ئەم گەلە چاک بیت و رازیان بکەیت و قسە ی چاکان لە گەل بکەیت، ئەوا
 بۆ هەمیشە دەبنە بەندە ی تۆ،» 8 بەلام رەحە فەعام راویژی پیرەکانی پشتگۆی
 خست کە پێیان دا و راویژی بەو گەنجانە کرد کە لە گەلی گەورە بیون و
 خزمە تیان دە کرد. 9 لپی پرسین: «ئێوە راتان چییە؟ بە چی وەلامی ئەم گەلە
 بدەینەو، کە قسە یان لە گەل کردووم و گوتیان: «ئەو نیرە ی باوکت کە
 لە سەر ئێمە ی داناوە سووکی بکەرەو؟» 10 ئەو گەنجانە ش کە لە گەلی
 گەورە بیون، وەلامیان دا یەو: «ئەو گەلە ی کە پێیان گوتی: «باوکت
 نیرە کە ی ئێمە ی قورس کردوو، بەلام تۆ نیرە کە مان لە سەر سووک بکە» تۆ
 پێیان بلی: «پەنجە توتەم لە کە مەری باوکت ئەستور ترە. 11 باوکت بە نیریکی
 قورس باری کردوون، ئیستاش من زیاتر دەخەمە سەر نیرە کەتان، باوکت بە
 قاقچی تەمی پێ کردوون، من بە دوو پشک تەمی پێتان دە کەم،» 12 لە رۆژی
 سییەم یارۆ فەعام و هەموو گەل هاتنە لای رەحە فەعام، هەر وەک پاشا پێ
 گوتیون: «لە پاش سی رۆژی دیکە بگەرینەو، لام.» 13 پاشا بە توندی
 وەلامی دانەو، راویژی پیرەکانی پشتگۆی خست، 14 بە پێی ئامۆژگاری
 گەنجەکان قسە ی لە گەل کردن و گوتی: «باوکت نیرە کە ی ئێمە ی قورس
 کرد، منیش نیرە کەتان قورستر دە کەم. باوکت بە قاقچی تەمی پێ کردن، من بە
 دوو پشک تەمی پێتان دە کەم.» 15 پاشا گوئی لە گەل نەگرت، ئەمە بە ویستی
 خودا بوو، هەتا فەرماشته کە ی بهینتە دی، ئەو ی یەزدان لە ریگە ی
 ئاحییای شیلونی بە یارۆ فەعامی کوری نەفاتی فەرموویوو. 16 کاتیک هەموو
 ئیسرائیل بینیان پاشا گوئی لی نەگرتن، گەل وەلامی پاشایان دا یەو: «چ
 بە شیکان لە گەل داود هە یە، چ میراتییک لە کوری یە سا؟ ئە ی ئیسرائیل،
 بگەرینەو چادرە کاتان! ئە ی داود، تە ماشای ماله کت بکە!» ئیتر هەموو
 ئیسرائیلییەکان گەرانهو چادرە کانیان. 17 بەلام رەحە فەعام هیشتا پاشایەتی
 دە کرد بە سەر ئەو ئیسرائیلییانە ی لە شارۆچکەکانی یە هودا نیشتە جی بوون. 18
 رەحە فەعام پاشا ئەدۆنیرامی نارد، ئەو ی کە سەر پەرشتیاری کاری ییگاری
 بوو، بەلام نەو ی ئیسرائیل بەردبارانیان کرد و مرد. ئیتر رەحە فەعام پاشا
 پیرا گەشت کە سواری گالیسکە کە ی بیت و بەرە و تۆرشە لیم هەلیت. 19
 بەو شیو یە هەتا ئەمرۆ ئیسرائیل لە بنە ماله ی داود یاخ ی بوون.

11 کاتیک پرهه فه عام گه یشته تورشه لیم، بنه مالهی یه هودا و بنیامینی کۆ کرده وه، سهد و هه شتا هه زار جه نگوهری هه لپژارد، هه تا له دژی ئیسرائیل بجه ننگن و پاشایه تیبه که بۆ پرهه فه عام بگه رینه وه. 2 به لام په یامی یه زدان بۆ شه مه عیای پیای خودا هات: 3 «به پرهه فه عامی کوری سلیمان، پاشای یه هودا و به هه موو نه وهی ئیسرائیل له یه هودا و بنیامین بلی، 4 «یه زدان ته مه ده فه رمویت: مه چن و له دژی برا کاتان مه جه ننگن. هه ریه که و بۆ مالله که ی خۆی بگه رینه وه، چونکه ته مه له لایه ن منه وه یه.» ته وانیش گوپرایه لی فه رمایشی یه زدان بوون و هیرشیان نه کرده سه ر یار و فعام و کشانه وه. 5 پرهه فه عام له تورشه لیم نیشته جی بوو و له یه هودا چهند شاریکی قه لابه ندی بنیاد نایه وه، 6 وهک بیت له حم، عیتام، ته قوعه، 7 بیت چوور، سوخو، عه دولام، 8 گهت، ماریشا، زیف، 9 ته دوریم، لاخلش، عه زینقا، 10 چورعا، نه یالون و حه برۆن. ته م شاره قه لابه ندانه له ناو خاکی یه هودا و بنیامین بوون. 11 جا قه لاکانی به هیز کرد و فه رمانده کان و ته مباره کانی خواردن و زهیت و شه رابی تیئاندا دانا. 12 له هه موو شاریکیش قه لغان و رمی دانا و زور به هیزی کردن، یه هودا و بنیامینی له ژیر ده سه لاتی خۆی هیشته وه. 13 کاهین و لیقییه کانیس له هه موو سنووره کانی خۆبانه وه له سه رتاسه ری ئیسرائیلدا هاتن و لایه تگری ته میان کرد. 14 هه روه ها لیقییه کان له وه رگا کانیان و مولکه کانیان به جیپشت و چوون بۆ یه هودا و بۆ تورشه لیم، له بهر ته وهی یار و فعام و کوره کانی ره تیان کردنه وه که کاهینیتی بۆ یه زدان بکن. 15 جا یار و فعام بۆ خۆی چهند کاهینیکی دانا بۆ نزرگه کانی سه ر به رزاییه کان و بۆ ته و بتانه ی که له شیوه ی ته گه و گویره که دروستی کردن. 16 ته وانهی له هه موو هۆزه کانی ئیسرائیل که به هه موو دل پروویان له یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل ده کرد، دوا ی لیقییه کان که وتن و چوونه تورشه لیم هه تا قوربانی بۆ یه زدانی په روه ردگاری باو باپیرانیان بکن. 17 جا پاشایه تیبه که ی یه هودایان به هیز کرد و سی سال پالپشتی پرهه فه عامی کوری سلیمانان کرد، چونکه سی سال ریگی داود و سلیمانان گرت بهر. 18 پرهه فه عام ماحه له تی کچی یه ریمۆتی کوری داودی هینا، که دایکی ته بیه یلی کچی ته لیابی کوری یه سا بوو. 19 ماحه له تیش ته م کورانه ی بۆ خسته وه: یه عوش، شه مه ریا هو و زه هه م. 20 پاشان پرهه فه عام مه عکای

کچی ئەبشالۆمی هینا، ئەویش ئەبیا و عەتە ی و زیزا و شەلۆمیتی بۆ خستەو. 21 رەحەقەعام مەعکای کچی ئەبشالۆمی لە هەموو ژن و کەنیزەکانی دیکە ی خۆی زیاتر خۆشەوێست، چونکە هەژدە ژن و شەست کەنیزە ی هەبوو، بیست و هەشت کۆر و شەست کچیشی بوو. 22 رەحەقەعام ئەببای کۆری کە لە مەعکای بوو، لەتیو براکانی کرد بە میر هەتا لە جێی خۆی بیسکات بە پاشا. 23 جا رەحەقەعام بە دانایبەووە کۆرەکانی بەناو هەموو ناوچەکانی یەهودا و بنیامیندا لە هەموو شارە قەلابەندەکان بڵاو کردەووە و خواردنی زۆری پێدان و ژنی زۆریشی بۆ هینان.

12 ئەو بوو کە پاشایەتیە کە ی رەحەقەعام جێگیر و بەهیز بوو، ئەو و هەموو ئەو ئیسراییلیانەشی کە لەگەڵیدا بوون، وازیان لە فێرکردنەکانی یەزدان هینا. 2 لە پینجەمین سالی پاشایەتی رەحەقەعام، شیشەقی پاشای میسر هێرشی کردە سەر تۆرشەلیم، چونکە ناپاکیان لەگەڵ یەزدان کرد. 3 شیشەق بە هەزار و دوو سەد گالیسکە، شەست هەزار سوار و سەربازینکی ییشوماری لیبی، سوخی و کوشی کە لە میسرەووە لەگەڵی هاتبوون، 4 شارە قەلابەندەکانی یەهودای گرت و هاتە سەر تۆرشەلیم. 5 پاشان شەمەعیای پیغەمبەر هات بۆ لای رەحەقەعام و ئەو سەرکردانە ی یەهودا کە لە ترسی شیشەق لە تۆرشەلیم کۆببۆنەووە و پێی گوتن: «یەزدان ئەمە دەفەرمووت: «ئێو وازتان لە من هینا، لەبەر ئەووە منیش لەناو دەستی شیشەقدا وازم لە ئێو هینا.»» 6 ئەو کاتە سەرکردەکانی ئیسراییل و پاشاش خۆیان نزم کردەووە و گوتیان: «یەزدان دادپەرورە!» 7 کە یەزدان بینی خۆیان نزم کردەووە، فەرمانیشی یەزدان بۆ شەمەعیای هات و فەرمووی: «لەبەر ئەووە ی خۆیان نزم کردەووە، لەناویان نابەم، بەلکو خێرا دەربازیان دەکەم و لەسەر دەستی شیشەق توورەیم بەسەر تۆرشەلیمدا نابارێتم. 8 لەگەڵ ئەووەشدا دەبن بە کۆیلە ی ئەو هەتا جیاوازی نێوان خزمەتکردنی من و خزمەتکردنی پاشاکانی خا کەکانی دیکە بزانت.» 9 کاتیەک شیشەقی پاشای میسر پەلاماری تۆرشەلیمی دا، گەنجینەکانی پەرستگای یەزدان و کۆشکی پاشا و هەرچی هەبوو بردی، قەلغانە زێڕینەکانیشی برد کە سلیمان دروستی کردبوون. 10 لەبەر ئەووە رەحەقەعام پاشا لە جێی ئەوانە قەلغانی پڕۆنزی دروستکرد و دایە دەستی سەرکردە ی پاسەوانەکانی دەروازە ی کۆشکی

شاهانه. 11 هه کاتیک پاشا بۆ پرستگای یه زدان ده چوو، پاسه وانه کان قه لغانه کانیاں هه لده گرت و له گه لیدا ده چوون، پاشان ده یانگه رانده وه ژووری پاسه وانه کان. 12 له بهر ئه وه ی ره حه فه عام خۆی نزم کرده وه، توور په بیه که ی یه زدان دامر کایه وه و به ته وای له ناوی نه برد، هه روه ها هه ندیک کاری چاکیش له یه هودا به دی کراوه. 13 ره حه فه عام پاشا ده سه لاتی خۆی له تۆرشه لیم به هیز کرد و به رده وام بوو له پاشایه تیکردنی، ته مه نی چل و یه ک سال بوو کاتیک بوو به پاشا و حه فه سال له تۆرشه لیم پاشایه تی کرد، ئه و شارهی که یه زدان هه لیبژارد له تیو هه موو هۆزه کانی ئیسرا ئیلدا هه تا ناوی خۆی تینیدا دا بنیت. دایکیشی ناوی نه عمای عه مؤنی بوو. 14 ئه و خراپه کاری کرد، چونکه به هه موو دل پرووی له خودا نه کرد بوو. 15 پروودا وه کانی پاشایه تی ره حه فه عام له سه ره تا وه هه تا کۆتایی له تۆماره کانی شه مه عیا پیغه مبه ر و له بینینه کانی عیدۆ ده رباره ی ره چه له که کان نووسرا ون. به رده وام جه نگ له تیوان ره حه فه عام و یار و فعام هه بوو. 16 ئیتر ره حه فه عام له گه ل با و با پیرانی سه ری نایه وه و له شاری داود به خاک سپێردرا، ئه بیای کوری له دوا ی خۆی بوو به پاشا.

13 له هه ژده یه مین سالی پاشایه تی یار و فعام، ئه بیا بوو به پاشای یه هودا. 2 سی سال له تۆرشه لیم پاشایه تی کرد، ناوی دایکی مه عکای چکی ئوریل بوو، خه لکی گیفعا بوو. ئه وه بوو جه نگ له تیوان ئه بیا و یار و فعام هه لگیر سا. 3 ئه بیا به سو پایه کی چوار سه د هه زار جه نگا وه ری توانا داره وه چو وه ناو جه نگه که، یار و فعامیش به ره ی به ست بۆ پروو به پروو نه وه ی ئه و به هه شت سه د هه زار جه نگا وه ری هه لبژار ده وه له پیاوانی پال و ان. 4 ئه بیا له سه ر کینوی چه مارا یم که له ناو چه شاخا و بیه کانی ئه فرایمه پرا وه ستا و گو تی: «یار و فعام و هه موو ئیسرا ئیل گو یم لی بگرن! 5 ئایا نازانن که یه زدانی په روه ردگاری ئیسرا ئیل پاشایه تی ئیسرا ئیلی به په یمانی ئه ک به داود و نه وه کانی داوه بۆ هه تا هه تابه؟ 6 که چی یار و فعامی کوری نه فات، خزمه تکاری سلیمانی کوری داود هه ستا و له گه وره که ی یاخی بوو، 7 جا کۆمه لیک پیا و خراپ و سوو کو چروک لئی کۆ بوو نه وه و خۆیان له دژی ره حه فه عامی کوری سلیمان به هیز کرد و ره حه فه عامیش گه نجیکی پیننه گه یشتوو بوو و خۆی له به رده میاندا نه گرت. 8 «ئاستاش ئیوه ده لپن که

خوتان له بهردهم پاشايه تي به زنداندا راده گرن که به دهستی نهوهی داوده وهیه، راسته میوه کومه لیکي زورن و گویره که زیره کانیشتان له گه لدايه که یارو فعام کردوونی به خوداوه نده کانتان. 9 به لام ئایا میوه کاهینه کانی به زندان، نهوه کانی هارون و لیقییه کانتان دهر نه کرد و وهک گهلانی خا که کانی دیکه کاهیتان بو خوتان دانه نا؟ نهوهی بیت بو خوته رخانکردن به جوانه گایهک و حهوت به رانه وه، ده بیت به کاهینی نهوانه ی که خودا نین. 10 «به لام سه بارهت به میه به زندان خودا مانه و وازمان لی نه هیناوه. نهوه کاهینه نه ی که خزمه تی به زندان ده کن، نهوان نهوهی هارون و لیقییه کان یارمه تیبیان ده دن. 11 هه موو به یانییهک و میواره یهک قوربانی سووتاندن بو به زندان ده کن، بخوری بو نخوش ده سووتین و نانی ته رخانکراویش له سه ر میزه زیره بیگه رده که داده نین، چرادانه زیره که و چرا کانیشتی هه موو میواره یهک داده گیر سیین، چونکه میه فرمانه کانی به زندانی پهروه ردگاری خومان پاراستووه، به لام میوه وازتان لی هیناوه. 12 خودا له گه لماندايه و نهوه سه ر کرده مانه. کاهینه کانی به که ره نا ده سته لیکي جهنگ له دژی میوه راده گه یه نن. جا نه ی نهوهی ئیسرائیل، له دژی به زندانی پهروه ردگاری باو باپیرانتان مه جه ننگن، چونکه سه ر که وتوو نابن.» 13 پیشت یارو فعام هیز لیکي نارد بوو تا کو بسوور پینه وه بو پستی سویای یه هودا. ئیتر که یارو فعام به رامبه ر پیزی سویای یه هودا بووه وه، بو سه یه کیش له پشتیانه وه بووه. 14 کاتیک نهوهی یه هودا ئاوریان دایه وه، بینیان له پیشه وه و له پاشه وه روو به پرووی جهنگ بوونه ته وه، ئیتر هاواریان بو به زندان کرد. پاشان کاهینه کان که ره نایان لیدا و 15 پیاوانی یه هودا نه عره ته ی جهنگان کیشا. له دهنگی نه عره ته کیشانی جهنگان، خودا له بهردهم نه بیا و پیاوانی یه هودا یارو فعام و هه موو ئیسرائیلی تیکشکاند. 16 ئیتر نهوهی ئیسرائیل له بهردهم یه هودا هه لاتن و خودا نهوانی دا به ده ستیانه وه. 17 نه بیا و سوپا که ی زیات لیکي گه وره یان پی گه یاند و پینج سه د هه زار پیاوی هه لبارده له ئیسرائیل کوژران. 18 له و کاته دا نهوهی ئیسرائیل زه لیل بوون و نهوهی یه هودا وره یان به رز بووه، چونکه پشتیان به به زندانی پهروه ردگاری باو باپیرانیا به سته بووه. 19 پاش نهوهی نه بیا یارو فعامی راونا و شارو چکه کانی بیت لیل و یه شانان و عه فرونی لی سه ند، له گه ل گونده کانیا، 20 یارو فعام چیت له ماوهی پاشایه تی نه بیا به هیز

نه بووه و یه زدانیش لئیدا و مرد. 21 به لام ته بیا به رده وام به هیز بوو. چوارده ژنی هینا و بیست و دوو کور و شازده کچی بوو. 22 پرووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی ته بیا، ته وه ی کردی و ته وه ی به سهر لیویدا هات، له په رتووی لیکدانه وه ی میژووی عیدوی پیغه مبه رتومار کراون.

14 ته بیا له گه ل باو بایرانی سهری نایه وه و له شاری داود نیژرا. ئیتر ئاسای کوری له دوای خوی بوو به پاشا. له سهرده می پاشایه تی ته و خا که که ماوه ی ده سال له ئاشتیدا بوو. 2 ئاساش ته وه ی له به رچاوی یه زدانی په روه ردگاری خوی باش و راست بوو کردی. 3 قوربانگا ناموکان و نزرگه کانی سهر به رزایی تیکدا، به رده ته رخانکراوه کانی شکاند، ستونه ته شیرا کانی برپیه وه. 4 به خه لکی یه هودای گوت که روویان له یه زدان بکن، خودای باو بایرانیان، کار به فیژکردن و فه رمانه کانی بکن. 5 له هه موو شاروچکه کانی یه هوداش نزرگه کانی سهر به رزاییه کان و قوربانگا کانی بخووری تیکدا، پاشایه تیه که له سایه پدا هه سایه وه. 6 ته و شاره قه لابه نده کانی یه هودای ئاوه دان کرده وه، چونکه ئاشتی له خا که که دا به رقه رار بوو. له و سالانه جهنگ رووی نه دا، چونکه یه زدان پاشای هه ساند ه وه. 7 به یه هودای گوت: «با ئه م شاروچکانه بنیاد بنینه وه، با ده وریان به شوورا و قولله و ده روازه و شمشیره بگرین. خا که که هیشتا له ژیر دهستی ئیه یه، چونکه روومان له یه زدانی په روه ردگارمان کرده وه؛ روومان له و کرد و ئه ویش له هه موو لایه که وه ئیه ی هه ساند ه وه.» ئیتر کاری بیناسازیان کرد و سهر که وتوو بوون. 8 ئاسا سوپایه کی سی سهد هه زار که سی پر چه ککراوی به قه لغانی گه وره و یرم هه بوو له یه هودا، سوپایه کی دوو سهد و هه شتا هه زار که سیشی له تیرهاویژ و قه لغان به ده ست هه بوو له بنیامین، ههر هه موویان پالنه وانی به هیز بوون. 9 زهره حی کوشی سوپایه کی بیثوماری به سی سهد گالیسکه وه له دژیان جولاند و هه تا ماریشا هات. 10 ئاساش چوو بو به رنه نگار بوونه و هیان و له دوی چه فیتا له لای ماریشادا بو جهنگ ریزیان به ست. 11 ئینجا ئاسا هاواری بو یه زدانی په روه ردگاری خوی کرد و گوتی: «ته ی یه زدان، که س وه ک تو نییه یارمه تی لاوازه کان بدات له دژی به هیزه کان. ته ی یه زدانی په روه ردگارمان یارمه تیان بده، چونکه ئیه پشتمان به تو به ستوه و به ناوی تووه هاتوین بو شهر له گه ل ته م

سوپا زه به لاجه. ئەى یەزدان، تۆ خودامانیت، رینگا مەدە هیچ مروفیک بەسەرتدا زال بیئت.» 12 یەزدان لە بەردەم ئاسا و یەهودا کوشییەکانی تیکشکاند، جا کوشییەکان هەلاتن و 13 ئاسا و ئەو لەشکرەش که لەگەڵی بوو هەتا گرار راویان نان، کوشییەکان ئەوەندە کهسیان لێ کوژرا که نەیاتوانی هەستەوه، چونکه لە بەردەم یەزدان و سوپا کهی شکان. پیاوانی یەهودا تالانتیکی زۆریان دەست کهوت. 14 پاشان هەموو گۆندەکانی دەورووبەری گاریان ویران کرد، چونکه ترسی یەزدان بالی بەسەریاندا کیشابوو. هەموو شارۆچکه کانیشیان تالان کرد، چونکه تالانتیکی زۆریان تیداوو. 15 هەروەها هیڕشیان کردە سەر چادری شوان و وشترەوانەکان، مەر و بز و وشتری زۆریان دایە پیش خۆیان و گەرانهوه تۆرشەلیم.

15 رۆحی خودا هاتە سەر عەزەریای کۆری عۆداید و 2 ئەویش چوو بەردەم ئاسا و پێی گوت: «ئەى ئاسا و هەموو یەهودا و بنیامین گویم لێ بگرن، یەزدان هەتا لەگەڵیدا بن لەگەڵتاندا دەبیئت، ئەگەر پرووی لێ بکەن بۆتان دەردەکهوێت بەلام ئەگەر بەجێ بهێلن بەجێتان دەهیئت. 3 ئیسرائیل رۆژانتیکی زۆر بێ خودای راستەقینە و بێ کاهینی ماموستا و بێ فێرکردن بوون. 4 بەلام که لە تەنگانەکاندا گەرانهوه بۆ لای یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل و پروویان لەو کرد، بۆیان دەرهکهوت. 5 لەو سەردەمەدا کەس نەیدەتوانی بێ ترس گەشت بکات، چونکه ناتارامییەکی زۆر بالی بەسەر هەموو دانیشتوانی خا کهکاندا کیشابوو. 6 ئیتر نەتەوهیەک بە نەتەوهیەکی دیکە لەناو دەبردرا و شارێک بە شارێکی دیکە، چونکه خودا بە هەموو تەنگانەیک هەراسانی کردبوون. 7 بەلام ئیوه بەهێزین و دەستان شل مەکەن، چونکه پاداشت هەیه بۆ کارەکەتان.» 8 که ئاسا گوئی لەم قسانە و لە پەيامە کهی عەزەریای کۆری عۆداید پیخەمبەر بوو، بەهێز بوو و بتە قیزەونەکانی لە هەموو خاکی یەهودا و بنیامین و ئەو شارۆچکانەکانی که لە شاخەکانی ئەفرائیدا گرتی، ریشەکیش کرد. قوربانگا کهی یەزدان ئەووی بەردەم هەیانە کهی پەرستگای یەزدانی نوێ کردەوه. 9 ئینجا هەموو خەلکی یەهودا و بنیامین و ئەو بیانیا نەهێی که لەگەڵیان بوون، لە ئەفرایم و مەنەشە و شیمۆن کۆی کردەوه، چونکه لە ئیسرائیلەوه خەلکیکی زۆر هاتبوونە پالی کاتییک بینیبوویان یەزدانی پەروەردگاری لەگەڵدایە. 10

له مانگی سی پازده یه مین سالی پاشایه تی ئاسادا له تۆرشه لیم کۆبوونه وه و 11 له ورژهدا له ده سته کهوته ی که له گه ل خۆیان هینابوویان، ههوت سه د مانگا و ههوت هه زار مه پریان بۆ یه زدان سه رپری و 12 په یما تیکان به ست که به هه موو دل و به هه موو گیانیانه وه روویان له یه زدان بکه ن، خودای باو پیرانی خۆیان، 13 هه موو ته وانه ی که پروو له یه زدانی په روه ردگاری ئیسرا ئیل ناکه ن، له گه وره و بچووک و له پیاو و ژن، ده کورژین. 14 ته وانیس سویندیان بۆ یه زدان خوارد، به دهنگی بهرز و به هوتاف و زورپنا و که ره نا لیدان. 15 هه موو یه هودا به و سوینده دئخۆش بوون، چونکه به هه موو دلپانه وه سویندیان خوارد و به وپه پری په زامه ندیانه وه روویان له یه زدان کرد، ته ویش بۆیان ده رکهوت و یه زدان له هه موو لایه که وه ته وانی حه وانه وه. 16 ئاسای پاشا ته نانه ت مه عکای داپیریشی له پله ی شازنی دایک لابرده، له بهر ته وه ی ستوونه ته شیرایه کی قیزه وونی دروست کردبوو. ستوونه که ی برپیه وه و وردوخاشی کرد و له دۆلی قدرۆن سووتانیدی. 17 هه رچه نده نزرگه کانی سه ر بهرزایی له ئیسرا ئیل تیکنه دران، به لام دلی ئاسا به دریزایی ژبانی به ته وای له گه ل یه زدان بوو. 18 هه روه ها شته ته رخانکراوه کانی خۆی و باوکی له زیر و زیو و قابو قاچاغ هینایه ناو په رستگای خودا. 19 هه تا سالی سی و پینجه می پاشایه تی ئاسا هه یج جه نگیکی دیکه هه لته گیرسا.

16 له سی و شه شه مین سالی پاشایه تی ئاسا، به عشای پاشای ئیسرا ئیل هیرشی کرده سه ر یه هودا و شارۆچکه ی رامه ی کرده شارینکی قه لابه ند، بۆ ته وه ی له سنووری ئاسای پاشای یه هودا پری هاتو چۆ کردن بگریته. 2 ئاساس زیر و زیوی له گه نجینه کانی په رستگای یه زدان و کۆشکی پاشادا ده رهینا و ناردی بۆ به ن هه ده دی پاشای ئارام که له دیمه شق داده نیشته و گوته: 3 «با په یما تیک له تیوان من و تودا هه بیته وه ک ته وه ی له تیوان باوکم و باوکتدا هه بوو. من وا زیر و زیوم بۆ ناردوویت، ئیستا وه ره په یمانه که ت له گه ل به عشای پاشای ئیسرا ئیل هه لوه شینه وه، هه تا له لای من بکشینه وه.» 4 به ن هه ده دیش به قسه ی ئاسا پاشای کرد، سه ر کرده کانی سوپا که ی نارد ه سه ر شارۆچکه کانی ئیسرا ئیل، عییون و دان و تایل مایم و هه موو کۆگا کانی نه فتالی گرت. 5 کاتیک به عشا ته مه ی بیسته وه، ده ستی له بنیادانی

پرامه هه لگرت و کاره که ی به جی پښت. 6 ئاسای پاشاش هه موو پیاوانی
 یه هودای هینا، نه و بهرد و دارانه ی هه لگرت که به عشا له شارو چکه ی
 پرامه به کار پینابون، که فح و میچپای پښ ئاوه دان کرده وه. 7 له و کاته دا
 حه نانی پښببینیکر هات بۆ لای ئاسای پاشای یه هودا و پښ گوت: «سوپای
 پاشای ئارام له ده ستت دهر باز بوو، له بهر نه وه ی پښتت به پاشای ئارام
 به ست و پښتت به یه زدان خودات نه به ست. 8 ئایا کوشیبه کان و لیبیه کان
 سوپایه کی زور نه بوون به گالیسکه و نه سپ سواری یه یک جار زوره وه؟ به لام
 کاتیک که پښتت به یه زدان به ست نه وانی دا به ده ستته وه، 9 چونکه
 چاوه کانی یه زدان چاودیزن به سهر هه موو زه ویدا، بۆ نه وه ی نه وانه به هیز
 بکات که به هه موو دلپانه وه له گه لیدان. تۆ به گلی ره فتارت کرد، له نه مرپو
 به دواوه هه میشه له جه نگدا ده بیت.» 10 ئاسا له بهر نه مه له پښببینیکره که
 تووره بوو و به جوری که لپی هه لچوو که خستیبه زیندانه وه، هه روه ها ئاسا
 له و کاته دا هه ندیک که سی له گه له که ی چه وسانده وه. 11 پرو دواوه کانی
 پاشایه تی ئاسا له سه ره تاوه هه تا کورتای له په رتووی پاشا کانی یه هودا و
 ئیسراییل تومار کراون. 12 له سی و نویه مین سالی پاشایه تیبه که یدا ئاسا
 پښه کانی تووشی نه خووشی بوون، هه تا نه خووشیبه که ی لپی پدس کرد، به لام
 له نه خووشیبه که شی داوای یه زدانی نه کرد، به لکو ته نها داوای یارمه تی له
 پزیشکه کان کرد. 13 ئاسا له چل و یه که مین سالی پاشایه تیبه که ی مرد و
 له گه ل باو بایرانی سه ری نایه وه. 14 له سه ر داره مه یتیک دایانا که پر بوو
 له بۆنوبه رام و پیکهاتووی جورا و جوری بۆ خووش به پښی تیکه لکرده که ی.
 له و گوره ی که له شاری داود بۆ خوئی هه لکه ندبوو ناشتیان و ناگریکی
 گه وره یان وه ک پزیزلینان بۆ کرده وه.

17 یه هوشافاتی کوری له داوای خوی بوو به پاشا و خوی له به رامبه ر
 ئیسراییل به هیز کرد. 2 له هه موو شاره قه لابه نده کانی یه هودا له شکری دانا،
 له ناو خاکی یه هودا و له و شارو چکانه ی خاکی نه فرایمیش که ئاسای باوکی
 گرتبوی سه ربازگی تیدا دامه زراندن. 3 یه زدانیش له گه ل یه هوشافات
 بوو، چونکه ریچکه ی داودی بایره گه وره ی گرتبه ر و پرووی له بتی به عل
 نه کرد، 4 به لکو پرووی له خودای باوکی کرد و ففرمانه کانی نه وی په پره و
 کرد، نه ک نه ریته کانی ئیسراییل. 5 له بهر نه وه یه زدان جله وی پاشایه تیبه که ی

له ده ستیدا سه قامگیر کرد و هه موو به هودا دیارییان پێشکەش به یه هۆشافات کرد و ده وله مەندی و پرێزی زۆری هه بوو. 6 به هه موو دلوه ریگی یه زردانی په پره کرد و ههروه ها نزرگه کانی سه ر به رزایه کان و ستونه ته شیرا کانی له یه هودا تیکدا. 7 یه هۆشافات له سییه م سالی پاشایه تیه که ی به ن حهیل، عۆبه دیا، زه که ریا، نه ته تیل و میخایوی کار به دهسته کانی خوی ناره عۆبه دیا، زه که ریا، نه ته تیل و میخایوی کار به دهسته کانی خوی ناره شارۆچکه کانی یه هودا بو ئه وهی دانیشتوانه کانیان فیر بکن. 8 ژماره یه یک لیثیان له گه ل بون، شه مه عیا، نه ته نیا هو، زه فه دیا، عه سا هیل، شه میراموت، یه هۆناتان، نه دۆنیا، توفیا هو و توف نه دۆنیا، ههروه ها ته لیشاماع و یه هۆرام که هه ردوویکان کاهین بون. 9 به ناو هه موو شاره کانی یه هودا ده گه پران، په رتوکی ته وراتی یه زردانیان پیبوو و خه لیکان فیر ده کرد. 10 ترسی یه زردان بالی به سه ر هه موو پاشایه تیه کانی خا که کانی ده ورو به ری یه هودا کیشا، ئیتر له دژی یه هۆشافات نه جه نگان. 11 هه ندیک له فه له ستیه کانیس دیاری و زیویان وه ک سه رانه بو یه هۆشافات هینا، ههروه ها عه ره به کانیس مه رومالاتیان بو هینا، حهوت هه زار و حهوت سه د به ران و حهوت هه زار و حهوت سه د ته گه. 12 یه هۆشافات هه تا ده هات مه زن و مه زتر ده بوو. له یه هودا قه لا و کوگا کانی بنیاد نا، 13 له شارۆچکه کانی یه هوداش تازوو قه ی زۆری هه بوو، له تور شه لیم جه نگا وه ری پاله وان و به هیز هه بوو. 14 نه مه ش سه ر ژمیر بیانه به پپی بنه ماله کان: له یه هودا، فه رمانده کانی یه که ی هه زاران: عه دنا فه رمانده بوو و سی سه د یه که ی پاله وانی به هیزی له گه ل بوو؛ 15 له پاش ئه و یه هۆخانان فه رمانده بوو که دوو سه د و هه شتا یه که ی له گه ل بوو؛ 16 له پاش ئه ویش عه مه سیای کوری زکری بوو، که خوی به خشیبوو به یه زردان، دوو سه د یه که ی پاله وانی به هیزی له گه ل بوو. 17 له بنیامین: پاله وانی به هیز، ته لیاداع، دوو سه د یه که ی چه کداری به که وان و قه لغانه وه له گه لدا بوو؛ 18 له پاش ئه ویش، یه هۆزاقاد سه د و هه شتا یه که ی پیاوی پر چه ککراوی بو جه ننگ له گه ل بوو. 19 نه مانه خزمه تکاره کانی پاشا بون، جگه له وان ه ی پاشا له ناو شاره قه لا به نده کان له هه موو یه هودا دایان.

18 یه هۆشافات ده وله مەندی و پرێزیکی زۆری هه بوو، له گه ل ته حاف ژنوژنخوازی کرد. 2 دوا ی چه ند سالیک چوو بۆ لای ته حاف له سامیره. نه حافیش مه ر و مانگی زۆری بو ئه و و بو ئه و خه لکه ش که له گه لیدا

بوون سهرپرې و هانی دا په لاماری رامۆتی گلعاد بدات. 3 ته حاف پاشای
 ئیسرائیل پرسپاری له یه هوشافاتی پاشای یه هودا کرد: «له گه لم دینته رامۆتی
 گلعاد؟» یه هوشافاتیپش وه لامی دایه وه: «خۆم وهک خۆت و گه له کهم
 وهک گه له کهت، له گه لتداین بۆ جه ننگ.» 4 به لام یه هوشافات به پاشای
 ئیسرائیلی گوت: «سهره تا داوای راوژ له یه زدان بکه.» 5 ئیتر پاشای
 ئیسرائیل پیغه مبه ره کانی کۆکرده وه، نزیکه ی چوار سهد پیاو بوون، لپی
 پرسین: «ئایا بچه رامۆتی گلعاد بۆ جه ننگ یان نا؟» ته واینش گوتیان: «پرو،
 یه زدان ده داته دهستی پاشا.» 6 به لام یه هوشافات پرسپاری کرد: «هیچ
 پیغه مبه ریکی یه زدان لیره نه ماوه لپی پرسین؟» 7 پاشای ئیسرائیلیش به
 یه هوشافاتی گوت: «پیغه مبه ریکی دیکه ماوه پرسپاری یه زدانی پی بکه، به لام
 من رقم لیه تی، چونکه ته و سه باره ت به من پیشینی چاک ناکات به لکو
 خراب، ته ویش میخایوی کوری یه ملایه.» یه هوشافاتیپش گوتی: «با پاشا
 ئاوا نه لیت.» 8 له بهر ته وه پاشای ئیسرائیل کار به دهستیکی بانگ کرد و گوتی:
 «به په له میخایوی کوری یه ملام بۆ بهینه!» 9 له و کاته دا پاشای ئیسرائیل و
 یه هوشافاتی پاشای یه هودا جلی شاهانه یان له بهر کرد بوو و هه ره که و له سه ر
 ته خته که ی خۆی دانیشبوو له سه ر جۆخینه که ی لای ده روازه ی سامیره،
 هه موو پیغه مبه ره کانیش له بهر ده میان پیشینیان ده کرد. 10 سدقیای کوری
 که نعه نا که دوو قوچی ئاسنی بۆ خۆی دروست کرد بوو، گوتی: «یه زدان ته مه
 ده فهرمویت: ”به مه ورگی ئارامیه کان ده دریت هه تا له ناو ده چن.“» 11
 هه موو پیغه مبه ره کانیش به م جۆره پیشینیان کرد و گوتیان: «په لاماری
 رامۆتی گلعاد بده و سه رکه وتوو ده بیت، یه زدان ده داته دهستی پاشا.» 12
 ته و نیردراوه ی چوو میخایو بانگ بکات قسه ی له گه ل کرد و گوتی: «ته وه تا
 قسه ی هه موو پیغه مبه ره کان به یه ک ده ننگ له بهرزه وندی پاشایه، تکایه با
 قسه ی توش وهک قسه ی یه کیکی له وان بیت و به باشه قسه بکه.» 13 به لام
 میخایو گوتی: «به یه زدانی زیندوو، ته وه ی خودا پیم بفرمویت ته وه ده لیم.»
 14 کاتیک هاته لای پاشا، پاشا لپی پرسپاری: «میخایو، بچینه رامۆتی گلعاد
 بۆ جه ننگ یان نا؟» ته ویش پی گوت: «هیرش بکه ن و سه رکه وتوو بن،
 ده درینته ده ستان.» 15 پاشاش پی گوت: «چه ند جار من سویندم داویت،
 که جگه له راستی به ناوی یه زدان وه هیچی دیکه م پی نه لیت؟» 16 ئینجا

میخایو وه لای دایه وه: «هه موو ئیسرائیل بینی له سهر چیاکان وه ک مه ری بی شوان په رته وازه بیون، یه زدانیش فره مووی: «ته وانه خاوه نیان نییه، با هه ری که و به سه لامه تی بگه ریته وه ماله که ی خوی»، 17 پاشای ئیسرائیل به یه هوشافاتی گوت: «پیم نه گوتی ته و پیشینی چاک سه باره ت به من ناکت، به لکو خراب؟» 18 میخایو گوتی: «له بهر ته وه گوی له فره مایشتی یه زدان بگه، یه زدانم بینی له سهر ته خته که ی دانیشتبوو، هه موو هیزه کانی ئاسمانیش له لای راست و چه په وه راوه ستایون. 19 یه زدان فره مووی: «کی ته حافی پاشای ئیسرائیل فریوده دات هه تا هیرش بکاته سهر راموتی گلعاد و له وی بمریت؟» «یه کیکی پیشنیاری ته مه ی کرد و یه کیکی دیکه ته وه. 20 ئینجا روخیک هاته پیشه وه و له بهر دهم یه زدان راوه ستا و گوتی: «من فریوی ده دهم.» «یه زدانیش لی پرسی: «به چی؟» 21 «ته ویش گوتی: «ده چه دهره وه و له ده می هه موو پیغه مبه ره کانی ده بمه روخی درو.» «یه زدانیش پی فره موو: «تو فریوی ده دیت و ده توانیت، برو دهره وه و ته وه بکه.» 22 «ئیسیتاش وایه زدان روخی دروی خستوو ته ناو ده می پیغه مبه ره کانتته وه. یه زدان بریاری دا به لاتان به سهر بهینیت.» 23 ئینجا سدقیای کوری که نعه نا هاته پیشه وه و زلله یه کی له پرومه تی میخایو دا و گوتی: «له کوپوه روخی یه زدان له منه وه په ریبه وه هه تا قسه ت له گه لدا بکات؟» 24 میخایو وه لای دایه وه: «ده بینیت که ته و روژه ده چیته ژووری دواوه ی خانوو بو ته وه ی خوت بشاریته وه.» 25 ئینجا پاشای ئیسرائیل فره مانی دا: «میخایو بهن و بیگه ریته وه لای تامونی فره مانره وای شاره که و یوثاشی کوری پاشا، 26 بیان بلین: «ته مه فره مانی پاشایه: ته مه بجه نه زیندانه وه و جگه له که میک نان و ئاوه چی دیکه ی پی مه دن، هه تا هاتته وه م به سه لامه تی.» 27 میخایو گوتی: «ته گه ت به سه لامه تی بگه ریته وه، یه زدان له ریگه ی منه وه هیچی نه فره مووه!» ئینجا گوتی: «ته ی هه موو گه ل، گوی بگن!» 28 ئیتر پاشای ئیسرائیل و یه هوشافاتی پاشای یه هودا سه ره کوه تن بو راموتی گلعاد. 29 پاشای ئیسرائیل به یه هوشافاتی گوت: «من خوم ده گویم و ده چه ناو جه نکه که، به لام تو جلوه بگه شاهانه که ی خوت له بهر بکه.» ئینجا پاشای ئیسرائیل خوی گوپی و چوووه ناو جه نکه که. 30 پاشای تارام فره مانی به فره مانده ی گالیسکه کانی دا و گوتی: «شهر له گه ل هیچ گوره و

بچو و کيک مه کهن، جگه له پاشای ئيسرائيل». 31 کاتيک که سه رکرده کانی گالیسکه کان يه هوشافاتیان بیني، گوتیان: «ئه وه پاشای ئيسرائيله.» گه رانه وه بۆ ئه وه ی شه پری له گه ل بکه ن، به لام يه هوشافات هاواری کرد و يه زدانیش یارمه تی دا و ته وانی لی دوورخسته وه. 32 کاتيک که سه رکرده کانی گالیسکه کان بينیان ئه وه پاشای ئيسرائيل نه بوو، وازیان له راونانی هینا. 33 پیاوئیکیش به هه ره مه کی تیروکه وانه که ی راکیشا و پاشای ئيسرائیلی له درزی تیو به شه کانی زرئیه که یه وه پیکاک، ته ویش به گالیسکه وانه که ی گوت: «ده ستت بکیشه وه له ناو سوپا که بمبه دهره وه، چونکه بریندار بووم.» 34 له و روزه دا شه ره که زور سه خت بوو، هه تا ئیواره پاشا له ناو گالیسکه که ی به رامبه ر به ئارام راگیرا، کاتی خۆر ئاوا بوون مرد.

19 کاتيک يه هوشافاتی پاشای يه هودا به سه لامه تی گه رايه وه کوشکه که ی له تورشه لیم، 2 یه یوی کوری حه نانی، ئه وه ی په یامی خودای به پاشا راده گه یاند، چوه لای و به يه هوشافات پاشای گوت: «ئایا ده بوو یارمه تی خراپه کار بده تی و ته وانه ت خۆشبویت که رقیان له یه زدانه؟ له بهر ئه وه توو ره یی یه زدانت له سه ره. 3 به لام هه ندیک کاری چاکت لی به دی کراوه، چونکه ستونه شه شیراکانت له خا که که دا دامالی و خۆت ته رخان کردوه بۆ روو له خودا کردن.» 4 يه هوشافات له تورشه لیم نیشته جی بوو، دیسان له تورشه لیم هاته دهره وه و به ناو گه لدا گه را، له بیري شابه عه وه هه تا ناوچه شاخاوییه کانی ته فرایم و ته وانی بۆ لای یه زدانی په روه ردگاری باو بیا پیرانیان گه رانده وه. 5 هه روه ها دادوه ری له هه موو شاره قه لابه نده کانی یه هودا دانا و 6 به دادوه ره کانی گوت: «ئاگادارن ئیوه چی ده کهن، چونکه ئیوه دادوه ری بۆ مرؤف ناکهن، به لکو بۆ یه زدان، ته ویش له بریار دانا له گه لئان ده ییت. 7 ئیستاش با ترسی یه زدانتان له دلدا ییت و ئاگادارن و کار بکه ن، چونکه له لای یه زدانی په روه ردگارمان ناره وایی و لایه نگری و به رتیل خواردن نییه.» 8 هه روه ها یه هوشافات له لیقی و کاهین و گه وری ببه ماله کانی ئيسرائیل چه ند که سیکی له تورشه لیم دانا بۆ دادوه ریکردن به گویره ی فیرکردنی یه زدان و بۆ ناو بریکردنی ناکوکییه کان، ته وانیش له تورشه لیم دانیشتن. 9 فه رمانی پی کردن و گوتی: «به له خواترسی و دلسوژی و به هه موو دلوه کار بکه ن. 10 هه ر داوا یه ک که بریانی دانیشتوی

شاره کانتان دەپېننه لاتان، پەيوەست يېت بە خوڻپښتن يان بە فېرکردنەکان سەبارەت بە فرمان و حوکمەکان، ئەوا ئاگاداريان بکەنەو لە دژی يەزدان تاوان نەکەن، نەوەک توورەي يەزدان يېتە سەر خۆتان و گەلەکتان. ئەگەر بەم شېوئە بکەن، تاوان ناکەن. 11 «ئەمەرياي سەرۆک کاهين لە ھەموو کاروبارەکان يەزدان سەرپەرشتيتان دەکات، زەفەدياي کورپي ئيسماعیليش کە سەرۆکی ھۆزی يەھودايە، لە ھەموو کاروبارەکان ياشا سەرپەرشتيتان دەکات و ليشيەکانيش وەکو کاربەدەست يارمەتيدەرتان دەبن. ئازابن و دەستبەکاربن، با يەزدانیش لە گەل چاکەکاران يېت.»

20 پاش ئەو ھەي مۆتابي و ھەمۆنيەکان کە ھەندیک مەعونيشيان لە گەل بوو، ھاتن بۆ ئەو ھەي لە دژی يەھوشافات بچەنگن. 2 کەساتیک ھاتن و بە يەھوشافاتيان راگەياند و گوتيان: «سوپايەکی زۆر گەورە لەو بەری دەرياي مردوو ھەو لە ئەدۆم ھەو بەرپیکەوتون يېنە سەرت، وائېستا لە ھەچەچۆن تامارن» (کەکانی گەدی پي دەگوتریت). 3 يەھوشافاتيش ترسا و بریاری دا پرسيار لە يەزدان بکات، ئيتر لە ھەموو يەھودا پوژووی راگەياند. 4 خەلکی يەھودا کۆبوونەو بۆ نزا و داواکردنی يارمەتی لە يەزدان، ھەر ھەو ھەو لە ھەموو شارۆچکەکان يەھودا ھەتتا روو لە يەزدان بکەن. 5 ئینجا يەھوشافات لە تيو کۆمەلی يەھودا و تورشەلم لە پەرستگای يەزدان بەرامبەر بە ھەوشە نوپيە کە وەستا و 6 گوتی: «ئەي يەزدان، خودای باوباپرايمان، تايان تۆ ئەو خودايە نیت کە لە ئاسمانە؟ تۆ فەرمانزەواي ھەموو پاشايەتی نەتەو کانتیت. ھېز و توانا لە دەستی تۆدایە و کەس نيبە خۆی لە بەردەمت پراگریت. 7 ئەي خودامان، تايان تۆ نەبوويت کە دانیشتوانی ئەم خاکەت لە بەردەم ئيسرائیلی گەلت وەدەرنا و ھەتاهەتايە بە وەچەي ئيبراهيمی دۆستی خۆت دا؟ 8 تويدا نيشتەجی بوون و لەناويدا پيرۆزگايەکان بۆ ناوت بنياد نا و گوتيان: 9 «ئەگەر خراپە يېتە سەرمان، شمشېر و حوکم بەسەردادان و پەتا و قاتوقري، لە بەردەم ئەم پەرستگايە و لە بەردەمت پادەوەستين، چونکە ئەم پەرستگايە کە ھەلگری ناوی تۆيە و لە تەنگانەماندا ھاوارت بۆ دەکەين و گویت لی دەيیت و پرزگارمان دەکەيت.» 10 «ئېستاش تەماشاکە، سوپاکانی ھەمۆن و مۆتاب و کيووی سيحیر، ئەوانەي رینگات بە ئيسرائیل نەدا پەلاماريان بدەن کاتيک لە خاکی ميسرەو ھاتن. ئيتر ئيسرائیلیش

خوی لییان لادا و له ناویان نه بردن. 11 بیینه، چۆن ئیستا ئه وان به خراپه پاداشتمان ده ده نه وه، له و مولکه ده مانده کن که تو به میرات پیتداین. 12 ئه ی خودای ئییه، ئایا حوکیان به سهردا ناده ییت؟ چونکه ئییه توانمان نییه به رامبه ر ئه و سوپا زۆر گه وره یه ی په لامارمان ده ده ن و ئییه نازانین چی بکه یین به لام چاومان له تویه.» 13 هه موو پیاوانی یه هوداش له به رده م یه زدان راوه ستابوون، هه روه ها ژن و مندال و کوره کانیشیان. 14 ئینجا له تیو کۆمه له که رۆحی یه زدان هاته سه ره حه زیلی کوری زه که ریای کوری به نایای کوری یه عییلی کوری مه ته نیای لیقی له نه وه ی ئاساف. 15 گوئی: «ئه ی هه موو یه هودا و دانیشتوانی توره لیم و یه هوشافاتی پاشا، گوئی بگرن! یه زدان به م جۆره به ئیوه ده فه رمو ییت: «مه ترسن و وره به رمه ده ن له به رده م ئه و سوپا زۆره، چونکه جه نکه که هی ئیوه نییه به لکو هی خودایه. 16 سه بیی دابه زنه سه ریان، ئه وان وا له هه ورازه که ی زیز سه رده که ون، له و په ری ده ر به نده که له به رامبه ر چۆله وانی یه روئیل ده یاندۆزنه وه. 17 پیویست ناکات له م شه ره بجه نگن. ئه ی یه هودا و توره لیم، راوه ستن و مه جوئین و ته ماشا بکه ن چۆن یه زدان رزگارتان ده کات. مه ترسن و وره به رمه ده ن، سه بیی بۆ به ره نگار بوونه و یان بچن و یه زدان له گه لتان ده ییت.» 18 یه هوشافات کپوشی برد و سه ری خسته سه ر زه وی، هه موو یه هودا و دانیشتوانی توره لیم یه زدان له به رده م یه زدان له سه ر پروو که وتن و کپوشیان برد. 19 ئینجا لیقییه کان له نه وه ی قه هاتی و قوره حییه کان هه ستانه وه بۆ ستایشکردنی یه زدان په روه ردگاری ئیسرائیل به ده نگیکی زۆر به رز. 20 به یانی زوو له خه و هه ستان و چوون بۆ چۆله وانی ته قۆعه، له کاتی به رپیکه وتیان یه هوشافات راوه ستا و گوئی: «ئه ی خه لکی یه هودا و توره لیم، گویم لی بگرن! پرواتان به یه زدان په روه ردگارتان هه ییت، دلنیا ن و پرواتان به پیغه مبه ره کانی هه ییت سه رکه وتوو ده بن.» 21 له دوای ئه وه ی یه هوشافات راویزی به گه ل کرد، گۆرانپیژی دانا بۆ ئه وه ی ستایشی یه زدان بکه ن بۆ شکۆی پیروزی، کاتیک له پیش سوپا که ده رۆن بلین: «سوپاسی یه زدان بکه ن، چونکه خۆشه ویستییه نه گۆره که ی هه تاهه تاییه.» 22 کاتیک ده ستیان به گۆرانی و ستایش کرد، یه زدان چه ند بۆ سه یه کی بۆ عه مونی و مۆتابیه کان و خه لکی کپوی سیعیر نایه وه که هاتبوون بۆ

په لاماردانی یه هودا، ئیتر شکان. 23 عه مۆنی و مؤتابیه کان هه لئانکوتایه سهر
 دانیشتووانی کئیوی سیعیر تاکو قریان بکه و له ناویان بهن. دواى ئه وهى
 له کوشتوبری دانیشتووانی سیعیر بوونه وه، به ربوونه یه کتری و یه کترین
 له ناویرد. 24 کاتیک پیاوانی یه هودا گه یشتنه شوینی چاودیریکردن له
 چۆله وانی، ته ماشای ئاپوره ی سوپا که یان کرد هه موو لاشه ن و له سهر
 زه و بیه که که وتوون و که س ده رباز نه بووه. 25 ئیتر یه هۆشافات و گه له که ی
 هاتن بو تالانکردنی ده سته که وته کان، جا شتومه ک و جلوه برگ و که لویه لی
 گرانبه های زوریان دوزیه وه، به لام هینه زور بوو که نه یان توانی باریان
 بکه ن. سی رۆژ خه ریکی تالان بردن بوون. 26 له رۆژی چواره م له دۆلی
 به راخا کۆبوونه وه، له ویش ستایشی یه زدانیان کرد، له بهر ئه وه شوینه که یان
 ناونا دۆلی به راخا که هه تا ئه مرپوش به و ناوه وه ناوده بردی. 27 ئینجا
 هه موو پیاوانی یه هودا و ئورشه لیم به پابه رایه تی یه هۆشافات به خو شیه وه
 گه رانه وه بو ئورشه لیم، چونکه یه زدان به دوزمه کانیان خو شی کردن. 28 به
 قیساره و ساز و که ره ناوه چوونه ناو ئورشه لیمه وه بو په رستگای یه زدان. 29
 به و شیوه ترسی یه زدان له هه موو پاشایه تی خا که کانی دیکه نیشت، کاتیک
 که بیستیانه وه یه زدان شه ری له گه ل دوزمه کاننی ئیسرا ئیلدا کردووه. 30
 ئیتر ئاشتی له ئیو پاشایه تیه که ی یه هۆشافات به رقه رار بوو، خودا له هه موو
 لایه که وه هه ساندیه وه. 31 یه هۆشافات به م شیوه یه پاشایه تی یه هودای کرد.
 له ته مه نی سی و پینج سالی بوو به پاشای یه هودا، بیست و پینج سال له
 ئورشه لیم پاشایه تی کرد، ناوی دایکی عه زوفای کچی شیلحی بوو. 32 ریچکه ی
 ئاسای باوکی گرت به ر و لپی لانه دا، ئه وه ی له بهر چاوی یه زدان راسته
 کردی. 33 به لام هیشتا نزرگه کانی سهر به رزایی تیکنه دران و گه ل هیشتا به
 ته واوی دلیان به خودای باو پیرانیان نه دا بوو. 34 پروودا وه کانی دیکه ی
 پاشایه تی یه هۆشافات له سه ره تا وه هه تا کۆتایی، له په رتووکی کاروباری
 پروژانه ی یه یوی کوری هه نانی تومار کراون، ئه وه ی له په رتووکی پاشا کانی
 ئیسرا ئیل تومار کراون. 35 پاش ئه مانه یه هۆشافات یه پاشای یه هودا له گه ل
 ئه حه زیای پاشای ئیسرا ئیلدا که خرا په کار بوو هاو په یمانییه تی به ست. 36
 یه کینگرت له دروستکردنی که شتی بازرگانی و له عه چیون گه قهر چه ند
 که شتیگه لیکان دروستکرد. 37 به لام ئه لیه زه ری کوری دودا قاهو که

خه لکی مارلشا بوو له سه ریه هوشافات پېشبینی کرد و گوتی: «له بهر نه وهی له گه ل نه حه زیا هاو په پمانییه تیت به ست، نه وهی میوه دروستان کرد یه زدان تیکیده شکینیت.» تیر که شتییه کان شکان و نه یان توانی گه شتی بازگانی بکه ن.

21 تیر یه هوشافات له گه ل باو پیرانی سه ری نایه وه، له شاری داود له گه ل باو پیرانی نیژرا. یه هورامی کوری له دوی خوی بوو به پاشا. 2 یه هورامی کوری یه هوشافات چهند برایه کی هه بوو، عه زه ریا، یه حییل، زه که ریا، عه زه ریا هو، میکائیل و شه فه تیا، هه موو نه مانه کوری یه هوشافاتی پاشای ئیسرائیل بوون. 3 باوکیان له زیر و زیو و شتی گرانبه ها زوری پندابوون، له گه ل شماره قه لابه نده کان له یه هودا، به لام پاشایه تیه که ی به یه هورام دا، چونکه توبه ره بوو. 4 کاتیک یه هورام جله وی پاشایه تیه که ی باوکی گرتنه ده ست و به هیژ بوو، هه موو براکانی و هه ندیک له میره کانی ئیسرائیلی به شمشیر کوشته. 5 یه هورام ته مه نی سی و دوو سال بوو کاتیک بوو به پاشا، هه شت سال له تورشه لیم پاشایه تی کرد و 6 هه مان ریچکه ی پاشاکانی ئیسرائیل و بنه مالهی نه حافی گرتنه بر، چونکه کچه که ی نه حاف ژنی بوو، له بهر چاوی یه زدان خراپه کاری کرد. 7 له گه ل نه وه ش یه زدان نه یویست بنه مالهی داود له ناو بیات، له بهر نه وه پیمانهی له گه ل داود به سستیوی، هه روه ک پی فهرموو بو هه تاهه تابه چرایه ک ده داته خوی و نه وه کانی. 8 له سه رده می پاشایه تی یه هورام، نه دوّم له یه هودا یاخی بوو، پاشایه کیان بو خویان دانا. 9 تیر یه هورام له گه ل سه رکرده کانی و هه موو گالیسه که کانی په رییه وه. له وی نه دوّمییه کان ئابلوقه یان دان، به لام شه و خوی و سه رکرده ی گالیسه که کانی هه ستان و ئابلوقه که یان شکاند و ده ر باز بوون. 10 هه تا ئیستاش نه دوّم له یه هودا یاخییه. هه ر له و کاته دا لیفتاش یاخی بوو، چونکه یه هورام وازی له یه زدانی په روه ردگاری باو پیرانی خوی هینا بوو. 11 هه روه ها نه و نزرگه کانی سه ر به رزایی له چیا کانی یه هودا دروستکرد و وای له دانیشتوانی تورشه لیم کرد داو نیپسی بکه ن و یه هودای گومرا کرد. 12 یه هورام نامه یه کی له لایه ن نه لیا س پیغه مبه روه وه رگرت که تپیدا نووسرا بوو: «یه زدانی په روه ردگاری داودی باوکت نه مه ده فه رمویت:» تو ریچکه ی یه هوشافاتی باوکت و ئاسای پاشای یه هودات نه گرتنه بر، 13 به لکو

پرنچکە ی پاشا کانی ئیسرائیل گرتە بەر و وات لە یەهودا و دانیشتووانی تۆرشەلیم کرد وەک مائی ئەحاف داو بنیسی بکەن، هەر وەها برا کانی خۆت کوشت، ئەوانە ی مائی باوکت کە لە تۆ باشتەر بوون. 14 لە بەر ئەو یەزدان گورزیکی جەرگەر لە گە لە کەت، کورە کانت، ژنە کانت و هەموو ئەو ی هەتە دەو شینیت، 15 خۆشت تووشی نەخۆشییەکی پریخۆلە دە بیت کە سەخت و درێخایەن دە بیت، هەتا پریخۆلە کانت لە لەشت دینە دەرەو. 16 ئینجا یەزدان پوچی فە لە ستییە کان و عەرە بە کانی لای کوشییە کانی لە یە هۆرام و روزاند و 17 پەلاماری یە هودایان دا و داگیران کرد و هەرچی لە کۆشکی پاشادا هەبوو لە گە ل کورە کانی و ژنە کانیان بردیان و هێچی بو نە مایەو و جگە لە ئە حەزیای کورە بچکۆلە ی. 18 پاش هەموو ئە مانەش یەزدان یە هۆرامی تووشی نەخۆشی پریخۆلە کرد و چارە سە ریشی نە بوو. 19 نەخۆشییە کە بو ماو یە ک بەر دەوام بوو هەتا لە دوای دوو سال پریخۆلە کانی هاتە دەرەو و بە ئازاری زۆرەو مرد، گە لە کەشی ئاگریکی وەک ئاگری باو پیرانیان بو نە کردەو. 20 یە هۆرام لە تە مەنی سی و دوو سالیان بو بە پاشا و هەشت سال لە تۆرشەلیم پاشایەتی کرد و کە رویشت کەس بو ی بە داخ نە بوو و لە شاری داود ناشتیان، نە ک لە گۆرستانی پاشا کاند.

22 دانیشتووانی تۆرشەلیم ئە حەزیای بچو کترین کور ی یە هۆرامیان لە جی ئەو کردە پاشا، چونکە هەموو ئەوانی پێش ئەم بە دەستی چەتە کان کورژان، ئەوانە ی لە گە ل عەرە بە کاند هاتە ناو تۆردوگا کەو. لە بەر ئەو ئە حەزیای کور ی یە هۆرامی پاشای یە هودا بوو بە پاشا. 2 ئە حەزیای گەنجیکی بیست و دوو سالان بوو کە بوو بە پاشا، یە ک سال لە تۆرشەلیم پاشایەتی کرد، دایکی ناوی عەتە لیای کچەزای عۆمری بوو. 3 ئە حەزیای پرنچکە ی بنە ماله ی ئە حافی گرتە بەر، چونکە دایکی هانی دە دا کاری خراپە بکات. 4 ئە ویش هەر وەک بنە ماله ی ئە حاف لە بەر چاوی یەزدان خراپە کاری کرد، چونکە لە دوای مردنی باوکی ئەوان راویژکاری بوون و بوونە هۆی لە ناو بردنی. 5 هەر وەها بە راویژی ئەوانی کرد و لە گە ل یۆرامی کور ی ئە حافی پاشای ئیسرائیلدا چوو جەنگ لە دژی حەزائیلی پاشای ئارام لە رامۆتی گلعاد. ئارامییە کان یۆرامیان پینکا، 6 لە بەر ئەو گەرایەو یەزرە عیل تا کولەوی لەو برینانە ی چاک بێتەو کە لە رامۆت لە کاتی شە پرکردنی

له دژی چه زائیلی پاشای ئارام پیکرا بوو. له دوای ئه وه ئه چه زیای کوری
 یه هورامی پاشای یه هوداش چوو بو یه زره عیل هه تا چاوی به یورامی کوری
 ئه حاف بکه ویت، چونکه نه خوش بوو. 7 جا له ناو چوونی ئه چه زیای له لای
 خوداوه بوو به هاتی بو لای یورام. کاتیک که هات له گهله یورامدا
 چوون بو لای ییوی کوری نیستی، ئه وه ی یه زدان بو بنبرکردنی مالی
 ئه حاف ده ستیشانی کرد. 8 ئه وه بوو کاتیک ییوی سزای دادوه رانه ی
 به سهر مالی ئه حافدا ده دا، تووشی بوو به تووش سه رکرده کانی یه هودا و
 برازا کانی ئه چه زیایه ئه وانیه خزمه تی ئه چه زیایان ده کرد و کوشتی. 9
 ئینجا به دوای ئه چه زیادا گهرا و له سامیره پیاوه کانی ده ستگیران کرد، که
 خوی شارده بووه، هینایان بو لای ییوی و کوشتیان و ناشتیان، چونکه
 گوتیان: «ئو له نه وه ی یه هوشافته ئه وه ی به هه موو دلپیه وه پرووی له
 یه زدان کرد.» ئیتر که س له مالی ئه چه زیادا نه بوو توانای پاشایه تییه که ی
 هه ییت. 10 کاتیک عه ته لیای دایکی ئه چه زیاش که بینی کوره که ی
 مردووه، هه ستا و هه موو ره چه له کی شاهانه ی بنه ماله ی یه هودای له ناو برد.
 11 به لام یه هوشه فه عی کچی یه هورام پاشا، پیش کوشتی شازاده کان
 یوئاشی کوری ئه چه زیای برد و رفاندی و له گهله دایه نه که ی له ژووری
 نوستن داینا. یه هوشه فه عی کچی یه هورامی پاشا ژنی یه هویاداعی کاهین بوو،
 ههروه ها خوشکی ئه چه زیای بوو، ئیتر برازا که ی له عه ته لیا شارده وه تا کو
 نه توانی بیکوژیت. 12 ماوه ی شه ش سال له گه لیاندا به نه بیی له په رستگای
 خودا مایه وه، عه ته لیاش فه رمانزه وای خا که که بوو.

23 له سالی هه وته م یه هویاداع خوی به هیز کرد و په یمانی به ست
 له گهله فه رمانده ی یه که ی سه دان، عه زه ریای کوری په روحم و ئیسماعیلی
 کوری یه هوحانان و عه زه ریای کوری عویید و مه عسییاهوی کوری
 عه دایا و ئه لیشافاتی کوری زگری. 2 ئه وانیش به ناو یه هودا گهرا و
 لیثقیه کانیا له هه موو شاروچکه کانی یه هودا کوکرده وه، له گهله گه وری
 بنه ماله کانی ئیسرائیل و هاتن بو تورشه لیم. 3 ئینجا هه موو کوومه له که له ناو
 په رستگای خودا په یماتیکیان له گهله پاشادا به ست. یه هویاداع یی گوتن:
 «کوره که ی پاشا ده ییت به پاشا ههروه ک چۆن یه زدان له باره ی نه وه ی
 داوده وه فه رمووی. 4 ئه مه ئه و کاره یه که ئیوه ده یکن، سییه کی ئیوه له

کاهین و لیثییه‌کان کاتیک له شه‌مه‌کاندا ده‌چنه ژووره‌وه، با‌ده‌رگاوانی
 ده‌رگا‌کان بن، 5 سییه‌کیش له‌کۆشکی پاشا و سییه‌کیش له‌ده‌روازه‌ی
 بناغه‌که، هه‌موو گه‌لێش له‌هه‌وشه‌کانی په‌رستگای یه‌زدان ده‌بن. 6
 جگه‌له‌و کاهین و لیثییه‌نه‌ی که‌تۆره‌ی به‌شه‌کانیانه‌بو‌خزمه‌ت، با‌که‌س
 نه‌چیته‌ناو په‌رستگای یه‌زدان، چونکه‌ئه‌وان ته‌رخانکراون و با‌هه‌موو
 گه‌لێش فه‌رمانه‌کانی یه‌زدان به‌جیب‌گه‌یه‌ن. 7 لیثییه‌کان با‌چوارده‌وری پاشا
 بگرن، هه‌رکه‌سه‌و چه‌که‌که‌ی له‌ده‌ست ییت، ئه‌وه‌ی ییته‌په‌رستگا‌که‌وه
 ده‌کوژریت، له‌گه‌ل پاشا بن بو‌هه‌رکو‌پیه‌ک بچیت. 8 پاش ئه‌وه‌ لیثییه‌کان
 و هه‌موو یه‌هودا ئه‌وه‌یان کرد که‌یه‌هۆیاداعی کاهین فه‌رمانی پێ‌کردن.
 هه‌ر یه‌کیک پیاوه‌کانی خۆی برد و هاته‌له‌ی یه‌هۆیاداعی کاهین، ئه‌وانه‌ی
 له‌پۆزی شه‌مه‌له‌سه‌ر ئه‌رکه‌کانیان و ئه‌وانه‌ی له‌سه‌ر ئه‌رک نین، چونکه
 یه‌هۆیاداعی کاهین که‌سی به‌رئێ نه‌کرد. 9 هه‌روه‌ها‌یه‌هۆیاداع ر‌مه‌کان و
 قه‌لغانه‌گه‌وره‌و بچووکه‌کانی داودی پاشا، ئه‌وانه‌ی که‌له‌په‌رستگای خودا
 بوون دایه‌فه‌رمانده‌ی یه‌که‌ی سه‌دان و 10 هه‌موو پاسه‌وانه‌کانی، هه‌ر یه‌که
 چه‌که‌که‌ی به‌ده‌سته‌وه‌له‌لای باشووری په‌رستگا‌که‌وه‌هاته‌لای باکوور
 به‌چوارده‌وری قوربانگا‌که‌و په‌رستگا‌که‌دا، له‌ده‌وری پاشا راوه‌ستانه‌.
 11 ئه‌وکاته‌که‌ی پاشایان هینایه‌ده‌روه‌و تاجه‌که‌یان له‌سه‌ر سه‌ری
 دانا، وینه‌یه‌کی په‌یماننه‌که‌یان دای و کردیانه‌پاشا، یه‌هۆیاداع و کوره‌کانی
 ده‌ست‌نیشان‌یان کرد و گوتیان: «بژی پاشا.» 12 کاتیک عه‌ته‌لیا گوئی له
 ده‌نگی گه‌ل بووراده‌که‌ن و ستایشی پاشا ده‌که‌ن، هاته‌له‌ی گه‌ل که‌له
 په‌رستگای یه‌زدان بوون، 13 ته‌ماشای کرد و پاشا له‌ده‌روازه‌که‌دا له‌لای
 کۆله‌که‌که‌ی راوه‌ستاوه‌، سه‌رکرده‌کان و که‌رنا‌لیده‌ره‌کان له‌لای پاشان،
 هه‌موو گه‌لی خا‌که‌که‌دلخۆشن و که‌رنا‌لی ده‌ده‌ن. گۆران‌بێژه‌کان به
 ئامێره‌کانی مۆسیقا سه‌رپه‌رشتی ستایشکردن‌یان ده‌کرد. ئینجا عه‌ته‌لیا جله‌کانی
 له‌به‌رخۆی دادری و گوئی: «ناپاکیه‌! ناپاکیه‌!» 14 یه‌هۆیاداعی کاهینیش
 فه‌رمانده‌ی یه‌که‌ی سه‌دان و ئه‌فسه‌رانی له‌شکری نارد و پێ‌گوئ: «بیه‌نه
 ده‌روه‌ی ریزه‌کان و ئه‌وه‌ش که‌به‌دوای که‌وت به‌شمشیر بیکوژن،»
 چونکه‌پێشتر کاهینه‌که‌گوتبووی، «له‌ناو په‌رستگای یه‌زدان مه‌یکوژن،»
 15 ئیتر که‌گه‌یشته‌شوینی هاته‌له‌ژووره‌وه‌ی کۆشکی پاشا گرتیان و

لهوی له لای دهروازهی ئه سپهکان کوشتیان. 16 یه هۆیاداعیش په یمانی له تیوان خۆی و هه موو گهل و پاشادا بهست، تا کو بینه گهل یه زدان. 17 هه موو گهل هاتنه ناو په رستگای به عل و تیکاندا و قوربانگا و بته کانیاں شکاند، مه تانی کاهینی به علیان له بهردهم قوربانگانا کوشت. 18 ئینجا یه هۆیاداع چاودیریکردنی په رستگای یه زدانی دایه دهست کاهینه لیقییهکان، ئهوانه ی داود له په رستگای یه زداندا دابهشی کردن بۆ سه رختنی قوربانی سووتاندنهکانی یه زدان، ههروهک له تهوراتی موسادا نووسراوه، به خویشی و گۆرانیهوه له سه ر دهستی داود. 19 ههروهها ده رگاوانی بۆ ده رگا کانی په رستگای یه زدان دانا بۆ ئه وهی ریگا نه دهن هیچ که سیک که به هه ر شتیک گلا و بوو بیئت، بیته ژووره وه. 20 پاشان فه رمانده ی سه دان و میرهکان و ده سه لاتداران به سه ر گهل و هه موو گهل خا که که ی برد و پاشای له په رستگای یه زدان هه نایه خواره وه و به ناو ده روازهی سه ره وه دا چونه ژووره وه بۆ کۆشکی پاشا و پاشایان له سه ر ته ختی پاشایه تیه که دانا. 21 هه موو گهل خا که که ش دلتخوش بوون و شاره که حه وایه وه، له بهر ئه وهی عه ته لیایان به شمشیر کوشت.

24 یوئاش کورینکی حهوت سالان بوو که بوو به پاشا و چل سال له تورشه لیم پاشایه تی کرد. دایکی ناوی چیقی بوو که خه لکی بیری شابه ع بوو. 2 یوئاش له بهر چاوی یه زدان ئه وهی راست بوو کردی له ماوه ی کاهینی تی یه هۆیاداع. 3 یه هۆیاداع دوو ژنی بۆ یوئاش هینا و کور و کچی بوو. 4 دوا ی ماوه یه ک یوئاش بریاری دا که په رستگای یه زدان توژهن بکاته وه. 5 کاهینه لیقییهکانی کۆکرده وه و پی گوتن: «برۆن بۆ شاروچکهکانی یه هودا و له هه موو ئیسرائیل ئه و زیوه کۆبکه نه وه که سالانه بۆ چاککردنه وهی په رستگای خوداتان ده دریت. ئیوه له م کاره به په له بن.» به لام لیقییهکان په له یان نه کرد. 6 له بهر ئه وه پاشا یه هۆیاداعی سه روکی کاهینی بانگکرد و پی گوت: «بۆچی داوات له لیقییهکان نه کردووه هه تا له یه هودا و تورشه لیمه وه باجه که ی موسای به نده ی یه زدان و کۆمه لی ئیسرائیل بۆ چادری په یمان بهین؟» 7 ئه وه بوو کوربهکانی عه ته لیای خراپه کار په رستگای خودایان تالان کردبوو، ههروهها هه موو شته پیرۆزکراوهکانی په رستگای یه زدانیاں کردبووه هی به علهکان. 8 پاشا فه رمانی دا و سندوقیکان دروستکرد، له لای

دەر وازەى پەرستگای یەزدان بۆ دەرەو دەیاننا. 9 بەناو یەھودا و تۆرشە لیدئا بانگە وازیان کرد کە باجە کەى موسای بەندەى خودا ئەوەى لە چۆلەوانى لەسەر ئیسرائیل دانرابوو، بۆ یەزدانى بەینن. 10 ھەموو سەرکردەکان و ھەموو گەل بە خۆشى و شادمانییەو بەجەکانى خۆیان ھینا و خستیانە ناو سندوقە کە، ھەتا پڕ بوو. 11 کاتیک لیثییەکان سندوقە کەیان دەھینا بۆ لای کار بە دەستانى پاشا و ئەوانیش دەیانینی زیوہ کە زۆر بوو، خامەى نەینى پاشا و بریکارى سەرۆکی کاهینیش دەھاتن و سندوقە کەیان بەتال دەکرد و دەیانبردەو بۆ شوینە کەى خۆى. بەردەوام بەو جۆرەیان دەکرد، تاکو زیویکی زۆریان کۆکردەو. 12 پاشا و یەھوئاداع دایانە ئەوانەى بە کارە کە ھەلەدەستان، خزمەتکارانى پەرستگای یەزدان، ئەوانیش نەقار و دارتاش و ئاسنگەر و پڕۆتنگەریان بە کرئ دەگرت بۆ تۆزە نکرەنەو و نوێکردنەو پەرستگای یەزدان. 13 ئەوانەى بە کارە کە ھەلەدەستان، کارە کەیان کرد و تێیدا سەرکەوتوو بوون. پەرستگای خودایان لەسەر شیوہى یە کە مجارى بنیاد نایەو و تۆکەیان کرد. 14 کاتیک تەواو بوون، ئەوہى لە زیوہ کە مابوو ھەینایانە بەردەم پاشا و یەھوئاداع، جا قاپوقاچاغان بۆ پەرستگای یەزدان دروستکرد، قاپوقاچاغى خزمەتکردن و پێشکەشکردن و کەوچک و جامى زێرین و چەند کەلوپەلێکی دیکە لە زێر و زیو. بە دیرژانی ژيانى یەھوئاداع بەردەوام قوربانى سووتاندنیان لە پەرستگای یەزدان پێشکەش دەکرد. 15 یەھوئاداع پیر بوو و چووہ سالەو و لە تەمەنى سەد و سى سالیئا مرد. 16 لە شارى داود لە گەل پاشاکان ناشتیان، چونکە لە ئیسرائیل چاکەى لە گەل خودا و پەرستگاکەى کرد. 17 پاش مردنى یەھوئاداع پیاوہ گەورەکانى یەھودا ھاتن و کپتۆشیان بۆ پاشا برد، ئینجا پاشا گوئی لى گرتن. 18 ئیتر وازیان لە پەرستگای یەزدان، خودای باوباپیرانى خۆیان ھینا و ستوونە ئەشیرا و بتەکانیان پەرست، جا لەبەر ئەم تاوانەیان توورەى خودا ھاتە سەر خاکی یەھودا و تۆرشە لیم. 19 ھەرچەندە یەزدان پێغەمبەرى بۆ ناردن بۆ ئەوہى بۆ لای ئەویان بگێرنەو و شایەتییان لەسەر بدەن، بەلام گوئیان نەگرت. 20 ئینجا رۆحى خودا ھاتە سەر زەکریای کورپى یەھوئاداعى کاهین. بەرامبەر گەل راوہستا و پێی گوتن: «خودا ئەمە دەفەر مویت: بۆچى سەریچى فەرمانەکانى یەزدان دەکەن؟ لەبەر ئەوہ

سه‌رکه‌وتوو نابن، چونکه‌ وازتان له‌ یه‌زدان هینا، ئە‌ویش‌ وازی‌ لئ‌ هینان.»

21 به‌لام‌ پیلانیان‌ لئ‌ گێ‌پ‌را‌ و به‌ فه‌رمانی‌ پاشا‌ له‌ حه‌وشه‌ی‌ په‌رستگای‌ یه‌زدان‌ به‌ردبارانیان‌ کرد. 22 یۆ‌ئاشی‌ پاشا‌ ئە‌و‌ دلسۆ‌زیه‌ی‌ له‌بیر‌ چوو‌ که‌ یه‌هۆ‌یاداعی‌ باوکی‌ زه‌ که‌ریا‌ له‌گه‌لئ‌ کردی‌ و کۆ‌ره‌ که‌ی‌ ئە‌وی‌ کوشت، ئە‌ویش‌ له‌سه‌ره‌مه‌رگیدا‌ گوئی: «با‌یه‌زدان‌ ئە‌مه‌ بیینی‌ت‌ و سزاتان‌ بدات.»

23 ئە‌وه‌ بوو‌ له‌ به‌هاری‌ سال، سوپای‌ ئارامیه‌کان‌ هێ‌رشیان‌ کرده‌ سه‌ر‌ یۆ‌ئاش، په‌لاماری‌ یه‌هودا‌ و تۆ‌رشه‌لیمیان‌ دا‌ و هه‌موو‌ پاره‌ره‌کانی‌ گه‌لیان‌ کوشت، ئیتر‌ هه‌موو‌ تالانی‌ و ده‌سته‌که‌وته‌کانیان‌ بۆ‌ پاشای‌ دیمه‌شق‌ نارد. 24 هه‌رچه‌نده‌ سوپای‌ ئارامیه‌کان‌ به‌ کۆ‌مه‌لئ‌یکی‌ که‌مه‌وه‌ هاتیوون، به‌لام‌ یه‌زدان‌ به‌سه‌ر‌ سوپایه‌کی‌ گه‌وره‌تر‌دا‌ زالی‌ کردن. له‌به‌ر‌ ئە‌وه‌ی‌ گه‌لی‌ یه‌هودا‌ وازیان‌ له‌ یه‌زدانی‌ په‌روه‌دگاری‌ باوباپیرانی‌ خۆیان‌ هینا، سه‌باره‌ت‌ به‌ یۆ‌ئاشیش‌ دادوه‌ریان‌ به‌جێ‌گه‌یاند. 25 کاتی‌ک‌ ئارامیه‌کان‌ کشانه‌وه‌، ئە‌ویان‌ به‌ برینئ‌یکی‌ سه‌خته‌وه‌ به‌جێ‌پێ‌شت. کاربه‌ده‌سته‌کانی‌ پیلانیان‌ لئ‌ گێ‌پ‌را‌ له‌به‌ر‌ خوینی‌ کۆ‌ره‌کانی‌ یه‌هۆ‌یاداعی‌ کاهین، جا‌ له‌سه‌ر‌ قه‌ره‌وه‌ئ‌ه‌که‌ی‌ لئ‌یاندا‌ و کوشتیان. له‌ شاری‌ داود‌ ناشتیان، به‌لام‌ له‌ گۆ‌رستانی‌ پاشا‌کان‌ نه‌یان‌ناشت. 26 ئە‌و‌ دوو‌ که‌سه‌ بوون‌ که‌ پیلانیان‌ لئ‌ گێ‌پ‌را: زاقاد‌ که‌ کۆ‌ری‌ ژتیکی‌ عه‌مۆ‌نی‌ بوو‌ به‌ ناوی‌ شیمه‌عات، یه‌هۆ‌زاقاد‌ که‌ کۆ‌ری‌ ژتیکی‌ مۆ‌ئابی‌ بوو‌ به‌ ناوی‌ شیمریت. 27 به‌لام‌ سه‌رگۆ‌زه‌شته‌ی‌ کۆ‌ره‌کانی‌ و زۆ‌ری‌ پێ‌شبینیه‌ی‌ سه‌باره‌ت‌ به‌ ئە‌و‌ و تۆ‌ژه‌نکه‌نه‌وه‌ی‌ په‌رستگای‌ خودا، وا‌ له‌ لیکدا‌نه‌وه‌ی‌ په‌رتووکی‌ پاشایان‌ نووسراوه‌ته‌وه‌. ئە‌مه‌سیای‌ کۆ‌ری‌ له‌دوای‌ خۆی‌ بوو‌ به‌ پاشا.

25 کاتی‌ک‌ ئە‌مه‌سیا‌ بوو‌ به‌ پاشا، ته‌مه‌نی‌ بیست‌ و پێنج‌ سال‌ بوو. بیست‌ و نۆ‌ سال‌ له‌ تۆ‌رشه‌لیم‌ پاشایه‌تی‌ کرد، دایکیشی‌ ناوی‌ به‌هۆ‌عه‌دین‌ بوو، خه‌لکی‌ تۆ‌رشه‌لیم‌ بوو. 2 ئە‌وه‌ی‌ له‌به‌ر‌چاوی‌ یه‌زدان‌ راست‌ بوو‌ کردی، به‌لام‌ نه‌ک‌ به‌ دلئ‌یکی‌ ته‌واوه‌وه. 3 کاتی‌ک‌ جله‌وی‌ پاشایه‌تییه‌که‌ له‌ ده‌ستی‌ جێ‌گه‌یر‌ بوو، سزای‌ مردنی‌ به‌سه‌ر‌ ئە‌و‌ کاربه‌ده‌سته‌ئ‌ه‌دا‌ سه‌پاند‌ که‌ پاشای‌ باویکان‌ کوشتبوو. 4 به‌لام‌ کۆ‌ره‌کانی‌ ئە‌وانی‌ نه‌کوشت، به‌لکو‌ به‌و‌ شیوه‌یه‌ی‌ کرد‌ که‌ له‌ په‌رتووکی‌ ته‌وراتی‌ موسادا‌ نووسراوه، که‌ یه‌زدان‌ فه‌رمانی‌ داوه‌ و فه‌رموویه‌تی: «باوک‌ له‌ جیاتی‌ کۆ‌ر‌ ناکۆ‌ژریت‌ و کۆ‌ر‌ له‌ جیاتی‌ باوک‌ ناکۆ‌ژریت، هه‌ریه‌کی‌ک‌ له‌سه‌ر‌ گوناھی‌ خۆی‌ ده‌کۆ‌ژریت.» 5 ئە‌مه‌سیا

یه هودای کۆکرده وه و به یی بنه ماله کان دایان به فه رمانده ی هه زاران و سه دان له هه موه یه هودا و بنیامیندا. پاشان له گه نجی بیست سال به ره و سه ره وه ی سه رزمیری کرد و بینی سی سه د هه زار پیاو که تاماده بوون بو جه ننگ، پرچه ککراو به رم و قه لغان بوون. 6 ههروه ها سه د هه زار پاله وانی به هیزی له ئیسرائیل به سه د تالنت زیو به کری گرت. 7 به لام پیاویکی خودا هات بو لای و گوتی: «ئه ی پاشا، با سوپای ئیسرائیل له گه لندا نه ییت، چونکه یه زدان له گه ل ئیسرائیلدا نییه، واته له گه ل هیچ که سیکی نه وه ی ته فرایمدا نییه. 8 ته نانه ت ته گه ر توش به تازایه تییه وه به ره و پشه وه برۆیت و شه پر بکه یت، ته و خودا له به رده م دوزمن ده تختات، چونکه له لای خودا هیز هه یه بو یارمه تیدان و بو خستینیش.» 9 ته مه سیا له پیاوه که ی خودای پرسی: «ئه ی چی بکریت بو ته و سه د تالنته ی که داومه ته چه تکانی ئیسرائیل؟» پیاوه که ی خوداش گوتی «یه زدان ده توانیت له وه زیارت پیدات.» 10 ئیتر ته مه سیا ته و به کریگیراوانه ی جیا کرده وه که له ته فرایمه وه هاتبوون هه تا بو شوینه که ی خویمان بگه ریئه وه، ته و انیش له یه هودا زور تووره بوون و به گری تووره بییه وه گه رانه وه بو شوینه که ی خویمان. 11 به لام ته مه سیا وره ی دایه به رخوی و رابه رایه تی سوپا که ی کرد بو دوئی خوی و ده هه زار که سی له نه وه ی سیعیر کوشت، 12 نه وه ی یه هوداش ده هه زاریان به زیندووینی لی به دیل گرتن و هینایانن بو سه ر خه ره ندیک و له سه ر هه لدره که وه فریپان دانه خواره وه و هه موویان پارچه پارچه بوون. 13 به لام ته و چه تانه ی که ته مه سیا نه یه یشت له گه لیدا بچنه جه نکه که، هیزشیان کرده سه ر شاروچکه کانی یه هودا، له سامیره وه هه تا ییت خوړون و سی هه زاریان لی کوشتن و تالاتیکی زوریشیان برد. 14 پاش ته وه ی ته مه سیا له لیدان ته دوّمیه کان گه رابه وه، به تکانی نه وه ی سیعیری هینا و کردنی به خودا وه ندی خوی و کرتوشی بو بردن و بخووری بو سووتاندن. 15 جا تووره یی یه زدان له ته مه سیا جوّشا و پیغه مبه ریکی بو نارد و یی گوت: «بوچی داوای خودا وه نده کانی ته و گه له ت کرد که نه یانتوانی گه له که ی خویمان له ده ستت ده رباز بکه ن؟» 16 کاتیک هیشتا قسه ی له گه ل ده کرد، یی گوت: «ئایا تویمان کردووه به راویرکاری پاشا؟ بیده ننگ به با نه تکوژن!» ته و کاته پیغه مبه ره که وه ستا، به لام گوتی: «زانیم که خودا برپاری داوه به

له ناویردنت، چونکه ئەمەت کرد و گویت له پراویژم نەگرت.» 17 پاش ئەوێ ئەمەسیای پاشای یەهودا پراویژی کرد، ناردی بەدوای یەهۆئاشی کورێ یەهۆئاحازی کورێ ییھوی پاشای ئیسرائیلدا و گوتی: «وەرە، با پرووبەرۆو شەربکەین.» 18 یەهۆئاشی پاشای ئیسرائیلش وەلامی ئەمەسیای پاشای یەهودای دایەو و گوتی: «کەرتەشی لوبنای ناردی بۆ لای دار ئورزی لوبنای و گوتی: «چکە کەت بەدە بە کورە کەم تا کو بیته ژنی، ئینجا ئازە ئیکێ کورێ له لوبنای بەسەر کەرتەشییە کەدا پڕویش و پانی کردەو. 19 تۆ گووت ئەدۆم شکاندوو، ئیستا لەخۆبایی بووت، شانازیت کرد هەتا ریزداریت، لە مالی خۆت بێنەو! بۆچی بەلا بەسەر خۆتدا دەهینیت؟ ئینجا دەکەویت، خۆت و یەهوداش لەگەڵت.» 20 بەلام ئەمەسیا گوئی نەگرت، ئەمەش لەلایەن خوداوە بوو، چونکه خودا ویستی بیاندا تە دەستی یەهۆئاش، لەبەر ئەوێ پروویان لە خوداوەندەکانی ئەدۆم کرد. 21 لەبەر ئەوێ یەهۆئاشی پاشای ئیسرائیل هێرشێ برد، لەگەڵ ئەمەسیای پاشای یەهودا لە بیت شەمەشی یەهودا پرووبەرۆوی یەکتەر بوونەو. 22 لە ئەنجامدا یەهودا بەرامبەر بە ئیسرائیل تیکشکان، هەرکەسە و بەرەو ماله کە ی خزی هەلات. 23 ئەمەسیای پاشای یەهودا، کورێ یۆئاشی کورێ ئەحەزیا، لەلایەن یەهۆئاشی پاشای ئیسرائیلەو لە بیت شەمەش بە دیل گیرا. پاشان یەهۆئاش هینای بۆ ئورشەلیم و شوورای ئورشەلیمی لە دەروازە ی ئەفرایمەو هەتا دەروازە ی گۆشە کە وێران کرد، کە چوار سەد بآل بوو. 24 هەموو زێر و زیو و قابو قاجاغەکانی ناو پەرستگای خودا کە لەلای عوبید ئەدۆم بوو، هەرۆهە گەنجینهکانی کۆشکی پاشا و بارمتەکانی برد و گەرایەو سامیرە. 25 ئەمەسیای کورێ یۆئاشی پاشای یەهوداش لەدوای مردنی یەهۆئاشی کورێ یەهۆئاحازی پاشای ئیسرائیل، پازدە ساڵ ژیا. 26 پرووداوەکانی دیکە ی پاشایەتی ئەمەسیا لە سەرەتاوە هەتا کۆتایی لە پەرتووکی پاشاکانی یەهودا و ئیسرائیل تۆمار کراون. 27 لەو کاتەوێ کە ئەمەسیا لە یەزدان هەلگەرایەو، لە ئورشەلیم پیلانیان لە دژی گێرا و هەلات بۆ لاخیش، ئینجا چەند پیاویکیان بەدوایدا ناردە شاری لاخیش و لەوێ کوشتیان. 28 بە ئەسپ هینرایەو ئورشەلیم و لەوێ لە شاری یەهودا لەگەڵ باوباپیرانی نێژرا.

26 ئىنجا ھەموو گەلى يەھودا عوزىي گەنجى شازدە سالانىان برد و لە جىي ئەمەسىي باوكى كەدىانە پاشا. 2 ئەو ئىلەتى بنىاد نايەو و بۆيەھوداي گەپراندهو، پاش ئەوئەي ئەمەسىيە گەل باوباپىراني سەرى نايەو. 3 عوزيا گەنجىكى شازدە سالان بوو كە بوو بە پاشا، پەنج و دوو سال لە تۆرشەليم پاشايەتى كە، دايكىشى ناوى يەخۇلياھو بوو، خەلكى تۆرشەليم بوو. 4 بە ھەمان شىوئەي ئەمەسىي باوكى ئەوئەي لەبەرچاوى يەزدان راست بوو كەدى. 5 عوزيا لە سەردەمى زەكەرياي پىغەمبەر رووى لەخودا دەكەد كە قىرى لەخواترسى دەكەد. ھەموو ئەو رۆژانەي رووى لە يەزدان دەكەد، خودا سەركەوتووى كەد. 6 لە دژى فەلەستىيەكان جەنگى بەرپا كەد، شووراكانى گەت و يەقنى و ئەشەدۇدى رووخاند. لە دەرووبەرى ئەشەدۇد و لە چەند شوپىنكى دىكە لەتو فەلەستىيەكان چەند شاروچكەيەكى بنىاد ناو. 7 خوداش لە شەپرى دژى فەلەستىيەكان و عەرەبەكانى گور بەعل و مەعونىيەكان يارمەتى دا. 8 مەمۇنىيەكانىش سەرانەيان بۆ عوزيا ھىنا و ناوبانگى ھەتا دەروازەي ميسر بلاو بوو، چونكە زۆر بەھىز بوو. 9 عوزيا چەند قوللەيەكى لە تۆرشەليم لەسەر دەروازەي گۆشەكە و دەروازەي دۆلەكە و لەلای گۆشەكەو بنىاد نا و قايسى كەد. 10 ھەرەھا چەند قوللەيەكى لە چۆلەوانىدا بنىاد نا و ئەمباراوى زۆرىشى لىدا، چونكە مەرومالاتىكى زۆرى لە زوورگ و لە دەشت ھەبوو، ھەرەھا جوتيار و پەزەوانى زۆرىشى لە چيا و لە باخدا ھەبوو، چونكە زۆر ھەزى لە كشتوكال بوو. 11 عوزيا سوپايەكى مەشقپىكراوى ھەبوو، بەگۆرەي ژمارەيان بە تىپى رىكخراو بەرپى دەكەتن. ئەمەش بەگۆرەي سەرزەمىريان لەلایەن يەعسىيى خامەي نىيى و مەعسىياھوى فەرماندە، لەژىر سەرپەرشتى ھەنەنيا بوو كە يەكىك بوو لە سەركەدەكانى پاشا. 12 كۆي ژمارەي گەورەي بنەمالەكان، لە پالەوانە ئازاكان، دوو ھەزار و شەش سەد كەس بوو، 13 سوپايەكى سى سەد و ھەوت ھەزار و پىنج سەد سەربازى مەشقپىكراوى ھەبوو كە زۆر بە قارەمانانە دەجەنگان بۆ يارمەتيدانى پاشا بەسەر دوژمنەكانىدا. 14 ھەرەھا عوزيا بۆ ھەموو سەربازەكان قەلغان، پرم، كلاوى ئاسنى، سپەر، كەوان و بەردى قۆچەقانى بۆ داين كەد. 15 لە تۆرشەليم مەنچەنىقى دروستكەد كە داھىنانى پىشەوەرە شارەزاكان بوو، بۆ ئەوئەي لەسەر قوللەكان و لەسەر

گۆشه‌ی شووراکان بن بۆ هاویشتنی تیر و به‌ردی گه‌وره. به‌و شیوه‌یه ناوبانگی گه‌یشته شوینه دووره‌کان، چونکه سه‌رسوره‌یه‌رانه یارمه‌تی درا هه‌تا به‌هیز بوو. 16 به‌لام عوزیا پاش ئه‌وه‌ی به‌هیز بوو، له‌خۆبایی بوو هه‌تا بووه‌هۆی که‌وتنی خۆی. ناپاکی له‌گه‌ل یه‌زدانی په‌روه‌ردگار کرد و هاته‌ناو په‌رستگای یه‌زدان بۆ ئه‌وه‌ی بخوور له‌سه‌ر قوربانگای بخوور بسووتینیت. 17 عه‌زه‌ریای کاهین له‌گه‌ل هه‌شتا کاهینی ئازای یه‌زدان له‌دوای ئه‌و هاته‌ن ژووره‌وه، 18 به‌رهنگاری عوزیای پاشا بوونه‌وه و پێیان گوت: «ئه‌ی عوزیا، بۆت نییه‌ بخوور بۆ یه‌زدان بسووتینیت، چونکه بخوور سووتاندن بۆ کاهینه‌ ته‌رخانکراوه‌کانی نه‌وه‌ی هارونه. له‌ پیرۆزگا که‌ برۆ ده‌روه‌وه، چونکه تو ناپاکیت کرد و هیچ ریزیکت له‌لای یه‌زدانی په‌روه‌ردگار نییه.» 19 عوزیا په‌ست بوو و له‌کاتی په‌ستبوونی له‌کاهینه‌کان، بخووردانه‌که‌ی به‌ده‌سته‌وه بوو بۆ بخوور سووتاندن. له‌به‌رده‌م کاهینه‌کان له‌ناو په‌رستگای یه‌زدان له‌لای قوربانگا که‌ی بخوور سووتاندن، نه‌خۆشی گولی له‌ناوچه‌وانی ده‌رکه‌وت. 20 که‌ عه‌زه‌ریای سه‌رۆکی کاهین و کاهینه‌کانی دیکه‌ ئاوپریان لێ دایه‌وه و یینیان ناوچه‌وانی تووشی گه‌روگولی بووه، له‌وئ ده‌ریانکرد، هه‌روه‌ها خۆشی به‌ په‌له‌ بوو له‌ هاته‌ن ده‌روه‌وه، چونکه یه‌زدان تووشی کردبوو. 21 عوزیا پاشا هه‌تا ته‌و رۆژه‌ی مرد گه‌روگول بوو، ئیتر له‌ مایکی جیاکراوه‌ نیشته‌جی بوو، له‌به‌ر گه‌روگولیه‌که‌ی له‌ په‌رستگای یه‌زدانیش ده‌رکرا. یۆتامی کورپیشی سه‌ره‌رشتیاری کۆشکه‌که‌ بوو، فه‌رمانه‌وايه‌تی گه‌لی خا که‌که‌ی ده‌کرد. 22 رووداوه‌کانی دیکه‌ی پاشایه‌تی عوزیا له‌ سه‌ره‌تاوه‌ هه‌تا کۆتایی، ئیشایای پیغه‌مبه‌ر کورپی ئامۆچ تواماری کرد. 23 عوزیا له‌گه‌ل باوبایرانی سه‌ری نایه‌وه و له‌ نزیک ئه‌وان له‌ گۆرستانیه‌کی دیکه‌ی پاشاکان نێژرا که‌ شاهانه‌ نه‌بوو، چونکه گوتیان: «گه‌روگوله.» ئیتر یۆتامی کورپی له‌دوای خۆی بوو به‌ پاشا.

27 یۆتام کاتیک بوو به‌ پاشا گه‌نجیکی بیست و پینج سالان بوو، شازده‌ سالیس له‌ تۆرشه‌لم پاشایه‌تی کرد، ناوی دایکیشی یه‌روشای کچی سادوق بوو. 2 به‌ هه‌مان شیوه‌ی عوزیای باوکی ئه‌وه‌ی له‌به‌رچاوی یه‌زدان راست بوو کردی، سه‌رباری ئه‌وه‌ش نه‌چوو له‌ پیرۆزگای یه‌زدان، به‌لام گه‌ل هه‌شتا گه‌نده‌لییان ده‌کرد. 3 یۆتام ده‌روازه‌ی سه‌ره‌وه‌ی په‌رستگای یه‌زدانی

بنیاد نایه‌وه و کاری زۆریشی له‌سه‌ر شوورا که‌ی گردی عۆفیل کرد. 4
 چهند شارۆچکه‌یه‌کیشی له‌چیا‌ی یه‌هودا بنیاد نا و له‌دارستانه‌کانیشدا قه‌لا
 و قولله‌ی بنیاد نا. 5 یۆتام له‌دژی پاشای عه‌مۆنییه‌کان جه‌نگا و زال بوو
 به‌سه‌ریاندا، عه‌مۆنییه‌کانیش له‌و ساڵه‌دا سه‌د تالنت زیو و ده‌هه‌زار کۆر
 گه‌نم و ده‌هه‌زاریشیان له‌جۆ پێیدا. هه‌روه‌ها عه‌مۆنییه‌کان له‌سالی دووهم و
 سییه‌میشدا ته‌مه‌یان پێیدا. 6 یۆتام به‌هه‌یز بووه‌وه، چونکه‌ به‌رده‌وام بوو له
 گوێزیه‌لی یۆیه‌زدان. 7 پروداوه‌کانی دیکه‌ی پاشایه‌تی یۆتام، له‌گه‌ل هه‌موو
 جه‌نگه‌کانی و کرده‌وه‌کانی، له‌په‌رتووکی پاشا‌کانی ئیسرائیل و یه‌هودا تۆمار
 کراون. 8 یۆتام کاتیکی بوو به‌پاشا گه‌نجیکی بیست و پینج سالان بوو،
 شازده‌سالیس له‌تۆرشه‌لم پاشایه‌تی کرد. 9 ئیتر یۆتام له‌گه‌ل باوباپیرانی
 سه‌ری نایه‌وه و له‌شاری داود نێژرا، ئاحازی کوریشی له‌جی ته‌و بوو به
 پاشا.

28 ئاحاز گه‌نجیکی بیست سالان بوو کاتیکی بوو به‌پاشا، شازده‌سالیس
 له‌تۆرشه‌لم پاشایه‌تی کرد. به‌په‌چه‌وانه‌ی داودی باپه‌ره‌گه‌وره‌ی، ته‌وه‌ی
 له‌به‌رچاوی یه‌زدان راست بوو نه‌یکرد، 2 به‌لکو هه‌مان رینچه‌کی پاشا‌کانی
 ئیسرائیلی گه‌ته‌به‌ر و چهند بیتیکی دارپێژاویشی بو به‌عه‌له‌کان دروستکرد. 3
 ته‌و بوو که‌ له‌دۆلی به‌نه‌ینۆم بخووری سووتاند و کورپه‌کانی خوشی کرده
 قوربانی سووتاندن، وه‌ک نه‌ریته‌قیزه‌ونه‌کانی ته‌و گه‌لانه‌ی کرد که‌ یه‌زدان
 له‌به‌رده‌م نه‌وه‌ی ئیسرائیل ده‌ریکردن. 4 هه‌روه‌ها له‌نزه‌گه‌کانی سه‌ر به‌رزایی
 و له‌سه‌ر گرده‌کان و له‌ژێر هه‌موو دارینکی سه‌وزدا قوربانی سه‌رپه‌ری و
 بخووری سووتاند. 5 له‌به‌ر ته‌وه‌ یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری ته‌وی دایه‌ ده‌ست
 پاشای ئارام. ئارامیه‌کانیش تیکان شکاند و دیلیکی زۆریان لی پراپه‌چ کردن
 و ته‌وانیان هه‌نایه‌ دیمه‌شق. هه‌روه‌ها ئاحاز درایه‌ ده‌ست پاشای ئیسرائیل و
 ته‌ویش گورزینکی گه‌وره‌ی لی وه‌شاندا. 6 به‌یه‌ک رۆژ په‌قه‌حی کورپه‌ی
 په‌مه‌لیاهو سه‌د و بیست هه‌زار سه‌ربازی له‌یه‌هودا کوشت، که‌ هه‌موویان
 پیاوی به‌هه‌یز بوون، چونکه‌ وازیان له‌یه‌زدان، خودای باوباپیرانی خۆیان
 هه‌نابوو. 7 زکری پالنه‌وانی ته‌فرایم مه‌عسییاهوی کورپه‌ی پاشای کوشت،
 هه‌روه‌ها عه‌زریقامی سه‌ره‌رشتیاری کۆشکه‌که‌ و ته‌لقانه‌ی جیگری پاشای
 کوشت. 8 پیاوانی ئیسرائیل له‌برایانی خۆیان له‌یه‌هودا دوو سه‌د هه‌زار

ژن و کور و کچیان راپیچ کرد و ده سته و تیکي زوریان لی تالان کردن، ده سته و ته که یان هینا بۆ سامیره. 9 له وی پیغه مبه ریکي یه زدان هه بوو به ناوی عۆداید، چوو دهروه بۆ بهردهم ئەو سوپایه ی که دههاته سامیره، پی گوتن: «له بهر ئەوهی توورەبی یه زدانی پهروه ردگاری باوبیرانتان له سهر یه هودا بوو، ئەوانی دایه ده ستان، به لام ئیوه هینده به توورەبیه وه ئەوانتان کوشت هه تا هاواریان ده گه یشته ئاسمان. 10 ئیستاش ئیوه به نیازن نه وهی یه هودا و تورشه لیم بکه نه کزیله و که نیزه ی خۆتان، ئایا ئیوه شه دهره ق به یه زدانی پهروه ردگارتان تاوانبار نین؟ 11 ئیستاش گویم لی بگرن! ئەو دیلانه ی که له براکتان به دیلتان گرتوه بیانگه ریننه وه، چونکه گری توورەبی یه زدان له سهرتانه.» 12 ئینجا چه ند سهر کرده یه ک له نه وهی ئەفرایم که عه زه رای کوری یه هۆحانان و به ره خیای کوری مه شیلیمۆت و یه حیزقیاهی کوری شه لوم و عه ماسای کوری حه دلای بوون، هه ستان و چون به ره نگاری سوپا که بوونه وه، 13 بیان گوتن: «دیله کان ناهینن بۆ ئیره، ئەگینا ئیغه شه دهره ق به یه زدان تاوانبار ده بین. ئایا ئیوه به نیازن گونا و تاوانه کائمان زۆرتر بکه ن؟ چونکه خۆمان پیشو هخت ئەوه نده تاوانمان زۆره که گری توورەبی خودا له ئیسرائیل هاتوو ته جۆش.» 14 ئیتر سهر بازه کان له بهردهم سهر کرده کان و هه موو کۆمه له که دا دیله کان و تالانییه که یان به جی پیشت. 15 پاشان ئەو پیاوانه ی ناویان ده ستیشان کرا، هه ستان و دیله کان یان برد و له تالانییه که جلیان له بهر هه موو پرووته کان یان کرد، پۆشته یان کردن و پیلایان له پیکردن. نان و ئاویان ده رخوارد دان، برینداره کان یان به هه تووان چاره سهر کرد و هه موو لاوازه کان یان سواری گویدرێژ کرد و هینایانته ئه ریحا، شاری دار خورما، بۆ لای برا کان یان، ئینجا گه رانه وه سامیره. 16 له و کاته دا ئاحاز پاشا نیردراوی نارده لای پاشای ئاشور، هه تا یارمه تی بدات، 17 چونکه دیسان ئەدۆمییه کان هاتبون و هیرشیان کردبووه سهر یه هودا و چه ند دیلیکان لی راپیچ کردن. 18 ههروه ها فه له ستیه کانیش په لاماری شارۆچکه کانی زوورگه کان و نه قه بی یه هودایان دابوو. بیته شه مه ش و ئەیا لۆن و گه دیرۆتیان گرت، له گه ل سوخۆ و تیمنا و گیمزۆ و ده وروبهریان، له وی نېشته جی بوون. 19 یه زدان به هوی ئاحازی پاشای ئیسرائیله وه یه هودای زه لیل کرده وه، چونکه ئەو یه هودای وا لیکرد که له خودا یاخی بیته و به

ته‌واوی ناپاکی له یه‌زدان کرد. 20 تگه‌ت پله‌سه‌ری پاشای ئاشور هاته سه‌ری و ته‌نگی پیه‌پنجی، له جیاتی ته‌وه‌ی پالپشتی بکات. 21 له‌گه‌ل ته‌وه‌ی ئاحاز په‌رستگای یه‌زدان و کوشکی پاشا و مالی میره‌کانی تالان کرد و دایه پاشای ئاشور، به‌لام سوودی نه‌بوو. 22 له‌کاتی ته‌نگانه‌که‌یدا ئاحازی پاشا زیاتر ناپاکی له‌گه‌ل یه‌زدان کرد و 23 قوربانی بو خوداوه‌نده‌کانی دیمه‌شق کرد، ته‌وانه‌ی ته‌ویان به‌زاند و گوئی: «له‌به‌ر ته‌وه‌ی خوداوه‌نده‌کانی پاشا‌کانی ئارامیه‌کان یارمه‌تیان ده‌دات، منیش قوربانیمان بو سه‌رده‌پرم به‌لکو یارمه‌تی منیش بده‌ن.» به‌لام ته‌وان هوی پرووخیانی ته‌وو و هه‌موو ئیسرائیل بوون. 24 ئاحاز که‌لوپه‌له‌کانی په‌رستگای خودای کوکرده‌وه و پارچه‌پارچه‌ی کردن، ده‌رگا‌کانی په‌رستگای یه‌زدانی داخست و له‌سه‌ر سووچی هه‌موو شه‌قامیک له‌تورشه‌لیم قوربانگای دامه‌زراند. 25 له‌ناو هه‌موو شاروچکه‌کانی یه‌هوداش نزرگه‌کانی سه‌ر به‌رزایی بو بخوور سووتاندن بو خوداوه‌نده‌کانی دیکه‌ دروستکرد و یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری باوباپیرانی خوی په‌ست کرد. 26 رووداوه‌کانی دیکه‌ی پاشایه‌تیه‌که‌ی و هه‌موو کرداره‌کانی له‌سه‌ر تاوه‌هه‌تا کوتایی، و له‌په‌رتووکی پاشا‌کانی یه‌هودا و ئیسرائیل تۆمار کراون. 27 ئاحاز له‌گه‌ل باوباپیرانی سه‌ری نایه‌وه و له‌شاری تورشه‌لیم نیژرا، چونکه‌ نه‌یانبرده‌گۆرستانی پاشا‌کانی ئیسرائیل. ئیتر هه‌زقیای کوری له‌دوای خوی بوو به‌پاشا.

29 هه‌زقیایه‌نجیکی بیست و پینج سالان بوو که‌بوو به‌پاشا، بیست و نۆ سال له‌تورشه‌لیم پاشایه‌تی کرد، ناوی دایکی ته‌بیای کچی زه‌که‌ریا بوو. 2 به‌هه‌مان شیوه‌ی داودی باپیره‌گه‌وره‌ی ته‌وه‌ی له‌به‌رچاوی یه‌زدان راست بوو کردی. 3 له‌یه‌که‌م مانگی سالی یه‌که‌می پاشایه‌تیه‌که‌ی ده‌رگا‌کانی په‌رستگای یه‌زدانی چاککرده‌وه و ده‌رگا‌کانی کرده‌وه. 4 کاهین و لیثیه‌کانی برده‌ژووره‌وه و له‌گۆره‌پانه‌که‌ی رۆژه‌لاتدا کۆی کردنه‌وه و 5 پیی گوتن: «ئه‌ی لیثیه‌کان گویم لی بگرن، ئیستا خووتان ته‌رخان بکه‌ن و په‌رستگای یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری باوباپیرانتان ته‌رخان بکه‌ن. گلاوی له‌په‌رۆزگا‌ده‌ر بکه‌ن، 6 چونکه‌ باوباپیرانمان ناپاکیان کرد و له‌به‌رچاوی یه‌زدانی په‌روه‌ردگارمان خراپه‌کاریان کرد و به‌جیان هیشت. پروویان له‌نشینگه‌ی یه‌زدان وه‌رگیرا و پشتیان تیکرد، 7 هه‌روه‌ها ده‌رگا‌کانی

هه‌یوانه‌که‌یان داخست و چرا‌که‌یان کوژانده‌وه و بخوریان نه‌سووتاند
 و هیچ قوربانی سووتاندنیان له‌پیرۆزگادا بۆ خودای ئیسرائیل نه‌کرد. 8
 له‌به‌ر ئه‌وه تووره‌یی یه‌زدان به‌سه‌ر یه‌هودا و تۆرشه‌لیدا هاته‌خواره‌وه،
 ته‌ویش کردنی به‌په‌ند و مایه‌ی سه‌رسورمان و تانه و ته‌شه‌ر، هه‌روه‌ک
 به‌چاوی خۆتان ده‌بینن. 9 له‌به‌ر ئه‌مه باو‌پیرا‌ئمان به‌شمشیر کوژران
 و کوپ و سچ و ژنه‌کائمان دیلن. 10 ئیستاش له‌دلدایه‌په‌یماتیک له‌گه‌ڵ
 یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری ئیسرائیل به‌سه‌م، به‌لکو گری تووره‌یه‌که‌ی له‌ئێمه
 دا‌بر‌کینه‌وه. 11 کوپه‌کائمان، ئیستا که‌مه‌رخه‌می مه‌که‌ن، چونکه‌یه‌زدان
 ئیوه‌ی هه‌لبێژارد هه‌تا له‌به‌رده‌می رابوه‌ستن و خزمه‌تی بکه‌ن و بین به‌خزمه‌تکار
 و بخوور بسووتین بۆی.» 12 ئینجا ئه‌م لێقییانه‌هه‌ستان به‌خزمه‌ته‌که‌یان: له
 نه‌وه‌ی قه‌هاتییه‌کان، مه‌حه‌تی کوپری عه‌ماسه‌ی و یۆئیلی کوپری عه‌زه‌ریا؛ له
 نه‌وه‌ی مه‌راری، قیشی کوپری عه‌بدی و عه‌زه‌ریای کوپری یه‌هه‌له‌ئیل؛
 له‌گیرشۆنییه‌کائیش، یۆئاحی کوپری زیما و عه‌ده‌نی کوپری یۆئاح؛ 13 له
 نه‌وه‌ی ئه‌لیچافان، شیمری و به‌عییل؛ له‌نه‌وه‌ی ئاساف، زه‌که‌ریا و مه‌ته‌نیا؛
 14 له‌نه‌وه‌ی هه‌یمان، یه‌حیی و شیمعی؛ له‌نه‌وه‌ی یه‌دوتون، شه‌مه‌عی
 و عوزییل. 15 کاتیک برا لێقییه‌کانیان کوژدبووه‌وه و خۆیان ته‌رخان
 کردبوو، به‌فه‌رمانی پاشا چونه‌ ژووره‌وه بۆ ئه‌وه‌ی به‌گویره‌ی فه‌رمایشی
 یه‌زدان په‌رستگا که‌پاک بکه‌نه‌وه. 16 کاهینه‌کان چونه‌ ناو‌پیرۆزگای
 یه‌زدانه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی پاک بکه‌نه‌وه و هه‌موو ئه‌و گلاوییه‌ی له‌ناو په‌رستگای
 یه‌زداندا دۆزیانه‌وه، بر‌دیانه‌ ده‌روه‌وه بۆ حه‌وشه‌ی په‌رستگای یه‌زدان و
 لێقییه‌کائیش هه‌لیانگرت بۆ ئه‌وه‌ی ده‌ریکه‌نه‌ ده‌روه‌وه بۆ دۆلی قدرۆن. 17 له
 پڕۆژی یه‌که‌می مانگی یه‌کدا ده‌ستیان به‌ته‌رخانکردنه‌که‌کرد و له‌پڕۆژی
 هه‌شتی مانگا گه‌یشتنه‌هه‌یوانه‌که‌ی په‌رستگای یه‌زدان. له‌پاش ئه‌وه هه‌شت
 پڕۆژی دیکه‌ش په‌رستگای یه‌زدانیه‌ته‌رخان کرد و له‌پڕۆژی شازده‌ی
 مانگی یه‌کدا کو‌تایان پێنا. 18 ئینجا چونه‌ ژووره‌وه بۆ لای حه‌زقیای پاشا
 و گو‌تیان: «هه‌موو په‌رستگای یه‌زدان و قوربانگا که‌ی قوربانی سووتاندن و
 هه‌موو قاپوقاچاگه‌کانی و میزی نانی ته‌رخانکراو و هه‌موو قاپوقاچاگه‌کائیمان
 پاک‌کرده‌وه، 19 له‌گه‌ڵ هه‌موو ئه‌و قاپوقاچاگانه‌ی که‌ ئاحازی پاشا فر‌پیدا له
 سه‌رده‌می پاشایه‌تییه‌که‌یدا له‌ناپاکییه‌که‌ی، ئاماده و ته‌رخانمان کردوون و

ئېستا له بېردەم قوربانگا كەى يەزدان» 20 بەيانى زوو حەزقىي پاشا ھەستا و كار بەدەستە كانى شارى كۆكردەو و چوو بۆ پەرسىگى يەزدان. 21 حەوت گا و حەوت بەران و حەوت بەرخى نېر و حەوت گيسكى نېريان ھينا بۆ قوربانى گوناھ لە پېناوى پاشايە تېيە كە و پېرۆزگا و يەھودا. فەرمانى بە كاهينەكان كە لە نەوہى ھارون بوون كەرد سەريان بىخەنە سەر قوربانگا كەى يەزدان. 22 ئېتر گايەكانيان سەرپرى و كاهينەكان خوئىنە كەيان وەرگرت و بەسەر قوربانگا كەدا پېرژانديان؛ دواتر بەرانەكانيان سەرپرى و خوئىنە كەيان پېرژاندى سەر قوربانگا كە؛ ئېنجا بەرخەكانيان سەرپرى و خوئىنە كەيان پېرژاندى سەر قوربانگا كە. 23 پاشان گيسكە كانى قوربانى گوناھيان بىردە بەردەم پاشا و كۆمەل و ئەوانيش دەستيان لەسەر دانان. 24 ئېنجا كاهينەكان سەريان بېرن و خوئىنە كەيان پېشكەش كەردە سەر قوربانگا كە وەك قوربانى گوناھ و كەفارەتيان بۆ ھەموو ئيسرائيل كەرد، چونكە پاشا گوتى، قوربانى سووتاندن و قوربانىيە كەى گوناھ بۆ ھەموو ئيسرائيلە. 25 ئېنجا لېشكە كانى لە پەرسىگى يەزدان راگرت، بە سەنج و قيسارە و سازەو، بەگۆيرەى فەرمانى داود و گاد كە پەيامى خوداى بە پاشا رادە كەيان و ناتانى پېغە مەريش، چونكە فەرمانە كە لەلايەن يەزدانەو بوو لە رېنگەى پېغە مەريە كانيەو. 26 ئېتر لېشكەكان بە ئامپىرە مۆسقىيە كانى داودەو و كاهينەكانيش بە كەپەناوہ پراوہستان. 27 حەزقىاش فەرمانى دا بە سەرخستى قوربانى سووتاندنە كە بۆ سەر قوربانگا كە و لە كاتى دەستپېكردى قوربانى سووتاندنە كەدا، ستايشى يەزدان دەستى پى كەرد لەگەل لېدانى كەپەنا و ئامپىرە مۆسقىيە كانى داودى پاشاى ئيسرائيل. 28 ھەموو كۆمەلە كەش كېرئوشيان دەرد و گۆرانپېرەكان گۆرانپيان دەگوت و كەپەنا لېدەرەكانيش فوويان بە كەپەنا كانياندا دەكرد، ھەر ھەموو بەردەوام بوون ھەتا قوربانى سووتاندنە كە كۆتايى پېپات. 29 لە كاتى تەواو بوونى قوربانى سووتاندنە كە، پاشا و ھەموو ئەوانەى لەگەلېدا بوون چەمانەو و كېرئوشيان بىرد. 30 حەزقىي پاشا و كار بەدەستەكان بە لېشكەكانيان گوت كە بە وشەكانى داود و ئاسافى پېشبينىكەر ستايشى يەزدان بىكەن، ئەوانيش بە خوئىنەو ستايشيان كەرد و چەمانەو و كېرئوشيان بىرد. 31 ئېنجا حەزقىا گوتى: «ئېستا خۆتان بۆ يەزدان تەرخان كەدوو، وەرئە پېش و قوربانى سەرپراو و قوربانى سوپاسگوزارى بۆ پەرسىگى يەزدان

بهینن» پاشان کۆمهله که قوربانی سه رپراو و قوربانی سوپاسگوزاریان هینا و هه رکه سیکیش له دله وه ئاره زووی کرد قوربانی سووتاندنی هینا. 32 ژماره ی ئه و قوربانی سووتاندانه ی که کۆمهله که هینایان، حه فتا گا و سه د بهران و دوو سه د بهرخی نیر بوو، هه موو ئه مانه قوربانی سووتاندن بۆ یه زدان بوون. 33 ئاره له ته رخانکراوه کانیش شه ش سه د گا و سی هه زار مه ر و بز بوون. 34 به لام کاهینه کان که م بوون و نه یانتوانی هه موو قوربانی سووتاندنه کان که ول بکه ن، له بهر ئه وه برا لیقییه کانیا ن یارمه تیا ن دان، هه تا کاره که ته واو بوو و هه تا کاهینی دیکه ش خۆیا ن ته رخان کرد، چونکه لیقییه کان بۆ خۆ ته رخانکردن له کاهینه کان دلسۆزتر بوون. 35 ههروه ها قوربانی سووتاندنه کان زۆر بوون به پوی قوربانییه کانی هاو به شی و به شه رانی پێشکه شکراوی قوربانی سووتاندنه کان. به م شیوه یه نخزمه تکردنی په رستگای یه زدان جارێکی دیکه به رده وامی پندرایه وه. 36 حه زقیا و هه موو گه لیش دلشاد بوون له بهر ئه وه ی خودا گه لی ئاماده کرد، چونکه کاره که کتوپر بوو.

30 حه زقیا ناردی به دوا ی هه موو خه لکی ئیسرا ئیل و یه هودا، ههروه ها نامه شی بۆ ئه فرایم و مه نه شه نووسی هه تا بیته په رستگای یه زدان له ئور شه لیم، بۆ ئه وه ی جه ژنی په سخته بۆ یه زدانی په روه ردگاری ئیسرا ئیل بگێرن. 2 پاشا و سه رکرده کانی و هه موو کۆمه له که له ئور شه لیم بریاریا ن دا که له مانگی دوو جه ژنی په سخته بگێرن، 3 چونکه نه یانتوانی له کاتی خۆیدا بیکه ن، له بهر ئه وه ی هیشتا کاهینه کان به ته واوه تی خۆیا ن ته رخان نه کردبوو، گه لیش له ئور شه لیم کۆنه بوونه وه. 4 ئینجا پلانه که له بهر چاوی پاشا و هه موو کۆمه له که په سه ند بوو. 5 بریاریا ن دا له ناو هه موو ئیسرا ئیل له بیری شابه عه وه هه تا دان بانگه واز بکه ن، بۆ ئه وه ی یین و جه ژنی په سخته بۆ یه زدانی په روه ردگاری ئیسرا ئیل له ئور شه لیم بگێرن، چونکه زۆر ده میک بوو وه ک ئه وه ی نووسرا وه نه یانکردبوو. 6 به فه رمانی پاشا په یامبه ره کان به نامه کانی پاشا و کار به ده سه کانی به ناو هه موو ئیسرا ئیل و یه هودا گه ران و به یچی فه رمانی پاشا ده یانگوت: «ئه ی نه وه ی ئیسرا ئیل، بگه رینه وه لای یه زدان، خودای ئیبراهیم و ئیسحاق و ئیسرا ئیل، بۆ ئه وه ی ئه ویش بگه رینه وه لای ئه وانیه ی لیئا ن ماونه ته وه و له چنگ پاشا کانی ئاشور ده رباز بوون. 7 وه ک باو باپیرا نتان و برا کانتان مه بن، ئه وانیه ی نا پاکیا ن له گه ل یه زدان، خودای باو باپیرانی خۆیا ن کرد،

ههروهك ده بېنن ته وېش واى كرد خه لك بتوقیت له وى به سهر ته وان
 هاتوو. 8 ئیستا وهك باو باپیر اتان كه لله رقی مه كهن، به لكو ملكه چ بن بو
 یه زدان و بچنه ناو پېرۆزگا كه یه وه، ته وهى هه تاهه تابه ته رخانى كردوو. 9
 یه زدانى پهروه ردگار تان په رستن، بو ته وهى گری توره بیه كهى له عیوه
 دابمركیته وه. 9 ته گهر عیوه بو لای یه زدان بگه رینه وه، ته وا برا ئیسرائیل و
 منداله كاتان له لایه راپیچكه رانیان به زه بیان پیا نندا دینه وه و ده گه رینه وه بو
 ئەم خاكه، چونكه یه زدانى پهروه ردگار تان میهره بان و به به زه بیه. ته گهر
 بگه رینه وه بو لای یه زدان ته وېش ره تمان ناكته وه. 10 په یامبه ره كان شار
 به شار ده گه پران، له خاكى ته فرایم و مه نه شه هه تا زه بولون، به لام خه لكى
 پیا ن پیده كه نین و گالته یان پى ده كردن. 11 هه رچه نده هه ندینك كه س له
 تاشیر و مه نه شه و زه بولون خو یان نرم كرده وه و چوونه توره شه لیم. 12
 ههروه ها خودا پشتگیری یه هوداى كرد، یهك دلی پى به خشین، هه تا به
 فه رمانى پاشا و سه ركرده كان بكه ن، به پى فه رمایشى یه زدان. 13 له مانگی
 دوو خه لكاتى كى زور له توره شه لیم كۆبوونه وه هه تا جه ژنى فه تیره بگپرن،
 كۆمه لى كى زور گه و ره بوون. 14 هه ستان و ته و قوربانگیا نهى له توره شه لیم
 بوون لایان بردن، ههروه ها هه موو قوربانگا كانی بخوور سووتان دیا ن لار برد و
 فریا ن دانه دو ئى قدر و ن. 15 له چوارده ی مانگی دوو به رخی په سخه یان
 سه ربرى. كاهین و لیثیه كان شه رمه زار بوون و خو یان ته رخان كرد،
 قوربانى سووتان دنه كانیا ن برده ناو په رستگای یه زدان. 16 كاهینه كان له
 شوینه كانى خو یان راوه ستان، به و شیوه یه ی كه به پى ته وراتى موسای
 پیا وى خودا بو یان دانرا بوو، خوینه كه یان له ده ستى لیثیه كان وه رده گرت و
 ده یان پر ژاند. 17 ژماره یه كى زور له كۆمه له كه خو یان ته رخان نه كرد بوو، ئیتر
 لیثیه كان به رخی په سخه یان سه رده برى له جیا تى هه موو ته وانه ی پا ك نه بوون
 و نه یان دنه توانى به ر خه كه یان بو یه زدان ته رخان بكه ن. 18 هه رچه نده زور به ی
 ته و خه لكه زوره ی كه له خاكى ته فرایم و مه نه شه و یه سا خار و زه بولونه وه
 هات بوون خو یان پا ك نه كرد بووه وه، به لام له قوربانیه كهى په سخه یان خو ارد،
 به پیچه وان هى ته وهى نو سرا وه. به لام هه زقیان نو یزی بو كردن و گو تى: «با
 یه زدانى چاك له هه ركه سینك خو شبیت 19 كه به هه موو دلوه پرووى له
 خودا كردوو، له یه زدانى پهروه ردگارى باو باپیرانى خوی، هه رچه نده به پى

پېرور سېمی پېرورگا پاک نه بېت.» 20 ئیتیر یەزدان گوئی له حەزقییا گرت و گەلی چاک کردەو. 21 نەوە ی ئیسرائیل ئەوانە ی له ئورشەلیم بوون حەوت پوژ بە خۆشییەکی زۆرەو جەژنی فەتیرەیان گێرا، لیثی و کاهینە کانیس هەر پوژیک بە دەنگی بەرز ی ئامپرە مۆسیقییە کانیان ستایشی یەزدانیان دە کرد کە بۆ ستایشکردنی یەزدان تەرخانکرا بوون. 22 حەزقیاش دلی هەموو ئەو لیثییانە ی خۆش کرد کە تیگە یشتنی چاکیان نواند لە خزمەتکردنی یەزدان. بە درێژایی ئەو حەوت پوژ بەشی دیاریکراویان دە خوارد و قوربانی هاو بەشییان سەر بری و ستایشی یەزدانی پەرورەدگاری باو پیرانیان دە کرد. 23 پاشان هەموو کۆمەل پازی بوون کە حەوت پوژی دیکە درێژ بە جەژنە کە بدەن، ئیتیر حەوت پوژی دیکە بە خۆشییەو و تاهەنگیان گێرا. 24 حەزقیای پاشای یەهودا هەزار گا و حەوت هەزار مەر و بزنی بە کۆمەلە کە بە خشی و سەر کردە کانیس هەزار گا و دە هەزار مەر و بزنیان بە کۆمەلە کە بە خشی، زۆر لە کاهینە کانیس خویان تەرخان کرد. 25 هەموو کۆمەلی یەهودا، کاهین و لیثییەکان و هەموو ئەو کۆمەلە ی له ئیسرائیلەو هاتیبون دنجۆش بوون، لە گەل ئەو بیانیانە ی له خاکی ئیسرائیلەو هاتیبون و ئەوانەش کە له یەهودا نیشتە جی بوون. 26 جا له ئورشەلیم خۆشییەکی گەورە هەبوو، چونکە له سەردەمی سلیمانی کوری داودی پاشای ئیسرائیلەو، شتی بەو جۆرە له ئورشەلیم نە کرابوو. 27 ئینجا کاهینە لیثییەکان هەستان و داوای بەرە کە تیان بۆ گەل کرد، ئینجا لە لایەن خوداوە دەنگیان بیسترا و نوێژە کانیان چوو زوورەو بۆ ناو نشینگە ی پېرور له ئاسمان.

31 پاش تەواو بوونی هەموو ئەمانە، تەواوی ئیسرائیل ئەوانە ی کە ئامادە بوون چوونە ناو شارۆچکە کانی یەهودا، بەردە تەرخانکراوە کانیان شکاند و ستوونە ئەشیرا کانیان برپیهو. له تەواوی خاکی یەهودا و بنیامین و ئەفرایم و مەنەشە نزرگە کانی سەر بەرزایی و قوربانگا کانیان پرووخاند، هەتا تەواو بوون. پاشان هەموو ئیسرائیل هەریە کە و گەرایەو بۆ مولکە کە ی خۆی له شارۆچکە کانیان. 2 حەزقییا ئەرکی بە کاهین و لیثییەکان سپارد، هەر کە سیک بە گوێرە ی بەش و خزمەتە کە ی وە ک کاهین یان لیثی، بۆ ئەنجامدانی قوربانی سووتاندن، قوربانی هاو بەشی، خزمەتکردن، سوپاسکردن و گوتهووی سروودی ستایشکردن له دەروازە کانی نشینگە ی یەزدان.

3 پاشا به شیکي له سامانه که ی خوښی دا بو قوربانی سووتاندنه کان،
 قوربانی سووتاندنه کانی به یانیان و میواران و قوربانی سووتاندنه کانی شه مه و
 سه ره مانگ و جه ژنه کان، به یی ئه وه ی له ته وراتی یه زدان نووسراوه. 4
 ههروه ها فرمانی به دانیشتوانی توره شه لیم دا، که به شی کاهین و لیقییه کان
 بدریت هه تا بتوان خویان ته رخان بکن بو ته وراتی یه زدان. 5 پاش ئه وه ی
 تم فرمانه بلا و بووه وه، نه وه ی ئیسراییل به دلغراوانییه وه یه که مین به ره هم ی
 دانه ویله و شهرابی نوی و زهیت و هه نگوین و هه موو به رو بوومی کیکه گیان
 به خشی. زوریان هینا، ده یه ک له هه موو شتیک. 6 ههروه ها نه وه ی
 ئیسراییل و یه هودا ئه وانیه ی که له شاروچکه کانی یه هودا نیشته چی بوون،
 ته وانیش ده یه کی مه رومالا ته که گیان هینا، ده یه کی شته پیروزکراوه کان که بو
 یه زدانی پهروه ردگاریان ته رخانکراوه، هینایان و کومه ل کومه لیان کرد. 7
 له مانگی سی ده ستیان به کوکردنه وه یان کرد و له مانگی ههوت کو تایان
 پینا. 8 کاتیک هه زقییا و سه رکرده کان هاتن و کومه له کانیان بینی، ستایشی
 یه زدانیان کرد، داوای به ره که تیان بو ئیسراییلی که له که ی کرد. 9 کاتیک
 هه زقییا له باره ی کومه لکراوه کانه وه په سیاری له کاهین و لیقییه کان کرد،
 10 هه زه ریای سه رۆکی کاهینیش که سه ر به مالی سادوق بو وه لامی
 دایه وه و گوئی: «له و کاته ی ده ستکراوه به هینانی پیتاک بو په رستگای
 یه زدان، خواردوو مانه و تیر بووین، زوریشی لی ماوه ته وه، چونکه یه زدان
 که له که ی خوی به ره که تدار کردوه و تم به شه زوره شی لی ماوه ته وه.»
 11 هه زقیاش فرمانی دا بو تاماده کردنی ژووری ئه مبار له په رستگای
 یه زدان، ته وانیش تاماده یان کردن. 12 ئینجا پیتاک و ده یه ک و شته
 ته رخانکراوه کانیان به ده ستپا کییه وه هینا، کونه نیاهوی لیقی لیپرسراویان بوو،
 شیمی براشی جیگری بوو. 13 یه حییل، هه زه زیاهو، نه حهت، عه ساهیل،
 یه ریموت، یوزاقاد، ته لییل، یه سمه خیاهو، مه حهت و به نایا سه ر په رشتیار
 بوون له ژیر ده ستی کونه نیاهو و شیمی برای، به یی ئه و پرئیکخسته ی که
 هه زقیای پاشا و هه زه ریای لیپرسراوی یه که م له په رستگای خودا دایاننا.
 14 قوری کوری یمنه ی لیقیش ده رگوانی روزه لات و به رپرسی به خشینه
 نازاده کان بوو که به خودا ده به خشران، ههروه ها دابه شکردنی به خشینه
 نازاده کان و دیارپیه ته رخانکراوه کان. 15 له ناو شاره کانی کاهینان، عه دن

و مینامین و ییشوع و شه مه عیا و شه مه ریا و شه خه نه یا به دلسوزییه وه یارمه تی قور تیان ده دا. هه ریه که له به شی خوی پیشکه شکاره کانی به سه ر برا کاهینه کان دابه ش ده کرد، به بی جیاوازی له تیوان گه وره و بچوک. 16 سه رباری ته مانه ش، دابه شیان کرد به سه ر نیرینه ی ته مه ن سی سال به ره و سه ره وه، که له توماری ره چه له کدا نو سراون، واته هه موو ته وانه ی ده چنه ناو په رستگای یه زدان بو ته وه ی به گویره ی خزمه تی به شه کانیان به ئه رکی رۆژانه یان هه ستن. 17 دابه شکردن به سه ر کاهینان به گویره ی توماری ره چه له کی کاهینه کان بوو به یی بنه ماله کانیان و بو لیقییه کانیش له گه نجی بیست سال به ره و سه ره وه به یی خزمه تی به شه کانیان. 18 به هه مان شیوه بو توماری ره چه له کی هه موو ژن و مندال، کور و کچه کانیان له ناو هه موو کومه له که، چونکه به دلسوزییه وه خویان ته رخان کرد. 19 بو ته و کاهینانه ش که له ده شی ده وره به ری شاره کانی کاهینان و شاروچکه کانی دیکه ش دانیشتیون، بو هه موو ته وانه ی که له نه وه ی هارون بوون و له ره چه له کی لیقییه کان تومار کرابوون، ته و پیاوانه ی که ناویان دیاری کرابوون به شی هه موو نیرینه یه کی دابه ش کرد. 20 هه زقیه ته مه ی له هه موو یه هودا کرد و له به رچاوی یه زدانی په روه ردگاری خوی ته وه ی کرد که چاک و ریگ و راسته. 21 له هه موو کاریک که به گویره ی ته ورات و فیرکردنه کانی له خزمه تی په رستگای یه زدان ته نجای دا، پرووی له خودا کرد و به هه موو دللییه وه کاری کرد، ئیتر سه رکه وتوو بوو.

32 پاش ته وه ی هه زقیه به ده سئپاکییه وه هه موو ته م شتانه ی جیبه جی کرد، سه نخیری پاشای ئاشور هات و هیرشه ی کرده سه ریه هودا، شاره قه لابه نده کانی گه مارو دا، به نیازی ته وه ی بو خوی دایانبری پت. 2 کاتیک هه زقیه بینی که سه نخیری هاتوو به نیازه شه ر له گه ل تورشه لیم بکات، 3 راویژی له گه ل کار به ده سستان و ته فسه ره بالا کانی کرد بو پرکردنه وه ی ئاوی ته و کانینانه ی که له ده ره وه ی شاره کن، ته وانیش یارمه تییا دا. 4 خه لکیکی زوریان کۆکرده وه و هه موو کانیاوه کان و ته و پرووباره ی به ناوه راستی زه ویه که دا تیپه ر ده بوو، پر کرده وه و گوتیان: «بوچی پاشا کانی ئاشور بین و ئاویکی زور بدوزنه وه؟» 5 پاشان وره ی دایه به رخوی و هه موو شوورا پروخواه که ی بنیاد نایه وه و به رزی کرده وه هه تا قولله کان. شوورایه کی

دیکه شی له دهره وه بنیاد نا و ته لانی شاری داودی تۆکه کرد، ههروه ها چهک و قه لغانیکی زۆری دروست کرد. 6 سه رکده کانی سوپای به سه ر گه له وه دانا و بو گو ره پانی دهره وه ی شاره که کۆی کردنه وه و وه ی به رز کردنه وه و گوئی: 7 «به هیژین و نازابن و مه ترسن و له به رده م پاشای ئاشور و هه موو ئه و کۆمه له ی له گه لدا یه، وه به رمه ده ن، چونکه ئه وه ی له گه ل ئیمه یه به هیژتره له وه ی له گه ل ئه وه. 8 ئه و ته نها هیژ و بازووی مرو ئی له گه لدا یه، به لام ئیمه یه زدانی پهروه ردگار مان له گه لدا یه هه تا یارمه تیمان بدات و له جه نکه کان بۆمان بجه نگیت.» به م قسه یه چه زقیای پاشای یه هودا گه له که ی هاندا. 9 پاشان سه نحیری پاشای ئاشور که خۆی و هه موو هیژه کانی گه مارۆی لاخیشیان دابوو، ئه فسه ره کانی نارده تور شه لیم بۆ لای چه زقیای پاشای یه هودا و بۆ لای هه موو گه لی یه هودا که له تور شه لیمدا بوون و گو تیان: 10 «سه نحیری پاشای ئاشور ده ئیت: پشتتان به چی ده به ستن و له تور شه لیم له ژیر گه مارۆدا ده مینه وه؟ 11 که چه زقیای ده ئیت: «یه زدانی پهروه ردگار مان له ده ست پاشای ئاشور دهره بازمان ده کات،» ئایا فریوتان نادات بۆ ئه وه ی به برسییتی و به تینو ئیتی بتاندا ته ده ست مردن؟ 12 ئایا چه زقیای نه بوو که نزرگه کانی سه ر به رزایی و قوربانگا کانی تیکدا که هی ئه م خودا وه نده بوو، به یه هودا و تور شه لیمی گو ت: «له به رده م یه ک قوربانگا دا کپرتۆش ده بن و قوربانی له سه ر ده سوو تین؟» 13 «ئایا نازان من و باو بپیرانم چی مان به سه ر هه موو گه لانی خا که کانی دیکه دا هی نا وه؟ ئایا خودا وه نده کانی نه ته وه کانی ئه و خا کانه توانییان خا که کانیان له ده ست من دهره باز بکه ن؟ 14 کام له هه موو خودا وه نده کانی ئه و نه ته وانیه ی که باو بپیرانم قریان کردن، توانی گه له که ی له ده ستی من پرزگار بکات؟ چۆن خودا که تان ده توانیت له ده ستی من دهره بازتان بکات؟ 15 ئیستا با چه زقیای هه لئانه خه له تینیت و به م شیوه یه فریوتان نه دات. بروای پێ مه که ن، چونکه خودا وه ندی هیچ نه ته وه یه ک و هیچ پاشایه تیه ک نه یه وانیه گه له که ی له ده ستی من و له ده ستی باو بپیرانم دهره باز بکات. ئیتر چۆن خودا وه نده که تان ده توانیت له ده ستم پرزگارتان بکات؟» 16 ئه فسه ره کانی سه نحیری قسه ی زیاتریان له دژی یه زدانی پهروه ردگار و له دژی چه زقیای خزمه تکاری کرد. 17 ههروه ها چه ند نامه یه کی نووسی بۆ سووکایه تیکردن به یه زدانی پهروه ردگاری

ئیسرائیل و له دژی خودا گوتی: «ههروهک چۆن خوداوهندی نتهوهکان له خاکهکانی خۆیان گهلهکانیان له دهستی من پرزگار نهکرد، ئاواش خودا کهی حهزقیا گهلهکهی له دهستی من پرزگار ناکات.» 18 ئینجا به دهنگی بهرز به زمانی عیبری هاواریان له دانیشتوانی تۆرشهلم کرد که لهسهر شوورا که بوون، بۆ ئهوهی بیاترسیین و ورهیان بهر بدن ههتاشاره که بگرن. 19 قسهیان به خودای تۆرشهلمیش گوت، ههروهک چۆن قسهیان به خوداوهندهکانی خاکهکانی دیکه گوت، که دروستکراوی دهستی مرؤف بوون. 20 حهزقیای پاشا و ئیشایا پیغه مبهری کوری ئامۆچ بۆ ئهوه نوژیان کرد و هاواریان بۆ ئاسمان کرد. 21 یهزدانیش فریشتهیهکی نارد و ههموو پالئهواتیکی بههیز و سههرکرده و فهرماندهیهکی لهناو تۆردوگا کهی پاشای ئاشور لهناو برد. ئهویش به سههرشۆرییهوه گهرایهوه بۆ خاکهکهی خۆی، که چوه ناو پهرسنگای خوداوهندهکهی، لهوی و ههچهکانی خۆی به شمشیر کوشتیان. 22 بهو شیویه یهزدان حهزقیا و دانیشتوانی تۆرشهلمی له سهنجیری پاشای ئاشور و له دهست ههموو دوژمنهکانی دیکهیان پرزگار کرد و له ههموو لایه کهوه پاراستی. 23 ئینجا خه لکاتیکی زۆر پێشکهشکراویان دههینایه تۆرشهلم بۆ یهزدان، دیاری گرانبههاش بۆ حهزقیای پاشای یههودا. پاش ئه مه ههموو نتهوهکان به چاوی ریزهوه سهریان دهکرد. 24 له ورؤژانهی حهزقیا نهخۆش کهوت، له سهره مهرگ بوو، نوژی بۆ یهزدان کرد و ئهویش وهلامی دایهوه و پهرجووئیکی وهکو نیشانه پێدا. 25 بهلام حهزقیا بهو شیویهی چا کهی له گه ل کرابوو کاردانهوهی نهبوو، چونکه لهخۆبایی بوو، له بهر ئهوه توورپی یهزدانی هینایه سههر خۆی و یههودا و تۆرشهلم. 26 ئینجا حهزقیا تۆبهی له لهخۆباییبوونه کهی کرد، خۆی و دانیشتوانی تۆرشهلمیش، له بهر ئهوه له ماوهی پاشایهتی حهزقیا تووریهیه کهی یهزدان به سهریاندا نههات. 27 حهزقیا دهوله مهندی و ریزیکی زۆری ههبوو، گهنجینهی بۆ زیز و زیو و بهردی گرانبهها و بۆنوبه رام و قه لغان و ههموو شتیکی به هاداری بۆ خۆی دروستکرد. 28 کۆگا بۆ بهروبوومهکانی دانه و ئیله و شهراپی نوی و زهیت، پشتیریش بۆ ههموو جوړه ئازهلئیک و بۆ میگهلهکانیش. 29 ههروهها چه ند گوندیکی بنیاد نا و بووه خاوهنی مهرومالات و مانگیهکی زۆر، چونکه خودا ساماتیکی زۆری پێدا بوو. 30 حهزقیا بوو که ریزهوی سهرووی ئاوی

گیحونی گرتوه، به جۆگایهک له ژێر زهوی بۆ بهری رۆژئاوای شاری داود بردی، ههروهها له ههموو کارهکانی سههرکهوتوو بوو. 31 بهلام کاتییک سههرکردهکانی بابل بالۆزیان نارد بۆ ئهوهی سهبارت بهو نیشانهیه لێی بیرسن که له خا که که دا روویدا بوو، خودا وازی لێ هینا بۆ ئهوهی تاقی بکاتهوه ههتا ههموو ئهوهی له دلیدایه بیزانیت. 32 رووداوهکانی دیکهی پاشایهتی ههزقییا و کاره چا کهکانی، له بینینه کهی ئیشایا پیغه مبهری کوری ئاموچ، له پهرتووکی پاشاکانی یههودا و ئیسرایئیلدا تۆمار کراون. 33 ههزقییا له گهڵ باو پاپیرانی سههری نایهوه و له بهشی سههرهوهی گۆرستانی نهوهی داود ناشتیان، له رپۆره سمی ناشتنه کهی ههموو یههودا و دانیشتوانی تۆرشه لیم ریزیان لێ گرت. ئیتر مه نه شهی کوری له دوای خۆی بوو به پاشا.

33 مه نه شه کورپکی دوا زده سالان بوو که بوو به پاشا، په نجا و پینج سال له تۆرشه لیم پاشایهتی کرد و 2 له بهرچاوی یهزدان خراپه کاری کرد، وهک نه ریته قیزه ونهکانی ئه و گه لانهی که یهزدان له بهردهم نهوهی ئیسرایئیل ده ریکرد بوون. 3 جا گه رایه وه و ئه و زرگانهی سههر بهرزایی بنیاد ناوه که ههزقیای باوکی رووخاندنی، ههروهها چهند قوربانگیهکی بۆ به عه لکان دانا و ستوونه ته شیراکانی دروست کرد و کپتۆشی بۆ هه موو هیزهکانی ئاسمان برد و ئه وانی په رست. 4 چهند قوربانگیه کیشی له په رستگای یهزدان بنیاد نا، ئه وهی یهزدان له باره یه وه فه رموو بووی: «بۆ هه تاهه تایه ناوم له تۆرشه لیمدا ده ییت.» 5 له هه ردوو هه وشه کهی په رستگای یهزدان قوربانگای بۆ هه موو هیزهکانی ئاسمان بنیاد نا. 6 ئه وه بوو له دوئی بهن هینۆم کورپهکانی خۆی به ناو ئاگردا تپپه پاند، بهخت خویندنه وه و فالگرتته وه و جادووگه ری کرد، ئیوانگر و رۆح ئاماده کاری به کارهینا، له بهرچاوی یهزدان خراپه ی زیاتریشی کرد بۆ په سترکردنی. 7 ههروهها ئه و په یکه ره داتا شراوهی که دروستی کرد بوو، بردی و له ناو په رستگای خودا داینا که خودا له باره یه وه به داود و سلیمانی کورپی فه رموو بوو: «له م په رستگایه و له تۆرشه لیم ئه وهی له ناو هه موو هۆزهکانی ئیسرایئیل هه لم ئه زاردوو ه بۆ هه تاهه تایه ناوی خۆمی تیدا داده نیم. 8 جارێکی دیکه وانا که م ئیسرایئیل ئه و خا که به جیبیلایت که بۆ باو پاپیرانیان دیاریم کرد، ته نها ته گه ر ئا گداربن له جیبیه جیکردنی هه موو ئه وهی فه رمانم پێ کردوون له ریگه ی موساوه له هه موو قیرکردن و فه رز و

حوکه کان.» 9 به لام مهنه شه یه هودا و دانیشتوانی تورشه لیمی گوپرا کرد،
 هه تا له و گه لانه خراپتر بکن که یه زدان له به ردهم نه وهی ئیسرا ئیلدا قری
 کردن. 10 یه زدان له گه ل مهنه شه و گه له که پدا دوا، به لام گوئیان نه گرت.
 11 ئیتر یه زدان سه ر کرده کانی هیزه کانی پاشای ئاشوری هینایه سه ریان،
 نه وانیش مهنه شه یان به دیل گرت و لووته وانیه یان کرده لووتی و به زنجیری
 برؤنز کۆتیا ن کرد و بردیا ن بؤ بابل. 12 له ته نگانه دا له یه زدانی پهروه ردگاری
 خوی پارایه وه و له به ردهم خودای باو باپیرانیدا خوی زور نرم کرده وه.
 13 نویژی کرد، خوداش وه لامی دایه وه و گوئی له پارانه وه که ی گرت،
 گه پاندییه وه تورشه لیم بؤ سه ر ته ختی پاشایه تیبه که ی خوی. نه و کاته مهنه شه
 زانی که یه زدان خودایه. 14 پاشان نه و شوورایه ی بنیاد نایه وه که له
 دهره وه ی شاری داود بوو به لای رۆژئاوای کانی گیحون له دۆله که هه تا
 ده گاته دهره وه ی ماسی، به دهره ی گردی عوفیل؛ ههره ها زور به رزتری
 کرده وه. سه ر کرده کانی سوپای له هه موو شاره قه لابه نده کان له یه هودا دانا.
 15 خودا وه نده نامۆکان و په یکه ره داتاشرا وه که ی ناو په رستگای یه زدانی
 لایرد، ههره ها هه موو نه و قوربانگانیه شی که له کیوی په رستگای یه زدان
 و تورشه لیمدا بنیادی نابوو؛ هه موو نه وانیه ی فری دایه دهره وه ی شاره که. 16
 ئینجا قوربانگا که ی یه زدانی توژهن کرده وه، قوربانی هاوبه شی و قوربانی
 سوپاسگوزاری له سه ر سه ربری و فه رمانی به خه لکی یه هودا کرد که
 یه زدانی پهروه ردگاری ئیسرا ئیل په رستن. 17 له گه ل نه مه ش گه ل هیشتا له
 نزرگه کانی سه ر به رزایه کان قورباننیا ن سه رده بری، به لام ته نها بؤ یه زدانی
 پهروه ردگاری خویان. 18 پروودا وه کانی دیکه ی پاشایه تی مهنه شه و نزا که ی
 له خودا و قسه کانی نه و که سانه ی که به ناوی یه زدانی پهروه ردگاری
 ئیسرا ئیله وه په یامیا ن پئ راده گه یاند، له په رتووکی کاروباری رۆژانه ی
 پاشا کانی ئیسرا ئیل تو مار کران. 19 نویژه که ی و چۆنیه تی وه لامدانه وه ی
 خودا، له گه ل هه موو گونا ه و ناپاکییه کانی، ههره ها نه و شویتانه ی که پیش
 نه وه ی بیفیز بیئ نزرگه کانی سه ر به رزایی تیدا بنیاد نا و ستوونه نه شیرا و
 به کانی دانا، هه مووی له تو ماره کانی را گه یه نهرانی په یامی خودادا نووسرا ون.
 20 مهنه شه له گه ل باو باپیرانی سه ری نایه وه و له کۆشکه که ی خۆیدا ناشتیان.
 ئیتر نامۆنی کوری له دوا ی خوی بوو به پاشا. 21 نامۆن گه نجیکی بیست و

دوو سالان بوو کاتیک بوو به پاشا، دوو سال له تورشه لیم پاشایه تی کرد. 22 نه میش وهک مهنه شه ی باوکی له بهرچاوی یه زدان خراپه کاری کرد. قوربانی بو هه موو نه و بتانه سهرپری که مهنه شه ی باوکی دروستی کردن، تامون هه موو نه وانی پهرست. 23 نه و به پیچه وانه ی مهنه شه ی باوکیه وه له بهرده م یه زداندا خو ی نزم نه کرده وه، به لکو زیاتر خو ی تاوانبار کرد. 24 خزمه تکاره کانی تامون پیلانیان له دژی تامون گپرا و له کوشکه که ی خو ی کوشتیان. 25 ئینجا گه لی خا که که هه موو پیلانگپره کانی تامون پاشایان کوشت، ههروه ها یوشیای کوربیان له جی نه و کرده پاشا.

34 یوشیا کورپنکی ههشت سالان بوو که بوو به پاشا، سی و یهک سال له تورشه لیم پاشایه تی کرد. 2 یوشیا نه وه ی راست بوو له بهرچاوی یه زدان کردی، رپیازه که ی داودی باپیره گوره ی په پره و کرد، به لای راست و چه پدا لای نه دا. 3 له هه شته مین سالی پاشایه تیه که پدا که هیشتا میردمندال بوو، پرووی له خودای داودی باپیره گوره ی کرد. له دوازده به مین سالیدا دهستی به پاککردنه وه ی یه هودا و تورشه لیم کرد له نزرگه کانی سهر بهرزیپه کان، ستوونه نه شیراکان و بته داتاشراو و دارپژراوه کان. 4 له بهرده میدا قوربانگا کانی به علیان پروو خاند و قوربانگا کانی بخور که له سهر وه له سهریان داترا بوون پارچه پارچه ی کردن، ستوونه نه شیراکان و بته داتاشراو و دارپژراوه کانی شکاند و کوتای و به بای کردن به سهر گوری نه وانه ی قوربانیان بو سهرده برین. 5 ئینسکی کاهینه کانیشی له سهر قوربانگا کانیان سووتاند و یه هودا و تورشه لیم پاک کرده وه. 6 له شاروچکه کانی مهنه شه و نه فرایم و شیمون و هه تا نه فتالی، ههروه ها له که لاهه کانی ده ورو به ریان 7 قوربانگا کان و ستوونه نه شیراکانی پروو خاند و په یکه ری بته کانی ورد کوتی و هه موو قوربانگا کانی بخوریشی پارچه پارچه کرد. له هه موو خاکی ئیسرائیلدا به و شیوه یی کرد، ئینجا گه رایه وه بو تورشه لیم. 8 ههروه ها له هه ژده به مین سالی پاشایه تی یوشیادا، پاش نه وه ی خا که که و په رستگا که ی پاک کرده وه، شافانی کوری نه چه لیا هو و مه عسینا هو ی سه روکی شاره که و یوثاحی کوری یوثاحازی تومارکاری نارد، بو چا ککرده وه ی په رستگای یه زدانی پهروه ردگاری خو ی. 9 نه وانیس هاتن بولای حیلقیای سه روکی کاهین و نه و زیویه ان پیندا که

هاتووه ته ناو پرستگای خوداوه، نه وهی لیقییه کان چاودیریان دهرگان له
 خه لکی مهنه شه و نه فرایم و هه موو نه وانیه له ئیسرائیل مابوونه وه کوپان
 کردبوونه وه، ههروه ها له هه موو خه لکی یه هودا و بنیامین و دانیشتووانی
 تورشه لیم. 10 ئینجا دایانه دهست سه ره پرشتیاره کان کاره که ی پرستگای
 یه زدان، نه وانیش دایانه نه وانیه له پرستگای یه زدان کاریان ده کرد، بو
 چا کردنه وه و توژه نکرده وهی پرستگا که. 11 ههروه ها دایانه دارتاش و
 بیناسازه کان هه تا به ردی داتاشراو و داری پی بکرن بو کارپه و داره پای
 بنیچی نه و ته لارانه ی که به هوی که مته رخه می پاشا کان یه هوداوه، ویران
 ببون. 12 پیاوه کان به ده ستپا کییه وه کاره که یان ده کرد، له ژیر سه ره پرشتی
 یه حهت و عوبه دیا که هه ردوویکان لیقی و سه ره به نه وهی مه راری بوون
 و زه که ریا و مه شولام سه ره به نه وهی قه هاتپیه کان بو سه ره پرشتی. له
 لیقییه کانیش هه موو نه وانیه له ئامیره موسیقییه کان شاره زا بوون 13
 سه ره پرشتیار بوون به سه ره کولکیشه کان و به سه ره هه موو نه وانیه کاره که یان
 ده کرد، له خزمه ته جوړاوجوړه کان، ههروه ها له لیقییه کان خامه ی نه پی
 و سه رقه له م و دهرگانیان تیدا بوو. 14 کاتیک خه ریکی دهره نانی نه و
 زیوه بوون که هاتبووه ناو پرستگای یه زدان، حیلقیای کاهین په رتووی
 ته وراتی یه زدانی دوزییه وه که له ریگه ی موساوه درابوو. 15 جا حیلقی
 به شافانی خامه ی نه پی گوت: «له پرستگای یه زدان په رتووی ته وراتم
 دوزیوه ته وه.» 16 ئینجا شافان په رتووی که ی بو لای پاشا برد و پی
 پرا گه یاند: «هه موو نه وهی به دهست خزمه تکاره کانت سپر دراوه ده یکه ن.
 17 نه و زیوه ی له ناو پرستگای یه زداندا هه بوو به تالیان کردوو و داویانه ته
 دهست سه ره پرشتیار و کریکاره کان.» 18 ههروه ها شافانی خامه ی نه پی
 به پاشای گوت: «حیلقیای کاهین په رتووی کی پیدام.» ئینجا شافان
 له بهر ده م پاشادا له په رتووی که ی خوینده وه. 19 که پاشا گوئی له وشه کان
 ته ورات بوو، جله کان له بهر خوی دادری و 20 پاشا فه رمانی به حیلقی و
 نه حیقامی کوری شافان و عه بدونی کوری میخا و شافانی خامه ی نه پی
 و عه سایای خزمه تکاری خوی کرد و پی گوتن: 21 «پرؤن و پرسپار له
 یه زدان بکه ن له پیناوی من و له پیناوی نه وانیه له ئیسرائیل و یه هودا
 ماونه ته وه، سه بارهت به په یامی نه م په رتووی که ی که دوزراوه ته وه، چونکه نه و

تورپه بیهی یه زدان که به سه رماندا پرژاوه مه زنه، له بهر ته وهی باو باپیرانمان وشه کانی یه زدانان نه پاراستووه هه تا به پئی هه موو ته وهی له م پرپرتوکه دا هاتووه کار بکن.» 22 ئینجا حیل قیا له گه ل ته وانیه پاشا فرمانی پئی کردن چوونه لای حولدای پیغه مبه ر که ژنی شه لومی کوری توقه هتی کوری چه سرای لپرسراری جلو بهر که کانی پرستگا بوو، ته و له گه رکی دووه می تورشه لیم ده ژیا، ئیتر قسه یان له گه لی کرد. 23 ته ویش پئی گوتن: «یه زدانی پهروه ردگاری ئیسرائیل ته مه ده فهرمویت: به و پیاوه بلین که ئیوهی بو لای من ناردووه، 24 ”یه زدان ته مه ده فهرمویت: من وا به لا به سه ر ته م شوینه و دانیشتوانه که ی ده هینم، به پئی هه موو ته و نه فره تانه ی له و پرپرتوکه نووسراوه، ته وهی له بهر ده م پاشای یه هودا خویندیا نه وه. 25 له بهر ته وهی وازیان لی هینام و بخوریان بو خودا کانی دیکه سووتاند هه تا به هه موو کاره کانی ده ستیان په ستم بکن، تورپه ایم به سه ر ته م شوینه دا ده رژیته و ناکوژیته وه.» 26 به لام به پاشای یه هودا ته وهی ئیوهی ناردووه پرسیار له یه زدان بکن بلین، ”یه زدانی پهروه ردگاری ئیسرائیل سه باره ت به و وشانه ی گویت لی بوو ته وه ده فهرمویت: 27 له بهر ته وهی کاتییک گویت له په یامه که ی بوو له دژی ته م شوینه و دانیشتوانه که ی له بهر ده م خودا دلته نهرم بوو و خوته نزم کرده وه، جله کانت له بهر خو تدا دادری و له بهر ده م دا گریایت، هه روه ها منیش گویم لیت بوو. ته وه فهرمایشتی یه زدانه. 28 ئیستا من ده تخمه پال باو باپیرانت، جا به ئاشتییه وه له گوره که ت ده نرییت. ته و هه موو کاره ساته نابینی که من به سه ر ته م شوینه و دانیشتوانه که یدا ده هینم.» ته وانیش وه لامه که یان بو پاشا برده وه. 29 ئینجا پاشا ناردی و هه موو پیرانی یه هودا و تورشه لپی کو کرده وه. 30 له گه ل هه موو گه لی یه هودا و دانیشتوانی تورشه لیم، کاهین و لیشیه کان و هه موو گه ل له گه روه وه هه تا بچووک چوونه پرستگای یه زدان. له بهر ده میان ته وای وشه کانی پرپرتوکی په یمانی خوینده وه، ته وهی له پرستگای یه زدان دوزرایه وه. 31 پاشا له لای کۆله که که پراوه ستا و له بهر ده م یه زدان په یمانی دا که دوا ی یه زدان بکه ویت و به هه موو دل و گیانییه وه فرمان و یاسا و فهرزه کانی به جیبینیت، بو ته وهی وشه کانی ته م په یمانه ی له م پرپرتوکه دا نووسراوه په پره و بکریت. 32 پاشا داوای له هه موو تاماده بووان کرد له تورشه لیم و بنیامین که سویند

بجۆن، جا دانیشتووانی تۆرشه لیمیش تهوویان کرد به گویره ی په یمانی خودا، خودای باوباپیرانیان. 33 یوشیا هه موو بته قیزه ونه کانی له هه موو هه ریمه کانی ئیسراییل دامالی و کاریکی وای کرد که هه موو ته و که سانه ی له خاکی ئیسراییل نیشته جی بوون یه زدانی پهروه ردگاریان په رستن. به دریزایی ژبانی ته و خه لکی لایان نه دا له په رستنی یه زدانی پهروه ردگاری باوباپیرانیان.

35 یوشیا له چوارده ی مانگی یه که له تۆرشه لیم جه ژنی په سخه ی بو یه زدانی گپرا و به رخی په سخه ی کرده قوربانی. 2 کاهینه کانی له سه ر ته رکه کانی خویان دانا و هانی دان بو خزمه تکردنی په رستگای یه زدانی. 3 به و لیثییانه ی گوت که هه موو ئیسراییلیان فیژ ده کرد، ته وانه ی بو یه زدانی ته رخان کرابوون: «سندوقی پیروز له ناو ته و په رستگایه دا دابنن که سلیمانی کوری داودی پاشای ئیسراییل بنیادی نا، چیتر به شان هه لیمه گرن، ئیستاش یه زدانی پهروه ردگارتان په رستن و خزمه تی ئیسراییلی گه لی بکه ن و 4 بنه ماله کانتان به پیی تیره کان تاماده بکه ن، به گویره ی ته و نووسراوه ی داودی پاشای ئیسراییل و ههروه ها نووسراوه که ی سلیمانی کوری. 5 «له پیروزگادا به پیی کۆمه له ی بنه ماله ی برا کانتان له کورانی گه ل و کۆمه له ی بنه ماله کانی لیثی پابوه رستن. 6 ته و کاته به رخی په سخه سه ربهرن و خۆتان ته رخان بکه ن و تاماده کاری بو برا کانتان بکه ن بو ته وه ی به پیی فه رمایشتی خودا له ریگه ی موساوه، کار بکه ن.» 7 یوشیا له میگه ل، سی هه زار سه ر به رخ و گیسکی بو قوربانی په سخه دابین کرد، له گا گه لیش سی هه زار سه ری به گه ل به خشی. هه موو ته وانه له سامانی پاشا بوون و دران به وانه ی که له ویی تاماده بوون. 8 ههروه ها کار به ده سه ته کانیسی به خواستی خویان پیتاکیان به گه ل، به کاهین و لیثییه کان به خشی. حیلقییا، زه که ریا و یه حییلی لیپرسراوانی په رستگای خودا دوو هه زار و شه ش سه د سه ر له میگه ل بو قوربانی په سخه، ههروه ها سی سه د سه ر له گا گه لیان به کاهینه کان به خشی. 9 کۆنه نیا هو و برا کانیسی، شه مه عیا و نه ته تیل، له گه ل حه شه فیا و یه عییل و یوزافاد سه ر کرده کانی لیثییه کان، پینج هه زار سه ر له میگه لیان بو قوربانی په سخه دابین کرد، ههروه ها پینج سه د سه ر له گا گه لیان به لیثییه کان به خشی. 10 به و شیویه خزمه ته که ریگخرا و کاهینه کان شوپنه کانی خویان گرت و لیثییه کانیسی له به شه کانی خویان به پیی فه رمانی پاشا. 11 به رخیه کانی په سخه یان سه ربهری و کاهینه کان به ده ستیان

خوینه که بیان دهرژاند، به لام لیثیه کان که ولیان ده کرد. 12 ینجا قوربانی سووتاندنه که بیان جیا کرده وه هه تا به پی به شه کانی بنه ماله کان به کورانی گه لی بدن، بوئه وهی بو یه زدانی پیشکش بکن به پیئه وهی له په پرتو وکی موسادا نووسراوه، بو گایه کانیش به هه مان شیوه. 13 به پیئه رپوره سم قوربانیه کانی په سخه بیان به تاگر برژاند، به لام پیشکش شکراره پیروژه کانی دیکه بیان له ناو مه نجهل و مه نجهلی گه وره و تاوه دا کولاند و ده ستوبرد به سهر گه لدا دابه بیان کرد. 14 پاشان هه مان خواردنیان بو خویان و بو کاهینه کان تاماده کرد، چونکه کاهینه کان له نه وهی هارون هه تا شه و خه ریکی پیشکش شکرانی قوربانی سووتاندنه کان و پیوه که بوون. له بهر ئه وه لیثیه کان به بیان بو خویان و بو کاهینه کان له نه وهی هارون تاماده کرد. 15 گوران بیژره کانیش له نه وهی ئاساف له شوینی خویان بوون، به پیئه فهرمانی داود، ئاساف، هییمان و یه دوتون که په یامی خودای به پاشا راده گه یاند. پیوست نه بوو ده رگوانی ده روازه کانیش شوینی چاودیریکردنه که بیان به جیب پیلن، چونکه برا لیثیه کان بیان بو تاماده کردن. 16 به و شیوه یه هه موو خزمه ته که یه زدان له و کاته دا جیه جی کرا بو کردنی جه ژنی په سخه و سهر خستی قوربانی سووتاندنه کان له سهر قوربانگا که یه زدان به پیئه فهرمانی یوشیای پاشا. 17 هه موو نه وهی ئیسرائیل، تاماده بووان له و کاته دا جه ژنی په سخه بیان گپرا و حهوت پروریش جه ژنی فه تیره بیان گپرا. 18 له سه رده می ساموئیلی پیغه مبه ره وه جه ژنی په سخه یه به و شیوه یه له ئیسرائیل نه گپردا بوو، هه روه ها هیچ پاشایه کی ئیسرائیلیش جه ژتیکی په سخه یه نه گپرا بوو و هک ئه وهی یوشیا گپرای له گه ل کاهینه کان و لیثیه کان و هه موو خه لکی یه هو دا و ئیسرائیل که له گه ل دانیش تووانی تور شه لیم تاماده بوون. 19 له هه ژده یه مین سالی پاشایه تی یوشیا ئه م جه ژنه ی په سخه گپردا. 20 پاش هه موو ئه مانه که یوشیا په رستگا که ی تاماده کرد، نیخوی پاشای میسر چوو بو شه ر له که رکه میش له لای پروباری فورات، یوشیاش چوو بو به ره نگار بوونه وهی. 21 به لام نیخو نیردراوی بو نارد و گوئی: «ئهی پاشای یه هو دا، چ کی شه یه ک له تیوان من و تو هه یه؟ ئه مرؤ له دژی تو نه ها تووم، به لکو له دژی ئه و ماله ی جه نگی له گه ل ده کم. خودا فهرموویه تی په له بکم. له بهر ئه وه واز له دژیه تی خودا بهینه که له گه لدا یه، با له ناوت نه بات.» 22 به لام یوشیا پیداگری کرد و

گوئی له قسه کانی نیخۆ نه گرت که له ده می خوداوه بوو، به لکو شیوهی خۆی گۆری و چوو له ده شتی مه گیدۆ شه پری له گه ل کرد. 23 تیرهاویژنه کان یوشیا پاشایان پیکا و پاشاش به ئەفسه ره کانی گوت: «بمگوازنه وه، چونکه برینه که م سه خته.» 24 ئیتر خزمه تکاره کانی له گالیسکه که یه وه بو گالیسکه که ی دیکه ی گواستیانه وه و بردیان بو تورشه لیم، له وی مرد و له گۆرستانی باو بایرانیدا نیژا و هه موو یه هودا و تورشه لیمیش شیوه نیان بو گپرا. 25 یه رمیاش یوشیای لاوانده وه، ئیتر له و پرۆزه وه هه تا ئیستا هه موو پیاو و ژنه گۆرانیبیژنه کانیش له لاوانده وه کانیاندا شیوه ن بو یوشیا ده گپرن. ئەمه ش بوو به نه ریئیک له ئیسرائیلدا و له په رتووکی شینه کاندان نووسرایه وه. 26 پرووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی یوشیا و کرده وه چا که کانی به یچی ئەوه ی له ته وراتی یه زداندا نووسراوه و 27 کاروباره کانی له سه ره تاوه هه تا کۆتایی، له په رتووکی پاشا کانی ئیسرائیل و یه هودا تومار کراون.

36 ئینجا گه لی خا که که یه هۆتاهازی کوری یوشیایان برد و له چیی باوکی له تورشه لیمدا کردیانه پاشا. 2 یه هۆتاهاز گه نجیکی بیست و سی سالان بوو که بوو به پاشا، سی مانگ له تورشه لیم پاشایه تی کرد. 3 دوا ی ئەوه پاشای میسر یه هۆتاهازی له تورشه لیم لای برد و سه رانه ی به سه ره یه هودا سه پاند، سه د تالنت زیو و تالنتیک زیو. 4 پاشای میسر ئەلیاقیمی برای یه هۆتاهازی کرد به پاشای یه هودا و تورشه لیم، ناوه که ی گۆری بو یه هۆیاقیم، به لام نیخۆ یه هۆتاهازی برای ئەلیاقیمی برد و هینای بو میسر. 5 یه هۆیاقیم گه نجیکی بیست و پینج سالان بوو که بوو به پاشا، یازده سال له تورشه لیم پاشایه تی کرد. له به رچاوی یه زدانی په روه ردگاری خۆی خراپه کاری کرد. 6 نه بوخودنه سری پاشای بابل په لاماری دا و به زنجیری پرۆز کۆتی کرد هه تا بو بایی بیات. 7 هه روه ها نه بوخودنه سه هه ندیک له قاپوقاچاغه کانی په رستگای یه زدانی هینا بو بابل و خستنییه ناو په رستگا که ی خۆیه وه له بابل. 8 پرووداوه کانی دیکه ی پاشایه تی یه هۆیاقیم و کاره قیزه ونه کانی که کردی و ئەوه ی له ئەودا بینرا، له په رتووکی پاشا کانی ئیسرائیل و یه هودا تومار کراون. ئیتر یه هۆیاکینی کوری له دوا ی خۆی بوو به پاشا. 9 یه هۆیاکین گه نجیکی هه ژده سالان بوو که بوو به پاشا، سی مانگ و ده پرۆز له تورشه لیم پاشایه تی کرد، له به رچاوی یه زدان خراپه کاری کرد. 10 له به هاری

سال نه بوخودنه سر پاشا ناردی به دوایدا و له گه ل قاپوقاچاغه به نرخه کانی
 په رستگای یه زدان هینای بۆ بابل و سدقیای مامی یه هویاکین بوو به پاشای
 یه هودا و تورشه لیم. 11 سدقیا گه نجیکی بیست و یهک سالان بوو که بوو
 به پاشا، یازده سال له تورشه لیم پاشایه تی کرد، 12 له بهرچاوی یه زدانی
 په روه ردگاری خوی خراپه کاری کرد، له بهر ده م یه رمیا پیغه مبه ر خوی
 نزم نه کرده وه که به فرمایشتی یه زدان ناگاداری کرده وه. 13 هه روه ها له
 نه بوخودنه سری پاشا هه لگه پرایه وه پاش ئه وه ی به خودا سویندی دا، جا
 که لله رقی کرد و دلی کرد به بهر د له ئاست گه رانه وه بۆ لای یه زدانی
 په روه ردگاری ئیسرائیل. 14 ته نانه ت هه موو کاهینه بالاکان و گه ل ناپاکی
 زوریان کرد به پیی هه موو نه ریته قیزه ونه کانی نه ته وه کان، ئه و په رستگایه ی
 یه زدانیان گلا و کرد که یه زدان له تورشه لیمدا ته رخیان کردبوو. 15 یه زدانی
 په روه ردگاری باو باپیرانیان به رده و ام له ریگه ی نیردراوه کانییه وه په یامی بۆ
 ده ناردن، چونکه به زه یی به گه له که ی و به ماله که یدا هاته وه. 16 به لام
 گالته یان به نیردراوه کانی خودا کرد و نرخیان بۆ وشه کانی ئه و دانه نا و
 سووکایه تییان به پیغه مبه ره کانی کرد، هه تا تووره یی یه زدان له گه له که ی
 ورووژا، به راده یهک که چاره سه ر نه بوو. 17 ئیتر پاشای بابلیه کانی نارد
 سه ریان و له پیروزگا که یاندا گه نجه کانی ئه وانی به شمشیر کوشت و به زه یی به
 کور و کچی گه نج و پیر و پیرش سپیدا نه هاته وه، به لکو هه موویانی دا به
 ده ستی نه بوخودنه سه ره وه. 18 هه موو قاپوقاچاغه کانی په رستگای خودا له
 گه وره و بچووک، گه نجینه کانی په رستگای یه زدان، گه نجینه کانی پاشا و
 کار به ده سته کانی، هه مووی بۆ بابل هینا. 19 په رستگای خودایان سووتاند و
 شوورا که ی تورشه لیمیان پروو خاند و هه موو کوشکه کانیان سووتاند و هه موو
 قاپوقاچاغه به هاداره کانیان له ناویرد. 20 ئه وانه ی مانه وه و به شمشیر نه کوژران،
 پاپیچی کردن بۆ بابل، جا بۆ خوی و بۆ کوره کانی بوون به خزمه تکار هه تا
 کاتی به هیزبوونی شانشینی فارس. 21 زه و بییه که به ته وای پشوی دا،
 له ماوه ی کولوبونیدا پشوی دا هه تا ته و او بوونی حه فتا سال، به مه ش
 فرمایشته که ی یه زدان هاته دی که له سه ر زاری یه رمیا فرمو بووی. 22
 له سالی یه که می کورشی پاشای فارس، بۆ به دیپتانی په یامی یه زدان که
 له سه ر زاری یه رمیا وه فرمو بووی، یه زدان رۆحی کورشی پاشای فارسی

هه ژاند. ئینجا بانگه وازیکی به ناو هه موو شانشینه که یدا پراگه یاند، ههروه ها به نووسراویش فهرمانی دا: 23 « کورشی پاشای فارس ئاوا ده ئیت: «یه زدان، خودای ئاسمان هه موو شانشینه کانی زه وی داوه ته ده ستم، رایسپاردووم په رستگایه کی له تورشه لیمی یه هودا بو بنیاد بنیم. هه رکه سیک له عیوه که سه ر به گه له که ی ئه وه، با یه زدانی په روه ردگاری خوی له گه ل بیت و پروات.»

عهزرا

1 له سالی یه که می کورشی پاشای فارس، بۆ به دینه پنیانی په یامی یه زدان که له سه زاری یه رمیاوه فه رموویوی، یه زدان رۆحی کورشی پاشای فارسی هه ژاند. ئینجا بانگه وازیکی به ناو هه موو شانشینه که یدا را گه یاند، ههروه ها به نووسراویش فه رمانی دا: 2 «کورشی پاشای فارس ئاوا ده لیت:» «یه زدان، خودای ئاسمان هه موو شانشینه کانی زهوی داوه ته ده ستم، رابسپاردووم په رستگایه کی له تورشه لیمی یه هودا بۆ بنیاد بنیم. 3 هه رکه سییک له ئیوه که سه ر به گه له که ی ئه وه، با خودای خۆی له گه ل بیت و به ره و تورشه لیمی یه هودا پروات، په رستگا که ی یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل بنیاد بنیته وه، ئه و یه زدان هی که له تورشه لیمه. 4 هه رکه سییکیش له هه ر شوینیک که تینیدا ئاواره یه و ماوه ته وه، با دانیشتوانی شوینه که ی به زیو و زیو و که لوپه ل و ئاژه لی مالی یارمه تی بدن، له گه ل ئه و به خشینه ئازادانه ی که ده بیه خشن بۆ په رستگای خودا له تورشه لیم.» 5 ئینجا گه وره ی بنه ماله کانی یه هودا و بنیامین له گه ل کاهین و لیقییه کان، هه موو ئه وانهی خودا رۆحی هه ژاندن، هه ستان بۆ ئه وه ی بچنه تورشه لیم تا کو له وی ماله که ی یه زدان بنیاد بنیته وه. 6 هه موو دراوسیکانیان به قاپوقاچاغی زیو و زیو، به که لوپه ل و ئاژه لی مالی و به دیاری نایاب یارمه تییان دان، سه رباری هه موو به خشینه ئازاده کان. 7 کورشی پاشاش قاپوقاچاغه کانی په رستگای یه زدانی ده رهینا، ئه وانهی نه بوخودنه سه ر له تورشه لیمه وه ده ره پنیابوون و له په رستگای خوداوه نده که ی خۆی داینابوو. 8 کورشی پاشای فارس له سه ر ده سستی میتره داتی خه زنده دار ده ره پنیان، ئه ویش بۆ شیشبه چه ری میری یه هودای ژماردن. 9 ئه مه ش ژماره که یانه: سی له گه نی زیوین و هه زار له گه نی زیوین؛ بیست و تو تاوه ی زیوین؛ 10 سی جامی زیوین له گه ل چوار سه د و ده جامی زیوین؛ هه زار پارچه قاپوقاچاغی دیکه. 11 هه موو ئه و قاپوقاچاغه نه ی له زیو و زیو بوون، پینج هه زار و چوار سه د پارچه بوون. له گه ل سه رکه وتنی راپیچکراوه کان له بابه وه بۆ تورشه لیم شیشبه چه ر هه موو ئه مانه ی له گه ل خۆی هیئا.

2 ئه مانه ش خه لکی هه ر ئه کن، ئه وانهی له راپیچکراوی گه پرانه وه، ئه وانهی نه بوخودنه سه ری پاشای بابل بۆ بابل راپیچی کردبوون (ئه وان گه پرانه وه تورشه لیم و یه هودا، هه ره که بۆ شاروچکه که ی خۆی، 2 له گه ل

زروبابل، یه شوع، نهحه میا، سه رایا، ره عیلا یا، مؤرده خای، بیلشان، میسپار،
 بیگفته ی، ره حوم و بهه نا): ژماره ی پیاوانی گه لی ئیسرا ئیل: 3 نهوه ی
 په رعوش، دوو هزار و سه د و هفتا و دوو؛ 4 نهوه ی شهفه تیا، سی سه د
 و هفتا و دوو؛ 5 نهوه ی ئاره ح، ههوت سه د و هفتا و پینج؛ 6 نهوه ی
 په هت مؤتاب له نهوه ی ییشوع و یوثاب، دوو هزار و ههشت سه د و
 دوازده؛ 7 نهوه ی ئیلام، هزار و دوو سه د و په نجا و چوار؛ 8 نهوه ی
 زه تو، تو سه د و چل و پینج؛ 9 نهوه ی زه کای، ههوت سه د و شهست؛ 10
 نهوه ی بانی، شهش سه د و چل و دوو؛ 11 نهوه ی بیقه ی، شهش سه د و
 بیست و سی؛ 12 نهوه ی عه زگاد، هزار و دوو سه د و بیست و دوو؛ 13
 نهوه ی ئه دؤنیقام، شهش سه د و شهست و شهش؛ 14 نهوه ی بیگفته ی،
 دوو هزار و په نجا و شهش؛ 15 نهوه ی عادین، چوار سه د و په نجا و چوار؛
 16 نهوه ی تاثیر له هه زقییا، نهوه د و ههشت؛ 17 نهوه ی بیسای، سی سه د
 و بیست و سی؛ 18 نهوه ی یورا، سه د و دوازده؛ 19 نهوه ی حاشوم،
 دوو سه د و بیست و سی؛ 20 نهوه ی گیبار، نهوه د و پینج. 21 پیاوانی
 ییت له حم، سه د و بیست و سی؛ 22 پیاوانی نه توفای، په نجا و شهش؛ 23
 پیاوانی عه ناتوت، سه د و بیست و ههشت؛ 24 پیاوانی عه زما فیت، چل و
 دوو؛ 25 پیاوانی قیریه ت یه عاریم، که فیرا و بئروت، ههوت سه د و چل و
 سی؛ 26 پیاوانی رامه و گه فعه، شهش سه د و بیست و یهک؛ 27 پیاوانی
 میخماس، سه د و بیست و دوو؛ 28 پیاوانی ییت ئیل و عای، دوو سه د و
 بیست و سی؛ 29 پیاوانی نه بو، په نجا و دوو؛ 30 پیاوانی مه گیش، سه د و
 په نجا و شهش؛ 31 پیاوانی ئیلامه که ی دیکه، هزار و دوو سه د و په نجا و
 چوار؛ 32 پیاوانی حاریم، سی سه د و بیست؛ 33 پیاوانی لود، حادید و
 توتو، ههوت سه د و بیست و پینج؛ 34 پیاوانی ئه ریحا، سی سه د و چل و
 پینج؛ 35 پیاوانی سه نا ئا، سی هزار و شهش سه د و سی. 36 کاهینه کان:
 نهوه ی یه دایا له بنه مالله ی ییشوع، تو سه د و هفتا و سی. 37 نهوه ی ئییر،
 هزار و په نجا و دوو. 38 نهوه ی په شخور، هزار و دوو سه د و چل و
 ههوت. 39 نهوه ی حاریم، هزار و هه د. 40 لیقییه کان: نهوه ی ییشوع
 و قه دمیل له نهوه ی هؤده فیای، هفتا و چوار. 41 گؤران بیژه کان: نهوه ی
 ئاساف، سه د و بیست و ههشت. 42 نهوه ی ده رگاوانه کانی په رستگا:

نهوه کانی شه لوم، ئاتیر، تلمون، عه قوف، حه تینا و شوفا، هه موویان سه د و
 سی و تو. 43 خزمه تکارانی په رستگا: نهوه کانی چیحا، حه سوفا، ته باعوت،
 44 قیروس، سیعه ها، پادون، 45 له فانا، حه گاغا، عه قوف، 46 حاگا،
 شه لمای، حانان، 47 گیدیل، که حهر، په ثایا، 48 په چین، نه قودا، که زام،
 49 عوزه، پاسییه ح، بیسه ی، 50 نه سنا، مه عونیم، نه فوسیم، 51 به قوبوق،
 حه قوفا، حه رحرور، 52 به چلوت، مه حیدا، حه رشا، 53 به رفوس، سیسرا،
 ته مه ح، 54 نه چیه ح و حه تیفا. 55 نهوه ی خزمه تکاره کانی سلیمان: نهوه کانی
 سوته ی، هه سو فهرت، په رودا، 56 په علا، ده رکون، گیدیل، 57 شه فه تیا،
 حه تیل، پوخه رت هه چه فایم و ئامی. 58 سه رجه م خزمه تکارانی په رستگا و
 نهوه کانی خزمه تکارانی سلیمان، سی سه د و نهوه د و دوو بوون. 59 نه مانه ش
 نه وانن که له شارو چکه کانی تیل مه له ح، تیل حه رشا، که روفا، نه دون و
 ئییره وه سه رکه وتن، به لام نه یان توانی پیناسه ی بنه مالله و په چه له کیان دیاری
 بکن که له نهوه ی ئیسرا ئیلن: 60 نهوه کانی ده لایا، توفیا و نه قودا، شه ش
 سه د و په نجا و دوو. 61 له نهوه ی کاهینه کانیش: نهوه کانی خو فیا، هه قوچ و
 به رزیله ی، که چکی به رزیله ی گل عادی هینا و ناوی ئه وی لینرا. 62
 نه مانه به دوا ی په چه له کامه کانیندا که ران، به لام نه دوزرانه وه، له بهر نه وه له
 کاهینی قه ده غه کران. 63 پاریزگار که پی گوتن که ناییت له خوار دنه
 هه ره پیروژه کان بخون هه تا نه و کاته ی کاهینیک بو ئوریم و تومیم داده نریت.
 64 هه موو کو مه له که پیکه وه چل و دوو هه زار و سی سه د و شه ست که س
 بوون، 65 جگه له خزمه تکار و کاره که ره کانیا ن که حهوت هه زار و سی
 سه د و سی و حهوت که س بوون، هه روه ها دوو سه د گوران بیتری پیاو
 و ژنیا ن هه بوو. 66 حهوت سه د و سی و شه ش ته سپ، دوو سه د و
 چل و پینج هیستر، 67 چوار سه د و سی و پینج و شتر و شه ش هه زار و
 حهوت سه د و بیست گویدر یژیشیا ن له گه لدا بوو. 68 هه ندیک له گه وره ی
 بنه مالله کان له کاتی گه یشتنیا ن بو مالی یه زدان له تور شه لیم، به خواستی دلی
 خو یان به خشی نی نازادیا ن پشکه ش کرد بو مالی یه زدان، بو بنیادانه وه ی
 مالی یه زدان له شوینه که ی خو ی. 69 به پی توانای خو یان به گه نجینه ی
 به رپوه بردنی کاره که یان به خشی، شه ست و یک هه زار دره می زپر و پینج
 هه زار مه نای زیو، له گه ل سه د کراس بو کاهینه کان. 70 کاهین، لیقی،

گۆرانپېژ، دەرگاوان و خزمه تکارانی پرستگا، له گهډ هه نديک که سانی دیکه، له شاروچکه کانی خویندا نېشته جی بوون، پاشماوه ی ئیسرائیلیه کانیس له شاروچکه کانی خوینان نېشته جی بوون.

3 کاتیک مانگی حهوت هات، نهوه ی ئیسرائیل له شاروچکه کانی خوینان جیگیر بوون، ئینجا گهډ وهک بهک کهس له تورشه لیم کۆبوونه وه. 2 یه شوعی کوری یوچاداق و برا کاهینه کانی، له گهډ زروبایی کوری شه ته لتييل و هاوکاره کانی، ده ستیان به بنیاد نانه وه ی قوربانگا که ی خودای ئیسرائیل کرد بوئه وه ی قوربانی سووتاندنی له سهر پيشکەش بکەن، ههروهک له تهوراتی موسای پیاوی خودا نووسراوه. 3 له گهډ ئه وه ی ترسی گهلانی ده وروبه ری له دلدا بوو، قوربانگا که یان له شوینه که ی خویدا بنیاد نانه وه و قوربانی سووتاندنیان له سهری یو یه زدان پيشکەش کرد، قوربانی سووتاندنی به یانیان و ئیواران. 4 به پیتی ئه وه ی که نووسرابوو جه ژنی که پره شینه یان گپرا، به گویه ی ئه و ژماره به ی که دیاری کرابوو قوربانی سووتاندنی پرۆژانه یان پيشکەش ده کرد، کاری هه ر پرۆژیک له پرۆژی خویدا. 5 پاشان قوربانی سووتاندنی به رده وام و قوربانی سه ره مانگ و قوربانی هه موو جه ژنه پرۆژه کانی یه زدانیشیان پيشکەش کرد، یچگه له به خشینه تازاده کان که هه ره یه کیک به خواستی دلّی خوی پيشکەشی یه زدانی ده کرد. 6 له پرۆژی یه که می مانگی حه وته وه ده ستیان کرد به پيشکەشکردنی قوربانی سووتاندن به یه زدان، هه رچه نده بناغه ی پرستگای یه زدانیش هیشتا دانه مه زرابوو. 7 زیویان دایه نه قار و دارتاشه کان، ههروه ها خواردن و خواردنه وه و زه یتیان دایه سه یدائی و سوریه کان بوئه وه ی داری ئورز به رتی ده ریادا له لوینانه وه بهیننه یافا، به پیتی ئه و موئه ته ی کورشی پاشای فارس پیدابوو. 8 له سالی دووه می هاتنیان بو مالی خودا له تورشه لیم، له مانگی دوو، زروبایی کوری شه ته لتييل، له گهډ یه شوعی کوری یوچاداق و پاشماوه ی برا کاهین و لیثیه کانیان و هه موو ئه وانه ی له راپیچکراوی گه رابوونه وه تورشه لیم، ده ستیان به کار کرد. ئه و لیثیه ی که بیست سال و به ره و سه ره وه بوون، دایاننان بو چاودیریکردنی کاره که ی مالی یه زدان. 9 ههروه ها یه شوع و کور و برا کانی، قه دمیل و کوره کانی له نه وه ی هۆده ثیا، ههروه ها نه وه ی حیناداد و کور و برا کانی که هه موویان لیثی بوون، پیکه وه راوه ستان بو چاودیریکردنی ئه و

کریکارانه‌ی کاره‌که‌ی مالی خودایان ده‌کرد. 10 که بیناسازه‌کان بناغهی پرستگا‌که‌ی یه‌زدانیان دامه‌زراند، به‌پئی ریکخسته‌که‌ی داودی پاشای ئیسرائیل کاهینه‌کان به‌جلوبه‌رگ و که‌ره‌ناوه‌چوونه‌شوئیی خویان، هه‌روه‌ها ئیقییه‌کانی نه‌وه‌ی ئاسافیش به‌سه‌نجه‌وه‌چوونه‌شوئیی خویان تا‌کو ستایشی یه‌زدان بکه‌ن. 11 به‌ستایش و سوپاسه‌وه‌گورانییان بۆ یه‌زدان گوت: «بئگومان خودا چا‌که، بۆ هه‌تاهه‌تایه‌خۆشه‌ویستییه‌نه‌گۆره‌که‌ی بۆ ئیسرائیل به‌رده‌وام ده‌بیت.» هه‌موو گه‌لیش به‌ده‌نگی به‌رز به‌ستایشه‌وه‌هاواریان بۆ یه‌زدان ده‌کرد، له‌به‌ر دامه‌زراندنی بناغهی مالی یه‌زدان. 12 به‌لام زۆربه‌ی کاهین و ئیچی و گه‌وره‌ی بنه‌ماله‌کان که‌پیر بوون، ته‌وانه‌ی پرستگا‌که‌ی یه‌که‌میان بینیبوو، له‌کاتی دامه‌زراندنی بناغهی ئه‌م پرستگایه‌له‌پیش چاویاندا به‌ده‌نگی‌کی به‌رز گریان، زوریش هه‌بوو به‌ده‌نگی به‌رز هاواری خۆشییان ده‌کرد. 13 که‌س نه‌یده‌توانی هاواری خۆشی له‌ده‌نگی گریان جیا بکاته‌وه، چونکه‌گه‌ل به‌ده‌نگی به‌رز هاواریان ده‌کرد، ته‌نانه‌ت له‌دوو‌ریشه‌وه‌ده‌نگه‌که‌ده‌بیسترا.

4 کاتیک دوژمنه‌کانی یه‌هودا و بنیامین بیستیانه‌وه‌ته‌وانه‌ی له‌راپه‌چکراوی گه‌راپه‌ونه‌وه‌پرستگایه‌کیان بۆ یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری ئیسرائیل بنیاد ده‌نايه‌وه، 2 هاتن بۆ لای زروبابل و گه‌وره‌ی بنه‌ماله‌کان و پئیان گوتن: «با له‌گه‌لتان بنیاد بنیین، چونکه‌ئیمه‌ش وه‌ک ئیمه‌ین و داوا له‌خودا که‌تان ده‌که‌ین، له‌ماوه‌ی پاشایه‌تی ئیسهرحه‌دۆنی پاشای ئاشوره‌وه‌ئیمه‌ی بۆ ئیره‌هیناوه، قورباتیمان سه‌رپه‌روه.» 3 به‌لام زروبابل و یه‌شوع و پاشماوه‌ی گه‌وره‌ی بنه‌ماله‌کانی ئیسرائیل وه‌لامیان دانه‌وه: «بۆتان نییه‌له‌گه‌ل ئیمه‌ پرستگای خودامان بنیاد بنینه‌وه، به‌لکو ئیمه‌ به‌ته‌نها بۆ یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری ئیسرائیلی بنیادی ده‌تیین، به‌و شیوه‌یه‌ی کۆرشی پاشا، پاشای فارس فه‌رمانی پێ کردوین.» 4 جا گه‌لانی خا‌که‌که‌ده‌ستی گه‌لی یه‌هودایان شل ده‌کرده‌وه‌له‌بنا کردنه‌که‌ده‌یانترساندن، 5 چه‌ند راویژکارێکیان بۆ پووچه‌ل‌کردنه‌وه‌ی پلانه‌که‌یان به‌کری گرت، به‌دریژایی سه‌رده‌می کۆرشی پاشای فارس هه‌تا پاشایه‌تی داریوشی پاشای فارس. 6 له‌سه‌ره‌تای پاشایه‌تی ئه‌حه‌شویرۆش، سکالا‌نامه‌یه‌کیان له‌دژی دانیشتوانی یه‌هودا و تۆرشه‌لم نووسی. 7 هه‌روه‌ها له‌سه‌رده‌می پاشایه‌تی ئه‌رته‌حسه‌سته‌ی

پاشای فارس، بیشلام و میتهدات و تاقئیل و سهرجه م یاوه ره کانیان نامه یه یکان بۆ ئه رته حشه سته ی نووسی، نامه کesh به پیت و زمانی تارامی نووسرا. 8 ره حومی فه رمانده و شیمشه یی خامه ی نه یی نامه یه یکان له دژی تورشه لیم بۆ ئه رته حشه سته ی پاشا به م شیوه نووسی: 9 ره حومی فه رمانده و شیمشه یی خامه ی نه یی و سهرجه م یاوه ره کانیان، که له دادوهر و کاربه ده ست و به رپرسیانی گه لی فارس و ئه ره ک و بابل و ئیلامیه کانی شوش 10 و سهرجه م ئه و نه ته وانه پیکهاتبون که ئه شوربه نیپه لی گه و ره و به ریز راپیچی کردن، له شاری سامیره و چه ند شوینیکی دیکه له ههریمی ئه و به ری فورات نیشته چیی کردن. 11 ئه مه ش وینه ی ئه و نامه یه یه که بۆیان نارد. بۆ ئه رته حشه سته ی پاشا، خزمه تکارانت، پیاوانی ههریمی ئه و به ری فورات: 12 با پاشا بزانیته که ئه و جوله کانه ی له لای تۆوه سهرکه وتن بۆ لامان، هاتوون بۆ تورشه لیم و ئه و شاره یاخی و خراپه بنیاد ده نیئنه وه، شوورا کانیته ته و او ده که ن و بناغه کان چاک ده که نه وه. 13 با ئیستا له لای پاشا زانراو بیته که ئه گه ر ئه م شاره بنیاد برنیته وه و شوورا کانی ته و او بکرین، چیت سهرانه و گو مرگ و باج نادریت، له کۆتاییشدا زیان له پاشا کان ده که ویت. 14 ئیستاش له بهر ئه وه ی ئیه ئه کی کۆشکی پاشا ده که بن و شیاویش نییه زیانی پاشا بینین، له بهر ئه وه بۆ ئاگادار کردنه وه ی پاشا ئه م نامه یه ده نیئین، 15 بۆ ئه وه ی لیکۆلینه وه یه ک له ئه رشیفی شاهانه ی باو پیرانتدا بکریت. ئینجا له ئه رشیفی شاهانه ده بینته وه و ده زانیت که ئه م شاره شاریکی یاخیه و زیان به خشه به پاشا کان و هه ریه کان، له دیزه مانه وه یاخیه و نیان له ناویدا به رپا کردووه، له بهر ئه وه ئه م شاره کول کرا. 16 ئیه ش پاشا ئاگادار ده که یه وه که ئه گه ر ئه م شاره بنیاد بریت و شوورا کانی ته و او بکرین، ئیتر له ههریمی ئه و به ری فوراته وه به شت نابیت. 17 پاشا ئه م وه لامه ی نارد: بۆ ره حومی فه رمانده و شیمشه یی خامه ی نه یی و سهرجه م یاوه ره کانیان که له سامیره و شوینه کانی دیکه ی ههریمی ئه و به ری فورات نیشته چیین: پاش سلّاو. 18 ئه و نامه یه ی بۆتان ناردین به روونی له بهر ده ممدای خویترایه وه و وه رگێردرا. 19 فه رماتیکم ده رکرد و لیکۆلینه وه یه ک کرا، ده رکه وت که ئه م شاره له دیزه مانه وه له دژی پاشایان وه ستاوه ته وه و یاخیه و ون و سه رپیکردنی تیدا به رپا کراوه. 20 تورشه لیم پاشای به توانای

هه بووه و دهسه لاتیان به سهر هه موو هه ریخی ته و بهری فوراندا پرۆشتوو، سه رانه و گو مرگ و باجیان پندراوه. 21 ئیستاش فه رماتیک بو ده ست له کار هه لگرتنی ته م پیاوانه ده ربکه ن، ئیتر هه تا فه رمان له منه وه ده رنه چیت ته و شاره بنیاد نازیته وه. 22 وریابن له م کاره که مته رخه می نه کن، نه وه ک زیان به به رژه وه ندی پاشا کان بگات. 23 کاتییک نامه که می ته رته حشه سته ی پاشا له به رده م په حوم و شیمشه بی خامه ی نه بیی و یاوه ره کانیا ندا خوینرایه وه، به په له چون بو تورشه لیم بو لای جوله که کان و به زه بری هیز له کاره که پرایانگرتن. 24 کاره که می مالی خودا له تورشه لیم پراگیرابوو، هه تا دووه م سالی پاشایه تی داریوشی پاشای فارس.

5 حه که می پئغه مبه ر و زه که ریای پئغه مبه ر له نه وه ی عیدو، به ناوی خودای ئیسرا ئیل که ده سه لاتی به سه ریانه وه هه بوو په پای خودایان بو ته و جوله کانه پراگه یاند که له یه هودا و تورشه لیم بوون. 2 ئیتر زروبابلی کوری شه ته لئیل و یه شوعی کوری یوچا داق هه ستان و ده ستیان به بنیاد نانه وه ی ماله که می خودا کرد له تورشه لیم، پئغه مبه ره کانی خوداش له گه لیان بوون و یارمه تییان ده دان. 3 له و کاته دا ته ته نه بی پاریزگاری هه ریخی ته و به ری فورات و شه تار بوزه نه ی و یاوه ره کانیا ن چونه لایان و لییان پرسین: «کی ریگای پیدان ته م په رستگایه بنیاد بنینه وه و ته م ته لاره ته و او بکه ن؟» 4 هه روه ها لییان پرسین: «ته و پیاوانه ناویان چیه که ته م ته لاره بنیاد ده بننه وه؟» 5 به لام پیرانی جوله که ش خودای خویان چاودیری ده کردن، ئیتر له کاره که رایانته گرتن هه تا هه واله که به داریوش گه یشته وه، ئینجا به نامه به ک ده رباره ی ته مه وه لامیان دایه وه. 6 ته مه ش وینه به کی ته و نامه یه ی ته ته نه ی پاریزگاری هه ریخی ته و به ری فورات و شه تار بوزه نه ی و یاوه ره کانیا ن، ته وانه ی که کار به ده سه ته کانی هه ریخی ته و به ری فورات بوون، بو داریوشیان نارد. 7 ته و هه واله ی که بویان نارد به م شیویه نووسرابوو: بو داریوشی پاشا: سلاو یکی گه رم. 8 با له لای پاشا زانراو بیئت که ئیه چوینه ناوچه ی یه هودا، بو په رستگای خودای گه وره، بینیمان به به ردی گه وره بنیاد ده نریته وه و کاریته له ناو دیواره کانی داده نریت، ته م کاره ش به وردی ده کریت و له ژیر سه ره رشتییا ن سه ره که وتووانه یه. 9 پرسیارمان له و پیرانه کرد و لیان پرسین: «کی ریگای پیداون ته م په رستگایه

بنیاد بنینهوه و ئەم تەلارە تەواو بکەن؟» 10 ھەروەھا پرسیاری ناوەکانیانمان لیکردن تاوێ کو بتوانین ناوی رابەرەکانیان بۆ زانیاریت بنوسین. 11 بەم شێوەیە وەلامیان داینەوه و گوتیان: «ئێمە خزمەتکارانی خودای ئاسمان و زەوین، ئەم پەرستگایە بنیاد دەبنینهوه که پێش سالائیککی زۆر بنیاد نرابوو، پاشایەکی گەورە ی ئیسرائیل بنیادی نا و تەواوی کرد. 12 بەلام دواى ئەوێ باو پیرامان خودای ئاسمانیان توورە کرد، ئەوانی دا بە دەست نەبوخودنە سەری پاشای بابلی کلدانییەوه، ئەوێ که ئەم پەرستگایە وێران کرد و گەلەکی بۆ بابل راپێچ کرد. 13» بەلام لە یەكەم سالی کۆرشی پاشای بابل، کۆرشی پاشا فەرمانی دەرکرد بۆ بنیادنانەوهی ئەم مالهێ خودا. 14 کۆرشی پاشا تەنانت قاپوقاچاغەکانی ئەم پەرستگایە خودای لە پەرستگای بابلەوه دەرھینا، که لە زێر و زیو، ئەوێ نەبوخودنە سەر لەم پەرستگایە ئۆرشەلیمی دەرھینابوو و بۆ ئەو پەرستگایە بردبوو که لە بابلە. ئینجا کۆرشی پاشا قاپوقاچاغەکانی دایە یەکیک که ناوی شیشبەچەر بوو، ئەوێ کردیە پارێزگار. 15 پێی گوت: «ئەم قاپوقاچاغە بێ، برۆ و باری بکە بەرەو ئەو پەرستگایە لە ئۆرشەلیم، با پەرستگای خودا لە شوێنەکی خۆیدا بنیاد بنێتەوه.» 16 «لەبەر ئەوه ئەم شیشبەچەرە هات و بناغەکی مالی خودای دانا ئەوێ لە ئۆرشەلیم، لەو کاتەوه بنیاد دەنێتەوه، بەلام ھەتا ئێستا تەواو نەکراوه.» 17 ئیستاش ئەگەر پاشا پێی باشە، با لەئێوە ئۆرشیفی شاهانەدا بگەرێن که لە بابل، بۆ ئەوێ بزانی بە پراستی لە کۆرشی پاشاوه فەرمان دەرچوو بۆ بنیادنانەوهی ئەم مالهێ خودا که لە ئۆرشەلیم؟ با پاشا لەم کارەدا خواستی خۆیمان بۆ بنێت.

6 ئینجا داریوشی پاشا فەرمانی دا و لەناو ئۆرشیفی شاهانەدا گەران که لەئێوە گەنجینە ی بابل دانرا بوو، 2 ئەوێ بوو لەناو کۆشکی ھەمەدان لە ھەرێمی میدیا، نووسراویک دۆزرایەوه که ئەمە ی تیدا بوو: یاداشت: 3 کۆرشی پاشا لە یەكەم سالی پاشایەتیە کەیدا، سەبارەت بە پەرستگای خودا که لە ئۆرشەلیم ئەم فەرمانە ی دەرکرد: با پەرستگا کە بنیاد بنێتەوه، ئەو شوێنە ی قوربانی تیدا سەردەبرن، با بناغەکانی دا بجزینن، بەرزبێهەکی شەست بال و پانییەکی شەست بال بێت. 4 بە سێ ریز لە بەردی گەورە و ریزیکی لە تەختەداری نوێ، با خەرجییە کەشی لە گەنجینە ی پاشاوه

بدریت. 5 ههروهه قاپوقاچاغه کانی مالی خودا، نهوهی له زپر و زیوه،
 نهوهی نهبوخودنهسر له و پرستگایهی له تورشه لیمه ده ریپینا و هینایه بابل، با
 ببرد ریته وه و بگه پرتیته وه بۆ نه و پرستگایهی که له تورشه لیمه، بۆ شوینه که ی
 خوی و له مالی خودا دابنریت. 6 ئیستاش نهی ته ته نهی پاریزگاری
 هه ریتی نه و بهری فورات و نهی شه تار بوزنه ی و یاوه ره کار به ده سه کانی
 هه ریمه که، له وی دوور بکه ونه وه. 7 واز بهین و ده ست مه خه نه کاری
 پرستگای خودا وه. با فه رمانه وا و پیرانی جوله که کان نه م مالهی خودا له
 شوینه که ی خویدا بنیاد بنینه وه. 8 من فه رمان ده رده که م که ده بیت له
 بنیاد نانه وهی نه م مالهی خودا له گه ل پیرانی جوله که دا چی بکه ن: له پاره ی
 پاشا وه، له سه رانه ی هه ریتی نه و بهری فورات، به په له خه رچی به و پیاوانه
 ده دریت تا وه کو ده ست له کاره که هه لئه گرن. 9 هه رچیشیان پیوسته،
 له جوانه گا، به ران، به رخ وه ک قوربانی سووتاندن بۆ خودای ئاسمان،
 له گه ل گه نم، خوی، شه راب و زه یت، با رۆژانه به یچی داوا کاری نه و
 کاهینانه ی له تورشه لیمه به بی دوا که وتن پینان بدریت، تا کو خا و نه به وه
 10 له پیشکه شکردنی بۆنی ره زامه ندی بۆ خودای ئاسمان و له نزا کردن
 له پیناوی ژبانی پاشا و کوره کانی. 11 ههروهه ها فه رمان له لای منه وه
 ده رچوه که هه رکه سیک نه م قسه یه بگوریت، کار یته یه ک له ماله که ی
 راده کیشریت و ده کریمه ستوونیک و دوا ی کوشتنی، پیه ی ده کریت.
 له بهر نه م تاوانه ماله که ی ده بیته که لاه. 12 خوداش که ناوی خوی
 له وی نیشته چی کرد، هه ر پاشا و گه لیک له ناوده بات نه گه ره سندریتی
 بکات بۆ گورینی نه م فه رمانه یان رووخاندنی نه م پرستگایه ی خودا که له
 تورشه لیمه. من داریوشم فه رمانم دا و با به وردی جیهی چی بکریت. 13
 ئینجا ته ته نه ی پاریزگاری هه ریتی نه و بهری فورات و شه تار بوزنه ی له گه ل
 یاوه ره کانیا ن به وردی جیهی جینان کرد، به گویره ی نه وه ی داریوشی پاشا
 نارد بووی. 14 پیرانی جوله که ش به هوی را گه یاندنی په یامی خودا له لایه ن
 حه گه ی پیغه مبه ر و زه که ریای نه وه ی عیدووه، به رده وام بوون له بنیادنان
 و سه رکه وتوو ده بوون. جا به گویره ی فه رمانی خودای ئیسرا ئیل و فه رمانی
 کورش و داریوش و نه رته حشه سته ی پاشایانی فارس پرستگا که یان بنیاد
 ناوه و ته واویان کرد. 15 ئیتر له سبی مانگی ئادار، له سالی شه شه می پاشایه تی

داریوش پاشا ئەم پەرستگایە تەواو بوو. 16 نەوێ ئیسراییلیش لە کاهین و لیثییەکان و پاشماوەی نەوێ راپیچکراوەکان بە دلتۆشییەوێ ئەم مالهێ خودایان تەرخان کرد. 17 قوربانیان پێشکەش کرد بۆ تەرخانکردنی ئەم مالهێ خودا، سەد گا و دوو سەد بەران و چوار سەد بەرخ و دوازده گیسکی نێر، بۆ قوربانی گوناھ لە جیاتی هەموو ئیسراییل، بەگۆرەیی هۆزەکانی ئیسراییل. 18 ئینجا کاهینەکانیان لە بەشەکانی خۆیان دانا و لیثییەکانیش لە بەشەکانیان لەسەر خزمەتەکی خودا لە تۆرشەلیم، هەرۆک ئەوێ لە پەرتووکی موسا نووسراوێ. 19 ئەوانەیی لە راپیچکراوی گەرانبووە لە چواردەیی مانگی یەکدا جەژنی پەسخەیان گێرا، 20 چونکە کاهین و لیثییەکان هەموو خۆیان پاک کردبوو، هەموویان بە پێی رێبەرەسم پاک بوون و بەرخیی پەسخەیان بۆ هەموو نەوێ راپیچکراوەکان و بۆ کاهینەکانیان و بۆ خۆیان سەربری. 21 هەموو نەوێ ئیسراییلیش ئەوانەیی کە لە راپیچکراوی پەسخەیان گەرانبوون و لێیان خوارد، لەگەڵ هەموو ئەوانەیی خۆیان لە نەریتە گلاوێکانی نەتەوێکانی خا کە جیا کردبوو و هاتبوونە پالیان، بۆ ئەوێ رۆویان لە یەزدانی پەروردگاری ئیسراییل بکەن. 22 هەرۆهە حەوت پۆژ بە خۆشییەوێ جەژنی فەتیرەیان گێرا، چونکە یەزدان دلی پێکردن لە خۆشی و دلی پاشای ئاشوری بە لایاندا راکێشا بۆ بەهێزکردنی دەستیان لە کارەکی مالی خودا لە ئیسراییل.

7 پاش ئەم شتانە و لە سەردەیی پاشایەتی ئەرتەحشەستەیی پاشای فارس، عەزرا کە کوپری سەرایا کوپری عەزەریا کوپری حیلقی 2 کوپری شەلوم کوپری سادوق کوپری ئەحیتوف 3 کوپری ئەمەریا کوپری عەزەریا کوپری مەرایوت 4 کوپری زەرەحیا کوپری عوزی کوپری بوقی 5 کوپری ئەبیشووع کوپری فینەحاس کوپری ئەلەعازاری کوپری هارونی سەرۆک کاهین بوو، 6 ئەم عەزرایە لە بابلەوێ سەرکەوت. مامۆستایەکی بە توانا بوو لە تەوراتی موسا، یەزدانی پەروردگاری ئیسراییل پێیدا بوو. پاشاش هەموو ئەوێ داوای کردبوو پێیدا بوو، چونکە یەزدانی پەروردگاری خۆی لەگەڵی بوو. 7 هەندیک لە نەوێ ئیسراییل و لە کاهین و لیثیی و گۆرانیبێژ و پاسەوان و خزمەتکارانی پەرستگا لەگەڵی بەرەو تۆرشەلیم سەرکەوتن، لە سالی حەوتەیی ئەرتەحشەستەیی پاشا. 8 عەزرا لە مانگی پینج لە سالی حەوتەیی

پاشادا گەڭشە تۆرشەلیم. 9 لە یەکی مانگی یەكەو دەستی پیکردبوو لە بابلەو
 سەربەگەو و لە یەکی مانگی پینجدا گەڭشە تۆرشەلیم، بە پێی ئەو دەستی
 چاکە ی خودا کە لە سەری بوو، 10 چونکە عەزرا خۆی تەرخان کردبوو
 بۆ خۆیندنی تەوراتی یەزدان و کارکردن پێی، بۆ ئەو دەستی ئیسرائیل فیزی فەرز
 و دادووری بکات. 11 ئەمەش وینە ی ئەو نامە یە بە ئەرتە حەشەستە ی
 پاشا دایە عەزرای کاهین و مامۆستای شەریعت، کە شارەزای بابەتە کانی
 فەرمان و فەرزه کانی یەزدان بۆ ئیسرائیل بوو: 12 لە ئەرتە حەشەستە ی
 پاشای پاشایانەو، بۆ عەزرای کاهین و مامۆستای تەوراتی خودای ئاسمان.
 پاشا سلوو. 13 لە لایەن منەو فەرمانیک دەرچوو کە هەرکە سیک
 لە ناو پاشایە تیە کە ی من لە گەلی ئیسرائیل و کاهین و لیثییە کان بیەو ویت
 لە گەل تۆ بگەریتەو تۆرشەلیم با بگەریتەو. 14 تۆ لە لایەن پاشا و حەوت
 پراویژکارە کە یەو نێردراویت بۆ ئەو دەستی یە هودا و تۆرشەلیم بکۆلیتەو،
 بە گۆرە ی تەوراتی خودا کەت کە بە دەستەو یە. 15 هەرەو ها نێردراویت
 بۆ بردنی ئەو زیو و زیو ش کە پاشا و پراویژکارە کانی بە ئازادی بە خشیویانە
 بە خودای ئیسرائیل، ئەو دەستی نشینگە کە ی لە تۆرشەلیم، 16 لە گەل هەموو
 ئەو زیو و زیو ش کە لە هەریکی بابل بە دەست دە کەو ویت، هەرەو ها
 بە خشیە ئازادە کانی گەل و کاهینە کان کە دە بیە خشن بە پەرستگای
 خودای خۆیان لە تۆرشەلیم. 17 دلنیا بە لەو دەستی بەم زیو گە و بەران و
 بەرخێ نێر لە گەل پیشکە شکرایی دانەوێلە و شەراب بکریت و لە سەر
 قوربانگا کە ی پەرستگای خوداتان کە لە تۆرشەلیم پیشکە شیان بکەیت.
 18 هەرچی خۆت و برا جولە کە کانت پیتان باش بوو بە پاشماو ی زیو و
 زیو کە بیکەن، بە پێی خواستی خودای خۆتان بکەن. 19 ئەو قاپوقا چاغە ش
 کە بۆ خزمەتی پەرستگای خودا کەت پیت دەدریت، لە بەردەم خودای
 تۆرشەلیم دایبێ. 20 پاشماو ی پنیوستییە کانی پەرستگای خودا کەت کە
 بۆت ریک دە کەو ویت بیدەیت، ئەو لە گەنجینە کانی پاشاوە بیدە. 21 لە
 من، لە ئەرتە حەشەستە ی پاشاوە، فەرمان دەرچوو بۆ هەموو گەنجینە کانی
 هەریکی ئەو بەری فورات کە هەرچی عەزرای کاهین و مامۆستای تەوراتی
 خودای ئاسمان داواتان لی دەکات، با بە وردی جیبە جی بکریت، 22 هەتا
 سەد تالنت زیو و سەد کۆر گەنم و سەد بەت شەراب و سەد بەت

زهیت و خویش به بی سنوور. 23 هرچی خودای ئاسمان فەرمانی پیداو به وردی بۆ پرستگای خودای ئاسمان جیبه جی بکریت، چونکه بۆچی توورەینی له سەر شانیشینی پاشا و کورەکانی بیّت؟ 24 هر وه ها پیتان راده گه به نین که هه موو کاهین و لیقی و گۆرانیبیژ و ده رگاوان و خزمه تکارانی پرستگا و خزمه تکارانی ئەم مالە ی خودا، پری نادریت سه رانه و باج و گومرگان له سەر بیّت. 25 تۆش ئە ی عه زرا، به یی دانایی خودا که ت که هه ته، قازی و دادوهر دابئی بۆ ئە وه ی دادپهروه ی بکه ن بۆ هه موو ئە و گه له ی هه ری ئه و به ری فورات، له هه موو ئە وانه ی فیرکردنه کانی خودات ده زان، ئە وانه ش که نایزان، فیران بکه ن. 26 هه رکه سیکیش کار به فیرکردنه کانی خودا که ت و فیرکردنه کانی پاشا نه کات، با به دلنیاپه وه حوکی به سه ردا بدریت، به سزای مردن یان دوورخستنه وه یان سزای دارایی یان زیندانی. 27 ستایش بۆ یه زدانی پهروه ردگاری باو پیرانمان که ئەم شته ی خسته دلی پاشاو بۆ شکو دارکردنی مالی یه زدان، ئە وه ی له تۆرشه لیمه. 28 له به رده م پاشا و پراویژکاره کانی و له به رده م هه موو کار به ده سته توانا داره کانی پاشا به خۆشه ویستییه نه گۆره که ی دایوشیم، منیش به هۆی ئە و پشتگیری به ی یه زدانی پهروه ردگارم به هیز بووم، جا له ئیسراییل رابه ره کانم کۆ کرده وه تا وه کو له گه لم سه ربکه ون.

8 ئە مانه ش گه وره ی بنه مالە کان و ئە وانه ن که له گه لیاندا تۆمار کراون، ئە وانه ی له سه رده می ئه رته حشه سته ی پاشادا له گه ل من له بابه وه گه رانه وه: 2 له نه وه ی فینه حاس، گپرشۆم؛ له نه وه ی ئیتامار، دانیال؛ له نه وه ی داود، هه تۆش 3 له نه وه ی شه خه نه یا؛ له نه وه ی په رعۆش، زه که ریا و سه د و په نجا نیرینه ش له گه لیدا تۆمار کران؛ 4 له نه وه ی په حه ت مۆئاب، ئە له یو عیننه ی کوری زه ره حیا، دوو سه د نیرینه ش له گه لی؛ 5 له نه وه ی زه تو، شه خه نه یا کوری یه حه زییل و سی سه د نیرینه ش له گه لی؛ 6 له نه وه ی عادی، عه به دی کوری یوناتان، په نجا نیرینه ش له گه لی؛ 7 له نه وه ی ئیلام، یه شه عیای کوری عه ته لیا، هه فتا نیرینه ش له گه لی؛ 8 له نه وه ی شه فه تیا، زه فه دیای کوری میکائیل، هه شتا نیرینه ش له گه لی؛ 9 له نه وه ی یوئاب عۆبه دیای کوری یه حییل، دوو سه د و هه ژده نیرینه ش له گه لی؛ 10 له نه وه ی بانی، شه لۆمیت کوری یوسفیا، سه د و شه ست نیرینه ش

له گه لى؛ 11 له نه وهى بېشه، زه كهرىاى كورى بېشه، بيست و ههشت نيرينهش له گه لى؛ 12 له نه وهى عه زگاد، يوحانانى كورى هه قاتان سهد و ده نيرينهش له گه لى؛ 13 له نه وهى ته د ونيقام، ته وانهى كوتايى ته مه ناوه كانيانه، ته ليفه لت و يه عوئيل و شه مه عيا، شهست نيرينهش له گه لى؛ 14 له نه وهى بېگفه، عوتهى و زه كور، هه فتا نيرينهش له گه لى. 15 جا بولاى ته و توكه ندهى بهر و ته هه فا ده پروات كۆمكردنه وه و سى رۆژ له وى ماينه وه، له گه ل و كاهينه كان ورد بوومه وه، به لام كه سم له ليقييه كان له وى بهدى نه كرد. 16 له بهر ته وه بانگى هه ريه ك له ته ليعه زهر، ته رپيل، شه مه عيا، ته لئاتان، ياريش، ته لئاتان، ناتان، زه كهرىا و مه شولام كرد، كه له رابه ره كان بوون، هه روه ها يورياريش و ته لئاتان كه تېگه يشتوو بوون. 17 هه موويانم نارد بولاى ئيدوى رابه ره له و شوينهى ناوى كاسيفيا بوو، پيم گوتن له كاسيفيا چى به ئيدو و برا خزمه تكاره كانى په رستگا بلين، تاوه كو خزمه تكارائمان بو بهينن بو مالى خودامان. 18 ئينجا به پيى ته وهى ده ستي چاكي خودا له سه رمان بوو، پياوئى وريابان بومان هينا كه ناوى شيرنقيا بوو، له نه وهى مه حلى كورى ليقي كورى ئيسرائيل، له گه ل كوره كانى شيرنقيا و برا كانى كه هه موويان هه ژده پياو بوون؛ 19 هه روه ها حه شه قيا له گه ل يه شه عيا له نه وهى مه رارى و برا كانى و كوره كانيان بيست كه س بوون. 20 له خزمه تكاراني په رستگاش، له و كۆمه لهى كه داود و كاربه ده سته كان بو يارمه تيدانى ليقييه كان داياغه زرانديبوون، دوو سهد و بيست پياويان هينا. هه موويان به ناوى خويانه وه ديارى كران. 21 له ويدا له سه ر توكه ندى ته هه فا بانگه وازى رۆژووگرتم پرا گه ياند، بو ته وهى له به رده م خودا كه ماندا ملكه چ بين و داواى ريگايه كى راستى لى بكه ين بو خومان و منداله كانمان و هه موو ته وهى هه مانه. 22 پيم شهرم بوو داواى سه ر باز و سوار له پاشا بكم، بو ته وهى له ريگا كه دا له دوژمن بمانپاريزن، چونكه ئيمه به پاشامان گوتبوو كه خوداى ئيمه چا كه له گه ل ته وانه ده كات كه پشتى پي ده به ستن، زوريش له وه تووره ده بيت كه وازى لى بهينيت. 23 جا به رۆژوو بووين و ته وه مان له خودامان داوا كرد، ته ويش وه لامي داينه وه. 24 پاشان له كاهينانى بالا دوازه كه سم جيا كرده وه: شيرنقيا و حه شه قيا، له گه ل ته وانيش ده له برا كانيان، 25 زيرو و قابوقا چاغه كه شم بويان

پیوا، که به خشینه کهی مالی خودامان نهوهی پاشا و راویژکاره کانی و کار به دهسته کانی و هه موو نهو ئیسراییلیانهی که لهوی بوون به خشییان. 26 شهش سهه و په نجا تالنت زیوم کیشا و خسته ناو دهستیان، سهه تالنتیش له قاپوقاچاغی زیو له گهله سهه تالنت زیو و 27 بیست پهرداخی زیو به هه زار درههه، دوو قاپی برۆنزیس زور باش مشومالکراو، که وهک زیو به نخ بوون. 28 به وائم گوت: «میوه ته رخانکراون بو یه زدان و قاپوقاچاغه کانیش ته رخانکراون و زیو و زیوه کهش به خشینیکی نازدان بو یه زدانی په روه ردگاری باو پیرانتان. 29 ئیتر پاسه وانی بکهن و بیپاریژن هه تا له بهردهه کاهینانی بالا و لئقییه کان و گه وری به ماله کانی ئیسراییل له تورشه لیم بیکیشن، له ژووره کانی مالی یه زدان.» 30 ئینجا کاهین و لئقییه کان کیشی زیو و زیو و قاپوقاچاغه کهیان و هرگرت تاوه کو بو تورشه لیمی بهینن، بو مالی خودا که مان. 31 له دوازدهی مانگی یهک له توکه ندی ته هه قاوه به پرئیکه وتین تا کو بچینه تورشه لیم، خوداشمان پشتگیری ده کردین، جا له دهستی دوژمن و چه ته کانی سهه ریگا فریامان کهوت. 32 ئینجا گه بشتینه تورشه لیم و سی پرۆژ لهوی مایه وه. 33 له پرۆژی چواره مدا زیو و زیو و قاپوقاچاغه کهی ناو مالی خودامان له سهه دهستی مه ریۆتی کوری ثوریای کاهین کیشرا. ته اعازاری کوری فینه حاسیش له گهلی بوو، له گهلی یوزا قادی کوری ییشوع و توعه دیای کوری به نوی که هه ردوویکان لئقی بوون. 34 به ژماره و کیش بو هه موویان، هه موو کیشه کهش له و کاته دا نووسران. 35 نهوهی رایچیکراوه کانیش نه وانهی له رایچیکراوی گه رابوونه وه، قوربانی سووتاندنیان پیشکهشی خودای ئیسراییل کرد، دوازده گاهه بری هه موو ئیسراییل، له گهله نهوهه و شهش بهران، هه فتا و ههوت بهرخی نیر، هه روه ها دوازده گیسکی نیری بو قوربانی گونا، هه موو کرانه قوربانی سووتاندن بو یه زدان. 36 هه روه ها یاسا کانی پاشایان دایه دهست میر و پاریزگار هه کانی هه ریچی ته و بهری فورات، ته وانیس یارمه تی گهه و مالی خودایان دا.

9 پاش ته و او بوونی ته مه، رابه ره کان هاتن بو لام و گوتیان: «گهلی ئیسراییل و کاهین و لئقییه کان خویمان جیا نه کردووه ته وه له گه لانی دراوسی و نه ریته قیزه ونه کانیان، له که نغانی، حیتی، پرزی، یه بوسی، عه مونی،

مۆتابی، میسری و ئەمۆرییەکان، 2 چونکە لە چەکانی ئەوانیان بۆ خۆیان و کۆرەکانیان هیناوه و نەژادی پیرۆز تیکەڵ بە گەلانی خا کهکان بووه. دەستی رابەر و کاربەدەستهکانیش لەم ناپاکییە یەکم بووه.» 3 که گویم لەم شتە بوو، کراسە کهم و کهوا کهم دادری و مووی سەر و ریشی خۆم رنیهوه و بە سەر سورمانهوه دانیشتم. 4 جا هه موو ئەوانه ی له ترسی وشەکانی خودای ئیسرائیل لەرزین لیم کۆبوونهوه، لەبەر ناپاکی ئەوانه ی له راپیچکراوی گەرابوونهوه. منیش هه تا کاتی قوربانی ئیواره بە سەر سورمانهوه دانیشتم. 5 له کاتی قوربانی ئیواره دا له زه لیلکردنی خۆم هه ستام و به کراس و کهوا دراوه که مه وه که وتمه سەر چۆک و ده ستم بۆ یه زدانی پهروه ردگارم پانکرده وه و 6 گوتم: «خودایه، من شه رمه زار و سەر شۆرم له وه ی رووم رووه و تو هه لپرم، چونکه تاوانه کائمان له سەر سەرمان بهرزبوونه وه و خراپه کائمان بۆ ئاسمان بهرزبوونه ته وه. 7 له سەر ده می باو پیرا ئمانه وه هه تا ئە مرۆ ئیمه له خراپه یه کی گه و ره داین، له بهر تاوانه کائمان ئیمه و پاشا و کاهینه کائمان دراینه ده ست پاشایانی خا که کان و که وتینه بهر شمشیر و دیلیتی و تالان و سەر شۆری، وه ک ئە مرۆ. 8 «به لام ئیستا بۆ ساتیک یه زدانی پهروه ردگارمان مپه رهبان بوو به رامبه رمان که ده ربا زمان ده کات و سنگیکان له پیرۆزگای خۆی ده داتی، تا کو خودامان چاومان پرووناک بکاته وه و له کاتی کۆیله پیدا هه ندیک بمانبووژ ئینیه ته وه. 9 هه رچه نده ئیمه کۆیله ن، به لام خودامان له کۆیلا یه تیمان به جی نه هیشتین، به لکو له به رده م پاشا کانی فارس به خۆشه و یستییه نه گۆره که ی دایوشین: ژبانی نوئی پیمان داوه بۆ ئە وه ی مالی خودا که مان بنیاد بنیینه وه و که لاوه کانی توژهن بکه ینه وه، ههروه ها له یه هودا و تورشه لیم دیوار یکی پیمان داوه. 10 «ئیستاش ئە ی خودای ئیمه، پاش ئە وه چی بلین؟ وازمان له فه رمانه کانت هینا، 11 ئە وه ی له رینگه ی به نده پیغه مبه ره کانت فه رمانت پیدا و فه رموت: «ئە وه خا که ی ده چنه ناوی تا کو ده ستی به سه ردا بگرن، خا کیکی گلاوه به هۆی گلاوی خه لکه که یه وه، که به هۆی نه ریته قیزه ونه کانیان له مپه ر بۆ ئە وه په ری خا که که یان پر کردووه له گلاوی. 12 ئیستاش چکتان مه ده نه کوریان و کچیشیان بۆ کۆره کانتان مه هینن. هه رگیز په یمانی ئاشتیان له گەل مه به ستن، تا وه کو ئیوه به هیز بن و خیری خا که که بخۆن و بۆ هه تاهه تایه به میرات

بۆ كۆره كاتتانی به جیبپیلن؛ 13 «هه موو ئه وه به هۆی كار هه خراپه كاتمان و به دكارپه گه و ره كاتمان به سه زمان هات. ئه ی خودای ئییه، له گه ل ئه وه شدا تو له تاوانه كاتمان كه متر سزات داین و ده ر باز بووتیكى به م شیوه یه ت به ئییه به خشی. 14 ئایا بگه ر ئینه وه و سه ریچی فه زمانه كات بگه ی و خزمایه تی له گه ل ئه و گه لانه بگه ی كه ئه م جو ره نه ریته قیزه ونه ده كه ن؟ ئایا لیمان تووره ناییت و له ناومان نابه یته هه تا ئه وه ی هه یچ پاشماوه و ده ر باز بووتیكان نه ییت؟ 15 ئه ی یه زدانى په روهر دگاری ئیسرائیل، تو پراستو دروستیت، چونكه هه تا ئه مرۆ به ده ر باز بووی ماوینه ته وه. ئه وه تا ئییه به تاوانه كاتمانه وه له به رده متداین، چونكه له به ر ئه مه بو ئییه نییه له به رده مت رابوه ستین.»

10 كه عه زرا نوژی ده كرد و دانى پندا دهنه و به گریانه وه له به رده م مالى خودا كه وتوو، كۆمه لێكى ئیجگار زۆر له ئیسرائیل، له پیاو و ئافره ت و مندال لێ كۆبوونه وه، چونكه گه ل گریاتیكى به كو ل ده گریان. 2 ئینجا شه خه نه یای كۆری یه حییل له نه وه ی ئیلام وه لامی دابه وه و به عه زرای گوت: «ئیه ناپا كیمان له گه ل خودامان كرد، ژنی ییگانه مان له گه لانی خا كه كه وه هینا. به لام له مه ودوا ئیسرائیل هیوا ی هه یه: 3 با ئیستا په یما تیک له گه ل خوداماندا به ستین، كه هه موو ژنه كان و ئه وانیه ی له وان له دایك بوونه ده ریان بگه ی، به یی پراویژی گه ورم و ئه وانیه ی له فه زمانه كانی خودامان ده ترسن، با به یی ته ورات كار بكریت. 4 هه سته! ئه م كار له سه ر تویه و ئیه ش له گه لئداین. ئازابه و ده سته كار به!» 5 ئیتر عه زرا هه سته و كاهینه بالا كان و لیقی و هه موو ئیسرائیلی سویند دا كه كار به م پینشیاره بگه ن، ئه وانیش سویندیان خوارد. 6 پاشان عه زرا له به رده م مالى خودا هه سته و چوو ژوو ره كه ی یه هۆحانانی كۆری ئه لیاشیف. به ره و ئه وى چوو، بۆ ئه وه ی نان بخوات و ئاو بخواته وه، چونكه به هۆی ناپا كی پراپچكراوه كانه وه شینی ده گپرا. 7 ئینجا له یه هودا و ئورشه لیم بانگه وازیان كرد بۆ هه موو ئه وانیه ی له پراپچكراوی گه رابوونه وه تا وه كو له ئورشه لیم كۆببنه وه، 8 به یی پراویژی كار به ده سته كان و پیران، هه ره كه سیک له ماوه ی سی رۆژدا ئاماده نه ییت، ده ست به سه ر ماله كه یدا ده گپرت و خۆشی له كۆمه لێ پراپچكراوه كان جیا ده كریته وه. 9 له ماوه ی سی رۆژه كه هه موو پیاوانی یه هودا و بنیامین له ئورشه لیم كۆبوونه وه، واته له بیستی مانگی

تۆ، له تۆرشه لیم کۆبوونهوه و هه موو گهل به ترسه وه له ناو گۆرپانه که ی مالی خودا دانیشن، له بهر بابه ته که و له بهر بارانه که. 10 ئینجا عه زرای کاهین هه ستا و یی گوتن: «ئیه ناپاکیتان کرد، ژنی بیگانه تان هینا بو ئه وه ی تاوانی زیاتر بجه نه سه ر خراپه ی ئیسرائیل. 11 ئیستا له به رده م یه زدانی په روه ردگاری باوبایرانتان دانی پیدا بنین و ئه وه بکن که یی خو شه، خو تان له گهلانی خا که که و له ژنه بیگانه کان دا بپرن.» 12 هه موو کۆمه له که به ده نگیککی به رز وه لامیان دایه وه: «چۆنت پی گوتین، ئاوا ده کین. 13 به لام گه له که زۆرن و کاته که ش کاتی بارانه و توانای ئه وه مان نییه له ده روه ره پابه ستین، کاره که ش کاری یه ک دوو رۆژ نییه، چونکه له م باره یه وه یاخیبوونی زۆرمان کردووه. 14 تکایه با کار به ده سه کائمان له جیی هه موو کۆمه له که راوه ستن و هه موو ئه وانیه ی له شار و چکه کائمان ژنی بیگانه یان هیناوه، با له کاتی دیاریکراودا له گهل پیران و دادوه رانی شاره که ی خو یان بین، هه ر شاره و به ته نها، هه تا گری توورپی خودامان که به هوی ئه م کاره وه یه لیمان دامرکیتته وه.» 15 ته نها یۆناتانی کوپی عه ساهیل و یه خزیه یای کوپی تیقفا له دژی ئه مه راوه ستان، مه شولام و شه به ته ی که هه ردووکیان لیقی بوون پشتگیر بیان کردن. 16 ئینجا ئه وانیه ی له پرایچکراوی گه رانه وه ئاویان کرد، عه زرای کاهین و ئه و پیاوانه ی گه وره ی بنه ماله کان بوون جیا بوونه وه، به یی بنه ماله کانیان و هه موویان به ناوی خو یان، له یه که م رۆژی مانگی ده بو لیکۆلینه وه له بابه ته که دانیشن. 17 له یه که م رۆژی مانگی یه ک له بابه تی هه موو ئه و پیاوانه بوونه وه که ژنی بیگانه یان هینابوو. 18 له تیو کاهینه کان چه ند که سیکیان بینیه وه که ژنی بیگانه یان هینابوو: له نه وه ی یه شوعی کوپی یۆچاداق و براکانی: مه عسییاهو، ئه لیه زه ر، یاریف و گه ده لیا هو. 19 به لینیان دا که ژنه بیگانه کانیان ده ر بکن و له بهر تاوانه که یان به راتیکی میگهلایان پشکه ش کرد. 20 له نه وه ی ئییر: حه نانی و زه فه دیا. 21 له نه وه ی حاریم: مه عسییاهو، ئه لیا س، شه مه عیا، یه حییل و عوزیا. 22 له نه وه ی په شخور: ئه لیؤعینه ی، مه عسییاهو، ئیسما عیل، نه ته تیل، یوزافاد و ئه لعاسا. 23 له لیقییه کان: یوزافاد، شیعی، قیلایا که قه لیتایه، په ته حیا، یه هو دا و ئه لیه زه ر. 24 له گۆرانیبیژه کان: ئه لیا شیف. له ده رگاوانه کان: شه لوم، ته له م و ثوری. 25 له تیو ئیسرا ئیلیه کان دیکه ش: له

نهوهی پهرعوش: په‌میا، یه‌زیا، مه‌لکيا، میامین، نه‌لعازار، مه‌لکيا و به‌نایا. 26
 له نهوهی نیلام: مه‌ته‌نیا، زه‌که‌ریا، یه‌حییل، عه‌بدی، یه‌ریمۆت و نه‌لیاس.
 27 له نهوهی زه‌تو: نه‌لیوعینه‌ی، نه‌لیاشیف، مه‌ته‌نیا، یه‌ریمۆت، زافاد و
 عه‌زیزا. 28 له نهوهی بیقه‌ی: یه‌هۆحانان، حه‌نه‌نیا، زه‌به‌ی و عه‌تلا‌ی. 29
 له نهوهی بانی: مه‌شولام، مه‌لوخ، عه‌دایا، یاشوف، شه‌ئال و یه‌ریمۆت.
 30 له نهوهی په‌حوت مۆئاب: عه‌دنا، که‌لال، به‌نایا، مه‌عسییاهو، مه‌ته‌نیا،
 به‌سه‌ئیل، به‌نوی و مه‌نه‌شه. 31 له نهوهی حاریم: نه‌لیعه‌زه‌ر، یه‌شییا،
 مه‌لکيا، شه‌مه‌عیا، شه‌مه‌عۆن، 32 بنیامین، مه‌لوخ و شه‌مه‌ریاهو. 33 له نهوهی
 حاشوم: مه‌ته‌نه‌ی، مه‌ته‌تا، زافاد، نه‌لیفه‌له‌ت، یه‌ریمه‌ی، مه‌نه‌شه و شه‌میعی.
 34 له نهوهی بانی: مه‌عه‌ده‌ی، عه‌مرام، ئوئیل، 35 به‌نایا، بیده‌یا، که‌لووه‌ی،
 36 فه‌نیا، مه‌ریمۆت، نه‌لیاشیف، 37 مه‌ته‌نیا، مه‌ته‌نه‌ی و یه‌عه‌سو. 38 له
 نهوهی به‌نوی: شه‌میعی، 39 شه‌له‌میا‌هو، ناتان، عه‌دایا، 40 مه‌خنده‌فه‌ی،
 شاشه‌ی، شارای، 41 عه‌زه‌رئیل، شه‌له‌میا‌هو، شه‌مه‌ریاهو، 42 شه‌لوم،
 نه‌مه‌ریا و یوسف. 43 له نهوهی نه‌بۆ: یه‌عییل، مه‌تیسیا، زافاد، زه‌قینا،
 یه‌ده‌ی، یوئیل و به‌نایا. 44 هه‌موو نه‌وانه‌ ژنی بیگانه‌یان هینابوو، هه‌روه‌ها
 هه‌ندیک له ژنه‌کان مندالیان ببوو.

نهحه میا

1 یاداشتی نهحه میای کوری حه خه لیا: ته وه بوو له مانگی کیسلیف له سالی بیستم، کاتیک له قه لای شوش بووم، 2 حه نانی که یه کیکه له برا کانم له گه ل چه ند پیاوینک له یه هوداوه هاتن، منیش له باره ی ته و جوله کانه ی ده ربا زبون، ته وانه ی له دوا ی راپیچکردنه که مانه وه، له باره ی تورشه لیمه وه پرسیارم لیکردن. 3 پیمان گوتم که ته وانه ی له دوا ی راپیچکردنه که مانه ته وه له وی له هه ریچه که له ته نگانه یه کی گه وره و له ریسوایی دان، شوورا کانی تورشه لیم رووخاون و ده روزه کانیشی سووتینراون. 4 کاتیک گویم له م قسانه بوو، دانیشتم و گریام، چه ند رۆژیک له بهرده م خودای ئاسمان شینم گپرا و له رۆژووگرتن و نزا کردندا بووم. 5 دوا ی ته وه گوتم: «ته ی یه زدان، خودای ئاسمان، ته ی خودای مه زن و سامناک، ته ی ته وه ی په یمانی خو شه و لستیه که ت ده به یته سه ر بو خو شه و لستانت و بو ته وانه ی فرمانه کانت جیه جی ده کن، 6 تکایه، با گوئی ه کانت شل و چاوه کانت کراوه بن بو گوینگرتن له نزا ی خزمه تکاره که ت، ته وه ی شه و و رۆژ له پیناوی نه وه ی ئیسرا ئیلی خزمه تکاره کانت له بهرده متدا ده ی کانت. دان به گونا هه کانی نه وه ی ئیسرا ئیلدا ده نتم، که گونا همان به رامبه ر به تو کرد، هه روه ها من و مالی باو کیشم گونا همان کرد. 7 به ته وای به رامبه ر به تو گه نده ل بووین. فرمان و فررز و حوکه کانی تۆمان به جینه هینا که به موسای خزمه تکار ت دا. 8 «تکایه ته و فرمانی شته ت به بیر بهینه ره وه که فرمانت پی کرد کاتیک به موسای خزمه تکار ت فرموو: «ته گه ر میوه ناپا کی بکه ن من به ناو گه لاندنا په رته وازه تان ده که م، 9 به لام ته گه ر بگه رینه وه بو لام و فرمانه کانم پیاریزن و کاریان پی بکه ن، ته واه ته گه ر دوور خراوه کانتان له وپه ری زه ویش بن، له ویوه کو یان ده که مه وه و ده یانینه مه ته و شوینه ی که بو نیشه جیبوونی ناوه که م هه لپژاردووه.» 10 «ته وانه خزمه تکارانی تو و گه لی تون که به هیزه گه وره که ت و ده سته به توانا که ت ته وانه کپییه وه. 11 ته ی په روه ردگار، لیت ده پارینه وه، تکایه با گویت شل بیت بو نزا ی خزمه تکاره که ت و پارانه وه ی ته و خزمه تکارانه ت که خوازیارن له ناوه که ت بترسن. تکایه ته مرؤ خزمه تکاره که ت سه رکه وتوو بکه و له بهرده م ته م پیاوه دا به زه بی پی بیه خشه.» منیش ساقی پاشا بووم.

2 ئەو بوولە مانگی نیشان، لە بیستەمین سالی ئەرته حەشەستە پاشا، شەرابی لە پێش بوو، منیش شەرابە کەم هەلگرت و دامە پاشا، پێشتر لە بەردەمی ئەو خەمبار نە ببووم، 2 لە بەر ئەو پاشا لێی پرسیم: «بۆچی پرووت خەمبارە، لە کاتی کدا که نه خوش نیت؟ هه بێت و نه بێت دلت به خه مه.» من زۆر ترسام، 3 بەلام بە پاشام گوت: «با پاشا هەتا هەتا یە هەر بژییت! چۆن پرووم خەمبار نە بێت، که ئەو شارە ی مالی گۆرستانی باو باپیرانمە کول بوو، دەروازە کانی شی سووتینراون؟» 4 پاشا یی گوتم: «چیت دەوێت؟» منیش تزام بۆ خودای ئاسمان کرد و 5 بە پاشام گوت: «ئەگەر پاشا یی باش بێت، ئەگەر خەمبارە کەت لە بەردەمی پەسەندە، بمانێرە یە هودا، بۆ شاری گۆرستانی باو باپیرانم، تاوێ کو بنیادی بنیمەو.» 6 شارژنیش لە تەنیشتی پاشا دانیشتیوو. پاشا یی گوتم: «گەشتە کەت چەندی پنی دە چیت و کە ی دە گەر نیتەو؟» پاشا یی خوش بوو بمانێریت، منیش کاتیکم بۆ دیاری کرد. 7 دوا ی ئەو بە پاشام گوت: «ئەگەر پاشا یی باش بێت، با چەند نامە یە کم بۆ پارێزگەرە کانی هەری ئی ئەو بەری فورات پنی بدات بۆ ئەو ی ریگام بەدەن هەتا دە گە مە یە هودا، 8 هەروە ها نامە یە کم بۆ ئاسانی چاودیری دارستانە کانی پاشا بنووسە، تا کو دارم پنی بدات که بیکە مە کاریتە بۆ دەروازە کانی قە لا که لە تەنیشتی پەرستگا کە یە، هەروە ها بۆ شوورا کانی شارە که و ئەو مالە ی که تێیدا دە ژیم.» پاشا داوا کارییە کانی جیبە جی کردم، چونکه دەستی چا کە ی خودا کە م لە سەرم بوو. 9 ئیتر چومە لای پارێزگەرە کانی هەری ئی ئەو بەری فورات و نامە کانی پاشام پندان، پاشا چەند ئەفسەریکی سوپا و چەند سوارێکی لە گەلدا ناردبوو. 10 کاتیکم سەنقە لەت حۆرۆنی و توفییای کار بە دەستی عەمۆنی ئەمە یان بیستەو، زۆریان پنی ناخۆش بوو که که سیک هاتوو و هەوێ چا کە ی نەو ی ئیسرا ئیل دە دات. 11 دوا ی ئەو ی که چومە تۆرشە لیم و سی رۆژ لەو ی مامەو، 12 بە شەو هەستام ولە گەل چەند پیاویک بە پری کە وتم، بە که سیشم رانە گە یاند که خودا کە م چی خستوو تە دلەو هەتا لە تۆرشە لیم بیکە م، بیجگە لەو ولاخە ی سوا ری ببووم هیچ ولاخیکی دیکە م لە گەل نە بوو. 13 بە شەو لە دەروازە ی دۆلە که بە بەردەم بیری چە قەلدا چومە دەروە بۆ لای دەروازە ی زبل و سەرنجم دایە شوورا کانی تۆرشە لیم که پرووخابوون و دەروازە کانی که سووتابوون.

14 پاشان پەرىمەو بە دەروازەى كارىز و بۆگۆمى پاشا، بەلام جىگا نەبوو بۆ پەرىنەوئە و لاخەى لە ژىرم بوو. 15 بە شەو بە دۆلە كەدا پۆيشتەم و سەرنجەم داىە شوورا كە. لە كۆتاييدا گەرامەو و بە دەروازەى دۆلە كەدا هاتمە ژوورەو. 16 كار بە دەستەكان نەيازانی بۆ كۆي چووم و چىم كرد، هەتا ئەو كاتەش بە كەسم رانە گەياندبوو، جوله كە و كاهىن و خانەدان و كار بە دەستەكان و ئەو كەسانەى دىكەش كە دەيىت كارە كە بكەن. 17 ئىنجا پىم گوتن: «ئىو ئەو ناخۆشيبە دەبين كە ئىمە تىيدىن، كە تۆرشەلىم كوله و دەروازەكانى سووتىراون. وەرن با شووراي تۆرشەلىم بنىاد بنىنەو و چىتر نەبينە ماىە رىسواي.» 18 لەبارەى دەستى چاكەى خوداش كە لەسەرم بوو پىم را گەياندن، هەروەها قەسەكانى پاشا كە پىم گوتبووم. ئەوانىش گوتيان: «با هەستىن و بنىادى بنىنەو.» بازويان لى هەل كەرد بۆ چاكە. 19 بەلام كاتىك سەنقە لەت خۆرۆنى و توفىيائى كار بە دەستى عەمۆنى و گەشەمى عەرەبى ئەمەيان بىستەو گالته و سووكايە تىيان پىكردين و گوتيان: «ئەمە چىبە ئىو دەيكەن؟ ئايا لە پاشا هەل دەگەرىنەو؟» 20 منىش وەلامم دانەو و پىم گوتن: «خوداي ئاسمان سەركە و توومان دەكات و ئىشەش خزمەتكارى ئەوين، هەل دەستىن و بنىادى دەئىنەو، بەلام ئىو هېچ بەش و ماف و ناويگان لە تۆرشەلىم نىيە.»

3 ئەلپاشىشى سەروكى كاهىنان و برا كاهىنەكانى دەستيان بە كار كرد و دەروازەى مەريان بنىاد نايەو و تەرخانىان كرد و دەرگا كانىشيان دانا. شوورا كەشيان هەتا قوللەى سەد بنىاد نايەو و تەرخانىان كرد، هەروەها هەتا قوللەى حەنەتيل بنىادىان نايەو. 2 لەتە نىشت ئەو و پىاوانى ئەرىخا بنىادىان دەنا، لەتە نىشت ئەوانىشەو زەكورى كورى ئىمرى بنىادى دەنا. 3 دەروازەى ماسىش لەلايەن كورەكانى هەسەناتاو بنىاد نرايەو. كارىتە و دەرگا كانىان بۆ دانا بەو لەگەل قوفل و شمشىرەكانى. 4 لەتە نىشت ئەوانىشەو مەرىئۆتى كورى ئوراي هەقوچ پروخاويەكانى چاك كەردەو. لەتە نىشت ئەوانىشەو مەشولامى كورى بەرەخيا كورى مەشىرەبىل پروخاويەكانى چاك كەردەو. لەتە نىشت ئەوانىشەو سادۆقى كورى بەعنا پروخاويەكانى چاك كەردەو. 5 لەتە نىشت ئەوانىشەو تەقوعىبەكان پروخاويەكانى چاك كەردەو، بەلام خانەدانەكانىان شانىان

نه دایه پال خزمه ته که ی سهر په رشتیاره کانیان. 6 بؤ دهر وازه ی یه شاناش،
 یو یاداعی کوری پاسییه ح و مه شولامی کوری به سؤدیا پروخواوییه کانیان
 چاک کرده وه، نه وان سهریان گرت و دهرگا کانیان به پیوه راگرت له گه ل
 قوفل و شمشیره کانی. 7 له ته نیشته نه وانیشه وه مه له تیای گبعونی و یادونی
 میروونی که خه لکی گبعون و میچیا بون، له و شویانه که له ژیر دهستی
 پاریزگاری ههرمی نه و بهری فورات بون، پروخواوییه کانیان چاک کرده وه.
 8 له ته نیشته نه ویشه وه عوزیلی کوری حهره یا که له زیرنگره کان
 بو، پروخواوییه کانی چاک کرده وه. له ته نیشته نه ویشه وه حه نه یا له نه وه ی
 عه تاره کان پروخواوییه کانی چاک کرده وه، ینجا تورشه لیمان هه تا شوورا
 بهرینه که توکه کرد. 9 له ته نیشته نه وانیشه وه ره فیای کوری حور،
 فرمانزه وای نیوه ی ناوچه ی تورشه لیم پروخواوییه کانی چاک کرده وه. 10
 له ته نیشته نه وانیشه وه یه دایای کوری حه رومه ف له بهر دم ماله که ی
 خوی پروخواوییه که ی چاک کرده وه. له ته نیشته نه ویشه وه حه توشی کوری
 حه شه فنه یا پروخواوییه که ی چاک کرده وه. 11 به شیکي دیکه ش مه لکای
 کوری حاریم و حه شوشی کوری په حه ت مؤتاب چایکان کرده وه، له گه ل
 قولله ی ته نووره کانی. 12 له ته نیشته نه ویشه وه شه لومی کوری هه لو حیش،
 فرمانزه وای نیوه ی ناوچه ی تورشه لیم، خوی و کچه کانی پروخواوییه کانیان
 چاک کرده وه. 13 دهر وازه ی دؤله که ش حانون و دانیشتووانی زاتووح
 چایکان کرده وه، نه وان بنیادیان ناوه و دهرگا کانیان به پیوه راگرت له گه ل
 قوفل و شمشیره کانی، هه زار بالیش له شوورا که هه تا دهر وازه ی زبل.
 14 دهر وازه ی زبلیش مه لکای کوری ریگابی فرمانزه وای ناوچه ی
 بیت ها کاره م پروخواوییه کانی چاک کرده وه و نه و بنیادی ناوه، دهرگا کانی
 به پیوه راگرت له گه ل قوفل و شمشیره کانی. 15 دهر وازه ی کاریزیش
 شه لونی کوری کؤل حوزی فرمانزه وای ناوچه ی میچیا پروخواوییه کانی
 چاک کرده وه، نه و بنیادی ناوه و سهری گرت و دهرگا کانی به پیوه
 راگرت له گه ل قوفل و شمشیره کانی. هه روه ها شوورا که ی گومی سیلوا می
 چاک کرده وه که له لای بانچه ی پاشایه هه تا نه و پیلیکانه یه ی له شاری
 داوده وه به ره و خواره وه ده چیت. 16 پاش نه ویش نه حه میای کوری
 عه زبوقی فرمانزه وای نیوه ی ناوچه ی بیت چوور پروخواوییه که ی هه تا

ئەو شوپنە چاڭكردەوہ كە وتبووہ بەرامبەر گۆرەكانى داود، ھەتا
 گۆمە دەستكردە كە و مالى پالەوانەكان. 17 پاش ئەوئىش لىقىيەكان بە
 سەرپەرشتى پرەھومى بانى پروخواويەكانيان چاڭكردەوہ و لەتەنېشت
 ئەويشەوہ ھەشەفياى فەرمانزەواى نيوہى ناوچەى قەعیلا لە بەشەكەى
 خۆى پروخواويەكانى چاڭكردەوہ. 18 پاش ئەوئىش براكانيان، بەنوى
 كورپى حىناداد، فەرمانزەواى نيوہى ناوچەى قەعیلا پروخواويەكەيان
 چاڭكردەوہ. 19 لەتەنېشت ئەويشەوہ عېزەرى كورپى يېشوعى سەرۇكى
 مېچپا بەشېكى دىكەى چاڭكردەوہ لەبەردەم ھەورازەكەى جبەخانەكەوہ
 لەلاى گۆشەكە. 20 پاش ئەو بارونخى كورپى زەبەى بەگورەوہ بەشېكى
 دىكەى لە گۆشەكەوہ ھەتا دالانى مالى ئەلياشىقى سەرۇك كاهىن
 پروخواويەكانى چاڭكردەوہ. 21 دواى ئەوئىش مەريۆتى كورپى ئورىاى
 كورپى ھەقۇچ بەشېكى دىكەى لە دالانى مالى ئەلياشىقەوہ ھەتا كۆتايى
 مالى كە چاڭكردەوہ. 22 پاش ئەوئىش كاهىنەكانى ناوچەكانى دەوروبەرى
 ئورشەلىم پروخواويەكەيان چاڭكردەوہ. 23 پاش ئەوانېش بنىامىن و
 ھەشوف بەرامبەرى مالى كانى خۆيانيان چاڭكردەوہ. پاش ئەمانېش
 عەزەرباى كورپى مەعسىياھوى كورپى عەنانياش تەنېشت مالى كەى خۆى
 چاڭكردەوہ. 24 پاش ئەوئىش بەنوى كورپى حىناداد بەشېكى دىكەى
 چاڭكردەوہ، لە مالى عەزەرباوہ ھەتا گۆشەكە و پەناكە. 25 پالالى كورپى
 ئوزەيىش لەبەردەم گۆشەكە و قوللەكە كە تەواوكەرى كۆشكى بالاي پاشايە
 ئەوہى لەلاى ھەوشەى پاسەوانانە، لەپاش ئەويشەوہ پەداياى كورپى
 پەرەوش. 26 ئىنجا نزمەتكارانى پەرستگا كە دانېشتوى گردى عۆفيل
 بوون چاڭكان كەوہ ھەتا بەردەم دەروازەى ئاو پرووہ و پۆژھەلات
 لەگەل قوللە دەركىيەكە. 27 پاش ئەوانېش تەقوعىيەكان بەشېكى دىكەيان
 چاڭكردەوہ، لە بەرامبەر قوللە دەركىيەگەرەكە ھەتا ديوارى عۆفيل. 28
 لەسەر دەروازەى ئەسپەكانېش، كاهىنەكان چاڭكان كەوہ، ھەريەكە و
 بەرامبەر بە مالى خۆى. 29 پاش ئەوانېش سادۇقى كورپى ئىبىر بەرامبەرى
 مالى كەى خۆى چاڭكردەوہ. پاش ئەوئىش شەمەعياى كورپى شەخەتەيا كە
 چاودىرى دەروازەى پۆژھەلات بوو، شوورا كەى چاڭكردەوہ. 30 پاش
 ئەوئىش ھەنەنباى كورپى شەلمىياھو و حانوننى كورپى شەشەمى چالاف

به شیکي دیکه یان چا ککرده وه. پاش ئەوانیش مه شولامی کوری به ره خیا به رامبه ری ژووره که ی خۆی چا ککرده وه. 31 پاش ئەویش مه لیک، که یه کیک بوو له زێرنه گهره کان، ههتا مالی نزمه تکارانی په رستگا و بازرگانه کانی چا ککرده وه که ده که وته به رامبه ر ده روزه ی کۆکرده وه ی سه ر بازان، ههروه ها ههتا ژووری چاودیری سه ر گۆشه که ی شوورا. 32 زێرنه گهر و بازرگانه کان شوورا که یان له تیوان خالی سه ر گۆشه که ههتا ده روزه ی مه ر چا ککرده وه.

4 کاتیک سه نه هلهت بیستییه وه که ئیمه شوورا که بنیاد ده بنینه وه، رقی ههستا و زۆر تووره بوو، گالته ی به جوله که کان کرد. 2 له بهرده م یاوه ره کانی و سوپای سامیره قسه ی کرد و گوئی: «ئه و جوله که لاوازانه چی ده که ن؟ ئایا شوورا که یان چاک ده که نه وه؟ ئایا قوریانی سه رده پرن؟ ئایا به رۆژیک ته واو ده بن؟ ئایا به رده کان که له ناو گرده خۆله کان سووتیرون، ده یا نژیینه وه؟» 3 توفییای عه مؤنیش له لایه وه بوو و گوئی: «ئه وه ی ئەوان بنیادی ده بنینه وه، ئەگه ر ریوییه ک سه ر بکه ویته سه ری دیواره به رده که یان ده روو خینیت!» 4 «ئه ی خودای ئیمه، گویت لی بیئت، چونکه ئیمه سووکایه تیمان پیکرا. توانجه کانیان به سه ر خۆیاندا بگه ریینه وه و با له خاکی دیلیتیدا تالان بکرین. 5 تاوانه کانیان دامه پۆشه و گونا هه کانیان له به رده متدا مه سه ره وه، چونکه ئەوان سووکایه تیمان به بیناسازه کان کردوه.» 6 جا شوورا که مان بنیاد ناوه و هه موو شوورا که ههتا نیوه ی به یه ک گه بشت. گه لیش دلایان له سه ر کاره که بوو. 7 ئەوه بوو کاتیک سه نه هلهت و توفییا و عه رب و عه مؤنی و ئەشدۆدییه کان بیستیانه وه که چا ککرده وه ی شوورا کانی تۆرشه لیم به ره و پێش ده چوو، خه ریک بوو بۆشاییه کان پر ده کرانه وه، زۆر رقیان هه ستا. 8 جا هه موو پیکه وه پیلانیان گێپرا ههتا بین و له دژی تۆرشه لیم بجه نگی و کیشه ی بۆ بنینه وه. 9 ئیمه ش نزامان بۆ خودامان کرد، شه و و رۆژ پاسه وانمان بۆ به ره نگار بوونه وه ی ئەوان را گرت. 10 له و کاته دا خه لکی یه هودا گوئیان: «کرێکاره کان توانایان له بهر براوه، خۆله که ش زۆره و ئیمه ش ناتوانین شوورا که بنیاد بنیینه وه!» 11 ناحهزه کانیان گوئیان: «پێش ئەوه ی بزاتن و بیینن، ده چینه ناویان و ده یانکوژین، کاره که راده گرین.» 12 ئینجا ئەو جوله کانه ی له نزیکانه وه نیشته جی بوون، ده یان جار هاتن و پێیان

گوتین: «له هموو لایه کهوه دین و هیژشان ده که نه سهر.» 13 ئیتر هه ندیک له گه له کم له خوار شوینه کهوه، له پشت شوورا که، له شوینه بهرچاوه کان پراگرت، به گویره ی خیله کانیاں به شمشیر و ږم و تیروکه وانه کانیاوه که لم پراگرت. 14 دواى تهوه ی که سهیری بارودوخه که کم کرد، هه ستام و به خانه دان و کاربه دهست و پاشماوه ی گه لم گوت: «لینان مه ترسن، به لکو پهروه ردگاری گه ووه و سامناکم بهینه ووه بیرتان، له پیناوی برا و کور و کچ و ژن و ماله کانیاں بجه ننگن.» 15 دواى تهوه ی دوزمه کانیاں بیستیاوه که ئیه زانیومانه و خودا پیلانه که یانی پوچ کردووه تهوه، هه موو گه پراینه ووه بو شوورا که، هه ریه که بو سهر کاره که ی خزی. 16 له و روزه ووه نیوه ی خزمه تکاره کانم کاره که یان ده کرد و نیوه شیان ږم و قه لغان و تیروکه و انیاں هه لگرتیوو و سپهریان پوشتیوو، ته فسه ره کانیش پشتگیری هه موو بته ماله ی یه هو دایان ده کرد. 17 بیناسازه کان له سهر شوورا که بوون و ته وانه ی که که ره سته یان ده گواسته ووه، به ده ستیک کاره که یان ده کرد و به ده سته که ی دیکه ش چه یکان هه لده گرت. 18 بیناسازه کانیش هه ریه که شمشیره که ی به ناوقه دیه ووه به ستیوو و بنیادی دهنه، ته ووه ش فوی به که پره نادا ده کرد له ته نیشتم بوو. 19 ئینجا به خانه دان و کاربه دهست و پاشماوه ی گه لم گوت: «ئیشه که زوره و بهربلاوه، ئیه ش په رتین له سهر شوورا که له یه کتر دوورین. 20 له بهر تهوه له و شوینه ی گویتان له ده نگی که پره نا که بوو، بگه نه لامان بو ته وئی، خودامان بو مان ده جه نکیت!» 21 ئیتر ئیه کاره که مان ده کرد و نیوه یان له بهره به یانه ووه هه تا ده ره که وتی ته سته ره کان ږمه کانیاں له ده ست ده گرت. 22 ههروه ها له و کاته دا به هه موو گه لم گوت: «با هه ریه که له گه ل خزمه تکاره که ی له ناوه راستی تور شه لیم بمینتته ووه، بو ته ووه ی به شه و پاسه وانمان بن و به روزه ی کار بکه ن.» 23 جا نه من و نه برا کانم و نه خزمه تکاره کانم و نه پاسه وانه کان دواى من، جله کانیاں دانه که ند، به لکو هه ره که سیک به چه که که یه ووه بو تاو کیشان ده چوو.

5 هاواری ژن و پیاوه کان له ده ست برا جوله که کانیاں به رزبووه ووه. 2 هه بوو ده یانگوت: «کور و کچه کانیاں زورن و لیمانگه ږین دانه و ئیله بهین، هه تا بختین و برین.» 3 هه بوو ده یانگوت: «له و قاتوقر بیه دا ییکگه و رز و ماله کانیاں به بارمته ده دهن بو و ره گرتی دانه و ئیله.» 4 ههروه ها هه بوو

دهيانگوت: «زيومان قهرز کردووه ههتا باجي کيگه و پرهزه کاتمان بدهينه پاشا. 5 ئيستااش هه رچه نده ئيه له گوشت و خوئي يه کين و منداله کاني ئەوان و ئيه وهک يه کن، به لام ئيه زور له کور و کچه کاتمان ده کين بين به کزيه، هه نديک له کچه کاتمان بوونه ته کزيه و ئيه ش هيچ ده سه لاتيگان نيه، چونکه کيگه و پرهزه کاتمان هي که ساني ديه کن.» 6 زور تووره بووم کاتيک گويم له هاواره کهيان و نه و قسانه بوو، 7 له پيري خوڤدا ليک دايه وه و مشتومرپم له گه ل خانه دان و کار به ده سه ته کان کرد و پيم گوتن: «ئيه سوو له برا کاتان و هه رده گرن!» ئينجا کومه ئيکي گه ورم له دزيان کورده وه و 8 پيم گوتن: «ئيه به پي توانامان برا جوله که کاتمان نه وانه ي به ناجوله که کان فرؤشرا بوون کريونه ته وه، که چي ئيه برا کاتان ده فرؤشن و پاشان به ئيه ده فرؤشرينه وه!» ئينجا لال بوون و يهک وشه يان نه بوو وه لامي پي بده نه وه. 9 گوتم: «ئه وه ي ئيه ده يکه ن کار ئيکي باش نيه. ئايا پيويست نيه ئيه ئيه به له خواترسيه وه هه لسوکه وت بکه ن بو ئه وه ي نه و نه ته وه ناجوله کانه ي که دوژمنمان گالته مان پي نه که ن؟ 10 من و برا کاتم و خزمه تکاره کاتم به هه مان شيوه زيو و دانه و ئله مان به قهرز داونه تي، تکايه ئيتر با واز له م سووه به ئين!» 11 هه ر ئه مرؤ کيگه و پرهز و باخه زه يتون و ماله کانيان و يهک له سه دي نه و زيو و دانه و ئله و شه رابه نوويه و نه و زه يته ي که ليتان و هه رگرتون، بوياني بگيرنه وه.» 12 نه و انيش گوتيان: «ده يگه ر ئينه وه و داوايان لي نا کهين، ئاوا ده کهين وهک نه وه ي تو گوت.» ئينجا کاهينه کاتم بانگ کرد، خانه دان و کار به ده سه ته کانيشم سويند دا که ئه م به ئينه جي به کن. 13 پاشان پشتينه که مم ته کاند و گوتم: «خودا هه ر که سيک ئاوا بته کينيت که ئه م به ئينه نه هينته دي، با ئاوا له ماله که ي و له ره نجه که ي ته کيترا و به تال يت.» ئينجا هه موو کومه له که گوتيان: «ئامين» و ستايشي يه زدانيان کرد، گه ل ئه م به ئينه يان په پره و کرد. 14 هه روه ها له و روژه وه که فه رمانم پي کرا بهه پاريزگاريان له خاكي يه هودا، له بيسته مين ساله وه هه تا سي و دووه مين سالي نه رته حشه سه ته ي پاشا، دوازه سال نه من و نه برا کاتم نه و نانه مان نه خوارد که به شي پاريزگاره. 15 به لام پاريزگاره کاني پيشوو، نه وانه ي له پيش من بوون باري گه ليان گران کردبوو، چل شاقل زيويان لي ده سه ندن، پيگه له نان و شه راب، هه روه ها خزمه تکاره کانيشيان به سه ر گه لدا زال بوون.

به لَام من له ترسی خودا وام نه کرد، 16 ههروه ها له کاری ئەم شوورایه بهشدار بووم و کێلگه مان نه کری، هه موو خزمه تکاره کانیشم له وی له سهر کاره که کۆبیوونه وه. 17 ههروه ها سه د و په نجا جوله که و کاربه ده ست له سهر خوانه که م بوون، له گه ل ته وانه ی له نه ته وه کانی ده ورو بهرمانه وه ده هاتن بۆ لامان. 18 پۆزانه گایه ک و شه ش مه پری تاییه ت و ژماره یه ک په له وه رم بۆ تاماده ده کرا، ههروه ها هه موو ده پۆژ جار ی کیش برینکی زۆر له هه موو جۆره شه راییک. له گه ل هه موو ته مانه شدا داوای به شه نانی پارێزگارم نه کرد، چونکه کۆیلا یه تیه که له سهر ئەم گه له زۆر گران بوو. 19 خودایه هه رچیم بۆ ئەم گه له کردووه بۆ من به چا که به بیر خۆتی بهینه ره وه.

6 ئەوه بوو که سه نه له ت و توفییا و گه شه می عه ره بی و پاشماوه ی دوژمنه کائمان بیستیانه وه که شوورا که م بنیاد ناوه ته وه و هیچ که لینیکی تیدا نه ماوه، هه رچه نده هه تا ته و کاته هیشتا ده رگام له ده روازه کاندایانه نابوو، 2 سه نه له ت و گه شه م په یامیان بۆ ناردم و گو تیان: «وه ره با له یه کییک له گونده کانی ده شتی تۆ تو پیکه وه کۆ بیینه وه». ئەوان بیریان له وه ده کرده وه خراپه م له گه لدا بکه ن. 3 منیش چه ند نێردراوێکم بۆ لایان نارد و گوتم: «من خه ریکی کارینکی گه وره م و ناتوانم دابه زم بۆ لاتان. بۆچی کاره که بوه ستیت، دهستی لێ هه لبگرم و بێه لاتان؟» 4 جا چوار جار هه مان په یامیان بۆ ناردم، منیش هه مان وه لامم دانه وه. 5 پاشان بۆ جاری پینجه م، سه نه له ت خزمه تکاره کی به هه مان په یامه وه ناره لام و نامه یه کی کراوه ی به ده سه ته وه بوو، 6 تیدا نووسرا بوو: «له تیه نه ته وه کاندایه ستراوه و گه شه م ده لیت، تۆ و جوله که کان بیر له یاخیبون ده که نه وه، له بهر ئەوه شوورا که بنیاد ده نییت. ههروه ها به یچی ئەم هه والانه ده بیته پاشایان، 7 چه ند پێغه مه ریکیش بۆ خۆت راگرتووه هه تا به ناو تۆر شه لیدا بانگه وازت بۆ بکه ن و بلین: "له یه هودا پاشا هه یه!" ئیستاش ئەم هه والانه به پاشا راده گه یه نریت، ئیستا وه ره با پیکه وه راوێژ بکه بن.» 8 منیش ئەم وه لامه م بۆ نارد: «هیچ کام له و شتانه ی که تۆ باسیان ده که یه ت پرووی نه داوه، به لکو هه لبه ستراوی دلی خۆته.» 9 هه موویان هه ولیان ده دا بمانترسین و ده یانگوت، «ده ستیان له کاره که سارد بووه ته وه و کاره که نا کریت.» به لَام نزام کرد: «ئهی خودایه، ئیستاش ده سم به هێژ بکه.» 10

ئېتر پۇرۇزىك چومومە مالى شەمە عىاي كۆرى دەلايى كۆرى مېيىتە پىل كە لە ماله كەى خۆى دەستبە سەر بوو، گوتى: «با لەناو مالى خودا كۆبىنە وە، لەناو پراستى پەرستگادا و دەرگا كانى پېرۇزگا دابخەن، چونكە بۇ كوشنتت دىن، بە شەو دىن بتكوزن.» 11 منىش گوتم: «ئايا پياوئىكى وەك من هەلدەيت؟ ئايا كەسىكى وەك من دە چىتە ناو پەرستگاوه هەتا بىرئىت؟ ناچمە ژوورە وە!» 12 بۇم دەركەوت كە خودا نە يىناردووه، بەلكوبە درۆ پىشېنىي لەسەر من كىدووه، چونكە توفىيا و سەنقەلەت بە كرىيان گرتبوو. 13 بە كرى گىرابوو هەتا بىترسىنىت و ئاوا بگەم و گوناھبار بىم، ئىنجا بە وە ناوم بزىرئىن و ئاپرووم بىەن. 14 ئەى خوداى من، بەگويزەى ئەم كىدە وانەيان توفىيا و سەنقەلەتت لە بىر بىت، هەروەها توعەدىاي پىغەمبەرە ژن و پاشماوہى ئەو پىغەمبەرانەى كە دەترسىنىن! 15 شوورا كە لە بىست و پىنجى ئەيلول تەواو بوو، بە ماوہى پەنجى و دوو رۇژ. 16 كاتىك هەموو دوزمەنە كائمان بىستىان، هەموو نەتە وەكانى دەوروبەرمان ترسان و متمانەيان بە خۆيان نەما، زانىيان كە ئەم كارە لەلايەن خودامانەوہ كراوہ. 17 هەروەها لەو رۇژانەدا زۆربەى خانەدانەكانى يەھودا نامەيان بۇ توفىيا دەنارد و لە توفىياشەوہ بۇ ئەوان دەھاتەوہ، 18 چونكە زۆر لە يەھودا ھاوپەيمانى بوون، لەبەر ئەوہى ئەو زاوای شەخەنەيى كۆرى ئارەح بوو، يەھۇحانانى كۆرىشى كچى مەشولامى كۆرى بەرەخيىاى هېنابوو. 19 هەروەها لەبەردەمدا باسيان لە كارە چا كەكانى ئەو دەكرد و قسەكانى منيان بۇى دەگىرپاەوہ. ئىنجا توفىيا چەند نامەيەكى نارد بۇ ئەوہى بىترسىنىت.

7 ئەوہ بوو كە شوورا كە بنياد نراوہ و دەرگا كاتم دانا، دەرگاوان و گۆرانىيىژ و لىقىيەكان دانران. 2 فەرمانم كىد حەنانى بىرام و حەنەنەيى سەرۇكى قەلا كە سەرپەرشتى تۆرشەلیم بگەن، چونكە حەنەنيا پياوئىكى دەستپاك بوو، لەوانى دىكە زياتر لە خودا دەترسا. 3 پىم گوتن: «هەتا خۆر گەرم نەبىت، نايىت دەروازەكانى تۆرشەلیم بگىرئەوہ. دەبى دەرگاوانەكان پىش رۆبىشتىيان دەرگاكان دابخەن و شمشىرەيان لىدەن. هەروەها هەندىك دانىشتووانى تۆرشەلیم بگىرئە پاسەوان، هەندىكان لە شوئىنى پاسەوانى ديارىكراوى خۆيان و هەندىكىشيان بەرامبەرى ماله كەى خۆيان.» 4 شارەكە بەرفراوان و گەورە بوو، گەلىكى كەمىش لەناويدا بوو، هېشتا

ماله‌کان بنیاد نه‌زراپوون. 5 ئیتر خودا خستیه دلّه‌وه که خانه‌دان و کاربه‌دهست و گهل کۆبکه‌مه‌وه بۆ تۆمارکردنی ره‌چه‌له‌کیان، جا تۆماری ره‌چه‌له‌کامه‌ی نه‌وانه‌م دۆزییه‌وه که یه‌که‌م جار له راپیچکراوی گه‌راپوونه‌وه، بینیم نه‌مه‌ی تیدا نووسراوه: 6 نه‌مانه‌ش خه‌لکی هه‌ریه‌که‌ن، نه‌وانه‌ی له راپیچکراوی گه‌رانه‌وه، نه‌وانه‌ی نه‌بوخودنه‌سری پاشای بابل راپیچی کردبوون (نه‌وان گه‌رانه‌وه تۆرشه‌لیم و یه‌هودا، هه‌ریه‌که‌ بۆ شارۆچکه‌که‌ی خۆی. 7 نه‌وانه‌ی له‌گه‌ل زووبابل هاته‌وه، یه‌شوع، نه‌حه‌میا، عه‌زه‌ریا، ره‌عه‌میا، نه‌حه‌مانی، مۆرده‌خای، بیلشان، میسه‌ره‌ت، بیگه‌هی، نه‌حوم و به‌عه‌نا). ژماره‌ی پیاوانی گه‌لی ئیسرائیل: 8 نه‌وه‌ی په‌رعۆش، دوو هه‌زار و سه‌د و سه‌ه‌فتا و دوو؛ 9 نه‌وه‌ی شه‌فه‌تیا، سه‌ی سه‌د و سه‌ه‌فتا و دوو؛ 10 نه‌وه‌ی ئاره‌ح، شه‌ش سه‌د و په‌نج و دوو؛ 11 نه‌وه‌ی په‌حه‌ت مۆتاب له‌ نه‌وه‌ی ییشوع و یۆتاب، دوو هه‌زار و هه‌شت سه‌د و هه‌ژده؛ 12 نه‌وه‌ی ئیلام، هه‌زار و دوو سه‌د و په‌نج و چوار؛ 13 نه‌وه‌ی زه‌تو، هه‌شت سه‌د و چل و پینج؛ 14 نه‌وه‌ی زه‌کای، سه‌وت سه‌د و شه‌ست؛ 15 نه‌وه‌ی به‌نوی، شه‌ش سه‌د و چل و هه‌شت؛ 16 نه‌وه‌ی بیقه‌ی، شه‌ش سه‌د و بیست و هه‌شت؛ 17 نه‌وه‌ی عه‌زگاد، دوو هه‌زار و سه‌ی سه‌د و بیست و دوو؛ 18 نه‌وه‌ی نه‌دۆنیقام، شه‌ش سه‌د و شه‌ست و سه‌وت؛ 19 نه‌وه‌ی بیگه‌هی، دوو هه‌زار و شه‌ست و سه‌وت؛ 20 نه‌وه‌ی عادین، شه‌ش سه‌د و په‌نج و پینج؛ 21 نه‌وه‌ی ئاتیر له‌ سه‌زقیاء، نه‌وه‌د و هه‌شت؛ 22 نه‌وه‌ی حاشوم، سه‌ی سه‌د و بیست و هه‌شت؛ 23 نه‌وه‌ی ییسی، سه‌ی سه‌د و بیست و چوار؛ 24 نه‌وه‌ی حاریف، سه‌د و دوازه‌ده؛ 25 نه‌وه‌ی گبعون، نه‌وه‌د و پینج. 26 پیاوانی بی‌له‌حم و نه‌توفا، سه‌د و هه‌شتا و هه‌شت؛ 27 پیاوانی عه‌ناوت، سه‌د و بیست و هه‌شت؛ 28 پیاوانی بی‌ته‌زماقی‌ت، چل و دوو؛ 29 پیاوانی قیریته‌یه‌عاریم، که‌فیرا و بیئروت، سه‌وت سه‌د و چل و سه‌ی؛ 30 پیاوانی رامه‌ و گه‌فه‌ع، شه‌ش سه‌د و بیست و یه‌که‌؛ 31 پیاوانی میخماس، سه‌د و بیست و دوو؛ 32 پیاوانی بی‌تیل و عای، سه‌د و بیست و سه‌ی؛ 33 پیاوانی نه‌بۆکه‌ی دیکه‌، په‌نج و دوو؛ 34 پیاوانی ئیلامه‌که‌ی دیکه‌، هه‌زار و دوو سه‌د و په‌نج و چوار؛ 35 پیاوانی حاریم، سه‌ی سه‌د و بیست؛ 36 پیاوانی ئه‌ریحا، سه‌ی سه‌د و چل و پینج؛ 37 پیاوانی لۆد،

حادید و توتو، ههوت سهد و بیست و یهک؛ 38 پیاوانی سه نائا، سی هه زار
 و تو سهد و سی. 39 کاهینه کان: نهوهی یه دایا له بنه ماله ی ییشوع، تو
 سهد و هفتا و سی؛ 40 نهوهی ئییر، هه زار و په نجا و دوو؛ 41 نهوهی
 په شعور، هه زار و دوو سهد و چل و ههوت؛ 42 نهوهی حاریم، هه زار
 و هه فده. 43 لیثیه کان: نهوهی ییشوع له نهوهی قه مییل، له نهوهی
 هۆده فیا، هفتا و چوار. 44 گۆران بیژه کان: نهوهی ئاساف، سهد و چل و
 هه شت. 45 ده رگاوانه کان: نهوه کانی شلوم، ئاتیر، تهلون، عه قوف، هه پینا
 و شو فای، سهد و سی و هه شت. 46 خزمه تکارانی په رستگا: نهوه کانی
 چیحا، هه سوفا، ته باعوت، 47 قیروس، سیعا، پادون، 48 له فانا، هه گابا،
 شه لمای، 49 حانان، گیدیل، گه هه ر، 50 په تاپا، په چین، نه قودا، 51
 گه زام، عوزه، پاسیه ح، 52 بیسه ی، مه عونیم، نه فوسیم، 53 به قیوق،
 هه قوفا، هه رحور، 54 به چلوت، مه حیدا، هه رشا، 55 به رقوس، سیسرا،
 ته مه ح، 56 نه چیه ح و هه تیفا. 57 نهوهی خزمه تکاره کانی سلیمان: نهوه کانی
 سوته ی، سو فهره ت، په ریدا، 58 یه علا، ده رکون، گیدیل، 59 شه فه تیا،
 هه تیل، پوخه رت هه چه فایم و ئامون. 60 سه رجه م خزمه تکارانی په رستگا
 و نهوه کانی خزمه تکارانی سلیمان، سی سهد و نهوه د و دوو بوون. 61
 ئه مانه ش ئه وانن که له شارو چکه کانی تیل مه له ح، تیل هه رشا، که روف،
 ئه دون و ئییره وه سه رکه وتن، به لام نه یان توانی پیناسه ی بنه ماله و په چه له یکان
 دیاری بکن که له نهوهی ئیسرائیلین: 62 نهوه کانی ده لایا و توفیا و نه قودا،
 شه ش سهد و چل و دوو. 63 له کاهینه کانیش: نهوه کانی حو فیه یا، هه قوچ
 و به رزیله ی، که کچیکی به رزیله یی گل عادی هینا و ناوی ئه وی لئینرا.
 64 ئه مانه به دوای په چه له گامه کانیندا گه ران، به لام نه دوزرانه وه، له بهر
 ئه وه له کاهینی تی قه ده غه کران. 65 پاریز گاره که پی گوتن که ناییت له
 خوار دنه هه ره په روزه کان بخون هه تا ئه و کاته ی کاهینیک بو ئوریم و تو میم
 داده نریت. 66 هه موو کو مه له که پیکه وه چل و دوو هه زار و سی سهد و
 شه ست که س بوون، 67 جگه له خزمه تکار و کاره که ره کانین که ههوت
 هه زار و سی سهد و سی و ههوت که س بوون، ههروه ها دوو سهد و
 چل و پینج گۆران بیژری پیاو و ژنیان هه بوو. 68 ههوت سهد و سی و
 شه ش ئه سپ، دوو سهد و چل و پینج هیستر، 69 چوار سهد و سی و

پنج و شتر، شش هزار و هفتاد و بیست گویدرژ هه بون. 70
 هه ندیک له گوره ی بنه ماله کان به خشینیان بو کاره که پیشکش کرد.
 پاریزگاره که هزار درهم زپری به گنجینه و په نجاتاس و پنج سهد و
 سی کراسی به کاهینه کان به خشی. 71 هه ندیکیش له گوره ی بنه ماله کان
 به خشینیان دایه گنجینه ی به پرتو بردنی کاره که، بیست هزار درهم می
 زپرو دوو هزار و دوو سهد مه نای زیو. 72 تهوه ی پاشماوه ی گهل
 به خشینیان، بیست هزار درهم می زپرو دوو هزار مه نای زیو، له گهل
 شهست و ههوت کراس بو کاهینه کان. 73 کاهین، لیچی، ده رگاوان،
 گورانیبیژ و خزمه تکرانی په رستگا، له گهل هه ندیک که سی دیکه و پاشماوه ی
 ئیسرایلییه کان له شاروچکه کانیا نیشته جی بوون. کاتیک مانگی ههوت
 هات، نهوه ی ئیسراییل له شاروچکه کافی خویان بوون.

8 ئینجا هه موو گهل وهک یهک کهس له گوره پانه که ی به ردهم
 ده روزه ی تاودا کو بوونه وه و به عه زرای ماموستای تهوراتیان گوت،
 په پرتوکی تهوراتی موسا بهینیت که یه زدان فه رمانی پی کردبوو بو ئیسراییل.
 2 ئیر له رژی یه که می مانگی ههوت عه زرای کاهینیش په پرتوکی تهوراتی
 هینایه به ردهم کو مه له که، ژن و پیاو و هه موو ته وانه ی به تیگه پشته وه گوی
 ده گرن. 3 له به یانیه وه هه تانیوه پو، له به ردهم گوره پانه که ی پیش ده روزه ی
 تاو، بو ژن و پیاو و تیگه بشتوان خویندیه وه، هه موو گهلش گویان بو
 په پرتوکی تهورات شل کردبوو. 4 عه زرای ماموستای تهورات له سه رته و
 دووانگه یه پراوه ستا که بو ته و کاره له دار دروستکرا بوو، مه تیسیا و شه مه ع و
 عه نایا و ثوریا و حیلقی و مه عسییاهو له لای راستیه وه پراوه ستان و له لای
 چه پیشیه وه په دایا و میشائیل و مه لکیا و حاشوم و هه شبه دانا و زه که ریا
 و مه شولام پراوه ستان. 5 عه زرا په پرتوکه که ی له به رچاوی هه موو گهل
 کرده وه، چونکه له سه رووی هه موو گله وه بوو، که په پرتوکه که ی کرده وه
 هه موو گهل هه ستانه سه رپو. 6 عه زرا ستایشی یه زدانی په روه ردگاری
 گوره ی کرد، هه موو گهلش ده ستیان به رز کرده وه و وه لامیان دایه وه:
 «تامین! تامین!» کرتوشیان بو یه زدان برد و سه ریان خسته سه رزه وی. 7
 لیثیه کان که له یشوع، بانی، شیریثیا، یامین، عه قوف، شه به ته ی، هودیا،
 مه عسییاهو، قه لیتا، عه زه ریا، یوزافاد، حانان و په لایا پنکها تبون، تهوراتیان

بۆ گەل روون دەکردهوه و گەلش لەوی پراوەستایون. 8 بە روونی
 پەرتووکی تەوراتی خودایان خویندەوه، واتا کەیان لیککایەوه بۆ ئەوەی گەل
 لەوه تێگات کە دەخوینرایەوه. 9 پاشان نەحەمیا کە پارێزگار بوو لە گەل
 عەزرای کاهین و مامۆستای تەورات و ئەو لێقیانەهی گەلیان تێدەگەیان بە
 هەموو گەلی گوت: «ئەمڕۆ پڕۆژیکێ پیرۆزە بۆ یەزدانی پەرورەدگارتان،
 لەبەر ئەوه شیوەن مەگێرن و مەگێرن.» لەبەر ئەوهی هەموو گەل کاتیک
 گوێیان لە وشەکانی تەورات بوو، گریابوون. 10 ئینجا نەحەمیا پێی گوتن:
 «پروون و خواردنی چەور بۆخۆن و خواردنەوهی شیرین بۆخۆنەوه و بەشی
 ئەوانەش بنێرن کە بۆیان ئامادە نەکراوه. ئەمڕۆ پیرۆزە بۆ یەزدانمان، دلتهنگ
 مەبن، چونکە خۆشی یەزدان هێزتانە.» 11 لێقیانە کەش هەموو گەلیان هیور
 دەکردهوه و دەیانگوت: «پێدەنگ بن، چونکە ئەمڕۆ پیرۆزە، دلتهنگ
 مەبن.» 12 پاشان هەموو گەل چون بۆ ئەوهی بۆخۆن و بۆخۆنەوه، بەشە
 خواردن بنێرن و ئاھەنگیکێ گەرە بگێرن، چونکە لەو وشانە تێگەشتن
 کە قێر کران. 13 لە پڕۆژی دووهم گەرەهی بنەمالەکانی هەموو گەل و
 کاهین و لێقیانەکان لەلای عەزرای مامۆستای تەورات کۆبوونەوه بۆ ئەوهی
 پەيامی تەوراتیان تێگەیهێت. 14 جا بینییان لەو تەوراتەهی کە یەزدان
 لەسەر دەستی موسا فەرمانی پێ کردووه، نووسراوه کە ئەوهی ئیسرائیل لە
 کاتی جەژندا کە پرئشین دەبن، لە مانگی حەوت، 15 پۆیستە لەناو هەموو
 شارۆچکەکانیان و لە تۆرشە لیمدا بانگەواز بکەن و بلێن: «بچنە دەرەوه بۆ
 چیاکان و چلی زەیتوون و زەیتوونی کێوی و مۆرد و دار خورما و داری
 گەلادار بەین بۆ دروستکردنی کەپر،» هەرەهک نووسراوه. 16 جا گەل
 پۆیشتن و هینایان و کەپریان بۆ خۆیان دروستکرد، هەرەهکە و لەسەر بانی
 مالەکەیی و لەناو حەوشەکانیان و حەوشەکانی مالی خودا و گۆرەپانەکەیی
 دەروازەیی ئاو و گۆرەپانەکەیی دەروازەیی ئەفرایم. 17 هەموو ئەو کۆمەلەیی
 لە راپێچکراوی گەرابوونەوه کەپریان دروستکرد و لەناو کەپرەدا دانێشتن. لە
 سەر دەمی یەشوعی کۆری نونەوه هەتا ئەو پڕۆزە ئەوهی ئیسرائیل ئاھەنگیکێ
 گەرە و شکۆداری لەو جۆرەیان نەگێرا بوو. 18 پڕۆژ لەدوای پڕۆژ عەزرا لە
 پەرتووکی تەوراتی خودای دەخویندەوه، لە پڕۆژی یەكەمەوه هەتا پڕۆژی

کۆتایی. حەوت رۆژ جەژنیان گێرا و لە رۆژی هەشتمدا بە یی پۆرە سم
ئاھەنگی کۆتایی پێنەن بوو.

9 لە بیست و چواری ئەم مانگەدا نەوێ ئیسرائیل کۆبوونەو، بە
پۆزوو و جلو بەرگی گوش و سەری تۆزاویەو. 2 ئەوانە لە رەچە لەکی
ئیسرائیل بوون لە هەموو رەچە لەکی بێگانەکان جیا بوونەو و پراوەستان و
دانیان بە گوناھەکانی خۆیان و تاوانەکانی باوبایرانان نا. 3 لە شویتەکانی
خۆیاندا پراوەستان و چارە کە رۆژنیک لە پەرتوکی تەوراتی یەزدانی
پەروردگاریان خۆیندەو، چارە کە رۆژنیکیش دانیان بە گوناھەکانیان دەنا
و کۆتوشیان بۆ یەزدانی پەروردگاریان دەبرد. 4 لەسەر پێلیکانەکی
ئیشیەکان، ییشوع، بانی، قەدمییل، شەفەنیا، بونی، شێریشیا، بانی و کەنانی
پراوەستان و بە دەنگی بەرز ھاواریان بۆ یەزدانی پەروردگاریان کرد. 5 لە
ئیشیەکان، ییشوع، قەدمییل، بانی، حەشەفەنیا، شێریشیا، ھۆدیا، شەفەنیا و
پەتەحیا، گوتیان: «هەست و ستایشی یەزدانی پەروردگارتان بکەن کە لە
ئەزەلەوێ و هەتاھەتاوە» «با ناوی شکۆدارت بەرە کە تدار بێت، بەرزە
بەسەر هەموو بەرە کەت و ستایشیکەو. 6 تۆ خۆت بە تەنیا یەزدانیت.
تۆ ئاسمانت دروستکرد، ئاسمانی ئاسمانەکان و هەموو ھێزەکانیان، زەوی و
ھەموو ئەوێ لەسەری، دەریاکان و ھەموو ئەوێ کە تێیانداوە. تۆ
ژیان بە ھەموویان دەدەیت و ھێزەکانی ئاسمان کۆتۆشت بۆ دەبەن. 7» «تۆ
یەزدانی پەروردگاریت، کە ئەبرامت ھەلبرارد و لە ئووری کلدانییەکانەو
دەرتێنا و ناوت نا ئیبراھیم. 8 بێنیت لە بەردەمی تۆ دلسۆزە، پەیمان
لەگەڵی بەست، کە خاکی کەنعانی و حیتی و ئەمۆری و پەریزی و یەبوسی و
گەرشییەکانی بەدیتی، بیدەیتە نەوێ کە، ئینجا بە ئینە کە خۆت ھێنایە
دی، چونکە تۆ راستو دروستیت. 9» «تۆ زەلیلی باوبایرانی ئیمت لە میسر بینی
و گویت لە ھاواریان بوو لەلای دەریای سوور. 10 نیشانە و پەرچووت
لە دژی فیرعەون و ھەموو کار بە دەستەکانی و گەلی خا کە کە کرد،
چونکە زانیت میسرێەکان زۆریان لێکردن. جا ناویکت بۆ خۆت دروستکرد
و ھک ئەوێ ئەمرۆ ھەبە. 11 دەریاکەت لە بەردەمیاندان شەق کرد تاوێ کو
بەناو دەریا کە بەسەر و شکانیدا پەرینەو، پراونە رانی ئەوانیشت فریادایە ناو
قوولاییەو، و ھک بەردنیک لەناو تاوێ بە ھێزەکان. 12 بە رۆژ بە ستوونی

هه ور پیت نیشان دان، به شه ویش به ستوونی ئاگر، هه تا ئه و ریگیه یان بۆ پرووناک بکه یته وه که پیدای ده پۆن. 13 «له سه ر شاخی سینا دابه زیت و له ئاسمانه وه له گه لیاندا دوایت. حوکه ریگ و فیرکردنه راست و فه رز و فه رمانه باشه کانت دانی. 14 پوژی شه ممه ی پوژوت پێ ناساندن، له سه ر ده سقی موسای خزمه تکارته فه رمان و فه رز و فیرکردنه کانت دانی. 15 له برسیه تیاندا له ئاسمانه وه نانت دانی، له تینوو پیتیشیاندا له تاشه به رده وه ئاوت بۆ ده رهینان و فه رمانت پیدان که بچنه ناو ئه م خا که و به میرات وه ریگرن، که سویندت خوارد بوو بیانده یی. 16 «به لام ئه وان، واته باو پیرانمان له خو بایی و که لله ره ق بوون و گو ییان له فه رمانه کانت نه گرت. 17 ره تیان کرده وه گو ی بگرن و په رجوه کانی تو یان وه بیر خو یان نه هینایه وه که بۆت کردن، که لله ره قی یان کرد و له کاتی یاخیبوونه که یاندا سه رو یکان به سه ر خو یانه وه دانا تا کو بگه ریته وه سه ر کو یایله تیه که یان. به لام تو خودایه کی لیبو رده و میه ربه بان و به به زه بیت، پشوود ریژیت، خوشه و یستی نه گو رت زۆره. تو وازت لی نه هینان، 18 ته نانه ت کاتی که په یکه ریگی له قالدراوی گو ی ره که یان دروست کرد و گو تیان: «ئه مه خودا وه نده که تانه، ئه وه ی ئیوه ی له میسر ده رهینا!» یان کاتی که چه ندین کفری گه وره یان کرد. 19 «به لام تو به به زه ییه زۆره که ت له چۆله وانی وازت لی نه هینان، به پوژ ستوونه هه وره که له سه ر یان لا نه چوو بۆ ئه وه ی ریگیان پیدان بدات، به شه ویش ستوونه ئاگره که تا کو ئه و ریگیه پرووناک بکاته وه که پیدای ده پۆن. 20 پوچه چا که که ی خوشت پیدان بۆ فیرکردنیان و مه نی خو ت له ده میان نه گه ره وه و ئاوت پیدان بۆ تینوو پیتیان. 21 چل سال له چۆله وانی به خیوت کردن و له هیچیان که م نه بوو، جله کانیان دانه رزا و پیه کانیان نه ئاوسا. 22 «پاشایه تی و گه لانت پیدان به سه ر هه ریجه کاندایه شت کردن، خاکی سیخو نی پاشای حه شبۆن، هه روه ها خاکی عۆگی پاشای باشانیان داگیر کرد. 23 کوره کانی ئه و انت وه ک ئه ستره کانی ئاسمان زۆر کرد و ئه و انت هینا ئه و خا که ی که به باو پیرانیانت فه رموو: «وه رنه ناوییه وه داگیری بکه ن.» 24 ئینجا کوران هاتن و ده ستیان به سه ر خا که که دا گرت، تو ش که نه انیه کانی دانیشتوانی خا که که ت له به رده میاندا زه لیل کرد، پاشا کانی و گه له کانت دابه ده ست ئه وان، هه تا ئه وه یان پێ بکه ن که پیتیان باشه. 25 چه ند شارگی قه لابه ند

و زهوی به پیتیان گرت؛ مالیان داگیر کرد که پر بوو له هه موو جوړه
 شتیکی باش، بیری هه لکه نراو، ره زه میو، ره زی زه یتوون و داری بهرداری
 زور. ئینجا هه تا تیر و قه له و بوون خوار دیان و چیریان له چاکه ی زوری تو
 وه رگرت. 26 «به لام یاخی بوون و لیت هه لکه پانه وه و پشتیان له فیر کرده کانی
 تو کرد. پیغه مبه ره کانی تویان کوشت، نه وانه ی ئاگاداریان کرده وه هه تا
 بیانگه پرنینه وه لای تو، چه ندین کفری گوره یان کرد. 27 ئیر ته و انت دایه
 ده ست دوزمنه کانیان، نه و انیش سته میان لیکردن. کاتیک له ته نگانه دا بوون
 هاواریان بو کردیت، توش له ئاسمانه وه گویت لی بوو، جا به پیی به زه بیه
 زوره کهت چه ند رزگار که ریکت پیدان، که له ده ست دوزمنان پزگاریان
 کردن. 28 «کاتیک هه سانه وه، گه پانه وه بو ئه نجامدانی خراپه له به رده می
 تو، توش له ناو دهستی دوزمنه کانیان وازت لی هینان هه تا به سه ریاندا زال
 بن، جا گه پانه وه و هاواریان بو ت کرد، توش له ئاسمانه وه گویت لی بوو،
 زور جار به پیی به زه بیه کهت فریایان که و تیت. 29 «ئاگادارت کرده وه هه تا
 بیانگه پرنینه وه سه ر فیر کرده کانت. به لام نه وان له خو بایی بوون و گو بیان له
 فه رمانه کانت نه گرت و له دزی حوکه کانت گونا هیان کرد، که له باره یانه وه
 فه رموت: «نه و که سه ی پهیره ویان بکات، به هویانه وه ده ژیت،» نه وان
 که لله ره قانه پشتیان تی کردیت و ملیان ره فکرد و گو بیان نه گرت. 30 تو
 سالانیکی زور له گه لیان پشوود ریژ بوویت و به رچی خو ت و له ریگه ی
 پیغه مبه ره کاتبه وه ئاگادارت کرده وه، به لام گو بیان نه گرت، توش نه و انت
 دایه دهستی گهلانی دراوسی. 31 به لام له بهر به زه بیه زوره کهت کوتایت
 پی نه هینان، وازت لی نه هینان، چونکه تو خودایه کی می ره بان و به به زه بیت.
 32 «ئستاش نه ی خودای ئی، خودای مه زنی به توانا و به سام، که
 په یمانی خو شه و بستیه کهت ده به یته سه ر، با به لاته وه کهم نه بیت هه موو نه و
 ناخوشیانه ی که تووشمان بووه، تووشی پاشا و رابه ره کاتمان بووه، تووشی
 کاهین و پیغه مبه ره کاتمان بووه، تووشی باو پایر اتمان و هه موو گه له کهت
 بووه، له ماوه ی پاشایه تی پاشا کانی ئاشوره وه هه تا نه مرؤ. 33 له هه موو
 نه وه ی به سه رمان هاتوه تو راستودر وستیت، چونکه تو دل سوزیت نه نجام
 دا، ئی هه ش خراپه. 34 پاشا و سه ر کرده و کاهین و باو پایر اتمان کاریان به
 فیر کرده کهت نه کرد و گو بیان نه دایه نه و فه رمان و یاسایانه ی که ئاگادارت

کردنوه تاكو جيئيه جيئي بكن. 35 تەنانەت لە پاشايە تيبه كەى خۆيان و لەو چا كە زۆرهى تو كە داتە ئەوان لەو خا كە فراوان و بە پیتەى كە خستتە بەردەمیان، خزمەتى تۆيان نەكرد و لە كردهوه خراپەكانیان نەگەرانهوه. 36 «ئەمرۆ ئییه كۆیلەین ئەو خا كەش كە داوتە بە باوباپیرانی ئییه هەتا لە بەروبووم و خیروبیرە كەى بخۆن، ئەو تە ئییه كۆیلەین لەسەرى. 37 لە بەر گوناھەكانمان بەروبوومە زۆره كەشى بو ئەو پاشایانەیه كە لەسەر ئییت داناو، كە بەسەر خۆمان و ئازە لەكانماندا زالن، بەیئى ئارەزووى خۆیان. ئیتر ئییه لە تەنگانەیه كى گەرەداین. 38 «لە بەر هەموو ئەمانە، ئییه بەیمانێك دەبەستین و دەینوسینەوه، رابەر و لیئى و كاهینەكانیشمان مۆرى دەكەن.»

10 ئەوانەى مۆریان كرد: نەحەمىای پارێزگار كورى حەخەلیا. سدقیاء، 2 سەرابا، عەزەریا، یەرمیا، 3 بەشخور، ئەمەریا، مەلکیا، 4 حەتوش، شەفەنیا، مەلوخ، 5 حاریم، مەریئۆت، عۆبەدیا، 6 دانیال، گینەتۆن، باروخ، 7 مەشولام، ئەبیا، میامین، 8 مەعەزیاھو، بیلگەى و شەمەعیاء. ئەمانە كاهینەكان بوون. 9 لیئییەكانیش: ییشوعى كورى ئەزەنیا، بەنوی لە نەوهى حیناداد و قەدمییل و 10 ھاوکارەكانیان: شەفەنیا، ھۆدیا، قەلیتا، پەلایا، حانان، 11 میكا، رەحۆف، حەشەفیا، 12 زەكور، شیرئیفیا، شەفەنیا، 13 ھۆدیا، بانى و بەنینو. 14 رابەرەكانى گەل: پەرعووش، بەحەت مۆئاب، ئیلام، زەتوا، بانى، 15 بوننى، عەزگاد، یئفەى، 16 ئەدۆنیا، بیگفەى، عادین، 17 ئاتیر، حەزقیاء، عەزور، 18 ھۆدیا، حاشوم، یئسای، 19 حاریف، عەناتۆت، ئیئى، 20 مەگپیعاش، مەشولام، حییزیر، 21 مەشیرەبیل، سادۆق، یەدووع، 22 پەلەتیا، حانان، عەنایا، 23 ھۆشییەع، حەنەنیا، حەشوف، 24 ھەلۆحیش، پیلحا، شۆفیع، 25 رەحوم، حەشەفئا، مەعسییاھو، 26 ئەخیا، حانان، عانان، 27 مەلوخ، حاریم و بەعەنا. 28 «پاشماوہى گەلیش كە لە كاهین، لیئى، دەرگاوان، گۆرانیبیژ و خزمەتكارانى پەرستگا پێكھاتوون، ھەر و ھا ھەموو ئەوانەى لە پیناوتە و راتى خودا خۆیان لە گلاویبەكانى گەلانى دراوسێ جیا كردهوتەوه، لە گەل ژنەكانیان و ھەموو كور و كچەكانیان كە زانین و تێگەشتیان ھەبە، 29 ئەمانە ئیستا دەچنە پال براكانیان، خانەدانەكانیان، دینە ناو نەفرەت و سویندخواردتێك كە بە پینى تەوراتى خودایان برۆن، ئەوہى بە دەستى موسای بەندەى خودا پینداون، ھەموو فەرمانەكانى

یەزدانی پەرەردگارمان و حوكم و فەرزەكانى بەجیبەین و پەپرەوى بەكن. 30 «هەر وەها كچمان نادەینە گەلانى خاكەكە و كچیشیان لى ناهینین بۆ كورمان. 31 «كاتىك گەلانى دراوسى كەلوپەل و هەر خۆراكىك لە پرۆزى شەمەدا بەین بۆ فرۆشتن، لىیان ناكړین، نە لە پرۆزى شەمەدا و نە لە پرۆزى پېرۆز. هەر وەها هەر حەوت سالى جارێك زەویەكائمان بە بەیاری بەجیدەهیلین و لە قەرزەكانیشمان خۆشەبین. 32 «جیبەجیكردى ئەو فەرمانە بەسەر خۆماندا دەسەپین كە سالانە سى یەك شاقلىك بخەینە ئەستۆى خۆمان بۆ خزمەتى مالى خودامان: 33 بۆ نانى تەرخانكراو؛ بۆ پێشكەشكراوى دانەوئەلەى بەردەوام و قوربانى سوتاندنى بەردەوام؛ بۆ پێشكەشكراوێكە گەلانى شەمە و سەرمانگ و جەژنەكان؛ بۆ پێشكەشكراو پېرۆزەكان؛ بۆ قوربانى گەلانى گوناوێكە فارەتى ئیسرائیل و بۆ هەموو خزمەتەكانى مالى خودامان. 34 «هەر وەها ئێمە كاهین لەگەڵ لىقییەكان و گەل تیروپشكان كرد كە سالانە لە كاتى دیارێكراودا هەر بنەمالەى بەك دار بۆ مالى خودا كەمان بەینیت، بۆ ئەوەى هەر وەك لە تەوراتدا نووسراو لەسەر قوربانگای یەزدانى پەرەردگارمان بسووتین. 35 «هەر وەها بۆ هینانى یەكەمین بەرھەمى خاكەمان و یەكەم بەرى هەموو درەختىكى میوہ سال بە سال بۆ مالى یەزدان. 36 «لەگەڵ كورى تۆبەرە و تۆبەرەى هەموو نۆرینەى كى ئازەلەكائمان، هەر وەك لە تەوراتدا نووسراو، لەگەڵ تۆبەرەى مانگا و مەرەكائمان هەتا بیانین بۆ مالى خودا كەمان بۆ ئەو كاهینانەى كە لە مالى خودا كەمان خزمەت دەكەن. 37 «هەر وەها یەكەمین هەویر و پێشكەشكراوى دانەوئەلەمان و بەروبووى هەموو دارێك و شەراب و زەیت بۆ كاهینەكان دەهین بۆ ناو ژوورەكانى مالى خودامان. هەر وەها دەیهكى بەروبوومەكائمان بۆ لىقییەكان دەیت، چونكە ئەو لىقییەكان كە دەیهك لە هەموو ئەو شارۆچكانە كۆ دەكەنەو كە ئێمە تێیاندا كار دەكەین. 38 كاهینىكى نەوہى هارون لەگەڵ لىقییەكاندا دەیت كاتىك لىقییەكان دەیهك وەردەگرن، لىقییەكانیش دەیهك لە دەیهكى وەرگیراودەدەنە گەنجینەى مالى خودامان. 39 نەوہى ئیسرائیل بە نەوہى لىقییەشەو، دیارى دانەوئەلە و شەرابى نۆی و زەیت دەهینە ژوورەكان، قاپوقاچاغەكانى پېرۆزگا و كاهینە

خزمتکار و دەرگاوان و گۆرانیبیژەکانیش لەوێن. «وازلە مائی خودای
خۆمان ناهینین.»

11 رابەرەکانی گەل لە تۆرشەلیم نیشتەجی بوون و پاشماوەی گەلیش
تیرۆشکێان کرد تا کویەک لە دەیان بێن بۆ نیشتەجیبوون لە تۆرشەلیم،
شاری پیرۆز، تۆبەشەکش لە شارۆچکەکانی خۆیان مانەو. 2 گەل داوای
بەرەکتیان کرد بۆ هەموو ئەوانەیی که خۆبەخش بوون بۆ نیشتەجیبوون لە
تۆرشەلیم. 3 هەندیک ئیسرائیلی، کاهین، لیثی، خزمتکارانی پەرستگا و
نەوێ خزمتکارەکانی سلیمان لە شارۆچکەکانی یەهودا نیشتەجی بوون،
هەرکەسێک لەسەر مۆلکەکی خۆی، 4 لە کاتیگدا خەلکی یەهودیا و
بنیامین لە تۆرشەلیم نیشتەجی بوون. ئەمانە ئەو رابەرەکانی هەرئێمە کە لە
تۆرشەلیم نیشتەجی بوون: لە نەوێ یەهودا: عەتایا کۆری عوزیا کۆری
زەکەریا کۆری ئەمەر یا کۆری شەفەتیا کۆری مەهلەئیل لە نەوێ
پیرۆز، 5 لەگەڵ مەعسییاهوی کۆری باروخیش کۆری کۆل حوزی
کۆری حەزایا کۆری عەدایا کۆری یۆاریف کۆری زەکەریای خەلکی
شالەح. 6 هەموو نەوێ پیرۆز کە لە تۆرشەلیم دانیشتبوون، چوار سەد
و شەست و هەشت پیاوی توانادار بوون. 7 ئەمانەش نەوێ بنیامین:
سەلو کۆری مەشولام کۆری یوعید کۆری پەدایا کۆری قۆلایای کۆری
مەعسییاهوی کۆری ئیتیل کۆری یەشەعی، 8 لەگەڵ گەبەیی و سەلەیی
کە شوینکەوتوووەکانی بوون، تۆسەد و بیست و هەشت کەس بوون. 9
یوئیلی کۆری زکری سەرپەرشتیاران بوو، یەهودای کۆری هەسەنوئاش
سەرپەرشتیاری بەشی دووھمی شارەکە بوو. 10 کاهینەکان: یەدایای
کۆری یۆاریف، یاکین، 11 سەرایای کۆری حیلقی کۆری مەشولام
کۆری سادوق کۆری مەرایۆت کۆری ئەحیتوفی لیبسراوی مائی خودا
و 12 ھاوکارەکانیشیان ئەوانەیی کاری پەرستگا کەیان دەکرد، هەشت
سەد و بیست و دوو بوون؛ لەگەڵ عەدایای کۆری یەرۆحام کۆری
پەلەلیا کۆری ئەمچی کۆری زەکەریا کۆری پەشخور کۆری مەلکیا و 13
ھاوکارەکانیشی گەرەیی بنەمالەکان بوون، دوو سەد و چل و دوو بوون؛
لەگەڵ عەمشەیی کۆری عەزەرئیل کۆری ئەحزەیی کۆری مەشیلیمۆت
کۆری ئیمیر و 14 ھاوکارەکانیشیان پالەوانە بەجەرگەکان بوون، سەد و

بیست و ههشت بوون. زه بدیئی کورپی گیدۆلیم سهرپهرشتیاریان بوو. 15
 له لیقییه کانیس: شه مه عیای کورپی هه شوف کورپی هه زریقام کورپی
 هه شه فیای کورپی بونی؛ 16 شه به تهی و یوزافاد له رابه ره کانی لیقییه کان
 بوون، سهرپهرشتیاری کاره که ی دهره وهی مالی خودا بوون؛ 17 هه ره وها
 مه ته نیای سهرپهرشتیار، که کورپی میکا کورپی زه بدی کورپی ئاساف
 بوو، له کاتی نوژدا سهرپهرشتی سوپاسگوزاری ده کرد؛ به قوبیا که دووهم
 بوو له تیو هاوکاره کانی؛ عه بدای کورپی شه موع کورپی گالال کورپی
 یه دو تون. 18 هه موو لیقییه کان له ناو شاری پرۆز دوو سهد و هه شتا و
 چوار کهس بوون. 19 ده رگاوانه کان: عه قوف و تلمۆن و هاوکاره کانیان،
 ته وانه ی که له ده رواز هه کان ئیشکیان ده گرت، سهد و هه فتا و دوو بوون.
 20 پاشماوهی ئیسرائیلیس له کاهین و لیقییه کان له هه موو شارۆچکه کانی
 یه هودا بوون، هه ریه که له میراته که ی خوی. 21 به لام خزمه تکارانی په رستگا
 له گردی عۆفیل نیشته جی بوون، چیحا و گیشپا سهرپهرشتیاریان بوون.
 22 سهرپهرشتیاری لیقییه کانیس له تورشه لیم عوزی کورپی بانی کورپی
 هه شه فیای کورپی مه ته نیا کورپی میکا بوو. عوزی له نه وهی ئاساف بوو، ته و
 گۆرانیبیژانه ی که به رپرسیار بوون له خزمه تی مالی خودا. 23 گۆرانیبیژانه کان
 له ژیر فه رمانی داودی پاشادا بوون، که ئهرکی رۆژانه یانی ریکده خست.
 24 هه ره وها په ته حیای کورپی مه شیزه پیل که له نه وهی زهره حی کورپی
 یه هودا بوو، بریکاری پاشا بوو هه موو کاروباره کانی گهل. 25 سه باره ت
 به گوند و کیکگه کانی ده ورره باریان، هه ندیک له نه وهی یه هودا له م شوینانه
 نیشته جی بوون: له قیریته ئه ربه ع و ده ورره باری؛ له دیشۆن و ده ورره باری؛
 له یه قه چئیل و ده ورره باری؛ 26 له ییشوع و مؤلادا و بیته په له ت؛ 27
 له هه چهر شوعل و بیرى شابه ع و ده ورره باری؛ 28 له چیقله گ و له
 مه کۆنا و ده ورره باری؛ 29 له کانی ریمۆن و چۆرعا و یه رموت؛ 30 له
 زاتووه ع و عه دولام و گونده کانیان؛ له لاخیش و کیکگه کانی؛ و له عه زیقا و
 ده ورره باری. ئیتر له بیرى شابه عه وه هه تا دۆلی هینۆم نیشته جی بوون. 31
 بنیامینییه کانی خه لکی گه فه ع له م گوندانه نیشته جی بوون: له میخماس،
 عه پیا، بیته ئیل و ده ورره باری؛ 32 له عه ناتۆت، تۆف و عه نانی؛ 33 له
 حاجۆر، رامه و گیتیم؛ 34 له حادید، چه فۆعیم و نه فه لات؛ 35 له لۆد و

تۆتۆ، ھەرۈھالە دۆلى پېشەۋەرەكان. 36 ھەندىك بەشى لېشېھەكانى يەھودا
لە خاكى بىنامىن نېشە جى بوون.

12 ئەمانەش ئەو كاهىن و لېشېھەكان كە لەگەل زروبابل كۆرى شەئەلتىئىل
و يەشوع سەرکەوتن: سەرايا، يەرميا، عەزرا، 2 ئەمەريا، مەلوخ، حەتوش،
3 شەخەنەيا، پەحوم، مەرىئۆت، 4 عىدۆ، گىنەتۆن، ئەبىا، 5 ميامىن،
مۇعەدىا، بېلگا، 6 شەمەعيا، يۇيارىف، يەدايا، 7 سەلو، عامۆق، حىلقيا،
يەدايا. ئەمانە كاهىنەكانى بالا و ھاوکارەكانى بوون لە سەردەمى يەشوع. 8
ئەمانەش لېشېھەكان بوون: يېشوع، بەنوى، قەدمىئىل، شېرىئىيا، يەھودا و
مەتەنیا كە خۆى و يارىدەدەرەكانى سەرپەرشى گۆرانى سوپاسگوزارىيان
دەكرد. 9 ھەرۈھالە بەقوبقا و عونى كە ھاوكارىيان بوون، لە كاتى خەزەتدا
بەرامبەريان رادەۋەستان. 10 يەشوع يۇياقىمى بوو، يۇياقىمىش ئەلېشىفى
بوو، ئەلېشىفىش يۇياداعى بوو، 11 يۇياداعىش يۇناتانى بوو، يۇناتانىش
يەدووعى بوو. 12 لە سەردەمى يۇياقىم گەورەى بنەمالە كاهىنەكان ئەمانە
بوون: مەرايا گەورەى بنەمالەى سەرايا بوو، حەنەنیا گەورەى بنەمالەى
يەرميا بوو، 13 مەشولام گەورەى بنەمالەى عەزرا بوو، يەھۇحانان گەورەى
بنەمالەى ئەمەريا بوو، 14 يۇناتان گەورەى بنەمالەى مەلوخ بوو، يوسف
گەورەى بنەمالەى شەخەنەيا بوو، 15 عەدنا گەورەى بنەمالەى حارىم بوو،
حەلقيا گەورەى بنەمالەى مەرىئۆت بوو، 16 زەكەريا گەورەى بنەمالەى
عىدۆ بوو، مەشولام گەورەى بنەمالەى گىنەتۆن بوو، 17 زىركى گەورەى
بنەمالەى ئەبىا بوو، پېلتاى گەورەى بنەمالەى مېنامىن و مۇعەدىا بوو، 18
شەموع گەورەى بنەمالەى بېلگا بوو، يەھۇناتان گەورەى بنەمالەى شەمەعيا
بوو، 19 مەتەنەى گەورەى بنەمالەى يۇيارىف بوو، عوزى گەورەى
بنەمالەى يەدايا بوو، 20 قەلاى گەورەى بنەمالەى سەلوى بوو، عىبەر
گەورەى بنەمالەى عامۆق بوو، 21 حەشەفيا گەورەى بنەمالەى حىلقيا
بوو، نەتەئىل گەورەى بنەمالەى يەدايا بوو. 22 ئەوانەى كە لە سەردەمى
ئەلېشىفى و يۇياداع و يۇحانان و يەدووع، گەورەى بنەمالەكانى لېشى و
كاهىنەكان بوون، لە پاشايەتتە كەى داريوشى پاشاى فارس تۆمار كران. 23
ئەوانەش كە ھەتتا سەردەمى يۇحانانى كۆرى ئەلېشىفى گەورەى بنەمالەكانى
نەۋەى لېشى بوون، لە پەرتووكى كاروبارى پۇژانە تۆمار كران. 24 ھەرۈھالە

رابەرى لىقىيەكان ئەمانە بوون: ھەشەفيا، شىرئىقا، شىشوعى كورى
 قەدمىيل لەگەل ھاوکارەكانيان، ئەوانەى كە لە بەرامبەريان رادەوہستان بۆ
 ستايشکردن و سوپاسگوزارى، تۆبەت بە تۆبەت، بە پىي فەرمانى داودى
 پىاوى خودا. 25 مەتەنيا، بەقبوقيا، عۆبەديا، مەشولام، تەلمون و عەقوف
 دەرگاوان بوون، پاسەوانى كوگاكانى دەروازەكانيان دەکرد. 26 ئەمانە لە
 سەردەمى يۇياقىمى كورى يەشوعى كورى يۇچاداق خزمەتيان دەکرد،
 ھەرۈھالە سەردەمى نەھەمىي پارىزگار و عەزراى كاهين، كە مامۆستاي
 تەورات بوو. 27 لە كاتى تەرخانکردنى شووراي تۆرشەليم، داواى لىقىيەكانيان
 كرد لە ھەموو شوپىنەكانيانەوہ بىنە تۆرشەليم بۆ گىراني ئاھەنگى تەرخانکردن
 بە خۇشى و گۆرانى سوپاسگوزارى، گۆرانى بە سەنج و قيسارە و سازەوہ.
 28 ھەرۈھالە گۆرانىيىژەكان لە ناوچەكانى دەوروبەرى تۆرشەليم كۆكرانەوہ،
 لە گوندەكانى نەتۇفا و دەوروبەرى، 29 لە بىت گلگال و يىلگەكانى گەفھە
 و عەزماقئىتەوہ، چونكە گۆرانىيىژەكان لە چواردەورى تۆرشەليم گونديان
 بنىاد نابوو. 30 كاهين و لىقىيەكان بە پىي رىپورەسم خۇيان پاككردەوہ،
 ئىنجا گەل و دەروازەكان و شوورا كە شيان پاككردەوہ. 31 رابەرەكانى
 يەھودام سەرخستە سەر شوورا كە و دوو تىپى گەورەى سوپاسگوزارانم
 پراگرت، يەكئىكان لەسەر دىوارە كە بەرەو دەروازەى زىل بەلای پاستدا
 رۆيشت، 32 ھۆشەعيا و نيوہى رابەرەكانى يەھودا بەدوايدا رۆيشتن،
 33 لە گەل عەزەريا، عەزرا، مەشولام، 34 يەھودا، بنيامين، شەمەعيا
 و يەرميا. 35 لە نەوہى كاهينەكانىش بە كەرەناوہ، زەكەرياي كورى
 يۇناتان كورى شەمەعيا كورى مەتەنيا كورى ميخايو كورى زەكور كورى
 ئاساف. 36 يارىدەرەكانىشيان، ئەوانەى كە بۆ ستايشکردن بوون، شەمەعيا،
 عەزەرئىل، ميلەلەى، گىلەلەى، ماعەى، نەتەتيل و يەھودا و ھەنانى، بە
 ئامىرە مۇسقىيەكانى داودى پىاوى خودا، عەزراى مامۆستاي تەوراتيش
 لە پىشيانەوہ بوو. 37 لەلای دەروازەى كارىز پاستەوخۆ لە پىپلىكانەكانى
 شارى داود بە ھەرۈزەكەى شوورا كە سەرکەوتن، لەولواوہى كۆشكى
 داوديش تىپەرىن ھەتا دەروازەى ئاوپرووہ و رۆژھەلات. 38 تىپى دووہى
 سوپاسگوزارانىش بۆ بەرامبەريان رۆيشتن، منبىش لە دوايانەوہ بووم،
 نيوہى گەلىش لەسەر شوورا كە بوون، لەلای قوللەى تەنورەكانەوہ ھەتا

شوررا پانه که، 39 له سەر دەروازە ی ئە فرایم، دەروازە ی یە شان، دەروازە ی ماسی، قوللە ی حە نە تیل و قوللە ی سە د، هە تا دەروازە ی مەر. لە لای دەروازە ی زیندان راوە ستان. 40 پاشان هە ردوو تێ پە سوپاسگوزارە که لە لای مائی خودا راوە ستان، نیو ی کار بە دە ستە کانی شە م لە گە ل بوو، 41 هە رو هە کاهینە کانی ش، ئە لیا قی م، مە عسییا ه، مینامین، میخایو، ئە لیو عینە ی، زە کە ریا، حە نە نیا، بە کەرە ناو، 42 هە رو هە مە عسییا ه و شە مە عیا و ئە لعازار و عوزی و یە هۆ حانان و مە لکیا و ئیلام و عیزەر، گۆران بیژە کانی ش بە سەر پەر شتی یە زەر حیا بە دە نگی بە رز گۆران بیان دە گوت. 43 لە و پرۆژە دا قوربانی زۆریان سەر پری و دلیان خۆ ش بوو که خودا بە دلخۆ شییه کی گە وەرە دلی خۆ ش کە ر بوون، هە رو هە ژن و مندالە کانی ش دلخۆ ش بوون. دە نگی دلخۆ شی تۆ ر شە لیم لە دوورە وە دە بیسترا. 44 لە و پرۆژە دا خە لکاتی ک وە ک سەر پەر شتیاری ژوورە کانی ئە م بارە کان دازان، بۆ دیاری و یە کە مین بە ر هە م و دە یە کە کان، هە تا بە یچی تە ورات لە کێ لگی شار و چکە کانه وە بۆ کاهین و لیقییه کان بە شە کانیان تیدا کۆ بکە نە وە، چونکە گە لی یە هودا دلخۆ ش بوو بە کاهین و لیقییه کان که راوە ستا بوون. 45 ئە رکی خە مە تی خودای خۆیان و ئە رکی پا ک کە ر د نە وە یان ئە نجام دا، هە رو هە گۆران بیژە کان و دەرگا وانه کانی ش، بە گوێرە ی فەرمانی داود و سلیمانی کوری، 46 چونکە لە دێر زە مانە وە، لە سەر دە می داود و ئاسافە وە، سەر پەر شتیاری گۆران بیژان و گۆرانی ستایش و سوپاسگوزاری خودا هە بوون. 47 بە هە مان شیو، لە سەر دە می زروبابل و نە حە میا، هە موو ئیسرا ئیل بە شی پرۆژانە ی گۆران بیژ و دەرگا وانه کانیان دە دا، هە رو هە بە شی لیقییه کانی دیکە شیان دە خستە لاو، لیقییه کانی ش بە شی نە وە ی هارونیان دە خستە لاو.

13 لە و پرۆژە دا پە رتوکی موسا بە دە نگی بە رز لە بە ر دە م گە لدا خوێ نرایە وە و بینرا که تیدا نووسراو، هیچ عە مۆنی و مۆ تاییه ک بۆ هە تاهە تاییه نایە تە ناو کۆ مە لی خودا، 2 چونکە بە نان و ئاو وە پێ شواز بیان لە نە وە ی ئیسرا ئیل نە کە ر بوو، بە لکو بە لعامیان لە دژیان بە کری گرت هە تا نە فرە تیان لی بکات، بە لام خودامان نە فرە تە کە ی گۆری بۆ بە رە کە ت. 3 کاتی ک گویان لە فێر کە ر د نە کە بوو، هە موو ئە و بیگانانە یان جیا کە ر دە وە که لە گە ل ئیسرا ئیلدا تیکە ل ببوون. 4 پێ ش ئە مە، ئە لیاشیفی کاهین بە سەر پەر شتیاری

ژووره ئەمبارەکانی مالی خودامان دانرابوو. له تۆفیباهه نزیک بوو، 5
 ژوورینکی گه‌وره‌ی بۆ دابین کردبوو، که پێشتر ئەم شتانه‌یان تێیدا داده‌نا:
 پێشکه‌شکراوه‌کانی دانه‌وێله و بخوور و قاپوقاچاگه‌کانی په‌رستگا، هه‌روه‌ها
 ده‌یه‌که‌کانی گه‌نم و شه‌رابی نوێ و زه‌یت که بۆ لیقی و گۆرانیبیژ و
 ده‌رگاوانه‌کان فه‌رمانی پێ کرابوون، له‌گه‌ڵ پیتا که پیرۆزه‌کان بۆ کاهین. 6
 به‌لام به‌ درێژایی هه‌موو ئەمانه‌ من له‌ تۆرشه‌لیم نه‌بووم، چونکه‌ له‌ سی و
 دووه‌ مین سالی ئه‌رته‌حشه‌سته‌ی پاشای بابل گه‌رانبوو هه‌و به‌ بۆ لای پاشا،
 له‌ دوای ماوه‌یه‌ک مۆله‌تم له‌ پاشا خواست و 7 هاتمه‌وه‌ تۆرشه‌لیم، زانیم
 ئەلیاشیف چ خراپه‌یه‌کی کردووه‌ به‌وه‌ی که له‌ هه‌وشه‌ی مالی خودا
 ژوورینکی بۆ تۆفیباهه‌ دابین کردووه‌. 8 ئەمه‌ منی زۆر په‌ست کرد، له‌ به‌ر
 ئەوه‌ هه‌موو قاپوقاچاگه‌کانی مالی تۆفیباهه‌ فرێدایه‌ ده‌ره‌وه‌ی ژووره‌که‌. 9
 فه‌رمانم دا و ژووره‌کانیان پاک‌کرده‌وه‌، پاشان قاپوقاچاگه‌که‌ی مالی خودا و
 پێشکه‌شکراوه‌کانی دانه‌وێله و بخووره‌که‌م گه‌رانده‌وه‌ ئه‌و. 10 هه‌روه‌ها
 زانیم که به‌شی لیقییه‌کان نه‌دراوه‌، لیقی و ئه‌و گۆرانیبیژانه‌ی کاره‌که‌یان
 ده‌کرد، هه‌ریه‌که‌ و بۆ کێلگه‌که‌ی خۆی هه‌لاتوووه‌. 11 له‌ به‌ر ئەوه‌ له‌ گه‌ڵ
 کار به‌ ده‌سته‌کان ده‌مه‌قالیم کرد و گوتم: «بۆچی مالی خودا وازی لێ
 هێنراوه‌؟» ئینجا ئه‌وانم کۆکرده‌وه‌ و هه‌ریه‌که‌یانم له‌ شوینه‌که‌ی خۆی دانا.
 12 هه‌موو یه‌هوداش ده‌یه‌کی دانه‌وێله و شه‌رابی نوێ و زه‌یتیان هێنا بۆ
 ژووره‌ ئەمبارەکان. 13 خه‌زنه‌دارم له‌ سه‌ر ئەمبارەکان دانا، شه‌له‌میاوه‌ی
 کاهین و سادۆقی سه‌رقه‌له‌م و په‌دایای لیقی، له‌ به‌رده‌ستی ئه‌وانیش حانانی
 کوری زه‌کوری مه‌ته‌نیا، چونکه‌ به‌ ده‌ستپاک داده‌نران و کرانه‌ لێپرسراوی
 دابه‌شکردنی ئازووقه‌ به‌ سه‌ر برا لیقییه‌کانیان. 14 ئەه‌ی خودایه‌، له‌ به‌ر ئەمه‌ به‌
 یادی خۆتم به‌بێنه‌روه‌ و چا که‌ کانم مه‌سه‌روه‌ که به‌ دلسۆزی به‌رامبه‌ر به‌ مالی
 خودای خۆم و داوا کاریه‌کانی کردوومه‌. 15 له‌ و رۆژانه‌دا خه‌لکێکم له‌
 یه‌هودا بینی له‌ رۆژی شه‌مه‌ گوشه‌ره‌کان ده‌په‌سته‌وه‌، کۆله‌ دار ده‌هێنن و له‌
 گوێدریژه‌کانیان بار ده‌که‌ن، هه‌روه‌ها به‌ شه‌راب و تری و هه‌نجیر و هه‌موو
 ئەوه‌ی بار ده‌کریت، له‌ رۆژی شه‌مه‌ دینه‌ ناو تۆرشه‌لیم، له‌ به‌ر ئەوه‌ ئاگادارم
 کردنه‌وه‌ که له‌ و رۆژه‌دا خۆراک نه‌فرۆشن. 16 هه‌روه‌ها خه‌لکی به‌نده‌ری
 سور که له‌ تۆرشه‌لیمدا نیشته‌جێ بوون، له‌ رۆژی شه‌مه‌دا ماسی و هه‌موو

جۆره كه لويه لىچان ده هئينا و له ئورشه لىم به نه وهى يه هودايان ده فرۆشت.

17 جا ده مه قائم له گه ل خانه دانه كانى يه هودا كرد و گوتم: «ئهم خراپه چىيه كه ئيوه ده يكه ن و رۆزى شه مه گلا و ده كه ن؟» 18 ئايا باو باپىراتان شه مه يان نه كرد، ئىنجا خودامان هه موو ئهم خراپه يه ي به سه ر ئيمه و ئهم شاره شدا هئينا؟ ئيوه توورپه ي له سه ر ئيسرائىل زياتر ده كه ن كه رۆزى شه مه گلا و ده كه ن.» 19 كاتىك تارىكى با لى به سه ر ده روازه كانى ئورشه لىدا كيشا، پيش رۆزى شه مه، فه رمانم دا هه تا دواى رۆزى شه مه ده روازه كان دا بخزى ن و نه كرپه وه. هه ندىك له خزمه تكاره كانى خۆم له سه ر ده روازه كان دانا، هه تا له رۆزى شه مه هىچ بارىك نه يه ته ژووره وه. 20 جارىك و دووان بازركان و فرۆشيارى هه موو جۆره كه لويه لىك له ده ره وهى ئورشه لىم شه ويان به سه رىرد. 21 منىش ئا گدارم كردنه وه و گوتم: «بۆچى له لاي شوورا كه ماونه ته وه؟ ئه گه ر دوو باره ي بكه نه وه ده ستگىرتان ده كه م.» ئىتر له و كاته وه له رۆزى شه مه نه هاته وه. 22 هه روه ها به لىقىيه كانم گوت، كه خۆيان پاك بكه نه وه و بى ن و پاسه وانى ده روازه كان بكه ن بۆ ته رخانكردى رۆزى شه مه. ئه ي خودايه، به مه ش به يادى خۆتم به يته ره وه، به گوڤره ي خۆشه وىستىيه نه گۆره كه شت له گه لم مېه ربه بان به. 23 هه روه ها له و رۆژانه دا ئه و يه هودىيانه م بى نى كه ژنى ئه شدۆدى و عه مۆنى و مۆتابىيان هئىنا بوو، 24 نيوه ي منداله كانىيان به زمانى ئه شدۆدى يان به زمانى گه لى دىكه قسه يان ده كرد، ئىياندا نه بوو بتوانىت به زمانى يه هودى قسه بكات. 25 جا له گه لىيان ده مه قائم كرد و نه فره تم لىكردى، له هه ندىكىيانم دا و پرچىانم رىنيه وه، به خودا سوئىدم دان و گوتم: «پچتان نه ده نه كورپان و پچيان مه هئىن، نه بۆ كورپان و نه بۆ خۆتان. 26 ئايا له به ر ئه مانه نه بوو سلىمانى پاشاى ئيسرائىل گوناھى كرد، كاتىك له ناو زۆربه ي نه ته وه كان پاشايه كى وه ك ئه و نه بوو، له لاي خوداى خۆى خۆشه وىست بوو، خودا كردييه پاشاى هه موو ئيسرائىل؟ ته نانه ت ئه وىش ژنه بىگانه كان گوناھيان پىكرد. 27 ئىتر ئايا گوئى له ئيوه بگىن ئهم هه موو خراپه گه و ره يه بكه ن، به ناپا كىتان له دژى خودامان، به وهى ژنى بىگانه به يتن؟» 28 يه كىك له كورپه كانى يۆياداعى كورپى ئه لىاشىقى سه رۆك كاھىن، زاواى سه نه قه له تى خۆرۆنى بوو، منىش له لاي خۆم ده رمكرد. 29 ئه ي خودايه، به يادى خۆتيا ن به يته ره وه كه

کاهینیتی و پهمانی کاهینیتی و لیثییه کانیان گلا و کرد. 30 به و شیوه یه له
هه موو بیگانه یه ک پاتم کردنه وه، ئه رکه کانی کاهین و لیثییه کانم دیاری کرد،
هه ریه که و له سه ر کاری خوی. 31 داریشم بو قوربانی له کاتی دیاریکراو و
یه که مین به ره مه کان دابین کرد. ئه ی خودایه، به چا که به یادی خۆتم
بهینه ره وه.

ئەستىز

1 ئەم رووداوانە لە سەردەمى پاشايەتى ئەحەشويرووش بوو، ئەو ئەحەشويرووشەى كە لە هيندستانەو هەتا كوش فەرمانرەوايەتى سەد و بيست و حەوت هەريڤى دەکرد. 2 لەو كاتەدا ئەحەشويرووشى پاشا لەسەر تەختى پاشايەتییەكەى دادەنيشت كە لە قەلای شوش بوو. 3 لە سالى سيپهەمى پاشايەتییەكەى، خواتىكى سازکرد بۆ هەموو سەرکردە و كار بە دەستەكانى. سەرکردەكانى سوپاى فارس و ماد و مير و فەرمانرەواى هەريگەكان تيبدا ئامادە بوون. 4 ماوهى سەد و هەشتا پرۆژ پاشا دەوڵەمەندي و بى هاوتايى پاشايەتییەكەى و شكۆ و مەزنى خۆى نیشان دا. 5 پاشا تيبهرينى ئەو ماوهيه، پاشا بۆ ماوهى حەوت پرۆژ خواتىكى بۆ هەموو چين و تويزيكي خەلك سازکرد، ئەوانەى لە قەلای شوش دەريان، لە بانجەى داخراوى كۆشكى پاشا. 6 گۆرەپانەكە بە پەردەى سپى و مۆرى كەتان پازيترا بوو، بە گوريسى كەتاني سپى و گوريسى قوماشى ئەرخەوانى لەناو بازنەى زيو هەلواسرابوو، لەسەر كۆلەكەى مەرمەر. سەكۆيهكان لە زير و زيو دروستكرايون، زەوييهكە بە بەردى حەلان و مەرمەر و دوپر و بەردى گرانبەها شۆستەى بۆ دروستكرايون. 7 خواردنەووش بە جامى زيرينى جوراوجور پيشكەش دەكرا، شەرابى شاهانەش بەقەد بەخشندەى پاشا زور بوو. 8 پاشا فەرمانى بە لپرسراوانى كۆشك كەس كەس گلەى لە خواردنەووش نەييت، هەركەسە بەگۆرەى وىستى خۆى ييت. 9 هەروەها فەشتى شازنیش لە كۆشكى شاهانەى ئەحەشويرووشى پاشا خواتىكى بۆ ئافرەتان سازکرد. 10 لە پرۆژى حەوتەم كاتىك ئەحەشويرووشى پاشا بە شەراب مەست بوو، فەرمانى كەد بەو حەوت كار بە دەستەى كە خزمەتيان دەكرد، واتە مېهومان و بيزتا و حەرڤونا و بيگگا و ئەفەگگا و زيبەر و كەركەس، 11 كە فەشتى شازن بە تاجى شاهانەكەو بەين بۆ بەردەم پاشا، بۆ ئەو هەوى جوانييهكەى پيشانى گەل و سەرکردەكان بەرديت، چونكە پرۆخسارى جوان بوو. 12 بەلام كاتىك كار بە دەستەكان فەرمانەكەى پاشايان پى راگەياند، فەشتى شازن پازى نەبوو ييت. لەبەر ئەو پاشا زور رقى هەستا و لە توورەى خۆيدا گرى گرت. 13 نەريتى پاشا و بوو راويز بە شارهزايانى ياسا و دادوهرى بكات. ئيتير پاشا پرسى بەو دانايانە كە

شاره‌زای پوژگارن، 14 ته‌وانه‌ی لپی نریک بوون ته‌مانه بوون: که‌رشه‌نا، شیتار، ته‌دماتا، ته‌رشیش، مه‌ره‌س، مه‌رسه‌نا، مه‌موخان، که‌حه‌وت سه‌رکرده‌ی فارس و مادی بوون و هه‌میشه‌چاویان به‌پاشا ده‌که‌وت، به‌رزترین پله و پایه‌یان هه‌بوو له‌پاشایه‌تییه‌که‌دا. 15 پاشا پرسیری کرد: «به‌یپی یاساچی له‌شارنه‌فه‌شتی بکریت؟ له‌به‌ر ته‌وه‌ی گوپرایه‌لی ته‌و فرمانه‌ی ته‌حه‌شویرۆشی پاشای نه‌بوو که‌کاربه‌ده‌سته‌کان پپیان را‌گه‌یانده.» 16 مه‌موخان له‌به‌رده‌م پاشا و سه‌رکرده‌کان گوتی: «شارنه‌فه‌شتی به‌ته‌نا هه‌له‌ی ده‌ره‌ق به‌پاشا نه‌کردوو، به‌لکو ده‌ره‌ق به‌هه‌موو سه‌رکرده‌کان و هه‌موو ته‌و گه‌لانه‌ی که‌له‌هه‌ریجه‌کانی ته‌حه‌شویرۆش پاشادان، 17 چونکه‌هه‌والی شارن به‌هه‌موو ژنه‌کان ده‌گاته‌وه و به‌وشیوه‌یه‌بیزیان له‌میرده‌کانیان ده‌بیته‌وه، ده‌گوتریت: «ته‌حه‌شویرۆشی پاشا فرمانی دا‌شارنه‌فه‌شتی به‌ینه‌به‌رده‌می، که‌چی ته‌و نه‌هاتوو.» 18 هه‌روه‌ها هه‌ر ته‌مرو خائمه‌کانی فارس و مادی که‌هه‌والی شارنیان پی‌گه‌یشتوو ته‌وه‌هه‌مان شت به‌هه‌موو سه‌رکرده‌کانی پاشا ده‌لین، به‌مه‌ش بیژلیبوونه‌وه و تووره‌ی بلا و ده‌بیته‌وه. 19 «له‌به‌ر ته‌وه‌ته‌گه‌ر پاشای خۆشه، با‌بریاریکی شاهانه له‌لای خۆیه‌وه‌ده‌ربکات و بریاره‌که‌له‌یاسا‌کانی فارس و مادی بنوسریت بو‌ته‌وه‌ی ده‌ستکاری نه‌کریت، به‌وه‌ی که‌ناییت چیتر فه‌شتی بیته‌به‌رده‌م ته‌حه‌شویرۆش پاشا، پاشاش پله‌ی شارنییته‌ی به‌یه‌کیکی چاکتر له‌و‌بدات. 20 به‌وشیوه‌یه‌فرمانه‌که‌ی پاشا له‌ناو هه‌موو شانشینه‌مه‌زنه‌که‌را‌ده‌گه‌یه‌نریت، هه‌موو ژنانیش به‌ریزه‌وه‌هه‌لسوکوت له‌گه‌ل میرده‌کانیان ده‌کن، له‌گه‌وره‌یانه‌وه‌هه‌تا‌بچووکیان.» 21 پاشا و سه‌رکرده‌کان ته‌و‌قسه‌یه‌یان پی‌باش بوو، پاشا به‌یپی قسه‌که‌ی مه‌موخانی کرد. 22 نامه‌ی بو‌هه‌موو هه‌ریجه‌کان و هه‌موو گه‌له‌کانی پاشایه‌تییه‌که‌ی نارد، هه‌ریه‌که‌و به‌زمان و پینوسی خۆیان و رایگه‌یانده‌که‌ده‌بیته‌هه‌موو پیاویک گه‌وره‌ی ماله‌که‌ی خۆی بیته‌و به‌زمانی نه‌ته‌وه‌که‌ی خۆی ته‌م بریاره‌پا‌گه‌یه‌نیته‌.

2 پاش ته‌وه‌ی تووره‌ی ته‌حه‌شویرۆشی پاشا دامرکایه‌وه، پاشا فه‌شتی و په‌فتاره‌که‌ی و ته‌و بریاره‌ی که‌له‌دژی ده‌ریکرد به‌بیری هاته‌وه. 2 ئینجا ته‌وانه‌ی خزمه‌تی پاشایان ده‌کرد پپشنیاریان کرد: «با‌بگه‌رین بو‌چکانی پاکیزه و روخسار جوان بو‌پاشا، 3 با‌پاشا بریکار دا‌بنیته‌له‌ناو هه‌موو هه‌ریجه‌کانی

شانشینە کە پەیدا تا کو ھەموو کچە پاکیزە و جوانەکان لە ھەرەمسەرای قەلای شوش کۆبکەنەو. بە لەژێر سەرپەرشتی ھینگەیدا بن، کە کار بە دەستی پاشا و بەرپرستی ھەرەمسەرا کە یە، ھەرۆھا با بۆنوبەرامیان پێ بدری. 4 ئینجا ئەو کچەش کە پاشا پەسەندی دەکات، با بێتە شازن و شوینی قەشتی بگریتەو. پاشا ئەو قەسە یە پێ باش بوو، کاری پیکرد. 5 لەو کاتە لە ناو قەلای شوش پیاویکی جولە کە ھەبوو لە ھۆزی بنیامین بوو، ناوی مۆردەخای کوری یائیری کوری شیمعی کوری قیش بوو. 6 یەکیک بوو لەو پراپچکراوانە ی نەبوخودنەسری پاشای بابل لە تۆرشەلیمەو پراپچی کردبوون، لەتیو ئەو پراپچکراوانە ی یە ھۆیا کینی پاشای یە ھودایان لە گەل بوو. 7 مۆردەخای ئامۆزایەکی ھەبوو بە ناوی ھەدەسا، خۆی پەرور دە ی کردبوو، چونکە نە باوکی ھەبوو نە دایک. ئەم کچە بە ئەستێر ناسراو بوو، کچیکی نازدار و پڕوخسار جوان بوو، پاش مردنی دایک و باوکی مۆردەخای کردیە کچی خۆی. 8 بە بیستنی فەرمانە کە ی پاشا و یاسا کە ی بۆ کۆکردنەو ی کچانی زۆر لە قەلای شوش و سپاردنیان بە دەستی ھینگە ی، ئەستێریش بردرایە کۆشکی پاشا و بە ھینگە یی بەرپرستی ھەرەمسەرا سپێردرا. 9 کچە لە بەرچاوی ھینگە ی پەسەند بوو و بە دلی بوو. لە بەر ئەو دەستبەجی بۆن و کەلوپەلی جوانکاری و خواردنی تاییەتی پێدا. ھەرۆھا ھەوت خزمەتکاری ھەلژێردراوی لە کۆشکی پاشا پێدا، ئینجا ئەو و خزمەتکارەکانی بۆ باشترین شوینی ھەرەمسەرا گواستەو. 10 ئەستێر ھیچی لە بارە ی رەگەز و پەچە لەکی ئاشکرا نەکرد، چونکە مۆردەخای راپساردبوو کە ئەو نەکات. 11 مۆردەخای ھەموو پڕۆژیک لە بەردەم ھەوشە ی ھەرەمسەرا دەھات و دەچوو، بۆ ئەو ی بزانی ئەستێر چۆنە و ئاگاداریت لەو ی چی بەسەردیت. 12 بەگۆرە ی یاسای پەپرە و کراو بۆ ئافرەتان ھەر کچیک سالیکی تەواوی لە ئاراییش و ئامادەکاری بەسەردەبرد: شەش مانگ بە زەبتي مور، شەش مانگیش بە بۆن و کەرەستە ی دیکە ی جوانکاری. ئینجا لەدوای ئەو تۆرە ی دەھات بچیتە لای ئەھەشوژی پاشا. 13 بەم شیوہ یە بۆ لای پاشا دەچوو، ھەرچی دەویست یی دەدرا، بۆ ئەو ی لە ھەرەمسەراو لە گەل خۆی بیاتە کۆشکی پاشا. 14 ئیوارە دەچوو ژوورەو و بەیانی بۆ بەشیکی دیکە ی ھەرەمسەرا دەگەرایەو، بۆ ژێر سەرپەرشتی شەھەشگەزی کار بە دەستی پاشا و بەرپرستی

كەنيزەكان. جاريكى ديكە نەدە چوۋە ژوورەوۋە بۇلاي پاشا، تەنھا ئەگەر پاشا
 يېنى دىلخۇش بوۋايە و بە ناۋى خۇيەوۋە بانگى بىكردايە. 15 كاتىك تۆرەي
 ئەستىرھات، كچى ئەيچەيلى مامى مۇردەخاي، ئەوۋەي مۇردەخاي كىردىيە
 كچى خۆي، بۇ ئەوۋەي بچىتە ژوورەوۋە بۇلاي پاشا، ھىچ شىكىكى داۋا نەكرد
 جگە لەوۋەي ھىگەيى كار بە دەستى پاشا و بەرپىسى ھەرەمسەرا پىشنيارى
 كىردىبوو. ھەر كەسىكىش ئەستىرى بىنيايە دە چوۋە دىيەوۋە. 16 ئەستىر لە
 مانگى دە بردرايە ژوورەوۋە بۇلاي ئەھە شوپۇش پاشا لە كۆشكى شاھانە، لە
 مانگى تىقىت، لە ھەوتە مەن سالى پاشايە تىيە كەي. 17 پاشا ئەستىرى لە
 ھەموو ژنەكان زياتر خۇشويست، لە ھەموو پاكىزەكانى ديكە زياتر پەسەندى
 كرد و چوۋە دىيەوۋە. تاجى شاھانەي لەسەر سەرى دانا و لە شوپىنى قەشتى
 كىردىيە شاژن. 18 ئىنجا پاشا خواتىكى گەورەي بۇ ھەموو سەر كىردە و
 خىزمەتكارەكانى ساز كىردەك رىزگرتىك لە ئەستىر، پشويى لە ھەر ئىمەكاندا
 پرا گەياند و بە قەد بە خىشندەي پاشا ديارى بە خىشرا. 19 كاتىك پاكىزەكان
 بۇ جارى دوۋەم كۆكرانەوۋە، مۇردەخاي لەلاي دەروازەي پاشا دانىشتىبوو.
 20 ئەستىرىش ھەرەك مۇردەخاي راپساردىبوو ھىچ شىكىكى لەبارەي
 پەگەز و پەچەلەكى ئاشكرا نە كىردىبوو، چۈنكە ئەستىر ھەرەك ئەو پۇژانەي
 مۇردەخاي بە خىوي دە كىرد بە قەسى ئەو دە جولا يەوۋە. 21 لەو پۇژانەدا لە
 كاتىكدا مۇردەخاي لە دەروازەي پاشا دانىشتىبوو، بىگانا و تەرەش كە دوو
 ئەفسەرى پاشا بوون لەو ئەفسەرانەي پاسەوانىتى دەروازە كەيان دە كىرد،
 توۋرە بوون و پىلانىان گىپرا كە دەستيان بۇ ئەھە شوپۇش پاشا دىر ئىكەن.
 22 بەلام مۇردەخاي بەو كارەي زانى و بە شاژنە ئەستىرى گەياند، ئەويش
 بە ناۋى مۇردەخايەوۋە بە پاشاي گوت. 23 كاتىك بابەتە كە لىي كۆلپايەوۋە
 و زانىيان كە راستە، ھەردوۋىكان لە دار دران. ئەو پرووداۋەش لە بەردەم
 پاشا لە پەرتوۋكى كاروبارى پۇژانە تۆمار كرا.

3 پاش ئەم پرووداۋانە، ئەھە شوپۇشى پاشا ھامانى كورى ھەمەداساي
 ئەگاگى گەورە كىرد و بەرزى كىردەوۋە، پايەيكى بەرزى لە پايەي ھەموو
 سەر كىردەكانى ديكە پى بەخىشى كە لەگەلپىن. 2 ھەموو كار بە دەستەكانى
 پاشا كە لەلاي دەروازەي پاشاۋەن بەيى فەرمانى پاشا سەريان بۇ ھامان
 دادەنەۋاند و كرتۇشيان بۇ دەبرد، بەلام مۇردەخاي سەرى بۇ دانەدەنەۋاند

و کړتوشی بۆ نه ده برد. 3 له بهر نه وه نزمه تکاره کانی پاشا ته وانه ی له ده روازه که ی پاشادا بوون به مؤرده خایان گوت: «بۆچی سه ریچی فه رمانی پاشا ده که یت؟» 4 پوژ له دوای پوژ قسه یان له گه ل ده کرد، به لام نه وه هه ر گوئی لی نه ده گرتن. له بهر نه وه به هاما نیان گوت بۆ ته وه ی بزاتن نه و قسه یه ی مؤرده خای خوی راده گریت، چونکه یی را گه یان دیوون که نه و جوله که یه. 5 جا که هاما ن بینی مؤرده خای سه ری بۆ دانانه و بییت و کړتوشی بۆ نابات، زور تووره بوو. 6 به ته نها کوشتنی مؤرده خای به لا وه که م بوو، چونکه زانی مؤرده خای له چ نه ته وه یه که. هاما ن به دوای ته وه ده گه را هه موو نه ته وه که ی مؤرده خای، به واته هه موو جوله که کان، که له شانشیني ته حه شو یروژش بوون له ناویان بیات. 7 له مانگی یه ک که مانگی نیسانه، له سالی دوا زده یه مینی ته حه شو یروژی پاشا، له به رده م هاما ن تیروپشکیان ده کرد که یی ده گوترا پور، بۆ هه لباردنی پوژ و مانگیکیک. تیروپشک که وته سه ر مانگی دوا زده، واته مانگی ئادار. 8 ئینجا هاما ن به ته حه شو یروژش پاشای گوت: «نه ته وه یه ک هه یه له تیو هه موو نه ته وه کانی هه ریجه کانی پاشایه تیبه که په رته وازن و به جیاواز ده ژین. نه ریته کانیان له گه ل نه ریچی هه موو نه ته وه کان جیاواز تره و یاسا کانی پاشا جیبه چی نا که ن. بۆ پاشا باش نیبه لییان بگه رییت به ئاسو ده یی دانیشن. 9 ته گه ر پاشا یی باشه با فه رماتیکی بۆ له ناویردنیان ده ربکریت، منیش ده هه زار تالت زیو ده ده مه ده ست خه زنه دارانی پاشا بۆ گه نجینه ی شاهانه.» 10 ئینجا پاشا نه و ته نگوستیله یه ی له ده ستی خوی دا که ند که موری شاهانه ی پیوه بوو، دایه هاما نی کوری هه مه داسای ته گاگی دوژمنی جوله که کان. 11 پاشا به هاما نی گوت: «زیوه که بۆ خۆت بییت، چیش ت پۆ باشه ئاوا له نه ته وه که بکه.» 12 له سیزده ی مانگی یه ک خامه ی نه پینیه کانی پاشا بانگ کران، هه موو ته وه ی هاما ن فه رمانی پیدان نووسرایه وه بۆ میره کانی پاشا و پاریز گاره کانی هه ریجه جیاوازه کان و سه رکرده کانی نه ته وه جیاکان، هه ر هه ریجه و به ریئووسی خوی و هه ر نه ته وه یه و به زمانی خوی. نامه کایش به ناوی ته حه شو یروژش پاشا وه نووسراون و به ته نگوستیله که ی ته ویش مور کران. 13 به ده ستی په یامبه ره کایشدا نامه کان بۆ هه موو هه ریجه کانی پاشا نیردران و تیپاندا فه رمانی دابوو که له یه ک پوژ، له سیزده ی مانگی دوا زده، واته له

مانگی ئادار ھەموو جولە کەکان بە گەنج و پیر و ژن و مندالەو قەبکەرن و بکوژرین و لەناو ببردین، کەلوپەلە کانیشتیان بە تالان ببردین. 14 وینەى نووسراوە کەش وەک فەرمانتیک درایە ھەموو ھەریمەکان و لەناو ھەموو نەتەوکان بۆ و کرایەو ھەوێ ھەوێ خۆیان بۆ ئەم پرۆژە نامادە بکەن. 15 ھەروەک پاشا فەرمانی کرد پەيامبەرەکان بە پەلە پرۆیشتن، ھەروەھا ئەو فەرمانە لە قەلای شوشیش درا. پاشا و ھامان بۆ خواردنەو دانیشتن، بەلام شارى شوش شلەژا.

4 پاش ئەو ھەوێ مۆردەخای ھەموو ئەو کردەوانەى زانی کە کران، جەگەى دادپەری و جلو بەرگی گوشتی پۆشی و خۆلەمیشتی بەسەر خۆیدا کرد، چوو دەروو بۆ ناو راستی شار و ھاواریکی گەورە و تالی کرد. 2 بەلام تەنھا چوو بەردەم دەروازەى پاشا، چونکە ریگا بە کەس نەدەرا بە پۆشینى جلو بەرگی گوشەو ھەوێ بچیتە ناو دەروازەى پاشا. 3 ھەروەھا ھەر ھەریمیک فەرمانە کەى پاشا و یاسا کەى پێ دەگەشت، لەتیو جولە کەکان دەبوو شیوەتیکى گەورە و پرۆو و گرتن، گریان و لاواندەو. ھەر زۆریان جلو بەرگی گوشیان دەپۆشی و لەناو خۆلەمیشت رادەکشان. 4 کاتییک کە نێزەکانى ئەستێر و کار بە دەستەکانى چوونە ژوورەو و باسی مۆردەخایان بۆی کرد، شاژن زۆر دلەنگ بوو. دەستە جلیکی نارد بۆ ئەو ھەوێ لە جیاتی جلو بەرگی گوش لە بەرى بکریت، بەلام ئەو پەسەندى نەکرد. 5 پاشان ئەستێر ھەتاخی بانگکرد، کە یەکیک لە کار بە دەستەکانى پاشا بۆ خزمەتکردنى تەرخان کرابوو و فەرمانى پێ کرد بچیتە لای مۆردەخای، بزانیت ئەمە چییە و لەسەر چییە. 6 ئیتەر ھەتاخ چوو دەروو بۆ لای مۆردەخای لە مەیدانى شارە کە، ئەو ھەوێ لە بەردەم دەروازەى پاشایە. 7 مۆردەخای ھەموو ئەو شتانەى پێ راگەیاندا کە بەسەرى ھاتیوو، ھەروەھا ئەو پرە زیو ھەوێ کە ھامان گوتبوو بۆ لەناو بردنى جولە کەکان بیداتە گەنجینەى پاشا. 8 وینەى کیشى لەو فەرمانە نووسراوە دایى کە لە شوشەو بۆ لەناو بردنیان دەرکراوو، بۆ ئەو ھەوێ پێشانى ئەستێرى بدات و بابەتە کەى بۆ روون بکاتەو، ھەروەھا پێی گوت کە پێنایى ئەستێر بکات تا کو بچیتە ژوورەو بۆ لای پاشا و لە پێناو ھەتەو کەى لێ پیاپیتەو و داوای بەزەپى لێ بکات. 9 ھەتاخ گەرایەو و قسەکانى مۆردەخای بە ئەستێر راگەیاندا. 10 ئەستێریش

هه تاخی راسپاردوه به مۆرده خای بلیت: 11 «هه موو کاربه دهسته کانی پاشا و هه موو نه ته وه کانی هه ریمه کانی پاشا ده زانن، که هه ر پیاویک یان هه ر ژتییک بچیته ژووره وه بۆ لای پاشا به بی ئه وه ی بانگ بکریته دیوانه که ی ناوه وه، یه ک یاسای به سه ردا ده سه پینریت، ئه ویش مردنه، ته نها ئه و که سه نه بیته که پاشا دارده سه ته زی پینه که ی خۆی بۆ در یژ ده کات، ئه و که سه ده ژبیته. منیش سی رۆژه بانگ نه کراوم بۆ ئه وه ی بچه ژووره وه بۆ لای پاشا.» 12 کاتییک قسه که ی ئه ستیر یان به مۆرده خای را گه یاند، 13 ئه ویش ئه م وه لامه ی بۆ نارد وه: «وا مه زانه که تو له مالی پاشادا به ده ر له هه موو جوله که کان ده ر باز ده بیته، 14 چونکه ئه گه ر تو له م کاته دا بیده نگ بیته، یارمه تی و ده ر باز بوون له شوینیکی دیکه بۆ جوله که کان سه ره له ده ات، به لام خۆت و مالی باوکت له ناو ده بردرین. هه روه ها کچی ده زانیته، له وانه یه بۆ کاتیکی وه ک ئه مه به پله ی پاشایه تی گه یشتوویت؟» 15 ئینجا ئه ستیر ئه م وه لامه ی بۆ مۆرده خای نارد وه: 16 «پرو هه موو جوله که کانی ناو شوش کۆبکه ره وه، له پیناوی من رۆژوو بگرن. سی شه و و سی رۆژ هیچ مه خۆن و هیچ مه خۆنه وه. خۆم و که نیه کانم به هه مان شیوه رۆژوو ده گرین. دوا ی ئه وه به پیچه وانه ی یاسا ده چمه ژووره وه بۆ لای پاشا. ئه گه ر له ناویش چووم، با له ناو بچم.» 17 ئیتر مۆرده خای چوو هه موو ئه و شتانه ی کرد که ئه ستیر راسپارد بوو.

5 له سییه مین رۆژ ئه ستیر جلو به رگی شاهانه ی له به ر کرد و له دیوانه که ی ناوه وه ی کۆشکی پاشا به رامبه ر دیوه خانی پاشا راوه ستا، پاشاش له دیوه خانه که له به رامبه ر ده روازه که له سه ر ته خته که ی دانیشبوو. 2 کاتییک پاشا ئه ستیری شارنی بینی له دیوانه که دا راوه ستاوه، دلی پی خوشبوو و دارده سه ته زی پینه که ی ده ستی بۆ ئه ستیر در یژ کرد. ئه ستیریش چوو په ی شه وه و ده ستی له سه ری دارده سه ته که دا. 3 ئینجا پاشا پی گوت: «شارنه ئه ستیر، چیته و داوا کاریت چیه؟ هه تا داوا ی نیوه ی شانشینه که ش بکه یته پیت ده دریت.» 4 ئه ستیر گوتی: «ئه گه ر پاشا پی خوشه، با ئه مرۆ پاشا له گه ل هه مان بیته ئه و خوانه ی که بۆم ئاماده کردوی.» 5 پاشاش گوتی: «به په له هه مان به یین بۆ ئه وه ی داوا که ی ئه ستیر جیه جی بکات.» ئینجا پاشا و هه مان چوون بۆ ئه و خوانه ی که ئه ستیر ئاماده ی کرد بوو. 6 پاشا له

کاتی شەراب خواردنەو بە ئەستێری گوت: «بابەتە کەت چییە؟ پیت دەدریت. داوا کارییە کەت چییە؟ تەنانەت داوای نیوێ شانشینە کەش بکەیت، پیت دەدریت.» 7 ئەستێر وەلامی دایەو و گوتی: «بابەتە کەم و داوا کارییە کەم ئەمەیه: 8 ئەگەر پاشا لیم پازی پیت و پیتی خۆش پیت بابەتە کەم و داوا کارییە کەم بۆ جییە چی بکات، با سبە پیتی پاشا لەگەڵ هامان پیتە ئەو خوانەیی کە بۆیان ئامادە دەکەم، ئەو کاتە وەلامی پرسیارە کەیی پاشا دەدەمەو.» 9 ئەو پرۆزە هامان بە شادی و دلخۆشییەو چوو دەرهو. بەلام کاتیک هامان لە دەروازەیی پاشا مۆردەخای پینی لەبەری هەلنەستا و خۆی تیکنەدا، زۆر رقی لە مۆردەخای هەستا. 10 بەلام هامان خۆی گرت و گەرایەو مالهو. هامان دۆستەکانی و زەرەشی ژنی بانگکرد، 11 شانازی بە زۆری دەوله مەندی و زۆری کۆرەکانی کرد، هەروەها چۆن پاشا ریزی لپی ناو و پایەیی بەرزکردوو تەو لەسەر سەرکردە و کار بەدەستەکانی دیکەیی. 12 هەروەها هامان گوتی: «تەنانەت شازنە ئەستێر جگە لە من کەسی دیکەیی لەگەڵ پاشا بۆ ئەو خوانە داوەت نەکردوو کە ئامادەیی کردوو، بۆ سبە پیتی منیشی لەگەڵ پاشا داوەت کردوو. 13 بەلام ئەمانە هەموویان هیچ بەهایەکیان لەلای من نییە، هەر کاتیک مۆردەخای جوله کە دەبینم لە دەروازەیی پاشادا دانیشتوو.» 14 زەرەشی ژنی و هەموو دۆستەکانی پێیان گوت: «با دارێک بە بەرزی پەنجابال ئامادە بکریت، بەیانی بە پاشا پیتی کە فەرمان بدات مۆردەخای لەو دارە بدریت. پاشان بە خۆشییەو لەگەڵ پاشا پرۆسەر خوانە کە.» هامان ئەو قسەیی پیتی باش بوو، فەرمانی دا دارە کە ئامادە بکریت.

6 ئەو شەو پاشا خەوی زرا. فەرمانی دا پەرتوونکی پوختەیی میژووی بۆ بێنن و بۆی بخویننەو. 2 بینرا ئەوێ تیدا نووسراوە کە مۆردەخای لەبارەیی بیگانا و تەرەشەو ئاشکرای کردبوو، دوو لەو ئەفسەرانی پاشا، کە پاسەوانی دەروازە کە بوون و وێستیان دەستیان بۆ ئەحە شوپروش پاشا درێژ بکەن. 3 پاشا پرسیاری کرد: «چ ریزی و گەورەییە ک بەرامبەر بەمە بۆ مۆردەخای کراوە؟» خزمەتکارەکانی پاشا ئەوانەیی لەبەردەستی بوون گوتیان: «هیچی بۆ نەکراوە.» 4 پاشا گوتی: «کێ لە دیوانە کەیه؟» لەو کاتەدا هامان هاتبوو ناو دیوانە کەیی دەرهوێ کۆشکی پاشا، بۆ ئەوێ بە پاشا

بلیت مۆرده خای له و داره بدات که بۆی ئاماده کردبوو. 5 خزمه تکاره کانی پاشا وه لامیان دایه وه: «وا هامان له دیوانه که راوه ستاوه.» پاشاش فه رمانی دا: «با بیته ژووره وه.» 6 که هامان هاته ژووره وه، پاشا لئی پرسی: «چی بۆ پیاوینک بگریت پاشا یی خوش بیته ریژی لئ بگریت؟» هامان له دلی خویدا گوئی: «له من زیاتر کئی ههیه پاشا یی خوش بیته ریژی لئ بگریت؟» 7 ئیتر هامان وه لامی پاشای دایه وه: «بۆ ئه و پیاوه ی که پاشا یی خوشه ریژی لئ بگریت، 8 با ئه و جلو به رگه شاهانه یی که پاشا له بهری ده کات و ئه و ئه سپه ی که پاشا سواری ده بیته، له گه ل ئه و تاجه ی شاهانه که له سه ر سه ری ئه سپه که داده نریته بهینری. 9 ئینجا با جلو به رگه که و ئه سپه که بدرینه پیاوینک له میرانی سه ر کرده ی پاشا، بۆ ئه وه ی له بهری ئه و پیاوه ی بکات که پاشا یی خوشه ریژی لئ بگریت، له شه قامه کانی شار به سواری ئه سپه که بیگه ریژن و له به رده میه وه هاوار بکن و بلین: «ئاوا بۆ ئه و پیاوه ده کریت که پاشا یی خوش بیته ریژی لئ بگریت!» 10 پاشا به هامانی گوت: «به په له برۆ هه روه ک گوتت جلو به رگ و ئه سپه که به، هه موو ئه و شتانه ی پیشنیارت کرد بۆ مۆرده خای جوله که بیگه، ئه وه ی له ده روزه ی پاشا دانیشتوو. هه یچیان فه رامۆش مه که له وه ی که گوت.» 11 هامان جلو به رگه که و ئه سپه که ی برد. جله که ی له بهر مۆرده خای کرد و له شه قامه کانی شار به سواری ئه سپه که ی گه راندی، له به رده می هاواری ده کرد و ده یگوت: «ئاوا بۆ ئه و پیاوه ده کریت که پاشا یی خوش بیته ریژی لئ بگریت!» 12 پاشان مۆرده خای گه رایه وه بۆ ده روزه ی پاشا. به لام هامان خیرا به لاواندنه وه و سه رشۆر پیه وه گه رایه وه ماله که ی. 13 هامان هه موو ئه وه ی به سه ری هات بۆ زه ره شی ژنی و بۆ دۆسته کانی گه رایه وه. راویژکاره کانی و زه ره شی ژنی پێیان گوت: «که وتی تۆ له به رده م مۆرده خای ده ستی پیکرد. له بهر ئه وه ی ئه و له ره چه له کئی جوله که یه، تۆ ناتوانیت له دژی بووه ستیته وه، تۆ له به رده می ئه و ده رووخییت!» 14 له کاتی که هیشتا قسه یان له گه ل ده کرد، کار به ده سه کانی پاشا په یدا بوون بۆ ئه وه ی به په له هامان به ن بۆ ئه و خوانه ی که ئه ستیژ ئاماده ی کردبوو.

7 ئینجا پاشا و هامان چوونه داوه ته که ی ئه ستیژی شاژن. 2 له پرۆژی دووه م کاتی که شه رابیان ده خواره وه، دیسان پاشا پرساری له ئه ستیژ

کرد: «ئەي شازن، چیت دەویت؟ پیت دەدریت. داوا کارپیه کەت چیه؟
 تەنەت داواي نیوهی شانشینه کەش بکەیت، پیت دەدریت.» 3 شازنە
 ئەستێر وەلامی دایه وە و گوتی: «ئەي پاشا، ئەگەر لیم پازی بیت، پاشا
 پیتی خۆش بیت، ژیانم پزگار بکە. ئەو بەتە کەمە. نەتە وە کەم پزگار بکە.
 ئەمە داوا کارپیه کەمە، 4 چونکە خۆم و نەتە وە کەم لەلایەن کەسیکە وە بۆ
 لەناو بردن و کوشتن و قزکردن فرۆشراوین. ئەگەر ئیچە تەنە وە ک کۆیلە و
 کەنیزە بفرۆشرایتایە من دەنگم نەدە کرد، چونکە ئەمە نایتە تەنگانە یەک
 پاشای پێ بیزار بکەیت.» 5 ئینجا ئەحە شوێرۆشی پاشا لە شازنە ئەستێری
 پرسى: «ئە و کەسە کیه و لە کوییه؟ چۆن بویری ئەو هی هەیه کارپیکى
 واکات؟» 6 ئەستێر گوتی: «ئەو نەحەزە کەمانە، دوژمنمانە، هامانی
 خراپەکار!» هامان لە بەردەم پاشا و شازن توتی. 7 پاشا بە تورپیه وە دەستی
 لە شەراب خواردنە وە کە هەلگرت و پروو وە بانچه کەى کۆشک پڕۆشت.
 هامانیش پراو و ستا و بۆ پزگار بوونی ژيانى خۆی لە شازنە ئەستێر پاراپیه وە،
 چونکە زانی کە پاشا بریاری داو لە سیدارەى بدات. 8 لەو کاتەى
 پاشا لە بانچهى کۆشکە وە گەراپیه وە هۆلی خوانە کە، هامان خۆی بەسەر
 ئەو سەکۆیه دا دابوو کە ئەستێر لەسەرى دادە نیشت. پاشا گوتی: «ئایا
 لاسارى بەرامبەر بە شازنیش دەکات، لە تێو ماله کەم و لە گەلێشمدایه؟»
 هەرکە فرمانە کە لە دەمی پاشا دەرچوو، دەم و چاوی هامانیان داپۆشی.
 9 ئینجا حەرثونا، کە یه کیک بوو لەو کار بە دەستانەى خزمەتی پاشایان
 دە کرد، گوتی: «لە مالى هامان دارپک هەیه بەرزپیه کەى پەنجابا، هامان
 بۆ مۆردە خای ئامادە کردوو، کە قسەیه کى چاکى گەیانده پاشا.» پاشا
 گوتی: «هامان لەو داره بدەن!» 10 بەو شیوهیه هامانیان لەو داره دا کە بۆ
 مۆردە خای ئامادە کردبوو. پاشان تورپیهى پاشا دامر کاپیه وە.

8 لەو پۆژە ئەحە شوێرۆشی پاشا سامانی هامانی دوژمنی جوله کەکانی دایه
 ئەستێری شازن. مۆردە خای هاتە بەردەم پاشا، چونکە ئەستێر پیتی گوتبوو
 کە خزمی ئەو. 2 هەر وەها پاشا ئەنگوستیله کەى لە دەستی خۆی دا کەند
 کە لە هامانی سەندبوو وە دایه مۆردە خای. ئەستێریش مۆردە خای
 کردە بریکاری سامانە کەى هامان. 3 ئەستێر جارپیکى دیکە لە گەل پاشا
 قسەى کرد. خۆی خستە بەر پێیه کانی و گریا و لپی پاراپیه وە بۆ ئەو هی

پیلانە کە ی هامانی ئەگاگی هەلبوە شینیتەووە کە لە دژی جولە کە کان دایر شتیبوو. 4 ئینجا پاشا دار دەستە زێرینە کە ی بۆ ئەستێر درێژکرد، ئەستێر هەستا و لە بەردەم پاشا راوێستا. 5 گوئی: «ئە ی پاشا، ئە گەر تۆ رازی بیت، ئە گەر منت بە دلە و دە بینیت کە داوا کارییە کەم رەوا یە، ئە گەر من لە لای تۆ پەسە ندم، تکایە داوا ی نووسینی فەرمانیک بکە بۆ هەلبوە شانەووە ی ئەو پیلانە ی هامانی کوری هەمە داسا ی ئەگاگی دایر شتیبوو. ئەو نامە ی نووسیبوو بۆ ئەو ی جولە کە کان لە هەموو هەر ی کانی پاشا لە ناو بێردرێن. 6 ئەو سا چۆن دەتوانم تەماشای ئەو کارە ساتە بکەم کە تووشی نەتەووە کەم دە بێت؟ چۆن دەتوانم تەماشای لە ناو چوونی رەگەزە کەم بکەم؟» 7 ئە حە شو یۆش پاشا وەلامی شازنە ئەستێر و مۆردە خای جولە کە ی دایەووە: «لە بەر ئەو ی هامان دەستدرێژی کردە سەر جولە کە، سامانە کە ی ئەوم دایە ئەستێر، لە داریان دا. 8 عیوەش ئەو ی پێتان باشە بە ناوی پاشاوە بۆ جولە کە کانی بنووسن، بە ئەنگوستیلە کە ی پاشا مۆری بکەن، چونکە ئەو نووسینە ی بە ناوی پاشاوە دەنووسرێت و بە ئەنگوستیلە کە ی مۆر بکریت هەلبووە شینیتەووە. 9 لەو کاتە، لە بیست و سیی سی، واتە مانگی سیقان، خامە ی نەینییە کانی پاشا بانگ کران. هەموو ئەو شتانە ی کە مۆردە خای فەرمانی پێ کردن بۆ جولە کە و میر و پارێزگار و سەر کردە کانی هەر ی کە کان نووسیان، سەد و بیست و حەوت هەر ییم بوون، لە هیندستانەووە هەتا کوش، بۆ هەر هەر ییم بە زمان و پرتووسی خۆی، بۆ جولە کە کانی بە زمان و پرتووسی خۆیان. 10 مۆردە خای ئەو نامانە ی بە ناوی ئە حە شو یۆش پاشاوە نووسی و بە ئەنگوستیلە کە ی پاشا مۆری کردن، بە پە یامبەرە کانداناردی، کە سواری ئەسپە تێرپەرەووە رەسە نە کانی پاشا ببوون. 11 ئەو فەرمانە ی پاشا مافی ئەو ی بە جولە کە کانی هەموو شارێک دابوو کۆبێنەووە بۆ ئەو ی بەرگری لە خۆیان بکەن و هەر هێزێکی چە کدار لە هەر نەتەووە و هەر ییم بێت هێرشیان بکاتە سەر لە ناوی بێن، بیانکوژن و قریان بکەن، بە ژن و مندالە کانی شیانەووە، ئەو ی هەشیانە تالانی بکەن. 12 ئەو پڕۆژە لە ناو هەموو هەر ی کانی ئە حە شو یۆش پاشا دیاریکراووە، لە سێژدە ی دواز دە، واتە لە مانگی ئادار. 13 وێنە یەک لەو فەرمانە کە وەک یاسا دەر کرابوو لە تێو هەموو هەر ییم و گە لە کان بلاو کرایەووە، بۆ ئەو ی جولە کە کان ئامادە بن بۆ ئەو

پۇژە تاكو تۆلە لە دوژمنەكانيان بستیئەوه. 14 پەيامبەرەكان ھەرەك پاشا ھەرمانی پنی کردبوون، بە سواری ئەسپی شاھانە بە پەلە و خێرا پڕۆیشتن. ھەرەھا ھەرمانەكە لە قەلای شوشیش دەرچوو. 15 ئینجا مۆردەخای بە بەرگی شاھانە ی مۆر و سپیئەوه لە بەردەم پاشا ھاتە دەرەوه، تاجیکی گەرە ی زۆرین لە سەر ناوچەوانی بوو، كەواپەکی ئەرخەوانی لە كشمیر دروستکراویشی لە سەر شان بوو. شادی و خوشی شاری شوشی گرتەوه. 16 پرووناکی بۆ جوله كەكان درەوشایەوه، پربوون لە خوشی و شادی و ھەستکردن بە پریز. 17 جا لە ھەر ھەریم و شارێك كە ھەرمانەكە ی پاشا و یاسا كەیان پنی دەگەشت، دەبوو شادی و خوشی بۆ جوله كەكان، خوانیان دەرآزاندەوه و ئاھەنگیان دەگێرا. زۆریش لە نەتەوه كانی دیکە بوونە جوله كە، چونكە زۆر لە جوله كە دەترسان.

9 لە سێزەدی دوازە، واتە لە مانگی ئادار، كاتی جیبەجێکردنی قسە و ھەرمانەكە ی پاشا ھات. لەو پۇژەدا كە دوژمنەكانی جوله كەكان چاوە پروان بوون تێیدا بە سەریاندا زال بن، بەلام دۆخەكە لە دژیان ھەلگەرایەوه بە شیویەك كە جوله كەكان بە سەر ناھەزەكانیاندا زال بوون. 2 جوله كەكان لە ھەموو ھەریمەكانی ئەھە شوپرووشی پاشا لە ناو شارەكانیان كۆبوونەوه، بۆ ئەو ی ھێرش بکەنە سەر ئەوانە ی دەیانویست خراپەیان بەرامبەر بکەن. بەلام كەس لە بەردە میان خۆی رانەگرت، چونكە خەلك زۆر لێیان ترسان. 3 ھەموو سەرکردەكانی ھەریمەكان، میر و پارێزگار و لێپرسراوەكانی پاشا یارمەتی جوله كەكانیان دەدا، چونكە ترسی مۆردەخای لە سەریان نیشتبوو. 4 مۆردەخای لە كۆشکی پاشا پلەپلەکی گەرە ی ھەبوو، ناوبانگی لە ناو ھەموو ھەریمەكان بڵاوبوو، بەردەوام بە ھیز دەبوو. 5 جوله كەكان بە شمشیر لە ھەموو دوژمنەكانیان دا، كۆشتیان و لە ناویان بردن، ئەو ی ویستیان بە ناھەزەكانیان كرد. 6 جوله كەكان لە قەلای شوش پینج سەد پیاویان كۆشت و لە ناویان بردن. 7 ھەرەھا ئەوانە شیان كۆشت: پەرشەنداتا، دەلفۆن، ئەسپاتا، 8 پۇراتا، ئەدەلیا، ئەریداتا، 9 پەرمەشتا، ئەرسە ی، ئەریدە ی و ھەزاتا، 10 كە دە كۆرەكە ی ھامانی كۆری ھەمەداسای دوژمنی جوله كەكان بوون، بەلام دەستیان بۆ تالانی درێژ نەكرد. 11 لەو پۇژەدا ژمارە ی كۆزراوەكان لە قەلای شوش ھینرایە بەردەستی پاشا.

12 جا پاشا به ساژنه ته ستیری گوت: «جوله که کان له قه لای شوش پینج سهد پپوویان له گهل ده کوره کهی هامان کوشتووه و له ناویان بردوون. تیا ده بیت له هه ریجه کانی دیکه ی پاشادا چیمان کردیت؟ ئیستاش بابه ته کهت چییه؟ بیت ده دریت. چ داوا کار بیه کی دیکهت هه یه؟ بوت جییه جی ده کریت.» 13 ته ستیریش گوتی: «ته گه پاشا رازی بیت، با سبه پینش له قه لای شوش کاره کهی ته مرپویان بکه نه وه، ههروه ها با تهرمی هه ر ده کوره کهی هامان له دار بدرین.» 14 ئینجا پاشا فه رمانی دا ته وه بکه ن. له شوش فه رمان ده رکرا و تهرمی هه ر ده کوره کهی هامان له دار دران. 15 پاشان جوله که کانی ناو شوش له چوارده ی ئادار دووباره کو بوونه وه، سی سهد پپوویان له شوش کوشت، به لام ده ستیان بو تالانی دریز نه کرد. 16 ههروه ها جوله که کانی دیکه ش که له هه ریجه کانی پاشادا بوون، کو بوونه وه بو به رگریکردن له خو یان و رزگار بوونیان له دوژمنه کانیان. هه فتا و پینج هه زار که سیان له ناحه زه کانیان کوشت، به لام ده ستیان بو تالانی دریز نه کرد. 17 ته مه له سیزده ی ئادار روویدا، له چوارده ی مانگ پشوویان دا و کردیانه ئاهه ننگ گپران و خو شی. 18 به لام جوله که کانی ناو شوش له سیزده و چوارده ی مانگ کو بوونه وه و له پازده ی مانگ پشوویان دا و کردیانه رۆژی ئاهه ننگ و خو شی. 19 له بهر ته وه ته و جوله کانه ی له ده شت و گونه بچوو که کان ده ژیان چوارده ی مانگی ئاداریان کرده شادی و ئاهه ننگ گپران و خواردنیان به دیاری بو یه کتر ده نارد. 20 ئینجا مؤرده خای ته م رووداوانه ی تۆمار کرد و چه ندین نامه ی نارد بو هه موو جوله که کانی ناو هه موو هه ریجه کانی ته هه شو یرو شی پاشا، به دوور و نزیکه وه، 21 بو ته وه ی فه رزی بکات له سه ریان که هه موو سالتیک له چوارده و پازده ی مانگی ئادار ئاهه ننگ بگپرن، 22 چونکه ته وه ته و کاته یه جوله که کان له دوژمنه کانیان رزگار بوون، ته و مانگه یه که شیوه نیان بووه خو شی و هاواریان بووه پیکه نین. مؤرده خای داوای لیکردن ته وه بیته جه ژتیک و خوان برازی ننه وه و دلخوش بن و دیاری پیشکesh به یه کتری بکه ن، ههروه ها دیاری پیشکesh به هه ژاران بکه ن. 23 ئیتر جوله که کان داوا کار بیه کهی مؤرده خایان په سه ند کرد، به رده وام بوون له و ئاهه ننگ گپرانه ی ده ستیان پی کردبوو. 24 هامانی کوری هه مه داسای ته گاگی دوژمنی هه موو جوله که کان

پیلانی گپرا بۆ ئەو هی جوله که کان لە ناو بیات، پوری فرپیدا، واتە تیر و پشکی کرد، بۆ ئەو هی قریان بکات و لە ناویان بیات. 25 بەلام کاتییک ئەستێر چوو ژوو وە بۆ بەردەم پاشا، پاشا بە نووسراویک فەرمانی دا، ئەو پیلانە خراپە ی که هامان لە دژی جوله که کان دایر شتوو هەلبگەریتەو بۆ سەر خۆی، خۆی و کورەکانی لە دار دران. 26 لەبەر ئەو ئەو پوژانە ناوێران پوریم لەسەر ناوی پور. لەبەر هەموو وشەکانی ئەم نامە یە و ئەو هی بینییان و بەسەریان هات، 27 جوله که کان پەسەندیان کرد و کردیانە نەریت، خۆیان و نەوکانیان و ئەوانەشی دەچنە پالیان پەپرهویان کرد، بۆ ئەو هی لە یاد نەکرین، هەمیشە لە دوو پوژەدا بەیچی ئەو هی که نووسراو و لە کاتی خۆیاندا هەموو سالییک ئاھەنگ بگپرن. 28 هەروەها ئەم پوژانە یادیان بکریتەو، لەتیو هەموو نەو و هۆز و هەریکیک و لە هەموو شارێک ئاھەنگیان بۆ ساز بکریت. پوژانی پوریم هەریکێ لەتیو جوله که کان لەبیر نەکرین و ناشییت لەلایەن نەوکانیانەو لە یاد بکریت. 29 ئینجا شازنە ئەستێری کچی ئەیحەیل لەگەڵ مۆردەخای جوله که بە هەموو دەسەلاتیکەو نامە یەکی دیکەیان نووسی بۆ پشتراستکردنەو هی ئەم نامە یە دوو م که سەبارەت بە پوریم بوو. 30 مۆردەخای نامەکانی بۆ هەموو جوله که کان ناوسەد و بیست و حەوت هەریکە کی شانشینی ئەحە شوێرۆش نارد، و پرای هیوای شادی ئارامییان بۆ جوله که کان، 31 بۆ چەسپاندنی دوو پوژە که ی پوریم لە کاتی دیاریکراوی خۆی. هەروەک مۆردەخای جوله که و شازنە ئەستێر داویان لیلیان کرد، ئەوانیش بۆ خۆیان و نەوکانیان پەسەندیان کرد که بە پوژوو بن و شین بگپرن. 32 فەرمانە کی ئەستێر پینایەکانی پوریمی دووپات کردەو و لە پەرتووکیکا تۆمار کرا.

10 ئەحە شوێرۆشی پاشا سەرانی بەسەر شانشینە که و دوورگەکانی دەریاشدا سەپاند. 2 هەموو کاری دەسەلاتە کی و توانا کی، هەروەها هەموو کاروبارەکانی و گەورە یی مۆردەخای که پاشا پایە ی بەرز کردەو، لە پەرتووکی کاروباری پوژانە ی پاشاکانی مادی و فارس تۆمار کراون. 3 مۆردەخای جوله که لە دوای ئەحە شوێرۆشی پاشاوە بە پلە ی دوو م دەهات، لەتیو جوله که کانیش گەورە بوو، لەلای برا جوله که کانێ زۆر پێژدار

بوو، چونکه داوای چاکه ی بونه ته وه که ی ده کرد و به رگری له به رزه وه ندیپه
گشتیپه کانیان ده کرد.

ئەيۇب

1 پياوئىك ھەبوو لە خاکی عوچ ناوی ئەيۇب بوو، کەسیکی راست و بئى
کەموکۆرى بوو، لەخواترس بوو، خۆی لە خراپە لا دەدا. 2 ھەوت کۆر و
سئى چکی ھەبوو. 3 مەرۇمالا تەکەشى، ھەوت ھەزار مەر و سئى ھەزار و شتر
و پىنج سەد جەوت مانگا و پىنج سەد ما کەر بوو، خزمە تکارە کانیشی زۆر
زۆر بوون، ئەيۇب لە تىو ھەموو خەلکی پۆژھە لاتدا مەزنتىرین کەس بوو. 4
کۆرە کانیشی بە تۆرە ھەر جارەى لە مالى يەکیکان خوانیان ساز دە کرد، سئى
خوشکە کەیان بانگھېشت دە کرد بۆ ئەو ھى لە گە لیان بھۆن و بھۆنەو. 5
کاتیک کە پۆژانی خوان ساز کردنە کە دە سوو پراپەو، ئەيۇب بە دوایاندا
دە یئارد و پیرۆزی دە کرد، بۆ پۆژى پاشتر بە یانی زوو ھەل دە ستا و بە پئى
ژمارەیان قوربانی سووتاندنی پىشکەش دە کرد، چونکە ئەيۇب دە یگوت:
«رەنگە مندالە کاتم گوناھیان کردییت و لە دلئاندا نە فرە تیان لە خودا
کردییت.» ئەيۇب بە بەردەوامی ئەم کارەى دە کرد. 6 ئەو ھو بوو پۆژى پىکان
فریشتە کان ھاتن بۆ ئەو ھى لە بەردەم یەزدان بوەستن، شە یئانیش لە گە لیان
ھات. 7 جا یەزدان بە شە یئانی فەرموو: «لە کوئو ھاتیت؟» شە یئانیش
و ھلامی یەزدانی دایەو: «لە گەران لە سەر زەوی و ھاتو چۆر کردن تئیدا.» 8
یەزدانیش بە شە یئانی فەرموو: «خۆ چاوت نە پرپو تە سەر ئە یونی بە ندەم؟
لە زەویدا کەس نییە و ھک ئەو، کەسیکی وا راست و بئى کەموکۆرى،
لەخواترسە و لە خراپە لادەدات.» 9 شە یئانیش و ھلامی یەزدانی دایەو:
«ئایا ئەيۇب بە خۆرایی لەخواترسە؟ 10 ئایا لە بەر ئەو نییە کە تۆ لە دەوری
خۆی و مائە کەى و ھەرچی ھە یەتی لە ھەموو لایە کەو پەرزىنت لى داو؟
کارە کانی دەستی ئەوت بەرە کە تدار کردوو، جا مەرۇمالاتی بە ناو زەویدا
بلا و بوو تەو، 11 بە لام ئیستا دەست درىژبکە و لە ھەموو ئەو بەدە کە
ھە یەتی، بزانه چۆن بەرە و روو نە فرەت لى دە کات.» 12 جا یەزدان بە
شە یئانی فەرموو: «ئەو تە ھەرچی ھە یەتی لە دەستی تۆ دایە، بە لام دەست بۆ
خۆی مە بە.» ئینجا شە یئان لە بەردەم یەزدان چوو دەرەو. 13 ئەو ھو بوو
پۆژى پىکان کۆر و کچە کانی لە مالى برا گەورە کەیان دە یانخوارد و شە راییان
دەخواردەو. 14 نۆردراوئیک بۆ لای ئەيۇب ھات و گوئی: «مانگا کان
جووتیان دە کرد و ما کەرە کانیش لە لایانەو دە لە وەرەن، 15 سە بئییە کان

به سه ریاندا دان و بردیانن، خزمه تکاره کانیان دایه بهر شمشیر، ته‌ن‌ها من
 ده‌رباز بووم هه‌تا هه‌والت بده‌می!» 16 هیشتا ئەم قسه‌ی ده‌کرد، یه‌کیکی
 دیکه‌هات و گوئی: «ئاگری خودا له‌ئاسمانه‌وه‌هاته‌خواره‌وه‌و مه‌په‌کان و
 خزمه‌تکاره‌کانی سووتاند، ته‌ن‌ها من ده‌رباز بووم هه‌تا هه‌والت بده‌می!» 17
 هیشتا ئەم قسه‌ی ده‌کرد، یه‌کیکی دیکه‌هات و گوئی: «کلدانیه‌کان به
 سئ کۆمه‌له‌وه‌په‌لاماری وشتره‌کانیان دا و بردیانن، خزمه‌تکاره‌کانیان دایه
 بهر شمشیر، ته‌ن‌ها من ده‌رباز بووم هه‌تا هه‌والت بده‌می!» 18 هیشتا ئەم
 قسه‌ی ده‌کرد، یه‌کیکی دیکه‌هات و گوئی: «کوڕ و کچه‌کانت له‌مالی برا
 گه‌وره‌که‌یان ده‌یاخوارد و شه‌رایان ده‌خواردوه‌وه، 19 له‌ناکاو بایه‌کی به‌هیز
 له‌چۆله‌وانیه‌وه‌هات و له‌هه‌ر چوار گۆشه‌ی ماله‌که‌ی دا و ماله‌که‌به‌سه‌ر
 خزمه‌تکاره‌کاندا دارما و مردن، ته‌ن‌ها من ده‌رباز بووم هه‌تا هه‌والت بده‌می!»
 20 جا ئەیوب هه‌ستا و که‌وا که‌ی دادری و سه‌ری خۆی پرنیه‌وه‌و که‌وته
 سه‌ره‌وی و کپتوشی برد، 21 گوئی: «به‌رووتی له‌سکی دایکه‌وه‌هاتووم
 و به‌پرووتیش ده‌گه‌ریمه‌وه‌ئه‌وی. یه‌زدان دای و یه‌زدانیش برده‌یه‌وه‌وه،
 ستایش بۆ ناوی یه‌زدان.» 22 له‌گه‌ل هه‌موو ئەمانه‌شدا ئەیوب گوناھی نه‌کرد
 و خودای خه‌تابار نه‌کرد.

2 ئەوه‌بوو پوژبیکان فریشته‌کان هاتن بۆ ئەوه‌ی له‌به‌رده‌م یه‌زدان
 به‌ه‌ستن، شه‌یتانیش له‌گه‌لیان هات. 2 یه‌زدان به‌شه‌یتانی فه‌رموو: «له‌کو‌پوه
 هاتیت؟» شه‌یتانیش وه‌لامی یه‌زدانی دایه‌وه: «له‌گه‌ران له‌سه‌ره‌وی
 و هاتوچۆکردن تێیدا.» 3 جا یه‌زدان به‌شه‌یتانی فه‌رموو: «خۆ چاوت
 نه‌پریه‌ته‌سه‌ر ئەیوبی به‌نده‌م؟ له‌زه‌ویدا که‌س نییه‌وه‌ک ئەو، که‌سیکی وا
 راست و بێ که‌موکوری، له‌خواتر سه‌و له‌خرابه‌لاده‌دات. هه‌تا ئیستاش
 پابه‌نده‌به‌وه‌ی که‌سیکی دروست ییت، هه‌رچه‌نده‌هانت دام بۆ ئەوه‌ی
 به‌بێ هۆ لووشی بده‌م.» 4 شه‌یتانیش وه‌لامی یه‌زدانی دایه‌وه: «پێست به
 پێست! مرۆف هه‌رچی هه‌ییت بۆ رزگارکردنی ژبانی خۆی ده‌یدات. 5
 به‌لام ئیستا ده‌ست درێژبکه‌و له‌ئیسک و گۆشتی خۆی بده، بزانه‌چۆن
 به‌ره‌و پروو نه‌فره‌ت لی ده‌کات.» 6 یه‌زدانیش به‌شه‌یتانی فه‌رموو: «ئه‌وه‌تا
 له‌به‌رده‌ستی خۆتدایه‌، به‌لام ژبانی پیاریزه.» 7 ئیتر شه‌یتان له‌به‌رده‌م یه‌زدان
 چوو ده‌روه‌و ئەیوبی تووشی بریخی پیس کرد، له‌بخی پێیه‌وه‌هه‌تا ته‌پلی

سەرى. 8 ئەويش پارچە گۆزەيەكى بۇ خۇخوراندن لە دەست گرت و لەناو خۆلەمیش دانىشتىبوو. 9 ژنەكەي پىي گوت: «ئايا ھەتا ئىستاش ھەر پابەندىت بە دروستىيەكەتەو؟ نەفرەت لە خودا بکە و بمره!» 10 ئەويش پىي گوت: «وھەك نەزاتىك قسە دەكەيت، ئايا چا كەي خودا قبول بکەين، بەلام نەھامەتى قبول نەكەين؟» لە ھەموو ئەمەدا ئەيوب گوناھى بەسەر لىودا نەھات. 11 سى ھاوړىكەي ئەيوب ھەموو ئەو نەھامەتییانەيان بىست كە بەسەر ئەيوب ھاتووه، جا ھەريەكە لە جىي خۆيەو ھات، ئەليفازى تىيانى و بىلدەدى شوحى و چۆفەرى نەعماتى، رىككەوتن لەسەر ئەوھى بىن و دلنەوايى بکەن و دلى بدەنەو. 12 كاتىك لە دوورەو چاويان ھەلپرى، نەدەناسرايەو. دەنگيان بەرزكردەو و گريان، ھەريەكە كەوا كەي خوى دادپرى و بەرەو ئاسمان خۆليان بەسەر خۆياندا كرد. 13 لەسەر زەوى لەگەلى دانىشتن، ھەوت رۆژ و ھەوت شەو، كەسپش بە وشەيەك نەيدوواند، چونكە بىنيان خەمۆكەكەي لە رادەبەدەرە.

3 دواى ئەمە ئەيوب دەمى كردهو و نەفرەتى لەو رۆژە كرد كە تىيدا لەدايك بوو. 2 ئەيوب دەستى بە قسە كرد و گوتى: 3 «بەلناو بچىت ئەو رۆژەي تىيدا لەدايك بووم، ئەو شەو شەش كە گوترا: ”كۆرپىك لەدايك بوو!“ 4 بەئەو رۆژە تارىك يىت، نە خودا لە سەرەو بايەخى پى بدات و نە رۆژى بەسەردا ھەلبيت. 5 بەتارىكى و سىبەرى مەرگ لەسەرى يىت، بەھەرور دايبگرىت، بەرۆژ تارىك دايبت و بىتۆقنىت. 6 ئەو شەو، بە شەو زەنگ بىگرىت، لەناو رۆژانى سالى دلخۆش نەيىت نەيەتە ناوژمارەي مانگەكان. 7 بەئەو شەو نەزۆك يىت، ھاواری خۆشى تىدا نەيىت. 8 بەر نەفرەتى ئەوانە بکەويىت كە نەفرەت لە رۆژگار دەكەن، ئەوانەي ئامادەن لىفياتان بەئاگا بىين. 9 بەئەستىرەكانى بەرەبەيان تارىك دايبن، چاوپروانى پرووناكى يىت و نەيەت، بەگرنكى بەيان نەيىت، 10 چونكە دەرگاكانى سكى لەسەر من دانەخست و چەرمەسەرى لە چاوەكانم نەشاردەو. 11 «بۆ لە بار دايم نەچووم، كە لەدايك بووم، بۆ رۆحم بەدەستەو نەدا؟ 12 بۆچى ئەژتوكان ھەليانگرتم، بۆ مەك ھەبوو تاكو شير بدرىم؟ 13 چونكە ئىستا پراكشا بووم و بىدەنگ بىووم، ئەو كاتە بە ئاسوودەي دەخەوتم، 14 لەگەل پاشايان و پراوژكارانى زەوى، ئەوانەي ئەو كۆشكانەيان بۆ خويان

بنیاد نا که ئیستا بوونه ته که لاوه، 15 یان له گه ل میران که زیریان ههیه،
 تهوانه ی ماله کانیان له زیو پرکردووه، 16 یان وهک له بارچووینکی له خاکنزاو،
 ئینجا نه ده بووم، وهک کۆریه یهک پرووناکی نه بینیه. 17 له وی خراپه کاران
 له ئاژاوه نانهوه ده وهستن له وی ماندوووان پشوو ده دن، 18 دیله کان تیکرا
 ئاسوده ده بن، گوئیان له دهنگی سه رکار ناینت، 19 له وی بچووک وهک
 گه وره وایه، کۆیله ش ئازاده له دهستی گه وره که ی. 20 «بۆ پرووناکی
 ده دریته ره نجه ده ران و ژیانیش بۆ ئه وهی تالای تیدایه، 21 تهوانه ی
 چاوه پروانی مردن ده که ن و نییه، له گه نجینه زیاتر به دوایدا ده گه پرین،
 22 هه تا ئه وپه پری شادمانی دنجۆشن، دلشادن که گۆریک ده بیننه وه؟
 23 بۆ ژیان ده دریته پیاویک که پرنگای شار دراوه ته وه، خوداش به
 چوارده وریدا په رژیخی لی داوه؟ 24 له بهر ئه وهی ئاخ هه لکیشانم بووه ته
 نانی رۆژانه م، هه نسکیشم وهک ئاو ده رژیته. 25 ئه وهی ده متۆقینیت هاته
 سه ر پرنگام، ئه وهی لی ده ترسام به سه رم هات. 26 ئاسوده نه بووم و
 پیده نگ نه بووم، پشوووم نه دا و ئاژاوه هات.»

4 ئینجا ته لیفازی تیمانی وه لای دایه وه: 2 «ئه گه ره یه کیک قسه یه که
 بکات دلگران ده بیت؟ به لام کی ده توانیت له قسه کردن رابوه ستیت؟
 3 له یادت بی تو ریمانی زۆر که ست کردووه و دهسته شلبوووه کانت
 توند کردووه. 4 قسه کانت تهوانه ی هه ستانده وه که که وتوون و ئه ژتۆ
 له رزۆکه کانت چه سپاند. 5 به لام ئیستا که خۆت تووشی ته ننگانه بوویت،
 ورهت به رداوه، له وهی که به سه ر خۆت هاتووه، په رلشان بوویت. 6 ئایا
 پشت به له خواتر سییه که ت نابه ستیت؟ ئایا بی که موکوریه که ت هیوا به خش
 نییه؟ 7 «به بیر خۆتی بهینه ره وه، بیتاوانیتکت بینیه فه وتاینت، یاخود که سه
 سه رراسته کان له ناوچووبن؟ 8 وهک بینیه ته، تهوانه ی خراپه ده کێکن و
 چه رمه سه ری ده چینن، خۆیان دروینه ی ده که ن. 9 به هه ناسه ی خودا
 له ناوده چن و به بای تووره یه که ی نامینن. 10 مه رمی شیر و دهنگی
 نه ره ی و که لبه ی شیره کان شکینران. 11 شیر ده فه وتیت له بهر نه بوونی ئیچیر
 و به چکه ی شیره که په رته وازه ده بن. 12 «وشه یه که بۆ لای من دزه ی
 کرد، گویم چه په یه کی بیست. 13 له مۆته که ی شه ومدا کاتیک مرۆف
 خه وینکی قوول ده بیاته وه، 14 ترس و توقینیک منی داگرت و هه موو

ئېسىكە كانم لەرزىن. 15 رۆحىك بە بەردە ممددا تېپەرى و مووہ كانی لە شم مووچر كەيان پندا هات. 16 راوہ ستا، بەلام نەمزانی چى بوو، شىوہ يەك لە بەرچاوم بوو، چرپە يەك و دەنگىكم يېست: 17 "ئايا مرؤف لە خودا راستودر و سترە، يان پياو لە بەدەينە رەكەى يىگەرد تر دە يىت؟ 18 ئەگەر خودا متمانە بە نزمە تكارە كانی نەكات و گومرايى بخاتە پال فرېشتە كانی، 19 ئەى چەند زياتر متمانە بە دانېشتووانى ناو خانووى قور ناكات، ئەوانەى بنە چەيان لە خۆلە وەيە و وەك مورانە پان دە كرېنە وە. 20 لە تىوان بە يانی و عىوارە دا تىكە شەكىنرېن، بى ئەوہى كەس ئاگای لىيان يىت بۆ ھەتاهە تايە لە ناو دە چن. 21 ئايا گورىسى رە شمالە كانیان ھەلنە كىشراوہ، تاكو بە بى دانايى بمرن؟"

5 «ئېستا بانگ بکە، بزانه كى وەلامت دە داتە وە؟ روو لە كام لە پىرؤزان دە كەيت؟ 2 قىن گىل دە كوژىت و بە غىلېش ساويلكە دە مرېنىت. 3 من گىلېكم بىنى رەگى دا کوتا، بەلام لە ناكو ماله كەى بە نە فرەت كرا: 4 با كورە كانی لە ئاسوودە بى بە دوور بن، لە دادگا تىكېشكىنرېن و كەس فرىيان نە كەوئىت. 5 دروئە كەيان كەسانى برسى دە بىخون، ئەگەر لە ناو دركېش يىت ھەر دە يەن، تىنووش سامانە كەى ھەل دە قور تىنىت، 6 چونكە بەلا لە ناو خۆلە وە دە رناچىت و چەرمە سەرىش لە زە و بىوہ ناپرووئىت. 7 بەلام مرؤف بۆ چەرمە سەرى لە داىك دە يىت، وەك چۆن پرېشكى ئاگر ھەل دە ستىت. 8 «بەلام ئەگەر من لە جىي تۆ بوومايە داوام لە خودا دە كرد و كېشەى خۆم دە دايە دەست ئەو. 9 ئەوہى كارە مەز نە كانی كردووە كە ناپشكىنرېن و كارە سەرسورھىنە رەكان كە لە ژماردن نايەن. 10 ئەوہى باران بە سەر رووى زەويدا دە بارېنىت و ئاو بۆ سەر رووى دە شتودەر دە نىرېت. 11 ئەوہى بىفېزەكان بە رز دە كاتە وە، ھەر وەھا خەمبارەكان بە رەو دلىيائى دە بات. 12 ئەو تەگبىرى تەلە كە بازان پوچ دە كاتە وە بۆ ئەوہى ھىچ كارىك لە سەر دەستى ئەوان سەر كە و تۆو نە يىت. 13 ئەوہى داناكان بە قىلبازى خۆيانە وە دە گرېت، راوئى تەلە كە بازان رادە مائىت. 14 لە رۆژدا تارىكى بە سەرياندا دىت، لە نىوہ رۆشدا بە پەلكوتان دە رۆن وەك بە شەو. 15 ئەو نە دار لە دەمى خراپەكار و لە دەستى ستەمكار رزگار دە كات. 16 جا زەليل بە ھىوا دە يىت و ناپرە و دەمى دادە خات. 17 «سەرزە نشتر كەردن

له لایه ن خوداوه بهر که ته، له بهر ته وه ته میبگردنی خودای هره به توانا
 ږهت مه که ره وه. 18 له بهر ته وه ی ته و بریندار ده کات و برینیش ساږیژ
 ده کات، وردوخاش ده کات و به ده سته کانی خوی ده یگرپته وه. 19 له
 شهش به لا ږزگارته ده کات و له هه وه ته میب خراپهت لی نا که ویت. 20
 له قاتوقریدا له مردن ده تکرپته وه و له جه نگیشدا له ده می شم شیر. 21 له
 خه نجه ری زمان پاریزراو ده بیت، که ویرانه ږووت تی ده کات ناترسیت.
 22 به ویرانی و قاتوقری پیده که نیت و له ناژه له ډرنده کان ناترسیت، 23
 چونکه له گه ل بهره کانی ده شتوده ږه یمانته ده بیت و ناژه له کیویه کان
 ناشتیت له گه ل ده به ستن. 24 جا ده زانیت که ږه شماله کت سه لاهه ته و
 سه ر ژمیری ماله کت ده کیت و هیچت ون نه بووه. 25 ته و کاته ده زانیت
 که مندالت چهنه زور دهن و نه وه کانت وه ک گیای زهوی دهن. 26
 له و په ری ته ندروستیدا ده چپته ناو گورپه وه وه ک هه لگرتی کویک له کاتی
 خویدا. 27 «یجه له مه وردبوینه وه و بینیمان که راسته، جا توش گوی
 بگره و له ژیانی خویدا په پیره وی بکه.»

6 ته یویش وه لای دایه وه: 2 «خوزگه ده توانا خه م و په ژاره کم بکیشن
 و هه موو دورد و به لا کم بجه نه تایی ته رازووه وه! 3 پیگومان له می دهریا
 قورستر ده بوو، له بهر ته وه به هه له شه بی قسم کرد. 4 تیره کانی خودای هره
 به توانا له مندان و ږوحم له ژه هراوه که یان ده خواته وه، به لا توقینه ره کانی
 خودا له دژی من ږیزیان به ستووه. 5 تاییا که ره کیوی که گیای هه بیت
 ده زه ږینیت، یان گا له سه ر نالیکه که ی ده قورینیت؟ 6 تاییا خواردتیکی بی
 تام به بی خوی ده خوریت، یان لینجاوی پالینه تایی هه یه؟ 7 من قیز له و
 خواردنانه ده که مه وه، نه فسم ږه تیان ده کاته وه ده ستیان لی بده م. 8 «خوزگه
 داوا کاریه کم ده هاته دی و ته وه ی چاوه ږیم ده کرد خودا پی ده دام، 9
 که خودا ږازی بیت وردوخاشم بکات و ده ستی لیم بکاته وه تاوه کو ژیانم
 بږپته وه! 10 هه رچه نده نازاره کانم ده ستم لی ناپاریزن، به لام هه تا ئیستاش
 دلنه وایه کم ته مه یه، که نکولیم له وشه کانی خودا ږیورزه که نه کردووه.
 11 «هیزی من چپیه هه تا چاوه ږوان بم و کوتایم چپیه هه تا دانه خویدا
 بگرم؟ 12 تاییا هیزم هیزی به رده؟ یان گوشتم ږیورزه؟ 13 سه رکه وتن له من
 دوورکه و توه ته وه، تاییا هیچ له ده سه لاتی مندا هه یه؟ 14 «ته گره که سیک

خۆشەوېستی بۇ ھاۋورېكە دەرنەپرېت، ئەۋا پرېزى خودای ھەرە بەتواناشى نەگرتوۋە. 15 بەلام برا كاتم ۋەك جۇگەى ئاۋپشتيان لېكردم، ۋەك جۇگەى ناۋ دۆلەكان پرن و بەسەر كەنارەكانياندا دەپرژىن. 16 كاتېك لېلن لەبەر شەختە بەفر تېياندا دەتوئەۋە، 17 بەلام كە دەرۆن كۆتايپان پى دېت، كە گەرما داھات لە شوئى خۆيان ۋشك دەبن. 18 كاروانەكان لە پرېگای خۆيان لا دەدەن، دەچنە ناۋ چۆلەۋانى و لەناۋدەچن. 19 كاروانەكانى تېما بۆى دەگەرېن، بازركانەكانى شەبا ھىوادارن كە بېدۆزنەۋە، 20 كە ھاتتە لای بى ئومېد بوون، بېزار بوون، چونكە متمانەيان پى كدبوو. 21 ئېستا ئىۋەش ۋەك ئەۋتان لېھاتوۋە، سوودتان نېيە، بېنېتان كە چىم بەسەرھاتوۋە ئىۋە توقىن. 22 ئايا ھېچ كاتېك پىم گوتن: "لە پېناۋى من شتېك بدەن، بە سامانى خۆتان بېكرنەۋە، 23 لە دەستى دوزمن دەربازم بېكەن، لە دەستى ستەمكار بېكرنەۋە؟" 24 «قىرم بېكەن، من بېدەنگ دەبم، تېبگەيەن لە چ شتېك گومرا بووم! 25 ئاي، قسەى راست چەند برېندار كەرە! بەلام ئەۋ بەلگەنەى كە دەيانېنەۋە چى دەسەلمېن؟ 26 ئايا لەسەر قسەكاتم سەرزەنشم دەكەن، ئەۋەى دەيلېم بە با دەپروات؟ 27 بەلكو ئىۋە ھەتتو دەفرۆشن و چال بۇ ھاۋورې خۆتان ھەلدەكەن. 28 «ئېستا باش تېم پروان، چونكە من لە رووى ئىۋەدا درۆنا كەم. 29 تىكايە پاشگەز بنەۋە! ستەم لى مەكەن، ئەگىنا راستودروستىيەكەم دەخەنە گومانەۋە. 30 ئايا بەدكارى لەسەر زارى منە، يان زمامن تامى خراپەكارى جيا ناكاتەۋە؟

7 «ئايا ژيانى مرؤف لەسەر زەۋى خزمەتكردن و پرەنجكېشان نېيە، پرۆژانىشى ۋەك پرۆژانى پرەنجدەرېك نېيە؟ 2 ۋەك چۆن كۆيلە تامەزرۆى سېبەرە و كرىكارىش چاۋەرې كرىيەكەيتى، 3 ئاۋاش مانگەكانى بى ئومېدى بۆم بوون بە مېرات و شەۋانى چەرمەسەرى بوون بە بەشم. 4 كە دەچمە سەر جىگا كەم دەلېم: "كەى يېت ھەستم،" شەۋ درېزە دەكىشىت و ھەتا بەرەبەيان ئەم دىۋ و ئەۋ دىۋ دەكەم. 5 گۆشتم كرم و قەتماغە پۆشيويتى، پېستم شەقار بوۋە و كىمى كدوۋە. 6 «پرۆژگارم لە تەۋن خېراترە و بى ھىۋا كۆتايى دېت. 7 ئەى خودا، لە يادت نەچېت كە ژيانم ھەناسەيەكە و ئىتر چاۋەكاتم خۆشى ناپېن. 8 ئەۋ چاۋەى كە ئېستا دەمېنېت لەمەۋدوا نامېنېت، چاۋت پرېۋەتە من، بەلام من بوونم نايېت.

9 هه‌ور په‌رت ده‌بیت و نامینیت، به هه‌مان شیوه‌ی دوده‌به‌زیته ناو‌جیهانی مردووان سه‌رنا‌که‌وینته‌وه. (Sheol h7585) 10 ئیتر نا‌گه‌رینته‌وه ماله‌که‌ی خو‌ی و ده‌وروشتی له‌یادی ده‌که‌ن. 11 «له‌به‌ر‌ئه‌وه‌ منیش ده‌مم نا‌گرم، له‌ته‌نگی رۆحه‌وه‌ قسه‌ ده‌که‌م، له‌ دلشکا‌ویمه‌وه‌ سکالا‌ ده‌که‌م. 12 بۆچی پاسه‌وانت له‌سه‌ر‌ داناوم؟ ئایا من ده‌ریام یان‌ ئه‌‌دی‌هام؟ 13 ئه‌‌گه‌ر بۆی‌م نو‌ینه‌که‌م دلته‌‌وا‌ییم ده‌داته‌وه‌، جینگا‌ که‌م دلته‌‌نگیبه‌ که‌م ده‌ره‌‌وینیته‌وه‌، 14 به‌ خه‌ون ده‌مترسینیت و به‌ مۆته‌ که‌ ده‌مترسینیت. 15 له‌به‌ر‌ ئه‌‌وه‌ یگانم خنکان هه‌‌لده‌‌بژیریت، مردنم‌ ی‌ باشتره‌ له‌م په‌یکه‌ره‌ ئیسکه‌. 16 توامه‌وه‌، بۆ هه‌‌تاهه‌‌تایه‌‌ نازیم، وازم‌ ی‌ به‌ینه‌، چونکه‌ رۆژگارم‌ هیچ‌ واتایه‌کی نییه‌. 17 «مرۆف‌ چیه‌ هه‌‌تا‌ بایه‌‌خی‌ پینده‌یت و هه‌‌تا‌ بیری‌ خو‌تی‌ پوه‌ خه‌ریک‌ بکه‌ی، 18 هه‌‌موو‌ به‌یانیه‌ک‌ به‌سه‌ری‌ بکه‌یته‌وه‌ و هه‌‌موو‌ ساتیک‌ تاقی‌ بکه‌یته‌وه‌؟ 19 هه‌‌تا‌ که‌ی‌ پرووت‌ لیم‌ وه‌رنا‌گه‌ریت و مۆله‌‌تم‌ ناده‌یت‌ هه‌‌تا‌ تفه‌‌که‌م‌ قووت‌ بده‌م؟ 20 ئه‌‌گه‌ر‌ گونا‌هیشم‌ کردیت، که‌ تو‌ چاودیری‌ مرۆفیت، ئایا‌ هیچ‌ کار‌دانه‌‌وه‌یه‌کی‌ له‌سه‌ر‌ تو‌ هه‌‌بووه‌؟ بۆچی‌ منت‌ کردووه‌ به‌ نیشانه‌ی‌ تیری‌ خو‌ت؟ ئایا‌ بووم‌ به‌ بار‌ به‌سه‌ر‌ تو‌وه‌؟ 21 ئه‌‌ی‌ بۆ‌ له‌ یاخیبوونم‌ خو‌ش‌ ناییت و تاوانم‌ ناسپرنته‌وه‌؟ چونکه‌ به‌م‌ زی‌کانه‌ له‌ناو‌ خا‌ کدا‌ راده‌‌کشیم‌ و به‌دوامدا‌ ده‌‌گه‌‌رینیت، به‌لام‌ من‌ بوونم‌ ناییت.»

8 ئینجا‌ بیلده‌‌دی‌ شو‌جی‌ وه‌‌لامی‌ دایه‌وه‌: 2 «هه‌‌تا‌ که‌ی‌ به‌م‌ شیوه‌یه‌ قسه‌ ده‌‌که‌یت؟ ئه‌‌وه‌ی‌ له‌ ده‌مت‌ دیته‌ ده‌ره‌وه‌ ره‌شه‌‌بایه‌. 3 ئایا‌ خودا‌ دادپه‌روه‌ری‌ به‌ لا‌پیدا‌ ده‌بات؟ ئایا‌ توانا‌داره‌ که‌ راست‌دروستی‌ به‌‌درۆده‌‌خاته‌وه‌؟ 4 ئه‌‌وه‌ کاته‌ی‌ رۆله‌‌کانت‌ گونا‌هیان‌ ده‌ره‌ه‌ق‌ به‌ خودا‌ کرد، ئه‌‌وا‌ خودا‌ سزای‌ گونا‌هه‌‌کانی‌ خو‌یانی‌ به‌سه‌ر‌ هینانه‌وه‌. 5 به‌لام‌ ئه‌‌گه‌ر‌ تو‌ به‌‌بانیمان‌ زوو‌ پروو‌ له‌ خودا‌ بکه‌یت، له‌ خودای‌ هه‌ره‌ به‌‌توانا‌ پیا‌رینته‌وه‌، 6 ئه‌‌گه‌ر‌ تو‌ بی‌گه‌رد و پاس‌ت‌ بیت، ئه‌‌وا‌ هه‌ر‌ ئیستا‌ ئاو‌رت‌ ی‌ ده‌داته‌وه‌ و ماله‌‌که‌ی‌ خو‌ت‌ وه‌ک‌ پاداشت‌ بۆ‌ ده‌‌گه‌‌رینیته‌وه‌. 7 پاشه‌‌رۆژه‌‌که‌ت‌ هینده‌‌ نیروته‌‌سه‌ل‌ ده‌‌بیت، که‌ سه‌ره‌‌تا‌ که‌ت‌ زۆر‌ هه‌‌زار‌ بووه‌. 8 «پرسیار‌ له‌ نه‌وه‌ی‌ پاره‌‌دوو‌ بکه‌ و بزانه‌ له‌ باو‌په‌‌یرانیانه‌وه‌ چی‌ فیربوون، 9 چونکه‌ ئیته‌‌ مندالی‌ دوینین و هیچ‌ نازانین، رۆژگار‌یشمان‌ له‌سه‌ر‌ زه‌وی‌ وه‌ک‌ سببه‌ر‌ تیده‌‌په‌‌ریت. 10 ئایا‌ ئه‌‌وه‌ نه‌‌وه‌یه‌ فیرت‌ نا‌که‌ن و پیت‌ نالین؟ یان‌ به‌ بیری‌ خو‌یان‌ قسه‌ت‌ ی‌ ده‌رنا‌هین؟ 11

ئايا زەل بەبى زۇنگا گەشە دەكات، يان قاميش بەبى ئاوشىن دەبىت؟
 12 بەلكو ئەوان كە ھېشتا گەشە دەكەن و نەبردراون، كەچى پېش
 ھەموو گياگەك وشك دەبن، 13 بەو جۆرەيە سەرگوزەشتەي ژيانى ھەموو
 ئەوانەي خودايان لەبىر كەدووە و ھىواي خوانەناسان لەناودەچىت. 14
 ئەوھى پالېشتەكەيەتى دەپرديتەو، پىشتى بەتەونى جالجالوگە بەستووە. 15
 خۆي بەتەونەكەوھ رادەگريت بەلام دەپچرېت، دەستى پىوھ دەگريت و
 خۆي پاناگريت. 16 ئەوانە وەك پرووھكېكى تەر لەژىر تېشكى خۆردان،
 كە لەناو باخچەكەيدا چلى تازە دەردەكات. 17 بەسەر كۆمەلە بەرددا پرەگ
 دادەكوتېت و بە تاشە بەردەكانەوھ خۆيان توند دەگرن. 18 بەلام كە لە
 شوئى خۆي ھەلكەزا، شوئىكەي نكۆلى لى دەكات و دەلى: "من جىگاي
 تۆنم؛" 19 بېنە، خۆشى ژيانەكەي تەنھا ئەوھە، كە لە جىگا كەيەوھ يەكېكى
 دېكە چەكەرە دەكات. 20 «پىگومان خودا ئەو كەسە رەت ناكاتەوھ كە بى
 كەموكورى بىت، كە ھانى خراپەكاران نادات. 21 كاتېك دەمت پەر لە
 پىكەن دەكات و لىوھكانت پەر لە ھوتاف، 22 ناحەزانت شەرمەزاري لەبەر
 دەكەن و رەشمالى خراپەكارانىش تەفروتونا دەبن.»

9 ئەبويش وەلامى داھەوھ: 2 «راستە، دەزانم كە واھە. جا چۆن مرؤف
 لەبەرچاوى خودا راستودروست دەبىت؟ 3 ئەگەر بېھوئەت مشتومرې
 لەگەل بكات، ناتوانېت وەلامى يەك لە ھەزار بەداتەوھ. 4 خودا دانايېكى
 فراوان و توانايېكى زۆرى ھەيە. كى ھەبە دژايەتى كەدېت و بەسەلامەتى
 دەرچووبىت؟ 5 ھەژىنەرى چىاكانە بى ئەوھى بەخۆيان بزەن، ئەوھى
 لەكاتى توورەبېدا سەرەوژىريان دەكات. 6 زەوى لە جىي خۆي لەق
 دەكات، جا كۆلەكەكانى دەخاتە بوومەلەرزە. 7 فەرمان بەخۆر دەدات،
 كە ھەلنەبەت، بەئەستېرەكانېش كە نەدرەوشېنەوھ. 8 خۆي بەتەنھا ئاسمانى
 لىك كەدووەتەوھ، بەسەر شەپۆلەكانى دەريادا رۆبىشتووە. 9 دروستكەرى
 كەلووھكانى ورج و پراوچى و ھەوتەوانە و ئەو كەلووانەبەكە لە باشوورى
 زەوى دەبىنرېن. 10 كارى مەزنى بەم جۆرەي كەدووە كە لەسەر ووى
 بېر كەدەنەوھن، ھېندە پەرچوو كە لە ژماردن ناھەن. 11 كاتېك بەسەرمدە
 دەپرات نايبىم، كاتېك تىلەپەرېت ھەستى پى ناكەم! 12 ئەگەر شىكەكان
 لى بىستېنېت كى دەتوانېت بەرەنگارى بىتەوھ؟ كى پى دەلېت: "ئەوھ چى

ده كهيت؟“ 13 خودا توورپه يني خوي ناگيرنيته وه، يارمه تيده راني په هه ف له
 ژيريدا ده چه مينه وه. 14 «تير من چون وه لامي بده مه وه و چون وشه
 هه ليريم بو وه لامدانه وه؟ 15 ته گهر راستودروستيش بم، ناتوانم وه لامي
 بده مه وه، به لكو داواي به زه يني له دادوهرم ده كم. 16 ته گهر بانگي بكم،
 ته ويش وه لامم بداته وه، باوهر نا كم كه گويي بو ده نكم شل بكات، 17
 به لكو ته و به زريان تيكده شكينيت و به يني هورينه كانم زور ده كات. 18
 ناهينيت هه ناسه بدهم، به لام له تالي تيرم ده كات. 19 ته گهر تايكدنه وه ي
 هير بيت، ته و به هير ترينه! ته گهر كيشه ي دادگا بيت، كي ده توانيت بانگي
 بكات؟ 20 ته گهر بيتاوان بم ده مم تاوانبارم ده كات، ته گهر يني كه موكوريش
 بم، ده بسه لمينيت تاوانبارم. 21 «هه رچه نده من يني كه موكوريم، به لام باهخ
 به زيان خوم نادهم؛ رقم له زيانم ده بيته وه. 22 «خودا كو تايي به چاك و
 به خراب ده هينيت.» له بهر ته وه گوتم: به لامه وه هه ردوويكان وهك يه كن،
 23 ته گهر كاره ساتي له ناكاو مردن بهينيت، به ناتوميدي بيتاوان پنده كه نيت.
 24 كه خاكيك درايت به ده ست به دكاره وه، ته وا په رده به سهر پرووي
 دادوهره كاني ده دات، ته گهر ته و نه بيت، ته ي كيبه؟ 25 «پرورگارم خيرتره
 له كه سيك كه راده كات، گوزهر ده كات و چيرزي لي ناينم. 26 وهك
 چون كه شتي زه ل پرووبار ده پر يت هه روهك هه لويهك كه ده نيشيته سهر
 نيچيره كه ي. 27 ته گهر بليم: «سكالا كه ي خوم فهراموش ده كم و واز له
 پرووگرزي ده هينم و زه رده خه نه ده خه مه سهر ليوه كانم،» 28 له گه ل ته وه شدا
 له هه موو تازاره كانم ده ترسم، چونكه ده زانم بيتاوانم نا كهيت. 29 من تاوانبار
 ده كر يم، تير بوچي به خورايي خوم ماندوو بكم؟ 30 ته گهر به به فراو خوم
 بشوم و ده سته كانم به ته سپون باك بكمه وه، 31 له ناو چالنيك ريخ نوقوم
 ده كهيت، ته نانه ت جلو به ركه كم قيزم لي ده كه نه وه. 32 «ته وهك من
 مرؤف نييه هه تا وه لامي بده مه وه و له دادگا پرووبه پرووي يهك بينه وه. 33
 خوزگه ناو بريواننيك له تيوانمان ده بوو، ده ستي له سهر هه ردوويكان داده نا،
 34 تاوه كو كوته كه كه ي خودام له سهر هه ليريت و ترسه كه ي نه متوقينيت.
 35 ته و كاته قسم ده كرد و لي نه ده ترسام، چونكه من به و شيويه يه نيم كه
 ته و ليم تيگه لشتووه.»

10 «لە ناخەووە قەزەم لە ژيان دەبێتەو، بە ئازادی سەكالاى خۆم دەردەبرم، بە دڵىكى برىندارهووە قەسە دەكەم. 2 بە خودا دەلێم: برىارى تاوانبارىم بەسەردا مەسە پێنە! تىبگەيەنە بۆچى دادگايىم دەكەيت. 3 ئايا بەلاتەووە باشە سەتم بکەيت، ئەووەى بە دەستى خۆت دروستت کرد، زەللى بکەيت؟ بە پىلانى بەدکاران پىبکەيت؟ 4 ئايا چاوى گۆشتىت هەيە؟ ئايا وەك چاوى مەرفە دەبىنیت؟ 5 ئايا پوژگارت وەك پوژگارى مەرفە، يان تەمەنت وەك تەمەنى ئىمە ديارىکراوە؟ 6 بۆچى بەدواى تاواندا دەگەرتیت و چاوى گوناھم دەگەرتیت؟ 7 هەرچەندە تۆ دەزانیت کە من تاوانبار نىم و کەسبى نىيە لە دەستى تۆ فرىام بکەوێت. 8 «دەستەکانى تۆ منيان پىکەيىنا و دروستيان کردم، ئايا دەستت دەگەرتەووە سەرم و لەناوم دەبەيت؟ 9 لەبىرت نەچىت کە تۆ وەك قور شىووەى منت کىشا، ئايا ئىستا دەمگەرتىتەووە بۆ خۆت؟ 10 ئايا وەك شىر منت نەچۆراند و وەك پەنیر منت نەمەياند؟ 11 بە پىست و گۆشت منت پۆشى و بە ئىسک و ماسوولکە منت چى. 12 ژيان و خۆشەويستى نەگۆرت پى بەخشم، چاودىرى تۆ پوچى منى پاراست. 13 «بەلام ئەمەت لە دلى خۆتدا شاردهووە، من زانىم کە چىت لە دلدایە. 14 ئەگەر گوناھ بکەم، چاودىرىم دەكەيت و لە تاوانەكەم پىبەرىم ناکەيت. 15 ئەگەر تاوانبار بىم، قور بەسەرم! ئەگەر پىتاوانىش بىم، ناتوانم شانازى پىو بکەم، چونکە من تىرم لە شەرمەزارى و زەللى خۆم بىنى. 16 ئەگەر سەرم بەرز بکەمەووە وەك شىر پراوم دەكەيت، دەگەرتىتەووە و سامى خۆتم نىشان دەدەيت. 17 شايبەتەکانت لە دژم نوئى دەكەيتەووە و توورەپى خۆتم لەسەر زىاد دەكەيت و يەك لەدواى يەك هيزەکانت دەنيرىتە سەرم. 18 «ئىتر بۆچى لە سكى دايکەووە دەرتەپىنام؟ خۆزگە بىفەوتامايە و ئەو کاتە هىچ چاوىکىش نەيدە بىنىم. 19 وەك ئەووەى نەبوو بىم، وا دەبوو، لە سكى دايکەووە بۆ گۆر دەبردەم. 20 ئايا پوژگارم کەم نىيە؟ بەرمەدە! وازم لى بپەنە! با تاوىک زەردەخەنە بىتە سەر لىوم، 21 پىش ئەووەى پىوم و ئىتر نەگەرتەووە، بۆ خاکی تەمومر و سىبەرى مەرگ، 22 خاکی تارىکى، وەك شەووەزەنگ، سىبەرى مەرگ و نارپىكى، خۆرەهەلاتىشى وەك شەووەزەنگە.»

11 چۆفهرى نه عماتيش وه لامي دايه وه: 2 «ئايا ئەم هه موو قسانه شايانى وه لام نين، يا خود پياوى زۆر بئى ئەستۆياك ده بئت؟ 3 ئايا قسه پووجه كانت خه لكى بئده ننگ ده كات، يان گالته ده كهيت و كهس نيه شه رمه زارت بكات؟ 4 به خودا ده لئيت ”باوه رم بيگه رده و من له بهر چاوى تودا پاك،” 5 به لام خۆزگه خودا ده دوا و لئوه كانى به رامبه ر به تودا كرده وه و 6 نه نيه كانى دانايى بۆت ئاشكرا ده كرد، چونكه دانايى لايه كى ئاشكرا و لايه كى شار دراوشى هه يه، جا ده تزانى كه خودا له تاوانه كهى خۆت كه متر سزاي داويت. 7 «ئايا ده توانيت له نه نيه كانى خودا بگه يت؟ ئايا ده توانيت بگه يته سنوورى خوداي هه ره به توانا؟ 8 ئەو له ئاسمان به رزتره، ئيتر تودا چى ده كهيت، له جيهانى مردووان قوولتره، ئيتر تودا چى ده زانيت؟ (Sheol h7585) 9 پئوانه كهى له زهوى دريژتره و له ده رياس پانتره. 10 «ئه گه ر هات و توى خسته به نديخانه وه و توى برده دادگا، كى رپى لى ده گريت؟ 11 بيگومان ئەو ده زانيت خراپه كاران كين و خراپه كارى ده بئيت، وا ده زانيت ئاگاي لى نيه؟ 12 به لام پياويكى بئى ئە قل نايته تيگه يشتوو هه تا جاشكى كه ره كئوى وه ك مرؤف له داىك نه بئت. 13 «ئه گه ر تودا خۆت ئاماده بكه يت و ده ستى خۆتى بۆ پان بكه يته وه، 14 ئە گه ر ئەو خراپه يه لى له ناو ده سته دوورى بجه يته وه و نه هئليت سته م له ناو چادره كهت نيسته جئ بئت، 15 ئەو كاته به بئى كه مو كورى شه رم ناكه يت و چه سپاو ده بيت و ناترسيت. 16 چه رمه سه رى له بير ده كه يت و وه ك ئاويكى تپه ر يو يادى ده كه يته وه. 17 ژيانت له نيوه رۆ رۆشنتر ده بئت و تاريكى وه ك پروونا كى به يانى لئديت. 18 دئنيا ده بيت، چونكه ئومئدت هه يه، ده ورو به ره كهت ده بئشكنيت و به ئاسوده بيه وه پشوو ده ده يت. 19 خۆت مات ده كه يت و كهس نيه هه راسانت بكات و زۆر كهس له پرووى تودا پارينه وه. 20 به لام چاوى به دكاران كوئىر ده بن و په ناگا نامئيت بۆ ده ر باز بوون؛ ئاواتيان رۆح سپاردنه.»

12 ئە يو بيش وه لامي دايه وه: 2 «راسته ئيوه گه لئكن، به مردنتان داناييش ده مرئيت، 3 به لام منيش وه ك ئيوه تيگه يشتم هه يه، من له ئيوه كه متر نيم. ئايا ئەوهى تودا ده لئيت لاي هه موو كه سيك نه زاناره؟ 4 «له خودا پارامه وه و ئە وئيش وه لامي دايه وه، به لام بووم به گالته چارى

هاورپيه کانم، هه چهنده پياويکي راستودروست و بئ که موکوريم، بوموه مایه ی گالته جاري! 5 که سيکی دنيا گالته به شکستی پئ هه نخليسکاو ده کات. 6 چادری تیکه ده ران نارامه و ناسوده بيش بؤ ته وانهی خودا توورپه ده کهن، بؤ ته وانهی به دهستی خوڤيان بته کانيان ده هينن. 7 «به لام پرسيار له نازه لان بکه، ته وان فیرت ده کهن، ههروه ها پرسيار له بالنده ی ناسمانيش بکه، ته وان پیت راده گه یهنن؛ 8 يان له گه ل زهوی بدوی، فیرت ده کات، ماسی ده ريش بؤت باس ده کهن. 9 کام له مانه نازانیت که دهستی خودا ته مه ی ته نجام داوه؟ 10 ته وه ی ژيانی هه موو زیندووویک و رۆخی هه موو مرؤفیکي له ناو ده ستدايه؟ 11 نایا گوئ قسه کان تاقی ناکته وه و مه لاشو و تامی خواردن ناکات؟ 12 له ريش سپییتی دانایي و له ته مهن دريژيش تیکه بيشتن. 13 «دانایي و تواناداری له لای خودا وه، پراویژ و تیکه بيشتن هی ته ون. 14 ته وه ی ده رووخینیت بنیاد نازینته وه، ته گهر ده رگای له سهر که سيک داخست لئ ناکریتته وه. 15 ری له ناه ده گریت، وشکه سالی دیت، به ره لای ده کات زهوی سهره وژیر ده کات. 16 هیژ و دانایي له لای ته وه، چه واشه کار و چه واشه کراو هی ته ون. 17 پراویژکاران به پئ خاوسی ده بات، دادوه ران تووشی شیتی ده کات. 18 کوئی پاشا کان ده کاته وه و ناوقه دیان به پشتین ده به ستینته وه. 19 کاهینه کان به پئ خاوسی ده بات و پته وه کان سهره وژیر ده کات. 20 ریگری گفوتگو له شاره زابان ده کات، ژیری له پیران ده ستینته وه. 21 سووکایه تی به سهر پایه داراندا ده بارینیت و پشتینی به هیژان شل ده کاته وه. 22 قولایه کان له تاریکی ناشکرا ده کات و سییه ری مهرگ بؤ پرووناکی ده رده خات. 23 نه ته وه کان مه زن ده کات و له ناویان ده بات، نه ته وه کان به رفراوان ده کات و په رته وازه یان ده کات. 24 میشک له سهر کرده کانی گه لی زهوی ده ستینته وه و له چوله وانیه کی بئ ریگا ویلیان ده کات. 25 له تاریکیدا به په له کوئی ده پرؤن و پرووناکی نییه، وه ک سهرخوش به ته ملا و ته ولادا ده کهن.

13 «چاوه کانم هه موو ته مانه ی بینیه، گوپیه کانم بیستویانه و تییان گه بشتووم. 2 وه ک زانینی ئیوه منیش زانیومه؛ من له ئیوه که متر نیم. 3 به لام من له گه ل تواناداره که قسه ده که م، ده مه ویت له لای خودا دادگایي بکریم. 4 به لام ئیوه درؤم بؤ هه لده به ستن، هه مووتان پزیشکی بئ که لکن.

5 خۆزگە بە تەواوی پیدەنگ دەبوون! ئەو دەبوون دەبوو بە دانایی. 6
 ئیستا گۆی لە بەھانەم بگرن و بۆ سکالای لیوہ کانم گۆی شل بگەن. 7
 ئایا بە درۆ بەرگری لە خودا دەگەن؟ ئایا بە دەم خوداوە درۆ دەگەن؟
 8 ئایا لایەنگری دەگەن، یان بۆ خودا مشتومر دەگەن؟ 9 ئەگەر تاقیتان
 بکاتەو، ئایا دەردەچن یان دەتانهویت وەک مرۆف ھەلیخە لە تین؟ 10
 پیگومان سەرزەنشتان دەکات ئەگەر بە نەینی لایەنگری بگەن. 11 ئایا
 شکۆمەندییەکی ناتانترسینیت و ترسی ئەو دەستتان بەسەردا ناکیشیت؟
 12 یادەوهری و پەندەکانتان تەنھا خۆلەمیشە و بەرگرییەکانتان بەرگرییە لە
 قور. 13 «لیم پیدەنگ بن، من قسە دەگەم و ئەوھی بەسەرم دیت با ییت!
 14 بۆچی من کیشە بۆ خۆم دروستبکەم، ژیانی خۆم بچەمە مە ترسییەو؟
 15 ئەگەر بۆشکۆزیت ھەر پشقی پێ دەبەستم، لە بەردەمیدا تەنھا مشتومر
 لەسەر ھەلسوکەوتم دەگەم. 16 ھەر ھەمە بۆ رزگاریم، کە خوانەناس
 نایە تە بەردەمی. 17 بە تەواوی گۆی لە قسە کانم بگرن و ئەوھی پرایدەگەینەم
 با گویتان لێ ییت. 18 ئەو تەنھا بە باشی سکالای خۆم خستوو تە پروو،
 دەزانم ئەستویاک دەردەچم. 19 کێیە ئەوھی مشتومر لەگەڵ دەکات،
 تا کو ھەر ئیستا پیدەنگ بچم و رۆح بە دەستەو بە دەم؟ 20 «ئەھی خودا،
 تەنھا بەم دوو کارە پشکیریم بکە، ئیتر لە بەردەمت ون ناچم. 21 دەستت
 لیم دوور بچەو و با سامی تۆ نە ترسینیت. 22 ئینجا بانگم بکە و من وەلام
 دە دەمەو، یان من قسە دەگەم و تۆ وەلامم بە دەو. 23 چەند تاوان و
 گوناھم ھەیه؟ یاخیوون و گوناھەکی خۆم پێ بناسینە. 24 بۆچی پرووی
 خۆت دەشاریتەو و بە دوزمنی خۆت دامدەنییت؟ 25 ئایا گەلایەکی
 ھەلۆەر یو پان دەگەیتەو؟ ئایا بەدوای پووشی و شکدا پرا دەگەیت؟ 26 تۆ بە
 تالی لە دژم دەنووسیت و لەسەر تاوانەکانی لاوینتیم سزام دەدەیت. 27 جا
 پێیەکانی منت خستوو تە ناو کۆتەو و چاوت بریو تە ھەموو رپرەو کانم و
 شوین پێیەکانم دەپشکنیت. 28 «وێک دارێکی کلۆر لە ناو دەچم، وێک
 جلیک کە مۆرانە لێ دا ییت.

14 «مرۆفی لە دایکبوو لە ژن رۆزگاری کەمە و چەرمەسەری زۆرە. 2
 وێک گۆل دەپشکویت و پاشان سیس دە ییت، وێک سیبەر دە پروات و
 ناوہ سییت. 3 ئایا چاوت لەسەر کە سیکی وەکو ئەم دە ییت؟ ئیستاش ئەوت

هیناوه ته بهردم خۆت بۆ دادگایی؟ 4 کى ده توانیت پاکیک له گلاویک
 ده بهینیت؟ ییگومان کهس! 5 جا ئەگەر رۆژانی هه رکه سیک دیاریکراو
 ییت و ژماره ی مانگه کانی لای تو ییت و کاتیکت بۆ دیاریکردییت که
 لێ تینه په ریت، 6 ئیتر لینگه پری با پشوو بدات، هه تا وهک په نجه دریک
 دئخۆش ییت به ته واو بوونی رۆژه کهی. 7 «لانی کهم دار ئومیدی ئه وهی
 هه یه که ئەگەر برابوه چه که ره بکاته وه و دووباره شین بیته وه و لقو پۆپی تازه
 ده ربکات. 8 ئەگەر په که کهی له ناو زه ویدا کۆنیش ییت و بنه داره کهی
 له ناو خۆلدا بمریت، 9 هه ر کاتیکت بۆنی ئاو بکات چه که ره ده کات و وهک
 پرووه کیکی نوئی لق ده رده کات. 10 به لام پیاو ده مریت و له ناو ده چیت؛
 مرؤف رۆح به ده سه ته وه ده دات و بوونی ناییت. 11 هه روهک ئاوه کان له ناو
 ده ریاچه نامین و پرووبار ئاوی تیدا نامینیت و وشک ده ییت، 12 هه روه ها
 مرؤفیش راده کشیت و هه لئاسیته وه، له خه وه کهی خه به ری نایته وه و
 به ئاگا نایه ت هه تا ئاسمان نامینیت. 13 «خۆزگه له ناو جیهانی مردووان له چاو
 ونت ده کردم و ده ئشاردمه وه هه تا تو وره بیه که ت داده مرکابه وه! خۆزگه
 کاتیکت بۆ دیاری ده کردم و به بیرت ده ها تمه وه! (Sheol h7585) 14 ئەگەر
 پیاویک بمریت، ئایا زیندوو ده بیته وه؟ هه موو رۆژانم تیکۆشانه، ئارام ده گرم
 هه تا ده رووم لێ ده کریته وه. 15 بانگم ده کهیت من وه لامت ده ده مه وه،
 تامه زرۆ ده بیت بۆ ئه و بوونه وه ره ی که دروستت کرد. 16 ییگومان ئه و
 کاته چاودیری هه نگاوه کانم ده کهیت، به لام تیبینی گونا هه کم ناکهیت. 17
 یاخیبوونه کهم گرپی لیدراوه له ناو بوخچه یه ک، تاوانه کهم ده شاریته وه. 18
 «هه روهک چۆن که چیا بکه ویت پارچه پارچه ده ییت و تاشه به رد له جیی
 خۆی ده له قیت، 19 ئاو به رد ده سووینیت و لافاو خۆلی زه وی راده مالیت،
 به و جۆره تۆش هیوای مرؤف له ناو ده به یه ت. 20 بۆ هه تا هه تابه به سه ریدا زال
 ده بیت و کۆتایی پێ دیت، پرووی ده گۆریت و ده ریده کهیت. 21 ئەگەر
 کوره کانی ریزیان لێ بگیرییت، یی نازانیت، ئەگەر له پله و پایه شیان نزم
 بکریته وه، ئاگای لێ نییه. 22 ته نها هه ست به ئازاری خۆی ده کات و داخ
 بۆ حالی خۆی ده خوات.»

15 ئەلیفازی تیمانیس وه لامی دایه وه: 2 «ئایا کهسی دانا به نه زانی وه لام
 ده داته وه و میسکی به شتی هیچو پوچ پر ده کات؟ 3 ئایا به قسه ی بی سوود

به لگه دینیته وه و به و لیدوانانه ی قازانجی لی ناکات؟ 4 به لام تو له خواترسی
 پیشیل ده کیت و خه لک له خواپهرستی دوور ده خه یته وه. 5 پیگومان
 گونا هه کانت دهمت فیر ده کهن و زمانی ته له که بازی هه لده بریریت. 6 زمانی
 خوت تاوانبارت ده کات، نهک من، لیوه کانت له دژت شایه تی ده دن. 7
 «ثایا تو یه که م مروف بوویت له دایک بوویت؟ یان له پیش گرده کانه وه
 دروستبوویت؟ 8 ثایا له نه نجومه نی خودا گویت گرتیوو؟ ثایا داناییت به
 بالای خوتدا بریوه؟ 9 چی ده زانیت که ئیه نایزانین، چی تیده گیت که
 له لای ئیه نه ییت؟ 10 پیر و پریش سپی و امان له ناودایه، ته مه نی له باوکت
 زیاتره. 11 ثایا دلنه واییه کانی خودا و به نهرمی قسه کردن له گه لت که مه؟ 12
 بوچی دلت ده تبات و بوچی چاوه کانت ده بریسکینه وه، 13 بوته وهی رپوحت
 له دژی خودا وه بریگپریت و قسه ی وا له دهمت بهینیته دهره وه؟ 14
 «مروف کیه هه تا بیگهرد ییت و له دایکبوو له ژن کیه هه تا راستودروست
 ییت؟ 15 نه گهر خودا متمانه به پیروژه کانی خوئی ناکات، که واته ئاسمان
 له بهر چاوی بیگهرد نییه، 16 ئیتر مروف که ناره وایی وهک ئاو ده خوانته وه
 ده ییت چه ند قیزه ون و گهنده ل ییت؟ 17 «من ییت ده لیم گویم لی بگره،
 باسی ته وه ده که م که بینیم، 18 ته وهی دانایان له باو باپیرانیانه وه پنیان
 پراگه به زراوه و ته و انیش نه یانشار دووه ته وه، 19 ته وانه ی خاکه که ته نها
 به وان دراوه و هیچ نامویهک به ناویاندا تینه په ریوه. 20 به دکار پروژانه
 ده تلپته وه، ژماره ی سالانی سته مکاریش دیار یکراوه. 21 ده نگیکی ترسناک
 له گوئییه کانیته ی و له سانی تاشتیدا تیکدر بوئی دیت. 22 له و باوه رده دا نییه له
 تاریکی ده گهر یته وه؛ چاوه پروانی شمشیره. 23 ته و ویله و ده ییته نیچیری
 سیسار که که چهل، ده زانیت که پروژی تاریکی نریکه. 24 ته نگانه و تازار
 ده یوقین و به سه ریدا زالن وهک پاشایه کی ئاماده بو په لاماردان، 25 چونکه
 به تووره ییه وه ده سستی له خودا راده وه شینیت، له دژی خودای ههره به توانا
 پاله و انیتی نواند، 26 به که لله ره قییه وه به ره و ته و پریکرد به قه لغانه ته ستور و
 به هیزه که یه وه. 27 «ههر چه نده ده موچاوی به چه وری داپوشی و ناوقه دی
 خوئی به پیو ته ستور کرد، 28 به لام له شاروچکه ی کالبوو نیشته جی
 ده ییت، له و مالانه ی که سی تیدا ناژینت و خه ریکن دهنه که لاوه. 29
 له مه و دوا ده و له مه مند ناییت و سامانه که ی جیگیر ناییت، ده سته و تی له ناو

زه ويدا بهر فراوان نايبت. 30 له تاريخي دهر باز نايبت، كپه ي گريک پوپکه کاني وشک ده کات و به فوويکي ده مي نامينيبت. 31 جي باوهر نايبت به شتي پوچ ويل ده بيبت، چونکه شتي پوچ ده بيبت به کرپه که ي. 32 پيش ته وه ي رورزي خوي ته واو بيبت، ده فوه ويبت و گه لا که ي سهوز نايبت. 33 وهک تري په سيره کاني ده که ويبت و وهک زه يتون گوله که ي هله ده وه ريبت. 34 کومه لي خوانه ناسان چولو هوول ده بيبت، تاگريش ره شمالي بهر تيلخوران ده سوو تينيبت. 35 به تاژاوه دووگان بوون و خراپه يان بو له دايک ده بيبت، سکیان پيلاني فيل و درو پیکه ده ينيبت.»

16 ته يو بيش وه لامي دايه وه: 2 «زورم له مانه گوي لي بووه، هه موو دلنه وايه که تان بريندار که رن! 3 تايا قسه ي پوچ کوتايي هه يه؟ يان چي ده تورورز نيت هه تا وه لام بده يته وه؟ 4 منيش وهک نيوه قسه م ده کرد، ته گه ر نيوه له جي من بوونايه، قسه م بو ده گپرانه وه و سه رم له ئاستتان ده له قانده. 5 به لام به ده م هانم ده دان و جولهي ليوه کانم رايده گرتن. 6 «ته گه ر قسه بکه م له خه موكيه که م که م نايته وه، ته گه ر بيده نگيش بم ليم دوور نا که ويته وه. 7 ته ي خودايه، ينگومان تو بيزارت کردووم، هه موو که سوکاره که ي منت له ناو بردووه. 8 سستت کردم، سستيه که م بووه شايه ت، لاوازيه که م ليم هه ستاوه، به ره وروو شايه تيم له سه ر ده دات. 9 توورپه يه که ي په لاماري دام و مني چه وسانده وه، ددانه کاني ليم چير کرده وه، دوژمنه که م چاوي تيرپيوم. 10 خه لک ده ميان لي داچه قانده ووم، به گالته پيکرده وه زلله يان ليده دام، پیکه وه گه له کومه يان ليکردم. 11 خودا مني دايه ده ست زوردار و فرييدامه نيوه ده ستي خراپه کاره وه. 12 من ئاسووده بووم و ته و جي له ق کردم، پشته ملي گرتم و وردوخاشي کردم. مني کرد به نيشاني خوي، 13 تيرهاويزه کاني ده وريان دام. جه رگي بریم و دلي نه سووتا، زراوي مني به سه ر زه ويدا پرشت. 14 جار له دواي جار شه قم ده کات، وهک جه نگاوه ريك هيرش ده کاته سه رم. 15 «جلوبه رگي گوشم به پيستمه وه دووري و خوله ميشم به سه ري خوئدا کرد. 16 ده موچاوم له بهر گريان سوور هه لگه را و ره شي به سه ر پيلوي چاومدا هات. 17 له گه ل ته وه ي زورداري له ده ستي مندا نييه و نويزه که م پيگه رده. 18 «ته ي زه وي، خوينه که م دامه پوشه، با جييه ک نه يبت بوهاوارم! 19 ته وه تا له ئيستاوه

شایه ته کهم له ناسمانه، پاریزگار کهم له بهرزایه کانه، 20 ته و هاوړیمه و دا کوکیم لی ده کات. کاتیک له بهر دم خودا چاوه کاتم فرمیسک ده پریژن، 21 ته و له پیناوی پیاوړیک له خودا ده پارپته وه، وهک پارانه وهی که سیک بو هاوړیکه ی. 22 «ته مه نم کورته و به سه رده چیت، له ریگایه کدا دیلم که لی نا که رییمه وه.

17 رۆحم شکا، رۆژگارم کوژایه وه، گور چاوه پری منه. 2 پیگومان گالته جارن له ده ورمدان و ناچار ته ماشای کیشمه کیشیان بکه م. 3 «تکایه له لای خوت به پشتگیرم، بیجکه له تو کی هه به بیته که فیلم؟ 4 تیکه بشتنت له میشیکان شار دووه ته وه، له بهر ته وه بهر زیان نا که یته وه. 5 ته وهی له پیناوی پاره په نجهی تاوان بو هاوړپیه کانی راده کیشیت، نه بوونی چاوی مندا له کانی ده پوکیئته وه. 6 «منی کرده په ندی گه لان و بووم به وهی تف له پرووم بکریت. 7 چاوه کاتم له بهر خه م کز بوون، هه موو ته ندامه کاتم زور لاواز بوون. 8 ته وانهی راستن به مه سه رسام ده بن و بیتاوان به سه ر خوانه ناسدا راده په پریت. 9 که سی راستو دروست ریگای خوی ده گریت و ته وهی ده ست پا که هیزی بو زیاد ده گریت. 10 «ئیستا ورنه وه، دوو باره هه ول بدن، به لام من هیچ دانا به گان تیدا نادوزمه وه. 11 رۆژگارم به سه رچوو، مه به سته کاتم هه لکه تران. له گه ل ته وه شدا ناره زووه کانی دلم 12 شه و ده که ن به رۆژ، له تاریکیدا پروونا کی به نریک ده بین. 13 ته گه ر هیوا بخوازم جیهانی مردووان بییت به مالم و له تاریکیدا نوینه کهم رابخه م، (Sheol h7585) 14 ته گه ر به گورم گوت: «تو باو کی منیت،» به کر میش: «تو دایکی منیت» یان «خوشکی منیت»، 15 تیر تومیدم کوا؟ کی ته ماشای تومیدم ده کات؟ 16 ئایا به ره و قولایی جیهانی مردووان ده چیتته خواره وه؟ ئایا پیکه وه له ناو خو ل شو رده بینه وه؟» (Sheol h7585)

18 بیلده دی شو حیش وه لامی دایه وه: 2 «هه تا که ی ته له بو قسه ده پنه وه؟ تیگه ن ئینجا ئیمه ده توانین قسه بکه ین. 3 بوچی به ناره ل دانراین و له بهر چاوتان گیل بووین؟ 4 ته ی ته وهی له رقی خوی، خوی ده خواته وه، ئایا له بهر تو زوی چول بکریت و تاشه به رد له جی خوی بجولیت؟ 5 «به لی چرای به دکاران ده کوژپته وه و گری ئاگره که ی پروونا کی نابه خشیت. 6 له ناو چادره که ی پروونا کی تاریک ده بییت و چرا که ی ته نیشتی ده کوژپته وه.

7 هیزی ههنگاوه کانی کورت دهن و راویژه کهی خۆی ده یخات. 8 به پییه کانی خۆی بۆ ناو داو ههنگاو ده ییت، جا له ناو توژدا گیر ده خوات. 9 ته له پاژنه ی پیی ده گریت و فاقه توند ده یگریت. 10 داوه کانی له زهوی شار دراونه ته وه و ته له کهی له سه ر ریگایه. 11 به لا کان له هه موو لایه که وه ده یوقین و ههنگاو به ههنگاو دوا ی که وتوون. 12 برسییتی برستی لی بری و کاره سات چاوه ری کیه وتی ده کات. 13 نه خۆشی پارچه کانی پیسته کهی ده خوات، یه کهم به ری مه رگ نه ندامه کانی له شی ده خوات. 14 له ئارای ناو چادره کهی خۆی ده رفینریت، به ره و لای پاشای به لا کان به لکیش ده کریت. 15 نه وهی هی نه و نییه له ناو چادره کهی نیشته جی ده ییت، گوگرد به سه ر جی مانه وهی په خش ده کریت. 16 له ژیره وه ره گو ریشه ی وشک ده ییت و له سه ره وه ش لقه کانی سیس دهن. 17 یاده وه ری له زهوی نامینیت و له سه ر رووی وشکانیش هیچ ناویکی نییه. 18 له پروونا کییه وه پال ده دریت بۆ تاریکی و له جیهان ده رده کریت. 19 نه نه وه و نه وه چه ی له تیو گه له کهی ده ییت، نه ده ر باز بوو له تیو چادره کانی. 20 خه لکی رۆژئاوا له رۆژی حو کمدان له سه ر نه ودا ده چه په سین، گه لانی رۆژه لات موچه که یان پیدا دیت. 21 نه وه نشینگه ی به دکارانه و نه مه شوینی نه وانه یه که خودا ناناسن.»

19 نه یویش وه لای دایه وه: 2 «هه تا کهی گیانم ئازار ده دهن و به قسه وردم ده کهن؟ 3 نه مه ده ییم جار ه ریسوام ده کهن، به بی شه رمی هیرشتان کرده سه رم. 4 گریمان به راستی گو مپا بووم، گو مپایه کهم به سه ر خۆم ده شکیته وه. 5 نه گه ر به راستی تیوه خۆتان له من به گه وره تر داده نین و شه رمه زاریه کهی من له دژی خۆم به کار ده هینن، 6 نه و با له لاتان زانراو ییت، خودا خۆی منی خوار کردو وه ته وه و تو ره کهی به ده ورمدا پرا کیشا. 7 «هه رچه نده له بهر سته م هاوار ده کهم، به لام وه لام نادریته وه، هاوار ده هینم، به لام داد په روهری نییه. 8 ری لی گرتم و نا په رمه وه، تاریکی خستو وه ته سه ر ریروم. 9 شکۆمه ندیه کهمی لیم دامالی و تاجه کهی سه رمی لیکرده وه. 10 له هه موو لایه که وه منی رووخاند تا وه کو نه مینم و هیوای منی وهک دار هه لکه ند. 11 تو ره پی خۆی به سه رمدا دا گیرساند و به دوژمنی خۆی دانام. 12 په لامارده ره کانی پیکه وه هاتن و سه نگه ریان له دژی من

لیدا و له دهووری چادره کهم خوځیان دامه زرانده. 13 «که سوکاری منی لیم دوورخسته وه و ناسیاوه کانم لیم بوون به بیگانه. 14 خزمه کانم وازیان لی هیتام و ئه وانهی منیان ناسی له بیریان کردم. 15 میوان و کاره که ره کانم وه ک بیانی دایانام، وهک نامۆیهک مامه لیم له گهل ده کهن. 16 بانگی خزمه تکاره کهی خووم کرد به لام و لای نه دایه وه، هه رچهنده به ده می خووم لپی پارامه وه. 17 بونم ناخوش بووه له لای ژنه کهم و قیزه ونم له لای جگه رگوشه کانم. 18 ته نانه ت مندالانیش سوو کایه تییان پیکردم، که ههستم، باسی من ده کهن. 19 هه موو دۆسته کانم رقیان لیم بووه وه و ئه وانهی خووم ده ویستن له دژم هه لگه رانه وه. 20 ئیسکم به پیست و گۆشتمه وه نووساوه و به خووم و پوکمه وه ده ربار بووم. 21 «بهزه بیتان پیم بیته وه، بهزه بیتان پیم بیته وه ئه ی هاوړ پیمان، چونکه دهستی خودا لپی داوم. 22 بۆچی ئیوهش وهک خودا پراوم ده نین؟ له گۆشتم تیر نابن؟ 23 «خوزگه وشه کانم ده نووسرانه وه، خوزگه له ناو تو مار یکدا ویتیهان ده کیشر، 24 خوزگه به پینووسی ئاسن له سه ر قورقوشم ده نووسران یان بۆ هه تاهه تایه له سه ر به رد هه لده کو لران. 25 به لام من زانیم ئه وهی که ده مکر پته وه زیندووه و له کو تایدایه له سه ر زه وی راست ده بیته وه. 26 پاش ئه وهی ئه م پیستهم له ناوده چیت، هه ر له جهسته ی خووم خودا ده بینم. 27 ئه وهی من بۆ خووم ده بینم و چاوه کانم ته ماشا ده کهن، نهک یه کیکی دیکه، له ناخمه وه تامه زرۆی ئه وه م! 28 «ئه گه ر ئیوه ده لئین:» چهنه پراوی ده تیین، چونکه ره گی کیشه که له لای ئه وه، «29 له خو تان بترسن له پرووی شمشیر، چونکه تو وره یی سزای شمشیر ده هیئت، ئیتر ده زانن که دادوهری هه یه.»

20 چۆفه ری نه عمائیش و لای دایه وه: 2 «له بهر جو شانی ناخم، بیر کردنه وه کانم هانم ده دن و لای بده مه وه. 3 گویم له سه ر زه نشته کانی تو ده بیست که سوو کایه تیم پی ده کهیت، رۆحی تیگه یشتیم وام لی ده کات و لای بده مه وه. 4 «تایا له کۆنه وه ئه مهت نه زانیوه، له و کاته وهی مرو ف له سه ر زه وی دانراوه؟ 5 هاواری خو شی خراپه کاران کورته و خو شی خوانه ناس بۆ ساتیکه. 6 هه رچهنده لووتبه رزی خوانه ناس بگاته ئاسمان و سه ریشی له هه ور بدات، 7 به لام وهک ته پاله خوی بۆ هه تاهه تایه له ناوده چیت و ئه وانهی بینویانه ده لئین: «کوا؟» 8 وهک خه ون ده فریت و ئیتر نامینیت، وهک مۆته که یهک ده رده کریت. 9 چاویک که بینویه تی دیسان نایینیتته وه،

جاریکی دیکه شوینه کەشی نابیریت. 10 کورەکانی هەول دەدەن هەژاران
 پزازی بکەن؛ دەستەکانی سامانە کەمی دەدەنەو. 11 ئێسکەکانی پڕ لە
 گەنجییتین، بەلام ئەو گەنجییتیه لە گەلیدا لەناو خاک پزادە کەشیت. 12
 «کە خراپە لەناو دەمی شیرین ییت و لەژێر زمانی پیشاریتەو، 13 دلی پێی
 سووتاو و بەجی نەهیشت، بەلکو لەناو گەرودا بەندی کرد، 14 بەلام
 نازە کەمی لەناو ریحۆلەکانی دەگۆریت، دەیتە تالی ژەهری مار لەناو سکی. 15
 ساماتیکی قووت دا و دەپرشینیتەو؛ خودا لەناو سکی وەدەری دەیت.
 16 ژەهری مار دەمژیت؛ زمانی مار دەیکۆریت. 17 جۆگەکان نابینیت،
 پرووبارە رویشتوو کەمی هەنگوین و قەیماع. 18 بەری ماندوو بوونە کەمی
 دینیتەو و قووتی نادات، لە قازانجی بازراگاییە کەمی خوشی نابینیت. 19
 لەبەر ئەوەی هەژارانی وردوخاش کرد و بەجی هیشتن؛ دەستی بەسەر
 مایکدا گرت کە بنیادی نەناو. 20 «بێگومان لە ناخیدا نەزانی بەس چیبە؛
 ئەوەی ئارەزووی دەکات دەربازی ناکات. 21 خواردەنە کەمی پاشماوی
 نییە؛ ئیتر خێر و خوشیە کەمی بەردەوام نابیت. 22 لەو پەری سەلتە نەتیدا
 تووشی تەنگانە دەیت، دەستی هەموو پزەنجەریکی دیتە سەر. 23 لە کاتی کدا
 سکی خۆی پز دەکات، خودا گری توورە پز خۆی پز دەنیریت و وەکو
 باران بەسەریدا دەبیاریت. 24 لە چەکی ئاسنەو پزادە کات و تیری پزۆز
 دەپزیت. 25 تیرە کەمی پزکیشا و لە پشتیەو هاتە دەرەو، نووکی بریسکەدار
 زراوی پز. ترسی بەسەرەو یە؛ 26 هەموو تاریکیە کەمی پز گەنجینەکانی
 شاردراو تەو. ئاگرێک دەپخوات فووی لی نەکراو، ئەوەی لە چادەرە کەمی
 ماییتەو لووشی دەدات. 27 ئاسمان تاوانە کەمی ئاشکرا دەکات، زەوی لی
 پزادە پزیت. 28 لەو پزۆزە کەمی خودا توورە پزە کەمی دەباریت، لافاو پز
 ماله کەمی دەبات. 29 ئەمە بەشی کەمی خراپە لە خودا، میراتی دیاریکراو
 لە خوداوە»

21 ئەو بێش وەلامی دایەو: 2 «بەگوێگرتن گوی لە قسە کەم بگرن؛ با
 ئەمە بێتە دلتە وایتان. 3 بەرگەم بگرن کە قسە دەکەم و پاش قسە کەم
 گالتە بکەن. 4 «ئایا من سکالا کەم لە مرقۆفە؟ پزچی ئارامیم لی نەپزیت؟
 5 رووم لی بکەن، واقتان و پزیمینیت و دەست بخەنە سەر دەمتان. 6
 کاتیک بەبیرم دیتەو دەتوقم؛ موچرکە بە لە شەدا دیت. 7 پزچی بەدکاران

ده ژین و پیر دهن، ههروهه ها به هیزه وه زال دهن؟ 8 نهوه یان له بهرده میان له گه لیان پراوه ستاوه، وه چه یان له بهر چاویانه. 9 ماله کانیاں له ترس دلنیا به؛ کوته کی خودا به سه ریانه وه نییه. 10 گایه که یان ده په پریت و هه له ناکات؛ مانگا که یان تاوس ده بیټ و له باری ناچیت. 11 مندا له کانیاں وه ک مەر به پره لا ده کرین؛ شیره خو ره کانیاں سه ما ده کهن. 12 ده ف و قیساره به ده سته وه ده گرن؛ به ده نگی دووزله دلخوش دهن. 13 رۆژگاریان به خیر و خوشی به سه رده بن و به ئارامییه وه بو ناو جیهانی مردووان شو ر ده بنه وه. (Sheol h7585) 14 له گه ل ته وه شدا به خودا ده لین: ”لیمان دوور بکه وه! دلخوش نابین به ناسینی ریگا کانت. 15 توانا داره که کبیه هه تا خرمه تی بکه یان؟ سوودی چی ده بینن که لی پارینه وه؟“ 16 به لام خیر و خوشی یان له ده سستی خو یان نییه، با راویژی به دکاران لیم دوور بیټ. 17 «چه ند که م چرای به دکاران ده کوژینه وه و کاره ساتیان به سه ردیت، یان خودا له تووره یی خویدا نازاری کردووه به به شیان؟ 18 یان وه ک کابن له بهرده م با و وه ک ته و سه رکۆزه ری ره شه با بردوویه تی؟ 19 ده گو تریت: ”خودا تاوانی به دکاران بو کوره کانیاں هه لده گریټ؛“ با سزای گیانی خو یان بدات تاوه کو بزانه! 20 با چاوه کانیاں له ناوچوونه که یان بینن، له جامی تووره یی خودای هه ره به توانا بخۆنه وه، 21 چونکه له دوای ته وان، که ژماره ی مانگه کانیاں ته واو ده بیټ، ئایا گو ی به که سوکاریان ده دن؟ 22 «ئایا خودا قیری زانین ده کریټ، ته و که دادوهری پایه داره کان ده کات؟ 23 که ساتیک هه ن له و په ری تهن دروستیدا ده مرن، کاتیک به ته واوی دلنیا و ئارامن، 24 له شیان ساغن و مؤخی ناو ئیسکه کانیاں هیشتا ته ره. 25 که ساتیکی دیکه ش به په ژاره وه ده مرن و تامی خیر و خوشی یان نه کردووه. 26 هه ردوویکان پیکه وه له ناو گل راده کشین و کرم دایانده پوشیت. 27 «بیر کردنه وه ی عیوه باش ده زانم و ته و پیلانانه ی بو سته ملیکردنم داتانناوه، 28 چونکه ده لین: ”کوا مالی گه و ره پیاوه که؟ کوا چادری نشینگه ی خرابه کاران؟“ 29 ئایا پرسیارتان له ریواران نه کردووه و سه رنجتان نه داوه ته هه واله کانیاں؟ 30 به دکار له رۆژی کاره سات هه لده یټ، ئایا له رۆژی تووره یی ده رباز ده بیټ؟ 31 کی به ره و روو له سه ره فتاره که ی سه رزه نشتی ده کات؟ کی سزای ده دات له سه ر ته وه ی کردوویه تی؟ 32 ته و به ره و گو ره کان ده بردریت و له سه ر

گۆرستان شهواره ده گريت. 33 قورى دۆله كه شيرينه بۆتهو، هه موو مروڤ به دوايه وه ده رۆن و له پيشيشيه وه به بى ژماره. 34 «ئيتىر چۆن به قسه ي پروهوچ دلنه واييم ده دهنه وه؟ له وه لامه كاتنان ته نها بيوه فاي ده بيم!»

22 ته ليفازى تيمائيش وه لامى دايه وه: 2 «ئايا مروڤ سوودى بۆ خودا هه يه؟ ته نانه ت كه سيكى دانا، ئايا سوودى بۆ خودا هه يه؟ 3 ئايا خوڤى تيدا يه بۆ توانا داره كه كه تو راستودروست بيت؟ ته گهر ره فتاره كه شت بى كه موكورى بيت، ئايا قازانجى بۆ خودا تيدا يه؟ 4 «ئايا له سهر له خواترسيه كه ت سهرزه نشنت ده كات و تو ده داته دادگا؟ 5 ئايا خراپه كات زۆر نين و تاوانه كائيش بى كۆتايى نين؟ 6 به بى هۆ بارمه ت له براى خۆت وه رگرت و جلت له بهر دا كه ند پرووت كرده وه. 7 ئاوت نه دا به تينو و ئاماده نه بووى نان به ديه به برسى، 8 هه ره چه نده تو خاوه ن زه وى و پياويكى به توانا بووى، كه وه ك كه سيكى ناودار تيدا نيشته جى بوو. 9 بيوه ژنانت به ده سته تالى به ريكرد و ده ستي هه تيوانت شكاند. 10 له بهر ته وه چوارده ورت ته له يه و ترسى له ناكاو ده تئوقينيت، 11 له بهر ته وه ش ته وه نده تاريك بووه كه ناينيت و لافاويك داتده پوڤشيت. 12 «ئايا خودا له به رزى ئاسمان نيه؟ سه يرى لووتكه ي ته ستيه كان بكه چه ند خوڤان بلند گرتوه! 13 به لام تو ده لئيت: «خودا چى ده زانيت؟ ئايا له پشت هه وورى ره شه وه دادوه رى ده كات؟ 14 هه وره كان په رده ن بۆ ته و ئيت نامانينيت كه به سهر بازنه ي ئاسمان هاتوچو ده كات؟» 15 ئايا توش به و رينگا كۆنه دا ده رويت كه خراپه كاران پيدا رۆبشتون؟ 16 ته وانهى پيشوه خت ده ستيان به سهر دا گيرا، پروبار به سهر بناغه كه ياندا رزا. 17 ته وانهى به خودايان گوت: «ئيمان دوور بكه وه! خوداى هه ره به توانا چيمان له گه ل ده كات؟» 18 به لام ته و بوو كه ماله كانى ته وانى پر كردوه له خيروخوڤى، با راويڤى خراپه كاران ليم دوور بيت. 19 راستودروستان كه ويرانيان ده بين، دلخوش ده بن، بيگه رديش گالته يان پى ده كات: 20 «ئينگومان به ره له ستكارانمان له ناوده چن و سامانه كه شيان ئاگر ده يخوات.» 21 «تكايه له گه ل خودا رينك بكه وه و له ئاشتى به، به مه خيروخوڤيت بۆ ديت. 22 تكايه فيركردنه كان له ده ميه وه وه رينگه و قسه كانى بخه دلته وه. 23 ته گهر بگه رپيته وه بۆ لاي خوداى هه ره به توانا بنيا ده نرپيته وه، ته گهر

ستەم لە چادەرە کەت دوور بجنه یته وه، 24 ئە گەر زێر فېرېدە یته سەر خۆل و زێری ئوفیر بۆ ناو بەردی شیوه کان، 25 ئەو کاتە تواناداره که دە بیئت به زێره کەت و به زیوی گرانبه ها بۆ تۆ. 26 بێگومان ئیتر خوشی له تواناداره که ده بینیت، پرووت له خودا ده کەیت. 27 نوێژی بۆ ده کەیت و گویت لی ده گریت، نه زره کانت به جیده هینیت. 28 پریار ده دەیت و بۆت جیبه جی ده بیئت، به سەر ریگا کانت رووناکی ده دره وشیتته وه. 29 کاتیک خه لک ده که ون تۆ ده لیئت: "هه لیا نبستینه وه!" ئەوا خودا ماتومه لولو له کان پرگار ده کات. 30 ته نانهت ئەو که سه ی که بێگه رد نییه ده ربازی ده کات، به هۆی ده ستیا کییه کەت ده رباز ده بیئت.»

23 ئە یو بېش وه لامی دایه وه: 2 «ههروه ها ته مرۆش سکالا کم جه رگېره؛ له گه ل نالیم ده ستی خودا له سهرم هه ر قورسه. 3 خۆزگه ده مزانی چۆن پئی بگم؛ ده هاتمه لای نشینگه که ی! 4 به ریگو پینکی کیشه ده خمه به رده می، ده مم پر ده کم له به هانه، 5 هه تا بزانه چۆن وه لامم ده داته وه و له وه تیبگم که پیم ده لیئت. 6 تیا به زۆری هیز مشومرم له گه ل ده کات؟ نه خیر، به لکو په لکیشی دادگام ناکات. 7 له وی که سی راست به هانه ی بۆ ده هینایه وه و بۆ هه تاهه تابه له ده ست داده وره کم ده رباز ده بووم. 8 «به لام ئە گەر به ره و رۆژ هه لات بچم له وی نییه، به ره و رۆژ تا واش هه ستی پنی ناکم. 9 کاتیک له باکوور کار ده کات، به رچاوم ناکه ویت؛ کاتیک به ره و باشوور ده سوور یته وه، نایینم. 10 به لام ریگام ده زانیت، دوی ته وه ی تا قیم ده کاته وه وه ک زێر ده رده چم. 11 پیه کانم به هه مان هه نگاوی ئە و رۆیشتون، ریگای ئەوم گرت به ر و لام نه دا. 12 له فه رمانه کانی زمانی ئە و لام نه دا وه؛ له نانی پپوستی خۆم زیاتر قسه کانی ده می ئەوم له گه نجینه ی دلم هه لگرتوه. 13 «به لام ئەو تاک و ته نه یه و کئی ری لی ده گریت؟ ئە وه ی ئاره زووی لی بیئت، ده ی کات. 14 فه رزی خۆی له دزی من جیبه جی ده کات، پلانی وه ک ئە مانه ش زۆره له لای. 15 له به ر ئە وه له به رده می ده توقم؛ سه رنج ده ده م و لی ده ترسم. 16 خودا دلی بیهز کردم؛ تواناداره که منی تۆ قاند. 17 له گه ل ئە وه شدا تاریکی و ته مه چه که ش که روخساری دا پۆشیم بیده نگم ناکات.»

«بۆچی خودای هه ره به توانا کاته کانی داد گایکردنی خراپه کاران دیاری ناکات؟ بۆچی خواناسه کان ته و پوژانه نابین؟ 2 خراپه کاران سنوور ده گوازه وه، ده ست به سهر میگه لیکدا ده گرن و ده یله وه پرتن. 3 گویدریژی هه تیوان ده ده نه پدش خویان و گای بیوه ژن وه ک بارمه ده به ن. 4 نه داران له سهر ریگا ده ده که ن، هه ژارانی خا که که ناچار ده که ن خویان بشارنه وه. 5 هه ژاران وه ک که ره کیوی له چۆله وانی، بۆ گهران به دوای خواردندا ده چن، ده شتوده ریش نان بۆ منداله کانیان دابین ده کات. 6 له پیکه ئالیکی خویان دروینه ده که ن، له ره زی خراپه کار هه لده گرنه وه. 7 به پرووتی به بی جل سهر ده نینه وه، هیچ به رگیکیان نییه له سهر مادا. 8 له بهر نه بوونی په ناگا به بارانی چیا کان ته پر ده بن و خویان به تاشه به رده وه ده گرن. 9 به دکار هه تیو له مه مکان ده پرتن، مندالی ساوای هه ژار وه ک بارمه ده گرن. 10 نه دار به پرووتی ده پون، به بی جل، به برسیتی کۆله کان هه لده گرن. 11 له تیو که له کی زه وییه کان زهیت ده گوشن، به پییان گوشه ره کان ده په ستن و تینوو ده بن. 12 ته وانه ی له ناو شار له ناوده چن ده نالین، گیانی برینداران بۆ فریا که وتن هاوار ده که ن، به لام خودا هیچ کهس به خراپه کاری تاوانبار ناکات. 13 «ته وانه که له پروونا کی یاخین، نه ریگا کانی ده زانن و نه له پیره وه کانی ده مینه وه. 14 بکوژ له گه ل پروونا کی هه لده ستیت و هه ژار و نه دار ده کوژیت؛ به شه ویش بۆ دزی ده چیت. 15 چاوی داوینیسیش تیبینی تاریک پروونی ده کات؛ ده لیت: «هیچ چاویک چاودیرم ناکات،» پروو پو شیک له سهر پرووی داده نیت. 16 له تاریکیدا مال ده برن، له پوژیشدا ده رگا له سهر خویان داده خه ن؛ پروونا کی نانس. 17 تاریکی شه و به یانییه له لای ته وان، هاویری تۆقینه ره کانی تاریکین. 18 «له گه ل ته وه شدا ته وانه که فن له سهر پرووی ئاوه کان؛ به شیان له زه وی نه فره ت لیکراوه، له بهر ته وه کهس ناچیتته ره زه کان. 19 وه ک چۆن وشکه سالی و گهرما ئاوی به فر ده بات، جیهانی مردووانیش گونا هباران ده پرفینیت. 20 سکی دایک له بیران ده کات و کرم تامی ده می پییان خۆش ده کات؛ تیر یادی خراپه کار نا کریته وه و وه ک دار ده شکیت. 21 له گه ل نه زۆک که مندالی نه بووه به خراپی هه لسوکه وت ده که ن، هیچ چا که یه ک له گه ل بیوه ژن نا که ن. 22 به لام خودا به هیزی خزی پاله وانان

ده گريت؛ هه رچه نده هه لده ستن به لام كه سيان له ژياني خوي دلنيا ناييت. 23 ده شيت بيان نيائيت به ناسووده بي بژين، به لام چاوي له سهر ريگا كانينه. 24 كه ميك پايه دار ده بن و ئيتر ناميين؛ نرم ده بن و وهك هه مووان كوډه كرينه وه، وهك سهري گوله گه نم ده برينه وه. 25 «ته گه ر وا نيه، كي به دروم ده خاتوه و قسه كانم وهك هيچ لي ده كات؟»

25 بيلده دي شوحيش وه لامي دايه وه: 2 «ده سه لات و شكو له لاي خودايه؛ ته و به رزايه كاني تاسمان به رقه رار ده كات. 3 تايا هيژه كاني ده توانرئيت بزمپردين؟ روونا كيه كه ي به سهر كيډا هه لئايهت؟ 4 ئيتر چون مرؤف له به رچاوي خودا راستودروست ده بيت؟ له دايكبو له ژن چون بيتاوان ده بيت؟ 5 ته گه ر له به رچاوي خودا ته نانهت مانگ رووشن نيه و ته ستيره كانيش بيگه رد نين، 6 ئيتر چون مرؤف بيگه رد ده بيت كه مؤرانه به كه، ئاده ميزاد كه كر ميكه!»

26 ته يو بيش وه لامي دايه وه: 2 «چون يارمه تي ته وهت دا كه هيژي نيه! چون بازووي بي توانات گرت و رزگار كرد! 3 چون راويژت كرد بو ته وه ي دانايي نيه! چون زانيني زورت ده رخست! 4 به يارمه تي كي وته كانت را گه ياند و روحي كي له زارته وه قسه ي كرد؟ 5 «تارمايه كان له جيهاني مردوواندا له سامناكي خودا ده له رزن. 6 جيهاني مردووان له به رده م خودا ئاشكرايه، شويي له ناو چون شار دراوه نيه. (Sheol h7585) 7 ئاسماني باكوور به سهر بو شايدا لئيك ده كي شيت و زه وي له سهر هيچ هه لده واسيت. 8 ئاو له ناو هه وره كاني ده بيچيته وه و هه ور له ژيري نادرئيت. 9 رووي مانگي چوارده شه وه ده شار يته وه، هه وري خوي به سهر دا بلاو ده كاته وه. 10 ئاسوي له سهر رووي ئاوه كان كي شاوه وهك سنوور له تيوان رووناكي و تاريخي. 11 كوله كه كاني تاسمان ده له رزن و له سه رزه نشتر كرده كه ي ده توقن. 12 به هيژي خوي ده ربا ده هه ژئيت و به تيگه بشتني خوي زه بر له ره هه ف ده وه شينئيت. 13 به هه ناسه ي ته و تاسمان ساماله و ده ستي ته و ماره هه لاتووه كه ي پيكا. 14 بيگومان ته مانه شته ده ره كيه كاني كاره كاني ته ون. هه واله كاني به چرپه دينه بهر گويمان! ئيتر كي له هه وره تريشقه ي هيژي تپده كات؟»

27 ئەيۇب ديسان بە ھەمان شىۋە قەسەي كىردەۋە و گوتى: 2 «بەگىانى خودا كە مافى خۇمى لىم دامالئو، سوئند بە تواناداره كە كە ناخى منى تالكر دووه، 3 ھەتائە و كاتەي كە زيانم لە بەر بىت، ھەناسەي خودا لە لووتما بىت، 4 لئوھە كاتم بە خراپە نادوئىن و زمانم بە فئىل ناگەر بىت. 5 لە من بە دوور بىت بلىم كە راستىيە كەي لاي ئيوه يە، ھەتائە و كاتەي زيان بە دەستەۋە دە دەم دروستى لە خۇم دانابرم. 6 دە ستم بە راستودروستى خۇمەۋە گرتوۋە و شلى نا كەم، بە درىزايى زيانم و بىزدانم سەرزە نشتم ناكات. 7 «با دوژمنم وەك بە دكار بىت و بەرھەلستكارم وەك زوردار بىت. 8 خوانە ناس كە دە پر دىتەۋە چ ھىۋايە كى ھە يە، كاتىك خودا زيانى دەرفىئىت؟ 9 ئايا خودا گوئى لە ھاۋارى دە بىت كە تەنگانەي بە سەردا دىت؟ 10 يان ئايا بە تواناداره كە دلخۇش دە بىت؟ ئايا ھەموو كاتىك داۋا لە خودا دە كات؟ 11 «من تواناي خوداتان پى دە ناسىتم؟ كارە كانى تواناداره كە لە ئيوه ناسارمەۋە. 12 ئەۋە تا ئيوه ھەمووتان بىنبتان، ئىتر بۇچى بە پوۋچى دە دوئىن؟ 13 «ئەمە بە شى كە سى بە دكارە لە لايەن خوداۋە، مىراتى ستە مكارە كە لە تواناداره كە ۋە ۋە رىدە گرن. 14 ئەگەر كورانى زور بون ئەۋا بۇ شمشىرن و نەۋە كە شى تىر نان نابن. 15 دەرد پاشماۋە كەي دە خاتە ناو گۆر و بىۋەژنە كانيان ناگرن. 16 ئەگەر زىو وەك خۇل و جلو بەرگ وەك قور كە لە كە بكات، 17 ئەۋەي ئامادەي دە كات راستودروست لە بەرى دە كات، بىتاۋان زىۋە كەي دابەش دە كات. 18 وەك قوزاخەي مۇرانە مائە كەي خۇي بىياد دە نىت و وەك كە پرىك چاۋدېر دروستى بكات. 19 بە دەۋلە مەندى رادە كشىت، بە لام جارئىكى دىكە نايكات، كە چاۋى دە كاتەۋە ھىچى نە ماۋە. 20 كارە ساتە كان وەك لافاۋ پى دە گەن، رە شە بايەك بە شە و دەرفىئىت. 21 باي رۆژھەلات ھەلئىدە گرئت و دە پروات، لە شوئى خۇي رابدە مائىت. 22 لە بەردەم با بە ھىزە كە ھەلئىت، بايە كەش بە بى بەزە بى لى دە دات. 23 بە گائتە پىكر دىنەۋە چە پلەي بۇ لئىدە دات، بە فىكە لئىدان لە جىي خۇيەۋە دە رىدە كات.»

28 زىو كانى ھە يە و بۇ زىرئىش شوئىنىك ھە يە بۇ پالائوتى. 2 ناسن لە خۇل دەردە ھىنرئىت، مسىش لە توانەۋەي بەرد. 3 مرؤف كۆتايى بە تارىكى دە ھىئىت؛ لە ناو تارىكى سىبەرى مەرگ بۇ بەردى كازايى

دوورترین کون و کهله بهرەکان دەپشکنن. 4 کاتیکی لیدا دوور له خەلکی،
 له شوینتیکی له بیرکراو له لایەن ریبوارانەوه؛ شۆر کرانەوه و دوور له خەلکی
 جۆلانەیان پیکرا. 5 زەوی ئەوهی که نانی لیوه دەردەهینریت، له ژیرهوه
 دەگۆردریت به چهشنی ئاگر؛ 6 بەردەکانی یاقووتی شینی تیدایه و له
 خۆله کهیدا زیرههیه. 7 رینگایهک که مهله گۆشتخۆرهکان یچی نازان و
 چاوی ههلو نایینیت. 8 ئاژهله درندهکان پیدایه نهرویشتون، شیر پیدایه
 تینه په ریوه. 9 مرۆف دەستدریزی دهکاته سەر بەرد، بنکهی چیاکان
 دەردەخات. 10 له تاشه بهرەکان توتیل دهکات؛ چاوهکانی هه موو شتیکی
 گرانبهها ده بینیت. 11 ئاودزی رووبارهکان دهپشکنیت و ئەوهی شاراوویه
 ده بخاته بهر رووناکی. 12 بهلام دانایی له کوی ده دۆزیتهوه و تیگه بشتن
 له کوی نیشته جیه؟ 13 مرۆف نرخه کهی نازانیت و له خاکی زیندووواندا
 نادۆزیتهوه. 14 قوولایی ژیر زەوی ده لیت: «له ناو مندا نییه»، ده ریا
 ده لیت: «له لای من نییه»، 15 دانایی نه زیری بیگهرد له جیاتی ده دریت و
 نه به زیویش نرخه کهی ده کیشریت. 16 نه به زیری توفیر و نه به بەردی
 عاشقه ندی گرانبهها و نه به یاقووتی شین ده کیشریت. 17 نه زیر و نه بلور
 هاوتایهتی، نه به ده فریکی زیری بیگهرد ده گۆردریتهوه. 18 له پال ئەودا نه
 مهرجان و نه یه شب باسیان ناکریت و نرخه دانایی له یاقووت به هادارتره.
 19 یاقووتی زهردی کوش هاوتای ناییت و به زیری بیگهرد ناکیشریت.
 20 ئیتر دانایی له کوی ده دۆزیتهوه و تیگه بشتن له کوی نیشته جیه؟ 21
 له بهر چاوی هه موو زیندووویک شاراوویه و له بهر چاوی بالندهکانی ئاسمان
 دا پۆشراوه. 22 له ناوچوون و مردن ده لیت: «به گوئی خۆمان هه والی ئەومان
 بیست.» 23 خودا رینگاکهی تیدهگات و ئەوه شوینه کهی پی ده زانیت. 24
 له بهر ئەوهی ئەو ته ماشای ئەوه پیری زەوی دهکات و هه موو ژیر ئاسمان
 ده بینیت. 25 کاتیکی کیشی بو با دروستکرد و ئاوهکانی به پێوانه پێوا، 26
 کاتیکی بو باران یاسای دانا و بو دهنگی هه وره تریشقه ش رینگا، 27 ئەو کاته
 دانایی بینی و باسی کرد، ئامادهی کرد و هه روهها تاقی کردهوه. 28 به
 مرۆفی فەرموو: «بیگومان دانایی له له خواترسییه وهیه و له خراپه لادانیش له
 تیگه بشتنه وهیه.»

29 ئەيوب سەرلەنۆی دەستی بە قسە کردەو و گوتی: 2 «خۆزگەم بە مانگەکانی رابردوو، بە و رۆژانەى که خودا منى پاراست، 3 کاتیک چرا کهى خۆى له سەرم هەلکرد و بە پروناکی ئەو بەناو تاريکيدا دەپۆشتم! 4 خۆزگە بە و رۆژانەى که له هەرەتى هیز و توانادا بووم، هاوڕێه تيبه گيانى بە گيانیه کهم له گەل خودا چادره کهى منى به ره که تدار کردبوو، 5 خودای هەرە بە توانا هیشتا له گەلم بوو و منداله کانیتم له چوارده ورم بوون، 6 کاتیک پێهه کانم به شیر ده شوست، تاشه به ردیش جوگه کانى زه يتى بو هه لده قولاندم. 7 «کاتیک بو لای ده روزهى شاره که ده چوم و له گۆره پانه که دا دیوه خانى خوم ناماده ده کرد، 8 گه نجه کان که منيان ده بينى خۆيان ده شارده وه، پيرانيش له بهرم هه لده ستان و راده وه ستان؛ 9 پياوه گه ره کان نه يانده ويست قسه بکهن، ده ستیان ده خسته سهر ده مى خۆيان؛ 10 پياوما قولان ده نگیان لى ده برا و زمانیان به مه لاشوویانه وه ده نووسا. 11 ئەوهى گوئی لیم ده بوو ستایشی ده کردم، ئەو چاوهى که ده بينى شایه تى بو ده دام، 12 چونکه ئەو هه ژارانهى که هاواريان بو ده هينام و ئەو هه تيوانهى که بیکهس بوون رزگارم ده کردن. 13 ئەوانهى له سهر مه رگا بوون به ره که تيان ده دامى و دلى بيوه ژنم ده هينايه قريوه. 14 راستودروستيم له بهر ده کرد و ده مپوشى؛ داد په روه رى که وا و مپزه ره کهم بوو. 15 ده بووم به چاو بو نابينايان و به قاچ بو شه لان. 16 من بو نه داران باوکيک ده بووم و به رگریم له که سيک ده کرد که پيى ئاشنا نه بووم. 17 که لبهى سته مکارم وردوخاش ده کرد و له تيو ددانه کانى نيچيرم ده رفاند. 18 «جا گوتم: له ناو لانه کهى خوم رۆح به ده سته وه ده دەم و وه ک لم رۆژگارم زور ده يیت. 19 ره گم به ره و ئاوه کان دريژ ده يته وه، به دريژايى شه و شه ونم به سهر چله کانه وه ده يیت. 20 شکومه ندیم به هه ميشه يى له گه لم ده يیت، که وانه کهم له ده ستم نوئى ده يته وه.» 21 «گوئيان له من ده گرت و چاوه رپيان ده کرد له کاتى راويژکردنم گوئيان بوم شل ده کرد. 22 له دوای قسه کانم هيچيان له دەم نه ده هاته ده ره وه؛ قسه کانم دلۆپه يى به سه رياندا کرد. 23 چاوه رپيان ده کردم وه ک چاوه رپيى ئه باران بکهن و ده میان ده کرده وه وه ک بو بارانى به هار. 24 کاتیک له گه ليان پرووخوش ده بووم، باوه ريان نه ده کرد؛ کاتیک په زامه ندیم پيشان ده دا، چاوه رپيى ئەوه يان نه ده کرد. 25 رینگام

بۆيان ھەلدەبژارد و ھەك سەرۆك دادەنیشتم؛ ھەك پاشايەك لەناو سوپا
نیشته جي دەبووم، ھەك ئەوھى دلنەواي شيوەنگيپران دەداتەوھ.

30 «بەلام ئیستا ئەوانەى لە من مندائەرن گائەم پئ دەكەن، ئەوانەى
بیزم نەدەھات باويكان لەگەل سەگەكانى ناو پرانەكەم دابنم. 2 دەيئە ھېزى
دەستيان چ سووديني بۆ من ھەيئە؟ لەبەر ئەوھى سست بوون و لەكەلك
كەوتوون. 3 لە دەستكورتى و لە برسيتيدا لەر بوون؛ بە شەو بەناو زەوى
وشكدا دەگەران، كە ويران و كاول بوون. 4 ئەوانەى وشترالوك و
گەلايان لە دەوھەنەكانەوھ دەھيئا، پەگى دار گەز خورايكان بوو. 5 لە تيئو
كۆمەلەى خەلك دەردەكران، ھاواريان بەسەردا دەكرەن ھەك بەسەر
دزدا ھاوار بكەن. 6 لەناو دۆلە وشكەكان نیشته جي بوون، لە ئەشكەوت
و لەناو تاشەبەردەكان. 7 لە تيئو دەوھەنەكان زەپرين و لە ژيئە گەزگەزەكان
خويان مات كرد. 8 نەوھى گيلى، ھەروھە نەوھى ئەوانەى پئ ناو بوون،
لە خاكەكە تيئەلدراون. 9 «بەلام ئیستا ئەو گەنجانە بە گوراني گائەم پئ
دەكەن؛ پەندەم بەسەردا دەلین. 10 قیزم لئ دەكەنەوھ، دوورەپەريزم لئ
دەگرن؛ لە تەفەكانيان پرووى من ناپاريزن. 11 خودا پەتى كەوانەكەى منى
بەرداوه و منى چەماندووھتەوھ، جەلەوى لغاوه كەم بەدەستيانەوھە، 12
لەلای پاستم گەنجە لاسارەكان ھيرش دەكەنە سەرم، پاشقولم لئ دەگرن و
سەنگەر لە دژى من لئ دەدەن. 13 پريگاكەم لئ تيكەدەن، بۆ ژيئەكەوتەم
ھاوكارى يەكتر دەكەن، كەس نيئە پشستگيري من بكات. 14 ئەوان دین
ھەروھەك لە كەلينيكي فراوانەوھ بيئ، لە ژيئە ويرانیەوھ خلور دەبنەوھ. 15
نەھامەتى بەسەرمدا ھەرگەرا، ھەروھەكو با پريئى منى برد، ئاسوودەيم ھەك
ھەور تيئەپرى. 16 «بە ھيئواشى ژيانم بەرە و كۆتايى دەچيئە، كەوتە
پروژانى زەليلیەوھ. 17 شەوگار ئیسكەكەم لەناومدا كلور دەكات، ئازارەكەم
پشوو نادەن. 18 خودا بە زورى ھېزەكەى منى بە جەكەم گرت و شيوەى
گۆريم، ھەك يەخەى كراسەكەم، منى پيچايەوھ. 19 فريئدامە ناو قورەوھ،
پەنگى خۆل و خۆلەميشم لئ نیشت. 20 «ئەى خودا ھاوارت بۆ دەھيئەم و
وھلامم نادەيتەوھ؛ پرادەوھەستم و ئاورم لئ نادەيتەوھ. 21 لەگەل مندا توند
دەجولنيئەوھ، بە تواناي دەستەكانت دژايەتيم دەكەيت. 22 دەمرفينيت
و دەمدەيتە دەست پەشەبا، فريئدەدەيتە ناو زريانەوھ. 23 دەزانم بۆ

مردن ده مگه پر نیتته وه، بۆ مائی چاوه پروانکراوی هه موو زیندووئیک. 24
 «بیگومان کهس ده ستریزئی ناکاته سهر مرؤفئیکی تیکشکاو، کاتیک له
 تهنگانه پدا هاوار ده کات. 25 ئایا بۆ لیتقه و ماوان نه گریام؟ ئایا بۆ نه دار گیانم
 خه مبار نه بوو؟ 26 له گه له ته وه شدا، که تاوا ته خوازی چا که بووم، خراپه
 هات؛ چاوه پروانی پروانکی بووم، تاریکی هات. 27 هه ناوم گری گرتوو و
 ناوه سئیت، رۆژانی زه لیلی به ره و پیرم دین. 28 رهش هه لگه پام به لام به بی
 خۆر، له ناو کۆمه له هه ستام هاوارم کرد. 29 بووم به برای چه قه له کان و
 هاوړئی کونده په پوهه کان. 30 پئستم رهش و هه لوه ری له بهرم، له شم له بهر
 تایه کی توند ده سووتیت. 31 قیساره کهم بۆ لا وانه وهیه و شمشاله کهم بۆ دهنگی
 گریاوه کانه.

31 «په یمانم له گه له چاوه کانم به ست، ئیتر چۆن ته ماشای پاکیزه یه ک
 بکه م؟ 2 به شی ئیه له خودا له سه ره وه چیه، چ میرا تیکان هه یه له
 توانا داره که ی ئاسمان؟ 3 ئایا کاره سات بۆ به دکار و به لا بۆ خراپه کار نییه؟
 4 ئایا ته و ته ماشای ریگی من ناکات و هه موو هه نگاهه کانم ناژمیریت؟
 5 «ئه گه له گه له درؤ ملی ریم گرتیته به ر یان پییه کانم په له یان کردیته
 به ره و فیل، 6 با خودا له ته رازووی راستو دروستیدا بمکیشیت و بزانیته که
 که موکو ریم نییه. 7 ئه گه هه نگاهه کانم له ریچکه لایانداوه، ئه گه له دلم به دوای
 چاوم که وتوو، یان ئه گه کرده وه کانم ده سته کانی منیان گلا و کردوو،
 8 ئه و ته وه ی من چاندم با کهسانی دیکه بیخۆن، با لقه کانم ریشه کیش
 بکرین. 9 «ئه گه له دلم به لای ژئیکدا فریوی خوار دووه، یان له بهر ده رگی
 دراوسیکه م بۆ سه م داناوه، 10 با ژنه کهم دانه و ئله ی پیاوئیکی دیکه بهاریت و
 با خه لکانی دیکه به سه ریدا بچه مینه وه. 11 له بهر ته وه ی ئه مه بی ناموسییه،
 تاوانه و پئوسته دادگایی بکریته. 12 ئا گریکه هه تا له ناوچوون ده خوات
 و هه موو دروینه کهم ریشه کیش ده کات. 13 «ئه گه له مافی خزمه تکار و
 کاره که ره کهم رهت کردوو ته وه کاتیک له دژی من سکالا یان کردوو،
 14 ته و کاته چی بکه م له کاتی پروو به پروو بوونه وه م له گه له خودا؟ ئه گه
 لیکوئینه وه م له گه له بکریته به چی وه لامی بده مه وه؟ 15 ئایا دروستکهری من
 له سکدا دروستکهری ته وانیش نییه؟ ئایا شیوه کیشمان له سکی دایک یه ک
 نییه؟ 16 «ئه گه له هه ژارانم له مرازی خۆیان قه دهغه کردیته یان چاوی

بیوه ژنم فهوتاندییت، 17 یان پارووه که ی خۆم به تنها خواردییت، که هه تیو
 لئی نه خواردییت، 18 به لام له گه نجیمه وه وهک باوک به هه تیوی به خۆم
 کردووه و له سکی دایکه وه پێمانی بیوه ژنم کردووه. 19 ته گهر فهوتاو یکم
 بینیییت له بهر نه بوونی جل یان نه دارێکی بی بهرگ، 20 که به کهوئی
 مه پره کهم خۆیان گهرم نه کردووه ته وه ئیتر له دلێانه وه داوای به ره که تیان
 بو نه کردووم، 21 ته گهر په یوه ندیم له گه ل کار به ده ستانم به کارهیناوه بو
 ته وه ی ده سترێژی بکه مه سه ره هه تیو، 22 با شانم له ته ستۆم به ریته وه و با
 قۆلم له جومگه که یه وه بشکیت. 23 له بهر ته وه ی کاره سات له خودا وه
 به لامه وه تۆقینه ره و له ترسی شکویه که ی نه متوانی شتی وا بکه م. 24 «ته گهر
 پشتم به زبیری خۆم به ستووه و ته گهر به زبیری بێگهر دم گوت: «تو پالپشتی
 منی،» 25 ته گهر دلخۆش بووم که سامانه کهم زور بوو و له بهر ته وه ی
 زوریان به ده سه پیناوه، 26 ته گهر ته ماشای پروونا کی خۆرم کردووه کاتیک
 دره وشاوه ته وه، یان مانگ کاتیک به جوانیه وه ده پروات 27 تا وه کو دلم به
 نه پنی فریودراو و ده ستم ده می داپۆشی، 28 ته وا ته مانه ش تاوان ده بن و
 ده درین به دادگا، چونکه ته گهر شتی وام بکردایه ناپاک ده بووم به رامبه ره به
 خودا له سه ره وه. 29 «ته گهر به به لای ناحه زه کهم دلخۆش بووم یان بزم
 گرت که تووشی خراپه بوو، 30 به لکو نه مپنشت مه لاشووم گونا بکات
 به وه ی که به نه فره ته وه داوای ژیا نی ته و بکات؛ 31 ته گهر که سانی ناو
 چادره کهم هه رگیز نه یانگوتایه،» «کی یه کییک ده هیئیت له خوارده که ی
 ته یوب تیری نه خواردییت؟» 32 تاواریه که له ده ره وه شه وی به سه ره نه برد،
 ده رگای ماله کهم بو ریوار کرده وه. 33 ته گهر وهک خه لکی دیکه یا خیبوونی
 خۆم داپۆشیوه، به شارده وه ی تاوانه کاتم له باوه شی خۆم، 34 به هۆی
 ته وه ی له قسه ی خه لک ترساوم، له سووکایه تی پیکردنی خیله کان تۆقیوم،
 له بهر ته وه یه که بیده نگم و له ماله وه دانیشتووم. 35 «خۆزگه یه کییک ده بوو
 گوئی لیم ده گرت! ته وه تا مۆری من، با خودای هه ره به توانا وه لام پنی
 بداته وه؛ ته وه ی سکالا له من ده کات با سکالا نامه که ی پشکه ش بکات.
 36 بێگومان له سه ر شانم هه لده گرت، ده مبه ست وهک تاج به سه ره مه وه.
 37 ژماره ی هه نگا وه کانی خۆم پنی ده گوت، پشکه شیشم ده کرد وهک بو
 فره مانزه وایه ک. 38 «ته گهر زه وویه کهم هاواری کردووه له دژی من و

هه موو هئیلی جووته کانی به فرمیسک تهر ده بیټ، 39 نه گهر به رو بوومه که ی
نهوم به بی پاره خوار دووه یان گیانی کرچییه کانیم کوژاندووه ته وه، 40 باله
جیی گهنم درک پروویټ وله جیی جوژیوان.» وشه کانی نه یوب ته واو
بوون.

32 ئیتر نهو سی پیاوه وازیان له وه لامدانه وه ی نه یوب هیئا، چونکه نهو
خوی به راست ده زانی. 2 به لام نه لیوی کوری به ره خئیلی بووزی له هوزی
پام له نه یوب تووره بوو. تووره یی جوْشا، چونکه نه یوب خوی به بیئاوان
داده نا و گله یی له خودا ده کرد. 3 له سی هاوړیکه شی تووره بوو، چونکه
له گهل نه وه ی نه یانده توانی به هیچ شیوه یه ک به ره په رچی نه یوب بده نه وه،
نه یوبیان تاوانبار کرد. 4 نه لیوش له سهر نه یوب نارامی گرت، چونکه نه وان
له و به ته مه نتر بوون. 5 کاتییک نه لیو بینی هیچ وه لامیک له ده می نهو سی
پیاوه دا نییه، تووره بوو. 6 ئیتر نه لیوی کوری به ره خئیلی بووزی وه لامی
دایه وه: «من ته مه نم که مه و ئیوه ش پیرن؛ له بهر نه وه نه ویرام و ترسام
بیروپرای خوْمتان پی بلیم. 7 گوتم: «با ته مه ن قسه بکات و با زوری سالان
دانایی رابگه یه نن.» 8 به لام رُوحی مرؤف هه ناسه ی خودای هره به توانایه،
نه وه که تیگه یشتن به مرؤف ده به خشیت. 9 ته نها نه وان هی ته مه ن درئین
دانا نین و ته نها پیران نین که له دادوه ری تیده گهن. 10 «له بهر نه وه ده لیم:
گویم لی بگرن؛ منیش بیروپرای خوْم راده گه یه نم. 11 نه وه تا من نارام
گرت له سهر قسه کانتان، گویم شل کرد بو به هانه کانتان؛ هه تا قسه کانتان
تاقی کرده وه 12 لیتان وردبوومه وه. به لام کهستان به لگه تان له دژی
به هانه ی نه یوب نه هئینایه وه و وه لامی به هانه کانی نه وتان نه دایه وه. 13 له بهر
نه وه مه لئین: «داناییان دۆزییه وه؛ با خودا به ره په رچی نه یوب بداته وه، نه ک
مرؤف.» 14 نه یوب قسه کانی ناراسته ی من نه کردوه و منیش به قسه کانی
ئیه وه لامی ناده مه وه. 15 «واقیان ورم اووه و هیچ وه لامیش ناده نه وه؛
قسه یان لی دامالرا. 16 ئیستا که بیده نگن، ئایا ده بیټ چاوه پری بکه م،
که له وی راده وه ستن به بی وه لام؟ 17 ئیستا منیش به شی خوْم وه لام
ده ده مه وه؛ منیش بیروپرای خوْم راده گه یه نم، 18 چونکه پرم له قسه کردن و
رُوحی ناخم ته نگاوم ده کات؛ 19 نه وه تا ناخم وه ک شه راییکه سهره که ی
نه کرایته وه، وه ک مه شکه یه کی نوییه خه ریکه بدریت. 20 قسه ده که م با

ٲاهيٲم به بهردا بيٲه وه؛ ليٲه كانم ده كه مه وه و وه لام ده ده مه وه. 21 لايه نكري كه س نا كه م و مه را يي هيچ كه سيكيش نا كه م؛ 22 چونكه زمانلوسي نازانم جاري دروستك ره كه م نامبات.

33 «به لام ته ي ٲه يوب، ٲيستا گوي له قسه كانم بگره! گوي شل بكه بو هه موو وشه كانم. 2 ٲه وه تا من ده مم كرده وه؛ قسه كانم له سه ر زمان ي من. 3 قسه كانم له دلي پا كه وه ن؛ زمانيشم به دلسو زييه وه ٲه وه ده رده پريت كه ده يزانم. 4 پوحي خودا دروستي كردم، هه ناسه ي توانداره كه ژياني پي به خشم. 5 ٲه گر ده توانيت، وه لامم بده وه و هه سه ته سه رپي و كي شه كه ت بخره به رده مم. 6 له به رچاوي خودا منيش هه روه كو ٲوم، له قور دروستك راوم. 7 ناشيت شه كه تم بٲتر سينيت و زور كردنم ليت بارت گران بكات. 8 «ٲو له به رده مم گوت، من به ورد ي گوي ليت بو، 9 گوت: ”من يٲتا وانم به بي ياخييون، بيكه رد م و تا وانم نييه. 10 له گه ل ٲه وه شدا خودا ده گه ريت هه له م لي بدوزيٲه وه و به دوژمني خوي دامده نيٲ. 11 پٲيه كانمي له ناو كوٲ داناوه؛ چاوديري هه موو ريٲگا كانم ده كات.“ 12 «به لام پٲتان ده لٲم، له مه دا راست نا كه يت، چونكه خودا له مروٲ مه زٲره. 13 بوچي سكالاي لي ده كه يت: ”وه لامي هيچ كام له وشه كان ي مروٲ ناداته وه؟“ 14 به راستي خودا هه رجاره وه به ريٲگايه ك ده دويت، كه س پاماني ٲه وه نا كات. 15 له خه ون، له بينيني شه ود، كاتي ك هه موو خه لك خه وي قورسيان ليٲده كه ويت له كاتي خه والو بوون له ناو جيٲگا، 16 ٲه و كاته گويي خه لك ده كاته وه و به نا گدار كرده وه كان ي ده بانٲو قٲينيٲ، 17 تا كو له خرا به كردن بيان گه ر ٲينيٲه وه و له لووٲه رزيش بيان پار يزيٲ، 18 هه تا له كه وٲنه ناو گور پرزگاريان بكات، ژيانيشيان له له ناو چون به شمشير. 19 «يان ٲه گر كه سيكي هه يٲ له ناو جيٲگا كه ي به نازار ته مبي بكر يٲ و مله لاني ٲيسكه كانيشي به رده و امه، 20 ٲه و كاته گياني رقي له نان ده بيٲه وه و نه وسيشي له خواردني خو ش. 21 گوشتيان وا ده فه وٲيٲ كه شير نه بينريٲ، ٲيسكه كانيشيان كه شار در ابو نه وه ٲيستا ديارن. 22 گيانيان له گور نزيك ده بنه وه، ژيانيشيان له فرشته ي مه رگ. 23 له گه ل ٲه وه شدا ٲه گر له لايان نيٲرد راويك هه يٲ، په يوه ندي ريٲك خه ريٲك، يه ك له هه زار تا كو راستود روستي به مروٲ بناسينيٲ، 24 له گه ل ٲه و كه سه

میره بان ده بیټ و به خودا ده لیت: "بیانگه پرینه وه با نه که ونه گور؛ کپینه وه ی ژبانی ته واتم بو دوزینه وه. 25 با گۆشتیان له گۆشتی مندال ناسکت بیټ؛ با پرؤژانی گه نجیبتیان بگه پرینه وه." 26 ته و کاته ته وانه داوا له خودا ده که ن و لیبان پازی ده بیټ، به هاواری خویشیه وه پرووی خودا ده بین، ته ویش پاداشتی راستودروستی مرؤف ده داته وه. 27 ده چن بو لای که سانی دیکه و ده لین: "گوناهم کرد و راستیم خواروخینچ کرد، به لام سزا نه درام له سهری. 28 خودا منی کپیه وه له جیهانی مردووان، ئیتر ژبانم پرووناکی ده بینیت." 29 «خودا هه موو ته مانه ده کات، دوو جار و سنی جار له گه ل مرؤف، 30 بو ته وه ی بیانگه پرینه وه له که وتنی ناو گور و تاوه که به پرووناکی زیندووان پرووناکی بیته وه. 31 «جا گوی شل بکه و گویم لی بگره ته یوب! بیده نگ به من قسه ده که م. 32 ته گه ر قسه ت له لایه وه لامم بده وه، قسه بکه! چونکه ده مه ویت ته ستو پاکت بکه م. 33 ته گه ر نا، تو گویم لی بگره، بیده نگ به فیری دانا بیت ده که م.»

34 ئیتر ته لیهو گوتی: 2 «گویی له قسه کانم بگرن دانا یان، گویم بو شل بکن، ته ی ته وانه ی ده زان، 3 چونکه گوی قسه تاقی ده کاته وه وه ک چون مه لاشوو خواردن تام ده کات. 4 با بو خویمان دادگه ری تاقی بکه ینه وه و له تیو خویمان بزانی چی باشه. 5 «ته یوب گوتی: "من راستودروست بووم، به لام خودا مافی منی دامالی. 6 له کاتی داد گلیم به درؤ ده خریمه وه و برینه که م ساپیژ ناییت له گه ل ته وه ی بی یاخیبوونم." 7 چ پیاویک وه ک ته یوبه؟ سووکایه تیکردن وه ک تاو ده خواته وه و 8 پیکه وه له گه ل به دکاران ملی ری ده گریت و له گه ل خراپه کاران ده پروات؟ 9 له بهر ته وه ی گوتی: "سوودی نییه بو مرؤف جینی ره زامه ندی بیټ له لای خودا." 10 «له بهر ته وه گویم لی بگرن، ته ی تیگه یشتووان. خراپه له یه زدان به دووره و سته میس له خودای هه ره به توانا، 11 چونکه مرؤف به گویره ی کرده وه کانی پاداشت ده داته وه و پیاویش به یی ریگا که ی تووش ده کات. 12 جا به راستی خودا خراپه ناکات، تواناداره که ش دادپهروه ری خوار ناکاته وه. 13 کی کردی به لیپرسراو له سهر زه وی و کی له سهر هه موو جیهان داینا؟ 14 ته گه ر بیخاته دلی خوینه وه رۆح و هه ناسه ی بو خوئی کۆبکاته وه، 15 هه موو مرؤف پیکه وه رۆح به ده سته وه ده دن و مرؤف بو خوئل ده گه پرینه وه. 16 «ته گه ر

تیگه‌یشتنت هه‌یه، ئەمه بیسته و بۆ دەنگی وشەکانم گوی شل بکه. 17 ئایا ئەووی رقی له دادپەروەرییە دەتوانیت فەرمانزەوایەتی بکات؟ یان ئەووی راستدروست و مەزنە تاوانباری دەکەیت؟ 18 ئایا خودا نییە کە بە پاشا دەفەر مویت: "ئەئە هیچو پوچ!" یان بە پیاوماقولاڤ: "ئەئە خراپەکاران!" 19 ئایا خودا نییە ئەووی لایەنگری میران ناکات و دەوڵەمەند لە هەژار بە زیاتر دانائیت، چونکە هەمووان کاری دەستی ئەون؟ 20 لەناکاو دەمرن، لە نیو شەودا؛ گەل دەههژین و بەسەر دەچن؛ بەهه‌زەکان دادەمالرین، بەلام نەک بە دەستی مروّف. 21 «چاوه‌کانی لەسەر رینگا کانی مروّفه؛ ئەو هەموو هەنگاوه‌کانی دەبینیت. 22 نە تاریکی هه‌یه و نە سیبەری مەرگ، کە بەدکاران بتوانن خۆبانی تیدا بشارنەوه. 23 پۆیست ناکات خودا زیاتر لیکۆلینەوه لە گەل مروّف بکات، هەتا ییتە بەر دەمی بۆ دادگاییکردن. 24 دلێران بەبێ پشکنین تیکەشکینیت و خەلکی دیکە لە جییان دادەنیت. 25 لەبەر ئەووی تیبینی کردەوه‌کانیان دەکات، بە شەو سەرەوژێریان دەکات و وردوخاش دەبن. 26 لەبەر ئەووی خراپەکارن لەبەرچاوی بینەرانی سزایان دەدات، 27 چونکە لەدوای ئەو لایاندا و لە هیچ یه‌کیک لە رینگا کانی ئەو وردنەبوونەوه، 28 بەم جۆرەیان کرد هاواری هەژار پێی بگات، بەم شیوێه گویی له قیرەئە زەلیلان بوو. 29 بەلام ئەگەر پێدەنگ ییت، کێ هه‌یه تاوانباری بکات؟ ئەگەر پرووی خۆی بشاریتەوه، کێ دەبینیت؟ لەگەل ئەوه‌شدا فەرمانزەوایەتی نەتەوه و تاکە کەسیش دەکات 30 بۆ ئەووی خوانەناس پاشایەتی نەکات و نە ییت بە تەله بۆ گەل. 31 «ئەگەر بە خودا بگوتریت: "من تاوانبارم بەلام ئیتر گەندەلی ناکەم، 32 ئەووی نەمبێنێوه تۆ پیشانی منی بدە، ئەگەر خراپەم کردووه، چیت نایکە مەوه؟" 33 ئایا دە ییت خودا بەگۆرەئەووی تۆ ییت باشە پاداشتت بداتەوه، لە کاتی کدا کە تۆ ئامادە نیت تۆبە بکەیت؟ تۆ هەلەدەبژیریت نەک من، ئەووی دەزانییت دە یییت. 34 «تیگه‌یشتوان پیم دەلین، ئەو پیاوه دانایانەئە گویان لێه دەلین: 35 "ئە یوب بەبێ زانین قسە دەکات و قسەکانی بەبێ وریان." 36 خۆزگە ئە یوب هەتاسەر تاقی دەکرایه‌وه لەبەر وەلامەکانی وەک بەدکاران! 37 یاخیبوونی بۆ سەر گوناوه‌کەئە زیاد کرد؛ بە گالته‌پێکردنەوه چه‌پله‌ لێدەدات و زیاده‌پرویی لەسەر خودا دەکات.»

35 ئەلبوش بەردەوام بوو و گوتی: 2 «ئایا ئەمە بە راست دادەنئیت؟ گوتت: "پراستیئە کە ی لای منە، نەک لای خودا." 3 لەگەڵ ئەووەشدا لێ دەپرسیت: "چ سوودیکی بۆم هەبە، قازانجی چیم کرد لە نەکردنی گوناھ؟" 4 «من حەز دەکەم وەلامی تۆ بدەمەو، وەلامی تۆ و هاوڕێیەکانیشت دەدەمەو. 5 تەماشای ئاسمان بکە و ببینە، تێبینی هەوڕەکان بکە لە تۆ بەرزترن. 6 ئەگەر گوناھە بکەیت چیت لیکردوو و ئەگەر یاخیبوونەکانت زۆر بکەیت چیت پیکردوو؟ 7 ئەگەر راستدروست بیت چیت پێداو، یان چی لە دەستت وەر دەگریت؟ 8 خراپە کەت بۆ مرۆفیک دەیت کە وەک خۆتە و راستدروستیشت بۆ ئادەمیزادە. 9 «خەلک لە تاوی زۆرداری هاوار دەکەن، لە بەر سته مکاران هاواری فریا کەوتن دەکەن. 10 نالین: "کوا خودای بەدییەنەرم، ئەوێ لە شەودا زەبوور دەدات، 11 ئەوێ قیرمان دەکات زیاتر لە ئازە لە کانی زەوی و لە بالندەکانی ئاسمان دانانترمان دەکات؟" 12 کاتیک خەلک لە دەست لووتبەرزى خراپەکاران هاوار دەکەن، وەلام ناداتەو. 13 خودا گوێ لە داواکاری پووچیان ناگریت، توانادارە کە تەماشای ناکات. 14 ئیتر چۆن گوێ لە تۆ بگریت ئەگەر بلێت کە نایینیت، داوا کاریە کەت لە بەردەمیەتی و دەیت چاوەڕێ ئەو بکەیت، 15 هەروەها توورەییە کە هەرگیز سزا نادات و گوێ نادات بە زۆری خراپەکاری. 16 بەم جۆرە ئەیوب لە هیچ دەمی کردوو تەو و بەبێ زانی قسە ی زل دەکات.»

36 دیسان ئەلبو گوتی: 2 «تۆزیک ئارامم لەگەڵ بگرە جا پێتی نیشان دەدەم کە هیشتا قسە هەبە لە بەر خودا بگوتریت. 3 زانیتم لە دوورەو هەلەگرم و راستدروستی دەدەمە پال دروستکەرە کەم. 4 بە پراستی قسە کاتم درۆ نین، ئەو کەسە ی زانیاری تەواو لە لای تۆیە. 5 «خودا مەزەنە و بە چاوی سووک تەماشای کەس ناکات، گەورەییە و ئامانجە کە ی چەسپاوە. 6 خراپەکار ناژینیت و مافی زەلیلان دەدات. 7 چاوەکانی لەسەر کەسی راستدروست لا نادات، بەلکو لەگەڵ پاشایان لەسەر تەخت دایاندەنیشینیت و هەتاسەر پایە داریان دەکات. 8 ئەگەر بە زنجیر ببەسترینەو، ئەگەر بە پەتی زەلیلی ببردین، 9 کردوو و یاخیبوونەکانی خۆیانیان بۆ دەردەخات، چونکە لووتبەرز بوون. 10 گوێیەکانیان بۆ

ئاگادار كردهوه دهكاتهوه و فهرانيان پي دهكات له خراپه كانيان توبه بكن. 11 ته گهر گوي بگرن و بيه رستن، رۆزگاريان به باشه و سالانيان به خوشي به سهرده بن. 12 ته گهر گويش نه گرن، به شمشير له ناوده چن و به نه زاني ده مرن. 13 «خوانه ناسان تووره يي كۆده كه نه وه، ته نانه ت كاتي كاتي ده يانبه ستيته وه هاواري فريا كه وتن ناكن. 14 له تيو پياوه له شفرۆشه كاني نزرگه كان له گه نجيتيدا ده مرن. 15 به لام فرياي كلۆل ده كه ويت له زه ليليه كه ي و له كاتي ته ننگانه گويان ده كاته وه. 16 «هروه ها له پرووي ته ننگانه پالت پيوه ده نيت به ره و شوينكي پانوبه رين و بي به ربه ست و سهر خوانه كه ت پر ده يت له خواردني به تام. 17 به لام ئيستا ته و حوكمانه ي كه بو خراپه كار به سهر تودا درا، حوكمان و دادپهروه ري ده تگرن. 18 ئاگادار به ده وله مهندي په لكيشت نه كات، زوري به رتيل به پرله لات ناكات. 19 تيا ده وله مهنديت بو فريا كه وتن له ته ننگانه ده تپاريزيت يان هه موو ته و كوششكرده له توانا تدايه؟ 20 تامه زروي شه و مه به، هه تا خه لك له ماله كانيان رابكيشت. 21 ئاگادار به! تاور له خراپه مه ده وه، چونكه ته مه ت هه لبارد نه ك زه ليلي. 22 «خودا به تواناي خوي پايه به رزه. كي وه ك ته و ماموستايه؟ 23 كي ريگاي ته وي به سهردا سه پاندووه؟ يان كي پي ده ليت: «خراپه ت كردووه؟» 24 له بيرت يت كه كاره كه ي به مه زن بزانيت، كه خه لكي گوراني به سهردا ده لين. 25 هه موو مرؤف ده بيبيت؛ خه لكي له دووره وه ته ماشاي ده كهن. 26 خودا چه ند مه زنه و ئيمه ش نايناسين و ژماره ي ساله كاني ناپشكيترين. 27 «دلۆپه كاني تاو راده كيشيت، ده يانكات به هه ور پاشان ده يانبار ي نيت؛ 28 له هه وره كانه وه باراتيكي زور به سهر ئاده ميزاد ده رژي نيت. 29 تيا كه س تيده گات چۆن هه وره كان په رت ده كات يان چۆن له كه پره كه يه وه هه وره تر يشقه ده نيريت؟ 30 بيينه بروسكه ي خوي به سهر خويدا په رتوبلاو ده كات و قولا يي ده ريا داده پو شيت، 31 چونكه به مه حوكمپاني گه لان ده كات و به پري خواردن ده دات. 32 به ده سته كاني بروسكه ده گريت و فهرمان ي پنده دات له دوژمن بدات. 33 گرمه كه ي را يده گه يه نيت، مه رومالا تيش به هاتني ده زان.

37 «له بهر ته مه دلم خوربه ده كات و له جي خوي ده ست ده كات به کوتان. 2 بو نه په ري ده ننگه كه ي و گرمه گرمي ده مي گوي شل بکه! 3

له ژیر هه موو ئاسمان هه تا ئه و په پری زهوی، به بروسکه که ی دره ده پریت. 4
له دوای ئه و هه ش هه ده نگه نه ره که ی دیت، به ده نگه پر شانازیه که ی
ده گرمینیت. کاتیک ده نگه ده داته وه بروسکه که ی رانا گریت. 5 خودا
به ده نگه کی سهر سور هینه ره ده گرمینیت؛ کاری مه زنی وا ده کات که ئیبه
ئینا گین. 6 به به فر ده فهر مویت: «بکه وه سهر زهوی،» هه روه ها به تا وه باران
ده فهر مویت: «به لیزمه بیاری.» 7 مؤر له ده سته هه موو مروفتیک ده دات،
بۆ ئه وه ی هه موو خه لکی دروست که ری خو یان بناسن. 8 گیانله به ران
ده چنه ناو لانه کانی خو یانه وه و له ناو کونه کانی خو یان ده مینه وه. 9
له باشوره وه ره شه با دیت و له با کور ریشه وه سهر ما. 10 له هه ناسه ی
خودا وه به سته له ک په یدا ده بیئت و سهر پرووی ئا وه کان ده بنه سه هۆل.
11 هه روه ها هه وره کان به شی بار ده کات؛ بروسکه که ی به ناو هه وره کاند
په رت ده کات. 12 به گویره ی خواستی ئه و له سهر پرووی زهوی ئا وه دان
ده گه رین هه تا هه موو ئه وه بکات که فهرمانی پنی ده کریت. 13 هه وره کان
ده هینیت بۆ ته مبی کردنی خه لک، یان بۆ ئه وه ی ئا و بداته زهوییه که ی و
خوشه و لستیه نه گویره که ی پیشان بدات. 14 «ئه یوب گوئی بۆ ئه مه شل
بکه! هه سته و له په رجو وه کانی خودا ورد به ره وه. 15 ئایا ده زانیت خودا
چۆن فهرمان به هه وره کان ده کات، یان دره وشانه وه ی هه وره بروسکه که ی
چۆنه؟ 16 ئایا ده زانیت چۆن هه وره کان به ئاسمانه وه وه ستاون، ئایا کاره
سهر سور هینه ره کانی خودا ده زانیت ئه وه ی که زانیاری ته وا وه؟ 17 ئه ی
ئه وه ی له ناو جلوه به رگه که ت گهر ما ده تخوات به کپوونی زهوی به بای
باشور، 18 ئایا ده توانیت ها و کاری ئه و بکه یت ئاسمان بلا و بکه یت وه، که
وهک ئا وینه یه کی له برۆز دار پیرا و ره قه؟ 19 «پیمان یلی که چی پنی بلین؛
له بهر ئه وه ی ئیبه له تاریکیداین ناتوانین داوا کاریه که مان ئاماده بکه ین. 20
ئایا ده بیئت پی بگوتریت که من ده مه وی قسه بکه م؟ ئایا مرؤف قسه
ده کات بۆ ئه وه ی خوی به قوتدان بدات؟ 21 ئیستاش که س ناتوانیت
ته ماشای خۆر بکات که له ئاسماندا ده دره وشینه وه دوای ئه وه ی با هه لیکرد
و ئاسمانی بیگهر د کرد. 22 له با کور وه وه به شکۆمه ندیه کی زیرین دیت،
خودای شکۆدار و سامناک دیت. 23 ئیبه په ی به خودای هه ره به توانای
بالاده ست نابه ین، که له بهر داد په روه ریه مه زنه که ی و راستودر و ستیه

زۆره كەي ستهم ناكات. 24 له بهر ته مه خه لكى لى ده ترسن، چونكه ئاور
ده داته وه له وانه ي كه به دليان دانان.»

38 به زدانيش له گه رده لوله كه وه وه لامي ته يوينى دايه وه و فهرموى: 2
«ته مه كييه، بى زانبارى قسه ده كات و راويژى من تىك ده دات؟ 3 ئىستا
وه ك پياو پشئينه كەي خۆت توند بکه، پرسيارت لى ده كه م و وه لامم بده وه.
4 «كاتىك زه ويم دامه زراند له كوئى بوويت؟ ته گه ر تىگه يشنت هه به پىم
بلى. 5 كى پىوانه كانى دانا؟ پىگومان تو ده زانیت! يان كى گوريسى پىوانه ي
به سه ردا هئينا؟ 6 بناغه كانى له سه ر چى چه سپاند، يان كى به ردى بناغه كەي
دانا، 7 كاتىك ته ستيره كانى به ره به يان پىكه وه هاوارى خۆشيان ده كرد
و هه موو فرشته كان هواتفیان ده كيشا؟ 8 «كى به ده روازه كان ده رباي
به ندكرد، كاتىك به پالە په ستۆ له مندالدان هاته ده ره وه، 9 كه هه ورم
كرده به رگى و هه ورى تارىكم كرد به قۆنداغى، 10 كه فه رزى خۆم
به سه ريدا سه پاند و ده روازه و شمشيره م بو دانا، 11 فهرموم: «هه تا تيره
ديت و تىناپه ريت، ليره شه پوله كانى لوتبه رزيت ده شكين؟» 12 «ئايا
له هيج رۆژنىك له رۆژانى ژياندا فه رمانت به به ره به يان كردوه، هه تا
زه رده ي خۆر هه لئه ييت، 13 هه تا رۆخه كانى زه وى بگريت و به دكارانى
لى بته كىنيت؟ 14 وه كو مۆرىك كه له قورى ده ده يت، ده وه ستيت
هه ره وه كو به رگى پۆشبييت. 15 روونا كى له به دكاران قه ده غه ده كريت و
ده ستى به رزكراوه يان ده شكينريت. 16 «ئايا گه يشيته سه رچاوه كانى ده ربا و
به ناو كون و كه له به ره كانى قولايدا هاتوچۆت كرد؟ 17 ئايا ده روازه كانى
مردنت بو تاشكرا بوون يان ده روازه كانى سيه رى مه رگت ييني؟ 18 ئايا
پانوبه رىنى زه وى ده زانیت؟ ته گه ر هه موو ته م شتانه ده زانیت، پىم بلى.
19 «كام رىگايه ده چيته نشينگه ي روونا كى؟ ته ي شوپنى نيشته جييوونى
تارىكى له كوئيه؟ 20 ئايا ده توانيت هه ريه كه يان بو سنورى خۆى به يت
و رىگاي ماله كانيان شاره زابيت؟ 21 له بهر ته وه ي تو له پيش ته مانه وه
له داىك ببوويت! به دلنيايه وه تو زۆر ته مه ن دريژيت! 22 «ئايا چورى بو
ناو ته مباره كانى به فریان كوگا كانى ته رزه ت بينوه، 23 ته وه ي هه لمگرتوه بو
كاتى ته نگانه، بو رۆژانى نه هامه تى و جه نگ؟ 24 له چ رىگايه كه وه بروسكه
دابه ش ده ييت و باي رۆژه لات له سه ر زه وى بلاو ده بيته وه؟ 25 كى

لیکی جیا کردهوه جوگهکان بو بارانی به لیشاو و ریچکه بو باووران؟ 26 بو
 تاودانی خاکیک که مروقی تیدا نیبه، بهسهر چؤلّهوانیبهک که ئادهمیزادی
 تیدا نیبه، 27 بو ئهوهی خاکی کاول و ویران تیر بکات، واکت گیای لی
 پروویت. 28 ئایا باران باوکی ههیه؟ ئهه کی دلّوپهکانی شهونم دهخاتهوه؟
 29 بهستهلهک له سکی کی دیته دهرهوه؟ شهختهی ئاسمان بو کی له دایک
 ده بیته، 30 کاتیک ئاوهکان وهک بهردیان لی دیت و پرووی قوولاییهکان
 ده بیته سئیت؟ 31 «ئایا تو ده توانیت گریهکانی ههوتهوانه به سئیت یان گری
 به ستراوهکانی راوچی بکتهوه؟ 32 ئایا تو ده توانیت که لووهکان له کاتی خوی
 دهر بخهیت، یان ریخانی که لووی ورچ بکتهیت له گهله به چکهکانی؟ 33 ئایا
 یاساکانی ئاسمان دهرانیت، یا خود تو بریاری دهسهلاتی ئهوه بهسهر زه ویدا
 ده چه سپینیت؟ 34 «ئایا ده توانیت دهنگت بو هه ورهکان بهرز بکتهوه هه تا
 به لیشاوی ئاو داتپوشیت؟ 35 ئایا توانای ئهوهت ههیه بروسکهکان بنیته،
 جا برۆن و بلین: «ئهوه تاین ئیه»؟ 36 کی دانایی ده به خشیت یان تیگه پشته به
 میشک ده دات؟ 37 کی به داناییهوه هه ورهکان ده ژمیریت یان مهشکهکانی
 ئاسمان دهر ژینیت، 38 کاتیک تیگهله به خولّ ده بیته یه که گرن و ده بنه
 قور؟ 39 «ئایا تو نیچیر بو شیره می راو ده کهیت یان ههلهپی به چکه شیرهکان
 ئارام ده که بتهوه، 40 کاتیک له ناو بیسه که یان خو یان ده کیشنهوه و خو یان
 مهلاس ده دهن بو بوسه؟ 41 کی راو بو قهله رهش ئاماده ده کات که
 به چکهکانی ده قهرپین بو خودا و له بهر نه بوونی خواردن په رته وازه بوون؟

39 «ئایا ده زانیت که ی بزنه کیوییهکان ده زین؟ یان تیبنیت کردووه ئهوه
 کاتهی که ئاسک ژان ده یگریته؟ 2 ئایا مانگهکانی ئاوسبوونی ده ژمیریت یان
 کاتی زاو زیکردنیان ده زانیت؟ 3 چۆک داده دهن و پال به تازاره کانیانهوه
 ده نین و به چکه کانیان ده بیته. 4 به چکه کانیان له چؤلّهوانی به هیز و گه وره
 دهن؛ دهرۆن و ئیتر ناگه ریتهوه لایان. 5 «کی که ره کیوی به ره لا کرد و
 میخ زنجیری ئهوه کیوییهی کردهوه؟ 6 ئهوهی چؤلّهوانیم کرد به مالی و
 خو یلیم کرده ژینگه ی. 7 به دهنگه دهنگی شار پنده که نیت، گوئی له هاواری
 لیخور ناییت. 8 له چیا کاندایه دوای له وه رگادا ده گهریت، بو دوزینه وهی
 هه موو سه وزاییهک. 9 «ئایا گای کیوی پازی ده بیته خزمهت بکات یان
 به شه و له لای ئاخوره کهت بمینیتهوه؟ 10 ئایا ده توانیت گای کیوی به

گاسنه وه بیهستیته وه و جووتی پئی بکهیت؟ ئایا به دواتدا دیت دۆلّه کان خه رته بکات؟ 11 ئایا پشتی پئی ده به سیت، چونکه هیزه که ی مه زنه یان کاره که ی خۆتی بۆ به جیده هیلیت؟ 12 ئایا متمانه ی پئی ده که ییت که ده غلودانه که ت بهینیت و بۆ سه ر جو خینه که ت کۆی بکاته وه؟ 13 «به خۆشییه وه و شتر مرغ باله فرکی ده کات، ئایا په روباله که ی وه که له قله ق پیروزه؟ 14 و شتر مرغ هیلکه که ی له سه ر زه وی به جیده هیلیت و خۆل گه رمیان داده هیلیت، 15 له بیری ده چیت که پئی وردوخاشی ده کات و ئاژه لی کیوی پئی پیدا ده بین. 16 له گه ل به چکه کانی دلره قه وه که ئه وه ی به چکه ی ئه و نه بن، گوئی ناداتی که ماندوو بوونه که ی بیبووده ده روات، 17 چونکه خودا دانایی له بیر بر دووه ته وه، له تیگه یشتن به شی نه داوه. 18 کاتی که په ره کانی فش ده کاته وه بۆ را کردن، به ئه سپ و به سواره که ی پیده که نیّت. 19 «ئایا تو هیز به ئه سپ ده ده ییت یان ملی به یال داده پوشیت؟ 20 ئایا وای لی ده که ییت که وه که کولله قه له مبار بدات و ده نگه حیله که ی توقینه ر ییت؟ 21 به توندی سم به زه ویدا بکویت، به هیزه وه ده ریپه ریّت، به ره و مه یدانی جه نگ مل بنیت. 22 به ترس پییکه نیّت و نه توقیت، له پرووی شمشیر نه گه ریته وه. 23 تیردان شه قه شه قی ییت و خه نجه ر و نووکی رم بیرسکینه وه. 24 به وه پری جوشو خرۆشه وه غار ده دات، هه تا کاتی لیدانی که ره نا خۆی پئی رانا گیریت. 25 له کاتی فوو کردن به که ره نادا ده نیّت: «ئه ها!» له دووره وه بۆنی شه ر ده کات، هاواری سه ر کرده کان و نه عره ته ی جه نگ. 26 «ئایا له تیگه یشتنی تودایه هه لۆ به فریت و پرووه و باشوور باله کانی بکاته وه؟ 27 یان به فه رمانی تویه هه لۆ به رز به فریت و هیلان نه که ی له به رزی دابنیت؟ 28 له سه ر لووتکه ی چیا نیشته جی ده ییت و به شه و ده مینیته وه، هه لدیری به رده لان قه لا که یه تی. 29 له و یوه نیجیری خۆی ده دۆزیته وه و چاوه کانی له دووره وه ده بین. 30 به چکه کانی خوین هه لده مژن، له هه رکوی کورزای لی ییت، ئه و له و ییه.»

40 یه زدان به ئه یوبی فه رموو: 2 «ئایا ئه وه ی رکا به ری له گه ل توانا داره که ده کات مانی ئه وه ی هه یه سه رزه نشتی بکات؟ ئه وه ی خودا تاوانبار ده کات با وه لام بداته وه!» 3 ئه یو بیش وه لامی یه زدانی دایه وه: 4 «من وا سوو کوچروکم، چون وه لامت بده مه وه؟ من ده ست ده خه مه سه ر ده می

خۆم. 5 جار ئىك قسەم كۆرد و بىن وەلام بووم، دوو جار و ئىتر دووبارەى ناكە مەو.» 6 يەزدانىش لە گەردە لوولە كەو وەلامى ئەيوى دايەو و فەرموى: 7 «ئىستا وەك پياو پىشتىنە كەى خۆت توند بكة؛ من پرسىارت لى دە كەم و توش وەلامم بدەو. 8 «ئايا دادپەرەو رىم دە خەيتە گومانەو، تاوانبارم دە كەيت بۆ ئەوئەى خۆت بە راستدروست دە رىخەيت؟ 9 يان بازوويكت وەك خودا هەيه و بە دەنگىكى وەك دەنگى ئەو دە گەمىنەيت؟ 10 ئىستا بە پاىە بەرزى و سەرفرازى خۆت پرازىتەو، رىز و شكۆمەندى پىوشە. 11 لافاوى توورە پىە كەت بىرژە و تە ماشاى هەموو لووتە رىزىك بكة و نزمى بكة رەو، 12 سەيرى هەموو خۇبە زلزاتىك بكة و زەلىلى بكة، لە جىي خۇيان پى بە خراپە كاراندا بىي. 13 تىكرا لەناو خۆل نوقوميان بكة، لە تارىكىدا پرويان بەند بكة. 14 منىش دان بەو دا دە نىم، كە دەستى راستى خۆت دە توائت پىزگار ت بكات. 15 «سەيرى بە هىمۆت بكة، كە لە گەل تۆ دروستم كۆرد وەك مانگا گىا دە خوات. 16 ئەو تا هىزە كەى لە كە مەرىتەى و توانا كەى لە ماسوولكە كانى سكهىتەى. 17 كلكى وەك دارى ئورز شۆر دە كاتەو، ماسوولكە كانى رانى يەكەن تە نىو. 18 ئىسكە كانى لوولەى بىرۆزن، چوار پەلى وەكو لوولەى ئاسن. 19 ئەو سەره تاي كارە كانى خودايە، بەلام دروستكەرە كەى دە توائت بە شمشىر لى نىك بىتەو. 20 چىا كان سەوزاى بۆ دە رە خەن و هەموو ئاژەلى كىوى لە تە نىشتى يارى دە كەن. 21 لە ژىر درە ختە كانى لۆس رادە كىشت، خۆى دە شارىتەو لە تىو قامىشى زۆنگە كاندا. 22 درە ختە كانى لۆس بە سىبەرە كانىان دايدە پۆشن؛ شۆرە بى كە نار جۆگە كان دە ورى دە دەن. 23 ئەگەر ئاوى پروبار هەستىت يان پروبارى ئوردونىش تە ووژم بۆ دەمى بىننىت، ئەو دلىبايە و ترسى لى نانىشتىت. 24 ئايا كەس دە توائت پرو بە پرو راوى بكات، يان بە تەلە بىگرىت و لووتى كون بكات؟

41 «ئايا دە توائت لىشيانان بە قولاپ راو بكةيت، يان زمانى بە گورىس بىەستىتەو؟ 2 ئايا دە توائت ئەلقە بىخەيتە لووتى يان شەو يلاكى بە لووتە وانە بىسمىت؟ 3 ئايا زۆر لىت دە پارىتەو يان بە نەرمى قسەت لە گەل دە كات؟ 4 ئايا پەيمانەت لە گەل دە بەستىت كە بە درىزايى ژيانى بىكەيت بە كۆيلەى خۆت؟ 5 ئايا وەك چۆلە كە يارى لە گەل دە كەيت يان بۆ كچە مندالە كانت

ده بیه سیتیه وه؟ 6 ئایا پراوچییه کان کپین و فرۆشتنی له سهر ده کدن یان
 له تیو بازارگانه کان دابهشی ده کدن؟ 7 ئایا پیستی پر ده کیت له ږم و
 سه ریشی پر له تیر؟ 8 ده سنت له سهری دابئی و بیر له جه ننگ بکه ره وه،
 جار یکی دیکه دووباره ی ناکه یته وه! 9 هیواخواستن بۆ گرتنی پووچه،
 ههر به بینینی ده تۆقیت. 10 که سیک نییه ئەوه نده ئازا بیئت به خه بهری
 بهینیت، ئیتر کی هه یه له ږووی مندا بوه سئیت؟ 11 کی شیککی ږم به خشیه
 تا کو من بیده مه وه؟ ئەوه ی له ژیر هه موو ئاسمانه هی منه. 12 «بیده ننگ
 ناږم له باسکردنی ئەندامه کانی جه سته ی لیقیاتان و له را گه یاندنی هیزی
 و له جوانی ئاکاری جه سته ی. 13 کی ده توانیت پیسته که ی دابمالت؟
 کی ده توانیت هه ردوولای سپه ره که ی بپریت؟ 14 کی دوو شه و بلاکی
 ده می ده کاته وه؟ ږیزی ددانه کانی تر سینته ره. 15 پشتی به ږیزیک قه لغان
 داږشراوه، به پتهوی به یه که وه به ستراوه؛ 16 به شیوه که پکه وه نووساون
 که ته نانه ت با به تیوانیادا ناروات. 17 هه ریه که یان به وی ته نیشتییه وه
 نووساوه؛ پکه وه به ستراون لیک نابنه وه. 18 که ده حیلانیت بروسکه ی
 ږووناکی ده دات؛ چاوه کانی وه ک گزنگی به یانن. 19 له ده میه وه بلنسه ی
 ئاگر دینه ده ره وه، ږریشکی ئاگری لئ ده بیته وه. 20 له کونه لووتیه وه
 دوو که ل هه لده سئیت، هه ره وک سوواتانی قامیش له بن مه نجه لیککی له کول.
 21 هه ناسه ی خه لووز داده گیر سینیت، گرش له ده میه وه ده ږژیت. 22
 هیزه که ی له ملیدایه، له به رده می هه لوه سته ی لئ ده کدن. 23 گوشته که ی
 قه دقه د پکه وه نووساوه، به سهر له شیدا داږژراوه و ناجولیتته وه. 24
 سه رسه خته، به جه رگ و چاونه وترسه. 25 که هه لده سئیت به هیزان
 ده تۆقن، له ترسی خۆراته کاندنه که ی په نا ده گرن. 26 شمشیری بهر ده که ویت
 به لام ناییکیت، نه ږم و نه تیر. 27 ئاسن له لای وه ک کا وایه، ږۆنزیش
 وه ک داری کلۆر. 28 تیری که وانه کان نایه زین؛ به ردی به رده قانییه کان
 به لایه وه وه ک پووشن. 29 گورز له لای وه ک کایه؛ به ږاوه شانندی
 ږم پیده که نیت. 30 ژیری پارچه گۆزه ی تیره، جه نجه ږ به سهر قوردا
 ږاده کیشت. 31 وا ده کات قوولایی وه ک مه نجه ل بکولیت، ده ریا وه ک
 هیزه ی زهیت لئ ده کات. 32 له دوای خۆی هیلیکی سپی دره وشاوه
 به جیده هیلیت، شه پوله کان وه ک ږچی سپی لئ ده کات. 33 له سهر زهوی

هاوشیوهی نییه، بۆ نه ترسان دروستکراوه. 34 به سووکیهوه ته ماشای
لووتبه رزه کان ده کات؛ پاشای هه موو له خۆبایه کانه.»

42 ئه یو بيش وه لاهی یه زدانی دایه وه: 2 «زانیم که ده توانیت هه موو
شتیک بکه یت؛ ئه وه ی تو پلانت بۆ داناوه مه حال ناییت. 3 پرسپارت
کرد: «ئه مه کییه، بئ زانیاری پراویژی من ده شاریتته وه؟» ییگومان من ئه وه ی
تیی نه گه بستم به ده ممدات، به کاره سه رسورهینه ره که له سه رمه وه که
نه مده زانین. 4 «فه رموو ت: «ئیتا گوی بگره من قسه ده که م؛ لیت ده پرسم
و پیم ده لیتت.» 5 به گوی خۆم هه واله کانی توم بیست، ئیتاش چاوه کانم
تویان بینی. 6 له بهر ئه وه خۆم رهت ده که مه وه و له ناو خۆل و خۆله میشتا
تۆبه ده که م.» 7 دوا ی ئه وه ی یه زدان به م وشانه قسه ی له گه ل ئه یو بیدا
کرد، یه زدان به ئه لیفازی تیمانی فه رموو: «توره ییم له تو و له هاو ریه کانت
جۆشا، چونکه ئیوه وه ک ئه یو بی به نده م به راستی سه باره ت به من قسه ی
پراستتان نه کرد. 8 ئیتاش ئیوه حه وت گا و حه وت به ران به ن و پرۆن بۆ
لای ئه یو بی به نده م، له پیناوی خۆتان قوربانی سووتاندن پيشکesh بکه ن.
ئه و کاته ئه یو بی به نده م له پیناوی ئیوه نوێژ ده کات، منیش قبولی ده که م.
من به یی گیلایه تیه که ی خۆتان هه لسوکه وتتان له گه ل نا که م، له بهر ئه وه ی
ئیه وه ک ئه یو بی به نده م به راستی سه باره ت به من قسه ی پراستتان نه کرد.»
9 ئیتر ئه لیفازی تیمانی و بیلده دی شوخی و چۆفه ری نه عماتی پرۆلشتن و
ئه وه یان کرد که یه زدان پئی فه رموون، یه زدانیش نوێژه که ی ئه یو بی قبول
کرد. 10 دوا ی ئه وه ی ئه یو ب له پیناوی هاو ریه کانی پارایه وه، یه زدان
ئه وه ی هی ئه یو ب بوو بۆی گه پرانده وه، به دووقاتیش ئه وه ی هه یوو بۆی
زیاد کرد. 11 ئه و کاته هه موو خوشک و برا و ناسیاوه کانی پيشووی بۆ لای
هاتن و له ماله که ی نانیان له گه لی خوارد. سه ره خۆشیان لیکرد و دلایان
دایه وه له سه ر هه موو ئه و خراپه یه ی یه زدان به سه ریدا هینتا، هه ره یه که ش
پارچه زیویک و ته نگوستیله یه کی زیریان پئ به خشی. 12 یه زدان به شی
کو تایی ژیا نی ئه یو بی له ژیا نی پرا بردووی زیاتر به ره که تدار کرد، ئه یو بيش
چوارده هه زار سه ر مه ر و شه ش هه زار و شتر و هه زار جووت مانگا و
هه زار ما که ری هه بوو. 13 هه روه ها حه وت کو ر و سئ پکیشی هه بوو.
14 کچی یه که می ناونا، یه میما و دووهم قه چیعا و سینه م قه رهن هه پوک.

15 له هم موو خا که شدا هیچ نافرہ تیک وه ک کچه کانی نه یوب جوان
نه بون، باوکیشیان له تیو برا کانیان میراتی پیدان. 16 نه یویش پاش نه وهی
که چاک بووه، سه د و چل سال ژیا و چوار نه وهی خوئی بینی. 17 نیتر
نه یوب تیری له تمهن خوارد و پیر بوو، پاشان مرد.

زەبوورەکان

1 خۆزگە دەخوازیت بەو کەسەى بەپێى پراویژی بەدکاران ناروات و لە ڕینگای گوناھباران پاناوەستیت و لە کۆری گالتهچاران دانانیشیت. 2 بەلکو ئارەزووی ئەو لە فێرکردنی یەزدانە، شەو و ڕۆژ لە فێرکردنە کەى ورد دەبیتەو. 3 وەک دارێک وایە کە لە دەم جۆگەى ئاو پرواییت و لە وەرزی خۆیدا بەرھەم بدات و گەلاکانى ھەرگیز وشک نەبن، لە ھەموو کارێک سەرکەوتوو دەبیت. 4 بیگومان بەدکاران وانین، بەلکو وەک کاوان کاتیەک با پەرشوبلاوی دەکاتەو. 5 بۆیە نە بەدکاران لە بەردەم دادوەرى ییتاوان، نە گوناھبارانیش لە کۆری راستدروستان دادەنیشن. 6 یەزدان چاودێرى ڕینگای راستدروستان دەکات، بەلام ڕینگای بەدکاران لەناو دەچیت.

2 بۆچی نەتەو ھەکان دەوروزین و گەلان پیلان لە شتى پووج دەگیرن؟ 2 پاشایانى زەوى خویان ڕێک دەخەن، سەرۆکەکانیان پیکەو کۆدەبنەو. لە دژی یەزدان و مەسیحە کەى و دەلێن: 3 «با کۆتەکانیان بشکینین و زنجیرەکانیان لە خۆمان بکەینەو.» 4 ئەو ھى لە ئاسمان دانیشتوو پێدەکەیت، پەرورەدگار گالتهیان پێ دەکات. 5 ئینجا بە توورەى خۆى قەسەیان بۆ دەکات، بە ھەلچوونى خۆى دەیانئۆقینیت: 6 «من پاشای خۆم لەسەر سییۆن داناو، لەسەر کێوى پیرۆزى خۆم.» 7 من فەرمانى یەزدانتان پێ پرا دەگەینم: پێ فەرمووم: «تو کۆرى منى، من ئەم ڕۆبومە باوکت. 8 داوام لێ بکە، نەتەو ھەکان دەکەم بە میرات، ئەوپەرى زەوى دەکەم بە مولکى تو. 9 بە گۆچانێکى ئاسنین دەیانشکینیت و وەک گۆزەبەکى گلێن وردوخاشیان دەکەیت.» 10 بۆیە، ئەى پاشایان، وریابن، سەرۆکەکانى زەوى، ئاگداربن. 11 بە ترسەو یەزدان پەرستن، بە لەرزەو دىخۆش بن. 12 کۆرە کە ماچ بکەن، نەو ھەک توورە بپیت و لە ڕینگای خۆتان بھەوتین، چونکە توورەى ئەو زوو دیتە جۆش. خۆزگە دەخوازى بە ھەموو ئەوانەى پەنا دەبەنە بەر ئەو.

3 زەبوورێکى داودە کاتیەک لە دەستى ئەبشالۆمى کۆرى ھەلات، ئەى یەزدان، دوژمنانم چەند زۆرن! چەند زۆرن لە دژم سەریان ھەلداو! 2 زۆر کەس لەبارەى منەو دەلێن: «خودا ڕزگارى ناکات.» 3 بەلام تو

ئەى يەزدان، قەلغانى منىت، شكۆمەندى منىت و سەرم بەرز دەكەيتەو. 4 پر بە دەنگم هاوار بۇ يەزدان دەكەم، ئەوئش لە كئوى پىرۇزى خۇيەو. 5 رادەكشيم و دەخەوم، بەئاگادئەو، چونكە يەزدان پشتكىرىم دەكات. 6 لە دەيان هەزار كەس ناترسم، ئەوانەى دەورىان گرتووم. 7 ئەى يەزدان، راپەرە! ئەى خوداى من، پرگرم بگە! بىگومان لە بناگوئى دوژمنەكەم دەدەيت و كەلبەى بەدكاران وردوخاش دەكەى. 8 پرزگارى لە يەزدانەو، بە بەرەكەتەكەت لەسەر گەلەكەت يىت.

4 بۇ سەرۇكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، بە ئامپەرە ژىدارەكان. زەبوورىكى داود ئەى خوداى راستودروستم، كە لىت دەپارئەو، بەلامم بدەو. لە تەنگانەدا بە هانامەو، لە گەلم مېرەبان بە و گوى لە نوئزەكەم بگرە. 2 ئەى خەلكىنە، هەتا كەى شكوى من دەگۆرن بە شورەى؟ هەتا كەى حەز لە قسەى پوچ دەكەن و بەدواى درۇدا دەگەرىن؟ 3 بەلام بزەن كە يەزدان دلسۇزەكانى بۇ خوى تەرخان كروو. يەزدان گوئىم لى دەگرىت كاتىك لى دەپارئەو. 4 كاتىك توورە دەن، گونا مەكەن، بەلام كە لەسەر نوئىنەكانتان لە دلى خۇتاندا لىكى بدەنەو و بىدەنگ بن. 5 قوربانى راستودروست بگەن و پشەت بە يەزدان بېستەن. 6 زۆر كەس دەلئىن: «كى چا كەمان نىشان دەدات؟» ئەى يەزدان، با رووناكى پرووى تۇ بەسەرماندا هەلئىت. 7 تۇ خۇشبيەكى وات خستوو تە دلى منەو زۆر لەوانە زىاترە كە دانەوئە و شەرايان زۆرە. 8 ئەى يەزدان، بە ئاشتى پال دەدەمەو و دەخەوم، چونكە تەنھا تۇ بە ئاسوودەى نىشەتە جىم دەكەيت.

5 بۇ سەرۇكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، بە شمشال. زەبوورىكى داود. ئەى يەزدان، گوئى لە قسەكەم بگرە، لە نالەم وردبەرەو. 2 گوئى لە هاوارم بگرە، ئەى پاشا و خودام، چونكە لىت دەپارئەو. 3 ئەى يەزدان، بەيانىيان گوئى لە دەنگم دەگرىت، بەيانىيان خۆم ئامادە دەكەم بۇ نوئزەكەم و چاوپرەى دەكەم، 4 چونكە تۇ خوداىك نىت خراپەت پى خۇش يىت، بەدكار لە گەلت نىشەتە جى نايىت. 5 لووتبەرزەكان لە بەرچاوت ناوەستن، پقت لە هەموو بەدكارىك دەبئەو، 6 ئەوانەى بە درۇ قسە دەكەن تۇ لە ناويان دەبەيت، يەزدان قېزى لە كەسى خويپىرئە و قىلباز دەبئەو. 7 بەلام من، بە هوى خۇشە و ئىستىيە نەگۆرەكەت، دئە ناومالى

تو، به ترسی تووه به رهو په رستگا پیروزه کت کړنوش ده به م. 8 ئەى یه زدان، له بهر دوژمنه کاتم به راستودروستی خۆت ریتماییم بکه، پریگای خۆت ته خت بکه له پېشم، 9 چونکه له سه زمانى ئەوان قسه ی پراست نییه، ناوه پړۆیکان له ناوچوونه، قورگیان گۆرینکی کراوه یه، زمانیان فیلی لی ده پزیت. 10 ئەى خودایه، تاوانباریان بکه! با بکه ونه ناو تۆرى پیلانی خوئیانه وه، له بهر زۆرى گوناهاه کانیان ده ریان بکه، چونکه له دژى تو یاخی بوون. 11 به لام با هه موو ئەوانه ی په نا به تو ده گرن دلخۆش بن، با هه تاهه تابه گۆرانى شادی بلین. ده یاخه یته ژیر سیبهرى خۆته وه، هه تا هه موو ئەوانه ی ناوى تو یان خوئده ویت به تو شاد بن. 12 ییگومان ئەى یه زدان، تو راستودروستان به ره که تدار ده که یت، به ره زامه ندی خۆت وه ک قه لغان ده وریان ده ده یت.

6 بو سه روکی کۆمه لی مؤسیقاژه نان، به قیساره به شیوه ی شیمینیت. زه بوورینکی داود. ئەى یه زدان، له کاتی تو وره یی خۆت سه رزه نشتم مه که، له کاتی تو وره ییت ته مپیم مه که. 2 ئەى یه زدان، له گه لم میره بان به، چونکه داهیزراوم، ئەى یه زدان، چاکم بکه ره وه، چونکه ئیسقانه کاتم ژان ده کات. 3 گیانم زۆر ده له رزیت، هه تا که ی، ئەى یه زدان، هه تا که ی؟ 4 ئەى یه زدان، بکه پړیوه و ژیانم پزگار بکه، به خو شه و یستیه نه گۆره کت ده ربازم بکه، 5 چونکه مردوو ناتوانیت یادی تو بکات. له جیهانی مردووان کى ستایشت ده کات؟ (Sheol h7585) 6 ته وه ندهم نالاند شه کت بووم! هه موو شه وینک نوینه کدم نوقومی فرمیسک ده کدم، جیگا کدم ته پ ده کدم. 7 چاوه کاتم له خه فه تان کز بوون، به هۆی دوژمنه کانه وه بیپز بوون. 8 ئەى هه موو به دکاران، لیم دوور بکه ونه وه، چونکه یه زدان گوئی له ده نگی گریانم بووه. 9 یه زدان گوئی له پارانه وه م بووه، یه زدان نوژم وه ده گریت. 10 هه موو دوژمنه کاتم به توندی شه رمه زار و ریسوا ده بن، له نا کوه سه رشۆرى دایانده گریت و شه رمه زار ده بن.

7 لاواندنه وه ی داود سه باره ت به وته کانی کوشی بنیامینی که به گۆرانى بو یه زدانى گوتوه. ئەى یه زدان، خودای من، په نا ده هینمه بهر تو، له وانه ی راوم ده نین پزگارم بکه و ده ربازم بکه، 2 ته گینا وه ک شیر په لامارم ده ده ن، پارچه پارچه م ده که ن و که سیش نییه ده ربازم بکات.

3 ئەى يەزدان، خوداى من، ئەگەر من وام كىدوو، ئەگەر دەستە كاتم نازەوايە تىيان كىدوو، 4 ئەگەر خراپەم كىدوو، دەرھەق بەوۋەى بە ئاشتى لەگەلدا دەژىت، يان بەبى ھۆ دوژمنە كەمم تالان كىدوو، 5 با دوژمن پراوم بنىت و پىشم لى بگىت، با ژيانم پىشىل بكات لەسەر زەوى و شكۆمەندىم بگەوئە سەر خاك. 6 ئەى يەزدان، لە توورەنى خۆت پاپەرە، لە دژى قىنى دوژمنە كاتم راستبەرەو. ئەى خوداى من ھەستە، فەرمان بگە بۆ دادپەرورەى. 7 كۆرى گەلان لە دەورى خۆت بېستە و لە بەرزايەو ھەرمانزەوايە تىيان لەسەر بگە. 8 با يەزدان دادوورەى گەلان بكات. ئەى يەزدان، بەگوئەرى راستدروستىيە كەم بىتاوانىم دەرېخە، بەگوئەرى دروستىيە كەم. 9 ئەى خوداى راستدروست، كە مىشك و دلەكان دەپشكى، خراپەى بەدكاران مەھىلە، بەلام راستدروستان بچەسپىنە. 10 خودا قەلغانى من، ئەوۋەى دلراستەكان پزگار دەكات، 11 خودا دادوورەى راستدروستە، ھەموو پوژىكىش توورە دەبىت. 12 ئەگەر كەسەك نەگەر پىتەو، خودا شمشىرە كەى خۆى تىژ دەكات، كەوانە كەى دەچەمىنەتەو و ژىيە كەى توند دەكات. 13 چەكى كوشدەى خۆى تامادە كىدوو، تىرەكانى كىدوو تە تىرى ئاگرىن. 14 بىنە كەسى بەدكار بە خراپەو ژانى گرتو، بە ئازاوە سكى پىبوو و درۆى دەبىت. 15 چالەك ھەلە كەنەت و قوولئ دەكات، بەلام خۆى دەكەوئە ئەو چالەى ھەلەكەندوو. 16 ئازاوە كەى دەگەر پىتەو سەر خۆى و توندوتىژىيە كەشى بەسەر سەرى خۇيدا دەبارىت. 17 ستايشى يەزدان دەكەم بۆ راستدروستىيە كەى، گورانى ستايش دەلەم بۆ ناوى يەزدانى ھەر بەرز.

8 بۆ سەرۇكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، لەسەر ئاوازى گىتت. زەبوورەنى داود. ئەى يەزدانى پەرورەدگارمان، ناوت لە سەرپاي زەويدا چەند شكۆدارە! تۆ شكۆمەندى خۆت خستوو تە سەرورەى ئاسمان. 2 بە ستايشى مندالان و شىرەخۇران ھىزت بۆ خۆت دامەزاندوو لە دژى ناھەزەكانت، ھەتا دوژمنە تۆلەسەنەرەكانى پى دەمكوت بگەتەو. 3 كاتىك تەماشاي ئاسمانت دەكەم، كە پەنجەكانى تۆ دروستى كىدوو، مانگ و ئەستىرەكان، كە تۆ لەوى داتناون، 4 مرؤف چىيە تاكو بىرى لى بگەتەو؟ كورى مرؤف چىيە تاكو بابەخى پىدەت؟ 5 كەمىك لە فرىشتەكانت بە كەمتر

دانا و تاجی شکو و پریت خسته سهری. 6 دهسه لاتت داوه تی به سهر
هه موو ده ستردی خۆتدا، تو هه موو شتیکت خستوو ته ژیر پی ئه و: 7
هه موو مه ر و مانگا کان، هه روه ها ئاره لی کیوی، 8 بالنده ی ئاسمان و ماسی
ده ریا و هه رچی له ناو ده ریا دا ده ژی. 9 ئه ی یه زدان ی په روه ردگارمان،
ناوت له سه راپای زه ویدا چه ند شکو داره!

9 بو سه روکی کومه لی موسیقا ژه نان، له سه ر ئاوازی «مردنی کوره که»،
زه بووریک دی داود. ئه ی یه زدان، به هه موو دلوه ستایشت ده که م، هه موو
کاره سه رسوهرینه ره کانت راده که یه نم. 2 به تووه شاد و دلخوش ده بم،
ئه ی هه ره به رز، گورانی ستایش بو ناوی تو ده لیم. 3 کاتیک دوژمنه کانم
به ره و پاش هه لدین، له به رده می تو دا ده که ون و له ناوده چن، 4 چونکه
داد په روه رانه دادوه ریت بو کردووم، دادوه ریک راستودروستی له سه ر
ته ختی خۆت دانیشتووی. 5 تو نه ته وه کانت سه رزه نشت کردوو و
به دکارانت له ناو بردوو، هه تاهه تایه ناویانت سه ریوه ته وه. 6 دوژمنانت
تووشی له ناو چوونی بی کۆتایی کردوو، شاره کانیانت ویران کردوو،
ته نانه ت بیره وه ریشیان نامینیت. 7 به لام یه زدان هه تاهه تایه داده نیشیت،
ته ختی خۆی بو دادوه ری دامه زرانده وه. 8 به راستودروستی دادوه ری
جیهان ده کات، به داد په روه ری گه لان حوکم ده دات. 9 یه زدان په ناگی
زورلیکراوانه، قه لایه له کاتی ته نگانه دا. 10 ئه وانیه ی به ناوی تو ئاشنان پشتت
پی ده به ستن، چونکه ئه ی یه زدان، قه ت تو وازت له وانه نه هیناوه که حه ز
ده که ن له تو نزیک بینه وه. 11 گورانی ستایش بلین بو یه زدان که له
سییون نیشته جیه، له تیو نه ته وه کان کرداره کانی پابگه یه ن، 12 چونکه ئه وه ی
تۆله ی خوین ده کاته وه بادی ده کریتیه وه، هاواری سته ملیکراوان له بیرنا کات.
13 ئه ی یه زدان، بینه چه ئازاریک به ده ست دوژمنه کانمه وه ده کیشم!
له گه لم مه ره بان به و له ده رواز ه کانی مردن پرزگارم بکه، 14 تا کو له به رده م
ده رواز ه کانی سییونی کچ به ستایشی تووه بدویم، هه روه ها به پرزگاری تووه
دلخوش بم. 15 نه ته وه کان که وتوونه ته ئه و چاله ی که خۆیان هه لپانکه ندبوو،
پیشان به و توره وه بووه که نابویانه وه. 16 یه زدان به داد په روه ری ناسراوه،
به دکاران ده که ونه داوی کرده وه ی ده ستی خۆیان. 17 به دکاران به ره و
جیهانی مردوو ان ده رۆن، هه روه ها هه موو ئه و نه ته وانیه ی که خودا له بیر

ده کهن. (Sheol h7585) 18 به لام نه داران هه تاسهر له بیر ناکرین، ئومیدی سته ملیکراو هه تاهه تایه له ناو ناچیت. 19 ئه ی یه زدان راپه ره، مه هیله مرؤف سه ربکه ویت، با نه ته وه کان له بهرده م تو دادگایی بکرین. 20 ئه ی یه زدان، ترس بخره دلیانه وه، با نه ته وه کان بزانی که ته نها مرؤفن.

10 ئه ی یه زدان، بؤچی له دووره وه وه ستاویت؟ بؤچی له کاتی ته نگانه خۆت ده شاریته وه؟ 2 به دکاران له لووتبه رزیان راوی هه ژار ده کهن، گرفتاری ئه و پیلانه یان ده کهن که بویان داده نین. 3 که سی به دکار شانازی به ئاره زووه خراپه کانی دلییه وه ده کات، داوای به ره که ت بؤ چاوبرسی ده کات و کفر به یه زدان ده کات. 4 به دکار له لووتبه رزی خۆی باکی به یه زدان نییه، هه موو بیر کردنه وه ی ئه وه یه که: «خودا نییه.» 5 هه میشه ریگا کانی سه رکه وتوو، له حوکه کانی خودا ناگات، ناحه زه کانی خۆی به هیچ ده زانییت. 6 له دلی خۆیدا ده لیت: «هیچ شتیک نامله قینییت، هه موو کاتیک دلخۆش ده بم و هه رگیز تووشی به لا نا بم.» 7 ده می پره له نه فره ت و درؤ و هه ره شه، به لا و گونا له بن زمانیه تی. 8 له نزیکه گونده کان بۆسه داده نییت، خۆی ده شاریته وه بؤ کوشتنی بیتاوانان. 9 وه ک شیر خۆی مات ده کات، خۆی مات ده کات بؤ گرتنی به سته زمانان، به سته زمانان گرفتاری ئه و داوه ده کات که بوی ناونه ته وه و راپیچیان ده کات. 10 نیچیره کانی وردوخاش ده کات، ده پرووخین، ده که ونه ژیر هیزی ئه وه وه. 11 له دلی خۆیدا ده لیت: «خودا ئاگای لی نییه، چاوی خۆی نوقاندوو و هه رگیز نامینییت.» 12 ئه ی یه زدان، راپه ره! ئه ی خودایه، ده ستت به رز بکه ره وه، سته ملیکراوان له بیر مه که. 13 چۆن ده بییت که سی به دکار کفر به خودا بکات؟ بؤچی له دلی خۆیدا بلیت: «خودا لیم ناچییته وه؟» 14 به لام تو ئه ی خودایه، ئازار و ته نگانه ده بینیت، لیت دیاره و کاردانه وه ت هه یه، سته ملیکراوان خۆیان داوه ته ده ستی تو، توش هه میشه یارمه تیده ری هه تیوانیت. 15 بازووی به دکاران و خراپه کاران بشکینه، ته نانه ت له سه ر ئه و خراپانه ش لیان پیچه وه که نابینرین. 16 یه زدان پاشایه هه تاهه تایه، نه ته وه کان له خا که که ی له ناوده چن. 17 ئه ی یه زدان، تو گوئی له داوا کاری سته ملیکراوان ده گریت، دلیان ده چه سپینی و گوپیان لی

دەگريت، 18 بۇ پارىزگارى لە ھەتيوان و زۆرلىكراوان، تاكو لەمەولا مرۇقى سەر زەوى نەيان ترسىنىت.

11 بۇ سەرۇكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، زەبوورىكى داود. من پەنا دەبەمە بەر يەزدان، ئىتر چۆن ئىوھ يىم دەلېن: «وھك بالدار بەرەو چىكانت ھەلقرە، 2 چونكە ئەوھتا بەدكاران كەوان پرادە كېشن و تىر دەخەنە بەر كەوان، بۇ ئەوھى لە تارىكىيەوھە دلراستان پېنكن. 3 كاتىك نېچىنەكان پىرووخىن، كەسى راستودروست چى دەكات؟» 4 يەزدان لە پەرستگى پىرۇزى خۆيەتى، تەختى يەزدان لە ئاسمانە، تەماشى كورانى مرۇف دەكات و چاوەكانى تاقىيان دەكاتەوھ. 5 يەزدان كەسى راستودروست تاقى دەكاتەوھ، بەلام لە دلەوھ رقى لە خراپەكار و خۆشەوستانى توندوتىزىيە. 6 بىشكوى ئاگر و گۆگرد بەسەر بەدكارەكاندا دەبارىنىت، گرەى باى سووتىنەر بەشيانە. 7 لەبەر ئەوھى يەزدان راستودروستە و ھەزى لە دادپەرەرىيە، كەسى سەرراست تەماشى پرووى دەكات.

12 بۇ سەرۇكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، بە شىوھى شىمىنىت. زەبوورىكى داود. ئەى يەزدان، رزگارمان بگە، چونكە كەسى خواناس نەماوھ، چونكە لەناو ئادەمىزادان دلسۆز نەماوھ. 2 ھەمووان درۆلەگەل يەكتر دەكەن، بە لىوى رپايى و دللى ساختەوھە قسە دەكەن. 3 يەزدان ھەموو لىوھە رپايىكەرەكان دەپرىت، ھەموو ئەو زمانانەى بە فېزەوھە دەدوین، 4 ئەوانەى دەلېن: «بە زمانى خۇمان زال دەبىن، بە لىوى خۇمان سەرکەوتوو دەبىن. كى ھەيە بىت بە گەرەمان؟» 5 يەزدان دەلېت: «لەبەر سته مكارى لە ھەژاران و نالەى كۆلان، ئىستا پرادە پەرم، ئەو ئاسوودە يەيان دەدەمى، لەوانەى پەستيان دەكەن.» 6 وتەكانى يەزدان وتەى پاكىن، وھك ئەو زىوھە لە بۇتەى گلېن پالئورا بىت، ھەوت جار پالئوراوھ. 7 ئەى يەزدان، دەمانپار يىت و ھەتاھەتايە لەم جۆرە كەسانە پاسمان دەكەيت. 8 بەدكارەكان بە ھەموو لايەكدا بە ئازادى دەگەرېن، كاتىك خەلكى بە شان و بالى خراپەدا ھەلدەدەن.

13 بۇ سەرۇكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، زەبوورىكى داود. ئەى يەزدان، ھەتا كەى؟ بە تەواوى لەبىرم دەكەيت؟ ھەتا كەى پرووى خۆتم لى وەر دەگېرىت؟ 2 ھەتا كەى رۆژانە دەروونم رارا بىت و خەفەت لەناو دلەم زەبوورەكان

کۆبکه مهوه؟ هه تا که ی دوژمنم به سه رمدا زال ییت؟ 3 ئە ی یه زدان، خودای من، سه یرم بکه و به ده نگمه وه وه ره، چاوم پۆشن بکه ره وه، نه وه ک خه وی مه رگم لیکه ویت، 4 نه وه ک دوژمن بلیت: «به سه ریدا زال بووم»، نه وه ک ناحه زه کانم به که وتی من شادمان بن. 5 به لام من پشتم به خۆشه و یستیه نه گۆره که ت به ستوه، دلم به پرزگاری توه خۆشه. 6 سه روود بۆ یه زدان ده لیم، چونکه چا که ی له گه ل کردووم.

14 بۆ سه روکی کۆمه لی مؤسیقاژه نان، زه بووریکی داود. گیل له دلی خۆیدا ده لیت: «خودا نییه.» ئە وانه گه نده ل و کرده وه کانیان پیسه، که س نییه چا که بکات. 2 یه زدان له ئاسمانه وه سه یری ئاده مزاد ده کات، تا کو بزانی ت که س هه یه تیگه یشتوو ییت، که س هه یه روو له خودا بکات. 3 هه موو پروویان وه رگپرا، هه موو گه نده ل بوون، که س نییه چا که بکات، ته نانه ت یه کیکیش نییه. 4 ئایا هه موو گونا هباران فیر نه بن؟ ئە وانه ی وه ک نان گه له که ی من ده خۆن و ئە وانه ی له یه زدان ناپارینه وه. 5 له وی ترسیکی گه وریان لی نیشت، چونکه خودا له ناو کۆری راستو دروستان ئاماده یه. 6 عیوه ی گونا هبار سوو کایه تی به پلانی هه ژاران ده کهن، به لام یه زدان په نا گای ئە وانه. 7 با پرزگاری ئیسرا ئیل له سییۆ نه وه ده ر بکه ویت! کاتیک یه زدان گه له که ی خۆی له راپچیکراوی ده گه رینیتته وه، با یاقوب شاد و ئیسرا ئیل دلخۆش ییت!

15 زه بووریکی داود. ئە ی یه زدان، کچی له پیرۆزگای تو نیشته جی ده ییت؟ کچی له سه ر کبوی پیرۆزی تو ده ژیییت؟ 2 ئە و که سه ی رینگای ته واو ده گریت و راستو دروستی په یره وه ده کات، له دلّه وه به راستگۆی قسه ده کات و 3 به زمانی بوختان ناکات، که خراپه له گه ل که س ناکات و هاو پریکه ی شه رمه زار ناکات، 4 که به سوو کایه تییه وه ده روانیته خراپه کاران به لام ریزی ئە وانه ده گریت که ترسی یه زدانیا ن له دلدا یه، که سویندی خۆی به جیده هیئیت، ئە گه ر ببیته مایه ی زه ره ریش بۆی، 5 که پاره به سوود نادات و به رتیل وه رنا گریت له دژی پیاوی ییتاوان. ئە وه ی ئە م شتانه بکات، هه تاهه تابه جی له ق ناییت.

16 پارانه وه به کی داود. ئە ی خودایه، بمپاریزه، چونکه من په نا ده هیئمه به ر تو. 2 به یه زدانم گوت: «تو گه وری منی، یچگه له تو هیه چ شتیکی

چاگم نېيه،» 3 هه موو خوښييه كم به گه له پيرۆزه كه يه كه له ناو خا كه كه كن،
 ته وانه شكۆدارن. 4 ته وانه ي به دواي خودا و نده كاني دي كه ده كه ون،
 دهرديان زور ده ييت. خوښي قورباښيان بۆ نارېژم و ناويشيان له سهر ليوم
 ناييت. 5 ته ي يه زدان، تۆ به شه ميرات و چاره نووسي مني، تۆ پشكي من
 ده سته بهر ده كه يت. 6 گوريس كه و ته سهر چاكترين خاك بۆ به شي
 من، به راستي ميراتيكي دئۆشكهرم هه يه. 7 ستايشي يه زدان ده كه كم كه
 ئامۆزگاريم ده كات، ته نانه ت به شه وېش دلم رېنمايم ده كات. 8 هه ميشه
 چاوم له سهر يه زدانه، له بهر ته وه ي له لاي ده ستي راسته وه يه، ناهه ژېم. 9
 بۆ يه دلشادم و گيانم خوښخاله، ته نانه ت جه سته م به ئاسووده يي نيشته جييه،
 10 چونكه تۆ گيانم له جيهاني مردوواندا به جينا هيت، هه روه ها رېنگا ناده يت
 دلسۆزه كه ي تۆ له ناو گور بۆگن ييت. (Sheol h7585) 11 رېنگاي ژيان ت يي
 ناساندم، تير بوون له شادي له ئاماده بووندا يه، خوښخالي هه تاهه تايي له لاي
 ده سته راستي تۆ دايه.

17 نوښيكي داود. ته ي يه زدان، گوي له داوا كاري راستو دوستي من
 بگره، بايه خ به هاوارم بده، گوي له نوښه كه م بگره، له زاري بي فيله وه
 دهرده چي. 2 ته ستوپاكي من له لاي توه ديت، چاوه كانت راست و رېنكي
 ده يينيت. 3 ته گهر دلم پيشكنيت و له شه ودا چاوديريم بكه يت، ته گهر تاقيم
 بكه يته وه، هيچ خراپه يه كم تيدا نايينيت، پندا گري ده كه كم كه ده مم سنوور
 نه به ز يينيت. 4 سه بارت به كاري خه لك، به فهرمايشتي سهر لئوي تۆ، خوم
 له رېنگاي توندوتيرزي پاراستوه. 5 هه نكام به رېره وي توه جيگير بوو، پيم
 نه خليسكاوه. 6 ته ي خودايه، ليت ده پارېمه وه، چونكه تۆ به ده نكمه وه
 ديت، گوي بۆ پارانه وه كه م شل بكه و بيسته. 7 جواني خوښه ويستيه
 نه گوره كه ت دهربخه، ته ي ته وه ي به ده ستي راست ته وانه رزگار ده كه يت
 كه له بهر دوژمنه كانيان په نات بۆ ده هين. 8 وهك گلينه ي چاوت بمپاريزه،
 له ژير سيهري باله كانت بمشاره وه، 9 له وه به دكارانه ي هيرشم ده كه نه سهر،
 له وه دوژمنه بكوژانه ي ده وريان داوم. 10 دلله بهردينه كانيان داخستوه، به
 ده ميش لاف لئنده دن. 11 شوين پيم ده كه ون، وا ده وريان داوم، چاويان
 له وه يه به زه ويم دا بدن. 12 وهك شيرېكن كه برسي په لاماردانه، وهك
 به چكه شيرېك خوي له بۆسه ناييت. 13 ته ي يه زدان راپه ر، له پرويان

بوهستهوه، بهريان بدهوه! به شمشیری خۆت گيانم له بهدكار پرزگار بکه! 14
تهى يهزدان، به دهستی خۆت لهم جوړه کهسانه پرزگارم بکه، له خه لکی
تهم جيهانه که به شيان لهم ژيانه يه، ورگانت پرکردوه له وشتهى هه لنگرتووه
بۆيان، کورەکانيان تير دهخون، تهوهى ده مينئتهوه بۆ مندا له کانيان جي
دههيلن. 15 به لام من ييتاوان دهيم و پرووى تو دهيم، که به ناگاديم تير
دهيم له بينيني شيوهت.

18 بۆ سه روکی کۆمهلى موسيقاژه نان، زه بوورپکی داودى بهندهى
يهزدان. تم سروودهى بۆ يهزدان گوت، دواى تهوهى يهزدان له
دهستی هه موو دوژمنه کانی و له دهستی شاول پرزگارى کرد. گوتی: تهى
يهزدان، تهى هيزى من، خو شمه ويی. 2 يهزدان تاشه بهردى منه، قه لا
و ده ربا زکه رمه، خودام ته و تاشه بهرده يه که په نای بۆ ده بهم، قه لغان و
هيزى پرزگاريمه، په ناگای منه. 3 له يهزدان ده پاريمه وه، تهوهى که شايانى
ستابشه، له دوژمنه کانم پرزگار دهيم، 4 چونکه په تی مەرگ شه ته کی داوم،
لئشاوى له ناوچوون زهنده تی بردم، 5 په تی جيهانى مردووان به ده ورمدا
ته نراوه، داوى مردن له بهرده مم دانراوه. (Sheol h7585) 6 ته ننگانه مدا
له يهزدان پارامه وه، هاوارم برده بهر خودام، له په رستگا که يه وه گوئی
له دهنگى من بوو، هاوارم گه يشته بهر گوئی. 7 ئينجا زه وى له رزی و
هه ژا، بناغه ی چيا کانش راژه نين، له تو پره يی ته و له رزین. 8 دوو که ل
له لووتی بهر زبووه وه، ئاگرپکی لووشدهر له ده می هاته ده ره وه، وهک
ژيله مۆی پشکۆى داگيرساو بوو. 9 ئاسمانى شهق کرد و دابه زيه خواره وه،
هه وری تاريک له ژير پي بوو. 10 سواری که روب بوو و فری، به سه ر
بالى بادا بهر زبووه وه. 11 به تاريکی خو ی دا پوشي و کرد يه خيوته له
ده وری خو ی، هه وری تاريکی پر بارانى ئاسمانى کرده چه تری خو ی.
12 له روشنايى تاماده بوونی ته و هه وره کان به ره و پيش چون، ته رزه و
پشکۆى ئاگرىان لى هاته ده ره وه. 13 يهزدان له ئاسمانه وه گرماندى، ته و
خودايه ی هه ره به رزه دهنگى خو ی له رزانده وه. 14 تيره کانى هاويشت و
بلاوه ی به دوژمنه کانی کرد، به بروسکه ی گه وره به ريشانى کردن. 15 ته ی
يهزدان، بنى ده ریا ده رکه وت، بناغه کانى زه وى ئاشکرا بوون، له سه رزه نشتی
تو، له گه رمی هه ناسه ی لووتی تو. 16 له بهر زاييه وه دهستی دريژکرد و

منی گرت، له ناو تاوه قووله کانه وه دره پینام. 17 له دوژمنه به توانا کم
 پرزگاری کردم، له ناحهزه کاتم که زور له من به هیتر بوون. 18 له پرۆزی
 لیتقه و مامم هاتنه سهرم، به لام یه زدان پشت و په نام بوو. 19 منی هینایه
 دهره وه بو جینگایه کی پان و بهرین، پرزگاری کردم، چونکه دنخوشه پیم. 20
 یه زدان به گویره ی راستودروستیم پاداشتی داومه ته وه، به گویره ی ده ستپاکیم
 پرزداري کردووم، 21 چونکه من ریچکه ی یه زدامم گرتووه ته بهر، له خودای
 خوم یاخی نه بووم. 22 هه موو حوکه کانی له بهر چاومدان، له فهرزه کانی لام
 نه داوه. 23 له بهر ده می ته و بی که موکوری بووم و خوم له گونا پاراستووه.
 24 یه زدان به گویره ی راستودروستیم پاداشتی داومه ته وه، به گویره ی
 ده ستپاکیم له بهر ده می. 25 له گه ل دلسوزه کان دلسوزی ده نوینیت، له گه ل
 ته وانه ی بی که موکورین چاکی ده نوینیت، 26 له گه ل پا که کان پاکی
 ده نوینیت، به لام له گه ل خواره کان زیره کی ده نوینیت. 27 تو خه لکی بیفیز
 پرزگار ده کهیت، به لام لووتی لووتیه رزان ده شکینیت. 28 ته ی یه زدان،
 تو چرا کم داده گیر سینیت، خودام تاریکیم رووناک ده کاته وه. 29 به
 یارمه تی تو ده توانم له شکر بک تیکبشکیم، له گه ل خودای خوم ده توانم
 به سهر شوورا کندا سهر بکه وم. 30 ریباری خودا ته واوه، به لینی یه زدان
 پیگه رده، ته و قه لغانه بو هه موو ته وانه ی په نای بو ده بن. 31 له یه زدان
 به ولاره کی خودایه؟ له خودامان به ولاره کی تاشه به رده که یه؟ 32 خودایه
 ته وه ی که مری منی توند به ستووه، به ته وای ریگام له بهر ده مدا ده کاته وه.
 33 پییه کاتم وه ک پیی ناسک لی ده کات، له سهر به رزایی رامده گریته. 34
 مه شق به ده سته کاتم ده کات بو جه ننگ، تا کو بتوانم به بازووم که وانی پرۆز
 بچه مینمه وه. 35 قه لغانی پرزگاری خوت پی به خشیوم، به دهستی راستت
 پشتم ده گریته، هاوکاریت گه وره م ده کات. 36 جی هه نگاوه کاتم ته تخت و
 فراوان ده کهیت، تا کو پیم نه خلیسکیت. 37 دوژمنه کاتم پراونا و پیشم لی
 گرتن، هه تا له ناوم نه بردن نه گه پامه وه. 38 وردوخاشم کردن، تیر نه یاتوانی
 هه سنه وه، له ژیر پیم که وتن. 39 که مری منت توند کرد بو جه ننگ،
 وات له بهر هه لستکارانی من کرد له بهر پیم کپتوش بیهن. 40 دوژمنه کاتم
 پشتیان تی کردم و رایانکرد، من ناحهزه کانی خومم له ناو برد. 41 هاواریان
 هینا، به لام پرزگار کهر نه بوو، هاواریان بو یه زدان برد، به لام به ده نگیانه وه

نه چوو. 42 وهك تۆزى بهر با منيان هاپرى، وهك قورى سهر رېنگا پېشليم كردن. 43 له هېرشى گهل پرزگارت كردم، تۆمنت كرد به سهر رۆكى نه ته وه كان، گهلېك كه نه مده ناسين خزمه تم ده كهن. 44 ههركه ده نغم ده بېستن گوپرايه لم ده بن، بېگانه كان ملكه چيم بۆ ده نوين. 45 بېگانه كان وره بهر ده دن و به له رزه وه له قه لا كانيان دېته ده ره وه. 46 يه زدان زيندوووه، ستايش بۆ تاشه بهرده كه م! خوداى پرزگار كه رم پايه به رزه! 47 خودايه كه تۆلم بۆ ده كاته وه، گهلان ده خاته ژير ركنيم، 48 له دوزمه كانم پرزگارى كردم. پايه به رزى كردم به سهر ناحه زانم، له ده ست كه سه توندوتيره كان پرزگارت كردم. 49 له بهر ته وه ئه ي يه زدان، له تيو نه ته وه كاندا ستايشت ده كه م، گوراني ستايش بۆ ناوت ده ليم. 50 سهركه وتى گه وره به پاشاى خوى ده به خشيت، خو شه وېستى نه گور به سهر ده ستنيشانكراوه كه يدا ده بارينيت، بۆ سهر داود و نه وه كانى بۆ هه تاهه تايه.

19 بۆ سه رۆكى كۆمه لى موسيقاژه نان، زه بوورېكى داود. ئاسمان باسى شكوى خودا ده كات، گهردوون كاره كانى ده ستى راده گه يه نيت. 2 رۆژ له دوای رۆژ وته ي به رز ده بارين، شه و له دوای شه و زانين راده گه يه بن. 3 هېچ قسه و زمانتيكان نيه، ده نگان ناييسترېت، 4 به لام په ياميان ده گاته هه مو زه وى، وته كانيان به وپه رى جيهان. له ئاسمان چادري بۆ خو ره له داوه، 5 كه وهك زاوايه كه له ژووره كه ي بېته ده ره وه، وهك پالاه واتيكه كه شاده به را كردن له گوره پان. 6 له و سه رى ئاسمانه وه هه لدېت و ده سوورېته وه هه تا ته و سه رى، هېچ شتيك له بهر گه رمايه كه ي ناشارد رېته وه. 7 فير كردنى يه زدان ته واوه، ده روون ده بوورېنېته وه. شه ريعه تى يه زدان جيى متمانه يه، ساويلكه ده كه ته دانا. 8 رېنمايى يه زدان دروسته، دل خو ش ده كات. پاسپارده ي يه زدان پا كه، چاو رۆشن ده كات. 9 له خواترسى بېگه رده، هه تاهه تايه سه قامگيره. حوكمى يه زدان راسته، به ته واوى راستودروسته. 10 ته وانه له زير دلگيرترن، له زيرى بېگه ردى زور، له هه نگوين شيرينترن، له دلۆپى شانەى هه نگوين. 11 خزمه تكاره كه ت به وانه تاگدار كراوه ته وه، په پره و كردنيان پاداشتى زوره. 12 كى له هه له كانى خوى تيده گات؟ گونا هه شاراوه كانم ببه خشه. 13 خزمه تكاره كه ت له گونا هى ياخييون پياريزه، وا مه كه به سه رمدا زالېت. تير بى كه موكورى ده بم، له گونا هى گه وره

يېھىرى دەپم. 14 با قسەى دەم و لىكدا نەوھى دلم جىي پەزامەندى تويىت،
ئەى يەزدان، تاشە بەردى من و رزگار كەرم.

20 بۇ سەرۆكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، زەبوورىكى داود. با يەزدان لە
رۇژى تەنگانەدا بە دەنگتەوھ يىت، با ناوى خوداى ياقوب بىپاريزىت. 2 با
لە پىرۇزگا كەيەوھ يارمەتت بۇ بىيرىت و لە سىيۆنەوھ پىشتىگىرىت بىكات. 3
با ھەموو قوربانىيەكانى توى لە بىيرىت و ھەموو قوربانى سووتاندەكانى تو
قبول بىكات. 4 با ئارەزووى دلت بىيىتتە دى و ھەموو مەبەستەكانت بە
ئەنجام بگەيەئىت. 5 ھەلەلە لىدە دەپن بۇ رزگار بوونت و بە ناوى خودامانەوھ
ئالا بەرز دە كەينەوھ. با يەزدان ھەموو داوا كارىيەكانت بە جىيەئىت. 6
ئىستا زانم كە يەزدان دەستىپىشانكراوھ كەى رزگار دەكات، لە پىرۇزگا
ئاسمانىيە كەى خۆيەوھ بە دەنگىيەوھ دىت، بە تواناى رزگارنى دەستى پاستى.
7 ھەندىك شانازى بە گالىسكە دەكەن و ھەندىك بە ئەسپ، بە لام ئىيە
شانازى بە ناوى يەزدانى پەرورەدگارمان دەكەن. 8 ئەوان چەمانەوھ و
كەوتن، بە لام ئىيە ھەستەن و چەسپاين. 9 ئەى يەزدان، پاشا رزگار بىكە!
كە لىت دەپار ئىنەوھ بە دەنگانەوھ وەرە!

21 بۇ سەرۆكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، زەبوورىكى داود. ئەى يەزدان،
پاشا بە ھىزى تو شادمان دەيىت. چەند دىلخۇشە بەو رزگار يىيەى پىت
بە خىشيوھ! 2 ئارەزووى دلىت پى بە خىشيوھ و لە داوا كارىيەكانى زمانىت
پرانەگرتووه. 3 بە بەرە كەتتىكى زۆرەوھ پىشوازىت لىكرد و تاجىكى زىپى
پىگەردت لە سەرى كرد. 4 داواى ژيانى لىكردىت، پىت بە خىشى، رۇزگارنى
درىژى ھەتاھە تاىيە. 5 بەو رزگار يىيەى كە پىت داوھ، شكۆمەندىيە كەى
مەزنە، تو شكۆمەندى و پاىبەرزىت پى بە خىشيوھ. 6 پىگومان بەرە كەتتىكى پى
كۆتايىت داوھتى، بە خۇشى دىدارى خۆت شادى دەكەيت. 7 پاشا پىشت
بە يەزدان دەبەستىت، بە خۇشە وىستى نەگورى خوداى ھەرە بەرزە ھەرگىز
نالە قىت. 8 دەستت بەسەر ھەموو دوژمنەكانتدا دەپروات، دەستى پاستت
بەسەر ناحە زانت. 9 كە دەردە كەويت وەك تەنوورىكى بلىسە دارىان لى
دەكەيت، لە توورە بىدا يەزدان ھەلىاندە لووشىت، ئاگرىش دەيانخوات.
10 رەچەلەكەن لەسەر زەوى لەناودەبەيت، نەوھيان لەناو ئادەمىزاد. 11
ھەرچەندە پىلانەن لە دژت دانا و بىريان لە خراپە كەدەوھ، سەرنەكەون،

12 چونکه تو وايان لى ده كهيت پرابكهن، كاتيك به تيروكه وان نيشانيان لى ده گريت. 13 تهى يه زدان، به هيزى خوت پايه به رز به، گوراني و ستايش بو تواناي تو ده لئين.

22 بو سه رو كى كومه لى موسيقا زه نان، به گويره لى ناسكى به ره به يان. زه بووريكى داود. خوداي من، خوداي من، بو وازت لى هينام؟ بو وا دوورى له پرزگار كردنم، له بيستى ناله م؟ 2 تهى خوداي من، به پرزوليت ده پاريمه وه، وه لامم ناده يته وه، به شه ويش نارامم نيه. 3 له گه ل ته وه شدا، تو خوداي پيروزيت، له تيو ستايشى ئيسرائيل دانيشتوويت. 4 باو بايرانمان پشتيان به تو به ست، پشتيان به تو به ست و توش پرزگارت كردن. 5 هاواريان بو تو هينا و توش دهر بازت كردن، پشتيان به تو به ست و شه رمه زار نه بوون. 6 به لام من سه گم نهك مرؤف، مايه لى ريسوايى ئاده ميزاد و سووكايه تي خه لك. 7 هه موو ته وانه لى ده ميبين گالته م پى ده كه ن، توانجم لى ده گرن و به بز ه وه سه ر باده ده ن و ده لئين: 8 «بشتى به يه زدان به ست، با يه زدان پرزگارى بكات. با فريائى بكه ويت، ته گه ر يه زدان پيى دنلوشه.» 9 به لام تو له ناو سكى دايكم دهر ته پينام، كاتيك له به ر مه مكي دايكم بووم، دلنيات كردم. 10 من له كاتى له دايكبوونمه وه به تو سپير دراوم، له سكى دايكمه وه تو خوداي منى. 11 ليم دوور مه به، چونكه ته نكانه نزيك بووه ته وه و كه س نيه يارمه تيم بدات. 12 گاي زور دهوريان داوم، گايه به هيزه كاني باشان ئابلوقه يان داوم. 13 وهك شپري درنده لى به نه رنه ر، ددانيان لى تير كر دوومه ته وه. 14 وهك ئاو رزام، هه موو ئيسقانه كانم ليك جيا بوونه ته وه. دلم بووه به مؤم، له ناخدا تواوه ته وه. 15 هيزم وهك پارچه گوزه وشك بووه، زمانم به مه لاشوومه وه نووساوه، منت خسته ناو خاكي مهرگ. 16 سه گ دهوريان داوم، تاقىك به دكار ئابلوقه يان داوم، ده ست و پينان كون كر دووم. 17 هه موو ئيسقانه كانم ده ژميرم، ته مانه ته ماشام ده كه ن و سه رنجيان له سه رمه. 18 جلو به رگه كه م له تيو خويان به ش ده كه ن، تير وپشك له سه ر كراسه كه م ده كه ن. 19 به لام تو تهى يه زدان، ليم دوور مه به، تهى هيزى من، زوو بگه فريام. 20 زيانم له شمشير دهر باز بگه، زيانى به هادارم له چنگى سه گ. 21 له ده مى شير پرزگارم بگه، له قوچى گاي كيوى، دهر بازم بگه. 22 ناوى تو به برا كانم راده گه يه نم، له ناو كومه لدا ستايشت

ده كهم. 23 ئەى له خواتر سه كان، ستايښى بكن! ئەى هه موو نه وه كانى ياقوب، شكودارى بكن! ئەى هه موو نه وه كانى ئيسرائيل، لى بترسن! 24 له بهر نه وهى به سووكييه وه نه پروانيه سته مى سته مليكراوه كه و پښتى لى ناكات، پرووى لى وهر ناگېرېت، بهلكو گوى له هاوارى ده گريټ. 25 له كور و كومەلى گوره دا تو بابه تى ستايشكردنى منى، نه زره كانم به جيده هينم له پښ ته وانهى ترسى تويان هه يه. 26 هه ژاره كان ده خون و تير ده بن، ته وانهى پروو له يه زدان ده كهن ستايښى ده كهن، دلنان بو هه تاهه تايه بريټ. 27 سه رانسهرى زهوى يه زدانيان به بير ديتيه وه و ده گه پرېنه وه لاي ته و، هه روه ها هه موو هوزه كانى نه ته وه كان له بهرده مى كرتوش ده بن، 28 چونكه پاشايه تى بو يه زدانه و ته و فه رمانزه وايه تى نه ته وه كان ده كات. 29 هه موو ده وله منده كانى سه ر زهوى ده خون و كرتوشى بو ده بن، هه روه ها هه موو ته وانهى ده چنه ناو خوځ له بهرده مى ته و چوك داده ده بن، ته وانهى ناتوان خوځيان به زيندووينى بهيلنه وه. 30 نه وه كان ده يه رستن، باسى په روه رداگار بو نه وه كانى داهاتوو ده گريټ. 31 راستودروسټييه كهى به و خه لكانه راده گه يه بن كه هيشتا له دايك نه بوونه، چونكه ته م كارهى كردووه.

23 زه بوورېكى داود. يه زدان شوانى منه، پيولستم به هيچ نايټ. 2 له له وه رگاي سه وزدا ده مله وه پښت و ده مباته سه ر تاوى هينم و سازگار، 3 گانم ده بوورېنټته وه. به ره و رينگاي راستودروستى پښنايم ده كات له پښاوى ناوى خوځى. 4 ته گه ر ته نانه ت به ناو دوځى سېبه رى مه رگيشدا پرؤم، له هيچ خراپه يه ك ناترسم، له بهر ته وهى تو له گه لمداى، گوچان و دارده سته كه ت دلنه واييم ده كهن. 5 سفره م بو تاماده ده كه يت له بهرده م دوژمنانم، زه يت له سه رم ده ده يت بو ده ستنيسانكردنم، جامه كه م ليوانليو ده كه يت. 6 بيگومان به دريژاينى زيانم چا كه و خوځه ويستى نه گور به دوام ده كه ون، بو هه تاهه تايه له مالى يه زدان ده ژيم.

24 زه بوورېكى داود. زهوى و هه رچى تيدايه هى يه زدانه، جيهان و ته وانهى تيداا ده ژين، 2 چونكه له سه ر ده ريا كان بناغهى داناوه و له سه ر پرووباره كان دايمه زراندووه. 3 كى سه رده كه ويته سه ر كيوى يه زدان؟ كى له جيگاي پيروزي ته و ده وه ستيت؟ 4 ته وهى ده ست پاك و دلى بيگه رد يټ، ته وهى مه يلى شتى پووچ نه كات و به درؤ سويند نه خوات. 5 له

یەزدانەو بەرەكەت بە دەستدەھینییت، لە خودای پزگارکەری یتاوانکردن. 6 ئەمەیه ئەو نەوہیە دواى یەزدان دەكەویت، ئەوہی پرویان لە تۆ دەكەن، ئەى خودای یاقوب. 7 ئەى دەروازەكان، سەر ھەلپەرن! ئەى دەرگا دیرینەكان، بەرزبەوہ، ھەتا پاشای شكۆمەندی یتە ژوورەوہ. 8 ئەم پاشایەى شكۆمەندی كییە؟ یەزدانی بەھیز و دەسەلاتدارە، یەزدانی پالەوان لە جەنگ. 9 ئەى دەروازەكان، سەر ھەلپەرن! ئەى دەرگا دیرینەكان، بەرزبەوہ! ھەتا پاشای شكۆمەندی یتە ژوورەوہ. 10 ئەم پاشایەى شكۆمەندی كییە؟ یەزدانی سوپاسالار پاشای شكۆمەندییە.

25 زەبووریکى داود. ئەى یەزدان، گىانی خۆم بۆ تۆ بەرز دەكەمەوہ. 2 ئەى خودای من، پشتم بە تۆ بەستووہ. پرى مەدە شەرمەزارىم، دوژمنانم پى خۆش مەكە. 3 ھەموو ئەوانەى ئومیدیان بە تۆ ھەيە شەرمەزار نابن، بەلكو ئەوانە شەرمەزار دەبن كە بەئى ھۆنپاكي دەكەن. 4 ئەى یەزدان، پزگاكانى خۆتم پى بناسینە، پزپەوہكانى خۆتم فیر بکە. 5 لە پراستی خۆت پزپایم بکە و فیرم بکە، چونكە تۆ خودای پزگارکەرى منیت، بە درپزایی پزۆ ئومیدم ھەر بە تۆیە. 6 ئەى یەزدان، بەزەپى و خۆشەوێستییە نەگۆرەكەى خۆت لەبیر یت، چونكە لە دیرزەمانەوہ ئەمانە ھەن. 7 ئەى یەزدان، گوناھەكانى كاتى گەنجیەتیم و یاخیبوونەكانم بەبیر خۆت مەھینەوہ، بەلكو بەگۆرەى خۆشەوێستییە نەگۆرەكەت بیرم لى بکەرەوہ، لە پیناوى چاكي خۆت. 8 یەزدان چاك و سەرراستە، بۆیە گوناھباران فیری پراستەپزى دەكات، 9 رابەرایەتى پزفیزەكان دەكات بۆ دادپەرورەى، ئەوان فیری پزنگای خۆى دەكات. 10 ھەموو پزنگاكانى یەزدان پراست و خۆشەوێستی نەگۆرن بۆ ئەو كەسانەى فەرزەكانى پەیمانەكەى ناشكینن. 11 ئەى یەزدان، لە پیناوى ناوى خۆت، لە گوناھم خۆشە، ھەرچەندە گەرەشە. 12 كییە ئەو كەسەى لە یەزدان دەترسیت؟ خودا فیری ئەو پزنگایەى دەكات كە بۆی ھەلپەردووہ. 13 ھەموو پزۆزانى لە چاكەدا دەیت و زەوى بە میرات بۆ نەوہكانى دەمینیتەوہ. 14 خودا نھینى خۆى بەوانە دەسپزیت كە لى دەترسن، وا دەكات پەیمانەكەى زانراو یت لە لایان. 15 من ھەمیشە چاوم ئاراستەى یەزدان كردووہ، چونكە تەنھا ئەو پیم لە تەلە دەكاتەوہ. 16 ئاوپرم لى بدەوہ و لەگەلم میرەبان بە، چونكە تەنھا و كۆلم. 17 دلئەنگیم زیاد بووہ،

له تهنگانه كانم پرزگارم بکه. 18 ته ماشای دامامی و پرهنجکیشانم بکه و له هه موو گوناهاهه كانم خوشبه. 19 ته ماشای دوژمنه كانم بکه چهند زور بوونه و چهند به قینه وه رقیان لینه. 20 ژیانم پیاریزه و پرزگارم بکه، شهرمه زارم مه که، چونکه پهنا وه بهر تو ده هیتم. 21 با دروستی و سهراستی پاریزه رم بن، چونکه ئومیدم به تویه. 22 تهی خودایه، ئیسرائیل بکړه وه له هه موو تهنگانه کانی!

26 زه بووریکی داود. تهی یه زدان، ته ستویا کیم بسه لینه، چونکه به بی که موکوری ژیاوم، پشتم به یه زدان به ستووه، به بی دوو دلی. 2 تهی یه زدان، تا قیم بکه وه، بخه ناو لیکولینه وه، می شک و دلیم پیشکنه، 3 چونکه خوشه وستی نه گوری تو م له بهر چاوه، به راستی تو پره فتار ده که م. 4 له گه ل فیلبازان دانانیشم، تیکه لی دوو پرووان نام. 5 رقم له کومه لی به دکاران ده بیته وه و له گه ل خراپه کار دانانیشم. 6 ده سته كانم ده شوم تا کو بیتاوانیم ده ربخه م، تهی یه زدان، به دوری قوربانگا که تدا ده سووړینه وه و 7 به دهنگی بهرز ستایشت ده که م و هه موو کاره سه رسوړهینه ره کانت راده که یه نم. 8 تهی یه زدان، ته و مالم خوشه ویت که تو تیدا ده ژیت، ته و شوینه ی که شکوی توی تیدا نیشته جییه. 9 گیانم له گه ل گونا هباران کو مه که وه، ژیانم له گه ل خوینر پزان، 10 ته وانه ی که ده ستیان به خراپه پیس بووه، ته وانه ی دهستی راسته یان پر له بهرتیله. 11 به لام من به بی که موکوری ژیاوم، بکړه وه و له گه ل میهره بان به. 12 پیم له سه رزه وویه کی ته خته، له کوړ و کومه لی گوره دا ستایشی یه زدان ده که م.

27 زه بووریکی داود. یه زدان پرونا کی و پرزگاری منه، له کی بترسم؟ یه زدان قه لای ژیانی منه، له کی بتوقم؟ 2 کاتیک به دکاران لیم نریک بنه وه بو ته وهی گو شتم بخون، کاتیک دوژمنان و ناحه زانم په لامارم بدن، سامه ده کون و ده که ون. 3 ته گه ر له شکر یکیش ده ورم بدات، دلیم ناترسیت. ته گه ر جهنگ بهر پابکن دژم، ته و کاته ش هه ر دلنیا ده بم. 4 داوای یه ک شت له یه زدان ده که م، ته وهی به دوایدا ده گه ریم: که هه موو پروژانی ژیانم له مالی یه زدان نیشته جی بم، تا کو ته ماشای جوانی یه زدان بکه م و له پرستگا که ی ورد بجه وه. 5 له بهر ته وهی له پروژی به لا، له ژیر سیبه ری خوی ده مشاریته وه، به پلاسی نشینکه که ی دامده پوشیت. بو

سەر تاشه بەردیك بۆندم دەكاتەو. 6 ئیستاش سەرفرازم بەسەر دوزمنانی دەورو بەرم، لەناو نشینگە كەیدا بە هاوار و خۆشییەو قوربانی پێشكەش دەكەم، سروود بۆ یەزدان دەلێم و موسیقا دەژەنم. 7 ئەى یەزدان، گویت لە دەنگم بێ كاتیك ئیت دەپاریتەو، لەگەلم میهرەبان بە وەلامم بەدەو. 8 سەبارەت بە تۆ دلم دەلێت: «پرووت لەو بكە!» ئەى یەزدان، پرووم لە تۆ دەكەم. 9 پرووی خۆتم لى مەشارەو، خزمەتكارى خۆت لە كاتی توورەبیت مەگەرینەو، تۆ یارمەتیدەرى من بویت. ئەى خودای پرزگار كەرم، پەتم مەكەرەو و جیم مەهیلە. 10 تەنانت دایك و باوكیشم وازم لى بەینن، یەزدان دەمگرتیە خۆى. 11 ئەى یەزدان، ریگای خۆتم فیر بكە، بۆ ریگای راست ریتمایم بكە، لەبەر دوزمنەكەم. 12 بە وستی ناحەزەكەم مەمسپێرە، چونكە شایەتى درۆلیم راست بوونەتەو، هەناسەى زۆرداریان لى دیتە دەرەو. 13 من هیشتا باوەرم بەو هەیه، كە لە خاكی زیندوان چاكەى یەزدان دەبینم. 14 چاوەرپی یەزدان بە، خۆت ئازا بكە و دلت بەهیز بكە، چاوەرپی یەزدان بە.

28 زەبووریكى داود. ئەى یەزدان، من بۆ تۆ هاوار دەكەم. ئەى تاشه بەردەكەم، گوئی خۆتم لى كەر مەكە، چونكە ئەگەر تۆ خۆتم لى پیدەنگ بكەیت، وەك ئەوانەم لیدیت كە شۆر دەبنەو ناو گۆر. 2 گوئی لە دەنگی پارانەووم بگرە، كاتیك كە هاوارت بۆ دەهێتم، دەستەكەم بەرز دەكەمەو بەرەو شوینی هەرەپیرۆزى تۆ. 3 لەگەل بەدكارەكان رالمەكیشە، ئەوانەى ئیشی خراپە دەكەن، بە ئاشتی قسە لەگەل دراوسێكانیان دەكەن، بەلام دلایان پر لە كینەیه. 4 بەگوێرەى كردهو و خراپەكارى كانیان سزایان بە، بەگوێرەى كردهو كانی دەستیان سزایان بە و پەفتارەكانى خویان بگەرینەو سەر خویان. 5 لەبەر ئەوێ گوئی نادەن بە كردهكانى یەزدان و بە كارەكانى دەستی، تێكیان دەشكێنیت و جارێكى دیکە بنیادیان ناینتەو. 6 ستایش بۆ یەزدان، چونكە گوئی لە دەنگی پارانەووم بوو. 7 یەزدان هیز و قەلغانى منە، دلم متمانەى بەو كرد و یارمەتیم وەرگرت، دلم شاد دەبیت و بە گۆرانى خۆم ستایشی دەكەم. 8 یەزدان هیزی گەلەكەیهتى، قەلای پرزگارى دەستپشانكراو كەى. 9 گەلەكەت پرزگار بكە و میراتەكەت بەرەكەتدار بكە، ببە بە شوانیان و هەتاهەتایە هەلیانبگرە.

29 زه بورریکی داود «له جه ژنی که پره شینه». ستایشی شکو و هیزی یه زدان بکن، ستایشی یه زدان بکن، ئەی فریشته کانی ئاسمان. 2 ستایشی ناوی شکوداری یه زدان بکن، کپتوش بۆ یه زدان ببن، چونکه شکودار و پیرۆزه. 3 دەنگی یه زدان له سه ر ئاوه کان دەنگ دەداتەوه، خودای شکومەندی تریشقه دەدات، یه زدان له سه ر ئاوه زۆره کان تریشقه دەدات. 4 دەنگی یه زدان به هیزه، دەنگی یه زدان به شکۆیه. 5 دەنگی یه زدان داری ئورز ده شکینیت، یه زدان ئورزه کانی لوبنان ده شکینیت، 6 وا دەکات لوبنان وهک گویره که رابکات و حهرمۆنیش وهک جوانه گای کیتی. 7 دەنگی یه زدان چه نهماخه دەدات به بروسکه و تریسکه وه. 8 دەنگی یه زدان بیابان ده لهرزینیت یه زدان بیابانی قادیش ده لهرزینیت. 9 دەنگی یه زدان دار به پروو لول دەدات و دارستانه کان پرووت ده کاته وه. له ناو په رستگا کهیدا هه موو هاوار ده کەن: «شکومەندی!» 10 یه زدان به ته ختی پاشاییه وه، له سه ر توفان داده نیشیت، یه زدان هه تاهه تایه وهک پاشا له سه ر ته خت داده نیشیت. 11 یه زدان هیز به گه له کهی ده به خشیته، یه زدان به ره کهتی ئاشتی ده داته گه له کهی.

30 زه بورریکی داود. گۆرائیهک بۆ ته رخانکردنی په رستگا. ئەی یه زدان، به گه ورهت ده زانم، چونکه هه لته کیشام و نه ته پشتم دوژمنه کانم شانازیم به سه ردا بکن. 2 ئەی یه زدان، خودای من، هاوارم بۆ تو هینا، توش چاکت کردم وه. 3 ئەی یه زدان، تو گیانی منت له ناو جیهانی مردووان هینایه ده ره وه، منت ده رباز کرد له وهی شۆر بجه وه ناو گۆر. (Sheol h7585) 4 ئەی خوشه ویستانی یه زدان، گۆرائی بۆ بلین، ستایشی ناوه پیرۆزه کهی بکن، 5 چونکه تو وره بوونی ته نها چرکه یه که، به لام ره زامه ندی به درێژی ژبانیه. ره نکه گریان بۆ شه وی بمینیت، به لام بۆ به یانیه کهی هه له له دینیت. 6 کاتیک هه ستم به دلنیا یی کرد گوتم: «هه رگیز ناله قیم.» 7 ئەی یه زدان، به ره زامه ندی خۆت، منت وهک چیا یه کی به هیز چه سپاند، به لام که پرووی خۆت له من شارده وه، په ریشان بووم. 8 ئەی یه زدان، من هاوارم بۆ تو هینا، من له په روه ردگار پارامه وه: 9 «مه رگی من سوودی چی تیدایه، ته گه ر من شۆر بجه وه ناو گۆر؟ تیا خۆل ستایشته ده کات؟ تیا دلسۆزیت راده گه یه نیت؟ 10 ئەی یه زدان، گوئی بگه ره و له گه لم مې ره بان

به! ئەى يەزدان، بىه به يارمه تىدەرم!» 11 تۆ شىنى منت گۆرى بۆ شايى، جلوبەرگى گوشت لەبەر داماليم و بەرگى شادىت لەبەرکردم، 12 بۆ ئەوهى دلم گۆرانىت بۆ بليت و پىدەنگ نەيت. ئەى يەزدان، خوداى من، هەتاھەتايە ھەر ستايشت دەگەم.

31 بۆ سەرۆكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، زەبوورىكى داود. ئەى يەزدان، من پەنا دەبەمە بەر تۆ، با ھەرگىز شەرمەزار نەبم، بە راستودروستى خۆت دەربازم بگە. 2 گویت بۆم شل بگە، بە زووى فرىام بگەوه، بىه بەو تاشەبەردەى پەناى بۆ دەبەم، بەو قەلا سەختە بۆ پرزگارکردم. 3 لەبەر ئەوهى تاشەبەرد و قەلاى منى، لە پىناوى ناوى خۆت پراپەرايەتى و پىنايم بگە. 4 لەو تەلەپەى بۆم نراووتەو تازادام بگە، چونكە تۆ پەناگى منى. 5 رۆحى خۆم بە دەستى تۆ دەسپىرم، ئەى يەزدان، خوداى راستى، بىكەرەوه. 6 من رىقم لەوانە دەيتەوه كە دەست بە بى پووچەوه دەگن، من متمانەم بە يەزدان ھەيە. 7 من بە خۆشەويستى نەگۆرى تۆ شاد و دىلخۆش دەبم، چونكە تۆ دەردى منت بىنيوہ و لە تەنگانەدا گىانى منت ناسيوہ. 8 نەتخستوموتە بەردەستى دوژمنان، بەلكو لەسەر شوپىنىكى فراوان راتگرتوم. 9 ئەى يەزدان، لەگەلم مېرەبان بە، چونكە لە تەنگانەدام. چاوەكەم كىبون لە خەفەتان، رۆح و لەشم لە خەمان. 10 ژيانم بە خەم و خەفەت فەوتاوہ، سالانى تەمەنم بە ئاخ ھەلكيشان، لەبەر دەرد و بەلا ھىزم لى پراوہ، ئىسقانەكەم پووكونەتەوہ. 11 بەھوى دوژمنەكەمەوہ، بە تەواوى بوومەتە ماپەى شەرمەزارى لای دراوسىكەم، بوومەتە ماپەى ترس بۆ ئاشناكەم، ئەوانەى لە شەقامدا دەمبىن، لىم دوور دەكەونەوہ. 12 لەبىركراوم وەك ئەوهى مردبم، وەك قاپىكى شكوم بەسەرھاتوہ. 13 گويم لە چپەچپى زۆر كەس بوو، «لە ھەموو لايەكەوہ ترس و تۆقین ھەيە!» ھەموو پىكەوہ پىلان لە دژم دەگىرن، بىر لەوہ دەكەنەوہ ژيانم لەناو بىەن. 14 بەلام ئەى يەزدان، من پىشم بە تۆ بەستوہ، دەلىم: «تۆ خوداى منىت.» 15 پرۆزگارم لەناو دەستى تۆدايە، لە دەستى دوژمنان و ئەوانەى پراوم دەنن دەربازم بگە. 16 با روخسارت بەسەر خزمەتكارى خۆتدا بەرەوشىتەوہ، بە خۆشەويستى نەگۆرى خۆت پرزگارم بگە. 17 با شەرمەزار نەبم ئەى يەزدان، چونكە ھاوار بۆ تۆ دەھىنم، با بەدكاران شەرمەزار بن، لەناو جىپانى

مردووان خامۆش بن. (Sheol h7585) 18 با زمانه درۆزنه كانيان لال يئت، چونكه به فيز و وشه ي ناشيرينه وه سووكايه تي به سه رراستان ده كهن. 19 چا كه ت چه ند مه زنه، كه هه لنگرتووه بۆ ئه وانه ي ترسي تويان له دلدايه، ئه وه ي به بهرچاوي خه لكه وه، به وانه ي ده به خشيت كه په نات بۆ ده هينن. 20 له په ناي خۆت ده يانشاريته وه، له پيلانه كاني خه لكي، له ژير سييه ري خۆت ده يانپاريزيت، له زماني سكالاهه ران. 21 ستايش بۆ يه زدان، چونكه خۆشه و يستيه نه گۆره سه رسوره ينه ره كه ي خۆي نيشاندام، كاتييك له شار يكي ئابلو قه دراو بووم. 22 له كاتي سه رليشيو انم گوتم: «له بهرچاوت نه ماوم!» به لام تو گويت له ده نكي پارانه وه م گرت، كه هاوارم بۆت هينا. 23 ئه ي هه موو خۆشه ويستاني، يه زدان تان خۆشبويت! يه زدان دلسوژه كان ده پاريزيت، به لام به ته واوي سزاي لووتبه رزه كان ده دات. 24 ئازابن و دلئان به هيز بكن، ئه ي هه موو ئه وانه ي هيو اتان به يه زدان هه يه.

32 هۆنراوه يه كي داود. خۆزگه ده خوازي به وه ي له ياخييونه كاني به خشراوه، گونا هه كاني دا پو شراوه. 2 خۆزگه ده خوازي به وه كه سه ي كه يه زدان تاواني له سه ر نا زمير ي و له رو حه كه ي بي فيله. 3 كاتييك دانم به گونا هه كاندا نه نا، ئيسقانه كانم پووكانه وه، له ناليم به دري زاني روژ. 4 له بهر ئه وه ي به شه و و به روژ، ده ستت به سه ر سه رمه وه قورس بوو، ته پر ييم گۆرا بۆ وشكي هاوين. 5 ئينجا له لاي تودا دانه نيم به گونا هم و تاوانم ناشارمه وه. گوتم: «له لاي يه زدان دانه نيم به ياخييونم.» توش له تاواني گونا هم خۆشبوويت. 6 بۆيه با هه موو خواناسييك ليت پيار يته وه له كاتي خۆي بتدو ز يته وه، بيگومان كه لافاو هه ستا، نايگاتي. 7 تو په ناگاي منيت، له ته نگانه ده مپاريزي و به سه روودي ده ر بازبون ده ورم ده ده يت. 8 خودا ده فه رمو يت: «من فيرت ده كه م و پر يما ييت ده كه م بۆ ئه و ريگايه ي كه ده يئت پييدا پر يوت، ئاموژگار يت ده كه م و چاودير يت ده كه م. 9 وهك ئه سب و هيستر مه به كه هيج ئينا گن، به لكو ده يئت لغاوي له دم بكر يت و جلّه وي رابكي شري ت، بۆ ئه وه ي ليت نزيك بيسته وه. 10 به دكاره كان ئازاريان زوره، به لام ئه وه ي پشت به يه زدان به ست يت، خۆشه ويستي نه گۆر ده وري ده دات.» 11 ئه ي سه رراسته كان، شاد بن به يه زدان و دنخوش بن، ئه ي هه موو دلراسته كان، گۆراني بلين!

33 ئەى سەرپرستان گۆرانى شادى بۇ يەزدان بلېن، ستايشكردن له دلراستان دەو شېتەو. 2 به ساز ستايشى يەزدان بگەن، به قيسارەى دە ژيى مۇسقىاى بۇ بۇرەن. 3 سروودىكى نوئى بۇ بلېن، به كارامەنى مۇسقىا بۇرەن، به هەلەلەو. 4 فەرمايشتى يەزدان راستە، له هەموو كردارەكانى دلسۆزە. 5 يەزدان راستودروستى و دادپەرورەى خوشدەويت، زەوى پەر بوو له خوشەو ويستىيە نەگۆرەكەى. 6 به فەرمانى يەزدان ئاسمان دروستكرا، به هەناسەى دەمى هەموو ئەستېرەكانى ئاسمان. 7 ئاوى دەريا وەك بەنداو كۆدەكەتەو و زەرياكان دەخاتە ناو ئەمبارەو. 8 با هەموو زەوى له يەزدان بترسيت، با هەموو خەلكى دنيا سام داياتگريت! 9 لەبەر ئەوئەى كه فەرماموى، پەيدا بوو، فەرمانى دا، بوو. 10 يەزدان پىلانى نەتەوئەكانى پوچ كردهو، تەگبىرى گەلانى هەلۆه شاندهو. 11 بەلام پلانى يەزدان هەتاهەتايە دەمىنيت، تەگبىرى دلئى بۇ هەموو نەوئەكانە. 12 خۆزگە دەخوارزى بەو نەتەوئەى كه يەزدان خودايانە، بەو گەلەى هەلپىژاردووه بۇ مىراتى خۆى. 13 يەزدان له ئاسمانەو دەروائىتە خوارى، هەموو ئادەمىزاد دەمىنيت. 14 له نشىنگەكەى خۆيەو چاودىرى هەموو دانىشتوانى زەوى دەكات. 15 ئەو كه شېوئەى دلئى هەمووانى دروستكردووه، ئاگدارى هەموو كردهوئەكانيانە. 16 هېچ پاشايەك به گەرەبى سوپا كەى رزگارى ناييت، هېچ پالەواتىك به هېزى بازووى دەرباز ناييت. 17 ئەسپ ئومىدىكى دۆراوه بۇ رزگار بوون، به توندى هېزى ناتوائيت كهس دەرباز بكات. 18 بەلام يەزدان چاوى لەوانەى كه ترسى ئەويان له دلدايە، ئەوانەى هيوايان به خوشەويستى نەگۆرى ئەو، 19 بۇ ئەوئەى له مردندا فرىيان بگەويت له قاتوقرپدا ژيانان داين بكات. 20 ئىيە به ئومىدى چاوهروانى يەزدانين، يەزدان يارمەتيدەر و قەلغانمانە. 21 دلان بەو خوشە، چونكە ئىيە پشت به ناوى پىرۇزى ئەو دەبەستين. 22 ئەى يەزدان، با خوشەويستى نەگۆرت بەسەرمانەو بىت، بەگۆرەى هيوامان بەتۇ.

34 زەبوورپكى داود، كاتىك لەبەردەم ئەبەلەخ خۆى كرده شىت، ئەوئەى دەرىكد و داود رۇيشت. هەموو كاتىك ستايشى يەزدان دەكەم، هەميشە ستايشى ئەو لەسەر لىوئەكائەم. 2 گىانم شانازى بە يەزدانەو دەكات، با سته ملئىكراوان گويان لى بىت و شاد بن. 3 با پىكەوئە يەزدان بە گەرە

بزاین، با بهیه که وه ناوی بهرز بکهینه وه. 4 پرووم له یه زدان کرد، یه زدان به دهنگه وه هات، له هه موو ترسه کاتم فریام کهوت. 5 ئەوانه ی پشت به یه زدان ده بهستن، ده دره وشینه وه، پروویان هه رگیز شه رمه زاری پیوه ناییت. 6 ئەم پیاوه سته ملیکراوه هاواری بو کرد، یه زدان گوئی لی بوو، له هه موو گرفته کانی پرزگاری کرد. 7 فریشته ی یه زدان ده وری ئەو که سانه ده گریت که لی ده ترسن، ده ربازیان ده کات. 8 تامی بکه ن و ببینن که یه زدان چا که! خۆزگه ده خوازیی به و که سه ی په نای بو ده بات. 9 له یه زدان بترسن ئە ی که له پیروزه که ی، چونکه ئەوانه ی لی ده ترسن پیوستیان به هیچ ناییت. 10 رهنگه شیره کان تووشی برسییتی و لاوازی بن، به لام ئەوانه ی پروو له یه زدان ده کەن پیوستیان به شتی چاک ناییت. 11 کورپینه، وەرن گوئی له من بگرن، قیری له خواتر سیتان ده که م. 12 چ که سیکه ژبانی خۆشده ویت و ئاره زوو ده کات زۆر پرۆزگاری خۆش ببینیت؟ 13 زمانت له خراپه پیاریزه و لیوه کانت له فیلبازی. 14 له خراپه دوور به و چا که بکه، به دوای ئاشتیدا بگه بری و کوششی بو بکه. 15 چاوی یه زدان له سه ر راستودروستانه و گوئی له پارانه وه کانیان را گرتوه. 16 پرووی یه زدان له دژی خراپه کارانه، تا کو یاده وه در بیان له سه ر زه وی بپرپته وه. 17 سه ر پرستان هاوار ده کەن و یه زدان گوئی لییان ده ییت، له هه موو ته نگانه کانیان ده ربازیان ده کات. 18 یه زدان له دلشکاوان نزیکه و ئەوانه پرزگار ده کات که رۆحیان وردوخاش بووه. 19 پیاوچاک گرتی زۆر ده ییت، به لام یه زدان له هه مووی ده ربازی ده کات، 20 هه موو ئیسکه کانی ده پاریزیت، هیچیان ناشکیتریت. 21 به دکاری به دکاران له ناو ده بات، ئەوانه ی رقیان له راستودروستانه، تاوانبار ده کرین. 22 یه زدان گیانی خزمه تکاره کانی خۆی ده کریته وه و ئەوانه ی په نا ده به نه بهر یه زدان تاوانبار نا کرین.

35 زه بووریکێ داود. ئە ی یه زدان، مله لانی ئەوانه بکه که مله لانیم له گه ل ده کەن، له دژی ئەوانه بجهنگه که له دژی من ده جهنگن. 2 سپه ر پیۆشه و قه لغان هه لبره، پاپه ره و بگه فریام. 3 پم ئاراسته بکه و ته ور هه لبره له دژی ئەوانه ی راوم ده نین. به گیانم لی: «من پرزگاری تو م.» 4 با ریسوا و شه رمه زار بن ئەوانه ی هه ولی کوشتم ده دن، با به ره و پاش بینه وه

و ريسوا بن ئەوانەى پىلان دادەنن بۇ پراوگرديم. 5 با وەك كاي بەر بايان
 لى يىت، فرىشتهى يەزدان پرايئىت. 6 با رېگايان تاريك و خليسك
 يىت، فرىشتهى يەزدان پراويان بنىت. 7 لە بەر ئەوەى بە بى ھۆ داويان بۇ
 نامەو، بە بى ھۆ چاليان بۇ ھەلگەندم، 8 با مالىراني لەناكو بەسەرياندا
 بدات، با بەو داووە بن كە خويان ناويانەتەو، با بگەونە ئەو مالىرانييە. 9
 ئەوسا گيانم بە يەزدان شاد دە يىت، بە پرزگاريە كەى دىلخوش دە يىت. 10
 ھەموو ئىسقانە كانم ھاوار دە كەن: «ئەى يەزدان، كى وەك تويە؟ تو داماو
 دەرباز دە كەيت لە دەست ئەوانەى كە لەو بە ھىزترن، ھەزار و نەبوون لە
 دەست ئەوانەى دەيانرۆيئەتەو.» 11 شايبەتە دلرە قەكان راست دەبەو،
 پرسىارى شتى وا دە كەن كە تاگام لىيە. 12 بە رامبەر بە چا كە خراپەم
 دە دەنەو، گيانم بە بىكەسى جىدە ھىلن. 13 بە لام كاتىك ئەوان نەخوش
 دە كەوتن، جلو بەرگى گوشم دە پۆشى، بە رۆز و وگرتن خۆم نزم دە كەووە.
 كاتىك نويزە كانم بە بى وە لام دە گەرانەو، 14 وەك ئەوەى دۆست و برام
 يىت، پرسە دار بووم بۆى، وەك ئەوەى بۇ دايكم بلاويئەو، لە خەفەتان
 سەرم دانەواند بوو. 15 بە لام كە كەوتم، ئەوان بە خۆشيبەو لە دژى
 من كۆبوونەو، كەسانىك بى ئەوەى بياناسم ھىرشيان ھىنايە سەرم و
 بە بى وەستان ئاپروويان بردم. 16 وەك خوانەناسان بە خراپى گالئە جارى
 دە كەن، ددانيان لى جىردە كەمەو. 17 ئەى پەرورەدگار، ھەتا كەى
 تە ماشا دە كەيت؟ گيانم دەرباز بگە لە دەست تىك دە ريان، زيانم لەو بە چكە
 شىرانە. 18 لە تىو كۆرى گەورە سوپاست دە كەم، لە تىو خەلكىكى زۆر
 ستايشت دە كەم. 19 مە ھىلە ئەوانە پىم شاد بن، كە بە بى ھۆ بوونەتە دۆرتم.
 مە ھىلە ئەوانەى بە بى ھۆ رقيان لى، بە مە كەووە چاوا لە يەك دابگرن. 20
 ئەوانە قسە بۇ ئاشتى نا كەن، بەلكو درۆ دادە پرىژن لە دژى ئەوانەى بە
 ئارامى دە ژىن لە سەر زەوى. 21 دە ميان لىم دە كەنەو و دە لىن: «ئەھا! بە
 چاوى خۆمان بىنيمان.» 22 ئەى يەزدان، تو ئەمەت بىنى، بىدەنگ مە بە.
 ئەى پەرورەدگار، لىم دوور مە بە. 23 ھەستە و پاپەرە بۇ دادم، ئەى خودا و
 گەورەى من، بۇ مافم. 24 ئەى يەزدان، خوداى من، بە بى پراستودروستى
 خۆت ئەستۆيا كىم بسەلمىنە، مە ھىلە ئەوانە پىم شاد بن. 25 مە ھىلە لە دلى
 خويان بلين: «ئەمە مرازى ئىمەيه!» يان بلين: «ھەلمالووشى.» 26 با ھەموو

ئەوانەى بە گىرقى من شاد دەبن، تووشى شەرمەزارى و گومرايى بن. با ھەموو ئەوانەى پۆز بەسەر مندا لىدە دەن، بەرگى شەرمەزارى و پىسوايى پىوشن. 27 با ئەوانەى بە يىتاوانکردنى من دلخوشن، گورانى خوشى و شادى بلين. با ھەمىشە بلين: «يەزدان پا بەر زىت، كە دلخوش دە يىت بە ئاشتى نزمە تكارە كەى.» 28 زمانم باسى راستودروسى تو دەكات و بە دريژايى رۆژ ستايشت دەكات.

36 بۇ سەرۆكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، زەبوورېكى داودى بەندەى يەزدانە. جارنامە يەك لە ناخى دلە دەربارەى ياخيپوونى بەدكار: ترسى خوداى لە بەرچاوى نىيە. 2 بە بەرچاوى خۆيەو خۆى دەراز نىيەتەو، تاكو ھەست بە گوناھى خۆى بكات و رقى لى بىيەتەو. 3 قسەى دەمى خراپە و تەفرەدانە، دەستبەردارى وريايى و چاكي بوو. 4 تەنانەت لەناو نوپيش بىر لە پىلانى خراپە دەكاتەو، خۆى دەخاتە سەر رىنگايەك كە باش نىيە، ھەلە رەت ناكاتەو. 5 ئەى يەزدان، خۆشەو سىتتە نەگۆرە كەت دەكاتە ئاسمان، دلسوزيت دەكاتە ھەورەكان. 6 راستودروسىتتە كەت وەك چىا سەر كەشەكانە، دادبەرەو رىيە كەت وەك دەريا گەورە كەى ژىر زەو پىيە. ئەى يەزدان، تو مروڤ و ئازەلە كانش پرگار دە كەيت. 7 ئەى خودايە، خۆشەو سىتتە نەگۆرە كەت چەند بە نرخە! ئادەمىزاد لە ژىر سىيەرى بالەكانت پەنا دەگرن. 8 بە چەورى مائە كەت تىر دەبن، تو ش پىيان دەدەيت لە پروبارى خوشىيەكانت بنوشن، 9 چونكە كانى ژيان لە لای تۆيە، بە پرووناكى تو ئىيە پرووناكى دە بينن. 10 با خۆشەو سىتتە نەگۆرە كەت بەردەوام يىت بۇ ئەوانەى دە تناسن، راستودروسىتتە كەشت بۇ ئەوانەى دلراستن. 11 با نەكەومە ژىر پىي پىاوى لووتبەرز، دەستى بەدكاران وىلنم نەكات. 12 بىيەنە بەدكاران چۆن دەرووخىن، دەكەون و ناتوانن ھەستەنەو!

37 زەبوورېكى داود. بەھوى خراپەكاران مەراق مەخۇ، بەغىلى بە بەدكاران مەبە، 2 چونكە وەك گىجان، زوو و شك دەبن، وەك گروگىجى سەوز زوو سىس دەبن. 3 پشت بە يەزدان بەستە و چا كە بكە، لەسەر خاكە كە نىشتەجى بە و چاودىرى دلسوزى بكە. 4 خوشى لە يەزدان بىيەنە، داواكارىيەكانى دلەت پىدە بەخشىت. 5 رىنگاى خۆت بە يەزدان بسپىرە و متمانەى پى بكە و ئەو ئاوا دەكات: 6 راستودروسىتتە وەك پرووناكى

دهرده خات، ییتاوانیبه که ت وهک خوری نیوه پړو. 7 له بهرده م یه زدان
 پیده نگ به و به نارامییه وه چاوه پړی بکه، کاتیک ته وانه له ریگا کانیان
 سرده که ون، کاتیک فرتوفیله کانیان جیبه جی ده که ن، مهراق مه خو. 8
 له توورپه هیوربه وه و خوت له قین لابه ده. مهراق مه خو، دنا به ره و
 خراپه ت ده بات. 9 به دکاران دوايان ده پردریته وه، به لام ته وانه ی تومیدیان
 به یه زدانه، ده بنه میراتگری خا که که. 10 پاش ماوه یه کی که م به دکار
 نامینیت، ده پروانته شوینه که ی، له وی نه ماوه. 11 به لام بیفیزه کان ده بن به
 میراتگری خا که که و خوئی له زوری ناشتی ده بین. 12 خراپه کار پلان
 له دزی که سی راستودروست داده پریژیت و ددانی لی جیرده کاته وه،
 13 به لام په روه ردگار پی پیده که نیت، چونکه ده زانیت پړوی دیت.
 14 به دکاران شمشیر هله که کیشن و که وانه کانیان ده چه مینته وه، بو ته وه ی
 هه ژار و نه داره کان پینکن، بو سه برینی ته وانه ی ریگیان راسته. 15
 به لام شمشیره کانیان ده چیته ناو دلی خوین، که وانه کانیان تیکه ده شکیت.
 16 ته و که مه ی که که سی راستودروست هه یه تی، له سامانی که لیک
 به دکاران باستره، 17 چونکه به دکاره کان بازویان ده شکیت، به لام یه زدان
 پشتی راستودروستان ده گریت. 18 یه زدان ته مه نی ته وانه ده زانیت که
 بی که موکورین، هه تاهه تایه میراتیان ده مینیت. 19 له پړوژگاری به لا
 شهرمه زار نابن، له پړوژگاری قاتوقریدا تیر ده بن. 20 به لام به دکاران
 ده فو تین، دوزمنه کانی یه زدانیش وهک گولی کیوی له ناوده چن، وهک
 دووکه ل له ناوده چن. 21 به دکاران قهرز ده که ن و پیمان نادریته وه،
 به لام راستودروسته کان به دل فراوانییه وه ده به خشن. 22 ته وانه ی یه زدان
 به ره که تدار ی کردوون ده بن به میراتگری خا که که، به لام ته وانه ی به ر
 نه فرتی که وتوون دوايان ده پردریته وه. 23 یه زدان هه نگاهه کانی مرؤف
 ده چه سپینی، به ریگا که ی دلخوش ده بی. 24 ته که ری بخزیت، نا که وی ت،
 چونکه یه زدان به دهستی خوی پشتی ده گریت. 25 من گه نج بووم و ئیستا
 پیرم، هه رگیز نه مینی راستودروست وازی لی به پیریت، یان منداله کانی
 سوا لی نان بکه ن. 26 هه رده م دل فراوانه و قهرز ده دات، منداله کانی شی
 به ره که تدار ده بن. 27 له به دکاری لابه و چا که بکه، ئینجا هه تاهه تایه له
 خا که که نیشته جی ده بیت، 28 چونکه یه زدان هه زله دادپه روه ری ده کات،

واز له خوښه ویستانی ناهینې. هه تاهه تایه ده پار یزین، به لام منداله کانی به دکاران دوايان ده پردرېته وه. 29 راستودروستان ده بن به میراتگری خاکه که و هه تاهه تایه له سهری نېشته جی ده بن. 30 ده می پیاوچاک به دانایې ده دویت، زمانیشی باسی دادپه روه ری ده کات. 31 فیرکردنی خودای خوی له ناو دلېه تی، بویه پی ناخلیسکیت. 32 به دکار خوی مات ده کات بو راستودروست، هه ولده دات بیکوژیت، 33 به لام یه زدان له به رده سستی به جی ناهیلیت، ناهیلې له دادگاش تاوانبار بکریت. 34 چاوه ری یه زدان بکه و ریگی ته و بگره. ته ویش به رزت ده کاته وه و ده تکات به میراتگری خاکه که، کاتیک به دکاران دوايان ده پردرېته وه، ده یانینیت. 35 به دکارم دی بی ویردان بو، وهک دار تورزیکي سهوز له خاکیکي به پیت گه شه ی ده کرد، 36 به لام زوو تیپه ری و نه ما، هه رچه ند بوی گه پرام به لام دیار نه بو. 37 پروانه مرؤفی بی که موکوری، سهیری مرؤفی راست بکه، مرؤفی ناشتیخواز دواړوژی هه یه. 38 به لام هه موو یاخیبووه کان له ناوده چن، دواړوژی به دکاران ده پردرېته وه. 39 بزگاری راستودروستان له لایه ن یه زدان وه دیت، ته و قه لای ته وانه له کاتی ته نگانه. 40 یه زدان یارمه تییان ده دات و ده ربازیان ده کات، له به دکاران ده ربازیان ده کات و بزگاریان ده کات، چونکه په نا بو ته و ده بن.

38 زه بووریکی داود، بو یادکردنه وه. ته ی یه زدان، به تووره پی خوت سه رزه نشتم مه که، به رقی خوت ته میم مه که. 2 تیره کانت منیان پیکاک، ده ست منی خسته خواره وه. 3 به هوی تووره پی تووه ته ندروستی له له شمدان نه ماوه، به هوی گونا هه وه ساخی له ئیسقانه کاندان نه ماوه. 4 تاوانه کاتم به سه ر سه رم که وتون، وهک باریکي گران که توانام نییه هه لیگرم. 5 برینه کاتم بوگن بوون و چلیکان کردووه، به هوی گیلایه تی خوم. 6 پشم چه ماوه ته وه و کوور بوومه ته وه، به دریاپی رور ماتم ده گپرم. 7 که له کم پر بووه له ژاتیکی سووتینهر، ته ندروستی له له شمدان نه ماوه. 8 به ته واوی تیکشکاووم و بیپز بووم، له بهر نه هامه تی دلم هه ر ده نالینم. 9 ته ی په روه ردگار، هه موو تاره زووه کاتم له پیش چاوته، تاخ هه لکیشانم له تو شار دراوه نییه. 10 دلکوتمه و هیزم له بهر براوه، ته نانه ت پروونا کیش له چاوانم براوه. 11 له بهر برینه کاتم دوست و براده ره کاتم خویان لیم ده پار یزین، خزمانم لیم دوور

ده كه ونه وه. 12 ته وانه ی به دوای ژیا نی منه ون ته له ده نینه وه، ته وانه ی ده یانه ویت تازارم بدن باسی تیکشکانم ده کن، به در ژیا نی رۆژ بیر له فرتوفیل ده كه نه وه. 13 به لام من وهك كه پروام، گویم لی ناییت، وهك لال وام، ناتوانم ده مم بکه مه وه. 14 وهك كه سینم لی هاتوه كه نایستیت، هیچ به هانه یه کیشی له ده می نه ییت. 15 ته ی یه زدان، چاوه رپی تو ده كه م، ته ی خودای په روه ردگارم، تو وه لام ده ده یته وه، 16 چونکه گوتم: «مه هیله پیم دلخوش بن، یان کاتیک پیم ده خلیسکیت خو یان به گه وره بزانی له سه رم.» 17 خه ریکه ده كه وم، هه میشه تازاره کانم له گه له. 18 دان به تاوانی خو مده ده نیم، به گونا ه می خو م خه مبار ده بم. 19 دوژمن چالاك و به هیزن، ته وانه ی به بی هۆرقیان لیه زۆرن. 20 ته وانه ی به رامبه ری چا كه خراپه م ده ده نه وه، دژایه تیم ده كه کن، چونکه دوای چا كه كه وتووم. 21 ته ی یه زدان، پشتگویم مه خه، ته ی خودای من، لیم دوور مه كه وه. 22 ته ی په روه ردگاری رزگار كه رم، خیرا بکه فریام.

39 بۆ سه روکی کۆمه لی موسیقا ژه نان، بۆ یه دو تون زه بوورنیکی داود. گوتم: «چاودیری رینگای خو م ده كه م و زمانی خو م له گونا ده پارێزم. ته وه نده ی به دکار له به رده مه، ده مم به لغاو ده به ستم.» 2 به لام کاتیک کپ و بیده نگ بووم، ته نانه ت شتی چا کیشم نه ده گوت، تازارم زیاد بوو. 3 دل له ناخه وه قولی ده دا، هه روه ها كه نو قومی بیر کردنه وه ده بووم، گرم ده گرت، ته وسا به زمانم هاتمه قسه کردن: 4 «ته ی یه زدان، کۆتایی ژیا نی خو م پیشان بده، هه روه ها رۆژه کانی ژیا نم چه نده، بۆ ته وه ی بزانی من چ فه وتاویکم. 5 به راستی رۆژگاری منت کردوه به بستیک، ته مه نم له به رچاوت وهك هیچه. ژیا نی هه ر مرؤفیک ته نها هه ناسه یه كه. 6 «به راستی مرؤف وهك سیبه ر دیت و ده چیت، ره نج ده دات، به لام پیگومان بیبووده یه، سامان کۆده کاته وه، نازانیت دوای خو ی بۆ کی ده ییت. 7 «ئبستاش ته ی په روه ردگار، من چاوه رپی چی بکه م؟ هیوا ی من به تویه. 8 له هه موو سه ریچییه کانم رزگارم بکه، مه مکه به گالته جاری گیله کان. 9 بیده نگ بووم، ده مم نا که مه وه، چونکه تو ته وه ی که ته مه ت کردوه. 10 به لای خو ت له سه ر من لابه، به زه بره کانی ده ستی تو فه وتام. 11 مرؤف به سه رزه نشتکردنی له به ر گونا هه کانی ته می ده که ییت، وهك مورانه سامانی

ئەو لە ناودە بەیت، ھەر مرقۇئیک تەنھا ھەناسە بە کە. 12 «ئەى یەزدان، گوی لە نوێژم بگرە، گوی لە ھاوارم بگرە، لە ئاست گریانم گویت دامەخە، چونکە لە لای تۆ وەک نامۆیەکم، میوانم وەک ھەموو باو باپیرانم. 13 پرووی گرژت لە من وەرگێرە، ھەتا شادمان بجم، پێش ئەو ی بروم و نەمێم.»

40 بۆ سەرۆکی کۆمەڵی مۆسیقاژەنان زەبوورئیکی داود. بە پشوو درێژییەو چاوەڕێی یەزدانم کرد، ئاوری لی دامەو و گوی لە ھاوارم بوو. 2 لە ناو چالی لە ناوچوون ھەلیکی شامە دەرەو، لە ناو قور و زەلکاو دەرپینام. پێدەکانی لە سەر تاشە بەرد دانا و ھەنگاوەکانی منی توندوتۆڵ کرد. 3 گۆرانییەکی نوێی خستە ناو دەمم، سروودئیکی ستایش بۆ خودامان. زۆر کەس ئەمە دەبین و دەترسن و پشت بە یەزدان دەبەستن. 4 خۆزگە دەخواری بەو کەسە ی پشت بە یەزدان دەبەستیت، پروو لە لووتبەرزان ناکت، لەوانە ی پروویان وەرگێراو بەرەو درۆ. 5 ئەى یەزدان، خودای من، زۆر ئەو کارە سەر سۆرھینەرانە ی کە کردووتە. ئەو شتانە ی بۆ ئێمە نەخشەت کێشاو کەس ناتوانت بیانژمێریت بۆت، ئەگەر باسیان بکەم و بیانگێرمەو، ئەو ھەندە زۆر نایەنە ژماردن. 6 بە قوربانی و پێشکەشکراو پزازی نەبوویت، بەلکو گوی منت کردەو، داوای قوربانی سووتاندن و قوربانی گوناھت نەکرد. 7 ئینجا گوتم: «ئەو تا ھااتم، ھەر وەک لە تۆمارە کەدا لە سەرم نووسراو. 8 ئەى خودای من، شادمانیم لەو دایە کە خواستی تۆ بە جیبێم، فێرکردنی تۆ لە ناخی دلدايە.» 9 لە ناو کۆمەڵی گەورە راستو دروستی رادەگەیت، ئەى یەزدان، تۆ خۆت دەزانیت، دەمی خۆم ناگرم. 10 راستو دروستیت لە ناو دلم کپ ناکەمەو، باسی دلسوویت و پزگاریت دەکەم. خۆشەو یستییە نەگۆرە کەت و راستییە کەت لە ناو کۆمەڵی گەورە ناشارمەو. 11 ئەى یەزدان، بەزە یی خۆم لە سەر لامەبە، با خۆشەو یستییە نەگۆر و راستییە کەت ھەمیشە بپارێزیت، 12 چونکە بە لای ییشومار دەوری داوم، گوناھەکانم بە شیوہیک گرفتاریان کردووم ناتوانم ببینم. لە مووی سەرم زیاترن، ورم بەرداوە. 13 یەزدان، رازییە بۆ دەر بازکردنم، یەزدان، خێرابە بۆ یارمە تیدانم. 14 با ھەموو شەرمەزار و سووک بن، ئەوانە ی گێانی منیان دەوێت بۆ لە ناو بردنی. بەزن و ریسوا بن ئەوانە ی خراپە ی منیان دەوێت. 15 با لە شەرمەزاریان پێشکەشکێن،

ئەوانەى بە من دەلېن: «ھۆى ھا! ھۆى ھا!» 16 بەلام بەھموو ئەوانەى پروو لە تۆ دەكەن شاد و دىلخوش بن. با ھەمىشە بېلېن: «مەزن بېت يەزدان!» ئەوانەى ھەزلە پرزگارىنى تۆ دەكەن. 17 بەلام سەبارەت بە من، ھەزار و نەدارم، با پەرورەدگار بايەخم پېيدات. يارمەتى و دەربازكەرم تۆى، ئەى خوداى من، دوا مەكەو.

41 بۆ سەرۆكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، زەبوورېكى داود. خۆزگە دەخوازى بەوھى ئاور لە ھەزار دەداتەو، يەزدان لە رۆژى تەنگانەدا پرزگارى دەكات. 2 يەزدان دەپيارىزىت و ژيانى دەبوورېنئەتەو، لەسەر زەوى خۆشخالى دەكات و نایداتە دەست ھەزى دوزمەكانى. 3 يەزدان لە كاتى لاوازى پالېشتى دەكات و لە كاتى نەخۆشى دەبوورېنئەتەو. 4 گوتم: «ئەى يەزدان، لەگەلم مېرەبان بە، چارەسەرم بکە، چونكە گوناھم دەرھەق بە تۆ کردوو.» 5 دوزمەكانم دەربارەى من قسەى خراب دەكەن: «كەى دەمرىت و ناوى دەسپرىتەو؟» 6 كاتىك يەكئىكان بۆ دېدەنم بېت، بە درۆقسە دەكات، بوختان لە دلى كۆدەكەتەو، كە دەچىتە دەرەوش بلاوى دەكەتەو. 7 ھەموو دوزمەكانم چرپەچرپ دەكەن، پېلان دژم دەگېرن، دەلېن: 8 «دەردېكى كوشندە تەنگى پى ھەلېنپو، لەكوى بکەوى ھەستانەوھى ناىت.» 9 تەنانەت ئەو برادەرە نزىكەشم كە متمانەم پى ھەبوو، ئەوھى ئەكى کردووم، ناپاكى لەگەلم کرد. 10 بەلام تۆ ئەى يەزدان، لەگەلم مېرەبان بە، ھەلمسئەنەو بە تۆ ئەوھى تۆلەيان لى بکەمەو. 11 بەمە دەزانم تۆ لىم رازىت، چونكە دوزمەكەم ھاوارى سەرکەوتن ناکات بەسەرمدا. 12 بەھۆى ئەوھى من دروستم، تۆ پالېشتىم دەكەيت و لە پېش خۆت پامدەگريت، ھەتاھەتايە. 13 ستايش بۆ يەزدانى پەرورەدگارى ئيسرائيل، لە ئەزەلەو ھەتاھەتايە. ئامىن و ئامىن.

42 بۆ سەرۆكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، ھۆزاوھەكى كورانى قورەح چۆن ئاسك بە پەرۆشە بۆ ئاوى پرووبار، ئەى خودايە، گيانى منىش بە پەرۆشە بۆ تۆ. 2 گيانم تىنووى خودايە، خوداى زىندوو. كەى دېم و بە دیدارى خودا شاد دەبم؟ 3 بە شەو و رۆژ فرمېسكەكانم بوون بە خۆراكم، لە كاتىكدا بە درېزايى رۆژ پېم دەلېن: «كوا خودا كەت؟» 4 ھەناوم دەتوئەتەو ئەو كاتەى دېتەوھە يادم: چۆن لەگەل كۆمەلانى خەلكدا دەرپوئىشتىن، بەرەو

مالی خودا پیشرہ ویانم دە کرد، بە ھەلھەلە و ستایشکردنەوہ لەناو کۆمەڵی جەژنگێران. 5 ئە ی گیکانی من بۆچی خەمباریت؟ بۆ لە ناخدا پەڕیشانیت؟ ئومیدت بە خودا ھەبیت، چونکە ھەر ستایشی ئەو دە کەم، ئەو پزگارکەر و خودامە. 6 گیکانم خەمبارە لە ناخەم، بۆیە یادت دە کەمەوہ لە لای پرووباری ئوردون، لە بەرزاییەکانی ھەرمۆنەوہ، لە کیوی میچجەرەوہ. 7 قوولایی بانگی قوولایی دە کات، بە دەم خورە ی تاقە کاتتەوہ، ھەموو شەپۆلە کانت و تەوژمە کانت بە سەر مەدا کە وتوون. 8 بە پزۆر یەزدان خۆشە و یستییە نەگۆرە کە ی ئاراستە دە کات، بە شەویش سروودی ئەو لە سەر لێومە، نوێژیکە بۆ خودای ژیانم. 9 خودا، کە تاشە بەردی منە، یی دە لیم: «بۆچی لە یادت کردووم؟ بۆچی دە بیت بنا لیم، بچە و سیخەوہ بە دەست دوژمنانم؟» 10 بە تیکشکانی ئیسقانە کانم ناخە زانم تواجیم تیدە گرن، بە درێزایی پزۆر پیم دە لیم: «کوا خودا کەت؟» 11 ئە ی گیکانی من بۆچی خەمباریت؟ بۆ لە ناخەوہ پەڕیشانیت؟ ئومیدت بە خودا ھەبیت، چونکە من ھەر ستایشی ئەو دە کەم، ئەو پزگارکەر و خودامە.

43 ئە ی خودایە، ئە ستۆ پاکیم بسە لیمنە، پارێزگاریم لێ بکە لە نەتەوہ یەکی خوانە ناس، لە پایوی فیلباز و لە زۆردار دەربازم بکە. 2 تۆ خودا و قەلای منی. بۆ وازت لێ ھینام؟ بۆچی دە بیت بنا لیم، بچە و سیخەوہ بە دەست دوژمنانم؟ 3 پرووناکی و راستی خۆت بنێرە، با ئەوان پینایم بکەن، با ئەوان بەھیننە کیوی پزۆرت، بۆ نشینگە کەت. 4 ئەوسا دیم بۆ قوربانگی خودا، خودای خۆشی و دلشادیم، خودایە، خودای من، بە قیسارەوہ ستایشت دە کەم. 5 ئە ی گیکانی من بۆچی خەمباریت؟ بۆ لە ناخەوہ پەڕیشانیت؟ ئومیدت بە خودا ھەبیت، چونکە ھەر ستایشی ئەو دە کەم، ئەو پزگارکەر و خودامە.

44 بۆ سەرۆکی کۆمەڵی موسیقاژەنان، ھۆنراوہ یەکی کورانی قورەح. خودایە، بە گوێی خۆمان بیستمان، باوای پیرامان پینان پراگە یاندین، تۆ لە پزۆرگاری ئەوان، لە پزۆرگاری کۆن چیت کردووە. 2 بە دەستی خۆت نەتەوہ کانت ریشە کیش کرد و باوای پیرانی ئیمت چاند، گەلانت وردوخاش کرد و گەشەت بە باوای پیرامان دا. 3 ئەوان بە شمشیری خۆیان دەستیان بە سەر خاکە کەدا نەگرت، بە بازووی خۆیان سەرکەوتیان بە دەست نەھینا،

به لکو دهستی راستی تو بوو، بازووی تو بوو، ههروهه ها پرووناکی پوخساری
 تو بوو، چونکه نهوانت خویشیست. 4 تو پاشا و خودای منی، توی فهرمانی
 پرزگاری دهدهیت بویاقوب. 5 له ریگهی تووه دوزمنه کائمان ده به زینین، به
 ناوی تووه ناحهزه کائمان پیشیل ده کین. 6 من پشت به که وانه کهم نابه ستم،
 شمشیره کهم پرزگارم ناکات. 7 به لام تو له دوزمنه کائمان پرزگارت کردین،
 تو ناحهزه کانی ئیتهت ریسوا کرد. 8 به دریزایی پوژ شانازی به خوداوه
 ده کین، هه تاهه تایه ستایشی ناوت ده کین. 9 به لام ئیستا وازت لی هیناوین
 وریسوات کردین، له گه ل سوپا کائمان ده رناچیت. 10 وات لیکردین له بهر
 دوزمنه کائمان رابکه کین، ناحهزه کائمان تالانیا کین. 11 وهک مه پر بو
 سه برین به دهسته وهت داین، له تیو نه ته وه کان په رشوبلاوت کردینه وه. 12
 گه لی خۆت هه رزان فروش کردوو، قازانجت له فروشته که یان نه کردوو. 13
 له لای نه ته وه کانی دراوسیمان ئیتهت کردوو به مایه ی ریسوایی، به
 مایه ی گالته جاری و سوو کایه تی پیکردن له لای نه وانه ی ده ورو به رمان. 14
 ئیتهت کردوو به په ندی نه ته وه کان، خه لکی سه ریان باده دن له ئاستمان.
 15 ریسواییم به دریزایی پوژ له پیشمه، شهرمه زاریم پرووی داپوشیوم، 16
 له بهر دهنگی تواج لیدهر و جتیو پیده رم، له پرووی دوزمن و توله سینهر. 17
 نه مانه مان هه مووی به سه رهاتوو، له گه ل نه وه شدا تومان له بیر نه کردوو،
 په یمانی تومان نه شکندوو. 18 دلان پاشگه ز نه بووه ته وه، پییه کائمان ریگای
 تو یان به رنه داوه. 19 به لام تو وردوخاشت کردین و ئیتهت کرده جیگای
 چه قه ل، به سیبه ری مهرگ داپوشین. 20 نه گه ر ناوی خودای خومان له بیر
 بکر دایه، یان ده ستمان له بهر خوداوه ندیکی بیانی پان بکر دایه وه، 21 ئایا له لای
 خودا ئاشکرا نه ده بوو، چونکه هه موو نه پینییه کانی دل ده زانیت؟ 22 له گه ل
 نه مه شدا له پیناوی تو به دریزایی پوژ پروو به پرووی مردن ده پینه وه، وهک
 مه پر بو سه برین داده نرین. 23 نه ی پهروه ردگار، به ئاگا به! بو خه والوو
 بوویت؟ هه سته! هه تاهه تایه وازمان ئیته هینه! 24 بوچی پرووی خوتمان لی
 ده شاریته وه؟ بوچی ته نگانه و چه وسانه وه مان له بیرده کهیت؟ 25 گیگمان
 به ره و خاک شو پر بووه ته وه، سکان به زه و بییه وه نووساوه. 26 راپه ره! بگه
 فریامان! له بهر خو شه و یستییه نه گوره کهت بمانکروه.

45 بۇ سەرۋىكى كۆمەلى مۇسقىقاژەنان، بە ئاۋازى گۈلى سەۋسەن. ھۇنراۋىيەكى كورانى قۇرەح. گۇرانى زەماۋەند. دلم بە قسەى باش دەجۇشیت، كاتىك ھۇنراۋەكانم بۇ پاشا دەخۇئەۋە، زمامم پىنۋوسى نوۋسەرۋىكى كارامەيە. 2 تۇ جۋانتىرىنى لەناۋئادەمیزاد و نىعمەت بەسەر لىۋتدا باریۋە، چونكە خودا بۇ ھەتاھەتايە بەرەكەتدارى كىرۋىت. 3 ئەى تۋانادار، شمشىرەكەت بەلای رانتەۋە بگە، شكۆمەندى و پاىەبەرزى لەبەر بگە. 4 بە شكۆمەندى خۆت سەرکەوتۋانە سۋارە، لە پىناۋى راستى و نەرمونىيانى و دادپەرۋەرى، با دەستى راستت شتى سامناك بختە پىش چاۋ. 5 باتىرە تىرەكانت دلى دۋرماننى پاشا كۈن بگەن، با گەلان لەبەر پىت بگەن. 6 ئەى خودايە، تەختى تۇ بۇ ھەتاھەتايە، داردەستى شائىنىت داردەستى دادپەرۋەرىيە. 7 تۇ ھەزرت لە راستۋوروستىيە و پقت لە خراپەيە، بۇيە خودا، خوداى خۆت، لە سەرۋى ھاۋەلەكەتتەۋە دايناي، بە رۇنى شادى دەستىشيانى كىرەت. 8 جلوبەرگت ھەموۋى بە بۇنى مور و ئەلۋا و كاسىيا بۇندار بوۋە، لە كۆشكى بە عاج رازاۋەۋە دەنگى مۇسقىا دلخۇشت دەكات. 9 لەناۋژنە خانەدانەكانت شازادە ھەن، شائىش بە بەرگى زىرى تۇفیرەۋە لەلای دەستى راستتە. 10 ئەى كچ، گۈى بگە، لەبەرچاۋتى بگە و گۈى شل بگە، گەلەكەت و بىنەمالەكەت لەبىر بگە. 11 پاشا تامەزىۋى جۋانى تۇيە، كرتۇشى بۇبە، چونكە گەۋرەى تۇيە. 12 دانىشتۋانى شارى سۋر بە ديارىيەۋە دىن، خاۋەن سامانەكان رەزامەندى تۇيان دەۋىت. 13 كچى پاشا لە ماللى خۇى بە تەۋاۋى شكۆدارە، جلوبەرگەكەى بە زىر چنراۋە. 14 بە كراسىكى نەخشىنراۋەۋە بۇ لای پاشا دەيەن، ياۋەرە پاكىزەكانى بەدۋايەۋە بۇ لای تۇ دىن. 15 بە شادى و خۇشپىيەۋە دەيانپىن، دىنە ناۋ كۆشكى پاشا. 16 كۈرەكانت جىي باۋكانيان دەگرنەۋە، دەيانكەيتە مىرى سەرانسەرى زەۋى. 17 يادى ناۋت دەكەمەۋە نەۋە دۋاى نەۋە، بۇيە نەتەۋەكان ھەتاھەتايە ستايشت دەكەن.

46 بۇ سەرۋىكى كۆمەلى مۇسقىقاژەنان، بۇ كورانى قۇرەح. گۇرانىيەك بە شىۋەى عەلامۆت. خودا پەناگا و ھىزمانە، لە تەنگانەدا بەھاناۋە دىت. 2 بۇيە ترسمان نىيە ئەگەر زەۋىش بلەرزىت، ئەگەر چىياكانىش بگەۋنە ناۋقۇۋلايى دەرياكانەۋە، 3 ئەگەر ئاۋەكەشى بچۇشیت و كەف بكات،

چيا كانپش له سهر كېښي ټه و بله رزن. 4 پروو باريك هه يه جوگه كاني شاري
 خودا شاد ده كات، ټه و شوي نه پير وزي كه هه ره به رز تييدا نيشته جييه. 5
 خودا له ناوه پراستدايه، بويه هه رگيز نا كه وټ، له گه ل به ره به ياندا خودا
 به هاناوه دټ. 6 نه ته وه كان هه لده چن و شانشينه كان ده كه ون، خودا
 ده نكي به رز ده كاته وه و زه وي ده توټه وه. 7 يه زداني سوپاسالار له گه لمانه،
 خوداي ياقوب په نا گامانه. 8 وهرن سهيري كرداره كاني يه زدان بكن،
 ټه و ويرانكار يه كاني به سهر زه وي دا هيناوه. 9 جه ننگه كان پراده گريټ هه تا
 ټه و په پري جيهان، كه وانه كان ده شكينيت و رمه كان پارچه پارچه ده كات،
 گاليسكه كان به ناگر ده سووټينيت. 10 «هيور بنه وه، بزنان كه من خودام،
 له تيو نه ته وه كان پايم به رز ده يته وه، له سهر زه وي به رز ده بيه وه.» 11
 يه زداني سوپاسالار له گه لمانه، خوداي ياقوب په نا گامانه.

47 بو سهر وكي كومه لي موسيقاژنه نان، زه بوو ريكي كوراني قوره ح. ټه ي
 هه موو نه ته وه كان، چه پله لئيدن، به هاواري شادي يه وه هوتاف بو خودا
 بكيشن. 2 يه زداني هه ره به رز به سامه، پاشايه كي گه وره يه به سهر هه موو
 زه ويه وه. 3 نه ته وه كاني خسته زير ده سقان، گهلاني خسته زير پيمان.
 4 ميراني بو هه لبراردين، ټه و خا كه كه شانازي نه وه ي ياقوبه، ټه وانه ي
 كه ټه و خوشي ويستن. 5 له ناو هوتافي شادي خودا به رز بووه وه، يه زدان
 به رز بووه وه، له گه ل ده نكي كه رنه نا. 6 گوراني ستايش بو خودا بلين،
 گوراني ستايش، گوراني ستايش بو پاشامان بلين، گوراني ستايش. 7
 خودا پاشاي هه موو زه ويه، هو تراوه ي ستايشي به گوراني بو بلين. 8 خودا
 پاشايه تي نه ته وه كان ده كات، خودا له سهر ته ختي پير وزي خوي داده نيشيت.
 9 سه روه راني گه لان وه ك گه لي خوداي ئيبراهيم كو بوونه وه، چونكه
 پاشا كاني زه وي هي خودان، ټه و پا يه ي زور به رز بووه وه.

48 گورانيه ك، زه بوو ريكي كوراني قوره ح. يه زدان مه زنه و شاياني
 هه موو ستايشي كه، له شاري خودامان، له كيوي پير وزي خوي. 2 كيوي
 سيون جوانه له به رز اييدا، خوشي هه موو زه ويه، وه ك لوو تكه ي شاخي
 چافون، شاري پاشاي گه وره يه. 3 خودا له ناو قه لا كاني وه ك په نا گايه ك
 ناسراوه. 4 ټه و ته پاشا كان هيزيان كوكرده وه، ټه و ته پي كه وه هاتنه پيشه وه،
 5 كه بينيان تاسان، به تر سه وه هه لاتن. 6 له وي له رزيان لي هات، زانيان

گرت، وهك ژن له كاتى مندالبوون. 7 وهك كه شتييه كاني ته رشيش تيك ت
شكاندن، به باي رۇژھه لات ته فروتونات كردن. 8 ههروهك بيستان،
ئاواش بينيمان له شاري يه زداني سوپاسالار، له شاري خودامان: «خودا
هه تاهه تايه ده يچه سپينيت.» 9 ئه ي خودايه، له ناوه ندى په رستگا كه ت بير
له خۇشه ويستيه نه گوره كه ت ده كه ينه وه. 10 ئه ي خودايه، وهك ناوت
ستايشت ده گاته ئه وپه پرى زه وي، ده سته راستت پر له راستودروستي.
11 كيوي سپيون شادمان ده ييت، كچاني يه هودا دنخوش ده بن به هوي
دادوه ريه كانت. 12 به ده وري سپيونا بگه رين، به ده وريدا بسورپينه وه،
قولله كاني برمين، 13 له شوررا كاني وردبته وه، پروانته قه لا كاني، هه تا بو
نه وه ي داهاتووي باس بكن. 14 هه تاهه تايه ئه م خودايه خودامانه، تاكو
مردنيس ئه و پابه رمانه.

49 بۇ سه رۇكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، زه بوورپىكى كوراني قوره ح.
ئەي هه موو گه لان، ئەمە بيستان، ئەي هه موو دانيشتواني زه وي، گوئ
بگرن، 2 پايه به رز و پايه نرم، هه ژار و ده وله مند پيکه وه. 3 ده مم باسي
دانايي ده كات، ليكدا نه وه ي دلم تيگه يشته. 4 گوئ بو په ند شل ده كه م، به
قيساره مه ته له كه م روون ده كه مه وه. 5 بۇ له رۇژاني ته نگانه بترسم، كاتيك
فيلبازه خراپه كاره كان ده ورم ده گرن؟ 6 ئه واننه كه پشت به سامانيان
ده به ستن، شانازي به ده وله مه ندييه كه يان ده كەن. 7 كه س ناتوانيت ژباني
برا كه ي بگريته وه، يان كه فاره تي ئه و بداته خودا. 8 كرينه وه ي ژبان زور
گران ده كه وي، هه رگيز ناتوانيت نرخی ته واوي بدریت، 9 تاكو بو
هه تاهه تايه به زيندوووي بمينيته وه و گور نه يينيت. 10 پيگومان هه موو
ده بين كه ته نانه ت كه سه دانا كانيش ده مرن، نه زانه كان و چيگه كان وهك
يهك له ناوده چن و سامانيان بو ته واني ديكه جيده هيلن. 11 گوريان مالي
هه تاهه تايانه، شوي نيشته جيپوونيانه نه وه دواي نه وه، له گه ل ئه وه شدا
زه ويشيان به ناوي خويانه وه ناوده نا. 12 مرؤف هه رچه نده ده وله مه ند ييت
نامي نيت، وهك ئه و ئاژه لانه وايه كه له ناوده چن. 13 ئه مه ريگاي ئه واننه يه
كه پشت به خويان ده به ستن، ئه واننه ش كه دوايان ده كه ون به قسه كانيان
په سه ندي ده كەن. 14 ئه واننه وهك مه رن و چاره نووسيان مه رگه، مه رگ
ده يته شوانيان. له به يانيدا سه رراسته كان فه رمانه وايه تيبان ده كەن، شيويه يان

داده پرزیت، جیهانی مردووان ده بیته مالیان. (Sheol h7585) 15 به لام خودا گیانم له چنگی جیهانی مردووان ده کپیتته وه، چونکه بۆ لای خۆی ده مبات. (Sheol h7585) 16 ترست لئ نه نیشیت ئه گهر یه کییک ده وله مه ند بوو، شکومه ندی ماله که ی زیاد بوو، 17 چونکه که مرد هیچ له گه ل خۆی نابات، شکویه که ی به دوایه وه ناییت. 18 له گه ل ئه وه ی کاتیک زیندووه خۆی به به خته وهر ده زانیت، ستایش ده کریت کاتیک سه رکه وتوو بیت. 19 به لام ئه ویش بۆ نه وه ی باو پیرانی ده پروات، ئه وانهی هه تاهه تابه چاویان به رووناکی نا که ویتته وه. 20 مرؤف ده وله مه ندیش بیت ئه گهر تینه گات، وهک ئه و ئازه لانه وایه که له ناوده چن.

50 زه بووریکی ئاساف. خودای توانادار، یه زدان، ده فهرمویت، له رۆژه ه لاته وه هه تا رۆژئاوای زه وی بانگ ده کات. 2 له سییونه وه که له جوانیدا ته واوه، خودا پرشنگ ده دات. 3 خودامان دیت و بیده نگ ناییت، ئاگر له پیشیه وه هه لده لوو شیت، گه رده لوولیکه به هیز له ده وره تی. 4 بانگی ئاسمان ده کات له بهرزانی، ههروه ها زه وی، بۆ دادگایی گه له که ی: 5 «بۆم کۆبکه نه وه خۆشه ویستام، که به قوربانی په یمانیان له گه ل به ستووم.» 6 ئاسمان راستودروستییه که ی راده گه به یت، چونکه خودا خۆی دادوهره. 7 «ئهی گه لی من، گوئی بگرن هه تا قسه بکه م، ئهی ئیسرائیل، هه تا شایه تیت له سه ر بده م: من خودام، خودای تۆم. 8 سه رزه نشتت نا که م له سه ر قوربانیه کانت، قوربانی سووتاندنه کانت هه میسه له به رده مه. 9 من پپوئستیم به گای ماله که ت نییه، پپوئستیم به گیسکی ناو پشتیره که ت نییه، 10 چونکه هه موو گیانله به رانی دارستان هی من، ههروه ها میگه له کانی سه ر هه زاره ها گرد. 11 هه موو بالنده ی چیاکان ده زانم، هه موو زینده وه رانی ده شتوهر هی من. 12 ئه گه ر برسی بم، به تۆ نالیم، چونکه جیهان و هه رچی تییدایه هی منه. 13 ئایا من گوشتی گا ده خۆم، یان خوینی گیسک ده خۆمه وه؟ 14 «قوربانی سوپاسگوزاری بۆ خودا بکه، نه زره کانت به رامبه ر هه ره به رزه به یته دی، 15 له رۆژی ته نگانه دا نزام بۆ بکه، ده ربازت ده که م و شکۆدارم ده که یت.» 16 به لام خودا به به دکار ده لی: «تۆ کییت باسی فره زه کانم ده که یت، یان په یمانی منت به سه ر زماندا دیت؟ 17 تۆ که رقت له ته میبگردنه و فره مایشتی منت پشتگوئی خستوهه. 18 کاتیک دزییک

ببینیت، به کرداره که ی پازی ده بیت، به شت له گه ل داوینیسانه. 19 ده مت به خراپه ده که یتهوه، زمانت فیلبازی داده هینیت. 20 داده نیشیت و له دژی براکت قسه ده که یت، بوختان بۆ کوری دایکت هه لده به ستیت. 21 ته مانه ت کردوو و من بیده نگ بووم، وات زانی منیش وه ک توم. به لام من سه رزه نشتت ده کم و پرو به پرو تاوانبارت ده کم. 22 «ئه ی ته وانه ی خوداتان له بیر کردوو، ته مه له به رچاو بگرن، ده نا پارچه پارچه تان ده کم، که سیش نایه ته فریاتان. 23 ته وه ی قوربانی سوپاسگوزاری پیشکه ش بکات، شکودارم ده کات، ته وه ی ریگی خوی ریک بکات، رزگاری خودای نیشان ده ده م.»

51 بۆ سه روکی کومه لی موسیقاژنه نان. زه بووریکی داوده. کاتیک ناتانی پیغه مبه ر هاته لای دوا ی ته وه ی داود له گه ل به تشه به ع جووتبوو. ته ی خودایه، به گویره ی خوشه وستییه نه گۆره که ت له گه لم میره بان به، به گویره ی زوری به زه بی خۆت یاخیبووم بسره وه. 2 به ته واوی له تاوانم بمشوره وه و له گوناهم پاکم بکه ره وه، 3 چونکه من یاخیبووم ده زانم، هه میسه گوناهم له به رده مه. 4 له دژی تو، ته نها تو، گوناهم کرد، له به رچاوی تو خراپه م کرد، تا کو له بریاره کانت راست بیت، دادپه روه ر بیت له حوکه کانت. 5 ته وه تا من به زگاک تاوانبارم، گوناهارم له و کاته وه که دایم سکی به من پر بووه. 6 ته وه تا له ناوه روکه وه به راستی دلشاد ده بیت، له ویردانه وه فیری دانایم ده که یت. 7 به زوفا پاکم بکه ره وه پاک ده بم، بمشوره وه له به فر سپیتر ده بم. 8 با گویم له شادی و خوشی بیت، با ته و ئیسقانه ی وردوخاشت کردوو شاد بن. 9 چاو له گوناهاه کاتم بیوشه و هه موو خراپه کاتم بسره وه. 10 ته ی خودایه، دلئیکی پاکم تیدا دروستبکه و روحنیکی چه سپاو له ناخم نو ی بکه ره وه. 11 له به رچاوی خۆت ده رم مه که، روحنی پیروزی خۆتم لی مه ستینه وه. 12 شادی رزگاری خۆتم پی بده وه، به روحنیکی خۆوستانه پشتگیریم بکه. 13 ئینجا یاخیبووان فیری ریگی تو ده کم، گوناهاران ده گه ریته وه لات. 14 ته ی خودایه، خودای رزگاریم، له سزای خویرپشتن ده ربازم بکه، هه تا زمانم گورانی به سه ر راستودروستیتدا بلیت. 15 ته ی په روه ردگار، لیوه کاتم لیک بکه ره وه و ده مم ستایشت رابگه یه نیت. 16 تو به قوربانی دلشاد ناییت، ته گینا پیشکه شی ده کم، به قوربانی سووتاندن

پرازی ناییت. 17 قوربانیه کان بو خودا رۆحی شکاوه، ئەهی خودایه، تۆ به سووکییه وه ته ماشای دلی شکاوه و وردوخاشکراو ناکهیت. 18 به رهزامه ندی خۆت چا که له گه ل سییۆن بکه، شووراکانی تۆرشه لیم بنیاد بنیوه. 19 ئەوسا به قوربانی راستدروستی و به قوربانی سووتاندنی ته واو دلشاد ده بیت، ئەوسا گاه سهر قوربانگا که ت پێشکهش ده کریت.

52 بۆ سه روکی کۆمه لی موسیقاژه نان، هۆنراوه به کی داوده. کاتیکی دۆئیگی ئەدۆمی چوو بۆ لای شاول و پیتی گوت که داود چوو بۆ مالی ئەحیمه له خ. ئەهی پالەوان، بۆچی شانازی به خراپه وه ده کهیت؟ ئەهی شهرمه زار له بهرچاوی خودا، بۆچی به درێژایی رۆژ شانازی ده کهیت؟ 2 زمانت پیلانی کاولکاری داده رێژیت، وهک گویانێکی تیز وایه، خه ریکی فیلبازییه. 3 زیاتر چهزت له خراپه یه نهک له چا که، له درۆ نهک له راستگویی. 4 چهزت له هه موو وشه به کی زیانبه خسه، ئەهی زمانی فیلباز! 5 پینگومان خودا هه تاهه تایه ویرانت ده کات، ده ترپینیت و له ماله کهت ده رتده هینیت، ریشه کیشته ده کات له خاکی زیندوووان. 6 راستدروستان ئەمه ده بین و ده ترسن، پیتی پیده که نن و ده لێن: 7 «ئا ئەوه تا ئەو که سه ی که خودا ناکاته په ناگای خۆی، به لکو پشتی به زۆری سامانه که ی به ستبوو، له تیکدانی خه لکی دیکه به هیز بوو!» 8 به لام من له مالی خودا وهک دار زه پتووتیکی سه وزم، هه تاهه تایه پشت به خۆشه وستی نه گۆری خودا ده به ستم. 9 هه تاهه تایه له بهردهم خۆشه وستانت ستایشته ده کهم بۆ کرده وه کانت، ئومیدم به ناوی تۆیه، چونکه چا که.

53 بۆ سه روکی کۆمه لی موسیقاژه نان، به ساز، هۆنراوه به کی داود. گیل له دلی خۆیدا ده لیت: «خودا نییه.» ئەوانه گه نده لێن و خراپه کانیا ن پیدسه، کهس نییه چا که بکات. 2 خودا له ئاسمانه وه سه یری ئاده میزاد ده کات، تا کو بزانیته کهس هه یه تیکه لشتوو بیته، کهس هه یه پروو له خودا بکات. 3 هه موو هه لگه پرانه وه، هه موو گه نده لێ بوون، کهس نییه چا که بکات، ته نانهت یه کیکیش نییه. 4 تیا گونا هباران فیر نه بن؟ ئەوانه ی وهک نان گه له که ی من ده خۆن و ئەوانه ی له خودا ناپار پیه وه. 5 له وی ترسیکی گه وره یان لێ نیشته، که هیچ ترسی لێ نه بوو. خودا ئیسقانی ئەوانه په رشوبلا و ده کاته وه که گه مارویان داویت، ریسوایان ده کهیت، چونکه

خودا رەتی کردنەووە. 6 با پرزگاری ئیسرائیل لە سییۆنەووە دەر بکەوێت!
کاتیکی خودا گەلە کەیی خۆی لە راپیچکراوی دەگەرێتیتهووە، با یاقوب شاد
و ئیسرائیل دڵخۆش یێت!

54 بۆ سەرۆکی کۆمەڵی مۆسیقاژەنان، بە نامێرە ژێدارەکان، هۆنراوەیەکی
داوودە کاتیکی زیفییەکان هاتن و بە شاولیان گوت: «داود لە لای ئیمە خۆی
شاردوووەتەووە.» ئەئەیی خودایە، بە ناوی خۆت پرزگاری بکە، بە هیزی خۆت
ئەستۆپاکیم بێستە. 2 ئەئەیی خودایە، گوی لە نوێژم بگرە، قسەکانی دەمم
ببێستە. 3 بیگانە لیم هەستان، دڵرەقەکان دەیانەووی بکۆژن، ئەوانەیی
پروویان لە خودا نەکردوووە. 4 بە راستی خودا یارمەتیدەری منە، پەرورەدگار
پشتگیری گیانم دەکات. 5 با خراپە بگرێتەووە سەر دوژمنەکانم، بە دڵسۆزی
خۆت لە ناویان بێ. 6 ئەئەیی یەزدان، بەخشینی ئازادت پێشکەش دەکەم،
ستایشی ناوت دەکەم، چونکە چاکە. 7 لە هەموو تەنگانەکان دەر باری
کردووم، سەرکەوتوووانە چاووم بریووەتە دوژمنەکانم.

55 بۆ گورەیی گۆرانییژان بە نامێرە ژێدارەکان، هۆنراوەیەکی داود.
ئەئەیی خودایە، گوی لە نوێژم بگرە، پارانەووەم پشت گوی مەخە، 2 گویم لێ
بگرە و وەلامم بدەووە. سەرم لێ شیواوە لە نەگبەتی خۆم و بێزارم، 3 لە
ببێستی دەنگی دوژمن، لە چاوی سوور کردنەووەی بەدکاران، چونکە ئەمانە
تووشی گرفتم دەکەن و بە توورەییەووە دەمچەوسیننەووە. 4 دلم لە ناخدا پر لە
ئازارە، ترسی مەرگ هاتوووەتە سەرم. 5 ترس و لەرز دایگرتووم، تۆقین بالی
بەسەرمدا کیشاوە. 6 گوتم: «خۆزگە وەک کۆتر بلام دەبوو، دوور دەفریم
و دەحەسامەووە، 7 بە راستی دوور دەکەوتەووە و لە چۆلەوانی دەمامەووە. 8
پەلەم دەکرد بۆ شوینی پەناگای خۆم، دوور لە پرەشەبا و لە گەردەلول.»
9 ئەئەیی پەرورەدگار، سەریان لێ بشیوینە، زمانیان تیک بئالینە، چونکە
زۆرداری و دووبەرەکی لە شاردن دەبینم. 10 شەو و رۆژ بەسەر شوورا کانیدا
دەسوورپینەووە و خراپە و ناپەرەوانی لە ناوہ پاستیدایە. 11 وێرانکاری لە
ناوہ پاستیدایە، دەستدریژی و ساختەکاری هەرگیز شەقامەکانی بەرنادەن.
12 ئەگەر دوژمن سووکایەتی پیم بکردایە، بەرگەم دەگرت، ئەگەر ناحەز
بەسەرمدا زال بووایە، دەمتوانی خۆمی لێ بشارمەووە. 13 بەلام ئەووە توی!
هاوشیووی من مروفتی، هاوڕیپی، نزیکترین برادەری منی، 14 کە بەیەکەووە

په يوه ندييه کې شيرينمان هه بوو، به يه كه وه له گه ل كومه لاني خه لكدا به ره و مالى
خودا ده چووين. 15 با مهرگ چه واشه يان بكات، با به زيندووين دابه زنه
ناو جيهاني مردووان، چونكه خراپه شوينى خوى كردووه ته وه له تيويان.
(Sheol h7585) 16 به لام هاواري من بو خودايه، يه زدانيش پرگارم ده كات.
17 ئيواران و به يانيان و نيوه پرويان گله يي ده كه م و ده نالينم، نه وئيش گويم
لى ده گريت. 18 گياني به ته واوي كړيپه وه له و جه ننگه ي دژم هه لگيرساوه،
چونكه زورن به ره لستكارانم. 19 خودا، نه وه ي له نه زه وه له سه ر ته خت
دانيشتووه، گوئي لى ده بيت و ريسوايان ده كات؛ نه وانه ي ناگورين و ترسي
خودايان له دلدا نيه. 20 هاوړيكه م ده سترري ده كاته سه ر دوسته كاني،
په يمانى خوى ده شكينيت. 21 زمانى وه ك كه ره لوسه، به لام دلى پر له
شه ره. قسه ي له رو ن نه رمتره، به لام شمشيرى هه لكيشراوه. 22 خه مه كات
به يه زدان بسپره، نه و پشتگيريت ده كات، هه رگيز ناهي ليت راستودروستان
به ژين. 23 به لام تو نه ي خودايه، فر بيان بده ناو قوولترين بير، خوئيريز و
فيلبازه كان، روژگاريان ناگاته نيوه. به لام من پشت به تو ده به ستم.

56 بو گوره ي گورانبييزان له سه ر تاوازي گوراني «كوتر له سه ر
دار به روو دوورن.» پارانه وه يه كي داوده كاتيك فه له ستيهه كان له گت
گرتيان. نه ي خودايه، له گه لم ميهره بان به، چونكه خه لك راوم ده نين، به
درزياي روژ له دري من ده جه نكن. 2 دوژمنانم به درزياي روژ راوم
ده نين، چونكه زورن نه وانه ي به لووتبه رزيه وه ده مچه وسيننه وه. 3 كاتيك
ترسم لى ده نيشيت، من پشت به تو ده به ستم. 4 به خودا، كه ستايشي
په يامه كه ي ده كه م، پشت به خودا ده به ستم، من ناترسم، مروف چيم لى
ده كات؟ 5 به درزياي روژ ده ستكاري قسه كانم ده كه ن، هه ميشه پيلان بو
خراپه م ده گيرن. 6 گيروگرفت ده نينه وه، خويان مات ده كه ن، چاويان له
هه نگاوه كانمه، بو نه وه ي له ده رفه تيكدا بمكوژن. 7 له پيناوي تاوانيان سزيان
بده، نه ي خودايه، به تووره يي خوت گه لان زير بجه. 8 خوت تاگاداري
سه رگرداني مني، فرميسكه كانم بجه ره مه شكه ي خوت ته وه، ثايا نه وان له
په پرتووكي تودا نه نو سراون؟ 9 له و روژه ي هاوار بو تو ده كه م، دوژمنه كانم
به ره و پاش ده كشينه وه. به مه ده زانم كه خودا له گه له. 10 به خودا، كه
ستايشي په يامه كه ي ده كه م، به يه زدان، كه ستايشي وشه كه ي ده كه م، 11 به

خودا پشت ده به ستم، من ناترسم. مرؤف چیم لی ده کات؟ 12 ئەى خودايه، نەزەرەکانی خۆم بۆ تۆ به جێدههێنم، قوربانی سوپاسگوزاری پێشکەش دەکەم. 13 پێگومان تۆ لە مردن فریای گیانم دەکەویت، تۆ پێیهکانی من لە خلیسکان دەپاریزیت، تاکو دۆستایهتی له گەڵ خودا بکەم و له پرووناکی ژياندا برۆم.

57 بۆ سه روکی کۆمه لی موسیقاژەنان، له سه ر ئاوازی «مه فه وتینه.» پارانه وه یه کی داوده کاتیک له به رده م شاول هه لات له ئەشکه وته که. له گەڵ میهره بان به، ئەى خودايه، له گەڵ میهره بان به، چونکه گیانم په نا دههینیت به ر تۆ، من په نا دههینمه به ر سیبه ری باله کانی تۆ، هه تا ئەم به لایه به سه رده چیت. 2 بۆ خودای هه ره به رز هاوار ده کەم، بۆ ئەو خودايه ی ئەستوپاکیم ده سه لمینیت. 3 له ئاسمانه وه ده نیریت و پرزگارم ده کات، ئەوانه ریسوا ده کات که راوم ده نین. خودا خۆشه و یستییه نه گۆره که ی و دلسۆزیه که ی ده نیریت. 4 گیانم له ناو شیرانه، له تێو ئاژه لی درنده راده کشیم، ئەو مرؤفانه ی که ددانه کانیان پرم و تیرن، زمانیشیان شمشیری تیزه. 5 ئەى خودايه، به سه ر ئاسماندا به رزبیه وه، با شکۆی تۆ به سه ر هه موو زه و بیه وه بیت. 6 تۆریان ناوه ته وه بۆ پێیه کانم، گیانم په ریشانه. چالیکان له پێشم هه لکه ند، به لام خۆیان تیی که وتن. 7 دلم چه سپاوه، ئەى خودايه، دلم چه سپاوه، سه روود ده لیم و موسیقا ده ژه نم. 8 ئەى گیانی من، هه سته! ئەى ساز و قیساره، هه ستن! من به ره به یانان هه لده ستم. 9 ئەى په ره رده گار، من له تێو گه لان ستایشت ده کەم، له تێو نه ته وه کان گۆرانیت بۆ ده لیم، 10 چونکه خۆشه و یستییه نه گۆره که ت مه زنه، ده گاته ئاسمان، دلسۆزیشت ده گاته هه وره کان. 11 ئەى خودايه، به سه ر ئاسماندا به رزبیه وه، با شکۆی تۆ به سه ر هه موو زه و بیه وه بیت.

58 بۆ سه روکی کۆمه لی موسیقاژەنان، له سه ر ئاوازی «مه فه وتینه.» پارانه وه یه کی داود. ئەى فه رمانزه وایان، ئایا له راستیدا به راستدروستی بریار ده ده ن؟ ئایا دادپه ره رانه حوکی ئاده میزاد ده کەن؟ 2 به لکو ئیوه له دلّه وه کار به خراپه ده کەن، هه ره ها ده ستان توندوتیژی له سه ر زه وى ئەنجام ده دات. 3 به دکاران له کاتی له دایکبوونه وه گوهران، له سکی دایکانه وه درۆ ده کەن. 4 ژه هریان وه ک ژه هری ماره، وه ک ماری کۆرا که که ره و گوئی خۆی داخستوه، 5 که ئاوازی ئەفسونگه ران نایبستیت، هه رچه نده

به شاره زاييش ئەفسون بکەن. 6 ئەى خودايە، ددانيان لە دەميان بشکينە، ئەى يەزدان، کەلبەى شيران وردوخاش بکە! 7 با بتوينەو و وەک ئاو پرون، با تيرەکانيان بشکيت کاتيک کەوان رادەکيشن. 8 وەک لوليچ کە دەتوينەو وە کاتيک دەروات، وەک مندالى لەبارچوو، با خور نەبين. 9 پيش ئەو وەى مەنجەلە کانتان هەست بە ئاگرى دەرکەکان بکەن، چ تەر بن چ وشک بن، خراپەکانيان رادەمالریت. 10 کەسى راستودروست کە تۆلە دەبينت شاد دەيت، پي خۆى بە خوینی خراپەکار دەشوا. 11 ئينجا خەلکى دەلین: «پيگومان کەسى راستودروست پاداشتی هەبە، پيگومان خودايەک هەبە کە دادگایى زەوى دەکات.»

59 بۆ سەرۆکى کۆمەلى مۇسقاژەنان، لەسەر ئاوازی «مەفەوتینە»، پارانەو وەبەکى داودە، کاتيک شاول پياوى نارد بۆ ئەو وەى چاوديرى مالى داود بکەن و بيکوژن. ئەى خودای من، فریام بکەو لە دەست دوژمنەکانم، بيماريزە لە بەرھەلستکارانم. 2 فریام بکەو لە دەست خراپەکاران، پزگارم بکە لە دەست خوینەرزان. 3 بينە چۆن خویان بۆم مات داو! ئەى يەزدان، زۆرداران گەمارۆيان داوم، بەبى ئەو وەى تاوان و گوناھم کردى. 4 هەرچەندە هەلەم نەکردوو، نامادەن بۆ بەلاماردانم. راپەرە بۆ فریا کە و تەم، پروانە گرتە کەم! 5 تۆ ئەى يەزدان، خودای سوپاسالار، خودای ئيسرائيل، هەستە بۆ سزادانى هەموو نەتەو وەکان، لەگەل خيانەتکارە بەدکارەکان مېرەبان مەبە. 6 دەمە و ئيواران دەگەرینەو، وەک سەگ دەمپین و بەناو شاردا دەسوورینەو. 7 ئەو وەتاتالا و لە دەميانە و شمشير لە ليويانە، دەلین: «کى گوئی ئيمان دەيت؟» 8 بەلام تۆ ئەى يەزدان، پييان پندە کە نیت، گالته بە هەموو نەتەو وەکان دەکەیت. 9 ئەى هيزى من، چاوەرپى تۆ دەکەم، ئەى خودايە، تۆ پەناگای منیت. 10 خودا بە خۆشەويستییە نەگۆرە کەى دیتە لام، سەرکەوتەم نیشان دەدات بەسەر دوژمنەکانم. 11 ئەى پەرورەدگار، قەلغانى ئيمە، مەيانکوژە، ئەگینا گەلى من لەبيريان دەچیت. بە هيزى خۆت دەربەدەريان بکە و بەريان بەدەو. 12 لەبەر گوناھەکانى دەميان، لەبەر و تەکانى ليويان، با گرفتارى لووتبەرزى خویان بن. لەبەر ئەو درۆ و نەفرەتەنى کردوويانە، 13 لە توورەبيدا بيانفەوتینە، بيانفەوتینە هەتا نەمپین. ئەوسا دەزانن کە خودا فەرمانرەوايەتى ياقوب دەکات، هەتا

ئەوپەرى زەوى. 14 دەمە و ئىواران دەگەر ئېنەو، وەك سەگ دەمپىن و بەناو شاردا دەسوور ئېنەو. 15 بەدوای خوار دندا و ئىل دەن، دەوېرن ئەگەر تېر نەبن. 16 بەلام من سروود بەسەر ھېزى تودا دەلېم، بەيانىيان گۆرانى بەسەر خۇشە و ئىستىيە نەگۆرە كەتدا دەلېم، چونكە تۆقەلای منىت، لە پوژى تەنگانەدا پەناگای منىت. 17 ئەى ھېزى من، گۆرانى ستايشت بۆ دەلېم، ئەى خودايە، تۆپەناگای منىت، خۇشە و ئىستىيە نەگۆرە كەى خۆتم بۆ دەردەخەى.

60 بۆسەرۆكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، لەسەر گولى سەوسەنى پەيمان. پارانەو ھەكى داودە بۆ فېر كەردن. كاتى شەركەردنى لەگەل ئارامىيە كانى دوو پرووبار و ئارامىيە كانى چۇقا، ھەر ھەك كاتىك يۆتاب گەرايەو و لە دۆلى خوى دواز دە ھەزارى لە ئەدۆمىيە كان كوشت. ئەى خودايە، ئىمەت رەتكر دەو و ئىمەت شكەند، تۆتورە بووى، ئىستا بمانگە رېنەو! 2 تۆزەويت لەرزان و شەقت كەرد، شكايە كانى چاك بکەرەو، چونكە لەرزۆكە. 3 كاتى سەخت نىشانى گەلەكەت دا، بادەى سەرگەردانىت پېان تۆشى. 4 بەلام بۆ ئەوانەى ترسى تۆيان لە دلدايە، ئالات ھەلكر، بۆ ئەو ھى لە دژى تېرى دوژمنان بشەكېتەو. 5 بە دەستى راست دەربازمان بکە و يارمە تېمان بەدە، بۆ ئەو ھى خۇشە و ئىستانت رزگار يان يېت. 6 خودا لە پېرۆزگا كەى خۆيەو ھەر موو ھەتى: «بە ھاواری خۆشە و ئىستىيەو شەخەم دابەش دەكەم و دۆلى سوکۆت دە پېوم. 7 گلعاد ھى منە، مەنە شەش ھى منە، ئەفرايم كلاوى منە، يەھودا دارى دەسەلاتى منە، 8 مۇتاب دەستشۆرمە، پېلاو ھەكەم فېرېدە دەمە سەر ئەدۆم، لەسەر فەلەستىيە ھاواری سەرکەوتن دەكەم.» 9 كىيە دەمباتە شارى قەلابەند؟ كىيە پېشەرە وىم دەكات بۆ ئەدۆم؟ 10 ئەى خودايە، مەگەر تۆنیت كە ئىمەت رەت كەدو و تەو و ئىتەر لەگەل لەشكرە كاتمان دەرناچىت؟ 11 يارمە تېمان بەدە بەرامبەر بە دوژمنەكە، چونكە رزگارى لە مروفەو پوچە. 12 لەگەل خودا سەرکەوتن بە دەستە ھېن، ھەر ھەو دەوژمنە كاتمان دەخاتە ژېر پى.

61 بۆسەرۆكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، لەسەر ئامېرى ژېدار، زەبوورېكى داودە. ئەى خودايە، گویت لە ھاوارم يېت، گوئى لە نويزەكەم بگرە. 2 لەوپەرى زەويەو ھاوار بۆت دەكەم، كە دلم لاواز دەيېت، پېشەرە وىم بکە

بۆ سەر تاشه به ردیگی له خۆم بلندتر، 3 چونکه تۆ په ناگای منی، قولله یه کی به هیزی له پرووی دوزمن. 4 با هه تاهه تابه له پیروژگی تودا نیشته جی. م و په نا بهینمه ژیر سیبهری باله کانت. 5 ئەی خودایه، چونکه تۆ گویت له نه زره کاتم گرت، منت کرده میراتگر له گه لئ هوانه ی ترسی ناوی تۆ له دلپانه. 6 دریزه بده به پرۆژانی ته مه نی پاشا، به سالانی ته مه نی بۆ نه وه دوای نه وه. 7 با هه تاهه تابه له تاماده بوونی خودا دابنیشیت، دلسۆزی و خوشه و یستییه نه گۆره کت ئەو پیاریژن. 8 ئەوسا هه تاهه تابه گۆرانی بۆ ناوی تۆ ده لیم، پرۆژ به پرۆژیش نه زره کاتم به جیده هیتیم.

62 بۆ سه روکی کۆمه لی موسیقاژه نان، بۆیه دوتون، زه بووریکی داود. گیانم ته نها به خودا ئارام ده ییت، رزگاریشم له لای ئەوه وه دیت. 2 ته نها ئەو تاشه به رد و رزگاریمه، په ناگای منه، هه رگیز ناله قیم. 3 هه تا که ی هیرش ده که نه سه ر مرۆفیک؟ ئایا هه مووتان وه ک دیواریکی لار تیکی ده ده ن، وه ک شوورایه کی دارووخواو؟ 4 ته نها پیلان بۆ ئەوه ده گپرن که ئەو له و پله و پایه به بجنه ن، خوشییان له درۆوه دیت. به دهم داوای به ره که کت ده که ن، به لام له دلوه نه فره ت. 5 ئەی گیانی من، ته نها به خودا ئارام به، چونکه ئومیدی من له لای ئەوه وه دیت. 6 ته نها ئەو تاشه به رد و رزگاریمه، په ناگای منه، ناله قیم. 7 رزگاری و شکۆمه ندی من به خودا وه به نده، تاشه به ردی به هیزمه، په ناگای منه. 8 هۆ خه لکینه، هه موو کاتیک پشت به و به ستن، دلی خۆتانی له به رده م هه لپریژن، چونکه خودا په ناگای ئیمه یه. 9 ئاده میزاد ته نها هه ناسه یه که، مرۆف ته نها درۆیه که، ئەگه ر بخرینه تایی ته رازوو هیچ نین، هه موو پیکه وه ته نها هه ناسه یه کن. 10 پشت به زۆرداری مه به ستن، پۆز به مالی دزراوه وه لیمه ده ن. ئەگه ر سامانتان زیاد ی کرد، دلی خۆتانی پئوه مه به ستن. 11 جاریک خودا فه رموویه تی، دوو جار بیستومه: که هیزه ره هی خودایه، 12 هه روه ها که خوشه و یستی نه گۆر هه ره ی تویه، ئەی په روه ردگار. بیگومان توش، هه رکه سینک به پئی کرده وه ی خوی پاداشت ده ده یته وه.

63 زه بووریکی داوده کاتیک له چۆله وانی یه هودا بوو. ئەی خودایه، تۆ خودای منی، به په روژشم بۆت، گیانم تینووی تویه، جه سته م شه یدای تویه، له خاکیکی وشک و ماندوو و بی ئاو. 2 له پیروژگا که سه یرم کردوویت و

هیز و شکۆمەندی تۆم بینووه. 3 له بهر ئەوهی خۆشه و یستییە نەگۆره کەت له ژیان باشتەرە، لیوێ کانم ستایشت دەکەن. 4 بە درێژایی ژیانم ستایشت دەکەم، بە ناوی تۆوه دەستم بەرز دەکەمەوه. 5 گیانم تێر دەبێت وەک ئەوهی بە دوگ و چهوری، بە لیوی شادمانەوه دەمم ستایشت دەکات. 6 لەناو نوێنە کەم یادی تۆ دەکەم، بە درێژایی شەو بیر لە تۆ دەکەمەوه، 7 چونکە تۆ هاریکارم بوویت، لە ژێر سیبەری بالەکانت گۆرانی دەلێم. 8 گیانم بە تۆوه بەندە، دەستی راستی تۆ پشتم دەگریت. 9 بەلام ئەوانەیی بۆ کوشتنی من دەگەرێن لەناو دەچن، بەرەو ناخی زهوی شۆر دەبنەوه. 10 ئەوانە بە دەمی شمشیر دەسپێردرێن و دەبن بە خۆراکی چەقەل. 11 بەلام پاشا بە خودا دلتخۆش دەبێت، هەموو ئەوانەیی سویند بە خودا دەخۆن ستایشی دەکەن، چونکە دەمی درۆزانان دادەخریت.

64 بۆ سەرۆکی کۆمەڵی مۆسیقاژەنان، زەبوورێکی داووه. ئەهی خودایە، گوی لە دەنگی سکالام بگرە، ژیانم لە مەترسی دوژمنانم پیاڕێزە. 2 لە پیلانی بەدکاران بمشارەوه، لە کۆمەڵی خراپەکاران. 3 کە زمانی خۆیان وەک شمشیر تێر کردووه، قسە تالەکانیان وەک تیری هاوێژراوه. 4 لە بۆسەکانیانەوه تیر لە کەسی بێ کەموکۆری دەگرن، لەناکاو تێی دەگرن و ناترسن. 5 بۆ کاری خراپە یەکتەری هانده دەن، دەر بارەیی شار دهنەوهی داوه کانیان دەدوین، دەلێن: «کی دەمانبێتی؟» 6 تەگبیر بۆ تاوان دەکەن، دەلێن: «پیلایێکی تەواومان داڕشت!» 7 ینگومان دل و دەررونی مرۆف قوولە. 7 بەلام خودا تیریان تێدەگریت، لەناکاو برینداریان دەکات. 8 زمان درێژیان دەبێتە هۆی کەوتیان، هەرکەسیک کە دەیانبێت سەری باده دات. 9 هەموو ئادەمیزاد دەترسن، کاری خودا پادەگەبەنن و بێردە کەنەوه لەوهی کە کردی. 10 با راستو دروستان بە یەزدان دلتخۆش بن و پەنا بێنە بەر ئەو، با هەموو دلراستان ستایشی بکەن!

65 بۆ سەرۆکی کۆمەڵی مۆسیقاژەنان، زەبوورێکی داود، گۆرانییە ک. ئەهی خودایە، ستایشکردن لە سیوون شایانی تۆیە، نەزرە کائمان بۆ تۆ بەجێدەهێنن. 2 ئەهی ئەوهی گویت لە نوێر دەبێت، هەموو کەس بۆلای تۆ دیت. 3 کاتیگ گونا بەسەرماندا زال بوو، تۆ کە فارەتی یاخیبوونەکانی ئیعت کرد. 4 خۆزگە بەوانە دەخواری کە هەلیانە بێریت و نزیکان

دەكەيتەو، بۆ ئەو، لە حەوشەى ماله كەت بژين! تير بووين لە چاكي ماله كەت، لە پەرسنگاي پيرۆزى تۆ. 5 بە سامناكي راستودروستی وەلامان دەدەيتەو، ئەى خوداي رزگار كەرمان، ئەى ئەو، دانېشتوانى سەراپاي زەوى و دەريا دوورەكان پشنت پى دەبەستن، 6 كە بە هيزى خۆت چياكانت دامەزراندوو، بە توانا خۆت چە كدار كردوو، 7 كە هەلچوونى دەرياكان هيمن دەكەيتەو، هەلچوونى شەپۆلەكانيان، هەروەها ئازاوى گەلان. 8 ئەوانەى لەو پەرى جيهان دەژين، لە كارە سەرسورھينەرەكانت دەترسن. لە شوپى دەركەوتنى بەرەبەيان و ئاوابوونى ميواران، گوراني شادمانيان پى دەلييت. 9 بايەخ بە زەوى دەدەيت و ئاوى دەدەيت، زۆر بە پيت و فەرى دەكەيت، جۆگەكانى خودا پرتاون، دەغلودانيان ئامادە دەكەيت، چونكە بەم شيوە پىكت خستوو. 10 هيل جوتەكانى تير ئاوى دەكەيت و تەخت و پىكان دەكەيت، بە ليزمەى باران پاراوى دەكەيت و بەرەبووميان بەرەكەتدار دەكەيت. 11 بە چاكي خۆت تاج دەخەيتە سەر سالى و پيرەووەكانت چەورى لى دەچۆرپت. 12 لەوەرگاكانى دەشتودەر پەر دەبن، ناوقەدى گەردەكان بە شادى دەبەستىيەو. 13 مېرگەكان بە پانە مەر و ميگەل دادەپوشرين، دەغلودان دەبن بە كەواى دۆلەكان، لە شادمانيدا هاوار دەكەن و گوراني دەلېن.

66 بۆ سەرۆكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، گورانپەك، زەبوورپك. ئەى سەراپاي زەوى، بە شادمانىيەو، هاوار بۆ خودا بكەن! 2 بە شكۆمەندى ناوى ئەو گوراني بلېن، ستايشى شكۆدار بكەن! 3 بە خودا بلېن: «كردەووەكانت چەند سامناكن! هيزت ئەوئەندە گەورەيە، دوژمنانت ملكەچيت بۆ دەنوئېن. 4 سەراپاي زەوى كرتۆشت بۆ دەبەن، گوراني ستايشت بۆ دەلېن، گوراني ستايش بۆ ناوى تۆ دەلېن.» 5 وەرن كردارەكانى خودا ببين، كارە سامناكەكى لە پىناوى ئادەمیزادا! 6 دەرياي گۆرى بۆ وشكانى، ئەوان بە پىيان لە پروبار پەرىنەو. با بە ئەو شادمان بين. 7 بە تواناي خۆى هەتاهەتايە فەرمانزەوايەتى دەكات، چاوەكانى چاودېرى نەتەووەكان دەكەن، با ياخيەكان خۆيان بەرامبەرى هەلنەكيشن. 8 ئەى خەلكينه، ستايشى خودامان بكەن، با دەنگى ستايشكردنى بېستريت، 9 كە گيانى ئېهەى بە زىندوونى پاراستوو و نەپهشتوو پىمان بخليسيكت. 10 ئەى خودايە،

چونکہ تۆ ئىمەت تاقى كىر دوو تەو، وەك زىو ئىمەت پالا وتوو. 11 ئىمەت خستوو تە داو وە و بارى گران ت خستوو تە سەر شامان. 12 تۆ هئىشتت خەلكى سواری سەرمان بن، بە ناو ئاو و ئاگر دا رۇيشتىن، بە لام دواتر بۆ شو ئىنكى بە پىتت هئىنان. 13 بە قوربانى سووتاندنەو دىمە پەرستگا كەت، نەزە كام بە جىدە هئىم، 14 ئەو نەزرا نەى كە لە كاتى تەنگانە دا، لىو كەنم بە ئىنى پىدا بون و بە دە ممددا هاتجون. 15 ئاژە لى قە لە و دە كە مە قوربانى، لە گە ل بونى دوو كە لى قوچى قوربانى، تە گە و گات بۆ دە كە مە قوربانى. 16 ئەى هە موو لە خواتر سە كان، وەرن و گوى بگرن، با پىتان بلىم چى بۆ من كىر دوو. 17 بە دە مى خۆم هاوارم بوى كىر، ستايش كىر لى سەر زمانم بوو. 18 ئە گەر دلم حەزى لە خراپە بووايە، پەرورە دگار گوى لى نە دە گىتم، 19 بە لام بىگومان خودا گوى لى گىتم، گوى لە دە نىم بوو لە كاتى نويز كىر دم. 20 ستايش بۆ خودا، كە نە نويزە كە مى منى لە خوى دوور خستوو و نە خۆشە وىستىيە نە گۆرە كە مى خوى لە من.

67 بۆ سەر روكى كۆمە لى مۇسقا ژە نان، بە ئامپىرە ژىدارە كان، زە بوورىك، گۆرانىيە ك. با خودا لە گە لمان مپىرە بان يىت و بەرە كە تدارمان بكات، پوخسارى خۇيمان بە سەردا بدرە وشىنپتەو، 2 تاكو رىنگات لە سەر زەوى زانراو يىت، رىزگاريت لە ناو هە موو نە تەو كان. 3 ئەى خودايە، با گە لان ستايشت بگەن، با هە موو گە لان ستايشت بگەن. 4 با نە تەو كان دلخوش بن و گۆرانى شادى بلين، چونكە بە رىكى حوكى خە لك دە كە يت و رىنمايى نە تەو كانى سەر زەوى دە كە يت. 5 ئەى خودايە، با گە لان ستايشت بگەن، با هە موو گە لان ستايشت بگەن. 6 ئىنجا زەوى بەر بوومى دە دات، خودا، خوداى من، بەرە كە تدارمان دە كات. 7 خودا بەرە كە تدارمان دە كات، سەرتاسەرى زەوى لى دە ترسن.

68 بۆ سەر روكى كۆمە لى مۇسقا ژە نان، بۆ داود، زە بوورىك، گۆرانىيە ك. با خودا هە ستىت، با دوژمانى پەرشوبلا و بىنەو! با ناحە زانى لە پرووى هە لىن! 2 وەك بە با كىر دنى دوو كە ل بە بايان بكە يت، وەك تەو وەى مۆم لە بەردەم ئاگر، با بە دكارانىش لە بەردەم خودا لە ناو بچن. 3 بە لام با راستو دروستان لە بەردەم خودا شاد و دلخوش بن، لە خۇشيان شا گە شكە بن. 4 گۆرانى بۆ خودا بلين، مۇسقا بۆ ناوى بژەن، ئەو وەى سواری

گالیسکه یه به سهر هه وره کان به رزی بکه نه وه، ناوی یه زدانه، له به رده می دلشاد بن. 5 باوکی هه تیوان و پاریزه ری بیوه ژنان، خودایه له چادری په رستی پیروزی خوئی. 6 خودا مال بولانه وازان دابین ده کات، به ندرکراوه کان تازاد ده کات، به لام یاخیه کان له خاکیکی سووتاو نیشته جی ده بن. 7 تهی خودایه، کاتیک تو پیشره وی گه له که تت کرد، کاتیک به چوله وانیدا رپوشیت، 8 زهوی له رزی و تاسمان دلپه ی کرد له به رده م خودا، خودای سینا، له به رده م خودا، خودای ئیسرائیل. 9 تهی خودایه، باراتیکی چاکت باراند، میراته که ت ماندوو بوو، تو به هیزت کرد. 10 کومه له که ت تینیدا نیشته جی ده بن، خودایه، به چاکه ی خوت، بو هه ژارانت دابین کرد. 11 په روه ردگار فرمانی دا و کومه لی ژنانی مزگینیده ر زورن: 12 «پاشایان و له شکره کانیا به خیرایی هه لدین! ژنه کان که له مال ماونه ته وه تالان دابه ش ده کن، 13 ته نانه ت ته وانه شی که له ناو ته ویله شن، بالی کورتی له زیو هه لکیشراو و په روه موچه ی زپری بیگه ردیان به رده که وی.» 14 که خودای هره به توانا پاشا کانی په رته وازه کرد، وه ک بارینی به فر بوو له سهر کیوی چه لمون. 15 چیا ی باشان چیا ی خودایه، چیا ی باشان چیا ی فره لووتکه یه. 16 تهی چیا فره لووتکه کان، بوچی چاو ده برنه ته و چیا یه، که خودا ئاره زوی ده کات تینیدا نیشته جی بیت، به لی، ته وه ی یه زدان هه تاهه تابه تینیدا نیشته جییه؟ 17 گالیسکه کانی خودا هه زاران هه زارانه، په روه ردگار له سیناوه هاته پیروزگا. 18 تهی یه زدان، کاتیک به رزبوو یته وه بو به رزایی، دیلیکی زورت له گه ل خوت برد، دیاریت له خه لک وه رگرت، ته نانه ت له یاخیه کانیش، تهی خودایه، بو ته وه ی تو له وی نیشته جی بیت. 19 ستایش بو په روه ردگار، بو خودای پرگاریمان، رور به رور بارمان هه لده گریت. 20 خودا بو ئیمه خودای پرگارییه، له مردن ده ربا زبوونیش له یه زدانی په روه ردگار هه وه یه. 21 بیگومان خودا سه ری ناحه زانی پان ده کاته وه، ته وقی سه ری ته وانیه به ریگای گونا هدا ده رون. 22 په روه ردگار ده فهرموی: «له باشانه وه دوژمنانت ده هینمه وه، له قولایی ده ریا کانه وه ده یا نه یمنه وه، 23 بو ته وه ی پیت به خوینیان سوور بیت، زمانی سه گه کانت به شیان هه بیت لیان.» 24 تهی خودایه، که ژاوه ی تویان بینی، که ژاوه ی خودا و پاشای من به ره و پیروزگا. 25 گوران بیژره کان له پیشه وه و سازینده ره کان

له دواوه، چكوله ده ف لیدره كان له ناوه پراستیان. 26 له كور و كومه لى گوره دا ستایشی خودا بكن، نهى ره چه له كى ئيسرائيل، ستایشی يه زدان بكن. 27 نه وه تا هوزى بنيامينى بچكوله پيشه وايانه، كومه ليك سهر كرده يه هودا، سهر كرده كانى زه بولون و نه فتالى. 28 نهى خودايه، توانا كه تمان بو دهر بنخه، نهى خودايه، پالپشتيت دهر بنخه، ههروهك بو ئيمهت كرد. 29 له په رستگا كه ته وه، له تور شه ليم، پاشا كان دياريت پيشكهش ده كهن. 30 سه رزه نشتى گياندارى ناو قاميشه لان بكه، ره وه گا و گويزه كه ي گه لان، تاكو به ملكه چييه وه پارچه زيو پيشكهش بكات. نه و گه لانه ي هه زيان له شه ره، په رتيان بكه. 31 بالويز له ميسره وه دين، كوش ده ستي خوى بو خودا دريژ ده كات. 32 نهى شان شينه كانى زه وى، گورانى بو خودا بلين، موسيقا بو په روه ردگار بزه ن، 33 بو سواری ئاسمان، ئاسمانى ديرين، نه وه تا ده نكي به رز ده كاته وه، به ده نكيكي به هيژه وه. 34 با هيژى خودا رابگه يه نريت، نه وه ي شكومه ندييه كه ي به سهر ئيسرائيله وه يه، نه وه ي هيژى له ناو هه وره كانه. 35 خودايه، له پيروزگا كهت سامدار تريت، خوداى ئيسرائيل هيژ و توانا ده دات به گه له كه ي. ستایش بو خودا!

69 بو سه رو كى كومه لى موسيقا زه نان، به ئاوازي گولى سه وسه ن، بو داود. نهى خودايه، رزگارم بكه، چونكه ئاو هه تا لووتم هاتوه. 2 له زه لكاو نيكي قول نو قوم ده بم، جي پي تيدا نييه. چوممه ته ناو قوولا يى ئاو، لافاو رايما ليوم. 3 ماندوو بووم له هاوار كردن، گه رووم ژان ده كات، چاوه كانم كز بوون هينده چاوه پروانى خودام بكن. 4 نه واننه ي به بي هؤ رقيان ئيمه له مووى سهرم زورترن، زياد بوون نه واننه ي ده يانه وي تيكم بشكين، نه واننه ي به نار هوا له دژى من. نه وه ي نه مدزيوه ئيستا ده بيت بيده مه وه. 5 نهى خودايه، تو ده به نكي من ده زانيت، تاوانه كانم له تو شاراهه نين. 6 نهى يه زدان، په روه ردگارى سوپاسالار، با نه واننه ي هيويان به تويه، به هؤى منه وه ريسوا نه بن. نهى خوداى ئيسرائيل، با نه واننه ي روو له تو ده كهن، به هؤى منه وه شه رمه زار نه بن. 7 له پيناوى تو به رگه ي ريسوايم گرت، شه رمه زارى رووى دا گرتم. 8 له لاي برا كانم بووم به بيانى، له لاي كورانى دايم بووم به بيگانه. 9 دلگه رمى بو ماله كهت ده مسووتيت، جنيوى نه واننه ي ريسوات ده كهن كه وته سهر من. 10 كاتيگ گريام و

به رۆزووگرتن گىانم نزم كردهوه، بوو به سووكايهتي بۆم. 11 جلوبه رگى
 گوشم پۆشى، بووم به پەند لە لايان، 12 بووم به جيى سه رنجى ئەوانه ي
 له بهر دەر وازه داده نيشن، مه سته كائيش دەر باره ي من گۆراني گالته ئاميز
 هه لده به ستن. 13 ئەي يەزدان، من نويزم بۆ تۆيه، له كاتي ره زامه ندیت، ئەي
 خودايه، به گه و ره يي خۆشه و يستيه نه گۆره كهت، به پرزگار يه دلسۆزانه كهت
 وه لامم بده ره وه. 14 دەر بازم بکه له زه لكاو، با نو قوم نه بم، له دوژمنه كانم
 و له قوولايي ئاو دەر باز ده بم. 15 با لافاو رام نه مائيت، قوولايي ئاو
 هه لئه لولو شيت، زه وي قووتم نه دات. 16 ئەي يەزدان، به ده نکه وه وه ره،
 چونکه خۆشه و يستيه نه گۆره كهت چا که، به گويزه ي زۆري به زه يه كهت
 ئاورم لي بده وه، 17 پرووت له خزمه تकारी خۆت مه پۆشه، چونکه له
 ته نگانه دام، زوو وه لامم بده وه. 18 ليم نزيك به ره وه و گيانم دەر باز بکه،
 له بهر دوژمنانم بکړه وه. 19 تۆ به سووكايهتي و شه رمه زاري و ريسوايي من
 ده زانيت، هه موو دوژمنه كانم له به رده متن. 20 ريسوايي دلي شکاندووم،
 نه خۆش که وتووم، چاوه رپي سۆز بووم، نه بوو، چاوم له دلئه وايي گپرا،
 ده ستم نه که وت. 21 ژه هري تاليان دەر خواردم دا، له تينو ويه تيم سرکه يان
 دەر خوارد دام. 22 با خوانه که ي به رده ميان بيئته داويان، بيئته سزا و
 ته له يان. 23 با به رچاويان تاريک ييت تاكو نه بين، هه ميشه پشتيان چه ماوه
 ييت. 24 هه لچووني خۆتيان پيدا هه لبريژه، با ئاگري تووره ييت بيانگاتي. 25
 با خيوه تگا کانيان چۆل ييت، کهس نه ييت له ره شماليان نيشته جي ييت!
 26 ئەوه ي تو لیت داوه، ئەوان ده بچه وسيننه وه و ئەوه ي تو بريندارت
 کردوه، باسي ئازاره کاني ده کهن. 27 تاوان بخره سه ر تاوانه کانيان،
 ييبه شيان بکه له راستودروستيت. 28 له په رتووكي ژياندا بيانسره وه، له گه ل
 راستودروستان ناويان مه نو سه. 29 ئەي خودايه، من له ئازار و ته نگانه دام،
 با پرزگاريت به رزم بکاته وه. 30 به گۆراني ستايشي ناوي خودا ده کهم،
 به سوپاسگوزاريه وه گه و ره يي راده گه به نم. 31 ئەمه له لاي يەزدان له
 گا چا کتره، له گويزه که ي به قوچ و سم. 32 هه ژاران ده بين و شاد
 ده بن، ئەي ئەوانه ي پروو له خودا ده کهن، با دلئان ببوژيئه وه! 33 يەزدان
 به ده نگ سته مليکراوانه وه ده چييت، به سووكييه وه ته ماشاي ديله کاني
 ناکت. 34 با ئاسمان و زه وي ستايشي بکهن، دەر يا کائيش و هه رچي تيباندا

ده جوليت، 35 چونكه خودا سيئون رزگار دهكات و شاره كاني يه هودا بنياد ده نيته وه، له وى نيشته جى ده بن و ده بيته مولكيان، 36 ده بيته ميرات بو مندالى خزمه تكاره كاني، ئەوانه ي ناوى ئەويان خۆشده ویت تپيدا ده ژين.

70 بو گوره ي گورانييژان، بو داود، بو يادكر دنه وه. ئەي خودايه، خيرا به بو دهر باز كردنم، ئەي يه زدان، په له بکه له يارمه تيدانم. 2 با شهرمه زار و سووک بن ئەوانه ي گياني منيان ده ویت، با به زن و ريسوا بن ئەوانه ي حه ز به خراپه ي من ده کهن. 3 با هه لپين له شهرمان ئەوانه ي پيم ده لپين: «هوى ها! هوى ها!» 4 به لام با هه موو ئەوانه ي پروو له تو ده کهن، شاد و دلخوش بن. با هه ميشه بلين: «مه زن يبت خودا!» ئەوانه ي حه ز له رزگاري تو ده کهن. 5 به لام سه بارهت به من، هه ژار و نه دارم، خودايه، خيرا وه ره بو لام. يارمه تيدهر و دهر باز کهرم توي، ئەي يه زدان، دوامه که وه.

71 ئەي يه زدان، من په نا ده به مه بهر تو، با هه رگيز شهرمه زار نه يم، 2 به راستودروستی خوت فريام بکه وه و دهر بازم بکه. گويم بو را گره و رزگارم بکه. 3 بوم به به تاشه به ردی په نا، هه ميشه په ناي بو به يم. فه رماني رزگاري من بده، چونكه تو تاشه به ردی منيت، تو قه لای منيت. 4 ئەي خوداي من، له ده ستی به دکاران، له چه پوکي خراپه کاران و زورداران دهر بازم بکه. 5 ئەي يه زدانی بالاده ستم، چونكه تو هيوای منيت، له گه نجيبه وه پشتوپه ناي منيت. 6 له سکی دايکه وه پشتم به تو به ستووه، تو بووی له هه ناوی دايکه وه دهر تپينام، ستايشم هه ميشه بو تويه. 7 بوم به په ند له لای زور که س، به لام تو په نا گای به هيژي منيت. 8 ده مم پره له ستايشي تو، له شکودارکردنت به دريژاي روژ. 9 له کاتي پيري فريممه ده، که هيژم له بهر نه ما وازم ليمه هيئنه، 10 چونكه دوژمنه کانم قسه م له سه ر ده کهن، ئەوانه ي چاوه ري کوشتم ده کهن، پیکه وه ته گبير ده کهن. 11 ده لپين: «خودا وازی لي هيناوه، راوی بنين و بيگرن، چونكه دهر باز کهری نييه.» 12 خودايه، ليم دوور مه که وه، ئەي خوداي من، زوو بگه فريام. 13 با شهرمه زار بن و له ناويچن، ئەوانه ي سکالام لي ده کهن، با به ريسواي و سووکايه تي پوشرين، ئەوانه ي خراپه ي منيان ده ویت. 14 به لام من هه ميشه هيوادارم، هه تا ديت زياتر ستايشت ده که م. 15 ده مم باسی راستودروستيت ده کات، به دريژاي روژ باسی رزگاريت ده کات، هه رچه نده پيوانه که ي نازانم.

16 دان به پالەوانییتی یەزدانی بالادەستم دەنیم، تەنھا راستودروستی تۆ دەهینمەوه یاد. 17 خودایە، لە سەردەمی گەنجییەوه قیژت کردووم، هەتا ئیستا کارە سەرسۆرەینەرەکانت رادەگەیهنم. 18 خودایە، تەنانت لە پیری و ریش سپیییشم، وازم لێ مەهینە، هەتا توانات بۆ نەوهی داها تۆو رابگەیهنم، هیزت بۆ هەموو ئەوانەیی دین. 19 خودایە، راستودروستیت هەتا بەرزاییە، ئەوهی تۆ کردت زۆر مەزنە. ئەئێ خودایە، کێ وەک تۆیە؟ 20 تۆ تەنگانەیی زۆر و تالت پێشاندام، بەلام دەگەر پیتتەوه و زیندووم دەگەیتەوه، لە ناخی زەویەوه دووبارە بەرزم دەگەیتەوه. 21 مەزنیتم زیاتر دەگەیت، دەگەر پیتتەوه و دلنەوایم دەگەیت. 22 ئەئێ خودای من، منیش بە ساز ستایشی دلسۆزیت دەگەم، ئەئێ پیروژەکی ئیسرائیل، بە قیسارەوه موسیقات بۆ دەژەنم. 23 لیوێ کانم هەلەلە لیدە دەن، کە گۆرانیت بۆ دەلیم، هەروەها گیانم، ئەوهی کە کپیتەوه. 24 زمانیشم بە درێژایی رۆژ باسی راستودروستیت دەکات، چونکە شەرمەزار و سووک بوون، ئەوانەیی خراپەیی منیان دەوویت.

72 بۆ سلیمان. ئەئێ خودایە، دادپەرەری خۆت بدە بە پاشا، راستودروستیت بە کۆری پاشا. 2 با بە راستودروستی حوکی گەلە کەت بکات، بە دادپەرەری هەژارەکانت. 3 با چیاکان ناشتی بۆ گەل دا بین بکەن، گەردەکان راستودروستی. 4 با دادووری کلۆلانی گەل بکات، کۆری نەداران رزگار بکات، زۆرداران وردوخاش بکات. 5 با وەک خۆر بچیت، وەک مانگ بە درێژایی نەوهکان. 6 وەک باران بە سەر بچادا بیاریت، وەک هەور زەوی ئاو بدات، 7 راستودروستان لە سەردەمی ئەو شکۆفە دەکەن، ناشتیەکی زۆر دەبیت هەتا فەوتانی مانگ. 8 لە دەریاوه هەتا دەریا حوکم دەکات، لە رووباری فورائەوه هەتا ئەوپەری زەوی. 9 بیاباننشینەکان کپتۆشی بۆ دەبەن و ناحەزانی تۆز دەلپسنەوه. 10 پاشا کانی تەرشیش و دوورگە دوورەکان سەرانی دەنیرن، پاشا کانی شەبا و سەبا دیاری بۆ دین. 11 هەموو پاشاکان کپتۆشی بۆ دەبەن و هەموو نەتەوهکان خزمەتی دەکەن. 12 لەبەر ئەوهی نەدار کە هاواری بۆ دەبات، دەربازی دەکات، چەوسینراویش کە یارمەتیدەری نییە. 13 بەزەبی بە لاواز و نەداردا دیتەوه، گیانی نەدارەکان رزگار دەکات، 14 گیانیان لە ستەم و

توندوتیژی ده کپته وه، خوینی ئەوان لە لای بە زرخه. 15 ته مەن درێژ بێت! با لە زێری شەبای پێدریت، با هەمیشە خەلک نزای بۆ بکەن، با بە درێژایی رۆژ داوای بەرە کەتی بۆ بکەن. 16 با دانە و ئێلە یەکی زۆر لە سەر زەوی بێت، لە سەر لووتکە ی گرده کان، بەرە هەمی وەک لوبنان بشە کیتە وه، با ئەوانە ی لە شارە کان وەک گجای کێلگە چرو بکەن. 17 با هەتا هەتا یە ناوی بێنیت، هەتا خۆر ماییت ناوی بەر دەوام بێت. هەموو نەتە وه کان لە وه وه بەرە کە تدار بن، هەمووان خۆزگە ی پێ بخوازن. 18 ستایش بۆ یە زدانی پەرور دگار، خودای ئیسرا ئیل، بە تەنھا ئە وه کاری سەر سۆر هێنەر دە کات. 19 هەتا هەتا یە ستایش بۆ ناوی شکۆ داری، با شکۆ مە ندیە کە ی هەموو جیهان پربکات. ئامین و ئامین. 20 لێرە دا نوێژە کانی داودی کۆری یە سا تە وا و بوون.

73 زەبووریکێ ئاساف. بێگومان خودا چا کە بۆ ئیسرا ئیل، بۆ دلپا کە کان. 2 بە لام من خەریک بوو پێم بخزیت و زۆری نە ما بوو هەنگام بخلیسکیت، 3 چونکە بە غیلم بە لووتبەر زە کان یرد، کە ئاسوودە یی بە دکار انم دی. 4 ترسیان لە مردن نییە، جەستە یان تەندروست و قە لە وه. 5 لە رەنج کێشانی مرۆف بە دەرن، وەک خەلکی تینا کە ون. 6 بۆ یە لووتبەر زیان وەک ملوانکە لە مل کردو وه و بەرگی توندوتیژیان پۆشی وه. 7 خراپە لە دلی بێ بە زەبیانە وه دیت، لیکدانە وه ی دلپان بێ سنو وه. 8 گالته جار ی دە کەن و بە خراپە دە دوین، بە لووتبەر زییە وه باسی ستم دە کەن. 9 رووی دە میان لە ئاسمان کردو وه، زمانیشیان بە سەر زە ویدا دە گیرن. 10 بۆ یە خەلکی خۆیان دینە لایان و باوهر بە قسە کانیان دە کەن. 11 دە لێن: «چۆن خودا دە زانییت؟ ئایا لە لای هەر بەر زانیاری هە یە؟» 12 ئە وه تە ئە مانە بە دکارن، هەمیشە لە خۆشیدان و سامانیان لە زیاد بووندا یە. 13 بێگومان بە بێبوودە دلی خۆمم بە پاکی راگرتو وه، دە ستیشم بە بێگەردی شوشتو وه. 14 بە درێژایی رۆژ لێم قە و ما بوو، هەتا بەرە بە یان تە مێی کرابووم. 15 ئە گەر بە راشکاوی قسەم دە کرد، ئە وا لە گەل مندالە کانت ناپاک دە بووم. 16 کاتیک ویستم لە مە تیبگەم، بە ئەرکیکی سە ختم بینی، 17 هەتا چوومه ناو پیرۆزگای خودا، ئە وسای چارە نووسیان تیبگە ی شتم. 18 بە راستی لە جیگایەکی خلیسک داتناون، تووشی ویرانیت کردوون. 19 چۆن بە چاوترو کاتیک ویران بوون، لە ترسان بە تە واوی لە ناوچوون! 20 ئە ی پەرور دگار، وەک خەون

کاتی به ئاگا هاتنه وه، له کاتی به ئاگایی وهک خهون پرسیویان ده کهیت. 21
 کاتییک دلم تهنگ بوو، وهک شمشیر هه ناومی پری، 22 گیل و نه زان بووم،
 له لای تو وهک ئازه لم لیهات. 23 له گه له ئه وه شدا، من هه میشه له لای تو،
 دهستی راستی منت گرت. 24 به ئاموژگاریت پرتیمیم ده کهیت، پاشان بو
 شکومه ندیم ده بهیت. 25 بیجگه له تو له ئاسمان کیم هه به؟ ئه گه له گه له تو
 بم، له سه زه ویش هیچ نییه ئاره زووی بکه م. 26 جهسته و دلم کوتایان
 پیدیت، به لام هه تاهه تابه هیزی دل و به شی من خودایه. 27 ئه وه تا ئه وانیه
 له تو دوورن ویل دهن، ئه وانیه ناپاکیت له گه له بکن دویان ده پرتیه وه.
 28 به لام نزیکیبونه وه له خودا بو من باشه، یه زدانی بالاده ستم کرد به
 په ناگام، هه تا باسی هه موو کرده وه کانت بکه م.

74 هوزراوه کی ئاساف. ئه ی خودایه، بوچی هه تاهه تابه رهتت کردینه وه؟
 بوچی تووره بیت دوو که له ده کات به سه ره مه پری له وه رگا که تدا؟ 2 کومه لی
 خوت له بیر بیت، که له کونه وه به ده ست هیناوه، هوزی میراتی خوت
 کپیه وه، ئه م کپوی سییونه که تیدا نیشه جی بویت. 3 ههنگو هه لپه
 به ره و ویرانگای هه میشه یی، هه موو ئه و ویرانکاریه ی که دوژمن به
 پیروزی گای کرد. 4 ناحه زه کانت له ناوه راستی شوینی چاوپکه وتی تودا
 نه پاندیان، ئالا کانیان وهک نیشانه چه قاند. 5 له وانه ده چون که ته وره کانیان
 به رزکردووه ته وه، له سه ره داری دارستانه کان. 6 به ته ور و چه کوش تیکان
 شکاند، هه موو نه خشینراوه کان. 7 ئاگریان له پیروزی گاکت به ردا، ئه و
 شوینه ی که ناوی توی تیدا نیشه جیه گلاویان کرد. 8 له دلی خویاندا
 گویتان: «به ته وای به سه ریاندا زال دهن!» هه موو نزرگه به کی خودایان
 له سه ره زه وی سووتاند. 9 په رجوه کامان نابین و هیچ پیغه مبه ریک نه ماوه،
 که سیشمان نازانیت تا کو که به. 10 ئه ی خودایه، هه تا که ی ناحه زان
 جنیو بدن؟ ئایا دوژمن هه تاهه تابه بیزیان له ناوی تو بیته وه؟ 11 بوچی
 ده ست ده گه پرتیه وه؟ دهستی راستت له باخه لت ده ره پینه و له ناویان به!
 12 به لام خودایه، تو هه ره له ته زه له وه پاشای منی، دروستکهری رزگاریت
 له ناوه راستی زه وی. 13 تو به هیزی خوت ده ریات شه فکرد، سه ری
 ته ژدیها کانی ده ریات له سه ره ئا و پانکرده وه. 14 تو سه ره کانی لیقیاتانت
 وردوخاش کرد، کردت به خوراکی درنده بیابانیه کان. 15 تو کانی و

جۆگه کانت ته قانده وه، تو پرووباره هه مېشه رۆيشتووه کانت وشک کرد. 16 رۆژ هې تۆيه و شه وېش هې تۆيه، تو پرووناکی و خۆرت دامه زرانده. 17 هه موو سنوره کانی زهوی تو ديارت کردوون، تو هاوین و زستانت داهیناوه. 18 ئەي يه زدان، ئەمەت له بېر بېت، ناحه زان سووکايه تېيان پېت کرد، گه لیکي گیل بيزيان له ناوی تو کرده وه. 19 گيانی کۆتره کت مه که نېچيري درنده کان، هه رگيز ژيانی گه له چه وسپنراوه کت له بېر مه که. 20 په يمانی خۆت له بېر بېت، چونکه هه موو شوينه تاريخه کانی زهوی بوونه لانهی توندوتیژی. 21 رې مه ده که سی تیکشکاو به شهرمه زاری بگه رېته وه. با هه ژار و کۆلان ستايشی ناوت بکن. 22 ئەي خودايه، پاپه ره، به رگری له مافی خۆت بکه! له بېرت بېت چون گله کان به دريژانی رۆژ گالته يان پېت ده کرد. 23 قسهی دژه کانت له بېر مه که، زاوه ژاوی نه يارانت که به رده وام له زياد بوونه.

75 بو سه روکی کۆمه لی موسيقاژه نان، له سه ر ئاوازی «ويزان مه که»، زه بووریکي ئاساف. گۆرائيه ک. ئەي خودايه، ستايشت ده که ين، ستايشت ده که ين، چونکه ناوت نزيکه، خه لکی باسی کاره سه رسورھينه ره کانت ده که ين. 2 تو ده فه رمووی: «کانت ديار ده که م، به راستی دادوه ری ده که م. 3 که زهوی و هه موو دانېشتوانه که ی ده له رزن، منم کۆله که کانی ده چه سپنم. 4 به لووتبه رزان ده لیم: «لووتبه رز مه بن،» به خراپه کاران: «هيزتان ده ره مه خه ن. 5 هيزتان به ره و ئاسمان ده ره مه خه ن، به که لله ره قی مه دوین.» 6 نه له رۆژه ه لات و نه له رۆژئاوا، نه له بيايان که س ناتوانی مروف به رز بکاته وه، 7 به لکو خودايه دادپهروه ری ده کات، ئەم نزم ده کات و ئەو به رز ده کاته وه. 8 جام به ده ستي يه زدانه وه يه، پره له مه ی ترشاو و تیکه ل به داووده رمان، له مه تیده کات، هه موو به دکارانی سه ر زهوی لې بخۆنه وه و هه تا خلته که ی به تالی بکن. 9 به لام من هه تاهه تايه ئەمه پاده گه يه نم، گۆرانی بو خودای ياقوب ده لیم، که ده فه رمویت: 10 «هيزی هه موو به دکاره کان ده روو خینم، هيزی راستودروستايیش زياد ده که م.»

76 بو سه روکی کۆمه لی موسيقاژه نان، به ئامیری ژيادار. زه بووریکي ئاساف. گۆرائيه ک. له يه هودا خودا ناسراوه، له ئيسرايلدا ناوی گه وره يه! 2 که پری له شاليمه، هه واری له سيیونه. 3 له وی تيره گرده ره کان و قه لغان

و شمشیر و جهنگه کانی تیکشکاند. 4 تو پره وشه نی، له چیا ی نچیره کان شکۆدارتری. 5 قاره مانه کان مالیان به تالان چوو، دواین خهوی خویمان نوستن، هیچ جهنگه ریگ نهیتوانی دهست بکاته وه. 6 ئە ی خودای یاقوب، به سه رزه نشتی تو، ئە سب و سوار پیکه وه که وتنه خهویکی قووله وه! 7 تو خۆت به سامیت! له کاتی تو پره بیت، کی له به رده مت راده وه سلیت؟ 8 له ئاسمان حوکت بیسترا، زهوی ترسا و کپ بوو، 9 به هه ستانی خودا بو دادوه ری، بو پرزگار کردنی هه موو سته ملیکراوانی زهوی. 10 ییگومان تو پره یی مرؤف ستایشت ده کات، خۆت به پاشماوه ی تو پره یی چه کدار کردوه. 11 نه زر بو یه زدانی پهروه ردگار تان بکه ن و به چیی بهینن. ئە ی هه موو ئەوانه ی له ده وریدان، دیاری پێشککش به سامناک بکه ن. 12 ئە وه ی رۆحی میره کان ده شکینیت، سامنا که بو پاشا کانی سه ر زهوی.

77 بو گه و ره ی گۆران بیژان. ئاوازی یه دوتون، زه بوو ریکی ئاساف. ده نگم بو خودا به رز ده که مه وه، هاوار ده که م، ده نگم بو خودا به رز ده که مه وه بو ئە وه ی گوئی لیم بیت. 2 له رۆژی تهنگانه م روو له پهروه ردگار ده که م، به در یژایی شه و ده ست پان ده که مه وه، بی ئە وه ی سه ریّت. گیانم نه وازش په رت ده کاته وه. 3 بیر له خودا ده که مه وه و ده نالیم، ورد ده به وه و روحم ده بوو ریته وه. 4 پیلووی چاوه کانت گرت، شه رزه بووم، قسه م پنی نه کرا. 5 بیر له رۆژگاری دیرین ده که مه وه، سالانی رابردوو. 6 شه وانه له دلی خۆم بیر له ئاوازه کانت ده که مه وه، ورد ده به وه و روحم ده گه ریّت: 7 «ئایا هه تاهه تایه پهروه ردگار ره تمان ده کاته وه؟ چیت لیمان رازی نایته وه؟ 8 ئایا خۆشه و یستییه نه گۆره که ی هه تاهه تایه نه ماوه؟ ئایا به لینه کانی بو نه وه دوا ی نه وه دوا بیان هاتوه؟ 9 ئایا خودا میره بانی له بیر کردوه؟ یان له تو پره یی به زه یی خۆی داخستوه؟» 10 ئینجا ده لیم: «ئهمه ده ردی منه: ده سه ته راسته ی خودای هه ره به رز گۆراوه.» 11 کرداره کانی یه زدان دینه وه یادم، ییگومان په رجوه کانی تو م له بیره که له کۆنه وه یه. 12 له هه موو کاره کانت ورد ده به وه و بیر له کرده وه مه زنه کانت ده که مه وه. 13 ئە ی خودایه، پرینگات پیروزه. چه خودایه ک وه ک خودا مه زنه؟ 14 تو ئە وه خودایه ی که په رجوت کردوه و هیزی خۆت له تیو خه لک ده رخستوه. 15 به بازووی خۆت گه لی خۆت کپیه وه، نه وه ی یاقوب و یوسف. 16

ئەى خودايە، كە ئاوەكان تۆيان بىنى، كە ئاوەكان تۆيان بىنى ترسان، بگرە قوولايپەكان هەژان. 17 هەورەكان ئاويان رشت، هەورە تریشقەكان دەنگيان دايەو، هەروها تيرەكانت برىسكانەو. 18 گرمەى هەورە تریشقەى تۆ لە گەردەلول، بروسكەكان دنيايان پرووناك كردهو، زەوى لەرزى و هەژا. 19 رىگات بە ناو دەريادايە، رىچكەكانت بە ناو ئاوە زۆرەكانە، شوين پىپەكانت نەزانان. 20 لەسەردەستى موسا و هارون، وەك مىگەلە مەر پىنپاي گەلى خۆت كەرد.

78 هۆزراوئەكى ئاساف. ئەى گەلى من، گوئى بدەنە فۆركردنم، گوئى شل بكن بۆ قسەكانى دەمم. 2 بە نمونە دەمم دە كەمەو، مەتەلى رۆژگارى كۆن رادەگەبەنم. 3 ئەو شتانهى بىستوو مانە و زانىومانە، ئەوئەى باوباپىرئانمان پىيان گوتووين. 4 ئەو شتانه لە مندالەكانيان ناسارپنەو، بەلكو بە نەوئەى داهاوو، ستايشى يەزدان رادەگەبەن، هيزى و كارە سەرسورھىنەرەكانى كە كروويەتى. 5 لەناو بنەمالەى ياقوب شەرىعەتى دامەزراند، لەناو ئىسرائىل تەورات، كە باوباپىرئانى ئىمەى راسپارد كە فۆرى مندالانى خۆيانى بكن، 6 بۆ ئەوئەى نەوئەى داهاوو بيانزائىت، ئەو مندالانەى لەدايك دەبن، ئەوانىش هەستن و بۆ مندالانى خۆيانى باس بكن. 7 ئىنجا هيوايان بە خودا دەيىت، كەردارەكانى خودايان لە ياد ناچى، بەلكو راسپاردەكانى بەجىدەگەبەن، 8 بۆ ئەوئەى وەك باوباپىرئان نەبن، نەوئەىكى ياخى و كەللەرەق، نەوئەىكى جگەرسۆز نەبوو بۆ خودا، رۆحىشان دلسۆزى ئەو نەبوو. 9 ئەفرايمىيەكان كە چەكىان تىروكەوان بوو، لە رۆژى جەنگدا گەرانەو. 10 پەيمانى خودايان شكاند، بەيى فۆركردنى نەجولانەو. 11 كەردارەكانى خودايان لەبىر كەرد، ئەو كارە سەرسورھىنەرەئەى كە پىشانى دابوون. 12 لەبەرچاوى باوباپىرئان پەرجووى كەرد، لە خاكى مىسر، لە ولاتى چۆعەن. 13 دەرياي شەفكرد و پەراندىنەو، وەك بەربەست ئاوى راگرت. 14 بە رۆژ بەهۆى هەورەو پىبەرى كەردن، بە درىزايى شەويش بە پرووناكى ئاگر. 15 لە بىبان تاشەبەردى شەفكرد و ئاوى پىدان، ئەوئەندە زۆر وەك لە دەرياوئەى. 16 جۆگەى لەناو تاشەبەرد هەلقولاند، وەك پرووبار ئاوى بەردايەو. 17 بەلام بەردەوام بوون لە گوناھەركەردن لە دژى، لە ياخىبوون لە دژى خوداى هەربەرز لە بىبان. 18 لە دلى

خویناندا خودایان تاقی کرده‌وه به داوا کردنی ئەو خواردنه‌ی دلیان پتوه‌ی بوو. 19 له دژی خودا دوان و گوتیان: «ئایا خودا ده‌توانیبت له چۆله‌وانی میزیک پرازیڤیتته‌وه؟» 20 پراسته، له تاشه‌به‌رده‌که‌ی دا و ئاوی لی هینا، جۆگه‌کان ئاویان لی پزڤا! به‌لام ئایا ده‌توانیبت نانیس بدات و گوشت بۆ گه‌له‌که‌ی دابین بکات؟» 21 که‌یه‌زدان ئەمه‌ی بیست زۆر تووره‌بوو، ئاگری داگیرسا له دژی یاقوب، هه‌روه‌ها تووره‌ی هه‌ستا له ئیسرائیل، 22 چونکه‌ پروایان به‌ خودا نه‌هینا و پشتیان به‌ رزگاری ئەو نه‌به‌ست. 23 جا فه‌رمانی دا به‌ هه‌وره‌کان له به‌رزایی، ده‌رگای ئاسمانی کرده‌وه، 24 مه‌نی به‌سه‌ریاندا باراند بۆ خواردن و دانه‌ویله‌ی ئاسمانی پیدان. 25 مرۆف نانی فره‌شته‌کانیان خوارد، ئازوو‌قه‌ی بۆ ناردن هه‌تا تیربوون. 26 له ئاسمانه‌وه‌ بای رۆژه‌لاتی هه‌لکرد، به‌ هیزیشی بای باشووری به‌ره‌و پیش برد. 27 وه‌ک خۆل گوشتی به‌سه‌ریاندا باراند، وه‌ک لمی ده‌ریاکان په‌له‌وه‌ری بالدار. 28 باراندیه‌ ناو‌توردوگا‌که‌یان، له ده‌ورو به‌ری چادره‌کانیان. 29 خواردیان و زۆر تیربوون، ئەوه‌ی دلیان پتوه‌ی بوو بۆی هینان. 30 به‌لام به‌ر له‌وه‌ی ئەوه‌ی چه‌زیان لی بوو به‌جی به‌ین، هیشتا خواردنه‌که‌یان له‌ناو ده‌م بوو، 31 تووره‌ی خودا لییان هه‌ستا، هه‌ره‌ به‌هیزه‌کانی کوشتن و باشتین گه‌نجه‌کانی ئیسرائیلی خست. 32 له‌گه‌ل ئەمه‌شدا گونا‌هیان کرده‌وه، پروایان به‌ کاره‌ سه‌رسوره‌ینه‌ره‌کانی نه‌کرد. 33 به‌ فوویک رۆزگاری له‌ناو بردن، به‌ تو‌قاندن سالانیان. 34 هه‌ر کاتیک لییان بکوژیت به‌دوای ده‌که‌ون، به‌ په‌رۆشه‌وه‌ ده‌گه‌رینه‌وه‌ لای. 35 به‌بیریان دیته‌وه‌ که‌ خودا تاشه‌به‌ردیانه‌، خودای هه‌ره‌به‌رزیشه‌ که‌ ده‌یانکریته‌وه. 36 به‌لام به‌ ده‌م فیل ده‌که‌ن، به‌ زمان درۆی له‌گه‌ل ده‌که‌ن. 37 دلیان له‌لای ناچه‌سپیت، دلسۆز نین له‌گه‌ل په‌یمان‌که‌ی. 38 ئەویش به‌زه‌بیداره‌ و له‌ گونا‌ه خۆشه‌ییت و نافه‌وتینیت. زۆر جار تووره‌ی خۆی ده‌گپرتته‌وه، هه‌موو هه‌لچوونی خۆی ده‌رنا‌بریت. 39 به‌بیری دیته‌وه‌ ئەمانه‌ مرۆفن، بایه‌کن هه‌لده‌که‌ن و ناگه‌رینه‌وه. 40 چه‌ند جار له‌ چۆله‌وانی لی یاخیبوون، له‌ بیابان دلته‌نگیان کرد. 41 جار له‌دوای جار خودایان تاقی کرده‌وه، خودا په‌رۆزه‌که‌ی ئیسرائیلیان تووره‌ کرد. 42 ده‌ستی ئەویان له‌بیرچوو، ئەو رۆژه‌ی ئەوانی له‌ دوژمن کریه‌وه. 43 ئەو رۆژه‌ی له‌ میسر نیشانه‌ی پیداندا، له‌ ولاتی چۆعه‌ن په‌رجووی

کرد. 44 روبرو و جوگه کانیانی گۆری بو خوین، بو ئه وهی نه خوئنه وه. 45
 میشمه گه زی نارد پیوه یان دان، بۆقی نارد بۆگه نیان کردن. 46 به روبرووی
 ئه وانی دا به سن، به ری ماندوو بوونیان به کولله. 47 به ته رزه رهزه میوه کانی
 کوتان و به زوقم دار هه نجیره کانی وشک کردن. 48 گاوگوتالی ئه وانی خستنه
 بهر ته رزه و ئازهللی مالی دانه بهر بروسکه. 49 گری هه لچوونی خۆی پرژانده
 سه ریان، تووریهی و توله و به لا، به فریشتهی له ناو بهر ناردی. 50 پرنگای
 بو تووریهی خۆی خوشکرد، مردنی لی نه گپرانه وه، ژبانیا نی تووشی ده رد
 کرد. 51 له هه موو تو به ره کانی میسری دا، یه که مین به ره ه می پیاوه تی ولاتی
 حام. 52 ئینجا وه ک مه ر گه له که ی به پیندا، وه ک پان له چوله وانی
 پابه رایه تی کردن. 53 به ئاسووده یی پریمایی کردن، ئیتر بی ترس بوون،
 به لام ده ریا دوژمنه کانی دا پۆشین. 54 بردنی بو سنووری خاکی پیروز، ئه و
 چیا یه ی به ده ستی راستی به ده سته پینا. 55 نه ته وه کانی له به رده م ده رک کردن،
 میراتی به گوریس بو دابه ش کردن، هۆزه کانی ئیسرا ئیلی له خپوه ته کانیان
 نیشته جی کرد. 56 به لام خودای هه ره به رزیان تاقی کرده وه و یاخی بوون،
 یاسا کانی ئه ویان په پره وه نه کرد. 57 هه لگه پرا نه وه و فیلبازیان کرد، وه ک
 با پیرانیان له ری لایندا، وه ک که واتیکی نارپیک. 58 به نزرگه کانیان له سه ر
 به رزاییه کان په ستیان کرد، به بته کانیان ئیره یی ئه ویان جۆشاندا. 59 خودا
 ئه مه ی بیست، پر تووریه یی بوو، به ته وای ئیسرا ئیلی ره تکرده وه. 60 چادری
 په رستی شیلوی به جپیشت، ئه و چادری له ناو مرؤف هه لیدا بوو. 61
 سندوقی په یمانی خۆی دایه ده ست، هیمای هیژ و شکوی خۆی دایه ده ست
 ناحه زه کانی. 62 گه لی خۆی خسته به رده می شمشیر، له میراته که ی تووریه
 بوو. 63 گه نجه کانیان ئا گر هه لیلووشین، کچه کانیان هه له له یان لی نه دا. 64
 کاهینه کانیان به شمشیر که وتن، بیوه ژنه کانیان شیوه نیان نه گپرا. 65 ئه وسا
 په روه ردگار هه ستا وه ک ئه و که سه ی له خه و به ئاگا دیته وه، وه ک ئه و
 پالنه وانه ی له سه رخۆشی به هۆش دیته وه. 66 له دوژمنه کانی دا بو دواوه،
 کردنی به ریسوایی هه میشه یی. 67 خپوه ته کانی یوسفی ره تکرده وه، هۆزی
 ئه فرا می هه لته برارد، 68 به لکو هۆزی یه هو دای هه لبرارد، کیوی سیوون
 که خۆشی ده ویت. 69 وه ک به رزاییه کان پیروزگی خۆی بنیاد نا، وه ک
 زه وی هه تاهه تابه چه سپاندی. 70 داودی به خزمه تکاری خۆی هه لبرارد و

له ناو پشتیری مهر ده ریپینا. 71 له دوای مهره شیردهره کانهوه هینای، بۆ
 نهوهی بیته شوانی یاقوبی گهلی خۆی، ئیسرایلی میراتگری خۆی. 72
 داودیش به دلپاکیهوه شوانیهتی کردن، به دهستیکی کارامه ئاراستهی
 کردن.

79 ئەهی خودایه، نهتهوهکان هاتونهته ناو میراتی تو، پهستگای
 پیروزی تویان گلاو کردووه، ئورشه لیمیان کردووه به کلاوه. 2 تهرمی
 خزمهتکارهکانی تویان کردووه به خۆراکی بالندهی ئاسمان و گوشتی
 خۆشهویستانت بۆ درندهی زهوی. 3 له دهووروبهری ئورشه لیم وهک ئاو
 خوینیان پرشتن، کهس نهبوو بیاننیزیت. 4 بووین به پهندی دراوسیگانمان،
 بووین به سووکایهتی و گالته جاری دهووروبه رمان. 5 ئەهی یهزدان ههتا
 کهی؟ ئایا ههتاسهر ههه تووره ده بیت؟ ههتا کهی ئیره بیت وهک ئاگر
 ده سووتیت؟ 6 تووره بی خۆت به سهر ئهوه نهتهوانه دا ببارینه که پشت گویت
 ده خه، به سهر ئهوه شانشینه دا بیریزه که به ناوی تو ناپارینهوه، 7 چونکه
 نهوانه یاقوبیان هه لלוوشیوه، نیشتمانیان خاپوور کردووه. 8 گوناھی باپیرانی
 پیش خۆمان له سهر مه ژمیره، با به زه بیت زوو پیشمان بکهویت، چونکه ئیه
 زور زه لیل بووین. 9 ئەهی خودای پرگار که رمان، یارمه تیمان بده، له بهر
 شکۆی ناوی خۆت. ده ربا زمان بکه و له گوناھمان خۆشبه، له پیناوی ناوی
 خۆت. 10 بۆچی نهتهوهکان بلین: «کوا خودا که یان؟» با هه موو نهتهوهکان
 بزانت که تو له بهر چاوی هه موومان تولهی خوینی پرژاوی خزمهتکارهکانی
 خۆت ده که یتهوه. 11 با ناله و هاواری دیله کانت پنی بگات، به گوره بی
 بازووی خۆت بیانیه له وه نهوانه ی سزای مردنیان به سهر دا دراوه. 12 ئەهی
 پهروه ردگار، ههوت نه وه نهوهی ئهوه سووکایهتییهی دراوسیگانمان پینان
 کردی، له باوهشیان سووکایه تیمان پنی بکه. 13 ئینجا ئیهی گهلی تو، مه پری
 له وه رگای تو، ههتا ههتایه ستایشت ده کهین، نهوه به نهوه باسی ستایشی تو
 ده کهین.

80 بۆ سه روکی کۆمهلی موسیقاژهنان، به ئاوازی گوئی سه وه سنی په یمان.
 بۆ ئاساف، زه بووریک. ئەهی شوانی ئیسراییل، گوئی رادیره، ئەهی رابه ری
 یوسف وهک مینگه ل، ئەهی نهوهی له تیوان که ربه کهان له سهر تهخت
 دانیش تویت، بدره وشیه 2 له بهردهم ئه فرایم و بنیامین و مه نه شه. پاله وانیتی

خۆت دەرېنجه، بۆر زگارېنې ټپه وەر. 3 ټه ى خودايه، بمانگه پرينه وه، پرووى
 خۆتمان بۆ بدره وشيننه وه بۆ ټه وهى پزگارمان بېت. 4 ټه ى يه زدان، خوداي
 سوپاسالار، هه تا كه ى له سهر نويزى گه له كهت تووره ده بېت؟ 5 تو
 نانى فرميسكت دهرخوارد داو، فرميسكت پر به پپوانه پي توشيون. 6
 ده مانگه يته مايه ى ناكوكى له لاي دراوسيكائمان، ناحه زانمان له ناو خويان
 پپان پپده كه نن. 7 ټه ى خوداي سوپاسالار، بمانگه پرينه وه، پرووى خۆتمان
 بۆ بدره وشيننه وه بۆ ټه وهى پزگارمان بېت. 8 دار ميويكت له ميسره وه
 گواسته وه، نه ته وه كانت وه دهرنا و چاندت. 9 خاكت بۆ ئاماده كرد،
 په گ و پريشه يت داكوتا، زه وي پر كرد. 10 سيبه ره كه ى چياكانى داپوشي،
 چله كاني ئورزه گه و ره كان. 11 لقي هه تا دهر يا هاويشت، پوپكه كاني بۆ دم
 پرووبار. 12 بۆچى شوراكانيت پرووخاند تاكو ههر پيواريك لتي بكانه وه؟
 13 به رازى دارستان و يراني ده كات، زينده وه ره كاني كيكه له سه رى
 ده له وه پرين. 14 ټه ى خوداي سوپاسالار بمانگه پرينه وه! له ئاسمانه وه سه رى
 بكه و ببينه! ټم دار ميوه به سه ربكه وه، 15 ټه و قه ده ى ده ستي راستت
 چاندوويه تي، ټه و كورهي بۆ خۆت به هيژت كردووه. 16 سووتاو وه به
 ئاگر پراوه ته وه، به سه رزه نشتي پرووى تو گه له كهت له ناوده چييت. 17 با
 ده ست له سه ر مروئي ده سته راستت بېت، له سه ر ټه و كورهي مروف بۆ
 خۆت به هيژت كردووه. 18 ئينجا ليت هه لنا گه پرينه وه، بمانز پيننه وه و به
 ناوى تووه نزا ده كه ين. 19 ټه ى يه زدان، خوداي سوپاسالار، بمانگه پرينه وه!
 پرووى خۆتمان بۆ بدره وشيننه وه بۆ ټه وهى پزگارمان بېت.

81 بۆ سه رووكى كۆمه ئى موسيقارنه نان، له سه ر ئاوازي گنيت. بۆ ئاساف.
 هه له له ليدن بۆ خودا ټه وه ى هيژمانه، به خو شيبه وه هاوار بكن بۆ خوداي
 ياقوب. 2 ئاوازيك به رز بكه نه وه و ده ف به ينن، سازيكي ناسك له گه ل
 قيساره. 3 له جه ژنى سه ره مانگ كه ره نا ليدن و له مانگى تابان، بۆ
 پوژى جه ژنه كانمان، 4 چونكه ټه مه فه رزه له سه ر ئيسرائيل، حوكى خوداي
 ياقوبه. 5 له بنه ماله ى يوسفدا كردى به ياسا، كه له خاكي ميسر دهر پيننا.
 گويمان له ده نكيك بوو به زماتيك كه لتي تپنه گه يشتين: 6 «بارم له سه ر
 شانە كاني لادا، ده سته كاني له سه به ته به ربوون. 7 له ته نگانه دا هاوارت
 كرد، دهر بازم كرديت، له ژير سيبه رى هه و ره تريشقه وه لام دايته وه، له

میڙگی مہربیا تاقیم کردیتہ وہ. 8 ئەہی گہلی من، گوئی بگرہ، ناگادارت
 دہ کہ مہوہ. ئەہی ئیسرائیل، خۆزگہ گویت لہ من دہ گرت! 9 لہ تیو ئیوہ دا
 خوداوہ ندیکی بیگانہ ناییت، کپرتوش بو خوداوہ ندیکی بیانی نابہیت. 10
 من یەزدانی پەرور دگاری تۆم، کہ لہ خاکی میسر دہرمہینای، دہمت
 بکہوہ و پری دہ کہم. 11 «بہ لام گہ لہ کہم گوئی لہ قسہم نہ گرت، ئیسرائیل
 منی نہ ویست. 12 منیش ئەوانم دایہ دہست کہ لہ پەرہ قبیہ کہی خۆیان، بہ
 پراویژی خۆیان ہہ لسو کہوت بکہن. 13 «خۆزگہ گہ لہ کہم بہ قسہی منیان
 دہ کرد، ئە گہر ئیسرائیل پریگای منیان دہ گرتہ بہر، 14 ہەر زوو دوزمنہ کاتم بو
 زہلیل دہ کردن، دہستم دریژ دہ کردہ سہر ناحہ زانیان! 15 ئەوانہی پریقان لہ
 یەزدانہ، ملکہ چی دہ بن، ہہ تاہہ تايہ کاتی سزایان دہ ییت. 16 باشترین گہ نم
 دہر خوارد دہ دایت، لہ تاشہ بہر دہوہ تیر ہہ نگویم دہ کردیت.»

82 زہ بووریکی ئاساف، خودا لہ کۆری خوداوہ ندہ کان پراوہ ستاوہ، لہ تیو
 خوداوہ ندہ کان دادوہری دہ کات. 2 «ہہ تا کہی بہ نارہوایی دادوہری
 دہ کەن، لایہ نگری بہ دکاران دہ کەن؟ 3 بہرگری لہ لاواز و ہہ تیوان بکہن،
 دادی ہہ ژار و کۆلان بدہن. 4 فریای لاواز و نہ داران بکہون، لہ دہست
 بہ دکاران دہربازیان بکہن. 5 «نازانن و تینا گەن، لہ تاریکیدا دہ پرون،
 ہہ موو بچینہ کانی زہوی دہ شلہ ژین. 6 «من گوتم: «ئیوہ خوداوہ ندہ کان،
 ہہ مووتان کوری خودای ہہرہ بہرزن.» 7 بہ لام و ہک ئادہ میزاد دہمرن،
 و ہک یہ کینک لہ میرہ کان دہ کەون.» 8 خودایہ، ہہستہ! دادوہری زہوی
 بکہ، چونکہ ہہ موو نہ تہوہ کان میراتی تون.

83 گۆرائیہک، زہ بووریکی ئاساف. ئەہی خودایہ، بیدہنگ مہ بہ، کپ
 مہ بہ، خودایہ، ہیدی مہ بہ. 2 ئەوہ تا دوزمنانت ہہرایانہ، ناحہ زانت لہ
 دژت پاپہریون. 3 پراویژ دہ کەن لہ دژی گہ لہ کەت، پیلان دہ گپرن لہ دژی
 ئەوانہی تۆ پەنات داون. 4 دہ لین: «با لہ ناو نہ تہوہ کان بیانسپرنہوہ، لہ مہودوا
 ناوی ئیسرائیل باس نہ کریت.» 5 بہ ہاوییری پیکوہ پیلان دہ گپرن، لہ
 دژی تۆ پەیمانان بہ ستوہ. 6 خپوہ تہ کانی ئەدوم و ئیسماعیلیہ کان، مؤتاب و
 ہاجہریہ کان، 7 جوبیل و عہمۆن و عہمالیق، فہلہ ستیہ لہ گہل دانیشتوی
 سور. 8 ہہروہا تاشوریش چوہوہ تہ پالیان، بوونہ بازووی بہ ہبزی نہوہی
 لوت. 9 ہہروہک چیت لہ میدیان کرد ئاوايان لی بکہ، ہہروہک چیت لہ

سیسرا و یافین کرد له پروباری قیشون، 10 که له کانی دۆر فهوتان، بوون به زبل بۆزهوی. 11 گه وره کانیان وهک عۆرئف و زئیف لی بکه، هه موو میره کانیان وهک زه قهح و زه لموناع، 12 ته وانهی گوتیان: «له وه پرگا کانی خودا ده که یه مۆلکی خۆمان.» 13 تهی خودای من، بیانکه به ته پوتۆز، وهک کای دهم بایان لی بکه. 14 وهک چۆن ئاگر دارستان ده سووتینیت، وهک گر چیا ده سووتینیت، 15 ئاوا به ره شه بای خۆت راویان بچی، به گه رده لوولی خۆت هورپان بکه. 16 تهی یه زدان، پرویان به ریسوایی داپۆشه، تا کو به دوای ناوتدا بگه رپن. 17 هه تاهه تایه شه رمه زار و په ریشانن، ریسوا دهن و ده فهوتین. 18 با یزانن که تۆ، ته وهی ناوت یه زدان، له سه ر هه موو زه وی ته نها تۆ هه ره به رزیت!

84 بۆ گه وره ی گۆران بیژان، له سه ر ئاوازی گتیت، زه بوورئکی کورانی قۆره ح. تهی یه زدانی سوپاسالار، ماله که ت چه ند خۆشه! 2 گیانم شه پدایه، ته نانه ت تامه زرۆی چوونه ناو حه وشه ی مالی یه زدان. له ش و دلم هه له له لیده ده ن بۆ خودای زیندوو. 3 ته نانه ت پاساریش مالی ده ست ده که ویت و په ره سیلکه ش هیلان، بۆ ته وهی بچوو ه کانی تیدا دابنیت، له نزیک قوربانگی تۆ، تهی یه زدانی سوپاسالار، پاشا و خودام. 4 خۆزگه به وانه ده خوازی که له مالی تودا نیشته جین، هه میسه ستایشی تۆ ده که ن. 5 خۆزگه به وانه ده خوازی که هیزیان له تۆ وهیه، ریگاکانت له ناو دلپاندایه، 6 که به دۆلی فرمیسک تیده په رن، ده یکه نه کانیوا، پایزه بارانیش پر به ره که تی ده کات. 7 له هیزیکه وه ده چنه هیزیک دیکه، هه تا هه ریه ک له به رده م خودا له سییۆن ده ربه که ویت. 8 تهی یه زدان، خودای سوپاسالار، گویت له نوێژم بیت، خودای یاقوب، گوئی شل بکه. 9 تهی خودایه، پروانه قه لغانه که مان، سه یری پوخساری ده ستیشانکراوه که ت بکه. 10 یه ک رۆژ له حه وشه ی مالی تۆ له هه زار رۆژ له شوینیکی دیکه باشتره. راوه ستان له به رده رگای مالی خودای خۆم هه لپژارد، نه ک نیشته جی تیۆ ره شمالی به دکاران، 11 له به ر ته وهی یه زدانی په روه رده گار خۆر و قه لغانه، یه زدان میره بانی و شکۆ ده به خشییت، ری له چا که ناگریت بۆ ته وانهی ریگیان ته واوه. 12 تهی یه زدانی سوپاسالار، خۆزگه به وه ده خوازی که پشت به تۆ ده به ستیت.

85 بۇ سەرۇكى كۆمەلى مۇسقاژەنان، زەبوورۇكى كورانى قۇرەح، ئەى يەزدان، تۇلە زەوى خۇت رازىت، دىلەكانى ياقوبت گېراوۋەتەۋە. 2 لە تاۋانەكانى گەلەكەت خۇشبوۋىت، ھەموو گوناھەكانىت داپۇشيوە. 3 ھەموو توورەبى خۇتت گرتەۋە، لە جۇشانى توورەبىت گەراپتەۋە. 4 ئەى خوداى پزگاريمان، بمانگەپرتەۋە، توورەبى خۇتمان لەسەر لابدە. 5 ئايا ھەتاھەتايە ئيمان توورە دەبىت؟ نەۋە دواى نەۋە درىژە بە توورەبىت دەدەبىت؟ 6 ئايا تۇ ناگەپرتەۋە ھەتا زىندوومان بگەپتەۋە، بۇ ئەۋەى گەلەكەت پىت شاد بىت؟ 7 ئەى يەزدان، خۇشەۋىستىيە نەگۇرەكەتمان پىشان بەدە، پزگارپى خۇتمان پى بىەخشە. 8 ئەۋەى خوداى پەروەردگار دەبىت، گوى ئى دەگرم، چونكە بەلئى ئاشتى دەدات بە گەلەكەى و بۇ خۇشەۋىستى، بەلام بانەگەپرتەۋە سەر گىلاپەتى. 9 پىگومان پزگارپەكەى لەۋ كەسانە تىكە كە لى دەترسن، بۇ ئەۋەى شكۆمەندىيەكەى لە خاكى ئىدەدا نىشتەجى بىت. 10 خۇشەۋىستى نەگۇر و راستى بە يەك گەبشتون، راستودروستى و ئاشتى يەكترى ماچ دەكەن. 11 راستى لە زەۋىيەۋە دەروپىت و راستودروستى لە ئاسمانەۋە سەر دەردىنئىت. 12 ھەروەھا يەزدان چا كە دەبەخشىت و زەوى ئىش دەغۇدان دەدات. 13 راستودروستى لە پىشى دەپرات، رىنگاى بۇ خۇش دەكات.

86 نوۋىژىكى داۋد. ئەى يەزدان، گوى رادپە و بەدەنگەۋە ۋەرە، من ھەژار و نەدارم. 2 ژيانم پىارپە، چونكە من خۇشەۋىستى توم، تۇ خوداى منىت، خزمەتكارەكەى خۇت پزگار بگە، ئەۋەى پىشى پىت بەستوۋە. 3 ئەى پەروەردگار، لەگەلم مېرەبان بە، بە درىژاپى رۇژاۋار بۇ تۇ دەكەم. 4 گىانى خزمەتكارى خۇت شاد بگە، ئەى پەروەردگار، چونكە گىانى خۇم بۇ تۇ بەرز دەكەمەۋە. 5 ئەى پەروەردگار، تۇ چاك و لىبوردەيت، پىت لە خۇشەۋىستى نەگۇر بۇ ئەۋانەى ھاۋارت بۇ دەھىن. 6 ئەى يەزدان، گوى لە نوۋىژم بگە، گوى لە پارانەۋەم بگە. 7 لە رۇژى تەنگانەدا ھاۋار بۇ تۇ دەھىتم، چونكە بە ھاۋارمەۋە دىت. 8 ئەى پەروەردگار، كوا ھاۋشيوەى تۇلە تىو خوداۋەندەكان؟ كوا ھاۋشيوەى كدەۋەكانت؟ 9 ئەى پەروەردگار، ھەموو ئەۋەتەۋانەى دروستت كددون، دىن و لەبەردەم تۇدا كرتۇش دەبەن و ناوت شكۇدار دەكەن، 10 چونكە تۇ مەزنىت و كارى سەرسورھىنەرى

گه ورت کردوه، هه رته نها تو خودايت. 11 ئەي يەزدان، رېنگاي خۆتم
 قير بکه، بۆ ئەوهی به راستی تو برۆم، دلم يە کجخه بۆ ترسی ناوه کت. 12 ئەي
 خودای پهروه ردگارم، به هه موو دلوه ستايشت ده کم، هه تاهه تايه ناوت
 شکۆدار ده کم، 13 چونکه خۆشه و يستيه نه گۆره کت گه وره يه بۆ من،
 گيانی منت له جيهانی مردووانی ژیره وه ده رباز کرد. (Sheol h7585) 14 ئەي
 خودايه، لووتبه رزه کان ليم هه ستاون، تاقه زۆرداره کان ده يانه و پيت له ناوم
 بيهن، تو له بهر چاو ناگرن. 15 به لام ئەي پهروه ردگار، تو خودايه کي ميره بان
 و بهزه بيداريت، پشوودر يژيت و پريت له خۆشه و يستي نه گۆر و دلۆزینی.
 16 ئاورم لي بدوه و له گه لم ميره بان به، هيزی خۆت به خرمه تکاره کت
 بيه خشه و کورپی کاره کهره کت رزگار بکه. 17 نيشانهی چاکه ی خۆتم
 له گه ل بکه، بۆ ئەوهی ناحه زانم بيین و شهرمه زار بن، ئەي يەزدان، چونکه
 تو يارمه تيت داوم و دلنه و ايت کردووم.

87 زه بوور يکی کورانی قوره ح. گۆران بيه ک. خودا له کيو ي پيرۆز
 بناغه کانی شاره که ی دانا، 2 يەزدان ده روازه کانی سيیوني له هه موو مالی
 ياقوب خۆشتر ده و پيت. 3 ئەي شاری خودا، به شکومه ندي باست کراوه:
 4 «ئه وانه ی ده مناسن ناويان ده هينمه وه يادم، خه لکی راهه ب و بابل
 له تيو يان دان، له گه ل فه له ستيه و سور و خه لکی کوش، سه باره ت به ئەوان
 ده گوتريت: «ئهم که سه له سيیون له دايک بووه.» 5 ده باره ی سيیون
 ده گوتري: «ئمه و ئەوه ی تيدا له دايک بووه و خودای هه ره به رز خوی
 ده يچه سپينيت.» 6 يەزدان له په رتووکی گه لاندا تو ماری ده کات: «ئمه له
 سيیون له دايک بووه.» 7 سه ما که ران گۆرانی ده لێن: «هه موو سه رچاوه کانم
 له تو وه يه.»

88 گۆران بيه ک. زه بوور يکی کورانی قوره ح. بۆ گه وره ی گۆران بيه ژان.
 به گۆره ی «ماحه له ت له نۆت»، هۆنراوه يه کي هييمانی ئە زراحی. ئەي
 يەزدان، خودای رزگاريم، شه و و پۆر به رامبه ر به تو هاوارم کرد. 2
 با نو يژه کانم بگاته به رده مت، گوئی بۆ هاوارم شل بکه. 3 گيانم پر خراپه
 بووه و ژيانم له جيهانی مردووان نزيک بووه ته وه. (Sheol h7585) 4 وه ک
 ئەوانه داتراوم که ده چنه تيو جيهانی مردووان، وه ک پياو يکم ليا تو وه هيزی
 له بهر پراييت. 5 له ناو مردووان واز ليه پتر او، وه ک کوژراوه کانی ناو گۆر

پراکشاو، ئەوانەى ئیتر یادیان ناکەیتەو، ئەوانەى دەستت لێیان شوشتووه. 6 لەناو قوولترین گۆر داتناوم، لەناو جەرگەى تاریکی، لە قوولایی. 7 توورەییست قورسە بەسەرمەو، شەپۆلەکانت رامدەمالن. 8 ناسیاو کانت لى دوورخستەو، قیزم لى دەکەنەو. گبروم و دەربازبوونم بۆ نییە، 9 بەهۆى ژێردەستەى چاوم لە کزبوونە. ئەى یەزدان، بە درێژایى پوژ ھاوار بۆتو دەکەم، دەستم لە تۆپان دەکەمەو. 10 ئایا کارى سەرسورھینەر بۆ مردووان دەکەیت؟ یان رۆحەکان ھەلەدەستەو ستایشت بکەن؟ 11 ئایا لەناو گۆر باسى خۆشەو یستییە نەگۆرە کەت دەکەیت، یان لەناو چوون باسى دلسۆزییە کەت؟ 12 ئایا لە تاریکایى کارە سەرسورھینەرە کانت دەناسریت، یان لە خاکی لەبیرچوون راستو دروستیت؟ 13 ئەى یەزدان، ھاوار بۆتو دەهینم، بەیانیان نوێژم بەرە و پرووت دیت. 14 ئەى یەزدان، بۆچی گیانم رەت دەکەیتەو، پرووی خۆتم لى دەشاریتەو؟ 15 من لە مندا لیبەو کۆلم و نزیکە مەرگم، بەرگەى ترسەکانى تۆم گرت و سەرم لى شیوا. 16 توورەى تۆ بەسەر مندا تێپەرى، ترسى بەلاکانى تۆ ویرانى کردم. 17 وەک لافاو بە درێژایى پوژ دەورى داوم، لە ھەموو لایە کەو دەورى گرتووم. 18 دۆست و خۆشەو یستە کانت لى دوورخستەو، تاریکی بوو بە نزیکترین ھاوڕێم.

89 ھۆنراوەى کى ئیبتانى ئەزراحى. ھەتاھەتایە گۆرانى بەسەر خۆشەو یستى نەگۆرى یەزداندا دەلێم، نەو دەوای نەو بە دەمم دلسۆزیت پادەگە یەنم. 2 ھەر وەک گوتم، ھەتاھەتایە خۆشەو یستى نەگۆر بنیاد دەنریت، لە ئاسمان دلسۆزیت چەسپاوە. 3 فەرمووت: «بەیمانم لەگەڵ ھەلبژاردەى خۆم بەستووە، سویندم بۆ داودى بەندەم خوار دوو، 4 ھەتاھەتایە وەچە کەت دەچەسپینم، نەو دەوای نەو تەختت بنیاد دەنیم؛» 5 ئەى یەزدان، ئاسمان ستایشى کارە سەرسورھینەرە کانت دەکات، ھەر وەھا لەناو کۆرى پیرۆزانیشت دلسۆزیت. 6 لەناو ھەورەکان کى ھاوتای یەزدانە؟ لەتیو فریشتەکانى ئاسمان کامەیان لە یەزدان دەچیت؟ 7 خودا لەتیو ئەنجومەنى پیرۆزان زۆر سامناکە، لە ھەموو ئەوانەى دەور بەرى ترسناکترە. 8 ئەى یەزدان، خودای سوپاسالار، کى وەک تۆ وایە؟ تۆ بەھیزیت، ئەى یەزدان، دلسۆزیشت دەورى داویت. 9 دەسەلاتت بەسەر ھەلچوونى دەریادا ھەبە، کە شەپۆلەکانى بەرز دەبنەو، ھیمنیان دەکەیتەو. 10 وەک بریندارى کى

سەخت پراھەبت پان كردهو، بە ھیزی بازووت دوژمنەكانت پەرتەوازە كرد. 11 ئاسمان ھى تۆيە، ھەروەھا زەویش، گەردوون و ھەرچى تىپدايە تۆ داتمەزاندوو. 12 باكوور و باشوور تۆ بەدیت ھىناون، تابۇر و ھەرمۇن بۆ ناوى تۆ ھەلمەلە لىدەدەن. 13 بازووت ھەيە لەگەل توانا، دەستت بە ھەيزە، دەستى راستت بەرزە. 14 راستودروستى و دادپەرەرى بناغەى تەختى تۆن، خۆشەويستى نەگۆر و راستى لەبەردەمى تۆ دەپۆن. 15 خۆزگە بەو گەلە دەخوازى كە دەزانن چۆن پەر بە دەنگيان ھاوارى شادى بگەن، ئەى يەزدان، بە پرووناكى پروخسارى تۆرى دەگەن. 16 بەھوى ناوى تۆو بە درىژايى رۆژ شادمان دەبن، بە راستودروستى تۆ بەرز دەبنەو، 17 چونكە تۆ شكۆمەندى و ھیزی ئەوانىت، ئىمە بە پەزامەندى تۆ بەھيز دەبين. 18 بىگومان قەلغانمان ھى يەزدانە، پاشامان ھى خودا پىرۆزەكەى ئىسرائىلە. 19 جارېكان لە بىنىنىكا قسەت كرد، بە خۆشەويستانى خۆت فەرموو: «ھىزم بە پالەواتىك بەخشى، لە تىو گەل گەنجىم بەرزكردەو. 20 داودى بەندەى خۆم دۆزىيەو، بە پۆنى پىرۆزم دەستىشانم كرد. 21 ئەوئە دەستى پىوئە دەچەسپىت، ھەروەھا بازووم بەھيزى دەكات. 22 دوژمن بەسەرىدا زال نايىت، نايىتە ژىر دەستەى كورى زۆردار. 23 لەبەردەمى خۆى دوژمنانى تىكەشكىم، ناحەزانى تووشى بەلا دەگەم. 24 دلسۆزى و خۆشەويستى نەگۆرى منى لەگەلدايە، بە ناوى منەو بەھيز دەيىت. 25 وا دەگەم دەستى بەسەر دەرياو، يىت، دەستى راستى بەسەر پرووبارەكان. 26 ھاوارم بۆ دەكات: «تۆ باوكى، خوداى منى، تاشەبەردى پزگارى منىت.» 27 منىش دەيكەمە تۆبەرەى خۆم، بەرزترىن لە پاشايانى زەوى. 28 ھەتاھەتايە خۆشەويستى نەگۆرى خۆمى بۆ دەپارىزم، پەيمانى من بۆ ئەو دەچەسپىت. 29 ھەتاھەتايە وەچەكەى دەچەسپىم، تەختىشى بەقەد رۆژگارى ئاسمان يىت. 30 «ئەگەر كورانى واز لە قىرکردنم بەينن، پرىگى ياساكانى من نەگرنەبەر، 31 ئەگەر سەرىچى فەرزەكانم بگەن، پراسپاردەكانم بەجىنەگەينن، 32 لەسەر ياخيپوونەكانيان بە دار سزايان دەدەم، بە لىدان گوناھەكانيان، 33 بەلام خۆشەويستى نەگۆرى خۆمى لى ناكەمەو، درۆ ناكەم دەربارەى دلسۆزىيەكەم. 34 پەيمانى خۆم ناشكىم و قسەى خۆم ناگۆرم. 35 جارېك سوئىدەم بە پىرۆزى خۆم

خوارد، درۆ له گهڵ داود نا کهم. 36 ههتا ههتا تابه نهوهی داود ده مینیت و تهختی وهک خۆر له بهره ممه، 37 هه مېشه وهک مانگ ده چه سپیت، ئه و شایه تهی له ئاسمانیشه دلسۆزه.» 38 به لام تو پرته ت کرده وه و وازت لپی هینا، له ده ستینشان کراوه کهت تو وره بوویت. 39 په یمانه کهت له گهڵ خزمه تکاره کهت شکاند و تاجه کهی ئهوت له خۆل وهردا و گلاوت کرد. 40 هه موو شوورا کایت پروو خاند، قه لا کایت کرده کاولگه. 41 هه موو ئه وانهی تیده په رن تالانیا ن کردی، بوو به ریسوایی له تیو دراوسیکان. 42 دهستی راستی دوژمنه کایت به رز کرده وه، هه موو ناحهزه کایت دلشاد کرد. 43 ده می شمشیره کایت هه لگپرایه وه و له جه نگدا سه رته خست. 44 شکۆمه ندیبه کایت پووچه ل کرده وه، تهختی ئهوت فریادیه سه رزه وی. 45 پرۆژگاری گه نجیت کورت کرده وه و بهرگی شه رمه زاریت کرده بهری. 46 ئه ی یه زدان، هه تا که ی؟ ئایا به ته وای خۆت ده شاریته وه؟ هه تا که ی تو وره بیت وهک ئاگر داده گیرسیت؟ 47 له بیرت بیت ته مه نم چه ند کورته. ئاده میزادت بوچ مه به سئیکي پووچ به دیه پناوه؟ 48 ئایا پیاو هه یه برییت و مردن نه بینیت؟ یان گجانی خۆی له ده ست جیهانی مردووان ده ربا زبکات؟ (Sheol h7585) 49 ئه ی پهروه ردگار، کوا خۆشه و یستیه نه گۆره که ی جارانت، که به دلسۆزی خۆت سویندت بو داود خوارد؟ 50 پهروه ردگار، شوره پی خزمه تکاری خۆت له بیر بیت، چۆن هی هه موو گه لانم له باوه شی خۆم گرتوه، 51 ئه و سووکایه تیبه ی دوژمنه کانت، ئه ی یه زدان، ئه وه ی به راستی به نه وه کانی ده ستینشان کراوه کهت کرا. 52 هه ر ستایش بو یه زدان، هه تا هه تابه. ئامین و ئامین.

90 نوژیکی موسای پیاوی خودا. ئه ی پهروه ردگار، نه وه دوا ی نه وه تو په نا گامان بوویت. 2 بهر له وه ی چیا کان په یدا ببن، یان زه وی و جیهان دروستبین، له ئه زه له وه و بو هه تا هه تابه، تو خودایت. 3 تو مروف ده که یته وه به تو ز، ده فهرموویت: «ئاده میزادینه، بگه رینه وه بو تو ز.» 4 له لای تو، هه زار سال وهک دوینی وایه که تیپه ریوه، وهک به شیکی شه و وایه. 5 مروف وهک خه ون راده مالیت، وهک ئه و گجایه ی سه ر له به یانی نو ی ده بیته وه، 6 سه ر له به یانی ده بووژیته وه و نو ی ده بیته وه، بو عیواره سیس ده بیت و ده فه وتیت. 7 به هه لچوونی تو له ناوچوین، به تو وره پی تو توقین.

8 گوناھه کانی ئیٺت له بهرده می خۆت داناوه، شته شاراوھه کائمان له بهر پرووناکی روخسارت. 9 هه موو رۆژگارمان به توورهبی تو بهسه رچوو، سالانی ته مه ئمان وهک هه ناسه یهک بهسه برده. 10 سالانی ته مه ئمان حه فتا ساله، یان هه شتا سال ته گهر به هیزه وه بیٺت، ته وهی مایه ی شانازیش بیٺت په نچ و ناخوشییه، چونکه به په له ده په ویته وه و ئیٺه بالده گرن. 11 کی هیزی توورهبی تو ده زانیٺت؟ له بهر ته وهی توورهبی تو ترسیکی زۆر ده هیٺی. 12 ئیتر فیرمان بکه رۆژائمان برمیرین، بو ته وهی دلئیکی پر دانا ئیمان هه بیٺت. 13 ته یه زدان، توورهبیه کهت دابمرکیته وه! هه تا که ی؟ له گه ل خزمه تکاره کانت میهره بان به. 14 سه ره له به یانی له خو شه وستییه نه گۆره کهت تیرمان بکه، تا کو هه موو رۆژانی ژیا ئمان هه له له لییده یین و دلشاد بیین. 15 دلشادمان بکه ته وه نده ی بو ته و رۆژانه ی تووشی ناخوشیت کردین، ته و سالانه ی که خراپه مان بینی. 16 کرده وه مه زنه کانت بو خزمه تکاره کانت ده ربخه، شکومه ندیت به سه ر منداله کانیان. 17 با نیعمه تی خودای پهروه ردارمان به سه رمانه وه بیٺت، کرده وه کانی ده ستمان بو بچه سپینه، به ئی، کرده وه کانی ده ستمان بچه سپینه.

91 ته وهی له په ناگی هه ره بهرز داده نیشتیت، ته وهی له سیبه ری خودای هه ره به توانا ده میٺته وه، 2 به یه زدان ده ئی: «تو په ناگی، قه لامی، خودای منی، پشتت پی ده به ستم.» 3 پیگومان له تووری راوچی ده ربازت ده کات، له دهر د و به لای کوشنده. 4 به بالی خو ی داده پوشتیت، له ژیر باله کانی په نا ده گریٺ و دلسوزییه که ی قه لغان و شوورایه. 5 نه له توقینی شه و ده ترسیت و نه له و تیره ی به رۆژ ده هاو یژریت، 6 نه له و دهر ده ی که له تاریکی دیت، نه له و ئافاته ی به رۆژی نیوه رۆزیان ده به خشیت. 7 هه زار کهس له ته نیشتت به رده بنه وه، ده هه زار له لای ده ستی راستت، به لام له تو نزیک نا که ویته وه. 8 به لکو ته نها به چاوی خۆت سه یر ده که یت و سزای به دکاران ده بینیت. 9 ته گه ره زدان ت کرد به په ناگات، هه ره به رزت کرد به لانه ی خۆت، 10 هیچ خراپه ت به سه رنایه ت و هیچ به لایه ک له مالت نزیک نا که ویته وه. 11 له بهر ته وهی سه باره ت به تو فه رمان به فریشته کانی ده دات، بو ته وهی له هه موو هه نگا و ئیکت بتپاریژن، 12 له سه ر ده ستیان هه لته ده گرن، تا کو پیت بهر به ردیک نه که ویت. 13 پی به شیر

و ماری کۆبرادا دەنییت، بەچکە شیر و ئەژدیها پیشیل دەکەیت. 14
 یەزدان دەفەر مویت: «لەبەر ئەوەی دلی بە منەو بەندە، رزگاری دەکەم،
 دەپیاریم، چونکە من دەناسییت. 15 نزام بۆ دەکات، وەلامی دەدەمەو،
 لە تەنگانە لەگەڵیدام، دەربازی دەکەم و ریزداری دەکەم. 16 بە رۆزگاری
 درێژ تیری دەکەم، رزگاری خۆمی نیشان دەدەم.»

92 زەبووریک، گۆرانیهک بۆ رۆژی شەممە. چاکە ستایشی یەزدان
 بکریت، گۆرانی گوتن بۆ نوات، ئەی هەرە بەرز، 2 بەیانینان خۆشەویستی
 نەگۆرت رابگە یەزیت و دلسۆزیت بە شەوان، 3 بە قیسارە ی دە ژینی، بە
 ئاوازی ساز. 4 ئەی یەزدان، بە کردارە کانت دتخۆشت کردووم، هەلە لە
 لێدە دەم بۆ کارەکانی دەستت. 5 ئەی یەزدان، کردارە کانت چەندە مەزنی!
 بێر کردنەوێ تو چەندە قوولە! 6 مروثی گیل ئەمە نازانیت، نەزانیش ئەمە
 تیناگات: 7 هەرچەندە خراپە کاران وەک گیا بگە شینەو و هەموو بەدکاران
 چرۆ بکن، بۆ هەتاهە تايە لە ناودە چن. 8 بەلام ئەی یەزدان، تو هەمیشە
 بەرزیت. 9 ئەی یەزدان، دوژمنانت، پیگومان دوژمنانت دەفەوتین و هەموو
 بەدکاران پەرتەوازە دەبن. 10 بەلام وەک گای کوی بەهیز بووم، بە رۆنی
 گرانبەها چەور کرام. 11 بە چاوی خۆم بەزینی دوژمنانم دەبینم، گویم لە
 بەزینی ئەوانە دەبیت کە بە خراپە دژم هەستاون. 12 راستو دروستان وەک
 دار خورما گەشە دەکەن، وەک ئورزی لوبان گەشە دەکەن، 13 لە مالی
 یەزدان رەوان، لە حەوشە ی ماله کە ی خودامان گەشە دەکەن. 14 بە
 پیریش هەر بەریان دەبیت، هەمیشە تەر و سەوزن، 15 بۆ ئەوێ رابگە یەن
 کە یەزدان راستو دروستە، تاشە بەردمە و خراپە لە ئەودا نییە.

93 یەزدان پاشایەتی دەکات، پایە بەرز ی لەبەر دەکات، یەزدان هیزی
 لەبەر دەکات و لە خۆی بەستوو، هەر و هە جیها چەسپاو و ناھە ژیت. 2
 لە دیزە مانەو تەخت چەسپاو، تو لە ئەزە لەو و هەتاهە تايە هەیت. 3
 ئەی یەزدان، دەریا کان بەرز یان کردەو، دەریا کان دەنگیان بەرز کردەو،
 دەریا کان شەپۆلە کانیان بەرز دەکەنەو. 4 لە خورە ی ئاوی زور، لە توانای
 شەپۆلە کانی دەریا، یەزدانی ئاسمان توانادار ترە. 5 یاسا کانت زور چەسپاون،
 ئەی یەزدان، پیرۆزی لە مالی تو دەو شیتەو، بە درێژایی رۆزگار.

94 ئەى يەزدان، خوداى تۆلە، ئەى خوداى تۆلە، بدرە وشىۋە. 2 ئەى دادوهرى زەوى، راپەرە، سزاي لووتبەرزه كان بدهوه. 3 ئەى يەزدان، هەتا كەى بەدكاران، هەتا كەى بەدكاران دلشاد دەبن؟ 4 بەدكاران لووتبەرزى لە قسەكانيانەوه هەلە قوئیت، شانازى بە خۆيانەوه دەكەن. 5 ئەى يەزدان، گەلەكەت وردوخاش دەكەن، میراتی تۆ دەچەوسیننەوه. 6 بیوهژن و نامۆ دەكوژن، هەتیو سەردەپرن. 7 دەلین: «یەزدان نابینیت، خوداى یاقوب ئاگای لی نییه.» 8 ئەى دەبەنگەکان لەتیو گەل، وریابن! ئەى گیلەکان، کەى تیدەگەن؟ 9 ئایا ئەوهى گوئی چاندووه، نایستیت؟ ئایا ئەوهى چاوی دروستکردووه، نابینیت؟ 10 ئایا ئەوهى نەتەوهکان تەمپى دەکات، سەرزەنشت ناکات؟ ئایا ئەوهى قیری مرؤف دەکات، زانیاری نییه؟ 11 یەزدان بیرکردنەوهى مرؤف دەزانیت، کە پووچە. 12 ئەى یەزدان، خۆزگە دەخوازى بەو کەسەى تۆ تەمپى دەکەیت، لە تەورانی خۆت قیری دەکەیت، 13 لە پرۆزى سەختدا ئارامى بکەیتەوه، هەتا گۆر بۆ بەدکار هەلبکە نریت، 14 چونکە یەزدان واز لە گەلى خۆى ناهیتى، میراتی خۆى پەت ناکتەوه. 15 دادوهرى بۆ راستودروستی دەگپریتەوه، هەموو دلراستهکان شوینی دەکەون. 16 کى بۆم لە دژی بەدکاران هەلە سستیتەوه؟ کى بۆم لە دژی خراپەکاران بوە سستیتەوه؟ 17 یەزدان هاریکارم بوو، ئەگینا هیندەى نەمابوو گیانم لە تیو بیدەنگى مردووان نیشته جى بیّت. 18 کاتیک گوتم: «پیم دەخلیسکیت»، ئەى یەزدان، خۆشەویستییە نەگۆرە کەت پشتی گرتم. 19 کە خەم لە ناخم زۆر بوو، دلنەواپی تۆ گیانی منى شاد کرد. 20 ئایا تەختى گەندەلى هاوپیەتى لە گەل تۆ دەبەسیت، ئەوانەى بەگویرهى زۆردارى خۆیان، شیوهى یاسا داده پرژن؟ 21 لە دژی گیانی راستودروست کۆدەبنەوه، خوینیکی بیگەرد تاوانبار دەکەن. 22 بەلام یەزدان بۆم دەبیته قەلا، خودا بۆم بووه بە تاشەبەردى پەناگام. 23 ئەو خراپەیهى دەیکەن بەسەر خۆیانیدا دەداتەوه و لە سزای بەدکاری خۆیان کریان دەکات، یەزدانی پەروەردگارمان کریان دەکات.

95 وەرن، هەلەله بۆ یەزدان لییدەین، هاواری شادی بکەین بۆ تاشەبەردى رزگاریمان. 2 بە ستایشەوه بچینه بەردەمی، بە موسیقاوه هاواری شادی بۆ بکەین. 3 لەبەر ئەوهى یەزدان خودایەکی گورەیه، پاشایەکی

گەرەبە بەسەر ھەموو خوداوندەکانەو. 4 قوولایبەکانی زەوی بە دەستە و لووتکەیی شاخەکان ھی ئەون. 5 دەریا ھی ئەو و ئەو دروستی کردووە، بە دەستی خۆی شیوەی وشکانیی پیکھینا. 6 وەرن، کپتۆشی بۆبەین و بیپەرستین، لەبەردەم یەزدانی دروستکەرمان چۆک دابدەین، 7 چونکە ئەو خودامانە و ئیمە گەلی لەوەرگا کەیی ئەوین، مەپری دەستی ئەوین. ئەگەر ئەمرۆ گوێتان لە فەرماشتی یەزدان بێت کە دەفەر مویت: 8 «دلی خۆتان رەق مەکن وەک لە مەریبا روویدا، وەک ئەو پرۆژە لە مەسا لە بیابان، 9 لەوێ باو پیرانتان تاقیبان کردمەو، ھەرچەندە کردارەکانی منیان بینی، بەلام ھەر تاقیبان کردمەو. 10 چل سال لەو نەوہیە توورە بووم، فەرمووم: «ئەمانە گەلێکن دلیان گومرا بوو و رپگی مانیان نەناسی.» 11 بۆیە لە توورەتیدا سویندم خوارد: «نایەنە ناو حەسانەوہی من.»

96 گۆرانی بلین بۆ یەزدان، گۆرانیبەکی نوێ، گۆرانی بۆ یەزدان بلین، ئەیی ھەموو زەوی. 2 گۆرانی بۆ یەزدان بلین، ستایشی ناوی بکن، پرۆژ بە پرۆژ شردەیی پرگاری ئەو رابگەنەن. 3 لەتیو نەتەوہەکان شکۆمەندی ئەو رابگەنەن، لەتیو ھەموو گەلان کارە سەر سوپھینەرەکانی. 4 یەزدان مەزنە و شایانی ستایشی زۆرە، سامنا کە بەسەر ھەموو خوداوندەکانەو، 5 چونکە ھەموو خوداوندەکانی گەلان بتن، بەلام یەزدان ئاسمانی دروستکردووە. 6 شکۆ و سەر بەرزی لەبەردەمیدان، ھیز و جوانی لە پیرۆزگا کەیدان. 7 ئەیی ھەموو خیلەکانی گەلان، ستایشی یەزدان بکن، ستایشی شکۆ و ھیزی یەزدان بکن. 8 ستایشی ناوی شکۆداری یەزدان بکن، دیاری بھینن و وەرنە ناو حەوشەیی مالە کەیی. 9 کپتۆش بۆ یەزدان بھن، چونکە شکۆدار و پیرۆزە، ئەیی ھەموو خەلکی زەوی، لەبەردەمی بلەرزن. 10 لەتیو نەتەوہەکان بلین: «یەزدان پاشایەتی دەکات! جیھان چەسپاو و ھەرگیز نالەقیت، بە دادپەرەری حوکم بەسەر گەلاندا دەدات.» 11 با ئاسمان شادبیت و زەوی دڤخۆش بیت، با دەریا و ھەرچی تیدایە بخروشین، 12 با یگگە و ھەرچی تیدایە شاگەشکە بن. ئینجا ھەموو درەختەکانی دارستان گۆرانی دەلین، 13 لەبەردەم یەزدان، چونکە دیت، دیت بۆ ئەوہی دادوہری زەوی بکات، دادوہری جیھان دەکات، بە راستو دروستی، گەلانیش بە دلسۆزی.

97 يەزدان پاشايەتی دەکات، با زەوی دىلخوش يىت، دوورگە زۆرەکان شادمان بن. 2 ھەور و تەم لە دەورويشتى ئەو، راستودروستی و دادپەرەرى بىچىنەى تەختى ئەو. 3 ئاگر لە پىشەو، دوژمنەکانى دەورويەرى دەسووتىت. 4 بروسکەکانى جىهان پرووناک دەکنەو، زەوى چاوى پىکەوت و لەرزى. 5 چياکان وەک مۆم لە بەردەم يەزدان تانەو، لە بەردەم پەرورەگارى ھەموو جىهان. 6 ئاسمان راستودروستىيە کەى پادەگەيەت، ھەموو گەلان شکۆمەندى ئەويان يىنى. 7 ئەوانەى پەيکەر دەپەرستىن شەرمەزار دەبن، ئەوانەى شانازى بە بت دەکن. ئەى ھەموو خوداوەندەکان، کړنوشى بۆ بىەن. 8 سيیۆن بىستى و شادمان بو، کچانى يەھودا دىلخوش بوون، بە حوکمەکانت، ئەى يەزدان، 9 چونکە لەسەر ھەموو زەوى تۆ ھەرەبەرزى، تۆ لە ھەموو خوداوەندەکان پايەبەرزترى. 10 با دۇستانى يەزدان رقيان لە بەدکاری بىتەو، لەبەر ئەوئى گىانى خۆشەويستانى دەپاريزيت و لە دەست خراپەکاران دەربازيان دەکات. 11 پرووناکی لەسەر راستودروستان دەدرەوشیتەو و شاد يىش بۆ دلراستەکان. 12 ئەى راستودروستان، بە يەزدان شاد بن، ستايشى ناوہ پىرۆزە کەى بکەن.

98 زەبووریک گۆرانى بۆ يەزدان بلین، گۆرانىيە کى نوئ، چونکە کارى سەرسوپھینەرى کردووە. دەستى راست و بازووى پىرۆزى، سەرکەوتنيان بۆ بە دەستپناوہ. 2 يەزدان رزگارى خۆى را گەياند، راستودروستىيە کەى بۆ گەلان دەرخست. 3 خۆشەويستىيە نەگۆرە کەى و دلسۆزىيە کەى، بە يادھىنايوہ بۆ بنەمالەى ئيسرائيل. ھەموو زەوى ھەتا ئەوپەرى دنيا، رزگارى خوداى ئيمەيان يىنى. 4 ئەى سەراپاى زەوى ھاوارى شادى بکەن بۆ يەزدان، بە دەنگى بەرز گۆرانى بلین و ھەلھەلە لى بەدەن. 5 بە قيسارە مۆسيقا بۆ يەزدان بژەن، بە قيسارە و دەنگى گۆرانى. 6 بە زورنا و دەنگى کەرەنا، ھاوارى شادى بکەن بەرامبەر بە يەزدانى پاشا. 7 بە دەريا و ھەرچى تىدايو، با جىهان و دانىشتوانى بخروشین. 8 با پرووبارەکان چەپلە لىبەدەن و ھەموو چياکان ھەلھەلە لىبەدەن، 9 لە بەردەم يەزدان، چونکە دىت بۆ ئەوئى دادوہرى زەوى بکات، بە راستودروستی دادوہرى جىهان دەکات، گەلايش بە دادپەرەرى.

99 یەزدان پاشایەتی دەکات، با گەلان بەرز، لە تیوان کەرۆبەکان لەسەر تەخت دانیشتوو، با زەوی بەهژیت. 2 یەزدان مەزنە لە سییۆن، بەرزە و بەسەر هەموو گەلانەوێه. 3 با ستایشی ناو مەزن و سامنا کە کەت بکەن، ئەو پیرۆزە. 4 پاشا بەهێزە، حەز لە دادپەروری دەکات. تۆ راست و رێکیت چەسپاند، تۆ دادپەروری و راستدروستیت لەناو یاقوب دروستکردوو. 5 یەزدانی پەرورداگەرمان بەرز بکەنەو، لە تەختەپێ کپتۆش بێن، ئەو پیرۆزە. 6 موسا و هارون لەناو کاهینەکانی ئەون، ساموئیل لەناو ئەو کەسانە بە ناوی ئەو دەپارێنەو. لە یەزدان پارانەو، ئەویش وەلامی دانەو، 7 بە ستوونی هەور قسە لە گەل کردن، یاسا کەیان پەرە کرد، هەرۆهە ئەو فەرزی پێدان. 8 ئەو یەزدانی پەرورداگەرمان، تۆ وەلامت دانەو، خودایەکی لیبورده بوویت، هەرچەندە تۆ لەسەر کردەو کانیان تۆلەت لێ سەندنەو. 9 یەزدانی پەرورداگەرمان بەرز بکەنەو، لە جیای پیرۆزی ئەو کپتۆش بێن، چونکە یەزدانی پەرورداگەرمان پیرۆزە.

100 زەبووریکی ستایش. ئەو هەموو زەوی، هاواری خۆشی بۆ یەزدان بکەن، 2 بە شادمانییەو یەزدان پەرستن، بە هەلهلهو وەرەنە بەردەمی. 3 بزانی کە یەزدان خودایە، ئەو کە ئێهە دروستکردوو و ئێهەش هی ئەوین، ئێهە گەل و مەری لەو پرگای ئەوین. 4 بە سوپاسەو برۆنە ناو دەروازەکانی، بە ستایشەو برۆنە ناو حەوشە پەرستگا کە، سوپاسی بکەن و ستایشی ناوی بکەن، 5 چونکە یەزدان چاکە و خۆشەو یستییە نەگۆرە کە هەتاهە تاییه، دڵسۆزیشی بۆ نەو دواي نەوێه.

101 زەبووریکی داود. گۆرانی بەسەر خۆشەو یستییە نەگۆرە کەت و دادپەروریتدا دەلێم، ئەو یەزدان، سروودی ستایش بۆ تۆ دەلێم. 2 لە پرێگای تەواوەتی وریا دەبەو. کەو دیت بۆ لام؟ بە دلیکی تەواو و هەلسوکوت دەکەم، لەناو مالی خۆم. 3 شتی قیزەون لە پێش چاوم دانانیم. 4 دلی خوار و خپچ لە من دوور دەبیت، پەویندیم بە بەدکاریه و نایبت. 5 ئەو هی بەدزیه و بوختان بە کەسیک بکات، دەمکوتی دەکەم، لە گەل لووتبەرز و دلی پر لە فیز بەرگە ناگرم. 6 چاوم لە سەر راستانی زەویه بۆ ئەو هی لە گەل خۆم دایانیشیم، ئەوانه ی پرێگای تەواو تییان گرتووە خزمەتم دەکەن. 7 ئەو هی

به فيل ئيش بكات، له مالى من دانانيشيت، نهوهى درؤ بكات، له بهرچاوى من ناوه ستيت. 8 به يانبيان زوو هه موو به دكاره كانى زهوى ده مكوت ده كه م، له شارى يه زدان ريشه كيشيان ده كه م، هه موو نه وانهى گونا هبارن.

102 نويزى هه ژاريكى وره پروخوا، كه هاوارى ده باته بهردهم يه زدان. نهى يه زدان، گوئى له نويزم بگره، با هاوارم بگاته لات. 2 له پرؤزى ته نگانهدا پرووى خؤتم لى مه شاره وه، له ورؤزهى كه هاوارت بؤ ده كه م گويم بؤ شل بكه، زوو وه لامم بده وه. 3 پرؤزگارم وهك دووكه ل ره وييه وه، ئيسكم وهك پشكو گرى گرتوه. 4 هه لپرووكاوه، دلم وشك بووه ته وه، نانخوردم له بير نه ماوه. 5 له دهنگى نالهم ئيسكم به پيستمه وه نووساوه. 6 وهك كونده په پووى بيابانى چؤله وانيم ليا تووه، وهك كونده په پووى كه لاوه م ليا تووه. 7 راده كشم وهك چؤله كه بهكى ته نهى سهر بانم ليا تووه. 8 به دريزاينى پرؤز دورم نه كانم سووكا به تيم لى ده كه ن، نه وانهى له دژى من وهك شيتيان لى هاتوه، نه فره تم لنده كه ن. 9 بويه خؤله ميش ده خؤم وهك نان، فرميسكم تيكه ل به خوار دنه وه م بووه، 10 له بهر تورپه يى زورى تو، چونكه هه لتگرتم و فريتدام. 11 پرؤزگارم وهك سييه رى خواره، خؤشم وهك گيا وشك ده بمه وه. 12 توش نهى يه زدان، هه تاهه تا به له سهر ته ختى، نه وه دواى نه وه يادت ده كه نه وه. 13 تو هه لده ستيت و به زه بيت به سيئون ديته وه، چونكه ماوهى ميهره بانبيه، كاتى هاتوه. 14 خزمه تكاره كانت به تاسه وه ن بؤ بهرده كانى، دلپان ده سووتى بؤ خؤله كه ي. 15 هه موو نه ته وه كان له ناوى يه زدان ده ترسن، هه موو پاشا كانى زه ويش له شكومه نديت، 16 چونكه كه يه زدان سيئون بنياد ده نيته وه، به شكومه ندى خوى ده بينريت. 17 تاوړ له نويزى پروتوره جاله كان ده داته وه، نويزه كانيان به كه م نازا نيت. 18 نه مه بؤ نه وهى داها توو ده نووسريت، تاكو نه وه نه وه به ستايشى يه زدان بكه ن، كه هيشتا له دايك نه بوونه: 19 «يه زدان له بهر زايى پيرؤزگايى خؤيه وه ده پروا نيته خوارى، له ناسمانه وه سه رى زهوى ده كات، 20 بؤ نه وهى گوئى له نالهى ديله كان بيت، نه وانه تازاد بكات كه دراونه ته ده ست مردن،» 21 جا له سيئون ناوى يه زدان راده گه به نريت، له تورشه ليم ستايشى، 22 كاتيك گه لان و پاشايه تيبه كان پي كه وه بؤ په رستنى يه زدان كؤده بنه وه. 23 له ناوه راستى ته مه نم هيزى كركردم، پرؤزگارى كورت كردم. 24 گوئى: «نهى

خودای من، له ناوه پراستی پوژگارم لام مه ده، سالانی تو بو نه وه دوای نه وه یه. 25 له سه ره تاوه بناغه ی زه ویت دانا، ئاسمانیش ده سترکردی تویه. 26 ئەوان له ناوده چن، به لام تو ده مینیت، هه موو وه ک کراس کون ده بن، وه ک جلوه برگ ده بانگوریت و فریده درین. 27 به لام تو ههروه ک خوئی، سالانی تو کوتای نایه ت. 28 کوری خزمه تکاره کانت نیشته جی ده بن و نه وه کانیان له بهرده مت ده چه سپین.»

103 گۆرانیه کی داود. ئە ی گیانی من، ستایشی یه زدان بکه، هه موو ناخیشم ستایشی ناوی پیروزی بکه. 2 ئە ی گیانی من، ستایشی یه زدان بکه، هیچ چا که به کی له بیر مه که: 3 ئە وه ی له هه موو گوناھیکت خوئنده بیت، له هه موو نه خوئشیه ک چاکت ده کاته وه، 4 ئە وه ی ژیانت له گۆر ده کپته وه، خوئشه وستی نه گۆر و به زه یی ده کاته تاجی سه رت، 5 ئە وه ی ته مه نت تیر ده کات به چا که، تاکو گه نجییه تبت وه ک هه لو نوئی بیته وه. 6 یه زدان پراستودروستی ئە نجام ده دات، دادپهروه ری بو هه موو چه وساو هکان. 7 ریگی خوی به موسا ناساند، کرداره کانی به نه وه کانی ئیسرائیل: 8 یه زدان مپه ره بان و به به زه ییه، پشوودرپه و خوئشه وستی نه گۆر زوره. 9 تاوانبارکردنی هه تاسه ر نییه، تووره یی هه تاهه تایه نییه. 10 به گوناھی خوئمان له گه ل ناکت و به گویه ی تاوانه کائمان سزیمان ناداته وه. 11 وه ک به رزی ئاسمان له سه ر زه وپیه وه، خوئشه وستی نه گۆره که ی زورکردوه بو ئە وانه ی که لی ده ترسن. 12 وه ک دووری پوژه لات له پوژئاواوه، یاخیبوونه کائمانی لی دوورخستوینه ته وه. 13 وه ک باوک چۆن به زه یی به منداله کانییدا دپته وه، یه زدانیش ئاوا به زه یی به وانهدا دپته وه که لی ده ترسن، 14 چونکه ده زانیت ئیه چۆن پیکهینراوین، له بیریه تی که ئیه خوئین. 15 مرؤف پوژگاری ژیا نی وه ک گچا وابه، وه ک گولی ناو پیکه گه گول ده کات، 16 بایه ک به سه ریدا هه لبات، ئیتر نامینیت، ئاسه واریشی دیار ناییت. 17 به لام خوئشه وستی نه گۆری یه زدان له ئە زه له وه و هه تاهه تایه بو ئە وانه یه که لی ده ترسن، پراستودروستی نه گۆری که شی بو نه وه کانه، 18 بو ئە وانه ی په یمانی به جیده گه یه ن، ئە وانه ی پینمایه کانی ئە ویان له بیره بو ئە وه ی په پره وی بکن. 19 یه زدان ته ختی خوئی له ئاسمان چه سپاندوه و پاشایه تییه که شی به سه ر هه مووانه وه فه رمانه وابه تی ده کات. 20 ئە ی فریشته کانی یه زدان، ستایشی

بکەن، ئەى ئەو بەهیزانەى وتەکانى بەجیدەهینن، ئەى ئەوانەى گۆرپراپەئى وتەى ئەو دەبن. 21 ئەى ھەموو سوپاكانى، ستایشى یەزدان بکەن، ئەى خزمەتکارانى کە بەرەزامەندی ئەو کار دەکەن. 22 ئەى ھەموو کارەکانى، ستایشى یەزدان بکەن لە ھەموو شوپینىكى ژیر دەسەلاتى. ئەى گىانى من، ستایشى یەزدان بکە.

104 ئەى گىانى من، ستایشى یەزدان بکە. ئەى یەزدانى پەرورەدگارم، تۆ زۆر مەزىت! شکۆمەندی و پایەبەرزىت لەبەرکردوو. 2 وەک بەرگ پرووناكىت پۆشيو، وەک خێوەت ئاسمانت ھەلداو، 3 وەک کارىتە بەیتوونەکەت لەسەر ئاو داناو. ھەورى ئاسمانت کردوو تە گالیسکەت، بەسەر بالى باو دەپۆیت. 4 بايەكانت کردوو تە فریشتەكانت، بلیسەى ئاگر خزمەتکارانت. 5 زەویت لەسەر بناغەى خۆى دامەزراندوو، ھەتاهەتایە نالەقیت. 6 تۆ وەک کراس زەویت بە دەریای قوول داپۆشى، لەسەر چیاكان ئاوەكان رادەووستن. 7 بەلام لە سەرزەنشتى تۆ ئاوەكان ھەلاتن، لەگرمەى دەنگى تۆ بە ترسەوہ رایانکرد، 8 بەسەر چیاكان کەوتن و شوپر بوونەوہ ناو دۆلەكان، بۆ ئەو شوپینەى تۆ بۆت دامەزراندبوون. 9 سنووریکت دانا لى تینەپەرن، نەگەرینەوہ ھەتا زەوى داپۆشن. 10 كانیاو لە شيوەكان دەتەقینیتەوہ، بۆ ئەوہى لەتیوان چیاكاندا پرۆن. 11 ھەموو زیندەوہرێكى دەشتودەر ئاودەدەن، کەرەکیویبەكان تینووتى خۆیانى پى دەشکینن. 12 بالندەى ئاسمان ھیلانەى تیدا دەکات، لەناو چلەكان دەخوینیت. 13 لە بەیتوونەکەى خۆتەوہ چیاكان ئاو دەدەیت، زەوى لە بەروبووى کردەوہكانت تیر دەیت. 14 گيا بۆ ئاژەلى مالى دەپروینیت، سەوزە بۆ خزمەتى مرۆف، بۆ دەرهینانى نان لە زەویبەوہ. 15 مەى پى دەبەخشى بۆ ئەوہى دلى مرۆف خۆش بکەى، پرۆن بۆ درەوشانەوہى زیاترى پرووى، نان بۆ پتەوکردنى دلى مرۆف. 16 درەختەکانى یەزدان تیر دەبن، ئەو دارى ئورزەى لوبنان کە چاندی، 17 ئەوہى چۆلەکە ھیلانەى تیدا دەکات، لەقلەقبیش دارى سنەوہەر مالىتەى، 18 چیاى بەرزىش بۆ بزە کيوى، تاشەبەردەکانیش پەناگای گۆرھەلکەنە. 19 مانگت دروستکرد بۆ دیاریکردنى وەرزەكان، خۆرىش ئاوابوونى خۆى دەزانیت. 20 تاریكى دادینیت دەیت بە شەو، ھەموو زیندەوہرى دارستان تیدا دەکەونە

جموجۆل. 21 به چكە شير بۆ نيجير دهنه پرين، بۇ داوا كردنى خواردنيان له خودا. 22 كه رۆژ هه لديت ده كشيته وه، له ناو لانه كانيان خويان مات ده كه ن. 23 مرؤف ده چيت بۆ ئيشوكارى، بۆ ره نجكيشيه كه ي هه تا ئيواره. 24 ئه ي يه زدان، كرده وه كانت چه نده زۆرن! هه موويت به دانايى دروست كردوه، زهوى پره له ده ستردى تۆ. 25 ئه م ده ريا گه وره و فراوانه، كه بيشومار گياندارى گه وره و بچووكى تيدا جمه ي ديت. 26 له وى كه شتيه كان ده رۆن، ليقياتان، ئه مه ي خۆت به ديت هيناوه بۆ ئه وه ي يارى تيدا بكات. 27 ئه مانه هه مووى چاويان له تويه، بۆ ئه وه ي له كاتى خۆى خواردنيان به ديتى، 28 پييان ده ده يت و وه ريده گرن، ده ستت ده كه يته وه تير چا كه ده بن. 29 پروو وه رده گيريت، ده توقن، هه ناسه يان لى ده برت، ده مرن، ده گه رينه وه بۆ خۆلى خويان. 30 كاتيك رۆحى خۆت ده نيرت، ئه وان به ديد هينرين، پرووى زهوى نوى ده كه يته وه. 31 با شكۆى يه زدان هه تاهه تايه به رده وام بيت، با يه زدان به كاره كانى خۆى دنلخوش بيت. 32 ئه وه ي سه يرى زهوى ده كات، له رز ده يگريت، ده ستت ده داته چيا كان، دووكه ل ده كه ن. 33 به دريژايى ژيانم گوراني بۆ يه زدان ده ليم، تاكو مامو سروود بۆ خوداى خۆم ده ليم. 34 با بير كرده وه م شيرين بيت له لاي، منيش به يه زدان دنلخوش ده بم. 35 به لام با گونا هباران له سه ر زهوى دواپيان بپرته وه، با به دكاران ئيتر نه مين. ئه ي گيانى من، ستايشى يه زدان بكه. هه ليلويا!

105 ستايشى يه زدان بكه ن و به ناوى ئه وه وه نويز بكه ن، كرداره كانى به گه لان بناسين. 2 گوراني بۆ بلين، ستايشى بكه ن، هه موو كاره سه رسوره ينه ره كانى رابگه يه ن، 3 شانازى به ناوى پيرۆزيه وه بكه ن، با دلى ئه وانه خۆش بيت كه پروو له يه زدان ده كه ن. 4 پشت به يه زدان و هيزه كه ي به ستن، به رده وام پرووتان له و بكه ن. 5 باسى ئه و كاره سه رسوره ينه رانه بكه ن كه كردوونى، په رجوو و حوكه كانى ده مى، 6 ئه ي نه وه ي ئيبراهيمى به نده ي ئه و، ئه ي كوراني ياقوب، هه لبارده كانى. 7 ئه و يه زدانى په روه ردگارمانه، حوكه كانيشى له سه راپاي زه ويه. 8 بۆ هه تاهه تايه په يمانه كه ي له ياده، ئه و به لينه ي ده يدات بۆ هه زار پشته، 9 ئه و په يمانه ي له گه ل ئيبراهيم به ستن، ئه و سوينده ي بۆ ئيسحاقى خوارد. 10 وهك

فەرز بۆ یاقوب چە سپاندى، وەك پەيمانىكى ھەميشە يى بۆ ئيسرائيل. 11
 فەرموويەتى: «خاكي كەنعان دەدەمە تۆ، بەشە ميراتى خۆتانە.» 12 ئەو
 كاتەى ژمارەيان كەم بوو، كەم و نامۆ بوون لەو خاكە، 13 لە نەتەوويە كەو
 دە چوونە نەتەوويەكى ديكە، لە پاشايە تيبە كەو بۆ گەلنىكى ديكە. 14 لى نەگەپرا
 كەس سته ميان لى بكات، بەلكو لەبەر ئەوان پاشايانى سەرزەنشت كرد:
 15 «دەست لە دەستيشان كراو كاتم مەدەن، خراپە لەگەل پىغەمبەرە كاتم
 مەكەن.» 16 قاتوقرى نارده سەر زەوى، ھەموو ناتيكي لە زەوى پرى. 17
 كەسنىكى لە پيشيانەو نارد، يوسف بە كۆيلەبەتى فرۇشرا، 18 بە كۆت ئازارى
 پىيان دا، زنجىرى ئاسنيان لە مىلى كرد، 19 ھەتا كاتى ھاتنەدى قسە كەى،
 پەيامى يەزدان راستگۆيى ئەوى چە سپاند. 20 پاشا ناردى كۆتە كەيان
 كەدەو، فەرمانزەوای گەلان ئازادى كرد. 21 كەدى بە گەورەى مالى
 خۆى، كەدى بە دەسەلاتدار لەسەر ھەموو مولىكى خۆى، 22 بۆ ئەوئەى بە
 دلى خۆى مەرەكەنى پىنمايى بكات، پەرەكەنى فەرى دانايى بكات. 23 جا
 ئيسرائيل ھاتە ميسر، ياقوب لە خاكي حام بوو بە لانەواز. 24 بەم جۆرەى
 كرد گەلەكەى زۆر بە بەروبووم بن، لە ھەموو دۆژمنەكەنى بە ھەيزترى
 كردن، 25 ئەو دلى گۆپىن بۆ ئەوئەى رقيان لە گەلەكەى بىتەو، ھەتا فەل لە
 خزمەتكارەكەنى بكەن. 26 موساى بەندەى خۆى نارد و ھارون ئەوئەى
 ھەلىژارد. 27 لە تيو خۆيان ئەو پەرچوو و نيشانانەى فەرمانى پىكرابوو، لە
 خاكي حام ھىنايانەدى. 28 تارىكى نارد و تارىك داھات، ميسرىيەكان لە
 دژى فەرمانەكەنى ياخى بوون. 29 ئاوەكەنى گۆپىن بۆ خوين، ماسىيەكانىيانى
 كوشت. 30 زەوى پىبوو لە بۆق، كە چوونە تيو نوئى پاشاكانيشيان. 31 بە
 فەرمانى ئەو مېشومەگەز ھات، مېشوو لە بۆ ھەموو سنوورەكانيان. 32 بارانى
 كردن بە تەرزە، ئاگرى بە گر لە زەويەكانيان. 33 لە ھەنجىر و دار ميوەكەنى
 دان، درەختى سنوورەكانىيانى شكاند. 34 بە فەرمانى ئەو كۆللە ھات،
 كۆللە حاجى بېشومار، 35 ھەموو سەوزايى زەويەكەيانى خوارد، بەروبوومى
 خاكەكەيانى خوارد. 36 لە ھەموو تۆبەرەبەكى دا لە خاكەكەيان، يەكەمىن
 بەرھەمى پياو تىيان. 37 بە زىر و زيوەو دەريەپىنان، لە تيو ھۆزەكانيان
 كەس پەكى نەكەوت. 38 ميسر بە چوونەدەرەوھيان دلخۆش بوو، چونكە
 ترسى ئەوان چووبوو دليانەو. 39 ھەورىكى ھىنا بۆ داپۆشەن، ئاگرىك بۆ

پروونا ککردهوهی شهو. 40 داوایان کرد، سوئسکهی هینا، نانی ئاسمانی تیری کردن. 41 بهردی شهفکرد و ئاوی لی ههلقولا، وهک پرووبار بهناو بیاباندا پوئی. 42 له بهر ئهوهی بهلینی پیروزی خوی یادکردهوه، بوئیراهیمی بهندهی. 43 گهلهکی به شادیپهوه هینایه دهرهوه، ههلبژاردهکانی به ههلهلهوه. 44 خاکی نهتهوهکانی پی بهخشین، بهری ماندوو بوونی گهلانیان به میرات بو مایهوه، 45 بوئهوهی فرهزهکانی بهجیپین، قیرکردنی جیبهجی بکن. ههلیلویا.

106 ههلیلویا! ستایشی یهزدان بکن، له بهر ئهوهی چاکه، خو شه وستییه نهگورهکی ههتا ههتاییه. 2 کی باسی پالنهوانیتی یهزدان دهکات؟ کی به تهواوی ستایشی ئهوه دهکات؟ 3 خوژگه دهخواری بهوانهی دادپهروهری پهپهوه دهکن، ئهوانهی ههموو کاتیک به راستودروستی کار دهکن. 4 ئه یهزدان، له کاتی پهزامه نیت له گهلهکته یادم بکه رهوه، له پرزگاریه کته به سهرم بکه رهوه، 5 بوئهوهی خو شگوزهرانی ههلبژیردراوانت بینم، بو ئهوهی به دلخو شی نهتهوهکته دلخو شیم، بوئهوهی له گهله میراته کته شانازی بکم. 6 ئیبه وهک باوباپیران گونا همان کرد، خراپه مان کرد و بهدکاریمان کرد. 7 کاتیک باوکامان له میسر بوون، له پهرجووهکانی تو ئینه گهشتن، یادی گهوهی خو شه وستییه نهگورهکی تویان نهکردهوه، بهلکو یاخی بوون له لای دهریا، له لای دهریای سوور، 8 بهلام له بهر ناوی خوی پرزگاری کردن، بوئهوهی پالنهوانیتی بزانیته. 9 له دهریای سووری پراخویری، وشک بوو، به ناو قوولا پیه کهیدا بردنی، وهک له بیابان. 10 له دهست ناحهز پرزگاری کردن، له دهست دوژمن کپینهوه. 11 ئاو دوژمنانی ئهوانهی داپو شی، کهسیان دهر باز نه بوون. 12 ئهوسا پروایان به بهلینهکانی کرد، گورانیان بو ستایشی گوت. 13 بهلام ههرزوو کردارهکانی ئهویان له یادچوو، چاوه ری پراویژی ئهویان نه کرد. 14 بهلکو له چولهوانی نهوسیان ههستا، له بیابان خودایان تاقی کردهوه، 15 ئهوهی داوایان کرد، پیدان، بهلام نهخو شی له ری بو ناردن. 16 له توردوگا به غیلیان برد به موسا و به هارونی تهرخانکراوی یهزدان. 17 زهوی لیک بووهوه و داتانی قوت دا، به سهه تاقه کی ئه پیرامدا هاته وهیهک. 18 ئاگر بهر بووه تاقه کیان، گر بهدکاری ههلووشی. 19 له خو ریف گویره کهیهکیان دروستکرد، کپوتشیان

بۆ پەيگەرئىكى دارپىژراو برد. 20 شىكۆيان گۆرپىيەوۋە بە پەيگەرى گاي
 گياخۇر. 21 خوداي پزگارگەرى خۆيان لەبىر كەرد، كە لە ميسر كارى
 مەزنى كەردبوو، 22 پەرجوۋەكان لە ولآتى حام، كارە سامنا كەكان لەلاى
 دەرياي سوور. 23 ئىنجا فەرمووى لەناودەچن، ئەگەر موساي ھەلپژاردەى
 خۆى، لە كەلئىنى شوورا كە لە بەرامبەرى پانەوۋەستابايە، بۆ ئەوۋەى نەھىلى
 توورەپى ئەو دايانپزىتى. 24 خاكي خۆشپىيان بە سووك زانى، باوەرپان بە
 بەلئىنى ئەو نەكرد. 25 لەناو خىپوۋەتەكانياندا كەوتتە بۆلەبۆل، گوپيان لە قسەى
 يەزدان نەگرت. 26 ئەوئىش سوئىدى بۆ خواردن، كە لە بىبان بە مردووى
 بگەون، 27 نەوۋەكانيان لە تىو نەتەوۋەكان بخات و لە خا كەكان پەرتيان بكات.
 28 پەيوەست بوون بە بەعلى پەغۆرەوۋە، ئەو قوربانىيانەيان خوارد كە بۆ بىتى
 مردوو كرابوون. 29 بە كەردەوۋەكانيان يەزدانپەست كەرد، دەرد بەناوياندا
 بلاءو بووۋەو. 30 بەلام فىنەحاس ھەستا و كەوتتە نىوانەوۋە و دەرد راگىرا.
 31 بە راستودروستى بۆى دانرا، نەوۋە دواى نەوۋە ھەتاھەتايە. 32 لەلاى
 مېرگى مەرىيا يەزدانپەست توورە كەرد و موسا بەھۆى ئەوانە كەوتتە ناخۆشى،
 33 چونكە كاتىك ئەوان لە رۇخى خودا ياخىبوون، قسەى ناشايستەش لە
 دەمى موسا دەرچوو. 34 گەلەكانيان لەناونەبرد، وەك يەزدان فەرمانى پى
 كەردبوون، 35 بەلكو لەگەل نەتەوۋەكان تىكەلا و بوون، فېرى نەرىتەكانيان
 بوون. 36 بەتەكانى ئەوانيان پەرسىت و بوو بە داو بۆيان. 37 كوپر و پچانى
 خۆيان بۆ بەتەكان سەرپرى. 38 خوئىكى پىتاوانيان پىشت، خوئى كوپر و
 كچەكانيان، ئەوانەى بۆ بەتەكانى كەنعان سەريان بىر، زەوى پىس بوو بە
 خوئى. 39 گلاو بوون بە كەردەوۋەكانيان، داوئىپىس بوون بە كارەكانيان. 40
 لەبەر ئەوۋە توورەپى يەزدان بەسەر گەلەكەيدا جۇشا، قىزى لە مېراتەكەى
 بووۋەو. 41 ژىردەستەى نەتەوۋەكانى كەردن، ناحەزانپان بەسەرياندا زالبوون،
 42 دوژمنەكانيان تەنگان پى ھەلچىن، زەللىلى ژىر دەستيان بوون. 43
 زور جار دەربازى كەردن، بەلام بە ئەنقەست ياخىبوون، دارووخان بە
 گوناھەكانيان. 44 بەلام لە تەنگانەياندا ئاوپرى لى دانەوۋە، كە گوئى لە
 دەنگى ھاوارپان بوو. 45 لە پىناوى ئەوان پەيمانى خۆى ھىنايەوۋە ياد،
 بەگوئىرەى گەورەپى خۆشەوئىستىيە نەگۆرەكەى پاشگەز بووۋەو. 46 واى
 كە ئەوانەى بە دىل گرتووانن، سىكان پىيان بسوئىت. 47 ئەى يەزدانى

پهروهردگارمان، رزگارمان بکه، له تيو نه ته وه کان کومان بکهروهه، بۆ ته وهی ستایشی ناوی پرۆزی تو بکهین و شانازی به ستایشکردنی تووه بکهین. 48 ستایش بۆ یه زدانی پهروهردگاری ئیسرائیل، له ئەزه له وه و بۆ هه تاهه تابه. با هه موو گهل بلین: «تامین!» هه لیلویا!

107 ستایشی یه زدان بکهن، له بهر ته وهی چاکه، خۆشه و یستیه نه گۆره کهی هه تاهه تابه. 2 با ته وانهی یه زدان کړینه وه به سه رهاتق خویان بگپړنه وه، ته وانهی له دهستی دوژمن کړینه وه، 3 له ولاتانه وه کۆی کردنه وه، له پرۆه لآت و پرۆتاوا، له باکور و باشوره وه: 4 هه ندیک گومپابون له چۆله وانی، له بیابان، پړنگیان بۆ شاری نیشته جیبوونیان نه دۆزیه وه. 5 برسی و تینوو بوون، گیانان داهیزرا. 6 ئینجا له ته نگانه یاندا هاواریان بۆ یه زدان کرد، ته ویش له ناخۆشیه کانیاں ده ربازی کردن. 7 رابه رایه تی کردن بۆ پړنگای راست، بۆ ته وهی بچن بۆ شاری نیشته جیبوون. 8 با ته وان ستایشی یه زدان بکهن بۆ خۆشه و یستیه نه گۆره کهی، بۆ کاره سه رسورهینه ره کانی بۆ ئاده میزاد، 9 چونکه گیاتیکی تینوی تیرکرد، گیاتیکی برسی پړکرد له چاکه. 10 هه ندیک دانیشتن له تاریکی و سیبه ری مهرگ، له دیلیتی تازار و ئاسن، 11 چونکه له قسه کانی خودا یاخی بوون، سووکایه تییان به پراویژی هه ره بهرز کرد. 12 له بهر ته وه پشتمان له ژیر باردا چه مایه وه، که وتن و کهس نه بوو یارمه تییان بدات. 13 ئینجا له ته نگانه یاندا هاواریان بۆ یه زدان کرد، ته ویش له ناخۆشیه کانیاں رزگاری کردن. 14 له تاریکی و سیبه ری مهرگ ده ریپینان، کۆت و زنجیره کانی پچراندن. 15 با ته وان ستایشی یه زدان بکهن بۆ خۆشه و یستیه نه گۆره کهی، بۆ کاره سه رسورهینه ره کانی بۆ ئاده میزاد، 16 چونکه ده روازه ی پرۆزی تیکشکاند، شیشه ئاسنه کانی شکاند. 17 هه ندیک بوونه گیل له پړنگای یاخیوونیان و له گونا هه کانیاں تووشی ناخۆشی ده بن. 18 قیزیان له هه موو خواردتیکی بووه وه، له ده روازه کانی مهرگ نزیکی بوونه وه. 19 ئینجا له ته نگانه یاندا هاواریان بۆ یه زدان کرد، ته ویش له ناخۆشیه کانیاں رزگاری کردن. 20 فه رمایشتی خوی نارد و چاکي کردنه وه، له فه وتان ده ربازی کردن. 21 با ته وان ستایشی یه زدان بکهن بۆ خۆشه و یستیه نه گۆره کهی، بۆ کاره سه رسورهینه ره کانی بۆ ئاده میزاد، 22 با قوربانی سوپاسگوزاری

بکەن، بە ھەلھەلەو ھە باسی کردارەکانی بکەن. 23 ھەندیک بە کەشتی دابەزینە ناو دەریا، ئەوانە لە دەریای گەورە بازەرگانیا دەکرد. 24 ئەوان کارەکانی یەزدانیا بیتی، کارە سەر سۆرھینەرەکانی لە قوولایی. 25 بە قسە لە وەرە شەبا ھەستا، شەپۆلەکانی بەرز کردووە. 26 بەرز دەبنەو ھە بۆ ئاسمان، دادەبەزە ناو قوولاییەکان، گیانیا لە مەترسی دەتوێتەو. 27 ھەک سەر خۆش سەرسم دەدەن و بە ئەملا و ئەولادا دەکەون، نازان چ دەکەن. 28 ئینجا لە تەنگانەیاندا ھاواریان بۆ یەزدان کرد، ئەویش لە ناخۆشیەکانیا دەربازی کردن. 29 رەشەبای ھیدی کردووە بۆ ئارامی، شەپۆلەکانی بیدەنگ کرد. 30 دڤۆش بوون، چونکە شەپۆلەکان ھێمن بوونەو، گەیانیا بەو بەندەرە دەیانویست. 31 با ئەوان ستایشی یەزدان بکەن بۆ خۆشەویستیە نەگۆرەکە، بۆ کارە سەر سۆرھینەرەکانی بۆ ئادەمیزاد، 32 با لە ناو کۆری خەلک بەرز بەکەنەو، لە ئەنجومەنی پیرەکان ستایشی بکەن. 33 روبراری کردە بیابان و سەرچاوەی ئاوەکانی کردە زەوی تینوو، 34 خاکی بە پیتی کردە زەوی بێ کەلک، لەبەر خراپە لە ئەوانە تیدا دانیشتبوون. 35 بیابانی کردە گۆمە ئاوی زەوی وشکی کردە سەرچاوەی ئاوەکان. 36 برسێیەکانی لەوی نیشتە جی کرد، شاری نیشتە جیوونیا دامەزراند. 37 کێگەیان چاند و پەزەمیوان رواند، دەغلیان بە بەروبووم بوو. 38 بەرە کەتداری کردن و زۆر زیاد بوون، ئازەلی ئەوانی کەم نەکردووە. 39 ئینجا کەم بوونەو و چەمانەو، لە ژێر باری خراپەکاری و ناخۆشی. 40 ئەو لە پرسیوایی بەسەر میرەکاندا دەپێژیت، لە چۆلەوانییەکی بێ رینگا گومرای کردن. 41 بەلام ھەزاری لە زەلیلی بەرز کردووە، ھەک پانە مەر بنەمالە ئەوانی زیاد کرد. 42 سەرپراستەکان ئەمە دەبینن و دڤۆش دەبن، بەلام ھەموو خراپەکاران دەمیان دەگیریت. 43 کێ دانایە، با سەرنج بداتە ئەمانە و لە خۆشەویستیە نەگۆرەکە یەزدان تێگات.

108 گۆرانییەک. زەبووریکی داود. ئەی خودایە، دلم چەسپاوە، بە ھەموو گیانم سروود دەلیم و موسیقا دەژەنم. 2 ئەی ساز و قیسارە، ھەستن! من بەرەبەیانان ھەلدەستم. 3 ئەی یەزدان، لەتیو گەلان ستایشت دەکەم، لەتیو نەتەو ھەکان گۆرانیت بۆ دەلیم، 4 چونکە خۆشەویستیە نەگۆرەکەت

مەزەنە، لە ئاسمان بەرزترە، دلسۆزىشت دەگاتە ھەورەکان. 5 ئەى خودايە، بەسەر ئاسماندا بەرزبەو، با شکۆى تۆ بەسەر ھەموو زەو پىپەو. 6 بە دەستى راستت دەربازمان بکە و یارمەتیمان بدە، بۆ ئەوێ خۆشەوستانت پزگاریان بێت. 7 خودا لە پزۆزگا کەى خۆیەو ھەموو یەتی: «بە ھاواری خۆشییەو ھەشەم دابەش دەکەم و دۆلى سوکۆت دەپۆم. 8 گلعاد ھى منە، مەنەشەش ھى منە، ئەفرايم کلاوى منە، یەھودا دارى دەسەلاتى منە. 9 مۆتاب دەستشۆرمە، پیلانە کەم فریدە دەمە سەر ئەدۆم، لەسەر فەلەستى ھاواری سەرکەوتن دەکەم.» 10 کىيە دەمباتە شارى قەلابەند؟ کىيە پىشپەویم دەکات بۆ ئەدۆم؟ 11 ئەى خودايە، مەگەر تۆ نیت کە ئىت پەت پەت کردوووەتەو و ئىتر لەگەل لەشکرە کائمان دەرنانچیت؟ 12 یارمەتیمان بدە بەرامبەر بە دۆژمنە کە، چونکە پزگارى لە مرۆفەو پووجە. 13 لەگەل خودا سەرکەوتن بە دەستە ھىنن، ھەر ھەو ھەو ئەو دۆژمنە کائمان دەخاتە ژىر پى.

109 بۆ سەرۆکى کۆمەلى مۆسقاژەنان، زەبوور پى داود. ئەى خودايە، ئەوێ ستایشت دەکەم، بیدەنگ مەبە، 2 چونکە دەمى بەدکار و دەمى فریودەر لىم کراونەتەو، بە زمانى درۆ قسەم لەسەر دەکەن. 3 بە قسەى رەقەو دەوریان گرتووم، بە بى ھۆلە دژم دەجەنگن. 4 لە جىاتى خۆشەوستانى کەم دژایەتیم دەکەن، بەلام من نوێم کردوو. 5 لە پاداشتى چاکە خراپەم لەگەل دەکەن، رقىش لە پاداشتى خۆشەوستانىم. 6 بەدکار پى لەسەر دابى، با سکالا کار لەلای راستیەو پراوەستىت. 7 با لە دادگانى تاوانبار بکرىت، با نوێزى بۆى بە گوناھ دابنرىت. 8 با پزۆزگارى کورت بىت، یە کىکى دیکە ئەرکە کەى ئەو وەر بکرىت! 9 با کورەکانى ھەتیو بن، ژنى بیوژن بىت. 10 با کورەکانى سەرگەردان بن و سوالبەکن، لە ماللە کاولەکانیان دەربکرىن. 11 با ھەرچى ھەبەتى خاوەن قەرز بىبات، پىگانەش بەرى رەنجى تالان بەکن. 12 با کەس نەبىت دەستى خۆشەوستانى بۆ درىژ بکات، کەس نەبىت دلى بە ھەتیوکانى بسووتىت! 13 با نەوکانى بىر پىتەو، ناوى لە نەوێ داھاتوو بىر پىتەو! 14 با تاوانەکانى باوایرانى بخرىنە بەردەم یەزدان، با گوناھەکانى داىکى نەسپىتەو! 15 با ھەمیشە لە بەردەم یەزدان بن ھەتا یادیان لەسەر زەوى بىر پىتەو! 16 لەبەر ئەوێ بىرى نەکردووە کە خۆشەوستانى نەگۆر بنوینىت، بەلکو کەسى ھەژار و نەدار و دلشکاو

پراوناوه و کوشتووه. 17 ههزی له نهفرهت لیکردن بوو، با بۆی ییت! دلشاد نهبوو به داوای بهره کت بۆ کردن، با لئی دوور بکه و پتهوه! 18 نهفرهتی وهک کراس له بهر کردبوو، وهک ئاو چووه ناو له شی، وهک رۆن چووه ناو ئیسقانه کانی. 19 با وهک بهر گیک بۆ له خۆی بیپچیتتهوه، هه میسه وهک پشتینیک بۆ له خۆی بیبه ستیت! 20 با ئەمه کرئی یه زدان ییت بۆ سکالا کارانم، ئەوانه ی به خراپه له دژی من ده دوین. 21 به لام تو ئە ی یه زدانی پهروه ردگار، له پیناوی ناوی خۆت چا کهم له گه ل بکه، ده ربازم بکه، چونکه خۆشه و یستیه نه گۆره کت چا که. 22 له بهر ئەوه ی من هه ژار و نه دارم، دلم له ناخدا برینداره. 23 وهک سیبه ری ئیواره ده پرۆم، وهک کولله هه لده وه ریتم. 24 ئە ژتۆم شل بووه له بهر پرۆژووگرتن، له شم لاواز بووه له که می چه وری. 25 بووم به سووکایه تی بۆیان، ده مبین سهر باده ده دن. 26 ئە ی یه زدان، خودای من، یارمه تیم بده، به گویره ی خۆشه و یستیه نه گۆره کت پرزگارم بکه. 27 با بزانی که ئە مه دهستی تویه، ئە ی یه زدان، که تو ئە مهت کردووه. 28 ئە وان نهفرهت ده کهن، به لام تو به ره کت ده دهیت، ههستان و شه رمه زار بوون، به لام خزمه تکاری تو دلخۆش بوو. 29 با سکالا کارانم بهرگی نامه ردی بکه نه بهر، با شه رمه زاری وهک که وا له خۆیان بئالینن. 30 به ده می خۆم زۆر سوپاسی یه زدان ده کهم، له تئو خه لکیکی زۆر ستایشی ده کهم، 31 چونکه ئە وه له دهسته راستی نه دار پاده وه ستیت، بۆ پرزگار کردنی له وانه ی حوکی به سه ردا ده دن.

110 زه بوورئیکی داود. یه زدان به خاوهن شکۆی منی فهرموو: «له دهسته راستم دا بئیشه، هه تا دوژمنانت ده که مه ته خته پۆ بۆ پییه کانت.» 2 یه زدان له سییۆنه وه هیز و ده سه لاته کت فراوان ده کات، له ناو دوژمنه کانت فهرمانزه وایه تی ده کهیت. 3 گه له کت له پرۆژی هیزت خۆیان پیشکهش ده کهن، به ئارا ییشتیکی پرۆزه وه له مندالدانی به ره به یانه وه، تو شه ونم له گه نجیه تیت وهرده گرت. 4 یه زدان سویندی خواردووه و بریاری ناگۆریت: «هه تاهه تابه تو کاهینیت له پله ی مه لکیسادی.» 5 خاوهن شکۆ له دهسته راستی تویه، له پرۆژی تو وره پیه که ی پاشایان وردوخاش ده کات. 6 له تئو نه ته وه کان حوکم ده دات، خاکیان پر ده کات له تهرم، سه رو که کان

له سهر هموو زهوى وردوخاش ده كات. 7 پاشا له جوگى دهم ريگا
ده خواته وه، له بهر هموو ته مانه سهرى بهر ز راده گريټ.

111 هه ليلويا! به هموو دلوه ستايشى يه زدان ده كم، له ته نجومه نى
سه رراستان و له كو بوونه وه كان. 2 كرداره كاني يه زدان مه زن، هموو
ته وانى لى ورد ده بنه وه خوشى لى ده بين. 3 بهر ز و شكومه نده
كرداره كاني، راستودروستيه كه شى هه تاهه تايه چه سپاوه. 4 واى كردوووه كاره
سه رسورهيته ره كاني ياد بكره وه، يه زدان ميره بان و به بهر زيه. 5 خواردن
ده داته ته وانى لى ده ترسن، هه مپشه په يماني خوى له بيره. 6 هيزى
كرداره كاني خوى نيشانى گه له كهى داوه، به وهى كه ميراني نه ته وه كاني
پداون. 7 كرداره كاني ده ستى دلسو زى و دادپهروه ريه، رينمايه كاني جي
متمانن، 8 هه تاهه تايه چه سپاون، به دلسو زى و سه رراستى دروستكران.
9 كرينه وهى بو گه لى خوى نارد، فه رمانى هه تاهه تايى بو په يمانه كهى داوه،
پيرو ز و سامنا كه ناوى. 10 له خواترسى سه ره تاي داناييه، تيگه يشتيكى
باشه بو هموو ته وانى كار به رينمايه كاني ده كهن. ستايشه كهى هه تاهه تايه
چه سپاوه.

112 هه ليلويا! خوزگه ده خوازرى به و كه سهى له يه زدان ده ترسيټ،
به راسپارده كاني زور دنلوشه. 2 وه چهى له سهر زهوى به هيز ده بن،
نه وهى سه رراستان بهر كه تدار ده بن. 3 سامان و ده وله مهندي له
ماليه تي، راستودروستيه كهى هه تاهه تايه چه سپاوه. 4 له تاريخيدا پرووناكى
بو سه رراستان دره وشايه وه، بو ته وانى كه ميره بان و به بهر زى و
راستودروستن. 5 چاك ده بيت بو ته و كه سهى كه دل فراوانه و قهرز
ده دات، به دادپهروه ريه وه ئيشوكارى خوى راده په رينيت. 6 بيگومان
پياوچاك هه تاهه تايه ناله قيت، هه تاهه تايه يادى ده كرينه وه. 7 له بيستنى
هه والى خراب ناترسيت، دلى پته وه، پشتى به يه زدان به ستووه. 8 دلى
چه سپاوه و ناترسيت، له كو تايدا سه ركه وتوو ده بيت و شكستى دوژمنانى
ده بينيت. 9 به دل فراوانيه وه به هه زاراني به خشيوه، راستودروستيه كهى
هه تاهه تايه چه سپاوه، به ريزه وه شكومه ندييه كهى بهر ز ده بيته وه. 10
به دكار ته مه ده بينيت و بيزار ده بيت، ددانه كاني جيره كانه وه و ده تويته وه،
ناره زوى به دكاران له ناوده چيت.

113 هه لیلویا! ئەی بەندەکانی یەزدان، ستایشی بکەن، ستایشی ناوی یەزدان بکەن. 2 با ستایشی ناوی یەزدان بکەیت، لە ئیستاوه و ههتا ههتا یه. 3 له پرۆهه لاته وه ههتا پرۆژئاوا، با ستایشی ناوی یەزدان بکەیت. 4 یەزدان لەسهەر هه موو نه ته وه کان بهرزه، شکۆمهندی بهسهەر ئاسمانه وه یه. 5 کێ وهک یەزدانی پهروهردگارمانه، ئەوهی له ئاسمان دانیشتوه، 6 ئەوهی ده چه مێته وه ههتا بروانېته ئاسمان و زهوی؟ 7 ئەو هه ژار له ناو خۆل پراست ده کاته وه، کلۆل له ناو زبلخانه بهرز ده کاته وه، 8 بۆ ئەوهی له گهڵ میران داینیشینیت، له گهڵ میرانی گهلی خۆی. 9 ئافرهتی نه زۆک ده کاته خاوهن مال، ده یکاته دایکیکی شادمان له تێو مندالانی. هه لیلویا!

114 کاتیک ئیسرائیل له میسر هاتنه دهره وه، بنه ماله ی یاقوب له تێو گه لیکی نامۆ زمان دهر چوون، 2 یه هودا بووه پیروژگای خودا، ئیسرائیل بووه جێی فه رمان په وایه تی. 3 دهر یا بینی و هه لات، پرووباری ئوردون به ره و پاش کشایه وه. 4 چیاکان وهک به ران بازیان دا، گرده کان وهک به رخۆله. 5 چیه ته ی دهر یا، بۆ وا هه لدییت؟ ئە ی ئوردون، بۆ به ره و پاش ده کشیته وه؟ 6 ئە ی چیاکان، بۆ وهک به ران باز ده دن و عیوه ش ئە ی گرده کان، وهک به رخۆله؟ 7 ئە ی زهوی له به رده م پهروهردگار به لرزه، له به رده م خودای یاقوب، 8 ئە وهی به ردی کرد به گۆمی ئاو، به رده ته ستیی کرده کانیاو.

115 بۆ ئییه نا، ئە ی یەزدان، بۆ ئییه نا، به لکو بۆ ناوی خۆت شکۆ بیه خشه، له بهر خۆشه و یستییه نه گۆره کهت و دلسو زیه کهت. 2 بۆچی نه ته وه کان بلێن: «کوا، خودایان له کو ییه؟» 3 خودامان له ئاسمانه، هه رچی چه ز بکات، ده یکات. 4 بته کانیا ن زێر و زیون، ده ستکردی مرۆفن. 5 ده میان هه یه، به لام قسه نا کهن، چاویان هه یه، به لام نابین، 6 گو ییان هه یه، به لام نابستن، لووتیان هه یه، به لام بۆن نا کهن، 7 ده ستیان هه یه، به لام ده ست له هه یه نادهن، پێیان هه یه، به لام نارۆن، ده نگ له گه روویان نایه ته دهره وه. 8 دروستکه ره کانیا ن وهک ئە وان ده بن، هه ره ها هه موو ئە وان هه ش که پشتیان پێ ده به ستن. 9 ئە ی بنه ماله ی ئیسرائیل، پشت به یەزدان به ستن. ئە و یارمه تیده ر و قه لغانیا نه. 10 ئە ی بنه ماله ی هارون، پشت به یەزدان به ستن. ئە و یارمه تیده ر و قه لغانیا نه. 11 ئە ی

ئەوانەى لەخواتر سېتان لە دلدایە، پشت بە یەزدان بېستەن. ئەو یارمەتیدەر و قەلغانیانە. 12 یەزدان ئیمەى لەبېرە و بەرەكەتدارمان دەكات، بەرەكەت بە بنەمالەى ئیسرائیل دەبەخشیت، بەرەكەت بە بنەمالەى هارون دەبەخشیت. 13 بەرەكەت بەوانە دەبەخشیت كە لەخواتر سېیان لە دلدایە، گەورە و پچووكیش. 14 با یەزدان هەر زیادتان بكات، ئیوه و مندالەكانتان. 15 با ئیوه بە یەزدان بەرەكەتدار بن، دروستكەرى ئاسمان و زەوى. 16 ئاسمان ئاسمانى یەزدانە، زەوىشى بە ئادەمیزاد بەخشىوه. 17 نە مردوان ستایشى یەزدان دەكەن، نە هەموو ئەوانەى شوڤر دەبنەوه ناو بېدەنگى، 18 بەلام ئیمە ستایشى یەزدان دەكەن، لە ئیستاوه و هەتاهەتایە. هەلیلویا!

116 یەزدانم خوڤشده ویت، چونكە گوئى لە دەنگ و لە پارانەوم دەگریت، 2 چونكە گوئى خوئى بۆم شل كرد، هەتا ماوم هەر لى دەپارئیمەوه. 3 تۆرى مەرگ دەورى دام، ناخوئى جیهانى مردوان كەوتە سەرم، دەرد و تەنگانەم چىژت. (Sheol h7585) 4 بە ناوى یەزدانەوه دەپارئیمەوه: «ئەى یەزدان، تكات لى دەكەم، گيانم دەرباز بكە!» 5 یەزدان مېرەبان و راستودروسته، خودامان بە بەزەبېه. 6 بەزدان چاودېرى خەلكى ساكار دەكات، كاتىك زەلیل بووم، ئەو پرزگارى كردم. 7 ئەى گيانى من، بگەرئوه بۆ ئارامى خوئ، چونكە یەزدان چاكەى بەسەرتدا باراند. 8 تۆ گيانى منت لە مردن پرزگار كرد، چاوهكانم لە فرمیسك، پئیهكانم لە خزان، 9 تاكو دۆستایەتى یەزدان بكەم لە خاكى زیندووان. 10 باوهرم هەبوو، بۆیه گوتم: «من زۆر دەردەدارم!» 11 من لە كاتى تۆقینه كەمدا گوتم: «مروئ هەموو درۆزن!» 12 چى بدەمەوه یەزدان، بەرامبەر هەموو چاكەكانى بۆ من. 13 جامى پرزگارى بەرز دەكەمەوه و بە ناوى یەزدانەوه دەپارئیمەوه. 14 نەزرەكانم بۆ یەزدان بەجئیدەهئیم، بەرامبەر بە هەموو گەلەكەى. 15 یەزدان مردنى خوڤشه و یستانى لەلا سەنگینه. 16 ئەى یەزدان، من بە راستى خزمەتكارى تۆم، من خزمەتكارى تۆم، كۆرى كەنیزەكەت، تۆ كۆتەكانى منت كردهوه. 17 قوربانى سوپاسگوزارى بۆ تۆ سەردەپرەم، بە ناوى یەزدانەوه دەپارئیمەوه. 18 نەزرەكانم بۆ یەزدان بەجئیدەهئیم، بەرامبەر بە هەموو گەلەكەى، 19 لە حەوشەى مالى یەزداندا، لە ناوەندى تودا، ئەى تۆرشەلیم. هەلیلویا!

117 ئەى ھەموو نەتەوھەكان، ستایشی یەزدان بکەن! ئەى ھەموو گەلان، ستایشی بکەن، 2 چونکە خۆشەویستیە نەگۆرە کەى بەسەرمانەوھ گەورە یە، دلسۆزى یەزدانىش ھەتاھەتایە! ھەلیلویا!

118 ستایشی یەزدان بکەن، لەبەر ئەوھى چاکە، خۆشەویستیە نەگۆرە کەى ھەتاھەتایە. 2 با ئیسرائیل بلی: «خۆشەویستیە نەگۆرە کەى ھەتاھەتایە.» 3 با بنەمالەى ھارون بلی: «خۆشەویستیە نەگۆرە کەى ھەتاھەتایە.» 4 با ئەوانەى لەخواترسییان لە دلدایە بلی: «خۆشەویستیە نەگۆرە کەى ھەتاھەتایە.» 5 لە تەنگانەدا ھاواری یەزدانم کرد، بە دەنگمەوھ ھات و ئازادى کردم. 6 یەزدان لەلای منە، ناترسم، مرؤف دەتوانیت چیم لی بکات؟ 7 یەزدان لەلای منە، ئەو یارمەتیدەرى منە، سەرکەوتوووانە تەماشای ئەوانە دەکەم کە رقیان لێمە. 8 پەنابردنە بەر یەزدان باشترە لە پشتبەستن بە مرؤف. 9 پەنابردنە بەر یەزدان باشترە لە پشتبەستن بە میران. 10 ھەموو نەتەوھەکان ئابلوقەیان داوم، بە ناوی یەزدان ریشەکیشیان دەکەم. 11 ئابلوقەیان داوم و دەوریان گرتووم، بە ناوی یەزدان ریشەکیشیان دەکەم. 12 وەک کوورە ھەنگ تيم ئالاون، وەک ئاگرى درکودال کوژانەوھ، بە ناوی یەزدان ریشەکیشیان دەکەم. 13 توند پالیان پپوھ نام بو ئەوھى بکەوم، بەلام یەزدان یارمەتى داوم. 14 یەزدان ھیز و گۆرانى منە، یەزدان بووھ تەرزگارى من. 15 دەنگى ھەلھەلە و پرزگارى دیت لە خپوھتى راستودروستان: «دەستى راستى یەزدان کارى ئازایانە دەکات، 16 دەستى راستى یەزدان بەرز بووھتەوھ، دەستى راستى یەزدان کارى ئازایانە دەکات.» 17 من نامرم، بەلکو دەژیم و باسى کردارەکانى یەزدان دەکەم. 18 یەزدان بە توندى تەمبپى کردم، بەلام نەیدامە دەست مەرگ. 19 دەرگاگانى راستودروستیم لی بکەنەوھ، پپیدا دەچمە ژوورەوھ و ستایشى یەزدان دەکەم. 20 ئەم دەرگایە ھى یەزدانە، راستودروستان پپیدا دەچنە ژوورەوھ. 21 ستایشت دەکەم کە فریام کەوتى، بوم بووى بە پرزگارى. 22 ئەو بەردەى وەستاگان رەتیان کردەوھ بوو بە گزنگترین بەردى بناغە. 23 ئەمە لەلایەن یەزدانەوھ بوو، لەبەرچاومان سەیرە. 24 ئەمە ئەو پپوژەبە کە یەزدان دروستى کردوھ، با تپیدا شاد و دلخوش بین. 25 ئەى یەزدان، تکایە، پرزگارمان بکە، ئەى یەزدان، تکایە، سەرکەوتووومان بکە. 26 پپوژە ئەوھى بە ناوی

یەزدانەو دەیت، لە مالى یەزدانەو دەوای بەرە کەتتان بۆ دە کەین. 27
یەزدان خودامانە و ئەو پرووناکی خۆی بەسەرماندا درەوشاندەووە. قوربانی
جەژن بە گوریس بیهستەو بە قۆچەکانی قوربانگا. 28 تۆ خودای منیت و
منیش ستایشت دە کەم، تۆ خودای منیت، بە گەرەت دەزانم. 29 ستایشی
یەزدان بکەن، لە بەر ئەوێ چا کە، خۆشەوێستییە نەگۆرە کە ی هەتا هەتا ییە.

119 خۆزگە بەوانە دەخواریی کە پریگایان تەواو، ئەوانە ی بە پیری
فیرکردنی یەزدان دە پۆن. 2 خۆزگە بەوانە دەخواریی کە یاسا کە ی پەپەرە
دە کەن، بە هەموو دلەو پروو لە خودا دە کەن. 3 هەر وەها خراپە ناکەن و بە
پریگای ئەودا دە پۆن. 4 تۆ پریگایە کانت داو، بۆ ئەوێ خەلک بە تەواوی
گوپرایە لی بن. 5 خۆزگە پریگای کاتم بچە سپا پونایە لە بە جیگە یاندنی فەرزه کانت!
6 ئەو کاتە شەرمەزار نە دە بووم، کە دە مر وانییە هەموو پراسپاردە کانت. 7
بە دلی پا کەو ستایشت دە کەم، کاتیکی فیری حوکمە پراسپاردوستە کانت
دە بچم. 8 فەرزه کانت بە جیدە هینم، بە تەواوی وازم لی مە هیئە. 9 گەنج
بە چی هەلسوکەوتی خۆی بیگەرد دە کات؟ بە پاراستنی وشە کانت. 10 بە
هەموو دلەو پروو لە تۆ دە کەم، مە هیئە لە پراسپاردە کانت گومرا بچم. 11
وشەکانی تۆم لە ناو دلەو شاردووە تەو، تا کۆ لە دژی تۆ گونا نە کەم. 12 ئە ی
یەزدان، ستایش بۆ تۆ! فیری فەرزه کانی خۆت بکە. 13 بە لیو هە کانی خۆم،
باسی هەموو حوکمە کانی دە می تۆ دە کەم. 14 بە پەپەرە و کردنی یاسا کانت شاد
دە بچم، وە ک کە سیک ساماتیکی زۆر دە بینتەو. 15 لە پریگایە کانت ورد
دە بەو، چاو دە پرمە پریگای کانت. 16 بە فەرزه کانت دلخۆش دە بچم، وشە کانی
تۆم لە یاد ناچیت. 17 چا کە لە گەل خزمەتکاری خۆت بکە، تا کۆ بچیم و
گوپرایە لی فەرمانە کەت بچم. 18 چاوم بکەرەو تەواو بچیم، کردەو
سەر سوپریئەره کان لە فیرکردنت. 19 من نامۆم لە زەوی، پراسپاردە کانی
خۆت لی مە شارەو. 20 گیانم توایەو لە تامە زرۆنی بۆ حوکمە کانت لە هەموو
کاتیکی. 21 سەرزه نشتی لووت بەرزه نە فرەت لی کراو کانت کرد، کە لە
پراسپاردە کانی تۆ گومرا بوون. 22 پراسپاری و سووکایە تیم لە سەر لایە، چونکە
یاسای تۆم پەپەرە کردووە. 23 هەر چە نەدە میرە کان دادە نیشن و لە دژم
پیلان دە گۆپن، بە لام خزمەتکارە کەت لە فەرزه کانت ورد دە پیتەو. 24
یاسا کانت شادمانی من، ئەوانە پراویژکارە کانی من. 25 گیانم بە خۆلەو

نووساوه، به‌گویره‌ی به‌ئینی خۆت بمژینه‌وه. 26 باسی ریڭگانی خۆم
 کرد، تو به‌ده‌نگه‌وه هاتیت، فهرزه‌کانی خۆتم قیر بکه. 27 ریڭگای پرتماییه‌کانی
 خۆت تییگه‌یه‌نه، له‌کاره‌ سه‌رسورپه‌ینه‌ره‌کانت ورد ده‌به‌وه. 28 گیانم له
 خه‌فته‌تان توایه‌وه، به‌گویره‌ی به‌ئینی خۆت به‌هیزم بکه. 29 ریڭگای درۆم
 لی دوور بجه‌وه، له‌گه‌لم میهره‌بان به‌ و قیری ته‌ورانی خۆت بکه. 30 ریڭگای
 راستیم هه‌لبژاردووه، حوکه‌کانی تۆم خستووته‌ به‌رچاوم. 31 ده‌ست به
 یاسا‌کانی تۆوه ده‌گرم، ئه‌ی یه‌زدان، ری مه‌ده‌ شه‌رمه‌زار بم! 32 به‌ پارکردن
 له‌سه‌ر ریڭگای پاسپارده‌کانت ده‌پۆم، چونکه‌ دلی منت ئازاد کرد. 33 ئه‌ی
 یه‌زدان، قیری ریڭگای فهرزه‌کانی خۆت بکه، هه‌تا کوتایی به‌جیان ده‌هینم.
 34 تییگه‌یه‌نه و قیرکردنت په‌یره‌و ده‌که‌م، به‌ هه‌موو دل‌ه‌وه‌ گوپرایه‌لی ده‌بم.
 35 بجه‌ سه‌ر ریڭگای پاسپارده‌کانت، چونکه‌ دئخۆشم ده‌کن. 36 دلم بجه‌ره
 سه‌ر یاسا‌کانت، نه‌ک سه‌ر قازانج. 37 چاوم وه‌رگیزه‌ له‌ ته‌ماشاکردنی شتی
 پووج، له‌ ریڭگای خۆتدا بمبوژینه‌وه. 38 به‌ئینی خۆت بۆ خزمه‌تکاره‌کات
 به‌ئینه‌ دی، ئه‌وه‌ی به‌وانه‌ت داوه‌ که‌ لیت ده‌ترسن. 39 ئه‌و سووکایه‌تیه‌م
 له‌سه‌ر لابه‌ که‌ لپی ده‌ترسم، چونکه‌ حوکه‌کانت چاکن. 40 ئه‌وه‌تا په‌رۆشی
 پرتماییه‌کانی تۆم، به‌ راستودروستی خۆت بمژینه‌وه. 41 ئه‌ی یه‌زدان، با
 خۆشه‌و‌ستیه‌ نه‌گۆره‌که‌تم بۆ بیت، پزگاریه‌که‌ت به‌گویره‌ی به‌ئینی خۆت،
 42 جا وه‌لامی ئه‌وه‌ ده‌ده‌مه‌وه‌ که‌ گه‌لته‌م پێ ده‌کات، چونکه‌ پشتم به‌ به‌ئینی
 تو به‌ستوووه. 43 وشه‌ی راست هه‌رگیز له‌ ده‌مم دوور مه‌خه‌وه، چونکه‌
 ئومیدم به‌ حوکه‌کانی تو هه‌یه. 44 به‌ به‌رده‌وامی گوپرایه‌لی قیرکردنی تو ده‌بم،
 هه‌تاهه‌تایه‌ وه‌تاسه‌ر. 45 به‌ ئازادی ده‌پۆم، چونکه‌ داوا‌کاری پرتماییه‌کانی
 تۆم. 46 له‌به‌رده‌م پاشا‌کانش باسی یاسا‌کانی تو ده‌که‌م، شه‌رمه‌زاریش نا‌بم.
 47 خۆشی له‌ پاسپارده‌کانت ده‌بینم، چونکه‌ هه‌زم لیبانه. 48 ده‌ست بۆ
 پاسپارده‌کانت به‌رز ده‌که‌مه‌وه، ئه‌وه‌ی خۆشم ده‌و‌یت، سه‌رنج ده‌ده‌مه
 فهرزه‌کانت. 49 په‌یمانی خۆت له‌بیر بیت بۆ خزمه‌تکاره‌کات، چونکه‌ هیوات
 پیم داوه. 50 له‌ کاتی ته‌نگانه‌مدا دلنه‌وایی من ئه‌مه‌یه: به‌ئینه‌که‌ت منی
 ژبانده‌وه. 51 لووتبه‌رزه‌کان زۆر گه‌لته‌م پێ ده‌کن، به‌لام من له‌ قیرکردنی تو
 لام نه‌داوه. 52 ئه‌ی یه‌زدان، حوکه‌ له‌میژینه‌کانی تۆم هاته‌وه‌ یاد، دلنه‌واییم
 هاته‌وه. 53 له‌به‌ر به‌دکاران تووره‌یم جۆشا، ئه‌وانه‌ی وازیان له‌ قیرکردنی تو

هیناوه. 54 فەرزەکانت بوونە بابەت گۆراننیه کانم، لە مالی ئاوارەبیم. 55 ئەهی یەزدان، بە شەو یادی ناوی تۆ دەکەمەوه و گوێپرایه‌لی فێرکردنت دەبم. 56 ئەم نەریته بۆ من بوو: پرتناییه‌کانی تۆم پەپره و کرد. 57 ئەهی یەزدان، تۆ بەشی منی، بەلێنم داوه گوێپرایه‌لی فەرمانەکانت بۆم. 58 بە هه‌موو دله‌وه داوای پەزنامه‌ندی تۆ دەکەم، بەپێی بەلێنی خۆت لەگه‌ڵ مەهره‌بان به. 59 لە ریگی خۆم پامام، پێم بەره‌و یاسا کانت وه‌رگێرایه‌وه. 60 خێرا بووم و دوا نەکه‌وتم له‌ به‌جیگه‌یانندی پاسپارده‌کانت. 61 گوریسی به‌دکاران منیان به‌ستوووه‌ته‌وه، به‌لام فێرکردنی تۆ له‌بیر نا‌کەم. 62 له‌ نیوه‌شه‌ودا هه‌لده‌ستم بۆ ئەوه‌ی ستایشت بکەم له‌سه‌ر حوکمه‌ راستودروسته‌کانت. 63 من هاوڕێی هه‌موو ئەوانه‌م له‌ تۆ ده‌ترسن، له‌وانه‌ی پرتناییه‌کانت پەپره‌وه ده‌کەن. 64 ئەهی یەزدان، خۆشه‌ویستییه‌ نەگۆره‌کەت زه‌وی پڕکردوو، فەرزەکانی خۆت فێر بکە. 65 ئەهی یەزدان، چاکەت لەگه‌ڵ خزمه‌تکاره‌کەت کرد، به‌گوێره‌ی به‌لێنی خۆت. 66 هه‌ستی باش و زانینم فێر بکە، چونکه‌ باوه‌رم به‌ پاسپارده‌کانت هه‌یه. 67 به‌ره‌ له‌وه‌ی زه‌لیل بۆم گوێپرایه‌وه، به‌لام ئێستا گوێپرایه‌لی فەرمايشته‌کەت دەبم. 68 تۆ چاکیت و چاکه‌کاری، فەرزەکانی خۆت فێر بکە. 69 لوتبه‌رزانی درۆم بۆ هه‌لده‌به‌ستن، به‌لام من به‌ هه‌موو دله‌وه پرتناییه‌کانت پەپره‌وه ده‌کەم. 70 دلێان وه‌ک پوێی هه‌سته، به‌لام فێرکردنت شادییه‌ بۆ من. 71 چاک بوو بۆ من که‌ زه‌لیل بۆم، بۆ ئەوه‌ی فێری فەرزەکانت بۆم. 72 فێرکردنی ده‌می تۆ له‌هزار زێر و زیو باشتره‌ بۆ من. 73 ده‌ستی تۆ دروستی کردم و دایریشتم، تیبگه‌یه‌نه‌ تا‌کو فێری پاسپارده‌کانت بۆم. 74 ئەوانه‌ی لێت ده‌ترسن شادمان ده‌بن کاتییک ده‌مبین، چونکه‌ من هیوام به‌ به‌لێنی تۆ هه‌یه. 75 ئەهی یەزدان، زانیم که‌ حوکمه‌کانت راستودروسته، به‌ دل‌سۆزی زه‌لیت کردم. 76 با خۆشه‌ویستییه‌ نەگۆره‌کەت بۆ دل‌نه‌واییم ییت، به‌پێی به‌لێنه‌کەت بۆ خزمه‌تکاره‌کەت. 77 با به‌زه‌ ییت ییته‌ لام بۆ ئەوه‌ی بۆم، چونکه‌ فێرکردنی تۆ شادمانییه‌ بۆ من. 78 با لوتبه‌رزانی شه‌رمه‌زانی، چونکه‌ بوختانیان بۆ هه‌لبه‌ستم، به‌لام من سه‌رنج ده‌ده‌مه‌ پرتناییه‌کانت. 79 با ئەوانه‌ی لێت ده‌ترسن بگه‌رینه‌وه‌ لای من، ئەوانه‌ی له‌ یاسا‌کانی تۆ تیده‌گەن. 80 با دل‌م ته‌واو ییت له‌ فەرزەکانت، بۆ ئەوه‌ی شه‌رمه‌زانی نه‌بم. 81 گیانم په‌روشی پزگاری تۆیه، ئومیدم به‌ به‌لێنی

تۆيە. 82 چاوم كز بوو له چاوه پروانی به ئینه كەت، دەپرس: « كەى دلنه وایم ده كەیت؟» 83 هەر چه نده وهك مەشكەیه كى پر دوو كەلم لپهاتوو، فه رزه كانی تۆم له یاد نه كردهوه. 84 خزمه تكاره كەت ده بى چه ند پرۆژ چاوه پرى بكات؟ كەى حوكم ده دهیت به سه ر ته وانه ی من ده چه وسینه وه؟ 85 لوو ته رزان چالیان بۆم هەل كە نده وه، ئەمەش به گویره ی فیر كردنى تۆ نیه! 86 هه موو پاسپارده كانت جیى متمانه ن، فریام بكه وه، چونكه به فیل ده چه وسینه وه! 87 خه رىك بوو له سه ر زه وى كۆتایم پى بهین، به لام من ده سته ردارى رینماییه كانی تۆ نه بووم. 88 به یی خۆشه و یستیه نه گۆره كەت بمژینه وه، یاسا كانی ده مى تۆ په پره وه ده كم. 89 ئەى یه زدان، فه رمایشتى تۆ هه تاهه تايه، له ئاسمان چه سپاوه. 90 دلسو زیت نه وه دواى نه وه یه، زه ویت دامه زراند و ده مینت. 91 ئەوان به حوكمه كانی تۆ هه تا ئە مرۆ ماون، چونكه هه مووان خزمه تكارى تۆن. 92 ئە گه ر فیر كردنى تۆ سه ر چاوه ی شادیم نه ده بوو، به زه لیلی خۆم له ناوده چووم. 93 هه رگیز رینماییه كانت له بیرونا كم، چونكه به وان منت ژيانده وه. 94 من هى تۆم، رزگارم بكه، چونكه داوا كاری رینماییه كانی تۆم. 95 به دكاره كان خۆیان بۆم ماتداوه تاكو بمفه وتین، به لام من له یاسا كانی تۆ راده مینم. 96 بۆ هه موو ته وایه ك سنوورم بینی، به لام پاسپارده ی تۆ زۆر فراوانه. 97 چه ند هه زم له فیر كردنى تۆیه! به دریاى پرۆژ لى ورد ده بمه وه. 98 به هوى پاسپارده كانت له دوژمنه كاتم دانتر بووم، چونكه هه تاهه تايه بۆ منه. 99 له هه موو ماموستا كاتم هۆشه ند تر بووم، چونكه له یاسا كانت ورد ده بمه وه. 100 له پیره كان زیاتر تیده گه م، چونكه رینماییه كانت په پره وه ده كم. 101 یی خۆم قه ده غه كرده وه له هه موو رینگایه كى خراب، بۆ ئە وه ی گوپرایه لى فه رمانى تۆ بم. 102 له حوكمه كانی تۆ لام نه داوه، چونكه تۆ خۆت فیرت كرده ووم. 103 به ئینه كانت چه ند شیرین بۆ زمانم، له هه نگوین شیرینتر بۆ ده مم. 104 له رینماییه كانی تۆ تیه گه یشتم به ده سته پینا، بۆیه رقم له هه موو رینگایه كى خواره. 105 وشه كانی تۆ چرایه بۆ پیه كاتم، پروونا كیه بۆ رینگام. 106 سویندم خواردوو وه به جیى ده هینم، كه ملكه چى حوكمه راستو دروسته كانت ده بم. 107 ئەى یه زدان، زۆر ئازارم چیرتوو، جا به یی به ئینی خۆت بمژینه وه. 108 ئەى یه زدان، به ستایشه خۆ و یسته كانی ده مم پازى به، حوكمه كانی خۆتم فیر

بکه. 109 هه میسه گیانم له ناو ده ستمدایه، به لام فیرکردنی تو له بیرنا کهم.
 110 به دکاران ته له یان بوم ناوه ته وه، به لام من له رینماییه کانی تو گو مرپا
 نابم. 111 یاسا کانت هه تاهه تایه گه نجینه ن بو من، چونکه ئەوان شادی
 دلن. 112 دلم بو به جیپینانی فەرزه کانت ته رخان ده کهم، هه تاهه تایه و
 هه تا کوتایی. 113 رقم له کهسانی دوودله، هه زه له فیرکردنی تویه. 114
 تو په ناگا و قه لغانی منیت، هیوام به به لینی تویه. 115 ئەه به دکاره کان،
 لیم دوور بکه ونه وه، تا کو پاسپارده کانی خودای خوم په پره و بکه م. 116
 به پی به لینه کهی خوت پشتم بگره هه تا بریم، له ئومیدی خوم شه رمه زارم
 مه که. 117 پشتم بگره و رزگاردەبم، هه میسه چاوم له فەرزه کانت ده بیئت.
 118 هه موو ئەوانه ی له فەرزه کانی تو گو مرپا بوون ره تیان ده که یته وه،
 چونکه فیله که یان پووچه. 119 هه موو به دکارانی زه وی وه ک خلت جیا
 ده که یته وه، بویه هه زه له یاسا کانتته. 120 له شم له توقینی تو ده له رزیت و
 له حوکه کانت ده ترسم. 121 دادپه روه ری و راستودروستیم به جیپیناوه،
 پادهستی زوردارم مه که. 122 به لین بده چا که له گه ل خزمه تکاری خوت
 بکه ییت، با لووتبه رزه کان سته مم لی نه کن. 123 چاوم شل بو له په رو شیم
 بو رزگاریه کهت، بو به جیپینانی به لینه راستودروسته کهت. 124 به پی
 خوشه ویستییه نه گوره کهت له گه ل خزمه تکاره کهت ره فتار بکه، فیری
 فەرزه کانی خوتم بکه. 125 من خزمه تکاری توم، تیگه یه نه، بو ئەوه ی
 له یاسا کانت تیگه م. 126 ئەه یه زدان، کاتی کارکردنی تویه، چونکه
 فیرکردنی تو شکینراوه. 127 له بهر ئەوه ی هه زه له پاسپارده کانت ده کهم
 زیاتر له زپر، له زپری پوخته کراو، 128 هه روه ها له بهر ئەوه ی هه موو
 رینماییه کانت به راست ده زانم، رقم له هه موو رینگایه کی خواره. 129
 یاسا کانت سه رسور هینه ره، بویه گیانم په پره ویان ده کانت. 130 پوو نکرده وه ی
 فه رمایشته کانت روونا کی ده به خشیت، تیگه یشتنیش به نه زانه کان. 131
 ده مم کرده وه و هه ناسه برکیمه، چونکه په روشی پاسپارده کانی توم. 132
 ئاورم لی بده وه و له گه لم میهره بان به، وه ک نه ریتی خوت بو ئەوانه ی ناوی
 تویان خوشده ویئت. 133 هه نگاوه کانم له سه ر و ته کهت بچه سپینه، مه هیله
 هیچ گونا هیک به سه رمدا زال بیئت. 134 له زورداری مرو ف بمکره وه،
 بو ئەوه ی رینماییه کانی تو په پره و بکه م. 135 پرووت به سه ر خزمه تکاری

خۆتدا بدره وشینه وه، قیری فهرزه کانی خۆتم بکه. 136 جۆگهی ئاو له
 چاوه کاتم داده پرژیت، چونکه قیرکردنت په پیره و نا کریت. 137 ئەهی یه زدان،
 تو راستودروستیت، حوکه کانت راستن. 138 ئەه و یاسایانه ی ده رتکردوو
 راستودروستن و به ته واوی جیی متمانه ن. 139 دلگه رمیم سووتاندمی،
 چونکه دوژمنانم فرمانه کانی تو یان له بیر کردوو. 140 به ئینی تو زور
 تاقیکراوه ته وه، خزمه تکاره که ت حه زی لیه تی. 141 من بچوک و ریسوام،
 به لام رینماییه کانت له یاد نا که م. 142 راستودروستیت هه تاهه تایی ته واوه و
 قیرکردنت راسته. 143 ته نگانه و ناخۆشیم توش بووه، به لام راسپارده کانت
 شادی من. 144 یاسا کانت هه تاهه تاییه راستودروستن، تیبگه یه نه بوئه وهی
 بریم. 145 پر به دل هاوار ده که م، ئەهی یه زدان، وه لامم بده وه، فهرزه کانت
 به جیده هینم. 146 هاوار بو تو ده که م، پرگرم بکه! یاسا کانت په پیره ده که م.
 147 پێش به ره به بیان هه لده ستم و هاوارت بو ده هینم، ئومیدم به به ئینی تو
 هه یه. 148 به دریاوی شه و به ئاگام، بوئه وهی له به ئینه کانت وردبجه وه.
 149 به گویره ی خۆشه و یستیه نه گویره که ت گوئی له ده نگم بگه، ئەهی
 یه زدان، به گویره ی حوکه کانت بمژینه وه. 150 پیلانگپران نزیك بوونه وه،
 له قیرکردنی تو دوورکه وتوونه ته وه. 151 به لام ئەهی یه زدان، تو زور نزیکیت،
 هه موو راسپارده کانت راستن. 152 له میژه له یاسا کانت ده زانم، که بو
 هه تاهه تاییه داتناوه. 153 سهیری ئازارم بکه و ده ربازم بکه، چونکه قیرکردنی
 تو له بیر نا که م. 154 پارێزهری له گرفته که م بکه و بمکپه وه، به گویره ی
 به ئینه که ت بمژینه وه. 155 پرگاری له به دکاران دووره، چونکه به دوا ی
 فهرزه کانتدا ناگه رین. 156 ئەهی یه زدان، به زه ییت زوره، به گویره ی
 حوکه کانت بمژینه وه. 157 دوژمنانم و ئەوانه ی ده مچه وسینه وه زورن،
 به لام له یاسا کانی تو لام نه داوه. 158 خیانه تکارانم بینی بیزم هاته وه، چونکه
 گوپرایه لی فرمانه کانت نه بوون. 159 ببینه چه نده هه زم له رینماییه کانت،
 ئەهی یه زدان، به گویره ی خۆشه و یستیه نه گویره که ت بمژینه وه. 160 هه موو
 وشه کانی تو راستیه، هه موو حوکه راستودروسته کانی هه تاهه تاین. 161
 میره کان به بی هو ده مچه وسینه وه، به لام دلم له فرمایشتی تو ده توقیت. 162 به
 به ئینه کانت دلشاد ده بم، وه ک یه کیک ده سته و تیکی زوری چنگکه و تیییت.
 163 رقم له درویه و قیزم لی ده بیته وه، به لام هه زم له قیرکردنی تو به. 164

رۇژانە ھەوت جار ستايشت دەكەم، بۇ ھۆكەم راستودروستەكانت. 165
 ئاشتينيكي گەورە بۇ ئەوانەى ھەز لە فيرکردنت دەكەن، ھېچ شتيك بۇيان
 نايپتە كۆسپ. 166 ئەى يەزدان، ھيوام بە پرزگارىن تۇيە، پاسپاردەكانى
 تۇپەپرەو دەكەم. 167 گيانم ياساكانت پەپرەو دەكات، چونكە زۇر ھەزم
 لىيەتى. 168 پىنمايى وياساكانى تۇپەپرەو دەكەم، چونكە ھەموو پىنگاكانم
 لەبەردەمتن. 169 ئەى يەزدان، با ھاوارم بگاتە بەردەمت، بەگويۇرەى پەيمانى
 خۆت تىبگەيەنە. 170 با پارانەووم يپتە بەردەمت، بەگويۇرەى بەلئىنەكەت
 دەربازم بگە. 171 با لئوم ستايشى لى پىرۇيت، چونكە فيرى فەرزەكانى
 خۆتم دەكەيت. 172 با زمانم گۇرانى بەسەر وتەكەتدا يلى، چونكە ھەموو
 پاسپاردەكانت راستودروستن. 173 با دەستت ئامادەيپت بۇ يارمەتىم، چونكە
 پىنمايەكانى توم ھەلپۇردووه. 174 ئەى يەزدان، من بە پەروشم بۇ پرزگارىن
 تۇ، فيرکردنت شادى منە. 175 با گيانم بىيپتەو بە ئەوەى ستايشت بگەم،
 ھۆكەكانت يارمەتىم بدات. 176 وەك بەرخى ويلى گومرا بووم، بەدوای
 خزمەتكارەكەتدا بگەرىن، چونكە راسپاردەكانى توم لەبىر نەكردووه.

120 گۇرانى گەشتياران. لە تەنگانەمدا لە يەزدان پارامەو و بە
 دەنگەو ھەت. 2 ئەى يەزدان، گيانم دەرباز بگە لە لئوى درۇزن و لە
 زمانى فيلباز. 3 چيت پىدەدرىت، چيت بۇ زياد دەكرىت، ئەى زمانى
 فيلباز؟ 4 سزاتان دەدەم بە تىرى تىزكراوى پالەوان، لەگەل پشكوى خەلووزى
 دار گەز! 5 قوربەسەرم، چونكە ئاوارەى مەشەكم، كە لە خىوۋتەكانى قىدار
 نىشتەجىم. 6 نىشتەجىبوونم درىزەى كىشا لەگەل ئەوانەى رقيان لە ئاشتينيە.
 7 من ئاشتيوخوزم، بەلام كاتىك قسە دەكەم، ئەوان شەرخوزان.

121 گۇرانى گەشتياران. چاوم بەرەو چياكان ھەلدەپرەم، يارمەتى من
 لەكوپو ھەت؟ 2 يارمەتى من لەلای يەزدانەو، دەروستكەرى ئاسمان و
 زەوى. 3 لى ناگەرىت پىت بخزىت، ئەو ھەى دەپاريزىت خەوالو نايپت.
 4 پىگومان ئەو ھەى ئىسرائىل دەپاريزىت خەوالو نايپت و نانويپت. 5 يەزدان
 پاريزگارى تۇيە، يەزدان سىبەرى تۇيە لەلای دەستى راستت، 6 نە خۆر بە
 رۇژ ئەزىتت دەدات، نە مانگ بە شەو. 7 يەزدان لە ھەموو خراپەبەك
 دەپاريزىت، گيانت دەپاريزىت. 8 يەزدان پاريزگارى ھاتوچۆت دەكات،
 لە ئىستاو و بۇ ھەتاهەتايە.

122 گۆرانی گەشتیاران، بۆ داود. شادمان بوم بەوانە ی پێیان گوتم، «با بچینه مائی یەزدان.» 2 ئە ی تۆرشەلیم، پێیه کائمان لە دەروازە کانت پرا دەههستن. 3 تۆرشەلیم بنیاد نراوه، وهک شارێکی یه کگرتوو. 4 له وئ که خێله کان سهرده کهون، هۆزه کانی یەزدان، بۆ ئەوهی ستایشی ناوی یەزدان بکهن به گویره ی ئەو یاسایه ی که بۆ ئیسراییل دانراوه. 5 له بهر ئەوهی تهخته کان بۆ دادوهری له وئ داده نریت، تهخته کانی بنه ماله ی داود. 6 داوای ناشتی بکهن بۆ تۆرشەلیم: «با ئەوانه ی تویان خو شده ویت ئاسووده بن. 7 با ناشتی له شوورا کانت بیئت، ئاسایش له قه لا کانت.» 8 له پیناوی برا و هاوڕییه کانم داوای ناشتیت بۆ ده کم. 9 له پیناوی مائی یەزدانی پهروه ردگارمان، به داوای چا که ی تۆدا ده که ریم.

123 گۆرانی گەشتیاران. چاوم بۆ تۆ هه لپری، تۆ ئە ی دانیشتوو له ئاسمان. 2 پیگومان وهک چۆن خزمه تکار چاوی له دهستی گه وره که یه تی، وهک چۆن که نیه چاوی له دهستی خاتوونه که یه تی، ئاواش ئییه چاومان له دهستی یەزدانی پهروه ردگارمانه، بۆ ئەوهی له گه لمان میهره بان بیئت. 3 له گه لمان میهره بان به، ئە ی یەزدان، له گه لمان میهره بان به! چونکه له پرا ده به ده ره له سووکایه تی تیربووین. 4 گیانمان زۆر تیر بووه له گالته ی بی خه مه کان، له سووکایه تی لووتبه رزه کان.

124 گۆرانی گەشتیاران، بۆ داود. «ئە گەر یەزدان لایه نگرمان نه ده بوو،» با ئیستا ئیسراییل بلیت، 2 «ئە گەر یەزدان لایه نگرمان نه ده بوو، کاتییک خه لک لیمان هه ستان، 3 ئەوا به زیندووینی قووتیان ده داین، کاتییک قینیان له دژمان جۆشا، 4 ئەوا لافاو پرایده مألین، لیشاو گیانمانی ده برد، 5 ئەوا ئاوی هه لچوو گیانمانی ده برد.» 6 ستایش بۆ یەزدان، که ئییه ی نه کرده نیچیری بهر که لبه یان. 7 گیانمان وهک چۆله که له داوی پراوچی ده ربازبوو، داوه که پسا و ئییه ده ربازبووین. 8 هانامان به ناوی یەزدانه وهیه، دروستکه ری ئاسمان و زهوی.

125 گۆرانی گەشتیاران. ئەوانه ی پشتیان به یەزدان به ستووه وهک کیوی سییۆن وان، که ناله قیت، به لکو هه تاهه تایه هه ر چه سپاوه. 2 وهک چۆن چیا کان ده وری تۆرشه لیمیان داوه، یەزدانیش ده وری گه لی خۆی داوه، له ئیستاوه و هه تاهه تایه. 3 دارده ستی خراپه کاران له سه ر

میراتی راستودروستان جیگیر ناییت، نهوهک راستودروستان دهستیان دریژ بکهن بۆ خراپه کاری. 4 تهی یه زدان، چا که بکه له گهڻ پیاوچاگان، له گهڻ تهوانهی به دل راستودروستن. 5 به لام تهوانهی باده ده نهوه و پرینگای خوار ده گرن، یه زدان له گهڻ به دکاران ده یانبات. ناشتی بۆ ئیسرائیل!

126 گۆرانی گه شتیاران. که یه زدان رایچکراوانی سییونی گه رانده وه، وامان لیبات وهک خهون ببینین. 2 تهو کاته ده ممان پر پیکه نین و زمانمان پر هه له له بوو، تهوسا له تیو نه ته وه کان گوتیان: «یه زدان کاریکی گه وره ی له گهڻ تهوان کرد!» 3 یه زدان کاریکی گه وره ی له گهڻ ئیه کرد، شادمان بووین. 4 تهی یه زدان، رایچکراوانمان بگه رینه وه، وهک جوگه کانی نه قه ب. 5 تهوانهی به فرمیسکه وه ده چین، به هه له له وه دروینه ده کهن. 6 تهوه ی به گریان وه ده پروات و تۆو بۆ چاندن بار ده کات، به هه له له وه دیته وه و به ره مه مه که ی به مه لۆو بار ده کات.

127 گۆرانی گه شتیاران، بۆ سلیمان. ته گه ر یه زدان خانووه که دروست نه کات، وه ستاکان بی سوود خو یان ماندوو ده کهن. ته گه ر یه زدان چاودیری شاره که نه کات، پاسه وان بی سوود ئیشک ده گریت. 2 بی سووده بو تان زوو هه ستان و دانیشتن هه تا درهنگی شهو، خواردنی نانی ره نجکیشتی، چونکه خه و به خو شه ویستانی خو ی ده به خشیت. 3 بیگومان مندالان میراتن له یه زدان وه، پاداشتی به ری سکن. 4 وهک تبری دهستی پالّه وان، ئاوان کورانی مرو فی گه نج. 5 خو زگه ده خوازی به و که سه ی تیردانی خو ی له وان پر کردوو، شهرمه زار ناییت که له دادگا له گهڻ دوژمنان ده که ویته ده مه قالی.

128 گۆرانی گه شتیاران. خو زگه ده خوازی به و که سه ی له یه زدان بترسیت، پرینگای ته و بگریته بهر. 2 بهری ره نجی دهستی خو ت ده خویت، خو زگه ت بی ده خوازی ت و چا کیشه بو ت. 3 ژنه که ت وهک دار میو نیکی به ردار ده بی ت له ناو ماله که ت، کوره کانت وهک شه تله زه یعون ده بن له ده وری خوانه که ت. 4 تهو که سه ی له یه زدان بترسیت ئاوا به ره که تدار ده بی ت. 5 یه زدان له سییون به ره که تدارت بکات، چا که ی توره شه لیم ببینیت هه موو پروژانی ژیان ت و 6 مندالی منداله کانت ببینیت! ناشتی بۆ ئیسرائیل!

129 گۆرانی گەشتیاران. «له گەنجییه تێم زۆر ههراسانیان کردم!» با ئیستا ئیسرائیل بلیت: 2 «له گەنجییه تێم زۆر ههراسانیان کردم! بهلام به سهرمدا زال نه بوون. 3 جوتیاره کان جووتیان له سهراپشتم کرد و هیلی جووتهکانیان درێژکردهوه.» 4 بهلام یهزدان راستودروسته، پهتی بهدکارانی پچراند. 5 با هه مووئه وانتهی پرقیان له سییۆنه ریسوا بن و بیهزن. 6 با به دهردی گیای سهربان بچن، پێش تهوهی گهشه بکات وشک ده بیئت، 7 تهوهی نه دهستی دروینه که پر ده کات و نه باوهشی گیشه کهر. 8 با تهوانه به لایانهوه تیده پهرن پێیان نه لێن: «به ره کهتی یهزدانتان لی بیئت! به ناوی یهزدان داوای به ره کهتتان بۆ ده کهین!»

130 گۆرانی گەشتیاران. تهی یهزدان، له ناخی قوولاییه کانهوه هاوار بۆ تو ده کهم! 2 تهی پهروه ردگار، گوئی له دهنگم بگره! با گوئی به کانت سووک بن بۆ دهنگی پارانه وهه. 3 تهی یهزدان، ته گهر گونا هه کان تو مار بکهیت، تهی پهروه ردگار، کێ ده وه ستیت؟ 4 بهلام لێخۆشبوون له لای تو به، بۆ تهوهی لیت بترسین. 5 چاوه پرێی یهزدان ده کهم، گیانم چاوه پرێی ده کات، هیوام به به لینه کانییه تی. 6 گیانم چاوه پرێی پهروه ردگار ده کات، زیاتر له ئیشگر بۆ به ره به یان، زیاتر له ئیشگر بۆ به ره به یان. 7 تهی ئیسرائیل، هیوات به یهزدان هه بیئت، چونکه خۆشه ویستی نه گۆر له لای یهزدانه، توانایه کێ زۆریشی ههیه بۆ کرینه وه. 8 هه ره تهوه ئیسرائیل ده کرینه وه له هه موو گونا هه کانی.

131 گۆرانی گەشتیاران، بۆ داود. تهی یهزدان، نه دلم به فیزه و نه چاوه کانم به لووتبه رزییه وه ده پروانن، خۆم به شتی له خۆم گه وره تر و گزنگتره وه خه ریک نا کهم. 2 به لکو گیانی خۆم ئارام و کپ کردوه، وه ک مندالێکی له شیر پراوهیه له باوهشی دایکی، گیانم وه ک مندالێکی له شیر پراوه وایه. 3 تهی ئیسرائیل، هیوات به یهزدان هه بیئت، له ئیستاوه و بۆ هه تاهه تابه.

132 گۆرانی گەشتیاران. تهی یهزدان، داود و هه موو ئازاره کانی به بیر خۆت بهینه وه. 2 تهو سویندهی بۆ یهزدانی خوارد، نه زره کهی بۆ خودای تواناداری یاقوب: 3 «شهرت بیئت نه چه وه ناو خیهتی ماله کهم، نه چه ناو نوینه کهم، 4 خه وه دهه به چاوه کانم، پشوو نه دهه به پیلوووه کانم، 5 هه تا

شونڀيڪ بويه زدان پهيدا نه كم، نشينگه يهك بو خوداي تواناداري ياقوب.»

6 ٽه وٽا له ٽه فراهه هه والي ٽه ومان بيست، له ناو ڳلگه گاني ياعر دوزيمانوه:

7 «با بچينه نشينگه كه ي، با له ته خته پي ڪر توش بيهين. 8 ٽه ي يه زدان، هه سته و وهره بو شوي حه وانه ووت، خوت و سندوق هيزت. 9 با كاهينه كانت راستودروستي له بهر بگن، خوشه ويستانت هه له له ليدهن.» 10 له پيناوي داودي بهنده ي خوت، ده ستنيشانگراوه كه ت رت مه كه ره وه.

11 يه زدان سويدي بو داود خوارد و هه رگيز لي پاشگهز نايته وه: «له بهري پشتي خوت له سهر ته خته كه ت داده نيم. 12 ٽه گه ر كوره كانت په يمانه كم نه شكين، هه روه ها ٽه و فهرانه ي كه فيريان ده كم، ٽه وسا خويان و نه وه گانيان هه تاهه تايه له سهر ته خته كه ت داده نيشن.» 13 له بهر ٽه وه ي يه زدان سيوني هه لبرارد و هزي كرد بيكات به نشينگه ي خوي. 14 «هه تاهه تايه ٽه مه ٽارامگامه، ليزه نيشته جي ده بم، چونكه پيم خوشه! 15 به ره كه ت به سهر تازو وقه كه پيدا ده بارنيم، هه ژاره گاني تير نان ده كم. 16 پرگاري ده كه مه بهر كاهينه گاني، خوشه ويستاني به شادمانيه وه هه له له لي ده دن. 17 «له وي هيز به داود ده به خشم، چرايهك بو ده ستنيشانگراوه كم ٽاماده ده كم. 18 شهرمه زاري ده كه مه بهر دوزمنه گاني، به لام تاجه كه ي سهر ٽه و شكوفه ده كات.»

133 گوراني گه شتباران، بو داود. ٽه وٽا چه ند باشه و چند جوانه، كاتيڪ گه لي خودا پيڪه وه بزين! 2 وهك روني بون خوشه به سهر سه ره وه، كه به سهر ريشدا دپته خوارئ، ريشي هارون، كه به سهر به خه ي ڪراسه كه پيدا دپته خوارئ. 3 وهك شه ومني هه رمون كه دپته خوارئ به سهر كڙوي سيليون، چونكه له وي يه زدان فهرمان ي به به ره كه ت دا، ژباني هه تاهه تاي.

134 ستايشي يه زدان بگن، ٽه ي هه موو بهنده گاني يه زدان، ٽه ي ٽه وانه ي به شه وان له مالي يه زدان راده وه ستن. 2 له پيروزگا كه ده ست به رزبگه نه وه و ستايشي يه زدان بگن. 3 با يه زدان، دروستگهري ٽاسمان و زهوي، له سيوننه وه به ره كه تدارت بكات.

135 هه ليلويا! ستايشي ناوي يه زدان بگن، ٽه ي بهنده گاني يه زدان، ستايشي بگن، 2 ٽه ي ٽه وانه ي له مالي يه زدان راوه ستاون، له هه وشه ي

مالی خودامان. 3 ستایشی یەزدان بکەن، چونکە یەزدان چاکە، موسیقا بۆ ناوی بژەن، چونکە ئاوا جوانە، 4 چونکە یەزدان یاقووبی بۆ خۆی ھەلباردوو و ئیسرائیل بۆ گەنجینە یەکی تایبەتی خۆی. 5 مە زانم یەزدان مەزە، پەرورەدگارمان لە ھەموو خوداوەندەکان مەزنتەرە. 6 یەزدان ھەرچی پێ خۆشییەت دەیکات، لە ئاسمان و لەسەر زەوی، لە دەریا و لە ھەموو قوولایەکان. 7 لەو پەری زەوی ھەوێ ھەوێ ھەوێ دەکات، بروسکە بۆ باران دروستدەکات و لە ئەمباری خۆی بە دەرد پێت. 8 ئەو بوو کە تۆبەرەکانی میسری لەناو برد، لە مرۆفەو ھەتا ئازەل. 9 ئەو میسرییەکان، لە تیو ئیو نیشانە و پەر جوی نارد، لە دژی فیرعەون و ھەموو خەزمەتکارەکانی. 10 ئەو زۆر نەتەوێ لەناو برد و پاشا بە توانا کانی کوشت. 11 سیحۆنی پاشای ئەمۆرییەکان و عۆگی پاشای باشان و ھەموو پاشا کانی کەنعان 12 خا کە کە یانی کردە میرات، میرات بۆ ئیسرائیلی گەلی خۆی. 13 ئەو یەزدان، ناوت ھەتا ھەتا، ئەو یەزدان، یادت بۆ نەوێ دوا ی نەوێ، 14 چونکە یەزدان ئەستۆیا کی گەلی خۆی دەسەلمینیت، مەرھبان دە پێت لە گەل خەزمەتکارەکانی. 15 بەتەوێ ھەوێ زۆر و زیون، دەستکردی مرۆفەن. 16 دە میان ھەوێ، بەلام قسە ناکەن، چاویان ھەوێ، بەلام نابین، 17 گوێیان ھەوێ، بەلام نابین، ھەناسە لە دە میان نییە. 18 دروستکەرەکانیان وەک ئەوان دەبن، ھەروەھا ھەموو ئەوانەش کە پشتیان پێ دەبەستن. 19 ئەو بنەمالە ی ئیسرائیل، ستایشی یەزدان بکەن! ئەو بنەمالە ی ھارون، ستایشی یەزدان بکەن! 20 ئەو بنەمالە ی لیثی، ستایشی یەزدان بکەن! ئەو ئەوانە ی ترسی یەزدانتان لە دلدایە، ستایشی یەزدان بکەن! 21 ستایش بۆ یەزدان لە سییۆن، بۆ ئەوێ لە ئورشەلیم نیشتە جییە. ھەلیویا!

136 ستایشی یەزدان بکەن، لەبەر ئەوێ چاکە، 2 ستایشی خودای خودایان بکەن، 3 ستایشی گەرە ی گەرەیان بکەن، 4 بۆ ئەوێ بە تەنھا ئەوێ کاری سەر سۆرھینەری مەزن دەکات، 5 ئەوێ بە تیگە یشتەو ئاسمانی دروستکردوو، 6 ئەوێ زەوی لەسەر ئاوەکان پراخستوو، 7 ئەوێ پروونا کییە مەزەکانی دروستکردوو، 8 خۆر بۆ حوگگێری پۆژ، 9 مانگ و ئەستێرەکان بۆ حوگگێری شەو، 10 بۆ ئەوێ لە میسر و تۆبەرەکانی دا 11

ئیسرائیلی لە ناوەراستی دەرهینا، 12 بە دەستی پۆلایین و بازوویکی بەهێز، 13 بۆ ئەوەی دەریای سووری کرد بە دوو بەشە، 14 ئیسرائیلی بە تیوانیدا پەراندەوه، 15 فیرعون و لەشکرەکی فریدایە ناو دەریای سوور، 16 بۆ ئەوەی لە بیابان رابەراییەتی گەلی خۆی کرد، 17 ئەوەی پاشا مەزنەکانی لەناو برد، 18 ئەوەی پاشا ناودارەکانی کوشت، 19 سیحۆنی پاشای ئەمۆرییەکان، 20 عۆگی پاشای باشان، 21 خا کەکیانی کرد بە میرات، 22 بە میرات بۆ ئیسرائیلی بەندەیی خۆی، 23 بۆ ئەوەی کاتیکی زەلیل بووین ئێمە بەبیر هاتەوه، 24 ئەوەی لەناو دوزمنمان دەرهینان، 25 ئەوەی نان دەداتە هەموو بەدیپتروویک. 26 ستایشی خودای ئاسمان بکەن،

137 لە دەم ڕووبارەکانی بابل، لەوێ دانیشتین، هەرۆهە گریان کە سییۆنمان بێر کەوتەوه. 2 بە شۆرەبیبەکانی ناوەراستی قیسارەکانی خۆمان هەلۆاسی، 3 چونکە لەوێ راپیچکەرمانمان داوای گۆرانیمان لیکردین، چەوسینەرمانمان داوایان کرد دڵخۆشیان بکەین: «گۆرانیبەکان بۆ بلێن لە گۆرانیبەکانی سییۆن.» 4 چۆن گۆرانی یەزدان بلێن لە خاکیکی بیگانه؟ 5 ئەو ئۆرشەلیم، ئەگەر لەبیرت بکەم، بە دەستی راستم بەهەرەکی لەبیرت بکات. 6 بە زمانم بە مەلاشومەوه بنوسیت، ئەگەر یادت نەکەم، ئەگەر ئۆرشەلیم لە سەرۆی هەموو خۆشبیەکم دانەنیم. 7 ئەو یەزدان، ئەو ڕۆژە ئۆرشەلیم کەوت نەوهی ئەدۆمت لەبیرت، کاتیکی گوتیان: «تەختی بکەن، هەتا بناغە تەختی بکەن!» 8 ئەو دانیشتوانی بابل کە چارەنوستان لەناوچوونە، دەستی خۆش ییت ئەو کەسە تۆلەتان لێ دەستینیتەوه، وەک ئەو خراپەیی هی ئێمەتان دایەوه! 9 دەستی خۆش ییت ئەو کەسە منداڵەکانتان دەگریت و بە تاشە بەردیاندا دەدات!

138 بۆ داود. بە هەموو دڵەوه ستایشت دەکەم، لەبەردەم خوداوەندەکان گۆرانیت بۆ دەلیم. 2 بەرامبەر پەرستگای پیرۆزت کەرتۆش دەبەم، ستایشی ناوت دەکەم، لەبەر خۆشەویستییه نەگۆرەکت و دلسۆزییه کەت، چونکە فەرماشتی خۆت لە ناوبانگەکت بەرزتر کردوووەتەوه. 3 ئەو ڕۆژەیی هاوارم بۆ تۆ کرد بەدەنگەوه هاتیت، ئازا و بویت کردم. 4 ئەو یەزدان، هەموو پاشاکانی سەر زەوی ستایشت دەکەن، کاتیکی فەرماشتی دەمی تۆیان بیست. 5 گۆرانی بەسەر کارەکانی یەزداندا دەلێن، چونکە

شکۆمەندی یەزدان مەزنە. 6 هەرچەندە یەزدان پایە بەرزە، دەروانیته کەسی بیفیز و لووتبەرزان لە دوورەو دەناسیت. 7 ئەگەر بەناو تەنگانەشدا پرۆم ژیانم دەپاریزیت، دەست درێژ دەکەیت بەسەر توورەبی دوزمانم، بە دەستی راستت پرزگارم دەکەیت. 8 یەزدان ئەستۆپاکیم دەسەلمینیت؛ ئەی یەزدان، خۆشەویستییه نەگۆرە کەت هەتاهەتاییه، واز لە کارەکانی دەستت مەهینە.

139 بۆ گەورە ی گۆرانییژان، زەبوورێکی داود. ئەی یەزدان، تۆ منت پشکنی و منت ناسی. 2 هەستان و دانیشتی منت زانیو، لە دوورەو لە بیرکردنەووم گەیشتوی. 3 رێرەو و جی پراکشانی منت پیاو، شارەزای هەموو رینگا کانی منیت. 4 ئەی یەزدان، بەر لەووی وشەبەک لەسەر زمانم هەبیت، تۆ بە تەواوی دەزانی. 5 لەپیش و لەپشتهو دەورت داوم، دەستت دەخەیتە سەرم. 6 ئەم زاینە ی تۆم بەلاو زۆر سەیره، لە سەرروی منەو، نەتوانم بە دەستی بەیتم. 7 بۆ کوی بچم لە رۆحی تۆ؟ بۆ کوی هەلیم لە روخسارت؟ 8 ئەگەر سەربکەوم بۆ ئاسمان، ئەو تەو لەوێ، ئەگەر لەناو جیهانی مردووان پراکشیم، ئەو تەو لەوێ. (Sheol h7585) 9 ئەگەر دەست بە بالی بەرەبەیانەو بەگرم، ئەگەر لەو پەری دەریا نیشتە جی بچم، 10 لەویش دەستی تۆ پینایم دەکات، دەستی راستت بە خۆیەو دەمگریت. 11 ئەگەر گوتم: «بێگومان تاریکی دامدەپوشیت، پروونا کیش دەبیتە شەوی دەورم»، 12 ئەوا لە تاریکیشدا لەلای تۆ تاریک دانایەت، شەو وەک رۆژ پرووناکی دەبەخشیت، تاریکیش وەک پرووناکی وایە. 13 تۆ ناخی منت دروستکردوو، لەناو سکی دایکم منت چنیو. 14 ستایشت دەکەم، چونکە بە سامناکی و سەرسورھینەری دروستکراوم، کارەکانت سەرسورھینەرن، لە ناخەو باش ئەمە دەزانم. 15 ئیسقام لە تۆ شاراو نەبوو، کاتیک لە پەنھانی دروستکراوم، لەناو سکی زەوی نەخشینەرام. 16 هیشتا لە سکی دایکم بووم، ئەندامەکانی لە شمت یینی. هەموو ئەو رۆژانە کە بۆ من شیوێان کیشرا، لە پەرتوو کە تەدا نووسراون، پیش ئەوێ هیچ کامیکان هەبن. 17 ئەی خودایە، بێرۆکە کانت بەلای منەو چەند گرانبەهایە! کۆی ژمارەیان چەندە مەزنە! 18 ئەگەر بیانژمیرم، لە لم زیاترن. کە بەتا گادیو هیشتا لە گەل تۆم. 19 خودایە، خۆزگە بەدکارە کانت دەکوشت! ئەی خویترێژەکان، لیم

دوور بکه ونه وه! 20 ته وانە ی به خراپه باست ده کەن، سکا لا کاران به بی هۆ لیت هه ستاون! 21 ئە ی یە زدان، ئایا رقم له وانە نه بیست که رقیان له تویه؟ ئایا قیزم له وانە نه بیته وه که له دزی تو ده وه ستن؟ 22 به ته وای رقم لیئانه، بوون به دوژمنم. 23 خودایه، بپشکنه و بزانه دلم چی تیدایه! تاقیم بکه وه و بزانه خولیای چیم. 24 سهیر بکه ئاخۆ هیچ ریگایه کی خراپه م تیدایه، ریئایم بکه له ریگای هه تاهه تایی.

140 یو گه وری گورانییژان، زه بووریکی داود. ئە ی یە زدان، له که سی به دکار ده ربازم بکه، له پیاوی توندوتیژ بمپاریزه، 2 ته وانە ی له دلوه بیر له خراپه ده که نه وه و هه موو پرۆژیک خه ریکی شه رانگیزین. 3 زمانیان وه ک زمانی مار تیز کردووه، ژه هری تیره مار له ژیر لیویانه. 4 ئە ی یە زدان، له ده ست به دکار ئاگادارم به، له پیاوی توندوتیژ بمپاریزه، ته وانە ی پیلانیان داناوه یو ته وه ی قاجم بخلیسکین. 5 لووتبه رزان ته له یان یوم ناوه ته وه، په ت و تو ریان بلاو کردووه ته وه، له ده م ریگا داویان یوم ناوه ته وه. 6 به یە زدانم گوت: «تو خودای منی!» ئە ی یە زدان، گوی له ده نگی پارانه وه م بگره. 7 ئە ی یە زدانی پهروه ردگار، هیزی رزگاریم، له پرۆژی شه ردا سه ری منت داپوشی. 8 ئە ی یە زدان، ئاره زووه کانی به دکار مه هینه دی، لیمه گه ری پیلانه کانی سه ربگریت، یو ته وه ی لووتبه رز نه بن. 9 با سه ری ته وانە ی دوریان داوم به خراپه ی لیویان پپوشرین، 10 با پشکویان به سه ردا بباریت، بکه ونه ناو ئاگره وه، بکه ونه ناو چاله وه، راست نه بنه وه. 11 با بوختانکه ر له سه ر زه وی جیگیر نه بیست، با که سی توندوتیژ بیسته نیچیری خراپه. 12 ده زانم یە زدان دادپهروه ری ده کات یو هه ژاران، ماف ده دات به نه داران. 13 ییگومان راستو دروستان ستایشی ناوت ده کەن، سه رپرستان له ئاماده بوونت داده نیشن.

141 زه بووریکی داود. ئە ی یە زدان، هاوارم یو تو کرد، خیرابه یو لام! گوی له ده نگم بگره که هاوارت یو ده که م. 2 با نوژم وه ک بخوور له به رده مت په سه ند بیست، ده ست به رز کردنه وه م وه ک قوربانی میواره بیست. 3 ئە ی یە زدان، پاسه واتیک داخی یو ده مم، ده رگای لیوه کانم پیاریزه. 4 وا مه که دلم به لای خراپه دا بچیت، نه وه ک خۆم به کرده وه ی به ده خه ریک بکه م، له گه ل ته وانە ی به دکاری ده کەن، با له شته خوشه کانی ته وان نه خۆم.

5 با پیاوچاک لیم بدات، ئەمە خوۆشەووستییە، با سەرزەنشتم بکات، ئەمە
 وەک پۆنی بۆنخۆشی سەرە، سەرم لاری نییە، چونکە بەردەوام نوێژەکانم لە
 دژی خراپەکانیانە. 6 رابەرانیان لە خەرەند فریادەدرینه خوارى، ئەوسا
 گوئى لە قسەم دەگرن چونکە راستە. 7 وەک کێلان و شەفکردنی زەوی،
 ئاوا ئیسقانه کانیان لە دەمی گۆر پەرت دەکرین. (Sheol h7585) 8 بەلام
 چاوەکانم سەرنجیان لەسەر تۆیە، ئەى یەزدانی پەرورەدگار، پەنا دیتە بەر
 تۆ، با گیانم نەفەوتیت. 9 بپارێزە لەو داووی بۆیان ناومەتەو، لە تەلەى
 بەدکاران. 10 با بەدکاران پێکەو بەگەونە تۆرى خوۆیانەو، لەو کاتەدا من بە
 ئاسوودەى بپەرمەو.

142 هۆزراوێکی داود کە لە ئەشکەوت بوو. نوێژ. پڕ بە دەنگم هاوار بۆ
 یەزدان دەکەم، بە دەنگی بەرز لە یەزدان دەپارێمەو. 2 سکالای خۆم
 لە بەردەم هەڵدەپێژم، لە بەردەمی باسی تەنگانەکانی خۆم دەکەم. 3 لە کاتی
 وەر بەردانی پۆحم، تۆ شارەزای پێرەوی منی. لە و پێگای پێیدا دەپۆم،
 خەلک تەلەیان بۆم ناوێتەو. 4 ئاوپر بەلای راستدا بدەو و ببینە، کوا
 ناسیای من؟ پەناگا بۆ من قەبوو، کوا پرسیارکەر لە ئەحوالی من؟ 5 ئەى
 یەزدان، هاوارم بۆ تۆ کرد، گوتم: «تۆ پەناگای منی، لە خاکی زیندوووان تۆ
 بەشى منی.» 6 بە وردی گوئى لە لاوانەوهم بگرە، چونکە زۆر زەلیلیم، لە
 دەست راوانەرانی دەربازم بکە، چونکە لە من بەهێزترن. 7 گیانم لە بەندیخانە
 دەربەپێتە، بۆ ئەوێ ستابشی ناوت بکەم. ئینجا راستودروستان دەورم
 دەگرن، چونکە چاکەم لە گەل دەکەیت.

143 زەبوورێکی داود. ئەى یەزدان، نوێژم ببیستە، گوئى لە پارانەوهم
 بگرە، بە دلسۆزی و راستودروستی خۆت وەلامم بدەو. 2 لە گەل
 خزمەتکاری خۆت مەکەو دادگایی، چونکە کەس نییە لە بەردەم تۆ بیتاوان
 دەربچیت. 3 دوژمن راوم دەتیت، ژیاغی بەرەو زەوی پێپەست کردوو،
 لە ناو تاریکی داينيشاندووم وەک ئەوانەى دەمیکە مردوون. 4 پۆحم بى
 وەر دەیت، لە ناخەو دەبەسترت. 5 پۆرگاری دیرین دیتەو یادم،
 لە هەموو کارەکانت ورد دەبەو، سەرنج دەدەمە کردارەکانی دەستت. 6
 دەستم بۆ تۆ پاندەکەمەو، گیانم بۆ تۆ وەک خاکێکی وشکە. 7 ئەى یەزدان،
 زوو وەلامم بدەو، پۆحم لە ناو دەچیت، پرووی خۆتم لى مەشارەو،

ئەگىنا لەوانە دە چم كە دە چنە نىو جىھانى مردووان. 8 با بە يانبيان گويم
 لە خوشە وىستىيە نەگۆرە كەت بىت، چونكە من پشت بە تۆ دە بە ستم. ئەو
 پىنگايەم پى بناسىنە كە دە يگرمە بەر، چونكە گىانى خۆم بۆ تۆ بەرز دە كە مەو. 9
 ئەى يەزدان، لە دوزمەنە كاتم دەربازم بگە، هانا بۆ تۆ دە هينم. 10 قيرم بگە بە
 پەزمامە ندى تۆ كار بگەم، چونكە تۆ خوداى منى. با پۆحە چا كە كەت پىنمايم
 بكات لە زەو بىيەكى راست. 11 ئەى يەزدان، لە بەر ناوى خۆت بمرىنەو،
 بە راستو دروستى خۆت گىانم لە تەنگانە دەر بىنە. 12 بە خوشە وىستىيە
 نەگۆرە كەت دوزمنايم دەمكوت بگە، هەموو ئەوانە لە ناو بىيە كە تەنگم پى
 هەلدە چن، چونكە من خزمە تكارى تۆم.

144 زەبوورىكى داود. ستايش بۆ يەزدان، تاشە بەردى من، ئەوەى
 مەشق بە دە ستم دە كات بۆ شەر، پەنجە كاتم بۆ جەنگ. 2 ئەو خوداى
 خوشە وىستىم قەلامە، پەناگا و دەرباز كەرە بۆم، قەلغانە و پشتم بەو
 بە ستووه، ئەوەى گە لە كانى خستووه تە ژىر پىكىنم. 3 ئەى يەزدان، مرؤف
 چىيە هەتا گىنگى پىدە يەت؟ كورى مرؤف چىيە هەتا تۆ بىرى لى بگە يەو؟
 4 مرؤف لە هەناسە يەك دە چىت، رۆژگار بىشى وەك سىبە رىكى تىيە پىو.
 5 ئەى يەزدان، ئاسمانە كەت لىك بگەو و وەرە خوارەو، دەست بەدە
 چيا كان و دوو كەل دە كەن. 6 چەخماخە بەدە و دوزمەنە كاتم پەرت بگە،
 تىرت تىگرە و بىانبە زىنە. 7 لە بەرزايەو دە ستت درىژ بگە، فرىام بگەو و
 دەربازم بگە، لە ئاوى زۆر و لە دەستى بىگانە، 8 ئەوانەى بە دەم درۆ
 دە كەن، سويند خوار دىيان ساختە يە. 9 ئەى خودايە، گۆرانىيەكى نویت بۆ
 دە لىم، بە قىسارەى دە ژىيى مۆسىقات بۆ دە ژەنم، 10 بۆ ئەوەى پىزگارى
 دە دات بە پاشايان، ئەوەى داودى بەندەى خۆى لە شمشىرى بەدكار دەرباز
 دە كات. 11 دەربازم بگە و لە دەست بىگانە فرىام بگەو، ئەوانەى بە
 دەم درۆ دە كەن، سويند خوار دىنشان ساختە يە. 12 ئىتر كورە كاتمان لە
 سەردەمى لاو يىتبيان وەك نەمامى گەشە كردوو دە بن، كچە كاتمان وەك
 ستونى داتا شراوى گۆشەى كۆشك دە بن. 13 ئەمبارە كاتمان پىر دە بن لە
 هەموو جۆرە دانە و ئىلە بەك، مەرە كاتمان يەكە و هەزار و بە دەيان هەزار
 دە بن لە ناو كىلگە كاتمان، 14 گايە كاتمان بارى قورس رادە كىشن. بى شكانى
 شوورا و بى راپىچ كردن، شە قامە كاتمان هاوارى تەنگانەيان لى نايىت! 15

خۆزگە دەخواری بەو گەلەى ئاواى بۇ بېيت، خۆزگە دەخواری بەو گەلەى يەزدان خودايانە.

145 ستایشىكى داود. بەرزت دەكەمەو، ئەى خودايە، ئەى پاشا،
هەتاھەتايە ستایشى ناوت دەكەم. 2 ھەموو رۆژىك ستایشت دەكەم،
هەتاھەتايە ستایشى ناوت دەكەم. 3 يەزدان مەزەنە و شايانى ستایشىكى زۆرە،
مەزناھەتى لە سەرووی تىگەبشتە. 4 ھەموو نەوہەك بۇ نەوہى دواى خۆى
شايەتى بۇ کارەكانت دەدات، پالەوانىيتى تۆرادەگەيەن. 5 دەربارەى
پايەبەرزى شكۆى پاشايەتت دەدوین، منیش لە کارە سەرسورھىنەرەكانت
ورد دەبەمەو. 6 دەربارەى ھىزى کردەوہ سامناكەكانت دەدوین، منیش
مەزنىت رادەگەيەنم. 7 يادى زۆرى چاكەى تۆھەلدەپرېن، گۆرانى بەسەر
راستودروستىدا دەلېن. 8 يەزدان مېرەبان و بە بەزەپپە، پشودرېزە و
پرە لە خۆشەويستى نەگۆر. 9 يەزدان بۇ ھەمووان چاكە، بەزەپپەكەى بۇ
ھەموو ئەوانەيەكە دروستى کردوون. 10 ئەى يەزدان، ھەموو ئەوانەى
دروستت کردوون ستایشت دەكەن، خۆشەويستانت ستایشت دەكەن.
11 دەربارەى شكۆمەندى شانشىنەكەت دەدوین، باسى پالەوانىيتى تۆ
دەكەن، 12 تاكو پالەوانىيتىت لەلاى ھەموو ئادەمىزادېك زانراو يېت،
ھەرەھا پايەبەرزى شكۆى شانشىنەكەت. 13 شانشىنەكەت شانشىنى ھەموو
سەردەمپكە، فەرمانرەوايە تېشت بەسەر ھەموو نەوہەكانەوہەپە. يەزدان لە
ھەموو بەلئىنەكانى دلسۆزە، خۆشەويستىيەكەى بۇ ھەموو ئەوانەيەكە دروستى
کردوون. 14 يەزدان پشەنگېرە بۇ ھەموو كەوتووەكان، راستكەرەوہەپە بۇ
ھەموو ئەوانەى چەماونەتەوہ. 15 چاوى ھەمووان ھىواى بە تۆيە، تۆش لە
كاتى خۇيدا خواردنېان دەدەپتې. 16 دەستت دەكەپتەوہ و ئارەزووى ھەموو
زىندوويك تېر دەكەيت. 17 يەزدان لە ھەموو رېنگاكانى راستودروستە،
خۆشەويستىيەكەى بۇ ھەموو ئەوانەيەكە دروستى کردوون. 18 يەزدان
زىكە لە ھەموو ئەوانەى لې دەپارېنەوہ، لە ھەموو ئەوانەى بە راستىيەوہ لې
دەپارېنەوہ. 19 ئارەزووى ھەموو ئەوانە بەجىدەھىيىت كە لې دەترسن،
گوپى لە ھاوارىان دەيىت و رزگارىان دەكات. 20 يەزدان ھەموو ئەوانە
دەپارېزىت كە خۆشيان دەوېت، بەلام ھەموو بەدكاران تەفروتونا دەكات.

21 دەمم بە ستایشی یەزدان دەدوئ، با ھەموو کەسیک ستایشی ناوی
پیرۆزی بکات، ھەتاھەتایە.

146 ھەلیلیویا! ئەی گیانی من ستایشی یەزدان بکە. 2 ھەتا لە ژياندام
ستایشی یەزدان دەکەم، ھەتا ماوم موسیقا بۆ خودای خۆم دەژەنم. 3
نە پشت بە میرەکان بەستن، نە بە ئادەمیزاد کە رزگار بیان لەلا نییە. 4
کە رۆحی دەرچوو بۆ خۆلەکی خۆی دەگەریتەو، لە ھەمان رۆژدا
پلانەکانی دەسپیتەو. 5 خۆزگە دەخواری بەو کەسە ی کە خودای
یاقوب یارمەتیدەری ییت و ھیوای بە یەزدانی پەرورەدگاری خۆی ییت،
6 دروستکەری ئاسمان و زەوی و دەریا و ھەموو ئەوێ کە تێیاندا،
ئەوێ ھەتاھەتایە دلسۆز دەمینیتەو. 7 دادپەرورەری بۆ زۆر لیکراوان بەرپۆ
دەبات، نان دەداتە برسپیەکان. یەزدان گیراوەکان ئازاد دەکات، 8 یەزدان
چاوی کوپرەکان دەکاتەو، یەزدان کەسە چەماوەکان راست دەکاتەو،
یەزدان راستو دروستانی خۆشەو ییت. 9 یەزدان نامۆکان دەپاریزیت،
یارمەتی ھەتیو و بیوہ ژنان دەدات، بەلام رینگای بەدکاران خوار دەکات.
10 یەزدان ھەتاھەتایە پاشایەتی دەکات، ئەی سییۆن، ئەو خودای تۆیە بۆ
ھەموو ئەو کانت. ھەلیلیویا.

147 ھەلیلیویا! چەندە باشە موسیقا ژەنین بۆ خودامان! ستایشکردن
چەندە خۆشە و شیاو! 2 یەزدان تۆرشەلیم بنیاد دەنیتەو، راپیچکراوەکانی
ئیسرائیل کۆدەکاتەو. 3 دلشکاوان چاک دەکاتەو و برینیان ساپیژ
دەکات. 4 ژمارە ی ئەستیرەکان دیاری دەکات و ھەریەکیان بە ناویک
بانگ دەکات. 5 پەرورەدگارمان گەورەییە و ھیزی زۆر، تیکەیشتنی بی
سنورە. 6 یەزدان یارمەتی بیفیزەکان دەدات و بەدکاران بەرەو زەوی نزم
دەکاتەو. 7 بە سوپاسەو گۆرانی بۆ یەزدان بڵین، بە قیسارە موسیقا بۆ
خودامان بژەن. 8 ئەوێ ئاسمان بە ھەور دادەپۆشیت، باران بۆ زەوی
ئامادە دەکات، گیا لەسەر چیاکان دەروینیت، 9 خۆراکی ئاژەل و بیچووہ
قەلەرەشی دەم بە قیرە دەدات. 10 یەزدان بە ھیزی ئەسپ خۆشخال ناییت،
بە قاچی مرۆف دلشاد نییە، 11 بەلام یەزدان بەوانە دلشادە کە ترسی
ئەویان لە دلدا، ئەوانە ی ھیویان بە خۆشەو یستییە نەگۆرە کە ھەییە. 12
ئە ی تۆرشەلیم، ستایشی یەزدان بکە، ئە ی سییۆن، ستایشی خودات بکە. 13

یه زدان شمشره ی دهر وازه کانت به هیژ دهر کانت، کور کانت له ناو خوت بهره که تدار ده کانت. 14 له سنوره کانت ناشتی بهر قهرار ده کانت، له باشتین گه نم تیرت ده کانت. 15 فهرمانه که ی بوسه زوی دهر نیریت، په یامی نه و زوو دیته جی. 16 بهر وهک خوری دهر بار نیت، زوقم وهک خولمه میش بلاو ده کاته وه. 17 تهرزه وهک نانه رهق فریده دا. کی له پرووی سهرمای نه و خوی راده گریت؟ 18 په یامی خوی دهر نیریت و دهر یان توینیته وه. بای خوی هه لده کانت و ناو بهر پریده که ویت. 19 په یامی خوی به یاقوب راده گه یه نیت، فهرز و حوکه کانی به ئیسرائیل. 20 نه مه ی له گه ل هیچ نه ته وه یه کی دیکه نه کردوه، حوکه کانی نه ویان نه زانیوه. هه لیلویا!

148 هه لیلویا! له ئاسمانه وه ستایشی یه زدان بکه ن، له بهر زاییه کان ستایشی بکه ن. 2 نه ی هه موو فریشته کانی، ستایشی بکه ن، نه ی هه موو سوپا که ی، ستایشی بکه ن. 3 نه ی خور و مانگ، ستایشی بکه ن، نه ی هه موو ته ستیره کانی پروونا کی، ستایشی بکه ن. 4 نه ی بهر زترین ئاسمان، ستایشی بکه ن، نه ی نه و ناوانه ی له سهر ووی ئاسمان. 5 با ستایشی ناوی یه زدان بکه ن، چونکه فهرمانی دا و بهر دپینران. 6 هه تاهه تابه و هه تا ماون ده چه سپین، فهرزی داناوه به سهر ناچیت. 7 له زه و ییه وه ستایشی یه زدان بکه ن، نه ی نه ژدیها کان و قوولایی دهر یا کان، 8 بروسکه و تهرزه، بهر و ته م، ره شه با، که فهرمانی نه و بهر جیده هینن، 9 چیا کان و هه موو گرده کان، داری بهر دار و هه موو ئورزه کان، 10 گیکانه بهر و هه موو ئازه ل، خشوک و بالدار، 11 پاشا کانی زه وی و هه موو نه ته وه کان، میره کان و هه موو رابه رانی زه وی، 12 گه نجان و چکان، پیران و مندالان. 13 با هه موو ستایشی ناوی یه زدان بکه ن، چونکه ته نها ناوی نه و بهرزه، شکومه ندی نه و له سهر ووی زه وی و ئاسمانه. 14 پیاوی بهر هیژی بهر گه لی خوی بهر خشبوه، تا کو هه موو خوشه و یستانی ستایشی بکه ن، نه وه ی ئیسرائیل، نه و گه له ی که لیه وه نریکن. هه لیلویا.

149 هه لیلویا! گورانییه کی نوی بویه زدان بلین، ستایشی له ناو کوری خوشه و یستانییه تی. 2 با ئیسرائیل به دروستکهری دلخوش ییت، با کورانی سییون بهر پاشایان شاد بن. 3 با بهر هه لپه رکی ستایشی ناوی بکه ن، بهر ده ف و قیساره موسیقای بویه ن، 4 چونکه یه زدان دلشاده بهر گه له که ی، پیغیزه کان بهر زگاری دهر از نیته وه. 5 با خوشه و یستانی بهر شکومه ندیه وه شاد بن،

باله ناو نوينه كانيان گوراني بلڙن. 6 با ستايش كردن بۇ خودا له سهر زاريان
يٽ، شمشيري دووده ميان به دهسته وه يٽ، 7 بۇ ته وهى تۆله له نه ته وه كان
بكه نه وه، گه لان سزا بدهن، 8 بۇ ته وهى پاشا كانيان به زنجير بيه ستنه وه،
كۆت بكه نه ده ستي پياوما قولانيان، 9 بۇ ته وهى حوكمى نووسراويان به سهردا
جييه جى بكن. ئەمەش شكۆمەنديه بۇ هه موو خوشه ويستاني. هه ليلويا.

150 هه ليلويا! ستايشى خودا بكن، له پيرۆزگا كهى، ستايشى بكن، له
گهردوونى هيڙى، 2 ستايشى بكن، بۇ پالە وانيتتى، ستايشى بكن، به پي
زورى مه زنايه تى، 3 به ده م دهنگى كه ره ناوه ستايشى بكن، به ده م ساز و
قيساره وه ستايشى بكن، 4 به ده ف و هه لپه ركى ستايشى بكن، به تامپرى
ژيدار و شمشال ستايشى بكن، 5 به سه نجى بيستراو ستايشى بكن، به
سه نجى دهنگ به رز ستايشى بكن! 6 با هه موو ته وهى هه ناسه ده دات
ستايشى يه زدان بكات! هه ليلويا.

په‌نده‌کانی سلیمان

1 په‌نده‌کانی سلیمانی کوری داود، پاشای ئیسرائیل، 2 بۆ زانیی دانایی و ته‌مبیکردن، بۆ په‌یردن به وشه‌کانی تیگه‌یشتن، 3 بۆ وه‌رگرتنی ته‌مبیکردن و وریایی، راستودروستی و دادپه‌روه‌ری و راسته‌پرسی، 4 بۆ به‌خشیی ژیری به ساویلکه، به لاویش زانیاری و سه‌لیقه، 5 (دانا گوئی لی ده‌گریت و قیریونی زیاد ده‌بیته، تیگه‌یشتوش راویژی باشی ده‌ست ده‌که‌ویت)، 6 بۆ تیگه‌یشتنی په‌ند و نمونه، قسه‌ی دانایان و مه‌ته‌له‌کانیان. 7 له‌خواترسی سه‌ره‌تای زانیاریه، به‌لام گله‌کان سووکایه‌تی به دانایی و ته‌مبیکردن ده‌که‌ن. 8 رۆله، گوئی له ته‌مبیکردنی باوکت بگه‌ و فیرکردنی دایکت پشتگوئی مه‌خه، 9 چونکه تاجه‌گولینه‌ی نیعمه‌تن بۆ سه‌رت، گه‌ردانه‌ن بۆ ملت. 10 رۆله، ته‌گه‌ر گونا‌هباران فریویان دایت، پازی مه‌به. 11 ته‌گه‌ر گوئیان: «له‌گه‌لمان وه‌ره، بۆ سه‌ بۆ خویترشتن بنینه‌وه، به‌بی هۆ بۆ بیئاوانتیک خۆمان مات بکه‌ین، 12 وه‌ک جیهانی مردووان به زیندوویتی هه‌لیانلووشین و به‌ ساخی وه‌ک ته‌وانه‌ی له‌گۆر ده‌نرین. (Sheol h7585) 13 هه‌موو گنجینه‌یه‌کی به‌هادار ده‌دۆزینه‌وه و مالمان پر ده‌که‌ین له ده‌ستکه‌وت. 14 پشکی خۆت هه‌لبده‌ ناومان، به هه‌موومان یه‌ک کیسه‌مان ده‌بیته.» 15 رۆله، له‌گه‌لیان به ریگادا مه‌رۆ، پیه‌کانت قه‌ده‌غه بکه له ریره‌وه‌کانیان، 16 چونکه پیه‌کانیان به‌ره‌و خراپه‌ راده‌که‌ن، بۆ خویترشتن په‌له ده‌که‌ن. 17 بۆ سووده‌ دانانه‌وه‌ی تۆر له‌به‌رچاوی هه‌موو بالداریک. 18 بۆ خوینی خۆیان بۆسه‌یان ناوه‌ته‌وه، خۆیان ته‌نها بۆ گیانی خۆیان ماتداوه. 19 ئاوايه ریچکه‌ی هه‌موو ته‌وانه‌ی به‌دوای ده‌ستکه‌وتی ناره‌واوه‌ن، سه‌ری خاوه‌نی ده‌خوات. 20 دانایی له‌ کۆلان هاوار ده‌کات، له‌گۆره‌پانه‌کان ده‌نگ به‌رز ده‌کاته‌وه، 21 له شه‌قامه‌ قه‌ره‌بالغه‌کاندا بانگ ده‌کات، له ده‌روازه‌ی شاره‌کاندا قسه‌ی خۆی ده‌کات: 22 «هه‌تا که‌ی ته‌ی ساویلکه‌کان چه‌ز له ساویلکه‌بی ده‌که‌ن؟ هه‌تا که‌ی گالته‌چاران به‌گالته‌کردن دلخۆش ده‌بن، گله‌کانیش رقیان له زانیاری ده‌بیته‌وه؟ 23 بگه‌رینه‌وه کاتیک سه‌رزه‌نشتان ده‌که‌م! ئینجا رۆچی خۆمتان به‌سه‌ردا ده‌په‌ژم، وشه‌کانی خۆمتان پێ ده‌ناسیم. 24 به‌لام بانگه‌یشتم کردن، ره‌تتان کرده‌وه، ده‌ستم درێژکرد، که‌س گوئی پینه‌دا، 25 هه‌موو راویژیکی منتان پشتگوئی خست، سه‌رزه‌نشتی منتان وه‌رنه‌گرت، 26 جا

مىنىش لە كارەساتىمان پىدە كەنم. گالته دە كەم كە ترستان لى نىشت، 27 كە ترستان وەك گەردە لوول لى نىشت و وىرانىتان وەك رەشە با هاتە سەر و تەنگانە و ناخوشى بە سەرتانى دادا. 28 «ئىنجا بانگم دە كەن، بە لام من وەلام نادە مە وە، بە پەرۆشپىيە وە بە دوامدا دە گە رېن بە لام نامدۆز نە وە. 29 لە بەر ئە وەى رېقان لە زانىارى بو وە وە، لە خواتر سىيان هە لئە بزارد، 30 لە بەر ئە وەى راوئىژى مىيان وەرنە گرت، بە سووكىيە وە تە ماشاى هە موو سەرزە نشتە كانى مىيان كرد، 31 بۇ يە لە بەر هە مى رېنگاى خۇيان دە خۇن، لە بەرى پىلانە كانىان تېر دە بن، 32 چونكە هە لگە رانە وەى ساويلكە كان دە يانكوژىت، بىياكى گىلە كان لە ناويان دە بات. 33 بە لام ئە وەى گوئى لە من بگريت بە ئاسوودە يى نىشتە جى دە يىت، لە ترسى خراپە دە حە سىتە وە.»

2 رۇلە، ئە گەر قسە كام وەر بگريت، فەرمانە كام لە لاي خۆت هە لېگريت، 2 هە تا گوئى بدە يتە دانايى و دلت بدە يتە تىگە يىشتن، 3 ئە گەر بانگى پە يىردن بگەيت و دەنگ بۇ تىگە يىشتن هە لېريت، 4 ئە گەر وەك زىو داوات كرد و وەك خشلى شار دراو بە دو ايدا گە راي، 5 ئە وسا لە واتاى لە خواتر سى دە گەيت و ناسىنى خودا دە دۆزىتە وە، 6 چونكە يە زدان دانايى دە بە خشىت، زانىارى و تىگە يىشتىش لە دە مى ئە وە. 7 دانايى تە واو بۇ سەر پر استە كان هە ل دە گريت و قە لغانە بۇ ئە وانەى رېنگاى تە واو قى دە گرنە بەر، 8 بۇ چاودىرى رېچكەى داد پەر وەرى و پاراستنى رېنگاى خۆشە وىستانى. 9 ئىنجا راستو دروستى و داد پەر وەرى و راستە رېي تىدە گەيت، هە موو رېرە وىكى چاك، 10 لە بەر ئە وەى دانايى دىتە ناو دلتە وە و زانىارىش دە يىتە خۆشى دە روونت، 11 سە لىقە دە تيارىزىت و تىگە يىشتن چاودىريت دە كات. 12 دانايى لە رېنگاى خراپە كاران رزگارت دە كات، لە و كە سانەى قسەى خوار دە كەن، 13 ئە وانەى رېچكەى راستيان بەر داوە تاكو بە رېنگاى تاريكيدا برۇن، 14 ئە وانەى دىخۆش بە خراپە كردن، دلشاد دە بن بە خوار و خىچىقتى خراپە، 15 ئە وانەى رېچكە كانىان چە وتن، گە وىجن لە رېرە وىان. 16 هە روە ها دانايى لە ژنى بە درە وىشت رزگارت دە كات، لە ژنى داو ئىپىسى زمانلووس، 17 ئە وەى وازى لە مېردى گە نجىيە قى هېناوە و پە يمانە كەى لە بەر دەم خوداى لە بېر كدو وە. 18 پىگومان مالا كەى بەرە و خوارە وە دە چىت بۇ مردن و رېرە وە كانى بەرە و دىياى مردو وانە.

19 ھەموو ئەوانەى بېچنە لاي ناگەرىنەوۋە و ناگەنە رېچكەى ژيان. 20
 كەواتە بە رېنگاى پياوچاكاندا برۆ و رېچكەى راستودروستان پاريزە، 21
 چونكە سەرپرستان لە خا كە كە نىشتە جى دەبن و تەواوكان تېيدا دەمىنەوۋە،
 22 بەلام خراپەكاران لە خا كە كە دەبرېنەوۋە و ناپاكانىش تېيدا پرېشە كېش
 دەكرىن.

3 رۆلە، فېركردنە كەم لەبىر مەكە، فەرمانەكانم لەناو دلتدا ھەلبگرە، 2
 چونكە رۆزگارى درېژ و سالانى ژيان و ئاشتىت بۆ زياد دەكات. 3
 با خۇشەوئىستى نەگور و دلسۆزى لىت جيا نەبنەوۋە، بە ملتەوۋە گرپان
 بدە، لەسەر پەرەى دلت بيانووسە. 4 ئىنجا پەسەندى و نازناوى چاك
 بەدەستدەھىنەت لەلاى خودا و خەلك. 5 پەدەل پىشت بە يەزدان بەستە
 و بە تىگەئىشتوونى خۇت پىشت ئەستور مەبە. 6 لە ھەموو رېنگاكانت بىناسە،
 ئەوئىش رېچكەكانت راست دەكات. 7 لەبەرچاوى خۇت، خۇت بە دانا
 مەزانە، لە يەزدان بترسە و لە بەدكارى بەدووربە. 8 دەبىتە تەندروسى بۆ
 لەشت و خۇراك بۆ ئىسقانەكانت. 9 بە سامانت رېزى يەزدان بگرە، بە
 يەكەمىن بەرھەمى ھەموو خەرمانەكانت. 10 ئەمبارەكەت پەدەبىت ھەتا
 تېرى، قەرابەكەت سەررېژ دەبىت لە شەرابى نوى. 11 رۆلەكەم، بە سووكى
 تەماشاي تەمبىكردى يەزدان مەكە، رقت لە سەرزەنشى ئەو نەبىتەوۋە، 12
 چونكە ئەوۋەى يەزدان خۇشېبوى تەمبى دەكات و وەك باوكىك بە كور
 دىلخۇش دەبىت. 13 خۇزگە دەخوارزى بەو كەسەى دانابى دەدۆزىتەوۋە
 بەو كەسەى تىگەئىشتن بەدەستدەھىنەت، 14 چونكە قازانجى لە قازانجى
 زىو باشتەرە و بەرھەمىشى لە زېر. 15 لە ياقووت بەھادارتەرە و ھەرچى
 ئارەزووى دەكەيت ناپىتە ھاوتاي. 16 تەمەنى درېژ لە دەستى راستىدەبە و
 دەولەمەندى و رېزىش لە دەستى چەپى. 17 رېنگاكانى رېنگاى خۇشخالىن
 و ھەموو رېرەوۋەكانى ئاشتىن. 18 درەختى ژيانە بۆ ئەوانەى خۇيان پېو
 گرتوۋە، خۇزگە دەخوارزىت بەوانەى پى پابەند دەبن. 19 يەزدان بە دانابى
 زەوى دامەزراند، بە تىگەئىشتىش ئاسمانى چەسپاند. 20 بە زانىارى ئەو
 قولايىبەكان شەق بوون، ھەورەكان شەوئىمان دلۇپاند. 21 رۆلە، دەست بە
 دانابى تەواو و سەلىقەوۋە بگرە، ئەمانە لەبەرچاوت دوورنەكەونەوۋە، 22 دەبنە
 ژيان بۆتۇ، ملوانكە بۆ جوانى گەردنت. 23 ئەوسا بە ئاسوودەبى بە رېنگاى

خۆتدا دەرویت و ساتمه ناکهیت و ناکهویت. 24 کاتیک راده کشییت بی ترسیت، راده کشییت و خهوت خوش دهییت. 25 نه له به لای کتوپر ده ترسیت و نه له مالی به دکاران که ویران دهییت، 26 چونکه یه زدان ده یته پشتیوانت و پیت له پنه بوون ده پاریزییت. 27 دهستی چا که مه گره وه له وانهی شایستهی چا کهن، کاتیک له توانادایه بیکهیت. 28 به کهس مه ئی: «برۆ، دواتر وه ره وه، به یانی ده تده می»، له کاتیکدا ئەو شتت پێیه. 29 پیلانی خراب له دژی دراوسییکهت مه گپه، له کاتیکدا ئەو به دلنیا یه وه له لات جینشین بووه. 30 له خۆرانی دژایهتی که سیک مه که، ئەگه خرابهی له گه ئندا نه کرد. 31 به غیلی به پایوی سته مکار مه به، هیچ ریگایه کی ئەو هه له بژیره، 32 چونکه له لای یه زدان مروفی قه لپ قیزه ونه، به لام نهینی خوی له لای سه پرستانه. 33 نه فرهتی یه زدان له سه ر مالی به دکاره، به لام مالی راستودروستان به ره که تدار ده کات. 34 هه رچه نده گالته به گالته جاربان ده کات، به لام نیعمهت ده داته بیفیزه کان. 35 دانا کان ریزداری به میرات ده گرن، به لام گیله کان شه رمه زاری هه لده گرن.

4 ئەهی کورینه، گوی له ته مینکردنی باوک بگرن، سه رنج بدن بو زانیی تیگه یشتن. 2 من شتی چاگان فیر ده کهم، بویه فیرکردنه کانی من پشتگویی مه خه ن. 3 کاتیک کوری باوکم بووم، ناسک و تاقانه له لای دایکم، 4 فیری ده کردم و یی ده گوتم: «با دلته له سه ر قسهی من ییت، ئەگه فرمانه کانم پیاریزییت، ده ژیت. 5 دانایی به ده سته پینه، تیگه یشتن به ده سته پینه، قسه کانی ده مم له بیر مه که و لییان لامه ده. 6 واز له دانایی مه هیینه، ده تپاریزییت، خۆشبویت، چاودیرییت ده کات. 7 ئەمه ده سته پیکی داناییه: دانایی به ده سته پینه، به هه موو ده سته و ته کانت، تیگه یشتن به ده سته پینه. 8 ریزی بگه، به رزت ده کاته وه، له نامیزی بگه، شکودارت ده کات. 9 تاجه گولینهی نیعمهت ده خاته سه رت، تاجی شکومه ندیت پی ده به خشییت.» 10 پرۆله، گوی بگه و قسه کانم وه بگه، جا ته مه نت دریز ده ییت. 11 ریگای داناییم پیدانادیت، بو پریره وه راسته کان ریخایم کردیت. 12 له رۆیشتندا هه نگاوت کورت ناییت، له پارکردنیشدا پیت هه لئا که ویت. 13 ده ست به ته مینکردنه وه بگه و ده ست شل مه که، پیاریزه، چونکه ژیا ته. 14 مه چوو سه ر ریگهی به دکاران، به ریگای خرابه کاراندا مه پرۆ. 15 خۆتی

لن لابه و پييدا مهرؤ، لن دوور بکوه و تپه پره، 16 چونکه خه ويان لن ناکه ویت ته گهر خراپه نه کهن، خه ويان ده زريت ته گهر يه کيک نه خهن. 17 نانی خراپه ده خون و شه رابی سته مکاری ده خونه وه. 18 ريچکهي راستودروستان وهک پروونا کي به ره به يانه، پروونا کتر و پروونا کتر ده بيت هه تا ده بيته پروزي ته واو. 19 به لام ريگاي به دکاران وهک تاريخستانه، نازان پييان له چي هه لده که ویت. 20 رؤلّه، سه رنج بده وشه کام، گوی بؤ قسه کام شل بکه. 21 له به رچاوت دوورنه که ونه وه، له ناخی دلت بيان پاره، 22 چونکه ژيان بؤ ته و که سهی ده ياندوزيته وه، ده رمانه بؤ هه موو له شي. 23 له سه رووی هه موو چاوديرييه که وه دلت پاره، چونکه دل سه رچاوهی ژيانه. 24 خواری له ده مت دامالّه و چه وتی له ليوانت دوور بجه وه. 25 با چاوه کانت ته ماشای پيشت بکن و پيلووه کانت ريک بؤ به رده مت بيت. 26 ريروهی به رپيت خوش بکه، هه موو ريگاکانت ده چه سپين. 27 به لای راست يان چه پدا لامه ده، بيت له خراپه دوور بجه وه.

5 رؤلّه، سه رنج بده داناييم، گوی بؤ تيگه يستم شل بکه، 2 تا کو سه ليقته پياريزيت و ليوه کانت تاگان له زانباري بيت، 3 چونکه ليوه کانی ژني داو پنييس هه نگو بنيان لن ده تکيت، قسهی له رون لووستره. 4 به لام کوتايه کهی وهک زه قنه بووت تالّه، وهک شمشيری دوو ده م تيره. 5 پييه کانی به ره و خوار ده بنه وه بؤ مردن، هه نگاهه کانی په يوه ستن به جيهانی مردو وانه وه. (Sheol h7585) 6 سه رنج ناداته ريچکهي ژيان، هه نگاهه کانی خواره به لام ته و نازايت. 7 تهی کورينه، ئيستاش گويم لن بگرن، له قسهی ده مم خوتان لامه دن. 8 ريگاي خوتی لن دوور بجه وه، له ده رگای ماله کهی نزیک مه به وه، 9 نه وهک شکومه ندیت به خه لکی ديکه بده يت و سالانی ته مه نت به که سی دلرّه ق، 10 نه وهک بيگانه کان له توانات تير بن و بهری ماندو و بوونت بؤ مالی نامويهک بروات. 11 له کوتايی ژيان تندا ده نالينيت، کاتيک گوشت و جه سته ت له ناوده چيت. 12 ده ليت: «چون رقم له ته مبيکردن ده بووه وه، دلّم گالتهی به سه رزه نشت ده هات. 13 گوي پاره لن ته وانه نه بووم که ريتمايان ده کردم و گويم بؤ ماموستا کام شل نه کرد. 14 که ميکی مابو بکه ومه ناو هه موو خراپه يه که وه، له ناو کور و کومه لدا.» 15 له ته مباراوی خوت ناو بخوره، له ناوی هه لقولاوی

بیره که ت. 16 ئایا کانیه کانت برژیته سهر شه قامه کان، جوگی ئاو بیت له گۆره پانه کان؟ 17 با ته نها بو تو بیت، بیگانه ت له گه لدا نه بیت. 18 با کانیاوه که ت به ره که تدار بیت، به هاوسه ری گه نجییه بیت دنخوش به. 19 ئاسکیکی خو شه ویست و مامز یکی شوخ و شه ننگ، با هه موو کاتیک مه مکه کانی تیرت بکن، به خو شه ویستی ئه و هه می شه ویل بیت. 20 کوری خو م، ئیتر بوچی ویل ژنی به دره وشت ده بیت؟ بوچی ژنی داوینپیس له باوش ده گریت؟ 21 ریگا کانی مرؤف له بهر چاوی یه زدانه، هه موو ری ره وه کانی هه لده سه نگی نی ت. 22 به دکار به تاوانه کانی خو یه وه پتوه بوو، به داوی گونا هه کانی خو یه وه ده بیت. 23 له بهر نه بوونی ته می بکردن ده مریت، له بهر زوری ده به نگییه که ی سه رگه ردان ده بیت.

6 رۆله، ئه گه ر بووی به که فیلی دراوسی که ت، ئه گه ر له گه ل بیگانه یه ک ته و قه ت کرد، 2 ئه گه ر به داوی قسه کانی ده مته وه بویت، به قسه ی ده می خو ت پتوه بویت، 3 رۆله، ئه مه بکه و فریای خو ت بکه وه، چونکه ژیرده سته ی دراوسی که ت بویت، برؤ، خو ت زم بکه ره وه له هاو ری که ت پیار پتوه. 4 خه و مه ده چاوه کانت و پتووه کانت خه والوو نه بن. 5 وه ک مامز خو ت له ده ست راوچی ده رباز بکه، وه ک چۆله که له ته له ی راوچی. 6 ئه ی ته مه ل، برؤ لای میرووله، پروانه ریگا کانی و بیه به دانا. 7 بی ئه وه ی پتیه وا و کوئخا و فه رمانزه وای هه بیت، 8 به لام له هاویندا نانی خو ی ئه مبار ده کات و له کاتی دروینه دا خو راکتی خو ی کۆده کاته وه. 9 ئه ی ته مه ل، هه تا که ی پالده ده یته وه؟ که ی له خه وه که ت هه لده ستی؟ 10 که می ک خه وتن، که می ک خه والوو بوون، که می کیش ده ست تیگان بو پراکشان، 11 ئینجا هه ژاریت وه ک چه ته دیت، نه بوو نیشته وه ک چه کدار. 12 که سی هیچو پوچ، پیاوی چه واشه کار، به زمان خواری ره فتار ده کات، 13 چاوی ده قوچینی ت و به پی ئاماژه ده کات و به په نجیه ده ریده بریت، 14 فیل له دلیدایه، خراپه داده هی نی ت، هه موو کاتیک نا کوکی ده وروژ نی ت. 15 له بهر ئه وه له پر لی ده قه ومیت، له نا کو ده شکیت و چاره سه ری نییه. 16 شه ش شت هه ن یه زدان رقی لیبانه، حه وتیش قیزه ونه له لای: 17 چاوی به فیز، زمانی درۆزن، ده ستیک که خوینی بیتاوانی رشتی نی ت، 18 دلێک پیلانی خراپه دابه نی ت، پییه ک به په له به ره و خراپه کاری پابکات،

19 شایه تی دروزن درو بلا و بکاتهوه و وروژینهری ناکوکی تیوان برایان. 20
 رۆله، راسپارده کانی باوکت به جیڭگه یه نه و فیرکردنه کانی دایکت پشتگویی
 مه خه. 21 هه میشه به دلته وه گرییان بده و به گهردی خۆته وه هه لیا نواسه.
 22 له هاتوچۆکردنتدا پرتناییت ده کهن، له پراکشانت چاودیریت ده کهن و
 که خه به ریشته بووه وه ده تدوینن، 23 چونکه ئەم راسپاردانه چران و ئەم
 فیرکردنهش پرووناکییه، سه رزه نشتی ته مینکردنیش پرینگای ژیانه، 24 بۆ
 ئەوهی له ژنی به دره وشت بتپاریژیت، له زمانلووسی داوینپیس. 25 له
 دلوه ئاره زووی جوانیه که ی مه که، با به برژانگه کانی نه تیات، 26 چونکه
 ژنی له سفروش وا ده کات پیوستیت به ناییک ییت، به لام ژنی به میرد
 گیانی گرانبه هات راوده کات. 27 تیا که س ده توانیت تاگر له باوهش
 بگریت و جله کانی نه سووتیت؟ 28 یان به سه رپشکۆدا پروات و پییه کانی داغ
 نه ییت؟ 29 ئاوايه ئەوهی بچینه لای ژنی که سینی دیکه، هه ره که سیک
 دهستی لی بدات بی سزا ناییت. 30 سوو کایه تی به دز ناکریت که دزی
 ده کات بۆ خۆتیرکردن کاتیک که برسییه. 31 هه رچه نده که لی ئاشکرا بوو
 ده ییت هه وت قات بداته وه، ئەگر هه موو مالی خۆشی له سه ر دانا ییت. 32
 به لام ئەوهی داوینپیس له گه ل ژنیک بکات تینه گه یشتوو، هه ره که سیک
 وا بکات خۆی ده فه و تینیت. 33 تووشی لیدان و سه رشوری ده ییت و
 شه رمه زاریه که ی ناسرینه وه، 34 چونکه ئیره یی پیاو ده وروژنیت، له
 رۆژی تۆله دا ده ست ناگیرینه وه، 35 چاوی له هه یچ قه ره بوویک نییه، به
 دیاری رازی ناییت، ئەگر بۆشی زیاد بکه ییت.

7 رۆله، گوپرایه لی قسه کاتم به و راسپارده کاتم له لای خۆت هه لگره، 2
 راسپارده کاتم به جیڭگه یه نه، ده ژیت، فیرکردنه کاتشم وه ک گینه ی چاوت
 پیاریزه. 3 به په نجه کاته وه گرییان بده، له سه ر په ره ی دلت بیانووسه. 4 به
 دانایی یلی: «تو خوشکی منی»، به تیگه بشتنیش یلی: «تو خزی منی». 5 بۆ
 ئەوهی له ژنی به دره وشت بتپاریژن، له ژنی داوینپیس زمانلووس. 6
 له په نجه ره ی ماله که مه وه له و دیوی کلا و پوژنه که مه وه پروانیم، 7 له ناو
 ساویله که کاندایینیم، له ناو کوراندا سه رنجم دا گه نجیکی تینه گه یشتوو. 8 له
 شه قامه که په ریه وه و لایدا لای ژنه به دره وشته که، پرینگای مالی ئەوهی
 ده گرت بهر، 9 له زه رده په ری ئیواران کاتی ئاوابوونی خۆر، له ژیر تاریکایی

شەو. 10 ئەو تارتىك بەرەوپىرى چو، لە بەرگى لە شفرۆشىكى فېلبازدا بوو. 11 (ئەم ژنە بە دەنگە دەنگ و سەركېشە، پېيەكانى لە مالى خۇى گېرنايت. 12 پېيەكى لە شەقام و پېيەكى لە گۆرەپانەكانە، لە ھەموو پەنايەك بۆسە دەنپتەو. 13 گەنجەكەى گرت و ماچى كرد، بى ئابرووانە پى گوت: 14 «قوربانى ھاوبەشىم لەسەرە، ئەمپۆ نەزەرەكانى خۇم بە جېپىنا، 15 بۆيە بۆ ديدەنيت ھاتمە دەرەو، بۆ دیدارى پرووى تۆ و بۆ دۆزىنەووت. 16 نوپم لەسەر قەرەوئەكەم راخستو، كەتانی رەنگاوپرەنگى مىسرى، 17 نوپتەكەم بۆنخۆش كرددو بە مور و ئەلوا و دارچىن. 18 وەرە ھەتا بەيانى ئەوین بۆشەن، بە خۆشەوستى چىژ وەر بگرن، 19 چونكە مېردەكەم لە مالاو نېيە، چووتە رېنگاىكى دوور. 20 كېسە زىوى لە گەل خۇى بردو، ھەتا مانگ نەيت بە چوار دە ناگەرپتەو مالا.» 21 بە زۆرى مەكرەكانى لەخستەى برد، بە قسە لووسەكانى زەوقى ھەستاند. 22 لەناكاو بەدوايدا رۆيشت، وەك گايەك بۆ سەرپىن بېردىت، وەك مامز دەكەوتتە ناوتەل، 23 ھەتا تىرىك جەرگى بېرپت، وەك پەلە كەردنى بالدار بۆ داو، كە نازانى بۆ گيانى خۇيەتى. 24 ئەى كورپنە، ئىستاش گوپم لى بگرن، سەرنج بەنە قسەكانى دەمم. 25 با دلت بەرەو رېنگاكانى ئەوژنە لاندات، لە رېيازەكانى گوپما مەبە، 26 چونكە زۆرن ئەوانەى بە برىندارى بەرپادانەتەو، ھەموو ئەوانەى بە دەستى كوژراون كۆمەلى گەورەن. 27 مالاكەى رېنگاى جىھانى مردووانە، شۆر بوونەو ھەبە بۆ ژوورەكانى مەرگ. (Sheol h7585)

8 ئايا دانايى بانگەواز ناكات؟ ئەى تىگەبشتن دەنگى خۇى ھەلنابىت؟ 2 لەسەر لووتكەى بەرزايەكان، لەسەر رېنگاكان، لە چوارپانەكان پادەو سىتت. 3 لەلاى دەروازەى شارەكان، لەبەردەم دەرگاكان، ھاوار دەكات: 4 «ئەى خەلكىنە، بۆ ئيوە بانگ دەكەم، دەنگم بۆ ئادەمىزادە. 5 ساويلكەكان، قىرى ژىرى بن، گىلەكان، قىرى تىگەبشتن بن. 6 گوئى بگرن، چونكە باسى شتى بەرزان بۆ دەكەم، كەردنەو ھى ليوەكانم بۆ راستەپىيە. 7 راستگۆرى وئردى دەممە، خراپەش قىزەونە بۆ ليوەكانم. 8 قسەكانى دەمم ھەموو راستدروستن، ھىچ قىل يان خواروخىچى تىدا نېيە. 9 ھەموو رېكن لای كەسى تىگەبشتو، راستەپىيە لای ئەوانەى زانىارى دەدۆزنەو. 10 تەمبىكەردن لە من وەر بگرن نەك زىو، زانىارىش زياتر لە زېرى پوختەكراو،

11 چونکه دانایی له یاقووت باستره، ههرچی ثاره زوی ده کیت نایته هاوتای. 12 «من دانایم، له گه ل ژیریدا نیشته جیم، زانیاری و سه لیمه م هه یه. 13 نه وهی له خواترس ییت، رقی له خراپه ده ییت، من رقم له لووتبه زوی و خو به زلزانییه، له ریگی خراب و له قسه ی به فیله. 14 راویژ و دانایی ته واو هی منن، تیگه یشتن هی منه، هیژ هی منه. 15 به منه وه پاشا کان پاشایه تی ده کهن و فرمانزه وایان به راستودروستی یاسا درده کهن. 16 به منه وه میره کان میرایه تی ده کهن، به گه کان و هه موو ته وانهی به راستودروستی دادوه ری ده کهن. 17 من ته وانهم خو شده ویت که منیان خو شده وی، ته وانه ش که به پر وشه وه به دوامدا ده گه رین، ده مدوزنه وه. 18 ده وله مهندی وریژداری له لای منه، راستودروستی و ته و سامانه ی که ده مینیتته وه. 19 به ره می من له زیپر باستره، له زیپی بیگه ردیش، ده غلیشم له زیوی پخته کراو باستره. 20 به ریچکه ی راستودروستییدا ده روم، له سه ر ریازی دادپه روه ری، 21 تا کو سامان بکه مه میرات بو ته وانهی منیان خو شده ویت و ته مباره کانین پر بکه م. 22 «یهزدان له سه ره تای به دینانه که ی منی دروستکرد، هه ر له کونه وه له پیش کاره کانی. 23 له نه ره له وه من دامه زراوم، له سه ره تاوه، له پیش زه وی. 24 هیشتا زه ریا کان نه بیون من به دینراوم، هیشتا کانیه پر تاوه کان نه بیون. 25 پیش نه وه ی چیا کان بچه سپین، پیش گرده کان، من به دینراوم، 26 هیشتا نه زه وی و نه پانتاییه کانی دروستکردبوو، نه سه ره تای خو لی زه وی. 27 کاتیک که تاسمانی جیگیر کرد من له وی بووم، کاتیک که هیلی تاسوی به سه ر قولاییدا کیشا، 28 کاتیک که هه وری له تاسمان راگرت و سه رچاوه ی قولاییه کانی چه سپاند، 29 کاتیک که سنووری بو ده ریا کیشا بو نه وه ی تاوه کان فه رمانی نه و نه شکینن، کاتیک که بناغه ی زه وی دارشت. 30 له گه ل نه وه سه تابه کی لیژان بووم، رۆژبه رۆژ شادمانی نه و بووم، هه میشه له به رده میدا دلخوش بووم، 31 له زه ویه تاوه دانه که ی دلخوش ده بووم، له گه ل تاده میزاد شادمان بووم. 32 «ته ی کورینه، ئیستاش گویم لی بگرن، خو زگه ده خوازی به وانهی ریگی من ده پارین. 33 گوئی له ته میگردن بگرن و دانا بن، پشت گوئی مه خهن. 34 خو زگه ده خوازی به و که سه ی گویم لی ده گریت، رۆژبه رۆژ له لای ده رگا کم تا گاداره، له لای

دەروازەى دەرگاگەم ئېشك دەگرېت، 35 چونكە ئەوھى من بدۇزىتەوھ،
ژيان دەدۇزىتەوھ، رەزامەندى يەزدانىش بەدەستدەھىئەت. 36 بەلام
ئەوھى من نەدۇزىتەوھ زيان بە خۆى دەگەبەئەت، ھەموو ئەوانەى رقيان لە
منە، مردنيان خۆشەوئەت.»

9 دانايى خانووى خۆى بنياد ناوھ، ھەوت كۆلەكەكەى داتاشيوھ.
2 سەربردراوھكەى سەربريوھ و شەرابەكەى تېكەل كدووھ، ھەروھە
خوانەكەى ئامادە كدووھ. 3 كەنيزەكانى خۆى ناردووھ و بانگ دەكات،
لەسەر بەرزايەكانى شار: 4 «كى ساويلكەيە، با پروو لېرە بكات!» بە
تېنەگەبشتووش دەئەت: 5 «وھرن، لە نانى من بھون و لەو شەرابەى تېكەلم
كدووھ بھونەوھ. 6 واز لە ساويلكەيى بھين و بھين، بە رېگاي تېگەبشتندا
برون.» 7 ئەوھى گالئەچار تەمبې بكات شەرمەزارى دەست دەكەوئەت،
ئەوھى بەدكار سەرزەنشت بكات خۆى لەكەدار دەكات. 8 سەرزەنشقى
گالئەچار مەكە، نەوھك رقى لئەت يئتەوھ؛ سەرزەنشقى دانا بكە، توى
خۆشەوئەت. 9 رېئايى دانا بكە، دانائە دەئەت، كەسېكى راستودروست
فېر بكە، زانائە دەئەت. 10 لەخواترسى سەرەتاي داناييە، ناسېنى خوداي
پېرۇزېش تېگەبشتنە، 11 چونكە بە دانايى رۇزگار ت زىاد دەكات، سالانى
ژيان ت پتر دەئەت. 12 ئەگەر دانا بيت، داناييەكەت پاداشت دەداتەوھ؛
ئەگەر گالئەچار بيت، تەنھا لەسەر خۆت دەكەوئەت. 13 گىلايەتى وھك
خاتووتېكى بە بۇلەبۇلە، ساويلكەيە و ھېچ شتېك نازائەت. 14 لە بەردەرگاي
مالەكەى دادەنېشئەت، لەسەر كورسېيەك لە بەرزترىن شوئېنى شار، 15
بۇ بانگكردنى رېوارەكان، ئەوانەى لە رېچكەى خۇيان دەپون: 16 «كى
ساويلكەيە، با پروو لېرە بكات!» بە تېنەگەبشتووش دەئەت: 17 «ئاوى دزراو
شېرىنە، نانى بە دزى بەتامە.» 18 بەلام ئەوان نازان، خېوكان لەوئەن،
مىوانەكانى نەزانېش لەناو جەرگەى جېھانى مردوواندان. (Sheol h7585)

10 پەندەكانى سلېمان: كورې دانا باوكى شاد دەكات، بەلام كورې
گىل دلئەنگىيە بۇ داىكى. 2 بى سوودە گەنجىنەى داھاتى ناپرەواى، بەلام
راستودروستى فرىادەكەوئەت لە مردن. 3 يەزدان ناھىئەت راستودروستان
تووشى برسېئى بن، بەلام ئارەزووى بەدكاران بەتال دەكاتەوھ. 4 دەستى
تەمبەل دەئەتە ھۆى ھەژارى، بەلام دەستى كۆلئەدەر دەولەمەندى

به دواوويه. 5 ټه وهى له هاوین كوده كاته وه، كورپكى وریایه، به لام ټه و
 كورهى له كاتى دروینه دا ده خه ویت، مایه ی شهرمه زاریه. 6 به ره كت بؤ
 سه ر راستودروستانه، به لام ده مى به دكاران توندپره وهى ده شارپته وه. 7
 یاد كړنه وهى راستودروستان بؤ به ره كته، به لام ناوى به دكاران ده پزیت.
 8 ټه وهى دلى دانا بیت فهران وهرده گریټ، به لام گیلې زوریلې ویران
 ده بیت. 9 ټه وهى پړنگای راست بگریټ ټاسووده ده بیت، به لام ټه وهى
 پړنگای خوار بگریټ لپې ټاشكرا ده بیت. 10 چاوقوچان ده پته هوى ټازار،
 گیلې زوربلیش ده كه ویت. 11 ده مى كه سی راستودروست سه رچاوه ی
 ژبانه، به لام ده مى به دكاران توندپره وهى ده شارپته وه. 12 پرق ناكوكى
 ده وروژنیت، به لام خوښه ویستی هه موویاخیبووتیک داده پوښیت. 13 له
 لیوه كانی تیگه پشوو دانایى هه یه، كوته كیش بؤ پشې تیگه گیشتوانه. 14
 دانا كان زانیاری كوده كه نه وه، به لام ده مى گیل فه وتانیكى نریكه. 15
 سامانی ده وله مند شاری فه لابه ندیه تی، به لام فه وتانی هه ژاران نه دارپانه.
 16 كړی كه سی راستودروست ژبانه، به لام داهاتی به دكار گوناوه.
 17 ټه وهى چاوی له ته مین كړنه له سه ر پړنچكه ی ژبانه، به لام ټه وهى
 واز له سه ر زه نشت به پینیت گومرا ده بیت. 18 ټه وهى پرق بشارپته وه
 لیوه كانی درو ده كهن، ټه وهى بوختان بلاو بکاته وه گیلې. 19 قسه ی زور
 بى گوناوه ناپیت، به لام ټه وهى زمانى خوی بگریټ وریایه. 20 زمانى
 كه سی راستودروست زیوی پوخته كراوه، به لام دلى به دكاران كه م به هایه.
 21 لیوه كانی كه سی راستودروست رابه رایه تی زور كه س ده كهن، به لام
 گیلې كان به تیگه گیشتووی ده مرن. 22 به ره كه تی یه زدان ده وله مند
 به دواوويه و هیچ زه حه تیكیش ناخاته پالى. 23 وهك پڼكه نینه بؤ گیل
 به دكارى كړدن، به لام دانایى بؤ كه سی تیگه پشوو. 24 ټه وهى به دكار لپې
 ده ترسیت، به سه ری دیت، ټه وهى راستودروستانیش ټاره زووی ده كهن،
 پینان ده به خشریت. 25 وهك ټپه ربوونى گه رده لول خراپه كاریش ټاوا
 نامینیت، به لام كه سی راستودروست هه تاهه تابه جیگیر ده بیت. 26 وهك
 سرکه بؤ ددان و دووكل بؤ چاوا، كه سی ته مبه لیش بؤ ټه وانده ی دینیرن
 ټاوايه. 27 له خواتر سی رورژانی ژبانته زیاد ده كات، به لام سالانی به دكاران
 كورت ده بیت. 28 هیواى راستودروستان خوښیه، به لام ټاواتی به دكاران

له ناوده چیت. 29 ریځگای یه زدان په ناگایه بؤ ته وانه ی ریځگای راست بگرن، به لام له ناوچوونه بؤ ته وانه ی خراپه ده که ن. 30 که سی راستودروست هرگیز ناله قیت، به لام خراپه کاران له خا که که نیشه جی نابن. 31 ده می که سی راستودروست دانای لی ده رویت، به لام زمانی درووده له سه ده پردریته وه. 32 لیوه کانی که سی راستودروست په سندی ده زان، به لام ده می به دکاران درووده له سه.

11 ته رازووی لاسه نگ له لای یه زدان قیزه ونه، به لام ثاره زووی له کیشی دروسته. 2 که لو تبه رزی هات، ریسوایش دیت، به لام له گه ل پیفیزه کان دانای دیت. 3 راستی سهرراسته کان ریتمایان ده کات، به لام خواری ناپا کان سهری خوین ده خوات. 4 بی سووده سامان له روژی توورپی، به لام راستودروستی فریاده که ویت له مردن. 5 راستودروستی ریځگا بؤ که سی بی که موکوری ناسان ده کات، به لام به دکار به به دکاری خوئی ده گلپت. 6 راستودروستی سهرراسته کان فریایان ده که ویت، به لام ناپا کان گرفتاری ثاره زووه کانیان ده بن. 7 به مردنی به دکار ئومیدی ده پریت، هیوای پالده وانا نیش له ناوده چیت. 8 که سی راستودروست له ته نگانه دا دربار ده بیت و به دکار ده گریته وه. 9 که سی دوورو به ده می دراوسپکه ی له ناوده بات، به لام راستودروستان به زانیاری دربار ده بن. 10 به سهرکه وتنی راستودروستان شار شادمان ده بیت، به له ناوچوونی به دکارانیش هاواری خویشیه. 11 به به ره که تی سهرراسته کان شار به رز ده بیته وه، به لام به ده می به دکاران ویران ده بیت. 12 ته وه ی سووکایه تی به دراوسپکه ی بکات تینه که پشتوه، به لام که سی تیگه پشتو بیده نگ ده بیت. 13 ده مشر نیینی تاشکرا ده کات، به لام مروئی دلسوزشت دادپوشیت. 14 بی راویژ گه ل ده که ویت، به لام سهرکه وتن به زوری تاموژگاران. 15 ته وه ی بیته که فیلی بیگانه بیگومان تووشی خراپه ده بیت، به لام ته وه ی ره تی ده کاته وه ده ست بداته کاریکی له و شپوه یه، ناسووده یه. 16 ثافره تی نهرمونیان ریژی ده ست ده که ویت، به لام که سی زوردار ته نها سامان. 17 مروئی به به زه بی چا که له گه ل خوئی ده کات، به لام دلره ق خوئی ماندوو ده کات. 18 خراپه کار کرپیه که ی قه لبه، به لام چینه ری راستودروست پاداشتی مسوگهره. 19 بیگومان راستودروست ژبان به ده سنده هینیت،

به لَام نهوهی شوین خراپه ده که ویت، مردنی ده سته که ویت. 20 قیزی یه زدان له دنلخراپانه، ره زامه ندیشی بۆرئ ته و اوانه. 21 پیگومان به دکار بئ سزا ناییت، به لَام نهوهی راستودروستان ده رباز ده بن. 22 وهک خه زئمی زپره به لووتی به رازه وه، ئافره تی جوانی بئ ته قل. 23 ئاره زووی راستودروستان ته نها چا که یه، به لَام هیوای به دکاران له توپره یه. 24 هه یه بلاو ده کاته وه، بۆی زیاد ده کریت، هه یه له راده به ده ر ده سستی پیوه ده کریت، به لَام نه دار ده ییت. 25 چاوتیر ده وله مه ند ده ییت، ئاوگپیش ئاوی ده دریت. 26 نهوهی گه نم ته مبار ده کات و نایفرؤشیت گه ل نه فره تی لی ده کات، به لَام به ره که ت بۆ سه ری فرؤشیاره. 27 نهوهی په رۆشه بۆ چا که ره زامه ندی ده ست ده که ویت، به لَام نهوهی به دوای خراپه دا بگه ریت خراپه دپته ری. 28 نهوهی پشت به ده وله مه ندی خۆی به سئیت ده که ویت، راستودروستانیش وهک گه لا ده پشکوین. 29 نهوهی مالی خۆی ماندوو بکات میراتی با ده ییت، گیلش ده بیته توکهری دانا. 30 به رو بوومی که سی راستودروست دره ختی ژیانه، نهوهی خه لک ده بانه وه دانیه. 31 ته گه ر که سی راستودروست له سه ر زه وی پاداشت ده کریت، نهی چه ند زیاتر خراپه کار و گونا هبار!

12 نهوهی چه ز له ته مینکردن بکات چه ز له زانیاری ده کات، به لَام نهوهی رقی له سه رزه نشت ییت ده به نگه. 2 پیاوچاک ره زامه ندی یه زدان به ده سته هیئیت، به لَام که سی ته له که باز تاوانبار ده کریت. 3 مرؤف به به دکاری ناچه سپیت، ریشه ی راستودروستانیش ناله قیت. 4 ئافره تی خانه دان تاجی سه ری میرده که یه تی، به لَام ئافره تی شه رمه زار وهک کلوریه له ناو ئیسقانه کانی. 5 پلانی راستودروستان دادپهروه ریبه، به لَام راویری به دکاران هه نله له تینه ره. 6 قسه ی به دکاران بۆسه ی خوینرشته، ده می سه رراستان فریایان ده که ویت. 7 به دکاران وه رده گه ری نه وه و نامین، به لَام مالی راستودروستان ده چه سپیت. 8 مرؤف به یچی وریایه که ی ستایش ده کریت، به لَام نهوهی دنلخراپه ریسوا ده ییت. 9 باشته ساکار بیت و خزمه تکارته هه ییت له وهی خۆت گه وره ده ر بجه یته به لَام نانت نه ییت. 10 که سی راستودروست بایه خ به ئاژه له که ی ده دات، به لَام به زه بی به دکاران دلره قیه. 11 نهوهی ئیش له زه وی خۆیدا بکات، تیر نان ده ییت،

به لّام ئه وهى دواى هيچوپوچى بكه وئيت، ئينه گه يشتوه. 12 به دكار حه ز له قازانجى خراپه كاران ده كات، ريشه ي راستودروستان به روبووم ده دات. 13 خراپه كار ده كه ويته ته له ي زمانه ياخييه كه ي، به لّام كه سى راستودروست له تهنگانه ده رباز ده بئت. 14 مرؤف له به روبوومى ده مى تير چا كه ده بئت، پاداشتى ماندووبوونى ده سته كانى وه رده گريته وه. 15 ريگاي گيل له به رچاوى خوى راسته، به لّام دانا گوئيگري ئامؤزگار ييه. 16 گيل ده سته جئ توور يي ده رده پريت، به لّام داپوشه رى سووكايه تي ژيره. 17 ئه و شايه ته ي كه به راستگويى ده دويت، راستودروستى راده گه يه نيت، به لّام شايه تي ناراست درؤ ده كات. 18 قسه ي هه له شانه وه ك زه رى شمشيره، به لّام زمانى دانايان چاكيوونه وه يه. 19 ليوى راستگو هه تاهه تايه ده چه سپيت، به لّام زمانى درؤ هه تا چاو تروكايه كه. 20 ساخته له دلى ئه وانه يه كه پيلانى خراپه ده ئينه وه، به لّام دلخوشى بو راويژكارانى ئاشتييه. 21 كه سى راستودروست تووشى هيچ ناخوشيه ك نابئت، به لّام به دكاران پر ده بن له خراپه. 22 قيزى يه زدان له ليوى درؤيه، به لّام ئه وانه ي به راستگويى كار ده كن جي زه زامه ندى ئه ون. 23 مرؤفى ژير زانبار ييه كه ي ده پاريزيت، دلى گيله كانيش گيلايه تي ده رده پريت. 24 ده ستي تيكوشه ر فه رمانزه وايه تي ده كات، به لّام ده ستي ته مبه ل له ژير بيگار يدا ده بئت. 25 نيگه رانى له دلى مرؤفدا ده بچه ميئيتيه وه، به لّام قسه ي خوش شادمانى ده كات. 26 كه سى راستودروست راويژى چاك ده داته هاوريكه ي، به لّام ريگاي خراپه كاران گو مپايان ده كات. 27 مرؤفى ته مبه ل نيچيري خوى ناگريت، به لّام مرؤفى تيكوشه ر زرخى سامانه كه ي ده دات. 28 له ريچكه ي راستودروستى ژيان هه يه، ريگاي ريژه وه كانى به ره وه نه مرييه.

13 كورى دانا ته ميكر دنى باوكى وه رده گريت، به لّام گالته چار گوئى له سه رزه نشت ناگريت. 2 مرؤف له به روبوومى ده مى چا كه ده خوات، ناپاكانيش ئاره زوويان توندوتيز ييه. 3 ئه وه ي ئاگاي له ده مى بئت گياني خوى ده پاريزيت، به لّام ئه وه ي زمان دريژى ده كات له ناوده چيت. 4 گياني ته مبه ل ئاره زوو ده كات و هيچى ده ست نا كه وئيت، به لّام گياني تيكوشه ر سه ركه وتوو ده بئت. 5 كه سى راستودروست رقى له قسه ي درؤيه، به دكاريش ريسوايى و شه رمه زارى ده هيئيت. 6 راستودروستى ئه و كه سه

ده پاريزيت كه ريځگای راسته، خراپه ش گوناډبار سه ره وژير ده كات. 7 هه يه خوی به ده وله مه ند درده خات و هيچي نيه، هه شه خوی به هه ژار درده خات و سامانی زوری هه يه. 8 له وانه يه مرؤف به سامانه كهی گيانی خوی بکړي ته وه، به لام هه ژار گوږی له هه ره شه ناييت. 9 پرووناکی راستو دروستان ده که شپته وه، به لام چرای به دکاران ده کوژي ته وه. 10 له لووتبه رزيه وه ته نها نا کوکی په يدا ده ييت، به لام له گهل راويز کاران دانایي. 11 مالنيک به ناپاکی په يدا کراييت، که ده كات، به لام نه وهی به کاری ده ست کوډه يته وه، زياد ده كات. 12 ئوميدي دريز کراوه دل نه خوش ده كات، ناره زووی به ديهاتووش دره ختی ژيانه. 13 نه وهی سوو کايه تي به فير كرده که بکات خوی له ناوده بات، به لام نه وهی ريزی بو راسپارده که هه ييت پاداشتی ده دري ته وه. 14 فير كرده كانی دانا كانی ژيانه، بو دوور که و ته وه له داوی مردن. 15 تيگه يشتنی باش په سه ندي به ده سته هينييت، به لام ريځگای ناپاكان سه خته. 16 هه موو که سيکی ژير به زانبار يه وه کار ده كات، به لام نه زان گيلايه تي بلاو ده كاته وه. 17 نيز دراوی به دکار ده که ويته خراپه وه، په يامبه ري ده ستيا کيش چا کبوونه وه ده هينييت. 18 هه ژاری و پيسواي بو نه وانه يه ته ميي كرده به لاوه ده نين، به لام نه وهی سه رزه نشت له گوڼده گريت ريزدار ده ييت. 19 ناره زووی به ديهاتو خوشيه بو گيان، به لام گيل وا ده زانييت که لادان له خراپه شتيکی فيزه ونه. 20 نه وهی له گهل دانايان ده پروات ده يته دانا، هاوړني گيله کانيس زيانی پيده گات. 21 خراپه داوی گوناډباران ده که وييت، به لام راستو دروستان به چا که پاداشت ده دري ته وه. 22 پياوچاک ميرات بو نه وه كانی به جيده هينييت، سامانی گوناډبارانيس بو راستو دروست هه لده گير درييت. 23 له وانه يه زه وي به ياری هه ژاران خوار دنی زوری تيدا ييت، به لام له بهر ناداد په روه ري ده برديت. 24 نه وهی ريگا له كوته ک بگريت رقي له كوره که يه تي، به لام نه وهی خوشيو ييت گرنگی به ته ميي كرده ده دات. 25 که سي راستو دروست ده خوات و تير ده ييت، به لام سکی به دکاران هه ربرسي ده ييت.

14 ژنی دانا مالی خوی بنياد ده نييت، گيليش به ده ستی خوی کاوی ده كات. 2 نه وهی راسته رپيه كهی خوی بگريت له خواتر سه، به لام نه وهی ريځگای خوی خوار بکاته وه سوو کايه تي پي ده كات. 3 گيل به

قسه کانی خوی تووشی گۆچانی سزادان ده بیټ، به لّام دانایان لیوه کانیان
 ده یانپار یزن. 4 که مانگا نه بیټ ئاخوږ به تالّه، دروینهی زوریش به هیزی
 گایه. 5 شایه تی ده ستپاک درو ناکات، به لّام شایه تی دروون بلاو
 ده کاته وه. 6 گالته جار داوای دانایی ده کات و نایدوزیته وه، به لّام زانیاری
 بو تیگه یشتوو ئاسانه. 7 له بهرده م که سی گیل دوور بکه وه، چونکه له
 لیوه کانی زانیاری نایستیت. 8 دانایی ژیر تیگه یشتنی ریگای خویه تی، به لّام
 گیلایه تی گیلکان فریودانه. 9 گیلکان گالته به تاوان ده کهن، به لّام له تیو
 سه رراستان په زامه ندی خودا ده دوزر یته وه. 10 ههر دلّیک تالیی تی گیانی
 خوی ده زانیټ، که سیش له خوشییه که یدا به شداری ناکات. 11 مالی
 به دکاره کان کول ده بیټ، به لّام په شمالی سه رراستان گه شه ده کات. 12
 ریگا هه یه له بهر چاوی مروث راست دیاره، به لّام کو تاپیه که ی به ره و
 مردنه. 13 بگره له پیکه نینیشدا دل ته نگ ده بیټ، له وانیه کو تاپی خوشیش
 خه م بیټ. 14 که سی پارا له ریگای خوی تیر ده بیټ، پیاوچا کیش
 له وهی که هه یه تی. 15 ساویلکه به هه موو قسه یه ک بر وا ده کات، به لّام ژیر
 ده پروانیته هه نگووه کانی خوی. 16 که سی دانا له خودا ده ترسیټ و له خراپه
 لاده دات، به لّام گیل سه رگره مه و پشت ته ستوره. 17 که سی هه له شه
 په فتاری گیلانه ده کات، پیاوی ته له که بازیش مایه ی رقه. 18 ساویلکه کان
 میراتگری گیلایه تین، به لّام ژیره کان سه ریان به زانیاری ده راز تر یته وه. 19
 به دکاران له بهرده م پیاوچا کان ده چه مینه وه، خراپه کارانیش له بهرده رگای
 که سی راستو دروست. 20 هه ژار ته نانه ت دراوسیکه شی رقی لی ده بیته وه،
 به لّام ده وله مهنده دوستی زوره. 21 ته وهی سووکایه تی به دراوسیکه ی بکات
 گونا ده کات، به لّام خوزگه ده خوازی به وهی له گه ل هه ژاران میهره بانه.
 22 تیا ویل ناین ته وانیه پیلانی خراپه داده ریژن؟ به لّام خوشه ویستی
 نه گور و دل سوژی له گه ل ته وانیه که پلانی چا که داده ریژن. 23 له هه موو
 ماندوو بوونیک سوود هه یه، به لّام ته نها قسه ی لیوان بیټ به ره و نه بوونیه.
 24 ده وله مهنده تاجی دانایانه، به لّام گیلایه تی نادانایان ده راز یته وه. 25
 شایه تی راستگوو ده باز کهری خه لکه، به لّام ته وهی درو بلاو ده کاته وه
 ته فره ده ره. 26 ته وهی له یه زدان بترسیټ دل نیاییه کی به هیزی هه یه، بو
 کوره کانیسی ده بیته په ناگا. 27 له خواترسی کانی ژیان، بو دوور که وتنه وه له

داوی مردن. 28 زوری گهل شکۆمه ندییه بۆ پاشا، به لام نه مانی گهل شکستی میره. 29 ئه وهی درهنگ تووره بیته باش تیده گات، به لام ئه وهی هه له شه بیته گیلایه تی دره ده خات. 30 دلی ئارام زیان به جهسته ده به خشیت، به لام ئیره یی ئیسک کلۆر ده کات. 31 ئه وهی سته م له هه ژار بکات سووکایه تی به دروستکهره که ی ده کات، به لام ئه وهی له گهل نه دار میره بانه ریز له خودا ده گریته. 32 خراپه کار به خراپه کانی خۆی ده که وینریت، به لام که سی راستودروست له مردنیشی په نا گای هه یه. 33 دانایی له ناو دلی که سی تیگه بشتوو ده چه سیته وه، ههروه ها گیله کان ته نانه ت ناواخیشیان ده زانریت. 34 راستودروستی نه ته وه به رز ده کاته وه، به لام گونا هه رمه زاری گه لانه. 35 په زامه ندی پاشا بۆ خزمه تکاری وریایه، به لام تووره بوونی له خزمه تکاری شهرمه زاره.

15 وه لای نه رم تووره یی ده ره وینیتته وه، به لام قسه ی بریندار کره رق ده وروژنیت. 2 زمانی دانایان زانیاری ده پازینیتته وه، به لام ده ی ده به نکه کان گیلایه تی لی هه لده قولیت. 3 چاوی په زدان له هه موو جیگایه که، چاودیری به دکاران و پیاوچا کان ده کات. 4 هیمنی زمان دره ختی ژیا نه، به لام خوارکردنه وهی تیکشکانی رۆحه. 5 گیل سووکایه تی به ته میکر دنی باوکی ده کات، به لام ئه وهی چاوی له سه رزه نشت بیته ژیر ده بیته. 6 له مالی که سی راستودروست گه نجینه ی گه وره هه یه، به لام داها تی به دکار پشوییه. 7 لیوی دانایان زانیاری بلاو ده که نه وه، به لام دلی گیله کان تاوا نیه. 8 قوربانی به دکاران قیزه ونه له لای په زدان، به لام نوژی سه رپرستان خۆشحالی ده کات. 9 قیزی په زدان له رینگای به دکاره، به لام ئه وهی خۆشده ویت که دوا ی راستودروستی که وتوه. 10 ته میی سه خت بۆ له ری لاده ره، ئه وهی رقی له سه رزه نشته ده مریت. 11 جهانی مردووان و له ناوچوون له به رده م په زدان، له وه ش زیاتر دلی ئاده میزاد! (Sheol h7585) 12 گالته جار ئه و که سه ی خۆشناویت که سه رزه نشتی ده کات، بۆ لای دانایان ناچیت. 13 دلی شادمان پروو خۆشده کات، به لام به دلته نگی رۆح تیکه شکیت. 14 دلی تیگه بشتوو به دوا ی زانیاریدا ده گهریت، به لام ده ی گیله کان له سه ر گیلایه تی ده له وه پریت. 15 هه موو رۆژانی سته ملیکراو سه خته، به لام دنخۆش هه میسه له سه ر خوانی شادییه. 16 باشتره که مت

17 هه بیټ له گهټ له خواترسی له گهټنجینه ی گهوره له گهټ سهرلیشتیوان. باشتره سهوزه خواردن له شوینه ی خوشه ویستی لیه له گهټکی قهټه و ورق له گهټ بیټ. 18 کهسی سهرگرم ناکوکی دهوورویټیټ، بهلام کهسی هینمن دوژمنایه تی نارام دهکاتهوه. 19 ریځگی ته مبهټ وهک په ریټینی درکه، بهلام ریځگی سهراستان ته سخت کراوه. 20 کوری دانا باوکی شاد دهکات، بهلام گیل دایکی خوی ریسوا دهکات. 21 گیلایه تی خوشیه بو کهسی تیټه گهټتوو، بهلام کهسی تیټه گهټتوو به ریټی رهفتار دهکات. 22 پلان بهټی پراویټ پووچهټ ده بیټ، بهلام به زوری پراویټکاران سهرده کهوټ. 23 دنخوشیه بو مروټ وهلامی گونجاو، قسه ش له کاتی خویدا چهند باشه! 24 ریټیکه ی ژیان بو کهسی وریا بهره وه سهروهیه، بوټه وهی له دابه زین بهره و جیهانی مردووان بیپاریټ. (Sheol h7585) 25 یه زدان مالی لووتبه رزان ریشه کیټ دهکات، بهلام سنووری مالی بیوه ژن ده چه سپینی. 26 قیزی یه زدان له پیلانی به ده، بهلام قسه ی شیرین پا که. 27 ټه وهی بهدوای ده سته کوتی ناره واوه بیټ مالی خوی تیټه دات، بهلام ټه وهی رقی له بهرتیل بیټه وه ده ژبیټ. 28 دلی کهسی راستودروست بیر له وهلام دهکاته وه، بهلام ده می بهدکاران خراپه ی لی هه لده ریټ. 29 یه زدان له بهدکاران دووره، بهلام گوئی له نوټی راستودروستان ده بیټ. 30 پرووناکی چاو دل خوش دهکات، مرده ش ټیسک ته ندروست دهکات. 31 ټه وهی گوئی له سه رزه نشتی بهره و ژیان بگریټ له ناو دانایان نیشته جی ده بیټ. 32 پشتگوټخه ری ته میټکردن گیانی خوی ریسوا دهکات، بهلام ټه وهی گوئی له سه رزه نشت ده گریټ تیټه گهټتونی ده سته کهوټ. 33 له خواترسی مروټ بهره و دانایی ده بات، پدش ریټلینایش بیټیټیه.

16 پلانه کانی دل هی مروټه، بهلام وهلامدانه وهی زمان له یه زدانه وهیه. 2 هه موو ریټگاکانی مروټ له بهرچاوی خوی بیټگه ردن، بهلام یه زدان پالنه ره کان هه لده سه نگیټیټ. 3 کاره کانت به یه زدان بسپیټه، پلانه کانت جیټیټ ده بیټ. 4 یه زدان بو مه بهستی خوی هه موو شتیکی دروستکردوه، ته نانه ت بهدکاریش بو پروټی به لا. 5 یه زدان قیزی له هه موو دل به فیټیټکه، بیټگومان سزادانی له سه ر تیټناپه ریټ. 6 به خوشه ویستی نه گور و دل سوژی که فاره ت بو تاوان ده کریټ، به له خواترسیش دوورکه و ته وه له خراپه.

7 ته گهر په فتاری مروږ مایه ی په زامه ندی په زدان بیټ، وا ده کات ته نانه ت دوژمنه کانیښی له گه لیدا ناشت بینه وه. 8 باشتره که مت هه بیټ به راستودروستییه وه له وهی داهاتیکی زوری به ناره وا. 9 دلې مروږ پلان بوړیگی خوی داده بیټ، به لام په زدان هه ننگاوه کانی تاراسته ده کات. 10 قسه ی پاشا وهک سروشه، ده بی له دادوه ریدا ده می ناپاکی نه کات. 11 قه پان و ته رازووی دادپه روه له په زدانه وهیه، هه موو کیښیکی ناو کیسه کاری نه وه. 12 قیزی پاشایان له خرابه کړدنه، چونکه به راستودروستی ته خت ده چه سپیټ. 13 په زامه ندی پاشایان لیوی راستودروسته، که سی راستگویان خوشده ویټ. 14 تووره بی پاشا وهک فریشته ی مهرگه، به لام که سی دانا هیمنی ده کاته وه. 15 پرووناکی پرووی پاشا ژیانی تیدایه، په زامه ندیشی وهک هه وره بارانی به هاره. 16 ده سته که وتی دانایي چه ند له زیړ باشتره، ده سته که وتی تیگه یشتنیش له زیو په سه ندره. 17 پرېگی سهرپرستان دوورکه وتنه وهیه له خرابه، نه وهی پرېگی خوی پیاریزیت گیانی خوی ده پیاریزیت. 18 له پښ شکان لووتبه رزیبه، له پښ پرووخانیش روخلیه. 19 باشتره بیفیز بیت و له گه ل سته ملیکراوان بیت، له دابه شکردنی ده سته که وت له گه ل لووتبه رزان. 20 نه وهی بایه خ به ناموژگاری بدات چاکه کی ده ست ده که ویټ، نه وهی پشت به په زدان بیه ستیت خوزگه ی پی ده خوازریټ. 21 نه وهی له دلدا دانا بیټ پی ده گوتریټ تیگه یشتوو، شیرینی لیوه کانیښ فیروون زیاد ده کات. 22 وریانی سهرچاوه ی ژیانه بو خواونه که ی، به لام گیله کان به گیلایه تی خویان سزا ده درین. 23 دلې که سی دانا پرتمایي ده می ده کات و به سهر لیوان فیروون زیاد ده کات. 24 قسه ی جوان شانیه هه نگوینه، بو دهروون شیرینه و بو نیسک چاکبونه وهیه. 25 پرېگا هه یه له بهرچاوی مروږ راست دیاره، به لام کوټایه که ی به ره و مردنه. 26 نه وسی کریکار بو خوی په نج ده دات، برسیتییه که ی پالی پیوه ده بیټ. 27 که سی دلپرش کای کون به با ده کات و له سهر لیوه کانیښی تاگری کلپه دارن. 28 که سی دروزن دووبه ره کی ده وروژنیټ و ده مشر دوستی نریک له یه کتر جیا ده کاته وه. 29 که سی توندپره و دراوسی خوی ته فره ده دات و به پرېگایه کدا ده بیات که باش نییه. 30 نه وهی چاو ده قوچینیټ پلان بو درو داده پریریټ، نه وهی لیوی

ده كرؤزيت خراپه به نه نجام ده گه به نيت. 31 ريش سپيئي تاجي شانازيه، له
رېنگاي راستودروستيه وه ده سنده كه ویت. 32 نه وهی درهنگ توره بیت
له پالاهوان باشتره، نه وهی به سهر خویدا زال بیت باشتره له وهی شاریک
ده گریټ. 33 تیروپشک هه لده درېته کوش، به لام هه موو بریاریکی له لایه ن
یه زدانه وه یه.

17 باشتره پاروویکی وشک به نارامیه وه له مالیکی پر له خوانی
تاماده کراو، به ناکوکی. 2 بهنده ی وریا به سهر کوری شهرمه زاردا زال
ده بیت و له گه ل برابانی میرات به شده کات. 3 بوته بو زیوه و کووره بو زیو،
یه زدانیش دل تاقی ده کاته وه. 4 به دکار گوئی له لیوی خراب ده گریټ،
درؤزنیس گوئی ده داته زمانی گرفتخواز. 5 نه وهی گالته به هه ژار بکات
سووکایه تی به دروستکه ره که ی ده کات، نه وهی به به لا دلی خوشبیت بی
سزا ده رناچیټ. 6 مندالی مندال تاجی پیرانه، شانازی کورانیس دایک
و باوکانن. 7 قسه ی نه سته ق له گیل ناوه شیته وه، له وهش زیاتر قسه ی
درؤ له میر. 8 به رتیل به ردی گرانبه هایه له به رچاوی خاوه نه که ی، پروو له
هه ر لایه ک بکات سه رده که ویت. 9 نه وهی تاوان داده پو شیت پهره به
خوشه ویستی ده دات، به لام نه وهی باسی بابه ته که بکاته وه دؤستی نریک له
یه کتر جیا ده کاته وه. 10 سه رزه نشترکرتیک بو تیگه یشتوو قوولتره له سه د جار
دارکاریکردن بو گیل. 11 که سی خراب ته نها داوا کاری یاخی بوونه، له به ر
نه وه نیردراویکی دلرته قی بو ده نیردریت. 12 باشتره توشی ده له ورچیکی
سک سووتاو بیت، نه ک گیلک له گیلایه تیبه که ی خوی. 13 نه وهی
پاداشتی چا که به خراپه بداته وه، خراپه مالی به رنادات. 14 ده سټپیکردنی
ناکوکی وه ک ته قینی به نداوه، جا پئش نه وهی ناکوکیه که بته قیته وه
وازی لیپینه. 15 ییتاوانکردنی خراپه کار و تاوانبارکردنی راستودروست،
هه ردووک قیزه ونن له لای به زدان. 16 بوچی پاره بکه ویته ده ست پایوی
گیل؟ که ناره زووی نیبه بو کپینی دانایی! 17 براده ر هه موو کاتیک
خوشه ویستی خوی ده رده بریت، براش بو ته نگانه له دایک ده بیت. 18
که سی تیبه گه یشتوو ته وقه ده کات و به ته واوی ده بیته که فیلی دراوسیکه ی.
19 نه وهی هه ز له ناکوکی بکات هه ز له گونه ده کات، نه وهی ده رگای
خوی بلند بکات داوای شکان ده کات. 20 نه وهی دنلراپ بیت چا که

نايه ته رڼې، ټه وهی زمان خوار بڼت تووشی خراپه ده بڼت. 21 ټه وهی گڼلی
 بڼت تووشی خه فته ده بڼت، باوکی رڼلهی ده به نگیس دغوشی نابڼت.
 22 دلی شادمان ته ندروستی ده به خشیت، به لام رڼوخی تیکشکاو ټسک
 وشک ده کات. 23 به دکار به نهینی به رتیل وه رده گریټ تا کو رڼچکهی
 دادپه روهی خوار بکاته وه. 24 که سی تیگه یشتو و چاوی له سهر داناییه،
 به لام گڼل چاوده برینه ټه و په پری زه وی. 25 کو پری گڼل خه مه بو باوکی و
 تالییه بو ټه و دایکهی لڼی بو وه. 26 پڼژاردن به که سی راستودروست باش
 نییه، هه روه ها دارکار یکردنی که سی خانه دان له بهر دستپاکی. 27 ټه وهی
 قسهی خوی را گریټ خاوه ن زانیارییه، ټه وهی رڼوخی نارام بڼت پیاوی
 تیگه یشته. 28 ته نانه ت گڼلیش که بیده نگ بڼت به دانا داده نریټ، ټه وهی
 لیویشی لڼیک نه کاته وه به تیگه یشتو.

18 که سی دووره په ریز دواي ټاره زووی خوی که وتووه، به پرووی
 هه موو داناییه کی ته و او دا ده ته قینه وه. 2 گڼل خوشی له تیگه یشتن نابڼت،
 به لکو به په خشکردنی ټه وهی له دلیدایه. 3 به هاتی خراپه کار سوو کایه تیش
 دیت، له گه ل شه رمه زاریش ریسوایی. 4 قسهی ده می مرؤف ټاویټکی قولله،
 به لام سهرچاوهی دانایی کانیاویټکی هه لقلو لاه وه. 5 نه لایه نگری خراپه کار
 باشه، نه بیبه شکردنی راستودروست له دادپه روهی. 6 لیوه کانی که سی
 گڼل ده بیپنه ناو نا کو کبییه وه، ده می بانگی لڼدان ده کات. 7 ده می گڼل
 ده بیته هووی له ناو چوونی، لیوه کانیشی ته لهن بو گیانی. 8 قسه کانی ده مشر
 وهک پارووی به تامه، شوږ ده بیته وه ناو ورگ. 9 ټه وهی سست بڼت له
 کاره که ی برای وه ستای و یرانکردنه. 10 ناوی یه زدان قولله یه کی به هیزه،
 که سی راستودروست بو ټه وی راده کات و په ناگیر ده بڼت. 11 سامانی
 ده و له مه ند شاری قه لا به ندیه تی، وهک شوورایه کی بلند به خه یالی ټه و. 12
 پڼش شکسته پڼان دلی مرؤف به فیزه، به لام پڼش رڼزینان بیفیزه. 13
 ټه وهی وه لای شتیک بداته وه پڼش بیستی ده بیته مایه ی گڼلایه تی و
 شه رمه زاری بو ی. 14 رڼوخی مرؤف به رگه ی نه خوشی ده گریټ، به لام
 رڼوخی تیکشکاو کی به رگه ی ده گریټ؟ 15 دلی پیاوی تیگه یشتو و زانیاری
 وه رده گریټ، گوڼی دانایانیش داوای زانیی لئ ده کات. 16 دیاری مرؤف
 رڼگای خوش ده کات و به ره و ټاماده بوونی گوره پیاوایی ده بات. 17

ئەوئەي يەكەم جار سكاللا بكات لەو دەچیت راست بیټ، هەتا نزیکەکی دیت ولێ دەکۆلێتەو. 18 تیرۆشک ناکوکی دەبرێتتەو و بەهیزەکان لە یەکتەر جیا دەکاتەو. 19 خراپە دەرەق بە برا، ئاشتکردنەوئە لە شاری قەلابەند سەختەر، ناکوکیش وەک شمشیرە دەروازە قەلابە. 20 لە بەروبوومی دەمی مرۆف سکی تێردەبیټ، لە دروینەئە لێوئەکانی خۆی تیر دەخوات. 21 مردن و ژیان بە دەست زمانە، ئەوئە حەزی لێی بیټ بەروبوومەکی دەخوات. 22 ئەوئە ژتیکی دەست بکەوئیت خێریکی دەست دەکەوئیت، رەزامەندی یەزدانیش بەدەستدەهینیت. 23 هەژار بۆ بەزەبی دەپاریتەو، بەلام دەولەمەند بە رەقی وەلام دەداتەو. 24 پیاو برادەری زۆر بیټ خۆی گرفتار دەکات، بەلام دۆستیکی هەیه لە برا نزیکتەر.

19 هەژاریک رینگای تەواوئەتی گرتیټ باشتەر لەوئە زمان خوار و گیلە. 2 دلگەرمی بەبێ زانیاری باش نییە و ئەوئە پەلە بە پێئەکانی بکات بە هەلەدا دەچیت. 3 مرۆف بە گیلایەتیئەکی رینگای خۆی وێران دەکات، کەچی دلی لە دژی یەزدان هەلەدەچیت. 4 دەولەمەندیټ برادەری زۆر پەیدا دەکات، بەلام هەژار برادەرەکشی لێی جیا بووئەو. 5 شایەتی درۆزن بێ سزا نایټ، ئەوئە درۆپەخش دەکات دەر باز نایټ. 6 زۆر کەس هەولێ بەدەستپێانی رەزامەندی میر دەدەن، هەمووش دۆستی پیاوی بەخشندەن. 7 پیاو هەژار بیټ براکانی خۆشی رقیان لێی دەبیټەو، لەوئەش زیاتر هاوڕێئەکانی لێی دوور دەکەونەو! بە پارانەوئەکانی دوايان دەکەوئیت، بەلام بێ سوودە. 8 ئەوئە دانایی دەست بکەوئیت خۆی خۆشەوئیت، ئەوئە بایەخ بە تیگەبشتن بەدات چاک دەدۆزیتەو. 9 شایەتی درۆزن بێ سزا نایټ، ئەوئە درۆپەخش بکات لەناودەچیت. 10 گیل خۆشگوزەرانی لێ ناوئەشیتەو، لەوئەش زیاتر دەسەلاتدار بوونی کۆیلە بەسەر میرانەو. 11 وریایی مرۆف توورەبوونی خاودەکاتەو، شانازیئە لێبواردنە لە یاخیبوون. 12 هەلچوونی پاشا وەک نەرەئە شپەر، بەلام رەزامەندیئەکی وەک شەوئە بەسەر گیاو. 13 کورپی گیل مألویرانی باوکیئەتی، ناکوکی ژنیش دلۆپەکردنی بەردەوامە. 14 مال و سامان میراتی باوکانە، بەلام ژنی وریا لەلایەن یەزدانەوئە. 15 تەمبەلی خەوی قوول

دەھىنيت، كەسى سست برسى دەييت. 16 ئەوھى پاسپاردە پاريزيت گىانى خۇي دەپاريزيت، بەلام ئەوھى بە سووكى پروانپتە رينگاي خۇي لەناودەچييت. 17 ئەوھى بەزەبى بە ھەژاردا يپتەوھ قەرز بە يەزدان دەدات، ئەويش پاداشتى چا كەكەي دەداتەوھ. 18 كورەكەت تەمپى بەكە ئەوھندەي ئومىدى تىدايە، مەبە ھۆكارى مردنى. 19 ئەوھى زۆر توپرە ييت بەرگەي ئەنجامەكەي دەگرپت، چونكە ئەگەر جارنك فرىاي بەكەويت دەييت دووبارەي بەكەيتەوھ. 20 گوئى لە راويژ بگرە و تەمبىكرەن وەر بگرە، بۇ ئەوھى دانا ييت لە دواروژت. 21 مرؤف پلانى زۆرى لە دلدايە، بەلام تەنھا راويژى يەزدان دەچەسپييت. 22 ئارەزووى مرؤف لە خۆشەويستى نەگۆرە، ھەژار لە پياوى دروژن باشترە. 23 لەخواترسى بۇژبانە، بە تىرى دەنوئت و خراپە بەسەرى ناكاتەوھ. 24 تەمبەل دەست دەخاتە ناوقاپ، تەنانت بۇ دەميشى نابات. 25 لە گالتە جار بەدە و ساويلكە ژىر دەييت، تىگەيشتوو سەرزەنشت بەكە زانىارى تىدەگات. 26 ئەوھى باوكى تالان بەكات و دايكى دەربكات، كورپكە مايەي شەرمەزارى و ريسوايى. 27 پۇلە، ئەگەر وازت لە گوئيگرتن لە راويژ ھىنا، لە وتەكانى زانىارى گومرا دەييت. 28 شايتى دلرەش گالتە بە دادپەرورەي دەكات، دەمى بەدكارايش تاوان قوت دەدات. 29 سزا بۇ گالتە جارەكان ئامادەكراو، ليدانپش بۇپشتى گىلەكان.

20 شەراب گالتە جارە و مەستى غەلبەغەلب دەكات، ئەوھى يىي وئىل ييت دانا نىيە. 2 ھەلچوونى پاشا وەك نەپرەي شىرە، ئەوھى توپرەبى بەكات لە دژى گىانى خۇي تاوان دەكات. 3 وازھىنان لە ناكوكى ريزدارپىە بۇ پياو، بەلام ھەموو گىيىك ھەلئىدەگىرسىنيت. 4 لە زستاندا تەمبەل زەوى نايگىيت، بۇيە لە كاتى دروينەدا داواي بەرھەم دەكات و دەستى ناكەويت. 5 پلان لە دلى مرؤفدا ئاوينكى قوولە، بەلام تىگەيشتوو دەرىدەھىنيت. 6 زۆر كەس بانگەشەي خۆشەويستى نەگۆر دەكەن، بەلام كەسى جىگاي متمانەكى دەيدۆزىتەوھ؟ 7 كەسى راستودروست بە رينگاي تەواوى خۇيدا دەروات، دواي خۇي خۆزگە بە مندالەكانى دەخوازىت. 8 پاشاي دانىشتوو لەسەر تەختى دادوهرى، بە چاوەكانى ھەموو خراپەيەك شەن دەكات. 9 كىيە دەلييت: «دلى خۆم پىگەرد راگرت، پاك بوومەوھ لە

گوناهم»؟ 10 دوو کیش و دوو پیوانه‌ی لاسه‌نگ، هه‌ردووکیان قیزه‌ون له‌لای یه‌زدان. 11 ته‌ناهت مندالیش به‌کرداره‌کانی ده‌ناسریت، ئاخو کرده‌وه‌که‌ی پاک و راسته. 12 گوئی که ده‌بیستیت و چاو که ده‌بینیت، یه‌زدان دروستکه‌ری هه‌ردووکیانه. 13 چه‌ز له‌چه‌و مه‌که نه‌وه‌ک هه‌ژار بیت، چاوت کراوه‌بیت و تیر نان به. 14 کپیار ده‌لئیت: «خرابه، خرابه!» به‌لام که رۆبشت شانازی پیوه‌ده‌کات. 15 زیر هه‌یه و یاقووت زۆره، به‌لام لیوی زانیاری گه‌وه‌ریکی به‌هاده‌ره. 16 ته‌گر که‌سیک بووه‌که‌فیلی نامۆیه‌ک که‌وا که‌ی لی وه‌ر بگه‌ه، بو‌بیگانه‌یه‌کیش بارمه‌ی لی وه‌ر بگه‌ه. 17 به‌تامه بو‌مرؤف نانی به‌فیل، به‌لام دواتر ده‌می پر ده‌بیت له‌چه‌و. 18 پلانه‌کان به‌نامۆژگاری دینه‌دی، به‌پراویژ بجه‌نگه. 19 ده‌مشر نه‌ینی ئاشکرا ده‌کات، بو‌یه‌تیکه‌لی چه‌نه‌باز مه‌به. 20 ته‌وه‌ی نه‌فره‌ت له‌دایک و باوکی بکات، له‌ناو جه‌رگه‌ی تاریکیدا چرای ده‌کوژر پیوه‌وه. 21 میراتیک له‌سه‌ره‌تای ژیان و به‌زووی ده‌ست بکه‌ویت له‌کوژر پیدای بی به‌ره‌کات ده‌بیت. 22 مه‌لی: «خرابه به‌خرابه ده‌ده‌مه‌وه.» چاوه‌ر پی یه‌زدان بکه‌پرژگارت ده‌کات. 23 یه‌زدان قیزی له‌به‌کاره‌ینانی دوو کیشی جیاواز ده‌بیته‌وه، ته‌رازووی لاسه‌نگ باش نییه. 24 هه‌نگاوه‌کانی مرؤف له‌یه‌زدانه‌وه‌یه، تیر مرؤف چون له‌ریگی خوی تیده‌گات؟ 25 ته‌له‌یه بو‌مرؤف به‌سه‌ره‌رۆبی نه‌زریک ته‌رخان بکات، ئینجا پاش نه‌زهر که‌پرسورا بکات. 26 پاشای دانا به‌دکاران شه‌ن ده‌کات، به‌جه‌نچه‌ر به‌سه‌ریاندا دیت. 27 چرای یه‌زدان رۆخی مرؤف ده‌پشکنیت، هه‌روه‌ها هه‌موو ناخی ده‌روونیش. 28 خو‌شه‌ویستی نه‌گۆر و دلسۆزی پاشا ده‌پارین، به‌خو‌شه‌ویستی نه‌گۆر ته‌ختی ده‌چه‌سپیت. 29 شانازی لاوان هیزیانه، پریش سپییتیش شکۆمه‌ندی پیرانه. 30 بریخی لیدان خرابه‌پاک ده‌کاته‌وه، لیدانی قاجیش ناخی ده‌روون.

21 دلی پاشا له‌ناو ده‌ستی یه‌زدان جوگه‌ی ئاوه، بو‌کوی بیه‌ویت ئاراسته‌ی ده‌کات. 2 هه‌موو ریگاکانی مرؤف له‌به‌رچاوی خوی راسته، به‌لام یه‌زدان دله‌کان هه‌لده‌سه‌نگینیت. 3 کارکردن به‌راستدروستی و دادپه‌روه‌ری له‌لای یه‌زدان له‌قوربانی سه‌رپرین په‌سه‌ندتره. 4 چاوی به‌فیز و دلی له‌خوبایی، ته‌مانه‌چرای به‌دکاران و گوناهن. 5 پیگومان پلانی

مرؤی تیکۆشهر به ره و پرپیه، هه موو هه له شه بیه کیش به ره و نه بو نییه. 6
 کۆکردنه وهی سامان به زمانی درۆ هه له ده ره و ینه وه و ته له ی مردنه. 7
 زۆرداری به دکاره کان رایانده مالیت، چونکه ره تیان کرده وه دادپهروهی
 بکه ن. 8 ریگی پایوی تاوانبار خواره، به لام که سی پاک کرداری راسته.
 9 باشته له گۆشه ی سه ربانیک نیشته چی بیت، نه ک مالیکی هاوبه ش له گه ل
 ژتیکی شه رانی. 10 که سی به دکار ئاره زووی خراپه ده کات، دراوسیکه ی
 به زه یی لپی نابینیت. 11 به سزادانی گالته جار ساویلکه دانا ده بیت، به
 فیکردنی دانا زانیاری وهرده گریت. 12 خودای راستودروست سه رنج
 ده داته مالی خراپه کار، خراپه کاران له خراپه سه ره و ژیر ده کات. 13 ته وه ی
 گوئی خۆی له هاواری هه ژاران که ربکات، ته ویش هاوار ده کات و وه لام
 نادریته وه. 14 دیاری به نه نی توو په یی سارد ده کاته وه، به تیلی ناو باخه لیش
 هه لچوونی توند. 15 ته نجامدانی دادپهروهی دنجۆشی راستودروستانه، به لام
 تو قاندنی به دکارانه. 16 پایو له ریگی وریایی و پل بیت له ناو کۆمه لی
 مردووان پالده داته وه. 17 ته وه ی هزی له رباوردن بیت هه ژار ده بیت،
 ته وه ی هزی له شراب و پۆن بکات ده وه له مه ند نابیت. 18 به دکار ده بیته
 قوربانی پۆ که سی راستودروست، ناپا کانیس پۆ سه رپرستان. 19 باشته
 له چۆله وانی نیشته چی بیت، نه ک له گه ل ئافره تیکی شه رانی و توو په. 20
 که نجینه ی خۆراکی باش و پۆن له مالی که سی دانا هه یه، به لام که سی
 گیل هه لده لووشیت. 21 ته وه ی دوای راستودروستی و خۆشه وستی نه گۆر
 بکه ویت، ژیان و راستودروستی و ریژداری ده دۆزیته وه. 22 پایوی دانا به
 شاری پالده وانه کاند هه لده گه رییت و قه لا پشتبه سته که یان ویران ده کات. 23
 ته وه ی دهم و زمانی خۆی پاریزیت، خۆی له ته نگانه ده پاریزیت. 24
 لووتبه رز و له خۆبایی به گالته جار ناوده بردریت، به لیشاوی لووتبه رزیه وه
 په فتار ده کات. 25 ئاره زووی که سی ته مه ل ده یکوژییت، چونکه ده سته کانی
 ئیش رهت ده که نه وه، 26 به دریزی پۆژ تامه زووی ئاره زووه، به لام
 که سی راستودروست ده به خشیت و دهستی پپوه ناگریت. 27 قوربانی
 به دکاران قیزه ونه، له وه ش زیاتر ته گه ر به نیازیکی خراپه وه بیکات! 28
 شایه تی درۆزن له ناوده چیت، به لام شایه تی گوینگری وریا ده چه سپیت.
 29 پایوی به دکار ناوچه وانی خۆی گرژ ده کات، به لام سه رپرست ئاگی

له رینگای خوځه تی. 30 دانایي و تیگه یشتن و راویژ نییه له دژی یه زدان سه ربکه ویت. 31 ته سپ تاماده یه بو پروژی جهنگ، به لام بزگاری له یه زدانه وه یه.

22 ناوبانگی چاک له دهوله مهندي گوره خوازراوتره، پزیش له زپړ و زیو باشتره. 2 دهوله مهندي و هه ژار له مه دا به که گرنه وه، دروستکری هه ردوویکان یه زدانه. 3 ژیر خراپه ده بینیت و خوئی ده شارپته وه، به لام ساویلکه مل پیوه ده نیت و سزا ده درئی. 4 پاداشتی پیفیزی و له خواترسی دهوله مهندي و پزرداری و ژیانه. 5 چقل و ته له له رینگای پایوی خواردایه، به لام نه وهی خوئی پیاریزیت لپی دوور ده که ویته وه. 6 مندال له سه رته و رینگایه پابهینه که پیوسته بیگریت، پیریش بیت لپی لا نادان. 7 دهوله مهندي به سه ر هه ژاردا حوکم ده کات، قه زاریش کویله ی خاوه ن قه رزه. 8 نه وهی نارپه وایی بچینیت دروینه ی خراپه ده کات، کوته کی تووره ییشی ده فته ویت. 9 نه وهی چاوتپز بیت به ره که تدار ده بیت، چونکه له نانی خوئی ده داته هه ژار. 10 گالته جار ده ربکه، ناکوکی ده پروات، دووبه ره کی و پرسیوایش نامینیت. 11 نه وهی هه زی له دلپا کی بیت و قسه ی شیرین بیت، پاشا ده بیته دوستی. 12 چاوی یه زدان چاودیری زانیاری ده کات، به لام قسه ی ناپاکان سه ره وژیر ده کات. 13 ته مه ل ده لیت: «شیریک له ده ره وه یه! نه گه ر بچه گوره پانه کان ده کوژریم!» 14 ده می ژنی به دپره وشت چالیکی قووله، نه وهی بهر تووره پی یه زدان بکه ویت ده که ویته ناوی. 15 گیلی به دلی منداله وه گریدراوه، به لام گوچانی ته مینکردن دووری ده خاته وه لپی. 16 نه وهی زورداری له هه ژار بکات بو نه وهی بو خوئی زیاد بکات و نه وهی به دهوله مهندي بیه خشیت، پیگومان هه ردوویکان به ره و نه بو نییه. 17 گوئی شل بکه و قسه ی دانایان بیسته، دلته بده زانیاری من، 18 چونکه جوانه نه گه ر له ناختدا هه لیبگریت و تیکرا له سه ر لیوه کانت بچه سپین. 19 بو نه وهی پشته سنتت به یه زدان بیت، نه مرپو تو فیر ده کم، به لی تو. 20 ثایا سی به ندم بو نه نووسیوی سه بارهت به راویژ و زانیاری، 21 بو نه وهی دروستی قسه ی راستیت فیر بکم، هه تا وه لامه راستیه کان بده پته وه نه وانهی که تو یان نار دووه؟ 22 هه ژار تالان مه که له بهر هه ژاریه که ی و نه بوون وردوخاش مه که له دادگا، 23 چونکه به زدان به رگری له کیشه که یان ده کات و نه وانهی

تالانیان ده کهن گیانیان تالان ده کات. 24 مه به برادری کهسی تووره،
 هاوړپیه تی کهسی هه لچوو مه که، 25 نه وهک له پړچکه کی ته وان پرایت،
 خوت تووشی ته له بکه یث. 26 له وانه مه به که ته ووقه ده کهن، ده سته بهری
 قهرزی خه لک مه که. 27 ته گهر نه تیوو بیده یته وه، بوچی نوینه کهی ژیرت
 بیردریت. 28 سنووری کون مه گوازه وه، نه وهی باو باپیرانت دایانناوه. 29
 ثایا نه و که سته بینیه به ده ستورده له کاره کهی؟ له بهرده م پاشاکان
 راده وه ستیت، نه ک له بهرده م خه لکی بی ناوبانگ.

23 که دانیشتی له گه ل فهرانزه وایه ک نان بخوت، باش ورد بهروه
 له وهی له پیشته، 2 چه قویه کیش له ناو گرووت داجی، ته گهر تو نه وسنی.
 3 ثاره زووی خوارده خوشه کانی مه که، چونکه تم نانه به مه به سستی
 هه لچه له تاندنه. 4 خوت ماندوو مه که بو نه وهی ده وله مند بیت، به
 تیگه یشتنه وه وازی لی بهینه. 5 چا و له ده وله مند دی ده پریت و نییه، چونکه
 پیگومان بال ده گریت، وهک هه لو به ره و ناسمان ده فریت. 6 نانی کهسی
 بهر چاوته نگ مه خوت، ثاره زووی خوارده خوشه کانی مه که. 7 له بهر نه وهی
 جوړه که سیکه هه رده م بیرى له لای تیچوونه کانه، پیث ده لیت: «بخو و
 بنوشه.» به لام دل له گه لت نییه. 8 نه و پارووهی خوار دوو ته دهر شینیته وه و
 قسه شیرینه کانت به با ده ده یث. 9 قسه بو گیل مه که، چونکه گالته ی به
 دانای قسه کانت دیت. 10 سنووره کونه کان مه گوازه وه، هه روه ها مه چووه
 ناو کیلگه ی هه تیوان، 11 چونکه نه وهی ده یانپاریزیت به توانیه، نه و بهرگری
 له کیسه که یان ده کات له دژی تو. 12 دلت ناراسته ی قیروون بکه و
 گویشت به ره و قسه ی زانیاری. 13 ریگری له ته میگردنی مندال مه که،
 ته گهر به گوچان لی بدیه نامریت. 14 تو به گوچان لی بدیه، گیانی له
 مردن دهر باز ده پیث. (Sheol h7585) 15 پوله، ته گهر دلت دانایه، منیش
 دلم خوش ده پیث. 16 ناخم شادمان ده پیث، که لیوه کانت راستیه کان
 ده لین. 17 دلت ئیره یی به گونا هباران نه بات، به لکو به در یزایی پوژ به
 په روش به بو له خواترسی. 18 پیگومان دواروژت ده پیث، ثومیدی تو
 نابریث. 19 پوله، تو گوی بگره و دانا به، دلت به ره و ریگای راستی
 ناراسته بکه. 20 له وانه مه به که شهراب زور ده خونه وه، یان نه وانه ی
 گوشت زور ده خون، 21 چونکه مه یخور و زور خور هه ژار دهن، نه وهی

زۆر بخەوئیت پىنەنە پەپەرۆ لە بەر دە کات. 22 گوی لە باوکت بگرە که توی خستوو تەو، دایکت که پیر بوو گالتهی پی مه که. 23 راستی بگرە و مه یفرۆشه، ههروهها دانای و ته مبیکردن و تیگه یشتن. 24 باوکی که سی راستودروست زۆر دلخۆش ده ییت، تهوهی کورینکی دانای بییت پی شادمان ده ییت. 25 با دایک و باوکت شادمان بن، تهوهی توی بووه دلخۆش بییت. 26 رۆله، دلی خۆتم بدهری، با چاوه کانت له سه ر یگا کانت بییت، 27 چونکه له سفروش چالیکی قووله و ژنی داوینیس بیرینکی تهنگه. 28 ته نانه تهویش وهک چه ته له بۆسه دا ده ییت، ناپاک له تیو خه لک زۆر ده کات. 29 واوهیلا بۆ کیه؟ په ژاره پی بۆ کیه؟ نا کوکی بۆ کیه؟ سکالا کردن بۆ کیه؟ برینی به خۆرانی بۆ کیه؟ چا و سوور بوونهوه بۆ کیه؟ 30 بۆ ته وانهی به دیار شه رابه وه له نگه ر ده گرن، ته وانهی شه رابی تیگه لاه و تاقی ده که نه وه. 31 ته ماشای شه راب مه که به رهنگی سووری، که له ناو جام پرشنگی داوه، به سووکی ده چیتته خواره وه! 32 له کو تاییه که ی وهک مار ده تگه زیت و وهک تووله مار پیتته وه ده دات. 33 چاوه کانت شتی نامۆ ده بین و ورینهی سهیر و سه مه ره ده که ییت. 34 وهک یه کیک ده بییت له ناو دلی ده ریا پالکه و بییت، یان وهک یه کیک به سه ر دار تالای که شتییه وه پالکه و بییت. 35 ده لپی: «لینان دام، تازارم نه بوو! کوتامیان، نه مزانی! که ی به هۆش خۆم دیمه وه، هه تا به رده وام بم و بخۆمه وه؟»

24 ئیره پی به پیاوخرایان مه به، ئاره زوو مه که له گه لپاندا بییت، 2 چونکه دلپان پیلانی زۆرداری ده کیشیت و لیوه کانیان باسی گرفتانه وه ده که ن. 3 به دانای مال بنیاد ده نریت، به تیگه یشتنیش ده چه سپیت، 4 به زانیاریش ژووره کان پر ده بن له هه موو گه نجینه یه کی به نرخ و جوان. 5 پیاوی دانا به توانابه، که سی زانا هیزی زیاد ده ییت. 6 پیگومان به پراویژه وه شه ر ده که ییت، سه رکه و تیش به زۆری نامۆزگاران. 7 دانای به رزه بۆ گیل، له کۆری ناو ده روزه دا ده می لیک ناکاته وه. 8 تهوهی بیر له خراپه بکاته وه، به ته له که باز ناوده بردریت. 9 پیلانی گیلایه تی گونا هه، خه لک قیزیان له گالته چاره. 10 ته گه ر وره به رده ییت له رۆژی ته نگانه، بی هیزی! 11 ته وانه ده ربا ز بکه که بۆ مردن ده بردرین و له وانه ی بۆ سه ر برین پانخراون، که مته ر خه م مه به. 12 ته گه ر بلپی: «ته وه تا ته مه م

نه زانیوه، « ئایا هه لسه نگیڼه رى دلە کان تینا گات؟ ئه وهى گيانت ده پاريزيت
 ئایا نازانیت؟ ئایا سزای مرؤف به پيی کرده وه کانی ناداته وه؟ 13 رۆله،
 ههنگوین بخۆ، چونکه باشه و شيله ی ههنگوین له گهرووت شیرینه،
 14 ههروه ها بزانه دانایى بۆ گيانت به م جوړه یه. ئه گه ر دانایى بدوژيته وه
 دواړوژت ده بیټ و ئومید پر ناییت. 15 وهک خراپه کار خۆت مه لاس
 مه ده بۆ مالئ که سی راستودروست، هه لکه کوته سهر جيئ حه سانه وهى، 16
 چونکه که سی راستودروست حهوت جار ده که ویت و هه لده سیتته وه، به لام
 کاره سات به دکاران تیکه ده شکینیت. 17 به ساتمه کردنى دوژمنت شاد مه به،
 به که وتیشی دلت خوښ نه بیټ، 18 نه وهک یه زدان بیینیت و به لایه وه
 خراپ بیټ، جا توو پر یی خۆی لئ بگپړیته وه. 19 مه راق له خراپه کاران
 مه خۆ، ئیره یی به به دکاران مه به، 20 چونکه خراپه کار دواړوژى ناییت و
 چرای به دکاران ده کوژیتته وه. 21 رۆله، له یه زدان و پاشا بترسه، تیکه لئ
 یاخیبو وه کان مه به، 22 چونکه به لایان له پر دیت، به لای هه ردووکیان کئ
 ده بزانیټ؟ 23 ههروه ها ئه مه ش قسه ی دانایانه: لایه نگر یکردن له دادوه رى
 باش نییه. 24 ئه وهى به به دکار بلیت: «تو بیټاوانى،» گه لان نه فره تی لئ
 ده کهن و نه ته وه کان تاوانبارى ده کهن. 25 به لام ئه وانه ی به دکار تاوانبار
 ده کهن ده که ونه خوښى و به ره که تی باشیان به سه ردا ده پرژیت. 26 وه لای
 پراست وهک ماچی لیوه. 27 کاروبارى خۆت له دهروه و په پاره پینه و له
 کیکه که کت ئاماده ی بکه، دواى ئه مه مالئ خۆت بنیاد بنی. 28 به بی هۆ
 له دژى دراوسیکه کت شایه تی مه ده، به لیوه کانت فیل مه که. 29 مه لئ:
 «چی لیکر دووم، ئاواى لئ ده که م، سزای ئه و پیاوه به پيی کرده وه که ی
 ده ده مه وه.» 30 به لای کیکه ی پیاوی ته مبه ل تپه پریم، به لای په زه میوی
 که سی تپنه گه یشتووش. 31 چقل هه مووی دا گرتیو، گه زکه زکه هه مووی
 دا پۆشى بوو، که له که به رده کانی رووخا بوو. 32 ته ماشام کرد و له دئ خوڻدا
 لیکم دایه وه، بینیم و وانه م لئ وه رگرت: 33 که میک خه وتن، که میک
 خه و الوو بوون، که میکیش ده ست تیکان بۆ پراکشان، 34 ئینجا هه ژاریت
 وهک چه ته دیت، نه بوونیشت وهک چه کدار.

25 ئه مانه ش هه ر په ندى سلیمان که پیاوه کانی حه زقیای پاشای یه هودا
 نووسیویانه ته وه: 2 شکومه ندی خودا له شار دنه وهى بابه تدايه، شکومه ندی

پاشایانیش له لیکۆلینه وهی بابه تدایه. 3 ههروهک ئاسمان بۆ بهرزیه و زهوی بۆ قوولیه، دلی پاشایانیش ناپشکنریت. 4 خلت له زیو دامال، ئهوه کاته دهتوانریت که رهستهی لی دروستبکریت. 5 بهدکار له بهردهم پاشا دامال، به راستودروستی تهخته کهی ده چه سپیت. 6 له بهردهم پاشا خۆت بهرز مه که ره وه، له شوینی گه وره پیاوان رامه وهسته. 7 وا چاکتره پیئت بگوتریت: «سه ربکه وه بۆ ئیره»، نهک له لای میر ته ریق بیته وه. ئه وهی به چاوی خۆت بینیت، 8 خیرا مه یه بۆ دادگا، چونکه له کۆتایه کهی چی ده کهیت ته گهر دراوسیکهت شه رمه زاری کردیت؟ 9 که باسی کیشه کهت ده کهیت له گه ل دراوسیکهت، نهینی خه لکی دیکه مه درکینه، 10 نه وهک گوینگریک شه رمه زارت بکات، جا ناوه زراوه کهت لی نایته وه. 11 سیویکی زیړه و له زیو گیراوه، ئه و قسه یه ی له کاتی خۆیدا ده کریت. 12 وهک گواره ی زیړه و خشلی زیړی پیگه رده، سه رزه نشتی دانا بۆ گوینی بیسه ر. 13 وهک ساردی به فره له رۆزی دروینه دا، نوینه ری ده ستپاک بۆ ته وانه ی ده نیړن، دلی گه وره کانی فینک ده کاته وه. 14 هه ور و بای بی بارانه، ئه وهی شانازی به دیاری بکات و نه یه خشیئت. 15 به نه سه روتن فه رمانزه وا قایل ده کریت، زمانی نه رمیش ئیسک ده شکینیت. 16 ته گهر هه نگوینت دۆزیه وه به گویره ی پیویست بیخۆ، ته گینا پر ده بیت و ده پر شینیتته وه. 17 به که می پیئت له مالی دراوسیکهت داخی، ته گینا لیت تیر ده بیت و رقی لیت ده بیته وه. 18 وهک کوته ک و شم شیر و تیری تیره، ئه وهی شایه تی درۆ له سه ر دراوسیکه ی بدات. 19 وهک ددانی کۆر و قاچی له جی چوه، پشتبه ستن به ناپاک له رۆزی ته نگانه دا. 20 وهک دا که ندنی به رگ له رۆزی سه رمادا، یان سرکه یه به سه ر سۆده دا، چرینی گۆرانی بۆ دلته نگ. 21 ته گهر دۆر منه کهت برسی بوونانی ده ر خوارد به، ته گهر تینووی بوو ئاوی به ری. 22 به مه پشکو له سه ر سه ری که له که ده کهیت، یه زدانیش پاداشتت ده داته وه. 23 بای باکوور باران ده هیئیت، زمانی پاشمله ش پرووی گرژ. 24 باشتره له گوشه ی سه ربانیک نیشته جی بیت، نهک مالیکی هاوبه ش له گه ل ژتیکی شه پانی. 25 وهک ئاوی سارده بۆ گیاتیکی شه کهت، هه والی خوش له ولاتیکی دوور. 26 وهک کانیه کی لیل و بیریکی بۆگه نه، ئه و که سه راستودروسته ی له بهردهم بهدکار کۆل

ده دات. 27 زۆر خواردنی ههنگوین باش نییه، ریزدار ناییت ئهوهی داوای ریزلینان بو خۆی ده کات. 28 وهک شاریکی پروخواوی بی شوورایه، ئهوه پیاوهی بهسهه خۆیدا زال نه ییت.

26 وهک بهفر له هاوین و باران له کاتی دروینه دا، ئاواش ریزلینان له گیل ناوه شپته وه. 2 وهک چۆله کهی فریو و په په سیلکهی بالگرتوو، ئاواشه نه فرته به بی هۆ ناییت. 3 قاجی بو ته سپ و لغاو بو گویدر یزه، کوته کیش بو پشتی گیله کانه. 4 وهلامی گیل مه ده وه به یی گیلایه تیه کهی، نه وهک توش وهک تهوت لی ییت. 5 وهلامی گیل بده وه به یی گیلایه تیه کهی، نه وهک له بهر چاوی خۆی بییت به دانا. 6 وهک برینه وهی قاجه کانی خۆیه تی و توشینی سته مه، ته وهی به ده سستی گیل په یام بنیریت. 7 وهک شوپرونه وهی قاجه کانی گوجه، په ند له ده می گیله کان. 8 وهک گریدانی به رد به بهرده قانییه وه، ته وهی ریز له گیل ده گریت. 9 وهک درکه له ده سستی سه رخوش، په ند له ده می گیله کان. 10 وهک تیرهاو یژیکه کویرانه له خه لک بگریت، به کریگری گیل و ریوار. 11 وهک سهگ بگه ریته وه سهه پرشانه وه کهی، گیلش گیلایه تیه کهی دووباره ی ده کاته وه. 12 که ست بینوه له بهر چاوی خۆی دانا ییت؟ گیل له وزیاتر ئومیدی پی ده کریت. 13 ته مه بل ده لیت: «شیر له سهه ریگایه، نه په شیر له تیو گوپه پانه کانه.» 14 ده رگا له سهه ریزه ده سوو ریته وه، ته مه بلش له ناو نوینه کهی. 15 ته مه بل ده ست ده خاته ناو قاپ، زه حه ته بو یی بیا ته ناو ده می. 16 ته مه بل له بهر چاوی خۆی داناتره له حهوت کهس که وهلامی ژیرانه ده ده نه وه. 17 وهک گرتی سه گیکه به گوینه کانی ته وهی ریواره و خۆی ده خاته ناو ناکوکییه که وه که هی ته و نییه. 18 وهک شپتیک پشکو و تیری مه رگ بهاو یژیت، 19 ئاوایه ته وهی فیل له دراوسپکهی بکات و بلیت: «ته نها گالته م کرد!» 20 دار نه ییت ئاگر ده کوژیته وه، ده مشر نه ییت دووباره کی نامینیت. 21 خه لووز بو پشکو و دار بو ئاگره، پیاوی شه رانگیزیش بو وروژاندنی ناکوکییه. 22 قسه کانی ده مشر وهک پارووی به تامه، شوپر ده بیته وه ناو ورگ. 23 وهک گۆزه ی گلینی داپوشراوه به خلتی زیو قسه ی شیرین له دلکی خراپه وه. 24 قین له دل به لیوه کانی خۆی ده شاریته وه، به لام له ناخیدا فروفیل داده نیته وه. 25 ئه گه ر قسه ی شیرینی کرد باوه پری

پنی مه که، چونکه حهوت شتی قیزهون له دلیدایه. 26 هه رچه نده به فیل
قینی خوی بشاریته وه، خراپه ی له ناو کومه لدا ئاشکرا ده بیته. 27 ته وه ی
چالیک هه لکه نیت خوی تی ده که ویت، ته وه ی به ردیک گلور بکاته وه
به ره وه خوی ده که ریته وه. 28 زمانی درو رقی له وانه ده بیته وه که برینداریان
ده کات، زمانی لووسیش ویرانکاری ده کات.

27 شانازی به سه بیته مه که، چونکه نازانی روژچی لی ده که ویتته وه.
2 با نامو ستایش بکات نه که ده می خوت، بیگانه نه که لیوه کانت. 3
به رد قورسه و لم به سه نکه، به لام توورپه ی گیل له هه ردوویکان قورستره.
4 هه لچوون توندوتیره و توورپه ی لیشاوه، به لام کن له به رددم ئیره یی خو
پراده گریته؟ 5 سه رزه نشتی ئاشکرا له خوشه ویستی شاردراره باشتره. 6
برینی دوست دلسوزیه، به لام ماچی دوژمن به فیله. 7 که سی تیر پی
له هه نگوین ده نیت، به لام بو برسی هه موو تالیته ک شیرینه. 8 وه ک
چوله که ی ویلبوو له هیلانه که ی، ئاوايه مروٹی ویل له هه واری خوی. 9
بون و بخورد دل خوش ده کن، شیرینی برادریش له په روشی پراویره. 10
واز له برادره کانی خوت و باوکت مه هیته، له روژی لیقه ومانت مه چووه
مالی برات، دراوسی نزیک له برای دوور باشتره. 11 روژه، دانا به و دلم
خوش بکه، بو ته وه ی وه لامی ته وانه بده مه وه که لومه مه ده که کن. 12 زیر
خراپه ده بیته و خوی ده شاریته وه، به لام ساویلکه مل پیوه ده نیت و سزا
ده دری. 13 ته گه که سیک بووه که فیلی نامویه ک که واکه ی لی وه ربگره،
له بهر بیگانه که بارمته ی لی وه ربگره. 14 ته وه ی به ده نگی به رز داوای
به ره که ت بو دراوسیکه ی بکات له به یانی زوودا، به نه فرته بوی ته ژمارد
ده کریته. 15 دلویه کردنی به رده وام له روژی باران، هه روه ک ئافره تی
شه پرائیه. 16 ته وه ی ده سته موی بکات، با ده سته موی ده کات، به ده ستی
پاستی زهیت ده گریته. 17 ئاسن به ئاسن تیر ده کریته و مروفیش پرووی
برادره که ی تیر ده کات. 18 ته وه ی چاودیری دار هه نجیریک بکات
به ره که ی ده خوات، ته وه ی گه وره که ی خوی پاریزیت ریژی ده گریته.
19 وه ک له ئاودا وینه دانه وه ی پروو ده بینریت، ئاواش دلی مروف وینه ی
مروفه که ده داته وه. 20 جیهانی مردووان و له ناوچوون تیر نابن، هه روه ها
چاوی مروفیش تیر نایته. (Sheol h7585) 21 بوته بو زیوه و کووره بو زیر،

مرؤفیش به ده می ستایشکه ره که ی تاقی ده کریته وه. 22 هرچه نده گیل له ناو هاون بکوتی، له گه ل دانه وئله به ده سکه هاون، گیلایه تیه که ی لی جیا نایته وه. 23 باش حالی میگه له کانت بزانه، دل ت هر له لای رانه مه پره کانت بی ت، 24 چونکه ده وله مهندی هه تاسهر نییه، تاجیش نه وه به نه وه به رده وام نایته. 25 کاتیک کا نامینیت و گیا دهرده که ویت، گیا گوئی شاخان کۆده کرینه وه، 26 به رخنه کان بو جلو به رگ و گیسکه کانیش بو زخی کیلگه. 27 به یی پیوست شیر ی بزینشت ده بی ت که به شی خواردنی خوت و خیزانه که ت و برئیوی که نیزه کانت ده کات.

28 به دکار بی نه وه ی که س راوی بنیت هه ل دیت، به لام راستودروست وه که به چکه شیر چاونه ترسه. 2 که یاخیوون له خاکیک هه بی ت میری زور ده بی ت، به لام فه زمانه وایه کی تیگه یشتوو و زانا نیشتمان به رقه رار ده کات. 3 نه و سه رکرده به ی هه ژاران بچه وسینیته وه، وه ک باراتیکی به خوره هیچ خورا کیک ناهیلنیته وه. 4 نه وانه ی واز له ته ورات ده هین ستایشی به دکار ده کهن، به لام پاریزه رانی ته ورات دژایه تییان ده کهن. 5 پیاوخر اپان له دادپه روه ری تینا گهن، به لام نه وانه ی پرو له یه زدان ده کهن ته وواو تیده گهن. 6 باشتره هه ژار ریگای ته وواوه تی گرتیت، له ده وله مهنده که ریگاکان خوارده کاته وه. 7 نه وه ی ته ورات پیاریزیت کورینکی تیگه یشتوو، به لام هاوورپی ده ستبلاوان باوکی خوی ریسوا ده کات. 8 نه وه ی به سوو و بازارگرانکردن سامانی خوی زور بکات، بو یه کیکی کۆده کاته وه که به زه پی به نه داران دیته وه. 9 نه وه ی گوئی دابخات له بیستنی فیرکردنه که م، ته نانه ت نویره که شی قیزه ونه. 10 نه وه ی سه رپرستان به ره و ریگای خراپه بیات، ده که ویته نه و چاله وه که خوی هه لیکه ندوو، به لام نه وانه ی که بی که موکورین میراتی باشیان به رده که ویت. 11 ده وله مهنده له به رچاوی خوی دانابه، به لام هه ژاری تیگه یشتوو ده پیشکنیت. 12 له سه رکه وتی راستودروستان شانازیپه کی گوره هه یه، به لام له هه ستانی به دکاران خه لکی خویان ده شارنه وه. 13 نه وه ی گونا هه کانی خوی بشاریته وه سه رنا که ویت، به لام دانپدانه ر و وازلیننه ر به ر به زه پی ده که ویت. 14 خوزگه ده خوازی به که سیک به رده وام له یه زدان بترسیت، به لام نه وه ی دلی خوی ره ق بکات ده که ویته خراپه وه. 15 وه ک شیرینکی به نه رنه ر و ورچینکی هه لچوو،

فهرمانزه‌وای به‌دکار به‌سهر گه‌لی نه‌داره‌وه. 16 فهرمانزه‌وای ناینگه‌پشتوو زورداری زور ده‌کات، به‌لام ته‌وهی رقی له ده‌سسته‌وتی ناره‌وا بیټ ته‌من دریز ده‌بیټ. 17 ته‌وهی خوینی که‌سیکی له مل بیټ هه‌تا پروژی مردنی هه‌لاتوو ده‌بیټ. با که‌س پشتیوانی نه‌کات. 18 ته‌وهی به‌رینگای ته‌واویدا پروات رزگار ده‌بیټ، به‌لام ته‌وهی رینگا کافی خوار بکات له‌پر ده‌که‌ویت. 19 ته‌وهی خزمه‌تی زه‌وی خوی بکات تیر نان ده‌بیټ، به‌لام ته‌وهی دوای هیچوپوچی بکه‌ویت تیر هه‌زاری ده‌بیټ. 20 که‌سی دل‌سوز به‌ره‌که‌تی زوره، به‌لام ته‌وهی به‌په‌له بیټ بو ده‌وله‌مه‌ندی بی سزا نایټ. 21 لایه‌نگری باش نییه، به‌لام مروف بو له‌ته نایټیک گونه‌ ده‌کات. 22 که‌سی به‌رچاوته‌نگ به‌په‌له‌یه بو ده‌وله‌مه‌ندی، به‌لام نازانیټ نه‌بوونی بو دیټ. 23 ته‌وهی که‌سیک سه‌رزه‌نشت بکات له‌کو‌تاییدا په‌سه‌ندر ده‌بیټ له‌وهی زمانلوسی ده‌کات. 24 ته‌وهی دایک و باوکی تالان بکات و بیټ: «ئه‌مه‌گونه نییه!» ته‌وهی که‌سه‌هاوبه‌شی کاولکارانه. 25 چاوبرسی ناکوکی ده‌وروژنیټ، به‌لام ته‌وانه‌ی پشت به‌یه‌زدان ده‌به‌ستن سه‌رکه‌وتوو ده‌بن. 26 ته‌وهی پشت به‌بیرکردنه‌وهی خوی بیه‌ستیت گیله، به‌لام ته‌وهی به‌رینگای داناییدا پروات ده‌رباز ده‌بیټ. 27 ته‌وهی به‌هه‌ژار بیه‌خشیت نه‌بوون نایټ، به‌لام ته‌وهی پرووی لی وه‌رگیزیت نه‌فهرتی زور ده‌بیټ. 28 به‌هه‌ستانی به‌دکاران خه‌لکی خویان ده‌شارنه‌وه، به‌لام به‌له‌ناوچوونیان راستودروستان سه‌رده‌که‌ون.

29 ته‌وهی زور سه‌رزه‌نشت بکریت و هه‌ر که‌له‌ره‌ق بیټ، له‌نا‌کاو تیکه‌ده‌شکیت و چاره‌سه‌ریشی نایټ. 2 کاتیک راستودروستان زور بن گه‌ل دلخوش ده‌بیټ، که‌به‌دکار فهرمانزه‌وا بیټ گه‌ل ده‌نالنیټ. 3 ته‌وهی هه‌ز له‌دانایی بکات باوکی دلخوش ده‌کات، هاوړینی له‌شفرۆشانیش سامان به‌فیرۆ ده‌دات. 4 پاشا به‌دادوه‌ری ولات راده‌گریټ، به‌لام ته‌وانه‌ی به‌دوای پاره‌بکه‌ون ویرانی ده‌که‌ن. 5 ته‌وهی که‌سه‌ی له‌گه‌ل دراوسیکه‌ی زمانلوسی بکات داو له‌به‌ریټی ده‌نیته‌وه. 6 له‌گونه‌های پیاوخراب ته‌له‌هه‌یه، به‌لام که‌سی راستودروست گورانی ده‌لیټ و دلخوش ده‌بیټ. 7 که‌سی راستودروست گرنگی به‌مافی هه‌ژار ده‌دات، به‌لام به‌دکار ته‌وه‌گرنگیه‌ی تینا‌گات. 8 گالته‌چاران شار ده‌خه‌نه‌نازاوه‌وه، به‌لام دانایان تووهری کپ

ده که نه وه. 9 ته گهر پياوونکي دانا گيلک بداته دادگا، گيلکه که تووره بيت يان گالته ي پي بيت ناشتي نايبت. 10 خو پيريزان رقيان له که سي دروست ده بيته وه، به لام سه رپرستان ژياني ده پاريزن. 11 گيل هر چي تووره يي له دلدايه ده ريده برپيت، به لام دانا خو ي ده گريت. 12 ته گهر فهرانه وايه که گوي له قسه ي درو بگريت، هه موو خزمه تکاره کاني ده بڼه به دکار. 13 هه ژار له گهل زوردار له مه دا له به کتري ده چن: يه زدان رووناکي به چاوي هه ردوويگان ده دات. 14 ته گهر پاشايه که به راستي دادوهر ي هه ژاران بکات، ته خته که ي هه تاهه تايه ده چه سپيت. 15 داري ته مييکردن دانايي ده به خشيت، به لام مندال جله وي به ربرديت دايکي خو ي شهرمه زار ده کات. 16 کاتيک به دکاران گه شه ده که ن گونا ه زور ده بيت، به لام راستو دروستان که ووتنيان ده بينن. 17 کوره که ت ته مپي بکه ده تحه سينيته وه، چيژ ده داته گيانت. 18 به بڼي سروش گهل به رله ده بيت، به لام ته وه ي ته ورات په پره و بکات خو زگه ي پي ده خوازييت. 19 خزمه تکار ته نها به قسه ته مپي نايبت، هه رچه نده تيده گات، به لام گوي ناداتي. 20 ته و که سته بينوه به په ليه له قسه کاني؟ گيل له وزياتر نوميد ي پي ده کريت. 21 ته وه ي خزمه تکاره که ي له مندالييه وه به ناز رابگريت، له کو تاپيدا لپي هه لده گه رپيته وه. 22 که سي تووره ناکو کي ده وروژي نيت، که سي هه لچووش گونا ه زوره. 23 لووتبه رزي مرؤف خو ي نرم ده کاته وه، به لام بينفيز ريزدار ده بيت. 24 هاويه شي دز رقي له خو ي ده بيته وه، سويند ده خوات و داني پيدا نايبت. 25 ترسي مرؤف ته له ده نيته وه، به لام ته وه ي پشت به يه زدان بيه ستيت په ناگير ده بيت. 26 زور که س داوای ره زامه ندي فهرانه وايان ده که ن، به لام مرؤف له لايه ن يه زدانه وه داد په روه ري به ده سته هينيت. 27 قيزي راستو دروستان له که سي ناره وايه، قيزي به دکار يش له وويه که رينگاي راسته.

30 قسه کاني ناگوري کوري ياقه ته م سروشه له خو ده گريت. ته م پياوه به تيتيلي را گه ياند: ته ي خودايه، من شه که تم، به لام ده توام به سه ري دا زال بم. 2 «من له هه موو مرؤفيک ده به ننگترم، تيگه يشتني مرؤفانه م نييه. 3 قيري دانايي نه بووم و ناسيني خوداي پيروزم نييه. 4 کي به رزبووه وه بو تاسمان و هاته خواره وه؟ کي باي له ناو هه ردوو له پي خو ي کو کرده وه؟ کي

ئاوى لەناو جىلدا پىچايەوه؟ كى ھەموو لايەكى زەوى دامەزراند؟ ناوى چىيە؟
 ناوى كۆرەكەى چىيە؟ ئەگەر دەيزانیت پىم بىن! 5 «ھەموو وشەيەكى خودا
 پىگەردە، قەلغانە بۆ ئەوانەى پەناى بۆ دەبەن. 6 ھىچ شتىك بۆ وشەكانى
 زياد مەكە، نەوەك سەرزەنشت بكات و بە درۆزن دەرىچىت. 7 «ئەى
 يەزدان، دوو شتم لى داوا كردىت، لىئى قەدەغە مەكە پىش مردنم: 8 شتى
 پووج و قسەى درۆم لى دووربخەو، ھەژارى يان دەولەمەندىم مەدەرى،
 بەلام نانى پىوستى خۆم پى بدە، 9 نەوەك تىر بىم و نكۆلىت لىبەكەم و
 بلىم: «يەزدان كىيە؟» يان نەوەك ھەژار بىم و دزى بىكەم و ناوى خوداى خۆم
 بى رىز بىكەم. 10 «بوختان بە خزمەتكار مەكە لەلای گەورەكەى، نەوەك
 نەفرەت لى بكات و تاوانبار بىت. 11 «نەوەيك ھەيە نەفرەت لە باوكى
 دەكات و دايكى پىرۆز ناكات. 12 نەوەيك ھەيە لە پروانگەى خۆى پاكە،
 بەلام خۆى نەشوشتووتەو لە پىسو پۆخلىيەكەى. 13 نەوەيك ھەيە چەند
 چاوە ھەوراز و بەرز دەروانىت. 14 نەوەيك ھەيە ددانەكانى شمشىرن و
 كاكىلەكانى چەقون، بۆ خواردىن كۆلەكان لەسەر زەوى و نەدارەكان لەتىر
 خەلكى. 15 «زەروو دوو كچى ھەيە، ھاوار دەكەن: «يىنە، يىنە!» «سى شت
 ھەن تىر نابن، چوارەمىش نالىت، «بەسە!»: 16 جىھانى مردووان و مندالدىنى
 نەزۆك و زەويەك تىر ئاوە نەيىت و ئاگرىك ھەرگىز نەيىت: «بەسە!» (Sheol
 h7585) 17 «ئەو چاوەى گالته بە باوكى بكات و سووكايەتى بە گوپرايەلى
 بكات بۆ دايك، قەلەرەشەكانى دۆل ھەلیدەكۆلن و پىچووە سىسارەكە كەچەل
 دەپۆن. 18 «سى شت ھەن زۆر سەيرن بۆ من، چوارەمىش تىنا گەم:
 19 رىگەى ھەلۆ لە ئاسمان، رىگەى مار لەسەر بەرد، رىگەى كەشتى لەناو
 جەرگەى دەريا و رىگەى پىاويش لەگەل كچ. 20 «ئەمە ھەلسوكەوتى ژنى
 داوئىنيسە: دەخوات و دەمى دەسپىتەو و دەيىت: «خراپەم نەكردووه!» 21
 «زەوى لەژىر سى شتدا دەلەرزىت و لەژىر چوارەمىش ناتوانىت بەرگە
 بگرىت، 22 خزمەتكارىك كە بوويىتە پاشا، گىلىك كە تىر نان بىت،
 23 ئافرەتتىك بى ناز بىت و مېرد بكات، كەنيزەيەك بىت بە مىراتگرى
 خاتونەكەى. 24 «چوار شت ھەن لەسەر زەوى بچوكن بەلام لە دانايان
 داناترن: 25 مېروولەكان بوونەوهرىكى بېپىزن، بەلام لە ھاویندا خواردىن
 خۆيان ئەمبار دەكەن. 26 گۆرھەلكەنەكان گىلانەبەرىكى بى توانان، بەلام

لەناو بەرد لانه کانیان دروستدە کەن. 27 کوللەکان پاشایان نییە، بەلام
 ھەموویان پۆل پۆل دەجوڵێن. 28 مارمیلکە بەدەست دەگیردریت، بەلام
 لە کۆشکی پاشادا دەبینریت. 29 «سێ شت ھەن ھەنگاویان سەنگینە و
 چوارەمیش رۆشتنی سەنگینە: 30 شێر کە پالەوانی ھەموو گیاندارەکانە، لە
 پرووی ھیچ شتیک ناگەریتەو، 31 کە لە شێری بە فیز، تەگە، پاشایەکیش لە
 سەرکردایەتی لەشکرە کە. 32 «تەگەر گیلایەت کرد بە خۆھەلکیشت،
 یان پیلانی خراپ نایەو، دەستت بخەرە سەر دەمت! 33 چونکە وەک
 چۆن شیر بەژنیت کەری ئی دەردەچیت و لووت بەژنیت خوی ئی
 دیت، توورەیش بەژنیت ناکۆکی ئی پێدا دەیت.»

31 قسە لە موخیل پاشا، ئەو سروشە ی کە دایکی فیری کرد: 2 گوئی
 بگرە پۆل! گوئی بگرە، پۆلە ی ھەناوم! گوئی بگرە پۆل، پۆلە ی نەزەرە کام!
 3 ھیزت مەدە ژنان، رینگا کانیشت مەدە ژنانی لەناوبەری پاشایان. 4
 ئە ی لە موخیل، بۆ پاشایان نییە، بۆ پاشایان نییە شەراب بۆشن، بۆ میرانیشت
 نییە ئارەزووی ئارەق بکەن، 5 نەوێک بخۆنەو و یاسا لەبیر بکەن، مافی
 ستەملیکراوان زەوت بکەن. 6 ئارەق بەدە بەوێ لەناودەچیت، شەراییش
 بەوانە ی دەروونیان تالە. 7 با بخواتەو و ھەژاریبە کە ی لەبیر بکات، ئیتیر
 ماندوو بوونە کە ی نایەتەو یاد. 8 بەرگری لە مافی ئەو کەسانە بکە کە ناتوانن
 داوای مافەکانیان بکەن، بۆ مافی ھەموو دەربەدەرەن. 9 دەمت بکەرەو و
 بە راستو دروستی دادویری بکە، پارێزگاری لە مافی کۆلان و نەداران بکە.
 10 کێ ژنی خانەدانی دەست دەکەوێت؟ نرخی لە یاقووت گرانترە. 11
 مێردە کە ی بە تەواوی پشتی پێ دەبەستیت و لە ھیچی کەم ناییت. 12
 ژنە کە بە درێژایی ژبانی چا کە دینیتە سەر رێ ئێک خراپە. 13 خوری و
 کەتان ھەلە بژیریت، بە دوو دەستی پەرۆشەو ئیش دەکات. 14 وەک
 کەشتی بازرگان وایە، خۆراکی خۆی لە دوورەو دەھینیت. 15 ھینشتا
 شەو لە خەو ھەلەستیت، خواردن بۆ مالاھو و ئامادە دەکات و ئەرک بۆ
 کارە کەرەکان دیاری دەکات. 16 لە کێلگە یە ک ورد دەبیتەو و دەپکرت،
 بە قازانجی دەستی رەزەمیۆیک دەچینیت. 17 ناوقەدی توند دەبەستیت و
 بازووی ئی ھەلە کات. 18 دەبینیت بازرگانێبە کە ی چاکە، بە شەو چرای
 ناکوژیتەو. 19 خوری بە بازوویەو دەتالینیت و تەشی لەناو لە پێدا. 20

دەستەکانی بۆ کۆل دەکاتووه و دەست درێژ دەکات بۆ نەداران. 21 ترسی ماله کە ی نیه له به فر، چونکه هه موو ماله کە ی به رگی ئالیان له به ردايه. 22 چه رچه ف بۆ نوینه کە ی دروسته کات، که تانی ناسک و پرېسی ئه رخه وانی له به ر ده کات. 23 مێردی له ده روازه کانی شاردا ناسراوه، له وێ له گه ل پیرانی شاره که داده نیشیت. 24 ژنه که کراسی که تان دروسته کات و ده یفرۆشیت، پشتین بۆ بازرگانان دا بین ده کات. 25 هیز و پرېز به رگی ئه ون، پیده که نیت بۆ پرۆژانی ئاینده. 26 ده می به دانایی ده کاتووه و فێرکردنه کانی میهره بانی له سه ر زمانیه تی. 27 چاودێری هاتوچۆی مالومنداله کە ی ده کات، نانی ته مبه لی ناخوات. 28 منداله کانی هه لده ستن و خۆزگه ی پێ ده خوازن، مێرده که شی ستایشی ده کات: 29 «زۆر ژن خانه دان بوونه، به لام تو له سه رووی هه موویانی.» 30 شوخ و شهنگی فریوده ره و جوانی پووچه، به لام ئه و ئافره ته ی له یه زدان بترسیت، ستایش ده کیت. 31 ره نجی شانی خۆی پێ بدن و با کرده وه کانی له به ر ده روازه کانی شاردا ستایشی بکه ن.

ژیرمندی

1 وتهکانی وتاریژی ژیرمندی، کوری داود، پاشا له تورشه‌لیم: 2 وتاریژی ژیرمندی ده‌لئیت: «بنی واتایه! بنی واتایه! بنی واتا، ههر بنی واتایه! ههر چی هه‌یه بنی واتایه.» 3 مرؤف له هه‌موو ماندوو‌بوونه‌که‌ی چی بۆ ده‌مینیته‌وه، که له‌سه‌ر زه‌وی پپوه‌ی ماندوو ده‌ییت؟ 4 نه‌وه‌یه‌ک دیت و نه‌وه‌یه‌ک ده‌روات، به‌لام زه‌وی هه‌تاهه‌تایه ههر هه‌یه. 5 خۆر هه‌لدیت و خۆرئاوا ده‌ییت، به‌په‌له‌یه بۆ شوینه‌که‌ی له‌ویوه هه‌لدیت. 6 با هه‌لدکات به‌ره‌و باشوور و ده‌سوورپپوه به‌ره‌و باکوور، ده‌سوورپپوه و ده‌سوورپپوه، هه‌میشه بۆ خولگه‌که‌ی خۆی ده‌گه‌رپپوه. 7 هه‌رچه‌نده هه‌موو رووباره‌کان به‌ره‌و ده‌ریا ده‌چن، به‌لام ده‌ریا هه‌ر پر ناییت. رووباره‌کان بۆ شوینه‌که‌ی خۆیان ده‌چنه‌وه، بۆ ئه‌وی ده‌رۆن و ده‌گه‌رپپوه. 8 هه‌موو شته‌کان ماندوو‌که‌رن، مرؤف ناتوانییت ده‌ریا نپپیت. چاو له‌سه‌رکردن تیر ناییت و گوئی له‌ بیستن پر ناییت. 9 ئه‌وه‌ی بووه هه‌ر ئه‌وه ده‌ییت، ئه‌وه‌ی کراوه هه‌ر ئه‌وه ده‌کریت، هه‌یچی نوئی له‌سه‌ر زه‌وی نییه. 10 هه‌یج شتیکی نییه که بگوتریت: «سه‌یر بکه، ئه‌مه نوپیه!» له‌ دیرزه‌مانه‌وه هه‌ر بووه، له‌ سه‌رده‌مانی پپش ئپپوه. 11 که‌س یادی نه‌وه‌کانی پپشوو ناکه‌وه، ته‌نانه‌ت نه‌وه‌کانی داها‌توش نایه‌نه‌وه یادی ته‌وانه‌ی که له‌پاش ته‌وان دین. 12 من که وتاریژی ژیرمندی، پاشای ئیسرائیل بووم له‌ تورشه‌لیم. 13 له‌ ریگی دانایه‌وه خۆم ته‌رخان کرد بۆ فیربوون و لیکۆلینه‌وه سه‌باره‌ت به‌ هه‌موو ئه‌و کارانه‌ی که له‌سه‌ر زه‌وی کراون. باریکی گرانه که خودا له‌سه‌ر شانی مرؤفی داناوه! 14 روانپه هه‌موو کرداره‌کان که له‌سه‌ر زه‌ویدا کراون و ئه‌وه‌تا هه‌مووی بنی واتایه و گفه‌ی بایه. 15 خوار ناتوانییت راست بکریته‌وه و ونجو ناتوانییت بژمپردییت. 16 له‌ دلی خۆمدا گوتم: «ئه‌وه‌تا من مه‌زن بووم، دانایم زۆرتر بوو له‌ هه‌موو ته‌وانه‌ی پپش من له‌سه‌ر ته‌ختی تورشه‌لیم بوون و دلم دانایی و زانیی زۆری بیی.» 17 ئینجا خۆم ته‌رخان کرد بۆ تیگه‌یشتن له‌ دانایی، هه‌روه‌ها شیتی و گلی، ئه‌و کاته بۆم ده‌رکه‌وت ئه‌مه‌ش به‌ هه‌مان شیوه گفه‌ی بایه، 18 چونکه له‌ زۆری دانایی، په‌ستی زۆر ده‌ییت و ئه‌وه‌ی زانیی زیاتر ییت خه‌می زیاد ده‌ییت.

2 من له دلی خوڤدا گوتم: «ئېستا وهره با به شادی تاقیت بکه مه وه، جا چا که ده بینیت!» به لام ته میش بووه شتیکی بی واتا. 2 له باره ی پیکه نینه وه گوتم: «گیلایه تییه! ته ی شادی ده تگه به نیته چی؟» 3 هه ولم دا رۆحی خوڤم به شهرباب شاد و گیل بکه م، له و کاته ی که هیشتا بیرم به دانای پینجایی ده کردم. ویستم بینم چی بو مروڤ باشه که به دریزایی رۆزانی ژبانی له ژیر ئاسماندا بیکات. 4 کاری مه زخم ته نجام دا، چه ندین مالم بو خوڤم بنیاد نا، چه ندین رهم بو خوڤم چاند، 5 باخ و بیستانم دروستکرد، له ناویاندا هه موو جوړه داریکی به ردارم چاند. 6 هه وزی ئاوم دروستکرد هه تا له وپوه دارستانه سه وزه کان ئا و بده م. 7 کۆیله و که نيزه م کړی و چه ند کۆیله یه کی دیکه شم هه بوو که له ماله کم له دایک بیوون. هه روه ها سه رمایه ی مه ر و مانگام زورتر بوو له هه موو ته وانه ی پیش من له تورشه لیم بیوون. 8 زیږ و زیو و گه نجینه ی پاشا کان و هه ریمه کاتم بو خوڤم کوکړده وه، چه ندین ژن و پیاوی گورانییږ و که نيزه م بو خوڤم دانا. ته وه ی چیژ بداته مروڤ بو خوڤم دامنا. 9 مه زن و پایه دارتر بووم له هه موو ته وانه ی پیش من له تورشه لیم بیوون، له گه ل هه موو ته مانه شدا هه ر به دانای مامه وه. 10 هه رچی چاوم خواستی ریم لی نه گرت، ته وه ی دلم پی خوش بوو کردم. دلم به هه موو ماندوو بوونه کم خوش بوو، ته مه ش پاداشتی هه موو ماندوو بوونه کم بوو. 11 به لام کاتیک سهیری هه موو کاره کانی دهستی خوڤم کرد، له وانه ی که پینانه وه ماندوو بووم، بینم هه مووی بی واتا بوون وه ک گفه ی با. له سه ر زه وی هیچت بو نامینیتته وه. 12 پاشان ئاورم دایه وه بو ته وه ی دانای و شیتی و گیلایه تی بینم، چونکه ته و که سه ی که دوا ی پاشا دیت چی زیاتر ده کات، له وه ی پیشتر کراوه؟ 13 جا بینم دانای له گلی به سه وودتره، وه ک چون پرونا کی به سه وودتره له تاریکی. 14 دانا چاوی له سه ریدایه، به لام گیل به تاریکیدا ده پروات، پاشان بوم ده رکه وت که هه ردووکیان یه ک چاره نووسیان هه یه. 15 ئینجا له دلی خوڤدا گوتم: «ته وه ی له گیل پرووده دات له منیش پرووده دات، ئیتر قازانجی چیه که من داناتریم؟» له بهر ته وه له دلی خوڤدا گوتم: «ته مه ش هه ر بی واتایه.» 16 نه دانا و نه گیل، هه تاهه تایه یاد ناکرینه وه، له رۆزانی داهاتوودا هه ردووکیان له بیر ده چنه وه. هه روه ک گیل، داناش ده مریت. 17 ئیتر رقم له ژبان هه ستا،

چونکه ئەو هی له سەر زه ویدا ده گریت، له لام خراپه، هه مووی بی واتایه و گهه ی بایه. 18 رقم له هه موو ماندوو بوونه کهم هه ستا که له سەر زه ویدا ره نجم بۆی کیشا، له بهر ئەو هی به ناچاری بۆ ئەو که سه ی به جیده هیلیم که له پاش خۆم دیت. 19 کێ ده زانیت ئەو که سه دانا ده بیئت یان گیل؟ له گه ل ئەوه شدا ده ست به سەر هه موو ماندوو بوونه کهم ده گریت که له سەر زه ویدا ره نجم بۆی کیشا. ئەمه ش هه ر بی واتایه. 20 ئیتر دلی خۆم بی ئومید بووه له هه موو ئەو ماندوو بوونه که له سەر زه ویدا پیوه ی ماندوو بووم. 21 له وانه یه که سیک به دانایی و زانین و کارامه یه وه خۆی ماندوو بکات، به لام بۆ که سیک که پیوه ی ماندوو نه بو بیئت وه ک میرات به جی به بیئت. هه روه ها ئەمه ش بی واتایه و نه هه مه تیه کی گه ریه. 22 چی تیدایه بۆ مرؤف له هه موو ئەو ماندوو بوون و کوششی که به دلە پراوکی له سەر زه ویدا ره نجی بۆ ده کیشیت؟ 23 به درێزایی ژبانی کاره که ی پر له خه م و تازاره، بگره له شه ویشدا بیری ئاسوده نایت. ئەمه ش هه ر بی واتایه. 24 له وه باشتر نییه بۆ مرؤف که بخوات و بخواته وه و چیژ له ماندوو بوونه که ی بی بیئت. هه روه ها ئەمه شم بینی که له خودا وه یه، 25 چونکه به بی خودا کێ ده توانیت بخوات و کێ ده توانیت خۆشی بی بیئت؟ 26 خودا ئەو هی چا که له بهرده می، دانایی و زانین و دلخۆشی ده داتی، گونا هباریش خه ریک ده کات به کۆکردنه وه ی مال و سامان و ئەمبارکردنی، هه تا بیداته ئەو که سه ی که خودا په سه ندی ده کات. ئەمه ش بی واتایه و گهه ی بایه.

3 هه ر شتیک وه رزی خۆی هه یه، هه ر چالا کیه ک له سەر زه وی کاتی خۆی هه یه: 2 له دایکبوون کاتی خۆی هه یه و مردنیش کاتی خۆی، چاندن کاتی خۆی هه یه و هه لکیشانی چینه راویش کاتی خۆی، 3 کوشتن کاتی خۆی هه یه و چا کبوونه وه ش کاتی خۆی، پروو خاندن کاتی خۆی هه یه و بنیاد ناییش کاتی خۆی، 4 گریان کاتی خۆی هه یه و پیکه نینیش کاتی خۆی، شیوه ن گێران کاتی خۆی هه یه و سه ما کردن کاتی خۆی، 5 به رد بلا و کردنه وه کاتی خۆی هه یه و به رد کۆکردنه وه کاتی خۆی، له ئامیزگرتن کاتی خۆی هه یه و له ئامیزنه گرتیش کاتی خۆی، 6 کۆلدان کاتی خۆی هه یه و کۆلنه دان کاتی خۆی، پارێزگاریکردن کاتی خۆی هه یه و فرێدان کاتی خۆی، 7 دراندن کاتی خۆی هه یه و دوورینه وه کاتی خۆی، بیده نگی

کاتی خۆی ههیه و قسه کردن کاتی خۆی، 8 خۆشویستن کاتی خۆی ههیه و
 رق کاتی خۆی، جهنگ کاتی خۆی ههیه و ئاشتی کاتی خۆی. 9 کریکار
 چی بۆ ده مینیتته وه له وهی خۆی پیوه ماندوو ده کات؟ 10 نه و باره م بینی
 که خودا داویه تی به ئاده میزاد هه تا هه لیگرن. 11 خودا هه موو شتیکی
 دروستکرد که له کاتی خۆیدا جوان بیئت، ههروه ها وای کرد مرؤف ههستی
 ژبانی هه تا هه تایی هه بیئت؛ له گه ل ئه وه شدا که س ناتوانیئت له بخوبه وانی
 کاری خودا تیگات، له سه ره تاوه هه تا کوتایی. 12 جا زانیم که له وه باشتر
 نییه بۆ مرؤف که پیی دتلؤش بیئت و چا که بکات له ژبانیدا. 13 ههروه ها
 که هه موو مرؤفیک بخوات و بخواته وه و چیژ له هه موو ماندوو بوونه که ی
 بیینیئت، نه وه دیاری خودایه. 14 زانیم که هه موو نه وهی خودا نه نجای
 ده دات بۆ هه تا هه تابه، هیچی بۆ زیاد ناکریت و هیچی که ناکریته وه.
 خودا کردوو به تی بۆ نه وهی خه لک لپی بترسن. 15 نه وهی ههیه پیشت
 هه بووه، نه وه ش که ده بیئت پیشت بووه، خوداش لیپرسینه وه له سه ر پارردوو
 ده کات. 16 ههروه ها له سه ر زه وی بینیم: خراپه کاری له جی دادپه روه ری،
 به دکاریش له جیگی راستودروستی. 17 جا له دلی خۆمدا گوتم: «که سی
 راستودروست و خراپه کاریش خودا دادگایی هه ردوو بجان ده کات، چونکه بۆ
 هه ر چالا کییه ک کاتی خۆی ده بیئت، بۆ بریار دانیس له سه ر هه ر کاریک
 کاتی خۆی.» 18 من له دلی خۆمدا گوتم: «سه باره ت به ئاده میزاد، خودا
 تاقییان ده کاته وه بۆ نه وهی تینان بگه یه نیئت که ئاره ل چۆنه ئه وانیش به و
 شیوه یه ن. 19 بیگومان چاره نووسی مرؤف ههروه ک چاره نووسی ئاره له،
 چونکه مردنی نه میان وه ک مردنی نه ویانه و یه ک هه ناسه بۆ هه ردوو بجان،
 مرؤف هیچی له ئاره ل زیاتر نییه. بیگومان هه رچی ههیه بی واتایه. 20
 هه موو بۆ یه ک شوین ده رۆن: هه ردوو بجان له خۆ له وه هاتن و ده شگه ری نه وه
 بۆ خۆل. 21 کی ده زانیئت: ئایا رۆحی ئاده میزاد به ره و سه ره وه هه لده کشیئت
 یان رۆحی ئاره ل به ره و خواره وه بۆ زه وی داده به زیت؟» 22 ئیتر بینیم
 له وه باشتر نییه که مرؤف به کاره که ی دتلؤش بیئت، له بهر نه وهی ته مه
 به شی نه وه، چونکه کی ده بیینیئت بۆ نه وهی بیگپریته وه که له دوا ی نه و چی
 ده بیئت؟

4 پاشان تاوړم دایه وه و بینیم هه موو ته و ستمه می که له سهر زه ویدا ده کریت و ته وه تا: فرمیسی سته ملیکراوا تم بینی، که س نه بوو دلته واپیان بکات، سته مکارانیشیان زه بریان به ده ست بوو، که س نه بوو دلته واپیان بکات. 2 خوژگه به مردووان ده خوازریت که ده میکه مردوون، ته وان خوڅخالترن له وانه ی که له زیاندا ماون. 3 به لام له هه ردوویکان باشر ته ویه که هیشتا له دایک نه بووه، ته وه ی ته و خراپه کاریپه ی نه دیوه که له سهر زه وی ته نجام ده دریت. 4 من بینیم که هه موو ماندوو بوون و هه موو ته وه ی مرؤف به ره می ده هیئت له ته نجامی ته و کیشمه کیشه ی که مرؤف به رامبر به نریکه که ی ده بکات، ته مهش بئ و اتایه و گفه ی بایه. 5 که سی گیل ده ست ده خاته سهر ده ست و گوشتی خوی ده خوات. 6 مشتیکی حه سانه وه باشره له دوو مشتی پر ماندوو بوون و گفه ی با. 7 دیسان شتیکی بئ و اتام له سهر زه وی بینی: 8 په کیکی تاک و ته نها، نه کوری هه بوو، نه برا، هه موو ماندوو بوونه که ی بئ کوتایی بوو، هه روه ها چاوی له ده وله مه ندی تیر نه ده بوو. گوئی: «تیر بو کی خوم ماندوو بکم و گیانی خوم بوچی له خوشتی بیبهش بکم؟» ته مهش بئ و اتایه و باریکی قورسه. 9 دوو که س له یه یک که س باشره، چونکه له ماندوو بوونه که یان قازانجیکی باشریان ده بیټ. 10 ته گهر په کیکیان بکه ویت، هاوړیکه ی هه لیده ستینیتته وه. به لام قور به سهر ته وه ی که ته نه یه، ده که ویت و که س نیبه هه لیستینیتته وه. 11 هه روه ها ته گهر دوو که س پیکه وه پابکشین، گهرم ده بنه وه، به لام په کیکی ته نها بیټ، چون گهرم ده بیټه وه؟ 12 ته گهر په کیکی یه یک که س به زینیت، دووان ده توان به رامبری بوهستن، گوریسی سی تالیس زوو ناپسیت. 13 گه نجیکی هه ژار و دانا باشره له پاشایه کی پیر و گیل، که تیر ناتوانیت گوئی له هوښداری بگریټ. 14 ده شیت گه نجه که له به ندیخانه وه هاتبیته ده روه هه تا بیټ به پاشا، یاخود به هه ژاری له و شانشینه دا له دایک بوو بیټ. 15 پروانیه هه موو ته و مرؤفانه ی که به سهر زه ویدا هاتو چویان ده کرد پشتگیری گه نجه که یان ده کرد که جیگه ی پاشا که ی گرتوه. 16 ته و مرؤفانه ی که هاتمه به رده می پاشا بیشومار بوون، به لام گهل دلیان به و پاشایه خوڅ نه بوو. ته مهش بئ و اتایه و گفه ی بایه.

5 کاتیک ده چیت بۆ مالی خودا، ئاگاداری یی خۆت به. وهره پېشهوه هه تا گوی بگریت، نهوهک قوربانی گیلکه کان بکه ی که خراپه کاری خویان نازان. 2 با ده مت له قسه کردندا په له نه کات، با دلێشت خیرا نه کات، له ده برینی قسه له بهردهم خودا، چونکه خودا له ئاسمانه و تو له سهر زهویت، له بهر ئه مه با وشه کانت که م بن. 3 خهون له ئه نجامی ماندوو بوونی زۆره وه دیت و قسه ی گیلش له زۆر گوتن. 4 ئه گهر نه زریکت بۆ خودا کرد، دوا مه کهوه له ئه نجامدانی، چونکه به گیلکه کان دلخۆش ناییت. جا ئه وهی نه زرت کردوو ئه نجامی بده. 5 باشته نه زره نه کیت له وهی بیکه یت و ئه نجامی نه ده یت. 6 ریگا مه ده ده مت وا بکات له شت گونا بکات و له بهردهم نۆردراوی په رستگا مه ئی: «ئهم نه زره هه له بوو» بۆچی خودا له قسه کهت توپره ییت و ئه وهی کردوو ته له ناوی بیات؟ 7 زیاد بوونی خهون و چه نه بازی بی واتان، له بهر ئه وه له خواترس به. 8 ئه گهر بینه یت له هه ر ئیکدا هه ژار سته می لی کرا و راستودروستی و دادپهروه ری پشتگویی خرا، ئه وا سه رسام مه به، چونکه لێپرسراوی به رز لێپرسراوی به رز تر ده پار یزیت و به رز تریش له وان هه ردووکیان ده پار یزیت. 9 به لام گه له ولات سوود وه رده گرن، چونکه پاشا هه موو گیلکه کانی ده پار یزیت. 10 ئه وهی چه زی له پاره ییت له پاره تیر ناییت، ئه وهی چه زی له سامان ییت له داها ت تیر ناییت، هه روه ها ئه مه ش بی واتایه. 11 به زیاد بوونی خیر و بۆیر زیاد ده بن ئه وان ه ی ده یخۆن. ئایا چ سوود یکی بۆ خاوه نه که ی هه یه، جگه له وهی ته نها چاوه کانی تیری لی ده خۆن؟ 12 خۆشه خهوی کارگه ر، که م بخوات یان زۆر، به لام تیری ده وله مه ند پری به خه و نادا ت. 13 خراپه یه کی ناخۆش هه یه له سهر زه ویدا بینه م: ساماتیک پار یزراوه بۆ خراپه ی خاوه نه که ی، 14 ئه م سامانه ش له مامه له یه کی خراپدا له ناوچوو، ئینجا کور یکی بوو و هیچی بۆ نه مایه وه هه تا بۆ کوره که ی به جیه ی ناییت. 15 وه ک چۆن له سکی دایکی ها ته ده روه وه، به پروتی ده گه ر یته وه، ده پروا ت وه ک ها ت. هیچ شتیک له ماندوو بوونه که ی نابات له گه ل ده ستی که ده پروا ت. 16 ئه مه ش خراپه یه کی ناخۆشه: هه روه ک چۆن مرؤف دیته جیهان، به هه مان شیوه به جینه هیناییت، ئه وهی ماندوو بوونه که ی بۆ با ده ییت چ قازانجیک ده کات؟ 17 هه روه ها هه موو پروژانی ژیا نی له تاریکیدا به سه رده با ت،

له گهڻ وهرسبو وٽيڪي زور و نه خوشي و توڙه بي. 18 ٽهوهي من بينيو مهه
 باشه، ٽهوهي گونجاوه، كه مرؤف بخوات و بخواته وه و خوشي بينيت
 له هه موو ٽهوهي كه له سر زه ويدا پٽوهي ماندوو ده بيت، به دريڙاي
 ٽه ورؤڙگار هه كه مه ي كه خودا پيداوه، چونكه به شي ٽهوه. 19 هه روه ها
 كه خودا به يه كيڪ ده وه له مهندي و سامان ده دات و ٽه وئيش ده توانيت
 سوودي لٽي وهر بگريٽ و به به شي خوي پازي بيت و به ماندوو بوونه كه ي
 دلخوش بيت، ٽه مهه دياريهه كه له خوداوه. 20 جا رورؤڙگاري ڙياني به بير
 نايه ته وه، چونكه خودا به خوشي دلبيهه وه خه ريڪي كر دووه.

6 بارگانيه كم له سر زه وي بينيوه كه ٽاده ميزاد خراب گيرؤده بوون به
 ده سٽيه وه، 2 كه سيڪ خودا ده وه له مهندي و سامان و پريزي پيدا بيت و
 هيج كه مي نه بيت له وه ي گياني ٽاره زووي ده كات، به لام خودا ده سه لاتي
 پينه داوه بو ٽه وه ي بيخوات، به لكو بيگانه ده بيخوات، ٽه مهه بي و اتايه و
 ده رديڪي خراپه. 3 ٽه گهر كه سيڪ سه د مندالي هه بيت و سالاتيڪي زور
 بريٽ و ته مهني زور بيت، به لام گياني ٽير خوشي نه بيت و هه روه ها ناشني
 بو نه بيت، ده ليم: له بارچوويڪ له و باشتره، 4 چونكه بي و اتايانه ديٽ و به
 تاريخيدا ده پروات، ناويشي به تاريخي داده پوشرٽ. 5 هه روه ها نه خوري
 بيني و نه ده شزائيت، ٽه م ٽاسووده تره له و كه سه. 6 ٽه گهر هه زار سال
 دوو بارهش بريٽ به لام خوشي نه بينيت، ٽايا هه مووان بو يهڪ شوين
 نارؤن؟ 7 هه موو ماندوو بووني مرؤف بو ده ميهه تي، به لام هه رگيز ٽير
 ناخوات. 8 دانا چي له گيل زياتره؟ چي يارمه تي هه ڙار ده دات كه ٽه و
 بزائيت چؤن هه لسوڪه وت بڪات له گهڻ ٽه وانه ي كه له ڙياندان؟ 9 ٽه وه ي
 هه ته و له به رچاوت هه باشتره له وه ي كه نيته و ٽاره زووت لٽيهه تي. ٽه مهه ش بي
 و اتايه و گمه ي بايه. 10 ٽه وه ي هه بووه له ڪونه وه ناوي لٽيراوه و زانراوه.
 مرؤف ناتوانيت مله لاني له گهڻ يه كيڪ بڪات كه له خوي به هيڙتره. 11
 ٽه وه نده قسه زياد ده بيت، ٽه وه نده سوودي كه م ده بيته وه، جا مرؤف چي
 بو ده مينيت هه وه؟ 12 ڪي ده زائيت چي باشه بو مرؤف له ڙياندان كه دريڙي
 ته مهني بي و اتا وهڪ سيبر به سه رده چيٽ؟ ڪي به مرؤف راده گهيه نيٽ
 پاش ٽه و له سر زه وي چي رووده دات؟

7 ناوبانگی باش له بونی خوش باشتره و پرۆزی مردنیش له پرۆزی له دایکبوون. 2 چون بۆ مالی ماتهمدار باشتره له چون بۆ مالی ئاههنگدار، چونکه مردن کۆتایی هه موو مرۆفیکه، زیندوو ده یخاته دلی خو به وه. 3 وه رسبون له پیکه نین باشتره، چونکه به خه مۆکی روخسار دل چاک ده یته وه. 4 دلی دانایان له مالی ماتهمداره و دلی گیلانیش له مالی ئاههنگداره. 5 گوینگرتن له سه رزه نشتی دانا باشتره له گوینگرتن له گۆرانپی گیله کان، 6 چونکه پیکه نینی پیاوی گیل، وه ک قرچه ی دپرکه که له ژیر مه نجه لدا. ئه مه ش هه ربی واتایه. 7 زۆرداری پیاوی دانا گیل ده کات و به رتیل دل گه نده ل ده کات. 8 کۆتایی شت باشتره له سه ره تا که ی، پشو و دریز باشتره له هه له شه. 9 له ناخه وه زوو په ست مه به، چونکه تو ورپی له ناو سنگی گیله کاندایه گیره. 10 مه لی: «بۆچی سه رده مانی کۆن له ئه مرپۆ باشتر بوون؟» چونکه له داناییه وه نییه له مه پرسیار ده که یه. 11 دانایی باشه وه ک میرات و به سووده بۆ ئه وانیه که خۆر ده بین. 12 دانایی په نا گایه وه ک چۆن پاره ش په نا گایه که، به لام ئه مه سوودی زانینه: دانایی ژیان ده به خشیت به خاوه نه که ی. 13 ته ماشای کاری خودا بکه: کی ده توانیت راستی بکاته وه ئه وه ی خودا خواری کردوو ته وه؟ 14 له پرۆزی باشدا، له خوشیدا به، به لام له پرۆزی خراپدا، ئه وه بزانه که خودا هه ردوو چکانی دروست کردوو. ئیتر مرۆف ناتوانیت هیچ شتیک سه باره ت به داهاتوو که ی بدۆزیته وه. 15 له پرۆزگاری بی واتای خو مدا ئه م دووانه م بینی: که سی راستو دروست هه یه به راستو دروستییه که ی ده فه وتیت، خراپه کاریش هه یه دریزه به خراپه که ی ده دات. 16 زۆر راستو دروست مه به و زیاد دانا مه به. بۆچی خۆت تیکه ده ده یه؟ 17 زۆر به دکار مه به و مه به به گیل. بۆچی بمریت له کاتی خۆت نه ییت؟ 18 باشتره ده ست به یه کیچیکانه وه بگریه ت و ده ست له وه ی دیکه ش شل نه که یه، چونکه له خواترس به هیچ شیوه یه ک زیاده پرۆی نا کات. 19 دانایی دانا به هیزتر ده کات له ده فه رمانه وا که له شاردا بن. 20 بیگومان هیچ مرۆفیکه راستو دروست له سه رزه ویدا نییه، که چا که ده کات و هه رگیز گونا نا کات. 21 هه روه ها هه موو قسه یه ک که ده یکه ن دلی خۆتی مه ده ری، نه وه ک گویت له خزمه تکاره که ت ییت نه فه ته ت لی بکات، 22 چونکه دلته ده زانیت که تۆش زۆر جار نه فه ته ت

لهوانی دیکه کردووه. 23 هه موو ئه مانهم به دانایی تاقی کردهوه و گوتم: «دانا دهیم»، که چی لیم دوور بوو. 24 ئه و داناییه که ههیه دووره و زور قووله؛ کئی دهیدۆزیتیهوه؟ 25 هاتم سه رنجم دا له دانایی ولیم کۆلییهوه و گه پرام به دواى راستیه کاندایۆ ئه وهی لپی تیبگه م، له ئه نجامدا بۆم ده رکوت که خراپه کاری نه زانینه و گیلایه تیش شیتیه. 26 من دۆزیمه وه که له مردن تالتره ئه و ژنه ی که توره و دلی ته له یه، دهسته کانیشی کۆتن. ئه وهی له بهردهم خودا چاک بیئت، لپی ده رباز ده بیئت، به لام گونا هبار به ته له که یه وه ده بیئت. 27 وتاریژی ژیرمه ند ده لیئت: «سهیر بکه، ئه مه م دۆزیه وه:» «بۆ ئه وهی بگه مه ئه نجامی راستیه کان زانیاریه کانم یه ک به یه ک کۆکرده وه، 28 له کاتی کدا که هیشتا ده گه پرام و جارئ نه گه یه شت بومه ئه نجام، په ندیکم بیستوه که ده لیئت: «له تیه هه زار پیاودا ته نها یه کیکم دۆزیه وه، به لام له تیه هه موویان یه ک ئافره تم نه بیی.» 29 ته نها شتیکم دۆزیه ته وه، ئه مه ش ئه وه یه: خودا مروئی له سه ر بچینه یه کی راست دروست کردووه، به لام ئه وان دواى دا هیتانی زور که وتوون.»

8 کئی وه ک مروئی دانایه؟ کئی روونکردنه وهی شت ده زانیئت؟ دانایی مروئی پرووی پرووناک ده کاته وه و تالی روخساری ده گۆریت. 2 من ده لیم: فه رمانی پاشا به جیبگه یه نه، له پیناوی ئه و سوینده ی که بۆ خودات خوارد. 3 په له مه که له رویشتن له بهرده می پاشا. دا کۆکی له خراپه مه که، چونکه پاشا هه رچی پیی خویش بیئت ده یکات. 4 فه رمایشتی پاشا فه رمووده ی ده سه لاتداره، کئی ده توانیئت پیی بلیئت: «تۆ چی ده که یه ت؟» 5 ئه وهی فه رمانه که ی به جیبگه یه نیئت تووشی خراپه ناییئت، دلی دانا ش کات و پڕۆشویئ گونجاو ده زانیئت، 6 چونکه هه ر شتیک کات و پڕۆشویئ خۆی هه یه، هه رچه نده مروئی ده رده سه ری زور بیئت. 7 که س نازانیئت له داها توودا چی ده بیئت، ئه وهی پرووده دات کئی پیی راده گه یه نیئت؟ 8 وه ک چۆن که س ده سه لاتی به سه ر بادا نییه، بۆ ئه وهی با بگریئت، مروئی ده سه لاتی به سه ر پروژی مردندا نییه. وه ک چۆن نه سه روتن له کاتی شه پردا نییه، خراپه کار توانای نییه خۆی له خراپه تازاد بکات. 9 هه موو ئه مانهم بیی، که سه رنجم دابه هه موو ئه و کارانه ی له سه ر زه وی کراون. کاتی که هه یه که سییک به سه ر که سیکی دیکه دا ده سه لاتدار ده بیئت بۆ زیانی خۆی.

10 بهم جوړه بڼم خراپه کاران له گورنران، نهوانه ی که له شویځی پیروزه وه هاتوچویان ده کرد و لهو شاره ی نه و کارانه یان کرد ستایش کرابوون. نه مه ش هه ر بڼ واتایه. 11 له بهر نه وه ی سزای تاوان به په له جیبه جی ناکریت، دلۍ ناده میزاد پر بووه له پیلانی خراب. 12 هه رچه نده به دکار که سه د جار تاوانی کردیت و ته مه تیگی دریز بڼیت، به لام من ده زانم که بو له خواترس که ریزی خودا ده گریت باشت ده بیت. 13 به لام بو به دکاران چاک نایت و وهک سیهر رورنایان دریزه ناکیشیت، چونکه له خودا ناترسن. 14 شتیگی دیکه ی بڼ واتا هه یه که له سه ر زه ویدا ده کریت، نه مه یه: راستودروستان هه ن به گویره ی کاری به دکاران یان به سه ردا دیت و به دکارانیش هه ن به گویره ی کاری راستودروستان یان به سه ردا دیت. گوتم، نه مه ش هه ر بڼ واتایه. 15 له بهر نه وه ناموژگاری ده کم به شدار بن له شادی، چونکه کوا چا که بو مروث له سه ر زه وی؟ بیچکه له وه ی که بخوات و بخواته وه و شادیت و نه مه ی بو ده مینیته وه له ماندو بوونه که ی به دریزانی ژیانی، که خودا پیداو له سه ر زه ویدا. 16 کاتیک سه رنجم دایه دانای و ره نجکیشانی خه لکی زه وی، که شه و رور خه و نه ده چوه چاویان، 17 هه موو نه وه ی خودا نه نجامی داوه بڼم. که س ناتوانیت له کاره کانی خودا له سه ر زه وی تی بگات. سه رپرای نه وه ی مروث ماندوو ده بیت بو دوزینه وه ی بچینه که ی، به لام نایدوزینه وه. هه رچه نده که سی داناش ده لیت ده زانم، به لام ناتوانیت بیدوزینه وه.

9 ئیتر له هه موو نه وانه رامام و بوم ده رکوت که راستودروستان و دانایان و کرده وه کانیان له ژیر ده سه لاتی خودان، به لام که س نازانیت له ریگی خوشه ویستی یان رق لیبوونه وه ده بیت. 2 هه موویان یهک چاره نووسیان هه یه، راستودروست و به دکار، چاک و خراب، پاک و گلاو، قوربانی سه رب و نه وه ی قوربانی سه رنابرت؛ چا که کار و گونا هبار، سویندخور و نه وه ی ده ترسیت سویند بخوات. 3 نه مه نه و خراپه یه که له پشتی هه موو پرووداوه کانی سه ر زه ویه: که یهک چاره نووس بو هه مووان بیت، هه روه ها دلۍ ناده میزاد پر له خراپه، شتییش له دلیندایه له کاتیکدا زیندوون و پاشان که ده چنه پال مردووان. 4 هه رکه سیک که له تیر زیندووان بیت، نومیده واره. ته نانه ت سه گی زیندووش له شیر ی توپو

چاكتره! 5 زیندوووان ده زانن که ده مرن، به لام مردووان هیچ نازانن و له مه و دواش پاداشتیان نییه، ته نانهت ناویان له بیرکراوه. 6 خوشه ویستی و رِق و به غیلشیان له میژه له ناوچوون، ئیتر به شیان نییه هه تاهه تایه له هه موو ئه وهی له سه ر زه ویدا ده کریت. 7 برۆ به شادی نانی خۆت بخۆ و به دلئیکی خۆش شه رابی خۆت بنۆشه، چونکه له میژه خودا له کرده وهت رازییه. 8 با هه موو کاتییک جلوه رگت سپی بیّت و زهیت له سه ری خۆت بده. 9 خۆشی بیینه له گهّل ژنه کهت که خۆشت ده ویت، هه موو رۆژانی ژبانی بی واتات، که خودا له سه ر زه وی پئیدا ویت، هه موو رۆژانی بی واتات، چونکه ئه مه به شی تویه له ژبان و له ماندوو بوونه کهت که له سه ر زه وی پئوهی ماندوو ده بیته. 10 ئه وهی له ده سنت دیت، به و په ری هیز و توانوه بیکه، چونکه نه کار و نه پلاندانان و نه زانین و نه دانایی نییه له جیهانی مردووان، ئه وهی تو ده چیت بو ئه وی. (Sheol h7585) 11 دیارده یه کی نویم له سه ر زه وی بیی: پرا کردن بو سوو که له کان نییه و جهنگ بو پالّه وانان نییه و نان بو دانایان نییه و ده و له مهندی بو تیگه دشتوووان نییه و په سه ندی بو زانایان نییه، چونکه کات و به خت تووشی هه مووان دیت. 12 هه روه ها مرؤف کاتی خۆی نازانیت: وهک ئه و ماسییانهی به تو ریکی له ناو بهر ده بردرین، یان وهک ئه و چۆله کانهی به ته له وه ده بن، ئاده میزادیش به هه مان شیوهی ئه وان له نا کاو و له کاتیکی خراپدا ده که ونه ته له وه. 13 ئه م دانایه شم له سه ر زه ویدا بیی، له لای من مه زنه: 14 شاریکی بچوک و خه لکیکی که می تیدا بوو، پاشایه کی مه زن په لاماری دا و ئابلوقه ی دا و قولله ی مه زنی به ده وریدا بنیاد نا. 15 ئه و شاره پیاویکی هه ژاری دانای تیدا بوو، به دانایی خۆی شاره کهی ده رباز کرد. به لام کهس ئه و پیاوه هه ژاره ی له بیر نه ما. 16 منیش گوتم: «دانایی له هیز باشته»، به لام دانایی هه ژاریش به سووکی ته ماشا ده کریت و گوئی له قسه کانی ناگیریت. 17 قسه ی به هیمنی له لایه ن دانایان شایانی سه رنجدانه زیاتر له هاواری ده سه لاتدار له ناو گیلان. 18 دانایی له چه کی جهنگ چاكتره، به لام یهک گونا هبار چا که یه کی زور تیک ده دات.

10 وهک چۆن میشی مردوو بونی خوش بۆگه ن ده کات، که مییک کاری گیلانه ده توانیت دانایی و ریزی که سییک له ناو بهریت. 2 دلی دانا مه یلی رینی راست ده کات، دلی گیلش مه یلی رینی چهوت ده کات. 3 که گیل

به ریگادا ده پروات گیل لی ده باریت، تیر گیلایه تیبه که ی بۆ هه موو لایه ک دیاره. 4 ته گهر تووره یی فه رمانزه وا به سه رتدا جۆشا، شوینی کاری خۆت به جیمه هیله، چونکه هیمنی هه له ی گه وره ئارام ده کاته وه. 5 خراپه به ک هه یه له سه ر زه ویدا بینیم، وه ک هه له یه کی مه زنه له لایه ن فه رمانزه وا: 6 گیل زۆر جار له پله و پایه ی به رز داده نریت و ده وله مهنده کانیش له شوینه زمه کان داده نیشن. 7 بینیم خزمه تکاران ته سپ سوار بوون و میران پاده بوون وه ک خزمه تکار. 8 ته وه ی چال هه لکه نیت خۆی تی ده که ویت، ته وه ی دیوار برووخینیت مار پییه وه ده دات. 9 ته وه ی به رد هه لکه نیت نازاری پیوه ده بینیت، ته وه ی دار بپریت له مه ترسییه که یدا ده ییت. 10 ته گهر ته ور کول ییت و ده می تیر نه کریت، هیزی زیاتری ده ویت، به لام دانایی به سووده بۆ سه رکه وتن. 11 ته گهر پدیش نوشته کردن مار پیته وه بدات، تیر نوشته که ر کپییه که ی وه رنا گریت. 12 قسه ی زاری دانا شیرینه، به لام گیل لیوه کانی خۆی هه لیده لووشن. 13 سه ره تای وشه کانی ده می گیلیه، له کۆتاییدا ده بنه شیتیکی خراپ. 14 گیل زۆر قسه ده کات. مرؤف نازانیت چی ده ییت و کی ده توانیت به که سیکی دیکه رابگه یه نیت که چی له دوا ی خۆی پرووده دات؟ 15 ماندوو بوونی گیل خۆی شه که ت ده کات، به جۆریک نازانیت چۆن بۆ شار بچیت. 16 قور به سه ر ته و خا که ی که پاشا که ی پیشت خزمه تکار بوو و میره کانیشی به یانیا ن له سه ر خوان داده نیشن. 17 خۆزگه به و خا که ی که پاشا که ی له نه وه ی شازاده ییت و میره کانیشی نان له کاتی خۆیدا بخۆن، بۆ هیز نه ک بۆ سه ر خۆشی. 18 به ته مبه لی بمیچ دیته خواری و به ده ست شلکردنیش خانوو دلۆپه ده کات. 19 بۆ ته وه ی پیبکه ن خوان تاماده ده که ن و شه رایبش ژبان خۆش ده کات، به لام پاره هه موو شتیکی پی ده کریت. 20 ته نانه ت له بیر ی خۆشت نه فره ت له پاشا مه که، له ژووری نوستنیش نه فره ت له ده وله مهنده مه که، چونکه چۆله که ی ئاسمان ده نگه که ت ده گه یه نیت و بالداریش قسه که ت راده گه یه نیت.

11 نان بده به ده م ئاوه وه، چونکه له پاشه رۆژدا دیته وه ریگای خۆت. 2 به ش بده به چه وت که س، به لی، به هه شتیش، چونکه نازانیت چ کاره ساتیک له سه ر زه وی پرووده دات. 3 ته گهر هه ور پریت، باران به سه ر زه ویدا ده بارینیت. ته گهر داریک به ره و باشوور بکه ویت یان به ره و

باکور، ئەو شوپنەى دارەكەى لى دەكەوئ، لەوئ دەبئت. 4 ئەوئەى چاوى لە با بئت ناچئبئت، ئەوئەى سەبرى هەور بكات دروئنە ناكات. 5 هەروەك نازائبت كامە رېگائى باهە، يان چۆن كۆرپەلە لەناو سكى داىكيدا شوپنەى دەكئشربئت، بە هەمان شوپنە ناتوائبت لە كارەكانى خودا تئبگەبئت، كە هەمووان دروستدەكات. 6 سەر لە بەيائى توى خۆت بچئنە، سەر لە عئوارەش دەستت شل مەكە، چونكە نازائبت كاميان سەوز دەبئت، ئەم يان ئەو، يان بەرھەمى هەردووكان وەك يەك باش دەبئت. 7 پرووناكى شيرينە و باشە بۆ چاوان كە خۆر ببئبئت. 8 ئەگەر مروف تەمەتئكى درئژ رئا، با بە هەمووى دنلخۆش بئت. بەلام با رۆژانئ تارىكى لەبئربئت، چونكە زۆر دەبئت. هەموو ئەوئەى دئت بئ واتايە. 9 ئەئى لاو، لە سەردەمى گەنجئبئت شادمان بە، با لە رۆژانئ لاوئبئت دلت خۆش بئت. بە رېگائى دلى خۆت و بە ببئبئنى چاوەكاتندا برۆ، بەلام بزانه كە لەسەر هەموو ئەمانە خودا دەتئبئبئت بۆ حوكم بەسەردادان. 10 پەستى لە دلت دامالە و خراپە لە لەشت دووربخەو، چونكە نەوجەوانى و گەنجئبئتى بئ واتان.

12 بەدئبئنەرى خۆت لەبئربئت لە سەردەمى گەنجئبئت، پئش ئەوئەى رۆژگارى خراپە بئت يان ئەو سالانە نزىك بئتەو كە بلىئى: «خۆشئبئان تئدا نايم»، 2 پئش ئەوئەى درەوشانەوئەى خۆر و پرووناكى و مانگ و ئەستئرە تەواو بئت، پئش ئەوئەى گەرانهوئەى هەورى باران ئاسمان تارىك بكات، 3 ئەو رۆژەى پارئزەرانئ مال دەلەرزى، پئاوانى بەهئز دەچەمئنەو، ئەو ئافرەتانەى كە ئئبئى دەستاربان دەكرد لەبەر كەمى لە كار دەكەون، تارىك دادئن ئەو ژنانەش كە لە پەنجەرەكانەو تەماشادەكەن، 4 كاتئك دەرگاكانى بازار دادەخرئن و دەنگى هارئن نزم دەبئتەو، ئەو رۆژەى كە پئرمئرد لە دەنگى چۆلەكە هەلدەسئبئت، هەرچەندە بەلايەو گۆرانئ كچەكان كز دەبن، 5 ئەو رۆژەش كە خەلك لە بەرزائى دەترسن و لە رېگا تۆقئون، كە بادەم چرۆ دەكات و كوللە حاجى خۆى پادەكئشئبئت و هئچ ئارەزوو نامئبئت. ئئبئر مروف بەرەو مالئ هەتاهەتائى خۆى دەچئبئت و شئنگئزەكان بە شەقامەكاندا دەسوورئنەو. 6 لەبئربئت، پئش ئەوئەى زنجئبرى زئو پچرئبئت و قاپئ زئبئن بشكئبئت، پئش ئەوئەى گۆزە لەسەر كانى وردوخاش بكرئبئت، يان چەرخە لەسەر بئربشكئبئت و 7 خۆل دەگەرئتەو سەرزەوى

وهک پيشوو، رُوحيش ده گه پريته وه لاي تهو خودايه ي که به خشيو به تي. 8 وتاربيژي ژيرمه ند ده لیت: «بی واتایه! بی واتایان! هه موو شتیک بی واتایه!» 9 سه رباري تهو هی که وتاربيژي ژيرمه ند دانا بوو، گه ليشی قیری زانین کرد، شاره زای هه لسه نگاندن و پشکنین و ریکخستنی په ندی زور بوو. 10 وتاربيژي ژيرمه ند هه ولی دا وشه شادی به خشه کان بدوزیته وه که به سه رپاستی نووسراون و وشه کانی راستین. 11 وشه کانی پیاوی دانا وهک نه قیزه وایه، وهک بزماره چه قیوه کانن له پیاوانی کومه ل، له لایه ن یهک شوانه وه دراون. 12 تهی رۆله، سه ره رای ته مانه، ئاگداری شته کانی دیکه ش به. دانانی په رتووکي زور کوتایی بۆ نییه، لیکۆلینه وهی زوریش له ش ماندوو ده کات. 13 هه موو شت ئیستا بیستراوه و دهرته نجامه که ی تهو به: له خودا بترسه و راسپارده کانی به جیگه یه نه، چونکه ته مه ئه رکی سه ر شانی هه موو مرۆفه. 14 خودا حوکم به سه ره هه موو کاریکدا ده دات، به هه موو کاریکی نه پینشه وه، جا چاک بیت یان خراب.

گۆرانى گۆرانىيە كان

1 گۆرانى گۆرانىيە كانى سلىمان. 2 با بە ماچە كانى دەمى ماچم بكات، چونكە ئەوينى تۆلە شەراب خۆشترە. 3 بۇنى عەترە كەت خۆشە؛ ناوت عەترى پرژاۋە، مايە سەرسورمانى نىيە كە پاكىزە كان تۆيان خۆشەدەۋى. 4 پەلم بگرە و با پىكەۋە پرۆين! با پاشا بمھىنئىتە ناو ژوورە كەى خۆى. دەستە خوشكە كان شاد و دىلخۇش دەبىن پىت، لە شەراب زىاتىرادى ئەوينى تۆ دەكەينەۋە. ئەۋىندار بەپراستى تۆيان خۆشەدەۋى. 5 ئەى كچانى تۆرشەلىم، من ئەسمەرىكى جوام، ۋەك رەشمالە كانى قىدار، ۋەك نىۋەندى رەشمالە كانى سلىمان. 6 تەماشام مەكەن كە من ئەسمەرم، ئەۋە خۇر لىيداوم. كورانى داىكم لە من توورە بوون، منيان كرده چاودىرى رەزەمىۋ، لەبەر ئەۋەى ناچار كرام، چاودىرى رەزەمىۋە كەم نەكرد. 7 ئەى خۆشەۋىستى گىجانم، پىم بلى، لەكۆى مىگەلى خۆت دەلەۋەر نىت، كاتى نىۋەرۇش پىشتىرى مەرەكانت لەكۆىيە؟ بۇچى ۋەك بەچە كراۋىك بىم، لەلای مىگەلى ھاۋرپىيەكانت؟ 8 ئەى جۋانترىنى نىۋەتافرەتان، ئەگەر نازانىت بە شوپىن پى مەراندە برۆو كارەزەكانت بلەۋەرپىيە لەلای نشىنگەى شۋانەكان. 9 يارەكەم، بە ئەسپىك لە گالىسكە كانى فىرەون لىكم چۋواندى، 10 گۆنات بە خىشلەۋە جۋانە، گەردنت بە گەردانەۋە. 11 خىشلى زىپرت بۇ دەكەين، لەگەل نقىمى زىو. 12 ھەتا پاشا لە كۆرى خۆبەتى، ناردىنى من بۇنى خۆى بلاۋ دەكەۋە. 13 دلدارەكەم چەپكىك مورە كە لە تىۋ مەمكەكانم شەۋ بەسەردەبات. 14 دلدارەكەم ھىشۋى خەنەيە لەناۋرەزەمىۋە كانى كانى گەدى. 15 ئەى يارەكەم، تۆ چەند جۋانىت، چەند جۋانىت! چاۋەكانت كۆترن. 16 ئەى دلدارەكەم، تۆش چەند قۆزىت، چەند شىرىنىت! جىنگا كەمان سەۋزە. 17 كارىتەى خانوۋەكەمان لە دارى ئورزە، تەختە دارەكانى سەروون.

2 من گولالە سوورەى شارۆن و سەۋسەنى دۆلانم. 2 ۋەك گولى سەۋسەن لەناۋ دىركودال يارەكەم ئاۋايە لەناۋ كچان. 3 ۋەك دار سىۋ لە تىۋ دارەكانى دارستان دلدارەكەم ئاۋايە لەناۋ كوران. ھەزم لە دانىشتنە لە سىبەرەكەى مىۋەكەشى بۇ دەم شىرىنە. 4 با بمباتە ھۆلى خوانەكە، خۆشەۋىستىيە كەى ۋەك ئالا لەسەر سەرم بشەكىتەۋە. 5 بە كىشمىش گروتىم پى بىبەخىش، بە سىۋ بىگە شىننەۋە، چونكە من بە شەيدى خۆشەۋىستى ئەۋم.

6 دەستى چەپى لە ژىر سەرمە و دەستى راستى لە ئامبىز دەگرىت. 7 ئەى كچانى ئورشەلېم، سۆيىدتان دەدەم، بە مامز يان مېينەى ئاسكى دەشتودەر، كە خۆشەوېستى ھەلنەستېن و بە ئاگى نەھىن ھەتا خۆى ھەز دەكات. 8 گوى بگرە! ئەو دەنگى دلدارە كەمە! تەماشى بگە! وا دېت، لەسەر چىاكان ھەلدە بەزىتەو، بەسەر گەردەكاندا باز دەدات. 9 دلدارە كەم وەك ئاسك يان وەك كارمامزە، وا لە پشت دىوارە كەمان راوہستاو، لە دەلاقوہ سەير دەكات، لە كلاًورۆژنەوہ تەماشى دەكات. 10 دلدارە كەم قسەى كرد، پىي گوتم: «يارە كەم، ھەستە، شىرىنە كەم، وەرە. 11 تەماشى بگە، زستان تىپەرى، باران بەسەر چوو و نەما. 12 گول لەسەر زەوى دەركەوت، ئىستا كاتى گۇرانىيە، خويندى كوكوختى لە خاكى تىپە دەبىستىت. 13 ھەنجىر بەرى گرتو، بۇنى بەرسىلەى مېو بلا و بوو تەوہ. يارە كەم، ھەستە، شىرىنە كەم، وەرە.» 14 ئەى كۆترە كەم لەناو كەلە بەرى ھەلدە كەم، لە پەناگى بنارەكان، با روخسارت بېيم، با دەنگت بېيستم، چونكە دەنگت ناسكە و روخسارت شىرىنە! 15 رېويىيەكانمان بۇ راو بگەن، ئەو توولە رېويىيەنەى رەزەكانمان تىكەدەن، چونكە رەزەكانمان پەسەريان گرتو. 16 دلدارە كەم بۇ منە و منىش بۇ ئەوم، لەناو گولە سەوسەنەكان دەلەوہ رېت. 17 بەر لەوہى رۆژ ھەلېت و تارىكى پرەو تەوہ، ئەى دلدارە كەم، بگە رېوہ، وەك ئاسك بە، يان كارمامز لەسەر چىا فرە لووتكەكان.

3 بە درېزى شەو لەسەر نوپنە كەم بەدواى ئەو كەسەدا گەرام كە گىانم خۆشى دەوېت، بەدوايدا گەرام، بەلام نەمدۆزىيەوہ. 2 ئىستا ھەلدەستم و بەناو شاردە دەسوورنەوہ، بەناو شەقام و گۆرەپانەكاندا بەدواى ئەو كەسەدا دەگەرىم كە گىانم خۆشى دەوېت. ئىتر بەدوايدا گەرام، بەلام نەمدۆزىيەوہ. 3 تووشى ئىشكگرەكان بووم، كاتىك بەناو شاردە دەگەران. «ئايا ئەوہى گىانم خۆشى دەوېت ئىوہ نەتانبىنەوہ؟» 4 ئەوہندەى نەمابو لىيان تىپەرم كاتىك ئەوہم بىنەوہ كە گىانم خۆشى دەوېت. گرتم و بەرمنەدا، ھەتا بردمە مالى داىكم، بۇ ژوروى ئەو كەسەى كە بە من سىكپر بوو. 5 ئەى كچانى ئورشەلېم، سۆيىدتان دەدەم بە مامز يان مېينەى ئاسكى دەشتودەر، كە خۆشەوېستى ھەلنەستېن و بە ئاگى نەھىن ھەتا خۆى ھەز دەكات. 6 ئەوہ كىيە لە چۆلەوانىيەوہ بەدەركەوت، وەك ستونى دووكەل،

به مور و بخور بونخوش كراوه، به هموو بونوبه رامپيكي بازگانان؟ 7
 بينن! گاليسكه كه ي سلیماننه، شهست پالھوان دهوريان داوه له پالھوانه كاني
 ئيسرائيل، 8 هموو شمشير به دهستن، شاره زاي جهنگن، هه ريه كه و
 شمشيره كه ي به لارانيه وه يه، له بهر مه ترسييه كاني شه وو. 9 سلیمانی پاشا
 گاليسكه يه كي بونخوي دروست كرد له داري لوبنان. 10 ستونه كاني له زيو
 دروست كرد، كارپه كاني له زيو بهرگي دوشه كه كان ئه رخه وانيه، ناوه وه ي به
 ئه وين رازينراوه ته وه. ئه ي كچاني تورشه ليم، 11 وه رنه ده روه، ئه ي كچاني
 سييون، بينن. سلیمانی پاشا به و تاجه وه بينن كه له سه ريه تي، كه دا يكي
 له سه ري نا له روي زه ماوه ندي ژنپيناني، له روي شادي دلي.

4 ئه ي ياره كه م، تو چند جوانيت، چند جوانيت! چاوه كانت دوو
 كوژن له پشت په چه كه ته وه. قوت وهك ميگه له بزنه كه له كيو گلعاده وه
 دپته خواره وه. 2 ددانه كانت وهك پانه مه رن، كه تازه پراونه ته وه و
 له شوشتن گه پراونه ته وه، هه موويان جووتن، هيچيان به تنه نين. 3
 ليوه كانت وهك ريسي تاله، ده مت شيرينه، گونات وهك له ته هه نار له
 پشت په چه كه ته وه. 4 گدرنت وهك قولله ي داوده به ريزه به رد بنياد
 نراوه، هه زار قه لغاني پيو هه لواسراوه، هه مووي قه لغاني پالھوانانه. 5 جووته
 مه كه كه ت وهك دوو كارمازن، وهك جووتيك مازن، كه له تيو گو له
 سه وسه ندا ده له وه رين. 6 بهر له وه ي رور هه لبيت و تاريخي پره ويته وه،
 ده چمه چي اي مور و گردى بخور. 7 ئه ي ياره كه م، سه رتاپات جوانييه،
 هيچ كه موكوريت تيدا نييه. 8 بووكي، له گه ل من له لوبنانه وه وه ره، له گه ل
 من له لوبنانه وه وه ره. له لووتكه ي چي اي ئه ماناوه وه ره خواره وه، له سه ري
 سنيره وه كه لووتكه ي هه رمونه، له لانه ي شيرانه وه، له چي اي پلنگانه وه. 9
 تازيزه كه م، بووكي، دلي منت رفا ندو وه، به تيله ي چاوت دلت رفا ندووم، به
 موورويكي ملوانكه كه ت. 10 ئه وينت چند جوانه، بووكي تازيزم، ئه وينت
 چند له شه راب خو شتره، بوني عه تره كه شت له هه موو بونوبه رامپيك. 11
 ليوه كانت شانهي هه نگوينيان لي ده تكيت، بووكي، شير وه هه نگوين له ژير
 زماتته! بوني جلو به رگت وهك بوني لوبنانه. 12 باخچه يه كي داخراوه! بووكي
 تازيزم، سه رچاوه يه كي داخراوه، كانيه كي مور كراوه! 13 نه مامه كانت باخي
 هه نارن له گه ل به رووي هه لپژارده، خه نه و ناردين، 14 ناردين و كار كوم،

قامیشی بۇنخۇش و دارچىن، لەگەل ھەموو جۆرە دار بخورىك، مور و ئەلوا لەگەل ھەموو بۇنوبەرامەكان. 15 تۆسەرچاوەى باخچەكانىت، بىرى ئاوى لەبەر رۆيشتووى، لىشاوہ لە لوبنان دىتە خواری. 16 ھەستە، ئەى باى باكوور، وەرە، ئەى باى باشوورا بەسەر باخچەكەم ھەلبەكەن، با بۇنوبەرامى بلا و پىتەوہ، بۇ ئەوہى دلدارەكەم پىتە ناو باخچەكەى خۆى، با بەروبوومە ھەلبۇزاردەكەى تام بكات.

5 ھاتمە ناو باخچەكەم، ئازىم، بووكى، مور و بۇنوبەرامى خۆم كۆكردەوہ، شانەى ھەنگوین و ھەنگوینی خۆم خوارد، شەراب و شىرى خۆم خواردەوہ. ھاوپرپىەكان ئەى ھاوپرپیان، بچۆن و بچۆنەوہ؛ ياران، بە ئەوین مەست بن. 2 من خەوتووم، بەلام دلم پىدارە! دەنگى دلدارەكەمە لە دەرگا دەدات: «دەرگام بۆ بکەرەوہ، دلدارى ئازىم، ئەى كۆترەكەم، ئەى بى كەموكۆرپىەكەم، سەرم پرتاوتنگ بووہ، ئەگرىجەم پرتشەونم.» 3 جەلەكانم دا كەندووہ، ئايا دەبى ديسان لەبەرى بکەمەوہ؟ پىپىەكانم شوشتوہ، ئايا دەبى ديسان پىسيان بکەمەوہ؟ 4 دلدارەكەم لە كوفى دەرگاوە دەستى درىزكرد، ھەناوم بۆى پاچەنى. 5 ھەستام ھەتا دەرگا لە دلدارەكەم بکەمەوہ، دەستەكانم مورپان لى دەچۆرا، پەنجەكانم مورى شل لەسەر دەسكى سورگىيەكە. 6 دەرگام بۇ دلدارەكەم كردهوہ، بەلام دلدارەكەم بايدابووہ و رۆيشتبوو. گىانم بەدواى ئەودا دەرچوو، بەدوايدا گەرام، بەلام نەمدۆزپىەوہ. بانگم كرد، وەلامى نەدامەوہ. 7 تووشى ئىشكگرەكان بووم كاتىك بەناو شاردا دەسوورانەوہ. لىيان دام و برىندارىان كردم، چارۆكەكەيان لەبەر دا كەندم، ئىشكگرى شووراكان 8 ئەى چكانى تۆرشەلىم، سوپىندان دەدەم، ئەگەر تووشى دلدارەكەم بوون، ئەمەى پى بلین، من بە شەپداى خۆشەوېستى ئەوم. 9 دلدارەكەى تۆچى زياترە لە دلداران، ئەى جوانى تىو ئافرەتان؟ دلدارەكەى تۆچى زياترە لە دلداران، كە ئاوا سوپىندت داين؟ 10 دلدارەكەم سوور و گەشاوہپە، لەناو دە ھەزار كەسدا ديارە. 11 سەرى زىپرى پىگەردە، زولفى بەرداوہتەوہ، پەشە وەك قەلەپەش. 12 چاوەكانى وەك كۆترن چاوەكانى وەك كۆترن لەسەر كانىيەك، كۆترەكان ھىندە سپىن وەكو شىر، لە كەنارى ھەوزىك ھەلىشتوون. 13 گۇناكانى وەك باخچەى بۇندان، بۇنيان خۆشە. لىوہكانى سەوسەن، مورى شليان لى

ده تکيټ. 14 دهسته کانی لوله ی زېړن، به زه بهرجه د رازاونه ته وه، له شی عاجی تاشراوه به بهردی یاقووتی شین پیچراوه ته وه. 15 قاچه کانی ستوونی مه پرېن، له سهر دوو بنکه ی زېړی پیگه رد دامه زراون. روخساری وهک لوبنانه، هه لېژارده وهک ثورز. 16 ده می شیرینه، سهرایای خوښه ویسته. ئەمه دلداره که مه، ئەو نازیزی منه، ئەی کچانی تورشه لیم!

6 دلداره که ت چووه کوئی، ئەی جوانی نیو ئافره تان؟ دلداره که ت پرووی له کوئی کرد، هه تا له گه لت به دوایدا بگه پرین؟ 2 دلداره که م دابه زییه ناو باخچه که ی، بۆ ناو باخچه ی بۇندار، هه تا میگه لی خزی له ناو باخچه کاندای بله وهرینیت و سهوسه ن کۆبکاته وه. 3 من بۆ دلداره که م و دلداره که م بۆ منه، له ناو گوله سهوسه نه کان ده له وه پریت. 4 یاره که م تۆ وهک شانشین تیرزه جوانی، وهک تورشه لیم شیرینی، وهک له شکره ئالاداره کان شکو داری. 5 چاوه کانت له سهر من لابه، چونکه بهرگه ی ناگرم. قرت وهک پانه بزنه که له کئیوی گلعه ده وه دینه خواره وه. 6 ددانه کانت وهک پانه مه پرین که له شوشتن گه راونه ته وه، هه موویان جووتن، هیچیان به ته نه نین. 7 گونات وهک له ته هه ناره له پشت په چه که ته وه. 8 شهست شازن و هه شتا که نيزه ن، پاکیزه کانی له ژماره نایه ن، 9 به لام کوتره که م، پیگه رده که م، بۆ وینه یه، کچه تاقانه ی دایکیه تی، نازداره که ی ئەوه ی بوویه تی. کچ بینیان خۆزگه یان بۆ خواست شازنه کان و که نيزه کان ستایشیان کرد. 10 ئەوه کینه سهری هه لیتنا وهک بهر به یان، جوانه وهک مانگ، پیگه رده وهک پوژ، وهک که ژاوه ی ئەستېره کان شکو داره؟ 11 بۆ ناو باخی دار گوژ دابه زیم بۆ بینینی دهرکه وتی گیای دۆل، بۆ ئەوه ی بینم ئاخو دار میو چه که ره ی کردووه، هه ناریش پشکوتووه؟ 12 پيش ئەوه ی بزائم، گیانم له ناو گالیسکه کانی پاشایه تی گه له که م داینام. 13 ئەی شوله میتی، بگه پرېوه، بگه پرېوه! بگه پرېوه، بگه پرېوه، بۆ ئەوه ی ته ماشات بکه ین! دلدار بۆچی ته ماشای شوله میت ده که ن وهک سه مای مه حه نه یم؟

7 ئەی کچه میر، پییه کانت له ناو پیلا و چه نده جوان! که وانی پانت وهک خشله ده ستکردی دهستی وهستای کارامه یه. 2 ناوکت جامیکی خره شه رابی تیکه لاوی لی که م ناکات، ناوقه دت خه رمانی گه مبه سهوسه ن په رزین کراوه. 3 جووته مه مکه که ت وهک دوو کارمازن، وهک

جووتیک مامزن. 4 گەردنت قوللەیهکی عاجە. چاوەکانت وەک گۆمەن لە
 حەشپۆن لە بەردەم دەروازەیی بەت رەبیم. لووتت وەک قوللەیی لوبنانە
 پروو و دیمەشقی دەروائیت. 5 سەرت وەک کئیوی کارمەلە بەسەرتەو
 و پرچی سەرت تەرخەوانییە، پاشا بەندی ئەگریجەکانە. 6 چەند جوان و
 چەند شیرینی، ئەی ئەویندارە کەم، مەن بە تۆ دلشادم! 7 ئەم بەژنەت لە
 دار خورما دەچیت، مەمکەکانت لە هیشوو. 8 گوتم: «بەسەر دار خورما
 دەکەوم، خۆم بە بەرەمە کەیی دەگرم.» با مەمکەکانت وەک هیشوو تری
 بن، بۆنی هەناسەت وەک سیو بیئت، 9 دەمت وەک باشتەری جۆری
 شەراب بیئت. ئەویندار با شەرابە کە بە ئاسانی بۆ دلدارە کەم پرژیت، بە
 نەرمی بەسەر لێو و دانداندا پروات. 10 مەن بۆ دلدارە کەم و ئەو پەرۆشی
 منە. 11 دلدارە کەم، وەرە با بچینە کێگە، لە گوندەکان شەو بەسەر بیەن. 12
 با بەیانی زوو بگەینە سەر رەزەمیوکان، ببینین ئاخۆ دار میو چە کەری
 کردوو، پەسیرەکان کراونەتەو، هەناریش پشکوتوو؟ لەوی ئەوینە کەمت
 پێ دەبەخشم. 13 گیئادەمە بۆن بلاق دەکاتەو، لە بەردەرگا کە شمان هەموو
 میو یەکی بەتام هەبە، کۆن و نوئی کە بۆ تۆم هەلگرتوو، ئەی دلدارە کەم.

8 بریا برای من بوای، شیرەخۆری مەمکی دایکم! ئەوا لە دەروە
 تووشت دەهاتم و ماچم دەکردیت، بەئێ ئەوێ پرسیا بم. 2 دەمەردیت،
 دەمەردیتە مالی دایکم، ئەوێ منی پەرورده کردوو. شەرابی تیکە لاوم
 دەرخوارد دەدای، لە خۆشای هەنارە کەم. 3 دەستی چەپی لە ژیر سەرمە
 و دەستی راستی لە ئامیزم دەگریت. 4 ئەی کچانی تۆرشەلیم، سویندەتان
 دەدەم کە خۆشەویستی هەلنەستین و بە ئاگای نەهین هەتا خۆی حەز
 دەکات. 5 ئەو کچە کینیە لە چۆلەوانییەو دەیت و پالی بە دلدارە کەو
 داو؟ ئەویندار لە ژیر دار سیو کە بە ئاگام هینای، لەوی دایکت بە تۆ
 سک پر بوو، لەوی ئەوێ توی بوو سکی پیئت پر بوو. 6 بکە مۆر لەسەر
 دلت، مۆر لەسەر بازووت، چونکە خۆشەویستی وەک مردن بەهێزە، ئیرەبی
 وەک گۆر سەختە، خۆشەویستی سووتینەرە، گری ئاگرە، وەک ئاگرینی
 بەهێزە. (Sheol h7585) 7 ئاوه زۆرەکان ناتوانن خۆشەویستی بکوژینەو،
 پرووبارەکان نوقومی ناکەن. ئەگەر مرۆف هەموو سامانی ماله کەیی لە پیناوی
 خۆشەویستی ببەخشیت، بە بیبەها دادەنریت. 8 خوشکیکی بچووکان هەبە،

هېشتا مه مېكي نه هاتووه. چي بگهين بو خوشجان، نه ورژهي داخوازيكېري
بيټ؟ 9 نه گهر شوورا بيټ، قوللهي زيون له سهرې بنياد دهنين. نه گهر
دهرگا بيټ، به ته خته داري نورز دهوري دهدين. 10 من شوورام و
مه مکه کاتم وهک قوللن، بهم جوړه له چاوه کاني په سندی بهدی ده کم. 11
سلیمان رزه میوکی هه بو له بهل هامون، تم رزه میوی دایه رزه وانان،
هه ریه که و له بری بهر هه مه که ی هه زار شافل زیوی ده دا. 12 به لام
رهزه میوه که ی خوم به ویستی خومه بیبه خشم؛ نه ی سلیمان، هه زار شافل
بو تو بیټ، دوو سه د شافلش بو رزه واننه کان. 13 نه ی دانیشتوی ناو
باخچه کان! هاوړپیان گوپیان له دننگت گرتووه، با گوپم لیت بیټ. 14
رابعه، دلداره کم، وهک ناسک به یان وهک کارماز له سهر نه و چیاپانه ی
پر بونوبه رامن.

ئیشایا

1 خودا له ماوهی پاشایهتی عوزیا و یوتام و ئاحاز و حهزقیای پاشایانی یه هودا، ده باره یه هودا و تورشه لیم ئەم بینینانی بۆ ئیشایای کورپی ئامۆج ئاشکرا کرد. 2 ئەهی ئاسمان گوی بگره و ئەهی زهوی گوی شل بکه، چونکه یه زدان ده فهرمویت: «چهند کورپیکم گه وره کرد و پیم گه یاندن، به لام ئەوان لیم یاخی بوون. 3 گا خاوه نه کهی خۆی ده ناسیت و گویدریش ئاخوری خاوه نی خۆی، به لام ئیسرائیل من نانسیت، گه لی من ئیناگات.» 4 قوربه سهر نه ته وهی گونا هبار، به سهر ئەو گه له ی تاوانی قورسه، توخمی به دکاران، کورانی گه نده لێن! وازیان له یه زدان هینا، به سووکییه وه ته ماشای خودا پیروژه کهی ئیسرائیلیان کرد، پشتیان لپی کرد. 5 بۆچی دووباره لیتان بدریته وه؟ بۆچی به رده وامن له یاخیبووتان؟ ته وای سهر نه خۆشه و هه موو دل بپاره. 6 له بنی پنی هه تا ته وق سهر کوا ته ندروستی ئییدا؟ به لکو برین و شین و مۆر بوونه وهیه، لیدانی تهر و تازه که نه گوشره وه و نه به ستراوه و به رۆن نهرم نه کراوه. 7 خا که کتان ویرانه، شاره کانتان سووتاه، له بهر چاوتان زه وویه که تان بیگانه کان ده یخۆن، ویرانه وهک ئەوهی بیگانه هه لا وگپری کردییت. 8 سییۆنی کچ ماوه ته وه، وهک کوخ له ناو ره زه میودا، وهک که پر له ناو بیستانی خه یاردا، وهک شاریکی ئابلوقه دراو. 9 ئەگه ره یه زدانی سوپاسالار که میک ده رباز بووی بۆ نه هیشتا بیا به وه، وهک سه دۆمان لی ده هات، له عه مۆرا ده چوین. 10 گوی له فهرمایشتی یه زدان بگرن، ئەهی فهرمانزه وایانی سه دۆم! گوی شل بکهن بۆ فیر کردنه کانی خودامان، ئەهی گه لی عه مۆرا! 11 یه زدان ده فهرمویت: «بۆچیمه، زۆری قوربانیه سهر بردراوه کانتان؟ تیر بووم له قوربانی سووتاندنی بهرانه کان و له چه وری دابه سته کان، دلخۆش نیم به خوینی جوانه گا و به رخ و ته گه کان. 12 که دین بۆ بینینی رووم، کی داوای ئەمه ی لیکردوون، که پنی بنینه ناو حه وشه کاتم؟ 13 چیتر پيشکه شکرای دانه ویله ی بنی که لک مه هینن! بخوور قیزه ونه بۆ من. سهره مانگ و شه ممه و بانگه وازی کۆبوونه وه، بهرگه ی بۆنه ئاینیه خراپه کانتان ناگرم. 14 سهره مانگ و جه ژنه کانتان گیانم رقی لیانه. بوون به بارگرانی بۆم، لییان بیزار بووم. 15 که له کاتی نزا کردندا ده ستان پان ده که نه وه، چاوم لاده ده م له سهرتان، ته نانه ت

ئەگەر نوژیڭش زۆر بىكەن، من گویى ناگرم. «دەستتان بە خوین سوور بوو! 16 «خۆتان بشۆن، پاک بىنەو. خراپەى کردەووە کانتان لە بەرچاوم لابىن! وازبەین لە خراپەکاری، 17 قیری چا که بن! بەدوای دادپەرورەیدا بگەرین، ستمەلیکراوان هانبەن. دادوهری هەتیو بکەن، پارزەری بۆ بیوژن بکەن.» 18 یەزدان دەفەر مویت: «ئىستا وەرن یە کلاى بکەینەو. ئەگەر گوناھە کانتان سووری ئال بىت، وەك بە فرسپى دە بىتەو، ئەگەر وەك قرمى سوور بىت، وەك خورى لىدیت. 19 ئەگەر قایل بن و گویى بگرن، خپروبیروى خا که دەخۆن. 20 بەلام ئەگەر قایل نەبن و باخی بن، بە شمشیر دەخورین،» چونکە دەمى یەزدان فەرمووی. 21 «چۆن شارە دلسۆزە که بوو بە لە شفرۆش! پر دادوهرى بوو، راستودروستی تىیدا دەمايەو، بەلام ئىستا پیاو کوژان! 22 زیوت بوو بە خلت و شەرابت ئاوى تىکراو. 23 ميره کانت یاخین و دۆستی دزان، هەموو حەزبان لە بەرتیلە و دواى پاداشت کەوتون. دادوهرى بۆ هەتیو ناکەن، سکالای بیوژن ناگاتە لایان.» 24 لە بەر ئەو یەزدان، پەرورەگارى سوپاسالار، تواندارە کهى ئیسرائیل، دەفەر مویت: «ئای، من تو پرەم بەسەر ناحەزاندما دەپرێم و تۆلە لە دوژمنانم دەکەمەو. 25 دژ بە تۆ دەستم درێژ دەکەم، بە تەواوەتى خلتە کەت پاک دەکەمەو، هەموو خلت و پىسیبە کەت لى دەکەمەو. 26 پابەرانت دەگەر بىتەو وەك یە کەم جار و پراویژکارانت وەك لە سەرەتا. پاش ئەمە پىت دەگوتریت "شارى راستودروستی"، "شارى دلسۆز."» 27 بە دادپەرورەى سییۆن دەگدر بىتەو، تۆ بە کارە کانیشى بە راستودروستی. 28 بەلام تىکشکانى یاخىبووان و گوناھباران پیکەو دەبىت، وازەینەران لە یەزدانىش دەفەوتین. 29 «شەرمەزار دەبن بەو دار بەرووانەى ئارەزووتان کرد، تەریق دەبنەو بەو باخچانەى هەلتان بژارد. 30 وەك دار بەروویگان لىدیت که گەلا کانی وەریبىت و وەك باخچەیک ئاوى نەبىت. 31 مرؤفى بەهیز دەبىت بە پەرۆ و ئىشوکارە کەشى بە پریشكى ئاگر، جا هەردوویکان پیکەو دەسووتین و کەس نایت بیانکوژ بىتەو.»

2 ئەو شتەى ئىشایای کورى نامۆچ بىنى سەبارەت بە یەھودا و تورشەلیم: 2 لە رۆژانى کو تاپیدا، کىوى پەرستگای یەزدان لە سەر لووتکەى چیاکان جىگىر دەبىت، بەسەر گەردەکانەو بەرز دەبىتەو و هەموو نەتەوکان بە

لېشاو بهره و لای ئەو دەچن. 3 زۆریک له گەلان بهرئ دە کون و دەلین:
 «وهرن با بهره و کئوی یەزدان سەربەگەوین، بۆ ماله کە ی خودای یاقوب.
 فیری رینگا کانی خۆیمان دەکات، بۆ ئەو ی بە رنجیکە ی ئەودا برۆین.»
 فیرکردن له سییۆنەو دەردە چیت، پە یامی یەزدانیش له تۆرشە لیمەو. 4 له تیر
 نەتەو کان دادوهری دەکات، ناویری بۆ چە ندین گەل دەکات. شمشیرە کانیان
 دە کۆتەو و دەیکە نە گاسن، رەمە کانیشیان دە کە نە داس. هیچ نەتەو یە ک
 شمشیر له نەتەو یە ک دیگە هەلنا کیشیت، چیت فیری جەنگ نابن. 5 ئە ی
 بنە ماله ی یاقوب، وهرن، با به رووناک ی یەزداندا برۆین. 6 وازت له
 گە له کە ی خۆت هینا، له بنە ماله ی یاقوب، پڕ بوون له بیرو بۆ چوونە کانی
 پوژھە لات و وە ک فە لە ستییە کان بەخت دە خویننەو، پابە ند بوون بە
 نە ریتی بپه رستە کان. 7 خاکیان پڕ بوو له زێر و زیو، گەنجینە کانی سنوریان
 نییە. خاکیان پڕ بوو له ئەسپ و گالیسکە کانی سنوریان نییە. 8 خاکیان پڕ بوو
 له بت، کپتوشیان بۆ دەستکردی خۆیان برد، کە به پەنجە کانی خۆیان
 دروستیان کرد. 9 جا مرۆف دە چە مێتەو و ئادە میزاد نزم دە بێتەو، لێیان
 خۆش مە به. 10 له پرووی سامی یەزدان و شکۆی مە زنییە کە ی، پڕ و ناو
 کە له بەرد و لە ناو خۆل خۆت بشارەو! 11 چاوه بە فیزە کانی مرۆف نزم
 دە بێتەو و لووتبە رزی ئادە میزاد دە چە مێتەو، له و پوژھە دا تە نها یەزدان بە
 گەورە دە زانیت. 12 یەزدانی سوپاسالار پوژیک ی هە یه له دژی هە موو
 خۆ بە زلزان و لووتبە رزیک، له دژی هە موو خۆ هە لکیشیک کە نزم
 دە بنەو، 13 له دژی هە موو دار تۆرزە بەرز و بڵندە کانی لوبنان، له دژی
 هە موو دار بە پروو کانی باشان، 14 له دژی هە موو چیا بەرزە کان و له
 دژی هە موو کئو بە بڵندە کان، 15 له دژی هە موو قوللە یە ک ی بەرز، له دژی
 هە موو شوورایە ک ی سەخت، 16 له دژی هە موو کە شتییە کانی تەرشیش،
 له دژی هە موو دەستکردیک ی دڵگیر. 17 جا فیزی مرۆف دە چە مێتەو
 و لووتبە رزی ئادە میزاد نزم دە بێت، له و پوژھە دا تە نها یەزدان بە گەورە
 دە زانیت و 18 هە موو بته کان لە ناو دە چن. 19 کاتیک یەزدان بۆ هە ژاندنی
 زەوی هە لدە ستیت، مرۆف له پرووی سامی شکۆی مە زنییە کە ی دە چیتە
 ناو کە لینی تاشە بەردە کان و ناو چالە کانی خۆل. 20 له و پوژھە دا مرۆف
 ئەو بته زیو و زێرانی کە بۆ پە رستن دروستی کردوون، بۆ مشکە کویرە و

شەمشەمە كوئىرەيان فېرېدە دات. 21 كاتىك يەزدان بۇ ھەژاندنى زەوى ھەلدەستىت، مرۇف لە پرووى سامى شىكۆى مەزىنيە كەى دە چىتە ناو كەلىنى تاشە بەردە كانه وە بۇ كە لە بەرە كانى ناو تاوئىرە كان. 22 پشت بە مرۇف مە بەستە، ئەو ەى تەنھا ھە ناسە يە كى لە لووتدايە. بۇ چى حىسابى بۇ دە كرىت؟

3 ئىستا سەىر بىكن، پەروەردگار، يەزدانى سوپاسالار، بەتەمايە لە تۇرشەلىم و لە يەھودا دابمالت پالېشتى و پشتگىرى، ھەموو پالېشتىيە كى نان و ئاو، 2 پالەوان و جەنگاوەر، دادوەر و پىغەمبەر، فالگرەو و پىر، 3 سەرۆكى پەنجاکان و پياوماقولان، راوئىزكار و پىشەوهرى دانا و نوشته كەرى تىگەشتوو. 4 مېردمندا لان دە كەم بە مېريان، مندا لان فەرمانزوايان دە كەن. 5 گەل لە تىو خۆيان ستەم لە يە كترى دە كەن، ھەركەسە و لە ھاوئىكەى. مېردمندا ل لە پىر راست دە يئتەو، چروكىش لە سەنگىن. 6 پياو يە خەى براى خۆى دە كرىت لە مالى باوكى و دە لىت: «تو كەوات ھەيە، بىە بە سەرۆكان و ئەم كاولگە يەش لە ژىر دە ستە!» 7 بە لام لە و رۆژە دا برا كەى دەنگى بەرز دە كاتەو و وە لامى دە داتەو: «ناجم بە چارە ساز، نان و جلو بەرگ لە مالى كەم نىيە. مە مەكەن بە سەرۆكى گەل.» 8 تۇرشەلىم شىكست دە خوات و يەھوداش دە كە وىت، چونكە زمان و كرده وە كانيان لە دژى يەزدانە، بۇ ياخييون لە بەرچاوى شىكۆمە ندىيە كەى. 9 دىمەنى روخساريان شا يە تىيان لە سەر دە دات، وەك سە دو م گوناھە كەيان رادە گە يەن، نايشارنەو. قوربە سەريان، چونكە خراپە دە ھىننە سەر خۆيان! 10 بلېن، راستو دروستان خۇشالان چونكە بەرى كرده وە كانى خۆيان دە خۇن. 11 قوربە سەر بە دكار! خراپەى بۇ دە يئت، چونكە پاداشتى كرده وە كانى دە سقى خۆى وە رده كرىت. 12 مندا لان ستەم لە گەلى من دە كەن و ژنان فەرمانزە وايە تى دە كەن. گەلى من، راستە پرىكارانت چە واشە كارن و لە پرىنگاى راست لاتان دە دەن. 13 يەزدان لە شوئى دادوەر دانىشت، ھەستا بۇ حوكدان بە سەر گەلان. 14 يەزدان دە ست بە دادوهرى دە كات، لە گەل پىرانى گە لە كەى و مېرە كانيان: «ئىو بوون رەزە مئو كەتان لووشدا، تالانى ھەژاران لە مالى كاتتاندایە. 15 ئەو چىتانە، گە لە كەم وردوخاش دە كەن و پرووى ھەژاران دە ھارن؟» ئەو فەرمايشتى يەزدانە، پەروەردگارى

سوپاسالار. 16 یه زدان ده فهرمویت: «چکانی سییۆن له خۆبایی بوون، گهردنیان دهرخستوو و به چاوبازییهوه دهرۆن، به لارولهنجوهوه دهرۆن به زرنهگی له زانهی گۆزینیگان. 17 له بهر ئهوه پهروهردگار سهری چکانی سییۆن که چه له دهکات، یه زدان پرووتییان دهردهخات.» 18 له ورۆژه دا پهروهردگار جوانکاری داده مائیت: له زانه و لاسهره و ملوانکه، 19 گواره و بازن و په چه، 20 سه ریچ و قۆلبه ست و پشتین و ته لیس و چه ناخه، 21 نه نگوستیله و خه زیم، 22 جلوه برگی جه ژن و پالتو و چارۆکه و جزدان و 23 ئاوینه، کراسی که تان و سه ریوش و کۆلوانه کان. 24 جا له جی بۆنوبه رام، بۆگن و له جی که مهربه ند، گوریس و له جی پرچی به نه گریجه، سهری پروتاه و له جی بهرگی گرانبه ها گوش له بهر ده کهن، نیشانه ی داغیش له جی جوانی ده بیئت. 25 پیاوه کانتان به شمشیڕ و پالاهوانه کانتان له جه نگدا ده که ون. 26 جا ده روازه کانی سییۆن شین ده گپرن و ده گریین، بیکهس له سه ره وی داده نیشن.

4 له ورۆژه دا ههوت ژن یه ک پیاو ده گرن و ده لئین: «نانی خۆمان ده خۆین و بهرگی خۆمان له بهر ده کهین، ته نها ریگا به ده با به ناوی توه بانگ بکریین. ریسواپیه که مان راماله!» 2 له ورۆژه دا لقی یه زدان ده بیته جوانی و شکۆ، به رو بوومی زه ویش ده بیته شانازی و قه شهنگی بۆ دهر بازبووانی ئیسرائیل. 3 جا ئه وهی له سییۆن ماوه ته وه و ئه وهی له ئورشه لیم به جیماره، یچی ده گوتریت، پیروز، هه موو ته وانیه که خودا بۆ مانه وه له ژیان له ئورشه لیم هه لیبژاردوون. 4 پهروهردگار پیسی چکانی سییۆن ده شوات، به رۆحی حوکلدان و سووتان خوینه کانی تیو ئورشه لیم پاک ده کاته وه. 5 ئینجا یه زدان له سه ره هه موو شوپتیکی کتیوی سییۆن و له سه ره ته وانیه له وی کۆده بوونه وه، به رۆژ هه ور و به شه و دوو که له و پرشنگی ئاگری بلێسه دار به دی ده هیئت، له سه ره هه موو شکۆیه ک که پر ده بیئت. 6 به رۆژ له بهر کهرما ده بیئت به چادر بۆ سیهر و له لافاو و بارانیش ده بیئت به دالده و په ناگا.

5 با گۆرانی بلیم بۆ خۆشه و یسته کهم، گۆرانی خۆشه و یسته کهم بۆ رهزه میوه کهی: خۆشه و یسته کهم رهزه میوئیکی هه بوو له سه ره گردیکی به پیت. 2 بنکۆلی کرد و به ردی ئی برار کرد، شامیویشی ئی چاند. قولله یه کی

چاودیری له ناوه‌راست بنیاد نا، هه‌روه‌ها گوشه‌ریکی تیدا هه‌لکۆلی. به هیوا بوو تریی باش بگریت، به‌لام تریی خراپی گرت. 3 «ئیسنا ته‌ی دانیشتوانی ئورشه‌لیم و ته‌ی پیاوانی یه‌هودا، تکلیه له‌تیوان من و په‌زه‌میوه‌که‌م دادوه‌ری بکه‌ن. 4 چی دی هه‌یه بو‌ره‌زه‌میوه‌که‌م بگریت که‌م نه‌مکردی؟ کاتیکی من هیوادار بووم تریی باش بگریت، بوچی تریی خراپی گرت؟ 5 ئیسنا پیتان ده‌لیم چی له‌ره‌زه‌میوه‌که‌م ده‌که‌م: په‌رژینه‌که‌ی لی ده‌که‌مه‌وه و ویران ده‌بی‌ت، دیواره‌که‌ی ده‌رووخیم، ده‌بیته پیپه‌ست. 6 ده‌یکه‌که‌مه‌لاوه، نه‌په‌رچ ده‌گریت و نه‌ژیری هه‌لده‌دریته‌وه، درکودال سه‌ره‌لده‌دات. فه‌رمان به‌هه‌وره‌کان ده‌که‌م باران به‌سه‌ریدا نه‌بارین.» 7 په‌زه‌میوی یه‌زدانی سوپاسالار به‌ماله‌ی ئیسرائیله و پیاوانی یه‌هوداش نه‌مامی شادی ته‌ون. به‌هیوای دادوه‌ری بوو، به‌لام ته‌وه‌تا خوینترانه، به‌هیوای راستودروستی بوو، به‌لام ته‌وه‌تا داد و بیداده. 8 قوربه‌سه‌ر ته‌وانه‌ی خانوه‌به‌خانوه‌وه ده‌لکین و کیکه‌له‌کیکه‌نیک ده‌که‌نه‌وه هه‌تا هه‌چ جیه‌یک نه‌ما و به‌ته‌نها خوتان له‌خاکه‌که‌نیشه‌جی بوون. 9 به‌راستی گویم لی بوو که‌یه‌زدانی سوپاسالار فه‌رموی: «یگومان کوشکی مه‌زن ده‌بیته که‌لاوه، خانووی گه‌وره و خوشبش چوله‌وانی. 10 جیی ده‌دۆنم په‌زه‌میوه‌ی، یه‌که‌به‌ت شه‌راب به‌ره‌م ده‌هینیت و حۆمه‌ریک تویش ئیفه‌یه‌که‌به‌ره‌م ده‌هینیت.» 11 قوربه‌سه‌ر ته‌وانه‌ی به‌یانیان زوو هه‌لده‌ستن به‌دوای شه‌راب ده‌که‌ون، له‌زه‌ده‌په‌ری ئیواران دوا ده‌که‌ون مه‌ی گری تیبه‌رداون. 12 قیساره و ساز، ده‌ف و شمخال و شه‌راب بووه به‌خه‌و و خۆراکیان، به‌لام ئاو‌له‌کاری یه‌زدان ناده‌نه‌وه، ده‌ستکرده‌کانی نابین. 13 له‌به‌ر ته‌وه‌گه‌له‌که‌م له‌به‌ر نه‌زانی راپه‌چ ده‌گرین، سه‌نگینه‌کانی له‌برسان ده‌مرن، ساده و ساکاره‌کانی له‌تینووان وشک ده‌بن. 14 له‌به‌ر ته‌وه‌جیهانی مردووان خۆی پانو‌پۆر کرد و بی‌ته‌ندازه‌ده‌می خۆی کرده‌وه، تا‌کو به‌گژاده و په‌شوکی و شه‌رانگیزان، له‌گه‌ل هه‌موو ته‌وانه‌ش که‌شانازی به‌ئورشه‌لیم ده‌که‌ن، شو‌پر بینه‌وه‌ناوی. (Sheol h7585) 15 مرؤف ده‌چه‌میته‌وه و پیاو نزم ده‌بی‌ت، چاوی به‌فیزان نزم ده‌بی‌ت، 16 به‌لام یه‌زدانی سوپاسالار به‌دادوه‌ری به‌گه‌وره‌ده‌زانیت، خودای پیروژ به‌راستودروستییه‌که‌ی درده‌که‌وی‌ت که‌پیروژه. 17 مه‌ره‌کان ده‌له‌وه‌رین وه‌ک له‌له‌وه‌رگای خۆیان، به‌رخه‌کانیش

له كه لاوهی دهوله مهنده كان دهله وهرین. 18 قوربه سهر ئهوانه ی به گوریسی
 قیل تاوان کیش ده کن، گونا هیش وهک گوریسی عه ره بانه، 19 ئهوانه ی
 ده لئین: «با خودا په له بکات، با خیرا بیټ له کاره که ی بو ئه وه ی بینین. با
 نزیک بیټه وه و بیټه دی، هه تا بزاین پلانی خودا پرۆزه که ی ئیسرا ئیل.» 20
 قوربه سهر ئهوانه ی به خراب ده لئین چاک و به چاکیش ده لئین خراب،
 ئهوانه ی تاریکی ده کن به پرووناکی و پروونا کیش ده کن به تاریکی،
 ئهوانه ی تال ده کن به شیرین و شیرین ده کن به تال. 21 قوربه سهر ئهوانه ی
 له بهر چاوی خو یان دانان، له لای خو یان تیگه یشتوون. 22 قوربه سهر
 ئهوانه ی له شهاب خوار دنه وه پالنه وان، پیاوی نازان بو تیگه لکردنی مه ی،
 23 بو بهرتیل خرابه کار بیټاوان ده کن، راستودرو ستانیش له مافی خو یان
 بیهش ده کن. 24 له بهر ئه وه وهک کا به زمانی ناگر قووت بدریت، وهک
 گروگیای گرگرتوو دا که ویت، ره گیان وهک که پرووی لیدیت، خونچه یان
 وهک توز بهرز ده بیټه وه، چونکه فیرکردنی یه زدانی سو پاسالاریان ره تکرده وه،
 سووکایه تییان به وشه ی خودا پرۆزه که ی ئیسرا ئیل کرد. 25 له بهر ئه وه
 تووره یی یه زدان له سهر گه له که ی جوشا، دهستی بو دریزکرد و لیدیدا. چیاکان
 هه ژان و جهسته کانیان وهک زیلی سهر شه قامه کانی لیهات. له گه ل هه موو
 ئه وه شدا تووره ییه که ی دانه مرکایه وه، هیشتا دهستی دریزکردوو. 26 ئالا بو
 نه ته وه دووره کان بهرز ده کاته وه، فیکه بو ئهوانه لیده ات که له وه پری
 زه وین. ئه وه تا خیرا به په له دین! 27 نه ماندوو له تیویاندا یه و نه شه کت،
 نه ده خه ویت و نه خه والو ده بیټ، نه پشتینی ناوقه دی ده کریته وه و نه
 ئاوزهنگی پیلاره کانی ده پچریت. 28 ئهوانه ی تیره کانیان تیر و کهوانه کانیان
 توند کراوه، سمی ئه سپه کانیان وهک بهرده ئه ستین، چه رخی گالیسکه کانیان
 وهک گه رده لوله. 29 نه پریان وهک نه پری مییه و وهک به چکه شیر
 ده نه رین، ده مرین و نیچیر ده گرن، ده بیه و کهس رزگاریان ناکت. 30
 له ورۆزه به سه ریدا ده نه رین، وهک هارهی ده ریا. ده پوانته خا که که و
 ده بینن وا تاریکیه کی ته نگه، پروونا کیش به هه وره کانی تاریک بووه.

6 له سالی مردنی عوزیای پاشادا، په روه ردگارم بینی له سهر ته ختیکی
 بهرز و بلند دانیشبوو، دامینیشی په رستگا که ی پرکردبوو. 2 سه رافیمه کان
 له بهر دهستی بوون، هه ریه که شهش بالیان هه بوو، به دووانیان پرووی خو ی

داپۆشی بوو، به دووانی دیکه یان پینه کانی داپۆشی بوو، به دووانیش ده فپی. 3 ته میان بانگی ته وهی دیکه ی کرد و گوئی: «یهزدانی سوپاسالار پیروژه، پیروژه، پیروژه! شکومه ندیبه که ی هه مووزه وینی پرکردوو.» 4 چوارچیوه و سه کۆی دهروازه کان له دهنگی بانگه ر له رینه وه و په رستگا که پرپوو له دووکه ل. 5 گوتم: «قور به سهرم، فه وتام! من کارایه کی لیو گلاوم و له تیو که لیکی لیو گلاودا نیشته جیم و له گه ل ته وه شدا چاوه کانم پاشا، یهزدانی سوپاسالاریان بینی.» 6 ئینجا یه کییک له سه رافیمه کان بۆ لای من فپی و پشکۆیه کی به ده سته وه بوو به مه قاش له سه ر قوربانگا که وه هه لیگرت و 7 له ده می منی سووی و گوئی: «ته وه تا ته مه له لیوت سوا، تاوانت دامالرا و گوناخت که فاره تی بۆ کرا.» 8 ئینجا گویم له دهنگی پهروه رداگار بوو، ده یفه رموو: «کی بنیرم و کی بۆمان ده پروات؟» منیش گوتم: «ته وه تام، من بنیره.» 9 ته ویش فه رمووی: «برۆ و به م که له بلی: «هه همیشه بیستن به لام هه رگیز تینا گن، هه همیشه سه ر بکه ن، به لام هه رگیز نابین.» 10 دلێ ته م که له ره ق بکه، گوئی گران بکه و چاوی بنوقینه، نه وه ک به چاوی بینیت و به گوئی بیستیت، به دلێ تیگات و بگه رپته وه و چاک بیته وه.» 11 منیش گوتم: «ته ی پهروه رداگار، هه تا که ی؟» ته ویش فه رمووی: «هه تا شاره کان ده بن به ویرانه ی بی ئاوه دانی و ماله کانیش بی خه لک و کیلکه کانیش ویران و چۆله وانی، 12 هه تا یهزدان هه موو خه لک دوورده خاته وه و شوینی به جپه لراو له ناو خا که که زۆر ده بیته. 13 ته گه ر ده یه کی تیدا مایه وه، جارنکی دیکه بۆ سووتان ده بیته. به لام وه ک داره بن و دار به پروو، که کاتیک ده پرپته وه بنه داره که یان هه ر ده مینیت، پاشماوه ی ته و که له ش وه ک بنه داریکه و زیندوو ده بیته وه.»

7 له سه رده می پاشایه تی ئاحازی کوری یوتام کوری عوزیای پاشای یه هودا، ره چینی پاشای ئارام و په قه حی کوری ره مه لیاوه ی پاشای ئیسرائیل هیرشیا ن کرده سه ر تۆرشه لیم، به لام نه یانته وانی دهستی به سه ردا بگرن. 2 ههروه ها به بنه ماله ی داود را که یه ترا و گو ترا: «ئارامیه کان له گه ل ته فرایم په یمانیان به ستوو.» جا دلێ ته و و دلێ که له که ی له رزین، وه ک له رزینی داری دارستان له پرووی بادا. 3 یهزدانیش به ئیشایای فه رموو: «ئیسنا بچۆ بۆ پینشوازی ئاحاز، خۆت و شتار یاشوینی کورت، له کۆتایی ئاوباری

گۆمه‌که‌ی سه‌روه له‌لای پرینگای کینگه‌ی جالشوره‌که و 4 یی یان: «وریا و هیدی به، مه‌ترسه و با دلت وره بهر نه‌دات له‌به‌ر گری تووره‌ی په‌چین و ئارام و کوره‌که‌ی په‌مه‌لیاهو، وه‌ک دوو پارچه داری سووتینراو دوو‌که‌ل ده‌که‌ن. 5 له‌به‌ر ته‌وه‌ی ئارام له‌که‌ل ته‌فرایم و کوره‌که‌ی په‌مه‌لیاهو پیلانی خراپه‌یان له‌ دژی تو‌ناوه‌ته‌وه و گوتیان، 6 ده‌چینه سه‌ریه‌هودا و په‌لاماری ده‌ده‌ین، داگیری ده‌که‌ین و له‌ناوه‌ندیدا کوره‌که‌ی تاقئیل به‌ پاشا داده‌تیین؛ 7 یه‌زدانی بالاده‌ستیش ته‌مه‌ ده‌فهرمویت: «سه‌رنا‌گریت و ناییت، 8 چونکه سه‌ری ئارام دیمه‌شقه و سه‌ری دیمه‌شقیش په‌چینه، له‌ ماوه‌ی شه‌ست و پینج سالدا ته‌فرایم ده‌شکیت و وه‌ک گهل نامینیت. 9 سه‌ری ته‌فرایمیش سامیره‌یه و سه‌ری سامیره‌ش کوره‌که‌ی په‌مه‌لیاهو. ته‌گهل باوه‌ردا نه‌چه‌سپین، له‌ دلنیایدا نابن.» 10 جارینکی دیکه یه‌زدان به‌ ئاحازی فهرموو: 11 «بۆ خۆت داوای نیشانه‌یه‌ک له‌ یه‌زدانی په‌روه‌ردگارت بکه، جا چ له‌ قوولترینی قوولاییه‌کان بیئت یان له‌ به‌رزترینی به‌رزاییه‌کان.» (Sheol h7585) 12 ئاحازیش گوتی: «هیچ داوا نا‌که‌م و یه‌زدان تاق نا‌که‌مه‌وه.» 13 ئینجا ئیشایا گوتی: «ئێستا ته‌ی بنه‌ماله‌ی داود، گوی بگرن! خه‌لکت بیزار کرد، ته‌مه‌ به‌س نییه‌؟ ئیستاش ده‌ته‌وی خودا که‌م بیزار بکه‌یت؟ 14 له‌به‌ر ته‌وه‌ په‌روه‌ردگار خۆی نیشانه‌یه‌گان ده‌داتی، ته‌وه‌تا پاکیزه‌یه‌ک سکی ده‌بیئت و کورینکی ده‌بیئت، ناوی لی ده‌بیئت ئیمانویل. 15 ده‌له‌مه‌ و هه‌نگوین ده‌خوات، کاتییک ده‌زانیت خراپه‌ رته‌ بکاته‌وه و چا‌که هه‌لبژیریت، 16 چونکه پێش ته‌وه‌ی کوره‌که‌ بزانیئت خراپه‌ رته‌ بکاته‌وه و چا‌که هه‌لبژیریت، ته‌و خا‌که‌ی که‌ تو له‌ دوو پاشا‌که‌ی ده‌ترسیت ده‌بیته‌ چۆله‌وانی. 17 یه‌زدان سه‌رده‌میک به‌سه‌ر خۆت و گه‌له‌که‌ت و بنه‌ماله‌که‌تدا ده‌هینیت، که‌ له‌ کاتی جیابونه‌وه‌ی ته‌فرایمه‌وه له‌ یه‌هودا سه‌رده‌می وا نه‌هاتیئت. ته‌و پاشای ئاشور ده‌هینیت.» 18 له‌و پرۆژه‌، یه‌زدان فیکه‌ بۆ میسه‌کان لێده‌دات، ته‌وانه‌ی له‌وپه‌ری جۆگه‌ ئاوه‌کانی میسرن و هه‌روه‌ها بۆ ته‌و هه‌نگانه‌ی که‌ له‌ خاکی ئاشورن. 19 جا دین و هه‌موو له‌ناو شیوه‌ هه‌لدیره‌کان و له‌ناو کون و که‌له‌به‌ری گه‌به‌رده‌کان و له‌ناو هه‌موو در‌کوداله‌کان و له‌ناو هه‌موو له‌وه‌رگا‌کان ده‌نیشنه‌وه. 20 له‌و پرۆژه‌دا په‌روه‌ردگار به‌ گویزاتیکی به‌کرینگیرا و له‌وبه‌ری پروباری فوراته‌وه، که

پاشای ئاشوره، سهر و مووی بهرتان ده تاشیت و پریشیش داده مائیت. 21 له و رۆژه دا، پیاو مانگیهک و دوو بز ن به ختو ده کات، 22 جا ئه وه نده شیر ده دن ههر ده له مه ده خوات، چونکه هه موو ئه وانیهی له ناو خا که که ده مینه وه ده له مه و هه نگوین ده خۆن. 23 له و رۆژه دا، ههر شوینتیک که لئی بوو هه زار ره ز به هه زار شاقل زیو، ده بیئت به درکودال. 24 به تیر و به که وانیه ده دینه ئه وئ، چونکه هه موو زه و بیه که ده بیئت به درکودال. 25 هه موو ئه و چیا یانهی که به قازمه کون ده کران که س نایه ته ئه وئ له ترسی درکودال، به لکو گا گه لی تیدا به ره لا ده کریت و مهر پیه سستی ده کات.

8 یه زدان پئی فهرمووم: «پارچه چه رمیکی گه وره بو خوت بیه و به پینووسی قامیش له سه ری بنووسه: "مه هیر شالال حاش به زه."» 2 هه روه ها دوو شایه تی سه رراست بو خۆم بکه م به شایه ت، ئوریا ی کاهین و زه که ریا ی کوری به فه ره خیا. 3 له پیغه مبه ره ژن نزیک بوومه وه و سکی بوو و کوریک ی بوو. یه زدانیش پئی فهرمووم: «ناوی بئی: مه هیر شالال حاش به زه، 4 چونکه به ره له وهی منداله که بزانیئت بلیت "باهه" و "دابه"، سامانی دیمه شق و ده سته کوئی سامیره ده هینریته به رده م پاشای ئاشوره.» 5 ئینجا یه زدان دوو باره قسه ی له گه لدا کرده وه و فهرمووی: 6 «له به ره ئه وهی ئه م گه له ئاوی هیمنی شیلووه حی ره تکرده وه، دنخۆش بوو به ره چین و کوره که ی ره مه لیا هو، 7 له به ره ئه وه په روه ردگار خه ریکه ئاوی ره و باره به هیز و زوره که به سه ریا ندا هه لده ستینیت، مه به ست له پاشای ئاشور و هه موو شکۆمه ندیه که به تی. جا به سه ره موو جوگه کانیدا سه رده که ویت و به سه ره موو که تاره کانیدا ده پروات، 8 به ناو یه هو دا ره ت ده بیئت، هه لده چیت و تیده په ریت هه تا ده گاته گه ردن، لیککشانی باله کانی پر به پانتایی خا که که ته، ئه ی ئیمانویل!» 9 ئه ی گه لینه، گه له کوومه بکه ن و بشکینه وه! ئه ی هه موو خا که دووره کانی جیهان، گوئی بگرن: خۆتان توند بکه ن و بشکینه وه! خۆتان توند بکه ن و بشکینه وه! 10 پراویژ بکه ن، پوچ ده بیئت، قسه بکه ن، سه رنا گریت، چونکه خودا له گه لمانه. 11 یه زدان به م جوهری پئی فهرمووم، که ده سستی گرتم و ئاگاداری کردمه وه به رینگای ئه م گه له دا نه رۆم: 12 «مه لئ "پیلانگبیرییه!" به هه موو ئه وهی ئه م گه له پئی ده لیت پیلانگبیری، مه ترسه له وهی که ئه وان لئی ده ترسن، مه تۆقه. 13

تهنایه زدانی سوپاسالار به پیروز دابخی و ده بنی له و بترسی، له و بئۆقی. 14 ته و ده بیته پیروزگا، به لام بو ههردوو بنه ماله که ی ئیسرائیل ده بیته بهردیک بو کۆسپ، تاشه بهردیکیش که لپی بکهونه خواره وه. بو دانیشتوانی تۆرشه لیم ده بیته به ته له و داو. 15 زۆر کهس ساتمه ی لی ده کهن و ده کهون، ده کهون و تیکده شکین، به داوه وه ده بن و ده گیرین.» 16 ته م شایه تیه بو ئاگادار که نه وه بپنجه وه، فیر که نه که به قوتاییه کاتم مۆر بکه. 17 چاوه رپی یه زدان ده کهم، ته و که رووی خۆی له بنه ماله ی یاقوب شار دووه ته وه، من پشت به و ده به ستم. 18 ته وه تا خۆم و ته و مندالانه ی که یه زدان پیدام، له ناو ئیسرائیلدا وه ک نیشانه و هیمای یه زدانی سوپاسالارین که له کیوی سییۆن نیشته جیه. 19 که پیتان ده لپن: «پرسیار له تیوانگره کان و روچ ئاماده کاران بکه ن که ورته ورت و چه چیه،» بییان یلی: «ته ی گه ل، له خودا که تان پرسن. ئایا له پیناو زیندووان پرسیار له مردووان ده کهن؟» 20 به ره و فیر که نه که و به ره و شایه تیه که! ته گه ر وه ک ته م قسه یه نه کهن، گزنگی به یانینان نایته. 21 به سه ختی و برسییته وه پیدایه تیده پهرن، کاتیک برسی ده بن و قینیان هه لده ستیت نه فره ت له پاشای خویان و خودای خویان ده کهن و سه ره ه لده پهرن. 22 ئینجا ته ماشای زه وی ده کهن، ناخۆشی و تاریکی و ره شی ده بینن، فریده درینه ناو ته نگانه و سیبه ری مه رگ.»

9 به لام ته وانه ی له ژیر گوشار بوون له تاریکی ته نگانه دا نامینن، وه ک سه رده می پشوو خاکی زه بولون و خاکی نه فتالی زه لیل کرده وه، سه رده می کۆتایی ریز له جه لیلی ناجوله که کان ده گریته، ته وه ی له ریگی ده ریایه، ته و به ری پرووباری توردون. 2 ته و گه له ی له تاریکیدا ده رپویشته، پروونا کییه کی گه وه ی بینی، دانیشتوان له خاکی سیبه ری مه رگ پروونا کی به سه ریاندا هه لته ات. 3 ته و نه ته وه یه ت زۆر کرد و خۆشیه کی گه ورت پی به خشی، له به رده مت دنخۆش بوو وه ک خۆشی کاتی دروینه، وه ک ته وانه ی شاد ده بن به دابه شکردنی ده سته که وت. 4 له به ر ته وه ی نیری بارگرانی ته و و داری پشتی ته و و کوته کی بیگاری پیکردنی ته وت وه ک پروزی میدیان شکاند. 5 هه موو پۆستالی جه نگاوه ران له گه رمه ی شه پردا و به رگی له ناو خوین گه وزاو بو سووتان ده بیته، سووته مه نییه بو ئاگر، 6 چونکه کوریکان ده بیته، کوریکان پیده دریت و سه رکر دایه تی ده که وینه

سهرشانی. ناوی لى ده نریت سهرسورهيتهر و راویژکار، خودای به توانا، باوکی هه تاهه تایی، میری ناشتی. 7 گه شه سهندنی سهرؤکایه تی و ناشتییه که ی بی کۆتایی ده بیټ. له سهر ته ختی داود و به سهر شانشینه که ی پاشایه تی ده کات بۆ چه سپاندنی و به هیژکردنی، به دادپهروه ری و به راستودروستی له ئیستاوه و هه تاهه تاییه. دلگه رمی یه زدانی سوپاسالار ئه مه ده کات. 8 پهروه ردگار وشه یه کی له دژی یاقوب نارد و به سهر ئیسرائیلدا که وت. 9 گه له هه موو ده زانن، ئه فرایم و دانیشتوانی سامیره، به لووتبه رزی و فیزی دلوه ده لاین: 10 «خشت رووخا، به لام به به ردی تاشراو بنیاد ده نیینه وه، هه نجیره کیوی برایه وه، به لام داری ئورز له شوینی داده نین.» 11 یه زدان دوزمانی ره چینی پاشای لى هه لده ستینیت، ناحه زانی جۆش ده دات. 12 ئارامیه کان له رۆژه لاته وه و فه له ستیه کان له رۆژتاواوه پر به ده م ئیسرائیل هه لده لووشن. له گه ل هه موو ئه وه شدا تووره بیه که ی دانه مرکایه وه، هیشتا دهستی دریزکردووه. 13 گه له هیشتا نه گه پرایه وه لای لیده ره که ی، پروویان له یه زدانی سوپاسالار نه کرد. 14 یه زدان له ئیسرائیل سهر و کلک ده پریت، دار خورما و قامیش له یه ک رۆژدا، 15 پیر و پیاوماقول سهره کن، ئه و پیغه مبه رانه ی که فیزکردنی دروین فیز ده کن کلکه کن. 16 رابه رانی ئه م گه له بوون به چه واشه کار، ئه وانیه رابه رایه تی ده کرین سهریان لى شیواوه. 17 له بهر ئه وه پهروه ردگار دنلۆش نابیت به گه نجه کانیان، به زه یی نایه ته وه به هه تیو و بیوه ژنه کانیان، چونکه هه موو خوانه ناس و خراپه کارن، هه موو ده مه کان به گیلی ده دوین. له گه ل هه موو ئه وه شدا تووره بیه که ی دانه مرکایه وه، هیشتا دهستی دریزکردووه. 18 پیگومان به دکاری وه ک ئاگر ده سووتیت، درکودال ده خوات، گر له ده وه نی دارستان به رده دات، ستوونی دووکه ل لوول ده خوات. 19 به جۆشی تووره یی یه زدانی سوپاسالار خا که که ده سووتیت، گه لیش ده بیټ به سووته مه نی ئاگر، پیاو دلی به برای خۆی ناسووتی. 20 لای راست لى ده کاته وه و ههر برسیه، لای چه پ ده خوات و تیز نابیت. پیاو گوشتی قۆلی خۆی ده خوات: 21 مه نه شه ئه فرایم ده خوات و ئه فرایمیش مه نه شه، هه ردووکیان پیکه وه له دژی یه هودا هه لده گه رینه وه. له گه ل هه موو ئه وه شدا تووره بیه که ی دانه مرکایه وه، هیشتا دهستی دریزکردووه.

10 قوربه سەر فهرزانه رانی فهرزی به دکاری و ئەو تۆمار کارانه ی سته م تۆمار ده کەن، 2 بۆ ئەوه ی ده ست بنێن به رووی هه ژارانه وه له دادوه ری و مافی نه دارانی گه له که م بچۆن، بۆ ئەوه ی بیوه ژنان بین به ده سته که وتیان و هه تیوانیش تالان بکه ن. 3 له رۆژی سزا چی ده کەن، کاتی که مالویرانی له دووره وه دیت؟ بۆ لای کێ هه لدین بۆ یارمه تی و گه نجینه تان له کوی به جیده هیلن؟ 4 بیجگه له چۆکه دادان له ژیر دیل و که وتن له ژیر کوژراوه کان. له گه ل هه موو ئەوه شدا تووره یه که ی دانمه رکایه وه، هیشتا ده ستی درێژکردوه. 5 «قوربه سەر ئاشور، دارده ستی تووره ییم، هه لچونم گوچانه به ده ستیه وه. 6 بۆ سه ر نه ته وه یه کی خوانه ناس ده ییترم، فهرمانی پیده ده م بۆ سه ر ئەو گه له ی تووره ییم لێ ده جۆشیت، تا کو ده سته وتی ده ست بکه ویت و تالان بکات، هه تا بیکات به پیشیلکرا و وه ک قوری کۆلانان. 7 به لام ئەو وا بیر نا کاته وه، ئەو ئەمه ی له دلدا نییه، چونکه ئامانجی ئەو ویرانکردنه، له ناو بردنی گه لاتیکی زۆره. 8 ده لیت: «ئایا هه موو میره کام پاشا نین؟ 9 ئایا که لتۆ وه ک که رکه میش نییه؟ یان هه مات وه ک ئه رپاد؟ یان سامیره وه ک دیمه شق؟ 10 وه ک چۆن ده سته م به شانیشینی بته کان گه لیشته و وینه ی بته کانیا ن زۆرتن له وانه ی تۆرشه لیم و له وانه ی سامیره. 11 ئایا وه ک ئەوه ی به سامیره و به بته کانی ئەوم کرد، وا به تۆرشه لیم و به وینه ی بته کانی نا که م؟» 12 دوا ی ئەوه ی په روه رده گار هه موو ئیش و کاره که ی له کیوی سییۆن و له تۆرشه لیم ته وا و ده کات، ده لیت: «سزای به رو بوومی به فیزی دلی پاشای ئاشور و شانازی لووتبه رزیه که ی ده ده م، 13 چونکه ده لیت: «به توانای ده ستی خۆم کردم و به داناییه که م، چونکه تیگه لیشتووم، سنووری گه لانم گواسته وه و گه نجینه کانی ئەوانم تالان کرد، وه ک دلێریک پاشا کانی ئەوانم ملکه چ کرد، 14 ده سته م گه لیشته سامانی گه لان، وه ک چۆن ده ست ده گاته هیلانه، وه ک کۆکردنه وه ی هیلکه ی به جیماو، هه موو زه ویم کۆکرده وه، که سیش نه بوو بالی لیک بدات یان ده می بکاته وه و ورته یه کی لی ییت.» 15 ته ور شانازی ده کات به سه ر ئەو که سه ی یی ده پریته وه، یان مشا ر خۆی به زل ده زانیت به سه ر ئەو که سه ی ده بیات و ده ییپیت؟ وه ک ئەوه ی دارده ست هه لگره که ی پراوه شینیت وه ک ئەوه ی گوچان ئەو که سه به رز بکاته وه که دار نییه. 16

له بهر ئه وه يه زدان، په روه ردگاري سوپاسالار له پرى ده نير يته ناو پالنه وانه
 به هيزه كان، له ژير شكومه ندييه كه شى پشكويه ك داده گير سينيت وه ك
 داگير ساني تاگر. 17 پرووناكى ئيسرائيل ده ييت به تاگر و پروزه كه شى به گر،
 ده يسووتينيت و ده يخوات چقل و دركه كه ي له يه ك پروژدا. 18 چرى
 دارستان و باخه كانى به ته واوى له ناوده بات، گيان و له ش پيكه وه وه ك
 توانه وه ي نه خوش ده ييت. 19 پاشماوه ي دارى دارستانه كانى نه وه نده كه م
 ده بن منداليك ده توانيت بيانمير يت. 20 له و پروژه دا، پاشماوه ي ئيسرائيل و
 ده ر بازبووه كانى بنه ماله ي ياقوب، چير پشت نابه ستن به وانه ي ليسان ده دن،
 به لكو به راستى به يه زدان و به خودا پروزه كه ي ئيسرائيل پشت ده به ستن.
 21 پاشماوه ده گه ر يته وه، پاشماوه ي ياقوب بولاى خوداى تواندار. 22
 نه ي ئيسرائيل، ته گه ر گه لت به قه د لمى ده ر يا ييت، ته نها پاشماوه ي لى
 ده گه ر يته وه. بريارى قربون دراوه، لافاوى راستودروستيه. 23 يه زدانى
 په روه ردگاري سوپاسالار بريارى ويرانكردنى هه موو خا كه كه جيبه جى
 ده كات. 24 به لام يه زدان، په روه ردگاري سوپاسالار ته مه ده فهرمويت:
 «نه ي گه لى من كه له سيون دانيشتوى، له تاشور مه ترسه كه به دارده ست
 لیت ددهات و گوزچانه كه ي لیت به رز ده كاته وه له سه ر شيوازى ميسر يه كان.
 25 به م زووانه هه لچونم له سه ر ئيوه نامينيت و تووره يم بولا ناوچوونى نه وان
 ده ييت.» 26 يه زدانى سوپاسالار به قانچى لى ددهات وه ك ليدانه كه ي
 ميديان له لاي تاشه به ردى عوريف و گوزچانه كه ي به سه ر ده ر ياويه له سه ر
 شيوازى ميسر يه كان به رزى ده كاته وه. 27 جا له و پروژه دا، بارى له سه ر
 شانت لاده چيت و نيرى له سه ر ملت، له به ر قه له و بوونت نير ده ته قيت. 28
 گه يشته عه ييات، له ميگرؤن په ر يه وه، له ميخماس كه لو په له كانى خوى
 دانا. 29 نه وان له ده ر به نده كه ده په رنه وه و ده لىن: «گه فح شوينى شه و
 مانه وه يه.» رامه داچله كى، گيغعاى شاول هه لات. 30 نه ي دانيشتوانى
 شارى گه ليم، به ده نكي خوتان بحيلين! نه ي له يشا، گوى بگره! داماوه
 عه ناتوت. 31 مه دمينا رايكردووه، خه لكى گيغيم په ناگير بوون. 32 نه مرؤ له
 توف ده وه ستن، به راوه شاندى ده ست هه ر ه شه ده كه له كيوه كه ي شارى
 سيون، له گرده كه ي تور شه ليم. 33 نه وه تا يه زدان، په روه ردگاري سوپاسالار
 به هيزيكى توقينه رلق ده بر يته وه. بالا به رزه كان ده بر د يه وه، لووتبه رزه كان

نزم ده کرین. 34 چری دارستانه کان به تهور ده پرېته وه، لوبنايش به رامبه ر به خودای توانادار ده که ویت.

11 چلیک له بنه داری یه سا ده رده چیت، لقیکی نوی له پره که که یه وه ده رویت. 2 رۆخی یه زدان له سه ری ده نیشیته وه، رۆخی دانایی و تیگه بشتن، رۆخی راویژ و نازایه تی، رۆخی زانین و له خواترسی، 3 به له خواترسی شادمان ده بیت. به گویره ی بینینی چاوی خوی دادوه ری ناکات، به گویره ی بیستی گوئی خوی بریار نادات، 4 به لکو به راستودروستی دادوه ری بو هه ژاران ده کات و به راستی بریار بو نه دارانی جیهان ده دات. به داردهستی ده می له زه وی ده دات، به بای لیوه کانی به دکاران ده کوژیت. 5 راستودروستی ده بیته پشتن و دلسوزیش ده بیته که مهربه ند به ناوقه دیه وه. 6 گورگ له گه ل به رخ نیشه جی ده بیت، پلنگ له گه ل کاره بز پال ده داته وه، گویره که و به چکه شیر و دابه سته پیکه وه ن و مندالیکی بچوک به پرپوه بان ده بات. 7 مانگا و ورچ پیکه وه ده له وه پرین، بیچوه کانیان پیکه وه پال ده ده نه وه، شیر وه کو گا کا ده خوات. 8 کویره ی شیره خوړه له سه ر کونی ماری کویره یاری ده کات، له شیرپراوه ده ست ده باته ناو کونی ماره وه. 9 خراپه و گنده لی ناکه ن له هه موو کیوی پیروزم، چونکه زه وی پر ده بیت له ناسینی یه زدان هه روه ک ناو ده ریا داده پوشیت. 10 له و پرژه دا پره که که ی یه سا که چه قاوه وه ک ئالای گه لان، نه ته وه کان داوای نه وه ده که ن و شوینی هه وانه وه ی شکۆدار ده بیت. 11 له و پرژه دا په روه دگار دووباره دهستی دريژ ده کاته وه بو کرپنه وه ی پاشماوه ی گه له که ی خوی، نه وه ی ماوه ته وه له ئاشور، له پاشایه تی باکووری میسر و پاشایه تی باشووری میسر، له کوش، ئیلام، بابل، هه مات و له دوورگه کانی ده ریا. 12 ئالایه ک بو نه ته وه کان به رز ده کاته وه و دوورخراوه کانی ئیسرائیل کوژه کاته وه، په رته وازه کانی یه هودا خرده کاته وه له هه ر چوار لای زه ویه وه. 13 به غیلی نه فرایم نامینیت و هه راسانی یه هوداش ده پردرېته وه، نه فرایم به غیلی به یه هودا نابات و یه هوداش نه فرایم هه راسان ناکات. 14 پیکه وه پرپوه وه ده ریا به لای زوورگه کان په لاماری فه له ستیبه کان ده دن و خه لکی پرژه لات تالان ده که ن. نه دووم و مؤتاب ژېرده سته یان ده بن، عه مؤنیبه کانیش گوپراهه لیان ده بن. 15 یه زدان که نداوی ده ریای میسر تیکوپتیک ده دات، به بایه

سووتینه ره که ی دەستی راده وه شینیت به سهر فورادا، لی دەدات و دیکاته
حهوت جوگه به پیلاره وه به ناویدا ده رۆن. 16 دەیت به ریگا بو پاشماوه ی
گه له که ی ئەوانه ی له ئاشور ده مینه وه وه ک ئەوه ی بو ئیسرائیل بو له
رۆژه ی له خاکی میسره وه هاته ده ره وه.

12 له ورۆژه دا ده لیت: «ئهی یه زدان، ستایشت ده کم، هه رچه نده لیم
توره بویت، به لام توره بیه کت له من دامرکایه وه و دلت دامه وه.
2 ئەوه تا خودای رزگاری من، دلنیا ده بم و ناترسم، چونکه یه زدانی
په روه رداگه هیز و سروودی منه و ئەو بو به رزگاریم.» 3 به شادیه وه ئاو
ده کیشه وه له کانییه کانی رزگاری. 4 له ورۆژه دا ده لیت: «ستایشی یه زدان
بکه ن، ناوی رابگه یه نن، وا بکه ن کرداره کانی له تیر گه لاندان زانرا بیت،
باسی ئەوه بکه ن که ناوی به رز بووه ته وه. 5 گۆرانی بو یه زدان بلین، چونکه
کاری شکۆمه ندانه ی کردوه، با ئەمه له هه موو جیه اندان زانرا بیت. 6
ئهی نیشته جی سییۆن ده نگ به رز بکه ره وه و هاوار بکه! چونکه خودا
پیرۆژه که ی ئیسرائیل له تیوتاندا مه زنه.»

13 سروشیک سه باره ت به بابل ئەوه ی ئیشایای کوری ئامۆج بینی:
2 له سه ر کینوکی رووت ئالایه ک هه لکه ن، ده نگیان لی به رز بکه نه وه،
ده ست رابشه کین با یینه ژوره وه بو ناو ده رگای میران. 3 من فه رمانم به
ته رخانکراوه کام کرد، هه روه ها بانگی پالنه وانه کانی خۆم کرد له به ر توره بیم،
ئهو پالنه وانانه ی دلخۆشن به سه رکه وتم. 4 گوئی بگرن، ده نگی هه راوه وریا له
چیا کان دیت، وه ک ده نگی خه لکینی ئیجگار زۆر! گوئی بگرن، ده نگی
هاتوه رای شانشینه کان دیت، وه ک ده نگی نه ته وه کان کۆبوونه ته وه! یه زدانی
سو پاسالار سو پایان لی پیکه هینیت بو جه نگی! 5 له خاکی دووره وه
دین، له وه پری ئاسمانه وه دین، یه زدان و چه که کانی توره بی، بو تیکو پیکدانی
سه راپای زه وی. 6 واوه یلا بکه ن، چونکه رۆژی یه زدان نزیک بووه ته وه،
وه ک ویرانبون له لایه ن خودای هه ره به تواناوه دیت. 7 له به ر ئەوه هه موو
ده سته کان شل ده بن، هه موو دلینی مرۆف ده تویه ته وه. 8 راده چه لکه کین،
نازار و ژان ده یانگریت، وه ک مندالبوو ده تلینه وه. پیاو وا قی پرده مینیت له
هاوریکه ی، پروویان وه ک پرووی گری ئاگره. 9 ئەوه تا رۆژی یه زدان
دیت، سه خته، توندوتیژ و توره بی به جۆشه، بو ئەوه ی زه وی ویران

بكات و گوناھبارانی لی بیریتته وه. 10 ته ستیره کانی ئاسمان و که لووه کانی پروونا کییان دهرناخهن، خۆر له کاتی هه لاتنی تاریک دادیت، مانگیش پروونا کییبه که ی نادره وشیتته وه. 11 سزای جیهان ده ده م له سه ر خراپه که ی، به دکارانیش له سه ر تاوانه کانیان، کۆتایی ده هینم به فیزی لووتبه رزان و سه ری بی ویردانه کان شوڤر ده که م. 12 مرؤف له زپری بیگهرده ده گه نتر ده که م و ئاده میزادیش له زپری توفیر. 13 له بهر ئه وه ئاسمان ده هه ژینم و زه ویش له شوینی خۆی ده له رزیت، له بهر تووره یی یه زدانی سوپاسالار و له رۆژی هه لچوونی تووره ییه که ی. 14 وه ک مامزی راوئراو ده بیئت و وه ک رانه مه ر که س نه بیئت کۆی بکاته وه، هه رکه سه روو له گه له که ی خۆی ده کات و هه رکه سه به ره و خا که که ی خۆی هه لدیت. 15 ئه وه ی بدۆزیتته وه ده دریتته بهر خه نجه ر و ئه وه ی بگیریت به شمشیر ده کورژیت. 16 منداله کانیان له بهر چاویان پارچه پارچه ده کرین و مالیان تالان ده کریت و ژنه کانیان زه وت ده کرین. 17 ئه وه تا من ماده کان له دژیان هه لده ستینم، ئه وانیه گوی به زیو ناده ن و که یفیان به زپر نایه ت. 18 که وانه کانیان لاوان تیکده شکین، به زه بیان به کۆرپه کاندایه ته وه، دلیان به مندالان ناسوویتت. 19 بابلی شکۆمه ندی شانشینه کان و جوانی شانازی کلدانییه کان وه ک سه دۆم و عه مۆرا ده بیئت، که له لایه ن خوداوه سه ره ووژیر کراییت. 20 هه تاهه تایه ئاوه دان نا کړیتته وه و نه وه دوای نه وه که س تپیدا نیشته جی نابیئت، عه ره ب له وی ده وار هه لنادات، شوانه کان له وی میگه ل مۆل ناده ن. 21 به لام له وی درنده بیابانییه کان راده کشین، چه قه ل خانوووه کانی پر ده که ن، کونده په پوو له وی نیشته جی ده بیئت، ته گه له وی سه ما ده که ن. 22 که متیار له ناو قه لا کانی بابل ده لوورینیت، چه قه لیش له ناو کۆشکه کانی. کاته که ی نزیکه بو هاتن، رۆژگاری درێه نا کیشیت.

14 یه زدان به زه یی به یاقوبدا دیتته وه و دیسان ئیسرائیل هه لده بریزیتته وه، له خا که که ی خۆیان ده یانحه سینیتته وه، نامۆکان خۆیانی پپوه ده لکین و دینه پال بنه ماله ی یاقوب. 2 گه لان ده یانگرن و ده یانبه ن بو شوینی خۆیان، به لام بنه ماله ی ئیسرائیل ده ستیان به سه ردا ده گرن و ده یانکه ن به کۆیله و که نزه له خا کی یه زدان، ده بنه راپیچکه ری راپیچکه رانیان و ده سه لاتدار ده بن به سه ر سه مکارانیاندا. 3 ئه و رۆژه ی یه زدان له ناخۆشی

و هه راسانی و ئه و کۆیلایه تیه سه خته ی چیرت ده تخه سینیتیه وه، 4 ئەم
 په نده به سه ر پاشای بابدا هه لده دهیت و ده لیت: زۆردار چۆن کۆتایی پی
 هات! خۆ به زلزانه که چۆن کۆتایی هات! 5 په زدان گۆچانی به دکارانی
 شکاند، داردهستی فه رمانزه واکان، 6 ئه وانیه به قینه وه له گه له کانیا
 ده دا، لیداتیکی بی برانه وه، به توپه بیه وه ده سه لاتیان له سه ر نه ته وه کان
 په پره وه ده کرد، بی به زه بی ده یانچه وساندنه وه. 7 هه موو زه وی هه سایه وه
 و دنیابوو به هوتاف لیدان ده نگیان هه لپری. 8 هه روه ها دار سنه و به ر و
 ئورزی لوبنایش شادن به وه ی به سه رت هاتوو و ده لین: «له و کاته وه ی
 تو پراکشایت دار پر نه هاتوو ته سه رمان.» 9 جیهانی مردووان له ژیره وه
 ده وروژیتیت بو پشوازی له هانت، رۆحی مردوو کان بو ته هه لده سینیتیت،
 هه موو سه ر کرده کانی جیهان، له سه ر ته خته کانیا هه لیانده سینیتیت، هه موو
 پاشایانی نه ته وه کان. (Sheol h7585) 10 هه موو وه لام ده ده نه وه و پیت
 ده لین: «هه روه ها توش وه ک ئیه لاواز بوویت، وه ک ئیه ت لی هات.» 11
 مه زیت شوپراکریه وه ناو جیهانی مردووان به ده م ئاوازی سازه کانت، له
 ژیرت مؤرانه راده خریت و کر میش ده بیته لینه ت. (Sheol h7585) 12
 چۆن له ئاسمانه وه به ربوو یته وه، ئه ی ئه ستره ی پر شنگدار، کوپری به ره به بان!
 به ره و زه وی پرایته وه، ئه ی به زینه ری نه ته وه کان! 13 تو که له دلی خۆتدا
 گوتت: «سه رده که وم بو ئاسمان، له سه رووی ئه ستره کانی خودا وه ته ختی
 خۆم به رز ده که مه وه، له سه ر کبوی ژووان داده نیشم، له سه ر لووتکه ی
 چافۆن. 14 سه رده که ومه سه ر به رزاییه کانی هه ور، خۆم وه ک خودای
 هه ره به رز لیده که م.» 15 به لام به ره و جیهانی مردووان شوپ بو یته وه،
 به ره و قوولایی بیری بی بن. (Sheol h7585) 16 ئه وانیه ده تبین ته ماشات
 ده که ن، لیت ورد ده بنه وه: «ئایا ئه مه ئه و پیاوه یه که زه وی له رزاند،
 شانشینه کانی هه ژاند، 17 ئه وه ی جیهانی کرده چۆله وانی، شاره کانی جیهانی
 ته فروتونا کرد، ئه وه ی دیله کانی به ره و مالی خویان به ره لا نه کرد؟» 18
 هه موو پاشایانی نه ته وه کان به ریزه وه پراکشان، هه ریبه که و له ئارامگی
 خوی. 19 به لام تو له گۆره که ته وه توپه هه لده دریتت وه ک چله داریکی
 په تکراره. داده پوشریتت به تهرمی کوژراوان که به شمشیر لییان دراوه،
 شوپ بووه وه کان به ره و به رده کانی بیری بی بن. وه ک لاشه ی پیشیلکراو،

20 له ناشتن له گه لیاندا یه ک ناگریت، چونکه خاکه که کی خوت کاول کرد، گه له که کی خوت کوشت. توخی خراپه کاران هه تاهه تایه ناویان نایهت. 21 سه برین بو کوره کانیاں ناماده بکن له سه ر تاوانی باو کانیاں، با هه لئه ستن بو ئه وهی زه وی داگیر بکن و رووی جیهان به شار پر بکه نه وه. 22 «هه لئه ستمه سه ریاں»، یه زدانی سوپاسالار ده فهرمویت. «له بابل ناو و پاشماوه و نه وه و وه چه ریشه کیئش ده که م»، ئه وه فهرماشتی یه زدانه. 23 «ده یکه م به میراتی کونده په پوو و گۆمی ئاو، به گسکی نه مان گسکی ده ده م»، یه زدانی سوپاسالار ده فهرمویت. 24 یه زدانی سوپاسالار سویندی خوارد و فهرمووی: «یگومان هه روک ئه وهی دامرشتوه ئاوا ده بیئت، وهک ئه وهی پلانم بو داناوه دیته دی. 25 ئاشور له خاکه که کی خوم ده شکیم، له سه ر چیا کانم پیشلی ده که م، جا نیره که کی له سه ریاں لاده چیت و بارگرا نیه که کی له کولیاں ده بیته وه.» 26 ئه مه ئه و پلانه یه که بو هه موو جیهان داریزراوه و ئه مه ئه و ده سته یه که بو سه ر هه موو نه ته وه کان دریزراوه. 27 یه زدانی سوپاسالار پلانی داناوه، کی پووچی ده کاته وه؟ ده ستی ئه وه دریزراوه، کی ده یگپریته وه؟ 28 له سالی مردنی ئاحازی پاشادا ئه م سروشه هات: 29 ئه ی هه موو فه له ستنیه کان شاد مه بن، که گۆچانی لیده ره که ت شکا، چونکه توله مار له ره گی ماره وه ده رده چیت و به ره که کی ماریکی سووتینه ری بالداره. 30 هه ژارترینی هه ژاران به خینو ده کرین و نه داران به ئاسووده یی پال ده ده نه وه، ره گی توش به قاتوقری ده کوژم و پاشماوه که شت ده کوژریت. 31 ئه ی ده روازه واوه یلا بکه! ئه ی شار هاوار بکه! ئه ی فه له ستی سه راپات توایه وه! چونکه دوو که ل له باکووره وه دیت و نارپکی له ریزه کانی نابینریت. 32 چی وه لامی نیردراوی نه ته وه کان ده دیتته وه؟ «که یه زدان سییونی دامه زراند، له ئه ودا گه له چه وسینراوه که کی په ناگیر ده بن.»

15 سروشیک سه بارهت به مؤتاب: عار له مؤتاب ویران بوو، له یهک شه ودا کاول بوو! قییر له مؤتاب ویران بوو، له یهک شه ودا کاول بوو! 2 دیشونیش بو پرستگا که کی سه رکه وت، بو نزرگه کانی سه ر به رزاییه کان بو گریان، مؤتاب به سه ر نییو و ماده بادا شیوهن ده کات. هه موو سه رییک رووتاهه ته وه و هه موو ریشیک تاشراون. 3 له شه قامه کانی جلوه رگی گوش ده پووشن، له سه ربانه کانی و له گۆرپانه کانی هه موو شیوهن ده که ن به خوهر

دەگرین. 4 حەشبوڤ و ئەلعالی ھاواریانە، دەنگیان لە یەهەچ دەبیستریت. لەبەر ئەوە چە کدارەکانی مۆتاب ھاوار دەکەن گیانان دەلەرزیت. 5 دلم بۆ مۆتاب دەنالیئیت، هەلاتووەکانی بەرەو زۆعەر پادە کەن، هەتا عەگەت شەلیشیا. بە گریانەووە لە هەورازە کەمی لوحیت سەر دەکەون، لە پریگای حۆرۆنایم ھاواری شکست بەرز دەکەنەووە. 6 ئاوەکانی نیریم و شک بوون، گیایە کەش سیس بوو، لەوەرگا ئەما و سەوزایی ئەما. 7 لەبەر ئەوە ئەو سامانە بە دەستیان هینا و شتە ئەمبارکراوەکانیان هەتا شیوی ئەسپیندار هەلەگرن. 8 ھاوار سنووری مۆتابی گرتەووە، واوەیلای دەگاتە ئەگەیم، واوەیلای لە بیرى ئیلمە. 9 ئاوەکانی دیمۆن پرن لە خوین، بەلام زیاتر بەسەر دیمۆندا دەهینم، شیر بۆ سەر دەربازبووەکانی مۆتاب و بۆ پاشماوەی خاکە کە دەهینم.

16 بەرخ وەک سەرانیە بنۆن بۆ فەرمانزەوای خاکە کە، لە سەلەعەووە بە چۆلەوانیدا بەرەو چیا کەمی شاری سییۆن. 2 وەک بالئەدی هەلاتوون وەک لە هیلانە دەرپەرێنراویان لیدیت، کچانی مۆتاب لە تەنکایەکانی پرووباری ئەرتۆن. 3 «پراویژ بکە، دادوهری ئەنجام بدە، لە قرچەمی نیوهرۆدا سیبەرت وەک شەوی لی بکە. دەرکراوەکان بشارەووە، هەلاتووەکان ئاشکرا مەکە. 4 با ئاوارەکانی مۆتاب لەلات بئیننەووە، لە پرووی کولکەر بۆیان ببە پەناگا،» کاتیک چەوسینەر کۆتایی پێ دیت، کاولبوون نامینیت، پێشیلکاران لە خاکە کەدا لەناو دەچن. 5 بە خۆشەویستی نەگۆر تەخت جیگیەر دەبیت، یەکیک لە بنەمالەدی داود دادپەرور و داواکاری دادپەرورە، دەستپێشخەر بۆ راستو دروستی بە دلسۆزییەووە لەسەری دادەنیشیت. 6 لووتبەرزى مۆتابمان بیست، لووتبەرزىیەکی زۆر، خۆبەزلزانی و لووتبەرزى بەفیزی، بەلام قسە پووچەکانی ناچەسپین. 7 لەبەر ئەوە با خەلکی مۆتاب واوەیلا بکەن، سەراپا بۆ مۆتاب واوەیلا بکەن. ئەمى مۆتابیە بەزێنراوەکان، بۆ نانی کشمیشی قییر حەراسەت شیوەن بگێرن. 8 کێلگەکانی حەشبوڤ سیس بوون، هەرەو هەرەزە کەمی سیشما. گەرەکانی نەتەووەکان شامیۆەکانیان شکاند، کە گەشتبوووە یەعزیر و پەلی ھاویشت هەتا چۆلەوانی. لەقەکانی درێژ بیوونەووە و لە دەریا پەریوونەووە. 9 لەبەر ئەوە گریانى یەعزیر دەگریم بۆ پەزە کەمی سیشما، بە فرمیسکەکانم ئاوتان دەدەم ئەمى حەشبوڤ و ئەلعالی!

له كاتی میوه گه بیوه كانت و دروینه كانت ههراوزه نای جهنگ هات. 10
 خوښی و شادی له باخ برابره وه، له ناو پره زان گۆرانی ناگوتریت و هاوار
 ناكریت، شهرباب له ناو گوشه ر ناگوشریت، هوتاف كپ بوو. 11 له بهر
 نه وه هه ناوم وهك قیساره بو مۇتاب ده نالیئیت، ناخیشم بو قییر هه راسه ت.
 12 جا كه مۇتاب له نزرگه ی سه ر به رزاییه كه ده رده كه ویت، ماندوو
 ده بیټ. كه ده چیته ناو نزرگه كه وه نوژ بكات، قبول نایټ. 13 ته مه
 نه وه فه رمایشته یه كه یه زدان پښتر به مۇتابی فه رموو. 14 ئیستاش یه زدان
 ده دویت و ده فه رمویټ: «له ماوه ی سئ سالدأ وهك ساله كانی كریگرت،
 سه نگینی مۇتاب سووك ده بیټ، به وه هه موو خه لكه زوره وه، پاشماوه كه ی
 زور كه م و لاواز ده بیټ.»

17 سروشیك سه باره ت به دیمه شق: «پروانه، دیمه شق له تیو شاران
 ده سریته وه و ده بیته ته په یه كی پروخواو. 2 شاره كانی عه روعیر به جیماون و
 بو میگه له كان ده بن، تییدا راده كشین، كه س نییه بیاتر سیئیت. 3 قه لا له
 نه فرایم نامینیت و پاشایه تیش له دیمه شق. پاشماوه ی ئارام وهك شكۆمه ندی
 نه وه ی ئیسرائیلی لی دیت،» نه وه فه رمایشتی یه زدان سوپاسالاره. 4 «له و
 پرۆزه دا شكۆمه ندی یاقوب نزم ده بیته وه، قه له وی گۆشته كه ی لاواز
 ده بیټ. 5 وهك كوكرده نه وه ی ده غلی به پپوه پراوه ستاو ده بیټ له لایه ن
 دروینه كه رانه وه، بازووشی گوله گه نم ده دروینه وه. وهك هه لگرتنه وه ی
 گوله گه نم ده بیټ له دۆلی رفایم. 6 وهك ته كاندنی دار زه ییون كه
 پاشماوه ی تییدا ده مینیتته وه، دوویان سئ ده نك له سه ر چله كان، چواریان
 پینج له لقه به رداره كان.» نه وه فه رمایشتی یه زدانه، خودای ئیسرائیل. 7 له و
 پرۆزه دا مرؤف ئاور له دروستكه ره كه ی ده داته وه و چاوه كایش به ره و
 خودا پرۆزه كه ی ئیسرائیله. 8 ئاور له قوربانگا كان ناداته وه كه دروستكراوی
 ده ستی خوین، نه وه ی په نجه كانی دروستی كردوون سه یریان ناكات، ستوونه
 نه شیرا كان و قوربانگا كانی بخور. 9 له و پرۆزه دا شاره قه لا به نده كانی وهك
 كه لاوه ی چۆلكراوی ناو دارستانه كان و چله داره كانی لیدیت كه له پرووی
 نه وه ی ئیسرائیل چۆلیان كردن، جا ویران ده بیټ. 10 خودای رزگار كه ری
 خوټت له بیر چوو، تاشه به رده كه ت، قه لا كه ت به بیر نه هاته وه. له بهر نه وه
 پرووه كی چاك ده چپن به لام نه مامی نامۆ سه ره له دات. 11 نه و پرۆزه ی

ده پچینیت، وای لئ ده کهیت نه مام بکات بۆ به یانی وای لئ ده کهیت گول بکات، به لام دروینه له پرۆژی نه خوژی و نازاری بئ چاره سهردا له دست ده چیت. 12 ئای له هارزه هارزی خه لکاتیکی زور، وهک هارزی ده ریا که ده هه ژیت! خوهری نه ته وه کان وهک خوهری ئاوی زور که خوهری دیت! 13 نه ته وه کان که خوهریان دیت وهک خوهری ئاوی زور، به لام تییان راده خوهریت و بۆ دوور هه لدین، وهک پووشی چیاکان له بهردهم با راو ده نریت و وهک ته پوتوز له بهردهم ره شه با. 14 ده مه و ئیواره تو قینیکی له نا کاوه! به ره به یاتیکی زوو نامین! ئه مه به شی تالانکارانمانه، به ختی راو و وتکارانمانه.

18 قور به سه ر خاکی فره فری باله کان، ئه وهی له وه بری پروو باره کانی کوشه، 2 په یام به ران به رنی ده ریادا ده نریت، به به له می قامیش له سه ر پرووی ئاوه کان. پرۆن ئه ی نیر دراوه خیرا کان، بۆ لای نه ته وه یه کی بالا به رز و کۆسه، بۆ لای گه لیک خه لکی دوور و نزیک لییان ده ترسن، نه ته وه یه کی بیگانه و پیشیلکار، ئه وهی پروو باره کان در یانداوه به خا که که ی. 3 ئه ی هه موو دانیش تووانی جیهان و نیشته جیووانی زهوی، که تالا له سه ر چیاکان به رز کرایه وه، بین و که که ره نا لیدرا، گوئی بگرن. 4 یه زدان ئه مه م پئ ده فره مویت: «هیمن ده بم و له نشینگه ی خۆمه وه ته ماشا ده که م وهک گه رمایه کی پروون له به ره تاودا، وهک هه وری خوناو له گه رمای دروینه دا.» 5 پئش تری رنن له کاتی ته واو چرۆکردن و کاتیک گوله کان ده بن به په سیره ی گه یو، چله کان به داس ده بریته وه و لقه کان لئ ده کاته وه و فرییان ده دات. 6 پیکه وه به جیده هیلدرین بۆ بازه کانی چیا و بۆ گیانله به ره کتیویه کانی زهوی، بازه کان هاوینیان پئ به سه رده به ن و هه موو گیانله به ره کتیویه کانی زه ویش زستانیان پئ به سه رده به ن. 7 له و پرۆزه دا دیاری پیشکesh به یه زدانی سوپاسالار ده کریت، له گه لیک بالا به رز و کۆسه، گه لیک ترسناک، دوور و نزیک، نه ته وه یه کی بیگانه و پیشیلکار، ئه وهی پروو باره کان زه ویه که یانی دابه ش کردووه، بۆ شوینی ناوی یه زدانی سوپاسالار له کتیوی سیوون.

19 سروشیک سه باره ت به میسر: ئه وه تا یه زدان به سه ر هه ور یکی خیراوه به ره و میسر دیت. بته کانی میسر له پرووی ئه ودا ده له رزن، دلی میسریش

له ناخیدا ده تویته وه. 2 «میسریه کان له دژی میسریه کان هانده ده م، هه رکه سه له دژی برای خۆی شه ر ده کات، هه رکه سه له دژی هاوړی خۆی، شار له دژی شار و شانشین له دژی شانشین. 3 میسر پوچی تیدا نامینیت، راویژه کوی هه لده لووشم، داوا له بته کان و له نوشته که ران ده کهن، له تیوانگره کان و له پوچ ئاماده کاران. 4 میسریه کان رادهستی گه وره یه کی دلر هق ده که م و پاشایه کی توندوتیژ فه رمانره وایه تیبان ده کات»، یه زدان، په روه ر دگاری سوپاسالار ده فه رمویت. 5 ئاوی نیل و شک ده بیئت، پرووباره که ش کاول ده بیئت و وشک ده بیئت. 6 توکه نده کان پون ده کهن، لقه کانی نیل کر ده بن و کاول ده بن. قامیش و زهل بوگن ده بن، 7 سه وزانی له سه ر نیل، له ریژگی پرووباره که. هه موو ئه وه ی له سه ر نیل چانراوه و شک ده بیئت، هه لده وه ریئت و نامینیت. 8 ماسیگره کان ئاخ هه لده کیشن و شین ده گپرن، هه موو ئه وانیه ی قولاپ هه لده دهنه ناو نیله وه، ئه وانیه ی تور له سه ر پرووی ئاوه کان بلاو ده که نه وه وره یان نامینیت. 9 کریکاره کان له که تانی ئاماده کراو بی ئومید ده بن، جولا کایش پروو زهر د ده بن. 10 جولا کانی میسر وردوخاش ده بن و هه موو کریکاره کانی خه مبار ده بن. 11 بیگومان میره کانی چۆعه ن گیلن: دانا راویژکاره کانی فه رعه ون راویژه کانیان ئاره لانه یه. چۆن به فه رعه ون ده لئین: «کوری دانا یانم من، کوری پاشا دیرینه کان»؟ 12 که واته کوا دانا کانت؟ با پیئت بلین و با بزبان، یه زدانی سوپاسالار پلانی چی دانا وه له دژی میسر. 13 میرانی چۆعه ن گیل بوون، میرانی مه مفیس چه واشه کران، پیاوماقولانی هۆزه کانی میسر یان گومرا کرد. 14 یه زدان پوچی گپربوونی تیدا تیکه ل کردوه، میسر یان گومرا کرد له هه موو کرداره کانی وه ک گومرا کردنی سه رخۆش له ناو پشانه وه که ی. 15 هیچ کاریک ناییت له میسر که سه ر یان کلک، دار خورما یان زهل، بیکات. 16 له و پوژده دا میسریه کان وه ک ژنیان لیدیت، له ترسان ده له رزن، کاتییک یه زدانی سوپاسالار دهستی لییان به رز ده کاته وه. 17 میسریه کان له خاکی یه هودا ده توغن، هه موو ئه وه ی به بییری بیته وه له یه هودا ده ترسیت، له بهر ئه و پلانه ی یه زدانی سوپاسالار له دژی دایده ریژیت. 18 له و پوژده دا پینج شار ده بیئت له خاکی میسر دا که به زمانی که نعان ی بدوین و به یه زدانی سوپاسالار سویند ده خۆن، یه کیکیان پیی ده گوتریت

«شارى خۆر». 19 لەو پرۆژەدا، لە ناوهراسى خاكي ميسردا قوربانگايەك بۆ يەزدان دەبێت و ستووتىكيش لەسەر سنوورەكەى بۆ يەزدان. 20 جا دەبێتە نيشانە و شايبەتى بۆ يەزدانى سوپاسالار لە خاكي ميسردا، چونكە هاوار بۆ يەزدان دەكەن لە پرووى زۆردار، ئەويش پرزگار كەر و پاريزەريان بۆ دەنيريت و دەر بازىان دەكات. 21 ئينجا يەزدان لە ميسر ناسراو دەبێت، لەو پرۆژەدا ميسر بيه كان يەزدان دەناسن و بە قوربانى و پيشكەشكراوى دانەوێلە دەپهههستن و نەزر بۆ يەزدان دەكەن و بەجى دەهينن. 22 يەزدان لە ميسر دەدات، ئينان دەدات و چاكيشيان دەكاتەوه، دەگەر ئينهوه لاى يەزدان و وهلاميان دەداتەوه و چاكيان دەكاتەوه. 23 لەو پرۆژەدا شار ينگايەك لە ميسرەوه بەرەو ئاشور دەبێت، جا ئاشور بيه كان دينه ميسر و ميسر بيه كانيش دينه ئاشور، ميسر لەگەل ئاشور پيەكهوه خزمەت دەكەن. 24 لەو پرۆژەدا ئيسراييل دەبێتە يەكيتىك لە سيبه كە، لەگەل ميسر و ئاشور، دەبنە بەرەكەت لە خاكەكە. 25 ئەوهى يەزدانى سوپاسالار بەرەكەتداريان دەكات و دەفهرمويت: «بەرەكەتدار بێت ميسرى گەلى من و ئاشورى دەستكردى من و ئيسراييلي ميراتى من.»

20 لە سالى هاتنى فەرماندە گشتيبه كە بۆ ئەشدۆد، كاتيك سەرگۆنى پاشاي ئاشور ناردى و لەگەل ئەشدۆد جەنگا و گرتى، 2 لەو كاتەدا يەزدان لە پرنگەى ئيشايى كورى ئامۆچەوه قسەى كرد و فهرمووى: «پرۆ جلوبەرگە گوشەكە لە كەمەرت بکەرەوه و پيلاوهكانت لە پيەت دابكەنە.» ئەويش بەم جۆرەى كرد و بە پرووتى و پي خاوسى پرۆيشت. 3 ئينجا يەزدان فهرمووى: «وهك ئەوهى ئيشايى بەندەم بۆ ماوهى سئ سال بە پرووتى و پي خاوسى پرۆيشت، ئەمە نيشانە و پەندە لەسەر ميسر و لەسەر كوش، 4 پاشاي ئاشوريش بۆ ريسواينى ميسر بەم جۆرە رايچيكرائانى ميسر و ديلەكانى كوش، گەنج و پير بە پرووتى و پي خاوسى و سمت پرووتى دەداتە پيش خۆى. 5 دەتوقن و شەرمەزار دەبن لەبەر كوش كە مايهى هيوايان بوو و لەبەر ميسر كە مايهى شانازيان بوو. 6 جا دانيشتوى ئەم كەنارە لەو پرۆژەدا دەبێت: «سەر بکەن چى بەسەر ئەوانەدا هاتووە كە چاوه پریمان دەكرد لە بەرامبەر پاشاي ئاشور فريامان بکەون! ئيتر ئيمە چۆن پرزگارمان دەبێت؟»

21 سروشیک سه بارهت به چۆله وانی نزیکی ده ریا: وهک گه رده لول له باشوور هه لده کات، له چۆله وانییه وه دیت، له خاکیکی ترسناک. 2 ئەم یینینه ترسناکەم بۆ ئاشکرا کراوه: ناپاک ناپاکی ده کات و تالانکەر تالان ده کات. سه ربکه وه ئەی ئیلام! گه مارۆ بده ئەی میدیا! کۆتایم هینا به هه موو ئاخ هه لکیشانه کی. 3 له بهر ئەوه که له کم پر بووه له ئازار، ژاتیک منی گرت، وهک ژانی مندالبوون، سه رسام بووم له گوینگرتن، واقم ورم له یینین. 4 سه رم لئ شیاوا، ترس منی له زانند، زه رده په پری خۆشی منی کرده تۆقین. 5 خوان ئاماده ده کهن، رایه خ پاده خهن، ده خۆن و ده خۆنه وه! هه ستن ئەی میران! قه لغان چه ور بکه ن! 6 پاشان په روه ردگار ئەمەم پئ ده فەر مویت: «برۆ ئیشکگر به پئوه پابگره، ئەوهی ده یینیت با رایه گه یه نیت. 7 کاتییک چه ند گالیسه که یه ک ده یینیت، له گه ل ئەسپ سوار جوت جوت، سوارى گویدر یژیان سوارى وشتر، با به ته واوی گوئی شل بکات، زۆر شلی بکات.» 8 ئینجا ئیشکگره که هاواری کرد: «گه وره م، من پۆژانه له سه ر قولله ی چاودیریه که راوه ستاوم، هه موو شه وانیش له بنکه ی پاسه وانیته یه کم ده مینمه وه. 9 ئەوه تا پیاویک به سوارى گالیسه که ها تووه، له گه ل ئەسپ سوار جوت جوت. وه لامی ده داته وه و ده لیت: «که وتوه، بابل که وتوه! هه موو وینه ی خودا وه نده کانی به ره و زه وی شکان!» 10 ئەی خه لکینه، که له سه ر جۆخین جه نه جهر کراون، ئەوهی له یه زدانی سوپاسا لاره وه بیستومه له خودای ئیسرایله وه پیتان پاده گه یه نم. 11 سروشیک سه بارهت به دوما: له سیعیره وه هاوارم بۆ ده کريت، «ئیشکگر، شه و چه ندی ماوه؟ ئیشکگر، شه و چه ندی ماوه؟» 12 ئیشکگره که ش وه لام ده داته وه: «به یانی دیت، هه روه ها شه ویش. ئەگه ر داوا کارن، داوا بکه ن، بگه رینه وه، وه رن.» 13 سروشیک سه بارهت به عه ره بستان: ئەی کاروانی دیدانییه کان، ئەوانه ی له تپو ده وه نه کانی عه ره بستان شه و به سه رده به ن، 14 به ره و پیری تینوو، ئاو به یین. ئەی دانیشتوانی خاکی تیا، به نانه وه به ره و پرووی هه لاتوو بچن، 15 چونکه له پرووی شمشیر هه لاتون، له پرووی شمشیری هه لکیشراو، له پرووی که وانی توندکراو، له پرووی سه ختی جه نگ. 16 په روه ردگار ئەمەم پئ ده فەر مویت: «دوای یه ک سالی په بق، هه موو شکۆمه ندی قیدار به سه رده چیت و 17 پاشماوهی

پالەوانە كەوان بە دەستە كانی نەوێ قیدار ژمارەیان كەم دەبن، چونكە
یەزدانی پەرورەدگاری ئیسرائیل فەرمووی.»

22 سروشێك سەبارەت بە دۆلی یینین: چیتانە واسەر كەوتون، هەموو
بۆ سەربان، 2 ئەى شارە بە هاتوھاوارە كە، پەرلە دەنگە دەنگ، شارۆچكە بە
شانازییە كە؟ كۆزراوە كانت كۆزراوی شمشیر نین و مردووی جەنگ نین. 3
فەرمانزەوا كانت پێكەووە هەلاتن، بۆ بەرگری بە دیل گیران. هەموو ئەوانەى
گیران، پێكەووە بران بۆ زیندان، ئەوانەش كە دوور بوون و هەلاتبون. 4
لەبەر ئەو كۆتم: «وازم لى بەینن، بە تالییەووە دەگریم، زۆرم لى مەكەن
بۆ دلدانەووەم لەسەر ویرانیوونی گەلە كەم.» 5 یەزدان، پەرورەدگاری
سوپاسالار پۆژێكى هەبە لە دۆلی یینین بۆ هاتوھەرا و سەر كۆت كردن و
سەرلێشیوان بۆ دیوار برین و ھاوار كردن بۆ چیا. 6 ئیلام تیردانی هەلگرتووە بە
گالیسكە و پادە و سوارەووە، قییریش قەلغانى دەرخست. 7 جا هەلپژاردەى
دۆلە كانت پەر دەبیت لە گالیسكە و لە سوارەكان، ریزیان بەستووە پروووە
دەروازە كە. 8 داپۆشینى یەھودا نامینیت. جا لەو پۆژەدا دەروانیتە چە كە كانی
كۆشكى دارستان، 9 كەلینە كانی شارى داود دەبینن كە زۆر بوون و
ئاوى گۆمى خوارى كۆدە كە نەووە. 10 ماله كانی تۆرشەلیم دەژمێرن و
ماله كان دەرووخین بۆ پتەو كردنى شوورا كە. 11 ئەستیلیك دروستدە كەن
لەتیوان دوو شوورا كە، بۆ ئاوى گۆمە كۆنە كە. بەلام نەتازروانییە یەزدانى
دروستكەرى، ئەوێ لە مێژەووە شیوێ كیشابوو نەتانبینى. 12 یەزدان،
پەرورەدگاری سوپاسالار، لەو پۆژەدا بانگەوازی كرد بۆ گریان و شیوون و
سەرتاشین و پۆشینى جلو بەرگی گوش. 13 بەلام ئەووە تا خوشى و شادى،
مانگا كۆشتنەووە و مەر سەر برین، گۆشت خواردن و شەراب خواردنەووە!
«با بچۆن و بچۆینەووە، چونكە سبەى دەمرین.» 14 گویم لیگرت یەزدانى
سوپاسالار بۆی ئاشكرا كردم: «كە فارەت بۆ ئەم تاوانەتان ناكړیت تاكو
دەمرن،» یەزدان، پەرورەدگاری سوپاسالار دەفەرمویت. 15 یەزدان،
پەرورەدگاری سوپاسالار ئەمە دەفەرمویت: «بڕۆ بۆ لای ئەو كارگێرە،
شەفنا ئەوێ سەر بەرشتیاری كۆشكە كە یە: 16 چیت هەبە لێرە و كى
پروخسەتى پێداویت، هەتا گۆرێك بۆ خۆت هەلبكە نیت، ئەى ئەوێ
لە بەرزایى گۆرى خۆت هەلكە ندووە و بۆ خۆت لەناو تاشە بەرد مالت

تاشیوه؟ 17 «ئەي پالەوان، ئەو تا يەزدان خەريکە بە توندی توورپ دەدات و بە ھیزەوھ لولت دەکات، 18 وەک تۆپ بە توندی دە تپینچیتەوھ و بەرەو خاکیکی بەرفراوان توورپ دەدات. لەوی دەمریت و گالیسکەکانی شکۆمەندیت لەوی دەبیت، ئەي ماھەي سووکایەتی مالی گەورەکەت! 19 لە پلەکەت دەرتدەکەم و لە پایەکەت فرێدەدرییتە خوارەوھ. 20 «لەو پرۆژەدا بانگی بەندەکەي خۆم، بانگی ئەلیاقیمی کوری حیلایا دەکەم و 21 جەلەکەي تۆي لەبەر دەکەم و بە کەمەربەندەکەي تۆ کەمەري توند دەکەم و دەسەلاتی تۆ دەدەمە دەست ئەو و دەبیت بە باوک بۆ تۆرشەلیم و بۆ بنەمالەي یەھودا. 22 کلیلی مالی داود دەدەمە دەستی و ئەوھي ئەو دەیکاتەوھ کەس ناتوانیت دایبخت و ئەوھي دايدەخات کەس ناتوانیت بیکاتەوھ. 23 وەک سنگ دەبچەقنم لە شوینکی چەسپاو و دەبیت بە تەختی شکۆمەندی بۆ بنەمالەکەي. 24 ھەموو شکۆمەندی بنەمالەکەي بەوھوھ ھەلدەواسن، چلەکان و لقەکان، ھەموو دەفرە بچوکەکان، لە دەفرە پەلەکانەوھ ھەتا دەفرە قوولەکان.» 25 یەزدانی سوپاسالار دەفرەمۆیت: «بەلام سەردەمیک دیت سنگە چەقاوھ کە لە شوینە چەسپاوھ کە نامینیت و دەشکیت و دەکەویت، ئەو بارگرائیھەي لەسەري بوو دەبردیتەوھ.» ئەوھ فرەمایشتی یەزدانە.

23 سروشیک سەبارەت بە سور: واوھ یلا بکەن ئەي کەشتییەکانی تەرشیش! چونکە سور کاول کراوھ، نە خانوو نە بەندەري بە پێوھ نە ماوھ، لە خاکی قوورسەوھ پێیان راگەي نرا. 2 بچەبەسین دانیشتوانی دوورگەکە و بازرگانانی سەیدا، ئەوانەي دەریا دەپرن، پریان کردوویت. 3 دانەوێلەي شیخۆر لەسەر ئاوھ زۆرەکان دەھات، داھاتی ئەو دروینەي پروباری نیلە، جا سور بوو بە بازاری نەتەوھکان. 4 شەرمەزار بە ئەي سەیدا! چونکە دەریا گوئی، قەلای دەریا گوئی: «نە ژانم گرت و نە مندالم بوو، نە گەنجیم گەورە کرد و نە چکی عازەبم پێگەیاندم.» 5 کاتیک ھەوال بە میسر دەگات، بە ھەوالی سور ژان دەیانگرت. 6 پەرنەوھ بۆ تەرشیش، واوھ یلا بکەن، ئەي دانیشتوانی دوورگەکە! 7 تايانەمە شاری خوشییە بۆتان، ئەوھي دیرینی لە دیرزەمانەوھە، ئەوھي پێیەکانی بەرەو دووری دەبەن بۆ ئاوارە بوون؟ 8 کێ ئەم پلانەي لە دزی سوری تاج لەسەر داڕشت، ئەوھي

میران بازارگانه کانی ئەون، فرۆشیاره کانی به ناوبانگه کانی زه وین؟ 9 یه زدانی سوپاسالار پلانی داپشتوووه بۆ گلا و کردنی شانازی هه موو شکومه ندیه ک، بۆ زمکر نه وهی هه موو به ناوبانگه کانی زه وی. 10 ئە ی دانپشتووانی ته رشیش، زه ویه که تان وه ک که ناری نیل بکین، ئیتر به ندهر نه ما. 11 یه زدان دهستی به سه ر ده ریادا دریزکرد و شانشینه کان تۆقین. له دژی فینیکیا فه رمانی دا بۆ کاولبوونی قه لا کانی. 12 فه رمووی: «جاریکی دی شانازی ناکه یت، ئە ی سه یدای کچه پاکیزه، ئیستا پښیل کراویت!» هه سته به ره و قوبرس په ره وه، له ویش هه وانه وه ت ناییت. 13 ئە وه تا خاکی بابلیه کان، که لکی لیه که به هه یج دانانزیت! ئاشور کردیه شوینی درنده بیابانیه کان. قولله کانیا ن دروستکرد، قه لا کانیا ن پرووخاند، کردیا ن به کولگه. 14 ئە ی که شتیبه کانی ته رشیش واوه یلا بکه ن، چونکه قه لا کانتان کاول بوون. 15 له و پرۆزه دا ئە وه ده بییت، سور هه فتا ساڵ له بیر ده کریت، به قه د پرۆژگاری پاشایه ک. پاش هه فتا ساڵه که وه ک گۆرانی ژنه له شفرۆشیک بۆ سور ده بییت: 16 «ده ست بده قیساره و به ناو شاردا بسوورپوه ئە ی ژنه له شفرۆشی له بیرکراوا! باش مۆسیقا بژنه و زۆر گۆرانی یلی بۆ ئە وه ی له یاد نه کریت.» 17 جا پاش هه فتا ساڵه که، یه زدان سور به سه رده کاته وه و سور ده که ریته وه سه ر کری وه رگرتنی و له گه ل هه موو شانشینه کانی جیهان له سه ر پرووی زه وی له شفرۆشی ده کات. 18 به لام بازارگانیبه که ی و کری وه رگرتنه که ی ته رخانکراو ده بییت بۆ یه زدان. هه لئا گیرییت و له که نجینه ناکریت، به لکو بازارگانیبه که ی بۆ ئە وانه ده بییت که له به رده م یه زدان، بۆ ئە وه ی بختون و تیر بن و جلی گرانبه ها پیوشن.

24 ئە وه تا یه زدان زه وی چۆل ده کات، به تالی ده کات و پرووی وه رده گیپریت، دانپشتووانه که ی په رت ده کات. 2 کاهین وه ک خه لکی ساده ی لیدیت، گه وره وه ک کۆیله که ی، خانم وه ک که نیره که ی، کپیار وه ک فرۆشیار، به خشه ر وه ک وه رگر، قه رزده ر وه ک قه رزار. 3 زه وی به چۆلکردن چۆل ده کریت و به تالان تالان ده کریت، یه زدان ئە م برپاره ی فه رموو. 4 زه وی شیوه ن ده کات و سیس بوو، جیهان داهیزرا و سیس بوو، گه وره ترین خه لکانی زه وی له شیان داهیزرا. 5 زه وی له ژیر دانپشتووانه که ی گلا و بوو، چونکه سه ریچی فیرکردنه کانیا ن کرد، فه رزه کانیا ن

پیشیل کرد و پهمانی ههتا ههتا بیان شکاند. 6 له بهر ئه وه زهوی نه فره تی خوارد و دانیشتوانه که ی سزادران. له بهر ئه وه دانیشتوانی زهوی سووتان و خه لکیکی که مایه وه. 7 شه رابی نوی شیوه ن ده کات و په زه میو سیس بوو، هه موو دنخوشه کان ئاخ هه لده کیشن. 8 ده فی ده نگ خوش کپ بوو، هاتوه رای شادمانه کان پرایه وه، قیساره ی ده نگ خوش کپ بوو. 9 به ده م گورانییه وه شه راب ناخونه وه، مه ی بۆ تۆشه ره که ی تال ده بیته. 10 شاری ویران تیکشکاو، هه موو مایک داده خریت، چوونه ژووره وه نییه. 11 له شه قامه کان هاواره بۆ شه راب خورتاوا بوو به سه ره هه موو خوشیه ک، دوورخرایه وه شادی زهوی. 12 ئه وه ی له شار ده میئیته وه ویرانه یه و لیدانی ده روازه ش کولییه. 13 ئاوا ده بیته له ناوه ندی زهوی له تیو گه لان، وه ک داته کاندنی دار زه یتون، وه ک کوکرنه وه ی هیشوو که پزین ته واو ده بیته. 14 ئه وان ده نگ هه لده برن، هوتافی خوشی ده کیشن، بۆ شکوی یه زدان له پوژئاواوه هاوار ده کن. 15 له بهر ئه وه له پوژه لات یه زدان شکو دار بکن، له دوورگه کانی ده ریاشه وه ناوی یه زدان، په ره ره دگاری ئیسرائیل. 16 له وه پری زهوییه وه گویمان له گورانییه ک بوو: «شکو مه ندی بۆ خودای راستو دروست!» جا گوتم: «فه وتام! فه وتام! قور به سه رم! ناپا کان ناپا کییان کرد! ناپا کان ناپا کییان له ناپا کی کرد!» 17 ترس و چال و ته له به سه ره ته وه یه ئه ی دانیشتوی زهوی. 18 ئه وه ی له ده نگی ترسه که هه لده یته ده که ویته چاله که وه و ئه وه ی له ناو چاله که بیته ده ره وه به ته له که وه ده بیته. به ره به سستی جوگه کان له ئاسمانه وه کرانه وه و بناغه کانی زهوی هه ژان. 19 زهوی به شکان ده شکیت، زهوی به وردوخاشبون وردوخاش ده بیته، زهوی به له قین ده له قیت. 20 زهوی وه ک سه رخوش به لادا دیت، جو لانه ده کات وه ک که پر. یاخیبونه که ی له سه ری قورسه، ده که ویته و جاریکی دیکه هه لئاسنیته وه. 21 له و پوژه دا یه زدان سزای هیزه کان ده دات له ئاسمان و له سه ره زهوی سزای پاشایانی ده دات. 22 به کو مه ل کویان ده که نه وه وه ک دیل له به ندیخانه و له گرتوو خانه توند ده کرین و دوا ی ماویه کی دریز سزا ده درین. 23 مانگ ریسوا ده بیته و خور شه رمه زار ده بیته، چونکه یه زدانی سوپاسالار حوکرانی ده کات له کیوی سییون و له تۆر شه لیم، شکو مه ندیش له به رده م پیرانی ئه وه.

25 ئەى يەزدان، تۆ خودای منیت! بە گەورەت دەزانم، ستایشی ناوت دەگەم، چونکە تۆ کاری سەر سۆرھینەرت کردوو، پلانی کانت لە دیزەمانەو، بە دلسۆزی چەسپاون. 2 شارت کول کرد و شاروچکەى قەلابەندت ویران کرد، قەلای ییگانه کان وەک شار نامینیتەو، بۆ هەتاهەتایە بنیاد نازینیتەو. 3 لە بەر ئەو گەلی بەهیز پزیت لی دەگرن، شاروچکەى نەتەو بی ویردانەکان لیت دەترسن. 4 بوویت بە پەناگای هەزار، پەناگای نەدار لە کاتی تەنگانە، چە تر لە لیزمەى باران و سیبەر لە گەرما، چونکە هەلچوونی بی ویردانەکان لیزمەى بارانە بەسەر دیوارەو، 5 وەک گەرما یە لە خاکی وشکا. هاتوهرای ییگانه کان کپ دەکریت وەک گەرما بە سیبەرى هەور گۆرانى بی ویردانەکان زەلیل دەکریت. 6 یەزدانى سوپاسالار بۆ هەموو گەلان لەم کێو خوانى دابەستەکان ساز دەکات، خوانى شەرابى سادە و دابەستە پر لە مۇخەکان مەى سادەى پالاوتە. 7 لەم کێو دا لووشى دەدات پەچەى سەر مردوو، پەچە بەسەر هەموو گەلانەو، هەروەها ئەو سەرپۆشەى بەسەر هەموو نەتەو کاندای پۆشراو، 8 مردن لووشدەدات بۆ هەتاهەتایە. یەزدانى بالادەست سەریبەو فرمیسک لەسەر هەموو پرووکان، پرسیوانى گەلەکەى دادەمالیت لە هەموو زەویدا، چونکە یەزدان فرموى. 9 لەو پرۆژە دا دەگوتریت: «ئەو تەمە خودامانە، چاوەریمان دەکرد، پرزگارى کردین. ئەمە یەزدانە، چاوەریمان دەکرد، شاد دەبین و دلشاد دەبین بە پرزگاریبەکەى.» 10 دەستى یەزدان ئەم کێو دەپارزیت، بەلام مۇتاب لە جیى خۆى پێپەست دەکریت وەک پێپەستکردنى کە تاوى تەپالە. 11 جا مۇتاب لە ناوهراستیدا دەستى بلاو دەکاتەو وەک چۆن مەلەوان بۆ مەلەکردن بلاوى دەکاتەو. خودا لووتبەرزبەکەى دادەگریت لە گەل فرتوفیلەکانى دەستى. 12 قەلابەندى بەرزى شوورا کانت دەچەمینیتەو، دايدەگریت دەینوسینیت بە زەویبەو، هەتا خۆل.

26 لەو پرۆژە دا لە خاکی یەهودا ئەم گۆرانىبە دەلین: شارى بەهیزمان هەبە، خودا پرزگارى دەکاتە شوورا و سەنگەرى. 2 دەروازەکان بکەنەو بە نەتەو هەى راستودروست پارزەرى باوەر پیتە ژووورەو. 3 تۆ کەسى بیرورا چەسپاو بە ناشتی تەواو دەپارزیت، چونکە پشتى بە تۆ بەستوو. 4 هەتاهەتایە پشت بە یەزدان بێستن، چونکە یەزدان، هەر یەزدان،

تاشه بهرده که ی هه تاهه تاییه . 5 ئەوانه ی له بهرزاییدا نیشته جین نزم ده کاته وه،
 شاری بهرزیش نهوی ده کات، ده پدات به زه ویدا، تهختی ده کات له گه ل
 خۆل. 6 پێ هه ژار، هه نگاهی نه دار، پێشیل ده کات. 7 پێره وی که سی
 راستودروست رێکه، ئە ی راست، رێگی راستودروست خۆش ده که ی ت.
 8 ئە ی یه زدان، له رێ حوکه کانت چاره رێ تو ده که ی ن، بۆ ناوه که ت و بۆ
 یادکردنه وه ته ئاره زووی گیان. 9 گیانم به شه و ئاره زووت ده کات، هه روه ها
 له به یانیدا پۆحم له ناخدا په رۆشه بۆت، چونکه کاتییک حوکه کانت له
 زه وین، دانیشتوانی جیهان فیری راستودروستی ده بن. 10 به دکار بهر
 میهره بانی بکه ویت، فیری راستودروستی ناییت، له خاکی راستیه کاند
 ناره وایی ده کات، شکۆ یه زدان نایینیت. 11 ئە ی یه زدان تو بالا ده ستیت،
 به لام ئە وان نایینن. با دلگه رمیت بۆ گه له که ت ببینن و شه رمه زار بن، با
 ئە و ئاگره ی که ئاماده ت کردوو ده وژمنه کانت بخوات. 12 ئە ی یه زدان
 ئاشتیمان ده ده یخ، چونکه له راستیدا هه موو کاره کائمان تو کردوو ته .
 13 ئە ی یه زدانی په روه ردگارمان، گه وره کانی دیکه، جیا له تو بوون به
 گه وره مان، به لام ته نها تو، یادی ناوی تو ده که ی ن. 14 مردوون، زیندوو
 نابنه وه! تارماین، هه لئاستنه وه، له بهر ئە وه سزات دان و تیکت شکاندن،
 هه موو یادگار یکی ئە و انت له ناو برد. 15 ئە ی یه زدان، نه ته وه ت زیاد کرد،
 نه ته وه ت زیاد کرد و شکۆ مه ند بوویت، هه موو سنوره کانی خا که که ت
 فراوان کرد. 16 ئە ی یه زدان، له ته نگانه دا هانایان بۆ هینایت، کاتییک
 ته مییت کردن، به چه وه نوژیان هه لرش ت. 17 وه ک ژنی سکپر که له
 مندالبوون نزیک ده بیته وه له ژاندا ده تلپته وه و ده قیر بنیت، ئاوامان لی
 هات له بهرده مت، ئە ی یه زدان. 18 سکپر بووین تالینه وه وه ک ئە وه ی
 بامان بووینیت. له زه ویدا پرزگاریمان به ریا نه کرد و که سیکی جیهانمان لی
 نه بوو. 19 مردوو ه کانت زیندوو ده بنه وه، لاشه کان هه لده ستنه وه. هه ستن و
 گۆرانی بلین ئە ی دانیشتوانی خۆل، چونکه شه و نمت شه و نعی به یانیه،
 زه وی تارمابه کانی لی له دایک ده بییت. 20 گه له که م برۆ، برۆ ناو ژوو ره کانت
 و ده رگا که ت له دوای خۆت کلیل بده، بۆ ساتیک خۆت بشاره وه هه تا
 تووره بی تیده په ریت. 21 ئە وه تا یه زدان له شوینی خۆیه وه دینه ده ره وه هه تا

سزای تاوانی دانیشتووانی زهوی بدات له سه‌ری، زهوی خوینه‌کافی ناو
خۆی ده‌رده‌خات، له‌مه‌ودوا کوژراوه‌کافی ناشارینه‌وه.

27 له‌و‌رۆژه‌دا، یه‌زدان به‌شمشیره‌ره‌ق و گه‌وره و به‌هیزه‌که‌ی،
سزای لیقیاتان ده‌دات که‌ماره‌هه‌لاتووه‌که‌به، لیقیاتان که‌ماره‌په‌چ
خواردووه‌که‌یه، ته‌ژدیها‌که‌ی ناو ده‌ریاش ده‌کوژیت. 2 له‌و‌رۆژه‌دا
«گۆرانی بۆ‌ره‌زه‌میوی به‌ردار بلین: 3 من یه‌زدانم، چاودیری ته‌وم، هه‌موو
ساتیک تاوی ده‌ده‌م. به‌شه‌وو به‌رۆژ چاودیری ده‌که‌م نه‌وه‌ک تازار
بدریت. 4 هه‌لچوونم نییه. کێ ده‌توانی له‌جه‌نگدا درکودال بخاته‌به‌رپیم؟ من
پیشیلی ده‌که‌م و ده‌یسووتینم، پیکه‌وه‌گریان تی به‌رده‌ده‌م. 5 به‌لام ته‌گه‌ر په‌نا
بداته‌پال من له‌گه‌ل من ناشتی ده‌به‌سیت، ناشتی له‌گه‌ل من ده‌به‌سیت.»
6 له‌داهاتوودا، یاقوب ره‌گ داده‌کوژیت، ئیسرائیل گوڵ ده‌کات و لق
ده‌رده‌کات، رووی جیهان پر به‌روبووم ده‌کات. 7 تایا یه‌زدان لێدان به‌و
شیوه‌یه‌ی له‌وانه‌ی دا که‌لێیان ده‌دان؟ یان ته‌وه‌نده‌ی لی کوشتن وه‌ک
له‌بکوژانی ته‌وانی کوشتن؟ 8 به‌دوو‌رخستنه‌وه و به‌راپه‌چکردن دژایه‌تی
ته‌وت کرد، رایمالی به‌بای به‌هیزی خۆی له‌رۆژیکی بای رۆژه‌لاتیدا.
9 له‌به‌ر ته‌وه‌به‌مه‌که‌فاره‌ت بۆ تاوانی یاقوب ده‌کریت، ته‌مه‌ش هه‌موو
به‌روبوومی دامالینی گونا‌هه‌که‌یه‌تی به‌وه‌ی هه‌موو به‌رده‌کافی قوربانگا که
وه‌ک به‌ردی گه‌چی وردوخاشکراو لی بکات، نه‌ستونه‌ته‌شیرا‌کان و نه
قوربانگا‌کانی خۆر به‌په‌نه‌مینیت. 10 شاری قه‌لابه‌ند ته‌نهایه، مال چۆل
و به‌جیماوه‌وه‌ک چۆله‌وانی، له‌وی گویزه‌که‌ده‌له‌وه‌ریت و له‌وی پال
ده‌داته‌وه و لقه‌کانی تیکه‌دات. 11 که‌وشک ده‌ییت پۆپکه‌کانی ده‌شکین و
ژنان دین ئاگریان تیبه‌ر ده‌ده‌ن، چونکه‌گه‌لێکی تیکه‌بشتوو نییه، له‌به‌ر ته‌وه
دروستکه‌ره‌که‌ی به‌زه‌ینی پێیاندا نایه‌ته‌وه و شیوه‌کیشه‌که‌ی له‌گه‌لیدا میهره‌بان
ناییت. 12 له‌و‌رۆژه‌دا یه‌زدان ده‌یکوژیت له‌ئاوه‌رۆی فوراته‌وه هه‌تا دوولی
میسر، ئیوه‌ش یه‌ک به‌یه‌ک هه‌لده‌گیرینه‌وه ته‌ی نه‌وه‌ی ئیسرائیل. 13 له‌و
رۆژه‌دا فو به‌که‌ره‌نابه‌کی گه‌وره‌دا ده‌کریت، جا ونبوه‌کان له‌خاکی ئاشور
و دوورخراوه‌کان بۆ خاکی میسر دین و کپتوش بۆ یه‌زدان ده‌به‌ن له‌کنیوی
په‌رۆز له‌تۆرشه‌لیم.

قوربه سەر ئه و تاجه ی سهرخوشانی ئه فرایم شانازی پئوه ده کهن!

قوربه سەر ئه و شاره ی ده سه لاتداره به سهر دۆلی به پیت، که جوانی و شکۆمه ندیه که ی وه ک گۆلیکی سیسه. قوربه سەر ئه وانه ی شهرباب ئه وانی که واندوو! 2 ئه وه تا به هیز و توند هی پهروه دگاره. وه ک لیزمه ی ته رزه و ره شه بای ویرانکهر، وه ک لیزمه ی ئاوی زوری پامال، به ده ست فرییده داته سهر زه وی. 3 پیشیل ده کریت تاجی شانازی سهرخوشانی ئه فرایم. 4 ده بیت به گۆلی سیس بوو جوانی شکۆمه ندیه که ی، ئه وه ی له سهر دۆلی به پته، وه ک پنگه یشتنی هه نجیر به ر له هاوین، ئه وه ی ده بینیت هیشتا له مستیه تی قووتی ده دات. 5 له و روزه دا یه زدانی سوپاسالار ده بیته تاجه گۆلینه ی جوانی و تاجی شکۆمه ندی بو پاشماوه ی گه له که ی. 6 ده بیته پۆچی دادپهروه ری بو دانیشتوو له سهر ته ختی حوکمدان و پالله وانیتی بو به ره نگار بووانی جهنگ له بهر ده روازه کان. 7 ئه مانیش به شهرباب گیزن و به مه ی گومپان: کاهین و پیغه مبه ر به مه ی گیزن، به شهرباب قووته درین، به مه ی گومپان، که بینینیان بو تاشکرا ده کریت گیزن، کویرانه حوکم ده دن. 8 هه موو میزه کان پر بوون له رشانه وه و هیچ جیگایه ک بی پيسایی نه ماوه. 9 ده لاین: «زانباری قیری کی ده کات؟ په یام بو کی پروون ده کاته وه؟ بو له شیر پراوه کان، یان بو له مه مک پراوه کان؟ 10 وه ک گغه گغ بو گغه گغ، بغه بغه بو بغه بغه، که میک لیره و که میک له وی.» 11 که واته خوداش به لیوی بیگانه و زماتیکی نامۆ قسه بو ئه م گه له ده کات. 12 بو ئه وانه ی پی گوتن: «ئهمه حه سانه وه یه، با ماندوو بجه سیته وه، ئهمه ئارامگیه.» به لام نه یانویست گوی بگرن. 13 جا فه رمایشتی یه زدان بو یان ده بیت به: گغه گغ بو گغه گغ، بغه بغه بو بغه بغه، که میک لیره و که میک له وی. بو ئه وه ی پرۆن و به ره و دواوه بکه ون و بشکینه وه و پراو بکرین و بگیرین. 14 ئه ی پیاوانی گالته جار، له بهر ئه وه گوی له فه رمایشتی یه زدان بگرن، ئه ی فه رمانزه وایانی ئه م گه له که له تورشه لیم! 15 گوتان: «په یامان له گه ل مردن به ستوو و په یماننامه مان له گه ل جیهانی مردووان مۆر کردوو، که قاجچی لافاو تیده په ریت له ئیمه نزیک نا که ویته وه، چونکه درۆمان کردوو به دالده مان و له ناو ساخته په ناگیر ده بین.» (Sheol h7585) 16

له بهر ئه وه یه زدانی بالاده ست ئه مه ده فه رمویت: «ئه وه تا به ردیک له

سییۆن دادەنیم، که دەبێتە سەنگی مەحەک، گزنگترین و گرانبەهاترین بەردی بناغە بۆ بناغەبەکی پتەو، ئەوەی پستی ئی بێسەتیت ناشلەژیت. 17 دادوهری دەکەمە گوریسی پێوانە و بە شاوول پاستودروستی دەکەم، جا تەرزە دالدهی درۆراده مائیت و پەناگاش ئاو دایده پۆشیت. 18 پەیمانە کە تان لە گەل مردن دەسربیتەو و پەیمانە کە تان لە گەل جیهانی مردووان سەر ناگریت. کاتیک قاجی لافاو تیدە پەریت، ئیو بوی دەبن بە پێشیل. (Sheol h7585) 19 هەر کاتیک ئیپەریت دە تانبات، چونکە هەموو بەیانیهک تیدە پەریت بە شەو و بە رۆژ،» بە تەنھا تیگەشتنی پەيامە کە دەبێتە مایە تۆقاندن. 20 دۆشەک کورت بوو بۆ پراکشان و لێفەش تەنک بوو بۆ لەخۆپێچانەو. 21 یەزدان هەلدهستیت، وەک لە کئیوی پەراچیم هەستا، هەر وەک لە دۆلی گبۆن، توورەبی دیتە جۆش بۆ ئەوەی کارەکی بکات، کارەکی نامۆیه! بۆ ئەوەی ئیشەکی بکات، ئیشەکی نامۆیه! 22 ئیستا گالته جار مەبن، نەوێک کۆتیمان توندتر بکریت، چونکە لە لایەن یەزدان، پەروردهگاری سوپاسالار، گویم لە کۆتایی پێپێتان و برانەو بوو بە سەر هەموو خا کە دا. 23 گوئی شل بکەن و دەنگم بیستن، گوئی بگرن و قسەم بیستن. 24 ئایا جوتیار هەموو رۆژێک زەویەکی دەکێیت، هەلیده کۆیت و خەرتهی دەکات بۆ چاندن؟ 25 ئەی کە پرووێکی تەخت کرد، تۆی دەکات بە کونجی و زیرەیی تیدا دەوێت و گەنم لە هیل جوتەکانی دادەنیت و جۆلە شوینی نیشانکراو، گۆلە بەرپۆرەش لە سنوورەکانی؟ 26 جا بە دادوهری رێنمایی دەکات، خودای خۆی قیری دەکات. 27 کونجی بە جەنجەر نا کوتریت، چەرخەکی عەرەبانەش بە سەر زیرەدا نایەت، بە لکو کونجی بە دار تیکە دریت و زیرەش بە گۆچان. 28 دانەوێلە بۆ نان دە کوتریت، هەتا هەتایە جەنجەری بە سەر دا ناهینیت، چەرخەکی عەرەبانەکی و ئەسپەکی وردوخاشی ناکەن. 29 هەموو ئەمانەش لە لایەن یەزدانی سوپاسالارەو هاتوون، پراوێزی سەرە و دانایی مەزنە.

29 قوربەسەر ئەرپیل، ئەرپیل ئەو شارەیی داود تیدا مایەو! سأل لەدوای سأل زیاد بکەن، با جەژنەکان بسورپێنەو. 2 منیش تەنگ بە ئەرپیل هەلدهچم، جا دەبیت بە گریان و شیوون و بۆ من وەک ئاگردانی قوربانگی

لیدیت، 3 وەك بازە دەورت دەدەم، بە قەلا تەنگت پێهەلە چەم و سەنگەر
 بە چوار دەورتدا لێ دەدەم. 4 جا نزم دەبیتەو و لە زەویەو دەدوئیت،
 قسەكەت لەناو خۆل دەچەمبیتەو، دەنگت وەك تارمایی دەبیت لە
 زەویەو، قسەكەت لەناو خۆل چرپە ی دیت. 5 ئاپۆرە ی دوژمنانت
 وەك تۆزی كوتراو دەبن و ئاپۆرە ی زۆرداران وەك پووشی با بردوو
 دەبیت. لە ساتیكدا لەپرئەو دەبیت، 6 لەلایەن یەزدانی سوپاسالارەو سزا
 دەدریت بە هەورە تریشقە و بوومەلەرزە و دەنگیكی بەرزەو، بە زریان
 و پرەشەبا و گری ئاگری سووتینەرەو. 7 وەك خەون و زیندەخەوی
 شەوانی لیدیت، ئاپۆرە ی هەموو نەتەو لەشكر كیشەكانی سەر ئەرپیل، هەموو
 لەشكر كیشەكانی سەری و سەر قەلاكانی لەگەڵ تەنگ پێ هەچنانی. 8 وەك
 ئەو ی برسی خەون ببینیت و ئەو تە دەخوات بەلام كە هەلەستیت و رگی
 بەتالە، وەك ئەو ی تینوو خەون ببینیت و ئەو تە دەخواتەو بەلام كە
 هەلەستیت شەكەتە و گیانی ئارەزوو دەكات، ئاویان لیدیت ئاپۆرە ی هەموو
 ئەو نەتەوانە ی لەشكر كیشیان كردوو بو سەر كینوی سییۆن. 9 بچەپەسین و
 سەرسام بن! خۆتان كوێر بكن و كوێرن! بەبێ شەراب ئیو مەستن، بەبێ
 مە ی ئیو بە لارەلار دەرۆن. 10 یەزدان رۆخی خەوی قوولی بەسەر ئیو دا
 پرشتوو، بەم شیوێهە یەزدان چاوەكانی ئیو ی نوقاندوو كە پێغەمبەرەكان،
 هەروەها یەزدان سەری ئیو ی پێشبینیکەری داپۆشیو. 11 جا تەواوی ئەم
 پەيامە ی كە بە ببینیت ئاشكرا كراوە تەنبا بو ئیو وەك وشەكانی تۆماریكی
 مۆر كراوی لێتاتوو، ئەو ی دەیدەنە كە سیكی خویندەوار و دەلێن: «تکایه
 ئەمە بخوینەو.» ئەویش دەلێت: «ناتوانم، چونكە مۆر كراوە.» 12 یان ئەگەر
 تۆمارە كە دەدەنە كە سیكی نەخویندەوار و دەلێن: «تکایه ئەمە بخوینەو.»
 ئەویش دەلێت: «خویندەواریم نییە.» 13 جا پەرورەدگار دەفەر مویت:
 «لەبەر ئەو ی ئەم گەلە هەر بە دەم نزیك دەبنەو و بە لێوەكانیان ریزم لێ
 دەگرن، بەلام دلێان لیم دوورە، پەرستیان بو من تەنبا فێر كردن و راسپاردە ی
 خەلكە. 14 لەبەر ئەو ئەو تەنبا من جارێكی دیکە كاری سەیر و سەمەرە بەم
 گەلە دەكەم، دانایی داناكانی لەناودەبەم و تیگەبشتنی تیگەبشتوانی ون
 دەبیت.» 15 قوربەسەر ئەوانە ی دەچنە قوولایەو بو ئەو ی پیلانەكانیان لە
 یەزدان بشارنەو، كارەكانیان لە تاریكی دەبیت و دەلێن: «كێ دەمانبیت؟»

کئ دەماناسیټ؟» 16 ئای له هالا وگپرتیان، ئایا گۆزه کهر و قور ده کرین به یهک تاکو دروستکراو به دروستکهره کهی بلیت: «ئهو دروستی نه کردم؟» یان گۆزه که به گۆزه کهر بلیت: «ئینا گات؟» 17 ئایا له ساتیجی کهمدا لوبنان ناگۆریت بۆ باخ و باخیش به دارستان دانانریت؟ 18 جا له و رۆژه دا که ره کان گوپیان له وشه کانی تۆماره که ده ییت و له ئهنگوسته چاو و له تاریکیدا چاوی نایینا کان ده بین. 19 زه لیله کان دئخۆشیان به یهزدان زیاتر ده ییت، نه دارانیش به خودا پیروزه کهی ئیسرائیل دلشاد ده بن. 20 زوردار له ناوچوو و گالته جار نه ما و هه موو ئیشکگرانی خراپه کاری برانه وه. 21 ئه وانهی به وشه یهک مرؤف گونا هبار ده کهن و له دادگا داو بۆ دادوهر ده ئینه وه و به شتی پوچ دادپهروه ری خوار ده کهن. 22 له بهر ئه وه یهزدان ئه وهی ئیبراهیمی کرپیه وه، ئه مه به بنه ماله ی یاقوب ده فهرمویت: «ئینستا یاقوب شه رمه زار ناییت و ئینستا روو زهر د ناییت. 23 کاتیک منداله کانی ده سترده کانی ده ستم له تیواندا ده بین، وهک ناویکی پیروز پریز له ناوه کهم ده گرن، دان به پیروزی پیروزه کهی یاقوبدا ده نین، له خودای ئیسرائیل ده ترسن. 24 ئه وانهی له ناوه رۆکه وه گومرا بوون تیگه یشتن به ده سته هین و بۆله بۆلکه ران فیربوون وه رده گرن.»

30 یهزدان ده فهرمویت: «قوربه سه ر کورانی که لله ره ق، پلا تیک جییه جئ ده کهن که هی من نییه، دار پیراویک داده ریژن که له رۆحی منه وه نییه بۆ ئه وهی گونا له سه ر گونا زیاد بکهن. 2 ده رۆن هه تا به ره و میسر شوپر بنه وه بئ ئه وهی پرس به من بکهن، هه تا په نا بده نه پال قه لای فیرعه ون، له سایه ی میسر په نا گیر بن. 3 به لام قه لای فیرعه ون بۆتان ده ییت به ریسوایی و په نا گیر یشتان له سایه ی میسر به شه رمه زاری. 4 هه رچه نده میره کانی وا له چۆعه ن، نیردراوه کانی گه یشتنه شاری حانیس، 5 به لام هه موو شه رمه زار ده بن له گه لیک که بئ سووده بۆیان، بۆ یارمه تیدان نییه و بۆ سوود به خشین نییه، چونکه بۆ ریسوایی و بۆ شوره ییه.» 6 سروشیک سه باره ت به ئاژه له کانی نه قه ب: له خاکی تهنگانه و ناخوشیدا، ئه وهی شیره مئ و شیریی لئوه دیت، مار و ماری ژه هراوی بالدار، سامانه کانیان له سه ر شانی گوپدریژ بار ده کهن، له سه ر پشتی و شتریش گه نجینه کانیان بۆ لای گه لیک که سوود نابه خشن، 7 چونکه پوچ و به فیرۆدانه یارمه تییه کهی

میسر. له بهر ته وه نوم له مه نا: «په هه ف ته وه ی هیچ ناکت». 8 ئیستا
 وه ره له لایان له سهر ته خته یه ک بینوسه و له تۆماریک نه خشی بکه، هه تا بۆ
 پروژگاری داهاتوو بییت به شایه تیک بۆ هه تاهه تایه. 9 ته وان گه لیک یاخین،
 کورانی درۆزن، ته و کورانه ی نه یانویست گوی له فیرکردنی یه زدان بگرن.
 10 به پیشبینیکه ده لاین: «پیشبینی مه که!» به وه ی په یامی خودا پاده گه یه نیّت
 ده لاین: «په یامی راستمان پێ رامه گه یه نه! قسه ی لووسمان بۆ بکه، خه وونی
 ته فره ده ر بینه! 11 له ریگا لاده ن، ریچکه به ر بده ن، خودا پیرۆزه که ی
 ئیسرائیل له ئیته دوور بجه نه وه!» 12 له بهر ته وه خودا پیرۆزه که ی ئیسرائیل
 وا ده فره مویت: «ته م په یامه تان په تکرده وه و متمانه تان به زۆرداری و
 خواروخچی کرد و پشتتان پێیان به ست، 13 له بهر ته وه ته م تاوانه تان وه ک
 دیواریک ناریک و به رز درزی تیکه وتییت، ته وه ی له ناکاو و ده سته جی
 داده پرووخیت. 14 وه ک شکانی گۆزه ی گۆزه که ران ده شکیت بی
 به زه بیانه وردوخاش ده کریت، له ناو پارچه وردوخاشکراوه کانی پارچه یه ک
 نابیت بۆ هه لگرتی تاگر له تاگردانه وه یان بۆ تاو ده رهیتان له ته مباراوه وه.»
 15 یه زدانی بالاده ست، پیرۆزه که ی ئیسرائیل وا ده فره مویت: «به تۆ به کردن
 و ئارامگرتن پرگارتان ده ییت، پالئه وانیتان له هیمنی و له دنیا ییتان ده ییت،
 به لام نه تانویست، 16 گوتتان: «وا نا، به لکو به ته سپ هه لدین،» له بهر
 ته وه هه لدین! گوتتان: «سواری ته سپی خیرا ده بین،» له بهر ته وه راونه رانتان
 خیرا ده که ن! 17 له پرووی نه په ی یه ک که س هه زار که س هه لدیت،
 له پرووی نه په ی پینج که س هه مووتان هه لدین، هه تا وه ک دار تالا
 له سهر لووتکه ی چیا و وه ک به یداخ به سهر گرده وه ده میننه وه.» 18
 به لام یه زدان چاوه رپی ته وه ده کات هه تا له گه لتان میهره بان ییت، له بهر
 ته وه هه لده ستیت بۆ ته وه ی به زه بی پیتاندا ییته وه، چونکه یه زدان خودای
 دادپهروه ریه. خۆزگه به وانیه ی چاوه رپی ده که ن! 19 ته ی گه لی سییون
 که له تۆر شه لیم نیشته جین، ئیوه ئیتر ناگرین. به ته واوی میهره بان ده ییت
 له گه لتان، له گه ل ده نگی هاوارتان که گوپی لی ده ییت، به ده ننگانه وه دیت.
 20 هه رچه نده پهروه ر دگار نانی ته ننگانه و ئاوی ناخۆشیتان ده داتی، به لام ئیتر
 مامۆستا کانتان ناخرینه په نای چاوه کانتان، مامۆستا کانتان ده بین. 21 کاتیک
 به لای راست یان چه پدا لاده دن، گوپییه کانتان ده نگیک ده بیستیت له

دواتانەو دەلێت: «ئەمە رینگاکە یە پێیدا برۆن.» 22 پەیکەرە داتاشارەو بە زیو پرووکەشکراوە کانتان و بته لە قالدراو بە زێر پرووکەشکراوە کانتان بە گلاو دادەنێن. وەک پەرۆی پیسی ئافرەت فرییدە دەن، پێی دەلێن: «برۆ دەرهو!» 23 ئینجا بارانی تۆو کەت دەداتی کە زەویە کە ی پێ تۆو دە کەیت، نانی بەرۆبومی زەویە کە چەور و قەلەو دە بیئت. لەو پۆژە دا مەرۆمالا تە کەت لە لەو پڕگایەکی پانوبەریندا دە لەو پڕین. 24 گاجووت و نێرە کەرە کانت کە لە زەویە کەت کار دە کەن ئالیکی پاکراو دە خۆن کە بە شەن و پیل شەن کرایت. 25 جا لەسەر هەموو کێویکی بلند و لەسەر هەموو تەپۆلکە یەکی بەرز پرووبار و جوگە ی ئاو دە بیئت لە پۆژی کوشتارە مەزە کە، کاتیکی قوللەکان دە کەون. 26 جا پرووناکێ مانگ وەک پرووناکێ خۆر دە بیئت، پرووناکێ خۆریش حەوت ئەو نە دە بیئت وەک پرووناکێ حەوت پۆژ لەو پۆژە ی یەزدان شکاوی گەلە کە ی دە گریتهو و جێی لێدانە کانی تیمار دە کات. 27 ئەو تە ناوی یەزدان لە دوورەو هات، توورە یە کە ی گری گرتوو و بارە کە ی قورسە. لێو کانی پرن لە هەلچوون و زمانی وەک ئاگریکی لووشدەرە. 28 هەناسە ی وەک پرووباریکی هەستاو دە گات بە گەردن، بۆ لە ییژنگدانی نە تەو کەن بە ییژنگی لە ناوچوون و لغاوی گومار بوونیش لە دەم گە لانه. 29 گۆرانپێهکان بۆ دە بیئت وەک شەوی تەرخانکردنی جەژن، خۆشی دلێش وەک ئەو ی بە دەم بلوێرەو و پروات هە تا بیئت بۆ کێوی یەزدان، بۆ تاشە بەر دە کە ی ئیسرا ئیل. 30 یەزدان وا دە کات دەنگی مەزنی بیستریت و دابەزینی بازووی بیستریت بە هەلچوونی توورە یی و گری ئاگری لووشدەر، بە رەشە با و لێزمە ی باران و تەرزەو. 31 ئاشور لە دەنگی یەزدان لەرز دە یگریت، بە دار دە ست لێ دە دات. 32 جا هەموو لێداتیکی گۆچانی دادوهری، ئەو ی یەزدان بە سە ریدا دە هیئیت، بە دە ف و قیسارەو دە بیئت و بە راوە شانندی دەستی کە دە جەنگیت. 33 چالی توفەت لە میژرە ریکخراو، بۆ پاشا ئامادە کراو، قولە، بەرینە، کەلە کە کراو کە ی ئاگرە و داری زۆرە. هەناسە ی یەزدان وەک پرووباری گۆگردە گری تیبه ر دە دات.

31 قور بە سەر ئەوانە ی دادە بەزن بۆ میسر بۆ یارمەتی، پشت بە ئەسپ دە بەستن، متمانە بە زۆری گالیسکە و هیزی لە رادە بە دەری سوارە کانیان

ده کهن، به لام پشتیان به خودا پیروژه که ی ئیسرائیل نه به ست و داوای یه زدانان نه کرد. 2 تهویش ههروه ها دانایه و کاره سات ده هیئت، له وشه ی خوی با ناداته وه. هه لده سئیتته سه ر مالی خراپه کاران و بو سه ر یارمه تیده ری سته مکاران. 3 به لام میسر به کان مرؤفن نه ک خودا، ته سپه کانیان جه سته بین نه ک پړوچ. کاتیک یه زدان ده ستی در یژ ده کات، یارمه تیده ر ساتمه ده کات و یارمه تیدراو ده که ویت، هه موو پیکه وه له ناوده چن. 4 ئیستا یه زدان ته م م پی ده فهرمویت: «وهک شیر و به چکه شیر دهنه پرنیت به سه ر نیچیره که یه وه، ته وه ی کومه له شوان هاواری لی ده کهن، له دهنگان ناترسیت و له هاتوه رایان ناشله ژیت، تاواش یه زدانی سوپاسالار داده به زیت بو شه پر کردن له سه ر کتوی سییون و له سه ر گرده کانی. 5 وهک بالنده فریوه کان، تاوا یه زدانی سوپاسالار پار یژگاری له تور شه لیم ده کات، پار یژگاری ده کات و فریاده که ویت، به سه ر یدا تیده په پریت و دهر بازی ده کات.» 6 بگه رینه وه لای ته وه ی نه وه ی ئیسرائیل به قوولی لی هه لگه پرانه وه، 7 چونکه له و پړوژده هه ر که سه و بته زیرو زیوه کانتان رت ده که نه وه، ته وه ی ده سته گونا هباره کانتان دروستی کردن. 8 «تاشور ده که ویت، به لام به شمشیری مرؤف نا، شمشیری تاده میزاد نییه که ده یخوات. جا له پرووی شمشیر هه لیت و گه نجه کانی بو بیگاری ده بن. 9 قه لا که یان له ترسان ده که ویت، میره کایشی له تالا ده ترسن،» یه زدان ده فهرمویت، ته وه ی تاگری هه یه له سییون و ته نووری هه یه له تور شه لیم.

32 ته وه تا پاشایه ک به راستو دروستی پاشایه تی ده کات و میرانیش به دادوهری سه رو کایه تی ده کهن، 2 مرؤف وهک حه شار گه یه ک ده بیئت له پرووی با و وهک چه تر له پرووی لیزمه ی باران، وهک جوگه ی تاو له شوینیکی وشکدا و وهک سییه ری تاشه به ردیکی گه وره له خاکی ماندوو بووندا. 3 چاوی بینهران کر ناییت و گوئی گوینگره کان ده بیستیت. 4 دلی هه له شه کان ده زانن و تیده گن و زمانی زمانگرانه کان به پرووی و ره وانی ده دوین. 5 ئیتر گیل بانگ ناکریت، پر یژدار، به فیلبازیش ناگوتریت، خانه دان، 6 چونکه گیل به گیلی ده دویت و دلیشی خراپه ده کات، بو ته وه ی گلاوی ته نجام بدات، له دژی یه زدان بوختان هه لده به سئیت، بو ته وه ی برسی تیر نه بیئت و تینوو له خواردنه وه بیبه ش بیئت. 7 ریبازی

فیلبازیش خراپه و پیلانی به دکاری ده گپیت، هه تا به قسه ی درو کلۆلان ته فروتونا بکات نه گهر قسه ی نه دارانیش راست بیټ. 8 به لام ریزدار به ریزداری پلان داده نیټ و له سه ر ریزیش جیگیر ده بیټ. 9 نه ی ئافره ته له خورازیه کان، هه ستن گوئی له ده نگی من بگرن! نه ی کپزه دلنیا کان، گوئی شل بکه ن بو قسه ی من! 10 نه ی دلنیا کان، پروژاتیک پتر له یه ک سال له رز ده تانگریټ، چونکه ره زچنین به سه رچوو و کوکردنه وه نایه ت. 11 نه ی ئافره ته له خورازیه کان، به رزن! نه ی کپزه دلنیا کان له رز بتانگریټ! جلتان دابکه نن و خوتان پرووت بکه نه وه، گوش له که مه رتان به ستن. 12 له سنگی خوتان بده ن بو کیلگه به رداره کان، بو په زی به ردار، 13 بو خاکی گه له که م در کودال ده رویت، به ئی، بو هه موو ماله شاده کان، بو شاره گه شاهه که. 14 بیگومان کوشک چۆل ده کریټ، شاری قه ره بالغ چۆل ده بیټ، قه لا و قولله ی چاودیری له گه ل زه وی ته سخت ده بن بو هه تاهه تایه، ده بن به سه رانگای که ره کیویه کان، له وه رگا بو میگه له کان، 15 بو ته وه ی له به رزاییه وه روچی خودا به سه رماندا برژیټ، جا چۆله وانی ده بیټ به باخ و باخیش به دارستان داده نریټ. 16 جا داد په روه ری له چۆله وانی نیشته جی ده بیټ و راستودروستیش له ناو باخ داده نیشت. 17 جا نه نجامدانی راستودروستی ناشتی ده بیټ و کاری راستودروستیش ئارامی و ئاسووده ی هه تاهه تای. 18 ئینجا گه لی من له ناشتی و ئاوه دانی نیشته جی ده بیټ و له نشینگه ی ئاسووده ی و شوئیی پشودانه کانیا ن به ئارامی. 19 ته رزه ده باریت و دارستانه کان ده کویت، شاره که به ته واوی ده که ویت، 20 به لام خوزگه به خوتان کاتیک توو له ده م هه موو ئاوه کان ده چین و گا و گویدر یزه کانتان ده له وه رن.

33 قوربه سه رت تیکه ره، که خۆت تیکه نه دراویت! قوربه سه رت تالانکه ره، که تالانیا ن نه کردوویت! کاتیک له تیکدان ته واو ده بیټ خۆت تیکه ده ریټ، کاتیک له تالان بوو یته وه خۆت تالان ده کریټ. 2 نه ی یه زدان، له گه لماندا میهره بان به، هیوامان به تویه. هه موو به یانیه ک ببه هیزمان و هه روه ها رزگاریمان له کاتی ته نگانه دا. 3 له نه په ی ده نگت گه لان رایانکرد، که راپه ریت نه ته وه کان په رت بوون. 4 نه ی نه ته وه کان، ده سته وته کانتان کو ده کریته وه وه ک چۆن کولله له ده غل ده دات،

وهك ره وه كولله خه لك پرووتيمان ده كه نه وه. 5 يه زدان پایه به رزه، چونكه
 نيشته جي به رزايه، سيون له راستودروستی و دادپه روه ری پر ده كات. 6
 ده وله مهندي پرزگاری، دانای و زانین ده یته مایه ی دنیای كاته كات.
 له خواتری کلیله نه و گنجینه یه. 7 نه وه تا دلیره كانیان له دهر وه ده قیرین،
 نیردراوانی ناشتی به تالی ده گرین. 8 رینگا كان چول بوون، پرا نه وه ریواران.
 په یمان شكا و شایه ته كانی ره تکرانه وه و كه س به هیچ دانانریت. 9 زه وی
 شیوه ده كات و سیس بوو، لوبان ریسوا بوو، دارزا، شارون وهك بیابانی
 عرافای لیات، باشان و كار مهل پرووتانه وه. 10 يه زدان ده فهرمویت:
 «ئستا هه لده ستم، ئستا به گوره ده زانریم، ئستا بلند ده کریمه وه. 11 به
 گيا دووگان دهن و كاتان ده بیته، هه ناسه تان تاگره و خوتان ده خوات.
 12 گه لان دهن به گهچ، وهك چقلی پراوه به تاگر ده سووتین.» 13
 نه ی دووره كان گویتان لی بیته چیم کردوه، نه ی تزیکه كان هیزم بزانی!
 14 گونا هباران له سیون توقین، گلاوه كان له رز دایگرتن: «کی له ئیه
 له ناو تاگری لووشده ده مینیته وه؟ کی له ئیه له ناو سووتانی هه میشه یی
 ده مینیته وه؟» 15 نه وه ی به راستودروستی هه لسوکه وت ده كات و راستی
 ده لیته، نه وه ی قازانچی زورداری رته ده کاته وه و ده ست له به رتیل
 وه رگرتن ده شوات، نه وه ی له بیستی خویترشتن گوئی خوی كه پر ده كات
 و له بینینی خراپه چاوی خوی ده نوقینیت، 16 نه وه له به رزایی نيشته جی
 ده بیته، قه لای چیا كان په ناگایه تی، نانی ده دریت و ناوی مسوگه ره.
 17 چاوت پاشا له جوانی خویدا ده بینیت، سنووریکي فراوان ده بین.
 18 دلت له توقین پرا ده مینیت: «کوا خامه ی نهینی و کوا باجگر؟ کوا
 به رپرسی قولله كان؟» 19 ئیتر گه لی درنده نابین، گه لیک قسه یان تالوزه بو
 بیستن، زمانیان گرانه تییان ناگه یته. 20 پروانه سیون شاری جه ژمان،
 چاوه كات تورشه لیم ده بین، مایلیکی ئاسووده، چادریک ناگوازیته وه.
 سنکه كانی هه رگیز هه لنا كه نرین، هیچ کام له گورسه كانی ناپسین. 21
 بیگومان له وی یه زدانی تواندار پشتگیرمان ده بیته. شوینی پرووباره كان و
 كه ناری جوگه فراوانه كان ده بیته. كه شتی سه ولدار پییدا ناروات و كه شتی
 مه زن پییدا تیپا په ریت. 22 يه زدان دادوه رمانه، يه زدان فهرزدانه رمانه،
 يه زدان پاشامانه، نه و پرزگارمان ده كات. 23 گورسه كات شل بوون،

بنکەى دار ئالای کەشتییه کەیان توند ناکەن، چارۆکە بلاو ناکەنەو. ئینجا دەستکەوتى زۆر دابەش کرا، شە لە کانیشت تالانیان تالان کرد. 24 دانیشتوی سییۆن نالیت، «نەخۆش کەوتم»، ئەو گەلەى تێیدا نیشته جییه تاوانەکانى بەخشر او دەبیئت.

34 ئەى نەتەوەکان نزیك بنەو هەتا گوئى بگرن، ئەى نەتەوەکان گوئى شل بکەن! با زەوى و هەرچى تێدایه گوئى بگريت، جیهان و هەموو بەرەمەکانى، 2 چونکە توورەى یەزدان لەسەر هەموو نەتەوەکانە، هەلچوونى لەسەر هەموو سوپا کانیانە. بەتەواوى قىرى کردوون، بەدەستەوى داوان بۆ سەرپرین. 3 کوژراوە کانیان فرێدەدرین، تەرمەکانیان بۆنى بۆگەن دەردەکات و چیاکان لەناو خوئى ئەوان دەتوئینەو. 4 خۆر و مانگ و ئەستێرەکان دەتوئینەو، ئاسمان وەک تۆماریک دەپێچریتەو. هەموو ئەستێرەکان هەلەدوهرن، وەک هەلۆهرینى گەلای میو، وەک وەرینى هەنجیر لە دارەکەى. 5 شمشیرى من لە ئاسمان تیر ئاو بوو، وا دادەبەزیتە سەر ئەدۆم و بەسەر گەلیک بە نەفرەتم کردوو بۆ حوکم بەسەردادان. 6 یەزدان شمشیریکى هەیه خوئى لى دەتکیت، قەلەو بوو بە پىو، بە خوئى بەرخ و تەگە، بە پىو گورچیلەى بەرانیەکان، چونکە یەزدان قوربانى سەرپراوى هەیه لە بۆزرا و سەرپرینیکى گەورەى هەیه لە خاکی ئەدۆم. 7 گای کىو لەگەلیان دەکەون، گوێرە کەکان لەگەل کەلەگاگان، زەویان بە خوئى ئاو دەدریت، خۆلیان بە پىو قەلەو دەبیئت. 8 یەزدان پرۆژى تۆلەسەندنەوى هەیه، سالى سزادان لەبەر کیشەکەى سییۆن. 9 جا پرۆبارەکانى ئەدۆم دەبن بە قیر و خۆلەکەى بە گوگرد، زەوییه کەى دەبیئت بە قىرى داگیرساو! 10 شەو و پرۆژ ناكوژیتەو، دووکەلى بۆ هەتاهەتایە بەرز دەبیئتەو. نەو دواى نەو کاول دەبیئت، بۆ هەتاهەتایە کەس پێیدا تیناپەریت. 11 کوندەپەپووى بیابان و بایه قوش داگیرى دەکەن، کوندەپەپووى گەورە و قەلەرەش تێیدا نیشته جى دەبن. بەسەر ئەدۆمدا خودا گوریسی پێوانە بۆ خاپوور بوون و شاوونى چۆلبوون درێژ دەکات. 12 خانەدانەکانى هیچیان لەوى نالیت کە بە شانشینیک دادەنرین، هەموو میرەکانى لەناودەچن. 13 دێرک لە کۆشکەکانى شین دەبیئت، چقل و وشتراووک لە قەلاکانى. دەبیئت بە مۆلگای چەقەل و لانەى کوندەپەپوو.

14 درنده بیابانییه کان و که متیار پیکده گن، ته که بانگی هاوه له کانیان ده کهن، شه و له وی تارام ده گریت و جی حه وانه وه بو خوی ده دوزیتیه وه. 15 له وی کونده په پوو هیلانه ده کات و هیلکه ده کات، کپ ده که ویت و له ژیر سیبه ری باله کانی هه لیده هینیت. له وی شاهین و شمقار کۆده بنه وه، هه ریبه که و له گه ل تا که که ی. 16 توماره که ی یه زدان پیشکن و بخویننه وه: یه کییک له مانه که م نایته وه، هیچ میننه یه ک نیره که ی خوی ون ناکات، چونکه ده می ته و فهرمانی داوه، رۆحی ته و کویان ده کاته وه. 17 ته و تیروپشکی بو کرد، دهستی ته و به پت بوی به ش کرد. بو هه تاهه تایه داگیری ده کهن، نه وه دوا ی نه وه تیدا نیشته جی ده بن.

35 چۆله وانی و خاکی وشک شادمان ده بن، بیابان ده گه شیتیه وه و چرۆ ده کات، وه ک گولاله سووره، 2 به ته و او ی چرۆ ده کات و ته و او ده گه شیتیه وه و هاواری خو شی ده کات! شکوی لوبانی پیده دریت، شه و که تی کارمه ل و شارۆن، ته و ان شکوی یه زدان و شه و که تی خودامان ده بینن. 3 ده سته شله کان توند بکن و ته ژتو له رزۆکه کان بچه سپینن. 4 به وانه بلین که دلّه کوتیانه: «خۆتان توند بکن، مه ترسن! ته وه تا خوداتان، به تۆله سه ندنه وه دیت، سزای خوداتان. ته و دیت و رزگارتان ده کات.» 5 ته و سا چاوی کویر ده بینیت و گوئی که پر ده کریتیه وه. 6 ته و سا شله وه ک ئاسک باز ده دات و زمانی لال هاواری خو شی ده کات، چونکه له چۆله وانی ئاو ته قییه وه و پروو باریش له بیابان. 7 سه راب ده بیته گۆم و خاکی تینوو به کانیو. له لانه ی چه قه له کان له مۆلکه که یان قامیش و زه لی لی سه وز ده بیت. 8 له وی ریره ویک و رینگایه ک ده بیت، رینگای پیرۆزی پنی ده گو تریت. گلا و پیندا تینا په ریت، به لکو بو ته وانه یه که به چا که پیندا ده رۆن، گچله کان پندا نارۆن. 9 شیر له وی ناییت، جانه وه ری درنده بو ته وی سه رنا که ویت، له وی به رچاو نا که ون. به لکو ته وانه ی کراونه ته وه پیندا ده رۆن، 10 ته وانه ی یه زدان کپیونیه تیه وه ده گه ریتیه وه. به هاواری خو شی بو سییۆن دین و شادی هه تاهه تای به سه ر سه ریانه وه. شادی و خو شی پینان ده گات و ناخو شی و ئاخ هه لکیشان هه لدین.

36 له سالی چوارده می حه زقیا پاشا، سه نخیری پاشای ئاشور هیرشی کرده سه ره موو شاره قه لابه نده کانی یه هودا و داگیری کردن. 2 ئیتر

پاشای ئاشور له لاخيشه وه فرماندهی ناوچه کە ی به سوپایه کی گه وره وه بۆ
 هه زقیای پاشا نارد له ئورشه لیم. کاتییک له لای ئاوباری گۆمه کە ی سه ره وه
 پراوه ستا که له سه ر پینگای شوینی جالشورینه که یه، 3 ئەلیاقیمی کوری
 حیلقییا سه ره پهرشتیاری کۆشک و شه فئای خامه ی نه پنی و یۆئاحی تۆمارکار
 کوری ئاساف چوونه ده ره وه بۆ لای. 4 فرمانده ی ناوچه که یی گوتن:
 «به هه زقیای بلین:» «پاشای گه وره، پاشای ئاشور ده لیت: تو پشتت به چی
 به ستووه؟ 5 تو ده لیت که پلان و هیزت هه یه بۆ جه نگی، به لام ئەوه قسه ی
 پووچه. ئیستاش پشتت به کی به ستووه تا کو لیم یاخی بیت؟ 6 واپشتت به
 پالپشتی ئەو قامیشه شکاوه ی میسر به ستووه، ئەوه ی که هه رکه سییک خۆی
 به سه ردا بچه مینیتته وه له پی ده ستی بریندار ده بیت و کونی ده کات! فیرعه ونی
 پاشای میسر ئاویه بۆ هه موو ئەوانه ی پشتی پی ده به ستن. 7 ئەگه ر پینشم
 بلینیت: پشتمان به یه زدانی په ره ردگارمان به ستووه. ئایا ئەوه ئەو نه بوو که
 هه زقیای نزرکه کانی سه ره به رزایی و قوربانگای تیکدا و به یه هودا و ئورشه لیمی
 گوت: له به رده م ئەم قوربانگایه کرتوش ده بن؟ 8 «ئیستاش گه وه له گه ل
 پاشای ئاشوری گه وره م بکه، من دوو هه زار ئەسپت ده ده می، ئەگه ر تو
 بتوانیت بۆ خۆت سوار له سه ریان دا بلینیت! 9 ئیتر چۆن ده توانیت تا که
 ئەفسه ریک له خزمه تکاره بچووه که کانی گه وره که م بگه رینیتته وه، ته نانه ت
 ئەگه ر پشت به میسریش به ستیت بۆ گالیسکه و سوار؟ 10 ئیستاش ئایا من
 به بی یه زدانی هیزشم کردووه ته سه ره ئەم خا که هه تا ویرانی بکه م؟ یه زدانی پی
 فره مووم: به سه ره ئەو خا که دا بده و ویرانی بکه.» 11 ئینجا ئەلیاقیم و شه فنا
 و یۆئاح به فرمانده ی ناوچه که یان گوت: «تکایه له گه ل خزمه تکاره کانت به
 زمانی ئارامی قسه بکه، چونکه لپی تیده گه ین، به عیبری قسه مان له گه ل مه که
 له به رچاوی خه لکه که ی سه ره شوورا که.» 12 فره مانده که ش گوتی: «ئایا
 گه وره م ته نها بۆ لای گه وره که ت و توی ناردوون هه تا ئەم قسانه بکه ین؟
 ئایا بۆ لای ئەو پیاوانه ی سه ره شوورا که ی نه ناردوون، بۆ ئەوه ی پيسایی
 خۆیان بچۆن و میزی خۆیان بچۆنه وه له گه لئان؟» 13 ئینجا فره مانده که
 وه ستا و به ده نگیککی به رز به زمانی عیبری هاواری کرد و گوتی: «گویی له
 قسه ی پاشای گه وره بگرن، پاشای ئاشور! 14 پاشا ئاوا ده لیت: مه هیلن
 هه زقیای فریوتان بدات، چونکه ناتوانیت پرزگارتان بکات. 15 مه هیلن هه زقیای

واتان لی بکات پشت به یه زدان بهستن و بلیت: "یگومان یه زدان فریامان ده که ویت و ئەم شاره ناداته دەست پاشای ئاشور". 16 «گویی له حه زقیا مه گرن، چونکه پاشای ئاشور ده لیت: رازی بن به ملکه چوبون بۆ من، وهر نه دهره وه بۆ لام، با ههر که سه له میوه که ی خۆی و له دار هه نجیره که ی خۆی بخوات و ئاو له ئەمباراوه که ی خۆی بخواته وه. 17 هه تا ئەو کاته ی دیم و ده تابه مه خاکیکی وهک خا که که ی خۆتان، خاکی دانه و ئیله و شهرابی نوی، خاکی نان و پرزه میو. 18 «با حه زقیا فریوتان نه دات که ده لیت: "یه زدان پرزگارمان ده کات،" ئایا خوداوه ندی هیچ نه ته وه یهک توانی خا که که ی خۆی له دەست پاشای ئاشور پرزگار بکات؟ 19 کوان خوداوه ندە کانی حه مات و ئه رپاد؟ کوان خوداوه ندە کانی سفه ر فهیم؟ ئایا فریای سامیره که وتن له ده ستم؟ 20 کام له هه موو خوداوه ندە کانی ئەو خا کانه توانی خا که که ی خۆی له ده ستی من پرزگار بکات؟ ئیتر چۆن یه زدان فریای ئورشه لیم ده که ویت له ده ستی من؟» 21 به لام گهل پیده نگ بوون و به یهک وشه ش وه لامیان نه دایه وه، چونکه پاشا فه رمانی کرد بوو: «وه لامی نه ده نه وه.» 22 ئینجا ئە لیا قیمی کوری حیل قیای سه ره رشتیاری کۆشک و شه فئای خامه ی نه ئینی و یو ئاحی کوری ئاسافی تو مار کار هاتنه لای حه زقیا و جله کانیان دادری بوو، قسه کانی فه رمانده ی ناوچه که یان پئی را که یاند.

37 کاتیک حه زقیای پاشا گوئی له مه بوو، جله کانی له بهر خۆیدا دادری و بهرگی له گوش دروستکراوی پۆشی و چوووه ناو په رستگای یه زدان 2 ئینجا ئە لیا قیمی سه ره رشتیاری کۆشک و شه فئای خامه ی نه ئینی و کاهینانی بالا که هه موویان جلو بهرگی گوشیان پۆشبوو ناردیانه لای ئیشایا پیغه مبه ری کوری ئامۆچ، 3 پێیان گوت: «حه زقیا وا ده لیت، ئە مرپۆ پرۆزی ته نگانه و سه رزه نشت و سووکایه تییه، وهک کاتیک که کۆر په له سکی دایکیدا ئاماده یه بیته دهره وه، به لام دایکه که ی هیزی پالدانی نییه بۆ ته وه ی منداله که ی بییت. 4 به لکو یه زدانی پهروه ردگارت گوئی له قسه کانی فه رمانده ی ناوچه که بییت، که گه وه که ی، پاشای ئاشور ناردی، تا کو سووکایه تی به خودای زیندوو بکات، با یه زدانی پهروه ردگارت سه رزه نشتی بکات له سه ر ئەو قسانه ی یه زدانی پهروه ردگارت گوئی لیبوو. ئیتر نوێر بکه له پیناوی ئەوانه ی ماونه ته وه.» 5 کاتیک خزمه تکاره کانی

حه زقیای پاشا هاته لای ئیشایا، 6 ئیشایاش پی گوتن: «به گوره که تان بلین: "یه زدان ئەمه ده فەرمویت: له و قسانه مه ترسه که گویت لیان بوو، که خزمه تکاره کانی پاشای ئاشور کفریان به رامبه به من کرد. 7 گوئی بگره! من وای لی ده کهم هه وائیک بیستیت و بگره پته وه خا که که ی خوی، له ویش به شمشیر له ناوی ده به م.» 8 کاتیک فەرمانده ی ناوچه که بیستیه وه که پاشای ئاشور لاخیشی به جیه پشته وه، کشایه وه، بینی پاشای ئاشور له دژی لیقنا ده جه نگیت. 9 سه نخریب دهر باره ی تیرهاقای پاشای کوش هه وائی پنگه یشت که له میسه ره وه له دژی ته و سوپای جولاندو وه. گه پرایه وه و نیردراوی بۆ لای حه زقیانارد و گوئی: 10 «به حه زقیای پاشای یه هودا بلین: رینگا مه ده خودا وه نده که ت ته وه ی که پشتت پی به ستوه فریوت بدات به وه ی که ده لیت: "تورشه لیم نا که و پته ده ست پاشای ئاشور." 11 به دلنیا یه وه تو خوت بیستوته که پاشا کانی ئاشور چیان به هه موو خا که کان کردو وه، به ته وای له ناویان بردو ون. ئایا تو دهر باز ده بیت؟ 12 ئایا خودا وه نده کانی ته و ته وانه فریای ته وان که وتن، ته و ته وانه ی با و با پیرانم له ناویان بردن، خودا وه نده کانی گوزان و حه پران و ره چه ف و نه وه ی عه ده ن ته وه ی له تیل ته سار بوو؟ 13 کوان پاشای حه مات و پاشای ته ریاد و پاشای شاره کانی سفه ره فیم، هینه ع و عیفا؟» 14 حه زقیانامه که ی له ده ستی نیردراوه کان وه رگرت و خویندیه وه. ئینجا سه رکه وت بۆ په رستگای یه زدان، له به رده م یه زدان پرا یخست. 15 حه زقیانویژی بۆ یه زدان کرد و گوئی: 16 «ئه ی یه زدانی سو پاسالار، خودای ئیسراییل، تو له سه ر ته خت له تیوان که پرو به کان دانیشتوویت، تو به ته نها خودای هه موو شانشینه کانی زه ویت، تو ئاسمان و زه ویت دروست کرد. 17 ئه ی یه زدان، گوئی شل بکه و بیسته! ئه ی یه زدان، چا وه کانت بکه ره وه و بیینه، گوئی له ته وای په یامه که ی سه نخریب بگره که ناردوونی، هه تا سووکایه تی به خودای زیندوو بکات. 18 «ئه ی یه زدان، ته وه راسته که پاشا کانی ئاشور هه موو ته و ته وانه و خا که کانیا ن ویران کردو وه. 19 خودا وه نده کانیشیا ن لی فریدانه ناو ئا گره وه و له ناویان بردن، چونکه ته وانه خودا نه بوون، به لکو ته نها دار و به رد و ده ستکردی مرؤف بوون. 20 ئیستاش ئه ی یه زدانی په روه ردگارمان، له ده ستی ته و رزگارمان بکه، تا کو

21 هه موو شانئینه کانی زهوی بزانی که به تنها تو، ئەهی یەزدان، خودایت. «
 21 ئینجا ئیشایای کوری ئاموچ ناردی بۆ لای حەزقییا و گوئی: «یەزدانی
 پهروهردگاری ئیسرائیل دەفهرمویت: چونکه نوێرت بۆ کردم سهبارەت
 به سهنجیری پاشای ئاشور، 22 ئەمه ئەو فەرماشتهیه که یەزدان لەسه
 ئەو فەرموویهتی: «سیۆنی کچه پاکیزه، بیژت لی دەکاتهوه و گائەت پی
 دەکات. ئورشهیمی کچ، که تو هه لئیت پیت پیده که نیت. 23 سووکایهتی و
 کفرت به کئی کرد؟ دەنگت به سهر کیدا بهرز کردوه و چاوه کانت به
 فیزهوه هه لده پريت؟ لەسهر خودا پیروژه کهی ئیسرائیل! 24 لەسهر دەستی
 خزمهتکاره کانت سووکایهتیت به پهروهردگار کرد. ههروهها ده لئیت: «به
 زوری گالیسکه کائمهوه من سهرکه و تمه سهر بهرزایی چیاکان، ههتا ئەوپه پری
 لوبنان. بهرزترین دار ئورز و باشترین دار سنه و بهرم بریهوه. چومه ناو
 دوورترین بهرزایه کانی، ناو چری دارستانه کانی. 25 من له خاکی پیگانه کان
 چه ندین بیرم لیدا و ئاوم لییان خواردهوه. هه موو لقه کانی نیلم، به بنی بییه کائم
 کویر کردهوه.» 26 «ئهی گویت لی نه بووه؟ من له میژه دیاریم کردووه،
 له پرۆزگاری کۆنهوه نه خشمه کیشاوه، ئیستاش ده بیینمه دی، که تو
 بییت شاره قه لابه نده کان برووخینیت، ههتا بینه ویرانه یهک له که له که
 بهرد. 27 دانیشتوانه کانیان بی ده سه لاتن، رهنگ زهرد و شه رمه زار
 بوون، بوونه گیای کیکه، پروه کی سهوز، گووگیای سهربان، هه لپز کاو
 بهر له وهی گه شه بکات. 28 «به لام من هه ستان و دانیشنت و کاتی
 هاتوچۆکهت ده زاتم، ههروهها هه لچوونت له دژی من. 29 له بهر ئەوهی
 هه لچوونت لیم و خو به زل زانیت گه یشتنه گویم، قولابه کم ده خه مه لووت و
 لغاوه کم له لیوه کانت و به و ریگایه دا ده تیرمه وه که لیوهی هاتوویت. 30
 «ئهی حەزقییا، ئەمه ش نیشانه یه بۆ تو: «ئەم سال دە غلی خۆرسک دە خۆن،
 سالی دووهم ئەوهی له وهوه بهرده گریت، به لام له سالی سییه م ده کین و
 ده دورنه وه و میو ده چین و له بهره کهی ده خۆن. 31 ئەوانه ی له بنه ماله ی
 یه هودا ده رباز بوون و ماونه ته وه، جارێکی دیکه له ژیره وه رهگ داده کوتن
 و له سهروه وهش بهر ده گرن. 32 پاشماوه یهک له ئورشه لیم ده مینه وه و
 ده رباز بوو انیش له کیوی سیۆن، دلگه رمی یەزدانی سوپاسالار ئەمه ده کات.
 33 «له بهر ئەوه یەزدان له باره ی پاشای ئاشوره وه ئەمه ده فەرمویت: «نایه ته

ناو ئەم شارەووە و تیرنیکیش بۆ ئەو ئی ناهاوئێژیت. بە قەلغانیشەووە لێ نایەتە پێشەووە و سەنگەریشی لێ ناگریت. 34 نایەتە ناو ئەم شارەووە، بە وریگیگایەدا دەگەریتەووە کە پێیدا هاتووە.» ئەو فەرماشتی یەزدانە. 35 «بەرگری لەم شارە دەکەم و دەپیارم، لە پێناوی خۆم و لە پێناوی داودی بەندەم.» 36 ئیتر فریشتە یەزدان هات و سەد و هەشتا و پینج هەزار کەسی لەناو توردوگای ئاشور کوشت، بەیانی زوو کە هەستان بینیان هەموویان لاشە ی مردوون. 37 ئینجا سەنخیری پاشای ئاشور دەستی کیشایەووە و پوشت، گەرایەووە و لە نەینەوا مایەووە. 38 لەدوای ئەو، کاتیگ سەنخیری لە پەرستگای نیسروخی خوداوەندی کپووشی بردبوو، هەردوو کورە کە ی، ئەدرەمەلەک و سەرئەچەر، بە شمشیر لیباندا و رایانکرد بۆ خاکی ئارارات. ئیتر ئیسەر حەدۆنی کوری لەدوای خۆی بوو بە پاشا.

38 لە وروژانە ی حەزقیانە خۆش کەوت، لە سەرە مەرگ بوو، ئیشایا پێخەمبەر کوری ئاموچ هات بۆ لای و پێی گوت: «یەزدان ئەمە دەفەرمویت: وەسبەت بۆ ماله کەت بکە، چونکە دەمریت و نازیت.» 2 حەزقیانە رووی لە دیوارە کە کرد و نوێژی بۆ یەزدان کرد، 3 گوتی: «ئای یەزدان، ئەوەت لەیاد بێت کە چۆن بە دلسۆزی و پڕ بە دل دۆستایەتیم کردیت، ئەو ی پێت باش بوو کردم.» ئینجا حەزقیانە بکول گریا. 4 جا ئیشایا فەرماشتی یەزدانی بۆ هات، فەرمووی: 5 «پرو و بە حەزقیانە بێ: یەزدان، پەرورەدگاری داودی باپیرە گەرەت ئەمە دەفەرمویت: گویم لە پارانەووە کەت بوو و فرمیسکە کانتەم بینی، پازدە سال لە تەمەنت زیاد دەکەم و 6 فریای خۆت و ئەم شارەش دەکەوم، بەرگری لەم شارە دەکەم لە دەستی پاشای ئاشور. 7 «ئەمەش نیشانە بێت بۆت لە لایەن یەزدانەووە، کە یەزدان ئەم کارە دەکات کە بەلینی دا: 8 ئەو تە سببەر دەگەریتەووە بە و پلانە ی پێی هاتووە تە خوارەووە، بە پلەکانی ئاحاز بە خۆر، دە پلە بەرەو دواوە.» جا خۆر دە پلە گەرایەووە بە و پلانە ی پێی هاتبووە خوار. 9 نووسراوی حەزقیانە پاشای یەهودا، دوای ئەو ی نەخۆش کەوت و لە نەخۆشییە کە ی چاک بوووە: 10 گوتم: «ئایا لە هەرەتی گەنجیمدا من دەچم بۆ جیهانی مردووان، چونکە یەزدان لە پاشماووە ی ژیانم بێبەشی کردووم؟» (Sheol h7585) 11 گوتم: «یەزدان نابێت لە خاکی

زیندووآندا، له مه وودوا چیتیر سهیری ئاده میزاد نا کهم له سهر پرووی زهوی. 12 خانووم هه لته کا و له لام رۆیشت وهک خپوهتی شوانان، وه کو جۆلا ژبانی خۆم پێچایه وه و له ته و نه که مدا بریمه وه. شه و و رۆژ تو له ناوم ده بهیت، 13 هه تا به یانی هاوار ده کهم، وهک شیر ئیسکم ورد بکات، شه و و رۆژ تو له ناوم ده بهیت. 14 وهک په ره سیلکه و ریشۆله جیکه جیک ده کهم، وه کو کۆتر ده گئیم، چاوم شل بوو هینده له ئاسمان پروانم. وه رس بووم، ئەهی پهروه ردگار، به هانام وه ره!» 15 ئیتر چی بلیم؟ ئەو پێی فەرمووم و ئەو خۆی کردی. به بیفیزی به هه موو سالاندا ده رۆم له بهر تالای گیانم. 16 ئەهی پهروه ردگار، مرۆف له سهر ئەمانه ده ژین، ژبانی رۆحیم له هه موو ئەمانه دایه. تو منت چاک کرده وه و ژبانت پێ به خشیم. 17 بیگومان سوودی بو من هه بوو که تالی له سهر تالیم چیشته. له خۆشه و یستیدا تو گیانی منت له ته لهی له ناوچوون پرگار کرد، چونکه هه موو گونا هه کانی منت فری دایه پشت خۆته وه. 18 جیهانی مردوو ان سوپاست ناکات و مردوو انیش ستایش ناکن، ههروه ها ته وانهی له گۆر ده نرین هیوایان به دلسۆزی تو نییه. (Sheol h7585) 19 زیندوو ان، ته نها زیندوو ان سوپاست ده کن، باوکان دلسۆزی تو به منداله کانیان ده ناسین. 20 یه زدان پرگارم ده کات، هه موو رۆژانی ژبانمان موسیقا ده ژه نین له په رستگای یه زدان. 21 ئینجا ئیشایا گوتی: «با هه ویری هه نجیر هه لبرگن و بیخه نه سه ر دوومه له که، چاک ده بیته وه.» 22 چه زقیاش گوتیوی: «نیشانه چییه، که ده چه په رستگای یه زدان؟»

39 له و کاته دا مه رۆده خ به له دانی کوری به له دانی پاشای بابل نامه و دیاری بۆ چه زقیانارد، چونکه بیستی که نه خۆش که وتوو و چاک بووه ته وه. 2 جا چه زقیان دنجۆش بوو به هاتنیان و هه موو مال و سامانه که ی پیشان دان، له زپر و زیو و بۆن و زهیتی چاک و جبه خانه که ی و ئەو شتانه ی که له گه نجینه کانی بوون. هیچ شتی که له کۆشکه که ی و له شانینه که ی نه مایه وه که چه زقیان پیشانیه نه دات. 3 ئینجا ئیشایا پینغه مبه ر هاته لای چه زقیای پاشا و لپی پرسی: «ئهو پیاوانه چیان گوت و له کوپوه هاتوونه ته لات؟» چه زقیاش وه لای دایه وه: «له خاکیکێ دووره وه، له بابه وه هاتوون.» 4 ئیشایا لپی پرسی: «چیان له کۆشکه که ت بینی؟» چه زقیاش وه لای دایه وه: «هه موو شته کانی ناو کۆشکه که میان بینی، له

گه نچینه کانم هیچ نه مایه وه که پیشانیان نه ده م.» 5 ئینجا ئیشایا به حه زقیای گوت: «گوتی له پیامی یه زدانی سوپاسلار بگره، 6 یه زدان ده فهرمویت: پیگومان سه رده میک دیت هه موو نه وهی له کوشکه که تدایه و هه موو نه وهی باو پایرانت هه تا ته مرؤ پاشه که وتیان کردوو به بابل بار ده کرین، هیچ شتیک به جیناهیلدریت. 7 له نه وه کانیش، نه وانهی له تو ده بن، نه وانهی بو ت له دایک ده بن، لیان ده بردریت و له کوشکی پاشای بابل ده بنه کار به دهستی خه سینراو.» 8 حه زقیای وه لامی ئیشایای دایه وه و گوتی: «نه وه پیامی یه زدان که به منت دا، په یامیکی باشه،» چونکه له بیرى خودا گوتی: «واته ناشتی و ئاسوده یی له ماوهی پاشایه تی خودا ده ییت.»

40 دلنه وایی گه له کم بکن، دلنه واییان بکن، خوداتان ده فهرمویت، 2 به دلنه رمی له گه ل تورشه لیم بدوین، پیی رابگه یه نن که ره نچکیشانه که ی ته و او بووه، که تاوانه که ی به خشر او، چونکه به دهستی یه زدان له سه ر گونا هه کانی دووقاتی وه رگرته وه. 3 که سیک هاوار ده کات و ده لیت: «له چوله وانی ریگا بو هاتی یه زدان ئاماده بکن، له بیابان شارپیگا بو خودامان ریکبخهن. 4 هه موو دۆلک هه لده چیت و هه موو چیا و گردنک پرده چیت. خوار راست ده بیته وه، هه ورازیش ده ییت به دهشت، 5 شکومه ندی یه زدان ده رده که ویت و هه موو مرو قایه تی پیکه وه ده بیین، چونکه ده می یه زدان فهرمووی.» 6 ده نگیک ده لیت: «بانگه واز بکه!» منیش گوتم: «بانگه وازی چی بکه م؟» «هه موو مرو فیک وه ک گروگیا وایه و هه موو دلسوزیه که ی وه ک گوتی کیوی وایه. 7 گروگیا وشک ده ییت و گول هه لده وه ری، چونکه هه ناسه ی یه زدان هه لیکرده سه ری، پیگومان گه ل وه کو گروگان. 8 گروگیا وشک ده ییت و گول هه لده وه ری، به لام په یامی خودامان بو هه تا هه تا به چه سپاو ده ییت.» 9 نه ی مزگینیدهر بو سیون، پرؤ سه ر کیویکی بهرز، به هیزه وه ده نکت بهرز بکه ره وه، بهرزى بکه ره وه، مه ترسه. نه ی مزگینیدهر بو تورشه لیم، به شارو چکه کانی یه هودا بی: «نه وه تا خوداتان!» 10 نه وه تا یه زدانی بالادست به هیزه وه دیت، به بازووی فهرانزه وایه تی بو ده کات. نه وه تا پاداشته که ی له گه لدایه و خه لاته که ی له به رده می. 11 وه ک شوان میگه له که ی ده وه پرینیت: به بازووی خو ی به رده کان کوده کاته وه و به باوه ش هه لیانده گریت، به نه رمی

شیردهره کان به پیش خوی ده دات. 12 کی به چنگ ئاوی پیاوه و به بست ئاسمان؟ کی خۆلی زهوی به قزناغ پیاوه؟ کی چیاکانی به قهپان کیشاوه و گرده کانیش به ترازوو؟ 13 کی له بیری یه زدان تیگه بشتوو یا خود وهک راویژکار فیری کردوو؟ 14 یه زدان راویژی به کی کرد و تیگه یاند، ریگی دادپهروه ری فیرکرد؟ کی زانیی فیرکرد و ریگی تیگه بشتنی پی ناساند؟ 15 ئه وه تا نه ته وه کان وهک دلۆپیک ئاوی ناو سه تل و به تۆزی ترازوو داده نرین. ئه وه تا دوورگه کان وهک پووش هه لده گریت. 16 داری لوبنان بهس نییه بۆ سووته مه نی قوربانگا و ئاژه له کانی بهس نین بۆ قوربانی سووتاندن. 17 هه موو نه ته وه کان وهک هیچن له بهرده می، له لای ئه و به نه بوو و پوچ داده نرین. 18 جا خودا به چی هاوشیوه ده کهن، چ وینه یهک به ویه کسان ده کهن؟ 19 په یکه ریگ که وه ستا دایده ریژی، زیرنگه ریش به زیر پروکشی ده کات، زنجیری زیویش زیوگه ر. 20 ده سستگورتیش بۆ پیشکه شکردنی پیتاک داریکی ساغ هه لده ریژی که نه رزیبیت. داوای وه ستایه کی شاره زا ده کات بۆ ئه وه ی په یکه ریکی نه له قوی بۆ دابیت. 21 ئایا نازان؟ ئایا نایستن؟ ئه ی له سه ره تاوه بیتان رانه گه یه تراوه؟ ئایا له و کاته وه ی زهوی به دیه پناوه تیگه بشتوو که 22 ئه و له سه ره ئاسوی زهوی داده نیشیت و دانیشتوانه که ی وهک پیکوره وان؟ ئه و ئاسمان وهک پلاس بلاو ده کاته وه، وهک ره شمال هه لده دات بۆ نیشته جیبون. 23 ئه و مه زنه کان وهک نه بوو لیده کات و حوکمرانی جیهان ده کات به هیچ. 24 هه ره وه نده ی نیران، چیتران و قه دیان له زهوی ره گی دا کوتا، فوی لیکردن و وشک هه لگه ران، ره شه با وهک پووش هه لیانده گریت. 25 خودای پیروز ده فهرمویت: «له گه ل کی هاوشیوه م ده کهن؟ من هاوتای کیم؟ 26 چاوتان بۆ به رزی هه لپرن و بینن کی ئه مه ی به دی هیناوه، کی ئه ستیره کانی به ژماره ده رده هیئیت و ناو له هه موویان ده نیت؟ له به ر زوری هیز و توندی توانای هیچ کامیان ون ناییت. 27 «ئه ی یاقوب، بۆ ده لییت، ئه ی ئیسرائیل، بۆ سکالا ده که ی: «ریگی من له یه زدان شارد رایه وه، دادی من له خودام تیپه ری»؟ 28 ئایا نه ترانی، یان نه تیست؟ یه زدان خودای هه تاهه تاییه، به دیه پنه ری ئه مسه ر و ئه وسه ری زهوی. نه ماندوو و نه شه که ت ده ییت، که س په ی به تیگه بشتنی ئه و نابات. 29 توانا به

ماندوو ده دات و بو داهیزراویش هیژ زور ده کات. 30 گه نجه کان ماندوو و شه کت ده بن، لاهو کان پییان هه لده که ویت و ده که ون، 31 به لام ته وانه ی چاوه پروانی یه زدانن، هیژیان نوی ده بیته وه، وهک هه لو له شه قه ی بال ده دهن، راده که ن و شه کت نابن، ده پرون و ماندوو نابن.

41 «ئه ی خه لکی دوورگه کان له به رده مم بیده نگ بن! با نه ته وه کان هیژیان نوی بکه نه وه! با نریک بنه وه ئینجا قسه بکه ن، با پکه وه بچینه داد گاییکردن. 2 «کن له پروژه هه لاتوه که سه سه رکه و تو وه که ی هه ستاندوو، ته وه ی به راستو دروستی بانگی کرد بو خزمه ته که ی؟ نه ته وه کانی ده داته پیستی، پاشایان ژیرده سته ی ده کات. به شمشیره که ی وهک خو لیان لی ده کات، به که وانه که ی وهک سه رکوزهری به با کراو. 3 راویان ده نیت، به سه لامه تی تیده په ریت، به ریگایه کدا که پییه کانی پییدا نه پویشتون. 4 کن کردوو یه تی و کن ته نجامی داوه، له سه ره تا وه بانگی نه وه کانی کردوو؟ من یه زدانم، له سه ره تا وه هتا کو تایی، من هه ر ته وم.» 5 دوورگه کان ته ماشایان کردوو و ده ترسن، هه ر چوار لای زه وی ده له رزن، نریک بو ونه وه و دین، 6 هه ریه که و هاوکاری براده ره که ی ده کات، به برا که ی ده لیت: «ورهت به رز بیت!» 7 دارتاش زیرنگه ر هانده دات، ته وه ی به چه کوش لووس ده کات ئاسنگه ر هانده دات له ده ستگا که ی بکو تیت، به جو شکردن ده لیت: «باشه.» به بزماره کان توندی ده کات هه تا نه له قیت. 8 «به لام تو ئه ی ئیسرائیلی به نده م، ئه ی یاقوب که هه لمبزار دووه، تو خمی ئیبراهیمی خو شه ویستم، 9 ته وه ی له وپه ری زه ویه وه تو م گرت، له دوورترین گو شه یه وه بانگم کردیت و به تو م گوت: «تو به نده ی منیت،» تو م هه لمبزار دووه و ره تم نه کردوو یته وه. 10 مه ترسه، چونکه له گه لئدام، مه په شوکن، چونکه من خودای تو م. به هیژت ده که م و یارمه تیت ده دهم، به ده سستی راستی داد په روه ریم پشتیوانیت ده که م. 11 «ته وه تا شه رمه زار و ریسوا ده بن هه موو ته وانه ی له تو تو وپه رن، وهک هیچیان لیدیت و له ناو ده چن ته وانه ی دژایه تیت ده که ن. 12 به دوایدا ده گه ریت و نایان بینیته وه ته وانه ی نا کوکن له گه لت. ته وانه ی له دژت ده جه نگن وهک هیچ و وهک نه بو ده بن، 13 چونکه من یه زدانم، خودای تو، ته وه ی ده سستی راستی گرتوویت، ته وه ی بیت ده لیت، مه ترسه، من یارمه تیت ده دهم. 14 مه ترسه ئه ی یاقوبی کرم،

ئەى ئىسرائىلى بچووك، من يارمە تىت دە دەم.» ئەو فەرمايشتى يەزدانە، ئەوئە دە تىك رېتەو، پىرۇزە كەى ئىسرائىل. 15 «ئەوئە تا دە تىك مە جە نىجە پىكى تىزى نوئى دداندار. چىا كان دە كوتىبەو و وردوخاشيان دە كەىت، گىر دە كان وەك كالئ دە كەىت. 16 شە نىان دە كەىت و با هە لئان دە گىت، رە شە با پەرتوبلاو يان دە كات، بە لام تو بە يەزدان دىلخوش دە بىت، شانازى بە خودا پىرۇزە كەى ئىسرائىل دە كەىت. 17 «كۆل و هە ژاران بە دوئى ئاودا دە گە رىن و نىبە، لە تىنو و تىيان زمانىان و شك بوو. بە لام من يەزدانم بە دە نىگەئەو دە چىم، خوداى ئىسرائىل بە جىيان ناهىلم. 18 رووبارى روئىشتو لە گىر دۆلكە كان دە ر دە هئىم، كانىاو لە ناوئەندى دۆلە كانىش هە ل دە قوئىم. چۆلە وانى دە كەم بە گۆلاو، زەوى و شك دە كەمە سە رچاوەى ئاو. 19 دارى ئورز و ئە كاسىا و مؤرد و زە يتوون لە چۆلە وانى دە روئىم، دارى سەنە و بەر و كاژ و سە روو پىكەو لە بىبان دادەئىم، 20 بۆ ئەوئە پىكەو و بىبن و بزىن و سە رىج بە دن و تىبىگەن كە دە ستى يەزدان ئە مەى كىر دوو و خودا پىرۇزە كەى ئىسرائىل بە دىيە ئناو.» 21 يەزدان دە فەر موئىت: «بە رگى لە خۆتان بىكەن.» پاشاى ياقوب دە فەر موئىت: «بە لگە كانىان بىخە نە بە ر دە ستم. 22 بە كانىان بىبىن و با پىان رابگە يە ن ئەوئە روو دە دات. ئە وانەى رابردو و چىن، پىان رابگە يە ن، با مىشكان بىخە يە سە رى و بزىن كۆتايە كە يان چىبە. يان داها توومان پى بلن، 23 ئە وانەى لە داها توودا دىن، رابىگە يە ن بۆ ئەوئەى بزىن ئىو خودا و نە كانى، هە رچى بىت بىكەن، چا كە يان خراپە، هە تا پىكەو سە رسام بىن و بىبنىن. 24 بە لام ئىو هىچىن و كارە كانىان لە هىچ كە مترن، قىزە ونە ئەوئەى ئىو هە ل دە بىر رىت. 25 «لە با كورەو هە لمستاند و هات. لە رۆژە لائەو بە ناوى مەو نزا دە كات، بە سە ر پارىز گارە كاندا دىت وەك بە سە ر قوردا، وەك گۆزە كەر قور بشىلئىت. 26 كئ لە سە رە تاو و رابىگە ياندا، بۆ ئەوئەى بزىن، پىشەوخت، هە تا بلن: «راستو دروستە؟» بىگومان رابىگە يە نەر نىبە، بىگومان بە گوئىدا دە ر نىبە، بىگومان گوئىگى و شە كانىان نىبە. 27 سە رە تا بە سىيۆن: «ئەوئە تا ئەوان!» بە ئور شە لىبىش مزگىنە رە م دا. 28 بىنم كە س نىبە، ئە مانە رابوئىكارىان تىدا نىبە هە تا پىسارىان لئ بىكەم و بە وشە يەك وە لام بە نەوئە. 29 تە ماشا بىكە، هە موو هە لئە لئە نىرن! كارە كانىان هىچ نىن، بە داتاشراو و كانىان بە وىنەى بايە و پو و چىن.

42 «ئەو تا خزمەتکارە کەم، ئەو هی پشٹیوانی دە کەم، هەلبراردە کەم
 کە پێی دلشادم، رۆحی خۆمی دەخەمە سەر، دادپەرورەری بۆ نەتەوکان
 بەرپا دەکات. 2 هاوار ناکات و بانگ ناکات و دەنگی لە شەقامەکان
 نایبسترت. 3 قامیشیکی کوتر او ناشکیئیت پلێتەبەکی پرتەپرتکەر ناکوژنێتەو. ه.
 بە راستییەو دادپەرورەری دەردەخات. 4 نە ماندوو دەبێت و نە
 وردوخاش دەبێت تاکو ئەو هی لەسەر زەوی دادپەرورەری بەرقەرار
 دەکات. دوورگەکان هیوایان بە فێرکردنەکانی ئەو دەبێت.» 5 خودای
 پەرورەدگار، بەدیپنەری ئاسمان و لێککەرەو هی، راخەری زەوی و ئەو هی
 لێی بەرھەم دیت، هەناسە ی داو بەو گەلە ی لەسەری تی، رۆحیش بەوانە ی
 هاتوچۆی تیدا دەکەن، ئەمە دەفەر مویت: 6 «من یەزدانم، بە راستو دروستی
 بانگم کردیت، جا دەستت دەگرم و دەتپارێزم، دەتکەمە پەیمان بۆ گەل و
 پرووناکی بۆ نەتەوکان. 7 بۆ ئەو هی چاوی نابینا کان بکەیتەو، بۆ ئەو هی
 دیلەکان لە زیندان دەربەینیت، لە بەندیخانەش دانیشتوان لە تاریکی. 8
 «من یەزدانم، ئەمە یە ناوم و شکۆمەندی خۆم نادەمە کەسی دیکە و ستایشم
 نادەمە بە تاشراوکان. 9 ببین، ئەو هی لە رابردوو گوترا هاتە دی، ئیستاش
 شتی نویتان پێی رادەگەیم، پێش ئەو هی سەر دەربینیت من پیتانی دەلیم.»
 10 ئە ی ئەوانە ی دادەبەزە ناو دەریا و هەموو ئەوانە ی تیندان، دوورگەکان
 و دانیشتوانەکانیان، گۆرانییەکی نوێ بۆ یەزدان بلێن، ستایشیی لەو پەری
 زەویبەو. 11 با چۆلەوانی و شارۆچکەکانی دەنگ بەرز بکەنەو، گوندەکانی
 نشینگە ی قیدار. با دانیشتوانی سەلەح هاواری خۆشی بکەن، لە ترۆپکی
 چیاکانەو هاوار بکەن. 12 با شکۆمەندی بە یەزدان بەن، لە دوورگەکان
 ستایشی رابگەین. 13 یەزدان وەک پالەوان دیتە دەروە، وەک جەنگاوەر
 دلگەرمی دەهەژیت، هاوار دەکات و نەعرەتە ی جەنگ دەکیشیت،
 بەسەر دوژمنانیدا سەردە کەویت. 14 «زۆر دەمیکە کپ بووم، پێدەنگ
 بووم و دانم بە خۆمدا گرت. بەلام ئیستا وەک ژتیک کە مندالی بییت
 دەقیرتیم، هەناسە دەدەم و هەناسە هەلەدە کیشم پیکەو. 15 چیا و گردەکان
 تیکە دەم، هەموو گیاو گولیان وشک دەکەم. پرووبار دەکەمە دوورگە و
 گۆلاوکان وشک دەکەم. 16 نابینا کان بە رینگایە کدا دەبەم شارەزای
 نەن، بە رینگایە کدا هاتوچۆیان پێی دەکەم کە نایزان، تاریکی لەبەردە میاندا

ده كه م به پرووناكى، ريگا خواره كانيش به راسته پرى. ئەم شتانه ده كه م و به جيان ناهيلم. 17 به لام ئەوانه ي پشت به بتي دارپژراو ده به ستن، ئەوانه ي به په يكهري داتاشراو ده لئين، "ئيوه خوداوه ندى ئيمن،" به ره و دواوه ده گه رينه وه و به ته واوى شهرمه زار ده بن. 18 «ئەي كه ره كان گوى بگرن! ئەي كوي ره كان سه ير بكن بۆ ئەوه ي ببين! 19 كى كوي ره ته نها به نده كه م نه ييت، يان كه ره وهك نيدر اووه كه م كه ده بينم؟ كى كوي ره وهك ئەوه ي ته واوه و كوي ره وهك به نده ي يه زدان؟ 20 زورت بينوه و سه رنجت نه داوه، گوويه كانت كراونه ته وه و نه تيبستوه.» 21 يه زدان دلخوشه له پيناوى راستودروستى خوى، فير كرده كانى خوى به گوره داده نييت و ريژى لى ده گريت. 22 به لام ئەو گه ليكى تالانكراو و پرووتكراويه هه موو كه وتونه ته چاله وه، له به نديخانه كان خويان شار دووه ته وه، بوون به تالانى و كه س فريايان نه كه وت، پرووتكراونه وه و كه س نه بوو بليت، «ده ست بگيره وه!» 23 كى له ئيوه گوى له مه ده گريت گوى شل ده كات و هه تا كو تاي ده بيبستيت؟ 24 كى ياقوبى دايه ده ست پرووتكردنه وه و ئيسرائيليش بۆ تالانكاران؟ ئايا يه زدان نيه كه گوناھمان ده ره قى كرد و نه يانويست ريگا كانى بگرنه به ر و گو بيان له فير كرده كانى نه گرت؟ 25 ئيتير گرى توورپى خوى به سه ردا رشتن، به جه نكيكى سه خت، له هه موو لايه كه وه گرى تيبه ردان، به لام پييان نه زانى، سووتاندنى، به لام نه چوه ميشكايه وه.

43 ئيستاش يه زدان ئەمه ده فهرمويت، به ديهينه رت، ئەي ياقوب، شيوه كيشت، ئەي ئيسرائيل: «مه ترسه، چونكه توم كپروه ته وه، به ناوى خو ته وه بانگم كردوويت، تۆ هي منيت. 2 كه به ناو ئاودا بيه رپته وه، من له گه لتدام، به ناو پرووباره كانيشدا، نو قومت نا كەن. به ناو ئاگر دا برويت، داغ نابيت، بليسه ش ناسوو تينيت، 3 چونكه من يه زدانم، خوداى توم، پيروزه كه ي ئيسرائيل، رزگار كه رى تۆ. ميسرم كردوو به كه فاره قى تۆ، كوش و سه با له جيى تۆ. 4 له به ر ئەوه ي تۆ به نرخ بوويت له لام، سه نكين بوويت و من خوشم و بستيت، له جيى تۆ خه لكى ده دم، له جياتى گيانت نه ته وه كان. 5 مه ترسه، چونكه من له گه لتدام. له رۆژه لات وه نه وه كانت ده هيم و له رۆژ ئاواوه كو ت ده كه مه وه. 6 به باكوور ده ليم: "پيانده رى!" و به باشووريش: "مه يانگه!" كورانم له دووره وه بهينه و پكجانم له وه پرى زه ويه وه.

7 هه موو ئهوانه ی به ناوی منه وه بانگ ده کرین، بۆ شکۆمه ندی خۆم به دیم هیناون، شیوه م کیشاون و دروستم کردوون.» 8 ده ریخته ئه وه گه له ی کویره، به لام چاوی هه یه، که ره، به لام گوئی هه یه. 9 با هه موو نه ته وه کان پیکه وه کو بنه وه، با نه ته وه کان خر بنه وه. کئ له وان ئه مه راده گه یه ئیت و سه ره تا کا ئمان پئ ده ئیت؟ با شایه ته کا ئمان به ئینه پئش و راستی پئشبینیه کا ئیان ده ریخته، یان گوئیان لی بیت و بلین: «راسته.» 10 یه زدان ده فهرمویت: «ئیه شایه تی من، به نده ی هه لئژارده م، بۆ ئه وه ی بزنان و با وه پرم پئ به ئین و تیگه ن که من ئه وم، پئش من شیوه ی هیچ خودایه ک نه کیشراوه و پاش منیش ناییت. 11 منم، منم یه زدان، له من به ولاره پرزگار که ر نییه. 12 من ئاشکرام کرد و پرزگارم کرد و رامگه یاند، منم، نه ک خودا وه ندیکی پیگانه له توتاندا بیت. ئیه شایه تی من که من خودام.» ئه وه فهرماشتی یه زدانه. 13 «له و پرۆزه وه من ئه وم، که س له ده ستم ده ربا ز ناییت. هه رچی بکه م کئ ده یگه رینیته وه؟» 14 یه زدان ئه وه ی ده تانکریته وه، پرۆزه که ی ئیسرا ئیل، ئه مه ده فهرمویت: «له پئناوی ئیه وه ده نیرم بۆ بابل و هه موو هه لاتوه کانی به ده رده نیم، بابلیه کانیش به وه که شتیانه ی که هاواری شاد بیان تیدا کردبوون. 15 منم یه زدان، پرۆزه که تان، به ده به ئه ری ئیسرا ئیل، پاشا که تان.» 16 یه زدان ئه مه ده فهرمویت، ئه وه ی له ناو ده ریا ریگی داناوه، له ناو ئاوه به هیزه کان ریچکه، 17 ئه وه ی گالیسکه و ئه سپی ده رکرد، سوپا و هیزی پیکه وه پرا کیشا و هه لئه ستانه وه، کپ بوون، وه ک پلته یه یک کوژانه وه، ده فهرمویت: 18 «باسی سه ره تا کان مه که ن، له دیرینه کان پرامه مین. 19 ئه وه تا من شتیکی نوئ ده که م! ئیستا سه ره له دات، ئایا نلیزان؟ له چۆله وانی ریگا داده نیم و له بیابان رووباره کان. 20 ئاژه له کیوییه کان شکۆمه ندم ده که ن، چه قه ل و کونده په پوو، چونکه ئاوم خسته چۆله وانییه وه، رووباره کان له بیاباندا بۆ ئاودانی گه له که م، هه لئژارده که م، 21 ئه م گه له بۆ خۆم شیوه م کیشاوه باسی ستایشم ده که ن. 22 «به لام نزاتان بۆ نه کردم، ئه ی یاقوب، له پئناوی من کو ششتان نه کرد، ئه ی ئیسرا ئیل. 23 به رخی قوربانی سووتانده که ی خوتت بۆ من نه هینا، به قوربانییه سه ربردراوه کانت ریزت لی نه گرتم. به پئشکه شکرای دانه وئله بارگرام نه کردیت، به قوربانی بخور ماندووم نه کردیت. 24 به زیوه که ت قامیشی

بۆنخۆشت بۆ نه کریم، به پیوی قوربانیه سهرپردراوه کانت تیرت نه کردم، به لکو به گوناوه کانت بارگانت کردم، به تاوانه کانت ماندووت کردم. 25 «منم، منم که یاخیوونه کانت دهسرمه وه، له پیناو خۆم، گوناوه کانیشت به بییری خۆم ناهینمه وه. 26 به بیرم بخه ره وه، با پیکه وه بکه وینه دادگایکردن، به به لکه بیتاوانیه که ت بسه لمینه. 27 باوکی یه که مت گوناھی کرد و په یوه ندی رینکخه رانت لیم یاخی بوون. 28 له بهر نه وه میرانی پیروزگا گلا و ده که م و یاقوب ده ده مه قهرکردن و ئیسرایلیش بۆ جینیو پیدان.

44 «ئیسرا ئیقوبی به ندهم، ئیسرایلی هه لپژاردهم، گوئی بگره. 2 دروستکهر، یارمه تیده رت، شیوه کیشت له سکی دایکه وه، یه زدان نه مه ده فهرمویت: مه ترسه یاقوبی به ندهم، یه شوروونی هه لپژاردهم، 3 چونکه ئاو به سه ر خا که تینووه که دا ده ریزم و لافاو به سه ر زه ویه وشکه که دا، رۆحی خۆم به سه ر نه وه کانتدا ده ریزم و به ره که تم به سه ر توخت. 4 جا له تیو سه وزه گیا سه ره له ده ن وه ک شوهره بی رۆخ جۆگه کان. 5 نه مه یان ده لیت: «من سه ر به یه زدانم،» نه ویان به ناوی یاقوب بانگ ده کریت، نه میان له سه ر ده ستی ده نو سیئت: «بۆ یه زدانه» و به ناوی ئیسرایله وه نازناوی لی ده نریت. 6 «یه زدان، پاشای ئیسراییل و نه وه ی ده یکرپته وه، یه زدانی سوپاسالار، نه مه ده فهرمویت: من سه ره تا و من کوتایم، له من به ولاره هیه خودایه ک نییه. 7 کئ وه ک منه؟ با بانگه واز بکات، با پرایگه یه نیت و بیخاته به رده مم له و کاته وه ی گه لی دیریم داناوه و داهاتووه کان و نه وه ی له گه ل خۆی ده یه نیت، با پیلان رابگه یه نن. 8 مه توqn و مه ترسن. نه ی له کونه وه پیم نه گوتوویت و پیم رانه گه یاندوویت؟ ئیوه شایه تی من، ئایا له من به ولاره خودای دیکه هه یه؟ نه خیر، هیه تاشه به ردیکی دیکه نییه، هیه چی دیکه نانا سم.» 9 شیوه کیشه کانی بت هه موو پووچن، شته ئاره زوو به خشه کانیان بی سوودن. شایه تیده ری خۆیان که نابین و نازان، له بهر نه وه شه رمه زار ده بن. 10 کئ شیوه ی خودایه کی کیشاوه یان بئیکی دارشتوو به بی سوود؟ 11 نه وه تا هه موو هاوڕییه کانی شه رمه زار ده بن. وه ستا کانی له مرؤفن، هه موو کۆده بنه وه و راده وه ستن، پیکه وه ده توqn و شه رمه زار ده بن. 12 ئاسنگهر به ئامیره کانی پارچه ئاسن له ناو خه لووز سوور ده کاته وه. به چه کوش شیوه ی ده کات، به هیزی بازووی دروستی ده کات. برسی ده ییت

هیزی نییه، ئاوی نه خوار دووه ته وه و ماندوو بوو. 13 دارتاش گوریسی
 پپوانه ی پراکیشا، نیشانی کرد به نیشانکەر، به ئەسکه نه دروستی ده کات.
 به پرگال وینه ی ده کیشیت، جا وه ک شیوه ی پیاو دروستی ده کات،
 وه ک جوانی مرؤف بو ته وه ی له نزرگه جیگیر بیت. 14 دار ئورزی
 بو خزی برپیه وه، یان داری سه روو یا خود داری به پرووی برد، به جی
 هیشت که له تیو داره کانی دارستان گه شه بکات، یا خود دار سنه و به ریکی
 پرواند و باران گه وری کرد. 15 جا بو مرؤف ده بیت بو سووتاندن،
 لپی ده بات و گهرم ده بیته وه، دایده گیر سینیت و نانی پی ده برژینیت.
 به لام خوداوه ندیکیش دروسته کات و کپتوشی بو ده بات، ده یکات به
 پهیکەر و پروو له زه وی ده کات بو. 16 نیوه ی به ئاگر ده سووتینیت،
 له سر نیوه ی خواردن ناماده ده کات، گوشت ده برژینیت و تیرده بیت.
 ههروه ها گهرم ده بیته وه و ده لیت: «ئه ها! گهرم بوومه وه، ئاگرم بینی.»
 17 پاشماوه کەشی خوداوه ندیکی لی دروستکرد، به داتاشراوه کە ی، پروو له
 زه وی ده کات بو و کپتوشی بو ده بات. نوژی بو ده کات و ده لیت:
 «پرگارم بکه، چونکه تو خودای منی.» 18 نازان و تینا گهن، چونکه
 چاوه کانیان داخراوه له بینین و میشکان له تیگه بشتن. 19 له دلی خودا بیری
 لی ناکته وه و زانین و تیگه بشتنی نییه هه تا بلیت: «به نیوه ی ئاگرم خوشکرد،
 به پشکۆیه کەشی نان و گوشتم برژاند و خواردم. ئەو کاته پاشماوه کە ی بکه م
 به قیزه ون، بو قه دی داریک پروو له زه وی بکه م؟» 20 له سر خو له میش
 ده له وه پریت، دلی هه ئله له تا و چه واشه ی کرد. گیانی خو ی رزگار ناکات،
 نالیت: «ئایا ئەمه درو نییه له تیو دهستی راستم؟» 21 «ئەمە ت له بیر بیت،
 ئە ی یاقوب، ئە ی ئیسرائیل، چونکه تو به نده ی منیت، شیوه ی توم کیشا،
 تو به نده ی منیت. ئە ی ئیسرائیل، له بیرم ناچیت. 22 یاخیبونه کانی توم
 وه ک هه وری تار سپیه وه، گونا هه کانیشت وه ک ته می به یانیان. بکه پرپوه بو
 لام، چونکه توم کپیه وه.» 23 ئە ی ئاسمان، هاواری خوشی بکه، چونکه
 یه زدان ئەمه ی کرد؛ ئە ی ناخی زه وی، هاوار بکه! هاواری خوشی
 بکه ن، ئە ی چیاکان، ئە ی دارستان و هه موو داریک که تپیدا یه، چونکه
 یه زدان یاقوبی کپیه وه و له ئیسرائیل شکۆداره. 24 «یه زدان، ئە وه ی
 ده تکرپته وه، شیوه کیشت له سکی دایکه وه، ئە مه ده فهرموت: «من یه زدانم،

دروستکه‌ری هه‌موو، به‌ته‌ن‌ها ئاسمانم لیک‌کرده‌وه، زه‌ویم پراخست، که‌سم له‌گه‌ل نه‌بوو، 25 نیشانه‌ی پینغه‌مبه‌رانی دروژنم پوک‌انده‌وه، فال‌گره‌وه‌م گیل کرد. دانام گه‌راند‌ه‌وه دواوه، زاینه‌که‌ی ئه‌وانم کرده‌نه‌زانی. 26 وشه‌ی خزمه‌ت‌کاره‌که‌ی به‌جیده‌هینیت، پلانی نیر‌دراوه‌کانی ته‌واو ده‌کات، سه‌باره‌ت به‌تورشه‌لیم ده‌لایت: «ئاوه‌دان ده‌بیته‌وه»، به‌شاروچ‌که‌کانی یه‌هوداش: «بنیاد ده‌نرینه‌وه»، سه‌باره‌ت به‌که‌لاوه‌کانیش: «توژنه‌نیان ده‌که‌مه‌وه»، 27 به‌ده‌ریا ده‌لایت: «وشک به‌، منیش پرووباره‌کانت وشک ده‌که‌م»، 28 سه‌باره‌ت به‌کورش ده‌لایت: «ئه‌و شوانی منه، هه‌موو ئه‌وه‌ی دلم پیی خو‌شه‌ ده‌یه‌پینتیه‌ دی. سه‌باره‌ت به‌تورشه‌لیمیش ده‌لایت: «با بنیاد بنرینه‌وه»، به‌په‌رستگاش ده‌لایت: «با دا‌بمه‌زینته‌وه.»»

45 «یه‌زدان به‌م شیوه‌یه به‌کورش ده‌ست‌نیش‌ان‌کراوی ده‌فه‌رمو‌یت، ئه‌وه‌ی ده‌ستی پراستیم گرت بو‌ئه‌وه‌ی له‌به‌رده‌می ئه‌و نه‌ته‌وه‌کان بجه‌مه ژیر پ‌کینفم و پاشایان چه‌ک بکه‌م، بو‌ئه‌وه‌ی له‌به‌رده‌میدا ده‌روازه‌کان بکه‌مه‌وه و ده‌رگا‌کان دا‌نه‌خرین: 2 «من له‌پیشته‌وه ده‌پرۆم و ته‌په‌کان ته‌خت ده‌که‌م، ده‌روازه‌ پرۆنزییه‌کان ده‌شکینم و شه‌ویه‌نده ئاسنینه‌کان ده‌پرمه‌وه. 3 گه‌نجینه‌کانی تاریکی و خشله‌ شار‌دراوه‌کانت ده‌ده‌می، هه‌تا بزاینیت که‌ من یه‌زدانم، خودای ئیسرائیل، ئه‌وه‌ی به‌ناوی خو‌ته‌وه بانگت ده‌کات. 4 له‌به‌ریاقوبی به‌نده‌م و ئیسرائیلی هه‌لبژارده‌م، به‌ناوی خو‌ت بانگت ده‌که‌م و نازناوی چاکم به‌تو به‌خشی هه‌رچه‌نده تو‌دان به‌ مندا نانیت. 5 من یه‌زدانم و یه‌کیکی دیکه‌ نییه، بیجگه‌ له‌ من خودای دیکه‌ نییه. هه‌رچه‌نده دانت به‌ مندا نه‌ناوه، به‌لام من که‌مه‌ربه‌ندی تو‌توند ده‌که‌م. 6 بو‌ئه‌وه‌ی له‌ پرۆژه‌لا‌ته‌وه هه‌تا پرۆژئاوا بزانی که‌ بیجگه‌ له‌ من که‌س نییه. من یه‌زدانم و یه‌کیکی دیکه‌ نییه. 7 شیوه‌کیشی پرووناکی و به‌دی‌پینته‌ری تاریکیم، دروستکه‌ری ئاشتی و به‌دی‌پینته‌ری خراپه‌م، من یه‌زدانم دروستکه‌ری هه‌موو ئه‌مانه.»

8 «ئه‌ی ئاسمان له‌ سه‌ره‌وه، پراستودروستییه‌که‌م بیارینه، با هه‌وره‌کان بی‌په‌رژینیت. با زه‌وی بکرینه‌وه و پیکه‌وه پر‌گاری به‌ر بگریت و پراستودروستی سه‌ره‌لبدات، من یه‌زدانم به‌دیم هینا. 9 «قوربه‌سه‌ر ئه‌وه‌ی کیشه له‌گه‌ل شیوه‌کاره‌که‌ی دروستده‌کات، پارچه‌ی گۆزه‌یه‌که‌ له‌نیو گۆزه‌کانی سه‌رزه‌وی. ئایا قوربه‌ گۆزه‌که‌ره‌که‌ی ده‌لایت: «چی دروستده‌که‌یت» یان

ئيشه كهت: "دوو ده ستي نيهه؟" 10 قور به سهر ئه وهى به باوكى ده لئيت: "چ مندائىكت خسته وه؟" به داىكه كه شى: "چيت لى ده يئت؟" 11 «يه زدان، پيروزه كهى ئيسرائيل و شيوه كيشه كهى، ئه مه ده فهرمويت: ده بارهى ئه وانهى ديت، ئايا سه بارهت به منداله كام ليم ده پرسن، سه بارهت به كارى ده ستم، پامده سپيرن؟ 12 من زهويم دروست كرد و مروثى سه ريم به ديهينا. ده سته كانى من ئاسمانى ليك كرده وه و هه موو هيزه كانى ئاسمانم پيكهينا. 13 من كورش به راستو دروستى هه لده ستيم و هه موو ريگا كانى ريگ و راست ده كه م. ئه و شاره كه م بنياد ده نيته وه و راپيچكراوه كام ئازاد ده كات به بئى پاره و به بئى به رتيل. ئه مه فهرمايشتى يه زدانى سوپاسالاره.» 14 يه زدان ئه مه ده فهرمويت: «به رهه مى ميسر و بازرگاني كوش و سه بئيه بالا به رزه كان بولاي ئيوه ده په رنه وه و بولاي ئيوه ده بن. له دواى ئيوه وه به كوت و زنجيره وه ده رئون و ده په رنه وه بولانان. كرتوش بولاي ئيوه ده به بن و له ئيوه ده پارينه وه: "يىگومان خودا له تيو ئيوه دايه و يه كيكي ديكه نيهه، خوداى ديكه نيهه.» 15 به راستى تو خودا يه كى خوت ده شاريتيه وه، خوداى ئيسرائيل، ئه ي رزگار كه ر. 16 هه روه ها هه موو وه ستاي په يكه ره كان شه رمه زار و ريسوا ده بن، پيكه وه به سه رشوريه وه ده رئون، 17 به لام ئيسرائيل به يه زدان رزگارى ده يئت، به رزگاريه كى هه تاهه تايى. شه رمه زار و ريسوا نابن هه تاهه تايه. 18 يه زدان ئه مه ده فهرمويت، به ديهينه رى ئاسمان، ئه و خودا يه، شيوه كيشى زهوى و دروست كه رى، ئه و دايمه زرانده. به خوڤرايى به دى نه هينا، به لام بولاي نيسته جيبون شيوه ي كيشا، ده فهرمويت: «من يه زدانم و يه كيكي ديكه نيهه. 19 له په ناوه قسه م نه كرد، له شوينيكى تاريخى زهوى. به توخمى يا قوم نه فهرموو، "به خوڤرايى به دوامدا بگه رين." من يه زدانم به راستى ده دويم و راستو دروستى راده گه يه نم. 20 «كوبينه وه و وه رن، ئه ي ده ر بازبووانى نه ته وه كان، پيكه وه وه رنه پيش. نازانن ئه وانهى هه ليا نگر توه، دارى بته داتا شراوه كانيان، ئه وانهى داوا له خودا وه نديك ده كه ن كه رزگار ناكات. 21 رايگه يه نن و وه رنه پيش. با ئه وان پيكه وه پراويز بگه ن. له كونه وه كى پيشيني ئه مه ي كردوه، له ديزه مانه وه رايگه ياندوه؟ ئايا منى يه زدان نه بوو؟ بيچگه له من هيج خودا يه ك نيهه، خودا يه كى راستو دروست و رزگار كه ر بيچگه له من نيهه. 22 «روو له من بگه ن و رزگار تان يئت،

ئەى ھەموو لايەكانى زەوى، چونكە من خودام و يەككى دىكە نىيە. 23 سونىدىم بەگىنى خۆم خوارد، راستى لە دەممەو ھاتە دەرەو، وشەيەكە و ناگەرپتەو، كە ھەموو ئەژنۆيەك بۆ من چۆك دەدات، ھەموو زمانىك بە من سونىد دەخوات. 24 سەبارەت بە من دەلېن: ”راستودروستى و ھېز تەنھا بە يەزدانە.“ ھەموو ئەوانەى رقيان لې ھەستاوہ بۆ لاي ئەو دېن و شەرمەزار دەبن، 25 بەلام ھەموو تونجى ئىسرائىل بە يەزدان راستودروست دەبن و شانازى دەكەن.

46 بىل چۆكى دادا و نەبۆ چەمايەو، بتەكانيان بارن بۆرەشەولاخ. ئەوہى بارى دەكەن بارى ھەلگىراون، بارن بەسەر ئازەلە ماندووەكانەو. 2 ھەموو چەمانەو، پىكەو چۆكيان دادا، نەياتوانى بارەكە دەر باز بەكەن و ئەوان خۆشيان راپىچ كران. 3 «ئەى بنەمالەى ياقوب، گويم لى بگرن، ئەى ھەموو پاشماوہى بنەمالەى ئىسرائىل، ئەى ئەوانەى ھەلگرتون لەو كاتەوہى لەناو رەحم بوونە، لەو رۆژەوہى كە لەدايك بوونە گرنگىم پىداون. 4 ھەتا پىرئىش بن ھەر من ئەوم، ھەتا رىش سىپىئىش ھەر من ھەلتانەگرم. من دروستم كردوون و ئىوہ بارى منن، ھەر من ھەلدەگرم و دەر باز دەكەم. 5 «بەكى ھاوشىوہم دەكەن و يەكسام دەكەن و ھاووينەم دەكەن بۆ ئەوہى لە يەك بچىن؟ 6 ئەوانە زىر لە كىسەو بەتال دەكەن و زيويش بە تەرازوو دەكىشن، زىرنگەرىك بە كرى دەگرن و دەيكاتە خوداوہندىك، روو لە زەوى دەكەن بۆى و كرتوشى بۆ دەبەن. 7 دەيخەنە سەر شان، ھەلدەگرن، لە جىي خۆى دايدەنن بۆ ئەوہى راوہ سىتت، لە جىي خۆى ناجولئەوہ. ھاوارى بۆ دەكات و وەلام ناداتەو، لە تەنگانەكەى پرزگارى ناكات. 8 «ئەمەتان لەبىر بىت و وردبنەو! ئەى ياخيپووان، يىخەنە مىشگانەوہ. 9 سەرەتا كاتان لەبىر بىت كە لە كۆنەوہى، بە راستى من خودام و يەككى دىكە نىيە، خودام و ھىچى دىكە نىيە وەك من. 10 لە سەرەتاوہ كۆتايىم راگەياندووە، لە كۆنەوہش ئەوہى ھىشتا نەكراوہ. فەرمووم: ”راويزى من سەر دەگرىت، ھەموو ئەوہى پىم خۆشە دەيكەم.“ 11 دال لە رۆژھەلاتەوہ بانگ دەكەم، لە خاككىكى دووريشوہ ئەوہى ئامانجى من بەجىدەگەيەئىت. فەرمووم و ئەنجامى دەدەم، دامرشتووە و دەيكەم. 12 ئەى كەللەپرەقەكان، گويم لى بگرن، ئەى دوورەكان لە راستودروستى. 13

پراستودروستی خۆم نزیك خستووتهوه، دوور ناكه ویتهوه و پرزگار بووم
دوانا كه ویت. پرزگاری به سیۆن ده به خشم، به ئیسرائیلی شكۆمه ندیم.

47 «دابزه و له سه ر خۆل دابنیشه، ئەى بابلی كچه پاكیزه. به بئى تهخت
له سه ر زه وى دابنیشه، كچی بابلیه كان، چونكه چیت پیت ناگوتريت ناسك
و نازدار. 2 ده ستا ر به و باراش بهاره، عه بات فرییده، دامین هه لبة كه و قاچ
به ده رخه، له پرووباره كان په پره وه. 3 پرووتیت ده رده كه ویت، هه روه ها
پرسوا ییت ده بیزیت. تۆله ی خۆم ده كه مه وه و له كه س نابووم.» 4 ئەوه ی
ده مانكریته وه ناوی به زدانی سوپاسالاره، پیرۆزه كه ی ئیسرا ئیله. 5 «پنده نگ
دابنیشه و وه ره ناو تارىكیه وه، شارى شاهانه ی بابلیه كان، چونكه چیت
پیت ناگوتريت شازنى شانشینه كان. 6 تووره بووم له گه لی خۆم و میراتی
خۆم گلاو كرد. ئەوانم دا به ده ست تۆوه، تۆش له گه لیاندا به به زه ی
نه بویت. ته نانه ت له سه ر پیره كانیش نیری خۆت زۆر قورس كرد. 7
گوت: ”بۆ هه تاهه تاهه ده بمه شازن!“ به لام له م پرووداوانه وردنه بویته وه،
بیرت له كو تاییه كه ی نه كرده وه. 8 «ئیستا گوئى له مه بگه، ئەى سو زانی،
ئەى دانیشتوو به ئاسووده یی، ئەى ئەوه ی له دلى خۆیدا ده لیت: ”هه ر خۆم
و به س! نه بیوه ژن ده بم و نه سك سووتاوی ده زانم.“ 9 له پر له به ك
پروژدا ئەم دووانه ت به سه ردیت، سك سووتان و بیوه ژنیتی. به ته واوی
به سه رت دیت، سه ره پای زۆری جادووگه رى و سه ره پای له راده به ده ر
نوشته كردنت. 10 پشتت به خراپه كاریه كانت به ست و گوتت: ”كه س
نامینییت.“ داناییه كه ت و زانیته كه ت تو یان له پرى لادا، له دلى خۆیدا
گوتت: ”هه ر خۆم و به س.“ 11 خراپه یه كت به سه ردیت، سه ره له دانه كه ی
نازانیت، به لایه كت به سه ردیت. ناتوانیت ره تی بكه یته وه، له پر كاولبوونیك
به سه ردیت پى نازانیت. 12 «جا به رده وام به، به نوشته كانت و به زۆری
جادووگه ریت، ئەوه ی له میزد مندالیته وه تیدا ماندوو بویت، به لكو
سوودى هه بئى بۆت، بۆ ئەوه ی بیانتر سینیت! 13 هیزت له بهر برا له زۆری
پراویژه كانت! با ئەستیره ناسه كانت یینه پیشه وه، ئەوانه ی ئاسمان دابه ش
ده كه ن و چاو له ئەستیره كان ده برن و مانگ له دوای مانگ پینشینی
ده كه ن، با ئەوانه پرزگارت بكن له وه ی به سه رت دیت. 14 ئەوه تا وه ك
پوشیان لیدیت، ئاگر ده یانسووتینییت. له ده ست بلیسه فریای گانی خویان

ناکهون. ئەو پشکۆ خەلۆوزە بۆ خۆگەر مکردنەو نەو، ئەو ئاگرەش بۆ دانێشتن لە بەردەمی نییە. 15 ئەو جادووگەرانی لە میژدمندالیتەو هەلسوکەوتت لەگەڵدا دەکردن و پێیانەووە ماندوو بوویت، بەو دەردە دەچن. هەرکەسە و ملی ڕینی خۆی دەگریت، کەس نییە ڕزگارت بکات.

48 «گویی لەمە بگرن، ئەو بنەمالە یاقوب، ئیو پیتان دەگوتیت ئیسرائیل، ئیو لە پشقی یەهوداوە دەرچوون، ئیو بە ناوی یەزدانەو سوید دەخۆن، ناوی خودای ئیسرائیل دەهین، بەلام نەک بە دلسۆزی و نەک بە راستودروستی، 2 بە خۆتان دەلین، خەلکی شاری پیرۆز و خۆتان دەدەنە پال خودای ئیسرائیل کە ناوی یەزدانی سوپاسالارە: 3 سەرەتا کاتم لە کۆنەووە راگەیاندوو، لە دەمی منەو هاتوونەتە دەروە و وام کرد بیسترتن، لەپر کردم و پروویان دا. 4 دەمزانی ئیو کەلەرەقن و ملتان دەماری ئاسنینه و ناوچەوانتان برۆزە. 5 لەبەر ئەو لە کۆنەووە ئەمانەم پنی راگەیاندن، وام کرد پیش ئەو ی پروو بەدەن ئیو گویان لینی، ئەو کە بلین: «بەتەکم کردی، خوداوەندە دەستکردەکم فەرمانی دا.» 6 ئیو گویان لینی، جا پروانته هەمووی. ئەو ئیو دانی پێدا نانین؟ «وا دەکم لە ئیستاو گویان لە شتە نوپەکان بی، ئەو نەپنیانە ی کە نایانزان. 7 ئیستا بەدەپنران، لە کۆنەووە نەبوون، بەر لە ئەمرۆ نەتانیستبوون ئەو کە بلین، «ئەو تا دەمازانی.» 8 هەرەو هەتا گویان لینی، بوو نە زانێشتان، لە کۆنەووەش گوتیت نەکردەو. باش دەزانم چۆن بە تەواوی ناپاکی دەکەن، لەناو سکی دایگانەو پیتان گوترا: «یانی.» 9 لە پیناوی ناوی خۆم توورەبە کەم دوا دەخەم، لە پیناوی ستایشم دانەبەخۆمدا دەگرم، ئەو کە بتانپرمەو. 10 ئەو تا ئیو پالاوت، بەلام نەک وەکو زیو، لەناو کوورە ی ئازارچیزتن تاقیم کردنەو. 11 لە پیناوی خۆم، لە پیناوی خۆم دەیکەم، چۆن رینگا دەدەم ناوی من گلاو بکریت؟ شکۆمەندیم بە یەکیکی دیکە نادەم. 12 «ئەو یاقوب، گویم لینی بگرن، ئەو ئیسرائیل، ئەوانە ی کە بانگم کردن. ئەو منم، من سەرەتا و من کۆتاییم. 13 دەستی من زەوی دامەزراند، دەستی راستم ئاسمانی لیککردەو. کاتییک من بانگیان دەکم، پیکەو دەووستن. 14 «هەمووتان کۆبنەو و گویی بگرن! کام لە بتهکان ئەمە ی راگەیاندوو؟ هاو پیمانی خۆشەووستی یەزدان، هەرچی پنی خۆش بی، بە بابلی دەکات، بازووشی لە

دژی کلدانییه کان ده بیټ. 15 من، من قسم کرد و بانگم کرد، هینام و ریڼگا که شی سهرکه وتوو ده بیټ. 16 «وهرنه پیش بۆ لام، گوی له مه بگرن: «له سهره تاوه به نهینی قسم نه کرد، کاتیک پرووده دات، من له ویم.» ئیستاش یه زدانی بالاده ست منی نارد له گه ل رۆحی خوی. 17 یه زدان، ئه وهی ده تانکرپته وه، پیروزه که ی ئیسرائیل، ئه مه ده فهرمویت: «من یه زدانی پهروه ردگار تانم، قیرتان ده که م بۆ ئه وهی سوود وه ربگرن، به و ریڼگایه دا ده تانبه م که ده بیټ بیگرنه بهر. 18 خۆزگه گویتان له فهرمانه کانم ده گرت، جا ئاشیتان وهک پرووبار ده بوو، راستودروستیشتان وهک شه پۆلی ده ریا. 19 نه وه کانتان وهک لم ده بوو، وه چه تان وهک ده نکي لم، ناویان له بهرده مم نه ده پراهه وه و نه له ناوده چوو.» 20 له بابل یچنه ده ره وه، له بابلیه کان هه لپین! به هاواری خۆشییه وه پرایگه یه نن، جاری ئه مه بدن. سهرتاسه ری زه وی لی ئاگادار بکه نه وه، بلین: «یه زدان یاقوبی به نده ی کرپیه وه.» 21 تینوو نه بوون که به چۆله وانیدا بردنی، له تاشه بهرده وه ئاوی بۆ هه لقولاندن، تاشه بهردی شه ق کرد و ئاوه ته قیه وه. 22 یه زدان ده فهرمویت: «تاشتی بۆ به دکاران نییه.»

49 ئه ی دوورگه کان، گویم لی بگرن، ئه ی نه ته وه دووره کان، گوی شل بکه ن: یه زدان پیش له دایکبوونم بانگی کردم، له ناو سکی دایکه وه دیاری کردم. 2 ده می منی کرد به شمشیریکی تیز، له سیبه ری ده ستی خۆیدا منی شارده وه، منی کرده تیریکی تیزکراو، له ناو تیردانه که ی منی شارده وه. 3 به منی فهرموو: «تو به نده ی منیت، ئیسرائیل، ئه وه ی به هۆیه وه شکۆی خۆم ده رده خه م.» 4 منیش گوتم: «به خۆرای ماندوو بووم، له شتی هیچو بوو چدا توانای خۆم نه هیشت، به لام دادم له لای یه زدانه و پاداشتم لای خودامه.» 5 ئیستاش یه زدان ئه مه ده فهرمویت، یه زدان که له سکی دایکه وه شیوه ی منی کیشا، بۆ ئه وه ی بيم به به نده ی خوی، تاوه کو یاقوب بۆ لای ئه و بگه رپته وه و ئیسرائیلیش بجه مه وه پال ئه و، جا له بهرچاوی یه زدان شکۆمه ند ده بم و خوداشم ده بیته هیزم، 6 ئه و ده فهرمویت: «ئه مه شتیکی که مه بۆ تو که به نده ی من بیت بۆ هه ستانه وه ی هۆزه کانی یاقوب و بۆ گه رانه وه ی ئه وانه ی که له ئیسرائیل ئه وانم پاراست، به لکو ده تکه مه پروونا کی بۆ نه ته وه کان تا کو پزگاریم به وه پری زه وی بگه یه نیت.»

7 يەزدان، پىرۆزە كەي ئىسرائىل، ئەوھى دەيكرېتەو، دەفەر مویت: بە گيان
 پىسوا كراو، بەوھى ماھى رقى نەتەوھى، بە خزمەتكارى فەرمانزەواكان:
 «پاشايان دەبىن و ھەلدەستن، مىرانىش كرتوش دەبەن، لەبەر يەزدان كە
 دلسۆزە و لەبەر پىرۆزە كەي ئىسرائىل كە توى ھەلبۇراد.» 8 يەزدان ئەمە
 دەفەر مویت: «لە كاتى پەسەندىم وەلامت دەدەمەو، لە رۆژى رزگاریدا
 يارمەتیت دەدەم، جا دەتپاريزم و دەتکەمە پەيمان بۆ گەل، بۆ بوراندنەوھى
 زەوھى، بۆ بەمىراتکردنى مىراتى چياوچۆلەكان، 9 بە دىلەكان دەلئیت: «وەرە
 دەرەو،» بەوانەى لە تارىكىدان: «تازاد بن!» «لەسەر رینگاكان دەلەوەرپىن،
 لەوەرگاكانيان لەسەر ھەموو گەردۆلكەيەكى پرووتەن. 10 نە برسى دەبن و نە
 تىنو، نە گەرما لىيان دەدات و نە خۆر، چونكە ئەوھى بەزەي پىياندا
 دیتەو، رېئايان دەكات و بۆسەر كانياوھەكانيان دەبات. 11 ھەموو چياكانم
 دەكەم بە رینگا و رېرەوھەكانم بەرز دەبنەو. 12 ئەوھەتا ئەمانە لە دوورەوھە دىن
 و ئەوھەتا ئەمانە لە باكور و رۆژئاواوھە و ئەمانەش لە ناوچەي ئەسوانەوھە.»
 13 ئەي ئاسمان، ھاواری خۆشى بگە، ئەي زەوھى، شادمان بە! چياكان
 دەكەونە ناو ھاواری خۆشيبەو، چونكە يەزدان دلنەواي گەلى خۆي
 دەكات و بەزەي بە زەليلەكانيدا دیتەو. 14 بەلام سىيۆن گوتى: «يەزدان
 بەجىي ھېشتم! پەرەردگار لەبىرى كردم.» 15 «چۆن دايك كۆرپەي
 شىرەخۆرەي خۆي لەبىر دەكات، يان بەزەي بە بەرى سكى خۆي نايەتەوھە؟
 تەنانت ئەویش لەبىر دەكات، بەلام من تۆ لەبىر ناكەم. 16 ئەوھەتا لەناو
 لەپم تۆم ھەلكۆليو، ھەمىشە شووراكانت لەبەرچاوم. 17 كورەكانت
 خىرا دەگەرپىنەو، پروخىنەران و تىكەدەرانت لئیت دەچنە دەرەو. 18
 چاوهلبەرە بۆ دەوروبەرت و ببىنە! ھەموو كۆبوونەو، ھاتن بۆلات.»
 يەزدان دەفەر مویت: «بە گيانى خۆم، تۆ ھەموويان وەك خشل لەبەر
 دەكەيت، وەك بووك خۆت بەوان دەپاز ئىتەو. 19 «ھەرچەندە بوويت
 بە شوپىنكى كەلاو و ويران و خاكەكەشت پروخىنرا، بەلام ئىستا تەنگ
 دەبىت بۆ دانىشتووان، لووشدەرانت دوور دەكەونەو. 20 رۆژنىك لە
 رۆژان گویت لى دەبىت كە كوراني سەردەي سى سووتاویت دەلئىن: «ئەم
 جىيە تەنگە بۆمان، جىمان بگەرەو بە نىشتە جى بىن.» 21 لە دلى خۆتدا
 دەلئیت: «كى ئەمانەي بۆ من بوو كە من سى سووتاو و نەزۆكم، دوورخراوھە

و دەر بە دەرم؟ ئەي كى بە خىيوى كردن؟ ئەو تا من بە تەنھا مابوومەو، ئەمانە لەكوى بوون؟» 22 يەزدانى بالادەست ئەمە دەفەر مویت: «ئەو تا من دەست بۆ نەتەووەكان بەرز دەكەمەو، بۆگە لانیس ئالای خۆم بەرز دەكەمەو، جا كورەكانت بە باوەش دەهینن و كچەكانیشت لەسەر شانیان هەلەگرن. 23 پاشاكان تۆ پەرور دەكەن، شاژنەكانیان دەبنە دایەنى تۆ، پروویان لە زەوى دەبیت، كرتۆشت بۆ دەبن و تۆزى پێهەكانت دەلێسنەو، ئیتر تۆ دەزانیت كە من یەزدانم. ئەوانەى شەرمەزار نابن ئەوانەن چاوپروانى من.» 24 ئایا دەستكەوت لە پالەوان دەبرد ریت؟ ئایا پراپچىكراو لە دەستی ستەمكار دەربازى دەبیت؟ 25 بەلام یەزدان ئەمە دەفەر مویت: «تەنانەت پراپچىك لە چنگى پالەوانیش دەبرد ریت، دەستكەوت لە چنگى زۆردارىش دەرباز دەبیت. من دژایەتى دژەكانت دەكەم و من مندالەكانت رزگار دەكەم. 26 وا دەكەم ستەمكارانت گوشتى خۆیان بچۆن و وەك شەرابى شیرین، بە خوینى خۆیان سەرخۆش بن. جا هەموو مروف دەزانیت من كە یەزدانم رزگار كەرى تۆم، ئەو ش كە دەتكړیتەو تەواندارەكەى یاقوبە.»

50 يەزدان ئەمە دەفەر مویت: «كو تەلاقنامەى دایگان ئەوەى كە من بەرەلام كرد پى؟ یان خاوەن قەرزەكانم كین، ئەوانەى ئیووم پى فرۆشتوو؟ ئەو تا لەبەر تاوانەكانتان فرۆشان، لەبەر یاخیبوونەكانتان دایگان بەرەلا كرا. 2 بۆچى هاتم و كەس نەبوو؟ بانگم كرد و كەس وەلامى نەدایەو؟ ئایا دەستكورت بووم لە كړینەو؟ ئایا توانای فریاكەوتم نیه؟ ئەو تا بە پراخوړیم دەریا وشك دەكەم، پرووبارەكان دەكەم بە چۆلەوانى، لەبەر بى ئاوى ماسییهكانى بۆگەن دەبن، لە تینووان دەمرن. 3 تاریكى دەكەمە بەر ئاسمان، گوش دەكەم بە پۆشاكى.» 4 يەزدانى بالادەست زمانى فیربووانى پیم بەخشى بۆ ئەوەى بزاتم كە چۆن بە قسە یارمەتى ماندوو بەدم. هەموو بەیانیهك بەخەبەرم دەهینیتەو، گوئى من بەئاگا دەهینیت بۆ سەرنجدان وەك قوتابى. 5 يەزدانى بالادەست گوئیەكانى منى كردهو، منیش یاخی نەبووم، بەرەو دوا هەلەگەرامەو. 6 پشتم پراگرت بۆ ئەوەى لى بدەن، پروومەتیشم بۆ ئەوەى ریشم برنەو. پرووى خۆم دانەپۆشى لەگالته پىكردن و تغلیكردن. 7 لەبەر ئەوەى یەزدانى بالادەست یارمەتیم دەدات، ریسوا نام، لەبەر ئەوە پرووى خۆم وەك بەردەتەستى لیکرد،

ده زانم شهرمه زار نايم. 8 نه وهی ييتاوانم ده کات نزیکه، کي سکالا له من ده کات؟ با پیکه وه رابوه ستين، کي خاوه ني سکالا به له دژي من؟ با ليم ييته پيش! 9 نه وه تا يه زداني بالاده ست يارمه تيم ده دات، تير کي تاوانبارم ده کات؟ نه وه تا هه موويان وهک کراس داده پزين، مورانه ده يانخوات. 10 کي له عيوه له يه زدان ده ترسيټ و گوپرايه لي بنده که ي ده يټ؟ نه وه ي به تاريخيدا ده پروات و پروونا کي نابينيټ، با پشت به ناوي يه زدان ببه سټيټ و پال بداته پال خوداي خوټي. 11 به لام نه ي هه موو نه وانه ي تاگر ده که نه وه، مه شخه ل داگيرسيټن، برون به پروونا کي تاگره که ي خوتان و به وه شخه لانه ي داتا نگيرساند. له ده سټي منه وه نه مه تان بو ده يټ له ناو تا زاردا راده کشين.

51 «نه ي نه وانه ي دواي راستودروستي که وتون، گويم لي بگرن، نه ي نه وانه ي پروو له يه زدان ده کن: ته ماشاي نه و تاشه به رده بکن که ليويه ي پراون و کوني نه و چاله ي ليويه هه لکه تراون، 2 ته ماشاي ئيبراهيمي باوگان بکن، پروانه سارا، نه وه ي عيوه ي بووه، چونکه که بانگم کرد ته نها يه ک که س بوو، به ره که تدارم کرد و زورم کرد. 3 ييگومان يه زدان دلنه واپي سيټون ده کات، دلنه واپي هه موو کاولبووه کاني ده کات. چوله وانيه کاني وهک عه ده ن لي ده کات و شيوه وشکه کاني وهک بانچه ي يه زدان. شادي و خوټي تيدا ده بينريټه وه، سوپاس و دهنگي موسيقا. 4 «نه ي گه لي من، گويم لي بگرن، نه ي نه ته وه که م، گويم بو شل بکن، چونکه فيرکردن له لاي منه وه ده رده چيټ و دادپه روه ريم بو پروونا کي گه لان ده چه سپنم. 5 راستودروستيم نزیکه، پزگاريم به پريويه، بازووي من دادوه ري بو گه لان ده کات. دوورگه کان چاوه ريټي منن، هيوايان به بازووي منه. 6 چاوتان بو تاسمان هه لپرن و له ژيره وه سه يري زه وي بکن، چونکه تاسمان وهک دووکه ل ده ره ويټه وه و زه وي وهک جل داده پزيټ و دانيشتوانه که ي وهک ميشووله ده مرن. به لام پزگاريټي من بو هه تاهه تابه ده يټ، راستودروستيم هه رگيز نارووخيټ. 7 «نه ي نه وانه ي راستودروستي ده زانن، گويم لي بگرن، نه ي نه و گه له ي فيرکردنه که م له ناو دليانه: مه ترسن له وه ي خه لکي گالته تان پي بکن، له جنيوه کانين مه توټن، 8 چونکه وهک کراس مورانه ده يانخوات و وهک خوري کرم لييان ده دات، به لام راستودروستي من بو هه تاهه تابه ده يټ و پزگاريم بو نه وه ي

نه و هکان.» 9 به ئاگا به، به ئاگا به! هیز له بهر بکه، ئەی بازووی یه زدان،
 به ئاگا به وهک له رۆژگار هه ډیرینه کان، وهک له سهرده مانی پېشوو! ئایا تو
 نه بویت که ره ههفت له تکرد، که ئەو ئەژدیهایهت به سهختی پیکاکا؟ 10 ئایا
 تو نه بویت ده ریات وشک کرد، ئاوی ده ریا گه وره که ی ژیر زه وی،
 ئەوهی قوولایی ده ریای کرده ریگا بۆ په رینه وهی ئەوانه ی کراونه ته وه؟ 11
 جا ئەوانه ی یه زدان کپیونه تیه وه ده گه رینه وه، به هاواری خوشیه وه بۆ
 سیۆن دین، شادیه کی هه تاهه تایی له سه ر سه ریانه. خوشی و شادی پینان
 ده گن و ناخوشی و ئاخ هه لکیشان هه لدین. 12 «من، من» که دلنه واییتان
 ده که م. تو کیت له مرۆف ده ترسیت که ده مریت، یاخود له ئاده میزاد
 که وهک گیای لیدیت؟ 13 تو کیت تاوه کو یه زدان له یاد بکه ییت که
 دروستی کردوویت، که ئاسمانی لیک کردووه ته وه و زه وی دامه زران دووه،
 که به رده وام هه موو رۆژیک زهنده قت چوه له تووره یی سته مکار، که
 ئاماده ی کردووه بۆ له ناو بردن؟ به لام کوا تووره یی سته مکار؟ 14 به م زیکانه
 گه له دیله که تازاد ده کرین، له ناو زیندان نامرن، نانیان که م ناییت، 15
 چونکه من یه زدانی په روه ر دگار تانم، ئەوهی ده ریا ده هه ژبیت و شه پۆله کانی
 ده وروژبیت، ناوم یه زدانی سوپا سالاره. 16 من وته کاتم خستووه ته ده ی
 تووه و به سیهری ده ستم توم شار دووه ته وه، من که ئاسمانم له شوینی خوی
 دانا و زه ویم دامه زرانده، که به سیۆن ده لیم: «تو گه لی منیت.» 17 به ئاگا
 به! به ئاگا به! تۆر شه لیم هه سته! ئەوهی جامی تووره ییت به ده ستی یه زدان
 خوار ده وه، خلتی جامی به لاداهانت خوار ده وه و چۆراندته وه. 18 که س
 نییه ریئای بکات له هه موو ئەو کورانه ی بۆی له دایک بوون، که س نییه
 ده ستی بگریت له هه موو ئەو کورانه ی به ختوی کردن. 19 کاره ساته کان به
 جووت به پیره وه هاتوون، کاولبوون و وردوخاشبوون، قاتوقری و شمشی.
 کن ده توانیت بۆت بلا وینیتته وه؟ کن ده توانیت دلنه واییت بکات؟ 20
 کوره کانت گرمۆله بوون و پراکشان له سه ر سووچی هه موو شه قامیک وهک
 ئاسک له ناو تۆردا. پرن له تووره یی یه زدان و له سه ر زه نشتی خودات. 21
 له بهر ئەوه ئیستا گوئی له مه بگره ئەی زه لیله که، ئەی سه رخۆش، به بی
 شه راب سه رخۆش بویت. 22 یه زدانی بالاده ستت ئەمه ده فهرمویت،
 خوداکه ت که پشتگیری گه له که ی خوی ده کات: «ئیستا ئەو جامه له

دەستت دەبەم كە وا دەكات بەلادا بئیت، لەمە وودوا لەو جامەى كە جامى توورەى مە ناخۆیتەو. 23 دامە دەست ئەشكەنجە دەران، ئەوانەى بە گىانى تۆيان گوت: "بچە مێو بە ئەو بەرپەنەو،" جا پشتت وەك زەوى دانا، وەك شەقام بۆ ئەوانەى دەپەرنەو.

52 ئەى سىيۆن، بەئاگا بە! بەئاگا بە! بەرگى ھىزت لەبەر بکە، ئەى تۆرشەلىم، شارى پىرۆز، بەرگى جوانىت پۆشە، چونكە ئىتر لەمە وودوا نایەتە ناوت خەتەنە نەكراو و گلاو. 2 ئەى تۆرشەلىم، لەناو خۆل ھەستە و خۆت بەكەنە، لەسەر تەخت دا بنیشە. ئەى راپىچكراو، شارى سىيۆن، كۆتەكانى ملت بکەرەو. 3 ئىستا يەزدان ئەمە دەفەر مۆیت: «بەخۆراى فرۆشرا، بەئى پارە دەكردرینەو.» 4 ھەر ھەرزانی بەلادەست ئەمە دەفەر مۆیت: «سەرەتا گەلەكەم دا بەزىن بۆ مىسر و ئاوارە بوون لەوى، لەم دوايانەشدا ئاشور ستەمى لىدەكرد.» 5 يەزدان دەفەر مۆیت: «ئىستا لىرە چىم ھەيە؟» «گەلەكەم بەخۆراى بردرا و فەرمانزەواكانى دەلوورین، بەردەوام بە درىژاى پىرۆش كفر بە ناوى من دەكریت. 6 لەبەر ئەو گەلەكەم بە ناوى من ئاشنا دەبن، لەو پىرۆزەدا دەزان ئەو تەم، ئەو مەم كە ئەم بەلینە دەدەم.» يەزدان دەفەر مۆیت. 7 چەند جوانە لەسەر چىا كان پىيەكانى مزگىنەران، پراگەنەرى ئاشتى، مزگىنەرى خوشى، پراگەنەرى پىرگارى، ئەوانەى بە سىيۆن دەلین: «خودات پاشايەتى دەكات!» 8 گوى بگرە! ئىشكەرەكانت دەنگىان ھەلدەرن، پىكەو ھاوارى خوشى دەكەن، بە چاوى خۆيان دەبىن كاتىك يەزدان دەگەرنەو بە سىيۆن. 9 ئەى كەلاوكانى تۆرشەلىم، پىكەو بە خوشى گۆرانى بلین، چونكە يەزدان دلنەواى گەلەكەى خۆى دەكات، بىگومان تۆرشەلىم دەكریتەو. 10 يەزدان بازووى پىرۆزى خۆى ھەلدەكات لەبەر چاوى ھەموو نەتەوكان، ھەر چوار لای زەوىش پىرگارى خوداى ئىچە دەبىن. 11 ئەى ھەلگىرانى كەلوپەلى پەرسنگاى يەزدان، جىا بنەو، جىا بنەو، لە بابل بچنە دەرەو! دەست لە ھىچ شىكى گلاو مەدەن! لەناوى وەرنە دەرەو، خۆتان پاك بکەنەو! 12 بەلام بە پەلە دەرناچن، بە ھەلاتن نارۆن، چونكە يەزدان لەبەردەمتانەو دەرەو، خوداى ئىسرائىل پاشرەو و پارىزەرتانە. 13 بىنە، بەندەكەم وا بە وریا پىيەو ھەلسوكەوت دەكات، بەرز و بلند و زۆر پایە بەرز دەیت. 14

وهك ٺه وهى زور كهس واقيان لپي وړما، ديمه نى وهك مرؤف نه بوو،
وينه لى ٺاده ميزاد نه ده چوو، 15 ټاوا زور له نه ته وه كان لپي سه رسام ده بن،
له بهر ٺه و پاشايان ده مى خزيان ده گرن، چونكه ٺه وهى بويان باس نه كرابوو
ده يبين، ٺه وهى نه يانيستبوو ټپي ده گن.

53 كڼ باوه پرى به په يامه كه مان كرد و هيزى په زدان بو كڼ ده ركه وت؟ 2
به نده كه وهك چه كره له به رده مى بالاي كرد، وهك پرگ له خاكينكى تينوو
گه شهى كرد. نه جوانى هه بوو و نه پايه به رزى تاوه كو سه رنجان بوي بچيت،
نه ديمه ن تاوه كو ٺاره زووى بگه بن. 3 ريسوا و سووك له لايه ن خه لكه وه،
پياوى ٺازار و ٺاره زاي ناخوشى. وهك په كيك خه لك پر ووى خويانى لى
بشارنه وه، ريسوا بوو و به هيچمان نه زانى. 4 به دلنياپه وه ده رده كانى ٺپه
هه لگرت، ٺازاره كانى ٺپه ي برد، ٺپه ش واما نزانى له لايه ن خوداوه گورزى
به ركه وتوه، لپي دراوه و زه ليله. 5 به لام ٺه و له بهر ياخي بوونه كانمان بريندار
بوو، له بهر تاوانه كانمان وردوخاشكرا. ٺه و له پيناوى ٺاشتبوونه وهى ٺپه سزاي
چيژت، به برينه كانى ٺه و چاك بوو ينه وه. 6 هه موومان وهك مه ر ويل و
سه رگه ردان بوو بن، هه ريه كه مان ملي ريگاي خوى گرتوه، به لام په زدان
هه موو تاوانه كانى ٺپه ي خسته سه ر ٺه و. 7 زه ليل كرا و سته ميان ليكرد،
به لام ده مى نه كرده وه. ٺه و وهك به رخ بو سه ر پرين بردرا، وهك چون
مه ريك له به رده ستي ٺه وانه ي خورپه كه ي ده برنه وه پنده نگه، ٺه و ده مى
نه كرده وه. 8 به سته م و حوكم به سه ردادان بردرا. به لام كڼ له نه وهى
سه رده مى خوى له دژى وه ستايه وه؟ چونكه له جيهانى زيندووان هه لگيرا،
له بهر ياخي بوونى گه له كه م ٺه و لپي درا. 9 گوري له گه ل به دكاران دانا،
دواى مردنى له گوري ده و له مه نديك نيژرا، هه رچه نده سته مكارى نه كرد و
فروقتي له سه ر زار نه بوو. 10 به لام خواستى په زدان بوو وردوخاشى بكات و
ٺازار بكيشت، له گه ل ٺه و ه شدا په زدان زياني كرد به قوربانى تاوان، نه وه
و پرؤزگارى دريژ ده بينيت، خواستى په زدان به ده ستي ٺه و سه رده كه وپت.
11 له دواى ٺه و ٺازاره ي به رگه ي گرت، پروونا كى زيان ده بينيت و ٺيز
ده پيت، به زانينى به نده راستودروسته كه م زور كهس بيتاوان ده كات و ٺه و
تاوانه كانيان هه لده گريت. 12 له بهر ٺه و ه له گه ل مه زنه كان به شى ده ده م،
له گه ل به هيزه كان ده سته كه وت به ش ده كات، چونكه بو مردن گيان له سه ر

دهست بوو و له گه ل ياخييووان ژميردرا، له بهر ته وهی گوناھی زور كه سی
هه لگرت و دا كوکی له ياخييووان كرد.

54 «تهی نه زوك، گورانی بلی، تهی ته وهی مندالت نه بووه، تهی
ته وهی ژانت نه گرتووه، له خو شیدا هاوار بکه و گورانی بلی، چونکه مندالی
ژنی به جیپلراو زیاترن له وهی میړدی له گه لیه تی،» یه زدان ده فهرمویت. 2
«شویی په شماله کانت فراوان بکه، په ردهی نشینگه کانت لیک بکه ره وه،
دهست مه گیره وه، گورسه کانت دریز بکه و سنگه کانت توند بچه قینه،
3 چونکه به لای راست و چه پدا پهل ده هاو ییت، نه وهی تو نه ته وه کان
ده رده کن و شاره ویرانه کان تاوه دان ده که نه وه. 4 «مه ترسه، چونکه
پرسوا ناییت. گالتهت پی نا کریت، چونکه شهرمه زار ناییت. پرسوایی
سهرده می گه نجییتت له بیر ده که ییت، تیر شوره یی یوه ژنییتت به بیر نایه ته وه،
5 چونکه میړدی تو دروسته که یی تویه، ناوی یه زدانی سوپاسالاره.
ته وهی ده تکریته وه پیروزه که یی ئیسرا ئیله، پی ده گوتریت خودای هه موو
زه وی. 6 وهک ژتیکی به جیماو و روح پر له ژان یه زدان بانگت ده کاته وه،
وهک ژتیکی که له گه نجیدا شووی کردییت و په تکرایته وه،» خودات
ده فهرمویت. 7 «بو ساتیکی کم به جیم هیشتیت، به لام به به زه ییه کی
زوره وه کویت ده که مه وه. 8 به زریانی تو وره ییه وه بو ساتیک پرووی خوم
لیت داپوشی، به لام به خوشه ویستی نه گوری هه تاهه تایی به زه ییم پیتدا
هاته وه،» ته وه فهرمایشتی یه زدانه، ته وهی ده تکریته وه. 9 «ته مه وهک
لافاوی نوحه بو من ته وهی سویندم خوارد، که لافاوه که یی نوح جارچی
دیکه به سهر زه ویدا تینه په پریت. تاوا سویندم خوارد، که لیت تو وره نه بم
ولیت پرانه خورم. 10 هه رچه نده چیا کان نامین و گرده کان ده هه ژین،
به لام خوشه ویستی نه گوری من بو تو ده مینیت و په یمانی ناشتم ناهه ژیت،»
ته وه فهرمایشتی یه زدانه، ته وهی به زه یی پیتدا دیته وه. 11 «تهی شاره
زه لیله که، زریان لیدراوه که، دلنه وایی نه کراوه که، ته وه تا من به رده کانت
به به رده پیروزه له سهر ریز ده کم، به یاقووتی شین داتده مه زریتم. 12
قولله کانت ده کم به یاقووت و دهر وازه کانیشت به به ردی پرشنگدار، هه موو
سنوره کانیشت به به ردی گرانبه ها. 13 هه موو منداله کانت له یه زدانه وه فیر
ده بن و ناشتی منداله کانت زور ده ییت. 14 به راستو دروستی ده چه سپییت

دوور له جه وروسته م، چونکه هيچ هۆيهك نيه بو تهوهي بترسيت، ههروهها دووريت له توقينيش، چونکه لیت نزيك ناكه ويتهوه. 15 تهگه ر په لامار درایت، تهوه له لايه ن منهوه ناييت، تهوهي هيرش دهكاته سهرت، ده يته ژر دهست. 16 «تهوه تا من ئاسنگه رم بهديهينا كه كووره ي ئاگر ي خه لووز ده م ده دات، چه كي گونجاو دروسته كات، ههروهها من له ناوبه رم بهديهينا بو تهوهي بفه وتينيت. 17 هه ر چه كيك له دژي تو شيوه ي بكيشيريت سه رنا كه وي ت و هه ر زمانيك له دادگا له دژي تو راده وه ستيت به ر په رچي ده ده يته وه. ته مه ميراتي خزمه تكاراني يه زدانه، يئاوانيتان له لايه ن منه وه يه،» ته وه فه رمايشتي يه زدانه.

55 «هۆ ئه ي هه موو تينووه كان، وه رن، وه رن بو ئاو، ته وانه ش كه پاره يان نيه، وه رن، بگرن و بخۆن! وه رن ئيوه پاره مه ده ن، به ئي نر خ شه راب و شير بگرن. 2 بو چي پاره به شتيك به هه ده ر ده ده ن كه نان نيه؟ بو چي كاريك ده كه ن له پيناوي شتيك كه تيرتان ناكات؟ به ته و او ي گويم لي بگرن و ته وه بخۆن كه باشه، با گياتان تام له چه وري وه ر بگريت. 3 گويتان شل بگرن و وه رنه لام، گوئي بگرن بو ته وه ي گياتان برييت. په يمان ي هه تا هه تا بيتان له گه لدا ده به ستم، خۆشه ويستي نه گۆر و چه سپاوم بو داود. 4 ته وه تا كردم به شايه ت به سه ر نه ته وه كانه وه، رابه ر و فه رمانده بو نه ته وه كان. 5 ته وه تا ته و نه ته وانه ي نايانناسيت بانگيان ده كه يت و ته و نه ته وانه ي ناتناسن بولات راده كه ن، له به ر يه زداني په روه ر دگارت، له به ر پيروژه كه ي ئيسرائيل، چونكه شكۆمه ندي كر ديت.» 6 پرووتان له يه زدان بگرن هه تا كاتي ماوه، لي ي پاريته وه كه هيشتا نزيكه. 7 با به دكار واز له ريگاي خوي به نييت و خراپه كاريش له بير كردنه وه كاني، با بگه ر يته وه لاي يه زدان، ته و يش به زه يي پندا يته وه، بو لاي خودامان، چونكه زور ليئورد ه يه. 8 «يئگومان بير كردنه وه ي من بير كردنه وه ي ئيوه نيه و ريگا كاني ئيوه ش ريگا كاني من نين،» ته وه فه رمايشتي يه زدانه. 9 «هه روه ك به رزي تاسمان له زه ويپه وه، ئاوا به رزه ريگا كانم به سه ر ريگا كاتاندا و بير كردنه وم به سه ر بير كردنه وه تان. 10 هه روه ك چۆن باران و به فر له تاسمانه وه دينه خواره وه و ناگه ريته وه ته وي، به لكو زه وي ئاو ده ده ن و واي لي ده كه ن به ره م بدات و پرووه كي لي بروويت و توو بدات بو توو كردن و نان بو

خواردن، 11 فەرمايشته كەم ئاوا دەيىت كە لە دەممەو دەيىتە دەرەو: بە بەتالى ناگەرئىتەو بە بوم، بەلكو ئەوەى من پيم خۇشە دەيكات و سەر كەوتوو دەيىت لەوەى بۇى دەنيرم. 12 ئەو كاتە بە خۇشيبەو دەچنە دەرەو و بە ئاشىبەو رابەرايە تيتان دە كريت، چياكان و گردهكان لە بەردەمتان دە كەونە هاوارى خۇشيبەو، ھەموو دارەكانى دەشتودە ريش بە دەست چە پلە لى دە دەن. 13 لە جيى دېرك سەنەو بەر دەرويت و لە جيى چقلىش مۇرد دەرويت، بۇ يەزدان دەيىت بە ناويك، نيشانە يەكى ھەتا ھەتايى كە لە ناو ناچيىت.»

56 يەزدان ئەمە دە فەر مويت: «دادپەرەوى پياريزن و راستودروستى ئەنجام بەن، چونكە بەم نزيكانە رزگاريم ديت و راستودروستيم ئاشكرا دەيىت. 2 خۆزگە بەو مروفەى ئەمە دەكات و بەو ئادەمىزادەى توند دەستى پپو دە كريت، ئەوەى رۆزى شەمە لە گلاوبون دە پاريزيت و دەستى دە پاريزيت لە كەردنى ھەموو خراپە يەك.» 3 با ئەو بيانىبەى خوى داووتە پال يەزدان ئەلئيت: «يەزدان بە تەواوى جيام دە كاتەو لە گە لە كەى.» با خەساویش ئەلئيت: «ئەو تەن تەنھا دارىكى وشك.» 4 لە بەر ئەوەى يەزدان ئەمە دە فەر مويت: «ئەو خەساوانەى رۆزەكانى شەمەم دە پاريزن، ئەو ھەلدە بژيرن كە دلم پيى خۇشە و دەستيان بە پەيمانە كە مەو گرتوو، 5 لە ناو پەرستگاي خوم و ديوارەكانى يادەو و نايان پپدە دەم، لە كوران و لە كچان باشترن بويان. ناويكى ھەتا ھەتايان پپدە دەم كە ناپردرئىتەو. 6 ئەو بيانىبەنەش كە خويان داووتە پال يەزدان بۇ پەرستى و بۇ خوشويستى ناوى يەزدان ھەتا بوى بين بە بەندە، ھەموو ئەوانەى رۆزى شەمە لە گلاوبون دە پاريزن و دەستيان بە پەيمانە كە مەو گرتوو 7 دە يانەنمە كئوى پيرۆزم، لە مالى نويزم دئخوشيان دە كەم. قوربانى سووتاندن و سەرپراويان مايەى رەزامەندىن لە سەر قوربانگا كەم، چونكە مالا كەم بە مالى نويز ناودە بردريت بۇ ھەموو گەلان.» 8 يەزدانى بالا دەست، ئەوەى دوورخراوەكانى ئيسرائيل كۆدە كاتەو، دە فەر مويت: «زياتر كۆدە كە مەو لە گەل ئەوانەى كە كۆمكردوونەتەو.» 9 ئەى ھەموو گچانلە بەرانى دەشتودەر، ئەى ھەموو گچانلە بەرانى دارستان، وەرن، بخون! 10 ئيشكگرەكانى گەل ھەموو كويزن، نەزان. ھەموو سەگى لالان، ناتوان

بوهرن. خهونين و پالکەوتون، حەزبان لە خەو. 11 سەگەکان چاوبرسين،
 تيربوون نازانن. ئەوان شوان و تيناگەن، هەموو ملي رڻي خۆيان گرت،
 هەريەکە و بۆ قازانج لە لای خۆيەوه. 12 دەلڤين: «وهرن شەراب بەيڤين! با
 مەي بنۆشين! بەيائيش وەک ئەمرو دەبڤت، بەلکوزۆر باشتريش.»

57 راستودروستان لەناو دەچن، کەسڤيش لە دلي خۆيدا بير لە مە
 ناکاتەوه. خودا خۆشەويستاني بۆ لای خۆي دەگەر پڤيڤتەوه، بەلام کەس
 تيناگات کە راستودروست بۆ لای خۆي دەگەر پڤيڤتەوه بۆ ئەوهي لە
 خراپە پرزگاريان بکات. 2 ئەوهي رڤيگاي راستي گرتووه تەبەر دڤتە ناو
 ئاشتييهوه، لەناو تابووتەکانيان دەحەسڤنەوه. 3 «بەلام ئيوه، ئەي کوراني ژنە
 بەخت خويڤەرە کە، توخمي داوڤنيپسە لە شفرۆشەکان، وەر نە پڤشەوه! 4
 گالته بە کي دەکەن؟ لە کي دەم دەکەنەوه و زمان دريژ دەکەن؟ ئەي ئيوه
 کوراني ياخيبيوون و توخمي درۆ نين؟ 5 ئيوه لە تيو دار بەرووهکان، لەژيڤ
 هەموو داريکي سەوزدا جۆش دەستينن، ئەوانەي مندالان لە شيوهکان و
 لەژيڤ کە لە بەرەکانی تاوڤرەکاندا دەکەنە قورباني. 6 بەشت ئەو بتانەيە کە
 لە تيو بەر دە لوسەکانی شيوهکانن، يڤگومان ئەوان پشکي تون. هەروەها بۆ
 ئەوان شەرابي پڤشکەشکراو و پڤشکەشکراوي دانەوڤلەت پڤشکەش کرد.
 ئايا لە بەر ئەمە پاشگەز بەهوه؟ 7 جيگاي نوستنت لە سەر کيويکي بەرز
 و بلند داناوه، بۆ ئەوي سەرکەوتيت تاووه کو قورباني سەر بڤريت. 8 لە
 پشت دەرگا و چوارچيوه کەي هڤمائي بته کەتت داناوه. پشتت لە من کرد
 و خۆت پرووت کردەوه، سەرکەوتيتە سەر جيگاي خەوي خۆت و
 فراوانت کرد. پەيمانت لە گەل بته کاندای بەست، حەزت کرد داوڤنيپسيان
 لە گەل بکەيت، ناموسي ئەوانت يڤني. 9 بە زەبتهوه چووتە لای مۆلەخ و
 بۆنوبەرامی خۆت زياد کرد. نڤردراوه کانت بۆ دوور نارد، شۆڤر بووتەوه
 هەتا جيھاني مردووان! (Sheol h7585) 10 دريژي گەشتە کانت ماندووي
 کرديت، کە چي نەتگوت: «ئەمە بڤ ئومڤدييه،» هڤز يکي نوڤت دۆزيبهوه
 لە بەر ئەوه شە کەت نەبووت. 11 «لە کي ترساي و توڤيت وا ناپاکيت
 لە گەل کردم، منت لە دلت نەهڤشتهوه و لە بڤرت کردم؟ ئايا لە بەر ئەوهي
 من ماوه يەکي زۆرە بڤدەنگم لە من نە ترساي؟ 12 من راستودروستي و
 کردەوه کانت دەخەمە پروو، کە هڤچ سووديان بۆت نييه. 13 کاتيک

هاوار ده كهيت، با بته كۆكراوه كانت فریات بكهون! باي گيژه لوكه هه موويان هه لده گريت، ته نانه ت شنه با ده يانبات. به لام ته وهى په ناي داوه ته پال من ده ييت به ميرانگري خا كه كه، كيوي پروزم ده ييت به مولكي.» 14 يه زدان ده فهرمويت: «ريگا كه بنياد بنينه وه، بنيادي بنينه وه و ناماده ي بكه ن! كوسپ له ريگاي گه له كه م هه لى گرن.» 15 خوداي به رز و بلند كه به نه مري نيشته جييه، ناي پروزه، نه مه ده فهرمويت: «له جي به رز و پروز نيشته جي، هه روه ها له گه ل ته وانه دام كه دلشكينراون و بيفيزن، بو ته وهى بيفيز و دلشكينراوه كان بزيئمه وه. 16 هه تاسه ر كيشمه كيش ناكه م و هه تا كوتاي تووره ناي، چونكه روح له به رده مم گرژ ده ييت، هه ناسه ي مرؤف كه من دروستم كرووه. 17 له بهر تاواني چاوچتوكيه كه ي تووره بووم، ليم دا، له تووره بيديا پوخساري خومم شارده وه، به لام هه ر به ريگاي دلي خوي به رده وام بوو له ياخييون. 18 ريگا كانى تهوم يني به لام چاكي ده كه مه وه، ريماي ده كه م و دلي خوي و شيوه نكيژه كانيشي ده ده مه وه، 19 وا ده كه م به ره ممي ليوه كانيان سوپاسگوزاري ييت. تاشتي! تاشتي بو دوور و بو نزيك، چاكيشي ده كه مه وه،» يه زدان ده فهرمويت. 20 به لام به دكاران وهك ده راي هه لچون كه ناتوانيت تارام بيته وه، تاوه كانى ليته و قوراو فريده دات. 21 خودام ده فهرمويت: «تاشتي بو به دكاران نيه.»

58 «پر به گه رووت هاوار بكه و مه يگه رينه وه، وهك كه ره نا ده نگت به رز بكه وه! ياخييونه كه ي گه له كه م به خويان را بگه يه نه، گونا هه كانى بنه ماله ي ياقوييش به خويان. 2 پروژ به پروژ داواي من ده كه ن و خويان وا درده خه ن كه به په روشن بو زانيني ريگا كانم، وهك نه ته وه يه ك راستودروستي ته نجام دا ييت و حوكه كانى خوداي خويان پشتگوي نه خست ييت. داواي حوكه كانى راستودروستيم لي ده كه ن و خويان وا درده خه ن كه به په روشن بو نزيك بوونه وه له خودا. 3 ده لين: «بوچي به پروژوو بووين و سه يرت نه كردين، خومان زه ليل كرد و ييت نه زانين؟» «وا له پروژي به پروژو بووتان خوشي ده بين و هه موو كريكاره كانتان ده چه وسيننه وه. 4 وا سه ره نجامي پروژو و گرتتان ده بيته شه ر و ناكوكي، به خراپه مست له يه كترى ده وه شينين. نه مپرو به پروژوو نابن بو ته وهى له تاسمان ده نگان بيستريت. 5 تايا نه مه ته و پروژو وه يه كه من ده مه و ييت؟ مرؤف ته نها پروژيگي گاني خوي زه ليل

دەكات، وەك زەل سەرى دادەنەوئىت و لەسەر گوش و خۆلەمیش
 ۶ «ئایا ئەمە ئەو پرۆژوو، یان پرۆژىكى پەسەند لەلای
 یەزدان؟» 6 «ئایا ئەمە ئەو پرۆژوو نییە كە من دەمەوئیت، كۆتى ستمەكارى
 بگریتەو و گریپەكانى نیرشل بگریتەو، چەوساوەكان بەرەلا بگرین و هەموو
 نیریك بشكینن؟ 7 ئایا ئەو نییە كە نانی خۆت بۆ برسى لەت بكەیت و هەزارە
 بى لانەكان بەیتە مألەو، كە پرووتىكت بىنى پۆشتەى بكەیت و خۆت لە
 خزمەكانى خۆت نەشاریتەو؟ 8 ئەوسا پرووناكیت وەك بەیان پرپشنگ
 دەداتەو، تەندروسىت بە خیرانى چرۆ دەكات، راستودروسىت لە پێشتەو
 دەروات و شكۆمەندى یەزدانىش پاشەرەو و پارێزەرى تۆیە. 9 ئەوسا هاوار
 دەكەیت و یەزدان وەلام دەداتەو، هاوارى فریا كەوتن دەكەیت، ئەویش
 پێت دەفەرموئیت: ئەو تەم. «ئەگەر بەرگى ستم لە خۆت دامالیت و واز لە
 قسەى بەد و تاوانباركردنى خەلكى بەینیت، 10 هەروەها ئەگەر خۆت بۆ
 برسى ماندوو بكەیت و پێداوئىستى زەلیل دا بین بكەیت، ئاوا پرووناكیت لەناو
 تاریكى دەدرەوشیتەو و تاریكى ئەنگۆستە چاوت وەك نیوەرۆ دەپێت. 11
 یەزدان هەمیشە رێنماییت دەكات و لە خاكى پرووتەندا گىانت تێر دەكات و
 جەستەت بەهێز دەكات. وەك باخچەیهكى تێر ئاوت لیدیت، كانییهك كە
 ئاوى لى نەپێت. 12 گەلى تۆ كە لاو دەرخواو كۆنەكان بنیاد دەنێنەو،
 بناغەكان هەلەسێنەو، كە لە ئەو كانی پێشووەو، ئینجا ناوت لى
 دەنێن، «بنیاد نەرەوئى شوورا» و «ئاو دانكەرەوئى كۆلانەكان». 13 «ئەگەر
 بە پێپەكەنت پرۆژى شەمەت نەشكەند، لە پرۆژى پیرۆزم بە ئارەزوى خۆت
 نەكەیت، ئەگەر پرۆژى شەمە بە پرۆژى خۆشى دا بنییت و پرۆژى پیرۆزى
 یەزدان، پرێدارە، ئەگەر پرێزى لى بگریت بەوئى رێگای خۆت ئەنجام
 نەدەیت و بەدوای خۆشى خۆتەو نەبیت و قسەكانى خۆت نەكەیت، 14
 ئەوسا خۆشى لە یەزدان دەبینیت و سواری بەرزایەكانى زەوئیت دەكەم
 و میراتەكەى یاقوبى باوكت دەرخوارد دەدەم.» یەزدان بە دەمى خۆى
 فەرموئى.

59 ییگومان یەزدان بى دەسەلات نییە بۆ پرزگارکردن، گوئىشى گران نییە
 بۆ بیستن، 2 بەلكو تاوانەكەتەن بوون بە بەر بەست لەتوان ئیو و خوداتان،
 گوناھەكەتەن بەم جۆرەى كرد پرووى خودای لى شاردنەو تاكو گوئیتان لى

نه گړت. 3 له بهر نه وهی له پی ده ستان به خوین گلاو بوو و په نجه کانیستان
 به تاوان، ليوه کانتان به درو دوان و زمانيشتان ناروه وایی ده گوتوه. 4
 کهس نییه به راستودروستی بچيته دادگا و کهس نییه به راستگوری سکالا
 بکات. پشت به شتی پوچ ده بهستن و به درو ده دوین. به تاژوه دووگان
 ده بن و خراپه یان لی ده ییت. 5 هیلکه ی ماریان هه لمینا، توری جالالوکه
 ده چن. نه وهی هیلکه یان ده خوات ده مریت، نه وانه ش که ده شکین مار
 هه لدین. 6 ته ونه کانیان نایته بهرگ و خوین به کرداره کانیان ناپوشن،
 کرداره کانیان کرداری خراپه و کرده وهی ده ستیان سته مه. 7 پییه کانیان
 به ره و خراپه راده کهن، په له ده کهن بو رشتنی خوینی بیتاوان. بیر کرده وه یان
 بیر کرده وهی خراپه یه، ویرانی و تیکشکاندن له ریگا کانیان هه یه. 8 ریگای
 ناشتی پینازان، دادپه روهی نییه له ریچکه کانیان. ریزه وه کانی خوین خوار
 کرد، هه موو نه و که سانه ی پیلدا ده روون ناشتی نازان. 9 له بهر نه مه
 دادپه روهی لیمان دوور که و ته وه و راستودروستی پیمان ناگات. چاوه ری
 پرووناکي ده کهن و نه وه تا تاریکی دیت، به هیواین روشنایی ییت، به لام
 به تاریکی نه نگوسته چاودا ده روین. 10 وهک کویر ده ست له دیوار
 ده دهن، وهک یه کییک دوو چاوی نه ییت ده ست ده کوتین. له نیوه پرودا
 هه روهک کاتی تاریک و پروونی په له ده کوتین، له تیو چالا که کان وهک
 مردوو واین. 11 هه موومان وهک ورچ ده بو ریین، وهک کوتر ده گمین،
 چاوه ری دادپه روهی ده کهن و نییه، به هیوای رزگارین، به لام لیمان
 دوور ده که و نیته وه. 12 پیگومان یاخیوونه کاتمان له بهرام بهر ژور بوون،
 گونا هه کاتمان شایه تیمان له سهر ده دهن. یاخیوونه کاتمان پیمان هه لکاون، دان
 به تاوانه کانی خویماندا ده نین: 13 یاخیوون و ناپاکی له دژی یه زدان، لادان
 له ریگای خودای خویمان، هاندان بو سته م و هه لگه پرانه وه، دروستکردنی
 درو له دلوه و به ساخته قسه کردن. 14 دادپه روهی هه لده دریته دواوه و
 راستودروستی پشتگویی ده خریت. راستی له گوره پانی شارد ا که وتوه و
 ریگا نادریت راستگویی بیته ژوره وه. 15 راستی ون بووه و نه وهی له
 خراپه لاده دات ده ییت به نیچیر. یه زدان بینی و له بهر چاوی خراپ بوو که
 دادپه روهی نه بوو. 16 بینی کهس نه بوو، سه رسام بوو که ناو بریوان نه بوو.
 به هیزی بازووی خوئی رزگاری کردین، راستودروستی خوئی پالپشتی

کرد. 17 راستودروستی وهک سپهر له بهر کرد و کلاوی ئاسنینی رزگارگارش له سهري، بهرگي تۆله سه نده وهی له بهر کرد، دلگه رميشی وهک کهوا له خوی پيچا. 18 به گويژهی کرده وهکان له ناحه زانی تووره ده بيت، سزای په وای دوژمنانی ده دات، به ته وای سزای دوورگه کانیش ده دات. 19 خه لکی رۆژئاوا له ناوی یه زدان ده ترسن، خه لکی رۆژه لات له شکومه نديه کهی، چونکه یه زدان وهک لافاو دیت، به هه ناسهی خوی پالی پپوه ده نیت. 20 «ئه وهی ده مانکریته وه دیت بۆ سییۆن، بۆ لای ئه وانه له نه وهی یاقوب که له گونا هه کانیا ن تۆ به یان کرد.» ئه مه فه رمایشی یه زدان. 21 یه زدان ده فه رمویت: «ئه مه ش په یمانی منه له گه ل ئه وان: رۆحم له گه لئدا یه و ته کانی خۆم خستوه ته ده می توه، نه له ده می خۆت و نه له ده می نه وهت و نه له ده می نه وهی دوا ی نه وهت ناپریته وه، له ئیستا وه هه تاهه تابه،» یه زدان ده فه رمویت.

60 «ئه ی تۆر شه لیم هه سته! پرشنگ بده وه، چونکه پرونا کیت هات، شکومه ندی یه زدانیش به سه رتدا گزنگی دا وه. 2 ئه وه تا تاریکی زه وی دا پۆشیوه و هه وری تاریش نه ته وه کان. به لام یه زدان به سه ر تۆدا گزنگ ده دات، شکومه نديه که شی به سه رته وه ده بینریت. 3 نه ته وه کان به ره و پرونا کی تۆ دین، پاشا کانیش به ره و گزنگی پرونا کیت. 4 «چا وه لپه بۆ ده ورو به ری خۆت و ته ماشا بکه! هه موو کۆ بوونه وه و بۆ لای تۆ هاتن، کوره کانت له دووره وه دین و بکه کانیش له ئامیز ده گرن. 5 ئینجا ته ماشا ده که یه و پرونا کیت لئ ده باریت، له خۆشیدا دلت داده خور پیئت، چونکه سامانی ده ریا بۆ تۆ ده گوازیته وه، ده وله مه ندی نه ته وه کان بۆ لای تۆ دیت. 6 په وه و شتر زه ویت داده پۆشیت، و شتره کانی میدیان و عیفا. هه موو له شه باوه دین، زپ و بخوریان بار کردوه، ستایشی یه زدان راده گه به زن. 7 هه موو مه ری قیدار بۆ تۆ کۆ ده کریته وه، به رانه کانی نه با یوت له ژیر ده ستدان، به په سه نديه وه سه رده خریته سه ر قوربانگا که م و په رستگای شکومه ندیم شکومه ند ده که م. 8 «ئه وانه کین وهک هه ور ده فین و وهک کۆتر به ره و ماله کانیا ن؟ 9 پیگومان دوورگه کان چا وه پروانی من، هه روه ها که شتییه کانی ته رشیش له پیشه وهن بۆ هینانی کوره کانت له دووره وه، زپ و زیوه کانیشیا ن له گه لیاندا یه بۆ ناوی یه زدان یه روه ردگارت، خودا پیرۆزه که ی

ئیسرائیل که شکۆداری کردیت. 10 «نهوهی پیگانه شووراکانت بنیاد ده نینهوه، پاشاکانیان خزمهتت ده کهن. هه رچه نده له کاتی توورپه میدا لیم دایت، به لام له کاتی په زامه ندیمدا به زهیم پیتدا دیتیه وه. 11 دهروازه کانت هه میشه والا ده بن، شه و رۆژ داناخرین بۆ هینانی سامانی نه ته وه کان بۆت و پاشاکانیان به پیش ده درین، 12 چونکه نه و نه ته وه و شانشینیهی خزمهتت نه کات له ناوده چیت و به ته وای و یران ده پیت. 13 «شانازی لوبنان بۆ تو دیت، داری سنه و بهر، کاژ و سهروو پیکه وه، بۆ پارازنده نه وهی جی پیروزگا کم و شوینی پییه کاتم شکۆدار ده کم. 14 کوری نه وانهی تویان زه لیل کرد به کپتۆشه وه دین بۆلات، هه موو نه وانهی سووکایه تییان پنی ده کردیت کپتۆش بۆ بنی پیت ده بهن و پیت ده لاین: شاری یه زدان، سییونی خودا پیروزه که ی ئیسرائیل. 15 «له جی نه وهی به جیم او و رق لیبوو و بی ریوار بیت، ده تکه مه شانازی هه تاهه تایی، شادی نه وهی دوای نه وه. 16 له شیریه نه ته وه کان ده خۆیت، له مه مکی شاهانه شیر ده خۆیت. جا ده زانیت که منی یه زدان، پرزگار کهری توم، نه وهی تو ده کپتیه وه تواناداره که ی یاقوبه. 17 له جیاتی پرۆنز زپرو له جیاتی ئاسنیش زیو ده هینم، له جیاتی داریش پرۆنز و له جیاتی به ردیش ئاسن ده هینم. سه لامه تی ده که مه سه ره رشتیارت و راستودروستی ده که مه سه رکارت. 18 ئیتر نه سته م له خا که که تدا ده بیستریت نه و یرانی و شکانیش له سنوره کانت، به لکو شووراکانت ناوی ده نییت: «پرزگاری» و دهروازه کانیش «ستایش». 19 ئیتر خۆر بۆت نایبته پرونا کی رۆژ، دره وشانه وهی مانگیش نایبته سه رچاوهی پرونا کی تو، به لکویه زدان بۆت ده پیت به پرونا کی هه تاهه تایی، خوداشت ده پیته شکۆمه ندیت. 20 له مه ودوا خۆری تو ئاوا نایب، مانگی تو کم ناکات، چونکه یه زدان بۆت ده پیت به پرونا کی هه تاهه تایی، پرۆزانی ماته مینیت ته و او ده پیت. 21 له و کاته دا گه له که ت هه مووی راستودروست ده بن، زه ویش بۆ هه تاهه تابه مولکی خویان ده پیت. نه وهی من ناشتوومن نه مامن، ده ستردی من بۆ شکۆمه ندبوونم. 22 بچووک ده پیت به هه زار و بچووکترین به نه ته وه یه کی مه زن. من یه زدانم، له کاتی خۆیدا په له ی لی ده کم.»

رۆحی یەزدانی بالادەست بەهێزم دەکات، چونکە یەزدان دەستیشانی کردووم بۆ مژدەدان بە هەزاران. منی ناردوووە بۆ تیارکردنی دڵشکاوکان، بۆ چارەدانی ئازادی بۆ پرايچیکراوەکان و ئازادکردنی دیلەکان، 2 بۆ پراگەیانندی سالی رەزامەندی یەزدان و رۆژی تۆلەسەندەنەوی خودامان، بۆ دڵنەواییکردنی هەموو ماتەمدارەکان. 3 ناردوومی بۆ ئەووی بە پرسەدارەکانی سییۆن بێخەش، تاجیکی جوانیان لەسەر بنیم لە جی قور، زەبتي دلتۆشی لە جی پرسە، هەروەها بەرگی ستایش لە جی رۆحی ورەبەردان. جا پێیان دەگوتریت دار بەرووی راستودروستی، نەمامی یەزدان بۆ دەرخیستی شکۆمەندییەکی. 4 کە لاوە کۆنەکان بنیاد دەنێنەووە و ویرانکراوەکانی پێشتر هەڵدەستینەووە. شارە خاپوورەکان تۆژەن دەکەنەووە کە لە چەرخەکانی پێشووەو ویران کرابوون. 5 پێگانه دینه خزمەتتان و شوانایەتی میگەلەکانتان دەکەن و کورانی نامۆکان دەبنە جوتیار و پرەزەوانتان. 6 شیوەش ناوتان لێ دەزیت، کاهینەکانی یەزدان، پێتان دەگوتریت، خزمەتکارەکانی خودامان. سامانی نەتەووەکان دەخۆن و شانازی بەسەر شکۆمەندی ئەوانەووە دەکەن. 7 گەلەکەم لە جی ریسوایی، دوو ئەوئەندە میراتی وەرەگرن، لە جی شەرمەزاربوون، بە بەشی خۆیان دلتۆش دەبن. ئیتر لە خا کە کەیان دوو هیندە میرات وەرەگرن، خۆشی هەتاهەتایان بۆ دەیت. 8 «من کە یەزدانم، دادپەروریم خۆش دەوێت، رقم لە دزی و بەدکارییە پێکەووە. بە دلسۆزییەو پاداشتی خۆیان دەدەم و پەیماتیکی هەتاهەتایان لەگەڵدا دەبەستم. 9 توخیمان لە تێو نەتەووەکان دەناسرین و وەچەشیان لە تێو گەلاندا. هەموو ئەوانەوی دەیانبینن دانی پێدا دەنێن کە ئەوان گەلێکن یەزدان بەرە کە تدارێ کردوون.» 10 بە شادی دلتشاد دەبم بە یەزدان، گیانم بە خودای خۆم شادمان دەیت، چونکە بەرگی پرزگاری لە بەرکردم، کەوای راستودروستی بەسەر شامدا دا، وەک زاوايەک کە سەری خۆی لەسەر شیوەی کاهین پرايچیکراوەی یان بووکیک بە خشل خۆی جوان بکات. 11 وەک زەوی کە چە کەرەوی پرووەکی خۆی دەرەخات و وەک بانچە کە چێنراوەکانی دەروپنیت، ئاواش یەزدانی بالادەست راستودروستی و ستایش لە بەردەم هەموو نەتەووەکان دەروپنیت.

62 له پیناوی سییون بیدهنگ نام و له پیناوی تورشelim هیمن نام هه تا بیتاوانیبه که ی وهک گزنگی خور ده دره وشیته وه و پرزگاریشی وهک مه شنه ل داگیرسیت. 2 نه و کاته هه مو نه ته وه کان بیتاوانیبه که ت و هه مو و پاشا کان شکومه ندیبه که ت ده بین. ناویکی نویت لی ده نریت که ده می یه زدان دیاری ده کات. 3 ده بیت به تاجی جوانی له ده ست یه زدان و تاجه گولینه له ناو له پی خودات. 4 چیتراوت نازیت «به جیماو» و چیترا به خا که که ت ناگوتریت «ویرانه»، به لکو پییت ده گوتریت «حه فیشا»، خا که که شت، «به عوله»، چونکه یه زدان به تو دلخوش ده بیت، خا که که شت میردی ده بیت. 5 وهک چون گهنج ده بیت به میردی کچیکی پاکیزه، تاواش کوره کانت ده بن به میردت. وهک دلخوشی زاوا به بووک، تاواش خودات به تو دلخوش ده بیت. 6 نه ی تورشelim، ئیشکگرم له سهر شوورا کانت داناوه، به رده وام شه و و رور بیدهنگ نابن. نه ی نه وانه ی یه زدانان له یاده، توره مه گرن، 7 لی مه گهرین یه زدان توره بگریت هه تا تورشelim ده چه سپینیت و ناوداری ده کات له زه ویدا. 8 یه زدان به ده ستی راستی خوی و به هیزی بازووی سویندی خوارد: «چیترا دانه و نیله که ت نا که م به خورا ک بو دوژمنه کانت و شه رابه نوپیه که شت که پیوه ی ماندوو بوویت، ناموکان نایخونه وه، 9 به لکو نه وانه ده یخون که گهنیان به ره م هیناوه و ستایشی یه زدان ده که ن، نه وانه ی تریان رنیوه ته وه له حه وشه ی پیروزگا که م ده یخونه وه.» 10 تپیه ر بن! تپیه ر بن له ده روزه کانه وه! ریگای گهل خوش بکه ن. ناماده ی بکه ن! رپره و ناماده بکه ن! له به رد پا کی بکه نه وه. ئالا بو گهل به رز بکه نه وه. 11 نه وه تا یه زدان به هه ر چوار لای زه ویدا رایگه یاندووه: «به شاری سییون بلین، ”وا پرزگار که ره که ت دیت! وا پاداشته که ی له گه لیه تی و خه لاته که ی له به رده مییه تی.“» 12 ناویان لی ده نین، «گه له پیروزه که»، «نه وانه ی یه زدان کپیونیه تیه وه»، توش ناوت لی ده نریت، «داوا کراوه که»، «شاره به جینه ماوه که».

63 نه وه کییه له نه دوومه وه دیت به بهرگی سوور له بوژراوه، نه و شکومه نده ی به جلو بهرگه که یه وه به زوری هیزه که یه وه نمایش ده کات؟ «منم، به راستو دروستی ده دویم مه زخم بو پرزگاری.» 2 بوچی بهرگت سووره و بهرگت وهک په ستینه ری گوشه ری ترپیه؟ 3 «که س له گه لان له گه لدا»

نه بوو به تنها گوشه رم په سته وه. له تووره پیدا ته واتم پلېشانده وه، به هه لچوونی
 خوم پيم لیتان. جا خوینیان به سهر بهرگدا پرژا و هه موو جله کم له که دار
 بوو. 4 پرژوی توله سندنه وه له دلدا بوو و سالی کرپنه وهی گه لم هات. 5
 ته ماشام کرد به لام یارمه تیده نه بوو، سهر سام بووم که پشتگیری نه بوو،
 به لام به هیزی بازووی خوم بزگاریم ده سته بهر کرد، هه لچوونم پشتگیری
 کردم. 6 به تووره پی خوم گه لاتم په سته وه، به هه لچوونی خوم سهر خوشم
 کردن، خوینی ته واتم به سهر زه ویدا پرشت.» 7 باسی خوشه وستی نه گوپری
 یه زدان ده کم، کاره کانی که شایسته ی ستایشن، بو هه موو ته وهی که له
 پیناوی یمه دا کردی. باسی چا که مزنه که ی ده کم بو بنه ماله ی ئیسرائیل،
 ته وهی پاداشتی پیدانه وه به پیی به زه یه که ی و به پیی زوری خوشه وستییه
 بی سنوره که ی. 8 فهرمووی: «به راستی گه لی منن، کورن، ناپاکیم
 له گه ل ناکن»، جا بویان بوو به بزگار کر. 9 له هه موو ته نگانه کانیا
 ته ویش ته نگاو بوو و فریشته ی ناماده بوونه که ی بزگاری کردن. ته و به
 خوشه وستییه که ی و به میهره بانی ته وانی کرپیه وه، به رزی کردنه وه و
 هه لیگرتن هه موو پرژانی کون. 10 به لام ته وان یاخی بوون و رچی پررژوی
 ته ویان خه مبار کرد، جا لیتان بوو به دوژمن و له گه لیان که و ته جه نکه وه.
 11 ئینجا گه ل پرژانی کونیا به بیر هاته وه، پرژانی موسا و گه له که ی. کوا
 ته وهی له ده ریا وه سهری خستن له گه ل شوانی میگه له که ی؟ کوا ته وهی
 رچی پررژوی خوی له تیویان دانا؟ 12 کوا ته وهی له لای ده ستی راستی
 موسا هیزه شکو داره که ی بازووی خوی نارد، ته وهی ناوی له به رده میان
 دوو له ت کرد، بو ته وهی ناویکی هه تاهه تایی بو خوی دروستبکات، 13
 ته وهی به ناو ده ریا قووله کاند بردنی؟ وهک ته سپ به چوله وانیدا سهر سمیان
 نه دا، 14 وهک دابه زینی ره شه ولاخ به ره و ده شتایی، رچی یه زدان
 پشوی پیدان. ناوا رینمایی گه له که ت کرد بو ته وهی ناویکی شکومه ند بو
 خوت دروستبکیت. 15 له ناسمانه وه ته ماشا بکه، له نشینگه ی پررژو و
 شکومه ندیته وه ببینه، کوا دلگهرمی و پاله وانیتییه که ت؟ ناخ هه لکی شانی
 هه ناوت و به زه بیت له یمه پری. 16 به لام تو باوکی یمه ی، ته گهر ئیبراهیم
 نه ماناسیت و ئیسرائیلیش داتمان پیدا نه یت. ته ی یه زدان تو باوکی یمه ی،
 له ته زه له وه ناوت ده مانکرپیه وه. 17 ته ی یه زدان، بوچی له ریگا کانی خوت

وئلت كرىن، بۇچى دلت رەق كرىن ھەتايەت نە ترسىن؟ بگە پىتوھ لە پىناو خزمەتكارەكانت، ھۆزەكانى مېراتەكەت. 18 بۇ ماوھەيكى كەم گەلى پېرۇزت خاوەنى پېرۇزگای تۆ بون، بەلام ئىستا دوژمانمان پېشىليان كرىد. 19 ئېمە لە كۆنەوھ گەلى تۆين، ئىستا وامان لى ھاتوھ كە تۆ فەرمانرەواپى ئېمەت نە كرىوھ، وەك چۆن ھەرگىز بە ناوى تۆوھ ناو نە نرابىن.

64 خۆزگە ئاسمانت شەق دە كرىد و دەھاتىتە خوارەوھ، چياكان لە بەردەمت دە لەرزين! 2 وەك ئەوھى ئاگر گەر بەردەداتە پوشوپە لاش و ئاگر وا دەكات ئاو بكوئيت، وەرە خوارەوھ، با دوژمانت ناوت بزانت، با نەتەوھكان لە بەردەمتدا بلەرزىن. 3 كاتىك كارە ترسانا كەكانت كرىد كە چاوەرېمان نەدە كرىد، دابەزىت و چياكان لە بەردەمتدا لەرزين. 4 لە كۆنەوھ نە گوپيان لى بووھ و نە بىستويانە، ھىچ چاويك خودايەكى جگە لە تۆ نە بىنىوھ، ئەوھ بكات بۆ ئەو كەسەى چاوەرې دەكات. 5 تۆ دىت بۆ يارمەتى ئەوانەى بە دلخوشىيەوھ كارى راستدروستى دەكەن، ئەوانەى بىر لە رىنگاكانت دەكەنەوھ ھەتاپەرەوى بگەن. بەلام كاتىك ئېمە بە بەردەوامى گوناھمان لە دژى ئەوان كرىد، تۆ توورە بوويت. ئىتر چۆن رىزگار دەبىن؟ 6 ھەموومان وەك كەسىكى گلاومان لى ھات، ھەموو كارى راستدروستىمان وەك پەرۆى پىسى مانگانەى ئافرەت بوو. ھەموو وەك گەلا سىس بووين، تاوانەكائمان وەك با ھەلماندەگريت. 7 كەس نىبە بە ناوى تۆوھ نزا بكات يان ورياييت بۆ ئەوھى خۆى بە تۆوھ بگريت، چونكە پرووى خۆت ئېمان شاردهوھ و بە دەست تاوانەكائمان ئېمەت توادەوھ. 8 بەلام ئەى يەزدان، تۆ باوكى ئېمەت، ئېمە قورين و تۆ گۆزە كەرى ئېمەت و ئېمە ھەموو دەستكردى تۆين. 9 ئەى يەزدان، تەواو توورە مەبە و ھەتتا كۆتايى تاوانمان بە بىر خۆت مەھىنەرەوھ، تكايە، تەماشامان بگە! ئېمە ھەموو گەلى تۆين. 10 شارە پېرۇزەكانت بوون بە چۆلەوانى، سىپۆن بوو بە چۆلەوانى و تۆرشەلىم ويران بوو. 11 پەرستگای پېرۇزى و شانازيمان، كە لەوى باوبايرائمان ستايشى تۆيان كرىد، بە ئاگر سووتېنراوھ و ھەموو ئەو شوپانەى كە بۆ ئېمە گەنجىنە بوون، بە كەلاوھ بوون. 12 ئەى يەزدان، ئايا لەدواى ھەموو ئەمانە لە يارمەتيدان خۆت بە دوور دەگريت؟ ئايا پېدەنگ دەبىت و بە تەواوى سزامان دەدەيت؟

65 «من دەرکه وتم بۆ ئەوانەى که داواى منیان نه کرد، دۆزرامه وه له لایەن ئەوانەى به دوامدا نه گەران. به نه ته وه یهک که به ناوی منه وه نزا ناکن، فه رموم: "ئەوه تام! ئەوه تام!" 2 به درێزایی پڕۆژ دەستم بۆ گەلیکی که لله رهق را گرت، به ریگایه کدا ده پۆن باش نییه به داواى بیرکردنه وهى خۆیان ده که ون. 3 گەلیک به رده وام به ره و پروم په ستم ده که ن، گەلیک له ناو باخچه کان قوربانی سه رده بریت، له سه ر قوربانگا خسته کان بخوور ده سوو ئیئت، 4 ئەوهى له تیو گۆره کان داده نیشت، له گۆرستانه کان شه وه به سه رده بات، گوشتى به راز ده خوات و له ناو قابوفا چاغه کهى گۆشتاوى گلا وه هیه. 5 ده لیت: "له شوینی خۆت رابوه سته، لیم نزیك مه که وه، چونکه من له تو پیرۆزترم!" ئەوانه دوو که لێ له لوتی مندا، ئاگر یکن که به درێزایی پڕۆژ دا گیر ساوه. 6 «ئەوه تا له به رده مم نووسراوه: بیده نگ نا بم، به لکو به ته واوى پاداشت ده ده مه وه، سزای خۆیان ده خه مه به رده ستیان، 7 له بهر تاوانه کانتان و تاوانی باو با پیرانتان پیکه وه،» یه زدان ده فه رمویت. «له بهر ئەوهى ئەوانه له سه ر چیا کان قوربانیمان سووتاند و له سه ر گرده کان سووکایه تییان به من کرد، کرده وه کانی پێشوویان ده پیومه وه و سزای خۆیان به سه ردا ده سه پێم.» 8 یه زدان ئەمه ده فه رمویت: «وهک ئەوهى له هی شوودا شه رابی نوئ هیه، جا ده گو تریت: "مه یفه و پینه، چونکه خیر و پیری تیدایه،" ئاوا ده که م له پیناوى به نده کاتم بۆ ئەوهى هه مووان نه فه و تێم. 9 به لکو له یاقوبه وه نه وه یهک ده رده که م، له یه هو دا شه وه ئەوانه ی ده بنه میراتگری چیا کاتم. جا چیا کان ده بن به میراتی هه ل بژێردرا واتم و به نده کاتم له وئ نیشته جی ده بن. 10 جا شارۆن ده ییت به له وه رگای میگه ل و دوئی عاخۆریش به مۆلگای مانگا، بۆ گه له که م که داواى منیان کردووه. 11 «به لام ئیوه که وازتان له یه زدان هیناوه و کیوی پیرۆزی منتان له یاد کردووه، خوانتان بۆ بئیک به ناوی "گه د" خودا وه ندى به خت ئاماده کردووه و بۆ "مه ن" خودا وه ندى چاره نووس شه رابی تیکه لا وتان پر کردووه، 12 چاره نووستان ده خه مه بهر شمشیر و هه موو بۆ سه ربین به چۆکدا دین، له بهر ئەوهى بانگم کرد و وه لامتان نه دایه وه، قسه م کرد و گویتان نه گرت به لکو له بهر چاوم خراپه کاریتان کرد، ئەوهى من پیم ناخۆش بوو هه لئان بژارد.» 13 له بهر ئەوه یه زدانى بالاده ست ئەمه ده فه رمویت: «ئەوه تا

بهنده کاتم ده خون، به لام عیوه برسی دهن، تهو هتا بهنده کاتم ده خون هوه، به لام عیوه تینوو دهن، تهو هتا بهنده کاتم دلخوش دهن، به لام عیوه شهرمه زار دهن. 14 تهو هتا له دلخوشیدا بهنده کاتم گورانی ده لین، به لام عیوه له دلته نگیدا ده قیژین و له بهر دلشکاندن شین ده گپرن. 15 له داهاتودا هه لبرژردراوانم ناوتان وهک نه فرته به کارده هینن و یه زدانی بالاده ست ده تانکوژیت، به لام ناویکی دیکه له خزمه تکاره کانی خوی ده بیت. 16 تهو هی له خا که که دا بو خوی داوای بهر که ت بکات، به خودای راسته قینه وه داوای بهر که ت ده کات و تهو هی له خا که که دا سویند بخوات به خودای راسته قینه سویند ده خوات، چونکه تهنگانه کانی پیشوو له بیر چون و له بهر چاوم شاردرانه وه. 17 «بروان، من له داهاتودا تاسمانی نوی و زه وی نوی به دی ده هینم و تهوانه ی پیشوو نه باس ده کرین و نه به میشکدا دینه وه. 18 به لکو عیوه بو هه تاهه تایه دلخوش و شاد بن له وهی من به دی ده هینم، چونکه تهو هتا من تورشه لیمی شاد به دی ده هینم و دانیشتوانه که ی دلخوش دهن. 19 به تورشه لیم دلخوش ده بم و به گه لی خوم شاد ده بم، چیتر له ناویدا ده نگی گریان و هاوار نایبستریت. 20 «چیتر له وی نه کورپه ی تازه له دایکبوو ده مریت و نه پیری له تمه من تیر نه خواردوو، چونکه تهو هی له تمه منی سه د سالی بمریت به گه نج داده نریت و تهو هی نه گات به تمه منی سه د سالی وهک نه فرته لیکراو ده بینریت. 21 خانوو بنیاد دهنن و نیشته جی دهن، ره ز ده روینن و له بهر که ی ده خون. 22 خانوو بنیاد ناینن و یه کیکی دیکه تییدا دانیشیت، ره ز ناروپینن و یه کیکی دیکه یخوات، چونکه روژانی گه له کم وهک روژانی دار ده بیت و هه لبرژردراوانم خوشی ده بینن له کرداره کانی ده ستیان. 23 به خورایی ماندوو نابن و بو توفاندن مندالیان نایبیت، چونکه تهوان نه وهی بهر که تپیدراوی یه زدانن و وه چه کانیان له گه لیاندان. 24 جا بهر له وهی نزا بکن من وه لام ده ده مه وه و هیشتا تهوان قسه ده کهن من گویم لیان ده بیت. 25 گورگ و بهرخ پیکه وه ده له وه پرن، شیریش وهک مانگا گیا ده خوات، به لام نانی مار خوله. له هه موو کیوی پیروزم نه زیان ده به خشن و نه ده فه و تینن،» یه زدان ده فهرمویت.

66 یه زدان ته مه ده فهرمویت: «تاسمان ته ختی منه و زه ویش ته خته پیته. کوا ته و ماله ی که عیوه بوم بنیاد دهنن و له کوپیه شوینی حه وانه وه م؟ 2 ثایا

هه موو ئەمانەش دەستی من دروستی نەکردن؟ جا هه موو ئەمانە نەهاتە
 دی؟» ئەو فەرمايشتی یەزدانە. «من روو لەمە دەکەم: لەو هی بیفیز و
 دلشکینراوە و لەبەر ڕیزی فەرمايشته کەم دەلەرزیت. 3 بەلام ئەو هی گا
 سەردەبریت بکوژی مرۆفە، ئەو هی بەرخ دەکاتە قوربانی سەرپراو، وەک
 ئەو هی ملی سەگ بشکینیت، ئەو هی پیشکەشکراوی دانەوێڵە پیشکەش
 دەکات، خوینی بەراز پیشکەش دەکات و ئەو هی بخوور دەسووتینیت، بت
 بەرە کە تدار دەکات. هه روو ها ئەوان ڕیگا کانی خۆیان هه لێبارد و دلێان بە
 قیزە و نەکانیان خۆش بوو، 4 هه روو ها منیش کارەساتەکانیان هه لێبارم و
 ترسەکانیان بەسەریاندا دەهینم، لەبەر ئەو هی بانگم کرد و کەس نەبوو وەلام
 بداتەو، قسەم کرد و گوینان نەگرت، بەلکو لەبەرچاوم خراپە کاریان
 کرد، ئەو هی پێی دڵخۆش نەبووم هه لێانبارد.» 5 ئە هی ئەوانە ی لە ڕیزی
 وشە ی یەزدان دەلەرز، گوئی لە فەرمايشتی ئەو بگرن: «برا کاتان ئەوانە ی
 ڕقیان لیتانە و لەبەر ناوی من دەریانکردن، بە تەوسەو گویتان:» با یەزدان
 شکۆمەند بیٔ و دڵخۆشی عیوە ببینن!» بەلام ئەوان شەرمەزار دەبن. 6
 دەنگی هاتو هه رایە لە شارەو، دەنگە لە پەرسنگاو! ئەمە دەنگی یەزدانە
 سزای شایستە ی دوژمنانی دەدات. 7 «پیش ئەو هی ژان بگرت، مندالی
 بوو، پیش ئەو هی ژانی بو بیٔ، کورپیکی بوو. 8 کێ شتی وەک ئەمە ی
 بیستوو؟ کێ وەک ئەمە ی بینوو؟ ئایا ولایتیک لە یەک ڕۆژدا ژان دە یگرت
 یان نەتەو یەک بە یەک جار لە دایک دە بیٔ؟ بەلام ئەو ساتە ی کە
 سییۆن ژان دە یگرت چە ندین مندالی دە بیٔ.» 9 یەزدان دە فەرمویت:
 «ئایا من کە ژانی مندالبون دە هینم، وانا کەم مندال لە دایک بیٔ؟ یان
 تەگەر من وادە کەم مندال بیٔ، سکی دایک دادەخەم؟» خودای تو
 دە فەرمویت. 10 «ئە هی هه موو خۆشە و یستانی تۆرشە لیم، لەگە لی دڵخۆش بن
 و تێیدا شاد بن، ئە هی هه موو ئەوانە ی شیو هه نی بو دە گێرن، بە تەواوی لەگە لی
 دڵخۆش بن. 11 بو ئەو هی شیر ی مەسکی بمژن و تیر و ئارام بن هه تالە پری
 شکۆمە ندیە کە ی بخۆنەو و چێژ ببینن.» 12 سە بارە ت بە مەش یەزدان بەم
 جۆرە دە فەرمویت: «ئەو تان من ئاشتی بە سەردا دە شکینمەو وەک ڕووبار
 و شکۆمە ندی نەتەو هه کان وەک جۆگە یەکی ڕامال، جا عیوە شیر دە درین و
 لە ئامیز دە گێرن و لە سەر ئە ژتوکان ڕادە ژە نرین. 13 وەک یەکیک کە

دایکی دلنه وایی بکات، منیش ئاوا دلنه واییتان ده کم، به تور شه لیم دلنه وایی ده کرین. 14 جا ده بین و دلتن خوش ده بیئت و جهسته تان وهک گیا نه شوغا ده کات. جا ده زانریت که یه زدان له گه ل خزمه تکاره کانی ده بیئت، به لام له دوژمنه کانی تووره ده بیئت، 15 ته وه تا یه زدان به تا گره وه دیت، گالیسکه کانی وهک گه رده لولن، تا کو تووره بیه که ی به گره وه بگه رینتیه وه، سه رزه نشته که ی به بلیسه ی تا گره وه. 16 له بهر ته وه ی یه زدان به تا گر و شمشیره که ی حوکم به سه ر هه موو مرو فلدا ده دات، ته وانه ی به ده ستی یه زدان ده کوژرین زور ده بن. 17 «پیکه وه ده فه وتین، ته وانه ی خوړیان ته رخان و پاک ده که ن بو چوونه ناو باخچه کان، شوینی ته و که سه ده که ون که له له ناوه راستی ته وانه، که جرج و گوشتی به راز و شتی قیزه ون ده خون.» ته وه فه رمایشی یه زدانه. 18 «من کرده وه کانیا و بیروپریان ده زانم، له بهر ته وه خه ریکه دیم و هه موو نه ته وه کان و زمانه کان کو ده که مه وه، جا دین و شکومه ندی من ده بین.» 19 یه زدان ده فه رمویت: «نیشانه یه کانی له تییو داده نیم و ده ر باز بووانیان لی ده نیرم بو نه ته وه کان، بو ته رشیش و بولای لیبیه کان و لوودییه کان، ته وانه ی تیره ندادن، بو توبال، یونان و دوورگه دووره کان، ته وانه ی هه والی منیان نه بیستوه و شکومه ندی منیان نه بینیه، جا شکومه ندی من له تییو نه ته وه کاندرا ده گه یه بن. 20 هه موو برا کانتان له هه موو نه ته وه کانه وه وهک پیشکه شکر او بو یه زدان له سه ر ته سپ و به گالیسکه و به عه ره بانه و به هیستر و وشر بو کیوی پیروزم بو تور شه لیم ده هینه وه، وهک ته وه ی نه وه ی ئیسرا ئیل پیشکه شکر او ی دانه و ئله یان له ناو ده فریکی پاک به یچی ریوره سم بو په رستگای یه زدان به بین. 21 هه روه ها هه ندیک له وان هه لده بریرم به کاهین و به لیثی.» ته وه فه رمایشی یه زدانه. 22 یه زدان ده فه رمویت: «پیگومان وهک ته و ئاسمانه نوییه و ته وزه و بیه نوییه که من دروستیان ده کم له به رده ممدا ده مینه وه، ئاواش ناو و نه وه ی ئیوه ده مینیت. 23 له سه ره مانگیکه وه بو سه ره مانگیک و له شه ممه یه که وه بو شه ممه یه که هه موو مرو فیک دیت بو ته وه ی له به رده مم کپوش بیات،» یه زدان ده فه رمویت. 24 «ده چنه ده روه و لاشه ی ته و خه لکانه ده بین که له من یاخی بوون، چونکه کر مه کانیا نامرن و تا گریان نا کوژیتیه وه و بو هه مووان ده بن به قیزه ون.»

يەرميا

1 پەيامى يەرمياى كورى حيلقيا، يەككىك لە كاهينانى شاروچكەى
عەناتوت لە خاكى بنيامين. 2 فەرمايشتى يەزدانى بۆ دەھات، لە سالى
سېزدە يەمىنى پاشايەتى يۇشياى كورى ئامۆنى پاشاي يەھودا، 3 ھەروھالە
ماوھى پاشايەتى يەھۇياقىمى كورى يۇشياى پاشاي يەھودا، ھەتتا مانگى
پېنجى سالى يازدە يەمىنى سدقياى كورى يۇشياى پاشاي يەھودا، كاتى
پرايچانەكەى خەلكى تۆرشەليم. 4 فەرمايشتى يەزدانم بۆ ھات: 5 «پېش
ئەوھى لە ناوسكى دايكت شېوھت بكيشم، تۆم ناسى، پېش ئەوھى لە
مندالدىن بېتتە دەرەوھ، تەرخانم كردىت، تۆم كرده پېغەمبەرى نەتەوھكان.»
6 بەلام من گوتم: «ئاي، ئەى يەزدانى بالادەست، وتە بېژى لە توانامدا
نيبە، چونكە تەمەنم بچووكە.» 7 ئىنجا يەزدان پىي فەرموموم: «مەلى: تەمەنم
بچووكە.» بۆ لاي ھەركەسيك بئىزىم دەچىت و ھەموو ئەوھى فەرمانت
پىي بگەم رايدە گەيەنيت. 8 ئىيان مەترسە، چونكە من لە گەلتەم بۆ ئەوھى
فريات بگەوم.» ئەوھ فەرمايشتى يەزدانە. 9 ئىنجا يەزدان دەستى درىزكرد و
دەستى لە دەمم دا و پىي فەرموموم: «دلىبا، من وتەكەم دەخەمە دەمى
تۆوھ. 10 بېنە، ئەمرو تۆم كرد بە پېغەمبەر بۆ نەتەوھ و شانشىنەكان، بۆ
پىشەكېشكردن و شكەندن، بۆ لەناوردن و پرووخاندن، بۆ بنيادنان و چاندن.»
11 ئىنجا فەرمايشتى يەزدانم بۆ ھات، پىي فەرموموم: «ئەى يەرميا، چى
دە بىنيت؟» منىش گوتم: «چلە بادەمىك دەبىنم.» 12 يەزدانىش پىي
فەرموموم: «چاكت بىنى، چونكە من لەسەر فەرمايشتەكەم چاودىر دەبم بۆ
ئەنجامدانى.» 13 دووبارە فەرمايشتى يەزدانم بۆ ھات: «چى دە بىنيت؟»
منىش گوتم: «مەنجەلىك دەبىنم ھەلى لى ھەلدەسەيت و پرووى بەرەو
باشوورە.» 14 يەزدانىش پىي فەرموموم: «لە باكوورەوھ بەلا بۆ ھەموو
دانىشتووانى خاكەكە دەبارىت. 15 خەرىكم بانگەواز دەكەم بۆ ھەموو
نەتەوھكانى شانشىنەكانى باكوورە.» ئەوھ فەرمايشتى يەزدانە. «جا پاشاكانيان
دىن و ھەريەكە و تەختى خۆى لە دالانى دەروازەى تۆرشەليم دادەنيت،
ھىرش دەبەن بۆ سەر ھەموو شووراكانى چوار دەورى تۆرشەليم و بۆ ھەموو
شاروچكەكانى يەھودا. 16 منىش حوكەكەم بەسەريان رايدە گەيەنم، لەسەر
ھەموو خراپەكانيان كە وازيان لى ھىنام و بۆ خوداكانى دىكە بخوورىان

سووتاند و بۆده سترکده کانی دهستی خویان کړتوشیان برد. 17 «توش بازوی خوتی لی هه لیکه! هه سته و قسه یان له گه ل بکه سه بارهت به هه موو نه وهی من فەرمانت پیده ده م. لئیان مه توقه، نه وهک له بهرده میان بتوقینم. 18 من نه مړو تو م کردو وه ته شاریکی قه لابه ند و کۆله که ی تاسن و دیواری پرؤز، له دژی هه موو خاکه که، پاشا کانی یه هودا، پیاوه گه وره کانی، کاهینه کانی و گه لی خاکه که. 19 له دژت ده جه ننگن و دهره قه تت نایین، چونکه من له گه لئدام بۆ نه وهی فریات بکه وم.» نه وه فهرمایشتی یه زدانه.

2 فهرمایشتی یه زدانم بۆ هات، پئی فهرمووم: 2 «برؤ و به تورشه لپی رابگه یه نه با خه لکه که بیبیستن، لی: «یه زدان نه مه ده فهرمویت: «به یادی خو م هینایه وه، دلسوزی کاتی میزد مندالیت و خو شه ویستی کاتی بوو کینیت، به دوا ی مندا رویشیتیت له چۆله وانی، به خاکیکدا که کشتوکالی تیدا نه بوو. 3 ئیسرائیل بۆ یه زدان پرؤز بوو، یه که مین به ره می به رو بوومه که یه تی. هه موو نه وانه ی خوار دیان تاوانیان کرد، به لایان به سه ردا هات.» نه وه فهرمایشتی یه زدانه. 4 گوئی له فهرمایشتی یه زدان بگرن، نه ی بنه مالهی یاقوب، نه ی هه موو خیله کانی بنه مالهی ئیسرائیل، 5 یه زدان نه مه ده فهرمویت: «باو پیرانتان چ که موکور یه پیکان له مندا بینی که لیم دوور که وتته وه؟ چون دوا ی بتی پوچ که وتن و خویان پوچ کرد. 6 پرسیاریان نه کرد: «کوا یه زدان، نه وهی له خاکی میسه ره وه دهر یه پینان، نه وهی ئیبه ی به ناو چۆله وانی دا برد، به خاکیکی رووته ن و چالو چۆلدا، به خاکیکی وشک و سیبه ری مهرگ، به خاکیکدا که که سی پيدا تینه په ری بوو، که س له وی نیشته جی نه بوو؟» 7 ئیوه م هینایه ناو خاکیکی به بیت بۆ نه وهی به رو بووم و به ره مه چا که کانی بخون. به لام هاتن وزه و یه که ی منتان گلاو کرد، میراته که ی منتان قیزه ون کرد. 8 کاهینه کان پرسیاریان نه کرد: «کوا یه زدان؟» نه وانه ی ماموستای ته وراتن نه یانناسیم، رابه ره کان لیم یاخی بوون، پینغه مبه ره کان به هوی به عله وه پینشینیان کرد، دوا ی بتی پوچ که وتن.» 9 یه زدان ده فهرمویت: «له بهر نه وه دیسان دادگا بیتان ده که م، مندالی مندالیشان په لکیشی دادگا ده که م. 10 له که ناره کانی کیتیم پیه رنه وه و بینن، بنیرن بۆ قیدار و به وردی سه رنج بدن، بینن ئاخو شتی وهک نه مه بووه؟ 11 ئایا هیچ نه ته وه یه ک خودا ونده کانی خزی گزریوه؟ هه رچه نده خودا نین.

بەلام گەلەكەي من خوداي شكۆمەنديان گۆرپيهوه به بتي پوچ. 12 ئەي
 ئاسمان، لەبەر ئەمە واقت ورمبئيت، موچرکەت پيدايت و زۆر سەرسام
 بە.» ئەوه فەرمایشی یەزدانە. 13 «گەلەكەم دوو خراپەي کردوو: وازيان
 لە من هینا، من کە کانی ئاوی ژيانم، هەروەها ئەمباراويان بۆ خويان
 هەلکەند، ئەمباراوي شکاو کە ئاواناگریت. 14 ئايا ئيسرائيل کۆيلەيه؟
 يان کورې کۆيلەي لەدايک بووي ماله؟ بۆچی بوو بە تالانی؟ 15 بەچکە
 شیران بەسەريدا نەرانديان، دەنگيان هات، خاکەکیان ويران کردوو،
 شارۆچکەکانی سووتاون، بۆ دانیشتوان. 16 هەروەها نەوهی مەمفيس و
 تەحپەنجيس تەپلی سەری تۆيان تراشیوو. 17 ئايا تۆ ئەمەت بە خۆت نەکرد،
 کە وازت لە یەزدانی پەروەردگارت هینا کاتیک بە ریگادا دەبردیت؟ 18
 ئیستا بۆچی دەچیتە میسر بۆ خواردنەوهی ئاوی نیل؟ ئیستا بۆچی دەچیتە
 ئاشور بۆ خواردنەوهی ئاوی پروباری فورات؟ 19 خراپەي خۆت تەمبیت
 دەکات و هەلگەرانەوهت سەرزەنشتت دەکات. جا بزانه و بینە کە بۆتان
 خراپ و تالە، کاتیک واز لە یەزدانی پەروەردگارت دەهینیت و ترسی
 منت لە دلدا نییه،» ئەوه فەرمایشی یەزدانە، پەروەردگاری سوپاسالار. 20
 «تۆ لە کۆنەوه نیری خۆت شکاندوو، کۆتەکانت پساندوو، گوتت: «تۆ
 ناپەرستم!» تۆ بە راستی لەسەر هەموو گردیکی بەرز و لەژێر هەموو داریکی
 سەوزدا وەک لە شفرۆشیک پاکشایت. 21 من وەک شامیویک لە نایابترین
 جۆر تۆم چاند، ئیتر چۆن لیم گۆرایت، گۆرایت بۆ زەرمیو؟ 22 هەرچەندە بە
 سۆدەش خۆت بشۆیت، زیاد سابوونیش لە خۆت بدەیت، هیشتا لەکەي
 تاوانەکت لەبەردەممە.» ئەمە فەرمایشی یەزدانی بالادەستە. 23 «ئیتر چۆن
 دەلییت: «گلا و نەبووم، دواي بەعەلەکان نەکەوتووم؟» تەماشای ریگاکەي
 خۆت بکە لە دۆلەکە، بزانه چیت کردوو. تۆ وەک وشترە سووکەکەي کە
 لە رۆیشتندا بەلادادتی، 24 وەک کەرەکیویەکەي کە فیری چۆلەوانیت،
 لەتاو هەوهوسی با هەلەمژیت، لە کاتی بەتەلەب هاتنی کچی دەیگێریتەوه؟
 هەموو ئەوانەي داوای دەکەن بەبێ ماندووویون لە کاتی زاوژی دەیدۆزنەوه.
 25 ئەوهندە مەگەری تاوێکۆ ئەوهی پێیهکانت پرووت ییتەوه و گەرووت
 وشک ییت. بەلام گوتت: «بێهۆدەیه! نا! چونکە خوداوەندە بیگانه کانم
 خۆشویستوو، دواي ئەوان دەکەوم.» 26 «وێک شەرمەزاری دز کە

ده گيريت، تاوا بنه ماله‌ی ئيسرائيل شهرمه زار بوون، خويان و پاشا و مير و كاهين و پيغه مبهره كانيان. 27 ههريه كه يان به دار ده لئيت: «تو باوكي منيت» و به بهرد: «تو منت بووه.» پشتيان تي كردم نهك پروو، به لام له كاتي به لا ياندا ده لئين: «هسته و پرزگارمان بكه!» 28 تير كوا خوداوه نده كانت كه بو خوت دروستت كردن؟ با ههستن، نه گهر له كاتي به لا دا ده توان پرزگارت بكه! نه‌ی به هودا، خوداوه نده كانت به قه‌د ژماره‌ی شاروچكه كانتن.» 29 يه زدان ده فهرمويت: «بوچی سكالام لي ده كه‌ن؟ هه مووتان ليم ياخی بوون، 30 به خورايي سزاي منداله كانتانم دا، ته ميكرديان وهر نه گرت، شمشيره كانتان پيغه مبهره كانتاني خوارد، وهك شيريكی له ناو بهر. 31 «نه‌ی نه وه، ئيوه تا گاداري فهرمايشتي يه زدان بن: «تايبا بو ئيسرائيل بووم به چوله واني، يان خاكي تاريك و تنوك؟ بوچی گه له كه‌م ده لئين: «به‌ره لا بووين، تير بو لات نايه ينه وه؟» 32 تايبا كچ خشيلى خوي له بير ده كات، يان بووك جلي بووكيني؟ به لام گه له كه‌ی خوم روزاتيكي بيشومار منيان له بير كرد. 33 تو چه‌ند ليزانيت له گهران به دواي خوشه ويستيدا! ته نانه‌ت سوزانيه كانتن فيري ريگاي خوت كرد. 34 ههروه‌ها به جله كانته وه ده بينريت، خويني گياني نه داره بيتاوانه كان، هه‌ر چه‌نده ته وانه‌ت له كاتي ديوار پریندا نه گرت. به لام له سه‌رووي هه موو ته مانه شه وه 35 ده لئيت: «من بيتاوانم، خودا له من تووره نييه.» به لام دادگاييت ده كه‌م، چونكه گوتت: «گوناهم نه كرد.» 36 بوچی زور ده گه‌ر ييت بو گوريني ريگا كانت؟ ههروه‌ها له ميسریش شهرمه زار ده بيت، وهك چون له تاشور شهرمه زار بوويت. 37 ههروه‌ها ميسر به جيده هيليت و وهك ديل ده‌سته كانت به سه‌ر سه‌ر ته وه ده بن، چونكه ته وانه‌ی تو پشتيان پي ده به ستيت يه زدان ره تيكردنه وه، به وان سه‌ر كه وتوو ناييت.»

3 «نه گهر پياوژني خوي ته لاق بدات و ژنه كه‌ی له لاي پروات و شوو به پياوئكي ديكه بكات، تايبا كبرا جاريكي ديكه ده گه‌ر يته وه لاي ته و ژنه؟ تايبا ته و خا كه به ته و او ي گلاو ناييت؟ به لام تو له شي خوتت به زور دوست فروشت، تايبا ئيستا ده گه‌ر يته وه لام؟» ته وه فهرمايشتي يه زدان. 2 «چاو هه‌ل به‌ره بو گردولكه كان و بينه! بزانه جي ژووانتيك هه‌يه كه لي زه ليل نه كراييت؟ وهك كوچه‌ر له چوله واني له سه‌ر ريگا كان بو خوشه ويستان

دانیشتیت. به له شفرۆشیت و به خراپهت خا که کت گلاو کرد. 3 جا لیزمه باران پراوه ستا و به هاره بارانیش نه بوو، که چی تو ناوچه وانی ژنه له شفرۆشیکت هه بوو، شهرم له خۆ کردنه و ت پره تکرده وه. 4 ئایا هه ر ئیستا بانگت نه کردم، ”باوکه! تو هاوړی گه نجیبتی منیت! 5 ئایا هه تاهه تایه تووره ده بیت؟ ئایا هه تا کوتای هه لده چیت؟“ به م شیوه یه قسه ت کرد، به لام تو ته و هه مو خراپه به ت کرد که توانیت.» 6 له سه رده می پاشایه تی یوشیای پاشادا یه زدان پی فهرمووم: «ئایا بینیت ئیسرائیلی هه لگه پراوه چی کرد؟ چوه سه ر هه مو گردیکی به رز و ژیر هه مو داریکی سه وز، له وی داوینپسی کرد. 7 بیرم کرده وه له پاش نه وه ی هه مو ته مه ی کرد، بۆ لای من ده گه ریته وه، به لام نه گه پراوه وه. جا یه هودای خوشکی ناپاکی ته مه ی بینی. 8 ته لاقامه م دا به ئیسرائیلی هه لگه پراوه و ناردمه وه، له به ر هه مو داوینپسییه کانی. که چی بینیم یه هودای خوشکی ناپاکی نه ترسا، جا ته ویش چوو و داوینپسی کرد. 9 له به ر نه وه ی به سووکی سه یری له شفرۆشیه که ی کرد، زه وی گلاو کرد و داوینپسی له گه ل دار و به ردا کرد. 10 له گه ل هه مو ته وه شدا، یه هودای ناپاکی خوشکی به هه مو دلپیه وه نه گه پراوه وه لام، به لکو ته نها به رواه ت.» ته وه فهرمایشتی یه زدانه. 11 ئینجا یه زدان پی فهرمووم: «ئیسرائیلی هه لگه پراوه له یه هودای ناپاک راستودرسته تره. 12 پړو، ته و په یامه بۆ باکوور رابگه یه نه، بی: «یه زدان ده فهرمویت:» ته ی ئیسرائیلی هه لگه پراوه، بگه پړوه، ناوچه وانم لیتان گرز نا که م، چونکه خۆشه و لستیه که م ناگۆریت.» ته وه فهرمایشتی یه زدانه. ”تووره یم هه تاهه تای نییه. 13 ته نها دان به تاوانه که تدا بنی، چونکه له یه زدانی په روه رداگرت یاخی بوویت و خۆشه و لستیت بۆ خوداوه نده بیگانه کان بلاو کرده وه له ژیر هه مو داریکی سه وز. بیوه گوپرایه لی من نه بوون.“ ته وه فهرمایشتی یه زدانه. 14 یه زدان ده فهرمویت: «ته ی رۆله هه لگه پراوه کان، بگه ریته وه، چونکه من میردی عیوه م، ده تانبه م، یه کیک له شارۆچکه یه ک و دووان له خیلک، ده تانبه م سه یۆن. 15 شوانتان بۆ داده نیم به دلی خۆم بیت، به زانین و وریایه وه بتانله وه پرتن.» 16 یه زدان ده فهرمویت: «له و پڕوژانه دا، که له خا که که زۆر ده بن و به رو بوومتان ده بیت، ئیتر نالین: ”سندوقی په یمانی یه زدان.“ به میشکاندا نایه ت و به بیریان نایه ته وه، به سه یری نا که نه وه و جار یکی دیکه

دروستنا کریتیه وه. 17 له و کاته دا به تورشه لیم ده لئین، "ته سختی یه زدان" و هه موو نه ته وه کان له تورشه لیم کۆده بنه وه بو ته وه ی ریز له ناوی یه زدان بگرن. ئیتر به دوای که لله ره قییه خراپه که یان ناکه ون. 18 له و رۆژانه دا بنه ماله ی یه هودا له گه ل بنه ماله ی ئیسرائیل ده رۆن، به یه که وه له خاکی باکووره وه دین بو ته و خاکی که کردمه میرات بو باو پیرانتان. 19 «به لام من، یه زدانم، ده فهرمووم:» «چه ند ده مه وی وه ک کورانی خوتمان دابنیم و زه ویه کی ئاره زو به خشتان بده می، جوانترین میراتی نه ته وه کان!» و امده زانی ئیوه به "باوکه" بانگم ده که ن و له شوینکه وتی من لانه دن. 20 به لام وه ک چون ژن ناپاکی له هاوسه ری خوی ده کات، ئه ی بنه ماله ی ئیسرائیل، ئاوا ناپاکی تان لیکردم،» ته وه فهرمایشتی یه زدانه. 21 ده نگیک له گردۆلکه کانه وه ده بیستریت، گریان و پارانه وه کانی نه وه ی ئیسرائیل، چونکه ریگا کانی خویمان خوار کردوو و یه زدانی پهروه ردگاریان له بیر کردوو. 22 «ئه ی رۆله هه لکه پراوه کان، بگه ریته وه، هه لکه پراوه کانتان چاک ده که مه وه.» «به ئی، ده گه ریینه وه لات، چونکه تو یه زدانیت، خودای ئیته یه. 23 بیگومان بته رستی به غه لبه غه لبه وه له سه ر چیا و گرده کان خو هه نله تاندنه، بیگومان به یه زدانی پهروه ردگارمان ئیسرائیل رزگار ده بیته. 24 له هه رزه کاریمان وه به علی خودا وه ندی شه رمه زاری ره نجی باو پیرانی ئیته ی خوار دووه، له مه ر و مانگا و کوپ و سچ. 25 با له ناو شوره یی خویمان رابکشین، با شه رمه زاریمان دامانپوشیت، چونکه ئیته و باو پیرانمان گونا همان کرد له دژی یه زدانی پهروه ردگارمان، له هه رزه کاریمان وه هه تا ته مرۆش، گوپرایه ئی یه زدانی پهروه ردگارمان نه بوین.»

4 یه زدان ده فهرمویت: «ئه ی ئیسرائیل، ئه گه ر گه ریته وه، بگه ریوه لای من. ئه گه ر بته قیزه ونه کانت له به رده مم لابه ی، گوپرا نایت، 2 ئه گه ر به راستی و داد پهروه ری و راستو دروستییه وه سویند بخویت:» به یه زدانی زیندوو، «ئه وسا نه ته وه کان به و به ره که تدار ده بن و شانازی به وه وه ده که ن.» 3 یه زدان ته مه به پیاوه کانی یه هودا و تورشه لیم ده فهرمویت: «زه وی به یارتان بیکئن و له ناو درکودالدا مه چیین. 4 ئه ی پیاوانی یه هودا و دانیشتوانی تورشه لیم، خو تان بو یه زدان خه ته نه بکه ن، دل تان خه ته نه بکه ن، نه وه ک تو وره ییم بچوشیت و وه ک ئاگر بسووتینیت، له به ر خراپی

كرده وه كاتمان، بسووتينيت و كهس ناتواينيت بيكوژينيتته وه.» 5 «له يه هودا
 پرايگه يهن، له تورشهليم دهنگان بيستريت، بلين:» له خا كه كه فوو به
 كه رنه نادا بكن!» به دهنگي بهرز بانگه واز بكن و بلين:» كو بينه وه! با هه لبين
 بو شاره قه لابه نده كان!» 6 تالا بهرز بكنه وه بو چوونه سييون! خوتان
 بده نه په نا! رامه وه ستن! چونكه من له باكووره وه به لا دههيم، تيكشكاينكي
 گه وروه.» 7 شير له لانه كه يه وه هاته دهره وه، تيكشكاينته ري نه ته وه كان
 به پريكه وت. له شوينه كه ي خزي هاته دهره وه بو ته وه ي خا كه كه كت
 ويران بكت. شاروچكه كانت كول دهن بي تاوه داني دهن. 8 له بهر ته مه
 جلو به رگي گوش له بهر بكن، له خوتان بدهن و واوه يلا بكن، چونكه گري
 تووره يني يه زدان هيشتا دانه مركاوه ته وه. 9 يه زدان ده فهرمويت: «جا ته وه
 ده ييت له و پرژه دا، پاشا و پياوه گه و ره كان جه رگپراو دهن، كاهينه كان
 ده حه په سين و پيغه مبه ره كان واقيان ورده مينيت.» 10 جا گوتم: «تاي، ته ي
 يه زداني بالا ده ست، بيگومان ته م گه له و تورشه ليمت به ته واوي فريودا،
 فهرموت:» تاشيتان بو ده ييت، «كه چي شمشير گه يشته گيامان.» 11 له و
 كاته دا به م گه له و به تورشه ليم ده گوتريت: «باي سووتينه ره له گردو لكه كان ي
 چوله وانبيه وه به ره و گه له كم هه لده كات، نه بو شن و نه بو جيا كرده وه، 12
 بايه كي له وه به گورتره، له منه وه ديت. ئيستاش من حوكمي خوم به سه رياندا
 راده گه يهنم.» 13 ته ماشا بكن! وهك هه و ره كان سه رده كه وي، گاليسكه كان ي
 وهك گه رده لوله، ته سپه كان ي له هه لو تيرپه و ترن. قوربه سه رمان، ويران
 كراين! 14 ته ي تورشه ليم، دلت له خراپه بشووه بو ته وه ي پرزگارت ييت.
 هه تا كه ي بيروپرا خراپه كانت له ناوه راستت ده مينيتته وه؟ 15 دهنگي كه له
 دانه وه راده گه يه نيت، كاره سات له شاخه كان ي ته فرايمه وه ده بيستريت. 16
 «نه ته وه كان تا گدار بكنه وه، با خه لكي تورشه ليم بيبيستن:» تابلوقه دهران له
 خاكيكي دووره وه دين، به سه ر شاره كان ي يه هودا ده نگان بهرز ده كه نه وه.
 17 له چوارده وري وهك پاسه واناني چيگه يان ليها تووه، چونكه له من ياخي
 بوون.» ته وه فهرمايشتي يه زدانه. 18 «ره فتار و كرده وه كانت ته مه يان
 پيكر ديت، ته مه سزا كه ته، چه ند تاله! چونكه گه يشته دلت.» 19 ته ي تازارم،
 ته ي تازارم! من له تاو ئيشم ده تويمه وه. دلم ژان ده كات! دله كوتيمه، بيده نگ
 ناي، چونكه گويم له دهنگي كه رنه و نه عره ته ي جه ننگ بوو. 20 كاره سات

له دواى كاره سات دیت، هه موو خا که که ویران بوو. له پر خیره ته کام ویران بوون، له چرکه یه کدا په ناگا کام. 21 هه تا که ی نالای جه ننگ ده بینم و گویم له ده نگی که ره نا ده ییت؟ 22 «گه له کم گیله و من نانسیت. ته وان کوری ده به ننگن، ته وان تینه گیشتون، ته وان دانان بو کوری خراپه، به لام نازانن چون چا که بکه ن.» 23 ته ماشای زویم کرد، بی شیوه و به تال بوو، به ره و ئاسمانیش، روونا کییه که ی نه مابوو. 24 ته ماشای چیا کام کرد ده هه ژان، هه موو گرده کانیش له ق بوون. 25 ته ماشام کرد، هیچ که سیک دیار نه بوو، بالنده کانی ئاسمانیش هه موو هه لاتبوون، 26 ته ماشام کرد، باخه کان چوله وانین و هه موو شاروچکه کانی کول بوون له به رده م یزدان، له رووی گری تووریه که ی. 27 سه باره ت به مهش یزدان به م جوړه ده فهرمویت: «هه موو زووی ویران ده ییت، به لام به ته واوی کوتایی پی ناهینم. 28 له بهر نه مه زووی شیوه ن ده گپریت، ئاسمانیش له سه ره وه تاریک دادیت، له بهر نه وه ی من قسم کرد و پاشگه ز نه بوومه وه، پر یارم دا و پر یاره کم ناگورم.» 29 له ده نگی سوار و تیرهاویژ هه موو شاروچکه کان پرایان کرد. هه ندیک چوونه ناو دارستانه کان، هه ندیک سه رکه و ته سه ر به رده کان. هه موو شاروچکه کان به جیپنلراون، هیچ که سیک تیپاندا نیشه جی نییه. 30 توش نه ی نه ته وه ویرانه که، چی ده که ییت؟ بوچی به رگی ئال له بهر ده که ییت و خشلی زیر به خوته وه ده که ییت؟ بوچی به کل چاوه کانت رهش ده که ییت؟ بیبووده خوت جوان ده که ییت، له بهر چاوی نه وینداران که وتووی، ته وان داوا ی گیانت ده که ن. 31 هاواریکم بیست وهک هاواری ژتیکی ژانگرتوو بوو، له ناخوشیدا وهک یه کم مندالی ییت. ده نگی سییونی چ هه نسک ده دات، ده ست پان ده کاته وه، ده لیت: «وه ی له من! ده بووریمه وه، گیانم له بهر بکوژان ده رده چیت!»

5 «به ناو شه قامه کانی تورشه لیدا هاتوچو بکه ن، ئیستا ته ماشا بکه ن و بزنان، له ناو گوره پانه کانی بگه پرین. نه گه ر یه کینگان بینیه وه دادپه روه ر ییت و به دوا ی راستیدا بگه پریت، ته وا من له م شاره خو شده بم. 2 هه رچه نده ده لین: «به یه زدانی زیندوو، هیشتا به درو سویند ده خون.» 3 نه ی یه زدان، ئایا چاوت به دوا ی راستیدا ناگه پریت؟ لیت دان به لام تازاریان پی نه گیشت، تیکت شکاندن به لام ره تیانکرده وه ته می بکرین.

پرووی خوځیان له بهر د رڼا قتر کرد، توبه کردنیان په تکرده وه. 4 به لام من
 گوتم: «ته وانه هژارن، نه زان بوون، چونکه رڼگی یه زدان ناسن و نازان
 خودا داوای چیان لئ ده کات. 5 که واته ده چمه لای گه وره پیاوان و
 قسه یان له گه ل ده کم، بیگومان ته وان رڼگی یه زدان د ناسن و د ه زان
 خودا داوای چیان لئ ده کات.» به لام ته وان پیکه وه نیریان شکاند، به ندیان
 پساند. 6 له بهر ته وه له دارستان شیر هیرشیان ده کاته سهر، گورگی بیابان
 ده یانفه و تینیت، پلنگ له دهوری شاروچکه کانیاں خزی مات ده دات،
 تا کو ته وهی لپی بیته دهره وه پارچه پارچه ی بکات، چونکه یاخیبونه کانیاں
 زور بوون، هه لکه پرانه وه کانیاں گه وره بوون. 7 «بوچی ده بیت لیت خوشم؟
 کوره کانت وازیان لئ هینام و سویند به وه ده خون که خودا نییه. که تیرم
 کردن، داوینپسیان کرد، پال په ستویانه بو مالی له شفروش. 8 بوون به
 ته سپی خورت و به عیته، هه ریه که به سهر ژنی براده ره که یدا ده حیالینیت.
 9 آیا له سهر ته مه سزایان نه ده م؟ آیا من توله له نه ته وه یه کی وه که ته مه
 نه سئیمه وه؟» ته وه فهرمایشتی یه زدانه. 10 «سهر بکه ونه سهر په رژیخی
 په زه میوه کان و تیجان بدهن، به لام به ته وای مه یفه و تین. لقه کافی لئ
 بکه نه وه، چونکه هی یه زدان نین. 11 بنه مالهی ئیسراییل و بنه مالهی یه هودا
 به ته وای ناپاکیان لیکردم.» ته وه فهرمایشتی یه زدانه. 12 درویان به
 ده می یه زدانه وه کرد، گوتیان، «ته و هیچ ناکات! به لامان به سهر نایه ت،
 شم شیر و قاتوقری نابینین. 13 پیغه مبه ره کان بوون به هارهی با، وشه که
 له واندا نییه، ته وهی گوتیان به سهر یان ده هینریت.» 14 له بهر ته وه یه زدانی
 په روه ردگاری سوپاسالار، ته مه ده فهرمویت: «له بهر ته وهی تم گه له ته و
 قسانه یان کرد، ته وه تا من و ته کاتم له ده می تودا ده که مه تاگر، تم گه له ش
 ده کم به دار و ده یانخوات.» 15 یه زدان ده فهرمویت: «ته ی بنه مالهی
 ئیسراییل، ته وه تا من نه ته وه یه که له دووره وه ده هینمه سهرتان، نه ته وه یه کی
 پته و و دیرینه، نه ته وه یه که زمانه که یان نازان، له قسه کردنیان تینا گن. 16
 تیردانه که ی وه ک گوری دم کراوه یه، هه موو پال هوانن. 17 دروینه و
 نانت ده خوات، کور و کچت ده خوات، مهر و مانگات ده خوات، میو و
 هه نجیرت ده خوات. شاره قه لابه نده کانت که تو پشتت پی به ستون، به
 شم شیر ده فو تینیت.» 18 یه زدان ده فهرمویت: «هه روه ها له و روزه دانه دا،

کۆتاییتان پئی ناهینم. 19 جا که ده لئین: «له بهر چی یه زدانی پهروه دگارمان هه موو ئه مه ی پیکردین؟» پئیان ده لئیت: «له بهر ئه وه ی وازتان لی هینام و له خا که که تان خودا و نده بیگانه کانتان په رست، ئاوا ده بیت بیگانه په رستی بکه ن له خا کئیک که هی عیوه نییه.» 20 «ئمه به بنه ماله ی یاقوب رابگه یه نن و با له ناو یه هودا بیستریت، بلین: 21 ئه ی گه لی گیل و بی میشک، ئیستا گوی له مه بگرن، ئه ی ئه وانیه ی چاوتان هه یه و نابین، گویتان هه یه و نابیستن: 22 ئایا له من ناترسن؟» ههروه ها یه زدان ده فهرمویت: «ئایا له بهرده می من ناله رزن؟ من که لم بۆ ده ریا کرد به سنوور، به ره به سئیکی هه تاهه تاییه و لئی تیناپه ریت. شه پۆل خۆی پیدا ده دات و سه رکه وتوو نابیت، هاژه ی دیت و تیناپه ریت. 23 به لام ئه م گه له دلئیکی منجر و یاخی هه یه، له پری لایاندا و رویشتن. 24 له دلی خۆیاندا نالین، ئیستا با له یه زدانی پهروه دگارمان بترسین، ئه وه ی باران ده بار ئیت، یه که م باران و دوا باران له وه رزی خۆی، له هه فته دیار یکراوه کانی دروینه دلنیامان ده کاته وه.» 25 تاوانه کانتان پریگریان له م به ره که تانه کرد، گونا هه کانتان له چا که بیبه شی کردن. 26 «به دکاران له تئو گه له که مدا ده بینرینه وه، وه ک پراوچی خۆیان ماتداوه و چاو ده گیرن، ته له ده نینه وه و مرؤف ده گرن. 27 وه ک قه فیزی پر له بالدار، ماله کانیان پره له قیل، له بهر ئه مه گوره و ده وه له مند بوون، 28 قه له و و تیر بوون. ههروه ها له خراپه کاریدا بی سنوورن، پاریزه رایه تییان بۆ سکالای هه تئو نه کرد هه تا سه رکه وتوون، به رگریان له مانی هه ژاران نه کرد. 29 ئایا له سه ر ئه مه سزایان نه ده م؟ ئایا من تۆله له نه ته وه یه کی وه ک ئه مه نه ستینه وه؟» ئه وه فهرما یشتی یه زدانه. 30 «توقین و سه رسورما و پیک له خا که که دا پروویدا: 31 پئغه مبه ره کان به درؤ پئشینی ده که ن، کاهینه کائیش به ویستی خۆیان فهرمانزه وایه تی ده که ن، گه له که شم حه زیان له م دۆخه یه. به لام له کۆتاییه که یدا عیوه چی ده که ن؟»

6 «ئه ی نه وه ی بنیامین، له توره له ی هه لئین! له ته قوعه فوو به که ره نادا بکه ن! له سه ر بیت ها کاره م ئاگر وه ک نیشانه هه لیکه ن! چونکه به لا و شکستیکی گه وره له باکووره وه ده رکه وتوو. 2 من سییونی کچ له ناو ده به م، کچه جوان و نازداره که. 3 شوانه کان به میگه له کانیانه وه بۆ لای ئه و دین، ره شماله کان له ده وری هه لده دن و هه رکه سه له به شی خۆی ده له وه پئیی.»

4 «جهنگیک له دژی سییون ناماده بکن! ههستن به نیو پو هیرش
 بهین! به لام به داخه وه، رۆژ ئاوا بوو، سیبه ره کانی شیواره در یژی بوونه وه. 5
 که واته ههستن به شه و هیرش بهین، قه لاکانی ویران بکین!» 6 یه زدانی
 سو پاسالار ئەمه ده فەرموئیت: «دار بپرئوه و مه ته ریز له دهوری تۆرشه لیه وه
 دا پر یژن. ده بیئت ئەو شاره سزا بدریت، چونکه سه راپای پر سته مه. 7 وه ک
 کانییه ک ئاوه که ی هه لبقوئیت، ئاوا خرا پیه که ی هه لده قوئیت. توندو تیژی و
 پرفاندنی تیدا ده بیستریت، هه میشه له به رده مم نه خوشی و برینداری هه یه.
 8 ئە ی تۆرشه لیم، ئاگاداره، نه وه ک پشتم له تۆ بکم، نه وه ک بته که مه
 خاکیکی ویران، ئیتر که سی تیدا نیشته جی نه بی.» 9 یه زدانی سو پاسالار
 ئەمه ده فەرموئیت: «با پاشماوه ی ئیسراییل به ته واوی بچنرینه وه، به ته واوی
 وه ک ره زه میو، با ده ستت به سه ر لقه کاندای بگپریت، وه ک که سیکی تری
 ده چنینه وه.» 10 بۆ ک قسه بکم؟ کئ ئاگادار بکه مه وه؟ کئ گویم ئی
 ده گریت؟ ئە وه تا گوئیان داخراوه بۆ ئە وه ی نه توان گوئی شل بکن.
 فه رمایشتی یه زدان بۆ یان بووه به ریسوایی، دلایان پی خوش نییه. 11 له به ر
 ئە وه پربووم له تووره یی یه زدان، بیزار بووم له ده ستپیوه گرتی. ئینجا یه زدان
 پی فه رمووم: «تووره یه که م بۆ مندالی کۆلانه کانی هه لپر یژه، به سه ر تیکرای
 کۆری که نجان، ژن له گه ل میرد ده بدریت، پیر له گه ل به سالای چوان. 12
 ماله کانیان بۆ خه لکی دیکه ده بن، کیکه و ژنه کانیان پیکه وه، چونکه ده ستم بۆ
 سه ر دانیشتوانی خا که که در یژ ده که م.» ئە وه فه رمایشتی یه زدانه. 13 «له
 بچووکیان هه تا گه وره یان، هه موویان په رۆشی قازانجن، له پیغه مبه ره وه هه تا
 کاهین، هه موو ساخته ده که ن. 14 برخی گه له که م به سووکیه وه چاک
 ده که نه وه و ده لێن: «ناشتی، ناشتی!» به لام ناشتی نییه. 15 ئایا شه رمه زار بوون
 کاتییک کاری قیزه ونیان کرد؟ نه خیر! شه رمه زار نه بوون، هه روه ها نه یانزانی
 شه رمه زاری چیه. له به ر ئە وه ده که وه ناو کوژراوان، له کانی سزادانیان
 تیکه ده شکین.» ئە وه فه رمایشتی یه زدانه. 16 یه زدان ئە مه ده فەرموئیت:
 «له سه ر ریگا کان بوه ستن و ته ماشا بکن، پرسپاری ریچکه کۆنه کان بکن،
 ریگا چاکه که له کوئییه، پیدای پرۆن، هه سانه وه بۆ ده رووتان ده دۆزنه وه.
 به لام گویتان: «پیدا نارۆین.» 17 چاودیرم به سه ر تانه وه دانا، گوتم: «گوئی
 بۆ ده نگی که ره نا شل بکن!» به لام گویتان: «گوئی شل نا کین.» 18

له بهر ته وه ئه ی نه ته وه کان، گوئی بگرن، ئه ی شایه ته کان، بزنان چیمان به سه ردیت. 19 ئه ی زهوی، گوئی بگه: ته وه تا من به لا به سه ر ته م گه له دا ده هینم، به رو بوومی بیر کردنه وه کانیا نه، چونکه گوئیان بو وشه کانم شل نه کرد و قیر کردنی منیان ره تکرده وه. 20 به لامه وه گرنگ نییه، بخور له شه باوه ییت و قامیشی بوخوش له خاکیکی دووره وه؟ قوربانی سووتاندنه کانتان قبول نین و قوربانیه سه بر دراوه کانتان له لای من خوش نین.» 21 له بهر ته وه یه زدان ته مه ده فهرمویت: «من کوسپ بو ته م گه له داده نیم، باوکان و کوران پیکه وه ساتمه ی لی ده کهن، دراوسی و هاویری له ناوده چن.» 22 یه زدان ته مه ده فهرمویت: «ته وه تا! سوپایه ک له خاکی باکووره وه دیت، نه ته وه یه کی مه زن له و په پری زه و پیه وه هه لده ستیزیت. 23 که وان و پرمیان به ده سه وه یه، دلره قن و به زه بیان نییه، ده نگیان وه ک ده ریا هاژه ی دیت و سواری ته سپ ده بن، وه ک یه ک پیاو ریز ده به ستن بو هیرشکردنه سه ر تو، ئه ی سییونی چ.» 24 هه والی ته وانمان بیست، وره مان رووخا، تووشی ته نگانه بووین، تووشی نازار بووین وه ک نازاری ژنی ژانگرتوو. 25 ده رمه چن بو کیکه! به ریگادا مه رۆن! چونکه دوژمن شمشیری پینه، له هه موو لایه که وه ترس و توقین هه یه. 26 ئه ی گه له که م، جلو به رگی گوش پیوشه، خوت له خوله میش بگه وزینه، شینی تا قانه یه ک بو خوت بگیره، به لاوانه وه یه کی تال، چونکه له نا کاو تیکده ر به سه رماندا ده دات. 27 «ئه ی یه رمیا، توم له تیر گه له که م دانا، وه ک تاقیکه ره وه و سه نگی مه حه ک، بو ته وه ی ره فتاریان بزایت و تاقییان بکه یته وه. 28 هه موو یاخی و که له ره قن، به په له ن بو بوختانکردن، ته وان برۆنز و ئاسن، هه موو تیکده رن. 29 مووشه ی دیت مووشه ده مه بو ته وه ی به تا گر قورقوشم بغه و تینیت، به لام بیهووده زیرنگه ر پیگه ردی ده کات، به دکاران پیگه رد نابن. 30 پییان ده گوتریت زیوی ناپه سه ند، چونکه یه زدان په سه ندی نه کردوون.»

7 ته مه ته و په یامه یه که له لایه ن یه زدان وه بو یه رمیا هات: 2 «له ناو ده روازه ی مالی یه زدان بوه سه ته و له وی ته م په یامه رابگه یه نه و یلی: «گوئی له فهرمایشی یه زدان بگرن، ئه ی هه موو گه لی یه هودا، ته وانه ی له م ده رگایه بو کپوش بردن بو یه زدان دینه ژووره وه. 3 یه زدانی سوپاسالار، خودای ئیسرائیل ته مه ده فهرمویت: ریگا و کرده وه کانتان چاک بکه نه وه و منیش

لهم شويئنه دا نيشته جيٽان ده كه م. 4 پشت به م قسه هه نله له تيئنه ره مه به ستن،
 بلين: ته مه پرستگاي يه زدانه، پرستگاي يه زدانه، پرستگاي يه زدانه! 5
 چونكه ته گه به ته واوي ريگا و كرده وه كاني خوتان چا كرده وه، ته گه ره له تيئو
 خوتان به ته واوي داد په روه ري په ره و بكن، 6 ته گه ره ستم له نامو وه تيئو
 بيئنه نه كن، لهم شويئنه دا خوئي يئاوان نه ريئن، ته گه ره واوي خودا كاني
 ديكه نه كه ون كه بو خراپه ي خوتانه، 7 ته وا من لهم شويئنه دا نيشته جيٽان
 ده كه م، له و خا كه ي له ته زه له وه و بو هه تاهه تايه به باو باپيرانتانم داوه. 8
 به لام ئيوه پشتان به قسه ي هه نله له تيئنه ره به ستوه كه بي سووده. 9 «تاي وا
 ده زانن ده توانن بدن، بكوژن، داو نپيسي بكن، سويند به درو بخون،
 بخورر بو به عمل بسوويتين و واوي خودا كاني ديكه بكون كه ناياناسن، 10
 ئينجا بين و له به رده مم لهم ماله بوه ستن كه ناوي مني هه لگرتوه و بلين: ئيوه
 پاريزاوين. تاي پاريزاون بو ئه وه ي به رده وام بن له ته نجامداني تم هه موو
 كاره قيزه ونانه؟ 11 تاي تم ماله ي ناوي مني هه لگرتوه، له به رچاوي ئيوه
 بووه به ته شكه وتي دزان؟ ته وه تا خوم بينيومه، ته وه فهرمايشتي يه زدانه.
 12 «يه زدان ده فهرمويت: ئيستا پرؤنه شويئنه كه م كه له شيلويه، ته وه ي
 سه ره تا ناوي خوم له وي نيشته جي كرد، بينن له به ر خراپه ي ئيسرائيلي
 كه لي خوم چيم ليكر دووه. 13 ئيستا له به ر ته وه ي ئيوه تم كرده وانته تان
 كرده وه، من پيشوه خت چهند جار نيك قسه م له گه لتان كرد، به لام گويتان
 نه گرت. بانگم كردن، به لام وه لامتان نه دا به وه. 14 له به ر ته وه، چيم به
 شيلوم كرد، تاوا به و پرستگايه ده كه م كه ناوي مني هه لگرتوه كه ئيوه
 پشتان بي به ستوه، ته و شويئنه ي دامه ئيوه و باو باپيرانتان. 15 له به رده مم
 ده رتانه كه م، وهك چون برا كانتانم ده ر كرد، هه موو نه وه ي ته فرايم، 16
 «توش نزا بو تم گه له مه كه، له به ر ته وان نويز و نزا به رز مه كه وه و ليم
 مه پارپوه، چونكه گويت لي ناگرم. 17 تاي نابينيت له شاروچكه كاني يه هودا
 و له شه قامه كاني تورشه ليم چي ده كه ن؟ 18 مندالان دار كوڊه كه نه وه،
 باوكان تاگر ده كه نه وه و ژنان هه وير ده شيلن، بو ئه وه ي كوئيره بو شارني
 تاسمان دروست بكن. شه رابي پيشكه شكراو بو خودا كاني ديكه ده ريئن
 بو ئه وه ي په ستم بكن. 19 به لام تاي تم په ستر كرده له دري منه؟ تاي
 زيان به خويان ناگه يه نن، بو شه رمه زاري روي خويان؟ ته وه فهرمايشتي

یه زدانه. 20 «له بهر ته وه یه زدانی بالآده ست ته مه ده فهر مویت: ته وه تا تووره بی وه لچوونی من به سهر ته م شوینه دا هله ده پرژیت، به سهر مرؤف و ئازهل و دره ختی کیکه و به رو بووی زه وی، گر ده گیت و ناکوژیته وه.

21 «یه زدانی سوپاسالار، خودای ئیسرائیل ته مه ده فهر مویت: قوربانی سووتانده کانتان بجه نه سهر قوربانیه سهر پردراوه کانتان و فهر مون گوشت بچون، 22 چونکه کاتیک له خاکی میسره وه باو بپیرانی میوه ده رهینا له گه لیان دوام، ته نها سه باره ت به قوربانی سووتانده و سهر پراو فهر مانم پنی نه کردن، 23 به لکو فهرمانی ته م شته م پنی کردن و فهر مووم: گویم لی بگرن، من ده بم به خودای میوه و میوه ش ده بن به گه لی من، به هه موو ته و پرینگه دا ده رۆن که فهرمانتان پنی ده کم بو ته وه ی بوتان چاک بیت، 24 به لام گوپیان نه گرت و گوپیان شل نه کرد، به لکو به پراویژ و که لله ره قیه خراپه که ی خویان پرینگایان گرت بهر، جا دوا که وتن و پیش نه که وتن.

25 له و رۆزه وه که باو بپیرانتان خاکی میسریان به جیپشت هه تا ته مرپۆ، من به رده وام یه ک له دوا ی یه ک به نده پیغه مبه ره کانی خۆم بو ناردوون.

26 به لام گوپیان لی نه گرت و گوپیان شل نه کرد و که لله ره قیه یان کرد، له باو بپیرانیان زیاتر خراپه یان کرد.» 27 «جا توش به هه موو ته م په یامه له گه لیان ده دویت، گویت لی ناگرن، بانگیان ده که یت، وه لامت ناده نه وه.

28 له بهر ته وه پییان ده لیت: «ته مه ته و نه ته وه یه یه که گوپیان له یه زدانی په روه ردگاریان نه گرت و ته می نه یون، راستی نه ماوه، له ده میان پراوه ته وه.

29 قۆت بیره و فریبده، له سهر گردۆلکه کان شیوه ن بگپره، چونکه یه زدان په تی کردووه ته وه و وازی له م نه وه یه هیناوه که تووره یه که ی له سهر یه تی.»

30 «یه زدان ده فهر مویت: «نه وه ی یه هودا له بهر چاوم خراپه یان کردووه، بته قیزه ونه کانیان له ناو ته و ماله دانا که ناوی منی هه لگرتووه، به مه گلاو پیان کرد. 31 هه روه ها نزرکه کانیان له سهر بهر زایه کانی توفت بنیاد ناوه، ته وه ی له دۆلی بهن هینۆمه بو سووتانده کوره کانیان و کچه کانیان به ناگر که من نه فهرمانم پیکردووه و نه به خه یالدا هاتبوو. 32 یه زدان ده فهر مویت: له بهر ته وه، ناگدار بن! سهر ده میک دیت ئیتر پی ناگوتری توفت یان دۆلی بهن هینۆم، به لکو دۆلی کوشتن، چونکه له توفت ده نیژرین هه تا شوینی نامینیت. 33 ته رمی ته م گه له ده بیته خۆراکی بالنده و ئازهل کیوی،

كەسپش نىيە بىيانرە وئىتتەو. 34 دەنگى شادى و دەنگى خوشى، دەنگى زاوا و دەنگى بووك، لە شارۆچكەكانى يەھودا و لە شەقامەكانى تۆرشەلىم ناھىلم، چونكە خاكەكە ويران دەيىت.

8 «يەزدان دەفەرمويىت: لەو كاتەدا، ئىسكى پاشا و پياوھ گەورەكانى يەھودا، ئىسكى كاھىن و پىغەمبەران، ئىسكى دانىشتووانى تۆرشەلىم لە گۆرەكانىان دەردەھيىن. 2 بۇ خۆر و مانگ و ھەموو ئەستىرەكانى ئاسمان دەرىدەخەن، ئەوانەى خۆشيان وىستن و ئەوانەى پەرسىتيان و دوايان كەوتن و راويژيان پى كەردن و كرتوشيان بۇ بردن. كۆنا كرتەوھ و نانىژرىن، بەلكو دەبنە زىل بەسەر پرووى خاكەكەوھ. 3 ھەموو ئەوانەى لەم نەتەوھ بەدكارە ماونەتەوھ، لە ھەر شوئىئىك كە دەرمكردن بوى، مردنيان پى لە ژيان چاكتەر دەيىت. ئەمە فەرمائىشتى يەزدانى سوپاسالارە. 4» پىيان بلى: «يەزدان ئەمە دەفەرمويىت: «ئايا كەسكىك بگەويىت ھەئاستىتەوھ؟ يان كەسكىك ھەلگەرتتەوھ، ناگەرتتەوھ؟ 5 بۇچى ئەم گەلە ھەلگەرايەوھ؟ بۇچى خەلكى تۆرشەلىم بە بەردەوامى ھەلدەگەرتتەوھ؟ دەستيان بە فرتوقىل گرتوھ، رەتيا نكردەوھ بگەرتتەوھ. 6 بە ئاگاپتەوھ گويم شل كەرد، بەلام راستى نالين. كەس نىيە لە خراپەى خۆى پەشيمان بىتتەوھ و بلىت: چىم كەرد؟» ھەريەكە و گەراوھتەوھ سەر رپرەوھ كەى خۆى، وەك ئەسپىكى بە تاو بۇ ناو جەنگ. 7 تەنانت لە قەلق لە ئاسمان كاتى خۆى دەزائىت، كۆتر و پەرەسىلكە و ريشۆلەش كاتى ھاتى خۆيان رەچاودەكەن، بەلام گەلەكەى من نازان يەزدان داواى چىيان لى دەكات. 8» «ئىوھ چۆن دەلین: ئىئە دانان، چونكە فېركردنى يەزدانمان لەلايە، لە كاتىكدا پىنووسى درۆى مامۆستايانى تەورات بۇ درۆ دەستبەكار بوو؟ 9 داناكان رېسوا دەبن، دەتوقن و پتوھ دەبن. ئەوھ تا فەرمائىشتى يەزدانان رەتكردەوھ، ئىترچ داناپتەكان ھەيە؟ 10 لەبەر ئەوھ ژنەكانىان دەدەمە خەلكى دىكە، كىلگەكانىان بەوانەى مىراتگريانن، چونكە لە بچووكەوھ ھەتا گەورە ھەموو پەرۆشى قازانچن، لە پىغەمبەرەوھ ھەتا كاھىن ھەموو ساختە دەكەن. 11 برىنى گەلەكەم بە سووكىەوھ چاك دەكەنەوھ و دەلین، ئاشتى، ئاشتى! بەلام ئاشتى نىيە. 12 ئايا شەرمەزار بوون كاتىك كارى قېزەونيان كەرد؟ نەخىر! شەرمەزار نەبوون، ھەرۆھانەپانزانى شەرمەزارى چىيە. لەبەر ئەوھ دەكەونە

ناو کوژراوان، له کاتی سزادانیان تیکده شکین.» ټه وه فهرمایشتی یه زدانه. 13 یه زدان ده فهرمویت: «دروینه که یان لی ده بهم، نه تری به میوه وه ده مینیت، نه هه نجیر به دار هه نجیره وه، گه لا کانیش سیس ده بن. ټه وهی ده یانده می له لایان نامینیت.» 14 «ټیه بوچی دانیشتوین؟ با کو بیینه وه! با هه لیین بو شاره قه لا به نده کان و له وی له ناو بچین! یه زدانی په روه ردگارمان بریاری له ناو چوونی ټیهی داوه، ناوی ژه هراویمان ده رخوارد ده دات، له بهر ټه وهی له دژی یه زدان گونا همان کرد. 15 چاوه پرئی ناشتی بوین، به لام چا که نه بوو. چاوه پرئی کاتی چا کبونه وه بوین، به لام ټه وه تا توقین. 16 پر مهی ټه سپه کانی ټه وه له دانه وه ده بیستریت، له دهنگی حیلای ټه سپه به هیزه کانی هه موو زه وی ده له رزیت، جا هاتن بو ټه وهی بخون، زه وی و هه رچی ټییدایه، شار و دانیشتوانه که ی.» 17 «ئا گادارن، ماری ژه هراوی ده نیرمه سهرتان، که نوشته یان لی ناکریت، ټینجا پیتانه وه ده دن.» ټه وه فهرمایشتی یه زدانه. 18 ټه ی خودایه، تو دلنه وایی خه می منیت، دل ده رده داره. 19 ټه وه تا دهنگی هانای گه له کم له خاکیکی دووره وه دیت: «ټایا یه زدان له سییون نییه؟ یان پاشا که ی ټییدا نییه؟» «بوچی به په یکه ره داتاشراوه کانیاں په ستیان کردم، به بته هیچوپووجه پیگانه کان؟» 20 «دروینه ټیپه ری، هاوین ته واو بوو، ټیهش پرزگارمان نه بوو.» 21 له بهر وردوخاشبوونی گه له کم وردوخاش بووم، خه مبارم، توقین ده سستی به سهردا گرتووم. 22 ټایا له گلعاد هه توان نییه؟ ټایا پزیشک له وی نییه؟ ټیتر بوچی برینی گه له کم سارپرئ ناییت؟

9 خوژگه سه رم گومی ناو بووایه و چاوه کانم جوگه ی فرمیسک، جا شه و و رور ده گریام بو کوژراوه کانی گه له کم. 2 خوژگه دیوه خاتیکم له چوله وانی هه بووایه، جا وازم له گه له کم ده هینا و له لای ده رولیشتم، چونکه ټه وان هه موو داو ټنپیس و کومه لی ناپا کانن. 3 «زمانیاں تاماده ده که ن وه ک که وایتیک بو هاویشتنی درو، به سهر خا که دا زال بوون، به لام به ریگای راستی نه بوو، چونکه له خراپه یه که وه ده چنه خراپه یه کی دیکه، به لام دان به مندا نانین.» ټه وه فهرمایشتی یه زدانه. 4 «با هه ریبه که وریای خوی ییت له براده ره که ی، پشت به هیچ برایه ک مه به ستن، چونکه هه موو برایه ک وه ک یاقوب هه نله له ټینه ره و هه موو براده ریک بوختانه ره. 5

ههركهسه و برادهرى خۆى فریوده دات، كهس به راستى نادویت. زمانى
 خۆيان به درۆ راهیناوه، خۆيان له خراپه ماندوو بوون. 6 تۆ له ناو فرتوفیل
 داده نیشیت، به فرتوفیل په تیان کرده وه دان به مندا بین، «ئه وه فه رمایشی
 یه زدانه. 7 له بهر ئه وه یه زدانى سوپاسالار ئه مه ده فه رمویت: «ئه وه تا من
 ده یانپالیوم و تاقیان ده كه مه وه، له بهر گوناوه كانیان چاره سه ریكى دیکه نییه
 بۆ گه له كه ی من. 8 زمانیان تیری كوشنده یه و به ده میان فیل ده كه ن.
 ههركهسه به هاوړیکه ی ده ئیت، «تاشتی»، به لام له ناخییه وه بۆسه ی بۆ
 ده نیته وه. 9 ئایا له سه ر ئه مه سزایان نه ده م؟ ئایا من تۆ له له نه ته وه یه كى
 وهك ئه مه نه ستینمه وه؟» ئه وه فه رمایشی یه زدانه. 10 بۆ چیا كان گریان و
 شیوه ن ده گپم، به سه ر له وه رگا كانى چۆله وانیدا ده لا و پنه وه، چونكه ئه وان
 ویران بوون و كهس پیندا تینا په ریت، دهنگى میگه ل نابیستریت، بالنده كانى
 تاسمان پرایانكرد، ئاژه له كان رۆیشتن. 11 «ئورشه لیم ویران ده كه م، ده یكه مه
 دالده ی چه قه ل، شارۆچكه كانى یه هودا ده كه مه كا و لگه به بى دانیشتوان.»
 12 كى كه سیكى دانا یه و ئه مه تیده گات؟ كى ئه وه ی یه زدان فیری كرد
 ده توانیت پروونى بكاته وه؟ بۆچی زه وى له نا و چوو، چۆله وانى ویران بوو،
 كهس ناتوانیت لى په ریته وه؟ 13 یه زدان فه رمووی: «له بهر ئه وه ی وازیان
 له فیركردنه كه م هینا، ئه وه ی خسته مه پینشیان په پره ویان نه كرد، گوپرایه لى
 من نه بوون. 14 له برى ئه وه، به دوای كه لله ره قى خۆیان كه وتن، به دوای
 به عله كان كه وتن، كه با و با پیرانیان فیریان كردن.» 15 له بهر ئه وه یه زدانى
 سوپاسالار، خودای ئیسرا ئیل، ئاوا ده فه رمویت: «ئه وه تا من زه قه به بوت
 ده ر خواردى ئه م گه له ده ده م و ئاوى ژه هرا و بیان پى ده توشم. 16 به ناو
 چه ندین نه ته وه دا په رتیا ن ده كه م كه نه خۆیان و نه با و با پیرانیان نه یانناسیون،
 به شمشیریش راویان ده نیم هه تا له ناویان ده به م.» 17 یه زدانى سوپاسالار
 ئه مه ده فه رمویت: «سه رنج بده ن! بانگى ژنه ماته مگپه ره كان بکه ن هه تا بین،
 بئیرن به دوای ژنه شاره زا كان. 18 با خیرا بین و دهنگى شیوه ن به سه رماندا
 هه لپرن، چاوه كانمان فرمیسك بریژیت و پیلووه كانمان ئاویان لى هه لبقوایت.
 19 دهنگى شیوه ن له سییونه وه بیسترا، «چۆن تیکدراین! چه ند شه رمه زار
 بوون! چونكه زه ویه كه مان به جیپشت، چونكه ماله كانمان كا و ل کران.»
 20 ئه ی ژنان، گوئى له فه رمایشی یه زدان بگرن، گوئى له فه رمایشی ده می

ئەو بىرگىن. كچە كاتنان فېرى شىيون بىكەن، ھەر ژىئىكىش دەستە خوششكە كەى
 فېرى ماتەم گېپان بىكات. 21 مردن بە پەنجەرە كاتمان ھەلگەپرا، ھاتە ناو
 قەلا كاتمانەو، بۇ قىر كىر دىنى مندالان لە كۆلان و لاوان لە گۆرە پانەكان. 22
 بېلى: «يەزدان ئەمە دە فەر موپىت: «تەرمى مروپ دە كە وپت، وەك زېل
 بەسەر پرووى كېلگەو، وەك چەپكى دواى دروئە كەر، كەس نىيە كۆى
 بىكاتەو.» 23 يەزدان ئەمە دە فەر موپىت: «با دانا شانازى بە داناپى خۆى
 نەكات، با پالەوان شانازى بە پالەوانىيى خۆى نەكات، با دەولە مەند شانازى
 بە دەولە مەندىيى خۆى نەكات، 24 بەلكو ئەوئە شىانازى دەكات، با
 شانازى بەمە بىكات: كە لە من تىدە گات و دە مناسىت، كە من يەزدانم،
 ئەوئە خۆشە ولىستى نەگۆر و دادوئەرى و راستودروستى لەسەر زەوى
 دەھىنمە دى، چونكە خۆشى لەمانە دەبىم.» ئەوئە فەر مايشتى يەزدانە. 25
 يەزدان دە فەر موپىت: «سەردە مېك دىت، سزاي ھەموو ئەوانە دەدەم كە
 تەنھا بە لەش خەتە نە كراون، 26 خەلكى مېسر و يەھودا و ئەدوم و عەمۆن
 و مؤتاب و قزېراوئەكانى دانىشتووى چۆلەوانى. ھەموو نەتەوئەكان خەتە نە
 نە كراون و ھەموو بىنە مالئەى ئىسرائىلىش دىيان خەتە نە نە كراو.»

10 ئەى بىنە مالئەى ئىسرائىل، گوى بىرگن يەزدان چى بە ئىوئە دە فەر موپىت.
 2 يەزدان ئەمە دە فەر موپىت: «ئىوئە نەرىتى نەتەوئەكان فېر مەبن و لە نىشانەكانى
 ئاسمان مەتوقن، ھەرچە نەتەوئەكان لەم شتائە دەتوقن. 3 نەرىتى نەتەوئەكان
 ماىپە پوچە: درەختى براوئەى دارستان، دارتاش بە ئەسكەنە دروستيان
 دەكات، 4 بە زېر و زىو دەپرازىننەوئە و بە مېخ و چەكوش توندىان دەكەن بۇ
 ئەوئە نەلەقن. 5 وەك داوئەلى لە بىستانى خەياردان، بىتەكانيان قسە ناكەن،
 بە ھەلگرتن ھەلدە گىرىن، چونكە ھەنگا و نانىن، لىيان مەترسن، چونكە
 زىانەخش نىن، ھەر وئەھا ناتوانن ھىچ سوودىك بگەپەن.» 6 ئەى يەزدان،
 كەس وەك تۆ نىيە، تۆ مەزىت، لە پالەوانىيى ناوت گەورە يە. 7 كى لىت
 ناترسىت، ئەى پاشاي نەتەوئەكان؟ چونكە لە تۆ دەوئە شىتەوئە. لە ناو ھەموو
 دانايانى نەتەوئەكان و لە ھەموو شانشىنەكانيان، كەس ھاوتاي تۆ نىيە. 8 تىكرا
 دەبەنگ و گىل بوون، شتى پوچ لە بى دارىن فېر دەبن. 9 زىوى كوتراوئە
 لە تەرشىشەوئە دەھىنن و زېر لە ئوفازەوئە. دەستكردى پىشەوئە و دەستى
 زېرنگەرە، بەرگىان مۆر و ئەر خەوانىيە، ھەمووى دەستكردى وەستايانن. 10

به لّام ته نها يه زدان په روه ردگاري راستييه، ټه و خوداي زيندوو و پاشاي
 هه تاهه تاييه، زه وي له بهر توورپه يي ټه و ده له رژيت و نه ته وه کان بهرگه ي
 هه لچووني ټه و ناگرن. 11 «ټاوايان پي ده لئين: ټه و خوداوهدانه ي ټاسمان و
 زه و بيان دروستنه کردووه، له سه ر زه وي و له ژير ټه م ټاسمانه له ناوده چن.»
 12 به لّام يه زدان به هيږي خو ي زه وي دروستکردووه، به دانايي خو ي
 جيهاني دامه زران دووه، به تيگه يشتني خو ي ټاسماني راخستووه. 13 کاتيک
 ده نگ هه لده پرېت، ټاوه کاني ټاسمان هاژهيان ديت، هه لده کان له وپه پري
 زه ويه وه به رز ده کاته وه، بروسکه بو باران دروستده کات، با له ټه مباري
 خو ي ده رده هيږيت. 14 هه موو که سيک بي زانيارپه و ده به ننگه، هه موو
 زيړنگه ريک به په يکه ره که ي شهرمه زاره، چونکه دارپژراوي درون و
 روهيان تيدا نييه. 15 ټه وان پوچن، مايه ي گالته جارين، له کاتي سزادانيان
 له ناوده چن. 16 به لّام خودا، ټه وه ي به شي ياقوبه وه ک ټه مانه نييه، چونکه
 ټه و دروستکري هه موو شتيکه، ټيسرائيل هوږي ميراتي ټه ويښي داناوه،
 يه زداني سوپاسالار، ټه مه ناوي ټه وه. 17 له م خا که بوخچه کات بپيچه وه،
 ټه ي دانيشتوي ژير ټابلوقه! 18 له بهر ټه وه ي يه زدان ټه مه ده فرمويت: «ټه م
 جاره دانيشتواني ټه م خا که ده رده که مه ده رده وه، ته نگان پي هه لده چن
 هه تا ټه وه ي هه ستي پيده که ن.» 19 وه ي له حالم له بهر وردوخاشبووتم!
 برينه که م بي چاره يه! به لّام به خو م گوت: «پيگومان ټه مه ده ردي منه و
 ده بي بهرگه ي بگرم.» 20 چادره که م تيکدراوه، هه موو گوريسه کاني پساون.
 کوره کاتم به جيهان هيشتووم و نه ماون، ټيتر که س نييه بو ټه وه ي چادره که م
 هه لبدات و پلاسه کاني چادره که م رابگريت. 21 شوانه کان ده به ننگ بوون و
 داواي يه زدان يان نه کرد، له بهر ټه وه سه رنه که وتن و هه موو ميگه له که يان
 په رته وازه بوو. 22 گو ي بگرن! ده ننگي هه وال ديت، هه راوه ورياي گوره
 له خا کي باکووره وه، ټاوه کو شاروچکه کاني يه هودا ويران بکري، بکريته
 دالده ي چه قه ل. 23 ټه ي يه زدان، زانيم که مروث خاوه ني ريگاي خو ي
 نييه، که س ناتوانيټ رپره وه کاني خو ي ټاراسته بکات. 24 ټه ي يه زدان،
 ته مي م بکه، به لّام به دادپه روه ري، نه ک به توورپه بيت، نه وه ک له ناوم
 به يه ت. 25 توورپه بيت به سه ر ټه و نه ته وانه دا ببارينه که دانت پيدا نانين و

به سه رته و گه لانه ی که به ناری توه نزا ناکه ن، چونکه یاقویان خوارد،
به ته وای خواردیان و نشینگه که یان ویران کرد.

11 ته مه ته و په یامه یه که له لایه ن یه زدانه وه بو یه رمیا هات: 2 «گویی له
به نده کانی ته و په یمانه بگرن و له گه ل پیاوانی یه هودا و دانیشتووانی تورشه لیم
پیی بدوین. 3 پیان ده لئیت که یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل ته مه
ده فهرمویت: «نه فرت لیکراوه ته و که سه ی گوپرایه لی به نده کانی ته و په یمانه
نابیت، 4 که من فهرمانم به باوبایراتان کرد، له و روزه ی له خاکی میسر،
له ناو کووره ی ناسن دهرمپنان. «فهرمووم: «گویی ل بگرن و کاریان پی بکن
به پی هه موو ته وه ی فهرمانتان پی ده که م. جا ده بن به گه لی من و منیش
ده بم به خودای ئیوه، 5 بو ته وه ی ته و سوئنده به جیبیم که بو باوبایراتان
خواردم که خاکیان بده می شیر و هه نگوینی لی برژیته وه، «هه روه ک ته و
خا که ی ته مرؤ تئیدان.» منیش وه لأمم دایه وه: «تامین، ته ی یه زدان!»
6 ئینجا یه زدان پیی فهرمووم: «ته وای ته م په یامه له ناو شاروچکه کانی
یه هودا و له شه قامه کانی تورشه لیم رابگه یه نه و لی: «گویی له به نده کانی ته م
په یمانه بگرن و کاریان پی بکن، 7 چونکه له و روزه وه که باوبایرانی ئیوه م
له خاکی میسره وه هینا یه دهره وه هه تا ته مرؤ، به ته وای و به رده وام
تا گدارم کردوونه ته وه و به پروونی فهرمووم: «گویی ل بگرن، 8 نه گوپیان
گرت و نه گوپیان شل کرد، هه ریه که به دوی که لله ره قیبه خراپه که ی
خوی که وت، جا منیش هه موو نه فرت ته کانی ته م په یمانه م به سه ریاندا
هینا، ته وه ی فهرمانم پیکردن که کاری پی بکن، به لأم نه یانکرد.» 9
ئینجا یه زدان پیی فهرمووم: «به پیلانگپریم زانیوه له تیو پیاوانی یه هودا و
دانیشتووانی تورشه لیم. 10 گه رانه وه سه رتاوانی باوبایرانی پیشویان، که
ره تیان کرده وه گویی له په یامه که م بگرن، که وتنه دوی خودا وه نده کانی
دیکه بو ته وه ی بیانپه رستن. بنه مالهی ئیسرائیل و بنه مالهی یه هودا ته و
په یمانه یان شکاند که له گه ل باوبایرانیان به ستم. 11 له بهر ته وه یه زدان ته مه
ده فهرمویت: «ته و تا من به لایه بکان به سه ردا ده هینم که نه توانن لپی دهر باز
بن، جا هاوارم بو ده که ن و منیش گوپیان لی ناگرم. 12 شاروچکه کانی
یه هودا و دانیشتووانی تورشه لیم ده چن و هاوار ده به ن بو ته و خودا وه ندانه ی
بخووریان بو ده سووتین، به لأم ته و ان له کاتی به لایان پرگاریان ناکه ن. 13

ئەي يەھودا، خوداۋەندەكانت ھېندەي ژمارەي شاروچكەكانت بوون، قوربانگانان ھېندەي ژمارەي شەقامەكانى تۆرشەليم بوون بۇ بخور سووتاندن بۇ خوداۋەندى بەلى شەرمەزارى؛“ 14 «توش لە پېناۋى ئەم گەلە نويزمە گەلە پېناۋيان پارانەۋە و نزا بەرز مە كەرەۋە، چونكە لە كاتى ھاوار كوردنيان بۆم لە بەر بەلا كەيان گوپيان لى ناگرم. 15 «ئەي ئەو يندارە كەم، لە پەرستگا كەم چى دە كەيت، پلانگېرپيت لە گەل زۆر لايەن دارشتوۋە، ئايا گوشتى قوربانى پېرۆز كراۋ سزات لە سەر لادە بات؟ كاتىك خراپە دە كەيت، ئينجا دلخوش دە بيت.» 16 يەزدان ناۋى لىنايت زە يتوونى سەوز لە گەل بەر بووم بە شيوەي جوان، بەلام بە دەنگى ھاتوھەرايەكى گەورە ئاگرى لە سەر كوردەۋە جا لقاكانى دەشكېنرېن. 17 يەزدانى سوپاسالار، ئەۋەي توى چاند، بېريارى دا تووشى بەلاتان بكات، لە بەر خراپە كەي بەنەمالەي ئيسرائيل و بەنەمالەي يەھودا، كە بخوريان بۇ بەلى سووتاند، بەو خراپەيە پەستيان كرم. 18 يەزدان پىلانى ئەۋانى بۇ من ئاشكرا كرد، جا زانيم، لەم كاتەدا كردارەكانى ئەۋانى پىشاندام. 19 مېش وەك بەرخىكى دەستەمۇ بۇ سەر بېرېن بېردرېت، نەزىنى پىلانيان لە دژى من گېراۋە و دەلېن: «با دارە كە بە بەرە كەيەۋە لەناۋ بېين، با لە خاكى زىندوۋان بېرېنەۋە، ئيتريادى ناۋى ناكرېتەۋە.» 20 بەلام تۇ، ئەي يەزدانى سوپاسالار، دادوۋەرى راستودروست، تاقىكەرەۋەي مېشك و دل، با تۆلە سەندەنەۋەت لەۋان بېينم، چونكە كېشەي خۆم بە تۆ سپارد. 21 «لە بەر ئەۋە فەرمائىشتى يەزدان ئەمەيە سەبارەت بە پىۋانى عەناتوت، ئەۋانەي داۋاي گىانى تۆ دە كەن و دەلېن: «بە ناۋى يەزدانەۋە پەيام رامە گەيەنە، با بە دەستى خۆمان نەتكوزېن؛“ 22 لە بەر ئەۋە يەزدانى سوپاسالار ئەمە دە فەرموئيت: «من سزايان دە دەم، لاۋان بە شمشېر دە مرن و كور و كېشيان بە قاتوقرى دە مرن. 23 پاشماۋەشيان بۇ نامېنېتەۋە، چونكە لە سالى سزادانيان بەلا بە سەر پىۋانى عەناتوتدا دە ھېنم.»

12 ئەي يەزدان، تۆ راستودروستىت كاتىك سكالاي خۆم بۇ تۆ دە ھېنم. لە گەل ئەۋە شىدا سەبارەت بە حوكمەكانى تۆ دە دويم: بۇچى رېنگاي بەدكاران سەر كەوتوۋە؟ بۇچى ھەموو ناپا كەكان ئاسوودەن؟ 2 ئەۋانە چاند و پەرەگان دا كوتا، گەشەيان كرد و بەريان دا. تۆ ھەردەم لە سەر زارى ئەۋانېت بەلام لە دلېان دووريت. 3 بەلام ئەي يەزدان، تۆ دە مناسىت،

ده مینیت و له لای خوټ دلی من تاقی ده که یته وه. وهک مهړ بؤ سه رپرین
 جیایان بکه وه! بؤر ژوی کوشتن ته رخانیا بکه! 4 هه تا که ی زه وی بگری
 و گیای هه موو کیلکه کان و شک بیت؟ له بهر خراپه ی دانیش تواته که ی
 ناژه ل و بالنده له ناوچون، چونکه گوتیان: «خودا کوتایي ئیبه نابینیت.» 5
 «ته گهر له پراکردن له گهل پیا ده کان ماندوو بیت، ته ی چون پیشبرکی له گهل
 ته سپه کان ده که یت؟ ته گهر له سه ر خاکیکی سه لامه ت ساتمه ده که یت و
 ده که ویت، ته ی له ده وه نه کانی روو باری ئوردون چی ده که یت؟ 6 برا کانت
 و بنه مالله که شت، ته وانیش ناپا کییان له گهل کردیت، ته وانیش پر به ده م
 به دواتدا هاواریان کرد. لییان دلنیا مه به، هه رچه نده باسی چا که شیان بؤ
 کردیت. 7 «واز له مالی خؤم ده هیتیم، میراتی خؤم رت ده که مه وه،
 ته وینداره که ی خؤم ده خه مه چنگی دوژمه نه کایه وه. 8 میراته کم لیم ده بیته
 شیریک له دارستان، به سه رمدا ده نه ریئیت، له بهر ته وه دژایه تی ده که م. 9
 ئایا میراته کم مه لی گوشتخوری خالداره، که مه له گوشتخوره کانی دیکه
 چوارده ووریا داوه و هیرشیان کردوو ته سه ری؟ برون هه موو ناژه له
 کیوییه کان کوبکه نه وه، بیانین بؤ خواردن. 10 زور شوان په زه میوه که ی
 من تیکه ده دن، کیلکه که ی من پیه ست ده کن. کیلکه ئاره زو به خشه که ی
 من ده که نه چوله وانیه کی کول. 11 ده یکه نه کاولگه، کاولگه شیوه ن بؤ
 من ده گپریت. هه موو زه وی کول ده بیت، چونکه که س نیه گرنگی
 پییدات. 12 له سه ر هه موو گردولکه کانی چوله وانی تالانکه ران دین، چونکه
 شمشیری یه زدان له وپه ری زه ویه وه هه تا تم په ری ده خوات، ناشتی بؤ
 هیچ که سیک نابیت. 13 گه نم ده چین و درک ده دورنه وه، ماندوو
 ده بن و قازانج ناکه ن. ئیتر شه رمه زار ده بن له به رو بو مه که تان، له گری
 تووره یی یه زدان.» 14 یه زدان ته مه ده فهر مویت: «ته و نه ته وه به دکارانه ی
 دراوسیم که ده ستیان له میراته کم دا که دامه ئیسرا ئیلی گه له که م، ته وه تا
 له خا که که دا ریشه کیشیا ن ده که م و بنه مالله ی یه هو داش له ناوه راستیا ن
 ریشه کیش ده که م. 15 له دوای ته وه ی ریشه کیشیا ن ده که م، ده گه ریتمه وه
 به زه یم پیاندا دیته وه، هه ریبه که بؤ میراته که ی خوی و بؤ خا که که ی خوی
 ده گه ریتمه وه. 16 له رابدوو گه له که ی منیا ن فیرکرد سویند به ناوی به عل
 بخون، به لام ته گهر ئیستا به ته واوی قیری نه ریتی گه له که ی من بین، ته گهر

سوئیدیان به ناوی من خوارد و گوئیان: "به یزدانی زیندوو،" تهوا له تیو
گه له کم بنیاد ده نرین. 17 به لام هه ر نه ته وه یه ک ته گه ر گوی نه گریت، من
له ره گه وه ریشه کیشتی ده کم و له ناوی ده به م،" ته وه فه رمایشتی یه زدانه.

13 یه زدان ته مه ی پی فه رموم: «پرۆ پشئینکی که تان بو خوت بکره و
له ناوقه دی خوتی بیهسته، به لام مه یخه ره ناو تا وه وه.» 2 منیش پشئینم
کری، به پیی فه رمانی یه زدان، له ناوقه دی خوم به ست. 3 ئینجا دووباره
فه رمایشتی یه زدانم بو هات: 4 «ته و پشئینه ی که کریت، که له ناوقه دت
به ستوه، ههسته و پرۆ بیبه په رات و له وی له که لینی به ردیک بیشاره وه.»
5 منیش به پیی ته وه ی یه زدان فه رمانی پی کردم چوم و له په رات
شاردمه وه. 6 دوای ماوه یه کی دریز، یه زدان پیی فه رموم: «ههسته،
پرۆ بو په رات و له وی ته و پشئینه هه لگره که فه رمانم پیکردیت له وی
بیشاریته وه.» 7 منیش چوم بو په رات، هه لکوئی و پشئینه کم له و شوینه
هه لگرته وه که تیدا شاردمه وه، ته وه تا رزیوه و به که لکی هیچ نایه ت.
8 ئینجا فه رمایشتی یه زدانم بو هات: 9 «یه زدان ته مه ده فه رمویت: "تاوا
شانازی یه هودا و شانازییه مه زنه که ی تورشه لیم ده رزیم. 10 ته م گه له
به دکاره ی نایه ویت گوی له قسه ی من بگریت و به دوای که لله رته قی خوی
که وتوه، به دوای خودا وه نده کانی دیکه ده که ویت بو ته وه ی بیان په رستیت
و کرتوشیان بو بیات، وه ک ته م پشئینه ی لیدیت که به که لکی هیچ
نایه ت. 11 وه ک چۆن پشئین له پستی مرؤف ده به سرتیت، تاوا هه موو
بنه ماله ی ئیسرائیل و هه موو بنه ماله ی یه هودام له پستی خوم به ست، هه تا
بینه گه لی من و ناو و شانازی و شکومه ندی، به لام گوئیان نه گرت.»
ته وه فه رمایشتی یه زدانه. 12 «جا ته م فه رمایشته یان پی رابگه یه نه: "یه زدان
په روه ردگاری ئیسرائیل ته مه ده فه رمویت: هه موو گوزه یه کی شه راب پر
شه راب ده ییت،" جا ییت ده لین: "بو ئیمه نازانین هه موو گوزه یه کی شه راب پر
شه راب ده ییت؟" 13 توش پییان ده لیت: "یه زدان ده فه رمویت: ته وه تا
من هه موو دانیشتوانی ته م خا که پر ده کم له سه رخوشی، ته و پاشایانه ی
له داودن، له سه ر ته خته که ی دانیشتون، کاهین و پیغه مبه ران و هه موو
دانیشتوانی تورشه لیم. 14 به یه کتری وردوخاش ده کم، باوک و کوپر
پیکه وه، دلم ناسوویتت و ده ست ناپاریم و به زه یم نایه ته وه له له ناو بردنیان.»

ئەو فەرمايشتى يەزدانە. 15 گوی بگرن و گوی شل بگن، لووتبەرز مەبن، چونکە يەزدان فەرموویەتی. 16 شکۆ بدەنە يەزدانی پەرورەدگار تان بەر لەووی تاریکی دایینت، بەر لەووی پەل بکوئن لەسەر چیا بەر لە تاریکایی شەو. ئیو خواز یاری رووناکین بەلام ئەو دەیکاتە سیبەری مەرگ، دەیکاتە ئەنگوستە چاوە. 17 بەلام ئەگەر گوی نەگرن، بە نەینی دەگریم لەبەر لووتبەرزیتان، چاوە کانم بەکوئ دەگرین و فرمیسک دەپریژیت، چونکە میگەلی يەزدان راپیچ کرا. 18 بە پاشا و بە شارنی دایک بلی: «لەسەر تەختەکان وەر نە خوارەو، چونکە تاجی شکۆمەندیان لەسەر تان دیتە خوارەو.» 19 شارەکانی نەقەب دادەخرین و کەس نییە بیانکاتەو. هەموو یەهودا راپیچ دەکری، سەرپای راپیچ دەکرین. 20 چاوت هەلبەرە و ئەوانە بینی کە لە باکوورەو دین! کوا ئەو میگەلە ی پیت درا، ئەو مەرانی شانا زیت پیو دەکردن؟ 21 چی دەلی کاتیک يەزدان ئەوانەت لەسەر دادەنیت کە فیری هاویەیمانیت کردن؟ ئایا ژان ناتگریت وەک ئەو ژنە ی مندالی دەنیت؟ 22 ئەگەر لە دلی خۆتدا بلی، «بۆچی ئەمانەم بەسەر هات؟» لەبەر زوری تاوانت، دامینت هەلکرا دەستدریژیان کردە سەرت. 23 ئایا حەبەشی دەتوانیت پیستی خوی بگۆریت، یان پلنگ بەلە کەکانی؟ ئیو ش ناتوان چا کە بگن، کە لە خراپە راهاتون! 24 «وەک پووش پەرتیان دەکەم کە بای چۆلەوانی هەلیدەگیت.» 25 يەزدان دەفەر مویت: «ئەمە بەختی تویە، ئەو بەشی لەلایەن منەو پیتدراو، لەبەر ئەووی منت لەبەر کرد و پشتت بە خوداوەندی دروین بەست. 26 منیش دامینت بەسەر پرووتدا هەلەدەمەو، ئینجا دەستدریژیت دەکریت سەر! 27 داوینیبسی و حیلاندنت، بیرووی لەشفرۆشیت! لەسەر گەردەکان و یگگەکان قیزەونییەکانی تۆم بینی. ئەی تۆرشەلیم، قور بەسەرت! هەتا کە ی پاک نایتەو؟»

14 ئەمە فەرمايشتى يەزدانە بۆ یەرمیا سەبارەت بە وشکە سالییە کە: 2 «یەهودا شیوون دەگپریت و شارەکانی دادەپریژین، بۆ خا کە ماتەم دەگپن، هاواری تۆرشەلیم بەرزبوووە. 3 گەورەکان خزمەتکارەکانی خویان بۆ ئاوە نارد، هاتنە سەر ئەمباراوەکان، بەلام ئاویان نەدۆزییەو. بەگۆزە ی بەتالەو گەرانیو، شەرمەزار و پریسوا بوون، سەری خویان شۆر کرد. 4 لەبەر ئەووی خا کە شەقار شەقار بوو، چونکە باران لە

زه و بیه که نه باری، جوتیاران شهرمه زار بوون، سه ری خو یان شو رکرد. 5
 ته نانهت مامزیش له کیلگه دا به چکه ی بوو و وازی لی هینا، چونکه گیا
 نه بوو. 6 که ره کیوییه کان له سه ر گردۆلکه کان پراوه ستان، وه ک چه قه ل
 بایان هه لژی، چاویان شل بوو، چونکه گیا گو ل نییه. 7 له گه ل نه وه ی
 تاوانه کائمان شایه تیمان له سه ر ده ده ن، نه ی یه زدان، له به ر خاتری ناوی
 خو ت شتیکی بکه، چونکه هه لگه پراوه کائمان زور بوون، ده ره ه ق به
 تو گونا همان کرد. 8 نه ی هیوای ئیسرائیل، نه ی پر زگار که ره که ی کاتی
 ته نگانه، بوچی له خا که که وه ک نامۆ ده بیت، وه ک ریواریکی بو ته نها
 شه ویک بمینیتته وه؟ 9 بوچی وه ک پیاویکی چه په ساو ده بیت، وه ک
 پاله واتیک توانای پر زگار کردنی نه بیت؟ نه ی یه زدان، تو له ناوه پراستمانی
 و ئیه ناوی تو هه لده گرین، به جیمان مه هیله! 10 یه زدان تاوا به م گه له
 ده فهرمویت: «به پراستی هه زیان له گه پان کرد، خو یان لی نه پراست. جا
 یه زدانیش په سه ندی نه کردن، ئیستا تاوانه کانیان به بیر خزی ده هیینیتته وه و
 له سه ر گونا هه کانیان سزایان ده دات.» 11 هه روه ها یه زدان پی فهرمووم:
 «نویژ بو چا که ی ئەم گه له مه که. 12 هه رچه نده به پرۆژووش بن گو ی
 له هاواریان ناگرم، کاتیک قوربانی سووتاندن و پیشکه شکرای دانه ویله
 پیشکه ش بکه ن قبولی نا که م، به لکو من به شمشیر و قاتوقری و ده رد
 کو تاپیان پی ده هیتم.» 13 منیش گوتم: «ئای، نه ی یه زدان بالاده ست،
 نه وه تا پیغه مبه ره کان پییان ده لئین: «تووشی شمشیر و قاتوقری نابن، به لکو
 له م شوینه دا ناشتی چه سپاوتان ده ده می.» 14 یه زدانیش پی فهرمووم:
 «ئه و پیغه مبه رانه به درۆ به ناوی منه وه پیشینی ده که ن. من نه مناردوون
 و ده ستنبشتم نه کردوون و قسه م له گه ل نه کردوون. ئەوان به بینینی درۆ
 و فالگرتته وه و پروبوچی و خه یالی بیری خو یان پیشینیتان بو ده که ن.»
 15 له به ر نه وه یه زدان له باره ی نه و پیغه مبه رانه وه ده فهرمویت: «به ناوی
 منه وه پیشینی ده که ن و منیش نه مناردوون، ئەوان ده لئین: «شمشیر و قاتوقری
 له م خا که ناییت.» نه و پیغه مبه رانه خو یان به شمشیر و قاتوقری له ناوده چن.
 16 نه و گه له ش که ئەوان پیشینی بو ده که ن، له به ر قاتوقری و شمشیر له
 شه قامه کانی تور شه لیم فریده درین. که سیش نییه بیاننیت، خو یان و ژن و
 کور و کچیان. خراپه ی شایسته ی خو یان به سه ر سه ریاندا ده پریم. 17 «ئه م

قسه يه يان پي ده لئيت: «با چاوه کانم فرميسک برژن به شه و به رۇژ به بي وه ستان، چونکه گه له کم، کچه پاکيزه کم، برينئیکي ترسناکي هه يه، لئيدائیکي جه رگبر. 18 ته گه ر بجه دهره وه بۇ کيلگه، به شمشير کوزراوان ده بينم. ته گه بيه ناو شار، نه خو شه کاني قاتوقري ده بينم، چونکه پينغه مبه ر و کاهينيش به ناو زه وييه کدا ده گه رين و نازان چي ده کن.» 19 «ايا به ته واوي يه هودات ره تکر دووه ته وه؟ ايا ييزت له سيون ده بيته وه؟ بۇ چي وا تووشي به لات کردين که چا کبوونه وه مان نه ييت؟ چاوه رپي ناشتي بووين، به لام چا که نه هات، هه روه ها کاتي چا کبوونه وه، به لام ته وه تا ترس. 20 ته يه زدان، دان ده تين به ياخي بوني خومان و تاواني باو باير ائمان، گونا همان دهره ق به تو کرد. 21 له پيناوي ناوي خو ت، ره تمان مه که وه، ته ختي شکوي خو ت پرسوا مه که، په يمانه که ي خو ت له گه ل ييه به بير بيته وه، مه يشکينه. 22 ايا له ناو بته پووجه کاني نه ته وه کان هه يه باران بار نئيت؟ يان ايا تاسمان خوي ره هيل ده بار نئيت؟ ته ي تو يه زداني په روه ردگار مان نيت؟ جا هيوا مان به تويه، چونکه تو ته وه ي که هه موو ته مانه ت کردووه.»

15 تينجا يه زدان پي فهرمووم: «ته نانه ت ته گه ر موسا و ساموئيليش له به رده مم راوه ستن دا کوکيتان لي بکن، دل نچيته سهر تم گه له. له به رچاوي من دهر يان بکه! با برؤن! 2 جا کاتيک پيت ده لئين: «بۇ کوئ بچين؟» تو ش پئيان ده لئيت: «يه زدان ته مه ده فهرمويت: «ته وانه ي بۇ مردن، بۇ مردن، ته وانه ي بۇ شمشيرن، بۇ شمشير، ته وانه ي بۇ برسيتين، بۇ برسيتي، ته وانه ي بۇ رايچين، بۇ رايچ.» 3 يه زدان ده فهرمويت: «چار جور يان به سه ره وه داده نيم، شمشير بۇ کوشتن، سه گه کان بۇ راکيشان، بالنده و نازه له کيو بيه کانيش بۇ خواردن و له ناو بردن. 4 هه موو شانشينه کاني زه وي لئتان ده تو فن، له سه ره ته وه ي مه نه شه ي کوري حه زقياي پاشاي يه هودا له تور شه ليم کردي. 5 «ته ي تور شه ليم، کي دلي پيت ده سووتيت؟ کي بوت خه مبار ده ييت؟ کي تاو ر ده داته وه بۇ ته وه ي له سه لامه تيت برسيت؟ 6 تو وازت له من هينا، ليم ياخي ده بي، له به ره ته وه ده ست در يژده که مه سه رت و له ناوت ده به م، له ليوردنت بيزار بووم.» ته وه فهرمايشتي يه زدانه. 7 «به شه ن شه نيان ده کم، له دهر وازه ي شاره کاني خا که که. جه رگسو و تاوم کرد، گه لي خو م له ناو برد، ره فتاري خو يان نه گوري. 8 بيوه زنه کان يان

زور زیاتر ده کم، زیاتر له لمی ده ریا. له نیوه پړودا ویرانکهری بو ده هیتم بو
 سهر دایکی گه نجان. له ناکاو ترس و توقاندنی به سهردا ده دهم. 9 دایکی
 هوت مندال سیس بو، گیانی سپارد. هیشتا پړوژ بوو خوږی ناو بوو،
 شهرمه زار و ریسوا بوو. پاشماوه که شیان ده دهمه بهر شمشیر له بهر چاوی
 دوژمنان.» نه وه فهرمایشتی یه زدانه. 10 قور به سهرم دایکه، چونکه منت
 بوو، پیاوړیک که ده مه قالی و مله لانی له گه ل سهر پای خاکه که هیه! نه
 قهرزم کردوو و نه قهرزیان داومه تی، که چی هه مووان نه فرهم لی ده کن.
 11 یه زدان فهرمووی: «پیگومان بو مه بهستی چاک ده ربازت ده کم،
 پیگومان وا ده کم دوژمن له کاتی به لا و له کاتی ته ننگانه دایت پیارینه وه!
 12 «کهس ده توانیت ناسن بشکینیت، ناسنی با کوور و پړوژ؟ 13 «سامان و
 گه نجینه کانت ده کم به تالانی، به بی نرخ، له بهر هه موو گونا هه کانت، له
 سهر پای خاکه که کت. 14 ده تکه مه کویله ی دوژمنه کانت، له خاکیک
 نه تناسییت، چونکه تووره ییم گری گرتوه وه ک ناگریک ده تانسو تینیت.»
 15 «ته ی یه زدان، تو ده زانیت، به بیبری خۆتم بهینه روه و گرنگیم پییده،
 توله م بستینه وه له چه وسینه رانم. وا مه که به هوی پشودریزی تو له ناو بچم،
 بزانه که له بهر تو بهر گه ی ریسواییم گرت. 16 کاتیک فهرمووده کانی تو
 هات، خواردم بوم بووه مایه ی شادی و خوشحالی دلم، چونکه من ناوی
 توم هه لگرتوه، ته ی یه زدان، خودای سوپاسالار. 17 قهت له کوری
 گالته جارپان دانه نیشتوم، له گه لیشیان دلخوش نه بووم. به ته نه دانیستم،
 چونکه دهستی توم له سهر بوو، پرت کردم له تووره بی. 18 بوچی ژانم کوتایی
 نایت، برینه کم بی چاره یه و نایه ویت چاک یته وه؟ نایا وه ک که ندیکی
 فریودهر ده بیت بوم، وه ک کانیه ک جی متمانه نه ییت؟» 19 له بهر ته وه
 یه زدان ته مه ده فهرمویت: «ته گه رتوبه بکهیت، ده تکه ریتنه وه لای خوم تا کو
 وه ک بهنده ی خوم له بهر ده ستم راوه ستیت. ته گه ر قسه ی به نرخ بکهیت،
 نه ک بیبه ها، ده تکه مه و ته بیتری خوم. با ته و گه له بکه ریتنه وه لای تو، به لام
 تو نه گه ریتنه وه لای ته وان. 20 ده تکه مه شوورا بو ته و گه له، شوورایه کی
 پړوژی پته و، له گه لته ده جه ننگن به لام ده رقه ت نایه، چونکه من
 له گه لته دام، بو رزگار کردن و بو فریا که وتنت.» نه وه فهرمایشتی یه زدانه. 21
 «له دهستی خراپه کاران فریات ده که وم و له چنگی زورداران ده تکره وه.»

ئینجا فەرمايشتی یەزدانم بۆ هات، یچی فەرمووم: 2 «ژن مەهینە و لەم شوینەدا کۆر و کچت نەبیت.» 3 یەزدان سەبارەت بە و کۆر و کچانە ی لەم شوینەدا لەدایک بوون و سەبارەت بە دایکانیان کە ئەوانیان بوو و سەبارەت بە باوکانیان کە لەم خا کەدا ئەوانیان خستوو تەو و ئەمە دە فەرمویت: 4 «بە نەخۆشی کوشندە دەمرن، شینیان بۆ ناگێردیت و نانێژرین، بە لکو دەبن بە زبیل لە سەر رووی خا کە کە. ئەوانە بە شمشیر و قاتوقری لە ناودەچن، تەرمیان دەبیتە خۆراکی بالندە و ئازە لە کینویبەکان.» 5 یەزدان ئەمەش دە فەرمویت: «مەچۆ بۆ مالی پرسەگێر و مەرۆ بۆ شینگێران و سەرەخۆشیان لی مە کە، چونکە ناشتی خۆم، خۆشەویستی نەگۆر و بەزەیم لەم گەلە دامالیووە. 6 گەورە و بچووک لەم خا کە دەمرن، نانێژرین و شینیان بۆ ناگێردیت و کەس لە خەمی ئەوان لە خۆی نادات و قژی نارینتەووە. 7 لە ماتەم کەس شیوێ غەریبەیان بۆ نابات بۆ ئەوێ سەرەخۆشیان لی بکات، سەبارەت بە نەرتی مردوو کەس جامی سەرەخۆشی پێشکەش ناکات، تەنانت لە بەر دایک و باوکیشیان.» ئەو فەرمايشتی یەزدانە. 8 «هەر و هەما مەچوو مائیک داوێ هەبیت، بۆ ئەوێ لە گەلیان دابنیشیت و بختیت و بختیتەووە، 9 چونکە یەزدانی سوپاسالار، خودای ئیسرائیل ئەمە دە فەرمویت: ئەو تەم لەم شوینەدا و لە سەردەمی ئیو و لە بەرچاوی ئیو دەنگی شادی و دەنگی خۆشی و دەنگی زاوا و دەنگی بووک رادەگرم. 10 «جا کاتیک هەموو ئەم قسانەت بەم گەلە پرا گە یاند لیت دەرسن: «بۆچی یەزدان هەموو ئەم بە لا گەورە یە سەبارەت بە ئیو فەرموو؟ تاوانمان چییە و گوناھمان چییە کە دەرھەق بە یەزدانی پەروردگارمان ئەنجیمان داو؟» 11 تۆش پێیان دەئیت، یەزدان دە فەرمویت: «لەسەر ئەوێ باو باپیرانتان وازیان لە من هینا، دوای خودا کانی دیکە کە وتن و ئەوانیان پەرست و کرتوشیان بۆ بردن. وازیان لە من هینا و گوێرا یە لی فێرکردنە کانی من نەبوون. 12 ئیو ش لە باو باپیرانتان زیاتر خراپەتان کرد، ئەو تە هەر یە کە بە دوای کە لە پرە قیو خراپە کە ی خۆی کە وتوو، لە جیاتی ئەوێ گوێرا یە لی من بن. 13 لە بەر ئەوێ لەم خا کە فرێتاندە دەمە دەر وە بۆ خا کیک کە ئە ئیو و نە باو باپیرانتان نە تانناسیووە. لەوێ بە شە و و رۆژ خودا کانی دیکە دە پەرستن، چونکە من لە گە ئتان مێرە بان ناچم.» 14 هەر و هەما یەزدان دە فەرمویت:

«له بهر تهوه سه رده ميک ديت، چيتر نالين:» به يه زداني زيندوو، تهوه ي نهوه ي ئيسرائيلي له خاكي ميسره وه دهرهينا، «15 به لکو ده لين:» به يه زداني زيندوو، تهوه ي نهوه ي ئيسرائيلي له خاكي باکور وه دهرهينا وه هره وه ها له هه موو تهو خا کانه ي بو تهوي دهر يکردن. له بهر تهوه ي ده يانگه پريمه وه بو خا که کهيان، تهوه ي دام به باويپيرانيان.» 16 يه زدان ده فهرمويت: «به لام ئيستا ده نيرم به دواي زورتيک له ماسيگران، جا وهک ماسي ده يانگرن. پاش ته مه ده نيرم به دواي زورتيک له پراوچيان و له سه ر هه موو کيويک و هه موو گرتيک و له کون و که له بهري به رده کان پراويان ده کن، 17 چونکه چاوم له هه موو ريگا کانيانه، ريگا کانيان له به رده م من شار دراوه نين و تاوانه که يان له بهر چاوم بز نه بووه. 18 دوو ته وه ونده سزبان ده ده م له سه ر تاوان و گونا هه کانيان، له سه ر تهوه ي خاكي منيان به که لاکي به کانيان گلاو کردوو و ميراته که ي منيان پر کردوو له قيزه ونه کانيان.» 19 ته ي يه زدان، ته ي هيژ و قه لاي من، ته ي په ناگاي من له پوژي ته نگانه، نه ته وه کان له و په پري زه ويه وه بو لاي تو دين و ده لين: «باويپيرانمان ته نها خودا وه ندي درويينيان به ميراث بو مائه وه، بتي پوچي بي که لک. 20 تايا مروف خودا وه ند بو خوي دروسته کات؟ به لي، به لام خودا نين!» 21 «له بهر تهوه ته وه تا پييان ده ناسيتم، ته م جاره ده سه لات و هيژي خو ميان پي ده ناسيتم. ئينجا ته وان ده زاتن که ناوم يه زدانه.

17 «گونا هه کاني يه هودا به قه له مي ئاسن نووسراوه، به نوو کي ته لماس هه لکو لراوه، له سه ر په رهي دلين و له سه ر قوچي قوربانگا کانيان. 2 ته نانه ت منداله کانيشيان ته وان هيان به بير ديه وه، قوربانگا و ستوونه ته شيرا کانيان که له لاي داره سه وزه کان و له سه ر کيوه به رزه کان بوون. 3 چيا که ي خو م له ده شتوده ر و سامان و هه موو که نجينه کاني تو ده کم به تالاني، له گه ل نزرگه کاني سه ر به رزاييه کانت، چونکه له تيو خا که کت گونا هت کرد. 4 به خو ت ده سته ردار ده بيت له و ميراته ي که به تو م به خشي، ده تکه مه کوبله ي دوژمنه کانت له خا کيک که نه تناسيبت، چونکه ناگرتان به ردايه تو وره يم هه تاهه تا به گرده گريت.» 5 يه زدان ته مه ده فهرمويت: «نه فره ت ليکراوه ته و که سه ي پشت به ئاده ميزاد ده به ستي ت، متمان ه ي به هيژي مرو فانه هه يه و دلي له سه ر يه زدان لاده بات. 6 وهک بنچکيک

له بیابان ده بیټ، چا که نایبیت کاتیک دیت، له گهرمه سیر نیشته جی
 ده بیټ له چۆله وانی، له زه و بیه کی خوینین که که سی تیدا نار بیټ. 7
 «به لام بهره که تداره نه و که سه ی پشت به یه زدان ده به ستیت و متمانه ی پی
 هه یه. 8 وهک دارینک ده بیټ، شه تلکراو له دم تاو، له دم جوگه رهگ
 داده کوتیت، له گهرما ناترسیت، گه لا کانی سه وزن، گوی به وشکه سالی
 نادات، له به رو بووم دان ناوه ستیت.» 9 دل له هه موو شتیک فریوده رتره
 و درماني نییه، کی ده یناست؟ 10 «من یه زدانم، دل ده پشکم، دهر وون
 تاقی ده که مه وه، بو ته وه ی هه ریه که به گویره ی رهفتاره که ی پی بدم،
 به گویره ی شایسته یی کرداره کانی.» 11 وهک که ویک کړکه و تبیت به سه ر
 نه و هیلکانه ی خوی نه یکردیت، ده وله مه ندیک به نار وای ده وله مه ند
 بوویت، له نیوه ی ته مه نی وازی لی ده هیئت، له کۆتاییشدا ده بیته گیل. 12
 ته ختی شکۆمه ندیه، هه ر له سه ره تاوه به رزه، شوینی پرورگا که مان. 13
 نه ی یه زدان، هیوای ئیسرائیل! هه موو نه وانه ی وازت لی دین، شهرمه زار
 ده بن، نه وانه ی له تولاده دن، له سه ر خۆل ده نووسرین، چونکه وازیان
 له یه زدان هینا، له کانی تاوی ژیان. 14 نه ی یه زدان، چاکم بکه ره وه،
 چاک ده بمه وه، پرزگارم بکه، پرزگار ده بم، چونکه ستایشی من هه ر بو
 تویه. 15 نه و ته ناچه زانم پیم ده لین: «کوا فرمایشتی یه زدان؟ با ئیستا بیته
 دی!» 16 منیش هه رگیز له وه لام نه دا شوان بم له لای تو، تو ده زانیت
 که خوازیری پرۆزی کوشنده نه بووم. چی له ده مم هاتووه ته دهره وه
 له به رده می خۆت بووه. 17 نه ی یه زدان، مه متوقینه، تو په ناگی منی له
 پرۆزی له ناوچوون. 18 با راونه رانم شهرمه زار بن به لام من شهرمه زار
 نه بم، با نه وان بتوقن به لام من نه توقم. پرۆزی له ناوچوونیان به سه ردا
 بهینه، دوو نه وهنده وردوخاشیان بکه. 19 یه زدان تاوای پی فرمووم:
 «پرۆ و له لای دهر وازه ی نه وه ی گه ل بوهسته، نه وه ی پاشا کانی یه هودا
 پلیدا دینه ژووره وه و ده چنه دهره وه، هه روه ها له هه موو دهر وازه کانی
 دیکه ی تورشه لیم بوهسته. 20 پلیمان یلی: «گوی له فرمایشتی یه زدان بگرن،
 نه ی پاشا کانی یه هودا و هه موو یه هودا و هه موو دانیشتوانی تورشه لیم،
 نه وانه ی له م دهر وازانه وه دینه ژووره وه. 21 یه زدان ته مه ده فرمویت:
 تاگاداری خۆتان بن و له پرۆزی شه ممه دا هیچ باریک هه لمه گرن و به ناو

دهروازه کانی تورشه لیددا بیپینه ژووره وه. 22 هیچ باریکیش له رۆژی شه مه دا له ماله کاتانه وه مه هینه دهروه وه هیچ کاریک مه کن، رۆژی شه مه ترخان بکن، وهک ئه وهی فهرانم به باو بپیراتان کرد. 23 به لام گوپیان نه گرت و گوپیان پی نه دا و که لهره قییان کرد، نه یانیست و ته می نه بوون. 24 به لام ته گهر به ته واوی گویم لی بگرن، له رۆژی شه مه هیچ باریک نه هینه ناو دهروازه کانی ئه م شاره و رۆژی شه مه تان ترخان کرد، بو ته وهی هیچ کاریکی تیدا نه کن، 25 ئه وا پاشایانی سه ره ته ختی داود له گه ل پیاوه گه وره کان به دهروازه کانی ئه م شاره دا دینه ژووره وه، له گه ل پیاوه گه وره کان به سواری گالیسکه و ته سپه وه، له گه ل پیاوانی یه هودا و دانیشتوانی تورشه لیم دین، ئه م شاره ش هه تاهه تایه ئاوه دان ده ییت. 26 ئینجا له شاروچکه کانی یه هودا، له ده وره بیری تورشه لیم، له خاکی بنیامین، له زورگه کانی خۆرئاوا، له ناوچه شاخاوییه کان و له نه قه به وه دین. قوربانی سووتاندن و قوربانی سه رپراو، پیشکه شکرای دانه ویله، بخور و قوربانی سوپاسگوزاری ده هینه ناو مالی یه زدانه وه. 27 خو ته گهر گوئی له من نه گرن بو ترخان کردنی رۆژی شه مه، به رده وام بوون له وهی به باره وه بیته ناو دهروازه کانی تورشه لیم، ئه وا من ئاگریکی نه کوژاوه به رده ده مه دهروازه کانی تورشه لیم که قه لا کانی له ناو ده بات.» ئه وه فه رمایشتی یه زدانه.

18 ئه مه ئه و په یامه یه که له لایه ن یه زدانه وه بو یه رمیا هات: 2 «ههسته و به ره و خواره وه برۆ بو مالی گۆزه که ره که، له وی په یامی خو مت پی راده که یه نم.» 3 منیش به ره و خواره وه چوم بو مالی گۆزه که ره که، بینم له سه ر چه ره که کار ده کات. 4 به لام ئه و ده فره ی گۆزه که ره که له گل دروستی ده کرد، تیکچوو، جا دوو باره کرد یه وه به ده فریکی دیکه، به و شیوه یه ی گۆزه که ره که پی باش بوو. 5 ئینجا فه رمایشتی یه زدانم بو هات: 6 «ئه ی بنه ماله ی ئیسراییل، ئایا من ناتوانم وهک ئه م گۆزه که ره تان له گه ل بکه م؟ ئه ی بنه ماله ی ئیسراییل، ئیوه له ناو دهستی من هه ره وک گل له ناو دهستی گۆزه که ره. 7 ته گهر هه ر کاتیک له باره ی نه ته وه یه ک و شانشینیکه وه باسی ریشه کیش کردن و به زه وی دادان و له ناو بردنم کرد ییت، 8 ئه و نه ته وه یه ی که له باره یه وه دوام، له خراپه که ی تۆبه ده کات، ئینجا منیش پاشگه ز ده بمه وه له و به لایه ی به ته ما بووم تووشی بکه م. 9 ته گهر هه ر

کاتیکیش له باره ی نه ته وه یه ک و شانشینیکه وه باسی بنیادنان و چاندن بکه م، 10 به لآم له بهر چاوم خراپه بکات و گوپرایه لی من نه بیټ، ته و ا منیش پاشگه ز ده به وه له و چا که یه ی که فهرمووم بوی بکه م.» ته وه فهرمایشتی یه زدانه. 11 «نیستاش به پیاوانی یه هودا و دانیشتوانی تورشه لیم یلی:» یه زدان ته مه ده فهرمویت: تا گدارین! من به لایه گان بو تاماده ده که م و پیلاییک له دژی میوه داده ریژم. جا له بهر ته وه بگه ریته وه، ههر که سه و له ریگا خراپه کانی، ریگا و کرده وه کانی خوتان چاک بکه نه وه.» 12 به لآم گوتیان: «بی سووده، چونکه نیمه دوی بیرورای خومان ده که وین، ههر یه که مان به بیی که لله پره قیبه خراپه که ی خوی ده کات.» 13 له بهر ته وه یه زدان ته مه ده فهرمویت: «له نیو نه ته وه کان پرسن: کی وه ک ته مه ی بیستوه؟ بی تامترین خراپه نیسرائیلی پاکیزه کردوویه تی. 14 تایا به فری لوبنان له لووتکه بهر دینه کانی ده بریته وه؟ تایا تاوی سازگاری له بهر پویشتوی وشک ده بیټ؟ 15 به لآم که له که م منی له یاد کردووه، بخوری بو بختی پوچ سووتاندووه، کوسپ و ته گه ریه ان خسته بهر ده م ریگا کانیان و ریچکه کونه کان، تا کو به لاریکان و ریگا خوش نه کراوه کاندرا پون. 16 بو ته وه ی خا که که یان ویران بیټ، بو هه تاهه تایه بیټه جیگی تانه و ته شه ر، ههر که سیک پییدا تیپه ریټ سه رسام بیټ و سه ر بله قینیت. 17 وه ک بای پروژهلان له بهر ده م دوژمن په رتیا ن ده که م، له پروژی کاره ساتیا ن پشتیا ن تیده که م، نه ک پروو.» 18 نینجا ناحه زانم گوتیا ن: «وه رن، با پیلاییک له یه رمیا بگپین، چونکه فیرکردن له کاهین و پراویژ له دانا و په یام له پیغه مبه ر نابریته وه. وهرن با به زما ثمان لی بدین و گوی له هیچ وشه یه کی نه گرین.» 19 ته ی یه زدان، گویم لی بگره، گوی له ده نگی ناحه زانم بگره. 20 تایا پاداشتی چا که به خراپه ده دریته وه؟ به لآم چالیجان بوم هه لکه ندووه. به بیرت بیته وه وه ستانم له بهر ده مت، بو ته وه ی له پیناوی ته وان پاریمه وه، تا کو تووره بیت لییا ن بگپمه وه. 21 له بهر ته وه کوره کانیا ن بده ده ست قاتوقری، بیانده ده ست شمشیر، با ژنه کانیا ن جه رگسووتا و بیوه ژن بن، پیاوه کانیشیا ن بمرن، گه نجه کانیا ن له جه نگی به شمشیر بکوژرین. 22 با هاوار له ماله کانیا نه وه بیستریت، کاتیک له پر چه ته یان به سه ردا ده دیت، چونکه چالیان هه لکه ند بو گرتم، ته له یان بو پیم نایه وه. 23 به لآم ته ی یه زدان، تو له

هه موو ته گبیره كانيان بۇ كوشتنى من ئاگادار بووى. له تاوانيان خوش مه به و
گوناهه كه يان له بهر چاوت مه سپره وه. با له بهر ده مت تىكبشكىن، له كاتى
تووره بوونت سزايان بده.

19 يەزدان ئەمە دەفەرموئیت: «پرۆ لای گۆزە کەر، گۆزە یەکی گل
بکەر. هەندیک له پیرانی گەل و کاهینی پیر ببه، 2 پرۆ دەرە وه بۆ دۆلی
بەن هینۆم که لە لای دالانی دەر وازە ی زبڵدانه، لەوی ئەو پە یامە جار بده
که پیتی دەلیم. 3 بلی: «ئە ی پاشایانی یە هودا و ئە ی دانیشتوانی تۆرشە لیم،
گویی له فەرمايشتی یەزدان بگرن. یەزدانی سوپاسالار، خودای ئیسرائیل
ئەمە دەفەرموئیت: ئاگادارین! بە لایەک بە سەر ئەم شوینە دا دەهینم که
هەر که سینک بیبیسیت، گوئی بزرنگیتە وه. 4 له بهر ئەوهی وازیان لی هینام،
ئەم شوینە یان پيس کرد و تیندا بخووریان بۆ خودا وه نده كانی دیکه سووتاند
که نه یان دەناسین، نه خویمان و نه باوبایرانیان و نه پاشایانی یە هودا، ئەم
شوینە یان پرکرد له خوینی ییتاوانان. 5 نزرگی بە علیان له سەر بەرزایه کان
بنیاد نا، تا کو کورە کانیان به ئاگر بسووتین و بیکه نه قوربانی سووتاندن بۆ
به عل، که من نه فەرمانم پیکردبوو و نه فەرمووبووم و نه به خه یالدا هاتبوو.
6 له بهر ئەوه ئاگادارین، سەردە مێک دیت، چیتر ئەم شوینە یی ناگوتریت
تۆفەت یان دۆلی بەن هینۆم، بە لکو یی دەگوتریت دۆلی كوشتن. ئەوه
فەرمايشتی یەزدانه. 7 «جا له م شوینە دا پیلانی یە هودا و تۆرشە لیم پوچ
دە که مه وه، وا دە که م له بهر دەم دوزمنه کانیان به شمشیر بکوژرین، به دەستی
ئەوانه ی دە یانه ویت له ناویان ببهن، تەرمه کانیان دە که مه خۆرا کی بالنده و
نازە لی کتوی. 8 ئەم شارە ویران دە که م و دە بکه مه جینگای تانه و تە شەری
خە لک، هەر که سینک پیندا تیبه پریت سە رسام دە ییت، گالته ی پنی دە کات
له سەر هه موو ئەوه ی به سەری هاتووه. 9 وایان لی دە که م گوشتی کور و
کچه کانی خویمان بخۆن، هەریه که گوشتی هاوړیکه ی خو ی دە خوات، له بهر
که مارۆ و ئەو تەنگانه یه ی تی دە که ون به دەستی دوزمنانیا ن که به دوا ی
ئەوانه وهن بۆ كوشتنیا ن.» 10 «ئینجا گۆزە که له بهر چاوی ئەو پیاوانه بشکینە
که له گە لئدان، 11 پینان بلی: «یەزدانی سوپاسالار ئەمە دەفەرموئیت: ئاوا
ئەم گە له و ئەم شارە دە شکینم، وه ک چۆن دە فرە گۆزە که که نه توازیت
جار یکی دیکه چاک بکریته وه. له تۆفەت دە نپژرین، هه تا ئەوه ی چی

ناشتن نه مینیت. 12 یه زدان ده فهرمویت: «ئاوا له م شوینه و دانیشتوانه که ی ده که م، ئەم شاره وهک توفهت لی ده که م. 13 جا ماله کانی تورش لهیم و کوشکه کانی پاشایانی یه هودا وهک شوینی توفهت گلا و ده بن، هه موو ئەو مالانه ی له سهربانه کانیان بخوریان سووتاند بۆ هه موو ئەستیره کانی تاسمان و شه رابی پیشکه شکراییان بۆ خودا و نه ده کانی دیکه پیشکه ش کرد.» 14 ئینجا یه رمیا له توفهت هاته وه که یه زدان بۆ پیشبینی کردن نارد بو یه ئەوی، له چه وشه که ی پرستگای یه زدان راوه ستا و به هه موو گه لی گوت: 15 «یه زدانی سوپاسلار، خودای ئیسرائیل ئەمه ده فهرمویت: «گویی بگرن! من هه موو ئەو به لایه به سه ر ئەم شاره و به سه ر هه موو گونده کانی ده ورو به ریدا ده هیتم، ئەوه ی سه بارهت به و فهرمووم، چونکه که له ره قییان کرد و گوینان له قسه ی من نه گرت.»»

20 کاتیک په شوری کوری ئییری کاهین لپرسراوی پرستگای یه زدان گوئی له یه رمیا بوو پیشبینی ئەو شتانه ی ده کرد، 2 له یه رمیای پیغه مبه ری دا و له و کۆته ی کرد که له لای ده روازه ی بنیامینی سه ره وه یه، ئەوه ی له پرستگای یه زدانه. 3 بۆ به یانی په شوری یه رمیای له کۆته که ده رهینا، یه رمیاش پی گوت: «یه زدان تۆ به په شوری ناو نابات، به لکو مه گۆر میسه فیف، 4 چونکه یه زدان ئەمه ده فهرمویت: «ئەوه تا ده تکه مه ترس و توقین بۆ خۆت و بۆ هه موو دۆستان، به چاوی خۆت ده بینی که به شمشیری دوژمنه کانیان ده کوژرین. هه موو یه هوداش ده ده مه ده ست پاشای بابل، بۆ بابل رایچییان ده کات یان ده یانداته بهر شمشیر. 5 هه موو سامانی ئەم شاره، هه موو به ره م و هه موو شته به نرخه کانی و هه موو گه نجینه کانی پاشا کانی یه هودا ده ده مه ده ست دوژمنه کانیان. جا تالانیان ده که ن و ده ستی به سه ردا ده گرن و ده یان به نه بابل. 6 تۆش ئە ی په شوری، له گه ل هه موو ئەندامانی ماله که ت بۆ بابل پاپیچ ده کرین، له ویی ده مرن و له ویی ده نیژرین، تۆ و هه موو دۆستان که به درۆ پیشبینیت بۆ یان کرد بوو.» 7 ئە ی یه زدان، فریوتدام و فریودرام، تۆ له من به توانا تری و ده ره قه تم هاتی. به دریزی رۆژ پی پنده که نن، هه موو گالته م پی ده که ن. 8 هه ر کاتیک بدویم هاوار ده که م، چاری توندوتیژی و ویرانی ده ده م، چونکه فهرمایشتی یه زدان ریسوایی بۆ هینام، گالته پیکردن به دریزی رۆژ. 9

به لآم ته گهر بلنم: «باسی ناکم، ئیتر به ناوی ئه وه وه نادویم،» جا وشه که ی له دلددا وهک ئاگرێکی داگیرساو ده بیته، وهک ئاگرێکی په نگخوار دوو له ناو ئیسقانه کاتم، بیزار ده بم له دامر کاندنه وهی و ناتوانم بیده نگ بم. 10 گویم له چه چه زور که س بووه: «له هه موو لایه که وه ترس و توقین هه یه! خه بهری ئی بدهن! با خه بهری ئی بدهن!» هه موو هاوڕییه کاتم چاوه پڕی شکستی من ده کهن، ده لێن: «به لکو فریو بخوات، ئینجا ده ره قه تی دین و تۆله ی خو مانی ئی ده که یته وه.» 11 به لآم یه زدان وهک پال له واتیککی به توانا له گه لمدایه، له بهر ته وه ته وانه ی ده چه وه سیننه وه ده که ون و ده ره قه تم نایه ن، سه رنا که ون و به ته واوی پرسیوا ده بن، شه رمه زاریه که یان هه رگیز له بیر ناکریت. 12 ته ی یه زدانی سوپاسالار، ته وه ی راستو دروست تاقی ده که یته وه و ناخ و دل ده پشکنیت، با تۆله سه ندنه وه ت له وان ببنم، چونکه کیشه ی خو مم به تو سپارد. 13 گو رانی بو یه زدان بلن! ستایشی یه زدان بکه ن! چونکه هه ژار رزگار ده کات له ده ستی به دکاران. 14 نه فره ت لیکراوه ته و پو ژه ی تیدا له دایک بووم! با به ره که تدار نه بیته ته و پو ژه ی دایک منی بوو! 15 نه فره ت لیکراوه ته و که سه ی مرده ی دایه باو کم، زور دنلخوشی کرد و گو تی: «کو رپکت بوو!» 16 با ته و که سه وهک ته و شارو چکانه ی ئی بیته که یه زدان به بی په شیمان بوونه وه سه ره و ژیری کرد. با به یانیان ده نگی هاوار بیستیت، نه عره ته کیشانی جه نگیش له کاتی نیوه پو، 17 چونکه له ناو سکی دایکه وه نه یکو شتم، جا دایک ده بوو به گو رم و سکی هه میشه هه ر پڕ ده بوو. 18 بو چی له سکی دایک هاتمه ده ره وه؟ ئایا بو بینینی ماندوو بوون و خه م؟ ئایا بو کو تایی هاتی پو ژگارم به پرسیوایی؟

21 ته و په یامه ی له لایه ن یه زدانه وه بو یه رمیا هات، کاتیک سدقیای پاشا په شخوری کو ری مه لکچا و سه فه نیای کو ری مه عسییا هوی کاهینی نارد له لای و گو تی: 2 «تکایه له پیناوی ئیه داوا له یه زدان بکه، چونکه نه بوخودنه سری پاشای بابل هیرشمان ده کاته سه ر، به لکو یه زدان وهک پابردوو کاری سه رسو رهینه رمان له گه ل ده کات هه تا نه بوخودنه سه ر له لای ئیه بکشیته وه.» 3 به لآم یه رمیا وه لامی دانه وه: «به سدقیای بلن، 4 یه زدانی په ره ردگاری ئیسرا ئیل ته مه ده فره مویت: من خه ریکم ته و چه کانه له دژتان به کار ده هینم که له ده ستاندا به و له گه ل پاشای بابل و بابلیه کان شه ری

پنی ده کهن، که له دهره وهی شوورای شاره کان گه مارویان داون. له ناوه پراستی شار کویان ده که مه وه. 5 من خۆم به ده سیتیکی پۆلایین و بازوویکی به هیز، به توورینی و هه لچووتیکی به جۆشی گه وره وه له دژتان ده جه نغم. 6 دانیشتووانی ته و شاره ده کوژم، مرؤف و ئازهل پیکه وه، به دهردیکی گه وره وه دهرن. 7 پاش ته مه ش، سدقیای پاشای یه هودا و خزمه تکاره کانی و ته وهی له م گه له له شاره که دا ماونه ته وه، له دوای دهرد و شمشیر و قاتوقریه که، ده یانده مه ده ست نه بوخودنه سری پاشای بابل و دوژمنه کانیان و ته وانهی ده یانه ویت له ناویان به ن. ته وانیش ده یانده نه به ر شمشیر و له گه لیان میهره بان نابن و دلیان پینان ناسووتیت و به زه بیان پیناندا نایه ته وه.» ته وه فه رمایشتی یه زدانه. 8 «به م گه له ش ده لیت:» یه زدان ته مه ده فه رمویت: ئیستا من ریگی ژیان و ریگی مردنتان له پیش داده نیم. 9 ته وهی له م شاره دا بمینیتته وه به شمشیر و قاتوقری و دهرد له ناوده چیت، ته وه ش بچیتته دهره وه و روو له بابلیه کان بکات، ته وانهی گه مارویان داون، ده ژیت و ژبانی خۆی دهر باز ده کات. 10 له بهر ته وهی مکورم له سه ر ته وهی خراپه به سه ر ته و شاره به یم نه ک باشه. ده دریتته ده ست پاشای بابل و به ئاگر ده یسووتینیت.» ته وه فه رمایشتی یه زدانه. 11 «به بنه ماله ی پاشای یه هودا یلی:» گوئی له فه رمایشتی یه زدان بگرن. 12 ته ی بنه ماله ی داود، یه زدان ته مه ده فه رمویت: «هه موو به یانیه ک به دادپهروه ری حوکم بدن، تالانکراو له ده ستی زوردار رزگار بکه ن، نه وه ک تووریم وه ک ئاگر به قیتته وه، له بهر ته و خراپانه ی کردووتانه، جا بسووتینیت و که س نه ییت بکوژینیتته وه. 13 ته ی تورشه لیم، ته وهی نیشه جی له سه ر دۆله که، به سه ر ده شتی به رده لانی به رز، ته وه تا من له دژی توم. ته وه فه رمایشتی یه زدانه. ئیه ده لین:» کئ به سه رماندا ده دات؟ کئ دیتته ناو نشینگه کائمانه وه؟» 14 به لام من سزای شایسته ی کرداره کانتان ده ده م، ئاگر به رده ده مه دارستانه که ی و هه موو ده وره به ره که ی ده خوات.» ته وه فه رمایشتی یه زدانه.

22 یه زدان ته مه ده فه رمویت: «دابه زه بو کۆشکی پاشای یه هودا و له وئ ته و په یامه رابگه یه نه، 2 یلی:» ته ی پاشای یه هودا، ته وهی له سه ر ته ختی داود دانیشتووی، گوئی له فه رمایشتی یه زدان بگه؛ تو و خزمه تکاره کانت و گه له که ت، ته وانهی له م ده روازانه وه دینه ژووره وه. 3 یه زدان ته مه

ده فەرموئیت: راستودروستی و دادپەروەری پەپەرە و بکەن. تالانکراو لە دەستی
 زۆردار دەرباز بکەن. نامۆ و هەتیو و بیوەژن مەچەوسیننەو، سەتەم
 مەکەن، لەم شوێنەدا خوێنی بێتاوان مەپژێن؛ 4 ئەگەر بە گزنگییه و ئەم
 فەرمانە پەپەرە و بکەن، ئەوا ئەو پاشایانە ی لەسەر تەختی داود دانیشتون
 لە دەروازەکانی ئەم کۆشکە وە دینە ژوورەو، بە سواری گالیسکە و
 ئەسپەو لە گەڵ خزمەتکاران و گەلەکە ی. 5 بەلام ئەگەر گوێ لەم فەرمانە
 نەگرن، سوێند بە گیانی خۆم دەخۆم، کە ئەم کۆشکە وێران دەبێت. «
 ئەو فەرماشتی یەزدانە. 6 یەزدان سەبارەت بە کۆشکی پاشای یەهودا
 ئەمەش دەفەرموئیت: «هەرچەندە تۆ بۆ من وەک گلغادی، وەک لووتکە ی
 لوبناتی، بەلام وەک چۆلەوانیبت لێ دەکەم، وەک شاری بێ دانیشتوان. 7
 تیکدەرانت بۆ تەرخان دەکەم، هەریەکە و بە ئامێرکە یەو، جا باشتەین
 داری ئورزت دەپرنەو و فریادەدەنە ناو ئاگرەو. 8 «خەلکی زۆر نەتەو
 بە کەناری ئەم شارەدا تێدەپەرن و لە یەکتەری دەپرسن: «لەسەر چی یەزدان
 وای لەم شارە گەورە کرد؟» 9 جا دەڵێن: «لەسەر ئەو ی وازیان لە پەیمانی
 یەزدانی پەروەردگاریان هێنا و خوداوەندەکانی دیکەیان پەرس و کپۆشیان
 بۆ بردن.» 10 بۆ پاشا مردوووە کە مەگزیین و شینی بۆ مەگزیین، بە لکو بە کۆل
 بگریین بۆ ئەو ی بە دیل دەبردیت، چونکە جاریکی دیکە ناگەریتەو بۆ
 ئەو ی ئەو خا کە بیینیت کە لێ لەدایک بوو. 11 سەبارەت بە شەلومی
 کوری یوشیای پاشای یەهودا، ئەو ی لە جێی باوکی بوو بە پاشا، ئەو ی
 لەم شوێنە رویشت، یەزدان دەفەرموئیت: «جاریکی دیکە ناگەریتەو
 ئێرە، 12 بە لکو لەو شوێنە ی پاریچیان کردوو بۆی هەر لەو ی دەمریت،
 جاریکی دیکە ئەم خا کە نابینیتەو.» 13 «قوربە سەر ئەو ی کۆشکە کە ی بە
 ناپەرەوایی بنیاد دەنێت و ژوورەکانی سەرەوێشی بە سەمەکاری، ئەو ی
 بە بێ کرێ کار بە هاوڵاتیان دەکات، هەقی ماندوو بوونە کە یان ناداتی. 14
 دەڵیت: «کۆشکی فراوان بۆ خۆم بنیاد دەنیم، ژوورەکانی سەرەو ی
 پانوبەرین.» پەنجەرە ی گەورە ی بۆ دەکاتەو، دیوارەکانی بە تەختە ی دار
 ئورز دادەپۆشیت، بە رەنگی سوور بۆیاخی دەکات. 15 «ئایا ئەو دەتکاتە
 پاشا، کە دار ئورزی زۆرت هەبێت؟ ئایا باوکت نەبخوارد و نەبخواردەو؟
 راستودروستی و دادپەروەری پەپەرە و کرد، جا سەرکەوتوو بوو. 16 بە

ته‌واوی پالپشتی له مافی هه‌زار و نه‌دار کرد، جا سه‌رکه‌وتوو بوو. ئایا ته‌مه واتای ته‌وه نییه من ده‌ناسیت؟» ته‌وه فه‌رمایشتی یه‌زدانه. 17 «به‌لام چاو و دلی تو ته‌نهما له‌سه‌ر ده‌سته‌که‌وتی ناره‌وایه، له‌سه‌ر پرشتنی خوینی ییتاوانه، له‌سه‌ر سه‌تم و ده‌ستدریژییه.» 18 له‌به‌ر ته‌وه یه‌زدان له‌باره‌ی یه‌هۆیا قیمی کوری یوشیای پاشای یه‌هوداوه ته‌مه ده‌فه‌رمویت: «بۆی نالا وینه‌وه، «برارۆ! خوشکه‌پرۆ!» بۆی نالا وینه‌وه، «گه‌وره‌پرۆ! شکۆی پرۆ!» 19 به‌لکو وه‌ک گویدریژ ده‌نیژریت، راده‌کیشریت و فریده‌دریت دور له‌ده‌روازه‌کانی تۆرشه‌لیم.» 20 «ته‌ی تۆرشه‌لیم، پرۆسه‌ر لوبنان و هاوار بکه، با له‌باشان ده‌نگت بیستریت، له‌عه‌فاریمه‌وه هاوار بکه، چونکه‌هه‌موو هاوپه‌یمانه‌کانت وردوخاش کران. 21 له‌ئاسووده‌بیت ئاگادارم کردیته‌وه، به‌لام گوت: «گوئی ناگرم.» له‌گه‌نجییه‌وه له‌مه‌له‌پراها توویت، که‌گوپرایه‌لی من نابیت. 22 هه‌موو شوانه‌کانت با به‌رپوه‌یان ده‌بات و هاوپه‌یمانه‌کانت پاپیچ ده‌کرین، ته‌وسا ریسوا و شه‌رمه‌زار ده‌بیت له‌به‌ر هه‌موو خراپه‌کانت. 23 ته‌ی نیشته‌جی «لوبنان»، ته‌ی ته‌وه‌ی له‌ناو دار تۆرزه‌کان هیلانه‌ت کردووه، چه‌ند ده‌نالییت که‌ژان ده‌تگریت، وه‌ک ژتیک که‌مندالی ده‌بیت!» 24 یه‌زدان ده‌فه‌رمویت: «به‌گانی خۆم، ته‌ی یه‌هۆیا کینی کوری یه‌هۆیا قیمی پاشای یه‌هودا، ته‌نانه‌ت ته‌گه‌ر ته‌نگوستیله‌یه‌ک بیت له‌ده‌ستی راستم، له‌په‌نجی خۆمت ده‌که‌مه‌وه و 25 ده‌تده‌مه‌ده‌ستی ته‌وانه‌ی ده‌یانه‌وی له‌ناوت بیهن، ده‌ستی ته‌وانه‌ی تۆلییان ده‌ترسیت، نه‌بوخودنه‌سری پاشای بابل و بابلییه‌کان. 26 خۆت و دایکت، ته‌وه‌ی تۆی بووه فریتانده‌ده‌مه‌سه‌ر خاکیکی دیکه، که‌له‌وی له‌دایک نه‌بوونه، جا له‌وی ده‌مرن. 27 هه‌رگیز ناگه‌رینه‌وه ته‌و خاکی بۆی په‌رۆشن.» 28 ئایا ته‌م پیاوه، یه‌هۆیا کین، قاپیکی ریسوا و شکاوه؟ ئایا شتیکه‌که‌س نایه‌ویت؟ بۆچی خۆی و نه‌وه‌کانی فریدران، تیه‌له‌درانه‌خاکیکی که‌نایاسن؟ 29 ته‌ی خاک! ته‌ی خاک! ته‌ی خاک! ته‌ی خاک! گوئی له‌فه‌رمایشتی یه‌زدان بگه‌! 30 یه‌زدان ته‌مه ده‌فه‌رمویت: «ته‌م پیاوه به‌وه‌جاخکویر بنوسن، پیاویک که‌له‌ماوه‌ی ژبانی خۆی سه‌رکه‌وتوو نابیت، که‌س له‌نه‌وه‌ی ته‌و سه‌رکه‌وتوو نابیت، که‌سیان له‌سه‌ر ته‌ختی داود دانایشن و جاریکی دیکه‌فه‌رمانزه‌وايه‌تی یه‌هودا نا‌که‌ن.»

23 یەزدان دەفەر مویت: «قور بەسەر ئەو شوانانەى مەرى میگە لە کم دەفەوتین و پەرتوبلاوی دەکەنەو!» 2 لەبەر ئەو یەزدانی پەروەردگاری ئیسرائیل لەبارەى ئەو شوانانەى کە شوانایەتی گەلەکی من دەکن، ئەمە دەفەر مویت: «ئێو مەرەکانی منتان پەرتوبلاوکردهو و دەرتانکرد و گزنگیتان پینەدا، لەبەر ئەو منیش لەسەر خراپی کردەو کاتان سزاتان دەدم.» ئەو فەرمايشتی یەزدانە. 3 «بەلام من پاشماوەى میگە لەکی خۆم لە هەموو ئەو خاکانە کۆدە کە مەو کە دەرمکردن بۆی، دەیانگەریخەو بۆ لەوەرگا کانیان و زاوژی دەکن و زۆر دەبن. 4 ئینجا شوانیان بۆ دادەتیم و شوانایەتیان دەکن، ئیتر ناترسن و ناتوقن و ون نابن.» ئەو فەرمايشتی یەزدانە. 5 یەزدان دەفەر مویت: «ئەو تا سەردەمیک دیت، لقیکی راستودروست لە داودەو هەلدهستیم، پاشایەک بە دانایی پاشایەتی دەکات، راستودروستی و دادپەروەری لە زەویدا پەپەرەو دەکات. 6 لە سەردەمی ئەویدا یەهودا پرزگاری دەیت و ئیسرائیل بە ئاسوودەى نیشتهجی دەیت. ئەو ناوەى کە پێی دەناسریت: «یەزدان راستودروستیمانە.» 7 یەزدان دەفەر مویت: «لەبەر ئەو ئەو تا سەردەمیک دیت، چیت نالین:» بە یەزدانی زیندوو، ئەو ی نەو ی ئیسرائیلی لە خاکی میسەرەو دەرھینا، 8 بەلکو دەلین:» بە یەزدانی زیندوو، ئەو ی رەچەلەکی بنەمالەى ئیسرائیلی لە خاکی باکوورەو دەرھینا و لە هەموو ئەو خاکانەو بۆ ئەو دەرکردن، ئەوانیش لەسەر خاکەکی خویان نیشتهجی دەبن.» 9 سەبارەت بە پیغەمبەرەکان: دلم لە ناخدا وردوخاش بوو، هەموو ئیسکەکانم دەلەرزن. من وەک کەسیکی سەرخۆشم لیا، وەک پیاویک شەراب بەسەریدا زال بویت، لەبەر یەزدان و لەبەر فەرمودە پیرۆزەکانی. 10 خاکە کە پر بوو لە داوینپسان، خاکە کە لەبەر نەفەرە دەنالینیت، لەوەرگا کانی چۆلەوانی و شک بوون. پیغەمبەرەکان لەسەر پیرەوی خراپە دەرون و دەسەلاتیان بۆ ستم بەکار دەھینن. 11 «پیغەمبەر و کاهین هەردووکیان گلاو بوون، تەنانەت لە پەرستگا کە شم خراپەى ئەوانم بەرچاوەوت.» ئەو فەرمايشتی یەزدانە. 12 «لەبەر ئەو رینگا کانیان خلیسکە بۆیان، بۆ ناو تاریکی دەردەکرین و لەو دەرەزین، چونکە بەلایان بەسەردا دەھێم لە سالی سزادانیان.» ئەو فەرمايشتی یەزدانە. 13 «لەتو پیغەمبەرەکانی سامیرەدا قیزەو نییە کم بینی، بەهۆی بەعەو پیشبینی دەکن و ئیسرائیلی

گهلی من گومرا ده کهن. 14 له تیو پیغه مبه ره کانی تورشه لیمیش ته وهی بینیم موچرکه به له شدا ده هینیت: داو پنیسی و رپی درویان گرتووه ته بهر، خراپه کاران هانده دن بۆ ته وهی کهس له خراپه کهی نه گه ریته وه. ته وان بۆ من وهک سه دومیان لپهاتووه، خه لکی تورشه لیمیش وهک عه مورا. 15 له بهر ته وه یه زدانی سوپاسالار سه بارهت به پیغه مبه ره کان ته مه ده فهرمویت: «ته وه تا من زه قه بووتیان ده رخوارد ده دهم و تاوی ژه هراویان پی ده توشم، چونکه له لای پیغه مبه ره کانی تورشه لیمه وه گلاوی بۆ هه موو زه وی بلاو بووه وه.» 16 یه زدانی سوپاسالار ته مه ده فهرمویت: «گوئی له قسه ی ته پیغه مبه رانه مه گرن که پیشینیتان بۆ ده کهن، چونکه ته وان ته فهران ده دن. له خه یالی بیرى خویانه وه ده دوین، نهک له سه ر زمانى یه زدانه وه. 17 ته وان هى سووکایه تی به من ده کهن، ده لپن، یه زدان ده فهرمویت، ئاشیتان بۆ ده بیئت. ههروه ها هه موو ته وان هى به دواى که لله رقی خویان که وتوون، ده لپن، خراپه تان به سه ر نایه ت؛ 18 به لام کامیان له ته نجومه نی یه زدان پراوه ستا و بینى و گوئی له فهرمووده کانی بوو؟ کامیان فهرمووده کانی بیست و گوئی لی گرت؟ 19 ته وه تا پره شه باى یه زدان له توورپه بیدا هه لده چیت، گه رده لوولیکى پاماله له سه ر سه رى به دکاران هه لده کات. 20 توورپه ی یه زدان دانامر کیته وه هه تا نیازه کانی دلی خوی به ته واوی جیه جی نه کات. له داهاتوودا به روونی تپی ده گهن. 21 من ته و پیغه مبه رانه م نه نارد، به په له په یامیان پراگه یاند، من قسه م له گه لیان نه کرد، که چی خویان پیشینیان کرد. 22 به لام ته گه ر له ته نجومه نی مندا بووه ستابان، فهرمووده کانی منیان به گه له کم راده گه یاند و له ریگا خراپه کانیان و له خراپه ی کرده وه کانیان ده یانگپرانه وه. 23 «تایا من ته نها له زیکه وه خودام و له دووره وه خودا نیم؟» ته وه فهرمایشتی یه زدانه. 24 «یان کهس هه یه له په ناگا خوی بشاریته وه و من نه بییم؟ تایا من ئاسمان و زه وی پرنا که مه وه؟» ته وه فهرمایشتی یه زدانه. 25 «گویم له قسه ی ته و پیغه مبه رانه بوو که به درۆ به ناوی منه وه پیشینی ده کهن، ده لپن: «خه ونم بینى! خه ونم بینى!» 26 هه تا که ی ته مه له دلی ته و پیغه مبه ره درۆزانه ده بیئت که به خه یالی بیرى خویان پیشینی بکه ن؟ 27 به و خه ونانه ی بۆ یه کتری ده گپرنه وه وای لیک ده ده نه وه ناوی من له بیرى که له کم بیه نه وه، وهک چۆن باو پیرانیان له بهر په رستنی به عل ناوی منیان

له بیر چوو. 28 با ئەو پیڤه مبه ره ی خهونی هه یه خهونه که ی بگپریته وه، به لام با ئەوه ی فرموده ی منی له لایه به دلسۆزیه وه فرموده ی من رابگه یه نیت! گهنم و کا زۆر له یه کتری جیاوازن.» ئەوه فرمایشتی یه زدانه. 29 «تایا فرموده کاتم وهک ئاگر نین؟ وهک چه کوش بهرد وردوخاش ناکن؟» ئەوه فرمایشتی یه زدانه. 30 یه زدان ده فرمویت: «له بهر ئەوه ئەوه تا من له دژی ئەو پیڤه مبه رانه م، ئەوانه ی فرموده کان له یه کتری ده دزن، جا ده لێن که له منه وه هاتوه. 31 ئەوه تا من له دژی ئەو پیڤه مبه رانه م، ئەوانه ی زمانیان ده خه نه گهر ورایده گه یه ن: «ئەوه فرمایشتی یه زدانه.» 32 ئەوه تا من له دژی ئەو پیڤه مبه رانه م که به خهونی درۆوه پیشبینی ده کهن، ئەوانه ی به شانازیه وه درۆکانیان ده گپرنه وه و گه له کم گومرا ده کهن، به لام من نه ناردوومن و نه فرمانم پیکردوون. هیچ سوودیکیش به م گه له ناگه یه ن.» ئەوه فرمایشتی یه زدانه. 33 «کاتیگ ئەم گه له یان پیڤه مبه ران کاهینیک لیت ده پرسیت: «سروش یه زدان چیه؟» بیان بلن: «سروش چی؟ یه زدان ده فرمویت: من له کۆل خۆمتان ده که مه وه.» 34 هه رکه سیگ، پیڤه مبه ر یان کاهین یان له گهل، ئە گهر وا بلیت: «ئەمه سروشی یه زدانه،» خۆی و ماله که ی سزا ده ده م. 35 ئاوا به یه کتری ده لێن، هه ریه که به براده ره که ی و هه ریه که به برا که ی: «وه لامی یه زدان چی بوو؟ یه زدان چی فرموو؟» 36 به لام چیتر باسی «سروش یه زدان» نا کهن، چونکه هه رکه سه و قسه که ی خۆی ده ییت به سروشه که ی، ئیوه ده ستکاری فرموده کانی خودای زیندووتان کرد، فرموده کانی خودامان، یه زدانی سوپاسلاره. 37 ئاوا به هه ر پیڤه مبه ریک ده لیت: «وه لامی یه زدان چی بوو؟ یه زدان چی فرموو؟» 38 هه رچه نده وا بلین: «ئەمه سروشی یه زدانه،» یه زدان ئەمه ده فرمویت: له بهر ئەوه ی ئەم قسه یه ده کهن: «ئەمه سروشی یه زدانه،» هه رچه نده من بۆم ناردوون که وا نه لێن: «ئەمه سروشی یه زدانه،» 39 له بهر ئەوه به ته وای له بهرده می خۆم هه لئانده گرم و له کۆل خۆمتان ده که مه وه، خۆتان و ئەم شاره ش که به خۆتان و باو باپیرانتانم داوه. 40 پرسوایه کی هه تاهه تای و سه رشۆریه کی هه تاهه تاییتان له سه ر داده نیم که هه رگیز له یاد نه چیت.»

24 پاش ئەوه ی نه بوخودنه سری پاشای بابل، یه هۆیا کینی کوری یه هۆیا قیمی پاشای یه هودا و پیاوه گه وره کانی یه هودا و پیشه وه ر و

ئاسنگەرەكانى لە ئورشەليمەوہ راپېچ كرد و ھەموويانى ھېتايە بابل، يەزدان دوو سەبەتە ھەنجيرى پيشاندام كە لە بەردەم پەرسنگاي يەزدان دانراون. 2 يەكېك لە سەبەتەكان ھەنجيرەكەى زۆر باش بوو وەك ھەنجيرى يەكەم بەر، لە سەبەتەكەى ديكەشدا ھەنجيرىكى زۆر خراب، لە خراپدا نەدەخورا. 3 جا يەزدان پىي گوتم: «يەرميا، چى دەبينيت؟» منيش گوتم: «ھەنجير. ھەنجيرە باشە كە زۆر باشە، ھەنجيرە خراپەكەش زۆر خراپە، لە خراپدا ناخورىت.» 4 ئينجا فەرمايشتى يەزدانم بۆ ھات: 5 «يەزدانى پەرورەدگارى ئيسرائيل ئەمە دەفەر مويت: «وہك ئەو ھەنجيرە باشە، من راپېچكراوہ كانى يەھودا بە باش دادەنيم، ئەوہى لەم شوينەوہ ناردم بۆ خاكي بابليہەكان. 6 چاوم دەخەمە سەريان بۆ چا كە و دەيانگەرئيمەوہ بۆ ئەم خا كە و بنياديان دەنيم و نايانزووخيتم، دەيانچيتم و ريشەكيشيان ناكەم. 7 دلپيكان دەدەمى بۆ ناسينم، كە من يەزدانم و ئەوان دەبن بە گەلى من و منيش دەبم بە خوداي ئەوان، چونكە بە ھەموو دلپانەوہ دەگەرئيمەوہ لام.» 8 يەزدان ئەمە دەفەر مويت: «وہك ئەو ھەنجيرە خراپەش كە لە خراپدا ناخورىت، ئاوا ھەلسوكەوت لە گەل سدياي پاشاي يەھودا و پياوہ گورەكانى و پاشماوہى ئورشەليمدا دەكەم، ئەوانەى لەم خا كەدا ماونەتەوہ و ئەوانەى لە خاكي ميسر نيشتەجين. 9 ھەموو شانشينەكانى زەوى لپيان دەتوقن و دەيانكەمە بەلا و ريسوايى و پەند و گالته جارى و نەفرەت لە ھەموو ئەو شوپانەى دەرياندەكەم بۆى. 10 شمشير و قاتوقرى و دەرد دەنيرمە سەريان، ھەتا بە تەواوى لەناودەچن لەسەر ئەو خا كەى دامە خوڤيان و باوباپيرانان.»

25 ئەو پەيامەى لە سالى چوارەمى يەھوياقيمي كورى يوشياى پاشاي يەھودا، كە دەكاتە سالى يەكەمى نەبوخودنەسرى پاشاي بابل، سەبارەت بە ھەموو گەلى يەھودا بۆ يەرميا ھات. 2 ئەوہى يەرمياى پيغەمبەر سەبارەت بە ھەموو گەلى يەھودا و بۆ ھەموو دانپشتووانى ئورشەليم رايگەياند: 3 «لە سالى سيز دەيەمىنى يوشياى كورى ئامۆنى پاشاي يەھوداوە ھەتا ئەمڕۆ، ئەم بيست و سئى سالە، فەرمايشتى يەزدانم بۆ دەھات و منيش بەردەوام قسەم لە گەل كردن، بەلام ئيوہ گوپتان نەگرت. 4 «يەزدانپيش بەردەوام ھەموو بەندە پيغەمبەرەكانى خوڤى بۆ ناردن، بەلام ئيوہ گوپتان نەگرت و گرنگيتان پينەدا. 5 پيان گوتن: «لە رەفتارە ناشيرين و كردهوہ خراپەكاتتان

بگه رینهوه، بۆ ئهوهی نیشته جی بن له سهر ئه و خاکه کی که یه زدان داویه تیه
 ئیوه و باو پیرانتان، له ئه زه له وه و بۆ هه تاهه تایه. 6 شوئیی خوداوه نده کانی
 دیکه مه که ون بۆ ئه وهی بیان په رستن و کپوشیان بۆ به ن. به دروستکراوه کانی
 ده ستان په ستم مه که ن و منیش سزاتان ناده م.» 7 یه زدان ده فهرمویت:
 «به لام گویتان لیم نه گرت، بۆ ئه وهی به دروستکراوه کانی ده ستان په ستم
 بکه ن، به خو تان سزاتان بۆ سهر خو تان هینا.» 8 له بهر ئه وه یه زدانی
 سو پاسالار ئه مه ده فهرمویت: «له بهر ئه وهی ئیوه گویتان له قسه ی من
 نه گرت، 9 ئه وه تا ده نیرم و هه موو خیله کانی با کوور کو ده که مه وه، هه رو هه
 نه بو خود نه سری خز مه تکارم، پاشای بابل، جا ده یان هینمه سهر ئه م خاکه و
 سهر دانیش تو وانه که ی و سهر هه موو ئه و نه ته وانه ی ده و رو به ری. به ته واوی
 قریان ده که م، ده یان که مه په ند و تانه و ته شهر و ویرانییه کی هه تاهه تای. 10
 ده نگه به زم و شادی، ده نگه بووک و زاوا، ده نگه ده ستار و پروونا کی
 چرایان نا هیلم. 11 هه موو ئه م خاکه ده بیته ویرانه به کی چۆل، ئه م نه ته وانه ش
 حه فتا سال خز مه تی پاشای بابل ده که ن.» ئه وه فهرمایشتی یه زدانه. 12
 یه زدان ده فهرمویت: «که حه فتا ساله که ته واو بوو، سزای پاشای بابل و ئه و
 نه ته وه یه ده ده م، له سهر تا وانه کانیا ن، سزای خاکی بابلییه کانیش ده ده م
 و ده یکه مه چۆله وانیه کی هه تاهه تای. 13 هه موو ئه وهی له م په رتو که دا
 نوو سراوه، ئه وهی یه رمیا سه باره ت به هه موو ئه م نه ته وانه پیشینی کرد،
 هه موو ئا گادار کرد نه وه یه کی تیدا هاتو وه که سه باره ت به و خاکه فهرمو وه
 په یه وهی ده که م، 14 چونکه ئه وانیش ده به کۆ یله ی زۆر نه ته وه و پاشای
 گه و ره، به گو یه ی کرده وه و کاره کانی خو یان سزایان ده ده مه وه.» 15
 یه زدانی په روهر دگاری ئیسرا ئیل ئا وای به من فهرموو: «جامی شهرابی ئه م
 تو وره یه له ده ستم وه ریگه و ده ر خواردی هه موو ئه و نه ته وانه ی بده که من
 ده تنیرم بۆ لایان. 16 کاتییک ده یخۆ نه وه، به لادادین و شیت ده بن له بهر ئه و
 شمشیره ی که من ده ینیرمه ناویان.» 17 منیش جامه که م له ده ستی یه زدان
 وه رگرت، ده ر خواردی هه موو ئه و نه ته وانه م دا که یه زدان ناردمی بۆ یان:
 18 بۆ تو ر شه لیم و شار و چکه کانی یه هودا و پاشا و پیا وه گه و ره کانی، تا کو
 ویران بن و بیته په ند و مایه ی تانه و ته شهر و نه فره ت لیکردن، هه رو هک
 ئیستا؛ 19 بۆ فیرعه ونی پاشای میسر و خز مه تکار و پیا وه گه و ره کانی و هه موو

گەلەكەى 20 و ھەموو بېگانەكانى ئەوى؛ بۇ ھەموو پاشاكانى خاكى عوچ؛
 بۇ ھەموو پاشاكانى خاكى فەلەستىيەكان؛ ئەسقلان و غەزە و عەقرۇن و
 پاشماوھى ئەشەدۇد؛ 21 بۇ ئەدۆم و مۆتاب و عەمۆنيەكان؛ 22 بۇ ھەموو
 پاشاكانى سور و ھەموو پاشاكانى سەيدا؛ بۇ پاشاكانى كەنارەكان، ئەوانەى
 لەوبەرى دەريان؛ 23 بۇ ديدان و تىما و بوز و ھەموو قزپراوھكان؛ 24 بۇ
 ھەموو پاشاكانى عەرەبستان و سەرکردەى ھەموو ھۆزەكانى نېشتەجىي بىبان؛
 25 بۇ ھەموو پاشاكانى زىمىرى و ئىلام و مىديا؛ 26 بۇ ھەموو پاشاكانى
 باكور، نىك و دوورىان، يەك لەدواى يەك؛ بۇ ھەموو شانشىنەكانى
 جىهان لەسەر پرووى زەوى. لەدواى ھەموويانەو، ھەرەھاپاشاى شىشەخ
 ئەو جامە دەخواتەو. 27 «پىيان دەئىت: "يەزدانى سوپاسالار، خوداى
 ئىسرائىل ئەمە دەفەرموئىت: بىخۆنەو و سەرخۆش بن و پىشەنەو، بىكەون و
 ھەلمەستەو لەبەر ئەو شمشىرەى من دەينىرمە ناوتان." 28 ئەگەر رازى
 نەبون جامەكە لە دەستت وەر بگن بۇ ئەوئەى بىخۆنەو، پىيان بلى: "يەزدانى
 سوپاسالار ئەمە دەفەرموئىت: دەئىت بىخۆنەو! 29 ئەوئەت ئەو شارەى ناوى
 منى ھەلگرتو، من دەستم پىكردو و بەلای بەسەردا بېنم، ئىتر ئايا ئىو
 بى سزا دەبن؟ نەخىر بى سزا نابن! چونكە من شمشىر دەھىنمە سەر ھەموو
 دانىشتووانى زەويەكە؛ ئەمە فەرمايشتى يەزدانى سوپاسالار. 30 «توش
 ھەموو ئەو پەيامەى من لە دژى ئەوان رابگەيەنە و پىيان بلى: "يەزدان لە
 ئاسمان دەنەرنىت، لە نشىنگەى پىرۆزيەو دەنگ ھەلدەپرىت و بەھىز بەسەر
 خاكى خۇيدا دەنەرنىت. وەك ئەوانەى ترى پىپەست دەكەن بە ھوتافەو
 ھاوار دەكات بەسەر ھەموو دانىشتووانى زەوى. 31 ھاوتھاوار گەبشتە
 ئەو پەپرى زەوى، چونكە يەزدان سكالالە نەتەوھەكان دەكات، دادوھرى
 ھەموو ئادەمىزاد دەدات و بەدكارەكان دەداتە بەر شمشىر." ئەو فەرمايشتى
 يەزدانە. 32 يەزدانى سوپاسالار ئەمە دەفەرموئىت: «ئاگادار بن! بەلا بلاو
 دەپتەو لە نەتەوھەكەو بۇ نەتەوھەك، گەردەلووئىكى گەورە ھەلدەكات
 لەو پەپرى زەويەو.» 33 لەو پىرۆزەدا، ئەوانەى بە دەستى يەزدان دەكوژرىن
 لەمپەرى زەويەو ھەتتا ئەو پەپرى زەوى دەبن، شىوئىان بۇ ناگىردىت
 و كوئنا كرىنەو و نانپىرىن، بەلكو دەبنە زىل بەسەر پرووى خاكەكەو.
 34 ئەى شوانەكان، واوھىلا و ھاوار بىكەن! ئەى سەرپەشتىارانى مىگەل،

خۆتان بگهوزین، چونکه کاتمان هاتووہ بۆ سەرپرین، وهک گۆزهیهکی به نرخ ده کهون و تیکده شکینرین. 35 په ناگا بۆ شوانهکان نامینیت، دهر بازبوونیش بۆ سهرپرشتیاری میگهل. 36 گوئی بگره له هاواری شوانهکان و واوهیلای سهرپرشتیاری میگهل، چونکه یه زدان له وه رگا کانیان تیکده دات. 37 میرگه کانی ناشتی له ناوده چن له بهر جۆشی تووره یی یه زدان. 38 ته و وهک به چکه شیر لانهی خۆی به جیده هیئت، چونکه خاکه که ویران ده بیئت له بهر شمشیری سته مکار و له بهر جۆشی تووره یی یه زدان.

26 له سهره تای پاشایه تی یه هۆیا قیمی کوری یوشیای پاشای یه هودا، ته و په یامه له لایه ن یه زدان وه بۆ هات: 2 «یه زدان ته مه ده فهرمویت: له حه ساره کهی مالی یه زدان بوه سته و ته و په یامه بۆ هه موو شارۆچکه کانی یه هودا رابگه یه نه، کاتیک دینه مالی یه زدان بۆ کرتۆش بردن. ته و په یامه ی که فهرمانم پنی کردیت یهک وشه ی لی کهم نه که یته وه. 3 به لکو گوینان لی بیئت و بگه رینه وه، ههریه که و له ریگا خراپه کانی، منیش پاشگه ز ده به وه له و به لایه ی به نیاز بووم له بهر خراپی کرده وه کانیان به سهریان بهیتم. 4 پدیان بلی: «یه زدان ته مه ده فهرمویت: ته گهر گوئی له من نه گرن و فیر کردنه کهم په پره و نه کن که له بهرده می شیوه دامناوه، 5 ههروه ها ته گهر گوئی له قسه ی بهنده پیغه مبه ره کانم نه گرن، ته وانیه من به بهرده وای بۆم ده ناردن، به لام شیوه گوینان نه گرت، 6 ته واهم ماله وهک شیلۆ لی ده کهم و ئەم شاره ش ده کهم به مایه ی نه فره ت بۆ هه موو نه ته وه کانی سهر زه وی؛» 7 جا کاهینه کان و پیغه مبه ره کان و هه موو گهل گوینان لی بوو یه رمیا له مالی یه زدان ئەم په یامه ی را گه یاند. 8 کاتیک یه رمیا له قسه کردن بووه وه، له هه موو ته وه ی یه زدان فهرمانی پیکرد بوو به هه موو گهل رابگه یه نیئت، کاهین و پیغه مبه ره و هه موو گهل گرتیان و گوینان: «ده بی بمریت! 9 بۆچی به ناوی یه زدان وه پیشبینیت کرد و گوتت که ئەم ماله وهک شیلۆ لی لیدیت، ئەم شاره ش ویران ده بیئت و ئاوه دانی تیدا ناییت؟» ئینجا هه موو گهل له مالی یه زدان له یه رمیا کۆبوونه وه. 10 کاتیک پیاوه گه وره کانی یه هودا گوینان له م قسانه بوو، له کۆشکی پاشاوه سهرکه وتن بۆ مالی یه زدان، له لای دالانی ده روازه نوییه کهی مالی یه زدان دانیشتن. 11 ئینجا کاهین و پیغه مبه ره کان به پیاوه گه وره کان و به هه موو گه لیان گوت: «ئەم پیاوه یه

شایانی حوکی مردنه، چونکه پیشینی خراپی له سه ر ئه م شاره کردوه، ههروهک به گوئی خوتان گویتان لی بووا» 12 یه رمیاش به پیاوه گه وره کان و هه موو گه لی گوت: «یه زدان منی نارد بو ئه وه ی له سه ر ئه م ماله و ئه م شاره پیشینی بکه م، به هه موو ئه و وشانه ی گویتان لی بوو. 13 ئیستاش په فتار و کرده وه کانیا چاک بکه نه وه و گوپرایه لی یه زدانی په روه ردگار تان بن، ئه ویش پاشگه ز ده بیته وه له و به لایه ی سه باره ت به بیوه فه رموو یه تی. 14 به لام من له به رده ستانم، ئه وه ی پیتان باشه و راسته به منی بکه ن. 15 به لام باش بزاتن ئه گه ر من بکوژن، ئه و خوی نیککی بی تاوان ده خه نه ئه ستوی خوتان و ئه م شاره و دانیش تووانه که ی، چونکه به راستی یه زدان منی بو بیوه ناردوو و تا کو هه موو ئه م قسانه به به ر گویتاندا بده م.» 16 ئینجا پیاوه گه وره کان و هه موو گه ل به کاهین و پیغه مبه ره کانیا گوت: «ئه م پیاوه شایانی حوکی مردنی نییه، چونکه به ناوی یه زدانی په روه ردگار مانه وه قسه ی له گه ل کردوین.» 17 ئینجا هه ندیک له پیرانی یه هودا هه ستان و به هه موو کومه لی خه لکه که یان گوت: 18 «میخای پیغه مبه ره له شاری مؤره شه ت له سه رده می چه زقیای پاشای یه هودا پیشینی کرد و به هه موو گه لی یه هودای گوت: «یه زدانی سو پاسالار ئه مه ده فه رمویت: «سییون وه ک کچکه ده کچد ریت، تور شه لیم کول ده بیت، گرده که ی په رستگاش ده بیته دارستانیکی بی که لک.» 19 ئایا چه زقیای پاشای یه هودا یان که سینی دیکه له یه هودا کوشتیان؟ ئایا له یه زدان نه ترسا و به داوی په زامه ندی ئه وه وه نه بوو؟ ئایا یه زدان پاشگه ز نه بوو وه له و به لایه ی فه رموو بووی به سه ریان ده هیئت؟ وا به لایه کی گه وره به سه ر خو مان ده هیئت!» 20 هه روه ها پیاوینکی دیکه ش هه بوو به ناوی یه زدانه وه پیشینی ده کرد، ئوریا ی کوری شه مه عیا، خه لکی قیری هت یه عاریم بوو. ئه ویش له دژی ئه و شاره و ئه و خا که په یامینکی را گه یاند، وه ک په یامه که ی یه رمیا. 21 جا یه هویا قیمی پاشا و هه موو پاله وانه کانی و هه موو پیاوه گه وره کان گویتان له قسه کانی بوو، پاشا داوای کرد بیکوژن. به لام ئوریا ئه مه ی بیست، له ترسان به ره و میسر هه لات. 22 یه هویا قیمی پاشاش ئه لئاتانی کوری عه کبوری له گه ل چه ند پیاوینک نارد ه میسر. 23 ئوریا یان له میسر ده رهینا و هینایانه لای یه هویا قیمی پاشا، به شمشیر لیددا و ته رمه که ی فر پدایه ناو گوپی خه لکی

ئاسايى، 24 جگە لەوەش، ئەحىقامى كورى شافان پشتگىرى يەرمىيى كورد
بۇ ئەوھى نەدرىتتە دەست گەل و بىكوژن.

27 لە سەرەتاي پاشايەتى سدىقاي كورى يۇشايى پاشاي يەھودا، ئەم
پەيامە لەلەين يەزدانەوھ بۇ يەرمىيا هات: 2 يەزدان ئەمەى بە من فەرموو:
«گوريس و داربە و بۇ خۆت نىرىكى لى دروستىكە و يىخە سەر ملت.
3 ئىنجا پەيامىك بىرە بۇ پاشاكانى ئەدۆم و مۆتاب و عەمۆن و سور و
سەيدا، بە دەستى ئەو پەيامبەرەنەى بۇ تۆرشەلىم هاتون بۇ لاي سدىقاي
پاشاي يەھودا. 4 رايانسىپەرە بە گەرەكانيان بلېن: ”يەزدانى سوپاسالار،
خوداي ئيسرائيل ئەمە دە فەرموئىت: ئەمە بە گەرەكانتان بلېن: 5 من بە
تواناي مەزنى خۆم و بە دەستى بەھىزم زەوئىم دروستکردووھ، ھەر وھە
مرۆف و ئازەلېش كە لەسەرىن، ئەوھى بەمەى دەيدەمى، 6 ئىستاش
من ھەموو ئەم خاكانە دەدەمە دەستى خزمەتكارە كەم، نەبوخودنەسرى
پاشاي بابل، ھەر وھە ئازەلە كىويە كانىشى دەدەمى تاكو خزمەتى بکەن.
7 ھەموو نەتەوھە كانىش خزمەتى خۆى و كور و نەوھە كەى دەكەن، ھەتا
كاتى خا كەكەى ئەوئىش دىت، جا زۆر لە نەتەوھەكان و پاشا مەزەنەكان
دەيخەنە ژىردەستى خۆيان، 8 ”يەزدان دە فەرموئىت: ”ھەر نەتەوھەبەك و
شانسىنىك خزمەتى نەبوخودنەسرى پاشاي بابل نەكات و مل نەخاتە ژىر
نېرى پاشاي بابلەوھ، بە شمشىر و قاتوقرى و دەرد سزاي ئەو نەتەوھەبە دەدەم،
ھەتا بە دەستى ئەو لەناويان دەبەم. 9 ئىوھش گوئى مەگرن لە پىخەمبەر و
فالگەرەوھ و خەونېين و بەخت خوينەر و جادووگەرەكانتان، ئەوانەى پىنتان
دەلېن: ”خزمەتى پاشاي بابل ناکەن، 10 ئەوان بە درۆ پىشېنىتان بۇ دەكەن،
ئەمەش دەپتە ھۆكارى دوورخستەوھەتان، جا دەرتان دەكەم و لەناودەچن.
11 بەلام ئەگەر ھەر نەتەوھەبەك مىلى بختە ژىر نېرى پاشاي بابل و خزمەتى
بكات، من لە خا كى خۆيدا دەپىلەوھ، جا دەبىكلىت و ئىيدا نىشتەجى
دەپتە، ئەوھ فەرمائىشتى يەزدانە،” 12 ھەمان پەيامم بە سدىقاي پاشاي
يەھوداش راگەياند: «ملتان بىخەنە ژىر نېرى پاشاي بابل و خزمەتى خۆى
و گەلەكەى بکەن، ئىنجا ئىوھ دەژىن. 13 بۆچى خۆت و گەلەكەت بە
شمشىر و قاتوقرى و دەرد لەناوچىن، وەك ئەوھى يەزدان سەبارەت بەو
گەلە فەرموئى كە خزمەتى پاشاي بابل نەكات؟ 14 گوئى لە پەيامى ئەو

پېغه مبه رانه مه گرن که پیتان ده لاین: «خزمه تی پاشای بابل نا که ن،» چونکه
 ته وان به درو پېشبینیتان بو ده که ن. 15 «من نه مناردوون، ته وان به درو
 به ناوی منه وه پېشبینی ده که ن، له بهر ته وه ده رتانه که م و له ناوده چن،
 خو تان و ته و پېغه مبه رانه ش که پېشبینیتان بو ده که ن.» ته وه فره مایشتی
 یه زدانه. 16 به کاهینه کان و به هه موو ته م گه له شم گوت: «یه زدان ته مه
 ده فره مویت: گوی له قسه ی پېغه مبه ره کانتان مه گرن، ته وانه ی پېشبینیتان بو
 ده که ن و ده لاین: «ته وه تا قاپوقاچاغه کانی مالی یه زدان به م زوانه له بابه وه
 ده گه ر پرتنه وه.» ته وان به درو پېشبینیتان بو ده که ن. 17 گویان لی مه گرن.
 خزمه تی پاشای بابل بکه ن، ئینجا ئیوه ده ژین. بوچی ته م شاره ویران بیت؟
 18 ته گه ر ته مانه پېغه مبه رن و فره مایشتی یه زدان یان له لایه، که واته با بومان له
 یه زدان سوپاسالار پیا ر پتته وه، بو ته وه ی ته و قاپوقاچاغه ی ماوه ته وه له مالی
 یه زدان و له کوشکی پاشای یه هودا و له تورشه لیم نه بردرینه بابل، 19 چونکه
 یه زدان سوپاسالار ته مه ده فره مویت سه باره ت به کوله که کان و حه وزه
 برؤنزیه که و عه ره بانه کانی تاوگواستنه وه و پاشماوه ی ته و قاپوقاچاغانه ی که
 له م شاره دا ماونه ته وه، 20 ته وانه ی نه بوخودنه سری پاشای بابل نه بیردن،
 کاتیک یه هویا کینی کوری یه هویا قیمی پاشای یه هودای له تورشه لیمه وه
 بو بابل راپیچ کرد، له گه ل هه موو پیاوماقولانی یه هودا و تورشه لیم. 21
 به لی، یه زدان سوپاسالار، خودای ئیسرا ئیل ته مه ده فره مویت سه باره ت
 به و قاپوقاچاغه ی مابووه وه، له مالی یه زدان و له کوشکی پاشای یه هودا و
 له تورشه لیم: 22 «بو بابل ده بردرین و له وی ده مینه وه هه تا ته و روزه ی
 به دوایاندا ده نیرم، جا ده یان پهنمه وه و ده یان گه ر پتته وه ته م شوینه.» ته وه
 فره مایشتی یه زدانه.

28 ته وه بو له هه مان سال، له مانگی پینجی سالی چواره می سه ره تای
 پاشایه تی سدقیای پاشای یه هودا، حه نه نیای پېغه مبه ر کوری عازوور که
 خه لکی گبعونه، له مالی یه زدان له بهر چاوی کاهینه کان و هه موو گه ل پی
 گوتم: 2 «یه زدان سوپاسالار، خودای ئیسرا ئیل ته مه ده فره مویت: «نیری
 پاشای بابل ده شکیم. 3 له ماوه ی دوو سالدا من هه موو قاپوقاچاغه کانی
 مالی یه زدان ده گه ر پتته وه، ته وانه ی نه بوخودنه سری پاشای بابل له م شوینه وه
 بر دیه بابل. 4 یه هویا کینی کوری یه هویا قیمی پاشای یه هودا ده گه ر پتته وه

ئەم شوپنە، ھەروەھا ھەموو ئەوانەش کە لە گەلی بۆ بابل پاپیچ کرابوون، چونکە نیری پاشای بابل دەشکێتم، ئەو ھەرمایشی یەزدانە،» 5 یەرمیای پیڤەمبەریش لە بەردەمی کاهینەکان و ھەموو گەل ئەوانەیی لە مالی یەزدان و ھەستا بوون و ھەلاھی ھەنە نیای پیڤەمبەری دا یەو، 6 گوئی: «ئامین! با یەزدان ئاوا بکات! با یەزدان قسە کانت بەینیتە دی کە پێشینیت کرد، قاپوقاچاغە کە مالی یەزدان و ھەموو ئەو کەسانەیی پاپیچ کرابوون لە بابل و ھە بگەر پێنیتە و ھەلاھی 7 بەلام گوئی لەم قسە یە بگەر کە من بە تو و بە ھەموو گەلی دەلیم: 8 لە کۆنەو، لە پێش من و توو پیڤەمبەران سە بارەت بە زۆر گەلان و پاشایە تیە گەورەکان پێشینی جەنگ و بەلا و دەردیان کردوو. 9 بەلام ئەو پیڤەمبەری پێشینی ئاشتی بکات، بە ھاتە دی پێشینی کە، دەزانیت کە بە راستی یەزدان ئەو پیڤەمبەری ناردوو.» 10 ھەنە نیای پیڤەمبەریش نیرە کە لە سەر ملی یەرمیا ھەلگرت و شکاندی. 11 ھەنە نیا لە بەردەمی ھەموو گەل گوئی: «یەزدان ئەمە دە ھەرمویتی:» لە ماو ھە دوو سالد، ئاوا نیری نە بوخودنە سری پاشای بابل لە ملی ھەموو نەتەو ھەکان دەشکێتم.» یەرمیای پیڤەمبەریش بە رینگای خۆیدا رویشت. 12 دوای ئەو ھە ھەنە نیای پیڤەمبەری نیرە کە لە سەر ملی یەرمیای شکاند، ھەرمایشی یەزدان بۆ یەرمیا ھات: 13 «پرۆ و بە ھەنە نیا یلی:» یەزدان ئەمە دە ھەرمویتی: تو نیریکی دارینت شکاند، بەلام تو لە جینی ئەو نیریکی ئاسنیت دە خریتە سەر، 14 چونکە یەزدانی سوپاسالار، خودای ئیسرائیل ئەمە دە ھەرمویتی: نیری ئاسنیت دە ھەمە سەر ملی ھەموو ئەم نەتەوانە بۆ ئەو ھە خزمەتی نە بوخودنە سری پاشای بابل بکەن، دەبە کۆیلەیی ئەو. تەنانت دە سەلاتم بە سەر ئازەلە کینیو یە کانیش داو ھتی.» 15 ئینجا یەرمیا پیڤەمبەری بە ھەنە نیا پیڤەمبەری گوئی: «ھەنە نیا گوئی بگەر! یەزدان توئی نە ناردوو، تۆش وات کردوو ئەم گەل پشت بە درۆ بە سیت. 16 لە بەر ئەو یەزدان ئەمە دە ھەرمویتی:» خەریکم لە سەر پرووی زەوی دەرتە دەکم، تو ئەم سالی دەمریت، چونکە تو جاری یاخیوونت دا لە دژی یەزدان.» 17 جا ھەنە نیای پیڤەمبەری لە مانگی ھەوتی ئەو سالدەدا مرد.

29 ئەمە دەقی ئەو نامە یە بە کە یەرمیای پیڤەمبەری لە تۆرشە لیمە و ھە بۆ پاشا و ھەکانی نارد، پیر و کاهین و پیڤەمبەری و ھەموو گەل، ھەموو ئەوانەیی

نه بوخودنه سر له تورشه ليمه وه بو بابل راپيچي كردبون، 2 له دواي راپيچكردني
 يه هوياكيني پاشا و شازني دايجي و دهستوپنوه نده كاني و پياوه گوره كاني
 يه هودا و تورشه ليم، ههروه ها پيشه وهر و ئاسنگه ره كاني تورشه ليم. 3 سدقياي
 پاشاي يه هودا ته لعاساي كوري شافان و گهمه رايي كوري حيلقياي نارد
 لاي نه بوخودنه سر ي پاشاي بابل. يه رمياش نامه يه كي پيدا ناردن بو بابل
 و تيدا گوتي: 4 يه زداني سوپاسالار، خوداي ئيسرائيل به هه موو ته وانه
 ده فهرمويت كه له تورشه ليمه وه بو بابل راپيچي كردن: 5 «خانوو بنياد بنين و
 نيشته جي بن؛ باخ بچين و بهروبوومي بخون. 6 ژن بهين با كور و چكتان
 بيت؛ ژن بو كورتان بهين و چكتان به ميژد بدن، با ته وانيش كور و چكيان
 بيت و له وي زور بن و كه م كه ن. 7 كار بكن بو ناشتي و گه شه سهندني
 ته و شاره ي ئيوه بو ته وي راپيچ كردوه؛ نوژ بكن بو يه زدان له پيناوي،
 چونكه به گه شه سهندني ته و ئيوه ش گه شه ده كن.» 8 يه زداني سوپاسالار،
 خوداي ئيسرائيل ته مه ده فهرمويت: «با پيغه مبه ر و فالگره وه كان كه له تيوتان
 هه لئانه خه له تين و گوي له خه و نه كانيان مه گن كه بو ئيوه ي ده بين. 9
 ته وان به درو به ناوي منه وه پيشينيتان بو ده كن. من ته وانم نه نار دووه.»
 ته وه فهرمايشتي يه زدانه. 10 «يه زدان ته مه ده فهرمويت: كاتيک حه فتا سال
 له بابل ته واو ده بيت، به سهرتان ده كه مه وه و به لئنه باشه كه م سه بارت به
 ئيوه ده هينمه دي، ده تانگه رينه وه بو ته م شوينه. 11 خوم ته و پلانه ده زانم
 كه بو ئيوه دارشتوه، پلان بو ناشتي و گه شه سهندني ئيوه نه ك بو زياتان،
 بو ته وه ي دواروژ و هيواتان بده مي.» ته وه فهرمايشتي يه زدانه. 12 «جا ليم
 ده پارينه وه و دين و نوژم بو ده كن، مينيش گويتان لي ده گرم. 13 پرووتان
 له من ده كن و بوتان ده رده كه وم، كاتيک به هه موو دلئانه وه پرووتان ليم
 ده كن. 14 كاتيک بوتان ده رده كه وم، راپيچكراوه كاتان ده گه رينه وه و
 به ختياريتان نوي ده كه مه وه. له ناو هه موو ته و نه ته وانه و ته و شوينا نه كوتان
 ده كه مه وه كه بو ته وي ده رمكردبون. ده تانگه رينه وه بو ته و شوينه ي كه
 ليه وه راپيچم كردن.» ته وه فهرمايشتي يه زدانه. 15 گويتان: «يه زدان له بابل
 پيغه مبه راني بو هه ستاندينه وه.» 16 به لام يه زدان تاوا ده فهرمويت سه بارت
 به و پاشايه ي له سهر ته خته كه ي داود دانيشتوه و هه موو ته و گه له ي له م
 شاره دا ماونه ته وه، ته و هاوالاتيانه ي راپيچ نه كراون، 17 به لي، يه زداني

سوپاسالار ئاوا دەفەرموئیت: «ئەو تا من شمشیر و قاتوقپری و دەرد دەنیرمه
 ناویان و دەیانکەمە هەنجیری خراب که لە خراپیدا نەخوئیت. 18 بە شمشیر
 و قاتوقپری و دەرد راویان دەنیم، لە بەردەم هەموو شانشینەکانی زەوی
 قیزەونیان دەکم، نەفرەتیان لێ دەکریت و دەبنە پەند و مایەیی گالتهجاری
 و ریسوایی، لە تیو هەموو ئەو نەتەوانەیی بۆ ئەوئ دەریان دەکم. 19 لە بەر
 ئەوئ گوئیان لە فەرماشتی من نەگرت، ئەوئ بە بەردەوامی بە دەستی
 بەندە پیغەمبەرەکانم بۆم ناردن. هەر وەک ئیوئ راپیچکراویش گوئیان لێ
 نەگرت.» ئەو فەرماشتی یەزدانە. 20 لە بەر ئەوئ، ئەو هەموو راپیچکراوەکان،
 ئەو ئەوانەیی لە تۆرشەلمەو بۆ بابل ناردن، گوئ لە فەرماشتی یەزدان بگرن.
 21 ئەمە فەرموودەیی یەزدانی سوپاسالارە، خودای ئیسرائیل، سەبارەت
 بە ئەحاشی کورپی قولایا و سدقیای کورپی مەعسییاهو، ئەوانەیی بە درۆ
 بە ناوی منەو پێشبینیان بۆ دەکەن: «دەیان دەمە دەست نەبوخودنەسری
 پاشای بابل، ئەویش لە بەرچاوتان دەیانکوئیت. 22 لە بەر ئەوئ هەموو
 راپیچکراوەکانی یەهودا لە بابل، ناوی ئەوان وەک نەفرەت بە کار دەهێنن و
 دەلێن: «یەزدان وەک سدقی و ئەحاشی لێ بکات، ئەوانەیی پاشای بابل
 بە ئاگر برژاندنی،» 23 چونکە لە ناو ئیسرائیلدا کارێکی قیزەونیان کرد،
 داوینیسسیان لە گەل ژنی برادەرەکانیان کرد، بە ناوی منەو بە درۆ قسەیان
 کرد که من فەرمانم پێ نەکردبوون. من خۆم دەزانم و شایەتی ئەوئ، «
 ئەو فەرماشتی یەزدانە. 24 بە شەمەعیای نەحەلامی بۆ: 25 «یەزدانی
 سوپاسالار، خودای ئیسرائیل ئەمە دەفەرموئیت: تۆ بە ناوی خۆتەو نامەت
 نارد بۆ هەموو ئەو گەلەیی لە تۆرشەلمە و بۆ سەفەنیای کورپی مەعسییاهو
 کاهین و بۆ هەموو کاهینەکان. بە سەفەنیات گوئ: 26 «یەزدان تۆی لە
 جیگای یەھۆیاداعی کاهین کردووە بە کاهین، بۆ ئەوئ بیستە سەرپەشتیار
 بە سەر مالی یەزدانەو، هەر پیاوێکی شیت که خۆی وەک پیغەمبەر
 بنوئیی پیغەتە ناو کۆت و بەندەو. 27 ئەو بۆچی سەرزەنشتی یەرمیای
 عەناتۆتی ناکەیت که خۆی وەک پیغەمبەر دەنوئیی؟ 28 پەيامێکی بۆ بابل
 بۆ ناردوون و دەلێت: مانەوتان درێژە دەکیشیت. جا بۆ خۆتان خانوو
 بنیاد بنێن و نیشته جی بن، باخ بچینن و لە بەروبوومەکی بچۆن.» 29
 سەفەنیای کاهینیش ئەم نامەیی بۆ یەرمیای پیغەمبەر خویندەو. 30 ئینجا

فهرمايشتی یه زدان بۆ یه رمیا هات: 31 «په یامیک بۆ هه موو راپیچکراوان بنیره وایی: «یه زدان له باره ی شه مه عیای نه حه لامییه وه شه مه ده فهرمویت: له بهر شه وه ی شه عیا پیشینی بۆ کردن، منیش نه مناردووه، وای لیکردوون پشت به درۆ به ستن، 32 یه زدان شه مه ده فهرمویت: شه وه تا من سزای شه مه عیای نه حه لامی و وه چه که ی ده ده م. که سی بۆ نامینیتته وه له ناو شه م که له دا دایشیت، شه وشته باشانه نابینیت که من بۆ که له که ی خۆمی ده که م، چونکه جاری یاخیوونی دا له دژی من.» شه وه فهرمايشتی یه زدانه.

30 شه مه شه وه په یامیه که له لایه ن یه زدانه وه بۆ یه رمیا هات: 2 «یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل شه مه ده فهرمویت: «هه موو شه وه وشانه ی که پیم فهرمویت، له په رتووکیکا بیاننوسه.» 3 یه زدان ده فهرمویت: «سه رده میک دیت، ئیسرائیل و یه هودای که له که م له راپیچکراوی ده که ریتته وه، ده یانیه نیمه وه شه وه خا که ی به باو پیرانی شه واتم دابوو، بۆ شه وه ی خاوه ندار یی بکه ن.» شه وه فهرمايشتی یه زدانه. 4 شه مانه ش شه وه وشانه ن که یه زدان سه باره ت به ئیسرائیل و یه هودا فهرمووی: 5 «یه زدان شه مه ده فهرمویت: «هاواری ترسمان بیست، تۆقین نه ک ناشتی. 6 پیرسن و بینن: ئایا نیر سکی ده بیئت؟ شه ی بۆچی هه ر پیاویک ده بینم وه ک ژنی ژانگرتوو ده ستی به که مه رییه وه یه و هه موو پرووشی زه رد هه لکه پراوه؟ 7 ئای! له و پرۆزه سامنا که! پرۆژی ئاوا ناییت. شه مه کاتی ته نگانه یه بۆ یاقوب، به لام لپی پرزگار ده بیئت؛ 8 «یه زدانی سوپاسالار ده فهرمویت، «له و پرۆزه دا، شه وه نیره ده شکینم که له ملیانه، پییه ندیان ده پسیم و چیتر پیگانه نایانکه ن به کۆیله. 9 به لکو یه زدانی په روه ردگاریان ده په رستن و خزمه تی داودی پاشایان ده که ن، شه وه ی که بۆیان دایده نیم.» 10 یه زدان ده فهرمویت: «شه ی یاقوبی به نده م، مه ترسه، شه ی ئیسرائیل، مه تۆقه. به دلنیا ییه وه من له م شوینه دووره پرزگارت ده که م، نه وه که شت له و خا که وه ی بۆی راپیچ کراوه. یاقوب ده که ریتته وه و ئاسوده ده بیئت، دلنیا ده بیئت و که س نایۆقینیت. 11 من له که لتدام و پرزگارت ده که م.» یه زدان ده فهرمویت: «شه گه ر کۆتایی به هه موو شه وه نه ته وانه به نیم که له تیویاندا په رته وازه م کردیت، کۆتایی به تۆ ناهینم. ته مییت ده که م، به لام به داد په روه ری، بی سزا به رله لات نا که م.» 12 «یه زدان شه مه ده فهرمویت: «شکاوییه که ت بی چاره یه، برینه که ت سه خته.

13 کهس نییه دا کۆکی له کێشهی تۆ بکات، دەرمان نییه بۆ برینه کهی تۆ، تۆ چاک نابیته وه. 14 هه موو هاو په یمانه کانت له بیر یان کردوویت، هیچ گرنگی به تۆ نادهن. وهک لیدان له دوزمن له تۆم دا، به سه ختی ته میم کردی له سه ر زۆری تاوانه کانت، له سه ر گه وره یی گونا هه کانت. 15 بۆچی له بهر شکانه کهت هاوار ده کهیت، له بهر ئازاره کهت که چاره سه ر ناکریت؟ به هۆی زۆری تاوانه کانت و گه وره یی گونا هه کانت، منیش ئەمه م پیکر دیت. 16 «به لام هه موو ئەوانه ی تۆ یان خوار ده خورین، هه موو دوزمنه کانت پراپیچ ده کرین. پراوو روو تکه رانت پراوو روو ت ده کرین و هه موو تالانکه رانت ده کهم به تالانی. 17 به لام ته ندروستیت ده گه رینه وه، برینه کانت چاک ده کهمه وه، چونکه ناویان لێنایت دوور خراوه که، سییۆن، ئەوه ی کهس گرنگی پێ نادات.» ئەوه فه رمایشی یه زدان. 18 «یه زدان ئەمه ده فه رمویت: «من پراپیچکراوانی چادره کانی یاقوب ده گه رینه وه، به زه ییم به نشینه گه کانی دیته وه. شار له سه ر گرده کهی خۆی بنیاد ده نریته وه، کۆشک له شوینی خۆی بنیاد ده نریته وه. 19 ده نگی گۆرانی سوپاسگوزاری و به زمیان لێ بهرز ده بیته وه. ژماره یان زۆر ده کهم و کهم نابن، پریشان لێ ده نیم و بچووک نابن. 20 کوره کانی وهک جاری جارن ده بن، کۆمه له کهی له بهرده مم ده چه سپیت، سزای هه موو ئەوانه ده ده م که سه می لێ ده کهن. 21 میره که یان یه کێک ده بیته له تیو خۆیان، فه رمانه وا که یان له خۆیان هه لده که ویت. له خۆمی نزیک ده کهمه وه و لیم نزیک ده بیته وه، چونکه کهس ناویریت به بێ ویستی من لیم نزیک بیته وه.» ئەوه فه رمایشی یه زدان. 22 «ئیه ده بن به گه لی من و منیش ده بم به خودای ئیه.» 23 ئەوه تا گه رده لولوی یه زدان تووره یه هه لده چیت، گه رده لولویکی پاماله، له سه ر سه ری به دکاران هه لده کانت. 24 گری تووره یی یه زدان دانامر کیته وه هه تا نیازه کانی دلی خۆی به ته واوی به جینه گه یه نیت. له رۆژانی داها توودا له مه تی ده گه ن.

31 یه زدان ده فه رمویت: «له و کاته دا، ده بم به خودای هه موو خێله کانی ئیسرائیل، ئەوانیش ده بن به گه لی من.» 2 یه زدان ئەمه ده فه رمویت: «ئهو گه له ی له ده می شمشیر ده رباز بوون له چۆله وانی میره بانیان ده سه کوه ت، کاتیک هاتم ئیسرائیل بجه ویننه وه.» 3 له دیزه مانه وه

یەزدانمان بۆ دەركەوتوو و دەفەر مویت: «بە خۆشویستیکی هەتاھەتایی
 ئیوھەم خۆش دەویت، لەبەر ئەوە بەردەوامیم دا بە خۆشەویستی نەگۆرم
 بۆ ئیوھە. 4 ئە ی ئیسرائیلی پاکیزە، بنیادت دەنێهوە، بنیاد دەنێتەوھ.
 دووبارە دەفەکانت ھەلەدەگریتەوھ بۆ ناو سەمای بەزمگێران دەچیت. 5
 دووبارە پەزەمیو دەچینیت لە چیاکانی سامیرە، پەزەوانەکان دەچینن و
 بەرەکی دەخۆن. 6 پۆژیک دیت چاودێران لە شاخەکانی ئەفرایم بانگەواز
 دەکن: «وھرن، با بۆ سییۆن سەربکەوین، بۆ لای یەزدانی پەروردگارمان.»
 7 یەزدان ئەمە دەفەر مویت: «بە شادییەوھ گۆرانی بۆ یاقوب بلێن، ھاواری
 خۆشی بکەن بۆ سەر باشتەین نەتەوھ. با ستایشتان بیستەیت و بلێن: «ئە ی
 یەزدان، گەلی خۆت پزگار بکە، پاشماوھەکی ئیسرائیل!» 8 ئەوھ تا من لە
 خاکی باکوورەوھ دەیاننێمەوھ، لە ھەموو لایەکی زەوی کۆیان دەکەمەوھ،
 لەتیویان شەل و ناینا دەبیت ژنی سکپەر و ژانگرتوو پیکەوھ، کۆمەلێکی
 گەورە دەگەریتەوھ بۆ ئێرە. 9 بە گریانەوھ دین، لەو کاتە ی دەیانگەریتەوھ
 دەپارینەوھ، بە لای رووبارە ئاوەکاندا دەیانبەم، بە پزگایەکی راست، تێیدا
 ساتمە ناکن و ناکەون، چونکە من باوکی ئیسرائیل، ئەفرایم تۆبەرەمە. 10
 «ئە ی نەتەوھەکان، گوێ لە فەرماشتی یەزدان بگرن، لە کەنارە دوورەکان
 پابگەبەن: «ئەوھ ی ئیسرائیل پەرتەوازە کرد، کۆیان دەکاتەوھ، وەک شوان
 میگەلی خۆی دەپارینیت،» 11 چونکە یەزدان زخی ئازادبوونی یاقوبی دا،
 لە دەست ئەوھ ی لەو بەھێزتر بوو کەبێهوە. 12 جا دین و لە بەرزاییەکانی
 سییۆن ھاواری خۆشی دەکن. لەبەر خێروپیروی یەزدان دەگەشینەوھ،
 بەسەر دانەوێلە و شەرابی نوێ و زەیتەوھ، بەسەر بەرخ و گوێرەکەوھ. وەک
 بانچەبەکی تێر ئاوەن، جارێکی دیکە سیس نابن. 13 ئەو سا پاکیزەکان سەما
 دەکن و دلشاد دەبن، گەنجان و پیران پیکەوھ. شینیان دەگۆرم بە شادی،
 دلنەواییان دەکەم و لە دوای پەژارە بیان دلخۆشیان دەکەم. 14 کاهینەکان
 تێر دەکەم لە چەوری، گەلەکەم لە خێروپیرو تێر دەبن.» ئەوھ فەرماشتی
 یەزدانە. 15 یەزدان ئەمە دەفەر مویت: «دەنگیک لە پامەوھ بیسترا، گریان
 و شیوھتیک گەورە، پراخیل بۆ مندالەکانی دەگرییت، پازی نییە دلنەوایی
 بکریت، چونکە نەماون.» 16 یەزدان ئەمە دەفەر مویت: «واز لە گریان بەپێتە
 و چاوت فرمیسک ھەلنەرێژی، چونکە کردەوھ کەت پاداشتی ھەبە.» ئەوھ

فەرمایشتی یەزدانە. «لە خاکی دوژمن دەگەرێتەووە. 17 کەواتە هیوا بە
 دواڕۆژت هەبە. منداڵەکانت دەگەرێتەووە خاکی خۆیان.» ئەو فەرمایشتی
 یەزدانە. 18 «بە دنیایەووە گویم ئی بوو ئەفرایم ئاخى هەلەدە کیشا:» وەک
 گوێرە کە یەکی دەستەمۆنە کراو تەمیلت کردم، من تەمبێ بووم. بگەرێتەووە
 لای خۆت، دەگەرێتەووە، چونکە تۆ یەزدانی پەرورەدگاری منی. 19
 لەدوای گومرا بووم، پەشیمان بوومەووە، لەدوای تیگەبێشتم، لە سنگی خۆم
 دا. شەرمەزار بووم و گالتەم ئی کرا، چونکە پرسیوانی کاتی میرد منداڵیم
 بە کۆڵەووە بوو. 20 ئایا ئەفرایم کوری تازیم نییە، ئەو منداڵەى دلم پێی
 خۆشە؟ لەبەر ئەوێ هەر کاتیک لە دژی ئەو دەدویم، دووبارە دیتەووە
 یادم. لەبەر ئەوێ هەتاوم بۆی دەسووتیت، بە تەواوی بەزەیم پێیدا دیتەووە.»
 ئەو فەرمایشتی یەزدانە. 21 «نیشانە بۆ خۆت بچەقینە و پریشوین داخێ. بە
 وردی بروانە رینگاکە، ئەو رینگایەى پێیدا دەرۆن. ئەى ئیسرائیلی پاکیزە،
 بگەرێتەووە، بگەرێتەووە بۆ شارۆچکەکانت. 22 هەتا کەى بەم لاو بەو لادا
 دەرۆیت، ئەى کچی هەلگەراو؟ چونکە یەزدان شتیکی نوێی لەسەر زەوی
 بەدیناوە: ژن پیاو دەپارێزێت.» 23 یەزدانی سوپاسالار، خودای ئیسرائیل
 ئەمە دەفەرمویت: «کاتیک راپیچکراوێ کانیاو دەگەرێتەووە، جارێکی دیکە
 ئەم وشانە لە خاکی یەهودا و لە شارۆچکەکانی دەلێتەووە:» ئەى نشینگەى
 راستودروستی، ئەى کینوی پرۆژا! یەزدان بەرە کە تدارت بکات. 24 جا
 خەلکە کە لە یەهودا و هەموو شارۆچکەکانی نیشته جێ دەبن، جوتیار و
 پەووەندەکان لەگەڵیان دەبن. 25 ماندوو دەبووژێتەووە، هەموو سیسیک تیر
 دەکەم.» 26 لێرەدا بەئاگهاتم و تەماشای دەور و بەرم کرد. خەووە کەم
 خۆش بوو. 27 یەزدان دەفەرمویت: «ئەوێ تەسەردەمیک دیت، ژمارەى
 خەلک و ژمارەى ئازەل لە ئیسرائیل و یەهودا زۆر زیاد دەکەم. 28
 جا چۆن چاودێر بووم بۆ ریشە کیشکردن و پرووخاندن، بۆ کولکاری،
 بۆ لەناوبردن و بەلا بەسەر هێنان، ئاواش چاودێر دەم بۆ بنیادانەووە و
 چاندن.» ئەو فەرمایشتی یەزدانە. 29 «لەو پرۆژانەدا ئیتیر نالین:» «باوکان
 بەرسیلەیان خوارد، ددانی منداڵەکان ئال دەییت.» 30 بەلکو هەرکەسە و بە
 تاوانی خۆیەووە دەمریت، هەرکەسیک بەرسیلە بخوات ددانی خۆی ئال
 دەییت.» 31 یەزدان دەفەرمویت: «ئەوێ تەسەردەمیک دیت، پەیمانیکی

نوی له گهڼ بڼه مالله ی ئیسرائیل و بڼه مالله ی یه هودا ده به ستم. 32 نهک وه کو ته و په یمانه ی له گهڼ باو پیرانیاندا به ستم، ته و پرژوی ده سستی ته وانم گرت بؤ ته وه ی له خاکی میسر دهریان بېیم، چونکه ته وان په یمانه کی منیان شکاند، هه رچه نده من میردی ته وان بووم.» ته وه فهرمایشتی یه زدانه. 33 یه زدان ده فهرمویت: «ته مه ته و په یمانه یه که له دوا ی ته و پرژوانه له گهڼ بڼه مالله ی ئیسرائیلدا ده یبه ستم، فیرکردنه کم ده خه مه ناو بیرکردنه و یان و له سر دلیان ده ی نو ستم. من ده بم به خودای ته وان و ته وانیش ده بن به گه لی من. 34 له مه ودوا که س هاوړیکه کی خوی یان برا که ی خوی فیرناکات و بلیت: «یه زدان بناسه،» چونکه هه موویان ده مناسن، له بچو ویکانه وه هه تا گه وره یان، چونکه له تاوانه کانیا ن خو شده بم، چیر گونا هه کانیا ن به بیري خو م ناهینمه وه.» ته وه فهرمایشتی یه زدانه. 35 یه زدان ته مه ده فهرمویت، ته وه ی خوړی دانا وه بؤ دره وشانه وه له پرژو، فهرزی مانگ و ته ستره کانیش بؤ دره وشانه وه له شه و، ته وه ی دهریا ده وروژینیت، شه پوله کانی هارهیان دیت، ناوی یه زدانی سوپاسالاره، 36 یه زدان ده فهرمویت: «ته گه ر ته م فهرزانه له بهرچاوم نه مین، ته وسا په چه له کی ئیسرائیلیش کپ ده بن له وه ی به درېژایی پرژگار له بهر ده مم بین به نه ته وه.» 37 یه زدان ته مه ده فهرمویت: «ته گه ر ئاسمان له سهره وه بیوریت، ته گه ر بناغه کانی زه وی له ژیره وه پیشکترین، ته وسا منیش هه موو په چه له کی ئیسرائیل رت ده که مه وه، له بهر هه موو ته وه ی کردیان.» ته وه فهرمایشتی یه زدانه. 38 یه زدان ده فهرمویت: «سهره میک دیت، شاره که بؤ یه زدان بنیاد ده نریت، له قولله ی حه نه تیله وه هه تا ده روازه ی گو شه که. 39 له ویوه گوریسی پیوانه به سهر گردی گاریف درېژ ده کریت و ده سووړپته وه بؤ گو عه. 40 ته واوی ته و دۆله ی لاشه و خو له میشتی تیدا فریده دریت، هه روه ها هه موو کیلگه کان بؤ دۆلی قدرون له پرژوه لات تا وه کو ده روازه ی ته سپ پیرۆز ده بیلت بؤ یه زدان، هه تا هه تابه ریشه کیش نا کریت و جاریکي دیکه کول نا کرپته وه.»

32 ته مه ته و په یامه یه که له لایه ن یه زدانه وه بؤ یه رمیا هات، له سالی ده یه می سدقیای پاشای یه هودا که ده کاته سالی هه ژده مینی نه بوخودنه سر. 2 ته و کاته له شکری پاشای بابل گه ماروی تورشه لیبی دابوو، یه رمیای پیغه مبه ریش له حه وشه ی پاسه وانه کانی کوشکی پاشای یه هودا به ند کرابوو.

3 سدقیای پاشای یه هودا یه رمیای به ند کردبوو، یی گوت: «بۆچی بهم په یامه پئشبینیت کرد؟ گوت: ”یهزدان ئەمه ده فەرمویت: خەریکم ئەم شارە دەدەمه دەست پاشای بابل و دەگریت. 4 سدقیای پاشای یه هوداش له دەست بابلیه کان دەرباز ناییت، بەلکو دەدریته دەست پاشای بابلەوه، پرووبه پروو قسه ی له گەل دەکات، چاوه کانی ئەو دەبینیت. 5 سدقیای دەباته بابل، له وی دەمینیته وه ههتا سزا کە ی تهواو وەرده گرت. ئەگەر له گەل بابلیه کان بجهنگن سەر نا کەون. ئەوه فەرمایشی یهزدانە:” 6 ئینجا یه رمیا گوتی: «فەرمایشی یهزدانم بۆ هات: 7 حەنە میلی کوری شەلومی مامت دیتە لات و پیت دەلیت:” ئەو کێلگە یه ی له عەناتوت هه مه بۆ خۆتی بکەر، چونکه ماف و ئەرکی تۆیه بیکریتەوه. 8 «جا به یی فەرمایشی یهزدان حەنە میلی کوری مامم هاته لام بۆ حەوشە ی پاسه وانە کان و یی گوتم: ”کێلگە کم بکەر، ئەوه ی له عەناتوتە له خاکی بنیامین، چونکه مافی کپینه وه و خاوه ندار بییتیت هه یه، بۆ خۆت بیکەر. 9 «جا زانیم ئەوه فەرمایشی یهزدانە. 9 منیش کێلگە کم له حەنە میلی کوری مامم کپی، ئەوه ی له عەناتوتە، زیوه که شم بۆی کیشا، حەقده شاقل زیو. 10 گریه ستم له کاغەزیک نووسی و مۆرم کرد و چەند که سیکم لیکرد به شایهت، زیوه که شم به تەرازوو کیشا. 11 گریه سستی کپینه کم له دوو وینه دا برد، وینه یه کی داخراو که مەرج و به نده کانی تیدابوو، له گەل وینه یه کی کراوه، 12 گریه سستی کپینه کم دایه باروخی کوری نیریا کوری مه حسییا، له بهرچاوی حەنە میلی ئامۆزام و ئەو شایه تانه ی له گریه سستی کپینه که نووسرابون، ههروه ها له بهرچاوی هه موو ئەو جوله کانه ی له حەوشە ی پاسه وانە کان دانیشتبون. 13 «له بهرچاویان باروخم پاسپارد و گوتم: 14 ”یهزدانی سوپاسالار، خودای ئیسرائیل ده فەرمویت: ئەم گریه ستانه هه لێگره، گریه سته مۆرکراوه که ی کپین و ئەم له بهرگیراوه یه ی گریه سته که له ناو گۆزه یه کی گلین دابخی، تاوه کو بۆ ماوه یه کی درێژ بمینیته وه، 15 چونکه یهزدانی سوپاسالار، خودای ئیسرائیل ئەمه ده فەرمویت: جارێکی دیکه دیسان له م خا که دا خانوو و کێلگه و پەز ده کدریته وه. 16 «دوای ئەوه ی گریه سته که ی کپینم دایه باروخی کوری نیریا، نوێژم بۆ یهزدان کرد و گوتم: 17 «ئای، ئە ی یهزدانی بالاده ست، ئەوه تا تۆ به توانای مهزن و دهستی به هیزه وه ئاسمان و زه ویت

دروستکردوهه و هيچ شتيك له لاي تو قورس نيهه. 18 خو شه ويستی نه گور
 بو هه زاران به دهرده خهيت، به لام تو سزای كور ده ديت له سهر تهو
 تاوانه ي باوكي له پيش تهو كردويه تي. ته ي خودای گه و ره و پالوان،
 ته وه ي ناوت يه زداني سو پاسالاره، 19 له پلاندانان مه زني، له كار كردندا
 به تواناي، چاوه كانت له سهر هه موو پره فتاره كاني ئاده ميزاد كراوه ن، هه تا
 هه ريه كه و پاداشتي شايسته ي پره فتار و كرده وه كاني بده يته وه. 20 تو نيشانه و
 په رجوه كانت له خاكي ميسردا نواند، بهرده وام هه تا ته مپوش له ئيسرائيل
 و له تيو هه موو مرؤفايه تيدا ده ياننو نيت، به ممش ناويكت بده سته پتانه كه
 هيشتا ماوه. 21 به نيشانه و په رجوه، به ده ستيكي پولاين و بازويكي به هيژ،
 به ترسيكي گه و ره وه، ئيسرائيلي گه لي خو ت له خاكي ميسر ده ره پتانه.
 22 ته م خا كه ت پيدان كه سو يندت خوارد بوو بيده يته باو بايرانيان،
 خاكيك شير و هه نگويني لي ده رژيت. 23 جا هاتن و بوونه خاوه ني،
 به لام گوپيان له تو نه گرت، فيركردي تويان په پره و نه كرد، ته وانه يان نه كرد كه
 تو فرمانت پيكردن بيانكه ن. جا هه موو ته م خراپه يهت به سهر ياندا هيتانه.
 24 «ته وه تا مه ته ريز بو ده ست به سهر دا گرتي شاره كه لي دراوه. شاره كه
 به هوي شمشير و قاتوقري و دهرده وه پراده ستي بابلييه كان ده كر يت كه له
 دزي ده جه نكن. هه روه ك ده يبينت، ته وه ي تو فهر مووت پرويدا.
 25 ته ي يه زداني بالاده ست، تو خو ت پيت فهر مووم: «به شايه تي چه ند
 شايه تيك كيگه كه به زيو بو خو ت بگه»، كه چي شاره كه ت داوه ته ده ست
 بابلييه كان.» 26 ئينجا فهر مايشتي يه زدان بو يه رميا هات: 27 «من يه زدام،
 خوداي هه موو ئاده ميزاد، ئايا هيچ شتيك هه يه بو من قورس بيت؟ 28
 له بهر ته وه يه زدان ته مه ده فهر مويت: من خه ريكم ته م شاره بده مه ده ست
 بابلييه كان و ده ست نه بو خود نه سري پاشاي بابل و بيگريت. 29 جا بابلييه كان
 كه له دزي ته و شاره ده جه نكن، دينه ناوي به ئاگر گري تيبه رده دن، ته و
 مالان هس ده سوو تين كه له سهر يانه كانيان بخووريان بو به عل سووتاند و
 شه راي پيشكه شكراويان پيشكه شي خودا و نده كاني ديكه كرد بو ته وه ي په ستم
 بكن.» 30 يه زدان ده فهر مويت: «نه وه ي ئيسرائيل و نه وه ي يهودا هه ر له
 گه نجيتيان هه ته نها خراپه يان له بهر چاوم كردوه، چونكه نه وه ي ئيسرائيل
 به دروستكراوه كاني ده ستيان ته نها په ستيان كردم. 31 له و پروژه وه ي ته م

شارەیان بنیاد ناوہ هه تا ئەمرۆ، بۆ من بوو ته مایه ی توو پرەبوون و هه لچووتم،
 که ده یبت له بەردەمم رایمالم. 32 نهوه ی ئیسرائیل و نهوه ی یه هودا
 په ستیان کردم، به هه موو ئەو خراپانه ی کردیان، ئەوان و پاشا و سه رکرده
 و کاهین و پیغه مبه ره کانیا ن، پیاوانی یه هودا و خه لکی توو شه لیم. 33 جا
 پشتیان تیکردم نه ک پروو، له کاتی کدا من به رده وام فیرم ده کردن، به لام نه
 گوینانگرت و نه ته مپی بوون. 34 به لکو بته قیزه ونه کانیا ن له و ماله دانا که
 ناوی منی هه لگرتوو و گلاویان کرد. 35 هه روو ها نزرگی به علیان له سه ر
 به رزایه کان بنیاد نا، که له دوئی به ن هینۆمه، تاوه کو کوو و کچه کانیا ن وه ک
 قوربانی بۆ مۆله خ بسوو تین، ئەو شته قیزه ونانه یان کرد و وایان کرد یه هودا
 گونا ه بکات، که من نه فه رمانم پیکردوو و نه به خه یالیشمدا هاتوو. 36
 «ئیه ده رباره ی ئەو شاره ده لێن:» به شمشیر و قاتوقری و ده رد دراوه ته
 ده ست پاشای بابل. «به لام یه زدانی په روو ردگاری ئیسرائیل ده فه رمویت:
 37 ئەو تا من کو یان ده که مه وه، له هه موو ئەو خا کانه ی که به توو پری و
 هه لچووتمه وه و به په ستیه کی مه زنه وه ده رمکردن بۆیان، ده یانگه رینمه وه ئەم
 شوینه و به ئاسووه ی نیشته جییا ن ده که م. 38 ئەوان ده بن به گه لی من و
 منیش ده بم به خودای ئەوان. 39 یه ک دل و یه ک پریازیا ن پنده ده م، بۆ
 ئەوه ی هه رده م لیم بترسن، بۆ چا که ی خو یان و چا که ی کو ره کانیا ن
 له پاش خو یان. 40 په یما تیکی هه تاهه تاییا ن له گه لدا ده به ستم، که خو میا ن لی
 نه کیشمه وه و به رده وام چا که یان له گه لدا بکه م، ترسی خو م بخرمه ده لیا ن، بۆ
 ئەوه ی لیم لانه ده ن. 41 پیا ن شاد ده بم که چا که یان له گه لدا بکه م، به
 دلنیا ییه وه، به هه موو دل و له ناخه وه، له م خا که دا ده یان روینم. 42 «یه زدان
 ئەمه ده فه رمویت: هه روو هک هه موو ئەم خرا په گه ورا نه م به سه ر ئەم گه له دا
 هینا، ئاواش من هه موو ئەو چا که یه یان به سه ردا ده هینم که به لیم پیا ن دا.
 43 جا کێگه ده کرد ریته وه له م خا که ی که ده لێن:» ویرانه، نه مرؤف و نه
 ئاره لی تیدا نییه، دراوه ته ده ست بابلیه کان.» 44 به شایه تی چه ند شایه تیک
 به زیو کێگه ده کړن، گریه ست له کاغه زیک ده نووسن و موری ده که ن،
 له خا کی بنیامین و ده ورو به ری توو شه لیم، له شار و چکه کانی یه هودا، له
 شار و چکه کانی ناوچه شاخاویه کان، له زوورگه کانی خو ئراوا و نه قه ب،
 چونکه من راپیکراوه کانیا ن ده گه رینمه وه.» ئەوه فه رمایشتی یه زدانه.

33 یهرمیا که هیشتا له حه وشه ی پاسه وانه کان به ند کرابوو، دووباره
 فهرمایشتی یهزدانی بۆ هاتهوه: 2 «یهزدانی دروستکهری زهوی که شویه
 کیشاوه هتا بیچه سپینیت، ناوی یهزدانه، ئەمه ده فهرمویت: 3 «بانگم
 بکه، وهلامت ده ده مهوه و شته مه زنه کانت پنی راده گه یه نم، شته په ی پنی
 نه براوه کان که نایانزایت؛» 4 یهزدانی پهروه ردگاری ئیسرائیل سه بارهت به
 خانوووه کانی ئەم شاره و کۆشکه کانی پاشا کانی یه هودا، ئەوانه ی تیکردان بۆ
 بهرهنگار بوونه وهی مه تریز و شمشیر 5 له جهنگی دژی بابلیه کان، یهزدان
 ئەمه ده فهرمویت: «پر بکری له لاشه ی ئەو که سانه ی به تووره یی و به
 جۆشی خۆم لیم دان، ئەوانه ی له بهر هه موو خراپه کانی ئەوان پرووی خۆم له م
 شاره وه رگیپرا. 6 «له گه ل ئەوه شدا من ته ندروستی و چاکیبوونه وهی بۆ
 دینم، گه له کم چاک ده که مه وه، ئاشتی و ئارامیه کی فراوانیان بۆ فهراهه م
 ده که م. 7 یه هودا و ئیسرائیل له راپیچکراوی ده هینمه وه و وهک پینشوویان
 بنیادیان ده نیه وه. 8 پایکان ده که مه وه له هه موو گوناوه کانیان که له
 دژی من کردوویانه، له هه موو گوناوه و یاخیبوونه کانیان خۆشه ب م که
 له دژی من کردوویانه. 9 جا ئەم شاره بۆم ده بیته ناوبانگ و شادی،
 ستایشکردن و شانازی، له لای هه موو نه ته وه کانی سه ر زهوی که ئەم هه موو
 چا که یه ده بیستنه وه من بۆی ده که م. جا ده ترسن و له رز ده یانگریت،
 له بهر هه موو ئەو چا که یه و هه موو ئەو ئاشتییه ی که من بۆی فهراهه م
 ده که م.» 10 «یهزدان ئەمه ده فهرمویت: «ئیه سه بارهت به م شویتیه ی
 ده لێن، ویرانه، بئ مرۆف و بئ ئازه له، هه رچه نده شارۆچکه کانی یه هودا و
 شه قامه کانی تۆر شه لیم ویران، بئ مرۆف و بئ دانیشتوان و بئ ئازه لێن،
 11 به لام له وی دهنگی شادی و دهنگی خۆشی ده بیستیت، دهنگی زاوا
 و دهنگی بووک، دهنگی ئەوانه ی قوربانی سوپاسگوزاری ده هیننه ناو
 مالی یهزدان، که ده لێن: «ستایشی یهزدانی سوپاسالار بکه ن، چونکه
 یهزدان چا که، خۆشه و یستیه نه گۆره که ی هه تاهه تاییه، یهزدان ده فهرمویت،
 راپیچکراوی خا که که ده گه رینمه وه و وهک پینشتریان لیده که مه وه.» 12
 «یهزدانی سوپاسالار ئەمه ده فهرمویت: «له م شویتیه ویرانه دا که بئ مرۆف و
 بئ ئازه له، جاریکی دیکه له هه موو شارۆچکه کانی جیی شه وینی شوانه کان و
 مانه وهی مه ره کانی لی ده بیته. 13 له شارۆچکه کانی ناوچه شاخاوییه کان و

زوورگه کانی خوږتاوا و نه قه ب و خا کی بنیامین، ده ورو بهری توږ شه لیم و شاروچکه کانی یه هودا، جاریکی دیکه مهر به ژیر دهستی ته و هدا تیده پهریت که ده یاتر میریت. «ته وه فرمایشتی یه زداننه.» 14 یه زدان ده فهرمویت: «رؤژیک دیت، ته و به لینه چا که ده هینمه دی که سه بارهت به بنه مالهی ئیسرائیل و بنه مالهی یه هودا فرموویوم. 15 «له و سه رده مه دا و له و کاته دا لقیکی راستودروست بو داود ده رده که م، جا راستودروستی و دادپه روهی له سهر زوی په پره و ده کات. 16 له و پرؤژانه دا یه هودا پرزگاری ده بیت و توږ شه لیم به ئاسووده بی نیشه جی ده بیت. ته و ناوهی که پیی ده ناسریت: یه زدان راستودروستیماننه.» 17 یه زدان ته مه ده فهرمویت: «پیاو له داود نابریت بو دانیشن له سهر ته ختی بنه مالهی ئیسرائیل. 18 له کاهینه لیقییه کانیش پیاو نابریت له به رده مم بو به رده وامیدان به پیشکه شکردنی قوربانی سووتاندن، سووتاندنی پیشکه شکراوی دانه ویله و ئاماده کردنی قوربانی سهر پراو.» 19 هه روه ها فرمایشتی یه زدان بو یه رمیا هات: 20 «یه زدان ته مه ده فهرمویت: «ته گهر بتوانن په یمانه که م له گه ل پرؤژ و له گه ل شه ودا بشکینن، تا کو ئیتر پرؤژ و شه و له کاتی خزیاندا نه بن، 21 ته وسا ده کری په یمانه که م له گه ل داودی به نده م بشکینریت و کوری نه بیت بو ته وهی له سهر ته خته که ی بیته پاشا، هه روه ها له گه ل لیقییه کاهینه کانی خزمه تکارانم. 22 هه روه ک چون ته ستره کانی ئاسمان ناژمیردرین و ملی ده ریا ئامار نا کریت، ئاوا نه وهی داودی به نده م و لیقییه خزمه تکاره کانم زیاد ده که م.» 23 ئینجا فرمایشتی یه زدان بو یه رمیا هات: 24 «نه تینیوه ته م گه له باسی چی ده که ن و ده لاین: «ته و دوو خیلهی یه زدان هه لیژاردن، په تی کردنه وه.» ئینجا سووکایه تیبان به گه له که م کرد، وه ک ته وهی ئیتر نه ته وه نه بیت له به رده میان. 25 یه زدان ته مه ده فهرمویت: «ته گهر په یمانی خو مم له گه ل پرؤژ و شه و و فهرزه کانی ئاسمان و زه وی نه به ست، 26 ته وسا نه وهی یاقوب و داودی به نده م په ت ده که مه وه و له نه وه که ی ته و فرمانزه وایان به سهر نه وهی ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوبه وه دانانیم، چونکه من راپیچکراوه کانیاں ده گهر یمه وه و به زه یم پیاندا دیته وه.»

34 کاتیک نه بوخودنه سری پاشای بابل و هه موو سوپا که ی و هه موو شانشینه کانی ته و خا کانه ی له ژیر دهستی فرمانزه وایه تی ته ودا بوون و هه موو

گهلان له دژی تۆرشه لیم و هه موو شارۆچکه کانی ده جه نگین، یه زدان په یامی بۆ یه رمیا نارد، فه رموی: 2 «یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل ئەمه ده فه رمویت: برۆ قسه له گهل سدقیای پاشای یه هودا بکه و یچی بلن: «یه زدان ئەمه ده فه رمویت: من خه ریکم ئەم شاره ده ده مه ده ست پاشای بابه وه و به ئاگر ده یسووتینیت. 3 تۆش له ده ستی ده ر باز نابیت، به لکو به گرتن ده گیریت و ده دریتته ده ستی ته وه وه، چاوه کانت چاوه کانی پاشای بابل ده بینیت، روو به روو قسه ت له گهل ده کات. پاشان ده چیته بابل. 4 «ئهی سدقیای پاشای یه هودا، گوئی له به لینی یه زدان بگره، یه زدان ئەمه ده فه رمویت سه باره ت به تۆ: به شمشیر نامریت، 5 به ئاشتی ده مریت. وه ک چۆن خه لکی بۆ ریزگرتن له باو بایرانی پاشا کانی پیش تۆ بخوریان ده سووتاند، ئاوا بۆ ریزگرتن له تۆ بخور ده سووتین، به گه و ره رۆ! بۆت ده لا وئینه وه. یه زدان ده فه رمویت: من ئەو به لینه ده ده م.» 6 جا یه رمیای پیغه مبه ر له تۆرشه لیم هه موو ئەم قسانه ی به سدقیای پاشای یه هودا گوت، 7 له و کاته ی سوپا که ی پاشای بابل که و ته جه نکه وه له دژی تۆرشه لیم و ئەو شارانه ی دیکه ی یه هودا که ما بوونه وه، له دژی لاخیش و عه زتیقا، له شاره قه لا به نده کانی یه هودا ته نها ئەمانه ما بوونه وه. 8 ئەو په یامه ی له لایه ن یه زدانه وه بۆ یه رمیا هات، دوای ئەوه ی سدقیای پاشا په یمانی له گهل هه موو گهل به ست که له تۆرشه لیم بوون بۆ را گه یاندنی ئازاد کردنی کۆیله. 9 هه رکه سه کۆیله عیبرانییه که ی و که نیزه عیبرانییه که ی خۆی ئازاد بکات، بۆ ئەوه ی که س ئەو برا و خوشکه جوله که یه ی نه کات به کۆیله. 10 پیاوه گه و ره کان و هه موو گهل هاتنه ناو په یمانه که وه و رازی بوون به وه ی هه رکه سه و ده ییت کۆیله و که نیزه که ی خۆی ئازاد بکات و ئیتر که س نه یانکات به کۆیله، گوپرایه ل بوون و به ره لایان کردن. 11 به لام پاشان گه رانه وه، ئەو کۆیله و که نیزانه ی ئازادیان کردبوون جارێکی دیکه کردیانته وه به کۆیله و که نیزه. 12 ئینجا فه رمایشتی یه زدان بۆ یه رمیا هات: 13 «یه زدانی په روه ردگاری ئیسرائیل ئەمه ده فه رمویت: من له گهل باو بایرانتان په یمانم به ست، ئەو رۆژه ی له خاکی میسه روه ده رمینان له خاکی کۆیلا یه تیبه وه، فه رموم: 14 «له کۆتایی حه وت سالدا هه رکه سه و ده ییت ئەو عیبرانییه ئازاد بکات و به ره لا بکات که خۆی به ئیوه فرۆشتوه

و شش سال خزمهتی کردون. «به لام باو کانتان گونیان لی نه گرتم و گونیان شل نه کرد. 15 نه مرپو ئیوه توبه تان کرد و ئه وهی له بهر چاوی من راست بوو کردتان، هه رکه سه و ئازاد کردنی بو هاو نیشتمانییه که ی پراگه یاند، له و ماله ی ناوی منی هه لگرتوو په یمانتان به ست. 16 به لام پاشان هه لگه پرا نه وه و ناوی منتان زراند، هه ریه که تان کزیله و که نیره که ی گه پرا نه وه، ئه وانه ی ئازادتان کردبون چیبیان بو ی بو خویان بیکه ن، ناچار تان کردن بینه وه کزیله و که نیره تان. 17 «له بهر ئه وه یه زدان ئه مه ده فهر مویت: ئیوه گو پرایه لی من نه بون بو ئه وه ی هه رکه سه و ئازاد کردنی هاو نیشتمانییه که ی پراگه یه نیت، من «ئزادی» بو ئیوه پرا ده گه یه نم، «ئزادی» بو ئه وه ی به شمشیر و قاتوقری و دهر د له ناو بچن. و ده که م هه موو شانشینه کانی زه وی لیتان بتوقن. ئه وه فهر مایشتی یه زدانه. 18 ئه و که سانه ی که په یمانه که ی منیان شکاند، ئه وانه ی بنده کانی ئه و په یمانه یان جیبه جی نه کرد که له بهر ده می من به ستیان، وه ک ئه و گو پیره که یه یان لیده که م که دوو له تیان کرد و به ناو دوو له ته که یدا تپه برین. 19 پیاوه گه وره کانی یه هودا و پیاوه گه وره کانی تور شه لیم و کار به ده ستان و کاهینان و هه موو گه لی خا که که، ئه وانه ی به ناو دوو له تی جوانه گادا تپه برین، 20 ده یانده مه ده ست دوژمنه کانیان که ده یانه وی بیانکوژن. تهر مه کانیان ده ییت به خورا کی بالنده و ئازه لی کیوی. 21 «سدقیای پاشای یه هودا و پیاوه گه وره کانیشتی ده ده مه ده ست دوژمنه کانیان که ده یانه وی بیانکوژن، ده یانده مه ده ست سوپا که ی پاشای بابل، ئه وانه ی له کولتان بوونه ته وه. 22 من فهر مان ده ده م بابلییه کان بگه رینه وه ئه م شاره و له دژی بجه نگن. ئه م شاره ده گرن و به ئاگر ده یسووتینن، شار و چکه کانی یه هوداش و یران ده که م و ئاوه دانی تیدا نامییت.» ئه وه فهر مایشتی یه زدانه.

35 ئه مه ئه و په یامه یه که له لایه ن یه زدانه وه بو یه رمیا هات، له سه رده می پاشایه تی یه هو یاقیمی کوری یوشیای پاشای یه هودا: 2 «برو بو مالی ریکابییه کان و قسه یان له گه ل بکه، بیانیه یه بو مالی یه زدان، بیانیه ژوو ره وه بو یه کیک له ژوو ره لاته نیشته کان و شه رایبان ده رخوارد بده.» 3 منیش یازه نیا هوی کوری یه رمیای کوری حه فه چینیا و برا کانی و هه موو کوره کانی و هه موو بنه ماله ی ریکابییه کانم برد. 4 ئه وانم برده مالی یه زدان، بو ژوو ره که ی نه وه کانی خانانی کوری یه گده لیا هوی پیاوی خودا، ئه وه ی

له ته نېشت ژووری پیاوه گه وره کانه، له سهر ژووره که ی مه عسپیا هوی کوری
شهلوم که پاسه وانی ده رگا که یه. 5 جامی پر شراب و په رداخم له پېش
کورانی بنه مالهی ریکابیه کان دانا و پیم گوتن: «شهراب بخونه وه!» 6
به لام ته وان گوتیان: «ئیه شهراب ناخوینه وه، چونکه یونادابی کوری
ریکابی باپیره گه وره مان، فرمانی پې کردوین و گوتویه تی:» نه خو تان
و نه کوره کانتان بو هه تاهه تایه شهراب مه خو نه وه. 7 هه روه ها خانوو
بنیاد مه نین، کشتوکال مه کهن، ره زیش مه چین و نه تان بیت، به لکو به
دریژایی ژیانتان چادر نشین بن، بو ته وهی ته مه تیکی دریژ له سهر پرووی ته م
خا که برین که ئیوه ئییدا نامون. 8 ئیه ش گویرایه لی قسه که ی یونادابی
کوری ریکابی باپیره گه وره مان ده بین. له هه موو ته وهی فرمانی پې
کردوین، به دریژایی ژیانمان نه خو مان و نه ژنه کانمان و نه کور و کچه کانمان
شهراب ناخوینه وه، 9 خانوو بنیاد نانین بو نېشته جیبو ومان، ره ز و کیکه و
کشتوکالی شمان نابیت. 10 چادر نشین بوین، به ته وای گویرایه لی هه موو
ته وه بوین که یونادابی باپیره گه وره مان فرمانی پې کردوین. 11 به لام
کاتیک نه بو خود نه سری پاشای بابل هه لیکوتایه سهر ته و خا که، ئیه ش
گوتمان: «ده بی بچینه تور شه لیم بو هه لاتن له ده سستی سوپای بابلی و سوپای
نارامیه کان.» جا له تور شه لیم نېشته جی بوین.» 12 ئینجا فه رمایشتی یه زدان بو
یه رمیا هات، یه زدان به یه رمیای فه رموو: 13 «یه زدانی سوپا سالار، خودای
ئیسرائیل ته مه ده فه رمویت: بر بو به پیا وانی یه هو دا و دانیش تو وانی تور شه لیم
بلی یه زدان پیتان ده فه رمویت: «ئیا ئیوه ته مپی نابن، بو ته وهی گویرایه لی
فه رمایشته کانم بن؟ 14 یونادابی کوری ریکاب فرمانی به کوره کانی کرد
شهراب نه خو نه وه، فه رمانه که ی جیبه جی کرا. هه تا ته مرؤش شه رایبان
نه خو اردو وه ته وه، چونکه گویرایه لی فرمانی باپیره گه وره یان بوون. به لام
من به رده وام قسه م له گه ل ئیوه کردووه، ئیوه گویرایه لی من نه بوون. 15 من
به به رده وای هه موو به نده پیغه مبه ره کانی خو مم بو ئیوه نار دووه، بو ته وهی
پیتان بلین: هه ریه که و له ره فتاره خراپه کانتان بگه ری نه وه و کرده وه کانتان
چاک بکه نه وه، دوی خودای دیکه مه که ون بو په رستیان، بگه ری نه وه بو
ته و خا که ی داومه ته خو تان و با و با پیرانتان. به لام ئیوه گوتیان پینه دام و
گوتیان لی نه گرتم. 16 کوره کانی یونادابی کوری ریکاب فه رمانه که ی باپیره

گه وريان به جيگه ياند که فرماني پيٰ ڪردن، به لام ٽم گه له گوڙپاڻيئي
 من نه بوون.“ 17 «له بهر ٽه وه يه زداني په روه ردگاري سوپاسالار، خوداي
 ئيسرائيل ٽه مه ده فرمويٽ: ”ٽه وٽا من هه موو ٽه و خراپه يه به سه ريه هودا و
 دانيشتوواني ٿور شه ليدا ده هيٽم که سه بارهت به وان فرموو بووم. له بهر
 ٽه وه ي قسم له گه ل ڪردن، به لام گوڙپاڻي لئ نه گرتم، بانگم ڪردن به لام
 وه لاميان نه دامه وه.“ 18 يه رميا به بنه مالهي ريڪا بيهه کاني گوت: «يه زداني
 سوپاسالار، خوداي ئيسرائيل ٽه مه ده فرمويٽ: ”ٽه وٽه گوڙپاڻيئي فرمانه که ي
 يوٺا دابي باپيره گه ورتان بوون، هه روه ها هه موو فرمانه کاني ٽه وٽان پاراست
 و هه موو ٽه وٽان ڪرد که فرماني پيٰ ڪردبوون.“ 19 له بهر ٽه وه يه زداني
 سوپاسالار، خوداي ئيسرائيل ٽه مه ده فرمويٽ: ”به دريٺايي رڙوڙگار پياو
 ناپريٽ له يوٺا دابي ڪوري ريڪاب يو خزمه ٽڪردتم.“

36 له سالي چواره مي يه هويا قيمي ڪوري يوشياي پاشاي يه هودا، ٽم
 په يامه له لايه ن يه زدانه وه يو يه رميا هات: 2 «توماريڪ يو خوت بهينه و
 هه موو ٽه و وشانه ي که پيم فرمويٽ سه بارهت به ئيسرائيل و يه هودا و
 هه موو گه لان، له ماوه ي پاشايه تي يوشياوه هه تا ٽه مرڙو، هه موو تيدا تومار
 بکه. 3 به لکو بنه مالهي يه هودا گوڙپاڻي له هه موو ٽه و به لايه ده بيت که به
 نيازم به سهريان بهيٽم، يو ٽه وه ي هه ريه که و له ريڱا خراپه کاني خويه وه
 بگه پريته وه، منيش له تاوان و گونا هه کانيان خوشده بم. 4 يه رمياش باروخي
 ڪوري نيري ياي بانگ ڪرد، له کاتيڪدا يه رميا هه موو وشه کاني يه زداني ده گوت وه
 که پيٰ گوٺرا بوو، باروخي ش له توماريڪدا نووسيه وه. 5 يه رميا فرماني به
 باروخ ڪرد و گوٺي: «من به ندم و ناتوانم بچه ناو په رستگاي يه زدانه وه. 6 جا
 ٽو له رڙي رڙو و گرتن برؤ ناو په رستگاي يه زدان و وشه کاني يه زدان ٽه وه ي
 له بهر ده مم له توماره که دا نووسيته وه يخوينه وه. يو گه لي يه هوداي بخوينه وه،
 ٽه وانه ي له شاروچکه کاني خويانه وه دين. 7 به لکو له بهر ده م يه زدان
 ده پارينه وه، هه ريه که له ريڱا خراپه کاني خويان بگه پريته وه، له بهر ٽه وه ي
 ٽه و توورهي و هه لچونه ي که يه زدان سه بارهت به م گه له فرموويه تي،
 گه وريه.» 8 باروخي ڪوري نيري ياش هه موو ٽه وه ي ڪرد که يه رميا ي
 پيڻه مبه راپسپارد. به وه ي له په رستگاي يه زداندا وشه کاني يه زداني له ٽيو
 توماره که خوينده وه. 9 له مانگي ٽي سالي پيٺجه مي يه هويا قيمي ڪوري

یوشیای پاشای یه هودا، بانگه وازی رۆز و وگرتنیان را گه یاند بۆ هه موو گهل له تۆرشه لیم، له گهل هه موو ته وانه ی له شارۆچکه کانی یه هودا وه هاتبوونه تۆرشه لیم. 10 له ژووره که ی گه مریای کوری شافانی خامه ی نهینی، له حه وشه که ی سه ره وه، له لای دالانی ده روزه نوپه که ی په رستگای یه زدان، باروخ وشه کانی نیو تۆماره که ی یه رمیای بۆ هه موو گهل خوینده وه. 11 کاتیک میخایوی کوری گه مریای کوری شافان هه موو وشه کانی یه زدانی له نیو تۆماره که بیست، 12 دابه زی بۆ ژووره که ی خامه ی نهینی له کۆشکی پاشا، که هه موو پیاوه گه وره کان له وی دانیشتیون، ته لیشاماعی خامه ی نهینی، ده لایای کوری شه مه عیا، ته لاناتانی کوری عه کبۆر، گه مریای کوری شافان، سدقیای کوری حه نه نیا، هه ره ها هه موو پیاوه گه وره کانی دیکه. 13 میخایوش هه موو ته و قسانه ی پی را گه یاندن که بیستبوی، له کاتیک که باروخ تۆماره که ی بۆ گهل ده خوینده وه. 14 جا هه موو پیاوه گه وره کان یه هودی کوری نه ته نیا هو ی کوری شه له میاهوی کوری کوشیان نارد بۆ ته وه ی به باروخ بلیت: «ته و تۆماره ی لییه وه بۆ ته م گه له خوینده ته وه، له گهل ده ستت هه لیگره و وه ره.» ئینجا باروخی کوری نیریپاش تۆماره که ی له گهل ده ستی هه لگرت و چوو بۆ لایان. 15 پینیان گوت: «فه رموو دابنیشه، گویمان لیبیت یخوینه وه.» باروخیش بۆی خوینده نه وه. 16 کاتیک گویمان له هه موو ته و وشانه بوو، به ترسه وه ته ماشای یه کتریان کرد و به باروخیان گوت: «ده بی ته و او ی ته م وشانه به پاشا رابگه یه نین.» 17 ئینجا له باروخیان پرسی: «تکایه پینان بلی چۆن هه موو ته م وشانه ت نویسی؟ ئایا له ده می یه رمیا بیستت؟» 18 باروخیش وه لای دانه وه: «به لی، به ده می خو ی هه موو ته م وشانه ی بۆ ده گوتم، منیش به مه ره که ب له تۆماره که دا ده منووسییه وه.» 19 ئینجا پیاوه گه وره کان به باروخیان گوت: «برۆ خۆت و یه رمیا خۆتان بشارنه وه، با که س نه زانیت عیوه له کوین.» 20 دوای ته وه ی تۆماره که یان له ژووره که ی ته لیشاماعی خامه ی نهینی دانا، چوونه هه یوانه که بۆ لای پاشا، هه موو ته و شتانه یان به پاشا را گه یاند. 21 پاشا یه هودی نارد بۆ ته وه ی تۆماره که بهینیت، ته ویش له ژووره که ی ته لیشاماعی خامه ی نهینییه وه تۆماره که ی هیتا. یه هودی بۆ پاشا و بۆ هه موو ته و پیاوه گه ورانه ی لای پاشا وه ستابوون خویندییه وه. 22 ته وه

له مانگی تو بوو، پاشا له مالی زستانه دانیشتیوو، تاگردا تیکیش له بده رده می داگیر ساوو. 23 کاتیک یه هودی سی چوار ستوونی له توماره که خوینده وه، پاشا به قهله مبری نووسه ره که پارچه پارچه ی کرد و فریادیه ناو تاگردانه که وه هه تا هه موو توماره که له ناو تاگره که به ته واوی فهوتا. 24 جا نه پاشا و نه هیچ یه کییک له خزمه تکاره کانی که گوپیان له هه موو ته و وشانه بوو نه ترسان، جله کانی بهریان دانه دری. 25 هه رچه نده نه لنانان و ده لایا و گه مه ریای تکایان له پاشا کرد توماره که نه سوو تینیت، به لام ته و گوئی لی نه گرتن. 26 به لکو پاشا فرمائی دا به میریره حمیل و سه رایای کوری عه زرییل و شه له میاهوی کوری عه بدئیل بو گرتنی باروخی سه رقه له م و یه رمیای پیغه مبه ر، به لام یه زدان ته وانی شارده وه. 27 دوا ی ته وه ی پاشا توماره که ی سووتاند که ته و وشانه ی تیدا بوو باروخ له ده می یه رمیاه نووسیوو ی، فرمایشتی یه زدان بو یه رمیاهات: 28 «بگه رپوه و توماریکی دیکه ببه و هه موو ته و وشانه ی تیدا بنووسه وه که له ناو توماره که ی یه که م جار بوو، ته وه ی یه هو یاقیمی پاشای یه هودا سووتاندی. 29 به یه هو یاقیمی پاشای یه هوداش بل: «یه زدان ته مه ده فرمویت: تو ته و توماره ت سووتاند و گوت: بوچی تیدا نووسیت و گوت، بیگومان پاشای بابل دیت و ته م خا که ده فه و تینیت و مرؤف و تازه لی تیدا قر ده کات؟» 30 له بهر ته وه یه زدان له باره ی یه هو یاقیمی پاشای یه هودا وه ته مه ده فرمویت: که س له ره چه له کی ته و له سه ر ته ختی داود دانایشیت، تهرمه که ی فریده درپته بهر گهرمای رپوژ و سه رمای شه و. 31 سزای خوی و مندال و خزمه تکاره کانی ده ده م له سه ر تاوانه کانیان، هه موو ته و به لایه ی پیانم گوت، به سه ر خویان و دانیشتووانی تورشه لیم و پیاوانی یه هودای ده هیتم، چونکه گوپیان نه گرت.» 32 ئینجا یه رمیای توماریکی دیکه ی برد و دایه باروخی کوری نیریای سه رقه له م، ته ویش له ده می یه رمیاه هه موو وشه کانی ته و توماره ی نووسییه وه که یه هو یاقیمی پاشای یه هودا له ناو تاگردانه که سووتاندی، هه روه ها زور وشه ی له و جو ره شی بو زیاد کرد.

37 ئینجا نه بوخودنه سری پاشای بابل سدقیا کوری یوشیای له خاکی یه هودا کرده پاشا، له جئی یه هو یاکینی کوری یه هو یاقیم. 2 به لام نه خوی و نه خزمه تکاره کانی و نه گه لی خا که که گوپیان له په یامه که ی یه زدان نه گرت که له ریگه ی یه رمیای پیغه مبه ر وه فرموی. 3 جا سدقیای پاشا

یه هوخه لی کوری شه له میاهو و سه فه نیای کوری مه عسییاهوی کاهینی
 بۆ لای یه رمیای پیغه مبه ر نارد و گوئی: «تکایه له پیناوی ئیبه له یه زدانی
 په روه ردگارمان پیاپوه.» 4 له و کاته دا یه رمیا به ئازادی هاتوچۆی ناو
 خه ئکی ده کرد، چونکه هیشتا نه یانخسبووه به ندیخانه وه. 5 سوپا که ی
 فیرعه ونیش له میسه وه به ریکه وتیون، کاتییک ئه و بابلیانه ی که گه مارۆی
 تورشه لیمیان دابوو هه والی ئه وانیان بیست، له تورشه لیم کشانه وه. 6 ئینجا
 فه رمایشتی یه زدان بۆ یه رمیای پیغه مبه ر هات، پئی فه رموو: 7 «یه زدانی
 په روه ردگاری ئیسرائیل ئه مه ده فه رموئیت: پاشای یه هودا که ئیوه ی
 ناردوو به بۆ لام تا کولیم پیرسیت، پئی بلین: «ئه وه تا سوپا که ی فیرعه ون
 که بۆ یارمه تیتان به ریکه وتوون، ده گه رینه وه خا که که ی خۆی، میسر.
 8 بابلیه کانیش ده گه رینه وه و شه ر له گه ل ئه م شاره ده که ن، ده یگر و
 به ئاگر ده یسووتین.» 9 «یه زدان ئه مه ده فه رموئیت: خۆتان مه خه له تین
 و بلین: «بابلیه کان به ته واوی له کۆلمان ده بنه وه.» له کۆلتان نابنه وه! 10
 ته نانه ت ئه گه ر هه موو سوپای بابلیه کانیش به زین که له دژتان ده جه ننگن،
 ته نه ا چه ند پیاویکی برینداریان ئی بمینته وه، ئه وا هه ریه که له چادره که ی
 خۆیانه وه هه لده ستنه وه و ئه م شاره به ئاگر ده سووتین.» 11 دوا ی ئه وه ی
 سوپای بابلیه کان له تورشه لیم به رامبه ر به سوپا که ی فیرعه ون کشانه وه،
 12 یه رمیاش ده سته جی تورشه لیمی به جیه یشت بۆ ئه وه ی بجه یته خاکی
 بنیامین، تا کوله وئ له تیو گه ل به شی خۆی له زه وی وه بگریت. 13
 به لام که گه یشته ناو ده روزه ی بنیامین، سه رکارکی پاسه وانان له وئ
 هه بوو، ناوی یرئیا ی کوری شه له میاهوی کوری حه نه نیا بوو، یه رمیای
 پیغه مبه ری گرت و پئی گوئی: «تۆ ده چیه ت پال بابلیه کان!» 14 یه رمیاش
 گوئی: «درۆیه! من ناچه م پال بابلیه کان.» به لام یرئیا گوئی ئی نه گرت، ئینجا
 یه رمیای گرت و هینایه لای پیاوه گه وره کان. 15 پیاوه گه وره کانیش له
 یه رمیا تووره بوون، لییاندا و له مالی یونانی خامه ی نهینی به ندیان کرد،
 چونکه ئه و پیمان کردبووه به ندیخانه. 16 یه رمیایان خسته کونجی زیندانه وه له
 به ندیخانه که، ماوه یه کی زۆر له وئ مایه وه. 17 ئینجا سدقیا پاشا ناردی و
 له وئ ده ریا نهینا، پاشا له ماله که ی خۆی به دزیه وه پرسیاری لیکرد و گوئی:
 «ئایا هیچ په یامیک له لایه ن یه زدانه وه هه یه؟» یه رمیاش وه لایمی دایه وه:

«به‌ئى، هه‌يه. تۆ ده‌كه‌ويته ده‌ست پاشاى بابه‌وه.» 18 ئينجا يهرميا به سدقيا پاشاى گوت: «تاوانى من دهره‌ق به تۆ و خزمه‌تكاره‌كانت و ئەم گه‌له چييه، هه‌تا بنخه‌نه به‌نديخانه‌وه؟» 19 ئەى كوا پينغه‌مبه‌ره‌كانتان، ئەوانه‌ى پيشينييان بۆ كرديت و گوتيان: «پاشاى بابل نايه‌ته سه‌ر ئيوه و ئەم خاكه؟» 20 ئيستاش، ئەى پاشاى گه‌وره‌م، تكايه‌ گوى بگره. تكايه‌ باله‌به‌رده‌مت پاريمه‌وه: مه‌مگه‌رئيه‌وه بۆ ماله‌كه‌ى يۆناتانى خامه‌ى نه‌ينى، باله‌وى نهرم.» 21 سدقياى پاشاش فه‌رمانى دا كه يهرميا بخريته‌هه‌وشه‌ى پاسه‌وانه‌كان، رۆژانه يه‌ك نانى له‌ بازاى نانه‌وايانه‌وه پيديرئيت، هه‌تا به‌ ته‌واوى نان له‌ شاره‌كه‌ ده‌پرديته‌وه. يهرميا له‌ هه‌وشه‌ى پاسه‌وانه‌كان مايه‌وه.

38 ئينجا شه‌فه‌تياى كورى مه‌تان، گه‌ده‌لياھوى كورى په‌شخور، يه‌هوخه‌لى كورى شه‌له‌مياھو و په‌شخورى كورى مه‌لكيا گوتيان له‌وه قسانه‌ بوو كه يهرميا له‌ گه‌ل گه‌ل ده‌يكرد و ده‌يگوت: 2 «يه‌زدان ئەمه ده‌فه‌رموئيت: ئەوه‌ى له‌م شاره‌دا بمينيته‌وه به‌ شمشير و قاتوقرى و دهرده‌ له‌ناوده‌چيئ، به‌لام ئەوه‌ى بچيئه‌ دهره‌وه بۆ ناو بابليه‌كان ده‌ژيئت. ژيانى خۆى دهر باز ده‌كات و ده‌ژيئت.» 3 يه‌زدان ئەمه ده‌فه‌رموئيت: «به‌ دلتياپه‌وه ئەم شاره‌ ده‌درينه‌ ده‌ست سوپاكه‌ى پاشاى بابل، ده‌ستى به‌سه‌ردا ده‌گريئ.» 4 جا پياوه‌ گه‌وره‌كان به‌ پاشايان گوت: «ده‌يئ ئەم پياوه‌ بكوژريئ. له‌به‌ر ئەوه‌ى به‌وه‌ قسانه‌ى وره‌ى ئەو سه‌ربازانه‌ ده‌رووخيني كه له‌ شاره‌كه‌دا ماونه‌ته‌وه، هه‌روه‌ها وره‌ى هه‌موو خه‌لكيش ده‌رووخيني. ئەم پياوه‌ داواى چا كه بۆ ئەم گه‌له‌ ناكات، به‌لكو خراپه.» 5 سدقياى پاشا گوتى: «ئوه‌تا له‌به‌رده‌ستتانه، پاشا تواناى هيچى نيه‌ به‌رامبه‌ر به‌ ئيوه.» 6 ئەوانيش يهرميايان برد و فرتيان دايه‌ ناو ئەمباراوه‌كه‌ى مه‌لكياى كورى پاشا، ئەوه‌ى له‌ هه‌وشه‌ى پاسه‌وانه‌كانه‌. يهرميايان به‌ گوريس شوڤر كرده‌ خواره‌وه، ئەمباراوه‌كه‌ش تاوى تيدا نه‌بوو، به‌لكو قور. جا يهرميا له‌ناو قوره‌كه‌ چه‌قى. 7 به‌لام عه‌به‌دمه‌له‌خ، كه‌ كار به‌ده‌ستكي كوشى بوو له‌ كوشكى پاشا، بيستى كه‌ يهرميايان فريداوه‌ته‌ ناو ئەمباراوه‌كه‌. پاشاش له‌ ده‌روازه‌ى بنيامين دانيشتبوو، 8 عه‌به‌دمه‌له‌خ له‌ كوشكى پاشاوه‌ چوو و به‌ پاشاى گوت: 9 «پاشاى گه‌وره‌م، ئەم پياوانه‌ خراپان كرد له‌ هه‌موو ئەوه‌ى به‌ يهرمياى پينغه‌مبه‌ريان كرد. ئەوان فرتيان داوه‌ته‌ ناو

ئەمباراوه كەو، ئەو لە شوپنە كەى خۆى لە برسان دەمرىت، چونكە نان لە
 شار نەماو.» 10 پاشاش فەرمانى بە عەبەدمە لەخى كوشى كرد و گوتى:
 «لیرەو سى پیاو لە گەل خۆت بى، يەرمىای پىغەمبەر لە ئەمباراوه كەو
 دەرىنە، هەتا نە مردوو.» 11 عەبەدمە لەخيش پیاو كانى لە گەل خۆى
 برد، چوو ژوورىك لە ژىر گەنجینهى كۆشكى پاشا. لەوى هەندىك
 پەرۆپاتال و جلى كۆنى هەنگرت و بە گوريس بۆ يەرمىای شۆرى كردهو
 ناو ئەمباراوه كە. 12 عەبەدمە لەخى كوشى بە يەرمىای گوت: «پەرۆپاتال و
 جله كۆنەكان لە بن هەنگلت لە ژىر گوريسه كەوە دا بئى.» يەرمىاش ئاواى
 كرد. 13 ئىنجا بە گوريس يەرمىایان هەلكيشا، لە ئەمباراوه كە دەريان پىنا.
 جا يەرميا لە حەوشەى پاسهوانەكان مايهو. 14 پاشان سدقيا پاشا بەدواى
 يەرمىای پىغەمبەردا ناردى، لە دەروازەى سىيه مى پەرستگای يەزدان هینايه
 لای خۆى. ئىنجا پاشا بە يەرمىای گوت: «دەمە ویت شتىكت لى پىرسم،
 هىچم لى مەشارهوه.» 15 يەرمىاش بە سدقياى گوت: «ئەگەر پىت بلیم،
 ئايا نامكوژیت؟ تەنەت ئەگەر ئاموژگار شت بگم، گویم لى ناگریت.»
 16 سدقياى پاشاش بەدزىيهوه سویندى بۆ يەرميا خوارد و گوتى: «بە
 يەزدانى زیندوو كە ژيانى بە ئیبه بەخشیوه، نە دەتكورم و نە دەتدەمه
 دەست ئەوانەى دەیانەوى بتكوژن.» 17 ئىنجا يەرميا بە سدقياى گوت:
 «یەزدان، خودای سوپاسالار، خودای ئیسرائیل ئەمە دەفەرمویت: «ئەگەر
 خۆت پادەستى سەر كرده كانى پاشای بابل بگەیت، ئەوا ئىگانت بە زیندووئى
 دەمىنیتەوه و ئەم شارەش بە ئاگر ناسووئیت، خۆت و خیزانە كەشت بە
 زیندووئى دەمىنەوه. 18 بەلام ئەگەر خۆت پادەستى سەر كرده كانى
 پاشای بابل نەكەیت، ئەوا ئەم شارە دەكەوئیتە دەست بابلییهكان و بە
 ئاگر دەیسووئین، توش لە دەستیان دەرباز ناییت.» 19 سدقياى پاشا بە
 يەرمىای گوت: «من لەو جوله كانه دەترسم كە چوونەتە پال بابلییهكانەوه،
 نەوهك بابلییهكان بئدەنە دەست ئەوان، ئەوانیش سووكایه تىم پى بگەن.» 20
 يەرمىاش گوتى: «ناتدەنە دەست ئەوان. گوپرايه لى فەرمودەى يەزدان بە
 كە من پىت پادەگەبەنم. ئىنجا چاكەت بۆ دەپىت و ژيانت دەرباز دەپىت.
 21 ئەگەر رازیش نیت خۆت پادەست بگەیت، ئەوا ئەمە ئەو پەيامەيه كە
 يەزدان پىشانى دام. 22 ئەو هەموو ئەو ژنانەى لە كۆشكى پاشای يەهودا

ماونته ته وه، بۆ سه ركرده كانی پاشای بابل ده بردرین. ئەو ژنانه پیت ده لێن: «ئەوانه ی دۆستی تو بوون فریویان دایت و زال بوون به سهرت. كاتیک پیه كانت له ناو زه لكو چه قین به جیان هیشتیت.» 23 «هه موو ژنه كانت و منداله كانیشت بۆ بابلییه كان ده بردرین. توش له ده ستیان ده رباز ناییت، به لكو به ده ستی پاشای بابل ده گیریت، ئەم شاره ش به ئاگر ده سووتیت.» 24 سدقیاش به یه رمیای گوت: «با كه س ئەم قسانه نه زانییت، نه وهك به ریت. 25 ئەگه ر پیاوه گه وه كان بیستیان من قسه م له گه ل تو كردوو، هاتنه لات و گوتیان: «پیمان بلی چیت به پاشا گوت و پاشا چی به تو گوت، لیمان مه شاره وه، ئەگه ر نا ده تكوژین،» 26 توش پینان بلی: «له پاشا پارامه وه تاوه كو نه مگه ر پینته وه بۆ مالی یونانان و له وی نه مر م.» 27 جا هه موو پیاوه گه وه كان بۆ لای یه رمیا هاتن و لیمان پرسی، ئەویش به گویره ی هه موو ئەو قسانه ی پاشا فه رمانی پیی كرد، وه لامی دانه وه. ئیتر ئەوانیش لپی پیده نگ بوون، چونكه كه س قسه كردنی ئەوی له گه ل پاشا نه بیست. 28 ئیتر یه رمیا هه تا ئەو پرۆژه ی تۆرشه لیم گیرا له حه وشه ی پاسه وانه كان مایه وه.

39 له مانگی ده ی سالی تویه می سدقیای پاشای یه هودا، نه بو خود نه سری پاشای بابل هه موو سوپا كه ی به ره و تۆرشه لیم جولاند و گه مارۆی دا. 2 له توی مانگی چواری سالی یازده یه می سدقیای شوورای شاره كه شكینرا. 3 جا هه موو سه ركرده كانی پاشای بابل هاتن و له ده روازه كه ی ناوه پر است دانیشتن: نیرگه ل سه ره ته چه ری سه مه گه ری، نه بۆ سه ره سه خیم كه سه ره رۆکی دیوان بوو، نیرگه ل سه ره ته چه ر كه سه ره رۆکی مۆغه كان بوو، له گه ل پاشماوه ی سه ركرده كانی پاشای بابل. 4 كاتیک كه سدقیای پاشای یه هودا و هه موو جه نگا وه ره كان ئەوانیان بینی، هه لاتن و به شه و به ریگای بانچه ی پاشادا به ده روازه كه ی تیوان دوو شوورا كه دا شاره كه یان به جیپشت، به ره و ده شتایی عه راقا رۆیشتن. 5 به لام سوپای بابلییه كان به دوایان كه وتن، له ده شتی ئەریحا گه یشتنه سدقیایا. گرتیان و هینایان بۆ لای نه بو خود نه سری پاشای بابل له ریفله، له خاکی حه مات، ئەویش دادگایی كرد. 6 هه ره له ریفله پاشای بابل كوره كانی سدقیای له بهر چاوی باویكان كوشت، ئینجا هه موو پیاوماقولا نی یه هوداشی له ناو برد. 7 پاشان هه ردوو چاوی سدقیای ده ره ئینا، به زنجیری پرۆنز كوژی كرد بۆ ئەوه ی بیبا ته بابل. 8 هه روه ها بابلییه كان

کۆشکی پاشا و ماله کانی خه لیکان سووتاند، شورا کانی تۆرشه لیمان پرووخاند. 9 ته و پاشماوه یه یه خه لکی که له شاره که مابونه وه و تهوانه ی چو بوونه پالی و په نایان بردبووه بهر پاشای بابل، نه بوزه دانی فرماندهی پسه وانانی پاشا راپیچی کردن بو بابل. 10 به لام هه ندیک له و خه لکه هه ژاره ی هیچیان نه بو، نه بوزه دانی فرماندهی پسه وانانی پاشا له خاکی یه هودا به جی هیشتن، هه ره له و کاته دا ره ز و یگه گی پیدان. 11 نه بو خود نه سری پاشای بابل له باره ی یه رمیا وه فرمانی به نه بوزه دانی فرماندهی پسه وانانی پاشا کرد: 12 «بیه و با چاوت له سه ری ییت، زیانی پی مه گه یه نه، به لکو ته وه ی داوای ده کات بو ی بکه.» 13 نه بوزه دانی فرماندهی پسه وانانی پاشا، نه بوشه زبانی سه روکی دیوان، نیرگه ل سه ره ته چه ری سه روکی مؤغه کان، له گه ل هه موو سه رکده کانی پاشای بابل 14 ناردیان و یه رمیایان له حه وشه ی پسه وانان کان ده ره نینا، دایانه ده ست گه ده لیا هو ی کوپی ته حیقامی کوپی شافان، بو ته وه ی بیبا ته ماله وه، تیر له تیو خه لکه کی مایه وه. 15 کاتیک یه رمیا له حه وشه ی پسه وانان کان گیرابوو، فه رمایشتی یه زدانی بو هات، پیی فه رموو: 16 «پرۆ و به عه به دمه له خی کو شی یی:» یه زدانی سو پاسالار، خودای ئیسرا ئیل، ته مه ده فه رمو ییت: هه موو ته وه ی سه باره ت به و شاره فه رموم خه ری کم په پره وی ده کم، بو خرا په نه ک چا که ی، له و کاته دا له بهر چاوت جیه جی ده کریت. 17 به لام له و پرۆ ده تۆر زگار ده کم و نادر یته ده ست ته وانانی لیمان ده ترسیت. ته وه فه رمایشتی یه زدانه. 18 پیگومان ده ربازت ده کم، به شمشیر ناکو ژر ییت و ژیانت رزگار ده بییت، چونکه پشتت به من به ست. ته وه فه رمایشتی یه زدانه.»

40 ته و په یامه ی له لایه ن یه زدانه وه بو یه رمیا هات، پاش ته وه ی نه بوزه دانی فرماندهی پسه وانانی پاشا له پامه یه رمیای به ره لا کرد، که بینبووی یه رمیا به زنجیر به ند کراوه و له تیو هه موو راپیچ کراوه کانی تۆرشه لیم و یه هودایه که بو بابل راپیچ کراون. 2 فرماندهی پسه وانانی پاشا یه رمیای برد و پیی گوت: «یه زدانی پهروه ردگارت سه باره ت به م شوینه ته م به لایه ی فه رموو. 3 ئیستاش یه زدان ته نجامی دا، ههروه ک فه رموی کردی. هه موو ته و شتانه تان له بهر ته وه به سه رهات گونا هاتان کرد له دژی یه زدان و گو پرایه لی نه بوون. 4 ته مرۆ من ئازادت ده کم له و سندمانه ی

به ده ستنه وهیه. جا ته گهر پیت باشه له گه لم بیته بابل، وهره و منیش چاوم
 لیت ده پیت. به لام ته گهر چه زنا کیت، مه پئ. ته ماشا بکه، هه موو خا که که
 له بهرده مه، جا کویت پئ باشه و بوت ده گونجی، برۆ ته وی.» 5 به لام بهر
 له گه پانه وهی یه رمیا، نه بوزه ره دان گوئی: «بکه برۆه لای گه ده لیا هو
 کوری ته حیقامی کوری شافان، ته وهی پاشای بابل به سه ر شارۆچکه کانی
 یه هو داوه دایناوه، له تیو خه لکه که له لای ته و بمینه وه، یانیش هه رکوییه ک
 پیت باشه و بوت ده گونجی برۆ ته وی.» پاشان فهرماندهی پاسه وانانی پاشا
 تویشو و دیارییه کی پیندا و به ره لای کرد. 6 یه رمیا ش هاته لای گه ده لیا هو
 کوری ته حیقام له میچیا و له لای ته و مایه وه، له ناو ته و خه لکه کی له
 خا که که دا مابونه وه. 7 کاتیک هه موو سه ره لشکره کان، ته وانهی له ناو
 کیکه کان بوون، خۆیان و پیاوه کانیا ن بیستیان که پاشای بابل گه ده لیا هو
 کوری ته حیقامی کردوه به فهرمانزه وای خا که که و سه ره پهرشتیاری ژن و
 پیاو و مندالان، ته و هه ژارانهی خا که که که بو بابل راپیچ نه کراون، 8 هاته
 میچیا بو لای گه ده لیا هو. ئیسماعیلی کوری نه ته نیا هو، یوحانان و یونانانی
 کورانی قارییه ح، سه رایای کوری ته نخومت، کوره کانی عیفه یی نه توفایی
 و یازه نیا هو کوری مه عکاتی، خۆیان و پیاوه کانیا ن. 9 گه ده لیا هو
 کوری ته حیقامی کوری شافانیش سویندی بو ته وان و پیاوه کانیا ن خوارد،
 پئی گوئن: «مه ترسن له وهی خزمه تی بابلییه کان بکه ن. له خا که که نیشته جی
 بن و خزمه تی پاشای بابل بکه ن، ته وهی باشه بوتان ده پیت. 10 منیش له
 میچیا داده نیشم، بو ته وهی له بهرده م ته و بابلییه نه نوینه رایه تی ئیوه بکه م که
 دینه لامان. به لام ئیوه شه راب و هه نجیر و زه یه کۆبکه نه وه، ییخه نه ناو
 کۆله باره کاتانه وه، له و شارۆچکانه ی گرتوتانه نیشته جی بن.» 11 کاتیک
 هه موو ته و جوله کانه ی له مؤتاب و له تیو عه مؤنییه کان و له ته دو م و ته وانهی
 له هه موو خا که کانی دیکه بوون، بیستیان که پاشای بابل پاشما وهی بو یه هو دا
 هیشتوو ته وه، گه ده لیا هو کوری ته حیقامی کوری شافانی کردوه به
 فهرمانزه وایان، 12 هه موو جوله که کان له هه موو ته و شوینانه ی په رته وازه
 بوون بو ی گه پانه وه، هاته وه خا کی یه هو دا، بو لای گه ده لیا هو له میچیا.
 شه راب و هه نجیر پکی گه لیک زۆریان کۆکرده وه. 13 ئینجا یوحانانی
 کوری قارییه ح و هه موو سه ره لشکره کان که له کیکه کان بوون هاته میچیا

بۆلای گەدەلیاھو، 14 پێیان گوت: «ئایا تۆ نازانیت کە بەعلیسی پاشای
 عەمۆنییەکان، ئیسماعیلی کۆری نەتەنیاھۆی ناردوووە تۆ بکوژیت؟» بەلام
 گەدەلیاھۆی کۆری ئەحیقام باوەری پێ نەکردن. 15 ئینجا یۆحانانی
 کۆری قارییح بەدزییەووە لە میچپا قسە لە گەگەڵ گەدەلیاھو کرد و گوتی:
 «پێم بدە بچم ئیسماعیلی کۆری نەتەنیاھۆ بکوژم، بێ ئەوەی هیچ کەس
 پێی بزانی. بۆچی ئەو تۆ بکوژیت، هەموو ئەو جولەکانە لە دەوری تۆ
 کۆبوونەتەووە پەرتەوازە بن و پاشماوەی یەھودا لەناو بچیت؟» 16 بەلام
 گەدەلیاھۆی کۆری ئەحیقام بە یۆحانانی کۆری قارییح گوت: «ئەم
 شتە مەکە، چونکە ئەوەی تۆ سەبارەت بە ئیسماعیل دەیئیت راست نییە.»

41 لە مانگی حەوت ئیسماعیلی کۆری نەتەنیاھۆی کۆری ئەلیشاماع کە
 لە رەچەلەکی شاھانە بوو، یەکیک بوو لە گەورە پیاوانی پاشا، لە گەگەڵ دە
 پیاو هاتە میچپا بۆلای گەدەلیاھۆی کۆری ئەحیقام. کاتییک پێکەووە
 نانیان دەخوارد، 2 ئیسماعیلی کۆری نەتەنیاھۆ لە گەگەڵ ئەو دە پیاوەی
 لە گەگەڵی بوون، هەستان و بە شمشیر لە گەدەلیاھۆی کۆری ئەحیقامی کۆری
 شافانیان دا و کۆشتیان، ئەوەی پاشای بابل کردبووی بە فەرمانرەوای
 خا کە کە. 3 هەروەھا ئیسماعیل هەموو ئەو جولەکانەشی کوشت کە لە
 میچپا لە گەگەڵ گەدەلیاھو بوون، هەروەھا ئەو سەربازە بابلیانەشی کوشت
 کە لەو ناووە بوون. 4 لە رۆژی پاش کوشتنی گەدەلیاھو، بەر لەوەی کەس
 پێی بزانی، 5 هەندیک پیاو لە شەخەم و شیلۆ و سامیرەووە هاتن، هەشتا
 پیاوی پێش تاشراو و جل دادراو، لەشی خۆیان بریندار کردبوو، هاتن و
 پێشکەشکراوی دانەوێڵە و بۆجوری سادەیان بە دەستەووە بوو بۆ ئەوەی بیبەنە
 ناو مائی یەزدان. 6 ئیسماعیلی کۆری نەتەنیاھۆش لە میچپا هاتە دەرووە
 تا کو پێشوازیان لێ بکات، دەروێشت و دەگریا. کە پێیان گەبشت پێی
 گوتن: «وەرن بۆلای گەدەلیاھۆی کۆری ئەحیقام.» 7 کاتییک گەبشتە
 ناوەرستی شارە کە، ئیسماعیلی کۆری نەتەنیاھۆ لە گەگەڵ ئەو پیاوانە لە
 لە گەگەڵی بوون، ئەوانیان کوشت و فریانیان دانە ناو ئەمباراویک. 8 بەلام دە
 پیاویان تێدا بوو گوتیان: «مەمانکوژە، گەنم و جۆ و زەیت و هەنگویمان
 هەیە و لە کێلگەدا شاردراووەتەووە.» جا ئیسماعیل دەستی گێزایەووە و لە گەگەڵ
 براکانیان نەیکوشتن. 9 ئەو ئەمباراوەی ئیسماعیل لاشە لە هەموو ئەو

پیاوانه‌ی فریادا ناوی که به‌هۆی گه‌ده‌لیاهوه‌وه‌ کوشتبوونی، ئەو ئەمباراوه بوو که ئاسا پاشا بۆ به‌رگری له‌ دژی به‌عشای پاشای ئیسرائیل دروستی کردبوو، جا ئیسماعیلی کۆری نه‌ته‌نیاھۆ به‌ کۆزراوان پری کرده‌وه. 10 پاشان ئیسماعیل، هه‌موو پاشماوه‌ی گه‌ل که له‌ میچپا بوون راپیچی کردن، کچه‌کانی پاشا و هه‌موو ئەو خه‌لکه‌ی له‌وی مانه‌وه، ئەوانه‌ی نه‌بوزه‌ره‌دانی فه‌رمانده‌ی پاسه‌وانانی پاشا، گه‌ده‌لیاهوی کۆری ئەحیقامی به‌ سه‌ره‌رشتیار به‌ سه‌ریانه‌وه‌ دانا‌بوو. ئیسماعیل کۆری نه‌ته‌نیاھۆ راپیچی کردن و پڕۆیشت، هه‌تا بۆ لای عه‌مۆنییه‌کان په‌ریته‌وه. 11 کاتیگ یۆحانانی کۆری قارییه‌ح و هه‌موو ئەو سه‌ره‌لشکرانه‌ی له‌گه‌لی بوون، ئەو خراپانه‌یان بیسته‌وه‌ که ئیسماعیلی کۆری نه‌ته‌نیاھۆ کردبووی، 12 هه‌موو پیاوه‌کانیان برد و چون بۆ شه‌رکردن له‌گه‌ل ئیسماعیلی کۆری نه‌ته‌نیاھۆ، له‌لای گۆمه‌که‌ی گبعۆن تووشی بوون. 13 ئەو راپیچکراوانه‌ی له‌گه‌ل ئیسماعیل بوون دلشاد بوون کاتیگ یۆحانانی کۆری قارییه‌حیان له‌گه‌ل هه‌موو سه‌ره‌لشکره‌کان بینی که له‌گه‌لی بوون، 14 جا هه‌موو ئەو گه‌له‌ی ئیسماعیل له‌ میچپاوه‌ راپیچی کردبوون گه‌رانه‌وه‌ و چون بۆ لای یۆحانانی کۆری قارییه‌ح. 15 به‌لام ئیسماعیلی کۆری نه‌ته‌نیاھۆ، به‌ هه‌شت پیاوه‌وه‌ له‌ یۆحانان ده‌رباز بوون و چونه‌ لای عه‌مۆنییه‌کان. 16 ئینجا یۆحانانی کۆری قارییه‌ح و هه‌موو سه‌ره‌لشکره‌کان که له‌گه‌لی بوون، هه‌موو پاشماوه‌ی گه‌لیان له‌ میچپا برده‌وه، ئەوانه‌ی له‌ ئیسماعیلی کۆری نه‌ته‌نیاھۆ وه‌ریانگرتنه‌وه، دوا‌ی ئەوه‌ی ئیسماعیل گه‌ده‌لیاهوی کۆری ئەحیقامی کوشتبوو، جه‌نگاوه‌ به‌توانا‌کان و ژن و مندال و کاربه‌ده‌ستان بوون که له‌لای گبعۆن وه‌ریانگرتبوونه‌وه. 17 جا چون و له‌ گێروت کیمهام، ئەوه‌ی له‌ته‌نیشیت بیته‌له‌حه، نیشته‌جی بوون، بۆ ئەوه‌ی پڕۆن و یچنه‌ ناو میسه‌ره‌وه، 18 دوور له‌ بابلییه‌کان. لێیان ده‌ترسان له‌ به‌ر ئەوه‌ی ئیسماعیلی کۆری نه‌ته‌نیاھۆ، گه‌ده‌لیاهوی کۆری ئەحیقامی کوشتبوو، ئەوه‌ی پاشای بابل کردبووی به‌ فه‌رمانزه‌وا‌ی خا که‌که.

42 ئینجا هه‌موو سه‌ره‌لشکره‌کان و یۆحانانی کۆری قارییه‌ح و یه‌زه‌نیای کۆری هۆشه‌عیا و هه‌موو گه‌ل له‌ بچوک‌وه‌ هه‌تا گه‌وره‌هاتنه‌ پێش و 2 به‌ یه‌رمیای پیغه‌مبه‌ریان گوت: «تکایه‌! گوێ له‌ پارانه‌وه‌مان بگره‌ و نوێژمان بۆ

بکه بۆ یه زدانی پهروه ردگارت له پیناو هه موو ته مانه ی ماونه ته وه. ههروهک ده یینی، چونکه پښتر زۆر بووین و ئیستا کهم ماوینه ته وه. 3 به لکو به زدانی پهروه ردگارت پیمان بلیت، به کام ریگادا برۆین و چی بکهین.» 4 یه رمیای پیغه مبه ریش وه لای دانه وه: «گویم لیتان بوو، من وهک قسه که ی خۆتان داوا له یه زدانی پهروه ردگارتان ده کهم، جا یه زدان هه چی فه رموو پیتانی پرا ده که یه نم، هیچتان لی ناشارمه وه.» 5 ته وائیش به یه رمیایان گوت: «با یه زدان له تیوانمان شایه تیکی راست و دلسۆز بییت، ته گهر ئییه هه موو فه رمایشته که ی یه زدانی پهروه ردگارت که به تۆدا بۆمان ده نیریت، تاوا نه کهین. 6 چاک بییت یان خراب، ئییه گوئی له یه زدانی پهروه ردگارمان ده گرین، ته وه ی ئییه ده تنیرین بۆ لای، چونکه ته گهر گوئی له یه زدانی پهروه ردگارمان بگرین، چا که مان له گه ل ده کات.» 7 ته وه بوو دوا ی ده رۆژ، فه رمایشتی یه زدان بۆ یه رمیا هات. 8 ته ویش یوحانانی کورپی قارییه ح و هه موو ته و سه ره له شکرانه ی که له گه لی بوون و هه موو گه ل له بچوو که وه هه تا گه وره ی بانگکرد، 9 پئی گوتن: «یه زدانی پهروه ردگاری ئیسرا ئیل ته وه ی ئیوه منتان بۆ لای نارد بۆ ته وه ی پارانه وه که تان بخه مه به رده می، ته مه ده فه رمو ییت: 10 «ته گهر له م خا که نیشته جی بن، من بنیادتان ده نیم و ناتانز ووخیم، ده تانچینم و ریشه کیشتان نا کهم، چونکه پاشگه ز بوومه وه له و به لایه ی به سه رم هینان. 11 ههروه ها یه زدان ده فه رمو ییت: له پاشای بابل مه ترسن، ته وه ی ئیستا لی ده ترسن. لی مه ترسن، چونکه من له گه لتانم بۆ ته وه ی پرزگارتان بکه م و له ده ستی ته و فریاتان بکه وم. 12 جا به زه ییم پیتاندا دیته وه، بۆ ته وه ی پاشای بابل به زه یی پیتاندا بیته وه و بۆ خا که که ی خۆتان بتانگه ر نیتته وه.» 13 «به لام ته گهر ئیوه بلین:» له م خا که نیشته جی نابین» و گو پرایه لی یه زدانی پهروه ردگارتان نه بن، 14 به لکو بلین: «نا! ئییه ده چینه خا کی میسر و له وی نیشته جی ده بین، له وی شه ر نابینین و ده نگی که ره نا نایستین و برسی نان نابین،» 15 ته ی پاشماوه ی یه هودا، ئیستا گوئی له فه رمایشتی یه زدان بگرین. یه زدانی سو پاسالار، خودای ئیسرا ئیل ته مه ده فه رمو ییت: «ته گهر مکور بن له سه ر ته وه ی بچه میسر و چوون و له وی نیشته جی بوون، 16 ته وا ته و شمشیره ی ئیوه لی ده ترسن له وی پیتان ده گات، ته و قاتوقرییه ی ئیوه لی ده ترسن بۆ میسر دواتان ده که ویت، له وی

ده مرن. 17 جا هه موو ئه و پياوانه ي سوورن له سه ر چوونيان بو ميسر بو
 نه وه ي له وي نيشته جي بن، له وي به شمشير و قاتوقري و دهر د له ناوده چن،
 كه سيان نامينيه وه و دهر باز نابن له و به لايه ي من به سهريان ده هينم. 18
 يه زداني سوپاسالار، خوداي ئيسرايل ته مه ده فهرمويت: «وهك چون
 توو په ي و هه لچوونم به سه ر دانيشتوواني تور شه ليمدا پرزا، تاواش هه لچوونم
 به سه ر تاندا ده ر ژيت كاتيك بچن بو ميسر، جا ده بنه مايه ي نه فرت
 ليكردن و توقين، سووكايه تي و ريسوايي، هه رگيز ته م شوينه نابينه وه.» 19
 «ئه ي پاشماوه ي يه هودا، يه زدان سه باره ت به ئيوه فهرمووي: «مه چنه ناو
 ميسره وه.» باش بزنان كه من ته مرپو تا گدارم كرده وه، 20 چونكه ئيوه
 هه له يه كي تر سناكان كرد كاتيك منتان بو لاي يه زداني پهروه ردگارتان نارد
 و گوتمان: «نويزمان بو بكه بو يه زداني پهروه ردگارمان، هه رچي به فهرمويت،
 ته وه مان پي رابگه يه نه وه و ده يكه ين.» 21 ته وا من ته مرپو به ئيوه م را گه ياند،
 به لام ئيوه گوپرايه ئي يه زداني پهروه ردگارتان نه بوون له هه موو ئه وه ي مني پي
 راسپارد پيتان بلتم. 22 جا ئيستا باش بزنان كه له و شوينه ي ده تانه وي بو ي
 بچن و لي نيشته جي بن له وي به شمشير و قاتوقري و دهر د له ناوده چن.»

43 يه رميا هه موو فهرمايشته كاني يه زداني پهروه ردگارياني به هه موو
 گه ل را گه ياند كه يه زدان پي راسپارد بوو. كاتيك ته واو بوو، 2
 عه زه ر ياي كوري هوشه عيا و يوحاناني كوري قاريه ح و هه موو پياوه
 لووتبه رزه كان قسه يان له گه ل يه رميا كرد و گوتمان: «تو درو ده كه يت!
 يه زداني پهروه ردگارمان توي نه ناردوو هه تا بلت: «مه چنه ميسر بو ئه وه ي
 له وي نيشته جي بن.» 3 به لكو باروخي كوري نيرپيا توي له ئيمه هانداوه
 تاوه كو بمانده يته ده ست بابليه كان، بو ئه وه ي بمانكوژن يان بو بابل راپيچمان
 بكن.» 4 ئيتر يوحاناني كوري قاريه ح و هه موو سه رله شكره كان و هه موو
 گه ل كه سيان گوپرايه ئي يه زدان نه بوون هه تا له خاكي يه هودا تووره بگرن. 5
 به لكو يوحاناني كوري قاريه ح و هه موو سه رله شكره كان، هه موو پاشماوه ي
 يه هودايان برد، ته وانه ي له ناو ئه و نه ته وانه وه گه رابوونه وه كه په رته وازه ببوون
 بو لايان، بو ئه وه ي له خاكي يه هودا بزين. 6 پياو و ژن و مندال و كچه كاني
 پاشا و هه موو ته وانه يان برد كه نه بوزه ره داني فهرمانده ي پاسه واناني پاشا
 له لاي گه ده لياوه ي كوري ته حيقام كوري شافان به جي هيشتبوون.

هەر وه ها یه رمیای پیغه مبهەر و باروخی کورپی نیریش له گه لیان بوون. 7 جا چوونه ناو خاکی میسر، گوپرایه لی یه زدان نه بوون و هه تا ته چه نخیس چوون. 8 ئینجا له ته چه نخیس فه رمایشتی یه زدان بو یه رمیا هات، پچی فه رموو: 9 «له گه ل ده ستت هه ندیک به ردی گه وره ببه و له بهر چاوی پیاوانی یه هودا، بیاخه ژیر قوره وه، له و بهر دپیره ی له بهر ده رگای کوشکی فیرعه ونه له ته چه نخیس. 10 پئیان یان: «یه زدانی سوپاسالار، خودای ئیسرائیل ئەمه ده فه رمویت: من ده نیرم و نه بوخودنه سری پاشای بابل، خزمه تکاره کم، ده هینم و ته خته که ی له سه ر ئەم بهر دانه داده تيم که چه قاندم، ئەویش چه تری ته خته که ی به سه ردا هه لده دات. 11 جا دیت و له خاکی میسر ده دات، ئەوه ی بو مردنه بو مردن، ئەوه ی بو دلیبیتیه بو دلیبیتی، ئەوه ی بو شمشیره بو شمشیر. 12 ئینجا ئاگر به رده داته په رستگا کانی خودا وه نده کانی میسر، په رستگا کان ده سوو تینیت و خودا وه نده کانیان پاپیچ ده کات. خاکی میسر له خزی ده پچیتته وه، وه ک چون شوان که واکه ی له خزی ده پچیتته وه، ئینجا له وپوه به سه لامه تی ده رده چیت. 13 کوله که کانی په رستگای خۆر له خاکی میسر ده شکینیت، په رستگا کانی خودا وه نده کانی میسر به ئاگر ده سوو تینیت.»

44 ئەو په یامه ی بو یه رمیا هات سه باره ت به هه موو ئەو جوله کانه ی له خاکی میسر نیشته جی بوون، له مگدول و له ته چه نخیس و له مه مفیس و له پاشایه تی باشووری میسر: 2 «یه زدانی سوپاسالار، خودای ئیسرائیل ئەمه ده فه رمویت: عیوه هه موو ئەو به لایه تان بینی که به سه ر تۆرشه لیم و هه موو شارۆچکه کانی یه هودام هینا. ئەمرۆ ویرانه و ئاوه دانی تیدا نییه، 3 له بهر ئەو خراپانه ی کردیان. په ستیان کردم به بخوور سووتاندن و په رستیان بو خودا کانی دیکه، ئەو خودایانه ی نه ئەوان ناسیویان و نه عیوه و نه باو پیرانتان. 4 منیش به به رده وامی هه موو به نده پیغه مبه ره کانی خۆمم بو ناردن، فه رموو: «تکایه! ئەم کاره قیزه ونه مه کن که من رقم لیبه تی.» 5 به لام نه گوپیان گرت و نه گوپیان شل کرد بو ئەوه ی له خراپه کانیان بگه رینه وه یان له بخوور سووتاندن بو خودا کانی دیکه بوه ستن. 6 جا هه لچوون و توورپه ییم رزا، له شارۆچکه کانی یه هودا و له شه قامه کانی تۆرشه لیمدا گری گرت، وه ک ئەمرۆ ویران بوو و بووه چۆله وانی. 7 «ئینستاش یه زدانی

په روه ردگاری سوپاسالار، خودای ئیسرائیل ته مه ده فهرمویت: بۇچی ئیوه
 به لایه کی گوره به سهر خۆتان ده هیئن، به قربووتان له ناوه پراستی به هودا به
 پیاو و ژن، به مندال و شیره خۆره وه، ئیتر هیچ پاشماوه یه گان لئ نامینیتته وه؟
 8 بۇچی به کرده وه کانی ده ستان په ستم ده کهن کاتیک له خاکی میسر بخوور
 بۇ خودا کانی دیکه ده سووتین، که ئیوه بوی هاتون تاوه کو له وی ئاواره
 بن؟ خۆتان قرد ده کهن و ده بته نه فرته و پرسیوانی له تیوه هه موو نه ته وه کانی
 سه رزه وی. 9 ئایا خراپه کانی باو پیرانتان و خراپه کانی پاشاکان و شازنه کانی
 به هودا و خراپه کانی خۆتان و ژنه کانتان له یاد چوو، ته وه ی له خاکی به هودا و
 شه قامه کانی تورشه لیم کران؟ 10 هه تا ته مرپوش نه زه لیل بوون و نه له من
 ترسان و نه پریگای قیرکردن و فهرزه کانی منتان گرت بهر، ته وه ی له بهر ده م
 ئیوه و له بهر ده م باو پیرانتان دامناوه. 11 «له بهر ته وه یه زدانی سوپاسالار،
 خودای ئیسرائیل ته مه ده فهرمویت: ته وه تا من مکور ده م له سه ر ته وه ی
 به لاتان به سه ر به یتم و هه موو به هودا قرد بکه م. 12 پاشماوه ی به هوداش
 ده به م، ته وانه ی سوور بوون بچنه خاکی میسر هه تا له وی نیشته جی بن.
 هه موویان له خاکی میسر له ناوده چن، به شمشیر ده کوژرین و به قاتوقری
 ده مرن. له بچوکه وه هه تا گوره به شمشیر و قاتوقری له ناوده چن و ده بته
 مایه ی نه فرته لیکردن و توقین، سووکایه تی و پرسیوانی. 13 هه روه ها سزای
 ته وانه ش ده ده م که له خاکی میسر نیشته جین، وه ک چۆن به شمشیر و
 قاتوقری و ده رد سزای تورشه لیم دا. 14 پاشماوه که ی به هودا، ته وانه ی
 هاتون بۇ ته وه ی له خاکی میسر له ئاواره یی بکه ون، ته وانه ی تامه زرزی
 گه پرانه وه ن بۇ نیشته جیبوون تییدا، نه پاشماوه و نه ده رباز بوویان ناییت
 بۇ ته وه ی بگه رینه وه بۇ خاکی به هودا. که سیان لئ ناگه رینه وه، جگه
 له که مینه یه کی ده رباز بوو.» 15 ئینجا هه موو ته و پیاوانه ی که ده یانزانی
 ژنه کانیان بخوور بۇ خودا کانی دیکه ده سووتین، هه روه ها هه موو ته و ژنانه ی
 پراوه ستابوون، کومه لیککی گوره بوون، هه موو ته و خه لکه ی له پاشایه تی
 باکوور و پاشایه تی باشووری میسر نیشته جین، وه لامی به رمیایان دایه وه
 و گوتیان: 16 «ئیه گوی له م په یامه ناگرین که به ناوی به زدانه وه به
 ئیته گوت. 17 به لکو هه ر شتیک له ده می خۆمانه وه هاتووه ته ده روه،
 ته وه ده که بن: بخوور بۇ شازنی ئاسمان ده سووتین و شه ربانی پيشکه شکر او

پيشكهش ده كهن، وهك چؤن خؤمان و باوباپيرائمان و پاشا كائمان و پياوه
 گوره كائمان له شارؤچكه كاني يه هودا و شه قامه كاني تورشه ليم ته نجامان
 داوه. ئەو كاته تير نان بووين و له خو شيدا بووين و خراپه مان نه بيني. 18
 به لام لهو كاته وهى وازمان له بخوور سووتان دن هيتاوه بو شازنى تاسمان و
 پيشكهشكردى شه رابى پيشكهشكراو بؤى، پيوستمان به هه موو شتيكه و به
 شمشير و قاتوقرى له ناوچووين. 19 ژنه كانيش گوتيان: «ئيه كاتييك كه
 بخوورمان بو شازنى تاسمان ده سووتاند و شه رابى پيشكهشكراومان پيشكهشى
 ده كرد، تايا به بئى تاگدارى پياوه كائمان كوليژه مان بو ده كرد له سهر وئيهى
 ئەو و شه رابى پيشكهشكراومان پيشكهش ده كرد؟» 20 ئينجا يه رميا به هه موو
 خه لكه كى گوت، پياو و ژنه كان، به هه موو ئەو خه لكه كى بهم قسه يه
 وه لاميان دايه وه: 21 «تايا يه زدان بيري لهو بخووره نه كرده وه و به ياديدا
 نه هات كه له شارؤچكه كاني يه هودا و له شه قامه كاني تورشه ليم سووتان دتان،
 عيوه و باوباپير و پاشا و مير و هه موو گه لى خا كه كه؟» 22 ئيتير يه زدان
 له بهر كرده وه خراپه كان و شته قيزه ونه كاتنان كه ته نجامتان داوه زياتر
 بهرگه كى نه گرت، جا خا كه كه تان بووه پرووخاوى و ويرانه و نه فرهت و بئى
 تاوه داني، وهك ته مپؤ. 23 له بهر ته وهى بخوورتان سووتاند و گونا هتتان
 كرد له دژى يه زدان، گوپرايه لى يه زدان نه بوون و پريگه كى قير كردن و فهرز
 و ياسا كاني ته وتان نه گرت بهر، له بهر ته وه تووشى ئەم به لايه بوون، وهك
 ته مپؤ. 24 ئينجا يه رميا به هه موو گه ل و به تايبه تيش به هه موو ژنه كاني
 گوت: «ئهى هه موو خه لكى يه هودا، ته وانهى كه له خا كى ميسرن، گوئى
 له فه رمايشتى يه زدان بگرن: 25 يه زدانى سوپاسالار، خوداى ئيسرائيل ته مه
 ده فه رمويت: عيوه و ژنه كاتنان به قسه به ئينتتان دا و به ته نجامتان گه ياند،
 گوتتان «يىگومان ئيه ئەو نه زرانه مان جييه جئ ده كهن كه نه زمان كرد بوو
 بو شازنى تاسمان، بخوور ده سووتينين و شه رابى پيشكهشكراوى پيشكهش
 ده كهن.» كه واته فه رموون، به ئينه كاتنان به پينه دى و نه زره كاتنان پيارين!
 26 به لام ئەى هه موو ئەو خه لكه كى يه هودا كه له ميسر نيشته جين، گوئى له
 فه رمايشتى يه زدان بگرن: «من به ناوى مه زنى خؤم سويند ده خؤم، له مه ودوا
 كه س له خه لكى يه هودا له هه موو خا كى ميسر ناوى من به سهر زاريدا
 نايهت، كه بلئت: به يه زدانى زيندوى بالاده ست. 27 ته وه تا من بو خراپه

نەك بۇ چا كە چاودىرىيان دە كەم، جا ھەموو پياوانى يەھودا، ئەوانەى لە خا كى مىسرن، بە شمشىر دەكوژرېن و بە قاتوقرى دەمرن، ھەتا ئەوھى كەسيان لى نامىنئىتەوھە. 28 ئەوانەش كە لە شمشىر دەرباز دەبن لە خا كى مىسروھە دەگەرئىتەوھە بۇ خا كى يەھودا، خەلگائىكى كەم دەبن. ئىنجا ھەموو پاشماوھى يەھودا ئەوانەى ھاتنە مىسر تاكو لەوئى بىرن، دەزانن قسەى كى سەردەگرېت، ھى من يان ھى ئەوان.“ 29 يەزدان دەفەرموئىت: «ئەمەش نىشانەى بۇ ئىوھە، من لەم شوئىنە سزاتان دەدەم، بۇ ئەوھى بزانن ھەردەبىت قسەى من سەربگرېت كە لە دژى ئىوھە و بۇ خراپەىھە.“ 30 يەزدان ئەمە دەفەرموئىت: «ئەوھەتا من خوڤرەئى فیرەئى مىسر دەدەمە دەست دوژمنەكانى كە دەیانەوئى بىكوژن، وەك چۆن سدقايى پاشاى يەھودام داىە دەست نەبوخودنەسرى پاشاى بابل، ئەو دوژمنەى دەبوئىست بىكوژىت.“»

45 ئەو پەيامەى يەرمىاى پىغەمبەر بە باروخى كورى نىربىاى گوت، لە سالى چوارەمى يەھوئىاقىمى كورى يۇشىاى پاشاى يەھودا، كاتىك ئەم وشانەى لە دەمى يەرمىاوھە لە تومارىكدا دەنووسىيەوھە: 2 «ئەى باروخ! يەزدانى پەروردگارى ئىسرائىل سەبارەت بە تو ئەمە دەفەرموئىت: 3 تو گوت: «قوربەسەرم! چونكە يەزدان سەرەپراى ئازارم خەمىشى بۇ زیاد كردووم، لەناو نالاندنم لە ھوش خووم چووم و ھەوانەوھەم نەبوو.“ 4 يەزدان ئەمە دەفەرموئىت: «ئەوھى پى بلى: «ئەوھەتا من لە ھەموو ئەم خا كەدا ئەوھى بنىادم ناوھ دەپرووخىتم و ئەوھى چاندوومە رىشەكئىشى دەكەم. 5 ئابا ئىتر تو داواى شتى گەرە بۇ خووت دەكەيت؟ داوا مەكە، چونكە ئەوھەتا من خراپە بەسەر ھەموو خەلگىكدا دەھىتم، بەلام بو تو، زىانت دەرباز دەبىت لە ھەموو ئەو شوئىنەى بوى دەچىت.“ ئەوھە فەرمائىشى يەزدانە.

46 ئەمە فەرمائىشى يەزدانە بۇ يەرمىاى پىغەمبەر سەبارەت بە نەتەوھەكان: 2 بۇ مىسر: سەبارەت بە سوپا كەى ئىخو فیرەئىون، پاشاى مىسر، ئەوھى لەسەر پرووبارى فورات بوو لە كەر كەمىش، كە نەبوخودنەسرى پاشاى بابل لە سالى چوارەمى يەھوئىاقىمى كورى يۇشىاى پاشاى يەھودا لىیدا: 3 «سپەر و قەلغان ئامادە بكەن، پىشكەون بۇ جەنگ! 4 ئەسپ زىن بكەن، ئەى سوارەكان، سەربكەون! بە كلاوى ئاسنەئەوھە لە ئامادەباشىدا

بن! رمه کان تیژ بکن، زریه کان پیوشن! 5 چی ده بینم؟ ئەوان تۆقیون، بهره و پاش ده کشینه وه، پالەوانه کانیان به زین. به پهله هه لاتن و ئاو پریشیان نه دایه وه، له هه موو لایه که وه ترس و تۆقین هه به،» ئەوه فه رمایشتی یه زدانه. 6 «ئەوه ی تیژره وه هه لئایه ت و پالەوان ده رباز ناییت. له باکوور له لای پرووباری فورات ساتمه یان کرد و که وتن. 7 «ئەمه کێیه وه ک پرووباری نیل هه لده ستیته وه، وه ک ئەو پرووبارانە ی ئاوه که یان شه پۆل ده دات؟ 8 میسه ره وه ک پرووباری نیل هه لده ستیته وه، وه ک ئەو پرووبارانە ی ئاوه که یان شه پۆل ده دات. ده لئیت:» هه لده ستم و زه وی داده پۆشم، شار و دانیشتوانه که ی له ناو ده بم،» 9 ئە ی ئە سه په کان، سه ربکه ون! ئە ی گالیسه که کان، سه ره رۆ بن! با پالەوانان به ره و پێش بچن، کوش و پووت قه لغان به ده ستن، لوودییه کان تیره کانیان له که وانه کانیان راده کیشن. 10 به لام ئە مرپۆ رۆژی یه زدانه، په ره وردگاری سوپاسالار، رۆژی تۆله یه، تۆله سه ندنه وه له دوژمنانی. جا شمشیر ده خوات و تیژ ده بیته، له خوینیان تیژ ده خواته وه، چونکه یه زدان، په ره وردگاری سوپاسالار، قوربانی سه ره براو پێشکه ش ده کات له خاکی باکوور له لای پرووباری فورات. 11 «سه ربکه وه بۆ گلعاد و هه توان به بینه، ئە ی میسه ری کچه پاکیزه. به لام بیه وده داووده رمان زۆر ده که یته، چا کبونه وه ت نییه. 12 نه ته وه کان سووکایه تی تۆیان بیستوه، قیژه ت دنیای پرکردوه، چونکه پالەوانیک ساتمه له پالەوانیک ده کات، هه ردووکیان پیکه وه ده که ون.» 13 ئە مه ئە و په یامه یه که یه زدان به یه رمیای پیغه مبه ری را گه یاند، له باره ی هیژشکردنی نه بوخودنه سه ری پاشای بابل بۆ سه ره خاکی میسه ر: 14 «ئە مه له میسه ر پابگه یه نن، له شاری مگدۆل جار به دن، هه ره ها له مه مفیس و ته حبه نحیس، بلین:» وریابه و له ئاماده باشیدا به، چونکه شمشیر ده وره به رت ده خوات.» 15 بۆچی تواناداره کانت به زه ویدا دران؟ نه وه ستان، چونکه یه زدان ئە وانی خست. 16 به رده وام ساتمه ده کهن، به سه ره یه کتریدا ده که ون. ده لئین:» هه ستن با بگه ر پینه وه، بۆ ناو گه له که مان و خاکی له دایکبو وثمان، دوور له شمشیری سته مکاری.» 17 له وی هاواریان ده کرد:» فیره ونی پاشای میسه ر ته نها هاتوه رای هه یه، ده رفه تی ئە و به سه ره چووا!» 18 پاشا که ناوی یه زدانی سوپاسالاره ده فه رمو یته: «به یگانی خۆم، که سه یک دیت وه ک تاقۆره له تیهو چیا کان، وه ک کارمه له له لای ده ریاوه دیت. 19

ئەي دانىشتوۋانى مېسر، كەلۈپەلە كاتتان بۇ پايپىچ كۆبەكەنەۋە، چۈنكى مەمفېس ويران دەيىت، دەيىتە چۆلەۋانىيەكى ئى ئاۋەدانى. 20 «مېسر مانگايەكى زىدە جوانە، بەلام مېشومەگەز لە باكورە بۆي ديت. 21 ھەرۋەھا سەربازە بەكرىگىراۋەكانت لە ريزەكانى جەنگ، ۋەك جوانەگاي قەلەون، چۈنكى ئەۋانىش روو ۋەردەگېرن، تېكرا ھەلدېن ناۋەستن، چۈنكى پۇژى كارەسات گەيشتە سەريان، كاتى سزادانىان. 22 مېسر ۋەك ماري ھەلاتوۋ فېشك دەدات، چۈنكى دوژمنەكانى بەسپاۋە دېنە پېش، ھەرۋەك داربەرەكان بەتەۋرەۋە بۆي ھاتن. 23 دارستانەكەي دەپرنەۋە، ھەرچەندە زۇر چەرە، چۈنكى لەكوللە زۇرتن، لەژمارە نايەن.» ئەۋە فرمايىشتى يەزدانە. 24 «دانىشتوۋانى مېسر شەرمەزار دەبن، درانە دەست گەلى باكور.» 25 يەزدانى سوپاسالار، خوداي ئيسرائيل فرموۋى: «من خەرىكم سزا دەسەپنم، لەسەر ئامۇنى خوداي تيب و فېرەون، لەسەر مېسر و خوداۋەندەكان و پاشاكانى، ھەرۋەھا لەسەر ئەۋانەش كەپشتيان بەفېرەون بەستوۋە. 26 دەياندەمە دەست ئەۋانەي دەيانەۋېت پىانكوژن، دەست نەبوخودنەسرى پاشاي بابل و دەست نخرمەتكارەكانى. پاش ئەمە مېسر ۋەك پۇژانى پېشتىرى ئاۋەدان دەيىتەۋە.» ئەمە فرمايىشتى يەزدانە. 27 «ئەي ياقوبى بەندەم، مەترسە، ئەي ئيسرائيل، مەتوقە. بەدلىيايەۋە من لەم شويىنە دوورە پزگارت دەكەم، نەۋەكەشت لەۋخاكەۋەي بۆي پايپىچ كراۋە. ياقوب دەگەرپىتەۋە و ئاسوۋدە دەيىت، دلىيا دەيىت و كەس نايۇقۇيىت. 28 ئەي ياقوبى بەندەم، مەترسە، چۈنكى من لەگەلتدام. ھەرچەندە كۆتايى دەھىنم بەھەموو ئەۋنەتەۋانەي كەبۇناۋيان پەرتەۋازەم كىدېت، بەلام تۆبەتەۋاۋى لەناۋنابەم. لەسزانا تېورم، بەدادبەرۋەرى تەمبىت دەكەم.» ئەمە فرمايىشتى يەزدانە.

47 ئەمە فرمايىشتى يەزدانە بۇ يەرميىا پىنغەمبەر سەبارەت بەفەلەستىيەكان، بەر لەۋەي فېرەون بەلامارى غەزە بدات: 2 يەزدان ئەمە دەفرموۋىت: «ئەۋەتا ئاۋ لە باكورەۋە ھەلدەستىت و دەيىتە لافاۋىكى پامال، زەۋى و ھەرچى لەسەرىتەي پرايدەمالتىت، شار و دانىشتوۋانەكەي. خەلكى ھاۋار دەكەن، ھەموو دانىشتوۋانى خاكەكە ۋاۋەبلا دەكەن 3 لە دەنگى تەقەي سىمى ئەسپە بەتواناكانى، لەخەرى گالىسكەكانى و جېرەي

چەرخەکانی، باوک ئاۋر لە کور ناداتەووە لەبەر شلبوونی دەستەکانی. 4 لەبەر ئەوەی ئەو پرۆژە هاتوووە بۆ تەفرووتا کردنی فەلەستییەکان و بۆ برینەوێی هەموو پاشماوێیەک کە بتوانن پشتگیری پاشایەتی سور و سەیدا بکەن. یەزدان خەریکە فەلەستییەکان تەفرووتا دەکات، پاشماوێی کەناری کەفتۆر. 5 خەلکی غەزە لەبەر ماتەم سەریان دەتاشن، ئەسقلان کەپ دەبێت. ئەو پاشماوێی خەلکی دۆلەکان، هەتا کە لەشی خۆتان بریندار دەکەن؟ 6 «ئای ئەو شمشیری یەزدان، هەتا کە لەشی پشوو نادەیت؟ پرۆنا و پیکلانە کە تەو و هیدی بە و کەپ بە» 7 بەلام چۆن پشوو دەدات کە یەزدان فەرمانی پیکردی، لە دژی ئەسقلان و لە دژی کەناری دەریا، لەوێ ئەرکی پێ سپارد؟»

48 بۆ مۆتاب: یەزدانی سوپاسالار، خودای ئیسرائیل ئەمە دەفەر مویت: «قوربەسەر نیبۆ، چونکە وێران دەبێت، قیریاتەیم شەرمەزار دەبێت و دەگیریت، قەلە شەرمەزار دەبێت و دەرووخیت. 2 شانازی مۆتاب نامینیت، لە حەشبوون پیلانی خراپەیان لە دژی گێرا، «وەرن، با کۆتایی بەو نەتەوێیە بەینین.» هەرەها تۆش ئەو مەدەین کەپ دەبیت، شمشیر دوات دەکەویت. 3 گوێ لە دەنگی هاوار بگرن لە خۆرۆنایمەو دەیت، هاواری لەناوچوون و وێرانبوونیکی گەورە. 4 مۆتاب تیکەدەشکیت، بچووکەکانی هاواریان لێ بەرز دەبێتەووە. 5 سەردە کەون بۆ هەورازە کە ی پێگای لوحیت، بە دەم پێگاو بە کۆل دەگرین، لە پێگا نشیوێ کە ی بەرەو خۆرۆنایم هاواری شکست دەبێسترت. 6 هەلێن و خۆتان دەرباز بکەن! بێن بە سەر و لە چۆلەوانی. 7 لەبەر پشتبەستنت بە کردار و گەنجینە کانت، تۆش دەگیریت، کەمۆش راپێچ دەکرت، کاهین و پیاوێ گەورەکانی پێکەووە. 8 وێرانکەر بۆ هەموو شارۆچکەکان دیت، هیچ شارۆچکە یەک دەرباز ناییت. دۆل لەناو دەچیت، دەشت وێران دەبێت، وەک ئەوەی یەزدان فەر موی. 9 خوی بەسەر خاکی مۆتابدا بکەن، چونکە دەبێتە چۆلەوانی. شارۆچکەکانی وێران دەبن، بەبێ ئاوەدانی دەبن. 10 «نەفرەت لێکراوە ئەوەی بە تەو زەلی کاری یەزدان دەکات! نەفرەت لێکراوە ئەوەی شمشیرە کە ی لە خویترشتن رادەگریت! 11 «مۆتاب لە هەرەتی گەنجییەووە دلنیا، پراپچیش نەکراوە، وەک مە ی بەسەر خلتە کە یەووە مەنگە، لە دەفریکەووە بۆ دەفریکێ دیکە

نه شله قاوه، له بهر نه وه تامه كه ي هه ر ماوه و بونيشي نه گوراوه. 12 يه زدان
 ده فهرمويت: له بهر نه وه رږژنيك ديت، بونيشكاني نه و كه سانه ي بون ده نيوم
 كه له نه مباري مه ي ئيش ده كهن، نه وان ده پريژن و ده فره كاني به تال
 ده كهن و گوزه كاني وردوخاش ده كهن. 13 جا مؤتاب شهرمه زاري
 كه موش ده بيت، هه روه ك بنه ماله ي ئيسرائيل شهرمه زاري بيت ئيل بوون
 كه پشتيان پي به سنبوو. 14 «چون ده لين: ”په پاله وانين و پياوي به هيزين بون
 جه ننگ؟“ 15 مؤتاب ته فروتونا ده بيت، شاروچكه كاني دا گير ده كريت،
 باشترين لاهه كاني بون سهر برين داده به زن.» نه مه فهرمايشي پاشايه، نه وه ي
 ناوي يه زداني سوپاسالاره. 16 «له ناوچووني مؤتاب نزيك بووه ته وه،
 به لا كه ي زور به خيرا ي ديت. 17 نه ي هه موو نه وانه ي له ده ورو به ري
 نه ون، بون بلا ويننه وه، نه ي هه موو نه وانه ي ناويانگي ده زانن، بلين: ”چون
 دارده ستي به هيز شكا، شكو و ده سه لاتي نه ما!“ 18 «له شكومهندي
 خوت وه ره خواره وه و له سهر زه وي وشك دا بنيشه، نه ي دانيشتواني
 شاري ديقون، چونكه ته فروتونا كه ره كه ي مؤتاب دپته سهر سيوه، شاره
 قه لا به نده كاني سيوه كاول ده كات. 19 نه ي دانيشتواني شاري عه روعير،
 له سهر ريگا بوه ستن و پروانن. له پياوي هه لاتوو و ژني ده ر بازبوو پيرسن،
 بلين: ”چي روويدا؟“ 20 مؤتاب ئارووي چوو، چونكه شكينرا، واوه يلا بكه و
 هاوار بكه! له لاي پروباري نه رتونه وه راييگه يه نن كه مؤتاب ته فروتونا بووه.
 21 حوكمدان به سهر زه وي ده شته كه دا هات، به سهر حولون و يه هچا و
 ميغه عه ت، 22 به سهر ديقون و نييو و بيت ديقلا تايم، 23 به سهر قير ياته يم و
 بيت گاموول و بيت مه عون، 24 به سهر قه ريوت و بوزرا، به سهر هه موو
 شاروچكه كاني خاكي مؤتاب، دوور و نزيكه كان. 25 هيزي مؤتاب پرايه وه،
 بازووي شكا.» نه وه فهرمايشي يه زدانه. 26 «سهر خوشي بكن، چونكه
 به رامبه ر به يه زدان خوي به زل زاني. با مؤتاب له ناو رشانه وه كه ي خوي
 بگه وزيت، بيته مايه ي گالته چاري. 27 نه ي تو به ئيسرائيل پينه كه نيت؟ تايا
 نه و له تيوزان گيرا، هه ر كاتيك باست ده كرد، سهرت ده له قاند؟ 28 نه ي
 دانيشتواني مؤتاب، شاروچكه كان به جيبي لن و له ناو به رده كاندا نيشته جي
 بن. وه ك كو تر بن كه هيلانه كه ي له دم نه شكه وتدا دروست ده كات. 29
 «لووتبه رزي مؤتابمان بيستوه، زور لووتبه رزه، خو به زل زاني و لووتبه رزي و

فیز و شانازییه که ی له دلّه وه. 30 یه زدان ده فەرمویت: من بئ شەرمی ئەوم
 زانیوه، بەلام قسە ی پووچە. کردارە پووچەکانی بئ سوودن. 31 لە بەر ئەوه
 واوه یلا بۆ مۆتاب دە کەم، بۆ سەرپای مۆتاب هاوار دە کەم، بۆ پیاوانی قییر
 حەراسەت دە نووزیمه وه. 32 ئە ی میوی سیقما، وه ک گریانی یه عزیز
 بۆت دە گرییم. لقە کانت له دەریا پەرینه وه، گەشتنه دەریای یه عزیز.
 تەفروتونا کەر کەوتە سەر میوه پنگەشتوو و هیشوو تریه کانت. 33 خوشتی و
 دلشادی دامالران له رەزەکان و له خاکی مۆتاب. شەرابم له گوشەر پراگرت،
 به هاواری خوشتییه وه پنیه ست ناکریت، ئە گەر هاوار کردن هەیت، له
 خوشتیدا هاوار ناکن. 34 «دەنگی هاواریان بەرزبووه وه، له حەشبوئنه وه
 هەتا ئەلعالی و هەتا یه هەج، له زوعەر وه هەتا خوژۆنایم و عەگەت شەلیشیا،
 چونکە هەر وه ها ئوی نیریمیش و شک دەیت. 35 له مۆتاب کۆتایی
 دە هیم بەوانه ی له نزرگەکانی سەر بەرزایی قوربانی پشکەش دە کەن و بخوور
 بۆ خودا و نەدەکانی دادەگیرسین.» ئەوه فەرمایشی یه زدانە. 36 «لە بەر ئەوه
 دلم بۆ مۆتاب وه ک شمشال نالهی دیت، دلم بۆ پیاوانی قییر حەراسەت وه ک
 شمشال دە نالینیت، چونکە ئەو سامانه ی بە دەستیان هینا لە ناوچوو. 37 هەموو
 سەریک تاشراوه و هەموو ریشیک کورت کراوه تەوه، هەموو دەستییک
 بریندار کراوه و هەموو ناوقە دیک به جلوبەرگی گوش داپوشراوه. 38
 لە سەر هەموو سەربانەکانی مۆتاب و له هەموو شەقامەکانی جگە له گریان
 هیچی دیکە نییه، چونکە مۆتابم شکاند، وه ک گۆزە یه ک کەس نەیه ویت.»
 ئەوه فەرمایشی یه زدانە. 39 «چۆن شکا! چۆن واوه یلا دە کەن! چۆن مۆتاب
 له شەرمان پرووی وه رگی پرا! مۆتاب بووه مایه ی گالته جار ی و ترسانکی بۆ
 هەموو ئەوانه ی دەوروبەری.» 40 یه زدان ئەمه دە فەرمویت: «تەماشای بکەن!
 دوژمن وه ک هەلۆ بەرز دە فیریت، به سەر مۆتابدا باله کانی لیک دە کاتە وه.
 41 قەرپۆت دە گیریت و قەلاکان دەستیان به سەردا دە گیریت. له و پرۆژەدا
 دلی پالەوانەکانی مۆتاب وه ک دلی ژنی ژانگرتوی لیدیت. 42 مۆتاب له وه
 دە کەویت که بیتی گەل، چونکە بەرامبەر به یه زدان خووی به زل زانی. 43
 ئە ی دانیشتوی مۆتاب، ترس و چال و تەله چاوه ریت دە کات.» ئەوه
 فەرمایشی یه زدانە. 44 «ئەوه ی له ترس هەلدیت دە کەوینە ناو چالە کە وه،
 ئەوه ی له چالە کە دیتە دەر وه به تەله کە وه دەیت، چونکە سالی سزادان

به سەر مۆتابدا دەهێم» ئەو فەرمايشتی يەزدانە. 45 «لە شېبەری حەشبوڤن هەلاتووەکان بە بېپۆزی وەستان، چونکە لە حەشبوڤنەوێ ئاگرێک دەرچوو، گرێکیش لە تێو سېحۆنەوێ، ناوچەوانی مۆتاب و کەللەسەری گەلی بە هاتوهار دەخوات. 46 قوربەسەرت مۆتاب! خەلکی کەمۆش لە ناوچوو، کورەکانی تۆیان راپېچ کرد و کچەکانت بە ديل بردران. 47 «بەلام لە ئایندەدا، راپېچکراوەکانی مۆتاب دەگەرێنەوێ.» ئەو فەرمايشتی يەزدانە. ئێرە کۆتایی حوکم بەسەردادانی مۆتابە.

49 بۆ عەمۆنییەکان: يەزدان ئەمە دەفەرمویت: «ئایا ئیسرائیل کورێ نییە، یان میراتگری نییە؟ بۆچی مۆلەخ گاد داگیر بکات و گەلە کەشی لە ناو شارۆچکەکانی ئەودا نیشته جێ بن؟» 2 يەزدان دەفەرمویت: «لەبەر ئەوێ ئەو تارۆژیک دیت، وا دەکەم لە شاری رەبەیی عەمۆنییەکان، نەعرەتەیی جەنگ بېسترت، جا دەبێتە گردێکی وێران و شارۆچکەکانیشی بە ئاگر دەسووتێن، ئیسرائیلیش داگیرکەرانى خۆی داگیر دەکات.» ئەو فەرمايشتی يەزدانە. 3 «ئەى حەشبوڤن واوێلا بکە، چونکە عای تەفروتونا بوو! ئەى دانیشتوانی رەبە هاتواری بکەن! بەرگی لە گوش دروستکراو لەبەر بکەن و شین بگێرن، بە ناو شوورا کانیدا بسوورێنەوێ، چونکە مۆلەخ راپېچ دەکرت، خۆی و کاهین و پیاوێ گەورەکانی. 4 بۆ شانازی بە دۆلە کاتتەوێ دەکەیت؟ بۆ شانازی بە دۆلە پر بەروبوومە کاتتەوێ دەکەیت؟ ئەى کچی هەلگەراوێ، ئەوێ پشت بە گەنجینەکانت دەبەستیت و دەلێیت،» کى پەلامارم دەدات؟» 5 يەزدان، پەرورەدگاری سوپاسالار، دەفەرمویت: «ئەو تان ترست دەهێنمە سەر لە هەموو ئەوانەى دەوروبەرت. جا هەریە کە لە عیوێ دەردەکرت و کەس ناییت ونبوان کۆبکاتەوێ. 6 «پاش ئەمە راپېچکراوانی عەمۆنییەکان دەگەرێنەوێ.» ئەو فەرمايشتی يەزدانە. 7 بۆ ئەدۆم: يەزدانی سوپاسالار ئەمە دەفەرمویت: «ئایا ئیتیر دانایی لە تێمان نییە؟ ئایا راولێژ لە لای تێگەبشتوان نەماوێ؟ ئایا داناییە کەیان پوچەل بوو تەوێ؟ 8 ئەى دانیشتوانی دیدان، بکشێنەوێ و هەلێن، برۆن لە ئەشکەوتە قوولەکان خۆتان بشارنەوێ، چونکە بەلا کەى عیسوی بەسەردەهێم لەو کاتەى سزای دەدەم. 9 ئەگەر رەزبەرت بۆ بێت، ئایا هەندیک تری بەجێناهیێن؟ ئەگەر بە شەو دزت بۆ بێت، ئایا تەنھا ئەوێ پێوستیان بێت نایدز؟ 10 بەلام من

عیسو پرووت ده که مه وه، شوینه نهینیه کانی ده رده خه م، ناتوانیت خوی
بشاریته وه، مندال و برا و دراوسیکانی ته فروتونا ده کړیت، ئیتر کدس
به زیندووی نامینته وه بو ته وی بلیت: 11 «هه تیوه کانت جیبیله، من
ده یانپاریزم، با بیوه ژنه کانت پشت به من ببهستن.» 12 سه باره ت به مه
یه زدان ده فهرمویت: «ته گهر ته وانه ی شایانی ته وه نین له جامه که بخونه وه،
به لام به ته وای خوار دیا نه وه، آیا تو به ته وای بی سزا ده بیت؟ بی سزا
نابیت، به لکو ده بیت یخوئته وه. 13 یه زدان ده فهرمویت: سوئدم به خوم
خوار دووه، که بوزرا ویران بیت، پرسوا بیت، برووخیت و نه فره تبار بیت
و هه موو شاروچکه کانیشی هه تاهه تابه به رووخاوی بمینته وه.» 14 هه والیکم
له لایه ن یه زدانه وه بیست، نیردراویک بو نه ته وه کان نیردراوه تا کو پیدان
بلیت: «کوبینه وه و په لاماری بدن، ههستن بو جه ننگ.» 15 «ئپستا له تیو
که لاندنا بچو وکت ده که مه وه، له تیو مرؤفدا پرسوا ده بیت. 16 تو سامت
له سهر خه لک هه بوو، فیزی دلت هه لیخه له تاندی، ته ی نیشته جی تیو
که لینی تاشه به رد، ته وه ی له سهر به رزایی گردیت، ته نانه ت ته گهر وه ک
هه لو هیلانه که ت له به رزایی دانیت، له ویوه ده تهنمه خواره وه.» ته وه
فهرمایشتی یه زدانه. 17 «ته دووم ده بیته ویرانه، هه رکه سیک پیدایا تیپه پریت
سه رسام ده بیت، گالته ی بی ده کات له سهر هه موو ته وه ی به سه ری هاتووه.
18 وه ک سه ره ووژر بوونی سه دووم و عه مورا و شاروچکه کانی ده ورور به ری،
هیچ مرؤفیک له ویدا نیشته جی نابیت، هیچ ناده میزادیک بو ته وی ئاواره
نابیت.» ته وه فهرمایشتی یه زدانه. 19 «ته وه تا وه ک شیریک له ده وه نه کانی
پرووباری ئوردونه وه سه رده که ویت، به ره وه له وهرگا ده وله مه نده کان، ئاوا له
چاوترو کانی کدا له وی ته دوومیسه کان راوده نتم. کن هه لبر دراوه که بیکه م به
سه ره رشتیاری؟ چونکه کن وه ک منه و کن کیشمه کیشم له گه ل ده کات؟
ته و شوانه کییه که ده توانی له پرووی من بوه سئیته وه؟» 20 له بهر ته وه
بیستن خودا چ پلانیکی له دژی ته دووم دارشتووه، مه بهستی چی بووه
له دژی دانیشتوانی تیمان بیکات: بچو که کانی میگه له که راده کیشرین،
به هوی ته وان به ته وای له وه رگا کانیا ویران ده کات. 21 له ده نگی
که وتیان زه وی ده له رزیت، قیزه یان ده گاته ده ریای سوور. 22 ته ماشا
بکن! دوژمن وه ک هه لو بهرز ده بیته وه و ده فریت، به سه ر بوزرادا

باله کانی لیک ده کاته وه. له و پرژه دا دلی پاله وانانی ته دووم وهک دلی ژنی
 ژانگرتووی لیدیت. 23 بۆ دیمه شق: «حه مات و ئه رپاد شه رمه زار بوون،
 چونکه هه وایکی خراپیان بیست، له ترسان تانه وه، وهک ده ریا شله ژاون
 و ئارام نابنه وه. 24 دیمه شق هیزی له بهر برا، پرووی وه رگپرا بۆ هه لاتن،
 شله ژا و تانگه تاو بوو وهک ژنی ژانگرتوو. 25 چۆن واز له شاره به ناوبانگه که
 نه هینرا، ئه و شاروچکه یه ی که شوینی شادی من بووا 26 بیگومان له و
 پرژه دا، لاوه کانی له ناو شه قامه کان ده کوژین، هه موو جه نگاوه ره کانی
 له ناوده چن.» ئه مه فه رمایشتی یه زدانی سوپاسالاره. 27 «ئاگرینک له
 دیواری دیمه شق به رده ده م، قه لاکانی به ن هه ده د ده خوات.» 28 بۆ قیدار و
 شانشینه کانی حاجۆر، ئه وه ی نه بوخودنه سری پاشای بابل لیدیا: یه زدان
 ئه مه ده فه رمویت: «ئهی بابلیه کان، هه ستن هیرش بیه ن بۆ قیدار، خه لکی
 پرژه لات ته فروتونا بکه ن. 29 ره شمال و مه ره کانیا ن ده بردرین، خپوه ت و
 هه موو قاپو قاچاغه کانیا ن و وشتره کانیا ن ده هینرین. بانگیان بکه ن: «له هه موو
 لایه که وه ترس و توقین هه یه!» 30 یه زدان ده فه رمویت: «رابه کن و دوور
 هه لین! ئهی دانیشتوانی حاجۆر، له ئه شکه وته قووله کان نیشته جی بن.
 نه بوخودنه سری پاشای بابل له دژی عیوه پراویژی کردوو، له دژی عیوه
 پیلانی داناوه. 31 «هه ستن هیرش بیه نه سه ر نه ته وه یه کی ئاسووده، به پشت
 ئه ستوور یه وه نیشته جیه. ئه وه فه رمایشتی یه زدانه. نه ده رگا و نه شم شیرهی
 هه یه، به ته نه پای نیشته جیه. 32 وشتره کانیا ن به تالان ده بردرین و مالاتی
 زوریان ده بیته ده سته کوت. به هه موو بایه ک قزپراوه کان شه ن ده کم، له
 هه موو لایه که وه کاره ساتیا ن به سه رده هینم.» ئه وه فه رمایشتی یه زدانه. 33
 «حاجۆر بۆ هه تاهه تابه ده بیته دالده ی چه قه ل و چۆله وانی. هه یج مرؤفیک
 له وی نیشته جی ناییت، هه یج ئاده میزادیک ئاواره ی ئه وی ناییت.» 34
 ئه و فه رمایشته ی یه زدان که له سه ره تای پاشایه تیه که ی سدقیای پاشای
 یه هودا بۆ یه رمیای پیغه مبه ر هات، سه باره ت به ئیلام، یچی فه رموو: 35
 یه زدانی سوپاسالار ئه مه ده فه رمویت: «ئه وه تا من که وانی ئیلام ده شکینم،
 که سه رچاوه ی هیزیا نه. 36 چوار با له هه ر چوار لای ئاسمانه وه، به سه ر
 ئیلامدا ده هینم، به م چوار بایه شه نیا ن ده کم، هه تا نه ته وه نه بیته که
 دوور خراوه کانی ئیلامی بۆ نه چوو بیته. 37 ئیلامیه کان له به رده م دوور منیا ن

ده توفیقیم، له بهر ده م ته وانه ی ده یانه وی بیان کوژن، به لایان به سهرده هیتم، گری تو وره ییم.» ته وه فرمایشتی یه زدانه. «به شمشیر راویان ده نیم هه تا کو تاییان ده هیتم. 38 ته ختی خوم له ئیلام داده نیم و له وی پاشا و پیاوه گوره کانی له ناوده به م.» ته وه فرمایشتی یه زدانه. 39 «به لام له تاینده دا، رایچکراوه کانی ئیلام ده گه ریتمه وه.» ته وه فرمایشتی یه زدانه.

50 ته مه ته وه فرمایشته یه که یه زدان سه باره ت به بابل و خاکی بابلیه کان له رینگه ی یه رمیای پیغه مبهروه وه فرمووی: 2 «له تیو نه ته وه کان جار بدهن و رایبگه یه نن، ئالا بهرز بکه نه وه و رایبگه یه نن، هیچ مه شار نه وه، بلن،» بابل ده گریت، بیل شهرمه زار ده بیت، مهروداخ وردوخاش ده بیت. په یکه ره کانی شهرمه زار و بته کانی وردوخاش ده بن! 3 نه ته وه به یک له باکووره وه دپته سهری، خا که که ی ویران ده کات، ئاوه دانی تیدا ناییت، له مروقه وه هه تا ئازه ل هه ل دین.» 4 یه زدان ده فرمویت: «له و پروژانه و له و سهرده مه، نه وه ی ئیسرائیل و نه وه ی یه هودا پیکه وه دین، به ده م رینگاوه ده گرین و پروو له یه زدان ده کهن، خودای خو یان. 5 پرسیاری رینگای سییون ده کهن و پرووی تی ده کهن. دینه وه و به په یما تیکی هه تاهه تایی که له بیر نه گریت، ده چنه پال یه زدانی خو یان. 6 «گه له کم مه ری ونبوو بوون، شوانه کانیان گومرایان کردن، ویلی ناو چیا کانیان کردن. له تیو چیا و گرده کان ده گهران، جی حه وانه وه ی خو یان له بیر کرد. 7 هه موو ته وانه ی تووشیان ده بوون لووشیان ده دان، دوژمنانیان گوتیان: «نیمه تاوانبار نین، له بهر ته وه ی گونا هیان له دژی یه زدان کرد، که شوینی حه وانه وه ی راسته قینه یانه، له دژی یه زدان که ئومیدی باو پیرانیانه.» 8 «له بابل رایبکن، خاکی بابلیه کان به جیبیلن، وه ک نیرییه کانی پیش میگه ل بن، 9 چونکه ته وه تا من کو مه له نه ته وه یه کی گوره له خاکی باکووره وه راده په ریتم. ته وان له دژی بابل ریز ده به ستن، له باکوور ده یگرن. تیره کانیان وه ک پاله وانی شاره زایه، به ده سته تالی نا گه ریتمه وه. 10 خاکی بابل ده بیته ده سته کوت، ته وه ی ده سستی بکه ویت لی تیر ده بیت.» ته وه فرمایشتی یه زدانه. 11 «ته ی تالانکه رانی میراته کم، له بهر ته وه ی دتلخوش و شادمان بوون، وه ک مانگابه ک گه نم بکو تیت هه لده به زنه وه و وه ک ته سپ حیلان دتان، 12 دایگان زور شهرمه زار ده بیت، ته وه ی ئیوه ی بووه ریسا ده بیت. ده بیته

دوایین نه ته وه، ده بیته چۆله وانی و بیابان و ده شتی پروت. 13 له بهر توورپینی
 یه زدان ئاوه دان نایته وه و هه مووی ده بیته چۆله وانی. هه رکه سیک به
 بابلدا تیپه پریت سه رسام ده بیته و فیکه لیده دات، له بهر هه موو ته وهی
 به سه ری هاتووه. 14 «تهی هه موو که وان پراکیشن، له چوارده وری بابل
 ریز به ستن. تیربارانی بکه ن! ده ست مه پارین، چونکه له دژی یه زدان
 گوناھی کرد. 15 له هه موو لایه که وه نه عره تهی به سه ردا بکیشن! خۆی
 به ده سته وه ده دا، قولله کانی ده که ون، شوورا کانی ده پرووختن. له بهر ته وهی
 ته مه تۆله ی یه زدان، تۆله ی لی بکه نه وه، چی کرد، ته وهی پی بکه نه وه.
 16 وه رزیر له بابل بیرنه وه و داس به ده ست له کاتی دروینه. له پرووی
 شمشیری سته مکار، با هه ریه که به ره و گه له که ی خۆی بگه رینه وه، با
 هه ریه که به ره و خاکی خۆی هه لیته. 17 «ئیسرائیل میگه لیکی په رته وازه یه،
 شیژه کان راویان ناوه. سه ره تا پاشای ئاشور لووشی دا، ئینجا ته مه ی
 دوایی، نه بوخودنه سری پاشای بابل، ئیسکه کانی هاری.» 18 له بهر ته وه
 یه زدانی سوپاسالار، خودای ئیسرائیل ته مه ده فه رمویت: «من پاشای
 بابل و خا که که ی سزا ده ده م، وه ک چۆن پاشای ئاشورم سزا دا. 19
 به لام ئیسرائیل ده گه رینه وه ناو پاوانه که ی خۆی، جا له کارمه ل و باشان
 ده له وه پریت، له شاخه کانی ته فرایم و گلعادیش تیر ده خوات.» 20 یه زدان
 ده فه رمویت: «له و پروژانه دا و له و سه رده مه دا، به دوای تاوانی ئیسرائیلا
 ده گه رین، به لام نییه تی، ههروه ها به دوای گوناھی یه هودا ده گه رین،
 به لام هیچ نادۆزنه وه، چونکه ته وانه ی که ده یانه یله وه لیان خو شده بم.»
 21 یه زدان ده فه رمویت: «په لاماری خاکی میراته بم و داینشتوانی په قۆد
 بده. پرایانمآله و بیانکوژه و به ته وای بیانپه وه، هه موو ته وهی فه رمانم
 پیکردیت بیکه. 22 له خا که که ده نگه جه نگه، ده نگه تیکشکانیکی مه زن! 23
 چۆن تیکشکا و ته فروتونا بوو، چه کوشی هه موو زه وی! بابل چۆن ویران
 بوو له تیو نه ته وه کان! 24 تهی بابل، ته له م بوته نایه وه، به بی ته وهی بزانی
 پیوه بوویت. دۆزرایته وه و گیرایت، چونکه دژایه تی یه زدانته کرد. 25
 یه زدان جبه خانه که ی خۆی کرده وه و چه که کانی توورپینی خۆی ده رهینا،
 چونکه یه زدان، په ره وردگاری سوپاسالار، کاریکی هه یه له خاکی بابلیه کان.
 26 له و په ره وه وه رنه سه ری! ته مباره کانی بکه نه وه، وه ک کۆمه ی ده غلۆدان

که له که ی بکن. به ته وای قری بکن، پاشماوی نه مینیتته وه! 27 هه موو جوانه گاکانی بکوژن، با بو سه برین بردرین! قوربه سه ریان! چونکه پوژیان هات، کاتی سزادانیان. 28 له خاکی بابل وه گوئی له ده نگی هه لاتوان و دهر بازبووان بگن له سییون رایبگه یه نن چون یزدانی پهروه ردگارمان توله ی سه نده وه، توله ی په رستگا که ی. 29 «تیرهاویژه کان بانگ بکن له دژی بابل، هه موو که وان به ده سته کان. له هه موو لایه که وه دابه زنه سه ری، با که س دهر باز نه ییت. به گویره ی کرده وه که ی سزای بدن، هه موو نه وه ی کردی پی بکه نه وه، چونکه له رووی یزدان وه ستایه وه، له رووی خودا پیروژه که ی ئیسرائیل. 30 له بهر نه وه لاهه کانی له گویره پانه کانداه کوژین و له ورژه دا هه موو جه نگاوه ره کانی له ناوده چن.» نه وه فه رمایشتی یزدانه. 31 «نه ی بی چاوه پروو، نه وه تا من له دژی توم، چونکه پوژت هات، کاتی سزادانت.» نه وه فه رمایشتی یزدانه، پهروه ردگاری سوپاسالار. 32 «جا بی چاوه پرووه که ساتمه ده کات و ده که ویت، که س هه لیناستینیتته وه، منیش تاگر به رده ده مه شاروچکه کانی و هه موو دهوروبه ره که ی ده خوات.» 33 یزدانی سوپاسالار نه مه ده فه رمویت: «نه وه ی ئیسرائیل چه وسینراوه ن، ههروه ها نه وه ی یه هوداش. هه موو نه وان هی رایچییان کردن ته وانیان گرت، پازی نه بیون به ره لایان بکن. 34 به لام نه وه ی ده یانکرپیتته وه به هیژه، ناوی یزدانی سوپاسالاره. به چالاکی داکوکی له کیشه که یان ده کات، هه تا خا که که ده حه سینیتته وه، به لام دانیشتوانی بابل هه راسان ده کات.» 35 یزدان ده فه رمویت: «شمشیر له دژی بابلیه کانه! له دژی دانیشتوانی بابل له دژی میر و پیاوه دانا کانیه تی! 36 شمشیر له دژی قسه پووجه کانه! جا گیل ده بن. شمشیر له دژی پاله وانه کانیه تی! جا ده توقن. 37 شمشیر له دژی ته سپ و گالیسکه کانیه تی، له دژی هه موو سه رباره پیگانه کان له ریزه کانی نه و! جا ده بن به ژن. شمشیر له دژی گه نجینه کانیه تی! جا تالان ده کرین. 38 وشکه سالی له دژی تاوه کانیه تی! جا وشک ده بن، چونکه خاکی بته کانه، نه و بتانه ی شیتی و توقین ده هیزن. 39 «له بهر نه وه درنده بیابانیه کان و که متیار تیدا ده ژین، کونده په پوی تیدا ده ژیت. ئیتر هه رگیز که سی تیدا نیشته جی ناییت، نه وه دوا ی نه وه تاوه دان ناییتته وه. 40 وه ک چون خودا سه دویم و عه موری سه ره ورژیر کرد له گه ل شاروچکه کانی دهوروبه ری،

هیچ مروفیک له ویدا نیشته حی ناییت، هیچ ئاده میزادیک بوئوی ئاواره ناییت.» تهوه فهرمایشتی یهزدانه. 41 «تهوت! سوپایهک له باکوروهوه دیت، نهتهوهیهکی مهزن و چهندن پاشا، لهوپهری زهوییهوه ههلهدهستینین. 42 کهوان و رمیان به دهستهوهیه، دلرهفن و بهزه بیان نییه. دهنگیان وهک دهریا هازهی دیت و سواری تهسپ دهبن، وهک یهک پیاو پریز دههستن بو هیرشکردنه سهرتو، تهی شاری بابل. 43 پاشای بابل ههوالی تهوانی بیست، وره ی پروخا، تووشی تهنگانه بوو، تووشی ئازار بوو وهک ئازاری ژنی ژانگرتوو. 44 تهوتاههک شیریک له دهوهنهکانی پروباری ئوردونهوه سهردهکهویت، بهرهو لهوهپرگا دهولهمندهکان، ئاوا له چاوتروکاتیکدا لهوی بابلییهکان راوده نیم. کئ ههلبژیردراوه که بیکه م به سهرپه رشتیاری؟ کئ وهک منه و کئ کیشمه کیشم له گهل دهکات؟ تهوشوانه کیه که دهتوانی له رووی من بوه سلیتهوه؟» 45 له بهر تهوه بیستن خودا چ پلانیکی له دژی بابل دارشتوو، مه بهستی چی بووه له دژی خاکی بابلییهکان بیکات: بچووکهکانی میگه له که راده کیشین، بههوی تهوان به تهواوی لهوهپرگا کانیان ویران دهکات. 46 له دهنگی گرتنی بابل زهوی دهلهرزیت، قیرهیان دهگاته ناو نهتهوهکان.

51 یهزدان تهمه دهفهرمویت: «تهوتاه من روجی له ناوبه ده وروژیم له دژی بابل و دایشتوانی لیف قامای. 2 بیگانهکان ده نیرمه بابل بو شه نکر دنیان و پروتکر دهنهوی خا که کی، له هه موو لایه که وه دهوری ده دن له رژی به لای ته ودا. 3 ری مه ده تیرهاویژ ژنی که وانه کی رابکی شیت، ری مه ده سهرباز زریه کی بیوشیت. ده ستان له گه نجه کانی مه پارین، به لکو سوپا کی به تهواوی له ناوبه ن. 4 کوژراوان له بابل ده که ون، برینداره کان به سه ختی له شه قامه کانی، 5 چونکه ئیسرا ئیل و یه هودا به جینه هیلدراون له لایه ن خودایانه وه، له لایه ن یهزدانی سوپا سالاره وه، هه رچه نده خاکی بابلییه کان پر له تاوانه له دژی خودا پیروژه کی ئیسرا ئیل. 6 «له بابه وه هه لین! هه رکه سیک با خوی ده ربا ز بکات! به تاوانی ته وه لانه چن، چونکه کاتی تو له سه نده وهیه بو یهزدان، ته و سزای شایسته ی ده دات. 7 بابل جامیکی زیر بوو به دهستی یهزدانه وه، هه موو زهوی سهرخوش کرد. نه ته وه کان له شه رابی تهویان خوارده وه، له بهر ته وه نه ته وه کان شیت بوون.

8 لەپر بابل دەکه ویت و وردوخاش دەیت. واوه یلای بۆ بکه ن! هه تو واتیک بۆ برینه که ی بهین، به لکو چاک بیته وه. 9 «بابلان تیار کرد، به لام ناتوانیت چاک بیته وه. وازی لی بهین و با هه ریه که مان بچینه وه خا که که ی خو مان، چونکه کاتیک حوکی به سه ردا درا هاواری گه بشته ئاسمان، هه تا هه وره کان به رز بووه ته وه.» 10 «یه زدان ته ستوپاکی ئیمه ی ده رخست، وهرن با له سییۆن باسی کرده وه که ی یه زدانی په روه ردگار مان بکه ی ن.» 11 «تیره کان تیژ بکه ن، قه لغانه کان هه لگرن! یه زدان رۆحی پاشایانی مادی ورۆژاندووه، چونکه پلانی ویرانکردنی بابل داده ئیت. یه زدان تۆله ده ستیئیته وه، تۆله ی په رستگا که ی. 12 له دژی شوورا کانی بابل ئالا هه ل بکه ن! پاسه وانیتی توند بکه ن، چاودیر دابین، بۆسه بنینه وه! خودا مه به ستی خو ی ده هیئیته دی، برپاره که ی له دژی خه لکی بابل. 13 ئە ی نیشته چی دەم ئاوه زۆره کان، خاوه ن گه نجینه ی زۆر، کۆتاییت هات، کاتی له ناوچوونت.» 14 یه زدانی سوپاسالار به گیانی خو ی سویندی خوارد: «به دلنیا ییه وه پرت ده که م له سه ر باز، وه ک ره وه کولله، هاواری سه رکه وتنت به سه ردا ده کیشن.» 15 «خودا به هیزی خزی زه وی دروستکردووه، به دانایی خو ی جیهانی دامه زراندووه، به تیگه یشتنی خو ی ئاسمانی راخستووه. 16 کاتیک ده نگ هه لده پریت، ئاوه کانی ئاسمان هاژه یان دیت، هه له کان له وه پری زه ویه وه به رز ده کاته وه، بروسکه بۆ باران دروستده کات، با له ئە مباری خو ی ده رده هیئیت. 17 «هه موو که سیک بی زانیاریه وه ده به نگه، هه موو زیړنگه ریئک به په یکه ره که ی شه رمه زاره، چونکه دارپژراوی درۆن و رۆحیان تیدا نییه. 18 ئە وان پووچن، مایه ی گالته جارین، له کاتی سزادانیان له ناوده چن. 19 به لام خودا، ئە وه ی به شی یاقوبه وه ک ئە مانه نییه، چونکه ئە و دروستکه ری هه موو شتیکه، هۆزی میراتی ئە ویشی داناوه، یه زدانی سوپاسالار، ئە مه ناوی ئە وه. 20 «تو گورزی منی، چه که کانی جه نگی منی، به تو نه ته وه کان تیکده شکینم، به تو شانشینه کان له ناوده به م، 21 به تو ئە سپ و سواره که ی تیکده شکینم، به تو گالیسکه و سواره که ی تیکده شکینم، 22 به تو ژن و پیاو تیکده شکینم، به تو پیر و گه نج تیکده شکینم، به تو گه نج و لاو تیکده شکینم، 23 به تو شووان و میگه له که ی تیکده شکینم، به تو جوتیار و گاجووته که ی تیکده شکینم، به تو پاریزگار و فه رمانزه وا کان

تیکده شکینم. 24 «له بهر چاوی خۆتان سزای بابل و هه موو دانیشتوانی
 خاکی کلدانییه کان ده دم بهرام بهر به هه موو ته و خراپانه ی له سییون
 کردیان.» ته وه فه رمایشتی یه زدانه. 25 «ته ی کیوی له ناو بهر، ته وه تا من له
 دژی توم، تو ته ی له ناو بهری هه موو زه وی.» ته وه فه رمایشتی یه زدانه.
 «ده ست در یژ ده که مه سه رت، له سه ر به رده کان گلۆرت ده که مه وه،
 ده تکه مه کیویچی سوو تاو. 26 ئیتر نه به ردت لی ده بهن بو به ردی قولینچک،
 نه هیچ به رد ییک بو بناغه کان، چونکه بو هه تا هه تابه ده بیته چۆله وانی.» ته وه
 فه رمایشتی یه زدانه. 27 «ئالا له سه ر خا که که به رز بکه نه وه، له تیو نه ته وه کان
 فوو به که ره نادا بکه ن. نه ته وه کان له دژی بابل ئاماده بکه ن، ئه م شانشینانه له
 دژی ته و بانگ بکه ن: ئارارات و مینی و ته شکه نه ز، رابه ر ییک له دژی
 دابنن، وه ک ره وه کولله ته سپ بنن. 28 نه ته وه کان له دژی ته و ئاماده
 بکه ن، پاشا کانی ماد، پار یزگار و هه موو فه رمانزه واکان و هه موو خاکی
 ژیر ده سه لاتیان. 29 ئینجا زه وی ده له رزیت و ژان ده یگریت، چونکه
 مه به ستی یه زدان له بابل دپته دی، بو ته وه ی خاکی بابل ویران بکات، ئیتر
 ئاوه دانی تیدا نایت. 30 پالنه وانه کانی بابل وازیان له جه نگ هینا، له قه لاکان
 دانیشتن. هیزیان له بهر برا، وه ک ژنیان لیات. نشینگه کانیان سوو تینرا،
 شم شیریه ی ده رگا کانیان شکینرا. 31 نیر دراویک به دوای یه کیکی دیکه
 ده که ویت و په یامنی ریک به دوای په یامنی ریکی دیکه، بو ته وه ی به پاشای بابل
 رابگه یه نن که سه رتاسه ری شاره کانی گیراون، 32 پروو باره کان ده ستیان
 به سه ردا گیرا، زۆنگا وه کان به ئاگر سوو تینرا، جه نگا وه ره کان تو قین.» 33
 یه زدانی سو پاسالار، خودای ئیسرا ئیل، ئه مه ده فه رمو یت: «شاری بابل
 وه ک جو خینی که کاتی گیره یه تی، پاش که میک کاتی به ره هم دیت.» 34
 «نه بو خود نه سری پاشای بابل ئیبه ی خوارد، ئومید پری کردین، ئیبه ی کرده
 گۆزه یه کی به تال. وه ک ته ژدیها هه لیلووشین، سکی خۆی پر کرد له چۆزی ئیبه،
 ئینجا ئیبه ی رشانده وه.» 35 دانیشتوانه که ی سییون ده لاین: «ته و سه مه ی له
 ئیبه کرا به سه ر بابل بیته.» ئورشه لیم ده لیت: «خو یم له ملی دانیشتوانی خاکی
 بابلیه کانه.» 36 له بهر ته وه یه زدان ئه مه ده فه رمو یت: «ته وه تا من دا کوکی
 له کیشه که ت ده که م، تۆله ی تۆ ده که مه وه، ده ریا که ی وشک ده که م،
 کانییه کانی کو یر ده که مه وه. 37 بابل ده بیته ته پۆلکه و دالده ی چه قه ل،

په‌ند و مایه‌ی تانه و ته‌شهر، شوینیک ئاوه‌دانی تیدا نییه. 38 پیکه‌وه وه‌ک
 جوانه شیر ده‌نه‌پرین، وه‌ک به‌چکه شیره‌کان ده‌مرپین. 39 کاتیک گهرم
 ده‌بن، داوه‌تیاں ده‌که‌م و سه‌رخوشیاں ده‌که‌م، بۆ‌ئه‌وه‌ی دلخوش بن، ئینجا
 هه‌تاهه‌تایه‌ خه‌ویان لی ده‌که‌ویت و به‌ئاگا نایه‌ن. «ئه‌وه‌ فه‌رمایشتی یه‌زدانه.
 40 «وه‌ک به‌رخ ده‌یانبه‌م بۆ سه‌رپرین وه‌ک به‌ران و نیری. 41 «شیشخ
 چۆن ده‌گیریت، شانازی هه‌موو زه‌وی چۆن ده‌ستبه‌سه‌ر ده‌کریت! چۆن
 ویران بوو، بابل له‌تیو نه‌ته‌وه‌کان! 42 ده‌ریا به‌سه‌ر بابلدا هه‌له‌ده‌چیت، به
 هه‌لچوونی شه‌پۆله‌کانی دایده‌پوشیت. 43 شارۆچکه‌کانی ویران بوون، بوونه
 بیابان و ده‌شتی پرووت، خاکیک که نه‌که‌س تیدا نیشته‌جی ده‌ییت و
 نه‌ ئاده‌میزاد پیدا تیده‌په‌ریت. 44 له‌ بابل سزای بیل ده‌ده‌م و ئه‌وه‌ی
 قوتی داوه‌ له‌ ده‌می ده‌هینمه‌ ده‌روه‌وه. ئیتر نه‌ته‌وه‌کان به‌ره‌و لای ئه‌وه
 پرچکه‌ ناگرن، هه‌روه‌ها شوورا‌کانی بابل ده‌که‌ویت. 45 «ئه‌ی گه‌لی من
 له‌ناویدا وه‌رنه‌ ده‌روه‌وه! هه‌رکه‌سیک خۆی له‌گری توپه‌ری یه‌زدان ده‌ریاز
 بکات! 46 وره‌ به‌رمه‌ده‌ن و مه‌ترسن، کاتیک هه‌والی ئه‌و خا که ده‌یستن،
 هه‌والیک ئه‌م سال دیت، ئینجا له‌ سالی پاشتر هه‌والیکی دیکه، هه‌والی سته‌م
 له‌ خا که‌ده‌دا و فه‌رمانه‌وا له‌ دژی فه‌رمانه‌وا. 47 له‌به‌ر ئه‌وه‌ پیگومان
 پرۆژیک دیت سزای بته‌کانی بابل ده‌ده‌م، هه‌موو خا که‌که‌ی شه‌رمه‌زار
 ده‌ییت و کوژراوه‌کانی له‌ناوه‌راستی ده‌که‌ون. 48 ئینجا ئاسمان و زه‌وی و
 هه‌رچی تیاندا به‌هاواری خۆشی به‌سه‌ر بابلدا ده‌که‌ن، چونکه‌ له‌ باکووره‌وه
 بۆی دین، ته‌فروتونا که‌ره‌کان.» ئه‌وه‌ فه‌رمایشتی یه‌زدانه. 49 «ده‌ییت بابلش
 له‌به‌ر کوژراوه‌کانی ئیسرائیل پرووخیت، وه‌ک چۆن کوژراوه‌کانی هه‌موو
 زه‌وی به‌هۆی بابه‌وه‌ که‌وتن. 50 ئه‌ی ده‌ربازبووان له‌ شمشیر، پرۆن و
 مه‌وه‌ستن! له‌ دووره‌وه‌ یادی یه‌زدان بکه‌نه‌وه، بیر له‌ ئورشه‌لیم بکه‌نه‌وه.» 51
 «شه‌رمه‌زار بوین، چونکه‌ ریسوا بوین و شه‌رم پرووی داپوشین، چونکه
 پیگانه‌کان هاتنه‌ ناو پرۆزگا‌کانی مالی یه‌زدان.» 52 یه‌زدان ده‌فه‌رمویت:
 «له‌به‌ر ئه‌وه‌ پرۆژیک دیت، بته‌کانی سزا ده‌ده‌م، له‌ هه‌موو خا که‌که‌یدا
 برینداره‌کان ده‌نالین. 53 ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر بابل بگاته‌ ئاسمانیش، ئه‌گه‌ر قه‌لای
 خۆشی قایم بکات، ته‌فروتونا که‌ر له‌ دژی ئه‌و ده‌نیرم.» ئه‌وه‌ فه‌رمایشتی
 یه‌زدانه. 54 «ده‌نگی هاوار دیت له‌ بابل، ده‌نگی شکستیگی که‌وره‌ له‌ خاکی

بابلییه کان. 55 یه زدان بابل ته فروتونا ده کات، کۆتایی به ده نگه مه زنه که ی ده هیئت. شه پۆلی دوزمنه کانیاں وهک ئاوکی زۆر هه لده چیت، ده نگیان هازه ی دیت. 56 ته فروتونا کهر دیته سهر بابل، پالنه وانه کانی ده گیرین، که وانه کانیاں ده شکینتریت، چونکه یه زدان خودای سزادانه، به ته وای سزا ده دات. 57 میر و دانا و پاریزگار و فه رمانره وا و پالنه وانه کانی سه رخوش ده کهم، هه تاهه تایه خه ویاں لی ده که ویت و به ئاگا نایه ن.» ته وه فه رمایشی پاشایه، ناوی یه زدانی سوپاسالاره. 58 یه زدانی سوپاسالاره ته ده فه رمویت: «شوررا پانه کانی بابل به ته وای ده پرووختین، ده روزه به رزه کانیشی به ئاگر ده سووتین. گه لان به خورایی خویان ماندوو ده کهن و په نجی نه ته وه کانیش ته نها بو ئاگر ده بیت.» 59 ته مه ته وه په یامه یه که یه رمیای پیغه مبه ر دایه سه رایای کوری نیریا کوری مه حسییا، سه روکی توردوگا، کاتیک له سالی چواره می پاشایه تیه که ی له گه ل سدقیای پاشای یه هودا چوو بو بابل. 60 هه موو ته وه ی له سه ر بابل تومار کرابوو، له گه ل هه موو ته وه به لایه ی به سه ری دیت یه رمیا نووسیبوو و کردبووی به توماریک، 61 به سه رایای گوت: «کاتیک گه یشتیه بابل، دلنیا به له خویندنه وه ی ته وای ته م په یامه بو خه لکه که، 62 ئینجا یلی:» ته ی یه زدان، تو فه رموت ته م شوینه له ناوده به یه ت، تا کو ته وه ی مرؤف و ئاژه لی تیدا نامینیت، هه تاهه تایه ده بیته چۆله وانی.» 63 کاتیک له خویندنه وه ی ته م توماره بوو یته وه، به ردیکی پیوه به سه ته و فریبیده ناو فورات. 64 ئینجا یلی:» بابل ئاوا نو قوم ده بیت و له ژیر ته وه به لایه راست نایته وه که من به سه ری ده هیتم، خه لکه که ی شه که ت ده بن.» هه تا ئیره وشه کانی یه رمیایه.

52 سدقیای گه نجیکی بیست و یهک سالان بوو که بوو به پاشا، یازده سال له تورشه لیم پاشایه تی کرد. دایکی ناوی هه موته لی چکی یه رمیای خه لکی لیقنا بوو. 2 ته میش له بهر چاوی یه زدان خراپه کاری کرد، وهک هه موو ته وه ی یه هۆ یاقیم کردی. 3 له بهر تووره یی یه زدان بوو که ته مانه له تورشه لیم و له یه هودا پروویدا، هه تا ته وه ی له بهر ده م خۆیدا ده ریکردن. ته وه بوو سدقیای له پاشای بابل یاخی بوو. 4 ئیتیر له ده ی مانگی ده ی سالی نۆیه می پاشایه تی سدقیای، نه بوخودنه سری پاشای بابل هه موو سوپا که ی به ره و تورشه لیم جولاند و له وی توردوگی دامه زراند، له چواره وری قولله ی بنیاد نا. 5

ههتا سالی یازدهیه می پاشایه تی سدقیای شاره که له ژیر گه مارۆدا بوو. 6 له نوی مانگی چواردا قاتوقیری له شاره که هینده سهخت بوو که نان نه بوو گه لی خاکه که بیخۆن. 7 ئینجا شوورای شاره که شکینرا و هه موو جهنگاوه ره کان به شه و به رینگای دهروازه که ی تیوان دوو شوورا که ی به رامبه ر بانچه ی پاشادا هه لاتن، هه رچه نده بابلییه کان له چوارده وری شاره که بوون. به رینگای عهراقادا هه لاتن، 8 به لام سوپای بابلییه کان به دوای سدقیای پاشا که وتن، له دهشتی ئه ریحایی گه یشتن، هه موو سوپا که ی به رته وازه بوو، 9 جا پاشایان به دیل گرت. بردیانه لای پاشای بابل له ریشله، له خاکی حه مات، ئه ویش دادگایی کرد. 10 هه ر له ریشله پاشای بابل کورپه کانی سدقیای له به رچاوی باویکان کوشت، ئینجا هه موو پیاوماقولا نی یه هو دایشی له ناو برد. 11 پاشان هه ردوو چاوی سدقیای ده رهینا، به زنجیری پرۆنز کۆتی کرد، بردی بو بابل و هه تا پرۆزی مردنی له به ندیخانه به ندی کرد. 12 له ده ی مانگی پینجی سالی نۆزدهیه می نه بو خود نه سری پاشای بابل، نه بوزه ره دانی فه رمانده ی پاسه وانانی پاشا، ئه وه ی خزمه تی پاشای بابلی ده کرد، هاته ئور شه لیم. 13 په رستگای یه زدان و کۆشکی پاشا و هه موو ماله کانی ئور شه لیم و هه موو ته لاره گزنگه کانی سووتاند. 14 شوورا کانی چوارده وری ئور شه لیمیش له لایه ن سوپای بابلییه کانه وه رووخیزان، ئه وانهی له گه ل فه رمانده ی پاسه وانانی پاشا بوون. 15 جا له په شو رووتی گه ل و پاشماوه ی گه لیش ئه وانهی له شاره که دا مابونه وه و ئه وانهی بو لای پاشای بابل هه لات بوون له گه ل پاشماوه ی وه ستا کان، نه بوزه ره دانی فه رمانده ی پاسه وانانی پاشا رایجی کردن. 16 به لام نه بوزه ره دانی فه رمانده ی پاسه وانانی پاشا هه ندیک له خه لکی ره شو رووتی له خا که که هیشته وه بو کار کردن له په زه میو و پیکنگه کان. 17 کۆله که پرۆزییه کان و عه ره بانه کانی ئاوگواسته وه و حه وزه پرۆزییه که که له په رستگای یه زدان بوون، بابلییه کان پارچه پارچه یان کردن، هه موو پرۆزه که شیان بو بابل بارکرد، 18 هه رو هه مه نجه ل و خا که ناز، مه قه ست، تاس، قاپه کان و هه موو ئه و قاپو قاچاغه پرۆزانهی له خزمه تی په رستگا به کار ده هات. 19 فه رمانده ی پاسه وانانی پاشا ته شت و بخووردان، تاس، مه نجه ل، چرادان، چه مچه و په رداخه کانی برد. هه موو ئه وه ی که به زپر و زیو دروست کرابوو بردی. 20 پرۆزی دوو کۆله که که و

حهوزه که و دوازده گاگان که له ژیر عه ره بانه کانی ئاو گواستنه وه دا بوون،
 ته وهی سلیمانی پاشا بو په رستگای یه زدان دروستی کرد بوون، له کیش
 نه ده هات. 21 هه ر کۆله که یه ک هه ژده بال در ژیه که ی بوو، چیه که ی
 دوازده بال بوو، ته ستوریشی چوار په نجه بوو، کلور بوو. 22 تاجیکی برۆز
 له سه ر کۆله که که بوو، به رزی تاجه که پینج بال بوو، که تیه و هه ناره کانی
 له سه ر تاجه که و له چوارده وری هه مووی له برۆز بوون. بو هه ر یه کیک له
 کۆله که کان هه مان شت هه بوو له گه ل هه ناره کان. 23 له هه ر لایه ک نه وه د و
 شه ش دانه هه ناره کان بوون، سه رجه می هه ناره کان له سه ر هه ر که تیه یه ک
 له چوارده وریدا سه د دانه بوون. 24 فه رمانده که ی پاسه وانانی پاشا سه رایای
 سه رۆک کاهین و سه فه نیای کاهینی دووه م و سی ده رگاوانه که ی گرت.
 25 له شاره که ش ته و ته فسه ره ی گرت که لیپرسراوی جه نگاوه ره کان بوو،
 حه وت پراویژکاری پاشاشی گرت. هه روه ها خامه ی نه پنی سوپاسالاری
 گرت ته وه ی به رپرسی به سه ر باز کردن بوو، له گه ل شه ست پیاو که له
 شاره که به رچاو که وتن. 26 نه بوزه ره دانی فه رمانده ی پاسه وانانی پاشا
 ته وانیه ی برده ریشه بو لای پاشای بابل. 27 پاشای بابلش له ریشه له
 خاکی حه مات کوشتی. ئینجا یه هو دا له خا که که ی خوی رایچ کران. 28
 ته مانه ته و خه لکه بوون که نه بوخودنه سر رایچی کرد: له سالی حه وته م، سی
 هه زار و بیست و سی جوله که؛ 29 له سالی هه ژده مینی نه بوخودنه سریش،
 هه شت سه د و سی و دوو که س له تورشه لیم رایچ کران؛ 30 ئینجا له
 سالی بیست و سییه می نه بوخودنه سر، نه بوزه ره دانی فه رمانده ی پاسه وانانی
 پاشا حه وت سه د و چل و پینج جوله که ی رایچ کرد. سه رجه میان چوار
 هه زار و شه ش سه د که س بوون. 31 له سالی سی و حه وته مینی رایچ کردن
 یه هو یاکین، ته قیل مه رۆده خ بوو به پاشای بابل. هه ر له و ساله له بیست و
 پینجی دوازده یه هو یاکینی پاشای یه هو دای له زیندان ئازاد کرد و هینایه
 ده ره وه. 32 به باشی قسه ی له گه ل کرد و کورسییه که ی له سه رووی
 کورسی ته و پاشایانه وه دانا که له بابل له گه ل بوون. 33 ئیتر یه هو یاکین
 به رگی زیندانییه که ی گوپی و به در ژایی ماوه ی ژیانی به رده وام له سه ر
 خوانی پاشا نانی ده خوارد. 34 به در ژایی ته و ماوه یه ی ژیانی رۆز به رۆز
 برژیوی رۆزانه ی له لایه ن پاشای بابل وه پیده درا، هه تا رۆزی مردنی.

شینہ کانی یہ رمیا

1 چوں تم شارہ بہ جہ پیلراوہ، ئەوہی پریوو له خەلک! چۆن وەک بیوژنی لیا، ئەوہی لەناو نەتەوہ کان مەزن بوو! ئەوہی لەتیو ھەرئەکان شاژن بوو ئیستا بووہ تە کەنیزە! 2 بە شەو بەکۆل دەگرییت، فرمیسکی لەسەر گۆناکانیہ تی. لەناو ھەموو دۆستانی کەس نیہ دڵنەوایی بکات. ھەموو دلداری ناپاکیان لەگەڵ کرد، بوون بە دوژمنی. 3 لەدوای زەلیلی و کۆیلایەتی سەخت، یەھودا پاپیچ کرا، لەتیو نەتەوہ کان نیشە جی دەبیٹ، شوپی تارام نابینیتەوہ. ئەوانە ی پراوی دەنن لە ناوہ راستی تەنگانە دا پی دەگەن. 4 ئەو پریگیانە ی بەرەو سیۆن شین دەگپن، لەبەر ئەوہی کەس بۆ جەژنەکان نایەت. ھەموو دەروازەکانی چۆل دەکپن، کاهینەکانی دەنالین، پاکیزەکانی خەمبارن، ئەویش تالی دەچپیت. 5 ناخەزەکانی بوونە بە گەرەمی ئەو، دوژمنەکانی سەرکەوتوون، چونکە یەزدان خەمباری کرد، لەبەر زوری گوناھەکانی مندالەکانی بەرەو خاکی غەری بردران، دوژمنەکانیان پاپیچیان کردن. 6 سیۆنی کچ ھەموو جوانیہ کە ی روشت. میرەکانی وەک ئاسکیان لیا تووہ لەوہ پریگان دەست نا کەوت، بە بیہزی دەپۆن لەبەردەم ئەوانە ی پراویان دەنن. 7 لە پۆزانی زەلیلی و سەرگەردانی، تۆرشەلیم ھەموو خۆشیہ کانی خۆی بەبیر ھاتەوہ، کە لە دیزەمانەوہ بوون. کاتی کە لە کە ی کەوتتە دەستی دوژمن، کەس نەبوو بە ھانایەوہ بیٹ. دوژمنان تەماشایان کرد، بە رووخانە کە ی پیکەنن. 8 تۆرشەلیم بە تەواوی گوناھی کرد لەبەر ئەوہ گلاو بوو. ھەموو ئەوانە ی پریان لی دەگرت سووکیەتی پی دەکەن، چونکە پروتی ئەویان بینی. ئەویش دەنالینت بەرەو دواوہ پروو وەر دەگپیت. 9 گلاویہ کە ی بە دامینیہوہ بوو، بیری لە چارەنوسی خۆی نە کردەوہ. کەوتتە کە ی سامناک بوو، کەس نەبوو دڵنەوایی بکات. «ئە ی یەزدان، تەماشای زەلیلیم بکە، چونکە دوژمن سەرکەوت.» 10 دوژمن دەستی دریز کردووہ بۆ سەر ھەموو گەنجینەکانی، نەتەوہ کانی بینی ھاتتە ناو پیرۆزگا کە یەوہ، ئەوانە ی تۆ فەرمانت دا نە یینە ناو کۆمەلە کە ی تۆوہ. 11 سەرپای خەلکە کە ی دەنالین و بەدوای ناندا دەگپن، گەنجینەکانی خۆیان بە خواردن دەدەن بۆ ئەوہ ی گیانیان بەبەردا بیٹەوہ. «ئە ی یەزدان، تەماشای بکە و بینی، چونکە سووک بووم.»

12 «ئايا هيچ بۇ ئىۋە نىيە، ئەي ھەموو پىيوارەكان؟ تەماشاي دەوروبەر بىكەن و ببىنن. هيچ ئازارنىك ھەيە ۋەك ئازارەكەي من، ئەۋەي كە توۋشى منى كەرد، ئەۋەي كە يەزدان بەسەرى ھىنام، لە پۇژى جۇشانی توۋرەيەكەي. 13 «لە سەرەۋە ئاگرى نارد، بۇ ناو ئىسكەكەكەم دايبەزاند، تۆرى بۇ قاچەكەم دانايەۋە منى بەرەۋە پاش گەپراندهۋە. منى وىران كەرد، داھىزراۋ بە درىژاينى پۇژ. 14 «گوناهەكەم ۋەك نىر خراۋە سەرم، بە دەستەكانى ئەۋ ھۆزانەۋە. گوناهەكەم خراۋە سەرم لم و خودا ھىزى لى پىم. پەرورەدگار منى پرادهستى كەساتىك كەرد كە ناتوام بەرەنگارىان بېمەۋە. 15 «پەرورەدگار ھەموو پالەۋانەكانى پەتەردەۋە كە لەناو مندا بوون. لەشكرىكى لە دژى من بانگكرد بۇ تىكشكاندى گەنجەكەم. پەرورەدگار يەھوداي كچە پاكىزەي لەناو گوشەر پلىشاندهۋە. 16 «لەسەر ئەمەيە من دەگرىم، چاۋەكەم فرمىسك دەپرىژن، ئەۋەي دلنەۋايم دەكات لىم دووركەۋتوۋتەۋە، كەس نىيەگىان بېۋىننەۋە. كورەكەم وىران بوون، لەبەر ئەۋەي دوژمن زال بوو.» 17 سىيۆن دەستەكانى پان دەكاتەۋە، بەلام كەس نىيە دلنەۋاينى بىكات. يەزدان فەرمانى دا لە دژى ياقوب كە دراوسىكانى دوژمنى ئەۋ بن. تۆرشەلىم لەناۋياندا گلاۋ بوو. 18 «يەزدان راستودروسستە، بەلام من لە دژى فەرمانى ئەۋ ياخى بووم. ئەي ھەموو گەلان، گوئى بگرن، تەماشاي ئازارەكەم بىكەن. پاكىزە ۋ لاۋەكەم پراپىچ كران. 19 «ھاۋارم برده لاي ھاۋەپەيمانەكەم، بەلام ھەلىيانخەلەتاندەم. كاهىن ۋ پىرەكەم لە شاردالەناۋچوون لەۋ كاتەي بەدۋاي خۇرا كدا دەگەپران بۇ ئەۋەي لە ژيانيان بەردەۋام بن. 20 «ئەي يەزدان، ببىنن، من لە تەنگانەدام! دلّم توندە، من لە ناخەۋە پەستم، چونكە زۆر ياخى بووم. لە دەرەۋە شمشىر دەستبەكارە، لە مالمەۋەش تەنھا مردن ھەيە. 21 «خەلك نالەي منيان بىست، بەلام كەس نىيە دلنەۋايم بىكات. ھەموو دوژمنەكەم بەلای منيان بىست، دلنخۇش بوون بەۋەي تو بە منت كەردوۋە. خۇزگە ئەۋ پۇژەت بەسەردەھىنان كە باست كەرد، ئىنجا ۋەك منيان لىدەيت. 22 «با ھەموو خراپەكانيان بىنە بەردەمت، واين بەسەر بىننە ۋەك ئەۋى بەسەر منت ھىنا لەسەر ھەموو گوناهەكەم. زۇر دەنالىم و دلّم لاواز بوۋە.»

2 چۆن پەروردگار سییۆنی کچی داپۆشی به هه‌وری تووربه‌یه‌که‌ی! له ئاسمانه‌وه شکۆی ئیسراییلی فری‌دا بۆ سه‌ر زه‌وی، له رۆژی تووربه‌پیدا ته‌خته‌یی خۆی به‌بیر نه‌هینایه‌وه. 2 پەروردگار به‌زه‌ی نه‌هاته‌وه، هه‌موو نشینگه‌کانی یاقوبی هه‌للووشی، به‌ تووربه‌ی خۆی قه‌لا‌کانی یه‌هودای کچی پرووخاند. پاشایه‌تی و میره‌کانی زه‌لیل کرد دایگرته‌ سه‌ر زه‌وی. 3 به‌ گری تووربه‌ی خۆی برپه‌وه هه‌موو هه‌یزی ئیسراییل. ده‌ستی راستی به‌ره‌و دواوه‌ کیشایه‌وه له‌به‌رده‌م دوزمن. ئاگرئیکی به‌تینی له‌ناو یاقوبدا داگیرساند، هه‌موو ده‌ورو به‌ره‌که‌ی ده‌خوات. 4 وه‌ک دوزمینیک که‌وانه‌که‌ی خۆی پاکیشا، ده‌ستی راستی ئاماده‌کرد. وه‌ک ناحه‌ز له‌ناوی برد هه‌موو ئه‌وه‌ی چاو ئاره‌زووی ده‌کرد. له‌ناو چادره‌که‌ی سییۆنی کچ تووربه‌ی خۆی وه‌ک ئاگرپرشت. 5 پەروردگار وه‌ک دوزمنی لیهات، ئیسراییلی هه‌للووشی. هه‌موو کۆشکه‌کانی ئه‌وی هه‌للووشی، قه‌لا‌کانی پرووخاند. شیوه‌ن و ماته‌می زۆر کرد بۆ یه‌هودای کچ. 6 که‌په‌که‌ی تیکدا، وه‌ک بانچه‌یه‌ک نه‌ما، شوئیی کۆبوونه‌وه‌که‌ی پرووخاند. یه‌زدان وای کرد سییۆن له‌بیری بچینه‌وه. رۆژی شه‌مه و جه‌ژنه‌کان. به‌ تووربه‌ی خۆی پاشا و کاهینی په‌تکرده‌وه. 7 پەروردگار قوربانگا‌که‌ی خۆی په‌تکرده‌وه، وازی له‌ پیروزگا‌که‌ی خۆشی هینا. دیواری کۆشکه‌کانی پاده‌ستی دوزمنه‌کانی کرد. له‌ناو مالی یه‌زدان ده‌نگیان هه‌لپری وه‌ک له‌ رۆژی جه‌ژندا. 8 شوورا‌کانی سییۆنی کچ یه‌زدان مه‌به‌ستی بوو بیرووخینیت. به‌ گوریس پێوای و ده‌ستی له‌ وێرانکردنی نه‌گیرایه‌وه. سه‌نگه‌ر و دیواری هینایه‌گریان و پیکه‌وه پرووخان. 9 ده‌روازه‌کانی نو‌قومی زه‌وی بوون، شمشیره‌کانی له‌ناو برد و شکاندی. پاشا و میره‌کانی بۆ تێو گه‌لان راپیچ کراون، قێرکردنی موسا نه‌ماوه، هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ره‌کانیشی هیچ بینینیکان له‌لایه‌ن یه‌زدانه‌وه بۆ ئاشکرا نه‌کراوه. 10 پیره‌کانی شاری سییۆن به‌ کچی له‌سه‌ر زه‌وی داده‌نیشن، خۆل به‌سه‌ر سه‌ریاندا ده‌که‌ن، جلوبه‌رگی گوش له‌به‌ر ده‌که‌ن. پاکیزه‌کانی تۆرشه‌لیم سه‌ریان داده‌نه‌وین. 11 چاوه‌کاتم ماندوو بوون له‌ فرمیسک پرشتن، دلم تونده، جه‌رگ پراوم له‌به‌ر ئه‌وه‌ی گه‌له‌که‌م وێران بوو، له‌به‌ر بوورانه‌وه‌ی مندالان و شیره‌خۆران له‌ناو گۆره‌پانه‌کانی شارد. 12 به‌ دایکان ده‌لێن: «کوا نان و ئاو؟» کاتیک وه‌ک بریندار له‌ناو گۆره‌پانه‌کانی شارد ده‌بوورینه‌وه،

کاتیک رۆحیان دەرده چیت له ناو باوهشی دایکیان. 13 چیت پی بلیم؟ ئەهی تۆرشه لیمی کچ، به چیت بچوویم؟ به چی به راوردت بکه، بۆ ئەوهی دلت بدهمهوه، ئەهی سییونی کچه پاکیزه؟ ویزان بوونت وهک دهریا قووله. کچی ده توائت چاکت بکاتهوه؟ 14 بینینی خودایی بۆ پیغه مبه ره کانت درۆ و فریودهر بوو، تاوانی تویان دهر نه خست بۆ ئەوهی له راپیچکردن بتپاریزن. به لکو سروشی درۆ و هه لئه له تینه ریان به تۆ گه یاند. 15 هه موو ئەوهی به ویدا تیده په ریت به گالته پیکردنه وه چه پله ت بۆ لیده دات، فیکه لی دده دن و سه ر بادهدن له بهر تۆرشه لیمی کچ، ده لئین: «ئمه شه کیه که پی ده گوترا ته واوی جوانی و مایه ی دلخۆشی هه موو زه و بیه؟» 16 هه موو دوژمنه کانت ده میان لیت ده کرپته وه، فیشکه یان دیت و ددانیان لیت جبرده که نه وه، ده لئین: «هه لمانلوشی، بیگومان ئه مه ته و رۆژه یه که چاوه پروانی بوون، پی گه یشته ی و بینیمان.» 17 یه زدان ئەوهی مه به سته بوو کردی، قسه ی خۆی به جیگه یاند، ئەوهی له رۆزانی کۆنه وه به لئینی پیدایا. به بی به زه یی توی پرووخاند، دوژمنی پیت خۆشکرد، هیزی ناحه زانی توی پته و کرد. 18 دلی خه لکه که بۆ په روه ردگار هاوار ده کات. ئەهی شوورا کانی سییونی کچ، با فرمیسکه کانت وهک رووبار برژیت به شه و و به رۆژ، خۆت مه بووژینه وه، چاوه کانت پشووه دات. 19 هه سته، به شه و هاوار بکه، له گه ل ده ستیپکردنی ئیشگرتن. وهک ئاو دلت هه لپریژه له به رده م په روه ردگار. ده ستت بۆی به رز بکه وه له پیناوی ژیا نی منداله کانت، ئەوانه ی له برسان بووراونه ته وه له سه ر سووچی هه موو شه قامه کان. 20 «ئهی یه زدان، بیینه و تپرا بینه، ئەمه ت به کچی کردوووه؟ ئایا ژن به ری سکی خۆی ده خوات، مندالی باوه شی؟ ئایا کاهین و پیغه مبه ر له پیروژگای په روه ردگار ده کوژریت؟ 21 «گه نج و پیر پیکه وه پالکه وتن له سه ر زه وی شه قامه کان، پاکیزه و لاوه کانه به شمشیر کوژراون. له رۆژی تووره بیتدا ئەوانت کوشت، ئەوانت به بی به زه یی سه رپری. 22 «هه روهک بۆ رۆژی جه زن بانگه یشته کردن، ئاوا له دژی من له هه موو لایه که وه بانگی توقینت کرد. له رۆژی تووره یی یه زدان که س پراینه کرد و که س دهریا ز نه بوو، ئەوانه ی له باوه شم کردن و به خیوم کردن، دوژمن له ناوی بردن.»

3 من ئەو پیاووم که زه لیلیم بینی به گۆچانی توورەینی ئەو. 2 منی به پێش خۆی دا و منی به تاریکاییدا برد، به بێ هیچ پرووناکییهک. 3 پیگومان، دەستی له دژی من به زده کاتهوه به بهردهوامی و به درێزایی پرۆژ. 4 گوشت و پێستی منی پیرکرد، ئیسکه کانی شکاندم. 5 دەوری گرتم و گه مارۆی دام به ژهر و ناخۆشی. 6 ناچاری کردم له ناو تاریکیدا نیشته جی بم وهک ئەوانه‌ی له میژه مردوون. 7 له ناو په‌رژینیک به‌ندی کرد بۆ ئەوه‌ی نه‌توانم هه‌لێم، زنجیره‌کانی منی قورس کرد. 8 هه‌روه‌ها کاتییک هاوار ده‌که‌م و داوای فریا که‌وتن ده‌که‌م، به‌لام زاکانم راده‌گرت. 9 به‌ردی تاشراوی که‌له‌که‌ کرد و پریگی منی پێ گرت، پریه‌وه‌کانی منی خواروخپج کرد. 10 وه‌ک ورچینک بۆم له‌ بۆسه‌دايه، وه‌ک شیرینک خۆی مات ده‌کات، 11 منی له‌پری لادا و پارچه‌پارچه‌ی کردم، منی ویران کرد. 12 که‌وانه‌که‌ی پراکیشا منی کرده‌ نیشانه‌ی تیره‌کانی. 13 تیره‌کانی تیردانه‌که‌ی له‌ دلم چه‌قاند. 14 هه‌موو گه‌له‌که‌م سووکایه‌تیم پێ ده‌که‌ن، به‌ درێزایی پرۆژ به‌ گۆرانی گالته‌م پێ ده‌که‌ن. 15 تیری کردم له‌ تالی، زه‌قنه‌بووتی ده‌رخوارد دام. 16 به‌ چه‌و ددانه‌کانی منی وردوخاش کرد، منی له‌ ناو خۆله‌میش په‌ستایه‌وه. 17 من له‌ ناشتی بیبه‌ش کراوم، سه‌رکه‌وتم له‌ بیرچووه‌وه. 18 ئینجا گوتم، «شکو‌مه‌ندیم نه‌ما، هه‌روه‌ها هیوام به‌ یه‌زدان پرا». 19 دیته‌وه‌ بیرم، پرۆژانی زه‌لیلی و سه‌رگه‌ردانیم، وه‌ک ژهر و زه‌قنه‌بووت بوون. 20 به‌ باشی به‌ بیرم دیته‌وه، له‌ ناخه‌وه‌ پرۆحم خه‌مباره. 21 به‌لام ئەوه‌ ده‌هینمه‌وه‌ یادم و له‌ به‌ر ئەوه‌ هیوام هه‌یه: 22 به‌هۆی خۆشه‌ویستی نه‌گۆری یه‌زدانه‌ که‌ له‌ ناونه‌چووین، چونکه‌ به‌ زه‌بیه‌که‌ی ته‌واو ناییت. 23 ئەوانه‌ت هه‌موو به‌ یانییه‌ک نوین؛ دلسۆزیه‌که‌ت چه‌ند گه‌وره‌یه. 24 به‌ خۆم ده‌لێم: «یه‌زدان به‌شی منه، له‌ به‌ر ئەوه‌ هیوام به‌وه». 25 یه‌زدان چا که‌ بۆ ئەوانه‌ی هیویان به‌و هه‌یه، بۆ ئەو که‌سه‌ی داوای ئەو ده‌کات. 26 باشه‌ بۆ که‌سیک به‌ بیده‌نگی چاوه‌پری بکات بۆ هاتنی پرزگاری یه‌زدان. 27 باشه‌ پیاو نیر هه‌لبگریت هه‌ر له‌ ته‌مه‌نی مندالییه‌وه. 28 با به‌ ته‌نها دانیشییت و بیده‌نگ بییت، چونکه‌ یه‌زدان ته‌مه‌ی به‌ سه‌ره‌یناوه. 29 با سه‌ری بخاته‌ ناو خاکو خۆل، له‌وانه‌یه‌ هیشتا هیوای ماییت. 30 با پروومه‌تی بۆ ئەوه‌ پرابگریت که‌ لێ ده‌دات، با تیرییت له‌ ریسوایی. 31 چونکه‌ که‌س بۆ هه‌تاهه‌تایه‌ له‌ لایه‌ن په‌روه‌ردگاره‌وه‌

32 له گه ل' ته وهی دلته نگی ده هیئت، میهره بانیش نیشان
 ده دات، به یی گوره یی خوشه ویستییه نه گوره که ی. 33 ته و که س له
 دلوه زه لیل ناکات و دلته نگی ناکات. 34 تیکشکاندنی دیله کانی هه موو
 زه وی له ژیر پی، 35 یان ییبه شکردنی که سیک له مافی خوی له به رده م
 خودای هه ره بهرز، 36 یان به دوورگرتی مرؤف له دادپه روه ری، ثایا
 په روه ردگار هه موو ته مانه نابینت؟ 37 کی ده توانیت قسه بکات قسه که ی
 بیته جی، ته گه ر په روه ردگار فهرمانی نه داییت؟ 38 ثایا پروودانی چا که و
 خراپه به فهرماشتی خودای هه ره بهرز نییه؟ 39 بچی مرؤفی زیندوو گله یی
 بکات کاتیک له سه ر گونا هه کانی سزا ده دریت؟ 40 با هه لسوکه وثمان
 پشکنین و تاقی بکه یه وه و بگه ریینه وه بو لای یه زدان. 41 با دل و ده ستمان
 بهرز بکه یه وه بو خودا له ئاسمان، بلین: 42 «ئیه گونا همان کرد و یاخی بوین،
 توش لیان خوش نه بویت. 43 «خوت به توورپی داپوشی وراوتلین، به بی
 بهزهی ئیه ت کوشت. 44 به هه ور خوت داپوشی بو ته وهی نویزه کاغمان
 نه گاته لات. 45 ئیه ت کرد به پاشه پرو و نه ویستراو له تیر گه لان. 46
 «هه موو دوژمنانمان ده میان لیان کرده وه. 47 ترس و ته له بالی به سه رماندا
 کیشا، له ناوچوون و ویرانی.» 48 چاوه کانم کانی فرمیسک هه لده پرین
 له بهر ته وهی گه له کم له ناوچوون. 49 چاوه کانم فرمیسک هه لده پرین و
 ناوه ستن به بی پسانه وه، 50 تاوه کو یه زدان له ئاسمانه وه ته ماشای خواره وه
 بکات و بیینت. 51 ته وهی ده بییم گیانم نازار ده دات له بهر نازاری
 کچانی شاره کم. 52 ته وانه ی دوژمنی من بوون به بی هوه ک چوله که
 پراویان کردم. 53 به زیندوویتی منیان فریدا ناو چال، بهردیان تیگرت.
 54 نو قومی ناو بووم، گوتم: «خه ریکه برم.» 55 ته ی یه زدان، له قولایی
 چاله وه به ناوی تووه نزا ده کم. 56 گویت له ده نگم بوو: «گویت دامه خه
 کاتیک هاوار و هانات بو ده هیتم.» 57 ته ورؤژه ی نزام بو کردیت نریک
 بوو یته وه، فهرمووت: «مه ترسه!» 58 ته ی په روه ردگار، بهرگیت له کیشه ی
 من کرد، ژبانی منت کر بیه وه. 59 ته ی یه زدان، سته مدیده یی منت بینی.
 دادوه ری کیشه کم بکه! 60 هه موو توله سه ندنه وه که ی ته وانت بینی، هه موو
 پیلانه کانیان له دژی من. 61 ته ی یه زدان، گویت له ریسوا کردنه که یان
 بوو، هه موو پیلانه کانیان له دژی من؛ 62 ته وهی دوژمنه کانم به دریزی

پروژله دژی من باسی ده کهن و ده یچر پینن. 63 ته ماشایان بکه! ههستان و دانیشتیان، به گورانییه کانیان گالته م پئ ده کهن. 64 ته ی یه زدان، سزایان بده، به یچی کرده وه کانی ده ستیان. 65 یچه له سهر دلیان داخی، با نه فره تت له سهریان ییت! 66 به تووره ییه وه راویان بی و له ناویان به له ژیر ئاسمانی یه زاندا.

4 چون زپر ره ونه فی خوی له ده ستدات، زپری بیگهر د گور! به رده کانی پیروزگا په رشوبلا و بوونه وه له سهر سووچی هه موو شه قامیک. 2 چون کوره به هاداره کانی سییون، ته وانه ی به زپری بیگهر د ده کیشران، ئیستا به گوزه ی گل دازان، ده ستکردی دهستی گوزه کهر! 3 ته نانه ت چه قه له کانیس گوانیان ده دهنه توله کانیان بوئه وه ی شیریان پییده ن، به لام گه له کی من دلره قه وه ک و شتر مرغ له چوله وانی. 4 له بهر تینوویتی شیره خوره زمانی به مه لاشوویه وه نووسا. منداله کان داوای نان ده کهن، به لام کس نییه بویان بشکینیت. 5 ته وانه ی خوار دنی خوشیان ده خوارد له شه قامه کاندای ویران بوون، ته وانه ی له ناو جلوبه رگی ئه رخه وانی به خییو ده کران له سهر زبلدانه کان پال ده دهنه وه. 6 سزای تاوانی گه له کم گه وره تر بوو له سزای گونا هه کی سه دویم، ته وه ی له چرکه به کدا سه ره وژیر بوو بی ته وه ی دهستی یارمه تی بو دریز بکریت. 7 میره کانیان له به فر بیگهر د تر بوون، له شیر سپیتر بوون، جه سته یان له یاقووت سوور تر بوو، وه ک یاقووتی شین بوون. 8 به لام ئیستا په نگیان له ره ژوو ره شتره، له شه قامه کاندای ناسرینه وه. پیستیان به ئیسکیانه وه نووسا وه ک ته خته دار وشک هه لگه را. 9 ته وانه ی به شمشیر کوژران با شتر بوون له وانه ی به قاتوقری مردن. ته وانه به برسیتی تازاریان چیشت، چونکه خواردن له کیلگه نه بوو. 10 دایکه میره بانه کان به دهستی خویان منداله کانیان لینا، بوونه خورایان کاتیک گه له کم له ناوچوو. 11 یه زدان تووره یی خوی ده رده بریت، هه لچوونی به جوشی خوی هه لده ریزیت. ئاگریکی له سییون به رپا کرد بناغه کانی سووتاند. 12 پاشا کانی زهوی و هه موو دانیشتووانی جیهان باوه رپان نه کرد که دوژمن و ناحه ز دینه ناو ده روازه کانی تور شه لیمه وه. 13 به لام پروویدا، له بهر گونا هه پیغه مبه ره کانی و تاوانی کاهینه کانی، ته وانه ی له ناوه راستیدا خوینی راستودروستانیان ده پرشت. 14 به شه قامه کاندای ویل بوون وه ک کویر. خویان به خوین گلاو کرد،

که س ناتوانیت دست له جله کانیان بدات. 15 خه لک هاواریان لی ده کهن: «تهی گلاوه کان، دوور بکه ونه وه! دوور بکه ونه وه! دوور بکه ونه وه، ده ستمان لی مه ده ن!» کاتیک پرایانکرد و ویل بوون، له ناو گه لاند گوتیان، «جاریکی دیکه ناتوان لیره نیشته جی بن.» 16 یه زدان خوی پهرته وازه ی کردن، ئیتر چاودیر بیان ناکات. خه لک ریزیان له کاهینه کان نه گرت، له گه ل پیره کان میهره بان نه بوون. 17 سهرباری ته مه ش، ئیته چاومان کربوو بیبووده له چاوه پروانی یارمه تی، له قولله کائمان چاوه پری بووین بو گه لیک که ناتوانیت رزگارمان بکات. 18 ته له یان بو هه نگاوه کائمان ناوه ته وه بو ته وه ی له گوره پانه کائماندا هاتو چو نه که بن. کۆتایمان نزیک بووه وه، چه ند پروژیکان ماوه، چونکه کۆتایمان هات. 19 ته وانه ی راویان ده ناین سووکتربوون له هه لوکافی ئاسمان، به سهر چیا کاندای شویمان که وتن، له چۆله وانیدا بۆسه یان بۆمان نایه وه. 20 پاشای ده ستینشانکراوی یه زدان، ته وه ی هه ناسه ی ژیاغمانه، له بۆسه کانیان گیرا، ته وه ی گوتمان، له سییه ری ته ودا له تیو گه لان ده ژین. 21 ته ی کچی ته دووم، دنلوش و دلشاده، ته ی دانیشتووانی خاکی عوچ. به لام جامه که به سهر توشدا تیده په ریت، سهرخوش ده بیت و پرووت ده بیته وه. 22 ته ی سییونی کچ، سزای تاوانه که ت ته واو ده بیت، پرایچکراوییه که ت دریز ناکاته وه. به لام ته ی ته دوومی کچ، سزای تاوانه که ی تو ده دات، گوناوه که ت ئاشکرا ده کات.

5 ته ی یه زدان، به بیرت بیته وه چیمان به سهرهات، ته ماشا بکه و ریسواییه که مان بیته. 2 میراته که مان بو نامۆکان بوو، مالمان بو بیگانه. 3 هه تیو وئی باوک بووین، دایکائمان وه ک پیوه ژن. 4 ده بی ته وئاوه بکپین که ده یخۆینه وه داره کائمان به نرخ بۆمان دیت. 5 ته وانه ی راومان ده نین زور نزیک بوونه وه، ماندوو ده بین و هه وانه وه مان نییه. 6 ده ستمان له میسری و ئاشورییه کان پانکرده وه بو به ده ستهینانی نانی پیویست. 7 باوکائمان گوناهیان کرد، نه مان، ئیته ش سزا که یان وه رده گرین. 8 کۆیله کان فه زمانه وایه تیمان ده کهن، که س نییه له ده ستیان رزگارمان بکات. 9 به هوی شمشیر له چۆله وانی ژیاغمان له مه ترسیدایه هه تا برژیوی په یدا ده که بن. 10 پیستمان وه ک ته نوور سووتاوه، له بهر برسیتی برژاوین. 11 له سییون ده سندریر بیان کرده سهر ژنان، پاکیزه کانیس له شاروچکه کانی به هودا. 12 میران به ده ستیانه وه

هەلەدە واسرین، پریز لە پیران ناگیریت. 13 لاوانیان دەهاردین، مندالان
لەژێر بارەداردا بەلادادین. 14 پیران دەستیان لە دەروازە هەلەدەگرن،
لاوانیش وازیان لە گۆرانی هینا. 15 خوشی دلمان نەما، شایمان بوو بە
شیوەن. 16 تاجی سەرمان کەوت. قوربەسەرمان، چونکە گوناھمان کرد!
17 لەبەر ئەم شتانه دلمان داھێزرا، لەبەر ئەم رووداوانە بەرچاومان تاریک
بوو، 18 لەبەر کینوی سییۆن، ویران بوو، چەقەل ھاتوچۆی تیدا دەکەن.
19 ئەی یەزدان، تۆ بۆ ھەتاھەتایە حوکم دەکەیت، تەختی تۆ نەوہ دوای نەوہ
بەردەوام دەیت. 20 بۆچی بەردەوام لەبیرمان دەکەیت؟ بۆچی کاتیکی
دریژ بەجیمان دەھیلت؟ 21 ئەی یەزدان، بمانگەرینەوہ بۆ لای خۆت،
ھەتا بگەرینەوہ، وەک جاران رۆژانمان نوێ بکەرەوہ، 22 یان تۆ زۆر لێمان
تووڕە بوویت و بە تەواوی ئیھت رەتکردووە تەوہ؟

حزقییل

1 له پینجی مانگی چواری سالی سییهم، کاتییک من لهسەر تۆکهندی که فار له تیو راپیچکراوه کان بووم، ئاسمان کرایه وه و خودا چهند بینینیکی بو تاشکرا کردم. 2 ئەمەش سالی پینجەمی راپیچکردنی یه هۆیاکینی پاشا بوو. له پینجی مانگدا، 3 فەرمايشتی یه زدان بو حزقییل کاهین کوری بوزی هات، له خاکی بابلییه کان لهسەر تۆکهندی که فار، له ویش رۆحی یه زدان هاته سەری. 4 جا ته ماشام کرد بینیم ره شه بایهک له باکووره وه هات، هه ورێکی گه وه که ئاگرێکی تیدا بوو ده بریسکایه وه و له ده ووروبه ری پرووناکی ده دره وشایه وه. له چه قی ناوه راستی ئاگره کهش وهک دیمه نی کاتزایه کی ئاگراوی بوو. 5 له هه وه که شدا شیوه ی چوار گیانله بهر هه بوو، ئەمەش دیمه نیان بوو، له شیوه دا له دیمه نی مرۆفیک ده چوو، 6 به لام هه ریه که چوار روخسار و چوار بالی هه بوو. 7 قاچه کانیاں رپیکوراست بوون و پینه کانیاں وهک پئی گویره که وابوون، وهک برۆزی لووسکراو ده بریقانه وه. 8 له خوار باله کانیانه وه له هه ر چوار لاره دهستی مرۆفیان هه بوو. هه ر چوار گیانله به ره که روخسار و بالیاں هه بوو، 9 باله کانیشیاں هه ریه که و به وه ی ته نیشتییه وه لکابوو. له کاتی رۆیشتندا هه ریه که رپیک به ره و پیشه وه ده رۆیشت و لای نه ده دا. 10 روخساری هه ر چواریاں به م شیوه یه بوو: له پیشه وه روخساری مرۆف، له لای راست روخساری شیر، له لای چه پ روخساری گا، له پشته وهش روخساری هه لۆ، 11 ئەمە روخساریاں بوو. هه روه ها باله کانیاں به ره وه سه ره وه لیک کرابوونه وه، هه ریه که به دوو بال به گیانله به ره که ی دیکه وه لکابوو، به دوو باله که ی دیکه ش له شی خویان داده پۆشی. 12 هه ریه که یان به ره وه پیشه وه ده رۆیشت، رۆحی خودا ده چوو هه ر شوپنیک ته وانیش ده چوون، له رۆیشتنیش لایان نه ده دا. 13 هه روه ها دیمه نی گیانله به ره کان وهک پشکۆی ئاگری داگیرساویان وهک چهند مه شخه لیک بوون. ئاگر له تیوان گیانله به ره کاند هاتوچۆی ده کرد، ئاگره کهش ره وشه ن بوو، له ئاگره که وه بروسکه ده رده چوو. 14 گیانله به ره کانیش وهک بروسکه ده هاتن و ده چوون. 15 ته ماشای گیانله به ره کانم کرد که هه ریه که یان چوار پرووی هه بوو، له لای هه ریه کیکیان چه رخنیک هه بوو لهسەر زه وی. 16 دیمه ن و پیکهاتی چه رخه کان به م جوړه بوون: هه ر چواریاں یه ک

شیوه‌یان هه‌بوو، وه‌ک زه‌به‌رجه‌د ده‌بریس‌کانه‌وه، پیکه‌تیشیان وه‌ک نه‌وه‌ی
 چه‌رخ له‌ناو چه‌رخدا بی‌ت. 17 کاتی‌ک که‌ ده‌رۆ‌یشتن، به‌ ئاراسته‌ی هه‌ر
 چوار لادا ده‌رۆ‌یشتن، چه‌رخه‌کان له‌ کاتی رۆ‌یشتنی گیکانه‌به‌ره‌کاندا لایان
 نه‌ده‌دا. 18 هه‌روه‌ها چیوه‌کانیان به‌رز و ترسناک بوون، چیوه‌کانی هه‌ر
 چواریان پر بوون له‌ چاو له‌ هه‌ر چوارده‌وریاندا. 19 که‌ گیکانه‌به‌ره‌کان
 ده‌رۆ‌یشتن، چه‌رخه‌کان له‌ته‌نیشتیانه‌وه‌ ده‌رۆ‌یشتن. کاتی‌ک گیکانه‌به‌ره‌کان
 له‌سه‌ر زه‌وی به‌رز ده‌بوونه‌وه، چه‌رخه‌کانیش له‌گه‌لیاندا به‌رز ده‌بوونه‌وه. 20
 بۆ هه‌رکوی رۆ‌حی خودا ده‌رۆ‌یشت ته‌وانیش ده‌چوون، چه‌رخه‌کانیش
 له‌گه‌لیاندا به‌رز ده‌بوونه‌وه، چونکه‌ رۆ‌حی گیکانه‌به‌ره‌کان له‌ چه‌رخه‌کاندا
 بوو. 21 که‌ گیکانه‌به‌ره‌کان ده‌جولانه‌وه، چه‌رخه‌کانیش ده‌جولانه‌وه، که‌
 گیکانه‌به‌ره‌کان ده‌وه‌ستان ته‌وانیش ده‌وه‌ستان، که‌ گیکانه‌به‌ره‌کان له‌سه‌ر
 زه‌وی به‌رز ده‌بوونه‌وه چه‌رخه‌کانیش له‌گه‌لیاندا به‌رز ده‌بوونه‌وه، چونکه‌
 رۆ‌حی گیکانه‌به‌ره‌کان له‌ چه‌رخه‌کاندا بوو. 22 له‌ سه‌ره‌وه‌ به‌سه‌ر سه‌ری
 گیکانه‌به‌ره‌کانه‌وه‌ شیوه‌ی بۆشایه‌ک خۆی کیشا بووه‌وه، وه‌ک دیمه‌نی بلوور
 ده‌بریس‌کایه‌وه و ترسناک بوو. 23 له‌ ژێر بۆشایه‌که‌ باله‌کانیان به‌ره‌وه‌یه‌کتر
 درژ بوونه‌وه، هه‌روه‌ها هه‌ریه‌که‌ دوو بالی دیکه‌ی هه‌بوو که‌ له‌شیانی
 داده‌پۆشی. 24 که‌ رۆ‌یشتن گویم له‌ ده‌نگی باله‌کانیان بوو وه‌ک ده‌نگی
 هاژه‌ی ئاوێکی زۆر بوو، وه‌ک ده‌نگی خودای هه‌ره‌ به‌توانا، وه‌ک ده‌نگی
 هاتوهاواری سوپا. کاتی‌ک که‌ پراوه‌ستان باله‌کانیان شۆر کرده‌وه. 25
 کاتی‌ک که‌ پراوه‌ستان و باله‌کانیان شۆر کرده‌وه، ده‌نگیک له‌ بۆشایه‌که‌ی
 سه‌ر سه‌ریانه‌وه‌ هات. 26 له‌سه‌ر بۆشایه‌که‌ی سه‌ر سه‌ریان، شتیکی وه‌ک
 ته‌ختیکی پاشایه‌تی هه‌بوو، له‌ دیمه‌نی یاقووتی شین ده‌چوو، له‌ سه‌رووی
 هه‌موویه‌وه‌ شیوه‌یه‌ک وه‌ک دیمه‌نی مرۆف له‌سه‌ر ته‌خته‌که‌ بوو. 27 بینیم
 له‌ ناوقه‌دی به‌ره‌وه‌ سه‌ره‌وه‌ وه‌ک دیمه‌نی کانه‌یه‌کی ئاگرین له‌ناوه‌وه‌ و له‌
 ده‌وروبه‌ری، له‌ ناوقه‌دیشی به‌ره‌وه‌ خواره‌وه‌ به‌ چه‌شنی ئاگر بوو، شه‌وقی
 ده‌دایه‌وه‌ بۆ ده‌وروپشتی. 28 وه‌ک دیمه‌نی په‌لکه‌زێرینه‌ له‌ هه‌وردا له‌
 رۆژی باران، شه‌وقه‌که‌ش ئاوا بوو بۆ ده‌وروبه‌ری. ئەمه‌ دیمه‌نی شیوه‌ی
 شکۆمه‌ندی یه‌زدان بوو. کاتی‌ک بینیم به‌سه‌ر پرومدا که‌ وتم و گویم له‌
 ده‌نگیک بوو قسه‌ی ده‌کرد.

2 يېنى فەرموموم: «ئەي كۆرى مرۇف، ھەستە سەر پېئەكانت، قسەت لەگەل دەكەم.» 2 كە قسەي بۇ دەكردم، رۇخى خودا ھاتە ناوم و ھەليستاندەمەو ھە پېئەكانم، گويم لەو ھەو ھەو كە قسەي بۇ دەكردم. 3 يېنى فەرموموم: «ئەي كۆرى مرۇف، من بۇ لاي نەو ھەي ئيسرائيل دەتيرم، بۇ لاي نەتەو ھەي كى ياخى كە لە من ياخى بوون، ئەوان و باوكانيشيان ھەتەم رۇزەش ليم ياخى بوونە. 4 ئەو گەلە كە بى چاوەروون و كەللەرەقن، من بۇ لاي ئەوان دەتيرم، پييان دەلييت: «يەزدانى بالادەست ئەمە دەفەرەمويت.» 5 ھەرچەندە بنەمالەيەكى ياخين، گوئى بگرن يان نەيگرن، دەزانن كە پېغەمبەريكان لەتودا بوو. 6 بەلام توتەي كۆرى مرۇف، نە لە خوئان و نە لە قسەكانيان مەترسە. مەترسە، ھەرچەندە توتەي بنەمالەيەكى ياخى دادەنيشيت كە دەبنە دركودال و دوووشك بۆت. لە قسەكانيان مەترسە و لييان مەتوقە. 7 ھەرچەندە بنەمالەيەكى ياخين، دەييت بە فەرمودەكاني من لەگەليان بدوييت، گوئى بگرن يان نەيگرن. 8 ئەي كۆرى مرۇف، توش گوئى لەو ھەو بگەرە كە پييت دەفەرموموم، ھەك بنەمالەي ياخيوي ياخي مەبە. دەمت بگەرەو ھەو ھەو دەتەمى يېتۆ.» 9 كە تەماشام كرد دەستتيك بۇ لام دريژكراو ھەو توماريكي پيچراوي تيدايە. 10 لەبەردەم كردپەو ھەو لەناو ھەو ھەو پېشتەو ھەو لاوانەو ھەو گريان و واو ھەو ھەو نووسرايوون.

3 يېنى فەرموموم: «ئەي كۆرى مرۇف، ئەو ھەي لە پېشتە يېتۆ، ئەم تومارە پيچراو ھەو يېتۆ و پرۆ لەگەل بنەمالەي ئيسرائيل قسە بگە.» 2 منيش دەم كردەو ھەو ئەو تومارەي دەرخواردم دا. 3 يېنى فەرموموم: «ئەي كۆرى مرۇف، يېتۆ ھەناوت پربگە لەو تومارەي كە دامە تۆ.» منيش خواردم و لە دەم ھەك ھەنگوين شيرين بوو. 4 يېنى فەرموموم: «ئەي كۆرى مرۇف، پرۆ بۇ لاي بنەمالەي ئيسرائيل و بە فەرمودەكاني من لەگەليان بدوي. 5 بۇ لاي گەليكي قسە ئالوز و زمان گران نەتيردراويت، بەلكو بۇ لاي بنەمالەي ئيسرائيل، 6 نەك بۇ لاي چەند گەليك كە زمانيان قورس و قسەيان ئالوز ييت كە لە گفتوگوئان تېنەگەيت، چونكە ئەگەر توم بۇ لاي ئەوانە بناردايە گوئيان لى دەگريت. 7 بەلام بنەمالەي ئيسرائيل نابانەويت گوئى لى بگرن، چونكە نابانەويت گوئى لە من بگرن، لەبەر ئەو ھەو ھەو بنەمالەي ئيسرائيل كەللەرەق و دلرەقن. 8 لەبەر ئەو ھەو من

پرووی تۆم وهك پرووی ئەوان چپر كردوو و كهلهی تۆ وهك كهله
 رهقی ئەوان. 9 ناوچهوانی تۆم وهك ئەلماس لیکردوو، له بهرده ئەستی
 په قتر، جالیان مه ترسه و مه تۆقه، هه رچه نده بنه ماله یه کی یاخین.» 10
 ئینجا پئی فەرمووم: «ئەهی کوری مرۆف، هه موو ئەو قسه یه ی پیتی ده لیم،
 له دلتدا هه لیگره و به گویت بییسته. 11 بۆ لای راپیچکراوه کان برۆ، بۆ
 لای هاو نیشتمانیان و قسه یان له گه ل بکه. گوئی بگرن یان نه گرن، پیدان
 یلی: «یه زدانی بالاد هه ست ئەمه ده فەرمویت.» 12 پۆچی خودا هه لیگرتم،
 کاتیکی شکۆمه ندی یه زدان له و شوینه بهرز ده بووه وه که تپیدا پراوه ستابوو
 له پشتمه وه گرمه یه ک بهرز بووه وه. 13 ئەمه ش دهنگی بالی گیانله به ره کان بوو
 که هه ریه که و به وهی ته نیشتی ده کهوت، هه روه ها دهنگی چه رچه کان،
 دهنگی گرمه یه کی گه و ره بوون. 14 جا پۆچی خودا هه لیگرتم و منی برد.
 هیزی یه زدانیش ناچاری کردم، منیش به پۆحیکی تال و تووره یه وه
 پۆشتم. 15 ئیتر هاتمه لای ئەو راپیچکراوانه ی له تیل ئافیف له لای تۆکه ندی
 که فار نیشته جی بوون. ههوت پۆژ به سه رسورماوی له وی نیشته جی بووم.
 16 دوا ی ههوت پۆژه که فەرمایشتی یه زدانم بۆ هات، پئی فەرمووم:
 17 «ئەهی کوری مرۆف، من تۆم کردوو به چاودیر به سه ر بنه ماله ی
 ئیسرا ئیله وه، جا وشه که له ده می منه وه بیسته و له لایه ن منه وه ئا گاداریان
 بکه ره وه. 18 کاتیکی به به دکار ده لیم: «سزا کهت مردنه» و تۆش ئا گادارت
 نه کرده وه و قسه ت نه کرد وهک ئا گادار کردنه وه بۆ به دکار له ریگا خراپه کانی
 بۆ ته وهی به زیندووپی بمینیتته وه، ئەو به دکاره به تاوانی خۆیه وه ده مریت،
 به لام خۆینه که ی ده خه مه ئەستوی تۆ. 19 به لام ئەگەر تۆ به دکاره که
 ئا گادار بکه یته وه و له به دکاری خۆی و له ریگا خراپه که ی نه گه ریته وه،
 ئەوا به تاوانی خۆیه وه ده مریت، به لام تۆ خۆت پرزگار کردوو. 20
 «ئەگەر که سی راستودروستیش له راستودروستی خۆی بگه ریته وه و تاوان
 بکات، کۆسپ ده خه مه ریگای و ده مریت. له بهر ته وهی ئا گادارت
 نه کرده وه گونا هه که ی ده بیته هۆی مردنی و ئەو راستودروستییه ی که
 کردوو یه تی له یاد ده کریت، خۆینه که شی ده خه مه ئەستوی تۆ. 21 به لام
 ئەگەر تۆ که سی راستودروسته کهت ئا گادار کرده وه له وهی راستودروسته که
 گونا هه بکات و گونا هه نه کرد، ئەوا ده ژینیت، چونکه ئا گادار کرایه وه و

تۆش خۆت رزگار كردووه.» 22 لهوئى هيزى يەزدان هاته سەرم، ئەوئىش
 پىي فەرمووم: «هەستە برۆ دەشتايەكە، لەوئى قسەت لەگەڵ دەكەم.» 23
 منىش هەستام و چوومە دەرەو بەرەو دەشتايەكە. ئەو تاشكۆمەندى
 يەزدان لەوئى وەستاوه وەك ئەو شكۆمەنديەى لەسەر توكەندى كەفار
 بينىم، ئىتر بەسەر روومدا كەوتم. 24 ئىنجا رۆحى خودا هاته ناومەوه و
 هەلىستاندەمە سەر پىيەكانم، قسەى لەگەڵ كردم و پىي فەرمووم: «برۆ و
 لەناو مالهەكەت دەرگا لەسەر خۆت داخه. 25 تۆ ئەى كورى مرؤف، بە
 گوريس دەتەستەوه و كۆت دەكرىت، بۆ ئەوئى نەتوانىت بچىتە ناويان.
 26 منىش زمانت بە مەلاشووتەوه دەنووسىم و لال دەبىت، بۆيان ناىت بە
 پياوئىكى سەرزەشتكار، چونكە بنەمالهەكى ياخىن. 27 بەلام كاتىك قسەت
 لەگەڵ دەكەم دەمت دەكەمەوه و پىيان دەلىت: «يەزدانى بالادەست
 ئەمە دەفەرموئىت.» ئەوئى گوى دەگرىت با گوى بگرىت و ئەوئى گوى
 ناگرىت با گوى نەگرىت، چونكە بنەمالهەكى ياخىن.

4 «ئىستاش ئەى كورى مرؤف، خشتىك بۆ خۆت ببە و لەبەردەمى
 خۆتى داخى و وئەى شارى تۆرشەلىمى لەسەر بكىشە. 2 گەمارۆى بدە:
 قوللە لە دەورى بنىاد بئى، سەنگەر لە دەورى دروستبەكە، لەشكر لە دەورى
 كۆبەكرەوه و مەنجهنىق لە دەورى داخى. 3 ئىنجا ساجىكى ئاسن بۆ خۆت
 ببە و بىكە بە شوورايەكى ئاسن لەتوان خۆت و شارەكە، چاوى تى بېرە، جا
 لەژىر گەمارۆ دەبىت و گەمارۆى دەدەيت. ئەو دەبىتە نىشانەيك بۆ
 بنەمالهەى ئىسرائىل. 4 «لەسەر تەنىشتى چەپەت رابكشى و تاوانى بنەمالهەى
 ئىسرائىل بخە سەر خۆت، بە ژمارەى ئەو رۆژانەى رادەكشى تاوانى ئەوان
 دەخەيتە ئەستۆى خۆت. 5 منىش سالانى تاوانى ئەوانم بۆ كردووى بە
 ژمارەى رۆژەكان، لەبەر ئەوئى سى سەد و نەو دە رۆژ تاوانى بنەمالهەى
 ئىسرائىل دەخەيتە ئەستۆى خۆت. 6 «كاتىك تەواوت كرد، لەسەر لای
 راست رابكشى، جا بۆ ماوهى چل رۆژ تاوانى بنەمالهەى يەهودا دەخەيتە
 ئەستۆى خۆت، هەر رۆژىك لە جىاتى سالىك. 7 جا پرووت لە گەمارۆى
 تۆرشەلم بکە و بازووى لى هەلبكە و پىشپىنى لەسەر بكە. 8 من بە گوريس
 دەتەستەوه بۆ ئەوئى لەم تەنىشتەوه خۆت وەرنەگەر ئىتە سەر ئەو تەنىشت
 هەتا رۆژانى گەمارۆكەت تەواو دەكەيت. 9 «تۆش گەنم و جۆ و پاقلە

و نيسك و ههرزن و ماش بۇ خۆت بېه و لەناو يەك دەفردا داينبىتى، بۇ خۆت بېكە بە نانى پۇژانە بە ژمارەى ئەو پۇژانەى لەسەر تەنېشت پادەكشېت، سى سەد و نەوود پۇژلې دەخۆت. 10 ئەو خواردەنش كە دەيخۆت بە كېشانه دەبېت، هەر پۇژەى بېست شاقل، هەر جارېك كەمېكى دەيخۆت. 11 ئاويش بە پېوانە دەخۆتەو، يەك لەسەر شەشى هەنېك، هەر جارېك كەمېكى دەخۆتەو. 12 كۆلرەى جۆ دەخۆت، لەسەر ئەو پېسايەى لە مروفەو دەردەچېت لەبەر چاويان دەپېرژنېت. 13 يەزدان فەرمووى: «نەووە كانى ئيسرائيل بەم چەشە نانى گلاو دەخۆن لەتېو ئەو نەتەوانەى بۇ لايان دەريان دەكەم.» 14 منېش گوتم: «ئەى، ئەى يەزدانى بالادەست! هەرگېز خۆم گلاو نەكردووه. لە مندائېمەو هەتا ئېستا نە گوشتى ئازەلى مردارەو بوو و نە گوشتى نېچېر خواردووه. هېچ گوشتىكى گلاو نە چووه تە دەمەو.» 15 ئەويش پې فەرمووم: «تە ماشا بکە، پېخى مانگام بۆت دانا لە جياتى پېسايى مروف، جا نانە كەتى لەسەر دروستدە كەيت.» 16 هەر وەها پې فەرمووم: «ئەى كورى مروف، من نان لە تورشەلېم دەپرم، جا نان بە كېشان و بە خەمەو دەخۆن و ئاويش بە پېوانە و بە ترسەو دەخۆنەو، 17 تاكونان و ئاويان كەم بېت و لە دېمەنى يەكتر بئوقن و بەهۆى تاوانە كەيانەو لەناو بېجن.

5 «ئېستاش ئەى كورى مروف، شمشېرىكى تېر وەك گوزانى سەرتاش بۇ خۆت بېه و بەسەر سەر و رېشتدا بېنە. تەرازوويك بۇ كېشان بۇ خۆت بېه مووه كە بەش بکە. 2 كە پۇژانى گەمارۆكە تەواو دەبېت سېئەكى لەناو پراستى شارە كەدا بە ئاگر بسووتېنە، سېئەكېشى بېه و لە دەوروبەرى شارە كە بە شمشېر لې بەدە، سېئەكېشى بە بادا بکە، لەبەر ئەوەى من بە شمشېرىكى هەلكېشراو پراويان دەنېم. 3 چەند تالېك مووى كەم بە ژمارە لې بېه و بە دامېنى كراسە كەى خۆتەو گرنې بەدە. 4 هەر وەها هەندېكېشى بېه و فېرېبېدە ناو ئاگر و بە ئاگر بېسووتېنە. لەو وە ئاگر دەردە چېت بۇ سەر هەموو بنە مالەى ئيسرائيل. 5 «يەزدانى بالادەست ئەمە دەفەرمووت: ئەمە تورشەلېمە كە لە ناو پراستى نەتەو كانددا داممەزاند، چەند خاكېكېش بە چواردەورېدا. 6 جا لە نەتەو كەن و لە خاكە كانى دەوروبەرى خراپتر لە حوكم و لە فەرزە كام ياخى بوو، چونكە حوكمە كانى منيان رەتكردهو و

به ریځگای فوزه کانی مندا نه پړویشن. 7 «له بهر نه وه یه زدانی بالاده ست
 نه مه ده فهرمویت: له و نه ته وانه ی ده ورو بهرتان زیاتر هاتوه راتان کرد
 و به ریځگای فوزه کانی مندا نه پړویشن و به یی حوکه کانی متان نه کرد.
 ته نانه ت به یی بنه ما کانی نه ته وه کانی ده ورو بهریشن نه پړویشن. 8 «له بهر
 نه وه یه زدانی بالاده ست نه مه ده فهرمویت: نه ی توره لیم، منیش له دزی
 توم، له بهر چاوی نه ته وه کان سزا کان به سهرتدا ده سه پیم. 9 له بهر هه موو بته
 قیزه ونه کانت، وات پی ده کم که نه مکر دووه، پاشان وه که نه وه ناکه مه وه.
 10 له بهر نه وه له ناو تودا باوک کور ده خوات و کوریش باوکی ده خوات،
 سزا کاتم ده سه پیم و هه موو پاشماوه که ت به دم هه موو بایه که وه پهرته وازه
 ده کم. 11 له بهر نه وه یه زدانی بالاده ست نه مه ده فهرمویت: به گیانی خوم،
 له بهر نه وه ی به هه موو په یکه ره گلا و وینه قیزه ونه کانت پړوزگی منت
 گلا و کرد، پالشتیت ناکه م و به چاوی به زه یه وه ته ماشا ت ناکه م و ده ستم
 لیت ناپاریم. 12 سییه که ت به دهر دهر میت و به قاتوقری له ناوه راستی تودا
 له ناو ده چن، سییه کیش ت به شمشیر له ده ورو بهرت ده کوژرین، سییه کیش ت
 به دم هه موو بایه کدا پهرته وازه ده کم و به شمشیر یکی هه لکیشرا و پراویان
 ده نیم. 13 «نینجا تووره ییم ته واو ده بیت و هه لچوونم داده مرکیته وه و
 توله یان لی ناکه مه وه. کاتیک هه لچوونم هه لپشت ده زان که من یه زداتم
 له کاتی دلگه رمیم فهرمووم. 14 «ویران و ریسوات ده کم له تیو نه و
 نه ته وانه ی له ده ورو بهرتان، له بهر چاوی هه موو ریواریک. 15 جا نه و
 نه ته وانه ی له ده ورو بهرتان لیت ده توقن و ده بیته مایه ی ریسوا ی و جنیو و
 نا گدار کرد نه وه، که به تووره یی و هه لچوون و سهرزه نشتی تونده وه سزام
 به سهرتدا سه پاند. من یه زداتم، نه وه م فهرموو. 16 که تیری کوشنده ی
 قاتوقریم تیگرتن، نه وه ی بو ویرانی ده بیت، بو ویرانیتان ده یه اویم. ناتان لی
 ده برم و قاتوقریتان له سهر زیاد ده کم. 17 کاتیک قاتوقری و درنده ی
 خراب ده نیرمه سهرتان، جهرگان ده سووتین. دهر د و خوین به ناو تدا
 تیده په ری ت و شمشیر به سهرتدا ده هیتم. من یه زداتم، نه وه م فهرموو.»

6 هه روه ها فهرمایشتی یه زداتم بو هات، پی فهرمووم: 2 «نه ی کوری
 مرؤف، پروت له چیا کانی ئیسرائیل بکه و له سهری پیشینی بکه. 3
 بی: «نه ی چیا کانی ئیسرائیل گوی له فهرمایشتی یه زدانی بالاده ست

بگرن. یه زدانی بالآدهست به چیاکان و به گردهکان، به شیوهکان و به دۆلهکان ئەمه ده فەرمویت: من خەریکم شمشیربگان بەسەردا دەهێتم و نزرگەکانی سەر بەرزاییه کانتان لەناو دەبەم. 4 جا قوربانگان کانتان و یران دەبن و قوربانگان کانی بخوورتان دەشکێن و کوژراوه کانتان فرێدە دەمه بەردەم بته کانتان. 5 لاشەکانی نەوێ ئیسرائیل لەبەردەم بته کانیان دادەنێم و ئیسکە کانتان لە دەوری قوربانگان کانتان بۆ دەکەمەوه. 6 لە هەموو نیشینگە کانتان شارۆچکەکان چۆڵ دەبن، نزرگەکانی سەر بەرزاییهکان کاول دەبن بۆ ئەوێ قوربانگان کانتان چۆڵ و یران بن، بته کانیشتان دەشکێن و نامێن، قوربانگان کانی خورتان دەپێنەوه، دروستکراوه کانتان دەسپێنەوه. 7 خەلکێتیک لەتیوتان دەکوژرێن، ئیتر عیوه دەزانن کە من یەزدانم. 8 «لەگەڵ ئەوێ شدا پاشماوەتان لێ دەهێلەوه، کاتیک لەتیو خاک و نەتەوه کاندای پەرتەوازه دەبن و لە شمشیر دەرباز دەبن. 9 دەربازبووانی ئەوان لەتیو ئەو نەتەوانەیی بۆیان راپێچ کرابون یادم دەکەنەوه و دیتەوه یادیان کە چۆن بەهۆی دۆلە سۆزانییه کەیان و چاویان کە ئارەزووی بتیان دەکرد و بەهۆی بیوه فایان بەرامبەر بە من دلیان شکاندم. ئەو کاتە پریقان لە خۆیان دەبێتەوه لەبەر ئەو خرابەیی کردووایانە و لەبەر هەموو نەریته قیزە و نەکانیان. 10 ئیتر ئەوان دەزانن کە من یەزدانم، لەخۆراپی نەمفەرموو کە ئەم کارەساتەیان بەسەردا دەهێتم. 11 «یەزدانی بالآدهست ئەمه ده فەرمویت: بە دەستت لێ بدە و بە پێیه کانت بکوته و بێل، ئای بە داخەوه! لەبەر هەموو ئەو نەریته خراب و قیزە و نەوانەیی بنەمالەیی ئیسرائیل، کە بەهۆیهوه بە شمشیر و قاتوقیری و دەرد دەمرن. 12 ئەوێ دووره بە دەرد دەمریت و ئەوێ نزیکه بە شمشیر دەکوژریت و ئەوێ دەمینیتهوه و پارێزراوه بە قاتوقیری دەمریت. جا توورەهیم بەسەریاندا هەل دەپێژم. 13 ئیتر ئەوان دەزانن کە من یەزدانم، کاتیک کوژراوه کانیان لەتیو بته کانیان لە چوار دەوری قوربانگان کانیان دەکەون، لەسەر هەموو گردێکی بەرز، لەسەر لووتکەیی هەموو چیاکان، لەژێر هەموو دارێکی سەوز و دار بەروویکی گەلادار، لە هەر شوێنێک بخووری بۆنخۆشیان پێشکەش بە بته کانیان دەکرد. 14 دەستم بۆیان درێژ دەکەم و خاک کە چۆڵ و کاول دەکەم، لە چۆلە وانییهوه هەتا دێقلە، لە هەموو نیشینگە کانیان. ئیتر ئەوان دەزانن کە من یەزدانم.»

7 ههروهه ها فهرمایشتی یه زدانم بو هات، یچی فهرموم: 2 «ئه ی کوری مرؤف، یه زدانی بالادهست ئه مه به خاکی ئیسرائیل ده فهرمویت: «کۆتایی! کۆتاییه که هات! هه ر چوار لای خا که که ی گرتوه. 3 ئیستاش کۆتاییه که ت زیک بووه ته وه، تووره ییم به سه رتا ده بار ییم. به گو یه ی ره فتاره کانت حوکت به سه ردا ده دم و سزای هه موو نه ریته قیزه ونه کانت ده ده مه وه. 4 جا چاوه کاتم به زه یی پیتدا نایه ته وه و ده ستم لیت ناپار ییم، به لکو سزای ره فتاره کانت ده دم، سزای ئه و نه ریته قیزه ونانه ش ده دم که له تیوتان ده کرین. ئیتر عیوه ده زانن که من یه زدانم،» 5 «یه زدانی بالادهست ئه مه ده فهرمویت: «به لایه ک دیت! به لایه ک له مه و پیتش له وینه ی نه بووه! 6 کۆتاییه که هات! کۆتاییه که هات! ئاوری لیت دایه وه، بینه، وا هات! 7 ئه ی دانیشتوی خا که که توره که یشته سه رت، کاته که ی هات و پرۆزه که زیک بووه ته وه، له سه ر چیا کان هاتوهه رایه، نه ک هاواری خو شی. 8 ئیستا به م زووانه تووره یی خو م به سه ر تودا ده بار ییم و هه لچوونی خو م هه لده ر ییم، به یچی کرده وه کانت حوکت به سه ردا ده دم و له سه ر هه موو نه ریته قیزه ونه کان سزات ده دم. 9 جا چاوه کاتم به زه یی پیتدا نایه ته وه و ده ستم لیت ناپار ییم، به لکو سزای ره فتاره کانت ده دم، سزای ئه و نه ریته قیزه ونانه ش که له تیوتان ده کرین. ئیتر ده زانن که من یه زدانم لیتان ده دم. 10 «ئه وه تا پرۆزه که! ئه وه تا هات! چه رخ سوورایه وه، دارده ست گو لی کرد، لووتبه رزی چرۆی کرد! 11 سته م بووه دارده ستی خراپه، نه خو یان و نه سامانیان و نه هاتوهه رایان ده مینیت، شکویان نامینیت. 12 کاته که هاتوه! پرۆزه که که یشتوه! ئینجا نه کریار دنخۆش ده بیت و نه فرۆشیار خه مبه ر ده بیت، چونکه تووره یی له سه ر هه موو خه لکه که یه. 13 فرۆشیار ته مه نی هه رچه ند بیت فرۆشرا و وه رنا گر یته وه، چونکه ئه و په یامه ی خودا بو هه موو خه لکه که یه نا گه ر یته وه، مرؤفیش له به ر تاوانه که ی ناتوانیت ده ست به ژیا نییه وه بگریت. 14 «هه رچه نده فوو له که ره نا بکه ن و هه موو چه ک و ئازوو قه یه ک ئاماده بکه ن، به لام که س نا چیتته جه ننگ، چونکه تووره ییم له سه ر هه موو خه لکه که یه. 15 شمشیر له ده ره وه و ده رد و قاتوقریش له ناوه وه. ئه وه ی له ده شتوده ره به شمشیر ده مریت، ئه وه ش له شاره قاتوقری و ده رد ده یخوات. 16 ئه وانه ی ده رباز ده بن هه لدین بو

چیاکان و وهک کۆتری دۆلهکان هه موویان ده گئین، هه ریه که و له بهر تاوانه که ی خۆی. 17 هه موو دهستهکان شل ده بن و هه موو ئه ژتۆکان ده بن به ئاو. 18 جلوه برگی گوش ده پۆشن و ترس دایانده گریته. ریسوایی له سه ر پوخساریان ده بیته و سه ریان ده روو تپته وه. 19 «زیوه کانیان فریده ده نه سه ر شه قامه کان و زیپریان ده بیته گلاوی. زیپر و زیویان ناتوانیت له رۆزی تووره بی یه زدان فریایان بکه ویت. به وانه تیژ نابن و هه ر برسی ده بن، چونکه ئه و شتانه بۆیان بوون به کۆسپی تاوان. 20 به خشله جوانه کانیسیان که مایه ی شانازی بوون له دروستکردنی بته گلاوه کانیان به کاریانه پینا، وینه ی قیزه و نیان دروستکرد. له بهر ئه وه بۆیان ده که م به مایه ی گلاوی. 21 ده بده مه ده ست پیگانه کان بۆ تالانی، هه روه ها ده بده مه به دکارانی زه وی بۆ دزی، جا گلاوی ده که ن. 22 پرووی خۆم لینیان وهرده گپیم و شوینی به نرخم گلاو ده که ن، توند و تیژه کان دینه ناویه وه، ئه وی گلاو ده که ن. 23 «زنجیر دروستبکه بۆ به دیلگرتن! چونکه خا که که پر بووه له تاوانی خوینترشتن، شاره که ش پر بووه له سته م. 24 جا درنده ترینی نه ته وه کان ده هینم و ده ست به سه ر ماله کانیاندا ده گرن، شانازی کردنی به هیژه کان له ناوده به م، پیرۆزگا کانیان گلاو ده بیته. 25 له کاتی توقینیان داوای ناشتی ده که ن و نییه. 26 به لا له سه ر به لا و هه وال له سه ر هه وال دیت، داوای بینین له پیغه مبه ر ده که ن، قیزکردن له لای کاهین نامینیت، راویژکردنیش له لای پیران. 27 پاشا ده گریته و میر ناومید ده بیته، دهستی گه لی خا که که ش ده له رزیت. به گویره ی په فتاری خۆیان به سه ریاندا ده هینمه وه و به گویره ی حوکه کانی خۆیان حوکیان به سه ردا ده ده م. ئیتر ئه وان ده زانن که من یه زدانم.»

8 ئه وه بوو له پینجی مانگی شه شی سالی شه شه م، کاتیک له مالی خۆم دانیشتبووم و پیرانی یه هوداش به رامبه رم دانیشتبوون، له وی رۆحی یه زدانی بالاده ست هاته سه رم. 2 جا ته ماشام کرد ئه وه تا شیوه یه کی وهک مرۆقم بینی، وینه که ی له ناوقه دیه وه به ره و خواره وه ئاگر و له ناوقه دیه وه به ره و سه ره وه وهک وینه ی بریسکانه وه له شیوه ی کازایه کی ئاگراوی بوو. 3 شتیکی دریزکرد له شیوه ی ده ست بوو، به قزی سه رم منی گرت. رۆحی خودا له تیوان زه وی و ئاسماندا هه لیگرتم و له چه ند بینینی کدا منی هینایه ئورشه لیم، بۆ دالانی ده روزه که ی حه وشه ی ناوه وه، ئه وه ی

پرووه و باکووره که دیوه خانی ئەو پەیکەرە یە که ئیرەیی خودا دەجۆشینت. 4 شکۆمەندی خودای ئیسرائیل لەوی بوو، وەک ئەو بینینە ی که لە دەشتە که بۆم ئاشکرا کرا. 5 ئینجا پێی فەرمووم: «ئە ی کورێ مرۆف، چاوت بەرە و پرینگای باکوور هەلپەری و ئەو پەیکەرە م بینێ که ئیرەیی خودا دەجۆشینت، لە لای دەرگای باکووری حەوشە ی قوربانگا که، بەرامبەر دەروازە ی باکوور. 6 پاشان پێی فەرمووم: «ئە ی کورێ مرۆف، بینیت چی دەکەن؟ ئەو قیزە و نییە گەورانە ی که بنە ماله ی ئیسرائیل لێرە دەیکەن، بۆ ئەو ی لە پڕۆژگا که م دوورم بجنەو؟ بە لام هیشتا شتی قیزە و نتریش دە بینیت.» 7 ئینجا منی هینایە بەر دەرگای حەوشە که، جا تە ماشام کرد و کوتیکم لە دیوارە که بینێ. 8 پێی فەرمووم: «ئە ی کورێ مرۆف، ئیستا دیوارە که هەلکۆلە.» منیش دیوارە که م هەلکۆلی و دەرگایە کم بینییەو. 9 پێی فەرمووم: «پڕۆ ژوورەو و ئەو نە ریتە قیزە و نە خراپانە بینە که لەوی دەیکەن.» 10 منیش چوومە ژوورەو و سەیرم کرد، ئەو تە شیو ی هەموو جۆرە خشۆکیک و گیانلە بەری گلاو و هەموو بەتە کانی بنە ماله ی ئیسرائیل لەسەر دیوارە که بە هەر چوار دەوریدا و ئینە ی کیشراو. 11 حەفتا پیاو لە پیرانی بنە ماله ی ئیسرائیل لە بەر دە میان وە ستابون و یازە نیا هو ی کورێ شافانیش لە ناوە راستیان وە ستابوو. هەر که سێک بخووردانی خۆی بە دە ستەو بوو، بۆنی دوو که لێ بخووریش هەل دە ستا. 12 پێی فەرمووم: «ئە ی کورێ مرۆف، بینیت پیرانی بنە ماله ی ئیسرائیل لە تاریکیدا چی دەکەن، هەر که سە و لە نزرگی بەتە که ی خۆی؟ دە لێن: «یە زدان نامان بینیت، یە زدان خا که که ی بە جێ پێشتوو.» 13 ئینجا پێی فەرمووم: «هیشتا دە گەر ئیتەو و کاری قیزە و نتریش دە بینیت که ئەوان دەیکەن!» 14 پاشان منی هینایە دالانی دەروازە ی مالی یە زدان، ئەو ی پرووه و باکوورە، ئەو تە ژنان دانیشتون و بۆ تە مووز دە گرین. 15 پێی فەرمووم: «ئە ی کورێ مرۆف، ئە مە ت بینێ؟ هیشتا دە گەر ئیتەو و کاری قیزە و نتریش دە بینیت.» 16 ئینجا منی هینایە حەوشە که ی ناوەو ی مالی یە زدان، ئەو تە لە لای دالانی پڕۆژگای یە زدان لە تیوان هە یوان و قوربانگا که، نزیکی ی بیست و پینج پیاو پشتیان لە پەرستگای یە زدانە و پروویان لە رۆژە لاتە، پرووه و رۆژە لات کرتوشیان بۆ خۆر بردوو. 17

پيئي فہرموموم: «تھی کوری مروٹ، بینیت؟ تیا تھو کردہ وہ قیزہ ونانہی
بنہ مالہی یه ہودا لیرہ کردوویانہ کہمہ؟ سہرباری تھوہش خا کہ کیان
پر کردوہ لہ ستم و دہ گہرینہ وہ بؤ پہستکردنم، بینہ چیلکہ دار لہ لووتیان
تزیک دہ کہ تہ وہ. 18 ہر وہ ہا منیش بہ توورہ بیہ وہ ہسوکہ وتیان لہ گہ لدا
دہ کہم، چاوہ کانم بہ زہ بیان نایہ تہ وہ و دہ ستم لیان ناپاریم. تہ گہر بہ دہنگی
بہرز لہ گوئدا ہاوار بکن گوئیان لی ناگرم.»

9 ٹینجا گویم لی بوو بہ دہنگیکی بہرز ہاواری کرد و فہرموی:
«پاسہ وانانی شار بہین، ہہر کہ سہ و چہ کہ لہ ناو بہرہ کہی بہ دہستیہ وہ
ییت.» 2 شہش پیاو لہ لای دہروازہی سہرہ وہ ہاتن کہ پروہ و باکوورہ،
ہہریہ کہ شیان چہ کہ کوشندہ کہی بہ دہستیہ وہ بوو، پیاونیکیش کہ کہ تانی
پوشی بوو لہ ناوہ راستیان بوو، مہرہ کہ بدانی نووسہری بہ قہ دہ وہ بوو. ہاتہ
ژوورہ وہ و لہ تہ نیشٹ قوربانگا پرونزیہ کہ پراوہ ستان. 3 شکومہندی خودای
ئیسرائیلیش لہ و شوینہی کہ لئی بوو، لہ سہر کہ پروہ کہانہ وہ ہہستا، بہرہ و
بہر دہرگی پہرستگا کہ رویشٹ، جا بانگی تھو پیاوہی کرد کہ کہ تانی
پوشیبوو و مہرہ کہ بدانی نووسہری بہ قہ دہ وہ بوو، 4 یہزدان پيئي فہرمومو:
«بہ ناو شاری تورشہ لیددا تیہ پرہ، نیشانہ لہ ناو چہ وانانی تھو پیاوانہ بدہ کہ
دہ نالین و ہہنسک ہلڈہ کیشن لہ بہر ہہ موو تھو کارہ قیزہ ونانہی کہ
لہ ناوہ راستی شارہ کہ دا دہ کریں.» 5 ٹینجا گویم لی بوو بہ وانہی فہرمومو:
«بہ دوایدا پرون و بہ ناو شارہ کہ دا تیہ پرن و بکوژن. نہ چاوہ کانتان بہ زہ بیان
ییتہ وہ و نہ دلتن بسووتی. 6 پیر و گہنج و سچ و مندال و نافرہ تہ کان
لہ ناو بیہن و بیانکوژن، بہ لام تھو کہ سہی نیشانہ کہی پیوہیہ لئی تزیک
مہ بنہ وہ. لہ پیروزگا کہ مہ وہ دہ ستیبیکن.» تھو وائیش لہ و پیرانہ وہ دہ ستیان
پیکرد کہ لہ بہر دہم مالہ کہ بوون. 7 پيئي فہرمومون: «مالہ کہ گلاو بکن و
حہوشہ کان پر بکن لہ کوژراو! پرونہ دہرہ وہ!» جا چونہ دہرہ وہ و لہ ناو
شاردا کوشتاریان کرد. 8 لہ و کاتہ دا کہ تھوان کوشتاریان دہ کرد من
مابوومہ وہ، منیش خومم بہ زہ ویدا دا و ہاوارم کرد و گوتم: «تای! تھی
یہزدانی بالادہ ست! تیا تو ہہ موو پاشماوہی ئیسرائیل لہ ناو دہ بہیت بہ وہی
توورہ یی خوت بہ سہر تورشہ لیددا دہ پریٹ؟» 9 پيئي فہرموموم: «تاوانی
بنہ مالہی ئیسرائیل و یه ہودا زور زور گہورہ بہ و خا کہ کہ پر بوہ لہ خون،

شار پر بووه له گنده لې، چونکه ده لېن: "یه زدان خا که کی به جیپیشتووه و یه زدان ناینیت." 10 له بهر نهوه منیش چاوه کاتم به زه بیان نایه ته ووه و ده ستم لیمان ناپاریم. کرده ووه کانی خوین به سهر خویندا ده هینمه ووه." 11 ئینجا نه و پیاوهی که تانی له بهر بوو که موره که بدانی نووسه ری به قه ده ووه بوو، هه وائی هینایه ووه و گوئی: «وهک نهوهی فهرانم پیکردم، جیبه جیم کرد!»

10 ئینجا سه یرم کرد له سهره ووه به سهر سهری که پروبه کانه ووه شیوهی بوشایه ک خوی کیشا بووه ووه، دیمه نی ته ختیکی پاشایه تی هه بوو، وهک یاقووتی شین ده بینرا. 2 یه زدان به پیاوه که تان پۆشه که کی فهرموو: «پرؤ ناو چه رخه کانی ژیر که پروبه کان و مشتت پر بکه له پشکوی نه و ناگره ی له تیوان که پروبه کانه و به سهر شاره که دا بلاوی بکه ره ووه.» نه ویش له بهر چاوم چووه ناوه ووه. 3 که پروبه کانیس له لای راستی په رستگا که راوه ستابون که پیاوه که چووه ژووره ووه، هه ورئیکیش هه وشه که کی ناوه ووهی پر کرده ووه. 4 شکۆمه ندی خودای ئیسرا ئیلیش له سهر که پروبه کانه ووه هه ستا، به ره و به رده رگای په رستگا که رۆیشت، جا په رستگا که پر بوو له هه وره که و هه وشه که ش پر بوو له بریسکه ی شکۆمه ندی یه زدان. 5 ده نگی بالی که پروبه کان له خانه کانی دهره ووه ده بیسترا، وهک ده نگی خودای ههره به توانا که قسه بکات. 6 کاتیک که فهرانی به پیاوه که تان پۆشه که کرد و فهرمووی، «ئاگر له تیوان چه رخه کان، له تیوان که پروبه کان ببه،» چووه ژووره ووه و له ته نیشته چه رخیک راوه ستا. 7 که پروبیک له تیو که پروبه کانه ووه ده ستی بو ئاگره که کی تیوان که پروبه کان درپژکرد، لئی هه لگرت و خستییه ناو هه ردوو مشتق پیاوه که تان پۆشه که، نه ویش وه ریگرت و چووه دهره ووه. 8 له که پروبه کانه ووه شتیکی وهک ده ستی مروف له ژیر باله کانیه ووه دهره کوت. 9 ته ماشام کرد، بینیم چوار چه رخ له ته نیشته که پروبه کانه، ههر چه رخیک له ته نیشته که پروبیکه ووه بوو، دیمه نی چه رخه کان وهک دیمه نی زه به رجه د بوو. 10 ههر چواریان یه ک شیوه یان هه بوو، وهک چه رخ له ناو چه رخ ییت. 11 کاتیک که ده رۆیشتن، به ناراسته ی ههر چوار لادا ده رۆیشتن، له رۆیشتنیشدا لایان نه ده دا، به لکو بو ههر لایه ک یه کتیک له که پروبه کان پرووی تیده کرد نه وانیش به دوایدا ده چون، له رۆیشتندا لایان نه ده دا. 12 هه موویان لاشه کانیان، پشت و ده ست و بال و چه رخه کان پر بوون له چاو

به هر چوارده وریدا بۆ هر چوار چه رخه كه. 13 گویم لی بوو چه رخه كان پیدان ده گوترا «چه رخی خولاوه». 14 هر كه پرویکیش چوار پرووی هه بوو، پرووی یه كه م پرووی كه پروب، پرووی دووهم پرووی مرؤف، پرووی سییه م پرووی شیر و پرووی چوارهم پرووی هه لئو بوو. 15 ئینجا كه روبه كان بهرز بوونهوه، ئەمانه ئەو گیانله بهرانهن كه له لای تۆكه ندی كه قار بینیبوم. 16 له گەل رۆبشتنی كه روبه كان، چه رخه كانیس له ته نیشتیانهوه رۆبشتن، كه كه روبه كان باله كانیان بهرز کردهوه بۆ بهرزبوونهوه له زهوی، چه رخه كان هر له ته نیشتیان مانهوه. 17 كه كه روبه كان پراده وهستان ئەوانیش پراده وهستان، كه بهرز ده بوونهوه ئەوانیش بهرز ده بوونهوه، چونكه گیانی گیانله بهرانه كان له ناو چه رخه كاندا بوو. 18 ئینجا شكۆمه ندی یه زدان له بهر ده رگای په رستگا كه وه رۆبشت و له سه ر كه روبه كان وه ستا. 19 له بهر چاوم كه روبه كان باله كانیان بهرز کردهوه و له سه ر زهوی بهرزبوونهوه، له كاتی رۆبشتیان چه رخه كانیسیان له گەل بوو، له لای دالانی ده روزهی رۆژه لاتی مالی یه زدان وهستان، شكۆمه ندی خودای ئیسرائیلیس له سه ر سه ریان بوو. 20 ئەمانه ئەو گیانله بهرانهن كه له لای تۆكه ندی كه قار له ژیر خودای ئیسرائیل بینیبوم، زانیم كه ئەمانه كه پروین. 21 هه ریه كه یان چوار پروو و چوار بالی هه بوو، له ن باله كانیسه وه له شیوهی دهستی مرؤفیان هه بوو. 22 شیوهی پرووه كانیسیان، شیوهی ئەو پرووانه بوو كه له لای تۆكه ندی كه قار بینیم، دیمه نیان و خۆشیان. هه ریه كه به ره و پێش ده رۆبشت.

11 ئینجا رۆحی خودا هه لێگرتم و منی هینایه لای ده روزهی رۆژه لاتی مالی یه زدان. بیست و پینج پیاو له بهر ده روزه كه بوون و له تیویاندا دوو پابه ری گەل، یازه نیا هو ی كوری عه زور و په له تیای كوری به نایام بینی. 2 یه زدان پێی فهرمووم: «ئهی كوری مرؤف، ئەوانه ئەو پیاوانه ن كه بیر له به دكاری ده كه نه وه، له م شاره پیلان داده رێژن و پراوێژی خراب پێشكهش ده كەن، 3 ده لێن: "كاتە كه له بار نییه بۆ دروستکردنی خانوو، شار مه نجه له و ئێهش گۆشته كه یه ن." 4 له بهر ئەوه پێشبینی بکه له سه ریان، ئەهی كوری مرؤف، پێشبینی بکه!» 5 جا رۆحی یه زدان هاته سه رم و پێی فهرمووم: «بلی، یه زدان ئەمه ده فهرمویت: ئەهی بنه ماله ی ئیسرائیل، عیوه وا ده لێن، به لام من ده زانم چی له ژیر سه رتانه. 6 زۆرتان له و شاره

کوشتووه، کۆلانه کاپیتان پرکرد له کوژراو. 7 «له بهر ئه وه یه زدانی بالاده ست
 ئه مه ده فهرمویت: ئه وانه ی ئیوه کوشتتان و فریاندانه ناوه پراستی شاره که،
 ئه وان گوشتن و شاریش مه نجه له که، ئیوه ش له ناوه پراستی درده کم. 8
 ئیوه له شمشیر ده ترسن، شمشیرتان ده هینمه سه ر. ئه وه فهرماشتی یه زدانی
 بالاده سه. 9 له شار ده رتانه هینم و ده تانه مه ده ست بیگانه، سزاتان
 ده ده م. 10 به شمشیر ده کوژرین، له سه ر سنووری ئیسرائیل حوکمتان
 به سه ردا ده سه پینم، ئیتر ئیوه ده زانن که من یه زدانم. 11 ئه م شاره بو ئیوه
 ناییت به مه نجه له و ئیوه ش نابن به گوشته که ی ناوی، به لکو له سه ر سنووری
 ئیسرائیل حوکمتان به سه ردا ده سه پینم. 12 ئیتر ئیوه ده زانن که من یه زدانم،
 چونکه ریگای فهرزه کانی منتان په پره و نه کردوو و کارتان به حوکمه کانی من
 نه کردوو، به لکو به یی بنه ما کانی نه ته وه کانی ده ورره ی خۆتان رویشتن.»
 13 کاتیک که پیشینیم ده کرد، په له تیای کوری به نایا مرده جا به سه ر
 پرومدا که وتم و به ده نگیکی به رز هاوارم کرد و گوتم: «ئای یه زدانی
 بالاده ست! ئایا تو پاشماوه ی ئیسرائیل به ته واوی له ناوده بهیت؟» 14 ئینجا
 فهرماشتی یه زدانم بو هات، یی فهرمووم: 15 «ئهی کوری مرؤف،
 دانیشتووانی ئورشه لیم سه باره ت به برا کانت، خزمه کانی خۆت و هه موو
 پاریچکراوانی گه لی ئیسرائیل، گو تیان: «ئه وان له یه زدان دوور که و ته وه،
 له بهر ئه وه یه زدان خا که که ی به میرات به ئیبه به خشی.» 16 «له بهر ئه وه
 یی: «یه زدانی بالاده ست ئه مه ده فهرمویت: هه رچه نده بو ناو نه ته وه کانی ش
 دوورم خستنه وه و به ناو خا که کاندایه رته وازه م کردبن، بو ماوه یه کی کم
 بو ئه وان بووم به په نا گایه کی پیروژ له و خا کانه ی که بوی چون.» 17
 «له بهر ئه وه یی: «یه زدانی بالاده ست ئه مه ده فهرمویت: من له تیو گه لان
 کۆتان ده که مه وه و له ناو ئه و خا کانه ی ئیندا په رته وازه بوونه ده تانگه ریته وه
 و خا کی ئیسرائیلان پنده ده مه وه.» 18 «بو ئه وی ده گه ریته وه و هه موو
 وینه یه کی قیزه ون و بیتیکی گلاوی لی داده مالن. 19 یه ک دلایان ده ده می،
 روحنیکی تازه ده خه مه ناویانه وه. ئه و دلله به ردینه یان لی ده که مه وه و
 دلئیکی گوشتینیان ده ده می، 20 بو ئه وه ی ریگای فهرزه کاتم په پره و بکن و
 حوکمه کاتم پیاریژن و کاری پنی بکن، بین به گه لی من و منیش ده بم به
 خودای ئه وان. 21 به لام ئه وانه ی دلایان به دوای وینه ی قیزه ون و بیتی

گلاو که وتوو، من کرده و هکافی خویان به سهر خویاندا ده هینمه وه. ته وه
 فرمایشتی یه زدانی بالاده سته.» 22 ئینجا که روبه کان باله کانیان به زر کرده وه
 و چهره کانیش له گه لیان، شکومه ندی خودای ئیسرائیلیش له سهر سهریان
 بوو. 23 شکومه ندی یه زدان له سهر ناوه راستی شاره که به زر بووه وه و له سهر
 ته و کیوه راوه ستا که له روزه لاتی شاره که یه. 24 روهی خودا هه لیگرتم و
 له بینیندا منی هینایه خاکی بابلیه کان بولای راپیچکراوه کان. لیره دا ته و بینینه
 له بهر چاوم نه ما، 25 ئیتر هه موو ته وه یه زدان پیشانی دام به راپیچکراوه کانم
 را گه یاند.

12 فرمایشتی یه زدانم بوهات، پیی فرمووم: 2 «ته ی کوری
 مروف، تو له ناو مالکی یاخیدا نیشته جی، ته وانیه چاویان هه یه بوه ته وه ی
 بینن، به لام ناپین، گو یان هه یه بوه ته وه ی بیستن، به لام ناپستن، چونکه
 بنه ماله کی یاخین. 3 «له بهر ته وه، ته ی کوری مروف، هه گبه ی راپیچکردن
 بو خوت تاماده بکه و به روزه له بهر چاویان بره، له م شوینه وه بو شوینیکی
 دیکه له بهر چاویان بره، به لکو ئینگن، هه رچهنده بنه ماله کی یاخین. 4 به
 روزه له بهر چاویان هه گبه کت درده هینیت، وهک هه گبه ی راپیچکراوان.
 ئیواره له بهر چاویان بره دره وه، وهک ته وانیه راپیچ ده کرین. 5 به
 بهر چاویان وه دیوار کون بکه و له کونه که وه هه گبه که دره بهینه. 6 به
 بهر چاویان وه له سهر شانت هه لیگره، کاتیک که تاریکی دادیت دره بهینه،
 ده موچاوت داپوشه که خا که که نه بینیت، چونکه توم کردوو به نیشانه یه ک
 بو بنه ماله ی ئیسرائیل.» 7 منیش هه روهک ته وه ی فرمانم پی کرابوو وام
 کرد. هه گبه که م وهک هه گبه ی راپیچکردن به روزه دره هینا، ئیواره ش به
 دهستی خوم دیوارم کون کرد، که تاریکی داها ت له بهر چاویان له سهر
 شانم هه لگرت و هینامه دره وه. 8 بو به یانی فرمایشتی یه زدانم بوهات،
 پیی فرمووم: 9 «ته ی کوری مروف، ئایا گه لی ئیسرائیلی یاخی له تو یان
 نه پرسى: «ته وه چی ده که یه؟» 10 «پیان یی: «یه زدانی بالاده ست ته مه
 ده فرمویت: ته م سروشه سه باره ت بهو میره یه که له تورشه لیه و هه موو
 بنه ماله ی ئیسرائیل و بو ته وانیه ش که له وین.» 11 یی: «من نیشانه م بو
 ئیوه.» «من چیم کرد، ئاویان پی ده کریت، به دیل ده گیرین و راپیچ ده کرین.
 12 «ته و میره ش که له تیویانه که تاریکی داها ت هه گبه که ی له سهر شان

هه‌لده‌گریت و ده‌روات. دیوار کون ده‌که‌ن هه‌تا لیوه‌ی بچنه‌ ده‌روهه. ده‌موچاوی داده‌پوشیت هه‌تا به‌چاوی خۆی خاکه‌که‌ نه‌بینیت. 13 منیش تۆری خۆی بۆ داده‌نیمه‌وه، ده‌که‌وینته‌ تۆره‌که‌مه‌وه، ده‌یه‌نیم بۆ بابل، خاکی کلدانییه‌کان، به‌لام نایبینیت و له‌وێ ده‌مریت. 14 هه‌موو ته‌وانه‌ی له‌ ده‌ورو به‌ری ئه‌ون بۆ یارمه‌تیدانی و هه‌موو له‌شکره‌کانی، به‌ده‌م هه‌موو بایه‌کدا په‌رته‌وازه‌یان ده‌که‌م و به‌شمشیرێکی هه‌لکێشراو راویان ده‌نیم. 15 «ئیتیر ئه‌وان ده‌زانن که‌ من یه‌زدانم، کاتییک به‌ناو نه‌ته‌وه‌کاندا په‌رتیان ده‌که‌م و به‌تیو شانشینه‌کاندا په‌رته‌وازه‌یان ده‌که‌م. 16 چه‌ند که‌سیکی که‌ میان له‌ شمشیر و قاتوقری و ده‌رد لی ده‌هیله‌وه، هه‌تا له‌تیو ئه‌و نه‌ته‌وانه‌ی بۆ ناویان ده‌چن باسی هه‌موو نه‌ریته‌ قیزه‌ونه‌کانیان بکه‌ن، ئیتیر ئه‌وان ده‌زانن که‌ من یه‌زدانم.» 17 فه‌رمایشی یه‌زدانم بۆ هات، پێی فه‌رموم: 18 «ئه‌ی کوری مرۆف، به‌ده‌م له‌رزینه‌وه‌ نانت بچۆ، به‌ ترس و خه‌مه‌وه‌ تاوت بچۆوه. 19 به‌گه‌لی خاکه‌که‌ بلی:» یه‌زدانی بالاده‌ست سه‌باره‌ت به‌ دانیشتوانی تۆر شه‌لیم و خاکی ئیسرائیل ئه‌مه‌ ده‌فه‌رموویت: به‌ خه‌مه‌وه‌ نانیان ده‌خۆن و به‌ واقورمانه‌وه‌ ئاویان ده‌خۆنه‌وه، چونکه‌ خاکی که‌ یان و یران ده‌ییت له‌ به‌ر پرپوونی له‌ سته‌می هه‌موو دانیشتوانه‌که‌ی ناوی. 20 شاره‌ ئاوه‌دانه‌کان کاول ده‌کرین و خاکی که‌ چۆل ده‌ییت، ئیتیر ئیوه‌ ده‌زانن که‌ من یه‌زدانم.» 21 فه‌رمایشی یه‌زدانم بۆ هات، پێی فه‌رموم: 22 «ئه‌ی کوری مرۆف، ئه‌م په‌نده‌ چیه‌ که‌ له‌سه‌ر خاکی ئیسرائیل هه‌تانه، ئه‌وه‌ی ده‌لیت:» رۆژگار درێژه‌ی کیشا و هه‌موو بینینه‌کان نایه‌نه‌ دی؟ 23 له‌به‌ر ئه‌وه‌ پێیان بلی:» یه‌زدانی بالاده‌ست ئه‌مه‌ ده‌فه‌رموویت: ئه‌م په‌نده‌ به‌تال ده‌که‌مه‌وه‌ و ئیتیر له‌ناو ئیسرائیلدا نایکه‌ن به‌ په‌نده‌» به‌لکو پێیان بلی:» رۆژگار تزییک بووه‌وه، هه‌موو بینینیکیک دیته‌ دی، 24 چونکه‌ له‌مه‌ودوا هیچ بینینیکی به‌تال و فالگرتنه‌وه‌ی زمان لووسی له‌تیو بنه‌ماله‌ی ئیسرائیلدا ناییت. 25 به‌لکو من یه‌زدانم، ئه‌وه‌ی به‌وه‌یت بیفه‌رموم، ده‌یفه‌رموم و دیته‌ دی. ئه‌ی بنه‌ماله‌ی یاخی، له‌مه‌ودوا درێژه‌ ناکیشیت، چونکه‌ ئه‌وه‌ی ده‌یفه‌رموم له‌ سه‌رده‌می خۆتان ده‌یه‌نمه‌ دی. ئه‌وه‌ فه‌رمایشی یه‌زدانی بالاده‌سته‌،» 26 فه‌رمایشی یه‌زدانم بۆ هات، پێی فه‌رموم: 27 «ئه‌ی کوری مرۆف، وا بنه‌ماله‌ی ئیسرائیل ده‌لین:» ئه‌و بینینه‌ی بۆی ئاشکرا کرا بۆ رۆژگارێکی زۆر له‌دوای ئه‌مه‌یه‌ و ئه‌و بۆ سه‌رده‌مه‌

دووره کان پېښېښې ده کات: 28 «له بهر نه وه پېښان بلې:» یه زدانی بالاده ست
نه مه ده فهرمویت: له مه ودوا هیچ یه ک له وشه کانم درې ژه ناکېښت، نه و
وشه یه ی فهرمووم دېته دی. نه وه فهرمايشتی یه زدانی بالاده سته.»

13 ئینجا فهرمايشتی یه زدانم بو هات فهرمووی: 2 «ته ی کوری
مرؤف، پېښېښې بکه له سهر پېغه مبه ره کانی ئیسرا ئیل، نه وانه ی له خوږانه وه
پېښېښې ده که ن:» گوی له فهرمايشتی یه زدان بگرن! 3 یه زدانی بالاده ست
نه مه ده فهرمویت: قور به سهر نه و پېغه مبه ره ځلانده ی به دوا ی روځی خوږان
که ووتون و هیچیان نه بینوه. 4 ته ی ئیسرا ئیل، پېغه مبه ره کانتان وه ک
چه قه لې ناو که لاهه یان لې هاتوه. 5 سهر نه که و تن که لېښی دیوار ی ک
بگرن، شوورایه کیشتان بو بنه مالله ی ئیسرا ئیل بنیاد نه نایه وه بو ته وه ی له
جه ننگ به رگریان لې بکات له روژی یه زدان. 6 نه وانه ی بینینیان به تال و
فالگرته وه یان درو بوو، ده لېښ: سروشی یه زدان، و هه رچه نده ش یه زدان
ته وانی نه نار دووه، که چی چاوه رې هاتنه دی پېښېښې که یان بوون. 7
تایا بینینې به تالتان بو ناشکرا نه کرا و به فالگرته وه ی درو قسه تان نه کرد،
که ده لېښ: سروشی یه زدان، من قسه م نه کردووه؟ 8 «له بهر نه وه یه زدانی
بالاده ست نه مه ده فهرمویت: چونکه به به تالی قسه تان کرد و بینینه کانتان درو
بوون، له بهر نه وه من له دژی ئیوه م. نه وه فهرمايشتی یه زدانی بالاده سته.
9 ده ستيشم له دژی نه و پېغه مبه رانه ده بیټ که بینینه کانیان درو بوون،
بینینیان به تال و فالگرته وه یان درو یه. له ناو نه نچومه نی که له کم نابن و
له ناو کتېږی بنه مالله ی ئیسرا ئیل ناویان ناووسریټ و ناچنه ناو خاکی
ئیسرا ئیل وه. ئیتر ئیوه ده زانن که من یه زدانی بالاده ستم. 10 «له بهر نه وه ی
که له که ی منیان گومرا کرد، ده لېښ: ناشتی! ناشتیش نییه، نه و دیواره
لاوازه ی خه لکی بنیادی ده نېن، نه وان به گچ سواخی ده دن. 11 به وانه
بلې که به گچ سواخی ده دن: ده که ویت، باراتیکی به خوږ ده باریت، ته ی
ته رزه به ردینه کان ئیوه ش ده بارن و بایه کی به هیزیش که لېښی تیده کات. 12
نه و ته که دیواره که ده پرووخیټ، تایا پیتان نالېښ: کوا نه و که چه ی پیتان
سواخ دابوو؟ 13 «له بهر نه وه یه زدانی بالاده ست نه مه ده فهرمویت: من له
تور په میدا به بایه کی به هیز که لېښی تیده کم، له هه لچوونم بارانی به خوږ و
ته رزه ی به ردین ده نېرم بو له ناو بردنی. 14 نه و دیواره ده پرووخیټ که به

گهچ سواختان داوه، له گه ل زهوی ته ختی ده کم، بناغه کانی ده رده که ون. کاتیک دیواره که ده که ویت، میوه ش له ناویدا ده فووتین، تیر میوه ده زانن که من یه زدانم. 15 جا توورپی خوم ده پریم به سر دیواره که و نه وانه ی به گهچ سواختان داوه، پیتان ده لیم: دیواره که و نه وانه ش که به گهچ سواختان داوه نه ماون، 16 ته و پیغه مبه رانه ی ئیسرائیل که پیشینیان بو تور شه لیم کرد و بینینی ئاشتیان را گه یاند، هیچ ئاشتیش نه بوو. ته وه فرمایشتی یه زدانی بالاده سته.“ 17 «ئستاش، ته ی کوری مروث، پروت له چکانی گه له کت بکه، ته وانه ی له خویانه وه پیشینی ده کهن، پیشینی له سر ته وان بکه و 18 یل: ”یه زدانی بالاده ست ته مه ده فرمویت: قور به سر ته و ژنانه ی نوشته له شیوه ی بازووبه ند ده دورن بو مه چه کچان، نوشته له شیوه ی سه رپوش بو هه موو سه ریک دروسته کهن، بو راوکردنی گچانه کان. ئایا میوه دل و دهروونی گه له کم راو ده کهن و خوتان به زیندوی ده هیلنه وه؟ 19 میوه له لای گه له کم له بهر مشتیک جو و هه ندیک له ته نان گلاوم ده کهن. به دروکردنتان بو گه له کم که گوی له درو ده گرن، میوه ته و که سانه ی که شایسته ی مردن نه بوون کوشتوتانن و نه وانه ی شایسته ی ژیان نه بوون به زیندوونی هیشتووتانه وه. 20 «له بهر ته وه یه زدانی بالاده ست ته مه ده فرمویت: من له دژی نوشته کانی میوه م که له سر شیوه ی بازووبه ند، که وه ک بالنده مروثی پی راو ده کهن، له سر بازووتان ده پدپریم و ته و مروثانه ی وه ک بالنده راویان ده کهن به ره لایان ده کم. 21 سه رپوشه کانتان ده درپیم و فریای گه له کم ده کهوم له ده ستان، له مه ودوا له ناو ده ستان نابن بو راوکردنیان، تیر میوه ده زانن که من یه زدانم. 22 له بهر ته وه ی به درو دلی راستو دروستان خه مبار کرد که من خه مبارم نه کرد بوو، هه روه ها خراپه کارتان هاندا هه تا له ریگا خراپه کانی نه گه ریته وه بو ته وه ی برییت، 23 هه ر بو یه له مه ودوا بینینی به تالیان بو ئاشکرا ناکریت و چیر فال ناگرته وه، فریای گه له که ی خوم ده کهوم له ده ستان، تیر میوه ده زانن که من یه زدانم.“

14 چه ند پیاویک له پیره کانی ئیسرائیل هاتنه لام و له بهر ده مم دانیشن. 2 ئینجا فرمایشتی یه زدانم بو هات، پی فرموم: 3 «ته ی کوری مروث، ته م پیاوانه له دل وه بته رستی ده کهن و کوسی تاوانکاریان له بهر ده می

خویان داناوه، جا ئایا له لایه نئه وانه وه هیچ پرسینکم پئی بکریت؟ 4 له بهر
 نه وه قسه یان له گه ل بکه و پئیان یئ: ”یهزدانی بالادهست نه مه ده فهرمویت:
 هه رکه سیک له بنه مالهی ئیسرائیل له دلوه و بته رستی بکات و کۆسپی
 تاوانکاری له بهر پرووی خۆی دابیت، ئینجا بیته لای پیغه مبه ره که، نه و من
 که یه زدانم به گویره ی دلسوزیه زوره که ی بو بته کانی وه لامی ده ده مه وه.
 5 وا ده که م بو نه وه ی دهست به سه ر دلی بنه مالهی ئیسرائیلدا بگرمه وه،
 چونکه هه موویان له بهر بته کانیان له من هه لگه پانه وه:” 6 «له بهر نه وه به
 بنه مالهی ئیسرائیل یئ: ”یهزدانی بالادهست نه مه ده فهرمویت: توبه بکن! له
 بته کانیان بگه پینه وه و پرووتان له هه موو نه ریه قیزه ونه کانیان وه ربگپرن. 7
 «نه گه ر هه رکه سیک له گه لی ئیسرائیل یان له و نامۆیانه ی له ئیسرائیلن
 له من دوور بکه ویته وه و له دلوه و بته رستی بکات و کۆسپی تاوانکاری
 له بهر ده می خۆی دابیت، ئینجا بیته لای پیغه مبه ره که هه تا پرس به من
 بکات، من که یه زدانم خۆم وه لامی ده ده مه وه. 8 پرووی خۆم له و که سه
 وه رده گپرم و ده یکه مه نیشانه و په ند. له تیو گه له که م ریشه کیشی ده که م،
 ئیتر ئیوه ده زانن که من یه زدانم. 9 «نه گه ر پیغه مبه ره که به فریودراوی
 قسه یه کی کرد، من که یه زدانم نه و پیغه مبه رهم فریوداوه و دهستی بو دریژ
 ده که م و له تیو گه له که م ده یفه ویتیم. 10 تاوانی خویان له نه ستوی خویان
 ده بیته، تاوانی پیغه مبه ره که ش وه ک تاوانی داوا کاره که ده بیته. 11 ئیتر
 جار یکی دیکه بنه مالهی ئیسرائیل نه له من گومر ا ده بن و نه ده گه پینه وه
 سه ر هیچ له یاخیبوونه کانیان و نه ئیتر گلا و ده بن، به لکو ده بن به گه لی من
 و منیش ده بم به خودای نه وان. نه وه فهرمایشتی یهزدانی بالادهسته:” 12
 ئینجا فهرمایشتی یهزدانم بو هات، پئی فهرمووم: 13 «نه ی کوری مروف،
 نه گه ر هه ر خاکیک ده رحه ق به من گونا ه بکات، به وه ی ناپاکیه کم
 له گه ل بکات، منیش ده ستم دریژ کرده سه ری و نانیم بری و قاتوقریم
 ناره سه ری، مروف و ئازه لم لپی ریشه کیش کرد، 14 هه رچه نده نه م سی
 پیاو ه شی تیدا بیته، نوح و دانیال و نه یوب، نه وان به پراستودروستی ته نها
 خویان فریای خویان ده که ون. نه وه فهرمایشتی یهزدانی بالادهسته. 15
 «نه گه ر گیانه به ری درنده به ناو خا که که دا ره ت بکه م و وه جاخکویری
 بکن و به هوی گیانه به ره کانه وه بیته چۆله وانی به بی ریوار، 16 به گیانی

خۆم، تەنەت ئەگەر ئەم سى پیاویش لەناوہ پراستیدا بێت، ئەوا فریای کور و کچیان نا کەون، تەنہا فریای خۆیان دە کەون و خا کە کەش دە بێتە چۆلەوانی. ئەوہ فەرماشتی یەزدانی بالادەستە. 17 «یان ئەگەر شمشیرم هینایە سەر ئەو خا کە و فەرمووم: «با شمشیر بەناو ئەم خا کە دا تیببەریت،» ئیتەر مرۆف و ئازەلم لێ پڕشە کیش کرد، 18 بە گیانی خۆم، تەنەت ئەگەر ئەم سى پیاویش لەناوہ پراستیدا بێت، ئەوا فریای کور و کچیان نا کەون، تەنہا خۆیان دەرباز دە کەن. ئەوہ فەرماشتی یەزدانی بالادەستە. 19 «یان ئەگەر دەردم ناردە سەر ئەو خا کە و بە خوین توورەبی خۆم لێ دەربری، هەتا مرۆف و ئازەلی لى بېرمەوہ، 20 ئەگەر نوح و دانیاڵ و ئە یو بېش لەناوہ پراستی بوون، بە گیانی خۆم، ئەوان فریای کور و کچیکیش نا کەون، بە لکو بە پراستدروستیە کە یان فریای خۆیان دە کەون. ئەوہ فەرماشتی یەزدانی بالادەستە. 21 «یەزدانی بالادەست ئەمە دە فەرمویت: ئەى چەند زیاتر، ئەگەر چوار حوکمە توندە کاتم بئیرمە سەر تۆرشە لیم، شمشیر و قاتوقری و گیانلە بەری درندە و دەرد، هەتا مرۆف و ئازەلی لى بېرمەوہ. 22 بە لام هەندیکان ماونە تەوہ و دەرباز بوون، کوران و کچان کە لە شارە کەوہ دەردە هینرین. ئەوہ تا بۆ لاتان دینە دەرەوہ و میوہش تە ماشای پەفتار و کردەوہ یان دە کەن و دلنە وای دە کرین لە بەر ئەو بە لایەى بە سەر تۆرشە لیم هینا. 23 کە پەفتار و کردەوہى خراپان دە بینن، ئەوا دلنە وای خۆتان دە کەن، چونکە ئەو کاتە دە زانن کە من بە بى هۆ هەموو ئەوانەم تێیدا نە کرد. ئەوہ فەرماشتی یەزدانی بالادەستە.»

15 ئینجا فەرماشتی یەزدانم بۆ هات، پى فەرمووم: 2 «ئەى کورى مرۆف، بە بەراورد لە گەل لقی هەر دارێک لە و دارانەى لە دارستانان، لقی دار میو چییە؟ 3 تیا دار لەم لقە دە بردریت بۆ دروستکردنى هەر شتیک لە هەر کارێک، یان سنگۆلکەى دیواری لى دروستبکەن بۆ ئەوہى کە لوپەلێکی پێدا هەلبواسن؟ 4 دوای ئەوہى دە بێت بە خۆراکی ئاگر و ئاگر لە هەردوو سەرەوہ دە بخوات و ناوہ پراستە کەى دە سووتینیت، تیا ئیتەر بە کەلکی هیچ شتیک دیت؟ 5 ئەو کاتەى کە ساغ بوو بە کەلکی هیچ نە دە هات، دوای ئەوہى ئاگر خواردی و سووتا ئیتەر چۆن بە کەلک دیت؟ 6 «لە بەر ئەوہ یەزدانی بالادەست ئەمە دە فەرمویت: وەک لقی دار میو لە تىو

لقه کانی دارستان، ئەووی کردم به خۆراکی ئاگر، ئاواش له دانیشتوانی تۆرشه لیم ده کهم. 7 پرووی خۆم له وان وهرده گێرم. هه رچه نده له ئاگر هاتوونه ته دهره وه، به لام ئاگره که ده بانخواست. کاتیک پرووی خۆم له وان وهرده گێرم، ئەوا بیوه ده زانن که من به زدانم. 8 خا که که ویران ده کهم، چونکه ناپاکییان له گه ل کردم. ئەوه فهرمایشتی به زدانی بالاده سته.»

16 ئینجا فهرمایشتی به زدانم بۆ هات، پێی فهرمووم: 2 «ئهی کوپی مرۆف، تۆرشه لیم پروو به پرووی کاره قیزه ونه کانی خۆی بکه ره وه و 3 پێی: «به زدانی بالاده ست به تۆرشه لیم ئەمه ده فهرمویت: ره چه له ک و له دایکبوونت له خاکی که نعان بوو. باوکت ئەمۆری بوو، دایکیشتی حیتی. 4 ئەو پرۆزه ی له دایک بوویت ناوکت نه پراوه، بۆ پاکبوونه وه به ئاو نه شوسترای، به خوی سویر نه کرایت، قونداغ نه کرایت. 5 هیچ چاوێک به میهره بانیه وه ته ماشای نه کردیت و دلی پیت نه سووتا هه تا به کێک له مانه ت بۆ بکات، به لکو ئەو پرۆزه ی له دایک بووی له بهر بیژلیبوونه وه له ده شتوده ر فریدرایت. 6» «من به لاتدا تپیه پریم و بینیم خه لئانی خوینی خۆت بوویت، که له خوینی خۆندا پالکه وتبوویت، پیم فهرموویت: «بزی!» 7 وه ک پرووکی کێلکه من خزمه تم کردیت بۆ ئەووی پێ بگهیت، ئیتر گه شت کرد و گه وره بوویت و گه یشتیت به ته مه نی هه رزه کاری. مه مه که کانت بناغه یان دانا و مووی له شت درێژبوو، ئەو کاته تۆ پرووتوقوت بوویت. 8» «دیسان به لاتدا تپیه پریم و تۆم بینی، ئەوه تا ته مه نی دلداریه. ئینجا دامینی کراسه که م به سه رتدا دا و پرووتی تۆم داپۆشی و سویندم بۆت خوارد و په یمانم له گه لئادا به ست، له بهر ئەوه تۆ بوویت هه ی من. ئەوه فهرمایشتی به زدانی بالاده سته. 9» «به ئاو تۆم شوشت و خوینه که تم لیت پاککرده وه، ئینجا به زه یته چه ورم کردیت. 10 جلێکی نه خشینراوم له بهر کردیت و پیلایوی پیستی مانگی ده ریام له پێ کردیت. که وایه کی که تانی ناسکم خسته سه ر شانت و به حه ریر تۆم پۆشی. 11 به خشل تۆم رازانده وه، بازنم له ده ستت کرد، ملوانکه م له مل کردیت، 12 خه زیمم له لووتت کرد، گواره شم له گویت کرد و تاجی جوانیم له سه رت نا. 13 جا به زێر و زیو خۆت رازانده وه، که تانی ناسک و حه ریر و قوماشی نه خشینراو به رگت بوو. باشتین ئارد و هه نگوین و زه یته ت خوارد. زۆر زۆر جوان بوویت، شیاوی ئەوه بوویت

بیته سازن. 14 له بهر جوانیت ناوبانگت له تیو نه ته وه کان دهرکرد، چونکه به هژی شکومه ندیبه کم که پیم به خشیبوویت جوانیبه کت ته واو بوو. نه وه فهرمایشتی یه زدانی بالاده سته. 15 «به لام تو پشنت به جوانیبه کت و به ناوبانگت به ست، له شفروشیت کرد و له شفروشیبه کت به سهر هه موو ریواریکدا پرشت و جوانیبه کت بووه هی نه و. 16 له جلو بهر که کی خوت برد و نزرگه پازاوه کانی سهر بهر زایه کانت بو خوت دروستکرد و له سهری له شفروشیت کرد، شتیک که نه بووه و نه ده بووايه بیته. 17 که لویه لی جوانیبه کت له زپر و زیوه کی من برد که پیم دایت و له وان بتی نیرینه ت دروستکرد و تو له شفروشیت له گه ل کردن. 18 جله نه خشینراوه کانی خوت برد و نه وانت پی داپوشی و زهیت و بخووری منت له بهرده میان دانا. 19 ههروه ها نه و خواردنه ی که به توم دا، له باشترین نارد و زهیت و هه نگوین، تو له بهرده م نه و بتانه وه ک بخووری بوختوش پیشکه شت کرد، نه مه ش نه وه یه که روویداوه. نه وه فهرمایشتی یه زدانی بالاده سته. 20 «نه و کور و چکانه ت برد که بو منت ببوو، سهرت برین و بو بته کانت کرده قوربانی، وه ک خواردن پیشکه شی بته کانت کردن. نایا له شفروشیبه کت بهس نه بوو؟ 21 هاتیت و منداله کانی منیشت سهربری و به ناگر سوواتاندنت بو بته کان؟ 22 له هه موو نه ریته قیزه ونه کانت و له شفروشیبه کت، سهرده می لایوتیت به بیر نه هاته وه، نه و کاته ی که روو تو قوت بوویت و خه لئانی خوینی خوت بوویت. 23 «یه زدانی بالاده ست ده فهرمویت: قور به سهر! قور به سهر تو! دوی هه موو خراپه کانت، 24 تو بو خوت گوممز و نزرگی بهر زت له هه موو گوره پاتیکدا دروستکرد. 25 له سهر هه موو ریگایه ک نزرگی بهرزی خوت بنیاد نا و جوانیبه کت گلاوکرد، ناو گه لت بو هه موو ریواریک کرده وه و له شفروشیت زور کرد. 26 له گه ل خه لکی میسری دراوسیت که هه وه سبازن له شفروشیت کرد و به زیادکردنی به دره وشتیبه کت په ست کردم. 27 له بهر نه وه منیش ده ستم بو نیوه دریژ کرد و به شه خا که کی توم کم کرده وه و توم دایه ده ست چاورسیبه کان، نه وانیه ریقیا لیتته، چکانی فه له ستیبه کان، که شهرمیان له ره فتاری تو ده کرد. 28 به لام که تیر نه بوویت، هاتیت و له گه ل ناشوریبه کانی شدا له شفروشیت کرد، له گه ل نه وه شدا هه ر تیر نه بوویت. 29 سهره پای نه وه ش

له شفرۆشیه که ت هه تا خاکی بازرگانه بابلییه کان فراوان کرد، به مه ش هه تیر نه بویت. 30 «یه زدانی بالادهست ده فهرمویت: دلت چه ند نه خو شه، که هه موو ئه م کارانه ت کرد، وه ک کرده وی له شفرۆشیکی به ره لا. 31 گومه زی خو ت له سه ره موو ریگیه ک بنیاد نا، نزرگی به رزیشت له هه موو گۆره پاتیک، به لام تو به پیچه وانه ی له شفرۆشانه وه بویت، چونکه کریت ره ت ده کرده وه. 32 «ئه ی ژنی به دره وشت، ئه وه ی که له جی میرده که ی پیگانان ده بات! 33 هه موو له شفرۆشیک کری وهرده گریت، به لام تو دیاریت دایه هه موو دوسته کانی خو ت، به رتیلت دانی هه تا له هه موو لایه که وه بین و داوینیسیت له گه ل بکه ن. 34 جا له له شفرۆشیه که تدا پیچه وانه ی له شفرۆشانی دیکه بویت، چونکه به دوای تو نه ده که وتن بو له شفرۆشی، به لکو تو کریت ده دا و هیچ کرپیه ک به تو نه ده درا، جا به پیچه وانه وه بویت. 35 «جا ئه ی له شفرۆش، گوی له فهرمایشتی یه زدان بگره، 36 یه زدانی بالادهست ئه مه ده فهرمویت: له بهر ئه وه ی په رده ی شه رمی خو ت دادری و له له شفرۆشیه که ت له گه ل دوستانت پروتیت ده رکه وت، هه روه ها له بهر هه موو بته قیزه ونه کانت که وا خوینی منداله کانت پیشکه ش به ئه وان کرد، 37 من هه موو دوستانت کۆده که مه وه ئه وانه ی به چیژ بویت بۆیان، له گه ل هه موو ئه وانه ی خوشت ولسن و هه موو ئه وانه ی رقت لئیان بوو، هه موویان له سه رت کۆده که مه وه و پروتیت بۆیان ده رده خه م، هه تا ته ماشای هه موو پروتیه که ت بکه ن. 38 من حوکی ژنه داوینیسسه کان و خوینریژه کانت به سه ردا ده ده م و خوینی تووره یی تۆله سینهر و دلگه رمی هه لچوونی خوتمان به سه ردا ده هیتم. 39 ده تده مه ده ستی دوسته کانت، ئینجا گومه ز و نزرگه به رزه کانت ده پرووخین و جله کانت له بهر داده که نن. که ره سه ته ی خو پازاندنه وه که ت ده به ن و به پرووتوقوتی جیت ده هیلن. 40 چه ته ده هینه سه رت و به ردارانت ده که ن و به شمشیره کانیا ن له توپه ت ده که ن. 41 خانووه کانت به ئاگر ده سووتین و له بهر چاوی زور ئافره تان سزات ده ده ن، له له شفرۆشی پات ده گرم و چیت کری ناده یته دوسته کانت. 42 دوای ئه وه تووره یی خو م له سه رت هیور ده که مه وه، جا ئیره ییم له سه رت نامینیت و هیمن ده به وه و چیتر تووره نا بم. 43 «له بهر ئه وه ی سه رده می لاوینیت به بیر نه هاته وه، به لکو به هه موو

ئەمانە توورپەت کردم، جا منیش بیگومان کردە وە کانت بەسەر خۆتدا
 دەهینمە وە. ئایا لەسەر ھەموو نەریتە قیزە و نە کانت بی شەرمیت نە کرد و وە؟
 ئە وە فەرماشتی یەزدانی بالادەستە. 44 «ھەموو ئەوانە ی بە پەند دەدوین،
 لەبارە ی تۆ وە پەندیک دەهیننە وە و دەلین: دایک چۆن بی کچیش وایە؛
 45 تۆ کچی دایکی خۆتیت کە رقی لە میرد و مندالە کانییەتی، ھەر وەھا تۆ
 خوشکی خوشکە کانی خۆتیت کە رقیان لە میرد و مندالە کانی خۆیان بوو.
 دایکت حیتی بوو و باوکت ئەمۆری. 46 خوشکە گەورە کەت سامیرە بوو،
 کە لە گەل کچە کانی لای باکوورت نیشتە جی بوو، خوشکە بچوو کە کەشت
 سەدۆم بوو، کە لە گەل کچە کانی لای باشوورت نیشتە جی بوو. 47 تۆ بە
 رینگای ئەواندا رۆیشیت و وەک نەریتە قیزە و نە کانی ئەوانت کرد، بەلام
 وەک ئەو ی تەنھا ئەو نەدە کەم بی، جا لە ھەموو کارە کانت زووتر لەوان
 گەندە لێر بوویت. 48 یەزدانی بالادەست دەفەر مویت: بە گانی خۆم،
 سەدۆمی خوشکت و کچە کانی ھەرگیز وەک تۆ و کچە کانی تۆیان نە کرد. 49
 «ئەمە تاوانی سەدۆمی خوشکت بوو: خۆی و کچە کانی لووتبەرز، زۆرخۆر،
 بی خەم و کەمتەرخەم بوون، یارمەتی ھەزار و نەداریان نەدەدا. 50 جا لە
 خۆیان بای بوون و کارە قیزە و نە کانیان لە بەردەم ئەنجام دا، لەبەر ئەو
 منیش ھەر وەک بینیت، ئەوانم دامالی. 51 سامیرەش بە نیو ی گوناھە کانی
 تۆ گوناھی نە کرد، بە لکو لەوان زیاتر کاری قیزە و نەت کرد و بە ھەموو ئەو
 گلا و بیانە ی کە کردت وات کرد خوشکە کانت لە چاوتۆدا راستو دروست
 بن. 52 ئە ی ئەو ی خەریک بووی خوشکە کانت بی تاوان بکەیت، تۆش
 بەرگە ی ئابروو چون بگرە. بە گوناھە کانت کە زیاتر لەوان پینان گلا و
 بوویت، خوشکە کانت لە تۆ راستو دروستن، ھەر وەھا شەرمە زار بە و
 دەست بە ئابرووی خۆتە وە بگرە، چونکە وات کرد خوشکە کانت لە چاوتۆدا
 راستو دروست بن. 53 «لە گەل ئەو شدا راپیچکراوان و بەختیاری سەدۆم و
 سامیرە و کچە کانیان دە گەریتمە وە، ھەر وەھا راپیچکراوان و بەختیاری تۆش
 لە تیو ئەواندا دە گەریتمە وە، 54 بۆ ئەو ی بەرگە ی ئابروو چونت بگریت و
 شەرمە زار بیت لە ھەموو ئەو ی کردت کە دلنە وای ئەوانت کرد. 55
 خوشکە کانت، سەدۆم و کچە کانی و سامیرە و کچە کانی دە گەریتمە وە دۆخی
 جارانیان. تۆ و کچە کانیشت دە گەریتمە وە دۆخی جارانیان. 56 لە رۆژی

فیزیلدانان به ده متدا نه ده هات باسی سه دو می خوشکت بکیت، 57 بهر له تاشکرا بونی خراپه کاریت، وهک له سهرده می ریسوایی کچانی ته دو م و هه موو ته وانهی ده ور و بهری، کچانی فه له ستییه کان ته وانهی له هه موو لایه که وه سووکایه تیت پی ده کن. 58 خۆت ته نجای بی شه رمی و نه ریته قیزه ونه کانت ده گریته ته ستۆ. ته وه فه رمایشتی یه زدانه. 59 «یه زدانی بالاده ست ته مه ده فه رمویت: به شایسته ی ره فتاره کت هه لسوکه وتت له گه لدا ده کم، له بهر ته وه ی به شکاندنی په یمانه کم سووکایه تیت به سویندی من کرد. 60 به لام من په یمانه که ی خۆمت به بیر ده هینمه وه که له سهرده می لاییتیت له گه ل تودا گریم دابوو، ئیستاش په یمانیکی هه تاهه تاییت له گه ل ده به ستم. 61 ئینجا کرده وه کانی خۆت بیرده که ویته وه و شه رمه زار ده بیت کاتیک خوشکه گه وره کانت و خوشکه بچووکه کانت وهرده گریت، ده یانکه م به کچی تۆ، به لام نهک به گویره ی په یمانه که ی من له گه ل تۆ. 62 به م جوړه من په یمانی خۆم له گه ل تودا ده به ستم، ئیتر تۆ ده زانیت که من یه زدانم. 63 ته و کاته ی که فارهت بو هه موو کرده وه کانت ده کم، ئینجا بیرت ده که ویته وه و شه رمه زار ده بیت، ئیتر له بهر شه رمه زار بیه کت هه رگیز ده مت ناکه یته وه. ته وه فه رمایشتی یه زدانی بالاده سته.»

17 ئینجا فه رمایشتی یه زدانم بو هات، پی فه رموم: 2 «ته ی کوری مرؤف، مه ته ئیک و په ندیک بو بنه ماله ی ئیسرائیل بهینه وه و 3 بی: یه زدانی بالاده ست ته مه ده فه رمویت: هه لویه کی مه زنی بال به هیزی شاپه ر دریزی په رپه ری ره نگا وره نگ هاته لوبنان. له سه ر لووتکه ی دار ئورزیک نیشته وه، 4 به رزترین چله که شی قرتاند و هیئای بو خاکی بازرگانی و له شاری بازرگانه کان چاندی. 5 «هه روه ها هه ندیک توی خا که که ی میوه ی برد و له زه و بیه کی به پیتدا چاندی. بردی و له ده م ئاویکی زور وهک داری بی چاندی. 6 روا و بوو به دار میونکی په ل بلا و و قه د کورت، لقه کانی به ره و لای هه لۆکه سوورانه وه، ره که که شی له ژیر خویدا بوو، جا بوو به دار میو و لقی دا و چل و چرومی کرد. 7 «هه لویه کی دیکه هه بوو، زل و باله کانی به هیز و په ری زور بوو. ئیتر دار میوه که له و شوینه ی که تیندا چیترابور هگی دریز کرده وه بو لای هه لۆکه، لقیشی به ره و لای ته و هاویشت بو ته وه ی ئاوی لی وهر بگریت. 8 ته که رچی له کیلگه یه کی باش و له ده م ئاوی زوردا

چینرابوو، هه تا لقه کانی نه شوئما بکات و بهر بگریت، بیته دار میویکی بلاو،
9 «بلی:» یهزدانی بالادست ئەمه ده فەرمویت: ئایا سەرکه وتوو ده بیته؟ ئایا
له ره گهوه هه ئنا کیشریت و بهره که ی نازنریت هه تا وشک بیته؟ هه موو
گه لای لقه کانی وشک ده بیته پتویست به بازوویکی به هیز و خه لکیکی زور
ناکات هه تا له ره گهوه هه لیکیشن. 10 ئەگەر بشچینریته وه، ئایا گه شه
ده کات؟ ئایا وهک ئەوهی بای رۆژه لاتی لپی دایته به ته وای وشک
نایته؟ له و شوینهی لپی رواوه وشک نایته؟» 11 ئینجا فەرمایشی یهزدانم
بۆ هات، پئی فەرمووم: 12 «به بنه ماله ی یاخی بلی:» ئایا له م په نده تیگه یشتن؟
بلی: پاشای بابل هاته تۆر شه لیم و پاشای یه هودا و میره کانی برد و له گه ل خوی
پایچی کردن بۆ بابل. 13 ئینجا له توخمی شاهانه که سیکی هه لپژارد و په یمانیکی
له گه لدا به ست و سویندی دا. سهره پای ته وش، رابه رانی خا که که شی
پایچ کرد 14 بۆ ئەوهی پاشایه تیه که سووک بیته و بهرز نه بیته وه و
په یمانه که ی نه شکیت و جیگیر بیته. 15 به لام پاشا لپی یاخی بوو به وهی
نێردراوانی خوی بۆ میسر نارد بۆ ئەوهی ته سپ و سوپایه کی گه وریه بداتی.
ئایا سەرکه وتوو ده بیته؟ ئایا ئەوهی ئەمه بکات ده ر باز ده بیته؟ یان ئەوهی
په یمان بشکینیت ده ر باز ده بیته؟ 16 «یهزدانی بالادست ده فەرمویت: به
گیانی خۆم، له شوینی ئەو پاشایه ی که کردی به پاشا، ئەوهی سووکایه تی
به سوینده که ی کرد و په یمانه که ی شکاند، له لای ئەو له ناوه راستی بابل
ده مریت. 17 فیرعه ونیش به سوپای گه وریه و خه لکیکی بیشوماره وه ناتوانی
له جه نگدا یارمه تی بدات، ئەو کاته ی سه نگر لی ده دریت و قولله بنیاد
ده نریت بۆ له ناو بردنی خه لکیکی زور. 18 ئەوهی سووکایه تی به سویند
کرد و په یمانی شکاند، دهستی دایه ده ست و سهره پای ته وش هه موو
ئه مانه ی کرد، ده ر باز نایته. 19 «له بهر ئەوه یهزدانی بالادست ئەمه
ده فەرمویت: به گیانی خۆم، سزای ده ده م له بهر ئەوه ی سووکایه تی به
سوینده که م کرد و په یمانه که ی منی شکاند. 20 تۆری خۆمی بۆ داده نیه وه،
به داوی منه وه ده بیته و ده یه نیمه بابل و له سه ره ته و ناپاکیه ی له منی کرد
له وی حوکی به سه ردا ده سه پتیم. 21 هه موو له شکره را کردوو که ی به شمشی
ده کوژرین و ئەوانه ش که ده مینه وه به ره و رووی هه موو بایه ک په رته وازه
ده بن، جا ئیوه ده زانن که من یهزدانم، ئەوه م فەرموو. 22 «یهزدانی

بالادەست ئەمە دەفەرموئیت: منیش لە لووتکە ی دار ئورزیکی لقییک دەبەم و دەپروئیم، چلییک لە چله کانی لی دە کە مەو و لە سەر کتوئیکی بەرزی سەرکەش دەپروئیم. 23 لە چیا ی بەرزی ئیسراییل دەپروئیم، جالقی لی دەروئیت و بەر دەگریت و دە ییت بە دار ئورزیکی گەورە، هەموو جوړە بالندە یەک لە ناوی نیشته جی دە ییت، هەموو بالداریک لە ژیر سیبەری لقه کانی نیشته جی دە ییت. 24 ئەو کاتە هەموو درەختە کانی دەشتودەر دەزانن کە من یەزدانم ئەو هی داری بەرز نزم دە کاتەو و داری نزم بەرز دە کاتەو، ئەو هی سەوزە کەش و شک دە کات و چرو بە دارە و شکە کە دە کات. «من یەزدانم، ئەو م فەرموو، هەروەها بە جی دە هئیم.»

18 فەرمایشی یەزدانم بو هات، پی فەرمووم: 2 «بۆچی ئەم بەندە بە سەر خاکی ئیسراییلدا هەلە دەن و دە لئین: «باوکان بەر سیلەیان خوارد، ددانی مندالەکان ئال دەبنەو»؟ 3 «یەزدانی بالادەست دەفەرموئیت: بە گیانی خۆم، ئیتر بۆتان ناییت ئەم بەندە لە ئیسراییلدا بەیننەو و بلین، 4 چونکە هەموو گیاتیکی هی منە، گیانی باوک وەک گیانی مندال، هەردووکیان هی منن. ئەو کەسە ی گونا بە کات، هەر ئەو کەسە دە مریت. 5 «گریمان ئە گەر پیاوئیکی راستودروست هە ییت و دادوهری و راستودروستی بە کات: 6 لە نزرگە ی سەر چیاکان نەخوات و چاوی بۆتە کانی بنە ماله ی ئیسراییل هەلنە پریت؛ ژنی کە سینکی دیکە گلاو نە کات و لە گەل ئافرەت جووت نە ییت لە رۆژانی خوئیلچوونی؛ 7 ستمە لە کەس نە کات، بە لکو بارمە هی قەرزدار بگەر ئینتەو، مالی کەس زەوت نە کات، بە لکو نانی خوی بداتە برسی و جل بە کاتە بەر پرووت؛ 8 پارە بە سوو نە دات و نرخی شتومە ک گران نە کات؛ دەستی لە ستمە مکاری بگپریتەو و لە تیوان مروف و مروفا دلسوزانە دادوهری بە کات. 9 فەرزە کام پە پرە و بە کات و بە پرە وایی حوکمە کام بە جی پینیت. ئەوا ئەو پیاو راستودروستە، بیگومان دە ژ ییت.» ئەو فەرمایشی یەزدانی بالادەستە. 10 «گریمان ئە گەر کورئیکی هە ییت، توندوتیژی یان خوئیرئیزی بە کات، یان یە کینکی دیکە لەم کارانە ی 11 کە باوکی نە یکردووه: «لە نزرگە ی سەر چیاکان بخوات، ژنی کە سینکی دیکە گلاو بە کات، 12 ستمە لە هە ژار و نە دار بە کات، شتی خەلکی زەوت بە کات، قەرز نە داتەو، چاوی بۆتە کان هە لپریت، کاری قیزە ون ئە نجام بدات، 13 پارە

به سوو بدات و زرخى شتومهك گران بكات. ئايا ده ژيټت؟ نازيټت! له بهر
 ته وهى هه موو ته م كاره قټزه ونانهى كردووه، بيگومان ده كوژرټت، خوټي
 له ملي خوټى ده يټت. 14 «به لام گريمان ته گه ر ته و كوره ش كور يكي
 بوو و هه موو گونا هه كاني باوكى بيټى كه كردى و وهك ته وى نه كرد: 15
 «له نزرگه ي سهر چيا كان نه خوات، چاوى بوټه كاني بنه ماله ي ئيسرائيل
 هه لته برټت، ژنى كه سيكي ديكه گلا و نه كات، 16 سته م له كه س نه كات،
 داواى بارمته نه كات و هيچ شتيك زهوت نه كات، به لكو ناني خوټى بداته
 برسى و جل بكاته بهر رووت، 17 ده ستي له سته مكارى بگټرټته وه، سوو
 وهر نه گريټ و زرخى شتومهك گران نه كات، به لكو حوكه كامم به جيټيټت و
 فه رزه كامم په پره و بكات. ته و به تاواني باوكى نامرټت، بيگومان ده ژيټت.
 18 به لام باوكى له بهر ته وهى سته مى كردووه و مالى برا كه ي زهوت
 كردووه و ته وهى باش نييه له نيو گه له كه ي كردوويه تي، ته و به تاواني خوټى
 ده مرټت. 19 «ئيوه ده لټن: ”بوټى كور تاواني باوكى هه لئا گريټ؟“ كه كور
 راستودروستي و دادپه روه رى ته نجام داوه، هه موو فه رزه كاني منى به جيټيټناوه
 و كارى پټى كردووه، له بهر ته وه بيگومان ده ژيټت. 20 ته و كه سه ي
 گونا هه كات، هه ر ته و كه سه ده مرټت. كور تاواني باوكى هه لئا گريټ و
 باوكيش تاواني كوره كه ي هه لئا گريټ. كه سه ي راستودروست راستييه كه ي
 بوټ خوټيه تي و كه سه ي خراپه كاريش خراپه كه ي بوټ خوټيه تي. 21 «به لام ته گه ر
 خراپه كار له هه موو گونا هه كاني كه كردوويه تي گه رايه وه، هه موو فه رزه كاني
 منى به جيټيټنا و دادوه رى و راستودروستي ته نجام دا، بيگومان ده ژيټت
 و نامرټت. 22 هه موو ياخييوونه كاني كه كردوويه تي باس ناكريټن، به و
 كرداره راستودروستانه ي كه كردوويه تي ده ژيټت. 23 يه زداني بالاده ست
 ده فه رمويټ: ئايا من به مردنى خراپه كار دلخوش ده بم؟ ئايا شادمان نيم
 كه له ره فتاره كاني بگه رټته وه و بريټت؟ 24 «له گه ل ته وه شدا، ته گه ر
 مرؤټى راستودروستيش له راستودروستيه كه ي گه رايه وه و تاوان ته نجام
 بدات و وهك هه موو كرده وه قټزه ونه كاني خراپه كار بكات، ئايا ده ژيټت؟
 هه موو ته و كرداره راستودروستانه ي كه كردوويه تي باس ناكريټن. به و
 ناپاكييه ي كه كردوويه تي و به و گونا هه ي كه ته نجامى داوه ده مرټت. 25
 «ئيوه ش ده لټن: ”ريگاي په روه رداگار دادپه روه رانه نييه.“ ئيستا ته ي بنه ماله ي

ئیسرائیل، گوی بگرن: ئایا ریڭگای من دادپهروهه رانه نییه؟ یان ریڭگای ئیوه دادپهروهه رانه نین؟ 26 ئەگەر کەسی راستودروست له راستودروستیه کە ی خۆی بگهڕێتهوه و تاوان ئەنجام بدات، ئەوا به هۆیهوه دهمریت، به هۆی ئەو تاوانه ی که ئەنجامی داوه دهمریت. 27 بهلام ئەگەر خراپه کار له خراپه کە ی که کردوویهتی بگهڕێتهوه، دادوهی و راستودروستی ئەنجام بدات، ئەوا ژبانی خۆی دهپاریزیت. 28 له بهر ئەوهی هه موو یاخیبونه کانی خۆی که کردبووی بینی و لییان گهرايهوه، ئەوا بیگومان ده ژبیت و نامریت. 29 بنه ماله ی ئیسرائیلیش ده ئین: ”ریڭگای پهروه رداگار دادپهروهه رانه نییه، ئە ی بنه ماله ی ئیسرائیل، ئایا ریڭگای من دادپهروهه رانه نین؟ یان ریڭگای ئیوه دادپهروهه رانه نین؟ 30 «له بهر ئەوه یه زدانی بالاده ست ده فەرمویت: ئە ی بنه ماله ی ئیسرائیل، دادگاییتان ده که م، هه ریه که تان به گویره ی په فتاری خۆی. تۆ به بکه ن و له هه موو یاخیبونه کانتان بگهڕێتهوه و تاوان ناییت به کۆسپ له ریڭگاتان. 31 هه موو یاخیبونه کانتان که یی یاخیبون فریاده ن، دلێکی تازه و رۆحیکی تازه بو خۆتان به ده ستبێن. ئە ی بنه ماله ی ئیسرائیل، بوچی بهرن؟ 32 چونکه من به مردنی هیچ که سیک دلخۆش نابم، جا تۆ به بکه ن و بزین! ئەوه فەرمایشتی به زدانی بالاده سته.

19 «توش بو میرانی ئیسرائیل بلاوینه وه و 2 یلی:» «دایکت ج شیریک بو له ناو شیران! له تیو جوانه شیران پالی دایه وه و به چکه کانی خۆی به خۆی کرد. 3 یه کیک له به چکه کانی خۆی پێگه یاند، بو به شیریکی به توانا. قیری پراوکردنی نیچیر بوو، مرؤفیشی خوارد. 4 که نه ته وه کان هه والیان بیست، چالیان بو هه لکه ند و گرتیان، بو خاکی میسر به ته وق هینایان. 5» «کاتیک دایکه که بینی که ئاواته کە ی نه هاته دی، ئیتر ئومید بر بوو، هات و یه کیک دیکه ی له به چکه کانی گرت و کردی به شیریکی به توانا. 6 له تیو شیران که وته هاتوچۆ، چونکه بووه شیریکی به توانا. قیری پراوکردنی نیچیر بوو، مرؤفیشی خوارد. 7 قه لاکانی ئەوانی تیکشکاندن و شاروچکه کانی کاول کردن، خا که که و هه رچی تێدایه له بهر دهنگی نه ره ی تۆقین. 8 نه ته وه کان له هه ریمه کانی ده وره به ری له دژی کۆبوونه وه. تۆریان هه لدايه سه ری، ئەویش که وته چاله که یانه وه. 9 به ته وه وه خستیانه ناو قه فهزه وه، هینایانه لای پاشای بابل. بردیانه ناو زیندان، تا کو ئیتر له سه ر چیا کانی ئیسرائیل

نهره‌ی نه بیستریّت. 10 «دایکت وهک دار میویک بوو له روزه‌که‌ی تودا، که له‌دهم تاو چینرا. له‌به‌ر زوری تاو، چر و به‌ردار بوو. 11 لقی به‌هیزی هه‌بوو، که گونجاوه بو دارده‌ستی فه‌رمانزه‌وایان. بالای کرد و هه‌لکشا به‌ناو لقه پرگه‌لا کاند، له به‌رزی و زوری چله‌کانی ده‌رکه‌وت و بینرا. 12 به‌لام به‌رق و قینه‌وه هه‌لکیشرا و فریدرایه سه‌ر زه‌وی. بای روزه‌هللات لئیدا و وشکی کرد، به‌ره‌که‌ی هه‌لوه‌راند، لقه به‌هیزی‌کانی وشک بوون و تاگر هه‌لیانیلووشی. 13 ئیستا وا له چۆله‌وانیدا چینراوه، له خاکیکی وشک و تینوودا. 14 له یه‌کیک له لقه گه‌وره‌کانیه‌وه تاگری گرت و به‌ره‌که‌ی هه‌للووشی. ئیستا هیچ لقیکی به‌هیزی نه‌ماوه که بو دارده‌ستی فه‌رمانزه‌وایان گونجاو بیّت. «ئه‌مه لاوانه‌ویه و له کاتی شینگیران ده‌گوترینه‌وه.»

20 ئه‌وه بوو له ده‌ی مانگی پینجی سالی حه‌وته‌م، که ساتیک له پیرانی ئیسرائیل هاتن بو پرسیارکردن له یه‌زدان، جا له‌به‌رده‌مدا دانیشتن. 2 ئینجا فه‌رمایشتی یه‌زدانم بو هات، پئی فه‌رموم: 3 «ئه‌ی کوری مرؤف، له‌گه‌ل پیرانی ئیسرائیل بدوی و پئیان بئ: «یه‌زدانی بالاده‌ست ئه‌مه ده‌فه‌رمویت: ئایا ئیوه هاتون هه‌تا پرسیار له من بکه‌ن؟ به‌گانی خۆم! ناهیلّم ئیوه پرسیارم لی بکه‌ن، ئه‌وه فه‌رمایشتی یه‌زدانی بالاده‌سته.» 4 «ئایا حوکیان ده‌ده‌یت؟ ئه‌ی کوری مرؤف، ئایا تو حوکم ده‌ده‌یت؟ رووبه‌رووی نه‌ریته قیزه‌ونه‌کانی باوباپیرانی خۆیان بکه‌ره‌وه، 5 پئیان بئ: «یه‌زدانی بالاده‌ست ئه‌مه ده‌فه‌رمویت: ئه‌و پرۆزه‌ی ئیسرائیل هه‌لبارد سویندم بو بنه‌ماله‌ی یاقوب خوارد، له خاکی میسر دا خۆم پئیان ناساند، سویندم بو خواردن و فه‌رموم: «من یه‌زدانی په‌روه‌ردگار تانم، 6 له‌و پرۆزه‌دا سویندم بو خواردن که له خاکی میسر ده‌ریانده‌هئیم و ده‌یانبه‌م به‌ره‌و خاکیک که خۆم به‌دوایدا گه‌رابووم بۆیان، شیر و هه‌نگویی لی ده‌رژیت، باشتیخی هه‌موو خا که‌کانه. 7 پیم فه‌رموون: هه‌ریه‌که له ئیوه با ئه‌و وینه‌ قیزه‌وانه‌ی که سه‌رنجی پراکیشاوون و خۆشان ده‌وین، له خۆتان دووربخه‌نه‌وه و به‌ته‌کانی میسر خۆتان گلاو مه‌که‌ن. من یه‌زدانی په‌روه‌ردگار تانم؛ 8 «به‌لام لیم یاخی بوون و نه‌یانویست گویم لی بگرن، که‌سیان وینه‌ گلاوه‌کانی به‌رچاوی فرینه‌دا که سه‌رنجی پراکیشاوون، وازیان له‌ته‌کانی میسر نه‌هئینا. له‌به‌ر ئه‌وه بیرم له‌وه ده‌کرده‌وه، تووره‌ی خۆمیان به‌سه‌ردا ببارتیم و له ناوه‌پاستی خاکی

میسردا ههچوونی خوُمیان پَیدا هه لَبرِئِم؛ 9 به لام تهوهی من کردم له پَیناوی ناوی خوُم بوو، هه تا نوم گَلاو نه یِت له بهرچاوی تهو تهوانه ی له تیویاندان، تهوانه ی له بهرچاویان خوُم بۆ ده رخستن بهوهی له خاکی میسر دهرمپَینان. 10 جا له خاکی میسر دهرمپَینان و تهوانم هینایه چۆله وانی. 11 فهرزه کانی خوُم پَیدان و حوکه کانی خوُم پَی ناساندن، تهوانه ی ته گهر مرؤف به جییان بهینیت، پَینان ده ژینیت. 12 ههروه ها رۆژی شه ممم بۆ دیاری کردن، هه تا بیته نیشانه یهک له تیوان من و تهوان، بۆ تهوهی بزاتن که من یه زدام، تهوهی پیروزیان ده کات. 13 «له گهل تهوه شدا بنه ماله ی ئیسرائیل له چۆله وانی لیم یاخی بوون. ریگی فهرزه کانی منیان په پره و نه کرد و حوکه کانی منیان ره تکرده وه، تهو حوکه کانی ته گهر مرؤف جییه جییان بکات به هوی تهوانه وه ده ژینیت، ههروه ها به ههچ جوریک پیروزی شه ممه کانی منیان رانه گرت. له بهر تهوه فهرمووم له چۆله وانیدا من تووریهی خوُم به سه ریاندان ده بارئیم بۆ کوتایی پَینانیا. 14 به لام تهوهی کردم له پَیناوی ناوی خوُم بوو، هه تا گَلاو نه یِت له بهرچاوی تهو تهوانه ی له بهرچاویان دهرمپَینان. 15 ههروه ها له چۆله وانیدا سویندم بۆ خواردن که نه یانئیم بۆ تهو خاکی که پیم دابوون، تهوهی شیر و ههنگویی لئ ده رژیت و باشرینی هه موو خا که کانه، 16 له بهر تهوهی حوکه کانی منیان ره تکرده وه و ریگی فهرزه کانی منیان په پره و نه کرد، به لکو شه ممه کانی منیان گَلاو کرد، چونکه دلیان دوا ی بته کانیان که وت. 17 له گهل تهوه شدا چاوه کاتم به زه یی پَیناندان هاته وه له له ناوبردنیان، جا کوتاییم پَی نه هینان. 18 له چۆله وانی به رۆله کانی تهوانم فهرموو: به ریگی فهرزی باو کانتاندا مه رۆن و حوکه کانیان مه پاریزن و به بته کانیان خوتان گَلاو مه کن. 19 من یه زدانی پهروه ردگاری خوتانم، ریگی فهرزه کاتم په پره و بکن و حوکه کاتم پاریزن و کاریان پَی بکن. 20 شه ممه کانیشم پیروزیان رابگرن، جا ده یِت به نیشانه یهک له تیوان من و عیوه دا، تاوه کو عیوه بزاتن که من یه زدانی پهروه ردگاری خوتانم؛ 21 «رۆله کانیشیان لیم یاخی بوون، ریگی فهرزه کانی منیان په پره و نه کرد و حوکه کانی منیان نه پاراست هه تا کاری پَی بکن، تهوانه ی ته گهر مرؤف بیانکات به هوی تهوانه وه ده ژینیت، ههروه ها شه ممه کانی منیان گَلاو کرد. جا فهرمووم، تووریهی خوُم دهربریم، هه تا له

چۆلەوانی ھەلچوونی خۆمیان پێدا ھەلپێژم. 22 بەلام دەستم ھەلگرت و
 ئەو ھەوی کردم لە پێناوی ناوی خۆم بوو، ھەتا لە بەرچاوەوە نەتەوانە گلاو
 نەبێت کە لە بەرچاویان دەرمپێنان. 23 ھەروەھا لە چۆلەوانی سویندەم بۆ
 خواردن کە بەناو نەتەو ھەکاندا پەرتیان بکەم و بەسەر خا کەکاندا بڵاویان
 بکەمەو، 24 چونکە گوێرایەکی حوکمەکانی من نەبوون، بەلکو فەرزەکانی
 منیان رەتکردەو و شەممەکانی منیان گلاوکرد و چاویان بەدوای بەتەکانی
 باوکیانەو بوو. 25 ھەروەھا من ئەو فەرزانەم پێدان کە باش نین و ئەو
 حوکمانەکی کە پێی ناژین، 26 پێم دا کە خۆیان گلاو بکەن، بەو ھەوی کە
 ھەموو تۆبەرەکی خۆیان کرد بە دیاری و بە ئاگر سووتاندیان، بۆ ئەو ھەوی
 بیانتۆقێم تاوھە کو بزانی کە من یەزدانم. 27 «ئەکی کۆری مرۆف، لەبەر ئەو
 لەگەڵ بنەمالەکی ئیسرائیل قسە بکە و پێیان بێ: «یەزدانی بالادەست ئەمە
 دەفەرمویت: لەمەشدا باوکانتان کفریان لە دژی من کرد کە ناپاکیان
 کرد: 28 کاتیەک ئەوانم ھێنایە ئەو خاکی سویندەم بۆ خواردبوون کە
 پیدەمە ئەوان، جا ھەر گەردێکی بەرز و ھەر دارێکی پر گەلایان بینی، لەوێ
 قوربانییەکانیان سەرپری، لەوێ پێشکەشکراوەکانیان پێشکەش کرد کە
 مایەکی توورەبوونی منە. لەوێ بخوورە بۆنخۆشەکانیان پێشکەش کرد، لەوێ
 شەرابی پێشکەشکراویان پێشکەش کرد. 29 پێم فەرموون: ئەم نزرگی سەر
 بەرزاییە چییە کە بۆی دین؟» جا لەو پوژەووە ناوی لێنرا، بام. 30 «لەبەر
 ئەو بە بنەمالەکی ئیسرائیل بێ: «یەزدانی بالادەست ئەمە دەفەرمویت:
 ئایا ئێوەش بە رێگای باوکانتاندا دەپوون، بە وینە قیزەونەکانیان خۆتان
 گلاو دەکەن و لەشفرۆشی دەکەن؟ 31 بە پێشکەشکردنی دیارییەکانتان و
 سووتاندنی مندالەکانتان و بە ھەموو بەتەکانتان ھەتا ئەمە مرۆش گلاو دەبن.
 ئەکی بنەمالەکی ئیسرائیل، ئایا رێ بەم ئێتر ئێوە پرسیارم لێ بکەن؟ بە گێجانی
 خۆم ناھێتم ئێوە پرسیارم لێ بکەن، ئەو فەرمایشتی یەزدانی بالادەستە.
 32 «ئەو ھەوی بە خەیاڵتاندا دیت ھەرگیز نایەتە دی، کە دەلێن: «وێک
 نەتەو ھەکان دەبین، وێک ھۆزەکانی زەوی، دار و بەرد دەپەرستین. 33
 یەزدانی بالادەست دەفەرمویت: بە گێجانی خۆم، من بە دەستیکی پۆلایین و
 بازوویکی بەھیز و بە توورەبی دەرپرینم فەرمانزەرەوایە تێتان دەکەم. 34 من بە
 دەستیکی پۆلایین و بازوویکی بەھیز و توورەبیەکی دەرپرەو ھەو لەتو گەلان

دەر تانده هیتم و له و خاکانه وه کۆتان ده که مه وه که تییدا په رته وازه بوون. 35
 ده تان هیتمه چۆله وانی خاکی گهلانی دیکه و له ویی پروو به پروو داد گاییتان
 ده که مه وه. 36 وهک چون باو بایرانتانم له چۆله وانی خاکی میسر داد گایی
 کرد، ئاواش میوه داد گایی ده که م. ئەوه فه رمایشتی یه زدانی بالاده سته.
 37 واتان لی ده که م به ژیر دارده ستدا تییبه پرن و ده تان هیتمه ناو به ندی
 په یمانه وه. 38 ئەوانه ی له تیوتان هه لگه پراونه ته وه و له من یاخین ریشه کیشیان
 ده که م. هه رچه نده له خاکی ئاواره بیان دهر یانده هیتم، به لام ناچنه ناو
 خاکی ئیسرائیل وه، ئیتر میوه ده زانن که من یه زدانم. 39 «ئهی بنه ماله ی
 ئیسرائیل، یه زدانی بالاده ست سه باره ت به میوه ئەمه ده فه رمویت: پرۆن و
 هه ریه که تان بته کانی خۆی په رستیت! به لام دوا ی ئەوه به قسم ده که ن.
 ئیتر ناوی پیروژیشم به دیاری و بته کانتان گلاو ناکهن، 40 چونکه هه موو
 بنه ماله ی ئیسرائیل له کینوی پیروژیم، له کینوی به رزی ئیسرائیل، له ویی
 له خاکه که ده مه په رستن، منیش له ویی لیتان رازی ده بم. ئەوه فه رمایشتی
 یه زدانی بالاده سته. له ویی داوای پینشکه شکر او و په سه ندرین دیاریتان
 لی ده که م، له گهل هه موو قوربانییه پیروژه کانتان. 41 میوه وهک بخووری
 بوخوش له لای من په سه نده بن، کاتییک له تیو گهلان دهر تانده هیتم و له و
 خاکانه ی که تییدا په رشوبلاو بوونه ته وه کۆتان ده که مه وه و له به رچاوی
 نه ته وه کان به میوه پیروزی خۆم دهر ده خه م. 42 ئیتر میوه ده زانن که
 من یه زدانم، کاتییک ده تان هیتم بو خاکی ئیسرائیل، بو ئەو خاکه ی که
 سویندم خوار دبوو بیده مه باو بایرانتان. 43 له ویی ره فتاری خۆتان و هه موو
 کرده وه کانتان که پچی گلاو ببون دیته وه یادتان، له به ر هه موو ئەو خراپانه ی
 که ئەنجامتان داوه قیز له خۆتان ده که نه وه. 44 ئەهی بنه ماله ی ئیسرائیل،
 کاتییک له به ر ناوی خۆم هه لسوکه ویتان له گهلدا ده که م، نهک وه کو کاره
 خراپه کانتان و نه ریته گهنده له کانتان، ئیتر میوه ده زانن که من یه زدانم. ئەوه
 فه رمایشتی یه زدانی بالاده سته،» 45 ئینجا فه رمایشتی یه زدانم بو هات، پچی
 فه رموم: 46 «ئهی کوری مرؤف، پرووی خۆت له باشوور بکه و به ره و
 باشوور جار بده، پینشینی له سه ره ئەو دارستانه بکه که له باشووره. 47 به
 دارستانی باشوور بئی،» گوی له فه رمایشتی یه زدان بگه، یه زدانی بالاده ست
 ئەمه ده فه رمویت: من خه ریکم ئاگرت تی به رده ده م، جا هه موو داریکی ته پر

و ھەموو دارئىكى وشك لەناو تۇدا دەخوات. كۆپەي گۆرە كەي ناكورئىتەوھە
 و لە باشوورەوھە ھەتا باكوور ھەموو روخسارىك دەسووتت. 48 جا ھەموو
 مرؤف دەبينن كە من يەزدانم ئاگرم تى بەرداوه و ناكورئىتەوھە. 49
 منيش گوتم: «ئاي، ئەي يەزدانى بالادەست، ئەوان بە من دەلین: «ئايا ئەو
 تەنھا بە نمونە نادووت؟»

21 فەرمایشتی يەزدانم بۆ ھات، يى فەرمووم: 2 «ئەي كورى
 مرؤف، پرووت لە تورشلەيم بکە و لە دزى پيرۆزگا كەي جاربدە. پيشيني
 لەسەر خاكي ئيسرائيل بکە و 3 بە خاكي ئيسرائيل يى: «يەزدان ئەمە
 دەفەرمووت: من لە دزى توم، شمشیره كەم لە كىلانە كەيەوھە ھەلدە كيشم و
 كەسى راستودروست و خراپەكار لە تۆ دەپرەمەوھە. 4 لەبەر ئەوھى كەسى
 راستودروست و خراپەكار لە تۆ دەپرەمەوھە، شمشيره كەم لە كىلانە كەي دیتە
 دەرەوھە بۆ سەر ھەموو مرؤفئىك، لە باشوورەوھە ھەتا باكوور. 5 ئەو
 كاتە ھەموو مرؤفئىك دەزائیت كە من يەزدانم، شمشيره كەي خۆم لە
 كىلانە كەيەوھە ھەلكيشاوه و تازە ناگەرئىتەوھە. 6 «لەبەر ئەوھى ئەي كورى
 مرؤف، تۆ بنائىنە! بە دلشكاوى و خەمباريەوھە لەبەر چاويان بنائىنە. 7 ئەگەر
 لە تويان پرسى: «بۆچى دەنالىنیت؟» تۆش يى: «لەبەر ھەوالەكە، چونكە ھات.
 ھەموو دلئىك دەتوئىتەوھە، ھەموو دەستىك شل دەيىت، ھەموو رۆحئىك
 كۆل دەدات، ھەموو ئەژتۆيەك دەلەرزىت. ئەوھە تا دیت و دەيىت، ئەوھە
 فەرمایشتی يەزدانى بالادەستە.» 8 فەرمایشتی يەزدانم بۆ ھات، يى فەرمووم:
 9 «ئەي كورى مرؤف، پيشيني بکە و يى، «پەرورەدگار ئەمە دەفەرمووت:
 يى: «شمشيرئىك، شمشيرئىك تيركراوھەتەوھە، ھەرورە ھا مشتومال كراوھە،
 10 بۆ سەرپرین تيركراوھەتەوھە، مشتومال كراوھە بۆ ئەوھى وەك برىسكە
 بدرەوشىتەوھە! «ئايا دلئان بە داردەستى كورە كەم خۆش يىت؟ شمشير
 سووكايەتى بە ھەموو داردەستىك دەكات. 11 «شمشير مشتومال كراوھە و
 دانزاوھە بۆ ئەوھى بە دەست بگيردرىت. ئەم شمشيره تيركراوھەتەوھە و مشتومال
 كراوھە تاكو بدرئىتە دەست پياوكوژ. 12 ئەي كورى مرؤف، ھاوار و
 واويلا بکە، چونكە بەسەر گەلە كەم و بەسەر ھەموو ميرانى ئيسرائيلهوھە.
 فرپدەدرئىنە بەر شمشيره كە، لەگەل گەلە كەم. لەبەر ئەوھى سەنگى خۆت بكوته.
 13 «يىگومان كاتى تافىكردەنەوھە دیت. لەبەر ئەوھى چىيە ئەگەر داردەستەي

يه هودا، كه شمشير سووكايه تي يي ده كات، نه ميئيٽ؟ نه وه فهرمايشتي
 يه زداني بالاده سته. 14 «له بهر نه وه نه ي كوري مروفت، پيشيني بكه،
 ده ست به ناو ده ستي خوتدا بده. با به چوارده ورياندا شمشير دووباره و
 سيباره رابوه شيريت، شمشيري سه ربرينه، شمشيري كوشتاري گه وره يه.
 15 بو تانه وه ي دل و بو زوركردني كوژراوان، له بهر نه وه له سه ر هه موو
 ده روازه كانيان شمشيري سه ربرينم داناوه. ئاي! له و شمشيره دروستكراوه بو
 نه وه ي وهك هه وره بروسكه بريسكيته وه، نه و بو سه ربرين مشومال كراوه.
 16 نه ي شمشير، لاي راست بپره، ئينجا لاي چه پ، بو هه ر لايهك پرووي
 تپده كه يت! 17 منيش ده ست به ناو ده ستي خومدا ده ده م، توورهي خوم
 هيدي ده كه مه وه. من يه زدانم، نه وه م فهرموو.» 18 فهرمايشتي يه زدانم
 بو هات، يي فهرمووم: 19 «نه ي كوري مروفت، دوو ريگا بو خوت
 ديارى بكه بو هاتى شمشيري پاشاي بابل، هه ردوو كان له يهك خا كه وه
 ده ستي بكن، تابلويه كي رينماي دابن، له سه رته تاي سه ر ريگا كه به ره و شار
 داين. 20 ريگايهك ديارى بكه با شمشيره كه بيته سه ر ره به ي پايته ختي
 عه مؤنبيه كان و بو سه ر يه هودا له تورشه ليمي قه لابه ند، 21 چونكه پاشاي بابل
 له سه ر دوور يانه كه ده وه ستي، له سه ر گۆشه ي هه ردوو ريگا كه، فال
 ده گريته وه هه تا بزانيٽ به چ ئاراسته يه كدا پروات، به هه لداني تير، تيروپشك
 ده كات، به پرسين و پراو يژكردن له گه ل بته كانى، به پشكيني جگه ري ئازهليني
 سه ر پراو. 22 تيروپشك به ده ستي راستي بو تورشه ليم هه لده دات بو مه نجه نيق
 دانان، فهرمانى كوشتن و نه عره ته كيشانى جه ننگ، بو مه نجه نيق دانان بو
 شكاندني ده روازه كان، بو ليداني سه نگر و قولله بنيادنان. 23 له به رچاوى
 نه وانه ي سوينديان بو خواردوو كه دلسوزين بوي وهك فالگرتنه وه يه كي درو
 ده يٽ، به لام نه و تاوانه كه يان ده هيئيته وه ياديان تاكو به ديليان بگريٽ.
 24 «له بهر نه وه يه زداني بالاده ست نه مه ده فهرمويت: ”عيوه تاوانه كه ي
 خوتان هينايه وه ياد، چونكه ياخييونه كانتان پروون و ئاشكرايه و گوناوه كانتان
 له هه موو كرده وه كانتاندا ده ركه وتوو، له بهر نه وه به ديل ده گيرين. 25
 ”توش نه ي به دكارى گلاو، ميري ئيسرائيل، پروژت هاتوو، كاتي
 هاتوو سزادانت گه يشتوو ته به رزترين پله. 26 يه زداني بالاده ست نه مه
 ده فهرمويت: ميزه ره كه دابگره، تاجه كه هه لبگره، بارودوخه كه به م شيويه

نامېنېتته وه، به لكو بې پله وپايه به رز ده كړيته وه و پايه دار نرم ده كړيته وه. 27 كاولگه! كاولگه! كه م شانشينه كاولگه يه! هه روه ها نوژن ناكړيته وه، هه تا نه وپاشايه ديت كه مافي خوږه تي، منيش ده يده مه نه و. 28 «ته ي كوري مروښ، توش پيشيني بكه و بلي: "يه زداني بالاده ست له باره ي عه مونييه كان و سووكايه تيكردنه كه يان نه مه ده فهرمويت: «شمشير، شمشير بو سه ربرين هه لكيشراوه، مشومال كراوه بو له ناو بردن، برسكه ده داته وه وه ك بروسكه. 29 به پيچه وانه ي نه و بينينه پوچانه و فالگرته وه درويانه ي كه سه باره ت به تو كراون، شمشيره كه له سه ر ملي كوژراوه خراپه كاره كان داده نريت، نه وانه ي روزه يان هات، كاتيان هاتوه سزادانيان كه يشتوه ته به رز ترين پله. 30 «شمشيره كه بگه رينه وه يكلانه كه ي خوي. له نيشتماني دا يكت حوكت به سه ردا ده دم، له و شوينه ي به ديه ينرايت. 31 تو وره يي خوم به سه ر تودا ده بارينم و به تاگري هه لچوونم فووت لي ده كم، ده تده مه ده ست كه ساتيكي گرگرتوي شاره زا له فه وتان دن. 32 ده بيت به سووته مه ني تاگر، خوښت له ناوه راستي خا كه كه دا ده رږيت. ئيترياد ت ناكړيته وه، چونكه من يه زدانم، نه وه م فهرموو.»

22 ئينجا فهرمايشتي يه زدانم بو هات، پي فهرمووم: 2 «ته ي كوري مروښ، تا يا حوكم ده ده يت، حوكم به سه ر شاره خوږتريزه كه ده ده يت؟ به لكو شاره كه پروو به پرووي نه ريته قيژه ونه كان ي خوي بكه روه وه. 3 بلي: "يه زداني بالاده ست نه مه ده فهرمويت: نه ي نه و شاره ي كه له ناوه راستيدا خوږن ده رږيت، نه هاهمه تي به سه ر خوږدا ده هينيت، به دروستكردني بت خوي گلاو ده كات، 4 به و خوږينه ي رشتت تاوانبار بوويت، خوږت گلاو كرد به و بتانه ي دروستت كردوون. به و جوړه روزه گاري خوږت كورت كرده وه و كو تا ييت به سه ر خوږدا هينا، له بهر نه وه له لاي نه ته وه كان توم كرد به شوره يي، جينگاي تانه و ته شهري هه موو خا كه كان. 5 نه ي شاري به د ناو، نه ي پر له نازاوه، نه وه ي لپت نزيكه و نه وه ي لپت دووره گالته ت پي ده كات. 6 «سه ر بكه چون هه ريه كه له و ميرانه ي ئيسرائيل كه له ناو تودان ده سه لاتي خوي بو خوږتريشتن به كارده هينيت. 7 له ناو تودا سووكايه تيبان به دا يك و باوك كرده وه. له ناو تودا به سته م هه لسوكه وتيان له گه ل تاو اره دا كرده وه. له ناو تودا هه تيو و بيوه ژنيان چه وساندووه ته وه. 8 تو سووكايه تيت

به شته پیرۆزکراوه کانی من کردوووه و شه مه کانی منت گلاو کردوووه. 9 له ناو
 تۆدان پیاوانی دووزمان و بوختانکه بر بۆ خوینپرشتن، له ناو تۆدان ئەوانه ی له
 نزرگه ی سهر چیاکان ده خۆن و به دره وشتی ئەنجام ده ده ن. 10 له ناو تۆدان
 ئەوانه ی که ناموسی باوکیان ده بن، له ناو تۆدان ئەوانه ی که ده ست درێژ
 ده که نه سهر ژن له کاتی گلاو بیه که ی به هۆی خوینلیچوونی مانگانه ی. 11
 پیاو له گه ل ژنی نزیکه که ی کاری قیزه و نی ئەنجام ده دات، پیاوی دیکه ش
 بووکی خۆی به به دره وشتی گلاو ده کات. له ناو تۆدا مرۆف ده ست درێژ
 ده کاته سهر خوشکی خۆی، کچی باوکی. 12 له ناو تۆدان ئەوانه ی که
 به رتیل و هه رده گرن بۆ خوینپرشتن، ههروه ها تو سوو و قازانج له گرانکردنی
 نرخی شتومه ک و هه رده گریته. به سته م نزیکه کانی خۆت پرووتاندوووه ته وه،
 سه ره پای هه موو ته مانه ش منت له بیه کردوووه. ئەوه فه رمایشتی یه زدانی
 بالا ده سته. 13 «له بهر ئەو خوینه ی له ناو تۆدا پرژا، سه ره بکه مشتم ده وه شیم
 له و قازانجه ناره وایه ی کردووته. 14 ئایا دلت بهرگه ده گریته یان ده ستت
 به هیز ده بیته له و پرۆژانه ی هه لسه که وت له گه لدا ده که م؟ من یه زداتم، ئەوه م
 فه رموو، ههروه ها به جی ده هینم. 15 به تیه نه ته وه کان په رته وازه ت ده که م،
 به سه ره خا که کاندایاوت ده که مه وه، گلاو بیه کانت لی داده مالم. 16 ئەوه
 کاته ی له بهرچاوی نه ته وه کان خۆت گلاو کردوووه، ئیتر تو ده زانیت که
 من یه زداتم،» 17 ئینجا فه رمایشتی یه زداتم بۆ هات، پچی فه رموموم: 18
 «ئهی کوری مرۆف، به ماله ی ئیسرائیل بۆم بوون به خلت، هه موویان
 مس و ته نه که و ئاسن و قورقوشمن له ناوه راستی کووره به جیماون، بوون
 به خلتی زیو. 19 له بهر ئەوه یه زدانی بالا ده ست ئەمه ده فه رمویته:» له بهر
 ئەوه ی ئیه هه موو بوون به خلت، من له ناو تۆرشه لیم کۆتان ده که مه وه. 20
 وه ک چۆن زیو و مس و ئاسن و قورقوشم و ته نه که له ناو کووره دا کۆ
 ده کرینه وه، فوو به ئاگره که ی ژیریدا ده کریته هه تا بیته جۆش و بیتوینیه وه،
 منیش به هه مان شیوه به تووره یی و هه لچوونی خۆم له ناو شاره که کۆتان
 ده که مه وه و داتانده نیم و ده تاننیه وه. 21 جا کۆتان ده که مه وه و له ناو
 ئاگری تووره ییم فوتان لی ده که م و له ناویدا ده توینه وه. 22 وه ک زیو چۆن
 له ناو کووره دا ده توینیه وه، ئیه هه مان شیوه له ناویدا ده توینه وه، ئیتر
 ئیه ده زان که من یه زداتم، تووره یی خۆم به سه رتاندا پرژاندوووه.» 23

دېسان فەرمایشتی یەزدانم بۆ هات، یې فەرموم: 24 «ئەى كۆرى مرۆف، یې بلی:» تۆ ئەو خا كەى كە پاك نەبوو یتەو، لە رۆژى توورە پیدای بارانى لى نەباریو،» 25 پیلانگىرى مېرەكانى لەناوەرستىدا یە وەك شېر دەنەر ینىت و نیچىرە كەى لە تۆپەت دەكات. مرۆف دەخۆن، گەنجینە دەپرن و شتى گرانبەها دەبەن، لەناوەرستىدا بیوژن زۆر دەكەن. 26 كاهینەكانى سەرىچى فېركردنەكانى من دەكەن و شتە پېرۆز كراو، كەكانى من گلاو دەكەن، جیاوازی لەتیوان پېرۆز و پېرۆز نەكراو ناكەن، جیاوازی لەتیوان گلاو و پاك ناكەن و چاوا لە شەممەكانم دەپۆشن، جا لەتیواندا گلاو بووم. 27 كار بە دەستەكانى ناوى وەك گورگن، نیچىر لە تۆپەت دەكەن و خوین دەپۆشن و خەلك دەكوژن بۆ ئەوێ بە نارەواى قازانج بە دەستبېن. 28 پىغە مېرەكانىان كارە خراپەكانىان بۆ دادەپۆشن و بە بینى پوچ و فالگرتەوێ درۆ بە گەج بۆیان سواخ دەدەن و دەلین: «یەزدانى بالادەست ئەمە دەفەرموت،» لەگەل ئەوێ یەزدان هیچ قسەى نەكردوو. 29 گەلى خا كە كە ستەمكارى و تالانى دەكەن، هەژار و نەدار و نامۆش دەچەوسىننەو و لە دادپەرورەى بیبەشیان دەكەن، هەژار و نەداریان چەوساندەو و بە نارەوا ستەمیان لە ئاوارە كرد. 30 «لەتیواندا بەدواى پیاویكدا گەرام شوورا كە بنیاد بنیتهو و لە پیناوى خا كە كە لە كەلینى شوورا كەو لە بەردەم رابووستیت، بۆ ئەوێ ویرانى نەكەم، بەلام دەستم نەكەوت. 31 لەبەر ئەوێ هەلچوونى خۆمیان بەسەردا هەلدەپۆشم، بە ئاگرى توورەیم لەناویان دەبەم، كەدەوكانى خۆیان بەسەر خۆیاندا دەهینمەو. ئەو فەرمایشتی یەزدانى بالادەستە.»

23 فەرمایشتی یەزدانم بۆ هات، یې فەرموم: 2 «ئەى كۆرى مرۆف، دوو ئافرەت هەبوون، كچى یەك دایك بوون، 3 بە هەرزەكارى لە مېسر لەشفرۆشیان كرد، لەوێ ختووكەى مەمىكان درا و گۆى مەمى پاكیزە پیاو دەستبازى پى كرا. 4 گەورەكەیان ناوى تۆهۆلا بوو و خوشكەكەشى تۆهۆلیشا. ئەوان هى من بوون و كۆر و كچیان بوو، ناوەكانیشیان، تۆهۆلا سامېرەبە و تۆهۆلیشا تۆرشەلېمە. 5 «تۆهۆلا لەگەل ئەوێ هى من بوو لەشفرۆشى كرد و هەوەسبازى لەگەل دۆستانى كرد، لەگەل پالەوانەكانى ئاشور، 6 ئەوانەى جلى مۆریان پۆشیو، فەرمانرەوا و پارێزگارەكان، هەموویان گەنجى هەوەسدار و ئەسپ سوارن. 7 لەشى خۆى بە هەموو

هه‌ل‌ئارده‌کانی نه‌وه‌ی ئاشور فرۆشت، به‌هه‌موو ئه‌وانه‌ی هه‌وه‌سبازی له‌گه‌ل کردن گ‌لاو بوو، به‌هه‌موو بته‌کانیان. 8 وازی له‌شفرۆشیه‌که‌ی میسریش نه‌هینا، چونکه‌به‌هه‌رزه‌کاری له‌گه‌لی جوت بوون و ده‌ستبازیان به‌گۆی مه‌مکی پاکیزه‌ی کرد و هه‌وه‌سی خۆیان به‌سه‌ریدا پرشت. 9 «له‌به‌ر ئه‌وه‌ دامه‌ ده‌ست دۆسته‌کانی، ده‌ست نه‌وه‌ی ئاشور که‌به‌عه‌شقی بۆیان سووتا بوو. 10 ئه‌وان رووتیه‌که‌یان ده‌رخست، کوپ و کچه‌کانیان برد و ئه‌ویشیان به‌شمشیر کوشت. جا بۆ ژنان بوو به‌په‌ند، حوکی به‌سه‌ردا درا و جیه‌جی کرا. 11 «تۆهۆلیقا‌ی خوشکی ئه‌مه‌ی بینی، له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا گه‌نده‌لی و هه‌وه‌سبازییه‌که‌ی و له‌شفرۆشیه‌که‌ی زیاتر بوو له‌شفرۆشی خوشکه‌که‌ی. 12 هه‌وه‌سی چووه‌سه‌ر نه‌وه‌ی ئاشور، فه‌رمانه‌وا و پارێزگاره‌کان، پ‌اله‌وانه‌کان، که‌نایه‌ترین جلیان له‌به‌ردایه، ئه‌سپ سوارن و هه‌موو گه‌نجی هه‌وه‌سدان. 13 بینیم ئه‌ویش گ‌لاو بوو، هه‌ردووکیان یه‌ک رینگایان گرتیوه‌به‌ر. 14 «به‌لام تۆهۆلیقا له‌شفرۆشیه‌که‌ی زیاتر کرد، کاتیک له‌سه‌ر دیواریک وئیه‌ی پیاوه‌بابلیه‌کانی بینی که‌به‌سووری ئال وئیه‌یان کیشرا بوو، 15 پشتمین به‌ناوقه‌دیانه‌وه‌و میزه‌ره‌کانیان به‌سه‌ر سه‌ریانه‌وه‌ شۆر بووه‌ته‌وه. هه‌موویان به‌روخسار له‌فه‌رمانده‌ده‌چن، له‌شیه‌ی بابلیه‌کان که‌کلدان خاکی له‌دایکبوونیانه. 16 هه‌رکه‌چاوی پێیان که‌وت، هه‌وه‌سی چووه‌سه‌ریان، نێردراوی بۆ لایان نارد بۆ خاکی کلدانییه‌کان. 17 نه‌وه‌کانی بابلیش بۆ ناو نوێنی خۆشه‌ویستی بۆی هاتن و به‌هه‌وه‌سبازی خۆیان گ‌لاویان کرد. پاش ئه‌وه‌ی پێیان گ‌لاو بوو پشتم لیکردن. 18 له‌شفرۆشی و پروتی خۆی به‌ده‌رخست، جا پشتم لیکرد، وه‌ک چۆن پشتم له‌خوشکه‌که‌شی کردبوو. 19 کاتیک پرۆژانی هه‌رزه‌کاری به‌بیر هاته‌وه‌ که‌تێیدا له‌خاکی میسر له‌شی خۆی فرۆشت له‌شفرۆشی خۆی زیاتر کرد. 20 هه‌وه‌سی چووه‌سه‌ر هه‌وه‌سبازه‌کانیان، ئه‌وانه‌ی ئه‌ندامی نێرینه‌یان وه‌ک هی نێره‌که‌ره‌و په‌رینه‌یان وه‌ک په‌رینی ئه‌سپه. 21 بیری به‌دپه‌وشتی سه‌رده‌می هه‌رزه‌کاریت کرد که‌میسریه‌کان ده‌ستبازیان به‌گۆی مه‌مکت ده‌کرد له‌به‌ر مه‌مکی هه‌رزه‌کاریت. 22 «ئهی تۆهۆلیقا، له‌به‌ر ئه‌وه‌یه‌زدانی بالاده‌ست ئه‌مه‌ ده‌فه‌رمووت: من دۆسته‌کانی خۆت لی هانده‌ده‌م، ئه‌وانه‌ی پشتم لیکردن، له‌هه‌موو لایه‌که‌وه‌ ده‌یانپه‌نمه

سەرت، 23 نەوێ کانی بابل و هەموو کلدانییەکان، پەقۆد و شووع و قووع، هەموو نەوێ ئاشوریش لەگەڵیان، گەنجە هەوێ سەدارەکان، هەموویان فەرمانزەوا و پارێزگاری، فەرماندە و پالەوان، هەموو ئەسپ سوارن. 24 جا بە کۆمەڵی نەتەوێ کەنەوێ دێنە سەرت، بە چەک و گالیسکە و عەرەبانەو، بە قەلغانی گەورە و بچووک و بە کلاوی ئاسنینهوێ دەورەت دەگرن. منیش سزاکەت دەدەمە دەست ئەوان و بە حوکمەکانی خۆیان سزات دەدەن. 25 ئێرەبێهەم لە دژی تۆ دەبێت، بە توورەبێهەم هەلسوکەوتت لەگەڵدا دەکەن، لووت و گویت دەپرن و پاشاوەکەت بە شمشێر دەکوژریت. کوڕ و کچەکانت دەبەن و پاشاوەکەت بە ئاگر هەڵدەلووشریت. 26 هەرۆهەها جەلت لەبەر دادەمانن و کەرەستەیی رازاندنەوێ دەبەن. 27 کۆتایی بە بەدەرەوشتی و لەشفرۆشییەکەت دەهێنم کە لە خاکی میسرەوێ دەستت پێکەرد. ئینجا چاوت بەرز نا کەیتەوێ بۆیان و ئیتر میسرت لەبیر ناییت. 28 «یەزدانی بالادەست ئەمە دەفەرمویت: تۆهۆلیشا من خەریکم دەتدەمە دەست ئەوانەیی رقت لێیان بوو، بە دەست ئەوانەیی پشتت لێکردن، 29 جا بە قینەوێ هەلسوکەوتت لەگەڵدا دەکەن، هەموو بەری رەنجت دەبەن و بە رووتووقووتی بەجێت دەهێلن، بێ شەرمی لەشفرۆشیت و بەدەرەوشتی و هەوێ سبازییەکەت ئاشکرا دەکریت. 30 ئەمەیان بەسەرت هێناو، چونکە بەدوای نەتەوێ کەنەوێ هەوێ سبازیت کرد و بە بتەکانیان خۆت گلاوکرد. 31 پێنگای خوشکت گرتەبەر، لەبەر ئەوێ جامەکەیی ئەو دەدەمە دەستی تۆ. 32 «یەزدانی بالادەست ئەمە دەفەرمویت: «تۆ لە جامی خوشکت دەخۆیتەو، کە قوول و بەرینە، جامەکەش دەبێتە مایەیی گالتهجاری و سووکایەتی پێکردن، چونکە زۆر دەگریت. 33 پێ دەبیت لە مەستی و خەم، چونکە جامی سامیرەیی خوشکتە، جامی واقورمان و وێرانییە. 34 جا دەبێتەوێ هەتا چۆرپری دەکەیت، پاشان پارچە پارچەیی دەکەیت و مەمکی خۆت لەتوکوت دەکەیت، چونکە من قسەم کرد، ئەوێ فەرماشتی یەزدانی بالادەستە. 35 «لەبەر ئەوێ یەزدانی بالادەست ئەمە دەفەرمویت: چونکە منت لەبیر کرد و پشت گویت خستم، لەبەر ئەوێ بەرگەیی بەدەرەوشتی و لەشفرۆشییەکەت بگرە.» 36 هەرۆهەها یەزدان پێی فەرمووم: «ئەیی کوڕی مەرۆف، ئایا حوکم بەسەر تۆهۆلا و تۆهۆلیشا دەدەیت؟ بەلکو رووبەرۆوی نەریتە قێزەونەکانی

خۆيان بکهروهه، 37 چونکه لهشی خۆيان فرۆشت و دهستیان به خوینه، لهگهڵ بتهکانیان داوینپسیان کرد، ههروهه ئهه و کورانهی که بۆ منیان بوو وهک خۆراک بۆ بتهکانیان به ئاگر سووتاندیان. 38 ههروهه ئهه مهشیان به من کرد: لهو پرۆژه دا پیرۆزگا کهی منیان گلاوکرد و شهمهکانی منیان پیدس کرد. 39 که رۆلهکانی خۆيان بۆ بتهکانیان سهپرپی، ئهه پرۆژه بۆ پیرۆزگا کهم هاتن تاوهکو گلاوی بکهن. لهوی لهناوهپراستی ماله کهمدا ئهوهیان ئهه نجام دا. 40 «تهنانهت نیردراویان نارد بۆ ئهوهی چهند پیاویک له دوورههه بین، کاتیک هاتن، توهولیشا، تۆ خۆت بۆیان شوست و کلت له چاوان کرد و به خشل خۆت پازاندههه. 41 لهسهه سهکۆیهکی نایاب له بهردهم میزیکي ئامادهکراو داده نیشیتیت و بخوور و زهتی منت لهسهه داده نا. 42 «دهنگی کۆمه لیک بیسترا که له دهووبهری پرایانده بوارد، لهگهڵ زۆروپوری خه لک. سه بییه کان له چۆله وانیههه هینابوون، ئهوانه ی بازنیان کرده دهستی ئهه دووانه و تاجی جوانیان خسته سهه سهریان. 43 ئینجا سه بهارهت بهوهی له داوینپسی ماندوو بوو، فهرموم: «ئینستا با بۆ له شفرۆشی به کار بیینن، چونکه ئهه و ته نهها له شفرۆشی که». 44 جا له گه لئ جیوت بوون، وهک ئهوهی له گه لئ له شفرۆشی که جیوت بین. ئاوا له گه لئ جیوت بوون، له گه لئ توهولا و توهولیشا، دوو ژنه له شفرۆشه که. 45 له بهر ئهوهی داوینپس و دهست به خوینن، دادوهرانی راستدروست حوکیان دهههه، حوکی داوینپس و حوکی خوینن، چونکه داوینپس و دهست به خوینن. 46 «یهزدانی بالادهست ئهه مه ده فهرمویت: چه ته ده هینمه سهریان و ده یانده مه دهست تۆقین و تالان. 47 چه ته کان به ردبارانیان ده کهن، به شمشیره کانیان له تۆپه تیان ده کهن، کور و کچه کانیان سهرده برن، خانووه کانیان به ئاگر ده سووتین. 48 «جا کۆتایی به به دره وشتی ده هینم له خا که که، هه موو ژنان په ندی لئ وهرده گرن و وهک به دره وشتی که ی ئیوه نا کهن. 49 به دره وشتی که ی خۆتان به سهه خۆتان ده گپرنه وه، گوناھی بته کانتان هه لده گرن. ئیتر ئیوه ده زانن که من یهزدانی بالادهستم.»

24 له دهی مانگی دهی سالی تۆیه م فهرمایشتی یهزدانم بۆ هات، یی فهرموم: 2 «ئهی کوری مروث، ئهه بهرواره تۆمار بکه، هه ره ئهه پرۆژه، چونکه هه ره له م پرۆژه دا بوو پاشای بابل گه مارۆی تۆر شه لیمی دا.

3 په نديک بؤ بڼه مالهي يا خييوو بهينه وه و پييان بلن: "يه زداني بالاده ست
 ټمه ده فهرمويت: «مه نجه ل له سر ټاگر دابځي، داينځي و ټاوي تي بکه.
 4 پارچه گوشته کاني تيدا کو بکه ره وه، هه موو پارچه چا که کان، پان و
 شان، پري بکه له ئيسکي هه لېژارده. 5 باشتين مه پري ميگهل به و دار
 له ژير مه نجه لي ئيسکه کاني کو بکه ره وه، به ته و اوي بيکولينه، با ئيسکه کانيشي
 له ناويدا بکولين. 6 «يه زداني بالاده ست ټمه ده فهرمويت: «قوربه سر
 شاره خو پړيزه که، ټه و مه نجه له ي ژه نکه که ي خوي تيدا، ټه نکه که ي لي
 دهر نه چوو! پارچه پارچه دهر بيپين، تيروپشکي له سر مه کن. 7 «له بهر
 ټه و ي ټه و خويته ي رشتوويه تي له ناوه پراستيدايه، چونکه له سر به ردي
 پرووت داي ناوه، نه پرشته سر زه وي، ټا کو به خو ل دايوشيت. 8 بؤ
 هه لچووني تو وره يي و بؤ ټوله سه ندنه وه خوينه که ي ټوم له سر به رديکي
 پرووت دانا، ټا کو دانه پو شريت. 9 «له بهر ټه وه يه زداني بالاده ست ټمه
 ده فهرمويت: «قوربه سر شاره خو پړيزه که! هه روه ها منيش که له که
 داره که ي گوره ده کم. 10 دار زور بکه و ټا گري ټي به رده، گو شته که پي
 بگه يه نه، به ته و اوي به هاراني پيوه بکه، ليگه پري با ئيسکه کان بسو ټينيت. 11
 دواي ټه وه مه نجه له که به به تالي له سر پشکو يه کان دابځي، با گرم بيت و
 مسه که ي بسو ټيت، جا پيسيه که ي تيدا ده تو يته وه و ژه نکه که ي نامينيت.
 12 په نچيان به خه سار چوو، ژه نکه زوره که ي لانه درا، ته نانه ت به ټا گريش.
 13 «جا پيسيه که ت به دره و شتيه. له بهر ټه و ي هه ولم دا پاکت بکه مه وه
 به لام پاک نه بو يته وه، هه ر له پيسيه که ت پاک نايته وه هه تا تو وره يي
 خو مت به سر دا دانه مر کينه وه. 14 «من يه زدام، ټه و م فهرموو، ديه
 دي و ده ي کم. نه ده ست لي ده پاريزم و نه دلم پيت ده سو ټيت و نه
 پاشگه ز ده بمه وه. به گو يره ي ره فتار و کرده وه کانت حوکت ده دن، ټه وه
 فهرمايشتي يه زداني بالاده سته،» 15 فهرمايشتي يه زدام بؤ هات، پي
 فهرمووم: 16 «ټه ي کوري مرؤف، من خه ري کم به ليداني گورزيک
 ټه و ي چاوت ټاره زووي ده کانت ليتي ده ستينم، جا مه لا وپوه و مه گري و
 فرميسک مه پړزه. 17 به کچي ټاخ هه لکيشه، شيون مه گيره بؤ مردوو.
 ميزه ره له خو ت بپنچه، با پيلاوه کانت له پيتدا بن و سميت دامه پو ش و ناني
 ماته م مه خو.» 18 بؤ به ياني قسه م له گه ل گه ل کرد و بؤ ټيواره ژه که م مرد،

پروژى دواترىش چۆن فەرمانم پى كرابوو وام كرد. 19 ئىنجا گەل لىيان
 پرسىم: «ئايا پىمان ناللىت، ئەمەى تو دەيكەيت پەيوەندى چىيە بە ئىمەو؟»
 20 منىش وەلامم دانەو: «فەرمايشتى يەزدانم بۆ هات، پى فەرمووم:
 21 لەگەل بىنەمالەى ئىسرائىل قسە بکە و بلى: "يەزدانى بالادەست ئەمە
 دەفەرمويت: من خەرىكم پىروژگای خۆم گلاو دەكەم، ئەو قەلایەى
 شانازى پىو دەكەن، ئارەزووى چاوتان و خۆشى گىتانه. كور و كچەكانتان،
 ئەوانەى بەجىتان هېشتن بە شمشىر دەكوژرىن. 22 من چىم كرد ئىو ش بە
 هەمان شىو دەكەن، سىمىلتان داناپۆشن و نانى ماتەم ناخۆن. 23 مېزەرەكانتان
 بە سەرتانەو و پىلاوكانتان لە پىتان دەبىت، شىو ن ناگېرن و ناگېرن،
 بەلكو بە تاوانەكانتانەو دەفەوتېن و بۆيەكتى دەنوزىنەو. 24 حزقیيل بۆ
 ئىو دەبىتە نىشانە. هەموو ئەوئەى كرى ئىو ش دەيكەن. كاتىك ئەمە
 پروودەدات، ئىتر ئىو دەزانن كە من يەزدانى بالادەستم." 25 «توش،
 ئەى كورى مروث، ئەو پروژەى كە قەلایەكان لى دەستىنمەو، كە
 شادى و شانازىيانە، ئارەزووبەخشی چاوانیانە و خۆشى دلایانە، هەرەها
 كور و كچىشان لى دەستىنمەو، 26 هەر لەو پروژەدا، دەربازبوویك
 دىت بۆلات وەك هەوالدەرىك. 27 لەو پروژەدا زمانت بۆ دەربازبوو كە
 دەكرىتەو قسە دەكەيت و چىتر لال نایىت. بۆيان دەبىت بە نىشانە، ئىتر
 ئەوان دەزانن كە من يەزدانم.»

25 فەرمايشتى يەزدانم بۆ هات، پى فەرمووم: 2 «ئەى كورى مروث،
 پرووت لە عەمۆنىيەكان بکە و پىشینیان لەسەر بکە، 3 بە عەمۆنىيەكان
 بلى: "گوئى لە فەرمايشتى يەزدانى بالادەست بگرن، يەزدانى بالادەست
 ئەمە دەفەرمويت: لەبەر ئەوئەى گوتت 'هۆيا! لەسەر پىروژگا كەم چونكە
 گلاو بوو، لەسەر خاكي ئىسرائىل چونكە وىران بوو، لەسەر بىنەمالەى
 يەهوداش چونكە بە دىلى راپېچ كران، 4 لەبەر ئەوئە منىش دەتدەمە
 دەست خەلكى پروژەلات داگېرت بکەن، جا خىوئەتگاكانیان لەتىو
 تودا دادەمەزرىنن و نشىنگەكانیان لەتىو تودا دادەنېن. ئەوان مېو كەت
 دەخۆن و هەر ئەوانىش شىرەكەت دەخۆنەو. 5 رەبە دەكەم بە مۆلگای
 وشتر و خاكي عەمۆنىيەكانىش بە پشتىرى مەر، ئىتر ئىو دەزانن كە من
 يەزدانم. 6 يەزدانى بالادەست ئەمە دەفەرمويت: لەبەر ئەوئەى بە دەست

چه پلەت لیدا و پیت دا به زه ویدا و به هه موو قینی دلته وه به پروو خاندنی
 ئیسرائیل دنجوش بوویت، 7 له بهر ئه وه منیش ده ستم بۆت دريژ ده کهم،
 وهک ده سته کهوت ده تده مه ده ست نه ته وه کان. له تيو گه لان ريشه کيشت
 ده کهم، له خا که کان له ناوت ده بهم. ویرانت ده کهم، جا ده زانیت که من
 يه زدانم. 8 «يه زدانی بالادهست ئەمه ده فەر مویت:» له بهر ئه وه ی مؤتاب
 و سيعير ده لێن، بینه بنه ماله ی يه هودا وهک هه موو نه ته وه کانه، 9 هه ر
 له بهر ئه وه من له لای شاروچکه کانیه وه سنووری مؤتاب ده که مه وه، له
 شاروچکه کانی ئه و په ريه وه، که جوان ترینی خا که کن، پیت يه شيمۆت و
 به عل مه عۆن و قير ياته يم. 10 مؤتاب له گه ل عه مؤنیه کان ده ده مه ده ست
 خه لکی رۆژه لات، بۆ ئه وه ی ئیتر ناوی عه مؤنیه کان له تيو نه ته وه کان
 نه هینریت. 11 مؤتاب سزا ده ده م، ئیتر ئه وان ده زانن که من يه زدانم. 12
 «يه زدانی بالادهست ئەمه ده فەر مویت:» له بهر ئه وه ی ئه دوّم تاوانیکی
 گه وره ی کرد، به وه ی تۆله ی له بنه ماله ی يه هودا سه نده وه، 13 هه ر
 له بهر ئه وه يه زدانی بالادهست ئەمه ده فەر مویت: ده ستم بۆ سه ر ئه دوّم
 دريژ ده کهم و مرؤف و ئاره لێ ريشه کيش ده کهم. له تيانه وه بۆ
 دیدان به شمشیر ده کوژرین و خا که کesh ده که مه چۆله وانی. 14 به
 ده ستي ئیسرائیلی گه له کهم تۆله له ئه دوّم ده که مه وه، جا ئه وه ی به ئه دوّمی
 ده کهن به گویره ی تووره یی و هه لچوونی من ده پیت، ئه و کاته تۆله ی من
 ده زانن. ئه وه فەر مايشتی يه زدانی بالادهسته. 15 «يه زدانی بالادهست
 ئەمه ده فەر مویت:» له بهر ئه وه ی فه له ستييه کان به دلێکی پر له قينه وه تۆله یان
 له يه هودا سه نده وه و کاریان کرد بۆ ویرانی و دوژمندار ييه کی هه تاهه تایی،
 16 هه ر له بهر ئه وه يه زدانی بالادهست ئەمه ده فەر مویت: من خه ریکم
 ده ست بۆ سه ر فه له ستييه کان دريژ ده کهم و کريتیه کان ريشه کيش ده کهم
 و پاشماوه ی دانیشتووانی که ناری ده ریا له ناوده بهم. 17 تۆله ی مه زنیان
 لێ ده که مه وه و به تووره یی سزایان ده ده م، جا ده زانن که من يه زدانم،
 کاتیک تۆله ی خۆمیان لێ وهرده گمه وه.

26 له يه کی مانگی یازده ی سالی دوازه يم، فەر مايشتی يه زدانم بۆ
 هات، پیتی فەر مووم: 2 «ئهی کوپری مرؤف، له بهر ئه وه ی سور ده رباره ی
 تۆرشه لیم گوئی:» هۆیها! ده روازه که ی پروو له گه لان شکا، ده رگا کانی که وتته

سەر پشت، ویرانبوونی ئەو قازانجی منە. 3 لەبەر ئەوە یەزدانی بالادەست ئەمە دەفەر مویت: ئەی سور، من لە دژی تۆم، هەر وەک دەریا شەپۆلەکانی بەرز دەکاتەو، من چەندین نەتەو دەهینمە سەرت. 4 جا ئەوان شووراکانی سور دەرووخین و قوللەکانی تیکە دەن، منیش خۆلەکی لەسەر پادەمالم و دەیکەم بە بەردی پرووت. 5 دەبیتە شوینیک بۆ بلاوکردنەوی تۆر لەناو دەریا، چونکە من قسەم کرد. ئەو فەرماشتی یەزدانی بالادەستە. سور دەبیتە دەستکەوت بۆ نەتەوکان و 6 شارۆچکەکانی دەورووبەری بە شمشیر ویران دەن، ئیتر ئەوان دەزانن کە من یەزدانم. 7 «یەزدانی بالادەست ئەمە دەفەر مویت: من لە باکوورەو نەبوخودنەسری پاشای بابل دەهینمە سەر سور، پاشای پاشایان، بە ئەسپ و گالیسکە و سوار و لەشکرێکی مەزنەو. 8 جا شارۆچکەکانی دەورووبەرت بە شمشیر ویران دەکات، سەنگەرت لە دەور لێدەدەن و قوللەت لەسەر بنیاد دەنیت، سەنگەرت لە دەور لێدەدات و قەلغانتی لێ هەلدەگریت. 9 مەنجه نیق دەخاتە سەر شووراکانت و بە چە کەکانی قوللەکانت دەرووخینیت. 10 لە زۆری ئەسپەکانی تۆزیان دادەپۆشینت. لە دەنگی ئەسپ سوار و عەرەبانە و گالیسکەکان شووراکانت دەلەرزن، کاتیکی دیتە ناو دەروازە کاتەو، وەک چوونە ناو شارێکی پر کەلین. 11 بە سەمی ئەسپەکانی هەموو شەقامەکانت دەپەستیتەو، گەلە کەت بە شمشیر دەکوژیت، کۆلەکە بەهێزە کانت دەکەونە سەر زەوی. 12 سامانت تالان دەکەن، بازرگانیت زەوت دەکەن، شووراکانت دەرووخین، خانووە جوانەکانت تیکە دەن، بەرد و دار و خۆلت دەخەنە ناو دەریاوە. 13 دەنگی ناسازی گۆرانیه کانت کۆتایی پێ دەهینم، چیتەر دەنگی قیسارە کانت نایبسترینەو. 14 دەتکەم بەردی پرووت و دەبیتە شوینی بلاوکردنەوی تۆرەکان. جارێکی دیکە بنیاد نازیبیتەو، چونکە من یەزدانم، ئەو مە فەر موو. ئەو فەرماشتی یەزدانی بالادەستە. 15 «یەزدانی بالادەست بە سور ئەمە دەفەر مویت: ئایا ناوچەکانی کەناری دەریا لە گەل دەنگی کەوتنت، لە گەل هاواری بریندار و کەوتنی کوژراوان لە ناو پراستی تۆدا نالەرزن؟ 16 هەموو میرانی کەناری دەریا لەسەر تەختەکانیان دادەبەزن و کەواکانیان دادەمالن و کراسە نەخشینەکانیان دادەکەن، بەرگی تۆقین دەپۆشن و لەسەر زەوی دادەنیشن و هەموو چرکەیک دەلەرزن، واقیان لیت و پرده مینیت.

17 شینت بۆ ده گپرن و پیت ده لین: «ئەى شارە بە ناویانگە که، چۆن لە ناوچوویت؟ چۆن هیزە دەریایه کەت لە ناوچوو؟ بە هیز بوویت لە دەریا، خۆت و دانیشتوانه کەت، هه موو ئەوانه ی که له ویدا ده ژیان تو ترس و تو قینت هینایه سه ریان. 18 گهلانی که ناری ده ریا کان له پرۆژی که وتنت ده له رزن، دوورگه کانی ناو ده ریا له بهر نه مانت ده وروژین.» 19 «یه زدانی بالاده ست ئەمه ده فەرمویت: کاتیک وه ک شارە بئ ئاوه دانیه کان ده تکه مه شاریکی ویزان، کاتیک قولاینی ده ریا کان ده هینمه سه رت و ئاوه زۆره کان داده پۆشن، 20 له گه ل ئەوانه ی ده چنه نیو جیهانی مردووان تۆش ده خه مه ناوی، بۆ لای ئەو گهلانه ی که له میژه وه مردوون و له نزمايه کانی زه وی داده نشیتم. له کاولگه هه تاهه تاپیه کان له گه ل ئەوانه ی که ده چنه نیو جیهانی مردووان، بۆ ئەوه ی له خاکی زیندوواندا ئاوه دان نه بیت و نه دره وشییته وه. 21 ده تکه مه کاره سات و ئیتر بوونت ناییت، به دواتدا ده گه رین و چیت نادرز ییته وه، هه تاهه تاپیه. ئەوه فەرمايشتی یه زدانی بالاده سته.»

27 فەرمايشتی یه زدام بۆ هات، پئی فەرمووم: 2 «ئەى کورى مرؤف، شیوه تیک بۆ سور بگپره. 3 به سور یلن: ئەى نیشته جئ له لای گه رووی ده ریا، ئەوه ی له زۆربه ی که ناره کان بازرگانی له گه ل گهلان ده کات، یه زدانی بالاده ست ئەمه ده فەرمویت: «ئەى سور، تو گووت من ته واو جوانم؛ 4 سنووره کانت له ناو جهرگه ی ده ریا کان، بنیاده نرانت جوانی تۆیان ته واو کرد. 5 هه موو ته خته داره کانیا ن له دار سنه وه به رى سنیر بۆت دروستکرد. له لوبانه وه داریکی ئورزیا ن هینا تا کو داری ئالات بۆ دروستبکن. 6 له دار به پرووه کانی باشان سه وله کانی تۆیان دروستکرد. ته خته داری دریزی که شتییه کەت له داری سه روون له که ناره کانی قورسه وه هینراون، به عاج رازاوه ن. 7 که تانی نه خشینراوی میسر چارۆکه که ته هه تا بۆت بیته ئالا. قوماشی مۆر و ئه رخه وانی له که ناره کانی ئەلبشایه وه چه تر ت بوون. 8 خه لکی سه یدا و ئه رفاد سه ولیان بۆ لیده دایت. ئەى سور، پیاوه دانا کانت که له ناوتدا بوون، ئەوان که شتیوانت بوون. 9 پیرانی جو به یل و دانا کانی له سه ر پشتی تو بوون، کون و که لینه کانیا ن بۆت پر ده کرده وه. هه موو که شتییه کانی ده ریا و که شتیوانه کانیا ن هاتنه ته نیشته، بۆ بازرگانیکردن به که لوه له کانت. 10 «پیاوانی فارس و لوود و

پووت له ریزی سوپاکت جهنگاوهرت بوون، قه‌لغان و کلاوی ئاسنیان له‌سه‌ر شوورا کانت هه‌لواسی، نه‌وانه شکۆیان به‌تو به‌خشی. 11 نه‌وهی ئه‌رفاد له‌گه‌ل سوپاکت به‌چوارده‌ورتدا له‌سه‌ر شوورا کانت بوون، که‌مادییه‌کان له‌ناو قولله‌کانت بوون، قه‌لغانه‌کانیان به‌چوارده‌ورتدا له‌سه‌ر شوورا کانت هه‌لواسی، نه‌وانه جوانی تۆیان ته‌واو کرد. 12 «ته‌رشیش به‌هۆی ده‌وله‌مندی و زۆری کالا کانت بازرگانی له‌گه‌ل ده‌کردیت، زیو و ئاسن و ته‌نه‌که و قورقوشی به‌کالا کانت ئالوگۆر ده‌کرد. 13» «یۆنان و توبال و مه‌شه‌ک بازرگانیان له‌گه‌ل ده‌کردیت، کۆیله و که‌لوپه‌لی برۆزیان به‌کالا کانت ئالوگۆر ده‌کرد. 14» «دانیشتوانی بی‌ت توگه‌رما ته‌سپ و ته‌سپی سواری و هیستریان به‌کالا کانت ئالوگۆر ده‌کرد. 15» «خه‌لکی رودس بازرگانیان له‌گه‌ل ده‌کردیت، زۆر له‌که‌ناره‌کان بازاری فرۆشتنی کالا کانی تو بوون، له‌جیاتی نرخه‌که‌ی قوچی عاج و داری ته‌به‌نوسیان پنده‌دایت. 16» «ئارامیه‌کان له‌به‌ر زۆری کاره‌ده‌ستکرده‌کانت بازرگانیان له‌گه‌ل ده‌کردیت، به‌رده‌په‌رۆزه، قوماشی ته‌رخه‌وانی، کاری ته‌مه‌ین، که‌تانی ناسک، مه‌رجان و یاقووتیان به‌کالا کانت ئالوگۆر ده‌کرد. 17» «یه‌هودا و خاکی ئیسرائیل بازرگانیان له‌گه‌ل ده‌کردیت، که‌ئمی مینیت و شیرینه‌مه‌نی و هه‌نگوین و زه‌یت و مه‌ره‌می هه‌توانیان به‌کالا کانت ئالوگۆر ده‌کرد. 18» «دیمه‌شقی بازرگانی له‌گه‌ل ده‌کردیت به‌هۆی زۆری کاره‌ده‌ستکرده‌کانت و فره‌یی سامانه‌که‌ت، شه‌رابی هه‌لبۆن و خوری چاهه‌ریان له‌گه‌ل ئالوگۆر ده‌کرد. 19» «دانییه‌کان و یۆنانیه‌کان له‌ئوزال ئالوگۆریان به‌کالا کانت ده‌کرد، ئاسنی کوتراو و کاسیا و قامیشی بۆنخۆشیان له‌گه‌ل که‌لوپه‌له‌کانت ئالوگۆر ده‌کرد. 20» «دیدان بازرگانی له‌گه‌ل ده‌کردیت بۆ زینی لباد، بۆ سواریبوون. 21» «عه‌ره‌بستان و هه‌موو میره‌کانی قیدار بازرگانیان له‌گه‌ل ده‌کردیت، له‌به‌رخ و به‌ران و نیری، به‌مه‌ بازرگانیان له‌گه‌ل کردیت. 22» «بازرگانه‌کانی شه‌با و په‌عما بازرگانیان له‌گه‌ل ده‌کردیت، زێر و هه‌موو جوهره‌ بۆتیکی خۆش و به‌رده‌گرانه‌ها‌کانیان له‌باشترین جوهره‌ له‌گه‌ل کالا کانت ئالوگۆر ده‌کرد. 23» «حه‌پان و که‌نی و عه‌ده‌ن و بازرگانه‌کانی شه‌با و ته‌شوور و کله‌مه‌د بازرگانیان له‌گه‌ل ده‌کردیت. 24» نه‌وانه له‌بازاره‌کانت به‌جل و به‌رگی جوان، قوماشی مۆر، کاری ته‌مه‌ین، به‌په‌ی چنراو و په‌نگین به‌

ده زووی پستراو و پته و بازارگانیان له گه ل کردیت. 25 «که شتییه کانی
 تهرشیش کالاکانت بار ده کهن. له باری گران له ناو جه رگهی ده ریاکان
 پریت. 26 ئەوانه ی سه ولت بۆ لیده ده ن بۆ ناو ئاوه زۆره کان ده تبه ن،
 به لام بای رۆژه لات له ناو جه رگهی ده ریاکان تیکتده شکینیت. 27
 سامان و کالاکا و که لوبه له کانت، که شتیوان و ده ریاوان و وه ستاکانت،
 ئالوگۆرکه ران به که لوبه له کت، هه موو جه نگاوه ره کانت که له ناو تۆدان،
 هه موو سه رنشینه کانت که له ناوه پراستی تۆن، له پوژی ژیر ئاو که وتنت
 ده که ونه ناو جه رگهی ده ریاوه. 28 له ده نگی هاواری که شتیوانه کانت
 که ناره کان ده له رزن. 29 هه موو سه ولیدهر و که شتیوانه به ئەزموونه کان و
 که شتیوانه ئاسایه کانی ده ریا، له که شتییه کانیان داده به زن و له سه ر که نار
 پراده وه ستن، 30 ده نگیان بۆت به رز ده که نه وه و به تالییه وه ده قیژین،
 خۆل ده کهن به سه ر سه ری خۆباندا و له ناو خۆله میئش خۆیان ده که وزین.
 31 بۆ تو پرچی سه ریان ده تاشن و جلوبه رگی گوش ده پۆشن. به تالی
 گیانه وه گریاتیکی تال بۆت ده گریین. 32 له کاتی گریانان لوانه وه به ک
 به رز ده که نه وه، بۆت ده لا ویننه وه: «کی وه ک سور له ناو جه رگهی ده ریا
 پیده نگی نواند؟» 33 کاتیکی کالاکانت به ده ریاکاندا نارده ده ره وه،
 که لاتیکی زۆرت تیر کرد. به زۆری سامان و که لوبه له کانت پاشایانی
 زه ویت ده وله مه ند کرد. 34 کاتیکی له ده ریاکان تیکشکایت له ناو قوولایی
 ئاوه کان، که ره سه ته و هه موو سه رنشینه کت له گه لت نوقوم بوون. 35 هه موو
 دانیشتوانی که ناره کان واقیان لیت ورده مینیت، پاشا کانیان موچرکه بیان پندا
 دیت، روخساریان ده شیویت. 36 بازارگانانی تیو گه لان فیکه ت بۆلی
 ده ده ن، کۆتاییه کت ترسناک ده یبت و ئیتر بۆ هه تاهه تایه نامینیت.»

28 فهرمایشتی یه زدانم بۆ هات، یچی فهرمووم: 2 «ئهی کوری
 مرؤف، به سه روکی سور یی: «یه زدانی بالاده ست ئەمه ده فهرمویت: «له بهر
 له خۆبا بییوونه کت گووت: «من خوداوه ندیکم، له سه ر ته ختی خوداوه ندییتی
 داده نیشم له ناو جه رگهی ده ریاکان، به لام تو مرؤفیت نه ک خوداوه ند،
 هه رچه نه ده وایزانت وه ک خوداوه ندیک دانایت. 3 ئایا تو له دانیال
 داناتری؟ هیچ نهینیه ک لیت ناشارد ریتته وه؟ 4 به دانایی و تیگه لیشنت
 سامانت بۆ خۆت ده ست که وت، زیر و زیوت له گه نجینه کانت کۆکرده وه.

5 به هۆی شاره زایی زۆرت له بازرگانی سامانه کهتت زیاد کرد، جا له بهر دهوله مهنديه کهت له خۆبایی بوویت. 6 «له بهر ئه وه یهزدانی بالاده ست ئه مه ده فهرمویت: «وا ده زانیت که دانایت، که دانایی خوداوه ندت هه یه، 7 ههر له بهر ئه وه ش من بیگانه ده هینمه سهرت، درنده ترینی نه ته وه کان، شمشیره کانیا هه لده کیشنه سهر جوانی و داناییه کهت، شکۆ دره وشاوه کهت ده برن. 8 له ناو جه رگهی ده ریاکان به مردنی خویناوی ده مریت، شوۆرت ده که نه وه ناو جیهانی مردووان. 9 ئایا له بهر ده م بکوژه کانت ده لئیت: من خوداوه ندم؟ نه خیر، به لکو تو له ناو دهستی ته وانه دایت که ده تده نه بهر شمشیر، ته نها مروؤیت، نهک خوداوه ند. 10 به مردنی خه ته نه نه کراوان ده مریت، به دهستی بیگانان. من به لئیم دا، ئه وه فهرمایشتی یهزدانی بالاده سته.» 11 فهرمایشتی یهزدانم بو هات، یچی فهرمووم: 12 «ئهی کوپری مروؤف، بو پاشای سور بلا وینه وه و یچی بلئ: یهزدانی بالاده ست ئه مه ده فهرمویت: «تو نمونه ی ته واهتی بوویت، پر له دانایی و جوانی ته واو بوویت. 13 له عه ده نی به هه شتی خودا بوویت، هه موو به ردیکی گرانبه ها توی ده رازانده وه: یاقووت، یاقووتی زهره، زمرود، زه بهرجه د، به ردی عاشقبنه د، یه شب، یاقووتی شین، به رده پیرۆزه و زمرودی سه وز. چوارده وری به رده گرانبه ها کهت به زیر نه خشینرا بوو، له رۆژی به دیهینانت ئاماده کران. 14 تو که رویی ده ستیشانکراو بوویت بو پاسه وانی، ئه م ئه رکه م به تو سپارد بوو. تو له سه ر کئوی پیرۆزی خودا بوویت، به ناو به رده ئاگرینه کانداهاتوچۆت ده کرد. 15 تو له کرده وه کانت ته واو بوویت، له رۆژی به دیهینانتته وه هه تا ئه ورۆزه ی خراپه ت تیدا به دیکرا. 16 به هۆی فراوانبوونی بازرگانیه کهت، پر بوویت له سته م و گونا هت کرد. له بهر ئه وه ئهی که رویی پاسه وان، وهک گلاوییهک له کئوی خوداوه فریئدایت، له ناو به رده ئاگرینه کانداهه مکردیت. 17 له بهر جوانیه کهت له خۆبایی بوویت، له پیناوی شکۆی خوۆت داناییه کهتت به گهنده لی به کارهینا. له بهر ئه وه فریئدایته سه ر زه وی، تو م کرد به دیمه تیک بو ئه وه ی پاشایان ته ماشات بکن. 18 له بهر زۆری تاوانه کانت و ناپاکیت له بازرگانیه کهت پیرۆزگاکانی خوۆت گلاو کرد. له بهر ئه وه ئاگریکم داگیرساند له تووه ده رچوو، توی هه لלוوشی، ده تکه مه خوۆله میش له سه ر زه وی، له بهر چاوی هه موو ته وانه ی

سەیریان دە کردیت. 19 هەموو ئەوانەى لە تێو گەلان تۆیان ناسی واقیان لیت وردەمیییت، چونکە بوو پتە پەند و ئیتەر بۆ هەتا هەتا یە نامینیت.» 20 فەرمايشتی یەزدانم بۆ هات، یی فەرمووم: 21 «ئەى كۆرى مرؤف، پرووى خۆت لە سەیدا بکە و پێشبینی لە سەر بکە، 22 بێ: «یەزدانی بالادەست ئەمە دە فەرمویت: «ئەى سەیدا، من لە دژى تۆم و لە ناو هەراستى تۆدا شکۆمەندى خۆم دەردەخەم. کاتیک سزای ئەو دە دەم و پیرۆزى خۆم دەردەخەم، ئەو کاتە دەزانن کە من یەزدانم. 23 دەرد دە نێرمە سەرى و خوین بە ناو کۆلانەکانیدا دەروات. لە هەموو لایە کەوه شمشیر دیتە سەرى و لە ناو هەراستیدا کۆزراو هەکان دە کەون، کە لە هەموو لایە کەوه دیتە سەرى، ئیتەر ئەوان دەزانن کە من یەزدانم. 24 «لەمە و دوا ئەو گەلانەى کە لە دەورو بەرى بنە مالهى ئیسرائیلن، ئەوانەى سووکایە تییان پێ دە کەن بۆیان نابنە چقلى چە قیو و دركى بە ئازار. ئیتەر ئەوان دەزانن کە من یەزدانی بالادەستم. 25 «یەزدانی بالادەست ئەمە دە فەرمویت: کاتیک بنە مالهى ئیسرائیل کۆدە کە مەوه، لە تێو ئەو گەلانەى کە بۆ ناویان پەرتە وازە بوون، لە بەرچاوى نەتەوه کەن پیرۆزى خۆم لە تێویاندا دەردەخەم. ئیتەر لە خاکە کەى خۆیاندا نیشته جی دە بن، ئەوهى دام بە یاقوبى بە ندهى خۆم. 26 ئینجا بە ئاسوودە یی تێیدا نیشته جی دە بن و خانوو بنیاد دە نین و پەرز دە چێن. کاتیک سزای هەموو ئەوانە دە دەم کە لە دەورو بەریان سووکایە تییان پێ کردن، بە ئاسوودە یی نیشته جی دە بن. ئیتەر ئەوان دەزانن کە من یەزدانم، خودای ئەوانم.»

29 لە دوازدەى مانگی دەى سالى دە یەم، فەرمايشتی یەزدانم بۆ هات، یی فەرمووم: 2 «ئەى كۆرى مرؤف، پرووت لە فیرعەونى پاشای میسر بکە و پێشبینی لە سەر هەموو میسر بکە. 3 قسە بکە و بێ: «یەزدانی بالادەست ئەمە دە فەرمویت: «ئەى فیرعەونى پاشای میسر، من لە دژى تۆم، ئەى تیساحە گەورە را کشاوه کە لە ناو لقه کانی نیل، ئەوهى گوتى، پرووبارى نیل هى منە و من بۆ خۆم دروستم کردووه؛ 4 قولاپ لە شه ویلگەت دە کەم، ماسى چە مە کانت بە پووله کە کانتە وه دە لکینم. بە هەموو ئەو ماسیایانە وه کە بە پووله کە کانتە وه لکاون، لە ناو هەراستى چە مە کانت دە رتدە هیتم. 5 لە چۆلە وانی بە جییت دە هیتم، خۆت و هەموو ماسى چە مە کانت. لە دە شتودەر دە مریت،

نه خړده کړيټه وه و نه هه لډه گير ټيټه وه. توده که مه خوراکی گيانله بهری
 زهوی و بالندهی ناسمان. 6 ټه و کاته هه موو دانیشتووانی میسر ده زانن که
 من یه زدانم. «تو گوچانی قامیش بویت بو بنه مالهی ئیسرائیل. 7 که
 تویان به ده ست گرت، شق شق بویت و ناوشانی ټه و انت دری،
 که خویان به سهرتدا دا، شکایت و پستی ټه و انیشت شکاند. 8» «له بهر
 ټه وه یه زدانی بالادست ټه مه ده فهرمویت: من شمشیر ټکت ده هیمنه
 سهر، مروث و نازهل ټی پریشه کیش ده کم. 9 خاکی میسر ده بیت به
 کاولگه و چوله وانی، ټیتر ټه وان ده زانن که من یه زدانم.» «له بهر ټه وهی
 گوت، پروباری نیل هی منه و من دروستم کردوه، 10 له بهر ټه وه من له
 دژی تو و چه مه کانی تو، خاکی میسر ده کم به که لاهوی کول و چول،
 له مگدوله وه هه تا ټه سوان و هه تا سنووری کوش. 11 نه پی مروثی تیدا
 ټه ده بیت و نه پی نازهل، بو چل سال که س تیدا نیشته جی نایب. 12
 خاکی میسر ده کم به چوله وانی تیو خا که چوله کان، شاره کانیشی بو ماوهی
 چل سال له ناوشاره کوله کان چول ده بیت، میسر یه کان به ناو نه ته وه کاند
 ټه ده کم و له تیو خا که کاند بلاویان ده که مه وه. 13» «له گه ټه وه شدا
 یه زدانی بالادست ټه مه ده فهرمویت: له کوتابی چل ساله که میسر یه کان له
 که لانه کوده که مه وه که تیاندا په رشو بلا و بوون. 14 پراچیکراوه کانی میسر
 ده که ریتمه وه بو شانشینی باشووری میسر، بو نیشتمانی دایکان ده یانگه ریتمه وه
 و له وی دهن به پاشایه تیبه کی نرم و بی نرخ. 15 بی نرخین پاشایه تی
 ده بیت، ټیتر به سهر نه ته وه کاند بهرز نایبته وه. لاوازیان ده کم بو ټه وهی
 به سهر نه ته وه کاند زال نه بن. 16 له مه ودوا میسر نایب به پالپستی بنه مالهی
 ئیسرائیل، به لکو تاوانه که یان دیته وه یادیان، کاتیک روویان له میسر کرد،
 ټیتر ټه وان ده زانن که من یه زدانی بالادست.» 17 له یه کی مانگی یه کی
 سالی بیست و هه و ته م، فهرمایشتی یه زدانم بو هات، پی فهرمووم: 18
 «ټه ی کوری مروث، نه بو خودنه سری پاشای بابل له شکره که ی خوی له
 جه نگیکی قورسدا له دژی سور به کارهینا، هه تا ټه وهی هه موو سهریک
 پرووتایه وه و هه موو شاتیک دامالرا، به لام نه خوی و نه له شکره که ی له
 جه نگی که رابه رایه تی کرد هیچ پاداشیکان له سور ده ست نه که وت. 19
 له بهر ټه وه یه زدانی بالادست ټه مه ده فهرمویت: من خاکی میسر ده ده مه

نه بوخودنه سری پاشای بابل، جا سامانه که ی ده بات، ده یدزیت و تالانی ده کات، ده یتته کری بۆ له شکره که ی. 20 خا کی میسر م به ته و دا وه ک پاداشت بۆ ماندوو بوونه که ی، چونکه ته و و سوپا که ی له پیناوی مندا جه نگان،» ته وه فهرمایشتی یه زدانی بالآدهسته. 21 «له و رۆژه دا هیزی به ماله ی ئیسرائیل ده گه رینه وه، ده می توش له تیویان ده که مه وه. ئیتر ته وان ده زانن که من یه زداتم.»

30 فهرمایشتی یه زداتم بۆ هات، یی فهرمووم: 2 «ته ی کوری مروف، پینیبینی بکه و یی:» یه زدانی بالآدهست ته مه ده فهرمویت: «واوه یلا بکه ن، ئای بۆ ته و رۆژه! 3 چونکه رۆژه که نزیکه، رۆژه که ی یه زدان نزیکه، رۆژیکی به هه وره، کاتی ویرانبوونی نه ته وه کان ده یت. 4 شمشیریک دیتته سه ر میسر، ترس دیتته سه ر کوش. کاتییک کوزراوان له میسر ده که ون، سامانه که ی ده بردیت و بناغه کانی ده پرووخینریت. 5 کوش و لیبیا، لوود و هه موو عه ره بستان، کووب و نه وه کانی خا کی په یمان، له گه ل میسر به شمشیره که ده که ون. 6 «یه زدان ته مه ده فهرمویت:» «هاوپه یمانانی میسر ده شکین و هیزه که ی له ده ست ده دات که مایه ی شانازییه تی، خه لکه که شی له مگدوله وه هه تا ته سوان به شمشیره که ده کوزرین.» ته وه فهرمایشتی یه زدانی بالآدهسته. 7 «وه ک خا که کانی ده وروبه ریان چۆل ده بن، شاره کانیان له ریزی شاره کاوله کان ده بن. 8 به وه ده زانن که من یه زداتم، کاتییک ئاگر له میسر به رده ده م و هه موو یارمه تیده رانی تیکه ده شکینرین. 9 «له و رۆژه دا، نیردراوان به سواری که شتی له لای منه وه دین بۆ توقاندنی کوشی له خۆرازی، ئینجا له رۆژی سزادانی میسر ترس دیتته سه ریان، چونکه ته وه تا دیت. 10 «یه زدانی بالآدهست ته مه ده فهرمویت:» «من ئاپوره ی سوپای میسر له ناوده به م، به ده ستی نه بوخودنه سری پاشای بابل. 11 ته و به خۆی و به له شکره که یه وه درنده ترینی نه ته وه کان، بۆ کاولکردنی خا که که ده هینرین، جا شمشیره کانیان بۆ سه ر میسر هه لده کیشن، خا که که پر ده کن له کوزراو. 12 چه مه کانی نیل وشک ده که م و خا که که ده فروشم به خراپه کاران، به ده ستی پینگانان خا که که و هه رچی ئیدایه کاولی ده که م. من یه زداتم، ته وه م فهرموو. 13 «یه زدانی بالآدهست ته مه ده فهرمویت:» «به کان له ناوده به م و کۆتایی به په یکه ره کانی تیو مه مفیس ده هیم، له مه ودوا هیچ میریک له خا کی

میسر ھلنا کھوئیت، ترس دہ خہ مہ سہر خاکی میسر. 14 پاشایہ تی باشووری
 میسر تیکدہ دہم و ناگر لہ چوئعہن بہر دہ دہم و لہ تیب سزا دہ سہ پنم. 15
 تووہ پی خوٲم بہ سہر شاری پہلوزیوم دہ بار پنم، قہ لاکہ میسر، ٹاپورہ
 سوپای تیب پریشہ کیئش دہ کہم. 16 ناگر لہ میسر بہر دہ دہم، پہلوزیوم
 ئیشی پی دہ گات. تیب تہ فروتونا دہ بیٲت، مہ مفیسیش ھہ موو پروژیک لہ
 تہ نگانہ دا دہ بیٲت. 17 گہ نجہ کانی ٹون و پیقہ سہت بہ شمشیر دہ کوژرین،
 ئەو دوو شارہش راپیچ دہ کرین. 18 لہ تہ چہ نجیس پروژتاریک دادیٲ
 کاتیک نیرہ کانی میسر دہ شکینم، شانازی ھیزی نامینیت. ھہ وریک میسر
 دادہ پوئیت، شاروچکہ کانی راپیچ دہ کرین. 19 لہ میسر سزا دہ سہ پنم، ئیتر
 ئەوان دہ زانن کہ من یہ زداتم.» 20 لہ ھہ وتی مانگی یہ کی سالی یازدہ یہ مین،
 فہر مایشتی یہ زداتم بوٲھات، پیٲ فہر موموم: 21 «ئہی کوپری مروٲ، من
 بازووی فیرعہونی پاشای میسر م شکاند. یہ کاگریتہوہ، نہ بہ پہلیکہ دار و
 نہ بہ بیچانہوہی، بوٲئوہی بہ ھیز بیٲت و شمشیر بہ دہ سہتہوہ بگریٲتہوہ. 22
 لہ بہر ئەوہ یہ زدانی بالادہست ئەمہ دہ فہر مویٲ: من لہ دژی فیرعہونی
 پاشای میسر م. ھہردوو بازووی دہ شکینم، ساغہ کہ و شکاوہ کہ، شمشیر لہ
 دہستی بہر دہ دہ مہوہ. 23 میسر بیہکان بہ ناو نہ تہوہ کاندہ پەرت دہ کہم و
 بہ ناو خا کہ کاندہ بلاویان دہ کہ مہوہ. 24 ھہردوو بازووی پاشای بابل توند
 دہ کہم و شمشیری خوٲم دہ دہ مہ دہ ستیہوہ. ھہردوو بازووی فیرعہونیش
 دہ شکینم و لہ بہر دہ می وہک نوزانہوہی بریندار دہ نوزیٲتہوہ. 25 بازووہ کانی
 پاشای بابل توند دہ کہم، بہ لام بازووہ کانی فیرعہون دہ کہون. ئیتر ئەوان
 دہ زانن کہ من یہ زداتم، کاتیک شمشیری خوٲم دہ دہ مہ دہست پاشای بابل
 و بہ سہر خاکی میسر دا ھلیدہ کیئشیت. 26 میسر بیہکان بہ ناو نہ تہوہ کاندہ
 پەرتہوازہ دہ کہم و بہ ناو خا کہ کاندہ بلاویان دہ کہ مہوہ. ئیتر ئەوان دہ زانن
 کہ من یہ زداتم.»

31 لہ یہ کی مانگی سیٲی سالی یازدہ یہ مین، فہر مایشتی یہ زداتم بوٲھات،
 پیٲ فہر موموم: 2 «ئہی کوپری مروٲ، بہ فیرعہونی پاشای میسر و ٹاپورہ
 سوپاکہی بیٲ:» «لہ گہورہ پیدا بہ کی خوٲت بہراورد دہ کہیت؟ 3 سہیر
 بکہ ٹاشور دار ئورزیک بوو لہ لوٲبان، چلہ کانی جوان و سیبہرہ کہی پر
 بوو، بالای بہرز بوو، لووتکہی گہیشتہ ھہور. 4 ٹاو گہشہیان پی کرد،

کانیاوه ههلقولاوه کان گه وره یان کرد، جوگه کانی به ده وریدا پویشتن، ئاوباره کانی نارد بو هه موو داره کانی ده شتوده ر. 5 له بهر ته وه له هه موو داره کانی ده شتوده ر بالایی به رزتر بوو، له بهر زوری ئاو چله کانی زور بوون و لقه کانی دريژ بوون، چرويان کرد. 6 هه موو بالنده کانی ئاسمان له ناو چله کانی هیلانه یان کرد، هه موو گیانله به رانی ده شتوده ر له ژیر لقه کانی زاو زیان کرد، له ژیر سیبه ره که یدا نه ته وه گه وره کان نیشته جی بوون. 7 به چله دريژه کانی له جوانیدا بی وینه بوو، چونکه ره که که ی له سه ر ئاو یکی زور بوو. 8 دار ئورزی بانچه ی خودا پی نه ده گه یشته وه، دار سنه و به ر له گه ل چله کانی به راورد نه ده کرا، چنار وه ک لقه کانی نه و نه بوو. هیچ دار یکی بانچه ی خودا له جوانیدا له و نه ده چوون. 9 به زوری لقه کانی جوانم کرد، هه تا هه موو داره کانی عه دن، نه وانه ی له بانچه ی خودا به غیلیان پی ده برد. 10 «له بهر ته وه یه زدانی بالاده ست نه مه ده فهر مویت: له بهر ته وه ی دار ئورزه که بالایی به رز بووه وه، لووتکه ی گه یشته هه وره کان، به به رزیه که ی دلی له خو یایی بوو، 11 دامه ده ست رابه ری نه ته وه کان، به گویره ی خراپه کانی هه لسوکه وتی له گه لدا ده کات. من ده ر مکرد و 12 پیگانه کان که درنده ترینی نه ته وه کانن، بریانه وه و به جییان هیشت. چله کانی له سه ر چیا کان و له هه موو دو ئیک که وتن، لقه کانی لای هه موو شیوه کانی خا که که شکینرابوون. هه موو گه لانی زه وی له ژیر سیبه ره که ی لا چوون و به جییان هیشت. 13 هه موو بالنده کانی ئاسمان له سه ر قه ده که وتوه که ی نیشته وه و هه موو گیانله به رانی ده شتوده ر له تیو لقه کانی بوون. 14 له بهر ته وه نایت هیچ دار یکی دیکه که وا له که ناری ئاوه هه رگیز به لووتبه رزیه وه به رز یته وه، لووتکه ی بگاته هه ور، هیچ دار یکی دیکه ی تیر ئاو بالایی ناگاته نه و به رزیه. به لکو چاره نووسی هه موویان مر دنه، له تیو ئاده میزادان ده خرینه ژیر زه وی، له گه ل نه وانه ی ده چنه تیو جیهانی مردووان. 15 «یه زدانی بالاده ست نه مه ده فهر مویت: له و پوژهی دار ئورزه که که وته تیو جیهانی مردووان، من سه رچاوه ی ئاوه کانی ژیر زه ویم به خه م دا پوشتی. جوگه کانیم گرته وه، ئاوه زوره کان بران. بو ته و لو بنام به به رگی ماتهم پوشتی، له بهر ته ویش هه موو داره کانی ده شتوده ر سیس بوون. (Sheol h7585) 16 کاتیک له گو پرم نا له گه ل نه وانه ی ده چنه تیو جیهانی مردووان، له ده نگی که وتنی نه و نه ته وه کانم را چله کاند، جا هه موو

داره کانی عه‌ده‌ن، هه‌لبژێردراو و هه‌ره‌باشه‌کانی لوبنان، هه‌موو دارێکی تێر‌تاو، له‌ دنیای خواره‌وه‌ دلنه‌وایی کران. (Sheol h7585) 17 هه‌روه‌ها ئه‌وانه‌ی که له‌ سایه‌پیدا ده‌ژیان، واته‌ هاو‌په‌یمان‌ه‌کانی له‌ تێو نه‌ته‌وه‌کان، له‌ گه‌لێدا شو‌ر‌بوونه‌وه‌ ناو جیهانی مردووان و چوونه‌ پال کوزراوان به‌ شمشیر. (Sheol h7585) 18 «کام داری عه‌ده‌ن له‌ شکۆمندی و گه‌وره‌یی به‌ تو به‌راورد ده‌کری؟ له‌ گه‌ل ئه‌وه‌شدا له‌ گه‌ل داره‌کانی عه‌ده‌ن ده‌که‌وێته‌ قوولایی زه‌وی و له‌ تێو خه‌ته‌نه‌ نه‌کراو و کوزراوان به‌ شمشیر راده‌کشیت. «ئهمه‌ فیرعه‌ون و هه‌موو ئاپۆره‌ی سوپا که‌یه‌تی. ئه‌وه‌ فهرمایشتی یه‌زدانی بالاده‌سته.»»

32 له‌ یه‌کی مانگی دوازه‌دی سالی دوازه‌مین فهرمایشتی یه‌زدانم بو‌ هات، یی فهرمووم: 2 «ئهی کوری مرو‌ف، شیوه‌تیک بو‌ فیرعه‌ونی پاشای میسر بگێره‌ و یی بلی: «له‌ شیرێ تێو نه‌ته‌وه‌کان ده‌چیت، تو وه‌ک تیساحی ناو رووباره‌ گه‌وره‌که‌یت، در به‌ چه‌مه‌کانت ده‌ده‌یت، به‌ پێیه‌کانت تاوه‌که‌ت شله‌قاند و چه‌مه‌کانی ئه‌وانت لیل کرد. 3 «یه‌زدانی بالاده‌ست ئهمه‌ ده‌فهرمویت: «تۆری خۆم به‌سه‌رتدا هه‌لده‌م له‌ گه‌ل چه‌ندین گه‌ل، ئه‌وان راده‌کێشنه‌ ناو تۆره‌که‌م. 4 له‌سه‌ر زه‌وی به‌جیت ده‌هێلم، له‌سه‌ر رووی ده‌شتوهر فرێنده‌ده‌م، هه‌موو بالنده‌ی ئاسمان له‌سه‌رت ده‌نیشیمه‌وه، هه‌موو گیانه‌به‌رانی زه‌ویت پێ تێر ده‌که‌م. 5 گوشتت به‌سه‌ر چیا کاندایا و ده‌که‌مه‌وه‌ و دۆله‌کان له‌ که‌لاکت پر ده‌که‌م. 6 خاک به‌ لافاوی خوینت تاو ده‌ده‌م هه‌تا چیا کان، شیوه‌کانش له‌ تو پر ده‌بن. 7 که‌ تو ده‌کوژیمه‌وه، ئاسمان داده‌پوشم، ئه‌ستێره‌کانی تاریک ده‌که‌م. به‌ هه‌ور خۆر داده‌پوشم و مانگیش رووناکیه‌که‌ی ناده‌ره‌وشیته‌وه. 8 هه‌موو رووناکیه‌کانی ئاسمانت لی تاریک ده‌که‌م، تاریکی به‌سه‌ر خا که‌که‌تدا ده‌هێم.»» ئه‌وه‌ فهرمایشتی یه‌زدانی بالاده‌سته. 9 «گه‌لاتیکی زۆر خه‌مبار ده‌که‌م، کاتیک له‌ تێو نه‌ته‌وه‌کان ده‌تسکیم، له‌و خا‌کانه‌ی ئاشنایان نه‌بوویت. 10 وا له‌ گه‌لاتیکی زۆر ده‌که‌م واقیان لیت و ربمینیت، له‌به‌ر تو پاشا‌کانیان موچرکه‌یان پیدا دیت، کاتیک شمشیره‌که‌م له‌به‌رده‌میان راده‌وه‌شیم. له‌و پرۆزه‌ی تو ده‌که‌ویت، هه‌موو ساتیک ده‌له‌رزن و له‌ گیانی خۆیان ده‌ترسن. 11 «یه‌زدانی بالاده‌ست ئهمه‌ ده‌فهرمویت: «شمشیری پاشای بابل دیته‌ سه‌رت. 12 وا ده‌که‌م به‌ شمشیری پاله‌وانان، ئه‌وانه‌ی درنده‌ترینی هه‌موو

نه ته وه کانن ٿا پورهی سوپا کت بکه ویت. جا شانازی میسر ده شکینم،
 هه موو ٿا پورهی جه ماوهره کهی له ناوده چیت. 13 هه موو مهرومالاته کانی
 له ناوده بهم له لای ٿاوه زوره کان، له مهودوا نه یی مرؤف دهیشله قینیت و
 نه سی گاوگوتال لیلی ده کات. 14 ٿینجا وا ده کم ٿاوه کهی پروون بیت
 و جوگه کانی وهک زهیت برؤن. ٿه وه فهرمایشتی یه زدانی بالا دهسته. 15
 کاتیک خاکی میسر ویران ده کم و له ههرچی ٿییدا یه چولی ده کم،
 کاتیک له هه موو دانیشتوانه کهی ده دم، ٿینجا ده زانن که من یه زدانم.“
 16 «ٿه مه شیوه ٿیکه ده یگپرن، چکانی نه ته وه کان ٿه شیوه نه ده گپرن، بو
 میسر و بو هه موو ٿا پورهی گه له کهی ده یگپرن. ٿه وه فهرمایشتی یه زدانی
 بالا دهسته.» 17 پاردهی مانگی یه کی سالی دوازدهمین، فهرمایشتی یه زدانم بو
 هات، یی فهرمووم: 18 «ٿه ی کوری مرؤف، واوه یلا بو ٿا پورهی گه لی
 میسر بکه، بو ٿه و چکانی نه ته وه گه وره کان، بیانیره بو دنیای خواره وه له گه ل
 ٿه وانهی ده چنه ٿیو جیهانی مردووان. 19 پئیان یلی: ٿایا ٿیوه له وان جواترن؟
 برؤن و له گه ل خه ته نه نه کراوان رابکشین.» 20 له ناوه راستی کوژراوان
 به شمشیر ده کهون، شمشیره که ٿاماده یه؛ میسر ده گرن و له گه ل هه موو
 ٿا پورهی سوپا کهی ده یه ن. 21 رابه ره پاله وانه کان له ناوه راستی جیهانی
 مردووان سه بارهت به میسر و هاوپه یمانه کانی ده لین: «ٿه وان هاتون له گه ل
 خه ته نه نه کراوان رابکشین، له گه ل ٿه وانهی به شمشیر کوژراوان؛“ (Sheol
 h7585) 22 «پاشای ٿاشور و هه موو سوپا کهی له وی کهوتون، گوڙه کانیان
 له و چوارده وره ن، هه موو ٿه وانهی به شمشیر کوژراوان. 23 له ژیره وهی
 جیهانی مردووان گوڙی سوپا که له چوارده وری گوڙی پاشا که یه،
 هه موو ٿه وانهی ترسیان خسته خاکی زیندووان، به شمشیر کوژراوان. 24
 «پاشای ٿیلام له ویه، گوڙی هه موو سوپا کهی له چوارده وری گوڙه کهی
 ٿه ون. هه موویان کوژراوان، به شمشیر کهوتون. هه موو ٿه وانهی ترسیان
 خسته خاکی زیندووان به خه ته نه نه کراوی چونه دنیای خواره وه، له گه ل
 ٿه وانهی ده چنه ٿیو جیهانی مردووان ٿا پروویان چوو. 25 له ٿیو کوژراوان
 جیگایه کیان پییدا، گوڙی هه موو سوپا کهی له چوارده وری گوڙه که یه ن.
 هه موویان به خه ته نه نه کراوی به شمشیر کوژراوان. له بهر ٿه وهی ٿه وان
 ترسیان خسته بووه خاکی زیندووان، ٿا پروویان چوو له گه ل ٿه وانهی ده چنه

تیو جیهانی مردووان، له تیو کوژراوان پراکشاون. 26 «پاشای مه شهک و پاشای توبال له وین، هه موو سوپا که یان له ده وری گۆره کانیا ن. له بهر ئەوهی ئەوان ترسیان خستبووه خاکی زیندووان، هه موویان به خه ته نه نه کراوی به شمشیر کوژراوان. 27 ئایا له گه ل پالنه وانانی دیکه ی خه ته نه نه کراو که کوژراوان پالنه خرین، ئەوانه ی به چه که جه نگییه کانیا نه وه له گۆر نران، ئەوانه ی شمشیره کانیا ن له ژیر سه ریا ن دانراوه؟ سزای تاوانه کانیا ن له سه ر ئیسکیان ده بیئت، ئەوانه ی له خاکی زیندووان پالنه وانه کانیا ن تو قاندووه.

(Sheol h7585) 28 «تۆش، ئە ی فیرعه ون، له تیو خه ته نه نه کراوان ده شکیت و پرا ده کشیت، له گه ل ئەوانه ی به شمشیر کوژراوان. 29 «پاشای ئە دو میس له گه ل هه موو میره کانی له وین، ئەوانه ی ویرای به توانایان له گه ل خه ته نه نه کراوان پرا ده کشین، له گه ل ئەوانه ی به شمشیر کوژراوان له گۆر نران، ده چنه تیو جیهانی مردووان. 30 «میرانی با کوور هه موویان و هه موو سه یدا ئیه کان له وین. هه رچه نده له رابردوودا به توانا که یان خه لکان تو قاندووه، به لام به ئابروو چوونه وه له گه ل کوژراوان ئە سه پرده کراون، به خه ته نه نه کراوی له گه ل کوژراوان به شمشیر پرا کشان و ئابروویان چوو له گه ل ئەوانه ی له گۆر نران. 31 «فیرعه ون و هه موو سوپا که ی سه بووریا ن دینه وه، کاتیک هه موو ئەوانه ده بین که به شمشیر کوژراوان. ئەوه فه رمایشتی یه زدانی بالاده سته. 32 هه رچه نده ترسی ئەوم خسته خاکی زیندووان، به لام فیرعه ون و هه موو سوپا که ی له تیو خه ته نه نه کراوان پرا ده کشین، له گه ل ئەوانه ی به شمشیر کوژراوان. ئەوه فه رمایشتی یه زدانی بالاده سته.»

33 ئینجا فه رمایشتی یه زدانه بو هات، پئی فه رموم: 2 «ئهی کوری مرؤف، قسه له گه ل هاو نیشتمانیا ن بکه و پیا ن یلی: «ئه گه ر شمشیر بو سه ر خا کیک به نتم و ئه گه ر گه لی خا که که پیاو نیک له تیو خو یا ن به ن و بیکه ن به چاودیر، 3 کاتیک ببینیت شمشیره که بو سه ر خا که که دیت، فوو به که ره نادا ده کات و گه له که ئا گادار ده کاته وه. 4 ئه گه ر یه کینک گوئی له ده نگی که ره نا که بوو و وریای خو ی نه بوو، ئینجا شمشیره که هات و ژیا نی برد، خوینی له ئەستوی خو ی ده بیئت. 5 له بهر ئەوه ی گوئی له ده نگی که ره نا که بوو و وریای خو ی نه بوو، خوینی له ئەستوی خو ی ده بیئت، ئه گه ر وریای خو ی بووا یه خو ی ده ربا ز ده کرد. 6 به لام

ئەگەر چاودۆرە که ببینیت وا شمشیره که دیت، فووی به که پره نادا نه کرد
 و گه له کهی ئاگادار نه کرده وه، شمشیره کهش هات و که سیکه له وان
 کوشت، ئەو که سه به هوی تاوانه کانی که کردوویه تی گیان ده سپیریت،
 به لام من خوینه کهی ده خه مه ئەستوی چاودۆرە که. 7 «ئهی کوری
 مروڤ، من توم کرد به چاودۆر به سه ر بنه ماله ی ئیسرائيله وه، له بهر ئە وه
 گوئ له فەرمايشته کهم بگره و به ناوی منه وه ئاگاداریان بکه ره وه. 8
 ئە گه به خراپه کار بفرمووم: «ئهی خراپه کار، سزا کهت مردنه!» ئە گه تو
 خراپه کاره که ئاگادار نه که یته وه که له ره فتاره کهی بگه ر یته وه، ئە وا ئە و
 خراپه کاره به تاوانی خوینه وه ده مریت، به لام خوینه کهی ده خه مه ئەستوی
 تو. 9 ئە گه هاتوو تو خراپه کاره کهت له ره فتاره کهی ئاگادار کرده وه
 هه تا لپی بگه ر یته وه، به لام ئە و له ره فتاره کهی خوی نه گه پرایه وه، ئە وا
 به تاوانی خوینه وه ده مریت، به لام تو خۆت پرزگار ده کهیت. 10 «ئهی
 کوری مروڤ، قسه له گه ل بنه ماله ی ئیسرائیل بکه و یلن: «ئیه بهم جوړه
 ده دوین: یاخیبوون و گونا هه کائمان له سه ر خویمان و به وانه له ناوده چین.
 ئیتر ئیبه چون برین؟» 11 ی بیان یلن: «یه زدانی بالاده ست ده فەر مویت: به
 گیانی خویم، من به مردنی خراپه کار دلخۆش نايم، به لکو به وهی خراپه کار له
 ره فتاره کهی بگه ر یته وه و بریت. بگه ر یته وه! له ریگا خراپه کائمان بگه ر یته وه!
 ئە ی بنه ماله ی ئیسرائیل، بوچی بمرن؟» 12 «ئهی کوری مروڤ، له بهر
 ئە وه به هاو نیشتمانیان یلن: «راستودروستی کهسی راستودروست له
 کاتی یاخیبوونی فریای ناکه ویت، خراپه کاریش له کاتی گه پرا نه وهی له
 خراپه کهی، به هوی خراپه کهی له ناو ناچیت. کهسی راستودروست له
 کاتی گونا هه کهی ناتوانیت به راستودروستییه کهی بریت.» 13 ئە گه به
 کهسی راستودروستم فرموو: «بیگومان تو ده ژیت،» جا ئە گه ر پشتی به
 راستودروستییه کهی به ست و خراپه ی کرد، هه موو راستودروستییه کهی
 له یاد ده کریت، به لکو خراپه کهی ده یته هوی مردنی. 14 ئە گه به
 خراپه کارم فرموو: «سزا کهت مردنه!» جا ئە گه له گونا هه کهی گه پرایه وه
 و به راستودروستی و داد په روه ری کاری کرد، 15 ئە گه خراپه کاره که
 بارمه یان هه ر شتیکی دزیوه گه پرا ندیه وه و ریگیای فره زه کانی ژبانی
 گرت بهر، به بی ئە وهی خراپه بکات، ئە وا بیگومان ده ژیت و نامریت.

16 هه موو گوناوه کانی که کردوو یه تی له یاد ده کرین. به راستودروستی و دادپهروهی کاری کردوو، بیگومان ده ژیت. 17 «هاونیشتیما نیانت ده لئین: ”رینگای پهروهردگار راست نییه.“ به لکو ئه وان رینگای خویان راست نییه. 18 کاتیک که سی راستودروست له راستودروستییه که ی بگه ریته وه و خراپه بکات، ئه وای پی ده مریت. 19 کاتیکیش خراپه کار له خراپه که ی بگه ریته وه و به راستودروستی و دادپهروهی کار بکات، ئه وای پیان ده ژیت. 20 ئیه ش ده لئین: ”رینگای پهروهردگار راست نییه!“ ئه ی بنه ماله ی ئیسراییل، من هه ریه که تان به پی رینگای خوی حوکی ده ده م.» 21 له سالی دوازه مینی رایجکردنمان، له پینجی مانگی ده، له تورشه لیمه وه ده رباربوونیک بۆ لام هات و گوئی: «شاره که لئی درا.» 22 عیواری پی پیش که یشتنی ده رباربووه که، رۆحی یه زدان هاته سه رم، ده می کردمه وه، جا که به یانی هات بۆ لام ده مم کرابوو وه و چیت لال نه بووم. 23 ئینجا فه رمایشتی یه زدانم بۆ هات، پی فه رمووم: 24 «ئه ی کوپی مرؤف، دانیشتوانی که لاهه کانی خاکی ئیسراییل قسه ده که ن و ده لئین: ”ئیه راهیم ته نها که سیک بوو، به لام دهستی به سه ر خا که که دا گرت. ئیه زورین و خا که که به ئیه دراوه که دهستی به سه ردا بگرین.“ 25 له بهر ئه وه پینان یلئ: ”یه زدانی بالادهست ئه مه ده فه رمویت: گوشت به خوینته وه ده خون، چاوتان بۆ بته کاتان هه لده برن و خوین ده ریژن، ئایا دهست به سه ر خا که که دا ده گرن؟ 26 پشت به شمشیری خوتان ده به ستن، شتی قیزه ون ده که ن، هه ریه که تان به ژنی که سیک دیکه گلاو بوو. ئایا دهست به سه ر خا که که دا ده گرن؟“ 27 «پینان یلئ: ”یه زدانی بالادهست ئه مه ده فه رمویت: به گیانی خۆم، ئه وانهی له که لاهه کاتن به شمشیر ده کوژرین، ئه وانهی له سه ر رووی ده شتوده رن ده یانکه مه خۆراکی گیانله به ران، ئه وانهی له قه لا و له شه که وته کاتن به ده رده مرن. 28 خا که که ده که م به ویرانه و چۆله وانی، کو تایی به شانازی هیزی دیت، چیا کانی ئیسراییل ده بن به ویرانه ی بی ریوار. 29 جا ده زانن که من یه زدانم، کاتیک خا که که ده که م به ویرانه و چۆله وانی، له سه ر هه موو کاره قیزه ونه کانیان که کردوو یانه.“ 30 «ئه ی کوپی مرؤف، هاونیشتیما نیانت له پال دیواره کان و له به رده رگای ماله کان له باره ی تووه ده دوین، هه ریه که له گه ل برا که ی، به یه کتر ده لئین: ”وه رن با گوئی له و

قسەيە بگرن کە لەلایەن یەزدانەووە هاتوو. 31 هەرۆک هەموو کات، گەلەگەم بۆ لات دین، لەبەردەمت دادەنیشن و گوئی لە قسەکانت دەگرن، بەلام کاری پنی ناکەن، چونکە تەنھا بە دەم پەرۆشی خۆیان بۆ خودا دەردەپرن، بەلام بە دل بەدوای قازانجی ناپەرەوایی خۆیان کەوتوون. 32 لە راستیدا تۆ بۆ ئەوان وەک کەسیکی دەنگ خۆشیت کە باش موسیقا دەژەنیت و گۆرانی خۆشەوێستی دەنێتەو، جا گوئی لە قسەکانت دەگرن و کاری پنی ناکەن. 33 «کە ی ئەمە بە ئەنجام گەیشت، پیگومان دەشکاتە ئەنجام، ئەو کاتە دەزانن کە پیغەمبەریک لەتویان بوو.»

34 فەرمايشتی یەزدانم بۆ هات، پنی فەرمووم: 2 «ئە کۆری مرۆف، لەسەر شوانەکانی ئیسرائیل پینشینی بکە و پینان بلی: "یەزدانی بالادەست ئەمە دەفەرمویت: قوربەسەر شوانەکانی ئیسرائیل، ئەوانە ی هەر خەریکی خۆیانن، ئایا ناییت شوانەکان میگەل بلەوهرین؟ 3 ئیو چەورییە کە ی دەخۆن و خورییە کە ی لەبەر دەکەن و کامەشیان قەلەووە سەری دەپرن، بەلام میگەل نالەوهرین. 4 لاوازتان بەهیز نەکرد، نەخۆشتان تیار نەکرد، شکاوتان نەگرتەو، دەرکراوتان نەگەراندەووە و بەدوای ونبوودا نەگەراند، بەلکو توندوتیژی خۆتان بەسەریاندا سەپاند. 5 جا بەنی شوان پەرتەوازە بوون و بە پەرتەوازەیی بە نیچیری هەموو ئاژەلێکی کۆی بوون. 6 میگەلی من بەسەر هەموو چیا و گردێکی بەرزدا وێل بوون، بەسەر هەموو پرووی زەویدا پەرتەوازە بوون و کەسێش نەبوو لێیان پرسیت و بەدوایاندا بگەریت. 7 «لەبەر ئەووە ئە ی شوانەکان، گوئی لە فەرمايشتی یەزدان بگرن: 8 یەزدانی بالادەست دەفەرمویت: بە گیانی خۆم، لەبەر ئەووە ی میگەلی من بەنی شوان بوو بە تالانی، هەتا بیته نیچیری هەموو ئاژەلێکی کۆی، هەرۆهە شوانەکانم لە میگەلی منیان نەپرسی، هەر خەریکی خۆیان بوون و میگەلی منیان نەلەوهراند، 9 ئە ی شوانەکان لەبەر ئەووە گوئی لە فەرمايشتی یەزدان بگرن: 10 یەزدانی بالادەست ئەمە دەفەرمویت: من لە دژی شوانەکانم و داوای میگەلی خۆم لە دەستیان دەکەم، لە لەوهراندنی میگەلەگەم رایانداگرم، لەمەودوا شوانەکان خەریکی خۆیان نابن، فریای میگەلی خۆم دەکوم لەناو دەمیان، ئیتر ناییت بە خۆراکچان. 11 «چونکە یەزدانی بالادەست ئەمە دەفەرمویت: من بەدوای میگەلی خۆمدا دەگەریم و بەسەریان دەکەمەو،

12 وهك چۆن شوان ميگه له پهرته وازه كهى خۆى به سهرده كاته وه كايتيك له تيويان ده بيت، تاوا منيش ميگهلى خۆم به سهرده كه موه و فريايان ده كه وم له هه موو ئه و شوينا نهى كه له رۆزى ته موشر دا بۆى پهرته وازه بون. 13 له تيو گه لان ده ريانده هيم و له خا كه كان كۆيان ده كه موه، ده يانينمه وه خا كى خۆيان، له سه ر چيا كانى ئيسرائيل و له شيوه كان و له ناو هه موو تا وه دانبيه كانى خا كه كه ده يانله وه پرتم. 14 له له وه پرگيه كى چاك ده يانله وه پرتم و پاوه نيان له چياى به رزى ئيسرائيل ده بيت و له وى له پاوه نه باشه كان كاويژ ده كن، له له وه پرگا به پيته كان له سه ر چيا كانى ئيسرائيل ده له وه پرتم. 15 من مه پرى خۆم ده له وه پرتم هه تا كاويژ ده كن، يه زدانى بالا ده ست ده فه رمويت، 16 به دوای ونبودا ده گه پرتم، ده ركراو ده گه پرتمه وه، شكاو ده گرمه وه، نه خۆش به هيز ده كم، قه له و و به هيز له ناو ده به م و به داد په روه رى شوانايه تيان ده كم. 17 «يه زدانى بالا ده ست ئه مه ده فه رمويت: ئيوه ش ئه ي ميگه له كه م، سه ير بكن، من له تيوان مه پرېك و مه پرېكى ديكه دادوه رى ده كم، له تيوان به ران و نيريه كان. 18 تايا به س نيه به لاتانه وه له له وه پرگاي باش بله وه پرتم، له وه پرگاي ديكه ش به پى ده په ستنه وه؟ تايا به س نيه كه له تاوه ساز گاره كان بخۆنه وه، ئه وهى ده ميئيه ته وه به بيتان ده بشله قين 19 هه تا ميگه لى من له پيه ستي ئيوه بخوات و له تاوى شله قاوى پيه كاتتان بخواته وه؟ 20 «له بهر ئه وه يه زدانى بالا ده ست ئه مه يان پى ده فه رمويت: من له تيوان مه پرى قه له و و مه پرى لاواز دادوه رى ده كم. 21 له بهر ئه وهى ئيوه هه موو مه ره لاوازه كان به كه له كه تان به لاوه ده نين و به شانيشتان پاليان پيوه ده نين و به قوچتان لنيان ده دن هه تا دووريان بخه نه وه و پهرته وازه يان بكن، 22 من فرياي ميگه لى خۆم ده كه وم و له مه ودوا نايت به تالانى، دادوه ريش له تيوان مه پرېك و مه پرېكى ديكه دا ده كم. 23 يه ك شوانى بو داده نيم، كه داودى به نده مه، ئه وه ده يله وه پر نيت و ئه وه ده بيت به شوانى. 24 من يه زدانم ده بم به خودايان و داودى به نده شم له تيوياندا ده بيت به سه روك، من يه زدانم، ئه وه م فه رموو. 25 «په يمانى تاشتيان له گه ل ده به ستم و ئازله درنده كان له خا كه كه داده مالم، جا به تاسووده يى له چۆله وانى نيشته جى ده بن و له ناو دارستانه كان ده نون. 26 ئه وان و ده وره به رى گرده كم به ره كه تدار ده كم و له كاتى خويدا بارانيان

به سهدا ده بارنيم و بارانی بهر کهت ده بیټ. 27 دره ختی ده شتودهر بهری خۆی ده دات، زه ویش بهر ووبومی خۆی ده دات و له خا که کیهان ئاسووده ده بن. کاتییک بهندی نیره که یان ده شکیم و له دهستی ئه وانه پرزگاریان ده کهم که کردبوونیان به کۆیله، ئه و کاته ده زانن که من یه زدانم. 28 له مه وودوا نابن به تالانی نه ته وه کان و گیانله بهر که کانی خا که که نایانخون، به لکو به ئاسووده پی نیشته جی ده بن و کهس نایانتر سینیت. 29 نه مامیچیان بو ده پروینم بو ناوبانگ، له مه وودوا له خا که که دا نابنه نیچیری قاتوقری و چیتر نابنه مایه ی تانه و ته شه ری نه ته وه کان. 30 ئیتر ئه وان ده زانن که من یه زدانی پهروه ردگاریانم و له که لیاندام، به ماله ی ئیسرایلیش گه لی منن. ئه وه فه رمایشتی یه زدانی بالاده سته. 31 ئیوه ش ئه ی مه ره کاتم، مه ره کانی له وه پرگا کهم، ئیوه مروفن و من خودای ئیوه م. ئه وه فه رمایشتی یه زدانی بالاده سته.»

35 فه رمایشتی یه زدانم بو هات، پی فه رموموم: 2 «ئه ی کوری مروف، پرووت له کیوی سیعیر بکه و پیشینی له سهر بکه و 3 پی یی: ”یه زدانی بالاده ست ئه مه ده فه رمویت: ئه ی کیوی سیعیر، من له دژی توم و ده ستم دریز ده کهم بو سهرت، چۆل و ویرانت ده کهم. 4 شاروچکه کانت کاول ده کهم، توش چۆل ده بیت، ئیتر تو ده زانیت که من یه زدانم. 5» «له بهر ئه وه ی له میژه دورژمنایه تیت له دلّه و له کاتی ته نگانه ی ئیسرایلییه کان که سزادانیان گه یشتبووه لووتکه، به ناپاکی ئه و انت دایه ده ست شمشیر، 6 له بهر ئه وه یه زدانی بالاده ست ده فه رمویت: به گیانی خۆم، من ئاماده ت ده کهم خوینت برژیت، خوینرشتن راوت ده نیت، چونکه رقت له خوینرشتن نه بوو، له بهر ئه وه خوینرشتن راوت ده نیت. 7 کیوی سیعیر ده کهم به ویرانه و چۆله وانی، هاتوچۆی تیدا ریشه کیش ده کهم. 8 چیا کانت له کوژراو پر ده کهم، گرد و دۆل و هه موو شیوه کانت کوژراوی به شمشیر تیدا ده که ون. 9 ده تکه مه ویرانه ی هه تاهه تایی و شاروچکه کانت ئاوه دان نابن، ئیتر ئیوه ده زانن که من یه زدانم. 10» «له بهر ئه وه ی گوت، ئه م دوو نه ته وه یه و ئه م دوو خا که بو من ده بن و ئیجه داگیریان ده که بن، ئه گه ر یه زدانیش له وی بیټ، 11 یه زدانی بالاده ست ده فه رمویت: له بهر ئه وه به گیانی خۆم، له سهر توورپی و به غیلییه کهت سزات ده ده م، په فتارت له گه ل

ده کهم ههروهک چۆن تو به قینهوه رهفئارت له گهڵ نهواندا کرد، خۆمیان پنی ده ناسینیم کاتییک حوکمت دهدهم. 12 جا ده زانیت که من یه زدانم و گویم له هه موو قسه سووکه کانت بوو، که له دژی چیا کانی ئیسرائیل کردت، که گوت: «ویران کران و پیمان دران بین به خۆراکان»؛ 13 به ده متان خۆتان به سه ر مندا گه وره کرد و قسه ی زۆرتان له دژی من کرد، من گویم لیوو. 14 یه زدانی بالادهست ئەمه ده فەرمویت: کاتییک هه موو زهوی دئخۆشه، من ویرانت ده کهم. 15 وهک چۆن تو دئخۆش بوویت به میراته که ی بنه ماله ی ئیسرائیل چونکه بوو به ویرانه، به هه مان شیوهت پنی ده کهم. ئە ی کبوی سیعیر، ویران ده بیت، تو و سه راپا هه موو ئەدۆم، ئیتیر ئەوان ده زانن که من یه زدانم.»

36 «ئە ی کوری مرووف، پئیشینی بو چیا کانی ئیسرائیل بکه و بلی: «هۆ چیا کانی ئیسرائیل گوئی له فەرمايشتی یه زدان بگرن، 2 یه زدانی بالادهست ئەمه ده فەرمویت: دوزمن سه بارهت به ئیوه گوئی: «هۆیه! نزرگی به رزاییه دیرینه کان بوونه مولکی ئییه.» 3 له بهر ئەوه پئیشینی بکه و بلی: «یه زدانی بالادهست ئەمه ده فەرمویت: له بهر ئەوه ی له هه موو لایه که وه ویرانیان کردن و پراویان نان، هه تا ئیوه بینه مولکی پاشماوه ی ئەو نه ته وانه ی که ماونه ته وه و له سه ر هه موو زما تیک بوون و خه لک زه می کردن، 4 له بهر ئەوه ئە ی چیا کانی ئیسرائیل، گوئی له فەرمايشتی یه زدانی بالادهست بگرن، یه زدانی بالادهست قسه بو چیا و گرده کان، شیو و دۆله کان، که لاهه چۆله کان و شارۆچکه به جیماوه کان ده کات که بوونه مایه ی تالانی و سووکایه تی پیکردن له لایه ن ئەو نه ته وانه ی که له ده ور و به رتان ماونه ته وه. 5 یه زدانی بالادهست ئەمه ده فەرمویت: من له ئاگری ئیره یی خۆمدا، له دژی پاشماوه ی ئەو نه ته وانه ی که ماونه ته وه و له دژی هه موو ئەدۆم قسه م کرد، چونکه به وه بهری خۆشی و قینی دلپانه وه خا که که ی منیان کرده مولکی خۆیان بو تالان کردنی له وه رگا کانی.» 6 له بهر ئەوه پئیشینی له سه ر خاکی ئیسرائیل بکه و به چیا و گرده کان، به شیو و دۆله کان بلی: «یه زدانی بالادهست ئەمه ده فەرمویت: من له دلگه رمی و له تووره یی خۆمدا قسه م کرد، له بهر ئەوه ی که وتنه بهر تانه و ته شه ری نه ته وه کان. 7 له بهر ئەوه یه زدانی بالادهست ئەمه ده فەرمویت: من خۆم سویند ده خۆم که ئەو

نه ته وانه ی که له ده ورو بهرتانن خوځيان بکه و نه بهر تانه و ته شه ر. 8 «به لام
 نه ی چیا کانی ئیسرا ئیل، ښو له کانی خوځتان ده پروین و به رو بو می خوځتان
 بو ئیسرا ئیلی گلم ده گرن، چونکه هاتنیان نریکه. 9 من بو ښو م و ناوړتان
 لی ده ده مه وه، جا ده ښکلدرین و ده چیرین و 10 خه لنگان له سه ر زور
 ده کم، هه مو و بنه مالهی ئیسرا ئیل، جا شارو چکه کان ناو ده دان ده کرینه وه و
 که لا وه کان بنیاد ده نرینه وه. 11 خه لک و ناو ده لنگان له سه ر زور ده کم،
 جا زور ده بن و به به رو بو م ده بن و وه ک دؤخی جار اتان خه لنگان تیدا
 نیشته چی ده کم، زیاتر له پیشینان تنان بو تان باش ده بم، ښیر ښو ه ده زانن
 که من یه زدانم. 12 وا له ئیسرا ئیلی گلی خو م ده کم به سه ر تان دا بین و
 بچن، جا ده تانخه نه ژیر رکینی خوځیان و ده بن به میراتیان و چیر ښو ه له
 رو له کانیان بیبه ش نا که ن. 13 «یه زدانی بالا ده ست ته مه ده فه رمو یت:
 له بهر نه وه ی به ښو ه ده لښ، ښو ه مرؤف ده خو ن و نه ته وه که ی خوځتان
 له رو له کانیان بیبه ش ده که ن، 14 له بهر نه وه چیر ښو ه مرؤف نا خو ن
 و چیر جهرگی نه ته وه که ی خوځتان ناسو و تینن. نه وه فه رمایشتی یه زدانی
 بالا ده سه ته. 15 وا ده کم نه و گالته جار بیه ی که نه ته وه کان پیتان ده که ن
 چیر ښو ه نه بیستن، هه رو هه چیر تانه و ته شه ری گه لان هه لئا گرن و چیر
 نابنه هو ی که وتی نه ته وه که تان. نه وه فه رمایشتی یه زدانی بالا ده سه ته.»
 16 هه رو هه فه رمایشتی یه زدانم بو هات، پی فه رمو م: 17 «نه ی کو ری
 مرؤف، کاتیک بنه مالهی ئیسرا ئیل له خا کی خوځیاندا نیشته چی بو ون،
 به ره فتار و کرده وه کانیان خوځیان گلا و کرد. ره فتاریان له بهر چاوی من
 وه ک خو ښلیچو ونی مانگانه ی نا فره تیک بو و. 18 جا تو وړه ی خو م
 به سه ر یاندا وړاند، له بهر نه و خو ښه ی له سه ر خا که که وړان دیان و به به کانیان
 گلا ویان کرد. 19 به ناو نه ته وه کاندا په رته وازه م کردن و به ناو خا که کاندا
 بلا و بو ونه وه. به گو ږه ی ره فتار و کرده وه کانیان حو کم دان. 20 جا
 چو ونه هه ر کو ښه ک له تیو نه ته وه کان ناوی پیروزی منیان وړاند، چونکه
 سه باره ت به وان گو تراوه: «تا نه مانه ن گه لی یه زدان، که له خا که که ی
 نه وه ده ر کرا ون.» 21 جا من خه می ناوی پیروزی خو م خوار د، نه وه ی
 که بنه مالهی ئیسرا ئیل وړان دیان له تیو نه و نه ته وانه ی که بو ی چو ون. 22
 «له بهر نه وه به بنه مالهی ئیسرا ئیل یی: «یه زدانی بالا ده ست ته مه ده فه رمو یت:

ئەى بنەمالەى ئىسرائىل، من لەبەر ئىيو ئەمە ناکەم، بەلکۆ لەبەر ناوى
 پىرۆزى خۆم کە لەتئو نەتەووەکان بۆ ھەرکۆپىيەک چوون زىراندتان. 23 جا
 پىرۆزى ناوى گەورەى خۆم دەردەخەم کە لەتئو نەتەووەکان زىراندتان،
 ئەو ھى ئىيو لەناوھە پراستيان زىراندتان، جا نەتەووەکان دەزانن کە من يەزدانم،
 کاتىک لەبەرچاويان لە ئىيو دا پىرۆزى خۆم دەردەخەم. ئەو ھەرمایشى
 يەزدانى بالادەستە. 24 «لەتئو نەتەووەکان دەتانەم و لە ھەموو خا کەکانەو
 کۆتان دەگەمەو و دەتانەنمەو خا کەکانەتان. 25 ئاويکى پاگان بەسەردا
 دەپرژنم و لە ھەموو گلاويە کانتان پاک دەبنەو، لە ھەموو بته کانتان پاگان
 دەگەمەو، 26 دلئىكى نوپتان دەدەمى و پوچئىكى نوئى دەخەمە ناوتانەو،
 ئەو دلە بەردینەتان لى دەگەمەو و دلئىكى گۆشئىنتان دەدەمى. 27 پوچى
 خۆم دەخەمە ناوتانەو، واتان لى دەگەم کە پىنگاى فەرزەکانم پەپرەو بکەن
 و حوکمەکانم بەجىپەنن و کاريان پى بکەن. 28 لەو خا کەدا نىشتەجى دەبن
 کە بە باوباپىرانتانم داو، دەبن بەگەلى من، منىش دەبە خوداى ئىيو. 29
 لە ھەموو گلاويە کانتان پىرگارتان دەگەم. بانگى دانەوئە دەگەم، زۆرى
 دەگەم و قاتوقپرى نانپىرە سەرتان. 30 بەرى دار و بەروبوومى کىگە زۆر
 دەگەم، بۆ ئەو ھى لەمەودوا لەتئو نەتەووەکان بەھۆى قاتوقپرىيەو ئاپرووتان
 نەجىت. 31 ئەو کاتە پىنگا خراپەکانى خۆتان و کردەو ناپەسەندەکانى خۆتان
 دىتەو یداتان، لەبەر تاوان و لەسەر نەرىتە گلاو کانتان قىرتان لە خۆتان
 دەپىتەو. 32 بە لاتان زانراو پىت، لەبەر ئىيو نایکەم. جا ئەى بنەمالەى
 ئىسرائىل، لە رەفتارە کانتان شەرمەزار و رىسوا بن! ئەو ھەرمایشى يەزدانى
 بالادەستە. 33 «یەزدانى بالادەست ئەمە دەفەرموئیت: ئەو پوژەى لە
 ھەموو تاوانە کانتان پاگان دەگەمەو، لە شارۆچکەکان نىشتەجىتەن دەگەم و
 کەلاو کانتان بنیاد دەنرینەو. 34 خا کە ویرانە کە دەکێلدرىت، لە جىاتى
 ئەو ھى لەبەرچاوى ھەموو پىوارىک ویرانە بوو. 35 جا دەلین: ئەم خا کە
 ویرانە وەک بانچەى عەدەنى لى ھاتو، ئەو شارانەش کە کاول و چۆل و
 پرووخینراو بوون، ئىستا قەلابەند و ئاودانن. 36 ئىتر ئەو نەتەوانەى لە
 دەورووبەرتان ماونەتەو دەزانن کە من يەزدانم، پروخواوە کەم بنیاد ناو
 و چۆلکراوە کەم چاندەو. من يەزدانم، ئەو ھەم فەرموو، ھەروەھا بەجى
 دەھىنم. 37 «یەزدانى بالادەست ئەمە دەفەرموئیت: دواى ئەمە لەلايەن

بنه مالهی ئیسرائیله وه داوام لی ده کریت و منیش له پیناوی ئەوان ئەنجای ده دەم، وهک مەر خه لکه که یان زۆر ده کهم، 38 وهک میگه لی ته رخا نکر او، وهک میگه لی تۆرشه لیم له جه ژنه کانی خویدا، شاره کاوله کان به هه مان شیوه به ته واوه تی تاوه دان ده بن، ئیتر ئەوان ده زانن که من یه زدانم.»

37 رۆحی یه زدان هاته سه رم، جا یه زدان به رۆحی خۆی منی هینایه ده ره وه وله ناوه پراستی دۆلیک داینام، ته ویش پر بوو له ئیسک. 2 منی به ناو ئیسکه کاندایه برده، بینیم که زۆر وشک بوون وله زۆریشدا پرووی دۆله که یان داپۆشیبوو. 3 له و کاته دا لئی پرسیم: «ئهی کورپی مرؤف، ئایا ئەم ئیسکانه زیندوو ده بنه وه؟» منیش گوتم: «ئهی یه زدانی بالاده ست، تۆ ده زانیت.» 4 پئی فەر مووم: «پیشینی له سه ر ئەم ئیسکانه بکه و پینان بلی:» ئهی ئیسکه وشکه کان، گوئی له فەرمایشتی یه زدان بگرن: 5 یه زدانی بالاده ست ئەمه به م ئیسکانه ده فەر مویت: من گیانتان ده کهم به به ردا و زیندوو ده بنه وه. 6 ده مارتان ده دەم به سه ردا، به گوشت داتانده پۆشم، پیستتان به سه ردا هه لده کیشم، گیانتان به به ردا ده کهم و زیندوو ده بنه وه، ئیتر ئیوه ده زانن که من یه زدانم.» 7 منیش چون فەرمانم پئی کرابوو به م جو ره پیشینیم کرد. له کاتی پیشینیکردندا، گویم له ده نگیک بوو، له نا کاو خشه خشیک هات، ئیسکه کان لیک نزیکبوونه وه، هه ر ئیسکه و بۆ لای ئیسکه که ی خۆی. 8 سه یرم کرد، ئەوه تا ده مار و گوشت داپۆشین و پیست له سه ره وه به سه ری دا هه لکیشرا، به لام هیچ گیانیا ن تیدا نه بوو. 9 ئینجا پئی فەر مووم: «پیشینی بۆ رۆح بکه، ئهی کورپی مرؤف، پیشینی بکه و به رۆح بلی:» یه زدانی بالاده ست ئەمه ده فەر مویت: ئهی رۆح، وه ره له هه ر چوار لا وه هه لکه، له و لایانه ی که با ی لی هه لده کات، فوو به ناو ئەم کوژراوانه دا بکه هه تا زیندوو بینه وه.» 10 منیش به و جو ره ی فەرمانی پئی کردم پیشینیم کرد، رۆحیا ن به به ردا هات و زیندوو بوونه وه و هه ستانه سه ر پئی، له شکرکی زۆر گه وه بوون. 11 ئینجا پئی فەر مووم: «ئهی کورپی مرؤف، ئەم ئیسکانه هه موو بنه مالهی ئیسرا ئیلن، که ده لێن:» ئیسکا ن وشک بوو و ئومیدمان نه ما و پراینه وه. 12 له به ر ئەوه پیشینی بکه و پینان بلی: «یه زدانی بالاده ست ئەمه ده فەر مویت: ئهی گه له کهم، من گو ره کانتان ده که مه وه و له گو ره کانتان ده تانده هینم، ده تانینمه خا کی ئیسرا ئیل. 13

ئەى گەلەكەم، ئەو كاتە ئىيو دەزانن كە من يەزدانم، كاتىك گۆرەكانتان دەكەمەو و ئىيو لە گۆرەكانتان دەردەهئىم. 14 پۇجى خۆم دەكەم بە بەرتاندا و زىندوو دەبنەو و لە خاكى خۆتان داتاندهئىم، ئىتر ئىيو دەزانن كە من يەزدانم، ئەو م فەرموو، هەروەها بەجىي دەهئىم. ئەو فەرمایشى يەزدانە.» 15 فەرمایشى يەزدانم بۆ هات، پىي فەرمووم: 16 «ئەى كورى مرؤف، داردهستىك ببه و لەسەرى بنووسە:» داردهستى يەھودا و نەوەكانى ئىسرائىل و ئەوانەى كە لەگەلدا يەكئىنگرتوو. هەروەها داردهستىكى دىكەش ببه و لەسەرى بنووسە: «بۆ يوسف، واتە داردهستى ئەفرايم و هەموو بنەمالەى ئىسرائىل كە لەگەلدا يەكئىنگرتوو.» 17 بۆ ئەوەى لەناو دەستت ببن بە يەك، لىكئان نرىك بگەو وەك ئەوەى يەك داردهست بن. 18 «كاتىك هاوئىشتىمانىت لىت دەپرسن: «پىيان نالىيت مەبەستت چىيە لەمە؟» 19 پىيان بلى: «يەزدانى بالادەست ئەمە دەفەرمووت: من داردهستەكەى يوسف و هۆزەكانى ئىسرائىل كە لەگەل ئەودا يەكئىنگرتوو، كە ئىستا لە دەستى ئەفرايمە، دەبەم و داردهستەكەى يەھوداش دەخەمە پالى و دەيانكەمە يەك، جا لە دەستدا دەبنە يەك داردهست.» 20 ئەو دوو داردهستەى كە لەسەرىانت نووسىو لەبەرچاوى ئەوان هەلگەرە. 21 پىيان بلى: «يەزدانى بالادەست ئەمە دەفەرمووت: من نەوەى ئىسرائىل دەردەهئىم لەناو هەموو ئەو نەتەوانەى بۆ ناویان چوون. لە هەموو لایەكەو كۆيان دەكەمەو، دەيانئىنمەو خاكەكەى خۆيان. 22 لەناو خاكەكە لەسەر چىكانى ئىسرائىل دەيانكەمە يەك گەل. تەنەا يەك پاشا پاشایەتى بەسەر هەموو پاشانەو دەكات، چىتر نەبنە دوو گەل و دابەش نەبن بۆ دوو پاشایەتى. 23 لەمەودوا بە بتهكانیان و بە وینە قۆزەونەكانیان و بە هىچ یاخىبوونىكئان گلاو نەبن، چونكە من لە هەموو گوناھەكانیان و هەلگەرەنەوەكانیان رزگاریان دەكەم و پاكئان دەكەمەو. ئىتر ئەوان دەبن بە گەلى من، مئىش دەبم بە خودای ئەوان. 24 «داودى بەندەشم دەبئە پاشایان، بە هەموویان يەك شوانیان دەبئە، ئەوانىش رىنگای حوكمەكانم پەپرەو دەكەن و فەرزەكانم بەجئەهئىن و كاریان پى دەكەن. 25 لەو خاكەدا نىشتهجى دەبن كە دامە یاقوبى بەندەم، ئەوەى باوباپىرانتان تئیدا نىشتهجى بوون. جا خۆيان و مندال و نەوەكانیان بۆ هەتاهەتایە تئیدا نىشتهجى دەبن، داودى بەندەشم بۆ هەتاهەتایە دەبئە

میریان. 26 په یمانی ناشتییان له گه ل ده به ستم که بویان ده بیته په یمانیکی هه تاهه تایی. جیگیریان ده که م و ژماره یان زور ده که م، بو هه تاهه تاییه پیروزگای خوم له ناوه راستیان داده نیم. 27 نشینگه که م له ناویان ده بیته، من ده بم به خودای ته وان، ته وانیش ده بن به گه لی من. 28 جا نه ته وه کان ده زانن که من یه زدانی پیروزگه ری ئیسرائیل، که پیروزگا که م بو هه تاهه تاییه له ناوه راستیاندا ده بیته،»

38 فهرمایشتی یه زدانم بو هات، یی فهرمووم: 2 «ته ی کوری مروفت، پرووی خوت له گوگ بکه له خاکی ماگوگ، ته وه که سه روکی میرانی مه شهک و توباله، پیشینی له سه ر بکه و 3 یلی: «یه زدانی بالاده ست ته مه ده فهرمویت: ته ی گوگی سه روکی میرانی مه شهک و توبال، من له دزی توم. 4 پرووت وهرده گپرم و ته لقه ده که مه شه ویلگهت و خوت و هه موو سوپاکت دهرده که م، به ته سپ و ته سپ سواره وه، هه موویان چه کدارن، ئاپوره یه کی مه زن به قه لغانی گه وره و بچوکه وه، هه موو شمشیر به ده ستن. 5 فارس و کوش و پووت، هه ریبه که به قه لغان و کلاوی ئاسنینه وه له گه لیان ده بن. 6 هه روه ها گوهر و هه موو له شکره کانی، بیته توگه رماش له وپه ری باکوور به هه موو له شکره که یه وه، گه لاتیکی زور له گه ل تودا ده بن. 7 «له سه ری به و خوت تاماده بکه، تو و هه موو ئاپوره ی سوپاکت که لیت کوبونه ته وه، ببه سوپاسالاریان. 8 له دوا ی پروژاتیکی زور بو جه ننگ بانگ ده کریت، له سالانی داهاتودا هپرش ده به یته سه ر ته و خاکی که له دوا ی جه ننگ ئاوه دان بووه ته وه، خاکیک که گه له که ی له چه ند نه ته وه یه کی زور کوکرانه وه، بو ته وه ی هه موو به ئارامی له چیا کانی ئیسرائیلدا نیشته جی بن، که ماویه کی دوورودریژ ویرانه بوون. 9 توش خوت و له شکره کانت و گه لاتیکی زور که له گه ل تون سه رده که ون، وهک گه رده لولول به ره و پیش ده چیت، دیت و وهک هه وریک زه وی داده پوشت. 10 «یه زدانی بالاده ست ته مه ده فهرمویت: له و پروژده ا شتی خراب به بیرتدا دیت و پیلان ده گپریت. 11 ده لیت: «ده چه سه ر خاکیک که گونده کانی بی شووران؛ هپرش بو سه ر خه لکیکی ناشتینخواز و ئاسووده ده به م، هه موو به بی شوورا نیشته جین، نه ده روازه و نه شمشیره یان هه یه. 12 تالانی و راوورپروت ده که م، ده ستریزی ده که مه سه ر شاره کاوله

ئاۋە دانىراۋە كان و ئەو گەلەي كە لە تىۋ نەتەۋە كانەۋە كۆكراۋنەتەۋە، كە لە
 چەقى خا كە دا نىشتە جىن، كە خاۋەن ئاژەل و سەرۋەت و سامانن؛
 13 شەبا و دىدان و بازرگانە كانى تەرشىش و ھەموو بەچكە شىرە كانى پىت
 دەلن: ئايا بۇ پراۋوۋوت و تالانى ھاتوۋىت؟ ئايا ئاپۋرەي سۈپا كەتت
 كۆكردەۋە بۇ بردنى زىر و زىو، بۇ ئەۋەي دەست بەسەر ئاژەل و كەلۈپەلدا
 بگريت، بۇ پراۋوۋوتىكى گەورە؟“ 14 «ئەي كۈرى مرۇف، لە بەر ئەۋە
 پىشېنى بىكە و بە گۆگ يلى: ”يەزدانى بالادەست ئەمە دەفەر موۋىت: لەو
 پۈژەدا، كاتىك ئىسرائىلى گەلم بە ئاسوودەي نىشتە جىن، ئايا ئاگات لى
 نىيە؟ 15 لە شوۋى خۇتەۋە لەۋپەرى باكوۋرەۋە دىت، گەلانىكى زۇرت
 لە گەلە، ھەموو ئەسپ سوارن، ئاپۋرەيەكى خەلك و لەشكرىكى زۇر. 16
 ۋەك ھەۋرىك زەۋى داۋشۇت، سەردە كەۋىتە سەر ئىسرائىلى گەلم. ئەي
 گۆگ، لە پۈژانى داھاتوۋدا، دەتەننمە سەر خا كە كەم ھەتا نەتەۋە كان
 بىناسن، كاتىك لە بەرچاۋيان لە رىگەي تۈۋە پىرۋى خۇم دەردە خەم! 17
 «”يەزدانى بالادەست ئەمە دەفەر موۋىت: ئايا تۆ ئەۋەي كە لە پۈژگارى
 كۇندا لەسەر زمانى بەندە كاتم، پىغەمبەرانى ئىسرائىلەۋە باس كرديت؟
 ئەۋانەي لە پۈژگانەدا بۇ سالانىكى پىشېنىيان كىرد، كە من تۆ دەھىنمە
 سەريان. 18 لە پۈژەدا، لە پۈژى ھاتى گۆگ بۇ سەر خا كى ئىسرائىل،
 توۋرەيم دىتە جۇش. ئەۋە فەرمايشتى يەزدانى بالادەستە. 19 لە ئىرەنى خۇم
 ۋە ئاگرى توۋرەيىدا، قسەم كىرد كە لە پۈژەدا بوۋمە لەرزەيىكى گەورە لە
 خا كى ئىسرائىلدا دەيىت. 20 جا ماسى دەريا و بالندەي ئاسمان و گىنالە بەرانى
 دەشتودەر و خشۇكە كان كە لەسەر زەۋى دەخشىن و ھەموو ئەۋە خەلكەي
 لەسەر پروۋى زەۋىن لە بەردەمى من دەلەرزەن. چىكان سەرەۋرە دە كرىن،
 ھەلدېرە كان دە پروۋخىن، ھەموو شوۋرا كان دە كەۋنە سەر زەۋى. 21 لە
 ھەموو چىا كاتم بانگى شمشىر دە كەم بۇ سەر گۆگ، جا شمشىرى ھەرىكەيان
 لە دزى برا كەي دەيىت. ئەۋە فەرمايشتى يەزدانى بالادەستە. 22 بە دەرد و
 خوۋن سزاي دە دەم، بارانى بە لېشاۋ و تەرزەي بەردىن و ئاگر و گۆگرد
 دە بارىتم، بەسەر خۇي و لەشكرە كەي و ئەۋ گەلە زۇرەي كە لە گەلېدان.
 23 بەم شىۋەيە گەۋرەي و پىرۋىم دەردە خەم، لەلای زۇرەي نەتەۋە كان
 خۇم دە ناسىتم، ئەۋ كاتە دەزانن كە من يەزدانم.“

39 «ئىستاش ئەى كورى مرۇف، پىشېنى لەسەر گۆگ بىكە و بىي: "يەزدانى بالادەست ئەمە دە فەرموئىت: ئەى گۆگى سەرۇكى مىرانى مەشەك و توبال، من لە دزى توم. 2 ئاراستەت وەردە گېرم و دە تىبەم. لە وپەرى باكورەو سەرت دەخەم و دە تەپنمە چىكانى ئىسرائىل. 3 ئىنجا لە كەوانە كەت دە دەم كە لە دەستى چەپتە، تىرەكانت لە دەستى راستت بەردە دەمەو. 4 خۆت و ھەموو سوپا كەت و ئەو گەلانەى لە گەلتدان لەسەر چىكانى ئىسرائىل دە كوژرئىن، دە تەكەمە خۆراكى ھەموو جۆرە بالندە يەكى گۆشتخۆر و گىئالە بەرانی دەشتودەر. 5 لەسەر پرووى دەشتودەر دە كە وىت، چونكە من قسەم كرد. ئەو فەرمائىشتى يەزدانى بالادەستە. 6 ئاگر دە نېرمە سەر ماگۆگ و سەر ئەوانەى بە ئاسوودەى لە كەنارەكان نىشتە جىن، ئىتر ئەوان دە زانن كە من يەزدانم. 7» «ناوى پىرۆزىشم لە تىو ئىسرائىلى گەلم دە ناسىنم، چىتر ناھىلم ناوى پىرۆزم بىر تىرئىت، جا نە تەو كەن دە زانن كە من يەزدانم، خودا پىرۆزە كەى ئىسرائىلم. 8 دىت و بەر پۆرە، ئەمە ئەو پۆرە يە كە باسەم كرد. ئەو فەرمائىشتى يەزدانى بالادەستە. 9» «دانىشتوانى شارۆچكەكانى ئىسرائىل دەردە چن، چەك دە سووتىنن و ئاگرىان تىبەر دە دەن: قەلغانى گەورە و بچووك، كەوان و تىر، كوتەك و پرم. ھەوت سال بۆ سووتە مەنى بە كار يان دە ھىنن. 10 نە چىلكە يەك لە دەشتودەر كۆدە كە نەو و نە لە دارستانەكان دار دە پرن، چونكە چەك بۆ سووتە مەنى بە كار دە ھىنن. ئەوانە تالان دە كەن كە تالانىان كەردن و دەستەكوتى ئەوانە دە بەن كە دەستەكوتىان بەردن. ئەو فەرمائىشتى يەزدانى بالادەستە. 11» «لە و پۆرە دا شوئىنك دە كە مە گۆر بۆ گۆگ لە ئىسرائىل، لە دۆلى عەقارىم لە پۆرە ھەللاتى دە رىباى مردوو. دە بىتە رىگرىك لەسەر رىنگاى رىبواران، گۆگ و ھەموو ئاپۆرەى سوپا كەى لە وى دە نىژن. لە بەر ئەو ناوى لى دە نىن دۆلى ئاپۆرەى گۆگ. 12» «بە مالى ئىسرائىل ھەوت مانگ لە گۆر يان دە نىن، ھەتا خا كە كە پاك بىكە نەو. 13 ھەموو گەلى خا كە كە خەرىكى لە گۆر نان دە بن، ئەو پۆرە ش كە من شكۆدار دە كرئىم لە بىريان ناچىتەو. ئەو فەرمائىشتى يەزدانى بالادەستە. 14» «ھەندىك پىاو ھەلدە بژىرن كە بە بەردەوامى بە خا كە دا تىبە پرن، بۆ يارمە تىدانى ئەوانەى كە مردوو كەن دە نىژن، ھەتا ئەوانەى كە لەسەر پرووى زەو بىە كە

کوژراون و ماونته ته وه له گۆریان بنین بۆ پاککردنه وهی خاکه که. دوای
 ته و او بوونی ههوت مانگه که دهست به پشکنین ده که ن. 15 کاتیک به
 خاکه که دا تیده پهرن، ئه گه ریه کیک ئیسکیکی مروفی بینی نیشانه یه کی
 له ته نیشته داده نیت، هه تا گۆر هه لکه نه کان له دۆلی ئاپوره ی گۆگ له
 گۆری بنین، 16 نزیکی شارۆچکه یه ک له و ئیه که ناوی هه مۆنایه. به م شیوه
 خاکه که پاک ده که نه وه. 17 «ئه ی کوری مروف، یه زدانی بالاده ست
 ئه مه ده فهرمویت: تۆ به هه موو بالداریک و هه موو گیانله به ریکی ده شتودهر
 بلی:» کۆبینه وه و وهرن، له هه موو لایه که وه له قوربانیه که م خربنه وه، ئه وه ی
 من له سه ر چیا کانی ئیسرائیل بۆ ئیوه م سه ر بریوه، قوربانیه کی گه وره یه،
 هه تا گۆشت بخۆن و خوین بخۆنه وه. 18 گۆشتی پالئه وانه کان ده خوون و
 خوینی میرانی زه وی ده خوئنه وه، به ران و به رخ و نیری و گا، هه موو له
 دابه سته کانی باشان. 19 پپو ده خوون هه تا تیر ده بن و خوین ده خوئنه وه
 هه تا سه رخۆش ده بن له و قوربانیه ی بۆ ئیوه م سه ر بریوه. 20 جا ئیوه
 له سه ر خوانه که م له گۆشتی ئه سپ و سوار و پالئه وانه کان و هه موو جوړیکی
 جه نگا وهران تیر ده بن: «ئه وه فهرماشتی یه زدانی بالاده سته. 21 «شکۆمه ندی
 خۆم له تپو نه ته وه کان پیشان ده دم، هه موو نه ته وه کان حوکه که م ده بین
 که جیبه جیم کرد و که ده ستم خسته سه ریان. 22 جا له و پرۆزه به دواوه
 بنه مالهی ئیسرائیل ده زانن که من یه زدانم و خودای ئه وانم. 23 هه موو
 نه ته وه کانیش ده زانن که بنه مالهی ئیسرائیل له بهر تاوانی خوینان به دیل
 گیران و راپیچ کران، چونکه ناپاکیان له گه ل کردم. منیش پرووی خۆم
 لیبان وهر گپرا و ئه وانم دایه ده ست دوژمنه کانیانه وه، هه موو به شمشیر
 کوژران. 24 به گۆره ی گلاوی و یاخیبوونه کانی خوینان له گه لیان جولامه وه
 و پرووی خۆم لیبان وهر گپرا. 25 «له بهر ئه وه یه زدانی بالاده ست ئه مه
 ده فهرمویت: ئیستا راپیچکراوه کانی یاقوب ده گه رینه وه، به زه بیم به هه موو
 بنه مالهی ئیسرائیلدا دینه وه، بۆ ناوی پیروزی خۆم دلگه رم ده بم. 26 جا
 ریسوایی خوینان هه لده گرن له گه ل هه موو ناپاکیه که یان که له گه ل من
 ناپاکیان پیکرد، کاتیک به ئاسووده یی و به بی ترس له خاکه که ی خوینان
 نیشته جی بوون. 27 ئه و کاته ی له تپو گه لان له خاکی دوژمنه کانیانه وه کۆیان
 ده که مه وه و ده یانینه مه وه، له بهر چاوی نه ته وه کان پیروزی خۆم له تپو یاندا

دەردەخەم. 28 ئەوسا دەزانن کە من یەزدانی پەرەردگار یانم، چونکە هەرچەندە بۆ ناو ئەتەوه کان پراپچیم کردن، بەلام پاشان کۆیان دەکەمەوه و دەیاننێرمەوه خاکەکە ی خۆیان، چیتەر کەسیان لەوێ بەجینا هیلیم. 29 چیتەر پرووی خۆمیان لێ وەرناگێرم، چونکە رۆحی خۆم بەسەر بنەمالە ی ئیسرائیلدا دەریژم. ئەوه فەرماشتی یەزدانی بالادەستە.»

40 لە سالی بیست و پینجەمی پراپچکردنمان، لە سەرەتای سال، لە دە ی مانگی یەکی سالی چوار دەیم لە پاش لیدانی شارەکە، لە هەمان رۆژ رۆحی یەزدان هاتە سەرم و بۆ ئەوێ بردم. 2 خودا لە چەند بینینیکیدا منی هینایە خاکی ئیسرائیل و لەسەر کێویکی زۆر بلند داینام، لە لای باشوورەوه چەند تەلاریک لە شێوهی شارێکدا بوو. 3 کاتیکی منی هینایە ئەوێ، ئەوه تاپاویک دیمەنی وەک برۆنز وابوو، پەتیکێ کەتان و قامیشیکێ پێوانە ی بە دەستەوه بوو، لەبەر دەروازەکە وەستابوو. 4 پاوه کە پێی گوتم: «ئە ی کوری مرۆف، بە چاوه کانت سەیر بکە و بە گوێه کانت بیستە و میشتک بخەرە سەر هەموو ئەوه ی پیشانی تۆی دە دەم، چونکە لەبەر ئەوه ی پیشانت بدریت تۆ بۆ ئێرە هینا ویت. هەموو ئەوه ی دە بینیت بە بنەمالە ی ئیسرائیلی پراپچە یە نه.» 5 شوورایە کم بینی کە دەوری تەواوی پەرستگا کە ی دابوو. قامیشیکێ پێوانە ش کە درێژیە کە ی شەش بالی درێژ بوو کە هەر بالیک، بالیک و چوار پەنجە بوو. جا ئەستورایی شوورا کە ی پێوا کە یەک قامیش بوو و بەرزایە کە شی یەک قامیش. 6 ئینجا هاتە لای ئەو دەروازە یە ی پرووه و رۆژە لاتە. بەسەر پێلیکانە کانیدا سەرکەوت و بەردەروازە کە ی پێوا، درێژیە کە ی یەک قامیش بوو. 7 قوژبنە کانی پاسەوانیش یەک قامیش درێژی بوو، یەک قامیش پانی، ئەستورایی دیواری تیوان قوژبنە کانی ش پینج بال بوو. بەردەروازە کە ش لە لای هە یوانی دەروازە کە و لە ژوورەوه یەک قامیش بوو. 8 ئینجا هە یوانی دەروازە کە ی پێوا، 9 درێژیە کە ی هەشت بال بوو، ئەستورایی هەر دینگە یە کیشی دوو بال بوو، هە یوانی دەروازە کە ش پرووه و پەرستگا کە بوو. 10 قوژبنە کانی دەروازە ی لای رۆژە لاتیش، لە هەر لایەک سی قوژبن هە بوون، هەر سیکیان هە مان پێوانە بوون. پرووبەری دیوارە کانی تیوانیشیان لە هەر لایەک وەک یەک بوون. 11 ئینجا پانی دالانی دەروازە کە ی پێوا، دە بال بوو، درێژی

ده‌روازه‌کش سبزه‌بال بوو. 12 لیواری به‌رده‌م قوژبنه‌کانیش له‌هر لایه‌ک یه‌ک بال بوو، قوژبنه‌کانیش دریژی و پانییه‌که‌ی شه‌ش بال بوون. 13 ئینجا ده‌روازه‌که‌ی پتوا، له‌بنیچی قوژبنیکه‌وه بو بنیچی قوژبنه‌که‌ی به‌رامبه‌ری. دووری له‌تیوان ده‌لاقه‌ی دیواری پشتی قوژبن و ده‌لاقه‌که‌ی به‌رامبه‌ری بیست و پینج بال بوو. 14 پروبه‌ری ناوپره‌کانیشی هه‌تا هه‌یوانی به‌رامبه‌ر حه‌وشه‌ی ده‌روازه‌که‌ی پتوا، دریژی شه‌ست بال بوو. 15 دووری تیوان دالانی ده‌روازه‌که‌ی و کۆتایی هه‌یوانه‌که‌ی په‌نجا بال بوو. 16 پرووی ناوه‌وه‌ی ستاره‌ی سه‌ر قوژبن و ناوپره و هه‌یوانه‌که‌ش ده‌لاقه‌دار بوو، پرووی ناوپره‌کانیش نه‌خشی دار خورما هه‌بوو. 17 ئینجا منی هینایه‌خانه‌کانی ده‌روهه. بینیم چه‌ند ژووریک و شوسته‌یه‌ک به‌چارده‌وری حه‌وشه‌که‌دا دروستکرا بوون. به‌دریژی شوسته‌که‌سی ژوور هه‌بوو. 18 شوسته‌که‌له‌لای ده‌روازه‌کان بوو، به‌رامبه‌ر به‌دریژی ده‌روازه‌کانیش شوسته‌که‌ی خواره‌وه بوو. 19 ئینجا ته‌و دوورییه‌ی پتوا، که‌له‌تیوان دیوی ناوه‌وه‌ی ده‌روازه‌که‌ی خواره‌وه و دیوی ده‌روه‌ی حه‌وشه‌که‌ی ناوه‌وه بوو، سه‌د بال بوو به‌لای رۆژه‌لات و به‌لای باکوور. 20 ئینجا دریژی و پانی ده‌روازه‌که‌ی پرووه و باکووری پتوا، که‌ده‌روازه‌یه‌ک بوو بو‌خانه‌کانی ده‌روهه. 21 قوژبنه‌کانیشی له‌هر لایه‌ک سی بوون، ناوپره‌کان و هه‌یوانه‌که‌شی وه‌ک پتوانه‌ی ده‌روازه‌که‌ی یه‌کم بوو، دریژییه‌که‌ی په‌نجا بال و پانییه‌که‌ی بیست و پینج بال بوو. 22 ده‌لاقه‌کانی و هه‌یوانه‌که‌ی و نه‌خسه‌دار خورما که‌ی هه‌مان پتوانه‌ی ته‌و ده‌روازه‌یه‌بوو که‌پرووه و رۆژه‌لات بوو. به‌حه‌وت پایه‌بۆی سه‌رده‌که‌وتن و هه‌یوانه‌که‌شی به‌رامبه‌ریان بوو. 23 ده‌روازه‌ی حه‌وشه‌که‌ی ناوه‌وه‌ش به‌رامبه‌ر ده‌روازه‌ی باکوور بوو، هه‌روه‌ک ده‌روازه‌ی رۆژه‌لات، له‌ده‌روازه‌یه‌که‌وه بو‌ده‌روازه‌یه‌ک پتوا، سه‌د بال بوو. 24 ئینجا منی به‌ره‌و باشوور برد. بینیم ده‌روازه‌یه‌کی پرووه و باشوور هه‌بوو، دینگه‌کان و هه‌یوانه‌که‌ی پتوا، هه‌مان پتوانه‌بوون. 25 ده‌روازه‌که‌ش ده‌لاقه‌ی تیدا بوو، هه‌یوانه‌که‌شی وه‌ک ته‌و ده‌لاقانه‌ی له‌چارده‌وری هه‌بوو. دریژی په‌نجا بال و پانی بیست و پینج بال بوو. 26 پیللیکانه‌که‌شی حه‌وت پایه‌بوو، هه‌یوانه‌که‌شی له‌به‌رده‌می بوو، له‌هه‌ردوو لای ده‌روازه‌که‌له‌هه‌ردوو پرووی ناوپره‌کان نه‌خشی دار خورما هه‌بوون.

27 حه وشه كهی ناوه وش ده روازه یه کی به ره و باشوور هه بوو، له ده روازه وه
 بۆ ده روازه رووه و باشوور پئوای، سه د بالّ بوو. 28 ئینجا له ده روازه كهی
 باشووره وه منی هینایه حه وشه كهی ناوه وه. ده روازه كهی باشووری پئوای،
 هه مان پئوانه ی ده روازه كانی دیکه ی بوو. 29 قوژنه كانی و ناوپره كانی تیوانیان
 و هه یوانه كهی هه مان پئوانه بوون. ده روازه كه و هه یوانه كه شی ده لاقه
 به چوارده وریاندا هه بوون. دریز ی په نجا بالّ و پانی بیست و پینج بالّ
 بوو. 30 له هه ر سئ لاوه هه یوانه كان بیست و پینج بالّ دریز ی و پینج
 بالّ پانی بوون. 31 هه یوانه كه شی رووه و خانه كانی ده ره وه بوو، له سه ر
 دینگه كانیشی نه خشی دار خورما هه بوون، پپلیكانه كه شی له سه ر هه شت
 پایه بوون. 32 ئینجا منی هینایه ناو حه وشه كهی ناوه وه به ره و رۆژ هه لات.
 ده روازه كهی پئوای، هه مان پئوانه ی ده روازه كانی دیکه بوو. 33 قوژنه كانی و
 ناوپره كانی تیوانیان و هه یوانه كهی هه مان پئوانه بوون. له ده روازه كه و له
 هه یوانه كه شی ده لاقه به چوارده وریاندا هه بوون. دریز ی ده روازه كه په نجا بالّ
 و پانی بیست و پینج بالّ بوو. 34 هه یوانه كه شی رووه و خانه كانی ده ره وه
 بوو، له سه ر دینگه كانیشی نه خشی دار خورما له هه ردوو لای هه بوون،
 پپلیكانه كه شی له سه ر هه شت پایه بوون. 35 ئینجا منی هینایه ده روازه كهی
 باکوور و پئوای، هه مان پئوانه ی ده روازه كانی دیکه بوو. 36 قوژن و
 ناوپره كانی و هه یوانه كهی و ته و ده لاقانه ی له چوارده وری بوون، دریز ی
 ده روازه كه په نجا بالّ بوو، پانی بیست و پینج بالّ بوو. 37 هه یوانه كه شی
 رووه و خانه كانی ده ره وه بوو، له سه ر دینگه كانیشی نه خشی دار خورما
 هه بوون، له هه ردوو لای، به هه شت پایه بۆی سه رده كه وت. 38 له لای
 هه یوانی هه ر ده روازه یه کی ناوه وه ژووریک و دالاتیک هه بوو، له وئ
 قوربانی سووتاندنیان ده شوست. 39 له هه یوانی ده روازه كه ش دوو میز
 له هه ر لایه کی هه بوون، بۆ ته وه ی قوربانی سووتاندن و قوربانی گوناوه و
 قوربانی تاوان له سه ریان سه ربپردرین. 40 له دیوی ده ره وه ی هه یوانی
 ده روازه كه، له تزیکی پپلیكانه كه ی لای دالانی ده روازه ی باکوور، له
 هه ر له لایه کی پپلیكانه كه دوو میز هه بوون. 41 چوار میز لیره و چوار میز
 له وئ له لای ده روازه كه، هه شت میز قوربانینیان له سه ر سه رده پران. 42
 چوار میزی دیکه ش بۆ قوربانی سووتاندنه كان هه بوون له به ردی تاشر او

بوون، دريژيه كه يان بال و نيويك و پانييه كه شيان بال و نيويك بوون، بهر زاييه كه شيان يهك بال بوو. ئەو كهره ستانه ي له سهر داده ترا كه قورباني سووتاندن و قورباني ديكه يان پي سهرده پري. 43 قولاپه كانيش چوار په نجه بوون، له ديوي ناوه وه به چوارده وريدا قايم كرابوون، ميژه كانيش بو گوشي قوربانييه كان بوون. 44 له هوشه كه ي ناوه وه، له دهره وه ي دهره وازه كه ي، دوو ژوور هه بوون، يه كيكان له لاي دهره وازه كه ي باكوور، پرووي له باشوور بوو. ئەوه ي ديكه له لاي دهره وازه كه ي باشوور، پرووي له باكوور بوو. 45 پي فهرمووم: «ئەو ژوور ي پرووي له باشوور هه كاهينه كانه، كه بهر پرسيارن له پاريزگار يكر دني پرستگا. 46 ئەو ژوور هه ش كه پرووي له باكوور هه هه كاهينه تيه كه بهر پرسيارن له پاريزگار يكر دني قوربانگا. ئەوان نه وه ي سادوقن، كه له تيو نه وه ي ليثي ته نها ئەوان بويان هه يه له يه زدان نزيك بينه وه بو خزمه تكر دني.» 47 پاشان هوشه كه ي بهرده م پيروزگاي پيوا، دريژي سه د بال و پانيشي سه د بال بوو، چوار گوشه بوو، قوربانگا كه ش له بهرده م پيروزگا كه بوو. 48 ئينجا مني هينايه هه يواني پيروزگا كه، دينگه كان ي هه يوانه كه ي پيوا، ئەستورايي هه ر لايهك پينج بال بوو. پاني بهرده رگا كه ش چوارده بال بوو، ناوپره كان ي هه ر لايهك سي بال بوون. 49 پاني هه يوانه كه بيست بال بوو، دريژيه كه شي دوازده بال. له پيپليكانه كه وه بوي سهرده كه وت، له ههردوو لاي دينگه كان كو له كه هه بوون، يه كييك له م بهر ويه كيكي ديكه له و بهر.

41 ئينجا پياوه كه مني هينايه شويني پيروز و دينگه كان ي پيوا، ئەستورايي دينگه كان له هه ر لايه كه وه شه ش بال بوو. 2 پاني بهرده رگا كه ش ده بال، ناوپره كانيشي له هه ر لايهك پينج بال بوو. ههروه ها شوينه پيروزه كه ي پيوا، دريژيه كه ي چل بال و پانييه كه ي بيست بال بوو. 3 پاشان چروه ناو شويني هه ره پيروز، دينگه كان ي بهرده رگا كه ي پيوا، هه ريه كه يان دوو بال بوو. پاني بهرده رگا كه ش شه ش بال، ناوپره كانيشي له هه ر لايهك هه وت بال بوو. 4 شوينه هه ره پيروزه كه ي پيوا، دريژيه كه ي بيست بال، پانييه كه شي ته ريب بوو له گه ل شوينه پيروزه كه و بيست بال بوو، پي فهرمووم: «ئەمه شوينه هه ره پيروزه كه يه.» 5 كه ئەستورايي ديواي پيروزگا كه ي پيوا شه ش بال بوو. پاني ژووره لاته نيسته كانيشي پيوا كه له سي لاي پيروزگا كه

هه بون، هه ریه کیکان چوار بال بوو. 6 ژووره لاتنه نیشته کانیس به سئ
 نهوم هه بون، له هه نهومیکیس سی ژوور هه بون. بچینه ی ژووره کان
 له سه دیواری پیروزگا که خزی دروستنه کرابون، به لکو له سه لیواری
 دیواری ژووره کان که بو پته و کردنی ژووره کان دروستکرا بوون. 7 ته گه
 له نهومیکه وه بو نهومیک سه ربه که وتیوای، ژووره لاتنه نیشته کان به رینتر
 ده بون، به پئی لیواری که له نهومیکه وه بو نهومیک له سئ لای پیروزگا که.
 پیللیکانه یه کیش هه بوو، له خواره وه بو سه روه و به نهومی ناوه پراستدا
 تیده پیری. 8 بینیم له چوارده وری پیروزگا که بادلویه کی به رزه بوو، که
 بناغه ی ژووره لاتنه نیشته کان بوو، درژییه که شی به قهه درژی قامیشیک
 بوو، شش بال درژی بوو. 9 ته ستورایی دیواری ژووره لاتنه نیشته کان له
 دیوی دهره وه پینج بال بوو. حه وشه یه ک هه بوو له تیوان ژووره لاتنه نیشته کانی
 پیروزگا که و 10 ژووره کانی کاهینان، پانییه که ی بیست بال بوو به ده وری
 پیروزگا که دا. 11 ده رازه ی ژووره لاتنه نیشته کان له کولانیکه وه یه کیکی
 پرووه و باکوور و یه کیکی شی پرووه و باشوور بوو. پانی بادلویه که له ده وری
 پیروزگا که پینج بال بوو. 12 ته و بینایه ش که له به رده م شوینه جیا کراوه که
 بوو، له لایه که وه پرووه و پوژئاوا، پانی حه فتا بال بوو. ته ستورایی دیواری
 بینا که ش پینج بال بوو به چوارده وریدا، درژییه که شی نه وه د بال بوو. 13
 پیروزگا که شی پتوا، سه د بال درژی بوو، شوینه جیا کراوه که و بینا که و
 دیواره کانی سه د بال درژی بوون. 14 پرووی په رستگا و شوینه جیا کراوه که ی
 پرووه و پوژه لات پانییه که ی سه د بال بوو. 15 تینجا درژی بینا که و
 هوله کانی پتوا، بینا که ش له به رده م شوینه جیا کراوه که له پشتی پیروزگا که
 بوو، له لایه که وه بو لایه که ی دیکه، سه د بال بوو. شوینی پیروز و هه ره پیروز
 و پرووی هه یوانه که به لای حه وشه که دا، 16 له گه ل به رده رگا کان و
 کلا و پوژنه که تیه داره کان و هوله کانی چوارده وری سئ نهومی که، به رامبه ر
 به رده رگا که له هه موو لایه که وه ته خته ی لی درابوو. له زه و ییه که وه هه تا
 کلا و پوژنه که، کلا و پوژنه که ش داپوشرا بوو. 17 له سه روه وه، ناوه ناو له سه ر
 دیوی دهره وه ی دالانه که ی شوینی هه ره پیروز، دیواره که به چوارده وری
 شوینی پیروز و هه ره پیروز، 18 نه خشی که پروه کان و دار خورمای
 له سه ر کرابوو. دار خورمایه ک له تیوان که پروییکی و که پروییکی دیکه،

هەر که پرویکیش دوو پرووی هه بوو، 19 پروویکی مرۆف پرووهو دار خورمایهک و پرووی جوانه شیریک پرووهو دار خورمایهکی دیکه. که هه موو چواردهوری پرووزگا که به م شیوهیه نه خشینرابوو. 20 ههروهه دیواری شوینی پرووزیش له زه و بیهوه هه تا سهه دالانه که به که پروب و دار خورماکان نه خشینرابوو. 21 چوارچیوهی دهه رگای شوینه پرووزه کهش لاکیشی بوو، ههروهه ها تهو چوارچیوهیهی که له پئیشی شوینی هه ره پرووزه که بوو هه مان شیوهی هه بوو. 22 قوربانگا که له دار دروستکرا بوو، به رزی سی بال بوو، دریزی و پانییه کهی دوو بال بوون، گوشه و بنکه و دیواره کانی له دار بوون. پیاوه که یی گوتم: «ئمه تهو میزهیه که له بهردهم یه زدانه.» 23 شوینی پرووز و شوینی هه ره پرووزیش دهه رگایهکی دوو دهه ری هه بوو. 24 هه ره وازهیه کیش دوو دهه ری بوو، له ناوه پراستهوه دهه کرانهوه. 25 که پروب و دار خورما له سهه پرووی دهه رگای شوینی پرووزیش نه خشینرابوو، به هه مان شیوه دیواره کانی نه خشینرابوو، تارمه یهکی دارینیش له پئیش هه یوانه که هه بوو. 26 له سهه دیواری لاتنه نیشته کانی هه یوانه که و ژووهر لاتنه نیشته کانی پرووزگا که ده لاقه ی که تیهه دار هه بوو که لایه کانی به نه خشی دار خورما پازیترا بووهوه.

42 ئینجا به رینگای لای باکوور منی هینایه خانه کانی دهه وه، برده میه تهو ژووهرانهی که به رامبهه شوینه جیا کراوه کهن، ژووهره کانی به رامبهه بینا که له لای باکوور. 2 دریزی تهو ته لاره که دهه رگای پرووی له باکوور بوو سهه د بال، پانییه کهشی په نجا بال بوو. 3 لهو به شهی که دووری له هه وشه کهی ناوه وه بیست بال بوو، ههروهه لهو به شهی که به رامبهه شوستهی خانه کانی دهه وه بوو، هۆل به رامبهه هۆل بوو له هه ر سی نهۆمه که. 4 به رامبهه به ژووهره کانی پیره ویک هه بوو، پانییه کهی دهه بال و دریزییه کهی سهه د بال بوو، به ره وه هه وشه کهی ناوه وه و دهه رگای ژووهره کانی پرووه و باکوور بوون. 5 شوینی ژووهره کان بهه هۆله کان که وتیون، له بهر تهوه ژووهره کانی سهه وه له ژووهره کانی ناوه پراسته و خواره وهی بینا که ته سکت بوون. 6 بینا که سی نهۆم بوو، ژووهره کانی نهۆمی سییه م کۆله که یان نه بوو وه ک کۆله کهی هه وشه کان، له بهر تهوه زه مینه که یان له نهۆمی خواره وه و ناوه پراسته که متر بوو. 7 تهو دیواره ش

له دهرهوه بوو له گهډ ژووره کان پرووه و خانه کانی دهرهوه بو بهردم ژووره کان، دريژيه که ی په نجا بال بوو. 8 دريژي ژووره کان له لای خانه کانی دهرهوه په نجا بال بوو، به لام دريژي لای پيروزگا که سه د بال بوو. 9 له ژير تم ژوورانه شهوه دالاتیک هه بوو له لای روزه لاتوه، نهوهی له خانه کانی دهرهوه بوی دههاتنه ژووره وه. 10 ژووره کان به دريژای دیواری هه وشه که بوون به ره و باشوور له بهردم شوینه جیا کراوه که و به رامبه رینا که. 11 له بهردمی ژووره کان ريره ویک هه بوو، وهک دالانه کانی ته ژوورانه ی که به ره و باکور بوون، هه مان دريژي و پانی و شوینی چوونه دهرهوه و شیوه و ده رگیان هه بوو. 12 وهک دالانی ژووره کانی پرووه و باشووریش، دالاتیک له سه ره تاي ريره وه که ی به رامبه ر دیواره که ی پرووه و روزه لات هه بوو، که له وپوه بوی دپته ژووره وه. 13 پي فرمووم: «ژووره کانی باکور و ژووره کانی باشوور که به رامبه ر به شوینه جیا کراوه که ن ژووره ته رخانکراوه کان، که کاهینه کان نه وانه ی له یزدان تزیک ده بنه وه پيشکه شکراره هه ره پروزه کان ده خون. پيشکه شکراری هه ره پروز وه کو پيشکه شکراری دانه وبله و قوربانی گونا و قوربانی تاوان له وی داده نین، چونکه شوینه که پروزه. 14 کاتیک کاهینه کان ده چنه ژووره وه، ناییت له شوینی پروزه وه بچنه دهرهوه بو خانه کانی دهرهوه، هه تا جله کانیان که خزمه تی پی ده که ن له وی داده نین، چونکه جله کانیان ته رخانکراون، اینجا جلیکی دیکه له بهر ده که ن و ده چنه پيشه وه بو نه و شوینه ی گه لپی کوده بنه وه.» 15 که پخوانی دیوی ناوه وه ی په رستگای ته واو کرد منی هینایه دهرهوه به ره و نه و ده روازیه ی پرووه و روزه لات و چواره دهره که ی پخوا، 16 لای روزه لاتی به قامیشی پخوا که پخوا، پینج سه د بال بوو. 17 لای باکوریشی پخوا، پینج سه د بال به قامیشی پخوا. 18 لای باشووریشی پخوا، پینج سه د بال به قامیشی پخوا. 19 اینجا به لای روزه تاوا سوورایه وه و پینج سه د بالی به قامیشی پخوا. 20 له هر چوار لاه پخوا، شوورایه کی به چواره وری بوو که پینج سه د بال دريژيه که ی و پینج سه د بال پانیه که ی بوو، بو جیا کرده وه له تیوان پروز و پروزه کراو.

43 اینجا منی برده لای نه و ده روازیه ی پرووه و روزه لات. 2

بینیم شکومه ندی خودای ئیسرائیل له ریگای روزه لات وه ده هات و

دهنگی وهک دهنگی ئاویکی زۆر بوو، خاکه کەش له بهر شکۆمه ندییه کە ی
 ده دره وشایه وه. 3 بینینه که وهک ئەو بینینه بوو که له کاتی هاتی بۆ
 وێرانکردنی شاره که بۆم ئاشکرا کرابوو، ههروهها وهک ئەو بینینه بوو که
 له لای توکهندی که فار بۆم ئاشکرا کرابوو، ئەو کاته به سه ر پوویدا که وتم.
 4 شکۆمه ندی یه زدان له ریگی ئەو دهروازه یی پوووه و پۆژه لاته بۆ ناو
 په رستگا که هات. 5 ئینجا رۆحی خودا هه لیگرتم و منی برده حه وشه کە ی
 ناوه وه و بینیم شکۆمه ندی یه زدان پیروزگا کە ی پرکردوووه. 6 گویم ئی بۆ له
 پیروزگا که وه قسه ی له گه ل کردم و پیاویکیش له ته نیشه وه پراوه ستابوو. 7
 یی فەرمووم: «ئە ی کوری مرؤف، ئە مه شوینی ته ختی من و شوینی بنی
 پیه، که له تیو نه وه کانی ئیسرا ئیل بۆ هه تاهه تابه نیشه جی ده بم. له مه ودوا
 به مه مالە ی ئیسرا ئیل ناوی پیروزم گلا و نا که ن، نه خۆیان و نه پاشا کانیا ن،
 نه به له شفرۆشی و نه به ته رمی پاشا کانیا ن له نزرگه کانی سه ر به رزایی.
 8 کاتی که ئە وان به رده رگا که یان لای به رده رگا که م و چوارچیوه ی
 ده رگا که یان لای چوارچیوه ی ده رگا که م دانا، له تیوان من و ئە واندا
 ته نها دیواریک هه بوو، جا ناوی پیروزی میان به نه ریته قیزه ونه کانیا ن
 گلا و کرد. منیش به تووره یی خۆم له ناوم بردن. 9 ئیستا با له شفرۆشی
 و ته رمی پاشا کانیا ن له من دوور بجه نه وه، ئە و کاته منیش بۆ هه تاهه تابه
 له ناویان نیشه جی ده بم. 10 «ئە ی کوری مرؤف، ده رباره ی په رستگا که
 به به مه مالە ی ئیسرا ئیل پابگه یه نه، با له تاوانه کانی خۆیان شه رمه زار بن و
 با نه خشه که پیون. 11 ئە گه ر هاتوو له هه رچی کردوو یانه شه رمه زار پیا ن
 کیشا، ئە وسا وینه ی په رستگا، نه خشه و شوینی چوونه ده ره وه و شوینی
 چوونه ژووره وه، هه موو شیوه و فه رزه کان و فیرکردنه کانیا ن بۆ باس بکه.
 ئە مه له به رچاویان بنوسه، با هه موو نه خشه و هه موو فه رزه کانی به جی پین
 و کاری پی بکه ن. 12 «ئە مه فیرکردنی په رستگا که یه: له سه ر لووتکه ی
 کیوه که، هه موو چوارده وری په رستگا که ده بیته شوینیکی زۆر پیروز، ئە مه
 فیرکردنی په رستگا که یه. 13 «ئە مه ش پتوانه کانی قوربانگا که یه به پتوانه ی بالی
 دریز، بالی دریش بالیک و چوار په نجه یه. قوولایی ئاوه رۆکه ی بالیکه
 و پانییه که شی بالیک و که ناره که شی هه تا ئیوه که ی چوارده وری بستیکه.
 ئە مه ش به رزی قوربانگا که یه: 14 بکه که ی له زه وی ئاوه رۆکه وه هه تا لیواری

خواره وه دوو بال و پانییه که شی یهک بال بوو، له لیواره بچوکه که ی ژیره وه هه تا لیواره گه وره که ی سهره وه ش چوار بال و پانییه که شی یهک بال بوو. 15 به رزی تا گردانی قوربانگا که ش چوار بال بوو، له تا گردانی قوربانگا که شه وه بۆ سهره وه چوار قوچ هاتبوونه دهره وه. 16 تا گردانی قوربانگا که ش دوازده بال دریزی و دوازده بال پانی بوو، شیوه ی چوارگوشه یی بوو. 17 لیواره که ی سهره وه ش چوار گوشه بوو، چوارده بال دریز و چوارده بال پان بوو، که ناره که ی چوارده وریشی نیو بال بوو و تاوه پرۆکه شی به ده وریدا یهک بال بوو، پیلپیکانه کانیشی پرووه و پرۆه له لات بوو.» 18 پیی فهرمووم: «ئه ی کوری مرؤف، یه زدانی بالاده ست ئه مه ده فهرمویت: ئه مانه فهرزه کانی پیشکه شکردنی قوربانی سووتاندن و پرژاندنی خوین له سهر قوربانگا که یه، ئه و پرۆه ی که بنیاد ده نریت. 19 جوانه گایهک بۆ قوربانی گونا به کاهینه لیقییه کان ده ده ییت، ئه وانه ی له نه وه ی سادوقن، که له من نریک ده بنه وه بۆ خزمه تکردنم. ئه وه فهرمایشتی یه زدانی بالاده سته. 20 له خوینه که ی ده به ییت و له ههر چوار قوچی قوربانگا که و ههر چوار گوشه ی لیواره که ی سهره وه ی ده ده ییت و له که ناره که شی ده ده ییت به ههر چوارده وریدا، به م شیوه یه پاکی ده که یته وه و که فاره تی بۆ ده که ییت. 21 جوانه گایه که ی قوربانی گونا به به ییت و له شوینی دیار یکراو له په رستگا که له دهره وه ی پرۆزگا که ده یسووتینیت. 22 «له پرۆزی دووه م گیسکیکی نیری ساغ پیشکه ش ده که ییت، ساغ بیّت، ده کریت به قوربانی گونا و قوربانگا که به خوینه که ی پاک ده که نه وه وه ک چۆن به خوینی جوانه گا که پاکان کرده وه. 23 که له پاککردنه وه که ته واو بوویت، جوانه گایه کی ساغ و به راتیکی ساغی میگهل پیشکه ش ده که ییت. 24 له به رده م یه زدان پیشکه شیان ده که ییت و کاهینه کان خویمان پیوه ده که ن و ده یانکه ن به قوربانی سووتاندن بۆ یه زدان. 25 «حهوت پرۆز، ههر پرۆزه گیسکیکی نیرینه ده که ییت به قوربانی گونا و جوانه گایه کی ساغ و به راتیکی ساغی میگهل ده که ییت به قوربانی. 26 کاهینه کان حهوت پرۆز له سهر قوربانگا که که فاره تی بۆ ده که ن و پاکی ده که نه وه، به م شیوه یه ته رخانی ده که ن. 27 که ئه م پرۆزانه ته واو بوون، له پرۆزی هه شته م به سهره وه کاهینه کان له سهر قوربانگا که قوربانی

سووتاندنەکان و قوربانییەکانی ھاوبەشیتان پێشکەش دەکەن، منیش لیتان
پارزی دەبم. ئەو فەرماشتی یەزدانی بالادەستە.»

44 ئینجا پیاوێکە منی ھێنایەو بۆ رینگای دەروازە دەروەزی پیرۆزگا
کە روو و پوژھەلات بوو، دەرگا کانی داخرا بوون. 2 یەزدان پێی فەرمووم:
«ئەم دەروازە بە داخراوی دەمینتەو، ناکریتەو و کەس پێیدا ناچیتە
ژوورەو، چونکە یەزدانی پەروردگاری ئیسرائیل پێیدا چووە ژوورەو،
جا داخرا دەیت. 3 تەنھا میری فەرمانزەوا خۆی تێیدا دادەنیشیت بۆ
ئەوێ لە بەردەم یەزدان نان بخوات. لە رینگای ھەبوانی دەروازە کەو
دیتە ژوورەو و لە ھەمان رینگاوە دەچیتە دەروەو.» 4 ئینجا پیاوێکە
لە رینگای دەروازە باکوورەو منی ھێنایە بەردەم پیرۆزگا کە، منیش
تەماشام کرد ئەو تاشکۆمەندی یەزدان پیرۆزگا کە پێکردووە. جا بەسەر
پروومدا کەوتم. 5 یەزدانیش پێی فەرمووم: «ئەو کورپی مرووف، بە
چاوت ببینە، ھەموو ئەوێ دەیفەرمووم بە گوپیە کانت ببیستە و میشتک
بخەرە سەر ھەموو فەرزەکانی پەرستگای یەزدان و ھەموو فێرکردنەکانی.
ھەر ھەمیشکە بخەرە سەر شوینی چوونە ژوورەو پەرستگا کە و
سەر ھەموو شوینەکانی چوونە دەروەزی پیرۆزگا کە. 6 بە یاخیبووەکان،
بە بنەمالە ئیسرائیل بێ: «یەزدانی بالادەست ئەمە دەفەرمووت: ئەو
بنەمالە ئیسرائیل، ئیو ھەموو ئەو نەریتە قێزەوانانە خۆتان بەسەر. 7
سەرەرای ئەو ش بێگانە بە دل و لەش خەتەنە نە کراوە کاتان ھێنایە ناو
پیرۆزگای من، بۆ ئەوێ لە ناو پەرستگای مندا بن و پێسی بکەن، ئەو کاتە
کە پێو و خوین دەکریتە قوربانی و وەک خواردن پێشکەش بە من دەکرین.
بەو ھەموو نەریتە قێزەوانانە پەیمانی منتان شکاند. 8 ئەرکی خۆتان بۆ شتە
پیرۆزگراوەکانی من بە جێنەگەیاندا، بە لکو کەسانی دیکەتان دانا لە جێ خۆتان
بۆ پارێزگاریکردنی پیرۆزگا کەم. 9 یەزدانی بالادەست ئەمە دەفەرمووت:
نابیت ھیچ بێگانە بە دل و لەش خەتەنە نە کراو بێتە ناو پیرۆزگای من،
تەنانەت ئەوانە ی کە لە ئیسرائیلییەکانیشدا نیشتە جێن. 10» «بە لکو
لیشییەکان کە لە من دوورکەوتنەو کاتیک نەوێ ئیسرائیل گومرا بوون، لە
سایە بێگانەو ئەوانیش گومرا بوون، تاوانی خۆیان لە ئەستۆی خۆیان
دەگرن. 11 لە پیرۆزگا کەم دەبن بە خزمەتکار و بە پاسەوانی دەروازەکانی

په‌رستگا و خزمه‌تکارانی په‌رستگا، ئەوان قوربانی سووتاندن و قوربانی
 سه‌رپراو بو گەل سه‌رده‌برن و ئەوان له‌به‌رده‌میان راده‌وه‌ستن بو ئەوه‌ی
 خزمه‌تیان بکەن. 12 به‌لام له‌به‌ر ئەوه‌ی له‌به‌رده‌م بته‌کانیان خزمه‌تی گەلیان
 کرد و بوون به‌کۆسپی تاوانکاری بو بنه‌ماله‌ی ئیسرائیل، له‌به‌ر ئەوه‌ سویندم
 خوار دووه‌ که‌ تاوانی خوڤیان له‌ ئەستوی خوڤیان ده‌ییت. ئەوه‌ فه‌رمایشی
 به‌زدانی بالاده‌سته. 13 له‌ من نزیک نابنه‌وه‌ بو ئەوه‌ی کاهینییتم بو بکەن و
 له‌ هیچ یه‌کیک له‌ شته‌ پیروژکراوه‌ کانم یان پێشکه‌شکراوه‌ هه‌ره‌ پیروژه‌ کانم
 نزیک نابنه‌وه‌، به‌لکو ده‌ییت شه‌رمه‌زاری نه‌ر یته‌ قیزه‌ونه‌کانیان هه‌لبگرن. 14
 له‌گەل ئەوه‌شدا به‌رپرسیاریتی پارێزگاری په‌رستگا بو هه‌موو خزمه‌تیک و بو
 هه‌موو ئەوه‌ی تێیدا ده‌کریت ده‌ده‌م به‌ ئەوان. 15 «به‌لام کاهینه‌ لیشیه‌کانی
 نه‌وه‌ی سادوق، ئەوانه‌ی به‌ دلسوژییه‌وه‌ ئەرکی پارێزگاری پیروژگاکه‌ی
 منیان له‌ ئەستو گرت، کاتییک نه‌وه‌ی ئیسرائیل له‌ من گومرابوون، ئەوان
 له‌ من نزیک ده‌بنه‌وه‌ بو خزمه‌تکردنم و له‌به‌رده‌مم راده‌وه‌ستن هه‌تا پیو و
 خوڤن بو من بکەن به‌ قوربانی. ئەوه‌ فه‌رمایشی به‌زدانی بالاده‌سته. 16 ئەوانه
 دینه‌ ناو پیروژگاکه‌م و له‌ میزه‌که‌م نزیک ده‌که‌ونه‌وه‌ بو ئەوه‌ی خزمه‌تم
 بکەن و پارێزگاری له‌ نه‌ر یته‌که‌م بکەن. 17» «کاتییک دینه‌ ناو ده‌روازه‌کانی
 هه‌وشه‌که‌ی ناوه‌وه‌، جلی که‌تان له‌به‌ر ده‌کەن، له‌ کاتی خزمه‌تکردن له
 ده‌روازه‌کانی هه‌وشه‌که‌ی ناوه‌وه‌ له‌ ناو په‌رستگا که‌ ناییت جلی خورپیان
 له‌به‌ردا ییت. 18 با میزه‌ری که‌تان به‌سه‌ریانه‌وه‌ ییت و ده‌ریجی که‌تان له‌به‌ر
 بکەن، شتییک به‌ ناوقه‌دیانه‌وه‌ نه‌به‌ستن که‌ ئاره‌قه‌ی پی بکەن. 19 کاتییک
 ده‌چن بۆ لای گەل له‌ خانه‌کانی ده‌ره‌وه‌، جلی خزمه‌تکردن داده‌کەن و له
 ژووهره‌ ته‌رخانه‌کراوه‌کان دایده‌نن، ئینجا جلی دیکه‌ له‌به‌ر ده‌کەن نه‌وه‌ک
 گەل ده‌ستیان به‌ر جله‌ ته‌رخانه‌کراوه‌کانیان بکه‌و ییت. 20» «پرچی سه‌ریان نه
 به‌ موس ده‌تاشن و نه‌ ده‌یه‌یلنه‌وه‌، به‌لکو به‌ ریکو پچی کورتی ده‌که‌نه‌وه‌.
 21 کاهین که‌ چوووه‌ ناو هه‌وشه‌که‌ی ناوه‌وه‌ ناییت شه‌راب بخواته‌وه‌.
 22 ناییت بیوه‌ژن و ژنی ته‌لا قدراو به‌ینن، به‌لکو ده‌ییت کچی پاکیزه‌ له
 نه‌وه‌ی ئیسرائیل یان بیوه‌ژنی کاهینیک به‌ینن. 23 جیاوازی نیوان پیروژ و
 پیروژنه‌کراوه‌، گلاو و پاک به‌گه‌له‌که‌م پیشان ده‌ده‌ن و قیریان ده‌کەن. 24
 «له‌ ناکوکیدا ئەوان ده‌بن به‌ ناوژیوان و به‌یچی حوکه‌کانم حوکم ده‌ده‌ن، له

جه ژنه كان فير كردن و فهرزه كانم به جيده هين، ههروه ها شه ممانم پيروز
 راده گرن. 25 «كاهين له مرؤفي مردوو نزيك نايته وه نه وهك گلاو ييت.
 به لام ته گهر مردووه كه باوك يان دايك يان كور يان سچ يان برا كه ي
 ييت، يان خوشكه كه ي كه شووي نه كرد ييت، تهوا ده توانييت خوي گلاو
 بكات. 26 پاش پاكبوونه وه ي ههوت پوزي بو ده ژميرن. 27 له روزي
 چوونه ناو پيروز گاهو بو ناو هه وشه كه ي ناوه وه، بو ته وه ي له پيروزگا
 خزمهت بكات، قورباييه كه ي گوناھي پيشكهش ده كات. ته وه فهرمايشي
 يه زداني بالا ده سته. 28 «هيچ ميراتيک بو كاهين ناييت بيجه له من، له
 ئيسرائيل هيچ مولكيان ناده ني، من مولكي ته وان ده بم. 29 پيشكه شكر اوي
 دانه ويته و قورباي گوناھ و قورباي تاوان و هه موو ته وه ي له ئيسرائيلا
 كه بو يه زدان ته رخا نكراوه بو ته وانه. 30 له هه موو يه كه مين به ره هم و
 پيتا كه پيروزه كان، با شترينيان بو كاهين ده بن. ههروه ها يه كم هه ويرتان به
 كاهينه كان ده دن، بو ته وه ي به ره كه ت بكه ويته مالتان. 31 كاهينه كان نه
 گوشتي نازه لي مرداره وه بوو و نه گوشتي نيچير ده خون، نه بالنده و نه نازه ل.

45 «كاتيك خا كه كه وهك ميرات دابهش ده كن، پارچه يهك له
 خا كه كه زه ويه كي ته رخا نكراو ده ييت و پيشكهش به يه زداني ده كن،
 دريژي بيست و پينج هزار بال و پاني بيست هزار بال ده ييت. هه موو
 سنووري چوارده وري ته رخا ن ده كريت. 2 له مه پارچه يه كي چوار گوشه
 بو پيروزگا ده ييت، پينج سه د بال به پينج سه د بال و په نجا باليش له
 چوارده وري زه ويه كي كراوه ده ييت. 3 له م پتوانه يه به دريژي بيست
 و پينج هزار بال و پاني ده هزار بال ده پتويت، پيروزگا كه و شوينه
 هه ره پيروزه كه شي له ناويدا ده ييت. 4 به شه ته رخا نكراوه كه ي خا كه كه بو
 كاهينه كان ده ييت كه خزمه تي پيروزگا ده كن، ته وانه ي نزيك ده بنه وه
 بو په رستي يه زدان، ههروه ها شويني تيدا ده ييت بو ماله كانيان و شويني
 تايه تيش بو په رستگا. 5 بيست و پينج هزار باليش به دريژي و ده هزار
 بال به پاني بو ليثييه كان كه خزمه تي په رستگا ده كن، وهك شاروچكه
 بو نيشته جيبيونيان ده يته مولك. 6 «به شاره كهش پارچه يهك زه وي
 ده دن وهك مولكي خوي، پينج هزار بال پاني و بيست و پينج هزار
 بال دريژي ده ييت به ته ريبي به شه ته رخا نكراوه كه، جا بو هه موو بنه ماله ي

ئیسرائیل دە ییت. 7 «بەشە زەوی میریش لە لای پوژھەلات و لە لای پوژئاوا بە تەریجی بەشە تەرخانکراوە کە و مولکی شارە کە دە ییت. لە سنووری پوژھەلاتی بەشە تەرخانکراو و مولکی شارە کە دە ییت دە ییتە و پوژ دەریای مردوو، ھەروەھا لە سنووری پوژئاوای بەشە تەرخانکراو و مولکی شارە کە شەو دە ییت دە ییتە و پوژ دەریای سپی ناوہ پاست. 8 ئەم بەشە زەویە لە خاکی ئیسرائیلدا پوژ میر دە ییت بە مولک، لە مەودوا میرە کانم ستەم لە گەلە کەم ناکەن و بە گویزە ھۆزە کانیان زەویە کە بە بنە مائەئە ئیسرائیل دە دەن. 9 «یەزدانی بالادەست ئەمە دە فەر مویت: ئەئە میرانی ئیسرائیل ئیتر بەسە! تالانی و توندوتیژی لە تیو خۆتان مەھیلن و دادوہری و پراستو دروستی جیبە جی بکەن. واز بەین لە ستەمکردن لە گەلە کەم. ئەو فەرماشتی یەزدانی بالادەستە. 10 تەرازووی تەواو و ئیغەفی تەواو و بەتی تەواویان پوژ بە کار بەین. 11 ئیغە و بەت یەک ئەندازەیان ھە ییت، با بەت دە یەکی حۆمەر و ئیغە دە یەکی حۆمەر ییت. ئەندازەیان بە یی حۆمەر دە ییت. 12 شاقلیش بیست جیرە دە ییت، شەست شاقل دە کاتە یەک مەنا، لە لای ئیو و دە ییت. 13 «لەسەر ئەم بچینە یەش دیاریە تایبەتیە کانتان پێشکەش دە کەن: یەک لە شەستی دروینەئە گەنم و جۆ یە کەت، 14 فەرزە زەیتی زەیتوونیش لە سەدا یەکی بەرھەمی دار زەیتوونە کانتان دە دەن. بە گویزە بەت بیان پێوہ: دە بەت حۆمەر یەک، یەک حۆمەریش دە کاتە یەک کۆر. 15 ھەروەھا لە ھەر میگە لیکێ دوو سەد سەر مەری لە ھەوەرگا باشە کانی ئیسرائیل مەریک دە بەن، دە یانکەنە پێشکەش کراوی دانە و ئیئە و قوربانی سووتاندن و قوربانی ھاو بەشی پوژ کە فەرەت پوژ گەل. ئەو فەرماشتی یەزدانی بالادەستە. 16 ئەمە دیاری تایبەتە بە میری فەرمانزەوای ئیسرائیل، کە لەسەر ھەموو گەلی خا کە کە فەرز دە ییت. 17 لە سەر مانگ و پوژانی شەمە و ھەموو جەژنە کانی بنە مائەئە ئیسرائیل دە ییت میر قوربانی سووتاندن و پێشکەش کراوی دانە و ئیئە و شەراب دا بین بکات، ھەر ئەویش قوربانی گوناھ و پێشکەش کراوی دانە و ئیئە و قوربانی سووتاندن و قوربانی ھاو بەشی دا بین دە کات، ھەموو ئەمانەش پوژ کە فەرەت کردنە پوژ بنە مائەئە ئیسرائیل. 18 «یەزدانی بالادەست ئەمە دە فەر مویت: لە مانگی یەک، لە یەکی مانگدا، جوانە گایەکی ساغ دە بەت و پوژگا پاک دە کە یئەو. 19 کاهین لە خوینی

قوربانی گوناھه که ده بات و له چوارچیوهی دەر وازهی پیرۆزگا و له هەر چوار گۆشه کهی لیواری سەر وهی قوربانگا و له چوارچیوهی دەر وازه کانی حه وشه کهی ناوه وهی ده دات. 20 ههروه ها له حه وتی مانگیشدا به هه مان شیوه ده کهیت بۆ هه رکه سیک که به بی ته نقه ست یان به نه زانی گوناھی کرد، به م جۆره که فارهت بۆ په رستگا که ده کهن. 21 «له چواردهی مانگی یه کهدا، ته مه رۆژی په سخه یه، بۆ شیوه ده بیته به جه ژن، حه وت پۆژ نانی فه تیره ده خۆن. 22 له و پۆژه دا میر بۆ خوی و بۆ هه موو گه لی خا که که جوانه گایه ک ده کات به قوربانی گوناھه. 23 ههروه ها میر له حه وت پۆژه کهی جه ژنیشدا قوربانی سووتاندن بۆ یه زدان ده کات، حه وت جوانه گا و حه وت به رانی ساغ هه موو پۆژیکی ته و حه وت پۆژه، هه ر پۆژه ش گیسکیکی نیرینه بۆ قوربانی گوناھه. 24 پێشکه شکرای دانه و ئیله که ش یه ک ئیفه بۆ هه ر جوانه گایه ک و یه ک ئیفه بۆ هه ر به رانیکی و بۆ هه ر ئیفه یه کیش یه ک هه ین زه یت پێشکه ش ده کات. 25 «ته و جه ژنه ی که له پازدهی مانگی حه وتدا ده ستپیده کات، حه وت پۆژه ده بیته، ههروه ها به هه مان شیوه میر هه لده ستیت به داینکردنی قوربانی گوناھه، قوربانی سووتاندن، پێشکه شکرای دانه و ئیله و زه یت.

46 «یهزدانی بالاده ست ته مه ده فه رمویت: دەر وازه کهی پرووه و پۆژه لات له حه وشه کهی ناوه وه شه ش پۆژی کارکردن داخراو ده بیته، ته نها له پۆژی شه مه و له سه ره مانگ ده کریته وه. 2 میر له پریگای هه یوانی دەر وازه که له دهر وه دیته ژووره وه و له لای نیرگی دەر وازه که ده وه ستیت و کاهینه کان قوربانی سووتاندنه که و قوربانیه کانی هاوبه شی ده کهن، ته ویش له لای به رده رگا که کپتۆش ده بات و پاشان ده چیتته دهر وه، به لام دەر وازه که هه تا ئیواره داناخریته. 3 گه لی خا که که ش له پۆژانی شه مه و له سه ره مانگه کان له به ر ده رکی ته م دەر وازه یه له به رده م یه زدان کپتۆش ده به ن. 4 ته و قوربانی سووتاندنه ی میر بۆ یه زدان پێشکه ش ده کات له پۆژی شه مه دا شه ش به رخی نیری ساغ و به رانیکی ساغه، 5 پێشکه شکرای دانه و ئیله که شی یه ک ئیفه یه بۆ به رانه که و بۆ به ر خه کانیش پێشکه شکرای دانه و ئیله ته وه نده ی به خشین ده ستی و یه ک هه ین زه یتیش بۆ ئیفه یه ک. 6 له سه ره مانگانیشدا، جوانه گایه کی ساغ و شه ش به رخ و

به راتیکی ساغ پېشکه ش ده کات. 7 میر پېشکه شکرای دانه ویله که ش
 عیفه یه ک بو جوانه گا که دابین ده کات، له گه ل عیفه یه ک بو به رانه که، بو
 به رخه کانیش به گویره ی نه وه ی له ده ستی دیت، بو هر عیفه یه کیش یه ک
 هین زه یت دابین ده کات. 8 کاتیک میر دینه ژووره وه، له ریگی هه یوانی
 ده روزه که وه دینه ناو وه، هه روه ها له هه مان ریگاشه وه ده چیتته ده روه وه.
 9 «کاتیک له جه ژنه کان گه لی خا که که دینه ژووره وه بو به رده م یه زدان،
 نه وه ی له ریگی ده روزه ی باکووره وه بو کپتوش بردن دینه ژووره وه،
 له ریگی ده روزه ی باشووره وه ده چیتته ده روه وه، نه وه ی له ریگی
 ده روزه ی باشووره وه دینه ژووره وه له ریگی ده روزه ی باکووره وه
 ده چیتته ده روه وه. که س به و ریگیه دا نا گه ریته وه که پیدا هاته ژووره وه،
 به لکو له ریگی که ی به رامبه ریبه وه ده چیتته ده روه وه. 10 گه ل به یاوهری
 میر دینه ژووره وه و هه روه ها ده چنه ده روه وه. 11 له جه ژن و جه ژنه
 دیار یکه روه کان پېشکه شکرای دانه ویله عیفه یه ک بو جوانه گا و عیفه یه ک بو
 به ران ده یت، بو به رخه کانیش هه رکه سیک به گویره ی توانای خو ی و بو
 هه ر عیفه یه کیش یه ک هه ین زه یت. 12 «نه گه ر میر به خواستی خو ی
 له پیناوی خودا به خشینتیکی نازادی دا، قوربانی سووتاندن یان قوربانی
 هاو به شی یت، نه وا نه و ده روزه یه ی پرووه و روزه لاته بو ی ده کریتته وه.
 وه ک نه وه ی له روزه شهمه دا ده یکات، میر قوربانی سووتاندنه که ی
 یان قوربانیه هاو به شیه کان ده کات، پاشان ده چیتته ده روه وه و له دوا ی
 چوونه ده روه که ی ده روزه که داده خریت. 13 «هه موو روزه یک سه ر له
 به یانی به رخیکی یه ک ساله ی ساغ ده که یتته قوربانی سووتاندن. 14 هه موو
 به یانیه ک له گه ل به رخه که پېشکه شکرای دانه ویله ی بو ده که یت، شه ش
 یه کی عیفه یه ک و زه یتته که شی سی یه کی هه ینیک بو ته رکردنی نارد ه سفره که،
 قوربانی خورا که بو یه زدان، فه رزیکی هه تاهه تایی به رده وامه. 15 هه موو
 به یانیه ک به به رده وامی به رخه که و پېشکه شکرای دانه ویله که و زه یتته که
 ده که نه قوربانی سووتاندن. 16 «یه زدانی بالاده ست ته مه ده فه رمو یت:
 نه گه ر میر دیار یه کی دایه یه کی که له کوره کان، نه وا وه ک میرات بو نه وه کان
 ده مینیتته وه، مولکی خو یانه به میرات. 17 به لام نه گه ر دیار یه کی دایه
 یه کی که له کز یله کان خو ی، نه وا هه تا سالی نازاد کردنی بو کز یله که ی

ده بیټ، پاشان بو میره که ده گپر یته وه، به لام میراته که ی خوی ته نها بو کوره کانی ده بیټ. 18 میر له میراتی گدل نابات، به وهی له مولکی خویان ده ریانیکات. له مولکی خوی میرات به کوره کانی ده دات، بو ته وهی گه له کم که س له مولکی خوی بیبه ش نه بیټ.» 19 ټینجا له وه ده رگایه ی له ته نیشته ده روزه که بوو منی هینایه ته و ژوره ته رخانکراوانه ی پرووه و باکوور که هی کاهینه کان بوون. شوینیکی نیشاندام له کوتای پروژاوا ی ژوره کان. 20 پی فهرمووم: «ته مه ته و شوینه به که کاهینه کان تییدا قوربانی تاوان و قوربانی گونا ده کولین و لیره پیشکه شکرای دانه و ټله ده کن به نان، نه وه ک بیبه نه خانه کانی ده روه و گدل پیروز بکن.» 21 ټینجا بردمیه خانه کانی ده روه و به سهر ههر چوار گوشه که ی حه وشه که دا و بینیم له ههر گوشه به ک چیشخانه به ک هه بوو. 22 له ههر چوار گوشه که ی خانه کانی ده روه و چیشخانه هه بوون، ههر به کیچان در ټیه که ی چل بال و پانیبه که ی سی بال بوو. ههر چوار چیشخانه که له ته ندازه دا به کسان بوون. 23 به چوارده وری ههر چیشخانه به کدا لیواریکی به ردینی هه بوو، له دامینی لیواره که ش تاگردان بوو. 24 پی فهرمووم: «ته مانه چیشخانه ن که خزمه تکاره کانی په رستگا قوربانیه کانی گه لی تییدا لیده ټین.»

47 پاشان پیاوه که منی هینایه وه شوینی هاتنه ژوره وه بو په رستگا که و بینیم تاو له ژیر سه کوی ده روزه ی په رستگا که وه هه لده قولیت و به ره و پروژهللات ده پروات، چونکه په رستگا که پرووه و پروژهللات بوو. تاوه کان له ژیر لای راستی په رستگا که له باشووری قوربانگا که به ره و خوار ده پرویشن. 2 ټینجا له ریگی ده روزه ی باکووره منی برده ده روه، له ده روه منی به ریگا که دا سووراندوه هه تا ده روزه که ی ده روه له و ریگیه ی پروی به ره و پروژهللاته و ته وه تاو به لای باشوردا ده پروات. 3 کاتیک پیاوه که به ره و پروژهللات چوه ده روه گوریسیکی پیوانه شی به ده سته وه بوو و هه زار بالی پیوا و به ناو تاوه که دا تیپه ری کردم و تاوه که ش هه تا هه ردوو قوله پی بوو. 4 دووباره هه زار بالی دیکه ی پیوا و به ناو تاوه که دا تیپه ری کردم و تاوه که تا کو هه ردوو ته ژتو بوو. پاشان هه زاری دیکه ی پیوا و به ناو تاوه که دا تیپه ری کردم و تاوه که هه تا ناوقه د بوو. 5 به هه مان شیوه هه زاری دیکه ی پیوا و بینیم پروباریکه که نه متوانی په پرمه وه،

چونکه ئاوه كه ههستا بوو. ئاوى مه له كردن بوو، پرووبار ئىك بوو كه بوارى په پرينه وهى لى نه بوو. 6 لى پر سيم: «ئهى كورى مرؤف، بينيت؟» ئينجا بردى و منى هينايه وه كه نارى پرووباره كه. 7 كه گه پامه وه ئه وه تا له كه نارى پرووباره كه ليره و له وى دارى زورى لى بوون. 8 پى فهرمووم: «ئهم ئاوه دهرده چىت به ره و هه رى رۆژه لآت و داده به زىت بو عه راڤا و ئينجا ده چىت بو دهرىاى مردوو. كه دپته ناو دهرىا كه، ئاوى دهرىاى مردوو سازگار ده كات. 9 بو هه ركوى پرووباره كه بچىت، كۆم لى زنده وه ران له وى ده ژين و ماسيش زور زور ده بىت، چونكه ئهم ئاوه دهر ژينه ناو ئاوه سویره كان و سازگارىان ده كات و هه موو ئه وهى پرووباره كهى بو بىت ده ژينه. 10 له كانى گه دى هه تا كانى عه گله يم ماسيگره كان له سه ر كه ناره كانى راده وه ستن و چه ند شو ئىنك ده بىت بو توپر هه لدان، ماسيه كانى جۆراو جۆر ده بن وه ك ماسيه كانى دهرىاى سپى ناوه راست جۆره كانى زور زور ده بىت. 11 به لام گۆم و زۆنگاوه كانى سازگار نابن، به سویری ده مينه وه بو خوڻگرتن. 12 له سه ر كه نارى پرووباره كه ليره و له وى هه موو دارىكى ميوه ده پوئت كه به ره كانيان ده خورىت و گه لا كانى وشك نابن و به رى لى نابرىت، به لكو هه موو مانگىك به رى تازه ده گرىت، چونكه ئاوه كهى له پيروژگاوه دهرده چىت و به ره كهى بو خواردن و گه لا كانى بو دهرمان ده بن.» 13 په زدانى بالاده ست ئه مه ده فهرموئيت: «به پى ئه م سنوره خا كه كه وه ك ميرات دابه ش ده كهن به سه ر دوازه هۆزه كهى ئيسرائيل، يوسفيش دوو به شى به رده كه وىت، 14 بوتان ده بىت به ميرات، هه ريه كه به قه د برا كهى، سوئدم خوارد بیده مه باو باپيرانى ئيوه و ئه م خا كه ده بىته ميراتمان. 15 «ئه مه سنورى خا كه كه يه: «له لای باكوور له دهرىاى سپى ناوه راسته وه، له رىنگاى هه تلون دهر وازهى هه مات تى ده په رىت هه تا ده گاته چه داد 16 و بىرؤتا و سىقره يم كه له تىوان سنورى ديمه شق و سنورى هه ماته و هه چه ر هه تىخون كه له سه ر سنورى هه ورا نه. 17 سنورىش له دهرىاوه هه تا هه چه ر عىنان درىژ ده بىته وه، به باكوورى شارى ديمه شقدا ده پروات هه تا باشورى هه رپى هه مات. ئه مه شيوهى سنورى باكوور ده بىت. 18 لای رۆژه لآتيش له ديمه شقه وه هه تا هه ورا ن ده پىون، پاشان كه نارى پرووبارى ئوردون كه له تىوان گلعاد و

خاکی ئیسرائیل، ھەرۋەھا دەریای مردوو ھەتا تامار. ئەمە لای پۇژھەلاتە، 19 لای باشووریش، سنوورە کە لە تامارەو ھەتا میژگی مەریبای قادیش دەپرات، پاشان بە دریزانی دۆلی میسر ھەتا دەریای سپی ناوہراست، ئەمەش لای باشوورە. 20 لای پۇژئاواش، دەریای سپی ناوہراست لە سنوورە کەو ھەتا بەرامبەر دەروازەى ھەمات، ئەمەش لای پۇژئاوايە. 21 «ئەم زەویانە بەپێی ھۆزەکانی ئیسرائیل بۆ خۆتان بەش دەکەن. 22 بە تیروپشک میراتە کە دابەش دەکەن بۆ خۆتان و بۆ ئەو نامۆیانەشی لە نیوتان نیشتەجی بوون کە لە نیوتان مندالیان دەیت، لەناو نەوہی ئیسرائیل وەک ھاوالاتی ھەژمارد دەکەن، لەناو ھۆزەکانی ئیسرائیل میراتمان لەگەڵ بەش دەکەن. 23 نامۆکە لە سنووری ھەر ھۆزیک نیشتەجی دەیت، لەویش میراتی دەدەنی.» ئەو ھەرمایشتی یەزدانی بالادەستە.

48 «ئەمانەش ھۆزەکان، کە بەم شیوہ بەپێی ناوہکانیان پیکھران: «لەلای سنووری باکوور، یەک بەش بۆ دان دەیت، بەلای ریگی ھەتۆن ھەتا دەروازەى ھەمات، ھەچەر عینان و سنووری باکووری دیمەشقی بەلای ھەمات بەشییک لە سنووری دان دەبن، لەلای پۇژھەلاتەو ھۆ لای پۇژئاوا. 2 لەسەر سنووری دان، لەلای پۇژھەلاتەو ھۆ لای پۇژئاوا بۆ ئاشیر بەشییک دەیت. 3 لەسەر سنووری ئاشیر، لەلای پۇژھەلات بۆ لای پۇژئاوا بۆ نەفتالی بەشییک دەیت. 4 لەسەر سنووری نەفتالی، لەلای پۇژھەلات بۆ لای پۇژئاوا بۆ مەنەشە بەشییک دەیت. 5 لەسەر سنووری مەنەشە، لەلای پۇژھەلات بۆ لای پۇژئاوا بۆ ئەفرايم بەشییک دەیت. 6 لەسەر سنووری ئەفرايم لەلای پۇژھەلات بۆ لای پۇژئاوا بۆ رەئوبین بەشییک دەیت. 7 لەسەر سنووری رەئوبین لەلای پۇژھەلات بۆ لای پۇژئاوا بۆ یەھودا بەشییک دەیت. 8 «لەسەر سنووری یەھودا لەلای پۇژھەلات بۆ لای پۇژئاوا ئەو دیارییە تاییەت دەیت کە پێشکەشی دەکەن، بیست و پینج ھەزار بال بە پانی و دریزییە کەشی وەک یەکیک لە بەشی ھۆزەکان لەلای پۇژھەلاتەو ھۆ لای پۇژئاوا، پیرۆزگاش لەناوہراستی دەیت. 9 «ئەو بەشەش کە بۆ یەزدانی تەرخان دەکەن، بیست و پینج ھەزار بال دریزی و دە ھەزار بالیش پانی دەیت. 10 ئەمە دەیتە بەشی تەرخانکراوی کاهینەکان: لەلای باکوورەو بیست و پینج ھەزار بال بە

دريژى و لەلاى رۆژئاواشەو دە ھەزار بال بە پانى و لاى رۆژھەلايش دە ھەزار بال بە پانى و لەلاى باشووريش بيست و پينج ھەزار بال بە دريژى دەييت، پيرۇزگاي يەزدانيش لەناوھەراستيدا دەييت. 11 ئەم بەشە بۆ كاهينە تەرخانكراوھەكان لە نەوھى سادۆق دەييت، بۆ ئەوانەى تەركەكانى منيان بە جيپينا، ئەوانەى گومرا نەبوون كاتىك نەوھى ئيسرائيل گومرا بوون ھەروەك چۆن ليقييەكان گومرا بوون. 12 ئەمە بۆيان دەييت بە ديارپيەكى تايبەت لە بەشە تەرخانكراوى زەوييەكە، بەشيكي زۆر پيرۆز لە تەنيسشت سنوورى ليقييەكان. 13 «بەشە زەوى ليقييەكانيش بە تەريي سنوورى زەوى كاهينەكان دەييت، بيست و پينج ھەزار بال بە دريژى و دە ھەزاريش بە پانى، ھەموو دريژپيەكەى بيست و پينج ھەزار بال و پانيەكەشى دە ھەزار بال دەييت. 14 نە لى دەفرۆشن و نە دەيگۆرن و نە يەكەم بەرى زەوييەكە بە كەسى ديكە دەدەن، چونكە تەرخانكراوھ بۆ يەزدان. 15 «ئەو زەوييەى ماوھتەوھە كە پانيەكەى پينج ھەزار بال و دريژپيەكەى بيست و پينج ھەزار بالە بۆ ھەموو دانيسشتوانى شارەكە دەييت بۆ نيشتە جيپون و لەوھەرگا، شارەكەش لەناوھەراستيدا دەييت. 16 ئەمەش پێوانەكانىيەتى، لاى باكوور چوار ھەزار و پينج سەد بال و لاى باشوور چوار ھەزار و پينج سەد بال و لاى رۆژھەلات چوار ھەزار و پينج سەد بال و لاى رۆژئاوا چوار ھەزار و پينج سەد بال. 17 بۆ شارەكەش لەوھەرگا دەييت بەرھەو باكوور دوو سەد و پەنجال بال، بەرھەو باشوور دوو سەد و پەنجال، بەرھەو رۆژھەلات دوو سەد و پەنجال، بەرھەو رۆژئاوا دوو سەد و پەنجال. 18 ئەوھى لە دريژپيەكە دەميئيتەوھە تەريب بە بەشە تەرخانكراوھەكە، دە ھەزار بال پرووھە رۆژھەلات و دە ھەزار بال پرووھە رۆژئاوا، بەرھەو بوومەكەى دەييت بە خواردن بۆ كريكارانى شارەكە. 19 كريكارەكانى شارەكەش كە لە زەوييەكە كار دەكەن، لە ھەموو ھۆزەكانى ئيسرائيل دەبن. 20 ھەموو بەشەكە چوارگۆشەيى دەييت، ئەندازەى ھەر لايەكى بيست و پينج ھەزار بالە. بەشە تەرخانكراوھەكە لەگەڵ مولكى شارەكە تەرخان دەكەن. 21 «ئەوھى دەميئيتەوھە لەم لا و لەو لاى بەشە تەرخانكراوھەكە و مولكى شارەكەش بۆ مير دەييت. سنوورى زەوى ميرەكە بەرھەو رۆژھەلات لە بيست و پينج ھەزار بالەكەى بەشە تەرخانكراوھەكە

ھەتا سنووری پۈژھەلات دەيىت، بەرەو پۈژئاواش لە بيىست و پىنج ھەزار
 بالەكەو ھەتا دەرياي سې ناوہراست. ھەردوو ناوچەكەى تەريب بە
 بەشى ھۆزەكان مولى مير دەبن، بەشە تەرخانكراوہكەش لەگەل پيرۈزگاي
 پەرستگا كەش لەناوہراستيان دەيىت. 22 تير مولى ليقييەكان و مولى
 شارەكەش لە ناوہراستى بەشى ميرەكە دەبن. بەشى ميرەكە لەتيوان سنوورى
 يەھودا و سنوورى بنيامين دەيىت. 23 «سەبارەت بە ئەو ھۆزانەش كە
 ماونەتەو: «لەلای پۈژھەلات بۆ لای پۈژئاوا بۆ بنيامين بەشيك دەيىت:
 24 لەسەر سنوورى بنيامين لەلای پۈژھەلات بۆ لای پۈژئاوا بۆ شيمون
 بەشيك دەيىت. 25 لەسەر سنوورى شيمون لەلای پۈژھەلات بۆ لای
 پۈژئاوا بۆ يەساخار بەشيك دەيىت. 26 لەسەر سنوورى يەساخار لەلای
 پۈژھەلات بۆ لای پۈژئاوا بۆ زەبولون بەشيك دەيىت. 27 لەسەر سنوورى
 زەبولون لەلای پۈژھەلات بۆ لای پۈژئاوا بۆ گاد بەشيك دەيىت.
 28 سنوورى گاد لەلای باشوور بەرەو باشوور دەيىت، سنوورەكەش
 لە تامارەو ھە بۆ ميژگى مەريايى قاديىش، لە دۆلى ميسرەو ھەتا دەرياي
 سې ناوہراست. 29 «ئەمە ئەو خاكەيە كە بە ميرات بەسەر ھۆزەكاني
 ئيسرائيلدا دا بەشى دەكەن و ئەمەش بەشەكانيان دەيىت.» ئەو ھەرمایشى
 يەزدانى بالادەستە. 30 «ئەمانەش دەروازەى چوونە دەروەن بۆ شارەكە:
 «ئەندازەى لايەكى شارەكە پروو ھەو باكوور چوار ھەزار و پىنج سەد بالە، 31
 دەروازەكاني شارەكەش بە ناوى ھۆزەكاني ئيسرائيلەو دەبن، سى دەروازە
 پروو ھەو باكوور، دەروازەى رەئوبين و دەروازەى يەھودا و دەروازەى
 ليقي. 32 لەلای پۈژھەلاتيش كە چوار ھەزار و پىنج سەد بالە، سى
 دەروازە دەيىت: دەروازەى يوسف، دەروازەى بنيامين و دەروازەى
 دان. 33 لای باشووريش كە چوار ھەزار و پىنج سەد بالە، سى دەروازە
 دەيىت: دەروازەى شيمون، دەروازەى يەساخار و دەروازەى زەبولون. 34
 لای پۈژئاواش كە چوار ھەزار و پىنج سەد بالە، سى دەروازە دەيىت:
 دەروازەى گاد، دەروازەى ئاشير و دەروازەى نەفتالى. 35 «چيۆەكەش
 ھەژدە ھەزار بال دەيىت. «ناوى شارەكەش لەو پۈژھەو دەيىتە: يەزدان
 لەويە.»

دانیال

1 له سالی سییه می پاشایه تی یه هۆیاقیمی پاشای یه هودا، نه بوخودنه سری پاشای بابل هاته تۆرشه لیم و گه مارۆی دا. 2 په روه ردگاریش یه هۆیاقیمی پاشای یه هودای دایه دهستی، له گه له هه ندیک له قابوقاچاغه کانی په رستگای خودا. ئیتر یه هۆیاقیم و پیاوه گه وره کانی بو خاکی بابل راپیچ کران، نه بوخودنه سریش قابوقاچاغه کانی له گه نجینه ی په رستگای خوداوه ندی خۆی دانا. 3 پاشا فهرمانی به ته شپه نه زی سه رۆکی دیوان کرد که له نه وهی ئیسراییل له توخمی پاشا و پیاوماقوله کان 4 چه ند گه نجیک به نیت که ته ندروستیان باش بیّت، روخساریان جوان بیّت، له هه موو بواره کانی زانیاری کارامه بن، ئاماده بیان تیدا بیّت بو فیربوونی هه موو شتیکی، زوو تیگه گن، شایانی ئیشکردن بن له کۆشکی پاشا، بو ته وهی فیری زمان و رۆشنیبری بابلییه کان بکرین. 5 پاشا له خوانی خۆیه وه به شی رۆژانه ی خواردن و شه رابی بو دابین کردن، فهرمانی کرد بو ماوهی سی سال مه شقیان پی بکریت، دوا ی ته وه خزمه تی پاشا ده کهن. 6 له تیو ته وانه دا هه ندیکان له نه وهی یه هودا بوون: دانیال و حه نه نیا و میشائیل و عه زه ریا. 7 سه رۆکی کاربه ده ستانیش ناوی نوئی لیتان، بو دانیال، بیلته شه سر؛ بو حه نه نیا، شه دره خ؛ بو میشائیل، می شه خ؛ بو عه زه ریا، عه پیدنه گو. 8 به لام دانیال له دلّی خۆیدا بریاری دابوو که خۆی به خواردن و شه رابی پاشایه تییه وه گلا و نه کات، جا داوای له سه رۆکی کاربه ده ستان کرد که ده رفه تی پیدات بو ته وهی خۆی گلا و نه کات. 9 خوداش وای له سه رۆکی کاربه ده ستان کرد که چا که و میهره بانی به دانیال به خشیّت. 10 به لام سه رۆکی کاربه ده ستان به دانیالی گوت: «من له پاشای گه وره م ده ترسم، ته وهی خواردن و خواردنه وهی ئیوهی دیاری کردوو. ئه گه ر بیخی روخسارتان له روخساری گه نجیه هاوته مه نه کانتان لاواز تره، پاشا به هۆی ئیوه وه سه رم ده پریت.» 11 دانیالیش به و سه ره رشتیاری گوت که سه رۆکی کاربه ده ستان به سه ر دانیال و حه نه نیا و میشائیل و عه زه ریاوه دایابوو: 12 «تکایه بو ده رۆژ خزمه تکاره کانت تا قی بکه وه: ته نها پرووه کان بده ری بیخۆین و ئاومان بده ری بیخۆینه وه. 13 پاشان روخساری ئیبه له گه ل روخساری ئه و گه نجانه به راورد بکه که خواردنی پاشایه تی ده خون، ئینجا

به گویزه‌ی نه‌وه‌ی ده‌بینی ئاوامان له‌گه‌ڵ بکه‌». 14 ته‌ویش به‌مه‌ پازی بوو و ده‌ پوژ تاڤ کردنه‌وه. 15 له‌ کۆتایی ده‌ پوژه‌ که‌دا ده‌رکه‌وت پوخساریان باشتر و ته‌ندروستتره‌ له‌ هه‌موو ته‌و گه‌نجانه‌ی له‌ خواردنه‌کانی پاشایه‌ تییان ده‌خوارد. 16 ئینجا سه‌ر په‌رشتیاره‌ که‌یان خواردنه‌ تایه‌ت و شه‌رابه‌ که‌ی هه‌لده‌گرت و له‌ جیاتی ته‌وه‌ پروه‌کی ده‌دانی. 17 به‌لام ته‌و چوار گه‌نجه‌، خودا زانین و تیگه‌یشتنی دانی له‌ هه‌موو جوژه‌ پوژنه‌ی و زانیاریه‌ک، دانیالیش له‌ هه‌موو بینین و خه‌وتیک تیده‌گه‌یشت. 18 له‌ کۆتایی ته‌و ماوه‌یه‌ی که‌ پاشا دیاری کردبوو بیانیه‌نه‌ به‌رده‌می، سه‌رۆکی کاربه‌ده‌ستان ته‌وانی هینایه‌ به‌رده‌م نه‌بوخودنه‌سر. 19 پاشا قسه‌ی له‌گه‌لدا کردن، له‌تیو هه‌موو یاندا که‌س نه‌بوو وه‌ک دانیال و هه‌نه‌نیا و میشائیل و عه‌زه‌ریا. له‌به‌ر ته‌وه‌ چوونه‌ ریزی خزمه‌تکارانی پاشا. 20 پاشا له‌ هه‌موو بابه‌تیکی دانیالی و تیگه‌یشتن پرسیاری لیکردن، بینی ته‌وان ده‌ هینده‌ له‌ سه‌رووی هه‌موو جادووگه‌ر و ته‌فسونگه‌رانی هه‌موو پاشایه‌ تیه‌ که‌ی ته‌ون. 21 دانیالیش هه‌تا سالی یه‌که‌می کۆرشی پاشا له‌وی مایه‌وه.

2 نه‌بوخودنه‌سر پاشا له‌ سالی دووه‌می پاشایه‌ تیه‌ که‌ی چه‌ند خه‌وتیکی بینی که‌ بووه‌ هۆی یزاربوونی و خه‌وی لێ زرا. 2 جا پاشا فه‌رمانی دا جادووگه‌ر و ته‌فسونگه‌ر و به‌خت خوینه‌وه‌وه‌ و ته‌ستیره‌ ناسه‌کان بانگ بکه‌ن، بو ته‌وه‌ی پێی بلێن که‌ چه‌ خه‌وتیکی بینیوه‌. کاتیک هاتن و له‌به‌رده‌م پاشادا وه‌ستان، 3 پاشا پێی گوتن: «خه‌وتیکم بینیوه‌ هه‌راسانی کردووم و ده‌مه‌وی بزاتم لیکدانه‌وه‌ که‌ی چیه‌». 4 ته‌ستیره‌ ناسه‌کان به‌ زمانی ئارامی به‌ پاشایان گوت: «ته‌ی پاشا، هه‌تا هه‌تایه‌ بژیت! خه‌ونه‌ که‌ به‌ بنده‌ کانت پێی هه‌تا بو ت لیکبده‌ بنه‌وه‌». 5 پاشا وه‌لامی ته‌ستیره‌ ناسه‌کانی دایه‌وه‌: «ته‌وه‌ پریری کۆتایی منه‌: ته‌گه‌ر خه‌ونه‌ که‌ و لیکدانه‌وه‌ که‌یم پێ نه‌لێن، پارچه‌ پارچه‌ ده‌ کرین و ماله‌ کانتان ده‌ بیته‌ که‌ لاوه‌. 6 به‌لام ته‌گه‌ر خه‌ونه‌ که‌تان پێ گوتم و لیکدایه‌وه‌، له‌ منه‌وه‌ دیاری و پاداشت و پرێزیکی گه‌وره‌تان ده‌ست ده‌که‌وێت. که‌واته‌ خه‌ونه‌ که‌م پێ بلێن و بۆم لیکبده‌ نه‌وه‌». 7 دووباره‌ وه‌لامیان دایه‌وه‌: «با پاشا خه‌ونه‌ که‌ به‌ بنده‌کانی بلێت هه‌تا بو ت لیکبده‌ بنه‌وه‌». 8 ئینجا پاشا وه‌لامی دایه‌وه‌: «من له‌وه‌ دنیام ئیوه‌ ده‌تانه‌وێت کات به‌ده‌ستپێن، چونکه‌ ده‌زانن ته‌وه‌ پریری کۆتایی منه‌: 9 ته‌گه‌ر خه‌ونه‌ که‌م پێ نه‌لێن، یه‌ک سزاتان

ههيه. ئيوه له سه ر درو و قسه ي پوچ ريككه وتون هه تا له به رده مم بيلين، هه تا بارودوخه كه ده گوريت. له به ر نه وه خه ونه كه م پي بلين، ئينجا من نه وه ده زانم كه ئيوه ده توان خه ونه كه م بوليكبه نه وه.» 10 ته ستيره ناسه كانيش وه لامي پاشايان دايه وه: «هيچ كه سيك له سه ر زه وي نيه ته م داوايه ي پاشا جييه جي بكات! هه رگيز هيچ پاشايه كي گه وري خاوه ن ده سه لات شتيكي واي له جادووگه ر و نه فسونگه ر و نه ستيره ناس داوا نه كر دوه. 11 نه وه ي كه پاشا داواي ده كات زور قورسه. هيچ كه س ناتوانيت بو پاشا ئاشكراي بكات، جگه له خوداوه نده كان، نه وانيش نشينگه يان له گه ل مرودا نيه.» 12 نه وه پاشاي زور تووره كرد و رقي هه ستا، فه رماني دا هه موو دانا كاني بابل له ناو ببرد رين. 13 ئينجا فه رمان ده رچوو بو كوشتي دانا كان، به داواي دانيال و هاوړيكانيشيدا هاتن بو نه وه ي بيانكوژن. 14 كاتيگ ته ريوكي سه روكي پاسه واناني پاشا چوو بو نه وه ي دانا كاني بابل بكوژيت، دانيال به دانايي و ريزه وه قسه ي له گه ل كرد، 15 له فه رمانده ي پاسه واناني پرسى: «بوچي فه رمانه كه ي پاشا نه ونده تونده؟» ته ريوكيش باهه ته كه ي بو دانيال پروونكر دوه وه. 16 ليره دا دانيال چوه ژوره وه و داواي له پاشا كرد كاتي پيدبات، بو نه وه ي ليكدا نه وه ي خه ونه كه بو پاشا ده ربخات. 17 ئينجا دانيال گه رايه وه ماله كه ي خوي و باهه ته كه ي له هاوړييه كاني گه ياند، له حه نه نيا و ميشائيل و عه زه ريا، 18 بو نه وه ي له باره ي ته م نه نيه ي داواي به زه ي له خوداي ئاسمان بكن، هه تا خوي و هاوړييه كاني له گه ل سه رجه م دانا كاني بابل له ناونه چن. 19 له شه ودا، به بينينيك نه نيه ي كه بو دانيال ئاشكرا كرا، دانياليش ستايشي خوداي ئاسماني كرد، 20 گوتي: «ستايش بو ناوي خودا له ته زه له وه و بو هه تاهه تايه، چونكه دانايي و توانا هي نه وه. 21 نه و كات و ساته كان ده گوريت، پاشايان لاده دات و پاشايان داده نيت، دانايي به دانا كان ده به خشيت و زانايان فيري تيگه يشتن ده كات. 22 نه و قوولايي و نه نيه ي كان ئاشكرا ده كات، نه و ده زانيت چي له تاريكيدا شار دراوه ته وه، پرووناكي له لاي نه و نيشته جييه. 23 نه ي خوداي باو باپرانم، سوپاس و ستايشي تو ده كه م: تو دانايي و هيژت پيدام، تو وات كرد نه وه ي داوامان لي كردي له لاي منه وه زانراو بيت، تو وات كرد ئيه خه ونه كه ي پاشا بزائين.» 24 دواي نه وه دانيال چوو بو لاي ته ريوك، نه وه ي پاشا ده ستنيشاني كرد

بۆلەناوردنى داناكانى بابل، پى گوت: «داناكانى بابل لەناومەبە. بمبە لای
 پاشا، من خەونەكەى بۆ لىكەدەمەمەو.» 25 ئىنجا ئەريۆك بە پەلە دانىالى
 برده لای پاشا و گوتى: «پاويكم له نهوه پرايچكراوهكانى يه هودا دوزيوه ته وه
 كه ده توائت واتاى خەونەكە بە پاشا بليت.» 26 پاشا له دانىالى پرسى،
 كه ناوى بيلته شه سر بوو: «تایا ده توانى ئەو خەونەم پى بلى كه بينيومه
 و ههروهه لىكى بدەيته وه؟» 27 دانىال وه لامى دايه وه: «ئەو نهنىيهى
 پاشا داواى كردووه نه دانا و نه ئەفسونگەر و نه جادووگەر و نه فالگەر وه
 ناتوان بۆ پاشا لىكى بدەنه وه. 28 بەلام خودا يەك له ئاسمان ههيه نهنىيهكان
 ئاشكرا دهكات، ئەو به نه بوخودنه سى پاشاى راگەياند له رۆژانى داها تودا
 چى ده بىت. كاتىك تۆ له سەر جيگا كەت بووى، ئەمە بوو ئەو خەون و
 بينىيهى ها ته ناو مىشكت: 29 «ئەى پاشا، كاتىك تۆ له سەر جيگا كەت
 پرا كشا بووى، بىرت به لای داها تودا چوو، ئاشكرا كەرى نهنىيهكان بۆى
 ده رخستى چى پرووده دات. 30 سه بارهت به ئاشكرا كەردنى ئەم نهنىيه بۆ
 من، له بهر ئەوه نه بوو كه من دانا يه كى زياترم هه بىت له پياوهكانى دىكه،
 بهلكو ئەمە له بهر تۆ بوو، ئەى پاشا، تاكو لىكەدەمەمەو كەى بزانت و ههروهه
 له بىر كەردنه وه كانت تىگەيت. 31 «ئەى پاشا، تۆ ته ماشات كرد و پەيكەر پىكى
 گەورهت له بهر دەمت بىنى، پەيكەر پىكى زۆر گەوره و دره وشاوه، دىمەنى
 سه رسور هینهر بوو. 32 سهرى پەيكەرە كه له زىرى پىگەرد بوو، سنگ و
 قۆلەكانى له زيو بوو، سىك و پرا نهكانى له برۆنز بوو، 33 قاچهكانى له ئاسن
 بوون و پىيهكانى به شىكى له ئاسن و به شىكىشى له قورى سوور كراوه بوو. 34
 كاتىك ته ماشات ده كرد، بهردىك پرايه وه به بى ئەوهى دهستى مرۆفى
 بهر كه وىت، له پىيهكانى پەيكەرە كهى دا كه له ئاسن و قورى سوور كراوه
 بوون و وردوخاشى كردن. 35 ئىنجا ئاسن و قوره سوور كراوه كه و برۆنز و
 زيو و زىره كه پىكه وه وردوخاش بوون و وهك پوشى سه ر جۆخىنيان
 لىهات له هاویندا، با هه لىگرت به بى ئەوهى شوينه وارى بمىنت. به لام ئەو
 بهردهى له پەيكەرە كهى دا، بوو به كىو پىكى گەوره و هه موو زهوى گرتە وه.
 36 «ئەمە خەونەكە بوو، ئىستاش با بۆ پاشا لىكى بدەيته وه. 37 تۆ، ئەى پاشا،
 پاشاى پاشايانى. خوداى ئاسمان پاشايهتى و ده سه لات و توانا و رىزى پى
 به خشىويت. 38 مرۆف و گىانله بهرى ده شتوده ر و بالندهى ئاسمان له زىر

دهستی تون، له ههركوئیهك بن، توی بهسهر هه موویاندا زال کردوووه. تو
 ئەم سهره‌ی که له زیره. 39 «پاش تو، پاشایه‌تییه‌کی دیکه هه‌لده‌ستیه‌وه،
 پایه‌ی له تو نزمتره، دوا‌ی ته‌وه سییه‌م پاشایه‌تی له برۆززه، به‌سهر هه‌موو
 زه‌ویدا زال ده‌بیت. 40 پاشان پاشایه‌تی چواره‌م دیت، وهک ئاسن ره‌قه،
 چونکه ئاسن ده‌کوئیت و هه‌موو شتیک وردوخاش ده‌کات، وهک ته‌وه
 ئاسنه‌ی تیکه‌ه‌شکینیت، ته‌میش هه‌موو ته‌وانی دیکه وردوخاش ده‌کات
 و تیکان ده‌شکینیت. 41 هه‌روهک بینیت پییه‌کان و په‌نجه‌کان به‌شیکان
 له قوری سوورکراوه و به‌شیکان له ئاسن بوون، پاشایه‌تییه‌که به‌م شیوه‌یه
 دابه‌شکراوه ده‌بیت، به‌لام هه‌ندیک هیزی ئاسنی تیدا ده‌بیت، هه‌روهک
 بینیت ئاسنه‌که تیکه‌ل به‌قوری سوورکراوه بوو. 42 هه‌روهک په‌نجه‌ی
 پییه‌کان به‌شیکان له ئاسن و به‌شیکان له قوری سوورکراوه بوو، جا به‌شیک
 له پاشایه‌تییه‌که به‌هیز و به‌شیکیش ناسک ده‌بیت. 43 هه‌روهک بینیت
 ئاسنه‌که تیکه‌ل به‌قوره سوورکراوه که بوو، ئینجا ته‌وان تیکه‌ل به‌وه‌چه‌ی
 خه‌لکی ده‌بن، به‌لام ته‌مه به‌ته‌وه‌وه نانووسیت، هه‌روهک ئاسن تیکه‌ل به
 قور نابیت. 44 «له‌سه‌رده‌می ئەم پاشایانه‌دا خودای ئاسمان پاشایه‌تییه‌ک
 داده‌مه‌زرینیت که هه‌رگیز له‌ناو‌ناچیت، بو‌گه‌لی دیکه به‌جیناهیلدریت،
 هه‌موو ته‌وه پاشایه‌تیانه وردوخاش ده‌کات و کو‌تایان پیده‌هینیت، ته‌وه
 هه‌تاهه‌تایه به‌چه‌سپاوی ده‌مینیته‌وه. 45 ته‌مه واتای بینینه‌یه که به‌ردیک له
 چیاوه پرا، به‌لام به‌دهستی مرۆف نا، ئاسن و برۆز و قوری سوورکراوه
 و زیر و زیوه‌که‌ی وردوخاش کرد. «خودای گه‌وره ته‌وه‌ی به‌پاشا
 نیشاندا که له‌داهاتوودا رووده‌دات. خه‌ونه‌که راسته و لیکدانه‌وه‌که‌شی
 جی متمانه‌یه.» 46 ئینجا نه‌بوخودنه‌سه‌ر به‌سه‌ر روویدا کهوت و کرتوشی
 بو‌دانیال برد، فه‌رمانی دا دیاری و بخووری پیشکه‌ش بکه‌ن. 47 پاشا
 به‌دانیالی گوت: «به‌راستی خودای میوه خودای خودایانه و گه‌وره‌ی
 پاشایانه و ئاشکرا که‌ری نه‌بینیه‌کانه، چونکه تو توانیت ئەم نه‌بینیه‌ ئاشکرا
 بکه‌یت.» 48 ئینجا پاشا دانیالی له‌پله‌یه‌کی به‌رز دانا و دیاری زوری پی
 به‌خشی. ده‌سه‌لاتی پیدا به‌سه‌ر هه‌موو هه‌ری بابل و کردیه‌سه‌رۆکی
 هه‌موو دانا‌کان. 49 سه‌رباری ته‌مه‌ش، له‌سه‌ر داوای دانیال پاشا شه‌دره‌خ

و می‌شخ و عه‌پیدنه‌گۆی ده‌ستنیشان کرد بۆ به‌رئوه‌بردنی ههرئیمی بابل، به‌لام دانیال خۆی له دیوانی پاشا مایه‌وه.

3 نه‌بوخودنه‌سری پاشا په‌یکه‌ریکی له زیر دروستکرد، درئیزییه‌که‌ی شه‌ست بال و پانییه‌که‌ی شه‌ش بال بوو، له ده‌شتی دورا له ههرئیمی بابل داینا. 2 پاشان نه‌بوخودنه‌سر پاشا ناردی به‌دوای میر و فه‌رمانه‌وا و پارێزگار و پراویژکار و خه‌زنه‌دار و قازی و دادوهر، هه‌روه‌ها ته‌واوی کار به‌ده‌ستانی دیکه‌ی ههرئیمه‌کان تاوه‌کو بی‌ن بۆ په‌رده هه‌لدانه‌وه له‌سه‌ر ئه‌و په‌یکه‌ره‌ی که نه‌بوخودنه‌سر پاشا داینا. 3 ئیتیر میر و فه‌رمانه‌وا و پارێزگار و پراویژکار و خه‌زنه‌دار و قازی و دادوهر، هه‌روه‌ها ته‌واوی کار به‌ده‌ستانی دیکه‌ی ههرئیمه‌کان هاتن بۆ په‌رده هه‌لدانه‌وه له‌سه‌ر ئه‌و په‌یکه‌ره‌ی نه‌بوخودنه‌سری پاشا داینا، له‌به‌رده‌م ئه‌و په‌یکه‌ره‌ی نه‌بوخودنه‌سری پاشا داینا وه‌ستان. 4 ئینجا جارده‌ر به‌ده‌نگی به‌رز جاری دا: «ئه‌ی گه‌لان و نه‌ته‌وه‌کان و خه‌لکی هه‌موو زمانه‌کان! فه‌رمانتان پیکراوه، 5 کاتیک ده‌نگی که‌په‌نا و شم‌شال و سه‌متور و ساز و قیساره و دووزله و هه‌موو جۆره‌کانی مؤسیقا ده‌بیستن، ده‌بیته‌ بچنه‌سه‌ر چۆک و کپتۆش بۆ ئه‌و په‌یکه‌ره‌ی زیرینه‌به‌ن که نه‌بوخودنه‌سری پاشا دایناوه. 6 هه‌رکه‌سیک نه‌چیتته‌ سه‌ر چۆک و کپتۆش نه‌بات، هه‌ر ئه‌و کاته فری‌ده‌دریته‌ ناو کووره‌ی ئاگری داگیرساوه.» 7 له‌به‌ر ئه‌وه هه‌ر کاتیک هه‌موو گه‌لان گوپیان له‌ده‌نگی که‌په‌نا و شم‌شال و سه‌متور و ساز و قیساره و هه‌موو جۆره‌کانی مؤسیقا بووايه، هه‌موو گه‌لان و نه‌ته‌وه‌کان و خه‌لکی هه‌موو زمانه‌کان ده‌چوونه‌ سه‌ر چۆک و کپتۆشیان بۆ په‌یکه‌ره‌ی زیرینه‌که‌ ده‌برد که نه‌بوخودنه‌سری پاشا داینابوو. 8 له‌و کاته‌دا چه‌ند ئه‌ستیره‌ناسیک هاتنه‌ پێشه‌وه و سکا‌لایان له‌جوله‌که‌کان کرد، 9 به‌ نه‌بوخودنه‌سر پاشایان گوت: «ئه‌ی پاشا، بۆ هه‌تاهه‌تایه هه‌ر بژی! 10 ئه‌ی پاشا، تۆ فه‌رمانت ده‌رکرد که هه‌رکه‌سیک گوپی له‌ده‌نگی که‌په‌نا و شم‌شال و سه‌متور و ساز و قیساره و دووزله و هه‌موو جۆره‌کانی مؤسیقا بیته‌، ده‌بیته‌ بچیتته‌ سه‌ر چۆک و کپتۆش بۆ په‌یکه‌ره‌ی زیرینه‌که‌ بیات، 11 ئه‌وه‌ی نه‌چیتته‌ سه‌ر چۆک و کپتۆش نه‌بات، ئه‌وا فری‌ده‌دریته‌ ناو کووره‌ی ئاگری داگیرساوه. 12 به‌لام چه‌ند پیاویکی جوله‌که‌ هه‌ن که تۆ به‌سه‌ر کاروباره‌کانی هه‌رئیمی بابل‌وه‌ داتاون، شه‌دره‌خ و می‌شخ و عه‌پیدنه‌گۆ. ئه‌و پیاوانه‌هیچ

گویت پئی نادهن. ئەهی پاشا، خوداوه‌نده‌کانی تو ناپه‌رستن و کپتۆش بۆ ئەو په‌یکه‌ره‌ زیرینه‌ نابه‌ن که داتناوه.» 13 نه‌بوخودنه‌سر زۆر به‌ قینه‌وه تووره‌ بوو، فه‌رمانی دا که شه‌دره‌خ و می‌شه‌خ و عه‌بیدنه‌گۆ به‌پین. ئینجا ئەو پیاوانه‌یان هینتایه‌ به‌رده‌م پاشا. 14 نه‌بوخودنه‌سریش پئی گوتن: «ئەهی شه‌دره‌خ و می‌شه‌خ و عه‌بیدنه‌گۆ، ئایا راسته‌ ئیوه‌ خوداوه‌نده‌کانم ناپه‌رستن و کپتۆش بۆ ئەو په‌یکه‌ره‌ زیره‌ نابه‌ن که دامناوه؟» 15 ئیستا کاتیگ گویتان له‌ ده‌نگی که‌رنا و شم‌شال و سه‌متور و ساز و قیساره‌ و دووزه‌له‌ و هه‌موو جووره‌کانی مؤسیقا ده‌ییت، ئەگه‌ر ئاماده‌ بن بچنه‌ سه‌ر چۆک و کپتۆش بۆ ئەو په‌یکه‌ره‌ به‌ن که دروستم کردووه، زۆر باشه‌. به‌لام ئەگه‌ر کپتۆش نه‌بن، هه‌ر له‌و کاته‌دا فری‌ده‌درینه‌ ناو کووره‌ی ئاگری داگیرساو. ئیتر ئەو خوداوه‌نده‌ کئییه‌ له‌ ده‌ستم پرزگارتان ده‌کات؟» 16 شه‌دره‌خ و می‌شه‌خ و عه‌بیدنه‌گۆ وه‌لامی پاشایان دایه‌وه: «ئەهی نه‌بوخودنه‌سر، پتوبستمان به‌وه‌ نییه‌ له‌سه‌ر ئەم بابه‌ته‌ وه‌لامت بده‌ینه‌وه.» 17 ئەهی پاشا، ئەگه‌ر بمانخه‌یته‌ ناو کووره‌ی ئاگری داگیرساویشه‌وه، ئەو خودایه‌ی ده‌په‌رستین ده‌توانییت پرزگاران بکات، ئەو له‌ ده‌ستی تو ده‌ربازمان ده‌کات. 18 ئەهی پاشا، ته‌نانه‌ت ئەگه‌ر پرزگاریشی نه‌کردین، ده‌مانه‌وی تو بزانییت، ئیجه‌ خوداوه‌نده‌کانی تو ناپه‌رستین و کپتۆش بۆ په‌یکه‌ره‌ زیرینه‌ که‌ش نابه‌ن که داتناوه.» 19 ئینجا نه‌بوخودنه‌سر زۆر له‌ شه‌دره‌خ و می‌شه‌خ و عه‌بیدنه‌گۆ تووره‌ بوو، روخساری گۆرا. فه‌رمانی دا که کووره‌که‌ حه‌وت جار زیاتر گه‌رم بکه‌ن له‌وه‌ی که‌ هه‌میشه‌ گه‌رم ده‌کریت، 20 هه‌روه‌ها فه‌رمانی به‌ هه‌ندیک له‌ به‌هێزترین سه‌ربازی سوپا که‌ی کرد که شه‌دره‌خ و می‌شه‌خ و عه‌بیدنه‌گۆ په‌له‌به‌ست بکه‌ن و فری‌ان بده‌نه‌ ناو کووره‌ی ئاگری داگیرساو. 21 ئیتر ئەو پیاوانه‌ به‌ کراس و شه‌روال و سه‌ر کراس و جلو به‌رگه‌کانیان وه‌ په‌له‌به‌ست کران و فری‌درانه‌ ناو کووره‌ی ئاگری داگیرساو. 22 فه‌رمانه‌ که‌ی پاشا زۆر توند بوو، کووره‌که‌ زۆر گه‌رم کرابوو، بلیسه‌ی ئاگره‌که‌ ئەو پیاوانه‌ی کوشت که شه‌دره‌خ و می‌شه‌خ و عه‌بیدنه‌گۆیان به‌رز کرده‌وه. 23 ئەو سئی پیاوه‌ش به‌ په‌له‌به‌ستکراوی که‌وته‌ ناو کووره‌ ئاگره‌ داگیرساوه‌که‌. 24 له‌و کاته‌دا نه‌بوخودنه‌سر سه‌ری سوورما و به‌ په‌له‌ هه‌ستا و به‌ راویژکاره‌کانی گووت: «ئایا سئی پیاوی په‌له‌به‌ستکراومان فری‌نه‌دایه‌ ناو ئاگره‌که‌؟» ئەوانیش وه‌لامیان

دایه وه: «راسته، تهی پاشا.» 25 ته ویش گوئی: «ته ماشا بکه نا! من چوار پیاو ده بینم ده ست و پی کراوه به ناو تاگره که دا دین و ده چن، هیچ ته زیه تیان پی نه گیشتووه، روخساری چواره میان له کوری خوداوه نده کان ده چیت.»

26 نه بوخودنه سر له ده رگای کووره تاگره داگیرساوه که نریک بووه وه و هاواری کرد: «تهی شه دره خ و میشه خ و عه پیدنه گو! تهی به نده کانی خودای هه ره به رز، وهر نه دهره وه! وهر نه ئیره!» ئینجا شه دره خ و میشه خ و عه پیدنه گو له ناو تاگره که هاتنه دهره وه. 27 میر و فهرانزه و پاریزگار و پراویژکارانی پاشا کۆبوونه وه، ته و پیاوانه یان بینی که تاگره که هیچ هیزیکی له سر له شیان نه بووه، تاله موویکی سهریان نه سووتاوه، رهنگی شهرواله کانیان نه گۆراوه، بونی تاگره که شیان نه گرتووه. 28 ئینجا نه بوخودنه سر گوئی: «ستایش بو خودای شه دره خ و میشه خ و عه پیدنه گو، ته وهی فریشته کهی خوی نارد و به نده کانی خوی رزگار کرد، ته وانهی پشتیان به و به ست و فهرمانی پاشایان شکاند، گیانی خویان به خشی بو ته وهی کپرتوش بو خودایه کی دیکه بیجگه له خودا که یان نه بهن و نه پیه رستن. 29 له بهر ته وه من فهران ده کهم خه لکی هه ره ته وه و زمانیک به خراپه باسی خودا کهی شه دره خ و میشه خ و عه پیدنه گو بکه نا، پارچه پارچه ده کرین و ماله کانیان ده بیته که لاهه، چونکه هیچ خودایه کی دیکه نییه بتوانیت تاوا رزگار بکات.» 30 دواى ته وه پاشا پایهی شه دره خ و میشه خ و عه پیدنه گوئی له ههر پی بابلا به رز کرده وه.

4 له نه بوخودنه سری پاشاوه، بو هه موو گهل و نه ته وه و خه لکی هه موو زمانه کان که له هه موو زه ویدا نیشته جین: هه ره که وتوو بن! 2 به باشم زانی ته و نیشانه و په رجوانه رابگه یه تم که خودای هه ره به رز له گهل مندا کردی. 3 نیشانه کانی چه ند گه وره ن و 4 من نه بوخودنه سرم، له ماله کهم بی خه م بووم و له ناو کوشکه که مدا ئاسوده بووم. 5 خه و نیکم بینی منی ترساند، کاتیک له ناو نوینه کهم راکشابووم، ته و شتانهی به میشکدا هاتن و بینینه کهم منیان توقاند. 6 ئینجا فهرانم کرد هه موو دانا کانی بابل بهیننه به رده مم بو لیکدانه وهی خه ونه کهم. 7 کاتیک جادوو گهر و ته فسونگهر و ته سته پره ناس و فالگره وه هاتن، خه ونه کهم بو گپراوه، به لام نه یانزانی لکی بده نه وه. 8 له کۆتاییدا دانیال هاته به رده مم، ته وهی ناوی بیلته شه سره، که ناوی خوداوه نده کهمه، رۆحی خوداوه نده پیروزه کانی تیدا یه، خه ونه کهم

بۆی گۆپرایه وه. 9 گوتم: «ییلته شه سر، گه وره ی جادوو گه ران، له بهر نه وه ی که ده زانم رۆحی خودا وه نده پیرۆزه کانت تیدایه، هیچ نهینیه ک بو تو قورس نییه. نه وه خه ونه که مه، بۆم لیکبده وه. 10 که له ناو نوینه که م پراکشابووم، ئەم بینینانهم بۆ ئاشکرا کرا: ته ماشام کرد، له بهر ده مم داریکی زۆر بهرز له ناوه راستی خا که که یه. 11 داره که گه شه ی کرد و به هیز بوو، بهرزی گه یشته ئاسمان، له وه پیری زه وی ده بینرا. 12 گه لا کانی جوان بوو، بهر بوومی زۆر بوو، به شی هه مووان خواردنی تیدا بوو. گیانله بهرانی ده شتوده ر له ژیر سییه ره که یدا بوون، بالنده کانی ئاسمان له لقه کانیدا نیشته جی بوون، هه موو بوونه ور لیبان خوارد. 13 «له و بینینانهم بۆم ئاشکرا کران کاتی که له ناو نوینه که م پراکشابووم، ته ماشام کرد، فریشته یه کی پیرۆز له ئاسمانه وه هاته خواره وه. 14 به ده نگیکێ بهرز هاواری کرد:» داره که بپرنه وه و لقه کانی بشکین، گه لا کانی بوهرین و به ره که ی په رتوبلا و بکه نه وه. با گیانله بهرانی له ژیری و بالنده له لقه کانی هه لبین. 15 به لام با به داره که و په گه که ی که به ئاسن و برۆز به ستراون له ناو گروگیای زه وی بمیننه وه. «با به شه ونمی ئاسمان ته پر ییت، با له گه ل گیانله بهرانی له تیرو گروگیای زه وی برییت. 16 با میشکی له مرۆفه وه بگۆریت و میشکی ئاژه لی بدرییت، هه تا هه وت سالی به سه ردا تیده په ریت. 17 «نه و بریاره له لایه ن فریشته کانه وه پرا گه نه را، نه و حوکه به پیرۆزه کان دراوه، بۆ نه وه ی زیندوووان بزانی که خودای هه ره بهرز ده سه لاتداره به سه ر پاشایه تی مرۆفدا، هه روه ها ده یداته هه ر یه کییک بیه ویت، پایه نزمترین که سی له سه ر داده ییت،» 18 «من نه بوخودنه سر پاشام، ئەم خه ونه م بین. ئیستا تو نه ی ییلته شه سر، لیککی بده وه، چونکه هه موو دانایانی پاشایه تیه که م ناتوان بۆمی لیک بده نه وه. به لام تو ده توانیت، چونکه رۆحی خودا وه نده پیرۆزه کانت تیدایه.» 19 له و کاته دا دانیال که ناوی ییلته شه سر بوو، بۆ ماوه یه ک واتی ورما و بیرکرده وه کانی ترساندی، پاشاش گوتی: «ییلته شه سر، با خه ونه که و لیکدانه وه که ی نه ترسین.» ییلته شه سریش وه لامی دایه وه: «گه وره م، خۆزگه خه ونه که بۆ نه یارانت و لیکدانه وه که شی بۆ دوژمنانت بووایه! 20 نه و داره ی که بینیت گه وره و به هیز بوو، بهرزییه که ی گه یشته ئاسمان، له هه موو زه و بیه وه ده بینرا، 21 گه لا کانی جوان بوون، بهر بوومی زۆر بوو، به شی هه مووان خواردنی تیدا بوو، له

ژیریدا گیانله بهرانی دهشتودر نیشته جی بوون و له لقه کانیدا بالنده کانی ئاسمان نیشته جی بوون. 22 ئەهی پاشا، ئەو داره تۆیت! تۆ گهوره بوویت و بههیز بوویت، گهوره بیت زیادی کردوو و گهیشتوو ته ئاسمان، دهسه لاتیتشت ههتا ئەوپه پری زهوی. 23 «ئەهی پاشا تۆ فریشته یهکت بینی، پیرۆز نیک له ئاسمانه وه هاته خواره وه و گوئی: «داره که بپر نه وه و له ناوی بیهن، به لام واز له بنه داره که ی بهین، به ئاسن و برۆنز به ستراره ته وه، له تیو گروگیای زهویدا ییت، په که کانی له زهویدا بمینته وه. با به شهونگی ئاسمان ته پر ییت، با له گه ل ئازهلێ کیوی بژیت، ههتا حهوت سالی به سهردا تیده په پریت.» 24 «ئەهی پاشا، ئەمه لیکدانه وه که یهتی، ئەمه پریاری خودای هه ره به رزه که به سهر پاشای گه وره مدا دیت: 25 له تیو خه لکدا ده رده کرییت و له گه ل ئازهلێ کیوی ده ژیت، وهک گا گروگیات ده رخوارد ده دریت و به شهونگی ئاسمان ته پر ده کرییت و حهوت سال به سهردا تیده په پریت ههتا دان به وهدا ده نییت که هه ره به رزه که ده سه لاتداره له پاشایه تی مرۆفدا و ده ییات به وهی خواستی خۆیه تی. 26 ئەو فرمانه ی درا به واز هینان له بنه داره که و په که کانی داره که، واته پاشایه تیبه کهت بو خوت ده گه پر یته وه، کاتییک دان به وهدا ده نییت که ئاسمان ده سه لاتداره. 27 ئەهی پاشا، له بهر ته وه با راویزه کهم له لات په سه ند ییت: واز له گونا و تاوان بهینه، چا که بکه و له گه ل هه ژاره کان میهره بان به، به لکو ئاسووده بیت به رده وام ییت.» 28 هه موو ئەم شتانه به سهر نه بوخودنه سری پاشادا هات. 29 پاش دوازه مانگ کاتییک له سه ربانی کۆشکی پاشایه تی بابدا هاتوچۆی ده کرد، 30 پاشا گوئی: «ئایا ئەمه بابلی مه زن نییه که بو مالی پاشایه تی به هیزی توانای خۆم و بو شانازی شکۆمه ندی خۆم بنیادم نا؟» 31 هیشتا وشه که له ده می پاشادا بوو، ده نگیک له ئاسمانه وه هات و گوئی: «ئەهی نه بوخودنه سری پاشا، پریار له سهر تۆ دراوه: پاشایه تی لێ ده سئینر یته وه. 32 له تیو خه لکدا ده رده کرییت و له گه ل ئازهلێ کیوی ده ژیت، وهک گا گروگیات ده رخوارد ده دریت. حهوت سال به سهردا تیده په پریت ههتا دان به وهدا ده نییت که هه ره به رزه که ده سه لاتداره له پاشایه تی مرۆفدا و ده ییات به وهی خواستی خۆیه تی.» 33 هه ر له و کاته دا کاره که به سهر نه بوخودنه سردا جیبه جی بوو، له تیو خه لک ده رکرا و وهک گا گیای خوارد.

لاشه که ی به شه و غمی ناسمان تهر بوو هه تا مووی وهک په پری هه لو در ژبوو و نیتوکه کانی وهک بالنده. 34 له کوتابی ماوه که دا، من نه بوخودنه سرم، چاوم بو ناسمان هه لپری و هوشم گه پرایه وه. ینجا سوپاس و ستایشی هه ره به رزه کهم کرد و شکودارم کرد که بو هه تاهه تایه زیندووه. دهسه لاتته که ی دهسه لاتی هه تاهه تاییه و پاشایه تییه که ی بو نه وه دوای نه وه یه. 35 هه موو دانیشتووانی زه وی وهک هیچ دانراون. نه و به خواستی خوی دهکات له گه ل هیزه کانی ناسمان و دانیشتووانی زه وی. کهس نییه دهستی بگریت یان پیی بلیت، «چی ده که یته؟» 36 له و کاته دا هوشم گه پرایه وه، شانازی پاشایه تییه کهم بویم گه پرایه وه له گه ل شکومه ندی و گه وره ییم. پراویژکاران و گه وره پیاوه کانم داوایان کردم هه وه، له سه ر پاشایه تییه کهم جینگیر بووم و گه وره ییم زور زیادی کرد. 37 ئیستاش من نه بوخودنه سرم، سوپاس و ستایشی پاشای ناسمان ده کهم و شکوداری ده کهم، نه وه ی هه موو کاره کانی راستن و ریژگانگی دادپه روه رن، نه وانیه ی به لو و تبه رزییه وه هه لسوکوت بکن نه وه ده توانیت زه لیلیان بکات.

5 بیلشه سری پاشا خواتیکی گه وره ی بو هه زار گه وره پیاوه که ی سازکرد و شه رانی له گه لیان خوارده وه. 2 له و کاته ی که بیلشه سر شه رابه که ی ده توشی فه رمانی دا نه و قاپوقاچاغه زیپر و زیوه به یین که نه بوخودنه سری باوکی له و په رستگایه ی له تورشه لیمه ده ره یینابون، بو نه وه ی پاشا و گه وره پیاو و ژن و که نیزه کانی پیی بخونه وه. 3 ینجا نه و قاپوقاچاغه زیپه یان هینا که له په رستگای مالی خودا له تورشه لیمه وه ده ره یینابوو، پاشا و گه وره پیاو و ژن و که نیزه کانی پییان خوارده وه. 4 شه رایبان ده خوارده وه و ستایشی خوداوه نده زیپر و زیو و پرونز و ئاسن و دار و به ردینه کانیاں ده کرد. 5 له نا کاو په نجه کانی ده ستیکی مرؤفانه ده رکوت و له سه ر گه چی دیواره که ی کوشکی پاشا له ته نیشته چرادانه که دهستی به نووسین کرد، پاشاش ته ماشای دهسته که ی کرد که ده ی نووسی. 6 ینجا رهنگی پاشا په پری و بیرکردنه وه کانی توقان دیاں و قاچه کانی هیزیان لی برا و نه ژنوکانی که و تته له رزین. 7 پاشا به دهنگی به رز هاواری کرد که نه فسونگر و نه ستیره ناس و فالگره وه کان به یینه ژووره وه. پاشا بهم دانایانه ی بابلی گوت: «هه ر پیاویک نه و نووسینه بخوینیتته وه و بویم لیکبداته وه، نه و ا جلی رهنگی نه رخنه وانی

له بهر ده کریت، ملوانکه‌ی زیرپیش له ملی ده کریت و له پاشایه تیبیه که دا ده بیته سییه م ده سه لاتدار.» 8 ئینجا هه موو دانا کانی پاشا چوونه ژووره وه، به لام نه یان توانی نووسینه که بخویننه وه و بو پاشا لیککی بده نه وه. 9 له بهر نه وه بیلشه سر زور ترسا و رهنگی گۆرا و گه وره پیاوه کانی شله ژان. 10 به لام شازنی دایک له بهر دهنگی پاشا و گه وره پیاوانی چووه هوئی خوانه که، شازن به پاشای گوت: «ئه‌ی پاشا، هه تاهه تابه هه بری! با بیر کردنه وه کانت نه ترسیین و رهنگت نه گۆریت! 11 له پاشایه تیبیه که تدا پیاویک هه به ره رۆخی خودا پرۆزه کانی تیدایه، له سه رده می باوکت پروونا کبیری و زیره کی و داناییه کی وه ک دانایی خودا وه نده کانی تیدا به دی کراوه. نه بو خود نه سری پاشای باوکت کردی به گه وره ی جادوو گه ر و ئه فسونگه ر و ئه ستیره ناس و فالگره وه کان. 12 ته و پیاوه دانیا له، که پاشا ناوی لیناوه بیلته شه سر، که رۆحیککی ته وا و زانین و زیره کی و لیکه دانه وه ی خه ون و هه لئینانی مه ته ل و چاره سه رکردنی گیروگرفتی تیدا بینراوه. با ئیستا دانیا له بانگ بکریت و لیککی بده ته وه.» 13 ئینجا دانیا له هینزایه به رده م پاشا، پاشاش پی گوت: «ئایا تو ته و دانیا له ی که له نه وه راپیچکراوه کانی یه هودایت، ته وه ی پاشای باوکت له یه هوداوه هینای؟ 14 بیستومه که رۆخی خودا وه نده کان و پروونا کبیری و زیره کی و دانایی ته واوت تیدایه. 15 ئیستاش دانا و ئه فسونگه ره کان بو به رده مم هینزانه ژووره وه، بو ته وه ی ئه م نووسینه بخویننه وه و پییم بلین مه به سستی چیه، به لام نه یان توانی لیککی بده نه وه. 16 من بیستومه که تو ده توانیت شت لیکبده یته وه و نه یینیه شارا وه کان ئاشکرا بکه یته. ته گه ر ئیستا توانیت ته و نووسینه بخویننه وه و بوم لیکبده یته وه، ته وا جلی ره نگه تر خه وانیت له بهر ده کریت و ملوانکه‌ی زیرپیش له ملت ده کریت و له پاشایه تیبیه که دا ده بیته سییه م ده سه لاتدار.» 17 دانیا لیش وه لامی پاشای دایه وه: «با دیار یه کانت بو خۆت بن و پاداشته کانت به که سیکی دیکه بده، به لام من نووسینه که بو پاشا ده خویننه وه و بو ی لیکه ده ده مه وه. 18 «ئه‌ی پاشا، خودای هه ره به رز پاشایه تی و گه وره بی و شکومه ندی و هیزی دایه نه بو خود نه سری باوکت. 19 به هو ی ته و گه وره بیه ی که پییدا، هه موو گه لان و نه ته وه کان و خه لکی هه موو زمانه کان له به رده می ده تۆقین و ده له رزین. ته وه ی ویستی کوشتی و ته وه ی ویستی به زیندووی هیشتییه وه و

ئەوھى وىستى بەرزى كردهوھ و ئەوھى وىستى نزمى كردهوھ. 20 بەلام كاتىك دلى بە فېز بوو و كەللە رەق بوو، لە تەختى پاشايەتى ھىنزاىە خواروھ و شىكۆيە كەى لىسە نزاىەوھ. 21 لە تىو خەلكدا دەرگرا و مېشكى وەك مېشكى ئازھلى لىھات، لە گەل كەرە كىوى دەژيا و وەك گا گروگىاى دەخوارد، لەشى بە شەونى ئاسمان تەپروو، ھەتا دانى بەوھدا نا كە خوداى ھەرە بەرز دەسەلاتى لەسەر پاشايەتى مرؤفدا ھەيە، دەيدات بەوھى خواستى خۆيەتى. 22 «بەلام تۆئەى پىلشە سىرى كورى، لە گەل ئەوھى ھەموو ئەمەت زانى، خۆت نزم نە كرووھ تەوھ. 23 بەلكو خۆت لە پەرورە دىگارى ئاسمان بە بەرزتر زانى، قاپوقاچاغەكانى پەرستگا كەى ئەويان ھىنزاىە بەردەمت و توش خۆت و گەورە پىاوان و ژنەكانت و كەنيزەكانت تىياندا شەراىتان خواردەوھ. ستايىشى بتە زىر و زىو و پرؤنز و ئاسن و دار و بەردەكانت كەرد، كە ناپىن و تىنا گەن و نازانن. بەلام خودا ئەوھى ھەناسەى تۆ و ھەموو پىنگاكانت بە دەستى ئەوھ، ئەوت شىكؤدار نە كەرد. 24 لەبەر ئەوھ ئەو دەستە لەلای ئەوھوھ نۆردرا و ئەم نووسىنەى نووسى. 25 «ئەمە ئەو نووسىنەيە كە نووسراوھ: مەنى، مەنى، تەقىل و پەرسىن. 26 «ئەمە ش لىكدا ئەوھى وشەكانە: 27 تەقىل: بە تەرازووھەكان كىشراىت و نەقوستان دەرچوويت. 28 پەرس: پاشايە تىبە كەت دابەش كرا و درايە ماد و فارس»، 29 ئىنجا پىلشە سىر فەرمانى دا جلى رەنگى ئەرخەوانى لەبەر دانيال بىكەن و ملوانكەى زىرپىش لە مىلى بىكەن و جارپەدن كە لە پاشايە تىبە كەدا بووھ سىيەم دەسەلاتدار. 30 ھەر لەو شەوھدا پىلشە سىرى پاشاى بابلىيەكان كوژرا، 31 داريوشى ماد لە تەمەنى شەست و دوو سالىدا دەستى بەسەر پاشايە تىبە كەدا گرت.

6 داريوش پىي باش بوو سەد و بىست مىر بەسەر پاشايە تىبە كەوھ دابىت، بەسەر ھەموو پاشايە تىبە كەوھ بن. 2 لە سەررووى ئەوانىشەوھ سى وەزىر، يەكىكىان دانيال بوو، بۆ ئەوھى مىرەكان ھەژماردەكان بىخەنە بەردەمىان تاكو پاشا زىانى پى نەگات. 3 ئەوھ بوو دانيال لە ھەموو وەزىر و مىرەكان پىشكەوتوتور بوو، چونكە توانايەكى ئائاساىى ھەبوو، پاشاش پلانى ھەبوو كە لەسەر ھەموو پاشايە تىبە كە دابىت. 4 لەبەر ئەوھ وەزىر و مىرەكان ھەوليان دا ھۆيەك بىيىنەوھ بۆ سكالالا كەردن لە دژى دانيال سەبارەت بە بەرپۆھردنى كاروبارى پاشايە تىبە كە، بەلام نەبانتوانى ھىچ گەندەلىيەك لە

دانیال بیننه وه، چونکه ده ستپاک بو و گه نده لی و که مته رخه می تیدا نه بوو. 5 ئینجا ئە و پیاوانه گوتیان: «هیچ هه له یه ک له م دانیاله دا نابیننه وه، ته نه ئه گهر له باره ی شه ریه تی خودا که یه وه نه بیته.» 6 جا ئە و وه زیر و میرانه له لای پاشا کۆبوونه وه و پێیان گوت: «ئهی داریوش پاشا، هه تاهه تایه هه ر بژی! 7 هه موو وه زیره کانی پاشایه تیه که و فه رمانزه وا و میر و راویژکار و پاریزگاره کان راویژیان کرد و ابکن پاشا فه رمانتیک ده ربکات و بریاره که جیه جی بکات که هه رکه سیک بو ماوه ی سی رۆژ هه ر داوایه ک له خوداوه ندیک یان مرؤفیک بکات، جگه له تو، ئهی پاشا، با فریبدریته ناو چالی شیره کان. 8 ئیستاش ئهی پاشا فه رمانه که ده ربکه و ئیزای له سه ر بکه، بو ته وه ی هه روه ک یاسا کانی ماد و فارس نه گۆر بیته که پووچه ل نابیتته وه.» 9 ئیتر داریوشی پاشا فه رمانه که ی نوسی و ئیزای کرد. 10 که دانیال به ئیزا کردنی فه رمانه که ی زانی، گه رایه وه ماله وه، چوه ژوره که ی سه ره وه که په نه جره که ی رووه و تورشه لیم ده کرایه وه. سی جار له رۆژیکدا چوه سه ر چۆک و له به رده م خودا که ی نوژی کرد و سوپاسی کرد، هه روه ک پێش ته وه ده یکرد. 11 ئینجا ئە و پیاوانه پیکه وه کۆبوونه وه، بینیان دانیال له به رده م خودا که یدا نوژی ده کات و ده پاریتته وه. 12 ده سته جی چونه لای پاشا و سه باره ت به فه رمانه پاشایه تیه که ی قسه یان کرد: «ئهی پاشا، ئایا تو فه رمانتیک ئیزا نه کرد که هه رکه سیک بو ماوه ی سی رۆژ له هه ر خوداوه ندیک یان مرؤفیک داوایه ک بکات جگه له تو ئهی پاشا، فریده دریتته ناو چالی شیره کانه وه؟» پاشا گوتی: «فه رمانه که راسته و هه روه ک یاسا کانی ماد و فارس وایه که پووچ نابیتته وه.» 13 ئە وانیش وه لامیان دایه وه و له به رده م پاشا گوتیان: «ئهو دانیاله ی له نه وه رایچکراوه کانی یه هودایه، ئهی پاشا، هیچ گوئی نه به تو و نه به وه فه رمانه ی که ئیزات کردوه نه داوه، به لکو رۆژانه سی جار نوژی ده کات.» 14 که پاشا گوئی له م قسه یه بوو زور دلته نگ بوو، مکور بوو له سه ر ته وه ی دانیال ده رباز بکات و هه تا خۆر ئاوابوون هه ولی دا پرزگاری بکات. 15 به لام ئە و پیاوانه له لای پاشا کۆبوونه وه و به پاشایان گوت: «ئهی پاشا، له یادت نه چیت که یاسا کانی ماد و فارس ته وه یه که هه ر فه رمان و بریاریک پاشا ده ربیکات، ناگۆر دریت.» 16 ئینجا پاشا فه رمانی دا، دانیالیان هیئا و

فریپان دایه ناو چالی شیره‌کان. پاشا به دانیالی گوت: «با خودا که ت که تو به بهره‌وامی خزمه‌تی ده که‌یت، نه و پرزگار ت بکات.» 17 به‌ردیک هینرا و له‌سه‌ر ده‌می چاله که دانرا، پاشا به موری خوی و موری گه‌وره پی‌اوانی موری کرد، بو‌ته‌وه‌ی که‌س هه‌ول نه‌دات دانیال پرزگار بکات. 18 ئیتر پاشا گه‌رایه‌وه کوشکه‌که‌ی و به‌بی خواردن و رابواردن شه‌وی به‌سه‌ربرد و خه‌وی لی زرا. 19 به‌یانی زوو پاشا هه‌ستا و به‌پله چووه لای چالی شیره‌کان. 20 کاتیک له چاله که نزدیک بووه‌وه، به ده‌نگیکی پر له تازاره‌وه بانگی دانیالی کرد و گوتی: «ته‌ی دانیال، به‌نده‌ی خودای زیندوو! ئایا نه و خودایه‌ی بهره‌وام ده‌پیه‌رستیت توانی له شیره‌کان پرزگار بکات؟» 21 دانیالیش وه‌لامی دایه‌وه: «ته‌ی پاشا، هه‌تاهه‌تایه هه‌ر بژی! 22 خودا که‌م فریشته‌که‌ی خوی نارد و ده‌می شیره‌کانی داخست، هیچ زیانیان پی نه‌گه‌یاند، چونکه له‌بهرده‌م نه و بی‌تاوان بووم. ته‌ی پاشا، له‌بهرده‌م تو شدا هیچ تاوانی‌کم نه‌کردوو.» 23 پاشا دلی خوش بوو، فرمانی دا دانیال له چاله که سه‌ر بخن. دانیال له چاله که‌وه سه‌رخرا و هیچ زیانیکی پی نه‌گه‌بشتوو، چونکه پشتی به خودای خوی به‌ست. 24 ئینجا پاشا فرمانی دا، نه و پی‌اوانه‌یان هینا که سکالایان له دانیال کرد و فریپان دانه ناو چالی شیره‌کان، خویان و ژن و منداله‌کانیان. هیشتا نه‌گه‌بشتوو نه بن چاله که، شیره‌کان په‌لاماریان دان و هه‌موو ئیسکه‌کانیان تیکشکاندن. 25 دوا‌ی ته‌وه داریوشی پاشا ته‌مه‌ی بو هه‌موو گهل و نه‌ته‌وه و خه‌لکی هه‌موو زمانه‌کان نووسی که له هه‌موو زه‌ویدا نیشته‌جین: هه‌ر سه‌رکه‌وتوو بن! 26 له منه‌وه فرمان ده‌رچووه به‌وه‌ی که له هه‌موو ناوچه‌کانی ژیر ده‌سه‌لاقی مندا، خه‌لک له خودای دانیال ده‌ترسن و پریزی لی ده‌گرن. له‌بهر ته‌وه‌ی نه و خودای زیندوو و بو هه‌تاهه‌تایه ده‌مینیت، پاشایه‌تیه‌که‌ی له‌ناو ناچیت و ده‌سه‌لاقی بی کۆتاییه. 27 نه و پرزگار ده‌کات و ده‌رباز ده‌کات، نیشانه و کاری سه‌رسور هینهر ده‌کات له ئاسمان و له‌سه‌ر زه‌وی. نه و دانیالی له چنگی شیره‌کان پرزگار کرد. 28 ئیتر دانیال له پاشایه‌تی داریوش و له پاشایه‌تی کورشی فارسی سه‌رکه‌وتوو بوو.

7 له سالی یه‌که‌می پیلشه‌سری پاشای بابل، کاتیک دانیال له‌سه‌ر جیگا‌که‌ی پاکشاپوو خه‌وتیکی بینی و چه‌ند بینینی‌ک به‌میشکیدا هات،

ئینجا پوخته‌ی خه‌ونه‌که‌ی نووسیه‌وه. 2 دانیاڵ گوتی: «له بینینه‌که‌مدا له شه‌و ته‌ماشام ده‌کرد چوار با‌که‌ی ئاسمان ده‌ریای گه‌وره‌یان هه‌ژاند. 3 له ده‌ریا‌که‌وه چوار گیانله‌به‌ری گه‌وره‌هاتنه‌ ده‌روه‌وه، هه‌ریه‌که‌یان له‌وه‌ی دیکه‌ جیاواز بوو. 4 «یه‌که‌میان وه‌ک شیر بوو و دوو بآلی هه‌لو ئاسای هه‌بوو. ته‌ماشام کرد هه‌تا بآله‌کانی لیکرایه‌وه و له‌سه‌ر زه‌وی هه‌لسیتینرا، وه‌ک مرؤف له‌سه‌ر دوو پێ‌راوه‌ستا‌بوو، دلی مرؤفی پندرا. 5 «هه‌ر له‌و کاته‌دا گیانله‌به‌ری دووهم له‌شیه‌وی ورچ له‌سه‌ر یه‌ک لا به‌رزبووه‌وه، سی‌په‌راسوو له‌تیو ددانه‌کانی بوو، پێ‌گوترا: «هه‌سته و گۆشتی زۆر بچۆ!» 6 «پاش ئە‌مه‌ ته‌ماشام کرد یه‌کیکی دیکه‌ وه‌ک پلنگ واپوو، له‌سه‌ر پشتی چوار بآلی بآلنده‌ی هه‌بوو. گیانله‌به‌ره‌که‌ چوار سه‌ری هه‌بوو، ده‌سه‌لآتی حوکمدانی پندرا‌بوو. 7 «پاش ئە‌مه‌ له‌ بینینی شه‌ودا ته‌ماشام کرد گیانله‌به‌ری چوارهم ترسناک و تۆقینه‌ر و زۆر به‌هیز بوو. ددانی ئاسنین و گه‌وره‌ی هه‌بوو، ئیچیره‌کانی خوارد و تیکی شکاندن و پاشماوه‌که‌ی به‌ پێیه‌کانی پانکرده‌وه. ئە‌و له‌ هه‌موو گیانله‌به‌ره‌کانی پێش خۆی جیاواز تر بوو، ده‌شاخی هه‌بوو. 8 «له‌ شاخه‌کان رامابووم، شاخیکی دیکه‌ی بچووک له‌تیوانینه‌وه ده‌ره‌ات و سی‌ شاخه‌که‌ی پێش خۆی هه‌لته‌کاند. ئە‌م شاخه‌ چاوی وه‌ک چاوی مرؤفی تیدا‌بوو، له‌گه‌ڵ ده‌میک که‌ به‌ فیزه‌وه‌ قسه‌ی ده‌کرد. 9 «کاتیکی ته‌ماشام ده‌کرد «ته‌خته‌کان دازان و خودای جاویدانی دانیشته‌، جله‌کانی وه‌ک به‌فر سپی بوون و مووی سه‌ریشی وه‌ک خوری پێگه‌رد واپوو. ته‌خته‌که‌شی بلیسه‌ی ئاگری بوو، چه‌رخه‌کانیشی ئاگری داگیرساو بوو. 10 پرووباریکی ئاگرین تیده‌په‌ری، له‌به‌رده‌میه‌وه ده‌رؤیشت. به‌هه‌زاران هه‌زار خزمه‌تیان ده‌کرد و به‌ ده‌یان هه‌زار ده‌یان هه‌زار له‌به‌رده‌میدا راوه‌ستا‌بوون. ئینجا دادگا دانیشته‌ و کتێبه‌کان کرانه‌وه. 11 «له‌و کاته‌دا به‌رده‌وام بووم له‌ سه‌رنجدان له‌به‌ر قسه‌ به‌ فیزه‌کان که‌ شاخه‌که‌ ده‌یکرد. ته‌ماشام ده‌کرد هه‌تا گیانله‌به‌ره‌که‌ کوژرا و که‌لا که‌که‌ی له‌ناوچوو، فریدرایه‌ ناو ئاگره‌ داگیرساوه‌که‌. 12 گیانله‌به‌ره‌کانی دیکه‌ش ده‌سه‌لآتیان لێسه‌زایه‌وه، به‌لام بۆ ماوه‌یه‌ک ته‌مه‌ن درێژیان پندرا. 13 «له‌ بینینه‌که‌ی شه‌ودا ته‌ماشام کرد، به‌سه‌ر هه‌وری ئاسمانه‌وه یه‌کیکی وه‌ک کوری مرؤف بوو هات، که‌یشته‌ لای خودای جاویدانی و بردیانه‌ به‌رده‌می. 14 ئینجا ده‌سه‌لآت و

شکو و پاشایه تی پیدرا، بو تهوهی هه موو گه لان و نه تهوه کان و خه لکی هه موو زمانه کان بیه رستن. ده سه لات ته که ی ده سه لاتیکی هه تاهه تایه که به سه رناچیت، پاشایه تیبه که ی له ناو ناچیت. 15 «به لام من، که دانیالم پرؤحم له ناخدا وای ورما بوو و نه و بینینه ی به میشکدا هات منیان ترساند. 16 جا له یه کیکی له راوه ستاوه کان نزیک بوومه وه و له هه موو ته مه دا داوای لیکدانه وه م لیکرد. «ته ویش لیکدانه وه ی خه ونه که ی پنی گوتم: 17 «ته و چوار گیانله به ره گه وره یه چوار پاشان که له سه رزه وی په یدا ده بن. 18 به لام گه لی پرؤزی خودای هه ره به رز پاشایه تیبه که به ده سته هینن و بو هه تاهه تایه خاوه ندار بیتی ده که ن. به لی، بو هه تاهه تایه. 19 «ئینجا ویستم لیکدانه وه ی گیانله به ره که ی چواره م بزاتم که له گه ل هه موویان جیاواز بوو، زور ترسناک بوو، ددانه کانی له ناسن بوون و چنگه کانی له پرؤز، نیجیره کانی خوارد و تیکیشکاندن و پاشماوه که ی به پییه کانی پانکرده وه. 20 هه روه ها ویستم له باره ی نه و ده شاخه ی سه ری و نه و شاخه ی تریش بزاتم که له کاتی ده رکه وتنی سی له شاخه کانی دیکه له به رده می که وتته خواره وه، نه و شاخه چاوی هه بوو، ده میکیش که به فیزه وه قسه ی ده کرد و دیمه نه که ی له شاخه کانی دیکه زه به لاحت بوو. 21 ته ماشام ده کرد و نه و شاخه له دژی گه له پرؤزه که ده جه نگا و نه وانی به زاند، 22 هه تا خودای جاویدانی هات و حوکی ده رکرد له به رزه و نندی گه له پرؤزه که ی خودای هه ره به رز، کاتی هات بو ته وه ی خاوه ندار بیتی پاشایه تیبه که بکه ن. 23 «ته ویش به م جوړه ی گوتم: «گیانله به ری چواره م پاشایه تیبه کی چواره م ده بیته له سه رزه وی، جیاواز له سه رجه م پاشایه تیبه کان، ئینجا هه موو زه وی ده خوات و پی لی ده نیته و تیکی ده شکینیت. 24 ده شاخه که ش ده پاشان که له م پاشایه تیبه دا هه لده ستن. یه کیکی دیکه له دوای نه وان هه لده ستیت له وانی پدش خوی جیاواز ده بیته و سی پاشا زه لیل ده کات. 25 له دژی خودای هه ره به رز قسه ده کات و پرؤزه کانی سه رکوت ده کات و هه ول ده دات کاتی جه ژنه کان و فه رزه کانی ته ورات بگوریت. گه له پرؤزه که بو سی سال و نیو ده درینه ده سی نه و. 26 «جا دادگا داده نیشیت و ده سه لات ته که ی لی داده مالن بو ته وه ی به ته وای کو تایی پنی بیت و له ناو بچیت. 27 پاشایه تیبه که و ده سه لات و گه وره یی پاشایه تیبه که له ژیر هه موو ئاسماندا

ده در پته گه له پیرۆزه که، گه لی خودای هه ره بهرز. پاشایه تیه که ی پاشایه تی هه تاهه تاییه و هه موو ده سه لاتداران ده پیه رستن و گو پرایه لی ده بن. «28 هه تا ئیره کوتایی بابه ته که یه. من دانیالم، بیر کردنه وه کانم زور منیان ترساند و ره نگم گۆرا، به لام بابه ته که م له دلی خۆمدا هه لگرت.»

8 من که دانیالم، له سالی سییه می پاشایه تی بیلشه سر، له پاش تهو بینینه ی که ماوه یهک له مه و پینش بۆم تاشکرا کرابوو، بینینیکی دیکه شم بۆ تاشکرا کرا. 2 له بینینه که مدا سه یرم کرد له قه لای شوشم، ته وه ی له هه ری یی ئیلامه. له بینینه که دا له لای تۆکه ندی ئولای بووم. 3 چاوم هه لپری و بینیم به راتییک له لای تۆکه نده که راوه ستاوه و دوو قۆچی هه یه، هه ردوو قۆچه که دریز بوون، یه کیکیان له وه ی دیکه یان دریز تر بوو، هه رچه نده دواتر سه ری ده ره ئینابوو. 4 بینیم به رانه که به لای رۆژئاوا و باکور و باشووردا قۆچ ده وه شینیت، هه یچ گیانله به ریکیش له رووی نه وه ستایه وه، هه یچ له ده ستی ده رباز نه بوو، ته وه ی پی خۆشبوو کردی و مه زن بوو. 5 له و کاته دا که رامابووم ته گه یهک له رۆژئاواوه به سه ر زه ویدا ده هات و پییه کانی به ر زه وی نه ده که وت، ته گه که شاخیکی به رزی هه بوو له تیوان هه ردوو چاوی. 6 چوو له لای تهو به رانه ی که دوو قۆچی هه بوو، ته وه ی بینیم له لای تۆکه نده که وه ستابوو، زور به تووره یه وه هیز شی کرده سه ری. 7 بینیم گه یشته سه ر به رانه که و به ربوو سه ری و له به رانه که ی دا، دوو قۆچه که ی شکاند. به رانه که هیزی ته وه ی نه بوو له به رده می رابوه ستیت، ته گه که فرییدایه سه ر زه وی و پی لینا، به رانه که که سی نه بوو له ده ستی ده ربازی بکات. 8 ئینجا ته گه که زور خۆی به زل زانی، به لام کاتییک له خۆبایی بوو شاخه گه وره که ی شکا، له جینی تهو شاخه ش چوار شاخی گه وره تر به ره و چوار باکه ی ئاسمان ده رچوون. 9 له یه کییک له وان وه شاخیکی بچکۆله ده رکه وت، پرووه و باشوور و رۆژه لات و خا که دلگیره که گه شه ی کرد. 10 زور به هیز بوو، ته نانه ت گه یشته هیزه کانی ئاسمانیش، هه ندیک له هیز و ته ستیره کانی فرییدایه خواره وه بۆ سه ر زه وی و پی لینان. 11 خۆی به گه وره زانی تاوه کو خۆی یه کسان بکات به خودای سوپاسالاری ئاسمان. قوربانی رۆژانه له کارخرا و پیرۆزگا که ی ویران کرا. 12 له به ر یاخیبوون، سوپا پیرۆزه کان و پيشکه شکردنی قوربانی رۆژانه درانه ده ستی شاخه که. راستی

خرايه ژيرپن، شاخه كەش له هه موو ئەوه دا سەر كه وتوو بوو كه كردى. 13
 ئينجا گويم له فرشته يه كى پرۆز بوو قسه ي ده كرد، فرشته يه كى پرۆزى ديكه
 بهوى ده گوت: «پروداوه كانى ئەم بينينه كهى دينه دى؟ هه تا كهى قوربانى
 پرۆزانه له كار ده خەن؟ هه تا كهى ياخيبيون بهرده وام ده بيت له كاولبوونى
 پرۆزگا و پيشيلكردى سوپا پرۆزه كه؟» 14 ئەو يش پي گوتم: «دوو ههزار و
 سئ سهد به يانى و عيواره، ئينجا پرۆزگا ده گه رينه وه بارى پرۆزى خۆى.»
 15 من دانيالم، هيشتا خهريكى سهيركردى بينينه كه م و هه ولده دم كه لپى
 تينگه م، ئەوه تا يه كينك له شيوه ي پياوئىك له بهرده مم راوه ستاوه. 16 گويم
 له دهنگى مرؤفئىك بوو له لاي توكه ندى ئولا يه وه بانگى كرد و گوتى: «ئەى
 جبرائيل، واتاى بينينه كه له م پياوه بگه يه نه.» 17 ئەو يش هاته ئەو شوينه ي
 كه لپى راوه ستابووم، كاتيك هات ترسام و به سه ر پرودا كه وتم. پي
 گوتم: «ئەى كورى مرؤف، بزانه كه بينينه كه سه باره ت به سه رده مى
 كو تا يه.» 18 كاتيك قسه ي له گه لم ده كرد كه وتبوومه خه وتيكي قووله وه
 و پرووم پرووه و زهوى بوو. ئينجا ده ستى ليدام و هه لئستاندمه سه ر پى.
 19 گوتى: «من پيت ده ليم كه له كاتى توورپى چى پروده دات، چونكه
 بينينه كه سه باره ت به سه رده مى كو تا يى ديار بكر اووه. 20 ئەو به رانه ي كه
 بينيت دوو قوچى هه بوو، ئەوه پاشا كانى ماد و فارسه. 21 ته گه كه پاشاى
 يو نانه، ئەو قوچه گوره يه ش كه له تيوان هه ردوو چاوى بوو يه كه مين پاشايه.
 22 به لام ئەو چوار قوچه ي كه له شوپى قوچه شكينراوه كه په يدا بوون،
 ئەوا چوار پاشايه تى له نه ته وه كهى ئەوه وه په يدا ده بن، به لام هه مان هيزى
 ئەويان نايت. 23 «له دواين پاشايه تيان، كاتيك ياخيبيون له دژى خودا
 ده گاته ئەوه پهرى، پاشايه كى پروو وشك و فيلباز په يدا ده بيت. 24 هيزى زور
 ده بيت، به لام نهك به هيزى خۆى، له راده به ده ر ويرانكارى ده كات و
 سه ركه وتوو ده بيت له هه رچى بيه و يت بيكات. توانا داران و گه له پرۆزه كه
 له ناوده بات. 25 به ته له كه بازى وا ده كات فيلبازى سه ركه وتوو بيت، دلى
 له خو با يى ده بيت. كاتيك له تاسووده پيدا زوران له ناوده بات و له دژى
 ميرى ميران ده وه ستيته وه. له گه ل ئەوه شدا تيكده شكينريت، به لام به يى
 هيزى مرؤفانه. 26 «ئەو بينينه ي عيواره و به يانى كه به تو در راسته، به لام
 تو بينينه كه به نهينى بهيله وه، چونكه بو داها تووى دووره.» 27 من كه دانيالم،

بۇ چەند پۇرۇنچىك بېيىز و لاواز بووم، ئىنجا ھەستام و دەستەم كرده وە بە كاروبارەكانى پاشا، واقم ورمابوولە بىننەكە، لە سەر ووى تىگەبىشتە وە بوو.

9 لە سالى يەكەمى داريوشى كورى ئەھە شويروش لە نە وى مادەكان كە بوو بە فەرمانرە وای شانئىنى بابلىيەكان، 2 لە سالى يەكەمى پاشايە تىيەكەمى ئەو، من كە دانيال لە نووسراوہ پىرۆزەكانە وە بە پىيى فەرمايشتى يەزدان بۇ يەرمىاي پىغەمبەر تىگەبىشتەم كە ماوہى كاولبوونى تورشەلم حەفتا سال دەيىت. 3 منيش پرووم لە خوداي پەروەردگار كەرد، بە نويز و پارانە وە وە داوام دەكەرد، بە پۇرۇو و بە پۇشنى جلو بەرگى گوش و بە خۆلەميش بە سەر خۇدا كەردن. 4 نزام بۇ يەزدانى پەروەردگارم كەرد و دانم پىدا نا: «ئەي پەروەردگار، خوداي مەزن و سامناك، ئەي ئە وە وى پەيمانى خۇشە وىستىيە كەت دە بە يتە سەر بۇ ئەوانەي كە تويان خۇشە وىت و فەرمانەكانت بە جىئەگە يەنن، 5 گوناھمان كەرد و تاوانمان كەرد، خراپەمان كەرد و ياخى بووين، لە فەرمانەكان و ياساكانى تۇ لا ماندا. 6 گويمان لە بەندە پىغەمبەرەكانت نەگرت، ئەوانەي بە ناوى تۆو قەسيان بۇ پاشا و مير و باوبىرايمان و ھەموو گەلى خاكە كە كەرد. 7 ئەي پەروەردگار، تۇ راست و دوستيت، بەلام ئەمپۇ شەرمە زارى لە سەر روخسارى ئىيە، بە بۇ پىاوانى يەھودا و دانىشتووانى تورشەلم، بۇ ھەموو ئىسرائىلە، نزيك و دوورەكان لە ھەموو ئە و خاكەنەي بۇ ئەوئى دەرتكردووين، لە بەر ئە و ناپاكييەي لە گەل تۇدا كەردمان. 8 ئەي يەزدان، شەرمە زارى لە سەر روخسارى ئىيە، لە پاشا و مير و باوبىرايمان، چونكە دەرھەق بە تۇ گوناھمان كەرد. 9 خوداي پەروەردگارمان بە بەزەي و بەخشندە، بە ھەرچەندە ئىيە لىي ياخى بووين. 10 گوپرايەلى يەزدانى پەروەردگارمان نە بووين بۇ ئە وەي بە رىنگاي فېركردنەكانىدا برۆين، كە لە رىنگەي بەندە پىغەمبەرەكانىيە وە پىداين. 11 ھەموو ئىسرائىل سەرىيى فېركردنەكانى تويان كەرد، لا ياندا و گوپرايەلبوونى تويان پەتەكردە وە. «لە بەر ئە وە ئە و نە فرەت و سويندەت بە سەرماندا رزاند كە لە تەورائى موساي بەندەي خودا نووسرابوو، چونكە دەرھەق بە تۇ گوناھمان كەرد. 12 ئە و تاگادار كەردنەوانەت ھىنايە دى كە لە سەر ئىيە و ئە و دادوہ رانەمان فەرمو بووت كە دادوہ رىيان بۇمان دەكەرد، بۇ ئە وەي بە لايەكى گەورەمان بە سەردا بىننىت. لە زىر تاسماندا

شتی و پروینه داییت، وهک ئه وهی به سهر تورشه لیم هات. 13 ههروهک
 ئه وهی له ته وراتی موسادا نووسرابوو هه موو ئه م به لایانه به سهرماندا هات،
 به لام له تاوانه کائمان نه گه پراینه وه و سه رنجمان نه دایه راستیه که ی تو، بو
 ئه وهی په زامه ندی یه زدانی پهروه ردگارمان به ده سته بپینین. 14 جا یه زدان
 مکور بوو که به لا که مان به سه ره بپینیت، چونکه یه زدانی پهروه ردگارمان له
 هه موو کاره کانی که کردی راستودروسته، ئیه ش گوپرایه لی نه بوون. 15
 «ئیتاش ئه ی خودای پهروه ردگارمان، که به ده سته ی که به هیزه وه گه لی
 خۆت له خاکی میسه وه هینایه ده ره وه، ناویکت بو خۆت دروستکرد
 وهک ئه وهی ئه مرۆ هه یه، ئیه گونا همان کرد و خراپه مان کرد. 16
 ئه ی پهروه ردگار، به پئی هه موو راستودروستیه که ت، تکایه توورپی و
 هه لچونه که ت له سه ره شاره که ت، تورشه لیم، دایه رکنینه وه که کیوی پیروزی
 خۆته. به هوی گونا هه کائمان و تاوانه کانی باو پیرائمان تورشه لیم و گه له که ت
 له لای هه موو ئه وانیه له ده ور به رمانن ریسوا بوون. 17 «ئیتاش ئه ی
 خودای ئیه، گوی له زاکانی خزمه تکاره که ت و له پارانه وه که ی بگره.
 ئه ی پهروه ردگار، له پیناوی خۆت پرووت به سه ره پیروزگا کاوله که تدا
 بدره وشینه وه. 18 ئه ی خودای من، گویت شل بکه و بیسته، چاوه کانت
 بکه ره وه و که لاهه کائمان و ئه و شاره بیینه که ناوی توی هه لگرتوه. له بهر
 راستودروستی خۆمان نییه که پارانه وه کائمان ده خه یه به رده مت، به لکو
 له بهر به زه یه زوره که ته. 19 ئه ی پهروه ردگار گوی بگره! ئه ی پهروه ردگار
 لیخۆشبه! ئه ی پهروه ردگار گوی شل بکه و ده سته کار به! ئه ی خودای
 من، له بهر خۆت دوا ی مه خه، چونکه شاره که ت و گه له که ت ناوی تویان
 هه لگرتوه.» 20 له و کاته دا من قسم ده کرد و نزام ده کرد، دانم به گونا ه
 خۆم و به گونا ه ی ئیسرایلی گه له که مدا دهنه و سه بارت به کیوه پیروزه که ی
 پارانه وه که م ده خسته به رده م یه زدانی پهروه ردگارم، 21 هیشتا له زاکه مدا
 بووم، جبرائیل، ئه و پیاوه ی که پیشتر له بینینیکی دیکه دا بوم ئاشکرا کرابوو،
 له کاتی قوربانی میواره به خیرایی فری و هاته لام. 22 تییه گه یاندم و پئی
 گوتم: «ئه ی دانیال، من ئیتاش هاتم بو ئه وهی تییه گه یه نم و بوت پروون
 بکه مه وه. 23 هه رکه ده ستت به پارانه وه کرد، وه لامیک ده رچوو، منیش
 هاتووم پیت بلیم، چونکه تو خۆشه وستی. له بهر ئه وه له په یامه که پامینه و له

بینینه که تیگه. 24 «پرپار دراوه حه فتا» ههفته» به سهر گه له کت و به سهر
 شاره پررژه که تدا بچیت بو کۆتایی پهبینانی یاخیوون، نه هیشتنی گونا،
 که فاره تی تاوان، هینانی راستودروستی هه تاهه تایی، ته او کردنی بینین و
 په یامی پهنه مبه و ههروه ها ده ستنیشانکردنی هه ره پررژه. 25 «جا بزانه و
 تیگه که له ده رچوونی پرپاره که بو نوئیکردنه وه و بنیادانه وهی تورشه لیم، هه تا
 هاتنی پاشای ده ستنیشانکراو، حهوت» ههفته» و شهست و دوو» ههفته» ی پی
 ده چیت. تورشه لیم به شه قامه کان و شوورابه ندیه وه بنیاد ده نپته وه، سه رباری
 نه وهی کاته که ته نگانه یه. 26 پاش شهست و دوو» ههفته» ده ستنیشانکراوه که
 ده کوژریت و هیچی ناییت. سوپای پاشایه کی دیکه دیت و شاره که و
 پررژگا که ویران ده کات. کۆتاییه که ی وهک لافاوئیک دیت و هه تا کۆتایی
 جه ننگ به رده وام ده بیت، پرپاری کاولکردنی دراوه. 27 ئەم فەرمانزەر وایه
 له یهک» ههفته» دا له گه ل زوردا په یمانی به هیز ده به سئیت. له ناوه راستی
 نه و» ههفته» یه» دا کۆتایی به قوربانی و پیشکه شکراره کان ده هینیت، له سهر
 لووتکه ی په رستگا قیزه وونی ویرانکەر داده نیت، بو نه وهی سزای حوکی
 کۆتایی له سهر ئەم ویرانکەر ده پرژیته وه.»

10 له سالی سییه می کۆرشی پاشای فارس، په یامیک بو دانیال تاشکرا
 کرا، که ناو زابوو پیلته شه سر. په یامیکی راست بو سه بارهت به جه نگی
 گه وره. تیگه هیشتنی په یامه که له ریگه ی بینینه که وه بوی هات. 2 له ورژانه دا،
 من که دانیالم سئ ههفته ی ته او شیوه نم گپرا. 3 هیچ خواردنیک خۆشم
 نه خوارد، گوشت و شه راب نه چوه ده ممه وه، بۆم له خۆم نه دا هه تا سئ
 ههفته که ته او بوو. 4 له رۆژی بیست و چواری مانگی یه کدا کاتیک
 له سهر که ناری رووباره گه وره که بووم که دجله یه، 5 سه رم هه لپری و
 ته ماشام کرد، پیاوئیک که تانی له به ردا بوو، پشتینیکی زپری ئوفازیشی له
 که مهری به ستبوو. 6 له شی وهک زه به رجه د، رووی وهک شیوه ی بروسکه،
 چاوه کانی وهک چرای ئاگر، قۆل و قاچه کانی وهک بریسکه ی پرۆنزی
 سافکراو بوون و ههروه ها ده نگیشی وهک ده نگی خه لکیکی ئیجگار زور
 بوو. 7 من که دانیالم، به ته نها من بینینه کم بو تاشکرا کرا، نه و پیاوانه ی
 له گه لمدا بوون نه یانبینی، به لام ترسینکی گه وره له سه ریان نیشت، رایانکرد و
 خۆیان شارده وه. 8 جا من به ته نها مامه وه و ته ماشای ئەم بینینه گه وره یه م

ده کرد. هیزم تیدا نه ما و پرووم پرهنگی مردووی لی نیش، له په لویو که و تم. 9 گویم له قسه کانی بوو، له و کاته ش که گویم لی ده گرت، چومومه ناو خه ویکی قووله وه، پرووشم پرووه و زه وی بوو. 10 ده سئیکم بهر که وت و به له رزه وه له سهر ده ست و نه ژتوم داینام. 11 پی گوتم: «تهی دانیال، تهی پیاوه خو شه ویسته که! ته و قسه یه ی که پیته ده لیم لی تیگه و ههسته سهر پیته، چونکه من ئیستا نیردراوم بولای تو.» که بهم شیوه یه قسه ی له گه ل کردم، به له رزه وه هه ستامه سهر پی. 12 پی گوتم: «تهی دانیال، مه ترسه، له بهر نه وه ی ههر له یه که م روزه وه که مکور بوویت تیگه ییت و له بهر ده م خودا که ت خوتت زه لیل کرد، پارانه وه که ت بیسترا، منیش له بهر نه مانه هاتووم. 13 سهرۆکی روجه پیسه کانی شانیشینی فارس ماوه ی بیست و یه ک روزه بهر نگارم بووه وه، ئینجا میکائیل که یه کی که له سهرۆک فریشته کانه بو هاریکاریم هات، چونکه من له وی له لای پاشای فارس دوا خرابووم. 14 جا هاتووم بو نه وه ی نه وه ت تیگه یه نم که له روزه کوتای بیسه ر که له که تدا دیت، چونکه بابته ی بینینه که روزهانی داهاتووه.» 15 کاتیک ته و قسانه ی له گه لدا ده کرد، سهرم دانه واند و بیده نگ بووم. 16 ئینجا فریشته که، که له شیوه ی مرؤف بوو، ده ستی له لیوه کانم دا، منیش ده مم کرده وه و قسه م کرد. به و هم گوت که له بهر ده مدا وه ستابو: «گوره م، به بینینه که نازاریکی زورم چیرت و له په لویو که و تم. 17 تهی گوره م، من خزمه تکاری تو، چون قسه ت له گه ل بکه م؟ من ئیستا هیزم لی پراوه و هه ناسه م تیدا نه ماوه.» 18 دووباره نه وه ی له مرؤف ده چوو ده ستی لیم دا و هیزی هینایه وه به رم. 19 گوتی: «مه ترسه، تهی پیاوه خو شه ویسته که. ناشتیت له سهر پیته! نازابه و به هیز به!» کاتیک قسه ی له گه لدا کردم، به هیز بووم و گوتم: «با گوره م قسه بکات، چونکه به هیزت کردم.» 20 ته ویش گوتی: «تایا ده زانیت بوچی هاتمه لات؟ ئیستاش ده گه ریمه وه و له گه ل سهرۆکی روجه پیسه کانی فارس ده جه نگم، دوا ی نه وه ی من ده پوم سهرۆکی روجه پیسه کانی یونان دیت. 21 به لام ئیستا نه وه ت پی ده لیم که له په رتووی راستیدا نووسراوه. که س له دزی نه م سهرۆکانه پشتگیریم ناکات، جگه له میکائیلی سهرۆکان.

11 له سالی یه که می داریوشی مادی، له گه لی وه ستام تا کو پشتگیری لی بکه م و بیپاریزم. 2 «ئیس تاش راستیت پی ده لیم: سی پاشای دیکه له فارس په پيدا دهن، پاشان چواره میان له هه موویان ده وله مه ندر ده بیټ. سامانه که ی بۆ به ده سته پنیانی هیز به کار ده هینیت، هه مووان له دژی شانشین یونان ده ورووژینیت. 3 ئینجا پاشایه کی به توانا په پيدا ده بیټ و زور زال ده بیټ، چی پی خوش بیټ ده یكات. 4 به لام ئیپراتور یه ته که له و په پری هیز پيدا تیکده شکیت و به سهر چوار لای زه و پيدا دابهش ده بیټ، به لام نهک بۆ نه وه کانی، به لکو بۆ خه لکی دیکه ده بیټ، ده سه لاتی پیشتری نامینیت، چونکه ئیپراتور یه ته که ی بنبر ده بیټ. 5 «دوای ئه مه پاشای باشوور به هیز ده بیټ، به لام یه کیک له میره کانی له و به هیز تر ده بیټ و به ده سه لاتیکی گه و ره وه زال ده بیټ. 6 پاش چهند سالیک په یمان ده به ستن، کچی پاشای باشوور بۆ په یمان به ستنه که دینه لای پاشای باکوور، به لام کچه که هیزی نامینیت، پاشای باشووریش نه خوی و نه هیزی به رده و ام نابن. له و کاته دا کچه که و باوکی و ئه وانه ی هینایان و له گه ل ئه و هوش که پشتگیری ده کرد به ده سته وه ده درین. 7 «ئینجا یه کیک له بنه ماله ی کچه که له شوینی ئه و هه لده سئیتته وه. بهر له سوپای پاشای باکوور ده گریټ و ده چیتته ناو قه لا که ی، لییان ده دات و سهر که وتوو ده بیټ. 8 بت و په یکه ره دار پیراوه کان و قاپو قاجاغه به زرخه کانیان که له زیر و زیو دروستکرا بون ده باته میسر. دوای ئه مه ماوه ی چهند سالیک واز له پاشای باکوور ده هینیت. 9 ئینجا پاشای باکوور هیزش ده باته سهر شانشین پاشای باشوور، به لام ده گه ریته وه خا که که ی خوی. 10 کوره کانی ده وروژین و ئاپوره ی سوپایه کی گه و ره کۆده که نه وه که وهک لافاویکی به هیز راده مالیت، بلا و ده بیته وه و به رده و ام ده بیټ، هه تا شهر ده هینیتته سهر قه لای پاشای باشوور. 11 «ئیت پاشای باشوور رقی هه لده سئیت و هیزش ده کاته سهر پاشای باکوور، که وا خه ریکه سوپایه کی زور گه و ره ی کۆده کاته وه، به لام ده شکینزیت. 12 کاتیک سوپا که راده مالریت، پاشای باشوور به فیز ده بیټ و ده یان هه زار ده کوژیت، به لام سهر نا که ویت، 13 چونکه پاشای باکوور ده گه ریته وه، سوپایه کی زور تر له وه ی جاری یه که م کۆده کاته وه، پاش چهند سالیک به سوپایه کی گه و ره و که ره سته ی زوره وه پيشده که ویت. 14 «له و

کاته دا خه لکاتیکی زور له دژی پاشای باشوور راده پهن، بۆ به دپینانی
 بینینه که توندروه و کان له گه له کت یاخی دهن، به لام ده که ون. 15 ئینجا
 پاشای باکوور دیت و مه ته ریزیک لیده دات و شاره قه لابه نده که داگیر
 ده کات. هیزه کانی باشوور له به رده میدا خویان رانا گرن، ته نانه ت باشتین
 سه ربا زیشیان به رگه ناگریت. 16 پاشای باکوور نه وه ی بیه وی دیکات،
 که سیش ناییت به رهنگاری بیته وه. له ناو خا که دلگیره که دا راده وه سستیت
 و هه مووی له ژیر ده سستی نه ودا ده بیته. 17 مکور ده بیته له سهر نه وه ی
 به هه موو ده سه لاتی پاشایه تیبه که یه وه بیته و په یمان له گه ل پاشای باشوور
 بیه سستیت. کچه که ی ده داتی بۆ نه وه ی پاشایه تی باشوور تیکدات، به لام
 پیلانه کانی سه رنا که ون و سوو دمه ند نابن. 18 پاشان پروو ده کاته که تاره کان و
 زوریان داگیر ده کات، به لام فه رمانده یه ک کۆتایی به لووتبه رزیبه که ی
 ده هیئیت، به لکو لووتبه رزیبه که ی به سه ر خۆیدا ده داته وه. 19 ئینجا
 ده گه رپته وه قه لاکانی خا که که ی خوی، به لام ساتمه ده کات و ده که ویت،
 ئیتر نامیئیت. 20 «جینشینه که ی باجگریک ده نیریت بۆ به رده وام بوونی
 شکومه ندی پاشایه تیبه که ی. له ماوه یه کی کورتدا تیکده شکیت، به لام نه به
 تووره یی و نه به جه ننگ. 21 «ئینجا نا که س به چه یه ک شوینی ده گپریته وه
 که شکومه ندی پاشایه تی نه دراوه تی. کاتیک خه لکی به ئاسوده یی ده ژین
 له نا کاو دیت و به فیئل ده ست به سه ر پاشایه تیبه که دا ده گریته. 22 چه ندین
 سوپای زه به لاج له به رامبه ر نه و تیکده شکین و راده مالرین، هه روه ها میری
 په یمانیش. 23 هه رکه په یمانیک ده به سستیت، فیئل له هاو په یمانه که ی ده کات،
 به خه لکیکی که مه وه ده گاته ده سه لات. 24 کاتیک هه ریته ده و له مه نده کان
 له ئارامیدان به سه ر یاندا ده دات، نه وه ده کات که نه باوک و نه باپیرانی
 کردوو یانه. تالانی و ده سته که وت و سامان به سه ر شوینکه و تووانیدا دابه ش
 ده کات. پیلان بۆ داگیرکردنی قه لاکان داده ریزیت، به لام ته نها بۆ ماوه یه ک
 ده بیته. 25 «به سوپایه کی گه وره و به ئازایه تیبه وه هیزه که ی له دژی
 پاشای باشوور ده ورژنیته، پاشای باشووریش به سوپایه کی گه وره و
 به هیزه وه خوی بۆ جه ننگ ئاماده ده کات، به لام به رگه ناگریته، چونکه
 پیلان له دژی ده گپرن. 26 نه وانه ی له خواردنه خۆشه کانی ده خۆن،
 ده یشکینن و سوپا که ی راده مالریت، زور که س ده کوژرین. 27 نه م

دوو پاشایه ش دلیان له لای خرابه یه، له سهر یه ک میز داده نیشن و درو
 بویه کتری ده کهن، به لام سهرنا که ون، چونکه کوتایې له کاتی دیاریکراو
 دیت. 28 پاشای باکوور به ده سته و تیکې زوره وه ده گه پته وه خا که کی
 خوی، به لام له دلوه له دژی په یمانه پیروزه که یه. دژایه تیه که ده کات،
 ئینجا ده گه پته وه خا که کی خوی. 29 «له کاتی دیاریکراودا ده گه پته وه و
 هیزش ده باته وه بوشوور، به لام هم جار هیان وه ک جاری یه که م ناییت.
 30 له که نار کانی پروژاواوه که شتیبه کان دینه سهری، ئینجا کولده دات.
 ده گه پته وه و له په یمانه پیروزه که تووره ده بیټ، ته وانه ش پاداشت ده کات
 که وازیان له په یمانه پیروزه که هیناوه. 31 «سوپا که یه ته و دین و پیروژگی
 قه لابه ند گلاو ده کهن، قوربانی پروژانه داده مالن و قیزه ونی ویرانکر
 داده نین. 32 ته وانه ی په یمان ده شکین به فیل هه لیانده خه له تینیت، به لام
 ته و گه له ی خودای خویان ده ناسن به هیز ده بن و دژایه تی ته و ده کهن.
 33 «تیکه یشتوان خه لکیکی زور فیر ده کهن، هه رچه نده بوشوور یه که به
 شمشیر و ناگر ده کوژرین بان تالان و راپیچ ده کرین. 34 کاتیک ده کهن به
 که می یارمه تی ده درین، زور که سیش به بی دلسوزی ده چنه ریزیان. 35
 هه ندیک له تیکه یشتوان ساتمه ده کهن، بوشوخته بوون و پاکبوونه وه و بی
 له که بوونیان هه تا کاتی کوتایې، چونکه له کاتی دیاریکراو دیت. 36 «پاشا به
 ویستی خوی ده کات. خوی به گوره و به زل ده زانیت له سهر هه موو
 خودایه ک، کفری ترسناک له دژی خودای خودایان ده کات. هه تا کاتی
 ته و او بوونی تووره بیه که سهر که وتوو ده بیټ، چونکه ته وه ی بریاری له سهر
 دراوه هه ر ده بیټ پیاده بکریټ. 37 نه گوئی به خوداوه نده کانی باو پیرانی
 ده دات و نه به وه ی ژن دایه پناوه، گوئی به هیچ خوداوه ندیک نادات.
 به لکو خوی له هه موویان به گوره تر ده زانیت. 38 له جیاتی ته وان ریز له
 خوداوه ندی قه لا کان ده گریټ، خوداوه ندیکه که باو پیرانی نه یانناسیوه، به
 زپړ و زیو و به ردی گرانبه ها و دیاری به نرخ ریزی لی ده گریټ. 39 به
 یارمه تی ته و خوداوه نده بیگانه یه په لاماری قه لا پته وه کان ده دات. زور ریز
 له وانه ده گریټ که ده چنه ژیر بالی. ده یانکاته فهرمانزه وای خه لکیکی
 زور، خا که که به پاداشت دابه ش ده کات. 40 «له کاتی کوتاییدا پاشای
 باشوور جه نگی له گه لدا به ریا ده کات، پاشای باکووریش به گالیسه ک و سوار

و به کشتیگه لی زوره وه وهک پشه با له دژی هه لده کات. په لاماری چه ندین ولات دهادت، وهک لافاو پرایانده مائیت. 41 هه روه ها په لاماری خا که دلگیره که دهادت. زور که س ده کوژرین، به لام ته دووم و مؤتاب و میره کانی عه مؤنیه کان له دهستی دهر باز دهن. 42 دهسه لاتی خوی به سه ر زور ولاتدا بلاو ده کاته وه، میسریش پزگاری ناییت. 43 دهست به سه ر گه نجینه کانی زیر و زیو و هه موو سامانی میسر دا ده گریت، لیبیه کان و کوشیه کانیش ملکه چی دهن. 44 به لام چه ند هه والیک تر سنا کی له پرور هه لات و باکووره وه پی ده گات و ته و ده هه ژینیت، به تور هه بیه کی زوره وه به پریده که ویت بو کولکردن و فرکردنی خه لکاتیکی زور. 45 چادری شاهانه ی له تیوان دهر یا کان و کیوی دلگیری پیروز هه لده دات. به لام ده گاته کوتایی خوی، که سیش یارمه تی نادات.

12 «له و کاته دا میکائیلی سه روکی گه وره ی فریشته کان هه لده ستیت، ته وه ی گه له کت ده پاریزیت. کاتیکی ته وه نده تنگ ده بیت که له وه ته ی نه ته وه دروستبووه هه تا ته و کاته شتی وا نه بوو بیت. به لام له و کاته دا هه ر که سیک له گه له که ی تو ناوی له په رتوو که که نو سرا ییت، دهر باز ده بیت. 2 زور له وانیه له ناو خوی زه ویدا نوستون هه لده ستنه وه، هه ندیکان بو ژیا نی هه تاهه تایی و هه ندیک دیکه شیان بو سه رشوری و سوو کایه تی هه تاهه تایی. 3 تیگه پشتوان وهک پروونا کی ئاسمان دهره وشینه وه، ته وانه ش که خه لکیکی زوریان بو راستودروستی گه راندووه ته وه بو هه تاهه تابه وهک ته ستیرهن. 4 «توش ته ی دانیال، هه تا سه رده ی کوتایی وشه کان به نه یی بیله وه و توماره که بیچچه وه. خه لکیکی زور لیره و له وی ده گه رین بو ته وه ی زانیاری زیاتر به ده ستیپین.» 5 ئینجا من که دانیالم، ته ماشام کرد بینیم دوو فریشته ی دیکه راوه ستاون، یه کیکیان له سه ر ته و که نارهی پرووباره که، ته وی دیکه یان له سه ر که ناره که ی دیکه. 6 یه کیکیان به و پیاوه ی گوت که که تانی له به ردا بو، ته وه ی له سه ر ناوی پرووباره که بو: «که ی پرووداوه سه رسور هینه ره کان ته واو ده بیت؟» 7 ته و پیاوه ی که که تانی له به ردا بو، ته وه ی له سه ر ناوی پرووباره که بو، دهستی راست و دهستی چه پی به ره و ئاسمان به رز کرده وه. گویم لی بو سویندی به وه خوارد که هه تاهه تابه زیندووه: «تا کوسی سال و نیو. کاتیکی هیزی گه له پیروزه که به

ته واوی شکینرا، هه موو ئه مانه ش ته واو ده بیته. « 8 من گویم لیبوو، به لام
تینه گه یستم، ئیتر گوتم: « گه وره م، کۆتایی هه موو ئه مانه چیه؟ » 9 ئه ویش
گوئی: « دانیال، تو برۆ، چونکه هه تا کاتی کۆتایی وشه کان له پرتووکی
داخراودا به نهینی هیلدراوه ته وه. 10 خه لکاتیکی زۆر پاک ده بنه وه و بی
له که و پوخته ده بن، به لام خراپه کاران له خراپه به رده وام ده بن. که س له
خراپه کاران تینا گات، به لام تیگه یشتوو ان تیده گه ن. 11 « له کاتی دامالینی
قوربانی پۆژانه هه تا دانانی قیزه و نی ویرانکه ر، هه زار و دوو سه د و نه وه د
پۆژ ده خایه نیته. 12 خۆزگه ده خوازی به وه ی چاوه ری ده کات و ده گاته
هه زار و سی سه د و سی و پینج پۆژ. 13 « به لام تو، برۆ هه تا کاتی هاتی
کۆتایی پشو و بده، له کۆتایی پۆژگار هه لده سنیتته وه بۆ وه رگرتی میراتی
خۆت. »

هۆشەع

1 ئەمە ئەو پەيامەى يەزدانە كە لە سەردەمەكانى پاشايەتى عوزيا و يوتام و ئاحاز و حەزقياي پاشايانى يەھودا بۆ هۆشەع كۆرى بئيرى هات، كە هاوسەردەمى يارۇقەامى كۆرى يەھۆئاشى پاشاى ئيسرائيل بوو. 2 سەردەتا يەزدان لە رينگەى هۆشەعەو پەيامى خۆى راگەياند، ئينجا بە هۆشەعى فەرموو: «بۆ ژتيكى سۆزانى بېينە و با مندالى زۆلت بيت، چونكە خەلكى خاكە كە وەك ژتيكى داوينپيس ناپاكى بەرامبەر بە يەزدان كرددوو». 3 ئەويش گۆمەرى كچى ديفلايى هينا، سكى پر بوو، كورينكى لى بوو. 4 يەزدان بە هۆشەعى فەرموو: «ناوى بىخ يەزرەعيل، چونكە پاش كەمىكى ديكە بنەمالەى يېھو سزا دەدەم، لەسەر ئەو خوینەى كە لە يەزرەعيل پرشتيان، پاشايەتى ئيسرائيليش لەناودەبەم. 5 لەو رۆژەدا كەوانى ئيسرائيل لە دۆلى يەزرەعيلدا دەشكۆيم.» 6 ديسان گۆمەر سكى پر بوو، كچىكى بوو. يەزدان بە هۆشەعى فەرموو: «ناوى لى بىخ لۆروحامە، چونكە چيتەر بەزەيم بە بنەمالەى ئيسرائيلدا نايەتەو، لىيان خۆشنام. 7 بەلام بەزەيم بە بنەمالەى يەھودا ديتەو، بە كەوان، شمشير يان جەنگ، ئەسپ و سوار رزگاريان ناكەم، بەلكو بە يەزدانى پەروەردگاريان رزگاريان دەكەم.» 8 لەدواى ئەوئەى گۆمەر لۆروحامەى لە شير بريەو، ديسان سكى پر بوو و كورينكى بوو. 9 يەزدان فەرموو: «ناوى لى بىخ لوعامى، چونكە ئيوه گەلى من نين و منيش بۆ ئيوه نايەم. 10 «بەلام لە داھاتودا ژمارەى نەوكانى ئيسرائيل وەك لى دەريا دەبيت كە ناپورين و نازميردرين، لەو شوينەى پىيان گوترا، «ئيوه گەلى من نين،» بە «رۆلەكانى خوداى زيندوو» ناودەبردن. 11 لەو كاتەدا نەوئەى يەھودا و نەوئەى ئيسرائيل يەكەگرنەو و يەك سەرۆك بۆ خويان دادەنين، لەو خاكەى بۆى راپيچ كراون سەردەكەون و ديتە دەروە، چونكە رۆژى يەزرەعيل گەورە دەبيت.»

2 «بە برا كاتنان بلين: «گەلى من،» و بە خوشكە كاتنان: «بەر بەزەيى كەوتوو،» 2 «سەرزەنشتى داىگان بكەن، سەرزەنشتى بكەن، چونكە ئەو ژنى من نىيە و منيش مېردى ئەو نيم. بەدەرەوشتى لە روخسارى و ناپاكى لەتوان مەمكەكانى دامالپت. 3 ئەگينا رووتوقوتى دەكەمەو، وەك ئەو رۆژە رايدهگرم كە تىيدا لەدايك بوو، وەك چۆلەوانى لى دەكەم، وەك خاكى

وشكى لى دەكەم، بە تىنوۋىتى دەيمىز. 4 بەزەيم بە مندالەكانىدا نايەتەو،
 چونكە زۇلن. 5 يىگومان داۋىنپىسى كىرۋوۋە بە بى ئابروۋى سىكى
 پىيان پىرۋوۋە. ئەو گوتى: "دوۋى دۇستەكانم دەكەم، ئەوانەى نان و ئاۋ،
 خورى و كەتان، زەيت و خواردەنەوۋەم پىدەدەن." 6 لەبەر ئەوۋە پىنگا كەى
 بە دىرک پەرزىن دەكەم، دىوارىك بە دەورىدا دروستدەكەم بۇ ئەوۋى
 پىرۋەوۋەكانى نەدۇزىتەوۋە. 7 دوۋى دۇستەكانى دەكەۋىت و پىيان ناگات،
 بەدوۋاينادا دەگەرىت و ناياندۇزىتەوۋە. ئىنجا دەلىت: "دەچم و ۋەك جاران
 دەگەرىتەوۋە بۇ لاي مىردەكەم، چونكە ئەو كاتم لە ئىستام باشتىر بوۋ." 8
 ئەو دانى پىدا نەناۋە ئەوۋە من بووم كە دانەۋىلە و شەرابى نوۋى و زەيتىم
 پىداۋە، زىر و زىوم بۇى زىاد كىرۋوۋە، بەلام ئەوان بۇ بەل بەكارىنەپىنا.
 9 «لەبەر ئەوۋە دەگەرىتەوۋە و دانەۋىلەكەم لە كاتى خۇيدا دەبەمەوۋە، شەرابە
 تازەكەشم لە كاتى خۇيدا. خورى و كەتانەكەم كە روۋوتىيەكەى دادەپۇشن
 لەبەرى دادەكەم. 10 ئىستا شوپى شەرمى لەبەرچاۋى خۇشەۋىستەكانىدا
 دەردەخەم، كەسىش لە دەستىم فرىاي ناكەۋىت. 11 ھەموو خۇشەۋىستەكانى
 پادەگرم: جەژن و سەرەمانگەكانى، شەمە و جەژنە دىارىكرائوۋەكانى. 12
 پەزەمىۋە و ھەنجىرەكانى تىكەدەم، كە گوتى: "ئەوانە كىيەكەى من،
 خۇشەۋىستەم پىيان داوم،" دەيانكەم بە دارستان و ئازەلى كىۋى دەيانخوات.
 13 لەسەر ئەو پۇژانەى سزاي دەدەم كە بخورى بۇ بەلەكان دەسوۋتاند،
 بە خەزىم و خىشلەكانى خۇى دەپازاندەوۋە، دوۋى خۇشەۋىستەكانى كەوت،
 بەلام منى لەياد كىرد." ئەوۋە فەرمائىشى بەزدانە. 14 «لەبەر ئەوۋە بە زمانى
 شىرىن دەبىيەمە چۆلەۋانى و بە نەرمى قەسى لەگەلدا دەكەم. 15 لەۋى
 پەزەمىۋەكانى دەدەمەوۋە، دۇلى عاخۇر دەكەم بە دەرگى ھىۋا. لەۋى
 ۋەك پۇژانى ھەرزەكارى گۇرانى دەلىت، ۋەك پۇژى سەركەۋتى لە
 خاكى مىسەرەوۋە.» 16 بەزدان دەفەرموۋىت: «لەو پۇژەدا دەبىت، پىم
 دەلىت: "مىردەكەم" و چىتر پىم نالىت: "گەرەم." 17 ناۋى بەلەكان لە
 دەمى دادەمالم و ئىتر ناۋيان ناهىت. 18 لەو پۇژەدا پەيمانچىكان بۇ دەبەستىم
 لەگەل ئازەلى كىۋى و بالندەكانى ئاسمان و خىشۇكەكانى زەۋى. كەۋان و
 شمشىر و جەنگ لە خاكەكەدا بىر دەكەم و واىان لى دەكەم بە ئاسوۋدەپى
 پال بىكەون. 19 بۇ ھەتاهەتايە بۇ خۇم نىشانى دەكەم و بە پاستودروستى و

دادوهری، به خوښه ویستی نه گور و به زه یی بو خوتم نیشان ده کم. 20
 به دلسوزییه وه بو خوتم نیشان ده کم و دان به یه زدان ده بیټ. 21
 «یه زدان ده فهرمویت: له و پرژه دا من کاردانه وه م ده بیټ، من کاردانه وه م
 به رامبه ر به ئاسمان ده بیټ و نه وائیش کاردانه وه یان به رامبه ر به زه وی
 ده بیټ، 22 زه ویش کاردانه وه ی به رامبه ر به دانه ویله و شه رابی نوئ و
 زه یت ده بیټ، نه وائیش کاردانه وه یان به رامبه ر به یه زره عیل ده بیټ. 23 له
 خا که که دا بو خوتم ده یچنیم، به زه یم دینه وه به وانه ی که فهرمووم "به زه یم
 پیاندا نایه ته وه،" نه وانه ی که پیان ده گوترا "گه لی من نین" پیان ده لیم: "عیوه
 گه لی من،" نه وائیش ده لین: "تو خودای ئیمه یت."

3 یه زدان پی فهرمووم: «دیسان پرژه نه که ت خوښبویته وه، هه رچه نده
 خاوه نی دۆسته و داوینیسسه، وه ک خوښه ویستی یه زدان بو نه وه ی
 ئیسرائیل، نه وائیش پرویان له خودا کانی دیکه کردووه و نانی کشمیشیان
 خوښه ویت.» 2 منیش دیسان به پازده شافل زیو و باریک و دوو قه زناخ
 جو کریمه وه، 3 پیم گوت: «ماوه یه کی دریز له گه ل من ده ژیت، بی نه وه ی
 داوینیسسی بکه یت و بو هیچ پیاویک بیت، هه روه ها منیش به هه مان شیوه
 ده یم بوټ.» 4 نه مه ش له بهر نه وه ی ماوه یه کی دریز نه وه ی ئیسرائیل به بی
 پاشایان میر، به بی قوربانی و به رده ته رخانکراوه کان، به بی ئیفود و ته رافیم
 ده مینه وه. 5 پاش نه وه نه وه ی ئیسرائیل ده گه رینه وه و پرو له یه زدانی
 په روه ردگاربان و داودی پاشایان ده کن، له پرژانی کوتاییدا به له رزه وه
 پرو له یه زدان و چا که که ی ده کن.

4 نه ی نه وه ی ئیسرائیل، گوئ له فهرمایشتی یه زدان بگرن، چونکه یه زدان
 سکالای هه یه له دانیشتوانی خا که که: «نه وه فاداری، نه خوښه ویستی
 نه گور، نه خواناسی له خا که که دا هه یه. 2 نه فره تکردن و درو و کوشتن،
 دزی و داوینیسسی، په رهی سه ندووه و خوینترشتن، خوین رشتنی به دوا دا
 دیت. 3 له بهر نه وه خا که که شین ده گپریت و نه وه ی تیدا نیشته جیه
 به ره و نه مان ده چیت، به ئازه لی کیوی و بالنده ی ئاسمانیشه وه، ته نانه ت
 ماسی ده ریاش له ناوده چیت. 4 «به لام با که س سکالا نه کات و که سیش
 تاوانبار نه کریت، چونکه گه له که ی تو وه که نه وانه ن که سکالا له کاهین
 ده کن. 5 توش به پرژ تیکده شکیت و به شه ویش پیغه مبه ر له گه لت

تیکه شکیت، منیش دایکت له ناوده به م. 6 گه له کم به هوی نه زاینه وه له ناوچووه. «له بهر ته وهی تو زایننت په تکرده وه، منیش په ت ده کم وه وهی کاهینیتم بۆ بکهیت. له بهر ته وهی فیرکردنه کانی خودای خوت له یاد کرد، منیش نه وه کانت له یاد ده کم. 7 ته وه ندهی کاهینه کان زیاد بون، ته وه ندهش گونا هیان له دژی من کرد، منیش شکویان ده گورم بۆ شهرمه زاری. 8 قوربانی گونا هی گه له کم ده خۆن و ئاواته خوازان که تاوان بکات. 9 جا کاهین وه ک گه له ده بیته، به پچی په فتاره که ی سزای ده ده م، کرده وه کانی به سهر خۆیدا ده ده مه وه. 10 «ده خۆن و تیر نابن، له شفرۆشی ده که ن و زیاد نابن، چونکه وازیان له یه زدان هینا بۆ ته وهی خویان ته رخان بکه ن 11 بۆ له شفرۆشی و بۆ شهرانی کۆن و شهرانی نوئ که هزر و هۆشی گه له که ی منی بردووه. 12 گه له کم پرس به بته دارینه که یان ده که ن، وه لام له گۆچانه که ی ده سته وهرده گرن، چونکه رۆحی له شفرۆشی گومرایی کردون و دلسۆزی خودای خویان نین. 13 له سهر لووتکه ی چیا کان قوربانی سهرده برن و له سهر گرده کان بخوور ده سووتین، له ژر دار به پروو و ته سپیندار و داره بن، چونکه سیبه ری باشه! له بهر ته وه کچه کانتان له شفرۆشی ده که ن و بوو که کانیشتان داو نیسی. 14 «کچه کانتان سزا نده م که له شفرۆشی ده که ن و بوو که کانیشتان که داو نیسی ده که ن، چونکه پیاوه کان خویان ده چنه پال له شفرۆشه کان و له گه له شفرۆشه کان ده چنه زرگه کان و قوربانی سهرده برن. گه لیک تیکه یشتی نه بیته له ناوده چیت! 15 «ته ی ئیسرائیل، ته گه رتوش داو نیسیته، به لام با یه هودا تاوان نه کات. «مه چن بۆ گلگال و سهرمه که ون بۆ بیته تافن و سویند مه خۆن: «به یه زدانی زیندوو!» 16 وه ک نوینگینیکی که لله ره ق ئیسرائیلیش که لله ره ق بووه، تیر به زدان چۆن بیانله وه پرنیت وه ک به رخ له شوینیکی پانوبه ریندا؟ 17 ته فرایم به بته کانه وه به ستراره ته وه، وازی لی بهین! 18 ته نانهت خواردنه وه شیان ته واو بیته، ههر نوقومی له شفرۆشییه که یان ده بن، گه وره کانیان به ته واوی حه زیان له شهرمه زارییه نه ک له ریز. 19 با له ژر باله کانی خۆیدا ده پیچیتته وه، به قوربانییه کانیان شهرمه زار ده بن.

5 «ته ی کاهینه کان، گویتان له مه بیته! ته ی بنه ماله ی ئیسرائیل، سهرنج بده! ته ی مالی پاشا گوئی بگرن! حوکه که له دژی بیوه یه، چونکه بیوه

له میچیا بوونه ته له، ههروهها تۆرکی پراخاویش بوون به سهر تاقور. 2
یاخیبووان له کوشتن قولبوونهوه، منیش هه موویان ته می ده کم. 3 من
ئه فرایم ده ناسم و ئیسرایلیش له من شار دراوه نییه. ئه ی ئه فرایم، ئیستا
پینگای له شفرۆشیت گرتووه ته بهر، ئیسراییل گلا و بووه. 4 «کاره کانیا
پریان نادات بولای خودای خویان بگه ریینهوه، چونکه پوچی له شفرۆشی له
ناخیاندایه و تهوان دان به یه زداندا ناین. 5 لووتبه رزی ئیسراییل به ره و پروو
شایه تی له سهر ده دات و ئیسراییل و ئه فرایم به تاوانه کانیا تیکه شکین،
یه هوداش له گه لیاندا تیکه شکیت. 6 به مهر و مانگا کانیا نه وه ده پون بو
ئه وه ی پروو له یه زدان بکن، به لام بویان ده رنا که ویت، چونکه لیان
دوورکه وتووه ته وه. 7 ناپاکیان له یه زدان کرد، چونکه مندالی زولیان بوو.
ئیستا جه زنی سه ره مانگا کانیا خویان و کیکه کانیشیان ده خوات. 8 «له
گیقعا دا که ره نالی بدن و له رامه ش زورنا. له بیت تاش نه عره ته ی جه نگ
بکیش، «ئه ی بنیامین، ئیه له دوا ی تۆین.» 9 ئه فرایم و یران ده بیت له رۆزی
ته می کردندا. له تیو هۆزه کانی ئیسراییلدا راستی راده گه یه نم. 10 میرانی یه هودا
وهک ئه وانن که سنور ده گوازه وه، منیش تووریه ی خوم وهک باران
به سه ریاندا هه لده ریژم. 11 ئه فرایم زورلیکراوه، به حوکم تیکشکینراوه،
چونکه بریاری دا دوا ی بت بکه ویت. 12 من بو ئه فرایم وهک مورانه م و
وهک کلور بوونیش بو بنه ماله ی یه هودا. 13 «کاتی که ئه فرایم نه خوشیه که ی
خوی یینی و یه هوداش ناسوره که ی خوی، ئینجا ئه فرایم چوه لای ئاشور و
به دوا ی پاشا گه وره که دا ناردی. به لام ناتوانیت چاره سه رتان بکات و
برینه که تان له سه ر لابیات. 14 من بو ئه فرایم وهک شیرم و بو بنه ماله ی
یه هوداش وهک به چکه شیر، چونکه من پارچه پارچه یان ده کم و ده پوم،
ده به م و فریاد په سیش نییه، 15 ده پوم و ده گه ریته وه بو شوینه که ی خوم
هه تا دان به تاوانه که یان ده نین و پروویان له من ده کن، له ته نگانه یاندا به
په رۆشه وه پروویان له من ده کن.»

6 «وهرن، با بگه ریینه وه لای یه زدان، چونکه ئه و پارچه پارچه ی
کردوین و هه ر ئه ویش چاره سه رمان ده کات. ئه و برینداری کردوین و
هه ر ئه ویش برینه کاتمان ساپیژ ده کات. 2 دوا ی دوو رۆژ ده مانژ ییتته وه،
له رۆزی سییه مدا هه لمانده ستینیته وه بو ئه وه ی ئیه له به رده میدا برین. 3 با

دان به یەزنداندا بننن، با تیبکۆشین بۆ ئەوەی دانی پێدا بننن. ییگومان وەک چۆن رۆژ هەلدیت ئاواش یەزندان دەردەکەویت، وەک بارانی زستان دیتە لامان، وەک بەهارە باران کە زەوی ئاو دەدات.» 4 «ئەئەئە فرایم، چیت لئ بکەم؟ ئەئەئە یەھودا، چیت لئ بکەم؟ خۆشویستی ئیو وەک هەوری بەیاننیاں وایە، وەک ئەو شەوئەئە بە زووی دەپروات. 5 لەبەر ئەو بە پێغەمبەران پارچە پارچەم کردن، بە وشەکانی دەمم ئیو وەم کوشت، حوکمە کەشم وەک پرووناکی دەرکەوت، 6 چونکە مێرەبانیم دەوی نەک قوربانی، لەلای من خواناسی لە قوربانی سووتاندن گرتتە. 7 بەلام ئەوان وەک ئادەم سەرپێچی پەیمانیاں کرد، لەویدا ناپاکییاں لە من کرد. 8 گلعاد شارێ خراپەکارانە و بە خوین پێپەستە. 9 وەک چۆن جەرەدە بۆسە بۆ کەسێک دەنێنەو، ئاواش دەستەئە کەھینەکان، لە رینگادا پروو و شەخەم خەلک دەکوژن. بەدەرەوشتی ئەنجام دەدەن. 10 لە بنەمالەئە ئیسرائیلدا کاریکی تۆقینەر دەبنم، لەویدا ئەفرایم لە شفرۆشی دەکات، ئیسرائیل گلاو. 11 «تۆش ئەئەئە یەھودا، رۆژی لێپێچینەووت بۆ دیاریکراو. «هەر کاریکی بەوئەئەئە راییچکراوانی گەلە کەم دەگەرتنەو،

7 کاریکی ئیسرائیل چارەسەر دەکرد، تاوانی ئەفرایم ئاشکرا بوون، هەر وەها خراپەئە سامیرە. فیلان کرد، دز چوو و ژوو و وە جەرەدەکانیش لە دەروو تالانیاں کرد، 2 بەلام لە دلی خۆیاندا بیر لەو ناکەنەو کە من هەموو خراپەکەئە ئەوانم لەبیرە. ئیستا کردەو کەنیاں دەوریان دەدات، لە بەرچاومدان. 3 «بە خراپەکەئە پاشا دلخۆش دەکەن و بە درۆکانیشیاں میر. 4 هەموو داوئینیس وەک تەنووریکێ گەرمکراون کە نانەوا کە ئاگرەکەئە گەر نادات، لە کاتی هەویر شیلانەو تەو کو کاتی هەلەتانی. 5 لە رۆژی جەژنی پاشاماندا، میر نەخۆش دەکەون، لەبەر شەراب تیاں لئ دیت، پاشا لەگەل گالته جاران دەست تیکەل دەکات. 6 دلیان وەک ناخی تەنوورە، بە فرتوفیل لە پاشا نزیک دەبنەو. قینیاں بە درێژایی شەو کپ دەبیت و بۆ بەیانی وەک ئاگریکێ گەرگرتوو گەرمە. 7 هەموویان وەک تەنوور گەرم، دادو وەرەکانی خۆیان دەخۆن، هەموو پاشا کەنیاں دەکەون، کەسیان تیدا نییە نزا بۆ من بکات. 8 «ئەفرایم تیکەل بە گەلان دەبیت. ئەفرایم بوو بە کۆلێرەبەکی هەلته گەراو. 9 ییگانه کان هێزە کەئە دەخۆن و ئەویش یی

نازانیٔت. قژی ماشورنج بووه وئویش یی نازانیٔت. 10 لووتبه زری ئیسرائیل بهر و پروو شایه تی له سهر ده دات، له گه ل هه موو ئه وه شدا نا گه پینه وه بو لای یه زدانی پهروه ردگاری خو بیان و به دوایدا نا گه پین. 11 «ئه فرایم وه ک کۆتریکی لیهاتوو، گیل و بی میسک، بانگی میسر ده کهن و بو لای ئاشور ده چن. 12 کاتیک ده پرون، توپه کهم به سهر یاندا هه لده ده م، وه ک بالنده ی ئاسمان دایانده گرم. کاتیک کۆده بنه وه ته مبیان ده کهم به گویره ی ئه وه ی ده بیستم. 13 قوربه سهر یان، چونکه له من هه لاتن! مالویرانی بو یان، چونکه لیم یاخی بوون! من ده یانکر مه وه، به لام ئه وان دروم بو هه لده به ستن. 14 کاتیک له سهر جیگا کانیان ده نالین له دلوه هاوارم بو نا کهن. بو دانه ورنه و شه راب کۆده بنه وه، له من هه لده گه پینه وه. 15 من قیرم کردن و بازووی ئه وانم به هیز کرد، به لام ئه وان له دژی من بیر له خراپه ده که نه وه. 16 ده گه پینه وه، به لام نه ک بو لای خودای هه ره بهرز، وه ک که وانیک ناپریکان لیدیت. له بهر قینی زمانیان رابه رانیان به شمشیر ده کورین. له بهر ئه مه له میسر ده بنه گالته جار.

8 « که ره نا بیه بو ده مت! هه لویه ک هاته سه ر مالی یه زدان، له بهر ئه وه ی په یمانه که ی منیان شکاند و له فیر کردنه کانم یاخی بوون. 2 هاوار بو من ده کهن: «ئه ی خودای ئیه، ئیه ی ئیسرائیل دانت پیدا ده تین!» 3 به لام ئیسرائیل بیزی له چا که بووه وه، له بهر ئه وه دوژمن راوی ده نیت. 4 ئه وان پاشایان دانا، به لام له منه وه نه بوو، میریان دانا، که من نایاناسم. له زیر و زیوه کانیان بتیان بو خو یان دروستکرد، بو له ناوچوونیان. 5 ئه ی سامیره، به گویره که که ت به لاوه بنی! توپه ییم به سهر یاندا ده جو شیت. هه تا که ی ناتوان خو یان بیگه رد رابگرن؟ 6 هه روه ها ئه وانیش هه ر له ئیسرائیلن! وه ستایه ک ئه م به ی دروستکردوه، نایته خودا. گویره که که ی سامیره پارچه پارچه ده ییت. 7 «ئه وان با ده چین و گه رده لوول ده دورنه وه. چیتراویک که به رو بووی نییه و ئاردی لی دروستنا کریت و ئه گه ر دروستیش کرا بیگانه کان هه لیده لووشن. 8 ئیسرائیل هه لלוوشرا! ئیستا له تیه نه ته وه کاند و هک قاپیکان لی هاتوو که هیچ سوودی نییه. 9 وه ک که ره کتوبیه کی تاک و ته نها چوونه ئاشور. ئه فرایم خو ی به چه ند دو ستیک فرۆشتوو. 10 هه رچه نده ئه وان له تیه نه ته وه کان خو یان فرۆشتوو، به لام

ئېستا من كۆيان دەكە مەو، ئىنجا ئەوان لە ژىر بارى پاشاى تواندار دەفەوتېن. 11 «ھەرچەندە ئەفرايم قوربانگا كانى قوربانى گوناھى زۆر كرد، بۇى بوونە قوربانگاى گوناھكردن. 12 شتى زۆرى بۇ دەنوسم كە پەيوەستە بە فېركردنە كام، بەلام ئەو بە نامۆيان دادەنېت. 13 قوربانېم پېشكەش دەكەن و خۆيان گۆشتەكەى دەخۆن، بەلام يەزدان پېيان رازى نېيە. ئېستا تاوانەكەيان دەھېنېتەو وە ياد و سزاي گوناھەكەيان دەدات: ئەوان دەگەرېتەو وە مېسر. 14 ئېسرائېل دروستكەرى خۆى لە ياد كرد و چەندىن كۆشكى بىناد نا، يەھوداش شارە قەلابەندەكان. بەلام من ئاگر دەنېرمە سەر شارەكانى ئىنجا قەلاكانى دەخوات.»

9 ئەى ئېسرائېل، وەك گەلان دىلخۆش و شاد مەبە، چونكە ناپاكىت لە خوداى خۆت كرد، حەزت لە كرېئى لە شفرۆشې كرد لەسەر ھەموو جۆخىنەكان. 2 جۆخىن و گوشەرەكانىان بەشيان ناكات، شەرابى نوئىش بەشيان ناكات. 3 لە خاكى يەزدان نېشتەجى ناپن، بەلكو ئەفرايم بۇ مېسر دەگەرېتەو و لە ئاشوردا خواردىنى گلاو دەخۆن. 4 شەرابى پېشكەشكراو بۇ يەزدان نارزېنن و قوربانېيەكانىان دلى خۆش ناكەن. ئەو قوربانېيانە بۇ ئەوان وەك نانى ماتەمە و ھەر كەسېك لېئى بخوات گلاو دەبېت. نانەكەيان بۇ خۆيانە و ناچېتە ناو مالى يەزدانەو. 5 لە پۇژى ديارىكراودا چى دەكەن، لە پۇژى جەژنى يەزدان؟ 6 تەنانەت ئەوەى لە وىرانى ھەلدېت، مېسر كۆيان دەكاتەو و مەمفېس لە گۆريان دەنېت. دېركودال گەنجېنە زىوہەكانىان بە مىرات دەگرېت و وشتراووك لە مالاكەياندا دەبېت. 7 پۇژانى لېئېرسېنەو بەرېئو، پۇژانى سزا بەرېئو. با ئېسرائېل ئەمە بزائېت. لەبەر زۆرى تاوانەكەت و زۆرى كېشمەكېشت، پېغەمبەر بە گېل سەىر دەكەىت و مرؤفى رۆحېش بە شېت. 8 پېغەمبەرەكە لەگەل خودا كەم چاودېرى ئەفرايمە، بەلام لە ھەموو رېرەو وەكانى تەلەيان نايەو، كېشمەكېشېش لە مالى خودا كەبەتى. 9 ئەوان نوقوم بوون، وەك پۇژانى گېشەكەندەل بوون، خودا تاوانەكەيان دەھېنېتەو وە بېرى خۆى و لەسەر گوناھەكانىان سزايان دەدات. 10 «ئېسرائېل دۆزبېو وەك تىرئ لە چۆلەوانى، لە سەرەتادا باو باپرا تانام بېنى وەك تۆبەرەى بەرى دار ھەنجىر ئېك. بەلام ئەوان ھاتن بۇ بەعل پەخۆر و خۆيان بۇ خودا وەندى شەرمەزارى تەرخان

کرد، ئەوان وەك ئەو خوداوەندەى كە خۆشيان دەويست قەزەون بوون. 11 ئەفرايميش شكۆمەندىيەكەى وەك بەلندە دەفریت، نە لەدايكیوون و نە سەكپرى و نە دروستبوونى كۆرپەلە. 12 تەنانت ئەگەر مندالەكانيشيان پەرورده بگەن، جەرگسوتاووان دەكەم بۆ ئەوئەى هېچ مروفىك نەبیت. قوربەسەريان كاتىك پشتيان تىدەكەم. 13 ئەفرايم دەبېم، وەك شارى سورە لە لەوەرگا رواوه، بەلام ئەفرايم مندالەكانى بۆ بكوژ دەهينيتە دەرەوه.» 14 ئەى يەزدان، بياندرى، چىيان پىدەدەيت؟ مندالدايتىكى لەبارىردە و دوو مەمكى وشك. 15 «لەبەر هەموو خراپەكانيان لە گلگال من لەويدا قەزم لىيان بوووه. لەبەر كردهوه خراپەكانيان لە مالى خۆم دەرياندهكەم. ئىتر خۆشم ناوين، هەموو مېرەكانيان ياخين. 16 ئەفرايم هەلپرووكاوه، رەگيان وشك بوو، بەر ناگرن. ئەگەر منداليشيان بىت، مندالە خۆشەويستەكانى سىكان دەمرىتم.» 17 خودا كەم رەتيان دەكاتەوه، چونكە گوپيان لى نەگرت، لەبەر ئەوه لەتو نەتەوهكاندا وىل دەبن.

10 ئيسرايىل دارمىوتىكى پەل بلا و بوو، بۆ خۆى بەرى دەگرت. بەپى زۆرى بەروبوومەكەى، قوربانگای زۆر كرد. بەپى باشى خاكەكەى، بەردە تەرخانكراوهكانى جوانتر كرد. 2 دليان فریودەر بوو، ئىستا سزا دەدرين. يەزدان قوربانگاكانيان تىكەشكىنيت، بەردە تەرخانكراوهكانيان تىكەدات. 3 لەو كاتەدا دەلین: «ئىه پاشامان نىيە، چونكە لە يەزدان نە ترسان، ئەگەر پاشاشمان هەبیت، چىمان بۆ دەكات؟» 4 بە سویندى درۆ قسە دەكەن، پەيمان دەبەستن، ئىنجا سكاللا زیاد دەبیت وەك گيايەكى زەهراوى تىو زەويەكى كىلدراو دەپويت. 5 خەلكى سامىرە ترسيان هەيه لەو بته گویرهكەيهى كە لە شارى بىت ئاقنە. گەلەكەى و كاهينه بپەرستەكانيشى لەبەر شكۆمەندىيەكەى ئاهەنگيان دەگپرا، بەلام لە داهاتوودا شىنى بۆ دەگپرن، چونكە بۆ راپىچ لىيان وەرگىراوه. 6 ئەوئەى بۆ ئاشور دەبردريت، وەك سەرانه بۆ پاشای شەرانگیز. ئەفرايم سەرشۆرى وەردهگريت و ئيسرايىلش لەسەر بته دارينهكانى شەرمەزار دەبیت. 7 سامىرە و پاشاكەى وەك چىلكە دارن بەسەر پرووى ئاوهوه لەناودهچن. 8 نزرگەكانى سەر بەرزايەكانى بەدكارى وىران دەبن، كە گوناھى ئيسرايىلن، دركودال لەسەر قوربانگاكانيان دەپوين. ئەو كاتە بە چىياكان دەلین،

«داماڤوڤشن!» و به گرده کانیس ده لئین، «به سهرماندا پرووخین!» 9 «ئه‌ی ئیسرائیل، له سهرده‌ی گیقعاوه گوناخت کرد، له ویدا وه‌ستان، له گیقعاوا شهر نه‌وه‌ی به‌دکارانی نه‌گرت‌وه؟ 10 که‌ی به‌وئیت ته‌مییان ده‌که‌م، که‌لان که‌له‌کۆمه‌یان لی ده‌که‌ن، کاتیک به‌ دوو تاوانه‌که‌یانه‌وه به‌ندن. 11 ئه‌فرایم گوێره‌که‌یه‌کی راهینراوه‌هه‌ز له‌گیره‌کردن ده‌کات. له‌به‌ر ئه‌وه‌ من نیر ده‌خه‌مه‌ سهر مله‌ جوانه‌که‌ی، سوار ده‌خه‌مه‌ سهر ئه‌فرایم، یه‌هودا ده‌یجکیت، یاقویش خه‌ته‌ی ده‌کات. 12 راستودروستی بو‌خۆتان بچین و به‌روبوومی خۆشه‌ویستی نه‌گۆر بدوورنه‌وه. بو‌خۆتان به‌یاریک بچین، چونکه‌ کاتی ئه‌وه‌یه‌ پروو له‌ یه‌زدان بکه‌ن، هه‌تا بی‌ت و راستودروستیتان به‌سهردا بیاریت. 13 به‌لام عیوه‌ خراپه‌تان چاند و به‌دره‌فتاریتان دووریه‌وه، به‌روبوومی درۆتان خوارد، چونکه‌ پشتت به‌ هیزی خۆت و به‌ زۆری پال‌ه‌وانه‌کانت به‌ست، 14 چه‌نماخه‌ی جه‌نگ له‌ دژی که‌له‌کات به‌رز ده‌بیته‌وه. هه‌موو قه‌لاکانت تیکه‌درین، وه‌ک چۆن شه‌لمه‌ن له‌ پرۆژی جه‌نگدا بی‌ت ئه‌ریلی تیکدا، دایک له‌گه‌ل مندا‌له‌کانیدا به‌زه‌ویدا کیشران. 15 ئه‌ی بی‌ت عییل، ئاواتان پێ ده‌کریت، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی خراپه‌که‌تان گه‌وره‌یه‌ له‌ به‌ره‌به‌یادا، پاشای ئیسرائیل به‌ ته‌واوی له‌ناوده‌چیت.

11 «که‌ ئیسرائیل مندا‌ل بوو، خۆشم ویست و من کوری خۆم له‌ میسر بانگ کرد. 2 به‌لام هه‌رچه‌نده‌ی بانگم ده‌کردن، ئه‌وه‌نده‌ منیان له‌ خۆیان دوورخسته‌وه، قوربانیان بو‌به‌عه‌له‌کان سهرده‌بری و بخووریان بو‌وینه‌ی خوداوه‌نده‌کان ده‌سووتاند. 3 من بووم ئه‌فرایم قیری پرۆشتن کرد، ده‌ستم به‌ بآلیانه‌وه‌ گرت، به‌لام نه‌یانزانی من چاکم کردنه‌وه. 4 به‌گوریسی نه‌رمونیانی مرۆفانه‌ رایانده‌کیشم، به‌ به‌ستنی خۆشه‌ویستی، من بۆیان بووم به‌وه‌ی که‌ نیر له‌سهر ملیان هه‌لده‌گریت، چه‌مامه‌وه‌ بو‌ئه‌وه‌ی نانیان ده‌می. 5 «ئایا ناگه‌رینه‌وه‌ بو‌خاکی میسر و ئاشور نایته‌ پاشایان، چونکه‌ په‌تیان کرده‌وه‌ بگه‌رینه‌وه‌ لام؟ 6 شمشیر ده‌که‌وینه‌ شاره‌کانیان و شه‌وبه‌ندی ده‌روازه‌کانیان تیکه‌شکینیت، کۆتایی به‌ ته‌گیره‌کانیان ده‌هینیت. 7 که‌له‌که‌م مکورن له‌سهر هه‌لگه‌رانه‌وه‌ له‌ من. ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر هاوار بو‌خودای هه‌ره‌به‌رزه‌که‌ش بکه‌ن، ئه‌و پایه‌به‌رزیان ناکات. 8 «ئه‌ی ئه‌فرایم، چۆن وازت لی به‌ینم؟ ئه‌ی ئیسرائیل، چۆن به‌ ده‌سته‌وه‌ به‌دم؟ چۆن وه‌ک ئه‌دما هه‌لسوکه‌وت

له گه لدا بکه م؟ چۆن وهک چه بۆئیت لیبکه م؟ دلم لیم هه لگه پراوه ته وه و هه موو میهره بانیم گری گرتووه. 9 گری توور بهیم ناخه مه گهر و ناگه ریمه وه ته فرایم ویران بکه م، چونکه من خودام نهک مرؤف، من خودا پیروزه که م، له ناوه پراستی ئیوه دام، به قینه وه نایه م. 10 له دوای یه زدانه وه ده رۆن، وهک شیریک ده نه پرنیت. کاتیک ده نه پرنیت، منداله کان له رۆژئاوا وه به له رزه وه دین. 11 وهک چۆله که له میسه وه به له رزه وه دین، وهک کۆتر له خاکی ئاشوره وه. ئینجا له ماله کانیندا نیشته جینان ده که م.» ته وه فرمایشتی یه زدانه. 12 ته فرایم به درۆ ده وری لیدام و بنه ماله ی ئیسرائیلیش به قیله وه، یه هوداش هیشتا سه رسه خته به رامبه ر به خودا، له پیروزه دلسۆزه که.

12 ته فرایم له سه ر با ده له وه پرنیت، دوای بای رۆژ هه لات که وتووه، هه موو رۆژنیک درۆ و توندوتیژی زیاد ده کات. له گه ل ئاشوردا په یمان ده به ستن و زه پتی زه یتوون بۆ میسه ده ئیریت. 2 یه زدان له دژی یه هودا سکالای هه یه، سزای یاقوب به پینی ره فتاره که ی ده دات، کرده وه کانی به سه ر خۆیدا ده داته وه. 3 له ناو سکدا پاژنه ی برا که ی گرت و به هیزی خۆی له گه ل خودا که وته زۆرانی. 4 له گه ل فریشته که زۆرانی کرد و سه ر که وت، گریا و پارایه وه، بۆ ته وه ی له گه لی میهره بان بیت. له بیت ئیل تووشی بوو، له وی قسه ی له گه لی کرد. 5 یه زدانی پهروه ردگاری سوپاسلار، ناویانگی یه زدانه! 6 توش بۆ لای خودات بگه ریوه، خۆشه وستی نه گۆر و داد پهروه ری په پره و بکه و هه میسه چاوه پروانی خودای خۆت به. 7 بازرگان ته رازووی ساخته ی له ده ستدایه، هه ز ده کات سته م بکات. 8 ته فرایم گوئی: «من ده وله مند بووم و سامانم بۆ خۆم پیکه وه نا، له هه موو سامانه که م خراپه یه کم تیدا نایینه وه که گونا ه بیت.» 9 «من یه زدانی پهروه ردگاری ئیوه م، ته وه ی له خاکی میسه وه توی ده رهینا، دووباره له ناو چاداره کان نیشته جیت ده که م، وهک رۆزانی جه ژن. 10 قسه م له گه ل پیغه مبه رانه کاندایه کرد و بینینی زۆرم بۆ ئاشکرا کردن، ههروه ها له ریگه ی پیغه مبه رانه وه ئموونه م هینایه وه.» 11 ئایا خراپه کاری له گلعاد هه یه؟ بیگومان دانیشتوانه که ی پووچن! له گلگال گا ده که ن به قوربانی، به لی، به لام قوربانگا کانینان وهک کۆمه له به رد ده بن له سه ر هیله کانی جووتی کیگه دا. 12 یاقوب بۆ ده شتوده ری ئارام هه لات و ئیسرائیل له پیناوی ژیتیکا خزمه تی کرد، له پیناوی ژیتیکا

شوانایه تی کرد. 13 یه زدان له ریگه ی پیغه مبه ریگه وه ئیسرائیلی له میسر ده رهینا و له ریگه ی پیغه مبه ریگیشه وه چاودیری کرد. 14 به لام ئە فرایم زور به خراپی یه زدانی په ست کرد، په روه ردگار ه کشتی تاوانی ئە و خوینی له سه ریته تی ده پینتیه وه و سووکایه تیه که ی به سه ر خویدا ده داته وه.

13 کاتیک ئە فرایم قسه ی کرد، له رزین په یدا بوو، ئە ویش له ئیسرائیلدا پایه دار بوو، به لام خۆی تاوانبار کرد به په رستی به عل و مرد. 2 ئیستا گونا هیان زیاتر و زیاتر ده کهن، له زیوه کانیا ن بتی له قالدرا و بو خۆیان دروسته کهن، بتی دروستکرا و به پئی تیگه یشتنی خۆیان، هه مووی ده ستردی وه ستایه. ده باره یان ده لێن: «ئه وانه مرؤف ده که نه قوربانی، به گویره که کان ماچ ده کهن!» 3 له بهر ئە وه وه ک هه وری به یانیا ن ده بن و وه ک ئە و شه ونمه ی به زووی ده پروات، وه ک پووشی جوخین که ده دریت به دهم باوه، وه ک دووکهل له کلا و رۆژنه وه. 4 «به لام من یه زدانی په روه ردگار تم، ئە وه ی له خاکی میسر ده رهینایت. جگه له من دان به هیچ خودایه کی دیکه دا نانییت، جگه له منیش هیچ خودایه ک پرگار که ر نییه. 5 من له چۆله وانیدا چاودیری توم کرد، له زهوی تینویتی. 6 کاتیک له له وه ر تیربوون، که تیربوون دلایان به فیز بوو، له بهر ئە وه منیا ن له یاد کرد. 7 جا وه ک شیر ده بم بۆیان، وه ک پلنگ له سه ر ریگا خۆم مات ده کم. 8 وه ک ورچیکی جه رگسو و تا و په لاما ریا ن ده دهم و په رده ی دلایان ده دریتم. وه ک شیر ه می له وی ده یا خۆم، ئازهل کیوی پارچه پارچه یان ده کهن. 9 «ئهی ئیسرائیل، تو له ناوچوویت، چونکه تو له دژی منیت، له دژی یارمه تیده ری خۆتیت. 10 ئیستا کوا پاشا که ت؟ تا کو له هه موو شارو چکه کانت پرگارت بکات، کوا ئە و فه رمانزه وایانه ی که سه باره ت به وان گوتت: «پاشا و میرم به ری»؟ 11 له تو وره میدا پاشایه کم پیت دا و له هه لچوو نمدا برده وه. 12 تاوانه کانی ئە فرایم ئە مبار کراون، گونا هه کانیشی تو مار کراون. 13 ژانی مندالبوون به سه ریدا دیت، به لام مندالیکی نه فامه، چونکه له کاتی خویدا نایه ت و له مندالدان ناترا زینه خواره وه. 14 «له ده ست جیهانی مردووان خۆمیا ن بو به خت ده کم، له مردن ده یا نکر مه وه. ئە ی مردن، کوا ده رده کانت؟ ئە ی جیهانی مردووان، کوا ویرانکاریت؟ «میره بانی له چاوه کاتم شار درا و نه ته وه، (Sheol h7585) 15 هه رچه نده له ناو

برا کانیدا به بهر و بووم بوو. بایه کی پروژ هه لات دیت، بای یه زدان له چۆله وانی هه لده کات، ئینجا کانییه که ی کویره بپته وه و سه رچاوه که ی بی ئاو ده بیته. گه نجینه ی هه موو که لوبه له به زرخه کانی تالان ده کریت. 16 خه لکی سامیره تاوانبار ده کرین، چونکه له خودای خو بان یاخی بوون، به شمشیر ده کوژرین و منداله کانیان تیکده شکینرین، سکی سکه پان هه لده دپیت.»

14 ته ی ئیسرا ئیل، بو لای یه زدانی په ره ردگاری خو تان بگه ریته وه، چونکه به تاوانی خو تان تیکشکان! 2 ته م قسانه له گه ل خو تان به ن و بگه ریته وه لای یه زدان، یی بلین: «له هه موو تاوانیک خو شبه و به چاکه ی خو ت وه رمانبگه، بهر و بوومی لیوه کاتمان سو پاسکردنی تو ده بیته. 3 ئاشور رزگار مان ناکات. سواری ته سپ نابین، جار یکی دیکه به ده ستر کرده کاتمان نالین، خودا وه نده کاتمان،» چونکه له لایه ن تو هه تیو بهر به زه بی ده که ویت.» 4 «من هه لگه رانه وه یان چاک ده که مه وه، به دلفرا وانییه وه ته و انم خو شده ویت، چونکه تو وره بیم له وان دامر کایه وه. 5 بو ئیسرا ئیل وه ک شه ونم ده بم، ته ویش وه ک سه وسه ن گو ل ده کات و وه ک دار ئورزی لوبان ره گ داده کویت، 6 چله کانی دریز ده بنه وه، جوانیه که ی وه ک دار زه تیون ده بیته و وه کو دار ئورزی لوبان بوندار ده بیته. 7 نیشه جیبووان له سایه ی سیبه ره که ی ده گه ریته وه. وه ک دانه وئله ده ژیتته وه و وه ک میو ده گه شیتته وه. ناوبانگی وه ک شه رابی لوبان ده بیته. 8 ته ی ته فرایم، له مه ولا چ په یوه ندیه کم به بته وه هه یه؟ من وه لام ده ده مه وه و چاودریت ده که م، من وه ک دار سنه و به ریکی سه وزم، بهر و بوومه که ت له لایه ن منه وه یه.» 9 کی دانایه و له ته مانه تیده گات؟ کی تیکه پشتوه و ده یانزانیته؟ چونکه ریگا کانی یه زدان راستن و راستو دروستان پیندا ده رۆن، به لام یاخیبووه کان ساتمه ی تیدا ده که ن و ده که ون.

يۆئىل

1 پەيلى يەزدان كە بۇ يۆئىل كۆرى پەتۇئىل ھات: 2 ئەى پىران، گۆى لەمە بگرن، ئەى ھەموو دانىشتووانى خا كە كە، گۆى شل بگەن. ئايا ئەمە لە سەردەمى ئىوە يان لە سەردەمى باوباپىراتان پىروویداوۋە؟ 3 ئەمە بۇ كۆرەكانتان بگىپنەو، كۆرەكانىشتان بۇ كۆرەكانىان، كۆرەكانىشان بۇ نەوۋى دواى خۆيان. 4 ئەوۋى لەبەر كۆللەى قرتىنەر ماىوۋە كۆللەى گەورە لووشيان دا، ئەوۋى لەبەر كۆللەى گەورە ماىوۋە پىكۆرە لووشيان دا، ئەوۋەش كە لەبەر پىكۆرە ماىوۋە وردە كۆللەى لووشيان دا. 5 ئەى سەرخۆشەكان، بەئاگا بىن و بگىپن! ئەى ھەموو ئەوانەى شەراب دەخۇنەو، واوۋىلا بۇ شەرابى شىرىن بگەن، چۈنكە لە دەمتان پىراوۋە. 6 نەتەوۋەك پەلامارى خا كە كەمى دا، بەھىز و بىشومارە، ددانەكانى ددانى نەپە شىرە و كەلبەى شىرە مپى ھەيە. 7 دار مپوۋەكەمى و پىران كىرۋوۋە دار ھەنجىرەكەمى تىكشكاندوۋە، تۆىككەكەى داتاشىوۋە و فپىداوۋە، لەقەكانى سپى بوونەو. 8 شىن بگىپە وەك پاكىزەيەكى جلوبەرگى گوش پۆشىو، بۇ مپردى گەنجىيەتى كە نەماوۋە. 9 پىشكەشكراوى دانەوئىلە و شەراب لە مالى يەزدان پىرايەو، كاهىنەكان دەلاوئىنەو، ئەوانەى خزمەتكارى يەزدان. 10 كىككەكان و پىران بوون، خاك شىوۋەنى گىپا، چۈنكە دانەوئىلە فەوتا، شەرابى نوئى نەما، پۇن لە ھىزە پىرا. 11 ئەى جوتيارەكان، ناٹومىد بن، پەزەوانەكان، واوۋىلا بگەن، بۇ گەنم و جۇ، چۈنكە دروئىنەى كىككە لەناوچوۋ. 12 دار مپوۋەشك ھەلگەپرا و دار ھەنجىر سىس بوو، دار ھەنار و خورما و سىو، ھەموو درەختەكانى كىككە و شك ھەلگەپران. بە دلىيايەوۋە شادى و خۇشى بۇ گەل نەما. 13 ئەى كاهىنەكان، گوش پىوشن و بلاوئىنەو، ئەى خزمەتكارانى قوربانگا، واوۋىلا بگەن. ئەى خزمەتكارانى خودا كەم، وەرن و شەو بە بەرگى ماتەمەوۋە بىننەو، چۈنكە پىشكەشكراوى دانەوئىلە و شەراب لە مالى خوداتان پىراوۋە. 14 پۆزۋوگرتىك پىراگەيەن، بۇ كۆبوونەوۋەيەكى پىرۆز بانگان بگەن، پىران كۆبەنەو، ھەموو دانىشتووانى خا كە كەش بىنە مالى يەزدانى پەروەردگارتان، ھاوار بگەن بۇ يەزدان. 15 ئاى بۇ ئەو پۆزە! چۈنكە پۆزى يەزدان نىك بوۋەتەو، وەك و پىرانبوون لەلايەن خوداى ھەرە بەتواناۋە دىت. 16 ئايا لەبەرچاومان خواردن نەپراوۋە؟ ئايا لە مالى

خودامان خۇشى و شادى ماوه؟ 17 توى دانە وئىلەكان لەژىر بارستى خا كدا
 رزىن، كۆگاكان چۆل كران، ئەمبارەكان ويران كران، چونكە دانە وئىلە
 وشك بوو. 18 مالا تەكان چۆن دە نالین! مىگە لەكان بەرە لا بوون، چونكە
 لەوەرگان نىيە، تەنانت پانە مەرەكانىش ماندوون. 19 ئەى يەزدان، هاوار
 بۆ تۆ دەكەم، چونكە ئاگر لەوەرگانى دەشتودەرى خوارد، گرېك ھەموو
 درەختەكانى كىلگەى سووتاند. 20 تەنانت ئاژەلە كىويەكانىش چاويان لە
 دەستى تويە، چونكە جۆگە لە ئاوەكان وشكىان كرددووە و ئاگر لەوەرگانى
 دەشتودەرى خواردووە.

2 لە سىيۆن فوو بە كەرە نادا بكن، لەسەر كىوى پىرۆزم هاوار بكن
 بۆ ئاگادار كىردنەوہ. با ھەموو دانىشتووانى خا كە كە بلەرزىن، چونكە رۆژى
 يەزدان دىت و نزيكە. 2 رۆژى تارىكى و ئەنگوستە چاوە، رۆژى ھەور و
 تەمى چرە. وەك كازتوہ بالى بەسەر چياكاندا دەكىشيت، سوپايەكى گەورە
 و بەھىز دىت، لە دىرزمەنەوہ ھاوشىوہى نەبووہ، لە نەوہى داھاتووش شتى
 وا نايئتەوہ. 3 لە پىشيانەوہ ئاگر دەخوات و لە پىشيانەوہ گر دەسووتىنيت.
 لە پىشيانەوہ خاك وەك بانچەى عەدەنە، لە پىشيانەوہ چۆلەوانىيەكى
 ويرانە، ھىچ لىيان دەرباز نايئت. 4 دىمەنيان وەك دىمەنى ئەسپە، وەك
 سوار غار دەدەن. 5 وەك دەنگى گالىسكە لەسەر لووتكى چياكان باز
 دەدەن، وەك دەنگى گرى ئاگرە كە پوشوپە لاش ھەلدەلووشيت، وەك
 سوپايەكى بەھىزى رىزبەستوہ بۆ جەنگ. 6 لە بەردەم ئەوان، گەلان سل
 دەكەنەوہ، ھەموو دەموچاويك رەنگى ھەلدەبىر كىت. 7 وەك پالەوان
 ھىرش دەبەن، وەك جەنگاوەر بە شوورا كاندا ھەلدەگەرىن. ھەموويان
 لەسەر يەك ھىل دەرۆن و لە رىچكەى خۆيان لانادەن. 8 تەنگ بە
 يەكتى ھەلئانچن و ھەريەكەيان بە رىزى خۆيدا دەپروات، بە سەنگەرەكاندا
 رەت دەبن، بەئى ئەوہى رىزەكانيان بشكىن. 9 بەناو شارەكەدا غار
 دەدەن، بەسەر شوورا كاندا رادەكەن، سەردەكەونە سەر مالاكان، وەك
 دز بەناو پەنجەرەكاندا دىنە ژوورەوہ. 10 لە بەردەمیان زەوى دەلەرزىت،
 تاسمان دەھەژىت، خۆر و مانگ تارىك دەبن و ئەستىرەكان تروسكايى
 خۆيان رادەگرن. 11 يەزدان دەنگى بەرز دەكاتەوہ لە پىش سوپا كەبەوہ،
 سەربازەكانى زۆر زۆرن، ئەوانەى فەرمانەكەى بەجىدەھىن بە ھىزن.

رۇۋى يەزدان گەورەيە، زۇر سامناكە. كى خۇى لە بەرى دە گرىت؟ 12
 يەزدان دە فەرموئىت: «بەلام ئىستا، بە ھەموو دلتانەو بەگەرىنەو لام،
 بە پۇژووگرتن و گریان و شىوون گىپرانەو»، 13 دلتان دابدېرن نەك
 جەكەنتان، بەگەرىنەو لای يەزدانى پەروەردگارتان، چونكە مېرەبان و بە
 بەزەببە، پشودرىژە، خۇشەوئىستىبە نەگۆرەكەى زۆرە، لە خراپە پاشگەز
 دە بىتەو. 14 كى دە زانئىت؟ رەنگە بەگەرىنەو و پاشگەز بىتەو، لە پاش
 خۇيەو بەرەكەت بە جىبىئىت، بۇ پىشكەشكرامى دانەوئىلە و شەراب بۇ
 يەزدانى پەروەردگارتان. 15 لە سىيۇن فوو بە كەرەنادا بكن، پۇژووگرتىك
 پابگەبەن، بۇ كۆبوونەو بە پىرۇز بانگىان بكن. 16 گەل كۆبەنەو و
 كۆمەل تەرخان بكن، پىران خەبەنەو و مندالان كۆبەنەو لە گەل
 شىرە خۇرەكان. با زاوا لە ژوورەكەى بە بىتە دەرەو، بووكىش لە كۆللەكەى.
 17 با كاهىنەكان، خەمەتكارانى يەزدان، لە تىوان ھەبوانەكە و قوربانگا كەدا
 بگرىن. با بلن: «ئەى يەزدان، دلت بە گەلەكەت بسوئىت، مىراتەكەت
 مەكە جىنگاى تانە و تەشەر، ھەتا گەلان بىانكەنە بەند. بۇچى لە تىو گەلاند
 بلن: «كوا خودا كەيان؟» 18 ئىنجا يەزدان خۇشەوئىستى بۇ خاكەكەى
 دەردەپرېت و بەزەبى بە گەلەكەيدا دىتەو. 19 يەزدان وەلام دەداتەو و بە
 گەلەكەى دە فەرموئىت: «دانەوئىلە و شەرابى نوئى و زەبىتان بۇ دە نىرم،
 ھەتا ئەوئى لى تىردەن، ئىتر ناتانكەمە جىنگاى تانە و تەشەرى نەتەوكان.
 20 «ئەو سوپايش كە لە باكورەو ھاتوئە لىتان دوور دەخەمەو،
 دەرىدەكەم بۇ زەوئىكە و شىك و وىران، پرووى لە دەرىيى پۇژەلاتە و
 پششى لە دەرىيى پۇژئاوا، بۇگەنىبەكەى سەرکەوت و بۇنە پىسەكەى بلاو
 دە بىتەو»، بىگومان كارى مەزنى ئەنجام داو. 21 ئەى زەوى مەترسە!
 شاد و دىخۇش بە، چونكە يەزدان كارى مەزنى ئەنجام داو. 22 ئەى
 ئازەلە كىوئىبەكان مەترسن، چونكە لەوەرگاكانى دەشتودەر سەوز دەن،
 درەختەكان بەر دەگرن، دار ھەنجىر و دار مئو بەرىكى زۇر دەردەخەن.
 23 ئەى نەوئى سىيۇن، شاد و دىخۇش بن بە يەزدانى پەروەردگارتان،
 چونكە بۇ دەركەوتنى پاستودروستى پابىزە بارانى پىدان. پابىزە باران و
 بەھارە باران ھەرەك پىشتر بەسەرتاندا دەبار بىت. 24 ئىتر جۇخىنەكان
 پىر دەن لە دانەوئىلە و قەرابەكان سەرپرېت دەن لە شەراب و زەيت. 25

«قەرەبووی ئەو سالانەتان دەگەمەووە کە کوللە ی گەرە خواریان، پیکورە و وردە کوللە و کوللە ی قرتینەر، لەشکرە گەرە کم که ناردەمە سەرتان. 26 ئینجا زۆر دەخۆن و تیر دەبن، ستایشی ناوی یەزدانی پەروردگاری خۆتان دەگەن، ئەو هی کاری سەرسوڕهینەری لەگەڵدا کردن، بۆ هەتا هەتا یە گە لە کم سەرسوڕ ناییت. 27 تیر دەزانن که من لەناوە پراستی ئیسرائیل، که من یەزدانی پەروردگارتانم و بیجگە لە من یەکیکی دیکە نییە. بۆ هەتا هەتا یە گە لە کم سەرسوڕ ناییت. 28 «پاش ئەمانە، رۆحم بەسەر هەموو خەڵکدا دەریژم. کوران و چکانتان پەیمی خودا رادەگەینن، پیرەمێردە کانتان خەون دەبینن، گەنجانتان بینینان بۆ ئاشکرا دەکریت. 29 تەنانەت بەسەر بەندە و کەنیزە کانیشم، لەو رۆژانەدا رۆحی خۆم دەبارێم. 30 پەرچوولە ئاسمان و زەویدا نیشان دەدەم، خوین و ئاگر و ستوونی دوو کەڵ. 31 خۆر دەبێتە تاریکی و مانگیش دەبێتە خوین، بەر لەو هی رۆژی گەرە و ترسانکی یەزدان بێت. 32 بەلام هەرکەسیک بە ناوی یەزدانەووە پیاڕیتەووە رزگاری دەبێت، چونکە هەرۆک یەزدان فەرمووی، رزگار بوون لە کینوی سییون و لە تۆرشەلیم دەبێت، بۆ ئەوانە یە کە ماونەتەووە، ئەوانە یە یەزدان بانگهێشتی کردوون.

3 «لەو رۆژانەدا و لەو کاتەدا، کاتیکی پراپیکراوە کانی یەهودا و تۆرشەلیم دەگەریتەووە، 2 هەموو ئەتەووە کان خێرە کەمەووە و دەیانەمە خواریووە بۆ دۆلی یەهو شافات. لەویدا دادگایان دەگەم، لەسەر گە لە کم و میراتە کم، ئیسرائیل، کە لەتیو ئەتەووە کاندایا پەرتوبلاویان کردنەووە و زەویە کە ی منیان دابەش کرد. 3 لەسەر گە لە کم تیروپشکیان کرد، مندالیان بۆ لە شفرۆش فرۆشت، کچیان بۆ شەراب فرۆشت بۆ ئەو هی بیخۆنەووە. 4 «ئە ی سور و سەیدا و هەموو ناوچە کانی فەلەستیه، تیر ئیووە چیتان لە دژی من هە یە؟ ئایا تۆ لەم لی دەستینەووە؟ جا ئە گەر تۆ لەم لی بستینەووە، بە پە لە و خیرا بەسەر خۆتانیدا دەهینمەووە، 5 چونکە ئیووە زیڕ و زیووە کە ی منتان برد و گەنجینه باشە کانی منتان برده ناو پەرستگا کانی خۆتان. 6 ئەو هی یەهودا و ئەو هی تۆرشەلیمان بە ئەو هی یونانییەکان فرۆشت، تا کولە نیشیمانی خویمان دووریان بجنە ئەووە. 7 «بینن، من لەو شوینەووە کە ئەوانتان پێی فرۆشتبوو هەلێان دەستینم، ئەو هی کردبووتان بەسەر خۆتانیدا دەهینمەووە. 8 کور و

كچە كاتتان دەفرۇشمە نەوەى يەھودا، ئەوانىش دەيانفرۇشنى سەبئىيەكان،
 نەتەوۋەيەكى دوور،» ئەوۋە فەرمايشتى يەزدانە. 9 ئەمە لەتئو نەتەوۋەكاندا
 پرابگەيەن: خۇتان بۇ جەنگىك ئامادە بگەن! پالەوانەكان ھەلتسەن! با
 ھەموو جەنگاۋەران پېشكەون و ھېرش بگەن. 10 گاسنەكانتان بگوتن و
 بېكەنە شمشىر، داسەكانىشتان بگەنە پرم. با لاواز بلىت، «من پالەوانم!» 11
 ئەى ھەموو نەتەوۋەكانى دەوروبەر، بە پەلە وەرن، لەویدا كۆبىنەوۋە. ئەى
 يەزدان، پالەوانەكانت دابەزىنە! 12 «نەتەوۋەكان ھەلدەستن و دىن، بۇ دۆلى
 يەھۇشافت، چونكە لەویدا دادەنىشم بۇ داداگاپىكردى ھەموو نەتەوۋەكانى
 دەوروبەر. 13 داسەكە پراوشىنن، چونكە دروینەكە پېگەپشتوۋە. وەرن
 تری پېلېشېننەوۋە، چونكە گوشەرەكە پر بوۋە، قەپرابەكە سەررېژ دەپىت،
 چونكە خراپەيان زۆرە!» 14 «لە دۆلى پرپار كۆمەل، كۆمەل! چونكە رۆژى
 يەزدان نىكە لە دۆلى پرپار. 15 خۇر و مانگ تارىك دەبن و ئەستېرەكان
 تروسكايى خۇيان پادەگرن. 16 يەزدانىش لە سىيۆنەوۋە دەنەپىننەت، لە
 ئورشەلېمەوۋە دەنگى بەرز دەكاتەوۋە، ئاسمان و زەوى دەھەژىن. بەلام يەزدان
 پەناگايە بۇ گەلەكى خۇى، قەلایە بۇ نەوۋە ئىسرائىل. 17 «ئىتر دەزانن
 كە من يەزدانى پەرورەدگار تانم، لە سىيۆن نېشتەجېم، كىوى پېرۆزم.
 ئورشەلېمىش پېرۆز دەپىت؛ لەمەودوا بېگانە بەناویدا تېناپەرپىت. 18 «لەو
 پۈژەدا چىكان خۇشاوى تىپان لى دەتكىت، گردەكان شىريان لى
 دەپرژىت؛ ھەموو كەندەكانى يەھودا ئاويان لەسەر دەپرژىت، كانىيەك لە
 مالى يەزدانەوۋە ھەلدەقولىت، دۆلى شەتىم ئاۋ دەدات. 19 بەلام مىسر و پىران
 دەپىت، ئەدۆمىش دەپىتە چۆلەوانىيەكى و پىران، لەبەر ئەوۋە سىتەمىان
 لە نەوۋەى يەھودا كرد، خوئى بېتاوانيان لە خا كەكەياندا پرشت. 20
 يەھوداش ھەتاھەتايە ئاۋەدان دەپىت، ئورشەلېمىش نەوۋە دواى نەوۋە. 21 لەو
 خوئىرشتەيان خۇشەبم كە پېشتر لى خۇش نەبووم.»

ئامۆس

1 ئەمە پەيامى ئامۆسە كە يەككىك بوو لە شوانەكانى شاروچكەى تەقوعە، دوو سال پيش بوومە لەرزە كە لە سەردەمى عوزىاى پاشاى يەهودا و لە سەردەمى يارووعامى كورى يەهوئاشى پاشاى ئيسرائيل، ئەم بينينهى دەربارەى ئيسرائيل بو ئاشكرا كرا. 2 گوئى: «يەزدان لە سييونەو دەنەپريت، لە تورشەيمەو دەنگى ديت، لەوەرگای شوانەكان شيون دەگيرن و لووتكەى كارمەل وشك دەيئت.» 3 يەزدان ئەمە دەفەرمويت: «دیمەشق ياخی بوو، لە ياخيپوونەكەى بەردەوامە، سزا كەيان بەسەردا تیناپەریتم، لەبەر ئەوہى بە جەنجەرى ئاسن گلەاديان شیلا، 4 ئاگر دەنیرمە سەر مالی حەزائیل قەلاكانى بەنەدەد دەخوات. 5 شەوبەندى دەروازەكانى دیمەشق دەشكینم، فەرمانزەوا كە لە دۆلى ئاقەن ریشەكیش دەكەم، ھەر وەھا گۆچان بەدەست لە بیئتەدەن. گەلى ئارام بو قییر پاپیچ دەكرین.» ئەو فەرمايشتى يەزدانە. 6 يەزدان ئەمە دەفەرمويت: «غەزە ياخی بوو، لە ياخيپوونەكەى بەردەوامە، سزا كەيان بەسەردا تیناپەریتم، لەبەر ئەوہى چەند كۆمەلگایەكى بە تەواوەتى بە ديل گرت و بە ئەدۆمى فرۆشت، 7 ئاگر دەنیرمە سەر شووراكانى غەزە، قەلاكانى دەخوات. 8 فەرمانزەوا كە لە ئەشدۆد ریشەكیش دەكەم و گۆچان بەدەست لە ئەسقلان. دەستم دەگەریتەو سەر عەقرۆن، پاشماوہى فەلەستییەكان لەناودەچن.» ئەو فەرمايشتى يەزدانى بالا دەستە. 9 يەزدان ئەمە دەفەرمويت: «سور ياخی بوو، لە ياخيپوونەكەى بەردەوامە، سزا كەيان بەسەردا تیناپەریتم، لەبەر ئەوہى تەواوى چەند كۆمەلگایەكى بە ديلگىراوى فرۆشته ئەدۆم و پەيمانى برايتيان نەهینايەوە يادبان، 10 ئاگر دەنیرمە سەر شووراكانى سور قەلاكانى دەخوات.» 11 يەزدان ئەمە دەفەرمويت: «لەبەر ئەوہى ئەدۆم ياخی بوو، لە ياخيپوونەكەى بەردەوامە، سزا كەيان بەسەردا تیناپەریتم، لەبەر ئەوہى بە شمشیرەو دەوى براكەى كەوت، بەبى دەرپرىخی بەزەينى. ھەر وەھا لەبەر ئەوہى توورەبەكەى بەردەوام لە جۆش بوو، قينيشى بو ھەتاهەتايە ھەلدەگرت، 12 ھەر لەبەر ئەوہى ئاگر دەنیرمە سەر تيمان، قەلاكانى بۆزرا دەخوات.» 13 يەزدان ئەمە دەفەرمويت: «عەمۆن ياخی بوو، لە ياخيپوونەكەى بەردەوامە، سزا كەيان بەسەردا تیناپەریتم، لەبەر ئەوہى

سكپره كاني گلعاديان هه لڊرى، بۆ ئه وهى سنوره كانيان بهر فراوان بكهن، 14 ئاگر له شوورا كاني ره به بهرده دهه قه لا كاني ده خوات، به هاتوهاواره وه له رۆژى جهنگدا، به زريانه وه له رۆژى باوباراندا. 15 پاشا كيان راپيچ ده كريت، ئه وه وه موو كار به دهسته كاني به يه ك جار.» ئه وه فه رمائيشتى يه زدانته.

2 يه زدان ئه مه ده فه رمويت: «مؤتاب ياخى بوو، له ياخييونه كهى بهرده وامه، سزا كيان به سهردا تينا په ريم، له بهر ئه وهى ئيسكه كاني پاشاى ئه دوى سووتاند هه تا ئه وهى بووه گهچ، 2 هه ر له بهر ئه وه ئاگر ده نيرمه سه ر مؤتاب، قه لا كاني قه ريوت ده خوات. مؤتاب له ناو هازه هاژ ده مریت، له تيو هاتوهاوار وه دهنگى كه په نا. 3 فه رمانزه وا له ناوه راستيدا ريشه كيش ده كه م وه هه موو كار به دهسته كاني له گه ليدا ده كوژم.» ئه وه فه رمائيشتى يه زدانته. 4 يه زدان ئه مه ده فه رمويت: «به هودا ياخى بوو، له ياخييونه كهى بهرده وامه، سزا كيان به سهردا تينا په ريم، له بهر ئه وهى فير كردنى يه زدانيان په تکرده وه و فه رزه كاني ئه ويان به جيته هينا، چونكه درو كانيان فریوى دان ئه وهى باو كانيان دوايان كه وتن، 5 هه ر له بهر ئه وه ئاگر ده نيرمه سه ر يه هودا، قه لا كاني تور شه ليم ده خوات.» 6 يه زدان ئه مه ده فه رمويت: «ئيسرائيل ياخى بوو، له ياخييونه كهى بهرده وامه، سزا كيان به سهردا تينا په ريم، كه ساني راستودروست به زيو ده فروشن، نه داريش بۆ جووتيك پيلاو. 7 سه رى هه ژاران له سه ر خوئی زهوى پيشيل ده كهن، رينگای كلولان خوار ده كه نه وه. پياوئيك و باوكى بۆ لای يه ك چ ده چن، تاكو ناوى پيروزم بزريت. 8 له سه ر جلو بهر گييك راده كشين كه به بارمته وه ريانگرتوه له پال هه موو قوربانگابهك، شه رابى به سه رانه وه رگيراو ده خونه وه له ناو مالى خودا وه نديان. 9 «من بووم كه ئه مؤريه كانم له پيشيان له ناو برد، ئه وانهى بالايان وهك بالاي دار تورز بوو، وهك دار به پروو به هيز بوون. به رو بوومى ئه وانم له سه ر وه له ناو برد و په گوريشاليان له ژيره وه. 10 من بووم كه له خاكي ميسره وه ده رميتان، چل سال له چوله وانيدا به ريم خستن، بۆ ئه وهى ده ست به سه ر خاكي ئه مؤريه كاندا بگرن. 11 «له تيو كوره كاتنان پيغه مبه رانم بۆ دانان و له تيو لاوه كاتنان ئه وانهى نه زريان له خويان گرتيوو. ئهى نه وهى ئيسرائيل، تيا وا نه بوو؟» ئه وه فه رمائيشتى يه زدانته. 12 «به لام

عیوه شهراپتان دهرخواردی ئەوانه دا که نهزریان له خۆیان گرتیوو،
 فرماتنان به پیغه مبهراڼ کرد پښینی نه کەن. 13 «ئەوه تا من له شویڤی
 خۆتان دە تانچه قینم وهک چۆن جه نجه پر ده چه قیت له بهر پری گوله گه مەکان.
 14 ئەوهی خۆپایه هه لئایهت، به هیز هیزی خۆی توندوتۆل ناکات و پالەوان
 گیانی خۆی دهر باز ناکات. 15 تیرهاویژ خۆی رانا گرت، ئەوهی پښه کانی
 سووک ییت هه لئایهت و ئەسپ سواریش گیانی خۆی دهر باز ناکات.
 16 ئەوهی به جهرگه له تیو پالەوانان له و رۆژه دا به پروتی هه لئایهت.» ئەوه
 فرمایشتی یه زدانه.

3 ئەه نهوهی ئیسرائیل، گویتان لهم فرمایشته ییت که یه زدان
 فرمویهتی، له دژی عیوه و هه موو ئەو خیلەه له خاکی میسهروه دهر پښتان،
 که فرموی: 2 «ته نها عیوه م ناسی له هه موو خیلەه کانی زهوی، له بهر ئەوه
 سزاتان ده ده م، له سه ر هه موو تاوانه کانتان.» 3 ئایا دووان پښکوه هاتوچۆ
 ده کەن، بئ ئەوهی ریک بکه ون؟ 4 ئایا شیر له دارستان ده نهر ینیت، ئەگەر
 نیچیری نه ییت؟ ئایا به چکه شیر له لانه که به وه دهنگی دیت، بئ ئەوهی هیچی
 پفاند ییت؟ 5 ئایا بالنده ده که ویته ناو داوی زهوی به وه، له کاتی که ته له بۆ
 نه ترا یته وه؟ ئایا ته له له سه ر زهوی هه لده گبر یته وه، ئەگەر هیچی نه گرت ییت؟
 6 ئەگەر که ره نا له شاردا لیبد ریت، ئایا گهل ناترسیت؟ ئەگەر به لایهک له
 شاردا پروو بدات، ئایا یه زدان نه یکرد وه؟ 7 پیگومان یه زدانی بالاده ست
 هیچ کاریک ناکات بئ ئەوهی نه یینی که ی بۆ به نده پیغه مبه ره کانی تاشکرا
 بکات. 8 شیر نه راندی، کی ناترسیت؟ یه زدانی بالاده ست ده فرمویت،
 کی هه یه بتوانیت په یامی خودا پرانه گه یه ییت؟ 9 به قه لاکانی ته شدۆد و
 خاکی میسه ر پاییگه یه نن و پښان بلین: «له سه ر چیا کانی سامیره کۆب نه وه، ئەوه
 هاتوها وه زۆره ی ناوه راستی بینن، ئەوه زۆرداری به ی له ناویدا هه یه.» 10
 یه زدان ده فرمویت: «نازانن کاری باش بکه ن، ئەوانه ی به ره می تالان و
 سه ته مکاری له قه لاکانیان ته مبار ده کەن.» 11 له بهر ئەوه یه زدانی بالاده ست
 ئەمه ده فرمویت: «دوژمن دینه چوارده وری خا که که و هیزتان ئی کم
 ده کاته وه و قه لاکانتان تالان ده کړین.» 12 یه زدان ئەمه ده فرمویت:
 «وهک چۆن شوان دوو قاچ یان پارچه گو ییهک له ده می شیر دهر ده هیئت،
 تاواش ئیسرا ئیلیه کانی دانیش تووی سامیره به گوشه ی قهره و ئله یهک و به

پارچه پىخه فيك دهرده كرين.» 13 «گويى بگرن و شايه تي له سهر به ماله ي
ياقوب بدن.» تهوه فهرمايشتي يهزدانى پهروهردگار، خوداي سوپاسالاره.
14 «له و پروژه ي كه سزاي ئيسرائيل دهدهم له سهر ياخييونه كاني، سزاي
قوربانگانگاني بيت تيليش دهدهم، جا قوچي قوربانگانگان ده برينه وه و
ده كه ونه سهر زه وي. 15 كوشكي زستانه داده پرميم، ههروه ها كوشكي
هاوينه ش، كوشكه عاجه كانيش له ناوده چن و هه موو كوشكه كان كوتاپيان
پيديت.» تهوه فهرمايشتي يهزدانه.

4 ته ي مانگانگاني باشان، ته وانه ي له كيوي ساميره ن، ته ي خاتوننه كان،
ته ي ته و زنانه ي سته م له هه ژاران ده كهن، نه داران وردوخاش ده كهن
و به ميژده كانيان ده لين، «خواردنه وه مان بو بهين!» گويان له م په يامه
بيت: 2 يهزداني بالاده ست سويندي به پيروزي خوي خوارد: «بيگومان
پروژيک ديت، خوتان به قولاپ ده گيرين و دوا كه سيشتان به قولاپي
ماسي. 3 هه ريه كه وله پيش خويه وه به ناو كه ليني ديواريكدا دهردرين و
فرپده درينه هه رمون.» تهوه فهرمايشتي يهزدانه. 4 «هه رن بو بيت ميل و
ياخي بين، له گلگال ياخييون زور بكن. هه موو به يانيه ك قوربانيه كاتنان
بهين، هه ر سي پروژ جاريك ده يه كه كاتنان. 5 ته ي نه وه ي ئيسرائيل،
له هه ورتشه وه قورباني سوپاسگوزاري بسووتين، بانگه واز بو به خشيني
تازاد بكن و راييگه يه ن، چونكه واتان پي خوش بو.» تهوه فهرمووده ي
يهزداني بالاده سته. 6 «ههروه ها منيش له هه موو شاروچكه كاتنان سك
به تالي و له هه موو شوينه كاتنان كه مي نام پيدان، به لام عيوه بو لاي من
نه گه رانه وه.» تهوه فهرمايشتي يهزدانه. 7 «ههروه ها بارانم لي گرته وه هيشتا
سي مانگي مابوو بو دروينه. بارانم به سهر شاروچكه يه كدا باراند و به سهر
شاروچكه يه كي ديكه دا نه مباراند. به سهر چيگه يه كدا باري و ته و چيگه ش
كه به سهر يدا نه باري وشك بوو. 8 خه لكي دوو سي شاروچكه بو تاو
خواردنه وه چونه شاروچكه يه كي ديكه، تينوويتيان نه شكا، به لام عيوه
بو لاي من نه گه رانه وه.» تهوه فهرمايشتي يهزدانه. 9 «زور جار باخ و
په زه ميوي عيوه هه لپروو كاندووه، به باي گه رمه سير و كه پروو. كوله دار
هه نجير و دار زه يتوونيان خواردووه، به لام عيوه بو لاي من نه گه رانه ته وه.»
تهوه فهرمايشتي يهزدانه. 10 «ده ردم نارد هه سهر عيوه، وه ك ته وه ي

ناردبوومه سهر میسر. به شمشیر لاوه کانی ئیوه م کوشت، له گه‌ل ئه‌سپه پراپچکراوه کان، وام کرد بونی بۆگه‌نی تهرمه کانی ناو توردوگا که تان بکه‌ن، به لام ئیوه بۆ لای من نه گه‌رانه وه.» ئه وه فه رمایشتی یه زدانه. 11 «هه‌ندیگانم هه‌لگه‌رانه وه، وه‌ک چۆن سه‌دۆم و عه‌مۆرام هه‌لگه‌رانه وه، وه‌ک پارچه دارێکی گه‌رگوتوتان لیهات که له ناو ئاگره وه ده‌رهینرایت، به لام ئیوه بۆ لای من نه گه‌رانه وه.» ئه وه فه رمایشتی یه زدانه. 12 «ئه‌ی ئیسراییل، ئاوات پێ ده‌که‌م، ئه‌ی ئیسراییل، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌مه‌ت پێ ده‌که‌م، ئاماده‌به‌ بۆ رووبه‌روو بوونه‌وه‌ی خودا که‌ت.» 13 شیوه‌دارێزی چیاکان و به‌دیپهنه‌ری با، ئه‌وه‌ی به‌ مروف پاده‌گه‌یه‌نیت بیرکردنه‌وه‌ی چیه، ئه‌وه‌ی به‌ره‌به‌یان ده‌کاته تاریکی، به‌سه‌ر به‌رزاییه‌کانی زه‌ویدا ده‌روات، ناوی یه‌زدانی په‌روه‌ردگاری سوپاسالاره.

5 ئه‌ی بنه‌ماله‌ی ئیسراییل، گوئ له‌م په‌یامه‌ بگرن، ئه‌م لاوانه‌وه‌یه که من به‌سه‌ر ئیوه‌یدا هه‌لده‌ده‌م: 2 «ئیسراییلی پاکیزه‌ که‌وت، جارێکی دیکه هه‌لناسیتته‌وه، فریدرایه‌ سه‌ر خا که‌کی، کوا ئه‌وه‌ی هه‌لیده‌ستینیتته‌وه؟» 3 سه‌باره‌ت به‌مه‌ش یه‌زدانی بالاده‌ست به‌م جوژه ده‌فه‌رموئیت: «ئه‌و شاره‌ی له‌ مالی ئیسراییل هه‌زار سه‌رباز ده‌نیریت، سه‌د سه‌ربازی بۆ ده‌میینته‌وه، ئه‌و شارۆچکه‌یه‌ی سه‌د سه‌رباز ده‌نیریت، ده‌ سه‌ربازی بۆ ده‌میینته‌وه.» 4 له‌به‌ر ئه‌وه‌ یه‌زدان ئاوا به‌ بنه‌ماله‌ی ئیسراییل ده‌فه‌رموئیت: «به‌دوای مندا بگه‌رین و برین، 5 به‌دوای بیته‌یلدا مه‌گه‌رین و مه‌چن بۆ گلگال و بۆ بیرى شابه‌ع مه‌په‌رنه‌وه، چونکه‌ گلگال به‌ دیل گه‌راوی پراپچ ده‌کریت و بیته‌یل ده‌بیته‌ نه‌بوو.» 6 روو له‌ یه‌زدان بکه‌ن و برین، ئه‌گینا وه‌ک ئاگرپرده‌داته بنه‌ماله‌ی یوسف، ئاگره‌که‌ش دانیشتوانی بیته‌یل ده‌خوات و که‌س ناتوانیت بیکوژینیتته‌وه. 7 ئه‌ی ئه‌وانه‌ی دادپه‌روه‌ریتان کرده زه‌قنه‌بووت، راستودروستیش به‌ زه‌ویدا ده‌ده‌ن! 8 ئه‌وه‌ی که‌لووه‌کانی هه‌وته‌وانه و راوچی دروستکردووه، سیبه‌ری مه‌رگ بۆ به‌یان ده‌گۆریت و پوژ وه‌ک شه‌و تاریک ده‌کات، ئاوی ده‌ریا بانگ ده‌کات و به‌سه‌ر پرووی زه‌ویدا ده‌پریژیت، ناوی یه‌زدانه، 9 ئه‌وه‌ی ویرانی به‌سه‌ر قه‌لادا ده‌بارینیت و ویرانی به‌سه‌ر شاری قه‌لابه‌نددا دیت. 10 ئه‌وان له‌ دادگا پرقیان له‌ سه‌رزهنشکار ده‌بیته‌وه و قیزیان له‌ که‌سی راستگۆ ده‌بیته‌وه. 11

له بهر ئه وهى ئيوه هه ژار پيشيل ده كه ن و به شه گه ئى لى ده ستين، ئه وا ئه و
 كو شكه ي كه له بهردى داتاشراو بنياد نراوه، تياندا دانابيشن، ئه و پره زه ميوه
 بهرداره ي چاندووتانه، له شه رابه كه ي ناخونه وه. 12 ده زانم ياخي بونه كاتنان
 زورن، گونا هه كاتنان گه ورن. سته مكارانى راستودروست و بهر تيلخوران،
 مافى هه ژاران له داد گادا داده مالن. 13 له بهر ئه وه له و كاته دا كه سى
 وريا بيده نگ ده بيت، چونكه كاتيكي خراپه. 14 دواى چا كه بكه ون نه ك
 خراپه، بو ئه وهى بزىن، جا وا ده بيت، يه زدانى پهروه ردگارى سوپاسالار
 له گه ئاندا ده بيت، وه ك خوتان گوتان. 15 رقتان له خراپه بيته وه و
 هه زتان له چا كه بيت، داد پهروه رى له داد گادا بچه سپين، په رنگه يه زدانى
 پهروه ردگارى سوپاسالار له گه ل پاشماوه ي يوسف ميهره بان بيت. 16 له بهر
 ئه وه يه زدانى پهروه ردگارى سوپاسالار، پهروه ردگار ئه مه ده فهرموت: «له
 هه موو گوره پانه كندا شيوهن ده گيرن و له هه موو شه قامه كندا ده لين: ئاي!
 ئاي!» جوتياره كان بو گريان بانگ ده كه ن و ئه وانى وه ستاى لاوانه وشن
 بو شيوهن گيران. 17 له هه موو پره زه ميوه كندا شيوهن ده بيت، چونكه
 به ناوه راستدا تيده په رم.» ئه وه فهرمايشتى يه زدانه. 18 قوربه سه ر ئه وانى
 تامه زرؤى رؤزى يه زدان! بو چى تامه زرؤى رؤزى يه زدان؟ ئه و رؤزه
 تاريكييه نه ك رووناكى. 19 وه ك پياويك له بهر ده م شير هه لبيت و تووشى
 ورچييك بيت، يان بيته ماله وه و ده ستى له سه ر ديواره كه دابيت و مار
 پيوه ي بدات. 20 ئايا رؤزى يه زدان تاريك و بى رووناكى نايبت؟ ئايا
 ئه نگوسته چاو و بى تروسكاپى نايبت؟ 21 «رقم له جه ئنه كاتنان ده بيته وه و
 په تيان ده كه مه وه، چيژ له كوره كاتنان نابيم. 22 ته نانه ت ئه گه ر قوربانى
 سووتانده كان و پيشكه شكراوه كانى دانه وئله تان پيشكه ش بكه ن رازى نابم،
 ئاور له قوربانى هاوبه شى ناده مه وه، له دابه سته كاتنان. 23 زاوه ژاوى
 گورانييه كاتنام لى دوور بجه نه وه! گوى له ئاوازى سازه كاتنان ناگرم. 24
 له برى ئه وه با داد پهروه رى وه ك زى پروات و راستودروستيش وه ك
 پروباريكي هه ميشه ي. 25 «ئهى به ماله ي ئيسرائيل، ئايا بو ماوه ي چل
 سال له چوله وانى قوربانى سه رپراو و پيشكه شكراوتان بو هينام؟ 26 به لكو
 نزرگه ي پاشاى خوتان، بنكه ي به كاتنان هه لگرت، په يكه ره كاتنان بو كه يوان،
 ئه ستيره ي خودا وه نده كه تان، كه بو خوتان دروستان كرد.» 27 له بهر ئه وه

یه زدان که ناوی خودای سوپاسالاره، ده فەرمویت: «من بو شوینیک
رایچیتان ده که م که له دیمه شق دوور تره.»

6 ئەهی له خۆرازیه کانی سییۆن، ئەهی ئەوانه ی که به ئاسووده یی له سەر
کیوی سامیره ده ژین، ئەهی پیاوماقولانی پێشهنگی گهلان که بنه ماله ی
ئیسرائیل دینه لاتان، قوربه سەرتان! 2 بو که لێ پهرنه وه و ته ماشا بکه ن،
له وپوه برۆنه هه ماتی گه وره و پاشان بو گه تی فه له ستیه کان دابه زن. ئایا
دۆخی ئیوه له م شانشینانه باشتره؟ یان ئایا سنووره کانیان له سنووره کانتان
فراوانتره؟ 3 ئیوه پوژی به لا به دوور ده زانن و ته ختی سته م نزیک
ده خه نه وه، 4 له سەر قه ره ویله ی عاج راده کشین و له سەر نوینه کانتان
پالده که ون. ئیوه به رخی ناو پان و جوانه گای قه له و ده خۆن. 5 له گه ل ده نگه ی
ساز ده نگه ده نگانه وه ک داود نامیری موسیقا بو خۆتان داده هین. 6 به
قه رابه شه راب ده خۆنه وه و به باشترین زه یت خۆتان چه ور ده که ن، به لام
بو ویرانی نه وه ی یوسف خه فه ت ناخۆن. 7 له بهر ئەوه ئیستا له یه که می
رایچکراوان ده بن و چوونه داوه ت و ته وه زه لیتان کۆتایی دیت. 8 یه زدانی
بالاده ست سویندی به گیانی خۆی خوار دووه، یه زدانی پهروه ردگاری
سوپاسالار ده فەرمویت: «من قیزم له شانازی یاقوب ده بیته وه و رقم له
قه لا کانییه تی، ئینجا شار و هه موو ئەوه ی تیدایه به ده سه ته وه ی ده ده م.» 9
وای لیدیت، ئەگه ر ده که س له خانووێکدا بمیننه وه ئەوانیش ده مرن. 10
ئەگه ر خزمیک هات بو ده ره ینانی ته رم له خانووێک تاوه کو بیسووتینیت،
له که سیکی ناو خانووه که به رسیت، «ئایا که سی دیکه ت له گه ل ماوه؟»
وه لاهی ده داته وه «که س نه ماوه،» ده لیت: «وسبه، چونکه ناییت ناوی
یه زدان به ینین.» 11 له بهر ئەوه ی یه زدان فه رمان ده دات، له مالی گه وره
ده دات و وردوخاشی ده کات، مالی بچووکیش پارچه پارچه ده کات. 12 ئایا
ئەسپ له سەر به رده لان راده کات؟ یان که س له وێ به گا چلان ده کات؟
به لام ئیوه داد پهروه ریتان ژه هراوی کرد و به ری راستو دروستیشتان کرده
زه قنه بووت. 13 ئیوه به لۆده فار دلخۆشن، ده لین: «ئایا به توانای خۆمان
قه رنایمان وه رنه گرت؟» 14 یه زدانی پهروه ردگاری سوپاسالار ده فەرمویت:
«ئەهی بنه ماله ی ئیسرائیل، ئەوه تا نه ته وه یه کان لی راست ده که مه وه، له
ده روزه ی هه ماته وه هه تا شیوی عه رافا ته نگان پیه چن.»

7 یەزدانی بالادەست ئاواي پيشان دام، لە سەرەتای سەرھەلدانی گروگیا شپۆھى كۆللەى دەكیشا، گروگیا كە پاش دروینەى بەشەكەى پاشایە. 2 پاش ئەوھى لە خواردنى گروگیاى خاكەكە بوو، گوتم: «ئەى یەزدانى بالادەست، تكایە بەخشە! یاقوب چۆن هەستیتەو، چونكە بچووكە!» 3 یەزدان لەمە پاشگەز بوو و فەرمووی: «ئەمە پرونادات.» 4 یەزدانى بالادەست ئاواي پيشان دام: ئەو تا یەزدانى بالادەست بو دادگایکردن بە ئاگر بانگەشەى كرد، ئاگرەكە دەریا گەرەكەى ژیرەوى لووشدا، خاكەكەشى خوارد. 5 ئینجا گوتم: «یەزدانى بالادەست، تكایە بەس بێت! یاقوب چۆن هەستیتەو، چونكە بچووكە!» 6 یەزدان لەمە پاشگەز بوو. یەزدانى بالادەست فەرمووی: «هەر وەها ئەمەش پرونادات.» 7 ئاواي پيشان دام: پەرورەدگار لەسەر دیوارىكى دروستكراو پراوہ ستاوہ و شاوولێكى لە دەست بوو. 8 یەزدان پێى فەرمووم: «ئامۆس تو چی دە بینیت؟» منیش گوتم: «شاوول.» ئینجا پەرورەدگار فەرمووی: «ئەو تا من شاوولێك لەناوہ راستى ئیسرائیلی گەلدا دادەنیم، پاش ئەمە چیت دەستى لى ناپارێزم!» 9 «نزرگەكانى ئیسحاق لەسەر بەرزایەكان چۆل دەبن و پیرۆزگاكانى ئیسرائیل ویران دەبن، بە شمشیرەوہ هەلەكۆتە سەر مالى یارۆفعام.» 10 جا ئەمە سیای كاهینى بێت ئیل پەيامى بو یارۆفعامى پاشای ئیسرائیل نارد و گوتى: «ئامۆس لەناوہ راستى مالى ئیسرائیلدا پیلانى لە دژت گێراو، خاكەكە ناتوانیت بەرگەى هەموو قسەكانى بگرت،» 11 چونكە ئامۆس واى گوتوو: «یارۆفعام بە شمشیر دەكوژیت، ئیسرائیل لە خاكەكەى خۆى بێگومان راپێچ دەكریت.» 12 ئینجا ئەمە سیا بە ئامۆسى گوت: «ئەى پێشبینیكەر، برۆ رابكە بو خاكى یەھودا، لەوى نان بختو و لەوى پێشبینى بكە. 13 بەلام چیت لە بێت ئیل پێشبینى مەكە، چونكە پیرۆزگای پاشایە و پەرستگای پاشایە تیە.» 14 ئامۆس پێش وەلامى دا یەوہ و بە ئەمە سیای گوت: «من پێغەمبەر نەبووم و كورى پێغەمبەرىش نیم، بەلكو من گواوم و باخەوانى دار هەنجیری كۆییم. 15 بەلام یەزدان لەسەر مێگەلەكەوہ هەلگرت، یەزدان پێى فەرمووم: «برۆ پێشبینى بو ئیسرائیلی گەلى من بكە.» 16 ئیستاش گوى لە فەرمایشتى یەزدان بگرە، تو دە ئیت: «پێشبینى لەسەر ئیسرائیل مەكە، لێدوووان لە دژى بنەمالەى ئیسحاق مەدە.» 17 «لەبەر ئەوہ

یه زدان ئەمە دە فەر مویت: «ژنه کەت لە شاردا لە شفرۆشی دە کات، کور و کچە کانت بە شمشیر دە کوژرین، زه و بیه کەت بە گوريس دابەش دە کریت، خوشت لە سەر خاکێکی گلاودا دە مریت، ئیسرا ئیلش لە خاکە کە ی خوێ بە دیلی پراپنچ دە کریت.»

8 یە زدانی بالادەست ئاوی پیشان دام، سە بە تە بە یک میوه ی گە بیو. 2 جا فەر مووی: «ئە ی ئامۆس، چی دە بینیت؟» منیش گوتم: «سە بە تە بە یک میوه ی گە بیو.» ئینجا یە زدان یی فەر مووم: «ئیسرا ئیل گە لی من گە یشتە کو تایی. پاش ئەمە چیتەر دەستی لی ناپارێزم! 3 «لە و پرۆژە دا گۆرانیه کانی پەرستگا دە بن بە نالین، تەر مە کان زۆرن و لە هەموو شوێنێکدا فریدراون، سەرپا کپە!» ئەو فەرمايشتی یە زدانی بالادەستە. 4 ئە ی ئەوانە ی هەناسە پرکیتانە بە دوای نە دارانەو، هە تا کو تایی بە هە ژاران زهوی بهین، گویتان لە مە ییت: 5 میوه دە لێن، «کە ی جە ژنی سەر مە مانگ بە سەر دە چیت تا کو ئیە دانە ویلە بفروشین، کە ی پرۆژی شە مە تە واو دە ییت، تا کو گە نم بخره یه بازاره وه؟» بۆ ئەو ی پێوانە کە م بکە ئەو وە و نرخ زیاد بکەن و فیل لە تەرازو و بکەن، 6 بۆ ئەو ی هە ژاران بە زیو بکرن و نە داران بە جووتیک پێلاو و بن ییژنگی گە نم بفروشن. 7 یە زدان سویندی بە شانازی یاقوب خوارد: «هە تاهە تاهە کردە وە کانیان لە یاد نا کە م. 8 «ئایا لە بەر ئەمە زهوی نالەرزیت و هەموو دانیشتوانە کە ی شیوه ن ناگێرن؟ هەموو خا کە کە وە ک پرووباری نیل هە لده کشیت، وە ک پرووباری میسر هە لده کشیت و دادە کشیتە وە.»

9 یە زدانی بالادەست دە فەر مویت: «جا لە نیوه پرۆی ئەو پرۆژە دا خۆر ئاوا دە کە م و لە پرۆژی پروونا کدا زهوی تاریک دە کە م. 10 جە ژنه کانتان دە گۆرم بە شیوه ن و هەموو گۆرانیه کانتان بە لاوانە وە. جلوبه رگی گوش دە کە مە بەر هە مووتان و قز بە سەر تانە وە ناهیلیم. دە یکە م بە شیوه نی تاقانە و کو تاییه کە شی وە ک پرۆژیکی تال.» 11 یە زدانی بالادەست دە فەر مویت: «سەر دە میک دیت، قاتوقری دە نیرمە سەر خا کە کە، نە ک قاتوقری بۆ نان و تینوویتی بۆ ئاو، بە لکو بۆ گو یگرتن لە وشە کانی یە زدان. 12 جا لە دەریایه کە وە بۆ دەریایه ک و لە باکووره وە بۆ پرۆژە لات ویل دە بن، بە دوای پە یامی یە زداندا دە گەرین، بە لام نایدۆزە وە. 13 لە و پرۆژە دا پاکیزه جوانه کان و کوره لاوه کان لە تینوویتیدا دە بووریتە وە. 14 ئەوانە ی سویند

به تاوانی سامیره ده خۆن و ده لاین: «تهی دان، به خوداوه نده کهت که زیندوووه...» و «به ورینگایه ییری شابع که زیندوووه...» جا ده کهون و ئیتر هه لئاسته وه.»

9 پهروه ردگارم بینی له لای قوربانگا که وه پراوه ستابوو و فهرمووی: «له سه ری کۆله که کان بده هه تا به رده رگا کان بله رنه وه، بیان شکیته به سه ر سه ری هه موویاندا و ته وانه ی لئیان ماونه ته وه به شمشیر ده یانکوژم. که سیان لی هه لئایه ت و که سیشیان لی ده ربا ز ناییت. 2 ته گه ر به ره و جیهانی مردووان هه لیکۆن، له ویوه ده ستم ده یانگریت؛ ته گه ر بو ئاسمانیش سه ربکه ون، له ویوه دایانده گرمه خواره وه؛ (Sheol h7585) 3 ته گه ر له لووتکه ی کارمه ل خۆیان بشارنه وه، له ویی به شوینیاندا ده گه ریم و ده یانگرم؛ ته گه ر له بنی ده ریا خۆیان له بهر چاوم بشارنه وه، له ویی فه رمان به مار ده دهم و پیاننه وه ده دات. 4 ته گه ر له پێش دوژمنه کانیانه وه راپیچ کران، له ویی فه رمان به شمشیر ده دهم و ده یانکوژی. «چاوه کانم ده پر مه سه ریان بو خراپه نه ک بو چا که.» 5 یه زدانیش، پهروه ردگاری سوپاسالار، ته وه ی ده ست له زه وی ده دات، زه وی ده تویته وه و هه موو دانیشته وانه که ی شیوه ده گپرن، هه موو خا که که وه ک پرووباری نیل هه لده کشیت، وه ک پرووباری میسر داده کشیت. 6 ته وه ی له ئاسمان کۆشکی خۆی بنیاد ده نیت و له زه ویش بناغه ی خۆی داده مه زرنیت، ته وه ی بانگی ئاوی ده ریا ده کات و به سه ر پرووی زه ویدا ده پرژنیت، ناوی یه زدانه. 7 «تهی نه وه ی ئیسراییل، ئایا ئیوه بو من وه ک نه وه ی کوشیه کان نین؟» ته وه فه رمایشتی یه زدانه. «ئایا ئیسراییل له خا کی میسه وه نه هینایه ده ره وه و فه له ستیه کان له کریته وه و ئارامیه کان له قیره وه؟» 8 «به دلنیا یه وه چاوه کانی یه زدانی بالاده ست له سه ر پاشایه تیه گونا هباره کن. له ناوی ده به م له سه ر پرووی زه وی، به لام بنه ماله ی یاقوب به ته واوی له ناو نابهم.» ته وه فه رمایشتی یه زدانه. 9 «من فه رمان ده دهم و له تیه هه موو نه ته وه کان بنه ماله ی ئیسراییل له بیژنگ ده دهم، وه ک چۆن به بیژنگ له بیژنگ ده دریت بی ته وه ی ده نکینک بکه ویته سه ر زه وی. 10 هه موو گونا هبارانی گه له کم به شمشیر ده کوژرین، هه موو ته وانه ی ده لاین: «به لا نزیک ناییته وه و نایه ته ناومان.» 11 «له و پرۆژه دا چاداره پرووخواه که ی داود هه لده ده مه وه. شوورابه نده شکیتره وه کانی بنیاد

ده نيمه وه، پروخواوييه كاني دروستده كه مه وه، وهك پروژاني رابردوو بنيادي ده نيمه وه، 12 تاكو ته وهی ده بنه خواهني پاشماوهی نه ته وهی ته دوّم و هه موو ته و نه ته وانهي ناوی منيان هه لگرتوه.» ته وه فه رمایشی يه زدانه، ته وهی ته م کردارانه ته نجام ده دات. 13 يه زدان ده فه رمویت: «سه رده ميک دیت جوتيار به سه پان ده گاته وه و شيله ري تریش به چينه ري توو. چيا كان خو شاوی تريان ل ده تکيت و هه موو گرده کانش لبيان ده چور يته وه. 14 راپچکراواني ئيسرائيلي گه له که م ده گه رينه وه.» «شاره کاولکراوه کان بنياد ده نينه وه و تيدا نيشته جي ده بن. ره زه ميو ده چين و شه رابه که ي ده خونه وه، باخ ده چين و له به ره که ي ده خون. 15 له خا که که ياندا ده يانچيم، هه رگيز له و خا که ي که پيم داو هه لنا که نرين.» يه زداني په روه ردگارت ده فه رمویت.

عۆبه ديا

1 بينينه كهى عۆبه ديا. يه زدانى بالا ده ست سه باره ت به ته دۆم ته مه ده فهر مويت، هه واليكان له لايه ن يه زدانه وه بيست، نير دراويك بو نه ته وه كان نير دراوه تاكو پييان بليت: «هه ستن! هه ستن بو جه نگو.» 2 «ئىستا له تيو گه لاند ا بچوكت ده كه مه وه، تو زور ريسوا ده بيت. 3 فيزي دل ت هه ليخه له تاندى، تهى نيشته جي تيو كه ليئي تاشه به رد، ته وهى نشينگه كه ت له به رزايديه، ته وهى له دلى خو تدا ده لييت: «كى دامده گريته سه ر زه وي؟» 4 ته گه ر وهك هه لو به رز بيته وه و ته گه ر هيلانه ت له ناو ته ستره كان دا بنيت، له ويوه ده تهنمه خواره وه.» ته وه فهر مايشتي يه زدانه. 5 «ته گه ر دزيان چه تهى شه وانت بو بيت، تايا ته نها ته وهى پيوستيان بيت نايدزن؟ ته گه ر په زپرت بو بيت تايا هه نديك ترى به جينا هيئن؟ تاى چون به ته واوى برايته وه! 6 تاى عيسو چون ده پشكيني ريت! گه نجينه شار دراوه كانى تالان ده كرين! 7 هه موو هاويه يمانه كانت هه تا سنوور راويان ناى، هه ليانخه له تاندى و به سه رتدا زالبون، ته وانتهى ته كهى تويان كر دبوو داوت بو ده نينه وه، به لام تو تينا گه يت.» 8 يه زدان ده فهر مويت: «تايا له و پرژه دا، دانايان له ته دۆم له ناو نابهم، تيگه يشتو وانيش له چيائى عيسو؟ 9 تهى تيان، پاله وانه كانت ده تو قن، هه موو ته وانتهى له چيائى عيسون به كوشتن له ناوده چن. 10 له به ر سته مى تو له ياقوبى برات، ريسوايى داده پوشيت، بو هه تاهه تايه له ناوده چيت. 11 ته و پرژهى ته ماشا ت ده كرد كا تيك بيانبيه كان سامانه كه يان دا گير كرد و نامۆكان هاتنه ناو ده روازه كانى و له سه ر تور شه ليم تيرو پشكيان كرد، هه روه ها توش وهك يه كييك بووى له وان. 12 به لام نا بيت به پرژى كاره ساتى برا كه ت دنجوش بيت، يان له پرژى له ناو چوونى نه وهى يه هودا شادمان بيت، يان له پرژى ته نگانه ياندا شانازى بكه يت. 13 نا بيت بچيته ناو ده روازهى گه له كه م له پرژى كاره ساتيان، يان به ناخوشيه كه يان دنجوش بيت له پرژى كاره ساتيان، يان ده ستت بو سامانه كه يان دريژ بكه يت له پرژى كاره ساتيان. 14 نا بيت له سه ر دوور يانه كان بوه ستيت بو كوشتنى ده ر باز بووه كانيان، نا بيت هه لا تووه كانيان راده ست بكه يت له پرژى ته نگانه ياندا. 15 «پرژى يه زدان بو هه موو گه لان نزيكه. هه روهك ته وهى كردت تاوات پي ده كرينه وه، كرده وه كانت به سه ر خوت ديته وه.»

16 ھەرۈەك لەسەر كۆيۈ پېرۈزم خوار دتانهۈە، ھەموو گەلان بەردەوام
جامى سزا دەخۆنەۈە؛ دەخۆنەۈە و دەخۆنەۈە و ۈەك ئەۈەيان لېدېت
كە ھەرگېز نەبوۈن. 17 بەلام دەربازبوۈن لەسەر كۆيۈ سېيۈن دەيېت،
پېرۈز دەيېت، بنەمالەي ياقوېش بەشە مېراتى خۆيان ۈەردەگرن. 18
بنەمالەي ياقوب دەيېتە ئاگر و بنەمالەي يوسف دەيېتە گر؛ بنەمالەي عېسۈش
دەيېتە پووش، جا گرېان تېبەردەدەن و دەيانخۆن. بنەمالەي عېسۈ كەسيان
لى دەرباز نايېت،» ئەمە فەرمايشتى يەزدانە. 19 خەلكى نەقەب چىاي
عېسۈ داگېر دەكەن، خەلكى زوورگەكانېش خاكى فەلەستېيەكان. دەبنە
خاۈەنى كېككەكانى ئەفرايم و سامېرە، بنىامېنېش دەيېتە خاۈەنى گلعاد.
20 ئەۈ كۆمەلەي راپېچكراۈانى ئېسرائېل كە لە كەنعان ھەتا سەرەفەند
دەست بەسەر خاكەكەدا دەگرن؛ راپېچكراۈانى تۇرشەلېمېش كە لە سفارەدن
دەست بەسەر شارۈچكەكانى نەقەبدا دەگرن. 21 پرزگار كەرانى خاكەكەش
سەردەكەۈنە سەر كۆيۈ سېيۈن بۇ فەرمانپەرۈەۈايەتى لەسەر چىاي عېسۈ.
پاشايەتېش بۇ يەزدان دەيېت.

یونس

1 فەرمايشتی يەزدان بۆ يونسى كۆرى ئەمىتەى هات، پى فەرموو: 2 «هەستە پى بۆ شارى مەزنى نەينەوا و تىيدا بانگەواز بگە، چونكە خراپەكانيان بەرز بوو تەووە بۆ بەردەمم.» 3 يونسىش بۆ ئەوەى لە يەزدان هەلبىت دەستى بە گەشتىك كرد بۆ تەرشىش. سەرەتا چو بۆ بەندەرى يافا و كەشتىيەكى دۆزىيەووە كە دەچوو تەرشىش، كرىيەكەى دا و سوار بوو، بۆ ئەوەى لە گەليان بچىتە تەرشىش و خۆى لە پرووى يەزدان بەدزىتەووە. 4 يەزدانىش بايەكى مەزنى بۆ سەر دەريا كە نارد و ڕەشەبايەكى مەزن لە دەريا كە هەلىكرد، خەرىك بوو كەشتىيەكە پارچە پارچە بىت. 5 كەشتىوانەكان ترسان، هەريەكەيان هاوارى بۆ خوداوەندەكەى خۆى كرد، ئەو شتەى كە لە ناو كەشتىيەكەدا بوون فرىيان دا بە ناو دەريا كە، بۆ ئەوەى بارى خۆيان سووك بگەن. كەچى يونس چو بوو نەوى خوارووەى كەشتىيەكە و پالگەوتبوو، لە خەويكى قولدا بوو. 6 سەرۆكى سەول لىدەرەكان چوو لای و پى گوت: «ئەو بۆچى نوستوويت؟ هەستە هاوار بگە بۆ خوداوەندەكەت، بەلكو ئاورمان لى بەداتەووە و لە ناو نەچىن.» 7 ئىنجا كەشتىوانەكان بە يەكتريان گوت: «وهرن با تىروپشك بگەين، بۆ ئەوەى بزائىن ئەم بەلایە بەهۆى كىيە.» ئىتر تىروپشكان كرد و كەوتە سەر يونس. 8 لىيان پرسى: «پىيان لى بەهۆى كى تووشى ئەم بەلایە بوين؟ ئىشت چىيە و لەكوپو هاتوويت؟ سەر بە چ خاكىكىت و لە چ نەتەووەيەكىت؟» 9 ئەویش وەلامى دانەووە: «من عىبرانم و لە يەزدان دەترسم، خوداى ئاسمان، ئەوەى دەريا و وشكانى دروستكردووە.» 10 پىاوەكان ترسىكى زورىان لى نىشت و لىيان پرسى: «بۆچى ئەمەت كرد؟» پىاوەكان زانيان كە لە يەزدان هەلاتووە، چونكە پىشتر پى گوتبوون. 11 لىيان پرسى: «چىت لى بگەين بۆ ئەوەى دەريا كە هىمن بىتەووە؟» چونكە دەريا كە زياتر هەلدەچوو. 12 ئەویش وەلامى دانەووە: «بەن و فرىبەدەنە ناو دەريا كەووە، ئىتر دەريا كەتان لى هىمن دەبىتەووە، چونكە من دەزانم بەهۆى منەووەيە ئەم ڕەشەبا مەزنەتان لەسەرە.» 13 بەلام پىاوەكان زياتر و زياتر سەوليان لىدەدا بۆ ئەوەى كەشتىيەكە بگەرىننەووە بۆ وشكانى، كەچى نەيانتوانى، چونكە دەريا كە زياتر هەلدەچوو. 14 ئىتر هاواريان بۆ يەزدان كرد و گوتيان: «ئای ئەى يەزدان،

با له ناونه چین، له بهر گیانی ئەم پیاوه خوینی بیتاوانتیک مەخەرە ئەستۆمان. ئەهی یەزدان، ئەو هی ویستت کردت.» 15 ئینجا یونسیان گرت و فریانیان دایە ناو دەریا کەو، ئیتر هاژەیی دەریا کە هیمن بوو. 16 پیاوکان زۆر لە یەزدان ترسان و قوربانیمان بۆ یەزدان سەربری و نەزریان کرد. 17 یەزدانیش ماسییەکی ئامادە کرد کە زۆر گەورە بوو بۆ ئەو هی یونس قووت بدات، ئیتر یونس سێ شەو و سێ رۆژ لە ناو سکی ماسییە کە دا مایەو.

2 یونس لە ناو سکی ماسییە کەو نزی بۆ یەزدانی پەرورەدگاری خۆی کرد، 2 گوئی: «لە تەنگانە مەدا هاوارم بۆ یەزدان کرد، وە لایمی دامەو. لە ناو سکی جیهانی مردووانەو ههوارم کرد، گویت لە دەنگم بوو. (Sheol h7585) 3 فریتدایە قوولایی، لە ناو جەرگەیی دەریا کان، لافاو دەوری دام، شەپۆلە کانت بە لێشاو دایانپۆشیم. 4 گوتم: «لە بەرچاوت دەرگرم، بەلام دەگەریمەو بۆ تەماشاکردنی پەرستگای پیروژت.» 5 ئاو دەوری دام، تا کو ئەو هی ترس گەبشتە گیانم، قوولایی دەوری گرتم، گیای دەریا لە سەرم ئالا. 6 تا کو بنی چیا کان شۆر بوومەو، بۆ هەتاهەتایە لە زەوی بەندی کردم. ئەهی یەزدانی پەرورەدگارم، بەلام توژیانی منت لە جیهانی مردووان هینایە دەروو. 7 «ئەهی یەزدان، کاتیک گیانم شەکەت بوو، تووم بێرکەوتەو، نزا کەم گەبشتە لات، بۆ پەرستگای پیروژت. 8 «ئەوانەیی بێ پووج دەپەرستن لە خۆشەویستی خودا بۆ خۆیان هەلە گەرینەو. 9 بەلام من بە دەنگی ستایشەو قوربانیت بۆ سەردەپریم، ئەو هی نەزرم کردوو بە جی دەهینم. پرگاری لە یەزدانەو. 10 ئینجا یەزدان فەرمانی بە ماسییە کە دا، ئەویش پشایەو و یونسی فریدایە سەر وشکانی.

3 ئینجا جارێکی دیکە فەرماشتی یەزدان بۆ یونس هاتەو، یی فەرموو: 2 «هەستە برۆ بۆ شاری مەزنی نەینەوا، ئەو پەيامەیی پیت دەفەرمووم یی پابگەیه نە.» 3 یونسیش بەو شیوەیهی یەزدان یی فەرموو هەستا و چوو بۆ نەینەوا، نەینەواش شارێکی زۆر مەزن بوو، سەردانیکردنی پۆستی بە سێ رۆژ هەبوو. 4 یونس چوو ناو شارە کە. لە یە کەم رۆژەو بانگەوازی کرد و گوئی: «چل رۆژی دیکە نەینەوا سەرەوژێر دەبیت.» 5 ئیتر خەلکی نەینەوا باوەریان بە خودا هینا، بانگەوازی رۆژو و گرتیان راگەیان و جلوبەرگی گوشیان پۆشی، لە گەورەیانەو هەتا بچووکیان. 6 کارە کە گەبشتەو پاشای

نهینه‌وا، ئه‌ویش له‌سه‌ر ته‌خته‌که‌ی هه‌ستا و که‌وا‌که‌ی له‌به‌ر خۆی دا‌که‌ند، جلوه‌به‌رگی گوشتی پۆشی و له‌سه‌ر خۆله‌میش دانیشته. 7 ئه‌تر له‌ نه‌ینه‌وا جار‌درا و گو‌ترا: به‌ فه‌رمانی پاشا و پیاوه‌که‌وره‌کانی: نایه‌ت نه‌ خه‌لک و نه‌ ئازهل، نه‌ له‌ گا‌گه‌ل نه‌ له‌ می‌گه‌ل، هه‌یج بچ‌پۆن، مه‌هه‌یلن نان بچۆن و ئاو بچۆنه‌وه. 8 با‌خه‌لک و ئازهل‌له‌کان جلوه‌به‌رگی گوشت پۆشن و زۆر له‌ خودا پیاپه‌ینه‌وه، با‌هه‌ریه‌که‌ له‌ رینگا‌خرابه‌کانی و له‌ سته‌مکاره‌یه‌که‌ی بگه‌رینه‌وه. 9 کئی ده‌زانیه‌ت؟ به‌لکو‌ خودا سزایه‌که‌ په‌ت بکاته‌وه، کلپه‌ی تو‌وره‌یه‌که‌ی دا‌بر‌کینه‌وه و له‌نا‌ونه‌چین. 10 کاتیک خودا کاره‌کانی ئه‌وانی بینی، بینی‌وا له‌ رینگای خرابه‌کاری گه‌را‌ونه‌ته‌وه، خودا پاشگه‌ز بو‌وه‌وه له‌و خرابه‌یه‌ی که‌ فه‌رموو‌بو‌وی به‌سه‌ریان ده‌هه‌ینه‌ت، ئه‌تر نه‌یکرد.

4 به‌لام ئه‌مه‌ یونس‌ی زۆر په‌ست کرد و رقی هه‌ستا. 2 نزای بو‌یه‌زدان کرد و گو‌تی: «ئای ئه‌ی یه‌زدان، ئایا ئه‌مه‌ قسه‌ی من نه‌بو‌و که‌ هه‌یشه‌تا له‌ خاکی خۆمدا بووم؟ له‌به‌ر ئه‌وه‌ هه‌ولێ هه‌لاتم دا بو‌ته‌رشیش، چونکه‌ زانیم تو‌ خودایه‌کی مه‌به‌رانه‌یت و به‌ به‌زه‌یه‌ت، پشوو‌دری‌ت و خۆشه‌و‌سته‌یه‌ نه‌گۆره‌که‌ت زۆره‌، له‌ خرابه‌هه‌ینان به‌سه‌ر خه‌لکی پاشگه‌ز ده‌یه‌ته‌وه. 3 ئه‌ستاش ئه‌ی یه‌زدان، گه‌نم لێ ب‌سته‌ینه‌، چونکه‌ مرده‌م باشتره‌ له‌ ژیا‌تم.» 4 یه‌زدانیش فه‌رمو‌وی: «ئایا کارێکی باشه‌ تو‌وره‌یه‌ت؟» 5 ئه‌نجا یونس‌ له‌ شاره‌که‌ چوو‌ه ده‌ره‌وه‌ و له‌ رۆژه‌ه‌لاتی شاره‌که‌ دانیشته، له‌وێ که‌په‌ریکی بو‌ خۆی دروستکرد و له‌ژێر سینه‌یه‌که‌یدا دانیشته، بو‌ئه‌وه‌ی ب‌ه‌ینه‌ت چی له‌ شاره‌که‌دا رو‌وده‌دات. 6 یه‌زدانی په‌روه‌ردگاریش رو‌وه‌کیکی ئاماده‌کرد و له‌سه‌ر یونس‌ به‌رزی کرده‌وه، هه‌تا ب‌ه‌ینه‌ سینه‌ره‌ له‌ سه‌ری، بو‌ئه‌وه‌ی له‌ خه‌مه‌که‌ی ده‌ربازی بکات. یونس‌یش زۆر دلی به‌ رو‌وه‌که‌که‌ خۆش بو‌و. 7 به‌لام خودا له‌ به‌ره‌به‌یاندایه‌ کرمیکێ ئاماده‌کرد، کرمه‌که‌ له‌ رو‌وه‌که‌که‌ی دا و وشکی کرد. 8 له‌ کاتی خۆر هه‌لاتندا خودا بایه‌کی رۆژه‌ه‌لاتی گه‌رمی ئاماده‌کرد، هه‌تا‌و له‌سه‌ری یونس‌ی دا و گه‌یژی کرد، ئه‌ویش دا‌وای مرده‌نی بو‌ خۆی کرد و گو‌تی: «مرده‌م باشتره‌ له‌ ژیا‌تم.» 9 خوداش به‌ یونس‌ی فه‌رمو‌و: «ئایا کارێکی باشه‌ له‌به‌ر رو‌وه‌که‌که‌ تو‌وره‌یه‌ت؟» ئه‌ویش گو‌تی: «به‌لێ، هه‌تا ب‌لێ کارێکی باشه‌.» 10 یه‌زدانیش فه‌رمو‌وی: «تو‌ دلت به‌ رو‌وه‌که‌که‌ سووتا که‌ پنه‌وی ماندوو نه‌بو‌ویت و به‌خه‌یوت نه‌کرده‌وه، به‌یه‌ک شه‌و بو‌و، هه‌ر به‌

یهک شه ویش له ناوچوو. 11 تهی باشه نهینه وا، ته وشاره مه زنه که زیاد له
سه د و بیست هه زار که سی تیدایه، راستیان له چه پیا نا که نه وه،
ههروه ها ته وه مو ئاژه له زوره ش که تیدایه، دلم پیا نا نه سوو تیت؟»

میخا

1 په یامی یه زدان که له سهرده می یوتام و ئاحاز و حه زقیای پاشایانی یه هودا بؤ میخای مؤره شتی هات، ئەو بینینه ی سه بارت به سامیره و ئورشه لیم بوو: 2 ئە ی هه موو گهلان، گوئی بگرن، زهوی و هه موو ئەوانه ی تییدان، سه رنج بدن: په روه ردگار له په رستگای پیروزیه وه، یه زدانی بالاده ست بیته شایه ت به سه رتانه وه. 3 ئە وه تا، یه زدان له شوینی نیشته جیوونی خو یه وه دینه دهره وه، داده به زیت و به سه ر به رزاییه کانی زه ویدا دهروات. 4 چیا کان له ژیری ده توینه وه و دۆله کان شهق ده بن، وهک مۆم له به رده م ئاگردا، وهک ئاوی رۆیشتوو به لیرایدا. 5 هه موو ئەمه له به ر یاخیوونی یاقوب، له به ر گوناھی بنه ماله ی ئیسرائیل. چی هۆکاری یاخیوونی یاقوبه؟ ئایا سامیره نییه؟ ئە ی هۆکاری بته رستی به رزاییه کانی یه هودا چییه؟ ئایا ئورشه لیم نییه؟ 6 «له به ر ئە وه سامیره کول و ویران ده کم، ده یکه مه یگه گی میو چاندن. به رده کانی فریډه ده مه ناو دۆله که وه و بناغه کانی دهرده خه م. 7 هه موو بته کانی تیکده شکینرین و هه موو کرئی داوینیسسیه که ی به ئاگر ده سووتینریت، هه موو بته کانی ویران ده کم. له به ر ئە وه ی به کرئی له شفرۆشی کۆی کردووته وه، ده دریته وه له شفرۆش.» 8 له به ر ئە وه ده لورینم و ده لاوتنه وه، به یچی په تی و به پروتی هاتوچۆ ده کم. وهک چه قه ل ده لورینم و وهک کونده په پوو شیوه ن ده گپرم، 9 چونکه برینه که ی ساپیژ ناییت، به لکویه هوداش توش بوو، گه یشته دهر وازه ی گه له کم، هه تا ئورشه لیم هات. 10 ئە وه له گه ت پامه گه یه نن، به هیچ شیوه یه ک مه گرین، له بیت عوفرادا خۆت له خۆل بگه وزینه. 11 ئە ی دانیشتوانی شافیر به پروتی و شه رمه زاری په رنه وه، دانیشتوانی چه ئە نان دهر نه چن. بیت ئیچل ده گریت به لام ناتانپاریزیت. 12 دانیشتوانی مارۆت به ئازاره وه ده تاینه وه، به دلّه پراوکیوه چاره سه ر چا که ده که ن، چونکه له لایه ن یه زدانه وه به لا بؤ دهر وازه ی ئورشه لیم دابه زی. 13 ئە ی دانیشتوانی لایخیش، گالیسکه به ته سپه وه به ستن، میوه یه که مین شار بوون دوا ی یاخیوونه کانی ئیسرائیل که وتن، هه روه ها سیوونی کچتان توشی گونا ه کرد. 14 له به ر ئە وه دیاری مائاواپی ده دن به مؤره شه ت گه ت. یارمه تی له شارۆچکه کانی ئە کریقه وه جی متمانه نییه بؤ پاشا کانی ئیسرائیل. 15

داگیر کرتان ده هینمه سهر، تهی داینشتوانی ماریشا، تهوهی شکوی
ئیسرایله دیته عه دولام. 16 سهرتان بتاشن بۆ شیوه نگیران له سهر منداله
نازداره کانتان، وهک سیسارکه که چهل بن و مووتان به سهره وه نه بن، چونکه
مندالی ئیوه به دیل گیراوی راپیچ ده کن.

2 قور به سهر ته وانهی بیر له به دکاری ده که نه وه و له ناو نوینه کانیان پیلان
بۆ خراپه داده ریزن! کاتیک پرووناکی به بیان دیت جیبه جینی ده کن چونکه
له ده ستیان دی. 2 چاویان له کیلگه کانه و داگیری ده کن، ههروه ها له
ماله کانه و دهستی به سهردا ده گرن. ده ست به سهر مالی خه لکدا ده گرن، تا کو
له میراته کهی بیبه شی بکن. 3 له بهر ته وه یه زدان ته مه ده فهرمویت: «ته وه تا
من سه باره ت به م گه له بیر له به لا ده که مه وه، ته وهی ناتوان ملتان له بهر
لابدن. به لووتبه رزیه وه هاتوچو نا کهن، چونکه کاتی خراپه ده ییت. 4 له و
پروژه دا په ندتان به سهردا هه لده دریت و شیوه ن ده گپرن و ده گو تری: «به
ته واوی ویران بوین، به شی گه له کهی منی گور یوه. چون لپی دامالین!
کیلگه کانی ئییهی به سهر ناپا که کاندایا دابه ش کرد؟» 5 له بهر ته وه له تیر
کو مه لی یه زداندا که ست ناییت به گوریسی پیوانه خا که که به تیر ویشک
دابه ش بکات. 6 پیغه مبه ره کانیان ده لپن: «پیشینی مه کهن! ده رباره ی
ته م شتانه پیشینی مه کهن، ریسواییمان به سهردا نایه ت.» 7 تهی بنه ماله ی
یاقوب، ئایا دروسته خه لک پرسیت: «ئایا یه زدان ئارامی له بهر ده بریت؟
یان ته مه کاره کانی ته وه؟» «ئایا وشه کاتم باش نین بۆ ته وانهی به ریکی هاتوچو
ده کن؟ 8 به لام له م دواییه دا گه له کهم بۆ دوژمنایه تی راپه رین. ئیوه کراس
و که وا پیکه وه داده مالن له وانهی به دلنیا ییه وه تیده په رن، وهک ته وانهی
له جه ننگ ده گه رینه وه. 9 ژنای گه له کهم ده رده کن له و مالانه یان که
دلاین پی خۆشه. به ره که ته کهم له منداله کانیان بۆ هه تاهه تایه ده به ت. 10
هه سن و برۆن! چونکه ته مه شوینی حه سانه وه نییه، له بهر ته وهی گلا و بوو،
ویران بوو، ویران بووتیکی خراپ. 11 ته گه ر درۆزن و چه واشه کار ییت و
بلیت: «پیشینیت بۆ ده کهم، سه باره ت به شه راب و مه ی زور ده ییت، ته وا
ته و ده بیته پیغه مبه ری ته م گه له! 12 «تهی یاقوب، به دلنیا یی به ته واوی
کو تده که مه وه، به دلنیا یی پاشماوه ی ئیسراییل خرده که مه وه. یه کانه خه م
وهک رانه مه ری ناو پشتیر، وهک راتیک له ناو له وه رگا کهی، ته م شوینه پر

له خەلک دەبێت. 13 کەلیندر پێشیان دەکەوێت، دەروازە کە دەشکێنن و لێ تێدەپەرن و دینە دەروە. پاشا کەشیان لە پێشیانەووە تێدەپەریت، یەزدانیش پێشەنگانە.»

3 گوتم: «ئەم سەرکردەکانی یاقوب، ئەم رابەرانى بنەمالەى ئیسرائیل، گوی بگرن. ئایا بۆ ئیوه نیه زانیی دادپەروەری؟ 2 ئیوه کە پقتان لە چاکەیه و حەز لە خراپە دەکەن، پستی گەلە کەم دادەمألن و گۆشتیان لە ئیسکەکانیان جیا دەکەنەووە؛ 3 ئیوه کە گۆشتی گەلە کەم دەخۆن، کەولیان دەکەن، ئیسکیان دەشکێنن، پارچە پارچەیان دەکەن وەک بۆ ناو مەنجەل، وەک گۆشتی ناو تاووە.» 4 ئینجا هاوار بۆ یەزدان دەکەن، بەلام وەلامیان ناداتەووە. لەو کاتەدا پرووی خۆی لێیان دەشاریتەووە، لەبەر ئەو خراپانەى کردیان. 5 یەزدان ئەمە دەفەر مویت: «سەبارەت بە پێغەمبەرەکان، ئەوانەى گەلە کەم گومرا دەکەن، بانگەوازی ناشتی دەکەن بۆ ئەوانەى تیریان دەکەن، بەلام جەنگ لە دژی ئەوانە بەرپا دەکەن کە تیریان ناکەن. 6 لەبەر ئەووە شەوینگان بەسەردا دیت کە هیچ بینینیگان بۆ تاشکرا ناکریت، تاریکیه کی بی فالگرتەووە. خۆر لە پێغەمبەرەکان ئاوا دەبێت، پۆژیان لێ تاریک دادیت. 7 پێشبینیکەران شەرمەزار دەبن، فالگرەووەکان ریسوا دەبن، هەموویان چاوەروویان نەماووە، چونکە خودا وەلامیان ناداتەووە.» 8 بەلام سەبارەت بە من، پرم لە هیز، پر لە رۆحی یەزدان، لە دادپەروەری و پالەوانیتی، تا کو یاخیبوونە کە یاقوب بە خۆی رابگەیتەم، بە ئیسرائیلیش گوناھە کە ی. 9 ئەم سەرکردەکانی بنەمالەى یاقوب، رابەرانى بنەمالەى ئیسرائیل، گوی لەمە بگرن، ئیوه کە قیزتان لە دادپەروەری دەبیتەووە و هەموو راستیەک خواروخیچ دەکەن، 10 ئیوه سییۆن بە خوین بنیاد دەنێن و تۆرشەلیم بە سەم. 11 رابەرەکانی بە بەرتیل دادووەری دەکەن، کاهینەکانی بە کری خەلکی فێردەکەن، پێغەمبەرەکانی بە پارە فال دەگرنەووە. لە گەل ئەووە شدا پشت بە یەزدان دەبەستن و دەلێن: «ئایا یەزدان لە تێوانماندا نیه؟ هیچ بەلایەکان بەسەردا نایەت.» 12 لەبەر ئەووە بەهۆی ئیوهووە سییۆن وەک کێلگە دەکێلدریت، تۆرشەلیم کاول دەبیت، گردە کە ی پەرستگاش دەبیتە دارستانیکی بی کەلک.

4 له رۆژانی کۆتاییدا، کۆی پهرستگای یه زدان له سه ر لوتکه ی چیاکان جیگیر ده بیته، به سه ر گرده کانه وه به رز ده بیته وه و گه لان به لیشاو به ره و لای ته و ده چن. 2 زۆر نیک له نه ته وه کان به ری ده کون و ده لاین: «وه رن با به ره و کۆی یه زدان سه ر بکه وین، بۆ ماله که ی خودای یاقوب. فیری رینگا کانی خۆیمان ده کات، بۆ ته وه ی به ریچکه ی ته ودا برۆین.» فیرکردن له سییۆ نه وه ده رده چیت، په یامی یه زدانیش له توره لیه وه. 3 له تیو چه ندین گه ل دادوه ری ده کات، ناویری بۆ نه ته وه به هیز و دووره کان ده کات، شمشیره کانیان ده کوته وه و ده یکه نه گاسن، رمه کانیشیان ده که نه داس. هیچ نه ته وه یه ک شمشیر له نه ته وه یه کی دیکه هه لئا کیشت، چیر فیری جه ننگ نابن. 4 هه ری که و له ژیر ره زه میوه که ی و له ژیر دار هه نجیره که ی داده نیشت، که س نایتر سینت، چونکه یه زدانی سوپاسالار فه رموویه تی. 5 هه ر گه لیک رینگای خۆی ده گریته به ر، هه ری که و به ناوی خودا وه نده کانی خۆیه وه، ئیمه ش به ناوی یه زدانی په روه ر دگار مانه وه بۆ هه تاهه تایه و هه تاسه ر ریگا ده گریته به ر. 6 یه زدان ده فه رموویت: «له و رۆژه دا شه له کان کۆده که مه وه و رایچیکراوه کان خرده که مه وه، هه روه ها ته وانیه ی سزام داو. 7 شه له کان ده که مه پاشماوه، دوور خراوه کانی ده که مه نه ته وه یه کی به هیز. یه زدانیش له کۆی سییۆن پاشایه تییان ده کات له و کاته وه و بۆ هه تاهه تایه. 8 توش ته ی تاوه ری پاسه وانی میگه ل، ته ی قه لای سییۆنی چ، هه روه ک پێشتر ده سه لاتت بۆ ده گه ریته وه، پاشایه تی توره لیه ی چ.» 9 ئیستا بۆچی به هاواره وه ده گریته؟ بۆچی وه ک ژانی مندالبون ژانت گرتوه؟ ئایا پاشات نییه، یان راویژکارت مر دووه؟ 10 ته ی سییۆنی چ، له به ر ژان بگه وزی وه ک ژنی ژانگرتوو، چونکه ئیستا له شار دیته ده ره وه و له ده شتوده ر چادر هه لده ده یته. ده چیه بابل، له وی ده ر باز ده کریته. له وی یه زدان ده تکر یته وه له ده ستی دوژمنه کانت. 11 به لام ئیستا، چه ندین نه ته وه له دژی تو کۆده بنه وه. ده لاین: «با گلا و بیته، با به دیمه نی سییۆن دلخوش بین.» 12 به لام ته وان نازانن بیر کردنه وه ی یه زدان چیه، هه روه ها له پلانی ته و ئینا گه ن، چونکه وه ک مه لوی گه نم بۆ سه ر جوخین کۆی کردنه وه. 13 «ته ی سییۆنی چ، هه سه ته و پێشیل بکه، چونکه قوچی ئاسنینت پێ ده به خشم. سه ی برۆزت پێ ده به خشم و چه ندین گه ل ته فروتونا ده که یته.» ده سه تکه وتی

نارپه وایي تهوان بویه زدان تهرخان ده کیت، سامانیان بویه پروه ردگاری
هه موو جیهان.

5 ئەهی شاری سوپا کان، سوپا کانی خۆت کۆبکه ره وه، چونکه گه مارۆ
دراوین. به گۆچان له پرومه تی رابه ری ئیسراییل ده دن. 2 «به لام تو ئەهی
بیت له حمی ئە فراته، هه رچه نده له تیو شارۆچکه کانی یه هودا بچو کیت، به لام
یه کیک له تووه بۆ من دهر ده که ویت ئە وهی ده بیته فه رمانزه وای ئیسراییل،
په چه له کی له دیزه مانه وه یه، له ئە زه له وه یه.» 3 له بهر ئە وه یه زدان گه له که ی
خۆی راده ستی دوژمن ده کات هه تا ئە و کاته ی ئە وهی ژانی گرتووه مندالی
ده بیت، پاشماوه ی برا کانی شی ده گه رینه وه بۆ لای نه وه ی ئیسراییل. 4 جا
ده وه ستیت و شوانابه تی گه له که ی ده کات به هیزی یه زدان، به بالاده ستی
ناوی یه زدانی پروه ردگاری خۆی. جا به ئاسووده یی ده ژین، چونکه له و
کاته مه زنا به تی ده گاته ئە وه پهری زه وی. 5 ئە و ده بیته ئاشتی ئیمه، کاتییک
ئاشور هیرش بکاته سه ر خا که که مان و پی بنیته ناو قه لا کائمان. هه وت
شوانی له سه ر داده تین، له گه ل هه شت میر. 6 به شمشیر شوانابه تی خا کی
ئاشور ده کن و خا کی نه مرو دیش به شمشیری هه لکیشر او. به لام له ئاشور
ده ربا زمان ده کات، کاتییک هیرش ده کاته سه ر خا که که مان و کاتییک
پی ده بیته سنوره کائمان. 7 پاشماوه ی یاقوب له تیو چه ندین گه ل ده بیت،
وه ک شه ونم له لایه ن یه زدانه وه، وه ک بارانی به لیزمه ی سه ر گروگیگا،
ئە وه ی چاوه پروانی مرؤف ناکات و بۆ تاده میراد ناوه ستیت. 8 پاشماوه ی
یاقوب له تیو نه ته وه کان، له تیو چه ندین گه ل، وه ک شیر له تیو درنده کانی
دارستاندا، وه ک جوانه شیر له تیو رانه مه ردا، ئە وه ی په رینه وه ده یشیلیت و
په لاماری ده دات، که س نیبه له ده ستی ده ربازی بکات. 9 ده ست
به سه ر ناحه زانت زال ده بیت و هه موو دوژمنه کانت له ناوده چن. 10
یه زدان ده فه رمویت: «له و رۆژه دا ئە سه په کانت له تیو خۆت له ناوده به م و
گالیسکه کانت ریشه کیش ده که م. 11 شاره کانی خا که که ت له ناوده به م و
هه موو قه لا کانت تیکه ده م. 12 ئە و جادوو گه ریه ی که ده بکه یت له ناوی
ده به م و له مه ودوا ناتوانیت نوشته بکه یت. 13 به داتا شراره کانت له ناوده به م
و له گه ل هه موو به رده تهرخانکراوه کانت له ناوه راست، ئیتیر کپتوش نابه یت
بۆ ده ستکردی ده سه ته کانت. 14 ستوونه ئە شیرا کانت له تیو تدا هه لده کیشم و

شاره کانت ویران ده کم. 15 به تووره یی و هه لچوونه وه تۆله ده که مه وه له و
که لانه ی گویرایه لی من نه بوون.»

6 گوئی بگرن له وه ی یه زدان ده فهرمویت: «ههسته، برۆ له لای چیا کانه وه
سکالا بکه، با گرده کان گوئیان لیبیت که چی ده لیبیت. 2 «ئه ی چیا کان،
گوئی له سکالای یه زدان بگرن، ئه ی بناغه هه میسه بیه کانی زه وی، ئیوه ش
گوئی بگرن! چونکه سکالای یه زدان له گه له که بیه تی، داوا که ی له دژی
ئیسرائیله. 3 «ئه ی گه له کم، چیم لیت کردووه؟ به چی نیگه رانم کردوویت؟
وه لامم بده وه! 4 من له خاکی میسه وه ده رمینایت، له خاکی کۆیلایه تی
توم کریه وه. من موسام بۆ ناردی رابه رایه تیت بکات، هه روه ها هارون
و مریه میسه. 5 ئه ی گه له کم، بیینه ره وه یادت بالاقی پاشای مؤتاب
پیلانی چی گێپرا و به لعامی کوری به عۆر چی وه لام دایه وه. گه شته که ت
له شه تیه وه تا کو گلگال بهینه ره وه یادت، تا کو کاره راستو دروسته کانی
یه زدان یزایت.» 6 به چی بچه به رده می یه زدان و بۆ خودای پایه به رز
بچه میمه وه؟ ئایا به قوربانی سووتاندن بچه به رده می، به گویره که ی ته مه ن
یه ک ساله؟ 7 ئایا یه زدان به هه زاران به ران و به ده یان هه زار پرووبار له
رۆن پازی ده بیته؟ ئایا تۆ به ره که م له جیاتی یاخیبوونه که م بده م، به ری
له شم له جیاتی گوناھی خۆم؟ 8 ئه ی مرۆف، یه زدان یچی راگه یاندیت که
چی چا که و داوای چیت لئنده کات: دادوهری به جییهینه و هه زت له
خۆشه وستی نه گۆر بیته و به بیفیزی له گه ل خودا که ت هاتوچۆ بکه یته. 9
ئه گه ر ئیوه دانان له ناوی خودا بترسن! ده نگه ی یه زدان بانگه واز بۆ شاره که
ده کات: «ئه ی گه ل و ئه وانه ی له شار کۆده بنه وه، گوئی بگرن! 10 ئه ی
مالی خراپه کار، ئایا هیشتا گه نجینه ی داهاقی ناره واییتان له بیر ده کم؟
ئایا ئیفه ی ناته واو که نه فره ت لیکراوه له یادی ده کم؟ 11 ئایا ئه وانه ی
ته رازوویان درۆیه ییتاوانیان ده کم، ئه وانه ی فیل له تووره که ی کیش
ده که ن؟ 12 ده وله مه نده کانی سته مکارن، دانیشتوانه که شی قسه ی درۆ
ده که ن و به زمانیان فیل ده که ن. 13 له بهر ئه وه خه ریکم سزاتان ده دهم،
له بهر گوناهه کانتان ویرانتان ده کم. 14 ئیوه ده خۆن و تیر نابن، گه ده تان
هه رده م به تال ده بیته. ئه م بار ده که ن، به لام هیچ نامینیتته وه، چونکه ئه وه ی
مایه وه ده یده مه شمشیڕ. 15 ئیوه ده چیین و نادورنه وه، زه ی توون ده گوشن

و به پرونه که ی خوتان چهور ناکن، تری ده گوشن و له شه رابه که ی ناخونه وه، 16 چونکه فه رزه کانی عومری و هه موو نهریته کانی بنه ماله ی نه حافتان به جیپناوه و ریگی راویژه کانی نه و انتان گرتووه ته بهر. له بهر نه وه ویرانتان ده که م و دانیشتوانه که ت ده که مه مایه ی گالته جار ی و تانه و ته شه ری نه ته وه کان.»

7 قوربه سه رم! وه ک که سیکم لیات له هاویندا بهر برنیست، وه ک چیننه وه ی رزه میو. نه هی شووه تری بو خواردن هیه، نه هه نجیری یه که م بهر که نه وسم ئاره زوی ده کات. 2 خواناس له خاک له ناوچوو، که سیکی سه رراست له تیو خه لکدا نه ماوه. هه موو بو خوینترپشتن خویان ماتداوه، هه ری که و برا که ی خوی به تور راوده کات. 3 بو خراپه هه ردوو ده سته کانیان چالاکن، میر داوای دیاری ده کات، دادوهر به رتیل وه رده گریست، به هیز به ئاره زوی خوی قسه ده کات پیکه وه ده پرئسن. 4 چاکترینیان وه ک وشترالووکه و راستترینیان وه ک په رزینی درکه. پروژی سزادانی خودا بو تو هات، نه و پروژی که چاودیره کانت هاوار ده کن بو ئاگادار کردنه وه. ئیستا کاتی سه رلیشیواندنی ئیوه یه. 5 متمانه به برادر مه که و پشت به دوست مه به سته. نهینیت یاریزه ته نانه ت له ژنه که شت که له باوه شت پالکه وتووه، 6 چونکه کور سووکایه تی به باوکی ده کات، کچ له دایکی راسته بیته وه، بووک له خه سووی؛ دوژمنی مرؤف له خانه واده که ی خوی ده بیست. 7 به لام من چاوم له سه ری زدان ده بیست، چاوه پروانی خودای پرزگاریم ده که م، خودام گویم لی ده گریست. 8 نه ی دوژمنه که م، به نسکوی من دنجوش نه بیست! چونکه نه گه ر بکه وم، هه لده ستمه وه، نه گه ر له تاریکیدا دانیشم، یه زدان پروناکیه بوم. 9 له بهر نه وه ی له دژی نه و گوناهم کرد، بهرگه ی توورپینی یه زدان ده گرم، تاوه کو بهرگری له داوا که م ده کات و مافی من دیته دی. ده مپینیته دهره وه بو ناو پروناکی، راستودروستی نه و ده بینم. 10 ئینجا دوژمنه که م ته ماشا ده کات و شه رمه زاری دایده پوشتیت، نه وه ی پی ده گوتم: «کوا یه زدانی پهروه ردگارت؟» چاوه کانم ته ماشای که وتی ده کن، ته نانه ت ئیستاش ده شیلریت وه ک قوری شه قامه کان. 11 پروژی بنیادانی دیواره کانت دیت، پروژی فراوانکردنی سنوره کانت. 12 له و پروژهدا خه لک دینه لات، له لای ئاشور و له شاره کانی میسه ره وه،

تەنەت لە ميسرەو ھەتا فورات لە دەریاوە بۆ دەریا و لە چیاو ھەچیا.
13 زەوی لەبەر دانیشتوانە کە ی و یران دەبێت، بە ھۆی کردەو کانیان. 14
بە گۆچانە کەت شوانایەتی گەلە کەت بکات، میگەلی میراتە کەت، ئەو ھە بە
تەنھا لە دارستان نیشتە جێیە لە ناو ھەراستی ڕەزەکان. با لە باشان و گلعاد
بلەو ھە پێن ھەک ڕۆژگاری کۆن. 15 «و ھەک ڕۆژانی ھاتنە دەرەو ھەت لە
خاکی ميسر، کاری سەر سۆر ھیتەریان نیشان دەدەم.» 16 نەتەو ھەکان تە ماشا
دە کەن و شەرمە زار دەبن، سەرباری ھەموو پالەوانییە تیبە کە یان. دەست
دەخەنە سەر دە میان گوپیان کە ڕ دەبێت. 17 ھەک مار خۆل دە لیسنەو ھە،
و ھەک خۆشۆ کە کانی زەوی. بە لەر زەو ھە لە قەلا کانیان دیتە دەرەو ھە، بۆ
لای یەزدانی ھەرو ھەرد گارمان دین و دەتوقن، لە تۆ دە ترسن. 18 کێ
خودایە کێ ھەک تۆیە، کە لە تاوان دەبووریت و لە یاخیبوونی پاشماو ھە
گەلە کەت خۆشە دەبێت؟ ھەتاسەر توورە پی خۆت ھەلنا گریت، چونکە
بە خۆشەو یستییە نەگۆرە کەت دتخۆشیت. 19 دە گەر پیتەو ھە بەزە بیت
پیاندا دیتەو ھە، تاوانە کانیان دەخەیتە ژێر پیتەو ھە و ھەموو گوناھە کانیان
فریدە دەیتە ناو قوولایی دەریا. 20 دلسۆزی بۆ یاقوب پیشان دەدەیت،
خۆشەو یستی نەگۆر بۆ ئیبراھیم، ئەو ھە سۆیندت بۆ باوباپیرانمان خوارد
ھەرو ھەک ڕۆژگاری کۆن.

ناحوم

1 سروشیک سه بارهت به نهینهوا، پهرتووکي بينينه کهي ناحومی نهلقووشي:
2 يه زدان خودايه کي ئيره دار و توله سينه ره، يه زدان توله سينه ر و زور تووره يه.
3 يه زدان توله سينه ره له ناحه زانی و هه لچوونی له دژی دوژمنانی بهرده وامه.
4 يه زدان پشودريزه و توانای مه زنه، به لام چا و له گونا ناپوشيت. رينگای
5 يه زدان له ناو گه رده لول و پره شه بادايه، هه ور تۆزی پييه کانيه تي. 4 ده ريا
سه رزه نشت ده کات و وشکی ده کات، هه موو پرووباره کان بي ئاو ده کات.
باشان و کارمهل سيس ده کات، خونچه ي لوبنان سيس ده بيت. 5
چيا کان له بهر نه و ده لهرزن و گرده کان ده توينه وه. زه وي له ناماده بوونی نه و
ده هه ژيت، جيهان و هه موو دانيشتوانه که ي. 6 کي له بهرده م توورپي نه و
خوی راده گريت؟ کي بهرگه ي جوشي توورپي نه و ده گريت؟ هه لچوونی
وهک ئاگر ده رژيت و تاشه بهرده کان له بهرده مي ده شکين. 7 يه زدان
چا که، له پروژی تهنگانه قه لايه. بايه خ به وانه ده دات که پشتي پي ده به ستن،
8 به لام به توفاتيکی گوره به ته وای کوتايي به نهينه واهه نييت،
دوژمنه کانی به ره و تاریکی راوده نييت. 9 بير له چي ده که نه وه له دژی
يه زدان؟ نه و کوتايي پنده هينييت، کاره سات دوو جار به رپا ناييت. 10
نه وان وهک دپرک ليک ده ئالين، به شه رابه که يان سه رخوش ده بن،
هه موويان وهک کای وشک ده سووتين. 11 نه ي نهينه واه، يه کيک له تووه
ده رده که وييت، نه وه ي بير له خراپه ده کاته وه له دژی يه زدان، راويزکاري
به دکاريه. 12 يه زدان ته مه ده فهرموييت: «هه رچه نده به هيژ و زوريشن،
به لام ده بريته وه و به سه رده چن. نه ي يه هودا، هه رچه نده زه ليلم کرديت
به لام ئيت زه ليلت نا که م. 13 ئيستاش نه و نيره ي که له سه رتوي دايانواوه
ده يشکينيم، کۆته کانت لي ده که مه وه.» 14 نه ي نهينه واه، يه زدان سه بارهت
به تو فهرماني داوه: «هيچ نه وه يه ک نامينييت ناوي توي هه لگر تييت. بته
داتاشراو و له قالب دراوه کان له په رستگای خودا وه نده کانت ريشه کيش ده که م.
گورپت بو هه لده که تم، چونکه تو شاياني ژيان نييت.» 15 نه وه تا له سه ر
چيا کانه پييه کانی مزگينيدره، تاشتي راده گيه نييت! نه ي يه هودا، جه ژنه کانت
بگيره، نه زره کانت به جيبيته، ئيت به دکاران داگيرت نا که ن، به لکو به
ته وای بنبر ده بن.

2 ئەي نەينەوا، بەلاماردەر لە دژى تۆ هات. قەلا كە پياريزە، چاوديزى رينگا كە بگە، بازووى لى هەلبەكە، تواناى زۆر بخرە گەر! 2 يەزدان سەرورەى ياقوب دەگەر ئينتەو وەك سەرورەى ئيسرائيل، هەرچەندە تالانكەران تالانان كردن و رەزەميۆه كانيان تيكدان. 3 قەلغانى پالەوانەكانى ئال هەلگەپراون، قارەمانەكانى لە بەرگى سووردان، لە رۆژى خو ئامادە كردنياندا بۆلاى گاليسكەكان بريسكە دەداتەو، ئەو پەمانەى لە دار سەو بەر دروستكراون دەلەرنەو. 4 گاليسكەكان لە شەقامەكان تيرپەون، لە گۆرەپانەكان سەرەرۆن. ديمەنيان وەك مەشخەلە، وەك بروسك غار دەدەن. 5 نەينەوا پالەوانەكانى بانگ دەكات، بەلام ساتمە دەكەن و لە رۆيشتنياندا دەكەون. پەلە دەكەن بۆلاى شووراكانى و قەلغانەكان ئامادە كراون. 6 دەروازەكانى پروبار دەكرينه وە و كۆشكەكە دەپرميت. 7 بە فەرمانى خودا بە ديل دەگيريت و پراپچ دەكرت. كەنيزەكانى هەر وەك كۆتر دەگمين، سنگيان دەكوتن. 8 نەينەوا وەك حەوزيكي وشكبوو. هاوار دەكەن، «پراو ستن! پراو ستن!» بەلام كەس ئاور ناداتەو. 9 «زيو تالان بكەن! زيو تالان بكەن! گەنجينهكانى لە بن نايەن، پرە لە گەوهەرى بە هادار.» 10 چۆل و تالانكراو و دامالراو، دل دەتويته وە ئەژتۆكان شلن، هەموويان دەلەرزەن، رەنجيان دەپەريت. 11 كوا لانەى شيرەكان، لە وەرگای بەچكە شیران؟ لەويدا شیر و شیرە مئ دەگەران لە گەل بەچكە شیر، هیچ شتيك نەيدە ترساندن. 12 شیر بۆ پيوستى بەچكەكانى پەلامارى دەدا و نيچيرە كەى بۆ شیرە ميبە كەى دەخنكاند، ئەشكەوتە كەى پر دەرد لە نيچير، لانەكانيشى لەوانەى پەلامارى داون. 13 يەزدانى سوپاسالار دەفەرمويت: «من لە دژى تۆم. گاليسكەكانت دەسووتيم و دەبنە دوو كەل، بەچكە شیرەكانيشت شمشير دەيانخوات و نيچيرت لەسەر زوى لى دەپرم. ئيتير دەنگى نيردراوەكانت نايسترين.»

3 ئەي شارى خوین، قوربە سەرت، سەراپای درۆبە، پر لە تالانە، نيچيرى لى نابريت! 2 شريفەى قانچى، خشەخشى چەرخ، غاردانى ئەسپ و هەلبەزىنى گاليسكە! 3 سوارەكان پيشدەكەون، بلنسى شمشير و بروسكەى پرم! زۆرى برينداران و زۆرى كورزاوان، تەرمى ييشومار، خەلكى ساتمە لە تەرمەكان دەكەن. 4 هەموو ئەمانە لەبەر زۆرى داوئيليسى لە شفرۆشە كەبە،

روخسار جوان و جادووگه گه و ره که، نه وهی به داوینپسییه که ی
 نه ته وه کانی کرده کویله، به جادووگه ریه که ی خیلله کان. 5 یه زدانی
 سوپاسالار ده فهرمویت: «من له دژی توم. دامینت هه لده پرم یو سه ر
 پرووت، پروویت پیشانی نه ته وه کان ده ده م و پاشایه تییه کانیس شهرمه زاریت
 ده بین. 6 پیسای فریده ده مه سه رت، ریسوات ده که م و ده تکه مه دیمه تیگی
 گالته جاری. 7 جا هه رکه سیگ بتینیت لیت راده کات و ده لیت: «نهینه وا
 کاول بوو، کئی بوی ده گرییت؟» له کوئی که سیگ بینمه وه دلته واییت
 بکات؟» 8 تایا له تیب چاکتریت، دانیشتوی سه ر نیل، ئاو چوارده وری
 دابوو؟ نه وهی رووباره که ده پیاراست، ئاوه کان شوورای بوون. 9 کوش و
 میسر هیژی له راده به ده ری بوون، پرووت و لییبیه کان هاوپه یمانی بوون. 10
 به لام نه وه به دیل گیرا و راپیچ کرا، منداله کانی پارچه پارچه کران له سه ر
 سووچی هه موو شه قامینک. له سه ر پیاوما قولانی تیروپشک کرا و هه موو
 گه و ره پیاوانی کۆت و زنجیر کران. 11 هه روه ها توش سه رخۆش ده بیت،
 خۆت ده شارپته وه و له په نایه ک ده گه ریت له ده ستی دوژمن. 12 هه موو
 قه لاکانت وه ک داری هه نجیرن به یه که م به ره وه، که به کین به رده بنه وه
 یو ئاو ده می نه وه که سه ی ده یخوات. 13 ته ماشای سه ربازه کانت بکه،
 هه موویان وه ک ژن! ده روازه کانی خا که کت یو دوژمنانت ده خرینه سه ر
 پشت، ئاگر شمشیره ی ده روازه کانت هه لده لووشیت. 14 ئاو بکیشه وه یو
 کاتی گه مارۆدراویت، قه لاکانت به هیژ بکه! برۆ ئاو قوره وه، قور بشیله و
 خشتیره کانت توندوتۆل بکه! 15 له ویدا ئاگر ده تخوات، شمشیر ده تپریت
 و وه ک پۆله کولله ده تخوات. وه ک پۆله کولله زیادبه، زیادبه وه ک
 پیکوره! 16 بازارگانه کانی خۆت له نه ستیره کانی ئاسمان زۆرتر کرد، به لام
 وه ک کولله خا که که پرووت ده که نه وه و ده فرن. 17 پاسه وانته کانت وه ک
 کوللن، نه فسه ره کانت وه ک ره وه کوللن، که له رۆژیکی سارد له سه ر
 دیوار هه لئیشتون، به لام که خۆر هه لئات ده فرن، که س نازانی به ره و
 کوئی چوون. 18 نه ی پاشای ئاشور، شوانه کانت خه وتن، گه و ره پیاوانت
 پالکه وتن پشوو بدن. گه له کت له سه ر چیا کان په رته وازه بوون، که س
 نییه کۆیان بکاته وه. 19 شکانه کت ناگیر پته وه، برینه کت سارپژ ناییت.

هه موو ئه وانه ی هه والی تو ده بیستن له خوشیدا چه پله لی ده ده ن، چونکه کی
نه یچیشتووه خراپه ی بهرده وامی تو؟

حه به قوق

1 ئەو سروسه‌ی که بۆ حه به قوق پینغه مبه‌ر هات. 2 ئە‌ی یه‌زدان، هه‌تا که‌ی هانات بۆ به‌ینم و تۆش گوی ناگرت؟ هه‌تا که‌ی له‌ ده‌ست سته‌م هاوارت بۆ ده‌هینم و تۆش رزگار نا که‌یت؟ 3 بۆ چی ناره‌ واییم پیشان ده‌ده‌یت؟ بۆ چی به‌رگه‌ی خراپه‌ ده‌گرت؟ ویرانکردن و سته‌م له‌ به‌رده‌مه‌، نا کۆکی و پرکابه‌ری سه‌ره‌ه‌لده‌دات. 4 له‌ به‌ر ئە‌وه ته‌ورات له‌ کارخراوه‌ و دادپه‌روه‌ری قه‌د سه‌رکه‌وتوو ناییت. خراپه‌ کار گه‌ماروی که‌سی راستودروستی دا، له‌ به‌ر ئە‌وه دادپه‌روه‌ری ده‌شیویتریت. 5 «ته‌ماشای نه‌ته‌وه‌کان بکه‌ن و سه‌رنج بده‌ن، به‌ ته‌واوی سه‌رسام بن، چونکه‌ له‌ سه‌رده‌می میوه‌دا کارێکی وا ده‌که‌م، ته‌گه‌ر باس بکرت باوه‌ر نا که‌ن. 6 من بابلیه‌کان هه‌لده‌ستینمه‌وه‌، گه‌لێکی دل‌په‌ق و به‌ په‌له‌، به‌ فراوانی زه‌وی رینگای گرتوه‌ته‌به‌ر، بۆ داگیرکردنی ئە‌و نشینگانه‌ی که‌ هی خۆی نییه‌. 7 تۆقینه‌ر و ترسینه‌ره‌، خۆیان حوکم داده‌نن و شکۆی خۆیان ده‌سه‌پین. 8 ئە‌سه‌په‌کانیان له‌ پلنگ به‌تاوترن و له‌ گورگی میواران توندوتیژترن، سواره‌کانی به‌ پرتاوی له‌ دووره‌وه‌ دین، وه‌ک هه‌لۆیه‌کی به‌ په‌له‌ بۆ خواردن ده‌فرن. 9 هه‌موو بۆ سته‌مکاری دین، ئاپۆره‌ که‌یان وه‌ک بای رۆژه‌لات به‌ره‌و پیش ده‌چیت، وه‌ک لم دیل کۆده‌که‌نه‌وه‌. 10 گالته‌ به‌ پاشایان ده‌که‌ن و میران ده‌که‌نه‌ گالته‌چار، به‌ هه‌موو شارێکی قه‌لابه‌ند پیده‌که‌ن، خۆل ده‌که‌نه‌ گرد و ده‌یگرن. 11 ئینجا وه‌ک با هه‌لده‌که‌ن و ده‌رۆن، تاوانبارن، هیزری خۆیان ده‌په‌رستن.» 12 ئە‌ی یه‌زدان، ئایا تۆ له‌ ئە‌زه‌له‌وه‌ نیت؟ خودای من، پیرۆزه‌ که‌م، تۆ هه‌رگیز نامریت. ئە‌ی یه‌زدان، بابلیه‌کانت بۆ جیبه‌جیکردنی حوکه‌کانت دانا، ئە‌ی تاشه‌به‌رد، ئە‌رکی سزادانت به‌وان سپاردوه‌وه‌. 13 چاوه‌کانت له‌وه‌ پاکترن ته‌ماشای خراپه‌ بکه‌ن، ناتوانیت به‌رگه‌ی خراپه‌کاری بگرت. که‌واته‌ بۆچی به‌رگه‌ی ناپا که‌کان ده‌گرت؟ بۆچی بیده‌نگ ده‌بیت کاتییک به‌دکار که‌سیکی له‌ خۆی راستودروستتر قووت ده‌دات؟ 14 مرۆف وه‌ک ماسی ده‌ریا لیده‌که‌یت، وه‌ک بوونه‌وه‌ری ئاوی که‌ فه‌رمانه‌وه‌ی نییه‌. 15 دوزمنی خراپه‌کار به‌ قولاپه‌که‌ی هه‌مووان سه‌رده‌خات، به‌ تۆره‌که‌ی راویان ده‌کات، له‌ناو تۆره‌که‌ی کۆیان ده‌کاته‌وه‌، له‌ به‌ر ئە‌وه‌ شاد و دلخۆشه‌. 16 هه‌ر له‌ به‌ر ئە‌وه‌ش قوربانی بۆ تۆره‌که‌ی

سەردەپریت و بخووری بۆ دەسووتیئیت، چونکە بەھۆی تۆرەکیەوہ خویش
رادەبویریئیت و خواردنەکی چەورە. 17 ھەتا کەمی بەردەوام دەبێ لەوہی
بە تۆرەکی پراو بکات، بە بێ بەزەیی نەتەوہکان لەناو بیات؟

2 لە خالی چاودیریکردنە کەم دەوہستم و سەردە کەومە سەر قوللەیی
چاودیری، چاوەرێ دە کەم تا کو بزانیم یەزدان چیم بێ دەلیت و بۆ وەلامی
ئەو سکالایە چی بلیم. 2 ئینجا یەزدان وەلامی دامەوہ و فەرمووی:
«سروشە کە بنوسەوہ و لەسەر تابلۆ ھەلییکۆلە، تا کو پەیا منبیر بە دروستی
پەیا مە کە بگە یە ئیت، 3 چونکە سروشە کە بۆ کاتی دیاریکراوہ، باسی کۆتایی
دەکات و درۆ ناکات. ئەگەر درێژەیی کیشا چاوەرێ بکە، چونکە بێگومان
دیئیت و دوانا کەوئیت. 4 «تە ماشا، دوژمن خوئی گف کردوہ تەوہ،
ئارەزووہ کانی رەوا نییە، بەلام کەسی راستو دروست بە باوەرێ خوئی
دەژیئیت. 5 لە راستیدا شەراب فریوی دەدات، لەخۆباییە و ھەرگیز ھیور
نایئتەوہ، چونکە وەک گۆر ئارەزووی بەرفراوانە، وەک مردنە، ھەرگیز
تیر نایئیت، ھەموو نەتەوہکان بۆ خوئی کۆدە کاتەوہ و ھەموو گەلان بە
دیل دەگریئیت. (Sheol h7585) 6 «ئایا گە لەکان پەند و توانج لەو ناگرن،
دەلین: «قور بەسەر ئەوہی شتی دزراو کە لە کە دەکات و بە ستەمکاری
خوئی دەو لە مەند دەکات! ئەو دوخە ھەتا کەمی بەردەوام دەبیئیت؟» 7
ئایا قەرز دەرە کانت کتوپر لیت راستنابنەوہ؟ ئایا بە تاگا نایین و ناتلە قینن؟
ئینجا دەبیئە دەستکەوت بۆیان. 8 لەبەر ئەوہی تۆ چەندین نەتەوہت تالان
کرد، ئەو گەلانەیی کە ماونەتەوہ تۆ تالان دەکەن، لەبەر ئەوہی تۆ خوینی
مرؤفت پرشت، تۆ خاک و شار و ھەموو دانیشتوانە کەیت و یران کرد.
9 «قور بەسەر ئەوہی دەستکەوتی نارەوا بۆ مالمە کەمی بە دەستدەھینیئیت
و ھیلانە کەمی لە بەرزایی دادە ئیت، تا کو لە چنگی خراپە دەرباز بیئیت!
10 پیلانی ریشە کیشکردنی گەلاتیکی زۆرت گێپرا، شەرمەزاریت ھینایە
سەر مالمە کەت و خۆت دۆراند. 11 لەبەر ئەوہ بەرد لەناو دیوارەوہ ھاوار
دەکات و کاریتەش لە دارەوہ دەنگ دەداتەوہ. 12 «قور بەسەر ئەوہی بە
خوئپرشتن شار بنیاد دە ئیت و بە ستەمکاری شارۆچکە دادە مەزرینیئیت. 13
ئایا ئەوہ لە لایەن یەزدانی سوپاسالارەوہ نییە کە ماندوو بوونی گەلان تەنھا بۆ
ئاگر بیئیت، شە کە تبوونی نەتەوہکان بێ سوود بیئیت؟ 14 چونکە زەوی پر

ده بیټ له ناسیڼی شکومهندي یه زدان، ههروهک ټاو ده ریا داده پوښیت. 15 «قوربه سهر ټه وهی شهراب ده رځواری تزیکه کهی ده دات، هه تا سه رځوش ده بیټ له مه شکه که وه بوی تیده کات، تا کو جه سته یان به پروتی بیټیت. 16 تیره بیټ له شهرمه زاری له جیاتی شکومهندي. ټیستا تورهی تویه! بیټوشه و پروت ببه وه، جامی دهستی راستی یه زدان دیته سهر تو، شهرمه زاریش شکوی تو داده پوښیت. 17 ټه و سته مهی له لوبانت کرد به سهرت دیته وه، له ناوردنی ټازه له کانی ده ترسیټیت. له بهر ټه وهی تو خوینی مرؤفت رشت، تو خاک و شار و هه موو دانیشتوانه کهیت ویران کرد. 18 «ټه و بتهی که ده تاشریت چ که لکیکی هه یه؟ یان ټه و په بکه ره له قالبدر اوهی خه لکی فیری درؤ ده کات؟ چونکه دروستکه ره کهی پشتی پټ ده به سټیت، بټیکی دروستکردوه ناتوانیت قسه بکات. 19 قوربه سهر ټه وهی به ته خته دار ده لیت: «هسته!» به به ردی بی هه ست و نه ست: «به ټا گابه!» ټایا ده توانیت پرټنایی بکات؟ به زیړ و زیو پروکه ش کراوه، رؤحی تیدا نییه.» 20 به لام یه زدان له ناو په رستگای پیروزیدایه، با هه موو دانیشتوانی زهوی له به رده میدا پیده نگ بن.

3 نو ټریکی حه به فوقی پیغه مبه ر. له سهر ټاوازی «شگیاتوت»: 2 ټهی یه زدان، هه والی ټوم بیست، ټهی یه زدان، له کاره کانت ترسام، له سهرده می ټیه دوو باره یان بکه وه، با له سهرده می ټیه بزانیڼ، له تووره پیدا به زه یی بهینه ره وه یادت! 3 خودا له ټیمانه وه هات، پیروزه که له کتوی پارانه وه هات. شکوی ټه و ټاسمانی دا پوښیوه و ستایشی ټه و زهوی پرکردوه. 4 پرشنگی ټه و وهک تیشکی به ره به یانه، له ده سته وه پرونا کی ده باریت، له ویدا توانای شاردرابووه. 5 په تا له پیشیه وه رؤنشت، گرانه تاش له دوا ی هه نگووه کانی ټه و بوو. 6 پاره وستا و زهوی هه ژاند، ته ماشای کرد و هه موو گه له کانی له رزاند. چیا دیرینه کان کوتران، گرده له میژینه کان هاتنه خواره وه، به لام یه زدان جاویدانییه. 7 چادره کانی کوشانم له ته نگوچه له مه دا بیټی، په شماله کانی میدیان ده له رزین. 8 ټهی یه زدان، ټایا جوښی تووره یی تو له پروو باره کان بوو؟ ټایا له پروو باره کان تووره بوویت؟ ټایا هه لچوونی تو له ده ریا بوو، تا کو سواری ټه سپ بیت و گالیسکه کانت به ره و سهرکه وتن بچن؟ 9 که وانه کهی خوتت ټاماده کرد و داوا ی تیریکی زورت کرد. به پروو باره کان

زهويت شەق كەردووه، 10 چياكان تۆيان بىنى و لەرزىن، لافاوى ئاوهكان
 تىپەرىن، قوولايپەكان دەنگيان هات، شەپۆلەكانى بەرزبوونەوه. 11 خۆر
 و مانگ لە ئاسمان وەستان، بە برىسكانەوهى تىرە هاوئىزاوهكانت، بە
 درەوشانەوهى ڕمە پىرشنگدارەكەت. 12 بە توورەبىهوه لەسەر زهوى
 گەپرايت، بە توورەبىهوه نەتەوهكانت وردوخاش كەرد. 13 بۆرزاگاركەردنى
 گەلەكەت هاتىبە دەرەوه، بۆرزاگاركەردنى دەستىشانكراوهكەت. سەرۆكى
 ولاقى بەدكارىت وردوخاش كەرد، لە سەرەوه هەتا پىي پرووت كەردەوه.
 14 بە تىرەكانى خۆى سەرى سەرركەدەكانى ئەوت كوت كەرد، كاتىك
 هېرشىيان هېنا بۆ پەرتەوازەكردنمان، خۆشيان ئامادە كەرد بۆ راوكەردنى ئەو
 كۆلەلى خۆى ماتداوه. 15 بە ئەسپەكانت بەناو دەرەيادا رېنگات گرتەبەر،
 ئاوه زۆرەكانت هەژاند. 16 بىستم و هەناوم كەوتە خوارەوه، لەبەر دەنگەكە
 لىوهكانم لەرزىن، ئىسكەكانم كۆر بون، چۆكم لەرزى. لەگەل ئەوهشدا بە
 ئارامىيەوه چاوهرپى رۆزى تەنگانەم بۆ ئەو نەتەوانەى هېرشىيان هېنايە سەرم.
 17 لەگەل ئەوهى دار هەنجىر گول ناكات و دار مېوهكان هېشووه ترىيان
 نىيە، لەگەل ئەوهى دار زەيتون بەر ناگرىت و كىلگەكان خواردن بەرھەم
 ناهىن، لەگەل ئەوهى مەر لە پشتىر دەبردريتهوه و مانگا لەسەر ئاخوڤ نىيە،
 18 بەلام من بە يەزدان دلشاد دەبم، بە خوداى رزاگاركەرم دلخۆش دەبم.
 19 يەزدانى پەروەردگار هېزى منە، پىيەكانم وەك پىي ئاسك لىدەكانت،
 توانام پى دەبەخشىت بىچمە سەر بەرزايپەكان.

سه فه نیا

1 بۆ سه رۆکی گۆرانییژه کان، له سه ر ئامپیره ژیداره کام. په یامی یه زدان بۆ سه فه نیای کوری کوشی کوری گه ده لیا هو ی کوری ئه مه ریای کوری چه زقیاء، له سه ر ده می یوشیای کوری ئامۆنی پاشای یه هودا: **2** «هه مووان له سه ر پرووی زه وی به ته واوه تی داده مالم.» ئه وه فه رمایشتی یه زدانه. **3** «مرۆف و ئازهل داده مالم، بالنده کانی ئاسمان و ماسییه کانی ده ریا داده مالم. به دکاران تووشی کۆسپ ده کم و مرۆف له سه ر پرووی زه وی بنپر ده کم.» ئه وه فه رمایشتی یه زدانه. **4** «ده ستم بۆ سه ر یه هودا و بۆ سه ر هه موو دانیشتووانی ئورشه لیم دریز ده کم. ئه و به عل په رستانه ی ماونه ته وه له م شوینه بنپریان ده کم، ناوی کاهینه بپه رسته کان و کاهینه هه لگه پراوه کان، **5** ئه وانه ی له سه ربانه کان کپتۆش ده به ن بۆ ئه ستیره کانی ئاسمان، ئه وانه ی کپتۆش ده به ن و سویند به یه زدان ده خۆن، هه روه ها سویند به مۆله خیش ده خۆن، **6** له گه ل ئه وانه ی له یه زدان هه لگه پراونه ته وه و ئه وانه ی پروو له یه زدان ناکه ن و پرسیا ری لئ ناکه ن.» **7** له به رده م یه زدانی بالاده ست پیده نگ به، چونکه رۆژی یه زدان نزیکه. یه زدان قوربانی ئاماده کردووه، بانگکراوانی خۆی ته رخان ده کات. **8** له رۆژی قوربانی یه زدان میران سزا ده ده م هه روه ها کورانی پاشا و هه موو ئه وانه ی جلوه به رگی نامۆیان له به ره. **9** له و رۆژه دا هه موو ئه وانه سزا ده ده م که خۆیان له وه ده پاریزن پئ له سه کۆی ده روازه که بنین، ئه وانه ی په رستگای خودا وه نده کانیان پر ده کهن له سته م و فیلبازی. **10** یه زدان ده فه رمویت: «له و رۆژه دا، ده نگی هاوار له ده روازه ی ماسی به رزده بیته وه، ئاله نال له ”گه ره کی نوئ” دیت، ده نگی تیکشکاتیکی گه وره ش له گرده کانه وه. **11** ئه ی دانیشتووانی ناوچه ی مه کتیش بنالین، هه موو بازرگانه کاتان له ناوده چن، هه موو بازرگانه کانی زیو بنپر ده کرین. **12** له و سه رده مه دا، به چرا ئورشه لیم ده پشکم و ئه و که سانه سزا ده ده م که له خۆرا زین، ئه وانه وه ک شه رابن به سه ر خلته که به وه، له دلی خۆیاندا ده لئین: ”یه زدان نه چا که ده کات و نه خراپه.” **13** ئه وانه سامانیان تالان ده کریت، مالیان ویران ده بیته. مال بنیاد ده نین و تینیدا دانانیشن؛ په ز ده چین و له شه رابه که ی ناخۆنه وه. **14** «رۆژی گه وره ی یه زدان نزیکه، نزیکه و زۆر به په له یه. هاواری رۆژی یه زدان تال ده بیته، پالنه وانه مه زنه که

نەعرەتەى جەنگ دەكىشىت. 15 ئەو پۇرۇشە پۇرۇشە توورەبىيە، پۇرۇشە تەنگانە
 و ئازارە، پۇرۇشە كۆلبوون و ويرانىيە، پۇرۇشە تارىكى و ئەنگوستەچاوه،
 پۇرۇشە ھەور و تەمى چەرە، 16 پۇرۇشە كەرەنا لىدان و نەعرەتەى جەنگە
 لە دۇرۇشە شارە قەلەبەندەكان و لە دۇرۇشە قوللە بەرزەكان. 17 «تەنگ بە
 مۇرۇشە ھەلدەچىم، وەك كۆيۇر بە پەلكوتان دەپۇن، چونكە دەرھەق بە
 يەزدان گوناھيان كەرد. ئىنجا خوئىيان وەك خۇل دەپۇشە و ھەناوئىشان
 وەك زىل. 18 نە زىو و نە زىرەكەيان ناتوان دەربازيان بكن، لە پۇرۇشە
 توورەبىيە يەزدان. «بە ئاگرى ئىرەبىيەكەى ھەموو زەوى ھەلدەلووشىت،
 چونكە لەناوچووتىكى كۆپۇر دروستدەكات بۇ ھەموو دانىشتووانى زەوى.»
2 ئەى نەتەو بە شەرمەكە، خۇت كۆبەكەرەو، خۇت كۆبەكەرەو،
 2 بەر لەوەى كاتى ديارىكراوتان لەدەست بچىت، بەر لەوەى ئىو وەك
 پوشوپەلاشى بەردەم باتان بەسەرىت، پۇش ئەوەى گرى توورەبىيە يەزدان
 يىتە سەرتان، پۇش ئەوەى پۇرۇشە توورەبىيە يەزدان يىتە سەرتان. 3 ئەى
 ھەموو بىفیزەكانى سەرزەوى، پوو لە يەزدان بكن، ئىو ئەوانەى حوكمەكانى
 ئەو جىبەجى دەكەن. داواى پاستودروستى بكن، داواى بىفیزى بكن،
 بەلكو لە پۇرۇشە توورەبىيە يەزدان داپۇشۇرۇن. 4 غەزە چۆل دەكرىت و
 ئەسقلان وىران دەبىت، ئەشۇد لە نىوہرۇدا كۆل دەكرىت و عەقرۇنىش
 رىشەكىش دەكرىت. 5 قوربەسەر دانىشتووانى كەنارى دەريا، نەتەوەى
 كرىتتەكان! فەرمايشتى يەزدان لە دۇرۇشە ئىو، ئەى كەنعان، خاكى
 فەلەستىيەكان، يەزدان دەفەرموئىت: «لەناوت دەبەم، كەست ناھىلەو.»
 6 كەنارى دەرياش دەبىتە لەوہرگا، دەبىتە شوئى شوانەكان، بۇ پىشتىرى
 مەر. 7 دەبىتە مۆلكى پاشماوہى بنەمالەى يەھودا، لەسەرى دەلەوہرۇن،
 ئىواران لە مالەكانى ئەسقلان لادەدەن، چونكە يەزدانى پەرورەدگاربان
 بەسەريان دەكاتەو، رايچىكراوہكانىان دەگەرئىتەو. 8 «گۆم لە جىئوہكانى
 مۇتاب و قەشمەرىيەكانى عەمۇنىيەكان بوو، ئەوانەى جىئوئىان بەگەلەكەم
 دا و ھەرەشەيان لە خاكەكەيان كەرد.» 9 يەزدانى سوپاسالار، خوداى
 ئىسرائىل دەفەرموئىت: «بەجگى خۆم، لەبەر ئەو پىگومان مۇتاب وەك
 سەدۇمى لىدئىت، عەمۇنىيەكانىش وەك عەمۇرا، ھەتاھەتايە دەبىتە شوئى
 گەزگەزكە و چالى خوى و ويرانىيە. پاشماوہى گەلەكەم تالانىان دەكەن

و پاشماوهی نه ته ووه کم ده بڼه میراتگری خا که که یان.» 10 له بهرام بهر لووتبه رزیان ته مه یان به سهر دیت، له بهر جنیودان و سوو کایه تییان به گه لی یه زدانی سوپاسالار. 11 یه زدان ترسناک ده بیټ بویان، چونکه هه موو خوداوه نده کانی سهر زه وی تیکه ده شکینیت. هه موو خه لک هه ریه که و له شوینی خو یه وه کړتوشی بو ده بڼ، هه ریه که و له خا که که ی خو ی. 12 «میوه ش ته ی کوشیه کان، به شمشیری من ده کوژرین.» 13 ده سستی بو با کوور دريژ ده کات و ئاشوریش له ناوده بات، نه یه و ویران ده کات وه ک بیابان و شک ده بیټ. 14 ئینجا له ویدا میگه له کان خو یان ده کیښنه وه، هه موو جوړه ئازه لیک. هه م کونده په پووی بیابان و هه م بایه قووش، له سهر ستوونه کانی شه و به سهر ده بڼ، له په نجه ره کانیه وه ده نگیان دیت، کول بوون له بهر ده رگایه، چونکه دار ئورزه کانی پرووت کراونه ته وه. 15 ته مه شاره د خوشه که یه که له ئاسووده پیدا ده ژیا. ته وه ی له دلی خویدا ده یگوت: «ته نها من، که سی دیکه هاوتای من نییه.» ئاخ، چون ویران بوو، لانه ی گیانه به ران! هه موو ته وانه ی به لایدا تیده په رن گالته ی پنی ده که ن و فیکه لیده ده ن.

3 قوربه سهر شاری سته مکاره کان ته وه ی یاخی بووه و گلاوه! 2 گوئی له که س نه گرت، ته مچی نه بوو، پشتی به یه زدان نه به ست، له خودای خو ی نزیک نه بووه وه. 3 میره کانی ناوه راستی شیرن ده نه پرینن، دادوه ره کانی گورگی عیوارانن، هیچ بو به یانی ناهیلنه وه. 4 پېغه مبه ره کانی له خو بایین، خه لکاتیکی ناپاکن، کاهینه کانی پیروز گیان گلا و کردووه، ته وراتیان پښیل کردووه. 5 یه زدان له و شاره دا راستو دروسته، ناره وایی ته نجام نادات. به یان بیان داد په روه ریه که ی په پره و ده کات، که مو کوپری تیدا نییه، به لام سته مکار واتای سهر شوپری نازانیت. 6 «نه ته وه کانم پریشه کیش کرد، قه لا کانیان ویران بوون، شه قامه کانی ته وانه چول کرد، به بی ریوارن، شاره کانیان ویران کران، به بی مروفن، بی دانیشتووان. 7 ئینجا فهرمووم: «ینگومان ئیتیر لیم ده ترسیت و ته مچی ده بیت!» هه تا نشینگه که ی پریشه کیش نه کریت، هه موو سزای خو م به سهریدا ناسه پینم. به لام چالاک بوون له گنده لکردنی هه موو کرده وه کانیان.» 8 یه زدان ده فهرمویت: «له بهر ته وه چاوه پریم بکن، هه تا ته و پروژه ی هه لده ستم

بۆ شایه تیدان، چونکه برپارم دا نه ته وه کان کۆبکه مه وه، پاشایه تیه کان
 خربکه مه وه، هه تا هه لچوونم به سه ریاندا هه لپرزیم، هه موو گری تووریهیم،
 به ئاگری ئیرهیم هه موو زه وی هه لده لووشیت. 9 «ئینجا لیوی هه موو
 گهلان پاک ده که مه وه، هه تا هه موویان به ناوی یه زدان وه نزا بکه ن، تا کو
 هاوشانی یه کتر خزمه تی بکه ن. 10 له وه به ری پرووباره کانی کوشه وه ته وانه ی
 ده مپه رستن، گه له په رتوبلا وکراوه که م، دیاریه کاتم پشکه ش ده که ن. 11 له و
 پوژده دا به هوئی کرده وه کانت سه رشور ناییت که پینان له من یاخی بوویت،
 چونکه من له م شاره دایانده مالم، ته وانه ی به لووتبه رزیان دنجوشن. ئیتیر
 ناگه پریته وه بۆ سه ر لووت به رزی له کیوی پیروزم. 12 به لام گه لیکت
 تیدا ده هیلمه وه ساده و ساکار، پشت به ناوی یه زدان ده به ستیت. 13
 پاشماوه ی ئیسرایلیش چیدی خراپه نا که ن، درو نا که ن، له ده میاندا
 زمانی هه لئه له تینه ر نامینیت، چونکه به ئاسووده یی ده خوون و راده کشین،
 که سیش نییه بیانتر سینیت.» 14 ئه ی سییونی چ، گورانی بل، ئه ی
 ئیسراییل، هاواری خووشی بکه! به هه موو دلته وه شادمان و دلخوشه، ئه ی
 ئورشه لیمی چ! 15 یه زدان سزا که ی توی دامالی، دورمه که ت کشایه وه.
 یه زدان، پاشای ئیسراییل، له گه ل تویه، جاریکی دیکه له خراپه ناترسیت.
 16 له و پوژده دا به ئورشه لیم ده گوتریت: «ئه ی سییون مه ترسه، ده ستت شل
 مه که. 17 یه زدانی په روه ردگارت له گه لئدایه، له پرگار کردن قاره مانه. به
 شادییه وه پیت دلخوش ده بیت، له ناو خوشه ویستییه که ی ده تپوژ ئینته وه،
 به گورانییه وه پیت شاد ده بیت.» 18 «ته وانه ی بۆ نه مانی جه ژن ده گرین له
 تو دایانده مالم، له مه ودوا شه رمه زاری هه لئا گریت. 19 له و کاته دا من سزایان
 ده ده م هه موو ته وانه ی زه لیلیان کردیت؛ شه له که پرگار ده که م و ته وانه ی
 دوور خراو بوونه وه کویان ده که مه وه. ستایش و ناوبانگان پی ده به خشم له
 هه موو خاکیک که شه رمه زار بوون. 20 له و کاته دا کوتان ده که مه وه، له و
 کاته دا ده تانگه پرنه وه خاکی خووتان. ستایش و ناوبانگان پی ده به خشم له تیو
 هه موو گهلانی زه وی، کاتیک پاپچکراوه کانتان و به ختیاریتان له به رچاوتان
 ده که پرنه وه.» ته وه فه رمایستی یه زدانه.

حه گه‌ی

1 له یه‌کی مانگی شەشی سالی دووه‌ی داریوشی پاشا فه‌رمایشتی یه‌زدان له ریگه‌ی حه‌گه‌ی پیغه‌مبه‌ره‌وه‌ بۆ زروبایی کوری شه‌ئه‌لتییل فه‌رمانه‌وه‌ی یه‌هودا و بۆ یه‌شوعی کوری یه‌هۆچاداقی سه‌رۆک کاهین هات و فه‌رمووی: 2 یه‌زدانی سوپاسالار ته‌مه‌ ده‌فه‌رمویت: «ئه‌م گه‌له‌ گو‌تیان:» هه‌تا ئیستا کاتی بنیادنا‌نه‌وه‌ی مالی یه‌زدان نه‌هاتوه‌.» 3 ئینجا فه‌رمایشتی یه‌زدان له ریگه‌ی حه‌گه‌ی پیغه‌مبه‌ره‌وه‌ هات: 4 «ئایا ده‌گو‌نجی که له ماله‌ پازاوه‌ که‌تان دا‌بنیشن، به‌لام ته‌م ماله‌ ویرانه‌؟» 5 ئیستا‌ش یه‌زدانی سوپاسالار ته‌مه‌ ده‌فه‌رمویت: «له‌ کرده‌وه‌ که‌تان پامین. 6 زورتان چاند، به‌لام که‌م هات. خواردتان، به‌لام تیر نه‌بوون. خواردتانه‌وه‌، به‌لام تینوو‌یتیتان نه‌شکا. به‌رگان پۆشی، به‌لام گه‌رم نه‌بوونه‌وه‌. کریگرت‌ه‌ش کری وهرده‌گریت، به‌لام ده‌یخاته‌ گیرفاتیکی دراو.» 7 یه‌زدانی سوپاسالار ته‌مه‌ ده‌فه‌رمویت: «له‌ کرده‌وه‌ که‌تان پامین. 8 سه‌ر‌بکه‌ونه‌ سه‌ر چیا و دار به‌ین و ماله‌ که‌ی من بنیاد بنین، لپی پازی ده‌بم و شکۆدار ده‌بم. 9 چاوه‌رپی زورتان کرد، به‌لام که‌م هات. ته‌وه‌ی ئیوه‌ هی‌ناتانه‌ ماله‌وه‌، فووم لپی کرد. له‌به‌ر چی؟ له‌به‌ر ماله‌ که‌م، ته‌وه‌ی که‌ ویرانه‌، ئیوه‌ش هه‌ریه‌ که‌ و به‌ ماله‌ که‌ی خو‌یه‌وه‌ سه‌ر‌قاله‌. 10 له‌به‌ر ته‌وه‌ ئاسمان شه‌ونی پراگرت و زه‌ویش به‌روبوومی خو‌ی پراگرت. 11 من وشکه‌ سالم بانگکرد بۆ سه‌ر زه‌وییه‌ که‌ و بۆ سه‌ر چیا کان، بۆ دانه‌ویله‌ و شه‌رابی نوی و زه‌یت، بۆ سه‌ر هه‌رچی خا‌که‌ که‌ به‌ره‌می ده‌هینیت، بۆ سه‌ر مرۆف و ئاژهل، بۆ سه‌ر هه‌موو کاره‌کانی ده‌ست.» ته‌مه‌ فه‌رمایشتی یه‌زدانی سوپاسالاره‌. 12 ئینجا زروبایی کوری شه‌ئه‌لتییل و یه‌شوعی کوری یه‌هۆچاداقی سه‌رۆک کاهین و هه‌موو پاشماوه‌ی گه‌ل گو‌پرایه‌لی یه‌زدانی په‌روه‌ردگاریان و په‌یامه‌ که‌ی حه‌گه‌ی پیغه‌مبه‌ر بوون که‌ یه‌زدانی په‌روه‌ردگاریان ناردبووی، گه‌لیش له‌به‌رده‌م یه‌زدان ترسان. 13 ئینجا حه‌گه‌ی نێردراوی یه‌زدان په‌یامه‌ که‌ی یه‌زدانی به‌ هه‌موو گه‌ل پراگه‌یاند و گو‌تی: «یه‌زدان ده‌فه‌رمویت، من له‌گه‌لتاندام.» 14 ئینجا یه‌زدان رۆ‌چی زروبایی کوری شه‌ئه‌لتییل فه‌رمانه‌وه‌ی یه‌هودای هه‌ژاند له‌گه‌ل رۆ‌چی یه‌شوعی کوری یه‌هۆچاداقی سه‌رۆک کاهین و رۆ‌چی هه‌موو پاشماوه‌ی

گەل، جاھاتن و کارەكەى مالى يەزدانى سوپاسالارى خوداي خوڧان
ئەنجام دا، 15 لە بىست و چواری شەشى سالى دووھى داریوشى پاشا.

2 لە بىست و يەكى مانگى ھوت، فەرمایشى يەزدان لە رینگى ھەگى
پېغەمبەرەو ھات: 2 «ئىستا قسە بکە لە گەل زروبابلى كورى شەتەلتیلى
فەرمانرەوای يەھودا و يەشوعى كورى يەھوچاداقى سەرۆكى كاهین و
پاشماوھى گەل، بلى: 3 «لەوانەى كە ماونەتەو ھەتەو ھەتەو ھەتەو مالى لە
شكۆمەندى يەكەمىدا بىنیوھ؟ ئەى ئىستا ئیوھ چۆن دە بىین؟ ئایا وەك ھېچ
ناپەتە بەرچاوتان؟» 4 يەزدان دە فەرموئیت: «بەلام ئىستا ئەى زروبابل،
بەھیزبە. ئەى يەشوعى كورى يەھوچاداقى سەرۆكى كاهین، بەھیزبە. ئەى
ھەموو گەلى خا كەكە، بەھیزبە و ئیش بکەن، چونكە من لە گەلتانم، ئەوھ
فەرمایشى يەزدانى سوپاسالارە. 5 «بەپى ئەو پەیمانەى لە گەلتاندا بەستم
كاتىك لە ميسرەو ھاتتە دەرەوھ، رۆح لە توتاندا ماوھ. مە ترسن.» 6
«يەزدانى سوپاسالار ئەمە دە فەرموئیت: «پاش كەمىك من جارىكى دىكە
ئاسمان و زەوى، دەريا و وشكانى دەھەژنم. 7 ھەموو گەلان دەھەژنم و
ھەموو شتە گرانبەھاكانى گەلان دین و ئەم مالى پر لە شكۆ دەكەم.» ئەوھ
فەرمایشى يەزدانى سوپاسالارە. 8 «زىو بۆ منە، زىر بۆ منە.» ئەوھ فەرمایشى
يەزدانى سوپاسالارە. 9 «شكۆمەندى ئىستای ئەم مالى لە شكۆمەندى
پىشتىرى مەزنتەر دەبیت. لەم شوئینەدا ئاشتى دەبەخشم.» ئەوھ فەرمایشى
يەزدانى سوپاسالارە.» 10 لە بىست و چواری توى سالى دووھى داریوش،
فەرمایشى يەزدان بۆ ھەگى پېغەمبەر ھات و فەرموئیت: 11 «يەزدانى
سوپاسالار دە فەرموئیت: «ئىستا لە كاهینەكان پەرسە تەورات چى دەبیت:
12 ئەگەر كەسپىك گۆشتى تەرخانكراوى پىرۆزى بە دامىنى كراسەكەى
ھەلگرت و دامىنى بە نان يان چىشت يان شەراب يان زەیت يان ھەر
خواردتېك كەوت، ئایا ئەم خواردنە پىرۆز دەبیت؟» كاهینەكانىش
وھلامیان داھوھ گوتیان: «نەخىر.» 13 ئىنجا ھەگى گوتى: «ئەگەر
كەسپىك بە مردووئىك گلاو بووئیت، دەست لە يەكېك لەم خواردنە
بدات، ئایا ئەم خواردنە گلاو دەبیت؟» كاهینەكان وھلامیان داھوھ و
گوتیان: «بەلى، گلاو دەبیت.» 14 ئىنجا ھەگى وھلامى داھوھ و
گوتى: «يەزدان دە فەرموئیت: «ئەم گەلە و ئەم نەتەوھە لە بەردەم ئاوان.

15 هه موو کرده و هکانی ده ستیان و نه وهی له وی پشکه شی ده کن گلاوه. «ئیس تاش له مرپوه له رۆژانی رابردوو رابمین: پیش نه وهی له پرستگای یه زدان بهردیک بخریته سه بهردیک. 16 له و رۆژانه یه کینگان ده هاته سه به خه رمانی گه نم بیست ربه بیات، ته نها ده هه بوو. ده هاته سه به رابه که تا کو په نجا قاپی لی پر بکات، ته نها بیست هه بوو. 17 به بای گه رمه سیرو که پروو و ته رزه له هه موو کرده و هکانی ده ستانم دا، به لام میوه نه گه رانه وه لام.» نه وه فه رمایشی یه زدانه. 18 «له م رۆژه به دواوه رابمین، له رۆژی بیست و چواری مانگی تو، له و رۆژه وه که پرستگای یه زدان دامه زرا. لی رابمین: 19 ئایا هیشتا توو له نه مباره کانه؟ نهی میو و هه نجیر و هه نار و داری زه یوونیش هیشتا به ریان نه گرتووه؟» «له م رۆژه وه به ره که تدارت ده که م.» 20 دووباره فه رمایشی یه زدان بو حه گه ی هاته وه، له رۆژی بیست و چواری مانگی تو، فه رموی: 21 «قسه له گه ل زروبایی فه رمانه وای یه هودا بکه و یل: «من ئاسمان و زه وی ده هه ژنیم. 22 ته ختی پاشایه تیه کان وه رده گیپم و هیزی پاشایه تی نه ته وه کان له ناوده به م. گالیسکه و سواره که ی وه رده گیپم، نه سپ و سواره کانیا ن ده کوژرین، هه ریه که به شمشیری برا که ی.» 23 «یه زدانی سوپاسالاره فه رمویت: «نهی زروبایی کوپی شه ته لتییلی به ندهی من، له و رۆژه دا ده ته م و وه ک نه نگوستیله ت لی ده که م بو خوم، چونکه تو م هه لبارد.» نه وه فه رمایشی یه زدانی سوپاسالاره.»

زه کهریا

1 له مانگی ههشتی سالی دووه می داریوش، فهرمایشتی یهزدان بۆ زه کهریای پیغه مبهه کوری بهرخیای کوری عیدو هات: 2 «یهزدان زور له باوبایرانتان تووره بوو. 3 له بهر تهوه به گهل ده لیت: یهزدانی سوپاسالار ته مه ده فهرمویت: «بگه پرینه وه بۆ لام، منیش ده گه پرینه وه بۆ لاتان.» ته وه فهرمایشتی یهزدانی سوپاسالاره. 4 وهک باوبایرانتان مه بن، ته وانه ی پیغه مبهه کانی پیشوو پیمان را گه یاندن: یهزدانی سوپاسالار ده فهرمویت: «له ره فتاره خراب و نهریته خراپه کانتان بگه پرینه وه.» به لام گوپیان نه گرت و سه رنجیان نه داعی. ته وه فهرمایشتی یهزدانه. 5 ئیستا باوبایرانتان له کوین؟ ههروه ها پیغه مبهه کان، ئایا هه تاهه تایه ده ژین؟ 6 به لام فهرمایشت و فهرزه کام که بهنده پیغه مبهه کام پئ راسپارد، ئایا به باوبایرانتان نه گه بشت؟ «ئینجا تۆ به یان کرد و گوپیان: «ههروهک ته وه ی یهزدانی سوپاسالار مه بهستی بوو پئانی بکات، به پئی ره فتار و نهریته کانتان، ئاوا ی پئ کردین.»» 7 له بیست و چواری یازده که مانگی شوباته له دووه سالی داریوش، په یامی یهزدان بۆ زه کهریای پیغه مبهه کوری بهرخیای کوری عیدو هات. 8 له شه ودا بینینیکم بۆ ئاشکرا کرا: له بهرده مم پیاویک سواری ته سپیکی سوور بووه. پیاوه که له شیویک له تیو دار مۆرده کان راهه ستاوه، له پشتیه وه ته سپی سوور و زهرد و سپی هه بوو. 9 ئینجا پرسیارم کرد: «گه ورم، ته مانه چین؟» ته و فریشته یه ی که قسه ی له گه لم ده کرد وه لامی دامه وه: «من پیشانت ده دم ته مانه چین.» 10 ئینجا ته و پیاوه ی له تیو دار مۆرده کان راهه ستا بوو فهرمووی: «ته مانه ته وانه ن که یهزدان نارووونی تاکو به ناو زه ویدا بگه پرین.» 11 ئینجا وه لامی فریشته که ی یهزدانیان دایه وه ته وه ی له تیو دار مۆرده کان وه ستابوو و گوپیان: «به ناو زه ویدا گه پرین، هه موو زه وی حه ساوه ته وه و له ئارامیدایه.» 12 ئینجا فریشته که ی یهزدان فهرمووی: «ته ی یهزدانی سوپاسالار، هه تا که ی تۆ به زه بیت به تور شه لیم و شاروچکه کانی یه هودا نایه ته وه که ته م حه فتا ساله لیان تووره بوویت؟» 13 یهزدانیش به قسه ی خو ش و دلدانه وه وه لامی ته و فریشته یه ی دایه وه که قسه ی له گه لم ده کرد. 14 ئینجا ته و فریشته یه ی قسه ی له گه ل ده کردم پئی گوتم: «ته م په یامه را بگه یه نه: یهزدانی سوپاسالار ته مه ده فهرمویت: «خوشه ویستییه کی

بني پايانم بو تورشه ليم و سيئون هه يه . 15 زوريش له و نه ته وانه توورم كه له خورازين . من كه ميگ تووره بووم ، به لام ته وان له سزادانه كه دريژدادريان كرد .» 16 «له بهر ته وه يه زدان ته مه ده فهرمويت :» به به زه يه وه ده گه پيم وه بو تورشه ليم و له وي ماله كم بنياد ده زريته وه . گوري سي پيوانه ش به سهر تورشه ليمدا راده كي شريت .» ته وه فهرمايشتي يه زداني سوپاسالاره . 17 «هه روه ها راييگه يه نه : يه زداني سوپاسالار ته مه ده فهرمويت :» ديسان شاروچكه كانم سهرريژ ده بن له خير و خوشي ، يه زدان دووباره دلي سيئون ده داته وه و تورشه ليم هه لده بريته وه .» 18 پاشان چاوم هه لپري و بينيم چوار قوچ له به رده مم بوون . 19 له و فريشته يه م پرسی كه قسه ي له گه ل ده كردم : «ته مانه چين ؟» ته ویش وه لامي دامه وه : «ته مانه ته و قوچانه ن كه يه هودا و ئيسرائيل و تورشه ليمان پرتوبلاو كرده وه .» 20 ئينجا يه زدان چوار پيشه وه ري پيشان دام . 21 پرسيارم كرد : «ته مانه هاتون چي بكن ؟» ته ویش وه لامي دامه وه : «ته مانه ته و قوچانه ن كه يه هودايان پرتوبلاو كرده وه ، تاكو كه س نه توانيت سهری به رز بکاته وه ، به لام ته مانه هاتون تاكو بيان توقين و قوچه كاني نه ته وه كان فريده ن ، ته وانه ي قوچيان به سهر خاكي يه هودا به رز كرده وه بو پرتوبلاو كردني خه لكه كه ي .»

2 ئينجا چاوم هه لپري و پياويكم له به رده مم بيني گوري سي پيوانه ي به ده سته وه بوو . 2 ليم پرسی : «بو كوي ده چيت ؟» وه لامي دامه وه : «بو پيواني تورشه ليم ، تاكو دريژي و پانييه كه ي بزاتم .» 3 له و كاته دا ته و فريشته يه ي قسه ي له گه ل ده كردم هاته دهره وه ، فريشته يه كي ديكه ش به ره و پيري هاته دهره وه و 4 پي گوت : «پا كه و به و گه نجه لي :» تورشه ليم ده بيته شاريكي بني شوورا ، له بهر زوري خه لك و ئازه لي مالي تييدا . 5 منيش بوي ده به شووراي ئاگرين له ههر چوارده وري ، ده به شكولا نه اوه راستي .» ته وه فهرمايشتي يه زدانه . 6 يه زدان ده فهرمويت : «هوي ، هوي ! له خاكي باكوور هه لين ، چونكه وه ك چوار باكه ي ئاسمان په رته وازه م كرده ون .» ته وه فهرمايشتي يه زدانه . 7 «هوي ، دهر باز به ، ته ي خه لكي سيئون كه له بابل ده زين !» 8 چونكه يه زداني سوپاسالار ته مه ده فهرمويت : «له دواي ته وه ي خوداي شكودار مني نارد بو ته و نه ته وانه ي ميويه يان تالان كرد ، چونكه ته وه ي ده ستان ليده دات ، ده ست له بيليله ي چاوي ده دات ، 9 بيگومان

من ده ستیان لی ده وه شیم و ده بنه تالانی بو کویله کانیان. ئینجا ده زانن که یه زدانی سوپاسالار منی ناردووه. 10 «ئهی دانیشتووانی تورشه لیم، گورانی بلین و دلخوش بن، چونکه من دیم و له تیوتاندا نیشته جی ده بم.»
 ئه وه فرمایشتی یه زدانه. 11 «له و پرۆزه دا زۆریک له نه ته وه کان دینه پال یه زدان و ده بنه گه لی من. له تیو ئیوه دا نیشته جی ده بم و ده زانن که یه زدانی سوپاسالار منی بو لای ئیوه ناردووه. 12 یه زدان یه هودا ده کاته میراتی خوی، به شی خوی له سه ر خاکی پرۆز، دووباره تورشه لیم هه لده بریژیته وه. 13 ئهی هه موو ئاده میزاد، له بهرده م یه زدان یه ده نگ بن، چونکه له نشینگه پرۆزه که یه وه هه ستا!»

3 ئینجا یه شوعی سه روک کاهینی پیشان دام که له بهرده م فریشته ی یه زدان راوه ستابوو، شه ی تانیس له لای راستیه وه راوه ستابوو تا کو تومه تباری بکات. 2 یه زدانیش به شه ی تانی فرموو: «ئهی شه ی تان، یه زدان سه رزه نشنت بکات! ئه و یه زدانه ی که تورشه لیمی هه لبارد سه رزه نشنت بکات! ئایا ئه مه مه شخه ئیک نییه له ئاگره وه ده رکیشرا بیت؟» 3 یه شوع به بهرگیکی پیس له بهرده م فریشته که راوه ستابوو. 4 فریشته که به وانیه فرموو که له بهرده می راوه ستا بوون: «بهرگه پیسه که ی له بهر دا که نن.» ئینجا پیی فرموو: «ته ماشا بکه، تاوانه که تم له سه رت لارد و بهرگی گرانبه هام له بهر کردوویت.» 5 منیش گوتم: «با میزه رینکی پاک له سه ری بنین.» ئینجا میزه رینکی پاکان له سه ری نا و بهرگیان له بهر کرد، فریشته که ی یه زدانیش راوه ستا بوو. 6 ئینجا فریشته که ی یه زدان یه شوعی راسپارد: 7 «یه زدانی سوپاسالار ئه مه ده فهرمویت:» ئه گه ر پرینگاکانم بگریته بهر و کار به فهرمانه کانی من بکهیت، ئه و توش حوکم له سه ر ماله کم ده کهیت و ههروه ها پاریزگاری له په رستگا کم ده کهیت و شوینیکت ده ده می له تیو ئه مانه ی راوه ستاون. 8 «ئهی یه شوعی سه روک کاهین، گوئی بگره، خۆت و کاهینه کانی هاوکارت که له بهرده متدا دانیشتوون، ئیوه نیشانه ی چا که کانی داهاتوون، چونکه من بهنده که ی خۆم ده هینم، که ناوی لقه که یه. 9 ته ماشا بکه نن، ئه و بهرده ی که له بهرده م یه شوع دامنا! حهوت چاو له سه ر ئه م بهرده هه یه و من نه خشه که ی له سه ر هه لده کوئم. له یه ک پرۆز تاوانی ئه م زه و یه راده مالم.» ئه وه فرمایشتی یه زدانی

سوپاسالاره. 10 «له و رۆژه دا، هه ره که بانگه‌بشتی هاو پریکه ده کات بۆ ژێر دار میو و ژێر دار هه نجیر، ته وه فه رمایشتی یه زدانی سوپاسالاره.»

4 ته و فریشته یه ی قسه ی له گه ل کردم گه پرایه وه و هه لیستاندم، وه ک پیاویک له خه و هه ستینرایت. 2 لێ پرسیم: «چی ده بینیت؟» وه لامم دایه وه: «چرا داتیک ده بینم هه مووی زۆره، جامیکیشی له سه ره، حه وت چرای له سه ر دانراوه، حه وت لقیش بۆ چرا کانی سه ری ده چیت. 3 هه روه ها دوو دار زه یتوونیش له لایه ده بینم، یه کیکان له لای راستی جامه که و ته وی دیکه یان له لای چه پیه تی.» 4 له و فریشته یه یه پرسى که قسه ی له گه ل ده کردم: «گه وره م، ته مانه چین؟» 5 ته و له منى پرسى: «تایا نازانیت ته مانه چین؟» منیش گوتم: «نه خیر، گه وره م.» 6 ته ویش پێی گوتم: «ته مه فه رمایشتی یه زدانه بۆ زروبابل و ده لیت:» یه زدانی سوپاسالار ده فه رمویت، نه به هیز و نه به توانا، به لکو به رۆحى من.» 7 «ته ی چیا مه زنه که، تو کئیت؟ له به رده م زروبابل ته خت ده بیت. ئینجا به ردی قولینچک داده ئیت، له تیو هاواری «پیرۆزه، پیرۆزه!» 8 پاشان فه رمایشتی یه زدانه بۆ هات و فه رمووی: 9 «ده سه کانی زروبابل ته م په رستگایه یان دامه زرانده وه و هه ر ده سه کانی ته ویش ته واوی ده کن. ته ی زروبابل، ئینجا ده زانیت که یه زدانی سوپاسالار منى بۆ لای ئیوه نارده وه. 10 «کی گالته ی به رۆژی کاره بچوکه کان کرد؟ خه لک دنخۆش ده بن کا تیک شاوول له ده ستی زروبابل ده بین.» ته و حه وت چرایه چاوه کانی یه زدان که چاودێر به سه ر هه موو زه ویدا. 11 منیش پرسیارم له فریشته که کرد: «ته و دوو دار زه یتوونه چین له لای راست و چه پی چرا دانه که؟» 12 دوو باره لیم پرسى: «ته و دوو لقه زه یتوونه چین له لای ته و لقه زپرینانه، که زه یتی زپرین ده چۆریننه ناویان؟» 13 وه لامی دامه وه و گوتم: «تایا نازانی ته م دووانه چین؟» منیش گوتم: «نه خیر، گه وره م.» 14 ئینجا گوتم: «ته مانه ته و دووانه که به زه یت ده ستیشان کراون بۆ ته وه ی خزمه تی په روه ردگاری هه موو جیهان بکه ن.»

5 دیسان چاوم هه لپری و تو ماریکی فریوم له به رده مم بینى. 2 لێ پرسیم: «چی ده بینیت؟» وه لامم دایه وه: «تو ماریکی فریو ده بینم، درێژیه که ی بیست باله و پانییه که شی ده باله.» 3 ئینجا پێی گوتم: «ته مه ته و نه فه ره ته یه که

بۆ سەر پرووی ھەموو زەوی دیت؛ چونکە بەیچی پروویکی ھەموو درزیک دوور دەخریتەووە و بەیچی پرووەکە دیکە ھەموو ئەووەی بە درۆ سویند بخوات دوور دەخریتەووە. 4 بەزدانی سوپاسالار دەفەر مویت: «من دەنیرم و دەچیتە مائی دز و مائی ئەووەی بە درۆ سویند بە ناوی من دەخوات، لەو مألەدا دەمیئیتەووە، بە تەواوی لەگەڵ دار و بەردەکی لەناوی دەبات.» 5 پاشان ئەو فریشتەیی قسە لەگەڵ دەکردم، ھاتە پێشەووە و یچی فەر مووم: «چاوت ھەلپەر و ببینە ئەووە چییە دەردە کە ویت.» 6 لیم پرسی: «ئەووە چییە؟» وەلامی دامەووە: «ئەووە ئەو سەبەتەییە کە دەردە کە ویت.» ھەر وەھا گوئی: «ئەمەش تاوانە کە یانە کە لە ھەموو زەویە.» 7 ئیتر قەباغە قورقوشمە کە ھەلگیرا، ژیتکم بینی لەناو سەبەتە کە دانیشتبوو. 8 گوئی: «ئەمە خرابە کارییە.» ئینجا بۆ ناو پراستی سەبەتە کە پالی پتوونا و قەباغە قورقوشمە کە ی خستە سەر دەمی. 9 ئینجا چاوم ھەلپری و بینیم لە بەردەم دوو ژن ھاتە دەرووە و با لە بالەکانیان دەدات. بالەکانیان وەک بالی لە قەلق بوو، ئینجا سەبەتە کە یان بۆ تیوان زەوی و ئاسمان بەرز کردەووە. 10 لەو فریشتەییەم پرسی کە قسە لەگەڵ دەکردم: «سەبەتە کە بۆ کوئی دەبەن؟» 11 ئەویش گوئی: «بۆ ئەووەی لە خاکی بابل مائیکی بۆ بنیاد بنین و کە ئامادە بوو لەووی لە شوینی خۆی دادە نریت.»

6 جارێکی دیکە چاوم ھەلپری بینیم لە بەردەم چوار گالیسکە ی جەنگی لە تیوان دوو کیووە دینە دەرووە، کتیوکانیش برۆز بوون. 2 گالیسکە ی یە کەم ئەسپی سووری پتووە بوو، دوو ئەسپی رەش، 3 سییەم ئەسپی سپی، چوار ئەسپی بەلەک، ھەموویان ئەسپی بەھیز بوون. 4 لەو فریشتەییەم پرسی کە قسە لەگەڵ دەکردم: «گەر دەم، ئەمانە چین؟» 5 فریشتە کەش وەلامی دامەووە و یچی گوتم: «ئەمانە چوار پۆحە کە ی ئاسمان خزمەتی پەرورەدگاری ھەموو زەوی دەکەن و ھاتوونەتە دەرووە. 6 ئەو گالیسکە یی ئەسپە رەشە کانی پتووەی بۆ خاکی باکوور دەچیت، ئەووەی ئەسپە سپییە کانی پتووە بەرە و پۆژئاوا، ئەووەی ئەسپە بەلە کە کانی پتووە بۆ خاکی باشوور دەچیت.» 7 کاتیک ئەسپە بەھیزە کان چوونە دەرووە، بە پەرۆشەووە بوون کە بەسەر زەویدا بگەڕین، ئەویش فەر مووی: «پرۆن و بەناو زەویدا بگەڕین.» ئەوانیش بەناو زەویدا گەران. 8 ئینجا ھاواری لیکردم و یچی

گوتم: «بینه ئەوانەى بۆ خاکی باکوور دەچن، پوچی منیان لە خاکی باکووردا ئارام کردەووە.» 9 پاشان فەرمایشتی یەزدانم بۆ هات و فەرمووی: 10 «زێر و زیو لە هەلەدەى و توفیهاو و یەدایا وەر بگرە، ئەو راپیچکراوانەى لە بابلهووە گەراونەتەووە. هەر ئەو پرۆژە برۆ مالى یۆشیاى کورپى سەفەنیا. 11 زێر و زیو وەر بگرە و تاجیک دروستبکە، لەسەرى یەشوعى کورپى یەهۆچاداق سەرۆک کاهینى بنی. 12 پێى بێ، یەزدانى سوپاسالار ئەمە دەفەرمویت: «ئەواتە و پیاوێ ناوی لقه، لە جێى خۆیەو لە دەردەکات و پەرستگای یەزدان بنیاد دەنێت. 13 ئەو ئەو کەسە یە کە پەرستگای یەزدان بنیاد دەنێت، شکۆمەندى هەلەدەگریت، لەسەر تەختە کەى دادەنیشیت فەرمانزەواى تى دەکات. هەروەها دەبێتە کاهین لەسەر تەختە کەى، ئیتیر فەرمانزەواى تى خۆى لە گەل کاهینییە کەى دەگوێننیت؛» 14 تاجە کەش دەدرێتە هەلەدەى و توفیهاو و یەدایا و حینی کورپى سەفەنیا، وەک یادگارى لە پەرستگای یەزدان. 15 هەروەها ئەوانەى دوورن دین بۆ بنیادنانى پەرستگای یەزدان، ئیوێش دەزانن کە یەزدانى سوپاسالار منى بۆ لای ئیوێ نار دوووە. ئەمە دەبێت ئەگەر بە تەواوێ گۆرپراپەلى یەزدانى پەروەردگارتان بن.»

7 لە چوارەم سالى داریوشى پاشا، لە چواری مانگی تۆ لە کیسلیف فەرمایشتی یەزدان بۆ زە کەریا هات. 2 خەلکی بێت ئیل شەرئە چەر و پرەگەم مەلەخیان لە گەل پیاوێ کانیا نارد بۆ ئەوێ لە یەزدان پیاپێنەو، 3 بۆ ئەوێ لە کاهینەکانى مالى یەزدانى سوپاسالار و لە پێغەمبەرەکان پیرسن: «ئایا لە مانگی پینجدا بگریین و خۆمان تەرخان بکەین، هەروەک ئەم چەند سالەى رابردوو کردوو مانە؟» 4 ئینجا فەرمایشتی یەزدانى سوپاسالارم بۆ هات: 5 «بە هەموو گەلى خا کە و بە کاهینەکان بێ: «کاتیک بە پرۆژوو بوون و شیوێنتان گێرا، لە مانگی پینج و مانگی حەوت، لە ماوێ حەفتا سالى رابردوو، ئایا بە پراستی بۆ من بە پرۆژوو بوون؟ 6 ئەى کە دەتانخوارد و دەتانخواردووە، ئایا بۆ خۆتان نەبوو ئاھەنگان دەگێرا؟ 7 ئایا هەمان ئەو پەيامە نەبوو کە یەزدان لە رینگەى پێغەمبەرەکانى پێشووەو راپێگەیاندا، لە کاتیکدا کە ئۆرشەلیم ئاوەدان و ئارام بوو، شارۆچکەکانى دەورووبەرى و نەقەب و زوورگەکانى یەھودا ئاوەدان بوون؟» 8 ئینجا فەرمایشتی یەزدان بۆ زە کەریا

هات: 9 «یهزدانی سوپاسالار ئەمە دەفەر مویت:» بە دادپەروری راستە قینە
 حوکم بەدن، لە گەڵ یەکتەری میهرەبان و بە بەزەبی بن. 10 بیوژن و هەتیو،
 نامۆ و هەزار مەچە و سینتەو، لە دلەو و بیر لە خراپە مەگەنەو بە رامبەر بە
 یەکتەری. 11 «بەلام نەیانویست گوی شل بگەن، شانی یاخبوونیان دایە بەر،
 خویان کەر کرد. 12 دلایان وەک بەردەئەستی پەرەفکرد نەو وەک گویان
 لە فێرکردنەکان و لە ووشانە بیئت کە یەزدانی سوپاسالار بە رۆحی خۆی
 لە رینگە ی پیغە مەبەرەکانی پیشووەو ناردی. ئیتەر یەزدانی سوپاسالار زۆر
 توورە بوو. 13 «یهزدانی سوپاسالار دەفەر مویت:» چۆن بانگم کرد و گویان
 نەگرت، ئەوانیش ئاوا نزا دەگەن و گوی ناگرم. 14 بە رەشەبایەک بەناو
 هەموو نەتەو وەکاندا پەرتو بلاوم کردنەو و لەوئی نامۆ بوون. لەپاش ئەوان
 زەویە کە وێران بوو و کەس هاتوچۆی پێیدا نەکرد. بەم جۆرە خاکی
 شادیان وێران کرد.»

8 فەرماشتی یەزدانی سوپاسالارم بۆ هات. 2 یەزدانی سوپاسالار ئەمە
 دەفەر مویت: «خۆشەوێستییەکی ئی پایانم بۆ سییۆن هەیه، بە دلگەرمییەو
 ئیرەدار بووم بۆی.» 3 یەزدان ئەمە دەفەر مویت: «دەگەر پێمەو سییۆن
 و لەناوەراستی ئۆرشەلیم نیشته جی دەبم. ئینجا ئۆرشەلیم بە شاری راستی
 ناو دەبرد ریت و کتوی یەزدانی سوپاسالاریش بە «کتوی پیروژ»، 4
 یەزدانی سوپاسالار ئەمە دەفەر مویت: «جاریکی دیکە پیرەمێرد و پیرێژن
 لە شەقامەکانی ئۆرشەلیم دادەنیشن، هەریە کە لە بەر تەمەنی گۆچانە کە
 بە دەستییەو هیه. 5 شەقامەکانی شار پەر دەبنەو و لە کۆر و کچ یاری تیدا
 دەگەن.» 6 یەزدانی سوپاسالار ئەمە دەفەر مویت: «لەو سەردەمە لەوانە یە
 لە بەرچاوی پاشماوی ئەم گەلە سەر سوپەر هینەر بیئت، بەلام ئایا لە بەرچاوی
 منیش سەر سوپەر هینەر؟» ئەمە فەرماشتی یەزدانی سوپاسالار. 7 یەزدانی
 سوپاسالار ئەمە دەفەر مویت: «من گەلە کەم لە خاکی رۆژ هەلات و لە
 خاکی رۆژ ئاوا رزگار دەکەم. 8 دەیانگەر پێمەو بۆ ئەو ی لە ئۆرشەلیم
 نیشته جی بن، دەبن بە گەلی من و منیش دەبم بە خودای ئەوان، بە
 دلسۆزی و راستو دوستی.» 9 یەزدانی سوپاسالار ئەمە دەفەر مویت: «ئێستا
 گویتان لەم پەيامە بیئت،» با دەستە کانتان بە هیز بن بۆ ئەو ی پەرستگا کە
 بنیاد بنریت:» هەر ئەو وەش بوو کە پیغە مەبەرەکان لە رۆژی دامەزراندنی

مالی یه زدانی سوپاسالار گوتیان. 10 بهر له و سهرده مه هیچ کرپییه ک بو مرؤف نه بوو، ئاژه لیش کرئی نه بوو. ئه وهی ده چوه سهر کاریش له بهر دوژمنانی سهلامه تی نه بوو، چونکه هه موویانم له یه کتری بهردا. 11 بهلام ئیستا من وهک پیشتر هه لسوکهوت له گه ل پاشماوهی گه له کم ناکم.» ئه مه فهرمایشتی یه زدانی سوپاسالاره. 12 «توو به جوانی ده پرویت، دار میو بهری خۆی ده دات، زه وی بهروبوومی خۆی ده دات، ئاسمان شه ونمی خۆی ده دات. هه موو ئه م شتانه ده که مه میرات بو پاشماوهی ئه م گه له. 13 ئه ی بنه ماله ی یه هودا و ئیسرائیل، ههروهک میوه مایه ی نه فرهت بوون له تیو نه ته وه کان، من پرگارتان ده کم، ده بنه مایه ی به ره که ت. مه ترسن، به لکو با ده سه ته کانتان به هیزین.» 14 یه زدانی سوپاسالار ئه مه ده فره مویت: «وهک چون مکور بووم له سهر ئه وهی تووشی به لاتان بکه م، کاتیک باو باپیرانتان تووره یان کردم و پاشگه ز نه بوومه وه، 15 ئیستا به هه مان شیوه مکورم له سهر ئه وهی جاریکی دیکه چا که بکه م له گه ل تورشه لیم و بنه ماله ی یه هودا. مه ترسن. 16 ئه مانه ئه و شتانه ن که ده بیت بیانکه ن: له گه ل یه کتری به راستی بدوین؛ له دادگا کانتان راستی و حوکی دادپهروه رانه هه بیت؛ 17 له دلّه وه بیر له خراپه مه که نه وه به رامبه ر به یه کتری؛ حه زتان له سویند خواردنی به درو نه بیت. رقم له هه موو ئه مانه یه.» ئه وه فرهمایشتی یه زدانه. 18 پاشان فرهمایشتی یه زدانی سوپاسالارم بو هات: 19 یه زدانی سوپاسالار ئه مه ده فره مویت: «رؤژووی مانگی چوار و پینج و حه وت و ده بو نه وهی یه هودا ده بیته شادی و دنجوشی و جه ژنی خوش. له بهر ئه وه حه ز له راستی و ئاشتی بکه ن.» 20 یه زدانی سوپاسالار ئه مه ده فره مویت: «چه ندین خه لک و دانیشتووانی چه ندین شار دینه تورشه لیم، 21 دانیشتووانی شاریک ده چنه لای ئه وی دیکه یان و ده لاین: «با برؤین ده سه ته جی بو ئه وهی له یه زدان پاپرینه وه و پروو له یه زدانی سوپاسالار بکه ین، ههروه ها منیش ده چم.» 22 ئینجا زؤریک له گه لان و نه ته وه به هیزه کان دینه تورشه لیم بو ئه وهی پروو له یه زدانی سوپاسالار بکه ن و له یه زدان پاپرینه وه.» 23 یه زدانی سوپاسالار ئه مه ده فره مویت: «له و رۆژانه دا ده پیاو له تیو هه موو زمان و نه ته وه کان ده سه ته به دامینی پیاویکی جوله که وه ده گرن و پیی ده لاین: «با له گه لتان پین، چونکه بیستو مانه خوداتان له گه له.»

9 ئەمە فەرمايشتى يەزدانە بە سروس لە دژى خاكى حەدراخ و لە دېمەشق دەمىنئىتەو، چونكە هەموو خەلك و ھۆزەكانى ئيسرائىل چاويان لە يەزدانە. 2 ھەروەھا لە دژى حەماتى ھاوسنوورى، لە دژى سور و سەيدايە، كە ئەوانە زۆر دانان. 3 سور قەلاى بۆخۆى بنیادنا، زىوى وەك خۆل خەركردو، زېرپىش وەك قورپى كۆلانەكان. 4 بەلام پەروەردگار دەستى بەسەردا دەگرېت و لە دەريا ھېزەكەى لەناودەبات، ھەروەھا بە ئاگر دەسووتىنرېت. 5 ئەسقلان دەبىينىت و دەترسىت، غەزەش زۆر بە ئازار دەبېت، عەقرۆنىش، چونكە ھىواكانى ماىەى شەرمەزارىن. غەزە پاشاكەى لەدەست دەدات، ئەسقلانىش ئاودانى تىدا نامىنئىت. 6 خەلكى زۆل ئەشدۆد داگىر دەكەن، لووتبەرزى فەلەستىيەكان لەناودەبەم. 7 گۆشتى بەخوینەو لەبەردەمیان لادەبەم و خواردنى قەدەغەكراو لەبەر ددانەكانیان. ئەو فەلەستىيانەش كە دەمىنئەو دەپنە پال خودا كەمان و وەك ھۆزىك دەبن لە يەھودا و عەقرۆنىش وەك يەبوسىيەكان. 8 بەلام لە چواردەورى پەرستگا كەم ھەلدەدەم، بۆ پارىزگار بىكردن لە چەتە. ئىتر ھەرگىز سەركارى بىگارى نايەتە سەريان، چونكە ئىستا چاوم لەسەريانە. 9 ئەى شارى سىيۆن، زۆر دىلخۆش بە! ئەى شارى تۆرشەلیم، ھاواری خۆشى بكە! ئەو تا پاشاكەت دېتە لات، دادپەرورە و پرزگار كەرە، بىفیزە و سواری ما كەرىك و جاشى ما كەرىك بوو. 10 گالىسكەى جەنگ لە ئەفرايم لەناودەبەم و ئەسپىش لە تۆرشەلیم، كەوانى جەنگ دەشكىنرېت. ئەو پاشايە ئاشتى بۆ گەلان رادەگەيەنئىت، فەرمانزەرە وایە تىبەكەى لە دەرياو بۆ دەريايە و لە پرووبارى فورائىشەو ھەتتا ئەوپەرى زەويیە. 11 ھەروەھا بۆ تۆش، لەبەر خوینى پەیمانە كەم لەگەل تۆ، دىلەكانت لە بىرى بى ئاوبەرەلا دەكەم. 12 ئەى ئەو دىلانەى ھىواتان ھەيە، بگەرپنەو قەلاكانتان، ئەمپرو من راپدەگەيەنم كە دوو ھىندە قەرەبووتان دەكەمەو. 13 من يەھودام وەك كەوانەكەى خۆم چەماندوو تەو، ئەفرايم كەدوو تە تىرەكانم، ئەى سىيۆن، كورەكانى تۆم راپەرندوو، لە دژى كورەكانى تۆ، ئەى یۆنان، تۆم كەدوو بە شمشىرى پالەوان. 14 ئىنجا يەزدان لەسەر سەريانەو دەردەكەوئىت، تىرەكەى وەك بروسك دەبرىسكىتەو. يەزدانى بالادەست فووبە كەرەنادا دەكات، بەناو گەردەلوولەكانى باشووردا دەروات، 15

یهزدانی سوپاسالار گهله که ی ده پار یزیت. به بهردی قوچه قانی دوژمن تیکه شکین، ده خونه وه و ده نه پرین ههروهک شهرا بیان توشی بیت، وهک تاسی خوینپرژین پرده بن، که بو پرژاندنی گوشه کانی قوربانگا به کار دیت. 16 له ورژه دا یهزدانی پهروه ردگاریان پرزگاریان دهکات، ههروهک شوان میگهله که ی ده پار یزیت. له خا که که ی خوی ده یانرا زینتته وه وهک بهردی گرانبه های تاج. 17 چهند سهرنجرا کیش و جوان ده بیت! دانه ویله گه شه به لاهه کان دهکات و شهرا بی نویش به پاکیزه کان.

10 له به هاردا داوای باران له یهزدان بکهن، یهزدانه که ههوره تریشقه دروستده کات. ئه و شهسته باران ده بارینت، کیکگی سهوز ده داته هه مووان. 2 به کان قسه ی هه خله له تینه ده کهن، فالگره وه کان به درو باسی بینین ده کهن، خهونی درو ده گپرنه وه، به بی سوود دلنه وایی ده کهن، بویه وهک مه پر ده گه پرین، سه رگه ردان بوون له بهر بی شوانی. 3 «تووره ییم له سه ر شوانه کان گری گرت، رابه ره کان سزا ده ده م، چونکه یهزدانی سوپاسالار میگهله که ی خوی، بنه ماله ی یه هودا به سه رده کاته وه، ده یانکاته ئه سپی شکوی خوی له تیو جهنگ. 4 بهردی بناغه له یه هودا وه دیت، میخی ره شمال له ویوه دیت، که وانی جهنگ له ویوه دیت، هه موو سه رو کیک له ویوه یه. 5 پیکه وه وهک پاله وان ده بن، ئه وانه ی دوژمنه کانیا ن له تیو قوری کولانه کان ده شیلن، ده جهنگین، چونکه یهزدان له گه لیانه، ئه سپ سواره کانی دوژمن شه رمه زار ده کهن. 6 «بنه ماله ی یه هودا به هیز ده کهم، بنه ماله ی یوسف پرزگار ده کهم. ده یانگه پرینه وه، چونکه به زه ییم پیاندا هاته وه، وایان لیدیت وهک ئه وه ی که ره تم نه کرد بنه وه، چونکه من یهزدانی پهروه ردگاری ئه واتم، وه لامیان ده ده مه وه. 7 ئه فرایم وهک پاله وانه کانیا ن لیدیت، دلیان خوش ده بیت ههروهک به شهرا ب، منداله کانیا ن ئه مه ده بین و دلخوش ده بن، دلیان به یهزدان شاد ده بیت. 8 ئاماژیه یان بو ده کهم، پیکه وه کویان ده که مه وه. به دلنیا ییه وه ده یانکره مه وه، ههروهکو پیشتر زور ده بن. 9 هه رچه نده له تیو گه لاند ا په رته وازه یان ده کهم، به لام له خا که دووره کانه وه یادم ده که نه وه. ئه وان له گه ل کوره کانیا ن له زیان ده مینته وه و ده گه پرینه وه. 10 له خا کی میسه ره وه ده یانگه پرینه وه و له ئاشوره وه کویان ده که مه وه. ده یانینمه خا کی گلعاد و لوبنان، جییان نایینه وه. 11 به ناو ده ریای ته نگدا

تیله پهرن، شه پوله کانی ده ریا کپ دهن و هممو قولایه کانی پروباری نیل وشک دهن. لووتبه رزی تاشور تیکده شکینریت و داردهستی میسر نامینیت. 12 به یه زدان به هیزیان ده کهم و به ناوی خزیه وه ده بیه رستن و گوپرایه لی دهن.» ته وه فهرمایشتی یه زدانه.

11 ئە ی لوبنان، ده رگا کانت بکه ره وه، تا کو تا گر دار ئورزه کانت بخوات! 2 ئە ی دار سنه و بهر، واوه یلا بکه، چونکه دار ئورز کهوت، داره گه وره کان تیکشکینران! ئە ی دار به پرووه کانی باشان، واوه یلا بکن، چونکه دارستانه چره کان تیکدران! 3 گوئی له واوه یلا ی شوانه کان بگرن، چونکه له وه پرگا ده وله منده کانیا ویران بوون! گوئی له نهره ی شیره کان بگرن، چونکه ده وه نه کانی پرووباری ئوردون ویران بوون. 4 یه زدانی په روه ردگارم ئە مه ده فهرمویت: «ئه و میگه له ی بو سه رپرینه بیله وه پرینه. 5 ئە وانه ی ده یانکرن و سه ریان دهرن، سزاش نادرین. فرۆشیاره کانیا ده لین: «ستایشی یه زدان ده کهم، که ده وله مندی کردم!» شوانه کانیا به زه بیان پیناندا نایه ته وه.» 6 یه زدان ده فهرمویت: «له بهر ته وه ئیتر به زه بیم به دانیشتوانی خا که که دا نایه ته وه، به لکو ههریه که بیان ده ده مه ده ست نزیکه که ی و پاشا که ی. ئە وان خا که که ویران ده کهن، که سیش له دهستی ئە وان دهر باز نا که م.» 7 ئە و میگه له م له وه پراند که بو سه رپرینه، به تایه تی کلۆترینی مهره کان. ئینجا دوو گوچانم بو خۆم برد، یه کیچانم ناونا «په سه ندی» و ئە وی دیکه شم ناونا «یه کگرتن» و میگه له کهم له وه پراند. 8 له یهک مانگا ههر سی شوانه کهم دهر کرد. میگه له که رقی لیم بووه وه، من ئارامیم لیبان نه ما و 9 فهرمووم: «ناتانله وه پرینم. ئە وه ی مردار ده بیته وه، با مردار بیته وه؛ ئە وه ی له ناوده چیت، با له ناو بچیت؛ ئە وانه ش که ده میننه وه، با گوشتی یه کتری بخۆن.» 10 ئینجا ئە و گوچانم برد که ناوی «په سه ندی» بوو شکاندم، تا کو ئە و په یمانه م هه لوه شینمه وه که له گه ل هه موو گه لاندایه بستم. 11 له و پرۆزه دا په یمانه که هه لوه شایه وه، به و شیوه یه کلۆترینی مهره کان، ئە وانه ی چاویان تیپرپیوم زانیان که ته وه فهرمایشتی یه زدان بووه. 12 ئینجا پیم گوتن: «ئه گه ر پیتان باشه، کرپیه کهم بده نی، ئە گه ر نالیگه پرین.» ئینجا سی پارچه زیوی کرپیه که ی منیا کیشا. 13 یه زدان پئی فهرمووم: «فرپیده بو گوژه که ره که.» ئە و نرخه به هاداره ی که منیا پئی هه لسه نگاند! منیش سی

پارچه زیوه کهم وەرگرت و فریئدا بۆ گۆزه کهره کهی ناو مالی یه زدان. 14
 ئینجا گۆچانه کهی دیکه م شکاند، که ناوی «یه کگرتن» بوو، تا کو برایه تی
 تیوان یه هودا و ئیسرائیل هه لیه شینمه وه. 15 جا یه زدانم پیی فهرمووم:
 «جاریکی دیکه که لوبه لی شواتیکی گیل بۆ خۆت ببه، 16 چونکه من شواتیک
 له خا که که هه لده ستینمه وه که گرنگی به ونبووه کان نادات، له ساواکان
 ناگه پیت، برینداره کان چاره سهر ناکات، نه وانهی تهنروسستیان باشه
 نایانله وهر پینیت، به لام گوشتی قه له وه کان ده خوات و سمیان ده ردینیت. 17
 «قوربه سهر شوانی هیچو بووچ، نه وهی وازی له میگه له که هیناوه! با شمشیر
 له سهر قۆل و چاوی راستی بیت! با قۆلی به ته واوی وشک بیت و چاوی
 راستی به ته واوی کۆره بیت!»

12 ئەمه فهرمایشتی یه زدانه به سروش سه بارت به ئیسرائیل. یه زدان،
 نه وهی که ئاسمانی راخستوه، زهوی دامه زرانده وه، شیوهی رۆحی مرۆفی
 له ناخی مرۆفدا کیشاوه، ئەمه ده فهرمویت: 2 «من خه ریکم تۆرشه لیم
 ده کهمه جامیک هه موو گهلانی ده ورو بهری سهرخۆش ده کات. یه هودا
 و تۆرشه لیمیش گه مارۆ ده درین. 3 له و رۆژه دا کاتیک هه موو گهلانی
 زهوی له دژی نه و کۆده بنه وه، تۆرشه لیم بۆ هه موو گهلان ده کهمه به ردینکی
 قورس. نه وهی بیبه ویت بیجولینیت خۆی بریندار ده کات.» 4 یه زدان
 ده فهرمویت: «له و رۆژه دا هه موو ته سپیک تووشی سهر لیشیوان ده کهم
 و سواره کهشی تووشی شیتی ده کهم. چاودیری بنه مالهی یه هودا ده کهم،
 هه موو ته سپی گهلان تووشی کویری ده کهم. 5 ئینجا سهر کرده کانی یه هودا
 له دلی خۆیاندا ده لێن: «خه لکی تۆرشه لیم به هیزن، چونکه یه زدانی سوپاسالار
 خودایانه.» 6 «له و رۆژه دا سهر کرده کانی یه هودا وه ک ئاگرداتیک لی ده کهم
 له تیو کۆمه له دار و وه ک مه شخه لکی ئاگر له تیو مه لۆ، جا به لای راست و
 به لای چه پدا ده ست ده کهن به خواردنی هه موو گهلانی ده ورو بهریان،
 به لام تۆرشه لیم له جیی خۆی به سه لامه تی ده مینیتته وه. 7 «یه زدان سهره تا
 گه لی یه هودا پرزگار ده کات، بۆ نه وهی شان و شکوی بنه مالهی داود
 و خه لکی تۆرشه لیم له سهر یه هودا گه وره تر نه بن. 8 له و رۆژه دا یه زدان
 دایشتووانی تۆرشه لیم ده پاریزیت، نه وهی لاوازه له تیویان وه ک داودی
 لیدیت، مالی داودیش وه ک خودای لیدیت، وه ک فریشته ی یه زدان

له پېشيان د پروات. 9 له وړوژده دا مکور دېم له سهر له ناوېردنی هه موو ته و نه ته وانه ی که هېرش ده که نه سهر تورشه لیم. 10 «رؤحی میهره بانی و پارانه وه به سهر بنه مالهی داود و به سهر دانیشتوانی تورشه لیمدا ده بارنیم. جا ته ماشای من ده کهن، ته وهی که رمیان لیداوه، ههروه ها شیوه نی بۆ ده گپرن وهک که سیک شیوه ن بۆ تاقانه که ی بگپړیت، زور ده گرین، ههروهک گریان بۆ توبه ریهک. 11 له وړوژده دا شیوه نیکی گوره له تورشه لیم ده بیت، وهک شیوه نی هه ده د پرمون له ده شتی مه گیدو. 12 خا که که شیوه ن ده گپړیت، خیل به خیل هه ریه که و به جیا: خیل بنه مالهی داود و ژنه کانیا، خیل بنه مالهی ناتان و ژنه کانیا، 13 خیل بنه مالهی لیثی و ژنه کانیا، خیل شیمی و ژنه کانیا. 14 هه موو ته و خیلانه ی ما بوونه وه خیل به خیل به جیا و ژنه کانیشیان به جیا.

13 «له وړوژده دا کانیهک بۆ بنه مالهی داود و بۆ دانیشتوانی تورشه لیم ده کریته وه بۆ پاک کردنه و هیان له گونا و گلاوی.» 2 یه زدانی سوپاسالار ده فهرمویت: «له وړوژده دا، ناوی بته کان له خا که که دا پریشه کیش ده کهم و تیر یادیان نا کریته وه. ههروه ها پیغه مبه ره کان و پړوخی گلا و له خا که که پاده مالم. 3 وای لیدیت ته گهر که سیک پېشینی بکات، ته وایک و باوکی، که له وانه وه بووه، پی ده لئین: «ده بیت بمریت، چونکه به درو به ناوی یه زدانه وه قسه ت کردووه، «ئینجا کاتیک پېشینی ده کات دایک و باوکی، که له وانه وه بووه، به خه نجر لی ده دن. 4 «ئینجا له وړوژده دا هه پیغه مبه ریک به پېشینی بیننه که ی شهرمه زار ده بیت. جلی پیغه مبه ران که که وای مووداره له بهری نا کهن بۆ ته وهی خه لکی پی هه لېخه له تین. 5 هه ریه که و ده لئیت: «من پیغه مبه ریم. من کابراه کی جوتیارم، چونکه هه ره له مندایمه وه خاک سه رچاوه ی بژویم بووه.» 6 ته گهر که سیک پرسیت: «تهم برینانه چین له جه سته ت؟» ته ویش وه لام ده داته وه: «ته وه یه که له مالی دۆستانم پی بریندار بووم.» 7 «یه زدانی سوپاسالار ده فهرمویت: ته ی شمشیر، له دژی شوانه کهم هه سته، له دژی ته و پیاوه ی له گه له! له شوانه که بده، مبه ره کان په رت دهن، پاشان ده ستم له بچو که کان به رز ده که مه وه.» 8 یه زدان ده فهرمویت: «ئینجا له هه موو زه وی، دوو له سهر سیان لینیان ده دریت و دهرن، یهک له سهر سی تیدا ده میئیته وه. 9 ته وه یهک له سهر

سییه ش ده خه مه ناو ئاگره وه، وهک زیو ده یانپالیوم، وهک زیر تاقیبان ده که مه وه. ئه وان به ناوی منه وه نزا ده که ن و منیش وه لامیان ده ده مه وه، من ده لیم: «ئه وان گه لی من،» ئه وانیش ده لین: «یه زدان خودای ئیمیه.»»

14 ئه ی تورشه لیم، پوژی یه زدان دیت، سامانه که ت تالان ده کریت و له ناوه راستی خوئدا دابه ش ده کریت. 2 هه موو نه ته وه کان له سه ر تورشه لیم کوئده که مه وه بوئه وه ی له دژی بجه ننگن. شاره که داگیر ده کریت، ماله کان تالان ده کرین، ئافره ت لاقه ده کرین. نیوه ی شاره که راپیچ ده کرین، به لام پاشماوه ی خه لکه که له شاره که راپیچ نا کرین. 3 ئینجا یه زدان دیته ده ره وه و له گه ل ئه و نه ته وانه ده جه نکیت، هه ره وهک پوژی جه ننگ شه پ ده کات. 4 له و پوژه دا پییه کانی له سه ر کئیوی زه یتوون ده وه ستن، پوژه ه لاتی تورشه لیم، ئینجا کئیوی زه یتوون له ناوه راسته وه شه ق ده بیئت، له پوژه ه لاته وه بو پوژئاوا، ده بیته دوئیکی زور گه وه، نیوه ی چیا که ده گوازریته وه باکوور و نیوه که ی دیکه شی باشوور. 5 ئیوه به ناو دوئی چیا که ی مندا هه لدین، چونکه هه تا ئاچیل دریز ده بیته وه. ئیوه هه لدین، هه ره وهک ئه وه ی له بوومه له رزه که ی سه رده می عوزیای پاشای یه هودا هه لاتن. ئینجا یه زدانی په ره وردگارم دیت، هه موو پیرۆزه کانیشی له گه له. 6 له و پوژه دا پرووناکی و سه رما و شه خته به ندان نابیئت. 7 پوژیکی بی وینه ده بیئت، جیاوازی نییه له تیوان شه و و پوژ، کاتیک ئیواره دادیت پرووناکی هه یه، ئه و پوژه ته نها له لای یه زدان زانراوه. 8 له و پوژه دا ئاوی زیندوو له تورشه لیمه وه هه لده قولیت، نیوه ی پرووه و پوژه ه لات بو ده ریای مردوو و نیوه شی پرووه و پوژئاوا بو ده ریای سپی ناوه راست، له هاوین و له زستان به رده وام ده بیئت. 9 یه زدانیش ده بیته پاشای هه موو زه وی. له و پوژه دا ته نها یه زدان ده بیئت و ته نها ناوی ئه ویش ده بیئت. 10 هه موو خا که که له گه شه وه هه تا پیمۆنی باشووری تورشه لیم وهک عرافا ده بیته ده شتایی، به لام تورشه لیم به رز ده کریته وه و له شوینه که ی خویدا ئاوه دان ده بیته وه، له ده روازه ی بنیامینه وه هه تا شوینی ده روازه ی یه که م و هه تا ده روازه ی گوشه که و له قولله ی حه نه تیله وه هه تا گوشه ره کانی پاشا. 11 ئاوه دانی ده که نه وه، چیدی ویران نا کریت. تورشه لیم ئاسووده ده بیئت. 12 ئه مه ش ئه و ده رده ده بیئت که یه زدان تووشی هه موو گهلانی ده کات، ئه وانیه ی

له دژی تۆرشه لیم جهنگان: گۆشتیان بۆگن ده بیئت که له سه ر پییه کانیان
 وه ستاون، چاوه کانیان له ناو چالی چاویاندا بۆگن ده بیئت، زمانیشیان له
 ده میاندا بۆگن ده بیئت. 13 له ورۆژه دا له لایه ن یه زدانه وه تووشی شله ژاتیکی
 گه وره ده بن، هه ر پیاوه و دهستی نزیکه که ی ده گریت و ده ست له یه کتری
 به رزده که نه وه. 14 هه روه ها یه هوداش له تۆرشه لیم شه ر ده کات. سامانی
 هه موو نه ته وه کانی ده وره به ری کۆده کاته وه، ریژه یه کی زۆری زیو و زیو
 و جلوه به رگ. 15 هه مان ته و ده رده تووشی ته سپ و هیستر و وشتر و
 گویدریژ و هه موو ته و تاژه لانه ده بیئت که له تۆردوگی دوژمنن. 16
 هه روه ها پاشماوه ی هه موو نه ته وه کان، ته وانهی هاته سه ر تۆرشه لیم، سال
 له دوای سال دین، تا کو کپۆش بۆ پاشا به بن، یه زدانی سوپاسالار، هه روه ها
 جه ژنی که پره شینه بگپرن. 17 ته گه ر هه ر نه ته وه یه کی زه وی نه چیته تۆرشه لیم
 بۆ کپۆش بردن بۆ پاشا، یه زدانی سوپاسالار، بارانی بۆ ناباریت. 18 ته گه ر
 گه لی میسر نه بیئت و به شدار نه بیئت، بارانیان بۆ ناباریت، ته و ده رده یان
 له سه ر ده بیئت که یه زدان له نه ته وه کانی ده دات، ته وانهی نایه ن بۆ گپرانی
 جه ژنی که پره شینه. 19 ته مه سه زای میسر و هه موو ته و نه ته وانیه که ناچن
 بۆ ته وه ی جه ژنی که پره شینه بگپرن. 20 له ورۆژه دا ته مه له سه ر زه نگی
 ته سه په کان ده نوو ساریت: «پیرۆزی بۆ یه زدان». مه نجه له کانی مالی یه زدان
 وه ک تاسه کانی خوینپرژاندنی به رده م قوربانگا ده بن. 21 هه ر مه نجه لیک له
 تۆرشه لیم و له یه هودا پیرۆز ده بیئت بۆ یه زدانی سوپاسالار، هه موو ته وانهی
 قوربانی سه رده برن دین و ده یان به ن و تیئاندا لی ده نین. له ورۆژه به دواوه
 که نغانی له مالی یه زدانی سوپاسالار ناییت.

مه لانی

1 ئەمه فەرمایشتی یەزدانه بە سروش بۆ ئیسرائیل لەسەر زاری مه لانی:

2 یەزدان دە فەرمویت: «خۆشموستن» «بەلام عیوه لیم دەپرسن:» به چی خۆشتوئیسین؟» یەزدان دە فەرمویت: «ئایا عیسو برای یاقوب نەبوو؟ له گەڵ ئەوه شدا، یاقوم خۆشویست، 3 بەلام رقم له عیسو بووه وه، چیا کانی ئەوم ویران کرد و میراته کهیم دایه چه قەلی چۆله وانی.» 4 ئەگەر ئەدوم بایت: «وردوخاش کران، بەلام دەگەریننه وه و کاوله کهمان بنیاد ده ئیننه وه.»

بەلام یەزدانی سوپاسالار وا دە فەرمویت: «ئەوان بنیاد دەئین و منیش داده پرمیم. ناویان دەئین "خاکه خراپه کاره که"، ئەو گەلهی که هه تاهه تابه یەزدان لێ تووریه. 5 به چاوی خۆتان دەبین و دەلین: "یەزدان مه زنه، ته نانهت له و دیوی سنووری ئیسرائیلیشه وه!"» 6 یەزدانی سوپاسالار به عیوه دە فەرمویت: «کور پریزی باوکی ده گریت و خزمه تکاریش پریزی گه و ره که ی. ئەگەر من باوکم، کوا پریز لیکرتتم؟ ئەگەر گه و ره شم، کوا ترستان له من؟» «ئەهی کاهینان، عیوه گالته به ناوه کهم ده کەن.» «بەلام لیم دەپرسن: "چۆن گالته مان به ناوی تو کردوووه؟"» 7 «به پیشکه شکردنی نانی گلا و له سه ر قوربانگا کهم.» «بەلام عیوه لیم دەپرسن: "چۆن گلا و مان کردوویت؟"» «به وهی که ده لین، خوانی یەزدان مایه ی گالته پیکردنه. 8 کاتییک ئاژه لی کویر وه ک قوربانی پیشکه شی ده کەن، ئایا ئەمه به دکاری نییه؟ کاتییک ئاژه لی شەل و نه خۆش پیشکه ش ده کەن، ئایا ئەمه به دکاری نییه؟ ئیستاش پیشکه شی بکه ن به فەرمانه واکه تان، ئایا لیتان رازی ده بیئت؟ ئایا سه ر به رزتان ده کات؟» ئەمه فەرمایشتی یەزدانی سوپاسالاره. 9 «ئیستاش له یەزدان پیاپینه وه، بۆ ئەوهی له گەلمان میهره بان بیئت. به قوربانی وه ک ئەمانه، ئایا لیتان رازی ده بیئت؟» ئەمه فەرمایشتی یەزدانی سوپاسالاره. 10

یەزدانی سوپاسالار دە فەرمویت: «خۆزگه که سیک له تیو عیوه دا ده روازه کانی په رستگا دا بجات، تا کو له خۆرا ئاگر له سه ر قوربانگا کهم نه که نه وه! پیتان دلخۆش نیم. له قوربانی ده ستان رازی نیم. 11 له رۆژه لاته وه هه تا رۆژئاوا، له تیو نه ته وه کان ناوم مه زن ده بیئت. له هه مو شوینیک بخوور ده سووتین و قوربانی بیگه رد بۆ من پیشکه ش ده کەن، چونکه له تیو نه ته وه کان ناوم مه زن ده بیئت.» ئەمه فەرمایشتی یەزدانی سوپاسالاره. 12 «بەلام ئەهی

كاهينان، ئيوه ناوى من گلاو ده كه ن كه ده لئىن: ”خوانى پەروەردگار گلاو،“ ھەروەھا ”خۆرا كە كەى سەرى قىزە ونە.“ 13 دە لئىن: ”لەمە ماندوو بووین!“ سووكايەتى پى دە كەن.» ئەمە فەرمايشتى يەزدانى سوپاسالارە. «كاتىك ئاژە لى زە وتكر او و شەل و نەخۆشتان ھىنا، ئاوا قوربانى پىشكەش دە كەن، ئايا لىتان رازى دە بىم؟» ئەمە فەرمايشتى يەزدانە. 14 «نە فرەت لىكراو ھەو فېلبازەى كە لە مېگە لە كەى نېرنەى ساغ ھەيە و نەزرى دە كات، بەلام ئاژە لىكى عەبىدار بو پەروەردگار دە كاتە قوربانى، چونكە من پاشايەكى مەزىم، ناو كە شەم لە تىو نەتەو ھە كاندە سامناك دە بىت.» ئەمە فەرمايشتى يەزدانى سوپاسالارە.

2 «ئىستاش، ئەى كاهىنەكان، ئەم ئاگادار كەردنەو ھەيە بو ئيوه يە: 2 ئەگەر گوئى نەگرن و ئەگەر مكوپ نەبوون لەسەر ئەو ھەي رېز لە ناو ھەم بگرن، نە فرەت دە نېرمە سەرتان و نە فرەت لە بەرە كەتە كاتتەن دە كەم. بەلكو لە پراستىدا نە فرەتم لىكردوون، چونكە مكوپ نېن لەسەر ئەو ھەي رېز لە ناوى من بگرن.» ئەمە فەرمايشتى يەزدانى سوپاسالارە. 3 «لە بەر ئيوه نەو ھە كاتتەن سەرزەشت دە كەم، رېخى قوربانى جەژنە كاتتەن بە دەموچاوتاندا دە كەم، جا لە گەلدا فېرەدە رېن. 4 ئىنجا دەزانن كە من ئەم ئاگادار كەردنەو ھەيە بو ئيوه نارد، بو ئەو ھەي پەيمانە كەم لە گەل لىشى بەردەوام بىت.» ئەمە فەرمايشتى يەزدانى سوپاسالارە. 5 «پەيمانە كەم لە گەل لىشى بو ريان و ئاشتى بوو، جا ھەردوو پىكەنم پىدا، بو ئەو ھەي رېز لى بگريت. رېزى لىم گرت و لە ناو ھەم ترسا. 6 فېر كەردنى راست لەسەر زارى بوو، ناپەرواى لەسەر لىو ھەكەنى نەبوو. بە ئاشتى و بە رېكى دۆستايەتى لە گەلم كەرد و خەلكىكى زۆرىشى لە خراپە گەران دەو ھە. 7 «لە بەر ئەو ھەي دە بىت لىو ھەكەنى كاهىن زاننن پيارىزن، خەلك دىتە لای بو ئەو ھەي لە دەمى ئەو فېر كەردنە كە بزەن، چونكە ئەو نېردراوى يەزدانى سوپاسالارە. 8 بەلام ئيوه لە رېنگا كە لاتاندا و فېر كەردنە كاتتەن بو زۆر كەس بوو ھە كۆسپ، پەيمانى لىشېشتان شكاند.» ئەمە فەرمايشتى يەزدانى سوپاسالارە. 9 «لە بەر ئەو ھە من لە لای ھەموو گە لە كە پىسوام كەردن و سووكايەتم پىكەردن، چونكە رېنگا كەنى مەنتان نەگرتە بەر و لایەنگرىتان كەرد لە جىبە جىكەردنى فېر كەردنە كە.» 10 ئايا ھەموومان يەك باوكان نىيە؟ ئايا يەك خودا بەدبى نە ھىناوین؟ ئىتەر بوچى بە ناپا كى لە گەل

یہ کتری پھیمانی باو پیرا امان دہ شکینین؟ 11 یہ ہودا ناپاکی کرد. شتیکی قیزہ ون له ئیسرائیل و له تورشلیم ته نجام درا: ژنیاں هینا له و ژنانه ی که خودا وه ندیکی بیگانه دہ پرستن، به م شیوه به یہ هودا پرستگای یہ زدانی گلا و کرد، ته وه ی خوژی دہ ویست. 12 هه رکه سیک که ته مه ده کات با یہ زدانی سو پاسالار هیچ نه وه یه کی له چادره کانی یاقوب بو نه هیلیته وه، ته نانهت ته گهر قوربانیش پیشکش به یہ زدان بکات. 13 شتیکی دیکه که ده یکه: به فرمیسک قوربانگای یہ زدان داده پوشن، به گریان و هاوار، چونکه وهک جارن قوربانی میوه جی ره زامه ندی یہ زدان نیبه و به په سه ند له ده ستان وهرنا گریت. 14 میوه لیم دهرسن: «له بهر چی؟» له بهر ته وه ی یہ زدان شایه ته له تیوان تو و ژنه کی ته مه نی گه نجیت، که ناپاکیت له گه لی کرد، هه رچه نده ته و هاوسه رته و ته و ژنه به که پهمانی هاوسه رگریت له گه لی هه یه. 15 ئایا خودا نه یکرده یهک؟ میوه به جهسته و به روح هی خودان. ئیتر خودا داوای چی ده کات؟ نه وه ی له خواترستان هه ییت. له بهر ته وه به روح ناگداری خوژان بن و ناپاکی له ژنی ته مه نی گه نجیه تیتان مه کهن. 16 یہ زدانی پهروه ردگاری ئیسرائیل دهر فرمویت: «ته و پیاوه ی که رقی له ژنه که یه تی و ته لاتی ده دات، توندوتیژی به رامبه ر به که سیک ده کات که له راستیدا ده ییت بیپاریزیته.» ته مه فهرمایشتی یہ زدانی سو پاسالاره. ئینجا به روح ناگداری خوژان بن و ناپاکی مه کهن. 17 به قسه کانتان یہ زدان تان ماندوو کرد. میوه دهرسن: «به چی ماندوو مان کرد؟» به وه ی که گوتمان: «ته وه ی خراپه بکات، له بهر چاوی یہ زدان چا که، ته و به وان دختوشه،» یان «خودای داد پهروه ری له کوئییه؟»

3 «من نیردراوی خوژم دهرنیم، ته وه ی ریگا که ی پیشم بو تاماده ده کات. له ناکا و ته و پهروه ردگاره ی که میوه داوای ده کهن، دیته ناو په رستگا که ی، بیگومان نیردراوه که ی په یمانیش دیت که دلان پی خوشه.» ته مه فهرمایشتی یہ زدانی سو پاسالاره. 2 «به لام کی به رگی رژی هاتی ده گریت؟ کی خوی راده گریت له دهرکه وتنی؟ چونکه ته و وهک ناگری پالا وگه و وهک سابوونی جل شوشته. 3 وهک پالیهور و پیگه ردکاری زیو داده نیشیت، نه وه ی لیقی پاک ده کاته وه و وهک زپر و زیو ده پالیویت. ئینجا یہ زدان خه لکیکی ده ییت که به راستودروستی قوربانی پیشکش

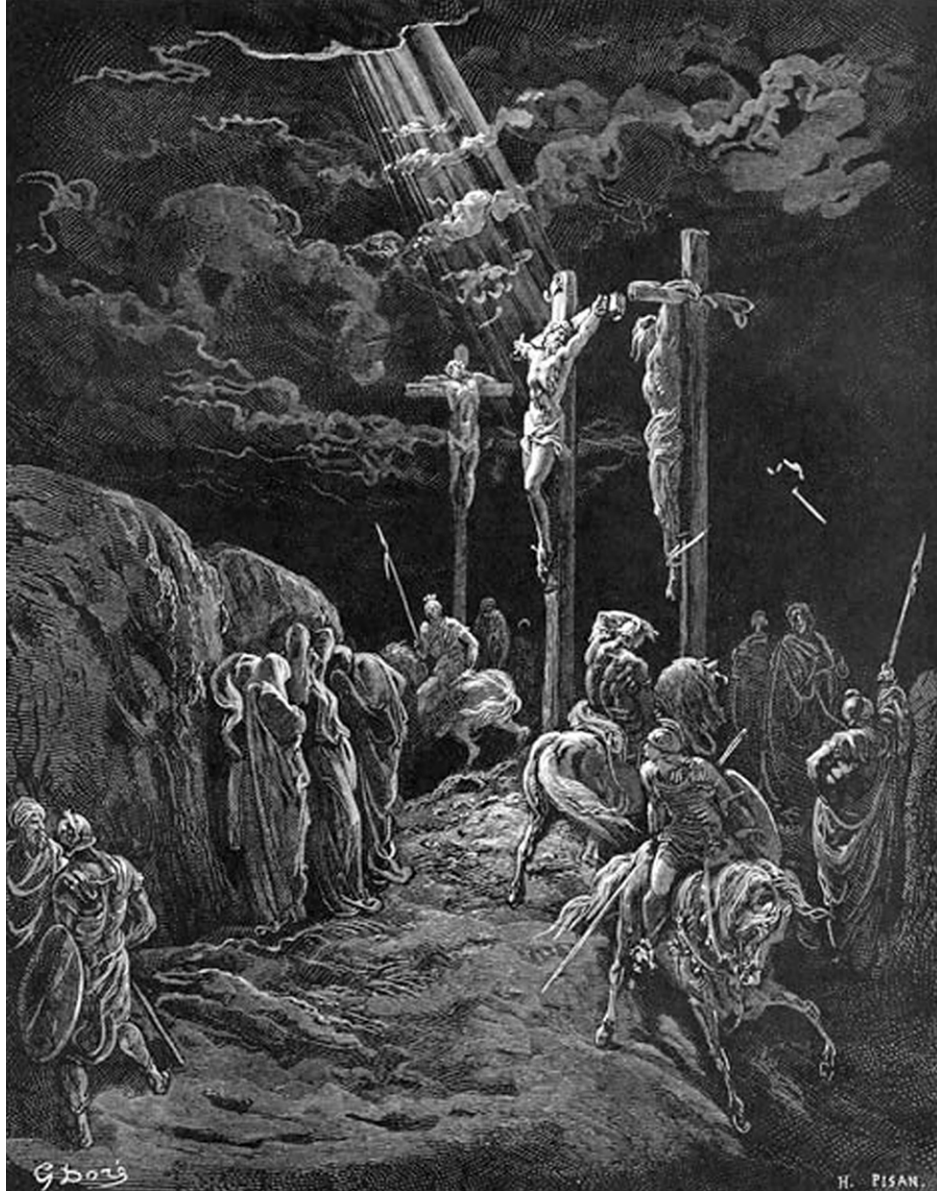

ده كهن. 4 ئيتير قورباني يه هودا و تورشه ليم له لاي يه زدان قبول ده بيت،
 ههروهك پروراني ديرين، سالاني رابردوو. 5 «ئينجا بو داد گاييكردن ديجه
 لاتان. خيرا ده بجه شايهت له سهر سيحرباز و داو ئينيسان، له سهر ته وانه ي
 به درو سويند ده خوڻ، له سهر ته وانه ي پاره ي كريكار ده خوڻ، له سهر
 ته وانه ي مافي بيوه ژن و هه تيوزوت ده كهن، له سهر ته وانه ي ده ست به
 پرووي كه سي نامووه ده نين و له من ناترسن.» ته مه فهرمايشتي يه زداني
 سوپاسالاره. 6 «من يه زدانم، ناگوريم، ئيتير ته ي نه وه ي ياقوب، ئيوه
 له ناو نه چوون. 7 له سهر ده مي باو باويراتتانه وه له فهرزه كانم لاتان داوه
 و به جيتان نه هيناوه. بگه رينه وه لام، منيش ده گه رينه وه لاتان.» ته مه
 فهرمايشتي يه زداني سوپاسالاره. «به لام ئيوه ده پرسن: ”چون بگه رينه وه؟“
 8 «ايا مروف خودا تالان ده كات؟ چونكه ئيوه تالانم كردم!» «به لام
 ئيوه گوتتان: ”چون تالانمان كردى؟“» له ده يه ك و قوربان ييه كان تالانمان
 كردم. 9 ئيوه، ته واوي ته م نه ته وه يه، نه فهره تمان ليكراوه، چونكه تالانم
 ده كهن.» 10 يه زداني سوپاسالار ده فهرمويت: «تاقيم بگه نه وه: هه موو
 ده يه كه كان بو مالي خه زينه به ينن، تاكو له پرستگا كه م خواردن هه بيت.
 ئينجا بزانن چون په نجهره كانى ئاسمانتان بو ده كه مه وه و بهر كه ت به سهر تاندا
 ده باريم، هه تا جي نه بيت تى بگهن. 11 له بهر ئيوه رى له ميروو ده گرم، هه تا
 بهر ويومي زه وييه كه تان تيكنه دات، دار ميوتان له چيگه جي بهر نه بيت.»
 ته مه فهرمايشتي يه زداني سوپاسالاره. 12 «ئينجا هه موو نه ته وه كان خوژگه تان
 پي ده خوازن، چونكه خا كه كه تان ده بيته خا كي شادى.» ته مه فهرمايشتي
 يه زداني سوپاسالاره. 13 يه زدان ده فهرمويت: «قسه كاتان له سهر من
 ره ق بوون.» «ئيوه ش ده پرسن: ”چيمان له سهر تو گوتووه؟“ 14 «ئيوه
 گوتتان: ”به ندايه تي خودا بيهووده يه. چ سوو ديكي هه بوو كه فهرمانه كانى
 ئه ومان پاراستوو و به خه مبار ييه وه له بهر ده م يه زداني سوپاسالار ژيانمان
 گوزه راندوووه؟ 15 به لام ئيستا ئيمه خوژگه به لووتبه رزان ده خوازن.
 ههروه ها به دكاران سهر كه وتوون، ته نانه ت ته وانه ي خودا تاقى ده كه نه وه،
 ده ريز ده بن.» 16 ئينجا ته وانه ي له يه زدان ده ترسان قسه يان له گه ل
 يه كترى كرد، يه زدانيش گوئي شل كرد و گوئي ليوو. له بهر ده مي دا له
 پيچراوه يه ك تومار كرا، بو ته وه ي بيته ياده وه ريه ك بو ته وانه ي له يه زدان

ده ترسن و پرژله ناوه كهی ده گرن. 17 یه زدانی سوپاسالار ده فهرمویت:
«ئهوانه ده بنه هی من، له و پرژه ده بنه گه نجینه یه کی تایبه تی من. به زه ییم
پییاندا دیته وه وهک چۆن پیاو به زه یی به کوره کهی دیته وه که خزمه تی
ده کات. 18 ئینجا دیسان جیاوازی له تیوان راستودروستان و خراپه کاراندا
ده بین، له تیوان ئهوانه ی به ندایه تی خودا ده کهن و ئهوانه ی نایکه ن.»

4 یه زدانی سوپاسالار ده فهرمویت: «پینگومان ئه و پرژه دیت که وهک
ته نوور داگیرساوه. جا هه موو لووتبه رزان و به دکاران ده بنه پوشوپه لاش
و ئه و پرژه ش که دیت، ئه وان ده سووتینیت. نه ره گ و نه لقیان بۆ
نامینیتته وه. 2 به لام ئیوه که له ناوه کهم ده ترسن، خوری راستودروستیتان
لی هه لدیت و تیشکه کانی ده بیته هوی چا کبونه وه. جا دینه دهره وه و
قه له مبار ده دن وهک چۆن جوانه گای قه له وه ته ویله به ره لا ده کرین.
3 ئینجا له و پرژه ی ئه وه ده کهم، ئیوه خراپه کاران پیشیل ده کهن، ده بنه
خۆله میش له ژیر نه علی پیتان.» ئه وه فهرمایشتی یه زدانی سوپاسالاره. 4
«ته وراتی موسای به نده ی منتان له یاد بیت، فهرز و حوکه کان، که من له
خۆریف فهرمانم پی کرد بۆ هه موو ئیسرائیل. 5 «گویی بگرن، بهر له وه ی
پرژوی گه وره و ترسناکی یه زدان بیت، من ئه لیا سی پیغه مبه رتان بۆ ده نپرم.
6 دلی باوکان بۆ مندال و دلی مندالان بۆ باوک ده گه رینیتته وه، نه وهک ییم
و خا که که به ته واوی ویران بکه م.»

NEW TESTAMENT

عيسائى فرموى: «باوك، ليان خوشبه، چونكه نازان پى ده كن.» ئينجا به يرويشك جلهكائيان دابهش كرد.

لوقا 23:34

مهتا

1 ئەمە پەچەلەکی عیساى مەسیحە، کورى داود، کورى ئیبراھیم: 2
ئىبراھیم باوکی ئیسحاق بوو، ئیسحاق باوکی یاقوب بوو، یاقوب باوکی یەھودا
و براکانى بوو، 3 یەھودا باوکی پېریز و زەرەح بوو کە تامار دایکان بوو،
پېریز باوکی حەسرۆن بوو، حەسرۆن باوکی پام بوو، 4 پام باوکی عەمیناداب
بوو، عەمیناداب باوکی نەحشۆن بوو، نەحشۆن باوکی سەلمۆن بوو، 5 سەلمۆن
باوکی بوعەز بوو کە راحاب دایکی بوو، بوعەز باوکی عوبید بوو کە راتھوس
دایکی بوو، عوبید باوکی یەسا بوو، 6 یەسا باوکی داودی پاشا بوو. داود
باوکی سلیمان بوو لەو ژنەى کە پېشتر ژنی ئوریا بوو، 7 سلیمان باوکی
رەحەقەعام بوو، رەحەقەعام باوکی ئەبیا بوو، ئەبیا باوکی ئاسا بوو، 8 ئاسا
باوکی یەھوشافات بوو، یەھوشافات باوکی یەھۆرام بوو، یەھۆرام باوکی عوزیا
بوو، 9 عوزیا باوکی یۆتام بوو، یۆتام باوکی ئاحاز بوو، ئاحاز باوکی حەزقیا
بوو، 10 حەزقیا باوکی مەنەشە بوو، مەنەشە باوکی ئامۆن بوو، ئامۆن باوکی
یۆشیا بوو، 11 یۆشیا باوکی یەھۆیاکین و براکانى بوو، لە کاتی راپېچکردنە کە بۆ
بابل. 12 لە داوی راپېچکردنە کە بۆ بابل، یەھۆیاکین باوکی شەئەلتیئیل بوو،
شەئەلتیئیل باوکی زرو بابل بوو، 13 زرو بابل باوکی ئەبیهود بوو، ئەبیهود باوکی
ئەلیاقیم بوو، ئەلیاقیم باوکی ئازور بوو، 14 ئازور باوکی سادوق بوو، سادوق
باوکی ئەکیم بوو، ئەکیم باوکی ئەلیهود بوو، 15 ئەلیهود باوکی ئەلغازار بوو،
ئەلغازار باوکی مەتان بوو، مەتان باوکی یاقوب بوو، 16 یاقوب باوکی یوسفی
مێردى مریەم بوو، ئەوہى عیساى لیبو، کە بە مەسیح ناونە بردریت. 17
بەم شېوہیە ھەموو نەوہکان لە ئىبراھیمەوہ ھەتا داود چوار دە نەوہن، لە
داودەوہ ھەتا راپېچکردنە کە بۆ بابل چوار دە نەوہن، لە راپېچکردنە کە شەوہ بۆ
بابل ھەتا مەسیح چوار دە نەوہن. 18 لە داکیبونی عیساى مەسیح بەم
شېوہیە بوو: کاتیک مریەمی دایکی دەستگیرانی یوسف بوو، پېش ئەوہى
بگوازریتەوہ، دەرکەوت کە بەھۆی رۆحی پیرۆزەوہ سکی پربوہ. 19
یوسفی دەستگیرانی کە پیاوێکی چاک بوو، نە یویست ئاپرووی ببات،
بریاری دا بە نېینی دەستی لى ھەلبگریت. 20 کاتیک بیبری لەم شتانە
دە کردەوہ، فریشتەبەکی یەزدان ھاتە خەونی و پئی فەرموو: «ئەى یوسفی
نەوہى داود، مە ترسە لەوہى مریەم بھینیت، چونکە ئەوہى ئەو سکی پئی

هه‌یه له رۆحی پیرۆزه. 21 کورێکی ده‌بیته ناوی ده‌نیته عیسا، چونکه گه‌له‌که‌ی له‌ گونا‌هه‌کانیان پرزگار ده‌کات.» 22 ته‌مانه‌ هه‌مووی پرۆیدا تا‌کو ته‌وه‌ی یه‌زدان له‌ رێگه‌ی پیغه‌مبه‌ره‌که‌ فه‌رموویه‌تی بیته‌ دی: 23 [ته‌وه‌تا پاکیزه‌یه‌ک سکی ده‌بیته و کورێکی ده‌بیته، ناوی لێ ده‌نن ئیمانویل،] که‌ به‌ واتای خودا له‌ گه‌لمانه‌ دیت. 24 کاتیک یوسف له‌ خه‌وه‌ستا، ته‌وه‌ی فریشته‌که‌ی یه‌زدان فه‌رمانی پێدا‌بوو ته‌نجامی دا و ژنه‌که‌ی گواسته‌وه. 25 به‌لام هه‌تا کوره‌که‌ی نه‌بوو له‌ گه‌لی جووت نه‌بوو، ئینجا ناوی لینا عیسا.

2 له‌دوای له‌دایکبوونی عیسا له‌ بیته‌له‌حمی یه‌هودیا، له‌ سه‌رده‌می هیرۆدسی پاشا، هه‌ندی‌ک مۆخ له‌ رۆژه‌لاته‌وه‌ هاته‌ ته‌رشه‌لم، 2 پرسیمان: «پاشای له‌دایکبووی جوله‌که‌ له‌ کویه‌؟ له‌ رۆژه‌لاته‌وه‌ ته‌ستیره‌ی ته‌ومان بینی، هاتوین کپتۆشی بۆ بیه‌ین.» 3 کاتیک هیرۆدسی پاشا ته‌مه‌ی بیست، په‌شۆکا و هه‌موو خه‌لکی ته‌رشه‌لم له‌ گه‌لی په‌شۆکان. 4 هه‌موو کاهینانی بالا و مامۆستایانی ته‌وراتی گه‌لی کۆکرده‌وه، لێ پرسین: «مه‌سیح له‌ کوی له‌ دایک ده‌بیته؟» 5 وه‌لامیان دایه‌وه: «له‌ بیته‌له‌حمی یه‌هودیا، چونکه‌ له‌ رێی پیغه‌مبه‌ره‌که‌وه‌ ئاوا نووسراوه: 6» [به‌لام ته‌وه‌ی بیته‌له‌حمی خاکی یه‌هودا، که‌ متر نیت له‌ شارۆچکه‌کانی دیکه‌ی یه‌هودا، چونکه‌ له‌ ته‌وه‌ فه‌رمانه‌وایه‌ک ده‌رده‌که‌ویت، شوانایه‌تی گه‌لی ئیسرائیل ده‌کات.] 7 له‌ دوای ته‌مه‌ هیرۆدس به‌ نه‌ینی مۆغه‌کانی بانگکرد و له‌باره‌ی کاتی ده‌ره‌که‌وتنی ته‌ستیره‌که‌ لیکۆلینه‌وه‌ی له‌ گه‌ل کردن. 8 ئینجا بۆ بیته‌له‌حمی ناردن و پێی گوتن: «برۆن و به‌ وردی به‌دوای مندا‌له‌که‌دا بگه‌ڕین. کاتیک دۆزیتانه‌وه‌ هه‌وا‌لم بده‌نی، تا‌کو منیش بێم و کپتۆشی بۆ بیه‌م.» 9 له‌دوای ته‌وه‌ی گوپیستی پاشا بوون، رۆیشتن، هه‌مان ته‌وه‌ ته‌ستیره‌یه‌ی که‌ له‌ رۆژه‌لات بینبوویان، پێشیان که‌وت و هات و له‌سه‌ر ته‌وه‌ شوینه‌ پاره‌وستا که‌ مندا‌له‌که‌ی لیبوو. 10 کاتیک ته‌ستیره‌که‌یان بینی، زۆر شادمان بوون، 11 چونه‌ ماله‌که‌، مندا‌له‌که‌یان له‌ گه‌ل مریه‌می دایکی بینی، دانه‌وینه‌وه‌ و کپتۆشیان بۆ برد و سندوقی گه‌نجینه‌کانیان کرده‌وه، زێر و بخوور و موربان به‌ دیاری پێشکه‌ش کرد. 12 ئینجا خودا له‌ خه‌وندا مۆغه‌کانی ئاگادار کرده‌وه که‌ نه‌گه‌رینه‌وه‌ لای هیرۆدس، ته‌وانیش به‌ رێگایه‌کی دیکه‌دا گه‌رانه‌وه‌ ولاتی خۆیان. 13 دوای رۆیشتنی مۆغه‌کان، فریشته‌یه‌کی یه‌زدان هاته‌

خه وني يوسف و گوتی: «هسته مندالّه که و دایکی بیه و رابکه بو میسر. له وئی بینه و هه تا پیت ده لیم، چونکه هیروُدس و ا به شوین مندالّه که دا ده گپریت، بو ته وئی بیکوژیت.» 14 یوسفیش هستا و له شه ودا مندالّه که و دایکی برد و بهره و میسر رویش، 15 هه تا مردنی هیروُدس له وئی مایه و، تاوه کو ته وئی یه زدان له ریگه ی پیغه مبه ره که وه فهرمو ویه تی بیته دی، که ده فهرموئی: [من کوری خوّم له میسر بانگ کرد.] 16 کاتیک هیروُدس زانی مؤغه کان فریویان داوه، زور توپره بوو. به گویره ی ته و کاته ی له مؤغه کانه وه لپی کولیووه وه، ناردی و هه موو کوریکه ته مهن دوو سال بهره و خواری له بیت له حم و ده ورو به ری کوشته. 17 ئینجا ته وئی له ریگه ی پیغه مبه ره یه رمیا گوترا بوو هاته دی: 18 [ده نگینک له پامه وه بیسترا، گریان و شیوه تیکه گه ره، راحیل بو مندالّه کانی ده گرییت، رازی نییه دلنه وایی بکریت، چونکه نه ماون.] 19 کاتیک هیروُدس مرد، فریشته یه کی یه زدان له میسر هاته خه ونی یوسف و 20 گوتی: «هسته، مندالّه که و دایکی بیه و برؤ بو خا کی ئیسرائیل، چونکه ته وانه ی ده یانویست مندالّه که بکوژن، مردن.» 21 یوسفیش هستا، مندالّه که و دایکی برد و گه رایه وه خا کی ئیسرائیل. 22 به لام کاتیک بیستی ئه رخیلوس له یه هودیا له جی هیروُدسی باوکی فهرمانزه وایه، ترسا بچته ته وئی. دوا ی ته وئی له خه وندا ئا گدار کرایه وه، گه رایه وه ناوچه ی جه لیل. 23 جا هات و له شاروچکه یه ک نیشته جی بوو به ناوی ناسیره، بو ته وئی ته و فهرمایشته ی له ریگه ی پیغه مبه رانه وه گوترا بوو بیته دی: [به ناسیره یی ناوده بردریت.]

3 هه ره و روژانه دا، یه حیا ی له ئاوه له کیش له ده شتی یه هودیا ده رکوت و په یامی خودای راده گه یاند، 2 ده یگوت: «توبه بکن، چونکه پاشایه تی ئاسمان تزیک بووه ته وه.» 3 یه حیا ته و که سه یه که له ریگه ی پیغه مبه ره ئیشایا وه ده رباره ی گوتراوه: [که سیک له چۆله وانی هاوار ده کات و ده لیت: «رینگا بو هاتی یه زدان ئاماده بکن، ریچکه کانی بو ریچکخن.»] 4 جلوه رگی یه حیا له مووی و شتر بوو، پشتینیکه چه رمیش له ناوقه دی ده به ست، خوار دیشی کولله و هه نگوینی کیوی بوو. 5 ئیتر خه لکی ئورشه لیم و ته وای یه هودیا و هه موو ناوچه کانی ده ورو به ری پرووباری ئوردون هاتنه لای، 6 دانیان به گونا هه کانیاندا دهن و له سه ره ده ستی ته و

له پروباری ئوردون له ئاو هه لده كيشران. 7 كه بينی زور له فهرسی و سه دوقیه كان بو له ئاو هه لكيشانه كه ی دین، پی گوتن: «ئهی یچوو ماران، كی ئاگاداری كردوونه ته وه له دهست توو ره یی داها توو هه لیین؟ 8 با به ره هه میگان هه بیته له توبه كردن بوه شیته وه. 9 پیتان وا نه بیته ده توان به خو تان بلین: «ئیراهیم باو كانه.» پیتان ده لیم، خودا ده توانیته له م بهردانه نه وه بو ئیراهیم دروستبكات. 10 ئه وه تا ته ور خراوه ته سه ره گی دار، هه ر داریک به ره هه می باش نه دات، ده پردر یته وه و فریده در یته ناو ئاگره وه. 11 «من بو توبه كردن له ئاوتان هه لده كیشم، به لام ئه وه ی له دوای من دیت، له من به توانا تره، شایانی ئه وه نیم ته نانه ت پیلاره كانیشی بو هه لگرم. ئه وه له رۆحی پیروز و له ئاگرتان هه لده كیشیت. 12 شه نی به ده سه وه یه بو پا ككردنه وه ی جو خینه كه ی، كه ئه كه له ئه مباردا كۆده كاته وه و قه سه له كه ش به ئاگر یكی نه كوژاوه ده سوو تینیت.» 13 ئینجا عیسا له ناو چه ی جه لیله وه ها ته سه ر پروباری ئوردون، تا وه كو له سه ر ده ستی یه حیا له ئاو هه لبكیشریته. 14 به لام یه حیا ده یویست ری ئی لی بگریته و ده یگوت: «من پیویستیم به وه یه له سه ر ده ستی تو له ئاو هه لبكیشریتم، كه چی تو دیت بو لای من؟» 15 عیسا ش وه لامی دایه وه: «له ئیستادا ریگا بده به م جو ره بیته، چونكه ئاوا له ئیته ده وه شیته وه بو ئه وه ی هه موو راستو دروستییه ك بیته دی.» ئینجا ری ئی دا. 16 هه ركه عیسا له ئاو هه لكیشرا، له ئاوه كه ها ته ده ره وه. له و سا ته دا ئاسمان كرایه وه و رۆحی خودای بینی وه ك كو تریك ها ته خواره وه و له سه ری نیشته وه. 17 ده نگیكیش له ئاسمانه وه فه رمووی: «ئه مه كوری خو شه و یستمه، ئه وه ی زور پی دلشادم.»

4 پاشان عیسا به هۆی رۆحی پیروزه وه بردرایه چۆله وانی، تاكو له لایه ن ئیبلیس وه تاقی بكریته وه. 2 دوای ئه وه ی كه چل شه و و چل رۆز به رۆزو بو، برسی بوو. 3 تاقیكه ره وه لی ها ته پيش، پی گوت: «ئه گه ر تو كوری خودایت، به م بهردانه بلی با بین به نان.» 4 به لام عیسا وه لامی دایه وه: «نووسراوه: [مرؤف ته نها به نان ناژیته، به لكو به هه ر وشه یه ك كه له ده می خودا وه دیته ده ره وه.]» 5 ئینجا ئیبلیس بر دیه شاری پیروز و له سه ر گو یسه بانه ی په رستگا رایگرت و 6 پی گوت: «ئه گه ر تو كوری خودایت خو ت هه لده خواره وه. له بهر ئه وه ی نووسراوه: [سه باره ت به تو

فرمان به فریشته کانی ده دات، له سهر ده ستیان هه لته گرن، تا کو پیت بهر
 بهردیک نه که ویت. [« 7 عیسا ش پیی فهرموو: «ههروه ها نو سراوه: [بهزدانی
 پهروه ردگارتان تاقی مه که نه وه. [« 8 دیسان ئیبلیس بو سهر شاخیکی زور
 بلندی برد و هه موو شانشینه کانی جیهان و شکوی ته وانی پیشان دا و 9 پیی
 گوت: «هه موو ته مانه ت ده ده می ته گهر کرتوش بهیت و بمپه رستی.» 10
 ئینجا عیسا ش پیی فهرموو: «تهی شه یان لیم دوور بکه وه! چونکه نو سراوه:
 [کرتوش بو بهزدانی پهروه ردگارت ده بهیت و ته نه ته و ده په رستیت.» 11
 ئیتر ئیبلیس وازی لی هیئا و چهند فریشته بهک هاتن و خزمه تیان ده کرد.
 12 کاتیک عیسا بیستی به حیا گیراوه، گه رایه وه بو ناوچه ی جه لیل. 13
 ناسیره ی به جیه پشست و هات له شاری که فهرانا حوم نیشته جی بوو، که
 له سهر ده ریاچه یه، له سنووری زه بولون و نه فتالی، 14 تا کو ته وه ی له
 رینگه ی پیغه مبه ر ئیشایا وه گوترا وه بیته دی: 15 [تهی خاکی زه بولون و
 خاکی نه فتالی، ته وه ی له رینگه ی ده ریایه، ته وه بهری پرووباری ئوردون،
 جه لیلی ناجوله که کان، 16 ته و گه له ی له تاریکیدا دانیشتووه، پروونا کییه کی
 گه وره ی بینی، دانیشتوان له خاکی سیبه ری مه رگ پروونا کی به سه ریاندا
 هه لمت. [17 له و کاته وه عیسا دهستی کرد به جاردان و ده یفه رموو:
 «توبه بکه ن، چونکه پاشایه تی ئاسمان نزیک بووه ته وه.» 18 کاتیک عیسا به
 که ناری ده ریاچه ی جه لیلدا ده رپشست، دوو برای بینی، شیون که پیی
 ده گوترا په ترؤس له گه ل ته ندر اوسی برای، توریان فریده دایه ده ریاچه که،
 چونکه ماسیگر بوون. 19 عیسا پیی فهرموون: «وه رن دوام بکه ون، ده تاناکم
 به راوکه ری مرؤف.» 20 ده سته جی توره کانیا ن به جیه پشست و دوی
 که وتن. 21 که له وی رپشست، دوو برای دیکه ی بینی، یاقوبی کوری
 زه بدی و یوحه نای برای، له به له میکا له گه ل زه بدی باویکان توره کانیا ن
 چا که کرده وه، ته وانیشی بانگ کرد. 22 ده سته جی به له مه که و باویکان
 به جیه پشست و دوی عیسا که وتن. 23 ئینجا عیسا به هه موو جه لیلدا ده گه را،
 له که نیشته کانیا ن خه لکی فیتر ده کرد و مزگینی پاشایه تیه که ی راده گه یاند،
 هه رچی نه خوشی و نه ساغی تیو خه لک هه بوو چا کی ده کرد نه وه. 24 له بهر
 ته وه ده نگوباسی ته واوی سوریای گرته وه، ته وانیش هه موو نه خوشیکیان
 ده هیئا به لای، به جوره ها درد و نازاره وه، ته وانیه که روحی پیسیان

تیدا بوو و فیدار و ئیفلج بوون، چاکی ده کردنه وه. 25 جا خه لکیکی زور له جهلیل و ده شاره که و ئورشه لیم و یه هودیا و ئه و بهری رووباری ئوردون دوا ی که وتن.

5 کاتیک عیسا خه لکه که ی بیی، چوو سه ر چیا، ئینجا دانیش و قوتاییه کانی هاتنه لای، 2 دهستی کرد به فبرکردنیان و فهرموی: 3 «خۆزگه ده خوازریت به وانه ی که به رۆح هه ژارن، چونکه شانیشینی ئاسمان بۆ ئه وانه. 4 خۆزگه ده خوازریت به وانه ی که ماته مدارن، چونکه دلنه وایی ده کرین. 5 خۆزگه ده خوازریت به دلنه رمه کان، چونکه زه و بیان به میراتی بۆ ده مینیتته وه. 6 خۆزگه ده خوازریت به وانه ی که برسی و تینون بۆ راستودروستی، چونکه تیر ده کرین. 7 خۆزگه ده خوازریت به وانه ی که دلپان پر له به زه بیه، چونکه بهر به زه بی ده که ون. 8 خۆزگه ده خوازریت به دلپا که کان، چونکه خودا ده بین. 9 خۆزگه ده خوازریت به ئاشتیخوازان، چونکه به رۆله ی خودا ناوده بردرین. 10 خۆزگه ده خوازریت به وانه ی له پیناوی راستودروستی ده چه وسینرینه وه، چونکه شانیشینی ئاسمان بۆ ئه وانه. 11 «خۆزگه ده خوازریت به ئیوه کاتیک خه لکی جنیوتان پیده ده ن و ده تانچه وسیننه وه، له بهر من هه موو جو ره بوختانیگان بۆ هه لده به ستن. 12 دئخۆش و شادمان بن، له بهر ئه وه ی له ئاسمان پاداشتتان گه وره به، چونکه پێش ئیوه پێغه مبه رانیشیان ئاوا چه وساندوه ته وه. 13 «ئیوه خوئی زه وین، به لام ئه گه ر خوئی سویریه که ی نه ما، چۆن تامه سویره که ی بۆ ده گه ریندریتته وه؟ ئیتر به که لکی هیچ نایه ت، ئه وه نه بی فریدریتته ده ره وه و خه لکی پێشینی بکه ن. 14 «ئیوه پروونا کی جیهانن، شاریک له سه ر شاخ دروستکرایت ناتوانریت بشاردریتته وه. 15 هه ره ها خه لکی چرا هه لئا که ن تا کو بیخه نه ژیر ته شته وه، به لکو له سه ر چرادان دایده نین بۆ ئه وه ی پروونا کی بداته هه موو ئه وانه ی له ماله که دان. 16 به هه مان شیوه، با ئیوه ش پروونا کیتان بۆ خه لک بدره وشیتته وه، تا کو کرداره باشه کانتان بینن و ستایشی باوگان بکه ن که له ئاسمانه. 17 «وا بیر نه که نه وه من هاتووم ته ورات یان نووسراوی پێغه مبه ران بسپمه وه، نه هاتووم بۆ سپرینه وه یان، به لکو هاتووم بۆ ته واکردنیان. 18 راستیتان پێ ده لیم: هه تا زه وی و ئاسمان له ئارادا بییت، پیتیک یان خالیک له ته ورات

له ناو ناچیت، ههتا هه مووی دیته دی. 19 بویه ئه وهی بچو و کترینی ئه م
 پاسپاردانه بشکینیت و خه لکیش ئاوا قیر بکات، له شانشین ئاسمان به
 بچو و کترین ناوده بردریت. به لام ئه وهی په پره ویان بکات و خه لکی قیر
 بکات، له شانشین ئاسمان به مه زن ناوده بردریت. 20 ئیتر پیتان ده لیم:
 ئه گهر راستو دروستیتان له ماموستایانی ته ورات و فهرسییه کان زیاتر نه بیت،
 هه رگیز ناچنه ناو شانشین ئاسمانه وه. 21 «بستوتانه به پیشینان گوتراوه:
 [مه کوژن] و ئه وهی بکوژیت شایانی حوکم به سه ردادان ده بیت.» 22 به لام
 من پیتان ده لیم ئه وهی له خوشکی یان برا کهی تووره بی، ده بی حوکم
 بدریت. ئه وهی به برا کهی بلن «هیچو پوچ»، ده بیت بدریته ئه نجومه نی
 بالای جوله که، ئه وهش بلیت «گیله»، ده بیت بخزیته ناو تاگری دۆزه خه وه.
 (Geenna g1067) 23 «له بهر ئه وه ئه گهر قوربانیت بو قوربانگا هینا و له وی
 بیرت که و ته وه که خوشکت یان برات شتیکی به سه رته وه هه یه، 24 له وی
 له بهرده م قوربانگا قوربانیه کهت به جیه پهل و برۆیه که م جار خوشکت
 یان برات ناشت بکه ره وه، ئینجا وه ره و قوربانیه کهت بکه. 25 «خیرا
 له گه ل پرکه به ره کهت ناشت به ره وه له و کاته ی له گه لته و به ریگا وه ن بو
 دادگا، نه وه ک پرکه به ره کهت بتداته ده ست دادوهر و دادوهریش بتداته
 ده ست پۆلیس و فریدریته به ندیخانه. 26 راستیت پی ده لیم: له وی
 ده رناچی هه تا دواین فلس نه ده یته وه. 27 «بستوتانه گوتراوه: [داوینپسی
 مه کن.] 28 به لام من پیتان ده لیم: ئه وهی به هه وه سبازیه وه سه یری
 ئافره تیک بکات، ئه وا له دلی خویدا داوینپسی له گه ل کردووه. 29
 ئه گهر چاوی راست تووشی گوناھی کردیت، ده ریپینه و فریبیده. بو
 تو باشتره ئه ندامیکت له ده ست بچیت، له وهی هه موو له شت فریدریته
 ناو دۆزه خ. (Geenna g1067) 30 ئه گهر ده ستی راست تووشی گوناھی
 کردیت، بیبه ره وه و فریبیده. بو تو باشتره ئه ندامیکت له ده ست بچیت،
 له وهی هه موو له شت بچیته دۆزه خه وه. (Geenna g1067) 31 «ديسان
 گوتراوه: [ئه وهی ژنه کهی ته لاق بدات، با ته لاقنامه ی بداته ده ست.] 32
 به لام من پیتان ده لیم: ئه وهی به بی هوی داوینپسی ژنه کهی خوی ته لاق
 بدات، وای لیده کات داوینپسی بکات. ئه وهش ته لاق دراویک به پیتیت،
 ئه وا داوینپسی ده کات. 33 «ديسان بستوتانه که به پیشینان گوتراوه:

[سۆيىندەكانت مەشكىنە، بەلكو سۆيىندەكانت بۆيەزدان بەرەسەر]. 34
 بەلام من پېتان دەلېم: ھەرگىز سۆيىند مەخۇن، نە بە ئاسمان، لەبەر ئەوھى
 تەختى شاھانەى خودايە، 35 نە بە زەوى، لەبەر ئەوھى تەختە پېئەتى، نە
 بە ئورشەلېم، لەبەر ئەوھى شارى پاشاي پايەبەرزە. 36 سۆيىند بە سەرى
 خۆت مەخۇ، چونكە ناتوانىت تالە موويكى سېى يان رەش بکەيت. 37 با
 قسەتان "بەلى" بۆ "بەلى" و "نەخېر" بۆ "نەخېر" يېت، لەمە بترازېت لە شەيتانەوھىە.
 38 «بىستوتانە گوتراوھ: [چاۋ بە چاۋ، ددان بە ددان]. 39 بەلام من
 پېتان دەلېم: بەربەرەكانېى خراپەكار مەكەن، بەلكو ئەوھى لە پرومەتى
 راستى دايت، لايەكەى دېكەشى بۆ شل بکە، 40 ئەوھى وىستى بتداتە
 دادگا و كراسەكەت لى بسىيىت، چا كەتەكەشتى بەرەى. 41 ئەوھى
 يەك ميل بېنگارى پى كرىت، دووانى لەگەل برۆ. 42 ئەوھى داواى
 شىكى لىكرىت بېدەرى. ئەوھى داواى قەرزى لىكرىت پىشتى تېئەكە. 43
 «بىستوتانە گوتراوھ: [نېكەكەت خۆشبویت،] رقت لە دوژمنت يېئەوھ.»
 44 بەلام من پېتان دەلېم: دوژمنەكانتان خۆشبوى، نوپۇ بکەن بۆ ئەوانەى
 دەتالچەوسىئەوھ، 45 تاكو بېنە پۇلەى ئەو باوكەتان كە لە ئاسمانە، ئەو
 خۆرى خۆى بەسەر چاك و خراپدا ھەلدېئىت و باران بەسەر پياوچاك و
 زۆردارىشدا دەبارىئىت. 46 ئەگەر ھەر ئەوانەتان خۆشبوى كە ئىوھيان
 خۆشەوېت، چ پاداشىك و ھەردەگرن؟ ئايا باجگرانىش ئەمە ناكەن؟ 47
 ئەگەر سلاوتان تەنھا لە ناسياوھكانتان كرىد، چى زياترتان كرىوھ؟ ئايا
 بپەرستانىش ئەمە ناكەن؟ 48 بۆيە ئىوھ كامل و تەواوېن، ھەروەك باوكى
 ئاسمانىتان كامل و تەواوھ.

6 «ھۆشيار بىن و نەكەن لەبەرچاوى خەلك چا كە بکەن بۆ ئەوھى
 بتانېن، ئەگىنا لەلاى باوكى ئاسمانىتان پاداشتتان نايت. 2 «لەبەر ئەوھ
 كاتىك خېرىك دەكەيت، زورناى بۆ ئېمەدە ھەروەك دوورروان كە لە
 كەنىشت و سەر شەقامەكان دەبەكەن، بۆ ئەوھى لەلايەن خەلكەوھ ستايش
 بكرىن. راستىتان پى دەلېم: ئەوانە پاداشتى خۇيان و ھەرگرتوھ. 3 بەلام تو
 كە خېرىك دەكەيت، مەھىلە دەستى چەپت بزانېت دەستى راست چى
 دەكات، 4 تاكو خېرەكەت بە نېئى يېت. باوكىشت كە ھەموو نېئىيەك
 دەبىئىت، پاداشت دەداتەوھ. 5 «كاتىك نوپۇ دەكەن وەك دوورروان

مه بن، چونکه ئەوان حەز دەکەن بە پێوه لە کە نیش و سووچی شە قامەکان نوێژ بکەن، بۆ ئەوەی خەلکی بیانبینن. راستیتان پێ دەلێم: ئەوانە پاداشتی خۆیان وەرگرتوو. 6 بەلام تو کاتیک نوێژ دەکەیت، پرۆژووورە کەت و دەرگا لەسەر خۆت داخه، نوێژ بکه بۆ باوکی نەبیراوت. باوکیشت کە هەموو نەینییەک دەبینیت، پاداشتت دەداتەوه. 7 کاتیک نوێژ دەکەن، وەک بتهپرستان ئەوەندە وشەکان دووبارە مەکەنەوه، چونکه وا دەزانن بە زۆر گوتیان گوێیان لێ دەگیریت. 8 لەبەر ئەوه وەک ئەوان مه بن، چونکه باوگان دەزانیت پۆستیتان بە چیه، پێش ئەوهی داوای لێ بکەن. 9 «بەلام ئیوه بەم شیوهیه نوێژ بکەن و بلێن: «ئەه باوگان لە ئاسمان، با ناوت پیرۆز بی، 10 با پاشایه تیه کەت بێ، با خواستت لەسەر زهوی په پره و بکریت وەک لە ئاسمان. 11 نانی پرۆژانه مان ئەمرۆش بدەری. 12 له گوناهاه کائمان خۆشبه، وەک چۆن ئیوه له وانه خۆشده بین که خراپه مان به رامبه ر ده کەن. 13 مه مانخه ره تاقیکردنه وه، به لکو له شه یان رزگارمان بکه، چونکه هه تاهه تايه پاشایه تی و هیژ و شکۆ هی تویه. ئامین. 14 ئەگەر گەردنی خەلکی لەبەر خراپه کانیان ئازاد بکەن، ئەوا باوکی ئاسمانیشتان لیتان خۆشده بی. 15 بەلام ئەگەر گەردنی خەلکی ئازاد نەکەن، ئەوا باوکیشتان له گوناهاه کائمان خۆش ناییت. 16 «کاتیک به پرۆژوو ده بن، پرووگرژ مه بن وەک دوو پرووان، چونکه ئەوان خۆیان په ریشان دەرده خەن تاکو بۆ خەلکی دەر بخەن که به پرۆژوون. راستیتان پێ دەلێم: ئەوانه پاداشتی خۆیان وەرگرتوو. 17 بەلام تو که به پرۆژوو ده بی، سەرت چه ور بکه و ده موچاوت بشۆ، 18 تاکو بۆ خەلک دەر نه که ویت که به پرۆژوویت، ته نها بۆ باوکی نەبیراوت نه بی، باوکیشت که هەموو نەینییەک دەبینیت، پاداشتت دەداتەوه. 19 «لەسەر زهوی سامان بۆ خۆتان کۆمه که نه وه که مۆرانه و ژهنگ لێ ده دەن و دز ده بیپریت و ده یدریت. 20 به لکو سامان بۆ خۆتان له ئاسمان کۆبکه نه وه که مۆرانه و ژهنگ لێ نادهن و دزیش نایپریت و نایدزیت، 21 چونکه سامانت له کوی بی، دلێشت له وی ده بی. 22 «چاو چرای جهسته یه، ئەگەر چاوت ساغ بی، ئەوا جهسته ت هەمووی پرووناکییه، 23 بەلام ئەگەر چاوت ساغ نه بی، ئەوا هەموو جهسته ت تاریک ده بی، لەبەر ئەوه ئەگەر ئەو پرووناکییه ی له

تۆدایه تاریکی ییت، تاخو ده بی تاریکی چۆن ییت! 24 «کەس ناتوانیت کۆیلایه تی دوو گه وره بکات، چونکه رقی له یه کیکانه ده ییته وه و نه وهی دیکه ی خوشده ویت، یان ده ست به یه کیکانه وه ده گریت و نه وهی دیکه پشتگوئی ده خات. عیوه ش ناتوان کۆیله ی خودا و پاره بن. 25 «بۆیه پیتان ده لیم: خه م بۆ زیاتان مه خۆن که چی بخۆن و چی بخۆنه وه؛ ههروه ها بۆ جهسته تان که چی پۆشن. ئایا ژیان له خواردن گرنگتر نییه؟ یان جهسته له جلو به رگ؟ 26 سهیری بالنده ی ئاسمان بکن، نه تۆ ده کهن و نه دروینه و نه له تمبار کۆده که نه وه، له گه ل ته وه شدا باوکی ئاسمانیتان به خیویان ده کات. ئایا عیوه له وان به نرختر نین؟ 27 کئی له عیوه ته گه ر خه م بخوات، ده توانیت یه ک کاترمیر له ته مه نی خۆی زیاد بکات؟ 28 «ههروه ها بۆچی خه می جلو به رگانه؟ سهیری گولی سه وسه ن بکن چۆن گه شه ده کات، نه خۆی ماندوو ده کات و نه ده ریسیت، 29 به لام پیتان ده لیم: ته نانه ت سلیمانیش له وه پیری شکۆمه ندیدا وه ک یه کیک له وانهی نه پۆشیوه. 30 ئە ی که م باوه رینه، ته گه ر خودا ته و گیایه ی که ته مرۆ له کیکه یه و به یانی ده خریته ته نووره وه به و شیوه یه پۆشیت، ئایا عیوه زیاتر نین هه تا پۆشته تان بکات! 31 جا خه م مه خۆن بلین، ”چی بخۆن؟“ یان ”چی بخۆنه وه؟“ یان ”چی له بهر بکه ن؟“ 32 چونکه بیباوه ران هه ول بۆ هه موو ته م شتانه ده ده ن، باوکی ئاسمانیشتان ده زانیت پئولستیان به هه موو ته وانه هه یه. 33 به لکو یه که م جار داوای پاشایه تیبه که ی خودا و راستو دروستیبه که ی بکن، هه موو ته مانه تان بۆ دا بین ده کریت. 34 له بهر ته وه خه می به یانی مه خۆن، چونکه به یانی خه می خۆی ده خوات. هه ر رۆژیک خراپی خۆی به سه.

7 «خه لکی تاوانبار مه کهن تا کو خودا تاوانبار تان نه کات، 2 چونکه به و شیوه یه ی خه لک تاوانبار ده کهن خودا تاوانبار تان ده کات، به و پێوانه یه ی عیوه بۆ خه لک ده ییون، خودا بۆ تان ده پێویته وه. 3 «بۆچی سه رنج له پووشی ناو چاوی برا که ت ده ده یت، به لام ئاگات له کاریته که ی ناو چاوی خۆت نییه؟ 4 یان، چۆن به برا که ت ده لئی: ”ریم بده با پووشه که ی ناو چاوت ده ره بیم،“ له کاتی که دا کاریته یه ک له ناو چاوی خۆتدایه؟ 5 ئە ی دوو پروو، یه که م جار کاریته که ی ناو چاوی خۆت ده ره بینه، ئینجا باش ده بینیت بۆ ده ره بێتانی پووشه که ی ناو چاوی برا که ت. 6 «شتی پیرۆز

مه‌دهن به سه‌گ، مرواریشن فریمه‌دهنه به‌رده‌می به‌راز، نه‌وه‌ک پیشیلیان
 بکه‌ن و هه‌لگه‌رینه‌وه و پارچه‌پارچه‌تان بکه‌ن. 7 «داوا بکه‌ن، پیتان
 ده‌دریت. بگه‌رین، ده‌دۆزنه‌وه. له‌ده‌رگا بدن، لیتان ده‌کریته‌وه، 8 چونکه
 هه‌رکه‌سینک داوا بکات، وه‌رده‌گریت. نه‌وه‌ی بگه‌ریت، ده‌دۆزیته‌وه.
 نه‌وش له‌ده‌رگا ده‌دات، لپی ده‌کریته‌وه. 9 «کی له‌ئیه‌وه‌گه‌ر کوره‌که‌ی
 داوا‌ی نانی لی بکات، به‌ردی ده‌داتی؟ 10 یان داوا‌ی ماسی لی بکات،
 ماری ده‌داتی؟ 11 جا ئیه‌وه‌که‌ خرابن، بزانی شتی باش به‌ده‌نه‌ مندا‌له‌کاتان،
 باوگان له‌ئاسمان چه‌ند زیاتر شتی باش ده‌داته‌نه‌وانه‌ی داوا‌ی لیده‌که‌ن! 12
 چون ده‌تانه‌وی خه‌لکی هه‌لسوکه‌وتیمان له‌گه‌ل بکه‌ن، ئیه‌وش به‌وشیوه‌یه
 هه‌لسوکه‌وتیان له‌گه‌ل بکه‌ن، چونکه‌نه‌مه‌یه‌پوخته‌ی ته‌ورات و په‌یامی
 پیغه‌مبه‌ران. 13 «له‌ده‌رگای ته‌نگه‌وه‌ی بچه‌ ژووره‌وه، چونکه‌نه‌وه‌رگایه‌پانه
 و نه‌ورینگایه‌به‌رینه‌که‌به‌ره‌وه‌له‌ناو‌چوون ده‌چیت و زۆرن نه‌وانه‌ی پیدایا
 ده‌چه‌ ژووره‌وه. 14 به‌لام ته‌سه‌که‌ده‌رگا و ته‌نگه‌نه‌ورینگایه‌ی به‌ره‌و‌ژیان
 ده‌چیت، که‌م که‌سیش ده‌یدۆزیته‌وه. 15 «ئاگاداری پیغه‌مبه‌رانی درۆزن
 بن که‌له‌پیتستی مه‌ردا بۆلاتان دین، به‌لام له‌ناوه‌وه‌گورگی درنده‌ن. 16 به‌
 به‌ره‌میان ده‌یاناسنه‌وه. ئایا تری له‌درک ده‌کریته‌وه‌یان هه‌نجیر له‌چقل؟
 17 به‌م شیوه‌یه‌هه‌موو داریکی باش به‌ری باش ده‌دات، داری خراپیش
 به‌ری خراپ. 18 داری چاک ناتوانیت به‌ری خراپ بدات و داری
 خراپیش ناتوانیت به‌ری باش بدات. 19 هه‌ر داریک به‌ری باش نه‌دات
 ده‌بردیته‌وه‌و فریده‌دریته‌ناو‌ئاگر. 20 که‌واته‌به‌به‌ره‌میان ده‌یاناسنه‌وه.
 21 «نه‌ک هه‌رکه‌سینک پیم‌بلیت: «په‌روه‌ردگارم، په‌روه‌ردگارم!» ده‌چیته‌ناو
 شانیشینی ئاسمان، به‌لکو‌نه‌وه‌ی خواستی باوکم‌نه‌نجام ده‌دات که‌له‌ئاسمانه.
 22 له‌ورۆژه‌دا، زۆر که‌س پیم‌ده‌لین: «په‌روه‌ردگارم، په‌روه‌ردگارم! ئایا
 به‌ناوی تۆوه‌په‌یامی خودامان رانه‌گیاندا، به‌ناوی تۆوه‌رۆچی پيسمان
 ده‌رنه‌کرد، به‌ناوی تۆوه‌په‌رجووی زۆرمان نه‌کرد؟» 23 ئینجا منیش پینان
 راده‌گه‌یه‌نم: «قه‌ت ئیه‌وه‌م نه‌ناسیوه. لیم‌دوو‌ر بکه‌ونه‌وه، نه‌ی به‌دکاران!» 24
 «له‌به‌ر نه‌وه‌هه‌رکه‌سینک گوئی له‌م وتانه‌م پیت و په‌په‌وه‌ی بکات، وه‌ک
 پیاویکی دانا وایه‌که‌خانوه‌که‌ی له‌سه‌ر به‌رد دروستکردیت. 25 باران
 باری و لافاو هه‌ستا و په‌شه‌با هه‌لیکرد و له‌خانوه‌که‌ی دا، به‌لام نه‌په‌روخوا،

چونکه له سهر بهرد دروستکرا بوو. 26 هرکه سيکيش گويي له م وتانهم ييت و په پره وي نه کات، وهک پياوړي گيل وايه خانووه که ي له سهر لم دروستکرد ييت. 27 باران باري و لافاو ههستا و پر شه با هه ليکرد و له و خانووه ي دا و رووخاندي، رووخانده که شي گه وره بوو.» 28 کاتيک عيسا هم وتانه ي ته واو کرد، خه لکه که له فيرکړنه که ي سه رسام بوون، 29 چونکه وهک ده سه لاتداريک فيري ده کردن، نهک وهکو ماموستاياني ته ورات.

8 کاتيک عيسا له چيا که هاته خواره وه، خه لکيکي زور دواي که وتن. 2 ته وه بوو پياوړيک هات که نه خو شي گولي هه بوو، کړتوشي بو برد و گوتي: «گه وره م، ته گه رته وييت، ده توانيت پاکم بکه يته وه.» 3 عيساش ده ستي بو دريکړد و ده ستي ليدا و فهرمووي: «ده مه وييت، پاک به ره وه!» ده سته جي له گولي پاک بووه وه. 4 ئينجا عيسا يي فهرموو: «ئا گدار به، به که س مه ئي، به لام برؤ خوت پيشاني کاهين بده و ته و قوربانويه ي موسا فهرمان ي کردووه بيکه، وهک شابه تيهک بو يان.» 5 کاتيک عيسا چوه ناو که فهرناحوم، سه ره لنيک هاته لاي، لي پاپرايه وه 6 و گوتي: «گه وره م، خزمه تکاره کم به ئيفليجي له ماله وه که وتووه و نازاريکي زوري هه يه.» 7 عيسا يي فهرموو: «من ديم و چا کي ده که مه وه.» 8 سه ره له که ش وه لامي دايه وه: «گه وره م شاياني ته وه نيم خوت يي ته ماله کم، به لکو ته نها وشه يک به فهرموو خزمه تکاره کم چا که يته وه، 9 چونکه منيش خوم که سينم له ژير فهرماندام، سه ربازيشم له ژير ده ستدا به. به مه ده ليم: «برؤ!» ده پروات؛ به وي دیکه ش ده ليم: «وره،» ديت؛ به کويله که شم ده ليم: «ته مه بکه،» ده يکات.» 10 کاتيک عيسا گويي له مه بوو، سه رسام بوو، به واننه ي فهرموو که دواي که وتبوون: «پاستيتان پي ده ليم، له ئيسراييدا که سم نه ديوه باوه ريکي به هيږي ناواي هه ييت. 11 پيتان ده ليم که خه لکيکي زور له روژه لات و روژتاواوه ديي و له گه ل ئيبراهيم و ئيسحاق و ياقوب له شانسيني تاسماندا له سهر خوان داده نيشن. 12 به لام رو له کاني شانسين فریده درينه تاريخي دهره وه، جا گريان و جيره ي ددان له وي ده ييت.» 13 ئينجا عيسا به سه ره له که ي فهرموو: «برؤ! با هه روهک باوه رت هيئا، بوت بييت.» جا له و کاته دا خزمه تکاره که ي چاک بووه وه. 14 عيسا هاته مالي په ترؤس، خه سووي په ترؤسي بيني له ناو جيگادا که وتووه، تاي هه يه.

15 عیسا دهستی له دهستی دا و تایه که بهریدا. ئەویش ههستا و دهستی کرد به خزمه تکر دنیان. 16 کاتیک عیواره داها، زۆر کهسیان بۆ هینا پڕۆخی پیسیان تیدا بوو، ئەویش به وشهیهک پڕۆحه پیسه کانی ده رکرد و هه موو نه خۆشه کانی چا ککرده وه، 17 تا کو ئەوهی له پڕنگه ی پیغه مبه ر ئیشایا وه گوترا وه بیته دی که ده ئی: [ئهو دهرده کانی ئیمه ی هه لگرت و نه خۆشیه کانی برد]. 18 کاتیک عیسا خه لکیکی زۆری له ده وری خۆی بینی، فه رمانی به قوتابیه کانی دا که بیه رنه وه ئەوه بهری دهریا چه که. 19 مامۆستا یه کی ته ورات ها ته لای و پئی گوت: «مامۆستا، بۆ هه رکوی پچیت دوات ده که وم.» 20 عیسا ش پئی فه رموو: «پریوی کونی هه یه و بالنده ی ئاسمانیش هینا نه، به لام کوری مرۆف جینه کی نیه که سه ری له سه ر دا بنیت.» 21 یه کیکی دیکه له قوتابیه کانی پئی گوت: «گه وره م، پڕنگام بده یه که م جار بچم باو کم بنێزم.» 22 به لام عیسا پئی فه رموو: «دوام بکه وه، واز له مردوو ان بهینه با مردوو ه کانی خۆیان بنێزن.» 23 کاتیک عیسا سواری به له مه که بوو، قوتابیه کانی دوای که وتن. 24 له نا کاو ره شه با یه کی به هیز هه لیکرده سه ر دهریا چه که، خه ریک بوو شه پوله کان به له مه که دا پۆشن، به لام عیسا نوستبوو. 25 ئینجا قوتابیه کانی چون و هه لیانستاند و گوتیان: «گه وره م، رزگارمان بکه! وا له نا و ده چین!» 26 ئەویش پئی فه رموو: «ئهی که م با وهرینه، بۆچی ده ترسن؟» ئینجا هه ستا، له ره شه با و دهریا چه که ی پرا خوری، ئیتر بووه هیمنیه کی ته واو. 27 ئەوانیش سه رسام بوون و گوتیان: «ئهمه چ مرۆفیکه؟ ته نانه ت با و دهریا ش گویرایه لی ده بن!» 28 کاتیک عیسا گه یشته ئەوه بهری دهریا چه که، له هه ریگی گه ده رین، دوو که سی تووش بوو که پڕۆخی پیسیان تیدا بوو، له گۆرستانه وه ها تیو نه دهره وه. به راده یه ک توندوتیژ بوون که ته نانه ت که س نه یده توانی به و پڕنگایه دا تیپه پریت. 29 ها واریان کرد و گوتیان: «چیت لیمان ده وئی، ئهی کوری خودا؟ ئایا پێشوه خت بۆ ئیزه ها توویت، تا کو ئەشکه نجه مان بده یته؟» 30 له دووری ئەوانه وه رانه به رازیکه گه وره ده له وه ران. 31 پڕۆحه پیسه کانی ش لپی پارانه وه و گوتیان: «ئه گه ر دهرمانده که یته، بماننێزه ناو رانه به رازه که.» 32 ئەویش پئی فه رموو: «پروُن!» ئەوانیش له دوو که سه که ها ته دهره وه و چونه ناو به رازه کان، ئەوه بوو هه موو رانه که به خیرایی له قه دپاله که وه

بۆ ناو دەرپاچه که هه‌لدێران و له ئاوه که دا خنکان. 33 به‌رازه‌وانه کانیش
 پرایانکرد بۆ ناو شار و هه‌موو شتیکیان گێڕایه‌وه، بگره‌ ئه‌و پروداوه‌شیان
 گێڕایه‌وه که به‌سه‌ر ئه‌وانه‌دا هاتبوو که رۆحی پسیان تیدا بوو. 34 ئه‌وه بوو
 شاره‌ که هه‌مووی بۆ یینیی عیسا هاتنه‌ دهره‌وه، که یینیان، لێ پارانه‌وه
 ناوچه‌ که یان به‌ جییه‌ئیت.

9 ئینجا عیسا سواری به‌ له‌میک بوو، په‌رپیه‌وه و هاته‌وه‌ شاره‌ که‌ی خۆی.
 2 کابرایه‌کی ئیفلیجیان هینایه‌ لای له‌ ناو جینگادا که‌وتبوو، کاتیک عیسا
 باوه‌ری ئه‌وانی یینی، به‌ ئیفلیجه‌ که‌ی فهرموو: «کوڤم، وره‌ت به‌ رزییّت،
 گونا‌هه‌ کانت به‌ خشران.» 3 جا هه‌ندیک له‌ مامۆستایانی ته‌ورات له‌ دلی
 خۆیاندا گوتیان: «ئهمه‌ کفر ده‌کات!» 4 عیسا زانی بیر له‌ چی ده‌که‌نه‌وه
 و فهرمووی: «بۆچی له‌ دلتاندا بیر له‌ خراپه‌ ده‌که‌نه‌وه؟ 5 کامیان ئاساتره
 بگو‌تریت، «گونا‌هه‌ کانت به‌ خشران،» یان بگو‌تریت، «هسته‌ و برۆ؟» 6 به‌لام
 بۆ ئه‌وه‌ی بزانی کوڤی مرۆف له‌ سه‌ر زه‌وی ده‌سه‌لاقی گونا‌هه‌ خشیانی
 هه‌یه‌،...» به‌ ئیفلیجه‌ که‌ی فهرموو: «هسته‌، نوینه‌ که‌ت هه‌لگره‌ و پرۆره‌وه
 ماله‌وه.» 7 ئه‌ویش هه‌ستا و گه‌رایه‌وه مال. 8 کاتیک خه‌لکه‌ که‌ ئه‌مه‌ یان
 یینی، سام دایگرتن و ستایشی خودایان کرد، که‌ ده‌سه‌لاقی ئاوا‌ی به‌ مرۆف
 داوه‌. 9 کاتیک عیسا به‌ ویدا تیده‌ په‌ری، پیاوینکی یینی له‌ شوینی باجگری
 دانیشبوو، ناوی مه‌تا بوو. یی فهرموو: «دوام بکه‌وه.» ئه‌ویش هه‌ستا و
 دوا‌ی که‌وت. 10 له‌ کاتیکدا عیسا له‌ مالی مه‌تا له‌ سه‌ر خوان بوو، زۆر
 له‌ باجگران و گونا‌هباران هاتن و له‌ گه‌ل عیسا و قوتابیه‌کانی بۆ نانخواردن
 پالیاندا یه‌وه. 11 که‌ فهرسییه‌کان ئه‌مه‌ یان یینی، به‌ قوتابیه‌کانی ئه‌ویان گوت:
 «بۆچی مامۆستا که‌تان له‌ گه‌ل باجگر و گونا‌هباران نان ده‌خوات؟» 12
 جا کاتیک عیسا گوئی لیبوو، فهرمووی: «له‌ شساغ پبویستی به‌ پزیشک
 نییه‌، به‌ لکو نه‌ خو‌ش. 13 برۆن و واتای ئه‌مه‌ فیرین: [من می‌ره‌ بانیم ده‌وی
 نه‌ک قوربانی.] چونکه‌ نه‌هاتووم راستو دروستان بانگه‌یشت بکه‌م، به‌ لکو
 گونا‌هباران.» 14 ئینجا قوتابیه‌کانی یه‌حیا هاتنه‌ لای عیسا و گوتیان: «بۆچی
 ئیته‌ و فهرسییه‌کان زۆر جار به‌ پرۆزوو ده‌بین، به‌لام قوتابیه‌کانی تو به‌ پرۆزوو
 نابن؟» 15 عیسا یی فهرموو: «ئایا بانگه‌یشتکراوانی زه‌ماوه‌ند ده‌توانن
 شیوه‌ن بگێرن کاتیک زاوا له‌ گه‌لیاندا یه‌؟ به‌لام پرۆزیک دیت زاویان لێ

دوور ده خریته وه، تهوسا به پرۆژوو ده بن. 16 «کهس کراسی کۆن به
 په رۆیه ک که نه چوو بیته ئاو پینه ناکات، چونکه پینه که کراسه که لیک
 راده کیشت و دراوییه که خراپتر ده کات. 17 شهرابی نویش ناکه نه ناو
 مهشکه ی کۆنه وه، ته گینا مهشکه که ده دریت، جا شه رابه که ده پرژیت
 و مهشکه کهش له ناوده چیت. به لکو شهرابی نوی ده کریته ناو مهشکه ی
 نوپوه و ههردووکیان پاریزراو ده بن.» 18 کاتیک ته مانه ی ده فهرموو،
 یه کیک له پیشه وایانی که نیشت هات و کپتوشی بو برد و گوئی: «هه ئیستا
 کچه که م مرد، به لام وه ره دهستی له سه ر داچی، زیندوو ده بیته وه.» 19
 عیسا ههستا و له گه لی چوو، قوتاییه کانیس دوایان که وتن. 20 هه ره له
 کاته دا ژتیک که ماوه ی دوازه سال بوو خوینبه ربوونی هه بوو، له دواوه
 لپی نزیک بووه وه و دهستی له چمکی کراسه که ی دا، 21 چونکه له دلی
 خۆیدا گوئی: «ته گه ر ته نها دهست له کراسه که ی بدهم، چا که ده مه وه.» 22
 عیسا ئاوری دایه وه، بینی و فهرمووی: «کچم دلنیا به، باوه ره که ت توی
 چا ک کرده وه.» ژنه که ده سته به چی چاک بووه وه. 23 کاتیک عیسا چوو
 مالی پیشه واکه، شیوه نگه یان و خه لکیکی زوری بینی که ده نگه ده نیگان
 ده کرد، 24 فهرمووی: «لاچن، کچه که نه مردوو، به لکو نوستوو.»
 ته وانیش پی پیکه نین. 25 کاتیک خه لکه که ده رکران، هاته ژوو ره وه و
 دهستی کچه که ی گرت، کچه ش هه ستایه وه. 26 ته هه والئه ش به هه موو
 ته و ناوچه به دا بلاو بووه وه. 27 کاتیک عیسا به ویدا تیده په پری، دوو
 که سی ناینا دوای که وتن، هاواریان ده کرد و ده یانگوت: «کوری داود،
 به زه بیت پیماندا بیته وه.» 28 کاتیک هاته ماله وه، که سه ناینا کان هاتمه
 لای. عیسا پی فهرموون: «باوه رتان به وه هه یه که من بتوانم ته مه بکه م؟»
 وه لامیان دایه وه: «به لی گه وره م.» 29 ئینجا ته ویش دهستی له چاویان
 دا و فهرمووی: «با به گویره ی باوه رتان بوتان بیت.» 30 ئیتر بینایان بو
 گه پرایه وه، عیسا به توندی ئاگاداری کردنه وه: «ئاگادارین با کهس
 نه زانیت.» 31 به لام ته وان رۆیشتن و هه والی ته ویان له هه موو ناوچه که دا
 بلاو کرده وه. 32 کاتیک دوو کابرا که ده چوونه ده ره وه، چهند که سیک
 لایکیان هینایه لای عیسا که رۆخی پیسی تیدا بوو. 33 کاتیک رۆحه
 پیسه که ده رکرا، لاله که قسه ی کرد. خه لکه کهش سه رسام بوون و گوئیان:

«هەرگیز شتی له م جۆره له ئیسرائیلدا نه بینراوه.» 34 به لام فه ریساییه کان گوتیان: «به شای رۆحه پیسه کان رۆحی پیس دهرده کات.» 35 عیسا به هه موو شار و گونده کاندای ده گه پرا، له که نیشته کانیان خه لکی فیر ده کرد و مزگینی پاشایه تییه که ی راده گه یاند و هه موو نه خۆشی و نه ساغییه کی چاک ده کرده وه. 36 کاتییک خه لکه که ی بینی دلی پئیان سووتا، چونکه وه ک مه ری بی شوان په ریشان و سه رلیشویاو بوون. 37 جا به قوتاییه کانی فه رموو: «دروینه زۆره، به لام سه پان که مه. 38 له به ره ئه وه داوا له خاوه نی دروینه بکه ن تا کو سه پان بو دروینه که ی بنیریت.»

10 ئینجا عیسا دوازه قوتاییه که ی بانگ کرد، ده سه لاتی پیدان تا کو رۆحی پیس دهر بکه ن و هه رچی نه خۆشی و نه ساغی هه بوو، چا کی بکه نه وه. 2 ته مانه ش ناوی دوازه نیر دراوه که یه: یه که مین، شیمۆن که به په ترۆس ناوده بردرا و نه دراوسی برای، یاقوبی کوری زه بدی و یۆحه نای برای؛ 3 فیلیپۆس و به رتولماوس؛ توماس و مه تای باجگر، یاقوبی کوری هه لفا و ته داوس؛ 4 شیمۆنی کانه وی و یه هوزای ئه سخه ریوتی که عیسا ی به گرتن دا. 5 عیسا ئه م دوازه که سه ی نارد، فه رمانی پی کردن: «به پرینگای ناجوله که کاندای مه رۆن و مه چنه شاری سامیره بیه کان، 6 به لکو له بری ئه وه برۆنه لای مه ره و نبوو ه کانی مالی ئیسرائیل. 7 کاتییک ده چن، ئه م په یامه پابگه یه ن: «پاشایه تی ئاسمان نزیک بووه ته وه.» 8 نه خۆش چاک بکه نه وه، مردوو زیندوو بکه نه وه، گه پروگول پاک بکه نه وه، رۆحی پیس دهر بکه ن. به خۆرایی وه رتا نگر تووه، به خۆراییش بیده ن. 9 «زیر و زیو و مس له پشیتان هه له گرن، 10 نه تووره که بو پرینگا، نه کراس و نه پیلایوی زیاده و نه گۆچانیش، چونکه کریکار شایانی نانی خۆیه تی. 11 چونه هه ر شار و گوندیک، به شوین که سیکی شایسته دا بگه رین و هه تا ئه وی به جیده هیلن له مالی ئه و که سه بمیننه وه. 12 که چونه ماله که سلا و بکه ن. 13 ئه گه ر ماله که شایسته بوون، با ئاشیتان بویان بیت، به لام ئه گه ر شایسته نه بوون، با ئاشیتان بو خۆتان بگه ریته وه. 14 ئه وه ی پیدشوازی لی نه کردن و گوئی له قسه تان نه گرت، له و ماله یان له و شارۆچکه یه برۆنه دهر وه و توژی پیتان بته کینن. 15 راستیتان پی ده لیم: له رۆژی لپه رسینه وه دا، سزای خاکی سه دو م و عه مۆرا له هی ئه م شاره سوو کتر ده بیت. 16 «من وه ک مه ر بو

ناو گورگان ده نیرم. جا وهک مار ژیر بن و وهک کوتر له خراپه بیبه ری
 بن. 17 له خه لکی به تا گابن، چونکه ده تانده نه دادگا و له که نیشته کان به
 قامچی لیستان ده ده، 18 له پیناوی مندا ده بردرینه به ردهم فهرمانزه ووا و
 پاشایان، وهک شایه تی بوئه وان و بوئه ته وه کابیش. 19 کاتیکیش به گرتنتان
 ده ده، نیگه ران مه بن له وهی که چی بلین و چون بیلین، له و کاته دا پیتان
 ده دریت چی بلین، 20 له بهر ته وهی ته وه میوه نین که قسه ده کهن، به لکو
 رچی باوگانه له میوه دا قسه ده کات. 21 «برا برای خوی بو مردن به
 ده سته وه ده دات، باوکیش مندالی خوی. مندالان له دایک و باویکان
 هه لده گه رینه وه و به کوشتیان ده ده. 22 له بهر ناوی من هه مووان رقیان
 لیستان ده بیته وه، به لام ته وهی تا کو کوتایی دانه خویدا بگریت، رزگاری
 ده بیته. 23 که له م شاره ده تانچه وسینه وه، پا کهن بو شاریکی دیکه.
 راستیتان پی ده لیم: شاره کانی ئیسرا ئیل ته ووا نا کهن پدش هاتی کوری
 مرؤف. 24 «قوتابی له ماموستا کهی زیاتر نییه و کو یله ش له گه وره کهی
 زیاتر نییه. 25 بو قوتابی به سه وهک ماموستا کهی بیته و کو یله ش وهک
 گه وره کهی. ته گه ر خاوه ن مال به «به عل زه بول» ناو ببرد ریت، چه ند زیاتر
 خانه واده کهی؟ 26 «له بهر ته وه لیان مه ترسن، چونکه هیچ شتیکی شار دراوه
 نییه تا شکر نه بیته و نه بینی نییه ده رنه که ویت. 27 ته وهی له تاریکیدا پیتانی
 ده لیم، له پروونا کیدا بیلینه وه، ته وهی به چه ده بیستن، به دهنگی به رز له
 سه ر بانان رایبگه به ن. 28 له وانه مه ترسن که جه سته ده کوژن، به لام ناتوان
 گیان بکوژن، به لکو له وه بترسن که ده توانی جه سته و گیان به یه که وه له
 دۆزه خدا له ناو به ریت. (Geenna g1067) 29 تایا دوو چۆله که به فلسیک
 نافرؤش ریت؟ که چی هیچ یه کینیکان به بی خواستی باوگان نا که ویتنه سه ر
 زه وی. 30 میوه ته نانه ت مووی سه ر یشتان هه مووی ژمیر دراوه. 31 که واته
 مه ترسن، میوه زور له چۆله که به نرخترن. 32 «بویه ته وهی له به ردهم خه لک
 دائم پیدا بنیت، منیش له لای باو کم که له تاسمانه، دانی پیدا ده نیم. 33 به لام
 ته وهی له لای خه لک نکۆلی له ناسینی من بکات، منیش له لای باو کم که
 له تاسمانه، نکۆلی لی ده که م. 34 «وا مه زانن که هاتووم تا کو ناشتی به بنمه
 سه ر زه وی. نه هاتووم بو هینانی ناشتی، به لکو شمشیر! 35 چونکه من هاتووم
 بو هه لگه رانده وهی «[کور له باوکی و سچ له دایکی و بووک له خه سووی،

36 دوزمینی مروڤیش له خانه واده کە ی خۆی ده یت. [37 «ئەوهی باوک یان دایکی له من زیاتر خۆشبویت، شایانی من نییه. ئەوهی کور یان کچی له من زیاتر خۆشبویت، شایانی من نییه. 38 ئەوهی خاچه کە ی هه لئه گریت و دوام نه که ویت شایانی من نییه. 39 ئەوهی ده ست به ژیا نییه وه بگریت ده یدوړ ینیت، به لام ئەوهی ژیا نی خۆی له پیناوی من بدوړ ینیت، به ده ستی ده هینیت. 40 «ئەوهی پيشوازیتان لی بکات، پيشوازی له من ده کات، ئەوه ش پيشوازی له من بکات، پيشوازی له وه ده کات که منی نار دووه. 41 ئەوهی پيشوازی له پيغه مبه ریک بکات به ناوی پيغه مبه ره، ئەوا پاداشتی پيغه مبه ریک وهر ده گریت. ئەوه ش پيشوازی له پیاوچا کیک بکات به ناوی پیاوچاک، ئەوا پاداشتی پیاوچا کیک وهر ده گریت. 42 ئەوهی ته نها جامه ئاو یکی سارد بداته یه کیک له م بچو وکانه، له بهر ئەوهی قوتابی من، راستیتان پی ده لیم: پاداشتی ون ناییت.»

11 پاش ئەوهی عیسا له رینانی دوا زده قوتاییه کە ی ته واو بوو، له وی رۆشت و چوو بو ڤیر کردن و را گه یاندنی په یامی خودا له شار وچکه کانیان. 2 کاتیک یه حیا له زینداندنا کاره کانی مه سیحی بیست، قوتاییه کانی خۆی نارده لای، 3 لیمان پرسی: «تایا توی ئەوهی که دیت، یان چاوه رینی یه کیک دیکه بکه ین؟» 4 عیسا ش له وه لامدا پی فەر موون: «برۆن، ئەوهی ده بیستن و ده بیستن به یه حیا ی را بگه یه نن: 5 کویر ده بینیت، شهل ده پروات، گه پروگول پاک ده یته وه، که ر ده بیستیت، مردوو هه لده ستیته وه و هه ژار مرگینی پنده دریت. 6 خۆزگه ده خوازی به وهی گومانم لی ناکات.» 7 له کاتیکدا قوتاییه کانی یه حیا ده رۆشتن، عیسا پرووی له خه لکه که کرد و سه باره ت به یه حیا فەر مووی: «بۆ بینینی چی چوونه چۆله وان؟ قامیشیک که با ده یجولینیته وه؟ 8 ئە ی بۆ بینینی چی چوون؟ مروڤیک که جلوه برگی گرانبه های پۆشیوه؟ نه خیر، ئەوانه ی جلوه برگی گرانبه ها ده پۆشن له کۆشکی پاشا کان. 9 ئیتر بۆ بینینی چی چوون؟ پيغه مبه ریک؟ به لی، پیتان ده لیم، له پيغه مبه ریش مه زنترو. 10 یه حیا ئە و که سه یه که ده باره ی نو سراوه: «من نیر دراوی خۆم له پيشته وه ده نیرم، ئەوهی ریگات بۆ ئاماده ده کات.» 11 راستیتان پی ده لیم: له تیو ئەوانه ی له ژن له دایک بوون، که س له یه حیا ی له ئاوه لکیش پایه به رزتر نییه، به لام بچو وکترینی ئەوهی له شانینی

ئاسمانه له و پایه بهرز تره. 12 له رۆژانی یه حیای له ئاوهه لکیشه وه هه تا ئیستا
 شانیشینی ئاسمان به هیز تیده کۆشیت، تیکۆشه رانیش دهستی پێوه ده گرن،
 13 چونکه هه موو پیغه مبه ران و تهورات، هه تا هاتنی یه حیا پێشبینیان
 کردووه. 14 ته گه ده تانه وی په سه ندی بکه ن، ته م یه حیا به ته و ئه یاسه یه که
 خه ریکه بیته. 15 ته وه ی گوئی هه یه، با بیستیت! 16 «به لام ته م نه وه یه به
 چی به راورد بکه م؟ له و مندا لانه ده چن که له بازاره کاندایه دانیشتوون و
 یه کتری بانگ ده که ن و 17 ده لێن: «زورنامان بو لیدان و هه لئه په رین،
 شینمان بو گپران و له خۆتان نه دا.» 18 یه حیا هات، نه یه ده خوارد و
 نه یه ده خوارد وه، ده لێن: «رۆحی پیسی تیدایه.» 19 ئینجا کوری مرۆف
 هات، ده خوات و ده خوات وه، ده لێن: «ته مه کابرایه کی نه وسن و مه یخوره،
 هاو پێی با جگران و گونا هبارانه.» به لام دانایی راسته قینه له کرداره کانی وه
 ده رده که ویت.» 20 ئینجا عیسا دهستی کرد به سه رزه نشتکردنی ته و شارانه
 که زۆر به ی په رجوه کانی تیاندایه ته نجام دا بوو، چونکه تۆ به یان نه کرد بوو.
 21 «قوربه سه رت، ته ی شاری خورازین! قوربه سه رت، ته ی بیته سه یدا!
 چونکه ته و په رجوانه ی له تیو ئیوه دا کران، ته گه ر له سور و سه یدا بکرایه،
 ته و هه ر زوو خه لکه که ی به جلو به رگی گوش و له ناو خۆله میبشدا تۆ به یان
 ده کرد. 22 به لام پیتان ده لیم: له رۆژی لیپرسینه وه دا سزای سور و سه یدا
 سووکت ده بیته له وه ی بو ئیوه یه. 23 تۆش ته ی که فهرانحوم، ئایا بو ئاسمان
 به رز ده کریتته وه؟ نه خیر، تۆ بو جیهانی مردووان ده چیته خواره وه، چونکه
 ته گه ر ته و په رجوانه ی که له تیو تۆدا کرا له سه دۆمدا بکرا بوایه، ته و تا کو
 ته مرۆ ده مایه وه. (Hadēs g86) 24 به لام پیتان ده لیم: له رۆژی لیپرسینه وه دا
 سزای خاکی سه دۆم له ه ی تۆ سووکت ده بیته.» 25 له و کاته دا عیسا
 فه رمووی: «ته ی باوک سوپاست ده که م، په روه ردگاری ئاسمان و زه وی،
 چونکه ته مانه ت له دانا و تیگه یشتووان شار دووه ته وه و بو مندالانت ئاشکرا
 کردووه. 26 به لێ ته ی باوک، چونکه ته مه ت پێ باش بوو. 27 «باوک هه موو
 شتیکی پێ سپاردووم، که س کوره که نانسیت باوک نه بیته، که سیش
 باوک نانسیت ته نها کوره که و ته و که سانه نه بیته که کوره که ده یه وی
 بۆ یانی ئاشکرا بکات. 28 «وه رن بو لام ته ی هه موو ماندووان و بارگرا نه کان،
 من ده تانخه سینمه وه. 29 نیری من بجنه نه سه ر خۆتان و له منه وه قیرین،

چونکه دلنهرم و بیفزیم، حهسانه وهش بو دهر ووتان ده دوزنه وه، 30 چونکه نیره کهم گونجاوه و بارم سووکه.»

12 له و کاته دا، له رۆژیکی شه ممه دا عیسا به ناو ده غلدا تیده په پری، قوتاییه کانی برسیان بوو، ده ستیان کرد به گوله گه نم پرواندن و خواردنی. 2 که فهریسییه کان بینیان، پییان گوت: «پروانه، ته وهی قوتاییه کانت ده بکه ن دروست نییه له شه ممه دا بکریت.» 3 ته ویش پیی فهرمون: «تایا نه تانخویند ووه ته وه داود چی کرد، کاتیک خوی و ته وانه ی له گه لی بوون برسیان بوو؟ 4 چۆن چوه ناو مالی خودا و نانی ته رخا نکراوی خوارد، که بو ته و و ته وانه ی له گه لی بوون دروست نه بوو بیخۆن، ته نها بو کاهینان نه بی؟ 5 یان له ته وراتدا نه تانخویند ووه ته وه که هه رچه نده کاهینان به هو ی ته رجان له په رستگا له رۆژانی شه ممه دا پاسپارده ی رۆژی شه ممه ده شکینن به لام به ییتاوان داده نرین؟ 6 ییتان ده لیم، که سیک لیره به که له په رستگا مه زنتره. 7 به لام ته گه ر له واتای ته مه تیگه یشتنایه: [من میهره بانیم ده وی نه ک قوربانی،] ته و ییتا و اتان تا و انبار نه ده کرد، 8 چونکه کوری مرؤف گه وری رۆژی شه ممه به.» 9 ئینجا عیسا له وی رۆیشت و چوه که نیشته که یان، 10 له وی پیاویکی لیوو ده ستیکی وشک ببوو. بو ته وهی فهریسییه کان بتوان سکا لای لی بکه ن، لییان پرسی: «تایا له رۆژی شه ممه دا چا ک کردنه وهی نه خۆش دروسته؟» 11 پیی فهرمون: «کی له ئیوه ته گه ر مه ریکی هه بیته له رۆژی شه ممه دا بکه ویتنه ناو چالیکه وه، نایگریته و دهرینا هینیت؟ 12 مرؤف چه ند له مه ر به نرختره! که واته له شه ممه دا چا که کردن دروسته.» 13 ئینجا به پیاوه که ی فهرمون: «ده ستت دریز بکه.» ته ویش دریزی کرد و چاک بووه وه، وه کو ته وهی دیکه. 14 به لام فهریسییه کان که هاتنه دهره وه، ته گبیریان کرد چۆن بیکوژن. 15 عیسا ش که به مه ی زانی له وی رۆیشت و خه لکیکی زور دوا ی که وتن، ته ویش هه موو نه خۆشه کانی چا ک کرده وه. 16 تا گاداری کردنه وه له لای که س باسی نه که ن، 17 تا کو ته وهی له ریگه ی پیغه مبه ر ئیشایا وه گوترا وه بیته دی که ده لیت: 18 [ته وه تا خزمه تکاره که م، ته وهی هه لمبزار دووه، ته و خۆشه ویسته م که پیی دلشادم، رۆحی خۆمی ده خه مه سه ر، جاری داد په روه ری بو نه ته وه کان ده دات. 19 شه ر ناکات و هاوار ناکات، که سیش له شه قامدا ده نگی نایستیت.

20 قامیشیکی کو تراو ناشکیئیت، پلئته یه کی پرتته پرتکهر ناکوژ ئیئته وه، تاکو دادپهروه ری به سه رکه وتن ده گه یه ئیت. 21 نه ته وه کان هیوایان به ناوی ئه وه ده بیئت. [22 ئینجا پیاویکیان بو هیئا رۆحی پیسی تیدا بوو، نابینا و لال بوو، ئه ویش چاکی کرده وه به جۆریک که توانی قسه بکات و بیئیت. 23 خه لکه که هه موو سه رسام بوون و گو تیان: «ئه مه کوری داود نییه؟» 24 به لام فه رسییه کان که ئه مه یان بیست، گو تیان: «ئه مه ره رۆحی پیس ده رنا کات، مه گه ره به به عل زه بولی شای رۆحه پیسه کان نه بیئت.» 25 به لام عیسا به بیر کردنه وه ی ئه وانی زانی، پیی فه رموون: «هه ر شانشینیک دووبه ره کی تیدا بیئت، و یران ده بیئت، هه ر شاریک یان مالیک دووبه ره کی تیدا بیئت، خۆی رانا گریت. 26 ئه گه ره شه یان، شه یان ده ربکات، ئه و دووبه ره کییان تیدایه، که واته چۆن شانشینه که ی خۆی راده گریت؟ 27 ئه گه ره من به به عل زه بول رۆحی پیس ده ربکه م، ئه ی شوینکه وته کانی ئیوه به کی ده ریانده که ن؟ له بهر ئه وه ئه وان ده بنه دادوهرتان. 28 به لام ئه گه ره من به رۆحی خودا رۆحی پیس ده ربکه م، ئه و پاشایه تی خودا هاتووه ته سه رتان. 29 «یان چۆن که سیک ده توانی بچئته مالی پیاویکی به هیز و شته کانی تالان بکات، ئه گه ره یه که م جار نه یه سئیتته وه، ئینجا ماله که ی تالان بکات؟ 30 «ئه وه ی له گه ل من نییه له دژی منه، ئه وه ش له گه ل من کونا کاته وه، بلاو ده کاته وه. 31 له بهر ئه وه پیتان ده لئیم: هه موو گونا و کفر کردیتی مرؤف ده به خشریت، به لام کفرکردن سه باره ت به رۆحی پیروز نابه خشریت. 32 ئه وه ی قسه له دژی کوری مرؤف بکات، ده به خشریت، به لام ئه وه ی قسه له دژی رۆحی پیروز بکات، نابه خشریت، نه له م دنیا و نه له و دنیا. (aiōn g165) 33 «دار به به ره مه که ی ده ناسرئته وه. ئه گه ره دار باش بیئت، به ره مه ی باش ده دات، ئه گه ره دار خراپ بیئت، به ره مه ی خراپ ده دات. 34 ئه ی بیچووه ماران، که ئیوه خراپ بن، چۆن ده توانن به چا که بدوین؟ ده م ئه وه ده لئیت که له دلّه وه هه لده قولئیت. 35 مرؤفی چاک له گه نجینه ی چاکی ناخیدا، شتی چاک ده رده هیئیت، مرؤفی خراپیش له گه نجینه ی خراپی ناخیدا، شتی خراپ ده رده هیئیت. 36 به لام پیتان ده لئیم: هه ر وشه یه کی پووج که خه لک پیی ده دوئی، له رۆژی لیپرسینه وه دا حیسابی خۆی هه یه، 37 چونکه به وشه کانی خۆت پیتاوان ده کریئت، به وشه کانی

خۆشت تاوانبار ده كرئيت.» 38 ئينجا هه نديك مامۆستاي تهورات و
 فهرسي وه لاميان دايهوه و گوتيان: «مامۆستا، ده مانه وي نيشانه يهكت لي
 بينين.» 39 كه چي وه لامي دانهوه: «نهويه كي به دكار و داوينپيس داواي
 نيشانه دهكات، به لام نيشانه ي نادرئيتي، جگه له نيشانه ي يونس پيغه مبه ر.
 40 ههروهك چون يونس سي شهو و سي رۆژ له ناو سكي ماسيه كي گه وره دا
 بوو، ئاواش كوري مرؤف سي شهو و سي رۆژ له ناخي زه ويدا ده ميئيتته وه.
 41 خه لكي نهينه وا له رۆژي لپرسينه وه دا، له گه ل ئه م نهويه له مردن
 هه لده ستنه وه و تاوانباري ده كهن، چونكه تۆ به يان كرد كاتيك يونس په ياي
 خوداي را گه ياند. ئه وه تا له يونس مه زتر ليره يه. 42 شازني باشور له رۆژي
 لپرسينه وه دا له گه ل ئه م نهويه له مردن هه لده ستنه وه و تاوانباري دهكات،
 چونكه له وپهري زه وبيه وه هات بو گوئگرتن له دانايي سليمان. ئه وه تا له
 سليمان مه زتر ليره يه. 43 «كاتيك رۆحي پيس له مرؤفيك دهرده چيت،
 له شوينه وشكه كاندا به داواي حه وانه وه دا ده گه ريت و دهستي نا كه وئيت.
 44 ئينجا ده ئيت:» ده گه ريمه وه بو ئه و ماله ي كه به جيمه يشت.» كاتيك
 ده گه ريمه وه ده بينيت چۆله و گسكدراره و ريكخراوه. 45 ئه وسا ده چيت
 و حهوت رۆحي پيسي ديكه له خۆي خراپتر له گه ل خۆي ده هيئيت،
 ده چنه وه نيو مرؤفه كه و له ناويدا ده زين. ئينجا كۆتايي ئه و مرؤفه له جاران
 خراپتر ده بيت. بو ئه م نهوه به دكاره ش، ئاوا ده بيت.» 46 له كاتيكدا كه
 عيسا قسه ي بو خه لكه كه ده كرد، دايك و برا كاني له دهره وه راوه ستابون،
 داوايان ده كرد له گه لي بدوين. 47 كه سيك هات و پي گوت: «وا دايك
 و برا كانت له دهره وه راوه ستاون، ده يانه وي له گه لت بدوين.» 48 ئه ويش
 وه لامي دايه وه و فهرمووي: «دايكم كييه و برا كاتم كين؟» 49 ئينجا دهستي
 بو قوتاييه كاني را كيشا و فهرمووي: «ئه وه تا دايك و برا كاتم، 50 چونكه
 ئه وه ي خواستي باوكم ئه نجام بدات كه له تاسمانه، خوشك و برا و دايكه.»

13 هه ر له و رۆژه دا عيسا له مال هاته دهره وه و له كه ناري دهر ياچه ي
 جه ليل دانيشت. 2 خه لكي ئيجگار زور لي كۆبووه وه، هه تا واي ليات
 چوه ناو به له ميك دانيشت، هه موو خه لكه كه ش له كه ناره كه راوه ستان. 3
 به نمونه باسي زور شتي بو كردن و فهرمووي: «جوتياريك چوه دهره وه
 تۆوبكات. 4 كه توي ده وه شاندا، هه نديكي كه وئته سه ر ريگا، بالنده ش

هاتن و خوارديان. 5 هه نديکيش که و تنه سهر زه و پيه کي بهرده لان که
 خۆلی کهم بوو، خیرا سهریان دهرکرد، چونکه زه و پيه کهی قوول نه بوو. 6
 بهلام که پرۆز هه لهات سووتان و وشک بوون، چونکه ره گيان نه بوو. 7
 هه نديکيشيان که و تنه تيو درکان، درکه کان گه وره بوون و خنکانديان.
 8 بهلام هه نديکي دیکه يان که و تنه سهر زه و پيه کي باش و به ره مه میان دا،
 هه نديکي يهک به سه د و هه نديکي يهک به شه ست و هه نديکيش يهک به
 سی. 9 ئەو هی گوئی هه یه، با بیستیت! 10 قوتاییه کان هاتن و لیان
 پرسى: «بۆچی به نمونه قسه یان بۆ ده که یه؟» 11 وهلامی دانه وه: «له بهر
 ئەو هی به ئیوه دراوه نهینی شانشینی ئاسمان بزانت، بهلام به وان نه دراوه، 12
 چونکه ئەو هی هه یه تی، پی دهریت و لی دهرژی، بهلام ئەو هی نیه تی،
 ته نانه ت ئەو هی هه شیه تی لی ده سه نرته وه. 13 له بهر ئەو به نمونه قسه یان
 بۆ ده که م: «چونکه سهر ده که ن، بهلام ناپین، گوئی ده گرن، بهلام ناپیستن
 و تینا گن. 14 پيشینییه کهی ئیشایا له واندا هاته دی، که ده فهرموی: [ئیه
 هه همیشه ده بیستن بهلام هه رگیز تینا گن، ئیه هه همیشه سهر ده که ن بهلام
 هه رگیز ناپین، 15 چونکه دلی ئەم گه له ره ق بووه و گوئیان قورس بووه،
 چاویان نوفاندووه، نه وه که به چاویان بیستن و به گوئیان بیستن، به دلیان
 تینگن و بگه رینه وه، منیش چاکیان بکه مه وه. 16 بهلام ئیه، خۆزگه
 ده خوارزیت به چاوتان، چونکه ده بین، به گوئیان، چونکه ده بیستن. 17
 راستیتان پی ده لیم: زۆر پیغه مبه ر و پیاو چاک به ئاواته وه بوون ئەو به بین
 که ئیه ده بین بهلام نه یانینی، ئەو هه ش بیستن که ئیه ده بیستن، بهلام
 نه یانیت. 18 «که واته گوئی له واتای نمونه ی جو تیاره که بگرن: 19
 هه رکه سیک په یامی شانشین بیستیت و تینه گات، شه یان دیت و ئەو هی له
 دلیدا توو کراوه ده پرفینیت. ئەمانه ئەو تووانه ن که که و تنه سهر پرینگا که. 20
 ئەوانه ی که و تنه سهر بهرده لانه که، ئەو که سانه ن که په یامه که ده بیستن و
 ده سته جی به خۆشیه وه وه ریده گرن. 21 بهلام له بهر ئەو هی که ره گيان
 نیه و کاتین، کاتیک له بهر په یامه که تووشی ته نگانه و چه و سانه وه ده بن،
 یه که سهر ده که ون. 22 ئەوانه ش که که و تنه تيو درکه کان، ئەو که سانه ن
 که په یامه که ده بیستن، بهلام خه می ژیان و فریوخوردنی ده وله مهندی
 په یامه که ده خنکین، ئیتر بی به ره م ده بن. (aiōn g165) 23 بهلام ئەوانه ی

که و تنه سهر زه و بییه باشه که، ته و که سانه ن که په یامه که ده بیستن و لپی
 تیده گن و بهرهم ده دهن، یهک به سهد و یهک به شهست و یهک به
 سی. 24 نمونه یه کی دیکه ی بۆ هینانه وه و فهرمووی: «شانشینی ئاسمان له
 مرؤفیک ده چیت، توری چاک له کیکه که ی بچینیت. 25 به لام کاتیک
 خه لک له خه ودا بوون، دوژمنه که ی هات و له ناو گه نمه که دا زیزانی
 چاند و رویشت. 26 کاتیک گه نمه که روا و گولی ده رکرد، زیزانه که ش
 ده رکوت. 27 «کۆیله ی خاوه ن مال هاتن و پیمان گوت: «گه وره م،
 مه گه ره له کیکه که تدا توری چاکت نه وه شاندا، ئیتر ته م زیزانه له کویوه
 هات؟» 28 «ته ویش وه لای دانه وه: «دوژمن ته مه ی کردوه.» کۆیله کانیش
 پیمان گوت: «ده ته وی بچین زیزانه کان بزار بکه ین؟» 29 گوتی: «نه خیر،
 نه وه ک له گه ل بزار کردنی زیزان، گه نمیش هه لیکیشن. 30 هه تا کاتی دروینه
 لیکه رین با به یه که وه پینگن، جا له کاتی دروینه دا به سه پانه کان ده لیم، یه که م
 جار زیزانه که بزار بکن و بیانکه نه مه لۆ بۆ ته وه ی بسووتین، به لام گه نمه که
 له ته مباره که م کۆبکه نه وه.» 31 نمونه یه کی دیکه ی بۆ هینانه وه و فهرمووی:
 «شانشینی ئاسمان وه ک ده نکه خه رته له یه ک وایه، که یه کیک بیینیت و له
 کیکه که یدا بچینی، 32 هه رچه نده له هه موو توه کانی دیکه بچووتره، به لام
 کاتیک گه شه ده کات، پرووه کیکه گه وره ی لی ده رده چیت و ده بیته
 دره خت، ته نانه ت بالنده ی ئاسمانیش دین و له سه ر لقه کانی هیلانه ده کهن.»
 33 نمونه یه کی دیکه ی بۆ هینانه وه: «شانشینی ئاسمان له هه ویرترشیک
 ده چیت، ئافره تیک هینای و کردیه ناو سی پتوانه ئارده وه، هه تا هه مووی
 هه له ات.» 34 عیسا هه موو ته م بابه تانه ی به نمونه بۆ خه لکه که باسکرد، به بی
 نمونه قسه ی بۆ نه ده کردن، 35 تا کو ته وه ی خودا له ریگه ی پیغه مبه ره که وه
 فهرمووی هتی بیته دی: [به نمونه ده مم ده که مه وه، ته وه ی له دامه زرانندی
 جیهانه وه شاراوویه رایده گه یه نم.] 36 ئینجا خه لکه که ی به ریکرد و گه رایه وه
 بۆ مال. قوتابییه کانی هاتنه لای و گوتیان: «نمونه ی زیزانی ناو کیکه که مان
 بۆ لیکبه وه.» 37 وه لای دایه وه: «ته وه ی توه چا که که ی چاند، کوری
 مرؤفه. 38 کیکه که ش جیهانه، توه چا که که ش رۆله کانی شانشین،
 زیزانه که ش رۆله کانی شه ی تان، 39 دوژمنه که ش که توی کردن ئیبلیس،
 دروینه که ش کۆتایی زه مانه، سه پانه کانیش فریشته کان. 40 (aiōn g165)

«هروهک چۆن زیرانه که بزارکرا و به تاگر سووتینرا، له کۆتایی زه مانیشدا وا ده بیئت. (aiōn g165) 41 کوری مرۆف فریشته کانی ده نیریت و هه موو هۆکاریکی گونا و خراپه کاران له شانشینیه که ی کۆده که نه وه و 42 فریان ده ده نه ناو کووره ی تاگره وه، جا گریان و جیره ی ددان له وی ده بیئت. 43 ته وسه راستودروستان له شانشین باوکیاندا وهک پوژ ده دره وشینه وه. ته وه ی گوئی هه یه، با بیستیت! 44 «شانشین ئاسمان له گه نجینه یه ک ده چیت له کیکه یه کدا شاردرایته وه. که سیک ده ی دوزیته وه و دیسان ده یشاریته وه، ئینجا له خوشتیان ده چیت و هه رچی هه یه ده یفرۆشیت و ته و کیکه یه ی پێ ده کپیت. 45 «هروه ها شانشین ئاسمان له بازگاتیک ده چیت که به شوین مرواری نایابدا ده گه پیت. 46 کاتیک مرواریه کی گرانبه ها ده دوزیته وه، ده چیت هه رچی هه یه ده یفرۆشیت و مرواریه که ی پێ ده کپیت. 47 «هروه ها شانشین ئاسمان له تۆرپیک ده چیت فریدرایته ده ریاجه وه، له هه موو جوړه کانی ماسی کۆده کاته وه. 48 کاتیک تۆره که پر بوو، ماسیگره کان رایانکیشایه که نار، باشه کانیان له سه به ته دا کۆکرده وه و خراپه کانیان فریدا. 49 کۆتایی زه مانیش ئاوا ده بیئت: فریشته کان دین و به دکاران له ناو راستودروستاندا ده رده هین و (aiōn g165) 50 فریان ده ده نه ناو کووره ی تاگره وه. جا گریان و جیره ی ددان له وی ده بیئت.» 51 عیسا لپی پرسین: «ئایا هه موو ته مانه تیگه یشتن؟» وه لامیان دایه وه: «به ئی.» 52 جا یچی فهرموون: «له بهر ته وه هه ر مامۆستایه کی ته ورات که بووه ته قوتابی له شانشین ئاسمان، له خاوه ن مالتیک ده چیت له گه نجینه که یدا له کۆن و نوئ ده ره بیئت.» 53 کاتیک عیسا ته م نمونانه ی ته و او کرد، له وی پوشت. 54 هاته وه شاره که ی خۆی، له که نیشته که یان ده ستی کرد به فۆرکردنیان، هه تا ته وه ی سه رسام بوون و گوتیان: «ئه مه ئه م دانایی و په رجوانه ی له کوئ بوو؟ 55 ئایا ته مه کوری دارتاشه که نییه؟ ئه ی دایکی ناوی مریم نییه؟ یاقوب و یوسف و شیمن و یه هوزا برای نین؟ 56 ته وه نییه خوشکه کانی هه موویان له لامان؟ ئه ی ته مه هه موو ته مانه ی له کوئ بوو؟» 57 جا ره تیان کرده وه. به لام عیسا یچی فهرموون: «په یغه مبه ر بئ ریز نییه، ته نها له شار و مالی خۆی نه بیئت.» 58 له وی په رجووی زۆری نه کرد، له بهر بیباوه ر بیان.

14 له و کاته دا هیږوډسی ته تپاس که فەرمانږه وای جه لیل بوو، نوابانگی عیسی بیست، 2 به پیاوه کانی گوت: «ته مه یه حیای له تاوهه لکیشه له ناو مردوواندا هه ستاوه ته وه، له بهر ته وه کاری په رجوو له سهر دهستی ته وه ده کریت.» 3 هیږوډس، له بهر هیږوډیای ژنی فیلیپوسی برای، یه حیای گرتبوو، په لبهستی کردبوو و خستبوویه زیندانه وه، 4 چونکه یه حیای پئی ده گوت: «دروست نییه براژنه که ت بخوازیت.» 5 هیږوډسپش ده بویست یه حیای بکوژیت، به لآم له خه لکه که ده ترسا، چونکه به پیغه مبهریان داده نا. 6 له جه ژنی له دایکبوونی هیږوډس، کچی هیږوډیا له ناوهه راستی میواناندا سه مای کرد و هیږوډسی دنخوش کرد. 7 ته ویش سویندی بو خوارد و به لینی پئی دا که هزی له چی بیت بیداتی. 8 کچهش به فیتی دایکی، گوتی: «لیره له سهر سینیه ک سهری یه حیای له تاوهه لکیشم بده ری.» 9 پاشاش دلگران بوو، به لآم له بهر ته وه ی له بهر ده م میوانه کاندای سویندی خوارد بوو، فهرمانی دا بیده نی. 10 ئینجا ناردی و له زیندان سهری یه حیایان په پراند و 11 سهره که ی له سهر سینیه ک هینرا و درایه کچه که، ته ویش بر دییه لای دایکی. 12 قوتابیه کانی یه حیای هاتن تهرمه که یان هه لگرت و ناشتیا ن. ئینجا چون بو لای عیسا و هه والیان پندا. 13 که عیسا ته مه ی بیست، سواری به له میک بوو و به ته نها چووه شوینتیکی چول. کاتیک خه لک بیستیا ن، له شاره کانه وه به پینان دوی که وتن. 14 کاتیک عیسا له به له مه که دابهزی، خه لکیکی بیشماری بینی و دلی پینان سووتا و نه خو شه کانی ته وانی چاک کرده وه. 15 کاتیک ئیواره داهات، قوتابیه کانی هاتنه لای و گوتیا ن: «ته م شوینه چوله و کاتیش دره نکه. خه لکه که به ری بکه با پرؤنه گونده کان و خواردن بو خو یان بکرن.» 16 به لآم عیسا پئی فهرموون: «پویست ناکات پرؤن. ئیوه شتیکیان بده نی با بیخون.» 17 ته وایش وه لآ میان دایه وه: «لیره له پینج نان و دوو ماسی زیاترمان نییه.» 18 ته ویش فهرمووی: «بو می بهیننه ئیره.» 19 فهرمانی به خه لکه که دا له سهر گیا که دانیشن. ئینجا پینج نانه که و دوو ماسیه که ی هه لگرت و ته ماشای تاسمانی کرد، سوپاسی خودای کرد و نانه کانی له تکرد، ئینجا دایه قوتابیه کان و ته وایش دایانه خه لکه که. 20 هه موو خواردیا ن و تیر بوون، پاشان له و په لکه نانه ی مایه وه دوازه سه به ته ی پریا ن هه لگرت ه وه. 21 ژماره ی ته وانه ی که نانیا ن خوارد نریکه ی پینج هه زار پیاو

بوون، ییچگه له ژن و مندال. 22 ده سته جی عیسا قوتا بییه کانی ناچار کرد سواری به له مه که بن و پیش خوی به پرنه وه ته و بهری ده ریچه که، هه تا خوی خه لکه که به ری ده کات. 23 له دوای ته وهی خه لکه که به ری کرد، سه رکه وته سه ر شاخیک بو ته وهی به ته نها نوژ بکات. که عیوره داها ت به ته نها له وی بوو، 24 به له مه که ش مه و دایه کی زوری له وشکانییه وه بریوو، شه پوله کانیش پیناندا ده کیشا، چونکه ئاراسته ی ره شه با که بیچه وانه بوو. 25 پیش خوره لاتن عیسا هاته لایان و به سه ر ده ریچه که دا ده رویشته. 26 کاتیک قوتا بییه کان بینیان به سه ر ده ریچه که دا ده پروات، شیوان و گوتیان: «ئه مه دیوه زمه یه!» له ترسانیشدا هاواریان کرد. 27 ده سته جی عیسا قسه ی له گه ل کردن: «وره تان به رز بن! ته وه منم. مه ترسن.» 28 په ترؤس وه لامی دایه وه: «گه ورم، ته گه ر توی، فه رمانم پییده به سه ر ئاوه که دا بیه لات.» 29 فه رمووی: «وه ره.» په ترؤس له به له مه که دابه زی و به سه ر ئاوه که دا رویشته و به ره و لای عیسا به ری که وت. 30 به لام کاتیک توندی بایه که ی بی، ترسا و خه ریک بوو نو قوم ده بوو، هاواری کرد: «گه ورم، پرزگارم بکه!» 31 عیسا ش به کسه ر ده ستی در یژ کرد و گرتی و بیی فه رموو: «که م باوه ر، بوچی گومان ت کرد؟» 32 که سه ر که وتنه ناو به له مه که، ره شه با که وه ستا. 33 ته وانه ی له ناو به له مه که دا بوون، کرتوشیان بو برد و گوتیان: «به راستی تو کو ری خودای.» 34 کاتیک په رینه وه ته و به ر، هاتنه خاکی جه نیساره ت. 35 خه لکی ته و ناوچه یه عیسا یان ناسییه وه، هه وایان دا به ناوچه کانی ده ورو به ر و هه موو نه خو شه کانیان بوی هینا. 36 لپی ده پارانه وه که ته نها ده ست له چمکی کراسه که ی بده ن. جا هه موو ته وانه ی ده ستیان لپی ده دا چا که بوونه وه.

15 ئینجا چه ند که سیک له ماموستایانی ته ورات و فه رسییه کان له ئورشه لیمه وه هاتنه لای عیسا و لییان پرسى: 2 «بوچی قوتا بییه کانت نه ریتی پیران ده شکینن؟ پیش ناخواردن ده ستیان ناشون!» 3 ته ویش وه لامی دانه وه: «ئه ی بوچی عیوه له به ر نه ریتی خوتان سه ر پیچی راسپاره دی خودا ده که ن؟ 4 چونکه خودا فه رموویه تی: [ریزی دایک و باوئکان بگرن]، [ته وهی نه فره ت له دایکی یان باوکی بکات، ده بیت بکوژریت.] 5 به لام عیوه ده لئین: «ئه گه ر یه کیک به دایک یان باوکی بلیت: ته وهی به نیاز بووم

بیده مه ئیوه بۆ خودام تهرخان کردوو، 6 ئەوا پئویست ناکات که ریزی
 دایک و باوکی بگریت. «جاله بهر نهریتی خوتان دهسه لاتی راسپاردهی خودا
 پرت ده که نه وه. 7 ئەی دوورووان! سه بارهت به ئیوه ئیشایای پیغه مبهه
 پئشبینیه کی باشی کردوو که فهرموویه تی: 8 «[ئەم گهله هه ره به دەم
 ریزم لی ده گرن، به لام دلیان لیم دووره. 9 به خورایی ده مپه رستن، ته نه
 راسپاردهی مرفانه قیری خه لک ده که ن.]» 10 عیسا خه لکه که ی بانگ کرد
 و پئی فهرموون: «گویی بگرن و تیگه ن. 11 ئەوهی ده چیه ناو ده مه وه
 مرف گلاو ناکات، به لکو ته وهی له دەم دینه ده ره وه، ئەوه مرف
 گلاو ده کات.» 12 ئینجا قوتاییه کان هاتنه پیش و لیان پرسی: «ده زانی
 کاتیک فهرسییه کان گوئیان له قسه که بوو بیزار بوون؟» 13 وه لامی دایه وه:
 «هه ره رووه کییک باوکی ئاسمانیم نه یچاندیت، هه لده که نیت. 14 وازیان
 لی بهینن، ئەوانه کویرن و رینمایی کویره کان ده که ن. ئەگه ر کویر رینمایی
 کویر بکات، هه ردووکیان ده که ونه چاله وه.» 15 په ترۆس پئی گوت: «ئەم
 نموونه یه مان بۆ روون بکه وه.» 16 عیسا فهرمووی: «ئیه وش هیشتا تینا گه ن؟
 17 ئایا نازانن هه رچی ده چیه ناو دەم ده پرواته ناو سک و پاشان ده چیه
 ده ره وهی جهسته؟ 18 به لام ئەوهی له ده مه وه دینه ده ره وه، له دلّه وه
 سه رچاوه ده گریت که ده یته هوی گلاو بوونی مرف، 19 چونکه بیری
 خراب له دلّه وه ده رده چیت، کوشتن، داوینپسی، به دره وشتی، دزی،
 شایه تی درۆ، کفرکردن. 20 ئەمانه مرف گلاو ده که ن. به لام ناخواردن
 به بی ده ست شوشتن مرف گلاو ناکات.» 21 عیسا له وی رۆیشت و چو
 بۆ ناوچه کانی سور و سه یدا. 22 ژتیکی که نغانی خه لکی ده رووبه ری ئەوی،
 به ره ورووی هات و هاواری کرد: «گه وره م، ئەی کوری داود، به زه بیت
 یئیدا یته وه! کچه که م به هوی رۆحی پیسه وه ئازاریکی زۆری هه یه.» 23
 به لام عیسا ته نانهت به وشه یه کیش وه لامی نه دایه وه. قوتاییه کانی هاتنه
 پیشی و تکلیان لپی کرد: «به رپی بکه، وا به دوامانه وه هاوار ده کات.» 24
 وه لامی دایه وه: «من ته نه با بۆ مه ره ونبوو که نانی ئیسرائیل نیردراوم.» 25
 به لام ژنه که هات و کپتوشی بۆ برد و گوتی: «گه وره م، یارمه تیم بده!» 26
 وه لامی دایه وه: «ناشیت نانی مندالان بپردریت و فرییدریت بۆ سه گ.»
 27 ژنه که گوتی: «راسته گه وره م، به لام سه گیش له و پاشماویه ده خوات

که له خوانی گه وره کانی به رده پټه وه.» 28 ټینجا عیسا وه لای دایه وه: «خاتم، باوه پری تو به هیزه! نه وهی داوای ده کهیت با بۆت بیت.» له و کاته وه کچه کهش چاک بووه وه. 29 ټینجا عیسا له وی پوښت و هاته لای ده ریاجه ی جهلیل، چوه سه ر شاخیک و له وی دانپشت. 30 نه وه بوو خه لکیکی زور هاتنه لای، شهل و کویر و گوج و لال و زوری دیکه شیان له گه ل بوو، له به ری پی دایانان، نه ویش چا کیکر د نه وه. 31 ته نانه ت خه لکه که سه رسام بوون که بینیان لال قسه ده کات و گوج چا که پټه وه و شهل به ریکی ده روات و کویر ده بینت، جا ستایشی خودای ئیسرا ئیلیان کرد. 32 ټینجا عیسا قوتابیه کانی بانگ کرد و فهرمووی: «دلّم به و خه لکه ده سوو ټیت، نه وه سی پوژه له گه لمان و هیچیان نییه یخون. ناشمه ویت به برسی پی بیانیرمه وه، نه وه ک له ریگا بر نه کن.» 33 قوتابیه کانی وه لای میان دایه وه: «لهم چوله وانیه نه و نانه زوره مان له کو ی بوو بۆ ناندانی تم هم موو خه لکه؟» 34 عیسا ی فهرموون: «چه ند ناتان پییه؟» گوتیان: «حه وت، له گه ل چه ند ماسیه کی بچوک.» 35 ټیر فهرمانی دا خه لکه که له سه ر زوی دانپشن. 36 هه وت نان و ماسیه کانی لی وه رگرتن و سوپاسی خودای کرد و له تی کردن و دایه قوتابیه کان، قوتابیه کانپش دایانه خه لکه که. 37 هه موو خوار دیان و ټیر بوون، دوا یی هه وت سه به ته ی پر په لکه نانیا ن کو کرده وه. 38 نانخوران چوار هه زار پیاو بوون، پیجکه له ژن و مندال. 39 ټینجا عیسا خه لکه که ی به ری کرد و سواری به له م بوو و هاته سنووری مه که دان.

16 فهریسی و سه دوقیه کان هاتنه لای عیسا بۆ نه وه ی تاقی بکه نه وه، داوایان لیکر د نیشانه کی ئاسمانیان پیشان بدات. 2 عیسا وه لای دایه وه: «که میواره دادیت، ده لاین، سامال ده بیت، چونکه ئاسمان سوور هه لکه راوه،» 3 سه ر له به یانیش، «نه مپو باو بۆران ده بیت، چونکه ئاسمان سوور هه لکه راوه و هه وره.» میوه ده زانن پرووی ئاسمان بخو ټنه وه، به لام ناتوان نیشانه کانی زه مانه لیکبده نه وه! 4 نه وه به کی به دکار و داو ټنپیس داوای نیشانه ده کات، نیشانه ی نادری پی، جگه له نیشانه ی یونس.» ټینجا به جی هیشتن و پوښت. 5 کاتیک قوتابیه کان گه ټشته نه وه به ری ده ریاجه که، بینیان له بیریا ن چوه له گه ل خو یان نان به ن. 6 عیسا ی فهرموون: «وریان، تا گاداری هه ویر ترشی فهریسی و سه دوقیه کان بن.» 7 له ناو خو یاندا گفتو گو یان کرد

و گوتیان: «ئەو بەیو ۋا دەلێت، چونکە نامان لە گەل خۆمان نەهێناوە.» 8

عیسا زانی و پێی فەرموون: «ئەى كەم باوەرینە، بۆچی لە تێو خۆتان دەلێن نامان نییە؟ 9 ئایا هێشتا تێنە گەشتوون؟ نایە تە بێرتان پێنج نانه کەى پێنج هەزارە کە و چەند سە بە تەشتان هەلگرتەو؟ 10 یان حەوت نانه کەى چوار هەزارە کە و چەند سە بە تەشتان هەلگرتەو؟ 11 چۆن تێنا گەن من باسى نام بۆ نە کردن؟ ئا گادارى هەویرترشى فەریسى و سەدوقییه کان بن!» 12 ئینجا تێگەشتن کە ئەو لە هەویرترشى نان ئا گاداریان ناکاتەو، بە لکو لە فێرکردنى فەریسى و سەدوقییه کان. 13 کە عیسا گەیشته ناوچەى قەیسەرییهى فیلیپۆس، لە قوتابییەکانى پرسى: «ئایا خەلک دەلێن کورى مروث کێیه؟» 14 وەلامیان دایەو: «هەندیک دەلێن بە حیاى لە ئاوهه لکێشه، هەندیکى دیکە دەلێن ئەلیاسە، هەندیکى یەرمیا یان یەکیک لە پێغەمبەران.» 15 پێی فەرموون: «ئەى ئیوه دەلێن من کیم؟» 16 شیمۆن پە ترۆس وەلامى دایەو: «تۆ مەسیحە کەیت، کورى خودای زیندووی.» 17 عیسا وەلامى دایەو: «شیمۆنى کورى یونا، خۆزگەت پێ دەخوارێت، چونکە گوشت و خوین ئەمەیان بۆت ئاشکرا نەکرد، بە لکو ئەو باوکەم کە لە ئاسمانە. 18 منیش پێت دەلێم، تۆ پە ترۆسى و لەسەر ئەم بەردە کۆمەلەى خۆم بنیاد دەنیم کە دەروازەکانى دۆزەخ پێی ناویرێت. (Hadēs 986) 19 کلیلەکانى شانشینی ئاسمانت دە دەمى، ئەو هی تۆ لەسەر زەوی دایخەیت، لە ئاسماندا داخراو دە ییت، ئەو هی تۆ لەسەر زەوی بیکەیتەو، لە ئاسماندا کراو دە ییت.» 20 ئینجا قوتابییەکانى راسپارد کە بە کەس نەلێن ئەو مەسیحە کە یە. 21 لەو کاتەو عیسا دەستی کرد بە روونکردنەو بۆ قوتابییەکانى کە دە ییت بچیتە ئورشەلیم، لەوئى بە دەستی پیران و کاهینانى بالا و مامۆستایانى تەورات زۆر ئازار بچێژیت و بکوژریت و لە پرۆزى سییەم هەستینریتەو. 22 پە ترۆس عیساى هێنا بە ئەم لاو و دەستی کرد بە سەرزەشتکردنى: «خودا نەکات گەورەم! هەرگیز ئەمەت بە سەرنەیت!» 23 عیسا ئاوری دایەو و بە پە ترۆسى فەرموو: «لە بەرچاوم لاچۆ، ئەى شەیتان! تۆ کۆسپى لە بەردەم، چونکە بێر لە کاروبارە خوداییەکان ناکەیتەو، بە لکو کاروبارى مروثانە.» 24 ئینجا عیسا بە قوتابییەکانى فەرموو: «ئەگەر کە سیک دە بە ویت بێتە قوتابى من، بانکۆلى لە خۆى بکات و خاچە کەى هەلگرتیت و دوام بکەویت. 25

ئەوئەي بېھوئە ژيانى خۇي رزگار بكات، دەيدۇر ئىتت، بەلام ئەوئەي لە پىناوى من ژيانى خۇي بدۇر ئىتت، بەدەستى دەھىتت. 26 چى بەكەللى مروف دىت ئەگەر ھەموو جىھان بباتەوئە و خۇي بدۇر ئىتت؟ يان كەسىك لە بەرامبەر ژياندا چ بەھايەك دەدات؟ 27 كورى مروف بە شكۆي باوكىوئە لەگەل فرىشتەكانى خۇي دەگەر ئتەوئە، ئەوسا پاداشتى ھەركەسىك بەپىي كرداری دەداتەوئە. 28 «پاستىتان پى دەئەم: ھەندىك لەوانەي لىرە پراوئەستاوئە، مردن ناچىژن ھەتا كورى مروف نەبىن وەك پاشا دىتەوئە.»

17 دواي شەش رۇژ، عىسا بە تەنھا پەترۇس و ياقوب و يۇحەناي براى لەگەل خۇي برد و بۇسەر چىيەكى بەرز پىرەرىي كردن. 2 پاشان لە پىشيان شىوئەي گۇرا، پرووى وەك رۇژ دەدرەوشايەوئە و جەلكانى وەك پرووناكى سپى ھەلگەران. 3 لەناكاو موسا و ئەلياسيان بۇ دەركەوت و لەگەل عىسادا كەوتنە گفوتگۇ. 4 ئىنچا پەترۇس بە عىساي گوت: «گەرەم، پىمان باشە لىرە بىن. ئەگەر ھەز دەكەيت لىرە سى كەپر دروستدەكەم، يەككىك بۇتو و يەككىك بۇ موسا و يەككىك بۇ ئەلياس.» 5 كاتىك قسەي دەگرد، ھەورىكى رۇشن بالى بەسەرياندا كىشا و دەنگىك لە ھەورەكەوئە فەرمووى: «ئەمە كورى خۇشەوئەستەمە، ئەوئەي پىي دلشادم. گوئى لى بگرن!» 6 كاتىك قوتابىيەكان گوپان لەو دەنگە بوو، بەدەمدا كەوتن، زۇر ترسان. 7 بەلام عىسا ھات، دەستى لىدان و فەرمووى: «ھەستەن، مەترسن!» 8 ئىنچا چاويان ھەلپرى و لە عىسا زياتر كەسيان نەبىنى. 9 كاتىك لە چىا كە دەھاتتە خوارەوئە، عىسا فەرمانى پىدان و فەرمووى: «ئەمەي بىنيتان بە كەسى مەلئەن، ھەتا كورى مروف لەناو مردووان ھەلدەستىر ئتەوئە.» 10 قوتابىيەكانى لىيان پرسى: «باشە بۇچى مامۇستايانى تەورات دەلئەن دەبىت يەكەم جار ئەلياس بىت؟» 11 عىسا وەلامى دانەوئە: «پاستە، ئەلياس دىت و ھەموو شتىك رىك دەخاتەوئە. 12 بەلام پىتان دەئەم: ئەلياس ھات و نەيانناسى، چىيان وىست پىيان كرد. ھەروەھا كورى مروف ئش بە دەستىانەوئە ئازار دەچىژىت.» 13 ئەوسا قوتابىيەكان تىگەبىشتەن كە باسى يەحىاي لەئاو ھەلگىشى بۇ كردن. 14 كاتىك گەبىشتە لاي خەلكەكە، كەبراىەك ھات و لەبەردەمى چۇكى دادا و 15 گوئى: «گەرەم، بەزەبىت بە كورەكەمدا بىتەوئە، فىدارە و ئازارىكى زۇر دەچىژىت. زۇر جار دەكەوئە

ناو ئاگر و زور جاریش ناو ئاوه وه. 16 هینامه لای قوتابییه کانت، به لام
 نه یان توانی چاکی بکه نه وه. «17 جا عیسا وه لامی دایه وه: «تهی نه وهی بیباور
 و خوار، هه تا که ی له گه ئنان بم؟ هه تا که ی بهرگه تان بگرم؟ ته و کوره
 بهیننه ئیره بۆ لام.» 18 عیسا له رۆحه پیسه که ی راخوری و له کوره که هاته
 دهره وه، له و کاته وه کوره که چاک بووه وه. 19 پاشان قوتابییه کان به ته نها
 هاتنه لای عیسا و گوتیان: «بۆچی ئیبه نه ماتوانی دهریکه ی؟» 20 ته ویش
 پیی فهرموون: «له بهر که می باوه رتان. راستیتان پی ده لیم: ته گهر ته و نده ی
 ده نکه خهرته له یه یک باوه رتان هه بی، به و کینه ده لپن «له وی برؤ» دهروات و
 هیچ شتیک بۆتان مه حال نابیت. 21 به لام ته م جوره رۆحانه دهرنا کرین،
 به نویر و رۆزوو نه بیت.» 22 کاتیک قوتابییه کان له جه لیل کۆبوونه وه،
 عیسا پیی فهرموون: «کوری مرؤف ده دریته ده ست خه لک و 23
 ده یکوژن، له رۆژی سییه م هه لده ستیزیته وه.» قوتابییه کانتیش به مه زور
 دلگران بوون. 24 کاتیک عیسا و قوتابییه کانی گه بشته که فهرانا حوم،
 باجگرانی دوو دره مه که ی په رستگا هاتنه لای په ترؤس و گوتیان: «ته ری
 مامؤستا که تان باجی په رستگا نادات؟» 25 گوتی: «به لی.» کاتیک په ترؤس
 هاته ماله وه، عیسا پیی کوه و فهرمووی: «رات چییه شیمون؟ پاشایانی
 زه وی سه رانه و باج له کی وه رده گرن؟ له هاو لاتیانی خویان یان له خه لکی
 بیانی؟» 26 په ترؤس گوتی: «له بیانی.» عیسا پیی فهرموو: «که واته
 هاو لاتیانی تازادن. 27 به لام تا کو بویان نه بینه کوسپ، پرؤ دهریاچه که و
 قولاب هه لده، یه که م ماسی که ده یگریت، ده می بکه ره وه، دراویکی ستاتیر
 ده بیینته وه، بیبه و له جیاتی خوم و خوت بیانده ری.»

18 له و کاته دا قوتابییه کان هاتنه لای عیسا و گوتیان: «کی له شانشین
 ئاسماندا پایه به رزتره؟» 2 ته ویش مندالیکی بانگ کرد و له ناوه راستیاندا پرایگرت،
 3 فهرمووی: «راستیتان پی ده لیم: ته گهر نه گورین و وه ک مندالتان لینه یه ت،
 هه رگیز ناچنه ناو شانشین ئاسمانه وه. 4 بویه ته وهی وه ک ته م منداله خوی
 نزم بکاته وه، له شانشین ئاسماندا پایه به رزتره. 5 ته وهی به ناوی منه وه
 پینشوازی له مندالیکی وه که ته مه بکات، پینشوازی له من ده کات. 6
 «ته وهی یه کییک له م بچوو کانه ی که باوه ریان به من هه یه تووشی گونا
 بکات، باشته بوی به رداشیکی گوره به ملیه وه هه لبا سرت و نو قومی بی

ده ریا بکریټ. 7 قوربه سهر جیهان له بهر نه و شتانه ی که خه لکی تووشی
 گونا ده کهن، چونکه گونا هکردن هه ده بیټ هه بیټ، به لام قوربه سهر
 نه وهی که ده بیټه هؤکار بؤ که وتنه نیو گونا. 8 نه گهر ده ست یان پیټ
 تووشی گوناھی کردیت، بیبره وه و فرییده. بؤ تو باشته بی ده ست یان بی
 پی بچیته ناو ژیان وه، له وهی که به دوو ده ست یان دوو پیوه فرییدر بیته
 ناو تاگری هه تاهه تاپیه وه. (aiōnios g166) 9 نه گهر چاوت تووشی گوناھی
 کردیت، ده ریینه و فرییده. بؤ تو باشته به یهک چاوه وه بچیته ناو
 ژیان وه له وهی به دوو چاوه وه فرییدر بیته ناو تاگری دوزه خه وه. (Geenna
 g1067) 10 «تا گادارین! به سووکی مهروانته یه کییک له م بچوکانه ی که
 باوه ریان به من هه یه، چونکه پیتان ده لیم فریشته کانیان له تاسماندا به رده وام
 پرووی باو کم ده بین که له تاسماندایه. 11 کوپی مرؤف هاتوه بؤ نه وهی
 ونبووان پرزگار بکات. 12 «راتان چییه؟ نه گهر یه کییک سه د سهر مه پری
 هه بیټ و دانه یه کی لی ون بیټ، تایا نه وه د و تویه که له چیادا به جینا هیلیټ
 تا کو بچیت به دوای ونبووه که دا بگهر پیت؟ 13 راستیتان پی بلیم: نه گهر
 دوزییه وه، له نه وه د و تویه که ی تر که بزر نه بیون زیاتر پی دنخوش
 ده بیټ! 14 به هه مان شیوه باوگان له تاسمان نایه و پیت یه کییک له م بچوکانه
 له ناو بچیت. 15 «نه گهر خوشک یان برا کت خراپه ی له گهل کردیت،
 برؤ به ته نها له تیوان خوت و خوی گله پی لی بکه. نه گهر گوپی لیگری،
 نه وا برا کت به ده سته هیلیته وه. 16 خو نه گهر گوپی نه گرت، یهک یان
 دوو که س له گهل خوت به، تا کو [هه ر بابه تییک له سهر زاری دوویان
 سی شایه ت راستیه که ی سه لیم نیت]. 17 نه گهر به گوپی نه کردن، به کلپسا
 بی، نه گهر به گوپی کلپساشی نه کرد، نه وا به بته رست و باجگری داخی.
 18 «راستیتان پی ده لیم: نه وهی میوه له سهر زوی دا بجنه ن، له تاسمانیش
 داخراو ده بیټ، نه وهی له سهر زوی بیکه نه وه، له تاسمانیش کراوه ده بیټ.
 19 «ديسان راستیتان پی ده لیم: نه گهر دووان له میوه له سهر زوی له سهر
 هه ر شتییک ریک بکه ون، هه رچی داوا بکه ن، باو کم که له تاسمانه بؤتان
 جییه جی ده کات، 20 چونکه له هه ر کوپییک دوویان سی که س به ناوی
 منه وه کو بینه وه، من له وی له تیوانیادا ده بم.» 21 ئینجا په ترؤس هات و
 پی گوت: «گه وره م، ده بی چهنه جار گهر دنی برا کم نازاد بکه م که

خراپەم لە گەڵ دە کات؟ تا کو حەوت جار؟» 22 عیساخ یی فەر موو:
 «من پیت نالیم حەوت جار، بە لکو حەفتا کەرەت حەوت جار! 23
 لە بەر ئەو پاشایەتی ئاسمان لە پاشایەکی دە چیت ویستی حساب لە گەڵ
 خزمەتکارەکانی بکات. 24 کاتیک دەستی پیکرد، یەکیکیان بو هینا دە هەزار
 کیسە زیر قەرزار بوو. 25 کە هیچی نەبوو بیداتهو، گەرەکی فەرمانی
 دا، خۆی و ژن و مندال و هەرچی هەیهتی بفرۆشیت و قەرزە کە بداتهو.
 26 «لە بەر ئەو خزمەتکارە کە لە بەردەمی چۆکی دادا و گوئی: «لە سەرم
 پابو سته، هەمووت دە دە مەو.» 27 گەرەکی ئەو خزمەتکارە دلی یی
 سووتا، ئازادی کرد و لە قەرزە کە خوشبوو. 28 «ئەم خزمەتکارە پوشت،
 خزمەتکارێکی هاوکاری خۆی بینی کە سەد دینار قەرزاری بوو، ملی گرت
 و گوئی: «ئەو ی بە سەر تەو یە بە دە رەو!» 29 «خزمەتکارە هاوکارە کە ی
 لە بەر یی چۆکی دادا و لی پاریه و: «لە سەرم پابو سته، دە تە مەو.» 30
 «بە لام رازی نەبوو، چوو فریادی زیندانەو، هەتا قەرزە کە ی بداتهو. 31
 کاتیک خزمەتکارە هاوکارەکانیان رووداوه کە یان بینی، زوریان پی ناخوش
 بوو، هاتن و هەموو ئەو ی روویدا بوو گەرە کە یان گیرا یه و. 32 «ئەوسا
 گەرە کە خزمەتکارە کە ی بانگ کرد و یی گوئی: «خزمەتکاری بە دکار، لە
 هەموو ئەو قەرزە خوشبووم، چونکە لیم پارا یته و. 33 ئایا نە دە بوو توش
 بە زه ییت بە خزمەتکارە هاوکارە کە تدا یته و، هەر وەک چۆن من بە زه ییم
 ییتدا هاته و؟» 34 جا گەرە کە ی تووره بوو و دایه دە ست جه لاده کانه و،
 هەتا هەموو قەرزە کە ی بداته و. 35 «باوکی ئاسمانیشم واتان لیده کات، ئە گەر
 هەریه کە تان لە دلە و گەردنی خوشکی یان برا کە ی ئازاد نە کات.»

19 کاتیک عیسا لە م قسانه بووه و، جه لیل به جیپشت و هاته هەری
 یه هودیا، لە بەری ئەو بەری رووباری ئوردون. 2 خە لکیکی زور دوا ی
 کەوت، ئەویش لەو ی چاکی کرد نه و. 3 هەندیک فەریسی هاته لای بو
 ئەو ی تاقی بکە نه و و گوئیان: «ئایا دروسته مێرد لە بەر هەر هۆیک ییت
 ژنه کە ی تە لاق بدات؟» 4 عیسا وە لاهی دانه و: «ئایا نە تاخویند و تە و،
 ئەو ی لە سەر تە و بە دیه یناوه [بە نیر و می بە دیه ینان]؟ 5 هەر و هە
 فەر موو: [لە بەر ئەو پیاو دایک و باوکی خۆی بە جینده هیلیت و بە
 ژنه کە یه و دە نو سیٹ، ئیتر هەردووکیان دە بنه یە ک جه سته.] 6 کە واتە

چیتر دوو نین به لکویه ک جه سته ن. له بهر ئه وه ئه وه ی خودا به یه کتری گه یاندووه، با مرؤف جیای نه کاته وه.» 7 لییان پرسى: «ئه ی بوچی موسا فهرمانی داوه پیاو ته لاقنامه به ژنه که ی بدات و لئی جودا بیته وه؟» 8 پی فهرمون: «له بهر دلره قیتان موسا ری پندان ژنه کانتان ته لاق بدنه، ئه گینا له سه ره تاوه وا نه بوو. 9 به لام پیتان ده لیم: ئه وه ی به بی هوی داو نیپسی ژنه که ی خوی ته لاق بدات و یه کیکی دیکه به پیت، ئه وا داو نیپسی ده کات.» 10 قوتاییه کانی پیمان گوت: «ئه گهر حالی پیاو له گه ل ژن واییت، باشتره ژن نه هینیت!» 11 عیسا پی فهرمون: «هه موو خه لکی ناتوان ئه م قسه یه په سه ند بکن، ته نها ئه وانته ی پیمان دراوه. 12 خه ساو هه ن زگا کن، خه ساویش هه ن مرؤف خه ساندویانن، خه لکیش هه یه بریاریان داوه له پیناوی شانشینی ئاسمان وه ک خه ساو برین. کئی ده توانیت په سه ندى بکات، با په سه ندى بکات.» 13 ئینجا خه لکی مندالیان هینایه لای عیسا تاوه کو ده ستیان له سه ر دابنیت و له پیناویاندا نوژ بکات، به لام قوتاییه کان سه رزه نشتیان کردن. 14 به لام عیسا فهرموی: «لینگه رین مندالان پینه لام، رییان لی مه گرن، چونکه شانشینی ئاسمان هی وه ک ئه مانه یه.» 15 ده ستی له سه ر دانان و له وی رۆیشت. 16 ئینجا یه کیکی هاته لای و گوتی: «ماموستا، چ چا که یه ک بکه م تا کو ژیا نی هه تاهه تایی به ده ست به نیم؟» (aiōnios g166) 17 عیسا وه لامی دایه وه: «بوچی له باره ی چا که وه پرسیارم لی ده که یته؟ ته نها یه کیکی چا که. به لام ئه گهر ده ته ویت بچیته ناو ژیا نه وه، پاسپارده کان به جینگه یه نه.» 18 پی گوت: «کامیان؟» عیسا ش فهرموی: «مه کوژه، داو نیپسی مه که، مه دزه، شایه تی درؤ مه ده، 19 ریزی دایک و باوکت بگره، [هه روه ها [نزیکه که ت وه ک خوت خوشبویت.]]» 20 گه نجه که ش پی گوت: «هه موو ئه مانه م به جینگه یاندووه، ئیتر له چیم که مه؟» 21 عیسا پی فهرموی: «ئه گهر ده ته ویت کامل و ته واو بیت، برؤ هه رچیت هه یه بیفرؤشه و بیده هه ژاران، ئیتر گه نجینه یه کت له ئاسماندا ده ییت و وه ره دوام بکه وه.» 22 به لام گه نجه که که ئه م قسه یه ی بیست، به دلته نگیه وه رۆیشت، چونکه ساماتیکی زوری هه بوو. 23 عیسا ش به قوتاییه کانی فهرموی: «راستیتان پی ده لیم: به زه حمت ده وه له مه ند ده چیته ناو شانشینی ئاسمانه وه. 24 دیسان پیتان ده لیم: ئاساتره و شتریک به کونی

دەرزىيە كەوھ بېچىت لەوھى دەوڵە مەندىك بېچىتە ناو شانشىنى خوداوە. 25
 قوتايىيەكان كە گوڤيان لە مە بوو زۆر سەرسام بوون و گوڤيان: «كەواتە
 كى دەتوانىت پرزگارى يىت؟» 26 عىساس سەيرى كردن و فەرمووى:
 «ئەمە بۆ مرؤف مەحالە، بەلام لەلای خودا هەموو شتىك دەيىت. 27
 ئىنجا پە ترؤس وەلامى داىه وە و يى گوت: «ئەو تائىيە وازمان لە هەموو
 شتىك هىناو و دوات كە وتووين، ئىيە چىمان بۆ دەيىت؟» 28 عىساس يى
 فەرموون: «پراستىتان پى دەلیم، لە نوڤوونە وەدا، كاتىك كورپى مرؤف
 لەسەر تەختى شكۆمەندى خۆى دادەنىشت، ئىوھش كە دوام كە وتوون
 لەسەر دوازده تەخت دادەنىشن و دوازده هۆزە كەى ئىسرائىل حوكم
 دەدەن. 29 هەر كە سىكيش لەبەر ناوى من، مال، برا، خوشك، داىك،
 باوك، ژن، مندال يان كىلگەى بە جىپىشتووه، سەد ئەوئەندە وەر دەگرىتەوھ
 و ژيانى هەتاهە تايىش بە ميرات وەر دەگرىت. (aiōnios g166) 30 بەلام زۆر
 لە يە كە مینەكان دەبنە دواھە مین و دواھە مینەكانىش دەبنە يە كە مین.»

20 «شانشىنى ئاسمان لە خاوەن پرەزىك دەچىت، بەيانى زوو دىتە
 دەرەوھ تاكو بېچىت كرىكار بۆ پرەزە كەى بگرىت. 2 لەگەل كرىكارەكان
 پرۆژى بە دىنارىك پرىككەوت، ئىنجا ئەوانى بۆ پرەزە كەى نارد. 3 «نرىكى
 كاترمىر تۆ دووبارە چووھ دەرەوھ، لە مەيداندا هەندىكى دىكەى بىنى
 بىكار پراوھ ستا بوون، 4 پى گوتن: «ئىوھش پرۆن لە پرەزە كە مدا كار بكن،
 چەندتان بكنەوى دەتاندەمى.» 5 ئەوانىش پرۆشتن. «ئىنجا كاترمىر دوازده و
 كاترمىرى سى پرۆشتەوھ و هەمان شتى كردهوھ. 6 نرىكى كاترمىر پىنجى
 ئىوارە دىسان پرۆشت، كرىكارى دىكەى بىنى پراوھ ستاون، لى پرسىن: «بۆچى
 بە درىژانى پرۆژ لىرە بىكار پراوھ ستاون؟» 7 «وھلامىان داىه وھ: «چونكە كەس
 بە كرى ئەگرتووين.» ئەوئىش پى گوتن: «ئىوھش پرۆن لە پرەزە كە مدا كار
 بكن!» 8 «كاتىك ئىوارە داھات خاوەن پرەزە كە بە سەركارە كەى خۆى
 گوت: «كرىكارەكان بانگ بكن و كرىيەكانىان بەرئى، لەوانەوھ دەستپىكە
 كە لە كۆتايىوھ هاتن بۆ ئەوانەى لە سەرەتاوھ هاتن.» 9 «جائەوانەى
 كاترمىر پىنج هاتن، هەرىە كە دىنارىكان وەرگرت. 10 يە كە مینەكانىش
 هاتن و واىزانى زياتر وەر دەگرن، بەلام هەرىە كە دىنارىكان وەرگرت.
 11 كە وەرياندەگرت بۆلەبۆلىان بەسەر خاوەن پرەزە كەدا دەكرد و 12

دهيانگوت: ”دواهمينه كان كاترميرنك ئيشيان كرد. توش له گهل ئيمه يهكسانت كردن كه سهختي و گهرماي رۆژمان كيشاوه.“ 13 «وهلامى يهكيچانى دايهوه: ”برادر، من غه درم لي نه كردوويت. ئايا له گهل من به دينا رنك رنك نه كه وتوويت؟ 14 هي خوت ببه و پروه. من دهمه و يت به وهى دواهمينيش وهك توى بده مي. 15 ئايا بوم نيهه نه وهى دهمه و يت به مالى خومي بكم؟ يان چاوت به وه دا هه لئايت كه من كه سيكي ده ستر اوهم؟“ 16 «به م شيويه دواهمين دهنه يه كه مين و يه كه مينيش دهنه دواهمين.» 17 كاتيك عيسا به ره و تور شه ليم ده پروشت، دوازده قوتاييه كه ي جيا كرده وه و به ريگاوه يي فهرموون: 18 «تهوا بو تور شه ليم سه رده كه وين، كوري مرؤف ده دريته ده ست كاھيناني بالا و ماموستاياني ته ورات، ته وائيش برياري مردني دهنه و 19 بو گالته پيكردن و به قامچي ليدان و له خاچدان ده يده نه ده ست ناجوله كه كان، له رۆژي سييه مينيش هه لده ستينريته وه.» 20 ئينجا دا يكي كوره كاني زه بدي له گهل كوره كاني هاته لاي عيسا و كرتوشي برد و داواي ليكرد شتيكي بو بكات. 21 ته و يش يي فهرموو: «چيت ده و يت؟» گوتى: «بفه رموو با هه ردوو كوره كه م له شان شينييه كه تدا يه كيچان له لاي راستت و ته و ي ديكه يان له لاي چه پت دانيشن.» 22 عيسا وه لامى دايه وه: «ئيوه نازان داواي چي ده كه ن. ئايا ده توانن ته و جامه بخونه وه كه من ده بخومه وه؟» وه لاميان دايه وه: «ده توانين.» 23 ته و يش يي فهرموون: «له راستيدا له جامي من ده خونه وه، به لام دانيشتن له لاي راست و چه مپه وه، بو من نيهه بيده م، به وانه نه بيت كه باوكم بوي ئاماده كردون.» 24 كاتيك ده قوتاييه كه ي ديكه قسه كانيان بيسته وه، له دوو برا كه تووره بوون. 25 به لام عيسا بانگي كردن و فهرمووي: «ده زانن سه روكي نه ته وه كاني ديكه وهك مير فه زمانزه و اييان به سه ردا ده كه ن و گوره كانيان ده سه لاتيان به سه ردا ده سه پتن. 26 به لام له تيو شيوه دا ئاوا نا بيت، به لكو ته وهى ده يه و يت له تيو تاندا پايه ي به رز بيت، با بيته خزمه تكار تان و 27 ته و ه ش كه ده يه و ي له تيو تاندا بيته يه كه م، با بيته به نده تان، 28 وهك چون كوري مرؤف كه نه هاتوه تاكو خزمه ت بكرت، به لكو خزمه ت بكات و ژياني خوي به خت بكات بو كرينه وهى خه لكيني زور.» 29 كاتيك عيسا و قوتاييه كاني نه ريحايان به جيده هيشت، خه لكيني

زور دواى كهوت. 30 تهوه بوو دوو كهسى نابينا له قهراغ ريگا كه دا دايشتبون، كاتيك گويان ليوو عيسا وا بهويدا دهروات، هاواريان كرد: «گوره م، كورى داود، بهزه ييت پماندا يتهوه.» 31 جا خه لكه كه سه رزه نشتيان كردن تاكو پيده ننگ بن، به لام تهوان زياتر هاواريان كرد: «گوره م، كورى داود، بهزه ييت پماندا يتهوه!» 32 عيسا پراوه ستا و بانگي كردن و فهرمووى: «چيتان ده و پت بوتان بكم؟» 33 وه لاميان دايه وه: «گوره م، ده مانه و پت چاومان بكه يتهوه.» 34 عيساش دلى پنيان سووتا و ده ستي له چاويان دا، ده سته جي بينايان بو گه رايه وه و دواى كهوتن.

21 كاتيك له تور شهليم نزيك بوونه وه و گه يشته گوندى بيت فاجى له لاي كيوى زه يتون، عيسا دووان له قوتاييه كاني نارد و 2 پي فهرموون: «پرونه ته و گونده ي به رامبه رتان، ده سته جي ما كه ريك ده بين به ستراره ته وه، جاشكه كه ي له گه له. بيكه نه وه و بو منيان بهين. 3 ته گه ر يه كيك شتيكي پي گوتن، ده لين: گوره مان پويستي پيانه، ته و يش يه كسه ر ده ياننيريت.» 4 ته مه ش روويدا تاكو ته وه ي له ريگه ي پيغه مبه ره كه گوتراوه يته دى كه ده فهرموى: 5 [به شارى سيون بلين، ته وه تا پاشا كه ت دپته لات، دلنه رمه و سواري ما كه ريك و جاشي ما كه ريك بووه.] 6 قوتاييه كان روشتن و وه كه ته وه ي عيسا فهرمانى پندابون، كرديان. 7 ما كه ر و جاشكه كه يان هينا، كه وا كانيان خسته سه ر پشتي و عيسا سوار بوو. 8 خه لكيني يچگار زور كه وا كانيان له سه ر ريگا كه راخست. خه لكى ديكه لقه داريان ده برييه وه و له سه ر ريگا كه رايانده خست. 9 ته وه خه لكه ي له پيشي ده روشتن و ته وانه ش كه دواى كهوتبون، هاواريان ده كرد: «هوسانا بو كورى داود!» «پروزه ته وه ي به ناوى يه زدانه وه ديت!» «هوسانا بو خود!» 10 كاتيك عيسا چوه ناو تور شهليم، هه موو شاره كه خروشا و گوتيان: «ته مه كييه؟» 11 خه لكه كه ش ده يانگوت: «ته مه پيغه مبه ر عيسايه، خه لكى ناسيره ي جه ليله.» 12 عيسا چوه ناو حه وشه كاني په رستگا و هه موو ته وانه ي ده ركرد كه له وى خه ريكي كرين و فروشتن بون، ميژى پاره گوره وان و كورسى كوترفروشانى سه ره ورژير كرد. 13 پي فهرموون: «نوسراوه، [ماله كم به مالى نويز ناوده بردريت،] به لام ئيوه ده يكه نه [ته شكه وتى دزان!]

هاتنه لای و ئه ویش چاکیکردنه وه. 15 به لام کاتیک کاهینانی بالا و مامۆستایانی ته وورات ئه م کاره سه رسورهینه رانه یان بینی که ئه و کردی، ههروه ها مندالانیش که له حه وشه کانی په رستگا هاواریان ده کرد: «هۆسانا بۆ کوری داود!» تووره بوون و 16 لییان پرسی: «گویت لیه ئه و مندالانه چی ده ئین؟» عیسا یی فهرموون: «به ئی، ئه ی قهت نه تا نخویند وه ته وه:»

«[له زاری مندالان و شیره خۆرانه وه ستایشت بۆ خۆت دارشتوه؟]» 17

ئه وسا به جی هیشتن و چووه ده ره وه ی شار، به ره و گوندی بیته عه نیا به ریکه وت و شه و له وی مایه وه. 18 به یانی زوو که عیسا ده گه راپه وه شار، برسی بوو. 19 دار هه نجیریکی له سه ر ریگا که بینی و چووه لای، به لام له گه لا زیاتر هیچی پتوه نه بینی، ئینجا یی فهرموو: «ئیت هه رگیز به ر نه گریته!» ده سته جی داره که وشک بوو. (aiōn g165) 20 کاتیک قوتابییه کان ئه مه یان بینی، سه رسام بوون و گوتیان: «چۆن ده سته جی دار هه نجیره که وشک بوو؟» 21 عیسا وه لامی دانه وه: «پاستیتان پی ده ئیم: ئه گه ر باوه رتان هه بیته و گومان نه کن، نه ک هه ر ئه مه ی دار هه نجیره که ده کن، به لکو ئه گه ر به م کیوه بلین،” هه لکه نری و بکه وه ناو ده ریاوه،” وا ده بیته. 22 جا هه رچی له نوێژدا به باوه ره وه داوا ی بکن، وه ریده گرن.» 23 کاتیک عیسا چووه حه وشه کانی په رستگا و خه لکه که ی فێرده کرد، کاهینانی بالا و پیرانی گه ل هاتنه لای و گوتیان: «ئه مانه به چه ده سه لاتییک ده که یته؟ کی ئه م ده سه لاته ی به تو داوه؟» 24 عیسا وه لامی دانه وه: «منیش په رسیار نیگان لی ده که م، ئه گه ر وه لامتان دامه وه، ئه وا پیتان ده ئیم به چه ده سه لاتییک ئه مانه ده که م. 25 له ئاوه لکیشانی یه حیا، له کوپوه بوو؟ له ئاسمانه وه بوویان له مرۆفه وه؟» له ئیو خۆیاندا که وتنه پراویژکردن و گوتیان: «ئه گه ر بلین،” له ئاسمانه وه بوو،” ده ئیت،” باشه بۆچی باوه رتان یی نه کرد؟” 26 ئه گه ریش بلین،” له مرۆفه وه بوو،” له خه لکه که ده ترسین، چونکه هه موو یه حیا به پیغه مبه ر داده ئین.» 27 ئینجا وه لامی عیسا یان دایه وه: «نازانین.» ئه ویش یی فهرموون: «منیش پیتان نالیم به چه ده سه لاتییک ئه مانه ده که م.» 28 ئینجا عیسا فهرمووی: «راتان چیه؟ پیاویک دوو کوری هه بوو. چووه لای یه که میان و گوتی:” کورم ئه مرۆ برۆ له ره زه که دا کار بکه.” 29 ئه ویش وه لامی دایه وه:” ناچم.” به لام پاشان

په شیمان بووه و و چوو. 30 «ئینجا پیاوه که چووه لای کوره که دیکه ی و هه مان قسه ی کرد. وه لای دایه وه: "به سه رچاوه، گه وره م!" به لام نه چوو. 31 «ئایا کام له م دووانه به خواستی باوکیان کرد؟» گوتیان: «یه که میان.» عیسا ش پی فهرمون: «پاستیتان پی ده لیم: باجگران و له شفروشان له چوونه ناو شانشینی خودا پیشتان ده که ون، 32 چونکه یه حیا هات بو ته وه ی ریگی راستوروستیتان نیشان بدات به لام میوه باوه رتان پی نه کرد، به لام باجگران و له شفروشان باوه ریان پی کرد. پاشان که بینیشان، هه ر توبه تان نه کرد و باوه رتان پی نه کرد.» 33 «گویی له نمونه یه کی دیکه بگرن: خاوه ن زه و بیه ک هه بوو ره زیکی چاند و په ری نیکی به ده وریدا کرد، گوشه ریکی تری تیدا هه لکولی و قولله یه کی چاودیری بنیاد نا. ئینجا دایه ده ست چه ند ره زه واتیک و گه شتی کرد. 34 کاتیک وهرزی به ره مه م تزیک بووه وه، خزمه تکاره کانی نارده لای ره زه وانه کان تا کو به ره مه م که ی وهر بگرن. 35 «ره زه وانه کان خزمه تکاره کانیان گرت، له یه کیکیان دا و یه کیکیان کوشت و ته وی دیکه شیان به ردباران کرد. 36 دیسان خزمه تکاری زیاتری له وانه ی پیشوو نارد، ره زه وانه کان هه مان شتیان له وانیش کرد. 37 له کوتاپیدا کوره که ی بولایان نارد و گوتی: "ریزی کوره که م ده گرن." 38 «به لام ره زه وانه کان که کوره که یان بینی له ناو خویاندا گوتیان: "ته مه میراتگره که یه. با بیکوژین و ده ست به سه ر میراته که یدا بگرن." 39 ئینجا گرتیان و فرنیان دایه ده ره وه ی ره زه که و کوشتیان. 40 «کاتیک خاوه نی ره زه که دیت، چی له م ره زه وانانه ده کات؟» 41 وه لامیان دایه وه: «ته و خراپه کارانه به خراپی له ناوده بات و ره زه که ش ده داته ده ست ره زه وانانی دیکه، ته وانه ی له وهرزی خوی به ره م می ده ده نی.» 42 عیسا پی فهرمون: «ئایا هه رگیز له نووسراوه پیروژه کان نه تانخویند و وه ته وه: «[ته و به رده ی وه ستا کان ره تیان کرده وه بوو به گرن گترین به ردی بناغه، ته مه له لایه ن یه زدانه وه بوو، له به رچاومان سهیره]؟» 43 «له بهر ته وه پیتان ده لیم: شانشینی خوداتان لی ده سه نریته وه و ده درپته نه ته وه یه ک که به ره م ده دات. 44 ته وه ی به سه ر ته م به رده دا بکه ویت تیکده شکیت، ته وه ش که به رده که به سه ریدا بکه ویت وردوخاشی ده کات.» 45 کاتیک کاهینانی بالا و فهرسییه کان نمونه کانیان بیست، زانییان باسی ته وان ده کات. 46 له بهر

ئەو دەیانویست بیگرن، بەلام لە خەلکە کە ترسان، چونکە بە پیغەمبەریان دادەنا.

22 عیسا دووبارە بە نمونە قسەى بۆ کردن، فەرمووی: 2 «پاشایەتی ئاسمان لە پاشایەت دەچیت کە زەماوەندی بۆ کۆرە کەى گێرا. 3 کۆیلەکانى نارد تا کۆ بانگهێشتکراوان بۆ زەماوەندە کە بانگ بکەن، بەلام ئەیانویست بێن. 4 «دێسان کۆیلەى دیکەى نارد و گوتی: "بە بانگهێشتکراوان بێن، ئەو تا خوازم ئامادە کردوو، گا و دابەستەکانیشم سەرپرێو و هەموو شتیک ئامادەبە. وەر نه زەماوەندە کە!" 5 «بەلام گویان ئەدایى و پرۆشتن، یەکیک بۆ یگیگە کەى و ئەوى دیکە بۆ بازرگانیه کەى. 6 ئەوانى دیکە کۆیلەکانى ئەویان گرت و سووکایەتییان پێ کردن و کوشتیان. 7 جا پاشا زۆر توورە بوو، سوپا کەى نارد و بکوژەکانى لەناو برد و شارە کەیانى سووتاند. 8 «ئینجا بە کۆیلەکانى گوت: "زەماوەند ئامادەبە، بەلام ئەوانەى کە بانگهێشتم کردن شایستە نەبوون، 9 کەواتە پرۆتە سەر پرینگاکان و ئەوێ بێنیتان بۆ زەماوەندە کە بانگهێشتى بکەن." 10 ئەو کۆیلانەش چونە دەرهو بۆ سەر پرینگاوبانەکان و هەموو ئەوانەى لە باش و خراپ بێنیتان کۆیان کردنەو، تا کۆ زەماوەندە کە پرېوو لە میان. 11 «کاتیک پاشا هاتە ژوورهو بۆ ئەوێ میوانەکان بێنیت، لەوێ یەکیکی بێنى جلی زەماوەندی لەبەر نەکردبوو. 12 پێى دەلیت: "برادەر، چۆن بێ جلی زەماوەند هاتیه ژوورهو؟" ئەو بێدەنگ بوو. 13 «ئینجا پاشا بە خزمەتکارانى گوت: "پەلبەستى بکەن و فرییدەنە تاریکی دەرهو، جا گریان و جیرەى ددان لەوێ دەبیت." 14 «چونکە بانگهێشتکراوان زۆرن، بەلام هەلبژێردراوان کەمن.» 15 ئینجا فەرئیسپەکان پرۆشتن و تەگبیریان کرد کە چۆن عیسا بە قسەکانى خۆى تووش بکەن. 16 قوتابیهەکانى خۆیان و هیروودسییهەکانیان ناردە لای و گوتیان: «مامۆستا، دەزانین تۆ راستگۆیت و بە راستى خەلکى فېرى پرینگای خودا دەکەیت و لە کەس سل ناکەیتەو، چونکە تەماشای پرۆالەتى خەلک ناکەیت. 17 کەواتە پێمان بفرمور پات چیهە؟ دروستە سەرانه بدریتە قەیسەریان نا؟» 18 عیسا کە بە نیازخرایی ئەوانى دەزانى، فەرمووی: «ئەى دوورپووان، بۆچی تاقیم دەکەنەو؟ 19 پارەى سەرانهم پێشان بدەن.» ئەوانیش دیناریکان بۆ هینا. 20 پێى فەرموون: «ئەم وینە و نووسینهەى

کئیہ؟» 21 وہ لامیان دایہ وہ: «ہی قہیسرہ.» پاشان پیٰ فہرمون: «کہ واتہ
 تہ وہی ہی قہیسرہ بیدہ نہ قہیسر و تہ و ش ہی خودایہ بیدہ نہ خودا.»
 22 کہ گویان لیبوو سہرسام بوون، ئینجا بہ جییان ہیشت و پویشتن.
 23 لہ ہمان پوژدا سہدوقیہ کان کہ دہ لئین زیندو بوونہ وہ نیہ، ہاتہ
 لای و پرساریان لیکرد: 24 «ماموستا، موسا فہرموی، تہ گہر پیاوکی
 وہ جاخکویر مرد، تہ و برا کہی براژنہ کہی دہ خوازینہ وہ و وہ چہ بو برا کہی
 دہ خاتہ وہ. 25 جا لہ لای ئیہ حہوت برا ہہ بوون، یہ کہ میان ژنی ہینا و بہ
 وہ جاخکویری مرد و ژنہ کہی بو برا کہی بہ جیپشت، 26 بہ ہمان شیوہ
 دووہم و سییہم ہتا گہیشتہ حہوتہم. 27 لہ دواہی ہہ موویان ژنہ کہش
 مرد. 28 تیا لہ پوژزی زیندو بوونہ وہ دہ بیتہ ژنی کام لہ حہوتہ کہ، چونکہ
 ہی ہہ موویان بووہ؟» 29 عیسا لہ وہ لامدا پیٰ فہرمون: «ئیوہ بہ ہہ لہ دا
 چونہ، چونکہ نہ لہ نووسراوہ پیروزہ کان دہ زانن و نہ لہ ہیژی خودا. 30 لہ
 ہہ ستانہ وہ دہ خہ لکی نہ ژن دہ ہینن و نہ میرد دہ کەن، بہ لکو و ہک فریشتہ
 لہ تاسمان دہ بن. 31 بہ لام دہ بارہی ہہ ستانہ وہی مردووان، تیا تہ و تان
 نہ خویندو و تہ وہ کہ لہ خودا وہ بہ ئیوہ گوتراوہ؟ دہ فہرموی: 32 [من
 خودای ئیبراہیم و خودای ئیسحاق و خودای یاقوم] تہ و خودای مردووان
 نیہ، بہ لکو ہی زیندووانہ.» 33 کاتیک خہ لکہ کہ گویان لیٰ بوو، لہ
 فیرکردنہ کہی سہرسام بوون. 34 کاتیک فہر سییہ کان بیستیان کہ عیسا
 سہدوقیہ کانی بیدہ نگ کردوہ، پیکوہ کو بوونہ وہ. 35 یہ کیچان تہ وراتاس
 بوو، پرساری لیکرد تا کو تاقی بکاتہ وہ: 36 «ماموستا، گرنگترین پاسپاردہی
 تہ ورات چییہ؟» 37 عیسا پیٰ فہرمو: «[بہ ہہ موو دل و بہ ہہ موو گیان و لہ
 ہہ موو بیرتانہ وہ یہ زدانہ پەرور دگارتان خویشبوئی.] 38 تہ مہ گرنگترین و
 یہ کہم پاسپاردہیہ. 39 دووہ میشیان و ہک تہ و وایہ: [نزیکہ کہت و ہک
 خوت خویشبوئی.] 40 جا ہہ موو تہ ورات و پھیامی پیغہ مہران بہم دوو
 پاسپاردہیہ وہ بہندن.» 41 کاتیک فہر سییہ کان پیکوہ کو بوونہ وہ، عیسا
 لیٰ پرسین: 42 «دہ بارہی مہ سیح چی دہ لئین؟ کوری کئیہ؟» وہ لامیان
 دایہ وہ: «کوری داودہ.» 43 تہ ویش پیٰ فہرمون: «کہ واتہ، چون داود بہ
 سروشی رُوخی پیروز پیٰ دہ لی، «خاوہن شکو»؟ چونکہ دہ لی: 44 [یہ زدان
 بہ خاوہن شکوی منی فہرمو: «لہ دہ ستہ راستم دابیشہ ہتا دوژمنانت

ده خه مه ژیر پیټ» [45 بویه نه گهر داود یی بلن «خاوه ن شکو»، ئیتر چوڼ ده بیته کوری؟» 46 جا که سیان نه یان توانی به وشه یه کیش وه لآمی بده نه وه، له ورژه شه وه ئیتر نه یانویرا هیچی دیکه ی لی پیرسن.

23 پاشان عیسا به خه لکه که و قوتاییه کانی خوئی 2 فهرموو: «مامؤستایانی ته ورات و فهریسییه کان له سهر کورسی موسا دانیشتن. 3 له بهر نه وه ریک هه موو ته وانه جیبه جی بکن که پیتان ده لئین، به لام به کرداری ته وان مه کن، چونکه ته وان باسی شتیک ده کن، به لام خوئیان کاری پی ناکه ن. 4 باری قورس و گران ده ییچنه وه و ده یخه نه سهر شانی خه لکی، به لام خوئیان نایانه ویت به هیچ شیوه یه که له هه لگرتنی باره کاندایارمه تیابان بده ن. 5 «هه موو کرداره کانیان بو ته ویه خه لکی بیانین، به پانکردنی نوشته کانیان و گه وره کردنی گولینگه کانیان. 6 هه ز ده کن له میوانیدا له لای سهره وه و له که نیشته کانیان له ریزی پیشه وه دابنیشن، 7 له بازاریشدا سلاویان لی بکریټ و خه لک به «رایی» بانگیان بکن. 8 «به لام با بیوه به «رایی» بانگ نه کریټ، چونکه ته نه یه که مامؤستاتان هه یه و بیوه ش هه موو بران. 9 که سیش له سهر زه وی به «باوک» بانگ مه کن، چونکه یه که باوگان هه یه، ته وه ی له تاسمانه. 10 با به «مامؤستا» بانگ نه کریټ، چونکه یه که مامؤستاتان هه یه، ته ویش مه سیحه. 11 ته وه ی له تیوتان پایه به رز تره، ده بیته خزمه تکاران. 12 ته وه ی خوئی به رز بکاته وه نزم ده کریته وه، ته وش خوئی نزم بکاته وه به رز ده کریته وه. 13 «به لام قوربه سهرتان ته ی مامؤستایانی ته ورات و فهریسییه کان! دوو پرووان! چونکه ده رگی شانشین تاسمان به پرووی خه لکه داده خه ن، نه خوئیان ده چنه ژووره وه و نه ده هیلن ته وانه ی که ده یانه وی، یچنه ژووره وه. 14 «قوربه سهرتان ته ی مامؤستایانی ته ورات و فهریسییه کان! دوو پرووان! مالی بیوه ژن هه لده لووشن، بو خوده رخستنیش نوټ درټ ده که نه وه، له بهر ته وه سزاتان گه وره تره. 15 «قوربه سهرتان ته ی مامؤستایانی ته ورات و فهریسییه کان! دوو پرووان! ده ریا و وشکانی ده گه پین تاکو یه کییک بکه نه جوله که، که بووه جوله که، ته وسا دوو ته ونده ی خوئیان ده بکه نه کوری دۆزه خ. (Geenna g1067) 16 «قوربه سهرتان ته ی رابه ره کویره کان! بیوه ده لئین: «ته وه ی سویند به په رستگا بخوات، هیچ نییه. به لام ته وه ی سویند به زپری په رستگا بخوات، ته وا ده بیټ سوینده که ی بیاته سهر.»

17 ئەى گىل و كۆيىنە! كاميان گزنگترە، زېرە كە يان پەرستگا كە زېرە كە پېرۆز دەكات؟ 18 ھەرۈھە ئىۋە دەلېن: "ئەۋەى سۆيىد بە قوربانگا بخوات، ھېچ نىيە، بەلام ئەۋەى سۆيىد بە قوربانىيە كەى سەرى بخوات، ئەۋا دە يىت سۆيىدە كەى بباتە سەر." 19 ئەى كۆيىنە كاميان گزنگترە، قوربانى يان قوربانگا كە قوربانىيە كە پېرۆز دەكات؟ 20 بۆيە ئەۋەى سۆيىد بە قوربانگا دەخوات، ئەۋا سۆيىد بە دەخوات و بە ھەموو ئەۋەش كە لەسەرى تەتى. 21 ئەۋەى سۆيىد بە پەرستگا دەخوات، ئەۋا سۆيىد بە دەخوات و بە ئەۋەش كە تىيدا نىشتە جىيە. 22 ئەۋەى سۆيىد بە ئاسمان دەخوات، ئەۋا سۆيىد بە تەختى خودا دەخوات و بەۋەش كە لەسەرى دانىشتوۋە. 23 «قوربەسەرتان ئەى مامۆستايانى تەورات و فەرىسىيەكان! دوورپووان! چونكە دەيەكى پونگ و شويت و زىرە دەدەن بەلام پارسپاردە گزنگەكانى تەورات ۋەكو دادپەرۋەرى و بەزەبى و دلسۇزىتان پشتگوئى خستوۋە. پىۋىست بوو ئەمانە پەپرە و بكن و ئەۋانەى دىكەش پشتگوئى نەخەن. 24 ئەى رابەرە كۆرەكان! ئىۋە شلەمەنى لە مېشوۋلە دەپالېون، بەلام وشتر قوۋتدەدەن! 25 «قوربەسەرتان ئەى مامۆستايانى تەورات و فەرىسىيەكان! دوورپووان! چونكە دەرۋەى جام و قاپ پاك دەكەنەۋە، بەلام ناۋەكەى پرە لە چاۋچنۆكى و بەپرەلايى. 26 ئەى فەرىسى كۆر، يەكەم جار ناۋ جام پاك بگەرۋە، تاكو دەرۋەشى پاك بېتەۋە. 27 «قوربەسەرتان ئەى مامۆستايانى تەورات و فەرىسىيەكان! دوورپووان! چونكە ئىۋە لە گۆرى سىپىكراۋ دەچن، كە بە پروالەت جوان ديارە، بەلام ناۋەۋەى پرە لە ئىسقانى مردوۋان و ھەموو پىسىيەك. 28 ئىۋەش ئاۋان، بە پروالەت لەلاى خەلك راستودروستن، بەلام ناختان پرە لە دوورپوۋى و خراپە. 29 «قوربەسەرتان ئەى مامۆستايانى تەورات و فەرىسىيەكان! دوورپووان! ئىۋە گۆرى پىغەمبەران ھەلدەبەستن و ئارامگاي پىۋاچاكان دەرازىنەۋە و 30 دەلېن: "ئەگەر لە سەردەمى باۋاپىراندا بزيانايە، لە خويترپشتنى پىغەمبەران بەشداريان نەدەبوۋىن؟" 31 كەۋاتە شاھەتى لەسەر خۇتان دەدەن كە ئەۋەى بكوژانى پىغەمبەرانن. 32 جا ئىۋە پىۋانەى باۋاپىرانتان پر بكن! 33 «ئەى مارىنە! ئەى پىچوۋە ماران! چۆن لە سزاي دۇزەخ ھەلدېن؟ (Geenna g1067) 34 لەبەر ئەمەيە ئەۋەتا پىغەمبەر و دانا و مامۆستايانى تەوراتان بۇ دەنېرم. ھەندىكەن دەكوژن و لە

خاچیان دەدەن، هەندیکى دیکەیان لە کە نیشته کاتتان بەر قامچى دەدەن و لە شارىکەووە بۆ شارىکى دیکە راویان دەنێن. 35 لە بەر ئەووە خوینى هەموو پیاوچاکان کە لە سەر ئەم زەویە دا پزراوە دەکەوێتە ئەستۆتان، لە خوینى هابیلی راستو دروستەووە هەتا خوینى زە کەریای کورى بەرە خیا کە لە تیوان قوربانگا و پەرستگادا کوشتتان. 36 راستیتان پێ دەلێم: ئوبالی هەموو ئەمانە دەکەوێتە ئەستۆى ئەم نەووەیە.» 37 «ئەى ئۆرشەلیم، ئەى ئۆرشەلیم، بکۆژى پیغەمبەران و بەردبارانکەرى ئەوانەى بۆت نێردران، چەند جار و یستم منداڵە کانت کۆبکە مەووە، هەر وەک چۆن مریشک جوجە لە کانی لە ژێر بالیدا کۆدە کاتەووە، بەلام نەتانویست. 38 ئەووە تا مالا کەتان بە ویرانى بۆ بەجیدە هیلدردى! 39 پێتان دەلێم، ئیتر نامیبینەووە، هەتا ئەو کاتەى دەلێن: [پیرۆزە ئەووەى بە ناوی یەزدانەووە دیت.]»

24 عیسا لە پەرستگا هاتە دەروە، هێشتا لە ریگا بوو کاتیک قوتایبە کانی لێی هاتە پێشەووە تا کوسەرنجى بۆ تەلارە کانی پەرستگا رابکێشن. 2 عیسا پێی فەرموون: «هەموو ئەمانە دەبین؟ راستیتان پێ دەلێم: لێرە دا بەردى بە سەر بەردیەووە نامینیت و هەمووی دەرووخیت.» 3 کاتیک لە سەر کیوی زەیتون دانیشبوو، قوتایبە کان بە تەنھا هاتە لای و گوتیان: «پێمان بفرموو کەى ئەمە روودەدات؟ هەر وەها نیشانەى هاتەووەت و کۆتایى زەمان چیبە؟» (aiōn g165) 4 عیسا وەلامى دا یەووە: «ئاگادارین، کەس چەواشەتان نەکات، 5 چونکە زۆر کەس بە ناوی منەووە دین و دەلێن "من مەسیحە کەم"، زۆر کەس شیش چەواشە دەکەن. 6 جەنگ و هەوالی جەنگیش دەبیستن، وریابن مەتوقن، چونکە دەبیت ئەمە رووبدات، بەلام هێشتا کۆتایى نییە. 7 نەتەووە لە نەتەووە راست دەبیتەووە و شانشین لە شانشین، قاتوقرى و بوومەلەرزەش لە شوینى جیا جیا دەبیت. 8 بەلام ئەمانە هەمووی سەرەتای ژانەکانن. 9 «ئینجا بۆ چەوسانەووە بە گرتنتان دەدەن و دەتانکوژن، هەموو نەتەووەکان لە بەر ناوی من رقیان لیتان دەبیتەووە. 10 ئەو کاتە زۆر کەس واز لە باوەرە کەیان دەهینن و یەکتەرى بە گرتن دەدەن و رقیان لە یەکتەرى دەبیتەووە. 11 زۆر پیغەمبەرى درۆزن دەردەکەون، زۆر کەس چەواشە دەکەن. 12 لە بەر زۆر بوونی خراپە، خوشەووستى زۆر کەس سارد دەبیتەووە. 13 بەلام ئەووەى تاکو کۆتایى دانبەخۆیدا

بگریټ، پرزگاری ده بیټ. 14 تم مزگینې پاشایه تیبه ش له هموو جیهاندا
 راده گه یه نریت، وهک شایه تیبه ک بو هموو نه ته وه کان، ټینجا کوټایه که
 دیت. 15 «له بهر نه وه کاتیک ده بین [قیزه ونی ویرانگر] له شوینی پیروژدا
 پراوه ستاوه، نه وهی پیغه مبه ر دانیال باسی کردووه (با خوینر ټیگات)،
 16 ټینجا با نه وانه ی له یه هودیان به ره و چیا کان پرابکن، 17 نه وهی له
 سه ربا نه با نه یه ته خواره وه تا کو شته کانی له ماله وه بیات. 18 ههروه ها
 نه وهی له کیلگه یه با نه گه پرته وه تا کو جله که ی بیات. 19 له و پروژانه دا
 قوربه سه ر دووگیان و شیرده را! 20 نوټر بکن با هه لانتان له زستان یان له
 شه مده دا نه بیټ، 21 چونکه له و کاته دا ته نگانه یه کی وا گه وره پرووده دات
 که له سه ره تای جیهانه وه هه تا ټیستا تاوا نه بووه و نایټ. 22 «نه گه ر
 نه و پروژانه کم نه کرابوونایه وه، که س پرزگاری نه ده بوو. به لام له پیناوی
 نه وانه ی هه لټر یردراون، نه و پروژانه کم ده کرینه وه. 23 نه گه ر نه و کاته
 یه کیکی پی گوتن: «نه وه تا مه سیح لټره یه!» یان: «نه وه تا له وینه!» باوهر مه کن،
 24 چونکه چهنده مه سیح کی دروژن و پیغه مبه رانی دروژن ده رده که ون،
 نیشانه ی گه وره و په رجوو ده کن، به شیوه یه ک نه گه ر بگریټ ته نانه ت
 هه لټر یردراوانیش چه واشه ده کن. 25 نه وه تا پيشوه خت پیم گوتن. 26
 «له بهر نه وه نه گه ر بییان گوتن: «نه وه تا له چوله وانیه!» مه روژن، یان «نه وه تا
 له ژووره وه یه!» باوهر مه کن، 27 چونکه وهک چون هه وره تریشقه دیت
 و پرونا کی ده دات له پروژه ه لاته وه هه تا پروژاوا، هاتنه وهی کوری
 مروفیش تاوا ده بیټ. 28 که لاک له کوی بیټ، دال له وی کوده بیته وه.
 29 «ده سته جی دوا ی ته نگانه ی نه و پروژانه،» [خور تاریک ده بیټ،
 مانگ پروونا کیبه که ی نادات، نه سټیره کان له ناسمان ده که ون، ته نی ناسمانی
 ده ه ژین.] 30 «له و کاته نیشانه ی کوری مروف له ناسماندا ده رده که ویت،
 نه وسا هموو نه ته وه کانی زه وی شیوه ن ده گپرن، کاتیک کوری مروف
 ده بین به سه ر هه وری ناسمانه وه به هیز و شکویه کی مه زنه وه دیت. 31
 فریشته کانی به که پره نایه کی ده نگ به رزه وه ده نټریت، له ناراسته ی هه ر
 چوار بایه که، له م سه ری ناسمانه وه هه تا نه و سه ری، هه لټر یردراوانی خودا
 کوده که نه وه. 32 «پهنده له دار هه نجیر وه ر بگرن: کاتیک لقه کانی نه رم
 بوون و گه لایان کرد، ده زانن هاوین نریکه. 33 به هه مان شیوه، کاتیک

عیوه ش هه موو ئەم شتانه دەبین، بزانی که نزیکه و له بەردەرگایه. 34
 راستیتان پێ دەلێم: ئەم نەوویە بەسەرناچیت، ههتا هه موو ئەمانه نەیه نه دی.
 35 ئاسمان و زهوی بەسەر ده چن، به لام وشه کانم هه رگیز به سەرناچن.
 36 «سه بارهت به ورژ و کاته کهس نایزانی، نه فریشته کانی ئاسمان و نه
 کوره که، ته نه باوک نه ییت. 37 رۆژانی نوح چون بوو، کاتی هاتنه وهی
 کوری مرۆفیش ئاوا ده ییت. 38 وهک چون له رۆژانی پێش لافاوه که
 ده یانخوارد و ده یانخوارد وه، ژنیان ده هینا و میردیان ده کرد، هه تا ئەو
 رۆژهی نوح چوو ناو که شتییه که، 39 کهس نه ییده زانی چی رووده دات،
 هه تا لافاوه که هات و هه مووی برد. هاتنه وهی کوری مرۆفیش ئاوا
 ده ییت. 40 له و کاته دا دوو پیاو له یگه که ده بن، یه بیان ده بردریت و ئەوی
 دیکه به جیده هیلدریت. 41 دوو ژن ده ستار ده گیرن، یه بیان ده بردریت
 و ئەوی دیکه به جیده هیلدریت. 42 «له بهر ئەوه ئیشک بگرن، چونکه
 نازان له چ رۆژیکدا مه سیحی خاوه ن شکۆتان دیته وه. 43 به لام ئەوه ش
 بزانی: ئەگر گه وره ی مال بزانی له چ کاتیکدا دز دیته سه ری، ئیشک
 ده گریت و نایه لیت ماله که ی ببردیت. 44 که واته عیوه ش ئاماده بن،
 چونکه کوری مرۆف له کاتیکدا دیته وه که بیری لی نا که نه وه. 45 «که واته
 ئەو کۆیله دلسۆز و ژیره کینییه که گه وره که ی کرد و یه تی به لیبر سراوی
 خزمه تکاره کانی دیکه ی تا کو له کاتی خۆیدا خواردنیان بداتی؟ 46 خۆزگه
 ده خوارزیت به و کۆیله یه کاتیک گه وره که ی دیته وه ده یینیت ئه رکی
 خۆی جیبه جی ده کات. 47 راستیتان پێ ده لێم: به سه ره موو ماله که یه وه
 دا یه نیت. 48 به لام وای دا بخی که ئەو کۆیله یه خراپه و له دلی خۆیدا
 ده لی: «گه وره که م دوا ده که ویت»، 49 به و هۆیه وه ده ست ده کات به لیدانی
 کۆیله هاوکاره کانی و له گه ل سه رخۆشان ده خوات و ده خواته وه. 50
 ئیتر گه وره ی ئەو کۆیله یه له رۆژیکدا دیته وه که چاوه ری نا کات و له
 کات میزیک که نایزانی. 51 ئەوسا پارچه پارچه ی ده کات و به شی له گه ل
 دوو روواندا داده نیت، جا گریان و جیره ی ددان له وی ده ییت.

25 «له و کاته دا شانینی ئاسمان وه کو ده پاکیزه ده بی، که چرایان
 هه لگرتییت و به ره و پیری زاوا بچن. 2 پینج له وان گیل بوون، پینجیش
 دانا. 3 گه که کان چرا کانیان برد و زه یتیان له گه ل خویان نه برد. 4 به لام

دانا کان له گه لّ چرا کانیان زه یتیان له ناو گوزده دا برد. 5 کاتیک زاوا دوا کهوت، هه موو خه و بردنییه وه و نوستن. 6 «له نیوه شه ودا هاوار کرا:» ته وه تا زاوا هات! به ره و پیری بچن! 7 «هه موو ته و پاکیزانه ش هه ستان و چرا کانیان تاماده کرد. 8 گله کان به دانا کانیان گوت:» له زه یته که ی خو تان به شمان بدهن، چونکه چرا کانیان ده کوژ یته وه! 9 «به لام دانا کان وه لامیان دانه وه:» له وانه یه به شی ئیبه و میوه نه کات. چا کتره بچنه لای فروشیاران و بو خو تان بکرن. 10 «له کاتیکدا گله کان رویشتن بو زه یت کپرن، زاوا گه یشته، ته وانه ی تاماده بوون له گه لّ چونه ژور وه بو زه ماوه نده که و دهرگا داخرا. 11 «پاشان پاکیزه کانی دیکه ش هاتن و گوتیان:» گوره م، گوره م! دهرگامان لی بکهره وه! 12 «وه لامی دایه وه:» راستیتان پی ده لیم، من ناتاناسم؛ 13 «که واته ئیشک بگرن، چونکه روژ و کاته که نازان. 14 «ههروه ها شانیشینی ئاسمان وه ک پیاوینکه که پئش گه شتکردنی، کوپله کانی بانگ کرد و مال و سامانه که ی خو ی دایه ده ستیان. 15 پئنج کیسه زیړی دایه یه کینیکان و ته وی دیکه دوو کیسه و سیبه میس یه ک کیسه، هه ریه که به گویره ی توانای خو ی. ئینجا چوره گه شته. 16 ته وه ی پئنج کیسه زیړه که ی وه رگرت، رویشته و ئیشی پیوه کرد، پئنجی دیکه شی قازانچ کرد. 17 به هه مان شیوه ته وه ی دوو کیسه زیړه که ش، دووی دیکه ی قازانچ کرد. 18 به لام ته وه ی یه ک کیسه زیړه که ی وه رگرت، رویشته و چالیکی له زه ویدا هه لکه ند و زیړی گوره که ی تیدا شارده وه. 19 «دوای ماوه یه کی زور گوره ی ته و کوپلانه گه رابه وه و حیسابی له گه لّ کردن. 20 ته وه ی پئنج کیسه زیړه که ی وه رگرتبو، هات و پئنج کیسه ی دیکه شی هیئا و پی گوت:» گوره م تو پئنج کیسه زیړت دای، ته وه تا پئنج کیسه زیړی دیکه م قازانچ کردووه. 21 «گوره که ی پی گوت:» ئافه رین، ته ی کوپله ی چاک و ده ستپاک! له کم ده ستپاک بوویت، زورت پی ده سپیرم. وه ره ژور وه بو خوشی گوره که ت:» 22 «ههروه ها ته وه ی دوو کیسه زیړه که ی وه رگرتبو، هات و گوتی:» گوره م تو دوو کیسه زیړت دای، ته وه تا دوو کیسه زیړی دیکه م قازانچ کردووه. 23 «گوره که ی پی گوت:» ئافه رین، ته ی کوپله ی چاک و ده ستپاک! له کم ده ستپاک بوویت، زورت پی ده سپیرم. وه ره ژور وه بو خوشی

گه وره كهت:“ 24 «ئینجا ئەوهی یهك كیسه زیره كهی وەرگرتبوو، هات و گوتی:” گه وره م، زانیم تو پیاویکی دلر ه قیت، له شوینیک كۆده كه یته وه كه نه تچاندوووه و له شوینیکیش دروینه ده كه یهت كه توت نه كرده وه. 25 جا ترسام و چووم كیسه زیره كه تم له ناو زه ویدا شارده وه. ها ئەوه ماله كه ته:“ 26 «گه وره كهی وه لامی دایه وه:” ئەی كۆیله ی به دكار و ته وه زه ل! كه زانیت من دروینه له وه شوینه ده كه م كه نه تچاندوووه، له وه كۆده كه مه وه كه توم نه كرده وه، 27 ده بوایه زیره كه مت له بانك دابنا بوایه، له گه پرانه وه مدا ئەوهی هی منه له گه ل سووده كهی وه رنده گرتته وه. 28 «” له بهر ئەوه ئەو كیسه زیره ی لی بسه نته وه و بیده نه ئەوهی ده كیسه زیره كهی پییه، 29 چونكه ئەوهی هه یه تی، پئی ده دریت و لئی ده رژی، به لام ئەوهی نییه تی ته نانه ت ئەوهی هه شییه تی لئی ده سه نریته وه. 30 كۆیله بی سووده كهش فرییده نه تاریکی ده ره وه، جا گریان و جیره ی ددان له وی ده ییت:“ 31 «كاتیک كوری مرؤف به شكۆمه ندی خۆیه وه دیتته وه و هه موو فریشته كانیس له گه لیدان، له سه ر ته ختی شكۆمه ندی خۆی داده نیشیت. 32 هه موو نه ته وه كان له به رده می كۆده بنه وه و ئەویش له یه كتریان جیا ده كاته وه، وهك چۆن شوان مه ر له بز ن جیا ده كاته وه. 33 جا مه ره كان له لای راستی خۆی راده گریت، به لام بز نه كان له لای چه پ. 34 «ئینجا پاشا به وانیه ی لای راستیه وه ن ده فه رموی:” وهرن ئەی ئەوانه ی باوكم به ره كه تی پیدان، بینه میراتگری ئەو شانشینه كه له دامه زراندنی جیهانه وه بۆتان ئاماده كراوه، 35 چونكه برسی بووم ناتنان دامی، تینوو بووم ئاوتان دامی، نامۆ بووم شوینتان كرده وه. 36 پرووت بووم جلتان له بهر كردم، نه خۆش بووم سه رتان لیدام، زیندانی بووم هاتنه لام. 37 «ئەوسا راستو دروستان وه لام ده دنه وه:” گه وره م، كهی تۆمان به برسییتی بینیه و ناتمان داویتی، یان تینوو و ئاومان داویتی؟ 38 كهی تۆمان به نامۆی بینیه و شویمان كرده ویتته وه، یان به پروتی و جلهان له بهر كرده ویت؟ 39 كهی تۆمان به نه خۆشی یان زیندانی بینیه و هاتووین بۆ لات؟“ 40 «ئینجا پاشا وه لامیان ده داته وه:” راستیتان پئی ده لیم، هه رچییه گان بۆیه كیك له م برا بچووكانه م كرده وه، بۆ منتان كرده وه. 41 «دواتر به وانیه ی له لای چه په وه ن ده فه رموی:” ئەی ئەوانه ی كه نه فره تان لیکراوه! لیم دوور بکه ونه وه و

به ره و ئاگرى هه تاهه تايى پرۆن، ئه وهى بۆ ئيبليس و فرشته كانى ئاماده
 كراوه، (aiōnios g166) 42 چونكه برسى بووم نانتان نه دامى، تينوو بووم
 ئاوتان نه دامى، 43 نامۆ بووم شوپنتان نه كردمه وه، پرووت بووم جلتان له بهر
 نه كردم، نه خووش و زيندانى بووم سه رتان لى نه دام. 44 «ئه وانيش وه لآم
 ده ده نه وه:» گه وره م، كهى تۆمان به برسييتى يان تينووتى يان نامۆيى يان
 پرووتى يان نه خووشى يان زيندانى بينيوه و خزمه تمان نه كردوويت؟ 45
 «ئه وىش وه لآميان ده داته وه:» راستيتان پى ده ليم: هه رچييه گان بۆ به كييك
 له م بچووكانه نه كردووه، بۆ منتان نه كردووه. 46 «ئه وانه بۆ سزاي هه تاهه تايى
 ده چن، به لآم راستو دروستان بۆ ژيانى هه تاهه تايى.» (aiōnios g166)

26 كاتيك عيسا ئه م وتانهى هه موو ته واو كرد، به قوتاييه كانى خۆى
 فه رموو: 2 «ده زانن جه ژنى په سخه دوو پرۆژى ماوه. كورپى مرؤفيس به
 گرتن ده دريت تاكو له خاچ بدريت.» 3 ئينجا كاهينانى بالا و پيرانى گه ل
 له كووشكى سه رووكى كاهينان كه ناوى قه يافا بوو كو بوونه وه، 4 پڤكه وه
 ته گبيريان ده كرد بۆ ئه وهى به فيلييك عيسا بگرن و بيكوژن. 5 گوتيان:
 «با له جه ژندا نه بيت، نه وهك ئازاوه بكه ويته ناو خه لك.» 6 كاتيك
 عيسا له گوندى بيت عه نيا له مالى شيمۆنه گول بوو، 7 ژتيك به بوتليكي
 ئه له باسته رى بۆنى گرانبه هاوه بۆ لاي هات و بۆنه كهى به سه ريدا پرژاند
 كه له سه ر خوان بوو. 8 كاتيك قوتاييه كان ئه مه يان بينى، تووره بوون و
 گوتيان: «ئهم ده ستبلاوييهى بۆ چييه؟ 9 ده كرا ئه و بۆنه به نرخيكي گران
 بفرؤشرايه و پاره كهى بدرايه به هه ژاران.» 10 عيسا به مهى زانى و پيى
 فه رموون: «بۆچى ئه م ژنه بيزار ده كه ن؟ شتيكي چاكي بۆ من كرد. 11
 هه ژاران هه ميشه له گه لئانن، به لآم من هه ميشه له لاتان نيم. 12 كاتيك ئه و
 ئه م بۆنهى به سه ر له شمدا پرژاند، بۆ ئاماده كردنم بۆ ناشتن ئه مهى كرد. 13
 راستيتان پى ده ليم: له هه ر شوپنيكى جيهاندا ئه م مرگينييه را بگه به نريت،
 وهك يادكردنه وه بهك باسى ئه وهش ده كرپت كه ئه م ژنه كردوويه تى.»
 14 ئينجا به كييك له دوازده قوتاييه كه كه ناوى به هوزاي ئه سخه ريووتى
 بوو، چوو بۆ لاي كاهينانى بالا، 15 گوتى: «چيم ده ده نى تاكو بيده مه
 ده ستان؟» ئه وانيش سى دراوى زيويان بۆ ژمارد. 16 ئيتير له و كاته وه
 به هوزا بۆ هه ليك ده گه را تاكو عيسا به گرتن بدات. 17 له به كمه پرۆژى

جه ژنی فه تیره دا، قوتابیه کان هاتنه لای عیسا و لییان پرسى: «ده ته وئى له کوئى ئاماده کاریت بۆ بکه بن تا کو نانی په سخه بخۆیت؟» 18 فهرمووى: «پرۆنه ناو شار، بۆ لای فلانه کهس، یئى بلاین: «مامۆستا ده فهرموئى، کاتم نزیک بووه ته وه، له گه ل قوتابیه کانم له لای تو نانی په سخه ده خۆم.»» 19 قوتابیه کانیش فهرمانى عیسا یان جیبه جئى کرد و نانی په سخه یان ئاماده کرد. 20 که میواره داهات، عیسا له گه ل دوازده قوتابیه که پالی دایه وه. 21 کاتیک نانیان ده خوارد، فهرمووى: «راستیتان پئى ده لئیم: یه کیگان به گرتم ده دات.» 22 ته وانیش زۆر خه مبار بوون، ههریه که پیلان گوت: «گه وره م، خۆ ته و کهسه من نیم؟» 23 وه لای دایه وه: «ته وه ی له گه لم ده ست ده خاته ناو قاپه که، ته و به گرتم ده دات. 24 کوپى مرؤف ده یئت وه ک ته وه ی له باره یه وه نو سراوه پروات، به لام قور به سه ره وه ی کوپى مرؤف به گرتن ده دات! باشت بوو بۆ ته و کهسه ههر له دایک نه بووا یه.» 25 ئینجا یه هوزا، ته وه ی به گرتنى ده دات، وه لای دایه وه: «رابى، خۆ ته و کهسه من نیم؟» یئى فهرموو: «خۆت گوت.» 26 کاتیک نانیان ده خوارد، عیسا ناتیکی هه لگرت، سوپاسى خودای کرد و له تی کرد، دایه قوتابیه کان و فهرمووى: «وه ریبگرن و یخۆن، ته مه جه سته ی منه.» 27 ئینجا جامیکى هه لگرت و سوپاسى خودای کرد، پئیدان و فهرمووى: «هه موو لئى بخۆنه وه، 28 چونکه ته مه خوئى منه، خوئى په یمانه که یه که له پیناوى خه لکیکی زۆر بۆ گونا به خشین ده پرژیت. 29 پئتان ده لئیم: له مه ودوا ئیتر له م به ره مه ی میو ناخۆمه وه، هه تا ته و پرۆزه دیت که سه ره له نوئى له شانشینی باوکم له گه لئان ده یخۆمه وه.» 30 ئینجا گۆرانى رۆحیان گوت و چون بۆ ده ره وه ی شار بۆ کیوی زه یتوون. 31 ئینجا عیسا یئى فهرموون: «ته مشه و به هوئى ته وه ی به سه رم دیت هه مووتان پشتم تئى ده کهن، چونکه نو سراوه: «[له شوانه که ده ده م، مه رى میگه له که په رت ده بن.]» 32 به لام دواى هه ستانه وه م، پئستان ده که وم بۆ جه لیل.» 33 په ترؤس وه لای دایه وه: «ته گه ره وه ی به سه رت یئت هه موو پشتت لئى بکه ن، من قهت پشتت لئى نا که م.» 34 عیسا یئى فهرموو: «راستیت پئى ده لئیم، ته مشه و پئش خوئیندى که له شیر، سئى جار نکۆلئى له ناسینی من ده که یت.» 35 په ترؤس پئش یئى گوت: «ته نانهت ته گه ره پئو یست بکات له گه لئشت بمرم، هه رگیز نکۆلیت لئى نا که م.» هه موو

قوتاییه کانی دیکه ش وایان گوت. 36 دواى ئەوه عیسا له گه‌لیان بۆ شویننیک
 چوو پێ ده‌گوترا، گه‌تسیمانی، به قوتاییه‌کانی فەرموو: «لێره دانیشن هه‌تا
 ده‌چمه ئەوی نوێژ ده‌که‌م.» 37 په‌تروس و دوو کوره‌که‌ی زه‌بدی برد و
 په‌ژاره و دلته‌نگی دایده‌گرت. 38 پێ فەرموون: «زۆر دلته‌نگم خه‌ریکه‌ به‌رم،
 لێره بمیننه‌وه و ئێشکم له‌گه‌ڵ بگرن.» 39 که‌میک چووه پیش و به‌سه‌ر
 پروودا که‌وت، نوێژی کرد و فەرمووی: «باوکە، ئەگەر ده‌کریت، با ئەم
 جامه‌م لێ دوور بخریته‌وه، به‌لام نه‌ک به‌خواستی من، به‌لکو به‌خواستی
 تۆ.» 40 ئینجا گه‌رایه‌وه بۆ لای قوتاییه‌کان، بینی نوستوون، به‌په‌تروسی
 فەرموو: «ئەری نه‌تاتوانی کاتر مێرینک ئێشکم له‌گه‌ڵ بگرن؟ 41 ئێشک بگرن
 و نوێژ بکه‌ن، تا کو نه‌که‌ونه ناو تاقیکردنه‌وه‌وه. رۆح چالاکه، به‌لام جه‌سته
 لاوازه.» 42 دیسان چووه‌وه نوێژی کرد: «باوکە! ئەگەر نا کریت ئەمه
 له‌سه‌رم تێپه‌ریت و هه‌ر ده‌بێت بیخۆمه‌وه، با خواستی تۆ په‌یره‌و بکریت.»
 43 کاتییک که‌ دووباره‌ گه‌رایه‌وه، بینی نوستوون، چونکه‌ چاویان قورس
 ببوو. 44 ئیتر وازی لێ هێنان و چوو بۆ جاری سێهه‌م نوێژی کرد و هه‌مان
 شتی گوته‌وه. 45 دواى هاته‌وه لای قوتاییه‌کان و پێ فەرموون: «هێشتا
 نوستوون و پشووه‌ده‌ده‌ن؟ ئەوه‌تا کاته‌که‌ نزیک بووه‌ته‌وه و کورپی مرؤف
 ده‌دریته‌ ده‌ست گونا‌ه‌باران. 46 هه‌ستن با برۆین! ئەوه‌تا ئەوه‌ی به‌گرتم
 ده‌دات نزیک بووه‌وه.» 47 هێشتا ئەو قسه‌ی ده‌کرد، به‌هوزا هات، که
 یه‌کیک بوو له‌ دوا‌زده قوتاییه‌که، کۆمه‌لێکی زۆری له‌گه‌ڵ بوو که‌ به
 شمشێر و کوته‌که‌وه له‌لایه‌ن کاهینانی بالا و پیرانی گه‌له‌وه نێردرابوون.
 48 ئەوه‌ی به‌گرتنی ده‌دا نیشانه‌یه‌کی پێدا‌بوون، گوتیوی: «ئەوه‌ی ماچی
 ده‌که‌م ئەوه‌ خۆیه‌تی، بیگرن.» 49 ده‌سته‌جی هاته‌ لای عیسا و گوتی:
 «سلا و پرابی.» ئینجا ماچی کرد. 50 عیسا پێ فەرموو: «هاورێ، ئەوه‌ی
 بۆی هاتووی بیکه.» ئینجا هاتنه‌ پیشه‌وه و عیسا‌یان ده‌سته‌سه‌ر کرد و
 گرتیان. 51 له‌نا‌کاو یه‌کیک له‌وانه‌ی له‌گه‌ڵ عیسا‌دا بوو، ده‌ستی درێژکرد
 و شمشێره‌که‌ی هه‌لکێشا، له‌خزمه‌تکاری سه‌رۆکی کاهینانی دا و گوێی
 بری. 52 عیسا پێ فەرموو: «شمشێره‌که‌ت بگه‌رینه‌وه شوینی خۆی، چونکه
 هه‌موو ئەوانه‌ی شمشێر هه‌لده‌گرن، به‌ شمشێر ده‌مرن. 53 ئایا وا ده‌زانیت
 ناتوانم بانگی باوکم بکه‌م و زیاتر له‌ دوا‌زده له‌شکر فریشته‌م بۆ بنێریت؟ 54

به لام ئیتر چون نووسراوه پیروژه کان دینه دی، که ده لاین به و شیوه به
 پیوسته روو بدات؟» 55 له و کاته دا عیسا به خه لکه که ی فهرموو: «ئایا من
 که سیکی یاخیبووم که به کوته ک و شمشیره وه هاتون بمگرن؟ پرژانه له
 حه وشه کانی په رستگا دانیشبووم خه ریکی فیرکردن بووم، نه تانگرتم. 56 به لام
 نه مانه هه مووی روویدا بو هاته دی نووسراوه پیروژه کانی پیغه مبه ران.»
 ئینجا هه موو قوتاییه کان به جییان هیشت و رایانکرد. 57 نه وانه ی عیسیان
 گرت، بردیانه لای قه یافای سه روکی کاهینان، له وی ماموستایانی ته ورات و
 پیران کوو بوونه وه. 58 په ترؤسیش دوور به دوور بو حه وشه ی مالی سه روکی
 کاهینان دوا ی کهوت، ئینجا چوو ژووره وه و له تیو خزمه تکاران دانیش
 تا کو ده رته نجامه که ی ببینیت. 59 کاهینانی بالا و هه موو نه نامانی نه نجومنی
 بالای جوله که به دوا ی شایه تیه کی درؤدا ده گه پران له سه ر عیسا، تا کو
 سزای کوشنی به سه ردا بدن. 60 به لام هیچیان نه دوزیه وه، هه رچه نده
 زور شایه تی دروزن هاتن. له کو تاییدا دووان هاتن، 61 گو تیان: «ئا نه مه
 گو تی:» ده توانم په رستگای خودا برووخیم و به سی پرؤژ بنیادی بنیمه وه.»
 62 جا سه روکی کاهینان هه ستا و یی گو ت: «هیچ وه لام ناده یته وه؟
 نه م پیاوانه چ شایه تیه کت له سه ر ده دن؟» 63 به لام عیسا بیده نگ بوو.
 سه روکی کاهینانیش یی گو ت: «سویندت ده دم به خودای زیندوو،
 پیتان یی، ئایا تو مه سیحه که ی، کوری خودای.» 64 عیسا یی فهرموو:
 «خوت گو ت. منیش پیتان ده لیم، له ئیستاوه کوری مرؤف ده بین
 له ده سته راستی خودای توانادار داده نیشت و به سه ر هه وری تاسمانه وه
 دینه وه.» 65 ئینجا سه روکی کاهینان جله کانی خوی دادری و گو تی:
 «کفری کرد! ئیتر چ پیوستیمان به شایه ت هه یه؟ نه وه تا گو تیان له کفره که
 بوو. 66 پراتان چیه؟» وه لامیان دایه وه: «شایانی مردنه!» 67 ئینجا تفیان
 له پرووی کرد و مستیان لیدا، هه ندیکیش زلله یان لیدا و 68 گو تیان: «نه ی
 مه سیح، نه گه ر پیغه مبه ریت، بزانه کی بوو لییدایت؟» 69 له و کاته دا په ترؤس
 له ده ره وه، له حه وشه که دانیشبوو. کاره که ریک هاته لای و گو تی:
 «توش له گه ل عیسا ی جه لیلی بوویت.» 70 نه ویش له به رده م هه موویان
 نکوئی کرد: «نازانم چی ده لیت.» 71 ئینجا په ترؤس چوو ده ره وه بو ناو
 دالانه که، کاره که ریکی دیکه ش بینی و به وانه ی نه وی گو ت: «نه مه له گه ل

عیسای ناسیره یی بوو.» 72 دیسان به سویند خوار دنه وه نکۆلی لیکرد: «ئه وه پیاوه ناناسم!» 73 دواى که میک ته وانه ی له وى پراوه ستابون هاتن و به په ترۆسیان گوت: «به راستی توش له وانیت، شیوه زاره که ت ئاشکرات ده کات.» 74 جا ده ستی کرد به نه فره تکردن و سویند خواردن و گوتی: «ئه وه پیاوه ناناسم!» ده سته جی که له شیر خویندی. 75 ئه وسای په ترۆس قسه کانی عیسای بیر که وته وه که فرمووی: «پدش ته وه ی که له شیر بخوینیت، سی جار نکۆلیم لی ده که ت.» ئیتر چوه دهره وه و به کول گریا.

27 کاتیک رۆژ بووه وه، هه موو کاهینانی بالا و پیرانی گه له ته گیریان کرد که عیسا بکوژن. 2 جا به ستیانه وه و بردیان و دایانه ده ست پیلاتوسی فرمانزه وا. 3 ئینجا یه هوزا، ته وه ی به گرتی دا که بینی عیسا حوکی به سه ردا درا، په شیمان بووه وه، سی دراوه زیوه که ی بو کاهینانی بالا و پیران گه برانده وه و 4 گوتی: «گوناهم کرد که ناپاکیم له مرۆفیکی بیتاوان کرد.» گوتیان: «به ئیبه چی؟ خۆت ده زانیت.» 5 ئه ویش زیوه کانی له په رستگا فریدا و چوو خۆی هه لواسی. 6 به لام کاهینانی بالا دراوه زیوه کانیان هه لگرته وه و گوتیان: «دروست نیبه بیخه یه که نجینه ی په رستگاوه، چونکه زخی خوینه.» 7 ئینجا ته گیریان کرد و کیکه ی گۆزه که ره که یان بو گۆرستانی بیگانان پی کری. 8 له بهر ته وه ئه و کیکه یه هه تا ته مرپوش پی ده گوتری کیکه ی خوین. 9 ئه وسای ته وه ی به هوی پیغه مبه ر یه رمیا گوتراوه، هاته دی: [سی پارچه زیوه که یان برد، ئه م زخه له لایه ن نه وه ی ئیسرایله وه له سه ری خه ملینرا، 10 ئینجا به کیکه ی گۆزه که ره که یان دا، وه ک یه زدان فرمانی پیدام.] 11 عیسا له به رده م پیلاتوسی فرمانزه وا پراوه ستا، فرمانزه واش لی پرسى و گوتی: «ئایا تو پاشای جوله که ی؟» عیسا فرمووی: «خۆت گوت.» 12 کاتیک کاهینانی بالا و پیران سکالایان لی ده کرد، هیچ وه لامی نه ده دایه وه. 13 پیلاتوس پی گوت: «ئایا گویت لی نیبه چه ند شایه تیت له سه ر ده ده ن؟» 14 به لام عیسا ته نانه ت به وشه یه کیش وه لامی نه دایه وه، فرمانزه واش زور سه رسام بوو. 15 له هه ر جه ژتیکدا فرمانزه وا کرد بووه نه ریت به گویره ی خواستی خه لکه که به ندرکراویک ئازاد بکات. 16 له و کاته دا گیراویکی به ناوبانگیان هه بوو که ناوی باراباس بوو. 17 له بهر ته وه کاتیک کۆبوونه وه، پیلاتوس لی پرسین:

«ده تانه ویت کیتان بۆ ئازاد بکه م، باراباس یان عیسا، ئەوهی پێی ده گوتری مه سیح؟» 18 چونکه زانی له بهر ئیره یی عیسا یان به گرتن دابوو. 19 کاتیک پپلاتوس له سه ر کورسی دادوه ری دانیشتبوو، ژنه که ی هه والی بۆ نارد: «هیچ له و بی تاوانه مه که، چونکه ته مرۆ له خه وندا له بهر ئەو زۆر ئازارم چیژت.» 20 به لام کاهینانی بالا و پیران خه لکه که یان جۆشدا که داوا بکه ن باراباس ئازاد بکری و عیسا له ناو ببرد ری ت. 21 فه رمانه واه و ه لآمی دانه وه: «له م دووانه کامه تان ده وی بۆ تان ئازاد بکه م؟» گوتیان: «باراباس.» 22 پپلاتوس لێ پرسین: «ئهی چی له عیسا بکه م، ئەوهی پێی ده گوتری مه سیح؟» هه موو گوتیان: «با له خاچ بدری ت!» 23 ته ویش گوتی: «بۆ؟ چ خرا په یه کی کردووه؟» به لام ئەوان زیاتر هاواریان ده کرد: «با له خاچ بدری ت!» 24 پپلاتوس بی نی سوودی نییه و خه ریکه ئازاوه رووده دات، ئاوی هینا و له بهرده م خه لکه که ده ستی شوش ت و گوتی: «له خوینی ئەمه بی تاوانم! له ته ستوی ئیوه یه!» 25 گه ل هه موو وه لآ میان دایه وه: «با خوینی له ته ستوی ئیبه و مندالمان بی ت!» 26 ته وسه باراباسی بۆ ئازاد کردن، به لام فه رمانی دا که عیسا بدری ته بهر قاچی و پاشان له خاچ بدری ت. 27 سه ربازه کانی فه رمانه واه عیسا یان بۆ کۆشکی فه رمانه واه برد و ته واه ی سه ربازه کان له ده وری کۆبوونه وه. 28 رووتیان کرده وه و که وایه کی سوور یان له بهر کرد. 29 هه روه ها تاجیکان له درک دروست کرد و له سه ر یان کرد، قامیشیکان دایه ده ستی راستی، له بهرده می چۆکیان دادا و گالته یان پنی ده کرد و ده یانگوت: «سلا و ته ی پاشای جوله که!» 30 تفیان لیکرد، قامیشه که یان برد و به سه ر یاندا کیشا. 31 دوا ی ته وه ی گالته یان پیکرد، که واکه یان له بهر دا که ند و کراسه که ی خو یان له بهر کرده وه، بر دیان تا وه کو له خاچی بده ن. 32 کاتیک ده هاتنه ده ره وه پیاویکی کورنییان بی نی ناوی شیخون بوو، ناچار یان کرد خاچه که ی ته وه لیکری ت. 33 که گه یشتنه ته و شوینه ی پنی ده گوترا گولگوسا، که به واتای «شوینی کاسه سه ر» دی ت، 34 شه رابی تیکه ل به تالاویان دایه عیسا تا کو بیخواته وه، که تامی کرد نه یویست بیخواته وه. 35 که له خاچیان دا، به تیروپشک جله کانیان دابه ش کرد. 36 ئینجا له وی دانیشتن و ئیشیکان بۆ گرت. 37 له ژوور سه ر یه وه تاواننامه که ی ته ویان دانا که نووسرا بوو: «ئمه عیسا یه، پاشای جوله که.» 38

دوو دزیشیان له گه لئ له خاچ دا، یه کیک له لای پاستی و ئه وهی دیکه ش
 له لای چه پی. 39 ئه وانهی به ویدا تیده پهرین، جتیویان پی ددها و سهریان
 باده دا و 40 ده یانگوت: «ئهی روو خینه ری پهرستگا و بنیاد نهره وهی له سی
 پرورد، خوت رزگار بکه! ئه گه ر تو کوری خودای، له خاچه که دابه زه!»
 41 به هه مان شیوه کاهینانی بالا له گه ل ماموستایانی ته ورات و پیران گالته یان
 پنده کرد و ده یانگوت: 42 «خه لکی دیکه ی رزگار کرد، به لام ناتوانی خوی
 رزگار بکات! ئه گه ر پاشای ئیسرائیله، با ئیستا له خاچه که دابه زیت، باوه پی
 پنده هتین! 43 پشتی به خودا به ست، با ئیستا خودا رزگاری بکات، ئه گه ر
 ئه می ده ویت، چونکه گوتی: «من کوری خودام.» 44 دزه کانیس که
 له گه لئ له خاچ درابوون قسه یان پی ده گوت. 45 له کاتر میز دوازده وه هه تا
 سی، تاریکی بالی به سهر هه موو زه ویدا کیشا. 46 نزیکه ی کاتر میز سی عیسا
 به ده نگیکی به رز هاواری کرد: «[عیلی، عیلی، له ما شه به قتانی؟]» که به
 واتای [خودای من، خودای من، بو وازت لی هینام؟] دیت. 47 کاتیک
 هه ندیک له وانهی له وی پاره ستابوون گوپیان لی بوو، گوتیان: «ئه وه
 بانگی ئه لیا س ده کات!» 48 ده سته جی یه کیک له وان رایکرد و ئیسفه نجیکی
 هه لگرت، خستیه ناو سرکه وه و کردی به سهر قامیشیکه وه و پیندا تا کو
 بیخواته وه، 49 به لام ئه وانی دیکه گوتیان: «لینگه ری، با بزانی ئه لیا س دیت
 رزگاری بکات؟» 50 عیسا ش به ده نگیکی به رز هاواری کرده وه و گیانی
 سپارد. 51 له و کاته دا په رده ی پهرستگا له سهره وه هه تا خواره وه شه ق بوو
 و بوو به دوو پارچه وه. زه وی له رزی و به رد درزیان برد و 52 گۆره کان
 کرانه وه، زۆریک له لاشه ی گه لی پیروزی خودا که مردبوون هه ستانه وه.
 53 دوا ی هه ستانه وه ی عیسا، له گۆره کان هاتنه دهره وه و چوونه ناو شاری
 پیروز، بو زور که سیش دهرکه وتن. 54 کاتیک سهر په له که و ئه وانهی
 له گه لئ پاسه وانی عیسا یان ده کرد، بوومه له رزه که و ئه و شتانه یان بینی که
 پروویدا، زور ترسان و گوتیان: «به پاستی ئه مه کوری خودا بوو!» 55
 زور ژن له وی بوون، له دووره وه ته ماشایان ده کرد، ئه وانهی له جه لیله وه
 دوا ی عیسا که وتبوون و خزمه تیان ده کرد، 56 مریم می مه جده لی و مریم می
 دایکی یاقوب و یوسف، له گه ل دایکی کوره کانی زه بدی له تویان بوون. 57
 کاتیک عیواره داهات، پیاویکی ده وله مه ندی خه لکی پامه هات، ناوی

يوسف بوو، ئەو خۆى قوتابى عيسا بوو. 58 چو بۇ لاي پىلاتوس و داواى تەرمە كەى عيساى لىكرىد، ئىنجا پىلاتوس فەرمانى دا بىدىرىي. 59 يوسفىش تەرمە كەى برد و بە كە تانى پاك پىچاى و 60 لەو گۆرە نوييەى خۆى ناشتى كە لە تاشە بەرد هەل كە ترا بوو، ئىنجا بەردىكى گەورەى گۆر كرده وە سەر دەرگاى گۆرە كە و رۆيشت. 61 مريەمى مەجدەلى و مريەمە كەى ديكەش لەوى بوون، بەرامبەر گۆرە كە دانىشتى بوون. 62 بۇ بەيانى، كە داواى رۆزى خۆ ئامادە كرده، كاهىنانى بالا و فەرىسيە كان لە لاي پىلاتوس كۆبونە وە، 63 گوتيان: «گەرەم، هاتە وە بىرمان ئە و چە واشە كارە كاتىك زىندوو بوو گوتى:» دواى سى رۆز هەلدە ستمە وە. 64 جا فەرمان بەدە هەتا رۆزى سىيەم گۆرە كەى پاس بىكرىت، نە وەك قوتابىيە كانى بىن و بىدزن، ئە و سە بە گەل بلىن لە نىوان مردووان هەستا وە تە وە. جا چە واشەى دواى لە وەى يە كەم خراپتر دە يىت. 65 پىلاتوسىش گوتى: «پاسە وائتان هە يە، برۆن چۆنتان پى باشە و پاسى بىكەن.» 66 ئە وائىش چوون گۆرە كە يان پاس كرىد، مۆريان لە بەردە كە دا و پاسە وائيان دانا.

28 دواى شەممە لە بەرە بەيانى يە كەم رۆزى هەفتە دا، مريەمى مەجدەلى و مريەمە كەى ديكە هاتن تە ماشاى گۆرە كە بىكەن. 2 لە ناكاو بوومە لە رزە يە كى بە هيز روويدا، چونكە فرىشته يە كى يە زدان لە ئاسمانە وە هاتە خوارە وە، چو بەردە كەى گۆر كرده وە لە سەرى دانىشت. 3 روخسارى وەك بروسكە و ابوو، جەلە كانى وەك بە فر سې بوون. 4 پاسە وائە كان لە ترسى ئە و لە رزىن و وەك مردوويان لى هات. 5 بە لام فرىشته كە بە ژنە كانى گوت: «مە ترسن، چونكە دە زانم بە شوين عيساى لە خاچدراودا دە گە پرېن. 6 ئە و لېرە نىيە، هەروەك خۆى فەرمووى، هەستا وە تە وە. وەرن سە يرى ئە و شوينە بىكەن كە لى درىز كرابوو. 7 خىرا برۆن و بە قوتابىيە كانى بلىن:» ئە و لە نىو مردوواندا هەستا وە تە وە، پىش ئىو دە چىتە جە لىل، لەوى دە يىين. ئە وە تا پىم گوتن.» 8 دوو ژنە كە خىرا لە لاي گۆرە كە رۆيشتن، بە ترس و خۆش يە كى گەورە وە پرايان كرىد، بۇ ئە وەى هە وائ بەدە نە قوتابىيە كانى. 9 ئە وە بوو عيسا تووشيان هات و فەرمووى: «سلا و!» ئە مانىش چوونە پىشە وە، پى عيسايان گرت و كرتوشيان بۇ برد. 10 عيسا پى فەرموون: «مە ترسن، برۆن بە برا كانم بلىن با بىچنە جە لىل، لەوى دە مبيين.» 11 كە دە رۆيشتن، هەندىك لە

پاسه وانه کان هاتنه ناو شار و نه وهی پروویدا بوو بۆ کاهینانی بالاییان گپرایه وه. 12 نه وانیش له گه ل پیران کۆبوونه وه و راوژیان کرد، زیویکی زۆریان دایه سه ر یازه کان و 13 گوتیان: «بلین، کاتییک ئیمه خه وتیوین، قوتاییه کانی له شه ودا هاتن و دزیان.» 14 ته گه ر ته مه ش له لای فه رمانزه وا بیسترا، نه وا پزای ده کهین و له کیشه و گرفت ده تانپاریژین.» 15 نه وانیش زیوه کهیان وه رگرت و چۆن قیرکان، وایانکرد، ئیتر ته م قسه یه هه تا ته مرپۆش له ناو جوله که دا بلا و بووه ته وه. 16 ئیتر یازده قوتاییه که چوونه جه لیل، بۆ نه و کپوهی عیسا فه رمانی پیدابوون. 17 کاتییک نه ویان بینی کرتوشیان بۆ برد، به لام هه ندیکان گومانیان کرد. 18 عیسا لیلیان نزیک بووه وه و قسه ی بۆ کردن: «هه موو ده سه لاتییکم له ئاسمان و له سه ر زه وی دراوه تی.» 19 که واته برۆن، هه موو نه ته وه کان بکه نه قوتایی، به ناوی باوک و کور و رۆحی پیرۆز له ئاویان هه لیکیشن، 20 قیریان بکه ن با کار بکه ن به هه موو نه و شتانه ی که رامسپاردوون. دلنیابن من هه موو رۆژییک له گه لئانم، هه تا کۆتایی زه مان.» (aiōn g165)

مه ر قوس

1 سه ره تاي مزگيني عيساي مه سيحي كوري خودا. 2 له په پرتووكي ئيشايي پيغه مبهردا نو سراوه: [من نيردراوي خوم له پيشته وه ده نيرم، ته وه ي ريگات بو تاماده ده كات،] 3 [كه سيك له چوله واني هاوار ده كات و ده لئيت: «ريگا بو هاتي يه زدان تاماده بكن، ريچكه كاني بو ريچكبخه ن.»] 4 يه حيا هات، له چوله وانيدا خه لكي له تاو هه لده كيشا و جاري له تاو هه لكيشاني توبه كردني ددها بو گونا به خشين. 5 خه لكي هه موو گونده كاني يه هوديا و هه موو تورشه ليم ده هاتنه لاي، دانيان به گونا هه كانياندا دينا و له سه ره ده ستي ته و له پروباري نوردون له تاو هه لده كيشران. 6 جلو به رگي يه حيا له مووي و شتر بوو، پشينيكي چهرميشي له ناوقه دي ده به ست، كوله و هه نگويني كيوي ده خوارد. 7 ته مه په يامه كه ي ته و بوو: «له دواي من كه سيك ديت كه زور له من به توانا تره، ته نانه ت شاياني ته وه نيم دابه و يمه وه و قه يتاني پيلا وه كاني بو بكه مه وه. 8 من له تاوتان هه لده كيشم، به لام ته و له روي پيروزتان هه لده كيشت.» 9 له و پروژانه دا عيسا له ناسيره وه هات، كه سه ره به ناوچه ي جهليله و له سه ره ده ستي يه حيا له پروباري نوردون له تاو هه لده كيشران. 10 هه ركه عيسا له تاو هه كه هاته دهره وه، يني ئاسمان شق بوو، روي پيروزيش وه كوتريك له سه ري نيشته وه. 11 ده نكيكيش له ئاسمانه وه هات: «تو كوري خوشه و يستمي، به تو زور دلشادم.» 12 ده سته جي روي پيروز عيساي به ره و چوله واني برد. 13 چل رور له چوله وانيدا له تيوان نازه لاني كيوي دا بوو، شه يتان تاق ده كرده وه، فريشته كانش خزمه تيان ده كرد. 14 دواي ده ستيگر كردني يه حيا، عيسا هاته جهليل و مزگيني خوداي راده گه ياند و 15 ده يفه رموو: «كاته كه هاتو وه ته دي و پاشايه تي خودا نزيك بووه ته وه. توبه بكن، باوهر به م مزگينييه بهين.» 16 كاتيک عيسا به كه ناري ده رياچه ي جهليلدا ده رويشت، شيمون و ئه ندر اوسي براي يني، تورپان فریده دايه ده رياچه كه، چونكه ماسيگر بوون. 17 عيسا پي فهرمون: «وهرن دوام بكه ون، ده تانكم به راو كه ري مرؤف.» 18 ده سته جي توره كانيان به جي پيشت و دواي كه وتن. 19 ئينجا كه ميک دوور كه وته وه، ياقوبي كوري زه بدی و يو حه ناي براي يني، له ناو به له ميكا توره كه ي خويان چا كده كرده وه. 20 يه كسه ر بانگي كردن،

ئەوانىش زەبدى باويكان لە گەل كرىكاران لە ناو بە لە مەكە بە جىپىشت و دواى
 كە وتن. 21 ئىنجا عيسا و شويىنكە وتووانى چوونه شارى كە فەرناحوم. لە
 پرۆزى شەمەدا عيسا چووه كە نىشت و دەستى كرد بە فېركردنى خەلك. 22
 خەلكى لە فېركردنە كەى سەرسام بوون، چونكە وەك دەسە لاتدارىك
 فېرى دە كردن، نەك وەكو مامۆستايانى تەورات. 23 لە كە نىشته كە ياندا
 يەككى لىبوو رۆحى پىسى تىدا بوو، لە پر هاوارى كرد، 24 گوتى: «عيساى
 ناسىرەنى، چىت لىمان دە وىت؟ هاتوى لە ناومان بىه يت؟ دە زمان تۆ كىت،
 پىرۆزە كەى خودايت!» 25 عيسا لى راخورى و فەرموى: «بىدەنگ بە لى
 وەرە دەرەوه!» 26 رۆحە پىسە كەش فېى لە پىاوه كە هىنا و بە دەنگى بەرز
 هاوارى كرد و لى هاتە دەرەوه. 27 هەموو سەرسام بوون و كەوتنە پرسىار
 لە يەكترى: «ئەمە چىيە؟ فېركردىكى نوپىە بە دەسە لاتەوه! فەرمان بە رۆحە
 پىسە كانىش دە دات و گوپرايە لى دە بن.» 28 يەكسەر ناوبانگى عيسا بە
 هەموو ناوچەى دە ورو بەرى جە لىلدا بلا و بووه وه. 29 كاتىك عيسا لە گەل
 ياقوب و يۆحەنا كە نىشته كە يان بە جىپىشت، چوونه مالى شىمۆن و ئەندراوس.
 30 خەسوى شىمۆن لە ناو جىگادا كە وتبوو، تاي هەبوو، خىرا باسى ئەويان
 بۆ عيسا كرد. 31 ئە وىش هات، دەستى گرت و هەلىستاندە وه. تايە كە بەرىدا
 و دەستى كرد بە خزمە تەكرىيان. 32 ئە و ئىوارە يە لە پاش پرۆژا و ابوون، هەموو
 نەخۆش و ئەو كە سانه يان بۆ دە هىنا كە رۆحى پىسىان تىدا بوو. 33 هەموو
 دانىشتووانى شارە كە لە بەر دەرگا كۆبوونه وه، 34 عيسا ژمارە يە كى زۆر
 نەخۆشى بە جۆرە ها دەر دە وه چا ككردە وه و زۆر رۆحى پىسىنى دە ركرد و
 نە يىپىشت رۆحە پىسە كان بدوین، چونكە دە يانزانى كىيە. 35 بەرە بە يانى
 پرۆزى دواتر كە هىشتا تارىك بوو، عيسا هەستا و چووه شويىنكى چۆل و
 لە وى دەستى كرد بە نويز كردن. 36 شىمۆن و هاوړىكانى بە شويىندا گە پران،
 37 كە دۆزىيانە وه پىيان گوت: «هەموو خەلكە كە بە دواتدا دە گە رىن.»
 38 عيسا پى فەرموون: «وهرن، با پرۆين بۆ دىيە كانى دە ورو پىشت، تاكو
 لە وىش پەيامە كە م رابگە يە نم، چونكە من بۆ ئەمە هاتووم.» 39 ئىنجا رۆيشت
 و لە هەموو جە لىلدا لە كە نىشته كانىان پەيامى خوداى رادە گە ياند و رۆحى
 پىسى دەر دە كرد. 40 پىاويك هاتە لای عيسا كە نەخۆشى گولى هەبوو،
 لى پارايە وه و چۆكى دادا و پى گوت: «ئە گەر بته وىت، دە توائت پاك م

بکه یته وه.» 41 عیسا دلی پی سووتا و دهستی بو دریزکرد و دهستی لیدا و پی فرموو: «ده مه ویت، پاک به ره وه!» 42 ده سته جی گولیه که ی لیبو وه و پاک بو وه. 43 دوا ی ته وه ی که عیسا پیا وه که ی به توندی تا گادار کرده وه، ده سته جی به رپی کرد، 44 پی فرموو: «تا گادار به، هیچ شتیک به که س مه لی، به لام برؤ خوت پیشانی کاهین بده و بو پاکبو ونه وه که تئو قوربانیه ی موسا فرمانی کردو وه بیکه، وه ک شایه تیبه ک بویان.» 45 به لام ته و ریش و دهستی به چاردان و بلا و کردنه وه ی تم هه واله کرد، له بهر ته وه عیسا نه یوانی به ئاشکرا بچیتته ناو شار، به لکو له دهره وه له شوینه چۆله کاندای بو و خه لکیش له هه موو لایه که وه ده هاتنه لای.

2 پاش چه ندر روتیک عیسا هاتنه بو که فهرانا حوم، جا بیسترا که له ماله وه به. 2 خه لکیکی زور کوبو ونه وه، به شیوه به ک له به رده رگاش شوین نه مابوو، ته ویش دهستی کرد به باسکردنی په یامی خودای بویان. 3 له و کاته دا کابراه کی ئیفلیجیان هینایه لای، به چوار که س هه لیانگرتبوو. 4 به لام به هوی زوری خه لکه که وه نه یان توانی لی نزیک بینه وه. جا کوتیکی گه وره یان کرده سهربانی ته و شوینه ی که عیسا لیبو و نوینه که یان شور کرده وه که پیا وه ئیفلیجه که ی له سهر بوو. 5 کاتیک عیسا با وه پری ته وانی بیی، به ئیفلیجه که ی فرموو: «کورم، گونا هه کانت به خشران.» 6 هه ندیک له ماموستایانی ته ورات که له وی دانیشتبون، له دلی خو یاندا گوتیان: 7 «بوچی ته مه به م شیوه به ده دویت؟ کفر ده کات! بیجگه له خودا کن ده توانیت گونا به خشتیت؟» 8 ده سته جی عیسا له روحیه وه زانی که ته وان له دلی خو یاندا به و جو ره بیر ده که نه وه، پی فرموون: «بوچی له دلئاندا بیر له م شتانه ده که نه وه؟ 9 کامیان ئاسانتره، به ئیفلیجه که بگوتیت: ”گونا هه کانت به خشران، ”یان بگوتیت: ”هه سته، نوینه که ت هه لگره و برؤ“؟ 10 به لام بو ته وه ی بزنان کوری مرؤف له سهر زه وی ده سه لاتی گونا هه خشین هه به،...» به ئیفلیجه که ی فرموو: 11 «پیت ده لیم: هه سته، نوینه که ت هه لگره و برؤ ره ماله وه.» 12 ته ویش یه کسه ره هستا و نوینه که ی هه لگرت و له بهر چاوی هه موویان چوه دهره وه. به شیوه به ک هه موو سهر سام بوون و ستایشی خودایان کرد و گوتیان: «هه رگیز شتی وامان نه بینوه!» 13 دیسان عیسا چوه سهر که ناری ده ریچه که، خه لکه که هه موو لی

کۆبوونهوه و ئەویش دەستی کرد بە فێرکردنیان. 14 له کاتی رۆشتنیدا،
 لیثی کوری هەلفی بینی له شوینی باجگری دانیشتبوو، یی فەرموو: «دوام
 بکەوه.» ئەویش هەستا و دواى کەوت. 15 له کاتیکدا عیسا له مالى لیثی
 دانیشتبوو، زۆر له باجگران و گوناھاران له گەڵ عیسا و قوتایبیه کانی له سەر
 خوان بوون، چونکە ژمارەى ئەوانە زۆر بوو کە دواى کەوتبوون. 16
 مامۆستایانى تەورات کە فەریسی بوون، کاتیک بینیان عیسا و له گەڵ
 گوناھار و باجگران نان دەخوات، بە قوتایبیه کانی ئەویان گوت: «بۆچی
 له گەڵ باجگر و گوناھاران نان دەخوات؟» 17 کە عیسا گویى له مە
 بوو، یی فەرموو: «لە شساع پێوستی بە پزیشک نییه، بە لکو نه خوش.
 نه هاتووم راستو دروستان بانگهێشت بکەم، بە لکو گوناھاران.» 18 کاتیک
 قوتایبیه کانی یەحیا و فەریسیه کانی بەرۆزوو بوون، چەند کە سیک هاتە لای
 عیسا و لییان پرسى: «بۆچی قوتایبیه کانی یەحیا و قوتابی فەریسیه کانی بەرۆزوو
 دەبن، بە لام قوتایبیه کانی تو بەرۆزوو نابن؟» 19 عیسا یی فەرموو: «ئایا
 بانگهێشتکراوانی زەماوەند دەتوانن بەرۆزوو بن کاتیک زاوا له گەڵاندا یە؟
 هەتا زاوا له گەڵاندا ییت ناتوانن بەرۆزوو بن. 20 بە لام رۆژیک دیت
 کە زاویان لی دوور دەخریتهوه، ئەوسا له و رۆژەدا بەرۆزوو دەبن. 21
 «کەس کراسی کۆن بە پەرۆیه ک کە نه چوو ییتە ئاو پینه ناکات، چونکە
 پینه نوپیه کە له کراسه کۆنه کە راده کیشیت و دراو ییه کە خراپتر دە ییت.
 22 کە سیش شەرابی نوئى ناکاتە ناو مەشکەى کۆنهوه، ئەگینا شەرابە کە
 مەشکە کە دەدرییت، شەرابە کە دەرژیت و مەشکە کەش له ناودە چیت.
 بە لکو شەرابی نوئى دە کریته ناو مەشکەى نوپوه.» 23 له رۆژیکى شەممەدا
 عیسا بە ناو دەغڵدا تیدە پەری، قوتایبیه کانی بە رینگاوه دەستیان کرد بە
 گۆله گەنم لیکردنەوه. 24 فەریسیه کانی پێیان گوت: «پروانه، بۆچی شتیک
 دە کەن کە له شەممەدا دروست نییه؟» 25 عیساش وه لامى دانەوه: «ئایا
 نه تانخویندوووه تەوه داود چى کرد کاتیک خۆی و ئەوانەى له گەلى بوون
 کەوتتە تەنگانە و برسییان بوو؟ 26 له سەردەمى ئەبیاتاری سەرۆکی کاهینان،
 داود چوووه ناو مالى خودا و نانی تەرخانکراوی خوارد، دایە ئەوانەش کە
 له گەلى بوون، ئەوانەى کە دروست نییه بخوریت بۆ کاهینان نه ییت.» 27

ئىنجا پىي فەرموون: «شەممە بۇ مرۇف بەدەپىنراو، ئەك مرۇف بۇ شەممە.
28 كەواتە كۆرى مرۇف گەورەى رۇژى شەممەيە.»

3 دىسان عىسا چووهو ناو كەنىشتىك، لەوى پياونكى لىبوو دەستى
وشك ببوو، 2 ئىتر ھەندىك لەوانەى لەوى بوون چاودىريان دەكرد بۇ
ئەوھى بزانت لە شەممەدا چاكي دەكەتو، تاكو سكالای لى بكن. 3 عىسا بە
پياو دەست وشكبوو كەى فەرموو: «لەبەردەم ھەمووان رابوھستە.» 4
ئىنجا پىي فەرموون: «ئایا لە شەممەدا كارى چا كە دروستە يان كارى خراپە؟
پزگار كردنى ژيان يان كوشتن؟» كەچى پىدەنگ بوون. 5 بە توورەپىوھ
ئاوړى لىيان دايوھ، لەبەر دۇرەقىيان خەمبار بوو، بە پياو كەى فەرموو:
«دەستت درىژ بكن.» ئەویش درىژى كرد و دەستى چاك بووھو. 6
فەرسىيەكان ھاتنە دەرەو و يەكسەر لەگەل ھىرۇدسىيەكان تەگىريان كرد
چۇن پىكوژن. 7 عىسا و قوتابىيەكانى بەرەو دەرياچە كە كشانوھ و خەلكىكى
زۇر لە جەليل دواى كەوتن. 8 كاتىك ھەموو ئەو شتەيان بىست كە
دەبىرد، خەلكىكى زۇر لە يەھودىيا، ئورشەلم، ئادوميا، ئەوبەرى ئوردون و
دەورو بەرى سور و سەيداوھ ھاتنە لای. 9 ئەویش بە قوتابىيەكانى فەرموو
كە بەلەمىكى بۇ ئامادە بكن، بۇ ئەوھى خەلكە كە پالەپەستوى نەخەنە
سەر. 10 لەبەر ئەوھى خەلكىكى زۇرى چاكردەو، واى لىيات ھەموو
دەردە دارەكان بەرەو پرووى دەھاتن تاكو دەستى لىدەن. 11 ئەو كەسانەى
كە رۇحى پىسيان تىدابوو، كاتىك دەيانىنى كرتۇشيان بۇ دەبرد و ھاواريان
دەكرد: «تۆ كۆرى خوداى!» 12 ئەویش بە توندى فەرمانى پىدەدان لە لای
كەس باسى نەكەن. 13 عىسا چووه سەر شاخىك و ئەوانەى بانگكرد كە
خۆى وىستنى، ئەوانىش چوونە لای. 14 دواز دەى ديارى كرد و ناوى
لىنان نىردراوان، تاكو لەگەلى بن و بۇ چاردان بياننىرەت و 15 دەسە لائىان
ھەبىت بۇ دەركردنى رۇحى پىس. 16 ئەم دواز دە كەسەى ديارى كرد:
شىمۇن كە ناوى لىنا پەترۇس، 17 ياقوبى كۆرى زەبدى و يۇحەناى
براى كە ناوى لىنان بوانەرگس، واتە كورانى ھەورە تریشقە، 18 ھەروھە
ئەندراوس، فىليپۇس، بەرتۇلماوس، مەتا، توماس، ياقوبى كۆرى حەلفى،
تەداوس، شىمۇنى كانەوى و 19 يەھوزاى ئەسخەرىوتى كە عىساى بەگرتن
دا. 20 عىسا چووه ماىك و دىسان خەلكىكى زۇريان لى كۆبووھو، بە

شپوه په ک که نه یاتوانی نان بخون. 21 کاتیک که سوکاری بیستیان، هاتن بیگرن، چونکه ده یانگوت: «میشکی تیکچووه.» 22 ماموستایانی ته وراثتیش که له تورشه لیمه ووه هاتبون، گوتیان: «به عل زه بول دهستی به سهردا گرتووه، به شای روجه پیسه کان، روهی پیس دهرده کات.» 23 عیسا بانگی کردن و به نمونه قسه ی بو کردن: «شہیتان چون ده بیت شہیتان دهر بکات؟ 24 ته گهر شانشینتیک دوو به ره کی تیداییت، نه و شانشینه خوی رانا گریت. 25 ته گهر مالیکیش دوو به ره کی تیداییت، نه و مالہ خوی رانا گریت. 26 ته گهر شہیتان له خوی هه لگه رایه ووه و دوو به ره کی تیکه وت، خوی رانا گریت، به لکو کوتای پی دیت. 27 که سیش ناتوانیت بچیتته مالی پیاوئیکی به هیز و شته کانی تالان بکات، ته گهر یه که م جار نه یه سیتته ووه، نینجا مالہ که ی تالان بکات. 28 راستیتان پی ده لیم: هه موو گوناوه و کفر کردتیکی مرؤف ده به خشریت، 29 به لام نه ووهی سه باره ت به روهی پیروز کفر بکات، هه رگیز نابه خشریت، به لکو به گوناهیکی هه تاهه تایه ووه تاوانباره.» (aiōn g165, aiōnios g166) 30 نه مهی فهرموو، چونکه ده یانگوت: «روهی پیسی هه یه.» 31 دایک و برا کانی عیسا هاتن، له دهره ووه پراوه ستان و ناردیان به دوایدا. 32 خه لکیش له دهره ووه ری دانیشتبون، پیمان گوت: «وا دایک و برا کانت له دهره ووه به دواتدا ده گهرین.» 33 وه لاهمی دانه ووه و فهرمووی: «دایک و برا کاتم کین؟» 34 چاوی گپرا به سهر نه وانه ی له دهره ووه پستی دانیشتبون و فهرمووی: «دایک و برای من نه مانه ن. 35 نه ووهی به خواستی خودا بکات، خوشک و برا و دایکه.»

4 دیسان عیسا له که ناری دهریاچه ی جهلیل دهستی کرد به فیرکردنی خه لک، خه لکیکی ئیجگار زور لپی کو بووه ووه، تا کو وای لپات چووه ناو به له میکی ناو تاوه که دانیشیت، هه موو خه لکه که ش له نریک تاوه که له سهر وشکانی بوون. 2 به نمونه زور شتی فیرکردن، له فیرکردنه که پیدای پیمان فهرموو: 3 «گوی بگرن، جوتیاریک چووه دهره ووه توو بکات. 4 که تووی دهره ووه شانده، هه ندیکی که وتنه سهر ریگا، بالنده ش هاتن و خواردیان. 5 هه ندیکیش که وتنه سهر زه وپیه کی به رده لان که خوئی که م بوو، خپرا سهریان دهر کرد، چونکه زه وپیه که ی قول نه بوو. 6 به لام که پروژ هه لمت سوتان و وشک بوون، چونکه ره گیان نه بوو. 7 هه ندیکیشیان

کهوتنه نیو درکان، درکه کان گه وره بوون و خنکاندیانن و بهرهمیان نه دا. 8 هه نندیکیش کهوتنه سهر زه و بیه کی باش، پروان و گه شه یان کرد و بهرهمیان دا، یهک به سی و یهک به شهست و یهک به سه ده.» 9 ئینجا فهرمووی: «ئه وهی گوئی هه یه بو بیستن، با بیستیت!» 10 کاتیک عیسا به ته نه بو، ئه وانهی له ده وروپشتی بوون له گه ل دوازده قوتابییه که، ده رباره ی نمونه که لییان پرسی. 11 ئه ویش پی فهرموون: «نه پی شانینی خودا به ئیوه دراوه، به لام ئه وانهی له ده ره وهن هه موو شتیکیان به نمونه پی ده گوتریت، 12 بو ئه وهی» [به سهرکردن سهر بکه ن، به لام نه بیستن، به بیستن بیستن، به لام تینه گن، نه وهک بگه ریته وه و به خشرین!]» 13 ئینجا پی فهرموون: «تایا له م نمونه یه تینه گه لیشتن؟ باشه چون له نمونه کانی دیکه تیده گن؟ 14 جوتیاره که په یامی خودا توو ده کات. 15 هه ندیگ که س وه کوئه و توانه ن که ده که ونه سهر ریگا که، که په یامه که یان لی توو ده کریت، کاتیک ده بیستن ده سته جی شه یان دیت و ئه و په یامه ده بات که تیاندا توو کراوه. 16 ئه وانهی دیکه که له سهر به رده لانه که توو کران، ئه وانه ن که په یامه که ده بیستن و ده سته جی به خوشیه وه وه ریده گن، 17 به لام بو ماویه کی که م ده میتن، چونکه ره گیان نییه. دواتر له بهر په یامه که توشی ته نگانه و چه و سانه وه ده بن، یه کسه ر ده که ون. 18 ئه وانهی دیکه که له نیو درکه کاندایا توو کران، ئه مانه ئه وه ن که په یامه که ده بیستن، 19 به لام خه می ژیان و فریوخواردنی ده وله مندنی و ئاره زووی شته کانی دیکه دینه ناوه وه و په یامه که ده خنکینن، ئیتری به ره هم ده بن. (aiōn g165) 20 ئه وانهی دیکه که له سهر زه و بیه کی باش توو کران، ئه وانه ن که په یامه که ده بیستن و وه ریده گن و به ره هم ده ده ن، یهک به سی و یهک به شهست و یهک به سه ده.» 21 ئینجا پی فهرموون: «تایا خه لکی چرا هه لده که ن تا کو بیخه نه ژیر ته شت یان نوینه وه؟ باشه له سهر چرادان داینانین؟ 22 چونکه هه یج شتیکی شار دراوه نییه ئاشکرا نه بیست و نه پی نییه ده رنه که ویت. 23 ئه گه ر یه کیک گوئی هه یه بو بیستن، با بیستیت.» 24 هه روه ها پی فهرموون: «ورد بینه وه له وهی ده بیستن. به و پیوانه یه ی ئیوه بو خه لک ده پیون، خودا بوتان ده پیوتیه وه و زیاتریشتان ده داتی، 25 چونکه ئه وهی هه یه تی، پی ده دریت، ئه وه ش که نییه تی، ته نانه ت ئه وهی هه شیه تی لی ده سه نریته وه.» 26 هه روه ها

فەرمووی: «شانشینى خودا له مرفۆئىك ده چىت تۆو بوە شىنئىتە سەر زەوى. 27 شەو دە خەوئىت و رۆژ هەلەدە ستىت، تۆو كە سەر دەر دەكات و گەشە دەكات، ئەوئىش نازانىت چۆن دەئىت. 28 زەوى له خۆيەو بەرەم دەدات، يە كەم جار گيا، ئىنجا گولە گەنم، پاشان له گولە گەنمە كەدا گەنى تەواو. 29 بەلام كاتىك بەرە كە پىدە گات، دەستبەجى داسى لى گىر دەكات، چونكە دروئىنەى هاتوو. 30 هەروەها فەرمووی: «شانشینى خودا له چى دەچىت؟ بە چ نمونە يەك پروونى بكە يەو؟ 31 شانشینى خودا وەك دەنكە خەر تەلە يەك، كاتىك لە سەر زەوى تۆو دەكرىت، له هەموو تۆو كانى سەر زەوى بچوو كترە. 32 كاتىك تۆو دەكرىت، گەشە دەكات و له هەموو پروو كە كان گەورە تر دەئىت و لقی گەورە دەر دەكات، بە شىو يەك بەلندەى ئاسمان دەتوان لە ژىر سىبەر يدا هیلانە بكەن. 33 هەتا ئەو ئاستەى دەياتوانى لى تىبگەن، عىسا بە زۆر نمونەى لەو شىو يە خەلكى فیر دەكرد. 34 بەئى نمونە قەسەى بۆنە دەكردن، بەلام كاتىك بە تەنها دەبوو لە گەل قوتابىيە كانى خۆى هەموو واتا كانى بۆ پروون دەكردنەو. 35 هەر ئەو رۆژە، كاتىك ئىوارە داها، بە قوتابىيە كانى فەرمو: «با پىر پىنەو ئەو بەر. 36 ئەوانىش خەلكە كەيان بە جىپىشت و هەر بەو شىو يەى لەناو بەلەمە كە بوو برديان، بەلەمى دىكەشى لە گەل بوو. 37 ئىنجا پرەشە بايەكى توند هەلكرد، شەپۆلە كان بە توندى لە بەلەمە كەيان دەدا، كە خەرىك بوو پر پىت لە تاو. 38 عىسا لە دواوە سەرى خستبوو سەر سەرىنىك و خەوتوو. هەلىانساند و پىيان گوت: «مامۆستا، بەلاتەو گزنگ نىيە ئەگەر لەناو بچىن؟» 39 ئەوئىش هەستا و لە پرەشە باكەى راخوړى و بە دەريا چەكەى فەرمو: «پىدەنگ بە! هىمن بە!» پرەشە باكە وەستا و بوو هىمنىيەكى تەواو. 40 ئىنجا پى فەرموون: «بۆچى ئەو نەندە دە ترسن؟ هىشتا باوەر تان نىيە؟» 41 ئەوانىش تۆقین و بە يەكتر پىان دەگوت: «ئەمە كىيە؟ تەنانت با و دەرياش گوپرايە لى دەبن!»

5 ئىنجا گەلشتنە ئەو بەرى دەريا چەكە، بۆ هەرىمى گەراسىن. 2 كاتىك عىسا لە بەلەمە كە دابەزى، يەكسەر لەناو گۆرستان پياوئىكى تووش بوو رۆحى پىسى تىدا بوو، 3 لەناو گۆرستاندا دەژيا، كەس نەيدەتوانى چىتر بىبە ستىتەو، تەنانت بە زنجىرئىش. 4 زۆر جار بە كۆت و زنجىر دەبەسترايەو، بەلام زنجىرە كانى دەچپراند و كۆتەكانىشى دەشكاند، كەس

نه‌یده‌توانی به‌سه‌ریدا زال بیت. 5 شه‌و و پروژ به‌رده‌وام له‌ناو گۆرستان و له
 چیا کاندای بوو، هاواری ده‌کرد و به‌ به‌رد له‌شی خوی بریندار ده‌کرد. 6
 کاتیک له‌ دووره‌وه‌ عیسی بیی، رایکرد و کرتوشی بۆ برد. 7 به‌ ده‌نگیکی
 به‌رز هاواری کرد: «چیت له‌ من ده‌ویت، ته‌ی عیسی کوری خودای
 هه‌ره‌به‌رز؟ سویندت ده‌ده‌م به‌ خودا، ته‌شکه‌نجهم مه‌ده‌!» 8 چونکه‌ عیسا
 پیی فهرموو بوو: «ته‌ی رۆحی پیس، له‌ پیاوه‌ که‌ وه‌ره‌ ده‌ره‌وه‌!» 9 ئینجا
 لیی پرسی: «ناوت چییه‌؟» پیی گوت: «ناوم لیگیونه، چونکه‌ ئیمه‌ زۆرین.»
 10 زۆریش له‌ عیسا پارایه‌وه‌ نه‌یاننیریتته‌ ده‌ره‌وه‌ی ناوچه‌ که‌ 11 له‌وی
 رانه‌ به‌رازیکی گه‌وره‌ له‌ قه‌د شاخه‌ که‌ ده‌له‌وه‌ران، 12 رۆحه‌ پیسه‌کان
 له‌ عیسا پارانه‌وه‌: «بماننیره‌ ناو به‌رازه‌کان، با بچینه‌ ناویان.» 13 ته‌ویش
 ری پیدان. رۆحه‌ پیسه‌کان هاتنه‌ ده‌ره‌وه‌ و چوونه‌ ناو به‌رازه‌کان، ئینجا
 رانه‌ که‌ که‌ تریکه‌ی دوو هه‌زار سه‌ر ده‌بوون، به‌ خیرایی له‌ قه‌دپاله‌ که‌وه‌ بۆ ناو
 ده‌ریاچه‌ که‌ هه‌لدیران و خنکان. 14 به‌رازه‌وانه‌کان رایانکرد و هه‌والیان دا به‌
 شار و گونده‌کان. خه‌لکه‌ که‌ش هاتن تا کو بیین چی روویداوه‌. 15 کاتیک
 هاتنه‌ لای عیسا، بیینیان ته‌وه‌ی له‌شکرێک رۆحی پیسی تیدا بوو، دانیشتوه‌
 و پۆشته‌یه‌ و ئاقله‌، ئیتر ترسان. 16 ته‌وانه‌ش که‌ بینبیویان چی به‌سه‌ر
 به‌رازه‌کان و ته‌و که‌سه‌دا هات که‌ رۆحی پیسی تیدا بوو، رووداوه‌ که‌یان
 بۆ خه‌لکه‌ که‌ گێراییه‌وه‌. 17 ئیتر ده‌ستیان به‌ پارانه‌وه‌ کرد له‌ عیسا تا کو له‌
 ناوچه‌ که‌یان پروات. 18 کاتیک عیسا سواری به‌له‌مه‌ که‌ ده‌بوو، ته‌و که‌سه‌ی
 رۆحی پیسی تیدا بوو، لیی پارایه‌وه‌ که‌ له‌گه‌لی پروات. 19 ریگی نه‌دا،
 به‌لکو پیی فهرموو: «بگه‌رپۆه‌ ناو مال و که‌سوکاره‌ که‌ت، بۆیان بگێره‌وه‌
 په‌روه‌ردگار چی بۆت کردوه‌ و چۆن به‌زه‌بی پیتدا هاته‌وه‌.» 20 جا
 رۆیش و له‌ ده‌ شاره‌ که‌ ده‌ستی به‌ جار دانی هه‌موو ته‌وه‌ کرد که‌ عیسا
 بۆی کرد بوو. هه‌موو سه‌رسام بوون. 21 دیسان عیسا به‌ به‌له‌مه‌ که‌ په‌ریه‌وه‌
 ته‌وبه‌ر، هه‌ر له‌ که‌ناری ده‌ریاچه‌ که‌ بوو خه‌لکیکی زۆر لیی کو بوونه‌وه‌.
 22 یه‌کیک له‌ پێشه‌وایانی که‌ نیشته‌ هات، ناوی یایرۆس بوو، کاتیک
 عیسا بیی، له‌به‌ریی که‌وت و 23 زۆر لیی پارایه‌وه‌: «کچه‌ بچوکه‌ که‌م له‌
 سه‌ره‌مه‌رگدایه‌، وه‌ره‌ ده‌ستی له‌سه‌ر دابئی تا کو چاک بیته‌وه‌ و برییت.»
 24 عیسا له‌گه‌لی چوو، خه‌لکیکی زۆر دوا‌ی که‌وت و پاله‌په‌ستویان لی

ده کرد. 25 ژتیک لهوی بوو که دوازه سال خوینبه ربوونی هه بوو. 26 به دهستی چه ندين پزیشک نازاری زوری چیرتیوو، تهوهی هه بیوو. خه رچی خوی کردبوو، به لام هیچ سوودیکی نه بوو، به لکو خراپتر بوو. 27 باسی عیسا ییستیوو، بویه هاته ناو خه لکه که و له دواوه دهستی له کراسه که ی دا، 28 چونکه له دلی خویدا گوتی: «ته گه ر ته نها دهست له کراسه که ی بدهم، چا که بدهوه.» 29 دهستبه جی خوین له به ررؤیشتنه که ی پراوه ستا و له له شیدا ههستی به چا کبوونه وه کرد له نه خویشیه که ی. 30 یه کسه ر عیسا زانی هیژیک لپی هاته دهره وه، ناوری له خه لکه که دایه وه و فهرمووی: «کی دهستی له کراسه که م دا؟» 31 قوتاییه کانی وه لامیان دایه وه: «ده بینیت خه لکه که پالپه ستوت لیده کهن، که چی ده فهرمووی کی دهستی لیدام؟» 32 به لام عیسا چاوی ده گیرا، تا کو بزانی کئی بوو وای کرد. 33 ژنه کهش که به رووداوه که ی خوی ده زانی، به ترس و له رزه وه هات، له بده رده می کهوت و هه موو شتیکی به راستی پئی گوت. 34 ته ویش پئی فهرموو: «کچم، باوه ر کهت توی چا ککرده وه، برؤ به سه لامهت و له نه خویشیه کهت چا کبیه وه.» 35 کاتیک عیسا قسه ی ده کرد، چه ند که سیک له مالی پیشه وای که نیشته وه هاتن و گوتیان: «کچه کهت مرد، ئیتر ته زیهت مه خه ره بهر ماموستا.» 36 عیسا قسه کانی ته وانی بهر گوی کهوت، به پیشه وای که ی که نیشتی فهرموو: «مه ترسه، ته نها باوه رت هه بیئت.» 37 نه ییشت کهس له گه لی بیچت، په ترؤس و یاقوب و یوحه نای برای یاقوب نه بیئت. 38 هاتنه مالی پیشه وای که ی که نیشست، بیینی هه را و گریان و شیوه تیکی زوره. 39 چوو ژووره وه، پئی فهرموون: «بوچی هه راتانه و ده گرین؟ کچه که نه مردوو، به لکو نوستوو.» 40 به مه خه لکه که پئی پیکه نین. به لام عیسا هه موویانی دهر کرده دهره وه، دایک و باوکی منداله که ی برد له گه ل ته وانه ی له گه لی بوون و چوو ژووره وه بوئه شویتیه ی منداله که ی لیوو. 41 دهستی منداله که ی گرت و پئی فهرموو: «تالیسا، قوم!» که به واتای «کیژوله، بیئت ده لیم ههسته!» دیت. 42 کچه که که ته مه نی دوازه سال بوو، دهستبه جی هه ستا و دهستی به ررؤیشتن کرد، جا هه موویان زور سه رسام بوون. 43 به توندیش رایسپاردن کهس به مه نه زانیئت و فهرمووی شتیکی بده نی با بیخوات.

6 عیسا ئەوێ بە جیپۆشت و گەرایەوێ شارە کە ی خۆی، قوتابییە کانیسی دوا ی کەوتن. 2 کە بوو شەممە، لە کەنیشتا دەستی کرد بە فێرکردنی خەلک، زۆر لەوانە ی گویان لێ گرتبوو سەر سام بوون. گوتیان: «ئەمە ئەمانە ی لە کوی بوو؟ ئە ی ئەم دانایە ی پێ دراو و ئەم پەر جوائە ی لە سەر دەستی دە کرین! 3 ئەری ئەمە دارتاشە کە ی کوری مریەم و برا کە ی یاقوب و یوسی و یەهوذا و شیمن نیه؟ خوشکە کانی لێرە لە لاما نین؟» ئیتر پەتیان کردەو. 4 بە لام عیسا پێ فەر موون: «پێغە مە بر بێ ریز نیه، لە شاری خۆی و لە تیوان خزم و کە سوکار و مالی خۆی نە بیت.» 5 ئیتر لەویدا نە تیوانی هیچ پەر جویک بکات، تە نا چە ند نە خوشیک نە بیت کە دەستی لە سەر دانان و چاکی کردنەو. 6 لە ییباو پێ ئەوان سەری سوور ما، ئینجا بە گوندە کانی دەو رو بەردا دە گەرا و خەلکی فێر دە کرد. 7 دوا زده قوتابییە کە ی بانگ کرد، دوو دوو دەستی بە ناردنیان کرد و دە سە لاتی بە سەر رۆحە پیسە کاندای پیدان. 8 راب ساردن کە بۆ ریگا هیچ نە بەن جگە لە گوچاتیک، نە نان و نە توورە کە و نە پارە بۆ بەر پشتین، 9 پێلا و لە پێ بکەن بە لام کراسی زیاده لە بەر مە کەن. 10 پێ فەر موون: «لە هەر شوینیک چوونە مائیک، لەوی بمیننەو هە تا ئەوی بە جیدە هیئن. 11 ئە گەر لە هەر شوینیکیش پێشوازیان لێ نە کردن و گویان لێ نە گرتن، لەوی پڕۆنە دە روه و توژی پێتان بە کینن، بۆ شایەتی لە سەریان.» 12 ئە وائیش چوونە دە روه و جار ی تۆ بە کردنیان دا. 13 رۆحی پیسی زۆریان دە رکرد و زۆر نە خوشیان بە پڕۆن چە ور کرد و چاکیان کردنەو. 14 هیرو دسی پاشا لەم بارە یهوه بیستی، چونکە ناوی عیسا دە نگیدابوو هوه و دە یانگوت: «یە حیای لە ئاوه لکیش لە ناو مردوان هه ستاوه ته وه، لە بەر ئەوه کاری پەر جوو لە سەر دەستی ئەو دە کریت.» 15 خەلکی دیکە دە یانگوت: «ئە لیاسە.» هە ندیکیش دە یانگوت: «پێغە مە بریکە، وهک پێغە مە برانی سە رده می کۆن.» 16 بە لام هیرو دس کاتیک بیستی، گوتی: «یە حیایه، ئەوه ی سە رم پری، ئەوه هه ستاوه ته وه!» 17 هیرو دس لە بەر هیرو دیای ژنی فیلیپۆسی برای، ئەوه ی کە خۆی خواستبووی، نارد بووی و یە حیای گرتبوو، پە لبهستی کرد بوو و خستبوویە زیندانەوه، 18 لە بەر ئەوه ی یە حیا بە هیرو دسی دە گوت: «دروست نیه براژنه کت بخوازیت.» 19 ئیتر هیرو دیا زۆر رقی لێ دە بووه وه و حەزی دە کرد بیکوژیت، بە لام نە ی دە توانی،

20 چونکه هیروؤدس له یه حیا ده ترسا، ده یزانی پیاوونکی راستودروست و پیرۆزه، ده پیاراست. کاتیک گوئی لی ده گرت زور ده شیوا، چه زیشی ده کرد گوئی لی بگریت. 21 له کوتاییدا ده رفه تیک ریگکهوت. هیروؤدس له جه ژنی له دایکبوونیدا خواتیکی بو گه وره پیاوان و فهرانده کانی و پیاو ماقولانی جه لیل سازکرد. 22 کچی هیروؤدیا هاته ژووره وه و سه مای کرد. جا هیروؤدس و نه وانه ی دنلخوش کرد که له گه لی پالیاندا بووه. پاشا به کچه که ی گوت: «نه وه ی ده ته ویت له منی داوا بکه، ده تده می.» 23 سویندیشی بو خوارد: «هه رچیم لی داوا بکه یته ده تده می، ته گه ر نیوه ی شانشینه که شم ییت.» 24 نه ویش چوه ده ره وه و به دایکی گوت: «داوای چی بکه م؟» گوتی: «سه ری یه حیا ی له تاوه له کیش.» 25 ده سته جی و به په له هاته ژووره وه بو لای پاشا، داوای کرد و گوتی: «ده مه ویت ئیستا سه ری یه حیا ی له تاوه له کیشم له سه ر سینیه ک بده یی.» 26 پاشا زور دلگران بووه. به لام له بهر سوینده که ی و نه وانه ی له گه لی له سه ر خوان بوون، نه یویست ره تی بکاته وه. 27 پاشا یه کسه ر جه لادی نارد و فهرانی دا سه ری به ییت. نه ویش چوو له زیندان سه ری په راند، 28 له سه ر سینیه ک سه ری نه وی هینا و دایه کچه که، کچه ش دای به دایکی. 29 قوتاییه کانی یه حیا ییستیان، هاتن تهرمه که یان هه لگرت و له گوریکدا ناشتیان. 30 نیردراوان له عیسا کوبوونه وه و هه موو نه و کاره و فیرکردنانه یان بو گپراهه وه که کردبوویان. 31 نه ویش یی فهرموون: «هه ر خوتان وه رنه شوینیکی چول که میک پشوو بده ن.» له بهر نه وه ی نه وانه ی ده هاتن و ده چون زور بوون، ده رفه تی نان خواردنیان نه بووه. 32 ئیتر هه ر خزیان به به لام چوونه شوینیکی چول. 33 به لام خه لکیکی زور نه وانیان له کاتی رویشتندا بینی و ناسیانه وه، له هه موو شاره کانه وه پیکه وه به پی به ره و نه وی رایانده کرد و پیشیان که وتن. 34 کاتیک عیسا له به لامه که دابه زی، خه لکیکی ییشوماری بینی و دل پییان سووتا، چونکه وه ک مه ری بی شوان واپوون، هه ر بویه ده سته کرد به فیرکردنیان به زور شت. 35 کاتیک دره نگ داها، قوتاییه کانی هاتنه لای و گوتیان: «نه م شوینه چوله و ئیستا کاتیش دره نگه. 36 به رپیان بکه، تاکو بچه نه م کیکه و گوندانه ی ده ورره ر خواردن بو خزیان بکر.» 37 به لام وه لامی دانه وه: «ئیه شتیکیان بده نی با یخون.» پییان گوت: «تایا

بچین بائی دوو سەد دینار نانیاں بۆ بکەین و بیاندەیی، تاکو بچۆن؟» 38
 ئەویش یی فەرموون: «برۆن بزانی چەند ناتان هەیه.» کە زانیان گوتیان:
 «پێنج نان و دوو ماسی.» 39 ئینجا فەرمانی پیدان خەلکە کە کۆمەڵ کۆمەڵ
 لەسەر سەوزە گیا دا بنیشین. 40 بە کۆمەڵ دا نیشتن، سەد سەد و پەنج
 پەنج. 41 ئینجا پێنج نانه کە و دوو ماسییە کە ی هەلگرت و تەماشای ئاسمانی
 کرد، سوپاسی کرد و نانه کانی لەتکرد و دایە قوتابییە کانی تاکو لە بەردە میان
 دا بنین، دوو ماسییە کە شی بەسەر هەموویان دا بەش کرد. 42 هەموو
 خواردیان و تێر بوون. 43 پاشان دوازدە سە بەتە ی پر لە پەلکە نان و ماسییان
 هەلگرتەو. 44 ئەوانە ی لە نانه کە یان خوارد پێنج هەزار پیاو بوون. 45
 دەستبە جی عیسا قوتابییە کانی ناچار کرد سواری بە لەمە کە بن و پێشی بکەون
 بۆ ئەو بەری دەریاچە کە، بۆ شارۆچکە ی ییت سەیدا، هەتا خۆی خەلکە کە
 بەرێ دەکات. 46 دوا ی بەرێ کردنیان، بۆ نوێژکردن چوو سەر شاخ. 47
 کە ئیوارە دا هات، بە لەمە کە لە ناو پراستی دەریاچە کە بوو، عیسا ش بە تەنها
 لەسەر وشکانی بوو. 48 کە بینی قوتابییە کانی بە هۆی سەوڵ ئیدانەو ماندوو
 بوون، چونکە ئاراستە ی پرە شەبا کە پێچەوانە بوو، لە بەرەبیان هاتە لایان،
 بەسەر دەریاچە کە دا رویشت و ویستی ئینان تێپەریت. 49 بەلام کاتیک
 بینیان بەسەر دەریاچە کە دا دەروات، وایانزانی دیو زەمە، جا هاواریان
 کرد، 50 چونکە هەموو بینیان و پەشوکان. ئەو دەستبە جی قسە ی لە گەڵ
 کردن: «ورەتان بەرز بئ! ئەو مەنم. مە ترسن.» 51 ئینجا بۆ لایان سەرکەوتە
 ناو بە لەمە کە و پرە شەبا کە وەستا. جا بە تەواوی سەرسام بوون، 52 لە بەر
 ئەو ی لە پەر جوی نانه کان تێنە گەشتن؛ دلایان هەر رەق بوو. 53 کاتیک
 عیسا و قوتابییە کانی پەرینەو ئەو بەر، هاتە خاکی جە نیسارەت و لەنگەریان
 گرت. 54 کاتیک لە بە لەمە کە دا بەزین، خەلک عیسا یان ناسییەو. 55 بە
 پەلە رویشتن و دەستیان کرد بە هینانی نەخۆشە کانیان بەسەر نوینە کانیانەو بۆ
 هەر شو ئێتیک کە دەیاننست عیسا ی لێی. 56 بۆ هەر شو ئێتیک دە چوون،
 گوند، شار، کێلگە، خەلک نەخۆشە کانیان لە بازار دادەنا و لێی دەپارانەو
 کە تەنها دەست لە چمکی کراسە کە ی بدەن. جا هەموو ئەوانە ی دەستیان لێ
 دەدا چا کە بوونەو.

7 فەریسی و ھەندیکی لە مامۆستایانی تەورات کە لە ئۆرشەلیمەو ھاتیوون لەلای عیسا کۆبوونەووە. 2 بینیان ھەندیکی لە قوتایبەکانی بە دەستی پیس نان دەخۆن، واتە بێ دەست شوشتن، 3 چونکە فەریسی و ھەموو جولەکەکان نان ناخۆن ئەگەر بە باشی دەستیان نەشۆن، لەبەر ئەوەی پەيوەست بوون بە نەریتی پیرانەو، 4 ھەرۆھە کاتیکی لە بازار دینەو نان ناخۆن ھەتا خۆیان نەشۆن. زۆر داوونەریتی دیکەش ھەبە کە جێبەجێ دەکەن، وەکو شوشتنی کاسە و چاپەست و دۆلکەکی مس. 5 فەریسی و مامۆستایانی تەوراتیش لە عیسیان پرسى: «بۆچی قوتایبەکانت لەسەر نەریتی پیران نارۆن و بە دەستی پیس نان دەخۆن؟» 6 ئەویش پێی فەرموون: «ئیشایای پێغەمبەر سەبارەت بە ئیووی دووروو پێشبینی باشی کردووە، وەک نووسراوە: «ئەم گەلە ھەر بە دەم ریزم لێ دەگرن، بەلام دلێان لیم دوورە. 7 بەخۆراپی دەمپەرستن، تەنھا راسپاردەى مرۆفانە قیری خەلک دەکەن.» 8 ئیوہ راسپاردەى خوداتان پشتگوێ خستوو و دەستتان بە نەریتی مرۆفەوہ گرتوو.» 9 دیسان پێی فەرموون: «باش راسپاردەى خودا رەت دەکەنەو، بۆ ئەوہی پارێزگاری لە نەریتی خۆتان بکەن. 10 ئەوہ تا موسا گوتووہتی: [ریزی دایک و باوگان بگرن]، ئەوہی نەفرەت لە دایکی یان باوکی بکات، دەیت بکوژیت.» 11 بەلام ئیوہ دەلێن: «ئەگەر یەکیک بە دایک یان باوکی بلیت: ئەوہی لە منوہ سوودت لێ وەرەگرت، دەیکەمە قوربانی،» کە دیاریبە بۆ خودا، 12 ئیتر نایەلن هیچ شتیکی بۆ دایک یان باوکی بکات. 13 بەو نەریتەتان کە لە یەکتەری وەرەگرن، دەسەلاتی راسپاردەى خودا رەت دەکەنەو. زۆر شتی دیکەى وەک ئەمە دەکەن.» 14 دیسان عیسا خەلکەکەى بانگکرد و پێی فەرموون: «ھەموو گویم لێ بگرن و تێبگەن. 15 شت نییە لە دەرەوہی مرۆفەوہ ییتە ناوی و گلاوی بکات. بەلام ئەوہی لە مرۆفەوہ دیتە دەرەوہ، ئەوہ مرۆف گلاو دەکات. 16 ئەوہی گوئی ھەبە بۆ بیستن با گوئی بگریت.» 17 کاتیکی خەلکەکەى بەجێبەجێشت و ھاتە مالموہ، قوتایبەکانی بۆ نمونە کە پرسسیاریان لیکرد. 18 پێی فەرموون: «ئایا ئیوہش تێنەگەشتوون؟ ئایا تێناگەن کە ھەرچی لە دەرەوہی مرۆفەوہ دیتە ناویوہ ناتوانیت گلاوی بکات؟ 19 چونکە ناچیتە دلێیوہ، بەلکو سکی، پاشان دەچیتە دەرەوہی جەستەى.» بەمەش رایگەیاندا

که هه موو خوار دتیک پا که. 20 ئینجا فەر مووی: «ئەووەی لە مرۆف دەردە چیت، ئەووەیە مرۆف گلاو دە کات، 21 چونکە لە ناووە، لە دلی مرۆفەو، بیری خراپ دەردە چیت: بەدەرە وشتی، دزی، کوشتن، 22 داوینپسی، چاوچنۆکی، خراپە کاری، هەنخە لە تاندن، بەرە لای، چاوپسی، کفر، لووتبەری، گیلی. 23 هه موو ئەم خراپانە لە ناخی مرۆفەو دەردە چن و گلاوی دە کەن.» 24 عیسا ئەوێ بە جیپشت و چوو بو هه ریی سوری. چوو مائیک و نه یویست که س بزائیت، بەلام نه یوانی خوی بشاریتەو. 25 لە بەر ئەووەی ژتیک کچە که ی رۆحی پسی تیدا بو، کاتیک هه والی ئەوی بیست یە کسەر هات و لە بەر یی کەوت. 26 ژنه کەش یوانی بو، لە رە گزی فینیکای سوری بو، داوای لیکرد رۆحە پسه که لە کچە که ی دەربکات. 27 ئەویش یی فەر موو: «جاری با مندالان تیر بن، چونکە ناشیت نانی مندالان ببرد ریت و فرید ریت بو سەگ.» 28 بەلام ژنه که وه لامی دایه وه: «گەرەم! سەگیش لە ژیر خواندا لە پاشماووەی مندالان دە خوات.» 29 یی فەر موو: «لە بەر ئەم قسه یه، برۆ، رۆحە پسه که لە کچە کەت دەر چوو.» 30 کاتیک ژنه که گەر ایه وه ماله وه، بینی منداله که لە سەر جینگا که ی پالکە وتوو و رۆحە پسه که ی لی دەر چوو بو. 31 ئینجا عیسا هه ریی سوری بە جیپشت و بە سەیدا دا بەرە و دەریا چە ی جەلیل هات، بە هه ریی دە شاره که دا. 32 که ریکی لاله پته یان بو هینا و لی پارانە وه دەستی لە سەر دا بنیت. 33 عیسا بر دیه لایه که وه، دوور لە خه لکه که، په نجه کانی خسته ناو گوئی کابراوه و تفی دا به دەستی خوی و پاشان دەستی لە زمانی دا. 34 چاوی بەرە و تاسمان هه لپری و له ناخه وه تاهیکی هه لکیشا و یی فەر موو: «ئیفه سا!» واته بکریوه. 35 دە سته جی گوئی کانی کرانه وه و گری زمانی شلووه وه و به ره وانی قسه ی کرد. 36 ئینجا رایسپاردن به کەس نه لێن، بەلام چەند پرایدە سپاردن ئەوان زیاتر بلاویان دە کردە وه. 37 زور سەرسام بوون و دەیانگوت: «هه موو شتیکی به باشی کردوو! وا دە کات کهر بیستیت و لال قسه بکات.»

8 لە و رۆژانه دا کۆمه له خه لکیکی زوری دیکه کۆبوونه وه. لە بەر ئەووەی هه چیان نه بوو یخۆن، عیسا قوتاییه کانی بانگ کرد و یی فەر موو: 2 «دلم به و خه لکه دە سووتیت، ئەووە سی رۆژه له گەلمدان و هه چیان نییه یخۆن. 3 ئەگەر

به برسیتی بیانیرمه وه مال، له ریگا پر نا کهن، هه ندیکیشیان له دووره وه هاتون.» 4 قوتاییه کانی وه لامیان دایه وه: «کی ده توانیت له م چۆله وانیه نانی ئەمانه بدات؟» 5 لپی پرسین: «چهند ناتان پییه؟» گوتیان: «حهوت.» 6 ئیتر فهرمانی دا خه لکه که له سه ره زوی دانیشن. ههوت نانه که ی وه رگرت و سوپاسی خودای کرد و له تی کردن و دایه قوتاییه کان تا کو دابه شی بکه ن، ئەوانیش به سه ره خه لکه که دا دابه شیان کرد. 7 چهند ماسییه کی بچوو کیشیان پیبوو، سوپاسی خودای کرد و فهرمووی با ئەمه ش دابه ش بکریت. 8 ئیتر خواردیان و تیرویون، دواپی ههوت سه به ته ی پر په لکه ناتان کۆکرده وه. 9 ژماره ی ئەوانه ی ناماده بوون نزیکه ی چوار هه زار که س ده بوون. دوا ی ئەوه ی که عیسا خه لکه که ی به ری کرد، 10 یه کسه ره له گه ل قوتاییه کانی سواری به له م بوو و هاته ناوچه ی ده لمانوسه. 11 فه رسییه کان هاتن و له گه ل عیسا ده ستیان به مشتمر کرد، ههروه ها بو ئەوه ی تاقی بکه نه وه، داوای نیشانه یه کی ئاسمانیان لپی کرد. 12 عیسا له ناخه وه ئه یکی هه لکیشا و فهرمووی: «بۆچی ئەم نه وه یه داوای نیشانه ده کات؟ راستیتان پی ده ئیم: نیشانه نادریته ئەم نه وه یه.» 13 ئینجا به جی هیشتن. دووباره سواری به له مه که بوو و په رییه وه ئەوبه ره. 14 قوتاییه کان له بیران چو بوو له گه ل خویان نان بهین، له به له مه که دا ته نها یه ک نانان پیبوو. 15 عیسا رایسپاردن: «وریان، ئاگاداری هه ویرترشی فه رسییه کان و هه ویرترشی هیرو دس بن.» 16 له ناو خویاندا به یه کترین گوت: «له به ره ئەوه ی نا ئمان پی نیه.» 17 عیسا که به مه ی ده زانی، پیی فهرموون: «بۆباسی ئەوه ده کهن که ناتان پی نیه؟ ئایا هیشتا نابین و تینا گهن؟ ئایا هه تا ئیستا دلئان هه ره قه؟ 18 خو چاوتان هه یه، نابین، گوتیان هه یه، نابستن؟ ههروه ها بیرتان نایه ته وه؟ 19 کاتیک پینج نانه که م بو پینج هه زاره که له تکرد، چهند سه به ته ی پر له په لکه ناتان هه لگرته وه؟» وه لامیان دایه وه: «دوازه.» 20 «ئه ی کاتی ههوت نانه که بو چوار هه زار که سه که، چهند سه به ته ی پر له په لکه ناتان هه لگرته وه؟» وه لامیان دایه وه: «حهوت.» 21 ئینجا پیی فهرموون: «هیشتا تینا گهن؟» 22 کاتیک عیسا و قوتاییه کانی هاتنه بیته سه یدا، که سیکی نابینایان هینایه لای عیسا و لپی پارانه وه دهستی لی بدات. 23 ئەویش دهستی نابینا که ی گرت، بردییه ده ره وه ی دپیه که و تفی له سه ره چاوی دا

و دهستی له سهر دانا و لپی پرسی: «هیچ ده بینیت؟» 24 پیاوه که سهیری ده و رو بهری کرد و گوئی: «خه لک ده بینم وهک درهخت ده پرون.» 25 دیسان عیسا دهستی خسته وه سهر چاوی، چاوی تیبری و چاک بووه وه و هه موو شتیکی به پروونی بینی. 26 ئینجا بو مالی خوی ره وانهی کرده وه و فهرمووی: «جاری مه پو بو ناو دی.» 27 عیسا و قوتابیه کانی به ره و گونده کانی قه یسه ریبه ی فیلیپوس به ریکه وتن، له ریگا له قوتابیه کانی پرسی: «خه لکی ده لاین من کیم؟» 28 وه لامیان دایه وه: «هه ندیک ده لاین یه حیای له تا وه لکیش، هه ندیکیش ده لاین ته لیا س، هه ندیکی دیکش ده لاین یه کیک له پیغه مبه ران.» 29 لپی پرسین: «ته ی عیوه ده لاین من کیم؟» په ترؤس وه لامی دایه وه: «تو مه سیحه که یته.» 30 جا نا گاداری کرده وه له لای که س باسی نه کن. 31 ئینجا دهستی کرد به فیرکردنیا که کوری مرؤف ده بیت زور تازار بچیژیت، پیران و کاهینانی بالا و ماموستایانی ته ورات ره تی بکه نه وه، بکوژریت و دوا ی سی پوژ هه سئته وه. 32 عیسا قسه که ی ته وه نه به تا شکر کرد که په ترؤس هینایه ته م لاوه و دهستی کرد به سه رزه نشترکردنی. 33 به لام عیسا تا وری دایه وه و سهیری قوتابیه کانی کرد، سه رزه نشتی په ترؤسی کرد و فهرمووی: «له بهر چاوم لا چو، ته ی شیتان! تو بیر له شته خودایه کان نا که یته وه، به لکو شتی مرؤفانه.» 34 ئینجا خه لکه که و قوتابیه کانی بانگ کرد و پی فهرموون: «ته گهر که سیک ده یه ویت بیته قوتابی من، با نکولی له خوی بکات و خاچه که ی هه لگریت و دوام بکه ویت. 35 ته وه ی بیه ویت ژیا نی خوی رزگار بکات، ده ی دو پرنیت، به لام ته وه ی له پیناوی من و مرگینیه که م ژیا نی خوی بدو پرنیت، رزگاری ده کات. 36 چی به که لکی مرؤف دیت ته گهر هه موو جیهان بیاته وه و خوی بدو پرنیت؟ 37 یان که سیک له به رامبه ر ژیا نیدا چ به هایه ک ده دات؟ 38 ته وه ی له لای ته م نه وه داوینپیس و گونا هباره شهرمی به من و به وته کانم بیت، کوری مرؤفیش شهرمی پی ده بیت، کاتیک به شکومندی باوکیه وه له گه ل فرشته پروزه کاندایته وه.»

9 ئینجا پی فهرموون: «پراستیتان پی ده لیم: هه ندیک له وانهی لیره پراوه ستاون، مردن ناچیزن هه تا شانشینی خودا نه بینن به هیزه وه دیت.» 2 دوا ی شه ش پوژ، عیسا به ته نها په ترؤس و یاقوب و یوحه نای له گه ل

خوی برد و بوسه چیا به رز ریه ری کردن. پاشان له پیشیان شیوهی گۆرا. 3 جله کانی بووه سپیه کی بریسکه دار، سپیتر له وهی که هه رکه سیک له جیهاندا بتوانیت بیگات. 4 ئینجا ئه لیا س و موسایان بۆ ده رکه وت، له گه ل عیسا دا که وتنه گف تو گو. 5 په ترؤسیش به عیسا ی گوت: «رابی، پێمان باشه لیره بین، با سی که پر دروستبکه ین، یه کییک بۆ تو و یه کییک بۆ موسا و یه کییکیش بۆ ئه لیا س.» 6 نه یده زانی چی ده لیت، چونکه توقیبوون. 7 هه ورئیکیش هات و بالی به سه ریاندا کیشا، ده نگییک له هه وره که وه هات: «ئمه که کوری خو شه و یستمه، گوئی لی بگرن!» 8 کاتییک له نا کاو سه یری ده ور و پش تیان کرد، له عیسا زیاتر که سیان له گه ل خو یان نه بینی. 9 کاتییک له چیا که ده هاتنه خواره وه، عیسا فه رمانی پێدان ئه وهی بینیان به که سی نه لێن، هه تا کوری مرؤف له ناو مر دووان هه لده ستیته وه. 10 ئه وانیش بابه ته که یان له نئو خو یاندا هی شته وه و له باره ی هه ستانه وه ی نئو مر دووانه وه ده ستیان به گف تو گو کرد. 11 جا پرس یاریان لیکرد: «بۆچی مامؤ ستایانی ته ورات ده لێن:» ده ییت یه که م جار ئه لیا س ییت؟» 12 عیسا وه لای دانه وه: «راسته، ئه لیا س دیت و هه موو شتییک رییک ده خاته وه. که واته بۆچی ده رباره ی کوری مرؤف نووسرا وه که ده ییت زور ئازار بچیزیت و سوو کا به تی پی بگریت؟ 13 به لام پیتان ده لیم، ئه لیا س هات و چییان ویست پێیان کرد، هه روه که ئه وه ی له باره ی ئه وه وه نووسرا وه.» 14 کاتییک هاتنه وه لای قوتاییه کانی دیکه، خه لکیکی زوریان له ده ور و پش تیان بینی و مامؤ ستایانی ته وراتیش ده مه قالییان له گه ل ده کردن. 15 که هه موو خه لکه که عیسا یان بینی یه که سه ر سه رسام بوون، رایان کرد به ره و پیری و سلاویان لیکرد. 16 عیسا لپی پرسین: «له سه ر چی ده مه قالییان له گه ل ده کن؟» 17 یه کییک له خه لکه که وه لای دایه وه: «مامؤ ستا، کوره که م هی ناوه ته لات، رۆحیکی لالی هه یه. 18 له کوئی بیگریت، به زه ویدا ده دات، ده می که ف ده کات و ددانه کانی جیر ده کاته وه و په ق ده ییت. داوام له قوتاییه کانت کرد ده رییکن، به لام نه یان توانی.» 19 عیسا وه لای دانه وه: «ئهی نه وه ی بیبا وه ر، هه تا که ی له گه ل ئان بم؟ هه تا که ی به رگه تان بگرم؟ مندا له که به یئنه لام.» 20 ئه وانیش هی نا یانه لای. که رۆحه پیسه که عیسا ی بینی، ده سته جی مندا له که فی لپات و که وته سه ر زه وی، ده گه وزی

و کەف لە دەمیەو دەهات. 21 عیسا لە باوکی مندالە کە ی پرسی: «لە کەیهو وای لێهاتوو؟» گوتی: «لە مندالییەو. 22 زۆر جارێش خستوو یە تیە ناو ئاگرێان ئاوو وە تا کۆ لە ناوی بیات. ئە گەر دەتوانیت شتیکی بکەیت، بەزە بیات پێمان بێتەو و یارمەتیان بدە.» 23 عیسا پێی فرموو: «ئە گەر دەتوانیت؟» ئەو ی باو پەر بێتیت هەموو شتیکی بو دە بێت.» 24 یە کەسەر باوکی مندالە کە هاواری کرد: «باو پەرم هەیه، یارمەتی بێباو پەرم بدە!» 25 عیسا کە بینی خەریکە قەرە بەلغ دە بێت، لە پۆحە پێسە کە ی راخو پری: «ئە ی پۆحی کەرۆ لال، فەرمانت پێ دە کەم، لێ وەرە دەرەو و نە چیتەو و ناوی!» 26 ئینجا پۆحە پێسە کە هاواری کرد و بە توندی فێی لێ پێنا و لێی هاتە دەرەو. کۆرە کە وەک مردووی لێ هات، تەنانەت زۆر کەس گوتیان: «مرد.» 27 بە لام عیسا دەستی گرت و هە لێستاندەو، ئە ویش پراو ستا. 28 عیسا چوو وە مال، قوتاییبە کانی بە تەنها لێیان پرسی: «بۆچی ئێمە نەمانتوانی دەر بیکەین؟» 29 پێی فرموون: «ئەم جۆرە بە نوێژ نە بێت دەرنا کریت.» 30 لەو ی پۆشێتن و بە جە لێلدا تێپە رین، عیسا ش نە یو یست کەس بزانی، 31 چونکە قوتاییبە کانی فێردە کرد و پێی دە فرموون: «کۆری مرۆف دە دریتە دەست خە لک و دە یکوژن، دوای کوشتی بە سێ پۆژ هە لده سێتتەو.» 32 بە لام ئە وان لە قسە کە تێنە گەشتن و ترسان لێی پیرسن. 33 ئینجا هاتە کە فەرناحوم. کە گەشتە مالەو، عیسا لێی پرسین: «لە رینگا گەفتو گۆی چیتان دە کرد؟» 34 بە لام ئە وان بێدە نگ بوون، چونکە لە رینگا مشتومریان لە گە ل یە کتر کرد کە کامیان پایە بە رز تره. 35 عیسا دانیش و دوازدە قوتاییبە کە ی بانگ کرد، پێی فرموون: «ئە گەر یە کێک و یستی یە کەم بێت، بە لە دوای هە مووان و خزمە تکاری هە مووان بێت.» 36 ئینجا مندالیکی هینا و لە ناو پراستیاندا پرایگرت، گرتییە باو هشی و پێی فرموون: 37 «ئەو ی بە ناوی منەو پێشواری لە یە کێک لە م مندالانە بکات، پێشواری لە من دە کات، ئەو ی پێشواری لێ بکات، پێشواری لە من ناکات، بە لکو لەو ی ناردووی.» 38 پۆحە نا پێی گوت: «مامۆستا، یە کێکان بینی بە ناوی تۆو پۆحی پێسی دەر دە کرد، ئێمە ش پێمان لێ گرت، چونکە دوامان ناکەو ی.» 39 عیسا فرمووی: «پێی لێ مە رگن، کەس نییە بە ناوی منەو پەر جوو بکات و بتوانیت لە دوای ماو یە کێ کورت بە خراپە

باسم بکات، 40 چونکه ئەوەی دژمان نییه له گه‌لمانه. 41 ئەوەی به ناوی منه‌وه جامینک ئاوی پێدان، له‌به‌ر ئەوەی هی مه‌سیحن، راستیتان پێ ده‌لێم پاداشتی ون ناییت. 42 «ئەوەی یه‌کیک له‌م بچووکانه‌ی که باوه‌ریان به من هه‌یه تووشی گونا‌ه بکات، باشته‌ر بۆی به‌رداشیکی گه‌وره به‌ ملیه‌وه هه‌لبواسریت و فری‌د‌ریته ده‌ریاوه. 43 ئە‌گه‌ر ده‌ستت تووشی گونا‌هی کردیت، بپه‌ره‌وه. بۆ‌تو باشته‌ر به‌ ده‌س‌تیکه‌وه بچیته‌ ناو ژیا‌نه‌وه له‌وهی دوو ده‌ستت هه‌ییت و بچیته‌ دۆزه‌خه‌وه، ناو ئا‌گرێک که کوژانه‌وهی بۆ نییه. (Geenna g1067) 44 له‌وئێ‌ کرمه‌کانیان نامریت و ئا‌گره‌ که ناکوژیته‌وه. 45 ئە‌گه‌ر پیتت تووشی گونا‌هی کردیت، بپه‌ره‌وه. بۆ‌تو باشته‌ر به‌ پێیه‌که‌وه بچیته‌ ناو ژیا‌نه‌وه له‌وهی که به‌ دوو پتوه فری‌د‌ریته‌ ناو دۆزه‌خ. (Geenna g1067) 46 له‌وئێ‌ کرمه‌کانیان نامرن و ئا‌گره‌ که ناکوژیته‌وه. 47 ئە‌گه‌ر چاوت تووشی گونا‌هی کردیت، ده‌ریه‌ینه. بۆ‌تو باشته‌ر به‌ یه‌ک چاوه‌وه بچیته‌ ناو شانشینی خوداوه له‌وهی به‌ دوو چاوه‌وه فری‌د‌ریته‌ ناو دۆزه‌خ. (Geenna g1067) 48 «[له‌وئێ‌ کرمه‌کانیان نامرن و ئا‌گره‌ که ناکوژیته‌وه. 49 هه‌موو که‌سیک به‌ ئا‌گر سو‌یر ده‌کریت. 50 «خو‌ی باشه، به‌لام ئە‌گه‌ر خو‌ی سو‌یره‌که‌ی نه‌ما، به‌ چی سو‌یری ده‌که‌نه‌وه؟ با خو‌یتان تیدا‌ییت و له‌گه‌ڵ یه‌کتی له‌ ئاشتی‌دا بن.»

10 ئینجا عیسا ئە‌وئێ‌ به‌جی‌پشت و هاته‌ هه‌ری‌ی یه‌هودیا و ئە‌وه‌ری پرووباری ئوردون. دیسان خه‌لک لێی کۆبوونه‌وه، وه‌ک نه‌ریتی خو‌ی قیری ده‌کردن. 2 هه‌ندی‌ک فه‌رسی هاتن و بۆ‌تاقی‌کردنه‌وه پرسیا‌ریان لێی کرد: «ئایا دروسته‌ می‌رد ژنه‌که‌ی ته‌لاق بدات؟» 3 وه‌لامی دایه‌وه: «موسا فه‌رمانی چی پێ کردوون؟» 4 گو‌تیان: «موسا پێی داوه‌ پیاو ته‌لاقنامه بنوسیت و له‌ ژنه‌که‌ی جودا بیته‌وه.» 5 به‌لام عیسا پێی فه‌رموون: «له‌به‌ر دله‌رقیتان ئە‌م پاسپارده‌یه‌ی بۆ‌نووسین. 6 به‌لام له‌ سه‌ره‌تای به‌دی‌هینانه‌وه، خودا [به‌ نێر و می‌ به‌دی‌هینان.] 7 [له‌به‌ر ئە‌وه‌ پیاو دایک و باوکی خو‌ی به‌جی‌ده‌هی‌لێت و به‌ ژنه‌که‌یه‌وه ده‌نوسیت، 8 ئیتر هه‌ردووکیان ده‌به‌ یه‌ک جه‌سته.] که‌واته‌ چیتر دوو نین، به‌لکو‌ یه‌ک جه‌سته‌ن. 9 له‌به‌ر ئە‌وه‌ ئە‌وه‌ی خودا به‌ یه‌کتی گه‌یاندووه، با مرۆف جیای نه‌کاته‌وه.» 10 له‌ ماله‌وه‌ش، قوتاییه‌کان دیسان له‌م باره‌یه‌وه لێیان پرسی. 11 پێی فه‌رموون: «ئە‌وه‌ی

ژنه که ی ته لاق بدات و یه کیکی دیکه بهینیت، ته و داوینپسی به رامبه ر ده کات. 12 ته گه ر ژن میرده که ی ته لاق بدات و میرد به یه کیکی دیکه بکات، ته و داوینپسی ده کات.» 13 خه لکی مندالیان هینایه لای عیسا تاوه کو ده ستیان له سهر دا بنیت، به لام قوتابیه کان سه رزه نشتیان کردن. 14 که عیسا ته مه ی بینی، تووره بوو، پی فهرموون: «لینگه رین مندالان یینه لام، رپیان لی مه گن، چونکه شانینی خودا هی وهک ته مانه یه. 15 راستیتان پی ده لیم: ته وه ی وهک مندالیک شانینی خودا قبول نه کات، هه رگیز ناچیتته ناویه وه.» 16 منداله کانیشی له باوه ش کرد، دهستی له سهر دانان و به ره که تی پیدان. 17 کاتیک عیسا خه ریک بوو ده روشت، پیاویک به په له به ره و پرووی هات، کرتوشی بو برد و لی پرسی: «ماموستای باش، چی بکه م تا کو ژبانی هه تاهه تایی به میرات وه ر بگرم؟» 18 (aiōnios g166) عیسا پی فهرموو: «بوچی به باش نوم ده به یته؟ بیجگه له خودا که س باش نییه. 19 پاسپارده کان ده زانیت: [مه کوژه، داوینپسی مه که، مه دزه، شایه تی درو مه ده، فیل مه که، ریژی دایک و باوکت بگره.]» 20 ته ویش پی گوت: «ماموستا، له مندالییه وه هه موو ته م پاسپارده نام به جیگه یاندو وه.» 21 عیسا سهیری کرد و خوشی ویست، پی فهرموو: «شتیکت که مه، برو هه رچیت هیه هه مووی بفروشه و بیده به هه ژاران، به مه گه نجینه یه کت له ئاسماندا ده بیت، ئینجا وه ره دوام بکه وه.» 22 به م قسه یه دل خورپه ی کرد، به دلته نگییه وه روشت، چونکه سامانیکی زوری هه بوو. 23 عیسا سهیری ده وروپشتی کرد و به قوتابیه کانی فهرموو: «چونه ناو شانینی خودا بو ده وله مه ند چهنده زحمه ته!» 24 قوتابیه کان له قسه کانی سه رسام بوون، به لام عیسا دیسان پی فهرموون: «کورینه، چونه ناو شانینی خودا چهنده زحمه ته! 25 ئاسانتره و شتریک به کونی ده رزیه که وه بچیت له وه ی ده وله مه ندیک بچیتته ناو شانینی خودا وه.» 26 جا زیاتر سه رسام بوون و به یه کتریان گوت: «که واته کی ده توانیت پرزگاری بیت؟» 27 عیسا ش سهیری کردن و فهرمووی: «له لای مروف مه حاله، به لام له لای خودا نا، چونکه له لای خودا هه موو شتیک ده بیت.» 28 په ترؤس دهستی به قسه کرد و گوتی: «ته وه تائیه وازمان له هه موو شتیک هیناوه و دوات که وتوین.» 29 عیسا فهرمووی: «راستیتان پی ده لیم: که س نییه مال، برا،

خوشک، دایک، باوک، مندال یان کچلگه ی له پیناوی من و مرگینیه کهم به جیپیشیت، 30 ئیستا له م دنیا به سه د ئه و ونده وهر نه گریته وه له مال، برا، خوشک، دایک، مندال و کچلگه له گه ل چه و سانه وه، له و دنیا ش ژیا نی هه تاهه تایی. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 به لام زور له یه که مینه کان ده بنه دوا هه مین و دوا هه مینه کانیش ده بنه یه که مین.» 32 به ریگاو ه به ره و ئور شه لیم سه رده که وتن، عیسا پیشیان که وتیوو، قوتاییه کانیش سه رسام بیوون، ئه وانیه دوای ده که وتن ده ترسان. دیسان دوازده قوتاییه که ی جیا کرده وه و دهستی کرد به باسکردنی ئه و شتانه ی که به سه ری دیت. 33 فه رموی: «ئه و بو ئور شه لیم سه رده که وین، کوری مرؤف ده دریته ده ست کاهینانی بالا و ماموستایانی ته ورات، بریاری مردنی ده دن، ده یده نه ده ست ناجوله که کان، 34 گالته ی پی ده که ن و تفی لیده که ن و به قامچی لی ده دن و ده ی کوژن. دوای سی رور هه لده ستیته وه.» 35 یاقوب و یوحه نای کوره کانی زه بدی هاتمه لای و پینان گوت: «ماموستا، ده مانه ویت هه رچی داوای ده که مین بومان بکه یته.» 36 ئه ویش پی فه رموون: «چیتان ده ویت بۆتان بکه م؟» 37 وه لامیان دایه وه: «کاتیک له سه ره تخی شکومه ندیه که کت دانیشیت، پینان ره وایه بینه یه کیکان له لای راست و یه کیکان له لای چه پت دابیشین.» 38 به لام عیسا پی فه رموون: «نازان داوای چی ده که ن. ئایا ده توانن ئه و جامه بخۆنه وه که من ده بخۆمه وه؟ ئایا ده توانن به و تازاره دا تیپه رن که من پییدا تیده په رم؟» 39 وه لامیان دایه وه: «ده توانین.» عیسا ش پی فه رموون: «ئه و جامه ی من ده بخۆمه وه، عیوه ش ده بخۆنه وه، به و شیوه یه ی من به تازاردا تیده په رم، عیوه ش پییدا تیده په رن. 40 به لام دانیشن له لای راست و چه پمه وه، هی من نییه تا کو بیبه خشم. ئه و شوینانه هی ئه و که سانه یه که بۆیان ناماده کراون.» 41 کاتیک ده قوتاییه که ی دیکه قسه کانی یاقوب و یوحه نایان بیسته وه، لییان تووره بوون، 42 به لام عیسا بانگی کردن و پی فه رموون: «ده زانن ئه وانیه به سه روکی نه ته وه کانی دیکه داده نرین وه ک میر فه رمانزه وایان به سه ردا ده که ن و گوره کانیان ده سه لاتیان به سه ردا ده سه پینن. 43 به لام له تیو عیوه دا ئاوا نایت، به لکو ئه وه ی ده یه ویت له تیوتاندا پایه ی به رز بیت، با بیته خزمه تکار تان. 44 ئه وه ش که ده یه ویت له تیوتاندا بیته یه که م، با بیته به نده ی هه مووتان، 45

چونکه ته نانهت كورې مروښ نه هاتوه تاكو خزمهت بكریت، بهلكو خزمهت بكات و ژبانی خوی بهخت بكات بو كړينه وهی خهلكیكي زور». 46 ئینجا گهښتنه شاری ئه ریجا. له و کاتهی خوی و قوتابیه کانی و خهلكیكي زور له شاره که هاتنه دهره وه، سوالکه ریكي نابینا به ناوی بارتیموس که به واتای كورې تیموس دیت، له سه ریگا دانیشتبوو. 47 که بیستی ئه وه عیسا ناسیره یه، هاواری کرد: «عیسای كورې داود، بهزه بیت پیدا بیته وه!» 48 زور که س ئه ویان سه رزه نشت کرد تاكو پیده نگ بیت. به لام زور به رزتر هاواری ده کرد: «كورې داود، بهزه بیت پیدا بیته وه!» 49 عیسا پراوه ستا و فهرمووی: «بانگی بکه ن.» ئه وانیش نابینا که یان بانگ کرد و پیدان گوت: «ورهت بهرز بیت! ههسته، بانگت ده کات.» 50 ئیتر که وا که ی فریدا و ههستا و هاته لای عیسا. 51 عیسا لپی پرسی: «چیت ده وی بوت بکه م؟» نابینا که پی گوت: «رابی، ده مه وی بییم.» 52 عیسا ش پی فهرموو: «پرو! باوه ره که توی چا ککرده وه.» ده سته جی بینایي بو که رایه وه و به ریگادا دوا ی عیسا که وت.

11 کاتیک له تورش لیم نزیك بوونه وه، له بیت فاجی و بیت عه نیا له لای کیوی زه تیون، عیسا دووان له قوتابیه کانی نارد، 2 پی فهرموون: «پرونه ئه و گونده ی بهرامبه رتان، کاتیک ده چنه ناوی، ده بین جاشکیک به ستراره ته وه هه تا ئیستا که س سواری نه بووه، بیکه نه وه و بیپین. 3 ئه گهر یه کیکی لپی پرسین: «بو ته مه ده که ن؟» بلین: «گوره مان پویستی پییه تی، ئینجا زوو ده نیتریه وه بو ئیره.» 4 چون و بینیان وا جاشکیک له سه ر ریگا که، له بهر ده رگای مائیک به ستراره ته وه، ئه وانیش کردیانه وه. 5 هه ندیک که س له وی پراوه ستابون، لئیان پرسین: «چی ده که ن، جاشکه که ده که نه وه؟» 6 وهک ئه وه ی عیسا پی فهرموو بوون وه لامیان دایه وه، ئیتر ریگایان دان. 7 جاشکه که یان بو عیسا هینا و که وا کانیان خسته سه ری، ئه ویش سواری بوو. 8 زور که سیش که وا کانیان له سه ر ریگا که راخست، هه ندیکیش له باخه کان لقه داریان بریووه وه. 9 ئه وانهی له پیشیه وه و ئه وانیش که له دوايه وه ده رښتن، هاواریان ده کرد: «هوسانا! پیروزه ئه وه ی به ناوی یه زدانه وه دیت!]]» 10 «پیروزه ئه و شانشینهی داودی باوکان که دیت!»، «هوسانا بو خودا!»، 11 عیسا چوو ه ناو تورش لیم بو ناو

حه وشه کانی په رستگا، ته ماشای هه موو شتیکی ده ورو به یری کرد، به لام له بهر نه وهی کات دره ننگ بوو، له گه ل دوازده قوتابیه که چوونه ده ره وهی شار بو گوندی بیت عه نیا. 12 بو به یانی که بیت عه نیایان به جی پښت، عیسا برسی بوو. 13 له دووره وه دار هه نجیر ټکی بینی گه لای کرد بوو، به ره و لای چوو به ئومیدی نه وهی شتیکی پیوه بیی. گه پښته لای و له گه لا زیاتر هیچی پیوه نه بیی، چونکه وهرزی هه نجیر نه بوو. 14 ئینجا پی فهرموو: «ئیر هه رگیز که س له بهرت ناخوات.» قوتابیه کانی گویان لیبوو. (aiōn g165) 15 هاتنه ئورشه لیم و عیسا چوو نه او حه وشه کانی په رستگا و ده سقی کرد به ده رکردنی نه وانه ی له وی خه ریکی کړن و فروشتن بوون، میزی پاره گوره وان و کورسی کو تر فروشانی سهره و ژیر کرد. 16 نه یده هیشت که س به شتومه که وه به ناو حه وشه کانی په رستگا دایه پښت. 17 فیری ده کردن و ده یفه رموو: «تایا نه نووسراوه: [ماله کم به مالی نویره ناوده بردریت بو هه موو گه لان]؟ به لام ئیوه کردو تانه به [نه شکه وتی دزان!]» 18 کاهینانی بالا و ماموستایانی ته ورات گویان لیبوو، بیران ده کرده وه چون له ناوی بیه، چونکه لی ده ترسان له بهر نه وهی هه موو خه لکه که له فیرکردنه کانی سه رسام بیوون. 19 کاتیک ئیواره داهات، عیسا و قوتابیه کانی چوونه ده ره وهی شار. 20 به یانی که به ویدا تپه پینه وه، دار هه نجیره که یان بینی له په گه وه وشک بووه. 21 په ترؤس بیری که و ته وه و گوتی: «رابی، سه یر بکه! دار هه نجیره که ی نه فره تت لیکرد، وشک بووه!» 22 عیسا وه لای دایه وه: «باوه رتان به خودا هه بیت. 23 راستیتان پی ده لیم: نه وهی به م کیوه بلیت "هه لیکه نری و بکه وه ناو ده ریاوه،" له دلدا گومان نه کات، به لکو باوه پر بکات نه وهی ده یلیت ده بیت، نه وای بوی ده بیت. 24 له بهر نه وه ییتان ده لیم: هه موو نه وهی داوای ده که ن و نویری بو ده که ن، باوه پر بکه ن که وهرتانگرتووه، بوتان ده بیت. 25 کاتیک ده وه ستن نویره بکه ن، نه گه ر شتیگان به سه ریه کی که وه هه بیت لی خو شبن، تا کو باو کیستان نه وهی که له تاسمانه له گونا هه کانتان خو شبیت. 26 به لام نه گه ر میوه لی خو ش نه بن، باو کی تاسمانیستان له گونا هه کانتان خو ش ناییت. » 27 دیسان هاتنه وه ئورشه لیم، عیسا له حه وشه کانی په رستگا ده گه را، کاهینانی بالا و ماموستایانی ته ورات و پیران هاتنه لای و 28 لیبان برسی: «نه مانه به چ ده سه لاییک

دەكەيت؟ كئى ئەم دەسەلاتەى بە تۆ داوہ ئەم شتانە بکەيت؟» 29 عيسا پىي فەرموون: «پرسىيارىنگان لى دەكەم، وەلامم بدەنەوہ، منىش پىتان دەلیم بە چ دەسەلاتىك ئەمانە دەكەم: 30 لەئاوہەلکىشانى يەحيا لە ئاسمانەوہ بوو يان لە مرۆفەوہ؟ وەلامم بدەنەوہ!» 31 لەتتو خۇياندا كەوتتە پراويزکردن و گوتيان: «ئەگەر بلىين،» لە ئاسمانەوہ بوو،» دەلئيت، «باشە بۇچى باوہ پرتان پىي نەکرد؟» 32 ئەگەر بلىين،» لە مرۆفەوہ بوو...» لە خەلک دەترسان، چونكە يەحيا لەلاى ھەمووان بەپراستى بە پىغەمبەر دادەنرا. 33 ئىنجا وەلامى عيسايان داىەوہ: «نازانين،» عيساش پىي فەرموون: «منىش پىتان نائىم بە چ دەسەلاتىك ئەمانە دەكەم.»

12 عيسا بە نمونە دەستى کرد بە قسەکردن بۇيان: «كابرايەك رەزىنى چاند، پەرژىنىكى بە دەوریدا کرد، چالئىكى بۆ ترى گوشين تيدا ھەلکەند و قوللەيەكى چاودىرى بنیاد نا. بە رەزەوانانى سپارد و گەشتى کرد. 2 لە وەرزى خۆيدا خزمەتكارىكى بۆلاى رەزەوانەکان نارد، تاكو بەرھەمى رەزەكە لە رەزەوانەکان وەر بگرت. 3 بەلام گرتيان و لىياندا و بە دەستى بەتال ناردىيانەوہ. 4 ديسان خزمەتكارىكى دىكەى بۆلايان نارد، سەرى ئەمىشان شکاند و سووکايەتريان پى کرد. 5 يەكىكى دىكەشى نارد، ئەمىشان كوشت. زۆر خزمەتكارى دىكەشى نارد، لە ھەندىپىكان دا و ھەندىپىكان كوشت. 6 «تەنھا كۆرە خۆشەويستەكەى مابوو، لە كۆتاييدا ئەويشى بۆ لايان نارد و گوتى: «پىزى كۆرەكەم دەگرن.» 7 «بەلام ئەو رەزەوانانە بە يەكتريان گوت: «ئەو تەمىراتگر، با بىكوژين، تاكو بىنەمىراتگر.» 8 ئىنجا گرتيان و كوشتيان و فرپيان داىە دەرەوہى رەزەكە. 9 «خاوەنى رەزەكە چى دەكات؟ دىت و ئەم رەزەوانانە لەناودەبات و رەزەكە دەداتە خەلكى دىكە. 10 ئەم نووسراوہ پىرۆزەتان نەخویندووہ تەوہ: «ئەو بەردەى وەستاكان رەتيان كردهوہ، بوو بە گرنگترین بەردى بناغە. 11 ئەمە لەلايەن يەزدانەوہ بوو، لەبەرچاومان سەيرە؟» 12 كاهينانى بالا دەيانويست بىگرن، چونكە زانبيان نمونەكەى لەسەر ئەوان فەرموو، بەلام لە خەلکەكە ترسان، ئىتر وازيان لى ھىنا و رۆيشتن. 13 كاهينانى بالا ھەندىك لە فەرسىيەكان و ھىرۆدسىيەكانيان ناردە لای عيسا، تاكو بە وشەيەكى تووشى بکەن. 14 ھاتن و پىيان گوت: «مامۆستا، دەزانين تۆ پراستگوت و لەكەس سل

نا که یته وه، چونکه ته ماشای پروالته تی خه لک نا که یت، به لکو به راستی
 ریځگای خودا قیر ده که یت. دروسته سهرانه بدریته قه یسه ریان نا؟ بیده یان
 یان نا؟» 15 به لام عیسا به دوو پرووی نه وانی زانی و پیی فهرموون: «بویچی
 تا قیم ده که نه وه؟ دینار یکم بوی بهین با بیینم.» 16 هینایان و پیی فهرموون:
 «نه م وینه و نووسینه هی کییه؟» وه لامیان دایه وه: «هی قه یسه ر.» 17
 عیساش پیی فهرموون: «هی قه یسه ر بده نه قه یسه ر، هی خوداش بده نه
 خودا.» یتیر زور پیی سهرسام بوون. 18 سه دوقیه کان، نه وانه ی که
 ده لپن هه ستانه وه نییه، هاتنه لای و پرسپاریان لیکرد: 19 «ماموستا، موسا
 بوی نووسیون، نه گهر به کییک برا که ی به وه جاخکویری مرد و ژنه که ی
 له پاش خوی به جیپشت، نه و برا ژنه که ی ده خوازینته وه و وه چه بوی برا که ی
 ده خاته وه. 20 ههوت برا هه بوون، یه که میان ژنی هینا و به وه جاخکویری
 مرد. 21 دووهم خواستییه وه و به وه جاخکویری مرد، سییه میس تاوا.
 22 هه ر هه و ته که وه جاخکویر بوون، له دوا ی هه موویان ژنه که ش مرد.
 23 تایا له پرژی زیندوو بوونه وه دا ده یته ژنی کامیان؟ چونکه ژنی هه ر
 هه وتیان بووه.» 24 عیساش پیی فهرموون: «تایا نیوه هه له نین، چونکه نه له
 نووسراوه پیروژه کان ده زانن و نه له هیزی خودا؟ 25 کاتیک له مردن
 هه لده ستینرینه وه، نه ژن ده هینن و نه میرد ده کن، به لکو وه ک فریشته
 له تاسمان ده بن. 26 به لام ده رباره ی مردووان که هه لده ستنه وه، تایا
 له په رتووی موسادا نه تاخویندوو ته وه، چوون له ده وه نه که دا خودا پیی
 فهرموو: [من خودای ئیبراهیم و خودای ئیسحاق و خودای یاقوبم]؟ 27
 نه و خودای مردووان نییه، به لکو هی زیندوو وانه. زور به هه لده چوونه!»
 28 یه کییک له ماموستایان ته ورات هات، گوئی له گفتوگو که یان بوو، بیی
 عیسا وه لامیکی باشی دانه وه، لپی پرسی: «چ پاسپارده یه که له هه موویان
 گرنگتره؟» 29 عیسا وه لامی دایه وه: «له هه موویان گرنگتر ته مه یه: [ته ی
 ئیسرائیل گوئی بگرن، یه زدانی په روه ردگارمان یه که یه زدانه، 30 جا به
 هه موو دل و به هه موو گیان و به هه موو بیر و به هه موو تواناتانه وه یه زدانی
 په روه ردگار تان خوشبوئی.] 31 له دوا ی نه ویش ته مه یه، [زیکه که ت وه ک
 خوت خوشبویت،] هیچ پاسپارده یه که له م دوو پاسپارده یه گرنگتر نییه.»
 32 ماموستا که ی ته وراتیش پیی گوت: «راسته ماموستا، راست فهرموو

که یهک خودا هه یه و ییجگه له ئەو هیچ خودایهکی دیکه نییه. 33 خوشویستی
 ئەویش به هه موو دل و به هه موو تیگه یشتن و به هه موو تواناوه، ههروهه
 خوشویستی نزیکه کهت وهک خۆت، له هه موو جۆره قوربانی سووتاندن
 و پێشکهشکراویک باشتره.» 34 عیسا بیی به دانا یهوه وهلامی دایهوه،
 یی فهرموو: «له پاشایهتی خوداوه دوور نیت.» ئیتر کهس نهیویرا هیچ
 پرسیاریکی دیکه ی لی بکات. 35 کاتییک عیسا له حهوشهکانی په رستگا
 خه لکی فیر ده کرد فهرمووی: «ماموستایانی ته ورات چۆن ده لئین:» مه سیح
 کوری داوده؟ 36 داود خۆی به سروشی رۆحی پرۆز گوئی: «[یه زدان
 به خاوهن شکۆی منی فهرموو:» له دهسته راستم دابیشه هه تا دوژمنانت
 ده خه مه ژیر پیت.» 37 داود خۆی یی ده لی «خاوهن شکۆ»، ئیتر چۆن
 ده پیته کوری؟» خه لکه که زۆر به خوشییه وه گوئیان لی ده گرت. 38 له
 فیرکردنه کهیدا ده یه فهرموو: «ئاگاداری ماموستایانی ته ورات بن، هه ز ده کن
 به جلی شۆروه بگه رین و پێیان خۆشه له بازاردا سلاویان لی بکریت،
 39 له که نیشهته کان ریزی پێشه وه بگرن و له میوانیشدا لای سه ره وه. 40
 مالی بیوه ژن هه لده لووشن و بو خۆده رخستن نویره کانیان دریز ده که نه وه.
 ته مانه سزایان گه وره تره.» 41 عیسا به رامبه ر گه نجینه ی په رستگا دانیشته
 سه یری کرد چۆن خه لکی پاره یان ده خه نه ناو گه نجینه که وه، زۆریک له
 ده و له مهنده کان پاره ی زۆریان داده نا. 42 بیوه ژنیکی هه ژار هات و دوو
 فلسی دانا که نیو عانه یه. 43 قوتاییه کانی بانگ کرد و یی فهرموون: «پراستیتان
 پنی ده لیم، ئەم بیوه ژنه هه ژاره، له هه موو ئەوانه ی دیکه پاره ی زیاتر خسته
 ناو گه نجینه که، 44 چونکه هه مووان له زیاده ی خۆیان به خشیان، به لام
 ئەم بیوه ژنه، سه ره رای هه ژاریه که ی هه موو برژوییه که ی به خشی.»

13 کاتییک عیسا له په رستگا ده هاته ده ره وه، یه کییک له قوتاییه کانی یی
 گوت: «ماموستا ته ماشا بکه! چ جۆره به رد و چ جۆره ته لاریکن!» 2
 عیساش یی فهرموو: «ئەم ته لاره مهنزانه ده بینیت؟ لیره دا به ردی به سه ر
 به ردیه وه نامینیت و هه مووی ده رووخیت.» 3 کاتییک عیسا له سه ر کینوی
 زه یتون به رامبه ر په رستگا که دانیشتبوو، په ترۆس و یاقوب و یوحه نا و
 ئەندراوس به ته نها لییان پرسی: 4 «پێیان لی که ی ئەمانه رووده هه ن؟
 ههروهه ئەو نیشانه یه چیه که ئاماژه به نزیکبوونه وه ی روودانی ئامانه

ده کات؟» 5 عیسا وه لاهی دانه وه: «ئاگادارین، کهس چه واشه تان نه کات.
 6 زۆر کهس به ناوی منه وه دین و ده لاین، «من ئەوم،» زۆر که سیش
 چه واشه ده کهن. 7 کاتیک جه ننگ و هه والی جه نگیش ده بیستن مه تۆقن.
 ده بیته ئەمه پروو بدات، به لام هیشتا کوتایی نییه. 8 نه ته وه له نه ته وه راست
 ده بیته وه و شانشین له شانشین. قاتوقری و بوومه له رزه ش له شوینی جیا جیا
 ده بیته. به لام ئەمانه سه ره تایی ژانه کان. 9 «ئاگاداری خۆتان بن، چونکه
 ده درینه دادگا وله که نیشته کان به قامچی لیتان ده دریت. له پیناوی مندا
 له بهردهم فەرمانزه وا و پاشایان راده وه سئینین، وهک شایه تی بو ئەوان. 10
 ههروه ها ده بیته یه کهم جار مزگینیه کهم به هه موو نه ته وه کان رابگه یه نریت.
 11 کاتیکیش ده تانگرن و راده ستان ده کهن، پښوه خت نیگه ران مه بن
 له وهی چی بلین، به لکو له و کاته دا چیتان پښ ده دریت به وه بدوین، چونکه
 میوه نین ده دوین، به لکو رۆخی پیرۆزه. 12 «برا برای خۆی بو مردن به
 دهسته وه ده دات، باوکیش مندالی خۆی. مندالان له دایک و باویکان
 هه لده گه رینه وه و به کوشتیان ده دن. 13 له بهر ناوی من هه مووان رقیان
 لیتان ده بیته وه، به لام ئەوهی تا کو کوتایی دانه خۆیدا بگریته، پرگاری
 ده بیته. 14 «کاتیک [قیزه ونی ویرانکه ر] ده بین له و جیگایه راوه ستاوه که
 ناییت لپی بی (با خوینهر تییگات)، ئینجا با ئەوانه ی له یه هودیان به ره و
 چیا کان رابگهن، 15 ئەوهی له سه ربانه، با نه یه ته خواره وه و نه چیته
 ژووره وه تا کو شتیک له ماله وه بیات، 16 ههروه ها ئەوهی له کیکه یه با
 نه گه رینه وه تا کو جله که ی بیات. 17 له و رۆژانه دا قوربه سه ر دوو گیان و
 شیرده را! 18 نوێز بکن تا کو ئەوه له زستاندا نه بیته، 19 چونکه له و رۆژانه دا
 ته نگانه یه ک پرووده دات که هه ر له سه ره تایی دروستکردنی به دیه پیراوانه وه
 له لایه ن خودا هه تا ئیستا ئاوا نه بووه و ناییت. 20 «ئه گه ر پهروه ر دگار ئەو
 رۆژانه ی کهم نه کردایه وه، کهس پرگاری نه ده بوو. به لام له پیناوی ئەو
 هه لپه ر دراوانه ی که ئەو هه لپه راردوون، ئەو رۆژانه ی کهم کردووه ته وه.
 21 ئەگه ر ئەو کاته یه کیک پی گوتن: «ئه وه تا مه سیح لپه ره یه!» یان: «ئه وه تا
 له و ئیه!» باوه ر مه کهن، 22 چونکه چه ند مه سیحی کی درۆزن و پیغه مبه رانی
 درۆزن ده رده که ون، نیشانه و په رجوو ده کهن، تا کو ئەگه ر بکری ته نانه ت
 ئەوانه ی هه لپه ر دراوان هه لپه ره له تین. 23 به لام ئاگادارین، ئەوا پښوه خت

هه موو شتیکم پئی گوتن. 24 «به لام له و پروژانه دا، دوای ئەو تهنگانهیه،
 [خۆر تاریک ده بیته و مانگ پرووناکییه که ی نادات، 25 ئەستیره کان له
 ئاسمان ده کهون، ته نی ئاسمانی ده هه ژین.]» 26 «ئهوسا کوری مرۆف ده بین
 به هیزیکی گوره و شکۆوه له ناو هه وره وه دیت. 27 ئینجا فریشته کان
 ده نیریت و ئەوانه ی هه لبرێردراون له چوار بایه که کۆده کاته وه، له م سه ری
 زه ویه وه هه تا ئەو سه ری ئاسمان. 28 «په ند له دار هه نجیر وه ربگرن،
 کاتییک لقه کانی نه رم بوون و گه لایان کرد، ده زانن هاوین نزیکه. 29 به
 هه مان شیوه، کاتییک شیوهش ده بینن ئەم شتانه پرووده دات، بزانی که
 نزیکه و له به رده رگایه. 30 راستیتان پئی ده لیم: ئەم نه وه یه به سه رناچیت هه تا
 هه موو ئەمانه نه یه نه دی. 31 ئاسمان و زه وی به سه رده چن، به لام وشه کانم
 هه رگیز به سه رناچن. 32 «سه بارت به و پروژ و کاته که سه نایزانیته، نه
 فریشته کان که له ئاسمان و نه کوره که، باوک نه بیته. 33 که واته ئاگادار بن
 و ئیشک بگرن، چونکه نازانن که ی ئەو کاته دیت. 34 وه ک پیاویکه
 که شتی کردیته، ماله که ی به جیپیشتیته و ده سه لاتی دایته کۆیله کانی،
 هه ری که و به ئیشی خۆی، ده رگاوانیشی راسپاردیته ئیشک بگریته. 35
 «له بهر ئەوه ئیشک بگرن، چونکه نازانن که ی گه وره ی ماله ده گه رپه وه،
 عیواره یان نیوه ی شه و، یان له گه ل خویندنی که له شیر، یان به یانی. 36
 نه وه ک له نا کاو بگه رپه وه و بتانییته خه وتوون. 37 جا ئەوه ی به شیوه ی
 ده لیم، به هه مووانی ده لیم: ئیشک بگرن!»

14 جه ژنی په سخه و فه تیره دوو پروژی مابوو، کاهینانی بالا و مامۆستایانی
 ته ورات ده گه ران به فیلیک عیسا بگرن و بیکوژن، 2 گوتیان: «با له جه ژندا
 نه بیته، نه وه ک ئاژاوه بکه ویته ناو خه لک.» 3 کاتییک عیسا له گوندی
 بیته نیا بوو، له مالی شیمۆنه گول له سه ر خوان بوو، ژتییک هات بوتلیکی
 ئەله باسته ری بۆنی ناردینی بیگه ردی گرانبه های پییوو، بوتله که ی شکاند
 و به سه ریدا پرژاند. 4 به لام هه ندیک تووره بوون و به یه کتریان گوت:
 «بۆچی بۆنه که ئاوا به فیرو درا؟ 5 ده کرا ئەم بۆنه به زیاتر له سی سه د دینار
 بفروشرایه و بدرایه به هه ژاران.» جا سه رزنه شتی ژنه که یان کرد. 6 به لام
 عیسا فه رمووی: «وازی لی بهینن. بۆچی بیزاری ده که ن؟ شتیکی چاکی بۆ
 من کرد. 7 هه ژاران هه میشه له گه لتانن، که ی ویستتان ده توان چا که یان

له گه ل بکهن، به لام من هه میسه له لاتان نیم. 8 ته وهی له دهستی هات کردی، زوو جهستهی منی بو ناشتن چه ورکرد. 9 راستیتان پی ده لیم: له ههر شوینیکی جیهاندا ئەم مزگینیه پابگه به نریت، وهک یادکردنه وهیهک باسی ته وهش ده کریت که ئەم ژنه کردوویه تی.» 10 یه هوزای ته سخه ریوتی که یه کیک بو له دوازده قوتابیه که، چوو بۆ لای کاهینانی بالا تا کو عیسا به گرتن بدات. 11 کاتیک گوینان لیبوو، دختوش بوون و به لنینان پیدای زیوی بده تی. جا له هه لیک ده گه را تا کو عیسا به گرتن بدات. 12 له یه کهم رۆژی جه ژنی فه تیره دا، که به رخی په سخه یان سه رده بری، قوتابیه کانی له عیسیان پرسی: «ده ته وی بچینه کوئی ناماده کاری بکهن، تا کو نانی په سخه بخویت؟» 13 ته ویش دووان له قوتابیه کانی نارد و پیتی فه رموون: «پروته ناو شار، پیاویک تووشتان ده بیت گۆزه یهک ئاوی هه لگرتوه، دوای بکهون. 14 له کوئی چوو ره ژوو ره وه، به خاوهن ماله که بلین: «ماموستا ده فه رموی: کوا دیوه خانه کهم تا کو له گه ل قوتابیه کانم نانی په سخه ی تیدا بخۆم؟» 15 ته ویش له نهومی سه ره وه ژوو ریکی گه وره تان پیشان ده دات، پراخراوه و ناماده کراوه، له وی بۆمانی ناماده بکهن.» 16 قوتابیه کان رۆیشتن و هاتنه شار، هه موو شتیکیان دۆزیه وه، هه روهک عیسا پیتی فه رموو بوون. ئینجا نانی په سخه یان ناماده کرد. 17 که ئیواره داها ت، عیسا له گه ل دوازده قوتابیه که هات. 18 پالیاندا بووه وه نانیان ده خوارد، عیسا فه رموی: «راستیتان پی ده لیم، یه کیگان وا له گه لم ده خوات، به گرتم ده دات.» 19 خه م دایگرتن و یهک له دوای یهک گو تیان: «خۆ ته و که سه من نیم؟» 20 پیتی فه رموون: «یه کیکه له م دوازده یه، ته وهی له گه لم دهستی له ناو قابه که یه. 21 کو ری مرؤف ده بیت وهک ته وهی له باره یه وه نوو سراوه بروات، به لام قوربه سه ر ته وهی کو ری مرؤف به گرتن ده دات! با شتر بوو بۆ ته و که سه هه ر له دایک نه بووا یه.» 22 کاتیک نانیان ده خوارد، عیسا ناتیکی هه لگرت، سو پاسی خودای کرد و له تی کرد، پیدان و فه رموی: «وه ر بیگرن، ئەمه جه سته ی منه.» 23 ئینجا جامیکی هه لگرت و سو پاسی خودای کرد، پیدان و هه موو لینیان خوار ده وه. 24 پیتی فه رموون: «ئەمه خوینی منه، خوینی په یمانه که یه که له پیناوی خه لکیکی زۆر ده ر ژیت. 25 راستیتان پی ده لیم: ئیتر له به ره می میو ناخۆمه وه، هه تا ته و رۆژه دیت که سه ر له نوئی له

شانشینى خودا ده یخۆمه وه.» 26 ئینجا گۆرانى رۆحیان گوت و چون بۆ
 دهره وهى شار بۆ کيوى زه يتون. 27 عيسا پيى فەرموون: «هه مووتان پشتم
 ئى ده کەن، چونکه نووسراوه:» [له شوانه که ده ده م، مه ره کان په رت ده بن.]
 28 به لام دواى هه ستانه وه م، پيشتان ده که وم بۆ جه ليل.» 29 په ترۆس پيى
 گوت: «ئه گەر هه موو پشتم ئى بکه ن، من پشتم ئى نا که م.» 30 عيسا
 پيى فەرموو: «پراستيت ئى ده ئيم: تو ئه مرۆ، هه ر ئه مشه وه، پيش ئه وهى
 دوو جار که له شير بخو ئنيت، سئ جار نکو ئلى له ناسينى من ده که يت.»
 31 به لام په ترۆس زياتر پيدا گرى کرد و گوتى: «ئه گەر له که ليشتم بمرم،
 نکو ئلت ئى نا که م.» هه موو وایان گوت. 32 پاشان چونه شو ئنيک
 پيى ده گوترا که تسي مانى، به قوتاييه کانى فەرموو: «ليره دانيشن تا کو نو ئژ
 ده که م.» 33 ئه وسا په ترۆس و ياقوب و يو حه ناي له گه ل خۆى برد، هه ستى
 به دلگرانى و دلته نگى ده کرد. 34 پيى فەرموون: «زۆر دلته نگم، خه ري که
 بمرم، ليره بمينه وه و ئيشک بگرن.» 35 که ميک دوور که وته وه و خۆى
 خسته سه ر زه وى، نو ئژى کرد تا کو ئه گەر بکريت کاته که ی به سه ردا
 ئيپيه ريت. 36 فەرمووى: «با به! باو که، هه موو شتيک بۆ تو ده يت، ئه م
 جامه م له سه ر لاي به، به لام نه ک به خوا ستى من، به لکو به خوا ستى تو.» 37
 که پرايه وه بينى نوستون، به په ترۆسى فەرموو: «شيمۆن نوستوويت؟ نه ستوانى
 کا تر مي ريك ئيشک بگريت؟ 38 ئيشک بگرن و نو ئژ بکه ن، تا کو نه که ونه نا و
 تا قير کرد نه وه وه. رۆح چالا که به لام جه سته لا وازه.» 39 ديسان رۆيشته وه
 و نو ئژى کرد، هه مان وته ی دوو باره کرده وه. 40 کاتيک که دوو باره
 که پرايه وه، بينى نوستون، چونکه چا ويان قورس ببو، نه يانزانى چۆن وه لایى
 بده نه وه. 41 سييه م جار که پرايه وه، پيى فەرموون: «هيشتا نوستون و پشو و
 ده دن؟ به سه! کاته که هاتو وه. ئه وه تا کورى مرؤف ده دري ته ده ست
 گونا هباران. 42 هه ستن با برؤين، ئه وه تا ئه وهى به گرتم ده دات نزیک
 بو وه وه.» 43 کاتيک هيشتا عيسا قسه ی ده کرد، له نا کا و يه هوزا که پشت
 که يه کيک بو له دوا زده قوتاييه که. کۆمه له خه لکيکى له گه ل بو له لاي نه
 کاهينانى بالا و مامۆستايانى ته ورات و پيرانه وه نيردرا بوون، شمشير و داريان
 پي بوو. 44 ئه وهى به گرتى ده دا نيشانه يه کى پيدا بوون، گوتبووى: «ئه وهى
 ما چى ده که م، ئه وه خۆيه تى، بيگرن و به پاسه وان ييه وه بي به ن.» 45 هه ر که

یه هوزا گه‌بشت، چوو بۆلای عیسا و گوتی: «رابی!» و ماچی کرد. 46
 ئیتر ده‌ستبه‌سه‌ریان کرد و گرتیان. 47 به‌لام یه‌کیک له‌ئاماده‌بووان،
 شمشیره‌که‌ی هه‌لکیشا، له‌خزمه‌تکاری سه‌رۆکی کاهینانی دا و گوتی پری.
 48 عیسا‌ش پئی فهرموون: «ئایا من که‌سیکی یاخیبووم که به‌کوته‌ک و
 شمشیره‌وه هاتون بمگرن؟» 49 پۆژانه له‌حه‌وشه‌کانی په‌رستگا له‌گه‌لتان بووم
 خه‌ریکی فێرکردن بووم، نه‌تانگرتم، به‌لام ده‌بیت نووسراوه‌په‌رۆزه‌کان بینه
 دی.» 50 ئینجا هه‌موو به‌جیان هیشت و پرایانکرد. 51 گه‌نجیک دوی
 عیسا که‌وت که ته‌نها به‌پارچه‌که‌تاتیک رووتیه‌که‌ی داپۆشیبوو. کاتیک
 گرتیان، 52 که‌تانه‌که‌ی به‌جی‌بشت و به‌پووتی پرایکرد. 53 عیسیان برده
 لای سه‌رۆکی کاهینان، هه‌موو کاهینانی بالا و پیران و مامۆستایانی ته‌ورات
 کۆبوونه‌وه. 54 په‌ترۆس‌یش دووربه‌دوور تا‌کو‌ناو‌حه‌وشه‌ی مالی سه‌رۆکی
 کاهینان دوی که‌وت، له‌گه‌ل خزمه‌تکاران له‌به‌رده‌م تا‌گر دانیشتیوو خۆی
 گه‌رم ده‌کرده‌وه. 55 کاهینانی بالا و هه‌موو ئەندامانی ئەنجومه‌نی بالای
 جوله‌که به‌دوی شایه‌تییه‌ک ده‌گه‌ران له‌سه‌ر عیسا تا‌کو‌سزای کوشتی
 به‌سه‌ردا بده‌ن، به‌لام ده‌ستیان نه‌که‌وت. 56 که‌ساتیکی زۆر به‌درو
 شایه‌تیان له‌سه‌ری دا، به‌لام شایه‌تییه‌کانیان یه‌یکان نه‌ده‌گرته‌وه. 57 هه‌ندیک
 هه‌ستان و به‌درو شایه‌تیان له‌سه‌ری دا و گوتیان: 58 «گویمان لئی بوو
 ده‌یگوت:» ئەم په‌رستگایه‌ی ده‌ستکردی مرۆفه‌ده‌پرووخیم، به‌سی پۆژ
 یه‌کیکی دیکه‌بنیاد ده‌نیم که ده‌ستکردی مرۆف نه‌بیت.» 59 له‌مه‌شدا
 شایه‌تییه‌که‌یان کۆک نه‌بوو. 60 سه‌رۆکی کاهینانیش له‌ناوه‌راست پراوه‌ستا
 و له‌عیسای پرسی: «هیچ وه‌لام ناده‌یته‌وه؟ ئەم پیاوانه‌چ شایه‌تییه‌کت
 له‌سه‌ر ده‌ده‌ن؟» 61 به‌لام عیسا بیده‌نگ مایه‌وه و هیچ وه‌لامی نه‌دایه‌وه.
 دیسان سه‌رۆکی کاهینان لئی پرسی و پئی گوت: «ئایا تو مه‌سیحه‌که‌ی،
 کوری خودای په‌رۆز؟» 62 عیسا فهرمووی: «من ئەوم. له‌داهاتووش
 ده‌بین کوری مرۆف له‌ده‌سته‌پراستی خودای توانادار داده‌نیشیت و به‌سه‌ر
 هه‌وری ئاسمانه‌وه دیته‌وه.» 63 سه‌رۆکی کاهینان جله‌کانی خۆی دادپری و
 گوتی: «ئیت‌ج پۆیستیمان به‌شایه‌ت هه‌یه؟» 64 خۆ‌گویتان له‌کفره‌که‌بوو،
 پراتان چیه‌؟» هه‌موو بریاریان دا که‌شایانی مردنه. 65 هه‌ندیک که‌وته
 تف لیکردنی، دم و چاویان داپۆشی و لێیان ده‌دا، پێیان ده‌گوت: «ئه‌گه‌ر

پیڅه مبه ریت، بزانه کئی بوو لئیدایت؟» پاسه وانه کانش گرتیان و دایانه بهر زله. 66 په ترؤس له خواره وه له حه وشه که بوو، یه کینک له کاره که رانی سه روکی کاهینان هات. 67 په ترؤسی بیی خوی گهرم ده کاته وه، تیرپروانی و گوئی: «توش له گه ل عیسای ناسیره بی بویت.» 68 به لام په ترؤس نکوئی کرد و گوئی: «نازائم، تینا گم چی ده لئی.» چوه دالانه که. تینجا که له شیر خویندی. 69 کاره که ره که بینیه وه، به وانه ی گوتته وه که له ویدا پراوه ستابوون: «ته مه ش له وانه.» 70 دیسان نکوئی کرد. پاش که میک ته وانه ی له ویدا پراوه ستابوون، به په ترؤسیان گوت: «به راستی تو له وایت، چونکه توش جه لیلیت.» 71 دهستی کرد به نه فره تکردن و سویند خواردن و گوئی: «ته م کارایه ی باسی ده که ن نایاسم.» 72 ده سته جی که له شیر بو دووه م جار خویندی، په ترؤسیش قسه که ی عیسای بیرکه و ته وه که یی فرمو بوو: «پیش ته وه ی دوو جار که له شیر بخوینیت، سی جار نکویم لی ده که یت.» خوی پی نه گیرا و گریا.

15 هر به یانی زوو، کاهینانی بالا و پیران و ماموستایانی ته ورات و هه موو نه ندامانی نه نجومه نی بالای جوله که راویریان کرد. عیسایان قولبه ست کرد و بردیان و دایانه ده ست پلاتوس. 2 پلاتوس لی پرسی: «تو پاشای جوله که ی؟» عیسا وه لامی دایه وه: «خوت گوت.» 3 کاهینانی بالا سکالای زوریان لی ده کرد. 4 پلاتوس لی پرسیه وه: «تایا هیچ وه لام ناده یته وه؟ بزانه چند سکالات لیده کن.» 5 به لام عیسا هیچ وه لامیکی نه دایه وه و پلاتوسیش به مه سه رسام بوو. 6 له هر جه ژتیکدا فرمانزه وا به گویره ی داواکاری خه لکه که به ندرکراویکی نازاد ده کرد. 7 پیاویک به ناوی باراباس له گه ل یاخیبووان گیرابوو که له راپه رینه که دا کوشتاریان کرد بوو. 8 تینجا خه لکه که هاتن و داویان کرد ته و یان بو بکات که هه همیشه ده یکرد بویان. 9 پلاتوسیش لی پرسین: «ده تانه وی پاشای جوله که تان بو نازاد بکه م؟» 10 چونکه ده زانی کاهینانی بالا له ئیره پیدا عیسایان به گرتن دابوو. 11 به لام کاهینانی بالا خه لکه که یان جوشدا که باراباسیان بو نازاد بکات. 12 پلاتوس دیسان لی پرسین: «ته ی باشه چی له وه بکه م که یی ده لئین، پاشای جوله که؟» 13 هاواریان کرد: «له خاچی بده!» 14 پلاتوس لی پرسین: «بو؟ چ خراپه یه کی کردووه؟» به لام ته وان زیاتر هاواریان ده کرد:

«له خاچی بده!» 15 پیلا تۆسیش ده یویست خه لکه که پازی بکات، له بهر
تهوه باراباسی بۆ تازاد کردن، به لام فهرمانی دا که عیسا بدریته بهر
قاچی و پاشان له خاچ بدریت. 16 سه ریازه کان عیسیان برده کوشکی
فهرمانزه و ته وای سه ریازه کانیا کۆ کرده وه. 17 که وایه کی ئه رخه وانیا
له بهر کرد، تاجیکان له درک هۆنییه وه و له سه ریان نا. 18 ده ستیان کرد به
سلا و لیکردنی و ده یانگوت: «سلاو، ئه ی پاشای جوله که!» 19 به قامیش
له سه ریان ده دا و تفیانی لپی ده کرد، چۆکیان داده دا و له بهر ده می کپوشیان
ده برد. 20 کاتیک گالته یان پی کرد، کراسه ئه رخه وانیه که یان له بهر
دا که ند و جله که ی خویان له بهر کرده وه و بۆ له خاچدان بریانه ده ره وه. 21
رپیواریک له یکلکه ده هاته وه، ناوی شیمونی کورینی بوو، باوکی ئه سکه ندهر
و روفوس، ناچار یان کرد خاچه که ی ئه وه له بگریته. 22 ئینجا عیسیان
برده شو یئیک که پی ده گوترا گولگوسا، واته «شوی کاسه سه ر». 23
شه رابی تیکه ل به مور یان پیدا، به لام نه یخواره وه. 24 له خاچیان دا و
جله کانیا دابه ش کرد، تیروپشکیان له سه ر کرد، بۆ ئه وه ی بزانی هه ره که یان
چی به رده که ویت. 25 کاتیک له خاچیان دا کاترمیر توی به یانی بوو،
26 ناوینشانی تاوانه که شی نووسرا بوو: پاشای جوله که. 27 دوو دزیسیان
له گه لی له خاچ دا، یه کیک له لای راستی و ئه وه ی دیکه ش له لای چه پی.
28 نووسرا وه پیرۆزه که هاته دی که ده لیت: [له ریزی تاوانباران دانرا].
29 ئه وانیه ی به ویدا تیده په رین، جنیویان پی ده دا و سه ریان باده دا و
ده یانگوت: «ها! ئه ی رووخینه ری په رستگا و بنیادنه ره وه ی له سی پوژدا،
30 خۆت رزگار بکه و له خاچه که دابه زه.» 31 به هه مان شیوه کاهینانی بالا
و مامۆستایانی ته ورات گالته یان ده کرد و به یه کتریان ده گوت: «خه لکی
دیکه ی رزگار کرد، به لام ناتوانی خۆی رزگار بکات! 32 با ئیستا مه سیحی
پاشای ئیسرا ئیل له خاچه که دابه زیت، تا کو بینین و باوه ر به بین.» ئه وانه ش
که له گه لی له خاچ ده دران قسه یان پی ده گوت. 33 که بووه کاترمیر دوا زده
تاریکی بالی به سه ر هه مو زه ویدا کیشا هه تا کاترمیر سی. 34 له کاترمیر
سی، عیسا به ده نگیکی به رز هاواری کرد: «[عیلی، عیلی، له ما شه به قتانی؟]»
که به واتای [خودای من، خودای من، بۆ وازت لی هیتام؟] دیت. 35
کاتیک هه ندیک له وانیه ی له وی راوه ستابون گو یان لپی بوو، گوتیان:

«ئەو بە بانگی ئەلیاس دەکات.» 36 یەکیەک رایکرد و ئیسفەنجیکی لە سرکە هەلکێشا و بەسەر قامیشیکەوه پێیدا تاکو بیخواتەوه و گوتی: «لێگەرین، بە بزانی ئەلیاس دیت داینگریت؟» 37 عیسا بە دەنگیکی بەرز هاواری کرد و گیانی سپارد. 38 بەردەوی پەرستگاش لە سەرەوه هەتا خوارەوه شەق بوو و بوو بە دوو پارچەوه. 39 ئەو سەرپەلهی بەرامبەر عیسا پراوە ستابوو، گوتی لە هاواری بوو و بینی چۆن گیانی سپارد، گوتی: «بەپراستی ئەم کەسە کۆری خودا بوو!» 40 چەند ژتیک لە دوورەوه تەماشایان دەکرد، لەتیوانیاندا مریەمی مەجدەلی و مریەمی دایکی یاقوبی بچووک و یوسی و سالومە دەبینران. 41 ئەمانە لە جەلیلەوه دواى عیسا کەوتبون و خزمەتیان دەکرد، زۆری دیکەش لەگەڵی هاتبوونە تۆرشەلم. 42 عیواری داها، پۆژی خوئامادەکردن بوو، واتە پۆژی پێش شەممە، 43 یوسفی خەلکی پامە ئەندامیکی بەرزى ئەنجومەن بوو، ئەویش چاوەڕێی شانشینی خودای دەکرد، وێرای و چوو بۆ لای پپلاتۆس و داوای تەرمەکەى عیساى کرد. 44 پپلاتۆس سەرسام بوو ئاوا بە زووی عیسا مردووه، سەرپەلهکەى بانگکرد و لێی پرسی ئاخۆ دەمیکە مردووه. 45 کاتیک لە سەرپەلهکەوه زانی، تەرمەکەى دایە یوسف. 46 ئەویش کەتانی کرى، دایگرت و بە کەتان کفنی کرد، لەگۆرینکدا ناشتی کە لە تاشەبەرد هەلکە نرابوو. ئینجا بەردیکی گۆر کردەوه سەر دەرگای گۆرەکە. 47 مریەمی مەجدەلی و مریەمی دایکی یاقوب، بینیان لە کوی نێژرا.

16 کە پۆژی شەممە تەواو بوو، مریەمی مەجدەلی و سالومە و مریەمی دایکی یاقوب بۆنوبەرامیان کرى، تاکو بچن و تەرمی عیسا چەور بکەن. 2 لە یەکەم پۆژی هەفتهدا، بەیانی زوو لەگەڵ خۆر هەلاتن، هاتنە سەر گۆرەکە. 3 بە یەکتریان دەگوت: «باشە کى بەردى سەر دەرگای گۆرەکەمان بۆ گۆر دەکاتەوه؟» 4 بەلام کە سەیریان کرد، بینیان بەردەکە گۆر کراوەتەوه، هەرچەندە زۆر گەورە بوو. 5 جا چونە ناو گۆرەکە و لەلای راستەوه گەنجیکان بینی دانیشتبوو، کەوايەکی سپی لەبەر بوو، ئیتر تاسان. 6 پێی گوتن: «مەتاسین، بە شوین عیساى ناسیرەى لەخاچدارودا دەگەرین. ئەو هەستایەوه! لێرە نییه. ئەو تەو ئەو شوینەى لێیان دانا. 7 بەلام بڕۆن و بە قوتابییەکانی و بە پەتروس بلین، ئەو پێشتان دەکەوێت بۆ جەلیل، وەک

چۆن پئی فەرموون لەوی دەیین:» 8 ژنه کان له گۆره که هاتنه دەر وه و هه لاتن. لەرز و سه رسامی دایگرتیون، هیچیان به کهس نه گوت، چونکه ده ترسان. 9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) دواى ئەوهی عیسا به یانی زوو له یه کم پرۆژی هه فته دا هه ستایه وه، یه کم جار بۆ مریه می مه جده لی دەرکه وت، ئەوهی چه وت پرۆحی پیسی لپی دەرکردبوو. 10 ئەویش چوو و به وانه ی گوت که له گه ل عیسا دا بوون و شیوه نیان ده گپرا و ده گریان. 11 کاتیک بیستیان عیسا زیندوو بووه ته وه و ئەم بینویه تی، باوه ریان نه کرد. 12 له دواى ئەمانه عیسا به شیویه کی دیکه بۆ دووان له قوتابیه کان دەرکه وت، کاتیک بۆ گونده کان به پرۆه بوون. 13 جا چوون و به وانی دیکه یان را گه یاند، به لام باوه ریان پئی نه کردن. 14 پاشان عیسا بۆ یازده قوتابیه که دەرکه وت، کاتیک له سه ر خوان بوون، له بهر بیباوه ری و که لله ره قییان سه رزه نشتی کردن، چونکه باوه ریان به وانه نه کرد که دواى هه ستانه وه که ی بینبوویان. 15 پئی فەرموون: «پرۆن بۆ هه موو جیهان و ئەم مرگینیه به هه موو به ده پینزاوان پرابگه یه نن. 16 ئەوهی باوه ر ده هیئت و له ئاو هه لده کیشری پرزگاری ده یئت، ئەوهش که باوه ر ناهیتی، تاوانبار ده کریت. 17 ئەوانه ی باوه ر ده هیئن ئەم نیشانانیه یان له گه ل ده یئت، به ناوی من پرۆحی پیس دەرده کهن و به زمانی نوئی ده دوین، 18 به ده ستیان مار ده گرن، ئەگه ر ژه هر بکی کوشندهش بچۆنه وه زیانیه یان پئی ناگات، ده ست له سه ر نه خویش داده نین و چا که ده بنه وه.» 19 له دواى ئەوهی عیساى خاوه ن شکۆ ئەمانه ی پئی فەرموون، بۆ ئاسمان به رزکرایه وه و له ده سه ته راستی خودا دانیشت. 20 ئەوانیش چوون و له هه موو لایه ک جار یان دا، عیساى خاوه ن شکۆش له گه لیان کاری ده کرد و به په رجووه کانی پشتگیری په یامه که ی ده کرد.

لوقا

1 ئەى ساوفیلۆسى پایەبەرز، زۆر كەس ھەستان بە دارشتنى چىرۆكى ئەو شتانەى لەلای ئیمە ھاتتە دى، **2** ۋەك ئەوھى لەلایەن ئەوانەوھ پیمان گەشت كە لە سەرەتاوھ شاھتھال و خزمەتكارى پەيامە كە بوون. **3** لەدواى ئەوھى من لە سەرەتاوھ پشكنینىكى وردم بۆ ھەموو شتیک كرد، ئیستاش بە باشم زانى بە ریزبەندى بۆت بنوسم، **4** تاكو لە راستى ئەو قسانە دنیایی كە فیركراوى. **5** لەو سەردەمەى ھیژدەسى باوك پاشای یەھودیا بوو، كاهینیک لە تۆرەى ئەوھى ئەبیا ھەبوو كە ناوى زەكەریا بوو، ئەلیساباتی ژینى لە ئەوھى ھارون بوو. **6** ھەردووکیان لەبەرچاوى خودا راستدروست بوون، بى گەلى بوون لە پەپرەوكردى ھەموو پاسپاردە و ھوكمەكانى یەزدان. **7** بەلام مندالیان نەدەبوو، چونكە ئەلیسابات نەزۆك بوو، ھەردووکیشیان بە سالدئا چوو بوون. **8** كاتیک زەكەریا لە تۆرەى كۆمەلەكەى خۆیدا كاروبارى كاهینىتى جیھەجى دەكرد لەبەردەم خودا، **9** بەگۆرەى نەرىتى كاهینىتى، تیروپشكى كەوتە سەر تاكو بچیتە ناو پەرستگای یەزدان و بخوور بسووتینت. **10** لەكاتى سووتانى بخوورەكەدا، خەلكى ھەموو لە دەرەوھ نوژیان دەكرد. **11** لەوى فریشتەكەى یەزدانى بۆ دەرکەوت، لەلای راستى قوربانگای بخوور پراوھ ستابوو. **12** كاتیک زەكەریا فریشتەكەى بىنى، پەشوكا و ترسى لى نىشت. **13** بەلام فریشتەكە پى گوت: «زەكەریا مەترسە، چونكە پارانەوھ كەت بیسترا، ئەلیساباتی ژینىست كوریکى بۆت دەیت و ناوى لى دەیت یەحیا. **14** ئەو دەیتە مایەى خووشى و شادى بۆتو، زۆر كەس بە لەدايكبوونى دلخۆش دەبن، **15** چونكە ئەو لەبەرچاوى یەزدان دەیتە كەسىكى مەزن و پایەبەرز. ھەرگیز شەراب و مەى ناخواتەوھ. لەسكى دایكیھەوھ پردەیت لەرۆجى پیرۆز و **16** زۆر لەرۆلەكانى ئیسرائیل بۆلای یەزدانى پەرورەدگارى خویان دەگەرنیتەوھ. **17** بەرۆح و توانای ئەلیاسەوھ پىش یەزدان دەكەوت، تاكو دلى باوكان بۆلای مندالەكان رابكیشیت و یاخیبووانیش بۆلای دانایی راستدروستان بگەرنیتەوھ، بۆئەوھى گەلىكى ئامادە بۆ یەزدان پىكەپىت.» **18** زەكەریاش بە فریشتەكەى گوت: «چۆن لەمە دنیایم، چونكە خۆم پىرم و ژنەكەشم بە سالدئا چوو؟» **19** فریشتەكە ۋەلامى دایەوھ:

«من جبرائیل له بهردهم خودا راده وه ستم، نیردراوم تا کوله گه لیت بدویم و ئەم مژده یهت بده می. 20 ئەوه تا له ئیستاوه تو لال ده بیت و توانای قسه کردنت نامینیت هه تا ئەو پرۆزه ی ئەم شتانه رووده دەن، چونکه باوه پرت به قسه کهم نه کرد، ئەوه ی له کاتی خۆیدا دینه دی.» 21 خه لکه که چاوه پروانی زه که ریا یان ده کرد و سه رسام بیون له دوا که وتی له ناو په رستگادا. 22 کاتیک هاته دهره وه نه یوانی له گه لیان بدویت، جا زانیان که له په رستگادا بینینیکی بو ئاشکرا کراوه، چونکه به ئیشارهت له گه لیان ده دوا و به لالی مایه وه. 23 کاتیک پرۆزانی خزمهت کرد نه که ی ته وا بوو، گه رایه وه مال. 24 دوا ی ئەو پرۆزانه، ئەلیساباتی ژنی سکی پرپوو، پینج مانگ خۆی شارده وه و ده یگوت: 25 «یهزدان ئەمه ی بو کردم، له م پرۆزانه دا چا که ی خۆی نیشان دا و ئاپرووی منی له تیو خه لکدا کپییه وه.» 26 کاتیک ئەلیسابات سکی شه ش مانگ بوو، خودا جبرائیلی فریشته ی نارد بو شارپیک له ناوچه ی جه لیل که ناوی ناسیره بوو، 27 بو لای پاکیزه یه ک که ده ستگیرانی پیاویک بوو له بنه ماله ی داود به ناوی یوسف، ناوی پاکیزه که ش مریه م بوو. 28 جبرائیل هاته لای مریه م و گوئی: «سلاو، ئە ی ئەو که سه ی نیعمه تی خودات به سه ردا پرژاوه، یهزدانت له گه له.» 29 به لام ئەو به په یامه که زور شیوا و بیر ی کرده وه ده بیت ئەمه چ جوره سلاویک بیت. 30 فریشته که پی گوت: «مه ترسه مریه م، چونکه له لای خودا په زامه ندیت به ده ستینا. 31 ئەوه تا سکت ده بیت و کورپکت ده بیت ناوی لی ده نیت عیسا. 32 پایه بهرز ده بیت و به کوری خودای هه ره بهرز ناوده بردریت، خودای په روه ردگاریش ته ختی داودی باوکی پیده داته وه. 33 هه تاهه تابه حوکمرانی نه وه ی یاقوب ده کات، شانشینه که شی کۆتایی نایه ت.» (aiōn g165) 34 به لام مریه م به فریشته که ی گوت: «ئمه چۆن ده بیت، که من هیشتا پاکیزه م؟» 35 فریشته که وه لامی دایه وه: «رۆحی پرۆز دینه سه رت و هیزی خودای هه ره بهرز ده بیته سایه ی سه رت. له بهر ئەوه ئەو پرۆزه ی لیت ده بیت به کوری خودا ناوده بردریت. 36 ئەوه تا ئەلیساباتی خزمیشت به و پیرییه سکی په به کورپک. ئەوه ی پیمان ده گوت نه زۆک سکی شه ش مانگه، 37 چونکه هیچ شتیک له لای خودا مه حال نییه.» 38 مریه م گوئی: «ئوه تا من کاره که ری یهزدانم. ئەوه ی تو دایه رموویت با بیته دی.»

فریشته کهش به جی هیشت. 39 له و پوژانه دا، مریه م ههستا و خیرا بو
 شاروچکه یک چو له ناوچه شاخاویه کانی هه رنجی یه هودیا. 40 چووه مالی
 زه که ریا و سلاوی له ئەلیسابات کرد. 41 کاتییک ئەلیسابات گوئی له
 سلاوه کهی مریه م بوو، مندا له که له سکیدا که و ته جو له جو له و ئەلیسابات
 پربو له پوچی پیرۆز. 42 ئەلیسابات به دهنگیکی بهرز هاواری کرد: «له تیو
 ژاندا بهره که تداریت، به رهه می سکت بهره که تدار ده بیئت! 43 بو من کیم
 تا کو دایکی گه وره که م بیئت بو لام؟ 44 چونکه هه رکه دهنگی سلاوه که ت
 بهر گویم کهوت، مندا له که له خو شیدا له سکدا هه له به زیه وه. 45 خوژگه
 ده خواریت به وهی باوه ری هیناوه که له یه زدانه وه چی پی گوتراوه دیته
 دی.» 46 مریه میش گوئی: «گیانم ستایشی یه زدان ده کات، 47 پوحم به
 خودای پزگار کهرم دلشاده، 48 چونکه سهیری بیفیزی کاره که ره کهی
 کرد. نه وه تا له ئیستاوه هه موو نه وه کان خوژگه به من ده خوازن، 49 چونکه
 توانادار کاری گه وره ی بو من نه نجام دا، پیرۆزه ناوی نه وه. 50 به زه بیه کهی
 بو ته وانیه که لپی ده ترسن، نه وه دوا ی نه وه. 51 به بازووی کاری به هیزی
 نه نجام دا، نه وانیه به بو چوونه کانی دلپان لووت بهرز بوون، په رتوبلاوی
 کردنه وه. 52 ته ختی تواناداره کانی سه ره و ژیر کردووه و بیفیزه کانی بلند
 کرده وه. 53 برسیه کانی له خیر و پیر تیر کرد، ده وله مه ندانی به دهستی به تال
 ره وانیه کرده وه. 54 به یارمه تیدانی گه لی ئیسرا ئیلی به نده ی خو ی هه تاهه تابه
 به زه بیه کهی به بیر هینا یه وه 55 له گه ل ئیبراهیم و نه وه کهی، هه روه ک به لینی
 به باو پیرانمان دا.» (aiōn g165) 56 مریه م له لای ئەلیسابات تزیکه ی سی
 مانگ مایه وه، پاشان گه پرایه وه بو ماله کهی خو ی. 57 ئەلیسابات کاتی
 مندالبوونی هات و کوریکی بوو. 58 جا دراوسی و خزمانی بیستیان یه زدان
 ده رگای به زه بی فراوانی خزی بو کردووه ته وه، له گه لی شادمان بوون. 59 له
 پوژی هه شته مدا بو خه ته نه کردنی مندا له که هاتن، له سه ر ناوی باوکی ناویان
 لینا زه که ریا. 60 به لام دایکی گوئی: «نه خیر، ناوی ده نریت یه حیا.» 61
 پییان گوت: «کهس له خزمانت به م ناوه ناونه تراوه.» 62 ئینجا تاماژیه یان
 بو باوکی کرد، ده یه ویت چ ناویکی لی بنیت. 63 ته خته یه کی داوا کرد و
 له سه ری نووسی: «ناوی یه حیا یه.» هه موو سه رسام بوون. 64 ده سه بیه جی
 ده م و زمانی زه که ریا کرایه وه، دهستی کرد به قسه کردن و ستایشی خودا. 65

هه موو دراوسیکانیان ترسیان لی نیشته و له سهراپای ناوچه شاخاوییه کانی
 یه هودیا هه موو ئەم شتانه بوون به قسه و باسی سه زاری خه لکی. 66
 هه موو ئەوانه ی ئەم باسه یان بیست له دلی خو یاندا گو تیان: «تایا ئەم مندالە
 ده بیته چی؟» چونکه دهستی یه زدانی له گه ل بوو. 67 زه که ریای باو کیشی
 پر بوو له رۆحی پیروز و پیشینی کرد و گوئی: 68 «ستایش بۆ یه زدانی
 پهروه ردگاری ئیسرائیل، چونکه گه له که ی به سه رکرده وه و کرپیه وه. 69
 هیزی پرگاریمانی هه ستانده وه، له بنه مالە ی داودی بنده ی، 70 وه ک
 چۆن له کۆنه وه له ریگه ی پیغه مبه ره پیروزه کانییه وه دواوه، (aiōn g165) 71
 بۆ پرگاربون له دهست دوزمان و هه موو ناحه زانمان، 72 ههروه ها بۆ
 به خشین به زه یی به باو پیرانمان و په یوه ستبون به په یمانه پیروزه که ی، 73
 واته ئە و سوینده ی که بۆ ئیبراهیمی باپه ره گه وره مانی خوارد: 74 که ئیبه
 له دهست دوزمن پرگاریمان بیته و بی ترس ئە و پهرستین، 75 هه موو
 رۆزانی ژانمان به پیروزی و راستدروستی له به رده میدا بین. 76 «توش ئە ی
 مندال، به پیغه مبه ری خودای هه ره به رز ناوده بردریت، چونکه پیش
 یه زدان ده که ویت، تا کو ریگای بۆ ئاماده بکه یته، 77 تا کو به گه له که ی
 پرابگه یه نیت به لیخوشبوونی گونا هه کانیان پرگاریان ده بیته، 78 به هۆی
 به زه ییه به سۆزه که ی خودامانه وه، که به هۆیه وه پروناکی له به رزاییه وه
 به سه رماندا ده دره وشیتته وه، 79 تا کو به سه ره ئەوانه ی له تاریکی و له سیبه ری
 مه رگدا دانیشتون بدره وشیتته وه، بۆ ئە وه ی پییه کائمان به ریگای ئاشتیدا
 بیات.» 80 مندالە که ش گه شه ی ده کرد و له رۆحدا به هیز ده بوو، له
 چۆله وانی مایه وه هه تا ئە و رۆزه ی که خۆی بۆ گه لی ئیسرائیل ده رخست.

2 له و رۆزانه دا له توگستۆس فهیسه ره وه فه رماتیک ده رچوو، که هه موو
 دانیشتوانی ئیپراتۆریه تیه که ی ناو نووس بکریت. 2 ئە مه یه که م ناو نووسین
 بوو، کاتیک کیرینیۆس فه رمانه وه ی سوریا بوو. 3 ئیتر هه ره که س بۆ
 ناو نووسین ده چوه شاری خۆی. 4 یوسفیش له جه لیل له شاری ناسیره وه
 به ره و یه هودیا سه ره که وت بۆ شاره که ی داود که پچی ده گو تر ی بیته له حم،
 چونکه له بنه مالە و تیره ی داود بوو، 5 تا کو له گه ل مریم ناو نووس بکرین
 که ده ستگیرانی بوو و سکی هه بوو. 6 که له وی بوون، کاتی مندالبوونی
 هات. 7 جا کوره تۆ به ره که ی بوو، قونداغی کرد و له ئاخو پرینکا داینا،

چونکه هیچ ژورنیکیان بۆ نوستن دەست نه کهوت. 8 له و ناوچهیه شوان هه بوون له دهشت ده مانه وه و شهوان ئیشکیان له میگه له کهیان ده گرت. 9 فریشتهیهکی یه زدان بۆیان ده رکهوت و شکومهندی یه زدان له ده وریان دره وشایه وه، به مه ترسیکی زۆریان لی نیشته. 10 فریشته که پیتی گوتن: «مه ترسن، ته و مردهی خوشیهی که گوره تان ده ده می که بۆ هه موو گه له. 11 ته مرۆ له شاری داود پرزگار که ریگان بۆ له دایک بوو، ته ویش مه سیحی خاوهن شکۆیه. 12 ته مه ش نیشانه یه بۆتان، مه لۆتکه یه که ده بین له ناو ئاخواریک دانراوه.» 13 له نا کاه له گه ل فریشته که له شکرینکی گه وریه ئاسمانی ده رکهوت و ستایشی خودایان ده کرد و ده یانگوت: 14 «شکو بۆ خودا له ئاسمان، له سه ر زه ویش ئاشتی بۆ ته وانه ی جی په زامه ندی ته ون.» 15 کاتییک فریشته کان به ره و ئاسمان به جیان هیشتن، شوانه کان به یه کتریان گوت: «ده ی با پرۆینه یه له حم و ته م شته ی روویدا وه بیبین که یه زدان پیتی را گه یاندین.» 16 خیرا هاتن و مریه م و یوسف و ته و مه لۆتکه یه ی له ئاخویره که دا دانرا بوو دۆزیانه وه. 17 کاتییک بینیان، ته و قسه یه یان بلا و کرده وه که ده رباره ی ته م مندا له پێیان گوترا بوو. 18 هه موو ته وانه ی گو پیان لیوو، سه ریان سو رما بوو له وه ی شوانه کان پێیان ده گوتن. 19 به لام مریه م هه موو ته م شتانه ی له دلی خۆیدا هه لده گرت و لیکی ده دایه وه. 20 شوانه کان گه رانه وه و خودایان شکۆدار کرد و ستایشیان کرد له پێناوی هه موو ته وه ی بیستیان و بینیان، به و شیوه یه ی پێیان گوترا بوو. 21 له پرۆزی هه شته م کاتی خه ته نه کردنی مندا له که هات، هه ر ته و کاته ش ناوی لێنا عیسا، به و شیوه یه ی فریشته که ناوی لێنا، پێش ته وه ی مریه م سکی پر پیت. 22 پاشان یوسف و مریه م له دوای ته و او بوونی پرۆزانی پاکبوونه وه عیسا یان برده تۆرشه لیم تا کو پیشکەشی یه زدانی بکه ن، به گویره ی ته وراتی موسا، 23 که ته وراتی یه زدانه، هه ره وک تێیدا نووسرا وه: [هه ر نێرینه یه کی تۆ به ره بۆ یه زدان ته رخان ده کریت.] 24 بۆ پیشکەشکردنی قوربانیه کیش، به گویره ی ته وه ی له ته وراتی یه زدان گوترا وه: [دوو کوکوختی یان دوو پیچوه کو تر.] 25 پیاویکی چاک و له خواترس به ناوی شیمۆن له تۆرشه لیم هه بوو، چاوه رپی هاتی دلنه وایکه ری ئیسرا ئیل بوو، رۆحی پرۆزی له سه ر بوو. 26 به رۆحی پرۆز بۆی ئاشکرا کرابوو که نامریت هه تا مه سیحی

یه زدان نه بینیت. 27 به هوی پروزه وه هاته حه وشه کانی په رستگا. کاتیک دایک و باوکه که عیسی مندالیان هینایه ژووره وه، تا کو به گویره ی نه ریتی ته وراتی بو بکن، 28 شیمون عیسی له باووشی گرت و ستایشی خودای کرد: 29 «ته ی یزدانی بالاده ست، ئیستا به گویره ی قسه که ت به نده ی خوت به ناشتی به پرئیکه. 30 ته وا چاوم پرگاری توی بینی، 31 ته وه ی له به رده م هموو گه لان تاماده ت کردوه، 32 هه تا بیته پرونا کی بو تاشکرا کردنی سروشی تو بو نه ته وه کان و بیته مایه ی شکومه ندی بو ئیسرائیلی گه له که ت.» 33 دایک و باوکی سه رسام بوون له وه ی ده رباره ی گوترا. 34 شیمون داوای به ره که تی بو کردن و به مریمه ی دایکی گوت: «تا تم منداله ده بیته هوی که وتن و هه ستانه وه ی که سائیکی زور له ئیسرائیل، هه روه ها ده بیته نیشانه یه ک دژایه تی ده کریت، 35 هه تا نیازی دل زور که س تاشکرا بیته. توش شمشیریک جه رگت ده بریت.» 36 پیغه مبه ریکی ژن هه بوو به ناوی ثانی کچی په نوئیل له هوزی تاشیر. زور به سالد چوو بوو، له دوا ی شوو کردنی ته نها حه وت سال له گه ل میرده که ی ژیا بوو، 37 پاشان به بیوه ژنی ما بووه وه و ته مه نی گه شت بووه هه شتا و چوار سال. په رستگای به جی نه ده هیشت، شه و و پروژ به نوژ و پروژو خودای ده په رست. 38 هه ر له و کاته دا هات بو لای ته وان و ستایشی خودای کرد، باسی منداله که ی بو هه موو ته وانه کرد که چاوه روانی پرگاری تورشه لیم بوون. 39 که هه موو شتیکیان به گویره ی ته وراتی یه زدان ته و او کرد، هاتنه وه بو ناسیره ی شاره که ی خویان له ناوچه ی جه لیل. 40 منداله که ش گه شه ی ده کرد و به هیز ده بوو، پر بوو له دانایی و نیعمه تی خوداشی له سه ر بوو. 41 دایک و باوکی هه موو سائیک له جه ژنی په سخه ده چوونه تورشه لیم. 42 کاتیک عیسا بووه دوا زده سال، وه ک نه ریتی جه ژن به ره و تورشه لیم سه ر که وتن. 43 دوا ی ته و او بوونی جه ژن و له گه رانه وه یاندا، به بی ته وه ی دایک و باوکی بزانت، عیسی میرد مندال له تورشه لیم مایه وه. 44 له به ر ته وه ی پیمان و ابو له نیو کاروانه که یه، پروژه رییه ک پروشتن. دوا ی ته وه له ناو خزم و ناسیا وه کاندا به دوایدا گه ران. 45 کاتیک نه یاندوز زیه وه، گه رانه وه بو تورشه لیم بو ته وه ی به دوایدا بگه رین. 46 دوا ی سی پروژ له حه وشه کانی په رستگادا دوزیانه وه، بینیان له ناو ماموستایان دانیشتوه،

گوپیان لی ده گریت و پرسپاریان لیده کات. 47 هه موو ئه وانه ی گوپیان لی پرا گرتوو، له تیگه یشتن و وه لامه کانی سه رسام بوون. 48 کاتیک بینیان واقیان و پرما، ئینجا دایکی پی گوت: « کوپرم، بو وات لیکردین؟ من و باوکت نیگه رانت بووین و به دواتدا ده گه پراین.» 49 وه لامی دانه وه: «بوچی به دوامدا ده گه پراین؟ نه تانده زانی پیویسته له مائی باوکتدا جم؟» 50 به لام له و قسه یه تیگه یشتن که پی فهرمون. 51 ئینجا له گه لیان گه پرایه وه و هاته وه ناسیره و گوپرایه لیان بوو. مریه می دایکی ئه مانه ی هه موو ده خسته دلییه وه. 52 عیساس له دانایی و بالا گه شه ی ده کرد، جی ره زامه ندی خودا و خه لکی بوو.

3 له سالی پازده مینی حوکمرانی تیباریوس قه یسه ر، کاتیک پیلاتوسی پونتی فه رمانزه وای یه هودیا بوو، هیرودسی ئه نتیاس فه رمانزه وای جه لیل بوو، فیلیپوسی براشی فه رمانزه وای ئیتوریه و ته راخونیتس بوو، لیسانیوس فه رمانزه وای ئه بیلینه بوو، 2 له سه رده می سه روک کاهینیتی حه نا و قه یافا، له ده شتوده ر په یامی خودا بو یه حیای کوری زه که ریا هات. 3 ئیتر به هه موو ناوچه کانی ده ورره یی رووباری ئوردوندا ده گه پرا، جاری له ئاوه لکیشتانی توبه کردنی ده دا بو گونا به خشین. 4 وه ک له پیشینییه کانی په پرتوکی ئیشایای پیغه مبه ردا نووسراوه: [که سیک له چوله وانی هاوار ده کات و ده لیت: «رینگا بو هاتی یه زدان ناماده بکن، ریچکه کانی بو ریچکهن.» 5 هه موو دۆلئیک پر ده بیته وه و هه موو چیا و گردیک رۆده چیت، ریگا خواروخیچه کان راست ده بنه وه و سه خته کانیش ئاسان ده بن، 6 هه موو مرؤقایه تی رزگاری خودا ده بین!] 7 یه حیا به و خه لکانه ی ده گوت که ده هاتن تا کوله ئاویان هه لکیشت: «ئهی بیچوه ماران، کئی ئاگاداری کردوونه ته وه له ده ست تووره یی داها توو هه لپین؟ 8 با به ره مینگان هه بیته له توبه کردن بوه شیتته وه. به خو تان مه لپین: «ئیبراهیم باو کانه، پیتان ده لیم، خودا ده توانیت له م به ردا نه نه وه بو ئیبراهیم دروستبکات. 9 ئه وه تا ته ور خراوه ته سه ر ره گی دار، هه ر داریک به ره می باش نه دات، ده بردریته وه و فریاده دریته ناو ئاگره وه.» 10 خه لکه که پرسپاریان لیکرد: «که واته چی بکه یین؟» 11 وه لامی دانه وه: «ئه وه ی دوو کراسی هه یه، با یه کیکیان بداته ئه وه ی که نیه تی، ئه وه ش که نانی هه یه، با هه مان شت بکات.» 12

باجگرا نیش بۆلە ئاوهه لکیشان هاتن، لییان پرسی: «مامۆستا، ئییه چی بکهین؟»
 13 پی گوتن: «لهوهی بۆتان دانراوه زیاتر وهرمه گرن.» 14 سهربازانیش
 پرسیاریان لیکرد: «ئهی ئییه چی بکهین؟» یه حیاش وهلامی دانهوه: «خاوه
 له کهس وهرمه گرن و بوختان مه کهن، به موچه کانتان رازی بن.» 15
 گهل له چاوه پروانیدا بوون، هه موو له دلی خۆیاندا ده رباره ی یه حیا لیجان
 ده دایه وه که له وانیه یه حیا خۆی مه سیح ییت. 16 یه حیا وهلامی هه مووانی
 دایه وه: «من له ئاوتان هه لده کیشم، به لام یه کییک دیت له من به تواناتره،
 ئه وهی من شایانی ئه وه نیم که قه یانی پیلاره کانی بکه مه وه. ئه وه له رۆحی
 پیروز و له ئاگرتان هه لده کیشت. 17 شه نی به ده سته وه یه بۆ پاککردنه وه ی
 جۆخینه که ی، گه ئمه که له ئه مباردا کۆده کاته وه و قه سه له کهش به ئاگرچی
 نه کوزاوه ده سوو تینیت.» 18 به زۆر شتی دیکهش ئامۆزگاری گه لی ده کرد و
 مژده ی ده دانی. 19 به لام کاتییک یه حیا سه رزه نشتی هیرۆدسی ئه تپاسی
 فه رمانزه وای جه لیلی کردبوو له بهر ئه وه ی که هیرۆدیای براژنی خۆی هینابوو
 و ههروه ها له بهر هه موو ئه و خراپانه ی کردبووی، 20 ئه م خراپه یه شی خسته
 پال هه موو ئه وان، یه حیا ی له زیندان به ندکرد. 21 کاتییک گهل هه موو له
 ئاوه لکیشران، عیسا ش له ئاوه لکیشرا. کاتییک که عیسا نوژی ده کرد
 ئاسمان کرایه وه و 22 رۆحی پیروز له شیوه ی جه سته ی کۆتریک له سه ری
 نیشته وه و ده نگیک له ئاسمانه وه هات: «تۆ کۆری خۆشه ویستی، به تۆ
 زۆر دلشادم.» 23 کاتییک عیسا ده ستی به خزمه ته که ی کرد ته مه نی نزیکه ی
 سی ساڵ بوو. وا ده زانرا که کۆری یوسفی، کۆری هه لی، 24 کۆری
 مه تسات، کۆری لیثی، کۆری مه لکی، کۆری یه ننا، کۆری یوسف،
 25 کۆری مه تاسیا، کۆری ئامۆس، کۆری ناحوم، کۆری هه سلی،
 کۆری نه جای، 26 کۆری ماس، کۆری مه تاسیا، کۆری شیعی، کۆری
 یوسف، کۆری یه هوزا، 27 کۆری یواننا، کۆری ريسا، کۆری زروبابل،
 کۆری شه ئه لیتیل، کۆری نیری، 28 کۆری مه لکی، کۆری ئادی،
 کۆری کوسام، کۆری ئه لمودام، کۆری ئیر، 29 کۆری یه شوع، کۆری
 ئه لیه زه ر، کۆری یوریم، کۆری مه تسات، کۆری لیثی، 30 کۆری
 شیخۆن، کۆری یه هودا، کۆری یوسف، کۆری یۆنام، کۆری ئه لیا قیم،
 31 کۆری مه لیا، کۆری مه ننا، کۆری مه تاسا، کۆری ناتان، کۆری

داود، 32 كورى يەسا، كورى عويىد، كورى بوعەز، كورى سەلمۇن، كورى نەحشۇن، 33 كورى عەمىناداب، كورى رام، كورى حەسرۇن، كورى پېرىز، كورى يەھودا، 34 كورى ياقوب، كورى ئىسحاق، كورى ئىبراھىم، كورى تارەح، كورى ناحۇر، 35 كورى سەرۇگ، كورى پەعو، كورى پەلەگ، كورى عىبەر، كورى شالەح، 36 كورى كىنان، كورى ئەرپەكشاد، كورى سام، كورى نوح، كورى لامەخ، 37 كورى مەتوشالەح، كورى حەتۇخ، كورى يارەد، كورى مەھلەئىيل، كورى قىنان، 38 كورى ئەتۇش، كورى شىت، كورى ئادەم، كورى خودايە.

4 عىسا پېرىز بېو لە پۇخى پېرۇز كە پروبارى ئوردونى بەجىيىشت، پۇخە كە بەرەو چۇلەوانى رېئىمى كىرد. 2 چل پۇز ئىبلىس تاقى دەكرەو. بە درىزى ئەو پۇز ئانە هېچى نەخوارد، كاتىك ماو كە تەواو بوو برسى بوو. 3 ئىبلىس پىي گوت: «ئەگەر تۇ كورى خودايت، بەم بەردە بلى با بىيىتە نان.» 4 عىسا وەلامى دايەو: «نوسراو: [مرؤف تەنھا بە نان ناژىيىت.]» 5 ئىنجا ئىبلىس عىساي برده شوئىكى بەرز و لە چاوتروكاتىكدا هەموو شانشىنەكانى جىھانى پىشان دا و 6 پىي گوت: «هەموو ئەم دەسەلات و شكۆيەى ئەوان دەدەمە تۇ، چونكە دراو تە من و منىش دەيدەم بە هەر كەسىك كە بەوئىت. 7 لەبەر ئەو ئەگەر لەبەردەم كرتۇش بىيىت، هەموو بۇ تۇ دەيىت.» 8 عىساش وەلامى دايەو: «نوسراو: [كرتۇش بۇ يەزدانى پەروردگار ت دەبىت و تەنھا ئەو دەپەرسىت.]» 9 ئىنجا ئىبلىس بۇ تۇرشەلىپى برد و لەسەر گوئسەبانەى پەرسىتگار پىگرت و پىي گوت: «ئەگەر تۇ كورى خودايت لېرەو خۆت هەلبەدە خوارەو. 10 لەبەر ئەوئەى نوسراو: «[سەبارەت بە تۇ فەرمان بە فرىشتەكانى دەدات، كە بە تەواوى بىپارىز، 11 لەسەر دەستىان هەلتەگن تاكو پىت بەر بەردىك نەكەوئىت.]» 12 عىساش وەلامى دايەو: «گوتراو: [يەزدانى پەروردگار تان تاقى مەكەنەو.]» 13 كاتىك ئىبلىس هەموو تاقىكرەنەو يەكى تەواو كىرد، بەجىيى هېشت هەتا دەرفەتتىكى دىكە. 14 عىسا بە هېزى پۇخى پېرۇزەو گەرايەو جەليل، ناوبانگى لە هەموو دىيەكانى دەور و پىشت بلاو بوو. 15 لە كەنېشتەكانىان فېرى دەكرەن و هەموو ستايشىان دەكرە. 16 هاتە ناسىرە كە لىي گەورە بوو، وەك نەرىتى خۇي پۇزى شەمە چوو

که نیش و بۆ خویندنه وه ههستا. 17 په رتووکی ئیشایا پیغه مبهریان دای و
 کردیه وه، نه و شوینه ی دۆزیه وه که تیندا نووسراوه: 18 «[رۆحی یهزدان
 به هیزم دهکات، چونکه دهستیشانی کردووم بۆ مردهدان به ههژاران، منی
 ناردوو بۆ چاردانی نازادی به دیلگیراوان، ههروه ها گه رانه وه ی بینایی بۆ
 کویران، بۆ نازادکردنی سته ملیکراوان و 19 را گه یاندنی سالی ره زامه ندیی
 یهزدان.]]» 20 ئینجا نووسراوه پرۆزه که ی پیچایه وه، دایه وه خزمه تکاره که و
 دانیش. هه موو نه وانیه له که نیش بوون چاویان تیپری بوو. 21 دهستی
 کرد به قسه کردن و فهرمووی: «ئه مرۆ ئه م نووسراوه پرۆزه ی گویتان
 لیبوو هاته دی.» 22 هه موو شایه تیپان بۆ ده دا، سه رسام بوون له وه په یامه
 پر له نیعمه ته ی له ده می ده هاته دهره وه، ده یانگوت: «ئه مه کوره که ی
 یوسف نییه؟» 23 عیسا پئی فهرموون: «یگومان ئه م په نده م پئی ده لئین: ئه ی
 پزیشک چاره سه ری خۆت بکه! ئه وه ی بیستمان و له شاری که فهرناحوم
 کردت، لیره ش له شاره که تدا بیکه.» 24 ههروه ها فهرمووی: «راستیتان
 پئی ده لئیم، هیچ پیغه مبه ریک له شاره که ی خۆی په سه ند نا کریت. 25 له
 راستیدا پیتان ده لئیم، له سه رده می ئه لیا س زۆر بیوه ژن له ئیسرا ئیلا ده هه بوون،
 کاتیکی سی سال و شه ش مانگ باران نه باری، له هه موو خا که که دا بووه
 قاتوقرییه کی گه وره، 26 به لام ئه لیا س بۆ هیچ یه کیکیان نه نیردا، به لکو
 بۆ بیوه ژنیک له شاری سه ره فهندی ناوچه ی سه یدا. 27 له ئیسرا ئیلا له
 سه رده می ئه لیشه ع پیغه مبه ر زۆر که س تووشی نه خووشی گولی هاتبوون،
 به لام ئه لیشه ع هیچیانی چاک نه کرده وه، نه عمانی سوری نه بیت.» 28
 هه موو نه وانیه له که نیشته که بوون، کاتیکی ئه مه یان بیست لئی تووره
 بوون. 29 دهریانکرده دهره وه ی شار، بردیانه سه ر لیواری ئه و چیا یه ی
 شاره که یانی له سه ر بنیاد نرابوو، تا کو فرییده نه خواره وه. 30 به لام ئه و به
 ناویاندا تیپه ری و رۆیشته. 31 پاشان عیسا به ره و که فهرناحوم دابه زی،
 که شاریکی ناوچه ی جه لیله و له رۆژی شه ممه دا خه لکه که ی فیرده کرد. 32
 له فیرکردنه که ی سه رسام بوون، چونکه وته کانی به ده سه لاته وه بوو. 33 له
 که نیشته که دا پیاویک هه بوو رۆحی پیسی تیدا بوو. به ده نگیککی به رز هاواری
 کرد: 34 «ئای! عیسا ی ناسیره یی چیت لیمان ده ویت؟ هاتوو ی له ناومان
 به یت؟ ده زانم تو کیتی، پرۆزه که ی خودایت.» 35 عیسا لئی پاخوری و

فهرمووی: «بیدنگ به! لئی وهره دهره وه!» رۆحه پیسه که له ناوه ندیان
 پیاوه که ی به زه ویدا دا و لئی دهرچوو، هیچ زیانیشی پئی نه گه یاند. 36
 خه لکه که ش هه موو سه رسام بوون و به یه کتریان ده گوت: «ئه مه چ و ته به که؟
 به ده سه لات و هیزه وه فهرمان به رۆحه پیسه کان ده دات و دهرده چن.»
 37 ئیتر هه وائی له هه موو ناوچه کانی دهرور بهر بلاو بووه وه. 38 عیسا
 له که نیشته هه ستا و چوووه مائی شیمۆن. خه سووی شیمۆن تایه کی توندی
 هه بوو، بۆیه داوایان له عیسا کرد که یارمه تی بدات. 39 ئه ویش هاته
 سه ری، فهرمانی به تایه که کرد و به ریدا. ده سته جی هه ستا و ده ستی کرد به
 خزمه تکر دنیان. 40 کاتی رۆژئاوا بوون، هه موو نه خو شه کانیان هینایه لای
 عیسا، به نه خو شی جۆراو جۆره وه، ئه ویش ده ستی له سه ره هه ری که یان دانا و
 چاکی کرد نه وه. 41 رۆحی پیسی له زۆریان دهر کرد، رۆحه کان هاواریان
 ده کرد: «تو کوپی خودای!» ئه ویش لئی راده خو پین و نه یده هیشته بدوین،
 چونکه ده یانزانی مه سیحه که به. 42 کاتیک رۆژ هه لات، هه ستا و چوووه
 جیگایه کی چۆل، خه لکه که ش به دوایدا ده گه بران و هاته لای، رایانگرت
 تا کو له لایان نه پروات. 43 به لام پیی فهرموون: «له سه رمه مزگیننی پاشایه تی
 خودا بده مه شاره کانی دیکه ش، چونکه بۆ ئه مه نیر دراوم.» 44 ئیتر به رده وام
 له که نیشته کانی یه هو دیا په یامی خودای راده گه یاند.

5 رۆژ ئیکان عیسا له که ناری دهریاچه ی جه نیساره ت راوه ستا بوو،
 خه لکی پال په ستۆیان ده کرد تا کو گوئی له په یامی خودا بگرن. 2 عیسا دوو
 به له می له که ناری دهریاچه که بینی که ماسیگره کان به جییان هیشتیوو و
 تۆره کانیان ده شوشت. 3 چوووه ناو یه کیکان، هی شیمۆن بوو، داوای لیکرد
 که میک له وشکانی دووری بخاته وه، ئینجا دانیشته و له ناو به له مه که وه
 خه لکه که ی فیرده کرد. 4 کاتیک وته کانی ته واو کرد به شیمۆنی فهرموو:
 «دووری بخه ره وه بۆ قوولایی و تۆره کانتان بۆ راوکردن فرییده ن.» 5 شیمۆن
 وه لامی دایه وه: «گه وره م، به درێژایی شه و زۆر هه ولمان دا و هه چمان
 نه گرت. به لام له بهر قسه ی تۆ، تۆره کان فرییده ده م.» 6 کاتیک ئه مه یان
 کرد ماسییه کی زۆریان گرت، خه ریک بوو تۆره کانیان بدریت. 7 جا
 ئیشاره تیان بۆ هاوکارانی ناو به له مه که ی دیکه کرد، تا کو پین و یارمه تیان
 بدن، ئیتر هاتن و هه ردوو به له مه که یان پر کرد، هه تا وای لپهات خه ریک

بوو نوقوم بڼ. 8 شيمون په ترؤس كه ټه مه ي بينى، خوځى خسته به ريځي
 عيسا و گوتى: «گوره م، ليم دوور بگه وه، چونكه مروفكي گوناهارم!» 9
 په ترؤس و هه موو ټه وانه ي له گه لي بوون له زوري ټه و ماسيانه ي گرتيويان
 سهريان سور مابوو، 10 ياقوب و يوحنه ناي كوره كانى زه بديش، هاو به شي
 شيمون بوون. عيسا به شيموني فهرموو: «مه ترسه! ټيتر ټو له ټيستاوه مروف
 پراو ده كه يت.» 11 له دواى ټه وه ي به له مه كانيان هينايه وشكانى، هه موو
 شتيكان به جپيشت و دواى عيسا كه وتن. 12 كاتيک عيسا له يه كيک له
 شاره كان بوو، پياويك هات كه به ته واوى تووشى نه خوځي گولي ببوو. كه
 عيسا بينى خوځى به زه ويدا دا ولي پرايه وه: «گوره م، ټه گره بته ويټ،
 ده توانيت پاك بگه يته وه.» 13 عيساش ده ستي بو دريژر د و ده ستي ليدا و
 فهرموو: «ده مه ويټ، پاك به ره وه.» ټيتر يه كسر گولييه كى لييو وه.
 14 عيسا رايسپارد: «به كه س مه لي، به لام برؤ خوټ پيشانى كاهين بده
 و بو پاكبوونه وه كه ت ټه و قوربانويه ي موسا فهرمانى كردووه بيكه، وه ك
 شايه تيبه ك بويان.» 15 له گه لي ټه وه شدا هه والى عيسا زياتر بلاو بووه وه،
 جا خه لكيكى زور كو بوونه وه تاكو گوي بگرن و نه خوځييه كانيان چاك
 يته وه. 16 به لام ټه و دوورده كه و ته وه بو چوله واني و نوځي ده كرد. 17
 پرؤژيكان عيسا خه ريكي فير كردن بوو، فهرسي و ماموستايانى ته وراتيش كه
 له هه موو گونده كانى جه ليل و يه هوديا و ټور شه ليمه وه هاتيون دانيشتبوون،
 توانايه كى خودايى هه بوو بو چا كرده وه. 18 چه ند پياويك هاتن كارايه كى
 ټيفليجيان به جيگا كه يه وه هينا و ده يانويست بيبه نه ژووره وه و له به رده ي
 دا بينن. 19 كاتيک له به ر زوري خه لكه كه ريان نه بوو بيبه نه ژووره وه،
 سه ركه و ته سه ربان و به جيگا كه يه وه به تيوان خسته كاندا شوربان كرده وه
 بو ناوه راستيان بو به رده م عيسا. 20 كه عيسا باوه پرى ټه واني بينى، فهرموو:
 «كبرا، گونا هه كانت به خشران.» 21 ماموستايانى ته ورات و فهرسييه كان
 بيريان كرده وه و له خوځيان پرسى: «ټه مه كييه كفر ده كات؟ بيجه له
 خودا كى ده توانيت گونا به خشيټ؟» 22 به لام عيسا زانى بير له چى
 ده كه نه وه، وه لامى دانه وه: «بوچى له دلټاندا بير له م شتانه ده كه نه وه؟ 23
 كاميان ټاسانتره، بگوتريت: «گونا هه كانت به خشران،» يان بگوتريت: «هسته
 و پرؤ؟» 24 به لام بو ټه وه ي بزنان كورى مروف له سه ر زوى ده سه لاتي

گوناهه خشیینی ههیه،...» به ئیفلیجه که ی فەرموو: «پێت دەلیم: ههسته، نوینه کهت هه لگره و پرۆره وه ماله وه.» 25 ده سته جی له بهر چاویان ههستا، ئه وهی له سه ری پراکشابوو هه لیگرت و چووه وه مالی خۆی، ستایشی خوداشی ده کرد. 26 هه موویان سه رسام بوون و ستایشی خودایان کرد، ترس دایگرتن و گوتیان: «ئه مرۆشتی سه رسورهینه رمان بینی.» 27 له دوای ئه مانه عیسا ئه وێی به جیهیشت، باجگریکی بینی ناوی لیثی بوو، له شوینی باجگری دانیشتبوو، پێی فەرموو: «دوام بکه وه.» 28 ئه ویش هه موو شتیکی به جیهیشت، هه ستا و دوای کهوت. 29 لیثی له مالی خۆیدا میواندارییه کی که و ره ی بو کرد، زۆر له باجگران و خه لکی دیکه له که لیان له سه ر خوان بوون. 30 به لام فه رسی و مامۆستایانی ته ورات که فه رسی بوون بۆ له بۆلیان به سه ر قوتابیه کانیدا کرد و گوتیان: «بۆچی له که ل باجگر و گونا هباران ده خۆن و ده خۆنه وه؟» 31 عیسا ش وه لامی دانه وه: «له شساغ پێوستی به پزیشک نییه، به لکو نه خۆش. 32 نه ها تووم راستو دروستان بانگه یشت بکه م، به لکو گونا هباران بۆ ته به کردن.» 33 ئینجا پێیان گوت: «قوتابیه کانی یه حیا زۆر پرۆزوو ده گرن و نوێ ده کهن، هه روه ها ته وانه ی فه رسییه کان، به لام ته وانه ی تو ده خۆن و ده خۆنه وه.» 34 عیسا ش پێی فەرموو: «تایا ده توانن وا بکهن بانگه یشتکراوانی زه ما وه ند به پرۆزوو بن، کاتییک زاوا له که لیاندایه؟» 35 به لام پرۆزیک دیت که زاویان لی دوور ده خرپه وه، ته وسا له و پرۆزه دا به پرۆزوو ده بن.» 36 هه روه ها نمونه یه کی بۆ هینانه وه و فه رموی: «هیچ کهس پارچه یه ک له جلوه رگیکی نوێ ناکاته وه بۆ ئه وه ی جلوه رگیکی کۆنی پێ پینه بکات، چونکه جلوه رگه نوێیه که ده درپیت و پینه نوێیه کهش له که ل جلوه رگه کۆنه که ناگونجیت. 37 که سیش شه رابی نوێ ناکاته ناو مه شکه ی کۆنه وه، ئه گینا شه رابه نوێیه که مه شکه که ده درپیت و ده پرژیت، مه شکه کهش له ناو ده چیت. 38 که واته پێوسته شه رابی نوێ بکریته ناو مه شکه ی نوێه. 39 که سیش نییه شه رابی کۆن بخواته وه و ئاره زووی نوێ بکات، چونکه ده لیت "کۆنه که خۆشته وه."»

6 له رۆژنیکی شه ممه دا عیسا به ناو ده غلدا تیده په ری، قوتابیه کانی گوله که نمیان لیده کرده وه، له ناو ده ستیان ده یان په رواند و ده بانخوارد. 2 هه ندیک فه رسی لییان پرسین: «بۆچی ئه وه ی له پرۆزی شه ممه دا دروست

نیه ده یکن؟» 3 عیسا وه لاهی دایه وه: «تایا نه تاخوئیدوو ته وه داود
 چی کرد، کاتیک خوئی و ته وانهی له گه لئی بوون برسینان بوو؟ 4 چۆن
 چوه مالی خودا و نانی ته رخانکراوی برد و خواردی، دایه ته وانیش که
 له گه لئی بوون، ته و نانهی که دروست نییه بخوریت بۆ کاهینان نه بیت؟»
 5 ئینجا یی فهرمون: «کورپی مرؤف گه وره ی پرؤزی شه ممه یه.» 6
 له پرؤزی شه ممه یه کی دیکه دا، چوه ناو که نیشته و خه لکی فیرده کرد.
 پیاویک له وی بوو دهستی راستی وشک ببوو. 7 مامؤستایانی ته ورات و
 فهرسییه کان سهیری عیسایان ده کرد، تاخۆ له پرؤزی شه ممه دا خه لکی چاک
 ده کاته وه، تا کو شتیکی لی بدؤزنه وه و تاوانباری بکن. 8 به لام عیسا به
 بیرکردنه ویانی زانی، به پیاوه دهست وشکبووه که ی فهرمون: «هسته و
 له ناوه راستدا رابه هسته.» ته ویش هه ستا و پراوه ستا. 9 عیسا یی فهرمون:
 «لینان ده پرسم، تاخۆ له پرؤزی شه ممه دا چی دروسته، کردنی کاری چاک
 یان کاری خراب؟ پرزگارکردنی ژبانی که سییک یان له ناو بردنی؟» 10
 چاوی به هه موویاندا گپرا، به پیاوه که ی فهرمون: «ده ستت در یژ بکه.»
 ته ویش کردی و دهستی چاک بووه وه. 11 به لام ته وان زۆر تووره بوون و
 له گه ل یه کتری گفتوگۆیان ده کرد چی له عیسا بکن. 12 له و پرؤژانه دا
 عیسا چوه سهر شاخیک تا کو نو یژ بکات، شه وه که ی هه موو به نو یژ کردن
 بۆ خودا به سه ربرد. 13 که پرؤژ بووه وه، قوتاییه کانی بانگ کرد، دوازده ی
 لی هه لباردن و ناوی لینان نیردراوان: 14 شیمۆن که ناوی لینا په ترؤس،
 له گه ل ته ندر اوسی برای، یاقوب، یوحه نا، فیلیپۆس، به ترؤلماوس، 15 مه تا،
 تۆماس، یاقوبی کورپی هه لفی، شیمۆن که ناسراو بوو به دلگه رم، 16
 یه هوزای کورپی یاقوب و یه هوزای ته سخه ریوتی که ناپاک ده رچوو. 17
 ئینجا عیسا له گه ل دوازده قوتاییه کان هاته خواره وه و له شو یئییکی ته خت
 پراوه ستا. زۆر نیک له قوتاییه کانی له وی بوون، هه روه ها خه لکیکی ئیجگار
 زۆر که له هه موو یه هودیا و تورشه لیم و که ناری سور و سه یداوه هاتبوون،
 18 هه موویان بۆ ته وه هاتبوون تا کو گوئی لی بگرن و له نه خو شیه کانیان
 چا کبهنه وه. ته وانهی که به دهست رۆحه پیسه کان ده یاننالا ند چا کبوونه وه.
 19 هه موو خه لکه که ش هه ولیان ده دا دهستی لی بدن، چونکه هیزی لی
 ده هاته ده ره وه و هه مووانی چا که ده وه. 20 ئینجا چاوی بۆ قوتاییه کانی

ھەلپىرى و فەرمومى: «خۆزگە دەخوازىت بە ئىيۈ، ئەى ھەزاران، چۈنكە
 شانشىنى خودا بۇ ئىيۈيە. 21 خۆزگە دەخوازىت بە ئىيۈ كە ئىستا برسېن،
 چۈنكە تېر دەبن. خۆزگە دەخوازىت بە ئىيۈ كە ئىستا دەگىپن، چۈنكە
 پىدە كەن. 22 خۆزگە دەخوازىت بە ئىيۈ كاتىك خەلكى لەبەر كورى
 مرۇف رقىان لىتان دەيىتەو و جياتان دەكەنەو و جىئوتان پىدە دەن و بە
 بەدكار ناوتان دەبەن. 23 «لەو رۇژە دا دىلخۇش بن و لە خۇشىدا ھەلپەرن،
 لەبەر ئەوئى لە ئاسمان پاداشتتان گەورەيە، چۈنكە باو پىرايشيان ئاوايان بە
 پىغەمبەران كىدووە. 24 «بەلام قوربەسەرتان ئەى دەولەمەندان، چۈنكە
 خۇشگوزەرانى خۇتان لىرە وەرگرتووە. 25 قوربەسەرتان ئەى ئەوانەى
 ئىستا تېرن، چۈنكە ئىيۈ برسې دەبن. قوربەسەرتان ئەى ئەوانەى ئىستا
 پىدە كەن، چۈنكە ئىيۈ ماتەم دەگىپن و دەگىپن. 26 قوربەسەرتان كاتىك
 ھەموو خەلك ستايشتان دەكات، چۈنكە باو پىرايشيان ئاوايان بۇ پىغەمبەرە
 درۇزەنەكان كىدووە. 27 «بەلام ئەى گويگران پىتان دەلېم: دوزمەنەكانتان
 خۇشبوئى، چا كە بكن لەگەل ئەوانەى رقىان لىتان دەيىتەو، 28 ئەوانەى
 نەفرەتتان لىدە كەن داواى بەرە كەتيان بۇ بكن، نوئ بكن بۇ ئەوانەى
 خراپەتان لەگەل دەكەن. 29 ئەگەر يەككىك لە روومەتت بدات، لايەكەى
 دىكەشى بۇ شل بكن. ئەگەر يەككىك چا كەتەكەت بيات، لارىت نەيىت بۇ
 كراسە كەشت. 30 ھەر كەسىك داواى شىكى لىكردىت بىدەرىئ. ئەوئەش
 كە شىكىك لى دەبات لې داوا مەكەو. 31 چۆن دەتانەوئى خەلكى
 ھەلسوكە و تىتان لەگەل بكن، ئىيۈش بەو شىۈيە ھەلسوكە و تىتان لەگەل بكن.
 32 «ئەگەر ئەوانەتان خۇشبوئى كە ئىيۈيان خۇشەوئىت، ئايا چ چا كەيەكى
 بۇ ئىيۈ تىدايە؟ تەنەت گوناھبارانىش ئەوانەيان خۇشەوئىت كە خۇشيان
 دەوئىن. 33 ئەگەر باش بن لەگەل ئەوانەى لەگەلتان باشن، ئايا چ چا كەيەكى
 بۇ ئىيۈ تىدايە؟ تەنەت گوناھبارانىش ھەمان شت دەكەن. 34 ئەگەر
 قەرز بەنە ئەوانەى كە بەو ھىوايەن لىيان وەر بگرنەو، ئايا چ چا كەيەكى بۇ
 ئىيۈ تىدايە؟ تەنەت گوناھبارانىش قەرز دەدەنە گوناھباران تاكو ئەوئەندە
 وەر بگرنەو. 35 بەلام ئىيۈ دوزمەنەكانتان خۇشبوئى، چا كە بكن و قەرز
 بەن، چاوەرپى وەرگرتەوئەش مەكەن، بەمە پاداشتتان گەورە دەيىت و
 دەبنە رۇلەى خوداى ھەر بەرز، چۈنكە ئەو لەگەل بەدشەك و بەدكاران

نەرم و نیاڤە. 36 بە بەزەیی بن، ھەر وەک چۆن باوگن بە بەزەییە. 37 «حوکم مەدەن، بۆ ئەوەی خودا حوکمتان نەدات. خەڵکی تاوانبار مەکن، بۆ ئەوەی خودا تاوانبارتان نەکات. لە خەڵکی خۆش بن، خودا لێتان خۆش دەبێت. 38 بەخشن، پێتان دەبەخشرێت، پێوانەییەکی چاکی پەستینراوی ھەژینراوی لێرتاوتان دەخەریتە باوەش، چونکە بە پێوانەییەکی ئێوە بۆ خەڵک دەپێنن، خودا بۆتان دەپێنێتەو.» 39 ئموونەییەکی بۆ ھینانەو: «ئایا کوێر دەتوانیت پێنای کوێر بکات؟ ھەردووکیان ناکەونە چالەو؟ 40 قوتابی لە مامۆستاکی زیاتر نییە، بەلام ھەرکەسیک تەواو قیربێت، وەک مامۆستاکی لێ دیت. 41 «بۆچی سەرنج لە پووشی ناو چاوی براکەت دەدەیت، بەلام ئاگات لە کاریتەکی ناو چاوی خۆت نییە؟ 42 چۆن دەتوانی بە براکەت بڵێ: «برام با پووشەکی ناو چاوت دەر بھێنم» لەکاتیکی کاریتەکی ناو چاوی خۆت نایینیت؟ ئەی دووروو، یەکەم جار کاریتەکی ناو چاوت دەر بھێنە، ئینجا باش دەبینیت بۆ دەرھینانی پووشەکی ناو چاوی براکەت. 43 «ھیچ دارێکی باش بەری خراپ نادات و داری خراپیش بەری باش نادات. 44 ھەر دارێک بە بەرەکی دەناسرێتەو. ھەنجیر لە دێرک لێ ناکرێتەو، لە تووتڕیکیش تری نازرێتەو. 45 مرۆڤی چاک لە گەنجینە چاکەکی دڵ، چاکە دەردەھینیت، مرۆڤی خراپیش لە خراپەو خراپە دەردەھینیت، چونکە ئەوەی لە دڵ ھەڵدەقوێت دەم پێ دەدوێت. 46 «بۆچی بە «پەروردگارم، پەروردگارم!» ناوم دەبەیت، کەچی ئەوەی دەیفەرمووم کاری پێ ناکەیت؟ 47 ئەوەی بۆ لام دیت و گوئی لە فەرمایشتەکانم دەگریت و کاری پێ دەکات، نیشانتان دەدەم لە کێ دەچیت. 48 لە مرۆڤیک دەچیت خانووێک دروستدەکات، جا زەویەکی ھەڵکەند و قوولی کرد و بناغەکی لەسەر بەردانا، لافا و ھەستا و لە خانووەکی دا، بەلام نەیتوانی بچوێنیت، چونکە لەسەر بەرد بنیاد نرابوو. 49 بەلام ئەوەی گوئی لێ بیت و پەرەوی نەکات، لە مرۆڤیک دەچیت کە خانووێکی بێ بناغەکی لەسەر زەوی دروستکردی. کاتیکی لافا و ھات و لە خانووەکی دا، دەستبەجێ بە تەواوی پروخوا.»

7 لەدوای ئەوەی عیسا لە وتەکانی بوووەو بۆ ئەو خەڵکەکی گۆپیان لێدەگرت، چوووە ناو کەفەرناحوم. 2 سەرپەلێک کۆیلەییەکی ھەبوو زۆری

خۆشده ویست، نه خۆش بوو و له سه ره مه رگدا بوو. 3 کاتیک سه ره په له که هه والی عیسا ییست، پیرانی جوله که ی نارد له لای بۆ ته وه ی داوای لی بکه ن که ییت و کۆیله که ی چاک بکاته وه. 4 ته وانیش هاتمه لای عیسا و به دل لی پاران هوه و گوتیان: «شایانی ته وه یه که ته مه ی بۆ بکه ییت، 5 چونکه گه لی ئیمه ی خۆشده ویت و که نیشتی بۆمان دروستکردوه». 6 عیسا له گه لیان چوو. به لام زوری نه ما بوو بگاته ماله که که سه ره په له که هاوړیکانی نارد یی بلین: «گه وره م، ته زیه ت مه کیشه، شایانی ته وه نیم خۆت بیته ماله که م، 7 له بهر ته وه خۆمم به شایانی ته وه نه زانی که بیته لات. ته نها وشه یه ک به رموو، خزمه تکاره که م چا که ده بیته وه، 8 چونکه منیش خۆم که سیکم له ژیر فه رماندام، سه ربازیشم له ژیر ده ستدایه. به مه ده لیم: «برۆ، ده روات؛ به وی دیکه ش ده لیم: «وه ره»، دیت؛ به کۆیله که شم ده لیم: «ته مه بکه، ده یکات.» 9 کاتیک عیسا گوئی له مه بوو، یی سه رسام بوو، ئینجا ئاوړی له و خه لکه دایه وه که دوای که وتیون، فه رموی: «پیتان ده لیم، له ئیسرا ئیلدا باوه ریک به هیزی ئاوام نه دیوه.» 10 ته وان ه ی نیردرا بوون گه رانه وه ماله که، بینیان کۆیله که چاک بووه ته وه. 11 بۆ رۆزی پاشتر، عیسا بۆ شار یک چوو ناوی نابین بوو، قوتابیه کانی و خه لکیکی زوری له گه ل چون. 12 کاتیک له ده روزه ی شاره که نزیک بووه وه، ته رمیک یی به سه ر شانی خه لکه وه، ته ویش کوره تاقانه ی بیوه ژتیک بوو، خه لکیکی زوری شاره که ی له گه ل بوو. 13 کاتیک مه سیح ژنه که ی بیی، دل یی سووتا و یی فه رموو: «مه گر نی.» 14 ئینجا هاته پشه وه و ده ستی له داره مه یته که دا، هه لگرانی را وه ستان. فه رموی: «ئه ی کوری گه نج، پیت ده لیم، هه سته!» 15 مردوه که راستبووه وه و ده ستی کرد به قسه کردن، عیسا ش دایه وه ده ست دایکی. 16 هه موو ترسیان لی نیشته، ستایشی خودایان کرد و گوتیان: «له ناوماندا پیغه مبه ریک مهن ده رکه وتوه، خوداش گه له که ی خزی به سه ر کرده وه!» 17 ته م هه وال ه ی ته و له هه موو یه هودیا و هه موو ناوچه کانی ده ورو پشت بلا و بووه وه. 18 قوتابیه کانی یه حیا هه موو ته مانه یان به یه حیا را گه یاند. ته ویش دووان له قوتابیه کانی بانگ کرد و 19 ناردنی بۆ لای مه سیحی خاوه ن شکۆ بۆ ته وه ی لی پرسن: «تایا تۆی ته وه ی که دیت، یان چاوه رپی یه کیکی دیکه بکه یین؟» 20 پیاوه کان هاتمه

لای عیسا و گوتیان: «یه حیای له ئاوهه لکیش ئیمه ی بۆ لات ناردوو، ده لیت: «ئایا توی ئه وه ی که دیت، یان چاوه رپی به کینکی دیکه بکهین؟»»
 21 له و کاته دا عیسا زۆر که سی له نه خوشتی و دهر د و پروه پيسه کان چاک کرده وه، بینایی به چاوی زۆر له کویره کان به خشی. 22 ئینجا له وه لامدا یی فهرموون: «پرۆن چیتان بینی و بیستتان به یه حیای پابگه یه نن، کویر ده بینیت، شهل ده پروات، گه پروگول پاک ده بیته وه، که پر ده بیستیت، مردوو هه لده ستیته وه و هه ژار مزگینی پیده دریت. 23 خۆزگه ده خوازی به وه ی گومانم لی ناکات.» 24 کاتیک نیردراوانی یه حیا رۆیشتن، عیسا پرووی له خه لکه که کرد و سه باره ت به یه حیا فهرمووی: «بۆ بینینی چی چوونه چۆله وانی؟ قامیشیک که با ده یجۆئینیته وه؟ 25 ئه ی بۆ بینینی چی چوون؟ مرۆفیک که جلوه به رگی گرانبه های پۆشیوه؟ نه خیر، ئه وانه ی جلوه به رگی گرانبه ها ده پۆشن و خوشت راده بوین له کۆشکه کان ده ژین. 26 ئه ی بۆ بینینی چی چوون؟ پیغه مبه ریک؟ به لی، پیتان ده لیم، له پیغه مبه ریش مه زتر. 27 یه حیا ئه و که سه یه که ده باره ی نووسراوه: «من نیردراوی خۆم له پشته وه ده نیرم، ئه وه ی ریگات بۆ ئاماده ده کات.» 28 من پیتان ده لیم: له تیر ئه وانه ی له ژن له دایک بوون، که س له یه حیا پایه به رزتر نییه، به لام بچو و کترینی ئه وه ی له شانشینی خودایه له و پایه به رزتره.» 29 هه موو ئه وانه ی گوپیان لیوو، ته نانه ت باجگرا نیش دانیان به داد په روه ری خودا نا، چونکه به ده ستی یه حیا له ئاوه لکیشرا بوون. 30 به لام فهریسی و ته وراتناس خواستی خودایان ده ره هق به خۆیان ره تکرده وه، چونکه له سه ر ده ستی ئه و له ئاوه لئه کیشرا بوون. 31 عیسا به رده وام بوو و فهرمووی: «ئهم نه وه یه به چی به راورد بکه م؟ له چی ده چن؟ 32 له و مندالانه ده چن که له بازاردا دانیشتون و یه کتری بانگ ده که ن و ده لین: «زورنامان بۆ لیدان و هه لئه په رین، شینمان بۆ گپران و نه گریان.» 33 یه حیای له ئاوهه لکیش هات، نه نان ده خوات و نه شه راب ده خواته وه، ده لین: «رۆحی پیسی تیدایه.» 34 کوری مرۆف هات، ده خوات و ده خواته وه، ده لین: «ئهمه کابرایه کی نه وسن و مه یخۆره، هاوړی باجگران و گونا هبارانه.» 35 به لام دانایی راسته قینه له به ره مه یه وه ده رده که ویت.» 36 یه کینک له فهریسییه کان داوای له عیسا کرد نانی له گه ل بخوات، ئه ویش چووه مالی فهریسییه که و

له سه‌ر خوان دانېشت. 37 له شاره كه ئافره تېكي گونا هبار هه بوو، زانی عیسا له مالی فهریسییه كه دانېشتووه، بوتلیكي ته له باسترې بونی هینا، 38 له دواوه به گریانه وه له لای پنی راوه ستا، پییه کانی به فرمیسک ته پر کرد و به قزی بوی سپریه وه، پییه کانی ماچکرد و به بونه كه چه وری کردن. 39 ته و فهریسییه ی كه عیسا داوت کرد بوو، کاتیک ته مه ی بینی، له دلیدا گوئی: «ته گەر ته مه پیغه مبه‌ر بووايه، ده‌زانی ته م ئافره ته ی ده‌ستی لیده‌دات کئییه و چییه، چونکه گونا هبار ه.» 40 عیسا وه لای دایه وه: «شیمۆن، ده مه وی شتیکت پنی بلیم.» گوئی: «بفرموو مامۆستا.» 41 «کابرایه‌ک قهرزی دابوو به دوو که‌س، به یه کیکیان پینج سه‌د دینار، ته وه ی دیکه‌یان په‌نجا. 42 هیچ کامیان نه‌یانوو بیده‌نه وه، کابرا له هه‌ردووکیان خوشبوو. کامیان زیاتر کابرای خوشده‌ویت؟» 43 شیمۆن وه لای دایه وه: «له و باوه‌ره‌دام ته وه ی پاره زوره‌که‌ی له‌لا بوو.» پنی فرموو: «حوکه‌که‌ت راسته.» 44 پرووی کرده ئافره‌ته که و به شیمۆنی فرموو: «ته م ئافره‌ته ده‌بینیت؟ هاتمه ماله‌که‌ت و تاوت نه‌دامی بو ته وه ی پییه‌کاتم بشۆم، به‌لام ته م به فرمیسک پنی ته‌ر کردم و به قزی سپریه وه. 45 تو ماچت نه‌کردم، به‌لام ته م له و کاته وه ی هاتوو مه‌ته ژووره وه له ماچکردنی پییه‌کاتم نه‌وه ستاوه. 46 تو زه‌یتت له سه‌رم نه‌دا، به‌لام ته م به بون پییه‌کاتی چه‌ورکرد. 47 له‌به‌ر ته م هویه پیت ده‌لیم، گونا هه زوره‌کانی به‌خشران و تاوا خوشه‌ویستییه زوره‌که‌ی ده‌رده‌پریت. به‌لام ته وه ی که‌م به‌خشراوه، که‌م خوشه‌ویستی ده‌رده‌پریت.» 48 ئینجا به ئافره‌ته که‌ی فرموو: «گونا هه‌کانت به‌خشران.» 49 ته‌وانه‌ی له‌گه‌لی دانېشتبوون له دلی خزیاندا گوئیان: «ته مه کئییه ته‌نانه‌ت گونا هیش ده‌به‌خشیت؟» 50 عیسا به ئافره‌ته که‌ی فرموو: «باوه‌رت پرزگاری کردیت. پرۆ به سه‌لامه‌ت.»

8 دواى ته مه عیسا به هه‌موو شار و گوندیکدا ده‌گه‌را و مزگینی پاشایه‌تی خودای راده‌گه‌یاند، دوازده قوتابیه‌که‌شی له‌گه‌ل بوو. 2 چه‌ند ئافره‌تیکیش که له رۆحی پیس و نه‌خوشی چاکببونه‌وه: مریم که به مه‌جده‌لی ناوده‌بردا و هه‌وت رۆحی پیسی لی ده‌رکرد بوو، 3 یوه‌نای ژنی خوزای بریکاری هېرۆدس، سه‌وسه‌ن و زوری دیکه‌ش، به مالی خویان یارمه‌تیان ده‌دان. 4 کاتیک خه‌لکیکی ئیجگار زور له هه‌موو شاره‌کانه‌وه هاتن بو

لای عیسا و کۆبوونهوه، به نمونه قسهی بۆ کردن: 5 «جوتیارنیک چوهه
 دهروهه تۆوبکات. که تۆوی دهوهشانده، ههندیکی کهوتته سههر پریگا و
 پیشیل بوون، بالندهی ئاسمان خواردیانن. 6 ههندیکی کهوتته سههر
 زهوییهکی بهردهلان، سهریان دههکرد و وشک بوون، چونکه خا که که
 شی نه بوو. 7 ههندیکی کهوتته نیو درکان، درکهکان له گهلیان گهشیان
 کرد و خنکاندیانن. 8 ههندیکی کهوتته سههر زهوییهکی باش، پروان و
 سههده و نه و نه به رهه میان دا.» ئه مانه ی فهرموو و هاواری کرد: «ئه وهی
 گوئی ههیه بۆ بیستن، با بیستیت!» 9 قوتاییه کانی لیان پرسی که مه به ست
 له م نمونه یه چی بوو؟ 10 ئه ویش فهرمووی: «به ئیوه دراوه نهینی شانشینی
 خودا بزانی، به لام به نمونه قسه بۆ خه لک ده که م بۆ ئه وهی» [سههر
 بکهن، به لام نه بین و گوئی بگرن، به لام تینه گهن.] 11 «ئه مه به ستی
 نمونه که یه: تۆوه که په یامی خودایه. 12 ئه وانیه سههر پریگا که ئه وانن که
 گوئیان لیبوو، ئینجا ئیلبیس دیت و په یامه که له دلیان ده بات، نه وهک باوهر
 بهینن و پرزگاریان ییت. 13 ئه وانیه که کهوتته سههر زهوییه بهرده لانه که،
 ئه وانن که په یامه که به خو شیه وه وهرده گرن کاتیک ده بیستن، به لام
 په گیان نییه و تا کو ماوه یهک باوهر ده هینن، به لام کاتیک تاقی ده کریه وه،
 ده که ون. 14 ئه وانیه کهوتته ناو درکه کان، ئه وانن که ده بیستن، به
 خه فته و سامان و خو شیه کانی ژیان ده خنکین، به رهه می پیگه بشتوو
 نادهن. 15 به لام ئه وانیه کهوتته سههر زهوییه چا که که، ئه وانن که
 به دلکی چاک و باشه وه ده بیستن، په یامه که له دلپاندا ده پاریزن و به
 خۆرا گریه وه به رهه م ده دهن. 16 «که س چرا هه لئا کات و به ته شت
 دایوشیت، یان له ژیر نوین دایبیت، به لکو له سههر چرادانی داده نیت،
 تا کو ئه وانیه دینه ژووره وه پروونا کییه که بینن، 17 چونکه هیچ شتیکی
 شار دراوه نییه ئاشکرا نه ییت و نهینی نییه نه زانیت و ده رنه که ویت. 18
 که واته ئاگادارین چون گوئی ده گرن، چونکه ئه وهی هه یه تی پی ده دریت،
 ئه وه ش که نییه تی، ته نانه ت ئه وه شی که ئه وه به هی خۆی ده زانیت لی
 ده سه نرته وه.» 19 ئینجا دایک و برا کانی عیسا هاته لای، به لام له بهر
 خه لکه که نه یان تۆوانی بگه نه لای. 20 پی گوترا: «دایک و برا کانت له
 دهروهه پراوه ستاون، ده یانه وی بتینن.» 21 وه لامی دانه وه: «دایک و

برا کاتم ئەوانەن کە گوئی لە پەيامی خودا دەگرن و کاری پێدەکەن. 22
 رۆژێکیان عیسا لە گەڵ قوتاییه کانی سواری بە لەمیک بوو، پێی فەرموون: «با
 پەڕینه وە ئەو بەری دەریاچە کە.» جا بەرێ کەوتن. 23 کاتیک دەروێشتن
 ئەو نوست. رەشەبایه کیش هەلیکردە سەر دەریاچە کە، بە لەمە کە خەریک
 بوو پەردە بوو لە ئاو و کەوتنە مە ترسیه وە. 24 جا هاتنە لای، خەبەریان
 کردە وە و گوتیان: «گەرەم، گەرەم، وا لە ناودە چین!» ئەویش هەستا،
 لە رەشەبا و شەپۆله کانی راخوڕی، کۆتاییان هات و هیمن بوونە وە. 25
 ئینجا پێی فەرموون: «کوا باوەرتان؟» ئەوانیش سەرسام بوون و ترسان،
 بە یەکتریان دەگوت: «باشە ئەمە کییه؟ فەرمان بە با و ئاویش دەکات و
 گوێرایه لی دەبن.» 26 ئینجا بەرە و هەرئێگی گەراسین رۆشتن، کە بەرامبەر
 جەلیله. 27 کاتیک عیسا دابەزیه سەر وشکانی، پیاویکی ئەو شارە تووش
 بوو کە رۆحی پیسی تیدا بوو، دەمیک بوو جلی لە بەر نە دە کرد و لە مالددا
 نە دە ژیا، بە لکۆله گۆرستان دە ژیا. 28 کە عیسا ی بینی، هاواری کرد و
 لە بەردەمی کەوت، بە دەنگی بەرز گوئی: «چیت لە من دەوێت، ئەی
 عیسا کۆری خودای هەر بەرز؟ لیت دە پارێمە وە ئەشکە نە دە ی!»
 29 چونکە عیسا فەرمانی بە رۆحە پیسه کە دابوو لە پیاو کە بێتە دەره وە. زۆر
 جار رۆحە پیسه کە دە یگرت، هەر چە نە بە کۆت و زنجیر دە بە سترا یه وە و
 چاودێری دە کرا، بە لام کۆتە کانی دە شکاند و رۆحی پیس بەرە و چۆله وانی
 دە یبرد. 30 عیسا لێ پرسی: «ناوت چییه؟» گوئی: «لێگیۆن.» چونکە زۆر
 رۆحی پیسی تیچوو بوو. 31 لێ دە پارێمە وە نە وە ک فەرمانیان پێ بکات بەرە و
 بیبری بی بن برۆن. (Abyssos g12) 32 لە وێ رانه بە رازێکی زۆر لە شاخ
 دە لە وەر ان، لێ پارێمە وە کە رێیان بدات بچنە ناویانە وە، ئەویش رێی پێدان.
 33 رۆحە پیسه کان لە پیاو کە هاتنە دەره وە و چوونە ناو بە رازە کانە وە،
 رانه کەش لە قەدپاله کە وە بۆ ناو دەریاچە کە هە لدران و خنکان. 34 کاتیک
 شوانە کان ئەم رووداوە یان بینی، رایانکرد و هە والیان دا بە شار و کێلگە کان.
 35 ئینجا خە لکە کە چون تاکو ئە وە ی روویدا وە بیبینن. کاتیک هاتنە لای
 عیسا و بینیان ئەو پیاو ی رۆحە پیسه کانی لێ دەر چوو بوو پۆشته یه و ئاقله و
 لە بەر پێی عیسا دانیشتو وە، ئیتر ترسان. 36 ئەوانە ی بینیبوو یان بۆ خە لکە کە یان
 گێرپا یه وە، چون ئە وە ی رۆحی پیسی تیدا بوو چاک بوو ئە وە. 37 هە موو

کۆمه لانی هه رێجی گه راسین داوایان له عیسا کرد له لایان بروت، چونکه
 ترسیکی زۆریان لی نیشتبوو. ئه ویش سواری به له مه که بوو و گه رایه وه. 38
 ئه و پیاوه ی پۆحه پیسه کانی لی ده رکرا بوو، لی ده پارایه وه که له گه لی بیّت،
 به لام عیسا ره وانه ی کرد و فه رمووی: 39 «بۆ مالی خۆت بگه رپۆه و ئه وه ی
 خودا بۆی کردی، بیگێره وه.» ئه ویش پۆیشت و به هه موو شاره که ی
 پرا گه یاند که عیسا چی بۆ کرد بوو. 40 کاتییک عیسا گه رایه وه خه لکه که
 پێشوازیان لیکرد، چونکه هه موو چاوه رپیان ده کرد. 41 پیاویک که ناوی
 یارووس و پێشه وای که نیشته بوو، هات و له به ریچی عیسا دا که وت،
 لی پارایه وه تا کو بچیته ماله که ی، 42 چونکه کچه تاقانه که ی که ته مه نی
 تزیکه ی دوازه سال بوو له سه ره مه رگدا بوو. کاتییک عیسا ده رپۆیشت
 خه لکه که پاله په ستۆیان ده خسته سه ری. 43 ژنییک له وی بوو که دوازه
 سال خوێنه ربوونی هه بوو، هه موو ئه وه ی هه یبوو دا بووی به پزیشک،
 که سیش نه یوانیوو چاکی بکاته وه. 44 جا له دواوه هات و دهستی له چمکی
 کراسه که ی عیسا دا، ده سته جی خوین له به رپۆیشتنه که ی وه ستا. 45 عیسا
 فه رمووی: «کی بوو دهستی لیدام؟» که هه موو نکۆلییان کرد، په ترۆس
 گوئی: «گه وره م، خه لکه که له ده ورپۆشتن و پاله په ستۆ ده کن.» 46 به لام
 عیسا فه رمووی: «یه کییک دهستی لیدام، چونکه هه ستم به هیزیک کرد لیم
 چوو ده ره وه.» 47 ژنه که بیی ئه وه ی کردی ناشاردرپته وه، به له رزه وه
 هات و که وته به ریچی، له به رچاوی هه مووان رایگه یاند که بۆچی دهستی
 لیداوه و چۆن ده سته جی چاک بووه ته وه. 48 عیسا ش پیی فه رموو: «کچم،
 باوه ره که ت تۆی چا ککرده وه، پۆ به سه لامه ت.» 49 هیشتا عیسا قسه ی
 ده کرد، یه کییک له مالی پێشه وای که نیشته وه هات و گوئی: «کچه که ت
 مرد، ئیتر ته زیه ت مه خه ره بهر مامۆستا.» 50 عیسا ش ئه مه ی بیست و
 وه لامی دایه وه: «مه ترسه، ته نها باوه رت هه بیّت ئه و چا که ده بیته وه.» 51
 کاتییک گه بشته ماله که، نه هیشت که س له گه لی بچیته ژووره وه، په ترۆس و
 یۆحه نا و یاقوب و دایک و باوکی منداله که نه بیّت. 52 هه موو ده گریان و
 شینیان بۆ ده گپرا، ئه ویش فه رمووی: «مه گرین نه مردوه، به لکو نوستوو.»
 53 خه لکه که پیی پیکه نین، چونکه ده یانزانی مردوو. 54 به لام عیسا دهستی
 کچه که ی گرت، بانگی کرد و فه رمووی: «کیژۆله، هه سته!» 55 ئیتر پۆچی

هاته وه بهر و ده سته جي ههستا، تهوسا فهرماني دا ناني بدهني. 56 دا يک و باوکی سهريان سورما، بهلام رايسپاردن تهوهی پرويداوه به کهسی نه لاین.

9 کاتيک عيسا دوازده قوتاييه کهی بانگکرد، هيز و دهسه لاتی پندان بو ده رکردنی هه موو روجه پيسه کان و چا ککردنه وهی نه خو شيبه کان، 2 ناردنی تا کو مزگيني پاشايه تي خودا بدن و نه خو ش چاک بکه نه وه. 3 پي فهرمون: «بو ريگا هيچ هه له گرن، نه گوچان و نه توره که، نه نان و نه پاره، که سيش کراسی زيادهی پي نه ييت. 4 چوونه هه ر مائيک له وي بمينه وه هه تا ته و کاتهی ته وي به جيده هيلن. 5 ته گه ر خه لکه کهی پيشوازيان لي نه کردن، له شاروچکه کهيان برونه دهره وه و تو زي پيتان بته کينن، بو شايه تي له سهريان.» 6 جا به ريکه وتن و به گونده کانداه گه ران، مزگينيان ده دا و له هه موو لايه ک خه ليکان چا که کرده وه. 7 هيزو دسی ته تپياس که فه رمانزه وای جه ليل بو، هه موو ته و شتانهی بيسته وه که پرويده دا و سه ري سورما، چونکه هه نديک ده يانگوت: «يه حيا له ناو مردووان هه ستا وه ته وه.» 8 هه نديکی دیکه ش ده يانگوت: «ته لياس دهر که وتوه.» که سانی دیکه ش: «يه کيک له پيغه مبه رانی کون زيندو بووه ته وه.» 9 هيزو دسيس گوتی: «خوم سه ري يه حيام لي کرده وه، تهی ته مه کييه شتي وای لي ده بيستم؟» له بهر ته وه هه ولي ده دا بيبي نييت. 10 نيردراوان گه رانه وه و ته وهی کردبو يان بو عيسايان گه رابه وه، ته ويش ته وانی برد و به تنها چون بو شاروچکه يه ک که ناوی ييت سهيدا بو. 11 به لام خه لکه که زانبيان و دوای که وتن، ته ويش پيشوازی ليکردن و باسی پاشايه تي خودای بو کردن، ته وانهی پويستيان به چا کبوونه وه بو چا کي کرده وه. 12 کاتيک رور به ره و ناو ابون ده چوو، دوازده قوتاييه که هاتن و پيان گوت: «خه لکه که به ريکه با برونه گوند و کيگه کانی دهوروبه ر، تا کو له وي بمينه وه و خو اردنيس پهيدا بکه ن، چونکه تيمه ليره له شو نيکی چولداين.» 13 پي فهرمون: «ئيوه شتيکان بده ني بايخون.» وه لاميان دايه وه: «له پينج نان و دوو ماسی زياترمان نييه، مه گه ر بروين نان بو هه موو خه لکه که بکرين،» 14 چونکه نزیکه ی پينج هه زار پياو ده بوون. ئينجا به قوتاييه کانی فهرمون: «به کومه ل دايان تيشين، هه ر کومه ليک نزیکه ی په نجا که س ييت.» 15 جا به م جو رهيان کرد و هه موويان دانيشان دن. 16 ئينجا عيسا پينج نانه که

و دوو ماسییه که ی هه لگرت و ته ماشای ئاسمانی کرد، سوپاسی خودای کرد و له تی کردن، دایه قوتاییه کان تا کو له بهره ده می خه لکه که ی دابنن. 17 هه موو خواریان و تیر بوون. له و په لکه نانه ی لییان مایه وه دوازده سه به ته هه لگیرایه وه. 18 کاتیک عیسا به ته نها نوژی ده کرد، قوتاییه کان له گه لی بوون، لی پرسین: «خه لکه که ده لین من کیم؟» 19 وه لامیان دایه وه: «یه حیای له ئاوه لکیش، هه ندیکیش ئه لیا، خه لکی دیکش ده لین که یه کیک له پیغه مبه رانی کونه زیندوو بووه ته وه.» 20 پی فهرموون: «ئهی میوه ده لین من کیم؟» په ترؤس وه لامی دایه وه: «مه سیحی خودایت.» 21 ئه ویش ئاگاداری کردنه وه و رایسپاردن ئه مه به کهس نه لین. 22 هه روه ها فهرمووی: «کوری مرؤف ده بیت زور ئازار بچیزیت و پیران و کاهینانی بالا و مامؤستیانی ته ورات ره تی بکه نه وه، بکوژریت و له رؤزی سییه م هه ستیریتته وه.» 23 ئینجا به هه مووانی فهرموو: «ئه گه که سیک ده یه ویت بیته قوتابی من، بانکولی له خوی بکات و رؤژانه خاچه که ی هه لگرت و دوام بکه ویت، 24 چونکه ئه وه ی بیه ویت ژیانی خوی رزگار بکات ده ی دؤرینیت، به لام ئه وه ی له پیناوی من ژیانی خوی بدؤرینیت، رزگاری ده کات. 25 چی به که لکی مرؤف دیت ئه گه هه موو جیهان بیاته وه، به لام خوی بدؤرینیت یان خوی له ده ست بدات؟ 26 ئه وه ی شهرمی به من و به و ته کام بیت، کوری مرؤفیش شهرمی پی ده بیت، کاتیک به شکومه ندی خوی و باوک و فریشته پیروزه کانه وه دیتته وه. 27 «به لام راستیتان پی ده لیم، هه ندیک له وانهی لیره راوه ستاون مردن ناچیزن هه تا شانشین خودا نه بین.» 28 نزیکه ی هه شت رؤژ له دوا ی ئه م وتانه، عیسا په ترؤس و یوحه نا و یاقوبی برد و سه رکه وته سه ر چیا به ک تا کو نوژ بکات. 29 کاتیک نوژی ده کرد، روخساری گؤرا و جله کانی سپی بریسکه دار هه لگه ران. 30 دوو پیویش له گه لی ده دوان، موسا و ئه لیا، بوون. 31 به شکوه ده رکه وتن و له باره ی پرووداوی به جیپشتنی جیهان که ده بوایه به م نزیکانه له ئور شه لیم بیته دی، گفتمو گویان کرد. 32 به لام په ترؤس و هاوړپییانی خه و چاوی قورس کرد بوون، کاتیک به ته واوی خه به ریان بووه وه شکوی ئه و یان بینی و هه روه ها ئه و دوو پیاوه شیان بینی که له گه لی راوه ستا بوون. 33 کاتیک پیاوه کان له عیسا جیا ده بوونه وه، په ترؤس به عیسا ی گوت: «گه وره م، پیمان

باشه لیره بین. با سئ کهر دروستبکین، یه کیک بۆ تو و یه کیک بۆ موسا و
 یه کیکیش بۆ ئه لياس.» ئه مه ی گوت بۆ ئه وه ی بزائیت باسی چی ده کات.
 34 کاتیک له م قسانه دا بوو، هه ورئیک هات و بآلی به سه ریاندا کیشا، که
 که وتنه ناو هه وره که، ترسان. 35 ده نگیک له ناو هه وره که وه هات: «ئه مه
 کوری منه، ئه وه ی هه لمبژاردووه، گوئی لۆ بگرن.» 36 که ده نگه که نه ما،
 عیسا به ته نها بینرا. ئه وانیش بیده نگ بوون و له ورژانه دا له لای که س
 باسی ئه و شتانه یان نه کرد که بینیان. 37 بۆ به یانی، که له کیه که هاتنه
 خواره وه، خه لکیکی زۆر به ره و پیریان هاتن. 38 له تیه خه لکه که دا پیاویک
 هاواری کرد: «ماموستا، لیت ده پارئمه وه ته ماشای کوره که م بکه، چونکه
 تاقه کورمه. 39 رۆحی پیس ده ستی لۆ ده وه شینیت، کوره که شم له نا کاو
 هاوار ده کات و فی لۆ دیت و ده می که ف ده کات، به زه حمت وازی لۆ
 ده هیئت و شلوکوئی ده کات. 40 له قوتاییه کانت پارامه وه تا کو ده ریبکه ن،
 به لام نه یان توانی.» 41 عیسا وه لامی دایه وه: «ئهی نه وه ی بیباوهر و خوار،
 هه تا که ی له گه لتان بم و به رگه تان بگرم؟ کوره که ت بهینه ئیره.» 42 کاتیک
 کوره که ده هات، رۆحه پیسه که رایته کاند و فی لۆ هیئا، عیسا له رۆحه
 پیسه که ی راخوری و کوره که ی چا ککرده وه، دایه وه ده ست باوکی. 43
 هه موو له گه وره یی خودا سه رسام بوون. کاتیک هه مووان له ته واوی
 کاره کانی عیسا سه رسام ببوون، عیسا به قوتاییه کانی فه رموو: 44 «به باشی
 گوئی له قسه کانم بگرن: کوری مرؤف ده درپته ده ست خه لک.» 45 به لام
 له م قسه یه تینه گه یشتن، لییان شاردرابووه تا کو حالی نه بن، ترسان له باره ی
 ئه م قسه یه پرسیاریشی لۆ بکه ن. 46 ده مه قاله یه یک له تیوان قوتاییه کاند
 دروست بوو له سه ر ئه وه ی که کامیان پایه به رزتره. 47 عیسا به نیازی دلایانی
 زانی، مندالیکهی هیئا و له لای خزی رایگرت، 48 پیی فه رموون: «ئه وه ی به
 ناوی منه وه پیشوازی له م منداله بکات، پیشوازی له من ده کات، ئه وه ش
 پیشوازی له من بکات، ئه وا پیشوازی له وه ده کات که نار دوومی، چونکه
 بچوو کترینی هه مووتان پایه به رزتره.» 49 یۆحه نا گوئی: «گه وره م، یه کیکان
 بیی به ناوی تووه رۆحی پیسی ده رده کرد، پیمان لۆ گرت، چونکه له گه لمآن
 دوات نا که ویت.» 50 عیسا ش پیی فه رموون: «رپی لۆ مه گرن، چونکه
 ئه وه ی دژتان نییه له گه لتانه.» 51 که رۆژانی به رزکردنه وه ی عیسا نزیک

بووه وه، پيدا گری کرد له سه ررؤيشتنی بۆ تور شه لیم. 52 نیردراوی له پیش خوی نارد، ئەوانیش ررؤيشتن و چوونه گوندیکی سامیره بیه کان تا کو شوینی بۆ ئاماده بکه، 53 به لام پيشواز بیان لی نه کرد، چونکه به ره و تور شه لیم ده چوو. 54 کاتیک یاقوب و یوحه نای قوتابییانی عیسا ئەمه یان بی، گوتیان: «گه وره م، ده ته وی داوا بکه یان له ئاسمانه وه ئاگر بیته خواره وه و له ناویان بیات؟» 55 به لام عیسا ئاوری دایه وه و سه رزه نشتی کرد. 56 ئینجا چوونه گوندیکی دیکه. 57 کاتیک به ریگادا ده ررؤيشتن، یه کیکی پی گوت: «بۆ هه رکوی بچیت دوات ده که وم.» 58 عیسا ش پی فه رموو: «ریوی کونی هه یه و بالنده ی ئاسمانیش هیلانه، به لام کوری مرؤف جییه کی نییه که سه ری له سه ر دابنیت.» 59 به یه کیکی دیکه ی فه رموو: «دوام بکه وه.» ئەمه یان گوتی: «گه وره م، ریگام بده یه که م جار بچم باو کم بنیژم.» 60 عیسا ش پی فه رموو: «وازله مردووان به یته با مردووه کانی خویان بنیژن، به لام تو برؤ مرگینی پاشایه تی خودا بده.» 61 یه کیکی دیکه گوتی: «گه وره م، دوات ده که وم، به لام جار ی لیگه ری با مائاواپی له خانه واده که م بکه م.» 62 عیسا ش پی فه رموو: «هه رکه سیک ده ست له سه ر گاسن دابنیت و ئاور له دواوه بداته وه، به که لکی شانشینی خودا نایه ت.»

10 پاش ئەمه مه سیحی خاوه ن شکۆحه فتا و دوو که سی دیکه ی ده ستنیشان کرد، له پیش خوی دوو ناردنی بۆ هه ر شار و جینگایه ک که به ته مابوو بۆی بچیت. 2 جا پی فه رموو: «دروینه زوره، به لام سه پان که مه. له بهر ته وه داوا له خاوه نی دروینه بکه تا کو سه پان بۆ دروینه که ی بنیژیت. 3 برؤن! ئەوا من وه ک به رخ بۆ ناو گورگان ده نیژم. 4 نه کیسه ی پاره و نه تووره که و نه پیللا وه له گرن، له ریگاش سلاوله که س مه که ن. 5 «چوونه هه ر مائیکیش، یه که م جار بلین: «ئاشتی بۆ ئەم ماله بیته،» 6 ئەگه ر پیاوی ئاشتی له وی بیته، ئەوا ئاشتیتان ده چیته سه ری، ئەگینا بۆ خۆتان ده گه ریته وه. 7 له و ماله بمینه وه و له وه ی هه یانه بخۆن و بخۆنه وه، چونکه کریکار شایانی کری خۆیه تی. ماله و مائیش مه که ن. 8 «چوونه هه ر شاریک و پيشواز بیان لیکردن، ئەوه ی له به رده متانی داده نین یخۆن، 9 ئەو نه خۆشانه ی تیدایه چاکیان بکه نه وه و پیاپی بلین: «پاشایه تی خودا لیتان نزیک بووه ته وه.» 10 به لام ئەگه ر چوونه شارۆچکه یه ک و پيشواز بیان لی نه کردن،

برؤنه سهر شه قامه کانی و بلین: 11 «ته نانهت تۆزی شارۆچکه که تان که به پێانه وه نووساوه بۆ تانی ده ته کینین، به لام ئەمه بزانی: پاشایه تی خودا لیتان نزیک بووه ته وه.» 12 پیتان ده لیم: له و پرۆژه دا سه دووم سزای سووکتی ده بیت له وهی ئەو شارۆچکه یه. 13 «قور به سهرت، ئەهی شاری خورازین! قور به سهرت، ئەهی بیت سهیدا! چونکه ئەو په رجوانه ی له تیو ئیوه دا کران، ته گهر له سور و سهیدا بکرایه، ئەوا ههر زوو خه لکه که ی به جلو به رگی گوش و له ناو خۆ له میندا داده نیشن و توبه یان ده کرد. 14 به لام له پرۆزی لپرسینه وه دا، سزای سور و سهیدا له هی ئیوه سووکتی ده بیت. 15 تۆش ئەهی که فهرانحوم، ئایا بۆ ئاسمان بهرز ده کریته وه؟ نه خیر، تۆ بۆ جیهانی مردوووان ده چیه خواره وه. (Hadēs g86) 16 «ئوهی گویتان لی بگریت، گوئی له من ده گریت، ئوهی په تان ده کاته وه من پهت ده کاته وه. ئوهش من پهت ده کاته وه، ئوه پهت ده کاته وه که منی ناردوو.» 17 حه فتا و دوو نیردراوه که به شادییه وه گه رانه وه و گویتان: «گه وره م، ته نانهت رۆحی پسیش به ناوی توه ملکه چمان.» 18 ئەویش پئی فەرموون: «شه یانم بینی وهک بروسکه له ئاسمانه وه ده که وت. 19 ئەوه تا ده سه لاتم پیتان داوه پئی به مار و دوو پشک و هه موو هیزی دوژمندا بنین، هیچ شتیکیش زیانان پینا گه یه نیت. 20 به لام به مه دلخۆش مه بن که رۆحه پسه کان ملکه چتان، به لکو دلخۆش بن که ناوتان له ئاسماندا نووسراوه.» 21 له و کاته دا عیسا به رۆحی پیروژ شادمان بوو و فەرموی: «ئهی باوک سوپاست ده که م، پهروه ردگاری ئاسمان و زهوی، چونکه ئەمانهت له دانا و تیگه لشتوووان شار دووه ته وه و بۆ مندالانت ئاشکرا کردوو. به لی ئەهی باوک، چونکه ئەمهت پئی باش بوو! 22 «باوکم هه موو شتیکی پئی سپاردوو، کهس نازانیت کوره که کیه باوک نه بیت، یان باوک کیه کوره که و ئەوانه نه بیت که کوره که ده یه وی بۆ یانی ئاشکرا بکات.» 23 ئینجا ئاوری له قوتابیه کانی دایه وه و به ته نها به وانی فەرموو: «خۆزگه ده خوازیت به و چاوانه ی ئەوه ده بینیت که ئیوه ده بینن، 24 چونکه پیتان ده لیم، زۆر پیغه مبه ر و پاشا و یستیان ئەوه بینن که ئیوه ده بینن، به لام نه یانینی، ئەوهش بیستن که ئیوه ده بیستن، به لام نه یانیست.» 25 ته وراتناسیک هه ستا بۆ ئەوهی عیسا تاقی بکاته وه و گوئی: «مامۆستا چی بکه م تا کوژیانی هه تاهه تایی به

میرات وەر بگرم؟» (aiōnios g166) 26 ئەویش یی فەرموو: «لە تەوراتدا چی نووسراوە؟ چۆن دەبخوینیتەوه؟» 27 وەلامی دایەوه: «[بە هەموو دڵ و بە هەموو گیان و بە هەموو توانا و هەموو بیرتانهوه یەزدانی پەروەردگاری خۆتان خۆشبویت، [هەرۆه ها [نزیکه کەت وەک خۆت خۆشبویت.]]»

28 عیسا یی فەرموو: «وەلامە کەت راستە، ئەمە بکە، ژیانی هەتاهەتایی بەدەستدەهینیت.» 29 بەلام تەوراتناسە کە ویستی پاکانە بو خۆی بکات، بە عیسا ی گوت: «نزیکه کەم کێیه؟» 30 عیسا وەلامی دایەوه: «پیاویک لە تۆرشەلیمەوه بو ئەرینجا دەچوو، کەوتە دەست جەردە، پرووتیان کردەوه و برینداریان کرد، ئینجا بە نیوهمردوویی بە جێیان هێشت و رویشتن. 31 وا رینگکەوت کاهینیک بە ورینگایەدا دەرویشت، کاتیک ئەوی بینی لەو بەرەوه تێپەری. 32 هەرۆه ها کابرایەکی لیفیش بە هەمان شیوه گەیشته شوینەکە، هات و سەیری کرد و لەو بەرەوه تێپەری. 33 بەلام سامیرەبێکی رپیوار هاتە سەری، بینی و دلی یی سووتا، 34 لپی چوو پێش و رۆن و شەرابی بەسەر برینەکاندا کرد و پێچایەوه، سواری و لاخە کە ی خۆی کرد و بردیە خاتیک و چاودیری کرد. 35 رۆژی پاشتر دوو دیناری دەرھینا و دایە خانچییە کە و گوتی: «چاودیری بکە و هەرچی زیاترت خەرچکرد، کە گەر پامەوه دەتدەمەوه.» 36 «کام لەم سی کەسە بە نزیک دەزانیت بو ئەو پیاوێی کە کەوتە دەست جەردەکان؟» 37 تەوراتناسە کە گوتی: «ئەوی بەزەنی پێیدا هاتەوه.» عیسا ی فەرموو: «تۆش پرۆ و بەو شیوێهە بکە.» 38 کاتیک عیسا و قوتابییەکانی بەرەو تۆرشەلیم دەچوون، عیسا لایدا گوندیک، ژتیک لە ماله کە ی خۆی پێشوازی لیکرد ناوی مەرسا بوو. 39 خوشکیکی هەبوو ناوی مریەم بوو، لەبەر یی مەسیح دانیشت و گوتی لە فەرمايشته کانی دەگرت. 40 بەلام مەرسا لەبەر زۆری خزمەتکردن شلەژا بوو، پراوەستا و گوتی: «گەرەم، باکت نییە خوشکم بە تەنھا بە جی هیشتووم و خزمەت دەکەم؟ یی بفرموو با یارمەتیم بدات.» 41 مەسیح وەلامی دایەوه: «مەرسا، مەرسا، تۆ خەم لە زۆر شت دەخۆیت و نارهەتیت. 42 بەلام بەک شت پێویستە، مریەم شتە باشە کە ی هەلباردوووە کە لپی ناسە نریتەوه.»

11 جارنك عيسا له شونينكا نوڙي ده كرد، كاتيڪ له نوڙه كهى بووه وه، يه كيڪ له قوتاييه كاني پي گوت: « گه ورهه، فيري نوڙمان بكه، ههروهك چون يه حيا قوتاييه كاني خوي فيركرد.» 2 پي فهرمون: « كاتيڪ نوڙ ده كن، بلين: ”باوكه، با نوت پروز بيت، با پاشايه تيه كهت بئ، 3 ناني روزهانه مان هه موو روزهيك بهري. 4 له گوناهاه كانمان خوشبه، چونكه تيه ش له وانه خوشده بين كه خراپه مان به رامبه ر ده كن. مه مانخه ره تاقيركردنه وه.» 5 ئينجا پي فهرمون: « كي له ئيوه ته گه هاوريه كي هه بيت و له نيوه شه ودا بچته لاي و پي بيت: ”هاوريم، سي كولپره م به قهرز بهري، 6 چونكه هاوريه كم له دووره وه بلام هاتوه، هيچم نيه له بهرده مي دابيم.” 7 ته مه مي ژووره وه وه لام ده داته وه: ”هه راسانم مه كه، ده رگا داخراوه، خوم و مندالم له ناو جيگادين، ناتوانم هه ستم و بنده مي.” 8 پيتان ده ليم: ته گه ر له بهر هاوريه تي هه لئه ستيت و بيداتي، ته وا له بهر پاراستني ناوبانگي خوي، هه لئه ستيت و ده يداتي. 9 «له بهر ته وه پيتان ده ليم، داوا بكه كن، پيتان ده دريت، بگه رين ده دوزه وه، له ده رگا بدن، ليتان ده كرته وه، 10 چونكه هه ركه سيك داوا بكات، وه رده گريت، ته وه ي بگه ريت، ده دوزه تيه وه. ته وه ش له ده رگا ده دات لي ده كرته وه. 11 «چ باوكيڪ له ئيوه ته گه ر كوره كه ي داواي ماسي لي بكات، له جياتي ماسي ماري ده داتي؟ 12 يان داواي هيلكه بكات دوو پشكي ده داتي؟ 13 جا ئيوه كه خراين، بزانت شتي باش به نه منداله كانتان، باوك كه له ئاسمانه، چه ند زياتر روهي پروز ده داته ته وانه ي داواي لي ده كن.» 14 عيسا روهيكي پيسي ده رده كرد كه لال بوو، كاتيڪ روهه پيسه كه ده ركرا، لاله كه قسه ي كرد و خه لكه كه سه رسام بوون. 15 به لام هه نديكيان گوتيان: «به به عل زه بولي شاي روهه پيسه كان، روهي پيس ده رده كات.» 16 هه نديكي ديكه ش تاقبيان ده كرده وه، داواي نيشانه يه كي ئاسمانيان لي كرد. 17 ته وپش به بيركردنه وياني زاني، پي فهرمون: «هه ر شانشينيك دووبه ره كي تيكه ويوت ويران ده بيت، هه ر مائيكيش دووبه ره كي تيكه ويوت تيكه جهيت. 18 ته گه ر شه يتان دووبه ره كي تيكه ويوت، تير چون شانشينه كه ي خوي راده گريت؟ چونكه ده لين: ”من به به عل زه بول روهي پيس ده رده كه م.” 19 باشه ته گه ر من به به عل زه بول روهي پيس ده ركه م، ته ي شونيكه وته كاني ئيوه به كي

ده ریانده که ن؟ له بهر نه وه نه وان حوکتان ده دن. 20 به لام نه گهر من به
 په نجهی خودا روهی پيس ده ربکه م، نه وا پاشایه تی خودا هاتووه ته سهرتان.
 21 « کاتیک پیاویکی به هیز و چه کدار پاریزگاری له ماله که ی ده کات،
 ماله که ی پاریزراوه. 22 به لام کاتیک یه کیکی له خوی به هیز تر بیته سهری
 ده یبه زینیت، چه که کانی لی ده ستی که پستی یی به ستیو، تالانیه که ش
 دابه ش ده کات. 23 «نه وه ی له گهل من نیبه له دزی من، نه وه ش له گهل
 من کونا کاته وه، بلا و ده کاته وه. 24 « کاتیک روهی پيس له مروفتیک
 ده رده چیت، له شوینه وشکه کانا به دوا ی حه وانه وه دا ده گهریت و ده سستی
 نا که ویت. ئینجا ده لیت: «ده گهریمه وه بو نه و ماله ی که به جیمه نیت.»
 25 کاتیک ده گهریمه وه، ده بینیت گسکدراوه و ریکخراوه. 26 نه وسا
 ده چیت و حه و روهی پيس دیکه له خوی خراپتر ده هینیت، ده چنه وه
 تیو مروفه که و له ناویدا ده ژین، ئینجا کوتای نه و مروفه له جاران خراپتر
 ده بیت.» 27 کاتیک عیسا نه مانه ی ده گوت، ژتیک له ناو خه لکه که وه
 ده نگی به رز کرده وه و یی گوت: «خوزگه ده خوازیت به و سکه ی
 هه لیکرتوی و به و مه مکه ی شیری پیداوی.» 28 نه ویش فهرمووی: «به لکو
 خوزگه ده خوازیت به وانه ی که گوی له په یامی خودا ده گرن و کاری
 پیده که ن.» 29 کاتیک خه لکه که زیاتر کوده بوونه وه، عیسا ده سستی کرد
 به قسه کردن و فهرمووی: «نه م نه وه یه نه وه یه کی به دکاره، داوای نیشانه
 ده کات، به لام نیشانه ی نادریتی، جگه له نیشانه ی یونس. 30 هه روه ک
 چون یونس بو خه لکی نه یه و بو به نیشانه، کوری مروفتیش بو نه م
 نه وه یه تاوا ده بیت. 31 سازنی باشوور له روهی لیرسینه وه دا له گهل نه م
 نه وه یه له مردن هه لده ستیه وه و تاوانباری ده کات، چونکه له وپه پری
 زه ویه وه هات بو گوینگرتن له دانای سلیمان. نه و تا له سلیمان مه زنتر
 لیره یه. 32 خه لکی نه یه و له روهی لیرسینه وه دا له گهل نه م نه وه یه له
 مردن هه لده ستیه وه و تاوانباری ده که ن، چونکه توبه یان کرد کاتیک
 یونس په یامی خودای را گه یاند. نه و تا له یونس مه زنتر لیره یه. 33 «که س
 چرا هه لئا کات و له جیه کی شاراه یان له ژیر ته شت دایینیت، به لکو
 له سهر چرادان، تا کو نه وانه ی دینه ژووره وه پروناکیه که بینن. 34
 چاوت چرای جه سته ته. کاتیک چاوت ساغ بیت نه و جه سته هه مووی

پرووناکییه، به لام که نه ساغ بیټ ته واهسته هه مووی تاریکییه. 35
 که واته تا گدار به ته و پرووناکییه له تودایه نه بیټ به تاریکی. 36 له بهر
 ته وه ته گهر هه موو له شت پریټ له پرووناکی و هیچ به شیکی تاریکی تیدا
 نه بیټ، ته واهه مووی پرده بیټ له پرووناکی، وهک چرایهک که به تیشکی
 پرووناکیټ بو بدات.» 37 کاتیک عیسا قسه ده کرد، فهرسییهک بو
 ناخواردن داوه تی کرد. ته ویش چوه ژوره وه و دانیش. 38 فهرسییه که
 که بینی عیسا پیش ناخواردن دهستی نه شوست، سه ری سوپما. 39 ئینجا
 مه سیحی خاوه ن شکو پیټی فهرموو: «ئیه وهی فهرسی ده ره وهی جام و
 قاب پاک ده که نه وه، به لام ناختان پره له چا و چنۆکی و به دکاری. 40
 گیینه، ئایا ته وهی ده ره وهی دروست کردوه ناوه وهی دروستنه کردوه؟ 41
 به لام ئیه وهی هه تانه بیده نه هه ژاران، ئیتر هه موو شتیک بوتان پاک
 ده بیټ. 42 «به لام قور به سهرتان فهرسییه کان، ئیه ده یه کی پونگ و پازیانه
 و هه موو سه وزه وات ده دن، به لام دادپه ره وهی و خو شه ویستی خودا
 پشتگویی ده خه ن. پیوسته ته مانه په پره و بکن و ته وانه ی دیکه ش پشتگویی
 نه خه ن. 43 «قور به سهرتان فهرسییه کان، چونکه هه زتان له ریزی پیشه وهی
 که نیشت و سلا و لیکردنتانه له بازار دا. 44 «قور به سهرتان، ئیه وه له گوږه
 نادیارانه ده چن که خه لکی بیټ ته وهی بزانه به سهری اندا ده پرون.» 45
 ته وراتناسیک وه لامی دایه وه: «ماموستا، به گوتی ته مانه، ئیه ش سووک
 ده که یت.» 46 عیسا فهرمووی: «قور به سهر ئیه وهی ته وراتناسیش، باریک
 ده خه نه سه ر شانی خه لکی که هه لگرتی زه حه ته، به لام خوتان به هیچ
 شیوه یه ک له هه لگرتی باره کاندایارمه تییا ناده ن. 47 «قور به سهرتان، چونکه
 ئیه وه گوږی پیغه مبه ران هه لده به ستن، که باو باپیر اتان کوشتوویانن. 48
 که واته ئیه شایه تن و به کرده وهی باو باپیر اتان رازین، ته وان پیغه مبه رانیا ن
 کوشت و ئیه ش گوږه کانیا ن بو هه لده به ستن. 49 له بهر ته وه دانای خودا
 فهرمووی: «من پیغه مبه ر و نیر دراویان بو ده نیرم، به لام لییا ن ده کوژن و
 ده یا نچه وسیننه وه،» 50 تا کو خوینی هه موو پیغه مبه ران که له دامه زان دن
 جیهانه وه رزا وه له م نه وه یه داوا بکریټ، 51 له خوینی هابیله وه هه تا خوینی
 زه که ریا که له تیوان قوربانگا و پیروژگادا له ناو بردرا. به لیټ پیتان ده لیم،
 له م نه وه یه داوا ده کریټ. 52 «قور به سهرتان ته وراتناسان، چونکه کلیلی

زانباريتان برد، خۇتان نەچۈنە ژوورەوۋە و پۈتۈن لەوانەش گرت كە دەچۈنە ژوورە.» 53 كاتىك عيسا ئەوئى بەجېئىشت، مامۇستايانى تەورات و فەرىسىيەكان دەستيان كەرد بە تەنگ پى ھەلچىنى و لە زۆر بابەت پەرسىيە لى بگەن، 54 چاۋەرپۈيان دە كەرد بە وشەيەكى دەمى خۆى تووشى بگەن.

12 لە و كاتەدا كە ھەزاران كەس كۆبۈونەوۋە، بە جۆرىك يەكتەريان پېئىل دە كەرد، لە سەرەتادا عيسا رووى كەردە قوتايىبەكانى و فەرموۋى: «ئاگادارى ھەويرترشى فەرىسىيەكان بن، كە دوورپوويە. 2 ھىچ شتىكى شاردراۋە نىيە ئاشكرا نەبىت و نەبىنى نىيە دەرنە كەوئىت. 3 لەبەر ئەو ھەرچى لە تارىكىدا گوتوتوانە، لە پروناكىدا دەبىستىت، ئەو ش كە لە ژوورەوۋە بە چرپە گوتوتوانە، بە دەنگى بەرز لە سەربانان رادەگەنرەيت. 4 «دۇستام پۈتۈن دەلەم، لەوانە مەترسن كە جەستە دەكوژن و پاش ئەو ھىچى دىكەيان پى ناكەيت. 5 بەلام ئەوھەتان پىشان دەدەم كە دەبى لى بترسن، لەو ھەترسن كە دەسەلاتى ھەيە پاش كوشتن فرېتانبەداتە ناۋ دۇزەخ. بەلى پۈتۈن دەلەم، لەمە بترسن. (Geenna g1067) 6 ئايا پېنج چۆلەكە بە دوو فەلس نافرۇشەيت؟ خودا ھىچ يەككە لەوانى لەبىر ناچەيت. 7 تەننەت موۋى سەرىشتان ھەموۋى ژمېردراۋە. كەواتە مەترسن ئىۋە زۆر لە چۆلەكە بەنرخترن. 8 «پۈشتان دەلەم: ئەو ھى لەبەردەم خەلك دانم پىدا بئىت، كورى مرفىش لەبەردەم فرىشتەكانى خودا دانى پىدا دەنئىت. 9 بەلام ئەو ھى لەلەي خەلك نكۆلى لە ناسىنى من بكات، لەبەردەم فرىشتەكانى خودا نكۆلى لى دەكەيت. 10 ئەو ھى قسە بە كورى مرفىش بئىت، دەبەخشەيت. بەلام ئەو ھى سەبارەت بە رۇخى پىرۇز كىفر بكات، نابەخشەيت. 11 «كاتىك دەتانبەننە بەردەم كەنىشت و فەرمانزەوا و دەسەلاتداران، نىگەران مەبن لەو ھى كە چۆن بەرگى لە خۇتان بگەن و چى بلىن، 12 چونكە رۇخى پىرۇز ھەر لەو كاتەدا فېرتان دەكات پىۋىستە چى بلىن.» 13 يەككىكى ناۋ خەلكە كە پى گوت: «مامۇستا، بە برا كەم بفرموۋى مېراتم لەگەل بەش بكات.» 14 بەلام ئەو پى فەرموۋى: «كەبرا، كى منى كەدوۋە بە دادوهر يان بەشكەر بەسەرتانەوۋە؟» 15 بە خەلكە كە فەرموۋى: «ئاگادار بن و خۇتان لە ھەموۋى جۇرە چاۋچتۇككە پىارېز، چونكە زىانى مرفىش بە زۆرى سامانە كە نىيە.» 16 ئىنجا ئىۋونەيەكى بۇ

هینانهوه: «مرؤفیکى دهوله مەند، زه ویه کەى به رهه میکی زوری دا. 17 له دلی خویدا گوتی: «چی بکەم که شوینم نه بی به رهه مه که می لی کۆبکه مهوه؟» 18 «جا گوتی: «وا ده کهم، ئەمبارە کانم تیکه دهه و گه وره تری ده کهم، له ویدا هه موو دانه و ئیله و ماله کهم کۆده که مه وه. 19 به خوشم ده لیم: ئەهی گیانم، ئەوه تا مائیکی زورت هه لگرتوه که به شی چه ندين سال ده کات. بجه سیوه و بختو و بختوه و دلشاده،» 20 «به لام خودا پئی فرموو: ئەهی گیله، هه ره ئەمشه و گیانت دهرده چیت. باشه ئەوهی کۆت کردوه ته وه، بو کئی ده بیئت؟» 21 «به هه مان شیوه ده بی ئەه که سه ی گه نجینه بو خوی کۆده کاته وه به لام له لای خودا ده وله مەند نییه،» 22 به قوتابییه کانی فرموو: «خه م بو ژیا تان مه خۆن که چی بختون، هه روه ها بو جه سته تان که چی پیوشن. 23 ژیان له خواردن گرنگتره و جه سته ش له جلوه به رگ. 24 سه یری قه له ره ش بکه ن که نه تۆو ده کات و نه دروینه، نه ئەمباری هه یه و نه کۆگا، به لام خودا به خپوی ده کات. باشه عیوه چه ند له بالنده به نرخترن! 25 کئی له عیوه ئەگه ر خه م بختوات، ده توانیت یه ک کاترمیر له ته مه نی خوی زیاد بکات؟ 26 ئەگه ر ئەه وشته بچوو کانه له توانای عیوه دا نه بیئت، بو چی بو شته کانی دیکه خه م ده خۆن؟ 27 «سه یری گولی سه وه سن بکه ن چۆن گه شه ده کات، نه خوی ماندوو ده کات و نه ده پرسیت. به لام پیتان ده لیم: ته نانه ت سلیمانیش له وه پهری شکۆمه ندیدا وه ک یه کیک له وانە ی نه پۆشیوه. 28 ئەهی که م با وه پرینه، ئەگه ر خودا ئەه و گیایه ی که ئەمرؤ له کیکه یه و به یانی ده خریته ته نووره وه به و شیوه یه پیوشیت، عیتر چه ند زیاتر عیوه پۆشته ده کات؟ 29 جا گرنگی به وه مه ده ن که چی بختون و چی بختونه وه، خه م مه خۆن. 30 هه موو ئەمانه بیباوه رانی جیهان هه ولی بو ده ده ن، باوکیشتان ده زانیئت پیوستستان به مانه هه یه. 31 به لکو داوای پاشایه تی ئەه و بکه ن، هه موو ئەمانه تان بو دا بین ده کریت. 32 «مه ترسه ئەهی میگه لی بچوو ک، چونکه باوگان خو شحاله شانشینه که تان بداتی. 33 ئەوهی هه تانه بیفرۆشن و به خیر بیبه خشن. بو خۆتان جزداتیک دا بین بکه ن که نه فه و تیت، ساماتیک له ئاسمان که له بن نایه ت. له وی نه دز لپی نزیک ده بیته وه و نه مۆرانه لپی ده دات، 34 چونکه سامانت له کوئی بیئت، دلپشت له وی ده بیئت. 35 «با پشیتان به ستر او و چراتان هه لکراو بیئت، 36 وه ک ئەوانه بن که چاوه رپی

گه ووره که یان ده کهن تا کو له شایی بگه ریته وه، که هاته وه و له ده رگای دا،
 ده سته جی لئی بگه نه وه. 37 خۆزگه به و کۆیلانه ده خوازریت که گه ووره
 دیته وه ده بینیت ئیشکیان گرتوه. راستیتان پئی ده لیم، گه ووره که ناوقه دی
 خۆی ده به سیت و کۆیله کان داده نیشینیت، دیت و خزمه تیان ده کات. 38
 جا ته گه ره له نیوه ی شه ودا یان نزیکه به ره به یان بیته وه و ئه وان به و شیوه یه
 بینیت، خۆزگه به و کۆیلانه ده خوازریت. 39 به لام ته وه ش بزنان: ته گه ره
 گه ووره ی مال بزانیته له چ کاترمیریک دز دیته سه ری، نایه لیت ماله که ی
 بپردریت. 40 شیوه ش ناماده بن، چونکه کوری مرؤف له کاتیکدا دیته وه
 که بیرى لئى ناکه نه وه.» 41 په ترؤس گوئی: «گه ووره م، ته م نمونه یه به
 ئیته ده لئی یان به هه مووان؟» 42 مه سیح فه رموی: «ئه و سه رکاره دلئسۆز
 و ژیره کییه که گه ووره که ی ده یکاته چاودیری کۆیله کان تا کو له کاتی
 خۆیدا به شه خۆراکیان بداتی؟ 43 خۆزگه ده خوازریت به و کۆیله یه، ته وه ی
 کاتیک گه ووره که ی دیته وه ده بینیت ئاوا ده کات. 44 راستیتان پئی ده لیم:
 به سه ره هه مو ماله که یه وه دایده ئیت. 45 به لام وای دابئی که ته و کۆیله یه
 له دلی خۆیدا ده لئى: «گه ووره که م دوا ده که ویت،» ئیت ده ست ده کات به
 لیدانی کۆیله و کاره که ره کان دیکه، هه ره ها ده خوات و ده خواته وه
 و سه رخۆش ده ئیت. 46 ئیت گه ووره ی ته و کۆیله یه له رۆژیکدا دیته وه
 که چاوه رپئی ناکات و له کاترمیریک که نایزانیته، ته وسا پارچه پارچه ی
 ده کات و به شی له گه ل بیباوه ران ده ئیت. 47 «ئه و کۆیله یه ش که خواستی
 گه ووره که ی ده زانیته، ناماده نایته و به خواستی ته و ناکات، زۆری لئى
 ده دریت. 48 به لام ته وه ی نازانیته و کرده وه که ی شایانی لیدانه، ته و
 که می لئى ده درئى. ته وه ی زۆری دراوه تی داوای زۆری لئى ده کریت،
 ته وه ش زۆری له لا دانراوه داوای زیاتری لئى ده کریت. 49 «هاتووم تا کو
 ئاگر هه لده مه سه ره زه وی، چه نده خوازیارم پیشه وخت گری گرتیت! 50
 به لام ئازاریکم له ریگایه و ده ئیت پیندا تیبه پر، چه ند نارچه تم هه تا ته و
 ده ئیت. 51 وا ده زان من هاتووم ناشتی به ئیمه سه ره زه وی؟ پیتان ده لیم:
 نه خیر، به لکو دووبه ره کی. 52 له مه ودا له مالیکدا پینچی تیدا ده ئیت جیا
 ده بنه وه، سی له دوو و دوو له سی. 53 باوک له کوپ و کوپ له باوک،
 دایک له چ و چ له دایک، خه سو له بووک و بووک له خه سوو جیا

ده بنه وه.» 54 ديسان به خه لکه که ی فهرموو: «کاتیک هه وریک ده بین له رۆژئاواوه به ده رده که ویت، خیرا ده لێن:» بارانی به ده مه وه به،» ههر به و شیوه یه ش ده ییت. 55 کاتیکیش بای باشوور هه لده کات، ده لێن:» گهرم ده ییت،» ئاواش ده ییت. 56 ئه ی دوور ووان، ده زانن پرووی زهوی و ئاسمان بخویننه وه، چۆن نازانن ئه م سه رده مه بخویننه وه؟ 57 «ههروه ها بۆچی بۆ خووتان به راستی حوکم نادهن؟ 58 کاتیک له گه ل پکابه ره که ت به پینگاوه ی بۆ لای دادوهر، له پینگا هه ول بده کیشه که ت له گه لی بپرنیته وه، ته گینا راتده کیشیته لای دادوهر و دادوهریش ده تاته ده ست پۆلیس، پۆلیسیش فریتده تاته به ندیخانه. 59 ییت ده لیم: له وی درناچی هه تا دواین فلس نه ده یته وه.»

13 هه ره وه کاته دا هه ندیک له وی بوون، باسی ئه وه جه لیلیانه یان بۆ عیسا کرد که پیلاتوس خوینی له گه ل قوربانییه کانیان تیکه لاو کرد. 2 عیسا وه لامی دایه وه: «وا ده زانن ئه وه جه لیلیانه له هه موو جه لیلیه کانی دیکه گونا به ارتر بوون، چونکه به م شیوه یه ئازاریان چیرت؟ 3 پیتان ده لیم: نه خیر، به لام ته گهر تۆ به نه که ن هه مووتان به و شیوه یه له ناوده چن. 4 یان ته وه هه ژده که سه ی له سیلوام قولله که یان به سه ردا که وت و کوشتی، له هه موو دانیشتووانی ئور شه لیم گونا به ارتر بوون؟ 5 من پیتان ده لیم: نه خیر، به لام ته گهر تۆ به نه که ن هه مووتان به و شیوه یه له ناوده چن.» 6 ئینجا ئه م ئموونه یه ی باسکرد: «کابرایه ک دار هه نجیریکی له رهزه که یدا چاند بوو، بۆ به ره م هات و پیوه ی نه بی. 7 به رهزه وانه که ی گوت:» ته ماشا بکه، سی ساله بۆ به ری ئه م دار هه نجیره دیم و پیوه ی نابیم! بیهره وه، بۆچی زه ویش دا گیر بکات؟» 8 «رهزه وانه که وه لامی دایه وه:» گهره م، ئه م سالیش وازی لیبه نه، تا کو ده ورو به ری هه لده گیرمه وه و په بیی پيدا ده کم. 9 به لکو دواتر بهر بگریت، ته گینا بیهره وه.» 10 عیسا له رۆژی شه ممه دا له یه کیک له که نیشته کان خه ریکی فیرکردن بوو، 11 ژنییک به هوی رۆحیکی پیسه وه هه ژده سال نه خۆش بوو، قه مهور بوو و هه رگیز نه یده توانی به ته وای راستیته وه. 12 عیسا ژنه که ی بیی، بانگی کرد: «خانم، له نه خۆشییه که ت ئازاد کرایت.» 13 ئینجا هه ردوو ده ستی خسته سه ری و ده سته جی راستبووه و ستایشی خودای کرد. 14 پيشه وای که نیشتی ش تووره بوو که عیسا له شه ممه دا

خه لکی چا ککرده وه، به خه لکه که ی گوت: «شه ش رۆژ هه یه که پپو رسته کاریان تیدا بکریت، له واندا وهرن و چا کبنه وه، نهک له رۆژی شه مه مه دا.»

15 مه سیحیش وه لای دایه وه: «ئه ی دوو رووان! ئایا هه ریه ک له ئیوه له رۆژی شه مه مه دا گایان گویدر ژه که ی له ئاخو ر ناکاته وه و بیبات ئاوی بدات؟» 16 ته وه ش که کچی ئیبراهیمه و هه ژده ساله شه یتان به ستویه تییه وه، نه ده بوو له رۆژی شه مه مه دا له م به نده ئازاد ییت؟» 17 که ئه مه ی فه رموو، هه موو به ره له ستکارانی شه رمه زار بوون، به لام ته واوی خه لکه که دلشاد بوون به و کاره مه زانه ی که عیسا ته نجای ده دا. 18 ئینجا عیسا فه رموی: «شانشین خودا له چی ده چیت؟ به چی به راوردی بکه م؟» 19 له ده نکه خه رته له یه ک ده چیت، کابرایه ک بردی و له ناو باخه که ی چاندی، جا که شه ی کرد و بوو به دره ختیک، بالنده ی ئاسمان له ناو لقه کانی هیلا نه یان کرد.» 20 دیسان فه رموی: «شانشین خودا به چی به راورد بکه م؟» 21 له هه ویر ترشیک ده چیت، ئافره تیک هیئای و کردیه ناو سی پپوانه ئارده وه، هه تا هه مووی هه له مات.» 22 کاتیک عیسا ده چووو ئورشه لیم، به شار و گونده کاندا تیده په پری و خه لکی فیرده کرد. 23 یه کییک یی گوت: «گوره م، ئایا که من ته وانته ی رزگاریان ده ییت؟» ته ویش یی فه رموون: 24 «کۆشش بکه ن تا کو له ده رگای ته نگه وه بچنه ژوو ره وه، چونکه، پیتان ده لیم، زۆر که س هه ولده دن بچنه ژوو ره وه و ناتوانن. 25 له و ده مه ی خاوه ن مال هه لده ستیت و ده رگا داده خات، ئیوه له ده ره وه ده وه ستن، له ده رگا ده دن و تکا ده کن: «گوره م، لیمان بکه وه!» «وه لام ده داته وه: «من ناتاناسم و نازانم ئیوه خه لکی کوین؟» 26 «ئه وسا ده لین: «له گه لت خوار دمان و خوار دمانه وه و له شه قامه کائمان فیرت کردین.» 27 «ئینجا ده لیت: «من ناتاناسم و نازانم ئیوه خه لکی کوین. ئه ی هه موو به دکاران، لیم دوور بکه ونه وه!» 28 «کاتیک ده بینن ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب و هه موو پیغه مبه ران له شانشین خودان، به لام ئیوه ده رکران، جا گریان و جیره ی ددان له وی ده ییت. 29 خه لکی له رۆژه لات و رۆژئاوا و باکوور و باشووره ده یین و له شانشین خودا له سه ر خوان داده نیشن. 30 ته وه تا دوا هه مین هه ن ده بنه یه که مین و یه که مینیش هه ن ده بنه دوا هه مین.» 31 له و کاته دا هه ندیک فه ربسی هاتن و پیتان گوت: «ئیره به جیبه ل و پړو، چونکه

هیرۆدس دەیهوئیت بیکوژیت.» 32 ئەویش پێی فەرموون: «پرۆن بە و پرۆیە بلێن،» ئەوە تا ئەمڕۆ و بەیانی رۆحە پێسەکان دەردەکەم و خەلکی چاک دەکەمەوه، لە رۆژی سێیه میس هەموو شتیک تەواو دەکەم.» 33 بەلام بۆ من پێویستە ئەمڕۆ و سبەی و دووسبەی برۆم، چونکە ناییت پیغەمبەریک لە دەرەوی تۆرشەلیم بمریت. 34 «ئەئە تۆرشەلیم، ئەئە تۆرشەلیم، بکوژی پیغەمبەران و بەردبارانکەری ئەوانەئە بۆت نێردران، چەند جار و بستم منداڵە کانت کۆبکەمەوه، هەرۆک چۆن مریشک جوجەلە کانی لەژێر بالیدا کۆدە کاتەوه، بەلام نەتانیست. 35 ئەوە تا مالە کەتان بە ویرانی بۆ بەجێدەهێلدری. پێتان دەلیم، ئیتر نامیبننەوه، هەتا ئەو کاتە دیت کە دەلێن، [پێرۆزە ئەوهی بە ناوی یەزدانەوه دیت.]»

14 ئەوه بوو لە رۆژی شەممەدا کاتییک عیسا بۆ ناخواردن چوو مالی یەکیک لە سەرکردە فەریسییهکان، ئەوانەئە لەوی بون چاودێر بیان دەکرد. 2 پیاویکیش کە نەخۆشی ئاوبەندی هەبوو لە بەرامبەری بوو. 3 عیسا لە تەوراتاس و فەریسییهکانی پرسی: «ئایا لە رۆژی شەممەدا چاککردنەوه دروستە یان نا؟» 4 ئەوان بێدەنگ بوون. ئەویش کلای گرت و چاکیکردەوه و بەرپێ کرد. 5 پێی فەرموون: «کامەتان کۆرە کەئە یان گایە کەئە لە رۆژی شەممەدا بکەوئیتە بیرەوه دەستبەجێ دەریناھێنیت؟» 6 نەیانئوانی هیچ وەلامیکی بدەنەوه. 7 کاتییک تێبینی کرد چۆن بانگهێشتکراوان ریزی پێشەوه دەگرن، نمونە یەکی هینایەوه و فەرمووی: 8 «کاتییک یەکیک بۆ شاپی بانگهێشتت دەکات، لە ریزی پێشەوه دامەنیشە، نەوهک لە تۆ ریزدار تریشی بانگهێشت کردیت. 9 ئینجا ئەوهی تۆ و ئەوی بانگهێشت کردووه، دیت و پێت دەلێ: «شوئینە کەت بۆ ئەمە چۆل بکە،» تۆش تەریق دەبیتەوه و ریزی دواوه دەگرت. 10 بەلام کاتییک بانگهێشتت دەکریت برۆلە دواوه دانیشە، تاوەکو کاتییک ئەوهی بانگهێشتی کردوویت، بێت و پێت بلێت: «هاورپم، هەستە وەرە پێشەوه.» ئەوسا لە بەرچاوی هەموو ئەوانەئە لەگەڵت دانیشتون قەدرگران دەبیت. 11 بەم شیۆیه ئەوهی خۆی بەرز بکاتەوه نزم دەکریتەوه، ئەوهش خۆی نزم بکاتەوه بەرز دەکریتەوه.» 12 ئینجا بەوهی گوت کە بانگهێشتی کردووه: «کاتییک نانی نیوهرۆیان عیوارە ئامادە دەکەیت، هاوپی و برا و خزم و دراوسێ دەولەمەندە کانت

بانگ مه که، نه وهک ئەوانیش بانگت بکەنەوه، چاکەت بدەنەوه. 13
 بەلکو ئەگەر میواندار بپهکت کرد، ههژار و پهککەوتە و شەل و کوێز
 بانگهێشت بکە. 14 خۆزگەت پێ دەخواری، چونکه نیانه پاداشتت
 بدەنەوه، تۆش له ههستانهوهی راستو دروستان پاداشت دەدرێتهوه. 15
 یهکیک له میوانهکان ئەمە ییست و گوئی: «خۆزگە دەخواریت بهوهی له
 شانیشی خودا نان دەخوات.» 16 عیسا وهلامی دایهوه: «کابرایهک شیونکی
 گهورهی ئاماده کرد و خهڵکیکی زۆری بانگهێشت کرد. 17 له کاتی
 ناخواردندا کۆیلهیهکی خۆی نارد تا کو به بانگهێشتکراوان بلیت: «فهرموون،
 ئیستا هه موو شتیکی ئامادهیه.» 18 «بهلام هه موو وهک یهک داوای
 لیبوردنیاں کرد. یه که میان پێی گوت: «کێلگهیه کم کریوه و پێرسته برۆم ببینم،
 تکایه لیم ببوره.» 19 «یهکیکی دیکه گوئی: «پنج جوت گام کریوه و ده چم
 بزاتم چۆن، تکایه لیم ببوره.» 20 «یهکیکی دیکه شیان گوئی: «ژنم هیناوه،
 له بهر ئەوه ناتوانم بپم.» 21 «کۆیله کهش هاتهوه و ئەمانه ی به گهوره که ی
 پرا گه یاند. خاوهن مال تووره بوو و به کۆیله که ی گوت: «خیرا برۆ شو شه قام
 و کۆلانەکانی شار، ههژار و پهککەوتە و کوێز و شەلهکان بهینە ئیره.» 22
 «پاش ماوه یهک کۆیله که گه رایهوه و گوئی: «گه وره ئەوه ی فهرانمان دا
 کرا، هیشتا شوین ماوه.» 23 «گه وره که به کۆیله که ی گوت: «برۆ ده ره وه بو
 ریگا و ریچکه کان به زۆر خه لک بهینە ژووره وه، تا کو مالە کم پریت. 24
 پیتان ده لیم، له وانە ی بانگهێشت کرابوون که س تامی شیوه کم ناکات.»
 25 خه لکیکی زۆر له گه ل عیسا ده رۆیشتن به ریگادا، ئاویری دایه وه و
 پێی گوتن: 26 «ئەگەر یه کیکی بیته لام و رقی له دایک و باوکی، ژن و
 مندالی، برا و خوشکه کانی نه بیته وه، بگره له خوشی، ناتوانیت بیته قوتابی
 من. 27 ئەوه ی خاچه که ی هه لئه گریت و دوام نه که ویت، ناتوانیت بیته
 قوتابی من. 28 «کی له شیوه ئەگەر بیه ویت قولله یهک دروستبکات، یه که کم
 جار دانانیشیت و خه رجییه که ی ناخه ملیتیت، ئاخۆ ئەوه نده ی هه یه بو
 ته واو کردنی؟ 29 نه وهک بناغه که ی دابیت و نه توانیت ته واوی بکات، ئەوسا
 هه موو ئەوانه ی ده یبین گالته ی پێ ده کەن، 30 ده لێن: «ئەم پیاوه ده ستی به
 یینا دروستکردن کرد و نه یوانی ته واوی بکات.» 31 «یان چ پاشایهک
 ده چیته شه ری پاشایهکی دیکه و یه که کم جار دانانیشیت و راویژ ناکات،

ئایا به ده هزار که سه وه ده توانیئت به رهنگاری ئه وه بیته وه که به بیست هزاره وه دپته سهری؟ 32 ئه گینا خو تا کو دووره، شاندىکی بو ده نپریت و داوای ناشتی ده کات. 33 به م شیویه، هر یه کیگان ئه گهر واز له هه موو شتیکی نه هیئیت که هه یه تی، ناتوانیئت بیته قوتابی من. 34 «خوی باشه، به لام ئه گهر سویرییه که ی نه ما، چون تامه سویره که ی بو ده گهر نیندریته وه؟» 35 ئه وسه نه به که لکی زه وی دپت و نه به که لکی په بین دپت، به لکو فریده درپته ده ره وه. «ئه وه ی گوئی هه یه بو بیستن، با بیستیئت.»

15 هه موو باجگر و گونا هباران لپی نریک ده بوونه وه تا کو گوئی له عیسا بگرن. 2 جا فه رسی و ماموستایانی ته ورات بۆله بۆلیان ده کرد: «ئه مه پيشوازی له گونا هباران ده کات و نانیان له گه ل ده خوات.» 3 عیسا ش ئه م نمونه یه یه بو هیئانه وه: 4 «کامه تان ئه گهر سه د سه ر مه پری هه بیئت و دانه یه کی لی ون بیئت، نه وه د و تویه که له ده شت به جینا هیئیت و به دوای ونبووه که دا ناچیت هه تا ده یدوزیته وه؟» 5 کاتیک دوزییه وه به خوشییه وه ده یخاته سه ر شانی و 6 دپته وه مال، هاوړی و دراوسیگان بانگ ده کات و پینان ده لیت: «له گه لم دلشاد بن! مه ره ونبووه که م دوزییه وه.» 7 پیتان ده لیم، له تاسمانیش شادی زیاتر ده بیئت سه باره ت به گونا هباریک تۆبه بکات له نه وه د و تو راستودروست که پیوستیان به تۆبه کردن نییه. 8 «یان چ ئافره تیک ده دره می هه بیئت و یه ک دره می ون بکات، چرا هه لئا کات و ماله که گسک نادات و به وردی نا گهریئت، هه تا ده یدوزیته وه؟» 9 که دوزییه وه، هاوړی و دراوسیگانی بانگ ده کات و ده لیت: «له گه لم دلشاد بن، ئه و دره مه می ونم کردبوو، دوزیمه وه.» 10 پیتان ده لیم: به هه مان شیوه، فریشته کانی خودا دلشاد ده بن کاتیک گونا هباریک تۆبه ده کات.» 11 ئینجا فه رمووی: «کابرایه ک دوو کوری هه بوو. 12 بچو که که یان به باوکی گوت: «باوکه، چیم به رده که وی له به شه میرانی خویم، بده ری.» ئه ویش ماله که ی بو دابه شکردن. 13 «دوای چه ند رۆژیک، کوره بچو که که هه موو شته کانی کوکرده وه و به ره و ولاتیکی دوور رۆیشت، له وی ماله که ی له سه ر رابواردن دانا. 14 له دوای ئه وه ی هه مووی خه ر جکرد، قاتوقری گه وره که وته ناوچه که، له بهر ئه وه تووشی نه بوونی هات. 15 ئیتر هانای بو هاو لا تییه کی ناوچه که برد، ئه ویش ناردییه کیلگه کانی بۆله وه راندنی به راز. 16 چه زی ده کرد به و

خړنووکه سکې خوی تیر بکات که به رازه کان ده یا خوارد به لām که س هیچی پینه ده دا. 17 «ئینجا به هوش خوی هاته وه و گوتی: "تاخو چه ند کریکاری باوکم نانیاں له بهر ده مینیتته وه، منیش لیره وا له برسان ده مر م. 18 هه لده ستم ده چه وه لای باوکم، پی ده لیم: باوکه، له دژی تاسمان و به رامبهری تو گونا هم کرد. 19 ئیتر شایانی ته وه نیم به کوری تو بانگ بکریم، بکه به کریکاری خوت،" 20 جا هه ستا و گه راپه وه لای باوکی. «هیشتا دوور بوو باوکی ته وی بینی و دلی بوی سووتا، رایکرد و باوه شی پیدا کرد و ماچی کرد. 21 «کوره ش پی گوت: "باوکه، له دژی تاسمان و به رامبهری تو گونا هم کرد، ئیتر شایانی ته وه نیم به کوری تو بانگ بکریم." 22 «به لām باوکه که به خزمه تکارانی خوی گوت: "خیرا باشتین جلو بهرگ بهین و له بهری بکن، نه نگوستیله یه ک بکه نه په نجهی و پیلایش بو پی. 23 گویره که قه له وه که ش بهین و سه ری بپرن، با بخوین و دلخوش بین، 24 چونکه ته م کورم مردوو بوو و زیندوو بووه ته وه، ون بیوو و دوزراوه ته وه." جا ده ستیان به ئاهه نگ گپران کرد. 25 «کوره گوره که له یگه بوو، که هاته وه و له مال نزیک بووه وه، گوئی له موسیقا و هه لپه رکی بوو. 26 یه کیک له خزمه تکارانی بانگ کرد و پرساری کرد، "ته مه چییه؟" 27 پی گوت: "براکه ت گه راپه ته وه، باوکیشت گویره که قه له وه که ی سه ری، چونکه به ساغ و سه لامه تی گه راپه ته وه." 28 «کوره گوره که تووره بوو و نه یوست بیخته ژووره وه. ئیتر باوکی هاته دهره وه و تکای لیکرد. 29 به لām ته وه و لāmی باوکی دایه وه: "ته وه تا ته وه موو ساله کوبلایه تیت بو ده کم و هه رگیز له فرمانت دهره نه چوم، ته نانه ت کاریله یه کت نه دامی تا کو له گه ل هاورپه کانم پی دلخوش بم. 30 به لām کاتیک ته م کورته هاته وه، ته وه ی ماله که تی له گه ل له شفروشان لووش دا، گویره که قه له وه که تی بوی سه ری." 31 «ته ویش پی گوت: "کورم، تو هه میشه له گه ل منی، هه رچیم هه یه هی تویه. 32 به لām پیوسته دلخوش و شاد بین، چونکه ته م بریته مردوو بوو و زیندوو بووه ته وه، ون بیوو و دوزراوه ته وه."»

16 هه روه ها عیسا به قوتاییه کانی فهرموو: «کابرایه کی ده وله مند سه رکاری هه بوو، سکالای به فیرودانی ماله که ی له سه ری پنگه یشت. 2 کابرای ده وله مند بانگی کرد و لپی پرسی: "ته مه چییه له سه ر تو

ده بیستمه وه؟ برؤ حیسانی سه کاریه کهت بکه و بیخه به رده ستم، چونکه
 ئیتر ناتوانیت سه کار بیت. 3 «سه کاره که به خۆی گوت:» چی بکه م،
 چونکه گه وره که م سه کاریه که م لئ ده سه نیتته وه؟ ناتوانم زه وی بکلم و
 شه رمیش ده که م سوال بکه م. 4 به لام ده زانم چی ده که م، بو ته وهی
 کاتیک له سه کاریه که ده رگرام، خه لکی له ماله کانیا ن پیشوازم لئ
 بکه ن. 5 «جا هه ریه که له قه رزاره کانی گه وره که ی بانگ کرد. به یه که میانی
 گوت:» چه ند قه رزاری گه وره که میت؟ 6 «گوتی:» سه د هیزه زه یتی
 زه تیون، «ئه ویش پی گوت:» پسوله کهت وه برگره و دانیشه، خیرا بنو سه
 په نجا، 7 «به وی دیکه ی گوت:» تو چه ندت له سه ره؟ 8 «گوتی:» سه د ربه
 گه نم، «پی گوت:» پسوله کهت وه برگره و بنو سه هه شتا، 8 «جا گه وره که
 ستایشی سه رکاره ناپا که که ی کرد که ژیرانه جولایه وه، جا ئه و خه لکانه ی
 ئه م جیهانه یان هه لبار دو وه، له هه لسو که و تکردن له گه ل هاوشیوه کانیا ندا له
 گه لی پیروزی خودا ژیرترن. 9 (aiōn g165) منیش پیتان ده لیم: به سامانی
 ئه م دنیا به دۆستی خۆتان دروستبکه ن، تا کو ئه گه ر نه ما، خودا له مالی
 هه تاهه تایی پیشوازیان لئ بکات. 10 (aiōnios g166) «ئه وه ی له که م
 ده ستپا که له زۆریش ده ستپا که، ئه وه ی له که م ناپا که له زۆریش ناپا که.
 11 ئه گه ر له سامانی ئه م دنیا به ده ستپاک نه بن، کئ سامانی راسته قینه ی
 به ئیوه ده سپیژیت؟ 12 ئه گه ر له شتی خه لکی ده ستپاک نه بن، کئ شتی
 خۆیتان ده داتی؟ 13 «خزمه تکار نیبه بتوانیت کۆیلا به تی دوو گه وره بکات،
 چونکه رقی له یه کینیکان ده بیته وه و ئه وه ی دیکه ی خۆشده ویت، یان ده ست
 به یه کینیکانه وه ده گریت و ئه وه ی دیکه پشتگویی ده خات. ئیوه ش ناتوان
 کۆیله ی خودا و پاره بن.» 14 فه رسییه کانیش که پاره یان خۆشده ویت،
 گوئیان له هه موو ئه مانه بوو، گالته یان پیکرد. 15 عیسا ش پی فه رموون:
 «له تیو خه لکدا خۆتان به بیتاوان ده رده خه ن، به لام خودا دلئان ده ناسیت.
 ئه وه ی لای خه لکی پایه داره، لای خودا قیزه ونه. 16 «ته ورات و په یامی
 پیغه مبه ران هه تا هاتی یه حیا را گه یه زان، له و کاته به ولاره مزگینی پاشایه تی
 خودا ده دریت و هه موو که سیک تیده کۆشیت بچیته ناوی. 17 به لام
 نه مانی زه وی و ئاسمان ئاساتره له که وتنی خالیکی ته ورات. 18 «ئه وه ی
 ژنه که ی ته لاق بدات و یه کیکه دیکه به نیت، داوینپسی ده کات. ئه وه ش

که ته لاقدر او یک ده هیئت داوینیبسی ده کات. 19 «پیاویکی ده وله مند هه بوو، جلی ئه رخه وانی و که تانی ناسکی له بهر ده کرد و هه موو پرۆژیکه به خوشی راده بوارد. 20 هه ژاریکیش ناوی له عازر بوو، له بهر ده رگاکی که وتبوو، هه موو جهسته ی برین بوو، 21 په روش بوو له و بهر ماوه یه تیر بیت که له خوانی ده وله مند که ده که وته خواره وه. ته نانهت سه گیش ده هاتن برینه کانیان ده لیسته وه. 22 «ئیت هه ژاره که مرد و فریشته بو باوه شی ئیبراهیم هه لیانگرت. ده وله مند که ش مرد و نیرزا. 23 له جیهانی مردووان سه ری هه لبری و نازاری ده چیرت، له دووره وه ئیبراهیمی بینی و له عازری له باوه ش بوو. (Hadēs g86) 24 هاواری کرد: «باوکه ئیبراهیم، به زه بیت پیندا بیته وه، له عازر بنیره تا کو سه ری په نجه ی به تاو ته بر بکات و زمانم فیتک بکاته وه، وا له ناو ئه م گره دا نازار ده چیرم.» 25 «ئیبراهیم گوئی: «کورم، له بیرته له ژیا تندا شته باشه کانی خوتت و هرگرت و له عازریش شته خراپه کان. به لام ئیستا و الیره دلنه وایی ده کریت و توش نازار ده چیرت. 26 سه ره پای هه موو ئه مانه ش، بو شایه کی گه وره له تیوان ئیبه و ئیبه دا دنازوه، تاوه کو ئه وانه ی بیان هوی لیره وه بو لاتان بین نه توان و که سیش له یوه بو لای ئیبه نه په ریته وه.» 27 «ئه ویش گوئی: «که واته باوکه، لیت ده پارێمه وه له عازر بنیره بو مالی باوکم، 28 چونکه پینج برام هه یه، تا کو ئاگاداریان بکاته وه، نه وه ک ئه وایش بو ئه م شوینی نازاردانه بین.» 29 «به لام ئیبراهیم پئی گوئی: «موسا و پیغه مبه رانیان هه یه، با گوئی له وان بگرن.» 30 «ئه ویش گوئی: «نه خیر باوکه ئیبراهیم، به لام ئه گه ر یه کینک له ناو مردووانه وه بچیته لایان، ئه و تۆبه ده که ن.» 31 «پئی گوئی: «ئه گه ر گوئی له موسا و پیغه مبه ران نه گرن، ته نانهت یه کینک له ناو مردووانیش هه سئیته وه، قه ناعه تیان پی ناییت.»»

17 عیسا به قوتاییه کانی فهرموو: «مه حاله ئه و شتانه ی که خه لکی تووشی گونا ده که ن نه یه ن، به لام قوربه سه ر ئه وه ی ده بیته هوی هاتنیان. 2 باشته بوئی ئه گه ر به رداشیک به ملیه وه هه لبواسریت و فریدریته ده ریاوه، له وه ی یه کینک له قوتاییه کانم تووشی گونا بکات. 3 ئاگاداری خوتان بن. «ئه گه ر براکت هه له ی کرد، سه رزه نشتی بکه، ئه گه ر تۆبه ی کرد گه ردنی نازاد بکه. 4 ئه گه ر له پرۆژیکدا حه وت جار هه له ی به رامبه رت کرد و حه وت جار گه ر یه وه لات و گوئی: «تۆبه ده که م،» تۆ گه ردنی نازاد بکه.»

5 ئینجا نیردراوهکان به مه سیحی خاوهن شکۆیان گوت: «باوه پیمان زیاد بکه!» 6 مه سیحیش فرمووی: «ته گهر ته وه ندهی ده نکه خه رته له یه کیش باوه پرتان هه بیئت، بهم دار تووه ده لئین: «هه لیکه نری و له ناو ده ریا پروی،» به قسه تان ده کات. 7 «کامه تان، ته گهر کۆیله یه کی هه بیئت و خه ریکی کاری کیکه و له وه پاندنی تازه له کانی بیئت، دوا ی ته وه ی که له کیکه هاته وه، پیی ده لئیت: «یه کسه ره وه ره و دانیشه»؟ 8 ئایا پیی ناییت: «شتیکم بو ئاماده بکه یخۆم، ناوقه دت بیهسته و خزمه تم بکه تا کو ده خۆم و ده خۆمه وه، پاشان تو بخۆ و بخۆوه»؟ 9 ئایا سوپاسی ته و کۆیله یه ده کات، له بهر ته وه ی ته و شتانه ی کرد که فرمانی پیی کرابوو؟ 10 ئیوه ش بهم شیوه یه، کاتیک هه موو ته وه ی فرمانتان پیی ده کریت ده یکن، بلین: «کۆیله ی شایسته نین، ئه رکی خۆمان به جیکه یاندووه.» 11 کاتیک عیسا ده چوو بو تۆرشه لیم، به تیوانی سامیره و جه لیلدا رویشت. 12 کاتیک که چوو به کیک له گونده کان، تووشی ده پیاو بوو که نه خۆشی گولیان هه بوو. له دووره وه پراوه ستایون و 13 ده نگیان بهرز کرده وه و گوتیان: «ئه ی عیسا، ئه ی مامۆستا، بهزه بیئت پێاندا بیته وه!» 14 جا ئه وانی بینی و پیی فرموون: «پرۆن خۆتان نیشانی کاهینان بده ن.» کاتیک ده رویشتن پاکبوونه وه. 15 یه کیکان سه ریری کرد پاک بووه ته وه، گه راپه وه و به ده نگیکی بهرز ستایشی خودای کرد، 16 له بهر پیی عیسا به سه ره روودا که وت و سوپاسی کرد. کابرا سامیره بیهش بوو. 17 عیساش وه لای دایه وه: «ئه ری ده که س پاک نه بوونه وه؟ کوا تویه که ی دیکه؟ 18 هیچ که سیکیان نه بینران بگه رینه وه و ستایشی خودا بکن، ئه م پێگانه یه نه بیئت؟» 19 ئینجا پیی فرموو: «ههسته و برۆ، باوه رت پرزگاری کردیت.» 20 که فریسییه کان پرساریان لیکرد، که ی پاشایه تی خودا دیت، وه لای دانه وه: «پاشایه تی خودا به جوړیک نایه ت که ببینیت، 21 خه لکیش نالین: «ئه مه تا،» یان «ئه وه تا،» چونکه پاشایه تی خودا له تیوتاندا یه.» 22 جا به قوتابیه کانی فرموو: «پرۆژاتیک دیت که تامه زرۆن پرۆژیک له پرۆژانی کوری مرۆف ببین، به لām نایبین. 23 ئینجا پێتان ده لئین: «ئه وه تا له وئییه،» یان «ئه مه تا لیره یه،» مه رۆن و به دوایدا مه چن، 24 چونکه وه ک ته و هه وه ره تریشقه یه ی له لایه که وه له ژیر ئاسماندا بروسکه ده دات و هه تا لایه که ی دیکه له ژیر ئاسماندا پرووناک ده کاته وه، کوری مرۆفیش له پرۆژی

خۆیدا به و شیوهیه ده ییت. 25 به لام ده ییت یه که م جار زور بازار بچیزیت و ئەم نهوهیهش ره تی بکه نهوه. 26 «پوژانی نوح چون بوو، له سهردهمی کوری مرؤفیشدا ئاوا ده ییت. 27 ده یانخوارد و ده یانخوردهوه، ژبیان ده هیئا و میردیان ده کرد، تا کو ئەو پوژهی نوح چوه ناو که شتییه که، لافاوه که هات و هه موویانی له ناو برد. 28 «دیسان وهک ئەوهی له سهردهمی لوت بوو، ده یانخوارد و ده یانخوردهوه، ده یانکری و ده یانفرۆشت، ده یانچاند و بنیادیان ده نا. 29 به لام له و پوژهی لوت له سه دوّم هاته ده ره وه، خودا له ئاسمانه وه ئاگر و گوگردی باراند و هه موویانی له ناو برد. 30 «له و پوژهش که کوری مرؤف ئاشکرا ده کریت، ئاوا ده ییت. 31 ئەوهی له و پوژهدا له سه ربانه و شته کانی له ناو ماله، با نه به ته خواره وه بو بردنی. ئەوهی له کێلگه شه با نه گه پریته وه. 32 ژنه کی لوتمان به بیر ییته وه! 33 ئەوهی بیهوی ژبیانی خۆی بباته وه ده یدۆرینیت، به لام ئەوهی بیدۆرینیت ده بیاته وه. 34 پیتان ده لیم: له و شه وه دا دووان له ناو یه ک جیگان، یه کبان ده بردریت و ئەوهی دیکه به جیده هیلدریت. 35 دوو ژن ده ستار ده گپرن، یه کبان ده بردریت و ئەوهی دیکه به جیده هیلدریت. 36 دووان له کێلگه ده بن، یه کبان ده بردریت و ئەوهی دیکه به جیده هیلدریت. « 37 لییان پرسی: «له کوی گه وره م؟» پیی فهرموون: «که لاک له کوی ییت، دال لهوی کۆده ییته وه.»

18 عیسا نموونه به کی بو هیئانه وه که پئویسته هه میشه نوێر بکه ن و وره به رنه ده ن. 2 فهرمووی: «له شاریک دادوه ریگ هه بوو له خودا نه ده ترسا و پرزی مرؤفیشی نه ده گرت. 3 له و شارهدا بیوه ژتیک هه بوو، ده هاته لای و ده یگوت: «ماقم له نه یاره که م بستینه وه.» 4 «ئویش ماوه یه ک نه یده و بست، به لام دوواتر له دلی خۆیدا گوئی: «هه رچه نده له خودا ناترسم و پرزیش له مرؤف ناگرم، 5 به لام له بهر ئەوهی ئەم بیوه ژنه بیزارم نه کات، مافه که ی بو وهرده گرمه وه، ئەگینا وازناهییت و وه رسم ده کات؛» 6 مه سیحی خاوه ن شکۆ فهرمووی: «گوئی بگرن له وهی دادوه ره زۆرداره که ده یلیت. 7 باشه خودا مافی هه لپژیردراوه کانی خۆی که شه و و پوژلی ده پارپینه وه وهرناگریت؟ ئایا دره ننگ وه لامیان ده داته وه؟ 8 پیتان ده لیم: خیرا مافیان بو وهرده گریت. به لام کاتیک کوری مرؤف دیته وه، ئایا باوه ر له سه رزه وی ده دۆزیته وه؟» 9 بو ئەوانه ی که له ییتا ونبوونی خۆیان دلتیا بوون و خه لیکان

به سووک سهیر ده کرد، ئەم نمونە یە هیئایە وە: 10 «دوو کەس بۆ نوێکردن
 چوونە پەرستگا، یەکیکیان فەریسی و ئەوەی دیکە باجگر. 11 فەریسییە کە
 وەستا، لە دلی خۆیدا ئەم نوێزە دە کرد: «خودایە سوپاست دە کەم وەک
 خەلکی دیکە نیم، کە قۆلەر و خراپە کار و داوینپیس، وەک ئەم باجگرەش
 نیم. 12 هەفتە دوو جار بە پرۆژوو دەبم، ئەوەی دەستم دە کەوێت دە یەکی
 دە بەخشم.» 13 «بەلام باجگرە کە لە دوورە وە راوەستا، نەیدە ویست چاوی
 بۆ ئاسمان بەرز بکاتە وە، سنگی خۆی دە کوتا و دە یگوت: «ئەئە خۆدایە
 بەزە ییت بە منی گوناھباردا ییتە وە.» 14 «پێتان دە لێم، ئەمە گە راپە وە مالی
 خۆی ییتاوان کرابوو، پێچە وانی ئەوی دیکە، چونکە ئەوەی خۆی بەرز
 بکاتە وە نزم دە کریتە وە، ئەوەش خۆی نزم بکاتە وە بەرز دە کریتە وە.» 15
 خەلک مندالی ساویان هیئایە لای عیسا تاوێ کو دە ستیان لە سەر دا بنیت.
 کاتیک قوتاییبە کان ئە مەیان بینی سەرزە نشتیان کردن. 16 بەلام عیسا بانگی
 مندالە کانی کرد و فەرمووی: «لێگەرین مندالان ییتە لام، رپیان لی مە گرن،
 چونکە شانشین خۆدا هی وەک ئە مانە یە. 17 راستیان پێ دە لێم: ئەوەی
 وەک مندالیک شانشین خۆدا قبول نە کات، هەرگیز ناچیتە ناویە وە.»
 18 کابرایەکی دە سە لاتدار پرسیاری لێ کرد: «مامۆستای باش، چی بکەم
 تا کو ژبانی هە تاهە تایی بە میرات وە ر بگرم؟» (aiōnios g166) 19 عیسا پێی
 فەرموو: «بۆچی بە باش ناوم دە بەیت؟ پێچگە لە خۆدا کە س باش نییە. 20
 پاسپاردە کان دە زانیت: [داوینپییسی مە کە، مە کوژە، مە دزە، شا یە تی درۆ
 مە دە، ریزی دایک و باوکت بگرە.]» 21 ئە ویش گوئی: «لە مندالییە وە
 هە موو ئەم پاسپاردانە م بە جیگە یاندوو.» 22 عیسا ش گوئی لە مە بوو،
 پێی فەرموو: «هیشتا شتیکت کە مە. هەرچیت هە یە هە مووی بفرۆشه و
 بە سەر هە ژاران دا بە شی بکە، گە نجینە یە کت لە ئاسماندا دە ییت. ئینجا وەرە
 دوام بکە وە.» 23 کاتیک ئە مە ی بیست، زۆر دلته نگ بوو، چونکە زۆر
 دە ولە مە ند بوو. 24 کاتیک عیسا ئە وی بە خە منا کی بینی، فەرمووی: «چوونە
 ناو شانشین خۆدا بۆ دە ولە مە ند چە ند زە حمە ته! 25 ئاساترە و شتریک بە کونی
 دە رزیبە کە وە بچیت لە وە ی دە ولە مە ندیک بچیتە ناو شانشین خۆدا وە.» 26
 ئە وانی گوئیان لیبوو گوئیان: «کە واتە کی دە توانیت رزگاری ییت؟» 27
 عیسا فەرمووی: «ئە وە ی لە لای خە لکی مە حالە، لای خۆدا دە ییت.» 28

په ترؤس گوتی: «ته و هتا هه موو شتیجان به جیپشتوه و دوات که وتوین.»

29 ته ویش پیی فہرمون: «پراستیتان پیی ده لیم: کہس نییہ مال، ژن، برا، دایک، باوک یان مندالی له بهر شانیشینی خودا به جیپشتیبت، 30 له م دنیاہ چہند ته و ہندہ له به رامبہری و ہرنہ گریته و ہ و له و دنیاہ ژیا نی ہ تہا ہ تایی.»

(aiōn g165, aiōnios g166) 31 عیسا دوازده قوتاییہ کہی برد و پیی فہرمون:

«ته و ہرہ و تور شہ لیم سہر دہ کہوین، ہہرچی پیغہ مہبران له بارہی کوری مرؤفہ و ہ نووسیویانہ دیتہ دی. 32 دہ دریتہ دہستی ناجولہ کہان، گالتهی پیی دہ کریت و جنتوی پیدہ دریت و تھی لی دہ کریت، 33 بہ قاجچی لیی دہ دہن و دہیکوژن. له پروژی سییہ میس ہل دہ سیتتہ و ہ.» 34 بہ لام ہیچ له مہ تیئہ گیشتن و تہم باسہ لییان شاراوہ بوو، تہوہی گوترا دریکان پیی تہ کرد. 35 کاتیک عیسا له تہریحا نزدیک بووہ و ہ، کہ سیکی نابینا له سہر ریگا دانیشتبوو سوائی دہ کرد. 36 کہ گوئی له خہ لکہ کہ بوو دہ پرویشتن، پرسیاری کرد تہ مہ چییہ. 37 بییان گوت: «عیسای ناسیرہ پیی لیرہ و ہ تیدہ پیرت.»

38 جا ہاواری کرد: «عیسای کوری داود، بہ زہ بیت پیدا بیتہ و ہ!» 39 تہ وانہی له پیشہ و ہ دہ پرویشتن سہرزہ نشتیان کرد بو تہوہی پیدہ نگ بیت، بہ لام تہو ژور زیاتر ہاواری دہ کرد: «کوری داود، بہ زہ بیت پیدا بیتہ و ہ!»

40 عیسا راوہ ستا و فہرمانی دا بییننہ لای. کاتیک نزدیک بووہ و ہ، لیی پرسی: 41 «چیت دہوئی بو ت بکہم؟» گوتی: «گورہم، دہ مہوئی بییم.»

42 عیسا پیی فہرمو: «بیننہ، باوہرہ کہت توی چا کردہ و ہ.» 43 دہ ستبہ جی بیی، دوا کیوت و ستایشی خودای دہ کرد. ہرہوہا ہہ موو خہ لکہ کہش کہ بینیان ستایشی خودایان کرد.

19 ئینجا عیسا چوہ ناو تہریحا و پیدا تیدہ پیری. 2 لہوئی کابرایہ کی لیوو بہ ناوی زہکا، دہولہ مہند و گورہی باجگران بوو. 3 دہ یولست بیینیت عیسا کییہ، بہ لام له بهر خہ لکہ کہ نہیدہ توانی، چونکہ کورتہ بالا بوو. 4 رایکرد و سہر کہوتہ سہر دار ہہ نجیریک تاکو بیینیت، چونکہ عیسا بہ ویدا تیدہ پیری. 5 کہ عیسا گہیشته شوینہ کہ، چاوی ہہ لبری و پیی فہرمو: «زہکا، خیرا و ہرہ خوارہ و ہ، چونکہ دہ بیت تہ مرپو له مالی تو بمینمہ و ہ.» 6 جا خیرا ہاتہ خوارہ و ہ بہ خوشیہ و ہ پیشوازی لیکرد. 7 ہہ موو بینیان و دہستیان کرد بہ بولہ بولکردن و گوتیان: «چوہ بووہ تہ

میوانی گوناها باریک.» 8 به لام زه کا پراوه ستا و به مه سیخی خاوه ن شکوی گوت: «گه وره م، ئەوه تا نیوهی سامانه که م ده ده مه هه ژاران و ئەگه ر به هه ر شیوه یه ک فیلم له که سیک کرد پیت، چوار قاتی ده ده مه وه.» 9 عیسا ش پی فرموو: «ئە مرۆ پرزگاری بو ئەم ماله هات، له بهر ئەوهی ئەویش کوری ئیبراهیمه، 10 چونکه کوری مرؤف هاتوه به دوای له ناو چواندا بگه پریت و پرزگاریان بکات.» 11 کاتیک خه لکه که گو پیان له مانه ده گرت، درێزه ی پیدا و نمونه یه کی هینایه وه، چونکه له تور شه لیم نریک بوو و وایان ده زانی که پاشایه تی خودا خه ریکه ده رده که ویت. 12 ئینجا فرمووی: «پیاوماقو ئێک بو و لا تیکی دوور پرۆیشت، تاوه کو شانینیک بو خوی وه بگریت و بیته وه. 13 ده له کۆیله کانی خوی بانگ کرد و ده کیسه زیوی پیدان و پی گوتن، هه تا دیمه وه بازرگانی بکن. 14 «به لام دانیشتوانی ناوچه که پریان لی بوو، شانیدیگان به دوایدا نارد و گوتیان: «نامانه ویت ئەمه پاشایه تیمان بکات.» 15 «ئوه بوو که گه پرایه وه پاشایه تیه که ی وه رگرتوو، فره مانای دا ئەو کۆیلانه ی زیوه که ی پیدابوون بانگ بکرتنه لای، تا کو بزانیت چییان له بازرگانی قازانج کردوو. 16 «یه که میان هات و گوتی: «گه وره م، کیسه زیوه که ت ده کیسه زیوی قازانج کردوو.» 17 «ئویش پی گوت: «ئافه رین کۆیله ی چاک، چونکه له که مترین شت ده ستپاک بوویت، بیه به فره مانزه وای ده شار.» 18 «دوو ه میان هات و گوتی: «گه وره م، کیسه زیوه که ت پینج کیسه زیوی قازانج کردوو.» 19 «به مه شیانی گوت: «توش بیه به فره مانزه وای پینج شار.» 20 «ئوه ی دیکه هات و گوتی: «گه وره م ئەوه تا کیسه زیوه که ت، له ده سه سه س پرێک پیا بوومه وه و هه لگرتوو. 21 له پاستیدا لیت ترسام، له بهر ئەوه ی پیاوینکی دلره قیت، ئەوه ی داتنه ناوه ده یه یه ت و ئەوه ی نه تچاندوووه دروینه ی ده که ت.» 22 «ئویش پی گوت: «ئهی کۆیله ی به دکار، به زارت تاوانبارت ده که م، که ده ترانی پیاوینکی دلره قم، ئەوه ی دامنه ناوه ده یه م و ئەوه ی نه چاندوووه دروینه ی ده که م، 23 ئیتر بوچی زیوه که مت له بانک دانه نا، کاتیک ده هاتمه وه له گه ل سووده که ی وه رنده گرتوه؟» 24 «به وانیه ی گوت که له وی پراوه ستابوون: «کیسه زیوه که ی لی بسه ننه وه و بیده نه ئەوه ی ده کیسه زیوه که ی پیه.» 25 «ئه وانیش پیان گوت: «گه وره م، ده کیسه زیوی هه یه!» 26 «وه لامی

دایه وه: ”پیتان ده لیم: ته وهی هه یه تی پچی ده دریت، به لام ته وهی نییه تی، ته نانهت ته وهی هه شیه تی لپی ده سه نریته وه. 27 دوژمنانیشم، ته وانهی نه یانده ویست پاشایه تییان بکه م، بیانپینه ئیره و له بهرده مم بیانکوژن.“ 28 دوا ی ته وهی عیسا ته مه ی فهرموو، له پئشه وه رۆبشت و به ره و تورشه لیم سه رکه وت. 29 کاتیک له گوندی بیت فاجی و بیت عه نیا نریک بو وه، که له لای ته و کیوه ی که کیوی زه یتوونی پی ده گو تریت، دووان له قوتاییه کانی نارد و 30 فهرمووی: «پرۆنه ته و گونده ی به رامبه رتان، که ده چنه ناوی، ده بین جاشکیک به ستراره ته وه هه تا ئیستا که س سواری نه بووه، بیکه نه وه و بیپن. 31 ته گه ره یه کیک پرساری لیکردن: ”بوچی ده بیکه نه وه؟“ له وه لامدا بلین: ”گه وره مان پیوستی پییه تی.“ 32 دوو قوتاییه که چوون و چی پی گوتیون بینیان. 33 کاتیک جاشکه که یان ده کرده وه، خاوه نه کانی لینیان پرسین: «بوچی جاشکه که ده که نه وه؟» 34 گوتیان: «گه وره مان پیوستی پییه تی.» 35 ئینجا بو عیسیان هینا و که واکانیان خسته سه ر جاشکه که و عیسیان سواری کرد. 36 کاتیک به رپوه بوو، خه لک که واکانیان له سه ر پینگا راده خست. 37 له لیژاییه که ی کیوی زه یتوون نریک بو وه، سه رجه م قوتاییه کان به شادی و به دهنگی به رز ده ستیان به ستایشکردنی خودا کرد، بو هه موو ته و په رجوانه ی بینیان، ده یانگوت: 38 «پروژه ته و پاشایه ی به ناوی یه زدانه وه دیت!»، «ناشتی له ئاسمان و شکۆ بو خودا له به رزانی!» 39 هه ندیک فهرسی تیو خه لکه که، به عیسیان گوت: «ماموستا، قوتاییه کانت سه رزه نشت بکه.» 40 وه لامی دایه وه: «پیتان ده لیم: ته گه ر ته وانه بیده نگ بن، به رده کان هاوار ده که ن.» 41 کاتیک له تورشه لیم نریک بو وه و شاره که ی بینی، بو ی گریا، 42 فهرمووی: «خۆزگه بتزانییه، ته نانهت توش، له م رۆژه دا چ شتیک بوت مایه ی ئاشتییه! به لام ئیستا له به رچاوت شاراوه یه. 43 رۆژاتیکت به سه ردیت، که دوژمنانت سه نگه رت لی ده گرن، ئابلوقهت ده ده ن و له هه موو لایه که وه ده ورت ده گرن. 44 خۆت و منداله کانت له ناو شوورا کانت له گه ل زه وی ته خت ده گرین. به ردت به سه ر به رده وه ناهیلن، چونکه کاتی هاتی په روه ردگارت نه زانی.» 45 کاتیک عیسا چوو له ناو حه وشه کانی په رستگا، دهستی به ده رکردنی فرۆشیاران کرد. 46 پچی فهرموون: «نوسراوه: [ماله که م مالی

نوڙه، [که چی ئیوه کردووتانه به [ئەشکھوتی دزان!]] 47 پوژانه له پەرستگا خەلکی فێرده کرد، کاهینانی بالا و مامۆستایانی تهورات و رابهرانی گەل ههولیان دەدا له ناری بیهن. 48 بهلام ههچیان بۆ ئەنجامدانی نە دەدۆزیبیهوه، چونکه هه موو گەل به پەرۆشهوه گوڤیان ئی دهگرت.

20 پوژنیگان عیسا له هه وشه کانی پەرستگا خەلکی فێرده کرد و مزگینیی ده دا، کاهینانی بالا و مامۆستایانی تهورات له گەل پیران هاته لای، 2 پێیان گوت: «پێیان پلێ، به چ ده سه لاتییک ئەمانه ده کهیت؟ کچی ئەم ده سه لاتهی به تو داوه؟» 3 وهلامی دانهوه: «منیش پرسیارنیگان ئی ده کهم. پیم پلێن: 4 له ئاوهه لکیشانی یه حیا، له ئاسمانه وه بوویان له مرۆفیه وه؟» 5 له ناو خۆیاندا راوێزیان کرد و گوتیان: «ئەگەر پلێن، له ئاسمانه وه، ده لیت، بۆچی باوه پتان پێی نه کرد؟» 6 ئەگەریش پلێن، له مرۆفیه وه بوو، هه موو خەلکه که به ردبارائمان ده کهن، چونکه دلێیان که یه حیا پینغه مبه ره. 7 وهلامیان دایه وه که نازانن له کوپوهیه. 8 عیسا ش پێی فهرموون: «منیش پێتان نالیم به چ ده سه لاتییک ئەمانه ده کهم.» 9 ئینجا دهستی کرد به هینانه وه ی ئەم ئموونه یه بۆ خەلکه که: «کارایه ک ره زیکی چاند و به ره زه وانانی سپارد و بۆ ماوه یه کی زۆر گه شتی کرد. 10 له وه رزی به رووبوم کو کردنه وه دا کو یله کی بۆ لای ره زه وانه کان نارد، تا کو له به ره می ره زه که ی بده نی، به لام ره زه وانه کان لێیاندا و به دهستی به تال نارد پیا نه وه. 11 کو یله کی دیکه شی نارد، به لام له مه شیان دا و سووکایه تییان پیکرد و به ده سته تالی نارد پیا نه وه. 12 سییه میشی نارد، ئەمه یان بریندار کرد و ده ربان کرد. 13 «خاوه ن ره زه که گوتی: چی بکه م؟ کورپه خوشه ویسته که م ده نیرم، له وانیه ریژی بگن.» 14 «به لام که ره زه وانه کان بینیان، ته گبیریان له گەل یه کتری کرد و گوتیان: «ئه وه تا میراتگر، با بیکوژین، تا کو ببینه میراتگر.» 15 ئینجا بردیا نه ده ره وه ی ره زه که و کوشتیان. «ئیت ده پیت خاوه نی ره زه که چییان ئی بکات؟ 16 دیت و ئەم ره زه وانانه له ناوده بات و ره زه که ده داته خەلکی دیکه.» کاتییک گوڤیان لیبوو گوتیان: «خودا نه کات!» 17 ئەویش سه یری کردن و فهرمووی: «که واته ئەمه ی نووسراوه چییه: «ئهو به رده ی وه ستا کان ره تیان کرده وه، بوو به گرنگترین به ردی بناغه؟» 18 ئەوه ی به سه ر به رده که دا بکه ویت تیکده شکیت، ئەوه ش که به رده که به سه ریدا

بکه ویت وردوخاشی ده کات.» 19 له و کاته دا ماموستایانی ته ورات و کاهینانی بالا هه و لیان دا بیگرن، چونکه زانیان ته و نمونه یه ی له سهر ته وان هینایه وه، به لام له خه لکه که ترسان. 20 ئینجا چاودیری عیسیان کرد و سیخوریان نارد که خویان به راستودروست دهرده خست، تاکو به قسه ی خوی توشی بکن و بیده نه دست حوکم و دسه لاتی فرمانپه ووا. 21 ئیتر سیخوره کان پرسیاریان لیکرد: «ماموستا، ده زانین له قسه کردن و فیرکرتدا راستی، لایه نگری که سیش ناکه تیت، به لکو ریگی خودا به راستی فیر ده که تیت. 22 بۆ ئیته دروسته سهرانه بدهینه قهیسهریان نا؟» 23 عیسا که به فیله که یانی ده زانی، پی فهرموون: 24 «دینار یکم نیشان بدهن. ته م وینه و نووسینه هی کییه؟» گوتیان: «هی قهیسهره.» 25 ته ویش پی فهرموون: «هی قهیسهر بدهنه قهیسهر، هی خوداش بدهنه خودا.» 26 ئیتر نه یاتوانی له بهردهم خه لکدا به قسه که ی توشی بکن، سهرسامیش بوون له وه لامه که ی و بیده نگ بوون. 27 هه ندیک سه دوقی هاتن، ته وانهی ده لین هه ستانه وه نییه، لییان پرسی: 28 «ماموستا، موسا بۆی نووسیون، ته گهر یه کیک برا که ی به وه جاخکویری مرد و ژنه که ی له پاش خوی به جیپشت، ته و برا ژنه که ی ده خوازیته وه و وه چه بۆ برا که ی ده خاته وه. 29 ئینجا هه وت برا هه بوون، یه که میان ژنی هینا و به وه جاخکویری مرد. 30 دووه میش و 31 سییه میش خواستیانه وه، ههر حه وتیان به هه مان شیوه به وه جاخکویری مردن. 32 له دوای هه موویان ژنه که ش مرد. 33 تیا له پرژی زیندوو بوونه وه دا ده بیته ژنی کامیان؟ چونکه ژنی ههر حه وتیان بووه.» 34 عیساش پی فهرموون: «خه لکی ته م دنیا به ژن ده هین و شوو ده کهن، (aiōn g165) 35 به لام ته وانهی شایانی گه یشتن به و دنیا و هه ستانه وه ی تیو مردووان، ژن ناهینن و شوو ناکهن. (aiōn g165) 36 ههروه ها ناتوانن بمرن، چونکه وه ک فریشتهن و کوری خودان که کوری هه ستانه وه ن. 37 ته نانه ت موساش له چیرۆکی ده وه نه که پرونی ده کاته وه که مردووان هه لده ستنه وه، چونکه یه زدانی ناو برد به [خودای ئیبراهیم و خودای ئیسحاق و خودای یاقوب]. 38 ته و خودای مردووان نییه، به لکو هی زیندووانه، چونکه لای ته و هه موو زیندوون.» 39 هه ندیک له ماموستایانی ته ورات وه لامیان دایه وه: «ماموستا، باشت فهرموو.» 40 ئیتر

نه يانويڙا هيچي ديكه ي لي پيرسن. 41 عيسا پي فېرموون: «باشه چؤن ده لئين كه مه سيح كوري داوده؟» 42 داود خؤي له پېرتووكي زه بووردا ده لئيت: «[په زدان به خاوه ن شكؤي مني فېرموو: "له ده سته راستم دابنېشه 43 هه تا دوژمنانت ده كه مه ته خته پي بو پييه كانت."]» 44 نه وه تا داود پي ده لي "خاوه ن شكؤ"، ئيتر چؤن ده بيته كوري؟» 45 كا تيك هه موو خه لكه كه گوپيان گرتبوو، به قوتاييه كاني فېرموو: 46 «ئاگاداري مامؤستاياني ته ورات بن، چه ز ده كه ن به جلي شوږه وه بگه رين و پيان خؤشه له بازاردا سلاويان لي بكرت، له كه نيسته كان ريزي پيشه وه بگرن و له ميوانيشدا لاي سه ره وه. 47 مالي بيوه ژن هه لده لووشن و بو خؤده رخستن نوږه كانيان دريژ ده كه نه وه. نه مانه سزايان گه وره تره.»

21 ئينجا عيسا ته ماشاي كرد و بيني ده وله منده كان به خشنيان ده خه نه ناو گه نجينه ي پرستگاوه. 2 بيوه ژتيكي هه ژاريسي بيني دوو فلسي خسته ناوي. 3 ئينجا فېرمووي: «راستيتان پي ده ليم، نه م بيوه ژنه هه ژاره له هه موويان زياتري دانا. 4 هه موو نه وانه له زياده ي خوږيان به خشنيان، به لام نه م بيوه ژنه، سه ره پاي هه ژارپيه كه ي هه موو بريوييه كه ي به خشي.» 5 هه نديك له قوتاييه كاني عيسا باسي پرستگيان ده كرد كه به به ردي جوان و ديارپيه ته رخانكراوه كان بو خودا رازيتراوه ته وه. به لام عيسا پي فېرموون: 6 «نه مه ي ده بينن، روژاتيكي ديت به ردي به سه ر به ردي وه نامينيت و هه مووي ده رووخيت.» 7 ئينجا لئيان پرسې: «مامؤستا، كه ي نه مانه رووده ده ن؟ هه روه ها نه و نيشانه يه چييه كه ئاماژه به نزيكبوونه وه ي پرووداني ئامانه ده كات؟» 8 فېرمووي: «وريان هه لته خه له تين، چونكه زور كه س به ناوي منه وه دين و ده لئين: "من نه وم،" و "كات كه نزيك بووه ته وه." دوايان مه كه ون. 9 كا تيك گوپيان له باسو خواسي جه ننگ و شوږش ده بيت، مه توقن، چونكه جاري ده بي نه م شتانه بيت، به لام كوټايي يه كه سه ر دواي نه مه نايه ت.» 10 ئينجا پي فېرموون: «نه ته وه له نه ته وه راست ده بيته وه و شانشين له شانشين. 11 له زور شوين بوومه له رزه ي گه وره و قاتوقري و دهر د ده بيت، ترس و نيشانه ي گه وره ش له ئاسماندا ده بيت. 12 «به لام پيش هه موو نه مانه ده تانگرن و ده تانچه وسيننه وه، ده درينه كه نيشت و به نديخانه كان، له پيناوي ناوي من ده بردرينه لاي پاشا

و فەرمانزە وایان. 13 بە و شیۆه یە شایه تیم بۆ دە دەن. 14 ئەو تان لە بیر بیئت
 که پیشۆهخت نیگەرانی ئەو مە بن که چۆن بەرگری لە خۆتان بکەن، 15
 چونکە من دەم و داناییەکان دە دەمێ که هەموو بەرھەڵستکارانان نە توانن
 بەرگری بکەن و بەرپەرچی بدەنەو. 16 تەنانت دایک و باوک و برا،
 نزم و ھاوڕێیانیش بە گرتنتان دە دەن، لیتان دە کوژن. 17 لە بەر ناوی من
 هەمووان رقیان لیتان دە بیئەو. 18 بە لام موویکی سەرتان نافەوتی. 19 بە
 دانەبە خۆدا گرتن ژیانان دە بەنەو. 20 «کاتییک دە بین بە سوپا دە وری
 تۆرشەلیم دراو، ئەو سا بزانی پرووخی نزیک بوو تەو. 21 ئینجا ئەوانە ی لە
 هەریکی یە هودیا نیشتە جین با هەلین بۆ چیاکان و ئەوانە ی لە ناو شارە که دان
 بچنە دە رەو، هەروەها دانیشتوانی گوندەکان نە چنە ناو شار، 22 چونکە
 ئەمانە پۆژانی تۆلە سەندنەو، تا کو هەرچی نووسراو بیئە دی. 23 لەو
 پۆژانە دا قور بە سەر دووگان و شیردەر، چونکە ناخۆشیەکی گەورە بە سەر
 زە ویدا دی و توورە ییش بە سەر ئەم گەلە. 24 بە شمشیر دە کوژرین و
 بۆ تیو هەموو نە تەو وەکان راپیچ دە کرین. تۆرشەلیم لە لایەن ناجولە که کەنەو
 پێشیل دە کریت، هەتا پۆژگاری ناجولە که کان تەواو دە بیئت. 25 «لە خۆر و
 مانگ و ئەستێرەکان نیشانە دە رده کەون، لە سەر زە ویش سەرسامی گەلان،
 شیوانی ھاژە ی دە ریا و شە پۆل. 26 لە ترس و چاوەروانی ئەو شتانە ی
 بە سەر جیھاندا دین، خەلکی بی هۆش دە بن، چونکە خۆر و مانگ و
 ئەستێرەکانی ئاسمان دە هە ژین. 27 ئەو سا کویری مرووف دە بین که بە
 هیز و شکۆیەکی گەورەو لە ناو هەورەو دە بیئت. 28 کاتییک پروودانی ئەم
 شتانە دەستی پیکرد، هەستن و سەر بەرز بکەنەو، چونکە رزگاریمان نزیک
 دە بیئەو.» 29 ئینجا نموونە یەکی بۆ هینانەو: «سەیری دار هەنجیر و هەموو
 دارەکان بکەن. 30 کاتییک دە بین ئەو گەلای کردوو، خۆتان دە زانی
 که ھاوین نزیکە. 31 بە هەمان شیۆه، کاتییک شیۆهش دە بین ئەم شتانە
 پروودە دات، بزانی که پاشایەتی خودا نزیکە. 32 «پراستیان پێ دە لیم، ئەم
 نەو یە بە سەر ناچیت، هەتا هەموو ئەمانە نە یە نە دی. 33 ئاسمان و زەوی
 بە سەر دە چن، بە لام وشە کانم هەرگیز بە سەر ناچن.» 34 «ئاگاداری خۆتان
 بن، نەو هک دلتان لە سەر رابواردن و سەر خۆشی و خەم و خەفەتی ژیان
 بیئت و ئەو پۆژە لە ناکو وەک تەلە بە سەر تاندا بدات، 35 چونکە دینە سەر

هه موو ئه وانەى له سه ر ته واوى پرووى زهوى دانىشتون. 36 كه واته ئيشك بگرن و هه موو كاتىك نوژ بگهن، تاكو بتوانن له هه موو ئه و پرووداوانه ده ربازن كه تووشتان ده بن و له به رده م كورى مرؤف پراوه ستن.» 37 عيسا به پرؤژ له پرستگا خه رىكى فېركردن ده بوو، شه وانىشى له و كپوه به سه رده برد كه پى ده گوترا زه يتون. 38 هه موو خه لك له به ره به يان ده هاتنه پرستگا بو ئه وهى گوئى لى بگرن.

22 جه ژنى فه تيره كه پى ده گوترا په سخه نزىك ببوه وه. 2 كاهينانى بالا و مامؤستايانى ته ورات له گه ل ده ترسان و بو رىنگايه ك ده گه ران كه عيساى پى له ناوبه رن. 3 شه يتان چوه ناويه هوزاوه، كه پى ده گوترا ئه سخه ريوئى و يه كىك بوو له دوازده قوتاييه كه. 4 ئه و پرؤيشت و قسه ي له گه ل كاهينانى بالا و فه رمانده كانى پرستگا كرد كه چؤن عيسايان راده ست بكات. 5 دئخؤش بوون و رىككه وتن به وهى كيسه زيوى بده ئى. 6 ئه و يش به مه پازى بوو و به دواى هه لىكدا ده گه را تاكو عيسا بداته ده ستيان، كاتىك كه خه لىكان له گه ل نه يت. 7 پرؤزى فه تيره هات، ئه وهى پپوئست بوو به رنى په سخه ي تيدا بگرئته قوربانى. 8 عيسا په ترؤس و پؤحه ناى نارد و فه رمووى: «پرؤن نانى په سخه مان بو ئاماده بگهن تاكو بچؤن.» 9 لىيان پرسى: «ده ته وئى له كوئى ئاماده ي بگه بن؟» 10 پى فه رموون: «كاتىك ده چنه ناو شار، تووشى پياوئىك ده بن گؤزه يه ك ئاوى هه لگرتووه، دواى بگه ون بو ئه و ماله ي كه بوئى ده چيت. 11 ئىنجا به خاوه ن ماله كه بلن: «مامؤستا ده فه رموئت: كوا ديوه خانه كه تاكو له گه ل قوتاييه كام نانى په سخه ي تيدا بچؤم؟» 12 ئه و يش له نهؤمى سه ره وه ژوورئىگان پيشان ده دات، گه و ره به و پراخراوه، له وئى ئاماده ي بگهن.» 13 جا پرؤيشتن، هه موو شتىكان دؤزىيه وه، هه ره و ك عيسا پى فه رمووبوون. ئىنجا نانى په سخه يان ئاماده كرد. 14 كه كاتى ناخواردن هات، عيسا له سه ر خوان دانىشت، نىردراوانىش له گه لى بوون. 15 پى فه رموون: «زؤر ئاره زووم كرد پيش ئازار چىزتم ئه م نانه ي په سخه تان له گه ل بچؤم، 16 چونكه پىتان ده لىم: ئىتر نانى په سخه ناخؤم هه تا له شانشىنى خودا به ته واوى دپته دى.» 17 جامئىكى هه لگرت و سوپاسى خوداى كرد، فه رمووى: «ئه مه بگرن و له يتوان خؤتان به شى بگهن. 18 پىتان ده لىم: ئىتر له به ره هه مى مپو ناخؤمه وه هه تا شانشىنى خودا ديت!» 19 نائىكى هه لگرت،

سوپاسی خودای کرد و لهتی کرد، پیدان و فەرمووی: «ئەمە جەستە ی منە، که له پیناوی ئیوه بەخت دەکری. ئەمە بۆ یادکردنەوهی من بکن.»

20 بە هەمان شیوه پاش ناخواردن، جامەکی هەلگرت و فەرمووی: «ئەم جامە پەیمانی نوێیە بە خویینی من، که له پیناوی ئیوه دەپرژیت. 21 بەلام ئەو دەستە ی که بە گرتەم دەدات له گەل من لەسەر خوانە. 22 کوری مرؤف بەگوێرە ی ئەوهی بۆی دانراوه دەروات، بەلام قوربەسەر ئەوهی ناپاکی لیدەکات.» 23 ئیتر لەناو خۆیان کهوتە مشتومر، ئاخۆ کامیان خەریکە ئەمە بکات. 24 هەر وهه دەمە قالدیهک کهوتە تیوانیان، لەسەر ئەوهی که کامیان پایه بەرزتره. 25 عیسا پێی فەرموون: «باشایانی نەتەوه کانی دیکە فەرمانزە وایان بەسەردا دەکن و دەسەلاتدارانیش بەسەریانەوه بە «چاکەکار» ناودەبردین. 26 بەلام ئیوه ئاوا مەبن. بەلکو با پایه بەرز لەتیوتاندا بیته بچووک و ئەوهش که رابەراییەتی دەکات وهک خزمەتکار ییت. 27 کێ پایه بەرزتره، ئەوهی لەسەر خوان دانیشتووە یان ئەوهی خزمەت دەکات؟ پێگومان ئەوهی که لەسەر خوان دانیشتووە. بەلام من لەتیوتان وهک ئەوهم که خزمەت دەکات. 28 ئیوه ئەوانەن که له تاقیکردنەوه کاندایا له گەلم مانەوه. 29 منیش شانشینێگان بۆ دادەنیم، هەر وهک باوکم بۆی داناوم، 30 تاکو له شانشینه کهمدا لەسەر خوانە کهم بچۆن و بچۆنەوه، لەسەر تەخت دادەنیشن و دوازدە هۆزه که ی ئیسرائیل حوکم دەدەن. 31 «شیمۆن، شیمۆن، شەیتان داوای کردوون تاقیتان بکاتەوه، وهک گەنم له بیژنگان بدات. 32 بەلام من نوژم بۆ کردیت تاکو باوهرت لە دەست نەدەیت. تۆش که دەگەر بیته وه برایانت بەهیز بکە.» 33 ئەویش پێی گوت: «گەر وه، من نامادەم له گەل تۆدا بۆ زیندان و بۆ مردنیش بچم.» 34 که چی عیسا فەرمووی: «پەترۆس پیت دەلیم، ئەمڕۆ پیت خویندنی که له شیر، تۆسێ جار نکۆلی له ناسینی من دەکەیت.» 35 ئینجا پێی فەرموون: «کاتیکی ئیوه بەبێ جزدان و تووره که و پیلان نارد، ئایا پینوستان بە هیچ بوو؟» گوتیان: «نەخیر.» 36 پێی فەرموون: «بەلام ئیستا ئەوهی جزدان و تووره که ی هەیه با بیبات له گەل خزی. ئەوهش که شمشیری نییه، با جله کانی بفرۆشیت و شمشیر بکریت. 37 من پیتان دەلیم: ئەمە ی نووسراوه: [له گەل یاخیبووان ژمێردرا،] پینوستانە له مندا بیته دی،

چونکه ئەو شتانهی له باره ی منه وه نووسراون دینه دی.» 38 گوتیان:

«گوره م، ئەوه تا دوو شمشیر لێرهیه.» پێی فەرموون: «بەسه.» 39 پاشان عیسا وهک جارێ جارێ چوو بۆ کێوی زهیتوون، قوتابیه کانی ش دواى کهوتن.

40 کاتیک گه‌یشته شوینه که، پێی فەرموون: «نوێژ بکه‌ن، تاکو نه‌که‌ونه ناو تاقیکردنه‌وه وه.» 41 ئینجا نزیکه‌ی به‌رده‌هاوێژیک لیبان دوورکه‌وته وه، چۆکی دادا و نوێژی ده‌کرد. 42 فەرمووی: «باوک، ئەگەر ده‌ته‌ویت ئەم جامه‌م له‌سه‌ر لایبه، به‌لام نه‌ک به‌خواستی من، به‌لکو به‌خواستی خۆت ییت.» 43 فریشته‌یه‌کیش له‌ئاسمانه‌وه‌ بۆی ده‌رکه‌وت به‌هێزی ده‌کرد. 44 که‌ له‌ مه‌لا تیدا بوو، زۆر به‌گورتر نوێژی ده‌کرد و ئاره‌قه‌که‌ی وه‌ک دڵۆپی خوینی لیبات ده‌که‌وته‌ سه‌ر زه‌وی. 45 ئینجا له‌ نوێژه‌که‌ هه‌ستا و هاته‌ لای قوتابیه‌کان، بینی له‌ خه‌مان خه‌ویان لێ که‌وتوه. 46 پێی فەرموون: «بۆچی خه‌وتوون؟ هه‌ستن و نوێژ بکه‌ن، تاکو نه‌که‌ونه ناو تاقیکردنه‌وه وه.»

47 هه‌شتا ئەو قسه‌ی ده‌کرد کۆمه‌لێک په‌یدا بوون، ئەو که‌سه‌ش که‌ پێی ده‌گوترا به‌هوزا و به‌کینک بوو له‌ دوازه‌ قوتابیه‌که‌ پێشیان که‌وتبوو، له‌ عیسا نزیک بووه‌وه‌ تاکو ماچی بکات. 48 عیسا‌ش پێی فەرموو: «ئە‌ی به‌هوزا، به‌ماچیک کورێ مرۆف به‌گرتن ده‌ده‌یت؟» 49 ئەوانه‌ی ده‌وروشتی کاتیک بینیان وا خه‌ریکه‌ شتیک رووده‌دات، گوتیان: «گوره‌م، شمشیر بوه‌شێن؟» 50 جا به‌کینیکان له‌ کۆیله‌ی سه‌رۆکی کاهینانی دا و گوێی راستی بری. 51 به‌لام عیسا‌ فەرمووی: «ئیدی به‌سه!» ئینجا ده‌ستی له‌ گوێی دا و چاکیکرده‌وه. 52 پاشان عیسا‌ به‌ کاهینانی بالا و فەرمانده‌ی په‌رستگا و پیرانی فەرموو: «ئایا من که‌سیکی یاخیبووم که‌ به‌کوته‌ک و شمشیره‌وه‌ هاتوون بمرگن؟» 53 رۆژانه‌ له‌ هه‌وشه‌کانی په‌رستگا له‌گه‌لتان بووم ده‌ستتان لێ نه‌دام. به‌لام ئەمه‌ کاتی ئیوه‌یه، کاتی ده‌سه‌لاتی تاریکیه.» 54 ئیتر گرتیان، بردیان و هینایانه‌ مانی سه‌رۆکی کاهینان. په‌ترۆسیش دووربه‌دوور دواى که‌وت.

55 هه‌ندیک که‌س له‌ناوه‌راستی هه‌وشه‌که‌دا ئاگریان کردبووه‌وه‌ و پیکه‌وه‌ دانیشتیوون، په‌ترۆسیش له‌گه‌لیان دانیشتیوو. 56 کاره‌که‌ریک ئەوی بینی له‌به‌ر رووناکی دانیشتیوه، تێپروانی و گوئی: «ئەمه‌ش له‌گه‌لی بوو.» 57 به‌لام نکۆلی کرد و گوئی: «نه‌خێر خانم، نایناسم.» 58 دواى که‌میکی، به‌کینکی دیکه‌ بینی و گوئی: «تۆش له‌وانیت.» به‌لام په‌ترۆس گوئی: «نه‌خێر کا که،

من له وان نیم.» 59 دواى نزيكهى كاترميريك، يه كيكي ديكه مكور بوو و گوتى: «به راستى ئەمەش له گەلى بوو، چونكه ئەمەش جهليليه.» 60 بەلام په ترۆس گوتى: «كاكه، نازانم چى ده ئييت.» هەر له و كاته دا كه قسهى ده كرد، كه له شير خویندى. 61 مه سيحى خاوهن شكوش ئاورى دايه وه و سهبرى په ترۆسى كرد، ئينجا په ترۆس قسه كهى مه سيحى بيركه و ته وه كه پيى فەرموو: «ئەمرو پيش ئەوهى كه له شير بخوینت، سى جار نكۆليم لى ده كه يت.» 62 تير چووه ده ره وه و به كۆل گريا. 63 ئەوانهى عيسايان گرتبوو، ده ستيان به گالته پيكردن و ليدانى كرد. 64 چاويان به ستبوو و ليدان ده پرسى: «ئەگەر پيغه مبه ريت، بزانه! كى بوو ليدانيت؟» 65 زور كفرى ديكه شيان له دژى ده كرد. 66 كه رۆژبووه وه، ئەنجومەنى پيرانى گەل كۆبوونه وه، كاهينانى بالا و مامۆستايانى ته ورات عيسايان بانگ كرده ئەنجومەنه كه يان. 67 پييان گوت: «ئەگەر تۆ مه سيحه كه يت پييان بلى.» ئەويش پيى فەرموون: «ئەگەر پيئانى بلىم باوه ر نا كەن. 68 ئەگەر ليشتان بپرسم وه لام ناده نه وه. 69 بەلام له ئيستاوه كورى مروف [له ده سته راستى خوداى به توانا داده نيشيت.]» 70 هه موو ليدان پرسى: «كه واته توى كورى خودا؟» ئەويش پيى فەرموون: «ئيوه خوتان ده لپن كه من ئەوم.» 71 ئينجا گوتيان: «تير چ پيوستيمان به شايت هه به؟ ئەوه تا له ده مى خزيه وه گويمان ليوو.»

23 ئينجا هه موو كۆمه له كه هه ستان و عيسايان برده لاي پيلا تۆس. 2 ده ستيان به سكالالا ليكردى كرد و ده يانگوت: «بينيمان ئەمه گەله كه مان چه واشه ده كات، ههروه ها هانى خه لكه كه ده دات كه سه رانه به قه يسه ر نه دن و خوى به مه سيحى پاشا ناوده بات.» 3 پيلا تۆس لى پرسى: «تو پاشاى جوله كهى؟» وه لامى دايه وه: «خوت گوت.» 4 پيلا تۆس پيش به كاهينانى بالا و خه لكه كهى گوت: «هيج تاوا تيك له م پياوه نابيم.» 5 به لام ئەوان پيدا گريان كرد و گوتيان: «گەل ده وروژينت، له هه موو به هوديا خه لك فترده كات، ده ستپيك له جه ليله وه هه تا ئيره.» 6 كاتيك پيلا تۆس ئەمهى بيست، پرسيارى كرد ئاخو پياوه كه جه ليليه. 7 كه زانى عيسا سه ر به و ناوچه يه كه هيرودس حوكمرانى ده كرد، ناردى بولاى هيرودس، كه له و رۆژانه دا ئەويش له تورشه ليم بوو. 8 كاتيك هيرودس عيساى ينى، زور

دئخۆش بوو، چونکه دەمیک بوو دەیویست بیینیت له بهر ئەوێ زۆر شتی
 له باره یهوه بیستبوو و به و هیوایه بوو که یه کێک له پهرجووه کانی بیینیت.
 9 جۆره ها پرسیری لیکرد، به لام هیچ وهلامی نه دایه وه. 10 کاهینانی
 بالا و مامۆستایانی ته وراتیش پراوهستان و به توندی سکالایان لێ ده کرد.
 11 هێرۆدس و سه ربازه کانی سووکایهتی و گالتهیان پێ ده کرد. که وایهکی
 بریسکه داریان له بهری کرد و ناردیانه وه بۆ لای پپلاتۆس. 12 پپلاتۆس و
 هێرۆدس پێشتر دوزمنی یه کتری بوون، به لام له ورۆژهدا له گهڵ یه کتری
 بوونه دۆست. 13 پپلاتۆس کاهینانی بالا و پێشه وایان و گهلی بانگکرد و 14
 پێ گوتن: «ئهم پیاوه تان هینایه لام وهک یه کێک خه لک بۆ یاخیبوون
 هانبدات. ئەوه تا منیش له بهرده متان لیم کۆلییه وه و هیچ تاوانیکم له م پیاوه دا
 نه بینی له وهی سکالای لێده کهن. 15 نه هێرۆدسیش، چونکه بۆ لای ئێهێ
 ناردووه ته وه. ههروهک ده بین، هیچ شتیکی وای نه کردووه که شایانی سزای
 مردن بێت. 16 له بهر ئەوه ته مپێ ده کهم و ئازادی ده کهم.» 17 ناچار بوو
 له هه موو جه ژنیکدا که سیکان بۆ ئازاد بکات. 18 به لام تیکرا هاواریان
 کرد، «ئهمه بیه! باراباسمان بۆ ئازاد بکه!» 19 ئەوهی له بهر پاپه رینیک که له
 شاردا پروویدا بوو و له بهر کوشتن فریدرا بووه به ندیخانه وه. 20 پپلاتۆس
 دیسان بانگی کردن، ده یویست عیسا ئازاد بکات. 21 به لام هاواریان ده کرد:
 «له خاچی بده! له خاچی بده!» 22 بۆ جاری سێهه م پێ گوتن: «بۆ؟ ئهمه چ
 خراپه یه کی کردووه؟ من تاوانیکی تیدا نابینم که سزایه کی مردن بێت.
 له بهر ئەوه ته مپێ ده کهم و ئازادی ده کهم.» 23 به لام ئەوان پندا گریان
 کرد و به دهنگی بهرز داوایان ده کرد له خاچ بدریت، جا به مه قسه که یان
 سه رکهوت. 24 پپلاتۆسیش بریاری دا داوا کاریه که یان جیه جی بکریت.
 25 ئەوهی له بهر پاپه رین و کوشتن فریدرا بووه زیندانه وه ئازادی کرد،
 ئەوهی داوایان کرد، عیسا شی دایه ده ست خواستی ئەوان. 26 کاتییک
 بردیان، شیمۆنی کورینیان گرت که له کێگه ده هاته وه، خاچه که یان خسته
 سه ر شانی تا کو به دوای عیسا وه لیبگریت. 27 خه لکیکی له راده به دهر
 زۆر دوای که وتبوون، ههروه ها چه ند ژنیک شینیان ده کرد و ده گریان.
 28 عیسا ئاوری لێ دانه وه، فه رمووی: «کچانی ئورشه لیم بۆ من مه گرین،
 بۆ خۆتان و مندا له کانتان بگریین. 29 ئەوه تا رۆژاتییک دیت، تێیدا ده لێن،

خۆزگه ده خوازريت به نه زۆك و به و سكهانهى منداليان نه بووه و به و مه مكهانهى شيربان نه داوه. 30 ته و كاته «[به چيا كان ده لئين، به سه رماندا پرووخين!]» به گرده كانيش ده لئين، «دامانپوشن!» 31 ته گهر ته م شتانه به دارى سهوز بگهن، تهى كه وشك بيت، چى ده بيت؟» 32 دوو تاوانبارى ديكه شيان هينا تاكو له گه ل ته ودا بكوژرين. 33 كاتيك گه بشته ته و شوينهى به كاسه سه ر ناوده بردرا، له وى له گه ل تاوانباره كان له خاچيان دا، يه كييك له لاي راستى و ته وهى ديكه ش له لاي چه پى. 34 عيساش فرموى: «باوكه، ليين خو شبه، چونكه نازان چى ده كه ن.» ئينجا به تيروپشك جله كانيان دابه ش كرد. 35 خه لكه كه راوه ستايون سه ريان ده كرد، رابه ره كان گالته يان پى ده كرد و ده يانگوت: «خه لكى ديكه ي رزگار كرد، ته گهر ته مه مه سيحى خودايه، هه لئيردراوى خودايه، با خوى رزگار بكات!» 36 سه ر بازانيش ده هاتته لاي و گالته يان پى ده كرد، سه ركه يان پيده دا و 37 ده يانگوت: «ته گهر تو پاشاي جوله كه يت، خوت رزگار بگه!» 38 ته خته يه كيش له ژوور سه ر بيه وه دا كو ترا بوو كه له سه رى نوو سرا بوو، «ته مه پاشاي جوله كه يه.» 39 يه كييك له تاوانباره هه لو اسرا وه كان، كفري له دژى ده كرد و ده يگوت: «تيا تو مه سيح نيت؟ دهى خوت و ئيه ش رزگار بگه.» 40 به لام ته وى ديكه وه لامى دايه وه و سه رزه نشتى كرد: «له خودا ناترسى، كه توش هه مان سزات به سه ردا دراوه؟» 41 سزاي ئيه داد په روه رانه يه، له جياتى كرداره كانمان وه ريده گرين، به لام ته م پيا وه هيج هه له يه كى نه كردووه.» 42 ئينجا گوتى: «عيسا منت له ياد بيت كاتيك وه ك پاشا دايته ناو شان شينه كه ته وه.» 43 پى فرموى: «پاستيت پى ده ليم: ته م پى له گه ل من له به هه شتدا ده بيت.» 44 نزيكى كا ترمير دوازده، هه تا كا ترمير سى تاريخى با لى به سه ر هه موو زه ويدا كيشا، 45 چونكه رۆژ تاريخ بوو. په رده ي په رستگاش شه ق بوو و بوو به دوو پارچه وه. 46 عيسا به ده نكيكى به رز هاواري كرد: «باوكه، رۆحى خۆم به ده ستى تو ده سپيرم.» ته مه ي فرموى و گيانى سپارد. 47 سه ر په له كه ته م شتانه ي بينى كه پرويدا، ستايشى خوداي كرد و گوتى: «به راستى ته م كه سه بيتاوان بوو.» 48 هه موو ته و خه لكه ي بو ته م ديمه نه كو بيوونه وه، كاتيك ته وه يان بينى كه پرويدا، به سنگ كوتانه وه ده گه رانه وه. 49 به لام هه موو ناسيا وه كانى و ته و ژنانه ي له

جه ليله وه دوای كه وتیون، له دوور راوه ستابون و ته ماشای ئەم شتانهیان ده كرد. 50 ئەوه بوو ئەندامیكى ئەنجومه نای یوسف بوو، كرابیه كى چاك و راستودروست بوو، 51 له ئەنجومه ن و كرداره كه یان رازی نه بوو. خه لکی پرامه بوو كه شارێكى به هودیايه، چاوه پروانی شانشینی خودا بوو. 52 ئەم چووه لای پیلاتوس و داوای تهرمه كه ی عیسای كرد. 53 دایگرت و به كه تان پێچايه وه، له گۆرێكى له تاشه بهرد هه لکه تراو داینا كه هه رگیز كه سی تیدا دانه ترا بوو. 54 ئەو پرۆژه خۆ ئاماده كردن بوو، ئەوه نده ی نه مابوو بۆ پرۆژی شه ممه. 55 ئەو ژنانه ی له جه ليله وه له گه ل عیسا هاتیون، دوای یوسف كه وتن، گۆره كه و تهرمه كه یان بینی چۆن دانرا. 56 ئینجا گه رانه وه و بۆنوبه رامیان ئاماده كرد، به لام له پرۆژی شه ممه به گۆره ی راسپارده كه پشویان دا.

24 له یه كه م پرۆژی هه فته دا، به یانی زوو، ژنه كان ئەو بۆنوبه رامه ی ئاماده یان كردبوو هینایان و هاتنه سه ر گۆره كه. 2 بینیان به رده كه له سه ر گۆره كه گۆر كراوه ته وه. 3 چوونه ژووره وه، به لام تهرمه كه ی عیسای خاوه ن شكۆیان نه دۆزیه وه. 4 هیشتا له مه سه رسام بون، له پر دوو پیاو به جلی بریسكه داره وه له ته نیشتیان راوه ستان. 5 ترسان و كپۆشیان برد و سه ریان خسته سه ر زهوی، پیاوه كان پێیان گوتن: «بۆچی له تێو مردووان به دوای زیندووه كه دا ده گه رین؟» 6 ئەو لێره نییه، به لكو هه ستا به وه! بیهینه وه بیرتان كه هیشتا له جه لیل بوو چۆن قسه ی بۆ كردن، 7 فه رمووی: «كوپری مرؤف ده ییت بدریته ده ست خه لکی گونا هبار، له خاچ بدریت و له پرۆژی سییه م هه ستیته وه.» 8 ئینجا قسه كانیان هاته وه یاد. 9 كاتیك له گۆره كه هاته وه، هه والی هه موو ئەم شتانه یان به یازده قوتابیه كه و هه موو ئەوانی دیکه دا. 10 مریه می مه جده لی و یوه نا و مریه می دایکی یاقوب و ئەوانی دیکه ی له گه لیان بون، ئەم شتانه یان به نێردراوان گوت. 11 قسه كه یان له لای ئەوان وه ك و پرینه بوو، باوه ریان پێ نه كردن. 12 به لام په ترؤس هه ستا و به ره و گۆره كه راپكرد. كه دانه و بیه وه، بینی كه تانه كه به ته نها دانراوه، ئینجا پرۆیشت و سه رسام بوو له وه ی پرویدا بوو. 13 هه ره له و پرۆژه دا دووان له وان ده چوونه گوندێك به نای ئەمواس كه شه ست تیرهاویژ له تورشه لیم دوور بوو. 14 له گه ل یه كتری باسی هه موو ئەو شتانه یان

ده کرد که پروویدا بوو. 15 کاتیک قسه و گفتوگويان ده کرد، عيسا خوی
 لئيان نزیک بووه وه و له گه لئان ده پرؤښت، 16 به لام چاويان له ناسيني
 به ستره. 17 پي فهرموون: «ئه وه به پرئوه باسي چي ده که ن؟» به پروويکي
 خه منا که وه راوه ستان. 18 په کيکيان ناوي کليو پاس بووه لامي دايه وه: «تيا
 ته نها توله تورشه ليم نامويت و تاگات له و شتانه نييه که له م پرؤژانه دا تييدا
 پروویدا وه؟» 19 پي فهرموون: «چي پروویدا وه؟» وه لاميان دايه وه: «باسي
 عيساي ناسيره ي، که پيغه مبه ريکي توانادار بووه قسه و کرداردا، له لاي
 خودا و هه موو گهل، 20 چؤن کاهيناني بالا و فهرمانره واکمان دايانه
 ده ست سزاي مردن و له خاچيان دا. 21 به لام ئيه هيوادار بووين که ئه مه
 ئه و که سه بيت که ئيسرائيل ده کرئته وه. له گهل هه موو ئه مانه شدا ته مرؤ
 سييه م پرؤژه ئه مه پروویدا وه. 22 که چي هه نديک له ژانمان سه رساميان
 کردين، به ياني زوو له سه ر گؤره که بوون و 23 تهرمه که يان نه بينبوو،
 هاتنه وه گوتيان، فرشته مان بينوه ده لئین ئه و زيندووه. 24 هه نديک له ئيه
 چوونه سه ر گؤره که و بينيان وايه، وه ک ژنه کان گوتيان، به لام ئه ويان
 نه بينبوو.» 25 ئه وئيش پي فهرموون: «ئه ي گيل و دنلاوه کان له باوه پرکردن
 به هه موو ئه وه ي پيغه مبه ران باسيان کردووه! 26 نه ده بووايه مه سيح ئه م
 شتانه بچيژيټ و بچيټه ناو شکؤمه ندييه که ي خوی؟» 27 ئه وسا ده ستي کرد
 به پروونکرده وه ي ئه و شتانه ي ده رباره ي خوی بووه هه موو نووسراوه
 پيرؤزه کاندا، هه ر له ته وراتي موساوه هه تا هه موو په رتووه کاني پيغه مبه ران.
 28 کاتیک نزیکي ئه و گونده بوون که بؤي ده چوون، عيسا وای نيشان دا
 که بؤ شوئيکي دوورتر ده چيټ. 29 ئه وائيش زؤر لي پارانوه و گوتيان:
 «له لمان بمينه ره وه، چونکه وای عيواره يه و پرؤژ له ئاوابوونه.» جا چووه
 ژووره وه تا کو له گه لئان بمينيته وه. 30 کاتیک له گه لئان دانيشتو، ناتيکي
 هه لگرت، سوپاسي خوداي کرد، پاشان له تي کرد و پييدان. 31 ئينجا
 چاويان کرايه وه و ناسيانه وه، ئيتر له بهر چاويان نه ما. 32 به يه کتريان گوت:
 «ئه ري کاتیک له ريگا قسه ي بؤ ده کردين و نووسراوه پيرؤزه کاني بؤمان
 پروون ده کرده وه، دلان له ناخماندا گري نه گرتبوو؟» 33 ئينجا ده سته جي
 هه ستان و هاتنه وه تورشه ليم، بينيان يازده قوتاييه که و ئه وانهي له گه لئان دان
 کو بوونه ته وه و 34 ده لئین: «به راستي مه سيحي خاوه ن شکؤ هه ستاوه ته وه

و بو شیمون دهرکه وتوه.» 35 ئەمانیش باسی ئەو شتانهیان کرد که له رینگا به سهریان هاتبوو، ههروه ها له کاتی نانه تکرده که دا چون مه سیحیان ناسییه وه. 36 که باسی ئەمهیان ده کرد، عیسا خۆی له ناوه پراستیان راوه ستا و پێی فرموون: «سلاوتان لی بیت.» 37 سام دایگرتن و ترسان، وایان ده زانی خێو ده بینن. 38 پێی فرموون: «بۆچی شیواون؟ بۆچی گومان ده که ویتته دلتان؟ 39 سهیری ده ست و پیم بکهن. بروا بکهن، منم! ده ستم لی بدەن و بینن، چونکه خێو گوشت و ئیسقانی نییه وهک ده بینن من هه مه.» 40 که ئەمه ی فرموو، ده ست و پێی نیشاندا. 41 له خۆشی و سه رسورماندا هیشتا باوه ریان نه ده کرد، پێی فرموون: «لێره خواردتان هه یه؟» 42 ئەوانیش پارچه یهک ماسی برژاویان دای. 43 وه ریگرت و له بهرچاویان خواردی. 44 ئینجا پێی فرموون: «ئەم قسانەم بۆ کردن کاتیک له گەلتان بووم: پتولسته هه موو ئەوانه ی له ته وراتی موسا و پیغه مبه ران و زه بووردا دهرباره ی من نووسراون یینه دی.» 45 ئینجا میشکی کردنه وه، تا کو نووسراوه پرۆزه کان تیگه ن. 46 پێی فرموون: «ئاوا نووسراوه، که مه سیح تازار ده چیژیت و له رۆژی سییه م له تیو مردووان هه لده ستیته وه، 47 به ناوی ئەویش تۆ به کردن بۆ لیخۆشبوونی گونا ه بۆ هه موو گه لان جار بدریت، ئەمه ش له تۆر شه لیمه وه ده ستپیده کات. 48 ئیوه شایه تی ئەم شتانه ن. 49 وا من به لینه که ی باوکتان بۆ ده نیرم. به لام له شار بمینه وه، هه تا له تاسمانه وه پر ده کرین له هیژ.» 50 ئینجا ئەوانی بۆ گوندی بیت عه نیا برده دهره وه، ده ستی بهرز کرده وه و به ره که تدار ی کردن. 51 کاتیک به ره که تدار ی ده کردن، لییان جیا بووه وه و بهرز کرایه وه بۆ ئاسمان. 52 ئەوانیش کپتوشیان بۆ برد و به شادییه کی گه وروه گه رانه وه تۆر شه لیم. 53 به رده وام له په رستگا بوون و ستایشی خودایان ده کرد.

یوحنا

1 له سه‌ره تادا، وشه که هه‌بوو، وشه که له‌لای خودا بوو، وشه که خۆی خودا بوو. **2** ئەو له سه‌ره تاوه له‌لای خودا بوو. **3** هه‌موو شتیک به‌و به‌دیها تووه، بێ ئەو هیچ شتیک به‌دی نه‌هاتوو له‌وانه‌ی که به‌دیها توون. **4** وشه که سه‌رچاوه‌ی ژیان بوو، ژیا نه‌که‌ش پرووناکی مرۆف بوو، **5** پرووناکییه که‌ش له‌تاریکیدا ده‌دره‌وشیته‌وه و تاریکییه که به‌سه‌ریدا زال نه‌بووه. **6** مرۆفیک هات که خودا نارد بووی، ناوی یه‌حیا بوو. **7** ئەو بۆ شایه‌تی هات، تا کو شایه‌تی بۆ پرووناکییه که بدات، بۆ ئەوه‌ی هه‌مووان له‌ریگه‌ی ئەوه‌وه باوه‌ر به‌ین. **8** ئەو پرووناکییه که نه‌بوو، به‌لکو هات تا کو شایه‌تی بۆ پرووناکییه که بدات. **9** ئەو پرووناکییه راسته‌قینه‌یه‌ی که به‌سه‌ر هه‌موو مرۆفیکدا ده‌دره‌وشیته‌وه، ده‌هاته جیهان. **10** ئەو له‌جیهاندا بوو، جیهانیش به‌و به‌دیها، که چی جیهان نه‌یناسی. **11** ئەو بۆ لای گه‌له‌که‌ی هات به‌لام ئەوان پێشوازیان لێ نه‌کرد. **12** له‌گه‌ڵ ئەوه‌شدا هه‌موو ئەوانه‌ی پێشوازیان لێکرد، ئەوانه‌ی باوه‌ریان به‌ ناوی هینا، مافی پندان بینه‌رۆله‌ی خودا، **13** ئەوانه‌ی نه‌ به‌ سروشت له‌دایک بوون، نه‌ به‌ خواستی مرۆف، نه‌ به‌ ویستی پیاویش، به‌لکو له‌خوداوه له‌دایک بوون. **14** وشه که‌ش بوو به‌ مرۆف و له‌تیوانماندا نیشته‌جێ بوو. شکۆی ئەومان بینی، وه‌ک شکۆی تاقانه‌یه‌ک له‌باوکه‌وه، پر له‌نیعمه‌ت و راستی. **15** یه‌حیا شایه‌تی بۆ دا و هاواری کرد: «ئهمه ئەوه‌یه که گوتم: ئەوه‌ی دوا‌ی من دیت پێشم که‌وت، چونکه پێش من بووه.» **16** له‌گه‌نجینه‌ی پڕی ئەوه‌وه هه‌موومان نیعمه‌ت له‌دوا‌ی نیعمه‌تمان وه‌رگرتوووه، **17** چونکه ته‌ورات له‌ریگه‌ی موساوه‌ درا، به‌لام نیعمه‌ت و راستی له‌ریگه‌ی عیسا‌ی مه‌سیحه‌وه هات. **18** هه‌رگیز که‌س خودای نه‌بینیوه جگه‌ له‌ کوره‌ تاقانه‌که‌ی خودا، ئەوه‌ی له‌باوه‌شی باوکه‌دایه، ئەو خودای ده‌رخست. **19** ئەمه‌ش شایه‌تییه که‌ی یه‌حیا، کاتیک پابه‌رانی جوله‌که‌ی ئورشه‌لیم کاهین و لیثییان نارد له‌لای پرسیا‌ری لێ بکه‌ن: «تۆ کییت؟» **20** ئەو دانی پێدا نا و نکۆلی نه‌کرد، به‌لکو گوتی: «من مه‌سیحه‌ که نیم.» **21** ئینجا لییان پرسی: «ئهی کییت؟ ئه‌لیاسی؟» گوتی: «نا، ئەو نیم.» «ئهی تۆ پێغه‌مبه‌ره‌که‌ی؟» گوتی: «نه‌خێر.» **22** له‌کو‌تاییدا پێیان گوته‌: «باشه تۆ کییت؟ تا کو وه‌لامیک به‌دینه‌وه

ئەوانەى كە ئىھيان ناردووه، دەر بارەى خۆت چى دە لى؟» 23 يە حيا بە
 وشە كانى ئىشايای پىغە مەبر وە لامي دانەو وە گوئى: «[من ئەو كە سەم كە
 لە چۆلەوانى ھاوار دە كات: "رېنگا بۆ ھاىتى يە زدان ئامادە بكن."» 24
 ئەوانەى لە لايەن فەرىسيە كەنەو نېردرا بون، 25 لىيان پرسى: «ئەگەر تۆ
 مە سىحە كە نىت و ئە لىاس نىت و پىغە مەبرە كەش نىت، ئىتر بۆچى خە لىكى
 لە ئا و ھە لىدە كىشيت؟» 26 يە حياش وە لامي دانەو: «من خە لىكى لە ئا و
 ھە لىدە كىشەم، بە لام يە كىك لە تىوانتان راو ە ستا وە كە ناىناسن، 27 ئەو لە دواى
 من دىت، من شاىانى ئەو ە نىم كە قە تىانى پىلا وە كانى بكنە مەو.» 28 ئەمانە
 لە بىت ە نىا روویدا، لە و بەرى روو بارى ئوردونەو، لە و شوئىنەى يە حيا
 خە لىكى لە ئا و ھە لىدە كىشە. 29 بۆ بە يانى كاتىك يە حيا بىنى عىسا بەرە و رووى
 دىت، گوئى: «ئەو ە تا بەرخى خودا، ئەو ەى گوناھى جىهان لادە بات! 30
 ئەمە ئەو ە يە كە باسەم كەرد، پىا و نىك دواى من دىت كە پىشەم كە و تەو ە،
 چونكە پىشەم من بوو. 31 منىش نە مە ناسى، بە لام ھا تەو ەم خە لىكى لە ئا و
 ھە لىكىشەم بۆ ئەو ەى ئەو بۆ ئىسرائىل دە رىكە و ىت.» 32 ئىنجا يە حيا شاىە تى
 دا و گوئى: «بىنەم رۆحى پىرۆز وەك كۆترىك لە ئاسمانەو دە ھا تە خوارەو ە
 و لە سەرى نىشەتەو. 33 من نە مە ناسى، بە لام ئەو ەى منى ناردووه خە لىك
 لە ئا و ھە لىكىشەم، پى گوتەم: "ئەو ەى دە بىننىت رۆحى پىرۆز دىتە خوارەو ە و
 لە سەرى دە نىشەتەو، ئەو لە رۆحى پىرۆزتان ھە لىدە كىشەت." 34 خۆم بىنەم
 و شاىە تىم دا كە ئەمە كۆرى خودا يە.» 35 بۆ بە يانى دىسان يە حيا لە گە لى
 دوو قوتابى خۆى راو ە ستا بوو. 36 كاتىك عىساى لە كاتى رۆشەندى بىنى،
 گوئى: «ئەو ە تا بەرخى خودا!» 37 كاتىك دوو قوتابىيە كە گوئىيان لەو ە
 بوو، دواى عىسا كە و تەن. 38 عىسا ئا و رى دا يەو ە و بىنى بە دواىدا دىن،
 لى پرسىن: «چىتان دە و ىت؟» پىيان گوت: «پرابى، لە كۆى دە مېنىتەو ە؟»
 پرابى واتە مامۇستا. 39 پى فەرمون: «و ەرن، تە ماشا بكن.» لە بەر ئەو ە
 ئەوانىش رۆشەندى و بىننىان لە كۆى دە ما يەو ە، ئەو رۆزەش لە گە لى مانەو ە،
 تىكەى كاتر مېر چوارى پاش نىو ە رۆ بوو. 40 ئەندراوسى براى شىمۆن
 پە ترۆس، يە كىك بوو لەو دووانەى كە گوئىيان لە يە حيا بوو و دواى عىسا
 كە و تەن. 41 يە كەم جار ئەندراوس چو شىمۆنى براى دۆزىيەو ە و پى
 گوت: «مە سىحمان دۆزىيەو ە.» واتە دە ستىشانا كراو. 42 ئىنجا شىمۆنى ھىنا يە

لای عیسا. عیسا ته ماشای کرد و فەرمووی: «تۆ شیخۆنی کۆری یۆنا، به لām به کینفاس ناو دەربردیت.» کینفاس واتە پە ترۆس. 43 بۆ بە یانی عیسا ویستی بچیتە جەلیل، فیلیپۆسی دۆزییەو، پێی فەرموو: «دوام بکەو.» 44 فیلیپۆس خەلکی بێت سەیدا بوو، شارە کە ی ئەندراوس و پە ترۆس. 45 فیلیپۆسیش ناتانییل دۆزییەو، پێی گوت: «ئەو ی کە موسا لە تەورات و پێغەمبەرانیش لە پەرتوو کە کانیا لە سەریان نووسیو دۆزیمانەو، عیسا کۆری یوسفی خەلکی ناسیرە یە.» 46 ناتانییل پێی گوت: «ئایا لە ناسیرە شتی چاک هەلە کەوی؟» فیلیپۆس پێی گوت: «وەرە و بینە.» 47 عیسا ناتانییلی بینی بۆ لای دیت، دەر بارە ی فەرمووی: «ئەو یە ئیسرایلی پە سەن، کە هیچ فیلیپیکی تیدا نییە!» 48 ناتانییل پێی گوت: «چۆن دە مناسیت؟» عیسا وە لām دایەو: «پێش ئەو ی فیلیپۆس بانگت بکات، تۆم لە ژێر دار هەنجیرە کە دا بینی.» 49 ناتانییل وە لām دایەو: «پرابی، تۆ کۆری خودایت! پاشای ئیسرایلیت!» 50 عیسا وە لām دایەو: «باوەرت هینا، چونکە پیم گوتیت لە ژێر دار هەنجیرە کە تۆم بینی؟ شتی گەرە تر دە بینیت!» 51 ئینجا پێی فەرموو: «راستی راستیتان پێ دە لیم، دە بینن ئاسمان کراوە تەو و فریشتە ی خوداش لە سەر کۆری مرۆف سەردە کەون و دادە بەزن.»

2 لە پوژی سییەم لە قانای جەلیل شایەک هەبوو، دایکی عیسا لەو ی بوو. 2 عیسا و قوتاییە کانیشتی بۆ شایە کە بانگهێشتکرا بوون. 3 کاتیکی شەراب نەما، دایکی بە عیسا گوت: «شەرابیان نییە!» 4 عیسا پێی فەرموو: «ژنە کە، چیت لە من دەوی؟ هێشتا کاتی من نە هاتوو!» 5 ئینجا دایکی بە خزمەتکارانی گوت: «هەرچیەکان پێ دە لێ، بیکەن.» 6 شەش کۆپە ی بەردین، لەو جۆرە ی کە جوله کە کان بۆ پاککردنەو بە کارباندە هینا، لەو ی دانرابوون، هەریە کە ی هەشتا هەتا سەد و بیست لیتریان دە گرت. 7 جا عیسا پێی فەرموو: «کۆپە کان پە بکەن لە ئاو.» ئەوانیش کۆپە کانیا هەتا سەر پە کرد. 8 ئینجا پێی فەرموو: «ئێستا لێی دەر بێنن و بۆ گەرە ی شایە کە ی ببەن!» ئەوانیش بردیان. 9 کاتیکی گەرە ی شایە کە تامی ئەو ئاو ی کرد کە ببوو شەراب، سەر چاوە کە ی نە دە زانی، بە لām خزمەتکاران دە یازانی، ئەوانە ی ئاو کە یان دەر هینا بوو. ئەوسا گەرە ی شایە کە زاوی بانگ کرد و 10 پێی گوت: «هەموو کەس یە کەم جار شەرابە چاکە کە

داده نین، کاتیک مهست بوون، ئینجا خراپه که. به لّام تو هه تا ئیستا شه رابه چا که کهت هیشتوو هه!» 11 ئەو پەر جووه ی عیسا له قانای جهلیل کردی، یه که مین نیشانه ی بوو که به هۆیه وه شکۆی خۆی ده رخت، قوتاییه کانیسی باوه پریان پی هینا. 12 دواتر له گه ل دایکی و برا کانی و قوتاییه کانی به ره و شاری که فهرانحوم دابه زین، چهند پرۆژیک له وی مانه وه. 13 که جه ژنی په سخته ی جوله که کان نریک بووه وه، عیسا چوو بو تورشه لیم. 14 له هه وشه کانی په رستگا فرۆشیارانی گا و مه پ و کۆتری بینی، پاره گۆره وانیش دانیشتبوون. 15 قالمچیه کی له گورس دروستکرد و هه مووانی له هه وشه کانی په رستگا ده رکرد، مه پ و گا پیکه وه. پاره ی پاره گۆره وانی په رشوبلا و کرده وه و میزه کانی سه ره و ژیر کرد، 16 ئینجا به کۆتر فرۆشانی فهرموو: «ئهم شتانه لیره هه لگرن! مالی باو کم مه که نه بازار!» 17 جا قوتاییه کانی هاته وه بیریان که نووسراوه: [دلگه رمی بو ماله کهت ده مسوو تینیت]. 18 جوله که کان وه لامیان دایه وه: «چ پەر جوو یکان نیشان ده ده دیت تا کو ده سه لاتی نه انجامدانی هه موو ئهم کارانه ت به مینتی؟» 19 عیسا ش وه لامی دانه وه: «ئهم په رستگایه پرووخین، به سی پرۆژ هه لیده ستینمه وه.» 20 ئینجا جوله که کان گوتیان: «ئهم په رستگایه به چل و شه ش سال بنیاد نراوه، تو به سی پرۆژ هه لیده ستینیته وه؟» 21 به لّام ئەو باسی په رستگای له شی خۆی ده کرد. 22 له بهر ئەوه کاتیک له ناو مردوووان هه ستایه وه، قوتاییه کانی هاته وه بیریان که ئه مه ی گوتوو، ئینجا باوه پریان هینا به نووسراوه پرۆزه که و به و قسه یه ی عیسا فهرمووی. 23 کاتیک عیسا له جه ژنی په سخته له تورشه لیم بوو، زور کهس باوه پریان به ناوی هینا، چونکه ئەو پەر جووانه یان بینی که ده یکرد. 24 به لّام عیسا له لای خۆیه وه متمانه ی پی نه کردن، چونکه هه موو خه لکی ده ناسی. 25 ئەو پیوستی به کهس نه بوو ده باره ی مرؤف شایه تی بو بدات، چونکه خۆی ده زانی دلی مرؤف چی تیدایه.

3 پیاویک له فهرسییه کان هه بوو به ناوی نیقۆدیمۆس، یه کییک بوو له رابه رانی جوله که. 2 به شه و هاته لای عیسا و پی گوت: «پرابی، ده زانین تو مامۆستایه کی له لای خودا وه هاتوویت، چونکه کهس ناتوانیت ئەو پەر جووانه بکات که تو ده یکه یت، ئەگه ر خودای له گه ل نه ییت.» 3 عیسا ش وه لامی دایه وه: «پاستی پاستیت پی ده لیم، ئەگه ر یه کییک له دایک نه ییته وه، ناتوانیت

شانشینى خودا بېينيت.» 4 نيقۆدېمؤس پىي گوت: «مرؤف كه پير بيت چۆن ده توانيت له دايك بيت؟ خو ديسان ناتوانيت بچيته وه سكي دايكي و له دايك بيته وه!» 5 عيسا وه لامي دايه وه: «راستي راستيت پي ده ليم، نه گهر يه كييك له تاو و له رۆحي پيرؤز له دايك نه بيت، ناتوانيت بچيته ناو شانشينى خودا. 6 نه وهى له جهسته له دايك بووه جهسته يه، نه وهش له رۆحي خودا له دايك بووه رۆحه. 7 سهرسام مهبه كه پيم گوتى: «ده بي له دايك ببنه وه.» 8 با بو كوي بيه ويت هه لده كات و گويت له ده نكه كهى ده بيت، به لام نازانيت له كو پوه ديت و بو كوي ده چيت. هه ركه سيكيش له رۆحي پيرؤز له دايك بووه تاوايه.» 9 نيقۆدېمؤس گوتى: «چۆن ده كرى نه مانه رووبدهن؟» 10 عيسا وه لامي دايه وه: «تو مامؤستايه كي ئيسرايلى و نه مانهش نازانيت؟ 11 راستي راستيت پي ده ليم: نه وهى ده يزانين ده يلين و نه وهى ده بېينين شايه تي بو ده دين، عيوهش شايه تيمان قبول ناكهن. 12 باسى شته زه مينيه كام بوتان كرد و باوه ر ناكهن، ئيت چۆن باوه ر ده كهن نه گهر باسى شته ئاسمانيه كانتان بو بكم؟ 13 كهس سهر نه كه وتوه بو ئاسمان جگه له وهى له ئاسمان هاتووه ته خواره وه، كه نه ويش كورى مرؤفه. 14 ههروهك موسا له چۆله واني ماره كهى بهرز كرده وه، تاواش ده بي كورى مرؤف بهرز بكرتته وه، 15 تاكو هه ركه سيك باوه رى پي بهينيت ژيانى هه تا هه تا پي هه بيت.» (aiōnios g166) 16 له بهر نه وهى خودا نه وهنده جيهانى خو شويست، ته نانهت كوره تاقانه كهى به خت كرد، تاكو هه ركه سيك باوه رى پي بهينيت له ناو نه چيت، به لكو ژيانى هه تا هه تا پي هه بيت، (aiōnios g166) 17 چونكه خودا كوره كهى نه نارد هه جيهان تاكو جيهان حوكم بدات، به لكو تاكو جيهان به وه وه رزگارى بيت. 18 نه وهى باوه رى پي بهينيت حوكم نادر يت، به لام نه وهى باوه ر ناهينيت نه وا حوكم دراوه، چونكه باوه رى به ناوى كوره تاقانه كهى خودا نه هيناوه. 19 نه مهش حوكمه كه يه: روونا كيه كه هاته جيهان به لام خه لك له جياتى روونا كيه كه تاريخيه كه يان خو شويست، چونكه كرده ويان خراب بوو. 20 له بهر نه وهى هه ركه سيك خراپه بكات رقي له روونا كيه كه يه و نايه ته لاي روونا كيه كه، نه وهك كرده وه كاني ئاشكر ايت. 21 به لام نه وهى به گويزه ي راستى ده روا ت، دپته لاي روونا كيه كه، تاكو ده ركه ويت كه كرده وه كاني له خودا وه يه. 22 دواى نه مانه عيسا و قوتاييه كاني هاته خاكي

یه هودیا، له وئی له گه لیان مایه وه و خه لکی له ئاو هه لکیشا. 23 یه حیاش له نه یونی نزیک شاری سالم خه لکی له ئاو هه لده کیشا، چونکه له وئی ئاو زور بوو، ئیتر ده هاتن و له ئاو هه لده کیشران، 24 چونکه هیشتا یه حیا نه خرابوو زیندانه وه. 25 له وئی ده رباره ی پاککردنه وه گفتوگۆیه ک که وته تیوان قوتاییه کانی یه حیا و جوله که یه ک. 26 قوتاییه کانی هاته لای یه حیا و پیدیان گوت: «رابی، ته وه ی له و به ر ی پرووباری ئوردون له گه ل تو بوو، ته وه ی شایه تیت بوی دا، ته وه تا خه لک له ئاو هه لده کیشت و هه موو خه لک دینه لای.» 27 یه حیا وه لامی دایه وه: «کس ناتوانیت شتیک وه ر بگریت ته گه ر له ئاسمانه وه پی نه درایت. 28 ئیوه خوتان شایه تیم بو دهن که گوتم: "من مه سیح نیم، به لام پیش ته و نیردراوم،" 29 بووک بو زاویه، هاوړی زاواش که خزمه تی زاوا ده کات و چاوه رپی ده نگی هاته که ی ده کات، کاتیک گوئی له ده نگی زاوا ده بی، زور دلخوش ده ییت. ته م خوشیه دره به من و ئیستا هاته دی. 30 پیوسته ته و زیاد بکات و منیش کم.» 31 ته وه ی له سه ره وه دیت له سه رووی هه مووانه. به لام ته وه ی له زه ویه ته وه زه مینییه و وه کو که سیکی زه مینی ده دویت. ته وه ی له ئاسمانه وه دیت له سه رووی هه مووانه و 32 شایه تی ته وه ده دات که بینویه تی و بیستویه تی، به لام که س شایه تییه که ی وه رنا گریت. 33 ته وه ی شایه تییه که ی وه رده گریت، موری ده کات که خودا راسته، 34 چونکه ته وه ی خودا نار دوویه تی به په یامی خودا ده دویت، له بهر ته وه ی خودا بی سنوور رۆخی پرووز ده به خشیت. 35 باوکی ئاسمانی کوری خوی خوشده ویت و هه موو شتیک داوه ته ده ستی. 36 ته وه ی باوه ر به کوره که بهینیت ژبانی هه تاهه تایی هه یه. به لام ته وه ی گوپرایه لی کوره که نیه ژبان نابینیت، به لکو تووره بی خودای له سه ر ده مینیت. (aiōnios g166)

4 فهرسییه کان بیستیان که عیسا له یه حیا زیاتر قوتایی دروستکردوو و له ئاو هه لکیشاوه، 2 هه رچه نده عیسا خوی خه لکی له ئاو هه لده کیشا، به لکو قوتاییه کانی. 3 کاتیک عیسا ته مه ی زانی یه هودیا ی به جپشت و گه پرایه وه جه لیل. 4 جا ده بوویه به ناوچه ی سامیره دا تیپه ریت. 5 ئیتر گه یشته شاروچکه یه کی سامیره که ناوی سوخار بوو، نزیک ته و پارچه زه ویه ی یاقوب دابوو یه یوسفی کوری. 6 بیر ی یاقوبیش له وئی بوو. جا

له بهر ئه وهی که عیسا له گه شته که ماندوو بوو، له لای بیره که دانیشته،
 نزیکه ی کاترمیر دوازه بوو. 7 کاتیک ژتیکی سامیره پی هات بو ئه وهی
 ئاو بیات، عیسا پی فهرموو: «هه ندیک ئاوم بده ری.» 8 له و کاته دا
 قوتابیه کانی چوو بوونه ناو شار تا کو خواردن بکرن. 9 جا ژنه سامیره بیه که
 پی گوت: «تو جوله که یت و منیش ژتیکی سامیره پی، چون داوای ئاوم
 لی ده که یت؟» چونکه جوله که کان تیکه لی سامیره بیه کان نابن. 10 عیسا
 وه لای دایه وه: «ئه گه به خشینی خودات بزانیایه و ههروه ها ئه وه ش کییه
 که پیت ده لیت "ئاوم بده ری"، ئه وسا تو داوات لی ده کرد و ئه ویش ئاوی
 ژبانی پیده دایت.» 11 ژنه که پی گوت: «به لام گه وره م، دۆلکه ت پی نییه
 و بیره که ش قووله. ئیتر تو ئاوی ژبانت له کوی بوو؟ 12 خو له یاقوبی باوکان
 گه وره تر نیت که بیره که ی پیداوین، خو ی و کوره کانی و مالاته کانیسی
 لیان خواردوو ته وه؟» 13 عیسا وه لای دایه وه: «هه رکه سیکی له م ئاوه
 بخواته وه جار یکی دیکه تینوی ده بیته وه. 14 به لام ئه وهی له و ئاوه بخواته وه
 که من ده یده می، هه رگیز تینوی نابیت، به لکو ئه و ئاوهی من ده یده می
 تیدا ده بیته کانیویک و هه لده قولیت، ژبانی هه تاهه تایی ده به خشی.» (aiōn
 g165, aiōnios g166) 15 ژنه که ش پی گوت: «گه وره م، ئه و ئاوم بده ری
 تا کو تینو نه بم و نه یه مه وه ئیره بو ئاوکیشان.» 16 عیسا پی فهرموو: «پرؤ،
 میرده که ت بانگ بکه و وه ره وه ئیره.» 17 ژنه که وه لای دایه وه: «میردم
 نییه.» عیسا پی فهرموو: «راست ده که یت که ده لی میردم نییه. 18 له
 راستیدا پینج میردت هه بوو، ئیستاش ئه وهی هه ته میردت نییه. ئه مه شت به
 راستی گوت.» 19 ژنه که پی گوت: «گه وره م، وای ده بینم که تو پیغه مبه ر
 بیت. 20 باو پیرانمان له م شاخه دا خودایان په رستوه، به لام میوه ده لین
 ئورشه لیم ئه و شوینه یه که پیوسته په رستی لی بکریت.» 21 عیسا پی فهرموو:
 «خاتم، باوه رم پی بکه، کاتیک دیت میوه باوک ده په رستن، به لام نه له سه ر
 ئه م شاخه و نه له ئورشه لیم. 22 ئه وهی میوه ده بیه رستن نایناسن، به لام
 ئه وهی ئیه ده بیه رستن ده یناسن، چونکه پرگاری له جوله که وه یه. 23 به لام
 کاتیک دیت ئه ویش که ئیستایه خوا په رسته راسته قینه کان به رۆحی پرؤز و
 راستی باوک ده په رستن، چونکه باوک داوای ئه م جوره خوا په رستانه
 ده کات. 24 خودا رۆحه و پیوسته ئه وانیه ده بیه رستن به رۆحی پرؤز و

پراسقی بیپه رستن.» 25 ژنه که یی گوت: «ده زانم مه سیا دیت، که یی
 ده گوتری مه سیح، که نه و هات هه موو شتیگان پی راده گه یه نیت.» 26
 عیسا ش یی فهرموو: «من نهوم، نه وهی قسه ت له گه ل ده کات.» 27
 له و کاته دا قوتابییه کانی گه یشتن و سه رسام بوون که له گه ل ژتیک قسه
 ده کات. به لام که س نه یگوت: «چیت ده ویت؟» یان «بوچی قسه ی له گه ل
 ده که یه؟» 28 ئینجا ژنه که گوزه که ی به جیپشت، چوو نه و شار و به
 خه لکی گوت: 29 «وهرن نه و پیاوه بیینن که هه رچییه کم کردوو یی
 فهرمووم! ده بی مه سیح نه ییت؟» 30 ئیتر خه لکه که له شار هاتنه دهره وه و
 چوونه لای. 31 له و کاته دا قوتابییه کان تکلیان لی ده کرد: «پابی، شتیگ
 بخۆ!» 32 به لام یی فهرموون: «من خوار دتیکم هه یه ده یخۆم، که ئیوه
 نایزان.» 33 له بهر نه وه قوتابییه کان به یه کترین ده گوت: «که س هیچی بو
 هیناوه یخوات؟» 34 عیسا ش یی فهرموون: «خواردنی من نه وه یه خواستی
 نه وه نه نجام بدهم که ناردوومی و کاره که ی ته و او بکه م. 35 نه ی ئیوه
 نالین: «پاش چوار مانگ کاتی دروینه دیت؟» نه وه تا پیتان ده لیم: چاوتان
 هه لیرن و سه یری کیلگه کان بکه ن وا زه رد هه لگه پراون بو دروینه. 36
 سه پانیش کری و هه رده گری و بو ژیانی هه تاهه تایی به ره هم کۆده کاته وه،
 تا کو تووچین و سه پان پیکه وه دلشاد بن. (aiōnios g166) 37 له بهر نه وه
 نه و په نده راسته که ده لیت: «یه کییک توو ده کات و یه کیکی دیکه دروینه
 ده کات.» 38 من ئیوه بو دروینه یه ک ناردوو که پئوه ی ماندوو نه بوون.
 که سانی دیکه پئوه ی ماندوو بوون و ئیوه به ره می ماندوو بوونیان ده خۆن،»
 39 زور له سامیره ییه کانی نه و شاره باوه پریان به عیسا هینا، له بهر قسه ی نه و
 ژنه ی که شایه تی ده دا: «هه رچییه کم کردوو یی فهرمووم.» 40 له بهر
 نه وه کاتیک سامیره ییه کان هاتنه لای عیسا، تکلیان لیکرد له لایان بمینتته وه،
 نه ویش دوو پرۆژ له وی مایه وه. 41 ژماره یه کی زور زیاتریش به هوی
 قسه کانیه وه باوه پریان هینا. 42 به ژنه که یان ده گوت: «چیت به هوی قسه ی
 تووه نییه که ئیه باوه ده هینین، چونکه خۆمان بیستمان و ده زانین که نه م
 پیاوه به پراسقی رزگار که ری جیهانه!» 43 پاش نه و دوو پرۆژ عیسا نه وی
 به جیپشت و چوو بو جه لیل، 44 چونکه خوی فهرموو بووی که پئغه مبه ر
 له شاری خوی ریژی لی ناگیریت. 45 له بهر نه وه کاتیک هاتنه جه لیل،

جه لیلییه کان پئشوازییان لئی کرد، چونکه ئەوانیش بۆ جهژن هاتیون و هه موو ئەو شتانهیان بینیبوو که له جهژندا له تۆرشه لیم کردبووی. 46 عیسا دیسان هاتهوه شارۆچکهی قانا له ناوچهی جهلیل که له وی ئاوی کردبووه شه راب. لهو شارۆچکهیه دا کاربه دهستیکی پاشا هه بوو که کوره کهی له که فه رناحوم نه خۆش بوو. 47 کاتییک که بیستی عیسا له یه هودیاوه هاتوو ته جهلیل، چوو له لای و لئی پارایه وه که بیته بۆ ئەوهی کوره کهی چاک بکاته وه که له سه ره مه رگدا بوو. 48 ئینجا عیسا پئی فه رموو: «ئه گه ر ئیوه په رجوو و کاری سه رسوره ئینه ر نه بین هه رگیز باوه ر نا هین». 49 کاربه دهسته کهش پئی گوت: «گه ره م، پئش ئەوهی کوره کهم به ریت، وه ره.» 50 عیسا پئی فه رموو: «په رۆ! کوره کهت ده ژیت.» پیاوه که باوه ری به و قسه یه کرد که عیسا پئی فه رموو و پڕیشت. 51 که به ریگاو ه بوو، کۆیله کانی تووشی بوون و هه والیان پئدا که کوره کهی زیندوو ه. 52 جا سه به رت به و کاتمه ریه ی تئیدا چاکتر ببوو هه پرسیا ری لیکردن، وه لامیان دایه وه: «دو پئی کاتمه ریه کی پاش نیوه پڕو تابه که به ریدا.» 53 باوکه که زانی که ریک ئەو کاته بووه که عیسا پئی فه رموو بوو: «کوره کهت ده ژیت.» ئەوسا خۆی و خاوه خیزانی هه موو باوه ریان هینا. 54 ئەمه ش دووه م په رجوو بوو که عیسا کردی، دوای ئەوهی له یه هودیاوه هاته جهلیل.

5 پاش ماوه یه ک له کاتی جهژتیکی جوله که دا، عیسا چوو بۆ تۆرشه لیم. 2 له تۆرشه لیم له لای ده روازه ی مه ر چه وزیک هه بوو به عیبری پئیان ده گوت بیته ه سدا، به ده وریدا پئنج پیره وی سه ر دا پۆشراو هه بوو که هه ردوو لایان به کۆله که گیرابوون. 3 له وی خه لکیکی زۆر را کشابوون، نه خۆش و کویر و شهل و گۆج، چاوه رپی جولانی ئاوه که بوون، 4 چونکه هه ندیک جار فریشته یه کی یه زدان داده به زی بۆ ناو چه وزه که و ئاوه کهی ده جولاند، جا ئەوهی یه کهم که س ده چوو ه ناو چه وزه که وه، هه ر نه خۆشیه کی هه بوایه چاک ده بووه وه. 5 کابرایه ک له وی بوو که سی و هه شت سال نه خۆش بوو. 6 کاتییک عیسا ئەم کابرایه ی بینی پالکه وتوو ه زانی ماوه یه کی زۆره وایه، پئی فه رموو: «ده ته وی چا کبیته وه؟» 7 نه خۆشه که وه لامی دایه وه: «گه ره م، کاتییک ئاوه که ده جولیت، که سم نییه بخته ناو چه وزه که وه. هه روه ها کاتییکیش هه ول ده ده م پڕوم، یه کیکی

دیکه پئش من ده چٚته ناوی.» 8 عیسا ش پئی فہرموو: «ہہستہ! نوئنه کت
 ہہ لگرہ و پړو!» 9 ده سٚبہ جی کابرا چاک بووہوہ، نوئنه کئی ہہ لگرت و
 پړوشت. ئەو پړوژہش شہ مہ بوو، 10 لہ بہر ئەوہ رابہرانی جولہ کہ بہ کابرای
 چاکبووہوہ بیان گوت: «شہ مہیہ و دروست نیہ نوئنه کت ہہ لگرت.»
 11 کابرا وەلامی دانہوہ: «ئەوہی چاکیکردمہوہ پئی فہرموو:» نوئنه کت
 ہہ لگرہ و پړو.» 12 لییان پرسی: «ئەو پیاوہ کئیہ کہ پئی گوتی:» ہہ لیگرہ و
 پړو؟» 13 بہ لام کابرای چاک بووہوہ نہیدہ زانی کئیہ، چونکہ عیسا لہ ناو
 ئەو خەلکەئە لہوئ بوون بہ نہینی دوورکەوتہوہ. 14 دوائ ئەوہ عیسا ئەوئ
 لہ پەرستگا بینییہوہ و پئی فہرموو: «ئەوہ تا چاکبووہوہ. ئیتر گوناہ مہ کہ،
 نہوہک خراپترت بہ سہر پیت.» 15 کابراش چوو و بہ رابہرانی جولہ کئی
 گوت کہ عیسا بووہ چاکیکردوہوہتہوہ. 16 لہ بہر ئەوہی کہ عیسا ئەم
 کارانہی لہ پړوژی شہ مہ دا دە کرد، رابہرانی جولہ کہ دەستیان کرد بہ
 چہوساندنہوہی. 17 بہ لام عیسا لہ بہرامبہردا فہرموو: «ہہ تا ئیستا باوکم
 کار دەکات، منیش کار دەکەم.» 18 لہ بہر ئەم ہۆیہ جولہ کہ کان زیاتر
 ہہولیان دەدا بیکوژن، چونکہ تہنہا شہ مہی نہ دەشکاند، بەلکو دەیگوت
 کہ خودا باوکیہتی، خۆئ لہ گەل خودا یەکسان دە کرد. 19 لہ بہر ئەوہ عیسا
 وەلامی دانہوہ: «راستی راستیتان پئی دەلیم: کورہ کہ ناتوانیت لہ خۆیہوہ
 ہیچ شتییک بکات ئەوہ نہ پیت کہ دە بینیت باوک دەیکات، چونکہ
 ہەرچی باوک دەیکات، کورہ کہش دەیکات. 20 باوک کورپی خۆئ
 خۆشدہو پیت و ہہموو ئەوہی پیشان دەدات کہ دەیکات، کاری لہمانہش
 مہزتری پیشان دەدات، تاکو سہرسام بن. 21 وەک چۆن باوک مردووان
 ہەلدەسٚنٚیتہوہ و زیندوو دەکاتہوہ، کورہ کہش ئەوہی بیہو پیت زیندووئ
 دەکاتہوہ. 22 ہەر وہا باوک کہس حوکم نادات، بەلکو ہہموو حوکمدانی
 داوہتہ دەست کورہ کہ، 23 تاکو ہہموو پیزی کورہ کہ بگرن وەک چۆن
 پیزی باوک دەگرن. ئەوہی پیزی کورہ کہ نہ گری، پیزی باوکیش ناگری
 کہ ناردوو یہتی. 24 «راستی راستیتان پئی دەلیم: ئەوہی گوی لہ وشہ کہم
 بگریت و باوہر بہینیت بہوہی ناردوومی ژبانی ہہ تاہتانی دە پیت و حوکم
 نادریت، بەلکو لہ مردنہوہ بۆ ژبان گواستراوہتہوہ. 25 (aiōnios g166)
 راستی راستیتان پئی دەلیم: کاتییک دیت کہ ئیستایہ، کاتییک مردووان

دهنگی کوری خودا ده بیستن، گوئگرانیس زیندوو ده بنه وه، 26 چونکه
 وهک باوک ژبانی له خۆیدا ههیه، به کوره کەشی داوه ژبانی له خۆیدا
 هه ییت. 27 ده سه لاتی حوگمدا نیستی داوه تی، چونکه ئەو کوری مرۆفه. 28
 «له مه سه رسام مه بن، چونکه کاتیگ دیت هه موو ئەوانه ی له ناو گۆردان
 دهنگی ده بیستن و 29 دینه دهره وه، ئەوانه ی کرداری چاکیان کردوو ه
 هه لده ستنه وه بو ئەوه ی برین، به لام ئەوانه ی کرداری خراپان کردوو ه
 هه لده ستنه وه بو ئەوه ی حوگم بدرین. 30 له خۆمه وه ناتوانم هه یج بکه م.
 وهک ده بیستم حوگم ده ده م، حوگمدا نه که شم داد په روه رانه یه، چونکه داوا ی
 خواستی خۆم نا که م، به لکو خواستی ئەوه ی ناردوو می. 31 «ئه گەر خۆم
 شایه تی بو خۆم بده م شایه تییه که م راست نییه. 32 یه کیکی دیکه شایه تیم
 بو ده دات، منیش ده زانم ئەو شایه تییه ی بو منی ده دات راسته. 33
 «نێردراوتان نارده لای یه حیا، ئەویش شایه تی بو راستی دا. 34 من شایه تی
 مرۆف وهرنا گرم، ئەمانه ش ده لیم تا کو ئیوه رزگار بن. 35 ئەو چرایه کی
 هه لگیرساو و بریسکه دار بوو، ده تانویست ماوه یهک به پروونا کییه که ی
 دلخۆش بن. 36 «به لام من شایه تییه کم هه یه له وه ی یه حیا گرن گتره، چونکه
 ئەو کارانه ی باوگم پیداو م ته واوی بکه م، ئەم کارانه خۆیان شایه تیم بو
 ده دن که باوگم منی ناردوو ه. 37 باوکیشم که ناردوو می، خۆی شایه تیم
 بو ده دات. ئیوه هه رگیز ده نگیتان نه بیستوو ه ورواله تیتان نه بینیه، 38
 فه رمایشته که شی له دلی ئیوه دا نامینیتته وه، چونکه ئەوه ی ئەو ناردوو یه تی ئیوه
 باوه ری پنی نا که ن. 39 نووسراوه پیرۆزه کان ده پشکن، چونکه وا ده زانن
 ژبانی هه تاهه تایی بو ئیوه تیدایه. ئەم نووسراوانه ش شایه تیم بو ده دن،
 (aiōnios g166) 40 به لام ناتانه وی بینه لام تا کو ژبانتان هه ییت. 41 «من
 شکۆ له خه لک وهرنا گرم. 42 به لام ئیوه م ناسی که خۆشه ویستی خوداتان
 له دلدا نییه. 43 به ناوی باوکه وه هاتووم، پشوازیم لی نا که ن، به لام ئەگەر
 یه کیکی دیکه به ناوی خۆیه وه ییت، پشوازی لیده که ن. 44 چون ده توان
 باوه ر به یین ئەگەر شکۆمه ندی له یه کتری وهر بگرن و داوا ی ئەو شکۆمه ندیه
 نه که ن که له تا که خودا وه یه؟ 45 «وا مه زانن من له لای باوک سکالاتان
 لی ده که م. یه کیگ هه یه سکالاتان لی بکات، که موسایه، ئەوه ی هیواتان
 پێیه تی. 46 ئەگەر باوه رتان به موسا بکر دایه، باوه رتان به منیش ده کرد،

چونکه له باره ی منه وه نووسیویه تی. 47 ته گهر باوه پریش به نو سراوی ته و نه کن، چوڼ باوه پر به وته کانی من ده کن؟»

6 دواى ته مه عيسا چوو بو ته وبه رى ده رياچه ي جهليل، که ده رياچه ي ته به ريبه يه، 2 ئاپوره به ک له خه لک دواى که وتبون، چونکه ته و په رجوانه يان بينيو که له نه خو شه کانداه يکرد. 3 ئينجا عيسا چوه سهر شاخ و له وئ له گه ل قوتاييه کانی دانېشت. 4 جه ژنى په سخته ي جوله که ش نزيک بوو. 5 کاتيک عيسا چاوى هه لپرى و خه لکيکي له راده به ده ر زورى بينى ده هاتنه لاي، به فيليپوسى فهرموو: «له کوى نان بکړين و ته مانه نان بده ين؟» 6 ته مه ي گوت بو ته وه ي تاقى بکاته وه، چونکه خو ي ده يزاني ده بيت چى بکات. 7 فيليپوس وه لامى دايه وه: «باي دوو سه د دينارېش نان به شيان ناکات، ته گهر هه ريه که يان که ميکي به رکه و يت.» 8 يه کيک له قوتاييه کانی که ته ندراسي براى شيمون په ترؤس بوو يي گوت: 9 «کورېک ليره يه پينج ناني جو و دوو ماسي پييه. به لام ته وه نده چييه بو ته م هه موه؟» 10 عيسا فهرموو: «خه لکه که دانېشتين.» ته و شوينه گياهيکي زورى ليوو، جا پياوه کان که پينج هه زار ده بوون دانېشتن. 11 عيساش نانه کانی وه رگرت و سوپاسي خوداي کرد، پاشان به يي پيوست دابه شي کرد به سهر ته وانه دا که دانېشتبون. بو ماسييه کانېش هه مان شتى کرد. 12 کاتيک هه مووان تېربوون، عيسا به قوتاييه کانی فهرموو: «ته و په لکه نانه ي ماوه ته وه کوى بکه ته وه تا کو هيچ به فېرؤ نه پروات.» 13 ته و انېش کويان کرده وه و دوازه سه به ته يان پر کرد له و په لکه نانه ي ته و پينج نانه جو يه ي له ناخو ران مابووه وه. 14 له بهر ته وه که خه لکه که بينيان عيسا چ په رجوويکي کرد، گوتيان: «به راستي ته مه پينجه مبه ره که يه که بو جيهان ديت.» 15 عيسا زاني ته وان به نياز ن بين و بيگرن تا کو بيکه نه پاشا، ديسان به ته نها چوه سهر شاخ. 16 کاتيک ئيواره داهات قوتاييه کانی بو لاي ده رياچه که چوونه خواره وه، 17 سواري به له ميک بوون و به ده رياچه دا بو که فهر ناحوم که وتنه پرئ. تاريخ داهات و عيسا هه ر نه گه شته لايان. 18 په شه با هه ليکرد و ده رياچه هه لچوو. 19 که نزيکه ي بيست و پينج تا کو سي تيرهاويز سه و ليان ليدا بوو، عيسايان بينى به سهر ئاوه که دا ده پروات و له به له مه که نزيک ده بيته وه، جا ترسان. 20 به لام يي فهرموون: «ته وه

منم، مه ترسن!» 21 که رازی بوون سواری به له مه که ی بکن، ده سته جی به له مه که گیشته تهو که نارهی بوی ده چون. 22 بویانی، تهو خه لکه ی له و بهری ده ریچه که راوه ستابون بینیان له به له میک زیاتر له وی نه بوو، عیسا له گه ل قوتاییه کانی سواری به له م نه بوو، به لکو قوتاییه کانی به ته نها به ریکه وتیون. 23 ئینجا به له می دیکه له شاری ته به رییه وه هاتمه تزیک تهو شوینه ی نانه که یان لپی خوارد که عیسا ی خاوه ن شکو سوپاسی خودای کرد. 24 کاتیک خه لکه که بینیان نه عیسا له وییه و نه قوتاییه کانی، سواری به له مه کان بوون و چونه که فهرانحوم، بوی ته وه ی به دوای عیسا دا بگه رین. 25 که له و بهری ده ریچه که دوزیا نه وه، لییان پرسی: «پرابی، که ی گیشتییه ئیره؟» 26 عیسا وه لامی دانه وه: «راستی راستیان پی ده لیم: ئیوه به دوامدا ده گه رین نه ک له بهر ته وه ی نیشانه کاتان بینی، به لکو له بهر ته وه ی له نانه که تان خوارد و تیر بوون. 27 بوی خورا کیک ئیش مه کن که له ناوده چیته، به لکو بوی خورا کیک که بویانی هه تاهه تایی ده مینیتته وه، ته وه ی کوری مرؤف ده تانداتی، چونکه ته مه خودای باوک موری لیدا وه.» (aiōnios g166) 28 له بهر ته وه لییان پرسی: «چی بکن تا کو کاره کانی خودا بکن؟» 29 عیسا وه لامی دانه وه: «کاری خودا ته مه یه: باوه ر بهین به وه ی ناردوویه تی.» 30 ته وانیش لییان پرسی: «چ په رجوویک ده که یت تا کو ببینین و باوه رت پی بکن؟ چی ده که یت؟ 31 باو پیرانمان له چۆله وانی مه نیان خوارد، وه ک نووسراوه: [له ئاسمانه وه نانی دانی تا کو پیچۆن.]» 32 عیسا یی فهرانمون: «راستی راستیان پی ده لیم: موسا نه بوو نانه که ی له ئاسمانه وه دانی، به لکو باوکمه له ئاسمانه وه نانی راستیان ده داتی، 33 چونکه نانی خودا ته وه یه که له ئاسمانه وه دابه زیوه و ژیان ده به خشیته جیهان.» 34 له بهر ته وه پیمان گوت: «گه وره م، هه موو کاتیک ته و نانه مان بده ری.» 35 عیسا یی فهرانمون: «منم نانی ژیان. ته وه ی بیته لام هه رگیز برسی ناییت، ته وه ش باوه رم پی بهینیت هه رگیز تینوی ناییت. 36 به لام پی گوتن، منتان بینیه و باوه ریش ناهین. 37 هه رکه سیک باوکم ده یداته من دیته لام، ته وه ش بیته لام، هه رگیز ده رینا که م. 38 من له ئاسمانه وه دابه زیوم، نه ک بوی ته وه ی خواستی خۆم ته نجام بده م، به لکو خواستی ته وه ی ناردوومی. 39 ته مه ش خواستی ته وه یه که منی ناردووه،

هیچ که سیک له وانه له دهست نه دەم که پێ داوم، بە لکۆ له پوژی دوا پیدا
 زیندوو یان دە که مەو. 40 خواستی باوکم ئە مە یه: هەر که سیک ته ماشای
 کورە که بکات و باوهری پێ بهینیت ژیا نی هه تاهه تایی ده پیت، منیش
 له پوژی دوا پیدا زیندوو ی دە که مەو. (aiōnios g166) 41 جوله کهش
 ده ستیان کرد به بۆله بۆلکردن، چونکه فهرمووی: «منم ئە و نانه ی له ئاسمانه وه
 دابه زیوه.» 42 گو تیان: «ئە مە عیسا ی کوری یوسف نییه، که دایک و
 باوکی ده ناسین؟ ئیستا چۆن ده لیت له ئاسمانه وه دابه زیوم؟» 43 عیسا ش
 وه لامی دانه وه و پێ گو تن: «له ناو خۆتاندا بۆله بۆل مه که ن. 44 که س
 ناتوانیت بیته لام ئە گەر باوک راینه کیشت، ئە وه ی ناردوومی، منیش له
 پوژی دوا پیدا زیندوو ی دە که مەو. 45 له پهرتووکی پیغه مبه راندا نووسراوه:
 [هه موو له خودا وه قیر ده بن.] جا ئە وه ی له باوکه وه بیستی بیستی و قیروو پیت
 دیته لام. 46 که س باوکی نه بینیه جگه له وه ی له خودا وه یه، ته نها ئە وه ی له
 خودا وه یه باوکی بینیه. 47 راستی راستیان پێ ده لیم: ئە وه ی باوهر بهینیت
 ژیا نی هه تاهه تایی هه یه. (aiōnios g166) 48 منم نانی ژیان. 49 باو با پیرانتان له
 چۆله وانیدا مه نیان خوارد و مردن. 50 به لام ئە مە ئە و نانه یه که له ئاسمانه وه
 دابه زیوه، تا کو ئە وه ی لێ بخوات نه مریت. 51 منم ئە و نانه زیندوو ی
 که له ئاسمانه وه دابه زیوه. ئە گەر به کییک له م نانه بخوات بۆ هه تاهه تابه
 ده ژیت. ئە و نانه ش که بۆ ژیا نی جیهان ده بیه خشم، جهسته مه.» (aiōn
 g165) 52 جوله که کان له ناو خۆیان ده مه قاله یان بوو و ده یانگوت: «ئە مە چۆن
 ده توانی جهسته ی خۆیمان بداتی پیتۆین؟» 53 له بهر ئە وه عیسا پێ فهرموون:
 «راستی راستیان پێ ده لیم: ئە گەر جهسته ی کوری مروف نه خۆن و
 خوی نی نه خۆنه وه، ژیان له ناختاندا ناپیت. 54 ئە وه ی جهسته م بخوات و
 خویتم بخواته وه ژیا نی هه تاهه تایی هه یه، منیش له پوژی دوا پیدا زیندوو ی
 ده که مەو، (aiōnios g166) 55 چونکه جهسته م خۆراکی راسته قینه یه و
 خوی نی شم خواردنه وه ی راسته قینه. 56 ئە وه ی جهسته م بخوات و خویتم
 بخواته وه به منه وه په یه وه ست ده پیت و منیش به وه وه. 57 وه ک باوکی
 زیندوو ناردوومی، منیش به و باوکه زیندووم، ئاواش ئە وه ی له جهسته ی
 من بخوات به هۆی منه وه ده ژیت. 58 ئە مە ئە و نانه یه که له ئاسمانه وه
 دابه زیوه، نه ک وه کو ئە وه ی باو با پیران خواردیان و مردن. ئە وه ی له م نانه

بخوات هه تاهه تايه ده ژييت.» (aiōn g165) 59 عيسا ئەمانه ی له کاتيکدا
 فەرموو که له که نيشتی که فەرناحومدا خەریکی فێرکردنی خەلک بوو. 60
 کاتيک زۆریک له قوتاییه کان گوپیان له و فەرمايشته ی عيسا بوو، گوپیان:
 «ئەم قسه یه گرانه! کي ده توانیت وه ريبگریت؟» 61 عيسا له دلی خۆیدا زانی
 قوتاییه کانی به هۆی ئەمه وه بۆله بۆل ده کهن، پئی فەرموون: «ئایا ئەمه ده ییته
 هۆی ساتمه کردنتان؟ 62 ئەي ئەگەر ببینن کوری مرؤف بەرز ییته وه بۆ ئەو
 شوینە یه یه کهم جار لپی بوو؟! 63 رۆحی پیروز ژیان ده دات، به لام جهسته
 به کهلک نایهت. ئەو قسانه ی پیم گوتن رۆح و ژیانن. 64 به لام هه ندینگان
 باوه ر ناهینن.» عيسا هەر له سه ره تاوه ئەوانه ی ده ناسی که باوه ر ناهینن،
 ههروه ها ده زانی کي به گرتی ده دات. 65 ئینجا فەرمووی: «له بهر ئەوه پیم
 گوتن، کهس ناتوانی ییت بۆ لام، مه گەر باوک ریگه ی پیداییت.» 66 له و
 کاته به ولاره زۆریک له قوتاییه کانی پشتیان تیکرد و ئیتر له گه لی نه ده گه ران.
 67 له بهر ئەوه عيسا به دوا زده قوتاییه که ی فەرموو: «ئەي ئیوه ناتانه وی
 برۆن؟» 68 شیخۆن په ترۆس وه لامی دایه وه: «گه وره م، بچینه لای کي؟
 وه کانی ژیا نی هه تاهه تایی له لای تۆیه.» (aiōnios g166) 69 ئیمش باوه رمان
 هینا و زانیان که تۆ پیروزه که ی خودایت.» 70 عيسا وه لامی دانه وه: «ئایا
 من ئیوه ی دوا زده م هه لئه براردووه؟ به لام یه کیک له ئیوه ئیلبیسه!» 71 ئەو
 باسی یه هوزای شیخۆنی ئەسخه ریوتی ده کرد، چونکه سه ره رای ئەوه ی که
 یه کیک بوو له دوا زده قوتاییه که، به لام به ته ما بوو به گرتنی بدات.

7 دوا ی ئەمانه عيسا به جه لیلدا ده گه را و نه یده ویست له یه هودیا بگه ری،
 چونکه رابه رانی جوله که ی ئەوی هه ولیان ده دا بیکوژن. 2 کاتيک جه ژنی
 که پره شینه ی جوله که ش نزیک بووه وه، 3 برا کانی پپیان گوت: «ئۆره
 به جیبه پله و پرۆ بۆ ناوچه ی یه هودیا، تا کو قوتاییه کانی خوشت کاره کانت
 ببینن که تۆ ده یکه یت، 4 هیچ که سییک به نه پنی شتییک ناکات ئەگەر
 بیه وی ت ئاشکرا ییت. ئەگەر ئەم شتانه ده که یت، خۆت پپشانی جیهان
 بده.» 5 برا کانی وایان پئ گوت، چونکه ته نانه ت ئەوانیش باوه ریان پئی
 نه ده کرد. 6 عيساش پئی فەرموون: «جاری کاتم نه هاتووه، به لام هه رده م
 کاتی ئیوه گونجاوه. 7 جیهان ناتوانیت رقی لی تان ییته وه، به لام رقی له من
 ده ییته وه، چونکه شایه تی له سه ر ده ده م که کرده وه ی خراپه. 8 ئیوه برۆنه

جه ژنه که، من نایه مه ئەم جه ژنه، چونکه هیشتا کاتم ته واو نه بووه.» 9
 ئەمانه ی فەرموو و له جه لیل مایه وه. 10 به لام که برا کانی بو جه ژنه که
 چون، ئەویش پرۆیشت، به لام به ئاشکرا نا، به لکو به نینێ. 11 رابه رانی
 جوله که له جه ژنه که دا به دوایدا ده گه ران و ده یانگوت: «ئەو له کوئیه؟» 12
 له تیو خه لکه که دا چرپه چرپیکی زۆری له سەر بوو، هه ندیکان ده یانگوت:
 «پیاوئیکی چا که.» خه لکی دیکه ش ده یانگوت: «نه خێر، به لکو خه لک
 گو مپا ده کات.» 13 به لام که س له ترسی جوله که کان به ئاشکرا باسی
 نه ده کرد. 14 کاتیک نیوه ی جه ژن تپه ری، عیسا چوو هه وشه کانی
 په رستگا و ده ستی کرد به فیرکردنی خه لکی. 15 جوله که کان سه رسام بوون و
 پرسییان: «ئەمه که فیرنه کراوه چۆن ئەم هه موو زانیاریه ی هه یه؟» 16 عیسا
 وه لامی دانه وه: «فیرکردنم هی خۆم نییه، به لکو هی ئەوه یه که نار دوومی.
 17 ئەگه ر که سینک بیه ویت خواستی خودا ته نجام بدات، ئەوا ده زانیت
 ئاخۆ فیرکردنه کاتم له خودا وه یه یان له خۆمه وه قسه ده که م. 18 ئەوه ی
 له خۆیه وه بدویت، داوا ی شکۆی خۆی ده کات، به لام ئەوه ی داوا ی
 شکۆی ئەوه بکات که نار دوویه تی، ئەمه راستگۆیه و فروفیلێ تیدا نییه. 19
 ئایا موسا ته وراتی نه داونه تی؟ به لام که س له ئیوه به قسه ی ته ورات ناکات.
 بوچی هه ولی کوشتم ده دن؟» 20 خه لکه که وه لامیان دایه وه: «پرۆخی
 پبست هه یه! کی هه ولی کوشتمت ده دات؟» 21 عیسا پێ فەرموون:
 «کارێکم کرد و هه مووتان سه رسام بوون. 22 له پرۆزی شه مه دا کور خه ته نه
 ده که ن، چونکه ده لێن که موسا خه ته نه کردنی پێ سپاردوون، هه رچه نه
 خه ته نه کردن له موسا وه نه بووه، به لکو له باپه رانه وه یه. 23 ئەگه ر کور له
 پرۆزی شه مه خه ته نه بکریت تا کو ته وراتی موسا نه شکیت، باشه له من
 تووره ده بن که له پرۆزی شه مه سه راپای مرۆفیکم چا ککرده وه؟ 24 به
 پروالته حوکم مه دن، به لکو حوکمیکي دادپه روه رانه بدن.» 25 له بهر ئەوه
 هه ندیک له خه لکی ئور شه لیم ده یانگوت: «ئەمه نییه ئەوه ی ده یانه ویت
 بیکوژن؟ 26 ئەوه تا به ئاشکرا قسه ده کات و هیچی پێ نالێن. ئایا سه روکه کان
 به راستی بۆیان ده رکه وتوو که ئەمه مه سیحه که یه؟ 27 به لام ئیته ده زانین ئەمه
 خه لکی کوئیه. کاتیک مه سیح دیت، که س نازانیته خه لکی کوئیه.» 28
 پاشان عیسا له هه وشه کانی په رستگا به رده وام بوو له سەر فیرکردنی خه لکی

و هاواری کرد: «به ئی، ده مناسن و ده زانن خه لکی کویم. له خو مه وه نه ها تووم، به لام ته وهی منی ناردوو ه راسته. ئیوه نایاسن، 29 به لام من ده یاسم، چونکه لهوم و ته ویش منی ناردوو ه.» 30 له بهر ته وه هه ولیان ده دا بیگرن، به لام کهس دهستی بو دریز نه کرد، چونکه هیشتا کاتی نه ها تیوو. 31 زور له خه لکه کهش باوه ریان پی هیئا و گوتیان: «ئایا کاتیک مه سیح دیت، په رجووی زیاتر ده کات له وهی ته مه کردوو یه تی؟» 32 کاتیک فه رسییه کان گوئیان لیوو که خه لکه که له باره ی عیسا وه چر په چرپ ده کن، کاهینانی بالا و فه رسییه کان خزمه تکاریان نارد تا کو بیگرن. 33 عیسا فه رمووی: «ماوه یه کی که مم له گه لتان ماوه، ئینجا ده چه لای ته وهی ناردوو می. 34 به دوامدا ده گه رین به لام نامدۆزنه وه، ههروه ها ناتوانن بین بو ته و شوئینه ی من لی ده بم.» 35 ئیتر جوله که کان له تیو خۆیاندا گوتیان: «ته مه به نیازه بو کوئی پروات که نایدۆزینه وه؟ ئایا بو لای په را گه نده کانی تیو یونانییه کان ده پروات، تا کو یونانییه کان فیر بکات؟! 36 ته م قسه یه چییه ده یکات: «داوام ده کن به لام نامدۆزنه وه» و «ناتوانن بین بو ته و شوئینه ی من لی ده بم.» 37 له گه وره ترین و کو تا پوژی جه ژندا، عیسا پراوه ستا و هاواری کرد: «ته گه یه کیکیک تینووی بوو با بیته لام و بخواته وه. 38 ته وهی باوه رم پی به ئیتیت، وه ک نووسراوه پیروژه که فه رموویته ی، له ناخییه وه پرووباره کانی ئاوی ژیان ده پروات.» 39 لیره دا مه بهستی له پوچی پیروژ بوو، که ته وانته ی باوه ری پیده هیئن دواتر وه ریده گرن، به لام هیشتا پوچی پیروژ نه درابوو، چونکه عیسا شکۆدار نه بیوو. 40 هه ندیک له خه لکه که که گوئیان له م قسانه بوو، گوتیان: «ته مه به راستی پیغه مبه ره که یه.» 41 هه ندیکی دیکه گوتیان: «ته مه مه سیحه که یه.» به لام هه ندیک گوتیان: «باشه مه سیح له جه لیله وه دیت؟ 42 ئایا نووسراوه پیروژه که نافه رموویت که مه سیح له په چه له کی داود و له بیت له حمه وه دیت، ته و گونده ی که داودی لیوو؟» 43 بویه به هوی ته وه وه دووبه ره کی که وته تیوان خه لکه که. 44 هه ندیک له وان ویستیان بیگرن، به لام کهس ده ستگیری نه کرد. 45 ته وسا خزمه تکاره کان گه رانه وه لای کاهینانی بالا و فه رسییه کان، ته وانیش لییان پرسین: «بوچی نه تان هیئا؟» 46 خزمه تکاره کان وه لامیان دایه وه: «هه رگیز کهس وه ک ته مه قسه ی نه کردوو ه!» 47 فه رسییه کان گوتیان: «ئایا ئیوه ش گوما بوون؟ 48 باشه

کەس لە سەرۆکەکان یان فەریسییەکان باوەری پێ هێناوه؟ 49 نەخێرا تەنها ئەم خەڵکە نەفرەتلیکراوه نەبێت کە لە تەورات نازانێت.» 50 نەقۆدیمۆس کە پیشتر هاتبوو لای عیسا و یەکیەک بوو لەوان، لێ پرسین: 51 «تایا تەوراتمان حوکمی یەکیەک دەدات پێش ئەوەی گوێی لێ بگریت و بزانییت چی کردووه؟» 52 «وەلامیان داوه: «تۆش جەلیلیت؟ لێ بکۆڵهوه و بیزانە کە لە جەلیلدا پیغەمبەر هەلناکهوێت.» 53 ئیتر هەریەکە چوووه وە مائی خۆی.

8 بەلام عیسا چوو بۆ کیتی زەیتون. 2 لە بەرەبەندا گەرایهوه حەوشەکانی پەرستگا، هەموو خەڵک هاتە لای و ئەویش دانیش و دەستی کرد بە فێکردنیان. 3 مامۆستایانی تەورات و فەریسییەکان ژێتیکان هینا کە لە کاتی داوینپسیدا گیرابوو، لەناوەراستی خەڵکە کە رایانگرت، 4 پێیان گوت: «مامۆستا، ئەم ژنە لە کاتی ئەنجامدانی داوینپسیدا گیراوه. 5 موساش لە تەوراتدا فرمانی پێ کردوین ژنی ئاوا بەردباران بگریت. تۆ چی دەڵێ؟» 6 ئەمەیان بۆ تاقیکردنەوەی عیسا گوت، تاکو شتیکان هەبێت سکالای لێ بکەن. بەلام عیسا خۆی چەماندەوه و بە پەنجە دەستی کرد بە نووسین لە سەر زەوی. 7 کاتیک ئەوان بەردەوام بوون لە پرسیارکردن، عیسا هەستایهوه و پێی فرمۆن: «کامەتان بێ گوناھە با یەکەم کەس بەردی تێبگریت.» 8 دیسان خۆی چەماندەوه و دەستی کردەوه بە نووسین لە سەر زەوی. 9 ئەوانە ی گوێیان لیبوو، یەک لەدوای یەک رویشتن، دەستپێک لە پیرانهوه. ئەوسا عیسا بە تەنها مایهوه، ژنەکش لەوێ راوهستابوو. 10 عیسا راستبووهوه و پێی فرمۆن: «خانم، ئەوان لە کوێن؟ کەس تاوانباری نەکردیت؟» 11 گوتی: «نەخێر گەرەم.» عیسا فرمۆی: «منیش تاوانبارت ناکەم. پرۆتیر گوناھە مەکە.» 12 دیسان عیسا قسە ی بۆ کردن و فرمۆی: «منم پرووناکی جیهان. ئەوەی دوام بکەوێت هەرگیز بە تاریکیدا ناروات، بەلکو پرووناکی ژبانی دەبێت.» 13 ئینجا فەریسییەکان پێیان گوت: «تەنها خۆت شایهتی بۆ خۆت دەدەیت. شایهتیهکەت راست نییه.» 14 عیسا پێی فرمۆن: «تەنانەت ئەگەر تەنها خۆم شایهتی بۆ خۆم بدم، شایهتیهکەم راسته، چونکە دەزانم لەکوێههاتووم و بۆ کوێ دەڕۆم. بەلام ئیوه نازانن من لەکوێههاتووم یان بۆ کوێ دەڕۆم. 15 ئیوه بەگوێرە ی پێوانەکانی

مرؤف حوكم ده‌دهن، به‌لام من كه‌س حوكم ناده‌م. 16 ته‌گه‌ر حوكميش
 بده‌م حوكم‌دانه‌كه‌م راسته، چونكه‌ به‌ته‌نانه‌م، به‌لكو‌من له‌گه‌ل باوك‌دام،
 ته‌وه‌ی كه‌ ناردوومی. 17 له‌ته‌وراتی ئیوه‌شدا نووسراوه‌ كه‌ شایه‌تی دوو
 كه‌س راسته. 18 منم شایه‌تی بۆ خۆم ده‌ده‌م، ته‌و باوكه‌ش كه‌ منی ناردووه
 شایه‌تیم بۆ ده‌دات.» 19 ته‌وسا لێیان پرسی: «باوكت له‌كو‌ییه‌؟» عیسا وه‌لامی
 دایه‌وه: «نه‌ من ده‌ناسن و نه‌ باوكیشم. ته‌گه‌ر منتان بناسیایه‌ ته‌وا باوكیشمتان
 ده‌ناسی.» 20 ته‌و قسانه‌ی له‌كاتیكه‌دا فه‌رموو كه‌ له‌ناو حه‌وشه‌كانی په‌رستگا
 له‌تزیك گه‌نجینه‌كه‌ خه‌لكی فێرده‌کرد، به‌لام كه‌س نه‌یگرت، چونكه‌
 هێشتا كاتی نه‌هاتبوو. 21 دیسان عیسا پێی فه‌رموون: «من ده‌رۆم و ئیوه
 به‌دوامدا ده‌گه‌رێن، به‌لام له‌ناو گوناوه‌كانتان ده‌مرن. ئیوه ناتوانن بینه‌ ته‌و
 شویتیه‌ی من بۆی ده‌چم.» 22 له‌به‌ر ته‌وه‌ جوله‌كه‌كان په‌رسیاریان كرد و
 گوتیان: «تایا خۆی ده‌كوژیت؟ چونكه‌ ده‌لی:» ئیوه ناتوانن بینه‌ ته‌و شویتیه‌ی
 من بۆی ده‌چم.» 23 ئیتر عیسا پێی فه‌رموون: «ئیوه هی خواره‌وه‌ن،
 من هی سه‌ره‌وه‌م. ئیوه هی ته‌م جیهانه‌ن، به‌لام من هی ته‌م جیهانه‌ نیم.
 24 له‌به‌ر ته‌وه‌ پێم گوتن: له‌ناو گوناوه‌كانتان ده‌مرن، چونكه‌ ته‌گه‌ر باوهر
 نه‌هێنن كه‌ من ته‌وم، ته‌وا له‌ناو گوناوه‌كانتان ده‌مرن.» 25 لێیان پرسی:
 «تۆ كێیت؟» عیسا پێی فه‌رموون: «من هه‌ر ته‌وه‌م كه‌ له‌ سه‌ره‌تاوه‌ پێم
 گوتن. 26 زۆر شتم هه‌یه‌ له‌سه‌رتان كه‌ بیلیم و ئیوه‌ی پێ حوكم بده‌م. به‌لام
 ته‌وه‌ی ناردوومی جێی متمانه‌یه‌، هه‌رچیم له‌و بیستووه‌ به‌ جیهانی ده‌لیم.»
 27 ته‌وان تینه‌گه‌یشتن كه‌ باسی باوكی ده‌كات. 28 له‌به‌ر ته‌وه‌ عیسا پێی
 فه‌رموون: «كاتیك كوری مرؤفتان به‌رزكرده‌وه‌، ته‌وسا ده‌زانن كه‌ من
 ته‌وم و له‌ خۆمه‌وه‌ هیچ نا‌كه‌م، به‌لكو‌به‌و جۆره‌ قسه‌ ده‌كه‌م كه‌ باوك
 فێری كردووم. 29 ته‌وه‌ی ناردوومی له‌گه‌لمدایه‌ و به‌ته‌نانه‌ جێی نه‌هێشتووم،
 چونكه‌ هه‌میشه‌ ته‌وه‌ ده‌كه‌م كه‌ جێی ره‌زامه‌ندی ته‌وه‌.» 30 كاتیک ته‌م
 قسانه‌ی ده‌کرد، زۆر كه‌س باوه‌ریان پێی هێنا. 31 عیسا به‌و جوله‌كانه‌ی
 فه‌رموو كه‌ باوه‌ریان پێی هێنابوو: «ته‌گه‌ر له‌سه‌ر فێرکردنه‌كانم بمینه‌وه‌، ته‌وا
 به‌پراستی قوتابی من و 32 پراستی ده‌ناسن، پراستی ئازادتان ده‌كات.» 33
 جوله‌كه‌كان وه‌لامیان دایه‌وه: «ئیه‌ نه‌وه‌ی ئیبراهیمین، هه‌رگیز كو‌یله‌ی
 كه‌س نه‌بوون. ئیتر چۆن ده‌فه‌رمووی: «ئیه‌ ئازاد ده‌بن؟» 34 عیسا وه‌لامی

دانهوه: «راستی راستیتان پښ ده لیم، هر که سیک گونا بکات کویله ی گوناوه. 35 کویله هه تاهه تایه له مال نامینیتته وه، به لام کور هه تاهه تایه ده مینیتته وه. (aiōn g165) 36 ته گهر کوره که نازادی کردن، ته واهه راستی نازاد ده بن. 37 ده زانم که میوه له نه وه ی ئیراهیمن، به لام هه ولی کوشتم ده ده ن، چونکه په یامه که م له دلی میوه دا جیگای نییه. 38 چیم له لای باو کم بینوه ده لیم، میوه ش چیتان له باوگانه وه بیستوه ده یکه ن.» 39 وه لامیان دایه وه: «باوگان ئیراهیمه.» عیسا ش پی فرمون: «ته گهر پوله ی ئیراهیم بو نایه، کرداره کانی ئیراهیمتان ده کرد. 40 به لام ئیستا هه ولی کوشتمن من ده ده ن، ته و که سه ی که راستی له خودا وه بیست و پی گوتن. ئیراهیم وه که میوه ی نه کردوه. 41 میوه کرداره کانی باوگان ده که ن.» جا پیمان گوت: «به زولی له دایک نه بوین. یه که باوگان هه یه که خودایه.» 42 عیسا پی فرمون: «ته گهر خودا باوگان بوایه، منتان خوشده ویست، چونکه له خودا وه درچوم و هاتوم. له خومه وه نه هاتوم، به لکو ته و ناردوم. 43 بچی له قسه کاتم تینا گهن؟ چونکه میوه ناتوان گوی له وشه کاتم بگرن. 44 میوه له ئیلیسی باوگانن، ده تانه ویت ناره زووه کانی باوگان جیه جی بکن. ته و له سهره تاوه بکوژ بووه، له راستیدا نه چه سپاوه، چونکه راستی له ته ودا نییه. کاتیک درو ده کات، به زمانی خوی قسه ده کات، چونکه دروزه و باوکی درویه. 45 هر بویه، کاتیک من راستی ده لیم میوه باوهرم پښ ناکه ن! 46 کامه تان ده توانیت گونا هیکم له سهر بسه لمتی؟ جا ته گهر راستی ده لیم، بچی باوهرم پښ ناکه ن؟ 47 ته وه ی له خودا وه یه، گوی له په یامی خودا ده گریت. بویه میوه گوی ناگرن، چونکه له خودا وه نین.» 48 جوله که کان وه لامیان دایه وه: «تایا نیمه راست نالین که تو سامیره بیت و رچی پیست تیدایه؟» 49 عیسا وه لامی دانه وه: «من رچی پیسم تیدا نییه، به لام ریزی باو کم ده گرم و میوه ش سوو کایه تیم پښ ده که ن. 50 داوای شکو بو خوم ناکم، به لام یه کیک هه یه که بوم داوا ده کات و حوکم ده دات. 51 راستی راستیتان پښ ده لیم: ته گهر یه کیک گو پرایه لی وشه کاتم بیت هر گیز مردن نابینیت.» (aiōn g165) 52 پاشان جوله که کان پیمان گوت: «ئیستا زانیمان رچی پیست تیدایه. ئیراهیم و پیغه مبه ران مردن، که چی تو ده لی: «ته وه ی گو پرایه لی وشه کاتم بیت هر گیز تامی مردن ناکات؛» (aiōn g165) 53 تایا تو

له ئیبراهیمی باوگان گهوره تری که مرد؟ پیغمبه رانیش مردن. خۆت به چی ده زانیت؟» 54 عیسا وه لّامی دانه وه: «ته گهر من خۆم شکۆدار بکه م، ته وا شکۆمه ندییه که م هیچ نییه، ته وه باوکه که شکۆدارم ده کات، ته وه ی ئیوه ده لّین خودامانه. 55 هه رچه نده ئیوه نایناسن، به لّام من ده یناسم. ته گهر یلّیم نایناسم، وه ک ئیوه ده بجه درۆزن. به لّام ده یناسم و گوپرایه لّی وشه کانی ده بم. 56 ئیبراهیمی باوگان دلّشاد بوو که پرۆژی هاتی من ببینیت، جا ته ورۆژه ی بینی و دلّخۆش بوو.» 57 جوله که کان پینان گوت: «تو جارێ ته مه نت نه بووه به په نجا سال، ئیتر چۆن ده لّیبت که ئیبراهیمت بینیه؟» 58 عیسا پێی فهرموون: «راستی راستیتان پێ ده لّیم، پێش ته وه ی ئیبراهیم له دایک ببیت، من هه م.» 59 ته وسه به ردیان هه لگرت تا کو به ردبارانی بکه ن، به لّام عیسا خۆی شارده وه و هه وشه کانی په رستگای به جیپێشت.

9 کاتیک که عیسا به رینگادا تیده په ری، پیاویکی بینی که به زگا ک نابینا بوو. 2 قوتاییه کانی لّیان پرسی و گوتیان: «رایی، کێ گوناھی کردووه، ته م پیاوه یان دایک و باوکی، وا به زگا ک نابینا به؟» 3 عیسا وه لّامی دایه وه: «نه ته مه گوناھی کردووه نه دایک و باوکیشی، به لّکو تا کو کاره کانی خودای تیدا ده ربه که ویت. 4 هه تا پرۆژه له سه رمانه کاری ته وه بکه ین که ناردوومی، چونکه شه و دادیت و که س ناتوانیت کاری تیدا بکات. 5 ته وه نده ی له جیهاندام، من پرووناکی جیهانم.» 6 ته مه ی فهرموو و تفی له سه رزه وی کرد، به تفه که قوری گرتوه و چاوی پیاوه که ی پێ سواخ دا. 7 پێی فهرموو: «پرۆ له گۆمی سیلوام خۆت بشۆ،» (سیلوام واته نێردراو). جا پرۆیشت، خۆی شوش و به چاوی ساغه وه گه رایه وه ماله وه. 8 ئینجا دراو سی و ته وانای پێشتر بینبوویان سوال ده کات گوتیان: «ته مه ته وه نییه داده نیش و سوالی ده کرد؟» 9 هه ندیک گوتیان: «خۆیه تی.» هه ندیکی دیکه گوتیان: «نه خێر، به لّام له وه ده چیت.» به لّام ته و پیدا گری ده کرد و ده یگوت: «من ته وم.» 10 ئینجا لّیان پرسی: «ته ی چۆن چاوت کرایه وه؟» 11 وه لّامی دایه وه: «پیاویک پێی ده گوتری عیسا، قوری گرتوه وه و چاوی سواخ دا، پێی فهرمووم: ”پرۆ له گۆمی سیلوام خۆت بشۆ. منیش پرۆیستم، خۆم شوش و پاشان چاوه کام بینیان.» 12 لّیان پرسی: «ته وه له کوپیه؟» گوتی: «نازانم.» 13 جا ته وه ی پێشتر نابینا بوو بردیانه لای فهرسییه کان. 14

ئەو پۇرۇزەى عىسا قۇرەكەى گرتەوہ و چاوى كردهوہ شەممە بوو. 15 لەبەر
 ئەوہ فەرىسىيەكان لىيان پرسى كە چۆن چاوى چاك بووئەوہ. پياوہ كە
 وەلامى دانەوہ: «قۇرى خستە سەر چاوم، منىش شوشتم و ئىستا دەبىم.»
 16 ھەندىك لە فەرىسىيەكان گوتيان: «ئەم پياوہ لە خوداوە نىيە، چونكە
 شەممە ناپار يۆزىت.» بەلام ھەندىكى دىكە گوتيان: «چۆن پياوئىكى گوناھبار
 دەتوانىت پەر جووى بەم جۆرە بكات؟» ئىتر دووبەرەكى كەوتە تىوانيان.
 17 ديسان لە نابىنا كەيان پرسى: «تو دەر بارەى ئەو چى دەلئى، چونكە
 چاوى تۆى چاك كردهوہ؟» گوتى: «پىغەمبەرە.» 18 رابەرانى جولەكەكان
 باوہريان نەكرد كە ئەمە نابىنا بووہ و ئىستا دەبىنىت، ھەتتا ئەوہى داىك و
 باوكى پياوہ كەيان بانگكرد. 19 لىيان پرسىن: «ئايا ئەمە كور تانە كە دەلئىن بە
 زگاك نابىنا بووہ؟ ئەى ئىستا چۆن دەبىنىت؟» 20 داىك و باوكى وەلاميان
 داىوہ: «دەزانىن ئەمە كورمانە و بە زگاك نابىنا بوو. 21 بەلام نازانىن
 ئىستا چۆن دەبىنىت، يان نازانىن كى چاوى چاك كردهوہتەوہ. لە خۆى
 پىرسن، ئەو گەورەيە و باسى خۆى دەكات.» 22 داىك و باوكى لە ترسى
 رابەرانى جولەكە ئەمەيان گوت، چونكە تەگىريان كردهوہ ھەر كەسىك
 دانىنىت كە عىسا مەسىحە كەيە، لە كە نىشت دەرىدە كەن. 23 لەبەر ئەوہ
 داىك و باوكى گوتيان: «ئەو گەورەيە، لە خۆى پىرسن.» 24 ديسان
 فەرىسىيەكان ئەو پياوہى پىشتەر نابىنا بوو بانگان كرد و پىيان گوت: «سوئىد
 بە خودا بخۆ كە راستىيە كە بلئىت! دەزانىن ئەم پياوہ گوناھبارە.» 25 كبرا
 وەلامى داىوہ: «ئەگەر ئەو گوناھبارە، نازانم، بەلام يەك شت دەزانم،
 نابىنا بووم و ئىستا دەبىم.» 26 لەبەر ئەوہ لىيان پرسى: «چى لىكردىت؟ چۆن
 چاوى تۆى كردهوہ؟» 27 وەلامى دانەوہ: «پىم گوتن گوتيان لى نەگرتم.
 بوچى ديسان دەتانەوئى بىيستن؟ ئىوہش دەتانەوئى بىنە قوتابى ئەو؟» 28
 جىنويان پىيدا و گوتيان: «تو قوتابى ئەوئىت! بەلام ئىمە قوتابى موسان. 29
 دەزانىن خودا قسەى لەگەلّ موسا كرد، بەلام نازانىن ئەمە لە كوئوہ ھاتوہ.»
 30 كبرا وەلامى دانەوہ: «ئەمە شتىكى سەيرە! ئەو چاوى كردهوہتەوہ،
 ئىوہش نازان ئەو لە كوئوہ ھاتوہ. 31 ئىمە دەزانىن خودا گوتى لە گوناھباران
 ناگرت، بەلام ئەگەر يەكئىك لە خواترس بىت و خواستى خودا پەپرە و
 بكات، ئەو گوتى لى دەگرت. 32 ھەرگىز نە بىستراوہ يەكئىك چاوى

مرؤفیکي به زځاک نابینای چاک کردبته وه. (aiōn g165) 33 ته گهر ته م کهسه له خوداوه نه بیټ، نه یده توانی هیچ بکات.» 34 پدیان گوت: «تو به ته واوی له گونا له دایک بویت. تو فیرمان ده کهیت؟» جا ده ریانکرده دهره وه. 35 عیسا بیستی دهریانکرده وه، دوزیه وه و پیی فهرموو: «باوه پر به کوری مرؤف ده کهیت؟» 36 کابرا وه لایمی دایه وه: «که وره م، ته و کیه تا کو باوه ری پی بکه م؟» 37 عیسا پیی فهرموو: «تو تهوت بینوه، ته و هه مان ته و کهسه یه که ئیستا قسه ت له گهل ده کات.» 38 ته ویش گوتی: «که وره م، باوه پر ده که م.» ئینجا کرتوشی بو برد. 39 عیسا فهرمووی: «بو حوکمدان هاتومه ته ته م جیهانه، تا کو ته وانهی نابینان بینن و ته وانهی ده بینن کویرن.» 40 هه ندیک فهرسی که له گهل بوون گوپیان له مه بوو، لییان پرسی: «تایا ئیه ش کویرن؟» 41 عیسا پیی فهرموون: «ته گهر ئیه کویر بوونایه گونا هتان نه ده بوو. به لام ئیستا ئیه ده لپن: «ده بینن،» له بهر ته وه گونا هه که تان ده مینبته وه.»

10 «پاستی پاستیتان پی ده لیم، ته وه ی له دهرگاوه نه چپته ناو پشتیری مه ره کان، به لکو به ریگایه کی دیکه دا بوی سه ربکه ویت، ته وه دز و جه رده یه. 2 به لام ته وه ی له دهرگاوه بچپته ژورره وه، ته وه شوانی مه ره کانه. 3 دهرگاوانیش دهرگا که ی لی ده کاته وه، مه ره کانیش گوی له ده نگی دهرگن، به ناو بانگی مه ره کانی خوی ده کات و ده یانباته دهره وه. 4 کاتیک هه موو ته وانهی خوی هینایه دهره وه، له پیشیانه وه دهروات و مه ره کانیش دوا ی ده که ون، چونکه ده نگی ده ناسنه وه. 5 هه رگیز دوا ی که سی بیگانه نا که ون، به لکولپی راده که ن، چونکه ده نگی بیگانه ناسن.» 6 عیسا ته م نمونه یه ی بو گپرانه وه، به لام ته وان تینه گه لشتن باسی چییان بو ده کات. 7 له بهر ته وه دیسان عیسا فهرمووی: «پاستی پاستیتان پی ده لیم، منم دهرگای مه ره کان. 8 هه موو ته وانهی پیش من هاتون دز و جه رده بوون، به لام مه ره کان گوپیان لی نه گرتن. 9 منم دهرگا که. ته وه ی له منه وه بچپته ژورره وه پرزگاری ده بیټ، نازادانه دپته ژورره وه و ده چپته دهره وه و له وه پرگا ده دوزیته وه. 10 دز نایه ت بو دزین و کوشتن و له ناو بردن نه بیټ. به لام من هاتوم تا کو ته وان ژیانان هه بیټ، ژیانیکي پرو ته واو. 11 «منم شوانه دلسوزه که. شوانی دلسوزیش ژیان خوی له پیناوی مه ره کانه دا ده نیټ.

12 به کریگیرویش شوانی مهره‌کان نییه و مهره‌کانیش هی ئەو نین. کاتیکی ده‌بینیت گورگ دیت، مهره‌کان به‌جیده‌هینیت و راده‌کات، گورگیش مهره‌کان ده‌بات و پهرته‌وازه‌یان ده‌کات. 13 کبرا هه‌لدیت، چونکه به‌کری گبراه و خه‌می مهره‌کانی نییه. 14 «منم شوانه دلسۆزه‌که. مه‌ری خۆم ده‌ناسم و ئەوانیش من ده‌ناسن، 15 هه‌روه‌ک چۆن باوک ده‌مناسیت، منیش باوک ده‌ناسم. ژیانم بۆ مهره‌کان داده‌نیم. 16 هه‌روه‌ها مه‌ری دیکه‌م هه‌یه که سهر به‌م پشتیره نین، ده‌بی ئەوانیش به‌نیم، ئەوانیش گوئیان له‌ده‌نگم ده‌بیت، جا ده‌بنه‌یه‌ک می‌گه‌ل و یه‌ک شوان. 17 له‌به‌ر ئەوه باوک منی خۆشده‌ویت، چونکه ژیانی خۆم داده‌نیم تا کو وه‌ری‌گره‌وه. 18 که‌س له‌ منی ناسینتی، به‌لکو خۆم دایده‌نیم. ده‌سه‌لاتم هه‌یه دا‌بینیم و ده‌سه‌لاتم هه‌یه بیه‌مه‌وه. ئەم پاسپاره‌یه‌م له‌ باوکه‌وه وه‌رگرتوه.» 19 به‌هۆی ئەم قسانه‌وه دیسان دووبه‌ره‌کی له‌تیو جوله‌که‌کان په‌یدا‌بوو. 20 زۆریک له‌وان گوئیان: «رۆحی پیسی هه‌یه و ورینه‌ ده‌کات. بۆچی گوئی لی ده‌گرن؟» 21 هه‌ندیکی دیکه‌یان گوئیان: «ئهمه‌ قسه‌ی که‌سیک نییه که‌ رۆحی پیسی تیدا‌بیت. ئایا رۆحی پیس ده‌توانیت چاوی نابینا چاک بکاته‌وه؟» 22 زستان بوو و له‌ تۆرشه‌لم جه‌ژنی هه‌نوکه‌ بوو، 23 عیسا‌ش له‌ حه‌وشه‌کانی په‌رستگا له‌ پریره‌وه سهر دا‌پۆشراوه‌که‌ی سلیمان پاسه‌ی ده‌کرد، که‌ هه‌ردوو لای به‌کوله‌که‌ گیرابوو. 24 جوله‌که‌کان لێ کۆبوونه‌وه و پیدیان گوت: «هه‌تا که‌ی له‌ گومان ده‌مانه‌پیلته‌وه؟ ئە‌گه‌ر تو مه‌سیحه‌ که‌یت، به‌ ئاشکرا پیمان بلی.» 25 عیسا وه‌لامی دانه‌وه: «پیم گوتن به‌لام باوه‌ر نا‌که‌ن. ئەو کارانه‌ی به‌ ناوی باوکه‌وه ده‌یکه‌م، شایه‌تیم بۆ ده‌ده‌ن. 26 به‌لام ئیوه باوه‌ر نا‌که‌ن، چونکه له‌ مهره‌کانم نین. 27 مهره‌کانم گوئی له‌ ده‌نگم ده‌گرن، منیش ده‌یانناسم و ئەوانیش به‌ دوام ده‌که‌ون، 28 ژیانی هه‌تاهه‌تایان ده‌ده‌می و هه‌رگیز له‌ ناو ناچن، که‌سیش له‌ ده‌ستم نایانزفینیت. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 باوکم که‌ به‌ منی داوون له‌ هه‌مووان گه‌وره‌تره، که‌سیش ناتوانیت له‌ ده‌ستی باوک بیانزفینیت. 30 من و باوک یه‌کین.» 31 دیسان ئەو جوله‌کانه‌ی به‌ره‌هه‌ستی عیسا‌یان ده‌کرد به‌ردیان هه‌لگرت تا کو به‌ردبارانی بکه‌ن. 32 به‌لام عیسا پێی فه‌رموون: «زۆر کاری چاکم له‌لایه‌ن باوکه‌وه پێشان‌دان، به‌هۆی کامیانه‌وه به‌ردبارانم ده‌که‌ن؟» 33 جوله‌که‌کان وه‌لامیان دایه‌وه:

«له بهر کردار یکی چاک بهردبارانت ناکهین، به لکو به هوی کفر کردنته وه، چونکه تو مروفتیت و خوت ده کهیت به خودا.» 34 عیسا ش وه لای دانه وه: «تایا له ته وراته که تان نه نووسراوه: [من یم گوتن: «عیوه خودا ونده کان»؟] 35 نووسراوه پرورزه که هه میشه راستی ده فهرمویت. ته گهر خودا ته وانه به «خودا ونده کان» ناو بنیت که وشه ی خودایان بو هاتووه ته خواره وه، 36 ئیتر چۆن عیوه به وه ده لاین که باوک بو خوی ته رخانه کردووه و ناردوویته تی بو جیهان: «تو کفر ده کهیت»، چونکه گوتم: «من کوری خودام؟» 37 ته گهر کاره کانی باوکم نه کهم، باوهرم پی مه کهن. 38 به لام ته گهر ته کارانه بکه م، هه رچه نده باوهریشم پی ناکه ن، باوهر به و کارانه بکه ن، تا کو بزانت و تی بگه ن که باوک له مندایه و منیش له باوک دام.» 39 دیسان ویستیان بیگرن، به لام له ده ستیان ده ربازی بوو. 40 ئینجا عیسا چو وه وه ته و به ری روو باری ئوردون و له وی مایه وه، له و شوینه ی که یه حیا یه که م جار خه لکی له ئاو هه لده کیشا. 41 زور خه لک هاتنه لای و ده یانگوت: «یه حیا هیچ په رجوویکی نه کرد، به لام هه رچی یه حیا ده باره ی ته م پیاوه گوتی راست بوو.» 42 له وی خه لکیکی زور باوهریان به عیسا هینا.

11 پیاویک به ناوی له عازر نه خۆش بوو که خه لکی بیت عه نیا بوو، هه مان گوندی مریه م و مه رسای خوشکی. 2 ته م مریه مه ته وه بوو که مه سیحی خاوه ن شکوی به بون چه ورکرد، به پرچی پییه کانی سر پیه وه، له عازری نه خۆشیش برای بوو. 3 خوشکه کان هه والیان بو عیسا نارد و گوتیان: «گه وره م، ته وه تا ته وه ی خۆشته وه ی نه خۆشه.» 4 کاتیک عیسا ته مه ی بیست فهرمووی: «ته م نه خۆشیه بو مردن نیه، به لکو بو شکۆداری خودایه، تا کو به هوی وه کوری خودا شکۆدار بیت.» 5 له گه ل ته وه ی عیسا مه رسا و خوشکه که ی و له عازری خۆشده ویست، 6 کاتیک بیستی نه خۆشه، دوو روژی دیکه له و شوینه ی لی بوو مایه وه. 7 دوی ته مه عیسا به قوتابیه کانی فهرموو: «با بگه رینه وه بو ناوچه ی یه هودیا.» 8 قوتابیه کان پیان گوت: «رابی، ماوه یه ک له مه و به ر جوله که کانی ته وی ده یانویست به ردبارانت بکه ن، دیسان ده چیته وه ته وی؟» 9 عیسا ش وه لای دایه وه: «تایا روژ دوازه کاترمیر نیه؟ ته وه ی به روژ پروات پی هه لئا که ویت، چونکه پروناکی ته م جیهانه ده بینیت. 10 به لام ته وه ی به

شه و پروات پئی هه لده كه ویت، چونكه پرونا كی تیدا نییه.» 11 ته مانه ی
 فهرموو، پاشان پئی فهرموون: «له عازری دۆستمان نوستوو، به لام ده رۆم
 تاكو به خه بهری بهینمه وه.» 12 ئینجا قوتاییه كان پیمان گوت: «گه ورم،
 ته گهر ته و نوستوو، چا كده بیته وه.» 13 عیسا باسی مردنی تهوی كرد،
 به لام ته وان وایانزانی باس له نوستنی ئاسایی ده كات. 14 عیسا ش به ئاشكرا
 پئی فهرموون: «له عازر مردوو. 15 له بهر ئیوه دلشادم كه له وی نه بووم،
 تاكو باوه پر بهین. وهرن، با پرۆین بۆ لای.» 16 تۆماسیش كه به دووانه
 بانگ ده كرا، به قوتاییه هاوه له كانی گوت: «با ئیتهش له گه ل ته ودا پرۆین
 تاكو له گه ل ته ودا بمرین.» 17 كاتیك عیسا گه یشته، زانی له عازر وا چوار
 پرۆه له گۆردایه. 18 بیته نیش زیکه ی پازده تیرهاویژ له ئورشه لیمه وه
 دوور بوو. 19 ژماره یه كی زۆر له جوله كه كان هاتیوونه لای مه رسا و مریه م
 تاكو سه ره خوژی برا كه یان لی بكن. 20 كاتیك مه رسا بیستی عیسا
 هاتوو، به ره وپیری چوو، به لام مریه م له مال مایه وه. 21 ئینجا مه رسا
 به عیسا گوت: «گه ورم، ته گهر لیره بوو تیا، برا كه م نه ده مرد. 22
 ئیستاش ده زانم هه رچی له خودا داوا بكهیت، خودا ده تداقی.» 23 عیسا پئی
 فهرموو: «برا كه ت زیندوو ده بیته وه.» 24 مه رساش پئی گوت: «ده زانم له
 زیندوو بوونه وه ی پرۆی دوایدا هه لده ستیته وه.» 25 عیسا پئی فهرموو: «منم
 زیندوو بوونه وه و ژبان. ته وه ی باوه ریم پئی بهینیت، ته گهر بشمریت زیندوو
 ده بیته وه. 26 هه روه ها هه ركه سیک كه زیندوو و باوه ریم پئی بهینیت،
 هه رگیز نامریت. باوه ر به مه ده كهیت؟» (aiōn g165) 27 پئی گوت: «به لی
 گه ورم. باوه ریم هیناوه كه تۆ مه سیحه كهیت، كوری خودای، ته وه ی
 بۆ جیهان دیت.» 28 پاشان كه ته مه ی گوت، چوو مریه می خوشکی
 بانگ كرد و به نهینی گوتی: «ماموستا لیره یه، بانگت ده كات.» 29 ته ویش
 كه ته مه ی بیست خیرا هه ستا و هاته لای. 30 عیسا هیشتا نه هاتیوو نه ناو
 گونده كه، به لكو له و شوینه بوو كه مه رسای لی بینی. 31 ته و جوله كانه ی
 له ماله وه له گه لی بوون و دلنه وایان ده كرد، بینیان مریه م خیرا هه ستا و
 چوو ده ره وه، دوا ی كه وتن، وایانزانی ده چینه سه ر گۆره كه تاكو له وی
 بگرییت. 32 كاتیك مریه م گه یشته ته و شوینه ی عیسا لیبوو و ته وی
 بینی، به سه ر پئیدا كه وت و پئی گوت: «گه ورم، ته گهر لیره بوو تیا،

براکم نه ده مرد...» 33 عيساش که بينی ده گريئت و نه و جوله کانهش که له گه لی هاتيوون ده گريين، کاری له رۆحی کرد و خه مبار بوو، 34 لی پرسین: «له کویان داناوه؟» نه وانیش وه لامیان دایه وه: «گوره م، و ره و بینه.» 35 جا عيسا گریا. 36 له بهر نه وه جوله که کان گوتیان: «سه بر بکن، چه ندی خو شده ویست!» 37 به لام هه ندیکان گوتیان: «ئه مه که چاوی نابینا که ی چاک کرده وه، ئایا نه یده توانی وای بکر دایه ئه مینش نه مردایه؟» 38 دیسان عيسا له ناخه وه خه م دایگرت و هاته لای گوره که که شه شکه و تیک بوو ده مه که ی به ردیکی پیره زابوو. 39 عيسا فرمووی: «به رده که لاده ن.» مه رسای خوشکی مردوه که یی گوت: «گوره م، بونی کردوه، چونکه چوار روزه.» 40 عيساش یی فرموو: «ئه ی پیم نه گوتی ئه گه ر باوه ر بکه ییت شکوی خودا ده بینیت؟» 41 نه وسا به رده که یان لای برد، عيساش چاوی هه لپری بو تاسمان و فرمووی: «باوکه، سوپاست ده که م که گوتی لی گرتم. 42 ده مزانی که تو هه مینشه گویم لی ده گریت. به لام له بهر نه وه خه لکه ی له م ناوه راوه ستاون ئه مه م گوت، تا کو باوه ر بکن که تو منت ناردوه.» 43 که ئه مه ی فرموو، به ده نگیکی به رز هاواری کرد: «له عازر وه ره ده ره وه!» 44 نه وسا مردوه که هاته ده ره وه، ده ست و قاچی به کفن به سترابوو، رووشی به ده سمالیک پیچرابوو. عيساش یی فرموون: «بیکه نه وه، بهین با پروا.» 45 له بهر نه وه ژماره یه کی زور له جوله که کان که بو لای مریه م هاتيوون و نه مه یان بینی که عيسا کردی، باوه ریان یی هینا. 46 به لام هه ندیکان چوونه لای فره یسییه کان و نه وه ی عيسا کرد بووی پیدان پرا گه یاندن. 47 له بهر نه وه کاهینانی بالا و فره یسییه کان نه ندامانی نه نجومه نی بالایان کو کرده وه. گوتیان: «چی بکه یین؟ چونکه ئه م پیاوه په رجوی زور ده کات. 48 نه گه ر به م شیوه یه لیگه رین هه موو خه لکه که باوه ری پئ ده هین، رۆمانیه کانیس دین، په رستگا که مان ده پرووختین و نه ته وه که مان پاپیچ ده که ن.» 49 یه کییک له وان، به ناوی قه یافا، نه و ساله سه روکی کاهینان بوو، یی گوتن: «ئیه هیهچ نازان! 50 تینا گه ن که باشتره بوتان پیاویک له جیاتی گه ل بمریت، له وه ی که گه ل هه مووی له ناو بچیت.» 51 نه و له خو یه وه ئه مه ی نه گوت، به لکو له و ساله دا سه روکی کاهینان بوو، پشبینی کرد که عيسا له جیاتی گه ل ده مریت، 52 نه ک ته نها له

جياتى ئەو گەلە، بەلكو تاكو رۆلەكانى خودا كە پەرتەوازە بوون كۆبكاتەوہ و يەكئىختاتەوہ. 53 ئىتر لەو رۆژەوہ پىلانى كوشىتىيان دارشت. 54 لەبەر ئەوہ چىتر عىسا بە ئاشكرا بەناو خەلكى يەھودىادا نەدەگەرا، بەلكو لەو پۆہ چوہە ناوچەكانى نزىك چۆلەوانى، بۆ شارىك ناوى ئەفرايم بوو، لەگەل قوتايىيەكانى لەوى ماىەوہ. 55 لەو كاتەدا جەژنى پەسخەى جولەكەكانى نزىك بوو، زۆر كەس لە گوندەكانەوہ پىش جەژن بۆ ئورشەلیم هاتبوون تاكو خۆيان پاك بكەنەوہ. 56 جا بە دواى عىسادا دەگەران، ھەرەھا كاتىك لە ھەوشەكانى پەرسىگا راوہ ستابوون بە يەكتريان دەگوت: «راتان چىيە؟ ئايا بۆ جەژن نايەت؟» 57 كاهىنانى بالا و فەرىسىيەكانىش فەرمانيان دەرکردبوو ئەگەر ھەر كەسىك بزائىت ئەو لەكوپىيە، دەبىت ئاشكراى بكات، تاكو بىگرن.

12 شەش رۆژ پىش جەژنى پەسخە عىسا ھاتە بىتەنيا كە لەعازرى لىبوو، ئەوہى عىسا لەتىو مردووان ھەلىستاندەوہ. 2 لەوى شىوئىكان بۆ ئامادە كرد، مەرسا خزمەتى دەكرد، لەعازرىش يەكىك بوو لەوانەى لەگەلى پالىدا بووہوہ. 3 مەرىمىش نىولىتر بۆنى ناردىنى بىگەردى گرانبەھى ھىنا و پىيەكانى عىساي پى چەوركرد، ئىنجا بە قژى پىيەكانى عىساي سەپىيەوہ و مالاكەش پەربوو لە بۆنى خۆش. 4 يەھوزاى ئەسخەرىوتى كە يەكىك بوو لە قوتايىيەكانى و بەتەمابوو بە گرتى بدات، گوتى: 5 «بۆچى ئەم بۆنە بە سى سەد دىنار نەفرۆشرا و نەدرا بە ھەژاران؟» 6 ئەمەى گوت نەك لەبەر ئەوہى خەمى ھەژارانى دەخوارد، بەلكو لەبەر ئەوہى دز بوو و سندوقى پارەشى لەلا بوو، لەو پارەيەى دەبرد كە تىيدا دادەنرا. 7 عىساش فەرمووى: «وازی لى بېئىن، بۆرۆزى ناشتم ھەلىگرتبوو، 8 چونكە ھەژاران ھەمىشە لەگەلتانن، بەلام من ھەمىشە لەلاتان نىم.» 9 كاتىك ژمارەيەكى زۆر لە جولەكەكانى زانىيان عىسا لەو پىيە، ھاتن، نەك تەنھا لەبەر عىسا، بەلكو بۆ پىنىنى لەعازرىش كە لەتىو مردووان ھەلىستاندەوہ. 10 ئەوسا كاهىنانى بالا تەگبىريان كرد لەعازرىش بكوژن، 11 چونكە ژمارەيەكى زۆر لە جولەكەكانى بەھزى ئەوہوہ دەرۆشتن و باوہريان بە عىسا دەھىنا. 12 بۆ بەيانى ئەو ئاپۆرەيە لە خەلك كە ھاتبوون بۆ جەژن، بىستيان كە عىسا دىت بۆ ئورشەلیم. 13 لقە دار خورمايان برد و بەرەوپىرى چوون، ھاواريان دەكرد: «ھۆسانا! پىرۆزە

ئەو ەى بە ناوى يەزدانەو ە دىت!]] «پىرۆزە پاشاى ئىسرائىل!» 14 عىسا
 جاشكىكى بىنى، سواری بوو، وەك نووسراو: 15 [ئەى شارى سىيۆن
 مە ترسە، ئەو تا پاشا كەت دىت بە سواری جاشى ما كەرىك. 16 سەرە تا
 قوتايىبە كانى لەمانە تىنە گەيشتن. بەلام پاش ئەو ەى عىسا شكۆدار كرا، پىريان
 كەوتەو ە كە ئەمانە دەر بارەى ئەو نووسراون، ئەوانىش ئەمانەيان بۆ ئەو
 كە دوو ە. 17 ەرو ەها ئەو خەلكەش كە لەگەلى بوون كاتىك لەعازرى
 لەناو گۆرە كەو ە بانگ كەرد و لەئىو مردوواندا ەلىستاندەو ە، شاىە تىيان بۆى
 دەدا. 18 لەبەر ئەو ە بوو خەلكە كە چوونە دەرەو ە بۆ ئەو ەى پىشوازى لى
 بكن، چونكە بىستىيان ئەو پەر جوو ەى كە دوو ە. 19 فەر سىبە كانىش بە
 يەكتىيان گوت: «دە بىن ئىو ەىچتان لە دەست نايەت! ئەو تا ەموو
 جىهان دوای كەوتو ە!» 20 ەندىك يۆنانى لەئىو ئەوانە بوون كە ەاتىون
 لە جەژندا خواپەرسى بكن. 21 ئەوان ەاتنە لای فىلىپپوسى خەلكى
 يىت سەيدای جەلىل و پىيان گوت: «گەر ەم، دەمانە وىت عىسا بىنن.»
 22 فىلىپپوسىش ەات و بە ئەندراوسى گوت، ئىنجا ئەندراوس و فىلىپپوس
 ەاتن و بە عىسايان گوت. 23 عىساس و ەلامى دانەو ە و فەر مووى: «كاتى
 شكۆدار كەردنى كورى مرؤف ەاتو ە. 24 راستى راستىيان پى دەئىم، دەنكە
 گەئىم ئەگەر نەكە وىتە ناو زەوى و نەمرىت، بە تەن ەا دەمىنئەو ە. بەلام كە
 مرد، ئەوسا بەر ەمى زۆر دەدات. 25 ئەو ەى ژيانى خۆى خۆش دەو یت
 دەيدۆر ىنئىت، بەلام ئەو ەى لەم جىهانەدا رقى لە ژيانى خۆى دە بىتەو ە،
 ئەوا بۆ ەت ەت ەتايە ژيانى دە پارىزىت. (aiōnios g166) 26 ئەو ەى خزمەتم
 دەكات با بە دوام بکەو یت. ئىتر من لە ەەر شو ىنئىك ىم، خزمەتكارىشم
 لەو ىبە. ئەگەر يەكئىك خزمەتم بکات باوكم رىزى لى دە گرىت.» 27 «ئىستا
 خە مبارم، چى بلئىم؟» باوکه لەم كاتە رزگارم بکە؟» بەلام نەخىر، من بۆ
 ئەم كاتە ەاتووم. 28 ئەى باوكم، ناوت شكۆدار بکە!» جا دەنگىك
 لە ئاسمانەو ە ەات: «شكۆدارم كە دوو ە و شكۆدارىشى دە كەمەو ە.» 29
 ئەو خەلكەى لەوى ئامادە بوون گو ىيان لىبوو و گو ىيان: «ەو ە ترىشقە
 بو!» ەندىكى دىكەيان گو ىيان: «فرىشتە بەك بوو قسەى لەگەل كەرد.» 30
 عىسا فەر مووى: «ئەو دەنگەى ەات بۆ من نەبوو، بەلكو بۆ ئىو ە بوو. 31
 ئىستا كاتى حوكمدانى ئەم جىهانەبە. ئىستا سەرۇكى ئەم جىهانە دەر دە كرىت.

32 کاتیک منیش له زه و بییه وه بهرز ده کریمه وه، ئەوا هه مووان بۆ لای خۆم راده کیشم.» 33 ئەمە می گوت ئاماژە ی کرد به و شیوه مردنە ی که ده بیئت بمریت. 34 خه لکه که وه لامیان دایه وه: «له ته وراتدا بیستو ومانه که مه سیح هه تاهه تایه ده مینیتته وه، ئیتر چۆن ده لئی ”کور ی مرو ف ده بیئت بهرز بکریتته وه“؟ ئەم کور ی مرو فه کییه؟» (aiōn g165) 35 عیسا ش یی فرمومون: «روونا کییه که تان بۆ کاتیکی کورت له سه ر ده مینیتته وه. برۆن هه تا پروونا کیتان له گه له، نه وه ک تاریکیتان به سه ردا بیئت، چونکه ئەوه ی به تاریکیدا ده پروات نازانی بۆ کو ی ده پروات. 36 باوه ر به پروونا کییه که بهینن هه تا پروونا کییه که تان له گه لدا یه، تا کو بینه رۆله ی پروونا کییه که.» عیسا ئەمانه ی فرموو، رۆیشت و خۆ ی لئیان شارده وه. 37 هه رچه نده زۆر په رجو ی له به رده میان کرد، به لام باوه ریان پێ نه هینا، 38 تا کو وته ی ئیشایا پیغه مبه ر بیته دی که گوئی: [ئە ی یه زدان، کێ باوه ری به په یامه که مان کرد و هیزی یه زدان بۆ کێ ده رکه وت؟] 39 له بهر ئەوه نه یان توانی باوه ر بهینن، چونکه ئیشایا له شوینیکی دیکه گوئی: 40 [چاویانی کو ی و دلایانی ره فکردووه، بۆ ئەوه ی به چاویان نه بینن و به دلایان تینه گه ن، نه وه ک بگه رینه وه و منیش چاکیان بکه مه وه.] 41 ئیشایا ئەمانه ی گوت، چونکه شکۆ ی ئەوه ی بینی و باسی کرد. 42 هه رچه نده ژماره یه کی زۆر له رابه ره کانیش باوه ریان یی هینا، به لام له بهر فره رسییه کان رایانه ده گه یاند نه وه ک له که نیشت ده ربکرین، 43 چونکه شکۆ ی خه لکیان له شکۆ ی خودا زیاتر خۆ شده ویست. 44 ئینجا عیسا به ده نگ ی بهرز فرموی: «ئەوه ی باوه ر پم پێ بهینیت، باوه ر به من ناهینیت، به لکو به وه ی ناردوومی، 45 ئەوه ش که ده مینیت، ئەوه ده بینیت که ناردوومی. 46 من وه ک پروونا کی هاتوومه ته جیهان، تا کو هه رکه سیک باوه ر پم پێ بهینیت له تاریکیدا نه مینیتته وه. 47 «ئە گه ر یه کییک گوئی له وته کاتم بوو و کاری پێ نه کرد، من حوکی نادهم، چونکه نه هاتووم تا کو جیهان حوکم بده م، به لکو جیهان پرزگار بکه م. 48 ئەوه ی ره تم بکاته وه و وته کاتم وه رنه گرت، یه کییک هه یه حوکی بدات، ئەو قسه یه ی که من کردم له رۆزی دوا ییدا حوکی ده دات. 49 من له خۆ مه وه قسه م نه کردووه، به لکو ئەو باوکه ی که ناردوومی، رایسپاردووم که چی بلیم و چ قسه یه ک بکه م. 50 ده زانم پاسپارده ی ئەو

خەلکی بۆرئیانی هەتا هەتای دەبات، هەر بۆیە هەرچی بۆم، بە و جۆرە دەبۆم
کە باوکم پێی فەرمووم.» (aiōnios g166)

13 پێش جەژنی پەسخە، عیسا دەیزانی کاتی هاتوو ئەم جیهانە بە جیپیلێت
و بۆ لای باوک بگەریتەو، جا ئەوانە هی خۆی بوون لە جیهاندا خۆشی
دەویستن، هەتا ئەو پەری خۆشویستن. 2 ژەمی ئیوارە بوو، شەیتان خستبوویە
دلی یەهوزای ئەسخەریوتی کوری شیمۆن، کە عیسا بە دەستەو بەدات. 3
عیساش کە دەیزانی باوک هەموو شتیکی خستوو ئە ژێر دەستی، هەر وەها
لە خوداوە هاتوو و بۆ خوداش دەگەریتەو، 4 لەسەر خوان هەستا و
کەوا کە ی دا کەند و خاویلیه کی هەلگرت و لە ناوقەدی بەست. 5 پاشان
عیسا ئاوی کردە ناو لەگەتیک و دەستی بە شوشتی پێی قوتاییه کان کرد و
بە و خاویلیه ی کە بە ناوقەدیو بەستبووی پێیانی دەسپریه و. 6 کاتییک
گەبشتە سەر شیمۆن پە ترۆس، شیمۆن پێی گوت: «گەرەم تو پێی من
دەشۆیت؟» 7 عیسا لە وەلامدا پێی فەرموو: «ئەمە ی ئیستا دەیکەم تو لێی
تێینا گەیت، بەلام دواتر تێیدەگەیت.» 8 پە ترۆس پێی گوت: «هەرگیز پێم
ناشۆیت.» عیساش وەلامی دایه و: «ئەگەر پێت نەشۆم، لەگەل من بەشت
ناییت.» (aiōn g165) 9 جا شیمۆن پە ترۆس پێی گوت: «گەرەم، تەنە پێم
نا، بەلکو دەست و سەریشم!» 10 عیساش پێی فەرموو: «ئەو هی خۆی
شوشتی تەنە پێوستی بە پێ شوشتن هەیه، تەواوی جەستە ی پاکە. ئیو ش
پاکن بەلام هەمووتان نا.» 11 عیسا فەرموو: «هەمووتان پاک نین،»
چونکە دەیزانی کێ بەگرتی دەدات. 12 پاش شوشتی پێیان کەوا کە ی
خستەو سەر شانی و دانیشته و، لێی پرسین: «تایا لەو تێگەشتن کە بۆم
کردن؟ 13 ئیو بە «مامۆستا» و «گەرە» بانگم دەکەن و راست دەکەن،
چونکە من وام. 14 جا کە من گەرە و مامۆستاتانم و پێم شوشتن، ئیو ش
لەسەر تانە پێی بەکتری بشۆن. 15 من نمونە یە کم پێدان تا کو ئەو هی بۆم کردن
ئیو ش بیکەن. 16 راستی راستیتان پێ دەبۆم: کۆیلە لە گەرە کە ی زیاتر
نیه، نێردراویش لەو هی ناردوو یه تی زیاتر نیه. 17 ئەگەر ئەمانە تان زانی،
خۆزگە دەخواریت بە ئیو ئەگەر پەپره وتان کرد. 18 «باسی هەمووتان
ناکەم. ئەوانە ی هەلمبژاردوون دەیاناسم، بەلام تا کو ئەو هی لە نووسراو
پەرۆزە کە هاتوو یه تە دی: [ئەو هی ئەمە کی کردووم، ناپاکی لەگەلم کرد.] 19

«له ئیستاوه پیتان ده لیم پیش تهوهی رووبدات، تاکو کاتیک پروویدا باوهر بکهن که من تهوم. 20 راستی راستیتان پی ده لیم: تهوهی پیشوازی له وه بکات که ده ییرم، تهوا پیشوازی له من ده کات، تهوهی پیشوازی له من بکات، پیشوازی له وه ده کات که نار دوومی.» 21 کاتیک عیسا ته مانه ی فهرموو، رۆحی خه مبار بوو و شایه تی دا: «راستی راستیتان پی ده لیم: یه کیگان به گرتم ده دات.» 22 قوتابیه کان سهیری یه کتریان ده کرد و دلنیا نه بوون مه بهستی له کییه. 23 یه کییک له قوتابیه کان که عیسا خوشی ده ویست له ته نیشتی پالیدا بووه وه، 24 شیمون په ترۆس ئاماژه ی بو کرد تاکو پرسیار له عیسا بکات که مه بهستی له کییه. 25 ته ویش شانی دا به سهر سنگی عیسا دا و پی گوت: «گه وره م، کییه؟» 26 عیسا وه لای دایه وه: «تهو که سه یه که ته م پارووه نانه له قاپه که هه لده کیشم و ده یده می.» ئینجا پارووه که ی له قاپه که هه لکیشا و دای به یه هوزای کوری شیمونی ته سخه ریوتی. 27 هه رکه پارووه که ی وه رگرت، شه یتان چوو نه ناویه وه. عیساش پی فهرموو: «تهوهی به ته مای بیکه یت، خیرا بیکه.» 28 هیچ که سییک له وانیه له سهر خوانه که له گه لی دانیشتبون تینه گه یشتن بوچی عیسا ته مه ی پی فهرموو. 29 هه ندیکان وایازانی عیسا پی ده فهرموئی که چییان پیویسته بو جه ژن بیکریت، یان شتیک بداته هه ژاران، چونکه سندوقی پاره که له لای یه هوزا بوو. 30 ته ویش که پارووه که ی وه رگرت یه کسه ر چوو ده ره وه. تهو کاته شه و بوو. 31 کاتیک چوو ده ره وه، عیسا فهرمووی: «ئیستا کوری مروف شکودار کرا و خوداش تپیدا شکودار کرا. 32 جا ته گه ر خودا تپیدا شکودار کرا، خوداش کوره که له خویدا شکودار ده کات، ده سته جی شکوداری ده کات. 33 «رۆله کانم، ماوه یه کی کورت له گه ئاندا ده بم. جا به دوامدا ده گه رین، به لام وهک چون به جوله که کانم گوت، ئیستا به ئیوه شی ده لیم: ئیوه ناتوانن بینه تهو شوینه ی که من بوی ده چم. 34 «من راسپارده یه کی نویتان ده ده می: یه کتریتان خوشبوئی. وهک خوشبوستن، ئیوه ش به و جوهره یه کتریتان خوشبوئی. 35 به مه هه موو خه لک ده زانن که قوتابی منن، ته گه ر خوشه ویستیتان بو یه کتری هه یت.» 36 شیمون په ترۆسپیش لی پرسی: «گه وره م، بو کوی ده چیت؟» عیساش وه لای دایه وه: «تهو شوینه ی بوی ده چم، ئیستا ناتوانیت دوامبکه ویت، به لام دواتر دوام ده که ویت.» 37

ديسان په ترؤس لپې پرسې: «گوره م، بوجې ئېستا ناتوانم دواتبکهوم؟ ژيانم بۆتو داده نيم،» 38 عيسا وه لامي دايه وه: «ژيانت بۆ من داده نييت؟ راستي راستيت پي ده ليم: پيش خویندنی که له شیر، توی جار نکولی له ناسینی من ده که یت!

14 «نیگه ران مه بن. پشت به خودا بیهستن، پشت به منیش بیهستن. 2 مالی باوکم ژوروی زوری لییه، نه گهر تاوا نه بوایه پیم ده گوتن. من ده چم تاکو شویتان بۆ تاماده بکه م. 3 جا که رویشتم و شویم بۆ تاماده کردن، دیمه وه و ده تانبه مه لای خوم، تاکو میوهش له و شوینه بن که من لپی ده بم. 4 میوهش ریگای نه و شوینه ده زانن که بوی ده چم.» 5 توماس پی گوت: «گوره م، نازانین بۆ کوی ده چیت، چۆن ریگا که بزانی؟» 6 عيساس پی فهرموو: «منم ریگا و راستی و ژيان. کهس نایه ته لای باوک له ریگای منه وه نه ییت. 7 نه گهر میوه منتان بناسیایه، باوکیشمتان ده ناسی. له ئیستاوه ده یناسن و بینوتانه.» 8 فیلیپوس پی گوت: «گوره م، باوکان پیشان بده و به سمانه.» 9 عيساس پی فهرموو: «فیلیپوس، ئایا ته نانهت له دواوی نه م ماوه زورهش که له گه لئانم، نه تناسیوم؟ نه وهی منی بینیه باوکی بینیه. ئیتر چۆن ده لپی: «باوکان نیشان بده»؟ 10 ئایا باوه ر ناکی من له باوکدام و باوکیش له مندایه؟ نه و قسانه ی پیتانی ده لیم له خومه وه نایلیم، به لکو باوک که له مندا نیشته جییه، نه و کاره کانی خوی ده کات. 11 باوه ر م پی بکه ن که من له باوکدام و باوکیش له مندایه، نه گهر نا به هوی کاره کان خویانه وه باوه ر بکه ن. 12 راستی راستیتان پی ده لیم: نه وهی باوه ر م پی به نییت، نه و کارانه ده کات که من ده یکم، له مانهش گوره تر ده کات، چونکه بۆ لای باوک ده چم. 13 هه رچییه ک به ناوی منه وه داوا بکه ن ده یکم، تاکو باوک له کوره که دا شکودار ییت. 14 نه گهر شتیگان به ناوی منه وه داوا کرد، ده یکم. 15 «نه گهر منتان خۆشبوئی کار به راسپارده کاتم ده که ن. 16 منیش داوا له باوک ده که م یارمه تیده ریکی دیکه تان بداتی که هه تاهه تابه له گه لئان بمینیتته وه، (aiōn g165) 17 رۆحی راستی، که جیهان ناتوانیت وه ریگریت، چونکه نایینیت و نایناسیت. به لام میوه ده یناسن، چونکه له گه لئان ده مینیتته وه و له ناو میوه دا ده ییت. 18 به هه تیوی به جیتان ناهیلیم، دیمه وه لاتان. 19 پاش ماوه یه کی که م ئیتر جیهان نامینیت، به لام

ئىيۈ دەمىيىن. لەبەر ئەۋەي من زىندووم، ئىيۈش دەژىن. 20 لە ۋرۇژەدا دەزانن من لە باۋكدام، ئىيۈش لە مندان، منىش لە ئىيۈدام. 21 ئەۋەي پارسپاردەكەنى منى لەلايە ۋ كارىيان پى دەكات، ئەۋا منى خۆشەۋىت. ئەۋەي منى خۆشەۋى، باۋكىشمى خۆشەۋىت، منىش خۆشەۋىت ۋ خۆمى بۇ دەردە خەم. 22 ئىنجا يەھوزايەكى دىكە، كە يەھوزاي ئەسخەرىۋى نەبوۋ، لى پىرسى: «گەرەم، بۇچى دەتەۋى خۆت بۇ ئىمە دەربىخەيت، بەلام بۇ جىهان نا؟» 23 عىسا ۋەلامى دايەۋە: «ئەۋەي منى خۆشەۋى كار بە ۋتەكەم دەكات، باۋكىشم خۆشى دەۋىت ۋ من ۋ باۋك دىيىنە لاي ۋ لەلاي ئەۋىش نىشتەجى دەبىن. 24 ئەۋەش كە منى خۆشناۋىت كار بە ۋتەكەم ناكات. ئەم ۋتەنەي گوتىيان لى دەبىت ھى من نىيە، بەلكو ھى ئەۋ باۋكەيە كە ناردوومى. 25 «ئەمانەم پى گوتن كە ھىشتا لەلاتانم. 26 بەلام يارمەتيدەرەكە، رۇخى پىرۇز، ئەۋەي باۋك بە ناۋى منەۋە دەبىرەيت، ئەۋ ھەموو شىكىگان فېردەكات ۋ ھەموو ئەۋ شتەنەي پىم گوتون بىرتان دەخاتەۋە. 27 «ئاشىتان بۇ بەجىدە ھىلم، ئاشتى خۇمتان دەدەمى. ئەۋەي من دەتاندەمى ۋەك ئەۋە نىيە كە جىهان دەتانداتى. نىگەرەن مەبن ۋ مەترسن. 28 «گوتىيان لىۋو پىم گوتن: «دەرۇم ۋ دىمەۋە لاتان، ئەگەر مەنتان خۆشەۋى، دلشاد دەبن كە دەچمە لاي باۋك، چۈنكە باۋك لە من مەزترە. 29 ئەۋەتا ئىستا پىش پروودانى پىم گوتن، تاكو كاتىك پروودا باۋەر بەيىن. 30 لەمەۋلا زۇر قەسەتان لەگەل ناكەم، چۈنكە سەرۋكى ئەم جىهانە ۋا دىت. ھىچ دەسەلا تىكى بەسەر مندا نىيە، 31 بەلام ئەۋ دىت تاكو جىهان بزائىت باۋك خۆشەۋىت ۋ بەۋ شىۋەيە كار دەكەم كە باۋك پارسپاردووم. «ھەستن، با لىرە برۇين.

15 «منم مىۋى راستەقىنە، باۋكىشم رەزەۋانەكەيە. 2 ھەر لىكىك لە مندا بەر نەگرىت لى دەكاتەۋە. ھەر لىكىكىش بەر بگرىت پاكى دەكاتەۋە تاكو بەرھەمى زىاتر بدات. 3 ئىيۈ ئىستا بەھۆى ئەۋ قەسەيەى بۇم كردن پاكىن. 4 بە منەۋە پەيۋەست بن ۋ منىش بە ئىيۈۋە. چۈن لى بەتەنھا ناتوانىت بەرھەم بدات ئەگەر بە دار مىۋەكەۋە پەيۋەست نەبىت، ئىيۈش ئاۋان، ئەگەر بە منەۋە پەيۋەست نەبن. 5 «منم مىۋەكە ۋ ئىيۈش لىقەكانن. ئەۋەي بە منەۋە پەيۋەست بىت ۋ منىش بەۋەۋە، ئەۋا بەرھەمى زۇر دەگرىت،

چونکه به ئې من ناتوانن هيچ شتيك بكن. 6 ته وهى به منه وه په يوه ست نه يټ وهك لق فرېده دريټه دهره وه، وشك ده يټ و كوده كړيټه وه، فرېده دريټه ناو تاگر و ده سووټيټ. 7 ته گهر به منه وه په يوه ست بن و ته كانم له ناختان بچه سپيټ، هه رچييه گان ده وي داواى بكن بوتان ده يټ. 8 باوكم شكودار ده يټ ته گهر ئيوه به رهه مى زور بگرن؛ به وه دهره كه وي كه ئيوه قوتابى منن. 9 «هروهك چون باوك منى خو شو ليستوه، ئاوا ئيوه خو شو ليستوه، جا به خو شه وليستيه كه مه وه په يوه ست بن. 10 ته گهر ئيوه كار به پاسپارده كانم ده كهن، به خو شه وليستيه كه مه وه په يوه ست ده بن، ههروهك من كارم به پاسپارده كانى باوكم كردوه و به خو شه وليستيه كه يه وه په يوه ست ده بم. 11 تم شتانه م پي گوتن تاكو خو شى منتان تيدا يټ و خو شيتان پر و ته واو يټ. 12 پاسپارده ي من ته مه يه: يه كتر يتان خو شيوى وهك خو شو ليستن. 13 كه س خو شه وليستي له مه گوره ترى نيه كه يه كييك ژيانى خوى بو دوسته كانى دابنيټ. 14 ئيوه دوستى منن، ته گهر كار به وه بكن كه راتانده سپيرم. 15 ئير به كويله ناوتان نابم، چونكه كويله نازانيټ گوره كه ي چى ده كات. به لام ناوى دوستم لينان چونكه هه رچييه كم له باوكه وه بيسټو و پيم را گهيانندن. 16 ئيوه منتان هه لنه بژارد، به لكو من ئيوه هه لبرارد، ده ستنيشام كردن تاكو پرؤن به رهه م بهينن و به رهه مه كه تان بمينيټ، تاكو هه رچييه ك به ناوى منه وه له باوك داوا بكن بتاندا تي. 17 به مانه راتانده سپيرم تاكو يه كتر يتان خو شيوى. 18 «ته گهر جيهان رقى ليتان ده يټه وه، ته وه بزاتن پيش ئيوه رقى له من بووه ته وه. 19 ته گهر ئيوه هى جيهان بوونايه، ته وا جيهان وه كو هى خوى خو شى ده وليستن. ئيستا ئيوه هى جيهان نين به لام من ئيوه له جيهانه وه هه لبرارد وه، له بهر ته وه جيهان رقى ليتانه. 20 بهيننه وه بيرتان چيم پي گوتن: «كويله له گوره كه ي زياتر نيه.» ته گهر منيان چه وساند يټه وه، ئيوه ش ده چه وسيننه وه. ته گهر وشه ي منيان پاراستيټ، هى ئيوه ش ده پاريزن. 21 به لام هه موو ته مانه تان له بهر ناوى من پي ده كهن، چونكه ته وه ي ناردوومى ته وان ناياسن. 22 ته گهر نه هاتبام و قسه م بو نه كردبان، گوناحيان نه ده بوو، به لام ئيستا بيانويان نيه بو گوناوه كه يان. 23 ته وه ي رقى له من يټه وه، رقى له باوكيشمه. 24 ته گهر له تيو انياندا ته و كارانه م نه كرد بو وايه كه كه سى ديكه نه يكر دووه، گوناحيان

نەدەبوو. بەلام ئىستا بينىيان و رقيان لە من و لە باوکم بوو تەو. 25 بەلام ئەمە پروویدا تا کو ئەو وتەيە بێتە دى که لە تەوراتە کەياندا نووسراو: [بەبى ھۆرقيان ليم بوو تەو]. 26 «جا کاتیک يارمە تیدەرە که دیت، ئەو ھى لە لایەن باوکەو ھۆتانی دەنیرم، که رۆحى راستیە که لە باوکەو ھەل دەقوئیت، ئەو شایەتیم بۆ دەدات. 27 ئیو ش شایەتی دەدەن، چونکە لە سەر تەو ھەل گەل مەن.

16 «ئەم شتانەم پى گوتن، تا کو بى ئومید نەن. 2 لە کە نیشته کان دەردە کرین، لە راستیدا کاتیک دیت ئەو ھى دە تانکوژیت وا دە زانیت نزمەتی خودا دە کات. 3 ئە مانەش دە کەن، چونکە نە باوکان ناسیو و نە مەن. 4 بەلام ئە مانەم پى گوتن، تا کو ئە گەر کاتیان ھات بىرتان بکە ویتەو ھەم کە مەن پیم گوتوون. لە سەر تەو ئە مانەم پى نە گوتن، چونکە لە گەل تان بووم. 5 «ئىستا دە چەمە لای ئەو ھى ناردوومى و کەستان ليم ناپرسیت: ”بۆ کوئ دە چیت؟“ 6 کە چى دلگران بەو ھى کە ئە مەم پى گوتن. 7 بەلام راستیان پى دە لیم: باشترە بۆتان کە پرۆم، چونکە ئە گەر نە پرۆم، يارمە تیدەرە کە تان بۆ نایەت. بەلام ئە گەر پرۆم بۆتانی دە نیرم. 8 کاتیک ئەو دیت، دە بىسە لمینیت کە جیھان بە ھەل تىگە یشتون لە گوناھ و راستو دوستی و حوکدان: 9 لە سەر گوناھ، چونکە باو پرۆم پى ناھین؛ 10 لە سەر راستو دوستی، چونکە دە چەمە لای باوک و ئیتر نامبىن؛ 11 لە سەر حوکدانیش، چونکە گەر ھى ئەم جیھانە حوکم دراو. 12 «ھىشتا شتى زورم ھەبە پیتانی بلیم، بەلام ئىستا ناتوان بەرگەى بگرن. 13 بەلام کاتیک ئەو دیت، کە رۆحى راستیە، ئەو بۆ راستی تەواو پیتان دە کات، چونکە لە خۆیەو ھىچ نالیت، بەلکو ئەو ھى گوئى لى دە بێت دە بێت و پرايدە گەيە نیت چى پروودە دات. 14 ئەو شکودارم دە کات، چونکە ئەو تان پى پرايدە گەيە نیت کە لە منەو ھەریدە گریت. 15 ھەموو ئەو ھى کە ھى باوکە، ھى منیشە. لە بەر ئەو ھى گوتم، رۆحى پرۆز لە ھى مەن و ھەردە گریت و پیتانی پرايدە گەيە نیت. 16 «پاش کە مێک نامبىن، ئینجا پاش کە مێک دیسان دە مبین.» 17 ھەندیک لە قوتابییەکانى بە یەکتریان گوت: «ئەمە چى کە پیتان دە فەر موی: ”پاش کە مێک ئیتر نامبىن، پاش کە مێکیش دە مبین“ و ”چونکە دە چەمە لای باوک“؟» 18 گوتیان: «ئەم ”کەم“ بە یە چى کە باسى دە کات؟ نازانین چى

ده فەرموئ!» 19 عيسا زانی که ده یانویست پرسیاری لئ بکن، بۆیه پئی فرموون: «ئایا له بهر ئەمە پرسیار لە یه کتری ده کەن که گوتم: "پاش که مییک ئیتر نامیین، پاش که مییکیش ده مبین؟" 20 راستی راستیتان پئی ده لئیم: ئیوه ده گرین و شیوهن ده کەن، به لام جیهان دلشاد ده بن. خه مبار ده بن، به لام خه مبار به کەتان ده بیته شادی. 21 کاتییک ژن مندالی ده بیته خه م دایده گریت، چونکه کاتی هاتوو. به لام که منداله کە ی بوو، له خوشی ئه وهی مرؤفیک له جیهان له دایک بوو، ژانه کانی له بیر ده کات. 22 ئیوه ش ئیستا خه متان ههیه، به لام ده تانبینمه وه و دلشاد ده بن، که سبیش ئه و خوشیه تان لئ ناستی. 23 له ورؤزه دا پرسیاری هیچم لئ نا کەن. راستی راستیتان پئی ده لئیم: هه رچییه ک به ناوی منه وه له باوک داوا بکن ده تانداتی. 24 هه تا ئیستا به ناوی منه وه هیچتان داوا نه کردوو. داوا بکن وه ریده گرن، تا کو خوشیه کەتان کامل و ته واو بیته. 25 «ئەم شتانەم به پەند بۆ باسکردن، به لام کاتییک دیت ئیتر به پەند بۆتان نادویم، به لکو به ئاشکرا باسی باوگان بۆ ده کەم. 26 له ورؤزه دا به ناوی منه وه داوا ده کەن. ئیتر پیتان نالیم له لای باوک بۆتان داوا ده کەم، 27 چونکه باوک خۆی ئیوهی خوشده ویت، له بهر ئه وهی منتان خوشویستوو و باوه رتان کرد که له لای خودا وه هاتووم. 28 له لای باوکه وه هاتووم بۆ جیهان، ئیستاش جیهان به جیده هیلم و ده گه ریمه وه لای باوک.» 29 قوتاییه کانی گو تیان: «وا ئیستا به روونی و به بنی پەند قسه ده کەیت. 30 ئیستا دلنیان که تو هه موو شتییک ده زانیته و پئیوستت به وه نییه که س پرسیارت لئ بکات. به مه ش باوه ر ده کەین که له خودا وه هاتوویت.» 31 عيساش وه لامی دانه وه: «ئایا ئیستا باوه ر ده کەن؟ 32 وا کاتییک دیت و ئیستاش هاتوو، که په رته واژه ده بن، هه ریه که بۆ مالی خۆی و به ته نها به جیم ده هیلن. به لام من به ته نها نیم، چونکه باوک له گه لدایه. 33 «ئەمانەم پئی گو تن تا کو ئاشتیتان له مندا هه بیته. له جیهاندا تووشی ته نگانه ده بن. به لام وره تان به رز بیته، من جیهانم به زاندوو.»

17 که عيسا ئەمانه ی فرموو، چاوی به ره و ئاسمان هه لبری و فرمووی: «باوک، کاته که هاتوو. کوره کهت شکۆدار بکه، تا کو کوره کهشت شکۆدارت بکات. 2 ههروهک ده سه لانت پندا وه به سه ره هه موو خه لکدا، تا کو ژیا نی هه تاهه تایی به هه موو ته وانه بدات که پیت داون. (aiōnios)

(g166 3 ژبانی هه تاهه تاييش ته و هيه كه تو بناسن، ته نها خوداي راسته قينه و عيساي مه سيح، ته وه ي كه ناردووته. (aiōnios g166) 4 من له سهر زه وي شكودارم كرديت به ته واو كردني ته و كارهي پيت دابووم. 5 ئيستاش باوكه له لاي خوت شكودارم بكه، به و شكويه ي پيش بووني جيهان له لاي تو هه مبوو. 6 «ناوي تو م به وانه ناساند كه له جيهاندا به منت دان، هي تو بوون، خوت به منت دان و كاربان بو و ته كانت كرد. 7 ئيستاش ته وان ده زان هه رچيه كت پيم داوه له خوته وه يه. 8 ته و وشانه م پيدان كه تو پيت دابووم، ته وانيش وه ريانگرت و به راستي زانبيان له تووه هاتووم، باوه ريان هينا كه تو منت ناردووه. 9 بو ته وان داوا ده كه م، بو جيهان داوا نا كه م، به لكو بو ته وانه ي به منت داون، چونكه هي تون. 10 هه رچيه ك هي منه، هي تويه، هه رچيه كيش هي تويه، هي منه، من له ته واندا شكودار بووم. 11 ته مان له جيهان ده ميننه وه، به لام من تيدا نامينمه وه، چونكه من ده گه ريمه وه لاي تو. ته ي باوكي پيروز، به ناوي خوت بيان پاريزه كه به منت داوه، تاكو بنه يه ك وه ك ئيه يه كين. 12 كاتيگ له گه ليان بووم به و ناوه ي كه تو به منت دابوو ده مپاراستن و پاسه وانيم ده كردن. كه سيان له ناونه چوون كوري له ناوچوو نه بيت، بو ته وه ي نووسراوه پيروزه كه بيته دي. 13 «ئيستاش ديمه لاي تو، به لام له جيهاندا باسي ته مانه ده كه م، تاكو به ته واوي شادي منيان له دلدا بيت. 14 من وشه ي تو م دايه ته وان و جيهان رقي لبيان بووه وه، چونكه هي جيهان نين، وه ك منيش هي جيهان نيم. 15 داوا نا كه م له جيهاندا بيان به يته وه، به لكو له شه يتان بيان پاريزي. 16 ته وان هي جيهان نين، وه ك منيش هي جيهان نيم. 17 به راستي خوت پيروزيان بكه، وشه ي تو راستيه. 18 وه ك چون منت نارد بو جيهان، منيش ته وانم نارد بو جيهان. 19 بو ته وان خوم پيروز ده كه م، تاكو ته وانيش له راستيدا پيروزكراو بن. 20 «ته نها بو ته مان داوا نا كه م، به لكو بو ته وانه ش كه به قسه ي ته مانه وه باوه ريم پي ده هينن، 21 تاكو هه موو يه ك بن، باوكه، هه روه ك تو له مندای و منيش له تو دام. با ته وانيش له ئيمه دا بن، تاكو جيهان باوه ر به نيت كه تو منت ناردووه. 22 منيش ته و شكويه م داونه تي كه تو به منت داوه، تاكو بنه يه ك، وه ك چون ئيمه يه كين. 23 من له واندام و تو له مندای، تاكو به ته واوي يه ك بن، بو ته وه ي

جیہان بزائیت تو منت ناردووه و ئەوانت خۆشویستووہ ههروهک چۆن منت خۆشویستووہ. 24 «باوکە، دەمەوێت ئەوانە ی که به منت داون لەکوێ بم. لەگەڵم بن، تاکو شکۆمەندییەکم ببینن که به منت داوه، چونکه پێش دامەزراندنی جیہان منت خۆشویست. 25 «ئە ی باوکی راستو دروست، جیہان تو نانسیت، بەلام من تو دەناسم، ئەوانیش دەزانن تو منت ناردووہ. 26 ناوی تۆم پێ ناساندن و پێیان دەناسینم، تاکو ئەو خۆشەوێستیە ی که بۆ منت هەبە لەوانیشدا یێت و منیش لەواندا بم.»

18 لەدوای ئەوہ ی عیسا نوێژەکی تەواو کرد، لەگەڵ قوتابیەکانی بەرێکەوت بۆ ئەوبەری دۆلی قدرۆن که باخچە یەکی لیبوو، خۆی و قوتابیەکانی چوونە ناوی. 2 یەھوزاش ئەوہ ی بەگرتنی دا، شوێنەکی دەزانی، چونکه عیسا زۆر جار لەگەڵ قوتابیەکانی لەوێ کۆدەبووہ. 3 ئینجا یەھوزا تێپیک سەرباز و خزمەتکارانی کاهینانی بالا و فەریسییەکانی برد، بە مەشخەل و چرا و چەکەوہ ہاتە ئەوێ. 4 عیسا ش ہەموو ئەو شتانە ی دەزانی که بەسەری دەہات، چوو و پێی فەرموون: «کیتان دەوێت؟» 5 وەلامیان دایەوہ: «عیسای ناسیرە ی.» عیسا پێی فەرموون: «من ئەوم.» یەھوزاش ئەوہ ی بەگرتنی دا لەگەڵیان راوہستابوو. 6 کاتیک عیسا پێی فەرموون: «من ئەوم،» گەرانەوہ دواوہ و کەوتنە سەر زەوی. 7 لێ پرسینەوہ: «کیتان دەوێت؟» گوتیان: «عیسای ناسیرە ی.» 8 عیسا وەلامی دایەوہ: «پێم گوتن من ئەوم. ئەگەر بەدوای مندا دەگەرین، با ئەمانە برۆن.» 9 بەمەش ئەو قسە یە ی ہینایە دی که فەرموو بووی: «ئەوانە ی پێت دا بووم کہ سیانم ون نەکرد.» 10 شیمۆن پە ترۆس شمشیرێکی پێبوو دەری پینا، لە کۆیلە ی سەرۆکی کاهینانی دا و گوێی راستی بری. ئەو کۆیلە یە ش ناوی مەلخوس بوو. 11 عیسا بە پە ترۆسی فەرموو: «شمشیرە کە ت بگەرێتەوہ کێلانەکی. ئایا ئەو جامە ی که باوک پێیداوم نە یخۆمەوہ؟» 12 ئیتر تیبە سەربازە کہ و فەرماندە کہ یان و خزمەتکارانی جولە کہ کان عیسیان گرت و بەستیانەوہ. 13 یەکم جار بردیانە لای حەنا، چونکه خەزووری قەیافا بوو کہ ئەو سالاہ سەرۆکی کاهینان بوو. 14 قەیافاش ئەو پیاوہ بوو راوێژی بۆ رابەرانی جولە کہ کردبوو کہ باشتروایە پیاویک لە جیاتی گەل بمریت. 15 شیمۆن پە ترۆس لەگەڵ قوتابیەکی دیکە شوین عیسا کہوتن. لەبەر ئەوہ ی ئەو

قوتاييه له لای سهرۆکی کاهینان ناسراو بوو، له گهڵ عیسا چوو بۆ کۆشکی
 سهرۆکی کاهینان، 16 به لām په ترۆس ناچار بوو له دهره وه له بهردهرگا که
 رابوه ستیت. قوتاييه که ی دیکه که سهرۆکی کاهینان دهیناسی هاته دهره وه و
 قسه ی له گهڵ کاره که ره دهرگاوانه که دا کرد و په ترۆسی هینایه ژووره وه.
 17 کاره که ره که به په ترۆسی گوت: «تۆش له قوتاييه کانی ئەم کابرایه
 نیت؟» گوتی: «نه خێر.» 18 خزمه تکار و پاسه وانەکان ناگریان کردبووه وه و
 راوه ستابوون خۆیان گهرم ده کرده وه، چونکه سهرما بوو، په ترۆسیش
 له گه لایان وه ستابوو، خۆی گهرم ده کرده وه. 19 سهرۆکی کاهینان دهربارهی
 قوتاييه کانی و فیرکردنه که ی پرسیری له عیسا کرد. 20 عیسا وه لām
 دایه وه: «به تاشکرا بۆ جیهان دوام، بهردهوام له که نیشته و په رستگادا
 خه لکم فیرده کرد، که هه موو جوله که کان لێی کۆده بنه وه. هه چم به نهینی
 نه گوتوو. 21 بۆ پرسیرم لێ ده که یته؟ له وانه پیرسه که گوێیان لیبوو هه چم
 پێیان گوتوو. ئەمانه ده زانن چیم گوتوو.» 22 کاتیک ئەمهی فهرموو
 یه کیک له خزمه تکاران که له لایه وه راوه ستابوو زلله یه کی له عیسا دا و گوتی:
 «ئاوا وه لāmی سهرۆکی کاهینان ده ده یته وه؟» 23 عیسا وه لāmی دایه وه:
 «ئەگەر قسه ی خراپم کردوو، شایه تی له سهر خراپه که بده. ئەگەر راستیشه،
 بۆچی لیم ده ده یته؟» 24 ئینجا هه نا عیسا ی به ده ستی به ستره وه وه بۆ قه یافای
 سهرۆکی کاهینان نارد. 25 شیمۆن په ترۆسیش هینشتا له وی راوه ستابوو و
 خۆی گهرم ده کرده وه، بۆیه لێیان پرسی: «تۆش له قوتاييه کانی ئەو نیت؟»
 نکۆلی کرد و گوتی: «نه خێر.» 26 یه کیک له کۆیله کانی سهرۆکی کاهینان
 خزمی ئەوه بوو که په ترۆس گوێی لیکرده وه، گوتی: «ئەئێ له بانچه که دا تۆم
 له گه ل ئەو نه بینی؟» 27 دیسان په ترۆس نکۆلی کرد. ده سته جی که له شیر
 خویندی. 28 به یانی زوو رابه رانی جوله که عیسا یان له لای قه یافاوه بۆ
 کۆشکی فهرمانزه وایه تی برد. ئەوان نه چوونه ژووره وه ی کۆشک، نه وه ک
 گلاو بین و نه توان نانی په سخه بخۆن. 29 پیلاتۆسیش هاته دهره وه و گوتی:
 «چ سکالایه گان له سهر ئەم پیاوه هه یه؟» 30 وه لامیان دایه وه: «ئەگەر
 خراپه کار نه بووایه، نه مانده دا به ده سته وه.» 31 پیلاتۆسیش پێی گوتن:
 «بیهن، به گوێره ی شه ریه تی خۆتان حوکی بدهن.» جوله که کان وه لامیان
 دایه وه: «دروست نییه ئێه که س بکوژین.» 32 ئەم هه ش روویدا تا کو ئەو

قسەيەي عيسا يېتە دى كە لەسەر شىۋازى مردنە كەي فەر مووبوى. 33
 لەبەر ئەو پىلاتۆس چوۋە ناو كۆشكە كە، بانگى عيساى كرد و پىي گوت:
 «تۆ پاشاى جولە كەي؟» 34 عيسا وەلامى داىەو: «تۆ لە خۆتەو ئەمە دەلېي،
 ياخود خەلكى دىكە باسى منيان بۆ كرووى؟» 35 پىلاتۆس وەلامى داىەو:
 «ئايا من جولە كەم؟ گەلە كەت و كاهىنانى بالا تۆيان داووتە دەستى من.
 چىت كروو؟» 36 عيسا وەلامى داىەو: «پاشايەتى من سەر بەم جىهانە
 نىيە. ئەگەر پاشايەتى من سەر بەم جىهانە بووايە، ئەوسا خزمەتكارە كانم
 دەجەنگان تاكو نەدرىمە دەست رابەرانى جولە كە. بەلام پاشايەتى من سەر
 بە ئىرە نىيە.» 37 ئىنجا پىلاتۆس پىي گوت: «كەواتە تۆ پاشاى؟» عيسا
 وەلامى داىەو: «تۆ دەلېي كە من پاشام. بۆ ئەمە لەدايك بووم و بۆ ئەمەش
 هاتوومەتە جىهان، تاكو شاىەتى بۆ راستى بەم. هەر كەسىك لە راستىيەو
 يېت گوى لە دەنگم دەگرىت.» 38 پىلاتۆس پىي گوت: «راستى چىيە؟»
 كە ئەمەي گوت دىسان چوۋە دەرەو بۆ لاي جولە كە كان و پىي گوتن:
 «ھىچ خراپەيەكى تىدا نابىم. 39 بەلام نەرىيىگان ھەيە كە لە جەژنى پەسخەدا
 يەكىگان بۆ ئازاد بكم. بۆيە دەتانهوئىت پاشاى جولە كەتان بۆ ئازاد بكم؟»
 40 ھاواريان كرد: «ئەمە نا! بەلكو باراباس!» باراباسىش يەكىك بوولە
 ياخيىوان.

19 ئىتر پىلاتۆس عيساى برد و داىە بەر قاچى. 2 سەربازە كان تاجىگان
 لە دېرك چنى و خستىانە سەر سەرى و كەوايەكى ئەر خەوانىيان لەبەر كرد.
 3 لېي دەچوونە پىشەو، دەبانگوت: «سلاو، ئەي پاشاى جولە كە!» و
 زلەيان لېي دەدا. 4 دىسان پىلاتۆس ھاتە دەرەو و پىي گوتن: «بۆتانى
 دەھىنمە دەرەو تاكو بزىن ھىچ خراپەيەكى تىدا نابىم!» 5 عيسا بە تاجى
 دېركاوى و جلى ئەر خەوانىيەو ھاتە دەرەو، پىلاتۆس پىي گوتن: «ئەو
 پىاۋە كەيە!» 6 كاتىك كاهىنانى بالا و پاسەوانان بينىيان، ھاواريان كرد:
 «لە خاچى بەدە! لە خاچى بەدە!» پىلاتۆس وەلامى دانەو: «ئىو بىيەن و لە
 خاچى بەدەن، چونكە من خراپەي تىدا نابىم.» 7 رابەرانى جولە كە وەلامىيان
 داىەو: «تەوراتمان ھەيە. بەگوئىرەي تەورات دەيىت بمرىت، چونكە خۆي
 كروووتە كورى خودا.» 8 كاتىك پىلاتۆس گوى لەم قسەيە بووزياتر
 ترسا. 9 گەپرايەو ناو كۆشكە كە و بە عيساى گوت: «خەلكى كوئى؟»

به لام عیسا هیچ وه لامیکی نه دایه وه. 10 پیلاتوس یی گوت: «قسم بۆ ناکهیت؟ ئایا نازانیت دهسه لاتم ههیه که نازادت بکه م یان له خاچت بدهم؟» 11 عیسا وه لامی دایه وه: «هیچ دهسه لاتیتک بهسه ر منه وه نییه، مه گهر له سه ره وه پیت درایت. له بهر ته وه ته وه ی منی داوه ته دهست تو گونا هه که ی گه وره تره.» 12 ئیتر پیلاتوس هه ولی ددها نازادی بکات، به لام رابه رانی جوله که هاواریان ده کرد: «ته گهر ته مه نازاد بکه ییت، دۆستی قه یسه ر نیت. هه رکه سیک خۆی بکاته پاشا، له دژی قه یسه ر ده دویت.» 13 کاتیک پیلاتوس گوئی له م قسانه بوو، عیسا ی برده ده ره وه وه له سه ر کورسی دادوه ری دانیش، له شوینیک یی ده گوتری «به ردریزگراو»، که به عیبری یی ده لاین «گه باسا». 14 رۆژی ئاماده کاری جه ئنی په یخه بوو، نزیکه ی کاترمیز دوازه بوو، به جوله که کانی گوت: «ته وه تا پاشا که تان.» 15 ته وانیش هاواریان کرد: «بییه! بییه! له خاچی بده!» پیلاتوس لئی پرسین: «پاشا که تان له خاچ بدهم؟» کاهینانی بالا وه لامیان دایه وه: «جگه له قه یسه ر پاشامان نییه.» 16 ئیتر پیلاتوس دایه ده ستیان تا کوله خاچ بدریت. سه ر یازه کانیش عیسا یان برد. 17 عیسا ش خاچه که ی خۆی هه لگرت و چوو به ره وه ته و شوینه ی که یی ده گوترا «شوینی کاسه سه ر»، به عیبریش ده یته «گولگوسا». 18 له وی له گه ل دوو که سی دیکه له خاچیان دا، هه ریه که له لایه کییه وه، عیسا ش له ناوه راستیان. 19 پیلاتوسیش له سه ر ته خته یه ک نووسی: «عیسا ی ناسیره یی، پاشای جوله که.» له سه ر خاچه که دایکوتا. 20 جوله که یه کی زۆر نووسراوه که یان خوینده وه که به عیبری و لاتینی و یونانی نووسراوو، چونکه ته و شوینه ی عیسا ی تیدا له خاچ درابوو له شاره وه نزیک بوو. 21 کاهینانی بالای جوله که به پیلاتوسیان گوت: «مه نووسه: پاشای جوله که، به لام بنووسه: ”خۆی گوتی من پاشای جوله که م.“» 22 پیلاتوس وه لامی دایه وه: «ته وه ی نووسیومه، نووسیومه.» 23 کاتیک سه ر یازه کان عیسا یان له خاچ دا، جله کانیا ن برد و کردیان به چوار به شه وه، هه ر سه ر بازیک به شیک به رکه وت. کراسه که شیان برد، کراسه که بی دروومان بوو، له سه ر پرایه ک پارچه چنرابوو. 24 له بهر ته وه به یه کتریان گوت: «پنویست ناکات بیدرینین. با تیروپشکی له سه ر بکه ین بزانی بۆ کی ده یته.» ته مه ش روویدا تا کو نووسراوه پیروژه که یته دی که فه رموویه تی:

[جلوبه رگه که ی منیان له تیو خویان به شکرد و تیروپشکیان له سهر کراسه کم کرد.] جا سه ربازه کان نه مه یان کرد. 25 له لای خاچه که ی عیسا، دایکی و پووری و مریه می ژنی کلۆپا و مریه می مه جده لی راوه ستابوون. 26 کاتیک عیسا دایکی بینی له گه لّ ته و قوتابیه دا راوه ستاوه که ته م خۆشی ده ویست، به دایکی فه رموو: «ژنه که، ته وه تا کوپری تۆ.» 27 به قوتابیه که شی فه رموو: «ته وه تا دایکی تۆ.» ئیتر له و کاته وه قوتابیه که بر دیه وه مالی خۆی. 28 پاشان، له بهر ته وه ی عیسا زانی که هه موو شتیک ته واو بووه، هه روه ها بۆ ته وه ی نووسراوه پیروژه که بیته دی، فه رموو: «تینوومه.» 29 گۆزه یه کی پر له سرکه دانرابوو، ئیسفه ئیجیکی پر له سرکه یان خسته سهر لقه زوفایه ک و بهرزیان کرده وه بۆ ده می. 30 کاتیک عیسا تامی سرکه که ی کرد، فه رموو: «ته واو بووه.» له دوای ته وه سهری دانه وان و گیانی سپارد. 31 پاشان رابه رانی جوله که داوایان له پیلاتۆس کرد قاچی له خاچدر اووان بشکینرین و ته رمه کانیا ن هه لّ بگیردرین، چونکه رۆژی ئاماده کاری بوو، ته و شه مه یه رۆژنکی گه وره بوو، تا کو ته رمه کان له شه مه دا له سهر خاچ نه مین. 32 ئینجا سه ربازه کان هاتن و هه ردوو قاچی ته وه ی یه کم م و ته وی دیکه یان شکاند که له گه لّ عیسا دا له خاچ درابوون. 33 به لام کاتیک هاته لای عیسا بینیا ن وا مردووه، قاچیا ن نه شکاند. 34 به لام یه کیک له سه ربازه کان پرمیکی له که له که ی دا، ده سته جی خوین و ئاو ده رچوو. 35 ته و پیاوه ی ته مه ی بینی شایه تی دا، شایه تیه که شی راسته. خۆی ده زانی ت که راست ده لیت، تا کو ئیوه باوه ر بهین. 36 ته مه روویدا تا کو نووسراوه پیروژه که بیته دی: [هیچ ئیسکیکی ته و ناشکینریت!] 37 هه روه ها نووسراویکی پیروژی دیکه ش ده فه رموو: [ته ماشای ته وه ده که ن که پرمیا ن لیداوه.] 38 پاش ته وه یوسفی خه لکی رابه که له ترسی رابه رانی جوله که به نهینی قوتابی عیسا بوو، داوای له پیلاتۆس کرد تا کو ته رمی عیسا ببات، پیلاتۆسیش ری دا. ته ویش هات و ته رمه که ی برد. 39 نیقۆدیمۆسیش هات، ته وه ی یه کم جار به شه و هاته لای عیسا. له گه لّ خۆی نزیکه ی سی لیتر موپری تیکه لاو به ته لوی هینا. 40 جا ته رمه که ی عیسا یان برد و به که تان له گه لّ بۆن پچایانه وه، وه ک نه ریتی جوله که یه له کفن کردن. 41 له و شوینه ی عیسا ی تیدا له خاچ درا باخچه یه کی لیبوو، له باخچه که شدا گۆرینکی نوئی لیبوو که سی تیدا

نەنیزرابوو. 42 لەبەر پڕۆژی ئامادەکاری جولە کە کان عیسیان لەوێ دانا، چونکە گۆرە کە نزیک بوو.

20 لە یە کەم پڕۆژی هەفته دا، هینشتا تاریک بوو، مریەمی مەجدەلی هاتە سەر گۆرە کە و بینی بەردە کە لەسەر گۆرە کە گلۆر کراوە تەو. 2 ئەویش رایکرد و هاتە لای شیمۆن پە ترۆس و ئەو قوتایبێه دیکە کە عیسا خۆشی دەوێست، پێی گوتن: «گەرەیان لە گۆرە کە دا بردوو و نازانین لە کوی دایانناو!» 3 ئینجا پە ترۆس و قوتایبێه کە دیکە بەرەو گۆرە کە بەرێکە و تن. 4 هەردووکیان بە یە کەوێه رایاندا کرد، بەلام قوتایبێه کە دیکە پێش پە ترۆس کەوت و زووتر گەیشتە سەر گۆرە کە. 5 دانەوپیەو و بینی کە تانە کە دانراو، بەلام نە چووێه ژووورەو. 6 ئینجا شیمۆن پە ترۆس کە دوایکە و تیوو هات و چووێه ناو گۆرە کە، بینی کە تانە کە دانراو. 7 ئەو دەسمالە ی کە بەسەری عیساوێه پێچرابوو، لە گەل کە تانە کە دانە نرابوو، بەلکو بە جیا لە جێه ک پێچرابوو. 8 ئەوسا قوتایبێه کە دیکەش کە یە کەم جار هاتووێه سەر گۆرە کە چووێه ژووورەو. بینی و باوێه پێهنا. 9 ئەو کاتە هینشتا لە نووسراوێه پڕۆزە کان تێنە گەیشتیبون کە دەنی عیسا لە تیو مردووێه هەستێتەو. 10 دواتر قوتایبێه کان گەرەنەوێه شوینی خزیان. 11 بەلام مریەم لە لای گۆرە کە لە دەرەوێه پراوێه ستابوو دەگریا. کاتی ک دەگریا، دانەوپیەو و سەیری ناو گۆرە کە ی کرد، 12 بینی دوو فریشتە بە جلی سپییەو و لەو شوینە ی تەرمە کە ی عیسا ی دانرابوو دانیشتون، یەکیک لە لای سەریەوێه ئەو ی دیکە لە لای پێهەو. 13 ئێیان پرسی: «خانم، بۆچی دەگریت؟» وەلامی دانەوێه: «گەرە میان بردوو، نازانم لە کوی دایانناو.» 14 کە ئەمە ی گوت ئاوێه دایەو، بینی عیسا پراوێه ستاو، بەلام نەیزانی عیسا یە. 15 عیسا پێی فەرموو: «خانم! بۆچی دەگریت؟ بەدوای کێدا دەگریت؟» وایزانی باخەوانە کە یه، پێی گوت: «گەرەم، ئەگەر تۆ بردووێه پێم بێ لە کوی داتناوێه تا کو بیبەمەو.» 16 عیسا پێی فەرموو: «مریەم!» ئەویش ئاوێه دایەو و بە عیبری پێی گوت: «رایی!» کە بە واتای مامۆستا دیت. 17 عیسا پێی فەرموو: «دەستم لێ مەدە، چونکە هینشتا بۆ لای باوک بەرز نەبوومە تەو. بەلام پڕۆ لای برایانم و پێیان بێ: «من بەرز دەبمەو بۆ لای باوک و باوگان، خودام و خوداتان.» 18 مریەمی مەجدەلی

هات و به قوتاییه کانی را گه یاند: «گوره م بینی!» ته وه شی پئی گوتن که پئی
 فهرموو بوو. 19 شیواره ی هه مان پرۆژ، که یه که م پرۆژی هه فته بوو، له ترسی
 رابه رانی جوله که، ده رگا کانی ته و شوینه داخرا بوون که قوتاییه کانی لیبوو،
 عیسا هات و له ناوه راستدا راوه ستا و پئی فهرموون: «سلاوتان لی بیت!» 20
 که ته مه ی فهرموو، دهستی و که له که ی پیشاندان، جا قوتاییه کان که
 مه سیحی خاوه ن شکزیان بینی دلشاد بوون. 21 ئینجا دیسان عیسا پئی
 فهرموون: «سلاوتان لی بیت! ههروه ک چۆن باوک منی ناردوو، منیش
 ده تانیزم.» 22 که ته مه ی گوت، فووی لیکردن، پئی فهرموون: «پرۆحی
 پیرۆز وه ریکرن. 23 ته وه ی ئیوه گوناھی ببه خشن، به خشراوه. ته وه ی ئیوه
 گوناھی نه به خشن، نه به خشراوه.» 24 به لام توماس که یه کیکه له دوازده
 قوتاییه که و به دیدمۆس ناسراوه، له گه ل قوتاییه کان نه بوو کاتیک عیسا
 هات. 25 قوتاییه کانی دیکه پئیان گوت: «گوره مان بینی!» ته ویش پئی
 گوتن: «ئه گه ر جیگای بزماره کان به ده ستیه وه نه بینم، په نجه نه خه مه شوینی
 بزماره کانه وه، ده ست له که له که ی نه ده م هه رگیز باوه ر نا که م.» 26 له دوای
 هه شت پرۆژ، قوتاییه کانی دیسان له ژووره وه بوون و توماسیش له گه لیان بوو،
 ده رگا کانیش داخرا بوون، عیسا هات و له ناوه راستیان راوه ستا، فهرمووی:
 «سلاوتان لی بیت!» 27 ئینجا به توماسی فهرموو: «په نجه ت یئنه ئیره و ده ستم
 بینه، ده ستت یئنه و له که له که می بده. بیباوه ر مه به به لکو باوه ر بهینه.» 28
 توماس وه لامی دایه وه: «ئه ی خاوه ن شکۆ و خودای من!» 29 عیسا پئی
 فهرموو: «له بهر ته وه ی منت بینی، باوه رت کرد؟ خۆزگه ده خواز ریت
 به وانه ی نه یان بینی و باوه ریان هینا.» 30 عیسا له به رده م قوتاییه کانیدا زۆر
 په رجووی دیکه ی کرد که له م په رتوو که دا نه نووسراوه. 31 به لام ته مانه
 نووسراون تا کو ئیوه باوه ر بهینن که عیسا مه سیحه که یه، کوپری خودایه،
 تا کو به باوه رهینان به ناوی ته و ژیا تان هه بیت.

21 دوای ته مه دیسان عیسا به م شیوه یه له ده ریاچه ی جه لیل خۆی
 بو قوتاییه کان ده رخست: 2 شیمنۆن په ترۆس و توماس که به دیدمۆس
 ناسراوو، له گه ل ناتانئیل که خه لکی قانای جه لیل بوو، ههروه ها کوپره کانی
 زه بدی و دوو قوتابی دیکه ی ته و پیکه وه بوون. 3 شیمنۆن په ترۆس پئی گوتن:
 «بو راو ده چم.» پئیان گوت: «ئیمه ش له گه لت دین.» ئینجا پرۆیشتن و

سواری بە لەم بوون، بە لām لەو شەو دا هێچیان نەگرت. 4 کاتی بەرە بەیان، عیسا لە کەناری دەریاچە کە راوەستا، بە لām قوتایبە کان نەیا زانی ئەووە عیسا بە. 5 عیسا پێی فەرموون: «کۆرینە، هێچ ماسیتان پێ نیه؟» وە لāmیان دایەووە: «نەخێر.» 6 پێی فەرموون: «تۆرە کە هەلبەنە لای راستی بە لەمە کە، ماسی دەبیننەو.» جا هەلیاندا و ئیتر لە بەر زۆری ئەو ماسییانە ی تێیدا بوو نەیا تۆوانی تۆرە کە رابکێشە ناو بە لەمە کە. 7 ئەو قوتایبە عیسا خۆشی دەوێست بە پە ترۆسی گوت: «ئەووە عیسا خاوەن شکۆیە!» کاتیک پە ترۆس بیستی «ئەووە عیسا خاوەن شکۆیە،» خۆی بە جە کانی داپۆشی چونکە پرووت بوو، خۆی هەلبە ناو ئەو کەووە. 8 قوتایبە کانی دیکە بە بە لەمە کە هاتن و تۆری ماسیە کەیان رادە کێشا، چونکە تەنھا دوو سەد بال لە وشکایبەووە دوور بوون. 9 کاتیک دابەزینە و شکانی، بینیان وا خەلۆز ئامادە کراوە و ماسی خراوە تە سەری و نان دانراوە. 10 عیسا پێی فەرموون: «لەو ماسییانە بەینن کە ئیستا گرتان.» 11 شیمۆن پە ترۆس سە رکەوت و تۆرە کە ی پرا کێشایە سەر و شکانی، سەد و پەنج و سێ ماسی گەورە ی تیدا بوو، لە گەل زۆریە کە شی تۆرە کە نەدرا. 12 عیسا پێی فەرموون: «وەرن بۆن.» هێچ کام لە قوتایبە کان نەیا نوێرا پر سیاری لی بکەن: «تو کینیت؟» زانیان عیسا خاوەن شکۆیە. 13 عیسا هات، نانە کە ی هەلگرت و پێندان، ماسیە کە ش بە هەمان شیووە. 14 ئەمە سیبەم جار بوو کە عیسا پاش هەستانەووە ی لە تێو مردووان بۆ قوتایبە کان دەر کەوت. 15 دوا ی ئەووە ی نانیان خوارد عیسا بە شیمۆن پە ترۆسی فەرمو: «شیمۆنی یونا، منت لەوانە خۆشتر دەوێت؟» پێی گوت: «بەلی گەورەم، دە زانیت کە تۆم خۆش دەوێت.» پێی فەرمو: «بەرخە کام بەووە پێنە.» 16 دیسان پێی فەرمووەو: «شیمۆنی یونا، منت خۆش دەوێت؟» پێی گوت: «بەلی گەورەم، دە زانیت خۆش دەوێت.» پێی فەرمو: «بە بە شوانی مەرە کام.» 17 سیبەم جار پێی فەرمو: «شیمۆنی یونا، منت خۆش دەوێت؟» پە ترۆس دلگران بوو، چونکە سێ جار پێی فەرمو: «منت خۆش دەوێت؟» پێی گوت: «گەورەم، تۆ هەموو شتیک دە زانیت. دە زانیت کە خۆش دەوێت.» عیسا پێی فەرمو: «مەرە کام بەووە پێنە. 18 راستی راستیت پێ دە لێم، کاتیک گەنج بوویت پشینی کە تە دە بەست و بۆ هەر کوی دە توێست، دە چوویت. بە لām کاتیک پیر دە بیت دە ستت

در یژ ده که یت و یه کیکی دیکه پشتینه که ت ده به سئیت و ده تباته شوئینیک
 که ناتھ ویت.» 19 ئەمە ی گوت وهک ئاماژە کردنیک بۆ مردنی په ترۆس
 که به هۆیه وه خودا شکۆدار ده کات. له دوای ئەمە یی فەر موو: «دوام
 بکه وه!» 20 په ترۆس ئاویری دایه وه و بینی که ئەو قوتایبیه ی که عیسا
 خووشی ده ویست دوا یان که وتوو، ئەو هی له کاتی نانی عیواره دا شانی به
 سنگی عیسا وه نابوو و یی گوئیوو: «گه وره م، کئییه ئەو هی به گرتنت
 ده دات؟» 21 کاتیک په ترۆس ئەمە ی بینی به عیسا ی گوت: «گه وره م،
 ئە هی ئەمە چی لیدیت؟» 22 عیسا ش یی فەر موو: «ئە گه ر به ویت ده مینیتته وه
 هه تا دیمه وه، به تۆ چی؟ تۆ دوام بکه وه.» 23 ئیتر ئەم قسه یه له نیو برایان
 وا بڵاو بووه وه که ئەو قوتایبیه نامریت. به لام عیسا یی نه فەر موو که
 نامریت، به لکو «ئە گه ر به ویت ده مینیتته وه هه تا دیمه وه، به تۆ چی؟» 24
 ئەمە ش ئەو قوتایبیه یه که ده رباره ی ئەم شتانه شایه تی ده دات و ئەم شتانه ی
 نووسیوه. ئیخه ش ده زانین شایه تییه که ی راسته. 25 زور شتی دیکه هه یه عیسا
 کردوو یه تی، ئە گه ر یه ک له دوای یه ک بنووسرایه ته وه، و ایزانم خودی جیهان
 جیگای ئەو په رتوو که نووسراوانه ی تیدا نه ده بووه وه.

کردار

1 بهر یز ساوفیلوس، له په پرتووکي یه که ممد دهر باره ی هه موو ته وهی که عیسا دهستی کرد به نه نجامدان و فیرکردنی نووسیومه، 2 هه تا ته و پرۆزه ی تییدا بهر زکرایه وه، دوا ی ته وهی له ریگه ی رۆحی پرۆزه وه ته و نیردراوانه ی راسپارد که هه لیژاردن. 3 دوا ی نازارچیژتی به چه ندین به لگه به زیندووی خوی پیشاندان، له ماوه ی چل پرۆژدا بویان دهر که وت و سه باره ت به شانشینی خودا بویان دوا. 4 کاتیک پیکه وه نانیا ن ده خوارد، راسپاردن: «تورشه لیم به جیمه هیلن، به لکو چاوه رپی به لینه که ی باوک بکن که له منه وه بیستان. 5 یه حیا خه لکی له تاو هه لده کیشا، به لام ئیوه پاش چه ند رۆژیکی که م له رۆحی پرۆز هه لده کیشرین.» 6 ته وانیه ی پیکه وه کوبیونه وه لیا ن پرسی: «ته ی خاوه ن شکو، له م کاته دا پاشایه تی بۆ ئیسرا ئیل ده گه رنیتته وه؟» 7 وه لامی دانه وه: «بوتان نییه ته و کات و سه رده مانه بز ان که باوک به ده سه لاتی خوی داینا ون. 8 به لام کاتیک رۆحی پرۆزتان دیتته سه ر، هیز وه رده گرن و بۆ من ده بنه شایه ت، له تورشه لیم و هه موو یه هودیا و سامیره، تا کو ته و په ری زه وی.» 9 ته مه ی فه رموو و ته وانیش ته ماشایان ده کرد، بهر زکرایه وه، هه ورئیک له بهر چاویان شار دپیه وه. 10 کاتیک ته و ده رۆیشت، ته وان سه رنجیان له ئاسماندا بوو، ته وه بوو دوو پیاو به جلی سپیه وه له لایانه وه راوه ستا ون. 11 پیا ن گوتن: «ته ی جه لیلیه کان، بۆچی راوه ستا ون سه ری ئاسمان ده که ن؟ ته م عیسا یه، که له تیوتاندا بۆ ئاسمان بهر زکرایه وه، چون بینیتان ده چوه ئاسمان، تا واش دیتته وه.» 12 ئینجا له و کیوه ی یچی ده گوترا زه یتوون گه رانه وه تورشه لیم که به قه د رۆیشتنیکی شه مه له تورشه لیم نزیک بوو. 13 کاتیک گه یشتن، چوونه ژوورئیک له نهومی سه ره وه، ته وه ی که تییدا ده مانه وه، ته وانیش ته مانه بوون: په ترؤس و یوحه نا و یاقوب، ته ندر اوس و فیلیپؤس و توماس، بهر توملوس و مه تا و یاقوبی کوری هه لفی، شیمونی دلگه رم و یه هوزای برای یاقوب. 14 هه موو به یه ک دل به رده وام بوون له سه ر نو یژکردن، له گه ل ژنه کان و مریمه ی دایکی عیسا و برا کانی. 15 رۆژیکیان په ترؤس که له تیوان نزیکه ی سه د و بیست باوه رداردا بوو، هه ستا و گوتی: 16 «خوشک و برایان، ده بوایه نو سه راوه پرۆزه که بیته دی، پیشت له باره ی یه هوزا وه رۆحی پرۆز له سه ر زمانی داود

فهرموویه تی، که بوو به ریبه ر بۆ ئه وانه ی عیسیان گرت. 17 به یه کییک له ئییه ده ژمیردرا و له م خزمه ته دا به شی هه بوو.» 18 (یه هوزا به پاداشتی ناپاکی کیکه یه کی ده سته که وت، به لام به ده مدا که وت و له ناوه پراسته وه شه ق بوو، هه موو هه ناوی هاته ده ره وه. 19 هه موو دانیشتوانی ئور شه لیم به مه یان زانی، له بهر ئه وه له زمانی خۆیان ئه و کیکه یان ناو نا حه قل ده مخ، که به واتای کیکه ی خوین دیت.) 20 په ترۆس در یژه ی پندا و گو تی: «له په رتو وکی زه بووردا نووسراوه:» [با ماله که ی چۆل ییت، که س نه ییت تیندا نیشته جی ییت!] هه ره ها: [با یه کیکی دیکه ئه ر که که ی ئه و وه ر بگریت.] 21 که واته با یه کییک له و پیا وانه ی که یا وه رمان بوون به در یژایی ئه و ما وه یه ی عیسی مه سیح له تیر ماندا ده ژیا، 22 هه ر له له ئا وه له کیشانه که یه وه له لایه ن یه حیا هه تا ئه و رۆژه ی به ر زکرایه وه، له گه لماندا بیته شایه تی هه ستانه وه که ی.» 23 جا دووانیان هینایه پښه وه: یوسف که به بارساباس ناوده بردرا و نازناوی یوستۆس بوو، له گه ل مه تیاس. 24 نو یژیان کرد و گوتیان: «ئهی یه زدان، تو به دلّی هه مووان ده زانیت، بۆمان ده ربخه له م دووانه کامه یانت هه لبراردوه، 25 تا کو شوینی ئه و خزمه ت و نیردرا و بیته بگریته وه، که یه هوزا لئی لادا، بۆ ئه وه ی بچینه شوینی خۆی.» 26 ئینجا تیر و پشکیان بۆ کردن و تیر و پشکه که مه تیاسی گرتوه، له گه ل یازده نیردرا وه که ژمیردرا.

2 که رۆژی په نجایه مین هات، هه موو با وه رداران پیکه وه له یه ک شویندا بوون، 2 له نا کاو ده نگیک له ئاسمانه وه وه ک ره شه با هات، ئه و ماله ی پر کرد که تیندا دانیشتبوون. 3 ئینجا چه ند زمانه کی دابه شبوو وه ک ئاگر بۆیان ده رکه وت و له سه ر هه ر یه که یان نیشته وه. 4 جا هه موویان پر بوون له رۆحی پرۆز و ده ستیان پیکرد به زمانه کانی دیکه بدوین، وه ک رۆح یی به خشین. 5 له و کاته دا جوله که ی له خواترسی هه موو نه ته وه کانی ژیر ئاسمان له ئور شه لیم ما بوونه وه. 6 کاتییک ده نگه که هات، خه لک کو بوونه وه و بووه په شیوی، چونکه هه ر یه که یان گوئی له زمانی خۆی ده بوو یی ده دوان. 7 حه په سا بوون و به سه رسامیه وه گوتیان: «باشه هه موو ئه وانه ی قسه ده که ن جه لیلی نین؟ 8 ئهی چۆن هه ر یه که مان گوئی له زمانی دایکی خۆی ده ییت؟ 9 ئییه ی خه لکی په رتیا و میدیا و ئیلامی، دانیشتوانی میسو پوتامیا، یه هودیا و که په دوکیا، پونتۆس و ئاسیا، 10 فریجیا و پامفیلیا،

میسر و ناوچه‌کانی لیبیای پرووه و کورین، هه‌روه‌ها میوانه‌کانی رۆما، 11
جوله‌که و ئه‌وانه‌شی بپوون به جوله‌که، کریتی و عه‌رب، ئه‌وه‌تا گویمان
لیبانه به زمانی خۆمان باسی کرداره مه‌زنه‌کانی خودا ده‌که‌ن. 12 هه‌موو
سه‌رسام و حه‌په‌سا بوون، به یه‌کتریان ده‌گوت: «ده‌بی ئه‌مه واتای چی
بیته؟» 13 هه‌ندیکی دیکه به گالته پیکردنه‌وه ده‌یانگوت: «شه‌رابی نوپیان
زۆر خواردوووه‌ته‌وه.» 14 په‌ترۆس له‌گه‌ل یازده نێردراوه‌که‌ی دیکه‌ی عیسا
پراوه‌ستا، به ده‌نگی به‌رز به خه‌لکی را‌گه‌یاندا: «ئه‌ی پیاوانی جوله‌که و هه‌موو
ئه‌وانه‌ی له‌ تۆرشه‌لم دانیشتون، با ئه‌مه له‌لاتان زانراو بیته و گوی له
قسه‌کانم بگرن، 15 چونکه وه‌ک بیرده‌که‌نه‌وه ئه‌مانه سه‌رخۆش نین، له‌به‌ر
ئه‌وه‌ی هه‌یشتا کاتریم تۆی به‌یانیه! 16 به‌لکو له‌ ریگه‌ی پیغه‌مبه‌ر یۆئیه‌له‌وه
گوتراوه: 17 [خودا ده‌فه‌رموی، له‌ رۆژانی کۆتاییدا رۆحم به‌سه‌ر هه‌موو
خه‌لکدا ده‌ریژم. کوران و چکانتان په‌یامی خودا راده‌گه‌یه‌ن، گه‌نجانتان
بینیان یۆ ئاشکرا ده‌کریت، پیره‌مێرده‌کانتان خه‌ون ده‌بین. 18 ته‌نانه‌ت
به‌سه‌ر به‌نده و که‌نیزه‌کانیشم، له‌و رۆژانه‌دا رۆحی خۆم ده‌باریم و ئه‌وانیش
په‌یامی خودا راده‌گه‌یه‌ن. 19 له‌ سه‌ره‌وه له‌ ئاسمان په‌رجوو و له‌ خواره‌وه
له‌سه‌ر زه‌وی نیشانه ده‌که‌م: خوین و ئاگر و ستوونی دووکه‌ل. 20 خۆر
ده‌بیته تاریکی و مانگیش ده‌بیته خوین، به‌ر له‌وه‌ی رۆژی گه‌وره و
شکۆداری یه‌زدان بیته. 21 جا هه‌رکه‌سینک به‌ ناوی یه‌زدانه‌وه پیاپیته‌وه،
پرزگاری ده‌بیته.] 22 «پیاوانی ئیسرائیل، گوی له‌م قسانه‌ بگرن: عیسا‌ی
ناسیره‌ی پیاویکه‌ بۆتان سه‌لمیتر، به‌ په‌رجوو و کاری مه‌زن و نیشانه له‌لایه‌ن
خوداوه لایه‌نگری کراوه، که‌ خودا له‌ ریگه‌ی ئه‌وه‌وه له‌ تپوتان ئه‌نجامی
دا، وه‌ک خۆتان ده‌زانن. 23 ئه‌م به‌گویره‌ی خواستی برباره‌سه‌ردراو و
زانینی پێشوی خودا داتانه ده‌ست، به‌ ده‌ستی گونا‌ه‌باران له‌ خاچتان دا
و کوشتان. 24 به‌لام خودا هه‌لیستانده‌وه و له‌ ئازاری مردن ئازادی
کرد، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی نه‌ده‌کرا له‌ چنگیدا بمیته‌وه. 25 سه‌باره‌ت به‌ ئه‌و داود
گوتویه‌تی: [هه‌میشه‌ یه‌زدانم له‌به‌رده‌مم ده‌بینی، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی له‌لای
ده‌سته‌پاسمه‌وه‌یه، ناهه‌ژیم. 26 بۆیه دلشادم و زارم خۆشی ده‌رده‌پریت،
ته‌نانه‌ت جه‌سته‌م له‌ هیوادا نیشته‌جی ده‌بیته، 27 چونکه تۆ گیانم له‌ جیهانی
مردوواندا به‌جینا‌هیلیت، هه‌روه‌ها ریگا ناده‌یت دل‌سۆزه‌که‌ی تۆ له‌ ناو گۆر

بۆگن بیت. (Hadēs g86) 28 رینگا کانی ژبانت پئ ناساندم، تیریبون له شادی له تاماده بووتدایه. [29 «برایان، با به راشکاو پیتان بلیم که داودی باوکان مرد و نیژرا، گۆره کهشی تا کوئه مرؤ له لامانه. 30 ئه ویش که پیغه مبه ر بوو، ده زانی خودا سویندی خواردوو و به لئینی پنداوه که له بهری پشتی ئه و له سهر ته خته کهی داده نیشیت. 31 پئشینینی کرد و باسی هه ستانه وهی مه سیحه کهی کرد، که نه له جیهانی مردوواندا به جیه پئلا و نه جه سته شی بۆگن بوو. (Hadēs g86) 32 ئه م عیسایه خودا هه لیستانده وه، ئیه ش هه موومان شایه تین بۆی. 33 ئینجا بۆ لای ده سته راستی خودا به رزکرایه وه که به لئینی رۆحی پیروزی له باوکه وه وه رگرت، ئه مه ی پرژاند که ئیوه ده بیینن و ده بیستن. 34 داود بۆ تاسمان به رز نه کرایه وه، به لکو خوی ده لیت: «[یه زدان به خاوه ن شکوی منی فهرمو: "له ده سته راستم دابیشه 35 هه تا دوژمنانت ده که مه ته خته پی بۆ پئیه کانت."]» 36 «بۆیه با هه موو مالی ئیسرائیل به دلنیا یه وه بزنان که ئه م عیسایه ی ئیوه له خاچتان دا، خودا کردی به مه سیحی خاوه ن شکۆ.» 37 کاتیک تاماده بووان گوئیان له م قسانه بوو، کاری کرده سهر دلیان، به په ترؤس و نیژدراوانی دیکه یان گوت: «برایان، چی بکهین؟» 38 په ترؤس وه لامی دانه وه: «تۆ به بکهن، با هه ریه که تان به ناوی عیسای مه سیحه وه له ئاو هه لکیشریت بۆ لیخۆشبوونی گونا هه کانتان و رۆحی پیروزی به دیاری وه رده گرن. 39 ئه م به لئینه ش بۆ خۆتان و منداله کانتان و بۆ هه موو ئه وانیه که دوورن و یه زدانی په روه ردگارمان بانگیان ده کانت.» 40 به زۆر قسه ی دیکه ش ئاگاداری کردنه وه و لئیان پارایه وه: «خۆتان له م نه وه لار و چه وته پرژگار بکهن.» 41 ئه وانیه که قسه که یان وه رگرت له ئاو هه لکیشران، له و پرۆژه دا نزیکه ی سی هه زار که س هاتنه پیزی باوه ردارانه وه. 42 ئیتر ئه وان په یوه ستبون له سهر فیرکردنی نیژدراوان و هاو به شیه تی، له تکرندی نان و نوژی کردن. 43 هه موو له ناخه وه سام دایگرتیون، چونکه زۆر په رجوو و نیشانه له سهر ده سته نیژدراوان کران. 44 باوه رداران هه موو پئکه وه بوون و له هه رچی هه یانبوو هاو به ش بوون. 45 مالمولکی خۆیان ده فروشت و به گویره ی پئوستی هه ریه که یان دابه شیان ده کرد. 46 پرۆژانه به یه ک دل به رده وام له حه وشه کانی په رستگا ده بوون، له ماله کاندا نانیا ن له تده کرد، به خۆشی و

دلپاکییه وه پیکه وه نانیاں ده خوارد، 47 ستایشی خودایان ده کرد و له لای
هه موو خه لک په سه ند بوون. مه سیحی خاوه ن شکوش پرژانه ته وانه ی
ده هینایه پالیان که پرگاریان ده بوو.

3 پرژئیکان کاترمیر سی پاش نیوه پرؤ، که کاتی نویر بوو، په ترؤس و
یوحه نا سه رکه وتن بو په رستگا. 2 له به رده م ده رگای په رستگا دا که یی
ده گوترا ده رگای جوان، پیاویک به زگا ک ئیفلیج دانیشتبوو، هه موو
پرژئیک هه لیانده گرت و له وی دایانده نا تا کو سوال بکات له وانه ی ده هاتنه
حه وشه کانی په رستگا که وه. 3 کاتیک ته و پیاوه بینی که په ترؤس و یوحه نا
به نیازن یینه ناو هه وشه کانی په رستگا، داوای خیری لیکردن. 4 په ترؤس و
یوحه نا به وردی تیپانزوانی، ئینجا په ترؤس گوتی: «سه یرمان بکه!» 5 ته ویش
چاوی تیپین و چاوه رپی ده کرد شتیکان لی وه ربرگیت. 6 په ترؤس گوتی:
«زیر و زیوم نییه، به لام ته وهی هه مه ده تده می. به ناوی عیسی مه سیحی
ناسیره بیه وه، هه سته و پرؤ!» 7 ئینجا به ده ستی راستی گرتی و هه لیستاند،
ده سته جی هیز که وته پی و پاژنه کانی. 8 ئیتر هه لبه زیه وه و پراوه ستا و
ده ستی به ریشتن کرد، له گه لیان چوه ناو هه وشه کانی په رستگا، ده ریشتن
و هه لده زیه وه و ستایشی خودای ده کرد. 9 هه موو خه لک بینیان
ده پروات و ستایشی خودا ده کات. 10 جا کاتیک خه لکه که زانیان ته مه
ته و که سه یه که بو سوالکردن له لای ده رگای په رستگا داده نیش، ته وهی
یی ده گوترا جوان، سه رسامی و هه په ساوی دایگرتن له وهی به سه ری
هاتوو. 11 کاتیک پیاوه که خوی به په ترؤس و یوحه ناوه هه لواسیوو،
هه موو خه لکه که به سه رسامییه وه رایانکرده لایان بو ته و پریره وهی که یی
ده گوترا پریره وی سلیمان، که هه ردوو لای به کوله که گیرابوو. 12 په ترؤس
ته مه ی بینی، یی گوتن: «پیاوانی ئیسرائیل، بوچی له مه سه رسامن؟ بوچی
چاوتان تیپریون وه که ته وهی به توانایان به له خواتر سیمان وامان کردوو
پروات؟ 13 خودای ئیبراهیم و ئیسحاق و یاقوب، خودای باوکامان، عیسی
خزمه تکاری خوی شکودار کرد، ته وهی به گرتنان دا و له به رده م پیلاتوس
نکو لیتان لیکرد، که بریاری دابوو به ریدات. 14 ئیه نکو لیتان له پیروز و
راستودروسته که کرد و داوای تازادکردنی بکوژینگان کرد. 15 سه ررؤکی
ژیانتان کوش، به لام خودا له تیو مردووان هه لیستانده وه و ئیه شابه تین بو

ئەمە. 16 ئەم پیاووی ئیو دە یینن و دە یینسن، باوهری به ناوی عیسا هه بوو،
 بۆیه هیز و توانای بۆ گهرايهوه. به ناوی عیسا و ئەو باوهری به هۆیهوه دیت،
 له بهرچاوی هه مووتان ئەم ته ندروستییه ته واوهی پێ به خشی. 17 «ئپستاش
 برایان ده زاتم به نه زانی ئەوه تان کرد، ههروهک رابه ره کانیشتان. 18 به لام
 خودا ئەوهی هینایه دی که پیشتر له سه ر زمانی هه موو پیغه مبه رانه وه
 رایگه یاندبوو، که مه سیحه که ی خۆی ئازار ده چیژیت. 19 که واته تۆ به
 بکن و بگه رپه وه بۆ لای خودا تا کو گونا هه کانتان بسپرپه وه، بۆ ئەوهی
 له لای یه زدانه وه کاتی هه سانه وه تان بیت و 20 مه سیحتان بۆ بنپرپه وه، ئەو
 عیسا یه که پیشتر بۆ تانی دیاری کردبوو. 21 ئەوهی ده بیت له ئاسمان
 بیپیلپه وه، هه تا کاتی چا ککرده وهی هه موو شتییک، ئەوهی له کۆنه وه
 خودا له سه ر زاری پیغه مبه ره پرۆزه کانییه وه باسی کردوو. 22 (aiōn g165)
 موساش گوئی: [یه زدانی پهروه ردگارتان له تپو برایتاندا پیغه مبه رپکی وهک
 منتان بۆ داده نیت، ده بیت گوئی له هه موو ئەو شتانه بگرن که پیتانی
 ده لیت. 23 جا هه ره که سیک گوئی له م پیغه مبه ره نه گریت له تپو گه ل
 داده پردریت.] 24 «هه موو پیغه مبه رانیش، له ساموئیل به دواوه، هه موو
 ئەوانه ی قسه یان کردوو، باسی ئەم پرۆزه یان کردوو. 25 عیوه ش کوری
 پیغه مبه ران و ئەو په یمانه ن که خودا له گه ل باو کانتاندا به ستی، کاتییک به
 ئیبراهیمی فه رموو: [له ریگه ی نه وهی تۆوه هه موو نه ته وه کانی سه ر زه وی
 به ره که تدار ده بن.] 26 کاتییک خودا خزمه تکاری خۆی هه ستانده وه،
 یه که م جار بۆ عیوه ی نارد، بۆ ئەوهی به ره که تدارتان بکات به گه رانه وهی
 هه رییه که تان له خراپه کانی.»

4 کاتییک په ترۆس و یوحه نا قسه یان بۆ خه لکه که ده کرد، کاهینان و
 سه روکی پاسه وانی په رستگا و سه دو قیه کان هاته لایان، 2 زۆر لینیان په ست
 بوون، چونکه خه لکیان فێرده کرد و ده یانگوت که مردوو ان زیندوو ده بنه وه
 ههروهک چۆن عیسا زیندوو بووه وه. 3 بۆیه په ترۆس و یوحه نایان گرت و
 له بهر ئەوهی ده مه و ئیواره بوو، هه تا به یانی له زیندانیان کردن. 4 به لام زۆر
 له وانه ی گوئیان له قسه کان بوو باوهریان هینا و ژماره ی پیاوان گه بشته
 پینج هه زاره. 5 بۆ به یانی پیشه وایان و پیران و مامۆستایانی ته ورات له
 تۆرشه لیم کۆبوونه وه، 6 له گه ل هه نای سه روکی کاهینان و قه یافا و یوحه نا و

ئەسكەندەر و ھەموو ئەوانەى لە تېرەى سەرۆكى كاهينان بوون. 7 پە ترۆس
 و يۆحەنايان لە ناوھەراست ڤاگرت و پرسیاریان لیکردن: «بە چ ھیزنیک و بە
 چ ناویک ئەمەتان کرد؟» 8 لەو کاتەدا پە ترۆس پەربوو لە رۆحی پیرۆز،
 پئی گوتن: «ئەى پېشەوايانى گەل و ئەى پيران، 9 ئەگەر ئەمرۆ لەسەر
 چا کەيەک کە بۆ پە کەوتە يەک کراو، لیکۆلینە و ھەمان لە گەل دە کەن و
 ئیمان دە پرسن کە بە چى چاک بووئەو، 10 ئەوا بە لە لای ھەمووتان و
 ھەموو گەلى ئیسرائیل زانراو ییت، بە ناوی عيسای مەسیحی ناسیرەى،
 ئەم ئیفلیحە کە بە و تەندروستیيە لە بەردەمتان ڤاوەستاوو چاک بوو،
 بە ناوی ئەو عيسایەى کە عیوہ لە خاچتان دا و خوداش لە ناو مردووان
 ھەلیستاندەو. 11 ئەمە [ئەو بەردەيە کە عیوہى و ھستارەتتان کردەو،
 ئەوہى بوو بە گرنگترین بەردى بناغە.] 12 ییجگە لە عيسا ڤزگار بوون بە
 کەسى دیکە نییە، چونکە لە ژیر ئاسماندا ناویکی دیکە بە مرۆفەگان نە دراو کە
 بە ھۆیەو ھتوانین ڤزگار بین.» 13 کاتیک ئازایەتى پە ترۆس و یۆحەنايان
 بینى و زانیان خەلکیکی نەخویندەوار و سادەن، سەرسام بوون و بۆیان
 دەرکەوت کە ئەم پیاوانە پېشتر لە گەل عيسادا بوون. 14 بە لام کاتیک
 ئەو پیاوہشیان بینى لە گەلیان ڤاوەستابوو، ئەوہى چاک بوو، ھیچیان
 نەبوو وە لامى پئ بدەنەو. 15 ئەوسا فەرمانیان پیدان لە ئەنجومەنى بالآ
 بچنە دەرەو و لە ناو خۆیاندا کەوتە گفوتگۆ: 16 «چى لەم پیاوانە بکەین؟
 ئاشکرايە بۆ ھەموو دانېشتوانى ئۆرشەلیم کە نیشانەيەكى بەرچاوە رېگەى
 ئەمانەو ھەراو، ناتوانین نکوئى لى بکەین. 17 بە لام نەوہک زیاتر لە تيو
 گەل بلاو بیئەو، ھەر پەشەيان لى دە کەین ئیتەر لە لای کەس باسى ئەم ناوہ
 نە کەن.» 18 ئینجا بانگیان کردن و فەرمانیان پیدان کە بە ھیچ شيوہ يەک بە
 ناوی عيسا دەم نە کەنەو و کەسیش فېرنە کەن. 19 بە لام پە ترۆس و یۆحەنا
 وە لامیان دا یەو: «بە لای خوداوە کامیان دروستترە: گوئى لە عیوہ بگرن
 یان لە ئەو؟ عیوہ حوکم بدەن! 20 بە لام ئیمە ئەوہى بینو مانە و بیستو مانە
 ناتوانین باسى نە کەین.» 21 دواى ھەر پەشەى زیاتر، بەرماندان. نە یانزانى
 چۆن سزایان بدەن، لە بەر ئەوہى ھەموو ستایشى خودایان دە کرد بە ھۆى
 ئەوہى ڤوویدا بوو، 22 چونکە ئەو پیاوہى ئەم نیشانەى چاکبوونەوہى
 بە سەرھاتبوو لە چل سال زیاتر بوو. 23 کە پە ترۆس و یۆحەنا بەر بوون،

هاتمه لای هاوړپه کانیان و نهو شتانهی کاهینانی بالا و پیران پیمان گوتیون
 بویان گپړانه وه. 24 کاتیک هاوړپه کانیان نه مهیان بیست، هه موویان به
 یهک دهنگ هاواریان بو خودا کرد: «تهی یهزدانی بالادهست، توی
 دروستکهری ئاسمان وزهوی و ده ریا و هه موو تهو شتانهی تپاندايه. 25
 له ریگهی رڅی پیروز له سهر زاری داودی باوکان و بندهی خوت
 فرموت: «[بوچی نه ته وه کان ده وروژین و گه لان پیلان له شتی پوچ
 ده گپړن؟ 26 پاشایانی زهوی خویان ریک ده خن، سه رۆکه کانیان پیکه وه
 کزده بنه وه له دژی یهزدان و مه سیحه کهی.] 27 له بهر ته وهی به راستی له م
 شاره دا، هیرو دس و پیلاتوسی پونتی و ناجوله که کان و گه لی ئیسرائیل له
 دژی عیسای خزمه تکاری پیروژت یه کنگرت، ته وهی که ده ستیشانت
 کرد. 28 تهو کاره یان نه نجام دا که هیز و خواستی تو پيشوه خت نه خشه یان
 بو کیشابوو که ده بیت رووبدهن. 29 ئیستاش تهی یهزدان، سهیری
 هه ره شه کانیان بکه، توانای ته وه به خزمه تکاره کانت ببه خشه که به وپه پری
 نازایه تیه وه به وشه کانت بدوین. 30 ده ستت دريژ بکه تا کو چا کپونه وه
 و نیشانه و په رجوو به ناوی عیسای خزمه تکاری پیروژته وه بکریت.» 31
 کاتیک له خودا ده پارانه وه، تهو شوینهی که تیدا کوبونه وه هاته له رزین
 و هه موویان پرپوون له رڅی پیروز، به چاونه ترسییه وه په یامی خودایان
 راده گه یاند. 32 کومه لی باوه رداران یهک دل و گیان بوون، که س
 نه یده گوت ته وهی هه یه تی هی خزیه تی، به لکو له هه موو شتی کدا هاو به ش
 بوون. 33 نیردراوان به هیژیکي گه وره وه شایه تی هه ستانه وهی عیسای
 خاوه ن شکویان ده دا، نیعمه تیکی گه وره ش به سهر هه موویانه وه بوو. 34
 که سی نه بوونیان تیدا نه بوو، چونکه هه موو ته وانهی خاوه ن کیکه و مال
 بوون ده یان فرۆشت، پاره که یان ده هینا و 35 له به ریچی نیردراوان دایانده نا،
 ته وانیس به گویره ی پیوستی که سه کان دابه شیان ده کرد. 36 یه کیک له وان
 پیاویک بوو به ناوی یوسف که لیثیه کی قوبرسی بوو. نیردراوان پیمان
 ده گوت به رناباس که به واتای «کورپی هاندر» دیت. 37 کیکه یه کی
 هه بوو، فرۆشتی و پاره که ی هینا، خستییه به ریچی نیردراوان.

5 پیاویک ناوی حه نانیا بوو، له گه ل سه فیره ی ژنی پارچه زه ویه کی
 فرۆشت. 2 به ئاگاداری ژنه که ی به شیک له پاره که ی بو خوی هه لگرت،

ئەو ەي مایەو ەینای و خستییە بەرپیی نیردراوان. 3 پە ترۆس گوئی: «حەنایا، بۆچی شەیتان دلی پرکردوویت، بۆ ئەو ەي درۆ لە گەل رۆحی پررۆز بکەیت و لە پارەي زەویە کە بە شیک بۆ خۆت ەلگەیت؟ 4 ئایا نەتدەتوانی کێگە کە بۆ خۆت دا بنییت و نەیفروشی کاتییک کە ەي خۆت بوو؟ پاش فروشتنی ئایا مافی ئەو ەت نەبوو نرخە کەي ەلگەیت؟ ئیتر بۆچی لە دلی خۆتدا ویستت ناپاکی بکەیت؟ تۆ درۆت لە گەل خەلک نەکرد، بەلکۆ لە گەل خودا.» 5 کاتییک حەنایا گوئی لەم قسەيە بوو، کەوت و مرد. ەموو ئەوانەي ئەمەیان بیست ترسیکی گەورەیان لی نیشت. 6 ئینجا چەند گەنجیک ەستان و کفنیان کرد، ەلگەیت بۆ دەرەو ە ناشیان. 7 پاش نزیکەي سی کاتر میڕ، ژنە کەي ەاتە ژوورە و نەیدەزانی چی روویداو ە. 8 پە ترۆس لی پرسی: «پیم بلی، زەویە کەتان بەم پرە فروشت؟» گوئی: «بەلی، بەم پرە.» 9 پە ترۆس بی پئی گوئی: «بۆچی رینکەوتن رۆحی یەزدان تاقی بکەن ەو؟ ئەو ەت ئەوانەي میردە کەتیا ناشت لە بەردەرگان، توش ەلگە گرن و دەتەنە دەرەو ە.» 10 دەستبەجی ژنە کە لە بەرپیی پە ترۆسدا کەوت و مرد. کاتییک گەنجەکان ەاتنە ژوورەو ە بینیان مردو ە، ەلگەیت و لەتە نیشت میردە کەي ناشیان. 11 ئیتر ترسیکی گەورە ەاتە سەر ەموو کلێسا و ەموو ئەوانەي ئەمانەیان بیست. 12 لەسەر دەستی نیردراوان زۆر نیشانە و پەرچوو لەتو گەلدا کرا. ەموو باو ەرداران بە یەک دل لە پرپەو ە کەي سلیمان لە پەرستگادا کۆدە بوون ەو ە. 13 کەس نەیدەویرا بچیتە پالیان، بەلام گەل زۆر ریزیان دەگرتن. 14 لە گەل ئەو ەشدا ەتادە ەات ژن و پیاو بە کۆمەل باو ەریان بە مەسیحی خاو ەن شکۆ دە ەینا و دە ەاتنە پالی. 15 لە ئەنجامدا، وای لیات نەخۆشیان دە ەینایە سەر شەقام و لەسەر جیگا و نوین دایاندەنان، بەلکۆ ئەگەر پە ترۆس ەات، سیبەرە کەي بکەوینتە سەر ەندیکیان. 16 خەلکی شارەکانی دەوروپشتی تورشەلیمیش کۆبوون ەو ە، نەخۆش و ئەوانەیان ەلگرتبو کە بە دەست رۆحی پیس دەیاننالاند، جا ەموویان چا کەدە بوون ەو ە. 17 بەلام سەرۆکی کاهینان و ەموو ئەوانەي لە گەلی بوون لە ریزی سەدوقی ەستان و پرپوون لە ئیرەي. 18 نیردراوانیان گرت و فریایان دانە زیندانی گشتییەو ە. 19 بەلام فریشتەيەکی یەزدان لە شەودا دەرگای زیندانی کەي کرد ەو ە و بردنیە

دهره وه و گوئی: 20 «پرۆن بۆ حه وشه کانی په رستگا و پراوه ستن، ته واوی په یامی ئەم ژیا نه به خه لکی بلین.» 21 هه رکه گوئیان لیوو، به یانی زوو چوونه حه وشه کانی په رستگا و ده ستیان کرد به فیرکردنی خه لک. سه روکی کاهینان و ته وانه ی له گه لی بوون هاتن، ته نجومه نی بالا و هه موو کۆمه لی پیرانی نه وه ی ئیسراییلیان بانگکرد و ناردیان له زیندان بیانین. 22 به لام که پاسه وانه کان چوون و له زیندان نه یاندۆزینه وه، گه پراوه وه و هه واییان پیدان و گوئیان: 23 «زیندانه که مان بینی به باشی داخرا بوو، پاسه واینش له به رده رگا کان پراوه ستابوون، به لام کاتیک کردمانه وه که سمان تیدا نه بینی.» 24 کاتیک سه روکی پاسه وانی په رستگا و کاهینانی بالا ته مه یان بیست، لییان سه رسام بوون و گوئیان ته مه چی به سه ردیت! 25 ئینجا به کیک هات و گوئی: «ته و پیاوانه ی فیریتاندانه زیندانه وه، وا له حه وشه کانی په رستگادا پراوه ستاون و خه لکی فیر ده کهن.» 26 ته وسا سه روک و پاسه وانا ن پڕۆشتن و بی توندوتیژی نیردراوانیان هینا، چونکه ده ترسان گه ل به رده رانیان بکه ن. 27 کاتیک ته وانیان هینا و له به رده م ته نجومه نی بالا دا پرایانگرتن، سه روکی کاهینان لی پرسین: 28 «به توندی فه رمانمان پی کردن خه لکی به م ناوه فیر نه کهن، ته وه تا توره لیتان له فیرکردنه کانتان پرکردوو و ده تانه وی خوینی ته م پیاوه بجه نه ته ستومان.» 29 په ترۆس و نیردراوان وه لامیان دایه وه: «ده بیست گوپراهی لی بۆ خودا بیست زیاتر له وه ی بۆ خه لک! 30 خودای باو پیرامان عیسی هه ستانده وه، ته وه ی به هه لواسینی له سه ر دار کوشنتان. 31 خودا ته وه ی وه ک سه روک و پرزگار که ر بۆ ده سه راستی خۆی به رز کرده وه، تا کو تۆبه کردن و لیخۆشبوونی گونا به ئیسراییل به خشیست. 32 ئیبه شایه تی ته م شتانه ی، هه روه ها پڕۆچی پیرۆزیش، ته وه ی خودا به خشیویه تیه ته وانه ی گوپراهی لن بۆی.» 33 کاتیک گوئیان لیوو زۆر تووره بوون، ویستیان بیانکوژن. 34 به لام فه رسییه ک به ناوی گه مالا ئیل که مامۆستای ته ورات بوو و هه موو گه ل پریزان ده گرت، له ته نجومه نی بالا هه ستا و فه رمانی کرد که نیردراوان بۆ ماوه یه کی که م بیردینه دهره وه. 35 پی گوئن: «پیاوانی ئیسراییل، ناگداری خۆتان بن له وه ی ده تانه وی به م پیاوانه ی بکه ن. 36 ماوه یه ک له مه و به ر سو داس ده رکه وت و خۆی به شت ده زانی، هه روه ها تزیکه ی چوار سه د پیاوی لی کۆبوونه وه، به لام

کوژرا و هه موو ئه وانه ی دوا ی که وتیوون بلا و بوونه وه و ئاسه واریان نه ما. 37 دوا ی ئه مه ش له کاتی ناو نووسینه که دا یه هوزای جه لیلی هه ستا و خه لکاتیکی به دوا ی خویدا له خسته برد، ئه ویش له ناو چوو و ئه وانه ی دوا ی که وتیوون بلا و بوونه وه. 38 ئیستاش ئاموژگاریتان ده که م، له م پیاوانه دوور بکه ونه وه و وازیان لی بهین، چونکه ئه گه ر ئه م بیرو باوه ره و کاره له خه لکه وه بیټ، تیکده چیت. 39 به لام ئه گه ر له خودا وه بیټ، ناتوانن تیکی بدهن، ئه گینا خوټان ده بیننه وه له دژی خودا ده جه ننگن.» 40 و ته کانی قالی کردن، بویه نیردراوانیان بانگکرد و فه رمانیان دا که بدرینه بهر قاجچی. ئینجا فه رمانیان پیکردن ناوی عیسا نه هینن و ئازادیان کردن. 41 ئیتر نیردراوان به دلشادیه وه له بهرده م ئه نجومه نی بالا هاتنه ده ره وه، چونکه به شیایوی ئه وه دانران که له پینا و ناوی عیسا دا سوو کایه تییان پی بکریټ. 42 ئیتر هه موو رۆژیک له حه وشه کانی په رستگا و له مالاندا، بیوچان خه لکیان فیره کرد و مزگینیان ده دا که عیسا مه سیحه که یه.

6 له و رۆژانه دا که قوتابیه کان زیادیان ده کرد، جوله که یۆنانیه کان بۆله بۆلیان له سه ر عیبرانییه کان کرد که له دابه شکردنی نانی رۆژانه بیوه ژنه کانیان پشتگویی ده خرین. 2 بویه دوازده نیردراوه که هه موو قوتابیه کانیان بانگکرد و گوټیان: «باش نییه بۆمان را گه یاندنی په یامی خودا پشتگویی بخهین و خه ریکی ئازووقه دابه شکردن بین. 3 خوشک و برایان، له تیو خوټاندا حه وت پیاو هه لبرین که ناوبانگیان باش بیټ و پرن له رۆحی پیروز و دانایی، تا کو له سه ر ئه م ئه رکه دایا بنینین. 4 ئیته ش خوټان ته رخان ده که بین بۆ نوێزکردن و بۆ خزمه تی را گه یاندنی په یامی خودا.» 5 هه موو کۆمه له که ئه م پینشیا ره یان به دل بوو، جا ستیفانتۆسیان هه لبرارد، که پیاویکی پر له باوه ر و رۆحی پیروز بوو، له گه ل فیلیپۆس و پروخوړۆس و نیکاتور و تیمۆن و په رمیناس و نیکولاوسی ئه تناک کی که ببوه جوله که. 6 له پیش نیردراوانیان را گرتن، ئه وانیش نوێزیان کرد و ده ستیان له سه ر دانان. 7 ئیتر په یامی خودا له گه شه کردندا بوو، ژماره ی قوتابیه کانیش له تۆرشه لیم زۆر زیاتر ببوون، ژماره یه کی زۆریش له کاهینان باوه ریان به مه سیح هینا و گوێپایه لی بوون. 8 ستیفانتۆس پر بوو له نیعمه ت و هیزی خودا، په رجوو و نیشانه ی گه وره ی له تیو گه لدا ده کرد. 9 جا هه ندیک له وانه ی له و که نیشته ن که

پئی ده گوترا که نیشتی ئازاد کراوان، له گه‌ل کور ئینییه کان و ئه سکه نده ریه کان و ئه وانه ی له ناوچه کانی کیکیا و ئاسیان، ههستان و دهمه قالییان له گه‌ل ستیفانوس کرد. 10 به لام نه یاتوانی به ربه ره کانی ئه و داناییه بکن که رۆحی پرۆز له قسه کردندا پیدابوو. 11 بویه به دزیه وه خه لکان هاندا تا کو بلین: «گویمان لی بوو سه بارهت به موسا و خودا کفری ده کرد.» 12 ئینجا گه‌ل و پیران و ماموستایانی تهوراتیان جۆشدا، هاتنه سه ری و گرگیان و بۆ ئه نجومه نی بالایان هینا. 13 شایه تی درۆزیان دانا، ده یانگوت: «ئهم پیاوه وه ستانی نییه له قسه کردن له دژی ئهم شوینه پرۆزه و تهورات، 14 ئیه ش گویمان لی بوو ده یگوت که عیسی ناسیره یی ئهم شوینه تیکه دات و ئه و نه ریتانه ده گۆریت که له موساوه وه رمانگرتوه.» 15 جا هه موو ئه وانه ی له ئه نجومه نی بالا دانیشتبون چاویان تیپری و بینیان پرووی وه ک پرووی فریشته وایه.

7 سه رۆکی کاهینان لی پرسی: «ئایا ئه و تۆمه تانه راستن؟» 2 ئه ویش گوتی: «برایان و باوکان گوی بگرن، خودای شکۆمهندی بۆ ئیبراهیمی باوکان ده رکهوت کاتیک له ميسۆپوتامیا بوو، پئش ئه وه ی له حاران نیشته جی بیت، 3 پئی فهرموو: [خاک و که سوکارت به جیه پئله و پرۆ بۆ ئه و خاکه ی پیشانت ده ده م.] 4 «خاکی کلدانییه کانی به جیه پئشت و له حاران نیشته جی بوو. دوا ی مردنی باوکی، خودا له و پوه گواستیه وه بۆ ئهم خاکه ی ئیوه ئیستا تیدا نیشته جین. 5 لبره دا هیچ میراتیکی نه دای، ته نانهت شوین پیه کیش. به لام خودا به ئینی پیدا که به مولک بیداته خۆی و وه چه که ی له دوا ی خۆی، هه رچه نده هیشتا مندالی نه بوو. 6 خوداش ئاوا ی فهرموو: [نه وه کانت له خاکیک نامۆ ده بن که هی خۆیان نییه، ده بنه کۆیله یان و چوار سه د سال ده یانچه وسیننه وه. 7 به لام ئه و نه ته وه یه ش حوکم ده ده م، که ئه وان وه ک کۆیله خزمه تیان ده کهن،] خودا فهرموویه تی، [دوا ی ئه وه دینه ده ره وه و له م شوینه ده مپه رستن.] 8 خوداش په یمانی خه ته نه کردنی له گه‌ل ئیبراهیم به ست. ئاوا ئیسحاق بوو، له ته مه نی هه شت پرۆزیدا خه ته نه ی کرد. ئیسحاقیش یاقوبی بوو، یاقوبیش دوا زده باوکانی یه که مینی بوو. 9 «باوکانیش چاویان به یوسف هه لئه هات، فرۆشتیه نه میسر. به لام خودای له گه‌ل بوو، 10 له هه موو ناخۆشیه کانی پرۆزگاری

کرد، له بهرده م فیرعه ونی پاشای میسر دا نیعمهت و دانایی پیدایه. ټه ویش کردی به فهرانزه وای میسر و سه رپه رشتیاری هه موو ماله که ی خوی. 11 «ئینجا قاتوقری و تهنگانه به سه ر هه موو میسر و که نعاندا هات، باو پیرانمان خوار دنیان ده ست نه ده که وت. 12 یاقوب بیستی له میسر دانه و نله هه یه، جاری یه که م باو کائمانی نارد. 13 بۆ جاری دوو م یوسف به بریانی ناسرا، بنه ماله ی یوسفیش بۆ فیرعه ون ده رکه وت. 14 ئیتر یوسف ناردی یاقوبی باوکی به هه موو که سوکار یه وه بۆ میسر بانگ کرد، که حه فتا و پینج که س بوون. 15 جا یاقوب بۆ میسر دابه زی و مرد، خوی و باو پیرانمان. 16 ئینجا بۆ شه خه م گهران دیانه وه و له و گوره ناشتیان که ئیبراهیم له شه خه م به بریک زیو له کوره کانی حه موری کپی. 17 «به لام ته و کاته ی به لینه که نزیک ده بووه که خودا به ئیبراهیمی دا، گهل له میسر په ریان ده سهند و زۆرده بوون، 18 تا کو [له میسر پاشایه کی نوی هاته سه ر ته خت که یوسفی نه ده ناسی.] 19 له گهل گهل که مان به قیل ده جولایه وه و خراپه ی له گهل باو پیرانمان کرد، ناچاری ده کردن منداله ساوا کانیان دوور بخه نه وه تا کو بمرن. 20 «له و کاته دا موسا له دایک بوو. له به رچاوی خودا جوان بوو، سی مانگ له مالی باوکی به خینو کرا، 21 کاتیک دوور خراپه وه، کچی فیرعه ون هه لیگرته وه و کردیبه کوری خوی و به خیری کرد. 22 موساش له ناو هه موو دانایی میسر یه کاندایه روه رده کرا، به توانا له قسه و کردار دا. 23 «کاتیک ته مه نی بووه چل سال، بریاری دا سهر دانی برا ئیسرا ئیلیه کانی بکات. 24 یه کیجانی بینی سته می لی ده کریت، به رگری لیکرد و دادوهری بۆ سته ملیکراو کرد، میسر یه که ی کوشت. 25 ویزانی بریانی تیده گن که خودا له سه ر ده ستی ته و پرزگاریان ده کات. به لام تینه گه یشتن. 26 بۆ به یانی دوو له برا عیبرانییه کانی بینی که شه ریان ده کرد، هه ولی ده دا ئاشتیان بکاته وه، گوئی: «عیوه بران، بۆچی ده ست بۆ یه کتری دریز ده کهن؟» 27 «به لام ته وه ی سته می له نزیکه که ی ده کرد، پالیکچی پپونه نا و گوئی: [کی توی کردووه به گه وره و دادوهر به سه رمانه وه؟ 28 ئایا ده ته وی بمکوژیت هه روه ک دوینی میسر یه که ت کوشت؟] 29 موساش به هوی ته م قسه یه وه هه له ات، له خاکی میدیان بووه بیگانه و له وی دوو کوری بوو. 30 «دوای ته وه ی چل سال ته و او بوو، [فریشته یه ک له بیابانی شاخی سینا له تپو ده وه تیکی

داگیرساودا بۆی ده رکهوت. [31 موساش ئەمەى بىنى و له ديمه نه که سه رسام بوو، ده چوو پيش تاكو له نزيكه وه سهير بکات، دهنگى يەزدان هات: 32 [من خودای باوکانت، خودای ئیبراهيم و ئیسحاق و یاقوبم.] به لام موسا له رز گرتی و نه یویرا سهير بکات. 33 «[جا يەزدان پئی فەرموو: پیتاوه کانت له پیت دابکه نه، چونکه ئەو شوینەى تۆ له سهري وه ستاويت خاکینى پیرۆزه. 34 به راستى من ئەزیه تی گه له کهى خۆم له میسر بىنى و گویم له نالەیان بوو، هاتمه خواره وه تاكو ده ربازيان بکه م. ئیستاش وه ره، ده تیرمه میسر.] 35 «ئەو موسایه ی ره تیان کرده وه و گو تیان: [کی تۆی کرده وه به گه وه و دادوهر به سه رمانه وه؟] هه ره ئەو بوو خودا وه ک گه وه و ئازاد که ره به ده ستی ئەو فریشته یه ناردی که له ده وه نه که دا بۆی ده رکهوت. 36 جا موسا گه له کهى له میسر هینایه ده ره وه، په رجوو و نیشانه ی کرد له خاکی میسر، له ده ریای سوور، هه روه ها له ماوه ی چل سالدا له چۆله وانی. 37 «ئەمه ئەو موسایه یه که به نه وه ی ئیسرا ئیلی گوت: [خودا له تيو برا کانتان پینغه مبه ریکی وه ک منتان بۆ داده نیت.] 38 هه ره ئەویش بوو له چۆله وانی له ناو کلێسا که دا بوو، له گه ل ئەو فریشته یه ی له شاخی سینا قسه ی له گه لى ده کرد، له گه ل باو باپیرانی شمان، ئەوه ی وشه زیندووه کانی وه رگرت تاكو بمانداتی. 39 «به لام باو باپیرانمان نه یانویست گو پیرایه لى بن. ئەویان ره تکرده وه و دلایان بۆ میسر لئی ده دا. 40 به هارونیان گوت: [چه ند خودا وه ندیکان بۆ دروستبکه تاكو پینشه ویمان بکه ن، چونکه ئەم موسایه، ئەو پیاوه ی ئییه ی له خاکی میسر وه ده رهینا نازانین چی لیه ات.] 41 له و رۆژانه دا بتیکان له شیوه ی گۆلک دروستکرد و قوربانیاان بۆ کرد، به ده ستردی خویمان دلشاد بوون. 42 به لام خودا پرووی لى وه رگیران و وازی لى هینان ئەستیره کانی ئاسمان پیه رستن، وه ک له په رتووکی پینغه مبه راندا نووسراوه: «ئەى بنه ماله ی ئیسرا ئیل، ئایا بۆ ماوه ی چل سال له چۆله وانی قوربانی سه رپراو و پيشکه شکر اوتان بۆ هینام؟ 43 نه خیر، به لکو نزرگه ی بتی مۆله ختان له گه ل ئەستیره ی خودا وه نده که تان هه لگرت، پرنفان، ئەو په یکه رانه ی دروستتان کرد تاكو بیانپه رستن. له بهر ئەوه من بۆ شوینیک پراپیتان ده که م که له بابل دوورتره.] 44 «چادری په رستنی شایه تیش له چۆله وانیدا له گه ل باو باپیرانمان بوو، هه روه ک ئەوه ی خودا فه رمانی

به موسا کرد له سهر ته و نمونه يه دروستی بکات که بينويه تی. 45 جا باو باپیرانمان چادری پهرستیان و هرگرت و له گه ل یه شوع بردیانه ناو مولکی ته و گه لانه ی خودا له به رده می باو کائمان ده ریکردن هه تا پرؤزانی داود، 46 ته و هی له لای خودا ره زامه ندی به ده سته پینا، ته ویش هه ولی دا نشینگه یه ک بو خودای یاقوب دروست بکات. 47 که چی ته وه سلیمان بوو که مالیکتی بو دروستکرد. 48 «به لام خودای هه ره به رز له مالی ده سترکد نیشته جی ناییت، هه روه ک پیغه مبه ر ئیشایا گوتویه تی: 49» [ئاسمان ته ختی منه و زه ویش ته خته پیغه، چ مالیکم بو بنیاد ده نین؟ یه زدان ده فهرموی، له کو پیغه شوینی حه وانه وه م؟ 50 ئایا ده ستی من هه موو ته م شتانه ی دروستنه کردوه؟] 51 «ته ی که لله ره قان، ته ی دل و گوئی خه ته نه نه کراوان! ئیوه وه ک باو باپیرانمان هه همیشه به ره ره کانیی پرؤز ده که ن! 52 باو باپیرانمان چ پیغه مبه ر ئیکان نه چه و ساندوه ته وه؟ ته وانه شیان کوشت که زوو باسی هاتی راستو دروسته که یان ده کرد، ته وه ی ئیستا ئیوه به گرتنمان دا و کوشتان. 53 ئیوه ته وراتمان به ر ئیمای فریشته کان و هرگرت به لام په پیره وتان نه کرد.» 54 کاتیک ته ندامانی ته نجومه نی بالا گوئیان له م قسانه ی ستیفاتوس بوو، دلیان پرپوو له قین و ددانیان لئی جپر کرده وه. 55 به لام ستیفاتوس پرپوو له رؤخی پرپوز، چاوی برپیه ئاسمان، شکوی خودای بینی و عیساس له ده سته راستی خودا وه ستابوو. 56 گوتی: «ده بینم ئاسمان کراوه ته وه و کوری مرؤفیش له ده سته راستی خودا پراوه ستاوه.» 57 به مه گوئی خوئیان توند گرت و هه مووان به ده نگیکی به رز هاواریان کرد و تیکرا په لاماریان دا، 58 بردیانه ده ره وه ی شار و به ردبارانیاں کرد. شایه ته کانیش جله کانیان دا که ند و خستیانه به ریپی گه نجیک که ناوی شاول بوو. 59 کاتیک ستیفاتوسیان به ردباران ده کرد، نوژی ده کرد: «عیسای خاوه ن شکو، رؤحم وه ریگه!» 60 ئینجا چوکی دادا و به ده نگیکی به رز هاواری کرد: «ته ی مه سیحی خاوه ن شکو، ته م گونا هه یان له سهر مه نووسه.» ته مه ی گوت و نوست.

8 شاول به کوشتنی ستیفاتوس رازی بوو. هه ره له ورؤزه دا کلنسا له ئورشه لیم تووشی چه و سانه وه یه کی توند هات. هه موو به ناوچه کانی یه هودیا و سامیره دا په رشوبلاو بوونه وه، ئیردراوان نه ییت. 2 هه ندیک پیاوی له خواترس ستیفاتوسیان ناشت و پرسه یه کی باشیان بو دانا. 3 به لام شاول

دهستی کرد به له ناوردنی کلّیسا، مالّ به مالّ ژن و پیاوی پراده کیشا و فرّیده دانه زیندان. 4 تهوانه‌ی پهرشوبلا و بیوونه‌وه ده‌گه‌پان و مزگینیی پهایمی خودایان بلاوده کرده‌وه. 5 فیلیپّوس به‌ره و شاری سامیره چووه خواره‌وه و له‌ویّ مزگینیی مه‌سیحی به خه‌لکه‌که پرا‌گه‌یاند. 6 خه‌لکه‌که به یه‌ک دلّ گوئیان له‌وه ده‌گرت که فیلیپّوس ده‌یگوت، کاتیک‌ئه و نیشانان‌ه‌یان ده‌بیست و ده‌بینی که ده‌یکرد. 7 رّوخی پیسیش له زور که‌س له‌وانه‌ی تیناندا بو به ده‌نگی به‌رز هاواریان ده‌کرد و ده‌رده‌چوون، زور گّوج و شه‌لیش چاکبوونه‌وه. 8 جا خۆشیه‌کی گه‌وره‌ئه و شاره‌ی گرت‌ه‌وه. 9 پیشتر له‌ شاره‌که پیاویک هه‌بوو ناوی شیمۆن بوو، جادووی ده‌کرد و خه‌لکی سامیره‌ی سه‌رسام کردبوو، ده‌یگوت: «پیاویکی پایه‌به‌رز م!» 10 گه‌وره و بچووک هه‌موو گوئیان لّ ده‌گرت و ده‌یانگوت: «ئه‌م پیاوه به‌هیزی خودای گه‌وره ناوده‌بردیت.» 11 ته‌وان گوئیان بو ده‌گرت، چونکه له‌میژبوو به جادووه‌که‌ی سه‌رسامی کردبوون. 12 به‌لام کاتیک فیلیپّوس مزگینیی پاشایه‌تی خودا و ناوی عیسی‌ی مه‌سیحی پیدان، باوه‌پریان کرد و ژن و پیاوه له‌ئاو هه‌لکیشران. 13 شیمۆنیش باوه‌پری هینا و له‌ئاو هه‌لکیشرا، تینجا دوا‌ی فیلیپّوس که‌وت و سه‌رسام بوو به‌و نیشانه و په‌رجووه‌گه‌وران‌ه‌ی که ده‌بینی. 14 کاتیک نیردراوان له‌تورسه‌لیم بیستیان سامیره‌ی پهایمی خودای قبول کردووه، په‌ترۆس و یوحه‌نایان بو ناردن. 15 کاتیک هاتن، نوژیان بو کردن بو‌ئه‌وه‌ی رّوخی پیروز و ه‌ر‌بگرن، 16 چونکه هیشتا رّوخی پیروز نه‌هاتبووه سه‌ر که‌سیان، ته‌نها به‌ ناوی عیسی‌ی خاوه‌ن شکووه له‌ئاو هه‌لکیشرا بوون. 17 جا په‌ترۆس و یوحه‌نا ده‌ستیان له‌سه‌ر دانان و رّوخی پیروزیان وه‌رگرت. 18 شیمۆن بینی که نیردراوان ده‌ستیان له‌سه‌ر خه‌لک داده‌نن رّوخی پیروز ده‌دریت، پاره‌ی بو‌هینان و 19 گوئی: «ئه‌و ده‌سه‌لاته به‌ منیش بده‌ن، تا‌کو ده‌ست له‌سه‌ر هه‌ر که‌سینک دابنیم رّوخی پیروز و ه‌ر‌بگرت.» 20 په‌ترۆس یچی گوئی: «با زیوه‌که‌ت له‌گه‌لّ خۆت له‌ناو‌بچیت! چونکه واتزانی به‌هره‌ی خودا به‌پاره ده‌ییت! 21 له‌م شته‌دا نه‌ به‌شت هه‌یه و نه‌ پشک، چونکه دلّت به‌رامبه‌ر خودا راست نییه. 22 له‌م خراپه‌یه‌ت تۆ به‌بکه و له‌مه‌سیحی خاوه‌ن شکو پیاوییه به‌لکو له‌مه‌به‌ستی دلّت خۆش ییت، 23 چونکه ده‌تبنیم که پرت له‌تالی و گیرۆده‌ی

گوناھیت.» 24 شیمۆن گوتی: «ئۆھ لھ پیناوی من داوا لھ مەسیحی خاوەن
 شکۆ بکەن، تا کو هیچ شتیک لھووی باستان کرد بە سەرمدا نەبەت.» 25
 دوای ئەووی پەتروس و یوحەنا لھبارەعی عیساوہ شاہە تییان دا و پەیاوی
 مەسیحی خاوەن شکۆیان راگەیاندا، گەرانبەوہ تۆرشە لیم و مزگینییان دایە
 زۆر گوندی سامیرەیی. 26 فریشتە یەکی یەزدان بە فیلیپۆسی گوت: «ھەستە
 و بەرەو باشوور برۆ، لەسەر ئەو رینگایە لھ تۆرشە لیموہ بو غەزە شوپ
 دەیتەوہ، کە چۆلە وانیبە.» 27 ئەویش ھەستا و رۆیشت، پیاویکی خەساوی
 حەبەشی بینی کە وەزیری کاروباری دارایی کندا کە شازنی حەبەشە
 بو، بو پەرسن ھاتبوہ تۆرشە لیم. 28 لھ گەرانبەوہ دا بو، لھ ناو گالیسکە کە
 دانیشبوو، پەرتووکی ئیشایا پێغەمبەری دەخویندەوہ. 29 رۆحی پیروز بە
 فیلیپۆسی فەرموو: «پرو پێش و لھ گەل ئەو گالیسکە بە برۆ.» 30 ئیتر فیلیپۆس
 پەلە ی کرد و گوئی لیبو پەرتووکی ئیشایا پێغەمبەر دەخوینتەوہ. گوتی:
 «ئایا ئەووی دەخوینتەوہ تێدەگەیت؟» 31 گوتی: «چۆن بتوانم ئەگەر
 یەکیک ریتیمان نەکات؟» جا فیلیپۆسی بانگکرد سەربکە ویت و لھ گەلی
 دا بنیشیت. 32 ئەو پرگە یە نووسراوہ پیروزەکان کە دەخویندەوہ ئەمە
 بو: [ئەو وەک مەر بو سەر برین بردرا، وەک چۆن بەرخ لھ بەردەستی
 ئەووی خوربە کە دەپریتەوہ بێدەنگە، ئەو دەمی نە کردەوہ. 33 لھ کاتی
 سووکایەتی پیکردنیدا لھ دادپەروری بێبەش کرا. ئیتر کێ باسی نەوہ کانی
 دەکات؟ چونکە ژبانی لھ سەرزەوی ھەلگیرا.] 34 خەساوہ کە پرساری لھ
 فیلیپۆس کرد: «پرسیارێکم ھەبە: ئەم پێغەمبەرە باسی کێ دەکات؟ باسی
 خۆی یان یەکیکی دیکە؟» 35 ئینجا فیلیپۆس لھم نووسراوہ پیروزەوہ دەستی
 کرد بە روونکردنەوہی دەقە کە و مزگینیی عیساوی دای. 36 کاتیک بە
 پریگاوە بوون، گەشتنە سەر ئاویک، خەساوہ کە گوتی: «ئەوہ ئاوە، چی
 پریم لێ دەگریت لھ ئاوە لیکیشریم؟» 37 فیلیپۆس گوتی: «دەیت، ئەگەر
 بە ھەموو دلتهوہ باوەر بەینیت.» ئەویش وەلامی دایەوہ: «باوەر دەکەم
 عیساوی مەسیح کوری خودایە.» 38 ئینجا فەرمانی دا گالیسکە کە راوہستی،
 ئەوسا پیکەوہ چوونە ناو ئاوە کە و فیلیپۆس خەساوہ کە لھ ئاوە لیکیشا.
 39 کاتیک لھ ئاوە کە ھاتنە دەرەوہ، رۆحی یەزدان فیلیپۆسی فاند و ئیتر
 خەساوہ کە نە بینیبەوہ، بەلام بە خوشییەوہ بە رینگای خۆیدا رۆیشت.

40 فیلپۆسیش له ئەشدۆد بینرایهوه، دواتر به هه موو شاره کانددا ده گهرا و
مزگینیی ده دا هه تا گه یشته قه یسه ریه.

9 شاول هیشتا هه پره شه ی له قوتاییه کانی عیسای خاوه ن شکۆ ده کرد و
هه وێ کوشتنی ده دان. چوو بۆ لای سه رۆکی کاهینان، 2 داوای نامه ی
لیکرد بۆ که نیشته کانی دیمه شق، تا کو ئه گه ریه کینک بینیت و سه ر به رینگا که
ییت، چ ژن و چ پیاو، به به ندرکراوی بۆ ئور شه لیمیان بیات. 3 که ده رۆیشت
و له دیمه شق نزیک بووه وه، له پر پروونا کیهک له ئاسمانه وه له ده ور و به ری
بریسکه ی دایه وه، 4 که وته سه ر زه وی و گوئی له ده نگیک بوو، یی
فهرموو: «شاول! شاول! بۆچی ده مچه وسینیته وه؟» 5 شاول پرسیری کرد:
«گه وره م، تۆ کییت؟» فهرمووی: «من عیسام، ئه وه ی تۆ ده یچه وسینیته وه.
بۆت زه حمه ته لوشکه له نه قیزه ی من باوئی. 6 به لام هه سه ته، پرۆ ناو شار،
له وی پیت ده گوتری ده بی چی بکه ییت.» 7 ئه و پیاوانه ی له گه شته که دا
له گه لی بوون به پنده نگي وه ستان، ده نگه که یان بیست به لام که سیان نه بینی.
8 شاول له سه ر زه وییه که هه ستایه وه، به لام کاتیکی چاوی کرده وه هیچی
نه بینی، بۆیه ده ستیان گرت و هینایانه ناو دیمه شق. 9 سێ رۆژ هیچی
نه بینی، هه روه ها هیچی نه خوارد و هیچی نه خوارده وه. 10 له دیمه شق
قوتاییه ک هه بوو ناوی حه نانیا بوو، مه سیحی خاوه ن شکۆ له بینیندا یی
فهرموو: «حه نانیا!» گوئی: «ئه وه تام گه وره م!» 11 مه سیح یی فهرموو:
«هه سه ته و پرۆ ئه و شه قامه ی یی ده گوتری راست، له مالی یه هوزا پرسیار
له پیاویکی ته رسۆسی بکه ناوی شاوله، وا نوێژ ده کات. 12 له بینیندا
پیاویکی بۆ ده رکه وت به ناوی حه نانیا که دیته لای و ده ستی له سه ری
داده نیت تا کو بینایی بۆ بگه ریته وه.» 13 حه نانیا وه لامی دایه وه: «گه وره م،
له زۆر که س ئه و خراپانه م بیستوه ته وه که ئه م پیاوه له ئور شه لیم به گه له
پیرۆزه که ی تۆی کردوه. 14 هه روه ها له کاهینانی بالاوه ده سه لاتی پێدراوه
و هاتوه بۆ ئه وه ی هه موو ئه وانه بگرت که به ناوی تۆوه ده پارینه وه.» 15
به لام مه سیح یی فهرموو: «پرۆ! ئه م پیاوه بۆ من ئامۆزیکي هه لبێریدراوه بۆ
هه لگرتنی ناوی من له به رده م ناجوله که کان و پاشایان و نه وه ی ئیسرا ئیل. 16
پیشانی ده ده م ده ییت له به ر ناوی من چه ند ئازار بچێژیت.» 17 حه نانیا ش
رۆیشت و چوو هه ماله که، ده ستی له سه ری دانا و گوئی: «شاولی برام،

عیسای خاوهن شکۆ منی ناردووه، ئەووی له وریگایه‌ی پێیدا هاتی بۆت
 ده‌رکه‌وت، تا‌کو دی‌سان بی‌نیت و پ‌ریت له رۆ‌حی پ‌رۆ‌ز،» 18 ده‌سته‌جی
 شتیکی وه‌ک تو‌یک‌ل له چاوه‌کانی که‌وته خواره‌وه، ئینجا بی‌نی، هه‌ستا و
 له ئاو هه‌ل‌کێ‌شرا. 19 نانی خوارد، هێ‌زی هاته‌وه به‌ر و چه‌ند رۆ‌ژێ‌کی
 له‌گه‌ڵ قوتاییه‌کان له دیمه‌شقی به‌سه‌ر برد. 20 شاول یه‌کسه‌ر له که‌نیشه‌کاندا
 ده‌ستی کرد به‌ را‌گه‌یاندنی ئەووی که‌ عیسا کوری خودایه. 21 هه‌موو
 ئەوانه‌ی گو‌ییان ده‌گرت سه‌رسام بی‌وون و ده‌یانگوت: «ئهمه هه‌مان ئەو
 که‌سه نییه ئەوانه‌ی له‌ناوده‌برد که‌ له تۆ‌رشه‌لم به‌م ناوه‌وه ده‌پارانه‌وه؟ بۆ
 ئەمه‌ش نه‌هاته ئێ‌ره، تا‌کو به‌ به‌ندکراوی بۆ کاهینانی بالا بیانبات؟» 22 به‌لام
 شاول توانادارتر ده‌بوو، جوله‌که‌ی دانیشتوی دیمه‌شقی ده‌مکوت ده‌کرد و
 ده‌ریده‌خست که‌ عیسا مه‌سیحه‌که‌یه. 23 پاش ماوه‌یه‌کی زۆ‌ر، جوله‌که‌
 پیلانیان دانا بیکۆ‌ژن، 24 به‌لام شاول به‌ پیلانه‌که‌یانی زانی. ئەوان شه‌وو
 رۆ‌ژ چاودێ‌ری ده‌روازه‌کانیان ده‌کرد تا‌کو بیکۆ‌ژن. 25 بۆیه قوتاییه‌کان به
 شه‌و بردیان و له‌ناو سه‌به‌ته‌یه‌که‌دا له شوورای شاره‌که‌وه شو‌ریان کرده‌وه.
 26 کاتی‌ک شاول گه‌یشته تۆ‌رشه‌لم، هه‌ولێ‌ دا بچیته پال قوتاییه‌کان،
 به‌لام هه‌موو لێ‌ ترسان و باوه‌ریان نه‌ده‌کرد که‌ بوویته قوتابی. 27 به‌لام
 به‌رناباس بردی و هینایه‌ لای نێ‌ردراوان، بۆی گێ‌رانه‌وه چۆ‌ن له رینگادا
 عیسای خاوهن شکۆی بی‌نیوه و قسه‌ی له‌گه‌ڵ کردووه، هه‌روه‌ها چۆ‌ن له
 دیمه‌شقی ئازایانه به‌ ناوی عیساوه مزگینێ‌ی را‌گه‌یاندووه. 28 ئێ‌ر له‌گه‌لیان له
 تۆ‌رشه‌لم ده‌هات و ده‌چوو، به‌ چاونه‌ترسییه‌وه به‌ ناوی عیسای خاوهن
 شکۆوه مزگینێ‌ی را‌ده‌گه‌یاند. 29 هه‌روه‌ها قسه‌ و مشتوم‌ری له‌گه‌ڵ جوله‌که‌
 یۆ‌ناییه‌کان ده‌کرد، ئەوانیش هه‌ولیان دا بیکۆ‌ژن. 30 کاتی‌ک باوه‌رداران
 به‌مه‌یان زانی بردیانه قه‌یسه‌ریه‌ و بۆ ته‌رسۆ‌سیان نارد. 31 کلێ‌شاش له هه‌موو
 یه‌هودیا و جه‌لیل و سامیره‌دا له ئارامیدا بوو، بنیاد ده‌زا و له سایه‌ی ترسی
 مه‌سیحی خاوهن شکۆ و دلته‌وایی رۆ‌حی پ‌رۆ‌زدا له زیادبووندا بوو. 32
 کاتی‌ک که‌ په‌ترۆ‌س به‌ هه‌موو ناوچه‌کاندا تیده‌په‌ری، بۆ لای گه‌لی پ‌رۆ‌زی
 خودا له شاری لوده دابه‌زی. 33 له‌وی پ‌یاوێ‌کی ئیفلیجی بی‌نی که‌ ناوی
 ئینیا‌س بوو، هه‌شت سا‌ل بوو له‌ناو جینگادا که‌وتیوو. 34 په‌ترۆ‌س پێ‌
 گوت: «ئینیا‌س، عیسای مه‌سیح چاکت ده‌کاته‌وه. هه‌سته و جینگاکت

کۆ بکهوه!» ده سته جی ههستا. 35 هه موو دانیشتوانی لوده و شارون بینیان، ئیتر به ره و لای مه سیحی خاوه ن شکۆ گه رانه وه. 36 قوتاییه ک له یافا هه بوو ناوی تاپسا بوو، واته ئاسک، که هه میشه خه ریکی کاری چا که و یارمه تیدانی هه ژاران بوو. 37 ته وه بوو له و رۆژانه دا نه خۆش که وت و مرد، جا شوشتیان و له ژووریکی سه ره وه دایاننا. 38 لوده له یافا وه نزیک بوو، ئیتر که قوتاییه کان بیستیان په ترۆس له و ییه، دوو پیاویان نارد بۆ لای و تکایان لیکرد و گوتیان: «له هاتن بۆ لامان دوامه که وه». 39 په ترۆس هه ستا و له گه لیان رۆیشت، کاتییک گه یشت، بردیانه ژووری سه ره وه، هه موو بیوه ژنه کان له لای پراوه ستان، ده گریان و ته و کراس و جلانه یان پیشانی ده دا که ئاسکه کرد بووی له و کاته ی له گه لیان بوو. 40 په ترۆس هه موویانی نارد ده ره وه، که وته سه ر چۆک و نوژی کرد، ئینجا پرووی کرده ته رمه که و گوتی: «تاپسا، هه سته!» ته ویش چاوی کرده وه و کاتییک په ترۆسی بینی دانیشت. 41 ئیتر ده سته ی بۆ را کیشا و هه لیستانده وه، ئینجا باوه رداران و بیوه ژناتی بانگ کرد و به زیندوویی راده سته ی کردنه وه. 42 ته م هه و الله به هه موو یافادا بلا و بووه وه و زۆر که س باوه ریان به مه سیح هینا. 43 په ترۆس چه ندین رۆژ له یافا له لای پێسته خۆشکه ریک مایه وه که ناوی شیمۆن بوو.

10 له شاری قه یسه ریه پیاویک به ناوی کۆرنیلیۆس هه بوو، سه ره ل بوو له و لیوایه ی پێی ده گوترا ئیتالی. 2 خۆی و هه موو ماله که ی خوا په رست و له خوا ترس بوون، زۆر هاوکاری خه لکی هه ژاری ده کرد و هه موو کاتییک نوژی بۆ خودا ده کرد. 3 نزیکه ی کاتژمێر سێی دوای نیوه رۆ، به پروونی فریشته به کی خودا له بینینیکدا هاته لای و پێی گوت: «کۆرنیلیۆس!» 4 به ترسه وه سه یری کرد و گوتی: «به ئی گه وره م؟» پێی گوت: «نوژه کانت و چا که کانت وه ک یاده وه ری به رز بوونه ته وه به رده م خودا. 5 ئیستا چه ند پیاویک بۆ یافا بنیره و ته و شیمۆنه ی پێی ده گوتری په ترۆس به یین. 6 له مالی شیمۆنی پێسته خۆشکه ره، ماله که ی له سه ر ده ریابه.» 7 کاتییک ته و فریشته به ی که قسه ی له گه ئی کرد رۆیشت، دووان له خزمه تکاره کانی و سه ربازیکی خوا په رستی بانگ کرد که یه کییک بوو له داروده سته تایه ته که ی، 8 هه موو شتیکی بۆ گێرانه وه و ناردیانی بۆ یافا. 9 بۆ به یانی، کاتییک به

رینگاوه بوون و له شاره که نزيک ده بوونه وه، نزيکه ی کاترمير دوازده،
 په ترؤس بۇ نويزکردن چووه سهربان. 10 ټيتر برسي بوو و ده يو بست نان
 بخوات، به لام له کاتي ناماده کردني خوار دندا، له هؤش خؤی چوو. 11
 ئاسماني به کراوه يی بينی، شتيک له شيوه ی چهرچه فيکي گه وره ده هاته
 خواره وه بۇ سهر زهوی که له ههر چوار لاهه گریدرا بوو. 12 هه موو
 جؤره ئاژه لي چوار پي و خشؤکی سهر زهوی و بالنده ی ئاسماني تيدابوو.
 13 ټينجا ده ننگيک بانگي کرد: «په ترؤس هه سته، سهر پره و بخؤ!» 14
 په ترؤس گوئی: «نه خيئر، ئه ی په روه ردگار، چونکه هه رگيز شتي گلاويان
 هه رامم نه خوار دووه.» 15 ديسان ده ننگه که له گه لي دوا: «ئه وه ی خودا
 پاکی کردووه ته وه تۆ به گلاوي دامه ني.» 16 ئه مه ش سيپاره بووه وه و
 ده سته جي چهرچه فه که بۇ ئاسمان به رزکرايه وه. 17 که په ترؤس سهر سام بوو
 له وه ی که ئاخؤ ده بيت ئه و بينينه جي بيت، ئه و پياوانه ی که کورنيليوؤس
 نارد بووني، به پرسيار مالي شيمونيان دؤز بيه وه و له به رده رگا وه ستان. 18
 بانگيان کرد و پرسريان، ئاخؤ ئه و شيمونه ی نازناوی په ترؤسه ليره يه. 19
 له کاتيکدا په ترؤس ههر بيری له بينينه که ده کرده وه، رؤحي پيروزي پي
 فهرموو: «سئ پياو له به رده رگا ليت ده پرسن. 20 هه سته برؤ خواره وه و بي
 دوود لي له گه ليان برؤ، چونکه من ئه و امم ناردووه.» 21 په ترؤس ديش بؤ لای
 پياوه کان هاته خواره وه و گوئی: «ئه وه ی ده تانه وي مئم. بؤچی هاتوون؟»
 22 گو تيان: «کورنيليوؤسی سهر په ل، پياويکي راستودروست و له خواتر سه،
 هه موو گه لي جوله که ش شايه تي بؤ ده دن. به هؤی فريشته يه کی پيروزي رينماني
 کرا که بؤ ماله که ی خؤی بانگت بکات و گوئی له قسه کانت بگريت.» 23
 جا په ترؤس بؤ ژووره وه بانگه پيشتي کردن و ميوانداری کردن. بؤ به يانی
 په ترؤس هه سته و له گه ليان رؤيشت، هه روه ها هه نديک له باوه ردارانی
 خه لکی يافاش ياره ی بوون. 24 بؤ رؤزی دووه م چوو بؤ قه يسه ريه.
 کورنيليوؤس چاوه رپي ده کردن، خزم و دؤستانی نزيکی خؤی کؤکرد بووه وه.
 25 کاتيک په ترؤس هاته ژووره وه، کورنيليوؤس پيشوازی ليکرد و له به رپي
 کهوت و کپوشی برد. 26 په ترؤس هه ليستانده وه و گوئی: «هه سته! منيش
 مرؤقم!» 27 کاتيک په ترؤس قسه ی له گه ل ده کرد چووه ژووره وه و
 خه لکيکی زؤری بينی کؤبوونه ته وه، 28 پي گوئن: «ده زان بؤ جوله که

پرېښنه دراوه تېکه لای ناجوله که بیت یان بچته لای. به لām خودا پیشانی
 دام به که س نه لیم گلاویان پیس. 29 بویه که بانگکرام بی نارہ زانی دهر برین
 هاتم. ده کریت بیرسم بوجی منتان بانگکردووه؟» 30 کورنیلیوس گوتی:
 «چوار رۆژ له مه و بهر، له م کاته دا که کاترمیر سینی پاش نیوهرؤ بوو، له
 مالی خۆم نوژم ده کرد. له پر پیاویک به جلی بریسکه داره وه له بهر ده مم
 راوه ستا، 31 گوتی: «کورنیلیوس نوژه کانت بیستران و خیره کانت له بهر ده م
 خودا یاد کرانه وه. 32 بویه بویا فا به دوا ی شیموندا بنیره که نازناوی په ترؤسه،
 له مالی شیونی پیسته خوشکهره، له سهر ده ریا.» 33 منیش ده سته جی
 به دوا ی تودا ناردم، توش چاکت کرد که هاتی. ئیستا هه موو له بهر ده م
 خودا تاماده ی، تا کو گوی بگرین له هه موو ته وه ی په روه ردگار فهرمانی
 پیکردوی.» 34 په ترؤس ده می کرده وه و گوتی: «له راستیدا تیگه ی شتم
 خودا لایه نگری که س ناکات، 35 به لکو له هه نه ته وه یک ته وه ی ترسی
 ته وی له دلدا بیت و کاری راستودروست بکات، له لای په سه نده. 36 ته و
 په یامه ده زانن که خودا بۆ گه لی ئیسرا ئیلی نارد، مزگیننی ناشتی له پرېگه ی
 عیسی مه سیحه وه راده گه یه نیت، که په روه ردگاری هه مووانه. 37 ته و
 شتانه ده زانن که له هه موو یه هودیا روویدا، به ده ستپیکردن له جه لیله وه
 دوا ی ته وه ی یه حیا له تا وه لکی شانه که ی را گه یاند، 38 چۆن خودا به
 رۆحی پررۆز و هیز عیسی ناسیره یی ده ستنیشان کرد، ته وه ی ده گه را و
 چا که ی ده کرد و هه موو ته وانه ی ئیلبیس ده ستی به سه ریاندا گرتیو چا کی
 ده کردنه وه، چونکه خودا له گه لی بوو. 39 «ئیه شایه تی هه موو ته و شتانه ی
 که له ناوچه ی یه هودیا و تورشه لیم کردی. ته وه ی به هه لواسینی به داره وه
 کوشتیان، 40 به لām خودا له رۆژی سییه مدا له تیو مردوواندا هه لیستانده وه
 وای کرد دهر بکه ویت، 41 نه ک بۆ هه موو گه ل، به لکو بۆ ته و شایه تانه ی
 که خودا پیشتر هه لیژاردن، بۆ ئیمه که پاش هه ستانه وه ی له تیو مردووان،
 له گه لیدا خوار دمان و خوار دمانه وه. 42 ئینجا فهرمانی پیداین جار بده ی بۆ
 گه ل و شایه تی بده ی که خودا ته وی به دادوه ری زیندووان و مردووان
 دانا وه. 43 هه موو پیغه مبه ران شایه تی بۆ ده دن که هه رکه سیک باوه ری
 پنی به نیت، به ناوی ته و گونا هه کانی ده به خشریت.» 44 کاتیک په ترؤس
 باسی ته م شتانه ی ده کرد، رۆحی پررۆز رزایه سهر هه موو ته وانه ی گویان له

په يامه که گرتیو. 45 ټه و باوه پرداره خه ته نه کراوانه ی که له گه ل په ترؤس بوون
 سهريان سورما که رۆحی پیروز وهک دیار بیهک به سهر ناجوله که کانی شدا
 پرژا، 46 چونکه گوئیان لیان بوو به زمانه رۆحیه کان ده دوین و ستایشی
 خودا ده که ن. ئینجا په ترؤس گوئی: 47 « کهس هه یه ریگا بگریت له
 له ئاوه له کیشانی ته مانه که وهک ئیته رۆحی پیروزیان وه رگرتوه؟» 48 بویه
 فهرمانی پیدان به ناوی عیسای مه سیح له ئاوه له کیشری. ئینجا داوایان له
 په ترؤس کرد چه ند رۆژیک له لایان بمینیتته وه.

11 نیردراوان و باوه پرداران که له یه هودیا بوون بیستیان که
 ناجوله که کانی ش په یامی خودایان وه رگرتوه. 2 کاتیک په ترؤس گه پرایه وه
 تورشه لیم باوه پردارانی خه ته نه کراو ره خنه یان لی گرت و 3 ده یانگوت: «تو
 چوو یته مالی خه لکیکی خه ته نه نه کراو و نانت له گه لیان خوار دووه!» 4 جا
 په ترؤس یهک له دوای یهک دهستی کرد به روونکردنه وه ی ته وانه ی که
 پروویدا بوو و گوئی: 5 «له شاری یافا بووم نوژم ده کرد، له هوش خوم چووم
 و بینیتیکم بو ئاشکرا کرا، شتیک له ئاسمانه وه وهک چه رچه فیکي گه وره به
 هه ر چوار لایه وه بولای من شو رکرایه وه. 6 سه یرم کرد و لی ورد بوومه وه،
 چوار پی زوی و ئاژله کیوی، خشوک و بالنده ی ئاسمانم بینی. 7 ئینجا
 گویم له دهنگیک بو پی فه رموم: «په ترؤس هه سته، سه پره و بخو!» 8
 «به لام گوتم: «نه خیر، ته ی په روه ردگار، چونکه هه رگیز گلاویان هه رام
 نه چوو ته ده مم؛» 9 «دهنگه که دووباره له ئاسمانه وه فه رموی: «ته وه ی خودا
 پاکی کردوو ته وه تو به گلاوی دامه نی.» 10 ته مه سه یاره بووه وه و هه موو
 شته کان بو ئاسمان را کیشرانه وه. 11 «ته وه بوو یه کسه ر سی پیاو له پیش
 ته و ماله پراوه ستان که ئیته لیبوو، له قه یسه ریبه وه بولام نیردراوون،
 12 رۆحی پیروزی پی فه رموم که بی دوودلی له گه لیان پرؤم، ته م شه ش
 برایش له گه لم هاتن و چووینه مالی پیاوه که. 13 ته ویش بوی گپراینه وه
 چون فریشته ی له ماله که یدا بینیه پراوه ستاوه و گو تویه تی: «بیره بویا فا
 به دوای شیوندا که نازناوی په ترؤسه، 14 ټه و په یامیکان ده داتی به هزیبه وه
 خوت و هه موو ماله که ت رزگارتان ده بیته.» 15 «کاتیک ده ستم به قسه
 کرد، رۆحی پیروزیان به سه ردا پرژا، وهک له سه ره تادا هاته سه ر ئیته ش. 16
 قسه که ی عیسای خاوه ن شکوم به بیر هاته وه که فه رموی: «یه حیا خه لکی له

تاو هه لده کیشا، به لام ئیوه له رۆحی پیروز هه لده کیشرین. 17 جا ئه گهر
 خودا هه مان دیاری به وان دایت ههروهک به ئیهی داوه که باوه رمان به
 عیسای مه سیحی خاوه ن شکۆ هینا، ئیتر من کیم بتوانم ریگا له خودا بگرم؟»
 18 کاتیک گوپیان له مه بوو، بیده نگ بوون و ستایشی خودایان کرد و
 گوپیان: « که واته خودا تۆبه کردنی ته نانهت به ناجوله که کانش به خشیوه بو
 ئه وهی ژیا نی هه تاهه تایان هه بیته. » 19 ئینجا ئه و که سانهی به هوی ئه و
 چه وسانه وهی به سه ر ستیفانوسدا هات په رشوبلا و بیوونه وه، په رینه وه
 بو فینیکیا و قوبرس و ئه تناکیا، باسی په یامی خودایان بو که س نه ده کرد،
 بو جوله که نه بیته. 20 به لام هه ندیکان خه لکی قوبرس و کورین بوون،
 کاتیک هاته ئه تناکیا، قسه یان بو یونانییه کان ده کرد و مرگینی عیسای خاوه ن
 شکۆیان ده دا. 21 به زدان پشتگیری کردن، ژماره یه کی زور باوه پریان
 هینا و بو عیسای خاوه ن شکۆ گه رانه وه. 22 ئه م هه واله گه یشته کلئسای
 ئورشه لیم، ئه وانیش به رناباسیان بو ئه تناکیا نارد. 23 کاتیک گه یشت و
 نیعمه تی خودای بینی، دلشاد بوو، هه مووانی هاندا به هه موو دلپانه وه
 له گه ل مه سیحی خاوه ن شکۆ بمینه وه، 24 چونکه پیاوچاک بوو، پر بوو
 له رۆحی پیروز و باوه ر. خه لکیکی زوریش هاته پال مه سیحی خاوه ن
 شکۆ. 25 ئه وسا چوو بو ته رسوس تا کو به دوای شاولدا بگه ریت، 26
 کاتیک دوزیه وه بو ئه تناکیای هینا. ئیتر سائیکی ته واوله کلئسا کو بوونه وه
 و خه لکیکی زورین فیر کرد. به که م جاریش له ئه تناکیا قوتابیه کان ناویان
 لیترا مه سیحی. 27 له و رۆژانه دا هه ندیک پیغه مبه ر له ئورشه لیمه وه هاته
 ئه تناکیا، 28 به کییک له وان ناوی ئاگابوس بوو، هه ستا و له ریگه ی رۆحی
 پیروزه وه پینبینی کرد که قاتوقریه کی گه وره هه موو جیهان ده گریته وه،
 ئه وهی له سه رده می کلودیوسیش روویدا. 29 بو به قوتابیه کان بریاریان دا
 هه ریه که به گویره ی توانای خوی یارمه تی بنیوت بو ئه و خوشک و برابانه ی
 له یه هودیا ده ژین. 30 ئینجا ئه مه یان کرد و له ریگه ی به رناباس و شاوله وه
 یارمه تیه که یان بو پیرانی یه هودیا نارد.

12 له و کاته دا هیروودیسی پاشا ده ستی کرد به چه وساندنه وهی چه ند
 که سیکی کلئسا. 2 ههروه ها یاقویی برای یوحه نای به شمشیر کوشته. 3
 که بینی ئه مه جی په زامه ندی جوله که یه، په ترۆسیشی گرت، ئه مه ش له

پوژانی جهژنی فهتیره دا بوو. 4 کاتیک هیروؤدس په ترؤسی گرت، خستیه
 زیندانه وه، بوئه وهی پاسه وانی لی بکریت دایه دهست چوار کومه لی چوار
 سه ربازی، دهیویست دواى جهژنی په سخه بیپنینه بهردهم گه ل. 5 بویه
 کاتیک په ترؤس زیندانی کرابوو، کلنسا به گور له پیناوی نه و نوژیان بو
 خودا ده کرد. 6 شهوی پیش نه و روزهی که هیروؤدس به ته مابوو په ترؤس
 بهینینه دهره وه و دادگلی بکات، په ترؤس له نیوان دوو سه ربازدا نوستیوو،
 به دوو زنجیر به سترابووه وه، له بهرده رگاش پاسه وان هه بوو، که پاسه وانی
 زیندانه که یان ده کرد. 7 له پر فریشته یه کی یه زدان دهر که وت و پروناکیه ک
 له ناو ژووره که دره وشایه وه، جا که له که ی په ترؤسی جولاند و خه بهری
 کرده وه و گوئی: «خیرا هه سته!» ئیتر زنجیره کان له دهسته کانی که وت. 8
 فریشته که یی گوئی: «پشینه که ت به سته و پیناوه کانت له پی بکه!» نه ویش
 کردی. ئینجا پی گوئی: «سه رگاسه که ت له بهر بکه و دوام بکه وه.» 9
 په ترؤسیش دواى که وت و له به ندیخانه چوو دهره وه، نه دیده زانی نه وهی
 له ریگه ی فریشته که وه رووده دات راسته، به لکو واید زانی بینینیکی بو
 ئاشکرا کراوه. 10 پاسه وانی یه که م و دوو میان بری و گه یشته دهره وازه
 ئاسنینه که ی به ره و شار، له خویه وه بویان کرایه وه، ئیبه برین و شه قامیکان
 بری، له نا کاو فریشته که به جی هیشت. 11 ئینجا په ترؤس به خویدا هاته وه
 و گوئی: «ئیسنا به راستی زانیم که یه زدان فریشته که ی نارد و له دهستی
 هیروؤدس و هه موئه وهی گه لی جوله که چاوه ری بوو دهره ربازی کردم.»
 12 هه رکه به ته و او ی زانی چی روویداوه، رویشت بو مالی مره می دایکی
 یوچه نا که یی ده گوترا مهر قوس، له وی خه لکیکی زور کو بیوونه وه و
 نوژیان ده کرد. 13 که په ترؤس له دهرگای دالانه که ی دا، کاره که ریک
 که ناوی پودا بوو، هات بوئه وهی بزانی کتیه. 14 کاتیک دهنگی
 په ترؤسی ناسیبه وه، بی کرده وهی دهرگا که له خوشیاندایر کرده ژووره وه
 و خه بهری دا که په ترؤس له بهرده رگا راوه ستاوه. 15 پینان گوئی:
 «ورینه ده که ی ت.» به لام نه و له سهر قسه که ی سوور بوو، گوئیان: «ته وه
 فریشته که یه تی!» 16 به لام په ترؤس له لیدانه که بهرده وام بوو، کاتیک لینیان
 کرده وه و بینیان، سه رسام بوون. 17 به دهست ئیشاره تی بو کردن پیده نگ
 بن، ئینجا بوی گپرا نه وه چون یه زدان له زیندان دهره پینا، یی گوئی: «ته مه

به یاقوب و خوشک و برایان بلین،» ینجا چووه دهرهوه و بوشوینیکی دیکه رُویشت. 18 که رُوزبووهوه ناژاوهیهکی گهوره له تیو سهربازه کاندا دروستبوو لهسه رئهوهی ئاخو په ترؤس چی لیہات. 19 کاتیک هیروؤدس داوای کرد و نهیدوزییهوه، لیکۆلینهوهی له گهگ سهربازان کرد و فرمانی دا بکوژرین. ینجا هیروؤدس له یه هودیاوه چوو بوقهیسهرییه و لهوی مایهوه. 20 هیروؤدس له خه لکی سور و سهیدا زور تووره بوو، ئەوانیش به یهک دل بولای هاتن و بلاستۆسی سه رپهرشتیاری مالی پاشایان پازی کرد و داوای ئاشتبوونهوهیان کرد، چونکه ناوچه کهیان له ناوچهی پاشاوه نازوووقهی بۆ دههات. 21 له رُوزی دیاریکراودا هیروؤدس جلی پاشایهتی له بهر کرد، لهسه کورسی حوکمدان دانیش و وتاری بۆیان دا. 22 خه لکه کهش هاواریان کرد: «ئمه دهنگی خوداوه ندیکه هی مرؤف نییه!» 23 دهسبته جی فریشتهیهکی یهزدان لیدیا، چونکه شکۆی نه دایه خودا، کر میش لیدیا و مرد. 24 به لام په یامی خودا به رده وام له پهره سندن و گه شه کردندا بوو. 25 بهر ناباس و شاولیش دواي ته و او کردنی خزمه ته که له تور شلیم گه پرا نه وه، یوچه ناشیان له گهگ خویان برد، که به مهر قوس ناسراو بوو.

13 له کلپسای ته تتا کادا چه ند پیغه مبه ر و مامۆستایهک هه بوون: بهر ناباس، شیمۆنی ناسراو به رهش، لوكیوسی کورینی، مه نانی شیر برای هیروؤدسی ته تپاس پاشا، له گهگ شاول. 2 کاتیک عیسی خاوه ن شکۆیان ده په رست و به رۆزوو بوون، رۆچی پیرۆز فهرمووی: «بهر ناباس و شاولم بۆ ترخان بکن، بۆ ته و کاره ی بانگم کردوون بۆ.» 3 ینجا به رۆزوو بوون و نوژیان کرد، ده ستیان له سه ر دانان و به رپیان کردن. 4 ئەوانیش که به رۆچی پیرۆز نیردران، به ره و سولوکا دابه زین و له وئشه وه به ده ریادا بوقوبرس. 5 کاتیک گه دیشته سه لامیس، په یامی خودایان له که نیشته کانی جوله که پرا گه یاند، یوچه ناش وهک یاریده ده ر له گه لیان بوو. 6 به هه موو دوورگه که دا گه پان هه تا گه دیشته پافوس. لهوی تووشی جادووگه ریکی جوله که بوون به ناوی باریه شوخ که پیغه مبه ریکی درۆزن بوو. 7 باریه شوخ له گهگ سرگیوس پۆلسی فهرمانزه و بوو، که پیاویکی تیگه بشتوو بوو. سرگیوس بهر ناباس و شاولی بانگ کرد، چونکه ده یویست گوئی له په یامی خودا بیت. 8 به لام ئەلپاس که جادووگه ر واتای ناوه که ی بوو، به ربه ره کاتی کردن و هه ولی دا

فەرمانزەوا لە باوەر لایەتات. 9 کەچی شاول کە پۆلسی پێ دەگوترا، پەربوو
 لە رۆحی پیروز و تییروانی و 10 گوئی: «ئەی پر لە هەموو جۆره فرتوفیلێک!
 کۆری شەیتان! دوژمنی هەموو راستو دروستییەک! لە خوارکردنی رینگای
 راستی یەزدان ناوەستی؟ 11 ئەوەتا دەستی یەزدان لە دژی تۆیە و کوێز
 دەبیت، بۆ ماوەیەک خۆر نابینی.» دەستبەجی تەم و تاریکی دایۆشی و
 بەدوای یەکیکدا گەرا تا کو دەستی بگریت. 12 کاتیەک فەرمانزەوا کە بینی
 چ پرویدا، باوەری هینا، لە فێرکردنەکی مەسیحی خاوەن شکۆ سەرسام
 بوو. 13 پۆلس و هاوڕێیانی بە دەریادا لە پافۆسەوه چونە بەرگە لە پامفیلیا.
 بەلام یوحەنا لێیان جیا بوو و گەرایەوه تۆرشەلم. 14 ئەوانیش بە بەرگەدا
 هاتنە ئەنتاکیای پیسیدیا، شەممەش چونە کەنیش و دانیشتن. 15 پاش
 خویندەنەوهی تەورات و پەرتووکی پیغەمبەران، پێشەوايانی کە نیشته کە
 پەيامیان نارد و پێیان گوتن: «برایان، ئەگەر شتیگان هەیه گەلی پێ هانبدەن،
 بیلێن.» 16 پۆلس هەستا و بە دەست ئامازە ی کرد و گوئی: «پیاوانی
 ئیسرائیل و ئەو ناجولەکانە ی کە لە خودا دەترسن، گوئی بگرن: 17 خودای
 ئەم گەلە ی ئیسرائیل باو باپیرانی ئیمە ی هەلژارد و لە کاتی ئاوارەبوونیان لە
 خاکی میسر دا کردنی بە گەلێکی مەزن، ئینجا بە بازوویکی بەهێز لەو ی
 دەریهێنان. 18 نزیکی چل سالیس لە چۆلەوانی بەرگە ی رەفتاری ئەوانی
 گرت، 19 ئینجا حەوت نەتەوهی لە خاکی کەنعان لەناو برد و خاکی کە یانی
 بە میرات پێدان. 20 ئەمە هەمووی نزیکی چوار سەد و پەنج سالی خایاند.
 «لەدوای ئەمە خودا دادوهری بۆ دانان هەتا سەردەمی ساموئیل پیغەمبەر.
 21 ئینجا نەوهی ئیسرائیل داوای پاشایان کرد، خوداش لە تیرە ی بنیامین،
 شاولی کۆری قیشی پێدان، کە بۆ ماوە ی چل سال پاشایەتی کرد. 22
 پاشان لایبرد و داودی کردە پاشایان، ئەوهی شایەتی بۆ دا و فەرمووی:
 [داودی کۆری یەسام دۆزیهوه، پیاویکە بە دلی خۆم، ئەوهی هەموو
 خواستی من جیبەجی دەکات.] 23 «خودا بەگوێرە ی بەلێنەکی، عیسی
 پرزگارکەری لە نەوهی ئەوهوه بۆ ئیسرائیل هینا. 24 پێش هاتی عیسا،
 یەحیا لە ئاوهه لکیشانی تۆبە ی بۆ هەموو گەلی ئیسرائیل راگەیان. 25
 کاتیکی یەحیا خەریک بوو ئەرکەکی تەواو دەکرد، گوئی: "وا دەزانن
 من کیم؟ ئەو نیم. ئەوهتا ئەوهی لەدوای من دیت، ئەوهی من شایانی

ئەو نېم كە قەيتانى پېلاوۋە كانى بىكە مەو. 26 «خەلكىنە، برايان، كوراني
 پشتى ئىبراھىم و ئەو ناجولە كانهى لە ئىوتاندا لە خودا دە ترسن، پەيامى ئەم
 پرزگارىيە بۇ ئېمە نېردراو. 27 دانىشتووانى تۇرشەلىم و پرابەرە كانيان مەسىحيان
 نەناسى، كە چى كاتىك تاوانباريان كرد و تەى پىغە مەبرانيان هېنايە دى كە
 هەموو شەممەيك دە خوئىرئىتەو. 28 جا لە گەل ئەو دى هېچ هۆيەكەن بۇ
 مردن نە دۇزىيەو، داوايان لە پېلاتوس كرد بىكوژىت. 29 دواى ئەو دى
 هەموو ئەو شتانهيان تەواو كرد كە لەسەرى نووسراو، لە دار هېنايانە
 خوارەو و خستىانە گۆر. 30 بەلام خودا لە تىو مردووان هەلىستاندەو،
 31 ماوئەكى درئىش بۇ ئەوانە دەر كەوت كە لە جەلەو هەتا تۇرشەلىم
 لە گەلدا هاتىبون. ئىستا ئەوان لە بەردەم گەل شايبەتى ئەمە دەدەن. 32
 «ئېمەش مزگىنې ئەو بەلئىنە تان پىدە دەين كە بۇ باو باپىرمانان هات، 33
 ئەو دى خودا بۇ ئېمەى هېنايە دى كە وە چەى ئەوانىن، بە هەستانەو دى
 عىسا. وەك لە زەبوورى دوو مەدا نووسراو: «تو كورى مې، من ئەم پۇ
 بوومە باوكت.» 34 خودا ئاوا دە فەرموئىت سەبارەت بەو دى لە تىو مردووان
 هەلىستاندەو بۇ ئەو دى هەرگىز نە پرزىت: [ئەو بەلئىنە پىرۆز و مسۆگەرە تان
 دەدەمى كە بە داووم دابوو.] 35 بۆيە لە زەبوورئىكى دىكە دە فەرموئى:
 [رېنگا نادەيت دلسۆزە كەى تو لە ناو گۆر بۆگەن بىت.] 36 «چونكە داود
 دواى ئەو دى بە گۆرەى مەبەستى خودا خزمەتى نەو دى خۆى كرد، نوست
 و چوو پال باو باپىراني و تەرمە كەى بۆگەن بوو. 37 بەلام ئەو دى خودا
 هەلىستاندەو بۆگەنى نە بىنى. 38 «بۆيە برايان، با لە لاتان زانراو بىت كە لە
 پىنگەى عىساو بە خشىنى گونا بە ئىو پراگە نرا. 39 بە باو پەرىنان بە
 ئەو بىتاوان دە كرىن لە هەموو ئەو شتانهى نە تانتوانى بە تەوراتى موسالى
 بىتاوان بكرىن. 40 جا ئاگادارىن، ئەو دى پىغە مەبران گوتوويانە بە سەرتاندا
 نەبەت: 41 «ئەى گالئە جارەكان سەير بكن، سەرسام بن و بمرن، چونكە لە
 سەردەمى ئىو دا كارىك دە كەم، كارىك كە هەرگىز باو پراگە نە گەر
 بۆتان باس بكرىت.» 42 كاتىك پۆلس و بەرناباس لە كە نىشت دە هاتتە
 دەرەو، داوايان لى كرا شەممەى داھاتوش ئەم قسانەيان بۆ بكن. 43
 دواى كۆبوونەو، زۆر لە جولە كە و خواپەرستەكان كە بېوونە جولە كە،
 بە دواى پۆلس و بەرناباس كەوتن، ئەمانىش قسەيان بۇ دە كردن و هانىان

دهدان له نيعمه تي خودا بمين. 44 له رۇژى شەممەى داھاتوودا نزيكەى
 ھەموو دانىشتووانى شارەكە كۆبوونەو، تاكو گوئى له پەيامى مەسيحى
 خاوەن شكۆ بگرن. 45 كاتىك جولەكە خەلكەكەيان بينى، ئىرەبى داىگرتن
 و بەر بەرە كاتىبى قسەكانى پۇلسيان دەكرد و جىتويان پىدەدا. 46 پۇلس و
 بەرناباسيش بە چاونه ترسيهه وه لاميان دانەوه: «پيوست بوويه كم جار
 پەيامى خودا بۆ ئيوه باس بكەين. بەلام لە بەر ئەوهى رەتتان كردهوه و خۆتان
 بە شياوى ژيانى ھەتاھەتايى نەزانى، ئەوھتا دەچينه لاي ناجولەكەكان،
 (aiōnios g166) 47 چونكە مەسيحى بالادەست بەم جۆرە راپسپاردىن:
 »[من تۆم كردهووتە پرووناكى بۆ نەتەوھەكان، تاكو رزگارەى بەو پەرى زەوى
 بگەيەنيت.]» 48 كاتىك ناجولەكەكان گوئيان لەمە بوو، زۆر دلشاد بوون و
 پەيامى مەسيحى خاوەن شكۆيان شكۆدار كرد، ھەموو ئەوانەش كە بۆ
 ژيانى ھەتاھەتايى دەستنيشان كرابوون، باوھريان ھينا. 49 (aiōnios g166)
 پەيامى مەسيحى خاوەن شكۆ لە ھەموو ناوچەكەدا بلاو بووھە. 50 بەلام
 رابەرانى جولەكە خانمە ريزدارە لەخواترسەكان و پپاوماقولانى شاريان
 جۆشدا، چەوساندنەويان لە دژى پۇلس و بەرناباس بەرپا كرد و لە
 سنوورەكانى خۆيان دەريانكردن. 51 ئەوانيش تۆزى پييان تەكاند و بەرەو
 شارى كۆنيا رويشتن. 52 قوتاييەكانيش پردەبوون لە خوشى و رۆحى پيرۆز.

14 لە كۆنيا پۇلس و بەرناباس وەك ھەميشە چوونە ناو كەنشتى
 جولەكەكان و بە شيوەيەك قسەيان كرد كە ژمارەيەكى زۆر لە جولەكە
 و يۇنانيەكان باوھريان ھينا. 2 بەلام ئەو جولەكانەى باوھريان نەھينا،
 ناجولەكەكانيان جۆشدا و لە دژى برايان ميئشكان پرکردن. 3 بۆيە پۇلس و
 بەرناباس ماوھەكى دوورودرئۆلەوى مانەوھ و ئازايانە سەبارەت بە عيساى
 خاوەن شكۆ قسەيان دەكرد، ئەويش شاھەتى بۆ پەيامى نيعمه تي خۆى دەدا و
 رپى داوو نيشانە و پەرچوو لەسەر دەستيان بكرت. 4 ئيتەر دانىشتووانى
 كۆنيا بوونە دوو بەش، ھەندىكيان لەگەل جولەكە بوون و ھەندىكيان لەگەل
 نيردراوان. 5 كاتىك ناجولەكەكان و جولەكە و سەرۆكەكانيان بەتەمابوون
 سووكايەتى بە نيردراوان بكەن و بەردبارانيان بكەن، 6 نيردراوان زانيان و
 بۆ شارى ليسترا و دەر بەى ليكاونيا و بۆ ناوچەكانى دەورويشتيان ھەلاتن
 و 7 لەويش مزگينييان دەدا. 8 لە ليسترا كرابايەك دانىشتبوو، ھيز لە

پئیه کانیدا نه بوو، به زځاک ئیفلیج بوو، هه رگیز به یی خوی نه پرؤیشتبوو. 9
 گوئی له پۆلس بوو که قسه ی ده کرد، پۆلسیش چاوی تیپری، کاتییک
 بینی باوه پری هه یه چاک یته وه، 10 به ده نگیکی بهرز گوئی: «ههسته به
 پیوه رابوهسته!» کابرا ده سته جی هه لبه زییه وه و دهستی به پرؤیشتن کرد.
 11 کاتییک خه لکه که بینیان پۆلس چی کرد، به زمانی لیکاونیا هاواریان
 کرد: «خوداوه نده کان شیوه ی مرؤفیان وه رگرتوه و هاتوونه ته خواره وه
 بو ناومان!» 12 جا به رناباسیان ناونا زیوس، پۆلسیش هه رمهس، چونکه
 قسه که ری سه ره کی بوو. 13 ئینجا کاهینی زیوس، که په رستگا که ی له
 ده ره وه ی شار بوو، له گه ل خه لکه که گا و تاجه گولینه ی هینابوه لای
 ده روزه کان و ده یوست قوربانی پیشکش بکات. 14 به لام کاتییک
 نیردراوه کان، پۆلس و به رناباس، ته مه یان بیست، جله کانیان دراند، خیرا
 چوونه لای خه لکه که، هاواریان کرد: 15 «خه لکینه، بوچی ته مه ده که ن؟
 ئیمه ش مرؤفین، له هه مان سروشتی ئیوه، مزگینیتان ده ده یی واز له م شته
 پووچانه بهین و بو لای خودای زیندوو بگه رینه وه، دروستکه ری ئاسمان
 و زه وی و ده ریا و هه موو ته و شتانه ی ئیناندا یه. 16 ته وه ی له نه وه کانی
 رابردوودا، هیشتی هه موو نه ته وه کان به رینگای خویاندا برؤن. 17 له گه ل
 ته وه ی خوی به بی شایه تی نه هیشته وه، چا که ده کات، له ئاسمانه وه باران و
 وه رزی به رو بو متان ده داتی و دلئان له خواردن و له خوشی تیر ده کات.»
 18 به گوئی ته م قسانه و هه ولداتیکی زور توانیان و له خه لکه که بکه ن
 که قوربانیان بو نه که ن. 19 هه ندیک جوله که له ته نتاچا و کونیا وه هاتن،
 قه ناعه تیان به خه لکه که هینا، ته وانیش پۆلسیان به ردباران کرد و ریانکیشایه
 ده ره وه ی شار، وایانزانی مردووه. 20 به لام کاتییک قوتابییه کان ده وریان
 دا، هه ستا و گه رایه وه ناو شار. بو پرؤزی دواتر له گه ل به رناباس بو ده ره
 پرؤیشت. 21 مزگینیان به و شاره دا و ژماره یه کی زوربان کرده قوتابی.
 ئینجا گه رانه وه لیسترا و کونیا و ته نتاچا، 22 وه ی قوتابییه کانیان به رز
 ده کرده وه هانیا ن ده دان له باوه ر بچه سپین: «پئویسته به ته نگانه ی زوردا
 بچینه ناو شانشینی خودا.» 23 له هه ر کلئسایه ک پۆلس و به رناباس پیرانیا ن
 بو هه لباردن، ئینجا به پرؤووگرتته وه نوژیان کرد و پیره کانیان دایه ده ست
 مه سیحی بالاده ست که باوه ریان یی هینا وه. 24 ئینجا به پیسیدایا تیه رین

و گه‌بشته پامفیلیا. 25 له شاری په‌رگه په‌یامی خودایان را‌گه‌یاند و پاشان بۆ‌بهنده‌ری ته‌تالیا دابه‌زین. 26 له‌ویشه‌وه به‌رېنگای ده‌ریا بۆ‌ته‌تاکا گه‌پرانه‌وه، نه‌و شوینه‌ی لیوه‌ی درانه‌ ده‌ست نیعمه‌تی خودا بۆ‌ته‌و کاره‌ی جیبه‌جییان کرد. 27 کاتیک گه‌بشتن و کلنسیان کۆکرده‌وه، باسی هه‌موو نه‌و شتانه‌یان کرد که خودا له‌گه‌لیان کردبووی، هه‌روه‌ها که ده‌رگای باوه‌ری بۆ‌ناجوله‌که‌کانیش کردووته‌وه. 28 جا له‌وی ماوه‌یه‌کی زۆر له‌گه‌ل قوتابیه‌کان مانه‌وه.

15 هه‌ندیک که‌س له‌یه‌هودیاوه بۆ‌ته‌تاکا هاتن و براینیان فێرده‌کرد و ده‌یانگوت: «ئه‌گه‌ر به‌پێی نه‌و نه‌ریتیه‌ی که‌ موسا فێری کردن خه‌ته‌نه‌ نه‌کړین، ناتوانن پرزگاربن.» 2 کاتیک ده‌مه‌قاله‌ و مشتومرپنکی زۆر له‌لایهن پۆلس و به‌رناباس له‌گه‌ل نه‌وان روویدا، پۆلس و به‌رناباس له‌گه‌ل چه‌ند که‌سینکی دیکه‌ دیاری کران، تا‌کو سه‌باره‌ت به‌م بابه‌ته‌ بۆ‌لای نێردراوان و پیران به‌ره‌و‌تورشه‌لیم به‌رێ بکه‌ون. 3 پاش نه‌وه‌ی کلنسا مالئاوایان لیکردن، به‌ ناو‌فینیکا و سامیره‌دا تپه‌په‌رن، باسی نه‌وه‌یان ده‌کرد که‌ ناجوله‌که‌کانیش باوه‌ریان به‌ عیسا هیناوه، جا خوشییه‌کی زۆریان له‌تیو هه‌موو باوه‌رداراندا بلا‌وکرده‌وه. 4 کاتیک گه‌بشته‌ تورشه‌لیم، کلنسا و نێردراوان و پیران پێشوازیان لیکردن، نه‌وانیش هه‌والی هه‌موو نه‌و شتانه‌یان پیدان که‌ خودا له‌رېنگه‌ی نه‌وانه‌وه کردبووی. 5 به‌لام هه‌ندیک له‌وانه‌ی سه‌ر به‌رېبازی فه‌ریسییه‌کان بوون و باوه‌ریان هینابوو، هه‌ستان و گوتیان: «ده‌بێت نه‌و باوه‌ردارانه‌ی که‌ جوله‌که‌ نین خه‌ته‌نه‌ بکړین و فه‌رمانیان پێ بکړیت که‌ کار به‌ ته‌وراتی موسا بکه‌ن.» 6 جا نێردراوان و پیران بۆ‌لینکۆلینه‌وه‌ی نه‌م بابه‌ته‌ کۆبوونه‌وه. 7 پاش مشتومرپنکی زۆر، په‌ترۆس هه‌ستا و پێی گوتن: «ئه‌ی براین، ئیوه‌ ده‌زانن پێش ماوه‌یه‌ک، خودا له‌تیو ئیوه‌دا هه‌لیبارد که‌ له‌ ده‌می منه‌وه‌ ناجوله‌که‌کان مزگینێی مه‌سیح بیستن و باوه‌ر به‌پێن. 8 نه‌و خودایه‌ی که‌ ده‌زانیت چی له‌ دلدایه‌، شایه‌تی بۆیان دا به‌ به‌خشینی رۆحی پیروژ به‌وانیش هه‌روه‌ک به‌ ئیبه‌. 9 به‌ هه‌یج شتیک جیاوازی له‌تیوان ئیبه‌ و نه‌واندا نه‌کردوو، به‌ باوه‌ر دلێ نه‌وانیشی پاک کردووته‌وه. 10 ئیتر بۆچی ئیوه‌ خودا تاقی ده‌که‌نه‌وه، نیرنیک ده‌خه‌نه‌ سه‌ر شانی نه‌و قوتابییانه‌ی که‌ جوله‌که‌ نین، نه‌وه‌ی نه‌ باوبایراثمان و نه‌ خو‌مان توانیمان هه‌لیبگرن؟ 11 به‌لام

باوه پیمان ههیه که به نیعمه تی عیسی خاوهن شکۆ رزگار ده بین، ههروهک
 تهوان.» 12 ئیتر هه موو ته ندامانی تهنجومه نه که بیده نگ بوون و گوپیان له
 بهرناباس و پۆلس گرت، باسی ته و نیشانه و په رجوانه یان ده کرد که خودا
 له سه ره دهستی تهوان له ناو ناجوله که کان تهنجامی داوه. 13 دوا ی تهوه ی
 تهواو بوون، یاقوب گو تی: «ته ی برایان گویم لی بگرن. 14 شیمۆن پرونی
 کرده وه چۆن خودا یه که م جار ه بایه خی خۆ ی بۆ ناجوله که کان نیشان داوه
 بۆ تهوه ی له ناو تهواندا گه لیک ناوی ته وه له بگرن. 15 وته ی پیغه مبه رانیس
 له گه ل ته مه ریگ ده که وه یت، ههروهک نووسراوه: 16 «دوا ی ته مه
 ده که ریتمه وه و چادره پروخواه که ی داود هه لده ده مه وه، پروخواه یه کانی
 دروستده که مه وه، سه ره له نو ی بنیادی ده نیه وه، 17 تا کو ته وه خه لگانه ی
 که ماونه ته وه پرو له یه زدان بکن، هه موو ته وه ناجوله کانه ی ناوی منیان
 هه لگرتوه. ته وه فه رمایشتی به زدانه، تهوه ی ته م کارانه تهنجام ده دات 18
 که هه ره له سه ره تا وه ش زاناون.» [aiōn g165] 19 «له بهر ته وه وای به باش
 ده زانم قورسای نه خه یه سه ره شانی ته وه ناجوله کانه ی که بۆ لای خودا
 گه پراونه ته وه، 20 به لکو بۆ یان بنووسین، خۆ یان دوور بجه نه وه له گلاوی
 به کان و له داو نیسی و له گوشتی تاژه لی خنکی تراو و خۆ ی، 21 چونکه
 هه ره له کۆنه وه فیر کردنی موسا له هه موو شاریک پرا گه یه زابوو و هه موو
 شه مه یه ک له که نیشته کان ده خو ئی ترا به وه.» 22 ئینجا ئی درراوان و پیران و
 هه موو کلپسا به باشیان زانی دوو پیاو له ناو خۆ یاندا هه لبرێرن و له گه ل
 پۆلس و به رناباسدا بیان ئیرن بۆ ته تیا ک. یه هوزای ناسراو به به رساباس و
 سیلایان هه لبرارد، که پیشه وای تیو باوه پرداران بوون. 23 به دهستی خۆ یان
 ئاویان نووسی: له ئی درراوان و پیرانه وه، برایتان، بۆ ته وه باوه پردارانه ی
 جوله که نین له ناوچه کانی ته تیا ک و سوریا و کیلیک: سلاو. 24 بیستمان
 که هه ندیک که س بی تهوه ی ئیه رایان ب سپیرن له لای ئیه وه هاتوون و
 به قسه کانیان بیزار و دلگرنیان کردوون. 25 بۆ یه به باشمان زانی به یه ک
 بیرو پراوه چه ند پیاویک هه لبرێرن و له گه ل برایانی خو شه و بیستمان به رناباس
 و پۆلس بیان ئیرن بۆ لاتان، 26 پیاواتیک گیان له سه ره دهستن له پیناوی ناوی
 عیسی مه سیحی خاوهن شکۆمان. 27 جا یه هوزا و سیلامان نارد بۆ لاتان
 تا کو هه مان شتتان به ده م پی رابگه یه نن، 28 چونکه رۆحی پیرو ز و ئیه ش

وامان به باش زانی هیچ قورساییهک نه خه ینه سهر شانتان، جگه له مانه که پیوستن: 29 خۆتان دوور بخه نه وه له و قوربانیا نه ی بو بت پیشکەش کران، ههروه ها له خواردنی ئازهلێ خنکینراو و خوین و له داوینپسی، تهگەر خۆتان له مانه پاراست، شتی چاک ده کهن. مال ئاوا. 30 ته مانیش که به پیکران و بو ته تیا کجا هاتن، هه موو کومه له ی باوه ردارانیان کۆ کرده وه و نامه که یان پیشکەش کرد. 31 کاتیک خویندیانه وه به و هاندانه ی تیدا بوو زور دلشاد بوون. 32 یه هودا و سیلاش که خۆیان پیغه مبه ر بوون، به زور وشه هانی براییان دا و وره یان به رز کرده وه. 33 پاش ته وه ی ماوه یه پیکان به سه ریرد، له لایه ن براییانه وه به ئاشتییه وه ره وانه کرانه وه بو لای ته وانه ی نارد بوویان، 34 به لام سیلا به لایه وه با شتر بوو له وی بمیته وه. 35 پۆلس و به رناباسیش هه ر له ته تیا کجا مانه وه و له گه ل زور که سی دیکه دا به شدار بیان کرد له مزگینیدان و فیر کردنی په یامی مه سیحی خاوه ن شکۆ. 36 پاش چه ند پرۆژیک پۆلس به به رناباسی گوت: «با بگه ر پینه وه بو هه موو ته و شارانه ی که په یامی مه سیحی خاوه ن شکۆمان تیدا را گه یاندووه و سه ر له برایان به دین و هه والیان بزانی.» 37 به رناباسیش پیناری کرد که یوحنا له گه ل خۆیاندا بیبه ن، ته وه ی به مه ر قۆس ناسراوه. 38 به لام پۆلس پی باش بوو ته و که سه له گه ل خۆیاندا نه به ن که له پامفیلیادا لییان جیا بووه وه و له گه لیان بو کاره که نه رۆیشت. 39 له به ر ته وه ده مه قاله که وه ته تیوانیان، تاکو وای لیا ت له یه کتری جیا بوونه وه. ته وسا به رناباس مه ر قۆسی له گه ل خۆی برد و به ده ریادا بو قوبرس چوو. 40 به لام پۆلس سیلای هه لپژارد و پرۆیشتن، دوای ته وه ی له لایه ن باوه ردارانه وه به نیعمه تی مه سیحی خاوه ن شکۆ سپێردان. 41 ئینجا چوونه ناوچه کانی سوریا و کیلیکا و کلێسا کانیان به هیز ده کرد.

16 پۆلس گه یشته شاری ده ره به و پاشان شاری لیسترا، له وی قوتابییهک به ناوی تیمۆسائوس هه بوو، دایکی جوله که یه کی باوه ردار بوو، به لام باوکی یۆنانی بوو. 2 برایان له لیسترا و کۆنیا به باشه باسی تیمۆسائوسیان ده کرد. 3 پۆلس هه زی ده کرد تیمۆسائوس یاوه ری یبت، جا بردی تاکو خه ته نه بکریت، له به ر ته و جوله کانه ی له و ناوچانه بوون، چونکه هه موو ده یانزانی باوکی یۆناییه. 4 تیر پۆلس و هاوڕیکانی له شاریکه وه ده چوون بو شاریکی دیکه و

ئەو فەرماننامەى لەلایەن نێردراوان و پیرانەووە لە ئۆرشەلیم بېریاریان لەسەر درابوو، پێیان پادەگەیاندن تاكو پەپرەوى بکەن. 5 جا کلێسا کان لە باوەردا بەهێز دەبوون و پوژ لەدوای پوژ ژمارەیان زیادى دەکرد. 6 پاشان پۆلس و ھاوڕێپەکانى بە ناوچەکانى فریجیا و گەلاتیادا تێپەڕین، لەبەر ئەوەى رۆحى پیرۆزى نەدان لە ناوچەى ئاسیا پەيامى خودا رابگەیهەن. 7 کاتیک گەبشتە تزیك ناوچەى میسیا ھەولیان دا بەرەو ناوچەى بیسینیا بڕۆن، بەلام رۆحى عیسا رینگای نەدان. 8 ئەوسا بە میسیادا تێپەڕین و ھاتە تروئاس. 9 لە شەودا پۆلس بینینیكى بۆ ئاشکرا کرا، کە تێیدا پیاویكى مەكدونی پراوەستا بوو و لێ دەپاراپەووە و دەیگوت: «وەرە بۆ مەكدونیا و یارمەتیمان بدە.» 10 پاش ئەوەى بینینەکەى بۆ ئاشکرا کرا، ھەولماندا دەستبەجى بەرێ بکەوین بۆ مەكدونیا، دلنیا بووین کە خودا بانگى کردوون تاكو مزگینیان بدەینى. 11 جا بە دەریادا لە تروئاسەووە راست بۆ ساموسراكى رۆبشتین و بۆ پوژى دوایى بۆ نیاپۆلیس. 12 لەوێشەووە بۆ فیلیپی کە گزنگترین شارى ناوچەى مەكدونیا بە جینیشینی رۆمانیەکانە، لەوێ چەند پوژىک ماينەووە. 13 لە پوژى شەمەدا چووینە دەرەوہى شار بۆ سەر پرووبار، لەو پروایەدا بووین کە شوینیک بۆ نوێژکردن بدۆزینەووە. دانیشتین قسەمان لەگەڵ ئەو ژانە کرد کە لەوێ کۆبیونەووە. 14 یەك لەوان کە گوێ دەگرت ژتیکی خواپەرست بوو بە ناوی لیدیا، خەلکى شارى سیاتیرا و بازرگانى کوتالى گرانەھا بوو. مەسیحى خاوەن شکۆ دلى کردەووە تاكو سەرفج بەداتە قسەکانى پۆلس. 15 کاتیک خۆى و خاوەنخیزانى لە ئاوەلکیشران، پاراپەووە و گوێ: «ئەگەر بەپراستی باوەرتان وایە کە من باوەرم بە مەسیحى خاوەن شکۆ ھیناوە، ئەوا وەرنە مالهەم و بمینەووە.» ئیتر ناچارى کردین. 16 کاتیک بۆ شوینى نوێژکردن دەچووین، تووشى کارەکەریک بووین رۆحى فالچییى تیدا بوو، بە کارى فالچییى کەى قازانجیكى زۆرى بۆ خاوەنەکانى بەدەستدەھینا. 17 بەدوای پۆلس و ئیمە کەوت و ھاواری دەکرد: «ئەم مرؤفانە بەندەى خودای ھەرەبەرزى، رینگای رزگاربتان بۆ پادەگەیهەن.» 18 چەندین پوژ ئەمەى دەکرد، تاكو پۆلس بیزار بوو، ئاوپرى داپەووە و بە رۆحەکەى گوت: «بە ناوی عیساى مەسیح فەرمانت پێدەدەم، لێ وەرە دەرەوہ!» یەكسەر رۆحە پێسە کە لێ ھاتە دەرەوہ. 19 کاتیک خاوەنەکانى کچە کارەکەرە کە بینیان

سه رچاوه ی داهاتیان پرا، پۆلس و سیلایان گرت، رایانکیژشانه بازار پ بۆ
 بهردهم دهسه لاتداران. 20 بردیانته پښ دادوهران و گوتیان: «ئهم پیاوانه
 شاره که مان ده شیوتن، جوله که ن و 21 نه ریٹیک بلا و ده که نه وه که دروست
 نییه ئیمه ی رۆمانی وه ریگرین یان کاری پښ بکه ن.» 22 ئیتر خه لکه که پیکرا
 لییان ههستان و دادوهران فه رمانیان دا که جله کانیا ن بد پرتیزین و دارکاری
 بکری ن. 23 جا زۆر دارکاریان کردن و خستیانته به ندیخانه وه، فه رمانیان
 به چاودیری به ندیخانه که دا به توندی پاسه وانیا ن بکات. 24 ئه ویش که
 ئهم فه رمانه ی بۆ هات، فریدانه ناو قوولایی به ندیخانه که و پښایی خسته
 ناو کۆته وه. 25 له نیوه ی شه ودا پۆلس و سیلا نوژیان ده کرد و گورانی
 رۆحییان بۆ خودا ده گوت، به ندرکراوانی دیکه ش گویان لیبوو. 26 له نا کاو
 بوومه له رزه یه کی به هیژ روویدا، بناغه ی به ندیخانه که ی هه ژاند، ده سته جی
 هه موو ده رگا کان کرانه وه و کۆتی هه مووان بووه وه. 27 که چاودیره که
 خه به ری بووه وه و بیی ده رگا کانی به ندیخانه کراونه ته وه، شمشیری هه لکیشا
 به ته مابوو خۆی بکوژی ت، ویزانی به ندرکراوان رایانکردوووه. 28 به لام پۆلس
 هاواری کرد: «هیچ له خۆت مه که، هه موومان لیره ن!» 29 ئه ویش داوای
 پروناکی کرد، چوووه ژوووه وه و ده له رزی، له به ردهم پۆلس و سیلا چۆکی
 دادا. 30 ئه وسا بردنییه ده ره وه و گوتی: «گه وره کانم، پیوسته چی بکه م
 تا کو پرزگارم بی ت؟» 31 گوتیان: «باوه ر به عیسا ی خاوه ن شکۆ بهینه،
 خۆت و خیزانه که ت رزگارتان ده بی ت.» 32 جا په یامی مه سیحی خاوه ن
 شکۆیان بۆ خۆی و هه موو ئه وانه ی له ماله که یدا بوون را گه یاند. 33 ئیتر
 چاودیره که له و کاته ی شه ودا بردنی و برینه کانی سا پرژ کردن و پاشان
 ده سته جی خۆی و خاوو خیزانه که ی له ئاو هه لکیشران. 34 ئینجا بردنییه
 ماله وه و خواردنی بۆ دانان، خۆی و خاوو خیزانه که ی زۆر دلشاد بوون،
 که باوه ریان به خودا هینابوو. 35 که رۆژ بووه وه فه رمانزه واکان چه ند
 سه ربازیکیان نارد و گوتیان: «پیاوه کان نازاد بکه ن.» 36 چاودیری به ندیخانه
 ئهم هه واله ی دایه پۆلس: «فه رمانزه وایان ناردوو یانه که نازاد بکری ن، بۆیه
 ئیستا وه رنه ده ره وه و پرۆن به سه لامه ت.» 37 به لام پۆلس یی گوتن: «به
 بی دادگایی کردن و به ئاشکرا دارکاریان کردین و فرییا ن داینه به ندیخانه،
 ئیمه ش هاوالاتی رۆمانین، ئایا ئیستا به نهینی ده رمانده که ن؟ نه خیر! به لکو با

خویان بیّن دەرمانبیتن.» 38 پۆلیسه کان ئەم قسانەیان بە فەرمانزەوایان پراگەیاندا، ئەوانیش کاتیک زانیان پۆلس و سیلا هاوالاتی رۆمانین ترسان. 39 ئیتر هاتن و لییان پارانەو، بردیانە دەرەو و داوایان لیکردن شارە که بە جیپیلن. 40 کاتیک پۆلس و سیلا لە بەندیخانە هاتنە دەرەو، چون بۆ مالی لیدیا، لەوئێ گەل خوشک و بریانی باوەردار کۆبوونەو و هانیان دان، پاشان رۆیشتن.

17 پاش ئەوێ پۆلس و هاواریکانی بە شاری ئەمفیپولیس و ئەپۆلونیادا تیپەرین، گەشتنە سالونیکێ که کەنیشتی جولە کە ی لیوو. 2 پۆلس وەک کردبوو بە پدشە چوو لایان، سێ رۆژی شەمە لە سەر یەک بە نووسراو پیرۆزەکان گفتوگۆی لە گەل دەکردن، 3 پروونی دەکردهو و دەریدەخست که دەبوو بە مەسیح ئازار بچێژیت و لە تیو مردووێ هەستیتەو. پێی گووتن: «ئەم عیسیایە من پیتانی پرا دەگەیم، مەسیحە کە یە.» 4 هەندیکیان قایل بوون و چوونە پال پۆلس و سیلا، هەرەو ها زۆر لە یونانی خواپەرست و لە ژنە خانەدانەکانیش که ژمارەیان کەم نەبوو. 5 بەلام هەندیکی لە جولە کە کانی دیکە ئیرە بیان پێ هات، چەند پیاوخرایپکی بازاریان هینا و خەلیکان کۆکردهو و ئازاوەیان لە شاردانایەو. چوونە سەر مالی یاسون و داوایان کرد پۆلس و سیلا بهێنرێنە لای خەلک. 6 کاتیک نەباندۆزینەو، یاسون و هەندیکی بریانیان بۆ لای فەرمانزەوایانی شار پراکیشا، هاواریان دەکرد: «ئەمانە که جیانیان هەلگێراوەتەو، بۆ ئیرەش هاتوون، 7 یاسون میوانداری کردوون. هەموویان لە دژی فەرمانەکانی قەیسەر کار دەکەن، دەلێن پاشایەکی دیکە هەبە، ناوی عیسیایە.» 8 بەم قسانە خەلکە که و فەرمانزەوایانی شاریان ورۆژاند. 9 ئەوانیش دەستە بەرنامەیان بۆ یاسون و ئەوانەیی دیکە کرد و ئازادیان کردن. 10 که شە و داهاات بریانی پۆلس و سیلایان ناردە بیرە، که گەشتن چوونە کەنیشتی جولە کە. 11 خەلکی بیرە لە سالونیکییەکان تیگەبشتووتر بوون، چونکە بەو پەری پەرۆشییەو پەيامە کە یان وەرگرت و بۆ دلنیا بوون لە راستی قسەکانی پۆلس، رۆژانە لە نووسراو پیرۆزەکان ورد دەبوونەو. 12 ئیتر زۆریان باوەریان هینا، هەرەو ها ژمارە یەک لە ژنە خانەدانە یونانییەکان و ژمارە یەکی زۆریش لە پیاوانی یونانی. 13 بەلام کاتیک جولە کە ی سالونیکێ زانیان پۆلس لە

بیریش پهای خودای را گه یاندووه، هاتن له وئش خه لک جۆش بدن و بیانور و ژین. 14 ده سته جی بریان پۆلسیان به ره و که ناری ده ریا نارد، به لام سیلا و تیمۆساوس له وی مانه وه. 15 ئەوانه ی یاوه ری پۆلس بوون ئەویان هینایه ئەسینا، ئینجا گه رانه وه پاش ئەوه ی پۆلس رایسپاردن به زووترین کات سیلا و تیمۆساوس بێن بۆ لای. 16 کاتیک پۆلس له ئەسینا چاوه رپی ده کردن، زۆر په ست و بێزار بوو که بینی شاره که پره له بت. 17 بویه له که نیشت گفتوگۆی له گه لّ جوله که و خواپه رستان ده کرد، له بازاریش له گه لّ ئەوانه ی رۆژانه تووشیان ده بوو. 18 کۆمه لیک فه یله سوفی ئەپیکوری و ستۆیکی گفتوگۆیان له گه لّ ده کرد. هه ندیکان ده یانگوت: «ئەم چه نه بازه ده یه ویت چی بلیت؟» هه ندیک دیکه شیان ده یانگوت: «دیاره بانگه واز بۆ چه ند خودا وه ندیک نامۆ ده کات»، چونکه باسی عیسا و زیندوو بوونه وه ی ده کرد. 19 ئینجا بر دیانه ئاری پۆباگۆس و گوتیان: «ده توانین بزاین ئەم فیرکردنه نوییه چییه باسی ده که ییت؟» 20 چونکه شتی سه یرت لی ده بیستین و ده مانه ویت و اتا که ی بزاین.» 21 له بهر ئەوه ی هه موو ئەسیناییه کان و ئەو بیگانانه ی تیدا ده ژیان ده رفه تیان به هیچ شتیک نه ده دا جگه له باسکردن و گو بگرتن له بیرو را نوییه کان. 22 پۆلس له ناوه راستی ئاری پۆباگۆسدا وه ستا و گوتی: «پیاوانی ئەسینا، ده بینم له هه موو لایه که وه زۆر دیندارن. 23 کاتیک ده گه رام و سه یری په رسترا وه کاتنام ده کرد، قوربانگیه کم بینی له سه یری نووسرا بوو: “بۆ خودای نه ناسراو.” جا ئەوه تان بۆ راده گه یه نم که ده پیه رستن و نایناسن. 24 «ئەو خودایه ی که جیهان و هه موو شته کانی ناوی دروستکردووه، په روهر دگاری ئاسمان و زه ووییه و له په رستگای ده سترکد نیشته جی ناییت. 25 به ده ستی مرؤف خزمهت نا کریت وه که ئەوه ی پیوستی به شتیک ییت، چونکه ئەو خوی ژیان و هه ناسه و هه موو شتیک به هه مووان ده به خشیت. 26 هه موو نه ته وه کانی له یه ک که سه وه دروستکردووه، تا کو له سه ر هه موو پرووی زه وی نیشته جی بن، کات و سنوره کانی نیشته جی بونی ئەوانی داناوه و دیاری کردووه، 27 تا کو پروو له خودا بکه ن، به لکو بیگه ئی و بیدۆزنه وه، هه رچه نده له هه ر یه کیجان دوور نییه. 28 “چونکه له ئەودا ده ژین و ده جویین و هه یین،” وه که هه ندیک شاعیرانتان گوتیان: “ئیمه ش نه وه ی ئەوین.” 29 «له بهر ئەوه ی

که نه‌وهی خوداین، پیوسته‌ وایرینه‌ کهینه‌وه‌ که‌ خودا‌ وه‌ کو‌ په‌یکه‌ری‌ زیرِ
یان‌ زیویان‌ به‌ردینه‌، که‌ داهینان‌ و‌ بیرى‌ مرؤف‌ شیوه‌ی‌ کی‌ش‌اوه‌. 30 له‌
سه‌رده‌مانی‌ نه‌زانیدا‌ خودا‌ چاوپوشی‌ کردووه‌، به‌لام‌ ئیستا‌ فرمان‌ ده‌دات‌
به‌ هموو‌ که‌سیک‌ له‌ هموو‌ شوینیک‌ که‌ تۆبه‌ بکن، 31 چونکه‌ رۆژنیکی‌
دیاری‌ کردووه‌ که‌ ئینیدا‌ له‌ ریگه‌ی‌ ئه‌و‌ پیاوه‌ی‌ که‌ ده‌ستینشان‌ی‌ کردووه‌،
به‌ دادپه‌روه‌ری‌ جیهان‌ حوکم‌ بدات. به‌لگه‌شی‌ به‌ هموو‌ان‌ داوه‌ که‌ له‌تیرِ
مردوو‌ان‌ هه‌لیستانده‌وه‌.» 32 کاتیک‌ گوئیان‌ له‌ هه‌ستانه‌وه‌ی‌ مردوو‌ان‌
بوو، هه‌ندیکیان‌ گالته‌یان‌ پیکرد، به‌لام‌ هه‌ندیکی‌ دیکه‌یان‌ گوئیان: «جارنیکی‌
دیکه‌ له‌م‌ باره‌یه‌وه‌ گویت‌ لی‌ ده‌گرین.» 33 ئیتر پۆلس‌ ئه‌وی‌ به‌جیپشت، 34
به‌لام‌ هه‌ندیکی‌ که‌س‌ لایه‌نگری‌ پۆلسیان‌ کرد و‌ باوه‌ریان‌ هینا، له‌وانه‌:
دیونیسۆسی‌ ئه‌ندامی‌ ئاریوپاگۆس، هه‌روه‌ها‌ ژتیک‌ به‌ ناوی‌ داماریس‌ و‌
چه‌ند‌ که‌سیکی‌ دیکه‌ش‌ له‌گه‌لیان.

18 له‌دوای‌ ئه‌مه‌ پۆلس‌ ئه‌سینای‌ به‌جیپشت‌ و‌ هاته‌ کۆرنسۆس. 2 له‌وی‌
جوله‌که‌یه‌کی‌ دۆزیه‌وه‌ به‌ ناوی‌ ئه‌کیلا، خه‌لکی‌ پۆنتۆس‌ بوو، تازه‌ له‌گه‌ل‌
پریسکیلا‌ی‌ ژنی‌ له‌ ئیتالیاوه‌ هاتبوون، چونکه‌ کلودیۆس‌ فه‌رمانی‌ دا‌بوو‌ هه‌موو‌
جوله‌که‌ رۆما‌ به‌ جیپیلن. پۆلس‌ ئیتر‌ چووه‌ لایان‌ 3 و‌ به‌هۆی‌ هاوپیشه‌پیان‌
له‌لایان‌ مایه‌وه‌ و‌ ئیثی‌ ده‌کرد، چونکه‌ پیشه‌یان‌ چادر‌ دروستکردن‌ بوو.
4 پۆلس‌ هه‌موو‌ شه‌مه‌یه‌ک‌ له‌ که‌نیشته‌ گه‌فتوگۆی‌ ده‌کرد و‌ هه‌ولێ‌ ده‌دا
قه‌ناعت‌ به‌ جوله‌که‌ و‌ یۆنانیه‌کان‌ به‌پینیت. 5 کاتیک‌ سیلا‌ و‌ تیمۆس‌اوس‌ له‌
مه‌که‌دۆنیاوه‌ هاتن، پۆلس‌ خۆی‌ بۆ‌ خزمه‌تی‌ په‌یامی‌ مه‌سیح‌ ته‌رخان‌ کرد و‌
له‌تیرِ جوله‌که‌کاندا‌ شایه‌تی‌ ده‌دا که‌ عیسا‌ مه‌سیحه‌که‌یه‌. 6 به‌لام‌ کاتیک‌
دژایه‌تییان‌ کرد و‌ جنیویان‌ پندا، کراسه‌که‌ی‌ ته‌کاند‌ و‌ پیتی‌ گووتن: «خوینی‌
خۆتان‌ له‌سه‌ر‌ خۆتان! من‌ ییتاوانم. له‌ ئیستاوه‌ ده‌چمه‌ لای‌ ناجوله‌که‌کان.» 7
ئیتر پۆلس‌ که‌نیشته‌که‌ی‌ به‌جیپشت‌ و‌ چووه‌ مالی‌ پیاوینکی‌ خواپه‌رست‌
به‌ ناوی‌ تیتۆس‌ یوستۆس، که‌ ماله‌که‌ی‌ له‌ته‌نیشته‌ که‌نیشته‌وه‌ بوو. 8
کریسپۆسی‌ پیشه‌وای‌ که‌نیشته‌که‌ خۆی‌ و‌ خاوه‌ن‌خیزانی‌ باوه‌ریان‌ به‌ عیسا‌ی‌
خاوه‌ن‌ شکۆ‌ هینا، هه‌روه‌ها‌ زۆر‌ له‌ خه‌لکی‌ کۆرنسۆس‌ که‌ گوئیان‌ له‌ پۆلس‌
بوو باوه‌ریان‌ هینا‌ و‌ له‌ ئاوه‌هه‌لکیشران. 9 شه‌ویک‌ مه‌سیحی‌ خاوه‌ن‌ شکۆ‌
له‌ بینینیکدا‌ به‌ پۆلسی‌ فه‌رموو: «مه‌ترسه‌، به‌لکو‌ قسه‌ بکه‌ و‌ بیده‌نگ‌ مه‌به‌،

10 چونکه من له گه لندام، کهس هیرش ناکاته سهرت بۆ ئه وهی ئازارت بدات، چونکه خه لکیکی زۆرم ههیه له م شماره.» 11 ئیتر پۆلس سالیکی وشه ش مانگ له گه لیان مایه وه و په یامی خودای فیر ده کردن. 12 له وه سهرده مهی گالیون فه رمانزه وای ته خایا بوو، جوله که هه موویان پیکه وه هیرشیان کرده سهر پۆلس و بردیان بۆ دادگا، 13 گوتیان: «ئه م پیاوه قه ناعه تی به خه لک ده هینا که به پیچه وانه ی ته ورات خودا په رستن.» 14 که پۆلس خه ریک بوو ده می بکاته وه، گالیون به جوله که کانی گوت: «جوله که کان، ته گه ر بابه ته که ناره وایی یان تاوانیکی خراب بوویه، وه ک هۆیه ک گویم له سکالاتان ده گرت. 15 به لام ته گه ر بابه ته که له سهر وشه و ناو و ته وراتمانه، خۆتان ته ماشای بکن. نامه ویت له م بابه تانه دا بجه دادوهر.» 16 ئیتر له دادگا ده ریکردن. 17 ئیتر هه موو خه لک سۆستانیسی پیشه وای که نیشیان گرت و له به رده م دادگا لێاندا، گالیونیش گوئی به مه نه دا. 18 پۆلس رۆژاتیکی زۆر مایه وه، ئینجا مالتا وایی له بریان کرد و له گه ل پرسیکیلا و ته کیلا به ده ریادا به ره و سوریا رۆیشت. پاشان له که نخریا سهری تاشی، چونکه نه زری له سهر بوو. 19 کاتییک گه بشته ئه فه سۆس، پۆلس پرسیکیلا و ته کیلا ی له وئ به جبه بشت و خۆی چوو که نیشته و له گه ل جوله که کان ده ستی به گفتوگو کرد. 20 ته وانیش داوایان لیکرد ماوه یه کی زیاتر لایان بمیته وه، به لام پازی نه بوو. 21 ئیتر مالتا وایی لیکردن و گوتی: «خودا هه ز بکات ده گه ریمه وه بۆ لاتان.» ئینجا له ئه فه سۆسه وه به ده ریادا رۆیشت. 22 له به نده ری قه یسه ریبه دابه زی، به ره و ئورشه لیم سهر که وت و سلاوی له کلێسا کرد، ئینجا به ره و خوار چوو بۆ ته تانیا. 23 پۆلس ماوه یه ک له ته تانیا مایه وه و پاشان رۆیشت و له ناوچه کانی گه لاتیا و فریجیا شوین به شوین ده گه را، وهی هه موو قوتاییه کانی به رز ده کرده وه. 24 جوله که یه کی خه لکی ته سکه نده ریبه به ناوی ته پۆلوس هات بۆ ئه فه سۆس، زمان پاراو و له نووسراوه پیروژه کان شاره زا بوو. 25 فیری ریگیای مه سیحی خاوه ن شکو کرابوو، به دلگه رمی ده دا و به دروستی خه لکی فیری په یامی عیسا ده کرد، هه رچه نده ته نها له تاوه لکیشانه که ی یه حیای ده زانی. 26 به چاونه ترسییه وه ده ستی کرد به قسه کردن له که نیشته. که پرسیکیلا و ته کیلا گوویان لئ بوو، بانگه بشتی مالی خویان کرد و دروستتر ریگیای خودایان بۆ پروونکرده وه. 27

کاتیک ته پۆلوس حەزی کرد بچیت بۆ ناوچەى ئەخایا، برایان هانیان دا و بۆ قوتاییه کانیان نووسی پێشوازی لى بکن. کاتیک هاته ئەوى، یارمه تیبه کی زۆری ئەوانه ی دا که به هۆی نیعمه تی خوداوه باوه بریان هینابوو، 28 چونکه به هیزه وه و به گفتوگۆی ئاشکرا جوله که به رهه لستکاره کانی بیده نگ ده کرد، له رینگه ی نووسراوه پیروژه کانه وه ده یسه لماند که عیسا مه سیحه که یه .

19 له کاتیکدا که ته پۆلوس له کۆرنسۆس بوو، پۆلس به رینگا کانی ناوه وه تیبه پری و هاته ئەفه سۆس. له وی چاوی به هه ندیک قوتابی که وت، 2 لئی پرسین: «کاتیک باوه پرتان هینا، رۆحی پیروژتان وه رگرت؟» که چی وه لامیان دایه وه: «نه خیر! ته نانه ت نه مانیه ستوه که رۆحی پیروژ هه یه!» 3 گوئی: «که واته چ جوړه له ئاو هه لکیشانیگان وه رگرتوه؟» گوئی: «له ئاو هه لکیشانه که یه حیا له ئاو هه لکیشانی تۆبه کردن بوو، به خه لکی ده گوت باوه ر به پین به وه ی له دوای دیت، واته به عیسا.» 5 کاتیک ته مه یان بیست به ناوی عیسا ی خاوه ن شکۆوه له ئاو هه لکیشران. 6 جا پۆلس ده ستی له سه ر دانان، رۆحی پیروژ هاته سه ریان، به زمانی رۆحی دوان و پشبینیان کرد. 7 به هه موویان نزیکه ی دوازه پیاو ده بوون. 8 ئینجا پۆلس چوه که نیش و بۆ زیاتر له سی مانگ نازایانه ده دوا، گفتوگۆی ده کرد و سه باره ت به کاروباری شانشینی خودا قه ناعه تی به خه لک ده هینا. 9 به لام هه ندیک که لله ره قیاب کرد و باوه بریان نه هینا، له به رده م خه لکه که جینیوان به رینگا که دا. جا پۆلس لیان کشایه وه و قوتاییه کانی برد، رۆژانه له قوتابخانه ی تیراتۆس گفتوگۆی ده کرد. 10 بۆ ماوه ی دوو سال له سه ر ئەمه به رده وام بوو، هه تا وای لیات هه موو ئەوانه ی له ئاسیادا دانیشتبون، جوله که و یونانی، په یامی مه سیحی خاوه ن شکۆیان بیست. 11 خوداش په رجوی سه رسوره یینه ری به ده ستی پۆلس ته نجام ده دا، 12 ته نانه ت ئەو ده سه سپر و به روانکانه ش که به ر له شی پۆلس که وتبون، ده هینان و ده خرا نه سه ر نه خۆش و نه خۆشیه که یان نه ده ما و رۆحه پیسه کان له له شیان ده رده چون. 13 هه ندیک له و جوله که گه رۆکانه ی رۆحی پیسیان ده رده کرد، هه ولیان دا ناوی عیسا ی خاوه ن شکۆ بۆ ئەوانه به کاربه پین که رۆحی پیسیان تیدا به، ده یانگوت: «به ناوی عیسا، ئەوه ی پۆلس رایده گه ئیت، فه رمانت پنی ده کم، ده ر بچیت.» 14

سکاوا که کاهینیکی بالای جوله که بوو، ههوت کوری ئەم کارهیان ده کرد. 15 پڤوچه پيسه کهش وه لامي دانهوه: «عیسا ده ناسم و ده رباره ی پۆلسیش ده زانم، به لام ئیوه کین؟» 16 ئینجا ئەو پیاوه ی که پڤوچه پيسه که ی تیدا بوو په لاماری دان و به سه ر هه موویاندا زالبوو، به جۆریک لیدان که به پروتی و بریندارییه وه له و مالهی که لپی بوون رایانکرد. 17 کاتیک ئەو جوله که و یۆنانییانه ی که له ئەفه سۆس ده ژیان به مەیان زانی، هه موو ترس دایگرتن و ناوی عیسیا خاوه ن شکۆ به رزبووه وه. 18 هه روه ها زۆر له وانهی باوه ریان هینا، ده هاتن و به ئاشکرا دانیان به کرده و کانیاندا ده نا. 19 ژماره یه ک له وانهی خه ریکی جادووگه رییتی بوون، په پرتووکه کانیان کۆده کرده وه و له به رده م هه موواندا ده یانسووتاندن. نرخیه کانیان هه ژمارد کرد، بینیان په نجا هه زار پارچه زیوه. 20 به م شیویه په یامی مه سیحی خاوه ن شکۆ به تواناوه که شه ی ده کرد و به هیز ده بوو. 21 له دوای ئەوه ی ئەم شتانه پروویاندا، پۆلس بریاری دا به مه کدۆنیا و ئەخایادا تیپه پریت و بچیتته ئورشه لیم، گوئی: «پاش ئەوه ی له ویی ده بم، ده بیته پڤوماش بییم.» 22 جا پۆلس دووان له یاریده ده ره کانی نارد یۆ مه کدۆنیا که تیمۆساوس و ئەراستۆس بوون، خۆشی ماوه یه ک له هه ریئی ئاسیا مایه وه. 23 له و کاته دا له به ر ریگا که ئازاوه یه کی که و ره سه ریبه لدا. 24 له ویی زیوگه ریک به ناوی دیمتریۆس هه بوو که په رستگای بچووکی زیویئی ئەرته میسی دروسته کرد و قازانجیکی باشی هه بوو یۆ پیشه وهران. 25 ئیتر کریکاره کانی خوی و هاو پیشه کانی کۆکرده وه و گوئی: «کورینه، هه روه ک ده زانن له م پیشه یه وه داهایتیکی باشمان ده سته که ویت، 26 بینوتانه و بیستوتانه که نه ک ته نها له ئەفه سۆس، بگره له هه موو ئاسیا، ئەم پۆلسه قه ناعه تی به خه لکیکی زۆر هیناوه و له پری لایداون، ده لیت ئەوانه ی ده سترکردن خودا نین. 27 نه ک ته نها ئیشه که مان ده که ویتته مه ترسییه وه به لکو په رستگا که ی ئەرته میسی خواژنی که و ره ش هه یج به هایه کی نامینیت، ئەوه ی هه موو ئاسیا و جیهان ده یه رستن پایه به رزیه که ی له ده ست ده دات.» 28 کاتیک گوینان لیبوو توپره بوون و هاواریان ده کرد: «پایه به رزه ئەرته میسی ئەفه سۆسییه کان!» 29 ئەم شله ژانه هه موو شاره که ی گرته وه، خه لکه که گایۆس و ئەریستارخۆسی مه کدۆنیان پراکیشایه ناو گویره پانی شاتوی شار، که هاوړی پۆلس بوون

له گه شته كه يدا. 30 پۆلس وستی بچیتته ناو خه لکه که، به لام قوتاییه کان نه یانه پښت. 31 ههروه ها هه ندیک گه وره پیاوی ئاسیا که دۆستی بوون، په یامیان بو نارد و لپی پارانه وه که نه چیتته شاتوکه. 32 ئیتر هه ندیک هاواری شتیکیان ده کرد و هه ندیک شتیکی دیکه، چونکه کوره که شیوا بوو، زور به شیان نه یانده زانی بوچی کوبونه ته وه. 33 ئینجا جوله که کان بو پیشه وه پالیان به ئه سکه نده ره وه دهن، هه ندیک له و خه لکه هوکاری ئه و ئاژاوه یان بو ئه و ده گه پرانده وه. ئه ویش دهستی به زر کرده وه و ده یویست له به رده م خه لکه که به رگری له خوی بکات. 34 به لام که زانیان جوله که یه، نزیکه ی دوو کاتر میتر هه موویان به یه که وه هاواریان ده کرد: «پایه به رزه ئه رته میسی ئه فه سۆسییه کان!» 35 ئینجا فه رمانزه وای شاره که خه لکه که ی هیمن کرده وه و گوئی: «پیاوانی ئه فه سۆس، کئ هه یه نه زانیته که شاری ئه فه سۆسییه کان پاسه وانی په رستگای ئه رته میسی گه وره و ئه و په یکه ره یه که له ئاسمانه وه که و ته خواره وه؟» 36 بویه که ئه مانه نکۆلییان لی ناکریت، پیوسته هیمن بنه وه و هیچ شتیکی به سه ره رۆپی نه کن. 37 ئیوه ئه م دوو پیاوه تان هیناوه، که نه په رستگایان بریوه نه کفریان سه باره ت به خواژنه که مان کردوه. 38 به لام ئه گه ر دیمیتریۆس و ئه و پیشه وه رانه ی که له گه ل ئه ون سکالایان له که سیک هه یه، ئه و دادگا کان کراونه ته وه و دادوهر هه یه، با سکالا له یه کتری بکن. 39 ئه گه ر داوای شتیکی دیکه ش ده کن، ئه و له کۆری یاسایدا سه ر ده کریت. 40 له راستیدا له مه ترسیداین به وه ی که تاوانبار بکرن به ئاژاوه نانه وه، له به ر ئه وه ی ئه مرۆ، هیچ پاساویکان نییه بو پا کانه ی ئه م کوبونه وه یه.» 41 که ئه م شتانه ی گوت، کۆمه له که ی بلاوه پیکرد.

20 دواى نه مانى ئاژاوه که، پۆلس قوتاییه کانی بانگکرد و وره ی به زر کرده وه، مائاواپی لیکردن و به ره و مه کدۆنیا به ریکه وت. 2 کاتیک به و ناوچانه دا تیپه پری، به زور وشه وره ی باوه ردارانی به زر کرده وه. له کۆتایدا گه یشته یۆنان 3 و سئ مانگی له وئ به سه ربرد. کاتیک به ته ما بوو به ده ریادا بچیتته سوریا، جوله که پیلانیان بوی گیرا، بویه بریاری دا به مه کدۆنیا دا بگه ریتته وه. 4 ئه م که سانه ی له گه ل بوو: له بیریه سوپا ترۆسی کوری پیرۆس، له سالۆنیکییان ئه ریستارخۆس و سه کوندۆس، گایۆس له ده ربه و تیمۆسوس، له ئاسیاش تیخیکۆس و تروفیمۆس. 5 ئه مانه پیشمان

کهوتن و له ترؤئاس چاوه پریان ده کردین. 6 به لام ئیبه دوای جه ژنی فه تیره، سواری کهشتی بووین و فیلیپیمان به جیپیشته، پاش کهشتی پینج رۆژ کهشتینه به ندهری ترؤئاس، لهوئی به وانهی دیکه شاد بووینه وه و حهوت رۆژ لهوئی ماینه وه. 7 له یه کهم رۆژی ههفته دا بۆ نانه تکردن کۆبووینه وه. پۆلس گفتوگۆی له گهڵ خه لک ده کرد، چونکه به ته مابوو رۆژی دواتر بروات، بۆیه ههتا نیوه شه و قسهی بۆ کردن. 8 ئه و ژوورهی سه ره وه که لپی کۆبووینه وه چرای زۆری لیبوو. 9 که نجیک ناوی یوتیخۆس بوو له ناو په نجهره دا دانیشتیوو، خه وه کوتکیه کی قورس ده بیرده وه، پۆلس وتاریکی دریزی ده دا، جا خه وی لئ کهوت و له نهومی سییه مه وه که وته خواره وه، به مردووپی هه لگه یه وه. 10 پۆلس هاته خواره وه خۆی به سه ریدا دا و له باوه شی گرت و گوئی: «مه شیوین، ژیا نی تیدا یه!» 11 دوا یی پۆلس چوه سه ره وه، نانی له تکرد و خواردی، هه تا به ره به یان قسهی کرد، پاشان لهوئی رۆیشت. 12 که نجه که شیان به زیندوویتی برد و زۆر دلنه وایی کران. 13 پۆلس به ریگای وشکانی چوو بۆ ئه سۆس، ئیبه ش به سواری کهشتی به ره وه ئه وی به ریکه وتین، چونکه بریاری دابوو که لهوئی چاومان پی بکه ویت. 14 کاتیکی له ئه سۆس تووشمان بوو، هه لمانگرت و هاتینه میتیلینی. 15 له ویش به ده ریادا رۆیشتین و بۆ به یانی کهشتینه به رامبه ر خیس، بۆ رۆژی دواتر کهشتینه سامۆس، رۆژی دوای ئه وه ش هاتینه میلیتۆس. 16 جا پۆلس بریاری دابوو که ئه فه سۆس به جیپیلایت نه وه ک ماوه یه ک له ئاسیادا بمیانیته وه، چونکه په له ی ده کرد، به لکو بتوانیت له رۆژی په نجایه مین بگاته ئورشه لیم. 17 پۆلس له میلیتۆسه وه ناردی بۆ ئه فه سۆس، بانگی پیرانی کلّیسیای کرد. 18 کاتیکی هاتنه لای، پی گوتن: «ئیه ده زان له یه کهم رۆژه وه که پی خسته ناو ئاسیا، به دریزی ئه و کاته ی که له گه لئان بووم، چون ژیا م. 19 له کاتیکیدا که به پیلانی جوله که به ره ه لستکاره کان تووشی تاقیکردنه وه ی سه خت بووم، به وه پری بیفیزی و فرمیسکه وه خزمه تی عیسیا خاوه ن شکۆم ده کرد. 20 هیچم له و شتانه دوانه خستوه که سوود به خشن و بۆم پرا گه یاندوون، به ئاشکرا و ماله و مال فیرم کردوون. 21 شایه تی ئه وم داوه لای جوله که و یونانیه کان که ده ییت تۆ به بکه ن و بۆ لای خودا بگه ریته وه و باوه ر به عیسیا خاوه ن شکۆمان به یین. 22 «ئه وه تا ئیستا وا به رۆحی پیرو ز

به ستر اوم، ده چمه توره شه لیم و نازانم چیم به سه ردیت. 23 ته نها پرۆحی پرۆز له
 هه موو شار یک شایه تیم بۆ ده دات که گرتن و ناخۆشی چاوه پریم ده کات.
 24 به لام هیچ به هایه کم بۆ ژیا نی خۆم دانه ناوه، ته نها ئامانجم ته وه یه، ته وه
 پیشبر کتیبه ته واو بکه م و ته وه ئه رکه به جیبگه یه نم که عیسی خاوه ن شکۆ به
 منی سپارد، ته ویش ئه رکی شایه تیدانه بۆ مزگینبی نیعمه تی خودا. 25 «ئیسنا
 ده زانم هیچکام له عیوه ئیتر پرووم نابیننه وه که به ناوتاندا ده گه رام و پاشایه تی
 خودام راده گه یاند. 26 هه ر بۆیه ته مرۆ شایه تیتان بۆ ده ده م، که له خوینی
 هه مووان بیتاوانم، 27 چونکه له را گه یاندنی ته واوی خواستی خودا بۆتان
 دوانه که وتم. 28 ئاگاتان له خۆتان و له هه موو میگه له که بیت، که رۆحی
 پرۆز عیوه ی کردوو به چاودیر به سه ریانه وه. شوانایه تی کلّیسی خودا
 بکه ن، که به خوینی خۆی کپیوه تی. 29 ده زانم پاش پرۆیشتم گورگی
 رفینه ر دینه ناوتان، به زه بیان به میگه له که نایه ته وه. 30 هه روه ها له تیو خۆتاندا
 خه لکاتییک په یدا ده بن که راستی ده شیوینن، تا کو قوتاییه کان به لای
 خۆیاندا رابکیشن. 31 بۆیه ئیشک بگرن، له بیرتان بیت بۆ ماوه ی سی سالی
 شه و پرۆز به فرمیسه که وه نه وه ستاوم له ئاگادار کردنه وه ی هه ریه کیگنان.
 32 «ئیسناش به خودا و وشه ی نیعمه ته که یتان ده سپیرم، که توانای هه یه
 بنیادتان بنیت و له گه ل هه موو ته وانه ی پرۆزکراون میراتمان پی بیه خشیت.
 33 چاوم له زپر و زیو و جلی که س نه بوو. 34 خۆتان ده زانن پپۆستی
 خۆم و یاوه رانم، ته م ده ستانه دا بینیان کردوو. 35 هه موو شتیکم پیشاناندا
 که پپۆسته چۆن ره نج بدن بۆ یارمه تیدانی لاوازان، وشه کانی عیسی
 خاوه ن شکۆتان له یاد بیت که خۆی فه رمووی: «به خشین له وه رگرتن
 به خته وه ریره.» 36 کاتییک پۆلس قسه کانی ته واو کرد، له گه ل هه موویان
 چۆکی دادا و نویری کرد. 37 هه مووان زۆر گریان، باوه شیان کردبوو به
 پۆلسدا و ماچیان ده کرد، 38 به و قسه ی کردی خه مبار بوون که گوئی
 جار یکی دیکه پرووی نابیننه وه. ئینجا تا کولای که شتیبه که له گه لی پرۆیشتم.

21 کاتییک لئیان جیا بوینه وه، به ده ریادا ریک به ره و کووس
 پرۆیشتم. پرۆزی پاشتر بۆ رودس له ویشه وه بۆ په تارا. 2 له وی که شتیبه کان
 بینی ده چوه فینیکیا، سوار بوون و پرۆیشتم. 3 ئینجا قورسمان بینی و به لای
 چه پدا به جیمان هیشت، به ره و سوریا ده چوون و گه یشتینه سور، چونکه

که شتییه که باره که ی له وی داده گرت. 4 له وی قوتاییه کائمان دوزییه وه
 و حهوت رۆژ ماینه وه. به پرنای رۆحی پیرۆز تکایان له پۆلس کرد که
 نه چیته تورشه لیم. 5 کاتیک ماوه مان ته واو بوو، به ریکه وتین بۆ ته وه ی
 درژه به گه شته که مان بدهین، هه موو قوتاییه کان هه تا دهره وه ی شار به
 ژن و مندالیانه وه له گه لمان هاتن. له که ناراهه که چۆکان دادا و نوژمان
 کرد. 6 پاشان مائاوا ایمان له یه کتری کرد و سواری که شتییه که بووین،
 ته وانیش گه پانه وه ماله کانیا. 7 له سوره وه به رده وام بووین له گه شته که مان
 و گه شتییه پتولمیس، له وی سلاومان له خوشک و بریان کرد و رۆژیک
 له لایان ماینه وه. 8 بۆ به یانی هاتینه قه یسه ریبه و چووینه مالی فیلیپوسی
 مزگینیده ر، که یه کیکه له حه وته که، له لای ماینه وه. 9 فیلیپوس چوار
 کچی پاکیزه ی هه بوو پیشینیان ده کرد. 10 که چه ندین رۆژ ماینه وه،
 پیغه مبه ریک به ناوی ئاگابوس له یه هودیاوه هات. 11 هاته لامان و
 پشینییه که ی پۆلسی برد، ده ست و یی خوی به سته وه و گوئی: «رۆحی پیرۆز
 ته مه ده فهرموی: «را به رانی جوله که به م شیوه یه خاوه نی ته م پشینییه له تورشه لیم
 ده به سته وه و ده یده نه ده ست ناجوله که کان.» 12 کاتیک ته مه مان بیست،
 ئیه و دانیشتوانی ته وی، له پۆلس پاراینه وه نه چیته تورشه لیم. 13 به لام
 پۆلس گوئی: «چیتانه، ده گرین و دلم ده شکین؟ ئاماده م نه که ته نها به ند
 بکریم، به لکو بۆ ناوی عیسا ی خاوه ن شکۆ له تورشه لیم بشرم.» 14 که پیمان
 قابل نه کرا، وازمان لیبنا و گوتمان: «با به خواستی مه سیحی خاوه ن شکۆ
 بیت.» 15 دوا ی ته و رۆژانه ئاماده کاریمان کرد و چووینه تورشه لیم. 16
 هه ندیک قوتایی قه یسه ریبه ش له گه لمان هاتن و ئیه یان برده لای مه ناسۆن،
 که قوبرسییه و قوتاییه کی کۆنه، تا کو له لای بمینینه وه. 17 کاتیک گه شتییه
 تورشه لیم، بریان به خۆشییه وه پیشوازیان لیکردین. 18 رۆژیک دواتر پۆلس
 له گه لمان هاته لای یاقوب، هه موو پیرانیش ئاماده بوون. 19 پۆلس سلاوی
 لیکردن و یه ک به یه کی ته وه ی پنی را گه یاندن که خودا له تیو ناجوله که کاندال له
 رینگه ی خزمه ته که یه وه کردووه تی. 20 که گو پیمان لیوو، ستایشی خودایان
 کرد و پیمان گوئی: «برا ده بینیت که هه زاران که س له ناو جوله که دا
 باوه ریان هیناوه و هه موو دلگه رمی ته وراتن. 21 ئاگادار کراونه ته وه که
 تو هه موو جوله که کانی تیو نه ته وه کان قیری هه لگه پانه وه له ته وراتی موسا

ده کهیت و پئیان ده لئی منداله کانیاں خه ته نه نه کهن و به گویره ی نه ریت
 نه ژین. 22 که واته چی بکریت؟ بیگومان ده بیستن که تو هاتوویت، 23 جا
 نه وه بکه که پیت ده لئین: چوار پیاومان له لایه نه زریان له سه ره، 24 بیانبه
 و له گه لیان خوت پاک بکه ره وه و زخی سه رتاشینه که یان بو بده، نه وسا
 هه موو ده زانن نه وه ی ده رباره ی تو پئیان گو تراوه راست نیبه و توش به پئی
 ته ورات ده روت. 25 ده رباره ی ناجوله که کائیش که باوه ریان هیناوه،
 نامه یه کبان نار دووه و فه رمانان کرد خزیان له قوربانی بت و له خوین،
 له گوشتی ژاره لی خنکینراو و له داو بنپسی پیارین. 26 بو به یانی پوئس
 پیاوه کانی برد و له گه لیان ریوره سی پاکبوونه وه ی نه نجام دا، پاشان چوه ناو
 په رستگا بو نه وه ی کوتابی هاتی روتانی پاکبوونه وه رابگه یه نیت و بو هه ر
 یه کیکیشیان قوربانی بکات. 27 کاتیک ههوت روت که به ره و ته و او بوون
 ده چوو، جوله که ی تاسیا پوئسیان له ناو په رستگا بینی، جا هه موو خه لکه که یان
 جو شدا و گرتیان، 28 هاواریان ده کرد: «خه لکی ئیسرائیل فریابکه ون!
 نه مه نه و پیاوه یه که له هه موو شوینیک له دژی گه ل و ته ورات و نه م
 شوینه هه موو خه لک فیرده کات، ته نانهت یونانیسی هیناوه ته ناو په رستگا و
 نه م شوینه پیروزی گلاو کردووه!» 29 له بهر نه وه ی تروفیموسی خه لکی
 نه فه سو سیان له شاره که دا له گه لی بینیبوو، وایانده زانی پوئس له گه ل خوی
 هیناویه تیه ناو په رستگا. 30 ئینجا هه موو شاره که وروژا، خه لکه که ش له
 هه موو لایه که وه رایانکرد. پوئسیان گرت، رایانکیشایه ده ره وه ی په رستگا،
 ده سته جی ده رگا کان داخران. 31 کاتیک هه ولی کوشتیان ده دا، هه وال
 به فه رمانده ی هیز درا که هه موو تورشه لیم شله ژاوه. 32 یه کسه ر سه رباز و
 سه ره پهلی برد و رایکرده لایان. کاتیک فه رمانده و سه ربازه کانیاں بینی، له
 لیدانی پوئس وه ستان. 33 ئیتر فه رمانده که تزیک بووه وه و گرتی، فه رمانی
 دا به دوو زنجیر بیبه ستنه وه، ئینجا پرساری کرد تاخو کتیه و چی کردووه.
 34 به لام خه لکه که هه ندیکان به ده نگی به رز شتیکیان ده گوت و هه ندیکی
 دیکه شیان شتیکی دیکه. ئینجا به هوی ژاوه که وه نه یوانی راستیه که بزائیت،
 فه رمانی دا پوئس ببرد رتیه سه ربازگه. 35 کاتیک له سه ر قالدیره کان بوو،
 له بهر توندوتیژی خه لکه که سه رباز هه لیانگرت، 36 چونکه نه و خه لکه ی که
 دوای که وتیون هاواریان ده کرد: «له ناوی به!» 37 پئش نه وه ی پوئس

بگه یه نریتیه ناو سه رباژگه که، به فەرمانده که ی گوت: «ده توانم شتیکت پی بلیم؟» گوتی: «یونانی ده زانیت؟ 38 تو ته و پیاوه میسرپه نیت که ماوه یه که له مه و بهر ئازاوه یه کی نایه وه و فەرمانده پی چوار هه زار پیاوکوژی کرد به ره و بیابان؟» 39 پۆلس گوتی: «من جوله که م، خه لکی ته رسوسی کیلیکا، هاو لاتی شاریکی بچووک نیم. داوات لی ده که م ریگام بده ی قسه بو خه لکه که بکه م.» 40 دوا ی ته وه ی که فەرمانده که ریگای قسه کردنی به پۆلس دا، له سه ر قالدردمه کان راوه ستا و به ده ست ئاماژه ی بو خه لکه که کرد. کاتیک پیده نگ بوون، به زمانی عیبری قسه ی بو کردن و گوتی:

22 «برایان و باوکان، ئیستا گوئی له و بهرگریه بگرن که له خو می ده که م.» 2 کاتیک گوئیان لیبوو به زمانی عیبری قسه یان بو ده کات زیاتر پیده نگ بوون. ته ویش گوتی: 3 «من جوله که م، له ته رسوسی کیلیکا له دایک بووم، به لام له م شاره گه وره بووم، له به رده ستی گه مالائیل به باشی به گویره ی ته وراتی باو پیرانمان فیترکروم. زور دلگه رم بووم بو خودا، وه ک ته مپرو هه ر یه کیگان. 4 شوینکه وتووانی ته م ریگایه م هه تا مردن چه وسانده وه، ژن و پیاوم ده گرت و راده ستی زیندانم ده کردن، 5 هه روه ک سه روکی کاهینان و هه موو ته نجومه نی پیران شایه تیم بو ده دن. نامه م له وان وه رگرت بو برایانی دیمه شق، چووم تا کو ته وانه ی ته ویش به به ندرکراوی بهینمه تورشه لیم تا کو سزا بدرین. 6 «ته وه بوو کاتیک ده پرۆیشتم له نیوه پرۆدا له دیمه شق نریک ده بوومه وه، له نا کاو له ئاسمانه وه پروونا کییه کی گه وره له ده ورو به رم دره وشایه وه. 7 که و تمه سه ر زه وی و گویم له ده نگیک بوو پی فهرمووم: «شاول! شاول! بوچی ده مچه وسینیته وه؟» 8 «وه لامم دایه وه: «گه وره م، تو کییت؟» «پی فهرمووم: «من عیسای ناسیره ییم، ته وه ی تو ده مچه وسینیته وه.» 9 ته وانه ی له گه لم بوون پروونا کییه که یان بیخی، به لام له و ده نگه تیئه گه یشتن که قسه ی له گه لم ده کرد. 10 «گوتم: «ته ی خاوه ن شکو، چی بکه م؟» «مه سیحی خاوه ن شکو پی فهرمووم: «هه سته برۆ دیمه شق، له وی هه موو ته و شتانه ت پی ده گوتریت که ده بیت بیکه یه.» 11 جا له بهر هیزی پروونا کییه که نه مده بیخی، ته وانه ی له گه لم بوون ده ستیان گرتم و هیئامیانه دیمه شق. 12 «پیاویک به ناوی حه نانیا هات بو لام. ته و که سینکی له خواترس و گوپرایه لی ته ورات بوو، هه روه ها هه موو جوله که ی

ئەوئى بە باشى باسيان دە کرد. 13 لە تەنیشتم وەستا و يىئى گوتىم: "شاولى
 برام، بىينه." يەكسەر ئەوم يىنى. 14 «ئىنجا گوتى: "خوداى باوباپىرائمان
 ھەلىئە ئار دووى تاكو خواستى بزائىت، ھەروەھا راستودروستە كە بىينىت و
 گوئىت لە وشەى دەمى ئەو يىت، 15 چونكە تۆ بۆ ھەموو خەلك دە يىتە
 شايتى ئەو، بەو ھەى بىينىت و بىستت. 16 ئىستا بۆ خوت دوادە خەيت؟
 ھەستە لە ئاو ھەلبكىشرى و بە پارانەو بە ناوى ئەو گوناھەكانت بشۆرەو." 17
 «كاتىك گەراپوومەو بۆ تۆرشەلىم و لە پەرسنگا نوئىم دە کرد، لە ھوشى
 خۆم چوم، 18 مەسىحىم يىنى و يىئى فەرموم: "خىرا كە و بە پەلە لە تۆرشەلىم
 بۆ دەرەو، چونكە شايتە تىبە كەت كە سەبارەت بە منە وەرنا گرن." 19
 «منىش گوتىم: "خاوەن شكۆ، خۆيان دەزانن لە ھەموو كەنىشتەكان ئەوانەى
 باوەرپان بە تۆ ھەبوو، دەمگرتن و داركارىم دە كردن. 20 كاتىك خويىنى
 ستىفا تۆسى شايتە تۆرژا، من پراوە ستابووم، پازى بووم و پارىزگارىم لە
 جلو بەرگى بكوژانى دە کرد." 21 «بەلام يىئى فەرموم: "بۆ! بۆ شوئى دوور
 دە تىرم، بۆ لای ناجولە كەكان." 22 ھەتا باسى ناجولە كەكان گوئىان لە
 پۆلس گرت، ئىنجا ھاوارپان کرد و گوئىان: «لەسەر پرووى زەوى مە يىئە!
 چونكە ئەمە شايانى ژيان نىيە!" 23 لە كاتىكدا ھاوارپان دە کرد و جلەكانى
 خۆيان فرىدەدا و خۆليان بە ھەوادا دە کرد، 24 فەرماندە كە فەرمانى دا بۆ
 سەربازگە بىردرىت و لە ژىر قانچىدا لى بكوئەو، بۆ ئەو ھەى بزائىت بۆچى
 ئاوا ھاوارپان لى دە کرد. 25 كاتىك بە ستىبانەو تاكو بە قانچى لى بەدەن،
 پۆلس بە سەرپەلە كەى گوت كە لەوئى وەستا بوو: «ئايا لە پرووى ياساپى ھە
 پرىتان پىدراوە كە ھاوالاتى رۆمانى بەر قانچى بەدەن كە ھىشتا نەسەلمىنراوە
 تاوانبارە؟» 26 كاتىك سەرپەلە كە گوئى لەمە بوو، چوو لای فەرماندە كە
 و ھەوالى پىدا و گوتى: «ئەو بە تەماى چى بكەيت؟ ئەم پىاو ھاوالاتى
 رۆمانىيە!" 27 فەرماندە كەش چوو بۆ لای پۆلس و يىئى گوت: «پىم بلى، تۆ
 ھاوالاتى رۆمانىت؟» گوتى: «بەلى.» 28 فەرماندە كە گوتى: «بە پارەيكى زۆر
 ئەم رەگەزنامە يەم وەرگرت.» پۆلس گوتى: «بەلام من بە زىك ھاوالاتىم.»
 29 ئەوانەى كە بە تەما بوون لى بكوئەو، دەستبەجى لى دوور كەوتتەو،
 فەرماندە كەش ترسا كە زانى ھاوالاتىيەكى رۆمانى كۆت كردوو. 30
 بۆ بە يانى فەرماندە كە وىستى بە تەواوى بزائىت بۆچى جولە كە تۆمە تبارى

دەكەن، بۆيە ئازادى كۆرد و فەرمانى دا كاهىنانى بالا و ھەموو ئەندامانى ئەنجومەنى بالاى جولەكە كۆبىنەو. ئىنجا پۇلسى بانگكرد و لەبەردەمیاندا پرايگرت.

23 پۇلس روانىيە ئەنجومەنى بالا و گوتى: «براىان، ھەتا ئەمرو بە تەواوى وىژداتىكى پا كەو بە خودا ژياوم.» 2 لەو كاتەدا ھەنانىي سەرۆكى كاهىنان فەرمانى بەوانە دا كە لەلاى راوہ ستابوون تاكو بكيشن بە دەمىدا. 3 پۇلس پىي گوت: «خودا لىت بدات، ئەى دىوارى سپىكراو! چۆن دانىشتوى بە پىي تەورات حوكم دەدەيت، كە چى پىچەوانەى تەورات فەرمانى لىدانم دەدەيت؟» 4 ئەوانەى لەلاى راوہ ستابوون گوتيان: «ئايا جنىو بە سەرۆكى كاهىنانى خودا دەدەيت؟» 5 پۇلس گوتى: «براىان، نەمدەزانى سەرۆكى كاهىنانە، چونكە نووسراوہ: [بە خراپە باسى سەر كەدەى گەلەكت مەكە.]» 6 پۇلس كە دەيزانى بە شىك لە ئەندامانى ئەنجومەنە كە سەدوقىن و بە شىكى دىكەش فەرىسى، ھاوارى كۆرد و گوتى: «براىان، من فەرىسى كورى فەرىسىم. لەبەر ھىوام بە ھەستانەوہى مردووان وا حوكم دەدرىم.» 7 كە ئەمەى گوت، ناكۆكى كەوتە تىوان فەرىسى و سەدوقىيەكان و ئەنجومەنەكە بوو بە دوو بەش، 8 چونكە سەدوقىيەكان دەلین ھەستانەوہ و فرىشتە و رۇح نىن، بەلام فەرىسىيەكان دان بە ھەموو ئەمانەدا دەنن. 9 ئىنجا ھاوار بەرزبووہو و ھەندىك لە مامۇستايانى تەورات كە فەرىسى بوون، ھەستان و بە توندى نازەزايان دەربرى و گوتيان: «تاوان لەم پياوہدا نايىنن. ئەى ئەگەر رۇحىك يان فرىشتەيەك لەگەلدا دوايىت؟» 10 كاتىك ناكۆكىيەكە پەرى سەند، فەرماندەكە ترسا پۇلس پارچە پارچە بكەن، بۆيە فەرمانى بە سەربازەكان دا دابەزن، لە تىوانياندا بىرفىتن و بىبەنەوہ سەربازەكە. 11 بۆ شەوى پاشتر، مەسىحى خاوەن شكۆ لەلاى پۇلس راوہستا و فەرموى: «ورەت بەرزىت! وەك لە تۆرشەلم شاىتەت بۆ من دا، دەبى لە رۇماش ئاوا شاىتەتى بەدەيت.» 12 كاتىك رۇژ ھەلات جولەكە پىلانيان كىشا، سوئىدىيان خوارد و گوتيان كە نە بختون و نە بختونەوہ ھەتا پۇلس دەكوژن. 13 ئەوانەى ئەم پىلانەيان كىشا لە چل پياو زياتر بوون. 14 چوونە لاى كاهىنانى بالا و پىران و گوتيان: «سوئىدمان خواردووہ تامى ھىچ نەكەين ھەتا پۇلس دەكوژن. 15 ئىستاش ئىوہ و ئەنجومەنى بالا بە فەرماندەكە

رابگه‌یه‌ن، وه‌ک ته‌وه‌ی بتانه‌ویت وردتر له‌بابه‌ته‌که‌ی بکۆلنه‌وه، پۆسته
 بیهینیت بۆ لاتان. ئیمه‌ش ئاماده‌ین بۆ کوشتی، پێش ته‌وه‌ی بگانه‌ لای
 ئه‌نجومه‌ن.» 16 به‌لام کاتیک خوشکه‌زا که‌ی پۆلس به‌پیلانه‌که‌ی زانی،
 هاته‌ سه‌ربازگه‌ و هه‌وایی دایه‌ پۆلس. 17 جا پۆلس سه‌ره‌په‌لێکی بانگکرد و
 گوئی: «ئهم گه‌نجه‌ بیه‌ لای فه‌رمانده‌که‌، چونکه‌ هه‌واییکی پێیه‌ بیداتی.»
 18 ته‌ویش بره‌په‌ لای فه‌رمانده‌که‌. گوئی: «پۆلسی به‌ندکره‌و بانگی کردم
 و داوای لیکردم ئهم گه‌نجه‌ به‌ینمه‌ لات، شتیکی هه‌یه‌ پێتی بلیت.» 19
 فه‌رمانده‌که‌ش ده‌ستی گرت و به‌ته‌نها بره‌په‌ ته‌و لاهه‌ و لێ پرسی: «چیت
 هه‌یه‌ پێتی بلیتی؟» 20 گوئی: «جوله‌که‌ رێککه‌وتوون داوات لێ بکه‌ن که
 به‌یانی پۆلس بنێرته‌ ئه‌نجومه‌نی بالا، وه‌ک بیان‌ه‌ویت وردتر لێ بکۆلنه‌وه.
 21 بۆیه‌ پازای مه‌به‌ به‌ داواکاریه‌که‌یان، چونکه‌ زیاتر له‌ چل پیاویان له
 بۆسه‌دان بۆی، سویندیای خواردوه‌ نه‌خۆن و نه‌خۆنه‌وه‌ هه‌تا ده‌یکوژن.
 ئیستا ئاماده‌ن و چاره‌پێی به‌لێن له‌ ته‌وه‌.» 22 فه‌رمانده‌که‌ گه‌نجه‌که‌ی
 به‌رێکرد و فه‌رمانی پێدا: «به‌که‌س نه‌لێت که‌ ئه‌مه‌ت به‌ من گوته‌وه‌.» 23
 ئینجا دووان له‌ سه‌ره‌په‌له‌کانی بانگکرد و گوئی: «دوو سه‌د سه‌رباز له‌ گه‌ل
 چه‌فتا سوار و دوو سه‌د رهمه‌لگر ئاماده‌ بکه‌ن، تا که‌ له‌ کاتمێر تۆی شه‌و بچنه
 قه‌یسه‌ریه‌. 24 هه‌روه‌ها و لایخ ئاماده‌ بکری تا که‌ پۆلس سواری بیت و
 به‌سه‌لامه‌تی بیگه‌ یینته‌ لای فیلیکیسی فه‌رمانه‌وا.» 25 نامه‌یه‌کی نووسی
 ته‌مه‌ی تیدا بوو: 26 له‌ کلودیوس لیسپاس، بۆ به‌ریز فیلیکیسی فه‌رمانه‌وا،
 سلاو. 27 ئهم پیاوه‌، جوله‌که‌ گرتییان و خه‌ریک بوو بیکوژن، به‌لام له‌ گه‌ل
 سه‌ربازان چووم و پرزگارم کرد، چونکه‌ بیستبووم که‌ هاوالاتی رۆمانیه‌. 28
 ده‌مویست بزاتم به‌چی تاوانباری ده‌که‌ن، برده‌مه‌ ئه‌نجومه‌نه‌که‌یان. 29 بیه‌نیم
 له‌به‌ر کاروباری ته‌وراته‌که‌یان تاوانبار کراوه‌، به‌لام تاوانتیکی له‌سه‌ر نه‌بوو
 که‌ شایانی سزای مردن یان به‌ندکردن بیت. 30 کاتیک ئاگادار کرامه‌وه
 که‌ پیلاتیکی له‌م پیاوه‌ ده‌گێردیت، ده‌سته‌بجی بۆ لای تۆم نارد، فه‌رمانم به‌
 سکالا کاران کرد چییان له‌سه‌ری هه‌یه‌ له‌ لای تۆ باسی بکه‌ن. 31 بۆیه‌
 سه‌ربازان وه‌ک فه‌رمانیان پێ کرابوو، پۆلسیان برد و به‌شه‌و بۆ ته‌نتیپاتریسیان
 هینا. 32 بۆ به‌یانی سواره‌کانیان له‌ گه‌ل نارد و خۆیان بۆ سه‌ربازگه‌ گه‌رانه‌وه‌.
 33 سواره‌کانیش چوونه‌ قه‌یسه‌ریه‌ و نامه‌که‌یان دایه‌ فه‌رمانه‌وا و پۆلسیان

برده بەردەمی، 34 خویندییه‌وه و پرسی خەلکی چ ناوچەیه‌که. زانی خەلکی
کیلیکیا، 35 گوئی: «کە ی سکالا کاران گەشتن، گویت لی دەگرم.»
ئینجا فەرمانی دا لە کۆشکی هێرۆدس پاسەوانی بکریت.

24 پاش پینج رۆژ حەنانیای سەرۆکی کاهینان و هەندیک پیر و
پاریزەرێک بە ناوی تەرتولۆس هاتنە قەیسەریه و لەلای فەرمانزەوا
سکالایان لە پۆلس کرد. 2 کاتیک پۆلس بانگکرا، تەرتولۆس دەستی
بە سکالا کە کرد و گوئی: «فیلیکی پایە بەرز، بەهۆی دوورینیت و
لە تاشتییه‌کی زۆرداین و ئەم گەلە چاکسازی بۆ دەکریت، 3 بە هەموو
شێوێهەک و لە هەموو شوێنێک بە سوپاسەوه بەمە دەزانین. 4 بەلام تا کو
زیاتر ماندووت نەکەم، داوا کارم بە نەرمونیانی خۆت، بە کورنی گویمان لی
بکریت. 5» بینیمان ئەم پیاوێ گێزە شێوێهە و لەناو هەموو جوله‌کە ی جیپاندا
نازاوێهە نیتەوه. پێشەوای پریازی ناسیره‌یه‌کانه و 6 هه‌وێ دا پەرستگا
گلاو بکات، بەلام ئێه‌ گرتان. ویستمان بەگۆزیه‌ی تەوراتی خۆمان حوکی
بەین. 7 بەلام لیسپاسی فەرماندە هات و بە زەبری هیزلە دەستی سەندین و
8 فەرمانی بە سکالا کارانی کرد یئە لات. جا ئەگەر خۆت لیکۆلێه‌وه‌ی
لە گەل بکەیت، راستی سکالا کانی ئیمەت بۆ دەردەکەوێت.» 9 جوله‌کە کانی
دیکه‌ پشتگیری خۆیان نیشان دا و پندا گریان لەسەر راستی قسه‌ کانی
کرده‌وه. 10 کاتیک فەرمانزەوا نامازە ی بۆ پۆلس کرد قسه‌ بکات، ئەویش
و لەلامی دایه‌وه: «دەزانم سالاتیکی زۆره‌ تۆ دادوهری ئەم گەلەیت، بۆیه
بە خوشییه‌وه بەرگری لە خۆم دەکەم. 11 دەتوانیت دلتیابیت، دوازده
رۆژ تێپەری نەکردووه‌ که بۆ پەرستن هاتومه‌ته‌ تۆرشه‌لیم. 12 نه‌ لە پەرستگا
منیان بینیه‌ مشتومر لە گەل که سینک بکەم و نه‌ خەلکم و روزاندووه‌، نه‌
لە که‌ نیشته‌کان و نه‌ لە هیچ شوێنێکی ئەم شارە. 13 ناتوانن ئەو شتانه
بەسەلمینن که ئیستا پێی تاوانبارم دەکەن. 14 بەلام من دان بەوه‌دا دەتیم که
بەگۆزیه‌ی ئەو پریگایه‌ی که ئەوان پێی دەلێن پریازی چه‌وت، خودای
باوباپیرانم دەپەرستم. باوەرم هه‌یه‌ به‌ هەموو ئەوه‌ی بەگۆزیه‌ی تەوراته
و لە پەرتووکی پێغه‌مبەراندان نووسراوه‌، 15 هه‌روه‌ها هەمان ئەو هیوایه‌م
بە خودا هه‌یه‌ که ئەو پیاوانه‌ هه‌یانه‌، که هه‌ستانه‌وه‌ بۆ راستو دروستان و
خراپه‌کارانیش دەبێت. 16 لەبەر ئەوه‌ تێدەکۆشم تا کو هه‌میشه‌ وێژداتیکی پاکم

به رامبه ر خودا و خه لک هه ییت. 17 «له دوای سالاتیکی زۆر گه پامه وه تا کو پیتاک بۆ گه له کم بهیتم و قوربانی بکه م. 18 منیان له هه وشه کانی په رستگادا له کاتی خۆیا ککرده وه دا بینی، به لام نه له ناو خه لک و نه له ناو ئازاوه. 19 به لام هه ندیک له و جوله کانه ی ئاسیا، نه گه ر شتیکیان له دژی من هه بووایه، ده هاته لات و سکا لایان له سه رم ده کرد. 20 یان با خۆیان بلین چ تاوا تیکیان دۆزیه وه، کاتیکی له به رده م نه نجومه نی بالادا پاره ستام، 21 جگه له م پرا گه یاندنه کاتیکی له تیویان پاره ستابوم هاوارم کرد: «سه باره ت به هه ستانه وه ی مردووانه نه مرۆ ئیوه حوکم ده دن!» 22 فیلیکس که زانیاریه کی باشی ده باره ی ریگا که هه بوو، دادگایه که ی دواخست و گوئی: «که لیسایسی فه رمانده هات، نه وا بریار له بابه ته کانی ئیوه ده ده م.» 23 ئینجا فه رمانی به سه ره له که دا که چاودیری پۆلس بگریت، به لام هه ندیک سه ره به ستی هه ییت، که سیش ریگا له هاو رییه کانی نه گریت بۆ خزه تکردنی. 24 پاش چه ند رۆژیک فیلیکس و دروسیلا ی ژنی هاتن، که جوله که بوو، پۆلسی بانگ کرد و له باره ی باوه ر به عیسای مه سیح گوئی لی گرت. 25 کاتیکی پۆلس له باره ی راستو دروستی و به سه رخۆدا زالبوون و حوکمدانی دا هاتوو ده دوا، فیلیکس ترسا و گوئی: «ئیسنا برۆ. که ی کاتم هه بوو بانگت ده که مه وه.» 26 به هیوا بوو پۆلس به رتیلی بداتی، بۆیه به رده وام بانگی ده کرد و قسه ی له گه ل ده کرد. 27 دوو سال تپه پری و پورکیۆس فیستۆس شوینی فیلیکسی گرته وه. به لام له به ر نه وه ی که ده یوست ره زامه ندی جوله که به ده سته ییت، پۆلسی له به ندیخانه هیشه وه.

25 کاتیکی فیستۆس گه یشته هه رییه که، له دوای سی رۆژ له قه یسه رییه وه چوه تۆرشه لیم. 2 کاهینانی بالا و رابه رانی جوله که سکا لایان له پۆلس کرد و له فیستۆس پاران ه وه، 3 تکایان لیکرد چا که یه کیان له گه ل بکات به وه ی پۆلس بنییره تۆرشه لیم، چونکه له سه ر ریگا بۆسه یان بۆ نابوه وه تا کو بیکوژن. 4 فیستۆس وه لامی دایه وه: «پۆلس له قه یسه رییه ده سته سه ره و خۆشم به زووی ده چم بۆ نه وی.» 5 ئینجا گوئی: «با گه وره پیاوانتان له گه لم بین، نه گه ر پیاوه که خراپه یه کی هه یه، با سکا لای لی بکه ن.» 6 دوای نه وه ی که فیستۆس هه شت بۆ ده رۆژیک له گه لیان مایه وه، چوو بۆ قه یسه رییه. بۆ به یانی له سه ر کورسی دادوه ری دانیش و فه رمانی دا پۆلس

بهین. 7 کاتیک که هینایان، ئەو جوله کانهی له ئورشه لیمه وه هاتبون لێ
 کۆبوونه وه و تاوانی زۆر و ترسناکیان خسته پالی، به لام نه یاتوانی بیسه لیمین.
 8 ئەوسا پۆلس بهرگری له خزی کرد: «هیچ شتی کم له دژی ته وراتی جوله که
 یان په رستگاریان قهیسەر نه کردوو.» 9 به لام فیستۆس ده یولست چا که
 له گهڵ جوله که دا بکات، له پۆلسی پرسی: «ده ته وی بچیته ئورشه لیم و له وی
 سه بارهت بهم شتانه دادگاییت بکه م؟» 10 پۆلس گوئی: «له بهردهم کورسی
 دادوهری قهیسەر وه ستاوم، ده ییت لیره ش دادگایی بکریم. خراپه م له گهڵ
 جوله که نه کردوو، وهک چۆن خۆت باش ده زانیت. 11 ئە گه ر تاواتیکم
 کردییت شایانی سزای مردن ییت، ئەوا له مردن پامنه ده کرد. به لام ئە گه ر
 ئەو شتانهی منی پنی تاوانبار ده که ن راست نه ییت، ئەوا کهس ناتوانییت
 بمدا ته ده ستیان. داوا که م ده ده مه قهیسەر!» 12 دوا ی ئەوهی که فیستۆس
 له گهڵ پراویژکارانی قسه ی کرد، گوئی: «داوا که ت دایه قهیسەر، ده چیته
 لای قهیسەر!» 13 دوا ی چه ند رۆژیک شا ئە گریاس و به رنیکی هاتمه
 قهیسهریه تا کو سلا و له فیستۆس بکه ن. 14 کاتیک چه ند رۆژیکان له وی
 به سه ربرد، فیستۆس بابه تی پۆلسی خسته بهردهم پاشا و گوئی: «پیاویک
 لیره یه فیلیکس به گیراوی به جی هیشت. 15 کاتیک چومه ئورشه لیم،
 کاهینانی بالا و پیرانی جوله که داویان خسته ییشم تا کو تاوانبار بکریت. 16
 «جا پیم گوتم نه ریتی رۆمانیه کان نیه پيش پروو به روو کردنه وهی سکالا
 لیکراو و سکالا کاران که سییک به ده سه ته وه بدن، تا کو ده رفه تی بهرگری له
 دژی سکالا که هه ییت. 17 کاتیک لیره کۆبوونه وه، خیرا بو به یانییه که ی
 له سه ر کورسی دادوهری دانیشتم و فه رمانم دا که پیاوه که بهین. 18
 کاتیک سکالا کاران به رامبه ری وه ستان، تۆمه تیکی وایان نه دایه پالی که
 من چاوه پریم ده کرد، 19 به لکو مشتومریان له سه ر هه ندیک بابه تی تایهت به
 تاینه که یان و پیاویکی مردوو بوو به ناوی عیسا، که پۆلس ده لیت زیندوووه.
 20 کاتیک دلیا نه بووم چۆن لیکۆلینه وه له م شتانه بکه م، گوتم له وانه یه چه ز
 بکات بچیته ئورشه لیم و له وی له سه ر ئەم شتانه دادگایی بکریت. 21 به لام
 کاتیک پۆلس داوا کاریه که ی به رز کرده وه که بو بریاری ئیمپراتور بهیلر یته وه،
 فه رمانم دا بهیلنه وه هه تا بو قهیسهری ده نیرم.» 22 ئە گریاس به فیستۆسی
 گوئی: «من چه ز ده که م خۆم گوئی له م پیاوه بگرم.» گوئی: «به یانی گوئی

لئی دہ بیٹ.» 23 بۆ به یانی ئە گریپاس و بهرنیکی به پیشوازییه کی گه و ره و شکۆداره وه هاتن و له گه ل فەرمانده و پیاوماقولانی شاردا هاتنه هۆلی گوینگرتن. فیستۆس فەرمانی دا و پۆلس هینرا. 24 فیستۆس گوئی: «شا ئە گریپاس و هه موو ئاماده بووان که له گه لماندان، ئەم پیاوهی ده بیین، ئەو که سه یه که هه موو گه لی جوله که له تۆرشه لیم و لیره لیم پارانه وه و هاواریان ده کرد که ناییت چیت برییت. 25 بۆم ده رکوت هیچی نه کردووه شایانی مردن ییت، به لام له بهر ئەوهی که خۆی داوا کارییه که ی دایه ئیمپراتۆر، بریارم دا بینیرم بۆ لای. 26 له بهر ئەوهی له باره ی ئەمه وه شتیکم نییه که به دنیاییه وه بۆ قه یسه ری خاوه ن شکۆی بنووسم، بۆیه هینامه به رده متان، به تاییه تی به رده می تۆ، شا ئە گریپاس، تا کو که لیکۆلینه وه کرا، شتیکم هه بییت بینووسم، 27 چونکه به لای منه وه شیواو نییه گیراویک بنیرم بۆ دیاریکردنی ئەو تاوانه ی له ئەستۆیه تی.»

26 ئە گریپاس به پۆلسی گوئی: «رینگات دراوه تی باسی خۆت بکه یته.» ئینجا پۆلس دهستی دریزکرد و به رگری کرد: 2 «شا ئە گریپاس، خۆم به به خته وه ده زاتم که ئەمرۆ له به رده م تۆ به رگری له خۆم بکه م، سه باره ت به هه موو ئەو شتانه ی جوله که منیان بۆ تۆمه تبار کردووه، 3 به تاییه تی تۆ له هه موو نه ریت و کیشه ی جوله که شاره زایت، بۆیه لیت ده پارێمه وه به ئاره ی گویم لۆ بگریته. 4 «هه موو جوله که کان به باشی ده زانن که ژیا نی لای وه تیم چۆن بووه، هه ر له سه ره تایی ژیا نمه وه که له تیبو گه له که م و له تۆرشه لیمدا بووم. 5 ئەوان له میژه ده مناسن و ئەگه ر بیانه ویته ده توانن شایه تی بدن که وه ک فهریسی ژیاوم، توندترین ریبازی ئایینه که مان. 6 ئیستاش حوکم ده دریم له بهر ئەوهی هیوام به و به لینه هه یه که خودا به باوبایرانی داوه. 7 ئەمه ئەو به لینه یه که دوا زده هۆزه که مان شه و و پۆژ به هیوا ی هاتنه دی، به په رۆشه وه خوا په رستی ده که ن. ئە ی پاشا، له بهر ئەم هیوا یه جوله که تۆمه تبارم ده که ن. 8 بۆچی ئیوه باوه ر نا که ن که خودا مردووان هه لده ستی نیته وه؟ 9 «له راستیدا خۆم پیم وابوو که پتویسته زۆر شت له دژی ناوی عیسا ی ناسیره یی بکه م. 10 له تۆرشه لیم ئەوه م کرد، ده سه لاتم له کاهینانی بالا وه رگرت و زۆر که سم له گه لی پیرۆزی خودا خسته زیندانه وه، بۆ کوشتیان ده نگم ده دا. 11 له هه موو که نیشته کان زۆر جار سزام ده دان تا کو ناچار یان

بکەم کفر بکەن. ئەوەندە رقم لێیان بوو تەنانەت لە شارەکانی دەرەوێش دەچەوساندنەو. 12 «جاریکیان بە دەسەلات و مۆلەتی کاهینانی بالا دەچومە دیمەشق. 13 جا ئەی پاشا، لە نیو پڕۆدا بە رینگاو پووناکییەکم لە ئاسمانەوێ بیی، دەرەوێش تەر لە تیشکدانەوێ پڕۆژ، دەرەوێش من و هاوڕێیانی پووناکی کردەو. 14 هەموومان کەوتینە سەر زەوی. ئینجا گویم لە دەنگیک بوو بە زمانی عیبری پێی فەرمووم: «شاول، شاول، بۆچی دەچەوسینیتەو؟ بۆت زەحمەتە لوشکە لە نەقیزە ی من باوێی.» 15 «منیش گوتم: «تۆ کینیت گەرەم؟» (مەسیحی خاوەن شکۆ فەرمووی: «من عیسام، ئەوێ تۆ دەچەوسینیتەو. 16 بەلام هەستە و لەسەر پێیەکانت رابووستە. لەبەر ئەوێ بۆت دەرکەوتم، کە وەک خزمەتکار و شایەت هەلتبۆژم بۆ ئەوێ بینیت و ئەوێ تێیدا بۆت دەرەوێ. 17 پزگارت دەکەم لە گەلەکت و لەو ناجولەکانە ی تۆیان بۆ دەنێرم 18 تاکو چاویان بکەیتەو، تاکو لە تاریکی بگەرینەو بۆ پووناکی، لە دەسەلاتی شەیتان بۆ خودا، ئەوسا لێخۆشبوونی گوناوەردەگرن و لەگەڵ ئەوانە ی بە باوەریان بە من پڕۆژکراون بەشیان دەبێت.» 19 «ئەی شائەگریاس، لەو کاتە بەلاوێ سەرپێچی بینینی ئاسمانیم نەکردوو. 20 یەکەم جار بۆ دانیشتووانی دیمەشق، پاشان تۆرشەلیم و هەموو ناوچەکانی یەهودیا و دواتر بە ناجولەکانم راکەیان، کە تۆبە بکەن و بۆلای خودا بگەرینەو و لە رینگە ی هەلسوکەوتیانەو تۆبە کردنەکیان دەرێخەن. 21 لەبەر ئەمە جولەکان لە حەوشەکانی پەرستگادا منیان گرت و هەولیان دا بۆ بکوژن. 22 بەلام هەتائە مەرپۆش خودا یارمەتی داوم، بۆیە وەستاوم و شایەتی بۆ گەرە و بچووک دەدەم. هیچ نالیم جگە لەوێ کە پێغەمبەران و موسا لەبارە ی ئەوێ خەریکە پوودەدات گوتویانە، 23 کە مەسیحە کە تازار بچێژێت و یەکەمی هەستانەوێ مردووان بێت و پووناکی بۆ گەلەکی و نەتەوێکان رابگەیتەت.» 24 کاتیک پۆلس بەم قسانە بەرگری لە خۆی دەکرد، فێستۆس هاواری کرد: «پۆلس شیت بوویت! ئەوەندەت خویندوووەتەو کە شیت بوویت.» 25 پۆلس گوتی: «فێستۆسی پایەبەرز، شیت نیم، بەلام قسە ی راست و شیاو دەکەم. 26 ئەم پاشایە ی تازادانە قسە ی لەگەڵ دەکەم، ئەم شتانه دەزانیت، دلنیام هیچ لەمانە لەلای شاراوێ نییە، چونکە ئەم کارانە لە سووچیک نەکراون. 27 ئەگریاسی پاشا، باوەرپت

به پيغه مبهران ههيه؟ ده زانم باوه پرت ههيه.» 28 ئە گريپاس به پۆلسی گوت: «ده ته ویت بهم کاته که مه قه ناعه تم پێ بهینی بجه مه سیحی؟» 29 پۆلس گوتی: «کاتی کهم یان زۆر، له خودا ده پارێمه وه نهک ته نها تو، به لکو هه موو ته وانهی ئە مرۆ گویم لی ده گرن وهک منتان لی ییت، به لام بی ئەم زنجیرانه.» 30 جا پاشا و فه رمانزه وا و به رنیکی و ئاماده بووان ههستان، 31 ده رۆیشتن و به یه کترین ده گوت: «ئەم پیاوه شتیکی نه کردوو ه شایانی سزای مردن یان گرتن ییت.» 32 ئە گريپاس به فینستوسی گوت: «ئە گه ر ئەم پیاوه داوا کار یه که ی نه دا بوایه قه یسه ر، ده کرا ئازاد بکرایه.»

27 کاتی که بریار درا به ده ریادا بو ئیتالیا برۆین، پۆلس و هه ندیک به ند کراوی دیکه درانه ده ست سه ره په لیک به ناوی یولیوس که له سوپای ئیپراتۆر بوو. 2 سواری که شتییه کی ئە درامیتی بووین و به ریکه وتین، که ده یوست بو چهند به نده ریکی ئاسیا پروات. ئە ریه ستارخوسی مه کدۆنیان له گه ل بوو، که خه لکی سالونیکیا بوو. 3 بو به یانی گه یشتینه سه یدا. یولیوس له گه ل پۆلس باش بوو، ریگی دا بچیتته لای براده رانی تاکو پۆلیستییه کانی دا بین بکه ن. 4 ئینجا له ویوه به ریکه وتین و به په نای قو برسدا رۆیشتین، چونکه با پێچه وانه بوو. 5 که ئە وه دریا به مان بری، ئە وه ی له ته نیش کایکیا و پامفیلیا به، له میرای لیکه دابه زین. 6 له وی سهر په له که که شتییه کی دۆزیه وه ئە سه که نده ری بوو ده چوو ه ئیتالیا، سواری کردین. 7 که شتییه که ماوه یه کی درێژ به هیواشی ده رۆیشت و به زه حمه ت له کنیدۆس نزیک که وتینه وه، با به که نه ییشت زیاتر برۆین، به په نای کریتدا و له به رامبه ر سه رملۆن رۆیشتین. 8 به زه حمه ت تپه رمان کرد و گه یشتینه شوینیک یی ده گوتری به نده ره باشه کان، که له شاری له سائیه نزیکه. 9 له دوا ی تپه ریخی ماوه یه کی زۆر، گه شتی ده ریایی تر سناک بوو، چونکه رۆژی که فاره ت به سه رچوو بوو، هه ر بویه پۆلس ئا گاداری کرد نه وه و 10 یی گوتن: «کو ری نه، ده بینم گه شته که به تیکشکان و زیاتیکی گه وره وه ده ییت، نهک ته نها بو که شتی و باره که ی، به لکو بو ژیا نیشمان.» 11 به لام سه ره په له که لایه نگری که شتیوان و خاوه نه که ی ده کرد، نهک قسه ی پۆلس. 12 له بهر ئە وه ی به نده ره که بو به سه ر بردنی زستان باش نه بوو، بویه زۆر به یان بریار یان دا ته ویش به جیبین، به هیوا ی ئە وه ی بگه نه

فینکس تا کو زستانی تیدا به سه ربه ن، که به نده ریکی کریت بوو پرووه و
 باشووری پوژه لات و باکووری پوژتاوا. 13 که شنه بای باشوور هه لیکرد،
 وایانزانی به مرانان گه یشتن، له نگره ریان به رز کرده وه و به نریک که ناری
 کریتدا تیده پهرین. 14 به لام دواى که میک توفاتیک که به «باکووری
 پوژه لات» ناسراوه له لای دوورگه که وه هه لیکرد و 15 که شتییه که ی
 گرتوه و نه یوانی پرووه پرووی بیته وه، خو مان به ده سته وه دا و توفانه که
 ئیه ی له گه ل خوی برد. 16 توفانه که ئیه ی به ره و په نای دوورگه یه کی پچووک
 برد که ناوی که ودا بوو، به زه حمت توانیمان به له می رزگار بوون بخه یینه
 ژیر رکیفمانه وه. 17 کاتیک به له مه که یان به رز کرده وه، گوریسیان بو
 به ستنه وه ی که شتییه که به کارده هینا. ده ترسان بکه ونه ناو ته نکاوی سیرتیس،
 بو یه له که شتییه که وه له نگره ی ده ریا یان دابه زاند، به و شیوه یه توفانه که
 که شتییه که ی برد. 18 بو به یانی ره شه با که توند بوو، ده ستیان به سوو ککردنی
 باره که کرد. 19 له پوژی سییه م به ده ستی خو یان که لوپه لی که شتییه که یان
 فریدا. 20 ماوه یه کی دریژ نه خو رمان بیی و نه ئه سته ره، هه تا ده هات
 ره شه با که به هیز تر ده بوو، له کوتا ییدا هه موو هیوا یه کی رزگار بوونمان برا.
 21 کاتیک ماوه یه کی زور بوو نانیا ن نه خو ارد بوو، پو لیس له ناوه راستیا ن
 پراوه ستا و گوئی: «کورینه، ده بووا یه گو یان له من بگرتایه و کریتان
 به جی نه هیشتایه، نه وسا له م تیکشکان و زیانه دوور ده بوون. 22 ئیستاش
 لیان ده پارچه وه وره به رنه دهن، که ستان ژیا نی له ده ست نادات، ته نها
 که شتییه که تیکه شکیت، 23 چونکه ئه مشه و فریشته ی ئه و خودایه ی من
 هی ئوم و ده یه رستم، هاته لام و 24 گوئی: «پو لیس مه ترسه! ده بیته
 تو له به رده م قه یسه ر پراوه ستیت و خودا ژیا نی هه موو ئه وانته ده داتی
 که له گه لت گه شت ده که ن.» 25 که واته کورینه، وره به رز بن، چونکه
 باوه ریم به خودا هه یه که ئاوا ده بیته، وه ک ئه وه ی پی فهرمووم. 26
 به لام ده بیته بکه وینه سه ر دوورگه یه ک.» 27 له شه وی چوارده یه میندا
 که هیشتا توفانه که له ده ریا ی ئه دریا که شتییه که ی له گه ل خوی ده برد،
 له نیوه شه ودا که شتیوانان وایانزانی له وشکانی نریک ده بنه وه. 28 که
 پیوا یان بینیا ن بیست بالا یه. که میک رو یشتن و پیوا یانه وه بینیا ن پازده
 بالا یه. 29 ده ترسان نه وه ک بکه ونه سه ر به رد، له پشته وه چوار له نگره ریان

شۆرکرده وه و دهپارانه وه تاكو رۆژ ههلیت. 30 كهشتیوانان ههولیان دا له كهشتیه كه ههلیت، بهله می رزگار بوونیان بۆ ده ریا شۆرکرده وه به بیانوی ئه وهی دهیانه وی چهنده له نگره یك له پشه وه شۆر بکه نه وه. 31 پۆلس به سه ره پهل و سه ربازه کانی گوت: «ئه گهر ئه مانه له كه شتییه كه دا نه مینه وه، ناتوان رزگارتان ییت.» 32 ئه وسا سه ربازه کان گوریسی به له می رزگار بوونیان بری و وازیان لپی هینا بکه ویت. 33 کاتییک خه ریک بوو رۆژ هه لده هات، پۆلس تکای له هه مووان کرد نان بچۆن و گوتی: «ئه مه رۆژی چوارده یه مینه و شیوه چاوه پروان و به رده وامن بی ئه وهی هیچ بچۆن و هیچ وه ربگرن. 34 بۆیه تکاتان لی ده کهم نان بچۆن، چونکه ئه مه بۆ رزگار بووتانه. که ستان تالییک له قژی سه ری نافه ویت.» 35 که ئه مه ی گوت، ناتیکی هه لگرت و له به رده م هه مووان سوپاسی خودای کرد، ئینجا له تی کرد و ده ستی به خواردن کرد. 36 شتر هه موویان وره یان به رزبووه وه و نانیا ن خوارد. 37 ئه وانهی ناو که شتییه که هه موومان دوو سه د و حه فتا و شه ش که س بووین. 38 که تیر نایان خوارد، به فریادی دانه ویله که بۆ ناو ده ریا که شتییه که یان سوو کرد. 39 کاتییک رۆژبووه وه، که شتیوانه کان نه یازانی له چ شوینیکدان، به لام که ندا ویکیان بینی که ناری هه بوو، ده یانویست ئه گهر بتوان که شتییه که به ره و ئه وی بیهن. 40 ئینجا له نگره کانیان پساند و له ده ریادا به جیان هیشتن، له هه مان کاتدا گوریسی سه وله کانی ئاراسته کردنیا ن شلکرد و بایه وانه که ی پشه وه یان کرده وه بۆ بایه هه لکردوو هه که، به ره و که نار هه که رۆیشتن. 41 به لام که وته ته نکاو و که شتییه که یان به ره و وشکانی برد، که پشه که ی گیربوو و نه جولای، له بهر توندی شه پۆله کان پشته وهی تیکده شکا. 42 پلانی سه ربازه کان ئه وه بوو که به ندکراوان بکوژن نه وه ک که سیان مه له بکات و هه لیت. 43 به لام سه ره په له که ده یویست پۆلس پاریزیت، بۆیه پلانه که ی راگرتن و فره مانی دا ئه وانهی ده توان مه له بکه ن با یه کهم جار خویان فرییدن و بگه نه وشکانی، 44 ئه وانی دیکه ش هه ندیکان به ته خته و هه ندیکان به پارچه کانی که شتییه که خویان بگه به تنه وشکانی. به و شیوه یه هه موو به سه لامه تی گه یشته وشکانی.

28 که رزگارمان بوو زانیان ئه و دوورگه یه پیی ده گوتری مالتا. 2 دانیشتوانه که ی چا که یه کی له راده به ده ریا ن له گه ل کردین. ئاگریان

بۆ کردینهوه و پيشوازيان له هه موومان کرد، چونکه باران دهباری و
 که شوههوا سارد بوو. 3 پۆلس هه نديک چيلکهی کۆکردهوه و خستيه
 ئاگره که، تيره ماريک له بهر گه رمايه که ده رپه ری و خوی به ده ستیه وه
 هه لواسی. 4 کاتيک خه لکه که تيره ماره که يان بينی خوی به ده ستیه وه
 هه لواسیه، به يه کتر يان گوت: «پيگومان ئه م کابرايه بکوژه، هه رچه نده له
 ده ريارزگاری بوو، به لام خوداوه ندی دادپهروه ری ناهيئت بريئت.» 5
 به لام پۆلس تيره ماره که ی راوه شانده ناو ئاگره که و تووشی هه چ زياتيک
 نه بوو. 6 ته وانيش چاوه رپيان ده کرد بئاوسيت يان له نا کابو به مردووی
 بکه ويت. به لام زور چاوه رپيان کرد و بينيان هه چي به سه رنه هات، ته وسا
 بيروپايان گۆری و سه باره ت به پۆلس گوتيان: «ئه مه خوداوه نديکه!» 7
 ده وره به ری ته و شوينه زه وی و زاری پياوگه وه ری دوورگه که بوو که
 ناوی پۆلبیۆسه. ته و پيشوازی ليکردين و سئ پرۆژ به خوشيه وه ميوانداری
 کردين. 8 وا ريککه وت باوکی پۆلبیۆس له ناو جيگادا که وتبوو، تا و
 سکچوونی هه بوو. پۆلس چووه لای و نوژی کرد، ده ستی له سه ر دانا و
 چاکيکرده وه. 9 کاتيک ئه مه روويدا، نه خوشه کانی ديکه ی دوورگه که
 ده هاتن و چاک ده بوونه وه. 10 ئيت به زور شيوه ريزيان گرتين، که
 به ريکه وتين هه مو پيداويستيه کانيان بۆ داين کردين. 11 دواي سئ مانگ
 به که شتيه کی ته سکه نده ری به ريکه وتين، که زستانی له دوورگه که به سه ربرد
 بوو، که شتيه که وینه ی دوو خوداوه ندی جهمکی به ناوی کاستور و پۆلوکس
 له سه ر بوو. 12 کاتيک له سيرا کۆسا دابه زين، سئ پرۆژ له وی مايه وه. 13
 ئينجا له وی رويشتين و گه يشتینه ريگيۆم. بۆ به يانی باي خواروو هه ليکرد، له
 پرۆژی دووه م هاتينه پوتیولی. 14 له وی برايائمان دۆزیه وه، داوايان ليکردين
 هه فته يه ک بمينينه وه. به م شيوه هه هاتينه رۆما. 15 له ويوه که برايان هه والی
 ئيه يان بيست، تا کو گۆره پانی ته پيۆس و سئ خانه که هاتنه پيشوازيان.
 کاتيک پۆلس بينيانی سوپاسی خودای کرد و وه ی به رزبووه وه. 16
 کاتيک گه يشتینه رۆما، ريگا به پۆلس درا به ته نها له گه ل ته و سه ر بازه ی
 پاسه وانی ده کرد نيشته جي يت. 17 دواي سئ پرۆژ پۆلس رابه رانی جوله که ی
 بانگکرد. کاتيک کۆبوونه وه، پي گوتن: «برايان، هه رچه نده هه چم له
 دزی گه له که مان و نه ريتی باو باپرائمان نه کردووه، به لام له تورشه ليم گيرام

و درامه دهستی رۆمانییه کان. 18 لیکۆلینه وه یان له گهلم کرد ویستیان نازادم بکهن، چونکه هۆیه یان بۆ کوشتن نه دۆزییه وه. 19 به لام جولە که نارازی بوون و منیش ناچار بووم داواکارییه کهم بدهمه قهیسەر، مه به ستم نه وه نه بوو سکالا له گهلی خۆم بکهم. 20 له بهر نه وه داوام کرد بتانینم و قسه تان له گهلم بکهم، چونکه له پیناوی هیوای ئیسرائیل ئەم زنجیره م پیره یه.» 21 وه لامیان دایه وه: «دهرباره ی تو نامه مان له یه هودیاوه وه رنه گرتوه، که سیش له بریان نه هاتوه تا کو درباره ی تو هه والمان بداتی یان به خراپه باست بکات. 22 به لام پێمان خوشه گویمان له بۆچوونه کانی تو بیئت، چونکه ده زانین که خه لکی له هه موو شوینیکه وه به ربه ره کانی ئەم ریتازه ده کات.» 23 رۆژیکان بۆ دینی پۆلس دیاری کرد و زۆر کهس هاته ماله که ی. نه ویش له به یانییه وه تا کو ئیواره بۆ یانی روون ده کرده وه و شایه تی بۆ پاشایه تی خودا دها، هه ولی دها به ته وراتی موسا و په رتووک پیغه مبه ران درباره ی عیسا قه ناعه تیان پێ بهینیت. 24 جا هه ندیکان به و قسانه ی قایل بوون، هه ندیکیش باوه ریان نه کرد. 25 ئینجا به جیاوازی بیروراوه ته و پێمان به جیپشت کاتیک پۆلس دوا یین قسه ی بۆ کردن: «رۆحی پیروز له ریگه ی ئیشایا پیغه مبه ره وه راستی به باوباپیراتان فه رمووه: 26 «[برۆ لای ئەم گه له و پێی بلێ: «عیوه هه میشه ده بیستن به لام هه رگیز تینا گن، عیوه هه میشه سه ر ده کهن به لام هه رگیز نابین!» 27 چونکه دلێ ئەم گه له ره ق بووه و گو یان قورس بووه، چاویان نوقاندووه، نه وه ک به چاویان ببینن و به گو یان بیستن و به دل یان تینگه ن و بگه رینه وه، منیش چاکیان بکه مه وه.» 28 «با له لاتان زانراو بیئت، پرزگاری خودا بۆ ناجوله که کان نێردرا، ته وانیش گو ی ده گرن.» 29 کاتیک ئەمه ی گوت، جولە که کان رۆیشتن و دهمه قالییه کی زۆریان هه بوو. 30 پۆلس دوو سالی ته واو له و ماله ی به کرێ گرتبوو مایه وه، پێشوازی له هه موو نه وانه ده کرد که ده هاته لای، 31 به و په ری نازایی و بێ کۆسپ شانیشینی خودای راده گه یاند و سه باره ت به عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکۆ خه لکی فێرده کرد.

رۆما

1 له پۆلسی بهندهی عیسیای مهسیحهوه که خودا وهک نێردراویک بانگی کرد و تهرخانی کرد بۆرا که یاندنی مزگینیه کهی، 2 تهو مزگینیهی که خودا پیشتر له ریگهی پیغه مبه ره کانه وه له نووسراوه پیرۆزه کاندای به ئینی دابوو، 3 سه بارهت به کوره کهی که به جهسته له نه وهی داود بوو، 4 ههروه ها به گوێرهی رۆحی پیرۆز و به هیزی ههستانه وهی له تێو مردووان عیسیای مهسیحی خاوهن شکۆمان به کوری خودا دیاری کرا. 5 له پیناوی ناوی مهسیح و له ریگهی تهوه وه، نیعمهت و نێردراوی پینیمان وه رگرت، تا کو هه موو نه ته وه کان بانگ بکهین بۆ ته وهی باوه ر به مهسیح بهین و گوێرایه لی بن. 6 ئیوهش له تێو ته وانه دان که خودا بانگی کردن بۆ ته وهی هی عیسیای مهسیح بن. 7 بۆ هه موو ته وانهی خو شه وستی خودان و له رۆما ده ژین، بانگ کراون بۆ ته وهی پیرۆز بن: با نیعمهت و ناشتی له خودای باو کان و عیسیای مهسیحی خاوهن شکۆوه له گه ئان ییت. 8 سه ره تا، له پیناوی هه مووتان به هوی عیسیای مهسیحه وه سوپاسی خودام ده کم، چونکه باوه رتان له هه موو جیهاندا بلا و بووه ته وه. 9 خودا، ته وهی به رۆحم خزمهتی ده کم له جار دانی مزگینیی کوره کهیدا، شایهتی منه که چۆن بێ پرانه وه یادتان ده کم و 10 به رده وام له نوێره کاتم ده پارێمه وه که هیچ نه ییت ئیستا به خواستی خودا بۆم رینک بکه ویت بیه لاتان. 11 تامه زرۆی بینیی ئیوه م تا کو بۆ جیگیر بووتان به هرهی رۆحیتان بدهی، 12 هه موومان پیکه وه یه کتری هان بدهین، ئیوه به باوه ری من و منیش به باوه ری ئیوه. 13 تهی خوشک و بریایان، نامه وی له لاتان شارا وه ییت، زۆر جار به ته ما بووم بیه لاتان، تا کو له تێو ئیوه شدا به ره هه مم هه ییت، ههروهک له تێو نه ته وه کانی دیکه هه مه، به لام هه تا ئیستا ریم لی گیرابوو. 14 من قه رزاری یۆنانی و به ره بریم، دانا و نه زان. 15 بۆیه به په رۆشم مزگینیی بده مه ئیوهی دانیش تووانی رۆما. 16 شه رمم به په یامی ئینجیل نییه، له بهر ته وهی هیزی خودایه بۆ پر زگار بوونی هه موو ته وانهی باوه ر ده هیین، یه کم جار بۆ جوله که ئینجا بۆ ناجوله که. 17 له په یامی ئینجیلدا بیتا وانکردن له خودا وه ئاشکرا ده کریت، ته م بیتا وانکردنهش له ده ست پیکه وه هه تا کو تایی به باوه ره، وهک نووسراوه: [ته وهی راستو دروسته به باوه ر ده ژیییت.] 18 له

ئاسمانه وه توورپه ئی خودا له دژی هه موو خوانه ناسی و خراپه کارییه کی خه لک
 دهرده که ویت، ئەوانه ی به خراپه کانیان راستی داده پۆشن، 19 چونکه ئەوه ی
 که ده بیئت له باره ی خوداوه بزانی، له لای ئەوان ئاشکرایه، له بهر ئەوه ی
 خودا بۆی دهرخستون. 20 له بهر ئەوه ی سیفه ته نه بینراوه کانی خودا، توانا
 هه تاهه تایی و خودایه تیه که ی، له به دیه پنیانی جیهانه وه به هۆی دروستکراوان
 دریکان پێ کراوه و به پروونی بینراوان، بۆیه بێ بیانوون. 21 (āīdios g126)
 له گه ل ئەوه ی که خودایان ناسی، به لام وه ک خودا ستایشیان نه کرد و
 سوپاسیان نه کرد، به لکو له بیرکردنه وه یان پووچه ل بوون و دلگه کانیان
 تاریک بوو. 22 هه رچه نده خۆیان به دانا ده زانی، به لام بوونه گیل، 23
 شکۆی خودای نه مریان گۆرییه وه به شیوه ی په یکه ری مرۆفی له ناوچوو
 و بالنده و چوارپێ و خشۆک. 24 هه ر له بهر ئەوه خودا به هه وه سی
 دلیان ئەوانی دایه ده ست گلاوی، تا کو له ناو خۆیاندا سووکایه تی به له شی
 خۆیانه وه بکه ن. 25 ئەوان راستی خودایان به درۆ گۆرییه وه و به دیه پنیان
 په رست و له جیاتی به دیه پنه ر خزمه تیان کرد، ئەوه ی هه تاهه تابه ستایش بۆ
 ئەوه. 26 (aiōn g165) ئامین. 26 له بهر ئەوه خودا ئەوانی دایه ده ست هه وه سه
 ئاپروو به ره کانیان، چونکه ژنه کانیان جووتبوونی سروشتییان به ناسروشتی
 گۆرییه وه. 27 پیاوانیش وازیان هینا له جووتبوونی سروشتی له گه ل ژنایان
 و گریان گرت له هه وه س بۆیه کتری. پیاو له گه ل پیاو به درپه وشتی ده کرد،
 جا سزای ته وای خراپوونیان له خۆیاندا وه رگرت. 28 سه ره پای ئەوه ش،
 نه یانده و یست له ناسینی خودا به رده وام بن، خوداش ئەوانی دایه ده ست
 میشکی گه نده لیان، تا کو ئەوه بکه ن که ناشیت. 29 په ربوون له هه موو
 نارپه وایی و خراپه و چاوچنۆکی و به دکارییه ک. په رن له ئیره یی و کوشتن و
 دژایه تی و فیلبازی و زیانبه خشی. غه یبه تکارن، 30 بوختانکه رن، په قیان
 له خودایه، شه رفرۆشن، لووتبه رزن، خۆهه لکیشن، داھینه ری خراپه ن،
 گوپرایه لی دایک و باوک نین، 31 بێ میشکن و دلسوژ نین، بێ هه ست و
 بێ به زه یین. 32 له گه ل ئەوه ی ده زانن حوکی دادپه روه رانه ی خودا بۆ
 ئەنجامده رانی ئەم جوۆره کارانه مردنه، به لام نه ک ته نها خۆیان ئەو کارانه
 ده که ن، به لکو ئەو که سانه ش په سه ند ده که ن که ده یکه ن.

2 که واته ئەی مرۆف، هیچ بیانووئیکت نییه که حوکمی که سیکدی دیکه دەدەیت، چونکه بەو هی خەلکی پئ حوکم دەدەیت، خۆت تاوانبار دەکەیت، لەبەر ئەو هی تۆ که حوکم دەدەیت، خۆشت هەمان شت دەکەیت. 2 بەلام دەزانین حوکمی خودا راستە بەسەر ئەوانە هی ئەم شتانه دەکەن. 3 که واته ئەی ئەو مرۆفە هی ئەوانه حوکم دەدەیت که ئەم شتانه دەکەن و خۆشت هەمان شت دەکەیت، وا دەزانیت لە حوکمی خودا دەریاز دەبیت؟ 4 یان گالتهت بە دەولەمەندی نەرمونیانی و ئارامی و پشوو درێژییه کهی دیت؟ نازانیت نەرمونیانی خودا بەرەو تۆبە کردنت دەبات؟ 5 بەلام تۆ لەبەر که لله پەقی و دلی تۆبە نە کردووت، لە پڕۆژی توورەیی و ئاشکرا کردنی حوکمی دادپەروەرانهی خودا، توورەیی لەسەر خۆت کۆ دەکەیتەو. 6 خودا [پاداشتی هەر یه کیک بەگۆرە هی کردارەکانی دەداتەو. 7 ژبانی هەتاهە تاییش بۆ ئەوانه یه که بە دانبه خۆدا گرتەو. 8 بەلام کاری چاکەدا داوای شکۆ و پڕیز و نەمری دەکەن. (aiōnios g166) 8 بەلام پرق و توورەیی بۆ ئەوانه یه که داوای خۆپەرسی دەکەن و ملکه چی راستی نابن، بۆ ناپه وایی ملکه چ دەبن. 9 ناخۆشی و تەنگانە بۆ هەر مرۆفیکه که خراپه دەکات، یه که م جار بۆ جوله که ئینجا بۆ ناجوله که. 10 شکۆ و پڕیز و ئاشتی بۆ هەموو چاکەکاریکه، یه که م جار بۆ جوله که ئینجا بۆ ناجوله که، 11 چونکه خودا لایه نگرى ناکات. 12 هەموو ئەوانه ی که شەریعه تیان نییه و گوناو دەکەن، بئ شەریعه ت له ناوده چن، هەموو ئەوانه ش که لە ژیر دەسه لاتی شەریعه تدا گوناو دەکەن، بە شەریعه ت حوکم دەدرین، 13 چونکه ئەوانه له لای خودا بێتاوان نین که شەریعه ت دەبستن، بە لکو ئەوانه بێتاوان دەکرین که کار بە شەریعه ت دەکەن. 14 بێگومان ئەو نەتەوانه ی که شەریعه تیان نییه، کاتیک بە شیوه یه کی سروشتی شەریعه تیان پەپره و کرد، ئەوانه بۆ خۆیان شەریعه ت، له گەل ئەو هی شەریعه تیان نییه. 15 ئەوانه به لگه ی وا نیشان دەدەن که فەرزەکانی شەریعه ت له دلێاندا نووسراوه، وێژدانیان له ناویاندا شایه تی دەدات، جار هه یه بیران تاوانباریان دەکات و جاریش هه یه به رگریان لئ دەکات، 16 له و پڕۆژەدا کاتیک خودا نەینیه کانی خەلک له رینگه ی عیساى مەسیحه وه حوکم دەدات، به یئ ئەو مزگینیه ی که من پرایده گه یه نم. 17 بەلام تۆ، ئەگەر بە جوله که

ناو ده بردرئیت و پشت به شهر یعتی تهورات ده به ستیت و شانازی به خوداوه ده که یت؛ 18 نه گهر خواستی نه و ده زانیت، چی باشتربنه په سه ندی ده که یت، چونکه له تهورات فیر یوویت؛ 19 نه گهر له خوت دلنیا یت که پر یبری کویره کانت و پرونا کیت بو نه وانه ی له تاریکیدان، 20 فیر کاری نه زانان و ماموستای مندالانی، چونکه له تهوراتدا وینه ی زانین و راستیت هه یه، 21 جا تو که خه لکی دیکه فیر ده که یت، آیا خوت فیر نا که یت؟ تو که راید هه گه یه نیت که که س دزی نه کات، آیا خوت دزی نا که یت؟ 22 تو که ده لپی داو نپسی نه کریت، آیا خوت داو نپسی نا که یت؟ تو که رقت له بت ده بیته وه، آیا په رستگا کان تالان نا که یت؟ 23 که شانازی به شهر یعتی تهوراته وه ده که یت، آیا به سه ریچی کردنی شهر یعت سوو کایه تی به خودا نا که یت؟ 24 وه ک نووسراوه: [له بهر ئیوه له ناو نه ته وه کاند کفر به ناوی خودا ده کریت]. 25 خه ته نه کردن سوودی ده بیت نه گهر شهر یعت په پره و بکه یت، به لام نه گهر سه ریچی شهر یعت بکه یت، نه واه کو نه وه یه که هه ر خه ته نه نه کرایت. 26 بویه نه گهر خه ته نه نه کراو کار به داوا کاریه دروسته کانی شهر یعت بکات، آیا خه ته نه نه کردنه که ی به خه ته نه کردن دانازیت؟ 27 ئیتر نه وه ی به سروشت خه ته نه نه کراوه، به لام شهر یعت جییه جی ده کات، حوکم به سهر تودا ده دات که شهر یعتی نووسراو و خه ته نه کردن هه یه، هه رچه نده تو سه ریچی شهر یعت ده که یت. 28 نه گهر که سیک ته نها به رواله ت جوله که بیت، نه واه له راستیدا جوله که نییه، هه روه ها نه گهر خه ته نه کردن ته نها جه سته یی بیت، نه واه له راستیدا خه ته نه کردن نییه. 29 به لام نه وه ی له ناخه وه جوله که بیت، نه واه له راستیدا جوله که یه، هه روه ها نه گهر خه ته نه کردن ته نها به گویره ی شهر یعتی نووسراو نه نجام بدریت، نه واه خه ته نه کردن نییه، به لکو خه ته نه کردن دل که له ریگه ی رۆخی پرۆزه وه یه، خه ته نه کردن راسته قینه یه. نه وه ی ستایشی له لای خه لک نییه، به لکو له لای خودایه.

3 که واته، جوله که کان چیبان له نه ته وه کانی دیکه زیاتره؟ یان سوودی خه ته نه کردن چییه؟ 2 زور شتیان له نه ته وه کانی دیکه زیاتره! پیش هه موو شتیک، وشه کانی خودایان پی سپردرا. 3 که واته چی ده بیت نه گهر هاتوو هه ندیکان بیباوه ر بوون؟ آیا دلسوز نه بوونیان دلسوزی خودا پووجه ل

ده کاته وه؟ 4 نه خیر! به لکو با خودا راستگو بیت و هممو مرؤف درؤزن. وهک نووسراوه: [تا کو له قسه کانت راست بیت و سهرکه وتوو بیت له حوکه کانت.] 5 به لام ته گهر ناره و ایمان ره وای خودا درده خات، چی بلیین؟ آیا خودا زورداره ته گهر تووره بی خوئی به سه ماندا برژینیت؟ (وهک مرؤف قسه ده که م.) 6 نه خیر! ته گینا چون خودا جیهان حوکه ده دات؟ 7 له وانه یه یه کیک بلی: «ته گهر درؤی من راستی خودا بو شکوی ته و زیاتر بکات، بوچی من هیشتا وهک گونا هباریک تا وانبار ده کریم؟» 8 ته ی بو نه لین: «با خراپه بکه من تا کو چا که ی به دواوه بیت،» وهک هه ندیک بوختان به ده ممانه وه هه لده به ستن؟ ته و که سانه تا وانبار کردنیان دادپه روه رانه یه! 9 که واته چی بلیین؟ آیا نیمه ی جوله که له خه لکانی تر باشترین؟ نه خیر، چونکه نیمه جوله که و ناجوله که مان تومه تبار کرد که هه ردوویکان له ژیر ده سه لاتی گونا هن، 10 وهک نووسراوه: [که س بیتاوان نییه، ته نانهت یه که سیش، 11 که س نییه تیگات، که س نییه به دوا ی خودا بگه پریت. 12 هه موو پروویان وه رگبزا و تیکرا بی سوود بوون. که س نییه چا که بکات، ته نانهت یه کیکیش نییه.] 13 [قورگیان گوریک کراویه، به زمانیان فیلبازی ده که ن.] [ژه هری تیره مار له ژیر لیویانه.] 14 [ده میان پره له نه فرهت و تالاو.] 15 [پلیان خیرایه بو خوینرشتن، 16 ویرانی و دهرده سهری له سهر ریگیانه 17 ریگی ناشتی پینازان.] 18 [ترسی خودایان له بهر چاو نییه.] 19 ئیستا ده زانین هه رچی شه ریعت ده یلیت، به وانه ی ده لیت که له ژیر سایه ی شه ریعتدان، تا کو هه موو ده میک دا بخریت و هه موو جیهان بکه ویته ژیر لیپر سینه وه ی خودا. 20 به کرداری شه ریعت که س له لای خودا بیتاوان ناییت، به لکو گونا له ریگی شه ریعت ته وه ده ناسریت. 21 به لام ئیستا به بی شه ریعت بیتاوان کردن له لایه ن خودا وه ئاشکرا کرا، ته ورات و په یامی پیغه مبه رانیش شایه تی بو ده دن. 22 ته م بیتاوان کردنه له خودا وه یه له ریگی باوه ر به عیسای مہ سیح، بو هه موو ته وانه یه که باوه ر ده هینن، به بی جیاوازی، 23 له بهر ته وه ی هه مووان گونا هیان کرد و له شکوی خودا دوور که و ته وه و 24 به خویرانی به نیعمه تی ته و بیتاوان کران، به و کرینه وه یه ی که له ریگی عیسای مہ سیحه وه هه یه. 25 خودا مہ سیحی وهک که فارهت پیشکەش کرد، ته گهر باوه ر به خوینی ته و بهینین.

ئەمەى بۇ دەرخستنى دادپەرورە يىپەكەى خۇى كرد، بۇ چاوپوشىكردن له گوناھەكانى رابردوو، به پشوو دريژنى خودا، 26 هەرورەها بۇ دەرخستنى دادپەرورە يىپەكەى له كاتى ئىستادا، تاكو دادپەرورە يىت و ئەوانە يىتاوان بكات كه باورەيان به عىسايە. 27 بۇ يە له خۇبا يىبون له كو يپە؟ نه ماوه. به يىپى چ بنه مايەك؟ ئايا به يىپى بنه ماي كردار؟ نه خىر، به لكو به يىپى بنه ماي باورە. 28 كه واتە بۇمان دەررە كه وىت كه مرؤف به باورە يىتاوان دەررە، نهك به جىپە جى كردنى فەررەكانى شەررەعت. 29 ئايا خودا تەنها هى جولە كه يپە؟ ئەى هى نه تەوه كانى دىكەش نىپە؟ به لى، هى نه تەوه كانى دىكەش، 30 چونكه تەنها يەك خودا هە يە كه خەتە نه كراو به باورە يىتاوان دەررەكات و خەتە نه نه كراو يىش به هوى هەمان باورەوه يىتاوان دەررەكات. 31 ئايا شەررەعت به هوى باورەوه پووچەل دەررەكه نەوه؟ نه خىر، به لكو شەررەعت دەررەكه سىپىنن.

4 ئىتر چى بلىنن، ئىبراهيم كه به جهسته باوكانە، چى بۇ دەررەكوت؟ 2 ئەگەر ئىبراهيم به كردار يىتاوان بووايه شانازى دەررەكوت، به لام نهك له لای خودا. 3 ئايا لهو بارە يەوه نووسراوه پىرؤزە كه چى دەررەكوتى؟ [ئىبراهيم باورەرى به خودا هىنا و ئەمەشى به راستودروستى بۇ دانرا.] 4 ئەو كه سەى كار دەررەكات، كرىپە كهى به ديارى دانانرەت، به لكو مافى خۇ يەقى. 5 به لام ئەوهى كار ناكات، به لكو باورەرى به وه هە يە كه خودا گوناھبار يىتاوان دەررەكات، ئەوا باورەره كهى به راستودروستى بۇ دادە نرەت. 6 داود له خۇزگە خواستن بهو كه سەى كه خودا به بى كردار راستودروستى بۇ دادە نرەت، هەمان شت دەررەت: 7 [خۇزگە دەررەكوتى به وانەى له ياخيپوونە كانىان به خىراون، گوناھە كانىان داپوشراون. 8 خۇزگە دەررەكوتى بهو كه سەى كه يەزدان گوناھى له سەر ناژمىرەت.] 9 ئايا ئەم خۇزگە خواستە تەنها بۇ خەتە نه كراوانە يان بۇ خەتە نه نه كراوانىشە؟ ئىپە دەررەكوتى باورەرى بۇ ئىبراهيم به راستودروستى دانرا. 10 كه واتە چۇن دانرا؟ به خەتە نه كردن يان بى خەتە نه كردن؟ به خەتە نه كردن نا به لكو بى خەتە نه كردن! 11 ئىتر ئىبراهيم نىشانەى خەتە نه كردنى وەررەكوت، له رىگەى باورەره بى خەتە نه كردن مۇرى راستودروستى وەررەكوت، تاكو بىپتە باوكى هەموو ئەوانەى باورەرى دەررەكوت و خەتە نه نه كراون، تاكو بۇيان به راستودروستى

دابئریٔ. 12 ههروهه باوکی تهوانه ی که نهک تهنا خهته نه کراون، به لکو که وتوونه ته شوین تهو باوه پره ی که ئیبراهیمی باوکان هه یوو پئش تهوه ی خهته نه بکریٔ. 13 جا تهو به لئینه ی به ئیبراهیم یان به نهوه که ی درابوو که بیته میراتگری جیهان، به هوی شه ریه تهوه نه بوو، به لکو به هوی تهو راستودروستییه وه بوو که له ریگه ی باوه پره وه بوو، 14 چونکه ته گهر تهوانه ی که پشت به شه ریه ت ده به ستن میراتگر بن، تهوا باوه پری سوود ده یٔ و به لئنی خوداش پووچهل، 15 چونکه شه ریه ت توورپنی خودای لی ده که ویته وه. ته گهر شه ریه ت نه یٔ، سه ریچیش نییه. 16 بویه به لئنی له باوه پره وه یه، تا کو به گویره ی نیعمه ت یٔ و بو هه موو نه وه کانی ئیبراهیم مسوگر یٔ، نهک تهنا بو تهوانه ی که پشت به شه ریه ت ده به ستن، به لکو بو تهوانه ش که هه مان باوه پری ئیبراهیمیان هه یه. تهو باوکی هه موومانه، 17 وه کو نووسراوه: [من تووم کردوو به باوکی چه ندین نه ته وه.] ئیبراهیم باوکانه له به رچاوی خودا که باوه پری پنی هینا، تهوه ی مردوو زیندوو ده کاته وه و تهو شته ی بوونی نییه ده یٔ نیته بوون. 18 هه رچه نده هه یچ هیوا و تو میدیک به دی نه ده کرا، به لام ئیبراهیم تو میده وار بوو و باوه پری به وه هینا که ده بیته باوکی چه ندین نه ته وه، به گویره ی تهوه ی گوترا بوو: [نه وه که ت به م شیویه ده یٔ.] 19 باوه پری لاواز نه بوو که بینی له شی وا مردوو، چونکه ته مه نی نریکه ی سه د سال بوو، ههروهه ها سارای ژینشی له سکوزا چوو بووه وه. 20 به ییباوه پری گومانی له به لئنی خودا نه کرد، به لکو باوه پری به هیز بوو و خودای شکودار کرد، 21 دلنیا بوو که خودا توانای هه یه به لئنی خوی بیاته سه ر. 22 له بهر ته مه [به راستودروستی بوی دانرا.] 23 تهوه ی نووسراوه: [بوی دانرا] تهنا له پیناوی ته ودا نه بوو، 24 به لکو له پیناوی ئیه شدا بوو، جا بو مان به راستودروستی داده نریٔ، که باوه پرممان هه یه به وه ی عیسای خاوه ن شکومانی له تیو مردووان هه ستانده وه. 25 تهوه ی له پیناوی گونا هه کا ئمان به گرتن درا و له پیناوی بیتاوانکردمان هه سئیرا یه وه.

5 که واته، له بهر تهوه ی به باوه پری بیتاوان کراوین، له ریگه ی عیسای مه سیحی خاوه ن شکومانه وه له گهل خودا ئاشتیمان هه یه، 2 له ریگه ی ته ویشه وه پری ئیدراو یٔ تیمان وه رگرت به هوی باوه پری بیته ناو ته م نیعمه ته ی

که ئیستا ئییدا نیشته جین. شانازیش به هیوای شکزی خودا ده کهین. 3 ته نها ته مه نا، به لکو له ته نگانه شدا شانازی ده کهین، ده زانین ته نگانه دانبه خودا گرتن دروسته کات، 4 دانبه خودا گرتیش نه زمون، نه زمونیش هیوا، 5 هیواش نایته هوی شهرمه زاری، چونکه خوشه ویستی خودا پرژاوه ته ناو دلمان، به رۆحی پیروز که پیمان دراوه. 6 کاتیک هیشتا لاوز بووین، مه سیح له کاتی دیاریکراودا له پیناو گونا هباران مرد. 7 له بهر ته وهی به ده گهن که سیح له پیناوی مروفیکی راستودروست ده مریت، له وانیه له پیناوی مروفیکی باش که سیح بویریت بریت. 8 به لام خودا خوشه ویستی خوی بو ده رخستین، به وهی مه سیح له پیناوی ئییدا مرد، کاتیک هیشتا گونا هبار بووین. 9 ئیستاش که به خوینی ته و پیناوان کراوین، له ریگهی ته وه چه نده زیاتر له توورهی خودا پرژگار ده بین! 10 له بهر ته وهی ته گهر کاتیک دوژمن بووین له گهل خودا، به مردنی کوره کهی ناشت بووینه وه، تهی دواي ته وهی که ناشت بووینه وه چه ند زیاتر به ژیا نی ته و پرژگار ده بین! 11 نهک ته نها ته مه، به لکو به هوی عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکمانه وه شانازی به خودا ده کهین، ته وهی ئیستا به هوی ته و ناشت بووینه وه مان وه رگرتوه. 12 له بهر ته مه، چون له ریگهی مروفیکه وه گونا هاته جیهان، له ریگهی گونا هیشه وه مردن، به م شیوه یه مردن هه موو خه لکی گرتوه، له بهر ته وهی هه موو گونا هیان کرد. 13 پیگومان، پیش هاتی ته ورات گونا له جیهاندا بوو، به لام که شریعتی ته ورات نه بیت گونا نازمیردیت. 14 که چی مردن له ئاده مه وه هه تا موسا حوکرانی ده کرد، ته نانه ت به سه ر ته وانه شه وه که له شیوه ی یاخیبوونه که ی ئاده م گونا هیان نه کرد بوو، که نمونه ی ته و که سه یه که دیت. 15 به لام دیاری وه کو گونا نییه. ته گهر زور که س به گونا هی که سیح مردن، جا چه ند زیاتر نیعمه تی خودا و دیاریه که به هوی نیعمه تی مروفیکه وه که عیسا ی مه سیحه، به سه ر زور که س پرژا. 16 هه روه ها ته و دیاریه وه ک نه نجامی گونا هی مروفیک نییه: چونکه حوکران له یه ک گونا هه وه تاوانبارکردنی هینایه کایه وه، به لام دیاری له گونا هی زوره وه پیناوانی هینایه کایه وه. 17 ته گهر به گونا هی که سیح، مردن له ریگهی ته و که سه وه حوکرانی کرد، ئیتر چه ند زیاتر ته وانه ی پرپی نیعمه ت و دیاری راستودروستی وه رده گرن، له ژیا ندا حوکرانی ده که ن به که سیح

که عیسیای مه سیحه. 18 که واته وهک چۆن به یهک گوناھ تاوانبارکردن بۆ هه موو مرؤف هاته کایه وه، به هه مان شیوه به کاربکی راستودروست بیئاوانکردن هاته کایه وه که ژیان بۆ هه موو مرؤف ده هیئتیت. 19 له بهر ته وهی وهک چۆن به یاخیبوونی که سییک زۆر کهس گوناھبار کران، به هه مان شیوه به گوپرایه لی که سییک زۆر کهس بیئاوان ده کرین. 20 ته ورات هات تا کو گوناھ زۆر بیئت. به لام له کوئی گوناھ زۆر بوو، نیعمهت زۆر زیاتر بوو، 21 تا کو چۆن گوناھ به مردن حوکمرانی کرد، ئاواش به راستودروستی نیعمهت حوکمرانی ده کات بۆ ژیاانی هه تاهه تای به عیسیای مه سییحی خاوه ن شکۆمان. (aiōnios g166)

6 باشه چی بلین؟ ئایا له گوناھ به رده وام بین تا کو نیعمهت زیاد بیئت؟ 2 نه خیر! ئیجه که سه بارهت به گوناھ مردین، ئیتر چۆن تیدا بزین؟ 3 ئایا نازانن ئیجه هه موومان که به له ئاوه له کیشان له گه ل عیسیای مه سییح یه کنگرتووه، ههروه ها له مردنه که شیدا یه کنگرتووه؟ 4 بۆیه به له ئاوه له کیشان له گه ل تهو بۆ مردن نیژراین، تا کو چۆن مه سییح له تئو مردووان به شکۆی باوکه وه هه ستایه وه، ئیجه ش ژیا نیکی نوئ بزین. 5 ته گه ر له شیوهی مردنه کهی له گه لیدا یه کنگرتیئت، له هه ستانه وه که شی ئاوا ده بین. 6 ئیجه ده زانین که مرؤفه کۆنه که مان له گه ل تهو له خاچ درا، بۆ ته وهی تهو جهسته یه که له ژیرر کینی گوناھ بوو بتوانیئت به لاوه بنیئت، هه تا چیتر کۆیله ی گوناھ نه بین. 7 ته وهی مرد له گوناھ ئازاد کراوه. 8 به لام ته گه ر له گه ل مه سیحدا مردوون، باوه پرمان هه یه له گه ل تهویش ده ژین، 9 ده زانین مه سییح که له تئو مردووان هه ستیترایه وه، جار بکی دیکه نامریته وه. ئیتر مردن ده سه لاتی به سه ریدا نییه. 10 تهو مردنه ی مرد، ته نها جار بک له بهر گوناھ مرد. به لام تهو ژیا نه ی ده ژییئت بۆ خودا ده ژییئت. 11 ئیوه ش سه بارهت به گوناھ خۆتان به مردوو دابنن، به لام به یه کبوتنان له گه ل عیسیای مه سیحدا خۆتان بۆ خودا به زیندوو بزانتن. 12 که واته مه هیلن گوناھ حوکمرانی له شی له ناوچووتان بکات، تا کو گوپرایه لی ئاره زووه کانی بن. 13 ته ندامانتان وهک ئامپیری ناره وایی بۆ گوناھ پیشککش مه کهن، به لکو خۆتان پیشککش خودا بکهن، وهک زیندووی تئو مردووان و ته ندامانتان وهک ئامپیری راستودروستی بۆ خودا. 14 چیتر گوناھ ده سه لاتی به سه رتاندانایئت، چونکه

له ژیر سایه‌ی شەریعە تەدا نین، بە لکو له ژیر سایه‌ی نیعمە تەدان. 15 کەواتە چی؟ ئایا گونا بەکەن، چونکە له ژیر سایه‌ی شەریعە تەدا نین بە لکو له ژیر سایه‌ی نیعمە تەدا نین؟ نەخیر! 16 ئایا نازانن کاتتیک خۆتان وەک کۆیلە ملکە چی کە سیک دەکەن، دەبنە کۆیلە ئەوێ مەلکە چن بۆی، جا بۆ گونا کە بەرە و مردنە یان بۆ گوێرایە ئی کە بەرە و راستو دروستییە؟ 17 بەلام سوپاس بۆ خودا لە گەڵ ئەوێ کۆیلە گونا بوون، لە دلەوێ مەلکە چی ئەو شیوێ فێرکردنە بوون کە پێتان سپێردرا. 18 ئیوێ لە گونا ئازاد کران و بوونە بەندە ی راستو دروستی. 19 لە بەر لاوازی جەستە تان وەک مرۆفیکێ سادە دەدویم. ئیتر وەک چۆن لە پێشدا ئەندامەکانی لەشتان وەک کۆیلە گلاوی و خراپە پێشکەشی خراپە کرد، ئیستاش ئەندامە کانتان وەک بەندە ی راستو دروستی بۆ پیرۆزی پێشکەش بەکەن، 20 چونکە کاتتیک کۆیلە گونا بوون، سەبارەت بە راستو دروستی ئازاد بوون. 21 ئەو کاتە چ بەرە مێگان هەبوو لەو شتانی ئیستا لە بەرامبەر یان هەست بە تەریق بوونەو دەکەن؟ چونکە دەرئەنجامی ئەو شتانی مردنە. 22 بەلام ئیستا کە لە گونا ئازاد کران و بوونە تە بەندە ی خودا، بەرە مەتان بۆ پیرۆزی هەیه و دەرئەنجامە کە ی ژیانی هەتاهە تاییه، (aiōnios g166) 23 چونکە کرێ گونا مردنە، بەلام دیاری خودا ژیانی هەتاهە تاییه کە لە رینگە ی عیسا ی مەسیحی خاوەن شکوێمانەو هیه. (aiōnios g166)

7 ئە ی خوشک و برابان، بۆ ئیوێ دەدویم کە لە تەورات دەزانن، ئایا ئیوێ نازانن شەریعە قی تەورات دەسە لاتی بەسەر مرۆفدا هەیه تائەو کاتە ی زیندوو؟ 2 بۆ ئموونە، ژن بە پێی شەریعەت بە مێردە زیندوو کە یه‌و بە ستراو تەو، بەلام کە مێردە کە مرد، ئەوا لەو شەریعەتە ئازاد دەبیست کە بە مێردە کە یه‌و بە ستراو یه‌و. 3 کەواتە تا کو مێردە کە زیندوو بیست، ژنە کە بە داوینپیس ناودە بردریت ئەگەر بوو هێ پیاوینکی دیکە. بەلام ئەگەر مێردە کە بمریت، ئەوسا لە دەسە لاتی شەریعەت ئازادە و داوینپیس نیه ئەگەر بوو هێ پیاوینکی دیکە. 4 ئیتر برا کاتم، ئیوێش بە لەشی مەسیح سەبارەت بە شەریعەت مردن، تا کو ببنە هێ کە سیک دیکە، ئەو کەسە ی لەناو مردووێ هەستینرایه‌و، تا کو بۆ خودا بەرەم بدەن، 5 چونکە کاتتیک له ژیر کاریگەری سروشتی دنیایی دەژیا، ئارەزووێ کانی گونا

به هۆی شەریعەتەوه لە ئەندامەکانی لەشماندا کاری دەکرد، بۆ ئەوە کارانەیی
 دەمانکرد دەبوونە هۆی مردن. 6 بەلام ئیستا ئازاد بووین لە شەریعەتی
 تەورات، مردین سەبارەت بەوەی ئێمە بەستبوو، تاکو بە ڕینگای نوێ
 ڕۆحی پیرۆز خزمەت بکەین، نەک بە ڕینگای کۆنی شەریعەتی نووسراو. 7
 کەواتە چی بڵێین؟ ئایا تەورات خۆی سەرچاوەی گوناھە؟ حاشا! چونکە لە
 ڕینگای شەریعەتی تەوراتەوه نەبووایە، گوناھم نەدەناسی. هەرۆهاتای
 تەواوی چاوچنۆکیم نەدەزانی ئەگەر تەورات نەیکوتایە [چاومەپرە هیچ
 شتێک کە هی کەسیکی دیکە بێت]. 8 بەلام گوناھ ئەم پاسپاردەییە
 قۆستەوه و هەموو چاوچنۆکییەکی لە مندا وروژاند، چونکە گوناھ بەبێ
 شەریعەت مردوو. 9 منیش پێشتر بەبێ شەریعەت دەژام، بەلام کاتیک
 پاسپاردە هات، گوناھ هاتە ژیان و منیش مردم. 10 بینیم هەمان ئەو
 پاسپاردەییە مایەیی ژیانە، بۆ من مردنە، 11 چونکە گوناھ پاسپاردەکی
 قۆستەوه و منی خەلەتاند و بەو منی کوشت. 12 کەواتە تەورات پیرۆزە،
 پاسپاردەش پیرۆز و دادپەرور و چاکە. 13 ئایا چاکە بۆ من بوو تە
 مایەیی مردن؟ حاشا! بەلکو گوناھ بەهۆی چاکەوه مردنی لە مندا هێنایە
 کایەوه، بۆ ئەوەی دەربکەوێت کە گوناھ بە راستی گوناھە و تاکو لە ڕینگای
 پاسپاردەکەوه ئاشکرایت کە گوناھ تەواو خراپە. 14 ئێمە دەزانین تەورات
 ڕۆحییە، بەلام من دنیا بێم و وەک کۆیلە فرۆشراوم بە گوناھ. 15 ئێتر نازانم
 چی دەکەم، چونکە ئەوەی دەمەوێت نایکەم، بەلکو ئەوە دەکەم کە ڕقم
 لێیەتی. 16 ئەگەر ئەوە بکەم کە نامەوێت، ئەوسا تەورات پەسەند دەکەم
 کە باشە. 17 ئێتر من نیم کە وا دەکەم، بەلکو ئەو گوناھەیی لە مندا
 نیشته جێیە، 18 چونکە دەزانم هیچ چاکەیک لە مندا نیشته جێ نییە، واتە
 لە سروشتی دنیا بیدا. خواست لەلام ئامادەییە، بەلام توانای چاکەکردنم
 نییە، 19 چونکە ئەو چاکەییە دەمەوێت نایکەم، بەلکو ئەو خراپەیی کە
 نامەوێت ئەوە دەکەم. 20 ئەگەر ئەوەم کرد کە نامەوێت، ئێتر ئەوە من
 نیم کە دەیکەم، بەلکو ئەو گوناھەیی لە مندا نیشته جێیە. 21 کەواتە ئەم
 یاسایە دەبینم: کاتیک دەمەوێت چاکە بکەم، خراپە لەلام ئامادەییە، 22
 چونکە لە ناخدا بە شەریعەتی خودا دلشادم، 23 بەلام یاسایەکی دیکە
 لە ئەندامانی جەستەمدا دەبینم، کە بەر بەرەکانی یاسای هزرم دەکات و

دهمکاته دیلی یاسای گونا که له نه ندامه کانی جهسته مدایه. 24 تاي له منی مروئی به دبهخت! کی فریام ده که ویت له دهست ته م جهسته یه م که بو مردنه؟ 25 سوپاسی خودا ده که م که له ریگهی عیسی م مسیحی خاوهن شکومانه وه ده ربازم ده کات! که واته به بیری خوم خزمه تی شهریه تی خودا ده که م، به لام به سروشتی دنیا م خزمه تی یاسای گونا ده که م.

8 که واته ئیستا تا وانبار کردن بو نه وانه نیبه که له گهل عیسی م مسیحدا یه کن، 2 چونکه له ریگهی عیسی م مسیح وه یاسای روچی زیان له یاسای گونا و مردن نازادی کردیت. 3 خودا نه وه ی کرد که شهریه تی به هوی لاوازی سروشتی دنیا نیه یوانی بیکات: کوره که ی خوی له شیوه ی جهسته ی مروئی گونا هبار نارد بو نه وه ی بیته قوربانی گونا. له جهسته ی مروئانه دا گونا هی تا وانبار کرد، 4 تا کو داوا کاریه دروسته کانی شهریه تی ته ورات له ئیته دا بیته دی، که به گویره ی سروشتی دنیا نی نازین، به لکو به گویره ی روچی پیروز. 5 نه وانه ی به گویره ی سروشتی دنیا نی ده ژین، بایه خ به کاروباری سروشتی دنیا نی ده دن، به لام نه وانه ی به گویره ی روچی پیروز ده ژین، بایه خ به کاروباری روچی پیروز ده دن. 6 بایه خدان به سروشتی دنیا نی مردنه، به لام بایه خدان به روچه که زیان و ناشتییه. 7 بایه خدان به سروشتی دنیا نی دورژمنایه تیبه له گهل خودا، چونکه ملکه چی شهریه تی خودا ناییت، له بهر نه وه ی ناتوانیت. 8 جا نه وانه ی له ژیر کاریگه ری سروشتی دنیا نی ناتوان خودا رازی بکن. 9 به لام ئیوه، نه گه ر روچی خودا له ناواتاندا نیشته جی بیت، نه و له ژیر کاریگه ری سروشتی دنیا نی نین، به لکو له له ژیر کاریگه ری روحدان. نه گه ر که سیکیش روچی م مسیحی نه بیت، نه و هی م مسیح نیبه. 10 نه گه ر م مسیح له ئیوه دا بیت، نه و جهسته به هوی گونا مردووه، به لام روچ به هوی راستودروستی زیندووه. 11 نه گه ر روچی نه وه ی عیسی له تیو مردووان هه ستانده وه له ئیوه دا نیشته جی بیت، نه و نه وه ی م مسیحی له تیو مردووان هه ستانده وه به روچی خوی که له ئیوه دا نیشته جییه له شی مردووشتان زیندووه ده کاته وه. 12 بویه نه ی خوشک و بریان، ئیته قهرزارین، به لام قهرزاری سروشتی دنیا نی نین، تا کو به گویره ی نه و برین. 13 نه گه ر بیتو ئیوه به گویره ی سروشتی دنیا نی برین ده مرن، به لام نه گه ر به روچی پیروز کرداره کانی سروشتی دنیا بیتان مراند، نه و ده ژین، 14

چونکه هه موو ئه وانەى رۆحى خودا به رۆه يان دەبات، پۆلەى خودان. 15
ئىوه رۆحى كۆبلە يىتان وەرنە گرتووە تاكو بۆ ترس بتانگەر پىتتەو، بەلكو
رۆحى لەخۆگرتتەو تان وەرگرتوو، بەهۆيهو هاور دەكەين: «بابە! باوكە!»
16 رۆحى پىرۆز خۆى شايتى بۆ رۆحمان دەدات كە مندالى خوداين.
17 ئەگەر مندالى بين، ميراگرىشين، ميراگرى خودا و هاوميرانى مەسيح،
ئەگەر لە راستيدا لەگەڵ ئەو تازار بچيژين، بۆ ئەو هيه لەگەڵ ئەو شكۆدار
بين. 18 پيم وايە تازارەكانى ئىستا لەگەڵ شكۆى داهاوو كە تياماندا ئاشكرا
دەكرىت بەراورد ناكريت، 19 چونكە بەدەينراو بە پەرۆشەو چاوهرى
دەكات پۆلەكانى خودا ئاشكرا بكرين. 20 بەدەينراو ملكە چى پىنخبوون
بوو، نەك بە وىستى خۆى، بەلكو بە وىستى ئەو هى كە ملكە چى كرد،
بە هيوای ئەو هى 21 كە خودى بەدەينراو لە كۆيلايەتى گەندەلى تازاد
بكرىت تاكو هاوبەش بىت لە سەر بەستى شكۆمەندى مندالانى خودا.
22 دەزانين هه موو بەدەينراوان هەتا ئىستا بەيه كەو دەنالىين و زانين
گرتوو. 23 تەنھا ئەمە نا، بەلكو ئىه كە يەكەمىن بەرهەمى رۆحى پىرۆزمان
وەرگرت، لە ناخماندا دەنالىين و بە پەرۆشەو چاوهرى لەخۆگرتتەو، واتە
پرزگارى جەستەمان، 24 چونكە بە هيواو پرزگارمان بوو. بەلام هيوای
بينراو هيو نيه. ئەو هى دەبيني هيوای چى پى دەخوازىت؟ 25 بەلام ئەگەر
هيوای شتيك بخوازين كە بينراو نيه، ئەوا بە دانەخۆدا گرتتەو چاوهرى
دەكەين. 26 بە هه مان شيوه رۆحى پىرۆز لە لاوازيه كانماندا يارمەتيمان
دەدات. نازانين لە پىناوى چى نويز بکەين، بەلام رۆحى پىرۆز خۆى بە
نالەو داكو كيمان لىدەكات بە شيوه يەك كە باس ناكريت. 27 ئەو هى
دلى مرؤف دەپشكنيت، دەزانيت رۆحى پىرۆز بايەخ بە چى دەدات،
چونكە بەگويزه ي خواستى خودا داكو كى لەگەلى پىرۆزى خودا دەكات.
28 ئيه دەزانين خودا لە هه موو شتەكاندا كار دەكات بۆ چاكەى ئەوانەى
ئەويان خۆش دەويت، ئەوانەى بەگويزه ي مەبەستى ئەو بانگراون، 29
چونكە ئەوانەى پىشتر ناسيبوونى، پىشتر ديارى كردن بۆ ئەو هى وەك
ويتەى كورەكەى ئەويان لى بىت، تاكو لە تيو زۆرىك لە خوشك و براياندا
ئەو بىتتە تۆبەرە. 30 ئەوانەى پىشتر ديارى كردن بانگيشى كردن، ئەوانەى
بانگى كردن بىتاوئيشى كردن، ئەوانەى بىتاوانى كردن شكۆداريشى كردن.

31 ئېتر چى بەمانە بلىين؟ ئەگەر خودا لەگەلمان يېت، كى دژمانە؟ 32 ئەوہى دەستى بە كورەكەى خۇيەوہ نہگرت، بەلكو لە پېناوى ھەموومان پېشكەشى كرد، ئېتر چۆن لەگەل ئەو ھەموو شتيكان بە خۆرايى نادانى؟ 33 كى سكاللا لە ھەلبۇزدرراوانى خودا دەكات؟ خودايە ئەوہى پېتاوان دەكات. 34 كىيە تاوانبار دەكات؟ كەس نييە. عيساي مەسيحە كە مرد، بەلكو لە مەش زياتر ھەسئيزايەوہ، ھەر ئەويش لە دەستەراستی خودايە و داكوكيمان ليدهكات. 35 كى لە خۆشەويستی مەسيح جيامان دەكاتەوہ؟ ناخۆشى يان تەنگانە يان چەوسانەوہ يان قاتوقرى يان پرووتى يان مەترسى ياخود شمشير؟ 36 وەك نووسراوہ: [لە پېناوى تو بە دريژايى رۇژ پرووبە پرووى مردن دەبينەوہ، وەك مەر بۆ سەربرين دادە نرين]. 37 بەلام لە ھەموو ئەمانەدا لە رادەبەدەر سەرکەوتوين لە ريگەى ئەوہى كە خۆشى ويستوين، 38 چونكە دلنيام نہ مردن و نہ ژيان، نہ فرېشتەكان و نہ سەرۆكەكان، نہ شتەكانى ئېستا و نہ شتەكانى داھاتوو، نہ ھيزەكان، 39 نہ بەرزى و نہ قوولى، نہ بەدھيپتراوى ديكە، ناتوانيت لە خۆشەويستی خودا جيامان بکاتەوہ كە لە ريگەى عيساي مەسيحى خاوەن شكۆمانەوہ بۆمان ديت.

9 مەسيح شايبەتمە كە راستى دەلیم و درۆ ناکەم، وژدانيشم بە رۆحى پېرۆز ئەوہ دووپات دەكاتەوہ، 2 كە زۆر دلئەنگم و ئازارېكى بى برانەوہم لە دلدايە. 3 خۆزگە خۆم نہ فرەتم لى بکرايە و لە مەسيح بيبەش بوومايە، لە پېناوى برايانم، ھاوئەژادەکانم، 4 ئيسرائييليهكان. لە خۆگرتهوہ و شكۆ و پەيمانەكان و ھەرگرتنى تەورات و رېپورەسمەكانى پەرستىن و بەلئینەكان ھى ئەوانە. 5 باوکانيش ھى ئەوانن و مەسيحيش بەگوڤرەى جەستە لەوانەوہ ھاوئە، ئەوہى لە سەررووى ھەمووانە، ھەتاهەتايە خودايەكى پېرۆزە! تامين. (aiōn g165) 6 واتای ئەوہ نييە كە فەرمايشتى خودا كاريگەرى نہ ماوہ، چونكە ھەموو ئەوانەى لە ئەوہى ئيسرائيلن، گەلى ھەلبۇزدرراوى خودا نين. 7 ھەرۆھە ھەموو ئەوانەى ئەوہى ئېبراھيمن، مندالى ئەونين، بەلكو: [لە ريگەى ئيسحاقوہ ئەوہى تو ناودەبردريت]. 8 واتە ئەو مندالانەى كە بە خواستى مرفانە بوون، مندالى خودا نين، بەلكو ئەو مندالانەى كە بە بەلئینی خودا بوون، ئەوانە بە ئەوہى ئېبراھيم دادە نرين، 9 چونكە وتەى بەلئینە كە ئەمەيە: [لە كاتى ديارېكراو دېمەوہ و ساراش كورېكى بووہ].

10 نهک ته نها ئەمه، به لکو رفقەش له یه کێک سکی کرد که ئیسحاق باوکانه. 11 بۆ ئەوهی خواستی خودا له ههلبژاردندا بچەسپیت که به کردار نییه، به لکو به بانگهێشتهیه که خۆی ده بکات، بهر له وهی له دایک بن و چا که و خراپه بکهن، 12 خودا به دایکانی فەرموو: [گهوره که خزمهتی بچوکه که دهکات]. 13 وهک نووسراوه: [یاقوبم خوشویست به لام رقم له عیسو بووه وه]. 14 که واته چی بلین؟ ئایا خودا دادپهروهر نییه؟ حاشا! 15 چونکه به موسا ده فەرموی: [میره بان ده بچ له گه ل ئەوهی میره بان ده بچ و به به زه یی ده بچ له گه ل ئەوهی به زه ییم پێیدا دێته وه]. 16 که واته، به ئاره زووی یه کێک و هه ولدانی یه کێک نییه، به لکو له خودا وه که به زه یی هه یه. 17 نووسراوه پهروزه که به فیرعه ون ده فەرموی: [له بهر ئەوه تۆم هێشتووه توه بۆ ئەوهی توانای خۆم له تۆدا ده رنخه م، تا کو له هه موو زه ویدا ناوم پرابگه یه نریت]. 18 که واته خودا به زه یی به وه دێته وه که ده یه ویت و ئەوهش دلره ق ده کات که ده یه ویت. 19 ئینجا پیم ده ئی: «ئیر بوچی خودا هێشتا خه تابارمان ده کات؟ کێ ده توانیت له دژی خواستی ئەو پابه ستیت؟» 20 ئەی مرؤف تو کبیت وه لامی خودا ده ده یته وه؟ [ئایا دروستکراو به دروستکهری ده ئی: «بوچی وا دروست کردم؟»] 21 ئایا گۆزه کهر ده سه لاتی به سه ر قوردا نییه له هه مان قور ده فریک بو ریزلینان و یه کێکی دیکه ش ئاسایی دروستبکات؟ 22 به لام چی ده ییت ئەگه ر خودا بیه ویت تو وره یی ده رنخات و توانای خۆی ئاشکرا بکات، به پشوو درێژی زۆروه به رگه ی ئەو ده فرانه ی تو وره یی بگریت که بۆ له ناو بردن ئاماده کراون؟ 23 چی ده ییت ئەگه ر ئەمه بکات تا کو ده وله مهندی شکوی خۆی له سه ر ئەو ده فرانه ی به زه یی ئاشکرا بکات که پێشتر بۆ شکومه ندی ئاماده ی کردوون؟ 24 له ناو ئەواندا ئییه شی بانگه کردووه، نهک ته نها له جوله که، به لکو له نه ته وه کانبش. 25 وهک له هۆشه عدا ده فەرموی: [ئەوهی گه لی من نییه ناوی ده نیم گه لی خۆم و ئەوهی خۆشه ویست نییه به خۆشه ویست،] ههروه ها 26 [له و شوینه ی پێیان گو ترا: «ئیه گه لی من نین،» له ویدا «به رۆله کانی خودای زیندوو ناوده بر دین.»] 27 ئیشایاش ده رباره ی ئیسرا ئیل هاوار ده کات: [ئەگه ر ژماره ی نه وهی ئیسرا ئیل به قه د لمی ده ریا ییت، ته نها پاشماوه یان پرزگاری ده ییت، 28 چونکه یه زدان به خیرایی دوا بریاری خۆی

به سەر زهويدا جيئيه جي ده کات. [29 وهک ئيشايا پيشتر گوتويه تي:]ته گهر يه زدانی سوپاسالار نه وهی بۇ نه هيشتبایا به وه، وهک سه دؤمان لی ده هات و له عه مورا ده چوین. [30 که واته چی بلیین؟ ته و نه ته وانه ی بۇ بیتاوانیون کوششیان نه کرد، بیتاوانیونیان به ده سهیننا، ته و بیتاوانیونه ی به باوه ره. 31 که چی ئیسرائیل به شेरعه تی ته ورات کوششیان کرد بۇ بیتاوانیون، به و شेरعه ته پی نه گه یشتن. 32 بۇچی؟ چونکه به باوه ره نه بوو، به لکو له سهر بچینه ی کردار بوو. ته وسا بویان بوو به کۆسپ و ته گره و ساتمه یان لیکرد، 33 ههروهک نووسراوه:]ته وه تا به ردیک بۇ کۆسپ له سییون داده نیم، تاشه به ردیکیش که لی بکونه خواره وه، به لام ته وهی پشتی پی بیه ستیت شهرمه زار ناییت. [

10 ته ی خوشک و بریان، ئاره زووی دلم و پارانه وهم له خودا له پیناوی رزگاری نه وهی ئیسرائیله. 2 شایه تییان بۇ ده ده م که دلگهر مییان بۇ خودا هه یه، به لام به زانیار بیه وه نییه. 3 له بهر ته وهی بیتاوانکردنیان له خودا وه نه زانی، هه ولیان دا بیتاوانکردنی خویان بچه سپین، ملکه چی بیتاوانکردنی خودا نه بوون. 4 به لام مه سیح ته و او که ری شेरعه ته، تا کو راستودروستی بۇ هه موو ته وانه ییت که باوه ره ده هیین. 5 موسا له باره ی ته و راستودروستییه ی به پی شेरعه تی ته وراته ده نووسیت:]ته و که سه ی پهیره ویان بکات، به هویانه وه ده ژییت. [6 به لام ته و راستودروستییه ی به باوه ره، ئاوا ده فهرموی:]له دلی خوتاندا مه لین، «کی سه رده که ویته ئاسمان؟» [به واتای ته وهی که مه سیح بهینیتته خواره وه، 7]یان «کی داده به زیتته ناو بیری بی بن؟» [به واتای ته وهی که مه سیح له ناو مردووان سه ربخات. (Abyssos g12) 8 به لام چی ده فهرموی؟]په یامه که لیت نزیکه، له سهر زمانته و له دلئدایه،]ته مه ش په یامی ته و باوه ره یه که رایده گه یه نین: 9 ته گهر به ده مت دانت پیدا نا که عیسا پهروه ردگاره و به دل باوه رت کرد که خودا له ناو مردووان هه لیستانده وه، رزگار ده بیت. 10 له بهر ته وهی به دل باوه ره هیئان ته نجامه که ی بیتاوانیونه، به دم دانپیدانان ته نجامه که ی رزگاریه. 11 ههروهک چون نووسراوه په روزه که ده فهرموی:]هه رکه سیک پشتی پی بیه ستیت، شهرمه زار ناییت. [12 جیاوازی له تیوان جوله که و ناجوله که نییه، له بهر ته وهی هه مان پهروه ردگاره بۇ هه مووان،

دهوله مهنده بو هه موو ئه وانته لئي ده پارته وه، 13 چونكه [هه ركه سيك به ناوى يه زدانه وه پيارته وه رزگارى ده بئت]. 14 ئيتر چون له يه كييك ده پارته وه كه باوه ريان پي نه هينا بئت؟ چون باوه ر به يه كييك ده هينن نه گه نه يانيس تئيت؟ چونيش ده بيستن بي نه وه يه كييك پئيان رابگه يه نئت؟ 15 هه روه ها چون راده گه يه نن نه گه ر نه ئير درابن؟ وهك نووسراوه: [چه ند جوانه پئيه كانى نه وانته مزگئتي خوشتى ده دن!] 16 به لام هه موو نه وه ي ئيسراييل گو پرايه لي په يامى ئنجيل نه بوون، چونكه ئيشايا ده لئت: [ئه ي يه زدان، كي باوه رى به په يامه كه مان كرد؟] 17 كه واته باوه ر به بيستنه، بيستيش به وشه ي مه سيحه. 18 به لام ده لئم: ئايا گو ئيان لي نه بوو؟ بيگومان گو ئيان لي بوو! [په ياميان به هه موو زه وي گه بشت، وته كانيان به وه پرى جيهان]. 19 به لام ده لئم: ئايا ئيسراييل تئنه گه بشت؟ يه كه م جار موسا ده لئت: [من واتان ليده كه م ئيره ي به وانه به بن كه گه ل نين، به نه ته وه يه كي گيل په ستان ده كه م]. 20 به لام ئيشايا تازا يانه ده لئت: [دوزرامه وه له لايه ن نه وانته به دوامدا نه گه ران، ده ركه وتم بو نه وانته پرسيارى منيان نه كرد]. 21 به لام ده باره ي ئيسراييل ده لئت: [به دريژاي رور ده ستم بو گه ليكي ياخى و به ره له سته كار را گرت].

11 ليره ده ده پرسم: ئايا خودا گه له كه ي خوى ره تکرده وه؟ نه خيرا! منيش ئيسراييليم، له نه وه ي ئيبراهيم له هوزى بنيامين. 2 خودا گه له كه ي خوى كه پئيشتر ناسيو به تي ره تي نه کرده وه. ئايا نازان نووسراوه پيروزه كه له باره ي ئه لياس چي ده فهرموي؟ چون له لاي خودا له دژى ئيسراييل ده پارته وه: 3 [ئه ي يه زدان، پئغه مبه ره كانى تو يان كوشتوه، قوربانگا كانى تو يان ويران كر دووه. من به ته نها ماومه ته وه، نه وانيش به دوامدا ده گه رين هه تا بمكوژن]. 4 به لام خودا چون وه لامى دايه وه؟ [حه وت هه زار پياوم بو خوم هئيشتوه ته وه، نه وانته چو كيان بو به عل نه چه ماندوه ته وه]. 5 له م سه رده مه ي ئيستاش، پاشماويه ك هه يه به نيعمه ت هه لئير دراوان. 6 به لام نه گه ر به نيعمه ت بئت، ئيتر به كردار نيهه. نه گينا ئيتر نيعمه ت نيعمه ت نيهه. 7 كه واته چي؟ نه وه ي ئيسراييل هه ولى بو ده دا ده ستي نه كه وت، به لكو هه لئير دراوان ده ستيان كه وت، نه وانى ديكه ش دلره ق بوون، 8 وهك نووسراوه: [خودا روه ي خه وي قوولى داونه تي، چاوى داونه تي پي

نه بین و گوئی داونه ئی پی نه بیستن، تا کو نه مړوش. [9 داودیش ده لیت:]
 [با خوانه که یان بیته داو و ته له، کوسپ و سزا بویان. 10 با بهر چاویان
 تاریک بیت تا کو نه بین، همیشه پشتیان چه ماوه بیت.] 11 دیسان ده پرسم:
 تیا جوله که کان سامه یان کرد تا کو بکهون و هه لئه ستنه وه؟ حاشا! به لکو
 به گوناھی تهوان رزگاری بو نه ته وه کان هاته کایه وه، تا کو بیته مایه
 وروژاندنی ئیره پی گه لی ئیسراییل. 12 جا نه گه ر گوناھی تهوان ده وله مهندي
 بیت بو جیهان و دۆراندنیان ده وله مهندي بیت بو نه ته وه کان، تاخو ده بیت
 گه پرانه ویان به ته واوه تی چ ده وله مهنديیه ک له گه ل خوی بهیته؟ 13
 ته ی نه ته وه کان، قسه تان بو ده کم: شانازی به خزمه ته که مه وه ده کم،
 چونکه نیردراوم بو نه ته وه کان، 14 تا کو ئیره پی هاوړه چه له که کام بجوئیم و
 هه ندیکان رزگار بکه م، 15 چونکه ته گه ر په تکرده نه ویان ناشتوونه وه ی
 جیهان بیت، ته ی په سه ندکردنیان چی ده بیت، ته گه ر زیانه وه ی مردووان
 نه بیت؟ 16 ته گه ر به که مین به ره می هه ویره که که پیشکش کرایت پیروزه،
 ته وا هه موو هه ویره که ش پیروزه. ته گه ر په گه که پیروز بیت، ته وا لقه کایش.
 17 به لام ته گه ر هه ندیک لق پرانه وه، توش له داره که موتور به کرایت که
 زه یتوونیک کیت و به مه له ره گ و شیر ی زه یتوونه که به شدار بویت،
 18 شانازی به سه ر لقه کانه وه مه که. ته گه ر شانازی ده که یت، بزانه که تو
 په گه که هه لئا گیت، به لکو ته وه هه لئده گیت. 19 ئیر ده لئ: «لقه کان
 پرانه وه تا کو من موتور به بکریم.» 20 پاسته. تهوان له بهر بیباوهری پرانه وه،
 توش به باوهر جیگیر بویت. له خو بایی مه به، به لکو ترسه، 21 چونکه
 ته گه ر خودا به زه پی به لقه سروشتیه کاندانه یه ته وه، ته وا به زه پی به توشدا
 نایه ته وه. 22 له بهر ته وه نهر مونیانی و توندی خودا له بهر چاو بگره: توندی
 بو ته وانیه که که وتن، به لام نهر مونیانی بو تویه ته گه ر له نهر مونیانیه که ی
 جیگیر بیت، ته گینا توش ده پردر یته وه. 23 ته وانیش ته گه ر له بیباوهری
 جیگیر نه بن موتور به ده کرینه وه، چونکه خودا ده توانیت موتور به یان بکاته وه.
 24 ته گه ر تو به گویره ی سروشت له دار زه یتوونیک کیتی پرایته وه و
 به پیچه وانیه ی سروشت له دار زه یتوونیک چاک موتور به کرایت، تاخو
 چه ند زیاتر ته وانیه به گویره ی سروشت له دار زه یتوونه که ی خو یان
 موتور به ده کرین. 25 ته ی خوشک و بریان، نامه ویت ته م نه نیسه نه زان،

نه وهك خوتان به دانا بزنان: كه لله په قى به شيك له ئيسرائيل گرته وه هه تا ته واوى نه ته وه كان يينه ناوه وه. 26 به م شيوه به هه موو ئيسرائيل پرزگارى ده بيت، وهك نووسراوه: [پرزگار كه له سبيونه وه ديت، خوانه ناسى له ياقوب دوورده خاته وه. 27 ته م ش پيماني منه له گه ل ته وان كاتيك گونا هه كانيان داده مالم.] 28 به گويزه ي پيامى ئينجيل له پيناوى ئيوه دا دوژمن، به لام به گويزه ي هه لپژاردن له پيناوى باوكاندا خوشه ويستن، 29 چونكه به خشينه كانى خودا و بانگ كردنه كه ي بى په شيمانيه. 30 هه وهك چون ئيوه پيشتر گويزه ي لى خودا نه بوون، به لام ئيستا به هوى گويزه ي ل نه بوونى ته وان ئيوه بهر به زه ي كه وتن، 31 ته وانيش ئيستا گويزه ي ل نين، تاكو به و به زه ي به ي بؤ ئيوه بوو ته وانيش بهر به زه ي بكه ون. 32 خودا هه مووانى له گويزه ي ل نه بووندا به ندركد، تاكو به زه ي به هه موواندا بيته وه. (eleēsē g1653) 33 ئاى له قوولى ده و له مهندي و دانايى و زانبارى خودا! حوكه كانى له سه رووى تيگه يشته وه به و ريگا كانى له سه رووى ورد بوونه وه به. 34 [كى بيري به زدانى زانى؟ يان كى بووه راويزكارى؟] 35 [كى شتيكى پى به خشيوه تاكو پى بدرتته وه؟] 36 چونكه هه موو شته كان له ئه وه و به هوى ئه وه و بؤ ئه وه. هه تاهه تا به شكومه ندى بؤ ئه وه! ئامين. (aiōn g165)

12 بؤيه ئه ي خوشك و برايان، له بهر ميهره بانى خودا ليتان ده پاريمه وه له شتان وهك قوربانويه كى زيندوو پيشكهش بكه ن، پيروز و په سه ندركاو له لاي خودا، كه په رستنى هوشمه ندانه تانه. 2 شيوه ي ئه م دنيا به وهرمه گرن، به لكو به نويز كردنه وه ي بيران بگورين، تاكو به ليكدانه وه بتوانن ده ريخن خواستى خودا چيه، كه باش و په سه ندركاو و ته واوه. (aiōn g165) 3 به و نيعمه ته ي پيم دراوه به هه ر به كيك ده ليم كه له توتاندايه: با له نرخ بؤ خو دانان زنده پروي نه كات، به لكو له نرخانن هوشيار بيت، به و پره باوه په ي خودا به هه ر به كيكى به خشيوه. 4 وهك چون له يهك جهسته دا ئه ندامى زورمان هه يه، هه موو ئه ندامه كانيش يهك كاربان نييه، 5 ئيمش به هه مان شيوه، هه رچه نده زورين، به يه كيون له گه ل مه سيح ئه ندامى يهك جهسته ين و هه ر ئه نداميك په يوه سته به ئه ندامه كانى ديكه وه. 6 به لام به هره ي جياوا زمان هه يه، به گويزه ي ئه و نيعمه ته ي پيمان دراوه: ته گه ر كه سيك به هره ي را گه ياندى پيامى خوداى هه يه، با به گويزه ي ريژه ي باوه ر بيت؛ 7 ته گه ر

به هره ی خزمه تکردنی ههیه، با خزمه ت بکات؛ ئە گەر به هره ی فێرکردنی ههیه، با فێر بکات؛ 8 ئە گەر به هره ی هاندانی ههیه، با هانبدات؛ ئە گەر به هره ی به خشینی ههیه، با به دلفراوانیه وه بیه خشیت؛ ئە گەر به هره ی پرابه رایه تیکردنی ههیه، با به دلگه رمیه وه بیئت؛ ئە گەر به هره ی به زه یی ههیه، با به دلخوشیه وه بیئت. 9 با خوشه ویستی بئ دوو پرووی بیئت. پقتان له خراپه بیئت و به چا که وه بنووسین. 10 به خوشه ویستی برایانه به دل یه کتریتان خوشبوئی، له خوتان زیاتر پریز له یه کتری بگرن. 11 سست مه بن له دلگه رمی، له رۆح گه رم بن، خزمه تی مه سیحی خاوه ن شکۆ بکن. 12 له هیوا دلشاد بن، له ته نگانه ئارام بگرن، له نوێژکردن په یوه ست بن، 13 به شداری بکن له پپووستیه کانی گه لی پپروزی خودا، میوانداری خوشک و برا نامۆکان بکن. 14 ئە وانیه ده تانچه وسیننه وه داوای به ره که تیان بو بکن. داوای به ره که ت بکن و نه فره ت مه کهن. 15 له گه ل دلشادان دلشاد بن، بگریین له گه ل ئە وانیه ده گریین. 16 سه باره ت به یه کتری هاو بییر بن، بییر له بلندی مه که نه وه، به لکو تیکه لای پیانه زمه کان بن. خوتان به دانا مه زانن. 17 خراپه ی که س به خراپه مه ده نه وه. وریا بن له به رده می هه موو خه لک ئە وه بکن که به چاک ده زانیت. 18 به پیی تواناتان هه ول بده ن که له گه ل هه موو خه لک به ناشتی بژین. 19 خوشه ویستان، خوتان تو له مه ستین، به لکو ری به تووره یی خودا بده ن، چونکه نووسراوه: [یه زدان ده فره موئی، تو له سه ندنه وه هی منه، منم سزا ده ده م.] 20 به لام: [ئە گەر دوژمنه که ت برسی بوو نانی بده ری، ئە گەر تینووی بوو ئاوی بده ری. به مه پشکووی داگیرساو له سه ر سه ری که له که ده که ت.] 21 با خراپه نه تبه ز بیئت، به لکو به چا که خراپه به زیننه.

13 با هه موو که سیک ملکه چی ده سه لاتداره فره مانزه واکان بیئت، چونکه ده سه لات نییه له خودا وه نه بیئت، جا ئە وه ی هه یه له لایه ن خودا وه دانراوه. 2 ئیتر ئە وه ی به ره له سستی ده سه لات ده کات، به ره له سستی دانراوی خودا ده کات، به ره له سستکارانیش حوکدان به سه ر خوێان ده هینن. 3 فره مانزه وایان جی ترس نین بو چا که کاری، به لکو بو خراپه کاری. ئایا ده ته ویت له ده سه لات نه ترسیت؟ چا که بکه، ستایشی ئە وه به ده سته هینیت، 4 چونکه خزمه تکاری خودایه و بو چا که ی تو کار ده کات. به لام ئە گەر

خراپەت کرد بترسه، چونکه له خۆرا شمشیر هه لئاگریت. ئەو خزمەتکاری خودایه و به توورەبی خودا سزای خراپەکاران دەدات. 5 بۆیه پێویستە ملکه چ بن، نهک ته نهها له بهر توورەبی، به لکو له بهر وێژدانیش. 6 ههر له بهر ئەمه شه باج دەدەن، چونکه ئەوان خزمەتکاری خودان و بهردهوام له سهه ئەم کارەن. 7 مافی هه مووان بدەن: باج به خاوەن باج، سهرا نه به خاوەن سهرا نه، ترس له خاوەن ترس، رێژ به خاوەن رێژ. 8 به ههچ شتیکی قهرزاری که س مه بن، جگه له وهی یه کتریتان خۆشبوئ، چونکه ئەوهی خه لکی دیکه ی خۆشبوئ، شه ریعەتی ته وراتی هینا وه ته دی. 9 پاسپارده کانی وهک [داوینییسی مه کهن]، [مه کوژن]، [دزی مه کهن]، [چاو مه پر نه ههچ شتیکی که هی که سیکی دیکه ییت] و پاسپارده ی دیکه ش له م پاسپارده یه دا کۆده به وه: [نزیکه کهت وهک خۆت خۆشبوئ]. 10 خۆشه وستی خراپه له گه ل نزیکه که ی ناکات، بۆیه خۆشه وستی هینا نه دینی شه ریعەته. 11 جگه له وهش کاته که ده زانن، وا کاتی ئەوه یه له خه وه ستن، چونکه ئیستا رزگاریمان نزیکتره له و کاته ی باوه رمان هینا. 12 شه و له ته و او بوونه، وا رۆژ هه لدیت. با کرداری تاریکی دابکه نین و چه کی پرونا کی له بهر بکه ین. 13 با به ریزه وه ره فتار بکه ین وهک چۆن له رۆژدا ره فتار ده گریت، نهک له رابواردن و سه رخۆشی، داوینییسی و به ره لایی، ناکوکی و ئیره یی. 14 به لکو عیسای مه سیحی خاوەن شکۆ له بهر بکه ن، بیر له تێکردنی ئاره زووه کانی سروشتی دنیایی مه که نه وه.

14 ئەوهی له باوه ردا لاوازه پێشوازی لی بکه ن، به بی حوکه دانی بیروپراکان. 2 هه یه باوه ری به وه یه هه موو شتیکی بخوات، به لام ئەوهی باوه ری لاوازه ته نهها سه وزه ده خوات. 3 با بخۆر سووکایه تی به نه خۆر نه کات، نه خۆریش بخۆر تا وانبار نه کات، چونکه خودا پێشوازی لیکردووه. 4 تۆ کێی تا کو خزمه تکاری که سیکی دیکه حوکم به دیت؟ سه ره که وتن یان سه ره نه که وتی خزمه تکار له خزمه ته که یدا په یوه ندی به گه وه که یه وه هه یه، به لام سه رده که ویت، چونکه مه سیحی خاوەن شکۆ ده توائت سه ریخات. 5 که سیکی رۆژیک له رۆژیکی دیکه به پیروتر داده نیت، که سیکی دیکه هه موو رۆژیک له بهر چاو ده گریت. با هه ره که له بیروپرای خۆی دلنیا ییت. 6 ئەوهی بایه خ به رۆژ ده دات، له بهر یه زدان بایه خ یی ده دات. ئەوهی

گوشت دەخوات، لەبەر یەزدان دەیخوات، چونکە سوپاسی خودا دەکات. ئەوێش کە ناخوات، لەبەر یەزدان ناخوات و سوپاسی خودا دەکات، 7
 لەبەر ئەوەی کە سەمان بۆ خۆی نازییت، کە سەیش بۆ خۆی نامریت. 8
 لەبەر ئەوەی ئەگەر بڕین بۆ مەسیحی خاوەن شکۆ دەژین، ئەگەر بئێشمان لە پێناوی ئەو دەمرین. کەواتە بڕین یان بمرین، ئێمە هی مەسیحین. 9
 لەبەر ئەم ھۆیە مەسیح مرد و زیندوو بوو و تاکو بێتە گەرەم زیندوو و مردوو. 10
 ئیتر تۆ بۆچی خوشکت یان براکت تاوانبار دەکەیت؟ یان بۆچی سووکایەتییان پێ دەکەیت؟ چونکە ھەموومان لەبەردەم تەختی دادگایی خودا رادەووستین، 11
 چونکە نووسراوە: [یەزدان دەفەرموی: بە یگانگی خۆم، ھەموو ئەژۆیەک بۆ من چۆک دادەدات، ھەموو زمانیک دان بە خودا دەنێت.] 12
 کەواتە، ھەریەک لە ئێمە دەبێت حیسابی خۆی بداتە خودا. 13
 لەبەر ئەوە ئیتر با یەکتەری تاوانبار نەکەین، بەڵکو باشتەر ئەم پریارە بدەن: کۆسپ و تەگەرە لەبەردەم خوشک یان برا دانە نریت. 14
 بەھۆی عیساى خاوەن شکۆ دەزانم و دنیام کە ھێچ شتیک لە خۆیدا گلاو نییە، بەلام ئەگەر کەسیک بە گلاوی بزانیت، ئەو تەنھا لە لای ئەو کەسە گلاو. 15
 ئەگەر بەھۆی خۆراکەو خوشک یان براکت دلتەنگ بێت، ئیتر بەگۆرەى خوشەوێستی نازییت. بەھۆی خۆراکەو ئەو کەسە لەناو مەبە کە مەسیح لە پێناویدا مردوو. 16
 مەھیلن خەلکی بە خراپە باسی شتیک بکات کە بۆ ئێوە چاکە، 17
 چونکە پاشایەتی خودا خواردن و خواردنەو نییە، بەڵکو راستدروستی و ناشتی و خوشییە لە رۆحی پیرۆزدا. 18
 ھەرکەسیک بەم شێوەیە خزمەتی مەسیح بکات، جیگای رەزامەندی خودا دەبێت و خەلکیش متمانەى پێ دەکەن. 19
 کەواتە با تێبکۆشین لە پێناوی ئەوەی بەرەو ناشتی و بنیادنانی یەکرتمان دەبات. 20
 لە پێناوی خۆراک کاری خودا و یران مەکە. ھەموو شتەکان پاکن، بەلام خراپە ئەگەر بێتو کەسیک بە خواردنی بێتە کۆسپ بۆ کەسیکی دیکە. 21
 باشە گوشت نەخۆیت و شەراب نەخۆیت و شتیک نەکەیت بێتە ھۆکاری کەوتنی خوشکەکت یان براکت. 22
 ئەو باوەرەى ھەتە، بە لەبەردەم خودا بۆ خۆت بێت. خۆزگە دەخوارزیت بەوەى خۆی تاوانبار ناکات لەو شتەى کە پەسەندی دەکات. 23
 بەلام ئەوەى گومان بکات، ئەگەر

بخوات تاوانبار دەكریت، چونكه له باوه‌په‌وه نیه. هه‌رشتیك له باوه‌په‌وه نه‌ییت گونا‌هه.

15 به‌لام ئیمه‌ی به‌هیز له‌سه‌رمانه‌ به‌رگه‌ی كه‌موكوپری لاوازان بگرن و خۆمان رازی نه‌كه‌ین. 2 با‌هه‌ریه‌ك له‌ئیمه‌ نزیكه‌كه‌ی بۆ چا‌كه‌ رازی بكات له‌ پیناوی بێدانان. 3 ته‌نانه‌ت مه‌سیحیش بیرى له‌ خۆشپى خۆی نه‌كرده‌وه، به‌لكو‌وه‌ك نووسراوه: [جینیوی ئه‌وانه‌ی جینیوت پنده‌ده‌ن كه‌وته‌سه‌ر من]. 4 چونكه‌ هه‌رچى له‌ پینشدا نووسراوه، بۆ فیربوونی ئیمه‌ نووسراوه، تاكو به‌ دانبه‌خۆدا گرتن و هاندانی نووسراوه‌ پیرۆزه‌كان هیومان هه‌ییت. 5 با خودای دانبه‌خۆدا گرتن و هاندان له‌ تێو خۆتان ریکه‌كه‌وتنی بیروراتان بداتی به‌گۆبیره‌ی بیرى عیساى مه‌سیح، 6 تاكو به‌یه‌ك دل و به‌یه‌ك ده‌نگ ستایشی خودا بکه‌ن كه‌ باوكی عیساى مه‌سیحی په‌روه‌ردگارمانه. 7 بویه هه‌ر وه‌ك چۆن مه‌سیح پینشوازی لیکردین، ئیوه‌ش بۆ شكۆمه‌ندی خودا، پینشوازی له‌یه‌كتری بکه‌ن. 8 من پیتان ده‌لیم، مه‌سیح له‌به‌ر راستی خودا بوو به‌ خزمه‌تکاری جوله‌كه‌كان، تاكو ئه‌و به‌لینانه‌ی بۆ باوكانه‌ پینشوازی، 9 هه‌روه‌ها تاكو نه‌ته‌وه‌كان ستایشی خودا بکه‌ن له‌به‌ر به‌زیه‌كه‌ی، وه‌ك نووسراوه: [له‌به‌ر ئه‌وه‌ له‌تێو نه‌ته‌وه‌كاندا ستایشت ده‌كه‌م، گۆرانی ستایش بۆ ناوت ده‌لیم]. 10 دیسان ده‌فه‌رموی: [ئه‌ی نه‌ته‌وه‌كان، له‌گه‌ڵ گه‌لی خودا دلخۆش بن]. 11 هه‌روه‌ها: [ئه‌ی هه‌موو نه‌ته‌وه‌كان، ستایشی په‌زدان بکه‌ن! ئه‌ی هه‌موو گه‌لان، ستایشی بکه‌ن!] 12 دیسان ئیشایا ده‌لێت: [ره‌گی په‌سا ده‌رده‌كه‌ویت، ئه‌وه‌ی بۆ فه‌رمانه‌وايه‌تی نه‌ته‌وه‌كان هه‌لده‌ستیته‌وه، ئومیدی نه‌ته‌وه‌كان به‌و ده‌ییت]. 13 با خودای هیوا به‌هه‌موو خۆشی و ئاشتییه‌ك له‌ باوه‌ردا پرتان بكات، تاكو به‌هیزی رۆحی پیرۆز سه‌رپرێژ بن له‌ هیوا. 14 خوشك و برا‌كانم، خۆم دلنیام كه‌ ئیوه‌ پرن له‌ چا‌كه‌، پرن له‌ زانیاری، تواناتان هه‌یه‌ ئامۆژگاری په‌كتری بکه‌ن. 15 به‌لام ده‌رباره‌ی هه‌ندیك خال ئازایانه‌ تر بۆم نووسیون، وه‌ك به‌یادیه‌ینانه‌وه‌تان، له‌به‌ر ئه‌و نېعمه‌ته‌ی خودا پینداوم، 16 تاكو بجه‌ خزمه‌تکاری عیساى مه‌سیح بۆ نه‌ته‌وه‌كان، وه‌ك كاهین له‌ ئه‌ركی را‌گه‌یاندى مزگینى خودا، تاكو قوربانى نه‌ته‌وه‌كان په‌سه‌ندكراو ییت، به‌ رۆحی پیرۆز پیرۆزكراو ییت. 17 له‌به‌ر ئه‌وه‌ به‌هۆی عیساى مه‌سیحه‌وه‌ شانازی ده‌كه‌م به‌و كارانه‌ی كه‌ بۆ خودای

ده كه م. 18 ناويزم باسی شتيك بكم جگه له وهی مه سیح بۆ گوپرايه لبوونی
 نه ته وه كان بۆ خودا له رینگه ی منه وه نه نجای داوه، به وته و کردار، 19 به
 هیزی نیشانه و په رجوو، به هیزی رۆحی خودا. ته نانه ت له تۆرشه لیم و
 ده ورپشتی تاكو ئیلیریکوم، به ته واوی مزگینی مه سیحم را گه یاند. 20
 بۆیه ئامانجی به رزم نه وه بووه كه مزگینی بده مه نه و شوینه ی كه ناوی
 مه سیحی تیدا نه هینراوه، تاكو له سه ر بناغه ی یه کیکی دیکه بنیاد نه نیم. 21
 به لام وهك نو سراوه: [ئه وانه ی باسی ئه ویان بۆ نه کرابوو ده بین، ئه وانه ی
 نه یانیستبوو تیده گن.] 22 له بهر نه مه ش بوو چه ندین جار ریم لی ده گه را بیه
 لاتان. 23 ئیستا له م ناوچانه شوین نه ماوه ئیشی لی بكم و له بهر نه وه ی كه
 سالانیکی زۆره په رۆشم بیه لاتان، 24 ده مه وی له کاتی رۆیشتم بۆ ئیسپانیا
 سه ردانتان بكم. هیوادارم به لاتاندا ئیپه رم و بتانینم، دوا ی نه وه ی چیرم له
 بیننتان وه رگرت، نه گه ر بۆ ماوه یه کی کورتیش بی، ئومیده وارم بۆ نه ویم
 به پرئیکه ن. 25 به لام ئیستا ده چه تۆرشه لیم تاكو خزمه تی گه لی پیروزی
 خودا بكم. 26 باوه رداری مه کدۆنی و ئه خایا پینان خوش بووه هه ندیک
 به خشین بۆ هه ژاران له تیو گه لی پیروزی خودا له تۆرشه لیم کۆبکه نه وه. 27
 ئه وان به خوشییه وه بریاریان دا، له راستیشدا ئه مه ئه رکیک بوو له سه ریان،
 چونکه باوه رداره جوله که کان به ره که تی رۆحیان پیشکه ش به ناجوله که کان
 کردبوو. له بهر نه وه ئه رکی باوه رداره ناجوله که کانه که به شته ماددییه کان
 یارمه تی باوه رداره جوله که کان بده ن. 28 بۆیه، کاتیک ئه مه م ته واو کرد و
 ئه م به ره مه م بۆ مۆرکردن، له سه ر رینگام بۆ ئیسپانیا، سه ردانتان ده که م. 29
 ده زانم که بیه لاتان، به پرپی به ره که تی مه سیحه وه دیم. 30 ئیستاش نه ی
 خوشک و بریان لیتان ده پارێمه وه، له بهر عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکو
 و به خوشه ویستی رۆحی پیروز، له گه لم تیکۆشن له نوێره کان بۆ خودا له
 پیناوی من، 31 تاكو له ده ست یباوه رانی یه هودیا رزگاریم، هه روه ها تاكو
 خزمه ته که م بۆ تۆرشه لیم له لای گه لی پیروزی خودا په سه ندکراو بی، 32 بۆ
 نه وه ی به خواستی خودا به دلشادییه وه بیه لاتان و له گه لتان پشوو بده م. 33
 خودای ئاشتی له گه ل هه مووتان بی. ئامین.

16 سه باره ت به فیپی خوشکان که خزمه تکاره له کلئیسای که نخریا،
 راتانده سپیرم 2 به ناوی عیسا ی خاوه ن شکووه پیشوازی لی بکه ن، به

پښتوازيهک که شایانی خوشک و برای پروژ بیت. له هر شتيک پويستی
 پښتان بوو يارمه تي بدن، چونکه يارمه تي زور که سي دا، به منيشه وه. 3
 سلاو له پريسکيلا و ته کيلا بکن که هاو کاری منن له خزمه تکردنی عيسای
 مه سيحدا، 4 ته وانه ی له پښانو ژيانی من ژيانی خوځيان خسته مه ترسييه وه،
 ته نها من سوپاسی ته وانه نا کم، به لکو هه موو کليسا کانی ناجوله که کائيش.
 5 سلاو له و کليسا يه بکن له ماله که يانه. سلاو له ته پينه توسی خوځشه ويستم
 بکن که نوبه ره ی ناسيايه بو مه سيح. 6 سلاو له مريم بکن که زور
 پښتانه وه ماندوو بوو. 7 سلاو له ته ندر ونيکوس و يونیاسی خزمانم بکن، که
 له گه لم به ند کرابوون، ته وانه ی ديارن له ناو نيردراوان و پيش من له گه ل
 مه سيحدا بوونه ته يه ک. 8 سلاو له ته مپلياتوس بکن، که به يه کبوون
 له گه ل مه سيحی خاوه ن شکودا بووه به هاو پرييه کی خوځشه ويستم. 9 سلاو
 له ثورباتوس بکن که هاو کارمانه له خزمه تکردنی مه سيحدا، ههروه ها
 ستاخيسی خوځشه ويستم. 10 سلاو له ته پيله س بکن، ته وه ی که دلسوژی
 خو ی بو مه سيح سه لماند. سلاو له مالی ته رستوبولس بکن. 11 سلاو
 له هيروديوونی خزمم بکن. سلاو له وانه بکن که له مالی نيرگردا له گه ل
 مه سيحی خاوه ن شکودا بوونه ته يه ک. 12 سلاو له خوشکان تريفينا و
 تريفوسا بکن، که له پښاوی مه سيحی خاوه ن شکودا ماندوو ده بن.
 سلاو له په رسيسی خوشکی خوځشه ويست بکن، که له پښاوی مه سيحی
 خاوه ن شکودا زور ماندوو ده بیت. 13 سلاو له پروفوس بکن که به
 يه کبوون له گه ل مه سيحی خاوه ن شکودا هه ليردراوه، ههروه ها له دايکی
 که وه ک دايکه. 14 سلاو بکن له ته سينکريتوس، فليگون، هه رمه س،
 په تروباس، هرما س و ته و خوشک و برايانه ی له گه ل يانن. 15 سلاو بکن له
 فيلولوگوس و جوليا، نيريوس و خوشکه که ی و توله مپاس و هه موو ته و
 خه لکه پروزه ی خودا که له گه ل يانن. 16 به ماچی پروژ سلاو له يه کتری
 بکن. هه موو کليسا کانی مه سيح سلاوتان لیده کن. 17 ته ی خوشک
 و برايان، لیتان ده پاريمه وه، تاگاتان له وانه بیت که نا کوکی و کو سپ
 ده نينه وه، به پيچه وانه ی ته و فترکردنه ی فیری بوون. لیبان دوور بکه ونه وه.
 18 ته و که سانه ی به م شيويه ن خزمه تي مه سيحی خاوه ن شکومان نا کن،
 به لکو خزمه تي سکی خوځيان ده کن، به قسه ی خوځش و زمانلووسی دلی

ساکاره کان هه لده خه له تینن. 19 ههروه ها هه والی ملکه چیتان بو خودا به هه مووان گه بشتووه، بویه پیتان دنجوشم، به لام ده مه ویت له چا که دانا بن وله خراپه بیبهری بن. 20 خودای ناشتی به م زووانه شه پتان له ژیر پیتان پان ده کاته وه. با نیعمه تی عیسای خاوه ن شکومان له گه لئان بیت. 21 تیموساوسی هاوکارم سلاوتان لیده کات، ههروه ها لوکیوس و یاسون و سوسپاتهری خزمانم. 22 من، تهرتیوس، نووسهری ته م نامه یه م، به ناوی عیسای خاوه ن شکووه سلاوتان لیده که م. 23 گایوس که خانه خوئی من و هه موو کلیسایه سلاوتان لیده کات. ته راستوسی خه زنه داری شار و کوارتوسی برا سلاوتان لیده که ن. 24 با نیعمه تی عیسای مه سیحی خاوه ن شکومان له گه ل هه مووتان بیت. ثامین. 25 شکومه ندی بو ته و خودایه ی که توانای هه یه بتانچه سپینیت به گویره ی مزگینیه که م و چاردانی عیسای مه سیح، به گویره ی ناشکرا کردنی ته و نهینیه ی له کاته ته زه لبیه کانه وه به شاراوه پی ما بووه وه، (aiōnios g166) 26 به لام ئیستا له ریگه ی نووسراوی پیغه مبه رانه وه، به گویره ی پاسپارده ی خودای هه میشه پی، ناشکرا و زانراو بووه تا کو هه موو نه ته وه کان باوه ر به خودا بهین و گویرایه لی بن، (aiōnios g166) 27 هه تاهه تایه شکومه ندی بو تاقه خودای دانا، به هوئی عیسای مه سیحه وه! ثامین. (aiōn g165)

یەكەم كۆرنسۆس

1 لە پۇلس، بانگكراو لەسەر خواستی خودا، تاكو بئیت بە نیردراوی عیسی مەسیح، ھەر و ھا لە سۆستانیسی برامانەو، 2 بۆ كلیسای خودا لە شاری كۆرنسۆس، ئەوانەى بە یەكبوون لەگەڵ عیسی مەسیح پیرۆزكراون و بانگكراون بۆ پیرۆزبوون، لەگەڵ ئەوانەى لە ھەموو شوپنیکدا بە ناوی عیسی مەسیحی خاوەن شكۆمانەو نزا دەكەن، كە گەرەى ئیئە و ئەوانیشە:

3 با نیعمەت و ناشتی لە خودای باوكان و عیسی مەسیحی خاوەن شكۆو لەگەڵتان بێت. 4 بەھۆی ئیئەو ھەمیشە سوپاسی خودام دەكەم، بۆ ئەو نیعمەتەى خودا كە بەھۆی عیسی مەسیحەو پێتان دراو. 5 بە یەكبوون لەگەڵ ئەودا لە ھەموو بواریكەو دەولەمەند بوون، لە ھەموو وتە و زانیك. 6 خودا بەو شیئەى شایەتی ئیئە بۆ مەسیح لە ئیئەدا دەچەسپینیت. 7 بۆیە لە ھیچ بەھەرەى كەموكۆریتان نییە، لە كاتیكدا بە پەرۆشەو چاوەروانی دەرکەوتنى عیسی مەسیحی پەروردگارمان. 8 ئەو ھەتتا كۆتایی دەتانیاندا سپینیت، تاكو لە رۆژی عیسی مەسیحی پەروردگارماندا بئى گەبى بن. 9 خودا بەو ھەرفایە، ئەو ھى بانگی كردن بۆ پێكەو ژیان لەگەڵ كۆرەكەى، عیسی مەسیحی خاوەن شكۆمان. 10 ئەى خوشكان و برایان، بە ناوی عیسی مەسیحی خاوەن شكۆمان لیتان دەپارێمەو كە ھەمووتان یەك ھەلوئست بن، دووبەرەكى لەتوانتاندا نەبێت، بەلكو ھەمووتان یەك بىر و پراتان ھەبێت. 11 خوشك و برایانم، مالى خلوئى ھەوالیان داى كە ناكۆكى لەتوانتاندا ھەبە. 12 مەبەستم ئەمەبە: یەكێگان دەلێت: «من ھى پۇلس»، یەكێكى دیکە: «من ھى ئەپۇلوسم»، یان «من ھى پەترۇسم»، یان «من ھى مەسیحەم». 13 ئایا مەسیح بەشكراو؟ یان پۇلس لە پیناوتاندا لە خاچ دراو؟ یان بە ناوی پۇلس لە ئاوەل كیشران؟ 14 سوپاس بۆ خودا كە ستانم لە ئاوەل كیشا، كریسپۆس و گایۇس نەبێت، 15 نەو ھەك یەكێك بلیت بە ناوی منەو لە ئاوەل كیشراو. 16 ھەر و ھا ستیفاناس و خاوخیزانەكەم لە ئاوەل كیشا، جگە لەمانە نازانم كەسى دیکەم لە ئاوەل كیشا، 17 چونكە مەسیح نەیناردووم بۆ ئەو ھەل كیشان، بەلكو بۆ مزگیندان، ئەمەش نەك بە دانایی و قسەى زبیرەكانە، نەو ھەك ھیزی خاچى مەسیح پووجەل بێتەو. 18 پەيامى خاچ بۆ لەناوچوان گىلا یەتیئە،

به لّام بۆ ئيمه ي پرزگار بووان هيژي خودايه . 19 له بهر ئه وه ي نووسراوه :
 [دانا ي دانا كان له ناوده به م، تيگه يشتي تيگه يشتوان به لاوه ده تيم .] 20
 كوا دانا؟ كوا ماموستاي ته ورات؟ كوا كه سي به ده موزاري ئه م دنيايه؟
 تايا خودا دانا ي ئه م جيهانه ي نه كر دووه ته گيلايه تي؟ (aiōn g165) 21 خودا
 به دانا ي خوي، مه به ستي بوو كه خه لك بيناسيت، نه ك له ريگه ي
 دانا ي جيهانه وه، به لكو خودا ويستي له ريگه ي مزگينيه وه باوه رداران
 پرزگار بكات، ئه و مزگينيه ي خه لكاتيگ به گيلايه تي ده زانن . 22 جوله كه
 داواي نيشانه ده كهن و يوناني هه ولى دانا ي ده ده ن، 23 به لّام ئيمه مه سيحي
 له خاچدراو چارده ده ين، بۆ جوله كه كوسپه و بۆ نه ته وه كان گيلايه تيه، 24
 به لّام بۆ بانگكراوان، جوله كه و ناجوله كه، مه سيح هيژ و دانا ي خودايه، 25
 چونكه گيلايه تي خودا له دانا ي مرؤف داناره و لاوازي خودا له به هيژي
 مرؤف به هيژتره . 26 ئه ي خوشك و برايان، بيربكه نه وه چۆن بوون كاتيگ
 خودا بانگي كردن. به يي پئوانه مرؤبيه كان كه متان دانا بوون، ههروه ها
 كه م كه ستان توانادار و له بنه ماله ي ناودار بوون . 27 به لّام خودا ته وانه ي
 هه لئارد كه به لاي جيهانه وه گيلن، تاكو دانا كان شه رمه زار بن، لاوازه كان
 هه لئارد تاكو به هيژه كان شه رمه زار بن . 28 خودا پايه زمه كان جيهان و
 رق ليبووه وه و ته وانه ي هه لئارد كه هيچ نه بوون، تاكو ته وانه له ناو ببات
 كه خويان به شت ده زانن، 29 بۆ ئه وه ي هيچ مرؤفيگ له به رده م خودا
 شانازي نه كات . 30 به لّام ئيوه به هوي خوداوه له گه ل عيساي مه سيحدا
 بوونه يه ك، كه خودا بۆ ئيمه ي كرد به دانا ي و راستودروستي و پرورز كردن
 و كرپنه وه، 31 تاكو وه ك ئه وه ي نووسراوه : [ئه وه ي شانازي ده كات، با
 شانازي به يه زدانه وه بكات.]

2 ئه ي خوشك و برايان، منيش كاتيگ هاتمه لاتان، به قسه ي گه وره
 يان دانا ي نه هاتم شايه تي خودا رابگه يه نم، 2 چونكه بريارم دا له تيو تاندا
 هه موو شتيگ له بير بكه م، بيجگه له عيساي مه سيح، ئه ويش به له خاچ
 دراوي . 3 منيش به لاوازي و ترس و له رزيكي زوره وه له لاتان بووم . 4
 كاتيگ مزگيني و وتارم پنده دان، قسه ي دانا يانه و قابلكه رم به كار نه ده هينا،
 به لكو پشتم به به لگه ي هيژي رؤحي پرورز ده به ست، 5 تاكو باوه رتان به
 دانا ي مرؤف نه ييت، به لكو باوه رتان به هيژي خودا هه ييت . 6 ئيمه له تيو

پئگه‌یشتواندا به دانایی ده‌دوین، داناییه‌ک که نه له دنیاوه‌یه و نه له ده‌سه‌لاتدارانی ئەم دنیاوه، که له ناوده‌چن. (aiōn g165) 7 به‌لکو باسی دانایی خودا ده‌که‌ین که نه‌پنیه، شاراوه بوو، ئەوهی خودا له ئەزله‌وه بو شکی ئییه‌ی داناوه. (aiōn g165) 8 هیچ کام له ده‌سه‌لاتدارانی ئەم دنیاوه تیئه‌گه‌یشتن، چونکه‌ ته‌گه‌ر تیگه‌یشتنایه، مه‌سیحی خاوه‌ن شکویان له خاچ نه‌ده‌دا. (aiōn g165) 9 به‌لکو وه‌ک نووسراوه: [ئەوهی هیچ چاویک نه‌بینیوه، هیچ گوئیه‌ک نه‌بیستوه و به‌بیری هیچ مرۆفیکدا نه‌هاتوه، ئەوهی خودا تاماده‌ی کردوه بو‌ئه‌وانه‌ی خویشیان ده‌ویت.]

10 به‌لام خودا به‌هوی رۆحی خوی بۆ ئاشکرا کردین. رۆحی پیروز له هه‌موو شتیک ده‌کوئیته‌وه، ته‌نانه‌ت له قوولایی ناخی خوداش ده‌کوئیته‌وه.

11 چ مرۆفیک ده‌زانیت مرۆف چی تیدایه، جگه‌ له رۆحی مرۆف که له‌ناویدایه؟ به‌م شیوه‌یه که‌س نازانیت خودا چی تیدایه رۆحی خودا نه‌یت.

12 ئییه‌ش رۆحی جیهايمان وهرنه‌گرتوه، به‌لکو ئەو رۆحه‌ی له خوداوه‌یه، تا‌کو له‌و شتانه‌ی تیگه‌ین که خودا به‌خۆرای پی به‌خشیوین. 13 ئەوهی باسی ده‌که‌ین له دانایی مرۆفه‌وه نه‌هاتوه، به‌لکو له‌فیرکردنی رۆحه‌وه هاتوه، به‌م شیوه‌یه‌ فیرکردنی رۆحی بۆ که‌سانی رۆحانی لیکه‌درینه‌وه. 14 به‌لام که‌سی سروشتی ئەوهی هی رۆحی خودایه وهرینا‌گرت، چونکه له‌لای ئەو گیلایه‌تییه و نایانزانیته، چونکه به‌رۆح جیا ده‌کرینه‌وه. 15 که‌سی رۆحانی هه‌موو شتیک هه‌له‌سه‌نگینیت، که‌چی که‌س ناتوانیت ئەو هه‌لبسه‌نگینیت. 16 [کی بیری یه‌زدانی زانی، کی فیری ده‌کات؟] به‌لام ئییه بیری مه‌سیحمان هه‌یه.

3 خوشکان، برابان، کاتیک من قسه‌م له‌گه‌ل کردن، نه‌متوانی ئیوه وه‌ک ئەوانه‌ دابنیم که به‌رئینایی رۆحی پیروز ده‌ژین، به‌لکو وه‌ک ئەوانه‌ی که هیشتا دنیاين، هه‌روه‌ک مندالی ساوا بن له‌خانه‌واده‌ی مه‌سیحدا. 2 شیرم پیداون نه‌ک خواردن، چونکه هیشتا نه‌تانه‌توانی، ئیستاش ناتوان. 3 ئیوه هیشتا دنیاين. که ئیره‌ی و نا‌کوکی له‌تیوانتاند هه‌یت، ئایا دنیاين نین و ته‌نها وه‌ک مرۆف نازین؟ 4 چونکه کاتیک یه‌کیک ده‌لیت: «من هی پۆلسم»، ئەوهی دیکه: «من هی ئەپۆلوسم»، ئایا وه‌ک خه‌لکی دیکه‌ نین؟ 5 ئەپۆلوس چیه؟ پۆلوس چیه؟ ته‌نها خزمه‌تکارن که له‌رێگه‌ی ئەوانه‌وه باوه‌رتان

هیناوه، ههروهک چۆن مهسیحی خاوهن شکۆ به ههریهکیکی داوه. 6 من چاندم و ئهپۆلۆس ئاوی دا، بهلام خودا بوو گهشهی پیکرد. 7 ئیتر نه تۆچین گرنکه و نه ئاودیر، بهلکوتهنبا خودا گرنکه که گهشهی پنی دهکات. 8 تۆچین و ئاودیر یهکن، ههریهکه بهگۆیرهی ماندووو بوونی خۆی کرینی خۆی وهرده گریت. 9 جائیه هاوکاری خوداین، ئیوهش پیکگی خودا و خانووی خودان. 10 بهگۆیرهی ئه و نیعمهتهی خودا پیدام، وهک ئه ندراریکی دانا بناغم دارشت و یهکیکی دیکه لهسهری بنیاد دهئیت. بهلام با ههریهکه ئاگاداریت چۆن لهسهری بنیاد دهئیت. 11 کس ناتوانیت بناغهیهکی دیکه دابنیت له پال ئهوهی دانراوه، که عیسی مهسیحه. 12 بهلام تهگر ههکهسیک لهسهر ئه و بناغهیه به زیر، زیو، بهردی گرانبهها، دار، پووش یان کا، بنیاد بنیت، 13 کارهکی دهرده کهویت، چونکه رۆژی لپرسینهوه ئاشکرای دهکات، له بهر ئهوهی به ئاگر ئاشکرا ده کریت و ئاگر چۆنیهتی کاری ههکهسیک دهرده خات. 14 تهگر کاری یهکیکی بمینتهوه که لهسهری بنیادی ناوه، ئه و پاداشت وهرده گریت. 15 تهگر کاری یهکیک سووتا، ئه و ههچهنده بنیادنه که زیانی پنی دهکات، بهلام بزگاری دهئیت، وهک یهکیک له ناو ئاگر ههلائیت. 16 ئایا نازانن ئیوه په رستگای خودان و رۆحی خوداتان تیدا نیشه جیه؟ 17 تهگر یهکیک په رستگای خودا ویران بکات، خودا ویرانی دهکات، چونکه په رستگای خودا پیرۆزه، ئیوه ئه و په رستگایه. 18 با کس خۆی هه لئه خه له ئینیت. تهگر یهکیک له ئیوتان خۆی به دانای ئه م دنیا به ده زانیت، با بیته گیل تا کو به راستی بیته دانا. (aiōn g165) 19 دانایی ئه م جیهانه له لای خودا پیلایه تیه، له بهر ئهوهی نووسراوه: [ئه و دانا کان به فیلبازی خۆیانه وه ده گریت]. 20 ههروهها: [یه زدان بیر کردنه وهی دانا کان ده زانیت که پووجه]. 21 که واته، با کس شانازی به مروفه وه نهکات! چونکه هه موو شتیک هی ئیوهیه، 22 پۆلس یان ئه پۆلۆس یا خود په ترۆس، جیهان یان ژیان یان مردن، شته کانی ئیستا یا خود داهاتوو، هه موو شتیک هی ئیوهیه، 23 ئیوهش هی مهسیحن، مهسیحیش هی خودایه.

4 بهم شیوهیه با خه لک به خزمه تکاری مهسیح و سه رکاری نهینیه کانی خودامان دابنن. 2 جا ئه وهی له سه رکاران داوا ده کریت ئه وهیه که متمانه پنی

بسه لمینن. 3 به لاهمه وه گرننگ نییه ته گهر ئیوه یان ههر داد گایه کی مرؤفانه
 حوکم بدات، به لام من حوکم به سهر خۆمدا ناده م. 4 هیچ که موکوپیه ک
 له خۆمدا نابینم، به لام به مه ییتاوان نه بووم، به لکو مه سیحی خاوه ن شکۆیه
 لیپییچینه وه م له گهل ده کات. 5 که واته پێشوه خت حوکم به سهر هیچ شتی کدا
 مه ده ن، هه تا مه سیحی خاوه ن شکۆ دیته وه. ته وه داهاتوودا پروونا کی
 ده خاته سهر ته و شتانه ی که ئیستا له تاریکیدا شار دراوه ته وه و نیازی
 دل ده رده خات. ته وسا ههر یه کییک له لایه ن خودا وه ستایش ده کریت.
 6 خوشکان، برایان، ئیستا له پیناوی ئیوه دا خۆم و ته پۆلۆسم له م شتانه دا
 کرده نمونه، تا کو له ئیوه وه فیرین: «زیده پۆلی مه کن له وانیه نووسراون.»
 ئینجا که س خۆی به یه کییک هه لئه کی شیت له سهر ته وه ی دیکه. 7 کی تو
 جیا ده کاته وه؟ چیت هه یه وه رته گرتییت؟ ته گهر وه رتگر تو وه، بو شانازی
 ده که یه وه ک وه رته گرتییت؟ 8 وا تیر بوون! وا ده وه مند بوون! به بی
 ئیوه بوونه پاشا! خۆزگه ئیوه به راستی پاشا بوونایه ته وسا له گه لتان به شداری
 حوکم پانیمان ده کرد! 9 چونکه وا بزاتم خودا ئیوه ی نیردراوی له دوا وه ی
 که ژاوه ده رخست، وه ک ته وه ی حوکمی مردنمان به سهر دا دراییت،
 چونکه بووینه نمایشی جیهان و فریشته و خه لک. 10 له پیناوی مه سیحدا
 ئیوه به گیل سهر ده کریین، به لام ئیوه به هۆی مه سیحه وه به ژیر سهر ده کریین!
 ئیوه لاوازین و ئیوه به هیژن! ئیوه شکۆ دارن و ئیوه سوو کین! 11 هه تا ئیستا
 برسی و تینوو و پرووتین، لیدان و بی لانه بی ده چیرین. 12 به ده ستی خۆمان
 ئیش ده که یه و ماندوو ده بین. جنیومان پیده دریت و داوا ی به ره که کت
 ده که یه، ده چه وسینر ئینه وه و به رگه ده گرن. 13 بوختانمان بو هه لده به ستن و
 نه رمی ده نوینین. هه تا ئیستا وه ک زبلی جیهان و پاشما وه ی هه موو شتی کان لی
 هاتوو ه. 14 ته مانه نانوسم تا کو شه رمه زارتان بکه م، به لکو وه ک پۆله
 خۆشه و یسته کاتم تا گادارتان ده که مه وه. 15 ته نانه ت ته گهر ده هه زار که س
 له تیو با وه پداران سهر به رشتیارتان بن، به لام چه ندین باوگان نییه، چونکه له
 ریگه ی په یامی ئینجیله وه من بووم به باوگان، له ته نجامدانی ته و کاره ی که
 عیسا ی مه سیح کردی. 16 جا تکاتان لی ده که م، لاسایی من بکه نه وه.
 17 له بهر ته م هۆیه تیمۆساوسم نارد بو لاتان، که کوپی خۆشه و یستمه و
 دلۆزه بو یه زدان. تیمۆساوس ته و ریگایه تان به بیر ده هیئیته وه که من به

یەکیبون لە گەل عیسی مەسیح پەپرهوی دەگەم، هەر وەک لە هەموو شوێن و کلیسایەک خەلکی فێر دەگەم. 18 هەندیک کەس لووتبەرزیبون، بە گومانی ئەوێ من نایەم بۆ لاتان 19 بەلام ئەگەر عیسی خاوەن شکو خواستی لەسەر بێت بە پەلە دیمە لاتان، ئەوسا ئەک قسەکانی ئەو لووتبەرزانە دەزانم بەلکو تواناشیان، 20 چونکە پاشایەتی خودا بە قسە نییە، بەلکو بە هیژە. 21 چیتان دەوی؟ بە دار بچە لاتان یاخود بە خۆشەویستی و رۆحی دلتەرمی؟

5 لە راستیدا دەنگۆی ئەو هەیه کە داوینپرسی لەتو ئیویدا هەیه، جۆرە داوینپرسییەک کە لەتو بپەرستەکانیدا نییە: پیاو لەگەل باوەژنی دەژیت! 2 ئیوێش لووتبەرزن! باشتەر نەبوو ماتهمدار بن و ئەو کەسەش کە ئەم کارە کردوو لە خۆتانی دوور بچەنەو؟ 3 هەرچەندە بە جەستە لەلاتان نیم، بەلام بە رۆح ئامادەم. وا ئەو کەسەم حوکم داوە کە ئەمە ی کردوو، وەک ئەوێ لەوێ ئامادەبووم: 4 بە ناوی عیسی مەسیحی خاوەن شکو، ئیوێ و رۆحی من لەگەل هیژی مەسیح کۆدەبنەو، 5 ئەم کەسە دەبێت بدریتە دەست شەیتان تاکو سروشتی دنیایی بفرۆشێت، بۆ ئەوێ رۆحەکە ی لە رۆژی یەزداندا رزگاری بێت. 6 شانازیکردنتان باش نییە. ئایا نازان هەویرترشیکی بچووک هەموو هەویرە کە هەلدینیت؟ 7 خۆتان لە هەویرترشی کۆن پاک بکەنەو، تاکو ببنە هەویرتیکی نوێ، چونکە ئیوێ بە راستی فەتیرەن. لەبەر ئەوێ مەسیحی بەرخی پەسخەمان سەرپرەرا. 8 کەواتە با جەژن بگێڕین، ئەک بە هەویرترشی بەسەرچوو کە هەویرترشی کینە و خراپەیه، بەلکو بە فەتیرە ی بۆ دوور ووی و راستی. 9 من پێشتر لە نامەکە ی دیکەم بۆم نووسین تیکەل بە داوینپرسیان مەن، 10 مەبەستم لە داوینپرسی و چاوچنۆک و تالانکەر و بپەرستانی ئەم جیهانە نییە، ئەگینا ناچار دەبوون لەم جیهانە بچنە دەرەو. 11 بەلام ئیستا بۆتان دەنووسم تیکەلی یەکیک مەن بە خوشک یان برا ناودەبردیت و داوینپرسیە یان چاوچنۆکە یاخود بپەرستە و بوختانکەرە یان سەرخۆشە و تالانکەرە. نائیش لەگەل کەسی ئاوا مەخۆن. 12 بە من چی ئەو بیباوەرانی دەرهوێ کلیسا حوکم بەم؟ ئایا ئیوێ ئەوانە ی ناوهوێ کلیسا حوکم نادن؟ 13 ئەوانە ی دەرهوێ کلیسا خودا حوکمیان دەدات. [خراپە کار لەتو خۆتان دوور بچەنەو.]

6 که یه کیگان سکالایه کی له یه کیکی دیکه هه بوو، چون ده ویری کیشه که ی بیاته لای بیباوه پان بو ته وهی ته وان حوکی بو بدن و لای گه لی پیروزی خودا نه بیته؟ 2 ئایا نازانن گه لی خودا جیهان حوکم ده ده ن؟ ته گه ر بیوه حوکم به سه ر جیهاندا بدن، ئایا شایسته نین حوکم به سه ر بچو و کترین شتدا بدن؟ 3 ئایا نازانن بیه حوکم به سه ر فریشته کانددا ده ده ن؟ چه نده زیاتر حوکم به سه ر شته کانی ته م ژیا نه ده ده ن؟ 4 جا ته گه ر له ژیا نی پرژانه دا کیشه تان هه بیته، ئایا ده بیه نه لای دادوهری بیباوه ر که کلپسا په سه ندیان ناکه ن؟ 5 من ته مه ده لیم بو ته وهی شه رم بکه ن. ئایا یه کیکی دانانان تیدا نییه بتوانیته دادوهری له تیو بریا نی بکات؟ 6 به لام برا برای خو ی بو دادگا ده بات، له به رده م بیباوه پان ته مه ده کات! 7 له راستیدا شوره بیه بوتان له تیوتاندا سکالا له یه کتر بکه ن. با شتر نه بوو زور لیکراو بن؟ با شتر نه بوو فیلیکراو بن؟ 8 به لام بیوه زور داری و فیلی ده کهن، ته نانه ت له خوشک و بریا نیشتان! 9 ئایا بیوه نازانن که زور داران نابنه میراتگری شانینی خودا؟ هه لمه خه له تین. نه به ره لا و نه به ره رست، نه داوینپیس و نه ها وره گه زباز، 10 نه دز و نه چاوچنوک، نه سه رخوش و نه جینیو فروش و نه تالانکه ر، نابنه میراتگری شانینی خودا. 11 جا هه ندینگان به م شیویه بوون. به لام شو رانه وه و پیروز کران و بیتاوان کران به ناوی عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکو و رو حی خودا مان. 12 «هه موو شتیک بو من دروسته،» به لام هه موو شتیک سوو ده خش نییه. «هه موو شتیک بو من دروسته،» به لام هیچ شتیک به سه رمدا زال نایته. 13 «خواردن بو ورگه و ورگیش بو خواردن،» که چی خودا هه ردووکیان له ناوده بات. به لام جه سته بو داوینپیس نییه، به لکو بو مه سیحی خاوه ن شکویه و مه سیحیش بو جه سته یه. 14 خوداش مه سیحی خاوه ن شکوی هه ستانده وه و به هیزی خو ی بیه ش هه لده ستینیتته وه. 15 ئایا نازانن له شتان ته ندای جه سته ی مه سیحه؟ ئایا ته ندای جه سته ی مه سیح بکه مه ته ندای له شفروشیک؟ نه خیر! 16 یا خود نازانن ته وهی خو ی به له شفروشیکه وه نووساندو وه، له گه لی بووه ته یه ک جه سته؟ چونکه ده فهرمو ی: [هه ردووکیان ده بنه یه ک جه سته.] 17 به لام ته وهی له گه ل عیسا ی خاوه ن شکویه کبگریته، له گه لی ده بی به یه ک رو ح. 18 له داوینپیس پابکه ن. هه ر گونا هیک مرو ف بیکات،

له دەر وهی جهستهیه، به لام ته وهی داوینپسی ده کات ته واه دژی جهستهی خوی گونا ده کات. 19 یاخود نازان که له شتان پرستگای رۆحی پرۆزه که له ئیوه دایه و له لایه ن خوداوهیه هه تانه؟ ئیوه ش هی خۆتان نین، 20 چونکه ئیوه به نرخیک کراون. جا به له شتان ستایشی خودا بکن.

7 سه بارهت به و شتانهی که بو متان نووسیوه: «باشه بو پیاو ژن نه هیئت»، 2 به لام له بهر داوینپسی، با ههر پیاوینک ژنی خوی هه بیئت و ههر ژنییک میردی خوی هه بیئت. 3 میرد له سه ریه تی ئه رکی سه رشانی بو ژنه که ی به جیگه یه نیئت، ههروه ها ژنیش بو میرد. 4 ژن ده سه لاتی به سه ر له شی خۆیدا نییه، به لکو هی میرده که یه تی. ههروه ها میردیش ده سه لاتی به سه ر له شی خۆیدا نییه، به لکو هی ژنه که یه تی. 5 خۆتان له یه کتری بیبهش مه کن، مه گه ر به ریگه وتن بو ماوه یه ک تا کو بو نویر کردن ده ست به تال بن و دواتر بگه رینه وه بو ژبانی ئاسایی ژن و میردایه تی، نه وه ک به هوی به سه ر خۆدا زالنه بووتانه وه شه بیان تاقیتان بکاته وه. 6 به لام ته مه ی ده یلیم، وه ک ریگادانه نه ک فه رمان. 7 هیوادارم هه موو خه لک وه ک من بن، به لام هه ریه که له لایه ن خوداوه به هره ی خوی هه یه، هی یه کییک ئاوایه و ته وه ی دیکه ش ئاوا. 8 به لام ته وانه ی هاوسه رگیریان نه کردوو و بیوه ژنایش، بییان ده یلیم: بویان باشه ته گه ر وه ک من بیینه وه. 9 به لام ته گه ر خۆیان رانه گرت، با هاوسه رگیری بکن، چونکه هاوسه رگیری له گرگرتن باشتره. 10 به لام بو هاوسه ران، رایانده سپیرم، من نیم به لکو مه سیحی بالاده ست رایانده سپیرت: با ژن له میرده که ی جیا نه بیته وه، 11 به لام ته گه ر لی جیا بووه وه، با بی میرد بیئیه وه یان میرده که ی ئاشت بکاته وه. میردیش با ژنه که ی ته لاق نه دات. 12 ته وانی دیکه من بییان ده یلیم نه ک مه سیحی بالاده ست: ته گه ر بریه ک ژنیکی بیباوه ری هه بوو، ژنه ش پازی بوو له گه لیدا بریئت، با ته لاق نه دات. 13 ته گه ر ژنییک میردنیکی بیباوه ری هه بوو، میرده که پازی بوو له گه لیدا بریئت، با ژنه که لی جیا نه بیته وه، 14 چونکه میرده بیباوه ره که له ژندا پرۆزکراوه و ژنی بیباوه ر له پیاودا پرۆزکراوه، ته گینا مندالتان گلاوه، به لام ئیستا پرۆزه. 15 به لام ته گه ر بیباوه ره که خوی جیا کرده وه، با جیا بیته وه. له باری ئاوادا برا که یان خوشکه که نه به ستراره ته وه، به لکو خودا بو ئاشتی بانگی کردووین، 16

چونکه ئەى ژن چۆن دەزانی ئاخۆ مێرده کەت پرزگار دە کەیت؟ یان ئەى مێرد چۆن دەزانی ئاخۆ ژنە کەت پرزگار دە کەیت؟ 17 لە گەڵ ئەووە شادا، با ھەر یەکیک بە پێی ئەو بە شەى مەسیحى خاوەن شکۆ پێیداو و بەو شیوەیەى کە خودا بانگی کردووە بژیت، لە ھەموو کلێساکان ئاوا فرمان دە دەم. 18 ئەوێ بە خەتەنە کراوی بانگکراو، با نە پێتەو خەتەنە نە کراو. ئەو ش بە خەتەنە نە کراوی بانگکراو، با خەتەنە نە کات. 19 خەتەنە کەردن ھېچ نییە، خەتەنە نە کەردنیش ھېچ نییە، بە لکو جیئە جیکردنی راسپاردە کانی خودا گرنگە. 20 با ھەر یەکیک لەو بارو دۆخەدا بمیئیتەو کە تێیدا بوو کاتیک خودا بانگی کردووە. 21 ئایا بە کۆیلەى بانگکرایت؟ گوێی مە دەری. بە لām ئە گەر توانیت ئازاد بیت، بیکە، 22 چونکە ئەوێ کۆیلە بوو کاتیک یەزدان بانگی کردووە ئەو دە پێتە ئازاد کراوی یەزدان. بە ھەمان شیوە ئەو شى کە ئازاد بوو، کاتیک بانگکراو ئەو دە پێتە کۆیلەى مەسیح. 23 عیو بە نرخیک کراون، مە بنە کۆیلەى خە لک. 24 خوشکان، برایان، با ھەر کە سیک بەو شیوەیە لە گەڵ خودا بمیئیتەو کە تێیدا بوو لەو کاتەى بانگکراو. 25 دەربارەى کچان و کوران، ھېچ فەرمانیکم لە مەسیحى بالادەستەو نییە، بە لām من بۆ چوونی خۆمتان پێ دە لیم وەک یەکیک یەزدان بە زەینى پێدا ھا تیبیتەو کە جیئ متمانە بیت. 26 وازنام، لە بەر ئەم تەنگانەى ئیستا، باشە بۆ مروف ئاوا بمیئیتەو. 27 ئایا تۆ بە ژنەو بە سترایتەو؟ داواى جیابوونەو مە کە. ئایا تۆ بە ژنەو نە بە سترایتەو؟ داواى ژن مە کە. 28 بە لām ئە گەر ژن بەینیت گوناھت نە کردووە، ئە گەر پاکیزە ش مێرد بکات گوناھى نە کردووە. بە لām ئەوانە لەم ژبانەدا تووشى کیشە و گرفت دە بن، جا من دە مەوئ تووشتان نە کەم. 29 خوشکان، برایان، ئە مە دە لیم: کاتمان کە مە، لە مەودوا ئەوانەى ژنیان ھە یە دە پێت بە جۆرئیک بژین وە کو ئەوێ کە نە یانبیت، 30 ئەوانەى دە گرین وە ک نە گرین، ئەوانەى شادن وە ک شاد نە بن، ئەوانەى دە کپن وە ک مولکچان نە پێت، 31 ئەوانەى جیھان بە کار دە ھینن وە ک ھەر بە کار نە ھینن، چونکە وینەى ئەم جیھانە روو و نە مانە. 32 جا دە مەوئ عیو بێ خەم بن. ئەوێ ژنی نە ھیناوە با یەخ بە کاروبارى پەرەردگار دە دات، چۆن پەرەردگار پازى بکات. 33 بە لām ھاوسەردار با یەخ بە کاروبارى جیھان دە دات،

چۆن ژنه كەي رازي بكات. 34 ئەو كارايە دلى بەشكراوه. ژنى بى مېرد و پاكيزە گزنگى بە كاروبارى پەروەردگار دەدەن، چۆن دەتوانىت جەستە و پړوحي خۆى بۆ يەزدان تەرخان بكات. بەلام شوو كړدوو بايەخ بە كاروبارى جيهان دەدات، چۆن مېرد رازي بكات. 35 ئەمە بۆ چا كەتان دەلیم، ئەك تووشى كۆتیکان بكەم، بەلكو بۆرېز و تەرخانكراويه بۆ مەسيحى خاوهن شكۆ، بى پەشيوى. 36 بەلام ئەگەر كەسيك نېگەرانه له وهى كە بە شيوه كى شياو له گەل دەستگيرانه پاكيزه كەي هەلسوكەوت ناكات، ئەگەر حەز و ئارەزووى زۆر بوو و پيوست بوو هاوسەرگيرى بكەن، چى حەز ليه با ئەوه بكات، با هاوسەرگيرى بكەن، گوناھى نەكردوو. 37 بەلام ئەوهى له دلەوه بريارى دايت و ناچار نەيت، بەلكو بەسەر خواستى خويدا زال ييت، ئەو بريارەش كە له دلەوه داويه تى كە دەستگيرانه پاكيزه كەي نەگوازيتەوه، ئەوا چاك دەكات. 38 كەواتە ئەو كەسەى هاوسەرگيرى دەكات، چاك دەكات، ئەوش كە هاوسەرگيرى ناكات، چاكتر دەكات. 39 ژن ئەوه نەدە بە مېردەوه دەبەستريتەوه هەتا مېردە كەي زيندوو. بەلام ئەگەر مېردە كەي مرد، ئەوا ئازادە شوو بە هەر پياويك بكات كە دەيه و ييت، بە مەرجيک باوهرى بە مەسيحى خاوهن شكۆ هەيت. 40 بەلام بە بۆچوونى من، بەختەوه رتره ئەگەر ئاوا بيمينتەوه، وا بزاتم منيش پړوحي خودام هەيه.

8 سەبارەت بە قوربانى بتهكان، دەزانين كە «هەموومان زانياريمان هەيه.» زانيارى دەيتە هۆى لووتبەرزى، بەلام خۆشەويستى بنياد دەيت. 2 ئەگەر كەسيك پى وابوو كە شتيك دەزانيت، ئەوا هيشتا بەو شيوه به نايزانيت كە دەيت بيزانيت. 3 بەلام ئەگەر كەسيك خوداى خۆشبوئ، ئەوا لەلای خودا ناسراوه. 4 جا سەبارەت بە خواردنى قوربانى بتهكان، دەزانين كە بت لە جيهاندا هيج نيه و تەنها يەك خودا هەيه. 5 ئەگەر هەندىك هەبن پىيان بگوتريت «خودا» لە ئاسمان ييت يان لەسەر زەوى، هەروەك زۆر «خوداوهند» و زۆر «گەر» هەيه، 6 بەلام بۆ ئيه تەنها يەك خودا هەيه، ئەويش ئەو باوكەيه كە هەموو شتيك لەوه وهيه و ئيهش بۆ ئەو دەژين، هەروەها تەنها يەك گەرەش هەيه، عيساى مەسيحه، هەموو شتيك بەهۆى ئەوه وهيه و ئيهش بەهۆى ئەوه وهيه. 7 بەلام هەموو

خه لک ئەمه نازان، چونکه هه نديکيان هه تا ئيستا خوويان به بت گرتوو و ئەوهی ده یخۆن وهک بلی قوربانی بته، ویردانیان گلاو ده ییت، چونکه لاوازه. 8 به لام خواردن له خودا نزيکيان ناکاتهوه، ئەگەر نه یخۆن کهم ناکهين و ئەگەر خوارديشمان زياد ناکهين. 9 به لام وريابن سه ره سستيان نه ییته کۆسپ بۆ لاوازه کان. 10 ئەي خاوهن زانیاری، ئەگەر یه کيک تۆی بیی له په رستگای بت ده خۆیت، ئایا ویردانه کهی که لاوازه هانداریت تا کو له قوربانی بته کان بخوات؟ 11 جا به هۆی زانیاریتهوه، ئەو خوشک یان برا لاوازهت له ناوده چیت، که مه سیح له پیناویدا مرد. 12 ئاواش گونا له دژیان ده کهن و ویردانی لاوازیان بریندار ده کهن، گونا له دژی مه سیح ده کهن. 13 له بهر ئەوه، ئەگەر خۆراک بییته هۆکاری کهوتنی خوشک و برا کهم، ئەوا هه رگیز گوشت ناخۆم تا کو نه بم به کۆسپ بۆیان.

(aiōn g165)

9 ئایا سه ره به ست نیم؟ ئایا نێردراو نیم؟ ئایا عیسی خاوهن شکۆمانم نه بییوه؟ ئایا ئیوه ئەنجامی ئەو کاره نین که یه زدان له ریگی منه وه کردوو یه تی؟ 2 ئەگەر هاتوو بۆ خه لکی دیکه نێردراو نه بم، ئەوا بۆ ئیوه نێردراوم، چونکه ئیوه مۆری نێردراویتی من له مه سیحدا. 3 بۆ ئەوانه ی دادوه ریم ده کهن ئەمه یه به رگرم: 4 ئایا مافی خواردن و خواردنه وه مان نییه؟ 5 ئایا مافمان نییه خانیکی باوه ردار بکه یه هاوسهر و هاوڕیمان له گه شته کاتماندا، وهک نێردراوانی دیکه و براکانی مه سیح و په ترۆس؟ 6 یا خود ته نها من و به رناباس ئەو مافه مان نییه، ده ییت هه ر ئیش بکه ین؟ 7 کێ هه بووه به خه رچی خۆی سه ربازی کردییت؟ کێ په زیک ده چینییت و له به رو بوومه کهی ناخوات؟ یان کێ شوانایه تی میگه لیک ده کات و له شیره کهی ناخوات؟ 8 ئەم قسانه وهک مرۆف ده کهم؟ ئایا ته وراتیش ئەمانه نالییت؟ 9 چونکه له ته وراتی موسا نووسراوه: [له کاتی گیره کردن ده می گا مه گره.] ئایا خودا باهخ به گا ده دات؟ 10 بیگومان له پیناویته وای فه رموووه، مه گه ر نه؟ به ئی، له پیناوی ئیهدا نووسراوه، چونکه ئەوهی ده کێییت پیوسته به هیواوه بکێییت، ئەوهی گیره ده کات به و هیواوه ده بکات که به شی له به ره مه که دا هه ییت. 11 ئەگەر ئیبه شتی پرۆحیمان بۆتان چاندوووه، ئایا زۆره ئەگه ر شتی ماددی له ئیوه بدروینه وه؟ 12 ئەگه ر خه لکی

دیکه مافی پشتگیر بیان له سهرتانه، ئایا ئیته له پښتو نین؟ به لام هم مافه مان
 به کارنه هینا، به لکو بهرگه ی هه موو شتیک ده گرین، نه وهک کوسپ بجهینه
 به رده م مزیگینی مه سیح. 13 ئایا نازانن نه وانه ی خزمه تی په رستگا ده کهن
 له شته کانی په رستگا ده خون، نه وانه ی خزمه تی قوربانگاش ده کهن له
 قوربانگادا به شدارن؟ 14 به هه مان شیوه مه سیحی خاوه ن شکو فهرمانی
 داوه، نه وانه ی که مزیگینی راده گه یه نن گوزهرانیان له سر مزیگینییه. 15
 به لام هیچ یه کییک له م مافانه م به کارنه هیناوه. نه وانه ش نانووسم، تا کو یو من
 تاوا بیټ، چونکه مردنم باشتره له وهی یه کییک شانازیم پووچهل بکاته وه. 16
 نه گهر مزیگینی بده م شانازیم نییه، له بهر نه وهی پویسته و خراوه ته نه ستوم.
 قوربه سهرم نه گهر مزیگینی نه ده م! 17 نه گهر خو به خوش نه وه بکه م، نه وا
 پاداشت ده کریم. به لام نه گهر به ناچاری بیټ، نه وا متمانهی بریکاریه تیم
 دراوه تی. 18 ئیتر پاداشتم چییه؟ نه وهی یه کاتیک مزیگینی ده ده م، به خوږایی
 مزیگینی بده م و داوای مافی ته واوی خو م وه کو مزیگینیدر نه که م. 19
 هه رچه نده سهر به ستم و سهر به هیچ که سییک نیم، به لام خو م کرده
 کویله ی هه مووان تا کو زور که س یو ریگه ی مه سیح به ده سته بیټم. 20 یو
 جوله که خو م وهک جوله که لیکرد، تا کو جوله که به ده سته بیټم. یو نه وانه ی
 له ژیر سایه ی شهریه تن، خو م وهک که سییک لیکرد که له ژیر سایه ی
 شهریه تدا بیټ، هه رچه نده له ژیر سایه ی شهریه تدا نیم، تا کو نه وانه
 به ده سته بیټم که له ژیر سایه ی شهریه تن. 21 یو نه وانه ی بی شهریه تن،
 خو م وهک بی شهریه ت لیکرد، هه رچه نده بی شهریه تی خودا نیم،
 به لکو له ژیر سایه ی شهریه تی مه سیح دام، تا کو نه وانه به ده سته بیټم که
 بی شهریه تن. 22 یو لاوازن بوومه لاواز، تا کو لاوازه کان به ده سته بیټم.
 یو هه مووان بوومه هه موو شتیک، تا کو به هه ر شیوه یه ک بیټ هه ندیک
 پرزگار بکه م. 23 هه موو نه مانه له پیناوی په یامی ئینجیلدا ده که م، تا کو تییدا
 به شدار بم. 24 ئایا نازانن هه موو نه وانه ی له گورپان راده کهن، هه موو
 راده کهن، به لام ته نه یه کییک خه لات ده کریت؟ که واته رابکه ن تاوه کو
 خه لات که به ده سته بیټن. 25 هه ر یه کییک مله لانی بکات له هه موو شتیک
 خو راده گریت. نه وانه تا کو تاجیکی له ناوچوو به ده سته بیټن، به لام هی ئیته
 له ناو نه چوووه. 26 که واته راده که م نهک وه کو یه کییک ئامانجی نه بیټ،

بۆكسین ده كه م نهك وهك له ههوا بدهم. 27 بهلكو له گهلهشم توند دهيم
و دهيكه مه كۆيله، نهوهك له دواي تهوهي بۆ خهلكي ديكه جارم داوه،
خۆم رته بكرئمهوه.

10 خوشكان، برايان، نامهوي نهزانن كه باوباپيرامان هه موو له ژير
هه وردا بون و هه مووشيان ده رايان پري. 2 جا هه موويان له هه ورو
له ده ريدا بۆ موسا له تاو هه لكيشران، 3 هه مووشيان هه مان خواردني
رۆحييان خوارد. 4 هه موويان هه مان خواردنه وهي رۆحييان خواردنه وه،
چونكه له و تاشه به رده رۆحييان ده خواردنه وه كه دوايان كه وتبوو، ته و
تاشه به رده ش مه سيح بوو. 5 به لام خودا له زۆر به يان پازي نه بوو، ته وه بوو
ته رمه كانيان له بيابان په رشوبلا و بووه وه. 6 ته م شتانه ي پرووياندا په ندين
بۆمان، تاكو ئاره زووي خراپه نه كهين، وهك ته وان ئاره زوويان كرد. 7
بتپه رست مه بن وهك هه نديكيان، وهكو نووسراوه: [گهله بۆ خواردن و
خواردنه وه دانيشتن، پاشان بۆ رابواردن هه ستانه وه.] 8 با داو ئينپيسي نه كهين
وهك هه نديكيان داو ئينپيسييان كرد و له رۆژنيكدا بيست و سئ هه زاريان
كه وت. 9 ناييت مه سيح تاق بكه ينه وه، وهك هه نديكيان تاقبيان كرده وه و
مار له ناوي بردن. 10 بۆله بۆل مه كه ن وهك هه نديكيان بۆله بۆليان كرد و
فريشته ي له ناو بهر كوشتيان. 11 جا ته م شتانه يان وهك په ند به سه رهات، بۆ
ئاگاداري ئيمه ش نووسراوه، كه له كوتايي زه مان ده زين. 12 (aiōn g165)
كه واته ته وهي وا ده زانيت راره ستاوه، با ورياييت نه كه وييت. 13 هيچ
تاقيركردنه وه به يه كان توش ناييت كه هاوبه ش نه بييت له تيوان مرؤفه كاندا،
به لام خودا دلسوزه، كه نايه ليت زياتر له تواناي خوتان تاق بكرينه وه، بهلكو
له گهله تاقيركردنه وه رينگاي ده رچوون ده كاته وه، تاكو بتوان به رگه بگرن.
14 بۆيه خو شه ويستانم، له بتپه رستي رابكه ن. 15 وهك بۆ هوشياران بييت
ده دويم، ئيوه حوكم بدن له وهي ده يلئم: 16 ئايا ته و جامه ي سوپاسگوزاري
له پيناوي سوپاسي خودا ده كهين، به شداري نيه له خويي مه سيح؟ ته و
نانه ي له تي ده كهين، به شداري نيه له له شي مه سيح؟ 17 له بهر ته وهي يهك
نان هه يه، ئيمه كه زۆرين، يهك له شين، چونكه هه موومان به شداري له
يهك ناندا ده كهين. 18 سهيري ئيسرائيل بكه ن كه به گويزه ي جه سته يه: ئايا
ته وانه ي قورباني ده خۆن له قوربانگادا هاوبه ش نين؟ 19 جا چي ده لئيم؟

ئايا ئەو ھى بۇ بت سەرپر دراوھ شتېكە، يان بته كە شتېكە؟ 20 نە خېر بەلكو
 ئەو ھى سەرى دەپن، بۇ رۇحە پيسەكان سەرى دەپن نەك بۇ خودا. جا
 نامە ویت لەگەل رۇحە پيسەكان ھاوبەش بن. 21 ناتوانن جامى مەسىحى
 خاوەن شكۆ و جامى رۇحە پيسەكان بھۆنەوھ. ناتوانن بەشدارى خوانى
 خاوەن شكۆ و خوانى رۇحە پيسەكان بھەن. 22 ياخود ئېرەينى خاوەن شكۆ
 ھەلدەستېين؟ ئايا ئېھ لەو بەھېزترين؟ 23 «ھەموو شتېك بۇ من دروستە»،
 بەلام ھەموو شتېك سوودبەخش نېيە. «ھەموو شتېك بۇ من دروستە»،
 بەلام ھەموو شتېك بنيادنەر نېيە. 24 كەس بەدواى بەرژەوھەندى خۇيدا
 نەگەرېت، بەلكو بۇ بەرژەوھەندى خەلك ھەول بەدن. 25 ئەو گۆشتەى
 لە بازار دەفروشېت بھۆن، ئەوھەندە لې مەكۆلنەوھ، بەبى لېپرسېنەوھى
 وېرژدان، 26 چونكە [زەوى و ھەرچى تېدايە ھى يەزدانە]. 27 ئەگەر
 بېباوھرېك داوھتتان بكات و ئېوھش وېستان بچن، جا ھەرچېيەگان
 لە پېش دانرا بھۆن، بى لېكۆلېنەوھ، لەبەر وېرژدان. 28 بەلام ئەگەر يەكېك
 پېي گوتن: «ئەمە كراوھتە قوربانى بت» مەبھۆن، لەبەر ئەوھى پېي گوتن و
 لەبەر وېرژدان، 29 دەلېم وېرژدان، ھى تونا، بەلكو ھى ئەوى دېكە. جا
 بۇچى سەربەستېم لەلايەن وېرژدانىكى دېكەوھە حوكم بدرېت؟ 30 ئەگەر بە
 سوپاسكرنەوھ بەشدارى بھەم، ئېتر بۇچى تاوانبار دەكرېم لەسەر ئەوھى
 سوپاسى خوداى لەسەر دەكەم؟ 31 بۇيە ئەگەر خواردتان يان خواردتانەوھ
 يان ھەر شتېگان كەد، ھەموو شتېك بۇ شكۆى خودا بھەن. 32 بۇجولەكە
 وناجولەكە و كلېسای خودا مەبنە كۆسپ. 33 ھەرۆك مېش لە ھەموو
 شتېك ھەمووان رازى دەكەم، بەدواى بەرژەوھەندى خۆمدا ناگەرېم،
 بەلكو ھى زۆران، تاكو پرگار يان بېيت.

11 لاساينى من بھەنەوھ ھەرۆك چۆن مېش لاساينى مەسىح دەكەمەوھ.
 2 جا ستايشتان دەكەم كە لە ھەموو شتېكدا يادە دەكەن، ئەو داپونەر پتانە
 دەپارېزن ھەرۆك بېداون. 3 بەلام دەمەوېت بزانن كە سەرى ھەموو
 پېاويك مەسىحە و سەرى ژنېش پېاوه و سەرى مەسىحېش خودايە. 4 ھەر
 پېاويك بە سەرى داپوشراو نوېژ بكات يان پەيامى خودا رابگەيەنېت، ئەوا
 سەرى خۆى شۆر دەكات. 5 ھەر ژتېكېش بە سەرى دانەپوشراوى نوېژ بكات
 يان پەيامى خودا رابگەيەنېت، ئەوا سەرى خۆى شۆر دەكات، چونكە ئەو و

ژئیکې سهرتاشراو ههمان شتن ویه کن. 6 ته گهر ژن سهری دانه پوښت، با قزی بېریت، به لام ته گهر یو ژن شورهبی بوو قزی بېریت یاخود بیتاشیت، با سهری داپوښت. 7 که واته پیاو ناپیت سهری داپوښت، که وینه و شکوی خودایه. به لام ژن شکوی پیاوه، 8 چونکه پیاو له ژن نه هاتوه، به لکو ژن له پیاوه. 9 پیاویش له پیناوی ژن به دی نه هینراوه، به لکو ژن له پیناوی پیاو. 10 له بهر ته مه و له بهر فریشته کان، پوښته ژن نیشانه ی دهسه لاتی به سهر سهریپه وه ه بېت. 11 له گه ل ته وه شدا، له پاشایه تی مه سیحی خاوه ن شکوماندا ژن سه باره ت به پیاو سهر به خو نییه و پیاویش سه باره ت به ژن سهر به خو نییه، 12 چونکه وه ک ژن له پیاوه، تاو اش پیاو به هوی ژن له دایک ده بېت، به لام هه موو شتیک له خوداوه یه. 13 هیوه حوکم بو خوتان بدن: آیا ده شیت ژن به سهر دانه پوښراوی نو یژ بو خودا بکات؟ 14 باشه سروشت خوی فیرتان ناکات که شهرمه زاریه بو پیاو قزی در یژ بکات، 15 به لام بو ژن شکومه ندیبه ته گهر قزی در یژ بکات؟ چونکه له جیاتی پوښهر قزی دراوه تی. 16 به لام ته گهر یه کییک هزی له ناکوکیه، نیمه و کلپسا کانی خوداش جگه له مه نهر یټیک دیکه مان نییه. 17 به م تاموژگار یه ستایشتان ناکه م، چونکه کوبونه وه کانتان زبانی له سوود زیاتره. 18 پپش هه موو شتیک، ده بیستم کاتیک وه ک کلپسا کوده بنه وه دوو بهر کی له تیوانتاندا هه یه و هه تا راده یه کیش باوه ر ده کم. 19 بیگومان ده بېت له تیوانتاندا ناکوکی و دوو بهر کی هه بېت، تا کو نه و باوه ر دارانه ی که جی ره زامه ندی خودان ده ر بکه ون. 20 بویه کاتیک کوده بنه وه، بو خوار دنی شیوی مه سیحی خاوه ن شکو نییه، 21 چونکه هه ریه که زوو شیوی خوی له خوار دندا ده بات، جایه کییک برسی ده بېت، تهوی دیکه سه رخوش ده بېت. 22 آیا مالتان نییه تییدا بخون و بخونه وه؟ یاخود کلپسای خودا سووک ده کهن و ته وانه ته ر یق ده که نه وه که هه ژار و نه دارن؟ چیتان پی بلیم؟ آیا له سهر ته مه ستایشتان بکه م؟ بیگومان نه خیر! 23 تهوی به هیوم دا له مه سیحی خاوه ن شکوم وه رگرتوه: تهوه بوو عیسای خاوه ن شکو له و شه وه ی تییدا به گرتن درا، ناتیکی هه لگرت، 24 سوپاسی خودای کرد و له تی کرد و فهر مووی: «ته مه جهسته ی منه که له پیناوی هیوه یه. ته مه بو یاد کردنه وه ی من بکه ن.» 25 به ههمان شیوه پاش نانخواردن، جامه که ی

هه لگرت و فهرمووی: «ئەم جامە پەیمانی نوێیە بە خوێنی من، هەر جارێک دەبۆخۆنەوه، ئەمە بۆ یادکردنەوهی من بکەن.» 26 جا هەر کاتیەک لەم نانەتان خوارد و لەم جامەتان خواردەوه، ئەوا مردنی عیسانی خاوەن شکۆ پراوە گەیهێن، هەتا دێتەوه. 27 کەواتە ئەوهی بە شیوازیکی ناشایستە نانە کە بڤخوات یان لە جامە کە ی مەسیحی خاوەن شکۆ بڤخواتەوه، ئەوا بەرامبەر بە جەستە و خوێنی مەسیحی خاوەن شکۆ تاوانبارە. 28 با هەرکەسیەک خۆی تاقی بکاتەوه، ئینجا لە نانە کە بڤخوات و لە جامە کە بڤخواتەوه، 29 چونکە ئەوهی بڤخوات و بڤخواتەوه و ریز لە جەستە ی مەسیح نەگریت، ئەوا بۆ خۆی حوکم دەخوات و دەخواتەوه. 30 لەبەر ئەمە یە زۆر نەخۆش و لاوازتان تێدا یە، هەندیکیش نوستون. 31 بەلام ئەگەر خۆمان حوکمی خۆمان بدایە، ئەوا حوکم نەدەدراین. 32 بەلام کاتیەک مەسیحی خاوەن شکۆ حوکمان بدات، ئەوا تەمبێ دەکرین، تا کۆ لە گەل جیهاندا تاوانبار نەکرین. 33 کەواتە ئە ی خوشک و برایانم، کاتیەک بۆ خواردن کۆدەبنەوه، چاوەڕێی یە کتری بکەن. 34 ئەگەر یەکیەک برسی بوو با لە مالهوه بڤخوات، نەوهک بۆ حوکمان کۆبێنەوه. کاتیەک هاتم بۆ لاتان، رێتمایی زیاتریشتان دەدەمێ.

12 خوشکان، برایان، نامەوێت بێ تاگان لەبارە ی بەهرەکانی رۆحی پیروۆزەوه. 2 دەزانن کاتیەک بێهەرست بوون، بەره و بته لالهکان رابەراییتی و گومرا کران. 3 بۆیە بزانی کە کەس نییە بە رۆحی خودا بدوێت و بلیت: «نەفرەت لە عیسا،» کە سیش ناتوانیت بلیت: «عیسا پەرورەدگارە،» بە رۆحی پیروۆز نەبیت. 4 جۆرەها بەهرە هەیه، بەلام هەمان رۆحە، 5 جۆرەها نزمەت هەیه، بەلام هەمان پەرورەدگارە، 6 جۆرەها کار هەیه، بەلام هەمان خودایە، ئەوهی هەموو کارێک لە هەموواندا دەکات. 7 بەلام دەرکەوتی بەهرە ی رۆحی پیروۆز بۆ هەرکەسیەک لە پینا و سوودمەندی گشتی دەدریت. 8 جا یەکیەک لە رینگە ی رۆحە کەوه قسە ی دانایی پێدەدریت، بۆ یەکیکی دیکەش قسە ی زانی بەگوێرە ی هەمان رۆح. 9 بۆ یەکیکی دیکەش باوەر بە هەمان رۆح، بۆ یەکیکی دیکە بەهرە ی چاککردنەوه بە هەمان رۆح، 10 یەکیکی دیکەش کاری پەرچوو، بۆ ئەوهی دیکە پراگەیانندی پەیمانی خودا، بۆ ئەوهی دیکە جیاکردنەوه ی رۆحەکان، بۆ ئەوهی دیکە جۆرەها زمانی رۆحی، بۆ یەکیکی دیکەش لیکدانەوه ی زمانەکان. 11

ئەمانە ھەمووی کاری یەك رۆح و ھەمان رۆحە، بۆ ھەر یەكێك بە تاییەت
 دابەشی دەكات، چۆن بیهوئیت. 12 ھەرۆك چۆن لەش یەكە و ئەندامی
 زۆری ھەبە، ھەموو ئەندامانی لەش لەگەڵ زۆرییان یەك لەشن، مەسیحیش
 بەم شیۆەییە، 13 چونكە ھەموومان بە یەك رۆح بۆ یەك جەستە لە ئاو
 ھەلكیشتراين، جولەكە یان ناجولەكە، كۆیلە یان ئازاد، ھەموومان یەك
 رۆحمان پێدرا تاكو ییخۆینەو. 14 لەگەڵ ئەمەشدا لەشكە یەك ئەندام نییە
 بەلكو زۆرە. 15 ئەگەر قاچ بلیت: «لەبەر ئەوەی دەست نیم، ھی لەش
 نیم،» ئایا ئیتەر ھی لەش نامینیت؟ 16 ئەگەر گوئی بلیت: «لەبەر ئەوەی چاو
 نیم، ھی لەش نیم،» ئایا ئیتەر ھی لەش نامینیت؟ 17 ئەگەر ھەموو لەش چاو
 بووایە، ئەی كوا بیستن؟ ئەگەر ھەمووی بیستن بووایە، ئەی كوا بۆنکردن؟
 18 بەلام ئیستا خودا ئەندامانی دانا، ھەر یەكێك لە لەشدا، وەك ویستی.
 19 ئەگەر ھەموو یەك ئەندام بووایە، كوا لەش؟ 20 جا ئیستا ئەندام زۆرن،
 بەلام لەش یەكە. 21 چاو ناتوانیت بە دەست بلیت: «پۆیستیم پێت نییە.»
 یان سەر بە پێیەكان بلیت: «پۆیستیم پێتان نییە.» 22 بەلام بە پێچەوانەو، ئەو
 ئەندامە ی لەش كە لاوازتر دیارە ئەوا پۆیستە، 23 ئەو ئەندامە ی لەش كە
 وا دەزانین ریزی كەمترە، زیاتر ریزی بۆ دادەتیین. ئەو ئەندامە ی مایە ی
 شەرمە زاریمانە ریزی تاییەتی ئی دەگرن، 24 بەلام ئەو ئەندامانە ی ریزدارن
 پۆیستییان بەمە نییە. خوداش لەشی ریکخستوو، ریزی زیاتری داووتە
 ئەندامی ئی ریز، 25 تاكو ناكۆکی لە لەشدا نەبیت، بەلكو ئەندامەكان وەكو
 یەك بایەخ بە یەكتری بدەن. 26 ئەگەر ئەندامێك ئازاری ھەبوو، ھەموو
 ئەندامان لەگەڵیدا ئازار دەچێژن، ئەگەر ئەندامێك ریزی لیترا، ھەموو
 ئەندامان لەگەڵیدا خۆشخاڵ دەبن. 27 عیو لەشی مەسیح، ھەریەكەتان
 ئەندامی ئەون. 28 خودا لە كلیسادا خەلكی دانا: یەكەم جار نێردراوان،
 دووھم پێغەمبەران، سێھەم قیركاران، ئینجا پەرچووکاری، دوای ئەو
 بەھرەكانی چا ككردنەو و توانای یارمەتیدان و بەرپۆھەردن و جۆرەھا زمانی
 رۆحی. 29 ئایا ھەموو نێردراون؟ ھەموو پێغەمبەرن؟ ھەموو قیركارن؟ ھەموو
 پەرچووکارن؟ 30 ھەموو بەھرە ی چا ككردنەویان ھەبە؟ ھەموو بە زمانەكان
 دەدوین؟ ھەموو لێك دەدەنەو؟ 31 بەلام تامە زۆری بەھرە ی باشتەرن.
 ئیستاش باشتەرن رینگاتان پێشان دەدەم.

13 ئەگەر بە زمانەکانی خەلک و فریشتە بدوئیم، بەلام خۆشەویستیم نەبێت، ئەوا بوومەتە دەهۆلی بە گرمەگرم و زورنای بە زېرەزېر. 2 ئەگەر پەيامی خودا پابگەبەنم و ھەموو نەھنی و زانیاریبەک بزاتم و باوەپریکی تەواویشم ھەبێت بۆ ھەلکەندنی چیا، بەلام خۆشەویستیم نەبێت، ئەوا ھېچ نېم. 3 ئەگەر ھەموو سامانم بەدەمە ھەزاران و ھەتا سووتان لەشم دا بێم، بەلام خۆشەویستیم نەبێت، ئەوا ھېچ سوودیکم نایبێت. 4 خۆشەویستی پشوو درێژبە، خۆشەویستی نیانیبە. خۆشەویستی ئیرەیی نیبە، شانازی نیبە، لووتبەرزى نیبە. 5 بەدرەوشتی نیبە، بۆ خۆی داوا ناکات، زوو توورە نایبێت و خراپەکان تۆمار ناکات. 6 بە خراپە دىلخۆش نایبێت، بەلکو بە راستى دىلشاد دەبێت. 7 خۆشەویستی بەرگەى ھەموو شتیک دەگریت، باوەر بە ھەموو شتیک دەکات، ھىوا بە ھەموو شتیک دەخوازیت، بۆ ھەموو شتیک ئارام دەگریت. 8 خۆشەویستی ھەرگیز نافەوتبێت، بەلام پراگەیاندى پەيامی خودا دەوہستیت، قسەکردن بە زمانە پۆحییەکانیش کۆتایی پىدبێت، زانیاریش نامىنێت، 9 چونکە زانیاریمان سنووردارە، ھەر و ھا توانای ئىبە بۆ پراگەیاندى پەيامی خودا سنووردارە، 10 بەلام کاتیک تەواوە کە دىت، سنوورداریبە کە نامىنێت. 11 کە منداڵ بووم، وەک منداڵیک قسەم دەکرد، وەک منداڵیک بىرم دەکردەوہ، وەک منداڵیک لىکدانەوہم دەکرد. کە بوومە پىاو، ئەوہى ھى منداڵ بوو وازم لى ھىنا. 12 جا ئىستا لە تەمدا تەماشای ئاویئە دەکەین، بەلام دواى پووبەپووە. ئىستا ھەندىک دەزاتم، بەلام دواتر بە تەواوى دەزاتم، ھەر و ھەک چۆن تەواو ناسراوم. 13 ئىستا ئەم سىيانە دەمىننەوہ: باوەر و ھىوا و خۆشەویستی، بەلام گەر تەرىيان خۆشەویستىبە.

14 بەدواى خۆشەویستی بکەون، تامەزرۆی بە ھەرەکانى پۆحى پىرۆزىن، بە تايبەتى پراگەیاندى پەيامی خودا. 2 ئەوہى بە زمانى پۆحى دەدوئیت، قسە بۆ خەلک ناکات، بەلکو بۆ خودا، کەس لى تىناگات، چونکە بە پۆحى پىرۆزى باسى نەھنى دەکات. 3 بەلام ئەوہى پەيامی خودا پراگەبەنیت، ئەوہ بۆ بنیادنان و ھاندان و دىنەواى خەلک دەدوئیت. 4 ئەوہى بە زمان دەدوئیت، خۆى بنیاد دەنێت، بەلام ئەوہى پەيامی خودا پراگەبەنیت، ئەوا کلئىسا بنیاد دەنێت. 5 ھەز دەکەم ھەمووتان بە زمانەکان بدوئین،

به لّام باشته په یامی خودا رابگه یه نن. ئەو هی په یامی خودا راده گه یه نیت
 گه وره تره له وهی به زمانه کان ده دویت، مه گەر لیکى بداته وه، تا کو کلّیسا
 بنیادنانی ده سته که ویت. 6 ئیستا ئە هی خوشک و بریایم، ئە گەر هاتمه لاتان و
 به زمانه کان دوام، چ سوودیکم بۆتان ده ییت، مه گەر به تاشکرا کراویک
 یان به زانیاریه ک یان به په یامیک له خودا وه یان به فیرکردنیک بۆتان
 بدویم؟ 7 ته نانهت ئە و شته بى رۆحانه هی دهنگ ده رده کهن، شمشال یان
 قیساره، ئە گەر ئاوازی جیاواز نه دات، چۆن بزانیته وهی ده ژه نریت
 شمشاله یان قیساره یه؟ 8 ئە گەر که ره نا دهنگیکى پروون نه دات، کى بۆ
 شه پر خوی ئاماده ده کات؟ 9 ئیوه ش ئاوا، ئە گەر به زمان قسه یه کى پروون
 نه کهن، ئە وهی گوتراوه چۆن ده زانی؟ چونکه هه ره له هه وادا ده دوین.
 10 بیگومان له جیپاندا چه ندىن جور زمان هه یه و هیچیان بى واتا نین. 11
 بۆیه ئە گەر له و زمانه تینه گم که قسه ی پى ده کریت، بۆ قسه کهر ده بجه
 به ره بری، قسه که ریش به ره بریه بۆ من، 12 ئیوه ش به هه مان شیوه ن.
 له بهر ئە وهی به په رۆشن بۆ به ره کانی رۆحی پرۆز، که واته هه ول بدن
 له و به هرانه زیاد بکهن که له پیناوی بنیادنانی کلّیسیه. 13 له بهر ئە م
 هۆیه ئە وهی به زمان ده دویت، با نویت بکات تا کو لیکى بداته وه، 14
 چونکه ئە گەر به زمانیک نویت بکه م، رۆح نویت ده کات، به لّام می شکم
 بى به رو بوومه. 15 که واته چى بکه م؟ به رۆح نویت ده که م، هه روه ها به
 می شکیشم نویت ده که م. به رۆح گورانی ده لیم، هه روه ها به می شکیشم
 گورانی ده لیم. 16 ئە گینا، ئە گەر به رۆحی پرۆز ستایشی خودا بکه یته،
 چۆن که سیکى ناساره زا به سوپاسکردنه کت بلیت «ئامین»، که نازانیت
 تو چى ده لى؟ 17 سوپاسکردنه کت باشه، به لّام نایته مایه ی بنیادنانی
 که سیکى دیکه. 18 سوپاسی خودا ده که م که له هه مووتان زیاتر به زمانه کان
 ده دویم، 19 به لّام له کلّیسادا، ئە و پینج وشه پروونه ی که ده بیته هوی
 فیرکردنی خه لکی، باشته له ده هه زار وشه ی به زمانیک. 20 خوشکان،
 بریایان، له بیرکردنه ودا مندال مه بن. له خراپه دا وه ک مندال بیبه ری بن،
 به لّام له بیرکردنه ودا پیگه یشتوو بن. 21 له ته وراتدا نووسراوه: «یه زدان
 ده فهرموی،» [به زمانى پیگانه کان و به لیوی نامۆکان قسه بۆ ئە م گه له
 ده که م، له گه ل ئە وه ش گویم لى ناگرن.] 22 که واته زمانه کان نیشانه ن،

نهک بۆ باوه‌رداران، به‌لکو بۆ بیباوه‌پران، به‌لام راگه‌یاندنی په‌یامی خودا
 بۆ بیباوه‌پران نییه، به‌لکو بۆ باوه‌رداران. 23 بۆیه ته‌گه‌ر کلێسا هه‌موو
 به‌یه‌که‌وه‌ کۆبوونه‌وه‌ و هه‌موو به‌ زمانه‌کان بدوین، هه‌ر که‌سیکی ناشاره‌زا
 یان بیباوه‌ریک بیته‌ ژووره‌وه، ئایا ناییت که‌ عیوه‌ ورینه‌ ده‌که‌ن؟ 24 به‌لام
 ته‌گه‌ر هه‌موو په‌یامی خودا راگه‌یه‌ن و یه‌کیکی بیباوه‌ر یا خودا که‌سیکی
 ناشاره‌زا بیته‌ ژووره‌وه، له‌به‌رده‌م هه‌مووان ویردانی تاوانباری ده‌کات،
 له‌لایه‌ن هه‌مووانه‌وه‌ حوكم ده‌دریت، 25 نه‌ینییه‌کانی دلی ئاشکرا ده‌بیته،
 کړتۆش ده‌بات و خودا ده‌په‌رسیت، رایده‌گه‌یه‌نیت: «به‌پراستی خودا
 له‌تیوتاندایه!» 26 ته‌ی خوشک و برایان، ئیتر چی بلین؟ کاتیک کۆده‌به‌وه
 هه‌ر یه‌کیک له‌ عیوه‌ زه‌بووریکی، فیرکردتیک ئاشکرا کردتیک، زمانتیک یان
 لیکدانه‌وه‌یه‌کی هه‌یه. با هه‌موو شتیک بۆ بنیادنان بیته. 27 ته‌گه‌ر که‌ساتیک
 به‌ زمانتیک بدوین، با دوو یان ته‌وپه‌ری سی که‌س بن و له‌دوای یه‌ک
 بدوین، که‌سیکیکی لیک بداته‌وه. 28 به‌لام ته‌گه‌ر لیکه‌ره‌وه‌ نه‌بوو، با
 له‌ کلێسا بیده‌نگ بیته، بۆ خۆی و بۆ خودا بدوین. 29 با دوو یان سی
 پیغه‌مبه‌ر بدوین، ته‌وانی دیکه‌ش وته‌کانیان هه‌لبسه‌نگین. 30 به‌لام ته‌گه‌ر
 ئاشکرا کردتیک بۆ یه‌کیک له‌ دانیشتووان هات، با یه‌که‌میان بیده‌نگ بیته،
 31 چونکه‌ هه‌مووتان ده‌توانن یه‌ک به‌ یه‌ک په‌یامی خودا راگه‌یه‌ن، تا کو
 هه‌موو فیرین و هاندرین. 32 رۆچی پیغه‌مبه‌ران بۆ پیغه‌مبه‌ران ملکه‌چه،
 33 چونکه‌ خودا خودای شیواندن نییه، به‌لکو خودای ئاشتییه. هه‌روه‌ک له
 هه‌موو کلێساکانی گه‌لی پیرۆزی خودا، 34 با ژنان له‌ کلێساکاندا بیده‌نگ
 بن، چونکه‌ رپیان پینه‌دراوه‌ بدوین، به‌لکو وه‌ک ته‌وراتیش ده‌فه‌رموئ با
 ملکه‌چه‌ بن. 35 به‌لام ته‌گه‌ر ویستیان شتیک فیرین، له‌ ماله‌وه‌ له‌ مێرده‌کانیان
 بپرسن، چونکه‌ شوره‌یه‌ بۆ ژن له‌ کلێسادا بدوین. 36 ئایا په‌یامی خودا له
 عیوه‌وه‌ سه‌رچاوه‌ی گرتوو، یان ته‌نها بۆ عیوه‌ هاتوو؟ 37 ته‌گه‌ر یه‌کیک
 خۆی به‌ پیغه‌مبه‌ر یان که‌سیکی رۆحانی بزانیته، با باش بزانیته‌وه‌ی بۆتان
 ده‌نووسم راسپارده‌ی مه‌سیحی بالاده‌سته. 38 به‌لام ته‌گه‌ر یه‌کیک پشتگوئی
 خست، با هه‌ر پشتگوئی بخزیت. 39 که‌واته‌ خوشک و برایانم، تامه‌زرۆی
 راگه‌یاندنی په‌یامی خودا بن و رپگری مه‌که‌ن له‌ دوان به‌ زمانه‌کان. 40 به‌لام
 با هه‌موو شتیک به‌ دروستی و رپکوپیکی بیته.

ئەى خوشك و برايانم، دەمەوى ئەو مزگىنيەتان بىرخەمەو
 كە پىم را گەياندن، ئەوەى وەرتانگرت و ھەتا ئىستا لەسەرى چەسپاون.
 2 بەھوى ئەم مزگىنيەو ەئيوە پرگارتان دەيىت، ئەگەر دەستان بەو
 پەيامەو ەگرت كە پىم را گەياندن. ئەگىنا بى سوود باوہرتان ەئناوہ. 3
 ئەوہم پىدان كە يەكەمىن و گزنگترىنە و منىش وەرمگرتىو: كە مەسىح
 لە پىناوى گوناھەكانمان مرد بەگويزەى نووسراوہ پىرۆزەكان، 4 ئەو نىژرا
 و لە پۆزى سىيەم ەستايەو بەگويزەى نووسراوہ پىرۆزەكان، 5 ئىنجا
 بۆ پەترۆس و دوايى بۆ دوازە قوتابىيەكەى دەرکەوت. 6 پاش ئەو
 بە يەك جار بۆ زياتر لە پىنج سەد لە خوشك و برايان دەرکەوت كە
 زۆر بەيان ەتا ئىستا ماون، بەلام ەندىگان نوستون، 7 دوايى ئەو
 بۆ ياقوب دەرکەوت، ئىنجا بۆ ەموو نىردراوان، 8 پاش ەمووان بۆ
 منىش دەرکەوت، من وەك مندالىك بووم كە لە كاتى نائاسايى لەدايك
 ببووم. 9 لەپراستيدا من بچوكتىن نىردراوم و شايانى ئەو نىم بە نىردراو
 ناو بىردىم، لەبەر ئەوەى من كلىساي خودام چەوساندووەتەوہ. 10 بەلام
 بەھوى نىعمەتى خوداوہ من ئەوہم كە ەم، ەروہا نىعمەتى ئەو بۆ
 من بى سوود نەبوو، بەلكو من لە ەموو نىردراوانى دىكە ماندووتر بووم،
 بەلام من نا، بەلكو نىعمەتى خودا بوو كە لەگەلدايە. 11 ئىتر من بىم
 ياخود ئەوان، ئاوا پرا دەگەيەن و ئاواش باوہرتان ەئنا. 12 بەلام ئەگەر
 پرا گەيەنراوہ كە مەسىح لەئىو مردووان ەستىنرايەوہ، ئىتر چۆن ەندىگان
 دەلەين مردووان زىندوو نابنەوہ؟ 13 ئەگەر ەستانەوہ لەئىو مردووان
 نەيىت، ئەوا تەنات مەسىحىش ەلئەستىنراوہتەوہ. 14 ئەگەر مەسىح
 ەلئەستىنرايىتەوہ، ئەوسا مزگىندايمان بى سوود دەيىت، باوہرى ئىوہش
 ەيچ سوودى نايىت. 15 ئىيەش دەيىنە شايبەتى درۆزن بۆ خودا، چۆنكە
 ئىيە سەبارەت بە خودا شايبەتيمان دا كە مەسىحى ەستاندووەتەوہ، بەلام
 ئەگەر مردووان ەلئەستەوہ، ەلئەستاندووەتەوہ. 16 ئەگەر مردووان
 ەلئەستىنرئىنەوہ، كەواتە مەسىحىش ەلئەستىنراوہتەوہ. 17 ئەگەر مەسىح
 لەئىو مردووان ەلئەستىنرايىتەوہ، ئەوسا باوہرتان پوچ دەيىت و ئىو ەئىستا
 لە گوناھەكانتانان. 18 كەواتە ئەو باوہردارانەى كە بە يەكبوون لەگەل
 مەسىحدا نوستون، لەناوچون. 19 ئەگەر يىتو تەنھا لەم ژيانە ەيوامان بە

مه سیح ییت، ئەوا ئیمه نەگبەتترین خەلک دەبین لە تیو مرۆف. 20 بەلام
 لە راستیدا مه سیح لە تیو مردووان هەستایه وه و بووه تۆبەرەى نوستووان.
 21 هەر وهک مردن بە هۆی مرۆفیکه وه بوو، هەستانه وهى مردووانیش
 بە هۆی مرۆفیکه وهیه. 22 هەر وه ها چۆن هەموو بە هۆی ئاده مه وه ده مرن،
 به هەمان شێوه هەموو ئەوانه ش که له گەل مه سیحدا بوونه ته یەک، زیندوو
 ده کرینه وه. 23 بەلام هەر یه که به تۆرهى خۆی: یه کهم جار مه سیح وهک
 تۆبەرە، ئینجا له کاتی هاتنی، ئەوانه ی هی مه سیح، 24 دواى ئەمه کۆتایی
 دیت، کاتیک پاشایه تیه که راده ستی خودای باوک ده کات، پاش ئە وهی
 هەموو سه رکرایه تی و ده سه لات و هیزیکى له ناو برد، 25 چونکه ده بی
 پاشایه تی بکات، هەتا هەموو دوژمنانی ده خاته ژیر پییه وه. 26 دوا دوژمن
 که له ناوده بردریت، مردنه. 27 هەر وهک نووسراوه پیرۆزه کان ده لێن:
 [هەموو شتی که خستوه ته ژیر پیی ئەوه] بەلام کاتیک ده فەرموئ [هەموو
 شتی که خستوه ته ژیر پیی]، [روونه که ئەمه خودی خودا ناگریته وه،
 چونکه خودا هەموو شتی که ملکه چی مه سیح کردوه. 28 کاتیک هەمووی
 ملکه چی کرد، ئەوسا کورە کهش خۆی ملکه چی ئەوه ده ییت که هەمووی
 ملکه چی کردوه، تا کو خودا ببیته هەموو شتی که له هەموو شتی کهدا.
 29 ئەگینا ئەوانه ی له جیاتی مردووان له ئاو هەلده کیشرین چی ده کهن؟
 ئەگەر مردووان هەر گیز هەلناسیتیرینه وه، جا بۆچی له پیناو مردووان له ئاو
 هەلده کیشرین؟ 30 بۆچی ئیمه هەموو کاتیک خۆمان ده خهینه مه ترسیه وه؟
 31 ئەى خوشک و برایانم، رۆژانه به ره نگاری مردن ده به وه، وهک به
 دنیاییه وه شانازیان پیوه ده کهم، به هۆی عیساى مه سیحی خاوهن شکۆمان.
 32 ئەگەر به بیر کردنه وهى مرۆف ییت کاتیک له ئەفه سۆس به ره نگاری
 درنده کان بوومه وه، چ سوودیکم ده بوو؟ ئەگەر مردووان هەلنه ستنه وه: [با
 بخۆین و بخۆینه وه، چونکه سه ی ده مرین.] 33 هەله خه له تین: «په یوه ندی
 خراب ره وشتی جوان تیکه دات.» 34 هۆش بهیننه وه بهر خۆتان هەر وهک
 پیویسته، گونا مه کهن، چونکه هەندیکان زانیاریتان سه باره ت به خودا
 نییه. ئەمه بۆ شه ره زار بووتان ده لیم. 35 له وانیه که سیک بلیت: «چۆن
 مردووان هەلده ستیرینه وه؟ به چ جۆره جه ستیه یه که وه دینه وه؟» 36
 ئەى گیل! ئەوهى ده یچینیت، زیندوو نایته وه ئەگەر نه مریت. 37 ئەوهى

ده پچنیت، ئەو لە شە نێبە کە دەردە کە ویت، بە لکو تەنھا دە نکیکە، جا گەنم
 ییت یاخود هەر تۆوێکی دیکە. 38 بە لام خودا ئەو لە شە دە داتی کە
 خۆی دە یەوێ، هەر جۆرە تۆوێک لە شیکێ تاییەتی داوہ تی. 39 هەموو
 جەستە یەک وە کویەک نێبە، مرۆف جەستە یەکی هە یە، ئاژەل جەستە یەکی
 دیکە، بالندە جەستە یەک و ماسی جەستە یەکی دیکە. 40 تەنی ئاسمانی هە یە
 و تەنی زە مینیش هە یە، بە لام شکۆی تەنە ئاسمانیە کان شتیکیە و شکۆی
 تەنە زە مینییە کانیش شتیکی دیکە یە. 41 شکۆی خۆر شتیکیە و شکۆی
 مانگ شتیکیە، شکۆی ئە ستێرە ش شتیکی دیکە یە، ئە ستێرە ش لە گەل ئە ستێرە
 شکۆی جیاوازی خۆیان هە یە. 42 بۆ هە ستانە وە ی مردووانیش بە هە مان
 شیوہ دە ییت: لە فە و تاوی دە چنیریت، لە نە فە و تاوی هە لدە ستینریتە وە. 43
 لە سووکایە تی دە چنیریت، لە شکۆمە ندی هە لدە ستینریتە وە. لە لاوازی
 دە چنیریت، لە هیز هە لدە ستینریتە وە. 44 بە لە شی سروشتی دە چنیریت، بە
 لە شی رۆحی هە لدە ستینریتە وە. ئە گەر لە شی سروشتی هە یە، لە شی رۆحیش
 هە یە. 45 ئاواش نووسراوہ: [پاوی یە کە م، ئادە م بووہ گیگتیکی زیندووہ]
 بە لام دوا ئادە م، رۆحیکە ژیان دە بە خشیئت. 46 بە لام رۆحییە کە ئە وە ی
 یە کە م نێبە، بە لکو لە شی سروشتییە و ئە وە ی دواتر رۆحییە. 47 مرۆفی
 یە کە م لە خۆئی زە و ی بوو، مرۆفی دووہ م لە ئاسمانە وە یە. 48 ئە وانە ی
 لە خۆلن، لە و کە سە دە چن کە لە خۆلە وە هاتووہ. ئاسمانیە کانیش لە و
 کە سە دە چن کە لە ئاسمانە وە هاتووہ. 49 وە ک چۆن ئە و وینە یە مان
 وە رگرتووہ کە لە خۆل بوو، بە هە مان شیوہ وینە ی ئاسمانی وە ردە گرن. 50
 ئە ی خوشک و برایانم، پیتان دە لیم کە گوشت و خوین ناتوانیت بیئە
 میراتگری شانشینی خودا، هە روہا فە و تاو نابیتە میراتگری نە فە و تاو. 51 ئە وە تا
 نینییە گان پێ دە لیم: هە موومان ناخە وین، بە لکو هە موومان دە گۆردرین،
 52 لە ساتیکدا، لە چاوتر و کاتیک، کاتیک دوا کەرە نا لیدە دریت. لە بەر
 ئە وە ی کەرە نا دە نگ دە داتە وە، مردووانیش بێ فە وتان هە لدە ستینریتە وە،
 ئیە ش دە گۆردرین، 53 چونکە هەر دە بێ ئە و سروشتە فە و تاوہ نە فە و تاوی
 پێوشیئت و سروشتی مردوو نە مری پێوشیئت. 54 کاتیک فە و تاو نە فە و تاوی
 دە پێوشیئت و مردن نە مری دە پێوشیئت، ئە و سا وشە ی نووسراو دیتە دی:
 [مردن بە سەرکە وتن لووش دراوہ.] 55 [ئە ی مردن، کوا سەرکە وتنت؟]

ئەى مردن، كوا پئوه دانت؟] (Hadēs g86) 56 جا پئوه دانى مردن گوناھه،
 ھىزى گوناھىش شەرىعە تە. 57 بەلام سوپاس بۇ خودا! لە رىگەى عىسەى
 مەسىھى خاوەن شىكۆمان سەر كەوتن بە ئىھ دە بە خىشەت. 58 كەواتە، ئەى
 خوشك و برايانى خۆشە وىستم، چە سپا و جىگىر بن. خۆتان بە تەواوى بۇ
 كارى عىسەى خاوەن شىكۆ تەرخان بىكەن، چونكە دەزانن ئە و پەنجە بە فەپرۆ
 ناروات كە عىو بە يە كىبون لە گەل عىسەى خاوەن شىكۆدا دە كىشەن.

16 بەلام لە بارەى كۆمەك بۇ گەلى پىرۆزى خودا، چۆن كلىسا كانى
 گەلاتىام راسپاردوو، عىو ش ئاوا بىكەن. 2 لە سەرەتەى ھەر ھەفتە بەك
 با ھەرىكەتان چەندى لە توانادايە بىخاتە لايەك، تاكو كۆمەك كە ئە
 كاتە نە يىت كە دە گەمە لاتان. 3 كاتىك گە بىشمە لاتان، جا ئەوانەى
 پەسەند كراون بە نامەو دە يان تىرم تاكو ديارى بە كاتان بگە بە نە تۆرشە لىم. 4
 ئە گەر بە باشم زانى كە منىش بچم، ئەوا لە گەل من دە چن. 5 كاتىك لە
 مە كدۆنيا تىپە پىم دىمە لاتان، چونكە بە مە كدۆنيادا تىدە پە پىم. 6 لەوانە بە
 ماو بەك لە لاتان بىم، يا خود ھەموو زستان، تاكو رىنگەى سە فەرم بۇ ئاسان
 بىكەن بۇ ھەر شوئىنىك كە بۇى دە چم، 7 چونكە ئەم جارە نامەو يىت تەنھا
 بە سەر پىپى بتانىم، بەلكو ھىوادارم ئە گەر عىسەى خاوەن شىكۆ خواستى
 لە سەر يىت ماو بەك لە لاتان بىنمەو. 8 بەلام ھەتا رۆزى پەنجايە مەن لە
 ئەفەسۆس دە مەنمەو، 9 چونكە دە رگايەكى پان و بەرىم لى كراو تەو
 بۇ خزمە تىكى كارىگەر، ھەر چەندە دوژمنىكى زۆرىشم ھە بە. 10 ئە گەر
 تىۆساوس ھات، ئاگادار بن بە لە لاتان بە بى ترس يىت، چونكە كارى بە زدان
 دەكات، وەك منىش دە بىكەم. 11 با كەس بە سووكى سەرى نەكات،
 بەلكو بە ئاشتى بىنئىر نەو لام، چونكە من و برايان چاوە پىي دە كەن. 12
 ھەر ھەسە بارەت بە ئەپۆلۆسى برامان، زۆر پارامەو كە لە گەل برايان يىتە
 لاتان، ئەو ھەر گىز نە بوست ئىستا يىتە لاتان، بەلام كە بۇى رىككەوت،
 دىت. 13 ئىشك بگرن، لە باوەر بچە سپىن، ئازا و بە ھىز بن. 14 ھەر چىبەك
 دە كەن لە خۆشە وىستىيەو بىكەن. 15 عىو دەزانن مالى ستىفاناس لە ئەخايا
 پىشە بەرە بوون و خۆيان بۇ خزمە تەكردى گەلى پىرۆزى خودا تەرخان
 كەدبوو. خوشكان و برايان، لىتان دە پارىمەو، 16 كە عىو ش ملكە چى
 وەك ئەوانە بن، ھەموو ئەوانەى لە گەلىان ئىش دە كەن و ماندوو دە بن.

17 به هاتنی ستیفاناس و فەرتوناتۆس و ئەخایکۆس دلشاد بووم، چونکە شوپیی ئیوہیان گرتەوہ. 18 ھەرۆہا چونکە ئەوان پڕۆحی من و ئیوہیان گەشاندەوہ. بۆیە ئەو جۆرە کەسانە بناسن. 19 کلێساکانی ئاسیا سلاوتان لێدەکەن. ئەیکلا و پریسکیلا، لەگەڵ ئەو کلێسایە ی لە مالە کە یانن بە ناوی عیسای خاوەن شکۆوہ بە گەرمی سلاوتان لێدەکەن. 20 ھەموو خوشک و برایان سلاوتان لێدەکەن. بە ماچی پیروۆز سلاو لە یەکتەری بکەن. 21 من پۆلسم، ئەم سلاوہ بە دەستی خۆم دەنووسم. 22 بە ئی ئەو کەسە ی عیسای خاوەن شکۆی خوشناوێت با نەفرەتی لی یێت! ئە ی پەرۆردگار، وەرە! 23 نێعمەتی عیسای مەسیحی خاوەن شکۆتان لەگەڵ یێت. 24 خوۆشە ویستی من لەگەڵ ھەمووتان یێت کە لەگەڵ عیسای مەسیحدا یەکن. ئامین.

دووم کۆرسۆس

1 له پۆلسهوه که به خواستی خودا نێردراوی عیسی مهسیحه، ههروهها له تیمۆساوسی براتانهوه، بۆ کلێسای خودا له کۆرسۆس و ههموو گهلی پیرۆزی خۆی له ههموو تهخایا: **2** با نیعمهت و تاشتی له خودای باوکمان و عیسی مهسیحی خاوهن شکۆوه له گهلتان یێت. **3** ستایش بۆ خودا، باوکی عیسی مهسیحی پهروهردگارمان، باوکی میهره بانی و خودای ههموو دڵنهواییهک، **4** تهوهی له ههموو تهنگانهیهکاندا دڵنهواییمان دهکات، تا کو بتوانین بهو دڵنهواییه ی له خوداوه دڵنهوایی کرابن، دڵنهوایی تهوانه بکهین که له ههر تهنگانهیهکان، **5** چونکه ههروهک چۆن بهشداری زۆرمان کردووه له تازاری مهسیح، به ههمان شیوه له رینگهی مهسیحهوه دڵنهوایی زۆر ده کرێن. **6** تهگهڕ تووشی تهنگانه ده بین تهوا بۆ دڵنهوایی و پرزگاریتانه، تهگهڕ دڵنهوایی کرابن تهوا بۆ دڵنهواییتانه، که له دانه خۆدا گرتنی شیوه دا بهرگه گرتنی بهرهم هیناوه بۆ ههمان تهو تازارانهی که ئێمهش ده پێچێن. **7** جا هیوامان بۆ شیوه چه سپاوه، ده زانین وهک له تازار بهشداری، له دڵنهواییشدا ئاوان. **8** خوشکان و برایانم، نامانه ویت تهو تهنگانهیهی له ئاسیا به سهرمان هات له لاتان شاراوه یێت، که زۆر قورس بوو و له سهرووی توانامانهوه بوو، ههتا تهوهی له ژبان بپهروه بووین. **9** ییگومان ههستمان ده کرد حوکی مردمان بۆ دراوه، تا کو پشت به خۆمان نه بهستین، به لکو بهو خودایه ی مردوان هه لدهستینیتتهوه. **10** تهوهی له مردنیک ئاوا گهوره ده ربازی کردین و ده ربازمان دهکات. هیوامان پێی ههیه که دواتریش ده ربازمان دهکات، **11** شیوهش به پارانهوه کاتتان یارمه تیدهرن بۆ ئێمه، بۆ تهوهی خه لکیکی زۆر له پیناوی ئێمه له سهه تهو نیعمه تهی پیمان دراوه، سوپاسی خودا بکهین، که وهلامی پارانهوهی خه لکیکی زۆره. **12** ئێمه شانازی به مهوه ده کهین: ویردائمان شایهتی ده دات که هه لسوکه و تمان له جیهاندا، به تایبهتی سه بارهت به شیوه، له دروستی و بێ دوور و بونی بوو که له خودایه، نهک به دانایی دنیا یی به لکو به نیعمهتی خودا. **13** شتیکنان بۆ نانوسین که نه توانن بیخویننه وه یان لێ تینه گهن. هیوادرم به تهواوی لیمان تینگهن، **14** تا کو مایه ی شانازی شیوه بین، وهک چۆن شیوهش له پرۆژی عیسی خاوهن شکۆمان مایه ی شانازی ئێمه ن. **15** جا بهم دلیلییه وه به

نیاز بووم که یه کم جار بچه لاتان، تا کو دووباره نیعمه تمان بو بیت. 16 ده موست له سهر ریگام به ره و مه کدو نیا سهر دانتان بکم و له مه کدو نیاوه دیسان بچه وه لاتان، پاشان عیوه ش بو یه هودیا به پریم بکن. 17 که به نیازی نه مه بووم، آیا به پارایی جولامه وه؟ یا خود به شیوه یه کی دنیایی پلاننه کانم داناوه، که له کاتیکیدا ده لیم: «به لئ، به لئ» و «نه خیر، نه خیر»؟ 18 به لام ههروهک چون خودا دلسوزه، و ته کانمان بو عیوه هم «به لئ» و هم «نه خیر» نیه. 19 عیسای مه سیحی کوری خودا، که به هوی من و سیلا و تیموساوسه وه له توتاندا مزگینی درا، «به لئ» و «نه خیر» نه بوو، به لام له لایه نئه وه وه هه «به لئ» بووه. 20 به لینه کانی خودا هه رچییه ک بن، به یه کیبون له گه ل مه سیح ده بن به «به لئ». بو یه به هوی نه وه وه ده لاین «تامین» بو شکومه ندی خودا. 21 به لام نه وه خودایه که عیوه و عیوه به یه کیبون له گه ل مه سیحدا ده چه سپینیت. نه و ده ستیشانی کردوون و 22 خودا موری خوری لیداوین و وهک پیشه کی رچی خوی خسته دلنامه وه بو ده سته بهری نه وهی دیت. 23 خوداش ده که مه شایهت له سهر خوم، به زهیم پیتان هاته وه که نه هاتمه وه کورنسوس. 24 نه که به سهر باوه رتان سالار بین، به لکو هاوکارین بو خوشیتان، چونکه به باوه ر چه سپاون.

2 له بهر نه وه پریم دا دیداریکی دیکه ی پرله خه م و تازارم له گه ل عیوه دا نه بیت، 2 چونکه نه گه ر من خه مبارتان بکم، کی دلشادم ده کات، جگه له عیوه که خه مبارم کردوون؟ 3 بوم نووسین، بو نه وهی کاتیک هاتم به هوی نه وانه وه خه مبار نه بم که پئویسته پیمان شادیم. له هه مووتان دلنیام، که شادی من هی هه مووتانه. 4 له ته نگانه یه کی زور و دلته نگییه وه به فرمیسی زوره وه بوم نووسین، نه وهک خه مبار بن، به لکو تا کو بزانتن خوشه ویستیم بو عیوه چه ند قووله. 5 به لام نه گه ر یه کییک بووه ته هوی خه مباری، نه وانه ته نه منی خه مبار نه کردووه، به لکو هه تا راده یه ک هه مووتانی خه مبار کردووه، نه گه ر زیاده پویم نه کردیت. 6 تیر به سه نه و سزایه ی که له لایه ن زورینه یه، 7 به پیچه وانه وه، باشتره گه ر دنی تازاد بکن و دلنه وایی بکن، نه وهک له خه فته تی زوره وه هه لبلووشریت. 8 له بهر نه وه تکاتان لی ده کم خوشه ویستی خوتانی بو دوویات بکه نه وه، 9 چونکه بو نه مه بوم نووسین تا کو به سه لماندنتان بزانتن، تاخو له هه موو شتیکیدا گو پرایه لن. 10 منیش

گەردنی ئەو کەسە ئازاد دەکەم کە ئێوە گەردنی ئازاد دەکەن. هەر وەها ئەگەر پۆلستی بەو کەردیبت گەردنی کەسیک ئازاد بکەم، ئەوا لەبەردەم مەسیح لەبەر ئێوە گەردنم ئازاد کردوو، 11 نەوێک شەیتان لەخستەمان بیات، چونکە لە مەبەستەکانی بیئاگانین. 12 کاتییک هاتمە شاری ترۆتاس بۆ ئەوێ مزگینیی مەسیح رابگەیهنم، مەسیحی بالادەست دەرگایەکی بۆ کردمەو. 13 بەلام گیانم پشووی ئەدا، چونکە تیتۆسی برام نەدۆزیبەو. ئیتەر مائاواویم لێیان کرد و چووم بۆ مەكدۆنیا. 14 بەلام سوپاس بۆ خودا، ئەوێ هەموو کاتییک لە کەژاوەی سەرکەوتنی مەسیحدا رابەراییەتیمان دەکات، لە هەموو شوێنییک بەهۆی ئێمەو بۆنی خوێنی ناسینەکی بۆلاو دەکاتەو، 15 چونکە ئێمە بۆنی خوێنی مەسیحین بۆ خودا، لەتیوان ئەوانەوێ رزگاریمان دەیبت و لەتیوان ئەوانەوێ لەناودەچن. 16 بۆ ئەوانە بۆنی مردن بۆ مردن، بۆ ئەوانی دیکە بۆنی ژیاوە بۆ ژیان. ئایا کێ شیاوێ بۆ ئەم شتانه؟ 17 ئێمە وەک زۆر کەس بازرگانی بە پەیاوی خوداوە ناکەین، بەلکو بە بۆ دوو پرووینی لە خوداوە و لەبەردەم خودا بە ناوی مەسیح دەدوین.

3 ئایا دیسان دەست بەو بکەینهو بە خۆماندا هەلبدەین؟ ئایا وەک هەندێک کەس، پۆلستیمان بە پاسپاردەنامەو بۆ ئێوە یان لە ئێوەو؟ 2 ئێوە نامەو ئێمە، کە لە دلماندا نووسراوێ و هەموو خەلک دەیحۆیننەو و دەیزانن. 3 دەرکەوت ئێوە نامەیکەن لە مەسیحەو، کە ئێمە خزمەتمان کردوو، بە مەرەکەب نەنووسراوێ بەلکو بە رۆحی خودای زیندوو، نەک لەسەر تەختە بەرد، بەلکو لەسەر تەختە دلی مرۆف. 4 بەهۆی مەسیحەو متمانەو ئاوامان بە خودا هەیه. 5 ئێمە خۆمان لێهاتووین کە بیر لە شتییک بکەینهو و پێمان وایبت لە خۆمانەو، بەلکو لێهاتوویمان لە خوداوە. 6 ئەو لێهاتووێ کردین تا کۆ ببینە خزمەتکاری پەیمانی نوێ، پەیمانی رۆح نەک پەیمانی نووسراوێ بە پیت، چونکە ئەو پیتە نووسراوێ دەرکۆژیبت، بەلام رۆحە کە ژیان دەدات. 7 ئەگەر بێتو ئەو خزمەتەو کە بوو هۆی مردن و بە پیت لەسەر بەرد هەلکەتراو بوو بە شکۆو هاتیب، تەنانەت ئەوێ ئیسرائیل نەیانتوانی تەماشای پرووی موسا بکەن، لەبەر شکۆی پرووی کە فەوتاو، 8 ئیتەر چەند زیاتر خزمەتی رۆحی پیروژ شکۆدارتر دەیبت؟ 9 چونکە ئەگەر خزمەتی تاوانبارکردن شکۆمەندی بیبت، تاخۆ دەبێ خزمەتی

بیتاوانکردن چەند زیاتر لە شکۆمەندیدا بیت؟ 10 شکۆدارکراویش لە بەراورد بە شکۆی لە رادەبەدەر شکۆی نەماوە، 11 چونکە ئەگەر فەوتاو لە شکۆمەندیدا بیت، ئەو ئەوەی هەمیشە بێهەند زیاتر لە شکۆمەندیدا دەبیت! 12 لەبەر ئەوەی هیواوەکی ئاوامان هەیه، زۆر ئازایانە دەجوڵێنەو، 13 نەک وەکو موسا کە پێچە لەسەر پرووی دادەنا تا کو نەوێ ئیسرائیل تەماشای کۆتایی شکۆی فەوتاو نەکەن. 14 بەلکو مێشکان تاریک بوو، چونکە هەتا ئەمڕۆش، کاتیک پەیمانی کۆن دەخوێنیتەو هەمان پێچە ماوە و لاندەراو، چونکە تەنبا بە یەکبوون لەگەڵ مەسیحدا دەتوانیت لابەردریت. 15 تەنانەت هەتا ئەمڕۆ کاتیک تەوراتی موسا دەخوێنیتەو پێچە لەسەر دلایان دانراو. 16 بەلام ئەگەر یەکیک بۆ یەزدان گەرایەو، ئەوا پێچە کە لادەچیت، 17 چونکە یەزدان رۆحەکەیه، هەر وەها رۆحی یەزدان لەکۆی بیت، ئازادی لەوێه. 18 هەموومان بە رۆیگی ئاشکرا وەک ئاوێنە وێنە شکۆی خودا دەدەینەو، لە شکۆیەک بۆ شکۆیەک بۆ هەمان وێنە دەگۆردرین، ئەوێش لە یەزدانەوێه کە رۆحەکەیه.

4 لەبەر ئەوەی بەهۆی بەزەیی خوداوە ئەم خزمەتەمان هەیه، بێ هیوا نابین، 2 بەلکو ئەو رینگایانەمان رەتکردەو کە شاراوێن و شەرمەزاری دەهین، قیل ناکەین و دەستکاری وشەیی خودا ناکەین، بەلکو بە دەرخستنی راستی، لەبەردەم خودا بۆ وێژدانی هەرکەسێک خۆمان دەسەلمین. 3 بەلام ئەگەر مژدە کەمان شاراوێن بیت، ئەوا بۆ ئەوانە شاراوێنە کە لەناو دەچن، 4 لێرەدا خوداوەندی ئەم دنیا بەیری بێباوەرانی کوێر کردووە، تا کو رۆوناکی مزگینیی شکۆی مەسیحیان بۆ نەدرەوشیتەو، ئەوەی وێنەیی خودایە. (aiōn. g165) 5 ئێمە خۆمان پارانگەین، بەلکو عیسا کە مەسیحی بالادەستە، خۆشمان لە پێناوی عیسا بەندەیی ئێوین، 6 چونکە خودا، ئەوەی فەرمووی: [با لە تاریکیدا رۆوناکی بدرەوشیتەو،] ئەو لە دلاندا درەوشایەو، بۆ رۆونا ککردنەوێ ناسینی شکۆی خودا لە پرووی عیسا مەسیحدا. 7 بەلام ئەم گەنجینەیی هەمانە لەناو گۆزەیی گلێندابە، تا کو دەربکەوێت کە وزەیی لە رادەبەدەر لە خوداوەیه نەک لە ئێمەو. 8 لە هەموو لایە کەو پەستین، بەلام تەنگەتاوین، دەشیوین، بەلام بێ ئومێدین، 9 چەوسپێناوین، بەلام بەجێنەهێلدراین، بە زەویدا دەدرین، بەلام لەناو ناچین. 10 هەمیشە

مردنی عیسا له جهسته ماندا هه لده گرین، تاكو ژيانی عیسا له جهسته ماندا
 دهر بكه ویت، 11 چونكه ئییهی زیندوو ههردهم له پیناوی عیسا دهر بکینه
 دهست مردن، تاكو ژيانی عیسا له جهستهی مردوومان دهر بكه ویت. 12
 كه واته مردن له ئییه دا كار ده كات، به لام ژيان له ئییه دا. 13 كه هه مان
 پړوخی باوه پرمان هه یه، به گویرهی نووسراو: [باوه پرمان هه بوو، بویه قسه م
 كرد.] ئییهش باوه پرمان هه یه بویه قسه ده كین. 14 ده زانین ئه وهی عیسا
 خاوه ن شكزی هه ستانده وه ئییهش له گه ل عیسا دا هه لده ستینیتیه وه، له گه ل
 ئییهش ده مانباته به رده می خوی. 15 هه موو ئه م ئازار چیرته له پیناوی
 ئییه، تاكو ئه و نیعمه تهی كه ئیستا ده گاته خه لکیکی زیاتر بیته مایه
 زیاد کردنی سوپاسگوزاری بۆ شكۆمه ندی خودا. 16 بویه وره به رناده مین.
 ئه گه ر به رواله تیش له ناوچین، ئه و ناخمان رۆژ به رۆژ نویت ده بیته وه، 17
 چونكه ته نگانهی سووک و کاتیمان شكۆمه ندیه کی گرانی هه تاهه تایی بۆ ئییه لی
 دیته کایه وه. (aiōnios g166) 18 ئییه ته ماشای شته بینراوه کان نا کین، به لكو
 شته نه بینراوه کان، چونكه بینراوه کان کاتین، به لام نه بینراوه کان هه میشه مین.
 (aiōnios g166)

5 له بهر ئه وهی ئییه ده زانین، ئه گه ر چادره زه مینیه كه مان پروخا،
 خانوو پیکان له خودا وه هه یه كه هه تاهه تاییه له ئاسماندایه، خانوو پیکان ده سترکد
 نییه. (aiōnios g166) 2 ئییهش له م چادره دا ده نالینین و تامه زرۆی ئه وه مین كه
 مالی ئاسمانیمان پپوشین، 3 چونكه كه پپوشیمان ئیتر به پروقی نابیرین. 4 له بهر
 ئه وهی له م چادره داین له بهر بارگرانی ده نالینین، كه نامانه ویت دایكه نین
 به لكو پپوشین، تاكو مردن له لایه ن ژيانه وه قووت بدریت. 5 خودایه
 ئه وهی ئییهی به تاییه ت بۆ ئه مه دروستکردوه، ئه ویش وه ک پپشه کی پړوخی
 پپروزی پیمان داوه بۆ دهسته بهری ئه وهی دیت. 6 بویه هه موو کات دلنایین
 و ده زانین كه هه تا له جهسته دا نیشته جی بین، له عیسا ی خاوه ن شكۆ
 دوورین، 7 چونكه به باوه ر ده رۆین نه ک به بینراو. 8 ئیتر دلنایین و به
 باشتری ده زانین كه له جهسته دوور بکه وینه وه و له لای عیسا ی خاوه ن
 شكۆ نیشته جی بین. 9 بویه ئامانجی به رزمان رازی کردنی خودا ده بیته،
 جا ئیتر له جهسته دا نیشته جی بین یان دوور بین لی، 10 چونكه ده بیته
 هه موومان له به رده م ته ختی دادگایی مه سیح دهر بکه وین، تاكو هه ریه كه بۆ

ئەو شتانەى بەھۆى جەستەوہ کردووہ تى شایستەى خزى وەر بگرت، جا باش ییت یان خراب. 11 لەبەر ئەوہى ترسى مەسیحى خاوەن شکۆ لە دلمانە، ھەر بۆیە ھەول دەدەین خەلکى قایل بکەین. بۆ خوداش دەرکەوتین، ھیوادارم بۆ ویردانى عیوہش بە تەواوی دەر بکەوین. 12 ئیہ نامانەوی جاریکى دیکە لە لای ئیوہ بە خۆماندا ھەلبەدەین، بە لکو دەر فەتیکان دەدەینى شانازیمان پپوہ بکەن، تا کو بتوانن وەلامى ئەوانە بدەنەوہ کە شانازى بە پروالە تەوہ دەکەن، نەک بە دل. 13 ئەگەر مێشکان تیکچوو ییت، لەبەر خودایە، ئەگەر ھۆشمەند بین، لەبەر عیوہیە. 14 خۆشەو یستى مەسیح دیلى کردوین، چونکە دلنیاى لەوہى کە یەکیک لە جیاتی ھەموو خەلک مرد، بۆیە ھەموو خەلک مردن. 15 ئەو لەبرى ھەمووان مرد تا کو زیندوووان ئیتەر بۆ خزیان نەژین، بە لکو بۆ ئەو کەسەى لە پیناویان مرد و ھەستایەوہ. 16 لەبەر ئەوہ بە چاوی دنیا ییەوہ سەبرى کەس نا کەین. ئەگەر پښتەر بە چاوی دنیا ییەوہ سەبرى مەسیحمان کرد ییت، ئیتەر لە مەودوا بەو چاوە سەبرى نا کەین. 17 کەواتە ئەگەر ھەرکەسیک لە گەل مەسیحدا بییتە یەک، دە ییت بە بەدیپنراویکی نوئى، شتە کۆنەکان بە سەرچوون و شتى نوئى ھاتوہ! 18 ئەمەش ھەمووی لە خوداوەیە، کە لە گەل خزى لە رینگەى مەسیحەوہ ئاشتى کردینەوہ و خزمەتى ئەم ئاشتبوونەوہى پیداین، 19 واتە خودا بە یەکبوون لە گەل مەسیح جیھانى لە گەل خزى ئاشت کردوہ، گوناھەکانیاى لەسەر نەنووسین و پەیاى ئاشتبوونەوہى بە ئیہ سپاردوہ. 20 کەواتە ئیہ بالوئىزى مەسیحین، خوداش لە رینگەى ئیہوہ جیھان بانگھێشت دەکات، لەبرى مەسیح لیتان دە پارێینەوہ: لە گەل خودا ئاشت بنەوہ. 21 ئەوہى گوناھى نەدەناسى خودا لە پیناوی ئیہ کردیہ گوناھ، تا کو بە یەکبوون لە گەل مەسیحدا بین بە راستدروستى خودا.

6 وەک ھاوکارى خودا لیتان دە پارێینەوہ کە نەعمەتى خودا بى سوود وەر مەگرن، 2 چونکە دە فەرموئى: [لە کاتى پەسەندیم گویم لینگرتیت، لە پرۆزى رزگاریدا یارمەتیم دایت]. ئەوہ تا ئیستایە کاتى پەسەندى خودا و ئیستایە پرۆزى رزگارى. 3 لە ھیچ شتیکدا نابینە کۆسپ، نەوہک گلەى ییتە سەر خزمەت، 4 بە لکو لە ھەموو شتیکدا وەک خزمەتکارى خودا خۆمان دەسەلمینن: بە دانبەخۆدا گرتى زۆرمان، لە تەنگانە، ناخۆشى و لیتقەومان،

5 له لیدان و زیندان و ئازاوه، ماندوووبون و شه و فوحنی و برسیتی، 6 به پاکی و زانیاری و ئارامگرتن و نیانی، به پوچی پیرۆز و خوشه و یستی بی دوو پرووی، 7 له قسه ی راستدا، له هیزی خودا، به چه که کانی راستدروستی له دهستی راست و چهپ، 8 به شکۆ و سووکایهتی، ناوزراو و ناوبانگ، که راستگۆین و وهک فیلباز ده بینرین، 9 وهک نه ناسراو به لام ناسراوین، وهک مردوو ته وه تا زیندووین، وهک سزادراو به لام نه کوژراوین، 10 وهک خه مبار، به لام هه ردهم دلشادین، وهک هه ژار به لام زوران ده وه له مه ند ده کهین، وهک هیچمان نه ییت و هه رچه نده هه موو شیکان هه یه. 11 ئه ی کۆرئسو سییه کان، به راشکاوی قسه تان بو ده کهین و دلان فراوانه. 12 ئیه هه ست و سۆزی خو ماتان لی ناسینین، به لکو ئیوه له ئیه ی ده ستین. 13 ئه مه ئالوگۆر کاریه، وهک بو مندالانم ده دویم، ئیوه ش دلان بکه نه وه. 14 له گه ل بیباوه ران له ژیره ک نیردا مه بن، چونکه چ هه ماهه نگییه ک له تیوان راستدروستی و خراپه دا هه یه؟ یا خود چ هاو به شیه که له تیوان تاریکی و پروونا کیدا؟ 15 چ ریککه و تیک له تیوان مه سیح و به لیعالدا هه یه؟ یا باوه ردار چ پشکیکی له گه ل بیباوه ردا هه یه؟ 16 په رستگای خوداش چ ریککه و تیکی له گه ل بت هه یه؟ چونکه ئیه په رستگای خودای زیندووین، وهک خودا فه رموویه تی: [تیاندا نیشته چی ده بم و له گه لیان ده پروم، ده بم به خودای ئه وان و ئه وانیش ده بن به گه لی من.] 17 [به زدان ده فه رموی: له بهر ئه وه له ناوه راستیان پرۆنه ده ره وه و به جییان به یان. ده ست مه ده نه هیچ گلاویک، ئینجا وه رتانه گرمه وه.] 18 [به زدانی هه ره به توانا ته مه ده فه رمویت: من ده بمه باوکی ئیوه و ئیوه ش ده بنه کوپ و کچی من.]

7 خوشه و یستان، له بهر ئه وه ی ئه م به ئینانه مان هه یه، با خو مان له هه موو گلاوییه کی جه سته و روچ پاک بکه نه وه، له ترسی خودا پیرۆزی ته واو بکهین. 2 دلان بو مان بکه نه وه. سه ممان له که س نه کردوو، په وشتی که سمان تیک نه داوه، که سمان بو پرووتانده وه به کار نه هیناوه. 3 ئه مه نالیم بو ئه وه ی تاوانبارتان بکه م، چونکه پشتر گوتومه که ئیوه له دلانان به راده یه ک که ئاماده یه له گه لئان بمین و له گه لئان برین. 4 متمانیه کی زۆرم پیتان هه یه و زۆر شانازیشان پیه ده که م، له هه موو ته نگانه کائماندا پیربووم له دلنه وای و خوشیه کی له راده به ده ر. 5 راسته، له و کاته وه ی

هاتو وینه ته مه کدو نیا، جهسته مان حه سانه وهی نه بووه، به لکو له هه موو لایه که وه هه راسان کراوین، له دهره وه ناکوکی و له ناوه وه ترس. 6 به لام خودا که دلنه وایی ماتومه لولو له کان ده کات، به هاتی تیتوس دلنه وایی کردین، 7 نهک ته نها به هاتی، به لکو به و دلنه وایی له لایه ن میوه وه کراوه. زیاتر دلشاد بووم کاتیک که تیتوس باسی په روشنی و په ژاره و دلگه رمی میوه ی بو من کرد. 8 جا ته گه ر به نامه که خه مبارم کردین، په شیمان نیم، هه رچه نده په شیمان بوومه وه، چونکه ده بینم نامه که بو ماوه یه یک خه مباری کردن. 9 به لام ئیستا دلشادم، نهک له بهر نه وهی خه مبار بوون، به لکو له بهر نه وهی خه مباریتان میوه ی بو توبه کردن برد. بیگومان به گویره ی ویستی خودا خه مبار بوون، تا کو به هوی میوه هه هیچ زیاتیک نه کن، 10 چونکه نه و خه مبارییه ی له خودا وهی، ده بیته هوی توبه کردن، نه مه ش نه نجامه که ی پرزگاریه و که س لپی په شیمان نابیته وه، به لام نه و خه مبارییه ی له جیهانه وهی ده بیته هوی مردن. 11 که واته سهیر بکن خه مباری به گویره ی ویستی خودا چه ندی له میوه دا به ره م هیناوه: چ په روشییه ک، چ پاکانه یه ک، چ تووره ییه ک، چ ترسیک، چ تامه زرؤییه ک، چ دلگه رمییه ک، چ چه زیک بو داد په روه ری! له هه موو شتیکیدا خوتان سه لماند که بیئاوان له و باسه دا. 12 که واته ته گه ر بوم نووسیون، له بیئاوی تاوانبار یا خود تاوان لیکراو نییه، به لکو بو نه وهی له بهر ده م خودا ببینن که میوه چه ند په روشنی میهن، 13 بویه دلنه وایی کراوین. به لام له سه ر دلنه واییه که، به هوی دلخوشی تیتوس زور زیاتر دلخوش بووین، چونکه گیانی به هه مووتان حه سایه وه. 14 ته گه ر به رامبه ر نه و شانازیم به میوه وه کردیت، شه رمم نه کردوه، به لکو وه ک هه موو شتیکیان به راستگویی پی گوتن، شانازیمان لای تیتوس بووه راستی. 15 دلشی زیاتر بوتان ده چیت کاتیک یادی گوپرایه لی هه مووتان ده کاته وه، که چون به ترس و له رزه وه پیشوازیتان لیکرد. 16 دلشادم که له هه موو شتیکیدا لیتان دنیا م.

8 ئیستاش خوشکان، برایان، چه ز ده کهین نیعمه تی خودا بزانتان که دراوه ته کلپسا کانی مه کدو نیا. 2 نه وان له ته نگانه یه کی زور گوره دا بوون، به لام ژیانیان پر بوو له خوشی، له گه ل نه وهی زور هه ژار بوون، به لام دلفراوان و به خشنده بوون. 3 شایه تی ده ده م که به گویره ی توانای خوینان و

ته نانهت له سه رووی توانای خویشیانه وه به خشینیان داوه، ده ستپیشخه ریمان کرد و 4 زور لیمان پارانه وه تا کو نیعمه تی به شدار بوون له خزمه تی گه لی پیروزی خودا وه برگرن. 5 زیاتریان کرد له وهی ئیبه چاوه ریمان ده کرد لیمان، چونکه سه ره تا خویمان پیشکه شی عیسیا خاوه ن شکو کرد، ئینجا به خواستی خودا خویمان پیشکه شی ئیبه کرد. 6 ته وه بوو تکامان له تیتوس کرد که ته م نیعمه ته ی له لاتان دهستی پیکردوووه ته واوی بکات. 7 به لام وه ک چون له هه موو شتی کدا زیادتان کردوووه، له باوه ر، له قسه کردن، له زانیاری، له هه موو کوششیک، له خو شه ویستیتان بو ئیبه، ئاوا له م نیعمه ته ی به خشینیشدا زیاد بکن. 8 ته مه تان وه ک فه رماتیک پی نالیم، به لکو به به راورد له گه ل په روشی که سانی دیکه، راسته قینه پی خو شه ویستیتان تاقی ده که مه وه. 9 نیعمه تی عیسیا مه سیحی خاوه ن شکومان ده زانن، هه رچه نده ده وله مند بوو، له پیناوی میوه دا بووه هه ژار، بو ته وهی میوه به هه ژاری ته و ده وله مند بن. 10 له مه شدا بیروپرای خو متان پی ده لیم، چونکه ته مه به سووده بوتان: میوه پار ده ستان به به خشین کرد، نه ک ته نها ته مه تان کردوووه، به لکو ئاره زووشتان ده کرد که ته نجای بدن. 11 ئیستا کاره که ته واو بکن، هه روه ک په روشی خواستی بوون، ئاوا ته واو کردینش به خواستی خو تانه، 12 چونکه ته گه ر په روشی هه بیته، ته وا خودا به گویره ی ته وهی که که سه که هه یه تی په سه ندی ده کات، نه ک به گویره ی ته وهی نیه تی. 13 مه به ستم ته وه نیه خه لکی دیکه بجه سینه وه و فشارم له سه ر میوه بیته، به لکو به یه کسانی. 14 له کاتی ئیستادا با پرپی میوه که موکوری ته وان پر بکاته وه بو ته وهی له داها تودا پرپی ته وانیش که موکوری میوه پر بکاته وه، تا کو یه کسان بیته. 15 وه ک نووسراوه: [نه ته وهی زوری کو کردوووه ته وه زیادی کردوووه و نه ته وهی که می کو کردوووه ته وه که می کردوووه.] 16 به لام سوپاس بو خودا که هه مان په روشی خسته دلئ تیتوس بو میوه، 17 چونکه تیتوس نه ک ته نها پیشوازی له داوا کاریه که ی کرد، به لکو به ده ستپیشخه ری خو ی و به وه پری په روشیه وه دیت بو لاتان. 18 براهه کان له گه لیدا نارد که به هو ی خزمه تکردنی په یامی ئینجیل هه موو کلپسا کان ستایشی ده کهن. 19 نه ک ته نها ته وه، به لکو له لایهن کلپسا کانه وه هه لبریدراوه بو ته وهی یاوه ریمان بکات له گه شته که ماندا، له

کاتیڤدا که ئیټه به خشینه که هله گریڼ و دابه شی ده کهین بو شکومه ندی
 مه سیخی خاوه ن شکو خوی و بو پیشاندانی پرؤشیمان بو خزمهت. 20
 ئیټه خومان له هه موو گله بیهک ده پاریزین، نه وهک که سیک ره خنه له
 شیوازی به رپوه بردنی ته م به خشینه گه وره یه بگریټ، 21 چونکه به نیازی
 چا کهین، نهک ته نها له به رده م یه زدان، به لکو له به رده م خه لکیش. 22
 له گه ل ته واندا برایه کمان نارد، که زور جار له زور شت تا قیمان کردووه ته وه
 چالاک بووه، ئیستاش به و دنیایه زوره ی به ئیوه ی هه یه زور چالا کتره.
 23 له باره ی تیتوس، ته و هاو به ش و هاو کارمه بو ئیوه، به لام ته م برایانه
 په یامبه ری کلپسا کانن و مایه ی شکومه ندین بو مه سیح. 24 بویه به لگه ی
 خو شه ویستی خو تان و هو ی شانازیمان به ئیوه بو ته وان ده ربخه ن بو ته وه ی
 له به رده م کلپسا کانداهه ربکه ویت.

9 سه بارهت به خزمه تکردنی گه لی پرؤزی خودا، پئویست ناکات
 بو تان بنووسم، 2 چونکه پرؤشیتان ده زانم و له لای مه کدو ئییه کان شانازیم
 پئوه کردووه، که وا ئیوه له ته خایا له پاره وه ئاماده بوون و دلگه رمیتان
 زور به یانی جو شدا. 3 به لام برایان ده نیرم، نه وهک شانازیکردمان پیتانه وه
 به فیرؤ پروات، تا کو ئاماده بن هه روهک گوتم، 4 چونکه ته گه ر هه ندیک
 له مه کدو ئییه کان له گه لم بیڻ و ببینن که ئیوه هیشتا ئاماده نین، ته وا ئیټه
 شه رمه زار ده بین به هو ی ته و متمانه یه ی به ئیوه مان هه بوو، ئیتر با باسی
 ته وش نه کم که ئیوه چه نده شه رمه زار ده بن. 5 بویه به پئویستم زانی له
 برایان پپاریمه وه، تا کو پئشپه وی بکه ن بو لاتان و زوو ته و به خشینه تان
 رینکبخه ن که پئشتر به ئینتان دابوو، تا کو وهک به خشینیکی له دلفراوانیه وه
 یټ، نهک له ناچار بیه وه یټ. 6 ته مه ش بزائن: «ته وه ی که م بچینیت
 که م ده درو ئیته وه، ته وه ی به دلفراوانی بچینی به دلفراوانی ده درو ئیته وه.» 7
 با هه ریه که ته وه نده ی له سه ر دلپه تی بیدات، نهک به دلته نگی و ناچاری،
 چونکه ته وه ی به دلخوشییه وه به خشیت خودا خو شی ده ویت. 8 خوداش
 ده توانیت هه موو نیعمه تیگان به سه ردا برژینیت، تا وه کو ئیوه هه مپشه هه موو
 ته و شتانه تان هه بیټ که پئویستانه، بو ته وه ی له هه موو کاریکی باشدا
 سه ررپژین. 9 وهک نووسراوه: [به دلفراوانیه وه به هه ژارانی به خشیه،
 راستو دروستییه که ی هه تاهه تایه چه سپاوه.] (aiōn g165) 10 جا ته و خودایه ی

توو بو جوتيار و نان بو خوراك دابین دهكات، توتوان بو دابین دهكات و چند هیندهی دهكات و بهره می راستودروستیتان زیاد دهكات. 11 له هه موو شتیکیدا دهوله مند ده بن تاكو هه موو کاتیک دلفراوان بن، دلفراوانیه که تان له ریگی ئیوه سوپاسی خودای لیده که ویتوه. 12 ئەم خزمه تهی ئیوه دهیکه ن، ته نها پیداو یستییه کانی گه لی پیروزی خودا پر ناکاته وه، به لکو وا دهكات که زور که س سوپاسی خودا بکه ن. 13 له ریگی ئه و خزمه ته وه که دهیکه ن ئیوه خوتان سه لماندو وه، شکومه ندی خودا درده خه ن به گو پرایه لی و دانپیدانانتان به په یامی ئینجیلی مه سیح، ههروه ها دلفراوانیتان له به شداریتان له گه ل ئه وان و هه موو لایه ک. 14 ههروه ها له پارانه وه یان بو ئیوه، تامه زرۆی بینینی ئیوه ن له بهر ئه و نیعمه ته له راده به ده ره ی خودا که پیتان دراوه. 15 سوپاس بو خودا له پیناوی ئەم به خشینه ی که به ده م باس نا کریت.

10 من وهک پۆلس، که به من ده لێن له و کاته ی له گه لاتانم شه رمم، به لام که لیتان دوورم به رامبه ر به ئیوه بو یرم، به بیفیزی و نهرمونیا نی مه سیح لیتان ده پاریمه وه و 2 داواتان لی ده که م ناچارم مه که ن کاتیک له لاتانم ئه و بو یریهم به کار به یم، چونکه پیم وایه هه ر ده ییت به کار به یم به رامبه ر به و که سانه ی که پینان وایه ئیوه به گو یره ی بنه مای جیهان ده ژین. 3 هه رچه نده له جیهاندا ده ژین، به لام به گو یره ی بنه مای جیهان ناچه نگی ن، 4 چونکه ئه و چه که ی شه ری پیده که بن جیهانی نییه، به لکو چه کی خوداییه که توانای و یرانکردنی قه لای هه یه. 5 هه موو به لگه یه ک و هه ر شتی ک که بو به ره له ستی زانیاری خودا ده ربکه ویت له ناوی ده بن، هه موو بیریکیش بو گو پرایه لی مه سیح به دیل ده گرین. 6 هه ر کاتیک ئیوه ته وا و ملکه چ بوون، ئه و کاته ئاماده ی سزای هه موو یاخیبوونیک بده ی ن. 7 ئیوه سه یری پروالته ده که ن. ئه گه ر یه کینک دنیاییت که هی مه سیحه، با ئه وه بزانیته که وهک چۆن ئه و هی مه سیحه، ئیمه ش به هه مان ئه ندازه هی مه سیحین. 8 ئه گه ر تو زی ک زیاتر شانازیم به ده سه لامانه وه کردیته، ئه وه ی مه سیحی بالاده ست داویه تی بو بنیادانتان نه ک بو و یرانکردنتان، ئه وا شه رمم پی نییه. 9 نامه وی و ده رکه وم که به نامه کان ده تانترسیم. 10 له وانیه هه ندیک بلین: «نامه کان قورس و به هیزن، به لام ئاماده بوونی خو ی لاوازه و قسه

به تالاهه.» 11 با ته و جوړه كه سانه بزانه، ته و هې له دووره وه و به پړنگاي نامه بو تان ده نووسين، هه مان ته و شته ده كه ين كاتيک له لاتان بين. 12 ټپه ناويزن خو مان له گه ل ته وانه به راورد بکه ين يا خود خو مان بڅينه پړزي ته وانه ي که به خو ياندا هه لده ده ن. کاتيک خو يان به خو يان به راورد ده که ن و ده پيون، ټيتر ده رده که وي ت که نه زانن. 13 به لام ټپه زياد له پيوست شانازی به خو مانه وه نا که ين، به لکو به گو يره ي ته و ناسته ي خودا بو ي داناو ين شانازی ده که ين، که ناستي که ده گاته ټپه ش. 14 ټپه سنووري خو مان نابه ز ټين که شانازيتان پوه ده که ين، به وه ي گه شتینه ټپه، چونکه به خزمه تي را گه ياندي مزگيني مه سيح گه شتینه ټپه ش. 15 زياد له پرا ده ي خو ي شانازی به ره نجی خه لکيه وه نا که ين، به لام هيوادار ين کاتيک با وهرتان گه شه ده کات، له تيوتاندا سنووري خزمه ته که مان زور زياتر ي ت، 16 تا کو مزگيني بده ينه ته و ناوچانه ش که له ټپه دوور ترن، نامانه وي ت شانازی بکه ين به و کاره ي که پيشوه خت له سنووري يه کيکي ديکه ته نجام دراوه. 17 [ته وه ي شانازی ده کات، با شانازی به يه زدانه وه بکات.] 18 ته وه ي به خو يدا هه لده دات په سه ند نا کر ي ت، به لکو ته وه ي مه سيحې خاوه ن شکو پييدا هه لده دات.

11 هيوادارم به رگه ي هه نديک گيلايه تي من بگرن، هه رچه نده به رگه شم ده گرن. 2 به ټپه يه کي خودايانه ټپه يبتان پي ده به م، چونکه له پياويک نيشانم کردن، تا کو وه ک پاکيزه يه کي پاک پيشکه شي مه سيح تان بکه م. 3 به لام ده ترسم، وه ک ماره که حه وای به فيله که ي هه نله له تاند، بيري ټپه ش له و دلسوزي و پاکيه بو مه سيح چه واشه بکريت، 4 چونکه ته گه ر يه کيک ي ت و عيسايه کي ديکه رابگه يه ني ت جياواز له وه ي رامانگه ياندا، يان رو حنيکي ديکه وه ر بگرن جياواز له وه ي وه ر تانگرت، يان مزگيني يه کي ديکه رابگه يه ني ت جياواز له وه ي وه ر تانگرت، ته و ا به ناساني وه ريده گرن. 5 ټپم وايه هيچم له و «نير دراوه به رزانه» که متر نييه. 6 ته گه ر له قسه کردندا زمان پارا و نه بم، خو زانياريم هه يه، به لکو له هه ر لايه ک و له هه موو شتيک بو ټپه مان ده رخست. 7 يا خود گونا هم کردوه که خو مم نرم کرده وه تا کو ټپه به رز بڼه وه، چونکه به خو پراي مرده ي ټينجيلي خودام بو جار دان؟ 8 کلنسا کاني ديکه م تالان کرد که خه رجم لييان وه رگرت بو خزمه ته که تان. 9 کاتيک

له گه لئان بووم و پيوستيم هه بوو، نه بوومه بار بو كهس، چونكه برايان له مه كدو نياوه هاتن پيوستيه كاني منيان پر كرده وه. له هه موو شتيكدا خووم پاراست بو ته وهى بارگراني نه خه مه سه رتان و به رده وام خو مى لى ده پاريزم. 10 به دنيا بيه وه، هه روهك راستى مه سيح له مندايه، له ناوچه كاني ته خايا ته م شانازيه م لى ناسه نريته وه. 11 بوچى؟ تايا له بهر ته وهيه كه عيوه م خو شناويت؟ خودا ده زانيت خو شمه وي ن. 12 به لام ته وهى ده يكه م، وا ده يكه م بو ته وهى هه لى هه لپه رستان بېرم كه شانازى ده كەن و ده يانه ويت ده ربخه ن گوايا ته وان وهك ئيه ن، 13 چونكه ته مانه نير دراوى دروزن و كارگه رى فيلبازن، خو يان له شيوه ي نير دراوى مه سيح ده رده خه ن. 14 سه ير نيه، چونكه شه يتان خو ي له شيوه ي فريشته ي پرووناكى ده رده خات. 15 كه واته شتيكى سه ير نيه ته گه ر خزمه تكارانى خو يان له شيوه ي خزمه تكارى راستو دروستى ده ربخه ن. دوا روزه يان به گو يره ي كدر اريان ده بيت. 16 ديسان ده يلئمه وه: كهس به گيلم نه زانيت، به لام ته گه ر به گيلم ده زانن ته وا وهك گيليك به رگه م بگرن، بو ته وهى منيش تو زيك شانازى بكه م. 17 به متمانه وه شانازى ده كه م، نهك به و شيوه يه ي كه مه سيحى بالا ده ست قسه ده كات، به لكو وهك له نه زانويه وه بيت. 18 له بهر ته وهى زور كهس به گو يره ي به مای جيهان شانازى به خو يانه وه ده كەن، منيش شانازى ده كه م. 19 له بهر ته وهى خو تان ته وهنده دانان، به شاديه وه به رگه ي گيله كان ده گرن. 20 له راستيدا، ته گه ر به كيك عيوه بكاته كويله به رگه ده گرن، ته گه ر به كيك مالئان بخوات، ته گه ر به كيك قورختان بكات بو خو ي، ته گه ر به كيك خو ي به گه وره تر بزانيت له عيوه، يا خود ته گه ر به كيك له پرووتان بدات، به رگه ده گرن! 21 به شه رمه زار بيه وه دان به وه دا ده نيم كه چه ند لاواز بوين! هه رچيه ك ته وان ده وي ن شانازى پوه بكه ن، هه روه ها منيش ده وي ن، ده زانم كه گيلانه قسه ده كه م. 22 تايا ته وان عيبرانين؟ منيش. تايا ئيسرائيلين؟ منيش. تايا نه وهى ئيبراهيمن؟ منيش. 23 تايا خزمه تكارى مه سيحن؟ من باشترم، به لام وهك شيتيك قسه ده كه م. من زور زياتر له وان په نجم كيشاوه، له وان زياتر له زينداندان بووم، زور خراپتر داركارى كراوم، زور جار يش پرووبه پرووى مردن بوومه ته وه. 24 جوله كه كان به قامچى پينج جار چل قامچى كه م به كان ليداوم، 25 سى جار

دارکاری کراوم، جارنیک بهردباران کراوم، سئ جار له کهشتیدا بووم و شکاوه، شه و و پوژنیکم له قوولایی دهريادا بهسهربرد. 26 بههوی زور کهشتکردنمهوه تووشی مهترسی پرووبار و چهته بووم، مهترسی له گهله کهم و نهتهوه کانی دیکه، مهترسی له شار و له دهشت، مهترسی له دهريادا، مهترسی له خوشک و برایی درۆزن، 27 به رهنجدان و ماندووبوون، به شه و نخونی زور، به برسیتی و تینویتی، به پوژووگرتی زور، به سه رما و پرووتی. 28 ئەمانه هه موو له لایهک، پوژ به پوژ بایه خدان به هه موو کلێسا کان له سه رم کهله که ده بیته. 29 کئ لاوازه و من له گهلی لاوازا نايم؟ کئ کهوتووته گونه و من ناسووتيم؟ 30 ئە گه ر پپووست به شانازیکردن بکات، ئەوا به و شتانهوه شانازی ده کهم که لاوازيم ده رده خه ن. 31 خودا، باوکی عيسای خاوه ن شکو ئەوهی هه تاهه تايه ستایش ده کريت ده زانیته درۆ نا کهم. (aiōn g165) 32 له ديمه شق، فه رمانزه وايه که ی ئاريتاسی پاشا پاسه وانی شاری ديمه شقیان ده کرد، بۆ گرتيم. 33 به لام له ناو سه به ته دا و له په نجه ره ی شوورای شاره که وه منیان شوژکرده وه و له دهستی پرزگارم بوو.

12 پپووسته به رده وام بم له شانازیکردن. هه رچه نده هه یچ به ده ست ناهيتم، به لام بۆ بينینی په زدان و ئاشکرا کراوی ئەو ديم. 2 مرؤفیک ده نام که له گه ل مه سیحدا ببوه یه ک، پيش چوارده سال خودا بردی بۆ ئاسمانی سيبه م. جا به جه سته وه یا خود بی جه سته، نازانم، خودا ده زانیته. 3 ده زانم ئەو مرؤفه، به جه سته وه یا خود بی جه سته، نازانم، خودا ده زانیته، 4 بۆ به هه شت بردرا، قسه یه کی بیست که ده رناپردريت و مرؤف نایته باسی بکات. 5 شانازی به و که سه وه ده کهم، به لام شانازی به خومه وه نا کهم، مه گه ر به لاوازیه کانم نه بیته، 6 چونکه ئە گه ر به ویت شانازی بکه م، گیل نايم، چونکه راستی ده ليم، به لام خوم ده پاريزم نه وه ک یه کیک و له من بگات زیاتر له وهی ده مبین و ليم ده بیستن. 7 بۆ ئە وهی به گه وره یی ئەو بینینانه ی بوم ئاشکرا کران لووتبه رز نه يم، له جه سته دا درکینم درایی، وه ک ئەوهی له لایه ن شه يتانه وه نپردرایته تا کو ئازارم بدات، تا کو لووتبه رز نه يم. 8 بۆ ئە مه سئ جار له عيسای خاوه ن شکو پارامه وه له کولم بکاته وه، 9 به لام یی فه رمووم: «نیعمه تی منت به سه، چونکه هیزی من له لاوازیدا ته واو ده بیته.» بۆیه به و په ری شادییه وه شانازی به لاوازیه وه ده کهم،

تاكو هيزی مه سیح بیته سهرم. 10 بویه له پیناوی مه سیحدا، به لاوازی و سووکایه تی و ناخوشی و چهوسانه وه و تهنگانه دلخوش دهیم، چونکه ههر کاتییک لاوازم نهوا به هیزم. 11 بوومه گیل، به لام ئیوه ناچارتان کردم. ده بوویه ئیوه پێدا ههلبدهن، چونکه هیچم له «نێردراوه بهرزهکان» که متر نییه، ههرچهنده هیچ نیم. 12 بهوپه پری دانبه خودا گرتیه وه نیشانهکانی نێردراو له تیوانتاندا نه انجام درا، به نیشانه و کاری مهزن و په رجوو. 13 چیتان له کلێساکانی دیکه که متره، جگه له وهی که خۆم نه بوومه ته باریکی گران به سهرتانه وه؟ له هه له یه گهردنم ئازاد بکهن! 14 نهوا سییه م جاره ئاماده م بیه لاتان، نابمه بارگرانی بوتان. داوای شته کانتان نا که م، به لکو داوای ئیوه ده که م، چونکه پیتوست ناکات مندال بۆ دایک و باوک کۆبکه نه وه، به لکو پیتوسته دایک و باوک بۆ مندال کۆبکه نه وه. 15 منیش بهوپه پری شادییه وه بۆ ئیوه خه رج ده که م، خۆم خه رجی ده که م. نه گه ر ئیوه م زۆر تر خوشده ویت، ئایا منتان که متر خوشده ویت؟ 16 ئیتر با واییت، بام گران نه کردوون. به لام که فیلبازم، به فیل لیم سه ندوون. 17 ئایا نه و که سانهی که من بۆ لای ئیوه م ناردوون، هیچ قازانجیکان بۆ خودی خۆم هه بووه؟ 18 له کاتییکدا له تیتوس پارامه وه تاوه کو بیت بۆ لاتان، نه و براهی که خۆتان ده یناسن له گه لیدا ناردم. ئایا تیتوس به هوی ئیوه وه هیچ قازانجیکی کردووه؟ ئایا به هه مان رۆح ناژین، به هه مان ههنگاو نارۆین؟ 19 ئایا پیتان و ابووه ئه م ماوه درێژه نه وهی که ده یلین بۆ بهرگریکردن بووه له خۆمان؟ نه خیر، وهک نه وانهی که له گه ل مه سیحدا یه کن، له بهرده م خودا قسه مان کردووه. ئه ی خوشه وستان، مه بهستی ئیبه نه وه یه که ئیوه بنیاد بنین، 20 چونکه من ده ترسم کاتییک دیم بۆ لاتان، به و جۆره نه تانینیم که ده مه ویت، ئیوه ش به و جۆره ی که ده تانه ویت نه مینن، نه وهک له تیوانتاندا ناکۆکی، چاوپرسی، توورپه یی، خۆپه رستی، بوختان، قسه هیتان و بردن، له خۆبا بییوون، بیسه ربه ری هه بیت. 21 ههروه ها جاریکی تر که دیمه وه لاتان، ده ترسم خودا من له تیوتان نزم بکاته وه و خه فته بخۆم بۆ زۆر که س که پێشتر گوناهیان کردووه و تۆبه یان نه کردووه له و گلاوی و بهرله لایی و بهدره وشتییه ی که کردوویانه.

13 ئەمە سېيەم جارە كە دېمە لاتان. [ھەر بابە تېك لەسەر زاری دوو یان سى شایەت راستیە كەى دەسەلمیزیت.] 2 پښتر گوتومه وهك دووهم جار لە لاتان بووم و ئیستاش كە لیتان دوورم دەیلیمه وه، بۆ ئەوانه ی پښتر گوناھیان كړدوو و بۆ ھەموو ئەوانه ی دیکەش: كە دېمە وه بەزەبیم نابیٹ، 3 چونكە ئیوه داواى بەلگە دەكەن كە مەسیح لە رینگە ی منە وه دەدویٹ. ئەو لە ھەلسوكە و تكدردن لە گەل ئیوه لاواز نییە، بەلكو لە تیتوتاندا بەھیزە. 4 ھەرچە نەدە لە لاوازیدا لە خاچ درا، بەلام بە ھیزی خودا دەژیٹ. ھەروەھا ئیمەش بە یەكبون لە گەل مەسیحدا لاوازين، بەلام ئیمە لە ھەلسوكە و تكدردنمان لە گەل ئیوه بە ھیزی خودا لە گەل ئەودا دەژین. 5 خۆتان تاقى بكەنە وه ئاخۆ ئیوه باوەردارن. لە خۆتان بكوئە وه. ئایا نازانن كە عیسای مەسیح لە ئیوه داىە؟ مەگەر ئەو ی لە تاقى كړدە وه سەر كە وتوو نەبوین. 6 بەلام ھیوادارم بزانی كە ئیمە نەكە وتوین. 7 ئینجا لە خودا دەپارێنە وه كە ئیوه ھیچ خراپە بەك نەكەن، ئەمەش لە بەر ئەو نییە كە دەربكە ویت ئیمە بەرگە ی تاقى كړدە وه مان گرتوو، بەلكو تەنھا بۆ ئەو یە كە ئیوه چى چاك و راستە بیکەن، ھەرچە نەدە خەلكى بە سەر كە وتوو مان نەزانن، 8 چونكە ناتوانین ھیچ شتێك لە دژی راستى بكەین، بەلكو لە پیناوى راستى. 9 شادین كە لاوازين و ئیوه بەھیزن، نوژی ئیمەش بۆ تەواوینى ئیوه یە. 10 بۆیە ئەمانە دەنووسم و دوورم، تاوھكو كاتێك لە لاتان ئامادە دەبم بە رەقى نەجوئیمە وه، بەگوێرە ی ئەو دەسەلاتە ی مەسیحى بالادەست ى بە خشیوم بۆ بنیادنانتان، نەك بۆ ویرانكردنتان. 11 لە كۆتاییدا، خوشكان، بریایان دلشاد بن. بۆ كالمى و تەواوى ھەول بەدن، یەكترى ھانبەدن، ھاویر بن، بە ئاشتی بژین. ئەوسا خودای خۆشە وستی و ئاشتی لە گەل ئان دەبیٹ. 12 بە ماچى پیروژ سلاو لە یەكترى بكەن. 13 ھەموو گەلى پیروژى خودا لێرە سلاوتان لێدەكەن. 14 با نېعمەتى عیسای مەسیحى خاوەن شكۆ و خۆشە وستی خودا و ھاوبەشى رۆحى پیروژ لە گەل ھەمووتان بیٹ.

گه لاتيا

1 له پۆلسه وه، ته وهی نه له لایه ن خه لک و نه به هۆی مرۆفیکه وه نیردراوه، به لکو له لایه ن عیسا ی مه سیح و خودای باوکه وه، که له تیو مردووان هه لێستانده وه، **2** ههروه ها هه موو ته و برایانه ی له گه لمان، بۆ ته و کلێسیانه ی له گه لاتیان: **3** با نیعمه ت و ناشتی له خودای باوکان و عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکۆه له گه لتان بیته، **4** ته وه ی له پیناوی گونا هه کا ئمان خۆی به خشی، تا کو به گو یزه ی خواستی خودای باوکان، له م دنیا به خرا به ی ئیستا پرگار مان بکات. (aiōn g165) **5** هه تا هه تایه شکۆمه ندی بۆ ته وه. ئامین. (aiōn g165) **6** پیم سهیره چۆن وا به خیرایی، له وه ی به نیعمه تی مه سیح بانگی کردوون، بۆ مزگینیه کی دیکه وه رده گه رین! **7** مزگینیه کی دیکه بوونی نییه، به لکو هه ندیک که س ده یانه ویت سه رتان لی بشیونین و په یامی مزگینیی مه سیح بگۆرن. **8** به لام ته نانه ت ته گه ر ئیبه یان فریشته ی ئاسمان مزگینیه کان پیدان، جگه له و مزگینیه ی ئیبه ییان دان، با نه فره تی لی بیته. **9** وه ک پشتر پیمان گوتوون ئیستاش پیتان ده ئیبه وه: ته گه ر که سیک مزگینیه کی پیدان جگه له وه ی په سه ندتان کردووه، با نه فره تی لی بیته. **10** ئایا ئیستا بۆ به ده سه تپیتانی په زامه ندی خه لک هه ول ده ده م، یا خود په زامه ندی خودا؟ یان ئایا داوا ی ته وه ده که م خه لک رازی بکه م؟ ته گه ر هه تا ئیستا خه ریکی رازی کردنی خه لک بووما یه، ته وا نه ده بوومه به نده ی مه سیح. **11** پیتان ده ئیم، خوشکان، برایان، ته و په یامه ی ئینجیل که جارم بو ی داوه، له مرۆفه وه نییه. **12** له که سیشم وه رنه گرتووه و فیریش نه کراوم، به لکو به ناشکرا کردنی عیسا ی مه سیح وه مرگرتووه. **13** پیگومان سه ربورده ی منتان بیستووه له جوله کایه تی، که چۆن درنده انه کلێسا ی خودام چه وسانده وه و هه ولم دا له ناوی بیهم. **14** له جوله کایه تی پش زۆر به ی خه لک که وتم له نه وه ی خۆم، زۆر دلگه ر مته بووم له وان بۆ دا بونه ریتی باوکان. **15** به لام کاتیک خودا که له سکی دایکه وه ته رخانی کردم، به نیعمه تی خۆی بانگی کردم، خۆشخال بوو **16** کوره که ی له مندا ده ربکه ویت، تا کو له ناو نه ته وه ناجوله که کاندای مرده بده م. له و کاته دا ده سه تبه جی راوریم به که س نه کرد، **17** سه رنه که وتمه تۆرشه لیم بۆ لای ته وانیه ی پش من نیردراو بوون، به لکو رۆشتم بۆ عه ره بستان و دیسان گه رامه وه ده مه شق. **18** ئینجا دوا ی سی سالی

سه‌رکه و تمه توره شه‌لیم، بۆ ئه‌وه‌ی په‌ ترۆس بناسم، پازده‌ رۆژ لای ئه‌و مامه‌وه‌. 19 به‌لام جگه‌ له‌ یاقوبی برای عیسی‌ی خاوه‌ن شکۆ هیچ نۆردراوینکی دیکه‌م نه‌بینی. 20 خودا ده‌زانی‌ت ئه‌وه‌ی بۆتان ده‌نوسم درۆ نییه‌. 21 دوا‌ی چوممه‌ هه‌ریمه‌کانی سوریا و کیلیکیا، 22 به‌لام هه‌شتا له‌لای کلێسا‌کانی یه‌هودیا که‌ سه‌ر به‌ مه‌سیح‌ن به‌ روخسار نه‌ناسراو بووم، 23 ته‌نها بیستبوویان: «ئه‌وه‌ی جاران ئیمه‌ی ده‌چه‌وسانده‌وه‌، ئیستا مژده‌ی ئه‌و باوه‌ره‌ ده‌دات، که‌ جاران له‌ناوی ده‌برد.» 24 ئیتر به‌هۆی منه‌وه‌ ستایشی خودایان ده‌کرد.

2 دوا‌ی چوارده‌ سا‌ل له‌گه‌ڵ به‌رناباس گه‌رامه‌وه‌ توره‌شه‌لیم و تیتۆسبشم له‌گه‌ڵ خۆم برد. 2 گه‌رانه‌وه‌که‌م به‌گۆیره‌ی ئاشکرا کردتیک بوو و ئه‌و په‌یامه‌ی ئینجیل که‌ له‌تیو نه‌ته‌وه‌کان جا‌ری ده‌ده‌م، ته‌نها خسته‌مه‌ به‌رده‌م گه‌وره‌ پیاوانی کلێسا، تا‌کو ئه‌وه‌ی بۆی را‌ده‌که‌م و پارمکردوو به‌فیرۆ نه‌روات. 3 به‌لام هه‌رچه‌نده‌ تیتۆس که‌ له‌گه‌ڵم بوو یۆنانی بوو، زۆریان لی‌ نه‌کرد خه‌ته‌نه‌ بکری‌ت. 4 ئه‌م با‌به‌ته‌ له‌وه‌وه‌ سه‌ری هه‌لدا هه‌ندی‌ک برا‌یانی درۆزن دزه‌یان کردبووه‌ ناومان. هاتبوون بمانکه‌ن به‌ کۆیله‌ له‌ ریگه‌ی سیخو‌ریکردن له‌سه‌ر ئه‌م ئازادییه‌ی که‌ به‌هۆی یه‌کبوونمان له‌گه‌ڵ عیسی‌ی مه‌سیح هه‌مانه‌. 5 بۆ کاترمپرنیکیش ملکه‌چیان نه‌بووین، تا‌کو راستی ئینجیل له‌گه‌ڵتان بمینیتته‌وه‌. 6 به‌لام ئه‌وانه‌ی به‌ گه‌وره‌ پیاو داده‌نران، هه‌رچییه‌ک بن، به‌لای منه‌وه‌ گرنگ نییه‌، چونکه‌ خودا ته‌ماشای رواله‌تی مرۆف ناکات، ئه‌وان هیچیان بۆ په‌یامه‌که‌م زیاد نه‌کرد. 7 به‌لکو به‌ پێچه‌وانه‌وه‌، بینیان که‌ په‌یامی ئینجیل بۆ ناجوله‌که‌کان به‌ من سپێردراوه‌، هه‌روه‌ک په‌یامی ئینجیل بۆ جوله‌که‌کان به‌ په‌ ترۆس سپێردراوه‌، 8 چونکه‌ خودا به‌هۆی په‌ ترۆسه‌وه‌ وه‌ک نۆردراو بۆ جوله‌که‌کان کاری ده‌کرد، له‌ منیشدا بۆ ناجوله‌که‌کان کاری ده‌کرد. 9 کاتیک یاقوب و په‌ ترۆس و یوحه‌نا که‌ به‌ کۆله‌که‌ دانرا‌بوون، به‌م نیعمه‌ته‌یان زانی که‌ به‌ من دراوه‌، ئه‌وسا ئه‌وان ده‌ستی راستی ها‌وبه‌شیمان بۆ من و به‌رناباس درۆژکرد، تا‌کو ئیمه‌ بۆ لای نه‌ته‌وه‌کان بچین و ئه‌وانیش بۆ لای جوله‌که‌کان بچن. 10 ته‌نها داویان کرد هه‌زاران له‌یاد نه‌که‌ین، ئه‌مه‌ش شتیکه‌ هه‌میشه‌ کۆششم بۆی کردوو. 11 به‌لام کاتیک په‌ ترۆس ها‌ته‌ ئه‌نتاکیا، پرووبه‌روو به‌ر به‌ره‌کانیم کرد، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی گله‌یی له‌سه‌ر بوو، 12 چونکه‌ پێش ئه‌وه‌ی که‌ ساتیک

له لای یاقوبه وه بێن، ئەو له گەڵ ناجوله که کان نانی ده خوارد، به لام کاتیک ئەوان هاتن، له ترسی ئەو تاقه ی که ده لێن ده بێ باوه پردار خه ته نه بکریت، خۆی کیشایه وه. 13 جوله که کانی دیکه ش له گه لیدا ده ستیان به دوور ووی کرد، ته نانهت به رناباسیش به دوور وویان چه واشه بوو. 14 کاتیک بێنیم به گویره ی ریگی پراستی په یامی ئینجیل نارۆن، له بهر چاوی هه مووان به په ترۆسم گوت: «ئه گه ر تو جوله که ی، وه ک ناجوله که ده ژیت نه ک وه کو جوله که، ئیتر چۆن ناجوله که کان ناچار ده که یت نه ریتی جوله که کان په پره و بکه ن؟» 15 «ئیه به جوله که یی له دایک بووین و له نه ته وه گونا هباره کان نین، 16 ده زانین مرۆف به کار کردن به شه ریهت بێتاوان ناکری، به لکو به باوه ر به عیسی مه سیح. جا ئیه باوه رمان به عیسی مه سیح هینا تا کو به باوه ر به مه سیح بێتاوان بکرین، ته مه ش نه ک به کار کردن به شه ریهت، چونکه له رپی کار کردن به شه ریهت که س بێتاوان ناکریت. 17 «به لام ته گه ر ئیه له هه ولدانمان بو بێتاوانیون به مه سیح، خۆمان دوزییه وه که گونا هبارین، ئیتر ئایا مه سیح خزمه تکاری گونا هه؟ بێگومان نه خیر! 18 ته گه ر من شتیک بنیاد بنیمه وه که له پیشدا تیکمدا بێت، ئەوا ده یسه لیم سهر بچیکارم. 19 «چونکه له ریگی شه ریهت بو شه ریهت مردم، تا کو بو خودا بریم. 20 من له گه ل مه سیح له خاچ درام، ئیتر من نیم ته وه ی ده ژیت، به لکو مه سیحه له مندا ده ژیت. ئیستاش که وا به جه سته ده ژیم، ئەوا به باوه ر به کوری خودا ده ژیم، ئەوه ی منی خۆشویست و خۆی کرده قوربانی بو من. 21 من نیعمه تی خودا پووچه ل نا که مه وه، چونکه ته گه ر بێتاوانیون به شه ریهت بووایه، ئەوا مردنی مه سیح بی سوود ده بوو.»

3 ئە ی گه لاتیا یه گه لکان! کئی جادووی لیکردوون؟ له پیش چاوتان وینه ی عیسی مه سیح به له خاچ دراوی کیشرا! 2 ته نها ده مه وی ئە وه تان لی فیریم: ئایا به هۆی کار کردن به شه ریهت رۆحی پیرۆزتوان وه رگرت، یا خود به هۆی باوه ر به وه ی بیستان؟ 3 ئایا هه تا ئەم راده یه گین؟ ئیوه که به هۆی رۆحی پیرۆزه وه ده ستان پیکرد، ئایا ئیستا ده تانه ویت به هۆی جه سته وه کوتایی پی بهین؟ 4 ئایا له خۆرایی ئە وه نده ئازارتان چیرت؟ ئایا به پراستی له خۆرایی بوو؟ 5 ئە وه ی رۆحتان پی ده به خشیت و له تیوانتاندا په رجوو ده کات، ئایا به هۆی کار کردن به شه ریهت، یا خود به هۆی باوه ر په

به وهی بیسترا؟ 6 وهک چۆن ئیبراهیم [باوه پری به خودا هیئا و ئه مه شی
 به راستودروستی بۆ دانرا.] 7 جا بزانی ئه وانهی له باوه بردان، نه وهی
 ئیبراهیمن. 8 نووسراوه پیرۆزه که پیشتر بینوییه تی که خودا نه ته وه کان
 به هۆی باوه پریتاوان ده کات، پیشتر مردهی به ئیبراهیم دا، پئی فهرموو:
 [هه موو نه ته وه کان له ریگهی تۆوه به ره که تدار ده بن.] 9 که واته ئه وانهی
 باوه بردان، له گه ل ئیبراهیمی باوه بردار به ره که تدار ده بن. 10 هه موو ئه وانهی
 پشت به کرداری شه ریعت ده به ستن، له ژیر نه فره تن، چونکه نووسراوه:
 [هه ره که سیک له هه موو نووسراوی په رتووکه کانی ته ورات نه چه سپیت بۆ
 په پره وکردن، نه فره ت لیکراوه.] 11 ئاشکرایه له به رامبه ر خودا که س
 به شه ریعت بیتاوان ناکریت، چونکه: [ئه وهی راستودروسته به باوه پ
 ده ژییته.] 12 به لام شه ریعت پشت به باوه پ نابه ستیت، به لکو: [ئه و
 که سه ی په پره ویان بکات، به هۆیان ه وه ده ژییته.] 13 مه سیح ئیه ی له
 نه فره تی شه ریعت کرپیه وه، به وهی له پینا وماندا بووه نه فره ت، چونکه
 نووسراوه: [هه ره که سیک له سه ر دار هه لباو سرت نه فره ت لیکراوه.] 14
 ئه و ئیه ی کرپیه وه بۆ ئه وهی له ریگهی عیسی مه سیحه وه به ره که تی
 ئیبراهیم بۆ نه ته وه کان بیته، تا کو به هۆی باوه پره وه به لینی رۆحی پیرۆز
 به ده سته پینین. 15 خوشکان، برایان، با ئموونه یه کی مرؤفانه تان بۆ به پینمه وه:
 ته گه ر یه کینک په یمانیکی مۆرکراوی پی بیته، که س ناتوانیته به تالی بکاته وه
 یا خود شتیکی بخاته سه ر. 16 هه روه ک به لینه کان بۆ ئیبراهیم و نه وه که ی
 گوتراوه. نووسراوه پیرۆزه که نافه رمویته: «به نه وه کان» وه ک ئه وهی زۆر
 بن، به لام [به نه وهی تۆ،] واته یه ک، ئه وهی مه سیحه. 17 مه به ستم ئه مه یه:
 ئه و شه ریعت ته ی پاش چوار سه د و سی سال هات، په یمانی چه سپاوی
 پیشووی خودا هه لئا وه شینیه ته وه، تا کو به لینه که بشکینیه تی، 18 چونکه ته گه ر
 میرات به هۆی شه ریعت ته وه هه بیته، ئیتر به هۆی به لینه وه نییه. به لام خودا
 به نیعمه تی خۆی به لینی به ئیبراهیم دا. 19 که واته شه ریعت بۆ چیه؟
 به هۆی پیشیلکردنه کانه وه زیاد کراوه، هه تا ئه و کاته ی نه وهی به لینی پیدراو
 دیت، له ریگهی فریشته کان به ده ستی په یوه ندی ریکه ریک ریکخرا. 20
 په یوه ندی ریکه ر ته نه نا نوینه ری یه ک لایه ن نییه، به لام خودا یه که. 21 ئایا
 ته ورات له دژی به لینه کانی خودایه؟ حاشا! چونکه ته گه ر شه ریعتیک

هه بوایه بتوانیت ژیان بیه خشیت، ئەوا راستودروستی به شه ریعەتی تەورات دەبوو. 22 بەلام نووسراوه پیرۆزه که هه مووی کردوو ته بەندی گونا، تا کو ئەو بەلینە ی له رینگە ی عیسای مەسیحە و بەهۆی باوەرپەرە وە دراوه، بۆ ئەوانە بێتە دی که باوەر دەهین. 23 پێش ئەوەی باوەر بێت، لەلایەن تەوراتە وە بەند کرابوین، لە ژوورە وە کرابوین هەتا ئاشکرا کردنی باوەرپەرە کی داها توو. 24 تەورات پەرور دە ی دە کردین تا کو بمانبەیت بۆ لای مەسیح، بۆ ئەوە ی بە باوەر بێتاوان بکریین. 25 بەلام دوا ی هاتی باوەر، ئیمە ئیتر لە ژێر سایە ی تەمبیکار نین. 26 هه مووتان لە رینگە ی باوەرپەرە وە پۆلە ی خودان، بە و یە کبۆونە ی که لە گەل عیسای مەسیحدا هەتانه، 27 چونکه کاتیک لە ئاوه لکبشران، هه مووتان لە گەل مەسیح یەگانگرت و مەسیحتان وەک جلوبەرگیک لە بەر کرد. 28 جوله که و ناجوله که نییه، کۆیلە و ئازاد نییه، ژن و پیاو نییه، چونکه هه مووتان بەهۆی یە کبۆوتان لە گەل عیسای مەسیح، یەکن. 29 جا ئە گەر ئیوه هی مەسیح بن، ئەوا لە ئەوە ی ئیبراهیم و بە گۆرە ی بەلینە که میراتگرن.

4 دە مەوێت ئە مەتان پێ بلیم: ئە گەر میراتگر ناکام بیت جیاوازی ناییت لە گەل کۆیلە، هه رچه نده میراتگره که خاوهنی هه موو میراته که یه، 2 بەلام لە ژێر دەسە لاتی سەرپەرشتیکار و سەرکاردا دە مینیتە وە هەتا ئە و ماو یە ی که باوکی دیاری کردوو. 3 ئیمەش به هه مان شیوه، کاتیک ناکام بووین کۆیلە ی دەستی بنه ما سەرە کبیه کانی جیهان بووین. 4 بەلام که کاتی تەواوی خۆی هات، خودا کۆری خۆی نارد، لە ژتیک لە دایک بوو، لە سایە ی شه ریعەتی تەورات لە دایک بوو، 5 بۆ ئەوە ی ئەوانە بکریته وە که لە سایە ی شه ریعەتدان، تا کو وەک پۆلە لە خۆگرتە وە بە دە سته پین. 6 لە بەر ئەوە ی ئیوه پۆلە ی خودان، خودا پۆچی کۆرە که ی خۆی ناردە دلئانه وە، به هاوارە وە دە یفه رموو: «بابه! باوکه!» 7 که واته ئیتر کۆیلە نیت، بە لکو پۆلە ی ئەویت، ئە گەر پۆلەش بیت، ئەوا خودا توی کردوو ته میراتگر. 8 بەلام ئە و کاته ی که خوداتان نه دە ناسی، کۆیلە ی ئەوانە بوون که به سروشت خودا نین. 9 بەلام ئیستا خودا دە ناسن، راستیش لە لای خودا وە ناسران، ئایا چون دیسان دە گەرینه وە لای بنه ما سەرە کبیه لاواز و هه ژاره کان؟ ئایا دە تانه وئ سەرله نوئ ببنه وە کۆیلە ی ئەوانه؟ 10 ئایا بایه خ به

پوژ و مانگ و وهرز و سالی تاییهت دهدهن؟ 11 ده ترسم به خورایی له
 پیناوتان ماندوو بوو بم. 12 خوشکان، برابان، لیتان ده پارېمه وه، وه کو من بن،
 چونکه من خوم وه کو ئیوه م لیاات. هه له تان له گه لم نه کردووه. 13 هه روه ک
 ده زانن به هوی نه خوشییه که مه وه بوو که یه که م جار مردم پندان، 14
 نه خوشییه که م تاقیکردنه وه یه کی ئاسان نه بوو بوتان، به لام به چاوئکی سووک
 سهیرتان نه کردم و رقتان لیم نه بووه وه، به لکو وه ک فریشته ی خودا، وه ک
 عیسی م مسیح پيشوازیتان لیکردم. 15 نه و خوشییه تان چی به سه رهات؟
 چونکه شایه تیتان بو ده دم ته گه ر بتانوانیایه چاوی خوتان ده رده هینا و
 ده تاندامی. 16 ئایا ئیستا بوومه ته دوزمنی ئیوه، چونکه راستیتان پی ده ئیم؟
 17 نه وانیه که دلگه رمن بو ئیوه، نیازیان باش نییه، چونکه ده یانه ویت
 له ئیمه تان بترازین تا کو بو ئه وان دلگه ر م بن. 18 دلگه رمی شتیکی باشه،
 ته گه ر هه موو کاتیک به مه به ستیکی پاک بیته، نه ک ته نها ته و کاته ی
 من له گه ئناتم. 19 روله خوشه ویسته کانم، جارئکی دیکه له پیناوتاندا ژانی
 مندالبون ده چپزم، هه تا وینه ی مه سیح له ژیا تاندا به رجه سته ده بیته، 20
 به لام ده مو یست ئیستا له گه ئناتن بم، بو ئه وه ی به شیوه یه کی دیکه له گه ئناتن
 بدویم، چونکه سه رم له ئیوه سورماوه. 21 نه ی نه وانیه حه ز ده کهن له ژیر
 سایه ی شه ریه تدا بن، پیم بلین، ئایا ته ورات نایستن؟ 22 چونکه نو سراه
 که ئیبراهیم دوو کو ری هه بووه، یه کیکیان له کو یله که، نه وی دیکه یان له
 نازاده که. 23 نه وه ی له کو یله که بوو به گو یزه ی جه سته له دایک بوو، به لام
 نه وه ی له نازاده که، به به لین بووه. 24 هه موو ته مانه ش هیمان، چونکه
 نه و دوو ژنه دوو په یمانه کهن، یه کیکیان له شاخی سینا وه یه، بو کو یلایه تی
 مندالی ده بیته، نه وه ش هاجه ره. 25 هاجه ر هیمایه بو شاخی سینا له
 عه ره بستان، نه و تور شه لیمه ی ئیستا ده نوینیت، نه ویش له گه ل منداله کانی
 کو یله ن. 26 به لام تور شه لیمی سه ره وه نازاده، دایکی ئیمه یه، 27 چونکه
 نو سراه: [نه ی نه زوک، دلشاده، نه ی نه وه ی مندالت نه بووه، نه ی
 نه وه ی ژانت نه گرتووه، له خوشیدا به ده نگی به رز هاوار بکه، چونکه مندالی
 ژنی به جیپلراو زیاترن له وه ی میردی له گه لیه تی.] 28 به لام ئیوه، خوشکان
 و برابان، وه ک ئیسحاق مندالی به لینن. 29 جا چون له کاتیکدا نه وه ی
 به گو یزه ی جه سته له دایک بوو، نه وه ی چه وسانده وه که به گو یزه ی رچی

پیرۆز له دایک ببوو، ئیستاش ئاوايه. 30 به لام نووسراوه پیرۆزه که چی ده فهرموی؟ [که نيزه که و کوره کهی ده ربکه، چونکه کوری که نيزه که له گه‌ل کوری ئازاده که نایته میراتگر.] 31 که واته ئه‌ی خوشک و برایان، ئیبه مندالی کۆيله که نین، به لکو هی ئازاده کهین.

5 مه‌سیح ئازادی کردین تا کو به ئازادی بژین. بویه چه‌سپاو بن و جاریکی دیکه ملکه‌چی نیری کۆیلایه‌تی مه‌بن. 2 ئاگادارین، من پۆلسم پیتان ده‌لیم: ئه‌گه‌ر ریبده‌ن خه‌ته‌نه بکرین ئه‌وا مه‌سیح هیچ سوودیکی پۆتان ناییت! 3 دیسان شایه‌تی ده‌ده‌م، هه‌ر مرۆفیک ری بدات خه‌ته‌نه بکریت، ده‌ییت کار به هه‌موو شه‌ریعت بکات. 4 ئه‌ی ئه‌وانه‌ی ده‌تانه‌ویت به شه‌ریعت پیتاوان بکرین، ئه‌وا له مه‌سیح جیا بوونه‌وه و له نیعمه‌تی خودا که‌وتن. 5 به‌لام ئیبه له ریگه‌ی رۆحی پیرۆزه‌وه، به باوه‌ر، چاوه‌رپی هیوای راستودروستین. 6 به‌یه‌کیوون له‌گه‌ل عیسا‌ی مه‌سیحدا خه‌ته‌نه‌کردن یان نه‌کردن هیچ سوودیکی نییه، به‌لکو ئه‌و باوه‌ره‌گرنگه‌ که به خۆشه‌ویستی کار ده‌کات. 7 باش راتانده‌کرد. کئ ری لئ گرتن تا کو گوپرایه‌لی راستی نه‌بن؟ 8 ئه‌م بیروباوه‌ره له‌لایه‌ن ئه‌وه‌وه نییه که بانگان ده‌کات. 9 «هه‌ویرترشیکی بچووک، هه‌موو هه‌ویره که هه‌لد ئییت.» 10 له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئیبه له‌گه‌ل مه‌سیح یه‌کین، دنیام که به شیوه‌یه‌کی دیکه بیرنا که‌نه‌وه. ئه‌وه‌ی بتانشیویتی سزای خۆی وه‌رده‌گریت، جا هه‌ر که‌سیک ییت. 11 به‌لام خوشکان، برایان، ئه‌گه‌ر هه‌تا ئیستا من خه‌ته‌نه‌کردن راده‌گه‌یه‌نم، ئیتر بۆچی هه‌تا ئیستا ده‌چه‌وسیمه‌وه؟ ئه‌گه‌ر وا ییت، کۆسپی خاچ لادراوه. 12 خۆزگه‌ ئه‌و که‌سانه ده‌خه‌سینان که ده‌تانشیوین. 13 ئه‌ی خوشک و برایانم، ئیوه بۆ ئازادی بانگکراون، به‌لام ئازادی مه‌قۆز نه‌وه بۆ رازیکردنی سروشتی دنیایی، به‌لکو به خۆشه‌ویستی خزمه‌تی یه‌کتری بکه‌ن، 14 چونکه ته‌ورات هه‌مووی له‌یه‌ک پاسپارده‌دا دیته‌دی: [زبیکه‌که‌ت وه‌ک خۆت خۆشبویت.] 15 ئه‌گه‌ر په‌لاماری یه‌کتری بده‌ن و یه‌کتری بچۆن، ئاگادارین یه‌کتری له‌ناونه‌به‌ن. 16 پیتان ده‌لیم: به‌رۆحی پیرۆز بژین، ئینجا ئاره‌زووی سروشتی دنیایی تیر نا‌که‌ن، 17 چونکه ئاره‌زووی سروشتی دنیایی له‌دژی رۆحه‌که‌یه، رۆحه‌که‌ش له‌دژی سروشتی دنیاییه. هه‌ریه‌که‌یان به‌ر به‌ره‌کانی ئه‌وی دیکه ده‌کات، تا کو ئه‌وه نه‌که‌ن که ده‌تانه‌ویت. 18 به‌لام ئه‌گه‌ر

عیوه به رۆحه که به رۆیه بچن، ئەوا لە ژێر سایه ی شەریعه تدا نین. 19 ئیستا کردەوه کانی سروشتی دنیایی مرۆف پروون، ئەوانیش: داوئینسی، گلاوی، به پهلایی، 20 بته رستی، جادووگه ری، دوژمنایه تی، یاخیبون، دلپسی، تووره بون، خۆپه رستی، دووبه ره کی، ناکۆکی، 21 چاوپسی، سه رخۆشی، پابواردن، شتی دیکه ی وه ک ئەمانه، ئاگادارتان ده که مه وه، وه ک پێشتر ئاگادارم کردوونه ته وه: ئەوانه ی ئەو کارانه ده که ن نابنه میراتگری شاشینی خودا. 22 به لام به رووبومی رۆحی پیرۆز ئەمه یه: خۆشه وستی، خوشی، ناشتی، ئارامگرتن، نیانی، چاکه، دلسوژی، 23 دلنه رمی و به سه رخۆدا زالبون. شەریعت نییه له دژی ئەمانه ییت. 24 به لام ئەوانه ی هی عیسی مه سیحن سروشتی دنیایان له گه ل هز و ئاره زووه کانیان له خاچ داوه. 25 ئەگه ر به رۆحی پیرۆز برین، با هه نگاوه کانی رۆحه که ش پیاریزین. 26 با له خۆبایی نه بین، یه کتری تووره نه کین، ئیره یی به یه کتر نه بین.

6 خوشکان، برابان، ئەگه ر که سیک تووشی گوناھیک بوو، با ئیوه ی رۆحانی که سی ئاوا به رۆح نه رمی راست بکه نه وه. سه یری خۆشت بکه، نه وه ک تۆش تاقی بکریته وه. 2 باری یه کتری هه لگرن و به م شیوه یه شەریعتی مه سیح به یینه دی. 3 ئەگه ر یه کینک خۆی به شتیک زانی، به لام له راستیدا هیچ نه بوو، ئەوا خۆی هه لده خه له تینیت. 4 به لام با هه ره یه که کرداری خۆی تاقی بکاته وه، ئەوسا با ته نها شانازی به خۆیه وه بکات، نه ک به که سیک دیکه وه، 5 چونکه هه رکه سیک باری خۆی هه لده گریت. 6 ئەو که سه ی قیری وشه ی خودا ده کریت، ده ییت فیرکاره که ی له هه موو شتیکی باشدا به شدار بکات. 7 خۆتان هه لمه خه له تین، خودا گالته ی پێ نا کریت. مرۆف چی بچینیت، ئەوه ده دروینته وه. 8 ئەوه ی بۆ سروشتی دنیایی خۆی بچینیت، گه نده لی له سروشتی دنیایی ده دروینته وه، به لام ئەوه ی بۆ رۆحی پیرۆز بچینیت له رۆحه که وه ژبانی هه تاهه تایی ده دروینته وه. 9 (aiōnios g166)

که واته با له چاکه کاری نه که وین، چونکه ئەگه ر وه به رنه ده ین له کاتی خۆیدا دروینته ی ده که ین. 10 ئینجا هه ره وه ک ده رفه تمان هه یه، با چاکه له گه ل هه مووان بکه ین، به تاییه تی له گه ل خیزانی باوه دراران. 11 سه یر بکه ن، ئەو پیتانه که به ده ستی خۆم نووسیومه چه نده گه وره ن. 12 ئەوانه ی ده یانه ویت له جه سته دا روا له تیکی چاک دروستبکه ن، ئەوانه ناچار تان

ده کهن خه ته نه بکړین، ته نها تا کو له بهر خاچی مه سیح نه چه وسینرینه وه. 13
ته وانه ی خه ته نه کراون، شهر یعتی ته ورات په پره و نا کهن، ته نها ده یانه ویت
ئیوه خه ته نه بکړین، تا کو شانازی به جه سته ی ئیوه وه بکن. 14 له من
به دوور بیت شانازی به هیچ شتیکه وه بکم، جگه له خاچی عیسای مه سیحی
خاوه ن شکومان، که به هویه وه جیهان بو من له خاچ دراوه، منیش بو
جیهان، 15 چونکه نه خه ته نه کردن سوودی هه یه و نه خه ته نه کردنیش،
به لکو به دیه پینراوی نوی. 16 با ناشتی و به زه یی بو هه موو ته وانه بیت که تم
یاسایه په پره و ده کهن، بو گه لی ئیسرایلی خوداش. 17 ئیتر با که س گرفتم بو
دروستنه کات، چونکه نیشانه کانی عیسام له له شدا هه لگرتووه. 18 خوشکان و
برایان، با نبعمه تی عیسای مه سیحی خاوه ن شکومان له گه ل روجتان بیت.
تامین.

ئەفەسۇس

1 لە پۇلسەووە کە بە خواستی خودا نێردراوی عیساى مەسیحە، بۆ گەلی پیرۆزی خودا لە شارى ئەفەسۇس، بۆ ئەوانەى کە بە یەکیبون لە گەل عیساى مەسیحدا دلسۆزن: **2** با نىعمەت و ئاشتی لە خودای باوکمان و عیساى مەسیحى خاوەن شکۆوە لە گەلئان ییت. **3** ستایش بۆ خودا، باوکی عیساى مەسیحى خاوەن شکۆمان، کە ئێهەى بە یەکیبون لە گەل مەسیحدا بە ھەموو بەرە کە تێکی رۆحی لە شوینەکانی ئاسماندا بەرە کە تدار کردوو، **4** وەک پێش دامەزراندنی جیهان بە یەکیبونمان لە گەل مەسیحدا ھەلبژاردین، تا کو لە بەردەمی پیرۆز و بێ گەلی بین. **5** پێشتر بە خۆشەویستی ئێهەى دیاری کرد، تا کو لە رینگەى عیساى مەسیحەو بە گۆرەى خواستی خۆشچالانەى، وەکو مندالی خۆی لە خۆیمان بگریتەو، **6** ئەمەش دەبیتە ماہی ستایشکردنی نىعمەتە شکۆدارە کەى کە بە یەکیبون لە گەل مەسیحى خۆشەویستیەو بە خۆرایى پێداوین. **7** ئێهە بە یەکیبون لە گەل مەسیحدا و بە ھۆی خۆینى ئەووە کە دراینەو، واتە لێخۆشبوونی گوناھمان وەرگرت، بە گۆرەى دەوڵە مەندی نىعمەتە کەى، **8** ئەوہى بەو پەرى دانایی و تێگەشتنەو بە سەرمانى داباراندا. **9** نھیتی خواستی خۆی پى ناساندین، بە گۆرەى خۆشچالی خۆی کە لە رینگەى مەسیحەو مەبەستی بوو، **10** بۆ بە جیگەیاندى لە تەواوی زەمانەدا، تا کو ھەموو شتیک لە زەوی و ئاسمان لە ژێر دەسەلاتی مەسیحدا و لە رینگەى ئەووە یەک بخت. **11** خودا پێشوخە بە یەکیبون لە گەل مەسیحدا ئێهەى ھەلبژارد تا کو بە گۆرەى پلانە کەى بۆ ئەو بین. خودا ھەموو شتیک بە گۆرەى مەبەست و ویستی خۆی بە پڕیو دەبات، **12** بۆ ئەوہى ئێهە کە یە کە مین بووین ھیواى خۆمان بە مەسیحەو گری بەدین، بێنە ماہی ستایشکردن بۆ شکۆى مەسیح. **13** ھەر وہا ئیو، کاتیک گویتان لە پەيامی راستی گرت کە مزگینى رزگاریتانە، خودا ئیوہى لە گەل مەسیحدا کرد بە یەک، چونکە کاتیک باوەرتان ھینا رۆحی پیرۆزی بە لێنپێدراو وەک مۆریک دەستنیشانی کردن. **14** رۆحی پیرۆزیش پێشەکی دەستە بەرى میراتە کە مانە، بۆ کەینەوہى گەلی تاییەتی خودا، بۆ ستایشکردنی شکۆیە کەى. **15** لە بەر ئەم ھۆیە کاتیک منیش باوەرى ئیوہم بیست بە عیساى خاوەن شکۆ و خۆشەویستیان بۆ ھەموو گەلی پیرۆزی

خودا، 16 بئ وەستان لە پیناوتاندا سوپاسی خودا دەکەم، لە نوێژە کائیدا یادتان دەکەم. 17 داوا دەکەم لە باوکی شکۆدار، کە خودای عیسی مەسیحی پەروردگارمانە، رۆحی دانایی و ئاشکرا کردنتان بداتی هەتا بتوان بە شیوەیەکی دروست بیناسن. 18 نزا دەکەم بیروھۆشتان پرووناک بێتەوہ تاکو بزانی چییە ئەو هیوایەکی ئیوی بۆ بانگ کراون، ھەر ھەتا لە شکۆ و دەولەمەندی میراتەکی بۆ خوشک و برا پیرۆزەکان تێبگن، 19 ھەر ھەتا گەرھێی بئ سنووری ھێزە کەشی بۆ ئیچە کە باوەردارین. ئەم ھێزە ھەمان ئەو توانا مەزنەییە 20 کە خودا بە کاربێنا ئەو کاتە کە مەسیحی لە تێو مردوان ھەستاندەوہ و لە دەستەراستی خۆی لە شوینەکانی ئاسماندا داینا، 21 لە سەر ووی ھەموو فەرمانزەوا و حوکومران و ھێز و دەسەلاتیک و ھەموو ئەوانەکی ناویان ھەبە، نەک تەنھا لەم دنیا، بە لکو لە دنیا. (aiōn g165) 22 خودا ھەموو شتیکی خستە ژێر پێھەکانی، لە سەر ووی ھەموو شتیکیا کردییە سەر بۆ کلێسا، 23 کە جەستەکی مەسیح، واتە پری ئەو بە ھەموو شیوەیک ھەموو گەردوون پر دەکات.

2 ئیوہش بە ھۆی خراپە و گوناھە کانتانەوہ مردبوون 2 کە پێشتر تێیدا دەژیان کاتیکی پەپەرھەیی رێبازی ئەم جیھانە و سەرۆکی دەسەلاتی ھەواتان دەکرد، ئەو رۆحەکی ئیستا لە یاخیبوواندا کار دەکات. (aiōn g165) 3 ئیچەش ھەموو لەوان بوون، لە ھەوہە کانی سروشتی دنیا پێماندا دەژیان، بە خواستەکانی ئەم سروشتە و بیرە کانیان دەکرد، وەکو خەلکی دیکە بە سروشت شایانی توورەیی خودا بوون. 4 بەلام خودا کە دەولەمەندە لە بەزەیی، لەبەر ئەو خۆشەویستی مەزنەیی بۆ ئیچەکی دەپرپوہ، 5 ئیچە کە بە ھۆی گوناھەکان مردبوون، لە گەل مەسیح زیندووی کردینەوہ. بە نیعمەت پزگارتان بوہ. 6 خودا ئیچەکی لە گەل عیسی مەسیحدا ھەستاندەوہ و بە ھۆی یەکیبون لە گەل ئەودا لە شوینەکانی ئاسمان داینا، 7 تاکو لە دنیا داھاتوو دەولەمەندی نیعمەتی بئ ھاوتای خۆی لە رینگەکی میھرەبانییە کە یەوہ بۆ ئیچە دەربخات کە لە گەل عیسی مەسیحدا یەکین. (aiōn g165) 8 لەبەر ئەوہی بە نیعمەت پزگارتان بوو لە رینگەکی باوەرپوہ، ئەمەش لە خۆتانەوہ نییە، بە لکو دیاری خودایە، 9 بە کردار نییە، تاکو کەس شانازی نەکات. 10 ئیچە دروستکراوی دەستی خودا و بە یەکیبوونمان لە گەل عیسی مەسیح

ده بینه به دپینراویک بۆ کاری چاکه، که خودا پیشتر ناماده ی کردوه تاکو به نهنجامی بگه یه نین. 11 بۆیه وه بیرتان بیته وه، عیوه به جوله که یی له دایک نه بوون، پیتان ده گوترا «خه ته نه کراو» له لایه نه وانه ی پیتان ده گوترا «خه ته نه کراو»، ته وه ی له جه سته دا به ده ست کراوه، 12 ته و کاته بی مه سیح بوون، له هاو لاتییه تی ئیسرائیل بیگانه بوون و له په یمانه کانی به لاین نامۆ بوون، له جیهاندا بی هیوا و بی خودا بوون. 13 به لام عیوه ئیستا له گه ل عیسای مه سیحدا یه کن، هه رچه نده پیشتر دوور بوون، به خوینی مه سیح نزدیک بوونه وه. 14 له بهر ته وه ی مه سیح ناشتی ئیمه یه، جوله که و ناجوله که ی کرد به یه ک، دیواری ناویری دوژمنایه تی رووخاند، 15 به جه سته ی خو ی شه ریعه تی ته وراتی به فرمان و فره زه کانییه وه به لاه و نا، به تامانجی ته وه ی به یه کبونیان له گه ل خو ی له هه ردووکیان مرؤفکیکی نو ی دروستبکات و به م شیویه ناشتی بجه سپینیت، 16 تاکو هه ردووکیان له یه ک له شدا له گه ل خودا ناشت بکاته وه به خاچ، به وه ش دوژمنایه تی له ناویرد. 17 مه سیح هات و مژده ی ناشتی به عیوه دا که دوورن هه روه ها ته وانه ش که زیکن، 18 چونکه له ریگه ی ته وه وه هه ردوو لاما ن له یه ک رۆحدا ریپیدراو بیتمان هه یه بۆ چوونه لای باوک. 19 بۆیه ئیتر نامۆ و بیگانه نین، به لکو ده بنه هاو لاتی له گه ل گه لی پیروزی خودا و بنه ماله ی خودا، 20 له سه ر بناغه ی نیردراوان و پیغه مبه ران بنیاد تراون، عیسای مه سیحیش خو ی گرنگترین به ردی بناغه یه. 21 هه موو خانووه که به یه کبون له گه ل مه سیحدا پیکه وه به ستراوه و گه شه ده کات هه تا بیته په رستگایه کی پیروژ بۆ مه سیح. 22 عیوه ش به یه کبون له گه ل ته ودا پیکه وه بنیاد تراون، تاکو بینه خانوویک بۆ رۆحی خودا.

3 به هۆی ته مه وه، من که پۆسم، له پیناوی عیوه ی ناجوله که ئیستا دیلی عیسای مه سیحم... 2 بیگومان گویتان له وه بووه که ته رکی را گه یاندنی نیعمه تی خودا بۆ عیوه به من سپیدراوه، 3 که خودا به ئاشکرا کردن نهینیه که ی بۆ ده رخستم، هه روه ک پیشتر به کورتی نووسیم. 4 به خویندنه وه ی ته م نامه یه، ده توانن له تیگه یشتنی من له نهینی مه سیح حالی بن، 5 ته و نهینیه ی بۆ هیچ که سیک له نه وه کانی پیشتر ئاشکرا نه کراوه، وه ک ئیستا به رۆحی پیروژ بۆ نیردراوه پیروزه کانی و پیغه مبه ران ئاشکرا

6. کرا. نهینیه که تهویه که له ریگه ی په یامی ئینجیله وه ناجوله که بوو به
 هاومیراتی جوله که و پیکه وه بوونه ئەندامانی یهک جهسته و هاوبه شی
 ئەو به ئینه ی که به هۆی عیسی مه سیحه وه پێان دراوه. 7 به پێی هیزه
 کرده بیه که ی خودا و به گویره ی به خشی نیعمه ته که ی که پێدرا، بوومه
 خزمه تکاری په یامی ئینجیل. 8 هر چه نده من بچو و کترینی هه موو گه لی
 پیروزی خودام، ئەم نیعمه ته درایه من: مرده ی ده وله مند ی بی سنووری
 مه سیح بده مه نه ته وه کان و 9 پلانی ئەم نهینیه بو هه مووان پروون بکه مه وه،
 ته وه ی له دیرزه مانه وه به هۆی خوداوه شار دراوه ته وه، ته وه ی هه موو شتیکی
 به ده پیناوه، (aiōn g165) 10 بو ته وه ی ئیستا له ریگه ی کلپساوه، دانایی
 هه مه جوړه ی خودا بو فه رمانزه وا و ده سه لاتداران له شوینه کانی ئاسمان
 زانراو بی، 11 به گویره ی خواستی هه تاهه تایی، ته وه ی به هۆی عیسی
 مه سیحی خاوه ن شکۆمانه وه هینایه دی. (aiōn g165) 12 به هۆی یه کبوونمان
 له گه ل مه سیح و باوه رهینانمان پی، به دلنیا بیه وه ته و ئازاد بیه مان هه به بو
 چوونه لای خودا. 13 بو به داواتان لی ده که م له ناخوشیه کانم وره به رنه دن
 که بو ئیه وه، شکۆمندی ئیه وه. 14 له بهر ته مه چوک بو باوک داده دم،
 15 ته وه ی هه موو خیزانیک له ئاسمان و سه ر زه ی بوونیان له ته وه وه
 سه رچاوه ی گرتوه. 16 لینی ده پارچمه وه که به پێی ده وله مند ی شکۆی
 خۆی به هیزتان بکات له ریگه ی رۆحه که ی که له ناختاندا یه، 17 تا کو به
 باوه ر مه سیح له دلنندا نیشته جی بی و پره گ و بناغه تان له خوشه و یستیدا
 دابه زریت، 18 تا کو توانادار بن، له گه ل ته واوی گه لی پیروزی خودا
 تیگن که پانی و دریزی و به رزی و قوولی خوشه و یستی مه سیح چیه، 19
 تا کو ئەم خوشه و یستییه بناسن که له سه رووی زانیاریه وه یه، بو ته وه ی پرین
 له هه موو پریستی خودا. 20 بو ته و خودایه ی تواناداره هه موو شتیکی بکات
 زور زیاتر له وه ی که داوا ی ده که بن یان بیری لی ده که یه وه، به گویره ی
 ته و هیزه ی که تیماندا کار ده کات، 21 با نه وه له داوا ی نه وه، خودا بو
 هه تاهه تابه له کلپسا و له عیسی مه سیحدا شکۆدار بی. ئامین. (aiōn g165)

4 منی به ندکراو له پیناوی مه سیحی خاوه ن شکۆ لیتان ده پارچمه وه به
 شیوه به ک برین شایانی ئەم بانگه وازه بی که پی بانگه کراون. 2 به وه پری
 پیفری و دلنه رمی و ئارامگرتنه وه، به خوشه و یستی به رگه ی یه کتری بگرن. 3

تیکۆشهر بن بۇ پاراستنى يەكیتی رۆحی پیروز به پشینی ناشتی. 4 ههروهک
یەک جهسته و یەک رۆح ههیه، بۆ یەک هیوای بانگهوازه که تان که
بانگکران، 5 یەک پهروهردگار، یەک باوهر، یەک لهئاوهه لکیشان، 6
یەک خودا، باوکی هه مووانه، گه وری هه مووانه، لهئاو ناخی هه موواندا
کار دهکات و لهتیو هه موواندایه. 7 بهلام بهگویره ی پوانه ی بهخشی
مهسیح نيعمهت به هه ریه کیکان دراوه، 8 بۆیه دهفرموی: [کاتیک
ئه و بهرزبووه بۆ بهرزایی، دلیکی زوری لهگهڵ خوی برد، دیاری
به خه لکی بهخشی]. 9 مه بهست له «بهرزبووه» چیه، جگه لهوهی
که دابه زیوته زمترین شوینی زهوی؟ 10 ئه وهی دابهزی هه ر خوی
بهرزبووه بۆ سه ر هه موو ئاسمان، تا کو هه مووی پر بکاته وه. 11 ئیتر مهسیح
به هه ندیکي دا بینه نیردراو، هه ندیک پیغه مبه ر، هه ندیک مرگینیده ر،
هه ندیک شوان و ماموستا، 12 بۆ ئاماده کردنی گه لی پیروزی خوی بۆ
کاری خزمهت، بۆ بنیادنانی جهسته ی مهسیح، 13 هه تا هه موومان بگه ی
به یه کیتی باوهر و ناسینی کوهری خودا، بینه مرؤفکی پیگه یشتوو، بگه ی
ئه ندازه ی ته وای پریتی مهسیح. 14 بۆ ئه وهی له مه ولا ساوا نه بین، شیواو
و هه لگه یراو به هه موو بایه کی فیرکردن، به فیلی خه لکی، به مه کر به ره و
چه واشه ی ته له که بازی، 15 به لکو له خۆشه و یستیدا راستگو بین، با له
هه موو شیکدا گه شه بگه ی، لهئاو ئه وهی سه ره، واته مهسیح. 16 به وهی
مهسیحه وه هه موو کلنسا له خۆشه و یستیدا گه شه دهکات و خزی بنیاد
ده نیت، وه ک چۆن ته ندامه کانی له شی مرؤف تیک هه لکیشراون و به
جومگه کان به یه که وه به سترانه ته وه، هاوکاری یه کتری ده کهن. 17 له بهر
ئه وه پیتان ده لیم و به ناوی مهسیحی خاوه ن شکۆوه پیدا گرش له سه ر
ئه مه ده که م، که ئیتر وه ک ناجوله که کان مه ژین، ته وانه ی که بیران
پووچه، 18 که میشیکان تاریکه، له بهر ئه و نه زانییه ی تیاندایه و له بهر
دلره قییان له ژیا نی خودا دا پراون. 19 ته وانه ی هه ستیان نه ماوه خویان
داوه ته ده ست به ره لایی، بۆ ئه وهی به چاو چتۆکیه وه هه موو کاریکی گلاو
بگهن. 20 به لام ئیوه به م شیوه یه فیری مهسیح نه بوون، 21 کاتیک له باره ی
مهسیحه وه بیستان و به گویره ی ئه و راستیه ی که له عیسا دایه فیرکراون. 22
سه بارهت به شیوازی ژیا نی پشوتان فیرکراون که مرؤفه کۆنه که دابگهن،

چونکہ بە ئارەزوو ھەنخەلەتەنەرەکانی گەندەل بوو، 23 ھەرۆھا شیوازی بیرکردنەوتان نوێ بکەنەو و 24 مرۆفی نوێ لەبەر بکەن، ئەووی خودا وەکو خۆی بەدەپیناوە لە راستدروستی و پیرۆزی پاستەقینە. 25 بۆیە واز لە درۆ بەین، با ھەریەکە راستگۆی لە گەل نزیکە کە، چونکہ ئەندامی یەک جەستەین. 26 [کاتییک توورە دەبن، گوناھ مەکەن.] مەھیلن پوژ ئاوا بیئت بەسەر توورە بیتاندا، 27 دەرەفەت بۆ شەیتان مەرەخسین. 28 دز ئیتر با دزی نەکات، بەلکو با رەنج بدات و بە دەستی خۆی ئیشیکی پاک بکات، تاکو ھە بیئت بداتە ئەووی پۆستی پێتە. 29 وشەیی خراب لە دەمتان دەر نەچیت، بەلکو ھەرچیەکی باشە بۆ بنیادنان، بەگۆرەیی پۆستی، تاکو نەعمەت بداتە گۆنگران. 30 پوچی پیرۆزی خودا خەمبار مەکەن، ئەووی بۆ پوچی رزگاری پێ مۆرکان. 31 ھەموو تالی و توورەیی و توندی و ھاوارکردن و بوختان و ھەموو دەرەشیەک فریدەن. 32 لە گەل یەکتەری نەرمونیان و بە بەزەیی بن، لە یەکتەری خۆشین، ھەرۆک چۆن خودا بە یەکبووتان لە گەل مەسیح لیتان خۆشبوو.

5 کەواتە وەک پوچەلی خۆشەویست، لاسایی خودا بکەنەو، 2 لە خۆشەویستیدا بژین، وەک مەسیح خۆشیووستین و لە پیناوی ئێدەدا خۆی بەختکرد، قوربانییەک و سەرپراوینک، بۆخۆش بۆ خودا. 3 بەلام داوینپسی و ھەموو گلاویبەک یان چاوتوکیبەک بە لیتوتاندا ناوی نەبیئت، چونکہ ئەمانە لە گەلی پیرۆزی خودا ناوەشیتەو، 4 نەک بۆ شەرمی و قسەیی ناشیرین و سووک کە ناشیت، بەلکو لە جیاتی ئەمە سوپاسکردن. 5 بیگومان بن لەووی ھەموو داوینپسیک یان گلاویان چاوتوکیک لە شانشینی مەسیح و خودا میراتی نییە، چونکہ چاوتوکیک بپەرستە. 6 کەس بە قسەیی پوچ ھەلتانەخەلەتینی، چونکہ بەھۆی ئەمانە توورەیی خودا دیتە سەر کورەکانی یاخیبوون. 7 بۆیە ھاوبەشیان مەکەن. 8 پێشتر ئیوہ تاریکی بوون، بەلام ئیستا پرووناکین بەھۆی یەکبووتان لە گەل مەسیحی بالادەست. وەک پوچەلی پرووناکی بژین، 9 چونکہ بەروبوومی پرووناکی لە ھەموو چاکە و راستدروستی و راستییە کدایە، 10 ھەرۆھا بزانی کە چی جیگەیی رەزامەندی مەسیحی خاوەن شکۆیە. 11 بەشداری کرداری تاریکی بۆ بەرھەم مەکەن، بەلکو ئاشکرای بکەن، 12 چونکہ ئەو کارانەیی بە

دزی ده یکن، ته نانه ت ناوهینانیشی شهرمه زارییه. 13 به لام هه موو شتییک له پروونا کیدا ئاشکرا بگریت ده بیتریت، 14 چونکه هه شتییک بیتریت پروونا کییه. بویه ده لیت: «ئهی نوستوو ههسته، له تیو مردوو ان ههسته وه، مه سیح به سه رتدا ده دره وشیتته وه.» 15 ئاگدار بن چون ده ژین، نهک وهک نه فام، به لکو وهک دانا، 16 کات بقوزنه وه، چونکه زه مانه به دکاره. 17 گیل مه بن، به لکو تیگه گن خواستی مه سیحی بالاده ست چیه. 18 به شهاب سه رخوش مه بن که به ره لای تی دایه، به لکو پین له رومی پیرۆز: 19 له گه ل یه کتری به زه بوور و سروود و گورانی رومی بدوین، له دلئانه وه گورانی و ستران بویه زدان بلین، 20 هه موو کاتییک و بو هه موو شتییک به ناوی عیسی مه سیحی خاوه ن شکومان سوپاسی خودای باوک بکن، 21 به ترسی مه سیح ملکه چی یه کتری بن. 22 ئهی ژنان، ملکه چی میرده کانتان بن ههروهک چون ملکه چی مه سیح بن. 23 وهک چون مه سیح سه ری کلئسیایه که جهسته ی خویه تی و خوی رزگار که ره تی، ئاوا پیاو سه ری ژنه. 24 وهک چون کلئسیا ملکه چی مه سیحه، ژنانیش ده بیته له هه موو شتییک ملکه چی میرده کانیان بن. 25 ئهی میرده کان، ژنه کانتان خوشبوئی، ههروهک مه سیحیش کلئسیای خوشبوست و له پیناوی خوی به ختکرد، 26 تا کو پیرۆزی بکات و به شوستنی به ئاو له ریگه ی وشه وه پاکی بکاته وه، 27 بوئه وه ی کلئسیایه کی شکودار بو خوی ئاماده بکات، له که و لوچ و هیچ شتیکی ئاوا ی نه بیته، به لکو پیرۆز و بی گله یی بیته. 28 به هه مان شیوه پینوسته پیاوان ژنه کانیان وهک جهسته ی خویان خوشبویت، ئه وه ی ژنی خوی خوشبویت خوی خوشده وی. 29 که س رقی له جهسته ی خوی نابینته وه، به لکو نانی ده دات و به خیوی ده کات، ههروهک چون مه سیح بابه خ به کلئسیا ده دات، 30 چونکه ئیه ئه ندای جهسته ی ئه وین. 31 [له بهر ئه وه پیاو دایک و باوکی خوی به جیده هیلیت و به ژنه که یه وه ده نووسیت، ئیتر هه ردووکیان ده بنه یه ک جهسته.] 32 ئه مه نه پینییه کی گه وره یه، به لام من باسی مه سیح و کلئسیا ده کم. 33 ئیوه ش با هه ره یه کیگان ژنه که ی وهک خوی خوشبوئی، ژنیش ریز له میرده که ی بگریته.

6 ئهی مندالان، ئیوه وهک شوینکه وته ی مه سیحی بالاده ست، گوپرا به لی دایک و باوگان بن، چونکه دروسته که ی ئه وه یه. 2 [ریزی

دایک و باوگنان بگرن.] ئەمە یەكەم راسپاردە یە لە گەل بەلئینە وە دیت 3 [بۆ
 ئەووی چا که بیته ریتان و تەمەن دریژ بن لەسەر زەوی.] 4 عیوہ ش ئەی
 باوکان، مندالە کانتان توورە مە کەن، بەلکو بە گویرە ی رینانی و فیرکردنی
 مەسیحی بالادەست پەرورە دیان بکەن. 5 ئەی کۆیلە کان، بە ترس و
 لەرزە وە بە دلپاکی گویرایە لی گەرە کانتان بن لەسەر زەوی، وە ک بۆ
 مەسیح بیته، 6 ئەک بە خزمەتی بەرچاوان وە ک ئەووی خەلک رازی
 بکەن، بەلکو وە ک کۆیلە ی مەسیح بە دل خواستی خودا بە جیبینن. 7 با
 خزمەتتان لە دلە وە بیته، وە ک بۆ عیسای خاوەن شکوی بکەن ئەک بۆ
 خەلکی، 8 چونکە دەزانن عیسای خاوەن شکۆ پاداشتی هەر کە سییک
 دەداتە وە کە کاری چاک دەکات، جا کۆیلە بیته یا خود ئازاد. 9 عیوہ ش
 ئەی گەرە کان، هەمان شتیان بۆ بکەن، واز لە هەرە شە لیکردنیان بھینن،
 بزانی گەرە ی ئەوان و عیوہ لە ئاسمانە، ئەویش لایەنگری ناکات. 10 لە
 کۆتاییدا پیتان دەلیم کە بە یەکیبون لە گەل مەسیحی بالادەست و هیزە
 گەرە کە ی بە هیز بن. 11 بە چەکی تەواوی خودا خۆتان چە کدار بکەن،
 تا کو بتوانن بە رامبەر پیلانی شە یان خۆتان رابگرن، 12 چونکە زۆرانبازی
 ئیە لە گەل گوشت و خوین نییە، بەلکو لە دژی سەرۆک و دەسەلاتدار و
 فەرمانرە وایانی ئەم جیهانە تاریکە یە، هەر وە ها لە دژی سەربازە بە دکارە
 رۆحییە کانە لە شوینە کانی ئاسمان. (aiōn g165) 13 بۆ یە چەکی تەواوی خودا
 هەلگرن، تا کو بتوانن لە رۆژی بە دکاردا خۆرا گرن و دوا ی تەواو بوونی
 هەموو شتییک، بچە سپین. 14 بە بەستی پشینی راستی بە ناوقە دتان و زرنی
 راستو دروستی بە سنگانە وە، 15 ئامادە یی لە پی بکەن بۆ راکە یاندنی مزگینیی
 ناشتی، 16 لە سەر ووی هەموو ئەوانە قەلغانی باوەر هەلگرن، بە مە دەتوانن
 هەموو تیرە گردارە کانی شە یان بکوژیننە وە. 17 هەر وە ها کلاوی ئاسنینی
 پرزگاری لەسەر بکەن و شمشیری رۆحی پیروز هەلگرن کە پە یامی خودایە.
 18 بە هەموو جۆرە نوێژ و پارانە وە یە ک، هەموو کاتییک لە رۆحی پیروزدا
 نوێژ بکەن. بۆ ئەمەش ئیشک بگرن و بە بەر دەوامی بۆ تەواوی گەلی پیروزی
 خودا بیاریئە وە. 19 نوێژ بۆ منیش بکەن تا کو هەر کاتییک دەم دەکە مە وە
 قسە ی گونجاوم بدریختی و ئازایانە نھنی پە یامی ئینجیل رابگە یە نم. 20 من لێرە
 بالویزی ئینجیل، هەر چە نە دە لە پینا ویدا کۆت و بە ند کراوم، نوێژ بکەن بۆ

ئەوھى بەگوڭرەھى پېويست ئازابىم بۇ قسە كىردن. 21 تىخىكۇس كە برايه كى
خۇشەويست و بە يە كېوون لە گەل مەسيح خزمە تكارىكى دلسۆزە، ھەموو
شەتېگان پى دەئىت بۇ ئەوھى ئېوھش ھەوالى من بزىان و ئاگادارى ئەوھ بن
كە خەرىكى چىم. 22 بە تايىبەتى بۇ ئەمە ناردمە لاتان، تاكو ھەوالى ئىيە
بزان و ورەتان بەرز بكاتەوھ. 23 لە خوداى باوك و عىساي مەسيحى
خاوەن شكۆوھ، ئاشتى و خۇشەويستىيەكى لە گەل باوهر بۇ باوهرداران. 24
نېعمەت لە گەل ھەموو ئەوانە يىت كە بە خۇشەويستىيەكى نەمر عىساي
مەسيحى پەروەردگارى ئىيەيان خۇشەويست.

فیلیپی

1 له پۆلس و تیموساوسی بهنده کانی عیسیای مه سیحه وه، بۆ هه موو گه لی پیرۆزی خودا له شاری فیلیپی که له گه ل عیسیای مه سیحدا یه کن، له گه ل چاودیران و خزمه تکاران: **2** با نیعمه ت و ناشتی له خودای باوکان و عیسیای مه سیحی خاوه ن شکۆوه له گه لتان ییت. **3** سوپاسی خودا ده که م، هه ر کاتیگ یادتان بکه م. **4** هه میسه له هه موو پارانه وه کانم به خۆشییه وه بۆ هه مووتان داوا ده که م، **5** چونکه له یه که م رۆژه وه هه تا ئیستا به شداریتان له خزمه تی ئینجیلدا کردووه. **6** له مه شدا دلنیام، خودا که له ئیوه دا ئه م ئیسه چا که ی ده ستیگر دووه، هه تا رۆزی عیسیای مه سیح ته واوی ده کات. **7** که واته ئه مه راسته سه باره ت به هه مووتان ئه م هه سته م هه ییت، چونکه ئیوه له دلی مندان. ئه گه ر به کۆت و زنجیره وه بم، یا خود له کاتیگدا به رگری له په یامی ئینجیل و چه سپاندنی ده که م، هه مووتان له نیعمه ت له گه لم به شدارن. **8** خودا شایه تمه چه نده به په رۆشم بۆ هه مووتان به سۆزی عیسیای مه سیح. **9** له خودا ده پارێمه وه که خۆشه و یستیتان به زانیاری و ئه وه پیری تیگه بشتنه وه زیاتر و زیاتر بکات، **10** تا کو باشترین شت جیا بکه نه وه، بۆ ئه وه ی له رۆزی مه سیح پاک و بی گه یی بن، **11** تا کو پرپین له به ره هه می راستدروستی له پرێگه ی عیسیای مه سیحه وه بۆ شکۆ و ستایشی خودا. **12** خوشکان، برایان، ئیستا ده مه وی بزائن ئه وه ی به سه رم هات په یامی ئینجیل زیاتر به ره و پدیش برد، **13** ته نانه ت هه موو پاسه وانانی کۆشکی ئیپراتۆر و هه موو لایه ک بۆیان ده رکه وت که من له پیناوی مه سیحدا کۆت و به ند کراوم. **14** مه سیحی بالاده ست به هۆی کۆت و به ندی منه وه وای له زۆر به ی خوشک و برایان کردووه پشت به ئه و به ستن، تا کو بتوانن بویرانه تر و به چاونه ترسییه وه په یامه که ی رابگه یه ن. **15** ییگومان هه ندیک له به ر ئیره یی و نا کۆکی مزگینیی مه سیح راده گه یه ن، به لام هه ندیکی دیکه به خواستیگی باش. **16** ئه وانه ی له به ر خۆشه ویستی مزگینیی ده دهن، ده زانن له به ر به رگری کردنم له په یامی ئینجیل خراومه ته زیندان. **17** ئه وانه ی دیکه که له خۆپه رستییه وه مه سیح راده گه یه ن، دلسۆز نین، مه زه نده ده که ن به کۆت و زنجیره که م حالم ناخۆشتر ده که ن. **18** ئیتر چی؟ به هه رحال، به رواله ت ییت یان به راستی، مه سیح راده گه یه نریت، به وه ش دلشادم. به لی، زیاتریش دلشاد ده بم، **19**

چونکه ده زانم له ږيگه پارانوه کانتان و پښتگيري رڼو عيساي مه سيح
 نه مه ده بېته هوي نازادکردم. 20 به پررؤشه وه چاوه پروان و ثومیده وارم که
 له هيچ شتيکدا شهرمه زار نه بم، به لکو وره م به رز بېت بؤ ته وهی ئیستاش
 وه کو هه ميشه مه سيح له جهسته ملدا پایه دار بېت، نه گهر به ژيان بېت يان به
 مردن، 21 چونکه بؤ من ژيان مه سيحه، مردنیش قازانج. 22 به لام نه گهر
 ژيانم له جهسته به رده وام بېت، خه ريکي خزمه تیک ده بم که به ره همی
 هه بېت. چی هه لېژم؟ نازانم! 23 له دوو لاهه فشارم له سره، هه ز ده کم
 نه م ژيانه به جیېلم و له گه ل مه سيح بريم، نه وه زور باشتره، 24 به لام
 مانه وه م به جهسته بؤ ئیوه پيوستره. 25 دلنيام و ده زانم که له ژياندا ده مينم
 و له گه ل هه مورتان به رده وام ده بم، بؤ به ره و پېشچوون و خوښيتان له باوه ر،
 26 تا کو به هوي هاتنه وهی من بؤ لاتان شانازيتان به عيساي مه سيح له
 ږيگه منوه زياد بکات. 27 ته نها به شپوه يه ک بړن که شايسته ی په ياي
 ئنجيلي مه سيح بېت، تا کو کاتيک بيم و بتانيم يان له لاتان نه بم و هه والتان
 ببيستم، بزاتم که ئیوه له يه ک رڼو خدا چه سپاون و به يه ک دل تیده کوښن له
 پېناوی نه و باوه پرهی که له سره بناغه ی په ياي ئنجيله، 28 به بې نه وهی له
 هيچ شتيکي ږکابه ره کانتان ترسن. نه مه به لگه يه بؤ له ناوچوونيان، به لام
 ږرگاريه بؤ ئیوه، نه مه ش له خوداويه. 29 چونکه خودا له بهر مه سيح ته نها
 باوه ره ينان به نه وی پې نه به خشيون، به لکو نازار چېرته بيش له پېناوی نه و،
 30 له بهر نه وهی هه مان تیکوښانتان هه يه، نه وهی له متان بينوه و ئیستا له
 منی ده بېستن.

2 نه گهر يه کبوتان له گه ل مه سيح مایه ی هاندان بېت، نه گهر
 خوښه وېستيه که ی دلنه وایتان بکات، نه گهر به رڼو پېرؤز هاوبه ش
 بن، نه گهر به سؤز و ميهره بان بن، 2 نه و دلم به ته وای خوښ بکن
 که هاويير بن و هه مان خوښه وېستيتان هه بېت، هه روه ها يه ک دل و
 هاوتامانج بن. 3 هيچ شتيک به خو په رستی و لووتبه رزيه وه مه کن، به لکو
 به شپوه يه ک بيفيز بن که به رامبه ره که تان له خو تان به باشتر بزاتن. 4 ته نها
 بايه خ به به رزه و وندي تايه تي خو تان مه دن، به لکو با هه ريه که تان بايه خ به
 به رزه و وندي خه لکی دیکه ش بدات. 5 وه ک عيساي مه سيح بير بکه نه وه:
 6 نه وهی به سروشتی خو ی خودايه، نه يوېست يه کسانيه که ی له گه ل خودا

بۇ خۇي بىقۇزىتەو، 7 بەلكو خۇي كرده هيچ، شىوھى بەندى وەرگرت،
 وەك مرۇقى لىيات، 8 كە بە روخسارى مرۇف بينرا، خۇي نزم كردهو و
 تاكو مردن ملكەچ بوو، تەنانت مردنى سەر خاچ. 9 لەبەر ئەو وە خودا زۇر
 بەرزى كردهو و ئەو ناوھى داينى كە لە سەر ووى ھەموو ناويكەو، 10
 تاكو بە راگە ياندنى ناوى عيسا ھەموو ئەژتويەك چۆك دابدات، لە ئاسمان
 و سەر زەوى و ژىر زەويش، 11 ھەروھە ھەموو زمانىك دان بنىت
 بەوھدا كە عيساى مەسيح خاوەن شىكۆيە، بۇ شىكۆي خوداى باوك. 12
 بۆيە خۇشەويستام، ھەروھە چۆن كاتىك لە لاتان بووم ھەميشە گوپرايەلى
 پىنمايە كام بوون، ئىستاش كە لە لاتان نيم زۇر گىنگترە كە گوپرايەلم بن. بە
 ترس و لەرزەو كۆشش بىكەن بۇ تەواو كەردنى رزگار يتان، 13 چونكە خودا
 خۇي لە ئيوھدا كار دەكات تاكو بتانەويت و كار بىكەن بۇ پرەزامەندى ئەو.
 14 ھەموو شىكۆي بى بۆلەبۆل و شەرەقسە بىكەن، 15 تاكو بى گەيى و پاك
 بن، مندالانى خودا لە ناو نەوھى كى چەوت و خواردا بى لەكەن، لە تيو ئەواندا
 وەك ئەستىرە لە گەردووندا دەدرەوشىنەو، 16 كاتىك كە ئيوھ دەست بە
 وشەى ژيانەو دەگىن. ئىتر لە پوژى مەسيحدا دەتوانم شانازى بىكەم كە
 بېبووھە رام نەكرد و پرەنجىم نەكىشاوھ. 17 بەلام ئەگەر بىرم و خويتم وەك
 شەرابى پىشكەشكراو بەسەر قوربانى و خزمەتى باوھ پرتاندا پىرژىم، ئەوا دلشاد
 و دىلخوشم لەگەلتان. 18 جا ئيوھش ئاوا دلشاد بن و لەگەلم دىلخوش بن.
 19 ھيوادارم بە يارمەتى عيساى خاوەن شىكۆ بتوانم زوو تىووساوس بىيرم
 بۇ لاتان، تاكو بە زانىنى ھەوالتان منىش دىلخوش بىم، 20 چونكە كەسم
 نىيە وەك ئەو بە دىلسۆزى بايەخ بە كاروبارتان بدات، 21 لەبەر ئەوھى
 ھەموويان بەدواى بەرژەوھەندى خوياندا دەگەپىن، نەك ھى عيساى
 مەسيح. 22 بەلام ئيوھ ئاگادارى شارەزايى تىووساوسن، چونكە ھەروھە
 چۆن مندال لەگەل باوكيدا خزمەت دەكات، ئەويش بە ھەمان شىوھ لەگەل
 من خزمەتى لە مرگىنيدان كىدووه. 23 بۆيە ھيوادارم ھەركە بۆم پروون
 بووھە كاروبارم چۆن بەرپوھ دەچىت، يەكسەر ئەو بىيرم. 24 متمانەم بە
 مەسيحە كە خۇشەم بەم زووانە دىم. 25 بەلام بە پىويستەم زانى ئەپەفرودىتوس
 بىيرمە لاتان، كە لەگەلم برا و ھاوكار و ھاوسەربازە، نىردراوى ئيوھى و
 خزمەتكارى پىويستىيە كاممە. 26 ئەو پەرۇشى ديدارى ھەمووتانە و دلئەنگ

بوو، چونکه هه والی نه خوښیونی ئه وتان بیستوهه. 27 به راستی نه خوښ بوو، خه ریک بوو بمریت، به لام خودا به زه یی پندا هاته وه، نهک ته نها به ئه ودا، به لکو به زه یی به منیشدا هاته وه، بؤ ئه وهی خه فته له دوا ی خه فته تم نه ییت. 28 بویه خیرا تر ناردم، تا کو به بیننه وهی دلشاد بن و منیش خه فته تم که م یته وه. 29 که واته به و په پری شادییه وه به ناوی مه سیحی خاوه ن شکۆوه پيشوازی لی بکن و ریز له وانه ی وهک ئه و بگرن، 30 چونکه له پیناوی کاری مه سیحدا پرو به پرووی مه رگ بووه وه و ژیا نی خو ی خسته مه ترسییه وه، تا کو ئه و خزمه ته بکات که ئیوه نه تان توانی بؤ منی بکن.

3 له کۆتاییدا، خوشکان، برایان، دلشاد بن به مه سیحی خاوه ن شکۆ! نووسینه وهی هه مان ئه م شتانه ماندووم ناکات، به لکو بؤ پاراستنی ئیوه یه. 2 تا گاداری سه گه کان بن، تا گاداری به دکاران و جهسته بره کان بن! 3 له بهر ئه وهی ئیجه به راستی خه ته نه کراوین، که به رۆحی پیروز خودا ده په رستین و شانازی به عیسا ی مه سیحه وه ده کهین، پشت به جهسته نابه ستین. 4 هه رچه نده منیش هۆکارم هه یه پشت به جهسته به ستم. ئه گه ر یه کییک وازانیت هۆکاری هه یه بؤ ئه وهی پشت به جهسته به ستیت، من له پیشترم: 5 کۆرپه ی هه شت رۆژ بووم که خه ته نه کراوم، له ره گه زی ئیسرا ئیل، تیره ی بنیامین، عیبرانی کوری عیبرانی. به گویره ی ته ورات فه رسی بووم، 6 به گویره ی دلگه رمی چه وسینه ری کلنسا بووم، به گویره ی ئه م راستودروستییه که به پئی شه ریه ته، بن گله یی بووم. 7 به لام ئه وهی بؤ من قازانج بوو، له پیناوی مه سیحدا ئه مانه به زیان ده زانم. 8 له مه ش زیاتر هه موو شتییک به زیان ده زانم له بهر به رزی به های ناسینی عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکۆ. له پیناوی ئه ودا هه موو شتییکم له ده ست دا و هه موو ئه و شتانه م به زبل دانا، بؤ ئه وهی مه سیح به ده ستبیتیم و 9 وهک که سییک که له گه ل مه سیحدا بوو یته یهک هه ژمارد بکریم، نهک به راستودروستی خۆم که له شه ریه ته وه یه، به لکو له رینگه ی باوه ره وه به مه سیح، ئه و راستودروستییه ی که له خودا وه یه و پشت به باوه ر ده به ستیت. 10 ئامانجیم ئه وه یه مه سیح بناسم و هیژی هه ستانه وه که ی بزاتم و هاو به شی ئازاری بم، وهک ئه و بم له مردنی، 11 تا وه کو بگه مه هه ستانه وه ی تیو مردووان. 12 من نالیم پیشوه خت هه موو ئه م مه م به ده ستبیتاوه یان گه لشتوو مه ته ئامانج،

به لکو کۆشش ده کهم ئەوه به ده ستهبێم که عیسی مه سیح له پیناویدا منی به ده ستهبێنا. 13 خوشکان، برایان، من وا دانانیم که به ده ستم هیناوه، به لام ته نه یه یک شت ده کهم: رابردوو له بیر ده کهم و به ره و داهاوو به وه پری کۆششه وه ههنگاو ده نیم، 14 به ره و ئامانج تیده کۆشم تا کو ته و خه لاته به ده ستهبێم که خودا له ریگه ی عیسی مه سیحه وه بانگه یشتی کردووم بو ئاسمان. 15 با هه موو ته وانه مان که له پرووی رۆحیه وه پنگه یشتوین، ئاوا بیر بکه یه وه، ته گهر بیرتان له شتیکی جیاوازیش کرده وه، خودا ته مه شتان بو ئاشکرا ده کات. 16 با ده ست به وه وه بگرین که به ده ستم هیناوه. 17 ئە ی خوشک و برایانم، پیکه وه لاسای من بکه نه وه و پروانه ته وانه ی ئاوا ده ژین، به گویره ی ته م نمونه یه ی ئیبه پێان دان. 18 زۆرم پنی گوتن، ئیستاش به گریانه وه ده لیم، زۆر کهس به شیوه یه یک ده ژین، دوژمنی خاچی مه سیحن، 19 ته وانه کۆتایان له ناوچوونه، خودایان سکیانه و شانازی به شه رمه زار بوونیا نه وه ده کهن، بیر له شتی دنیا یی ده که نه وه. 20 به لام ئیبه هاو لاتی ئاسمانین، به په رۆشه وه چاوه ری ده کهن پرگار که ره له وی بیته وه، عیسی مه سیحی خاوه ن شکۆ، 21 ته وه ی جه سته ی که ساسمان بو وینه ی له شی شکۆداری خۆی ده گویریت، به گویره ی کار کردنی هیزی خۆی که ده توانیت هه موو شتیکی ملکه چی خۆی بکات.

4 بویه خوشکان و برایانم، ئە ی ته وانه ی خوشمه ده وین و په رۆشتانم، ئیبه خۆشی و تاجی من، خۆشه و یستام، به و شیوه یه که نووسیومه، به یه کبووتان له گه ل مه سیحی خاوه ن شکۆ بچه سپین. 2 له ته وو دیا ده پارێمه وه و له سینتخی ده پارێمه وه که به یه کبوونیان له گه ل مه سیح هاو بیر بن. 3 به ئی تۆش ئە ی هاو رپنی دلسۆزم، داوات لی ده کهم یارمه تییان به دیت، چونکه هه ردووکیان له را گه یاندنی په یامی ئینجیلدا شانه شانی من تیکۆشاون، له گه ل کلیمنتۆس و هاو کارانی دیکه م که ناویان له په رتووکی ژیا نه. 4 هه میشه به عیسی خاوه ن شکۆ دلشاد بن، دیسان ده یلیمه وه، دلشاد بن! 5 با هه موو خه لک به پروو خوشیتان بزانیته. هاتنه وه ی عیسی خاوه ن شکۆ نزیکه. 6 نیگه ران مه بن، به لکو با له هه موو شتیکیدا داوا کاریتان به نوێژ و پارانه وه و سوپاسگوزاریه وه له لای خودا زانراو یته. 7 ئاشتی خوداش، ته وه ی به رزتره له هه موو تیگه یشتنیک، دل و بیرتان به یه کبووتان له گه ل عیسی

مه سیحدا ده پاریزیت. 8 له کۆتاییدا خوشکان و برایان، بیر له هه موو ئه و شتانه بکه نه وه که راست و ریزدارن، دادپهروهه و پاکن، خۆشه و یست و ناویانگ باشن، رهوشته بهرز و شایانی ستایشن. 9 چی له مندا فیربوون و وهرتانگرت و بیستان و بینیتان، ئه وه جیه جی بکه ن. خودای ئاشتیش له گه لئان ده ییت. 10 زۆر دلشاد بووم به مه سیحی خاوه ن شکۆ، که ئیستا دیسان بایه خم پنده ده ن. به دلنیا یه وه پیشتریش بایه ختان پیم ده دا، به لام ده رفه تی ئه وه تان نه بوو که ده ریخه ن. 11 من ئه مه نالیم له بهر ئه وه ی پپو یستم به یارمه تییه، چونکه فیربووم له هه ر دۆخیکدا بم خۆرژو بم. 12 ده زانم نه بوونی چیه و ده زانم هه بوونیش چیه، له هه ر شتیک و له هه موو شتیکدا فیری نه بینی ئه وه بووم له هه بوونی و نه بوونیدا ئاسووده بم. 13 ده توانم هه موو ئه م شتانه له ریگه ی مه سیحه وه بکه م، ئه وه ی به هیزم ده کات. 14 له گه ل ئه وه شدا چاگان کرد که به شدار ی ته نگانه تان کردم. 15 ئه ی فیلیپییه کان، ئیوه ش ده زانن، له سه ره تای بلا و کردنه وه ی په یامی ئینجیل له تیو ئیوه، کاتیک له مه کدۆنیا رۆیشتم، هیچ کلئسایه ک له بابه تی وه رگرتن و پیداندا هاوکار بیان نه کردووم، ئیوه نه ییت. 16 ته نانه ت ئه و کاته ی له شاری سالۆنیکی بووم، چه ند جار یک هاوکار بیان کردم کاتیک پپو یستم به یارمه تی بوو. 17 نه ک له بهر ئه وه ی چه زم له به خشین ییت به لکو چه زم له و به ره مه یه که له لای خودا بۆتان تۆمار ده کریت. 18 ئیستا هه موو شتیکم هه یه، زیاتر له پپو یست. ئه و شتانه ی ته په فرۆدیتۆس له لای ئیوه هینای وه رمگرت و تیربووم، بۆتیکی خۆشه، قوربانیه کی قبولکراوه، دلێ خودا خۆش ده کات. 19 خودای من هه موو پیداو یستیه کانتان دا بین ده کات به پپی ده و له مه ندی ئه و شکۆیه ی له عیسا ی مه سیحدا هه یه تی. 20 ئیستاش شکۆمه ندی بۆ خودای باوگان هه تاهه تابه. ئامین. (aiōn g165) 21 به ناوی عیسا ی مه سیح سلا و له هه موو گه لی خودا بکه ن. ئه و خوشک و برابانه ی له گه لئان سلا و تان لیده که ن. 22 هه موو گه لی خودا که لیره ن سلا و تان لیده که ن، به تایبه تی ئه وانیه ی له خانه واده ی قه یسه رن. 23 با نیعمه تی عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکۆ له گه ل رۆحتان ییت.

كۆلۈسى

1 له پۇلسەۋە كە بە خواسىتى خودا نېردراۋى عىساي مەسىحە، ھەرۋەھا له تىمۇساۋسى برامانەۋە، 2 بۇ گەلى پىرۋوزى خودا له شارى كۆلۈسى، ئەۋ خوشك و برا دىلسۇزانەى كە لە گەل مەسىح يەكن: با نىعمەت و ئاشتى له خوداى باۋكەنەۋە لە گەلتان يىت. 3 كاتىك نوپۇتان بۇ دە كەين ھەردەم سوپاسى خودا، باۋكى عىساي مەسىحى خاۋەن شىكۇمان دە كەين، 4 چونكە ھەۋالى باۋەرى ئىۋەمان بە عىساي مەسىح پىگەيشت لە گەل ئەۋ خۇشەۋىستىيەى بۇ ھەموو گەلى پىرۋوزى خودا ھەتەنە. 5 ئەۋ باۋەر و خۇشەۋىستىيە دەرتەنجامى ئەۋ ھىۋايەيە كە لە ئاسماندا بۇتان دانراۋە، ئەۋەى پېشتەر لە پەيامى راستى ئىنجىل بىستان، 6 كە گەيشتە لاتان. ۷ ھەك ھەموو جىهان، ئەم ئىنجىلە بەرھەمدارە و لەتئىۋاتاندا زىاد دەكات، لەۋ پۇژەۋەى نىعمەتى راستى خوداتان بىست و ناسىتان. 7 ھەك لە ئەپەفراسى ھاۋكارى خۇشەۋىستمان فېربون، كە لە پىناۋتاندا خزمەتكارىكى دىلسۇزە بۇ مەسىح و 8 باسى خۇشەۋىستى ئىۋەى كە لە رۇخى پىرۋوزدا. 9 لە بەر ئەم ھۆيە ئىمەش لەۋ پۇژەۋەى بىستان، بى ۋەستان لە پىناۋى ئىۋە نوپۇ دە كەين، داۋا لە خودا دە كەين كە لە رېگى ھەموو دانايى و تىگەيشتىكى پۇجىيەۋە پىر بن لە زانىنى خواسىتى ئەۋ، 10 بۇ ئەۋەى بە شىۋەيەك بىر بن كە شىۋاۋى مەسىحى خاۋەن شىكۇ يىت و بە تەۋاۋى جىنگى پەزەمەندى ئەۋ يىت، لە ھەموو چا كە كارىيەك بەرھەمدار بن و لە ناسىنى خودا گەشە بىكەن. 11 با مەسىح بە گۆپىرەى تواناى شىكۆى خۆى بە ھەموو ھېزىك بە ھېزتان بىكات، بۇ ھەموو دانبەخۇدا گرتن و ئارامگرتىكى، بە خۇشەۋە 12 سوپاسى خوداى باۋك بىكەن ئەۋەى كە ۋاى كەد ئىۋە شايستەى ھاۋبەشى بن لە مىراتى گەلى پىرۋوزى خۆى لە پاشايەتى پروۋنا كىدا. 13 خوداى باۋك ئەۋەى لە دەسەلاتى تارىكى دەربازى كەدىن و ئىمەى بۇ شانىنى كۆرە خۇشەۋىستە كەى گواستەۋە، 14 بە يەكبوون لە گەل ئەۋدا كەردراينەۋە، ۋاتە لىخۇشبوۋنى گوناھمان ۋەرگرت. 15 كۆرە كە ۋىنەى خوداى نەپىتراۋە، نۆبەرەيە و لە سەرۋى ھەموو بەدەپىتراۋانە، 16 چونكە بەۋ ھەموو شىكى بەدەپىترا: لە ئاسمان و لەسەرزەۋى، بىتراۋ و نەبىتراۋ، تەخت يان دەسەلات، سەرۋاكايەتى يان حوكومپانى، ھەموۋى لە رېگەى

ئەو وەو و بۇ ئەو بەدەپنەران. 17 ئەو پېش ھەموو شتیکە و ھەموو شتیکیش بەویەکیگرتوو. 18 ئەو سەری جەستەیه کە کلئسایە. ئەو سەرەتایە و تۆبەرە تیو مردوانە، تا کو لە سەرووی ھەموو شتیکە وە بیٹ، 19 چونکە خودا خۆشخال بوو بە ھەموو پری خۆی لە مەسیحدا نیشتە جی بیٹ، 20 لە ریگەئەو وە ھەموو شتیک لە گەل خۆیدا ئاشت بکاتەو و بە خۆینی خاچە کەئاشتی بئیتەو، ئەگەر لە سەر زەوی بیٹ یان لە ئاسمان. 21 عیو پېشتر لە خودا دابراوون و دوژمن بوون لە بیرکردنەو بە خراپە کاری، 22 بەلام ئیستا بە مردنی جەستەئە مرؤفانەئە مەسیح ئاشتی کردنەو، تا کو لە بەردەمی بە پیروزی و بی لە کە و بی گەیی پېشکەشتان بکات، 23 ئەگەر بەردەوام بن لە سەر ئەو باوەرە و دامەزراو و چەسپاوبن، لانەدەن لە هیوای ئەو مزگینیەئە بیستان، ئەوئە بۆ ھەموو بەدەپنەراوانی ژیر ئاسمان راگەئەزراو، خۆش وەک پۆلس بۆی بوومە خزمەتکار. 24 ئیستا دلئشادم بە ئازارە کانم لە پیناوی عیو دا و پاشماوئە تەنگانەئە مەسیح لە جەستەئە خۆمدا تەواو دەکەم، لە پیناوی جەستەئەئە، کە کلئسایە. 25 من بووم بە خزمەتکاری کلئسا بەیی ئەو ئەرکەئە کە لە لایەن خوداوە پیم سپردراو، تاو کو تەواوی پەيامە کەئە خوداتان پئ راگەئەئەم، 26 واتە ئەو نەینییەئە سەردە مانتیکی زۆر و نەو لە داوی نەو شاردرارە بوو، ئیستا بۆ گەلی پیروزی خودا ئاشکرا کرا. (aiōn g165) 27 پلانی خودا ئەوئە کە دەوڵە مەندی شکۆئە نەینییە کە بۆ گەلی خودا لە تیو نەتەو کاندە ئاشکرا بکات، نەینییە کەش ئەوئە کە مەسیح لە ناوتاندا یە، ئەمەش هیوای شکۆدار یە. 28 عیو ئەو راگەئەئەن، ھەموو کەسیک ئاگادار دە کەئەو و بەو پەری داناییەو فیریان دە کەن، بۆ ئەوئە بتوانن ھەر یەکیکیان وەک کەسیکی پئگەئشتوو بە یەکیبون لە گەل مەسیحدا بەینییە بەردەم خودا. 29 بۆ ئەمەش ماندوو دەبم و تیدە کۆشم، بەگۆیرەئە کارە کەئە کە بەھیزەو لە مندا کار دەکات.

2 دەمەوی بزانی چ خەباتیک دەکەم بۆ عیو و ئەوانەئە لە شاری لاودیکیان و ھەموو ئەوانەئە پروو پروو منیان نەینییە، 2 تا کو ورەیان بەرزیتەو و لە خۆشەوئستیدا یەکیگرن بۆ ئەو پەری دەوڵە مەندی لە تیگەئشتی تەواو، تا کو نەینی خودا بناسن، واتە مەسیح، 3 کە لە ئەودا ھەموو گەنجینەئە دانایی و زانیاری شاردرارەتەو. 4 ئەمە دەئیم تا کو

کهس به قسه ی لووس چه واشه تان نه کات. 5 هر چه نده به جهسته له لاتان
 نیم، به لام به رُوح له گه لُتاتم، دلشادم کاتیک رِیکی و چه سپاوی باوه رتان به
 مه سیح ده بینم. 6 ئیتر ههروهک چۆن عیسیای مه سیح تان به پهروه ردگاری
 خۆتان وه رگرتوه، به یه کببون له گه لُ ته و به رده وام بن له ژیان، 7 له
 ئه ودا رهگ دابکوتن و خۆتان بنیاد بنین. وهک فیربون چه سپاوی بن له
 باوه ردا، ههروه ها با دل تان پر له سو پاسگوزاری بیّت. 8 ئاگادار بن کهس
 به فلهسه فهی پوچ و هه لُخه له تینهر دیل تان نه کات، که پشت به نه ریخی
 خه لُک و بنه ما بنه ره تیه کانی جیهان ده به سیّت، نهک به مه سیح. 9
 خودا به هه موو پری خوی له جهسته ی مه سیحدا نیشته جیه، 10 ئیوه ش
 به یه کببون له گه لُ مه سیحدا پر بون له خودا. مه سیح سه ری هه موو
 سه رُکایه تی و ده سه لاتی که. 11 ههروه ها به یه کببون تان له گه لُ مه سیحدا
 ئیوه خه ته نه یهک کراون که به دهستی مرؤف ناکریت. پیشتر ته وای
 سهروشته گونا هبار که تان له لایه ن جهسته وه به رپوه ده بردا، به لام کاتیک
 ئیوه له لایه ن مه سیحه وه خه ته نه کران، سهروشته گونا هبار که دامالرا. 12
 له کاتی له ئاوه له کیشانتان له گه لُ ئه ودا نیژان، له گه لُ ته ویش هه ستانه وه
 به هوی باوه رتان به توانای خودا، که له تیو مردووان هه لُستانده وه. 13
 ئیوه ش که به هوی گونا و خه ته نه نه کردنی جهسته تان مردبون، خودا
 له گه لُ مه سیحدا زیندووی کردنه وه. له هه موو گونا هه کاتمان خۆشبوو. 14
 ئه و توماره یاسایی سپیه وه که ئیه ی پنی گونا هبار بیوین و له دژمان بوو،
 هه لُگرت و به خاچه وه بزمار کوتی کرد. 15 سه رُکه کان و ده سه لاتدارانی
 چه ککرد و به ئاشکرا کردنییه په ند و له خاچدا به سه ریاندا زالبوو. 16 بویه با
 کهس له خواردن و خواردنه وه یان له باره ی جهژن یان ئاههنگی ده ستپینی
 مانگ یان شه ممه حوکتان نه دات. 17 ته مانه سییه ری داهاتون، به لام
 راستیه که له مه سیحدا یه. 18 مه هیلن ته وانه ی که هه ز ده کن خویان
 به درؤ نزم بکه نه وه و فریشته کان پیه رستن له خه لاته که بییه شتان بکه ن.
 ئه و جوره که سانه زؤر به وردی باسی ته و شتانه ده کن که بینویانه،
 له خۆبایی بون به و بیرو که پوچه دنیا یانه ی که له میشکیاندا یه. 19 ته م
 جوره که سانه ده ست به مه سیحه وه ناگرن، ته وه ی که سه ری ته وای
 جهسته یه و به هوی وه هه موو جهسته که هیز وه رده گریت، له ریگه ی جومگه

و به ستره کانه وه به یه کتر به سترانه ته وه، به و شیوه یه ی که خودا ده یه ویت
 گه شه ده کات. 20 له بهر ته وه ی شیوه سه بارهت به بنه ما کانی جیهان له گه ل
 مه سیحدا مردن، بوچی وهک ته وه ی له جیهاندا برین، ملکه چی ئه م ئه رکانه
 ده بن: 21 «مه یگره! تامی مه که! دهستی لی مه ده!»؟ 22 ته مانه هه موویان
 ئه رکی تایبه تن به و شتانه ی که له ناوده چن، ته نها چه ند یاسا و فیر کرد تیکن
 که خه لک دایانوان. 23 به پروالهت شیوه ی دانیان هه یه، له په رستی
 هه له ستره و خوده رخستن به بیفیزی و توندوتیژی جهسته، به لام ته وانه له
 دامر کاندنه وه ی هه وه سه کانی جهسته کاریگره بیان نییه.

3 له بهر ته وه ی شیوه له گه ل مه سیحدا هه ستینرانه وه، که واته بوته و شتانه ی
 سه ره وه کوشش بکه ن، له وی مه سیح له دهسته راستی خودا دانیشته وه. 2
 بایه خ به و شتانه ی سه ره وه بده ن، نهک ته وانه ی له سه ر زه وین، 3 چونکه
 شیوه مردن، ژیانیشان له گه ل مه سیح له خودادا شاردراره ته وه. 4 کاتیک
 مه سیح ده رده که ویت که ژیانانه، ته وسا شیوه ش له گه لیدا له شکومه ندیدا
 ده رده که ون. 5 که واته ئاره زووه دنیا به کانتان برین: داو نیسی، گلاوی،
 هه وه سبازی، ئاره زووی خراب، چاوریسیتی که جوړیکه له بتیه رستی، 6
 چونکه به هژیانه وه تووره یی خودا دینه سه ر یاخیووان. 7 شیوه ش جارن ئاوا
 هه لسه که ویتان ده کرد، کاتیک تیاندان ده ژیان. 8 به لام نیستا هه موو ته وانه
 فرییده ن: هه لچوون، تووره یی، قین، بوختان، قسه ی ناشیرین له زارتان.
 9 له گه ل یه کتری درو مه که ن، چونکه مرؤفه کونه که و کرده وه کانتان
 دا که ندووه و 10 مرؤفیکی نویتان له بهر کرده وه، ته وه ی به گویره ی وینه ی
 به دینه ره که ی به ناسینی نوی بووه ته وه. 11 له ویدا جوله که و ناجوله که
 نییه، خه ته نه کراو و خه ته نه نه کراو، به ربه ری و سکیزی، کویله و ئازاد
 نییه، به لکو مه سیح هه موو شتیکه و له هه موو تاندایه. 12 بویه، شیوه که
 گه لی پرؤز و خوشه ویست و هه لبرژدراری خودان، میره بان و نیانی و
 بیفیزی و دلنه رمی و ئارامگرتن له بهر بکه ن. 13 بهرگه ی یه کتری بگرن، ته گه ر
 یه کییک سکالای له سه ر یه کییک هه بوو، گه ردنی یه کتری ئازاد بکه ن. وهک
 مه سیحی بالاده ست لیان خوشبوو، شیوه ش لیان خوشبن. 14 له سه رووی
 هه موو ته مانه شه وه خوشه ویستی له بهر بکه ن، که له یه کییتی که ته واودا
 هه موویان ده به ستیته وه. 15 با ناشتی مه سیح حوکی دلان بکات، چونکه

وہ کو ئەندامانی جہستہ یەک بۆ ئاشتی بانگکران، ھەر وەھا سوپاسگوزار بن. 16 با پەيامی مەسیح بە دەوڵە مەندی لە ئیوہدا نیشتە جی بێت، بە و پەری دانایی یەکتەری فیر بکەن و ئاگادار بکەن، بە زەبوور و سروود و گۆرانی رۆحی بە سوپاسگوزاری لە دلتاندا گۆرانی بۆ خودا بڵێن. 17 ھەر شتیکی دەلێن و دەیکەن، ھەمووی بە ناوی عیساى خاوەن شکۆ بەیکەن، لە رینگەى عیساوہ سوپاسی خودای باوک بکەن. 18 ئەى ژنەکان، ملکہچی مێردە کاتبان بن، وەک لە شوینکە و تووی مەسیح دەوہ شیتە وە. 19 ئەى مێردەکان، ژنە کاتبان خۆشبوی، لە گەلیان رەق مە بن. 20 ئەى مندالان، لە ھەموو شتیکیدا گۆپرایەلی دایک و باوکان بن، چونکە ئەمە جیگەى رەزامەندی مەسیحی خاوەن شکۆیە. 21 ئەى باوکەکان، مندالە کاتبان توورە مە کەن، نە وەک نا ئومید بن. 22 ئەى کۆیلەکان، لە ھەموو شتیکیدا گۆپرایەلی گەورەکانی ئەم جیہانە تان بن، نەک تەنھا ئەو کاتەى کە چاودیریتان دە کەن بۆ ئەوہی لیتان رازی بن بە لکو دلسوزانە، چونکە ئیوہ لە مەسیحی گەورە کە تان دە ترسن. 23 ھەر چیہە ک دە کەن، بە دل بیکەن، وەک بۆ مەسیح بێت، نەک بۆ خەلکی، 24 بزانی لە لایەن مەسیحە و پاداشتی میرات و ەردە گرن، چونکە خزمەتی مەسیحی خاوەن شکۆ دە کەن. 25 بە لام ئەوہی کاری خراب بکات سزای خراپەى خۆی و ەردە گریت، خودا لایەنگری ناکات.

4 ئەى گەورەکان، لە گەل کۆیلەکان بە دادپەروەری و یەکسانی ھەلسوکەوت بکەن، چونکە دە زانی ئیوہش گەورە تان ھە یە لە ئاسمان. 2 پە یوہست بن بە نوێژ کردنە وە، بە سوپاسە وە ئیشکی لی بگرن. 3 بۆ ئیئەش نوێژ بکەن کە خودا دەر گایە کەن بۆ بکاتە وە بۆ پە یامە کە، بۆ ئەوہی نەیینی مەسیح رابگە یە نین، ھەر لە بەر ئەمەش گیراوم. 4 ھەر وەھا نوێژ بکەن بۆ ئەوہی وەک پتویستە بە پروونی پە یامە کە رابگە یە نم. 5 بە دانایی لە گەل ئەوانەى دەر وە رەفتار بکەن، کات بقۆز نە وە. 6 با قسە تان ھەر دەم پرییت لە نیعمەت، بە خوی سویر کراییت، تا کو بزانی چۆن پتویستە وە لامی ھەر کە سیک بە نە وە. 7 تیخیکۆس ھەموو ھەوالیکی متان دە داتی، برا یەکی خۆشە و یست و خزمەتکار یکی دلسۆز و ھاوکاری ئیئە یە لە خزمەت کردنی مەسیحی بالادە ستدا. 8 بە تاییەتی بۆ ئەوہ نارد مە لاتان کە ھەوالی ئیئە

بزنان و وره تان بهرز بکاته وه. 9 ئەو له گه ل ئونسیمۆسی برای خۆشه ویست و دلسۆز، ئەوهی له خۆتانه، هه والی هه موو شتیکی ئیره تان ده ده نی. 10 ئه رستار خۆسی هاوړی به ندییتیم سلاوتان لیده کات، مه رقۆسی ئاموزای بهرنا باسیش. ده رباره ی ئه و پاسپارده تان وه رگرتووه. ئه گه هاته لاتان پيشوازی لی بکه ن. 11 ههروه ها عیسا که به یوستۆس ناوده بردریت، ئه ویش سلاوی بۆتان هه یه. ته نها ئه مانه له تیوان هاوکارانم بۆ شانیشنی خودا له جوله که کان، ئه وانیه ی بوونه هانده رم. 12 ئه په فراسی به نده ی عیسا ی مه سیح، ئه ویش له خۆتانه و سلاوتان لیده کات، هه رده م له نویره کانیدا له پیناوتاندا تیده کۆشیت، تاکو له ته واویدا بچه سپین و ته واو دلنیا بن له هه موو خواستی خودا. 13 شایه تی بۆ ده ده م که زۆر ماندوو ده بیّت بۆ ئیوه و ئه وانیه ی له شاره کانی لاودیکیان و هیراپۆلیسن. 14 لوقای پزیشکی خۆشه ویست و دیماس سلاوتان لیده کهن. 15 سلاو بکه ن له خوشکان و برایانی لاودیکیا و نیفاس و ئه و کلّیسیایه ی له ماله که یه تی. 16 کاتیک ئه م نامه یه تان بۆ خوئیرابه وه، وابکه ن له کلّیسیای لاودیکیه کانیش بخوئیرایته وه، ئه وه ی هی لاودیکیا شه ئیوه یخوئینه وه. 17 به ئه رخپۆس بلین: «سه یری ئه و خزمه ته بکه که له مه سیحی بالاده سته وه وه رتگرتووه، تاکو ته واوی بکه یه تی.» 18 من پۆسم، سلاوه که ده ستخه تی خۆمه. یادی کۆته کانم بکه ن. نیعمه ت له گه لئان بیّت.

یه که م سالونیکى

1 له پۆلس و سیلا و تیموساوسه وه، بۆ کلئیسای سالونیکیه کان که له گەل خودای باوک و عیسیای مه سیحی خاوهن شکۆدا بوونه ته یهک: با نیعمهت و ئاشتیتان له گەل بیټ. 2 هه موو کات له پیناوی هه ریه کینگاندا سوپاسی خودا ده کهین و بۆ برانه وه له نوێزه کاڤمان یادتان ده کهین، 3 بهرده وام له بهرده م خودای باوکاندا ته و کارانه تان به بیر ده هینینه وه که به ره می باوه پتانه، ههروه ها ته و په نهجه تان که له خو شه و یستیه وه یه و ته و دانبه خودا گرتنه شتان که سه رچاوه ده گرت له هیواتان به عیسیای مه سیحی خاوهن شکۆمان. 4 ته ی خوشکان و برایان، خو شه و یستانی خودا، ده زانین که خودا عیوه ی هه لباردوو، 5 چونکه ته نها به قسه په یامی ئینجیلیمان بۆ نه هینان، به لکو به هیز و به رۆحی پیروز و به دلنیایی ته واوه وه، وه ک ده زانن له پیناوی عیوه له تیوانتاندا چ جو ره که سیک بووین. 6 عیوه ش لاسایی ئیه و مه سیحی خاوهن شکۆتان کرده وه، له ته نگانه یه کی گه ورده با به خو شی رۆحی پیروز پینشوازیتان له په یامه که کرد، 7 تا کو بوونه نمونه بۆ هه موو باوه رداران له مه کدۆنیا و ته خایا. 8 په یامی مه سیحی خاوهن شکۆ له لای عیوه وه بلا و کرایه وه، نه ک ته نها له مه کدۆنیا و ته خایا، به لکو ناوبانگی باوه رتان به خودا له هه موو شو ئینیکدا بلا و بووه ته وه. له بهر ته وه پنیوست ناکات هیه چ شتیکی بلین، 9 چونکه خو بان باسمان ده کهن که پینشوازیتان له ئیه چون بووه و چون له بته رستییه وه گه راونه ته وه بۆ لای خودا، تا کو خودای زیندوو و راست په رستن و 10 چاوه رپی کوره که ی بکه ن له ئاسمان، ته وه ی له تیو مردووان هه لیستانده وه، مه به ست له عیسیایه، که له تووره یی داهاتووی خودا ده ربا زمان ده کات.

2 ته ی خوشکان و برایان، خو تان ده زانن هاتمان بۆ لاتان بۆ سوود نه بوو، 2 به لکو وه ک ده زانن پینشتر له فیلیپی تازارمان چیرت و سوو کایه تیمان پی کرا، به لام به پشتیوانی خودا سه ره رای دژایه تییه کی زور، ئازایانه باسی مرگینی خودامان بۆ کردن. 3 مه به ستی ئیه له هانداتان چه واشه کردن و به ره لایی و خه له تاندن نییه، 4 به لکو ههروه ک چون له لایه ن خودا وه په سه ند کرابین که متمانه ی مرگینیمان بدریټی، به هه مان شیوه ده دوین، ته مه ش بۆ به ده ستمینانی ره زامه ندی خه لک نییه، به لکو ره زامه ندی خودا،

که دلمان تاقی ده کاته وه. 5 خودا شایه ته، نه زمانلووسیتان بۆ ده کین و نه له بهر چاوچتۆکییه، وهک ده زانن، 6 چاوهروانی ستایش و پینداهه لدانى خه لک نه بوون، نه له ئیوه و نه له کهسانی دیکه ش. وهک نیردراوانی مه سیح ده مانئوانی بارگرانی بین له سه رتان، 7 به لام نه رمونیان بوون له گه لئاندا، وهک دایکیک شیر بداته منداله کانی. 8 به راده یهک ئیوه مان خو شویست که تاماده بوون نهک ته نها مرگینیی خودا به لکو خو شمان له گه لئاندا به ش بکهین، چونکه ئیوه له لای ئییه زور نازیز بوون. 9 خوشکان و برایان، دلنیم رهنج و ماندوو بوونی ئییه تان له یاده، شه و و رۆژ کارمان ده کرد، تا کو به سه ر که ستانه وه نه یینه بار، کاتیک مرگینیی خودامان بۆ را گه یاندن. 10 ئیوه و خوداش شایه تن که له ئیوه ی باوه رداردا چون به پیروزی و راستو دوستی و بی گله یی ره فتارمان کردوه. 11 ههروهک ده زانن که ئییه له گه ل هه ریهک له ئیوه وه کو باوکیک هه لسوکه و تمان کرد، وهک چون باوکیک له گه ل منداله کانی خویدا هه لسوکه وت ده کات، 12 هانمان ده دان و وره مان به رز ده کردنه وه و لیتان ده پاراینه وه، به شیوه یهک برین شایانی خودا بییت، ته وهی بۆ شانشین و شکوی خو ی بانگان ده کات. 13 له بهر ته مه بی برانه وه سوپاسی خودا ده کین، چونکه په یامی خوداتان وهک په یامی مرؤف له ئییه وه رنه گرت، به لکو وهک به راستی وشه ی خودا بییت، له راستیشدا هه ر به و جزیره یه، ته وهی له ناو ئیوه ی باوه رداریشدا کار ده کات. 14 ته ی خوشکان و برایان، ئیوه بوون به لاساییکه ره وهی کلئسا کانی خودا له یه هودیا، واته ته وانهی که له گه ل عیسی مه سیحدا بوونه ته یهک، چونکه ئیوه به دهستی هاو لاتییه کانی خو تان هه مان ته و تازارانه تان کیشا که باوه ردارانی یه هودیا به دهستی جوله که کان کیشایان، 15 ته وانهی عیسی خاوه ن شکو و پیغه مبه رانیان کوشت و ئییه یان چه وسانده وه. خودا پازی ناکن و له دژی هه موو خه لکن، 16 ریگامان لی ده گرن له وهی بۆ نه ته وه کان بدوین تا کو رزگار بن، به مه ش کاسه ی گونا هه کانیا ن سه ر پرئ ده کهن. به لام له کو تایدای تو وره یی خودا ها تو وه ته سه ریان. 17 به لام ته ی خوشکان و برایان، ئییه که بۆ ماوه یهکی کورت لیتان دوور که و تینه وه، به چاونهک به دل، زور شه یدا و په رو شی بینیتان بوون. 18 ویستمان بیینه لاتان، له راستیدا خو م وهک پۆلس چه ند جار یک هه ولم دا، به لام شه یان

رېنى لېگرتين. 19 هيووا و خوشى و تاجى شانازيمان له بهردهم عيساي خاوهن شكۆمان چييه له كاتى هاتنيدا؟ ئايا عيوه نين؟ 20 عيوه شكۆ و خوشيمان.

3 بويه، كاتيك بهرگه ي دوورى عيوه مان نه گرت، به باشمان زانى به تنها له ئه سينا بمينينه وه. 2 تيموساوسمان نارد كه برا و هاو كارمانه بو خودا له مزگينى مه سيحدا، بو ته وه ي باوه پرتان به هيز بكات و هاتنان بدات، 3 تاكو له م ناخوشيانه دا كه س نه هه ژيت. خوتان ده زانن كه بو ته مه ديارى كراوين. 4 له راستيدا، كاتيك له لاتان بووين، به رده وام پيمان گوتون كه توشى چه وسانه وه ده بين، وهك ده زانن روويدا. 5 له بهر ته وه منيش كاتيك بهرگه م نه گرت، تيموساوسم نارد بو ته وه ي دوشى باوه پرتان بزانم، نه وهك تاقبكه ره وه تاقى كردبته وه و په نجان به فېرؤ بچيت. 6 به لام ئيستا تيموساوس له لاي عيوه وه هاته وه بو لامان، مژده ي باوه پرتان و خوشه و يستى عيوه ي پيدايين، هه روه ها چون هه رده م به چا كه يادمان ده كه ن و په روشى بينيمانن، هه روهك چون ئيمه ش به په روشين بو بينينى عيوه. 7 له بهر ته وه خوشكان و برايان، له كاتى تهنگانه و چه وسانه وه ماندا، باوه پرتان هاندهرى كى گه و ره بو بو مان، 8 چونكه عيوه به هوى يه كه بو نتان له گه ل مه سيحى بالاده ستدا چه سپاون، ئيستا ئيمه ش به راستى ده ژين. 9 نازانين به چ شيوه يهك سوپاسى خودا بكه ين له بهر ته وه هه موو دنجوشيه ي له به رده م خودامان به عيوه هه مانه. 10 شه و و رۇژ گه رمتر ده پارئينه وه، تاكو بتانينين و كه موكورينى باوه پرتان دا بين بكه ين. 11 با خودا ي باوكان و عيساي په روه ردگارمان ريگاي هاتمان بو لاتان ئاسان بكات، 12 هه روه ها داوا كارين عيساي خاوهن شكۆ خوشه و يستيتان بو يه كترى و هه موو خه لكى ديكه زياد و سه رپرؤ بكات، به نه نده زه ي خوشه و يستى ئيمه بو تان. 13 با عيساي خاوهن شكۆمان دلنان به هيز بكات تاوه كو له كاتى گه پرانه وه ي له گه ل هه موو گه له پيرؤزه كه ي، له به رده م خودا ي باوكان بى گله يي له پيرؤزيدا بن.

4 له كو تاييدا خوشكان، برايان، ئيمه فېرمان كردوون كه ده بيت چون بژين تاكو خودا پرازي بكه ن، وهك ئاواش ده ژين، ئيتر داواتان لى ده كه ين و لى تان ده پارئينه وه به ناوى عيساي خاوهن شكۆوه تاكو زياتر خوتان ته رخان بكه ن، 2 چونكه ده زانن ته وراسپاردانه چى بوون كه به ده سه لاقى

عیسای بالآده‌ست بیاندان. 3 خواستی خودا ئه‌ویه که پیروزکراو بن، واته واز له داو بنپسی بهین و 4 هه‌ریه که تان قیری ئه‌وه بیټ که چون جه‌سته‌ی خوی پاک و پیروز پیاریزیت، 5 نه‌ک به ئاره‌زووی هه‌وه‌سبازی وه‌ک ئه‌وه نه‌ته‌وانه‌ی خودا نانسن؛ 6 هه‌روه‌ها له‌م باره‌وه که‌س بۆ مه‌راحی خوی سوود له‌ برا و خوشکه‌که‌ی وه‌رنه‌گریټ، هه‌روه‌ها خراپه‌یان به‌رامبه‌ر نه‌که‌ن، چونکه‌یه‌زدان تۆله‌ی هه‌موو ئه‌مانه‌ ده‌کاته‌وه، وه‌ک پیشتر پیمان گووتون و ئاگادارمان کردوونه‌ته‌وه. 7 خودا بانگی نه‌کردوین بۆ گلاوی، به‌لکو بانگی کردوین تا کو به‌ پاک و پیروزی بژین. 8 که‌واته ئه‌وه‌ی ئه‌م قیرکردنه‌ ره‌ت بکاته‌وه، مرؤف ره‌ت ناکاته‌وه به‌لکو خودا ره‌ت ده‌کاته‌وه، که‌ ره‌وی پیروزی خوی پندان. 9 ده‌باره‌ی خۆشه‌ویستی برابانه، پپو‌ست ناکات بۆتان بنوسم، چونکه‌ خۆتان له‌ خوداوه قیریون به‌کترتان خۆشبووی. 10 له‌پراستیدا، هه‌موو خوشک و برابانتان له‌ ته‌واوی مه‌که‌دۆنیا خۆشده‌ویټ. له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا ئه‌ی خوشک و برابان، تکاتان لێ ده‌که‌ین که‌ زیاتر و زیاتر به‌م شیوه‌یه‌ بن. 11 با ئامانجی شیوه‌ به‌ریکردنی ژیاکی تارام و هیمن بیټ. سه‌رتان له‌ کاری خۆتاندا بیټ و به‌ ده‌ستی خۆتان کار بکه‌ن، وه‌ک پرامانسپاردوون، 12 تا کو به‌ لیوه‌شاوه‌یی بژین له‌گه‌ل ئه‌وانه‌ی ده‌روه‌وه و پپو‌ستی‌تان به‌ که‌س نه‌بیټ. 13 خوشکان، برابان، نامانه‌ویټ سه‌باره‌ت به‌ نوستووان بێ ئاگان، تا کو وه‌ک ئه‌وانه‌ی دیکه‌ خه‌مبار نه‌بن که‌ هیوایان نییه‌. 14 له‌به‌ر ئه‌وه‌ی باوه‌رمان به‌وه‌ هه‌یه‌ که‌ عیسا مرد و هه‌ستایه‌وه، به‌ هه‌مان شیوه‌ باوه‌ریشمان به‌وه‌ هه‌یه‌ که‌ خودا ئه‌و باوه‌ردارانه‌ بۆ لای خوی ده‌بات که‌ به‌ یه‌کبوون له‌گه‌ل عیسادا نوستوون. 15 ئیمه‌ش به‌گویره‌ی قیرکردنی مه‌سیح ئه‌مه‌تان پێ راده‌که‌یه‌نین، ئیمه‌ی زیندوو که‌ ماوین هه‌تا هاته‌وه‌ی مه‌سیحی خاوه‌ن شکۆ، پپش نوستووان نا که‌وین، 16 چونکه‌ مه‌سیحی خاوه‌ن شکۆ خوی به‌ ده‌نگی به‌رز فه‌رمان ده‌دات، به‌ ده‌نگی سه‌رۆکی فریشته‌کان و به‌ که‌ره‌نای خودا، له‌ ئاسمانه‌وه‌ دپته‌ خواره‌وه‌ و یه‌که‌م جار ئه‌و مردووانه‌ هه‌لده‌سنه‌وه‌ که‌ له‌گه‌ل مه‌سیحدا بوونه‌ته‌ یه‌ک. 17 ئینجا ئیمه‌ی زیندوو که‌ ماوین، هه‌موومان له‌گه‌لیان له‌ هه‌وردا ده‌رفینرین بۆ پپشوازی مه‌سیحی خاوه‌ن شکۆ له‌ ئاسماندا، ئیتر هه‌میشه‌ له‌گه‌ل ئه‌و ده‌بین. 18 بۆیه‌ به‌م قسانه‌ یه‌کتری هانبدن.

5 خوشکان، برایان، سہارہت بہ کات و بہروار پپوہست ناکات بۆتان بنووسین، 2 چونکہ خۆتان باش دہزائن، ہاتی رۆژی بہزدان و ہک ہاتی دز وایہ لہ شہودا. 3 کاتیک خہ لکی دہ لئین: «ٹاشتی و ٹاسایشہ»، دہستبہ جی مردن دیتہ سہریان، و ہک ژانی ژنی سکپر لہ ناوہختدا دیت و ناشتوانن دہربازیان بیت. 4 بہ لام ئیوہ خوشکان، برایان، لہ تاریکیدا نین تا کوئوہ رۆژہ و ہک دز لہ نا کاو بیتہ سہرتان، 5 چونکہ ہہ مووتان رۆلہ ی پرووناکی و رۆژن. رۆلہ ی شہ و یان تاریکی نین. 6 کہ واتہ ئیہ و ہک خہ لکی دیکہ ناخہوین، بہ لکو با ئیشک بگرین و وریابین، 7 چونکہ ئہ وانہ ی دہ خہون بہ شہ و دہ خہون و ئہ وانہ ی سہر خۆش دہ بن بہ شہ و سہر خۆش دہ بن. 8 بہ لام ئیہ ی رۆلہ ی رۆژ با وریا بین و زری باوہر و خۆشہ و یستی لہ بہر بکہین و ہیوای رزگاری و ہک کلاوی ٹاسنین لہ سہر بکہین، 9 چونکہ خودا ئیہ ی بۆ توورہ ی دہستبیشان نہ کردوہ، بہ لکو بۆ دہستبیشانی رزگاری لہ ریگی عیسای مہسیحی خاوەن شکۆمانہ وہ، 10 ئہ وہ ی لہ پیناوی ئیہ دا مرد، تا کوئوہ گہر بہ خہ بہر بین یا خود نوستوو، لہ گہل ئہ و برین. 11 لہ بہر ئہ وہ یہ کتری ہانبدن و یہ کتری بنیاد بنین، و ہک دہیکہن. 12 ئیتر خوشکان و برایان، داواتان لی دہ کہین ریزی ئہ وانہ بگرن کہ لہ تیتواندا زہمہت دہ کیشن و بہ یہ کبون لہ گہل مہسیحی بالادہستدا سہر پہرشتی و ٹامۆزگاریتان دہ کہن، 13 لہ بہر کارہ کانیان ئہ و پہری ریز و خۆشہ و یستییان بۆ دہرین. بہ ٹاشتی لہ گہل یہ کتری برین. 14 ئہ ی خوشکان و برایان، لیتان دہ پاریننہ وہ کہ سہرزہ نشتی تہ مہ لہ کان بکہن، و رہ ی ترسنۆکہ کان بہرز بکہنہ وہ، یارمہ تی لاوازہ کان بدہن و لہ گہل ہہ مووان پشودریژ بن. 15 ٹاگادار بن پاداشتی خراپہ بہ خراپہ مہ دہنہ وہ، بہ لکو ہہ مہیشہ ہہول بدہن بۆ یہ کتری و بۆ خہ لکی دیکہش باش بن. 16 ہہ مہیشہ دلشاد بن، 17 بہردہ وام نوئ بکہن، 18 لہ ہہ موو بارودوخیکدا سوپاسی خودا بکہن، چونکہ ئہ مہ وستی خودایہ بۆ ئیوہ بہ یہ کبوتتان لہ گہل عیسای مہسیحدا. 19 رۆحی پیرۆز مہ کوژیننہ وہ، 20 پہیامی ئہ وانہ بہ سووک مہزائن کہ دہ لئین پہیامی خودا رادہ گہینن، 21 بہ لام ہہ موو شتیک تاقی بکہنہ وہ، چی باشہ دہستی پپوہ بگرن، 22 لہ ہہ موو جۆرہ خراپہ یہک دوور بکہنہ وہ. 23 خودای ٹاشتی خۆی بہ تہ و اوای پیرۆزتآن بکات. تہ و اوای رۆح و دہروون و جہستہ تان لہ

کاتی ھاتنہوہی عیسیٰ مہسیحی خاوەن شکۆماندا بئ گھینی پیاریزن. 24
ئەو خودایەیی بانگان دەکات، دلسۆزە و بەئینی خۆی دەباتە سەر. 25
خوشکان و برایانم، نوژمان بۆ بکەن. 26 بە ماچی پیروژ سلا و لە ھەموو
گھلی خودا بکەن. 27 بە ناوی مہسیحی خاوەن شکۆوہ راتاندە سپیڤم
کە ئەم نامە یە بۆ ھەموو باوہ پداران بخوینریتەوہ. 28 با نەعمەتی عیسیٰ
مہسیحی خاوەن شکۆمان لە گھلتان بێت.

دووم سالونیکى

1 له پۇلس و سیلا و تیوساوسهوه، بۇ کلىسای سالونیکیه کان که له گەل خودای باوکان و عیسی مەسیحی خاوەن شکۆدا بوونه ته یەک: **2** با نیعمەت و ناشتی له خودای باوکان و عیسی مەسیحی خاوەن شکۆوه له گەلتان بیئت. **3** خوشکان، برایان، دە بیئت هەردەم له بەر ئیوه سوپاسی خودا بکەین، وهک شایستهیه، چونکه باوهرتان زۆر گەشه دهکات و خوشه وستی هەر یه کینگان و هه مووان بۆ یه کتری زیاد دهکات، **4** بۆ یه ئیبه خۆمان له کلىساکانی خودا شانازیتان پێوه دهکەین، به هۆی دانه خودا گرتن و باوهرتان له وه موو چهوسانهوه و ناخوشییانهی که بهرگه ی دهگرن. **5** ئەمه به لگه یه که حوکمی خودا دادپهروه رانه یه، تا کو شیاوی شانشینی خودا بن، ئەوهی که له پیناویدا تازار ده چێژن. **6** له بەر ئەوهی خودا دادپهروه ره، ئەوانه ی تهنگان پێ هه لده چن به تهنگانه سزایان ده داته وه، **7** ههروه ها ئیوه که له تهنگانه ن، له گەل ئیبه حه سانه وه تان ده بیئت. ئەوه کاتیک پرووده دات که عیسی خاوەن شکۆ له ئاسمان له گەل فریشته به توانا کانیدا له گری تاگردا دهرده که ویت. **8** سزای ئەوانه ده دات که خودا نانس و گوپرایه لی په یامی ئینجیلی عیسی خاوەن شکۆمان نابن، **9** ئەوانه به له ناوچوونی هه تاهه تایی سزا ده درین، دوور له ئاماده بوونی مەسیح و شکۆی توانا که ی، (*aiōnios g166*) **10** کاتیک له و رۆژه دا دیته وه، تا کو له لایه ن گه له پیرۆزه که یه وه ستایش بکریت و بییته جی سهرسامی له تیوه هه موو ئەوانه ی باوهریان هیناوه، چونکه له لای ئیوه شایه تیه که مان باوهری پێ کرا. **11** ههردەم نزاتان بۆ ده کهین، تا کو خودامان واتان لی بکات شایانی بانگه وازه که ی بن، هه موو ئاره زوویک بۆ چا که و ئەو کرداره ی له باوهره وه سه رچاوه ده گریت به هیزه وه ته واوی بکات، **12** بۆ ئەوهی ناوی عیسی خاوەن شکۆمان به هۆی ئیوه وه شکۆدار بیئت و ئیوه ش به هۆی ئەوه وه شکۆدار بن، به گویره ی نیعمه تی خودامان و عیسی مەسیحی بالاده ست.

2 ئیتر خوشکان و برایان، ده رباره ی هاتنه وه ی عیسی مەسیحی خاوەن شکۆمان و کو بوونه وه مان له گە لیدا، داواتان لی ده کهین **2** خیرا بیرتان نه هه ژیت و نه ترسن له وهی که ده لێن رۆژی یه زدان هاتوه، به پشتبه ستن به بینینی رۆحی، په یامی زاره کی، یان به نامه یه ک که ده لێن گوايه له ئیبه وه یه.

3 به هیچ شیوهیه ک که س هه ئاننه خه له ئیخ، چونکه ئەو پرۆژە ناییت ئەگەر پیشتر هه لگه رانه وه نه ییت و مرۆڤی سه ریچی، واته کوری ویرانبوو ده رنه که ویت، 4 ئەوهی به ره هه لستی ده کات و به سه ره موو ئەوهی پێ ده گوتری خودا یان په رستراو خۆی به رز ده کاته وه، ته نانه ت له په رستگای خودا داده نیشیت و بانگه شه ی خودایه تی ده کات. 5 ئایا له یادتان نییه که له لاتان بووم ئەمانه م پێ ده گوتن؟ 6 ئیستاش ده زانن چی به ره به سته، تا کو له کاتی خۆیدا ئاشکرا بکریت. 7 ئیستا هیزی سه ریچی به نهینی کار ده کات، به لام ته نها هه تا ئەو کاته ی به ره به ست له سه ر پێ لاده چیت. 8 ئەوسا سه ریچی کار ئاشکرا ده کریت، ئەوهی عیسا ی خاوه ن شکۆ به هه ناسه ی ده می له ناوی ده بات و به ده رکه وتی هاته وه ی کۆتایی پێ ده هیئت. 9 هاته وه ی سه ریچی کار په یوه سته به کاره کانی شه ی تانه وه. ئەو هه موو جۆره په رجوو و نیشانه و کاریکی سه یری درۆیین به کار ده هیئت، 10 هه روه ها بۆ چه واشه کردنی له ناو چووان هه موو به دکارییه ک به کار ده هیئت، چونکه خۆشه ویستی راستییان ره تکرده وه، ئەوهی پرزگاریان ده کات. 11 له بهر ئەم هۆیه خودا چه واشه ی به هیزیان بۆ ده نیریت بۆ ئەوهی باوه ر به درۆ بکه ن، 12 تا کو هه موو ئەوانه ی باوه ر به راستی ناکه ن و حه زیان له ناوه واییه، تا وانبار بکرین. 13 به لام ئەی خوشک و براییانی خۆشه ویستی مه سیحی خاوه ن شکۆ، ئییه ده ییت هه رده م له بهر ئیوه سوپاسی خودا بکه ن، چونکه خودا ئیوه ی به یه که مین به ره م هه لبژاردوو ه تا کو به هۆی پیرو زکردنتان له لایه ن رۆحی پیرو زه وه و باوه رتان به راستیه که، پرزگارتان ییت. 14 بۆ ئەمه ش خودا له ریگه ی په یامی ئینجیله که ی ئییه وه بانگی کردن، بۆ ده سته که وتی شکۆی عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکۆمان. 15 که واته خوشکان و برایان، چه سپا و بن و ده ست بگرن به و نه ریته ی له ئییه وه فیزیون، چ به وشه ییت یان به نامه. 16 با عیسا ی مه سیحی په روه ردگارمان خۆی له گه ل خودای باوکان، ئەوه ی خۆشیویستین و دلنه وایی هه تاهه تایی و هیوایه کی باشی به نیعمه ت پێداین، (aiōnios g166) 17 وره تان به رز بکاته وه و له هه موو کردار و قسه یه کی چاک بتانچه سپینیت.

3 له کۆتاییدا ئەی خوشکان و برایانم، نوێژمان بۆ بکه ن، تا کو په یامی مه سیحی خاوه ن شکۆ به خێرای بۆ و بیته وه و شکۆدار ییت، هه روه ک

ئەوئى لەلای ئىيۇه پوویدا، 2 ھەرۆھە تاكو له كەسانى بەد و خراب
 پزگارمان بکات، چونکە ھەمووان باوهریان نىيە. 3 بەلام مەسىحى
 خاوەن شكو دلسۆزە، ئەوئى دەتانجەسپىنىت و لە شەيتان دەتاپارىزىت.
 4 بەھۆى مەسىحى خاوەن شكوۆھە متمانەمان بە ئىيۇه ھەيە كە ئەوئى
 پامانسپاردوون دەيكەن و بەردەوام دەبن لەسەرى. 5 با عىسای مەسىحى
 خاوەن شكو خۆشەويستى خودا و دانبەخۆداگرتنى خۆى بخاتە دلئانەوہ. 6
 ئىستاش خوشكان، برايان، بە ناوى عىسای مەسىحى خاوەن شكوۆمانەوہ
 پراتاندەسپىرین كە لە ھەر خوشك يان برايەك دوور بکەونەوہ كە بە
 تەمبەلى ژيان بەرى دەكات و بەگۆرەى ئەو فێرکردنە ناروات كە لە ئىيەوہ
 وەرگرتوہ. 7 ئىيۇه خۆتان دەزانن كە دەيىت چۆن لاسايى ئىيە بکەنەوہ،
 چونكە كاتىك لەلاتان بووين تەمبەل نەبووين، 8 بەخۆرايى نانى كەسمان
 نەخواردوہ، بەلكو شەو و رۆژ بە رەنج و ماندوووبوون كارمان كردوہ،
 تاكو نەبينە بار بۆ كەستان. 9 ئەمەش نەك لەبەر ئەوئى ماغان نىيە، بەلكو
 بۆ ئەوئى خۆمان بکەين بە ئوونە بۆ ئىيۇه تاكو لاسايان بکەنەوہ. 10 تەنانت
 كاتىك لەلاتان بووين ئەم پاسپاردەيەمان پىدان: «ئەوئى كار نەكات،
 ناخوات.» 11 ئىيە بىستوومانە ھەندىنگان بە تەمبەلى دەژىن و كار ناكەن و
 خۆتان لە كاروبارى كەسانى دىكەدا ھەلدەقورتىن. 12 بە ناوى عىسای
 مەسىحى خاوەن شكوۆھە ئامۆزگارى و فەرمان بەو كەسانە دەكەين كە بە
 ھىمىنى كار بکەن و نانى خۆيان بخۆن. 13 خوشك و برايان، ئىيوش لە
 چا كەكارى ماندوو مەبن. 14 ئەگەر كەسىك گۆپرايەلى ئەو پاسپاردانە
 نەبوو كە لەم نامەيەدا ھاتوہ، ديارى بکەن و تىكەلى مەبن تاكو شەرمەزار
 يىت. 15 بە دوژمنى دامەنن، بەلكو وەك برايەك ئاگادارى بکەنەوہ. 16
 با مەسىحى پەروردگارى ئاشتى خۆى لە ھەموو كات و دۆخىكا ئاشتيتان
 بداتى. با مەسىحى خاوەن شكوۆ لەگەل ھەمووتان يىت. 17 من پۆلسم و بە
 دەستخەتى خۆم ئەم سلاوہ دەنووسم. ئەمەش نىشانەيەكى راستى ھەموو
 نامەكانى منە، من بەم شىوہە نامە دەنووسم. 18 با نىعمەتى عىسای مەسىحى
 خاوەن شكوۆمان لەگەل ھەمووتان يىت.

یه که م تیمۆساوس

1 له پۆلسهوه که نیردرای عیسی مەسیح به فرمانی خودای
پرزگار کهرمان و عیسی مەسیحی هیوامان، 2 بۆ تیمۆساوس، کوری
راسته قینه م له باوهردا: با نبعمهت و به زه بی و ناشتی له خودای باوک و
عیسی مەسیحی خاوهن شکۆمانه وه له گه لئ یئت. 3 کاتییک بۆ ناوچهی
مه کدۆنیا چوم، لیت پارامه وه له وی له شاری ئەفه سۆس بمینته وه، تا کو
خه لکیک راسپیری فیرکردتیکی جیاواز نه دن و 4 گوی نه دنه نه فسانه و
په چه له کی بئ کۆتایی، چونکه ده مه قاله ی لی ده که وینته وه، له بری پلانی
خودایی که له باوه ره وه به. 5 ئامانجی ئەم راسپارده به بریتیه له خو شه وستی
له دلکی پاک و ویرداتیکی چاک و باوه رتیکی بئ دوور ووی. 6 هه ندیک
له مانه لایندا وه، به لای قسه ی پوچدا رۆیشتون، 7 ده یانه وی بینه
مامۆستای ته ورات، هه رچه نده تینا گن له وه ی که ده یلین و ده یچه سپین.
8 به لام ده زانین ته ورات چاکه، ئە گه ر یه کیک به دروستی به کار یه یئیت،
9 هه روه ها ده زانین ته ورات بۆ که سی راستو دروست دانه ترا وه، به لکو بۆ
سه رپچیکار و یاخیووان، خاوه ناس و گونا هباران، پیس و گلا وه کان،
دایک و باوک کوژان، بکوژان، 10 داوینپيسان و نۆربازان، بازرگانانی
کو یله، درۆزن و سویند خۆرانی به درۆ، هه ر شتیکیکیش له درۆ فیرکردنی
دروست یئت، 11 به گو یه ی په یامی ئینجیلی شکۆی خودای به ره که تدار،
ئه وه ی به من سپیردرا وه. 12 سو پاسی عیسی مەسیحی خاوهن شکۆمان
ده که م، ئه وه ی به هیزی کردم و به دل سۆزی دانوم و بۆ خزمه تکردن
ده ستینشانی کردم. 13 هه رچه نده جار ان کفر که ر و چه وسینه ر و توندپه ر و
بووم، به لام عیسا به زه بی پیدا هاته وه، چونکه به نه زانی و بیبا وه ری ده مکرد.
14 سه رپژ بووم له نبعمه تی مەسیحی خاوهن شکۆمان، له گه ل ئە و باوه ر و
خۆ شه وستییه ی که به هۆی یه کیوون له گه ل عیسی مەسیحدا به ده ست
دیئت. 15 ئە م قسه یه راسته و ته واو شایانی قبول کردنه: عیسی مەسیح
بۆ پرزگار کردنی گونا هباران هاته جیهان، هیچ که سییک به ئە ندازه ی من
گونا هبار نییه. 16 به لام به زه بی پیدا هاته وه، تا کو یه که م جار له مندا عیسی
مەسیح به وه پیری پشوودریری ده ر بکه ویت، وه ک نمونه یه ک بۆ ته وانه ی
باوه ری بئ ده یین بۆ ژیا نی هه تاهه تایی. (aiōnios g166) 17 با بۆ هه تاهه تابه

رِيز و شكۆمه ندى بۇ پاشاى هه تاهه تايى يِيت كه نه مر و نه بينراو و تاقه خودايه! ثامين. (aiōn g165) 18 كورم تيموساوس، ئەم راسپارديهت پي ده سپيرم، به گويره ي ئەو پيشينيانه ي پيشتر دهراره ي تو گوتراون، تاكو به هويانه وه به باشي بجه نگيت، 19 دهست به باوهر و ويزداتيكي چا كه وه بگره، كه هه نديك كه س ره تيان كرده وه، جا كه شتي باوهر يان تيكشكا، 20 له وانه هيمنيائوس و ئەسكه ندر، ئەوانم دايه دهستي شه تيان، بۇ ئەوه ي فيرين كه كفر نه كهن.

2 بويه پيش هه موو شتيك تكا ده كه م، نويز و نزا و پارانه وه و سوپاسگوزاريتان بۇ هه موو خه لك يِيت، 2 بۇ پاشا و دهسه لاتداران، تاكو به ناشتي و هيمني و به وپه پري له خواترسي و ريزه وه برين. 3 ئەمهش چاك و په سه نديكراوه له لاي خوداي رزگار كه رمان، 4 ئەوه ي ديه ويِت هه موو خه لكي رزگار يان يِيت و به ره و ناسيني راستي بين، 5 چونكه خودا يه كه و يه ك ناشت كه ره وه له تيوان خودا و مرؤفدايه، ئەويش عيساي مه سيحي مرؤفه، 6 ئەوه ي خويني خوي كرده به هاي تازادي بۇ هه مووان، شايه تيدائيش له كاتي گونجاو بوو. 7 بۇ ئەمه من به مزگينيدر و نيز دراو ده سننيشان كراوم، راست ده ليم و درؤ نا كه م، فيركاري باوهر و راستيم بۇ نه ته وه كان. 8 جا ده مه وي پياوان له هه موو شوينيكا نويز بكن و بي توورهي و مشتمر دهستي پاكيان به رز بكنه وه. 9 ژنائيش پوشتاكيان به شهرمه وه يِيت، به ريز و شياوي خويان پرازيننه وه، نهك به ئەگره يه و به زير و مرواري و جلي گرانبه ها، 10 به لكو به كرداري چاك شياوي ژتيك يِيت كه بانگه شه ي له خواترسي بكات. 11 ژن با له هيمنيدا و ئەوپه پري ملكه چي فير يِيت. 12 ريگا ناده م ژن فير كردن بدات و دهسه لاتي به سهر پياودا هه يِيت، به لكو ده يِيت له هيمنيدا يِيت، 13 چونكه يه كه م جار ناده م شيوه ي كيشرا، ئينجا هه وا. 14 هه روه ها ناده م هه لئه خه له تا، به لكو ژن هه لئه له تا و كه وته گونا هه وه. 15 به لام به مندالبون رزگاري ده يِيت، ئەگر له باوهر و خو شه ويستي و پيروزي و شياويدا بميننه وه.

3 ئەم قسه يه راسته: ئەگر يه كييك چاوي له چاوديري يِيت، حهزي له چا كه كاريه. 2 چاودير ده يِيت گله يي له سهر نه يِيت، ميردي يهك ژن يِيت، وريا و زير و به ريز و ميوان دوست يِيت، بتوانيت خه لك

فیربکات، 3 سه رخوش و توندوتیژ نه بیئت، به لکو دلنهرم بیئت، شه پرفروش نه بیئت، حهزی له پاره نه بیئت. 4 خیزانه که ی باش به ریوه بیات، منداله کانی به وپه ری ریژه وه ملکه چ بن. 5 نه گهر که سیک نه زانیئت خیزانه که ی به ریوه بیات، چون چاودیری کلئسای خودا ده کات؟ 6 تازه نه بیئت له باوه ر، نه وهک لووتبهرز بیئت و هه مان سزای شه یانی به سهردا بدریئت. 7 ده بیئت ناوبانگی باش بیئت له لای ته وانه ی له ده ره وهن، نه وهک قسه ی بیئه سهر و بکه ویتنه بهر داوی شه یان. 8 خزمه تکارانیش ده بیئت به ریژ بن، دوو زمان نه بن، شهرباب زور نه خونه وه، چاویان له ده سته کوتی نارپه وا نه بیئت، 9 به ویردانئیکی پاک ده ست به راستیه قووله کانی باوه ره که وه بگرن. 10 با یه که م جار تاقی بکرینه وه، که بی گله بی بوون، با وهک خزمه تکار خزمه ت بکه ن. 11 ژنه کانیش ده بیئت به ریژ بن، بوختانکهر نه بن، وریا بن، له هه موو شتیکیدا دلئسوز بن. 12 با خزمه تکار میردی یه ک ژن بیئت و مال و مندالی باش به ریوه بیات. 13 ته وانه ی باش خزمه تیان کردووه، پله یه کی باش و متمانه یه کی زور له باوه ریان به عیسیای مه سیح به ده سته هینن. 14 هه رچه نده هیوادارم زوو بیئه لات، به لام ته مانه ت بو ده نووسم، 15 تا کو نه گهر من له هاتم دوا که وتم، تو بزانی خه لک چون له مالی خودا ره فتار بکه ن، که کلئسای خودای زیندووه و کو له که و بناغی راستیه. 16 پیگومان نه بیئی له خواترسی گه وره یه، که ته مه یه: «ته و له جه سته دا ده رکوت، له لایه ن رچی پیروزه وه پاکانه ی بو کرا، له لایه ن فریشته کانه وه بینرا، له تیو نه ته وه کان جاری بو درا، له جیهاندا باوه ری پی هینرا و له شکومه ندیدا به رزکریه وه.»

4 روج به راشکوی ده فهرموی که له کوتایی رۆژگادا هه ندیک که س له باوه ره که هه لده گه ریته وه و به دوا ی رچی چه واشه و فیرکردنه کانی روجه پیسه کان ده که ون. 2 ته م جو ره فیرکردنه له ریگه ی درۆژنه دوو پرووه کانه وه دیئت که ویردانیان داخکراوه. 3 هاوسه رگیری قه ده غه ده کهن، فه رمانی نه خواردن ده دهن له و خورا که ی که خودا به دیه پیناوه بو ته وه ی به سوپاسی باوه رداران و راستیناسان وه ربگیردریئت. 4 هه موو به دیه پیناوی خودا چا که، ته گهر شتیکی به سوپاسه وه وه رگیرا ره ت نا کریتنه وه، 5 چونکه به وشه ی خودا و نویژه وه پیروزکراوه. 6 نه گهر تو به مانه ریتمایی خوشکان و بریان بکه ییت، ته وا ده بیته خزمه تکاریکی باشی عیسیای مه سیح، که به

وشه کانی باوه پره که و فیرکردنی باش په روه رده کرایت و شوینی ده که ویت. 7 ته فسانه ی پوچ و هه فایه تی پیریزنان رت بکه وه، به لام خوت له سهر له خواترسی رابهینه. 8 وهرزنی جهسته یی بو هه ندیک شت سوود به خشه، به لام له خواترسی بو هه موو شتیک سوود به خشه، چونکه به لینی ژبانی ئیستا و داهاتوی تیدایه. 9 تم قسه یه راسته و شایانی په سه ندردنی ته واوه. 10 بو تمه رنج ده دین و تیده کوشین، چونکه هیوامان به خودای زیندووه، ته وه ی رزگار که ری هه موو خه لکه، به تایه تیش باوه دراران. 11 به م شتانه رابسییره و فیر بکه. 12 با که س سوو کایه تی به که نجییه تیت نه کات، به لکو ببه نمونه ی باوه دراران له قسه و پره فتاردا، له خوشه وستی و باوه ر و پاکیتدا. 13 هه تا دیم بایه خ به خویندنه وه ی گشتی نووسراوه پیروزه کان و وتاردان و فیرکردن بده. 14 ته و به هره یه ی له تودایه پشتگوینی مه خه، ته وه ی به پینشینی وهرتگرتوه کاتیک پیرانی کلنسا ده ستیان له سهر دانایت. 15 بایه خ به م شتانه بده، هه موو توانای خوتی تیدا به کار بهینه، تا کو پینشکه وتنت بو هه مووان ده ر بکه ویت. 16 ناگاداری خوت و فیرکردنت به، له سهری به رده وام به، چونکه ته گهر ته مه ت کرد خوت و گوئگرانیشت رزگار ده که یت.

5 پیر سه رزه نشت مه که، به لکو وه ک باوک هانی بده. وه ک برا له گه ل گه نجان هه لسوکه وت بکه، 2 وه ک دایک له گه ل پیریزن، له گه ل چکانیش وه ک خوشک به وپه پری پاکتی. 3 ریز له و بیوه ژنانه بگره که به راستی بیوه ژن. 4 به لام ته گهر بیوه ژتیک مندال و وه چه ی هه بوو، با فیرن یه که م جار وه ک ته رکی باوه پره ریز له خانه واده یان بگرن و چا که ی دایک و باویکان بده نه وه، چونکه ته مه په سه ندرکراوه لای خودا. 5 بیوه ژنی راسته قینه به ته نه یه، هیوای به خودایه، شه و و رور به رده وامه له نویز و پارانه وه. 6 به لام ته وه ی به چیرنی دنیایی ده ژیت، به زیندووی مردووه. 7 جا ته مانه یان پی رابسییره تا کو بی گله یی بن. 8 به لام ته گهر یه کینک بایه خ به تزیکه که ی نادات به تایه تی ته ندامانی خیزانی، ته وا نکولی له باوه ر کردووه و خراپتره له بیباوه ر. 9 ته گهر بیوه ژتیک ته مه نی له شه ست سال که متر نه ییت و یه ک میردی هه بوو ییت، له لیست بنوسریت. 10 هه روه ها ده ییت به چا که کاری شایه تی بو بدریت، مندالی به خیو کردییت، میوانداری کردییت، پی باوه درارانی شوشتییت، یارمه تی لئقه و ماوانی داییت، به هه موو جزره چا که کار یه ک

ههستا بیټ. 11 به لام بیوه ژنانی گه نچ له م لیسته یه دامه نین، چونکه کاتیکی
 ئاره زووه کانیان زال ده بیټ پشت له مه سیح ده کهن، چه ز له شوو کردنه وه
 ده کهن. 12 ئینجا تاوانبار ده کرین، چونکه په یمانی یه که میان شکاندووه.
 13 ههروه ها قیری بیکاری و ماله و مالکردن ده بن، نهک ته نها بیکاری،
 به لکو غه یه تکاری و خو خسته کاروباری خه لک، باسی هه ندیک شت
 ده کهن که پیوست نییه. 14 بویه ده مه وی بیوه ژنانی گه نچ میرد بکه نه وه،
 تا کو مندالیان بیټ و مال به پروه به بن و ده رفه ت نه ده نه دوژمن بو
 بوختا نپیکردنمان، 15 چونکه هه ندیکان گومرا بوونه و به دوای شه یتان
 که وتوون. 16 ته گهر ژنه باوه پرداریک بیوه ژنیکی له که سوکاری هه بوو، با
 یارمه تی بدات و نه بیته بار به سهر کلپساوه، تا کو کلپسا یارمه تی نه وانه بدات
 که به راستی بیوه ژن. 17 ته و پیرانه ی که به باشی کلپسا به پروه ده به بن،
 شایانی ریژیکی دووقا ت، به تابه ت نه وانه ی له وتاردان و قیرکردنی وشه ی
 خودا ماندوو ده بن، 18 چونکه نو سراوه پیروژه که ده فهرموئی: [له کاتی
 گیره کردن ده می گا مه گره،] ههروه ها: [کرینکار شایانی کرینی خو یه تی.] 19
 سکالا له سهر هیچ پیریکی قبول مه که، به دوویان سی شایه ت نه بیټ. 20
 نه وانه ی گونه ده کهن له به رده م هه مووان سه رزه نشتیان بکه، بو ته وه ی
 نه وانی دیکه ش بترسن. 21 له به رده م خودا و عیسای مه سیح و فریشته
 هه لبرژدراوه کان رانده سپیرم، ته م راسپاردانه به بی لایه نگری به جینگه یه نه و
 هیچ شتیکی به ده مارگیر بیه وه مه که. 22 به په له ده ست له سهر که س
 دامه نی و به شداری گونا هی خه لکی دیکه مه که. خو ت به پاکی رابگره.
 23 ئیتر ته نها ئاو مه خو ره وه، به لکو له به ر گه ده و نه خو شیه زوره کانت،
 هه ندیک شه راب بخو وه. 24 هه ندیک که س گونا هه کانیان ئاشکرایه و
 پشیمان ده که ویټ بو حوکدان، به لام هه ندیکی دیکه دوایان ده که ویټ. 25
 به هه مان شیوه کرداری چاک ئاشکرایه، ته نانه ت نه وانه ی ئاشکراش نین
 ناتوانی بشاردریته وه.

6 هه موو نه وانه ی له ژیر نیری کویلا یه تیدان، با گه وره کانیان به شیوا ی
 نه وپه ری ریژ بران، تا کو کفر به ناوی خودا و قیرکردنه که ی نه کریت. 2
 نه وانه ی گه وره کانیان باوه پردارن با سووکایه تییان پی نه کهن، چونکه برای
 باوه پردارن. له جینگه ی نه وه، با زیاتر خزمه تیان بکه ن، له به ر ته وه ی نه وانه ی

سوود له خزمه تیان وهرده گرن باوه پردار و خوښه ویستن. جا ئەمانه یان فیربکه و هانیان بده. 3 ئەگەر که سیک به جۆرێکی دیکه خه لک فیرده کات که ناگونجیت له گه ل په یامی دروستی عیسی مەسیحی خاوه ن شکۆمان و له گه ل ئەو فیرکردنه ی له سەر له خواترسی راوه ستاوه، 4 ئەوا لووتبه رزه و هیچ تینا گات، هه ز له شه ره قسه و دمه قالی ده کات که ده یته هوی چاوپرسی، ناکۆکی، بوختان، گومانی خراب و 5 مملانی. ئەمانه ش ئەو که سانه ده یکن که بیران خراب بووه و راستییان لى ون بووه و له خواترسی به بازرگانی داده نین. 6 به لام له خواترسی ئەگەر به قایلپوون بیت قازانجی که و ره به. 7 له بهر ئەوه ی هیچمان نه هیناوه بۆ جیهان، ئاشکرایه ناتوانین هیچیشی لى ببه ینه دهره وه. 8 جا ئەگەر خواردن و پۆشا کان هه یه با پى پازیین. 9 به لام ئەوانه ی هه ز ده کهن ده وله مند بن، ده که ونه تاقیکردنه وه و داوه وه، ههروه ها ده که ونه تیز زۆر ئاره زوی گه وجانه و زیانبه خشه وه، که وا ده کات مرؤف تیکه ویت و له ناو بجیت. 10 له بهر ئەوه ی خوښویستی پاره یه کیکه له سه رچاوه کانی هه موو جۆره خراپه کارییه ک، هه ندیک که س به داویدا گه ران ون بوون له باوه ره که یان و خزیان تووشی ئازاریکی زۆر کرد. 11 به لام تۆ، ئەی پیاوی خودا له م شتانه رابکه. به دواى راستو دروستی و له خواترسی و باوه ر و خوښه ویستی و دانبه خۆدا گرتن و دلنه رمیدا بگه ری. 12 له کیشمه کیشی باوه ره که دا باش تیکۆشه. ده ست به ژبانی هه تاهه تاییه وه بگه ره، ئەوه ی خودا بانگی کردووی بوی، کاتییک له بهرده م چه ندین شایه تدا به باشی دانت پیدا نا. (aiōnios g166) 13 راتده سپیرم له بهرده م خودا، ئەوه ی ژبان به هه مووان ده دات و له بهرده م عیسی مەسیح، ئەوه ی شایه تی باشی دا له لای پپلاتوسی پۆنتی، 14 که به پاکى و بى گله یی ئەو پاسپاردانه پیاریزیت، هه تا رۆژی دهرکه وتنی عیسی مەسیحی خاوه ن شکۆمان، 15 ئەوه ی خودا له کانی دیاریکراو دهریده خات. خودا، به ره که تدار و تاقه سه رۆک، پاشای پاشایان، گه و ره ی گه و ره کان، 16 ته نها ئەو نه مره، له رووناکی نیشته جییه و که س لى تریک نایته وه، ئەوه ی که س نه یینیوه و ناتوانی بیینیت، بۆ ئەوه ریز و توانای هه تاهه تایی! ئامین. (aiōnios g166) 17 ده وله مند کانی ئەم رۆژگاره رابسپیره لووتبه رز نه بن و هیویان به سامانی له ناوچوو نه بیت، به لکو به خودا، که هه موو شتیکان به

تېروپىرى دەداتى تاكو خوشى لى ببينىن. (aiōn g165) 18 رايانبسپېره چا كه
بكه ن و له كارى چا كه دا ده وله مهنه بن، دلفراوان بن و تاماده بن به شى
خه لى ديكه بدن، 19 به م شيوه يه گه نجينه و بناغه يه كى چاك بو دواروژ
داده نين و ژياتىكى راسته قينه به ده سته هينن. 20 تيموساوس، سپارده كه
پياريزه. خوت دوور بخه ره وه له هموو كفرىكى هيچو پوچ و له و ته بى
كه لكانه ي به درو ناونراون زانست، 21 كه هه ندىك كرديانه پيشه و له
رنگاى باوه ره كه گومرا بوون. با نيعمه تان له گه ل ييت.

دووم تيموساوس

1 له پۇلسهوه كه به خواستی خودا نيردراوی عيسای مهسيحه، بهگويړه
به ليني ژيان كه به يهكبون له گه ل عيسای مهسيحدا به ده ستديت، 2 بو
كوري خوشه ويستم تيموساوس: با نيعمهت و به زه يي و ناشتی له خودای
باوك و عيسای مهسيحي خاوهن شكومانه وه له گه ل ت بيت. 3 سوپاسی
خودا ده كه م، ته وهی ههروهك باو باپرانم به ويزداتيكي پاك ده پيه رستم،
كاتيک به شه و رورژ بي پرانه وه له پارانه وه كامندا يادت ده كه م. 4 كاتيک
يادی فرميسكه كانت ده كه مه وه، په رووشي بينينت ده بم تاكو پرېم له خوشی.
5 باوه پری بي دوو رووی توم وه بير ديه وه كه يه كه م جار له ناخی لويیسی
داپيرت و يونيكي دايكتدا نيشته جي بوو، دلنيام له توشدايه. 6 له بهر ته مه
وه بيرت ده هينمه وه ته و به هره يه دا بگير سينت كه له دواي ته وهی من
ده ستم له سهرت دانا خودا پي به خشيت، 7 چونكه خودا روحي ترسی پمان
نه به خشيوه، به لكو روحي هيژ و خوشه ويستی و خورا گري بي به خشيوين. 8
بو يه نه له به رامبه ر په يامه كه سه باره ت به مه سيحي خاوهن شكومان و نه
به رامبه ر به من كه له پيناوی ته ودا به ند كراوم هه ست به شهرمه زاری
مه كه، به لكو له گه ل من و به پشتبه ستن به هيژي خودا به شداری له و
تازاره دا بكه كه به هوی مزگينيه وه ده پيژيت. 9 خودا پرزگاری كردين و
به بانگه وازيكي پيروز بانگی كردين، نهك به گويړه ي كردارمان، به لكو
به گويړه ي خواست و نيعمه تی خوی كه پيش ده ستيكي زه مانه به هوی
يه كيوغمان له گه ل عيسای مهسيحدا پمان دراوه، (aiōnios g166) 10 ئيستاش
تاشكرا بوو به ده ركه وتی عيسای مهسيحي پرزگار كه رمان، ته وهی مردنی
له ناو برد و له ريگه ي په يامی ئينجيله وه ژيان و نه مری پروناك كرده وه.
11 بو ته م مزگينيه به مزگينيدهر و نيردراو و ماموستا ده ستنيشان كرام. 12
له بهر ته م هويش ته م تازارانه ده چيژم، به لام شهرمی پيوه نا كه م، چونكه
ده زانم باوه رېم به كی هيناوه، دلنيام مه سيح ده توانی پاريزگاری سپارده كه م
بكات هه تا ته و رورژه. 13 به دواي ته و فير كردنه دروسته بكه وه كه له منت
بيستوه، بيكه سه رمه شقی ژيانت، له گه ل ته و باوه ر و خوشه ويستيه ي كه
له يه كيون له گه ل عيسای مهسيحدا هه يه. 14 سپارده چا كه كه به روحي
پيروز پياريزه كه تياماندا نيشته جييه. 15 ته مه ده زانی، هه مو و ته وانه ي له

ئاسيادان وازيان لى ھىنام، لەوانە فيگەلۇس و ھەرمۇگىنيس . 16 با مەسىھى
 بالادەست بەزەبى بە خېزانى ئۆيسيفۇرۇسدا بېتەو، چونكە زۆر جار ورەى
 بەرز كىردومەتەو و شەرمى بە كۆت و زنجىرم نەبوو، 17 بەلكو كاتىك
 لە رۇما بوو، بە پەرۇشىيەو بەدوامدا گەرا و منى دۆزىيەو. 18 با لە
 پۇژى لېپرسىنەو بە ھۆى مەسىھى بالادەستەو بەزەبى خوداى باوك
 بەدەستېپىت. تۇباش دەزانىت كە لە ئەفەسۇس بە چەندىن شېو خزمەتى
 كىردم.

2 بۇيە كورى خۇم، تۇ بەھىز بە بەو نىعمەتەى كە لە عىساي مەسىھدايە.
 2 ئەوئەى لە بەردەم چەندىن شاھتەدا لە منت بىستوو، بە خەلكى دلسۆزى
 بسپىرە كە لىھاتوو بن بۇ ئەوئەى خەلكى دىكەش قىربەكن. 3 وەك
 سەربازىكى چاك بۇ عىساي مەسىھ، لە گەلمان بەشدارى لە ئازار بەكە. 4
 ھىچ سەربازىك خۇى بە كاروبارى پۇژگارەو خەرىك ناكات تاكو
 فەرماندەكەى پازى بكات. 5 ئەگەر بەكىك پىشپىركى بكات، خەلات
 ناكىت ئەگەر شوپىن ياساي پىشپىركىكە نەكەوئەت. 6 جوتيارى پەنجەدەر
 دەبى يەكەم كەس بىت بەشى خۇى لە بەرھەمەكە بىات. 7 بىر بەكەو
 لەوئەى دەبىلەم، مەسىھى خاوەن شىكۆيارمەتەت دەدات لە ھەموو شىكىك
 تىگەيت. 8 يادى عىساي مەسىھ بەكە، كە لە تىو مردووان ھەستايەو و
 لە نەوئەى داود بوو. ئەمە پەيامى ئىنجىلەكەمە، 9 كە لە پىناويدا ئازار
 دەچىرم و وەك تاوانبارىك كۆت و زنجىر كراوم، بەلام وشەى خودا
 كۆت ناكىت. 10 بۇيە بەرگەى ھەموو شىكىك دەگرم لەبەر ئەوانەى خودا
 ھەلىژاردن، تاكو ئەوانىش ئەورزگار بىە بەدەستېپىن كە بەھۆى عىساي
 مەسىھەو، بە لە گەل شىكۆى ھەتاھەتاپى. (aiōnios g166) 11 ئەم قسەيە
 راستە: «ئەگەر لە گەلدا مردىن، لە گەلىشى دەژىن، 12 ئەگەر دانبەخۇدا
 بگىن، لە گەلدا پاشايەتى دەكەين. ئەگەر نكۆلى لى بەكىن، ئەوئەش نكۆلىمان
 لىدەكات. 13 ئەگەر دلسۆز نەبىن، ئەو ھەر بە دلسۆزى دەمىنئەتەو، چونكە
 ناتوانىت نكۆلى لە خۇى بكات.» 14 ئەمانەيان بىر بىخەو و لە شەرەقسە
 ئاگادارىان بەكەو لە بەردەم خودا، چونكە سوودى نىيە، بەلكو بىسەران
 دەرووخىنئەت. 15 كۆشش بەكە وەك كارگەرىكى بى شەرمەزارى خۇت
 بسەلمىنى بۇ خودا، بە رىگاي راست وشەى راستى لىك بەدەيتەو. 16 خۇت

له قسه ی هیچو پوچ پیاریزه، چونکه زیاتر و زیاتر مرؤف بهره و خوانه ناسی ده بات. 17 وشه کانیاں وهک لاره شهیه ته شه نه ده کات. له وانه هیمینایوس و فیلیتوس، 18 که له راستی دهرچون و ده لئین هه ستانه وه پرویداوه، ئیتر باوه پری هه ندیک هه لده گپزنه وه. 19 به لام بناغه تونده که ی خودا چه سپاوه، ئەم مؤره ی له سه ره: [به زدان ئەوانه ی هی خو یه تی ده یاننا سیت،] ههروه ها «ئه وه ی ناوی به زدانی له سه ره، با له به دکاری دوور بکه وئیه وه.» 20 به لام له مائیکی گه وره دا ته نها قابوقاچاغی زی و زیو نییه، به لکو ته خته و قوریشی لئیه که هه ندیکان بو ریژلینان و هه ندیکی دیکه شیان بو کاروباری ئاساین. 21 بویه ئە گه ریه کییک خو ی له مانه پاک بکاته وه، ئەوا ده بیته جامیک بو ریژلینان، پیروز و سوود به خش بو گه وره که ی، ئاماده بو هه موو کاریکی چاک. 22 له هه وه سه کانی گه نجییه تی رابکه، کوشش بکه بو راستو دروستی و باوه ر و خوشه ویستی و ئاشتی له گه ل ئەوانه ی به دلئیکی پاک له مه سیحی بالاده ست ده پارێته وه. 23 له گفتوگۆی پوچ و نه زان دوور بکه وه، بزانه شه پری لی ده که وئیه وه. 24 به نده ی مه سیحی خاوه ن شکو ناییت شه رفروش بیته، به لکو ده بیته له گه ل هه مووان میهره بان بیته، ههروه ها پیوسته له کاتی ته نگانه دا دان به خویدا بگریته. 25 ئەوانه ی به ره به ره کانی ده که ن به دلنه رمی راستیان بکاته وه، به هیوا ی ئەوه ی خودا توبه کردنی راستی ناسینیان بداتی 26 و له داوی شه یان هوشیان به خو یاندا بیته وه، ئەوه ی بو ئەنجامدانی خواستی خو ی به ندی کردن.

3 ئەوه بزانه که له رۆژانی کوتاییدا کاتیکی ته نگانه دادیته، 2 چونکه خه لکی خو یان خوشه وئیه، پاره یان خوشه وئیه، لووتبه رزن، خو هه لکیشن، زمانپیسن، گو پرایه لی دایک و باوک نابن، سو پاسگوزار نین، گلاون، 3 بی خوشه ویستین، گه ردن ئازاد ناکن، بوختانکه رن، به سه ره خودا زالنه بوون، درنده ن، هه ز له چا که ناکن، 4 ناپاکن، سه ره رۆ و له خو باین، زیاتر هه زیان له چیره نهک خوشه ویستی خودا، 5 پوالله تی خواترسییان هه یه، به لام نکۆلی له هیزه که ی ده که ن. جا له وانه دوور بکه ونه وه. 6 ئەوانه له و جو ره که سانه ن که به مالاندا ده گه رین، ژنه لاوازه کان ده سه ته مؤ ده که ن، که به بارگرانی گونا هه وه شوینی هه موو جو ره هه وه سیک که وتوون، 7 هه رده م قیر ده بن، به لام هه رگیز ناتوان راستی

بناسن. 8 وهك چۆن يه نيس و يه مبريس بهر بهر كاني موسايان كرد،
 تهوانهش بهر بهر كاني راستي ده كهن. ته و پياوانه ميشكان گندهل بووه و
 له لايه ن باوه پر كه وه پره تكر او نه ته وه. 9 به لام زياتر پيش نا كهن، چونكه
 گيلايه تيبان بو هه مووان دهرده كه ويت، وهك گيلايه تي ته واني ليات. 10
 به لام تو، فيركردن و شيوازي زيان، تامانج و باوه پر، تارامگرتن و خوشه و يستي
 و دانبه خؤدا گرتن، 11 چه وسانه وه و تازاري منت زاني، ته وه ي له ته نتاچا و
 كو نيا و ليسترا به سهرم هات و بهرگه ي چ چه وسانه وه يه كم گرت، به لام
 مه سيحي بالا ده ستيش له هه موويان دهر بازي كردم. 12 هه موو ته وانه ي
 ده يانه وي به له خواتر سييه وه به يه كيون له گهل عيساي مه سيح بزين،
 ده چه وسينرينه وه، 13 به لام خراپه كار و فيلبازان بهر وه خراپتر ده رؤن كه
 چه واشه كار و چه واشه كراون. 14 به لام تو، له سهر ته وه بمينه وه كه فيري
 بوويت و دلنيا بوويت، چونكه زانيت له كي فير بوويت، 15 هه روه ها له
 مندالييه وه له نووسراوه پيروزه كانه وه ده زانيت كه ده توان له ريگه ي باوه پر
 به عيساي مه سيح بتكه نه دانا بو به ده سته پيناني پرگاري. 16 هه موو نووسراوه
 پيروزه كان له سروشي خودان، سوود به خشن بو فيركردن و سهرزه نشت و
 راسته ريكردن و لپراهيتان له راستودروستي، 17 تاكو پياوي خودا ته و او
 تاماده بيت بو هه موو كاريكي باش.

4 له بهر ده م خودا و عيساي مه سيح، ته وه ي له داهاتودا زيندووان و
 مردووان حوكم ده دات، له بهر دهر كه وتي خوي و شانshine كه ي راتده سپريم:
 2 وشه ي خودا رابگه به نه، تاماده به له كاتي گونجاو و نه گونجاو، سهرزه نشت
 بكه، رابخوره، وره بهر ز بكه وه، به و په پري پشودر يزي و فيركردنه وه، 3
 چونكه كاتيكي ديت خه لك بهرگه ي فيركردني دروست نا گرن، به لكو
 به گويه ي تاره زووي تايه تي خويان ماموستا كؤده كه نه وه تاكو ختووكه ي
 گويان بدات. 4 بو راستي گويان داده خهن، بو ته فسانه لاده دهن.
 5 به لام تو، له هه موو شتيكدا وريابه، له تازاردا دان به خؤدا بگره، به
 كاري مزگينده ري هه سته، خزمه تي خؤت ته و او بكه. 6 سه باره ت به
 من، وا وهك شه راني پيشكه شكراو ده رزيم و كاتي كوچكر دنم هاتووه. 7
 تيكوشاتيكي باش تيكوشاوم، پيشپر كي كه م ته و او كرد و باوه پر كه م پاراست.
 8 تيستا تاجي راستودروستيم بو دانراوه، ته وه ي مه سيحي خاوه ن شكؤ كه

دادوهری راستودروسته له و پروژهدا دهمداتی، تهنه بؤ من نییه، به لکو بؤ
 هه موو ئه وانه شه که په روشی ده رکه وتین. 9 کوشش بکه زوو بیته لام، 10
 چونکه دیماس به جی هیستم، ئەم جیهانهی خویشیست و چوو بؤ سالونیک،
 کریسکینیش بؤ گه لاتیا و تیتوس بؤ دهلما تیا. (aiōn g165) 11 به تهنه
 لوقام له لایه. مەر قوس له گه ل خوت بهینه، چونکه له خزمه تکردندا سوودی
 بؤم هه یه. 12 تیخیکوسم ناردووو بؤ ئه فه سوس. 13 کاتیک هاتیت، ئه و
 که وایه له گه ل خوت بهینه که له ترؤناس له لای کارپوس به جیم هیشت،
 تۆماره کانیش بهینه، به تایهت ده ستنوسه کان. 14 ئه سکه ندهری مسگر
 زور خراپه ی له گه ل کردم، مه سیحی خاوه ن شکو توله ی لیده کاته وه له سه ر
 کرداره کانی. 15 خوتی لی پاریزه، چونکه زور به ره لستی په یامه که مانی
 کرد. 16 له به رگری یه که مم که س له گه لم نه هات، به لکو هه موو به جیان
 هیستم. خودایه، له سه ریان هه ژمارد مه که. 17 به لام مه سیحی خاوه ن شکو
 له گه لم وه ستا و به هیزی کردم، تا کو به منه وه چاردانه که به ته وای بدریت
 و هه موو گه لان بیبستن. ئیتر له ده می شیر ده ربا ز بووم. 18 مه سیحی
 خاوه ن شکو له هه موو خراپه یه ک ده ربا زم ده کات و پرزگارم ده کات بؤ
 شانشینه ئاسمانیه که ی. با هه تاهه تابه مه سیح شکو دار بیته! ئامین. (aiōn
 g165) 19 سلا و له پریسکیلا و ئه کیلا و خیزانی ئونسیفوروس بکه. 20
 ئه راستوس له کورنسوس مایه وه، به لام تروفیموسم به نه خوشی له میلیتوس
 به جی پششت. 21 کوشش بکه پیش زستان یی. یو یولوس و پودیس و لینوس
 و کلاودیا و هه موو خوشکان و برایان سلاوت لیده که ن. 22 مه سیحی
 خاوه ن شکو له گه ل روحت بیته. با نیعمه تمان له گه ل بیته.

تیتوس

1 له پۆلسهوه، بهندهی خودا و نیردراوی عیسیای مهسیح، له پیناوی گهشه کردنی باوه پری تهوانه ی خودا هه لیبراردوون بۆ ناسینی تهو راستیهی که به ره وه له خواترسییان ده بات، **2** به هیوای تهو ژبانه هه تاهه تاییهی که خودا، تهوهی هه رگیز درۆ ناکات، له پێش ده ستپینکی زه مان به لینی داوه. (aīōnios g166) **3** له کاتی خۆیدا وشه که ی به پرا گه یاندن ده رخست، تهوهی به گویره ی فه رمانی خودای پزگار که رمان به من سپێردرا. **4** بۆ تیتوسی کورپی راسته قینه م به گویره ی باوه پری هاو به شمان: با نبعمه ت و ناشتی له خودای باوک و عیسیای مهسیحی پزگار که رمانه وه له گه لت ییت. **5** له بهر ته مه تۆم له دوورگه ی کریت به جیه پشست، تا کو ته و شتانه ی ماونه ته وه. پزیکان بجهیت و له هه موو شارێکدا پیران دا بنیت، وه ک پامسپاردوویت. **6** پیر ده ییت گله یی له سه ر نه ییت، میردی یه ک ژن ییت، منداله کانی باوه ردار بن و که س له سه ر به ره لاینی و یا خیبوون سکا لایان لئ نه کات. **7** له بهر ته وه ی چاودێر سه ر کاری خودایه، پتو یسته گله یی له سه ر نه ییت، خۆسه پین و تووره و سه رخۆش و شه پرفروش نه ییت، چاوی له ده سته که وتی ناره وا نه ییت، **8** به لکو میوان دۆست ییت، چه ز له چا که بکات، ژیر ییت، راستو دروست و پیرۆز و خۆرا گر ییت. **9** ده ست به په یامی متمانه وه بگریت که به گویره ی فێر کردنه، تا کو بتوانیت به فێر کردنی دروست خه لک هانبدات، سه ر زه نشتی به ره له سته کاران بکات. **10** باسی ته و شتانه ده که م، چونکه خه لکی یاخی زۆرن که فیلبازن و قسه ی پووچ ده که ن، به تاییه تی له و تاقه ی که ده لێن ده بی باوه ردار خه ته نه بگریت. **11** ده ییت ده می ته مانه دا بخریت، چونکه بۆ ده سته که وتی ناره وا، به فێر کردنه نا په سه نده کانیان ته واوی خیزانه کان هه لده که رینه وه. **12** یه کییک له پێغه مبه رانی دوورگه ی کریت گو تویه تی: « کریتیه کان هه میشه درۆ ده که ن، ده عبای به دکارن، نه وسنی ته مبه لن.» **13** ته م شایه تیه راسته. له بهر ته وه به توندی سه ر زه نشتیان بکه، تا کو له باوه ره که دا دروست بن و **14** سه رنج نه ده نه ته فسانه ی جوله که و پاسپارده ی ته و که سانه ی که له راستی هه لده که رینه وه. **15** بۆ پاک هه موو شتییک پاکه، به لام بۆ گلاو و بیباوه ران هیه شتییک پاک نییه. له راستیدا، بیر و وێژدانیشیان گلاو بووه. **16** بانگه شه ی ته وه ده که ن که

خودا دهناسن به لام به کرده وه نکۆلی لی ده کهن. ئەوانه قیزه ونن و گوپرایه ل
نین و به که لکی هیچ چا که کاریه ک نایه ن.

2 به لام تو ده ییت به فیرکردنی دروست خه لکی فیر بکه ییت. 2
پیره میرده کان فیر بکه ن که وربان، به ریز، ژیر، دروست بن له باوه پ و
خۆشه ویستی و دانبه خۆدا گرتن. 3 ههروه ها پیریزنه کان فیر بکه ن که به
ریزه وه برین، بوختانکه ر نه بن و خوو به شه راه وه نه گرن، به لکو شتی چاک
فیری خه لکی بکه ن، 4 تا کو نامۆزگاری ژنه گه نجه کان بکه ن که میرد و
مندالیان خۆشبویت، 5 ژیر و پاک بن، به ماله وه سه رقالم بن، چاک بن
و ملکه چی میرده کانیا ن بن، نه وه ک کفر به وشه ی خودا بکریت. 6 به
هه مان شیوه، هانی پیاوه گه نجه کان بده ژیر بن. 7 له هه موو شتی کدا ببه به
نموونه یان بو چا که کاری. له فیرکردندا دروستی و دلسۆزی پیشان بده، 8 با
قسه ت دروست ییت و په خنه ی لی نه گبریت، تا کو ناحه ز شه رمه زار
ییت، چونکه هیچی خراب نادۆزیته وه له دژتان یلیت. 9 کۆبله کانیش
له هه موو شتی کدا ملکه چی گه وره کانیا ن بن، رازیا ن بکه ن، به ربه رچیا ن
نه ده نه وه، 10 هیچیا ن لی نه دزن، به لکو ته وه په ری ده ستپا کی پیشان بده ن،
تا کو له هه موو شتی کدا فیرکردنی خودای رزگار که رمان برازیننه وه. 11
نیعمه تی خودا ده رکه وت و رزگاری پیشکەشی هه موو خه لک ده کات. 12
ئه وه ی فیرمان ده کات نکۆلی له خوانه ناسی و هه وه سه دنیا یه کان بکه بن،
به ژیری و راستو دروستی و له خواترسی برین له م دنیا یه، (aiōn g165) 13
له چاوه پروانی هیوای به ره که تدار، ده رکه وتی شکۆی خودای گه وره و
رزگار که رمان، عیسا ی مه سیح، 14 ئه وه ی بو ئیته خۆی به ختکرد، تا کو له
هه موو سه ریچییه ک بمانکریته وه و گه لکی تاییه ت بو خۆی پاک بکاته وه،
دلگه رم بو چا که کاری. 15 ئه و شتانه فیری خه لکی بکه، هانیا ن بده و به
هه موو ده سه لاتییک سه رزه نشتیا ن بکه. رینگا مه ده که س به که مت برانیت.

3 یادی باوه رداران بخره وه ملکه چی فه رمانزه وایان و ده سه لاتداران
بن، گوپرایه ل بن، بو هه موو کاریکی چاک ئاماده بن، 2 قسه به که س
نه لین، شه رفرۆش نه بن، خۆنه ویست بن، له گه ل هه موو خه لک دلنه رمی
پیشان بده ن. 3 پیشتر ئیته ش گیل و یاخی و گومرا بووین، کۆبله ی
هه موو جۆره هه وه سبازی و چپژ وه رگرتنییک بووین، له قین و ئیره ییدا

ده ژيان، ئيسگران بوين، رښان له يه کتري بوو. 4 به لام، کاتيک ميهره باني
 خوداي پرگار کهرمان و خوشه ويستيه کهي ده رکوت، 5 نهک به هوي
 کاري راستودروست که ئيه کردومانه، به لکو به به زه يي خوي پرگاري
 کردين، ته ویش له ريگه ي ته و شوشته وه يه بوو، که به هوي وه روحي پروز
 له دايکبوونه وه يه کي نوي و ژياتيکي نوي پي به خشين، 6 ته وي له ريگه ي
 عيساي مه سيحي پرگار کهرمانه وه به دلفراوانييه وه رشتي به سه رماندا، 7
 تاکو، پاش ته وي به نيعمه تي ته و بيتاوان کراين، به گويزه ي هيوای ژياني
 هه تاهه تايي بينه ميراتگر. (aiōnios g166) 8 ته م قسه يه راسته. ده مه وي
 سوور بيت له سه ر ته م شتانه، تاکو ته وانه ي باوه ريان به خودا هينا بايه خ
 به وه بدن که بو کرداري چاک خويان ته رخا بکن. ته م شتانه باش
 و سوود به خشه بو خه لک. 9 به لام له گفتوگوي گيلانه و ره چه لک و
 ناکوکي و شهر له سه ر ته ورات دوور بکه وه، چونکه بي سوود و پوچه. 10
 ناکوکي کار تا گادار بکه وه، له دواي جاريک و دووان، لي دوور بکه وه. 11
 ده زانيت که ساني وهک ته و، لادهر و گونا هباره و خوي حوکی به سه ر
 خويدا داوه. 12 کاتيک ته ر تيماس يان تيخيکوس ده نيرمه لات، هه ول
 بده له نيکو پوليس بيت بو لام، چونکه به ته مام زستان له وي بمينمه وه.
 13 هه ول بده زيناسي پاريزهر و ته پولوس بنيري، تاکو پيوستيان به هيچ
 نه بيت. 14 پيوسته خه لکه که مان قيبرن که خويان بو کرداري چاک
 و پيدا ويستيه گرنکه کان ته رخا بکن، تاکو بي به ره هم نه بن. 15 هه موو
 ته وانه ي له گلمدان سلاوت لیده کن. سلاو له وانه بکه که له باوه ردا ئيه يان
 خوشده وي. با نيعمه ت له گه ل هه موتان بيت.

فليمون

1 له پۆلسه وه كه له پیناوی عيسای مه سیح به ند کراوه، ههروه ها له تیموساوسی برامانه وه، بۆ هاوکار و خوشه و یست فليمون و 2 خوشکه ئه پنییه و ئه رخیپۆس كه سه ربازه له گه لمان، ههروه ها بۆ ئه و کلپسایه ی له ماله که تدا کۆده بنه وه: 3 با نیعمه ت و ناشتی له خودای باوگان و عيسای مه سیحی خاوه ن شکۆوه له گه لتان ییت. 4 هه میشه سوپاسی خودام ده کم کاتیک له نویره کا ئمدا ناوی تۆ ده هینم، 5 چونکه باوه ری تۆ به عيسای خاوه ن شکۆ و خوشه ویستی تۆم بۆ هه موو گه لی پیروزی خۆی بیستوهه. 6 نویره ده کم که باوه ری هاو به شمان کاریگه ر ییت له زانینی هه موو چا که یه ک که له پیناوی مه سیحدا به شداری ده کین. 7 ئه ی برا، به هۆی خوشه ویستیته وه زۆر شادبووم و هاندرام، له بهر ئه وه ی به هۆی تۆوه دلی گه لی پیروزی خودا گه شایه وه. 8 بۆیه هه رچه نده به یه کبوان له گه ل مه سیحدا مافی ئه وه م هه یه بۆ ئه رکی به جی فرمانت پنی بکه م، 9 به لام له بهر خوشه ویستی نیوانمان، منی پۆلسی پیره میرد، ئیستا که له پیناوی عيسای مه سیح گیراوم، 10 داوا کارییه کم لیت هه یه سه باره ت به ئولسیمۆسی کورم، ئه وه ی له به ندیخانه له ریگه ی منه وه باوه ری هینا. 11 پشتر بۆ تۆ بنی که لک بوو، به لام ئیستا که لکی بۆ من و بۆ تۆ هه یه. 12 ئه و ده نیرمه وه لات، که جگه رمه. 13 چه زم ده کرد له لای خۆم بیپه لته وه، تا کو له جیاتی تۆ خزمه تی منی کۆت و به ندکراو له پیناوی مزگینیی مه سیح بکات. 14 به لام نه مویست بنی په زامه ندیی تۆ هیهچ شتییک بکه م، تا کو چا که کت به خواسته وه ییت نه ک به ناچاری. 15 له وانیه له بهر ئه مه بو ییت بۆ ماوه یه ک لیت دوور که وته وه، تا کو بۆ هه تاهه تایه بگه رپه وه لات، 16 (aiōnios g166) جا له ئه مرۆ به دواوه کۆیله نییه، به لکو له کۆیله باشته، برایه کی باوه رداریی خوشه ویسته. ئه گه ر برایه کی خوشه ویست ییت بۆ من، ئاخۆ چه ند زیاتر ده ییت بۆ تۆ، که به له ش وه ک مرۆف و به یه کبوان له گه ل مه سیحدا وه ک برا هاو به شن. 17 له بهر ئه وه، ئه گه ر تۆ من به هاو به ش داده نییت، وه ک من وه ریگه وه. 18 ئه گه ر خراپه یه کی له گه ل کردوویت یان قه رزیکت به سه رییه وه هه یه، له سه ر منی بنووسه. 19 من پۆلسم، به ده ستی خۆم نووسیومه، من ده یده مه وه. نامه وی ییت بلیم تۆ خوشت قه رزاری منی. 20 برا گیان، له پیناوی عيسای خاوه ن

شكۆمان ئەم چا كەيەم لە گەل بگە، بە مەسیح دئخۆشم بگە. 21 ئەمەت بۆ دەنووسم، چونكە دئنيام گوپرايەل دەبیت و دەزاتم كە زیاتر لەو دەكەیت كە داوات لیدە كەم. 22 لە گەل ئەمەشدا، ژووری میوانداریم بۆ ئامادە بگە، چونكە هیوادارم بە هۆی نوێژە كائانەو بە عیو بەخشیریم. 23 ئەپە فراس كە لە پیناوی عیساى مەسیحدا لە گەل مندا بەند كراوە، سلاوت لیدە كات. 24 هەروەها مەر قۆس و ئەرستارخۆس و دیماس و لوقا، كە هاوکارمن. 25 با نیعمەتی عیساى مەسیحی خاوەن شكۆ لە گەل رۆختان بیئت.

عبرانییه کان

1 له سهرده مانی کۆنهوه خودا زۆر جار و به رینگای جۆراوجۆر بههۆی پیغه مبه رانهوه له گهڵ باوبایرانددا دواوه، **2** بهلام لهم رۆژانهی کۆتاییدا بههۆی کوره کهیهوه له گهلمان دوا، ئهوهی دهستنیسانی کردووه وهک میراتگری هه موو شتیکی و له رینگای ئه ویشهوه گهردوونی دروستکردووه.

(aiōn g165) **3** کوره که تیشکی شکۆی خودایه و به تهواوی وینهی کړۆکیهتی، هه لگری هه موو شتیکی به هیزی فهرمایشتی خۆی، له دواوی ئهوهی پاکسازیی بۆ گوناوه کرد له دهسته پراستی خودای مهزن له ئاسمان دانیشت. **4** بهم شیوهیه کوره که له فریشته کان پایه بهر زرتز بوو، به و ئه اندازهیهی ناویکی به میرات بۆ مایهوه زۆر له وان شکۆدار تر. **5** ئیتر چ جارێک خودا به کام له فریشته کانی فهرمووه: [تۆ کۆری منی، من ئه مپۆ بومه باوکت؟] ههروهها: [من ده بمه باوکی ئه و ئه ویش ده بیته کۆری من؟] **6** دیسان کاتیکی خودا تۆ به ره کهی ده هیئیتته جیهانهوه، ده فهرموویت: [با هه موو فریشتهی خودا کپۆشی بۆ ببه ن. **7** له باره ی فریشته شه ده فهرمووی: [خودا وا له فریشته کانی ده کات وهک با بن، خزمه تکاره کانیشی وهک بلیسه ی ئاگر. **8** به لام له باره ی کوره که وه ده فهرموویت: [ئه ی خودایه، ته ختی تۆ بۆ هه تاهه تاییه، دارده ستی شانشینیت دارده ستی دادپهروه ریه. **(aiōn g165)** **9** تۆ چه زت له راستو دروستی کردووه و رقت له خراپه بووه وه، بۆیه خودا، خودای خۆت له سه رووی هاوه له کاتته وه داینا ی، به رۆنی شادی ده ستنیسانی کردیت. **10** ههروهها: [تۆ یه زدان، له سه ره تاوه بناغه ی زه ویت دانا، ئاسمانیش ده ستکردی تۆیه. **11** ئه وان له ناوده چن، به لام تۆ ده مینیت، هه موو وهک کراس کۆن ده بن. **12** وهک که وا ده پینچیتته وه، وهک به رگی کۆن ده گۆردرین، به لام تۆ ههروهک خۆتی، سالانی تۆ کۆتایی نایهت. **13** ئایا خودا چ جارێک به کام له فریشته کانی فهرمووه: [له دهسته پراستم دا بیشه هه تا دوژمنانت ده که مه ته خته پی بۆ پییه کانت؟] **14** ئایا هه موویان رۆخی خزمه تکارانه نین که نیر دراون بۆ خزمه تی ئه وانته ی له داها توو رزگاری به میرات ده گرن؟

2 له بهر ئه مه ده بی وریا تر بین له وهی بیستمان، نه وهک لپی لابه دین، **2** چونکه ئه گه ر پایه ندبوون به و په یامه ی که له رینگای فریشته کانه وه گوترا، که

هه موو ده سندر یژی و سه ریچییه ک سزای داد په روه رانه ی وه رگرتوه،
 3 نه وایچه چۆن ده توانین له و سزایه هه لیبین، که رزگار یه کی نه و نه ده
 گوره ی وه ک نه مه پشتگویی بخهین؟ نه وه ی به کم جار به هوی مه سیحی
 خاوه ن شکوه گوترا و له لایه ن نه وانه ی بیستیان بومان پشتراست کرایه وه،
 4 خوداش به نیشانه و کاری مه زن و په رجوی جورا و جور شایه تی
 بو نه م رزگار یه دا، هه روه ها به و به هره انه ی رۆحی پرۆز که به گویره ی
 خواستی خوی دابه شی کردوون. 5 نه و جیه انه ی که دیت و باسی ده کهین،
 ملکه چی فریشته کانی نه کردووه. 6 به لام له شو نیکدا که سیک شایه تی
 داوه: [مرؤف چییه تا کو بیری لی بکه یته وه؟ کوری مرؤف چییه تا کو
 بایه خی پلیده ی؟ 7 بو ماوه یه کی کم نه وت له فریشته کانت به که متر دانا
 و تاجی شکو و ریژت خسته سه ری، 8 تو هه موو شتیکت خستوه ته
 ژیری پی نه و.] کاتیک خودا هه موو شتیکی ملکه چ کردووه، هیچ شتیکی
 نه هیشته وه ملکه چی نه کات. هه رچه نه ده ئیستا نابین هه موو شتیکی ملکه چی
 کرایت. 9 به لام عیسا ده بینین، نه وه ی بو ماوه یه کی کورت له فریشته کان
 که متر دانرا، له بهر نازاری مردن تاجی شکو و ریژی خراوه ته سه ر، تا کو
 به نیعمه تی خودا له جیاتی هه موو که سیک مردن بچیژی. 10 له خودا
 ده وه شایه وه، نه وه ی هه موو شتیکی بو نه و و به هوی نه وه وه یه، کاتیک
 ده یویست رۆله ی زور به نیته نیو شکوه ندیه که ی، ده بووا یه عیسا که
 پلشه نگی رزگار کرد نیانه، له ریگه ی نازاره وه بکاته رزگار که ریکی ته و او. 11
 عیسا که خه لک پرۆز ده کات و نه و خه لکه ی پرۆز کراون هه ردوو یکان
 سه ر به یه ک خیزان، له بهر نه م هوی هه ش عیسا شه رم ناکات به خوشک یان
 برا ناویان بیات. 12 ده فه رموی: [ناوی تو به برا کاتم راده گیه نم، له ناو
 کومه لدا ستایشت ده که م.] 13 هه روه ها: [من پشت به و ده به ستم.] دیسان:
 [نه وه تا خۆم و نه و مندالانه ی که خودا پلیداوم.] 14 بویه که منداله کان له
 گوشت و خوین به شدارن، نه ویش به هه مان شیوه به شداری له سروشتی
 مرؤفایه تییان کرد، تا کو به هوی مردنی خۆیه وه شه یان له ناو بیات که
 هیزی مردنی هه یه، 15 نه وانه ش نازاد بکات که به در یژی ژیانین له
 ترسی مردن ملکه چی کویلا یه تی بوون. 16 به راستی نه وه بو یارمه تیدانی
 فریشته نییه، به لکو بو یارمه تیدانی نه وه ی ئیراهیمه. 17 له بهر نه وه پویست

بوو له هه موو پرووئیکه وه له خوشکان و برایانی بچیت تا کو بیته سه روک کاهینکی به به زه بی و دلسوز له خزمه تکردنی خودا، ههروه ها بیته که فارهت له پیناوی گونا هه کانی خه لک. 18 له بهر نه وهی خوئی نازاری چیرتووه و تاقی کراوه ته وه، ده توانیت یارمه تیی نه وانه ش بدات که تاقی ده کرینه وه.

3 که واته نهی خوشک و برایانی پیروز، ئیوه که له بانگه وازی ناسمانی به شدارن، سهیری عیسا بکن که نیردراو و سه روکی کاهینانی دانپندانمانه. 2 نه و دلسوز بوو به رامبه ر نه و خودایه ی که ده ستیشانی کرد، ههروه ک موسا له هه موو مالی خودا دلسوز بوو. 3 عیسا بوی داترا شایانی شکویه کی زیاتر بیت له موسا، وه ک چون دروستکهری خانووئیک پرزی له خودی خانووه که زیاتره. 4 له بهر نه وهی هه موو خانووئیک که سییک دروستی کردووه، به لام نه وهی هه موو شتیکی دروستکردووه خودایه. 5 موسا وه ک خزمه تکاریکی دلسوز له هه موو مالی خودا بوو و شایه تی بو نه و فرمایشتانه ده دا که له داهاتوودا خودا ده یفه رموو. 6 به لام مه سیح وه ک کوره که له سه ر مالی خودا دلسوزه، نه و مالله ش ئینه ی، نه گهر ده سبگرین به و متمانه و هیوایه ی که شانازی پیوه ده کهن. 7 له بهر نه وه، وه ک پوچی پیروز ده فهرموی: [نه مرؤ، کاتیک گویتان له فهرمایشتی نه و ده بیت، 8 دلی خوتان ره ق مه کهن وه ک له یاخیوونه که پرویدا، له پوژانی تاقیکردنه وه له بیابان. 9 له وی باو باپیرانتان نه زمونیان کردم و تاقیان کردمه وه، هه رچه نده بو ماوه ی چل سال کرداره کانی منیان بینی. 10 له بهر نه وه له و نه وه یه تووره بووم، فهرموم: «دلایان هه ر به ره و گومرایی ده روات و پرنگای منیان نه ناسی.» 11 بویه له تووره ییدا سویندم خوارد: «نایه نه ناو حه سانه وهی من.» [12 خوشکان، برابان، ئاگاداری خوتان بن، نه وه که یه کیکنان دلکی خراب و بیباوه ری هه بیت که له خودای زیندوو هه لگه پرته وه. 13 به لکو هه موو پوژئیک یه کتری هانبدن، نه وه نده ی پی ده گوتری [نه مرؤ،] تا کو که ستان به فیلی گونا دلی ره ق نه بیت. 14 بووینه ته هاویه شی مه سیح، نه گهر هه تا کوتایی ده سبگرین به و متمانه یه ی له سه ره تاوه هه مانه. 15 وه ک چون گوتراوه: [نه مرؤ، کاتیک گویتان له فهرمایشتی نه و ده بیت، دلی خوتان ره ق مه کهن وه ک له یاخیوونه که پرویدا.] 16 جا کهن نه وانه ی بیستیان و یاخیوون؟ ئایا هه موو نه وانه نه بوون که له میسر به رابه رایه تی

موسا هاتنه دهره وه؟ 17 خودا بۆ ماوهی چل سال له کێ تووره بوو؟ ئایا له وانه نه بوو که گونا هیان کرد و له بیاباندا تهرمه کانیا ن کهوت؟ 18 خودا سویندی له کێ خوارد که ناچیتته هه سانه وه که ی؟ ئایا له وانه نه بوو که یاخیبون؟ 19 ههر بۆیه ده بینین له بهر بیباوه پریمان نه یا نتوانی بچنه شوینی هه سانه وه که ی.

4 بۆیه که به ئینی چوونه ناو شوینی هه سانه وه ی خودا ههر ماوه، ده بی بترسین نه وه ک یه کینگان نه و به ئینه ی له ده ست بچیت. 2 ههر چه نده ئیمه ش وه ک نه وان مرگینیمان دراین، به لام نه و په یامه ی نه وان بیستویانه سوودی بۆیان نه بوو، چونکه نه وانه ی نه و په یامه یان بیست له دلایه وه به باوه پر وه ریان نه گرت. 3 ئیمه ی باوه ردار ده چینه ناو هه سانه وه ی خودا، ههر وه ک خوی فهرموویه تی: [بۆیه له تووره میدا سویندم خوارد: «نایه نه ناو هه سانه وه ی من.»] ههر چه نده کاره کان له دامه زرانندی جیهانه وه ته واو بوون. 4 له شوینیکدا ده رباره ی رۆژی هه وته می هه فته فهرموویه تی: [ئیتیر خودا له رۆژی هه وته م له هه موو کاره کانی پشوی دا.] 5 دیسان له وه ده قه دا ده فهرمویت: [نایه نه ناو هه سانه وه ی من.] 6 نه وانه ی پئشتر مرگینیا ن دراین نه یا نتوانی بچنه شوینی هه سانه وه ی خودا، چونکه یاخیبون. ئیتیر شتیکی پروونه که شوینی هه سانه وه ی خودا چاوه رپی که سانی دیکه ده کات. 7 دیسان خودا رۆژیکی دیاری کرد، ناوی نه و رۆژه شی نا «ئه مرپۆ»، کاتیک له دوای ماوه یه کی زۆر له ریگه ی داودی پیغه مبه ره وه قسه ی کرد، ههر وه ک پئشتر باسمان کرد: [ئه مرپۆ، کاتیک گویتان له فهرمایشتی نه و ده بیته، دلی خۆتان ره ق مه که ن.] 8 له بهر نه وه ی نه گه ره شوع نه وانی بجه ساندبا یه وه، نه وا پاش نه وه خودا باسی رۆژیکی دیکه ی نه ده کرد. 9 که واته هه سانه وه ی رۆژی هه وته م بۆ گه لی خودا ماوه، 10 چونکه نه وه ی بچیتته ناو هه سانه وه ی خودا له کاره کانیشی پشوو ده دات، وه ک خوداش له کاره کانی پشوی دا. 11 بۆیه با تیبکۆشین تا کو بچینه ناو نه و هه سانه وه یه، بۆ نه وه ی هیچ که سیک دیسان دوای هه مان په ندی یاخیبون نه که ویت و له ناونه چیت. 12 چونکه په یامی خودا زیندووه، کاریگه ره، له هه موو شمشیریکی دوو ده م تیرتره، تیوانی ده روون و رۆح و جو مگه و مؤخی ئیسک ده بریت، نیاز و بیری دل جیا ده کاته وه. 13 به دیه پینراو نییه له بهر چاوی

خودا شاردراوه ییت، به لکو هه موو شتیک پرووت و ئاشکرایه له بهر چاوی
 خودا که هه ریه کینیک له ئیبه ده ییت حیسانی خوی بخاته به رده ستی. 14
 له بهر ئه وهی ئه و سه روکی کاهینانه پایه به رزه مان هه یه که به ئاسماندا تیپه ری،
 عیسیای کوری خودا، با ده سئبگرین به و با وه ره ی که دائمان پندا ناوه،
 15 چونکه سه روک کاهینیکان نیبه که نه توانیت هاوخه می لاوازیه کاغمان
 ییت، به لکو سه روک کاهینیکان هه یه که وه کو ئیبه له هه موو شتیک تاقی
 کراوه ته وه، به لام بی گونا ده رچوو. 16 بویه با به متمان وه له ته ختی
 نیعمه ت بچینه پیئش، بۆ ئه وهی به زه بی وه ر بگرین و نیعمه ت بدۆزینه وه
 تا کو له کاتی پیوستدا یارمه تیمان بدات.

5 هه ر سه روک کاهینیک له تیو خه لک هه لبرێردراوه، وه ک نوینه ری
 خه لک له کاروباری خودا ده ستنیشان کراوه، تا کو دیاری و قوربانیه کانی
 گونا هه پشککه ش بکات. 2 ده توانی له گه ل نه زان و چه واشه کراوان دلنه رم
 ییت، چونکه خۆشی وه ک ئه وان گرفتاری لاوازیه. 3 له بهر ئه وه پیوسته له
 پیناوی گونا هه کانی خوی قوربانی بکات، هه ر وه ک له پیناوی گونا هه کانی
 که سانی دیکه ده بکات. 4 که س ئه م ریزه بۆ خوی وه ر نا گریت، به لکو
 ده ییت خودا بانگی بکات، هه ر وه ک چۆن خودا هارونی بانگ کرد. 5 به
 هه مان شیوه، مه سیح خوی شکۆدار نه کرد تا کو بیته سه روکی کاهینان،
 به لکو خودا پیی فره موو: [تۆ کوری منی، من ئه مرۆ بوومه باوکت.] 6
 وه ک له شوینیکی دیکه ش ده فره موو: [هه تاهه تابه تۆ کاهینیت، له پله ی
 مه لکیسادیق.] (aiōn g165) 7 عیسا له ماوه ی ژیا نی له سه ر زه وی، به
 هاواری توند و فرمیسکه وه نوێژ و پارانه وه ی پشککه ش به خودا کرد،
 ئه وه ی توانای رزگار کردنی هه بوو له مردن، ئیتر له بهر له خواتر سییه که ی
 گوئی لی گیرا. 8 هه ر چه نده عیسا کوری خودا بوو، به لام به و تازارانه ی
 که چیترتی فیبری گوپرایه لی بوو و 9 له ری ئازاره کانیه وه بووه مرۆ فیکتی
 پر و ته واو، به م ریگایه بووه سه رچاوه ی رزگاری هه تاهه تابی بۆ هه موو
 ئه وان ه ی گوپرایه لی ده بن. (aiōnios g166) 10 ئیتر له لای خودا شه وه به
 سه روکی کاهینان ناو نرا، له پله ی مه لکیسادیق. 11 له م باره به وه قسه مان
 زۆره بیکه ی، به لام پروونکردنه وه ی زه حمه ته، چونکه گویتان گران بووه. 12
 هه ر چه نده ده بوابه ئیوه ئیستا مامۆستا بوونایه، پیوستتان به که سیکه دیسان

بنا ما سهره کیه کانی وشه ی خوداتان فیر بکات. واتان لی هاتووه پیوستستان به شیر بیئت نهک خورا کی به هیژ. 13 هه ره یه کییک شیره خوره بیئت نهوا له فیرکردنی راستودروستی رانه هاتووه، چونکه ساوایه. 14 به لام خورا کی به هیژ بو تهوانه یه که پنگه لشتون، تهوانه ی که به برده وای مه شقیان کردووه بو تهوی بتوانن چا که و خراپه جیا بکه نهوه.

6 بو به که وازمان له فیرکردنی سهره تایی له باره ی مه سیح هیئا، با به ره و پنگه لشتن برۆین، دیسان بناغه ریژی ناکه ین بو توبه کردن له و کارانه ی که ده بنه هوی مردن و باوه ره هیئا به خودا، 2 فیرکردن ده باره ی له تاوه له کیشان و ده ست له سهر دانان و هه ستانه وه ی مردوان و لیپرسینه وه ی هه تاهه تایی. (aiōnios g166) 3 ته گهر خودا ریگا بدات، ته مه ش ده کین. 4 ناکری تهوانه ی جاریک پروناک کراونه ته وه و تایی به هره ی ئاسمانیان کردووه و به شدار بوونه له رۆحی پیروژ، 5 هه روه ها تایی باشی وشه ی خودا و هیژه کانی جیهانی داهاتویان کردووه، (aiōn g165) 6 ته گهر هه لگه رانه وه، بو توبه کردن نوی بکرینه وه، چونکه بو خویان کوری خودا له خاچ ده ده نه وه و ریسوای ده کین. 7 له بهر ته وه ی زه وی له و بارانه ده خواته وه که چه ندین جار دیته سهری، پرووه کیکی به سوود ده دات بو تهوانه ی بویان کیل دراوه، له خوداشه وه به ره که تدار ده بیئت. 8 به لام ته گهر درک و دالی به ره هم هیئا، تهوا پووچه و نزیکه له نه فره ت، کوتاییه که شی سوواتانه. 9 خو شه ویستان، هه رچه نده تاوا قسه ده کین، دنیا بووین له باره ی ئیوه وه ره وشیکی باشره به که تاییه ته به رزگاری. 10 خودا زوردار نییه کاری ئیوه له بیر بکات، هه روه ها ته و خو شه ویستیه تان له بیر ناکات که بو خودا له خزمه تکردنی گه لی پیروزی خوی ده رتانه پری و هه تا ئیستا برده وامن. 11 ئیه ش خواز یارین هه ره یه کیگان هه مان دلگه رمی ده رنخات بو دنلیایی ته وای هیوا هه تا کوتایی، 12 بو ته وه ی ته مه ل نه بن، به لکو لاسایی تهوانه بکه نه وه که به باوه ر و ئارامگرتن میراتگری به ئینه کانن. 13 کاتیک خودا به ئینی به ئیبراهیم دا، سویندی به خوی خوارد، چونکه که سی پایه به رزتری نه بو سویندی پی بخوات، 14 فه رموی: [پیگومان به ره که تدارت ده کم و نه وه که ت زور ده کم.] 15 به م شیوه یه ئیبراهیم ئارامی گرت هه تا به ئینه که ی به ده سته ئینا. 16 خه لک سویند به گوره تر

ده خۇن، كۆتايى ھەموو دەمەقالە يەك بۆ چەسپاندن سوئىدە. 17 خودا سوئىدى خوارد، چونكە وىستى خواستى نەگۆرى خۇى بە مىراتگى بەلئىن پىشان بدات. 18 خودا ئەمەى كرد تاكو لە رىگەى دوو شتى نەگۆرەو ھە مەھالە خودا تىياندا درۆ بكات، ئىگە كە بە نامان بۆ ئەو بردووه، بە دلئەواىى زۆرەو ھەستىگىن بەو ھىوايەى كە لە پىشمانى داناو. 19 ئەم ھىوايە مان ھەيە كە ھەك لەنگەرە بۆ دەروونمان، چەسپاو و راگرە. دەچىتە ناو شوئىى ھەرەپىرۆز لە پشت پەردە كە، 20 لە وىدا عىسا پىشتەر و لەبرى ئىگە چووه ناوى، ھەتاهەتايە بوو ھەرۆكى كاھىنان، لە پلەى مەلكىسادق. (aiōn g165)

7 ئەم مەلكىسادقە پاشاى شالىم بوو، ھەرۆھا كاھىنى خوداى ھەرەبەرز بوو، كاتىك ئىبراھىم لە بەزاندنى پاشاكان گەرايەو، تووشى بوو و داواى بەرەكەتى بۆ كرد، 2 ئەو ھى ئىبراھىم دەيەكى ھەموو شىكى بۆ جيا كەدەو. يەكەم جار ناوى بە واتاى «پاشاى راستدروستى» دىت، دواتر «پاشاى شالىم» واتە «پاشاى ئاشتى». 3 بى دايك و باوك، بى رەچەلەكە، بى سەرەتاي رۆزان و كۆتايى ژيان، بەلكو ھەك كورى خودا وايە، ھەتاهەتايە ھەك كاھىن دەمىئىتەو. 4 سەرنج بەدەن چەند كەسىكى گەرە بوو، تەنانت ئىبراھىمى بابەگەرە دەيەكى دەستكەوتى داووتى. 5 بەلام ئەوانەى لە ئەو ھى لىقىن و كاھىنىتىيان ھەرگرتووه، پاسپاردەيان ھەيە كە بەگۆرەى تەورات دەيەك لە خەلك ھەربىگن، واتە لە براكانيان، ھەرچەندە لە پشتى ئىبراھىمىن. 6 ئەو ھى لە رەچەلەكى ئەوانىش نىيە، دەيەكى لە ئىبراھىم ھەرگرت و ئەو ھى بەلئىنەكانى ھەيە بەرەكەتدارى كرد. 7 پىگومان بچووكترىن لەلايەن گەرە ترىنەو بەرەكەتدار دەكرىت. 8 لىرەش خەلكى كە دەمرن دەيەك ھەردەگن، بەلام لەوئى شايەتى بۆ دەدرىت كە زىندوو. 9 ئاوا قسەيەك دەكرىت: تەنانت لىقى كە دەيەك ھەردەگرى، خوى لە رىگەى ئىبراھىمەو دەيەكى داو، 10 چونكە كاتىك مەلكىسادق تووشى ئىبراھىم بوو، ھىشتا لىقى لە پشتى باوكىدا بوو. 11 ئىستا ئەگەر بە رىگەى كاھىنىتى لىقى تەواو ھەتە دەستبەتايە، كە گەلىش لەسەر ئەمە تەوراتى ھەرگرت، ئايا پىوستە كاھىنىكى دىكە لە پلەى مەلكىسادق و نەك لە پلەى ھارون دابنرىت؟ 12 چونكە ئەگەر كاھىنىتى بگۆردرىت، ئەوا پىوستە شەرىعە تىش بگۆردرىت. 13 ئەو ھى ئەم باسەى لەسەر دەكرى، سەر بە

هۆزىكى جياوازه، كەسپش لەم هۆزە خزمەتى قوربانگاي نەكردوو. 14
 ئاشكرايە كە مەسىحى خاوەن شكۆمان سەر بە هۆزى يەهودايە، موساش
 لەبارەى كاهينىتى باسى ئەم هۆزەى نەكردوو. 15 زۆر پرووتريشه، ئەگەر
 لە شيوەى مەلكيسادق كاهينىكى ديكە دەربكە ویت، 16 كە ئەو بە پىي
 تەورات بە كاهين دانە تراوە كە لە ريگەى پەچەلە كە وەيه، بەلكو بە پىي هېزى
 ئەو ژيانەى كە لە ناوناچىت، 17 چونكە شايبەتى دەدات: [هەتاهەتايە تو
 كاهينيت، لە پەلەى مەلكيسادق]. [aiōn g165] 18 ئيتىر پاسپاردەى پيشو
 لابر درا، لە بەر ئەوەى لاواز و بى سوود بوو، 19 چونكە تەورات هېچ
 شتىكى تەواو نەكرد، بەلكو هيوايەكى چاكتەر هاتە كايەو كە بە هۆيەو لە خودا
 نزىك دە يىنەو. 20 ئەمەش بى سويند نەبوو. ئەوانەى ديكە بى سويند بوون
 بە كاهين، 21 بەلام ئەمە بە سويندەو بوو، لەوەى پىي فەرموو: [يەزدان
 سويندى خواردوو و برىارى ناگۆریت: «هەتاهەتايە تو كاهينيت.»] [aiōn
 g165] 22 بەگۆرەى ئەم سويندەش عيسا بوو دەستە بەرى پەيمانىكى باشتر.
 23 كاهينەكان زۆر بوون، چونكە مەرگ بوو كۆسپ لەوەى بەردەوام
 بن. 24 بەلام لە بەر ئەوەى عيسا هەتاهەتايە دەمىنيتەو، كاهينىتايەكى
 نەگۆرى هەيه. [aiōn g165] 25 بەو هۆيەو دەتوانى ئەوانە بە تەواوى رزگار
 بكات كە لە ريگەى ئەووە دە چنە لای خودا، ئەو هەميشە دە ژىيت
 تاكو داكو كيان لى بكات. 26 لە راستیدا ئەو جۆرە سەرۆكى كاهينانە
 هەموو پىوستىيەكانمان داين دەكات، ئەو پىرۆز و بى گەلې و بىگەردە، لە
 گوناھاران جيا كرايەو و لە ئاسمان بەرتر كرا. 27 ئەو پىوستى بەو نىيە
 وەك سەرۆكى كاهينانى ديكە رۆژانە قوربانى بكات، يەكەم بۆ گوناھەكانى
 خۆى و دواى بۆ گوناھەكانى گەلەكەى، چونكە يەك جار خۆى كرد بە
 قوربانى بۆ هەمووان. 28 تەورات كە ساتىك لە پىگەى سەرۆكى كاهينان
 دادەنيت كە لاوازيان هەيه، بەلام وشەى سويند كە دواى تەوراتە،
 كۆرە كە دادەنيت كە بۆ هەتاهەتايە كامل و تەواو كراو. [aiōn g165]

8 گرنگترين خال لەوەى گوترا ئەمەيه: ئيمە سەرۆك كاهينىكى ئاوامان
 هەيه كە لە ئاسماندا لە دەستە پراستى تەختى خوداى پايبەرز دانىشت، 2
 خزمەتكارى پىرۆزگا و چادرى پەرسنى پراستە قىنەيه، ئەوەى پەروەردگار
 دايانە نەك مرۆف. 3 لە بەر ئەوەى هەر سەرۆك كاهينىك بۆ

پیشکه شکردنی به خشین و قوربانی دانراوه، هه ر بویه پیویست بوو ئه ویش شتیکی هه بیټ که پیشکه شی بکات. 4 ئه گه ر له سه ر زه وی بووایه، نه ده بووه کاهین، چونکه که ساتیکی هه به به گویره ی ته ورات قوربانی بکات. 5 ئه وانه ی خزمه تی وینه و سیبه ری شته ئاسمانیه کان ده کن، که موساش به ته ما بوو چادری په رستن دروستبکات، ئا گادار کرایه وه: [پروانه که هه موو شتیکی له سه ر ئه و نمونه یه دروستبکه ی که له سه ر کئوه که پیشانت دراوه. 6 به لام له راستیدا ئه و خزمه ته ی که عیسا وه ریگرت له خزمه تی ئه وان زور نایابتره، به و ئاسته ی که خوی په یوه ندی رینکخه ره بو په یما تیکی باشتر، چونکه په یمانه نوییه که ی له سه ر به لینی باشتر بنیاد نراوه. 7 له به ر ئه وه ی ئه گه ر په یمانی یه که م بی که موکوری بووایه، ئیتر شوین بو دووهم داوا نه ده کرا. 8 به لام خودا که موکوری له گه له که ی دوزیه وه، بویه بییان ده فهرموی: [یه زدان ده فهرموی: ئه وه تا سه رده میک دیت، په یما تیکی نوی له گه ل بنه مالله ی ئیسرائیل و بنه مالله ی یه هو دا ده به ستم. 9 وه ک ئه و په یمانه ناییت که له گه ل باو پایراناندا به ستم ئه و روزه ی ده ستی ئه وانم گرت بو ئه وه ی له خاکی میسر ده ریا بنه ییم، چونکه له سه ر په یمانه که م نه رۆیشتن، ئیتر منیش پشتگویم خستن، ئه وه فهرماشتی یه زدانه. 10 یه زدان ده فهرمویت: ئه مه ئه و په یمانه یه که له دوای ئه و رۆزانه له گه ل بنه مالله ی ئیسرائیلدا ده یبه ستم، فیرکردنه کاتم ده خه مه ناو میشکیان و له سه ر دلیان ده نیوسم، من ده بم به خودای ئه وان و ئه وانیش ده بن به گه لی من. 11 له مه ودوا که س هاو ریکه ی خوی یان برا که ی خوی فیرناکات و بلیت، «یه زدان بناسه»، چونکه هه موویان ده مناسن، له بچووکیانه وه هه تا گه وره یان، 12 چونکه له تاوانه کانیا ن خو شده بم، چیتر گونا هه کانیا ن به بیری خو م ناهینمه وه. 13 کاتییک باسی ئه م په یمانه ده کات و ده فهرموی: «نوی»، په یمانی یه که م کون ده کات. شتیکیش که کون و پیر بوو، ئه وا له نه مان نزیکه.

9 راسته که په یمانه که ی یه که م رپوره سمی خزمه ت و پیرۆزگی زه مینییه. 2 چادری په رستن هه لدر، له ژووری یه که م چرادان و میز و نانی ته رخانکراوی تیدا بوو که پیی ده گوترا شوینی پیرۆز. 3 پشتی په رده ی دووهم، ژووریک هه بوو پیی ده گوترا شوینی هه ره پیرۆز، 4 بخوورداتیکی زیرین و سندوقی په یمانی تیدا بوو که له هه موو لایه کانی به زیر پروپوش کرا بوو.

له ناو ئه مه ش گۆزه به کی ز پین هه بوو مه نی تیدا بوو، له گه ل گۆچانه که ی هارون که گه لای سه وزی کرد بوو، ههروه ها دوو ته خته به رده که ی په یمان. 5 له سه ریشی که روه به کانی شکۆ سیبه ریان کرد بووه سه رقه پاغی که فاره ت. لیره دا به وردی ناتوانین باسی ئه مانه بکه ین. 6 کاتییک شته کان ئاوا ریک خرابوون، کاهینان هه موو کاتییک ده چوونه ژووری یه که م بو جیه جیکردنی خزمه ت. 7 به لام بو ژووری دووه م ته نها سه روکی کاهینان سالی جاریک ده چوو، ئه ویش بی خوین نه ده بوو. خوینه که ی له پیناوی خۆی و گونا هه کانی گه ل پيشکه ش ده کرد که به نه زانی کردوویانه. 8 به مه ش روچی پروژ ئاماژه ی ده کرد که هه تا چادری په رستن له سه ر زوی ییت، ریگی شوی هه ره پروژ له ئاسمان ئاشکرا ناکریت. 9 ئه وه ش هیمما بوو بو ئه م سه رده مه، که تیدا دیاری و قوربانی پيشکه ش ده کریت، ناتوانیت ئاسووده یی به ویردانی ئه وانه به خشیت که خودا ده په رستن. 10 ئه وانه ته نها رپوره سمی رواله تین که چر ده بیته وه له سه ر خواردن و خواردنه وه و شیوازه کانی شوشتن، هه تا کاتی دارشته وه ی نوی. 11 به لام کاتییک مه سیح هات وه ک سه روکی کاهینان بو شته باشه کانی داهاتوو، چوووه ناو ئه و چادره ی که گه وره تر و ته واوتره و ههروه ها ده ستر کرد نییه، واته هی به دیه پینراو نییه. 12 به خوینی بز و گویره که نه چوو، به لکو به خوینی خۆی یه ک جار چوووه ناو شوینی هه ره پروژ و کرینه وه ی هه تاهه تایی ده سته کوه ت، (aiōnios g166) 13 چونکه ئه گه ر خوینی بز و گا و خۆله میشی گویره که که به سه ر گلاوه کاند ده پرژیت، پروژ بکات بو پاککردنه وه ی جه سته، 14 ئیتر خوینی مه سیح چه ند زیاتره، ئه وه ی به روچی پروژی هه تاهه تایی بی که موکوری خۆی پيشکه شی خودا کرد، ئه وه ی ویردایمان له و کارانه پاک ده کاته وه که ده بنه هو ی مردن، تا کو خزمه تی خودای زیندوو بکه ین. (aiōnios g166) 15 له بهر ئه مه مه سیح ریکخه ری په یمانی نوییه، تا کو بانگراوان به لینی میراتی هه تاهه تایی وه ر بگرن، چونکه مردنه که به های خوینه بو ئازاد کردن له و گونا هانه ی که له په یمانی یه که مدا کردوویانه. (aiōnios g166) 16 ئه گه ر وه سیه تنامه هه بی، پپوسته مردنی وه سیه تکار بسه لمینری، 17 چونکه وه سیه تنامه کاتییک کاری پی ده کری که خاوه نه که ی مردییت، به لام ئه گه ر زیندوو ییت هیچ کاری پی

نا کریت. 18 بویه په یمانه که یه که میش بی خوین به جینه که به نرا، 19 چونکه موسا، دواى ته و هی هم موو راسپارده کانی به گویره ی ته ورات به هم موو گهل را گه یاند، خوینی گویره که ی هیئا له گهل ئاو و خویری سوور و زوفا، به سهر ته ورات و هم موو گهلدا پرژاندی. 20 فرمووی: [ته مه خوینی ته و په یمانه یه که خودا فرمانی پی کردن]. 21 ههروه ها خوینه که ی پرژانده سهر چادری په رستن و هم موو که لوپه له کانی خزمه تکردن. 22 به گویره ی ته ورات نزیکه ی هم موو شتیک به خوین پاک ده بیته وه، لیخوشبوونی گونا هیش بی خوین پرستن ناییت. 23 پاک کرده وه ی وینه ی شته ئاسمانییه کان ده بوایه ئاوا بکریت، به لام خودی شته ئاسمانییه کان به قوربانی باشر له مانه پاک ده بنه وه، 24 چونکه مه سیح نه چووو پررژنگای ده سترکد که له بهرگیراوه ی شته راسته قینه که یه، به لکو خودی ئاسمان، ئیستاش له وئی له بهر دم خودا بو ئیته ده رده که ویت. 25 ههروه ها بو ئه وه نه چووو ئاسمان که چهند جار یک خوی پیشکش بکات، وه ک سه روکی کاهینان سالی جار یک به خوینیک که هی خوی نییه ده چیتته شوینی هه ره پررژو. 26 ته گینا ده بوایه مه سیح له دامه زاندنی جیهان وه چه ندین جار ئازاری بچیرت بوایه. به لام ئیستا له کوتایی زه مان ته نها جار یک ده رکوت تا کو گونا بهر پیته وه، به وه ی خوی کرده قوربانی. (aiōn g165) 27 وه ک بو مرؤف دانراوه جار یک بریت، دواتر لیپرسینه وه یه، 28 مه سیحیش، جار یک خوی کرد به قوربانی تا کو گونا هی خه لکیکی زور لایبات. به لام هاته وه ی عیسا بو جاری دووه م بو لاردنی گونا نییه، به لکو بو رزگار کردنی ته وانه یه که به په روشه وه چاوه رپی ده کن.

10 ته ورات ته نها سیبه ری شته باشه کانی داهاتوو، نه ک وینه ی ته وای راستییه کان. له بهر ته وه به رده وام به هه مان قوربانیه کانی سال له دواى سال پیشکش ده کریتته وه، هه رگیز ناتوانی ته وانه کامل و ته واکت که بو په رستن نزیک ده بنه وه. 2 ته گینا، ئایا له پیشکش شکردن نه ده وه ستان؟ له بهر ته وه ی ته گهر خوا په رستان ته نها جار یک پاک بوونه ته وه، بویه چیر له ویردانیا ندا هه ست به گونا نا کن. 3 به لام له و قوربانیا نه دا سالانه یاده وه ری گونا ده کریتته وه، 4 چونکه مه حاله خوینی گا و بز گونا لایبات. 5 له بهر ته وه کاتیک مه سیح هاته ناو جیهان فرمووی: [به قوربانی

و پیشکش شکر و پرازی نه بوویت، به لکو جه سته یه کت بو دابین کردم. 6
به قوربانی سووتاندن و قوربانی گوناھ دئوخوش نه بووی. 7 ئینجا گوتم:
«ئه وه تا هاتم، ههروهک له توماره که دا له سهرم نووسراوه، تاکو خواستی تو
به جیببیم، ئه ی خودا.» [8 له سهره وه فهرمووی: [تو قوربانی و پیشکش شکر و
قوربانی سووتاندن و قوربانی گوناھت نه ویست و یی دئوخوش نه بووی،]
ئه وه ی به گویره ی ته ورات ده کریت، 9 ئینجا مه سیح فهرمووی: [ئه وه تا
هاتم تاکو خواستی تو به جیببیم.] یه که م لاده بات، تاکو دووم دابئی.
10 به م خواسته ی خودا به یه ک جار به هوی پیشکش شکر دنی جه سته ی
عیسای مه سیحه وه پیروز بوین. 11 هه ر کاهینیک هه موو پرؤژیک
پراده وه سئیت و خزمهت ده کات به رده وام هه مان قوربانی ده کاته وه، که
هه رگیز ناتوانیت گوناھ لابیات. 12 به لام کاتیک مه سیحی کاهین له جیاتی
گوناھ یه ک قوربانی بو هه موو کاتیک پیشکش کرد، له ده سته راستی
خودا وه دانیش، 13 له و کاته وه چاوه روانه، تاکو خودا هه موو دوزمنانی
بکاته ته خته یی، 14 چونکه ئه و به یه ک قوربانی بو هه میشه ئه وانه ی ته و او
کرد که ئه و پیروزیان ده کات. 15 رۆحی پیروزیش شایه تیان بو ده دات،
چونکه دوای ئه وه ی فهرمووی: 16 [یه زدان ده فهرمووی، ئه مه ئه و په پمانه یه
که له دوای ئه و پرؤژانه له گه لیان ده یه ستم، «فیرکردنه کانم ده خه مه ناو دلیان و
له ناو میشکیان ده ینووسم.»] 17 پاشان ده فهرمویت: [له مه ودوا گوناھ و
تاوانه کانیان به بیر ی خۆم ناهینمه وه.] 18 له کوی لیخوشبونی ئه م گوناھانه
هه بیست، ئیتر پیویست ناکات قوربانی بو گوناھ بکریت. 19 بویه ئه ی
خوشک و براییانی باوه ردار، له بهر ئه وه ی متمانه مان هه یه بو چوونه ناو
شوئی هه ره پیروز به هوی خوئی عیساوه، 20 به و ریگا زیندوو و تازه یه ی
که به هوی به خشینی جه سته ی خوی به ناو په رده دا بوی کردینه وه، 21
له بهر ئه وه ی کاهینیک به رزمان هه یه سه ره رشتی مالی خودا ده کات،
22 ههروه ها له بهر ئه وه ی خوئی مه سیح به سه ر دلاندا پرژیترا تاکو له
ویردانی خراپ پاکان بکاته وه، جه سته شمان به ئاویکی پاک شوشتراوه، با
به دلکی راست و به متمانه ی ته و او ی باوه ر بچینه به رده م خودا. 23 با
بی پارایی ده سبگرین به دانپندانانی هیوامان، چونکه ئه وه ی به لینی پیمان
داوه جی متمانه یه. 24 ههروه ها با ئاگاداری یه کتری بین بو هاندان له سه ر

خۆشه‌ویستی و کاری چاک. 25 با واز له کۆبوونه‌وه‌کامنان نه‌هینین، وه‌ک هه‌ندیک له‌سه‌ری راهاتوون، به‌لکو یه‌کتری هانبدین، به‌تایبه‌تی که ده‌بینن پرۆژی هاتمه‌وه‌ی مه‌سیح نزیك ده‌بێته‌وه. 26 ته‌گه‌ر له‌دوای ته‌وه‌ی که راستیمان ناسی، به‌رده‌وام بین له‌وه‌ی به‌ته‌نقه‌ست گونا‌ه‌بکه‌ین، ته‌وا هیچ قوربانیه‌ک نییه‌ بۆ ته‌وه‌ی گونا‌ه‌کامنان پاک بکاته‌وه، 27 به‌لکو ته‌نها چاوه‌ڕێکردنی حوکمدانی ترسناک و ئاگری بلێسه‌دار که خه‌ریکه‌ دوژمنه‌کانی خودا ده‌خوات. 28 ته‌وه‌ی سه‌رپێچی ته‌وراتی موسای ده‌کرد، بێ به‌زه‌بیانه به‌شایه‌تی دوویان سێ شایه‌ت حوکی مردنی به‌سه‌ردا ده‌درا. 29 به‌رای ئیوه‌ شایانی سزای چه‌ند خراپ‌تره‌ ته‌وه‌ی سووکایه‌تی به‌کوری خودا کردووه و خوێنی په‌یمان به‌پس داده‌نێت که پیرۆزی کردووه، سووکایه‌تیش به‌رۆحی پیرۆز ده‌کات که نیعمه‌تی ئی وه‌رگرتووه؟ 30 له‌به‌ر ته‌وه‌ی ته‌و خودایه‌ ده‌ناسین که ته‌مه‌ی فه‌رمووه: [تۆ له‌سه‌ندنه‌وه‌ هی منه، منم سزا ده‌ده‌م.] هه‌روه‌ها: [یه‌زدان حوکم به‌سه‌ر گه‌لی خۆیدا ده‌دات.] 31 که‌وتنه‌ ناو ده‌ستی خودای زیندوو ترسناک. 32 پرۆژانی رابردووتان به‌ یاد بێته‌وه‌ که‌ پروناک کرانه‌وه‌ و به‌رگه‌ی مله‌لانییه‌کی سه‌ختی پر له‌ تازارتان گرت. 33 هه‌ندیک جار تووشی جینۆ و چه‌وسانه‌وه‌ی ئاشکرا هاتوون، هه‌ندیک جار به‌شداری ناخۆشی ته‌وانه‌تان کردووه که به‌هه‌مان شیوه‌ی ئیوه‌ هه‌لسوکه‌وتیان له‌گه‌ڵ کراوه. 34 هاوسۆزی به‌ندکراواتان کرد، کاتیک سامانتان تالان کرا به‌خۆشیه‌وه‌ قبوڵتان کرد، چونکه‌ ده‌زان له‌ ئاسماندا سامانی باشترتان هه‌یه و ده‌مینیته‌وه. 35 که‌واته‌ متمانه‌تان فریخه‌ده‌ن که پاداشتی گه‌وره‌ی هه‌یه، 36 چونکه‌ پپووستیتان به‌دانه‌خۆدا گرتن هه‌یه، تاکو له‌دوای ته‌وه‌ی به‌خواستی خوداتان کرد، به‌ئینه‌که‌ به‌ده‌ستبێنن، 37 چونکه‌ دوای ماوه‌یه‌کی زۆر کورت، [ته‌وه‌ی دیت، بێگومان دیت و دوانا که‌وێت. 38 ته‌وه‌ی راستدروسته و هی خۆمه‌ به‌باوه‌ر ده‌ژبێت، هه‌روه‌ها ته‌گه‌ر هه‌لگه‌راهه‌وه، ته‌وه‌ جێ ره‌زامه‌ندی من نایێت.] 39 جا ئیبه‌ سه‌ر به‌وانه‌ نین که هه‌لده‌گه‌رینه‌وه‌ و له‌ناوده‌چن، به‌لکو سه‌ر به‌ته‌وانه‌ین که باوه‌ریان هه‌یه و پرزگار ده‌کړن.

11 باوه‌ر دنیاییه‌ به‌وه‌ی هیوامان پێیه‌تی، بێگومانیه‌ له‌وه‌ی نایبینن، 2 چونکه‌ به‌م باوه‌ره‌ پێشبنان په‌سه‌ند کراون. 3 به‌باوه‌ر تیده‌گه‌ین که

گەردوون بە فەرمايشتی خودا بەدیهینراوه، تەنانەت ئەوەی دەبیین لەو
 شتانەى کە بێراوه نەهاتوو تە کایەو. (aiōn g165) 4 بە باوەر ھابیل
 قوربانیهکی باشتري لەوەی قاین پيشکەشی خودا کرد. بە باوەر شایهتی بۆ
 درا کە راستودروسته کاتیک خودا شایهتی بۆ قوربانیه کەى دا. ھەرچەندە
 ھابیل مرد بەلام ھېشتا بە باوەر قسه دەکات. 5 بە باوەر ھەتوخ بەرزکرایه
 لای خودا تاکو مردن نەبێت، ئیتر لەسەر زەوی نەما، چونکە خودا بردی
 بۆ لای خۆی. پيش بردنیشی شایهتی وەرگرت کە خودای پازى کردوو. 6
 بەبێ باوەر مەحالە رەزامەندی خودا بەدەستبێت، چونکە ئەوەی
 لەو نزیک بێتو، دەبێ باوەری بە بوونی ئەو ھەبێت و پاداشتی ئەوانەش
 دەداتو کە بە پەرۆشەو ڕوویان لەو دەکەن. 7 بە باوەر نوح کاتیک
 لەلایەن خوداو سەبارەت بەوەی کە ھېشتا نەبێراو ئاگادار کرایه،
 ئاگادار کردنەو کەى خستە دلێهەو و کەشتیەکی بنیاد نا بۆ ڕزگارکردنی
 خاوخیزانە کەى. بەم شێو، بە باوەر جیانی حوکم دا و بو بە میراتگری
 ئەو راستودروستیەى کە بەگۆرەى باوەر بوو. 8 بە باوەر کاتیک ئیبراھیم
 بانگرا بچیتە ئەو شوینەى خەریک بوو بە میرات وەر بگریت، گۆرپایەل
 بوو و ڕۆیشت، ھەرچەندە نەیدەزانی بۆ کۆى دەچیت. 9 بە باوەر وەک
 پێگانە لە خاکی بەلینپیدراودا نامۆ بوو، لە چادردا ژیا، وەک ئیسحاق
 و یاقوب کە ئەوانیش میراتگری ھەمان بەلین بوون، 10 چونکە ئیبراھیم
 چاوەرپێ ئەو شارەى دەکرد کە بناغەى کە چەسپاوى ھەیه، ئەوەى خودا
 ئەندازیار و دروستکەرە کەبەتی. 11 بە باوەر سارا توانای سکوزای پندرا،
 ھەرچەندە نەزۆک بوو و تەمەنی سکوزاشی بەسەرچوو بوو، چونکە دلنیا بوو
 ئەوەى بەلینى داو دەلسۆزە. 12 بۆیە لە پیاویک کە ھەر وەک مردوو
 وابوو، نەوہەک دروست بوو کە وەک ئەستێرەى ئاسمان و لمی سەر
 کەناری دەریا لە ژمارە نەدەھات. 13 ھەموو ئەوانە لە باوەردا مردن و
 بەلینەکانیان وەر نەگرت، بەلکو لە دوورەو ھەبێیان و پيشوازیان لیکرد،
 دانیان پندا نا کە ئەوان لەسەر زەویدا نامۆ و پێگانەن. 14 ئەوانەى ئەو
 شتانە دەلین، دەریدەخەن کە داوای نیشتمان دەکەن. 15 ئەگەر ئەوان
 بیریان لەو نیشتمانە بکرایهوە کە بەجیان ھېشتبوو، ئەوا ھەلى گەرانیان
 بۆی دەبوو. 16 بەلام ئیستا ئارەزووی نیشتمانیکی باشتەر دەکەن، کە

ئاسمانییه که یه. بویه خودا شهرمی پئیان نییه به خودای ئەوان ناو بردریت،
 چونکه شاریکی بۆ ئاماده کردن. 17 به باوهر ئیبراهیم ئیسحاق کوری وهک
 قوربانی پیشکش کرد، کاتیک خودا ئیبراهیمی تاقی کرده وه. ئەوهی
 به به لێن له خودا وهریگرت ئاماده بوو کوره تاقانه که ی بکاته قوربانی،
 18 هه چهنده خودا سه بارهت به و فهرمووبوی: [له ریگهی ئیسحاق وه
 نه وهی تو ناوده بردریت.] 19 ئیبراهیم دنیابوو له وهی که خودا ده توانیت
 ئیسحاق له دوای مردنی زیندوو بکاته وه. به واتایه کی دیکه، خودا ئەوهی به
 شیوه کی نمونه یی له تیو مردوان هه ستانده وه. 20 به باوهر ئیسحاق داوای
 به ره که تی خودای بۆ داهاتووی یاقوب و عیسو کرد. 21 به باوهر یاقوب له
 سه ره مه رگیدا داوای به ره که تی بۆ هه ره که له کوره کانی یوسف کرد و
 خوی به سه ره ده سکی گۆچانه کهیدا دا و ستایشی خودای کرد. 22 به باوهر
 یوسف له سه ره مه رگیدا باسی چوونه ده ره وهی نه وهی ئیسرائیلی له میسر
 کرد و له باره ی گواسته وهی روفاته که ی وه سیه تی بۆ کردن. 23 به باوهر
 کاتیک موسا له دایک بوو، سی مانگ دایک و باوکی شارد پیا نه وه، چونکه
 بینیان منداله که جوانه، له فهرمانی پاشا نه ترسان. 24 به باوهر کاتیک
 موسا گه وره بوو، نه یولست به کچه زای فیرعه ون بناسریت. 25 به لایه وه
 باشتر بوو له گه ل گه لی خودا سوو کایه تی پی بکریت، له وهی له زه تیکی
 کاتی له گونا هدا هه ییت. 26 موسا ئەو ریسواییه ی له پیناوی مه سیحدا
 چیرتی به ساماتیکی گه وره تری دانا له گه نجینه ی میسر، چونکه چاوی
 له وه بوو که خودا پاداشتی بداته وه. 27 به باوهر میسری به جیپشت و له
 تووره یی پاشا نه ترسا. دانی به خویدا گرت وهک ئەوه بیخی که نه پینراوه.
 28 به باوهر په سخه ی کرد و خوینه که ی پرژاند، نه وهک له ناو به ری تۆ به ره
 ده ستیان لی بدات. 29 به باوهر به ده ریای سووردا په رینه وه وهک به
 وشکانیدا پرۆن، به لام کاتیک میسریه کان ویستیان په رنه وه نوقوم بوون.
 30 به باوهر شووراکانی ئه ریحا رووخان، دوای ئەوهی هه وت پرۆز به
 ده وریدا سوورانه وه. 31 به باوهر راحابی له شفرۆش له گه ل یاخیبووان
 له ناونه چوو، چونکه پیشواییه کی ئاشتیانه ی له سیخوره کان کرد. 32 چی
 دیکه ش بلیم؟ کاتم نییه باسی گدعون و باراک و شه مشون و یه فتاح و
 داود و ساموئیل و پیغه مهران بکه م، 33 که به باوهر پاشایه تییه کانیا ن

به زاندا، دادپه روه ربيان هينايه كايه وه، به لئنه كانيان بو هاته دي، ده مي شيريان داخست، 34 هيزي تاگريان كوژانده وه، له تيخي شمشير دهر باز بوون، له لاوازي دا به هيز بوون، له شهردا توند بوون، له شكري بيگانه يان گه پرانده وه. 35 هه نديك زن مردووه كانيان به هه ستانه وه وه رگرته وه. به لام خه لكي ديكه شه شكه نجه دران و رزگار بيان نه ويست، تاكو هه ستانه وه يه كي باشتريان ده سبكه ويټ. 36 هه نديكي ديكه پروو به پرووي سووكايه تي و قايچي و كوت وزيندان بوونه وه. 37 به ردياران کران، به مشار له ت له ت کران، به شمشير كوژران. هه نديكيش به پيستي مهر و بز خويان دا پوشي، تووشي نه بووني و چه وسانه وه و زه ليلي بوون. 38 جيهان شاياني نه مان نه بوو. دهر به ده ري بيابان و شاخ و شه شكه وت و كون و كه له به ري زه وي بوون. 39 هه موو نه مانه ش به هوي باوه ريانه وه شايه تيبان بو درا، به لام به لئني خودايان ده ست نه كه وت، 40 چونكه خودا پيشتر شتيكي باشتري بومان ييني، تاكو بي ئيه ته واو نه بن.

12 كه واته له بهر ته وه ي ئيه به هه وريكي شايه تيده ري تاوا گه وره ده وره دراوين، با هه موو بارگرا نيه ك و نه و گونا هانه ي كه به ئاساني ليمان ده ئاليت له خوماني دوور بخه ينه وه و به دان به خودا گرتنه وه له و پيشپر كنيه رابكه ين كه له پيشمان دانراوه. 2 با سه رنجمان بخه ينه سه ر عيسا، پيشره و و ته واو كاري باوه رمان، ته وه ي له پيناوي نه و خو شيبه ي له پيشي دانرابوو، به رگه ي خاچي گرت و شه رمه زاري به سووك وه رگرت، جا له ده سته پراستي ته ختي خودا دانيشت. 3 با بير بكه نه وه له وه ي كه داني به خوي دا گرت به رامبه ر نه و درايه تيبه ي كه گونا هباران له گه ليان كرد، تاكو شه كه ت نه بن و و ره به رنه دن. 4 له خه با تي ئيوه له دري گونا هه تا ئاستي خو ين رشتن به رگريتان نه كردو وه. 5 تا يا ئيوه به ته واوي نه و په يامه ي هاندانتان له بير چوه وه كه وه ك روله له گه لتان ده دو يت؟ په يامه كه ده لئيت: [روله كه م، به سووكي ته ماشاي ته ميكردي يه زدان مه كه، هه روه ها كا تيك سه رزه نشتت ده كات و ره به رمه ده، 6 چونكه ته وه ي يه زدان خو شيبوي ته ميبي ده كات، هه روه ها هه ر يه كي ك وه ك روله ي خوي وه ريگريت، به گوچان ليي ده دات.] 7 كه واته به رگه ي ته ميكردن بگرن، خوداش وه ك روله ي خوي له گه لتان ده جو لئيه وه. چ روله يه ك هه يه باوكي ته ميبي نه كات؟ 8 نه گه ر بيتو

خودا ته ميٿان نه کات وهک هه مو منداله کاني دیکه ی، نه مه نه وه ده گه یه نی
 میوه زوئن و مندالی نه ونین. 9 سهه رای نه مه، باوکی مرؤفانه مان هه یه که
 ته می پی کردوین و پریزی نه ومان گرتووه. نه ی چه ند زیاتر ملکه چی باوکی
 پړوحیمان بین، بۆ نه وه ی ژبانی هه تاهه تایی به ده سه پهنین؟ 10 باو کائمان بۆ
 ماوه یه ک نه و نه ده ی به باشیان زانیوه ته می بیان کردوین، به لام خودا بۆ
 سوودی نیه یه ته میمان ده کات، تا کو به شداری پیروزیه که ی بکه ین. 11
 هه مو ته می کد تیک له کاتی خویدا وا ده رده که ویت که نازاره خشه و
 خوش نیه، به لام دواتر به روبوومی ئاشتیانه ی راستودروستی ده گریت بۆ
 نه وانه ی پی پراهنراون. 12 که واته ده سه لاوازبووه کان و نه ژتو له رزؤ که کان
 به هیز بکه ن، 13 [رپزه وی به ریپت خوش بکه،] تا کو شهل پی له جی
 نه چی ت، به لکو چاک بیته وه. 14 کوشش بکه ن تا وه کو له گه ل هه مو
 که سیک به ئاشتی بژین، هه روه ها پیروز بن. بی پیروزی که س مه سیحی
 خاوه ن شکو نایینیت. 15 ئا گاداری نه وه بن، که س خوی له نیعمه تی
 خودا بیبه ش نه کات، نه وه ک ره گی تالی له ناواتاندا گه شه بکات و په شیوی
 دروستبکات، به هوی نه مه شه وه زور که س گلاو بییت. 16 ئا گادار بن
 نه وه ک یه کیک داوینپیس بی ت یان وه ک عیسو به ره لا بی ت، نه وه ی
 مافی توبه رایه تی خوی به ژه می ک خواردن فرؤشت. 17 دواتر وه ک
 ئا گادارن، ویستی نه م به ره که ته به میرات وه ربگریت، به لام ره تکرایه وه.
 هه رچه نه ده به فرمیسه که وه ش داوای به ره که ته که ی کرد، به لام ده رفه تی
 توبه کردنی بۆ نه ما بووه وه. 18 میوه نه هاتوونه ته لای شاخیک ده ستی لی
 بدریت، لای ئاگریکی به تین، لای تاریکی، لای تم، لای گه رده لولول،
 19 لای ده نگي که ره نا، لای ده نگي قسه کرد تیک وا له گوینگران بکات
 پیارینه وه ئیتر نه م قسانه یان بۆ نه کریت، 20 له بهر نه وه ی نه یاتوانی به رگی
 فه رمانه کانی خودا بگرن: [ته نانه ت نه گه ر ئازه لیش ده ستی بهر نه و کیوه
 بکه وی، ده بی به ر دباران بگریت.] 21 دیمه نه که نه وه نه ده ترسناک بوو، موسا
 گو تی: [من له ترسان ده له رزم.] 22 به لکو میوه هاتوونه ته کینوی سییون، بۆ
 شاری خودای زیندوو، تورشه لی ئاسمانی، بۆ ئاهه نگیک که فریشته یه کی
 بی شو ماری کۆ کردووه ته وه، 23 بۆ کلئسای توبه ره تومارکراوه کان له ئاسماندا،
 بۆ لای خودا که دادوهری هه مو وانه، بۆ لای پړوحی راستودروستان که

تەواوكراون، 24 بۇلاي عيسا، كە رېكخەرى پەيمانى نوپپە، بۇ خوئىنچى
 پرژىتراو كە لە خوئىنچى ھاييل باشتر دە دوپت. 25 ئاگادار بن قسە كەرە كە
 پەت مەكە نەو، چونكە ئەگەر ئەوانەى قسە كەرى سەر زەوييان پەتكر دەو
 دەرباز نەبوون، ئايا ئىمە چۇن دەرباز دەبين ئەگەر لە قسە كەرى ئاسمان
 ھەلگە پرىنەو؟ 26 ئەوسا دەنگى خودا زەوى ھەژاند، بەلام ئىستا بەئىنى
 داوہ و دەفەرموئى: [جاريكى ديكە نەك تەنھا زەوى دەھەژىنم، بەلكو
 ئاسمانىش. 27 وشەى «جاريكى ديكە» ئامازەيە بۇ سېرپنەوہى ئەو شتەنى
 كە دەھەژىن، واتە شتە دروستكراوہكان، تاكو ئەو شتەنى كە ناھەژىن
 بېننەوہ. 28 لەبەر ئەوہ با سوپاسگوزار بين، چونكە شانشىنچىك وەر دەگرىن
 كە ناھەژىت، بەھۆيەوہ بە شىوازىكى پەسەند بە ترس و پرىزەوہ خودا
 پېرستىن، 29 چونكە [خودامان ئاگرىكى بى ئامانە.]

13 بەردەوام بن لەسەر خۆشەويستىتان بۇ يەكتر وەك خوشك و برا. 2
 ميواندارى نامۇكان لەياد مەكەن، چونكە بەمە كەساتىك بى ئەوہى بزىن
 ميواندارى فرىشتەكانيان كرووہ. 3 يادى بەندكراوان بگەنەوہ ھەر وەك
 ئەوہى لەگەليان بەند كرابن، ھەر وەھا زۇرلىكراوانىش وەك ئەوہى خۇتان
 لەگەل ئەواندا زۇرلىكراو بن. 4 با لەلاى ھەمووان ھاوسەرايەتى رىزى
 ھەيىت، نوئىن ھاوسەرايەتىش پاك يىت، چونكە خودا بەرەلا و داوئىنپىس
 تاوانبار دەكات. 5 با ژياتتان بى خۆشويستىن پاره يىت و پازى بن بەوہى
 ھەتەنە، چونكە خودا فەرموويەتى: [ھەرگىز پىشتگويىت ناخەم، ھەرگىز
 وازت لى ناھىنم.] 6 كەواتە بە متمانەوہ دەليين: [يەزدان يارمە تىدەرى
 منە، ناترسم. مرؤف دەتوانىت چىم لى بكات؟] 7 رابەرەكتان لەياد يىت،
 ئەوانەى باسى وشەى خوداتان بۇ دەكەن، تەماشاي سەربوردەيان بگەن و
 لاسايى باوہريان بگەنەوہ. 8 عيساي مەسيح وەك خۆيەتى، دوئىن و ئەمرؤ
 و ھەتاھەتابە. (aiōn g165) 9 مەھيلن فيركردنى جۇراوجۇر و نامۇ بەرپوہەتان
 ببات، چونكە باشە دل بە نىعمەت بەھىز بكرىت، نەك بە ياساكانى خۇراك
 كە سوودى نەبوو بۇ ئەوانەى يى دەژىن. 10 ئىمە قوربانگايەكان ھەبە
 كە ئەوانەى خزمەتى چادرى پەرستىن دەكەن بۇيان نىيە لى بچۇن. 11
 سەرؤكى كاهىنان خوئىن ئازەلان وەك قوربانى گوناه دەھيئەتە ناو شوئىن
 ھەرەپىرؤز، بەلام كەلا كەكانيان لە دەرەوہى توردوگا دەسووتىنر بن. 12

له بهر ئه وه عيساش له دهره وهی دهرگای شار ئازاری چيژت، تاكو به خوینی خوئی گهل پرور بکات. 13 كهواته با بچينه دهره وهی ئوردوگا بو لای عيسا، ريسوايه كهی هه لېگرن. 14 له بهر ئه وهی ليره دا هيج شار ئيكان بو نامينته وه، به لام داواي ئه و شاره ده كهين كه له داهاتوودا ديت. 15 له بهر ئه وه، با بهرده وام له ريگه ی مه سيحه وه به ليوه كانمان ستايشي خودا بکهين، كه قوربانبي ئيمه يه بو خودا. 16 ههروه ها چا كه كاری و يارمه تيدانی خه لك پشتگوي مه خه ن، چونكه ئه و جوړه قوربانينه خودا دلشاد ده كات. 17 گو پرايه لي رابه ره كاتمان بن و ملكه چيان بن، چونكه ئيشگان بو ده گرن، وه ك بلي حيسايان پيشكه شي خودا ده كه ن، تاكو به شادييه وه ئه مه بکه ن نه ك به بيژاری، چونكه ئه مه زياني بوتان ده بيت. 18 نويزمان بو بکه ن، چونكه دلنيان ويزداتيكي باشمان هه يه، هه ز ده كهين له هه موو شتيكدا هه لسوكه وتمان چاك بيت. 19 زياتر ليتان ده پاريمه وه ئه مه بکه ن، تاكو به خيړاي بگه ريمه وه لاتان. 20 با خوداي ناشتي كه به خوینی په يمانی هه تاهه تاي عيسای خاوه ن شكۆمانی له تيو مردووان هه ستانده وه، شوانه پايه به رزه كهی مه ره كان، (aiōnios g166) 21 به هه موو شتيكي باش ئاماده تان بکات تاكو به خواستی ئه و هه لسوكه وت بکه ن، له ئيمه شدا به يي ره زامه ندي خوئی كار بکات به هوئی عيسای مه سيحه وه كه هه تاهه تايه شكۆمه ندي بو ئه وه. ئامين. (aiōn g165) 22 خوشكان، برايان، ليتان ده پاريمه وه، به سنگفراوانييه وه ئه م وته ی هاندانه وه بگرن، چونكه ته نها نامه يه كي كورتم بو نووسيون. 23 بزائن تيموساوسي برامان ئازاد كراوه. ئه گه ر زوو هات، به يه كه وه ديده نيتان ده كهين. 24 سلاوله هه موو رابه ران و ته واوی باوه رداران بکه ن. باوه ردارانی ئيتاليا سلاوتان ليده كه ن. 25 با نيعمه تي خودا له گه ل هه موتان بيت.

ياقوب

1 له ياقوبى بهندهى خودا و عيساى مهسيحى خاوهن شكۆوه، بۆ دوازده هۆزه كه كه له تيو نه ته وه كاندا په رشوبلا و بوونه ته وه: سلاو. **2** خوشكان و برايانم، به و په پرى خوشيى دابنن، كاتيك ده كه ونه تيو جوړه ها تاقير كرده وه و ناخوشبويه، **3** چونكه ده زان تاقير كرده وهى باوه پرتان دانبه خۇدا گرتن دروسته كات. **4** با دانبه خۇدا گرتن كارى خوى ته واو بكات، بۆ ئه وهى ته واو و پنگه يشتو و بن و كه موكور پتان له هيچ شتيكدا نه ييت. **5** ئه گهر يه كيگان له دانايي كه موكورى هه يه، با داوا له خودا بكات، كه به دلفراوانى به هه مووان ده به خشيت و گله ييش ناكات، پيشى ده به خشر يت. **6** به لام با به باوه پروه داوا بكات و گومان نه كات، چونكه ئه وهى گومان ده كات وهك شه پولى ده ر يا وايه، با ده يه ييت و ده ييات. **7** ئه و مرؤفه با بيرنه كاته وه كه شتيك له مهسيحى بالا ده سته وه وهر ده گريت، **8** چونكه مرؤفى پارا، له هيچ يهك له ريگاكاني چه سپاو نيهه. **9** با برى پايه نرم شانازى به به رزيه كه يه وه بكات، **10** ده وله مه نديش به زميه كه ي، چونكه وهك گوئى گروگيا له ناوده چيت. **11** له بهر ئه وهى رور به گه رميه سوو تپنه ره كه ي هه لد يت، گروگيا وشك ده ييت و گوله كه ي هه لده وه ر يت و ديمه نى جوانى نامين يت. به هه مان شيوه، ده وله مه نديش كاتيك سه رقاله به كاره كانيه وه له ناوده چيت. **12** خوزگه ده خواز ر يت به وهى به رگه ي تاقير كرده وه ده گريت، چونكه كه سه لميتر تاجى ژيان وهر ده گريت، ئه وهى خودا به ليني داوه بيدات به وانه ي خوشيان ده و يت. **13** كاتيك كه سيك تاقى ده كر يته وه، با نه ل يت: «له لايه ن خودا وه تاقى ده كر يته وه»، چونكه خودا له كارى خراپه دا تاقى ناك ر يته وه، ئه ويش كه س به و شيويه تاقى ناكاته وه. **14** به لام هه ر كه سيك به و ئاره زوه خراپه ي كه هه يه تى تاقى ده كر يته وه، ئه گه ر پي پرا كيشرا و هه نله له تا. **15** كه ئاره زوى خراپ سى بكات گونا هى لى ده ييت، گونا هيش كه گه شه ي كرد مردن به ره م دين يت. **16** خوشك و برايانى خوشه ويستم، هه ل ه خه له تين. **17** هه موو به خشيتيكي چاك و به هره يه كى ته واو له لايه ن سه ره وه يه، له لاي باوكى پروونا كيه كه وه دپته خواره وه، ئه وهى ناگور يت و سببه رى خولا نه وهى نيهه. **18** خواستى له سه ر بوو كه به وشه ي راستى له دايك بين، تاكو بينه

تۆبهره‌ی به‌دیه‌پنراوانی. 19 خوشک و برا خوشه‌ویسته‌کاتم، ئەمه‌تان بیر نه‌چیت: با ههر مروفتیک له‌گوینگرتندا خیرا بیټ، له‌قسه‌کردندا له‌سه‌رخۆ بیټ، له‌تووره‌بووندا خاوی بیټ، 20 چونکه‌تووره‌یی مروفت پراستودروستی خودا ناهینتته‌کایه‌وه. 21 که‌واته‌هه‌موو گلاوی و که‌شه‌کردتیکی به‌دکاری دابکه‌نن، ئەو وشه‌یه‌ی که‌له‌ئیه‌دا چازاوه‌به‌دلنه‌رمیبه‌وه‌هر بیگرن، ئەوه‌ی ده‌توانیټ گیانتان پرزگار بکات. 22 ته‌نهما گوینگری وشه‌ی خودا مه‌بن، به‌لکو‌کاری پئی بکه‌ن، ئەگینا خۆتان هه‌لده‌خه‌له‌تینن، 23 چونکه‌ته‌گه‌ریه‌کیکی گوینگری وشه‌ی خودا بیټ و کاری پئی نه‌کات، وه‌ک یه‌کیکی وایه‌له‌ئاوینه‌دا سه‌یری روخساری خۆی بکات، 24 ئینجا دوا‌ی ئەوه‌ی سه‌یری خۆی ده‌کات و ده‌پوات، یه‌کسه‌ره‌بیری ده‌چیت چۆن بووه. 25 به‌لام هه‌رکه‌سیک به‌وردی سه‌رنجی ئەو شه‌ریعه‌ته‌تواوه‌بدات که‌تازادی ده‌به‌خشیت، هه‌روه‌ها به‌رده‌وام کاری پئی بکات و ئەوه‌ی ده‌بیستیت له‌یادی نه‌کات به‌لکو‌کاری پئی بکات، ئەوا ئەمه‌له‌کرداریدا به‌ره‌که‌تداره. 26 ئەوه‌ی خۆی به‌دیندار دابنیت و زمانی خۆی نه‌پاریزیت، ئەوا خۆی هه‌لده‌خه‌له‌تینت و دینداریه‌که‌ی پووچه. 27 ئایینی پاک و بیگه‌رد له‌لای خودای باوک ئەمه‌یه: به‌سه‌رکردنه‌وه‌ی هه‌تیوان و بیوه‌ژنان له‌ته‌نگانه‌یاند، هه‌روه‌ها خۆی له‌گلاوی جیهان پیاریزیت.

2 ئە‌ی خوشکان و برایانم، ئیمه‌ی باوه‌رداران به‌عیسای مه‌سیحی خاوه‌ن شکۆمان، نایټ جیا‌کاری له‌تیوان خه‌لکی بکه‌ن. 2 ته‌گه‌ر پیاویټک هاته‌ناو کۆره‌که‌تان، ئەنگوستیله‌ی زپری له‌په‌نجه‌بوو و به‌رگی نایاب بوو، هه‌روه‌ها هه‌ژاریکیش به‌به‌رگی پیس، 3 ته‌ماشای به‌رگه‌نایابه‌که‌تان کرد و گوستان: «لیره‌دانیشه‌باشه»، به‌هه‌ژاره‌کش بلین: «له‌وی رابوه‌سته» یان «له‌به‌رپیم دانیشه»، 4 ئایا له‌تیوان خۆتاندا جیا‌کاری ناکه‌ن و به‌بیری خراب حوکم به‌سه‌ریه‌کدا ناده‌ن؟ 5 خوشک و برا خوشه‌ویسته‌کاتم، گوئی بگرن: ئایا خودا هه‌ژارانی ئەم جیهانه‌ی هه‌لنه‌بژاردوووه‌تاکوله‌باوه‌ر ده‌وله‌مه‌ند بن و میراتگری شانشین بن، که‌به‌لینی داوه‌بیدات به‌وانه‌ی خۆشیان ده‌ویت؟ 6 به‌لام ئیه‌ سووکایه‌تیتان به‌هه‌ژاره‌که‌کرد. ئایا ده‌وله‌مه‌نده‌کان نین خۆیان به‌سه‌رتاندا ده‌سه‌پینن و راپیچی دادگا کانتان ده‌که‌ن؟ 7 ئایا ئەوان نین کفر به‌وناوه‌چا که‌ده‌که‌ن که‌پئی بانگ‌کراون؟ 8 ته‌گه‌ر به‌پراستی شه‌ریعه‌تی

شاهانه تان هیناوه ته دی که به گویزه نووسراوه پیروژه که ده ئی: [نزیکه که ت وهک خۆت خۆشبویت،] چاک ده کهن. 9 به لام ته گهر جیا کاری بکهن، ئەوا گوناوه ده کهن و وهک سه ریچیکار له لایه ن شه ریه ته وه سه رزه نشت ده کرین، 10 چونکه ئەوهی هه موو شه ریه ت به جیه پینیت، به لام ته نها به ندیکى بشکینیت، ئەوا له هه مووی تاوانباره. 11 ئەوهی فه رموویه تی: [داوینپیسى مه که،] هه روه ها فه رموشیه تی: [مه کوژه.] ته گهر داوینپیسیت نه کرد به لام یه کیکت کوشت، ئەوا سه ریچی شه ریه تت کردووه. 12 ئاوا بدوین و ئاوا کار بکهن، وهک ئەوهی به شه ریه تی ئازادی حوکم بدرین، 13 چونکه حوکدان بى به زه پیا نه یه بو ئەو که سه ی که بى به زه پى بووه، به لام به زه پى به سه ر حوکداندا سه رده که ویت. 14 خوشکان و برا یام، چ سوودیکى هه یه ته گهر یه کیک بلیت باوه رم هه یه، به لام کرداری نه ییت؟ ئایا ئەم جۆره باوه ره ده توانیت رزگاری بکات؟ 15 ته گهر خوشک یان برایهک پیوستی به جلوه رگ و خواردنی رۆژانه هه بوو، 16 یه کیکان پیتان گوتن: «به خۆر بچن، جلی گهرم له بهر بکهن، تیر بچۆن،» و پنداو یستیه کانی ژیانان نه ده ئی، چ سوودیکى هه یه؟ 17 به م شیوه یه ش، باوه ر ته گهر کرداری نه ییت، له خۆیدا مردووه. 18 له وانیه که سیک بلی: «تو باوه رت هه یه و من کردار.» نیشام بده باوه رت چون بى کردار ده ییت، ئەوسا منیش به کرداره کاتم نیشانت ده ده م باوه رم چۆنه. 19 تو باوه رت هه یه که یهک خودا هه یه، چاک ده که یه ت. ته نانه ت رۆحه پیه سه کانی ش باوه ر ده کهن و ده له رزن. 20 ئەى مرۆفی گیل، ده ته ویت بزانی ت که باوه ر بى کردار نه زۆکه؟ 21 ئایا ئیبراهیمی باوکان به کردار بیتاوان نه کرا، کاتیک له سه ر قوربانگا ئیسحاقی کوری پشکه ش کرد؟ 22 ده پینیت باوه ر به کرداره که ی له کاردا بوو، باوه ره که ش به کردار ته واو بوو. 23 نووسراوه پیروژه که ش هاته دی که ده فه رموی: [ئیبراهیم باوه رى به خودا هینا و ئەمه شی به راستو دروستی بو دانرا،] هه روه ها ناوی لیترا دوستی خودا. 24 ده بین که مرۆف به کردار بیتاوان ده ییت نهک ته نها به باوه ر. 25 به م شیوه یه پرا حابی له شفرۆش، ئایا به کردار بیتاوان نه بوو، که پیشوازی له سیخوره کان کرد و به ریگایه کی دیکه دا به رپی کردن؟ 26 هه روهک چون جه سه ته بى رۆح مردووه، باوه ریش بى کردار مردووه.

3 خوشکان و برایانم، زورتان مه بنه فیرکار، بزانی لپرسینه و هی قورسترمان
 له گه له ده گریت. 2 هه موومان له زور شت هه له ده کین. ته گه ره کیک هه به
 له قسه کردنا هه له ناکات، ته وه مرو فیککی ته واوه و ده توانیت جله وی هه موو
 جه سته ی بگریته ده ست. 3 ئیبه لغاو ده کینه ده می ته سپ تا کو گو پراهه مان
 بیته و هه موو له شی ئاراسته بکه ی. 4 سه یری که شتی بکه ن، هه رچه نده
 گه وره یه و بای به هیز ده بیات، که چی به سه ویکی بچوک بو هه ر لایه ک
 که شتیوان بیه ویت ئاراسته ده کات. 5 به هه مان شیوه زمانیش ته ندایکی
 بچوک، به لام شانازی به له خوبا بیبونه وه ده کات. تا گریکی بچوک چ
 دارستانیکی گه وره ده سوو ئینی. 6 زمان تا گره، جیهانیکی له خراپه له نیو
 ته ندامانی له شمان. زمان هه موو له ش گلاو ده کات، تا گره له ژیان به رده دات
 و خو ی به گری دوزه خ داده گیر سیته. (Geenna g1067) 7 مرو ف ده توانیت
 هه موو جو ره تا زه لیک کیوی و بالنده و خشوک و بوونه وریکی ئاوی
 ده سته مۆ بکات و کردوشیه تی، 8 به لام که س ناتوانیت زمان ده سته مۆ
 بکات. خراپه یه که نا گیریت، پره له ژه هری کوشنده. 9 به زمان ستایشی
 یه زدان و خودای باوک ده کین، هه ر به هه مان زمانیش نه فره ت له و
 خه لکه ده کین که له شیوه ی خودا دروستکراون. 10 ستایش و نه فره ت له
 هه مان ده م دینه ده ره وه. خوشکان و برایانم، ته مه په سه ند نییه. 11 ئایا له
 یه ک کانیدا ئاوی سازگار و ئاوی سویر هه لده قو ئیت؟ 12 خوشکان و
 برایانم، ئایا دار هه نجیر زه یتون ده گریت، یان میو هه نجیر؟ به م شیوه یه ش
 کانی سویر ئاوی سازگار نادات. 13 کی له نیوتاندا دانا و تیگه بشتوو؟ با به
 په وشتی باشی نیشانی بدات، هه روه ها به و کارانه ی که به بیفیزییه وه ته نجای
 ده دات و له داناییه وه سه رچاوه ده گریت. 14 به لام ته گه ر چاوپسی تال و
 خو په رستیان له دلدا بوو، شانازی مه که ن یان نکو ئی له راستی مه که ن. 15
 ته م داناییه له تاسمانه وه دانه به زیوه، به لکو دنیایی و مرو فانه و شه یتانییه، 16
 چونکه چاوپسی و خو په رستی له کو ی بیته، گیره شیوینی و هه موو کاریکی
 خراپ له وییه. 17 به لام ته و داناییه ی له تاسمانه وه یه، له پیش هه موو شتیکی
 پا که، دواتر تاشتیخوازه، خو نه ویسته، گو پراهه له، پره له به زه ییه و به رو بوومی
 چا که، لایه نگر و دوو روو نییه. 18 تاشتیسیازان تووی تاشتی ده چینن و
 به ره مه که ی راستو دروستی ده بیته.

4 هۆكاری سهره‌لدانی ئەم شەر و ناكۆكییەى تىوانتان چىيە؟ ئايا به‌هۆى ئاره‌زووه خراپه‌كانتانه‌وه نىيە كه له ئەندامه‌كانى له‌شتاندا ده‌جەنگن. 2 ئاره‌زوو ده‌كەن و نىتانه، هەر بۆيه ده‌كوژن. ئيره‌يى ده‌به‌ن و ناتوان ده‌ستتان بکه‌ويت، هەر بۆيه ناكۆكى ده‌كەن و شەر ده‌كەن. نىتانه، چونکه له‌خودا داوا ناکەن. 3 کاتیک داوا ده‌كەن وه‌ریناگرن، چونکه به‌پالنه‌رى خراپ داوا ده‌كەن، تاكو ئاره‌زووه‌كانتانی پى تیر بکه‌ن. 4 ئەى داو پىپىسان، نازان دۆستایه‌تى جیهان دۆزمنایه‌تى خودایه؟ بۆيه ئەوه‌ى بیه‌ويت بیه‌تته دۆستی جیهان، ئەوا بووه‌ته دۆزمنى خودا. 5 یاخود وا ده‌زان نووسراوه‌ پیرۆزه‌که له‌خۆرا ده‌فهرموی، خودا به‌دڵگه‌رمی په‌رۆشه‌ به‌و پۆحەى که تىماندا نىشته‌جى کردوه؟ 6 به‌لام نىعمه‌تى زیاتر ده‌دات، بۆيه نووسراوه‌ پیرۆزه‌که ده‌فهرمویت: [خودا به‌ره‌ه‌لستی لووتبه‌رزەکان ده‌کات، به‌لام نىعمه‌ت ده‌داته بى‌فیزه‌کان]. 7 بۆيه ملکه‌چى خودا بن. به‌ره‌ه‌لستی شه‌يتان بکه‌ن، لىتان هه‌لدیت. 8 له‌خودا نزیک به‌وه، لىتان نزیک ده‌په‌توه. ده‌ستتان خاویڤ بکه‌نه‌وه ئەى گوناهباران، دلتان پاک بکه‌نه‌وه ئەى پراپه‌کان. 9 خه‌فه‌ت بچۆن و بگریڤن و شیوه‌ن بکه‌ن. پیکه‌ننتان بگورڤن بۆ گریان و خۆشى بۆ خه‌فه‌ت. 10 له‌به‌رده‌م په‌روه‌ردگارى بى‌فیز بن، ئەویش به‌رزتان ده‌کاته‌وه. 11 خوشکان، برایان، به‌خراپه‌ باسى يه‌کترى مه‌کەن. ئەوه‌ى به‌خراپه‌ باسى خوشک یان برا که‌ى بکات یاخود حوکيان بدات، ئەوا به‌خراپه‌ باسى ته‌ورات ده‌کات و ته‌ورات حوکم ده‌دات. ئەگه‌ر ته‌ورات حوکم بده‌یت، ئەوا تو کار به‌ته‌ورات ناکه‌یت، به‌لکو خۆت ده‌که‌یت به‌ دادوه‌ر به‌سه‌ریه‌وه. 12 ته‌نها يه‌ک شه‌ریعه‌تدانەر و دادوه‌ر هه‌يه، ئەو ده‌توانیت پرزگار بکات و له‌ناوبه‌ت. به‌لام تو کى تاكو نزیکه‌کات حوکم بده‌یت؟ 13 وه‌رن ئەوانه‌ى ده‌لین: «ئەم‌پۆیان به‌یانی ده‌پۆڤن بۆ فلان شار، سالیک له‌وى ده‌بین و کاسى ده‌که‌ین و قازانج ده‌که‌ین.» 14 عیوه که نازان به‌یانی چى ده‌یت، ژيانتان چىيە؟ چونکه هه‌لیکه، ماوه‌يه‌ک ده‌رده‌که‌ویت، دواتر نامینیت. 15 له‌جیاتی ئەوه‌ بلین: «ئەگه‌ر مه‌سیحى بالاده‌ست خواستى له‌سه‌ر بوو و ژیلین، ئەمه و ئەوه ده‌که‌ین.» 16 به‌لام عیوه شانازى به‌لووتبه‌رزیتانه‌وه ده‌کەن، هه‌موو شانازیه‌كى ئاواش خراپه. 17 بۆيه ئەوه‌ى بزانیٔ چا که بکات و نه‌یکات، گوناوه‌ ده‌کات.

5 وەرن ئەى دەولەمەندەكان، بگريين و شيوون بگەن بۆ ئەو دەردەسەر يپەى بەسەرتان ديت. 2 ساماتتان بۆگەن بوو و بەرگان مۆرانە لىيداو، 3 زير و زيوتان دادە خوريت، داخورانە كەشيان شايبە تپتان لەسەر دەدات و وەك ئاگر جەستەتان دەخوات. لە پوژانى كۆتايى گەنجينەتان بۆ خۆتان كۆكردەو. 4 ئەو تەئە و كرىپەى كە نەتانداو بەو كرىكارانەى كە لە يگگەكانى عيوە كاريان كەردو، لە دژى عيوە هاوار دەكات. هاوارى سەپانەكانيش گەيشتە گوئي يەزدانى سوپاسالار. 5 لەسەر زەوى خۆشتان رابواردوو و بە شوين ئارەزوو كە جەستەتان كەوتون، دلى خۆتان وەك دابەستە بۆ پوژى سەرپرين راگرتوو. 6 ييتاوانە كەتان حوكم دا و كوشستان، كە بەرھەلستى عيوەى نەدەكرد. 7 بۆيە خوشكان و برايانم، ھەتا ھاتنەوھى مەسيحى خاوەن شكۆ ئارام بگرن. تەماشابگەن چون جوتيار چاوەرپي بەرھەمە بەھادارە كەى زەوى دەكات، بۆبارانى پاييز و بەھار ئارام دەگريت. 8 عيوەش ئارام بگرن و ورتان بەرز ييت، چونكە ھاتنەوھى مەسيحى خاوەن شكۆ نزيك بوو تەو. 9 خوشكان، برايان، بۆلەبۆل لەسەر يەكترى مەكەن، نەوھك حوكم بدرين. ئەو تە دادوەر لە بەردەرگا راولەستاو. 10 خوشكان، برايان، نمونە وەر بگرن لە بەرگەى ئازار و ئارامگرتى ئەو پيغەمبەرانەى كە بە ناوى يەزدانەوھ قسەيان كەرد. 11 وا ئيمە ئەوانە بە بەختەوەر دەزانين كە دانيان بەخوياندا گرتوو. دانبەخۇدا گرتى ئەيوپتان ييستوو كە لە ئەنجامدا يەزدان چون بەرھە كەتداری كەرد، چونكە يەزدان بەزەبى زۆرە و مېرەبانە. 12 خوشكان و برايانم، پدش ھەموو شتيك، سوپيد مەخون، نە بە ئاسمان و نە بە زەوى و نە بە شتى ديكە. بەلكو با قسەتان «بەلى» بۆ «بەلى» و «نەخپ» بۆ «نەخپ» ييت، نەوھك تاوانبار بكرين. 13 كامەتان ناخوشى ھەيە؟ با نويز بكات. كەس دلخوشە؟ با بە گۆرانى ستايش بكات. 14 كامەتان نەخوشە؟ با پیرانى كلنسا بانگ بكات بۆ ئەوھى نويزى لەسەر بگەن و بە ناوى عيساى خاوەن شكۆو چەورى بگەن. 15 ئەو نويزەى بە باوەر دەكریت نەخوش چاك دەكاتەو و عيساى خاوەن شكۆ ھەلیدەستينتەو. ئەگەر گوناھيكيشى كەرد ييت دەبە خشریت. 16 بۆيە بۆيە كترى دان بە گوناھەكاناندا بنين، نويز بۆيە كترى بگەن تاكو چاكبينەو. نويزى كەسى راستودروست زۆر بەھيز و كاريگەرە. 17

ئه لياس مرؤفئيك بوو وهك ئيمه له هه مان سروشت، به گه رمى نويزى كرد
تاكو باران نه باريت، ئيترسى سال و نيو له سه ر خا كه كه يان باران نه بارى.
18 نويزى كرده وه، ئاسمان بارانى دا و زه و يش به ره ه مى دا. 19 خوشكان و
برايا تم، ئه گه ريه كينگان له راستى چه واشه كرا و يه كئيك گه راندييه وه، 20 با
بزائيت ئه وهى گونا هبارئيك له پئنگاى گومراني بگه ر ئنئيه وه، ده رووتئيك
له مردن پرزگار ده كات و زور گونا هيش داده پو شئيت.

یه که م په ترؤس

1 له په ترؤسی نیردراوی عیسی مہسیحہوہ، بؤ ئهوانہی خودا
هہ لیژاردوون، بیگانہ پەراگەندەکان له پۆتۆس و گەلاتیا و کەپەدۆکیا و ئاسیا
و بیسینیا، 2 کە بەگۆرەیی زانیی پۆشوی خودای باوک هەلبژێردراون، بە
پیرۆزکردنی رۆحی خۆی بؤ گۆپرایەلی عیسی مہسیح و پڕژاندنی خوینەکەیی:
با نیعمەت و ئاشتیتان بؤ زیاد بیټ. 3 ستایش بؤ خودا، باوکی عیسی
مہسیحی پەرورەدگارمان! بەھۆی بەزەییە فراوانەکەییەوہ لەدایکبوونەوہی پئی
بەخشین بؤ ھیوایەکی زیندوو بە هەستانەوہی عیسی مہسیح لەتیو مردوووان،
4 بؤ میراتیکی کە نافەوتیټ و گلاو نایټ و کال نایټەوہ. ئەو میراتە
بؤ ئیوہ لە ئاسمان پارێزراوہ، 5 ئیوہ کە بە ھیزی خودا پاسەوانی کراون
بە باوہر، بؤ ئەو رزگارییە ئامادەییە لە کۆتایی زەمانە رابگەییە نری. 6
ئەمانە دئخۆشتان دەکات، ھەرچەندە لەوانەییە بؤ ماوہییەکی کەم ناچار بن
بە دەست تاقیکردنەوہی جۆراوجۆرەوہ ئازار بچێژن، 7 تا کو سەلماندن
باوہری راستەقینەتان، کە لە زیری لەناوچوو بەزخترە، ھەرچەندە بە ئاگر
تاقی دەکریئەوہ، بؤ ستایش و شکۆ و ریز بیټ لە ئاشکراکردنی عیسی
مہسیحدا. 8 ھەرچەندە نەتانییوہ خوشتان دەوی، ئیستاش نایبین باوہری
پئی دەھینن و دئخۆش دەبن بە شیوہییەکی ھەر باسی ناگریټ و شکۆدارە، 9
چونکە ئامانجی باوہرتان بەدەستدەھینن، واتە رزگاری دەرووتتان. 10
ئەو پیغەمبەرانی کە پیشینیان کرد لەسەر ئەو نیعمەتەیی کە خودا بؤ
ئیوہی ئامادە کردبوو، بە وردی لیکۆئینەوہیان لە بابەتی ئەو رزگاریبوونە کرد و
بەدوایدا گەران، 11 رۆحی مہسیح کە تییاندابوو، ئاگاداری دەکردنەوہ
سەبارەت بە ئازارەکانی مہسیح و ئەو شکۆداربوونەیی لەدوای ئازارەکانەوہ
دیټ، ھەولیان دەدا کە بزانی رۆحی پیرۆز ئامازە بە چی دەکات لەبارەیی
کاتی پروودانەکەیی یان بارودۆخی جیہان لە کاتی پروودانەکەیی. 12 بۆیان
ئاشکرا کرا کە پەيامە کە بؤ خۆیان نەبوو، بە لکو بؤ ئیوہ بوو، واتە پرووداوەکان
لە سەردەمی ئیوہ پروودەدەن. ئیستا پیتان راگەییە نرا بەھۆی ئەوانەیی
مزگینیان پئی بەخشین بە یارمەتی رۆحی پیرۆز، کە لە ئاسمانەوہ نیردراوہ.
ئەمانە ئەو پرووداوانەن کە فریشتەکانیش بە پەرۆشن لیبان ورد ببنەوہ. 13
بۆیە با میشگان ئامادە بیټ بؤ چالاکئی، خۆراگرن، ھیواتان بە تەواوی

له سهر ئه و نيعمه ته بيت كه له ئاشكرا كردنى عيساي مه سيحه وه ديت.

14 وهك مندالي گوپرايه، وهك كاتي نه زاني خوتان له گه ل هه وه سه كونه كاتمان مه گونجيين، 15 به لكو ههروهك ئه وهى بانگي كردون پيروزه، عيوه ش له هه موو هه لسوكه و تيك پيروز بن، 16 چونكه نووسراوه: [پيروز بن، چونكه من پيروزم.] 17 له بهر ئه وهى له خوداي باوك ده پارينه وه، ئه وهى بى لايه نگرى هه ركه سيك به گوپره ي کرده وه كه ي حوكم ده دات، كه واته له كاتي نامۆ بيتاندا به له خواترسييه وه بزين. 18 ده زانن به شتى له ناوچوى وهك زيرو زيو نه كراونه ته وه، له و ژيانه پووجه ي له باو بايرانه وه بو تان مابووه وه، 19 به لكو به خويناكي گرانبه ها، خوينا مه سيح، كه وهك بهر خيكي بى له كه و كه موكوپريه. 20 له پيش دامه زراندى جيهان هه لبريزدرا بوو، به لام له م رۆزگارانه ي دوايى له پيناوى عيوه دا ده ركه وت.

21 به هؤيه وه باوه رتان به خودا هه يه، ئه وهى له تيو مردوان هه ليستانده وه و شكوى پيدا، تاكو هيو و باوه رتان به خودا بيت. 22 به گوپرايه ليتان بو راستى خوتان پاك كردوو ته وه بو خوشه و يستى برايانه ي بى دوو پرووى، له قولايى دلوه يه كتر يتان خوشبوئى. 23 عيوه ش له داىك بوونه وه، نهك به توونكى فه وتاو به لكو نه فه وتاو، به وشه ي زيندوى خودا كه ده مينيتته وه، (aiōn g165) 24 چونكه نووسراوه: [هه موو مروفيك وهك گروگيا وايه و هه موو شكويه كه ي وهك گولى كينوى وايه. گروگيا وشك ده بيت و گول هه لده وه رى، 25 به لام فه رمايشتى يه زدان هه تاهه تايه چه سپاو ده بيت.]

ئهمه ش ئه و فه رمايشته يه كه مزگينيتان پيدرا. (aiōn g165)

2 بويه هه موو رق و هه موو فيل و دوو پرووى و چاو پيسى و هه موو زه مكدتيك دابكه نن. 2 وهك ساواى تازه له داىك بوو، ئاره زووتان له شيرى رۆخى پاك بيت، تاكو به مه بو رزگارى گه شه بكن، 3 چونكه تامتان كردوو كه مه سيحى بالاده ست چا كه. 4 ئه وهى عيوه دينه لاي، به رده زيندوو كه يه، له لايه ن خه لكه وه ره تكراوه ته وه، به لام له لايه ن خودا وه هه لبريزدرا وه و گرانبه هايه، 5 عيوه ش وهك به ردى زيندوو له خانوونكى رۆخى بنياد تراون، بو كاهينيتى پيروز، بو كردنى قوربانويه رۆخيه قبولكراوه كان بو خودا له ريگه ي عيساي مه سيحه وه، 6 چونكه له نووسراوه پيروزه كاندا هاتوو: [ئه وه تا به ردتيك له سينيون

دادەنېم، گزنگتېن بەردى بناغى ھەلبۇزدرارو و گرانبەھا، ئەوھى پىشتى پى بېھستىت شەرمەزار نايىت. [7 بۇيە بۇ ئىوھ كە باوھرتان ھىناوھ ئەم بەردە گرانبەھا، بەلام بۇ بىياوھپان، ئەو بەردى وھستاکان رەتياں کردەوھ، بوو بە گزنگتېن بەردى بناغە، [8 ھەر وھھا: [دە يىتە بەردىك بۇ كۆسپ، تاشە بەردىكىش كە لىي بکەونە خواریوھ. [ئەوانە ساتمە دەكەن و دەكەون، چونكە گوپرايەلى وشەى خودا نىن، ھەر ئەمەشە چارەنووسيان. 9 بەلام ئىوھ كەلىكى ھەلبۇزدرارون، كاهىنىيى شىھانە، نەتەوھىكى پىرۆز، گەلى تايىتقى خودان، تاكو چاكىيەكانى ئەوھ رابگەيەنن كە بانگى کردوون لە تارىكىيەوھ بۇ رووناكىيە سەرسورھىنەرەكەى. 10 پىشتەر گەل نەبوون، بەلام ئىستا گەلى خودان، پىشتەر بەزە يىتان وەرنەگرتىبوو، بەلام ئىستا بەزە يىتان وەگرتوھ. 11 خۆشە وىستان، ھەر وھك نامۆ و پىگانەن، كەواتە لىتان دەپارنەوھ كە لە ھەوھسەكانى جەستە دوور بکەونەوھ، كە لە دژى دەروون دەجەنگن. 12 با لە ئىو بىياوھپاندا رەوشتان باش يىت، تاكو كاتىك بوختانتان پى دەكەن گوایا ئىوھ بەدكارن، کردەوھ چا كە كانتان بىين و لە پوژى بەسەركردنەوھى خودا، ئەوانىش خودا شكۆدار بکەن. 13 لەبەر مەسىحى بالادەست ملکہ چى ھەموو دەزگايەكى مروفانە بن: بۇ پاشا وھك دەسەلاتدار، 14 يان بۇ پارىزگارن وھك نىردراوى ئەو بۇ سزادانى بەدكارن و ستايشى چا كە كارن، 15 چونكە خواستى خودا ئاوايە، بە چا كە كارى نەزاني گىلەكان پىدەنگ بکەن. 16 وھك مروفى ئازاد بىن، بەلام نەك ئازادى پەردەى بەدكارى يىت، بەلكو وھك بەندەى خودا بىن. 17 رىز لە ھەمووان بگرن، ھاوباوھپانتان خۆشبوى، لە خودا بترسن و رىز لە پاشا بگرن. 18 ئەى كۆيلەكان، بە ھەموو ترسەوھ ملکہ چى گەورە كانتان بن، نەك تەنھا بۇ چاك و دلنەرمەكان، بەلكو بۇ توندە كانىش، 19 چونكە ئەگەر كەسىك لەبەر وىژدانى بەرامبەر خودا بەرگەى ژانى ئازارى زوردارى بگريت، ئەمە جىي ستايشە. 20 بەلام ئەگەر ھەلەتان كەرد و لىتان درا و بەرگەتان گرت، ئەمە چ شانا زىيە كە؟ بۇيە ئەگەر چا كە بکەن و لە ئازاردا بەرگەتان گرت، ئەمە جىي ستايشە لەلاى خودا. 21 بۇ ئەمە بانگكراون، لەبەر ئەوھى مەسىحىش لە پىناوتاندا ئازارى چىژت و نمونەى بۇ بە جىيشتن، تاكو بە ھەنگاوە كانىدا برون. 22 [ئەوھى ھىچ

گوناهيکي نه کردبوو، فروفيلی له سر زار نه بوو. [23 نه وهی جنیوی پنده درا و جنیوی نه ده دایه وه، تازار ده درا و هره شهی نه ده کرد، به لکو خوی ده دایه ده ست نه وهی حوکی دادپه روه رانه یه. 24 نه وهی خودی خوی له له شیدا له سر دار گونا هه کائمانی هه لگرت، تا کو سه باره ت به گونا به برین و بو راستودروستی برین. به برینه کانی نه و چا کپوونه وه. 25 نیوه وه ک مه ری ونبوو و ابوون، به لام نیستا گه راونه ته وه لای شوان و چاودیری گیانتان.

3 نهی ژنه کان، به هه مان شیوه ملکه چی میړده کانتان بن، ته نانه ت نه گه ر هه ندیکان گو پرایه لی وشه ی خودا نه بوون، نه وا ژنه کان بی وشه به ره وشتیان ده یانه نه وه، 2 کاتیک له خواترسی و په وشتی پانگان بینن. 3 با رازاوه بیتان دهره کی نه بیت، له نه گریجه ی پرچ و زپر به خوزه کردن و جلی باش له به رکردن، 4 به لکو له ناو دلئاندا شاراوه و له ناونه چوو بی، رازانده نه وهی روهیکی نه رم و هیمن، نه وهی له لای خودا گرابه هایه، 5 چونکه به م شیوه یه ژنه پیروژه کان له کوندا، که هیوایان به خودا بوو، خو یان ده رازانده وه، ملکه چی میړده کانیان ده بوون، 6 وه ک سارا گو پرایه لی ئیبراهیم بوو، به گه وره بانگی ده کرد. نیوه ش بوونه ته چکی نه وه، نه گه ر چا که بکن و له هیچ شتیک نه ترسن. 7 به هه مان شیوه، میړده کان، به هه ستیار پیه وه له گه ل ژنه کانتاندا برین و نه وه له به رچا و بگرن که له نیوه ناسکترن. ریژیان بگرن، چونکه له گه لئاندا هاومیراتی نیعمه تی ژیانن، بو نه وهی نویژه کانتان کوسپی تینه که ویت. 8 له کوتاییدا، هه موتان یه ک بیرو پراتان هه بی، هاوسوزین و یه کتريتان خوشبویت، میهره بان و روه حسووک بن. 9 خراپه به خراپه مه ده نه وه، نه جنیویش به جنیو، به لکو به پیچه وانه وه داوای به ره که ت بکن و بزین نیوه بو نه مه بانگراون، تا کو بنه میراتگری به ره که ت، 10 چونکه [نه وهی بیه ویت ژیانی خوشبویت و روه گاری خوش بینیت، با زمانی له خراپه پیاریزیت و لیوه کانی له قیلبازی. 11 با له خراپه لابادات و چا که بکات، با به داوای ناشتیدا بگه رییت و کوششی بو بکات، 12 چونکه چاوی یه زدان له سر راستودروستانه و گوئی له پارانه وه کانیان را گرتووه. به لام رووی یه زدان له دژی خراپه کارانه.] 13 کی تازارتان ده دات نه گه ر بو چا که دلگه رم بن؟ 14 به لام نه گه ر له به ر راستودروستی تازارتان چیژت، نه وا خوزه گه به نیوه. [مه ترسن له وهی

که ئەوان لێ دە ترسن، مه تۆقن. [15 به لکو مه سیح وه ک پهروه ردگار له دلتاندا ته رخان بکهن، هه رده م ئاماده بن بۆ وه لامدانه وه ی پر سیاری هه ر یه کیک سه باره ت به م هیوایه ی له ئیوه دایه، به لام به دلنه رمی و پر یزه وه. 16 ههروه ها ویرداتیکی باشتان هه بیته، هه تا ئه وانه ی بوختان به سه ربورده باشه کانتان ده که ن که به ره می یه کبوتانه له گه ل مه سیح، له قسه کانیان شه ره مزار بن، 17 چونکه باشته ره، نه گه ر خواستی خودا بیته، له بهر چا که کاری ئازار بدرین، نه ک خراپه کاری. 18 له بهر ئه وه ی مه سیح ته نه ا جار یک له بهر گونا ه ئازار درا، بیتاوان له پیناوی تاوانباران، تا کو له خودامان نزیک بکاته وه. خه لک مه سیحیان کوشت به لام خودا به رۆح زیندووی کرده وه، 19 به مه ش رۆحی مه سیح چوو مرگینی دا به رۆحه زیندانییه کان، 20 به وانه ی که له کۆندا یاخی بوون، کاتیکی خودا له رۆژانی نوحدا به پشوو در یژی به وه چاوه پروان بوو، که که شتییه که ئاماده ده کرا. ته نه ا هه شت که س له و که شتییه دا بوون و به ئاو پر زگار بوون. 21 ئه مه ش هیمای له ئاوه لکی شانه که ئیستا پر زگارتان ده کات، نه ک سه رینه وه ی پسی جهسته، به لکو به لینی ویرداتیکی باش بۆ خودا، به هه ستانه وه ی عیسی مه سیح، 22 ئه وه ی به ره و ئاسمان رۆیشت و له دهسته راستی خودا دانیشت، فریشته و ده سه لاتدار و هیزه کان ملکه چن بۆی.

4 وه ک مه سیح به جهسته ئازاری چیرت، ئیوه ش خۆتان به م بیرو پراهه چه کدار بکهن، چونکه ئه وه ی به جهسته ئازار بچیرتی له گونا هه کردن ده وه ستی، 2 تا کو ئه و کاته ی به جهسته له ژیا ندا ماوه بۆ هه وه سی مرۆفانه نه ژی، به لکو بۆ خواستی خودا. 3 ئیتر ئه و کاته ی له ئه نه جامدانی خواستی بیباوه ران به سه رتان برد به سه، له به ره لایی، هه وه سه بازی، سه رخۆشی، پرابواردن، ئاههنگی شه رابخواردنه وه، بته رستی قیزه ون. 4 له مه سه رسام ده بن که له گه لیان رانا که ن بۆ لافاوی هه مان به در په وشتی و جنیوتان پیده ده ن. 5 به لام ئه وانه حیسابی خۆیان ده ده ن به وه ی که ئاماده یه مردووان و زیندووان حوکم بدات، 6 چونکه به م هۆیه وه مرده درایه مردووانیش، تا کو به گو یزه ی خه لک له جهسته دا حوکم بدرین، به لام به گو یزه ی خودا له رۆحدا برین. 7 کۆتایی هه موو شتیکی نزیک بووه ته وه. بۆیه ژیر و چاو کراوه بن تا کو نو یژ بکه ن. 8 له سه رووی هه موو شتیکی وه

خۆشه‌وېستيان بۆيه كترى به هېز بېت، چونكه خۆشه‌وېستى گوناھى زور داده پوښت. 9 بى بۆله بۆل ميوانداريه تي يه كترى بكن. 10 هره به كه به گويړه ي ټه و به هره به ي وه ريگرتوه، خزمه تي يه كترى پى بكن، وه ك سهركار پى باش له سهر نيمه ته جوراوجوره كاني خودا. 11 ټه گهر كه سيك وتار ده دات، با به جورىك بدويت وه ك كه سيك كه په يامى خودا رابگه به نېت. ټه گهر كه سيك خزمه ت ده كات، با به و هېزه وه بيكات كه خودا دا يېنى كردوه، تاكو له ريگه ي عيساى مه سيحه وه خودا له هه موو شتيكدا شكودار بېت. هه تاهه تايه شكو و ده سلات بۆ ټه وه. ټامين.

(aiōn g165) 12 خۆشه‌وېستان، له لاتان سهر نه پى له تافى كرده وه تان به لاي سووتېنهر تووشتان ديت، وه ك بلى شتيكى سهرتان به سهرها توه، 13 به لكو دنجوش بن وه كو به شداريتان له تازاره كاني مه سيحدا كرد، تاكو له تاشكرا كرنى شكويه كه ي دنجوش و شادمان بن. 14 ټه گهر به ناوى مه سيح جنيوتان پندرا، خوزگه ده خوازريت به ئيوه، چونكه روحي شكو و خودا دېته سهرتان. 15 با كه ستان وه ك بكوژىك يان دزىك يان به دكارىك يا خود يه كىك ده ست له كاروبارى خه لك وه ربدا ت تازار نه چيژى، 16 به لام ټه گهر وه ك قوتابى مه سيح تازار بدرين، شهرم مه كه ن، به لكو ستايشى خودا بكن كه ناوى مه سيح تان هه لگرتوه، 17 چونكه كاني ده ستيكردنى لپرسينه وه يه له گه لى خودا. ټه گهر ده ستيك له ئيمه وه بېت، كو تايى ټه وانه چى ده بېت كه گويړايه لى په يامى ئينجىلى خودا نابن؟ 18 [ټه گهر كه سى راستودروست به زه حمت رزگارى بېت، ټه ي چاره نووسى خراپه كار و گوناھبار چون ده بېت؟] 19 بۆيه ټه وانه ي به گويړه ي خواستى خودا تازار ده درين، با خو يان بده نه ده ست به دپېننه رى دلسوز و به رده وام بن له چا كه كارى.

5 وه ك پيرىكى هاوړيتان، داوا له و پيرانه ده كه م كه له تيوتان دان، شايه تي تازاره كاني مه سيح و هاو به شى ټه و شكويه ي وا راده گه به نرى: 2 ټه و ميگه له ي خودا بله و رپن كه له تيوتان دايه، وه ك چاودر خزمه تيان بكن، نه ك به ناچارى، به لكو به ويسته وه وه ك چون خودا ده يه وېت، نه ك بۆ ده سته كوتى شهرمه زارى، به لكو به چالا كيبه وه، 3 خوتان به سهر ټه وانه دا مه سه پين كه دراونه ته ده ستان، به لكو ببنه نمونه بۆ ميگه ل. 4

کاتیکیش سه روکی شوانان دهرده کهوی، تاجی شکو وهرده گرن که کال
 نایته وه. 5 تهی لاهوکان، به هه مان شیوه ملکه چی پیران بن، هه مووتان
 به رامبر به یه کتر بیفیز بن، چونکه: [خودا به ره لستی لووتبه رزه کان ده کات،
 به لام نیعمه ت ده داته بیفیزه کان.] 6 بویه له ژیر دهستی به هیزی خودا
 بیفیز بن، تا کو له کاتی خویدا به رزتان بکاته وه. 7 هه موو خه میگان به
 خودا بسپرن، چونکه نه و بایه ختان پیده دات. 8 چاوکراوه بن و ئیشک
 بگرن، شه یانی دورمنتان وهک شیریکی به نهره نهر ده سوو پینه وه، به دوی
 یه کیکدا ده گری بونه وهی بیخوات. 9 به ره ره کاتی بکن، له باوه ره که
 بچه سپین، بزانی خوشک و برا کانیشتان له جیپاندا هه مان نازار ده چیژن. 10
 خودای هه موو نیعمه تیک، نه وهی به یه کیبون له گهل عیسای مه سیحدا
 بانگی کردوون بو شکویه هه تاهه تایه کهی، که توزیک نازارتان چپرت،
 خوی راسته ریتان ده کات و واتان لی ده کات که به هیژ و چه سپاو و
 ده مه زراو بن. (aiōnios g166) 11 هه تاهه تایه ده سه لات بو نه وه. نامین. (aiōn
 g165) 12 به هوی سیلا، که به برای دلسوزی ده زانم، به کورتی بوم نووسین،
 هانتان ده دهم و شایه تی ده دهم، نه مه نیعمه ته راسته قینه کهی خودایه. تییدا
 بچه سپین. 13 نه وهی له بابل وهک شیوه هه لبریز دراوه، سلاوتان لیده کات،
 ههروه ها مهرقوسی روله م. 14 به ماچی خوشه ویستی سلاو له یه کتری بکن.
 ناشتی بو هه مووتان بیت که له گهل مه سیح یه کن.

دووه م په ترؤس

1 له شيمون په ترؤسي بنده و نيردراوى عيساي مهيحه وه، بۇ ئهوانه له ريښه پراستوروستى خدا و عيساي مهيحي رزگار كهرمانه وه باوه ريښه به هاداري وهك باوه ري ئه يان ده سته كه وتووه. 2 با له ريښه ناسيني خدا و عيساي خاوه ن شكومانه وه، نيعمه ت و ئاشيتان بۇ زياد بيت. 3 هيزه خودايه كه ي مهيح هه موو ئه و شتانه ي پي به خشيوين كه بۇ ژيان و له خواترسي پيوسته، نه مه ش له ريښه ئه و ناسينه ي كه هه مانه بۇ ئه و خودايه ي كه بانگي كردين بۇ شكو و چاكييه كه ي. 4 خدا به هوي هه موو ئه مانه وه به ئينه به هادار و گوره كاني پيدايين، تاكو ئيوه به هوي ئه م به ئينانه وه بتوان له و گنده لييه ي جيهان دهر باز بن كه له ئاره زووي خراپدايه و به شدار بن له سروشتي خودايي. 5 هه ر له بهر نه مه ش، تيپكوشن تاكو له باوه رتان چا كه بكه ويته وه، له چا كه ش، زانياري، 6 له زانيارش به سه رخودا زالبون، له به سه رخودا زالبونيش دانه خودا گرتن، له دانه خودا گرتيش له خواترسي، 7 له له خواترسيش هه ست و سوزي هاوبه ش، له هه ست و سوزي هاوبه شيش خوشه ويستي، 8 چونكه ئه گه ر ئه وانته تان تيدايت و زياد بكات، واتان ليده كات بۇ ناسيني عيساي مهيحي په روه دگار مان ته مبه ل و بي به ره م نه بن. 9 به لام ئه وه ي ئه مانه ي نه بيت، ئه وا كو يو و كه ميينه، له يادي چووه كه گونا هه كو نه كاني پاك بووه ته وه. 10 خوشكان، برايان، هه ر بويه زياتر ش تيپكوشن بۇ چه سپاندي هه لئاردين و بانگه وازه كه تان، چونكه ئه گه ر ئه مانه تان كرد ئه وا هه رگيز ناكه ون، 11 هه روه ها پيشوازيه كي گه رمتان لي ده كريت بۇ چوونه ناو شانشيني هه تاهه تاي عيساي مهيحي په روه دگار و رزگار كهرمان. (aiōnios g166) 12 له بهر نه وه به رده وام ده مه وي ئه م شتانه تان به يير به ينمه وه، هه رچه بنده ده يانزانن و له و راستييه ي ئيستادا چه سپاون. 13 باوه ر م وايه هه تا له م جه سته به دا بم، ئه ركي خۇمه به يير تان به ينمه وه، 14 چونكه ده زانم به زووي ئه م جيهانه به جيده هيلم، هه روه ك چون عيساي مهيحي په روه دگار مان بوي ده ر خستم. 15 هه روه ها تيده كوشم تاكو دواي ده ر چوونم هه رده م ئه م شتانه تان وه يير يتته وه. 16 كاتييك هاتني عيساي مهيحي خاوه ن شكومان و هيزه كه يمان پي ناساندين، ئيه به دواي كو مه له ئه فسانه يه كي زيره كانه ي

هه‌لبه‌ستراوه نه‌که‌وتیوین، به‌لکو‌شایه‌تخالی پایه‌به‌رزیه‌تی‌ئه‌و بووین. 17 ریز و شکۆی له‌خودای باوک وهرگرت کاتیک‌ئه‌م ده‌نگه‌ی له‌شکۆداری پایه‌به‌رزوه‌بو‌هات: «ئه‌مه‌یه‌کۆری‌خۆشه‌ویستم، ئه‌وه‌ی زۆر پێی دلشادم.» 18 ئیه‌ش گۆنمان له‌م ده‌نگه‌بوو که له‌ئاسمانه‌وه‌هات، کاتیک له‌شاهی پیروژ له‌گه‌لی بووین. 19 هه‌روه‌ها په‌یامی پێغه‌مبه‌رامان هه‌یه‌که به‌ته‌واوی پشتی پێی ده‌به‌ستریت، چاک ده‌که‌ن که گرنگی پێی بدن، هه‌روه‌ک چۆن گرنگی به‌و چرایه‌ده‌ده‌ن که له‌شویئیکێ تاریکدا ده‌دره‌وشیته‌وه‌هه‌تا‌ئه‌و کاته‌ی رۆژ ده‌یته‌وه‌و ئه‌ستیره‌ی به‌یان له‌دلئاندا هه‌لدیت. 20 له‌سه‌رووی هه‌موو شتیکه‌وه‌ئه‌مه‌بزان، که هه‌یچ پێشینییه‌ک له‌نوسراوه‌پیروژه‌کاندا به‌لیکدانه‌وه‌ی خودی پێغه‌مبه‌ره‌که‌نه‌نوسراوه، 21 چونکه هه‌رگیز پێشینی به‌خواستی مرۆف نه‌هاتوه‌و، به‌لکو‌رۆچی پیروژ رابه‌رایه‌تی مرۆفه‌کانی کردوه‌و، بۆ ئه‌وه‌ی په‌یامی خودا رابگه‌یه‌ن.

2 به‌لام له‌تیوگه‌له‌که‌دا پێغه‌مبه‌ری درۆزن هه‌بوون، وه‌ک له‌تیوان عیوه‌شدا مامۆستای درۆزن ده‌ییت، ئه‌وانه‌ی به‌نه‌ی قیرکردنی چه‌وتی له‌ناوبه‌ر ده‌هیننه‌ناوه‌وه‌و، ته‌نانه‌ت نکۆلی له‌مه‌سیحی بالاده‌ست ده‌که‌ن که ئه‌وانی کړیبه‌وه‌و، له‌ناو‌چوو‌تیکی خیرا به‌سه‌ر خۆیاندا ده‌هینن. 2 زۆر که‌سیش به‌دوای به‌ره‌لاییه‌کانیان ده‌که‌ون، له‌به‌ر ئه‌وان کفر به‌ریازی راستی ده‌کریت. 3 ئه‌و مامۆستایانه‌ی به‌هۆی چاوریسیتیانه‌وه‌و، له‌رینگه‌ی چه‌ند چیرۆکیکی هه‌لبه‌ستراوه‌وه‌بو سوودی خۆیان به‌کارئانده‌هینن، تاوانبارکردنیان نزیک بووه‌ته‌وه‌و له‌ناو‌چوو‌نیان به‌لاوه‌نه‌زاهه‌. 4 خودا به‌زه‌یی به‌و فریشتانه‌دا نه‌هاته‌وه‌که‌گونا‌هیان کرد، به‌لکو‌فرییدانه‌دۆزه‌خ و له‌تیو تاریکیدا به‌ندی کردن و بۆ رۆژی لێرسینه‌وه‌هه‌لیگرتن. (Tartaroō g5020) 5 هه‌روه‌ها که به‌زه‌یی به‌جیهانی کۆندا نه‌هاته‌وه‌کاتیک لافاوی هینایه‌سه‌ر جیهانی خراپه‌کاران، به‌لکو‌نوحی راگه‌یه‌نه‌ری راستودروستی له‌گه‌ل‌حه‌وت که‌سی دیکه‌پاراست. 6 کاتیک شاره‌کانی سه‌دۆم و عه‌مۆرای تاوانبار کرد به‌تیکدانی ته‌واو و ئه‌وانی کرده‌خۆله‌میش، کردنییه‌په‌ند بۆ داها‌تووی خراپه‌کاران. 7 کاتیک لوتی پیاو‌چاکی ده‌رباز کرد که له‌به‌ره‌لای به‌دکاران بیزار بوو، 8 چونکه ئه‌و پیاو‌چا که له‌تیویاندا ده‌ژیا، کرده‌وه‌خراپه‌کانیانی ده‌بینی و ده‌بیست، رۆژ به‌رۆژ گیانی راستودروستی ئازار ده‌درا. 9 ئه‌گه‌ر

واییت، یه زدان ده زانیت چۆن له خواترسان له تاقیکردنهوه ده ریا بکات و خراپه کاران هه تا رۆژی لیپرسینهوه له ژێر سزاداندا بهیئیتهوه، 10 به تاییه تی ئهوانه ی که وتونه ته دوا ی هه وه سی گلاوی سروشتی دنیایی، سووکایه تی به ده سه لات ده که ن. چاونه ترس و که لله رهن، ناترسن له وه ی بوختان به فریشته کان بکه ن، 11 هه رچه نده فریشته کان له وان به توانا تر و به هیترن، به لام له به رده م به زداندا حوکی بوختانکردنیان به سه ردا ناده ن. 12 به لام ئه و خراپه کارانه کفر له شتیک ده که ن که لپی تینا که ن، ئه وان هه ک ئاره ئی به سه ته زمانن که له دایک بوون بو ئه وه ی راوبکرین و بکوژرین، به گنده ئی خو یان له ناوده چن. 13 کرئی خراپه کاریه کانیا ن وه رده گرن. وا داده نین چیژوه رگرتن له وه یه که به دریا ئی رۆژ سه لته نه ت لیده ن، ئه وان هه که که و که موکوپی ئیوه ن، کاتیک به شداری له خوانه کانتان ده که ن چیژ له قیله کانیا ن وه رده گرن. 14 چاویان پره له داو نپیبسی و له گونا ه ناوه ستن، ده روونه له رزۆکه کان هه لده خه له تینن، دلپان به چاوبرسی راهینراوه، ئه وان هه رۆله ی نه فره تن. 15 له ریگی راستی لاینداوه و چه واشه کراون، دوا ی ریازی به لعامی کوپی به عۆر که وتن، ئه وه ی چه زی له کرئی خراپه کاری بو، 16 به لام سه رزه نشتی سه ریچییه که ی وه رگرت، گویدریژی بیژمان به ده نگی مرۆفانه هاته دوان و سه رشیتی ئه و پیغه مبه ره ی راگرت. 17 ئه وان هه کانی بی ئاون، هه ورن به گه رده لولول ده بردرین، ئه و په ری تاریکیان بو هه لگیراوه. (questioned) 18 چونکه که به قسه ی گه وره و پوچ ده دوین، به ئاره زووه کانی سروشتی دنیایی و به به ره لایی، ئه وان هه لده خه له تینن که تازه هه لاتوون له ده ست ئه و که سانه ی له گومرا پیدا ده ژین. 19 به لینی ئازادیان پیده ده ن، که چی خو یان کۆیله ی گنده لپن، چونکه مرۆف کۆیله ی هه ر شتیکه به سه ریدا زال بیت. 20 ئه گه ر به هۆی ناسینی پرگاره که رمان عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکۆوه له گلاوی جیهان هه لاتین، به لام دیسان له و گلاوییه بئالینه وه و به سه ریاندا زال بیت، ئه و کاته کۆتایان له سه ره تایان خراپتر ده بیت، 21 چونکه باشتربوو ریگی راستو دروستییان نه ناسیبووایه، له وه ی ناسییان و دوا یی له و پاسپارده پیروژه ی پپیان درا هه لگه رانه وه. 22 ئه و په نده راسته یان له سه ر ده چه سپیت: [سه گ گه راپه وه سه ر پرشانه وه که ی،] هه روه ها: «به رازی شوشتراو گه راپه وه ناو چلپاوه.»

3 خۆشه‌وێستان، ئەمە دوو مین نامەییە بۆتان دەنوسم، تێیاندا بە یادتان دەهینمەوه تاكو بیری پاگان بوروژنم، 2 هەروەها تاكو وتەکانی پیغەمبەرە پیرۆزەکان بێنەوه یادتان، هەروەها راسپاردەیی مەسیحی خاوەن شکۆ و پزگاکەرمان که لە رینگەیی نۆردراواتان دراون. 3 پێش هەموو شتییک پێویستە ئەو بەزانن که لە کۆتایی زەمانەدا خەڵکی گالته‌چار دین و گالته‌ دە‌کەن، دوای ئارەزووێ خراپەکانیان دە‌کەون، 4 دە‌لێن: «کوانی بە‌لێنی هاتنەوه‌ی؟ لەو کاتەوه‌ی باوبایرانمان مردوون، لە سەرەتای بە‌دیپێنانەوه‌ هەموو شتییک وەک خۆیەتی.» 5 بە ئەنقەست ئەو پشنگوویی دە‌خەن که لە کۆنەوه‌ بە‌فەرماشتی خودا ئاسمان دروست بوو و زەویش لە ئاو و بە‌ئاو‌وه‌ پەیدا‌بوو. 6 هەروەها بە‌هۆی ئەم ئاو‌شەوه‌ بوو که جیهانی ئەو کات ژێر ئاو کهوت و لە‌ناو‌چوو. 7 بە‌لام زەوی و ئاسمانی ئێستا بە‌هەمان فەرماشت بۆ ئاگر هە‌ل‌گێران، بۆ‌رۆژی لێ‌رسینەوه‌ و لە‌ناو‌چوونی خراپەکاران پارێزان. 8 بە‌لام خۆشه‌وێستان تە‌ن‌ها ئەم شتە‌تان لە‌یاد نە‌چیت، پۆزیک لە‌لای یەزدان وەک هەزار سألە و هەزار سالیش وەک پۆزیکە. 9 یەزدان سە‌بارەت بە‌بە‌لێنە‌کە‌ی خا‌و‌نییه‌، وەک هە‌ندیک بە‌خاوی دە‌زانن، بە‌لام لە‌گە‌لمان پشوو درێژە، نایە‌و‌یت کە‌س لە‌ناو‌بچیت، بە‌لکو دە‌یە‌و‌یت هە‌مووان بۆ‌تۆبە‌کردن بێن. 10 بە‌لام هاتنی پۆزی یەزدان وەک هاتنی دز وایه‌، تێیدا بە‌دە‌نگییک بە‌رز ئاسمان نامینیت، بە‌سووتان توخمە‌کان لە‌ناو‌دە‌چن، زەوی و ئەو کارانە‌ی تێیدا بە‌نامینیت. 11 که هە‌موو ئەو شتانه‌ لە‌ناو‌بچن، ئێتر پێ‌ویستە‌ ئیوه‌ چ جۆرە‌کە‌ ساتیک بن؟ دە‌بێت بە‌پیرۆزی و لە‌خواترسی بژین، 12 چاوه‌روانی پۆزی خودا دە‌کەن و پە‌له‌ لە‌هاتنی دە‌کەن، چونکە‌ تێیدا ئاسمان بە‌ ئاگر لە‌ناو‌دە‌چیت، توخمە‌کانیش بە‌سووتان دە‌توینە‌وه‌. 13 بە‌لام بە‌گۆ‌یرە‌ی بە‌لێنە‌کە‌ی، ئێه‌ چاوه‌روانی ئاسمانی نوێ و زەوی نوێن، که راست‌دروستی تێیدا نیشته‌جێیه‌. 14 خۆشه‌وێستان، که چاوه‌رێی ئەو شتە‌ دە‌کەن، تێبکۆشن بۆ‌ئە‌وه‌ی بێ‌ لە‌کە‌یی و بێ‌ گە‌یی لە‌ ئاشتیدا لە‌لای ئەو بدۆزە‌وه‌. 15 بزانی که پشوو‌دریژی پەرورە‌گەرمان هە‌لێکە‌ بۆ‌ پزگاری، وەک پۆ‌لسی برای خۆشه‌وێستان بە‌گۆ‌یرە‌ی ئەو داناییه‌ی خودا پێیداوه‌ بۆ‌ نووسین. 16 ئە‌و له‌ هە‌موو نامە‌کانیدا لە‌بارە‌ی ئەم شتانه‌وه‌ داوه‌، ئە‌وه‌ی هە‌ندیک شتی تێدا بە‌گرا‌نه‌ بۆ‌ تێگە‌یشتن که نە‌زان و نە‌چە‌سپاوه‌کان،

وهك نووسراوه پيروژه كاني ديكه، بولناوچووني خوږيان دهيشيونين. 17 بويه
خوشه ويستان، چونكه ميوه له پيشدا ده زانن، تاگداري خوږتان بن، نه وهك
به خراپه ي سه ريچيکاران چه واشه بن و له چه سپاوي خوږتان بکون. 18
به لکو له نيعمهت و ناسيني عيساي مه سيحي رزگارکەر و په روه ردگارماندا
گه شه بکون. شکوي ئيستا و هه تاهه تايه بوئه وه. ثامين. (aiōn g165)

یه که م یوحنا

1 ئیّه ئه مه راده گه یه نین سه بارهت به وشه ی ژیان، ئه وه ی له سه ره تاوه بو، ئه وه ی گوئمان لپی بو، ئه وه ی به چاوی خو مان بینیمان، ئه وه ی ته ماشامان کرد و ده ستمان لئیدا. **2** ژیا نه که ده رکوت، ئیّه بینیومانه و شایه تی بو ده دهن، ژیا نه هه تاهه تاییه که تان بو راده گه یه نین، ئه و ژیا نه ی که له لای باوکی تاسمانی بو و بو ئیّه ده رکوت. (**aiōnios g166**) **3** ئه وه ی بینیومانه و بیستومانه به ئیوه ی راده گه یه نین، بو ئه وه ی پیکه وه ژیا نی هاو به شمان هه بیّت، پیکه وه ژیا نی ئیّه ش په یوه سته له گه ل باوکی تاسمانی و عیسا ی مه سیحی کوری. **4** ئیّه ئه مانه تان بو ده نووسین تا کو خو شیبه که مان پر و ته واو بیّت. **5** ئه مه ش ئه و په یامه یه که له مه سیحه وه بیستمان و پیتانی راده گه یه نین: خودا پرونا کییه، هه یج تاریکیه کی تیدا نییه. **6** ئه گه ر بلین له گه لیدا پیکه وه ده ژین و به تاریکیدا برۆین، ئه وا درۆ ده کین و راست نا کین، **7** به لام ئه گه ر به پرونا کیدا برۆین، هه روه ک چۆن خودا له پرونا کیدا یه، ئه وا پیکه وه ده ژین و خو بی عیسا ی کوری له هه موو گونا هیک پا کان ده کاته وه. **8** ئه گه ر بلین گونا همان نییه، ئه وا خو مان هه لده خه له تینین و راستی له ئیّه دا نییه. **9** ئه گه ر دا ئمان به گونا هه کائمانا نا، ئه وا خودا دلسو ز و داد په روه ره، ته نانه ت له گونا هه کائمان خو شده بیّت و له هه موو نار ه واییه ک پا کان ده کاته وه. **10** ئه گه ر بلین گونا همان نه کردو وه، ئه وا به درۆ زنی داده تین و په یامه که ی له ئیّه دا نییه.

2 رۆ له خو شه ویسته کائمان، ئه مانه تان بو ده نووسم تا کو گونا نه کین. به لام ئه گه ر یه کیک گونا هی کرد، ئه وا له لای باو ک دا کو کیکار مان هه یه که عیسا ی مه سیحی راستو دروسته. **2** ئه و که فاره تی گونا هه کائمانه، نه ک ته نها هی ئیّه، به لکو گونا هه کانی هه موو جیهان. **3** به مه دا ده زانین که ئه و مان ناسیوه، ئه گه ر کار به راستو دروده کانی بکه یین. **4** ئه وه ی ده لیّت: «ناسیومه» به لام راستو دروده کانی به جینا گه یه نیّت، ئه وا درۆ زنه و راستی له ودا نییه. **5** به لام ئه وه ی گو یزایه لی په یامی خودا بیّت، ئه وا به راستی خو شه ویستی خودا له و که سه دا ته وا وه. به مه دا ده زانین که ئیّه به یه کبوان له گه ل مه سیح ده ژین: **6** هه رکه سیک بلیّت: «من به یه کبوان له گه ل مه سیح ده ژیم»، ئه وا ده بیّت به و شیوه یه بری بیّت که عیسا ژیا وه. **7** خو شه ویستان،

پاسپاردهیه کی نویتان بۆ نانووسم، به لکو پاسپاردهیه کی کۆن که ههر له
 سه ره تاوه هه تانیوو. پاسپارده کۆنه که ئه و په یامه یه که له سه ره تا دا گویتان
 لپی بوو. 8 له گه ل ئه وه شدا پاسپاردهیه کی نویتان بۆ ده نووسم، ئه و راستیه ی
 که له مه سیح و ئیوه دا هه یه، چونکه تاریکی به سه ره ده چیت، وا پروونا کییه
 راسته قینه که پرشنگ ده داته وه. 9 ئه وه ی ده لیت: «من له پروونا کیدام» و
 رقی له خوشکی یان له برا که ی ده بیته وه، ئه و هه تا ئیستا له تاریکی دایه. 10
 هه رکه سیح خوشکی یان برا که ی خوشبوی، ئه و له پروونا کیدا ده ژیت و
 هیچ شتیکی تیدا نییه که تووشی گونا هیان بکات. 11 به لام ئه وه ی رقی له
 خوشک یان برای خوی بیته وه، له تاریکی دایه و به تاریکی دایه ده پروات،
 نازانیت بۆ کوی مل ده نیت، چونکه تاریکی چاوی کوی کردوو. 12 ئه ی
 رۆله خوشه ویسته کان، بۆ ئیوه ده نووسم، چونکه له بهر ناوی ئه و گونا هه کانتان
 به خشرا. 13 ئه ی باوکان، بۆ ئیوه ده نووسم، چونکه ئه وه ده ناسن که له
 سه ره تاوه یه. ئه ی لاوان، بۆ ئیوه ده نووسم، چونکه به سه ره شه یاندا زال
 بوون. 14 ئه ی رۆله خوشه ویسته کان، بۆ ئیوه م نووسی، چونکه خودای
 باوک ده ناسن. ئه ی باوکان، بۆ ئیوه م نووسی، چونکه ئه وه ده ناسن که له
 سه ره تاوه یه. ئه ی لاوان، بۆ ئیوه م نووسی، چونکه به هیزن، په یامی خوداتان
 تیدا چه سپاوه و به سه ره شه یاندا زال بوون. 15 نه جیهاتان خوشبویت، نه
 ئه و شتانه ی له جیهان دایه. ئه گه ر یه کیح جیهانی خوشبوی، ئه و خوشه ویستی
 باوکی تیدا نییه. 16 له بهر ئه وه ی هه موو ئه و شتانه ی له جیهان دایه، ئاره زووی
 جه سته و ئاره زووی چاو و سه لته نه تی ژیان، ئه مانه ش له باوکه وه نین،
 به لکو له جیهانه ون. 17 جیهان و ئاره زووه کانی به سه ره ده چن، به لام ئه وه ی
 خواستی خودا جیه جی ده کات بۆ هه تاهه تایه ده ژیت. (aiōn g165) 18
 رۆله کان ئه مه دوا کاتژمیره. وه ک بیستوتانه دژه مه سیح دیت، ئیستاش
 زور دژه مه سیح هاتون، به مه دا ده زانین دوا کاتژمیره. 19 ئه وان لیمان جیا
 بوونه وه، به لام به راستی سه ر به ئیبه نه بوون، چونکه ئه گه ر سه ر به ئیبه بوونایه،
 له گه لمان ده مانه وه، به لام چون بۆ ئه وه ی ده ریخه ن که که سیان سه ر به
 ئیبه نین. 20 به لام مه سیحی پیروز به رۆحی خوی ده ستیشانی کردن و
 هه مووتان راستی ده زان. 21 من ئه مه تان بۆ نانووسم له بهر ئه وه ی که راستی
 نازان، به لکو له بهر ئه وه ی راستی ده زان و ده شان که هیچ درۆیه ک

له راستییه که وه نایهت. 22 کی درۆزنه؟ ته وهی نکۆلی بکات که عیسا مه سیحه که یه. ته وه دژه مه سیحه که نکۆلی له باوک و کوره که ده کات. 23 هه رکه سیک نکۆلی له کوره که بکات باوکی ناییت، ته وهش دان به کوره که دا بنییت باوکی ده بییت. 24 په یوه ست بن به وهی له سه ره تادا بیستان. ته گهر به مه وه په یوه ست بن، ته وا به کوره که و باوکه وه په یوه ست ده بن. 25 ته مه یه ته و به یینهی ته و پیداوین، ژیا نی هه تاهه تایی. (aiōnios g166) 26 ته مانه م بۆ عیوه نووسی له باره ی ته وانه ی هه ول ده دن چه واشه تان بکن. 27 به لام عیوه ته و ده ستیشا نکرده ی که له مه سیحتان وه رگرتوه به عیوه وه په یوه ست بووه، له بهر ته وه پیوستان به مرؤف نییه فیرتان بکات، به لکو رۆحی پیروز هه موو شتیگان فیرده کات. ته م ده ستیشا نکرده راسته و درۆ نییه، بۆیه په یوه ست بن به مه سیحه وه وه ک پۆحی پیروز فیری کردوون. 28 ئیستا رۆله خو شه ویسته کان، به یه کبوون له گه ل مه سیح په یوه ست بن تا کو کاتیک ته و درده که ویت متمانه مان هه بییت و له هاته وه که ی شه رمی لی نه که بن. 29 ته گهر بزانی ته و راستودروسته، ده زانی که هه رکه سیک راستودروستی په پره و بکات له ته وه وه له دایک بووه.

3 ته ماشا بکن باوک چه خو شه ویستییه کی پیداوین، تا کو پیمان بگوتریت رۆله ی خودا! ئیجه ته وه بن! بۆیه جیهان ناماناسییت، چونکه ته وهی نه ناسیوه. 2 خو شه ویستان، ئیستا رۆله ی خوداین و هیشتا درنه که وتوه ده یینه چی. به لام ده زانی کاتیک ته و درده که ویت ئیجه وه ک ته و ده بین، چونکه وه ک خۆی ده یینین. 3 هه رکه سیک ته م هیوا یه ی به وه بییت، خۆی پاک ده کاته وه، هه روه ک چۆن ته و پا که. 4 هه رکه سیک گونا ه بکات سه ریچی ده کات، چونکه گونا ه سه ریچییه. 5 ده زانی ته و درده که وت تا کو گونا هه کان لابیات. ته و خۆی بی گونا هه. 6 هه رکه سیک به یه کبوون له گه ل مه سیح برییت، له گونا هه کردن به رده وام ناییت. هه رکه سیک به به رده واهی گونا ه بکات، نه ته وهی بینیه و نه ته ویشی ناسیوه. 7 رۆله خو شه ویسته کان، با که س چه واشه تان نه کات. ته وهی راستودروستی په پره و بکات راستودروسته، وه ک چۆن ته ویش راستودروسته. 8 ته وهی گونا ه بکات له ئیبلیس، چونکه ئیبلیس هه ر له سه ره تا وه گونا هی کردووه. کوری خودا بۆ ته مه درده که وت، تا کو کاره کانی ئیبلیس تیکبات. 9 هه رکه سیک

له خوداوه له دایک بوو ییت به رده وام ناییت له گونا هکردن، چونکه توی خودای تیدا ده چه سپیت. ناتوانیت به رده وام ییت له گونا هکردن، له بهر نه وهی له خوداوه له دایک بووه. 10 رۆلهی خودا و رۆلهی ئیلبیس به مه دهرده که ون: هه رکه سیک راستودروستی په پیره و نه کات له خوداوه نییه، هه روهک نه وهی خوشکی یان برای خوی خوشنه ویت، 11 چونکه نه مه نه م په یامه یه که له سه ره تادا بیستان، که یه کترمان خوشبوئی. 12 وهک قابین مه بن، که سه ره به شه یان بوو و هابیلی برای خوی کوشت. بوچی کوشتی؟ چونکه کاره کانی نه و خراب بوون و هی برا که ی راستودروست. 13 خوشکان، برایان، لاتان سه ره نه ییت نه گه ر جیهان رقی لیئان یته وه. 14 ده زانین له مردنه وه بو ژیان گواستراینه وه، چونکه برایانمان خوشده ویت. نه وهی خوشه ویستی نه ییت له مردندا ده مینیتته وه. 15 هه رکه سیک رقی له خوشکی یان برا که ی بیته وه، بکوژه و میوه ده زانن هیچ بکوژیک ناییتته خاوه نی ژیانی هه تاهه تایی. (aiōnios g166) 16 به مه خوشه ویستیمان زانی: عیسیای مه سیح ژیانی خوی بو ئیته دانا. ئیته ش ده ییت ژیانی خومان بو خوشک و برا کائمان دا بنین. 17 نه وهی مالی دنیای هه ییت و خوشکی یان برا که ی خوی به نه داری بینی و دلی لئی ره فکرد، چون خوشه ویستی خودای تیدا ده مینیتته وه؟ 18 رۆله خوشه ویسته کان، با ته نها به وشه و زمان خوشه ویستی دهر نه برین، به لکو به کردار و راستی. 19 به مه ده زانین که سه ره به راستین، هه روه ها چون دلان ئاسووده ده ییت له ئاماده بوونی نه و: 20 کاتیک دلان سه رکۆنه مان ده کات، خودا له دلان گه وره تره و هه موو شتیک ده زانیت. 21 خوشه ویستان، نه گه ر دلان سه رکۆنه مان نه کات، نه واه له به رده م خودا دلنیا ده بین، 22 هه رچییه کی لی داوا بکه ین لئی وه رده گرین، چونکه راسپارده کانی به جیده گه یه نین و نه وه ده که ین که به دلپه تی. 23 نه مه ش راسپارده که یه تی: باوه رمان به ناوی عیسیای مه سیحی کوره که ی هه ییت و یه کتریمان خوشبوئی، وهک راسپاردووین. 24 نه گه ر که سیک راسپارده کانی خودا به جینگه یه نیت، نه واه به یه کبوون له گه ل خودا ده ژ ییت، هه روه ها خوداش به یه کبوون له گه ل نه و که سه دا ده ژ ییت. به مه دا ده زانین خودا به یه کبوون له گه لمان ده ژ ییت: به و رۆحه ی که پیداوین.

4 خۆشەوستان، پروا بە ھەموو رۆحیک مەکن، بەلکو رۆحەکان تاقی بکەنەو، بزانی ئایا لە خوداوەیە؟ چونکە زۆر پیغەمبەری درۆزن بە جیھاندا بلاویوونەتەو. 2 رۆحی خودا بەمە دەناسنەو: ھەر رۆحیک دان بەویدا بنیّت کە عیساى مەسیح لە جەستەدا ھاتووە، ئەوا ئەو رۆحە لە خوداوەیە، 3 بەلام ھەر رۆحیکیش دان بە عیسادا نەنیّت، ئەوا ئەو رۆحە لە خوداوە نییە. ئەو رۆحە دژە مەسیحە کە بیستووتانە دیت و ئیستا وا لە جیھاندا. 4 رۆلە خۆشەوستانەکان، ئیو لە خوداوەن و بەسەر ئەو پیغەمبەرە درۆزنانەدا زال بوون، چونکە رۆحی خودا ئەوێ لە ئیویدا گەورەترە لە رۆحی شەیتان ئەوێ لە جیھاندا. 5 ئەوان سەر بە جیھان، ھەر بۆیە ئەوێ دەیلێن لە جیھانەوێ و جیھان گوێمان لێ دەگریت. 6 ئیو لە خوداوەن و ئەوێ خودا بناسیّت گوێمان لێ دەگریت، بەلام ئەوێ لە خوداوە نەنیّت گوێمان لێ ناگریت. بەم شێوەیە رۆحی راستی و رۆحی چەواشە دەناسنەو. 7 خۆشەوستان، با یەکتیمان خۆشبوئ، چونکە خۆشەوستانی لە خوداوەیە و ئەوێ کەسانی دیکەى خۆشەویتی لە خوداوە لەدایک بوو و خودا دەناسیّت. 8 ئەوێ کەسانی دیکەى خۆشەویتی خودای نەناسیو، چونکە خودا خۆشەوستانی. 9 بەم شێوەیە خۆشەوستانی خودا لەتیوانماندا ھەرکەوت: خودا کۆرە تاقانە کەى خۆی ناردە جیھان تا کو بەھۆیەو بژین. 10 خۆشەوستانی لەمەدا: نەک ئیو خودامان خۆشویست، بەلکو ئەو خۆشویستین و کۆرە کەى بۆ کەفارەتی گوناھەکانمان نارد. 11 خۆشەوستان، ئەگەر خودا بەم شێوەیە خۆشویستین، پۆستە لەسەرمان یەکتیمان خۆشبوئ. 12 ھەرگیز کەس خودای نەبینو. ئەگەر یەکتیمان خۆشبوئ، ئەوا بە یەکتوتووی لەگەڵ خودا دەژین و خۆشەوستانی کەى لە ناخماندا تەواو. 13 بەمەدا دەزانین کە ئیو بە یەکتوون لەگەڵ خودا دەژین و خوداش بە یەکتوون لەگەڵ ئیو دەژیّت: ئەو لە رۆحی خۆی پێداوین. 14 ئیو شەبەنمان و شایەتی دەدەین کە باوک کۆری خۆی ناردوو بە ئەوێ بیئتە پزگارکەری جیھان. 15 ھەرکەسێک دانی پێدا بنیّت کە عیسا کۆری خودایە، ئەوا خودا بە یەکتوتووی لەگەڵ ئەو کەسەدا دەژیّت، ئەویش بە یەکتوتووی لەگەڵ خودا دەژیّت. 16 ئیو شەبەنمان و خۆشەوستانی خودا کە بۆ ئیو ناسیمان و باوەرمان پێکرد. خودا خۆشەوستانی. ئەوێ

له خۆشه و یستیدا ده ژینت، ئەوا به یه کگرتووی له گەل خودا ده ژینت، خوداش به هه مان شیوه له گەل ئەودا ده ژینت. 17 به م شیوه یه خۆشه و یستی له نیوماندا گه یشتوو ته ته واوه تی تا کو له رۆژی لیپرسینه وه دا دلتیا بین، چونکه ئیمه ش له م جیهانه دا وه ک عیسا ده بین. 18 خۆشه و یستی ترسی تیدا نییه، به لکو خۆشه و یستی ته واو ترس ده رده کاته ده ره وه، چونکه ترس له سزاوه دیت. ئەوه ی بترسیت له خۆشه و یستیدا ته واو نه بووه. 19 خۆشمانده ویت، چونکه یه که م جار ئەو خۆشیو یستووین. 20 ئە گه ره یه کیک گوئی: «خودام خۆشده ویت» و رقی له خوشکی یان برا که ی یته وه، ئەوه درۆزنه، چونکه ئەوه ی خوشک و برای خوی خۆشنه ویت که بینویه تی، ناتوانیت خودای خۆشبوئی که نه بینویه. 21 له ئەوه وه ئەم راسپارده یه مان دراوه تی: ئەوه ی خودای خۆشبوئی، با خوشکه که و برا که شی خۆشبوئی.

5 هه رکه سینک باوه ری به وه هه ییت که عیسا مه سیحه، ئەوه له خوداوه له دایک بووه. هه رکه سینک باوکی خۆشبوئی، ئەوه شی خۆشده ویت که لپی له دایک بووه. 2 به مه دا ده زانین رۆله کانی خودامان خۆشده ویت: که خودامان خۆشبویت و راسپارده کانی به جینگه یه نین. 3 ئە مه خۆشه و یستی خودایه، راسپارده کانی به جینگه یه نین، راسپارده کانیشی قورس نین، 4 چونکه هه رکه سینک له خوداوه له دایک بوویت جیهان ده به زینت. ئەو سه رکه و تنه ش که جیهان ده به زینت، باوه پرمانه. 5 کیه جیهان ده به زینت؟ ته نها ئەو که سه ی باوه ری هه یه که عیسا کوری خودایه. 6 ئە مه ئەوه یه که به ئاو و خوین هاتوو، عیسا مه سیح، نه ک ته نها به ئاو، به لکو به ئاو و به خوین. رۆحی پرۆزیش شایه تی ده دات، چونکه رۆحه که راستیه. 7 ئەوانه ی شایه تی ده دن سیانن: 8 رۆح و ئاو و خوین، ئەم سی شایه ته هه مان شایه تی ده دن. 9 ئە گه ر ئیمه شایه تی مرۆف له لمان قبول ییت، شایه تی خودا گه وره تره، چونکه ئە مه شایه تی خودایه سه باره ت به کوره که ی داویه تی. 10 ئەوه ی باوه ر به کوری خودا بهینت ئەم شایه تیه له خۆیدا هه یه. ئەوه ی باوه ر به خودا نه کات خودا به درۆزن داده نیت، چونکه باوه ر به و شایه تیه ناکات که خودا سه باره ت به کوره که ی داویه تی. 11 ئە مه ش شایه تیه که یه: خودا ژبانی هه تا هه تایی پداوین و ئەو ژبانه ش له کوره که ی دایه. (aiōnios g166) 12 ئەوه ی کوره که ی هه ییت ژبانی هه یه،

ئەوێ کۆری خودای نه بیئت، ژیانیشی ناییت. 13 ئەمانەم بۆ ئێوه نووسی
 که باوهرتان به ناوی کۆری خودا ههیه، تا کۆ بزانی ژیانی ههتا ههتا بیتان
 ههیه. (aiōnios g166) 14 ئەمەش ئه و متمانهیه که به ومان ههیه، ئەگەر
 بهگۆرهی ویستی ئه و داوای هه رشتیک بکهین، گویمان لی دهگریت. 15
 ئەگەر بزانی هه رچییه ک داوا بکهین گویمان لی دهگریت، ئەوا دهزانی
 ئەوێ له ئەومان داوا کردوو هه مانه. 16 ئەگەر که سیک خوشک یان
 بریهکی له کاتی ئەنجامدانی گوناھیکدا بینی که بهره و مردنی نه بات، پێسته
 له سه ری له خودا بۆی پاریته وه، خوداش ژیانی ده داتی. مه به ستم ئەوانه یه
 گونا ه ده که ن که به ره و مردن نییه. گونا هه یه به ره و مردنه، بۆ ئەمه
 نالیم داوا بکریت. 17 هه موو نار ه واییه ک گونا هه به لام گونا هیش هه یه
 به ره و مردن نییه. 18 ده زانی هه ر که سیک له خودا وه له دایک بوو بیئت
 به رده وام ناییت له گونا هکردن، به لکو ئەوێ له خودا وه له دایک بووه
 خۆی ده پاریزیت و شه یان دهستی لی نادات. 19 ده زانی له خودا وه یان
 و هه موو جیهان له ژیر دهستی شه یاندا دانراوه. 20 هه روه ها ده زانی
 که کۆری خودا هات و چاوی کردینه وه تا کو ئه و بناسین که راستییه.
 ئێهش له گه ل راستییه که دا بووینه ته یه ک، که عیسا ی مه سیحی کۆری
 خودایه. ئەو خودای راسته قینه و ژیانی هه تا هه تا ییه. (aiōnios g166) 21 رۆله
 خۆشه ویسته کان، خۆتان له بت پاریزن.

دووه م یوحنا

1 له پیره کهوه، یو خانمی هه لبرژردراو و یو مندالانیشی که له راستیدا خوښمه وین، نهک ته نها من، به لکو هه موو نه وانه ی راستی ده ناسن، 2 له بهر نه و راستییه ی تیماندا نیشته جی ده بیت و هه تاهه تایه له گلمان ده بیت: (aiōn q165) 3 با نیعمهت و به زه یی و ناشتیمان له خودای باوک و عیسای مه سیحی کوری باوک که وه له گه ل بیت، به راستی و خوښه ویستییه وه. 4 زور دنخوش بووم که بینم هه ندیک له مندالاکانت به گویره ی راستی ده رۆن، وهک باوک رایسپاردین. 5 ئیستاش ئه ی خانم، رایسپارده یکی نویت یو نانوسم، به لکو نه وه ی له سه ره تاوه هه مانبووه: داوات لی ده کهم که یه کتریمان خوښبوئی. 6 خوښه ویستی ته مه یه: به گویره ی رایسپارده کانی خودا برۆین. هه روک له سه ره تادا گویتان لی بووه، رایسپارده که نه وه یه که به خوښه ویستی هه لسوکه وت بکن. 7 چه واشه کاری زور به جیهاندا بلا بوونه ته وه و دان به وه دا نانین که عیسای مه سیح به جهسته هاتووه. نه و جوړه که سانه چه واشه کار و دژه مه سیح. 8 ئاگاداری خوښان بن، نه وهک نه وه له ده سته دن که کارمان یو کردووه، به لکو پاداشتی ته او وه ر بگرن. 9 هه رکه سیک پیش بکه ویت و له فیرکردنی مه سیح به رده وام نه بیت، بیهریه له خودا. نه وه ی له فیرکردنه که به رده وام بیت، هه م باوکی ئاسمانی و هه م کوره که ی هه یه. 10 هه ر که سیک هاته لاتان و نه و فیرکردنه ی نه هینا، له ماله که تان پیشوازی لی مه کهن و سلاوی لی مه کهن، 11 چونکه نه وه ی سلاوی لی بکات، له به دکاریه کانیدا به شدار ده بیت. 12 زور شتم هه یه بو تانی بنوسم، به لام نامه ویت به مهره کهب و کاغه ز بیت، به لکو ئومیده وارم له گه لتان بم و روو به روو بدوین، تا کو ته او دنخوش بین. 13 مندالانی خوشکه هه لبرژردراوه کهت سلاوت لیده کهن.

سڀيه م يوحه نا

1 له پره كه وه، بؤ گايوسي خوشه ويست كه له راستيدا خوشم ده ويټ. 2
ئهي خوشه ويست، نويز ده كم كه له هه موو شتيكدا سه ركه وتوو بيت و
ته ندروستيت باش بيت، هه روهك ده روونت سه ركه وتوو. 3 زور دنلخوش
بووم به وه ي چهند براييك هاتن و شايه تي دلسوزي تويان بؤ راستي دا،
هه روهك به گويړه ي راستي ده رويت. 4 خوشي له مه گوره ترم نيه كه
گويم لي بيت مندالانم به گويړه ي راستي ده روون. 5 خوشه ويست، تو به
دلسوزيه وه هه موو شتيك بؤ خوشكان و برايان ده كه يت، به تايه تي بؤ
ناموكان. 6 ئه وان له به رده م كلنسا شايه تبيان له سه ر خوشه ويستي تو داوه.
كارنكي باش ده كه يت كه به و شيوه به شايسته يي خودا به پرنيان بكه يت،
7 چونكه ئه وانه له به ر ناوي مه سيح هاتوونه ته ده روه و هيج شتيكان له
بياوه ران و هرنه گرتوو. 8 بويه پويسته پيشوازي له كه ساني وهك ئه وانه
بكه ين تاكو به به كه وه كار بؤ راستي بكه ين. 9 بؤ كلنسام نووسيوه، به لام
ديوتريفس كه ده به ويټ له نيوانياندا بيته به كم، پيشوازيان لي ناكات. 10
بويه ئه گره هاتم، كرده وه كاني و ئه و غه بيه تانه ي كه سه باره ت به ئيه ي
گوتوو ده يخه مه وه يادي. هه روه ها به وه شه وه نه وه ستاوه، به لكو نايه ويټ
پيشوازي له خوشكان و برايان بكات و هه ريه كيك بيه ويټ پيشوازيان لي
بكات، رني لي ده گريت و له كلنسا ده ريده كات. 11 خوشه ويستم، لاسايي
خراپه مه كه وه به لكو چا كه. ئه وه ي چا كه بكات له خوداويه، ئه وه ش
خراپه بكات، خوداي نه بينيوه. 12 ديميتريوس له لايه ن هه موو كه سيك
وله لايه ن راستيشه وه شايه تي بؤ دراوه. ئيه ش شايه تي ده دهن، ئيه وش
ده زانن شايه تي ئيه راسته. 13 زورم هه بوو بوتي بنووسم، به لام نامه ويټ به
قه لهم و مه ره كه ب بيت. 14 به لكو ئوميده وارم به م زوانه بتييم تاكو
پرووبه روو قسه بكه ين. سلاوت لي بيت. براده ران سلاوت ليده كهن. به
ناوه كانيان سلاو له براده ران بكه.

یه هوزا

1 له یه هوزاوه، بهنده ی عیسای مه سیح و برای یاقوب، بۆ بانگکراوه کان،
ئه وانه ی خودای باوک خوشی دهوین و به هوی عیسای مه سیحه وه
پاریزراون: 2 به زه بی و ناشتی و خوشه ویستیتان بۆ زیاد بیئت. 3
خوشه ویستان، هه رچه نده زور به په روش بووم تا کوله باره ی پرزگاری
هاو به شمانه وه بۆتان بنووسم، به لام به پچو یستم زانی ئه مه تان بۆ بنووسم،
لیتان ده پاریمه وه تییکوشن بۆ ئه و باوه په ی که ته نها جاریک دراوه ته
ده ست گه لی پیروزی خودا. 4 له بهر ئه وه ی که ساتیک به دزیه وه
هاتوونه ته ناوه وه، له میژه بۆ ئه و حوکه نووسراون، خوانه ناسن، نیعمه تی
خودامان بۆ به ره لای ده گورن و نکولی له عیسای مه سیح ده که ن، که
تاقه سه روه ر و په روه ردگارمانه. 5 هه رچه نده خۆتان پشوه خت ده یزان،
به لام هه ر ده مه ویت بیرتان بجه مه وه که یه زدان گه له که ی خوی له خاکی
میسر پرزگار کرد، به لام دواتر ئه وانه ی له ناو برد که باوه پریان نه هیئا، 6
هه روه ها ئه و فریشتانه ی که پله و پایه کانی خۆیان نه پاراست، به لکو شوینی
خۆیان به جیپشت، به کۆتی هه تاهه تایی بۆ سزای روژی گه وره له ژیر
تاریکیدا هه لگیان. (aidios g126) 7 هه روه ها سه دویم و عه مورا و شاره کانی
ده ورو به ریان به هه مان ریگا به دوای داوینپسی و هاو ره گه زبازی که وتن،
جا به ئاگریکی هه تاهه تایی سزاداران و بوون به په نده. 8 (aiōnios g166)
خه یانخواوه کانیش به هه مان شیوه، جه سه ته گلاو ده که ن و ده سه لات په رت
ده که نه وه و بوختان به فریشته کان ده که ن. 9 به لام میکائیلی سه روکی
فریشته کان، کاتیک دژایه تی شه یانی کرد و سه باره ت به ته رمی موسا
مشتومپی کرد، نه یویرا به بوختان سکالای لی بکات، به لکو گۆتی:
«یه زدان سه رزه نشتت بکات!» 10 که چی ئه وانه قسه بۆ شتیک هه لده به ستن
که لی تینا گه ن. ئه وه ی وه ک ئاژه لی به سه ته زمان به سه روشتی ده یزان،
ده بیته هوی له ناو چوونیان. 11 قوره به سه ریان! ریگای قاینیان گرتوه،
بۆ بریک ده سه تکه وت خۆیان داوه ته ده ست چه واشه پی به لعامه وه؛ له
یاخیبوونه که ی قوره ح له ناو چوون. 12 ئه وانه له داوه ته برایه تییه کانی شیوه دا
له که یه کن، بیسه رمانه نان ده خۆن، شواتیکن که ته نها خۆیان ده له وه ریژن.
ئه وانه هه وری بی بارانن و با هه لیگرتوون، وه ک داری بی به ری پاییزن،

له ره گهوه هه لکه تراون، دوو جار مردوون. 13 ئەوان شه پۆلی دهریای هه لچوون و کاره شهرم پینه ره کانیاں وه ک کهف دهرده کهون، ئەستیره ی گه رۆکن که بۆ هه تاهه تابه ئەوپه پری تاریکایان بۆ هه لگیراوه. (aiōn g165) 14 حه توخ که له نه وه ی حه وته می ئاده مه له باره ی ئەوانه وه پێشبینی کرد: «سهیر بکهن، یه زدان له گه ل هه زاران فریشته ی پیروزی خوی دیت، 15 تا کو هه موو خه لک حوکم بدات و تاوانباریان بکات به ئەنجامدانی هه موو ئەو کرده وه خوانه ناسییانه ی که به هۆی خوانه ناسییان ئەنجامیان داوه، ههروه ها هه موو ئەو قسه ره قانه ی که گونا هه باره خوانه ناسه کان له دژی ئەو گوتوویانه.» 16 ئەوانه بۆ له بۆ لکه ر و گله پیکه رن، به گویره ی ئاره زووه خراپه کانیاں هه لسو کهوت ده کهن و قسه ی گه وره ده کهن، بۆ به رزه وهندی خویان به دوو پرووی ستایشی خه لک ده کهن. 17 به لام ئیوه ئە ی خو شه ویستان، قسه کانی نیردراوانی عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکۆمان به پینه وه یاد که پێشتر گوتوویانه. 18 پچی گوتن: «له کۆتایی رۆژگار، هه ندیک گالته جار په یدا ده بن و دوا ی ئاره زووه خراپه کانیاں ده کهون.» 19 ئەوانه دوو به ره کی ده پینه وه، به دوا ی سروشتی مرۆفانه وه ن و رۆحی پیروزیان نییه. 20 به لام ئیوه خو شه ویستان، خۆتان له سه ر با وه پری پیروزیان بنیاد بنین، به رۆحی پیروزی نوێز بکهن، 21 خۆتان له ناو خو شه ویستی خودا پیاریزن له کاتیکدا چاوه پروانی به زه بی عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکۆمان ده بن که ژیا نی هه تاهه تاییتان بۆ به پینیت. (aiōnios g166) 22 به زه بیتان به وانهدا پێته وه که گو مان ده کهن. 23 هه ندیک له ئاگر برقیین و پرزگاریان بکهن، له تر سدا به زه بیتان به هه ندیکدا پێته وه، ته نانهت رقتان له و به رگانه پێته وه که به جه سه ته گلا و بوونه. 24 بۆ ئەوه ی توانای هه یه له که وتن بتان پارێزیت، ههروه ها بۆ گله یی و به وه پری شادییه وه له به رده م شکۆیه که ی پراتان بگریت، 25 بۆ تا که خودای پرزگار که رمان له ریگه ی عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکۆمان، شکۆ و گه وره یی و توانا و ده سه لات بۆ ئەوه، له ئەزه له وه و ئیستا و هه تاهه تابه! ئامین. (aiōn g165)

ئاشكرا كردن

1 ئاشكرا كردنى عيساي مەسىح كە خودا پېيداو، تاكو ئەو شتانەى دەيىت زوو رووبدەن بە بەندەكانى پيشان بدات. خودا لە رېگەى ناردنى فرېشته كە يەو، بۇ لاي يۇحەناى بەندەى، ئەو شتانەى دەرخت، 2 كە شايبە تى دا بۇ ھەموو ئەو شتانەى كە يىنى، واتە وشەى خودا و شايبە تى عيساي مەسىح. 3 خۆزگە دەخوازىت بەو ھى وتەكانى ئەم پېشېنىيە دەخوئېتتەو، ھەر ھەخۆزگە بەو كەسانەش دەخوازىت كە دەيىستن و ئەو ھى تېيدا نووسراو، پەپرەو دەكەن، چونكە كاتە كە نزيكە. 4 لە يۇحەناو، بۇ ھوت كلىسا كەى ھەرى ئاسيا: با نيعمەت و ئاشتيتان بۇ بېت لەو ھى كە ھەيە و ھەبوو و دېت و لەو ھوت رۇحەو ھى لە بەردەم تەختە كەيدان، 5 ھەر ھە لە عيساي مەسىح ھەو كە شايبە تىدەرى دلسۆزە، تۆبەرى ھەستانەو ھى تيو مردووانە و سەرۇكى پاشاكانى سەر زەو پىيە. ئەو كە ئېھى خۇشەو و بۇ خويى خۇى لە گوناھە كانمان ئازادى كردىن و 6 ئېھى كە شانشين و كاهين بۇ خوداى باوكى، ھەتاهە تايە شكۆ و دەسەلات بۇ ئەو! ئامىن. (aiōn g165) 7 ئەو تە لە گەل ھەوردە دېت و ھەموو چاويك دەيىتت، ئەوانەش كە رىمان ئىيداو، ھەموو خىلەكانى زەو ھى شىو ھى بۇ دەگېرن. 8 يەزدانى پەرورە دگار دەفەر موى: «من ئەلف و ييم، ئەو ھى ھەيە و ھەبوو و دېت، ھەر بەتوانا»، 9 من يۇحەناى براتانم، كە بە يەكبون لە گەل عيسادا ھاوبە شتانم لە تەنگانە و شانشين و دانەخۇدا گرتن، لە پىناوى پەيامى خودا و شايبە تى بۇ عيسا لە دوورگەى پەتمۆس بووم. 10 لە رۇزى يەزداندا رۇحى پىرۇزم ھاتە سەر و لە پشتمەو ھى گويم لە دەنگىكى بەرزى وەك كە رەنا بوو، 11 دەبفەر موى: «ئەو ھى دەيىنى لە پەرتووكىك يىنووسەو و بۇ ھوت كلىسا كەى بئىرە، واتە ئەفەسۆس و سىمىرنا و پىرگامۆس و سىياتىرا و ساردس و فىلادەلفيا و لاودىكىيا.» 12 ئاورم دايەو تاكو ئەو دەنگە بىنم كە لە گەلم دەدوا. كاتىك ئاورم دايەو ھوت چرادانى زېرىنم يىنى، 13 لە ناو پراستى چرادانە كاندا يەككىم وەك كورى مرؤف يىنى، جلىكى شۆرى لە بەردا بوو ھەتا بەرىنى، پشائىكى زېرىنى بە سنگىيەو بەستبوو. 14 سەر و قزى سى وەك خورى و وەك بە فرسى بوون و چاوەكانى وەك گرى ئاگر بوون. 15 پىيەكانى

وهك پرونزىكى بريقه دار كه له كورره پوخته كرايىت و ابون، ده نكيشى
 وهك هازهى تافگه و ابوو. 16 كهوت ئهستيره له دهستى راستى بوون،
 شمشيرىكى دووده مېش له ده ميه وه دهرده چوو، پوخسارى وهك تيشكى
 به تېنى رۆژ دهره وشايه وه. 17 كاتيك بينم وهك مردوو له بهر پى كه وتم،
 دهستى راستى خسته سهرم و فهرمووى: «مه ترسه، من سهره تا و كو تايم.
 18 منم زيندوو كه! مردبووم، به لام ئه وه تا ئىستا بو هه تاهه تا به زيندوووم!
 ههروه ها كليله كانى مردن و جيهانى مردوو انم پييه. (aiōn g165, Hadēs
 19 g86)» (بۆيه ئه مانه بنووسه له وهى بينيت و ئه وهى ههيه و ئه وهى پاش
 ئه مهش ده يىت. 20 نهينى ئه و كهوت ئهستيره يه له دهستى راستى بينيت و
 كهوت چرادانه زيرينه كه ئه مه يه: كهوت ئهستيره كه فرليشتهى كهوت
 كلئسا كان و كهوت چرادانه كهش كهوت كلئسا كه ن.»

2 بۆ فرليشتهى كلئسا كهى ئه فهسوس بنووسه: ئه وهى كهوت ئهستيره كهى
 به دهستى راستى گرتوه و به ناو كهوت چرادانه زيرينه كه دا هاتوچۆ
 ده كات، ده فهرمووى: 2 «ئاگام له كردار و ماندوو بوون و دانبه خۆدا گرتته،
 ده زانم كه ناتوانيت بهرگهى خراپه كاران بگريت و ئه وانه شت تاقى كرده وه
 كه خۆيان به نېردراو ده زانن به لام نېردراو نين و به درۆزن دهرچوون، 3
 دانت به خۆتا گرت و له بهر ناوى من بهرگهت گرت و كو لت نه دا،
 4 «به لام ئه مه م له سهرت هه يه: تو خوشه و لستيه كهى به كه مينت به لاه
 ناوه. 5 به بيرت بيته وه له چ پايه يه كى بهرز كه وتيت! تو به بكه و كاره كانى
 پيشترت دووباره بكه ره وه. ئه گه ر تو به نه كه يت، ديمه لات و چرادانه كهت
 له شوينى خۆى لاده ده م. 6 به لام شتىكى باشت هه يه: توش وه كو من
 رقت له دابونه ريتى نيكولا و بيه كان ده بيته وه. 7 «ئه وهى گوئى هه يه، با
 بيسيتىت رۆحى پيرۆز چى به كلئسا كان ده فهرمووى. ئه وهى سهر بكه و يىت،
 پرنگهى ده ده م له دره ختى ژيان بخوات، كه له به هه شتى خودايه.» 8 بۆ
 فرليشتهى كلئسا كهى سميرنا بنووسه: ئه وهى يه كه مين و دوا هه مينه، ئه وهى
 مردوو بوو و زيندوو بووه وه، ده فهرمووى: 9 «ئاگام له ته نگانه و هه ژار يته،
 هه رچه نده تو ده وله م نه ديت. ههروه ها ئاگام له قسه هه له بستنى ئه وانه يه كه
 ده لپن جوله كه ين و واش نين، به لام كه نيشتى شه يتانن. 10 هه رگيز مه ترسه
 له و تازارانهى وا بۆت ديت. وا ئيبليس خهريكه هه نديگان بخاته زيندانه وه،

تا کو تاقی بکریته وه و ده پرۆژ ته نگانه تان ده بیټ. هه تا مردن دلسۆز به،
 منیش تاجی ژیانټ پی ده به خشم. 11 «ئه وهی گوئی ههیه، با بیستیت
 پرۆچی پرۆز چی به کلپسا کان ده فهرموئی. ئه وهی سه ربکه ویت، مردنی
 دووهم تازاری نادات.» 12 بۆ فریشتهی کلپسا کهی پرگامۆس بنووسه:
 ئه وهی شمشیره تیره دوو ده مه کهی ههیه ده فهرموئی: 13 «ئا گام لیه له کوئی
 ده ژیت، ئه و شوینهی ته ختی شهیتانی لیه. له گه ل ئه وه شدا ده ست به ناوی
 منه وه ده گریټ. ته نانه ت له و پرۆژانه ش که ئه نپاسی شایه تیده ری دلسۆزم
 له لاتان شه هید کرا، له و شوینهی شهیتان نیشته جیه، نکۆلیت له باوه ری
 من نه کرد. 14 «به لام هه ندیک شتم له سهرت ههیه: هه ندیک که س له لاتن
 پابه ندن به فیرکردنی به لعامه وه، ئه وهی بالاقی فیرده کرد کۆسپ له به رده م
 نه وهی ئیسرائیل دا بنیت تا کو له و قوربانیه نه بچۆن که بۆ بت کراون و
 داوینپسی بکه ن. 15 به هه مان شیوه، له لای تۆش هه ندیک هه ن پابه ندن
 به فیرکردنی نیکۆلا و بیه کان. 16 بۆیه تۆ به بکه! ئه گینا، به م زووانه دیمه لات
 و به شمشیره کهی ده مم له گه لیان ده جه نکم. 17 «ئه وهی گوئی ههیه، با
 بیستیت پرۆچی پرۆز چی به کلپسا کان ده فهرموئی. ئه وهی سه ربکه ویت،
 له مه نی شارا وهی ده ده می، هه روه ها به ردیکی سپی ده ده می که ناوینکی
 نوئی له سه ر نووسرا وه، جگه له وهی وه ریده گریټ که س نلزانیت.» 18 بۆ
 فریشتهی کلپسا کهی سیاتیرا بنووسه: کوری خودا، ئه وهی چاوه کانی وه ک
 گری ئا گره و پیه کانی وه ک پرۆزی بریقه داره، ده فهرموئی: 19 «ئا گام له
 کردار و خۆشه ویستی و خزمه ت و باوه ر و دانبه خۆدا گرتته. کاره کانی ئه م
 دواییه ت له وانه ی یه که م جارت زیاترن. 20 «به لام ئه مه م له سهرت ههیه:
 تۆریت به و ژنه داوه که ناوی ئیزاییله، خۆی به پیغه مبه ر ناو بیات، به نده کاتم
 فیرده کات و چه واشه یان ده کات تا کو داوینپسی بکه ن و له و خوار دنه
 بچۆن که بۆ بت کراوه ته قوربانی. 21 کاتم پیدابوو تا کو تۆ به بکات، به لام
 نه یویست تۆ به له داوینپسی بکات. 22 له بهر ئه وه فیریده ده مه سه ر جیگا و
 نه خۆش ده که وئی، هه روه ها ئه گه ر ئه وانه ی داوینپسییان له گه لی کردوو له
 کرداره کانیان تۆ به نه که ن، ده یانخه مه ناو ته نگانه یه کی گه وره وه. 23 هه روه ها
 منداله کانی به مردن له ناوده به م، هه موو کلپسا کانی ش ده زانن من پشکینه ری
 میشک و دله کاتم، سزای هه ر یه کی کیشتان به گویره ی کاره کانی ده ده م. 24

«به لام به عیوه ده لیم، ئەوانەى له سیاتیرا ماونەتەو، ئەوانەى ئەم فێرکردنەیان نییه و به قوولایی شەیتانیان نەزانێوه، وهک ده لێن، من باریکی دیکه تان ناخه مه سه ر، 25 ته نه ا ئەوهی هه تانه ده ستی پێوه بگرن، هه تا دیم. 26 «ئەوهی سه ربکه ویت و هه تا کۆتایی کاره کانی من ئەنجام بدات، ده سه لاتی به سه ر نه ته وه کاندای ده ده می، 27 [به گۆچاریکی ئاسنین به رپێوه یان ده بات، وهک گۆزه یهکی گلێن وردوخاشیان ده کات.] هه روهک منیش له باوکه وه ده سه لاتم وه رگرتووه. 28 هه روه ها ئەستێره ی به ره به یانی ده ده می. 29 ئەوهی گوێی هه یه، با بیستیت رۆحی پیرۆز چی به کلێسا کان ده فه رموی.»

3 هه روه ها بۆ فریشتەى کلێسا که ی ساردس بنووسه: ئەوهی حه وت رۆحی خودا و حه وت ئەستێره که ی هه یه ده فه رموی: «ئاگام له کرداره کانتە، تو به ناو زیندوویت، به لام مردوویت. 2 ئیشک بگره! ئەوهی ماوه و خه ریکه بمیریت به هیزی بکه، چونکه له به رده م خودام کاره کانتە به ناتەواوی یینی. 3 ئیتر ئەو شتەى که فێری بوویت و بیستت به بیر خۆتی به یینه روه و به باشی پێیه وه پابه ند به و تۆبه بکه. به لام ئەگەر ئیشک نه گریت ئەوا وهک دزیک دیم و نازانی له چ کاتیکیا دیمه سه رت. 4 «که چی خه لکیکی که مت له ساردسدا هه یه به رگه کانیان گلاو نه کردووه. ئەوان به به رگی سپیه وه له گه ل من رێ ده کەن، چونکه شایانی ئەوه ن. 5 ئەوهی سه ربکه ویت، ئاوا به رگی سپی ده پۆشینت و ناوی له په رتووکی ژیا ندا ناسر مه وه و له به رده م باوکم و له به رده م فریشتەکانی دان به ناوه که یدا ده نیم. 6 ئەوهی گوێی هه یه، با بیستیت رۆحی پیرۆز چی به کلێسا کان ده فه رموی.» 7 هه روه ها بۆ فریشتەى کلێسا که ی فیلا ده لفیا بنووسه: ئەوهی پیرۆز و راسته، کلێله که ی داودی له ده سه ته، ئەوهی ده یکاته وه و که س دایناخت، دایده خات و که س نایکاته وه، ده فه رموی: 8 «ئاگام له کرداره کانتە. ئەوه تا ده رگایه کی کراوه م له به رده مت داناوه و که س ناتوانیت دایناخت. ده زانم هیزیکی که مت هه یه، به لام وشه ی من ده پاریزیت، نکۆلیت له ناوی من نه کرد. 9 ئەوه تا ئاوا له وانەى که نیشتی شەیتان ده که م، ئەوانەى ده لێن جوله که ی و جوله که ش نین، به لکو درۆ ده کەن، وایان لێ ده که م بین و له به رده م پێیه کانتدا کپتۆش به ن و بزانی تۆم خۆشو یستووه. 10 له به ر ئەوهی به گوێره ی پاسپارده که م دانت به خۆتدا گرت، منیش له کاتی تاقیکردنه ودا

ده تپاريزم كه به سهر هموو جيهاندا ديت بوئه وهی دانیشتووانی جيهان تاقی بکړينه وه. 11 «زوو ديم. ده ست بگره به وهی هه ته، تا کو که س تاجه که ت لي نه ستينيت. 12 نه وهی سهر بکه ویت، ده يکه مه کوله که يه ک له ناو په رستگای خودام و هه رگيز ليی ده رنا چیت. ناوی خودای خویم و ناوی شاری خودای خویمی له سهر ده نووسم، تورشه ليی نوی، نه وهی له لایه ن خودای خویم له ناسمانه وه دپته خواره وه، هه روه ها ناوی نویی خویمی له سهر ده نووسم. 13 نه وهی گوئی هه يه، با بیستیت رچی پروز چی به کلنسا کان ده فهرموی.» 14 بو فریشته ی کلنسا که ی لاو دیکیا بنوسه: نه مه په یامی نه وهی که به ناسمان ناو ده بردریت، که شایه تیده ری دلوسوز و راستگويه و سهر چاوه ی به دپه نراوه کانی خودایه: 15 «تا گام له کرداره کاتته، تو نه سارد و نه گهر میت. خوزگه سارد یان گهرم بووای، 16 به لام له بهر نه وهی شله تینیت، نه ساردیت و نه گهر میت، به ته مام له ده ممه وه بتفینمه وه. 17 تو ده لیی: «ده وله مهندم و زه نگین بوومه، پپو یستیم به هیچ نییه.» به لام بیثا گای له وهی که به دبه خت و نه گبه ت و هه ژار و کویر و پروویت. 18 ناموزگاریت ده که م زیری به تا گر پوخته کراوم لي بکړیت تا کو ده وله مهنده بیت، جلی سپیش تا کو له بهری بکه ییت بوئه وهی شهرمه زاری پروویت دهر نه که ویت، هه روه ها کلیش بوئه وهی له چاوتی بده ییت هه تا بینیت. 19 «نه وانه ی خویم بوین سهر زه نشتیان ده که م و ته میبیا ن ده که م. بویه دلگهرم به و توبه بکه. 20 نه وه تا له بهر ده رگا وه ستاوم و له ده رگا ده ده م. نه گهر یه کینک گوئی له ده نگم بوو و ده رگا که ی کرده وه، ليی دیمه ژووره وه و نانی له گهل ده خویم، نه ویش له گهل من. 21 «نه وهی سهر بکه ویت، له گهل خویم له سهر ته خته که م دایده نیشیم، وه ک چون منیش سهر که وتم به ده سته پنا و له گهل باوکم له سهر ته خته که ی دانیشتم. 22 نه وهی گوئی هه يه، با بیستیت رچی پروز چی به کلنسا کان ده فهرموی.»

4 پاش نه مه ته ماشام کرد ده رگا به کی کراوم بیني له ناسماندا، نه وه ده نگه ش که یه که م جار وه ک که په نا هاته گویم، پی فهرموم: «سهر بکه وه بو ئیره، نه وه ت پیشان ده ده م که دوا ی نه مه پپو یسته پروویدات.» 2 ده سته جی رچی پروزم هاته سهر و ته ختیکم بیني له ناسمان دانا بوو، له سهر ته خته که ش یه کینک دانیشتبوو. 3 روخساری دانیشتووه که له بهر دی یه شب

و یاقووتی سوور ده چوو، په لکه زیرینه په کیش وهک زمرود له ده وری ته خته که ده ره وشایه وه. 4 له ده وری ته خته که ش بیست و چوار ته خت هه بوون، بیست و چوار پیریش که جلی سپیان پوښی بوو له سهر ته خته کان دانیشتوون و تاجی زیرینان له سهر بوو. 5 له ته خته که وه هه وره بروسکه و ده نکه ده نگ و هه وره گرمه ده هات، له بهر ده م ته خته که ش حهوت چرای ناگرین ده سووتان، که حهوت رُوچه که ی خودان. 6 له بهر ده م ته خته که ش شوینکی وهک ده ریاهه کی شووشه یی هه بوو، وهک کریستال. له ناوه پراست، له ده ورو بهری ته خته که چوار بوونه وهر هه بوون، له پدش و پاش به چاو داپوشرا بوون. 7 بوونه وهری یه کم وهک شیر بوو، دووم بوونه وهر وهک جوانه گا، سپیم بوونه وهر روخسارنکی وهک مروقی هه بوو، چواره م بوونه وهر وهک هه لویه کی فریو بوو. 8 چوار بوونه وهره که هه ریبه که یان شه ش بالی هه بوو، ده ورو بهر و ژیر بالیشیان به چاو داپوشرا بوو. شه و رُوژ بی وهستان ده لاین: 9 هه ر کاتیک بوونه وهره کان شکو و ریز و سوپاسی دانیشتوی سهر ته خته که ده کن، که هه تاهه تایه زیندووه، (aiōn g165) 10 بیست و چوار پیره که ی بهر ده م دانیشتوی سهر ته خته که ده که ون و کړتوش بو زیندووی هه تاهه تای ده بن و تاجه کانیا ن له بهر ده م ته خته که فریده دن و ده لاین: (aiōn g165) 11 «ته ی خودای په روه دگارمان، تو شایانی ته وهی شکو و ریز و توانا وهر بگریت، چونکه تو هه موو شتیکت به دپیناوه، به خواستی توش هه ن و به دپینان.»

5 له لای راستی دانیشتوی سهر ته خته که وه تومارنکم بینی له سهر هه ردوو پرووی نووسرا بوو، به حهوت موریش مور کرابوو. 2 هه روه ها فریشته یه کی به هیزم بینی به ده نگیکی بهرز هاواری ده کرد: «کی شایسته ی ته وه یه توماره که بکاته وه و موره کانی بشکینیت؟» 3 که س نه بوو، نه له ناسمان و نه له سهر زه وی و نه له ژیر زه وی بتوانیت توماره که بکاته وه یا خود ته ماشای بکات. 4 ده ستم به گریانیکی زور کرد، چونکه که س شایسته ی ته وه نه بوو توماره که بکاته وه یان ته ماشای ناوه وه ی بکات. 5 یه کیک له پیره کان یی گوتم: «مه گرین، ته وه تا ته و شیرهی له هوزی یه هودایه و له ره گی داوده سهر که وتی به ده ستهینا، توماره که ده کاته وه و حهوت موره که ی ده شکینیت.» 6 ینجا له ناوه راستی ته خته که بهر خیکم بینی وه ستا بوو وهک

سه‌رپر داپیت و ابو، چوار بوونه‌وهره که و پیره کائیش به‌ده‌وریدا بوون. به‌رخه که حهوت شاخ و حهوت چاوی هه‌بو، که حهوت رُوحه‌که‌ی خودان بُو هه‌موو زه‌وی نیردراون. 7 هات و توماره‌که‌ی له ده‌ستی راستی دانیشتوی سه‌ر ته‌خته که وه‌رگرت. 8 کاتیک توماره‌که‌ی وه‌رگرت، چوار بوونه‌وهره که و بیست و چوار پیره که که‌وتنه به‌رده‌م به‌رخه که، هه‌ریه‌که‌یان قیساره و جامی زبیرینی پر بخوریان پیبوو، نه‌وش نویژه‌کانی گه‌لی پیروزی خودایه، 9 سروویتیکی نویشیان ده‌گوت: «تو شایسته‌ی نه‌وی توماره که به‌یت و مؤره‌کانی بکه‌یته‌وه، چونکه تو سه‌ربرایت و به خوینی خوت خه‌لکت بُو خودا کپییه‌وه، له هه‌موو هوز و زمان و گه‌ل و نه‌ته‌وه‌یه‌ک. 10 نه‌وانیشت کرده شانشین و کاهین بُو خودامان و فهرانزه‌وایه‌تی زه‌وی ده‌که‌ن.» 11 ئینجا ته‌ماشام کرد و گویم له ده‌نگی فریشته‌یه‌کی زور بو له ده‌وری ته‌خته که و بوونه‌وهره‌کان و پیره‌کان، ژماره‌یان هه‌زاران هه‌زار و ده‌یان هه‌زار ده‌هزار ده‌بو، 12 به ده‌نگیکی به‌رز ده‌یانگوت: «به‌رخه سه‌رپر دراوه که شایسته‌ی وه‌رگرتی توانا و ده‌وله‌مندی و دانایی و هیز و ریژ و شکو و ستایشه!» 13 هه‌موو بوونه‌وهریکی ئاسمان و زه‌وی و ژیر زه‌وی و ناو ده‌ریاش، هه‌موو نه‌وانه‌ی له‌ویدا بوون، بیستم ده‌یانگوت: «با ستایش و ریژ و شکو و توانا، بُو دانیشتوی سه‌ر ته‌خته که و (aiōn g165) 14 چوار بوونه‌وهره‌که‌ش ده‌یانگوت: «تامین»، پیره‌کائیش که‌وتن و کرتوشیان برد.

6 سه‌یرم کرد که به‌رخه که به‌کیک له حهوت مؤره‌که‌ی کرده‌وه. ئینجا گویم لیبوو به‌کیک له چوار بوونه‌وهره که به ده‌نگیکی وه‌ک هه‌وره‌گره‌ه گوتی: «وه‌ره!» 2 ته‌ماشام کرد و نه‌سپینکی سپیم بینی. سواره‌که‌ی که‌واتیکی به‌ده‌سته‌وه بوو و تاجیکی پیدرابوو، به سه‌رکه‌وتنه‌وه ده‌رچوو تا کو سه‌ر بکه‌ویت. 3 کاتیک به‌رخه که مؤری دووه‌می کرده‌وه، گویم له بوونه‌وهری دووه‌م بوو گوتی: «وه‌ره!» 4 نه‌سپینکی دیکه‌ی سووری دره‌وشاوه هاته پئشه‌وه، سواره‌که‌ی ده‌سه‌لاتی پیدرابوو ناشتی له زه‌ویدا نه‌هیلیت تا کو خه‌لک به‌کتری بکوژن. هه‌روه‌ها شمشیریکی گه‌وره‌ی پیدرابوو. 5 کاتیک به‌رخه که مؤری سییه‌می کرده‌وه، گویم لیبوو بوونه‌وهری سییه‌م گوتی: «وه‌ره!» سه‌یرم کرد، نه‌سپینکی ره‌شم بینی، سواره‌که‌ی ته‌رازوویتی به‌ده‌سته‌وه بوو. 6 گویم لیبوو ده‌نگیک له‌ناوه‌راستی

چوار بوونه وهره که دا ده یگوت: «یهک مشت گهنم به دینارنیک، سئی مشت جو به دینارنیک، به لام زیان به رؤون و شهرا به که مه گه یه نه.» 7 کاتیک به رخه که موری چواره می کرده وه، گویم له دهنگی بوونه وهری چواره م بو گوتی: «وهره!» 8 ته ماشام کرد، ته سپنکی زهر دباوم بینی، سواره که می ناوی «مردن» بوو، یه کیکی دیکه به ناوی «جیهانی مردووان» دوا می که وتیوو. هردووکیان ده سه لاتیان پندرابوو که چاره کی دانیشتوانی زهوی به شمشیر و قاتوقری و دهر د و به درنده کیویه کانی زهوی بکوژن. (Hadēs g86) 9 کاتیک موری پینجه می کرده وه، له ژیر قوربانگادا رۆحی ته وانه م بینی له بهر په یامی خودا و له بهر ته و شایه تیبه می له لایان بوو کوزرابوون. 10 به دهنگیکی بهرز هاواریان کرد و گوتیان: «ته می یه زدانی بالا ده ست، پررۆز و راست، هه تا که می حوکیان نادهیت و توله می خوینی ئیه له دانیشتوانی سهر زهوی ناستینی؟» 11 جا هه ریه که یان جلیکی سپییان درایی و پئیان گوترا ماویه ک بجه سینته وه، هه تا به نده هاوکاره کان و خوشک و براکانیان که وهک ته وان ده کوزرین ته و او ده بن. 12 ته ماشام کرد که موری شه شه می کرده وه، بوومه له رزه یه کی گه وره پروویدا و خور وهک جلوه رگی ماتهم رهش هه لگه را، مانگیش وهک خوین سوور هه لگه را و 13 ته ستیره کانی ئاسمان که وتته زهوی، وهک دار هه نجیر کاتیک بایه کی توند ده یه ژینیت، به ره که می ده که ویت. 14 ئاسمان وهک تو ماریکی لولکرا و له بهر چا و ون بوو، هیچ چیا و دوور گه یه ک له شوینی خوی نه ما. 15 پاشایانی سهر زهوی و گه وره و سوپاسالار و ده وله مه ند و به هیز و هه موو کویله و نازادینک، خویمان له شه کهوت و تاشه به ردی چیادا حه شار دا. 16 به چیا و به ردیان ده گوت: «بکه ونه سهر مان تا کو له پرووی دانیشتوی سهر ته خته که و تووره می به رخه که بمائشار نه وه! 17 چونکه رۆژی تووره بوونه گه وره که یان هاتوو و کی ده توانیت خوی رابگریت؟»

7 پاش ته مه چوار فریشته م بینی له سهر ههر چوار گوشه می زهوی پراوه ستابوون، چوار بایه که می زه و بیان گرتوو تا کو بو سهر زهوی و سهر ده ریا و سهر هیچ دره ختیک هه لئه که ن. 2 فریشته یه کی دیکه شم بینی له رۆژ هه لاته وه ده رده کهوت موری خودای زیندووی پیبوو، به دهنگیکی بهرز بانگی چوار فریشته که می کرد که توانایان پندرابوو زیان به زهوی و

دەريا بگەيەنن و گوئی: 3 «زيان بە زەوی و دەريا و درەخت مەگەيەنن
هەتا تێچەوانی بەندەکانی خودامان مۆر دەگەین.» 4 گویم لیبوو کە ژمارە
مۆرکراوان لە ھەموو ھۆزەکانی نەوہی ئیسرائیل سەد و چل و چوار ھەزارە.
5 لە ھۆزی یەھودا دوازدە ھەزار مۆرکراو، لە ھۆزی رەئوبین دوازدە
ھەزار، لە ھۆزی گاد دوازدە ھەزار، 6 لە ھۆزی ئاشیر دوازدە ھەزار، لە
ھۆزی نەفتالی دوازدە ھەزار، لە ھۆزی مەنەشە دوازدە ھەزار، 7 لە ھۆزی
شیمون دوازدە ھەزار، لە ھۆزی لیتی دوازدە ھەزار، لە ھۆزی یەساخار
دوازدە ھەزار، 8 لە ھۆزی زەبولون دوازدە ھەزار، لە ھۆزی یوسف
دوازدە ھەزار، لە ھۆزی بنیامین دوازدە ھەزار مۆرکراو. 9 پاش ئەمە سەیرم
کرد ئاپۆرەيەک لە خەلکم بینی لە ھەموو نەتەوہ و ھۆز و گەل و زما تیک
کە لە ژمارە نەدەھات، لەبەردەم تەختە کە و بەرخە کە پراوہ ستابوون، جلی
سپییان لەبەردا بوو و لقە دار خورمایان بەدەستەوہ گرتبوو، 10 بە دەنگی
بەرز ھاواریان دەکرد و دەیانگوت: «پرزگاری ھی خودامانە، کە لەسەر
تەختە کە دانیشتووہ و ھی بەرخە کە یە.» 11 ھەموو فریشتەکان لە دەوری
تەختە کە پراوہ ستابوون، پیرەکان و چوار بوونەوہرە کە، لەبەردەم تەختە کە بە
پروودا کەوتن و کێتوشیان بۆ خودا برد، 12 دەیانگوت: «ئامین! ستایش و
شکو و دانایی و سوپاس و پرێز و ھیز و توانا بۆ خودامانە، ھەتا ھەتا یە! ئامین!»
(165g aiōn) 13 دواپی یەکیک لە پیرەکان لێ پرسیم: «ئەم سپی پۆشانە کێن و
لەکو یوہ ھاوون؟» 14 منیش پیم گوت: «گەرەم، تۆ دەزانیت.» پیتی
گوتم: «ئەمانە ئەوانەن کە لە تەنگانە گەرە کەوہ ھاوون و جلەکانیان بە
خوینی بەرخە کە شوشتووہ و سپی کردووہ. 15 بۆیە «لەبەردەم تەختی
خودان و شەو و پرۆژ لە پەرستگا کە ی خزمەتی دەکەن و دانیشتوی سەر
تەختە کەش بە چادر دایاندەپۆشیت. 16 ئیتەر نە برسی دەبن و نە تینوو، نە
ھەتاو لیبان دەدات و نە گەرمی سووتینەر، 17 چونکە بەرخە کە ی ناوہ راستی
تەختە کە شوانایە تیبان دەکات و بەرەو کانپەکانی ئاوی ژانیان دەبات،
خوداش ھەموو فرمیسکەکانی چاویان دەسپریتەوہ.»

8 کاتیک بەرخە کە مۆری ھەوتەمی کردوہ، نیو کاترمپر پیدەنگیەک
ئاسمانی گرتەوہ. 2 ئەو ھەوت فریشتە یەم بینی کە لەبەردەم خودا پادەوہ ستەن
و ھەوت کەرەنایان پندرابوو. 3 فریشتە یەکی دیکەش ھات و لەلای

قوربانگا که وهستا، بخورداتیکی زَپَرنی پیبوو. بخوریتیکی زَوریشی پیدرابوو تا کو له گهَل نوژی گهلی پیروزی خودا له سهر نهو قوربانگا زَپَرنه ی که له بهردهم ته خته که یه پَیشکَشی بکات. 4 له گهَل نوژنه کانی گهلی پیروزی خودا، دوو که لَی بخور له دهستی فریشته که له بهردهم خودا به رزبووه. 5 فریشته که ش بخوردانه که ی برد و له قوربانگا که پری کرد له ئاگر و فریادیه سهر زهوی. ئیتر بوو به هه وره گرمه و دهنگه دهنگ و هه وره بروسکه، پاشان بوومه له رزه بهک پرویدا. 6 ئیتر نهو حهوت فریشته یه ی که حهوت که ره نا که یان پیبوو، خَویان بۆ لیدانی که ره نا تاماده کرد. 7 فریشته ی که کم که ره نا که ی لیدا و ته رزه و ئاگری تیکهَل به خوین پهیدا بوو، فریدرانه سهر زهوی. سییه کی زهوی سووتا و سییه کی دره خته کانیس سووتان و هه موو گیاهه کی سهوز سووتان. 8 فریشته ی دووهم که ره نا که ی لیدا و شتیک له شیوه ی چیا به کی گه وره ی گَرتوو فریدرانه ده ریاوه. سییه کی ده ریا که ش بووه خوین، 9 سییه کی بوونه وهرانی زیندووی ده ریاش مردن، سییه کی که شتیه کانیس تیکشکان. 10 فریشته ی سییه م که ره نا که ی لیدا و نه ستیره یه کی گه وره ی پرشنگداری وهک چرا له ئاسمانه وه که وه سهر سییه کی پروبار و سهر چاوه کانی ئاو، 11 نه ستیره که ش ناوی زه قته بووت بوو. سییه کی ئاو تال بوو، خه لکاتیکی زَوریش له بهر تالی ئاوه که مردن. 12 فریشته ی چواره میش که ره نا که ی لیدا و سییه کی خَور و سییه کی مانگ و سییه کی نه ستیره کان لیدران، تا کو سییه کیان تاریک بن. رَژ سییه کی تاریک بوو، سییه کی شه ویش به هه مان شیوه بَ پرونا کی بوو. 13 پاشان ته ماشام کرد، بیستم هه لویه کی هه لفریو له ناوه راستی ئاسماندا، به دهنگیکی به رز ده یگوت: «قوربه سهرتان! قوربه سهرتان! نه ی دانیشتووانی سهر زهوی، قوربه سهرتان! کاتیکی نهو سیی فریشته یه ی که خه ریکن که ره نا کانیان لیده دهن، چی به سهر زهوی ده هین!»

9 کاتیکی فریشته ی پینجه م که ره نا که ی لیدا، ته ماشام کرد نه ستیره یه کی له ئاسمانه وه که وه ته سهر زهوی و کلیلی بیری بَ بنی پیدرابوو. (Abyssos g12) 2 کاتیکی فریشته که بیری بَ بنی کرده وه، دوو که لیک له شیوه ی دوو که لَی کووره یه کی گه وره لَی به رزبووه وه و خَور و ئاسمانی تاریک کرد. (Abyssos g12) 3 له دوو که له که وه کولله بارییه سهر زهوی و توانا

و دهسه لاتیکی وهک توانا و دهسه لاتی دوو پشکی زه و بیان پیدرابوو. 4
 کولله کان فرمانی نه و بیان پیدرابوو که زیان به گیای زهوی و هیچ سه وزایی
 و هیچ دره ختییک نه گه به ن، ته نه زیان به و خه لگانه بگه به ن که موری
 خودایان به تیوچه وانه و نه ییه. 5 رییان پینه درابوو نه و خه لگانه بکوژن، به لکو
 پینج مانگ نازاریان بدهن. نازاره که ی وهک نازاری دوو پشکه کاتییک
 به مرو فیه و ده دات. 6 له و رۆژانه دا خه لک به دوا ی مردندا ده گه رین
 به لام نایدوزنه و، حه ز له مردن ده که ن به لام مردن لیان راده کات. 7
 شیوه ی کولله کان وهک نه و ته سپانه بوون که بو شه ر تاماده ده کرین، له سر
 سه ریان شتییک له شیوه ی تاجیکی زیرین هه بوو و روخساریان وهک
 مرؤف بوو. 8 قزیان له شیوه ی قزی تافره ت بوو و ددانه کانیان وهک
 ددانی شیر. 9 زیریان هه بوو وهک زیری ناسنین، دهنگی باله کانیان وهک
 دهنگی نه و گالیسکانه بوو که ته سپیکی زوری پیوه یه و تاوده درین به ره و
 جه ننگ. 10 چه ند کلکیکی چزووداری وهک دوو پشکیان هه بوو، پینج
 مانگ توانا و دهسه لاتی نه و بیان پیدرابوو که به کلکه کانیان نازاری خه لک
 بدهن. 11 فریشته به دکاره که ی بیری بی بن پاشا بوو به سه ر یانه و، به عیبری
 ناوی ته به دونه و به یونانی ناوی ته پۆلیونه. (Abyssos g12) 12 نه هامه تی
 یه که م نه ماوه، دوو نه هامه تی دیکه ماون که دوا ی ته مه دین. 13 پاشان
 فریشته ی شه شه م که ره نا که ی لیدا و دهنگیک له چوار قوچه که ی قوربانگا
 زیرینه که ی به رده م خوداوه هاته بهر گویم، 14 که به فریشته ی شه شه می
 ده گوت که که ره نا که ی پیبوو: «چوار فریشته به ستراره که ی لای پروباری
 گه وره ی فورات نازاد بکه.» 15 چوار فریشته که ی تاماده کرابوون بو نه و
 کاتریمیر و رۆژ و مانگ و ساله، نازاد کران، تا کو سییه کی تاده میزاد بکوژن.
 16 گویم لیبوو ژماره ی سه ر یازه سواره کان دوو سه د ملیون بوو. 17 نه و
 ته سپ و سوارانه ی که له بینینه که دا بوم تاشکرا کران به م شیوه یه بوون:
 زیری تاگرین و مرواریدار و گوگردیان هه بوو، سه ری ته سپه کان وهک
 سه ری شیر و ابوون و له ده میانه و نه تاگر و دوو که ل و گوگرد دهرده چوو. 18
 به و سی به لایه سییه کی تاده میزاد کوژران، به تاگر و دوو که ل و گوگرد
 که له ده میانه و نه دهرده چوو. 19 هیزی ته سپه کان له ده م و کلکیاندا بوو،
 چونکه کلکیان وهک مار سه ری هه بوو خه لکیان پی نازار ددها. 20 پاشماوه ی

ئادەمیزاد كە بەو بەلایانە نەكوژران، تۆبەیان لە كردهی دەستی خۆیان نەكرد. بەردهوام بوون لە كۆتۆشبردن بۆرۆخی پەیس و ئەو بتانەى كە لە زێر و زیو و پڕۆز و بەرد و دار دروستكرا بوون، كە ناتوانن بیستن و بینن و پڕۆن. 21 هەروەها لە كوشتن و فالجییتی و داوینپىسى و دزىكردن تۆبەیان نەكرد.

10 پاشان فریشتەى كى دىكەى بەهیزم بىنى لە ئاسمانەو دەهاته خوارەو و بە هەور خۆى پۆشیبوو، پەلكە زێرینه لەسەر سەرى بوو، پرووى وەك خۆر و ابوو، پێهە كانی وەك ستوونى ئاگر و ابوون. 2 تۆمارى كى بچوو كى كراوى بەدەستەو بوو. پى راستى لەسەر دەریا و چەپى لەسەر وشكانى دانا. 3 بە دەنگى كى بەرز وەك نەپەرى شىر نەپراندى. كاتىك نەپراندى، حەوت هەورە گرمە كە بە دەنگە كانیان هاتنە دوان. 4 كاتىك حەوت هەورە گرمە كە هاتنە دوان، بەتە ما بووم بنوسم، بەلام دەنگى كى لە ئاسمانەو گوى لیبوو دەیفەر موو: «ئەوێ حەوت هەورە گرمە كە گوتیان مۆرى بكە و مەیانئوسە.» 5 ئەو فریشتەى بىنىم لەسەر دەریا و وشكانى پراوە ستابوو، دەستى راستى بۆ ئاسمان بەرز كردهو و 6 سویندى بە خودای زیندووى هەتاهە تاپى خوارد، ئەوێ ئاسمان و زەوى و دەریا و هەموو ئەو شتەنەى تێیاندا بەدە پێناون و گوتى: «چىتر كاتە كە دواناخرىت! (aiōn g165) 7 بەلكو لە پڕۆزانى پىش لیدانى كە پەنا لەلایەن فریشتەى حەوتە مەو، پىش ئەوێ دەنگى كە پەنا كە بىت، نەپنى خودا دیتە دى، وەك چۆن خوداش مژدەى بە بەندە پێغەمبەرە كانی دا.» 8 ئەو دەنگەى لە ئاسمانەو گوى لیبوو ديسان قەسەى لە گەل كردم و فەر مووى: «پڕۆ تۆمارە كراو كە لە فریشتە پراوە ستاو كەى سەر دەریا و وشكانى وەر بگرە.» 9 چوومە لای فریشتە كە و پىم گوت كە تۆمارە بچوو كە كەم بداتى. ئەویش پىم گوتم: «بىبە و بىخۆ. كە دەت تال دەكات، بەلام لە دەمتدا وەك هەنگوین شىرىن دە بىت.» 10 ئەو بوو تۆمارە بچوو كە كەم لە دەستى فریشتە كە وەرگرت و خواردم، لە دەمتدا وەك هەنگوین شىرىن بوو، بەلام كە خواردم گەدەى تال كردم. 11 پاشان پىم گوترا: «دە بىت دووبارە پىش بىنى لەسەر خەلك و نەتەو و زمان و پاشای زۆر بكەیت.»

11 پاشان قامبىش كى وەك دارى پێوانەم پێدرا، خوداش پىم فەر مووم: «هەستە، پەرسنگای خودا و قوربانگا بپنوه و ئەو خەلكانە بژمێرە كە تێیدا

کړنښود د هېن. 2 به لام واز له حه وشه ی پرستگا بهینه و مه پینوه، چونکه به ناجوله که کان دراوه. نه وان چل و دوو مانگ شاری پروژ پینشیل ده که ن. 3 ههروه ها توانا و ده سولات به دوو شایه ته که کم ده دم بوه زار و دوو سه و شه ست پروژ به جلو به رگی گوشه وه په یامی خودا پراگه به نن. 4 ته مانه نه و دوو دار زه تیوونه و نه و دوو چرادانه ن که له به رده م په روه ردگاری جیهاندا پراوه ستاون. 5 ته گه ریه کیچک بیه ویت زینان پې بگه به نیت، تاگر له ده میانه وه دهرده چیت و دوژمنانان ده خوات. ته گه ریه کیچک بیه ویت زینان پې بگه به نیت ده بیت به م شیوه یه بکوژریت. 6 ته مانه ده سولاتی نه و هیان هیه که له کاتی پراگه یاندنی په یامی خودا ئاسمان دابخن، تاکو باران نه باریت. ههروه ها ده سولاتیان به سهر ئاودا هیه که ههر کاتیک بیانه وی بیکه نه خوین و زه وی توشی هه موو به لایه ک بکن. 7 کاتیک شایه تیه که یان ته واو کرد نه و درنده یه له بیری بی بن دیته دهره وه، له گه لیان ده جه نگیټ، ده یان به زینیت و ده یان کوژیت. (Abyssos g12) 8 ههروه ها تهرمه کانیان له سهر شه قامی شاره گه وره که ده بیت که ناوی مه جازی سه دووم و میسره، له ویش گه وره که یان له خاچ درا. 9 بوه ماوه ی سې پروژ و نیو خه لکاتیک له هه موو گهل و هوز و زمان و نه ته وه کان ته ماشای تهرمه کانیان ده که ن و ناهیلن تهرمه کانیان بنیژرین، 10 ههروه ها دانیشتووانی سهر زه وی پې شاد ده بن و شایې ده گپرن و دیاری بوه کتری ده نرن، چونکه نه م دوو پیغه مبه ره دانیشتووانی سهر زه ویان ئازار دابوو. 11 به لام پاش سې پروژ و نیو هه ناسه ی ژیان له خوداوه چوه ناویان، نه و انیش هه ستانه وه له سهر پیه کانیان و ترسیکی گه وره که و ته سهر نه وانه ی ته ماشایان ده کرد. 12 ده نگیټکی به رزیشیان له ئاسمانه وه بیست که پې ده فهرموون: «سهر بکه ونه ئیره.» نه و انیش له به رچاوی دوژمنانان له هه وردا بوه ئاسمان سهر که و تن. 13 هه ر له و کاته دا بوومه له رزه یه کی گه وره پرویدا و ده یه کی شاره که دارما. هه وت هه زار که س به بوومه له رزه که کوژران، نه وانی دیکه ترسان و ستایشی خودای ئاسمانیان کرد. 14 نه هاهمه تی دووهم نه ما، نه و ته تا نه هاهمه تی سیهم زوو دیت. 15 فریشته ی هه و ته میش که رنه که ی لیدا و چه ند ده نگیټکی به رز له ئاسمانه وه هاتن و گوټیان: «شانشین جیهان بووه ته شانشین په روه ردگارمان و مه سیحه که ی، مه سیحیش بوه هه تاهه تابه

پاشایه تی ده کات.» (aiōn g165) 16 ته و بیست و چوار پیره ی که له بهرده م خودا له سهر ته خته کانیان دانیشتبون، خوځیان به زه ویدا دا و کړتوشیان بو خودا برد، 17 گوتیان: «سوپاست ده کهین، خودای په روه دگاری هره به توانا، ته وهی هه یه و هه بووه، چونکه هیزه گه وره کهی خوتت وه رگرت و ده ستت به فه رمانزه وایی کرد. 18 نه ته وه کان تو وره بوون، به لام کاتی تو وره یی توش هاتووه. کاتی لپرسینه وهی مردووان هات، بو پاداشتکردنی به نده پیغه مبه ره کانت و گه له پیروزه کت که له ناوی تو ده ترسن، به گه وره و بچو که وه، هه روه ها بو له ناو بردنی ته وانه ی زه وی له ناوده بهن.» 19 په رستگای خوداش له ناسمان کرایه وه و سندوقی په پمانه کهی له په رستگا کهی ده رکه وت. له ویدا بووه هه وره بروسکه و ده نگه ده نگ و هه وره گرمه و بوومه له رزه و ته رزه ی قه باره گه وره باری.

12 نیشانه یه کی گه وره ش له ناسماندا ده رکه وت: ئافره تیک خوځی پو شیبوو، مانگ له ژیر پیدای و تاجیکی دوازه ته ستیره یی له سهر سهری بوو، 2 سکی هه بوو، نازاری هه بوو و له تاو ژانی مندالبون هاواری ده کرد. 3 نیشانه یه کی دیکه ش له ناسماندا ده رکه وت: نه ژدیه یه کی گه وره ی سوور، حه وت سهر و ده شاخی هه بوو، حه وت تاج له سهر سهره کانی بوون. 4 کلکیشی سییه کی ته ستیره ی ناسمانی پراکیشا و فریدانه سهر زه وی. نه ژدیه که له بهرده م ته و ئافره ته ی که مندالی ده بوو وه ستابوو، بو ته وهی هه رکه منداله که له دایکبوو یخوات. 5 نیر مندالیکی نیرینه ی بوو، ته وهی له داهاتوودا به گوچا تیک ناسنین فه رمانزه وایه تی نه ته وه کان ده کات. به لام منداله کهی بو لای خودا و ته خته کهی رفینرا. 6 ئافره ته که ش به ره و چوله وانی پرایکرد، له ویدا شوینیکی هه یه له لایه ن خودا وه ئاماده کراوه، تا کو له وی هه زار و دوو سهد و شه ست رور به خیو بکریت. 7 پاشان له ناسماندا بووه شه ر. میکائیل و فریشته کانی له دژی نه ژدیه که جه نگان، نه ژدیه که و فریشته کانیشی دژی ته وان، 8 به لام نه ژدیه که به هیز نه بوو، شوینیان له ناسماندا نه ما. 9 نه ژدیه یه گه وره که فریدرایه خواره وه، ماره دیرینه که که به ئیلیس و شه تیان ناوده بردریت، ته وهی هه موو جیهان گو مپا ده کات، فریشته کانیشی له گه لیدا فریدرانه سهر زه وی. 10 جا گویم له ده نگیکی به رز بوو له ناسماندا ده یفه رموو: «ئیسنا پرگاری و هیز و شانشین

خودامان و دهسه لاتی مه سیحه که ی هاتووه، چونکه نهو سکالا کاره ی له خوشک و برا کائمان، که شهو و رۆژ له بهردهم خوداماندا سکالای لییان ده کرد، فریدرایه خواره وه. 11 نهوان به خوینی بهرخه که و بهو شایه تییه ی که دایان، به سه ریدا سه رکه وتن، ژیانی خویمان خویشنه ویست و پیشوازیان له مهرگ کرد. 12 بۆیه نه ی ئاسمان و نه وانه ی ئییدا نیشته جین، دختۆش بن! به لام قوربه سه ر زهوی و ده ریا، چونکه ئیبلیس بۆتان دابه زیوه! تووره بیه کی گه وره ی پییه، چونکه ده زانیت کاتیکی کورتی هه یه. 13 کاتیکی نه ژدیه ا که خۆی بینی فریدراوته سه ر زهوی، ئافره ته که ی راونا که کوره که ی لی بیوو. 14 ئافره ته که هه ردوو بالی هه لۆیه کی گه وره ی پیدرا تا کو بۆ چۆله وانی و شوینی خۆی بفریت و له ویدا بۆ ماوه ی چل و دوو مانگ دوور له ماره که به خیو بکریت. 15 ماره که ش له ده میه وه ئاو یکی وه ک رووباری به دوای ئافره ته که دا فریدا بۆ نه وه ی ئاو بیبات. 16 زهوی یارمه تی ئافره ته که ی دا، زهوی ده می کرده وه و نه و رووباره ی قوت دا که نه ژدیه ا که له ده میه وه فرییدا. 17 نه ژدیه ا که له ئافره ته که تووره بوو، چوو له گه ل نه وه کانی دیکه ی بجه نگیت، نه وانه ی پاسپارده کانی خودا به جیده گه یه تن و پابه ندن به شایه تییان بۆ عیسا.

13 نه ژدیه ا که ش له سه ر لی ده ریا راوه ستا. ئینجا درنده یه کم بینی له ده ریا که ده هاته ده ره وه، ده شاخ و حهوت سه ری هه بوو، ده تاجیش له سه ر شاخه کانی بوون، له سه ر سه ره کانیشی ناوی کفرکردن هه بوو. 2 نه و درنده یه ی بینیم له پلنگ ده چوو، پی وه ک ورچ و ده می وه ک ده می شیر بوو. نه ژدیه ا که ش توانا و ته ختی خۆی و ده سه لاتیکی گه وره ی دایه درنده که. 3 سه ریک له سه ره کانی درنده که وه ک بۆ مردن سه ر پرایت، به لام برینه کوشنده که ی ساپیژ بیوو. هه موو زه ویش به سه رسامییه وه به دوای درنده که که وتن، 4 کرتۆشیان بۆ نه ژدیه ا که برد، چونکه ده سه لاتی به درنده که دابوو، کرتۆشیان بۆ درنده که ش برد و گو تیان: «کی وه ک درنده که وایه؟ کی ده توانیت له دژی بجه نگیت؟» 5 درنده که ده میکی پیدرا بوو، قسه ی گه وره و کفری ده کرد، هه روه ها چل و دوو مانگی پیدرا بوو تا کو ده سه لات به کار بهییت. 6 ئیتر ده می کرده وه و کفری به خودا کرد و جنیوی به ناوی خودا و نشینگه که ی و دانیشتووانی ئاسمان

ده دا. 7 ریڼگی پیدرابوو له دژی گهلی پیروزی خودا بجه نگیټ و بیانبه زینټیت، دهسه لاتیښی پیدرابوو به سهر هه موو هوز و گهل و زمان و نه ته وهیه کدا. 8 هه موو دانیشتوانی سهر زه ویش کړتوشی بو ده بهن، ته وانه ی ناویان له په رتووکي ژیانی به رخه کدا نه نووسراوه، ته و به رخه ی که له دامه زرانندی جیهانه وه سهر پردراوه. 9 ته وه ی گوئی هه یه، با بیستیت. 10 ته گه ریبه کیک بو راپیچکردن بچیت، راپیچ ده کریت. ته گه ریبه کیک به شمشیر بکوژیت، به شمشیر ده کوژیت. ته م بانگه وازه بو دانبه خودا گرتن و دلسوژی گه لی پیروزی خودایه. 11 درنده یه کی دیکم بینی له زه وپیه وه ده هاته دهره وه، دوو شاخی وهک به رخی هه بوو، به لام وهک ته ژدیها ده دوا. 12 به ته وای دهسه لاتی درنده ی یه که می بو ته و په پره و ده کرد، وای له زه وی و دانیشتوانی سهری ده کرد کړتوش بو درنده ی یه که م بیهن، که برینه کوشنده که ی ساریژ بیوو. 13 نیشانه ی گه وری ده کرد، ته نانه ت وای ده کرد له بهرچاوی خه لک تاگر له ئاسمانه وه بیته خواره وه بو زه وی. 14 هه روه ها به و نیشانه ی که پی درابوو له پیناوی درنده ی یه که مدا بیکات، دانیشتوانی سهر زه وی گو مړا ده کرد. فه رمانی به خه لکی سهر زه وی دا په یکه ریگ بو ته و درنده یه دامه زرتین که به شمشیر بریندار کرا و به زیندووی مایه وه. 15 هه روه ها ریڼگی پیدرابوو هه ناسه بداته په یکه ری درنده ی یه که م تاکو په یکه ری درنده که قسه بکات و وا بکات هه موو ته وانه ی کړتوش بو په یکه ری درنده که نابهن بکوژین. 16 وای له هه موو انیش ده کرد، گه وریه و پچووک، ده و له مه ند و هه ژار، ئازاد و کویله، نیشانه یه که له سهر دهستی راستیان یان له سهر ناوچه وانیان دروستبکیت، 17 تاکو که س نه توانیت کړین و فروشتن بکات، ته نها ته وه نه بیت نیشانه که ی پیوه یه. نیشانه که ش ناوی درنده که یه یان ژماره ی ناوه که ی. 18 ته مه بانگه وازه بو دانایی: ته وه ی تیده گات، با ژماره ی درنده که لیکد بداته وه، چونکه ته وه ژماره ی مروفه که ژماره که ی شش سهد و شه ست و شه شه.

14 پاشان بینیم به رخه که له سهر کتوی سییون پراوه ستابوو، سهد و چل و چوار هه زار که سی له گهل بوو، ناوی ته و و ناوی باوکی له سهر ناوچه وانیان نووسرابوو. 2 له ئاسمانه وه ده نگیکم بیست وهک خوړه ی ئاویکی زور و ده نگی هه وریه گرمه یه کی گه وریه. ته و ده نگی که گویم لیبوو

وهک دهنگی قیساروش وابوو که ژه نیاران دهیژهن. 3 له بهردهم تهخته که
 و له بهردهم چوار بوونه وهره که و پیره کان سروودیکی نوییان دهگوت.
 کهس نهیده توانی سرووده که قیربیت جگه له و سه د و چل و چوار
 هزاره ی له زه وییه وه کرابوونه وه. 4 ته وانه ته و که سانه ن که خویان له گه ل
 ثافره ت گلا و نه کردووه، چونکه پاکیزهن و به دوای بهر خه که ده که ون بو
 ههر کوی پروات. ته وانه له تیو خه لک کردراونه ته وه وهک توبه ره بو خودا
 و بهر خه که. 5 درۆ له ده میاندا نادۆز ریتته وه، گله بیان له سه ر نییه. 6 ئینجا
 فریشته یه کی دیکم بینی له ناوه راستی ئاسماندا ده فری، مزگیننی هه تاهه تایی
 پیبوو، تا کو بو دانیش تووانی سه ر زه وی رابگه یه نیت، بو هه موو نه ته وه و هۆز
 و زمان و گه لیک. (aiōnios g166) 7 به ده نگیکی بهرز ده یگوت: «له
 خودا بترسن و ستایشی بکن، چونکه کاتی حوکمدان هاتووه. کپرتوش بو
 دروسته کهری ئاسمان و زه وی و ده ریا و کانیوه کان بهن.» 8 فریشته ی
 دووه م، له دوایه وه ده یگوت: «کهوت! بایی گه وره کهوت، ته وه ی به م
 جۆره ی کرد هه موو نه ته وه کان شه رایی تووره یی داوینپسییه که ی بجۆنه وه.»
 9 فریشته ی سییه م، له دوایانه وه به ده نگیکی بهرز ده یگوت: «ههر که سییک
 کپرتوش بو درنده که و په یکه ره که ی بیات و نیشانه ی سه ر تیوجه وانی یان
 دهستی وه ربگریت، 10 ههروه ها ته ویش شه رایی تووره یی خودا ده خواته وه،
 که به ساده یی له جامی تووره یه که ی پڑاوه. له بهردهم فریشته پیروژه کان
 و بهر خه که دا به ئاگر و گوگرد ئازار ده دریت. 11 دووکه ئی ئازاریان بو
 هه تاهه تاییه بهرز ده یته وه. ته وانه ی کپرتوش بو درنده که و په یکه ره که ی
 ده بن، ته وه ی نیشانه ی ناوه که ی وه ربگریت شه و و پوژ پشوویان ناییت.»
 (aiōn g165) 12 ته مه بانگه وازه بو دانبه خودا گرتنی گه لی پیروزی خودا که
 پاسپارده کانی خودا به جیده گه یه نن و باوه پری عیسا ده پارین. 13 گویم له
 ده نگییک بوو له ئاسمانه وه ده یگوت: «بنوسه: خۆزگه ده خوازریت به و
 مردووانه ی له ئیستاوه به یه کیبون له گه ل عیسا ی خاوه ن شکۆ ده مرنا!»
 رۆحی پیروژ ده فهرموی: «به ئی، بو ته وه ی له ماندوو بوونیان بجه سینته وه،
 چونکه کرده وه کانیان شوینیان ده که ون.» 14 پاشان ته ماشام کرد، هه ورینکی
 سپیم بینی و له سه ر هه وره که که سییکی وهک کوری مرؤف دانیش تووه،
 تاجیکی زیرین له سه ر و داسیکی تیزی به ده سه ته وه بوو. 15 فریشته یه کی

دیکه له پرستگا هاته دهره وه و به ده نگیکی بهرز بانگی داینشتوی سهر هه وره که ی کرد: «داسه کت هه لگره و بدره وه، چونکه کاتی دروینه هاتوو و به ره می زهوی پیگه یشتوو.» 16 جا داینشتوی سهر هه وره که داسه که ی بو سهر زهوی وه شانند و زهوی دروینه کرا. 17 فریشته یه کی دیکه له پرستگا که ی ئاسمان دهرچوو و ئه ویش داسیکی تیژی پیوو. 18 ئینجا فریشته یه کی دیکه له قوربانگاوه هاته دهره وه که ده سه لاتی به سهر ئاگردا هه بوو. به ده نگیکی بهرز به ئه وه ی گوت که داسه تیژه که ی پیوو: «داسه تیژه کت هه لگره و هیشووه کانی رهزی زهوی کوبکه ره وه، چونکه تریه که ی پیگه یشتوو.» 19 فریشته که داسه که ی وه شاننده زهوی و رهزه کانی زهوی رنی و فرییدایه ناو گوشه ره گه وره که ی تووره بی خودا. 20 گوشه ره که له دهره وه ی شار گوشرا، به بهرزی لغاوی ئه سپیک، هزار و شش سهد ستادیا خوین له گوشه ره که دهرچوو.

15 پاشان نیشانه یه کی گه وره و سهیری دیکه م له ئاسماندا بینی: حهوت فریشته حهوت دهردی کۆتایان پیوو، چونکه تووره بی خودا له وانده تا ته واو ده بیټ. 2 پاشان شتیکی وه ک دهریای شووشه بی تیکه ل به ئاگرم بینی و ئه وانده ی درنده که و په یکه ره که ی و ژماره ی ناوه که یان به زانده بو له سهر دهریا شووشه یه که راوه ستابون و قیساره ی خودایان پیوو. 3 سروودی موسای به نده ی خودا و سروودی به رخه که یان ده چری و ده یانگوت: «ئه ی یه زدان، خودای هه ره به توانا، کاره کانت گه وره و سهیره! ئه ی پاشای نه ته وه کان، ریگا کانت راست و دادپهروه ره. 4 ئه ی یه زدان، کی له تو ناترسیټ و ناوت شکۆدار ناکات؟ چونکه تو تاقه پیروزیټ. هه موو نه ته وه کان دین و کر توشټ بو ده بن، چونکه دادپهروه ره یه کانت دهرکه وتون.» 5 پاش ئه وه ته ماشام کرد و بینیم له ئاسماندا شوینی هه ره پیروزی له چادری په یمان کرایه وه. 6 حهوت فریشته که له پرستگا که هاتنه دهره وه و حهوت دهرده که یان پیوو. که تانی پاک و پرشنگداریان پوشیبوو و چه ند پشټینیکی زیرینیان له سنگ به ستبوو. 7 یه کیکی له چوار بوونه وه ره که حهوت جامی زیرینی پر له تووره بی خودای هه همیشه زیندووی دا به حهوت فریشته که. 8 پرستگا که ش پر بوو له دوو که لی شکۆ و هیزی

خودا و ههتا ههوت دهرده که ی ههوت فریشته که تهواو نه بوون، که س نهیتوانی بچیتته ناو په رستگا که وه.

16 ئینجا له په رستگا که وه گویم له ده نگیکی بهرز بوو به ههوت فریشته که ی ده فهرموو: «پرؤن ههوت جامه که ی توورپی خودا به سهر زه ویدا بریزن.» 2 فریشته ی که م چوو و جامه که ی خوی به سهر زه ویدا پرژاند، جا دومه ئی پیس و نازار به خش له وانه دهرکهوت که نیشانه ی درنده که یان هه لگرتوو و کپرتوشیان بو په یکه ره که ی بردبوو. 3 فریشته ی دووه میس جامه که ی خوی پرژانده سهر دهریا و وهک خوینی مردووی لپهات، هه موو زینده وه ریکی ناو دهریا مردن. 4 فریشته ی سینه م جامه که ی خوی پرژانده سهر رووبار و کانیاوه کان، بووه خوین. 5 گویم له فریشته ی ناوه کان بوو ده یگوت: «تو دادپهروه ریت، ئه ی ته وه ی هه یه و هه بووه، پیروزه که، چونکه ئاوا حوکت داوه، 6 چونکه ئه وانه خوینی پیغه مبه ران و گه لی پیروزی تو یان رشتوو، توش خوینت پیدان یخوئنه وه، چونکه شایانی ئه وه ن.» 7 گویم له ده نگیکی بوو له قوربانگا که وه ده یگوت: «به ئی ئه ی خودای پهروه ردگاری هه ره به توانا، حوکه کانت پراست و دادپهروه رن.» 8 فریشته ی چواره م جامه که ی خوی پرژانده سهر خور و ریگه به خور درابوو که خه لکی به ئاگر بسووتینت. 9 خه لک به گهرمایه کی به تین سووتان، کفریان به ناوی خودا کرد، ته وه ی ده سه لاتی به سهر ئه م دهر دانه دا هه یه، به لکو توبه یان نه کرد تا کو شکواری بکه ن. 10 فریشته ی پینجه م جامه که ی پرژانده سهر ته ختی درنده که، شانشینه که ی تاریک بوو، خه لکی شانشینه که له تاو نازار زمانی خو یان ده گه ست. 11 له تاو نازار و برینیان کفریان به خودای ئاسمان کرد به لام توبه یان له کرده وه کانیا ن نه کرد. 12 فریشته ی شه شه م جامه که ی پرژانده سهر رووباری گه وره ی فورات، ئیتر ناوه که وشکی کرد، تا کو ریگای پاشا کانی روژه لات خو ش بکات. 13 ئینجا سی رۆحی پیسی وهک بۆقم بینی له ده می ته ژدیها که و ده می درنده که و ده می پیغه مبه ره درؤزنه که ده هاتنه دهره وه. 14 ئه وانه رۆحی شه پیتانین که په رجوو ده که ن، ده چنه لای پاشا کانی هه موو جیهان، تا کو له و روژه گه وره یه ی خودای هه ره به توانادا بۆ جه نگی کو یان بکه نه وه. 15 مه سیح ده فهرموئ: «ئه وه تا وهک دزیک دیم! خوژگه ده خواز ریت به وه ی ئیشک

ده گريت و جلو بهرگه کانی ده پاريزيت، نه وهک ئاپرووی ببيزيت و به پرووی پروات.» 16 پاشان رۆحه کان له شوپنیکدا کۆی کردنه وه که به عیبری پیتی ده گوتری «هارمه گیدون». 17 فریشتهی حه و ته م جامه که ی خۆی به هه وادا پزاند، ده نگینکی بهرز له په رستگا که و له ته خته که وه هات و گوتی: «هاته دی!» 18 پاشان هه ووره بروسکه و ده نگه ده نگ و هه ووره گرمه په یدابوو، بوومه له رزه په کی گه ووره پروویدا، ته نانه ت له و کاته وه ی خه لک له سه ر زه وین شتی واپرووی نه داوه. بوومه له رزه که زۆر به هیز بوو. 19 شاره گه ووره که بووه سی بهش، شاره کانی نه ته وه کانیش که وتن. خوداش بابلی گه ووره ی به بیر هاته وه تا کو جامی شه رابی تووره یی هه لچووی خۆی بداتی. 20 هه موو دوورگه کان رایانکرد و چیا کان نه دۆزرانه وه. 21 ته رزه په کی گه ووره که قورسایه که ی یه ک تالنت ده بوو له ئاسمانه وه به سه ر خه لکیدا باری، له تاو لیدانی ته رزه که کفریان به خودا کرد، چونکه لیدانه که ی زۆر توند بوو.

17 ئینجا یه کینک له و حه وت فریشته یه ی حه وت جامه که یان پیبوو پیتی گوتم: «وه ره با سزای له شفرۆشه گه ووره که ت پیشان بده م که له سه ر پروو بارینکی زۆر دانیشتووه. 2 نه وه ی پاشا کانی زه وی داو ئینپیسیان له گه ل کردوو و دانیشتووانی سه ر زه وی به شه رابی داو ئینپیسیه که ی سه ر خۆش بوون.» 3 پاشان فریشته که به رۆحی پیرۆز بردمییه چۆله وانی. بینیم ژتیک له سه ر درنده په کی قرمزی دانیشتووه که به ناوی کفر داپۆشرا بوو. درنده که حه وت سه ر و ده شاخی هه بوو. 4 ژنه که جلو بهرگی ئه ر خه وانی و قرمزی له بهر کرابوو، هه روه ها به زیر و به ردی گرانبه ها و مرواری پازیترا بووه وه. جامینکی زیرینی به ده سه ته وه بوو، پر له قیز و گلاوی داو ئینپیسیه که ی. 5 له سه ر ناوچه وانیشتی ناوینکی نه پنی نووسرا بوو: «بابلی گه ووره، دایکی له شفرۆشان و قیزه و نانی زه وی.» 6 هه روه ها بینیم که ژنه که به خوینی گه لی پیرۆزی خودا و خوینی شه هیدانی عیسا سه ر خۆش ببوو. به بینینی زۆر سه رسام بووم. 7 فریشته که پیتی گوتم: «بۆ سه رسام بوویت؟ نه پنی ژنه که و ته و درنده په شت پی ده لیم که هه لیگرتوو و حه وت سه ر و ده شاخی هه یه. 8 ته و درنده په ی بینیت هه بووه و ئیستا نییه، خه ریکه له بیر ی بی بن ده رده چیت و بۆ له ناوچوون ده پروات. دانیشتووانی سه ر زه وی، ته وانه ی

له دامه زانندی جیهانه وه ناویان له په پرتوونکی ژباندا نه نوسراوه، کاتیک درنده که ده بینن سه رسام ده بن، چونکه درنده که پیشتر هه بووه و ئیستا نییه، به لام له داهاتودا دیته وه. (Abyssos g12) 9 «ئهمه بانگه وازه بو میشکی دانا: حهوت سه ره که حهوت گردن که ژنه که له سه ریان دانیشتووه. 10 حهوت پاشا که ش، پینجیان که وتن و یه کیجان هه یه و تهوی دیکه هیشتا نه هاتووه، کاتیکیش دیت پپوسته که مینک بمینیتته وه. 11 ئه و درنده یه ی هه بووه و ئیستا نییه هه شته مینه، به لام له حهوت که یه و بۆ له ناوچون دهره وات. 12 «ئو ده شاخه ی بینیت ده پاشان، هیشتا شانشینیان وهر نه گرتووه، به لام بۆ ماوه ی یه ک کاترمیر له گه ل درنده که وه کو پاشا ده سه لات وهر ده گرن. 13 ئه وانه یه ک مه به ستیان هه یه، هیز و ده سه لاتی خو یان ده ده نه درنده که. 14 ئه وانه له گه ل به رخه که ده جه نگن و به رخه که ده یان به زینیت، چونکه گه وری گه ورا نه و پاشای پاشایانه، ئه وانه ی له گه لیدان بانگکرا و هه لپژیر درا و دلسۆزن.» 15 ئینجا پئی گوتم: «ئه و ئاوانه ی بینیت، که له شفرۆشه که له وی دانیشتووه، گه ل و خه لک و نه ته وه و زمانن. 16 ده شاخه که و درنده که ی که بینیت، رق له له شفرۆشه که هه لده گرن، ویران و پروتی ده که نه وه، گۆشته که ی ده خون و به ئاگر ده یسووتین، 17 چونکه خودا خستویه تییه دلیان که مه به سستی ئه و جیه جی بکه ن و پریک بکه ون، ده سه لاتیان بده نه درنده که، هه تا وشه کانی خودا بیته دی. 18 ئه و ژنه ی بینیشت ئه و شاره گه وریه که ده سه لاتی به سه ر پاشا کانی زه ویدا هه یه.»

18 پاش ئه وه ش فریشته یه کی دیکه م بینی له ئاسمانه وه ده هاته خواره وه و ده سه لاتیکی گه وری هه بوو، زه ویش به شکۆی ئه و پرووناک بووه وه. 2 به ده نگیکی به رزهاواری کرد و گوئی: «کهوت! بابلی گه وریه کهوت! بووه جینشین جتۆکه کان و په نا گای هه موو پروهه پیسه کان، په نا گای هه موو بالنده یه کی گلاو، په نا گای هه موو ئاژه ئیکی گلاو و قیزه ون. 3 له بهر ئه وه ی هه موو نه ته وه کان له شه رایکی زوری داو ئینپیی ئه ویان خوار دووه ته وه. پاشا کانی زه وی داو ئینپییان له گه لدا کردووه، بازرگانانی زه ویش به توانای سه لته نه تی ئه و ده وه له مه ند بوون.» 4 گویم له ده نگیکی دیکه بو له ئاسمانه وه ده یفه رموو: «ئه ی گه لی من لپی دهر پچن، تا کو به شداری له گونا هه کانی نه کهن، تا کو دهر ده کانی نه گرن، 5 چونکه گونا هه کانی تا کو ئاسمان

بهرزبونهوه و خوداش خراپی تهوی به یاد هاتهوه. 6 سزای بدهنهوه وهک
 تهویش سزای دایهوه و بهگویرهی کردارهکانی خوی دووقاتی بدهنهوه،
 له و جامه‌ی تئیدا تیکه‌لی کرد دووقاتی بۆ تیکه‌ل بکهنهوه. 7 هیندهی
 تهوهی که خوی به گه‌وره داناوه و خوش پاییاردووه، نازار و خه‌می
 بدهنی، چونکه له دلی خویدا ده‌لئیت: «من وهک ساژن دانیشتوم و بیوه‌ژن
 نیم، هه‌رگیز شیوه‌ن ناگیرم.» 8 له‌بهر تهوه دهرده‌کانی له پرۆژیکدا دین،
 مردن و شیوه‌ن و قاتوقری. به ناگیریش ده‌سووتیت، خودای په‌روه‌ردگار
 تهوهی حوکی ده‌دات، به‌هیزه. 9 «پاشا‌کانی زه‌وی، ته‌وانه‌ی له‌گه‌لیدا
 داوینپسییان کردووه و له‌ژیاندا خوشیان پاییاردووه، کاتییک دووکه‌لی
 سووتانه‌که‌ی ده‌بین بوی ده‌گیرین و شیوه‌نی بۆ ده‌گیرن. 10 له‌ترسی
 نازاره‌که‌ی له‌دوور ده‌وه‌ستن و ده‌لئین: «ته‌ی شاره‌مه‌زنه‌که، قورپ
 به‌سه‌ر، قورپ به‌سه‌ر! ته‌ی بابل، شاره‌به‌هیزه‌که! چونکه له‌کاترمیژیکدا
 سزادانت هات.» 11 «بازرگانی زه‌وی ده‌گیرین و شیوه‌نی بۆ ده‌گیرن،
 چونکه ئیتر که‌س شتومه‌کیان لێ نا‌کریت، 12 شتومه‌کی زی‌و و زیو و به‌ردی
 گرانبه‌ها و مرواری، که‌تانی ناسک و ته‌رخه‌وانی و حه‌ریر و قرمز، هه‌موو
 دارنکی بۆندار و هه‌موو شتیکی دروستکراو له‌عاج و هه‌موو قاپنک له‌داری
 گرانبه‌ها، پرۆز و ئاسن و مه‌په‌مه‌ر، 13 دارچین و بۆنوبه‌رام و بخور و موپ و
 لبان، شه‌راب و پرۆنی زه‌یتون و باشترین ئارد و گه‌تم، مه‌رومالات، ته‌سپ
 و گالیسکه و مرۆفی وه‌ک کۆیله‌فرۆشراو.» 14 ده‌لئین: «به‌ره‌می شه‌یدای
 دلت له‌ده‌ست چوو، هه‌موو ده‌وله‌مه‌ندی و سه‌لته‌نه‌ت لێ برا و ئیتر هه‌رگیز
 نایاندۆزیته‌وه.» 15 بازرگانی ته‌م شتانه‌که به‌هۆی ته‌وه‌وه ده‌وله‌مه‌ند بوون،
 له‌ترسی نازاره‌که‌ی له‌دوور ده‌وه‌ستن، ده‌گیرین و شیوه‌نی بۆ ده‌گیرن و
 16 ده‌لئین: «قورپ به‌سه‌ر! قورپ به‌سه‌ر، ته‌ی شاره‌گه‌وره‌که، که‌به
 که‌تانی ناسک و ته‌رخه‌وانی و قرمز پۆشرا‌بوویت، به‌زی‌و و به‌ردی گرانبه‌ها
 و مرواری پارا‌بوویته‌وه! 17 چونکه له‌یه‌ک کاترمیژدا ده‌وله‌مه‌ندییه‌کی
 ئاوا له‌ده‌ست چوو!» «هه‌موو که‌شتیوانان و گه‌شتیاران و کرێکارانی تیو
 که‌شتی، له‌گه‌ل هه‌موو ته‌وانه‌ی له‌دهریادا کار ده‌که‌ن، له‌دوور ده‌وه‌ستن.
 18 کاتییک چاویان به‌دووکه‌لی سووتانه‌که‌ی ده‌که‌ویت، هاوار ده‌که‌ن و
 ده‌لئین: «چ شارنیک وه‌کو شاره‌گه‌وره‌که‌یه‌؟» 19 خۆل به‌سه‌ری خویاندا

ده کهن، به گریان و شیوه نه وه هاوار ده کهن و ده لاین: «قورت به سهر! قورت به سهر، تهی شاره گوره که! تهوی هه موو خاوه ن که شتی ده ریا به سامانه کهی ده وله مه ند بوون! له کاترمیریکدا به فیرو چووا! 20» «تهی تاسمان و گهلی پیروزی خودا و نیردراوان و پیغه مبه ران پی دلشاد بن! چونکه خودا له بهرزه وندی ئیوه حوکی تهوی دا.» 21 ئینجا فریشته یه کی به هیز به ردیکی هه لگرت، وهک به ردی تاش گوره بوو، فرییدایه ده ریاوه و گوئی: «ئاوا به توندی شاری بابلی گوره فریده دریت، هه رگیز نادوزریته وه. 22 ئیتر ده نگی ژه نیارانی قیساره و موسیقا و شمشال و که ره نا تئیدا نایستریت. هه رگیز وه ستای هیچ پیشه به کیش له تودا نادوزریته وه، ده نگی تاش له تودا نایستریت. 23 هیچ چرایهک تئیدا هه لئا کریت، ئیتر ده نگی بووک و زاوا تئیدا نایستریت. بازرگانه کانت گوره ی زهوی بوون و هه موو نه ته وه کان به جادوو گه رنی تو گومر ابوون. 24 تئیدا خوینی پیغه مبه ران و گهلی پیروزی خودا و هه موو نه وانه ی له سهر زه ویدا کوژران دوزراونه ته وه.»

19 پاش نه وه ش گویم له ده نگیکی گوره بوو وهک ده نگی خه لگنیکیی زور له تاسمانه وه ده یگوت: «هه لیلویا! رزگاری و شکو و هیز بو خودامانه، 2 چونکه حوکه کانی راست و دادپهروه رن. له شفرۆشه گوره کهی تاوانبار کرد که به داوینیسسیه کهی زه وی گه نده ل ده کرد. توله ی خوینی به نده کانی خوی لیکرده وه.» 3 دووباره گوئیانه وه: «هه لیلویا! دووکه له کهی بو هه تاهه تابه به رز ده بیته وه.» (aiōn g165) 4 بیست و چوار پیره که و چوار بوونه وه ره که که و تنه سهر چوک و کرتوشیان بو خودای دانیشتووی سهر ته خته که برد و گوئیان: «ثامین. هه لیلویا!» 5 ده نگیک له لای ته خته که وه هات و گوئی: «ستایشی خودامان بکه ن تهی هه موو به نده کانی، نه وانه ی لئی ده ترسن، گوره و بچووک.» 6 پاشان گویم له ده نگیک بوو وهک ده نگی خه لگنیکیی ئیجگار زور، وهک ده نگی خویره ی ئاویکی زور و وهک ده نگی هه وره گرمه ی به هیز بوو، ده یگوت: «هه لیلویا! خودای پهروه ر دگارمان هه ره به توانایه، حوکومرانی ده کات. 7 با دنلۆش و شاد بین، شکو داری بکهین، چونکه زه ماوه ندی به رخه که هاتوو و بووکه کهی خوی ئاماده کردوو. 8 کراسیکی که تانی ناسکی پاک و پرشنگداری پئدرابوو له بهری بکات.» 9 ئه م که تانه ناسکه هیمای کرداره راستودروسته کانی گهلی پیروزی خودایه. 9 پی گوتم:

«بنوسه: خۆزگه ده خوازريت به وانهی بۆ خوانی زه ماوه ندى به رخه که بانگهپشت کراون!» ههروه ها پي گوتم: «ئه مانه وشه راسته کانی خودان»، 10 که و تمه به ري پي تا کو کړتوشي بۆ بيه م. به لام پي گوتم: «وا مه که! مينيش له گه ل تو و خوشک و برايانت به ندهی هاو کارم، ئه وانهی پابه ندن به شايه تيبان بۆ عيسا. کړتوش بۆ خودا بيه! چونکه ئه و روجهی که سروشی به پيغه مبه ره کان داوه، هه ر ئه و شايه تی بۆ مه سيح ده دات.» 11 پاشان ئاسمانم به کراوه يی بيني، ئه سپيکی سپيم بيني و سواره که ی به «دلسۆن» و «راستگۆ» ناوده بردرا. به داد په روه ری حوکم ده دات و ده جه نگیست. 12 چاوه کانی وه ک گری ئاگر و ابون و ژماره يه کی زۆر تاجی به سه ره وه بوو. ناویکی نووسراوی هه يه که جگه له خۆی که س نایزانیست. 13 که وایه کی له خوین هه لکیشرای له به ربوو، ئه و ناوه ی پي بانگ ده کړی «وشه ی خودا» یه. 14 له شکره کانی ئاسمان به سواری ئه سپی سپی شوینی ده که و تن و که تانی ناسکی سپی پاکان له به ردا بوو. 15 له ده ميه وه شمشیريکی تیر ده رده چوو، تا کو پي له نه ته وه کان بدات. [به گۆچانیکی ئاسنین شوانايه تيبان ده کات.] گوشه ری شه رابی توور يی هه لچوی خودای هه ره به توانا ده گوشتیت. 16 ناویکی هه يه له سه ر که و ا و رانی نووسراوه: «پاشای پاشایان و گه و ره ی گه و ره یان.» 17 فريشته يه کی دیکم بيني له به ر خۆردا پراوه ستابوو، به ده نگیکی به رز هاواری له هه موو بالنده فريوه کانی ناوه راستی ئاسمان کرد و گوتی: «وه رن کۆبینه وه، بۆ شپۆی گه و ره ی خودا، 18 تا کو گوشتی پاشا کان و گوشتی سوپاسالاره کان و گوشتی به هيژان، گوشتی ئه سپه کان و سواره کانیان، گوشتی هه مووان، ئازاد و کۆيله، گه و ره و بچووک بچۆن.» 19 هه روه ها درنده که و پاشا کانی زه وی و له شکره کانیانم بيني کۆبوونه وه، تا کو له دژی سواره که و سوپا که ی بجه نگن. 20 درنده که و پيغه مبه ره درۆز نه که ی یاوه ری ده ستگير کرا، ئه وه ی نيشانه کانی له پیناوی کرد و به هۆيه وه ئه وانه ی چه واشه کرد که نيشانه ی درنده که یان وه رگرت و ئه وانه ی کړتوشيان بۆ په يکه ره که ی برد. هه ردووکیان به زيندووینی فريدرانه تيو ده رياچه ی ئاگره وه، که به گۆگرد داگیر ساوه. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 پاشماوه که به شمشیري سواره که کوزران که له ده ميه وه ده رده چوو، هه موو بالنده کان له گوشته کانیان تیر بوون.

20 فریشته به کم بینی له ئاسمانه وه ده هاته خواره وه و کلیلی بیبری بی بنی پیبوو، زنجیر نیکی گه وره شی به ده سته وه بوو. (Abysos g12) 2 ته ژدیها که ی ده ستگیر کرد، ماره دیرینه که که ئیبلیس و شه یتانه، هزار سال به ستیه وه. 3 فریادیه بیبری بی بن و ده رگای له سهر داخست و مؤر نیکی لیدا، بو ته وه ی ئیتر نه ته وه کان چه واشه نه کات، هه تا هزار ساله که ته واو ده بیته. پاش ئه مه ده بیته بو ماوه یه کی که م ئازاد بکریته. (Abysos g12) 4 چه ند ته ختیکم بینی و ته وانیه له سهری دانیشتن ده سه لاتی حوگمندان پیدرا بوو. ههروه ها گیانی ته وانیه بینی که له بهر شایه تی عیسا و له بهر وشه ی خودا سه رپرابوون، ته وانیه کپرتوشیان بو درنده که و په یکه ره که ی نه بر دبوو، نیشانه ی تیوچه وان و سه ر ده ستیان و هرنه گرتبوو. جا زیندوو بوونه وه و هزار سال له گه ل مه سیحدا فه رمانزه وایان کرد. 5 (به لام مردوو ه کانی دیکه هه تا هزار ساله که ته واو بوو بو ژیان نه گه رانه وه. ئه مه هه ستانه وه ی یه که مه.) 6 ته وه ی له هه ستانه وه ی یه که مدا به شی هه بیته به ره که تدار و پیروزه. ته وانیه مردنی دوو ه ده سه لاتی به سه ر یاندا نییه، به لکو ده بنه کاهینی خودا و مه سیح، هزار سال له گه لیدا فه رمانزه وایه تی ده که ن. 7 کاتیک هزار ساله که ته واو ده بیته شه یتان له به ندیخانه ئازاد ده کریته و 8 دپته ده ره وه تا کو نه ته وه کانی چوارگوشه ی زه وی چه واشه بکات، گوگ و ماگوگ، تا کو بو جه ننگ کو یان بکاته وه، ته وانیه ژماره یان وه ک لمی ده ریا به. 9 به سه ر پاتتایی زه ویدا بلا و بوونه وه و توردوگای گه لی خودا، واته شاره خو شه ویسته که ی خودایان گه مارو دا، به لام تا گر له ئاسمانه وه هاته خواره وه و هه لیلووشین. 10 ته و ئیبلیسه ی چه واشه ی ده کردن فریادیه ده ریا چه ی تا گر و گوگرد، که درنده که و پیغه مبه ره دروزه که ی لیه. هه تاهه تابه شه و و پرؤژ ئازار ده درین. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 پاشان ته ختیکی گه وره ی سپیم بینی و ته وه ی له سهری دانیشتبوو. ئاسمان و زه وی له بهر پرووی هه لاتن، شوینیان له ئاسماندا نه ما. 12 مردوو ه کاتم بینی به گه وره و بچو که وه له بهر ده م ته خته که دا پراوه ستابوون و په پرتو که کان کرانه وه. په پرتو کیکی دیکه ش که په پرتو کی ژیا نه کرابو وه وه. مردوو ه کان به گویره ی کرده وه کانیان به وه ی له په پرتو که کان نووسراوه حوگم دران. 13 ده ریا ش مردوو ه کانی ناوخوی راده ست کرد، ههروه ها مردن و جیهانی مردووان

مردووہ کانی خویان رادہ ست کرد و ہہریہ کہ و بہ گویرہ ی کردوہ کانی
 حوکم درا. (Hadēs g86) 14 مردن و جیہانی مردووان فریدرانہ دہریاچہ
 ٹاگرہ کہ. ئەم دہریاچہ ٹاگرہ مردنی دووہ مہ. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041
 g4442) 15 ہہرکہ سیک ناوی لہ پەرتووکی ژیاندا تۆمار نہ کرابوو، فریدرایہ
 دہریاچہ ٹاگرہ کہ. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 پاشان ئاسمانیکی نوئی و زہ و بیہ کی نویم بینی، چونکہ ئاسمانی یہ کہم
 و زہوی یہ کہم بہ سہرچون، تیر دہریاش نہ ما. 2 شارہ پیروزہ کہش،
 تورشہ لیمی نویم بینی لہ ئاسمانہ وہ لہ لایہن خودا وہ دہاتہ خوارہ وہ، و ہک
 بووکیکی رازا وہ بۆ زاوا کہی ئامادہ کرایت. 3 گویم لہ دہنگیکی گہورہ
 بوو لہ تہختہ کہوہ فہرموی: «ئەوہ تا نشینگہ ی خودا لہ گەل خەلک،
 ئەویش لہ گەلیان نیشتہ جی دہ بیت. ئەوانیش دہ بن بہ گەلی ئەو، خودا خوی
 لہ گەلیاندا یہ و دہ بیتہ خودای ئەوان. 4 ئەویش ہہ موو فرمیسکیکی چاویان
 دہ سہریتہ وہ، تیر مردن نایت، شیوہن و ہاوار و تازار نامیتن، چونکہ
 شتہ کانی پئشو بہ سہرچون.» 5 دانیشتوی سہر تہختہ کہ فہرموی:
 «ئەوہ تا ہہ موو شتیک نوئی دہ کہ مہ وہ.» پاشان فہرموی: «بنووسہ، چونکہ
 ئەم وتانہ متمانہ دار و راستن.» 6 پاشان پی فہرموم: «ئەو ہاتہ دی. من
 ئەلف و ییم، سہرہ تا و کوتایم. لہ کانی ئاوی ژیان بہ خورانی دہ دہ مہ تینوو.
 7 ئەوہ ی سہر بکە ویت ئەوانہ ی بہ میرات بۆ دہ مینیتہ وہ، دہ بہ خودای و
 ئەویش دہ بیتہ کورم. 8 بہ لام ترسٹوک و بیباوہر و قیزہ ونان، ہہرہ ہا
 بکوژ و داوینیس و جادووگەر و بتپہرستان، لہ گەل ہہ موو درۆزان،
 بہ شیان لہ دہریاچہ ی بہ ٹاگر و گوگرد داگیرساوہ کہ مردنی دووہ مہ.»
 (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 بہ کیکی لہ و حہوت فریشتہ یہی حہوت

جامہ کہیان پیبو کہ بہ دواہین حہوت دہردہ کہ پراکراہون، ہات بۆ لام و
 پی گوتم: «وہرہ بوو کہ کت پیشان بدہم، ژنی بہرخہ کہ.» 10 بہ رۆجی
 پیروز بردمی بۆ چیاہ کی گہورہ و بہرز، تورشہ لیمی شارہ پیروزہ کہی پیشاندام
 کہ لہ ئاسمانہ وہ لہ لایہن خودا وہ دہاتہ خوارہ وہ. 11 شکۆی خودای
 ہہ بوو، دہوشانہ وہی و ہک گرانبہ ہاترین بہرد، و ہک یہ شب، روون
 و ہک کریستال. 12 شوورایہ کی گہورہ و بہرز و دوازدہ دہرگای ہہ بوو،
 لہ سہر دہرگا کان دوازدہ فریشتہ ہہ بوون، ناوی دوازدہ ہۆزہ کہی کورانی

ئیسرائیل له سهر ده رگا کان نووسرا بون. 13 له پرژه لاته وه سی ده رگا هه بون، له باکووره وه سی ده رگا، له باشووره وه سی ده رگا، له پرژتاواوه سی ده رگا. 14 شوورای شاره که دوازه بناغه ی هه بوو، دوازه ناو له سه ریان هه بوو، ناوی دوازه نیردراوه کی به رخه که. 15 ته و فریشته یه ی له گه لم ده دوا داریکی پیوانه ی زیرینی پیوو، تاکو شاره که و ده رگا کانی و شوورا که ی پیویت. 16 شاره که به چوار گوشه یی دانا بوو، دریزیه که ی هینده ی پانیه که ی بوو. شاره که ی به داره که پیوا، دوازه هه زار ستادیا بوو، دریزی و پانی و به رزیه که ی یه کسان بون. 17 شوورا که شی پیوا، سه د و چل و چوار بال بوو به بالی مرؤف که فریشته که به کاریده هینا. 18 بینای شوورا که له یه شب بوو، شاره که ش له زیری بیگه رد بوو، وه ک شووشه ی ساف. 19 بناغه کانی شوورای شاره که به هه موو به ردیکی گرانبه ها پازیترا بووه وه. بناغه ی یه که م یه شب، دووه م یاقووتی شین، سیبهم یاقووتی سپی، چوارم زمروود، 20 پینجه م شیلانه، شه شه م یاقووتی سوور، حه و ته م زه به رجه د، هه شته م زمروودی سه وز، تویه م یاقووتی زه رد، ده یه م یاقووتی سه وز، یازده یه م یاقووتی زه عفرانی، دوازه یه م جه مشت. 21 دوازه ده رگا که ش دوازه مروارین، هه ر ده رگایه ک له یه ک ده نکه مرواری بوو. شه قامی شاره که له زیری بیگه رد بوو وه ک شووشه ی روشن. 22 په رستگام تیدا نه بینی، چونکه یه زدانی په روه ردگاری هه ره به توانا له گه ل به رخه که په رستگای ته ون. 23 شاره که ش پیویستی به خور و مانگ نیبه به سه ریدا بدره وشینه وه، چونکه شکوی خودا پرووناکی کردووه ته وه و به رخه که چرایه تی. 24 نه ته وه کان به پرووناکیه که ی ده رۆن و پاشا کانی زه وی شکوی خویانی بو ده هین. 25 ده رگا کانی به پرژه هرگیز داناخرین، چونکه له وی شه و دانیته. 26 شکو و ریزی نه ته وه کانیشی بو ده هین. 27 هیچ شتیکی گلاو و هیچ که سینی قیزه ون و درۆزن ناچه ناوی، به لکو ته نها ته وانه ی که ناویان له په رتووی ژیانی به رخه که دا نووسراوه.

22 پاشان فریشته که پرووباری ئاوی ژیانی پیشاندام، پرشنگدار وه ک کریستال، له ته ختی خودا و به رخه که و 2 به ناوه راستی شه قامی شاره که دا ده روات. له هه ردوو پرۆخی پرووباره که دا دره ختی ژیان روابوو که دوازه جار به رهه م ده دات، هه ر مانگه و به رهه میک. گه لای دره خته که ش

بۆ چا کببونه وهی نه ته وه کانه. 3 ئیتر هیچ نه فره تیک نامینییت. ته ختی
 خودا و بهر خه کهش له ناو شاره که دا ده بن، بهنده کانی خزمه تی ده که ن و
 4 پرووی ده بین و ناوی له سهر تیوچه وانیا نه. 5 له وی شه و دانایهت و
 پیوستییان به چرا و پروونا کی خۆر ناییت، چونکه یهزدانی پهروه ردگار
 به سهر یاندا ده دره وشیتته وه و بۆ هه تاهه تابه فره مانزه وایه تی ده که ن. (aiōn
 6 پاشان پی فره موموم: «ئهم وشانه راست و جی متمانه ن. خودای
 پهروه ردگاری رۆحی پیغه مبه ران، فریشته که ی خوی نارد تا کو ئه و شتانه
 پیشانی بهنده کانی خوی بدات که ده ییت زوو پرووبده ن.» 7 «ئه وه تا به په له
 دیم! خۆزگه ده خواز ریت به وهی پیشینییه کانی ئهم په رتوکه وشه به وشه
 پهیره وه ده کات.» 8 من یوحه نام، ئه وهی که ئهم شتانه م بینی و بیستم.
 کاتیک بینیم و بیستم، که وتم بۆ ئه وهی له به ری پی ئه و فریشته یه کرتوش به م
 که ئهم شتانه ی پیشانده دام. 9 جا پی گوتم: «وا مه که! منیش وه ک تو
 بهنده ی هاو کارتم، له گه ل خوشک و برا پیغه مبه ره کانت و ئه وانیه ی په یامی
 ئهم په رتوکه پهیره وه ده که ن. کرتوش بۆ خودا به!» 10 ههروه ها پی گوتم:
 «په یامی پیشینییه کانی ئهم په رتوکه مه شاره وه، چونکه کاته که نزیکه. 11
 ئه وهی سته مکاره با هه ر سته م بکات، ئه وهی گلاوه با هه ر گلاو ییت،
 ئه وهی راستودروسته با هه ر کاری راستودروست بکات، ئه وهی پیروزیسه
 با هه ر پیروزی ییت. 12 «ئه وه تا به په له دیم! پاداشتی خۆم پییه، تا کو پاداشتی
 هه ر که سیک به گویره ی کاره که ی بده مه وه. 13 من ئه لف و ییم، یه که مین و
 دوا هه مینم، سه ره تا و کۆتاییم. 14 «خۆزگه ده خواز ریت به وانیه ی جله کانیان
 ده شۆن، تا کو مافیان له دره ختی ژیان هه ییت و له ده رگا کانه وه یچه ناو
 شاره که. 15 سه گه کان و جادوو گه ران و داو نپیسان و بکوژان و بپه رستان
 و هه موو درۆزن و ئه وانیه ی حه ز له درۆ ده که ن له ده ره وه ده بن. 16 «من
 عیسام، فریشته که مم نارد تا کو به م شتانه شایه تی بۆ کلنسا کان بده م. من له
 په رگ و نه وهی داو دم، ئه ستیره ی به یانی پرشنگدار.» 17 رۆحی پیروزی و
 بووک ده فره مومون: «وه ره!» ئه وهی گوئی لئی به با بلیت: «وه ره!» ئه وهی
 تینوویه تی با ییت، ئه وهی ده یه ویت با به خۆرانی ئاوی ژیان بیات. 18
 من هه موو ئه وانیه ی تا گدار ده که مه وه که گو ییان له وشه کانی پیشینی ئهم
 په رتوکه ده ییت، هه ر که سیک وشه یه ک بۆ ئهم پیشینیانیه زیاد بکات ئه وا

خودا ئەو دەردانەیی لەسەر زیاد دەکات کە لەم پەرتووکی دا نووسراون. 19
ئەگەر کەسیکیش وشەیهکی پیشبینییهکانی ئەم پەرتووکی بێریتەوه، خودا له
درەختی ژیان و له شارە پیروژه کە بێبەشی دەکات، ئەوهی لەم پەرتووکی دا
نووسراوه. 20 شایهتی ئەمانه ده فەرموی: «بەلێ، بە پەله دێم.» تەمبەن! وەرە،
عیسای خاوەن شکۆ. 21 با نێعمهتی عیسای خاوەن شکۆ له گەڵ هه مووتان
یێت. تەمبەن.

شاره پیروزه گش، ژرشایی نویم بینی له ناسمانه وه له لایه ن خوداوه دههاته خواره وه، وهک بروکیکی پازاوه یو زاوا کی ناماده کرایت. گوتم له دهنگی گوره
یرو له تهخته کوه فرموی: «هوه تا شینگهی خودا له گه ک حه لک، نهویش له گه لیان ینشته بی دهیت. نهوایش دهن به گهلی هه، خودا خوی له گه لیاندایه و دهیته
خودای هوان.

ناشکرا کردن 21:2-3

Reader's Guide

کوردی سۆرانی at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

کوردی سۆرانی at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

ai̅dios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

ai̅ōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the ai̅ōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

ai̅ōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

ele̅ēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Kurdish---Sorani-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

31:8 لوقا
7:10 رۆما
1:9 ئاشكرا كردن
2:9 ئاشكرا كردن
11:9 ئاشكرا كردن
7:11 ئاشكرا كردن
8:17 ئاشكرا كردن
1:20 ئاشكرا كردن
3:20 ئاشكرا كردن

aidios

20:1 رۆما
6:1 يههوزا

aiōn

32:12 مهتا
22:13 مهتا
39:13 مهتا
40:13 مهتا
49:13 مهتا
19:21 مهتا
3:24 مهتا
20:28 مهتا
29:3 مهرفوس
19:4 مهرفوس
30:10 مهرفوس
14:11 مهرفوس
33:1 لوقا
55:1 لوقا
70:1 لوقا
8:16 لوقا
30:18 لوقا
34:20 لوقا
35:20 لوقا
14:4 يۇخهنا
51:6 يۇخهنا
58:6 يۇخهنا
35:8 يۇخهنا
51:8 يۇخهنا
52:8 يۇخهنا
32:9 يۇخهنا
28:10 يۇخهنا
26:11 يۇخهنا
34:12 يۇخهنا
8:13 يۇخهنا
16:14 يۇخهنا

21:3 كدار
18:15 كدار
25:1 رۆما
5:9 رۆما
36:11 رۆما
2:12 رۆما
27:16 رۆما
20:1 يهكهم كۆرنسۆس
6:2 يهكهم كۆرنسۆس
7:2 يهكهم كۆرنسۆس
8:2 يهكهم كۆرنسۆس
18:3 يهكهم كۆرنسۆس
13:8 يهكهم كۆرنسۆس
11:10 يهكهم كۆرنسۆس
4:4 دووهم كۆرنسۆس
9:9 دووهم كۆرنسۆس
31:11 دووهم كۆرنسۆس
4:1 گهلايا
5:1 گهلايا
21:1 ئهفهسۆس
2:2 ئهفهسۆس
7:2 ئهفهسۆس
9:3 ئهفهسۆس
11:3 ئهفهسۆس
21:3 ئهفهسۆس
12:6 ئهفهسۆس
20:4 فيليبي
26:1 كۆلوبي
17:1 يهكهم تېوساوس
17:6 يهكهم تېوساوس
10:4 دووهم تېوساوس
18:4 دووهم تېوساوس
12:2 تيتوس
2:1 عيرانييهكان
8:1 عيرانييهكان
6:5 عيرانييهكان
5:6 عيرانييهكان
20:6 عيرانييهكان
17:7 عيرانييهكان
21:7 عيرانييهكان
24:7 عيرانييهكان
28:7 عيرانييهكان
26:9 عيرانييهكان
3:11 عيرانييهكان
8:13 عيرانييهكان
21:13 عيرانييهكان
23:1 يهكهم پهترۆس

25:1 يهكهم پهترۆس
11:4 يهكهم پهترۆس
11:5 يهكهم پهترۆس
18:3 دووهم پهترۆس
17:2 يهكهم يۇخهنا
2:1 دووهم يۇخهنا
13:1 يههوزا
25:1 يههوزا
6:1 ئاشكرا كردن
18:1 ئاشكرا كردن
9:4 ئاشكرا كردن
10:4 ئاشكرا كردن
13:5 ئاشكرا كردن
12:7 ئاشكرا كردن
6:10 ئاشكرا كردن
15:11 ئاشكرا كردن
11:14 ئاشكرا كردن
7:15 ئاشكرا كردن
3:19 ئاشكرا كردن
10:20 ئاشكرا كردن
5:22 ئاشكرا كردن

aiōnios

8:18 مهتا
16:19 مهتا
29:19 مهتا
41:25 مهتا
46:25 مهتا
29:3 مهرفوس
17:10 مهرفوس
30:10 مهرفوس
25:10 لوقا
9:16 لوقا
18:18 لوقا
30:18 لوقا
15:3 يۇخهنا
16:3 يۇخهنا
36:3 يۇخهنا
14:4 يۇخهنا
36:4 يۇخهنا
24:5 يۇخهنا
39:5 يۇخهنا
27:6 يۇخهنا
40:6 يۇخهنا
47:6 يۇخهنا
54:6 يۇخهنا
68:6 يۇخهنا

يۇخەنا 28:10
يۇخەنا 25:12
يۇخەنا 50:12
يۇخەنا 2:17
يۇخەنا 3:17
کردار 46:13
کردار 48:13
رۇما 7:2
رۇما 21:5
رۇما 22:6
رۇما 23:6
رۇما 25:16
رۇما 26:16
دووم كۆرۈنۈش 17:4
دووم كۆرۈنۈش 18:4
دووم كۆرۈنۈش 1:5
گەلاتيا 8:6
دووم سالۇنىكى 9:1
دووم سالۇنىكى 16:2
يەكەم تېۋساوس 16:1
يەكەم تېۋساوس 12:6
يەكەم تېۋساوس 16:6
دووم تېۋساوس 9:1
دووم تېۋساوس 10:2
تېتۇس 2:1
تېتۇس 7:3
فليپۇن 15:1
غېبرائىيەكان 9:5
غېبرائىيەكان 2:6
غېبرائىيەكان 12:9
غېبرائىيەكان 14:9
غېبرائىيەكان 15:9
غېبرائىيەكان 20:13
يەكەم پەترۇس 10:5
دووم پەترۇس 11:1
يەكەم يۇخەنا 2:1
يەكەم يۇخەنا 25:2
يەكەم يۇخەنا 15:3
يەكەم يۇخەنا 11:5
يەكەم يۇخەنا 13:5
يەكەم يۇخەنا 20:5
پەھوزا 7:1
پەھوزا 21:1
ئاشكرا كۆرۈن 6:14

eleēsē

رۇما 32:11

Geenna

مەتا 22:5
مەتا 29:5
مەتا 30:5
مەتا 28:10
مەتا 9:18
مەتا 15:23
مەتا 33:23
مەرقۇس 43:9

مەرقۇس 45:9
مەرقۇس 47:9
ئوقا 5:12
ياقوب 6:3

Hadēs

مەتا 23:11
مەتا 18:16
ئوقا 15:10
ئوقا 23:16
کردار 27:2
کردار 31:2
يەكەم كۆرۈنۈش 55:15
ئاشكرا كۆرۈن 18:1
ئاشكرا كۆرۈن 8:6
ئاشكرا كۆرۈن 13:20
ئاشكرا كۆرۈن 14:20

Limnē Pyr

ئاشكرا كۆرۈن 20:19
ئاشكرا كۆرۈن 10:20
ئاشكرا كۆرۈن 14:20
ئاشكرا كۆرۈن 15:20
ئاشكرا كۆرۈن 8:21

Sheol

پەيدا بولۇن 35:37
پەيدا بولۇن 38:42
پەيدا بولۇن 29:44
پەيدا بولۇن 31:44
سەرژۇمىزى 30:16
سەرژۇمىزى 33:16
دواوتار 22:32
يەكەم ساموئىل 6:2
دووم ساموئىل 6:22
يەكەم پاشايان 6:2
يەكەم پاشايان 9:2
ئەيۋب 9:7
ئەيۋب 8:11
ئەيۋب 13:14
ئەيۋب 13:17
ئەيۋب 16:17
ئەيۋب 13:21
ئەيۋب 19:24
ئەيۋب 6:26

زەبۇرەكان 5:6
زەبۇرەكان 17:9
زەبۇرەكان 10:16
زەبۇرەكان 5:18
زەبۇرەكان 3:30
زەبۇرەكان 17:31
زەبۇرەكان 14:49
زەبۇرەكان 15:49
زەبۇرەكان 15:55
زەبۇرەكان 13:86
زەبۇرەكان 3:88
زەبۇرەكان 48:89

زەبۇرەكان 3:116
زەبۇرەكان 8:139
زەبۇرەكان 7:141
پەندەكانى سلىمان 12:1
پەندەكانى سلىمان 5:5
پەندەكانى سلىمان 27:7
پەندەكانى سلىمان 18:9
پەندەكانى سلىمان 11:15
پەندەكانى سلىمان 24:15
پەندەكانى سلىمان 14:23
پەندەكانى سلىمان 20:27
پەندەكانى سلىمان 16:30
ژىرمەندى 10:9
گۇرانى گۇرانييەكان 6:8
ئىشاييا 14:5
ئىشاييا 11:7
ئىشاييا 9:14
ئىشاييا 11:14
ئىشاييا 15:14
ئىشاييا 15:28
ئىشاييا 18:28
ئىشاييا 10:38
ئىشاييا 18:38
ئىشاييا 9:57
حزقيئىل 15:31
حزقيئىل 16:31
حزقيئىل 17:31
حزقيئىل 21:32
حزقيئىل 27:32
ھۇشەع 14:13
ئامۇس 2:9
يونس 2:2
حەبەقۇق 5:2

Tartaroō

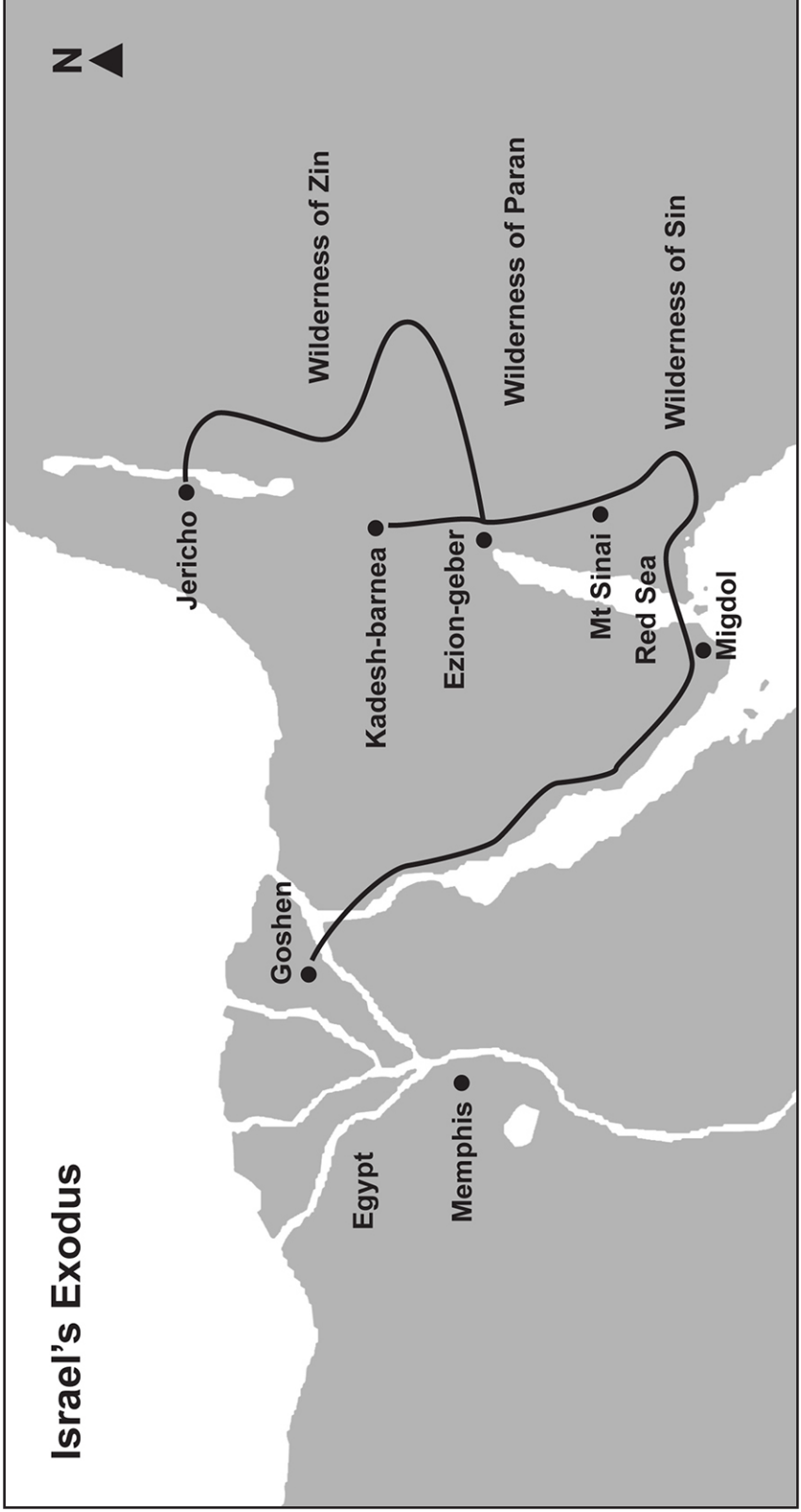
دووم پەترۇس 4:2

Questioned

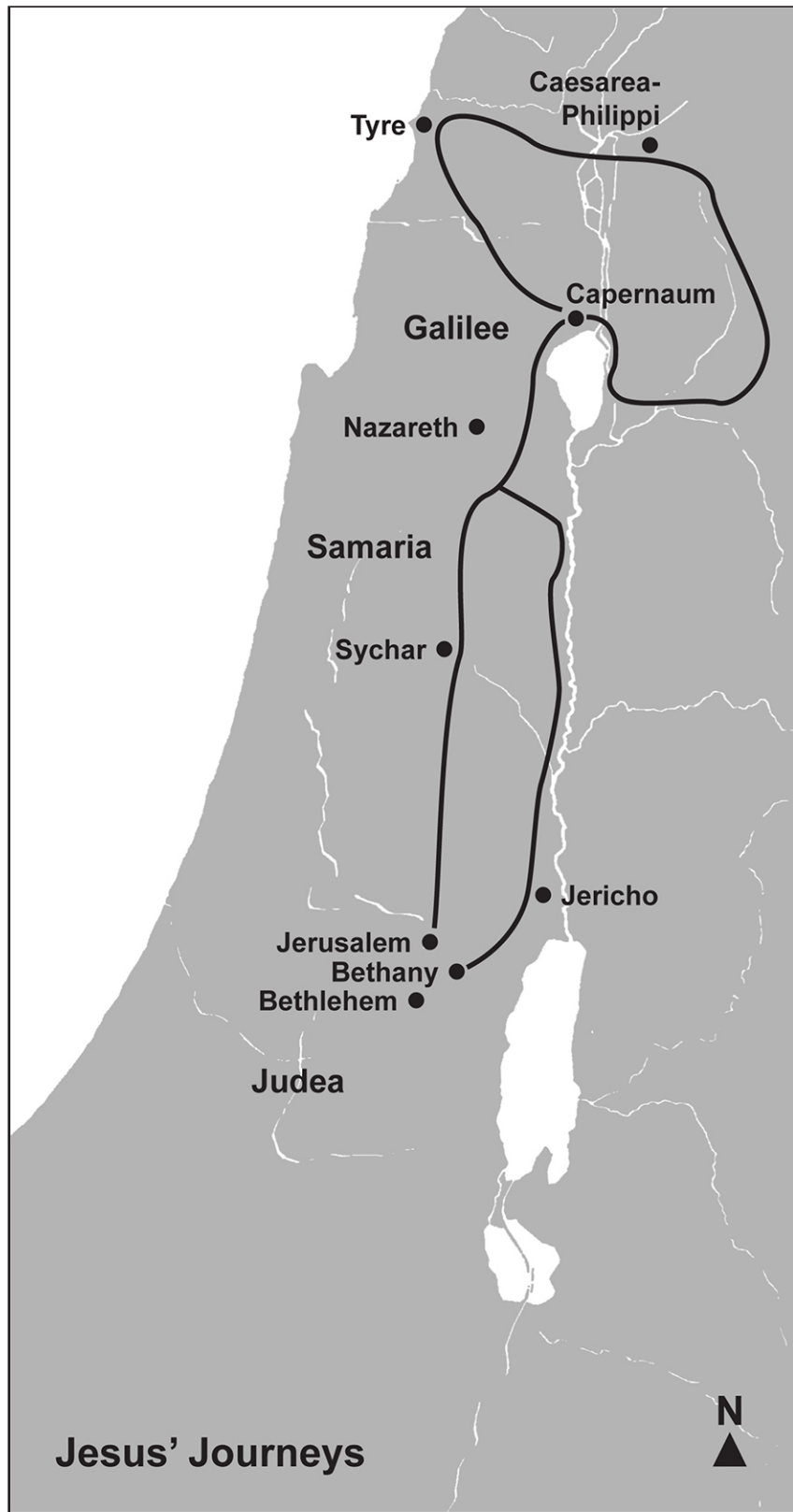
دووم پەترۇس 17:2

به باور کتابک تورايم، بايکرا چيتم هو شونيهي خارک يوو به موات وورگرت، گوزايلا يوو ورتيشت، هورچلده، يهدواني بو کوي دهچيت. - عبرانيان کان 11:8

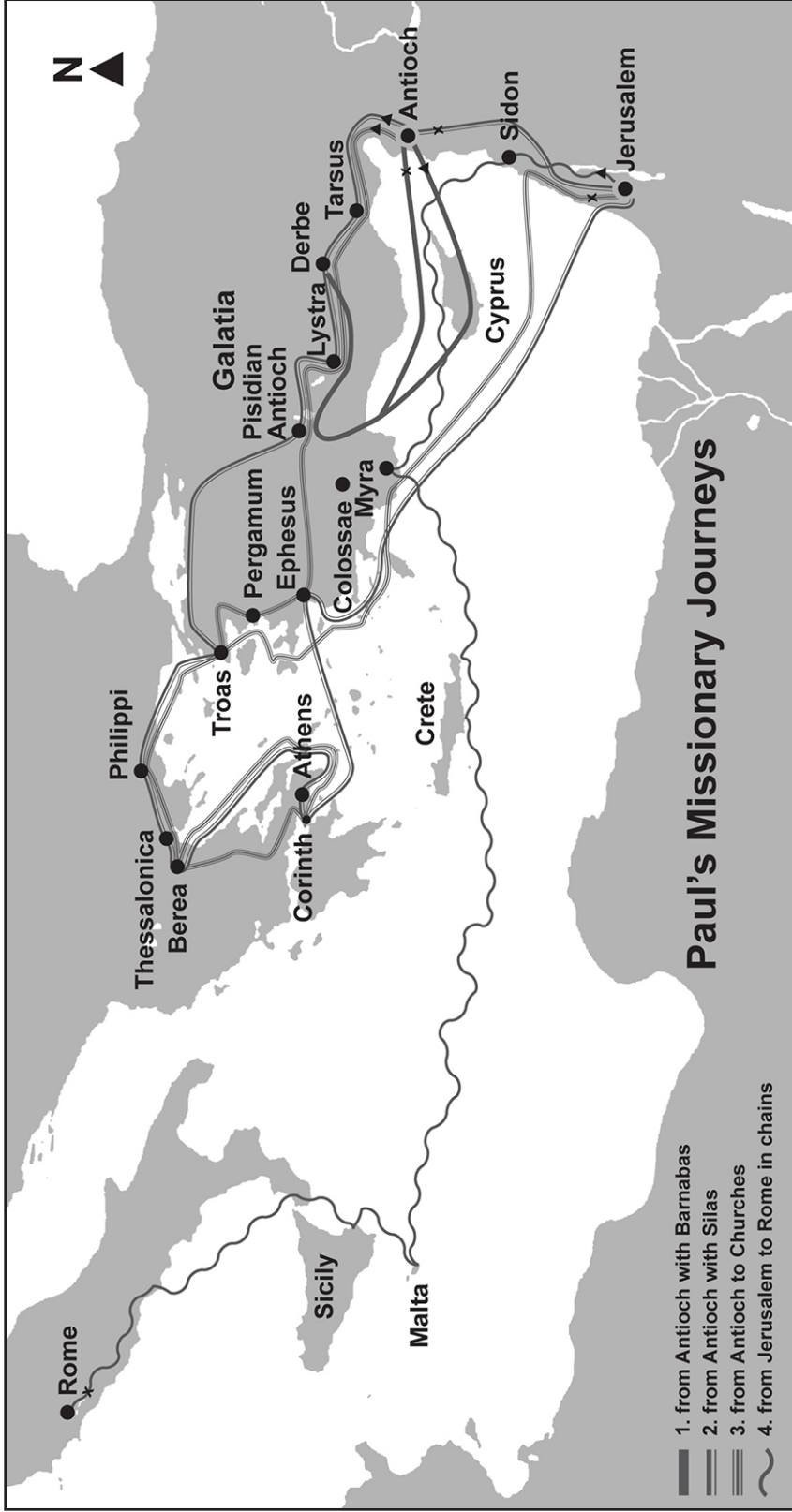

13:17 - دود چورن ۱۷:۱۳ - «فوق کال به چمان بنده کاشک مشر بیتا و بگور بنده و فریس» - دود چورن ۱۷:۱۳
فوق بود که فرعون زنی دا کلاه بزین، خودا زینانی بگورن بر رنگی خاک هله سینه کاکان، لکال فوری تزیکش بود چورنکه خودا فوری: «فوق کال به چمان بنده کاشک مشر بیتا و بگور بنده و فریس» - دود چورن ۱۷:۱۳

Jesus' Journeys

چونکہ مہمانت گیری مرقدیں نامعلومہ تا کو خدمت بکرت، بلکہ خدمت بکارت و زیارت غوی بہشت بکارت و کپتہوی خداکی زور - مہرورس 10:45

له پۆلی بەندی عیسی مەسیحەوە کە خودا رووک نێردا رووک بانگی کرد و هەرخانی کرد بۆ ناگەیلانی مرگێتیەکی. - رۆما 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

Christ returns for his people	1956
Jim Elliot martyrdom in Ecuador	1830
John Williams reaches Polynesia	1731
Zinzendorf leads Moravian mission	1614
Japanese kill 40,000 Christians	1572
Jesuits reach Mexico	1517
Martin Luther leads Reformation	1455
Gutenberg prints first Bible	1323
Franciscans reach Sumatra	1276
Ramon Llull trains missionaries	1100
Crusades tarnish the church	1054
The Great Schism	997
Adalbert martyrdom in Prussia	864
Bulgarian Prince Boris converts	716
Boniface reaches Germany	635
Alopen reaches China	569
Longinus reaches Alodia / Sudan	432
Saint Patrick reaches Ireland	397
Carthage ratifies Bible Canon	341
Ulfilas reaches Goth / Romania	325
Niceae proclaims God is Trinity	250
Denis reaches Paris, France	197
Tertullian writes Christian literature	70
Titus destroys the Jewish Temple	61
Paul imprisoned in Rome, Italy	52
Thomas reaches Malabar, India	39
Peter reaches Gentile Cornelius	33
Holy Spirit empowers the Church	33

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▲	Genesis 1:26 - 2:3						Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ▲	Romans 5:12-19						Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼												
Where are we? ▲	Innocence			Fallen			Glory					
	Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth					
	John 10:30	Genesis 1:31	1 Timothy 6:16	John 1:14	John 14:17	Luke 23:43	Acts 3:21					
	God's perfect fellowship	God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	Living in unapproachable light	John 1:14 Incarnate	John 14:17 Living in believers	Paradise	Philippians 2:11					
							Revelation 20:3					
							God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City					
Who are we? ▲	Eternity Past			Genesis 1:1			Matthew 25:41			Revelation 20:10		
	John 10:30	Genesis 1:31	2 Peter 2:4, Jude 6	Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13	Thalaasa	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels					
	God's perfect fellowship	God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	Imprisoned	Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13	Thalaasa	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels					
	God's perfect fellowship	God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	Imprisoned	Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13	Thalaasa	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels					
	God's perfect fellowship	God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	Imprisoned	Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13	Thalaasa	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels					
	God's perfect fellowship	God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	Imprisoned	Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13	Thalaasa	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels					
	God's perfect fellowship	God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	Imprisoned	Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13	Thalaasa	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels					
	God's perfect fellowship	God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	Imprisoned	Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13	Thalaasa	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels					
	God's perfect fellowship	God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	Imprisoned	Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13	Thalaasa	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels					
	God's perfect fellowship	God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	Imprisoned	Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13	Thalaasa	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels					
Why are we? ▲	Romans 11:25-36, Ephesian 2:7						For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

Destiny

كوردى سۇرانی at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

کتابه یون، همدرد نهمو بنگان بنگه قوتان، به ناری باک و کر و ریش پیروز له تارن هلمکیش، - مهنا 28:19